

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

HERODOTI
HALICARNASSEI
HISTORIARUM

LIBRI IX.

ITEM

VITA HOMERI

Græce & Latine.

[illegible]

100-443887-100

LUGDUNI BATAVORUM,
 Apud SAMUELEM LUCHTMANS. MDCCXVI.
 Cum Privilegio Potential: D.D. Ordinum Hollandiae & Westfrisiae.

Η Ρ Ο Δ Ο Τ Ο Υ
Α Δ Ι Κ Α Ρ Ν Η Σ Σ Η Ο Σ
Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Ω Ν

Λ Ο Γ Ο Ι Θ

Ε Π Ι Γ Ρ Α Φ Ο Μ Ε Ν Ο Ι Μ Ο Τ Σ Α Λ .

Η Ε Ρ Ο Δ Ο Τ Ι
Η Α Λ Ι Κ Α Ρ Ν Α Σ Σ Ε Ι
HISTORIARUM

LIBRI IX

Musarum Nominibus Inscripti

Gr. & Lat. cum interpretatione LAURENTII VALLÆ.

Ex MS. membrana Medicea post ALDI MANUTII, JOACH. CAMERARII,
HENR. STEPHANI, GOTH. JUNGERMANNI, TH. GALE
in edendo operas non tantum adjutis locis, ubi ab Viris
doctis sentiebatur corruptela, sed etiam Græ-
cismo per singulas fere paginas
remollito

INDUSTRIA

JACOBI GRONOVII,
cujus accedunt notæ.

• Τὴ ἀντὶ Εὐχρηστίας πρὸς τὸ ὀμνῆσαι βιωτῆς.

Ejusdem Narratio de vita HOMERI Gr. Lat. interprete
CONR. HERESBACHIO.

Accedunt Excerpta ex XENOPHONTE, STRABONE, DINONE, HE-
RACLIDE CYMÆO, CLEARCHO, AGATHOCLE, CHERETE,
PLUTARCHO, NYMPHODORO, de Persicis, Ægyptiis, & Indicis,.

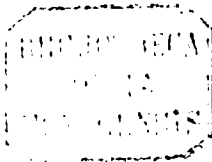
item

de incremento Nili ex PLUTARCHO, THEOPHYLACTO SIMOCATA,
ATHENÆO, DIOD. SICULO, ARISTIDE, DIONE,
HELIODORO & præsertim CTESIA &c.

LUGDUNI BATAVORUM,

Apud SAMUELEM LUCHTMANS, 1715.

ILLUSTRIBUS, AMPLISSIMIS & NOBILISSIMIS
VIRIS

INCLITÆ CIVITATIS

LEIDENSIS

CONSULIBUS

SAPIENTISSIMIS

D. ABRAHAMO ^{AB} ALPHEN, J. C.
CONSULUM PRÆSIDI.

D. CONRADO RUYSCH, J. C.

D. NICOLAO ^{VAN} BANCHEM, J. C.

D. JOHANNI ALEXANDRO
^{VAN} LANSCHOT, J. C.

PER TRIBUNALIA ET VARIA REIPUBL. NEGOTIA AC HONORARIA COLLEGIA

MULTUM SPECTATIS

Patronis suis Perpetuis

JACOBUS GRONOVIVS

Perennem felicitatem P.

U^{PSA} quidem festivitas propositi hujus, quo Herodotum nova & prima apud Batavos editione decoratum eo, exigere videtur, ut plurima vel inventionis industria vel verborum comitate utar, atque ipsa scribendi sedulitate ostendam, quam ardentem post triginta & amplius annorum lucubrationes probatas cupiam nunc quoque placere, & hanc dedicationem Vobis favorabilem redere.

D E D I C A T I O.

dere. Sed nec labor in primariam antiqui temporis historiam editus tali genio fruitur, propter quem in discrimen aliquod me conjici suspicer; tum causa universa adeo singularis est, ut simile unquam occurrisse nec meminerim nec credam. Unde sicut ipsa res & materia clamat se aversari & odisse, quod non est simplicissimum; ita ego censere cogor melius esse nihil artificiosum huc arcescere, nec felicitatem applausus Vestri ulla arte circumvenire.

Agebatur enim præterito sæculo annus LXII, quum mense Majo ludus hujus civitatis literarius more sanctissimo inspiceretur, ut post exploratos frequentantium successus, auspiciis Decessorum Vestrorum in Supremo Magistratu, ab IIII Viris Scholæ Lugdunensis constituendæ, quorum tunc erant præsentēs superstitēs Willh. Paedtz, Joh. Coccejus, Jac. Golius, donandus, acceperim ex manu Cornelii Schrevelii, Rectoris equidem prudentis & nati ad tenera illa ingenia colenda continendaque, exemplar historiarum hujus Herodoti ex editione Gothofr. Jungermanni. Verum dixero, si confitear fuisse id fatale rudimenti per adolescentiam editi & optatum decus, sed & studiorum totius postea vitæ adjumentum prædulce. Sic enim possessor factus magni voluminis, non oculos tantum pavi placito lemniscorum & fulgentis in membrana auri nitore; sed quod hortantibus laborum gradibus postpaulo & patre me ad Justinī historiarū vertente cogebar, per varia momenta advocabam Herodotum. Advocabam, dico, sed ut in universis narrationibus aliquam opem adsequebar, ita persæpe oppido exiguam capere me sensi, quum nec Vallæ versionem cum Græcis conferre possem utpote nimis inde digressam, & Græca continuam paterent offensam, ut ita quod historiæ liquidum quærebam, satis certe non nanciscerer. Hoc ipsum dubitari non debet, quin obtinuerit per omnem primæ Academicæ meæ vitæ ætatem, atque ideo nihil nisi reservare Herodotum magnæ occasionī, si qua ventura esset, fui compulsus.

Quæ ipsa quum non solum venerit, sed tantopere etiam felicitis extiterit foeturæ, ut Herodotus importunis variorum corruptelis circumfessus, immo in eis delitescere compulsus, modò redierit ad suam lenitatem, quam Græcæ aures olim tantopere in eo agnovērunt; quomodo proferam concinnos plausus & imperus multiplicis gratulationis, quam Vestræ istius Liberalitatis ratio ab majoribus comparata meretur? Etenim obtinuit illa & tunc, & semper obtinet, quod solum & unum quasi videtur spectare, nempe ut donatio bene meritos coronans moveat omnium studia & æmulandi acrimoniam. At ista ipsa præter hunc scopum prominet mirabiliter in futurum, & peragens extraordinaria quædam, inopinanter experitur ex se surgere in publicum quoque, non modo in privatum bonum,

D E D I C A T I O.

num, commoditates & occasiones, quæ seris etiam annis stimulos præbeant ad egregios impetus. Sic certe agrum colentibus jucundum est, si ille, quod expetebant, justo tempore splendeat fertili semente; sed magnopere insuper delectat, si quod non prævidebant, in fodiendo aperiatur thesaurus. Gavissus fuit sine dubio Fulvius Nobilior, quum Ambracia subacta triumpharet, quod multis laboribus quæssiverat; sed & volupe illi fuit tunc, quod præconcipere vix poterat, Romam per ipsum deportatas ad spectandum invehiri in illo triumpho ignotas antea novem Musarum imagines sub Hercule Musagete, varios ad mitiora studia tracturas.

Neque verò tacere hîc debeo, quantopere has primas cogitationis in me adolescentis umbras, aut verius dixerim, hanc quasi prærogativam, vagam licet incertamque, & tam longo tempore antecurrentem, memorabili & maximo momento muniverit dies anni MDCLXVIII, qui dies erat a. d. IV Idus Januar. quem Vestra Curia consensit indici festum huic Academiæ. Quantus ille splendor erat, quum spectaculum certe inusitatum præberent Serenissima Regia Celsitudo COSMI III benignissime audiens & spectans, tum Pater meus venerans & alloquens. Id placuisse tunc quidem passim meminî; sed mihi penitus intuenti jam ardua desideriorum meorum, tacita quoque tunc conformatio immittebatur, quæ oculos erraturos alioquin in peregrinando ultra Alpes in formosissimam Etruriæ vallem dirigeret.

Per has scalas mihi tandem venit licentia escendendi ad ista Parnassia culmina felicitatis uberrimæ, & qua majorem nec ratio mihi nec fors subjecerit, ut in rempublicam literariam conferam Herodotum, si non penitus, qualis ex auctoris manu ante sæcula prodierat, certe infinitis in locis ita reparatum. Quod quum rem magnæ molis esse cernam; tum si ruminando circumagat & revertar ad dies illos, quibus inter locupletes illos plenissimosque pluteos Mediceos spatians, Herodoteum istud exemplar, palmaria prædicatione dignum, non videndi modo, sed dum res dabat, in complexu & manibus habendi volvendique potestate fruens exultabam ad veritatem antiquæ scripturæ, vix mei compos maneo. Stellas ad me descendere credebam, quoties aut in historia cognoscenda aut in Græca narratione aliquid liquidius repente oculos meos subibat. Satis dextre enim deprehendebam lucris præsentis pretium, ut ab ista hora non ultra cogerer peccatis alienis concedere; immo conceptam Herodoteis exemplaribus obscuritatem dissipari tandem atque exolescere sentirem. Ita apparet ab unica Vestra liberalitate primos appetendæ hujus operæ cœptus mihi innatos, ultra decennium occultatos & inanes, denique Altorem & Fautorem in-

**

venisse

DEDICATIO.

venisse Vestra vehementer arte conciliatum. Fors fuit, ut lux illa nominum Vestrorum in Italiam aliquando deferat notitiam præstantiæ, qua excellit super omnia iste codex tantopere historiam veterem per universa supplens, sanans & redintegrans, & Florentiam exhilaret publica humani generis commoditate aucta, ut tam conspicua antiquissimæ notitiæ adjumento illustrato per sanctam ejus custodiam, gaudeat porro similibus exemplis decorari.

Cæterum dum in hac consecratione munditiæ Herodoti me recreo, ambigere incipio, utrum Academiæ, quam colo, an magis ludo literario, quem colui, hoc donum consecrari à me debeat. Utraque Vestræ Curiæ administratio est; utriusque custodia amabiliter per annos in Vestram curam & manum recepta floret; utramque jussu Vestro percenseo & pro virili parte confero, ut disciplinam utrobique designatam habeatis fartam testamque; in posteriore etiam hoc ago, ut forsan alicui munificentia Vestra infigat parem mihi indolem & quod opto, annis futuris gloriosam. In proximis ludo annis, dum audiendi & erudiendi causa adfui Academiæ, contigit mihi præparare imperitiam meam eamque sentire, quod in morbis multum est; redux deinde in eandem sæpe diffundi me, sæpe refici expertus fui ob Herodotum à se ipso per vitia aliorum diductum & disjunctum nunc sibi reconciliatum. Quod quum ita sit sibi innexum, ut decidi à me nequeat, & vix debeat; statuo optime ex cærimonia antiqua Vestram Laurum utrobique tam feliciter florentem à me pro fascino apprehendi, & hanc Herodoti novam reparationem, velut sacram coronam Græciæ, ad postes figi Curiæ Vestræ, ut ei præsidens Minerva non modo urbis amor, sed etiam clavium in adytis sancte habendis arbitra, sicut apud suos cognominabatur tum πολιῆχος, tum κλυδῆχος, hanc æternam Benignitatis Vestræ fidem servare & consignare velit, Deum precans, ut Leidam Herodoti fautricem tum aliis rebus omnibus, tum etiam studiis vigentem sub præsidio Vestro cernat & celebret Christianus orbis. Dabam in Urbe Vestra a. d. xiv Calendas Julias anni MDCCXV.

LECTO.

LECTORI BENEVOLO S.

Olo te paginis concidere, sed indulge quæso spatium ad explicandam disputationem hanc, quam omni ratione confido non fore ingratham, sed certe necessariam. Quum per ordines pluteorum in Bibliotheca Medicea pervium mihi factum esset, ut liceret ubicunque cernere & destinare; ita constitui signavique, ut mixta vice aliquid majus aggrederer minore profligato. Etiam hæc varietas recreabat. In cujus vicissitudinis proposito contigit, ut ad Herodotum pervenirem post duo exemplaria epistolarum Ignatii accuratissime perlecta & editiones ad ea exactas. Vel si nihil dignum annotatu reperissem, mihi sufficiebat prorsus scire ita legi in priscis illis membranarum, ut certa solidaque notitia & ab meis oculis collecta, non alienis, fulcire lectionem meam Ignatianam possem. Ceterum ultra expectationem locupletavit me hæc collatio. Neque enim ab eo tempore possedi illa ipsa tantum, quæ Oxonii nuper vulgata sunt anno MDCCIX ab Cl. Thoma Smitho, in his Epistolis juxta Exemplar Medicum denuo recensitis, sed plura. Ne dubites, accipe specimen, & quidem statim in principio, & quidem unum, sed tanti, ut quoslibet illos bene notos lectores in pudorem conjiciat. In ipsa enim inscriptione epistolæ ad Smyrnacos edidit Vossius τῇ ἑστῇ ἐν Σμύρνῃ τῇ Ἀσίας, ἐν ἀρώμῳ πνέματι, λόγῳ θεῷ, quo nihil aliud probavit, quam se nolle sequi antiquitatis fidem, & hoc agere, ut soli suo arbitratui innitatur, quod ei concedens miror tamen, quum in opposita versione Latina præbeat in inquinato spiritu & verbo Dei, judicavisse vim copulativæ debere exprimi in signo commatis, quod in MS. est nullum. Unde nihil aliud promovit, quam ut daretur oportunitas viris eruditis in Britannia, cui mirabiliter blandiuntur hæc epistolæ, immittendi in spatium inepte vacuum particulam καὶ, prout nuperrime continuavit editio Oxoniensis MDCCIX per eundem Cl. virum, quum id jam anno MDCXLIV etiam editio Oxoniensis biennio antecedens Vossianam inchoavisset per summum in literis & sacris Virum Usserium. Hinc vide suspicionem ipsius Smithi de hoc loco & fortuitam hujus particulæ conjunctivæ omissionem in versione Vossiana, quum vere nihil genuinum sit in isto καὶ. Nam in MS. Mediceo manifeste legitur ἀρώμῳ ΠΙΝΤΙ λόγῳ quod explanari oportet ἀρώμῳ πνέματι καὶ λόγῳ θεῷ. Alia dabuntur alio tempore, si Deus volet.

Quum ita cessisset inspectio codicis, quem adhibuit Vossius, & qui jactatur genuina continere; an potui hoc tam dulci gustu inescatus, statim post hæc decisa ab Ignatianis discedere? Omnino adamavi etiam alia, quæ proscribi vulgo solent ut supposita. Decrevi prorsus illa pariter recognoscere, præsertim quum reperissem, ut dico, alium codicem, qui ea exhibebat, ut forsitan non æqualem ætati voluminis, de quo actum est, certe tamen veterem & aut nihil aut parum natu minore. Itaque enimvero & legi & tum passim exsignavi, tum in Epistola ad Philippenses deprehendi pag. 99 Vossianæ editionis illic legi τὸ εἰς τὸ θάνατον ἔκ κεῖς ἀποδιδόμενον, non modo διδόμενον, quod prius est illic nervosius; pag. 101 ὁλεθρον ὃ ἐαυτῷ γινώσκει &c. non ἐαυτῶν, quod firmatur ab Latina versione, sicut etiam pag. 106 μαρτυρεῖα πνέματι καὶ θεῷ παρέχων, non Πατρός; & pag. 107 μετὰ τὴν νηστειαν πεινῶν, non πεινῶντα. Etiam pag. 110 legebam καὶ τῆς ἐν πολλῇς ἡμετέρας τῆς εἰς ἀδικήσαντας σε, non ἐξώσας, ut editur; in Latinis, & à mandato Dei eos avertisti. An igitur cap. IX

de perniciē Judæ occasione epistolæ istius ad Philippenses non licuit mihi notare, quod scripsi? Quin etiam si qua codici Mediceo fides, non meretur minorem auctoritatem, quam reliquæ, quum & illum versaverimus, & hanc jucundissime illic perlegerimus. In eo codice quem Vossius tractavit exstare epistolam ad Philippenses ego utique non scribo; relinquo Vossium, qualis est; & quis supponi potest tam perversus, ut id scribere vellet, quum & Vossius esset testatus, & tu ipse aliter vidisses? sed tamen & alter codex est codex Medicus, & de eo loquor; sed fervor inhumanus maluit durum strepere, quam recte intelligere, idque etiam sicut percepi, sciscitatione instituta ex eo, quem ut antea fantorem studiorum præcipuum & mihi deditissimum, ita nunc comitatis & prolixitatis immensæ memoria venerabilem revereri non desino, quum res ipsa satis loqueretur. Non est ut roget Tentzelius Utri magis credamus: non est ut scribat Vossio qui MStum diligentissime excussit, an Gronovio, qui tantam procul dubio curam in eo evolvendo non adhibuit. Nihil de hoc postremo prorsus novit, & ego non aperiā, nisi quod ipse locus ex principio peroret. Sed est ista argumentatio par & similis aliarum, quibus turget iste liber, plane talem hominem decens. Et est tamen ex vicino semigermanus, quem ista delectaverunt. Sed pereant illa; ego cursu recto Thespias tendo, ut post hanc explosionem Cupidinem, quo me adigit serenior tempestas, visam & pervisam diligentius, quam ab Vossio factum, & divinæ prorsus delectationi me dedo, ut post Ignatii Epistolæ ex Herodoto discam: ad illum enim ex ratione vicissitudinis me contuli.

Quum enim res ad id se daret, memini doluisse aliquoties, non adsequi me nec intelligere, quid adferret iste scriptor; idque plane accidebat præter expectationem. Natus enim fueram editionem Francofurti exaratam, cujus indicem insignia nomina condecorant, Valla, Henr. Stephanus, Frid. Sylburgius, Gothofr. Jungermanus. Et jam audiveram aliunde ab Aldo paratam primam editionem & ab Joach. Camerario duas ex officina Frobenii; ac denique plurimam operam illi impensam ab Emilio Porto. Huic tanto pulcherrimorum ingeniorum concilio quum placuisset Herodotus, jure opinabar fore, ut à me inveniretur sicut ille ab Cicerone descriptus est, sine ullis salebris quasi sedatus amnis fluens; utque hinc descendens ad occupationem ejus legendi ingrederer penitus dimoto dejectoque ab hoc ipsorum alveari, ab hac antiquitatis extremæ saluberrima peregrinatione, quidquid sordidum aut distortum ex mediis temporis situ & inturia inolevisse potuerat, omniaque occursura mihi sic decentia, sic apta, ut nihil desideria mea morari posset. Non sperabam me illic reperturum (loquor manifeste exempli ergo ex libro 1) vel cap. 30 ὅς φιλοσοφῶν τῇ πολλῇς θεωρίας ἐνεκεν ἐπελήλυθας, cum tam festiva interpretationis variaque fabrica; vel c. 41 Ἀχαιὶ πῖσι δὲ οὐκ ἐνεαδίζω, hinc de adjectivi istius sensu ambigente Valla & Stephano; cap. 52 Σάκκῳ τε χεῦστον πᾶν ὁμοίως, καὶ αἰχμὴν στρεψὴν πᾶσαν χεῦστον καὶ τὸ ξυστὴν τῆσι λόγχῃσι ἐὼν ὁμοίως χεῦστον· τὰ ἀμφοτέρω ὅς. c. 58 Ἀπὸ μικρῶ πῶς τὴν δέχην ὀρμεώμενον. c. 91 Κροῖστος πέμπη ὅς ἀμαρτὰ ἀξέωλησι. c. 98 in domo Deiocis κύκλων ἐόντων τῇ συναπτόντων ἐπὶ αἰ. c. 116 character faciei in Cyro προσφύρεσθαι ἐδόκει ὡς ἑαυτὸν. c. 173 καὶ τῇ μητρὶ ἀναμνεσθαι vel ἀναμνάσθαι τὴν μητέρα. cap. 194 Νομίας τῇ πλοῖα καὶ καλὰ μὲν πᾶσαν ἀπικήρυξαν. cap. 186. Τὰ χεῖλα τῇ πῶμα καὶ κατὰ τὴν καταβάσις. Denique cap. 191. Κατὰ τὸ ρέεθρον τῇ Εὐφρήτῳ πῶμα ὑπονοσηκῶ ἀνδρείως, quibus similia exstant plurima, sim-

P R Æ F A T I O.

singula profecto & stomachi & mentis & oculorum fastidia, & prorsus talia, ut Endymionis somnum mihi optare maluissem, quam procedere ad ista legenda. Audimus quidem in istis diductis & separatis vocabula bene Græca, sed quæ quomodo ab illis in unum conjungi potuerunt? immo vero illi, quod mærebam, non modo legerant jacta, etiam interpretati sunt Latine, sed ut inde pateat sæpe illos parum duxisse officii & existimationis rationem, & exstare Herodotum cum magno elegantiae eorum detrimento. Hinc cavere non poteram, quin succresceret mihi etiam in hac indignatione macerante sibilus, quod ab hoc primi Græcorum temporis donario dicam, an diario? cui eximia veterum Ægypti, Asia, Africa & Europæ fatorum ab Carico ingenio pars erat commissa, non in antecessum abegissent vel quamcunque obscuritatem. Uti-que hinc contigit, ut Dan. Heinsius potuerit ingenuitatem Scaligeri ac candorem prædicare, qui locorum emendationes, quas ex tempore illi suggererit aut cum eo communicaverit, nomine apposito in margine expresserit; id quod in Herodoto Hesychio-que factum sit. Deus bone, ubi istud exemplar? Hinc fieri potuit, ut in primis annis sæculi MDC Parisios profectus Nobilissimus ille Jac. Palmerius à Grentemesnil Casaubonum Herodoti illustrationi vacantem audire sategerit, ut in illius vita notavit St. Morinus. Quo evaserunt istæ Herodoto tam faventes horæ? Habeo plures, quorum vulgatur pollicitatio notarum ad Herodotum: sed valeant, quia intellexerunt nihil.

Attamen si omnia recte expendas, elaboravit hæc omnis, quam nominavi, tribus quidem ad officium suum, ut quoad licuit, Herodoto succurrentes evigilaverint in studio, quod susceperant; sed tam infesta auctori nostro deinde fuerunt quædam sæcula, & tam malevola variorum ex posteris sortitus fuit judicia, ut mirari non oporteat, si sparsis turbidis & fallacibus lectionibus nequirit per eosdem nunc cito elucere aut sanitatem plenam ita vel quacunque adjuvandi contentione ac industria repetere. Ut enim ego rem concipio, quum frueretur justa gloria, & ne etiam in mortuo Herodoto quidem mox imminueretur eadem celebratio, quæ historias viventis prosequuta fuerat; repens incepit res novas moliri Ctesias. Huic enim satis non fuit perscribere, quæ placuerant, & novum quasi nomenclatorem Persicarum appellationum & Herodoto uberiores apud Græcos se profiteri; sed, ut solent illi, quibus statutum est subdole agere, jactare se voluit & ex invidia præsertim ac detrectatione Herodoti, directo ab eo ad rejiciendum & improbe deferendum nominati, crescere, siquidem credimus Photio, cujus solâ fide hæc omnia stant caduntque. Sed tamen aliquamdiu Ctesias non auditus, non creditus. Labentibus vero & mutantibus sæculis nec quid nec quare exstitit post ætas (quam fatentur ipsa nomina mox ad partes vocanda) quâ perspicue nonnullis placere etiam Ctesias incepit adeo, ut Herodotus antea assidue laudatus quodammodo exigeretur suo honore, aut si non è manibus fuit excussus, ob vitii, quod Ctesias inchoaverat, ego autem ex veneratione Herodoti ne proferre quidem cum maxime velim, crimen diu suspensum tantum non damnatus, legeretur modo carpendi & vituperandi gratia. Ex hoc nimirum fonte orta sunt, quæ dixerunt post trecentos & ultra annos, ut cernimus ex scriptis, illi indigni nominatu in hac parte, sed ut rideantur, procedant; quæ inquam dixerunt tam serus ille Diodorus Siculus, tam serus Manethon cum novis sa-

P R Æ F A T I O.

cerdotibus , antiquissima melius scilicet sciscitatis , quam ante secula eorum decessores ; tam serus Strabo , tam serus Ælius Harpocraton alique ; hinc serus ille Plutarchus aut iræ aut vindictæ moderari nequivit : hinc alter , qui indicatus nobis est ab Eusebio Præpar. Evangel. lib. x. cap. 3 ex Porphyrii scriptis , cujus verba intelligas rogo ex ipso Eusebio , vel maxime serus Pollio. Sic enim de illis omnibus non dubito pronunciare , sicut libro octavo descripsi Dionem Chrysostomum. Ab hac gravi nube non ipse tantum obrutus fuit pudendi & fædi criminis varie ab illis expressi reus ; sed quasi injuria intra hanc criminationem non deberet stare , exemplaria historiæ ejus mirabiliter conspurcata & interpolata literis modo demptis , mutatis , apposis vitiose (quod in Græcis facile contingit) & quidem ita , ut fere dixeris ludum scribis illis librariis perinde ac malevole doctis & certamen noxæ Herodoto inferendæ fuisse , ut ista dulcedo styli quondam Olympiæ & Athenis audita nec minus materia per veracitatem placens plane deleteretur. Deprehendi id potest ex illis , quæ satis macra & nævis sanequam fæda edidit Aldus acquiescente illis Camerario , & quæ mox cum tanta farragine variarum lectionum Henr. Stephanus. Stephani illa ratio docet codices Herodoti satis densos superesse , sed depravatos mira diversitate , ut exstarent in ejus scripto loquutiones vocesque nunquam ab Herodoto cogitatæ , præcipua truculentia in particulis , quod maximis modis ex codice Mediceo ad mirationem usque didici. Quis illud desperatum in libro ix Ἀμαζονιδᾶς τῆς δαρκυίας non ita ex compacto conflatum , aut excogitando commentum & vel ingeniose fictum ad ludibria auctoris æque ac lectoris tædia videt ? An non credimus optime hæc intellecta fuisse optimo Henr. Stephano , à quo refertur in indicem in Amazonidas præclarum facinus Atheniensium , sequuto Jungermano. Quis illam abominandam licentiam citationum in tanta diversitate non sentit inde fluxisse ? quæ nequivit ex memoriæ fiducia , ut interdum in exiguis libris fieri amat , evenisse , sed quod vel gravarentur Herodoto suum relinquere , vel uterentur exemplari in tantum perditio.

Nihilominus quum hi sic baccharentur , ex tantis antiquorum probris emerisit noster , quoniam interim non defuerunt prudentioris sententiæ in utraque lingua auctores , qui & Musarum exemplaria sibi comparaverunt bene explorata , relictâ istâ vulgari prostitutione illis acerbis & impotentibus dominis ; & probarent sequerenturque ac laudarent Herodotum & historiam , prout ipse distribuerat atque annis , nominibus , ordine interpunxerat : imo qui sicut ipsi acquiescebant Herodotea dispensatione temporum ac rerum , sic liberos suos eam ipsam & non aliam docebant , omnino statuentes illam melioris venæ esse. Constant enim sibi Dionysius Halicarnasseus & Cicero in venerando Herodoto , nec ab eo deduci se patiuntur. Prisci certe illi negant aliud oraculum peti posse , si in hac antiquitate Herodoto caruerimus ; & Ctesiana ista maluerunt mergi æternâ oblivione , quum proferrentur ubique Herodotea : ne audire quidem Ctesiana licuit , quum per grandiores Herodotea personarent. Immo nec ipsos qui Ctesiam probaverunt , quum ad causam historiæ res veniret , videas testimonio Ctesiae uti , quum ubique id in se experiatur Herodotus. Itaque ab ipsius ævo , forsitan & chirographo , quum & in ludis Olympicis & in alio loco , ubi adstabat patri Thucydides adhuc junior , hoc est , concione Attica , legerit has relationes , diu remanserunt exemplaria incorrupte exarata & notæ prorsus exquisitæ , multis haud du-

bie

P R Æ F A T I O.

bie illorum audientium sibi ea comparantibus & sic per nationes Græcas dispergentibus hoc scriptum. Quorum plurimis detritis aut per humanos casus amissis, non utique contigit omnia cadere in lasciviam posteriorum invidentium & Ctesiana amplectentium, qui descripturi ipsi, vel describentium tabernas instructuri falsis suppositis corrumpi & rideri Herodotum gaudebant; sed credibile est, utique postquam ista lascivia cognosci cœpit, contra talem depravationem doctiores & elegantiores possesores hoc egisse, ut caute ab suis bibliothecis illa perversa & scabiosa abigerentur; hac ratione & studiis suis bene consulentes & sic providendo etiam de posteritate amabiliter anxios. Verum excessit superavitque illa gregaria multitudo vilium codicum, quos & statim post archetypa exemplaria consieri accidit, & per omnes deinde ætates cernimus continuatos fuisse ad ipsos præli cum plumbeis literis inventi annos: unde deprehendimus in manus plurium venisse libros Herodoteos per ceteriora secula descriptos, sed qui carerent ista laude, quam & Dionysius Halicarnassæus & Quintilianus attribuunt scriptori prorsus merenti. Pretiosiora & accurate magis exarata ejus volumina latibulis nescio quibus immersa sunt, forsân ultro se abscondentia, ne ab ista copia perditorum exemplarium suus nitor contraheret aliquid sordium, si ad contagium jungerentur; sicut occultatus latuit iste codex Herodoti in Helicone Mediceo, non aliis magnopere laudatus, & quanti deberet judicari, nulli cognitus, nisi forsân illi, per quem in istas oras invehctus fuit, & postquam ad meam sitim pervenit.

Ut enim dicam quod res est, verticordie cujusdam faustitatis industria demorata fuit & detinuit me, ut quasi gubernans adigeret ad sacram cellam, qua salutaris hujus depositi signatus angulus neminem ante potuit advertere, quin velut nec inspectu dignum & denunciatione boni exemplaris carentem præteriret, quum ego hic defixus ac volumina alia seponens uni illi Herodoto agglutinatus fuerim, ita ut tanquam Hector ab Illo non recedens novem Musas peregerim non tantum sine pœnitentia, sed ut modò experiens tolli offensionem, quæ me antea aliquoties tardaverat, immo torserat, modò nescio quo odore tactus melioris unguenti exultarem creberrime, & mirabili voluptate sentirem identidem me vegetari. Itaque ne morer, hujus dulcissimi temporis memor & non pauca continenter inde ruminans, simulatque potui, Herodoto rursus secessi, & ut ad Isule portus otia divitias meas noscere inciperem, curavi sedulo, & tam feliciter, ut deinde non omiserim in oculis, in animo, in manibus habere hunc Herodotum ita Ἑρωδοτὸν ex comparatione Mediceæ pergamenæ prorsus auctorem decoctæ suavitatis, & adferentem continue perpetuam lætitiæ ex certa rerum Græcarum & vocum notitia, eo efficaciorē, quod post paulo, n. anno MDCLXXIX venit novus ex Britannia Herodotus, in quo desiderium cognoscendi & ardorem suum sic indicabat Gudianus Grævius, ut patet ex pagina 31 epistolarum: Narrant præterea Angli extare etiam & laudari novam editionem Herodoti . . . Herodotum si vidisti, certiorē quæso me facias, quid in ea editione præstiterint & quibus subsidiis. Sed de eo quum deinceps taceatur, nec vel alteruter quidquam dixerit, mihi quoque liceat eam dicere jure suo talem esse, qualis est, nisi quod codices ad eam adhibiti variis in partibus permiteant,

P R Æ F A T I O.

unde quid certe delicatius proponi agnosco potuisse. Sane etiam & magis cogitavi mihi ad manum esse Pegaseum melos, & urbanitatis Herodoteæ genuinum semen, quod qualiumcunque horarum acerba, quod omnes lectas auditasque nugas posset diluere & abstergere. In hoc potui ita mihi dulcis esse, ut per annos quadraginta in eo figerem ac locarem multa mea studia, & diem hujus Herodoti repertorem supplicationibus commendarem ac venerarer domesticis. Quid enim dicam de aliis viris doctis, qui proximo tempore post editionem Jungermani deruncinando aliquas partes Herodoti sustinuerunt attrectare? Quid immo etiam de illis, qui intra hos L nuperras annos illam veterem Musam expolire conati fuerunt? Sane certatim omnia benigne, sed etiam ex putida affectatione inanis ΣΟΦΩΣ. Quippe nullus eorum de antiquitatis erga Herodotum pietate sollicitus, nec vel pedem movere dignatus ad consulendam priscam membranam, quidquam aliud quam in exiguo & incerto hæret, in hac illepidi ratione magis despiciendus, quod quum auxilii prorsus minimum adferat quisque, cernas commentariis adnexos indices Herodotum pluribus paginarum numeris ostentare, quam quenquam alterum. Omnes solo illo genere & specimine codicum veterum, unde Henr. Stephanus posuit diversas lectiones, magniloqui & eatenus firmi porro ita se gerunt, ut universa quæ adferunt, ruant sponte ad notam Mediceæ promptuarii, quæ docet illos per summam levitatem agendo plus vitiauisse. Quid de illis, qui in Vallæ interpretatione aliquid carpere & corrigere jusserunt, quos tamen patebat nunquam vel inspexisse Lexicon Porti? Nam & paulatim hæc à me adstruebantur, non tantum cernente, quid esset penes me, sed quanta ipsorum distantia ab Herodoto; occurrentque horum experimenta, sed plura futura, nisi adjuetus mea pleraque chartulis & concisis frustis credere, sæpe quereretur ea disjici, prout nunc multa Herodotea queror periisse. Quod mutare in hoc nequivi, ad editionis decus pretiosa satis collata esse mihi imaginans, ita tamen ut Herodotea reliqua abhinc cariora habiturus sim, servemque, si quid hinc inde recepero.

Sic potui in his jucunde & amæne gerere multam ætatem. Etiam potuissem totius porro vitæ domicilium in eisdem reperivisse, nisi & gratus in bene merito esse vellem, & fortunam publicam in consilio habens etiam ab ipsis annis cogerer possessionis hujus societate delinire omnes, qui ad rempubl. literariam pertinent. Cui proposito ut dicarem aliquod nunc studium ratione optima, non potui aliter quam omnia quæ producta erant & edita sordide, quum flectere in melius nequirem, delendo & jubendo ire unde venerant, reponere fideliter ea, quæ clare docerent earum ineptiarum auctores, falsi gaudii usuram non usquequaque permanere. Potuit discrimen aliquod fieri, ut semper in tam multis; sed ea quæ probitatem suam fidemque bono exemplo indicabant, tanti erant, ut potuerint etiam trahere ea, de quibus cuperes deliberare. Hinc ne quid surriperem, vulgata illa & pulcherrimi alias Herodoti mentem manumque & sensum turbantia, & sane ejus fœditatis, ut mererentur ulterius nec luce frui, nec loco, quem oculus legentis notare posset, minori charactere conjeci in imam oram, quum contextus offerat Herodotum redintegratum, cujus etiam egregia notis volui illuminare. Sic putavi justissime & simpliciter agendo, quum nihil cuiquam auferatur, exedram Herodoti in studiis nostris evulsa quantum fieri potuit importunitate validam fore. Quæ utinam porro enitescat, & tum primorum sæculo-

rum

P R Æ F A T I O.

rum intelligentias enudare pergat, tum in eo efflorescere indolem eruditæ lingue agnoscant Musæ, quæ libris singulis insident, siquam meam diligentiam, aut incensam officio sedulitatem, tuam quoque legentis erga se benevolentiam perpetuo collaudatura! Nam illa multa, quæ nunc videntur Herodotum, abesse mallet, ut non addi me auctore scias; & quod nunc in oculos venit, pag. 134 v. 8 interpretare, attrahitis utribus ipsum duos aut tres pediculos solvere demissos. Id ultro sæpius facias!

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΡΙΑ VETERA IN HERODOTUM.

ΧΡΙΣΤΟΔΩΡΟΥ ποιητῆς Θηβαίου Κοπίτου.

Ὅσ' Ἀλικαρνασσὲ με περίεγραψε θάπτης αἰοῖδος
Ἡρόδοτος πολὺνδρις, ὃς Ὀζυρίων κλέα Φωίων
Ὅσα περ ἠπείρων δυὰς ἤγαγεν, ὅσα περ αἰών
Ἐδρακεν ἐρπύζων, ἐνάταις ἀνεθήκατο Μῦσαις
Μίξας εὐεπῆσαι Ἰωνίδ' ἀνθεα Φωνῆς.

CHRISTODORI POETÆ THEBANI COPTITÆ.
Interprete Cl. SALMASIO.

*Nec te Alicarnasso vates divine silebo
HERODOTE ὁ sapiens, quo fortia facta virorum,
Quidquid in Europa atque Asia labentibus annis
Tempora prisca tulere, novem sacante Camænis
Juncta ladi cernat florens facundia lingue.*

Α Δ Η Λ Ο Τ.

Ἡρόδοτον Λυξίω κρύπτει κόνις ἥδε θανόντα
Ἰάδ' ἀρχαίης ἱστορικῆς πύτυριν,
Δωρείων πάτρης βλαστὸν ἀπο. τῷ γὰρ ἀπληστον
Μῶμον ὑπεκπεφυγὼν, Θέρον ἐχει πάτρην.

I N C E R T I.

Eodem interprete.

*Lyxide HERODOTI cineres humus ista recondit
Historiæ antiquæ patris Ioniacæ.
Quem Doris patria extulerat, patria altera posthæc
Thurias excepit, dum fugit invidiam.*

Fuit epigramma & allatum ab avo meo, cum ejusdem interpretatione, infra pag. 717. Monuit me etiam SALMASIUS noster ὁ πάλιν, in tertio versu, ubi vulgo habetur Δωρείων πάτρης, Palatinos codices habere Δωρίδ' ἐκ πάτρης, quod ipsum tamen vulgato melius non esse censet. Jungerman.

Α Δ Λ Ο.

Ἡρόδοτος Μῦσαις ἐννίστατο· τῷ δ' ἄρ' ἐκάστη
Ἀντὶ Φιλοξενίης βίβλου ἰδὼκε μίαν.

MUSÆ

M U S Æ
H E R O D O T I
H A L I C A R N A S S E I
I N I N T E G R U M R E S T I T U T Æ
A
V I R O C L A R I S S I M O
J A C O B O G R O N O V I O
G R Æ C A R U M L I T T E R A R U M
S E R V A T O R E.

Antiquitatis mellifluæ lepos,
Æterna prisca gratia sæculi,
Rerumque gestarum propago,
HERODOTE, & cynosura Suadæ.
Rectè venusti depositi decus
Inscripsit index Mnemosynes choro,
Pulcrisque natabus, futurum
Emeriti grave pignus ævi.
His namque famæ vindicibus tuæ
Jam tot superstes sæcula substitit,
Et mercede pulcrâ posterorum
Nobile opus meritò superbit.
Et hinc politæ gloria Græciæ
Jam tunc ab almâ claruit Elide
Cunctas per oras insulasque
Finitimas Asiæ, Africæque.
Illinc ad urbes Helladis Italiæ,
Transmissa pennis æquor Ionium,
Orbemque Romanum refinxit
Pegasidum repetita cura.
Sed servientis rudera Græciæ,
Sed barbarorum fulmina, Romuli
Illata tectis, obruissent
Hoc pretium melioris ævi:
Si non Camœnæ delicias suas
His abstulissent, dum rabies furens,
Tempusque conspirans furori
Dejiceret decora ampla sæcli.
Posthæc sorores restituens suâ
In luce Phœbus gentibus intulit,
Et his tenebras insitamque
Barbariem ducibus removit.

Hinc lux renidens, HERODOTE, exiit
Foedis ab umbris, nec tinea tuis
Blattæque, vermesque situsque
Ulterius nocuere Musis.
Sed fœce quantâ; quot maculis lacer,
Ineruditis quot manibus malè
Distortus, obscuratus, impar
Dissimilisque tibi redisti!
Sic se beari posterior tamen
Gaudebat ætas, mox studio incubans
Deesse laudatos lepores
Vidit & indoluit subinde.
Quantum deesset nunc videt, & levat,
Cum digna COSMI præcipiâ domus
Suos thesauros eruditis
Explicuit generosa Musis.
Divesque ab illa sorte GRONOVIVS,
Auctus vetustæ dotibus Hellados,
Hac luce donavit, suisque
Reddidit HERODOTUM Camœnis.
Hanc in Batavis ex Italo solo
Lucem renasci post varias vices
Gaudete manes, sentiendi
Si superest genio potestas.
Secura custos Pegasidum, Charis,
GRONOVIANI nominis inclita
Et nota faulrix, hæc perenni
Fige memor monumenta templo.
Inducta laurus HERODOTO suo
Jungat decorâ fronde GRONOVIVM,
Et sæcla vincat, posterâque
Laude recens juvenescat Orbi.

HENR. SNAKENBURG.

Τ Ω Ξ Π Α Ν Τ

Ι Α Κ Ω Β Ω Γ Ρ Ο Ν Ω Β Ι Ω

Τ Ω Ξ Τ Η Σ Π Α Λ Λ Α Δ Ο Σ Ε Λ Λ Η Ν Ι Κ Η Σ Κ Α Ι Ρ Ω Μ Α Ϊ Κ Η Σ

Μ Υ Σ Τ Α Γ Ω Γ Ω Ξ Ε Ν Δ Ο Ξ Ο Τ Α Τ Ω ,

τὰς τῆ

ΗΡΟΔΟΤΟΥ ΜΟΥΣΑΣ

Κ Α Τ Ο Ρ Θ Ω Σ Α Ν Τ Ι , Κ Α Ι Τ Α Τ Ω Ν Π Ο Λ Λ Ω Ν

Σ Φ Α Λ Μ Α Τ Α Α Φ Α Ν Ι Σ Α Ν Τ Ι

Χ Α Ι Ρ Ε Ι Ν .

Εὖ μάλα δῆναοὶ τὰ βίης Ἡρακλεείης
Ἔργα μὲν ἔκλειον κυδαλίμενσι πόνεσσι.
Σὴν δ' ἄρετ' ἐν τῇ τῆς ἀπάλαστον ἄρ' (ὅσκι' ἀναφυσῶ
Ἄψα, σὲ γ' οἷς πινῶν, ψεύδεα ρίνες ὀπί)
Ἔργα περὶ πῶς ἐνέπαι σὺ ΓΡΟΝΩΒΙ' ἀγαυὰ κατ' αἴσαν,
Αἰεθαλὲς Πυθίῃ Πιερίδων τε κλέεσσι
Ὅσα ποτ' Αὔσονίῃ δῶρ' ἢ κροτόφορ' ἔλλατ'·
Ἐγὼνα δ' Σοφίης κυδάνειρα πρέφειν,
Σὴν ῥα μεταλλώσῃ πολλῶν τε δότρεσσι γ' εἰάων
Θεῖα δαημοσύνη γήσσια πάντα πηθεῖ.
Οὐδ' οὐ μόνον θνητοῖς ἀλλ' ἀθανάτοις μέγ' ὄνειρε
Ἡδὲ χάρις· πεδόθεν τοῖσδε γὰρ ἐστὶ φίλ'·
Ἡρόδοτε Μύσαις, περὶ τῇ ἀμήχαν' ἔκλειε
Ἀλγῶσσι ζῆλον κάλλ' ὀλέσται ἐόν,
Πίσσα θοοίμεν σὺ δ' Ἀθήνης μαζὸν δρωγὸς
Ἡλθε, ἀνορθώσας τὴν πρὶν ἄρ' αἰγλαίαν.
Κρύψας ἤπειρ'· περὶ Φῶς Τυρσηνὶς ἔειχεν,
Δῶ δὲ Γρονωσιᾶδ' μῆτις ἀμυναμένῃ.
Νῦν γὰρ ἀκηρόσπον Φιλαμέσσις ἐστὶν ἀθέλγειν,
Νῦν γλυκερὸν γένει κηρὸν Ἡρόδοτε.
Αἰονίσιν ὡς τῶδε πᾶσι κεχαρισμέν' ἐστὶ,
Μῶμι, ἔπειθ' ἐπὶ φθόρ', καὶ νεώτερον κακῶς.
Γέγραπται ἐν ἔδῳ τοῖς παῖσι ΓΡΟΝΩΒΙ' ἀμοιβῶν
Ταῦτ' ὅσ' ἄλυσιν ζῆν βίον ὥς τε ΧΡΟΝΟΥ.
Καὶ τὸ πᾶν, διωπατὶ γὰρ, ἐπεὶ Διὶ διεξίαι ἦναι,
Ἡρακλεῖ δὲ σ' ἀποθεῖωσι δίκην.

JOANNES DE BEY.

P R I V I L E G I E.

DE STATEN VAN HOLLAND ENDE WEST-VRIESLAND, Doen te Weeten: Alfoo Ons vertoond is by *Samuel Luchtmaus*, Onsen onderdaan, Boekverkoper en Burger der Stad Leyden, hoe hy Suppliant nu vijf jaren besig was geweest met het drukken van *Herodoti Halicarnassei Historiarum libri novem, item vita Homeri Gr. & Lat. in Folio*: met gantsch andere leefingen volgens 't MSS. van Florence aldaar gecollationeert, met seer grooten arbeyd door de H^r Proff Gronovius, en met desselfs noten verreykt, als mede van Th. Gale en andere, alwaar reets excessive onkosten en grooten arbeyd in was gedaan, soo was den Suppliant bedugt, dat de *Variae Lectiones* en *Notae J. Gronovii, Th. Gale & aliorum*, in 't geheel, ofte ten deele, ofte eenige van die in 't bysonder, in 't groot, ofte in 't kleyn hier te Lande oft elders door eenige nijdige en baatsoekende nienichen, hem Suppliant mogten werden nagedrukt, soo als den Suppliant van buytenslands reets was gedreygt, en den Suppliant daar door van zijn excessive onkosten en arbeyd, tot seer merkelyke schade, zoude gefrustreert werden, Soo keerde den Suppliant hem tot Ons, verzoekende, dat Wy hem Suppliant, met seclusie van alle anderen, gelieffden te verleenen Octroy en Privilegie voor den tijd van vijftien agter een volgende jaren, soo voor sig zelve, als ook voor die geene, dewelke namaals zijn regt, ofte actie in dese zoude mogen verkrijgen, omme de voorn. *Herodotus cum variis lectionibus & notis J. Gronovii, Th. Gale & aliorum*, te mogen drukken, doen drukken, uytgeven en verkoopen, in een off meer deelen, alles by malkander, off elk apart, soodanig als den Suppliant best en voor zijn intrest oirbaar zoude vinden, met expres verbod, waar door allen en een ygelijk buyten hem Suppliant, ofte die in der tijd zijn Actie, ofte regt zoude mogen verkrijgen, verbooden wierd, de voorn. *Herodotus cum variis lectionibus & notis J. Gronovii, Th. Gale & aliorum*, te mogen drukken, doen drukken, uyt te geven, te verkoopen, ofte te verhandelen, ofte elders buyten desen Onsen Lande gedrukt, deselve te mogen inbrengen, te verhandelen, ofte te verkoopen, t' elkens op de verbeurte van alle de gedrukte, nagedrukte, ingebragte, verhandelde, ofte verkogte exemplaren, soo dikwils en meenigmaal als deselve zoude werden agterhaald, mitgaders te stellen een poene van drie duysend guldens tegens de contraven-teurs. SOO IST: Dat Wy de saake ende 't verfoek voorsz. overgemerkt hebbende, ende genegen wesende ter beede van den Suppliant, uyt Onse rechte wetenschap, Souvereyne magt ende autoriteyt, den selven Suppliant geconsenteert, geaccordeert ende geoctroyeert hebben, consenteren, accorderen en Octroyeren hem mitdesen, dat hy off zijn actie verkrijgende gedurende den tijd van vijftien eerst agtereenvolgende jaren, het voorsz. Boek van *Herodotus cum variis lectionibus & notis J. Gronovii, Th. Gale & aliorum*, binnen den voorsz. Onsen Lande alleen zal mogen drukken, doen drukken, uytgeven ende verkoopen, in een off meer deelen, alles by malkander, off elk apart, verbiedende daar omme allen ende een ygelijken, het selve Boek, in 't geheel, off ten deele te drukken, naar te drukken, te doen naardrukken, te verhandelen, ofte verkoopen, ofte elders naargedrukt binnen den selven Onsen Lande te brengen, uy te geven, ofte te verhandelen, ende verkoopen, op de verbeurte van alle de naargedrukte, ingebragte, verhandelde, ofte verkogte exemplaren, ende een boete van drie duysend guldens daar en boven te verbeuren, te appliceren een derdepart voor den Officier die de calange doen zal, een derdepart voor den Armen der plaatse daar het casus voorvallen zal, ende het resterende derdepart voor den Suppliant, ende dit alles soo meenigmaal als deselve zullen werden agterhaald. Alles in dien verstande, dat Wy den Suppliant met desen Onsen Octroye alleen willende gratificeren, tot verhoedinge van zijne schaade door het nadrukken van het voorsz. Boek, daar door in genigen deele verstaan, den inhouden van dien te autoriseren, ofte te advoueren, ende veel min het zelve onder Onse protextie ende bescherminge eenig meerder credit, aansien ofte reputatie te geven, nemaar den Suppliant in cas daar inne yets onbehoorlijks zoude influeren, alle het zelve tot zijnen laste zal gehouden wesen te verantwoorden, tot dien eynde wel expresselijk begerende, dat by aldien hy desen Onsen Octroye voor het zelve Boek zal willen stellen, daar van geen geabrevieerde, ofte gecontraheerde mentie zal mogen maaken, nemaar gehouden wesen, het zelve Octroy in 't geheel, ende sonder eenige omiffie daar voor te drukken, ofte te doen drukken, ende dat hy gehouden zal zijn een Exemplaar van het voorsz. Boek, gebonden ende wel geconditioneert, te brengen in de Bibliotheecq van Onse Universiteyt tot Leyden, ende daar van behoorlijk te doen blijken, alles op poene van het effect van dien te verliezen; Ende ten eynde den Suppliant desen Onsen consente ende Octroye moge genieten als naar behoren, Lasten Wy allen ende een ygelijken, die 't aangaan mag, dat zy den Suppliant van den inhoud van desen, doen, laten ende gedogen,

gen , rustelijk , vreedelijk , ende volkomentlijk genieten ende gebruyken , cesserende alle belet ter contrarie. Gedaan in den Hage onder Onien grooten Zegele hier aan doen hangen , den twintigsten July , in 't jaar Onies Hoere ende Saligmakers seventien honderd vijftien.

Was gearapheert ,

A. HEINSIUS. v^r

Onder stont ,

Ter Ordonnantie van de Staten.

Was getekent ,

SIMON van BEAUMONT.

S E R I E S
E O R U M Q U Æ I N H O C O P E R E
C O N T I N E N T U R .

Herodoti historiarum libri novem Græce & Latine.

Ejusdem libellus de genere vitæque Homeri , Gr. Lat. Pag. 555
antecuntibus judiciis virorum doctorum de isto.

*Appendix ad Herodotum de Legibus & Institutis Persicis & Ægyptiacis
ab Henr. Stephano adjecta* 572 & 595

Appendix alia de incremento Nili & ejus causis ex diversis auctoribus 603

De Ctesia Henr. Stephani disquisitio 626

*De διηρογραφία quorundam nominum in Ctesia præsertim , & de Excerptis
ipsis ac voce Εκαλογών ejusdem Castigationes* 629

Ctesiae Elogium ex Brissonio 630

De eodem & ejus stylo testimonia aliquot veterum 631

Series regum Persicorum ad Ctesiae historiam ab A. Schotto descripta 633

*Ctesiae Persicorum Excerpta ex Photio , cum interpr. H. Stephani , &
variis lectionibus ex editione Græca Photii : item cum diversis inter-
pretationibus A. Schotti ; & notis ejusdem & Henr. Stephani , Da-
vidisque Hoëschelii* 634

*Ctesiae Indicorum Excerpta ex eodem Photio cum iisdem quæ ad Persica
acceperunt* 655

Eadem Indicorum Excerpta ex interpretatione Laur. Rhodmani 667

*** 3

Ex

S E R I E S O P E R U M.

<i>Ex iisdem Persicis, Indicis, & aliis Ctesiae scriptis fragmenta, ex variis auctoribus congesta</i>	672
<i>Ex Joach. Camerarii proœmio defensio Herodoti, nominatim contra Plutarchum</i>	710
<i>Herodoti vita, ex eodem</i>	717
<i>De Dialecto Ionica ex eodem</i>	718
<i>Herodoti vocabula Ionica & quadam genera loquendi, illi cum Homero magna ex parte communia: nec non alia; collecta & Latine reddita partim ab Joach. Camerario, partim ab Henr. Stephano</i>	720
<i>Ionismi Gallici, sive Ionici Gallicismi, ex eodem H. Stephano</i>	734
<i>Alia de Herodoti vocibus & varia in quibusdam MSS. scriptura &c. ex ejusdem Steph. prolegomenis diversis</i>	735. 740. 743
<i>Lexicon vel Glossæ Herodoteæ Græcæ ex MS.</i>	745
<i>Chronologia Herodoti ex editione Thomæ Gale</i>	747
<i>Variantes lectiones & Notæ Breves Th. Gale</i>	759
<i>Jac. Gronovii Notæ & Observationes in novem libros Herodoti</i>	791

ΗΡΟΔΟΤΟΥ ΤΟΥ ΑΛΙΚΑΡΝΗΣΣΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑ

Η ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΒΙΒΛΟΙ Θ', ΕΠΙΓΡΑΦΟΜΕΝΑΙ ΜΟΥΣΑΙ.

HERODOTI HALICARNASSEI HISTORIA. SIVE HISTORIARUM LIBRI NOVENI, MUSARUM NOMINIBUS INSCRIPTI.

LIBER PRIMUS,
qui inscribitur CLIO.

ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΠΡΩΤΗ,
Πηγεαφομένη ΚΛΕΙΩ.

HERODOTI Halicar-
nassæi curæ demon-
stratio hæc est: ut ne-
que ea quæ facta sunt
ab hominibus, tempore
exolescant, neque
ingentia & admiranda
opera vel à Græcis edi-

ta vel à barbaris, gloria fraudentur, cum
alia, tum vero etiam qua de causa inter
se belligeraverint. Persarum quidem igitur
docti memorant dissensionis autores
extitisse Phœnicas, qui à mari quod ru-
brum vocatur, in hoc nostrum pro-
fecti, & hanc incolentes regionem quam
nunc quoque incolunt, longinquis con-
tinuo navigationibus incubuerunt: sic
deportandis mercibus Ægyptiis & Assy-
riis cum in alias plagas, tum etiam Ar-
gos pervenerunt. Argos vero ea tempe-
state omnibus civitatibus regionis quæ
nunc Græcia nominatur, antecellebat.
Huc porro appulso Phœnicas mercimo-
nia venum dedisse: & quinto sextove quam
appulissent die, cunctis fere divenditis,
feminas ad mare venisse cum alias mul-
tas, tum vero regis filiam, cui nomen
esset idem quod Græci tradunt, Io filiam
Inachi. Dumque hæc femina puppi navis
assistentes ea mercarentur quæ cujusque
flu-

ΡΟΔΟΤΟΥ Αλικαρνη-
σῆος ἱστορίας ἀποδείξαι ἥδε,
ὡς μὴτε πρὸς ἡμῶν ἐξ ἀν-
θρώπων τῷ χρόνῳ ἐξίτηλα
ᾗσθηται, μὴτε ἐργα μεγάλα τε
ἐξ ἀνθρώπων, πρὸς μὲν Ἑλλη-
σι, πρὸς δὲ βαρβάροις ἀποδεχθέντα, ἀκλεῖα
ᾗσθηται. τὰ τε ἄλλα, καὶ διὰ τὸ αἰτίῳ ἐπιλέ-
μηναι ἀλλήλοισι. Περσῶν μὲν νῦν οἱ λόγοι φοί-
νικας φασὶ ἡνέσθαι τὴν διαφοράν τινας. τῆς
γὰρ ἀπὸ τῆς Ἐρυθρῆς καλουμένης θαλάσσης ἀπικ-
μένους ὅτι πλὴν τῶν θαλάσσης, καὶ οἰκήσαντας
τῶν τῶν χωρὸν τῆς νῦν οἰκίσαν, αὐτίκα ναυπι-
λίῃσι μακρῇσιν ὁππότε φασὶ ἀπικτανόντας δὲ φορ-
τῆν αἰγυπίαν τε καὶ ἀσσυρία, τῇ τε ἄλλῃ χω-
ρῇ ἐσπιπνέεσθαι, καὶ δὴ ἐς Ἀργεῖον. Τὸ δὲ
Ἀργεῖον τῶν τῶν χρόνον περιέχον ἀπασιν ὅτι ἐν τῇ
νῦν Ἑλλάδι καλουμένη χώρῃ. ἀπικτανόντας δὲ τῆς
φοίνικας ἐς δὴ τὸ Ἀργεῖον τῶν, διατίθεσθαι τὴν
φορτὴν. πέμπτη δὲ ἡ ἐκείνη ἡμέρῃ ἀπ' ἧς ἀπικτανόντες,
ἐξεμπλημένων σφί χρεὼν πάλιν, ἐλθεῖν ὅτι
πλὴν θαλάσσης γυναῖκας, ἄλλας τε πολλὰς, καὶ
δὴ καὶ τὴν βασιλίδην θυατίδα. τὸ δὲ οἱ ἔνομα
εἶναι καὶ τῶν τῶν ὅτι ἐκ πολλῶν λέγουσιν, Ἰοῦν
τῶν Ἰνάχῃ. πρῶτας γὰρ καὶ πρῶτον τὴν νῆος,
ἀνέεσθαι τὴν φορτὴν, καὶ σφίν ὡς θυμὸς μάστιγα.

A

141

καὶ τὰς φοίνικας ἀμικελωσάμενους ὁρμήσαι ἐπ' αὐτάς. τὰς μὲν δὲ πλευνῶν τὴν γυναικῶν ἀποφυγῆν, τὴν δὲ Ἰοῦν σὺν ἀλλήσιν ἀρπαδύσασθαι. ἐσβαλλομένους δὲ ἐς τὴν νῆα, οἰχεσθαι δόποπλέον. τὰς ἐπ' Αἰγύπτῳ. οὕτω μὲν Ἰοῦν ἐς Αἰγύπτιον ἀπικέσθαι λέγουσι Πέρσαι, ὅσκι ὡς Ἑλλῆνες· καὶ τὰ ἀδικημάτων τῶν ἀρχαίων πρώτων. Μετὰ δὲ ταῦτα, Ἑλλήνων πινάς (ὃ γὰρ ἔχουσιν τὸ νόμα ἀπὸ γῆρας) Φασὶ τὴν φοίνικας ἐς Τύρον παραχόντας, ἀρπάσαι τὴν βασιλῆα τὴν θυγατέρα Εὐρώπην. (εἴησαν δὲ ἂν ἔπειτα Κρήτες) ταῦτα δὲ Ἰοῦν πρὸς ἰσὶ σφί· ἡμέδα. μὲν δὲ ταῦτα, Ἑλλήνας αἰτίους τὴν δουτέρας ἀδικίης ἡμέδα. καταπλώσαντας γὰρ μακρῇ νηὶ ἐς Αἶαν τὴν Κολχίδα ἐπὶ φάσιν ποταμὸν, ἐνθεσθῆναι, ἀπαρξήσαντες ἐπὶ τὰς, τὴν εἵνεκεν ἀπὸ αἰσῶ, ἀρπάσαι τὴν βασιλῆα τὴν θυγατέρα Μηδείαν. πῆμψαντα δὲ τὴν Κόλχων βασιλῆα ἐς τὴν Ἑλλάδα κήρυκα, αἰτῆναι τὴν δικαίαν τὴν ἀρπαγῆς, καὶ ἀπαρξῆναι τὴν θυγατέρα· τὰς δὲ ὑποκρίνασθαι ὡς ἔδδ' ἐκείνοι Ἰᾶς τῆς Ἀργείης ἰδοῦσιν σφί δικαίαν τῆς ἀρπαγῆς· ἔδδ' ὡν αὐτοὶ δώσθαι ἐκείνοισι. Δουτὴρ δὲ λέγουσι ἡμεῖς μὲν ταῦτα Ἀλέξανδρον τὸν Περσέως, ἀκηκόσθαι ταῦτα, ἐπὶ τῇσιν οἱ ἐκ τῆς Ἑλλάδος δὲ ἀρπαγῆς ἡμέδα γυναικας, ἐπὶ τῇσιν πῶντος ὅτι καὶ δώσθαι δικαίαν· ἔπειτα γὰρ ἐκείνους διδόναι. ἔπειτα δὲ ἀρπάσαι αὐτὰς Ἑλένην, τοῖσιν Ἑλλήσιν δοῦσαι, πρῶτον πῆμψαντας ἀργαίους, ἀπαρξῆναι τὴν Ἑλένην, καὶ δικαίαν τῆς ἀρπαγῆς αἰτῆναι. τὰς δὲ, παραχόμενων ταῦτα, παραφέρειν σφί Μηδαίης τὴν ἀρπαγῆν· ὡς καὶ δόντες αὐτοὶ δικαίαν, ἔδδ' ἐκδόντες ἀπαρξῆναι, βελοῖσθαι σφί παρ' ἄλλων δικαίαν ἡμέδα. Μετὰ μὲν ὡν ταῦτα, ἀρπαγῆς μονίας εἶναι παρ' ἄλλων· τὸ δὲ δόποπ τὰς, Ἑλλήνας δὲ μεγάλως αἰτίους ἡμέδα. πρῶτους γὰρ ἀρχαίαν στρατεύσασθαι ἐς τὴν Ἀσίαν, ἢ σφίαν ἐς τὴν Εὐρώπην. τὸ μὲν νῦν ἀρπάξαι γυναικας, ἀνδρῶν ἀδικῶν νομίζειν ἔργον εἶναι· τὸ δὲ ἀρπαδύσασθαι ἀνδρῶν πῶντος πῶντος πῶντος, ἀνοήτων· τὸ δὲ μηδεμίαν ὥρην ἔχον ἀρπαδύσασθαι, σωφρόνων. δῆλα γὰρ δὴ ὅτι εἰ μὴ αὐτὰ ἐβελίατο, ὅσκι ἂν ἡραζόντο. σφίαν μὲν δὲ τὰς ἐκ τῆς Ἀσίας λέγουσι Πέρσαι ἀρπαζομένων τῶν γυναικῶν λόγον ἔδδ' αὐτὰ ποιῶνται. Ἑλλήνας δὲ Λακεδαιμονίης εἵνεκεν γυναικας εἶλον μέγαν σπαραγῆναι, καὶ ἐπὶ τῇσιν ἐλθόντας ἐς τὴν Ἀσίαν, τὴν Περσέως δουάμεν κατατελεῖν· δόποπ τὰς αἰεὶ ἐπὶ τῇσιν τὸ Ἑλληνικὸν σφίαν εἶναι πολέμιον. τὴν γὰρ Ἀσίαν ἐπὶ τῇσιν καὶ νῦν

studium maxime ferebat, Phoenicas se se adhortatos in eas impetum fecisse: & ipsarum plerisque aufugientibus, Io cum aliis raptam fuisse: eisque in navem impositis Phoenicas in Aegyptum vela fecisse. Sic quidem Io in Aegyptum per-
venisse referunt Persæ, non quemadmodum Græci; & hoc injuriarum principium extitisse. Post hæc Græcorum quosdam, quorum nomen non possunt memorare, narrant Tyrum appulso, filiam regis rapuisse Europam: fuerint autem isti Cretenses. sic illis par pari re-
pensum. Verum postea Græcos secundæ injuriæ autores extitisse. longa enim nave vectos ad Æeam urbem Colchidis & ad Phasim fluvium; illinc, quum cetera transgissent quorum gratia venerant, rapuisse filiam regis Medeam; quumque ad pœnas de raptu petendas, & filiam reposcendam rex Colchorum caduceatorem misisset, Græcos respondisse, ut illi de raptu Iûs Argivæ pœnas sibi non dedissent; nec se igitur illis daturus. Se-
cunda dehinc ætate, ferunt, Alexandro Priami filio, quum ista audisset, voluntatem incessisse uxoris sibi per rapinam è Græcia comparandæ, certum habenti omnino se pœnas non daturum; nec enim illos dare. Ita quum is Helenam rapuisset, visum esse Græcis, primum missis nunciis & Helenam repetere, & pœnas de raptu poscere; illos vero quum hi ista denunciavissent, protulisse ipsis raptum Medæ: tanquam qui quum nec pœnas dedissent, nec tradidissent quum reposceretur, vellent ab aliis sibi pœnas dari. Huc usque igitur inter eos
mutuis solis rapinis actum. Ab hoc autem tempore quod accidit; Græcos omnino præcipue autores extitisse, qui priores in Asiam, quam ipsi in Europam, militatum venire incepissent. Se quidem sentire iniquorum virorum factum esse rapere feminas: amentium vero, raptis ulciscendis operam dare: prudentium autem, nulla cura prosequi raptas; manifestum enim esse, si illæ non voluissent, nequaquam futurum fuisse, ut raperentur. Se quidem omnino ex Asia feminarum raptarum Persæ negant ullam habuisse rationem: Græcos autem Lacedæmoniarum mulieris gratia ingentem collegisse classem, & mox in Asiam profectos, imperium Priami evertisse: ex eo tempore semper existimasse sibi hostes esse Græcos. Siquidem Asiam & bar-

ba-

a ταῦτα δὲ ἰσὶ σφί ὡς ἰσὶ. b ἀπὸ αἰσῶ. c ταῦτα. d ἐργασμένη. e ἀρπαζομένη. f δόποπ τὰς αἰεὶ.

baras gentes quæ incolunt , Persæ sibi junctas tenent, Europam vero & Græcos putant seductos. Hunc in modum Persæ memorant accidisse, & Ilīi excidium sibi hostilis iræ in Græcos extitisse principium comperiunt. Cum quibus non consentiunt de Io Phœnices, quam negant se in Ægyptum duxisse raptu ufos, sed eam apud Argos cum nauclero navis rem habuisse : & quum se gravidam esse comperisset, veritam parentes, sic volentem ipsam cum Phœnicibus enavigasse, nè detegeretur. Et hæc quidem Persæ Phœnicesque referunt : ego vero, utrum ista sic gesta sint, an aliter, non pluribus persequar. Ceterum quem ipse novi primum cœpisse inferre Græcis injuriam, hunc ubi indicavero, sermone ulterius progrediar, tam parvas urbes civitatesque commemorando quam magnas. Nam quæ olim magnæ erant, earum permultæ factæ sunt parvæ : rursus, quæ mea memoria magnæ erant, prius fuerant parvæ. Igitur quum sciam humanam felicitatem nequaquam in eodem tenore perflare, utrarumque mentionem habebō.

6 CROESUS genere quidem fuit Lydus, filius autem Alyattis: tyrannus vero nationum quæ intra Halym amnem sunt. Hic à meridie Syros ac Paphlagonas interfluens, versus ventum aquilonem, in pontum quem vocant Euxinum exit. Iste Cræsus, è barbaris quos novimus, primus alios Græcorum ad tributum pendendum adegit, alios sibi amicos conciliavit. Subegit quidem Ionas, Æolenses & qui sunt in Asia Dorienteses: amicos autem fecit Lacedæmonios, quum ante ejus imperium universi Græci liberi fuissent. Nam Cimmericorum adversus Ioniam expeditio, vetustior illa Cræso, non urbes expugnavit, sed per incurSIONEM egit prædas. Ceterum principatus quum esset Heraclidarum, ad genus Cræfi, qui vocabantur Mermnadæ, sic pervenit: CANDAULES, is quem Græci Myrsilum nominant, Sardium fuit tyrannus, ab Alcæo Herculis filio oriundus. Siquidem Heraclidarum primus, Sardium rex extitit Agron, Nini filius, Beli nepos, Alcæi pronepos; novissimus, Candaules Myrsi filius: quum ante Agronem qui in ea regione regnaverant, fuissent oriundi à Lydo Atyis filio, à quo totus is populus cognoscitur.

κρόϊσα ἔθνεα βάρβαρα οἰκισσώμενοι εἰ Πέρσῃ, τὴν δὲ Εὐρώπῃ ἔ τὸ Ἑλληνικὸν ἔγλυπται κεχωρῆσθαι. οὕτω μὲν Πέρσῃ λέγουσι γινώσκειν, καὶ ἀπὸ τῆς ἱλίου ἀλώσειν δροσισσῶσι σφίσι ἐξοὺν τὴν ἀρχὴν τῆς ἐχθρῆς τῆς ἐς τὰς Ἑλλήδας. πρὸς δὲ τῆς ἱσθμοῦ ὁμολογῶσι Πέρσῃ ἔ τως ἀφοίνικες. καὶ γὰρ ἀρπαγῇ σφίτας χρησαμένους λέγουσι ἀρπαγῇ αὐτῶν ἐς Αἰγυπτον, ἀλλ' ὡς ἐν τῷ Ἀργεῖ ἐμίσγητο τῷ ναυκλήρῳ τῆς νηὸς. ἐπεὶ δὲ ἔμαθεν ἐγκυῖσθαι ἔσσαι, αἰδομένη τὰς τοκέας, ἔ τω δὲ ἐβελοντῶ αὐτῶν τοῖσι φοίνισι συνεκπλώσῃ, ὡς αὖν μὴ κατὰ δὴλῶσθαι γήνηται. ταῦτα μὲν νῦν Πέρσῃ τε καὶ φοίνικες λέγουσι. ἐγὼ δὲ πρὸς μὲν τῶν σὺν ἐρχομαι ἐρέων ὡς ἔ τως ἢ ἄλλως πως ταῦτα ἐγνέτω· τὸν δὲ οἶδα αὐτὸς πρῶτον ὑπάρξαντα ἀδίκων ἔργων ἐς τὰς Ἑλλήδας, τῶν σιμῆνας, πρὸς ἑσέμεναι ἐς τὸ πρῶτον ἔ λόγῳ, ὁμοίως μικρὰ καὶ μεγάλα ἄστα ἀνθρώπων ἐπεξίον. καὶ γὰρ τοπάλαι μεγάλα τῶν πολλὰ αὐτῶν σιμικρὰ γέγονε. καὶ δὲ ἐπὶ ἐμεῖ ἦν μεγάλα, πρὸς τὸν ἦν σιμικρὰ τῶν ἀνθρώπων ὡν ὀπισθασμένῳ διδαιμονίῳ ἑδαμῶ ἐν ταῦτῳ μένεσθαι, ὀπισθασμένῳ ἀμφοτέρων ὁμοίως.

ΚΡΟΪΣΟΣ ἦν Λυδὸς μὲν γινώσκειν, καὶ δὲ Ἀλυάττει· τύραννός δὲ ἐθνέων τῶν ἐν τῇ Ἀλυῇ ποταμῷ, ὅς ἐστιν ἀπὸ μεσσημερίας μετὰ τὴν Σύρον ἐς Παφλαγόνων, ἐξίς τε βορρῇ ἀνατολὴν ἐς τὴν Εὐξείνου καλεόμενον πόντον. ἔ τος ὁ Κρόϊσος, βαρβάρων πρῶτος τῶν ἡμῶν ἰδμεν, τὰς μὲν κατεσφύδατο Ἑλλήνων ἐς Φόρῳ ἀπαγωγῇ, τὰς δὲ Φίλκας πρὸς σιμικρὰς. κατεσφύδατο μὲν Ἰωνάς τε ἐς Αἰολίας, καὶ Δωρείας τὰς ἐν τῇ Ἀσίᾳ. Φίλκας δὲ πρὸς σιμικρὰς Λακεδαιμονίας. πρὸ δὲ τῆς Κρόϊς ἀρχῆς πάντες Ἑλλήνες ἦσαν ἐλδόμενοι. τὸ γὰρ Κιμμερίων ἐράττωμα τὸ ὅτι τῶν Ἰωνίῳ ἀπώμενον, Κρόϊς ἐόν πρὸς σιμικρὰς, κατεσφύδατο τὴν πόλιν, ἀλλ' ἐξ ὀπισθασμῆς ἀρπαγῇ. Ἡ δὲ ἡγεμονία ἔ τω περὶ ἔ τω ἦν, ἔσσαι Ἡρακλειδῶν, ἐς τὸ γινώσκειν τὸ Κρόϊς, καλεομένους δὲ Μερμνάδας. ἦν Κανδαύλης, καὶ οἱ Ἑλλήνες Μυρσίλον ὀνομάζουσιν, τύραννός Σαρδίων, ἀπὸ γονός δὲ Ἀλκαίς ἔ τω Ἡρακλῆος. Ἀρχὸν μὲν γὰρ ὁ Νίνης, ἔ τω Βήλης, ἔ τω Ἀλκαίς, πρῶτος Ἡρακλειδῶν, βασιλεὺς ἐγνέτω Σαρδίων. Κανδαύλης δὲ ὁ Μύρξ, ἔ τω τῶν οἱ δὲ πρὸς τὸν Ἀρχὸν βασιλεύουσιν πρῶτος τῆς χώρας, ἦσαν ἀπὸ γονοῦ Λυδῶν ἔ τω Ἀτῶ. ἀπὸ τῶν δὲ δὴ μὲν Λυδοὶ ἐκλήθη ὁ πᾶς

A 2

πᾶς

a Πέρσῃ. b ἀρπαγῇ. c ἀρπαγῇ. d καὶ τὸ γινώσκειν. e κλήσει. f Ἀργεῖ. g Ἀργεῖ.

πᾶς ἔτ' , περὶρον Μήων καλεόμενον . πα-
 ρὰ τούτων Ἡρακλῆϊδαι ἁπταφρόνης , ἔχον
 τὴν δρχίην ἐκ θεοπροπίης , ἐκ δέλης π' ἔ-
 γαρδάνης γιγνόμενης καὶ Ἡρακλέου . ἀρχαίης
 μὲν ὅτι δύο π' καὶ ἑκατοὶ ἡμέρας ἀνδρῶν ,
 ἔπειτα πάντες π' καὶ πνύκτοια , πᾶς ὥρ' πα-
 τρὸς ἐκδεκόμενον τὴν δρχίην , μέγρι Κανδαύ-
 λειω ἔμυρον . Οὐτ' δὲ ὦν ὁ Κανδαύλης ἡ-
 ραδῆ τ' ἐωνυτὴ γυναικὸς ἑραδοτὸς ἦ , ἐνόμι-
 ζεῖ οἱ εἶναι γυναικᾶ πολλὸν πασέων καλλίστην .
 ὡς π' ἦ πάντες νομίζον . ἦν γάρ οἱ τ' αἰχμη-
 φόρων Γύγης ὁ Δασκύλης ἀρεσκόμενον μάλιν-
 σαι . τότε τῷ Γύγῃ καὶ τὰ συμβαλίσσεντα τ'
 περηγμάτων ὑπερεπίβητο ὁ Κανδαύλης , καὶ δὴ
 καὶ τὸ εὖδ' ἑ γυναικὸς ὑπερεπαμνέων . ἡρό-
 νης ἦ ἔ πολλὰ διελέχθη (ἡρὸν γ' Κανδαύλη
 ἡμέρας κακῶς) ἔλεγε πρὸς τ' Γύγην τοιά-
 δε . Γύγη , ἔ γάρ σε δοκίω πείθεσθαι μοι λέ-
 γοντι πρὸς ἔμειναι τ' γυναικὸς . (ὥτα γ' τυ-
 χάνη ἀνθρώποις ἐόντα ἀπιστοῦσα ὀφθαλμῶν)
 ποίης ὅπως ἐκένω θήσεται γυμνήν . ὁ δ' αἰμ-
 βώσας , εἶπε , Δασκώ , τίνα λέγεις λόγον
 ὅτε ὕμῃ , κελδῶν με διασπιναι τὴν ἐμὴν
 θήσεται γυμνήν ; ἅμα ἦ κιβῶνι ἐκδυομένη
 σιωπικύπτει καὶ τ' αἰδῶ γυνή . πάλαι ἦ τὰ
 καλὰ ἀνθρώποις ἐξέρηται , ἐκ τ' μαυρά-
 νων δέ . ἐσ' πῶς ἐν τούτῳ , σκοπεῖν π-
 νά τ' ἐωνυτῇ . ἐγὼ ἦ πῖθον ἐκένω εἶναι
 πασέων γυναικῶν καλλίστην . καὶ ὅτε δέομαι
 μὴ δέεσθαι ἀνόμων . Οἱ μὲν δὲ , λέγων τοι-
 αῦτα , ἀπειμάχετο , ἀρρωδέων μὴ π' οἱ ἐξ αἰ-
 πίων ἡγήται κακῶν . ὁ ἦ ἀμείβετο πικρῶς ,
 Θάρσ' Γύγη . καὶ μὴ φοβέσθαι μήτι ἐμὴ , ὡς
 ὅτε πειρώμενον λέγω λόγον ἔ τόνδε . μήτε γυ-
 ναῖκα τὴν ἐμὴν , μὴ π' τοι ἐξ αὐτῆς ἡγήται
 βλάβη . δρχίην γ' ἐγὼ μηχανήσομαι ἔτι
 ὥστε ἢ μηδὲ μαθεῖν μιν ὀφθῆναι ὑπὸ σοῦ . ἐ-
 γὼ γάρ σε ἐς τὸ οἶκον ἐκ τῶν κοιμώμεθα ,
 ὅπου τ' ἀνοιγομένης θύρης ἦσιν . μὲν δ' ἐμὴ
 ἐσελθόντα , παρέσαι καὶ ἡ γυνή ἡ ἐμὴ ἐς καί-
 τον ἦ . καίτοι ἡ ἀγχῆ τ' ἐσέδω θρόνον . ὅτι
 τῆτον τ' ἱμαῖον κατὰ ἐν ἑκάστων ἐκδυόμενα
 ἦσιν , καὶ κατ' ἡσυχίην πολλὰν παρέχει τοι
 θήσεται . ἐπειὰν ἦ δὸς ἔθρονος ἑστῇ , ὅτι
 τὴν ὄντην , κατὰ νύκτα π' αὐτῆς ἦσιν , οὐ
 μελέτω τὸ ἐσθῆναι ὅπως μὴ ἐσθῆται ἰόντα
 ἀφ' ὑπνέων . Οἱ μὲν δὲ , ὡς ὅτε ἡδυαῖο
 ἀφ' ὕπνου , ἦν ἐπιμύθη . ὁ ἦ Κανδαύλης , ἐπεὶ
 ἔδοκεν ὡρ' τ' καίτης εἶναι , ἤρως τ' Γύγην ἐς τὸ
 οἶ-

nominatus est Lydius, quum Meon an-
 tea vocaretur. Ab his præfecti Heracli-
 dæ, imperium ex oraculo adepti sunt,
 Jardani ancilla & Hercule geniti: idque
 per quingentos & quinque annos, duas
 & viginti virorum ætates, tenuerunt,
 filius patri deinceps succedens, usque ad
 Candaulem Myrsi filium. Hic igitur
 Candaules uxoris suæ amore tenebatur,
 eamque deperiens arbitrabatur sibi uxo-
 rem omnium esse pulcherrimam. Hoc ita
 esse sibi persuadens, apud Gygem, Dascy-
 li filium, ex satellitibus suis (erat enim
 is maxime ipsi acceptus, eoque in rebus
 magis arduis utebatur Candaules) for-
 mam quoque uxoris supra modum ex-
 tollebat. Ad quem non multo interje-
 cto tempore (necesse nanque erat ei
 male evenire) inquit his verbis, Gyges,
 non enim opinor te mihi fidem habere
 referenti de conjugis forma: (quod ma-
 gis incredulæ sunt hominibus aures
 quam oculi) fac illam conspicias nu-
 dam. Hic autem exclamans, Quem-
 nam, inquit, here, sermonem profers
 haudquaquam sanum, qui me jubes in-
 spicere heram meam nudam? Mulier
 exutâ tunicâ & verecundiam pariter e-
 xuit. Jam olim hominibus sunt hone-
 sta excogitata, unde discere debemus:
 in quibus hoc unum est, sua quemque
 inspicere debere. Ego vero tibi fidem
 habeo, illam esse feminarum omnium
 speciosissimam, teque oro ne me ores
 illicita. Atque hæc dicendo Gyges re-
 pugnat, pertimescens nequid sibi ex
 his mali contingeret. Cui vicissim ille
 his verbis, Fidens, inquit, esto Gyges:
 neque time aut me, quasi utar hoc ser-
 mone tentaturo te; aut uxorem meam,
 nequid tibi ex ea detrimenti creetur.
 Omnino enim sic ego machinabor, ut
 illa ne deprehendere quidem possit se
 conspectam abs te. Te nanque secun-
 dum apertam januam cubiculi in quo
 cubamus, collocabo. Ubi ego fuero in-
 gressus, aderit & uxor mea in cubicu-
 lum: juxta cujus introitum sella posita
 est, super quam vestes illa, ut quamque
 exuit, reponet, sese per multum otium
 spectandam præbens: quæ quum à sella
 in lectum ibit, & à tergo ejus eris, cu-
 ræ tibi sit deinceps, ne per fores abeun-
 tem conspiciat. Gyges igitur, ubi effu-
 gere non potuit, fuit paratus: quem Can-
 daules, posteaquam tempus cubandi vi-
 debatur

a τούτων ἦ Ἡρακλῆϊδαι. b ἀρχαίης ἐπὶ δύο καὶ. c ὁ ἦ μέγα ἀμείβεσθαι. d ὡς σκοπεῖν. e ἀμείβετο. f πρὸς ἡρώ-
 τον λόγον. g ὥτως ὡς. h κοιμώμεθα. i τῇσιν. k καὶ ὅτε ὀφθῆται ὑπὸ σοῦ ἀφ' ὕπνου. l ἐδόκεν.

debaturs adesse, in cubiculum duxit; statimque post & uxor adfuit. ingressam ac vestimenta ponentem Gyges intuitus, ubi aversa fuit illa in lectum vadens, ipse prorepens foras abiit: & interea exiens à muliere conspectus est. Hæc ut didicit à viro actum, neque exclamavit præ pudore, neque visa est percipisse, habens in animo Candaulum ulcisci. Apud Lydos enim, & ferè apud ceteros quoque barbaros, etiam virum conspici nudum magnò probro est. Ita quidem tunc nihil aperiens, silentium tenuit: mox autem simulac dies illuxit, quos servorum maxime sibi fideles intelligebat esse, quum præparasset, Gygem arcessit. Hic verò eam nihil suspicans scire eorum quæ acta erant, arcessitus venit: quippe & antea solitus quoties vocaret regina accedere. Ut venit, his verbis mulier inquit; Nunc duabus tibi præsentibus viis, Gyges, concedo electionem, in utram velis vertere. Aut enim me pariter ac regnum Lydorum habe, ubi Candaulum interfeceris, aut teipsum continuo occumbere sic oportet: ne omnia Candauli obsequens, posthac videas quæ te non decet. sed aut illum qui ista consuluit, interire opus est; aut te, qui nudam me es conspiciatus, & illicita fecisti. Ad hæc verba Gyges primum obstupescens, postea obsecrare illam, ne se necessitati illigaret dijudicandæ talis electionis. Ubi non persuadet, sed utique propositam necessitatem cernit aut perdendi herum, aut per alios pereundi, elegit ut ipse superesset: atque ira percontans illam, inquit, Quandoquidem me adigis invitum ad herum meum occidendum, age, audiam quo etiam pacto illum adoriemur. Excipiens illa, Ex eodem quidem, inquit, loco adoriendus erit, unde & ille me nudam ostendit: in sopitum autem impetus dabitur. Posteaquam igitur insidias instruxerunt, & nox advenit, (non enim dimittebatur Gyges, neque illi ulla devitandi facultas erat, sed necesse perire aut ipsum, aut Candaulum) mulierem in thalamum sequitur, quem illa, dato pugio, subter easdem fores occulit: unde postmodum procedens, quiescentem Candaulum obtruncat, uxoreque & regno potitus est Gyges. Cujus & Archilochus Parius, qui per idem tem-

οἶκημα· καὶ μετὰ ταῦτα αὐτίκα παρὴν καὶ ἡ γυνή. ἐσελθούσῃ δὲ καὶ πρὶς αὐτὴν τὰ εἴματα ἐθηκεῖτο ὁ Γύγης. ὡς δὲ κατὰ νότον ἐγέρθη, ἐξῆς δὲ γυναικὸς ἐς τὴν καίτην, ὑπεκδύς ἐχώρουν ἔξω. καὶ ἡ γυνὴ ἐπορεύετο μὴν ἐξιώντα μαθῆσαι τὸ ποιητὴν ἐκ τῶ ἀνδρός, ἅτε ἀνέβωσκον αἰχμυθεῖσαι, ἅτε ἰδοῖε μαθεῖν, ἐπὶ νόῳ ἔχουσι πίστιν δὲ τὴν Κανδαύλῃ. ὥστε γὰρ τοῖσι Λυδοῖσι, ἀρετὴν δὲ καὶ ὥστε τοῖσι ἄλλοις βαρβάροις, καὶ ἀνδρὰ ὀφθαλμῶν γυμνόν, ἐς αἰχμύλῃ μεγαλύνει φέρει. τότε μὲν δὲ ἄνω, ἔδεν δηλώσασθαι, ἡσυχίαν εἶχεν· ὡς δὲ ἡμέρη ταχίστα ἐγγόνει, τὸ οἰκετῶν τὰς μάλιστ' ἰώρεται πρὸς ἐόντας ἐαυτῇ, ἐπὶ τοῖς ποιηταῖς, ἐκάλει τὸν Γύγη. ὁ δὲ, ἔδεν δοκέων αὐτῷ τὴν περὶ χερσίων ὀπίσσεσθαι, ἤλθε καλεσμένη. ἐώθε γὰρ καὶ παρῶν, ὅπως ἡ βασίλεια καλεῖται, φοιτᾷ. ὡς δὲ ὁ Γύγης ἀπῆκετο, ἔλεγε ἡ γυνὴ ὡς ταῦτα, Νυνὶ τοῖς δυοῖν ὁδοῖν παρεστώων, Γύγη, δίδωμι αἵρεσιν, ἐκ τῶν βασιλείᾳ τραπεζῶν. ἡ γὰρ Κανδαύλῃ δοκίμιας, ἐμὲ τι καὶ τὴν βασιλείᾳ ἔχει τὴν Λυδοῖν, ἡ αὐτὴν σε αὐτίκα ἄνω δοκίμιας ἐδεῖ. ὡς ἂν μὴ πάντας περὶ Κανδαύλῃ, τὴν λοιπὴν ἰδὴς τὰ μὴ σε δεῖ. ἀλλ' ἥτοι κείνῳ γὰρ τὸ ταῦτα βεβαλῶσθαι δεῖ δὲ δοκίμιας, ἡ σε τὸ ἐμὲ γυμνῶν θησάμενον, καὶ ποιήσασθαι ἐνομιζόμενα. ὁ δὲ Γύγης πῶς μὲν ἀπὸ τῶν λέγεμενα· μὴ δὲ, ἐκείνῳ μὴ μὴ ἀναγκάσει ἐνδεῖν διακρίνειται πρὸς αὐτὴν αἵρεσιν. ἔκων δὲ ἐπὶ τὴν, ἀλλ' ὥστε ἀναγκάσει ἀληθῶς περὶ κείνῳ, ἡ τὸ δεσπότης δοκίμιας, ἡ αὐτὴν ὑπὸ ἄλλων δοκίμιας, αἵρεται αὐτὸς περὶ εἶναι. ἐπὶ τῶν δὲ λέγων ταῦτα, ἔπειτα μὲ ἀναγκάσει δεσπότης τὸ ἐμὸν κείνῳ, ὅσοι ἐγέρθη, φέρει ἀκέρως τὴν καὶ τῶν ὀπίσσω ὀπίσσω αὐτῶν. ἡ δὲ ὑπολαβούσα ἔφη, ἔκων αὐτῶν μὲν χωρὶς ἡ ὁρμὴ ἔσται, ὅσῳ περὶ καὶ ἐκείνῳ ἐμὲ ἐπιδέξασθαι γυμνῶν. ὑπονομῶν δὲ ἡ ὀπίσσω ἔσται. ὡς δὲ ἦρτο αὐτὴν τὴν ὀπίσσω, νυκτὸς γνομένης, (ὡς γὰρ ἐμαίετο ὁ Γύγης, ἔδεν οἱ τὴν ἀπαλλαγὴν ἐδεῖν, ἀλλὰ ἔδεν ἡ αὐτὴν δοκίμιας, ἡ Κανδαύλῃ) ἔπειτα ἐς τὸν θάλαμον τῇ γυναικί. καὶ μὴν ἐκείνῃ, ἐγγυθῆσθαι δέουσα, κατακρύπτει ὑπὸ τὴν αὐτὴν θύραν. καὶ μὴ ταῦτα, ἀναπαυόμενα Κανδαύλῃ, ὑπεκδύς τι καὶ δοκίμιας αὐτὸν, ἔχει καὶ τὴν γυναικὰ καὶ τὴν βασιλείᾳ Γύγης. τὴν καὶ Ἀρχιλόχῳ ὁ Πάριος.

A 3

κατὰ

a ἰσχυρῶς. b ὁρμῇ. c μαθῆσαι. d πίστιν. e γυμνόν, αἰχμύλῃ. f μάλιστ' ἰώρεται. g ἄνω δοκίμιας. h βασιλείᾳ. i ἀπὸ τῶν λέγεμενα. k ἀπὸ τῶν. l δοκίμιας. m ἐπὶ τῶν. n γὰρ μὴ δεῖ.

κατὰ τὸ αὐτὸν χρόνον γινόμενον, ἐν ἰάμβῳ
 περιμέτρῳ ἐπιμνησθῆναι. Ἐχεν γὰρ τὴν βασιλείαν,
 καὶ ἐκράτειναι ἐκ τῆς ἐν Δελφοῖσι χρηστηρίας.
 ὡς γὰρ δὴ οἱ Λυδοὶ δεινὸν ἐπιεικῶς τὴν Κανδαυλίαν
 παύσασθαι, καὶ ἐν ὅσποισι ἦσαν^α, σωείσθαι ἐς
 ταῦτα οἱ περὶ τὴν Γύγαν καταστάσαντες^β καὶ οἱ λοιποὶ
 Λυδοὶ, ὡς μὲν τὸ^γ χρηστήριον ἀνέλημιν βα-
 σιλείαν εἶναι Λυδῶν^δ, τὸνδε βασιλεύειν. ὡς γὰρ
 μὴ, ἀποδοῦναι ὀπίσω ἐς Ἡρακλείδαν τὴν δέ-
 χυν. ἀνείλε περὶ τὸ χρηστήριον, καὶ ἐβασί-
 λευσεν ἔτι Γύγης. ποσὸνδε μέντοι εἶπεν ἡ Πυθίη,
 ὡς Ἡρακλείδῃσι τίσις ἦεν ἐς τὸ πέμπτον ἀπὸ
 χρόνου Γύγαν. τότε γὰρ ἔπειτα Λυδοὶ περὶ καὶ οἱ βα-
 σιλείες αὐτῶν λόγον ἔδωκαν ἐπιεικῶς, περὶ δὲ
 ἐπιτελέσθαι. Τὴν μὲν δὲ τυραννίδα ἔτις ἔχον
 οἱ Μερμνάδαι, τὰς Ἡρακλείδαις ἀπελόμενοι.
 Γύγης γὰρ τυραννίδας ἀπέπεμψε ἀναθήματα ἐς
 Δελφούς, ὅσα ὀλίγα· ἀλλ' ὅσα μὲν δούρυξ ἀνα-
 θήματα ἐστὶν οἱ παλαιοὶ ἐν Δελφοῖσι· παρέχοντες γὰρ
 δούρυξ, χρυσὸν ὅσων ἀνέθηκεν, ἄλλον περὶ
 καὶ ἑτάλιν μνήμην ἄξιον ἔχειν ἐστὶ, κρητῆρες
 οἱ ἀελμῶν ἐξ χρύσου ἀνακείαται. ἐστὶσι γὰρ ἔτι
 ἐν τῷ Κορινθίῳ θησαυρῷ, σελήμων ἔχοντες τρι-
 πύκοντα πάλαι· ἀλλ' ἡ γὰρ λόγῳ χρυσῶν,
 ὃ Κορινθίων ἔθνησιν ἐστὶν ὁ θησαυρός, ἀλλὰ
 Κυψέλης ἔθνησιν. ἔτι δὲ ὁ Γύγης,
 περὶ βαρβάρων τῶν ἡμῶν ἰδμεν, ἐς Δελ-
 φούς ἀνέθηκεν ἀναθήματα, μὲν Μίδην τὴν Γορ-
 δίαν, Φρυγίης βασιλῆα. ἀνέθηκε γὰρ δὲ καὶ
 Μίδης τὴν βασιλῆαν θρόνον, ἐς τὸν περὶ τῶν
 ἐδικάζον, ἐόντα ἀξιοῦσθαι. κεῖται γὰρ ὁ θρόνος
 ἔτι ἐνθάδε οἱ Γύγαν κρητῆρες. ὁ γὰρ χρυ-
 σὸς ἔτι καὶ ὁ δούρυξ τὸ Γύγης ἀνέθηκεν,
 ὑπὸ Δελφῶν καλεῖται Γυγάδας ὅτι ἔτι ἀνα-
 θήματα ἐκωνυμίσθη^ε. ἐστὶ μὲν γὰρ γυναικὶ
 καὶ ἔτι^ι, ἐπὶ περὶ ἔχον, ἐς περὶ Μίλητον καὶ
 ἐς Σμύρνην, καὶ Κολοφῶν τὸ ἄστυ εἶλεν. ἀλλ'
 ἔδωκε γὰρ μέγα ἔργον ἀπ' αὐτοῦ ἄλλο ἐγένετο, βα-
 σιλεύσαντος δυνάμενος δέοντα ποτερεῖσθαι^κ ἔπει-
 τάτων μὲν παρήσμεν, ποσὸνδε ὀπιμνησθέντες.
 Ἄρδυος γὰρ ἔτι Γύγαν μὲν Γύγαν βασιλεύσαντος
 μνήμην ποιήσμεν. ἔτι γὰρ Περίαντας περὶ εἶλεν,
 ἐς Μίλητον περὶ ἐστὶσθαι. ὅτι τότε περὶ τυραν-
 νῶντος Σαρδίων, Κιμμέριοι ἐξ ἡθῶν ὑπὸ
 Σκυθίων τῶν Νομάδων ἐξαναστάντες, ἀπικέσθαι ἐς
 τὴν Ἀσίαν, καὶ Σαρδίς πάλιν τὴν ἀκροπόλιν
 εἶλον. Ἄρδυος γὰρ βασιλεύσαντος ἐνὸς δέοντα
 πενήτησθαι ἔπειτα, ἐξεδέχθη Σαδυάτης ὁ Ἄρ-
 δυος, καὶ ἐβασίλευσεν ἔπειτα δώδεκα· Σα-
 δυάτης

pus fuit, in jambo trimetro meminit. Obtinuit autem regnum Gyges & in eo¹³ fuit confirmatus ab Delphico oraculo. nam quum Lydi indigno animo ferrent Candaulis casum, atque in armis essent, convenit inter hos ac factionem Gygi-
 nam, ut, si oraculum respondisset hunc esse regem Lydorum, ipse regnaret: sin minus, principatum Heraclidis restitue-
 ret. Accepto igitur oraculo Gyges ita regnavit. Attamen tantum dixit Pythia, Heraclidis ultionem in abnepotem Gygis esse venturam. quod vaticinium neque Ly-
 di neque ipsorum reges ullius momenti fecerunt, priusquam exitu comprobatum est. Hunc in modum obtinere tyran-¹⁴
 nidem Mermnadæ, fraudatis ea Hera-
 clidis. Gyges, tyrannidem nactus, Del-
 phos donaria misit non pauca; sed quam-
 plurima ex argento donata sunt ab illo Delphis. Et præter argentum, immensam vim auri dedicavit: posuitque cum alia,
 tum vero, quod præcipue mentione di-
 gnum est, crateras aureos, numero sex,
 pondo triginta talentorum: qui in Co-
 rinthiorum thesauro collocati sunt. li-
 cet is thesaurus, si vera loquar, non Corinthiorum publici sit, sed Cypseli Ectionis filii. Hic vero Gyges, barbarorum quos ipsi novimus primus, mu-
 nera apud Delphos posuit, secundum Midam Gordii filium, Phrygiæ regem. Nam & Midas dedicavit regiam sellam, in qua præsidens jus dicebat, spectatu dig-
 nam: sella autem ista eodem, quo Gy-
 gæ crateres, loco posita. Auri sane ille & argenti, quod Gyges posuit, cumulus vocitatur à Delphis Gygadas, cognomi-
 ne ejus qui donavit. Et hic igitur post-
 quam imperio potitus est, arma intulit Mileto & Smyrnæ, urbemque Colophonem cepit. Nec aliud ullum ma-
 gnum facinus ab eo gestum est, quum duodequadragesima annos regnaverit. Hunc quidem nos, his duntaxat de eo memo-
 ratis, missum faciemus. ARDYIS au-¹⁵
 tem ejus filii faciam mentionem, qui post Gygem regnavit. Hic Prienenses expugnavit, & Miletum invasit: quo Sardium tyrannidem obtinente, Cim-
 merii à Scythis Nomadibus ejecti è sedibus, in Asiam transierunt, Sardif-
 que præter arcem ceperunt. Quum¹⁶
 autem undequinquaginta regnasset an-
 nos, successit SADYATTES Ardyis filius, regnavitque annis duodecim. Sadyattæ

^α ὅσποισι ἦσαν. ^β ἐκράτειναι. ^γ ὅτι δὲ τὸ. ^δ εἶναι τὴν Λυδίαν. ^ε δῆλον. ^ς ἄστυ δὲ οἱ. ^ζ τὴν Φρυγίαν. ^η ἐκωνυ-
 μίσθη. ^ι καὶ ἔτι τὴν γυναικὶ. ^κ ποτερεῖσθαι.

dyattæ successit ALYATTES, qui & cum Cyaxare Deiocis nepote bellavit ac Medis, & Cimmeros exegit ex Asia, Smyrnam etiam à Colophone conditam cepit, & Clazomenas invasit. Unde non prout volebat discessit, sed vehementer offendens. Alia quoque opera, dum regnum tenuit, dignissima memoratu edidit, quæ hæc sunt. Bello quod gessit cum Milesiis à patre traditum, hac ratione Miletum illuc progressus obsidebat: Dum fruges in regione erant copiosæ, tunc exercitum immittebat, faciens expeditionem ad cantum fistularum, fidiumque, ac tibiæ tam mulicbris quam virilis. Quumque in agrum Milesium pervenerat, non ædificia quæ in agris erant, diruere, non incendere, non fores effringere, sed incolumes esse passim sinere: arboribus modo fructibusque regionis pervastatis, retro se recipiebat. Nam Milesii mare obtinebant, ut opus non esset exercitui illic confidere. Ædificia autem Lydus non evertibat idcirco, ut & Milesii possent inde progressi humum serere colereque: & quum hoc illi fecissent, ipse invadens haberet aliquid quod popularetur. Hæc faciens, undecim bellavit annis: per quos duo ingentia vulnera accepere Milesii: unum, in Limeneio (quod est ipsorum regionis) pugna commissa, alterum in campo Mæandri. Horum undecim annorum sex adhuc apud Lydos regnabat Sadyattes Ardyis filius, qui cum exercitu terram Milesiam tunc invasit, & idem bellum conflagavit: quinque reliquis ejus filius Alyattes, bellum quod à patre acceperat, ut à me superius commemoratum est, intentius administravit: in quo bello Milesios nulli Ionum sublevaverunt, præter Chios solos; reddentes ita vicem quod antea Milesii Chiis bello contra Erythræos auxilia tulissent. Duodecimo autem anno incensis ab exercitu segetibus, hoc rei fieri contigit: Segetes ut celerrime conceperunt ignem valido urgente vento, is corripuit Minervæ templum, cognomine Affesiæ, quo incendio id deflagavit. Neque ullius momenti ea res tunc habita est: sed quum post exercitus reditum Sardes Alyattes decubuisset, diuturniusque ægrotaret, Delphos misit deum de valetudine sciscitatuos, sive alieno sive suo opte consilio ad mittendum

δυάττειν ἢ, Ἀλυάττης. ἔτ' ἢ Κυαζάρη πε τῷ Δηϊόκῳ διογίνῳ ἐπολέμησε, καὶ Μηδοῖσι· Κιμμερίους πε ἐκ τῆς Ἀσίας ἐξήλασε· Σμύρνην πε τῷ ἀπὸ Κολοφῶν^α κληθεῖσαν εἶλεν, ἐς Κλαζομενάς πε ἐσέβαλεν. ἀπὸ μὲν νυν τέτων ὥς ἡθέλεν ἀπῆλλαξεν, ἀλλὰ παρὰ τὰς μεγάλους. ἀλλὰ ἢ ἔργα ἀπιδέξατο ἐὼν ἐν τῇ δεξιῇ ἀξιαπηγητοῦ^α πατρὸς· Ἐπολέμησε Μιλησίοισι, παρὰ δὲ δέξασθαι τὸν πόλεμον πατρὸς. ἐπιλαυῶν γὰρ ἐπολιόρκει^β τὴν Μίλητον τρεῖσι τοῖσδε· ὅπως μὲν εἴη ἐν τῇ γῇ καρπὸς ἀδρός, τλιμκαῦτα ἐπέβαλλε τὴν στρατὴν. ἐστρατεύετο ἢ ὑπὸ συρράγων πε καὶ πηκιδῶν, καὶ αὐτὰ γυναικεῖς πε καὶ ἀνδρεῖς. ὥς ἢ ἐς τὴν Μιλησίην ἀπικοῖτο, οἰκήματα μὲν τὰ ὅτι τὰ ἀγρῶν ἔπε κατέβαλλεν, ἔπε ἐνεπίμπρη, ἔπε θύρας ἀπῶσα^γ, ἔα ἢ κατὰ χώρην ἐστῆναι^δ. ὃ ἢ τὰ τε δένδρεα καὶ τὰ καρπὸν τὸ ἐν τῇ γῇ ὅπως ἀφθέρειν, ἀπαλλάσσειτο ὁπίσω. τὸ γὰρ θαλάσσης οἱ Μιλήσιοι ἐπεκράτειον, ὥς πε ἐπ' ἑδρης μὴ εἶναι ἔργον τῇ στρατῇ. τὰς ἢ οἰκίας ἔκατέβαλλεν ὁ Λυδὸς, τῶνδε εἵνεκα, ὅπως ἔχοιεν ἐνθεῦτεν ὀρμώμενοι^ε τὴν γῆν σπῆρειν τε καὶ ἐργάζεσθαι οἱ Μιλήσιοι, αὐτοὺς ἢ, ἐκείνων ἐργαζομένων, ἔχοι τὴν καὶ σπῆρειν ἐσβάλλων. Ταῦτα ποίῶν, ἐπολέμει ἑταῖρων δέκα· ἐν τοῖσι πρῶτα μεγάλα διφάσια Μιλησίων ἐγίμει, ἐν τε ἐν Λιμενηίῳ^ε χώρης τῆς σφετέρης μαχεσασμένων, καὶ ἐν Μαιάνδρῳ πεδίῳ. τὰ μὲν νυν ἐξ ἑταῖρων ἑνδεκά Σαδυάττης ὁ Ἀρδυ^ζ ἐπὶ Λυδῶν ἦρχε, ὃς ἐσβαλὼν τλιμκαῦτα ἐς τὴν Μιλησίην τὴν στρατὴν· (Σαδυάττης ἔτ' ἢ γὰρ ἔκαὶ ὁ τὸν πόλεμον ἦν συνάψας) τὰ ἢ πόντε τὸ ἐπὶ τὴν ἐπόμενα τοῖσιν ἐξ Ἀλυάττης ὁ Σαδυάττης ἐπολέμει, ὃς παρὰ δὲ δέξασθαι^ζ (ὥς καὶ πατέρων μοι δεδήλωται) πατρὸς τὸν πόλεμον, παρὰ στήθε^ε ἐστρατεύμενος. τοῖσι ἢ Μιλησίοισι ἔδομοι ἱόνων τὸν πόλεμον τῶν συνεπελάφρων, ὅτι μὴ Χίοι μοιῶσι. ἔπειτα ἢ τὸ ὅμοιον ἀνταποδιδόντες ἐπιμώρεον· καὶ γὰρ δὴ παρὰ τὸν οἱ Μιλήσιοι τοῖσι Χίοισι τὸν παρὰ Εὐρυθαίης πόλεμον συνεδῆναι^κ. Τῷ ἢ δωδεκάτῳ ἔτει λήϊς ἐμπιπταμένη ὑπὸ τῆς στρατῆς, συνωλέσθη πὶ τοῖσδε γῆρας πῆγμα· ὥς ἄφθι τήχισται τὸ λήϊον ἀνέμῳ βιώμενον, ἄψα^ρ νῆς Ἀθιναίων, ὅτι κλησιν Ἀσσησῆς. ἀφθῆς ἢ ὁ νῆος κατεκαύθη καὶ παρὰ τὴν τῆκα μὲν λόγῳ^κ ἔδοξεν ἐγίμει, καὶ ἢ, τῆς στρατῆς ἀπικόμενης ἐς Σάρδεις, ἐνόσησεν ὁ Ἀλυάττης. μακροτέρης δὲ οἱ γῆνομένης τῆς νόσος, πέμπει ἐς Δελφὺς θεοπρόφας, εἰ τε δὴ συμβεβλῶσται^λ τού, εἴτε

a ἀπὸ Κολοφῶν. b ἐπολιόρκει. c κατέβαλλε. d ἐστῆναι. e ὀρμώμενοι. f ἔπειτα Λιμενηίῳ. g γὰρ ἔκα.

εἴτε καὶ αὐτὰ ἔδοξε πέμψαντα ^a τὸ θεὸν ἐπιείραρχον
 εἶναι τὸ νῆσος. τοῖσι δὲ ἡ Πυθίη ἀπικαμένοισι εἰς
 Δελφὸς οὐκ ἔφη χρῆσθαι, πρὶν ἢ τὸ νηὸν τῇ Ἀθη-
 ναίῃς ἀνορθώσασθαι ^b, τὸ ἐνέπρηστον χώρης τῇ Μι-
 λησίῃ ἐν Ἀσσησῶ. Δελφῶν οἶδα ἐγὼ ἔγωγε ἀ-
 κούσαις ἡμέρας. Μιληῖοι δὲ παῖδες παρσιζέουσιν πύ-
 τισι, Περιάνδρον δὲ Κυψέλην, ἰόντα Θρασυβύ-
 λῳ τῷ τότε Μιλήτην τυραννόντι ξένον ἐς πα-
 μάλησιν, πυθόμενον τὸ χρῆσθαι τὸ τῷ Ἀλυ-
 ατίῃ ἡρώμενον, πέμψαντα ἀγγελον κατήπειν,
 ὅπως ἂν τι παρσιδῶς πρὸς τὸ παρὲν ^c βελούη-
 ται. Μιληῖοι μὲν νῦν ἔγωγε λέγουσι ἡμέρας. Ἀ-
 λυατίης δὲ, ὡς οἱ πάντες ἐξηγέλην, αὐτίκα
 ἐπεμπε κήρυκα ^d εἰς Μίλητον, βελόμενον ^e ἀπον-
 δᾶς ποιῆσαι Θρασυβύλῳ τε καὶ Μιλησίοις
 χρόνον ὅσον ἂν τὸ νηὸν οἰκδομῇ. ὁ μὲν δὲ δόξας-
 λα ^e εἰς τὴν Μίλητον ἦν. Θρασυβύλος δὲ σα-
 φέως παρσιπυσμένον ^c πάντα λόγον, καὶ εἰ-
 δὼς πᾶς Ἀλυατίης μέλλοι ^f ποιῆσαι, μηχανάται
 τοιαῦτα ^g. οὗτος ἦν ἐν τῷ ἄσπιδι οὗτος καὶ ἐωυτῶ
 καὶ ἰδιωτικῶς, τῶν πάντων συγκομισίας ^h ἐς
 τὴν ἀγορῶν, παρσιπτε Μιλησίοις, ἐπὶ αὐτῶν
 σημήνην, τότε πίνεν τε πᾶντας καὶ κώμῳ χρῆσθαι
 ἐς ἀλλήλους. Ταῦτα δὲ ἐποίησε τε καὶ παρηγορεῖ
 Θρασυβύλον, τῶνδε ἔνεκεν ⁱ, ὅπως ἂν δὴ ὁ
 κήρυξ ὁ Σαρδιηνὸς ^k, ἰδὼν τε σωρὸν μέγαν οἷα
 κεχυμένον, καὶ τὰς ἀνθρώπους ἐν ἀπαθείῃσι
 εὐόνας, ἀγγείλη Ἀλυατίῃ. τὰ δὲ καὶ ἐγέμεν. ὡς
 γὰρ δὴ ἰδὼν τε ἐκείνα ὁ κήρυξ, καὶ ἑπᾶς ^l πρὸς
 Θρασυβύλον πᾶς ἐπιλαῖς ^g Λυδῶν, ἀπῆλθεν εἰς
 πᾶς Σάρδεις, ὡς ἐγὼ πωτῶναι, δι' ἑδὲν ἄλ-
 λο ἐγέμεν ἡ Δαδλαγῇ. ἐλπίζων γὰρ ὁ Ἀλυα-
 τῆς σιποδῆναι τε εἶναι ἰσχυρῶν ἐν τῇ Μιλήτῳ,
 καὶ τὸ λεῶν περὶ εἶναι εἰς τὸ ἔχαστον κακῶς, ἡ-
 κκε ^h κήρυκα νοσησάντων ^e ἐκ τῇ Μιλήτῳ τὰς
 ἐναντίας λόγους ἢ ὡς αὐτὸς κατεδόκει. μετὰ
 δὲ, ἢ τε Δαδλαγῇ σφι ἐγέμεν, ἐπ' ᾧ τε ξεί-
 νους ἀλλήλοισι εἶναι καὶ ξυμμαχίας. καὶ δύο
 τε ἀντὶ ἐνὸς νηὸς τῇ Ἀθηναίῃ ἀποδομῆσαι ὁ
 Ἀλυατίης ἐν τῇ Ἀσσησῶ, αὐτὸς τε ἐκ τῇ νῆ-
 σος ἀνέστη. καὶ πᾶς μὲν κατὰ τὸ πρὸς Μιλησίους
 τε καὶ Θρασυβύλον πόλεμον Ἀλυατίης ὥδε ἔ-
 ρχε. Περιάνδρου δὲ ἡ Κυψέλη πᾶσις, ἔσθι
 ὁ τῷ Θρασυβύλῳ τὸ χρῆσθαι μενύσας. ἐτυ-
 ράννους δὲ ὁ Περιάνδρου Κορύνθου, τῷ δὲ λέγου-
 σι Κορύνθοι (ὁμολογῶσι δὲ σφι Λέσβιοι) ἐν τῷ
 βίῳ θάνατον μέγιστον ὄψασθαι. Ἀρίονα δὲ Μη-
 θυμναῖον ὅτι Δελφῶν ἐξενέχθη ὅτι Ται-
 ναρον,

dum inductus. Nunciis autem, quum
 Delphos pervenissent, se reddituram re-
 sponsum Pythia negavit, priusquam
 templum Minervæ reparassent, quod in
 terra Milesiorum apud Assesum concre-
 massent. Ita actum esse ego ex Delphis ²⁰
 audiendo novi: sed Milesii his illa ad-
 dunt, Periandrum, Cypseli filium, quum
 audisset oraculum Alyatti redditum, mis-
 so nuncio indicavisse Thrasymbulo, tunc
 Milesiorum tyranno (cujus arctissimo
 utebatur hospitio) admonentem ut ali-
 quid prospiciendo sibi consuleret in præs-
 ens. Milesii quidem ita id gestum me-
 morant. Alyattes autem, ubi hæc ipsi ²¹
 nuntiata sunt, confestim caduceatorem
 Miletum mittit, ad ineundas cum Thra-
 symbulo & Milesiis factiones tantisper
 dum templum ædificaret. Et hic qui-
 dem navigando Miletum venit. Thra-
 symbulus vero quum omnem sermonem an-
 te prædixisset, nossetque quænam A-
 lyattes facere statuisset, hujuscemodi
 rem machinatur. Quod frumenti in ur-
 be erat vel suum ipsius vel privatorum,
 id omne in forum congerit: præcipit-
 que Milesiis, ut quum ipse signum de-
 disset, cuncti potarent, & inter se co-
 mesationibus uterentur. Hæc Thra-
 symbulus ea gratia fecit præcepitque, ut
 caduceator Sardinianus cernens ingentem
 frumenti acervum effusum, & homines
 oblectationibus vacantes, renunciaret
 Alyattæ. Quod & contigit. nam ut illa
 conspexit caduceator, Thrasymbuloque
 Lydi mandata exposuit, reversus est
 Sardes: & (ut ego audio) ob nihil aliud
 inter eos pacificatum est. Sperans enim
 Alyattes vehementem penuriam frumen-
 ti Miletum esse, & populum ad extre-
 mum usque malorum devenisse, ex re-
 verso illinc caduceatore audiebat con-
 traria atque ipse fuerat opinatus. Post
 hæc inter eos ita conventum est, ut mu-
 tuo hospites essent ac focii; proque u-
 no duo delubra apud Assesum Minervæ
 ædificavit Alyattes, etiam ipse ex mor-
 bo convaluit. Et quæ ad bellum qui-
 dem Alyattis cum Milesiis atque Thra-
 symbulo pertinent, ita habuere. Perian-
 der autem Cypseli filius, fuit is qui
 Thrasymbulo indicavit oraculum, Corin-
 thi tyrannus: cui maximum miraculum
 fuisse oblatum populares sui prædicant,
 & his Lesbii assentiuntur. Arionem Me-
 thymnæum delphino insidentem ad Tæ-
 ναρον

^a πέμψαντα. ^b ἀνορθώσασθαι. ^c παρὲν. ^d κήρυκα. ^e παρσιπυσμένον. ^f μέλλω. ^g τοιοῦτοι. ^h ἀπὸ τῶν
 συγκαταγμένων. ⁱ οἷα. ^k Σαρδιηνός. ^l εἰπών.

naron fuisse evectum, qui erat citharæ-
dorum sui sæculi nulli secundus: qui-
que primus hominum quos novimus, &
fecit & nominavit & docuit Corinthi
24 dithyrambum. Hunc Arionem ferunt,
quum permultum temporis trivisset apud
Periandrum, concupisse in Italiam Si-
ciliamque navigare: retroque, parta in-
genti pecunia, voluisse Corinthum re-
verti: &, quum profecturus Tarento
esset, quia nullis magis quam Corinthiis
fidebat, navigium virorum Corinthio-
rum conduxisse. Quum igitur altum te-
nerent, istos Arioni insidiatos, ut eo
exturbato, pecunia potirentur. Hoc il-
lum intelligentem, oravisse oblata eis
pecunia, mortem deprecatum. Non
persuadenti nautas mandavisse, ut aut
sibi manus inferret, quo sic sepulturam
in terra nancisceretur, aut illico in ma-
re defliret. Arionem ad hanc difficul-
tatem redactum, obsecrasset, ut quando-
quidem ipsis ita placitum esset, pate-
rentur se omni suo ornatu sumpto, stan-
tem super foros, cantare: & quum can-
tasset, pollicebatur se sibi manus illatu-
rum. Istos igitur (invaserat enim eos
libido audiendi præstantissimum inter
homines modulatorem) è puppe in me-
diam navem concessisse. Illum, induto
omni ornatu, ac sumpta cithara stantem
super foros, peregisse carmen quod di-
citur orthium: eoque decantato, sese,
ut erat cum omni isto ornatu, in mare
iecidisse. Et hos quidem cursum tenuisse
Corinthum: illum vero aiunt à delphi-
no exceptum, Tænaron fuisse evectum:
& quum è delphino descendisset, Co-
rinthum eodem habitu perrexisse: & ubi
pervenit, quicquid contigerat enar-
rasse. Periandrum autem, quia non cre-
deret, tenuisse hominem in custodia,
nequò prodiret: ceterum curam inten-
disse in nautas. Eos accitos, ubi adfue-
runt, percontatum siquid de Arione
memorarent: & referentibus illum so-
spitem circa Italiam agere, fortunatum-
que Tarenti se reliquisse, Arionem ap-
paruisse eodem quo defluisset habitu:
istos terrefactos, non potuisse amplius
convictos inficiari. Hæc Corinthii ac
Lesbii aiunt: extatque apud Tænaron
non magnum Arionis ex ære dotharium,
25 homo super delphinum vehens. Porro
Alyattes Lydus, confecto cum Milesiis
bello, postea, quum septem & quinquaginta

ναρον, εόντα κιστερῶδον τὸ τότε εόντων κδενός
δδπερον, καὶ διθυραμβον, πεῶτων ἀνθρώπων
τὸ ἡμῶν-ιδμεν, ποιῶντά τε καὶ ὀνομάζοντα καὶ
διδάξαντά ἐν ἡερῶν. Τῆτον τ' Ἀρμόνα λέ-
γασι, τὸ πολλὸν δ' χρόνον διατρέχοντα πρὸς
Περμάνδρῳ, ὁπιθυμῆσαι πλώσῃ ἐς Ἰταλίῳ
τε καὶ Σικελίῳ· ἐργασάμενον ἢ χρημάτα με-
γάλα, θελήσῃ ὁπίῳ ἐς Κόρινθον ἀπικέσθαι.
ὀρμᾶσθαι μὲν νῦν ἐκ Τάραντος, πρὸςδόντα
ἢ ἑδαμοῖσι μάλλον ἢ Κορινθίοις, μιθῶσαι
πλοῖον ἀνδρῶν Κορινθίων. τὰς ἢ ἐν τῷ πελά-
γῳ ὁπιβελδέειν, τ' Ἀρμόνα ἐκβαλόντας, ἔχον
τὰ χρημάτα. τὸ ἢ, σωέντα τῶν, λίσσεσθαι,
χρημάτα μὲν περιέντα σφι, ψυχὴν ἢ πρῶσι-
τόμενον. ἔκων δὴ πείθειν αὐτὸν τέπεισι, ἀλλὰ
κελδέειν τὰς προθυμίας ἢ αὐτὸν διαχρεῶσθαι μιν,
ὡς ἂν παφῆς ἐν γῇ τύχη, ἢ ἐκπηδᾶν ἐς τὴν θά-
λασσαν τὴν παχίστην. ἀπειληθέντα ἢ τ' Ἀρμό-
να ἐς δόπον, πρῶσιτῆσαι, ἐπὶ δὴ σφι ἔτω
δοκέοι, πρῶσιδέειν αὐτὸν ἐν τῇ σκάῃ πῶσι σῶν-
τα ἐν τοῖσι ἐδῶλοις^a, αἰῶσαι. αἰῶσαι ἢ, ὑπε-
δέκεν ἐωῦτον κατεργάσασθαι. καὶ τοῖς ἐσπλῆν
γδ ἡδονὴν, εἰ μέλλοιεν ἀκέσασθαι δ' ἀρίστῃ ἀν-
θρώπων αἰδῶ, ἀναχωρῆσαι ἐκ τ' πρύμνης ἐς
μέσῳ νεᾶ. τὸ ἢ, ἐνδύντα τε πῶσι τὴν σκά-
ην, καὶ λαβόντα τὴν κιστῆν, σῶντα ἐν τοῖς
ἐδῶλοις^b, διεξελθεῖν νόμον τ' ὀρθιον. τελού-
των^c ἢ δ' νόμον, ρίψαι μιν ἐς τὴν θάλασ-
σαν ἐωῦτον, ὡς εἶχε, σὺν τῇ σκάῃ πῶσι. καὶ
τὰς μὲν δόπον ἐς Κόρινθον^c. τὸ ἢ, δελ-
φίνα λέγουσι ὑπολαβόντα, ἐξενεῖκα ὁπι ταί-
ναρον^d. δόπον ἢ αὐτὸν χωρεῖν ἐς Κόρινθον
σὺν τῇ σκάῃ. καὶ ἀπικόμενον ἀπηγέσθαι πᾶν τὸ
γεγονός. Περμάνδρον ἢ ὑπὸ ἀπιστίας Ἀρμόνα
μὲν ἐν φυλακῇ ἔχειν, ἑδαμῇ μένειν, ἀνα-
κῶς ἢ ἔχειν τὸ προθυμῶν· ὡς ἢ ἄρα παρῆναι
αὐτὰς κληθῆναι, ἰστέρεσθαι εἰ πὶ λέγοιεν πρὸς
Ἀρμόνον. Φαμέντων ἢ ἐκείνων ὡς εἴη τε σῶς
πρὸς Ἰταλίῳ^e, καὶ μιν εὖ πρῶσιτῆσαι λίπῃεν
ἐν Τάραντι, ὁπιφανῶν σφι τ' Ἀρμόνα, ὡς
σπερ ἔχων ἐξεπῆδησε· καὶ τὰς, ἐκπλαγῆτας,
ὅσῃ ἔχων ἐπὶ ἐλεγχόμενης δένεσθαι. πῶσι μὲν
νῦν Κορινθιοὶ τε καὶ Λέσσιοι λέγουσι. καὶ Ἀρ-
μόνος ἐστὶ ἀνάθημα χάλκεον ἐ μέγα ὁπι ταί-
νάρῳ, ὁπι Δελφῖν^e ἐπεὶ ἀνθρώπων^e. Ἀ-
λυάτης ἢ ὁ Λυδὸς τ' πρὸς Μιλησίους πόλεμον
διενεῖκας, μετέπειτα τελούσῃ, βασιλεύσας
ἔτεα ἐπὶ καὶ πενήκοντα. ἀνέθηκε ἢ, ἐκφυ-
γῶν

B

a ἐδῶλοις. b ἐδῶλοις. c ἐς τὴν Κόρινθον. d ἐς Τάραντος. e πρὸς τὴν Ἰταλίαν.

γὰν τὴν νῆσον, δούτερον ἔτ' οἰκίης παύ-
της, ἐς Δελφὰς κρητῆρα τε δρυῖον μέγαν,
καὶ ὑποκρητῆριον σιδήρεον κοληλόν, ἴσως ἄ-
ξιον ἀπὸ πάντων τ' ἐν Δελφοῖσι ἀναθημάτων.
Γλαυκὸς ἔχ' ἰχθὺς πῖσμα, ὃς μὲν δὴ πάντων
ἀνθρώπων σιδήρεα κοληλὴν ἐξεῦρε. Τελούτη-
σιν δὲ ἡ Ἀλυάττειν, ἐξεδέξατο τὴν βασι-
λήν Κροῖσόν· ὁ Ἀλυάττειν, ἑταίρων ἐὼν ἡλι-
κίην πέντε καὶ τριήκοντα· ὃς δὴ Ἑλλήνων πρῶ-
τος ἐπεθήκατο Ἑφεσίοισι. ἔνθα δὴ οἱ Ἑφεῖοι
πολιορκούμενοι ὑπ' αὐτῶν, ἀνέβησαν τὴν πόλιν
τῇ Ἀρτέμιδι, ἐξάψαντες ἐκ τῆς χορινίου ἐς τὸ
τείχεον. ἐπὶ δὲ μετὰ τὸ τὴν παλαιῆς πό-
λιν, ἣ τότε ἐπολιορκέετο, καὶ τῆς νῆς, ἐπὶ τῷ
δαίμονι. πρῶτοι μὲν δὴ τῶν ἐπιχειρήσεων ὁ Κροῖ-
σος· μετὰ δὲ, ἐν μέρει ἐκάστοισι Ἰώνων τε καὶ
Αἰολέων, ἄλλοις ἄλλας αἰτίας ὀπιφύρων, τῶν
μὲν ἐδυνάστο μείζονας παρὰ δόξαν, μείζονα
ἐπιβιβάσαντες, τοῖσι δὲ αὐτῶν καὶ Φαῦλα
ὀπιφύρων. ὧς δὲ ἄρα οἱ ἐν τῇ Ἀσίῃ Ἕλλη-
νες κατεσφάρατο ἐς φόρον ἀπαγωγὴν, τὸ ἐν-
θούτερον ἐπὶ νῆσιν, νέας ποιήσαντες, ὀπιφύραν
τοῖσι νησιώταισι. ἐόντων δὲ οἱ πάντων ἐτοιμῶν
ἐς τὴν ναυπηγίαν, οἱ μὲν Βίαθα λέγουσι τὸν
Περικλέα ἀπὸ Κροῖσος ἐς Σάρδεις, οἱ δὲ Πιπτα-
κὸν τὸν Μιτυληναῖον, εἰρομένους Κροῖσος· ἐπὶ αὐτῷ
νεώτερον παρὰ τὴν Ἑλλάδα, ἐπὶ τῷ παῖδι, κα-
ταπαύσαντες τὴν ναυπηγίαν, ὁ βασιλεὺς, νη-
σιώται ἵππων συνωθέντων μυρίων, ἐς Σάρδεις
τε καὶ ὅτι σε ἐχόντες ἐν νῶν στρατεύεσθαι. Κροῖ-
σος δὲ, ἐλπίσαντα λέγειν ἐκείνων ἀληθεῖα, ἐ-
πειν, Αἰ γὰρ τῶν θεῶν ποιήσαντες ὅτι νόον νη-
σιώταισι, ἐλθεῖν ὅτι Λυδῶν παῖδας συνῆπι-
σι. τὸ δὲ, ὑπολαβόντες φάναι, ὁ βασιλεὺς,
ποσθύνω μοι φαίνεται εὐχασθαι νησιώτας ἵπ-
ποδρόμους λαβεῖν ἐν ἡπείρῳ εὐχόμενοι ἐλπί-
ζων· νησιώτας δὲ τί δοκέει εὐχεσθαι ἄλλο ἢ
ἐπεὶ τε πάρεστι ἐπὶ τῷ νόῳ σε μέλλοντα ὅτι σφί-
σι ναυπηγέσθαι νέας, λαβεῖν ἀρώμενοι· Λυ-
δοὺς ἐν θαλάσσῃ, ἵνα ὑπὲρ τῶν ἐν τῇ ἡπεί-
ρῳ οἰκημένων Ἑλλήνων τίσωνται σε, τὰς
σὺ δαλώσας ἔχεις; κάρτεα τε ἡδὴναι Κροῖσόν
τῷ ὀπιλόγῳ· καὶ οἱ (ποσθύνει γὰρ δό-
ξαν λέγειν) πειθόμενον, παύσαντες τὴν ναυπη-
γίαν· καὶ ἔτω τοῖσι τὰς νῆσους οἰκημένοι·
ἴωσι ξενίῳ συνεθῆκατο. Χρόνος δὲ ὀπιγνο-
μένους, καὶ κατεσφραμμένων σχεδὸν πάντων τ' ἐν-
τὸς Ἀλυσὸς ποταμῷ οἰκημένων· πολλὴν γὰρ Κι-
λικίων καὶ Λυκίων, τὰς ἄλλας πάντας ὑπὸ ἐὼν-
τῷ εἶχε κατασφραμμένους ὁ Κροῖσος. εἰσὶ δὲ
οἶδε,

ginta regnasset annos, vita excessit: qui
secundus ex hac domo, quum è morbo
convalescisset, apud Delphos dedicavit
grandem ex argento craterem: itemque
crateris receptaculum parvum, ex fer-
ro, ferruminatum, spectatu dignum inter
omnia quæ sunt Delphis donaria: opus
Glauci Chii, qui solus omnium homi-
num ferruminationem excogitavit. De- 26
functo Alyatte, successit in regno filius
ejus CROESUS, annos natus quinque
et triginta: qui primis Græcorum E-
phesiis bellum intulit. Unde Ephesii ab
eo obsessi, urbem Dianæ dedicarunt, fune
ex ejus æde ad murum alligato. Est au-
tem inter veterem urbem quæ tunc ob-
sidebatur, et templum, septem stadio-
rum intervallum. Hos primos Croesus
aggressus est, deinde vero per vices sin-
gulos Ionum Æolensiumque, aliis alias
causas inferens, ut in quosque maximas
reperire poterat, majora; in quosdam
etiam frivola causatus. Postea vero quam 27
Græcos in Asia subegit ad tributum pen-
dendum, inde constituit ædificatis navi-
bus aggredi insulanos. Ad quas compin-
gendas, quum omnia illi parata essent,
dicunt alii Biantem Priensem, quum
Sardes venisset, alii Pittacum Mityle-
næum, interrogatum à Croeso numquid
apud Græciam novi esset: respondisse
quod illum à facienda classe inhibuit.
Inquit enim, Insulani, ô rex, decem
millia equitum conducunt, habentes in
animo adversus Sardes atque te militare.
Et Croesum vera loqui ratum, dixisse,
Utinam dent dii hanc insulani mentem
Lydos invadendi cum equis! Atque hunc
excipientem dixisse, Videris mihi, ô
rex, cupide vota facturus ut insulanos
in continente adipiscaris equitantes,
haud absurda spe. Verum quid aliud in-
sulanos optare censes, simulac audierunt
constituisset te adversus se classem ædi-
ficare, quam precantes, ut nacti Ly-
dos in mari intercipient, teque pro
Græcis in continente, quos tu in servi-
tute contineres, ulciscantur? Hoc sermo-
ne delectatum admodum Croesum, at-
que inductum (est enim visus ille per-
quam scite dixisse) ab fabricanda classe
destituisse, atque ita cum Ionibus qui in-
sulas incolerent, hospitium contraxisse.
Interiecto autem tempore, subactis fer- 28
me omnibus qui intra Halyn fluvium
colunt. nam præter Cilices ac Lycios
Croesus ceteros omnes in suam potesta-
tem

a τὴν παλαιάν. b τὴν αὐτήν. c ἐπεθῆκατο τὸν Κροῖσόν. d εὐχόμενοι. e ἀρώμενοι. f ὑπὸ ἐὼντων.

tem redegit, qui sunt, Lydi, Phryges, Myſi, Mariandyni, Chalybes, Paphla- gones, Thraces, Thynique & Bithyni, Cares, Iones, Dorienſes, Æolenſes, 29 Pamphyli. His inquam ſubactis, & po- tentia Lydorum per Croëſum augeſcen- te, contulerunt ſe Sardes opibus floren- tes, tum ceteri omnes e Græcia ſophi- ſtæ, qui ea tempeſtate erant, pro ſe quiſque proficiſcentes: tum etiam Solon, vir Athenienſis, qui quum leges iubentibus Athenienſibus tuliffet, enavigando decem annos per cauſſam contemplan- di fuit peregrinatus, ut ne quam le- gum quas conſiderat abrogare cogere- tur. Nam hoc Athenienſes ipſi facere nequibant, maximo iureiurando adacti ad eas decem per annos ſervandas quas 30 ipſis Solon condidiſſet. Harum itaque legum ac contemplan- di gratia Solon pe- regre profectus, in Ægyptum ad Ama- ſim ſe contulit, & Sardes ad Croëſum. Eo quum perveniſſet, hoſpitaliter in re- giam à Croëſo exceptus eſt; tertioque aut quarto poſt die, iuſſu Croëſi, mini- ſtri circumduxerunt Solonem circa the- ſauros, omniaque quæ illic erant ma- gna ac beata, oſtentarunt. Eum porro contemplatum cuncta, & ut ſibi oppor- tunum fuerat intuitum, talibus percon- tatus eſt Croëſus, Hoſpes Athenienſis, quia multus ad nos rumor de te emana- vit ob tuam ſapientiam, & ob peregrina- tionem, quemadmodum ſtudio ſapientia deditus multam mundi partem vi- dendi ſtudio adieris: ideo mihi nunc cu- pido inceſſit ſciſcitandi ex te, ecquem jam vidiffi omnium beatiffimum. Spe- rans videlicet ſe inter homines beatiffi- mum eſſe, ita ſciſcitabatur. Solon au- tem nihil admodum aſſentatus, ſed ut res erat reſpondens, Ego vero (inquit) ô rex, vidi beatiffimum Tellum Athe- nienſem. Quod dictum admiratus Croë- ſus inſtat interrogare, Qua re Tellum judicas eſſe beatiffimum? Quia, inquit, Tello, republica bene inſtituta, filii fuerunt honeſti & boni, & illis vidit ſingulis enatos liberos, hoſque omnes ſu- peritites: & quum vita bene huic cede- ret, quantum in nobis eſt, obitus ſplen- didiſſimus inſuper obſiguit. Siquidem prælio quod Athenienſes cum finitimis geſſere apud Elcuſinem, quum auxilio veniſſet, hoſtesque in fugam vertiſſet, pulcherrimam oppetiit mortem. Quem

Athe-

οἶδε, Λυδοὶ, Φρύγες, Μυσοὶ, Μαρμανδυνοὶ, Χάλυβες, Παφλαγόνης, Θρήκες, οἱ Θυωοὶ τε καὶ Βιθιωτοὶ, Κάρες, Ἴωνες, Δωριεῖς, Αἰο- λεῖς, Πάμφυλοι. Κατεστραμμένων ἢ τέτων, καὶ προσεπικλιμένων Κροῖσῳ Λυδοῖσι, ἀπικνεόν- τη ἐς Σάρδεις ἀκμαζέας πλεῖστον ἄλλοι τε οἱ πάντες ἐκ τῆς Ἑλλάδος σοφιστῶν, οἱ τῶν τῶν χερόνων ἐτύχωνον ὄντες, ὥς ἕκαστος αὐτῶν ἀ- πικνεῖτο· καὶ δὴ καὶ Σόλων, ἀνὴρ Ἀθηνῶν, ὃς Ἀθηνῶν νομοὺς κελύουσιν ποιήσας, ἀπε- δήμησε ἑπτα δέκα, κατὰ θερῶν πρὸς φα- ριν ἐκπλέωντας, ἵνα δὴ μὴ πῖνα ἢ νόμων ἀνασκαδῇ λύσῃ τῷ ἔθερ. αὐτοὶ γὰρ οὗτοι οἱοί τε ἦσαν αὐτὸ ποιῆσαι Ἀθηνῶν· ὁρκίοισι γὰρ μεγάλοισι κατέχοντο, δέκα ἑπτα χερόσδετα νόμοισι τὰς ἂν σφί Σόλων ἔφηται. Αὐτῶν δὴ ὧν τέτων δ καὶ τῆς θερῶν ἐκδημήσας ὁ Σόλων εἵνεκεν, ἐς Αἴγυπτον ἀπῆκετο πρὸς Ἀμασίν, καὶ δὴ καὶ ἐς Σάρδεις πρὸς Κροῖ- σον. ἀπικόμενος ἢ, ἐξενίζετο ἐν τοῖσι βα- σιλεῖσι ὑπὸ τῶν Κροῖσῳ· μετὰ ἢ ἡμέρη τρί- τη ἢ τετάρτη, κελύουσιν Κροῖσῳ, τῷ Σό- λωνα θερῶντες πρὸς τὸν κατὰ τὰς θησαυ- ρὸς, καὶ ἐπεδέκνυσαν ἑ πάντα ὄντα μεγά- λα τε καὶ ὀλβία. θρονοῦμενον δὲ μιν πρὸ πάντων, καὶ σκεψάμενον ὥς οἱ κατὰ και- ρὸν ἦν, εἶρετο ὁ Κροῖσος πρὸς· Ἔσθιν Ἀ- θηνῶν, παρ' ἡμέας γὰρ πρὸς ὅσο λόγῳ ἀπῆκται πολλὸς, καὶ σοφίης εἵνεκεν τῷ ὄντι, καὶ πλεονείας, ὥς φιλοσοφῶν πῶν πολλῶν ἢ θερῶν εἵνεκεν ἐπελήλυθας· νῦν ὧν ἡμε- ρῶν ἐπείρεσθαι με ἐπῆλθε σε, εἰ πῖνα ἦν ἢ πάντων εἶδες ὀλβιώτατον. ὁ μὲν, ἐλπίζων εἶ- ναι ἀνθρώπων ὀλβιώτατος, ταῦτα ἐπηρώ- τα· Σόλων ἢ, εἶδεν ὑποθωπόμενος, ἀλλὰ τῷ ὄντι χρονοῦμενος, λέγει, ὅτι βασι- λεύς, τέλλον Ἀθηνῶν. ὑποθωπόμενος ἢ Κροῖσος πρὸς λεχθέν, εἶρετο ὁππότερος, ὁ Κοῖν δὴ κέρνεις τέλλον εἶναι ὀλβιώτατον; ὁ ἢ εἶπε, τέλλω τέτῳ μὲν, τῷ πάλιν εὐ ἢ κέρνεις, παῖδες ἦσαν καλοὶ τε κάρωνοι, καὶ σφί εἶδε ἅπασιν τέκνα ἐκχρόμενα, καὶ πάντα πρὸς αἰνέοντα. τέτῳ ἢ ἢ βίβη εὐ ἦσαν, ὥς πρὸς παρ' ἡμῖν, πλεονείας ἢ βίβη λαμπροτάτη ἐπῆλθε. θρονοῦμενος γὰρ Ἀθηνῶν μάχης πρὸς τὰς ἀστυγέτονας ἐν Ἑλλάδι, βοηθήσας, καὶ τροπῶν ποιήσας ἢ πολέμῳ, ἀπέθανε καλῶς. καὶ μιν

B 2

„Αθη-

a αὐτίαν. b μὴ δὴ ἴνα. c ἀν σφίσι Σόλων. d αὐτῶν δὴ ὄντων. e ἰόντων. f ἐπεδέκνυσαν. g τὰ πρὸς αὐτοῖς με- γάλων. h ὡς φιλοσοφῶν, τὸ πλεονείας. i λαμπροτάτης. k ἰστέτο ἢ.

„ Ἀθλωαῖοι δημοσίῃ τε ἔθαιψαν αὐτὰ τῇ περ
 „ ἔπεσε, καὶ ἐτίμησαν μεγάλως. ὧς δὲ πᾶ
 „ κατὰ τὸ Τέλλον παρετρεψάτο ὁ Σόλων τὸ Κροΐ-
 „ σον, εἶπας πολλά τε καὶ ὀλβία, ἐπρωῖτα τίνα
 „ δαῦτερον μετ' ἐκείνων ἴδοι· δοκέων παγχυ δα-
 „ πρεῖα γῶν οἶσεσθαι. ὁ δὲ εἶπε Κλέωβόν τε καὶ
 „ Βίτωνα. τέτοιαι γὰρ ἔσσι ἡμῶν Ἀργεῖοι βί-
 „ τε δ' ἑκείων ἱππῶν, καὶ πρὸς τέττω, ῥώμῃ
 „ σώματ' ἰσχυρὰ, ἀεθλοφόροι τε ἀμφοτέροι
 „ ὁμοίως ἔσιν. καὶ δὴ καὶ λέγεται ἔδε ὁ λό-
 „ γος^α. ἔσσης ὁρτῆς τῇ Ἡρῇ τοῖσι Ἀργεῖοις,
 „ ἔδεε πάντως τῶν μητέρων αὐτῶν ζεύγει κομι-
 „ σθῆναι ἐς τὸ ἱρόν· οἱ δὲ σφι βόες ἐκ τῶ
 „ γαυρῶ παρεγίνοντο ἐν ὥρῃ· ἐκκληζόμενοι^β δὲ
 „ τῇ ὥρῃ οἱ νεώτατοι, ὑποδύτες αὐτοὶ ὑπὸ
 „ τῶν ζεύγλων, εἰλκον τῶν ἁμαξῶν. ὅπῃ δ'
 „ ἁμαξῆς δὲ σφι ὀχέετο ἡ μήτηρ. σιδήρεας δὲ πέν-
 „ τε ἑτεσσεραὶ^γ ἀσκαρμίστιες, ἀπίκοντο
 „ ἐς τὸ ἱρόν^δ. πῶτα δὲ σφι ποιήσασθαι, καὶ ὁ-
 „ φρεῖσι ὑπὸ τῇ πανηγύρεσσιν, τελευτῇ δὲ βί-
 „ αρίστῃ ἐπιγέμετο. διέδεξε τε ἐν τέτοιαι ὁ θεός,
 „ ὥς ἀμεινον εἴη ἀνθρώπῳ τεθνάναι μάλλον ἢ
 „ ζῶειν. Ἀργεῖοι μὲν γὰρ περὶ πάντας ἐμακάρε-
 „ ζον τὴν νεωτερίαν τῶν ῥώμων^ε. αἱ δὲ Ἀργεῖαι,
 „ τὴν μητέρα αὐτῶν, οἶων τέκνων ἐκύρησε. ἡ
 „ δὲ μήτηρ, περὶ χαρῆς ἔσση τῶν τε ἔργων καὶ
 „ τῇ φήμῃ, σῶσα ἀντίον τῶν ἀγαλμάτων, εὐ-
 „ χετο, Κλέωβόν τε καὶ Βίτωνι, τοῖσι ἐωυτῆς
 „ τέκνοισι, οἱ μὲν ἐτίμησαν μεγάλως, δοῦναι
 „ τῶν θεῶν τὸ ἀνθρώπῳ τυχεῖν ἄριστόν ἐστι. μετὰ
 „ πᾶσι τῶν δ' ἑλκῶν, ὥς ἔθυσαν τε καὶ δω-
 „ χήνησαν, κατακαίμεναι ἐν αὐτῶν τῶν ἱρῶν οἱ
 „ νεηνῖαι, ὁσέτι ἀνέστησαν, ἀλλ' ἐν τέλει τῶ
 „ τῶ ἔχοντο. Ἀργεῖοι δὲ σφῶν εἰκόνας ποιήσα-
 „ μενοι, ἀνέθεσαν ἐς Δελφούς, ὥς ἀνδρῶν ἀ-
 „ ρέων ἡγομένων. Σόλων μὲν δὴ δαδαιμονίης
 „ δαπρεῖα ἔνεμε τέτοιαι. Κροῖστος δὲ παρερχθεῖς,
 „ εἶπε, ὧς ἔειπε Ἀθλωαῖε, ἡ δὲ ἡμετέρη δαδαι-
 „ μονίη ἔτω τοι ἀπέρριπται ἐς τὸ μηδέν, ὥς τε
 „ ἔδε ἰδιωτέων ἀξίως ἡμέας ἐποίησας; ὁ δὲ εἶπε,
 „ ὧς Κροῖστος, ὁπιστάμενόν με τὸ θεῖον πᾶν εὖ
 „ φρονερόν τε καὶ παραχῶδες, ἐπειρωτῆς ἀν-
 „ θρωπείων περηγμάτων πέρας; ἐν γὰρ τῶ μα-
 „ κρῶ χρόνῳ πολλὰ μὲν ἐσιν ἰδεῖν^ε πᾶσι μή τις
 „ ἔχεται, πολλὰ δὲ καὶ παθεῖν^ε. ἐς γὰρ ἑβδομήκον-
 „ τα ἔτη ἔρον τὸ ζῆος ἀνθρώπῳ περὶ τῆς. ἔτοι
 „ ὄντες ἐνιαυτοὶ ἑβδομήκοντα, παρέχοντα ἡμέ-
 „ ρας διηκοσίας καὶ πεντακισχίλιας καὶ δισμυ-
 „ ρίας, ἐμβολίμῃ μὲν μὴ ἡγομένῃ. εἰ δὲ
 „ δὴ

Athenienses, quo loco occubuerat, eo ipso publice humarunt, magnificeque honorarunt. Tum vero multa de Tel-
 lo ac beata Solone referente, excitatus Cræsus, interrogat quemnam secundum
 ab illo vidisset; putans haud dubie secundas se partes esse laturum. Cleobin, inquit ille, & Bitonem: quippe his & genus Argivum erat, & victus suppedi-
 tabat: adhæc corporis robur tantum ut & in certaminibus ambo pariter præmia tulerint, & de his etiam ista memoren-
 tur: Quum dies festus Iunonis apud Argivos esset, oporteretque omnino matrem horum ad templum vehi bobus iunctis, hique boves ex agro eis ad horam præsto non essent: tunc juvenes exclusi tempore, ipsi iugum subeuntes, plaustrum traxerunt quo mater vehebatur, & quinque ac quadraginta per stadia trahentes ad templum pervenerunt. Quibus quum hæc fecissent, & ab omni cœtu conspecti fuissent, optimus obtigit vitæ exitus: & in his deus demonstravit, Satius homini esse mori magis quam vivere. Nam quum circumstantes Argivi laudibus tollerent, viri quidem robur adolescentium, feminæ vero matrem eorum, quod tales filios sortita esset: mater gaudio perfusa cum factum fama, ante simulacrum stans, precata est Deam ut Cleobi & Bitoni filiis suis qui illam magnopere honoravissent, daret id quod optimum esset homini contingere. Post hanc precationem, ubi sacrificarunt epulatique sunt, adolescentem somno quiescentes in ipso delubro, non resurrexerunt, sed hoc vitæ exitu perfuncti. Quorum effigies, tanquam virorum qui præstantissimi extitissent, Argivi factas apud Delphos collocarunt. Et his quidem Solon secundas beatitudinis partes attribuit. Cræsus autem conturbatus, inquit, Hospes Atheniensis, adeone à te dejicitur in nihilum nostra felicitas, ut ne privatis quidem viris nos æquiparandos ducas? Cui ille, Me, ô Cræse, gnarum omne numen invidum esse & turbulentum, de rebus humanis interrogas? In diuturno enim tempore multa videre accidit, quæ nemo velit, atque etiam tolerare multa. Propono enim homini terminum vitæ ad septuaginta annos, qui tot anni constant ex vigintiquinque millibus ac ducentis diebus, mense intercalari non posito. Quod si velis alternos istos-

^a ἡ δὲ λόγος. ^b ἐκκληζόμενοι. ^c πεσσεραὶ. ^d ἐπὶ τὸ ἱρόν. ^e τὴν τικτήν τῶν γένων. ^f ἐπὶ ἰδίῃ. ^g πα-
 θείν.

istorum annorum addito mense prolixi-
ores fieri, ut tempellates opportune in-
cidentes congruant, menses quidem in-
tercalares per annos septuaginta, fient
trigintaquinque, dies autem ex his men-
sibus mille quinquaginta. Horum die-
rum omnium, qui sunt in septuaginta an-
nos, numero vigintifex millia ducenti
quinquaginta, nullus prorsus qualem alius
rem adducit. Ita igitur, Crœse, univer-
sum est homo calamitas. Ceterum tu qui-
dem mihi videris & divitiis valde polle-
re, & multorum hominum rex esse: sed
id de quo me interrogasti, nondum te
esse dixero, priusquam te bene vita de-
functum esse audiero. Neque enim bea-
tior est magnis opibus præditus, eo qui
diurnum victum habet: nisi eidem omni-
bus bonis prædito, fortuna concesserit
bene vita defungi. Etenim multi homi-
nes perquam locupletes, minime tamen
beati sunt: multi vero mediocria habentes
patrimonia, fortunati. Quorum is qui
divitiis affluit, sed non beatus est, dua-
bus tantummodo rebus antecellit fortun-
atum: at hic divitem & non beatum
pluribus. Ille ad cupiditates peragendas,
& ad grandem quæ incidat offensam tol-
erandam validior est: hic vero istis supe-
rat illum, ærumnam quidem & cupidita-
tem non similiter ac ille potest tolerare;
verum ista ab illo abigit felicitas: sed
est inexpertus, prospera fruens valetudi-
ne, malorum exfors, in liberis lætus, for-
mosus. Quod si ad hæc, diem quoque
suum feliciter obierit, is est, quem quæ-
ris, dignus qui vocetur beatus: prius ta-
men quam ad obitum pervenerit, contine,
& nequaquam beatum appella, sed
fortunatum. Sed hæc omnia consequi
hominem impossibile est: sicut nec ulla
regio cuncta sibiipfi suppeditat, sed aliud
habens, alio indiget; quæ tamen habet
plurima, ea est optima. quemadmodum
etiam hominis corpus unum aliquod sibi
non sufficit; quia aliud habet, alio caret.
Sed quisquis horum plurima habere per-
severaverit, & postea placido animo è vi-
ta excesserit, hic apud me nomine hoc,
veluti rex, donari meretur. Omnis au-
tem rei oportet inspicere exitum, quò sit
evasura: quoniam multos deus, quibus
felicitatem quodammodo monstraverat,
33 radicitus evertit. Hæc Solon, neque as-
sentando Crœso, neque ullius eum mo-
menti faciendo, loquutus dimittitur: sa-
ne-

„δὴ ἐβελήσθ' ἑταῖρον τ' ἐπέων μὲν μακρότε-
„ρον γίνεσθ', ἵνα δὴ αἱ ὥραι συμβαίνωσι πε-
„ραζνόμεναι εἰς τὸ δέον, μῶνες μὲν πρὶν τὰ
„ἐβδομήκοντα ἔτια οἱ ἐμβόλιμοι γίνονται τριή-
„κοντα^a πέντε· ἡμέραι δ' ὅτι τ' μὲν τῶν τετάρτων,
„χίλια πεντήκοντα. τετάρτων^b τ' ἀπαιτῶν ἡμέ-
„ρών τ' εἰς τὰ ἐβδομήκοντα ἔτια, ἐξῆσαν πεν-
„τήκοντα καὶ διηκοσίων καὶ ἑξακισχίλιων καὶ
„δισμυριάων^c, ἡ ἑτέρη αὐτῶν τῇ ἑτέρῃ ἡμέ-
„ρῃ περὶ τὸν αὐτὸν ὅμοιον περὶ τὸν αὐτὸν πρῆγμα.
„ἔτω ὧν, Κροΐτε, πᾶν^d ἐστὶ ἀνθρώπου συμ-
„φορῇ. ἐμοὶ δ' οὐ καὶ πλεονέκτην^e μέγα Φαί-
„νεαι, καὶ βασιλῆος εἶναι πολλῶν ἀνθρώπων·
„ἐκείνο δ' τὸ εἶρέό με, ἔκω σ' ἐγὼ λέγω,
„πεῖν ἂν πελοπόνησεν^f καλῶς τ' αἰῶνα πύθω-
„μαι. ἔ γάρ τοι ὁ μέγα πλεονέκτης^g μάλλον ἔ-
„στ' ἡμέρην ἔχοντα, ὁλοκλιπρότερος ἐστὶ· εἰ μὴ
„οἱ τύχη^h ἴππασιν, πάντα καλὰ ἔχονταⁱ τε-
„λοπύθωται τ' βίον. πολλοὶ μὲν γὰρ ζῶσιν ἀν-
„θρώπων, ἀνόλβιοι εἰσι· πολλοὶ δ' μετρίως ἔ-
„χοντες βίαν, ὀτυχεῖς. ὁ μὲν δὴ μέγα πλε-
„ονέκτης, ἀνόλβιος δ' ὁ δυοῖσι περὶ τὸν αὐ-
„τόν^j μοῦνον· ἔστω δ' ὅτι, ἔστω πλεονέκτης καὶ ἀ-
„νολέως πολλοῖσι. ὁ μὲν, ὁππότε μὲν ἐκτελέ-
„σαι, καὶ ἄλλω μεγάλῃ περὶ τὸν αὐτὸν ἐνεί-
„και, δυνατώτερος· ὁ δ' ὅτι, τοῖσι δὴ περὶ τὸν
„ἐκείνῃ, ἄλλω μὲν καὶ ὁππότε μὲν ἐκτελέ-
„ως δυνατὸς ἐκείνῳ ἐνείκει, ταῦτα δ' ἡ δι-
„τύχη οἱ ἀπερύκει. ἀπὸρ^k δὲ ἐστὶ, ἄνθρωπος,
„ἀπαθὲς κακῶν, εὐπαις, δειδής. εἰ δ' ὅτι περὶ
„τῶν^l ἐπὶ πελοπόνησεν τ' βίον εὖ, ἔστω ἐκεί-
„νος, τ' οὐ ζητεῖς, ὁλοκλιπρὸς^m κεκληῖσθαι ἀξίος
„ἐστὶ. πεῖν δ' ἂν πελοπόνησεν, ὁππότε μὲνⁿ, μη-
„δὲ καλέειν κω ὁλοκλιπρὸν, ἀλλ' ὀτυχεῖα. τὰ πάν-
„τα μὲν νῦν ταῦτα συλλαβεῖν ἀνθρώπων εἶναι,
„ἀδύνατον· ὥστε χωρὶς ἑδεμία^o καταρκεῖ
„πάντα ἐαυτῇ παρέχουσα, ἀλλὰ ἄλλο μὲν ἔ-
„χει, ἐπὶ τὴν δ' ὁππότε μὲν^p. ἡ δ' ἂν τὰ πλεονέκτη
„ἔχει^q, ἀρίστη αὐτῇ. ὥς δ' καὶ ἀνθρώπων σῶ-
„μα ἐν ἑδὲν αὐταρκές ἐστὶ. τὸ μὲν γὰρ ἔχει,
„ἄλλῃ δὲ ἐνδεές ἐστὶ. ὅς δ' ἂν αὐτῶν^r πλεονέκτη
„ἔχων ἀπατελή, καὶ ἐπειτα πελοπόνησεν ὀχυ-
„ράως τ' βίον, ἔστω παρ' ἐμοὶ τὸ ἔνομα τῆ-
„τος, ὡς βασιλῆος, δίκαιός ἐστι φέρεσθαι. σκο-
„πέτω δὲ καὶ πάντες χρημάτων^s τὴν πελοπόνησιν
„καὶ ὁππότε μὲν^t. πολλοῖσι γὰρ δὴ ὑποδέξας ὄλεον
„ὁ θεὸς, περὶ τὴν ἀνέτρεψε. Ταῦτα λέγων τῷ
„Κροΐτῳ, ἔκως ἔτε ἔχαλζετο, ἔτε λόγῳ μὲν
„ποιούμενον^u ἑδένος, ὁππότε μὲν^v· κάρτα δὲ-
B 3 ζας

^a περὶ τὸν αὐτὸν. ^b τετάρτων. ^c ἑξακισχίλιων καὶ δισμυριάων. ^d ὅτι Κροΐτε, πᾶς. ^e πλεονέκτης. ^f μὴ ἡ τύχη. ^g ἔχοντα.
^h ἰππασιν. ⁱ ἑδεμία. ^k ἔχει. ^l αὐτῇ.

ξας αμαθία εἶναι, ὃς τὰ παρεόντα ἀγαθὰ με-
 τεις, τὴν τελευτὴν παντὸς χреματῶ ὁρᾷν ἐ-
 κέλευε. Μετὰ δὲ Σόλωνα οἰχομένον, ἐλαβε ἐκ
 θεῶν^a νέμεσις μεγάλη Κροῖον, (ὡς εἰκόσται)
 ὅτι ἐνόμισε ἐαυτὸν εἶναι ἀνθρώπων ἀπάντων
 ὀλβιώτατον. Αὐτίκα δὲ οἱ εὐδοντα ἐπέση ὄνειρ^β,
 ὃς οἱ τὴν ἀληθείαν ἔφαινε τῶν μελλόντων γνέσθαι
 κακῶν κατὰ τὴν παῖδα. ἦσαν δὲ τῶν Κροῖου δύο
 παῖδες· τῶν ἑτέρου μὲν διέφθαρτο· (ὡς γὰρ δὴ
 κωφός) ὁ δὲ ἑτέρου, τῶν ἡλικίων μακροῦ πᾶν
 πάντα πρῶτον^γ. ἔνομα δὲ οἱ ὡς Ἄτys. Τῆτον
 δὴ ὦν τῶν Ἄτys σημαίνει τῶν Κροῖου ὁ ὄνειρ^δ ὡς
 δοτολέει μιν αἰχμὴν σιδηρὴν βληθέντα. ὁ δὲ ἐπεὶ
 τῶν ἐξηγήθη, καὶ ἐαυτῷ λόγον ἔδωκε, καταρρώ-
 δήσας τὸ ὄνειρον, ἀρετὴν μὲν τῶν παιδῶν γυναι-
 καῖ ἐώηται δὲ κρατηγὰν μιν τῶν Λυδῶν, ἔδαμψεν ἐπὶ
 ὅππῃ πῖστον^ε πῆγμα ἐξέπεμπε. ἀκόντια δὲ ἐδο-
 ράτια, καὶ τὰ πιαύτα πάντα τοῖσι χρεόνται ἐς πό-
 λεμον ἀνθρώπων, ἐκ τῶν ἀνδρῶν ἐκκαρμίσας, ἐς
 τὰς θαλάμους συνένησε, μή τι οἱ κρεμαμένον τῶν
 παιδῶν ἐμπέσῃ. ἔχοντ^ς δὲ οἱ ἐν χειρὶ τῶν παιδῶν
 τὸ γάμον, ἀπικνέεται ἐς τὰς Σάρδεις ἀνὴρ συμφο-
 ρῇ ἐχόμενος, καὶ ἐκ καταρὸς χεῖρας ἐὼν, φρυγί-
 μιν γνέσθαι, γνέσθαι δὲ βασιλείᾳ. παρελθὼν δὲ
 ἔτ^ς ἐς τὰ Κροῖου οἰκία, κατὰ νόμους τὰς ἐ-
 πιχωρῶν καταρῶν ἐδέετο κυρῆσαι^ς. Κροῖος
 δὲ μιν ἐκάθηρε. ἐπὶ δὲ ὁρᾶσθαι ἢ καταρῶν
 τοῖσι Λυδοῖσι καὶ τοῖσι Ἕλλησι. ἐπεὶ τι δὲ τὸ νο-
 μιζόμενα ἐπῆκε ὁ Κροῖος, ἐπυνθάνετο ὁρᾶν
 „τε καὶ τίς εἴη. λέγων ταῦτα, ὡς ἀνθρώπων^δ, τίς τι
 „εἶναι, καὶ ὅθεν τῶν φρυγίης ἡκων, ὅππῃσι^ε ἐμοὶ
 „ἐγγίνο; πῶς τι ἀνδρῶν ἢ γυναικῶν ἐφόνδους;
 „ὁ δὲ ἀμείβετο, ὡς βασιλεὺς, Γορδῖον μὲν τῶν Μί-
 „δεω εἰμὶ παῖς, ὀνομάζομαι δὲ Ἀδρης^ς. Φο-
 „νδους δὲ ἀδελφεὸν ἐμευτὸς ἀέκων πάρεμι,
 „ἐξελθλαμέν^ς τι ὑπὸ τῶν πατρὸς, καὶ ἐστρημέ-
 „ν^ς πᾶντων. Κροῖος δὲ μιν ἀμείβετο τοῖςδε,
 „Ἀνδρῶν τι φίλων τυγχάνεις ἔχοντ^ς ἐὼν, καὶ
 „ἐλθλυσας ἐς φίλους· ἐνθα ἀμνηχανήσας χεῖ-
 „ματ^ς ἔδενος, μένων ἐν ἡμετέρ^ς. συμφορὴν
 „δὲ πᾶσιν ὡς καφότης φέρων, κερδανέεις
 „πλείστον. ὁ μὲν δὴ δαίταν εἶχε ἐν Κροῖου. Ἐν
 „τῶ αὐτῷ χρόνῳ τέτω, ἐν τῶ Μυσῶν Οὐ-
 „λύμπῳ σὺς χεῖμα γίνεται μέγα· ὁρμώμε-
 „ν^ς δὲ ἔτ^ς ἐκ τῶν ὄρε^ς ἐ τέτω, πᾶσι τῶν
 „Μυσῶν ἔργα διαφθείρεσκε. πολλὰκι δὲ οἱ Μυ-
 „σοὶ ἐπὶ αὐτὸν ἐξεληόντες^ς, ποίεσκον μὲν ἔδεν
 „κακὸν, ἐπαχρον δὲ πρὸς αὐτῶν. πᾶσι δὲ, ἀ-
 „πικόμενοι τῶν Κροῖου τῶν Μυσῶν ἀγέ-
 „λοι,

neque est visus esse indoctus, qui bonis
 præsentibus prætermisiss, juberet omni-
 um rerum inspicere exitum. Post abi-
 tum Solonis divinitus ingens vindicta
 Crœsum excepit, quod (ut coniciere li-
 cet) seipsum omnium hominum beatissi-
 mum arbitaretur. Statim igitur ei dor-
 mienti somnium oblatum est, veritate
 indicans malorum quæ circa filium erant
 eventura. Erant autem Crœso liberi
 duo: quorum alter erat corruptus, utpo-
 te surdus: alter inter æquales omnia lon-
 ge primus, nomine Atyis. Hunc itaque
 Atym Crœso significat somnium fore, ut
 ferrea cuspide trajectum amitteret. Ex-
 perrectus, & secum rem versans, somnio
 territus, accipit filio uxorem: & quum so-
 litus esset præesse copiis Lydorum, nus-
 quam eum amplius ad tale munus dimit-
 tit: jacula & hastas, omniaque hujusce-
 modi quibus homines in bello utuntur,
 è virilibus ædium partibus amovens, in
 thalamos coacervat, nequid suspensum
 in filium decideret. Quum autem nup-
 tiæ filii sub manus essent, advenit Sardes
 quidam in calamitate positus, manibusque
 non puris, natione Phryx, regio ex ge-
 nere. Hunc, quum ad ædes Crœsi venis-
 set, ex rituque usitato, ut sibi expiari li-
 ceret, orasset, Crœsus expiavit. Modus
 autem expiandi apud Lydos est propin-
 quus ei qui apud Græcos. Ubi vero le-
 gitima peregit Crœsus, percontatus est,
 unde ille & quisnam foret, hæc inquires,
 ô homo, quis tu? & quo Phrygiæ loco
 profectus, domesticus mihi factus es? &
 quem virum aut quam feminam intere-
 misti? Ad quem ille respondit, ô Rex,
 Midæ nepos, Gordii filius sum, nomi-
 ne Adraſtus: quia fratrem mei ipsius im-
 prudens interemi, adsum ejectus à pa-
 tre, & omnibus rebus exutus. Crœsus
 autem invicem eum sic alloquebatur, Ex
 viris amicis oriundus es, & ad amicos
 venisti: unde in nostris ædibus manens,
 nullius rei indigebis. Istam porro cala-
 mitatem quamlevissime ferendo, pluri-
 mum lucrifacies. Atque ille quidem apud
 Crœsum domicilium habuit. Ve-
 rum per hoc idem tempus apud Olym-
 pum Mysium, aper eximæ magnitudinis
 extitit, qui ex hoc monte progressus,
 Myſorum opera pervastabat: in quem sæ-
 penumero Myſi egressi, nihil admodum
 mali ei fecerant, sed ab eo acceperant.
 Ad extremum igitur missi ad Crœsum ex
 My-

a θῖαν. b τοῖς. c ἰδίῳ ἐπικυρῆται. d ἀνθρώπων. e ἐμειλίχως. f ὁρμώμενος. g ἔρε. h ἐλθόντες.

Myſia nuncii ita dixere, Apparuit, ô rex,
apud nos maximus aper, qui agrestia cor-
rumpit opera: quem studioſiſſime ca-
prantes interimere tamen non valuimus.
Nunc itaque te obſecramus, ut nobiſ-
cum filium tuum ac delectos iuvenes ca-
neſque mittas, quò belluam è regione
tollamus. Hæc illis precantibus, Crœ-
ſus ſomnii verba memoria repetens, ita
reſpondit; Filii quidem mei nolite ampli-
us facere mentionem: neque enim cum
vobiscum miſerim. nam eſt novus mari-
tus, & iſta nunc ſunt ei cordi. Lydo-
rum tamen delectos & venatorium offi-
cium una mittam, mandaboque euntibus
ut promptiſſime vobiſcum belluam de re-
gione ſummoveant. Hæc Crœſus re-
ſpondit. Cuius verbis quum contenti non
eſſent Myſi, intervenit Crœſi filius, au-
ditis quæ Myſi precarentur, & Crœſo
negante cum illis miſſurum ſe filium,
hæc inquit ad eum adoleſcens, ô Pater,
antehac interdum honeſtiſſima nobis ac
præclara maxime erant, vel in bella vel
in venationes eundo gloriam parare, ſed
horum utroque nunc excluſum me te-
nes, nulla in me animadverſa neque i-
gnavia neque ſocordia. Nunc ergo qui-
bus me oculis conſpici oportet euntem
in forum, atque illinc redeuntem? qualis
civibus, qualis uxori recens nuptæ vide-
bor? cui illa viro videbitur nupta? Pro-
inde me tu aut ſinas venatum ire, aut
mihi verbis perſuadeas, potiora iſta eſſe
quæ ſic facis. Cui reſpondens Crœſus, ô
fili, inquit, neque quod ignaviam, neque
quod aliud quippiam iniucundum mihi
animadverſerim in te, hæc facio: ſed vi-
ſum quod in ſomno mihi oblatum eſt,
dixit te brevis ævi futurum: quippe fer-
rea perituum cuspide. Cujus viſi gratia
& has tibi maturavi nuptias, nec ad ea
quæ ſuſcipiuntur, dimitto, obſervans ſi-
quo queam te, dum vivo, furtim ſervare.
Filius enim mihi unicus eſ. namque alte-
rum auribus captum pro nullo exiſtimo.
Ad quem viciffim adoleſcens, ô Pater,
inquit, tibi equidem ignoſco agenti cir-
ca me cuſtodiam, qui tale videris ſom-
nium: verum tu illud non probè perci-
pis: quod (quoniam te latet) æquum eſt
me tibi interpretari. Ais tibi ſomnum
oſtendiſſe, me ferrea perituum cuspide.
At vero quænam manus apri ſunt, quæ-
ve cuſpis ferrea, quam tu pertimeſcas?
Nam ſi dente dixiſſet aut aliquo hujus
ſimili perituum me, deberes facere quæ
facis: nunc autem dixit, cuspide. Quare
quum

λοι, ἔλεγον ταῦτε, ὦ βασιλεῦ, υἱὸς χρεῖμα
μέγιστον ἀνεφάνη ἡμῖν ἐν τῇ χώρῃ, ὃς πᾶ ἐρ-
ρα διὰφθεῖρῃ. τῆτον προθυμούμενοι ἐλέειν &
διωάμεθα. νῦν ὦν προσδεόμεθα σεῦ, ἡ παῖ-
δα καὶ λογάδας νηνίαις καὶ κυώας συμπέμ-
ψαι ἡμῖν, ὡς ἂν μιν ἐξέλωμεν ἐκ τῆ χώρας.
Οἱ μὲν δὴ τῶτων ἐδέοντο. Κροῖστος δὲ μνημό-
νῳ ὄνειρα πᾶ ἔπεα, ἔλεγε σφι ταῦτε, Παι-
δὸς μὲν περὶ ἑμῆ μὴ μνηδῆτε ἔπ· & γὰρ ἂν
ὕμιν συμπέμψαιμι· νεόταμός τε γὰρ ἐστὶ καὶ
ταῦτα οἱ νῦν μέλει. Λυδῶν μὲντοι λογάδας καὶ
τὸ κυνηγεσιον πᾶν συμπέμψω· καὶ διὰκελεύ-
σασθαι τοῖσι ἱέσι, εἶναι ὡς προθυμοτάτοις συν-
εξελείν ὑμῖν τὸ θηρῶν ἐκ τῆ χώρας. Ταῦτα
ἀμείβετο. Δοποχρεωμένων δὲ τῶτοις τῷ Μυσῶν,
ἐπὶτέρχετο ὁ ἑ Κροῖστος παῖς, ἀκηκῶς τῷ ἐδέον-
το οἱ Μυτοί. & Φαμένε δὲ ἑ Κροῖστος τὴν γε
παῖδά σφι συμπέμψειν, λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ
νηνίης ταῦτε, ὦ πάτερ, πᾶ κάλλιστα προ-
τερόν κατε καὶ γυμνασιότα ἡμῖν λῶ, ἐς τε πο-
λέμας καὶ ἐς ἀγῶνας φοιτούντας διδοκιμείην·
νῦν δὲ ἀμφοτέρων με τῶτων δοποκλήσις ἐ-
χῆς, ἥτε πῶτα διελίλω μοι παρεδὼν, ἥτε ἀ-
θυμίλω. νῦν πε ποῖσί με χρεῖ ὄμμασι ἐς τε
ἀγορῶν καὶ ἐξ ἀγορῆς φοιτούντα φαίνεσθαι;
καὶ μὲν πῶς τοῖσι πολλήτοις δόξα εἶναι;
καὶ δὲ πῶς τῇ νεοτάμῳ γυναικί; κείῳ δὲ
ἐκείνη δόξα ἀνδρὶ σωοικέην; ἐμὲ ὦν οὐ ἡ μέ-
γες εἶναι ὅτι πῶ θήρῳ, ἡ λόγῳ ἀνάπῃσιν
ὅπως μοι ἀμείνω ἐπὶ ταῦτα ἔτω ποιούμενα.
Αἰμείβετο Κροῖστος τοῖσδε, ὦ παῖ, ἥτε δι-
λίλω, ἥτε ἄλλο ἔδεν ἄχαρ παρεδὼν τοι,
πῶ πῶτα· ἀλλὰ μοι ὅπως ὄνειρα ἐν τῷ ὕ-
πῳ ὅτι πᾶσα ἔφη σὲ ὀλιγοχρόνιον εἶσεσθαι. Ὡς
γὰρ αἰχμῆς σιδηρῆς δοπολέεσθαι. πρὸς ὦν τῶ
ὅσον παύτω, τὸν τε γάμον τοι τῆτον ἑσθῶ-
σαι, καὶ ὅτι πᾶ τα ὀρθολαμβανόμενα σὺν ἀ-
ποπέμψῳ, φυλακῶν ἔχων εἰ πως διωαίμῳ
ὅτι τῷ ἐμῆς σε ζωῆς διὰκλείψαι. εἰς γὰρ μοι
μουῦτον τυγχάνης εἶναι παῖς· ἡ γὰρ δὴ ἔτε-
ρον, διεφθαρμένον τῶν ἀπολῶ, σὺν εἶναι μοι
λογίζομαι. Αἰμείβετο ὁ νελωῆς τοῖσδε, Συγ-
γνώμη μὲν ὦ πάτερ τοι, ἰδόντι γε ὅσον πῶ-
τῳ, περὶ ἐμὲ φυλακῶν ἔχειν. τὸ ἡ μανθῆ-
ναι, ἀλλὰ λέληθέ σε τὸ ὄνειρον, ἐμὲ τοι δι-
καῖον ἐστὶ φράζειν. Φῆς τοι τὸ ὄνειρον Ὡς αἰ-
χμῆς σιδηρῆς φάναι ἐμὲ τελευτήσθην· υἱὸς δὲ
καὶ μὲν εἰσι χεῖρες, καὶ δὲ αἰχμῇ σιδηρῇ,
λῶ οὐ φοβέαι; εἰ μὲν γὰρ Ὡς ὀδόντων τοι
εἶπε τελευτήσθην με, ἡ ἄλλα τῶ ὅ, π τῶ-
τῳ εἶκε, χρεῖ δὴ σε ποιέην πᾶ ποιέεις· νῦν
δε

„δε ὑπὸ αἰχμῆς. ἐπεὶ τε ὦν εἰς πρὸς ἀνδρας
 ἡμῖν γίνεται ἡ μάχη, μέγες με. Ἀμείβεταί Κροῖ-
 σος α, ὧ πῶς, ἐστὶ τῇ με νικᾶς γνώμῃ δοτο-
 „φαινῶν πρὸς εἰς ἐνυπνία. ὡς ὦν νενικημένον
 „ὑπὸ σέο, μεταγνώσκω, μετήμι τέ σε ἰέναι
 „ἵππῃ τλὴ ἀγέλω. Εἰπας δὲ ταῦτα ὁ Κροῖσος,
 μεταπέμπεται τὴν Φρύγα Ἀδρηστον· ἀπικόμενός δὲ
 „οἱ λέγει ταῦτα, Ἀδρηστο, ἐγὼ σε συμφορῇ πε-
 „πληγμένον, ἀχαρτέω τοι σὺν ὀνειδίῳ β, εἰ-
 „κάθηρα, καὶ οἰκίοισι ὑποδεξάμενον γ έχω,
 „παρέχων πῶσαν δαπάνην· νῦν ὦν (ὀφείλεις
 „γὰρ, ἐμεῖς προσποιήσαντο δὲ χρῆσθαι ἐς σε, χρῆ-
 „στοῖσί με ἀμείβεσθαι) Φύλακα παιδὸς σε δ
 „ἐμῶς χρῆζω θυρέσθαι, ἐς ἀγέλω ὀρμεωμένον·
 „μή πινες κατ' ὁδὸν κλῶπες κακῆργοι ἵππῃ δη-
 „λῶσι Φανέωσι ὑμῖν. πρὸς δὲ τῆτο, καὶ σὲ τοι
 „χρεῶν ἐστὶ ἰέναι ἐνταῦθα ἀπολαμπυρίαι τοῖσι ἐρ-
 „χοῖσι. πεπρωμένον πε γὰρ τοι ἐστὶ, καὶ προσεπι-
 ρώμη ὑπάρχει. Ἀμείβεταί ὁ Ἀδρηστος, ὧ
 „βασίλει, ἄλλως μὲν ἐγὼ γὰρ ἂν σὺν ἡία ἐς
 „ἀθλον τοιόνδε· ἔπε γὰρ συμφορῇ τοιῷδε κεχρη-
 „μένον οἶκός ἐστι δ ἐς ὀμήλικας εὐπεχέσοντας
 „ἰέναι, ἔπε τὸ βυλεῖσθαι πάρα. πῶλαχ' ἡ τε ἀ-
 „νίσχον ἐμεωῦτόν· νῦν δὲ, ἐπεὶ πε σὺ παύσῃς,
 „καὶ δεῖ τοι χαρίζεσθαι (ὀφείλω γὰρ σε ἀμεί-
 „βεσθαι χρῆστοῖσι) ποιεῖν εἰμὶ ἔτοιμος ταῦτα.
 „πῶνά τε σὺν, τὴν ἀνακλῶμαι Φυλάσσῃν, ἀ-
 „πῆμονα δὲ Φυλάσσοντα εἵνεκεν προσδῶκα τοι
 „δοτονοστήσῃν. τοῖσιντοῖσι ἐπεὶ πε ἔτ' ἀμείψαρ
 Κροῖσον, ἥσσαν μὲν ταῦτα ἐξηρτυμένοι λογάσι τε
 νελωῖσι καὶ εἰς κυσί. ἀπικόμενοι δὲ ἐς τὸ Οὐλύμ-
 πον τὸ ὄρεον, ἐζήτεον τὸ θηρόν· ὀρόντες δὲ, καὶ
 πρὸς αὐτὸ κύκλω, ἐσηκόντιζον. ἐνταῦθα δὲ ὁ
 ξεῖνος ἔτ' ὁ κατὰρχεις τὸ Φόνον, καλεῖ-
 μένος δὲ Ἀδρηστον, ἀκοντίζων τὸ σῶν, δὲ μὲν
 ἀμαρτάνει, τυγχάνει δὲ δὲ Κροῖσος παῖδος. ὁ μὲν
 δὲ βληθεὶς τῇ αἰχμῇ, ἐξέπλησε δὲ ὀνείρα τλὴ
 φήμην. ἔπει δὲ τις ἀγέλω Κροῖσος καὶ τὸ γενο-
 νός· ἀπικόμενος δὲ ἐς τὰς Σάρδεις, τλὴ τε μά-
 χην εἰς τὸ δὲ παῖδος μόνον ἐσήμενέ οἱ h. ὁ δὲ
 Κροῖσος, τῷ θανάτῳ δὲ παῖδος σωτῆρα ἀγαμέ-
 νον, μᾶλλον πε εἰδενολογέει ὅτι μιν ἀπέκλεινε τὸ
 αὐτὸς Φόνος ἐκάθηρε. πρὸς μεκτεῖων δὲ τῇ συμ-
 φορῇ δεινῶς, ἐκάλεε μὲν Δία καθάρσιον, μαρ-
 τυρόμενον πᾶσι ὑπὸ δὲ ξείνῳ πεπυνθὼς εἶη. ἐκά-
 λεε δὲ ἵππῃσιον τε εἰς ἐπαρτήριον, τὸ αὐτὸν τῆτον ὀ-
 νομάζων θεόν· τὸ μὲν ἵππῃσιον καλέων, διότι δὲ
 οἰκίοισι ὑποδεξάμενον τὸ ξεῖνον, φονέα δὲ πα-
 ῖδος ἐλάμβανε βόσκων· τὸ δὲ ἐπαρτήριον, ὡς φύλα-

quum non sit nobis pugna cum viris, ire
 me sinas. Et Croesus, Evincis me, in- 40
 quit, ô fili, ista loquens de somnio intel-
 ligendo. Quapropter, ut abs te victus,
 muto sententiam, & tibi veniam do eun-
 di ad venationem. Hæc loquutus Cræ- 41
 sus, Adrastum Phrygem arcessit, eique,
 ubi adfuit, talia inquit; Ego te, Adraſte,
 calamitate pressum (non ingrato tibi
 hæc exprobro) expiavi, & receptum
 domi habeo, omnem suppeditans sum-
 ptum: nunc ergo (debes enim de me qui
 prior de te bene meritus sum, invicem be-
 ne mereri) custodem te opus est esse filii
 mei, venatum proficiscentis, ne qui inter
 viam occulti grassatores in vestram per-
 niciem prodeant. Ad hæc, tua interest
 eò te ire, ubi splendor ex rebus gestis
 paratur; quod tibi paternum est, & præ-
 terea robur adest. Cui Adraſtus, Ego, 42
 inquit, ô rex, in istud certamen alioqui
 non pergerem: neque enim tali calamita-
 te affectum fas est ad æquales se confer-
 re fortunatos, neque istud velle mihi ad-
 est, & frequenter meipsum continui:
 nunc tamen quoniam tibi hoc cordi est,
 cui gratificari oportet (debeo enim gra-
 tiam referre per obsequia) ista exequi
 paratus sum: filiumque tuum, quem me
 custodire iubes, expecta incolumem re-
 diturum vel custodis respectu. Postea 43
 quam his verbis Adraſtus Cræſo respon-
 dit, mox instructi delectis iuvenibus &
 canibus, discedunt. Qui ubi ad montem
 Olympum pervenere, belluam indagant,
 & inventam circumfusi jaculis incessunt.
 Ibi hospes is qui à cæde fuerat expiatus,
 & vocabatur Adraſtus, vibrato in aprum
 jaculo, non illum, sed frustrato ictu fili-
 um Cræſi adeptus est. Iste quidem cu-
 spide ictus, vocem somni implevit. Quod
 factum quidam Cræſo nunciaturus cu-
 currit, perveniensque Sardes, pugnam
 illi & filii necem indicavit. Cræſus au- 44
 tem morte filii perturbatus, eò gravius
 eam ferebat, quòd is eum necasset quem
 expiaverat à cæde. Et pergraviter cla-
 dem istam lamentans, Iovem expiato-
 rem invocabat, testificans quæ ab hospi-
 te passus esset. Invocabat vero etiam
 domorum præsidem & familiarem, hunc
 eundem nominans deum: domorum præ-
 sidem quidem, quòd quum domo exce-
 pisset hospitem, percussorem filii sui im-
 prudens aluisset; familiarem vero quòd
 pro custode cum illo missum comperisset

a Κροῖσος τοῖσι δὲ. b ἀχαρτέω ἡ τοι σὺν οἰειδίῳ. c τὸ μὲν. d εἰκός ἐστι. e νελωῖσι τε καὶ. f ξεῖνος αὐτὸς δὲ.
 g τῷ Κροῖσῳ. h ἐσήμενέ οἱ. i ἐπὶ δὲ.

45 maximum hostem. Secundum hæc, Lydi adfuerunt qui cadaver ferebant: post ipsum interfector sequebatur. Stans autem hic ante cadaver, sese Cræso tradebat manus protendens, iubensque ut se super cadaver mactaret, referendo tum priorem calamitatem suam, tum quia post illam suum etiam expiatiorem perdidisset, sibi vivendum amplius non esse. Hæc Cræsus audiens, etsi in tanto domestico luctu positus, tamen Adrastum miseratus est, & ad eum inquit; Habeo abs te hospes omnem vindictam, quoniam teipsum morte condemnas. Neque vero tu hujus mihi cladis auctor es, nisi quatenus id fecisti imprudens: sed deorum quispiam, qui jampridem mihi ventura significavit. Cræsus ergo filium, prout justum erat, sepelivit. Adrastus autem Gordii filius, Midæ nepos is qui tum fratris sui, tum expiatoris interfector erat, ubi silentium hominum fuit ad sepulcrum, agnoscens se esse hominum quos ipse noverat, calamitosissimum, sese super bustum transfodit. Porro Cræsus, filio orbatus, ingenti in luctu duos annos defedit. Quem luctum postea finivit Astyagis Cyaxaris filii dominatio à Cyro Cambyfis filio sublata, & res Persarum crescentes: atque in sollicitudinem venit, siqua ratione posset, potentiam istam priusquam Persæ nimis invalescerent, coercere. Post hanc ergo cogitationem, statim tentavit oracula quæque apud Græcos essent, quodque in Africa, aliis aliò dimissis, quibusdam Delphos, quibusdam ad Abas Phocensium, aliis Dodonam: nonnulli etiam ad Amphiarum & ad Trophonium, & alii quidam ierunt ad Branchidas oræ Mileiæ. Atque hæc sunt Græca oracula, ad quæ consulenda Cræsus misit. In Africa vero ad Ammonem alios responsa petituos dimisit. Omnes autem misit exploratum oracula quid sentirent: ut, si intelligentia veritatem deprehenderentur, secundo per suos rogaret nunquid in Persas expeditionem moliretur. Hæc mandata quum dedisset Lydis, emisit ad tentanda oracula, ut qua die proficiscerentur ex Sardinibus, ab ea reliquum tempus per quemlibet diem supputantes, quique ista die oraculis uterentur, sciscitantes quidnam faceret Lydorum rex Cræsus Alyattis filius: & quod singula oracula respon-

κα συμπεμφθας αὐτὸν, ὁρίχθαι ἡ πολέμιώτατον. Παρήσαν ἡ μὲν τῆς οἱ Λυδοὶ φέροντες τὸ νεκρὸν, ὅπως ἡ εἴπετό οἱ ὁ φονδὺς. εἰς ἡ ἔτ' αὖ περ ἡ νεκρῶ, παρεδίδα ἐαυτὸν κρείων, ποσειδῶν τὰς χεῖρας, ὁπικαλασφάζαι μιν κελύων τῷ νεκρῷ. λέγων τίς τε ποσειδῶν ἐαυτῶ συμφορῶν, καὶ ὡς ἐπ' ἐκείνη τὴ καθήρανα ὁπολλὰ λεκὼς εἴη. ἐδὲ οἱ εἴη βιώσιμον. Κροῖστος ἡ τέτων ἀνέκων, τὸν τε Ἀδρησον κατακίλινει, καί περ ἐὼν ἐν κακῷ οἰκίῳ ποσάτω, καὶ λέγει πρὸς αὐτὸν, Ἐχὼ ὡς ἔστιν ὡς περ πᾶσαν τὴν δίκην, ἐπεὶ δὴ σεαυτῶ καταδικάζεις θάνατον. εἰς ἡ ἔσ' οὐ μοι τῶδε ἔσ' κακὸν αἰπὸν, εἰ μὴ ὅσον ἀνέκων ἐξεργάσαιο. ἀλλὰ θείων καὶ τις, ὅς μοι καὶ πάλαι ποσειδῶνι παρὲς μάλιστα ἔσπεδον. Κροῖστος μὲν νῦν ἔταψε ὡς οἰκὸς ὁ δὲ ἐαυτοῦ πᾶν δα. Ἀδρηστος ἡ ὁ Γορδίου ἡ Μίδει, ἔτ' αὖ δὴ ὁ φονδὺς μὲν τῶ ἐαυτοῦ ἀδελφεοῦ γρόμενον, φονεὺς ἡ τοῦ καθήρανον, ἐπεὶ τε ἡσυχίῃ τὴ ἀνδρῶν ἐχέτω πρὸς τὸ σῆμα, συγγνωσκόμενον ἀνθρώπων εἶναι τὸ αὐτὸς ἡδε βαρυσυμφορώτατος, ἐαυτὸν ὁπικαλασφάζει τῷ τύμβῳ. Κροῖστος δὲ ὁπὶ δύο ἔτα ἐν πένθει μεγάλῳ κατῆτο, τῶ παύδῳ ἐσπρημένῳ. μετὰ δὲ ἡ Ἀστιάς τῶ Κυαξάρει ἡγεμονίῃ καταπρεθεῖσαι ὑπὸ Κύρου τῶ Καμβύσει, καὶ πρὸς τὴν Περσέων πρῆγμαλα αὐξανόμενα, πένθει μὲν Κροῖστον ἀπέπαυσε. ἐνέβησε δὲ ἐς φροντίδα, εἰκὼς δύναιτο, πρὸς μεγάλης γνέσθαι τῶν Πέρσας, καταλαβεῖν ἐ αὐτῶν αὐξανόμενον τὴν δυνάμιν. μὲν ὦν τὴν Διόνοισι παύτιν αὐτίκα ἀπέπεμψε τὴ μανθίων τὴ ἐν Ἑλλάσι, καὶ τῶ ἐν Λιβύῃ. Διαπέμφθας ἄλλας ἄλλῃ, τὰς μὲν ἐς Δελφὸς ἵεναι, τὰς δὲ ἐς Ἀἴας τὰς Φωκίαν ἡ, τὰς δὲ ἐς Δωδώνην. οἱ δὲ τινες ἐπέμποντο ὡς περ Ἀμφιάρεων ἡ ὡς περ Τροφῶνιον. οἱ δὲ, ἡ Μιλήσιος ἐς Βραχιδας. ταῦτα μὲν νῦν τὰ Ἑλληνικά μανθία, ἐς τὰ ἀπέπεμψε μανθιόμενον Κροῖστος. Λιβύης δὲ ὡς περ Ἀμμωνα ἀπέπεμψε ἡ ἄλλας χρησμένους. διέπεμπε δὲ πρῶτον κ τὴ μανθίων ὅ, π φρονέοιεν. ὡς εἰ φρονέοντα τὴν ἀληθείαν ἐρεθείη, ἐπιρήτη σφρα δύνετο πέμπων, εἰ ὁπικαίροιο ὁπὶ Πέρσας στρατεύεσθαι. Ἐντλάμενον δὲ τοῖσι Λυδοῖσι ταδε, ἀπέπεμπε ἐς τὴν Διόφραν τὴ χρησέων. ἀπ' ἧς ἀν ἡμέρης ὁρμηθέντι ἐκ Σαρδίων, ἀπὸ πάσης ἡμερολογίου τὴ λοιπὴν χρόνον ἕκαστος ἡ τῇ ἡμέρῃ χρῆσθαι τοῖσι χρησέμοις, ἐπρωτῶντας μ ὅ, π ποιῶν τυχεῖν ὁ Λυδῶν βασιλεὺς Κροῖστος ὁ Ἀλυσάτῃ. ἄσφα δὲ ἀν ἕκα-

α αὐτῶν ὁρίχθαι. β καθήρανα. γ ἀνέκων. δ οἰκός. ε ὡς περ τὸ. f εἴδ. g κατέλαβεν. h τὴ Φωκίαν. i ἀπίστῳ. k περιεργάσαιο. l ἕκαστος. m ἐπρωτῶντας.

ετα τ' χρησημένων θεασίῃ, συγγραψαμένους ἀνα-
φέρειν παρ' ἐωυτὸν. ὁ, πὶ μὲν νῦν τὰ λοιπὰ τ' ^α
χρησημένων ἐθεασίε, ἔ' λέγεται πρὸς ἑδαμῶν·
ἐν ᾗ Δελφοῖσι ὡς ἐοῆλθον πᾶσι εἰς τὸ μέγαρον
οἱ Λυδοὶ χρησόμενοι τῷ θεῷ, καὶ ἐπ' αὐτῶν ^β τὸ ἐντε-
ταλμένον, ἢ Πυθίῃ ἐν ἑξαμέτρῳ τὸν ὡς λέγει τὰδε,
Οἶδα δ' ἐγὼ ψάμμῃς τ' ἀριθμὸν, καὶ μέτρα
θαλάσσης,

Καὶ κωφῆ σωΐημι, καὶ ἔ' Φωνεῦν· ὅ· ἀκῶ.
Ὀδμή μ' ἐς Φρένας ἦλθε κεχλιμένον ^γ χε-
λώνης

Εἴφομένης ἐν χαλκῷ ἄμ' ὀρνέοιζι κρέεσθιν,
Ἡὶ χαλκὸς μὲν ὑπὲρ ὧν, χαλκὸν δ' ὀπί-
εσθι.

Ταῦτα οἱ Λυδοὶ θεασίῃς τ' Πυθίῃς πηρα-
ψάμενοι, οἰχόντες ἀπὸντες εἰς τὰς Σαρδεις. ὡς ᾗ
καὶ ὧλλοι οἱ περὶ πεμφθέντες παρῆσαν φέροντες
τὰς χρησμάς, ἐν τῷ τῷ ὁ Κροῖσος ἕκαστα ἀνα-
πύσων ἐπ' ὧν τ' σιγῶν ἀμμάτων. τ' μὲν δὴ ἔ-
δεν προσίετο μιν· ὁ ᾗ, ὡς τὸ ἐκ Δελφῶν ἦκε-
σε, αὐτίκα προσέειπεν ὅτι καὶ προσέειπεν, νο-
μίσεις μοῖσιν εἶναι μαντήιον τὸ ἐν Δελφοῖσι, ὅ-
τι οἱ ἐξ ὧν κέει τὰ αὐτὸς ἐπείησε. ἐπεὶ πὶ γὰρ δὴ
διέπειψε τὰ τὰ χρησμάς τὰς θεοπροπίας,
Φυλάξας τὴν κυρίην τ' ἡμερίων, ἐμμηχανῶν ^δ
ποιάδε· ὀπινοήσας τὰ ὡς ἀμμήσανον ἐξ ὧν πὶ
καὶ ὀπιφροσάσθ'· χελώνην καὶ ἄρνα κατακῶ-
ψας ὁμῶς ἔψαε αὐτὸς ἐν λέξει χαλκῷ, χάλ-
κεον ὀπίθημα ὀπιθεῖς. τὰ μὲν δὴ ἐκ Δελφῶν
ἔτω τῷ Κροῖσῳ ἐχρήσατο· κατὰ ᾗ τὴν Ἀμφιά-
ρεω ἔ' μανθίῃς ἀπὸ κελῖν, σὺν ἔχῳ εἰπὴν ὅ,
πὶ πῶσι Λυδοῖσι ἐχρήσατο, πῶσι καὶ πρὸς τὸ ἱερὸν τὰ
νομιζόμενα. ἔ' γὰρ ὡς ἔδεν τῶν λέγει ἄλλο γὰρ, ἢ
ὅτι καὶ τῶν ἐνόμισε μαντήιον ἀψάδες κεντῆ-
δας. Μετὰ ᾗ ταῦτα θυσιῇ μετὰ τῇ τ' ἐν Δελ-
φοῖσι θεὸν ἱλάσκετο. κτενέα πὶ γὰρ τὰ θυσιῇ
πάντα τριχῆλια ἔθυσε, κτενέας πὶ ὀπιχρύδας ἔ'
ἐπαργύρας, καὶ φιάλας χρυσέας, καὶ εἰμάτας
πορφύρεας, καὶ κιθῶνας, νήσας πορφυρὰς μετὰ τῇ,
κατέκαψε· ἐλπίζων τ' θεὸν μάλλον πὶ τέτοις
ἀνακτιστάσθαι ^ε. Λυδοῖσι πὶ πῶσι περὶ πὶ θυμὸν
πάντα πινὰ αὐτῶν τέτω ὅ, πὶ ἔχοι ἕκαστος. ὡς
ᾗ ἐκ τ' θυσιῇς ἐφύετο, κατὰ χεῖρας χρυσὸν
ἀπώλετο, ἡμιπλίνδια ἐξ αὐτῶν ἐξήλαυε· ὀπί-
μὲν τὰ μακρότερα, πινέων ἐξ ἀπάλας ^ζ, ὀπί-
ᾗ τὰ βραχυτέρα, τετραπάλαια ^η. ὑψὸς ᾗ,
πυλαστῆα ^ι. ἀριθμὸν ᾗ, ἐπὶ αὐτὰ καὶ ἕκα-
τόν. καὶ τετρίων, ἀπὸ τῶν χρυσοῦ πύσας, τρία
ἡμι-

dissent, id omne conscriptum ad se re-
ferrent. Quid porro cetera responderint
oracula, à nullis commemoratur: apud
Delphos autem, simulatque intraverunt
Lydi templum, consulturi deum, & sci-
scitati sunt quod erat injunctum, Py-
thia hexametro tenore hæc inquit;

*Æquoris est spatium & numerus mihi
notus arena.*

*Mutum percipio, fantis nihil audio vocem.
Venit ad hos sensus nidus testudinis acris,
Qua simul agnina coquitur cum carne
lebetes,*

*Ære infra strato, & stratum cui desu-
per est as.*

His quæ Pythia cecinit, conscriptis, 48
Lydi digressi, Sardes rediere. Quumque
alii quos circummiserat Cræsus, affui-
sent ferentes vaticinia, tunc singula ex-
plicans, quod scriptum esset, inlpxit:
quorum quidem nullum admittebat eum.
Ubi autem illud Delphicum audivit,
protinus adoravit & agnovit existi-
mans solum oraculum esse illud Del-
phicum; quippe quod comperisset quod
ipse fecerat. Nam posteaquam ad pe-
tenda oracula consultores dimiserat, sta-
tuto illo die observato, tale quiddam est
machinatus: commentando ea quæ ad
deprehendendum & explicandum per-
difficilia forent, testudinem pariter &
agnum concisos in aheno ipse coxit, o-
perculo aheneo imposito. Atque ita è
Delphis Cræso responsum est. Ex Am-
phiarai vaticinio quidnam responsum sit 49
Lydis, quum in sacro illo rite sacrificas-
sent, non queo dicere. Nam de eo nil
fertur aliud, quam quod & hoc Cræsus
verax vaticinium se nactum esse existi-
mavit. Post hæc autem ingentibus ho-
stiis deum qui est apud Delphos exoran- 50
dum statuit. Immolavit enim lecta pe-
cora numero ter mille: præterea lectos
aureos & argenteos, phialas aureas, &
amictus purpureos, ac tunicas ingenti
pyra extructa concremavit, sperans sese
aliquanto magis his rebus posse deum
illum sibi placare, iussis etiam Lydis om-
nibus, ut sua ipsorum, quicquid haberet
quisque, immolarent. Quo sacrificio per-
acto quum immensam vim auri liquefe-
cisset, ex eo dimidiatos lateres conflavit,
longiores quidem, sex palmorum, bre-
viores autem, trium, crassitudine palma-
ri, numero septendecim ac centum; quo-
rum quatuor erant auri excocti, singuli

^α θιασίσαι. ^β ἐπ' αὐτῶν. ^γ κεχλιμένον. ^δ ἐμμηχανῶν. ^ε ἐν τῷ. ^ζ μακρότεροι τῶν τετραπάλαιων. ^η ἐξ-
απάλαια. ^ι τετραπάλαια.

pondo duorum & dimidii talenti: ceteri vero, auri albidī, pondo binū talento-
rum. Fecit quoque leonis effigiem ex
auro excocto, decem talentorum pon-
do. qui leo quum templum Delphicum
deflagravit, à semilateribus decidit: (su-
per illos enim erat collocatus) & nunc in
Corinthiorum thesauro repositus est, pon-
do sex talentorum atque dimidii, cliqua-
51 tistribus talentis ac dimidio. Hæc Croe-
sus ubi perfecit, Delphos misit, cumque
eis hæc alia, duos grandi forma crateras,
aureum argenteumque: quorum aureus
intransibit templum ad dexteram positus
erat, argenteus ad sinistram. Qui & ipsi,
quum templum incensum est, loco moti
fuerunt, aureusque in Clazomeniorum
thesauro positus, pondo talentorum octo
& dimidii, præterea minarum duodecim:
argenteus ad angulum antetempli, sex-
centarum amphorarum capax: in quo
miscetur vinum à Delphis Theophanio-
rum festo: opus (ut Delphi aiunt) Theo-
dori Samii, ut & ego arbitror. non enim
mihi videtur opus vulgare esse. Misit
præterea dolia argentea quatuor, quæ
in Corinthiorum thesauro sunt collocata.
Donavit item aquiminaria duo, aureum
argenteumque; quorum in aureo inscrip-
tum est, Lacedæmoniorum: qui dicunt
suum esse donarium; non recte, quoniam
& hoc Croesi est. sed quidam Delpho-
rum gratificari Lacedæmoniis volens,
hoc inscripsit: cujus nomen ego cogni-
tum habens, non tamen promam. Ve-
rum puer per cujus manum fuit aqua,
Lacedæmoniorum est: sed eorum neu-
trum aquiminare. Alia quoque cum his
multa Croesus dona misit non insignia:
item fusilia ex argento orbiculata: nec
non mulieris simulacrum aureum tricubitalē, quod Delphi narrant esse effigiem
pistricis Croesi. Super hoc donavit Croe-
sus uxoris suæ monilia à collo, ac zonas.
52 Hæc quidem Delphos transmisit. Am-
phiarao insuper, cujus & virtutem au-
dierat & cladem, donavit clypeum ex
auro totum, similiter & totam ex auro
solido hastam, hastile perinde ac spicula
totum similiter aureum. quæ ambo ad
meam usque memoriam apud Thebas
reposita fuerunt, ibique in Ismenii A-
53 pollinis templo. Hæc dona Lydis por-
taturis ad oracula Croesus iniunxit, ut
interrogarent an adversus Persas Croesus
su-

ἡμιτάλαντα ἕκαστον ἔλκοντα· τὰ δὲ ἄλλα ἡμι-
τάλαντια, λευκῷ χρυσῷ, σάβμον διτάλαντα.
ἐπιέειρ δὲ καὶ λέοντος εἰκόνα χρυσῷ ἀπέφθε, ἔλκων σάβμον τάλαντα δέκα. ἔπειτα ὁ λέων,
ἐπεὶ τι κατεκαίει ὁ ἐν Δελφοῖσι νῆος, κατε-
πεσε δὲ τῷ ἡμιτάλαντιον. (ὅτι γὰρ τέτοις ἰδρυ-
ται) καὶ νῦν κέσται ἐν τῷ Κορινθίων θησαυρῷ,
ἔλκων σάβμον ἑξοκτον ἡμιτάλαντον. ἀπέθηκε γὰρ
αὐτὸς τέταρτον ἡμιτάλαντον. Ἐπιπέλας δὲ ὁ
Κροῖσος ταῦτα, ἀπέπεμπε εἰς Δελφὸς καὶ ταῦδε
ἄλλα ἅμα ποῖσι, κρητῆρας δύο μεγάλης μεγά-
λης, χρύσειον καὶ ἀργύρεον· τὸ μὲν χρύσειον
ἐκάειρ ὅτι δεξιὰ ἐστὶν εἰς τὴν νῆον· ὁ δὲ ἀργύ-
ρεον, ἐκ ἀριστερῆς. μετεκινήθησαν δὲ καὶ αὗτοι
ὑπὸ τῇ νῆον κατακαίνεσθαι. καὶ ὁ μὲν χρύσειον
κέσται ἐν τῷ Κλαζομενίων θησαυρῷ, ἔλκων σα-
βμόν ἑννακτον ἡμιτάλαντον, καὶ ἐπὶ δωδέκα
μνέας· ὁ δὲ ἀργύρεον, ὅτι ἔσσι περὶ τῇ γωνίᾳ,
χωρίων ἀμφορέας ἐξακσίους. Ὁππότερον γὰρ
ὑπὸ Δελφῶν θεοφανίοισι. Φασὶ δὲ μιν Δελ-
φοὶ Θεόδωρον Σαμίην ἔργον εἶναι. καὶ ἐγὼ δο-
κέω· ὅτι γὰρ τὸ σωτυχὸν φαίνεται μοι ἔργον εἶ-
ναι. καὶ πόδας τι ἀργυρέας τέσσαρας ἀπέπεμψε,
οἳ ἐν τῷ Κορινθίων θησαυρῷ ἐσσι· καὶ περὶ ῥαν-
τήρια δύο ἀνέθηκε, χρύσειον τι καὶ ἀργύρεον,
τὸ τῷ χρυσῷ ὁππότερον ἀπαιεῖται, Λακεδαιμονίων,
Φαμένων εἶναι ἀνάθημα· σὺν ὁρῶς λέγοντες.
ἐστὶ γὰρ καὶ τῶν Κροίσου. ἐπέθηκε δὲ τὸ περὶ Δελ-
φῶν, Λακεδαιμονίοισι βεβλόμενον χαλκί-
ον. ἔπειτα τῷ ὀνόματι, σὺν ὁππότερον
συνεῖται. ἀλλ' ὁ μὲν πᾶς δι' ὅτι χειρὸς ῥέει τὸ ὑ-
δωρ, Λακεδαιμονίων ἐστὶ· ὁ μὲντοι τὸ περὶ ῥαν-
τηρίων ὑδέτερον. ἀλλὰ τι ἀνάθημα σὺν ἐ-
πίσημα πολλὰ ἀπέπεμψε ἅμα τέτοις ὁ Κροῖ-
σος, καὶ χόματα ἀργύρεα κυκλοπερία· καὶ
δὴ καὶ γυναικὸς εἰδωλον χρύσειον τέτταρον, τὸ
Δελφοὶ τὸ ἀργυρὸν τὸ Κροίσου εἰκόνα λέγουσι εἶ-
ναι. περὶ δὲ καὶ ἐαυτῆς γυναικὸς τὰ δὲ τὸ
δεξιὴν ἀνέθηκε ὁ Κροῖσος, καὶ τὰς ζώνας. Ταῦ-
τα μὲν εἰς Δελφὸς ἀπέπεμψε. τῷ δὲ Ἀμφιάρεω,
πυθόμενον αὐτὸς τίς τι ἀρετῶν ἔστιν ἢ τίς τι,
ἀνέθηκε σάκος τι χρύσειον πᾶν, ὁμοίως καὶ αἰχ-
μῶν σφελὲν πᾶσαν χρυσίαν, τὸ ξυστὸν ὅτι
λόγχῃσι ἐόν ὁμοίως χρύσειον. τὰ ἐπὶ ἑ ἀμφο-
τέρω εἰς ἐμὲ λυγρὰ κείμενα ἐν Θήβῃσι, καὶ Θη-
βαίων ἐν τῷ νηῷ τῷ Ἰσμηνίᾳ Ἀπόλλωνος.
Τοῖσι δὲ ἄγεον μέλλουσι τῶν Λυδῶν πᾶσι τὰ δῶ-
ρα εἰς τὰ ἱερά, συνετίλειρ ὁ Κροῖσος ἐπειρωτῶν
τὰ χρησιμὰ εἰ στρατεύεται ὅτι Πέρσης Κροῖσος,
καὶ

ἢ εἰ πῶς στρατὸν ἀνδρῶν προάδοιτο^α Φίλκυ.
ὡς δὲ ἀπικόμενοι ἐς τὰ ἀπεπέμφθησαν οἱ Λυ-
δοὶ, ἀνέστησαν τὰ ἀναθήματα, ἐξέωντο ποῖσι
„ χρησθεσίοι, λέγοντες. Κροῖστος ὁ Λυδῶν τε
„ ἑλλήνων ἐθνέων βασιλεύς, νομίσας τὰδε μαν-
„ τήια εἶναι μῦθα ἐν ἀνθρώποις, ὑμῖν περ αἴτια
„ δῶρα ἔδωκε τῷ ἐξυρρημάτων, καὶ νῦν ὑμεῖς
„ ἐπρωτὰ εἰ στρατεύεται ὅππῃ Πέρσης, καὶ εἰ πῶς
„ στρατὸν ἀνδρῶν προάδοιτο^β σύμμαχον. οἱ μὲν
„ πρῶτα ἐπρωτῶν^γ. τῷ δὲ μαντήϊων ἀμφοτέρων
ἐς ταῦτ' αἱ γνώμῃ συνέδραμον, προέλεγκται
Κροῖστος, ὡς στρατεύεται ὅππῃ Πέρσης, μεγάλῃ
δεξιᾷ μιν καταλύσαι^δ. τῆς δὲ Ἑλλήνων δυ-
ναταυπάτης συνεβλήσαν οἱ ἐξυρρόντα Φίλκς
προάδοιτο. Ἐπεὶ τε δὲ ἀνενηχθέντα τὰ θεο-
πρόσια ἐπύθετο ὁ Κροῖστος, ὑπερήδη τε ποῖ-
σι χρησθεσίοι. πάγχυ τε ἐλπίσας καταλύ-
σθαι τὴν Κύρην βασιλίην, πέμψας αὐτῆς ἐς
Πυθῶν, Δελφὸς δωρέσθαι, πυθόμενος αὐτῶν
τὸ πλῆθος, κατ' ἀνδρα δύο στατήρι^ε ἕκαστον
χρυσῷ. Δελφοὶ δὲ ἀντὶ τῶν ἐδόσαν Κροῖστω
ἑ Λυδοῖσι προμαντήϊον ἑ ἀτελείω^ς ἑ προ-
δρίκω, καὶ ἐξείναι τῷ βαλομένῳ αὐτῶν γυνεὸς
Δελφὸν ἐς τὸ αἰὶ χρόνον. Δωρησάμενος δὲ τῆς
Δελφῆς ὁ Κροῖστος, ἐχρησθεράζετο τὸ τρίτον.
Ἐπεὶ τε γὰρ δὴ παρέλαβε τὸ μαντήϊον ἀληθείην,
ἐπεφορέετο αὐτῷ. ἐπρωτὰ δὲ τὰδε χρησθεράζο-
μενος, εἰ οἱ πολυχρόνιος^ς ἔσται ἡ μεναρχίη. ἡ
δὲ Πυθίη οἱ χρᾶς τὰδε,

Ἀλλ' ὅταν ἡμίονος βασιλεύς Μήδοις γήνη-
ται,

καὶ τότε Λυδὲ πῶδας πολυψηφίδα παρ'
ἔρμον

φύλαξαι· μηδὲ μένειν, μήδ' αἰδεῖσθαι κακὸς
εἶναι.

Τάτοις ἐλθὼν ποῖσι ἐπεὶ ὁ Κροῖστος πολλὸν πε-
ρίεργον πᾶν ἦσθαι, ἐλπίζων ἡμίονον εἰδαιμῶ-
ναι ἀνδρὸς βασιλεύοντος ἐ Μήδων. ὅστις ἂν αὐτῆς,
ὡς οἱ ἐξ αὐτοῦ, πῶς οὐδὲ ποτε τῷ δεξιῷ. μετὰ
τῷ πᾶσι, ἐφρόντιζεν ἰσπερὶν τῆς ἀν' Ἑλλήνων
δυναταυπάτης εὐνοίας προσκλήσασθαι Φίλκς. ἰσ-
πέριον τῷ, ἐπέριον Λακεδαιμονίους καὶ Ἀθηναίους
προέχοντες. τῆς μὲν, τῷ Δωρικῷ γένει^ς, τῆς
τῷ, τῷ Ἰωνικῷ πᾶσι γὰρ ὡς περ κεκελεμένα
εὐνοίας τὰ δεχάσθαι. τὸ μὲν, Πελασγικόν, τὸ τῷ,
Ἑλληνικόν ἐθνόν^ς. καὶ τὸ μὲν, εἰδομῶν καὶ ἐξε-
χρήσας. τὸ δὲ, πάλυπλάνητον καὶ ἑ. ὅππῃ μὲν
γὰρ Δωκεαλίωνος^ς βασιλῆος^ς οἴκεε γένω τὴν
φθιώ-

sumeret expeditionem, & aliquorum ho-
minum auxilia adsciceret. Lydi ubi eo
quò dimittebantur pervenerunt, donariis
oblatis, oracula consuluerunt his verbis;
Crœsus, Lydorum aliarumque nationum
rex, ista in hominibus sola esse oracula
existimans, idcirco vobis digna dona dat
propter inventa, vosque percontatur, an
adversus Persas sit profecturus in expe-
ditionem, & an socialem aliquem exer-
citum sibi adiuncturus. Atque hi quidem
hæc interrogarunt. Oraculi autem utri-
usque in idem concurrebant sententiæ,
prædicentes Crœso, fore, ut si arma
Persis inferret, magnum imperium is e-
verteret. Consulebant etiam, ut poten-
tissimos Græcorum vestigans & reperiens
amicos compararet. His responsis re-
latis atque auditis, Crœsus vehementer
elatus animo est, & omnino concipiens
spem evertendi ab se imperii Cyri, ac rur-
sus mittens ad Pytho, Delphos singulos,
quorum illic numerum scitatus erat, do-
navit viritim binis auri stateribus. Ob quæ
munera Delphi Crœso Lydisque dona-
runt primas in consulendo oraculo partes,
immunitatemque, primumque in seden-
do locum, & jus perpetuum cuique vosen-
ti adscribi in numerum Delphorum. Cete-
rum donis Crœsus prosequutus Delphos,
tertio oraculum consuluit, quippe post
veracitatem ejus oraculi compertam, large
sibi indulgebat in eo. Quærebat autem ex
oraculo, an diuturnum sibi foret imperi-
um. Cui Pythia in hæc verba respondit,

*Regis apud Medos multo jam sedo posito,
Lyde fugam mollis sermopsum corripere ad
Hermum,
Neve mane: ignavus posito sis Lyde pu-
dore.*

His ex versibus, quum allati essent, 56
multo magis quam ex ceteris voluptatem
Crœsus accepit, sperans fore ut nunquam
apud Medos mulus pro viro regnaret: &
proinde nec ipse nec posterius sui princi-
patu privarentur. Post hæc putavit sibi
curandum, ut potentissimos Græcorum
inquirens sibi conciliaret. Idque vestigan-
do, comperit Lacedæmonios atque A-
thenienses eminere, illos in Dorico ge-
nere, hos in Ionico. Hæc namque gentes
prisco tempore præferebantur, altera
Pelægica, altera Hellenica: quarum hæc
nunquam ex illo solo excessit, illa val-
de multumque est vagata. Etenim sub
Deucalione rege oram Phthiotidem in-
coluit,

^α προάδοιτο. ^β προάδοιτο. ^γ πρῶτα. ^δ καταλύσαι. ^ε ἀγέλην. ^ς βασιλεύον.

Hellenica gens circa easdem terras semper morata. Pelasgorum barbara lingua. Attici Pelasgi. Hippocrates Pisistrati pater monitus portento & ab Chilone.

CLIO, LIBER I.

21

coluit, sub Doro autem Hellenis filio regionem quæ ad Ossam & Olympum jacet, nomine Istiaorim; unde à Cadmeis ejecta, coluit in Pindo vocatum Macednum; inde rursus in Dryopidem commigravit, atque ita hinc in Peloponnesum veniens, Dorica nominata est. Ceterum qua lingua Pelasgi sint usi, pro certo affirmare non possum: sed si fas est conjectando dicere ex his, qui cum maxime supersunt, Pelasgorum, qui supra Tyrhenos urbem Crestonem incolunt, aliquando finitimi eorum qui nunc Dorienfes vocantur, tunc incolentes regionem quæ nunc Thessaliotis nominatur; & Placiam ac Scylacen qui Pelasgi habitaverunt in Hellesponto, qui contermini Atheniensium fuerunt; & quæcunque alia Pelasgica oppida nomen immutaverunt. si hinc conjectantem oportet dicere, Pelasgi utebantur barbara lingua. Quod si igitur & tota gens Pelasgica talis erat, gens Attica utpote Pelasgica, quum in Hellenas transiit, linguam quoque istorum addidit. Etenim neque Crestoniatarum lingua cum ullis circa habitantibus consentit, neque Placianorum; inter ipsos vero convenit; & declarant, quam linguæ figuram intulerunt in hæc loca transeuntes, eandem se nunc conservare.

57 At natio Hellenica, ex quo existit, eodem sermone semper utitur, ut mihi videtur; separata quidem ab Pelasgica, imbecillius, ab exiguo prorsus profecta, in multitudinem excrevit gentium plurimarum, quum etiam adnexuerint se illi alia gentes barbaræ frequentes. Quæ causa insuper mihi videtur fuisse, cur gens Pelasgica, quum barbara esset, nequaquam magnos profectus fecerit.

58 Ex his igitur gentibus, Atticam quidem Croesus audiebat contineri distractamque esse à Pisistrato Hippocratis filio. Hic enim ea tempestate tyrannus Athenis erat. Cujus patri, quum privatus ivisset ad celebranda Olympia, ingens contigit portentum. Nam quum hostiam immolasset, athena adstantia plena & carnibus & aqua, absque igne ferbuerunt, ita ut aqua redundaret. Quod portentum conspicatus Chilon Lacedæmonius, qui forte aderat, suavit ei primum, ne uxorem proli gignendæ aptam duceret domum: sin vero jam haberet, secundo loco uxorem istam ejiceret:

Φθιάλιν· ἐπὶ δὲ Δώρῃ ἔ' Ἕλλησθαι, τὴν ὑπὸ τὴν Ὀσσαν^α τε καὶ τὸ Οὐλύμπιον χῶρον, καλεομένην ἢ Ἰστιαῶνιν. ἐκ δὲ τῆς Ἰστιαῶνιδος ὡς ἐξάνεστη ὑπὸ Καδμείων, οἴκεεν ἐν Πίνδῳ Μακεδόνον καλεόμενον. ἐνθεῖπεν δὲ αὐτὴς ἐς τὴν Δρυοπίδα μετέβη, καὶ ἐκ τῆς Δρυοπίδος ἔ' τως ἐς Πελοπόννησον ἐλθὼν, Δωριεὺς ἐκλήθη. Ἦν τινα δὲ γλῶσσαν ἔ'σσαν οἱ Πελασγοί, οὐκ ἔχω ἀκριβέως εἰπεῖν· εἰ δὲ χρεῶν ἐστὶ περικριρόμενον λέγαν τοῖσι νῦν ἐπὶ ἔ'σσι Πελασγῶν τὴν ὑπὲρ Τυρσίων Κρητῶνα πάλιν οἰκεῖν, οἱ ὅμοιοι κατεῖπεν ἦσαν τοῖσι νῦν Δωριεῶσι καλεομένοισι· οἴκεον δὲ τῶνικαῦτα γλῶ τὴν νῦν Θεσσαλιῶνιν καλεομένην, καὶ τὴν Πλακίην τε καὶ Σκυλακίην Πελασγῶν οἰκησάντων ἐν Ἐλλησπόντῳ, οἱ οὐνοῖσι ἐγγόντες Ἀθῆναιόισι· καὶ ὅσα ἄλλα Πελασγικὰ ἔ'οντα πλίσματα τὸ οὐνομα μετέβαλε· εἰ τῶντοισι περικριρόμενον δεῖ λέγαν, ἦσαν οἱ Πελασγοὶ βάρεσσον γλῶσσαν ἔ'ντες. εἰ τοίνυν ἡ καὶ πᾶν τοῖστον τὸ Πελασγικόν, τὸ Ἀθηκὸν ἔ'θνος ἔ'ον Πελασγικόν, ἅμα τῇ μεταβολῇ τῇ ἐς Ἕλληνας, καὶ τὴν γλῶσσαν μετέμαθε. καὶ γὰρ δὴ ἔ'πε οἱ Κρητῶνιται ὑδαμοῖσι τὴν νῦν σφέας παριοικεῖν εἰσὶν ὁμόγλωσσοι, ἔ'πε οἱ Πλακίνοι, σφίσι δὲ ὁμόγλωσσοι. δηλοῖται τε ὅτι τὸ εἰνέκασθε γλώσσης χαρρατῆρα μετέβαλοντες ἐς πᾶν τὰ χωρὰ, τῶν ἔ'χουσιν ἐν Φυλακῇ. τὸ δὲ Ἕλλητικὸν γλῶσση μὲν, ἐπὶ πε ἐγγόντες, αἰέσπε τῇ αὐτῇ Διαχρησῆται^β, ὡς ἐμοὶ καταφαίνεται εἶναι, διακριθὲν μέντοι διὰ τῆς Πελασγικῆς, ἔ'ον ἀδελφεῖς, διὰ μικροῦ τοῦ τὴν^γ δὲ χλῶ ὁρμώμενον^δ, αὐξήται ἐς πολλήν τὴν ἐθνέων πολλῶν, μάλιστα παροικησάντων αὐτῶν καὶ ἄλλων ἐθνέων βαρεσῶν συχνῶν. πρὸς δὴ^ε ὧν, ἐμοὶ πε δοκεῖ ἔ'δε τὸ Πελασγικὸν ἔ'θνος, ἔ'ον βάρεσσον, ὑδαμᾶ μεγάλως αὐξήσῃ. τῶν δὴ ὧν τὴν ἐθνέων τὸ μὲν Ἀθηκὸν κατεχόμενον τε καὶ διεσπασμένον ἐκωλύσθη ὁ Κροῖστος ὑπὸ Πεισιράτῃ ἢ Ἰπποκράτῃ, τῶν δὲ χρόνον τυραννέοντι Ἀθῆναιῶν. Ἰπποκράτῃ γὰρ, ἔ'οντι ιδιώτῃ, καὶ θεωρῶντι πᾶς Ὀλύμπια, πρὸς ἐγγόντες μέγα. γύσσει^ς γὰρ αὐτὸς πᾶς ἱερά, οἱ λέβητες ἐπιστεῶντες, καὶ κρεῖων τε ἔ'οντες ἐμπλεοὶ ἐ' ὑδα^ς, ἀπὸ πυρὸς ἐ'ξεσαν, καὶ ὑπερέβαλον. Χίλων^ς δὲ ὁ Λακεδαιμόνιος παρὰ ταύτων, καὶ γησόμενος τὸ πρὸς, σωεσθῆαι^ς ἢ Ἰπποκράτῃ, πρῶτα μὲν γυναικα τεκνοποιὸν μὴ ἀγαθὴν ἐς τὰ οἰκία· εἰ δὲ τυγχάνῃ ἔ'χων, δόττερα τὴν γυναικα ἐκπεμπῇ· καὶ εἰ

C 3

πες

a Ὀσσῶν. b χρεῖται. c τῶν τῶν. d ὁρμώμενοι.

e καὶ οἱ. f Χίλων & ποτὶ Χίλων. g σωεσθῆαι.

πες οἱ τυγχάνει ἐὼν παῖς, τῶτον ἀπείπαρχ. ἔκων
 πάντα παλαιότερα Χίλων πείθεσθαι θέλειν
 τὸ ἰπποκράτεια. ἡμέτεροι οἱ μὲν πάντες τὸ Πεισι-
 στρατον τῶτον, ὅς, παλαιότερον τὸ παλαιόν ἐ-
 τὸ ἐκ τῶ πιδίαι Ἀθηνάων, καὶ τὸ μὲν παλαιότε-
 ρον Μεγακλῆος τῶ Ἀλκμήωνος, τὸ δὲ ἐκ τῶ
 πιδίαι Λυκέρους Ἀριστοκλείδω, κατεφρονήσας
 τὴν τυραννίδα, ἥρπες τρίτῳ γένει. συλλέξας δὲ
 παλαιότερας, καὶ τῷ λόγῳ τὸ πειστικόν παλαιότε-
 ρον, μηχανῶνται πιάδε. πρῶτον οὖν ἐκ τῶ
 μόνων, ἤλασεν ἐς τὴν ἀγορὴν τὸ ζεύγος, ὡς
 ἐκπεφύγας τὰς ἐχθρὰς, οἱ μὲν ἐλαυνόντες ἐς
 ἀγορὴν ἡγήσαντο ἀπολέσαι δῆθεν. ἐδέετο τε τῶ δῆ-
 μου Φυλακῆς πινὸς πρὸς αὐτὸν κυρήσας, πρῶτον
 δοκιμῆσας ἐν τῇ πρὸς Μεγαρίας ἡγεμονίᾳ
 στρατηγῇ, Νιστῶν τε ἐλὼν, καὶ ἄλλα ἀποδείξας
 μεγάλα ἔργα. ὁ δὲ δῆμος ὁ τῶ Ἀθηνάων,
 ἐξαπατηθεὶς ἐδωκεῖ οἱ τὸ ἀσὺν καταλέξας ἀν-
 δρας τέρας, οἱ δορυφόροι μὲν οὖν ἐχόντες Πεισι-
 στρατῶν, κερυκτοφόροι δὲ. ἔχων γὰρ κερυκὰς ἔχον-
 τες εἶπον οἱ ὅτι οὐκ οὐκ ἐπὶ πᾶσι τοῖς
 αἵμα Πεισιστράτῳ, ἔχον τὴν ἀκρόπολιν. εἴτα δὲ
 ὁ Πεισίστρατος ἤρχεν Ἀθηνάων, ἔτε πρῶτος
 πρὸς ἑαυτὸν σιωπῶν, ἔτε γένος μεταλλά-
 ξας. ὅτι τε τοῖσι καλίστοις ἐνεμε τὴν πόλιν
 κοσμεῖν καλῶς περὶ εὖ. μὲν δὲ πολλὸν χρόνον
 τῶτον φρονήσαντες οἱ περὶ τῶ Μεγακλέως παλαι-
 τῶν ἐπὶ οἱ τῶ Λυκέρους ἐξελαυνόντες μιν. οὕτω
 μὲν Πεισίστρατος ἔχε πρῶτον Ἀθηνάων, καὶ
 τὴν τυραννίδα ἔκω κάρτεα ἐρρίζωμένῳ ἔχων,
 ἀπέβαλεν. οἱ δὲ ἐξελαυνόντες Πεισίστρατον, αὐτοῖς
 ἐκ νέως ἐπὶ ἀλλήλοισιν ἐσατίσασιν. παλαιότερον
 μὲν δὲ τῇ σάσει ὁ Μεγακλῆς, ἐπικηρυκτο-
 ρος Πεισιστράτῳ, εἰ βέλτοιοι τὴν θυγατέρα ἔ-
 χον γυναικα ὅτι τῇ τυραννίδι. ἐνδεχόμενος δὲ
 τὸν λόγον καὶ ὁμολογήσαντες ἐπὶ τῷ Πεισι-
 στρατῶν, μηχανῶνται δὲ ἐπὶ τῇ καλῷ πῆγμα
 διήγεσθαι, ὡς ἐγὼ οὐκ ἔχω, μακρῶν. ἐπεὶ γὰρ
 ἀπεκρίθη ἐκ παλαιότερον τὸ βαρβαρὸν ἔθνος τῶ
 Ἑλλήνων δὲ. ἐὼν δὲ δεξιότερον, καὶ διήτης ἡλι-
 θίας ἀπηναικῶν μάλιστα. εἰ δὲ τότε γὰρ ἐπὶ ἐν
 Ἀθηνάων τοῖσι πρῶτοις λεγόμενοις ἔσαν
 Ἑλλήνων σοφίῳ, μηχανῶνται τοιαύδε. ἐν τῷ
 δῆμῳ τῷ Παιανίῳ ἦν γυνὴ τῇ οὐνομα ἦν φύη,
 μέγα δὲ ἀπὸ τεισέων πηχέων ἀποδείκνυσθαι
 τρεῖς δακτύλους, καὶ ἄλλως διειδῆς. πάντῃ τὴν
 γυναικα σκεδασμένης παντοπλῆ, ἐς ἄρμα ἐσ-
 βιβασάντες καὶ προδεδάμειν ὅσον τι ἐμελλεν
 ἀπερίεστον φανέσθαι ἔχουσι, ἤλαυνον ἐς τὸ
 ἄστυ,

ceret: & siquidem ex ea filium sustulisset, abdicaret. Tali Chilonis consilio nollens obsequi Hippocrates, hunc postea Pisistratum filium sustulit, qui in seditione litoraliū, quibus præerat Megacles Alcmaeonis filius; & campetrium, quibus præerat Lycurgus Aristolaidæ filius, tertiam seditionem excitavit, tyrannidem affectans: contractisque seditionis, per causam tutandi montanos, hujuscemodirem machinatur. Seipsum ac mulos quum vulnerasset, agitavit iumenta in forum, tanquam elapsus ex hostibus, quem rus proficiscentem scilicet illi prorsus interimere voluissent: & populum precatus est ut aliquid custodiæ ab illo obtineret, quum prius laudabile specimen sui edidisset in ducatu contra Megarenenses, tum capta Nisæa, tum aliis præclaris operibus editis. Populus igitur Atheniensis deceptus, dedit ei quosdam ex civibus delectos viros, qui non satellites quidem Pisistrato ferrent hastas, sed clavas. Ligneas enim clavas habentes sectabantur eum à tergo. Qui simul cum Pisistrato insurgentes arcem occuparunt: & inde Atheniensium imperio potitus, nullis qui tum erant magistratibus perturbatis, neque legibus mutatis, sed priore statu integro administravit urbem bene ac pulchre exornans. Sed non multo post tem- 60
 pore factio Megacis & Lycurgi concordibus animis eum ejecit. Hunc igitur in modum Pisistratus primum obtinuit Athenas, & tyrannidem nondum valde stabilitam habens amisit: cujus ejectores denuo inter se seditionem redintegrarunt. In qua obsessus Megacles, Pisistratum misso caduceatore invitavit, nunquid velit sibi filiam capere uxorem sub tyrannidis præmio. Accipiente vero sermonem & condicente hanc conditionem Pisistrato, machinantur ad illius reditum, rem (ut ego comperio) longe stultissimam: quandoquidem jam olim separatum fuit barbarum genus ab Hellenico, ut quum hoc sit dexterius & magis ab ineptia puerili abhorrens; si etiam isti in Atheniensibus, qui inter Græcos feruntur sapientia primi, talia machinantur. Erat in populo Pæanienſi mulier nomine Phya, tribus digitis minus statura quatuor cubitorum: & præsertim formosa. Hanc mulierem plena armatura quum instruxissent, in currumque sustulissent, compositam in eum habitum quo venustissima apparitura esset, in urbem agunt, præ-

a ἰδανίται. b ἴδρι. c τεχνίται. d τὸ βαρβαρικὸν ἔθνος τὸ Ἑλλήνων. e πηχίαν τι σάει.

Pisistratus a Minerva reducus ducit filiam Megaclem; sed forte abutens rursus pellitur, & Eretriam se ad vim parat, venitque Marathonem.

præmissis qui præcurrerent præconibus, qui quum in urbem venissent, hæc mandata pronunciarent, dicentes; Athenienses, bona mente excipite Pisistratum, quem Minerva ipsa præcipuo inter homines honore prosequuta, in suam reducit arcem. Isti igitur passim euntes talia prædicaverunt: & statim rumor in populo emanavit, Pisistratum à Minerva reduci. Qui vero in urbe erant, audientes hanc mulierem esse deam ipsam, feminæ supplicarunt pariter, & Pisistratum acceperunt.

61 Hunc in modum quem diximus, recuperata tyrannide, Pisistratus, ex pactione quam inierat cum Megacle, filiam Megaclem ducit uxorem. Verum quum & filii essent ei adolescentes, & Alcmaeonidæ dicerentur obnoxii esse piaculo, nolens ex novo coniugio liberos tollere, haud legitime coibat cum uxore. Quam rem quum primo mulier occultasset, postea sive inquisivisset seu non, matri suæ aperuit. Mater viro indicavit. Iste vero inique ferens se à Pisistrato contumelia affici, ut erat iratus, positis inimicitias in gratiam rediit cum seditionis. Quæ fieri Pisistratus contra se animadvertens, regione prorsus abscedit: & ubi Eretriam pervenit, una cum filiis deliberat. Quum autem sententia Hippiae prævaluisset de tyrannide rursus recuperanda, ibi tum munera collegerunt ex civitatibus, quæ ipsis nonnihil ante placuerant. Et cum multi magnas contulerunt pecunias tum vero Thebani liberalitate superaverunt. Post hæc ut brevi sermone dicam, tempus exortum est, & omnia ad reditum eis expedita fuerunt. Nam & ex Peloponneso Argivaderant mercede conducti, & Naxius quidam, nomine Lygdamis, voluntarius ipsis adveniens, multum alacritatis addidit, allatis & pecuniis &

62 viris. Profecti autem Eretria, anno undecimo vertente redierunt, & primum in Attica Marathonem occuparunt. Ad quos interea ibi castra habentes cum factiosius ex urbe se conferebant, tum alii ex populis adfluebant, quibus erat tyrannis quam libertas optabilior: atque ita hi quidem congregabantur. Ceterum quandiu Pisistratus pecuniam cogebat, & postea Marathonem tenebat, Athenienses qui intra urbem debebant, rem nihili fecerunt: sed ubi acceperunt eum ex Marathonem urbem versus movere, ita demum auxilia adversus eum comparant. Isti igitur

ἄστυ, ποσειδέμους κήρυκας ποσπέμψαιτες, οἱ τὰ ἐντεταλμένα ἡγήσαντο εἰς τὸ ἄστυ ἀπικόμενοι· λέγοντες ποιάδε, ὧς Ἀθῆναι, δέκεσθε ἀγαθὸν νόον Πεισίστρατον, τὸ αὐτὴν ἡ Ἀθῆναι πῶς μῆσαζα ἀνθρώπων μάλιστα, κατὰρ εἰς τὴν ἐωυτῆς ἀκρόπολιν. Οἱ μὲν δὴ πῶς Διῶφοντες ἔλεγον· αὐτίκα ᾗ ἔς τε τὰς δῆμους φάτις ἀπῆκτο, ὡς Ἀθῆναι Πεισίστρατον κατὰρ καὶ ἐν τῷ ἄστει πυθμένοι αὐτῶν γυναικαί εἶναι αὐτῶν τῶν θεῶν, ποσειδὸν τε τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἐδέκοντο τὸ Πεισίστρατον. Ἀπλᾶ δὲ τῶν τυραννίδων τῶν εἰρημένων ὁ Πεισίστρατος, κατὰ τὴν ὁμολογίαν τῶν ποσὺν Μεγακλέα θυμένω, γαμίζετο Μεγακλέως τῶν θυγατέρων. οἳ αὖτε παίδων τε οἱ ὑπαρχόντων νελωίων, καὶ λεγομένων ἐναγίων εἶναι τὴν Ἀλκμαωνιδέων, & βεβηλόμενος οἱ θυμέσας ἐκ τῶν νεογάμων γυναικῶν τέκνα, ἐμίσχετο οἱ & κατὰ νόμον. τὰ μὲν νυν πρῶτα ἐκρυπτοῦντο τῶν γυναικῶν· μὲν δὲ, εἴτε ἰσορροπία, εἴτε καὶ ἡ, φράζει τῇ ἐωυτῆς μητρὶ· ἡ δὲ τῷ ἀνδρὶ. τὸ δὲ δεινὸν τι ἔχεν, ἀπμάζετο ποσὺν Πεισίστρατος. ὀργῇ δὲ ὡς εἶχε, καταλάσσετο τῶν ἐχθρῶν πῶσι σπασίωται. μαθὼν δὲ ὁ Πεισίστρατος τὰ πιδόμενα ἐπὶ ἐωυτῷ, ἀπλάσσετο ἐκ τῆς χώρας τοσούτων. ἀπικόμενοι δὲ εἰς Ἐρέτριαν, ἐβλάβετο ἅμα πῶσι ποιῶσι. Ἰππία δὲ γνώμην νικήσαντι, ἀνακλιᾶται ὁπίω τὴν τυραννίδα, ἐνθαυτῇ ἡγήσαντο δωτίνας ἐκ τῶν παλίων, αἱ πνέες σφι ποσὺν δέκα τε καὶ π. πλῶν δὲ μεγάλα ὑπαρχόντων χρημάτων, Θεβαῖοι ὑπερεβάλλοντο τῇ δόσει τῶν χρημάτων. μὲν δὲ, & πολλῶν λόγῳ εἰπεῖν, χερὸν διέφυ, καὶ πάντα σφι ἐξήρτυτο εἰς τὴν κατοδὸν. καὶ γὰρ Ἀργεῖοι μισθῶσι ἀπῆκοντο ἐκ Πελοποννήσου· καὶ Νάξιος σφι ἀνὴρ ἀπγμέντος ἐβελοντῆς, τῷ οὐνομα ἦν Λύγδαμης, ποσὺν μίλιν παλῆς παρῆχετο, καμίας καὶ χρημάτων καὶ ἀνδρας. Ἐξ Ἐρετρίας δὲ ὀρμηθέντες, Διᾶ ἑνδεκάτη ἐπὶ ἀπῆκοντο ὁπίω· καὶ πρῶτον τὴν Ἀττικὴν ἔχοντο Μαραθῶνα. ἐν δὲ τῷ τῷ χώρῳ σφι στρατοπεδομένοισιν, οἱ τε ἐκ τῆς ἄστεος σπασίωται ἀπῆκοντο, ἄλλοι τε ἐκ τῶν δῆμων ποσὺν ἔρρεον, οἱσιν ἡ τυραννὶς ποσὺν ἐλᾶθενης ἦν ἀσπασίον. ἔτοι μὲν δὲ σπληνίζοντο. Ἀθῆναι δὲ οἱ ἐκ τῆς ἄστεος, ἕως μὲν Πεισίστρατος τὰ χρημάτων ἡγήρετο, καὶ μετῴς ὡς ἔχε Μαραθῶνα, λόγον ἐδύνατο ἔχον· ἐπεὶ τε δὲ ἐπύθοντο ἐκ τῶν Μαραθῶν αὐτὸν ποσὺν δέκα ὅτι τὸ ἄστυ, ἔτω δὲ βοηθήσει

a ποσειδόνες. b γαμίζετο τῶν θυγατέρων αὐτῶν. c κατὰ τὸ νόμον. d ποσὺν δέκα τε καὶ π. e ἔτω μὲν. f στρατοπέδον.

ἔρχεσθαι ἐπ' αὐτόν. καὶ ἔποι τε πανστραλίῃ ἦσαν ὅππῃ
τῆς καλόντας· καὶ οἱ ἀμφὶ Πεισίστρατον, ὡς ὁρ-
μηθέντες ἐκ Μαραθῶν ὅπου ἦσαν ὅππῃ τὸ ἄστυ ἐς
τὸ αὐτὸ σωιόντες, ἀπικνέον· ὅππῃ Παλλήνιδ' ὅπου
Ἀθηναίων ἱερὸν, καὶ ἀντίπα ἔθεντο πρὸ ὅσων. ἐν-
θαῦτα θείῃ πομπῇ χρεώμενοι παρέλα· Πεισι-
στράτῳ Ἀμφίλυι ὁ Ἀκαρνάν, χρησμολόγῳ
ἀνὴρ, ὅς οἱ παροισίων χρεῶ ἐν ἑξαμέτρῳ τόνῳ,
ταῦδε λέγων,

Ἐρίππῃ δ' ὁ βόλῳ, τὸ δὲ δίκτυον ἐκπι-
πτασθαι.

Θυῶσι δ' οἰμήσῃσι πελλωαίης Διὸς νυκτός.

Οἱ μὲν δὴ οἱ ἐνθαλῶν χρεῶ ταῦδε· Πεισίστρα-
τῷ ὅ, συλλαβὼν τὸ χρηστικόν, καὶ φάς δέκε-
σθαι τὸ χρηστὸν, ἐπῆγε τὴν στρατὸν. Ἀθηνῶσι
ὅ οἱ ἐκ τῆς ἄστεος πρὸς ἄριστον τετραμμένοι ἦσαν
δὴ τῶν καὶ αὐτῶν· καὶ μὲν τὸ ἄριστον μετεξέτεροι αὐ-
τῶν, οἱ μὲν, πρὸς κύβας, οἱ δὲ, πρὸς ὕπνον. οἱ
δὲ ἀμφὶ Πεισίστρατον, ἑωπείους, τῆς Ἀθηνῶν
τρέφῃσι. Φύργων ὅ τῶν, βελὴν ἐνθαῦτα
σφωπῶν Πεισίστρατῷ ὅππῃ τεχνῶν, ὅπως μῆτε
ἀλλοθίεν ἐπ' οἱ Ἀθηνῶσι, διεσπασμένοι τε
εἶεν. ἀναβιβάσας τῆς παῖδας ὅππῃ ἵππων, προέ-
πεμπεν· οἱ ὅ, καταλαμβάνοντες τῆς Φύργων-
τας, ἔλεγον πρὸς ἐπὶ τεταλμένα ὑπὸ Πεισίστρα-
τος, θάρσυνεν τε κελδόντες, καὶ ἀπέναι ἕκαστον ὅππῃ
πρὸς ἑωῦτῃ. Πεισιστράτῳ ὅ τῆς Ἀθηνῶν, ἔτω δὴ
Πεισίστρατῷ πρὸς τὸν ὅσον Ἀθήνας, ἐρίζωσεν τὴν
τυραννίδα, ὅππῃ κερσί τε πολλοῖς, καὶ χρημάτων
συνόδοις. ὅ μὲν, αὐτὸς τῶν ὅ, ἀπὸ Στρυμό-
νος ποταμῷ σωιόντων· ὁ μὲν τῶν ὅ, ἀπὸ Στρυμό-
νων Ἀθηνῶν ἐκ μὴ αὐτῶν Φύργων πα-
δας λαβὼν, καὶ καταστῆς ἐς Νάξον. καὶ γὰρ πρὸς
τὴν ὅ Πεισίστρατος κατεστρέφατο πόλεμῳ, καὶ
ἐπέτρεψε Λυγδάμῃ^b, πρὸς γὰρ ἐπὶ τῶν, τὴν
νῆσον Ἀῖλον καθήρας ἐκ τῶν λόγων. καθήρας ὅ
ᾧδε· ἐπ' ὅσον ἐπὶ τῶν ὅ ἱερῶν εἶχεν, ἐκ τῶν ὅ
χάρῃ παντὸς ἐξορύξας τῆς νεκρῆς, μετεφόρεεν
ἐς ἄλλον χώρον τῆς Δήλῃς. καὶ Πεισίστρατος μὲν
ἐτυράννευεν Ἀθηνῶν· Ἀθηνῶν δὲ οἱ μὲν ἐν
τῇ μάχῃ ἐπεπλήκον, οἱ δὲ αὐτῶν μὲν Ἀλκιμα-
ωνίδει ἐφόρον ἐκ τῆς οἰκῆς^c. Τῆς μὲν νῦν
Ἀθηνῶν τοιαῦτα τῆς χρόνον τῶτον ἐπυθάνειο
ὁ Κροῖστος^a κατέχοντα· τῆς ὅ Λακεδαιμόνιος ἐκ
κακῶν τε μεγάλων πεφύργτας, καὶ ἐόντας ἤδη
τῷ πόλεμῳ κατυπέρειρος Τεγεαίων. ὅππῃ γὰρ
Λέοντος^a βασιλεύοντος καὶ Ἡγησιλέως^a ἐν
Σπάρτῃ, τῆς ἄλλης πόλεως εὐτυχεύοντες οἱ
Λακεδαιμόνιοι, πρὸς Τεγεάτας μὲν πρὸς-
παίον.

tur cum omnibus copiis infesti in illos
redeuntēs tendebant. & Pisistratus cum
suis, postquam ē Marathone digressi, si-
mul uno agmine ad urbem venissent,
accedunt ad Minervæ Pallenidis fanum,
& castra ex adverso posuerunt. Hic divi-
no instinctu fungens Amphilytus Acar-
nan ariolus, Pisistrato adfuit, cumque
accedens hexametro carmine vaticinatur
inquiens,

*Lapsus abit jam jactans, & est quoque
rete repansum.*

*Nocte aderunt thyni claro sub sidere
luna.*

Hoc ille oraculum isti divinitus red- 63
didit. Pisistratus vero, eo percepto, &
se divinam vocem accipere affirmavit,
& copias adduxit. Athenienses autem
urbani tunc ad prandium se converte-
rant, & post prandium partim ad tesse-
ras, partim ad somnum. In hos igitur
impetu facto, qui cum Pisistrato erant,
eos in fugam vertunt. Ipsis autem fu-
gientibus solertissimum ibi consilium Pi-
sistratus excogitat, ut Athenienses nec
amplius recolligerentur, & dissipati ma-
nerent: Pueros impositos equis præmi-
sit, qui assequuti fugientes, mandata Pi-
sistrati dicerent, juberentque eos bono
animo esse, & ad sua quemque abire. Ita 64
parentibus dicto Atheniensibus, Pisistra-
tus tertio potitus Athenis, tyrannidem
stabilivit, tum adiutoribus multis, tum
pecuniarum proventibus, partim indi-
dem, partim à flumine Strymone com-
paratis. Filios quoque eorum Athenien-
sium qui perstitierant, nec ē vestigio fu-
gam fecerant, pro obsidibus sumptos, in
Naxum transtulit. Hanc enim insulam
bello subegerat, Lygdami permissa-
rat, quum antehac etiam Delum insulam
ex oraculis expiasset. Expiavit autem
ita, quatenus prospectus à templo fereba-
tur, eatenus ex omni loco cadaveribus
effossis, & in alium ejusdem insulæ locum
translatis. Itaque Pisistratus tyrannide
potitus est Atheniensium, eorum aliis in
proelio cæsis, aliis una cum Alcæmoni-
da è patria profugis. Talem itaque statum 65
Atheniensium esse ea tempestate Cræ-
sus audiebat: Lacedæmonios quoque
magnis è cladibus ereptos, & jam Te-
geatibus bello superiores esse. Quippe
Leonte Spartæ regnante & Hegesicle,
Lacedæmonii quum cetera bella prospe-
re gessissent, adversus solos Tegeatas cla-
dem

a ἱερόν. b Λυγδάμης. c οἰκίης.

dem acceperant. Et antea fere ex omnibus Græcis utebantur pessimis legibus & circa se se ipsos, tum etiam peregrinis intolerabiles, quæ instituta in melius ita mutavere. Lycurgo, viro inter Spartiatis probato, Delphos ad oraculum profecto, simulatque in ædem ingressus est, Pythia hæc statim inquit,

Ad mea venisti prapungua templa Lycurge,

Græce Ioni & cunctis qui tecta tumentur olympi.

Ambigo tene deum jam nunc hominemne salutem.

Sed multo magis esse deum te credo Lycurge.

Nonnulli præter hæc ajunt Pythiam ei exposuisse instituta quæ nunc à Spartiatis servantur. Ipsi tamen Lacedæmonii dicunt, Lycurgum, quum fuisset tutor filii fratris sui Leobotæ Spartiatarum regis, è Creta hæc attulisse. Siquidem quum primum tutor factus est, omnia jura immutavit: deditque operam nequis ea transgrederetur: deinde vero quæ ad bellum pertinent, enomotias, triacadas, & siffitia: super hæc ephoros ac senatores instituit Lycurgus. Ita illi ad rectum vitæ genus translati sunt & Lycurgum vita defunctum, delubro ædificato magnopere colunt. Ex quo cum bonitate solitum non exigua hominum copia, elevati sunt statim, ac bene floruerunt. Quin etiam non amplius suffecit illis pace & quiete frui, sed quum se Arcadibus præstantiores esse arbitrarentur, de omni Arcadium regione oraculum Delphis consuluerunt. Quibus Pythia respondit,

Me petis Arcadiam? magnum petis: hand tibi iradam.

Multis apud Arcadiam vefcentes glande viri sunt,

Qui te rejicient. tibi ego hand-invidero quicquam,

Saltandam Tegeam planta plaudente daturus:

Uique quæas campum metiri fune feracem.

Hæc responsa ubi accepere Lacedæmonii, à ceteris Arcadibus abstinentes, bellum intulere Tegeatis, ferentes compedes: videlicet captioso freti oraculo, tanquam redacturi Tegeatas in servitutum. Verum congressu prælio ac fugati, quicunque eorum vivi sunt capti, eisdem quas ipsi attulerunt compedibus inclusi, &

παιων. τὸ δ' ἐπὶ πρῶτον τῶν, καὶ κακονομίᾳ τοῖς ἵπποις ἑδὼν πάντων Ἑλλήνων, κατὰ τὴν σφῆας αὐτὰς, καὶ ζένοισιν ἀπαρσμηκοί. μετέβαλον δ' ὡς εἰς ὀνομίην. Λυκῆργος δ' Ἰσπάρτην δοκίμῳ ἀνδρὶ ἐλθόντι εἰς Δελφὺς ὅτι τὸ χρηστήριον, ὡς ἐσήεν εἰς τὸ μέγαρον, αὐτὸς ἡ Πυθίη λέγει ταῦτα,

Ἦ κεις ὦ Λυκῆργε ἂ ἐμὸν ποτὶ πῖονα νηὸν, Ζῶνι Φίλῳ, καὶ πᾶσιν ὀλύμπια δώματ' ἔχουσι.

Δίζω ἢ σε θεὸν μαυιδύσσωμαι, ἢ ἄνθρωπον ὁ. Ἀλλ' ἐπὶ καὶ μᾶλλον θεὸν εἰπαίωμαι ὦ Λυκῆργε γ.

Οἱ μὲν δὲ πρὶν πρὸς τῶντι λέγουσι εἰς Φερῶν αὐτῶ τῶν Πυθίῳ τῷ νῦν κατιστῶντι κόσμον Σπαρτιάτην. Ὡς δ' αὐτοὶ Λακεδαιμόνιοι λέγουσι, Λυκῆργον Ἰπταροπόδου τε Λεωδάτω, ἀδελφιδέας μὲν ἐμὸν, βασιλῆος δ' Ἰσπάρτην, ἐκ Κρήτης ἀγαγόντα ταῦτα. ὡς γὰρ ἐπταπόδου, παρὶς μετέθεσε τὰ νόμιμα πάντα, καὶ ἐφύλαξε ταῦτα μὴ ἀφαιρῆναι. καὶ ἢ, τὰ εἰς πόλεμον ἔχοντα, ἐνωμοτίας, καὶ τριηκάδας καὶ σοσῖτα. πρὸς τὴν τῶντι, τὰς ἐφόρους καὶ γέροντας ἐποίησε Λυκῆργος. Οὕτω μὲν μεταβαλόντες ὀνομήθησαν. τῷ δ' ὁ Λυκῆργος πελοπόννησον ἰρὸν εἰσάμενοι, σέβοντα μεγάλας. οἷα δ' ἐν τῇ χώρῃ ἀγαθὴ, καὶ πλεονέκῃ ὀλίγων ἀνδρῶν, ἀνά τιν' ἑδραμον αὐτίκα, καὶ ὠφελήθησαν. καὶ δὴ σφιν ὁκέτι ἀπέχεσθαι ἡσυχίῳ ἄρῃ, ἀλλὰ καταφρονήσαντες Ἀρκάδων κρέσσονες εἶναι, ἐχρηστέμελλοντο ἐν Δελφοῖσιν ὅτι πῶς τῇ Ἀρκάδων χώρῃ. ἡ δ' Πυθίη σφιν χρεῖα ταῦτα,

Ἀρκάδιον μ' αἰτῆς; μέγα μ' αἰτῆς. ἔ. τοι δώσω.

Πολλοὶ ἐν Ἀρκადίᾳ βαλασηφαῖοι ἄνδρες ἔασιν,

Οἱ δ' ὁποκωλύουσιν. ἐγὼ δὲ τοι ἔπι μεγάρω.

Δώσω τοι Τεγῶν ποστέροισιν ὀρχήσασθαι, Καὶ καλὸν πεδῖον χοῖνι διαμετρήσασθαι.

ταῦτα ὡς ἀπενειχθέντα ἤκουσαν οἱ Λακεδαιμόνιοι, Ἀρκάδων μὲν τῶν ἄλλων ἀπέχοντο. οἱ δ' ἢ, πῶς φερόμενοι, ὅτι Τεγεάτης ἐστρατεύοντο, χρησμῶν κισθῆλιν πίπυροι, ὡς δὴ ἐξ ἀνδραποδισμένοι τὰς Τεγεάτας. ἐσσωθέντες δ' τῇ συμβολῇ, ὅσοι αὐτῶν ἐζωχρήθησαν, πῶς τε ἔχοντες τὰς ἐφέροντο αὐτοὶ, καὶ χοῖνι διαμετρήσαντες τὸ πε-

D

πε-

πεδίον τὸ Τεγεατικόν, ἐργάζοντο. αἱ δὲ πίδααι αὐ-
 τῶν, ἐν τῇσιν ἐδεδεάτο, ἐπὶ καὶ ἐς ἐμὲ ἦσαν σωαί
 ἐν Τεγῇ, ὡς δὲ τὴν δὴ τὴν Ἀλῆης ἂν Ἰωναίης
 κρημαίνεσθαι. Κατὰ μὲν δὴ τὸ πρῶτον πόλεμον
 συνεχέως αἰεὶ κακῶς ἀέθλεον πρὸς τὰς Τεγε-
 τας. κατὰ δὲ τὸ κατὰ Κροῖσον χρόνον, καὶ τὴν
 Ἀναξανδρίδην πὶ καὶ Ἀρίστων βασιλῆας ἐν
 Λακεδαιμόνι, ἥδη οἱ Σπαρτιάται κατὰ πρῶτον τῶ
 πολέμου ἐργάζοντο, τρόπον τοιῷδε γινόμενοι. ἐ-
 πὶ δὲ αἰεὶ τῶ πολέμῳ ἐσθλόν ἔσαν Τεγεατικόν,
 πέμψαντες θεοπροπίας ἐς Δελφούς, ἐπρωτῶν
 τῶν ἀνθρώπων ἱλασμένοι, κατὰ πρῶτον τῶ πολέ-
 μῳ Τεγεατικόν γινόμενοι. ἡ δὲ Πυθία σφιν ἐχρησε, τὰ
 Ὁρέσειον ἂν Ἀγαμέμνονος ὅσα ἐπαγαγομένης. ὡς
 δὲ ἀνδρεῖν σὺν οἷσι περ ἐγίνοντο ἂν τὴν θήλειαν Ὁ-
 ρέσειον, ἐπεμψὺν αὐτὴν τὴν ἐς θεὸν ἐπειρησμένης
 τὸν χρόνον ἐν τῶ κείῳ ὁ Ὁρέσιος. εἰρωτῶσι δὲ τῶ
 ταῖς τοῖσι θεοπροπίαις λέγει ἡ Πυθία ταῦτα,
 Ἐστὶ τις Ἀρκάδιος Τεγῇ λυγρῶ ἐνὶ χώρῳ,
 Ἐνθ' ἀνεμοὶ πνεῖσι δύο κρατερῆς ἔσθ' ἀνέμω-
 κης,
 Καὶ τύπῃ ἀντίτυπῃ, καὶ πῆμ' ὅππῃ πῆ-
 μαλι κεῖται.
 Ἐνθ' Ἀγαμέμνονιδίῳ κατέχθ' Φυσιζομένη
 αἶμα.

Τὸν συχμισσάμενος, Τεγῆς ὀπίσθιος ἔσθ' ἔσθ' ἡ καὶ ταῦτα ἤκουον οἱ Λακεδαιμόνιοι, ἀπει-
 χόν τ' ἐξ ὧν ἐκείνῳ ἔδεν ἔλαστον, πάντα διζή-
 μενοι. ἐς δὲ δὴ Λίχης τὸ ἀγαθὸν ἐργὸν καλεομέ-
 νων Σπαρτιατικῶν ἀνδρῶν. οἱ δὲ ἀγαθὸν ἐργὸν εἰς
 τῶν ἀσῶν, ἐξίοντες ἐκ τῶν ἰππέων αἰεὶ οἱ πρε-
 σβύτεροι, πάντες ἔτεον ἐκάστῃ. τὰς δὲ τῶν
 τὸν ἐν αὐτὸν τὸν ἐξίοντες ἐκ τῶν ἰππέων, Σπαρ-
 τιατικῶν τῶ κοινῷ διαπεμπομένων, μὴ ἐλινύειν
 ἄλλως ἄλλῃ. Τῶν δὲ τῶν ἀνδρῶν Λίχης ἀ-
 νεῖρε ἐν Τεγῇ, καὶ σιωπῇ χρησάμενος καὶ
 σφίγῃ. ἔσθ' ὡς τῶν τὸν χρόνον ὀπίσθιος πρὸς
 τὰς Τεγετὰς, ἐλθὼν ἐς χαλκήϊον, ἐηθέτο σί-
 θηρον ἐξελαυνόμενον καὶ ἐν θωύματι λῶ, ὁ-
 ρῶν δὲ τὸ πρῶτον. μαθὼν δὲ μὴ ὁ χαλκήϊος
 δοποδωμάζοντος, εἶπε πρὸς αὐτὸν ἡ ἔργα,
 „Ἡ καὶ ἂν ὡς ζεῖνε Λακων, ἔπερ εἶδες τὸ περ
 „ἐγὼ κατέλαβον ἐθούμαζες, ὅπως νῦν ἔτω τυγ-
 „χάνης θωύμα πρὸς αὐτὸν ἡ τὴν ἐργασίαν ἡ
 „σίδηρος. ἐγὼ γὰρ ἐν τῇδε θέλων ἐν τῇ αὐτῇ φρέ-
 „σιν ποιῶν, ὁρῶν, ἐπέτυχον σφῶν ἐπὶ
 „πῆχτι. ἔπειτα δὲ ἀπίστης μὴ μὲν γινέσθαι μὴ
 „μὰ μέζοντας ἀνθρώπους τῶν νῦν, ἀνῶσα αὐ-
 „τῶν, καὶ εἶδον τὸ νεκρὸν μήκει ἴσον ἐόντα τῇ
 σ-

& campum Tegeatem mensi fune in eo o-
 pus fecerunt. Compedes autem quibus
 vincti fuerant, ad meam usque ætatem ser-
 vatae fuerunt in Tegea circa templum Mi-
 nervæ Aleæ suspensæ. Et primore quidem
 bello adversus Tegeatas assidue semper
 male pugnaverant: Croesi tamen ætate &
 Anaxandrida ac Aristone regnantibus La-
 cedæmone, jam longe superiores Sparti-
 atæ bello extiterunt, hunc in modum ta-
 les effecti: Quum semper in bello à Te-
 geatis superarentur, missis Delphos con-
 sultoribus, oraculum sunt sciscitati,
 quemnam deorum placarent ut Tegea-
 tarum victores existerent. His Pythia re-
 spondit, id fore, si ossa Orestis filii Aga-
 memnonis referrent. Cujus loculum
 quum nequirent invenire, rursus ad deum
 mittunt de loco sciscitatum in quo situs
 Orestes esset. Hæc nunciis interroganti-
 bus, ita Pythia inquit,

*Est quadam Arcadia Tegea, in regione
 patenti:*

*Hic duo flant venti vi pervehemente coa-
 ecti,*

*Forma hostis forma, & noxa superindita
 noxa,*

*Hic Agamemnonides terra omniparente
 tenetur,*

Quo in sublato Tegea sperabere victor.

Ubi hæc quoque audierunt Lacedæmo-
 nii, nihilo minus inventionem abstinerunt
 omnia disquirentes: donec Liches, unus
 Spartiatarum eorum, qui benemeriti vo-
 cantur, comperit. Sunt autem benemeriti,
 in civibus semper ex militia equestri e-
 gressi maxime senes, quinque quotannis,
 quos quo anno ex equitibus exeunt, oportet
 à Spartiatarum communi missos alios
 aliò non cessare. Ex his Liches quum
 esset, rem illam apud Tegeam adinvenit,
 fortuna pariter atque solertia usus. nam
 quum cum Tegeatis hoc tempore jus
 commercii esset, & iste in ærariam officina-
 nam venisset, intuebatur mirabundus fer-
 rum dum procudabatur. Quo in specta-
 culo admirari eum animadvertens faber
 ærarius, intermisso opere, certe magis,
 ô Lacon hospes, inquit, admirarere, si
 idem quod ego tu nosse, qui tantopere
 admiraris ferri opificium. In hac enim
 corte puteum facere quum vellem, fodi-
 ens incidi in loculum septem cubitorum:
 & quia incredulus eram omnino fuisse
 majores quàm nunc sunt homines, aperui
 eum, & vidi cadaver ejusdem loculo
 lon-

α Ἀλῆης. β ἱστῶντο. γ ἐπρωτῶν. δ ἐγίνοντο. ε αὐτὴς ἐστὶ θοὴ ἐπειρησμένης. ζ ταῦτα. η ὅς ἐστιν. θ πο-
 τῶν. ι θίλων τῇ.

Orestis ossa inventa per Lichan prospera Lacedæmonis,
& à Cræso prælati Græcis jam ante amico.

longitudinis: quam ubi mensus sum, iterum obrui. Hæc illo referente quæ viderat, Liches considerans, conjectabat hunc ex oraculo esse Orestem, hac utens conjectura: duos quidem quoscernebat fabri ærarii folles, totidem comperit esse ventos: incudem vero & malleum, formam & formæ repercussionem: ferrum vero quod cuderetur, noxam superinditam noxæ: hac ratione id conjectans, quod in noxam hominis ferrum inventum sit. Hæc itaque cum conjectavisset, Spartam regressus, rem omnem Lacedæmonii refert. Illi ex composito & ficto sermone hominem judicio aggredientes exilio damnant. Qui Tegeam profectus, & calamitatem suam referens fabro ærario, conducebat ab eo detrectante elocare cortem. Verum aliquanto post ubi persuasit, ibi domum habuit. sic effosso sepulchro ossa collegit, eaque portans Spartam rediit. Quo ex tempore quoties se invicem experti sunt, longe superiores bello extitere Lacedæmonii: præterea vero magna etiam pars Peloponnesi jam eis parebat. Hæc itaque omnia Cræsus audiens, misit nuncios Spartam cum muneribus, ad rogandam belli societatem, & mandatis quæ dicere oporteret. Ii postquam pervenerunt, Nos (ajunt) Cræsus misit, Lydorum aliarumque gentium rex, ita inquires, ô Lacedæmonii, quoniam deus oraculum reddidit, ut Græcum mihi amicum adsciscerem, & vos inter Græcos antecellere audio, vos igitur ex oraculo advoco cupiens amicus esse & socius, citra dolum fraudemque. Cræsus hæc per legatos nunciavit. Quorum adventu Lacedæmonii, qui & ipsi oraculum Cræso datum audierant, gavisi, fœdus hospitii societatisque inierunt. Etenim jam antea intercedebant nonnulla Cræsi in Lacedæmonios beneficia. Nam quum illi misissent Sardes ad aurum comendandum, quo usuri erant in id simulacrum Apollinis quod nunc positum est in Thornace Laconicæ, eo auro sunt à 69 Cræso donati. Qua de re Lacedæmonii, quodque se amicos ille præ omnibus Græcis delegisset, societatem admiserunt. Et partim quidem denunciante sese paratos exhibuerunt; partim fabricatum craterem aheneum circa labia extrinsecus frequentibus animalium cælaturis ornatum & trecentarum amphorarum capacem ave-

„σὸρῶ· μετρήσεις ἢ, σιωέχουσι ὀπίσω. ὁ μὲν
„δὴ οἱ ἔλεγε· τὰ περ ὀκῶπτε· ὁ ἢ, ἐνωήσας τὰ
„λεγόμενα, σιωβάλλει· τὸ ὀρέσσε κατὰ τὸ θεο-
„πρόπον τῶτον εἶναι, τῇδε συμβαλλόμενον· b. ἔ-
„χαλκέει· δύο ὀρέων· c. φύσας, τὴν ἀνέμους εὐ-
„λοκεῖ ἔόντας· τὸ ἢ ἀκμονα, καὶ τὴν σφύραν,
„τὸν τι τύπον καὶ τὸ ἀντίτυπον· τὸ ἢ ἐξελαινώμε-
„νον σίδηρον, τὸ πῆμα ὅτι πῆμα κεῖμενον· κα-
„τὰ τοιόνδε τι εἰκάζων, ὡς ὅτι κακῶ ἀνθρώπων
„σίδηρον ἀνδρήται· συμβαλλόμενον· d. ἢ πῦρτα,
„καὶ ἀπελθὼν ἐς Σπάρτην, ἐφραζε Λακεδαιμο-
„νίοις πᾶν τὸ πρῆγμα. οἱ ἢ, ἐκ λόγου παλαῖ
„ἐπενείκων οἱ αἰτίων, ἐδίωξαν. ὁ ἢ, ἀπὸ
„μεν· ἐς Τεγέην, καὶ φράζων τὴν ἐωυτῆ συμ-
„φορῇ πρὸς τὴν χαλκίαν, ἐμπαύει παρ' ἐκ ἐκ-
„διδόντι τὴν αὐλήν. χροῖω ἢ ὡς ἀνέγνωσεν,
„ἐνοικίω. ἀνορύξας δὲ τὸ τάφον, καὶ τὰ ὅσα
„συνέλαβας, οἵχετο φέρων ἐς Σπάρτην. καὶ λοιπὸν
„τῶν χροῖων, ὅπως ἐπρώτα ἀλλήλων, πολ-
„λῶ κατυπέρτεροι τῷ πολέμῳ ἐγένοντο· οἱ Λακε-
„δαιμόνιοι· ἡδὴ δὲ σφι καὶ ἡ πολλὴ τὴν Πελοπον-
„νήσῳ κατιστραμμένη. Ταῦτα δὴ ὡς πάντα
„πρωτανόμενον· ὁ Κροῖσος, ἐπεμπε ἐς Σπάρ-
„την ἀγγέλους δῶρα τε φέροντας, καὶ διηγουμένους
„συμμαχίας, ἐντέλλόμενος· περὶ τὰ λέγειν χροῖν. οἱ
„δὲ, ἐλθόντες ἔλεγον, ἔπειθε ἡμεῖς Κροῖσος
„ὁ Λυδῶν τε καὶ ἄλλων ἐθνέων βασιλεὺς, λέ-
„γων τάδε, ὅτι Λακεδαιμόνιοι, χροῖσος· ἔ-
„περ τὸ ἔλθων φίλον προσδέσσει· (ὡς ἡμεῖς γὰρ
„πρωτανόμενοι προσεσάμεν τὸ ἔλθον·) ἡμεῖς
„ὡς καὶ τὸ χρηστέον προσκαλέσμεν, φίλ·
„πε γέλων ἡμεῖς καὶ σύμμαχον· ὡς τε δόξα
„καὶ ἀπάτης· Κροῖσος μὲν δὴ ταῦτα δι' ἀγγέ-
„λων ἐπεκηρυκεύει· Λακεδαιμόνιοι δὲ, ἀκηκό-
„τες καὶ αὐτοὶ τὸ θεοπρόπον τὸ Κροῖσος ἡγούμενον,
„ἡδοσαν τε τῇ ἀφίξει τῶν Λυδῶν, καὶ ἐποιήσαντο
„ὄρκια ξεινίας πρὸς καὶ συμμαχίας, καὶ γὰρ πᾶ-
„ντες αὐτοὺς εὐεργεσίᾳ εἶχον· ἐκ Κροῖσος πρότερον
„ἐπὶ γηροῦναι· πέμψαντες γὰρ οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐς
„Σάρδεις, χρυσὸν ὠνέοντο, ἐς ἀγαλμα βεβλόμε-
„νοι χρησάμενοι τῷ, τὸ νῦν τὸ Λακωνικῆς ἐφ'
„Θόρνακι ἱδρυται Ἀπόλλωνος· Κροῖσος δὲ σφι
„ὠνεομένοις ἔδωκε δωτίνην. Τῶν· e. π. ὡς εἰπε-
„κεν· οἱ Λακεδαιμόνιοι τὴν συμμαχίαν ἐδέξαντο,
„καὶ ὅτι ἐκ πάντων σφίρας προσκρίνας ἔλθον-
„των, αἰρέσει φίλους. καὶ τῶν μὲν, αὐτοὶ ἑαυ-
„τοῖς ἐπαγγείλαντο· τῶν δὲ, ποιησάμενοι κρη-
„τῆρα χαλκεον, ζωδίων τε ἔξωθεν παλαιοῖς
„παρὰ τὸ χεῖλ, καὶ μετὰ τὴν πρὸς αὐτοὺς ἀμφο-
„D 2 ρέας

a δι' ἑλγος. b συμβαλλόμενον. c ὀρέων. d συμβαλλόμενον. e τυτμή. f εἰσπαι.

ρίας χωρίοντα ἦγον, δῶρον βεβλόμενοι ἀντι-
δύναμι Κροίῳ. ἔτι δὲ ὁ κρητὴρ σὺν ἀπικερὲς ἐς
Σάρδεις, δι' αἰτίας διφασίας λεγομένας τισὶν·
εἰ μὲν Λακεδαιμόνιοι λέγουσι ὡς ἐπεὶ τὸ ἀγόμε-
νον ἐς τὰς Σάρδεις ὁ κρητὴρ ἐγίνετο κατὰ τὴν
Σαμίῳ, πυθόμενοι Σάμιοι ἀπελοίατο^a αὐτὸν,
κησὶ μακρῇσι Ὀπρωλοῦσαις· αὐτοὶ δὲ Σάμιοι
λέγουσι ὡς ἐπεὶ τὸ ὑστέρησαν οἱ ἄγοντες τὴν Λακε-
δαιμονίων τὴν κρητῆρα, ἐπισηθάνοντο δὲ Σάρδεις
τὴν Κροῖον ἡλωκέναι, ἀπέδοντο τὴν κρητῆρα ἐν
Σάμῳ· ἰδιώτας δὲ ἄνδρας περιαμένους ἀναστειναι-
μιν ἐς τὸν Ἡραῖον· τάχα δὲ ἂν εἰ οἱ δόποδομένοι
λέγοιεν ἀπικόμενοι ἐς Σπάρτην, ὡς ἀπαρεχέι-
σαν ὑπὸ Σαμίων. κατὰ μὲν νῦν τὴν κρητῆρα ἔ-
τος ἔχει^b. Κροῖος δὲ ἡμαρτῶν ἔχρησεν,
ἐπιείπερ στρατὸν ἐς Καππαδοκίαν, ἐλπίσας κα-
ταπρήσσειν Κύρον τὴν τὴν Περσῶν διώκων. ὡς δὲ
σκαδόμενος δὲ Κροῖος στρατὸν ἐπὶ Πέρσας,
τὴν περ Λυδῶν, νομιζόμενος δὲ πείθεσθαι εἶναι σο-
φός, δόξα δὲ τῆς πόλεως τὴν γνώμης εἶναι τὸ κατὰ νόμον
ἐν Λυδοῖσι ἔχων, συνελθόντες Κροῖος τὰδε, (ἔ-
τηνομάς ἐστιν Σάνδανος) ὅτι βασιλεὺς, ἐπὶ ἄνδρας
τὴν πύχτας στρατὸν ἐπὶ σκαδόμενος, οἱ σκυπ-
τίας μὲν ἀναξυρῆδας, σκυπίνῳ δὲ τὴν αἰδῶν
ἐπὶ τῇ φορέῃ· σπύρονται δὲ σὺν ὅσοι ἐθέλῃσι,
καὶ αἱ δὲ ὅσοι ἔχουσιν, χωρὶν ἐχόντες τηχεῖν. πρὸς
τὴν δὲ, σὺν οἷνῳ ἀναχέοντες, ἀλλὰ ὑδροποτίει.
καὶ οὕτως δὲ ἔχουσιν τρωγὴν, σὺν ἄλλοι ἀγαθὸν ἔ-
χοντες. τῷ μὲν δὲ, εἰ νικήσῃς, τί σφας ἀπα-
νήσῃσι, τίσι γε μήν ἐστι μηδὲν^c; τῷ δὲ, ὡς
νικήσῃς, μάτη ὅσα ἀγαθὰ δόποθαίσεις. γού-
σαι μὲν οὖν τὴν ἡμετέρων ἀγαθῶν, πειθέσθονται,
καὶ ἐπὶ ἀπαρῇ εἰσπνται. ἐγὼ μὲν νῦν θεοῖσι ἔχω
τὴν χάριν, οἱ δὲ σὺν ὅττι νόον ποίεισι Πέρσῃσι· στρα-
τὸν δὲ ἐπὶ Λυδῶν. τῷ μὲν λέγων, σὺν ἐπὶ τὴν
Κροῖον. Πέρσῃσι γὰρ, περὶ Λυδῶν καταπρήσας,
ὡς ἔτε ἀβρον ἔτε ἀγαθὸν ἔχοντες. οἱ δὲ Καππα-
δοκαὶ ὑπὸ Ἑλλήνων Σύριοι ὀνομάζονται. εἰσιν
δὲ οἱ Σύριοι ἔτι, τὸ μὲν πρῶτον ἢ Πέρσας ἀρ-
ξάν, Μιδων καταπρήσοι, τότε δὲ Κύρος. ὁ γὰρ ὅρ^d
τὴν τὴν Μιδικῆς δόξης εἶναι τὴν Λυδικῆς, ὁ ἄλλος
ποταμὸς, ὅς ἐστι ἐξ Ἀρμενίας ἔρε^e· ἀπὸ καλί-
κων, μὲν δὲ, Ματιηνῶν μὲν ἐν δεξιῇ ἔχει ῥέων·
ἐπὶ δὲ ἔστιν, φρύγας. ὡς δὲ μαιόμενος δὲ
τῶντας, καὶ ῥέων ἀπὸ πρὸς βορρην ἄνεμον, ἐν-
θον μὲν Σύριος Καππαδόκας ἀπέρχεται, ἐξ
Ὠωνύμης δὲ Παφλαγονίας. ἔτι δὲ ὁ ἄλλος ποτα-
μὸς δόποπμος^e· ὅθεν πάντες τὸ Ἀσίης πρὸ κα-
τὰ τὴν ὁρὴν ἡμετέρας τὴν ἀντίον Κύπρον ἐς τὴν Εὐξεί-
νον

xerunt, hoc dono volentes Cræsum re-
munerari: sed ille Sardes non pervenit,
propter alterutram harum quæ feruntur
causarum. Lacedæmonii quidem ajunt
hunc craterem quum veheretur Sardes, &
prope Samum venisset, à Samiis fuisse in-
terceptum; qui, cognita re, navibus istos
longis aggressi fuere. Ipse vero Samii
ajunt, Lacedæmonios, qui craterem por-
tabant, serò venientes, quum audissent
Cræsum captum esse cum Sardibus, il-
lum in Samo vendidisse viris privatis,
qui eum Iunonis templo dedicavere: for-
san autem & illi qui vendiderunt, Spar-
tam reversi dixerint à Samiis sibi fuisse
creptum. Ac de cratere ita res se habet.
Cræsus autem aberrans in oraculo, ad-
versus Cappadociam exercitus compara-
bat, spe & Cyrum & potentiam Persarum
evertendi. Cui in hac apparanda ex-
peditione occupato, Lydus quidam, no-
mine Sandanis, & antehac pro sapiente
habitus, & ab hac sententia plus nomi-
nis apud Lydos consequutus, hunc in
modum Cræso consuluit; Adversus tales
viros expeditionem paras, ὦ rex, qui ἐ
corio quidem subligacula, etiam ἐ corio
reliquam vestem ferunt: qui non quibus
volunt cibis vescuntur, sed quos habent,
utpote regionem asperam incolentes. Ad
hæc potu non vini utuntur, sed aquæ:
non ficos ad comedendum, nec aliud
quicquam boni habent. Hinc si vinces,
quid illis eripias quibus nihil est? sin vi-
ctus fueris, animadvertet quot bona amitte-
tes. Ubi gustaverint illi nostra bona, cir-
cumstant nos, nec abigi poterunt. E-
quidem diis habeo gratiam, qui non in-
ducunt in animum Persis ut Lydos bello
invaderent. Hæc loquutus, non tamen
Cræsum flexit. Etenim Persis, ante-
quam Lydos subigerent, nihil erat neque
lautum neque opiparum. Porro Cappa-
doces à Græcis Syrii nominantur: & erant
hi Syrii, antequam Persæ imperitarent,
ditionis Medorum, tunc autem Cyro pa-
rebant. Siquidem imperium Medicum
ac Lydium disternabat fluvius Halys,
qui ex Armenio monte fluit per Cilicas,
dehinc ita fluens Matienos habet ad dex-
tram, & Phrygas ad lævam; quos præ-
terlapsus & boream versus sursum tendens
hinc quidem Syrios Cappadocas inclu-
dit, ab lævo autem Paphlagonas. Ita
fluvius Halys cuncta fere inferiora Asiæ,
à mari quod Cypro objectum est, ad Eu-
xinum

a ἀπελοίατο. b ἔτι. c τοῖσι γε μήν. d ὅρ. e δόποπμος.

xinum usque Pontum dirimit. Est autem cervix hæc totius hujus regionis; longitudinem itineris quod atinet, quin-
73 que dies viro expedito infumuntur. Itaque adversus Cappadociam Crœsus cum exercitu profectus est, tum cupiditate regionis, volens hanc partem suæ adiicere, tum vel magis fiducia oraculi, & Cyrum ulcisci annitens propter Astyagem. Quippe hunc Astyagem Cyaxaris filium, Medorum regem, affinem Crœsi Cyrus Cambysis filius bello victum ceperat. Erat autem Crœso Astyages hunc in modum affinis: Apud Scythas Nomadas quum esset seditio, caterva virorum clam excessit in terram Medicam, qua tempestate Medorum tyrannus erat Cyaxares, Phraortis filius, Deiocis nepos; qui Scythas hos, utpote supplices, initio benigne excepit, & quum plurimi eos faceret, filium eis tradidit imbuendum & lingua Scythica, & artificio sagittandi. Interjecto deinde tempore, quum Scythæ venatum assidue irent & semper aliquid afferrent, nonnunquam tamen contingebat ut nihil caperent. Quos ita revertentes manibus inanibus Cyaxares (erat enim, ut monstravit, iræ non imperans) asperè admodum cum contumelia insectabatur. Id illi, ut se indignum, à Cyaxare pati non ferentes, consilio habito decreverunt aliquem eorum puerorum quos docerent, concidere; apparatusque ut feras apparare consueverant, Cyaxari offerre, perinde ac ferinam: idque quum obtulissent, quam celerrime se ad Alyattem Sadyattis filium Sardes conferrent. Quod & factum est. nam & Cyaxares & qui aderant convivæ ex his carnibus gustaverunt: & Scythæ perpetrato hoc, Aly-
74 atti se supplices præbuerunt. Quos postea reposcenti Cyaxari quod Alyattes reddere abnuerat, bellum inter Lydos Medosque quinquennale conflatum est. Quo in bello sæpe Medi, sæpe Lydi victores extiterunt, & nocturnum quoddam prælium fecerunt. Quum vero pari fortuna hoc bellum utrisque cederet, sexto anno signis collatis, contigit, ut in medio pugnae repente dies nox efficeretur. Quam immutationem diei futuram Thales Milesius Ionibus prædixerat, hunc ipsum annum præfiniens quo immutatio facta est. Lydi ac Medi ubi diem noctescere viderunt, à pugnando destiterunt: eoque propensius utrique ad pacem inter se con-
stituen-

νον πόντον· ἐστὶ δὲ αὐχλὺς ἔστι δὲ χώρης παύσης
αἰπάσης, μήκτος ὁδὸς διζώνω ἀνδρὶ πέντε ἡμέραι.
ἀναισιμούνται. Ἐστρατόν τε δὲ ὁ Κροῖσος ἦπτι
τὴν Καππαδοκίαν τῶνδε εἵνεκα, καὶ γῆς ἰμέ-
ρω, προσκλήσας πρὸς τὴν ἐαυτοῦ μοίραν βε-
λάμενος, καὶ μάλιστα τῷ χρηστηρὶ πίσυνος
εἶναι, καὶ πίσυνος γέλων ὑπερ' Ἀστιάγῃ Κυ-
ρον. Ἀστιάγης γὰρ τὸ Κυαξάρει, ἰόντα Κροῖσ-
τον χαμβρόν, Μηδῶν δὲ βασιλῆα, Κύρῳ δὲ
Καμβύσῳ κατασφραγισμένον εἶχε, γηρομένον
χαμβρόν Κροῖσῳ ἄδει. Σκυθῶν τὴν νομαδῶν εἰ-
λην ἀνδρῶν πασιόσας, ὑπεξῆλθε εἰς γλῶ-
τὴν Μηδικήν· ἐντρανόντες δὲ τὸ χρόνον τῶν Μη-
δῶν Κυαξάρης ὁ φραόρτιος δὲ Διόκειος, ὃς τὰς
Σκύθας τέττας τὸ μὲν πρῶτον διεῖπε εὖ, ὡς
ἰόντας ἰκέτας· ὡς τε δὲ πᾶσι πολλὰ πεισόμενος
αὐτὰς, παῖδα σφί περὶ δόκε τὴν γλῶσσαν πε-
σμάζειν, καὶ τὴν τέχνην τὴν τέχνην. χρόνον
δὲ γηρομένον, καὶ αἰεὶ φοιτούντων τῶν Σκυθῶν ἐπ'
ἀγρῶν, καὶ αἰεὶ πεφρονῶν, καὶ κατὰ σωλῆ-
κε ἐλθὲν σφίσι μηδέν· νοστήσαντας δὲ αὐτὰς κε-
νήσι χερσὶ, ὁ Κυαξάρης, (ὡς γὰρ, ὡς διέδεξε,
ὁργλῶς οὐκ ἄρεος) τρηχίως κάρτεα διεῖπε
ἀφ' αἰῆς. οἱ δὲ, πᾶσι πρὸς Κυαξάρει παύοντες,
ὡς τε ἀνάγκη σφίσι ἐαυτῶν ἑπεπνῆστας, ἐβ-
λάσαντες τὸ πᾶσι σφίσι διδασκαμένον παῖδαν
ἑνα καλῶσθαι. σκιδάσαντες δὲ αὐτὸν ὡς περὶ ἐ-
θεσαν καὶ τὰ θηρία σκιδάζειν, Κυαξάρης δὲ ναὶ
φερόντας, ὡς ἀγρῶν δῆσαν· δόντες δὲ, τὴν πε-
χυσίαν κομίζεσθαι πᾶσι Ἀλυσίαν τὴν Σαδυσά-
τιον εἰς Σάρδεις. πᾶσι καὶ δὴ ἐγήμεν. καὶ γὰρ Κυ-
αξάρης καὶ οἱ παρόντες δαιτύμονες τὴν κρεῖαν τέ-
των ἑπ' αὐτοῦ· καὶ οἱ Σκύθαι πᾶσι πεισόμε-
τες, Ἀλυσίαν ἰκέτας ἐγήμεν. Μετὰ δὲ ταῦ-
τα (ὡς γὰρ δὴ ὁ Ἀλυσίης ἐξεδίδας τὰς Σκύ-
θας ἐξαπίνῃ Κυαξάρει) πόλεμον τοῖσι Λυ-
δοῖσι καὶ τοῖσι Μηδοῖσι ἐγεγονε ἐπ' ἑπτα πέν-
τη· ἐν τοῖσι πολλάκις μὲν οἱ Μηδοὶ τὰς Λυδοὺς
ἐνίκησαν, πολλάκις δὲ οἱ Λυδοὶ τὰς Μηδας· ἐπ'
δὲ καὶ νυκτομαχίῃ πινὰ ἐποίησαντο. Διαφέρον-
τες δὲ σφίσι ἦπτι ἴσης τὸ πόλεμον, τῷ ἑκτῷ ἐτῷ
συμβολῆς γηρομένης, σωλῆκε ὡς τε τὴν μάχης
σωσεσώσης, τὴν ἡμέρην ἐξαπίνῃς νύκτι γη-
ροῦ. τὴν δὲ μεταλλαγὴν ταύτην τὴν ἡμέρην Θα-
λῆς ὁ Μιλήσιος τοῖσι ἴωσι προσηγόρευσεν ἐσεσθαι,
ἔσθον προσηγομένην ἐνιαυτὸν τῶν ἐν ᾧ δὴ καὶ ἐ-
γήμεν ἢ μεταβολή. οἱ δὲ Λυδοὶ καὶ οἱ Μηδοὶ
ἐπεὶ τε εἶδον νύκτα ἀντὶ ἡμέρης γηρομένην, τὴν
μάχης τε ἐπαύσαντο, καὶ μάλλον τι ἐσώσαντο.

D 3

ἀμ-

ἀμφοτέροι ἐπὶ τῷ ἐωυτοῖσι γινώσκονται. οἱ δὲ συμβεβασάντες αὐτὰς, ἔσαν οἶδε, Συέννεσις τε ὁ Κίλιξ, καὶ Λαβυνησίῳ ὁ Βαβυλωνίῳ. ἔπειτα σφίσι τὸ ὅρκιον οἱ ἀποδύσαντες γινώσκονται ἔσαν, καὶ γάμων ἐπαλλαγὴν ἐποίησαν. Ἀλυάτεια γὰρ ἐγνωσαν δύναι τὴν θυγατέρα Ἀρύλῳιν Ἀστυάγει τῷ Κυαξάρειω πατρὶ. ἀνδρὶ γὰρ ἀναγκάσας ἰαχυρῆς συμβεβασίαις ἰαχυρῶν οὐκ ἐθέλει συμμένειν. ὅρκια δὲ ποιεῖται ταῦτα τὰ ἔθνη τὰ πᾶσι περὶ τῶν Ἑλλήνων. καὶ πρὸς τῆσι, ἐπειὶ τὰς βραχίονας ὀππιδίων ἐς πᾶσι ὁμοχροσίῳ, τὸ αἷμα ἀναλείχουσι ἀλλήλων. Τῶν δὲ ὧν Ἀστυάγεα Κύριον ἔοντα ἐωυτὶς μητροπάτερα καθαρειφάμενον ἔαχε, διὰ ταῦτα τὴν ἐγὼ ἐν τοῖσι ὀπίσσω λόγοις σημαίνω. τὰ Κροῖσῳ ὀππιδιζόμενον τῷ Κύρῳ, ἔς τε τὰ χρηστήρια ἐπιπτε, εἰ στρατὸν ὅτι Πέρσης. καὶ δὴ ἐκ ἀπικόμενα χρησμῶν κινδύνου, ἐλπίσας πρὸς ἐωυτὶς τὸ χρησμὸν εἶναι, ἐστράτευτο εἰς τὴν Περσέων μοῖραν. ὡς δὲ ἀπικέτο ὅτι τὸ ἄλλω ποταμὸν ὁ Κροῖσῳ, τὸ ἐνθεῖναι, ὡς μὲν ἐγὼ λέγω, κατὰ τὰς ἐξουσίας γεφύρας διεβίβασε τὸ στρατόν. ὡς δὲ ὁ πολλὸς λόγος Ἑλλήνων, θαλῆς οἱ ὁ Μιλήσιῳ διεβίβασε. ἀπορέοντες γὰρ Κροῖσῳ ὅπως οἱ διαβήσονται τὸ ποταμὸν ὁ στρατός, (καὶ γὰρ δὴ εἶναι καὶ τῶν χρόνων τὰς γεφύρας πάντας) λέγει παρεόντα τὸ θαλλῶν ἐν τῷ στρατοπέδῳ πῆσαι αὐτῶν, τὸ ποταμὸν ἐκ ἀριστερῆς χειρὸς ρέοντα ἔστρατον, καὶ ἐκ δεξιῆς ρέειν. ποιεῖται δὲ αὐτὸς ἀνωθεν ἔστρατοπέδου δεξιόμενον, διώρυχα βαθέως ὀρύσσων, ἀγόντα μινωσθεῖα, ὅπως ἀνὰ τὸ στρατοπέδον ἰδρυμένον κατὰ νότον λάβοι. ταύτην κατὰ τὴν διώρυχα ἐκτραπόμενον ἐκ τῆς δεξιᾶν ρέειν, καὶ αὐτὴν ἀπικόμενον τὸ στρατοπέδον, εἰς τὰ δεξιά ἐσβάλλοι. ὡς ἐπεὶ τε ἐξήρατο, τάχιστα ὁ ποταμὸς ἀμφοτέρω διαβάσας ἐγένετο. οἱ δὲ ἐκ τῶν ἀπικόμενων λέγουσι ἐκ τῶν δεξίων ρέειν. ἀποξηρανθῆναι. ἀλλὰ τῶν μὲν ἐκ ἀπικόμενων. ὡς γὰρ ὀπίσσω πορεύμενοι διέβησαν αὐτόν; Κροῖσῳ δὲ, ἐπεὶ τε διαβάσας αὐτῶν τῷ στρατῷ ἀπικέτο τὸ Καππαδοκίης εἰς τὴν Περσίαν καλεομένην. ἡ δὲ Περσίη ἐπὶ τῇ χώρῃ πάντης τὸ ἰαχυρότατον, κατὰ Σινώπην πόλιν τὴν ἐν Εὐξείνῳ πόντῳ μάλα κη κημένην. ἐνθαῦτα ἐστρατοπεδούμενος, Φθειρών τῇ Συρίῳν τὰς κλήρας. καὶ εἴλε μὲν τῇ Περσίῳν τὴν πόλιν, καὶ ἡνδραποδίσας, εἴλε δὲ τὰς περὶ αὐτῆς πάσας. Συρίῳν τε πόλιν ἔοντα αἰτίαι, ἀναστὰς ἐποίησε. Κύριον δὲ ἀγαίρας τὸ ἐωυτὶς στρατόν, καὶ ἀπικόμενον τὰς μεταξὺ οἰκονίας πάντας, ἡντιῶν Κροῖσῳ. πρὶν δὲ

stituendam festinaverunt; autoribus conventionis Syennesi Cilice & Labyneto Babylonio: qui ut & foedus intercederet & matrimonii commercium fieret, enisi sunt; decernentes ab Alyatte Arienin filiam Astyagi Cyaxaris filio nuptum dari: quoniam sine vehementi necessitudine conventiones stabiles servari non queunt. Incunt autem hae gentes foedera cum cetero ritu Graecorum, tum infecando brachia, donec simili colore sunt, ac mutuum sanguinem delingendo. Hunc igitur Astyagem avum suum maternum Cyrus bello victum tenebat, ob eam quam in sequentibus indicabo causam. Quo nomine Croesus ei infensus, nunquid inferret Persis bellum, ad oracula miserat. Et quum responsum venisset haud sincerum, sibi favere interpretatus, expeditionem iniit adversus Persarum terram. Atque ubi ad Halym flumen pervenit, tunc (ut ego quidem narro) pontibus ibi sitis copias traduxit: ut autem Graeci plurimi dicunt, Thales Milesius traduxit ei. Nam quum incertus animi Croesus foret qua parte fluminis traiceret exercitum (nullofudum enim ex illis pontibus ea tempestate fuisse) fertur Thales, qui in his castris aderat, fecisse ut fluvius qui ad laevam exercitus fluebat, flueret etiam ad dextram. Fecisse autem hunc in modum: Fossam altam, exorsus superiore loco, quam erant castra, ductam in speciem lunae, depressit, quae castra, ut erant metata, a tergo amplecteretur: illac per fossam quum traduxisset ex pristino alveo fluvium, iterum eum, ubi castra praeteriisset, in suum alveum refunderet; ita ut quum divisus esset, celerrime fluvius utrinque permeabilis effectus sit. Quidam vero ajunt veterem etiam omnino exaruisse alveum. Cui rei equidem non accedo. quo enim modo qui rursus redierunt, illum transiverunt? Croesus igitur exercitu trajecto, venit in Cappadociae regionem quae dicitur Pteria, omnium ejus plagae tutissimae, juxta urbem Sinopen fere ad pontum Euxinum sitam. Hic stativa habens, praedia Syriorum vastat, & urbem Pteriorum expugnat diripitque. Cepit quoque cunctas circumfatas urbes, Syriofque ipsos nihil commeritos exterminavit. Hinc Cyrus coacto suo exercitu, adsumptisque omnibus qui in medio incolebant, obviam pergit: missio tamen, antequam exer-

a ἐπὶ Πέρσας ἐστράτευται. b μοῖραν. c θαλῆς ὁ Μιλήσιος διεβίβασεν οἱ ἀπὸ. d ρέειν.

Æquum in ea præliis ostendit Crœsi culpam, quod paucos objecisset pluribus, ideoque rediit Sardes. Portenti explicatio Telmessensium.

exercitum educere conaretur, caduceatore ad Ionas tentandos ut ad se à Crœso deficerent. Illis abnuentibus, profectus castra Crœso opposuit: ibidemque in regione Pteria pro viribus se invicem lacerare. Commissaque acri pugna, & multis utrinque cadentibus, ad extremum noctis interventu dirimuntur, neutri victores. Atque hunc in modum duo
77 exercitus dimicaverunt. Crœsus, reprehensus propter suas ipsius copias respectu multitudinis (nam exercitus ejus qui confixit, multo minor erat, quam Cyri) in hoc reprehensus, quum postero die Cyrus ipsum superfederet invadere, regressus est Sardes, habens in animo evocare Ægyptios ex foedere; quorum cum rege Amasi, antequam cum Lacedæmoniis, societatem inierat: arcessere etiam Babylonios, cum quibus & ipsis societatem armorum pepigerat; erat autem Babyloniorum tyrannus ea tempestate Labynetis: denunciare item Lacedæmoniis ut ad dictam diem præsto essent: hisque & suis copiis coactis, ubi per hyemem quievisset, initio statim veris tendere adversus Persas. Hæc destinans Crœsus, abiit Sardes, dimisitque caduceatores ad belli socios, edicentes uti ad quintum mensem Sardes convenirent. Exercitum vero qui aderat ex militibus conductis, qui cum Persis dimicaverat, missum fecit ac dissipavit: minime sperans unquam fore, ut Cyrus, qui sic æquo Marte pugnasset, Sardes copias promoveret. Hæc Crœso ratiocinante, omnia suburbana colubris impleta sunt: quos, ut apparuerunt, equi fastidientes pascua tondere comedeant. Id Crœso cernenti visum est (ut erat) esse portentum: ideoque è vestigio mittebat consultores ad conjectores Telmessenses. His ita profectis, ubi accepto responso ab Telmessensibus, didicerunt quid vellet significare portentum, non contigit ut Crœso renunciarent. Nam priusquam retro Sardes renavigarent, Crœsus est captus. Attamen Telmessenses ita responderant, exercitum externum Crœso illuc affuturum, qui quum advenisset, indigenas subigeret: quod dicerent anguem terræ prolem esse; equum, hostem & advenam. Hæc Telmessenses Crœso sunt interpretati, sed jam capto; nondum tamen gnari eorum quæ de Sardibus ac ipso Crœso agerentur.
79 tur. Cyrus certior factus, Crœsum, qui sta-

δε ἐξελαμένην ὀρμήσας ἤ σρατὸν, πύμψας κήρυκα^a εἰς τὰς Ἴωνας, ἐπέσχετο σφέας διπλὸν Κροίσῳ ἀπικέσθαι. Ἴωνες μὲν νῦν σὺν ἐπιήρῳ. Κῦρ^β δὲ ὡς ἀπικέσθαι, καὶ ἀντεσπαστοπιδόουσι Κροίσῳ, ἐνθάδε ἐν τῇ Πτερῇ χώρῃ ἐπιήρῳ κατὰ τὸ ἰσχυρὸν ἀλλήλων. μάχης δὲ κατεργῆς γηνομένης, καὶ πεσόντων ἀμφοτέρων πολλῶν, τέλος ἄλλοι νικῶντες διέσπον, νυκτὸς ἐπελθούσης. καὶ τὰ μὲν σρατόπεδα ἀμφοτέρω ἕως ἡγωνίσθη. Κροίσῳ δὲ, μεμψθεὶς κατὰ τὸ πλεονέκτην τὸ ἐαυτοῦ σράττωμα· ἦν γάρ οἱ συμβαλὼν σρατὸς πολλὸν ἐλάσων ἢ ὁ Κῦρος· τῷτο μεμψθεὶς, ὡς τῇ ὑπεραίῳ σὺν ἐπείχετο ὀπίων ὁ Κῦρ^β, ἀπῆλυνε εἰς τὰς Σάρδεις, ἐν νύκτι ἔχων, παρθεκαλίσας μὲν Αἰγυπτίους κατὰ τὸ ὄρκιον· (ἐποίησιν γὰρ ἔπειθ' Ἄμασιν βασιλεύοντα Αἰγυπτίᾳ συμμαχίᾳ περὶ ἡμῶν περὶ Λακεδαιμονίους) μεταπεμψάμεν^γ δὲ ἔτι βαβυλωνίους· (καὶ γὰρ περὶ τῆς αὐτῆς ἐπεποίησιν συμμαχίᾳ ἐπὶ τῶν βαβυλωνίων τὸν χρόνον τοῦτον λαβών^δ) ἐπαγγείλας δὲ ἔτι Λακεδαιμονίους παρῆναι εἰς χρόνον ῥητόν· ἀλίπας τε δὴ τούτους, καὶ τὴν ἐαυτοῦ συλλέξας στρατὸν, ἐνένωτο, τὸν χρόνον παρῆναι, ἅμα τῷ ἡμῶν σρατῶν ὅτι τούτοις Πέρσας. καὶ ὁ μὲν, ταῦτα φρονέων, ὡς ἀπικέσθαι εἰς τὰς Σάρδεις, ἐπέμπε κήρυκα^d κατὰ τὰς συμμαχίας, περὶ ὧν εἰς π' ἡμέραν μῆνα συλλέγειν εἰς Σάρδεις. τὸ δὲ παρεόντα ἔτι μαχεσάμενος σρατὸν Πέρσας, ὅς ἦν αὐτῷ ξεινικός, πάντα ἀφείκει, διεσκέδασε· οὐδαμᾶ ἐλπίσας μή καὶ ἄρα ἀγωνισάμεν^ε οὕτω παρθεκαλίσας Κῦρ^β ἐλάσῃ^ε ὅτι Σάρδεις. ταῦτα ὀπιλεγόμενῳ Κροίσῳ τὸ πρῶτον πᾶν ὁφίων ἐνεπλήσθη. φανέντων δὲ αὐτῶν^ε, οἱ ἵπποι μέλιντες τὰς νομάς νέμεσθαι, φοιτῶντες^ε κατὰ διον. ἰδόντι δὲ τοῦτο Κροίσῳ^h, ὥσπερ ἔην, ἔδοξε πῖρας εἶναι. αὐτίκα δὲ ἐπέμπε θεοπέπας εἰς τὴν ἐξηγητῶν Τελμησέωνⁱ. ἀπικόμενοιⁱ δὲ τοῖσι θεοπέποισιⁱ, καὶ μαθούσι πρὸς Τελμησέων τὸ τίλει σημαίνειν τὸ πῖρας, σὺν ἐξερχέτο Κροίσῳ ἀπαγγείλας. πρὶν γὰρ ἢ ὀπίσω σφέας ἀναπαύσασθαι εἰς τὰς Σάρδεις, ἦλθ' ὁ Κροίσῳ. Τελμησέες μὲν τοὶ ταῦτα ἐγνώσαν, στρατὸν ἀλλοθροον προσδοκίμον εἶναι Κροίσῳ ὅτι τὴν χώραν· ἀπικόμενον δὲ τοῦτον κατασφύρισε τοὺς ὀπιχωρίους· λέγοντες ὅτι εἶναι γῆς παῖδα, ἵππων δὲ, πολέμιόν τι^k ἐπὶ ἡλῦδα. Τελμησέες μὲν νῦν ταῦτα ὑπεκρίναντο Κροίσῳ ἤδη ἰλῶκοπι, οὐδὲν καὶ εἰδότες τὴν περὶ Σάρδεις τι^k αὐτὸν Κροίσον. Κῦρ^β δὲ, αὐτίκα ἀπελάνοντος Κροίσου^μ

^a κήρυκας. ^b ἀλίπας ἢ δὴ. ^c φρονέων, ἀπικέσθαι. ^d ἐπέμπε τε κήρυκας. ^e ἐλάσῃ. ^f αὐτίκα. ^g φοιτῶντες. ^h ἰδόντι ἢ τῷ Κροίσῳ τῷ. ⁱ Τελμησίᾳ bis & Τελμησίᾳ. ^k πολέμιόν τι εἶναι καὶ.

μὴ τὴν μάχην τὴν ἡγομένην ἐν τῇ Πτερῇ, μα-
θὼν ὡς ἀπελάσας μέλλοι ἂ κροῖσθαι Διδομένον
τὸ στρατὸν, βελούμενον εὐέλκε πενήγματος οἱ εἶναι
ἐλαυνὼν ὡς διώκον τὰς Σάρδεις, πρὶν ἢ τοδύτερον ἀλλοτῆσαι τὴν Λυδῶν δύναμιν.
ὡς δὲ οἱ ταῦτα εἶδοι, καὶ ἐποίησε κατὰ τα-
χθῆ. ἐλάσας γὰρ τὸ στρατὸν ἐς τὴν Λυδίην, αὐ-
τὸς ἄγγελος κροίσῳ ἐληλύθει. ἐν ταῦτα κροί-
σθαι ἐς Δοδωνα πάλιν ἀπιγμένον, ὡς οἱ
πρὸς δόξαν ἔχει τὰς πενήγματος ἢ ὡς αὐτὸς κα-
πεδοκεε, ὅμως τὰς Λυδὰς ἐξῆγε ἐς μάχην. ὡς
ἢ τῶν τὸν χρόνον ἔθνη ἔδεν ἐν τῇ Ἀσίῃ ἢ τε ἀν-
δρείοτερον, ἢ τε ἀλκιμώτερον τῶν Λυδῶν. ἢ ἢ μά-
χη σφύων ὡς ἀφίπων. δὲ γὰρ περὶ φόρεον
μεγάλα, καὶ αὐτοὶ ἔσαν ἰσχυροὶ ἀνδράσι. Ἐς
τὸ πεδίον ἢ συνελθόντων τῶν περὶ τὸν ἄστυ
ἐς τὴν Σαρδίην, ἔον μέγα περὶ ψιλόν, (Διδο-
ν αὐτὸς πᾶσι μὲν ἔδωκεν ἄλλοι, καὶ ἄλλος ἐ-
ρήγνυσιν ἐς τὸ μέγιστον, καλεόμενον ἢ ἔρμον. ὅς
ἐξ ὅρου ἢ ἢ ἢ μητρὸς Δινδομῆς ῥέων, ἐκδι-
δοὶ ἐς θάλασσαν κατὰ Φωκαίην ἢ πάλιν) ἐν ταῦ-
τα ὁ Κῦρος ὡς εἶδε τὰς Λυδὰς ἐς μάχην ποιομέ-
νας, καταπρώδην τὴν ἰππὸν, ἐπίησε, Ἀρ-
πάγην ὑποσημέναν ἀνδρὸς Μηδῶν, πρὶν δὲ ὅση
τῶν στρατῶν τῶν ἐν ταῖς εἰπόντων σποφόροι περὶ καὶ
σπυροφόροι καμήλοισι, πρὶν πᾶσι ἀλίσκοι, καὶ
ἀπλῶν τὰ ἄχρεα, ἀνδράς ἐκ αὐτῶν ἀνέβησε
ἰσχυρὰς ὁπλῶν ἐνταλμένους. σπυροφῶν ἢ αὐ-
τὸς, πρὸς τὴν ἄλλαν στρατὸν προΐεναι πρὸς
τὴν κροίσῳ ἰππὸν. τῇ ἢ καμήλῳ ἐπαρῆ τὸ πε-
δίον στρατὸν ἐκέλευε. ὅπως δὲ ἢ περὶ ἐπέταξε
τὴν πᾶσιν ἰππὸν. ὡς δὲ οἱ πάντες διέταχον,
πρὸς τὴν ἄλλαν Λυδῶν μὴ φειδομένους,
κρίνειν πᾶσι τὸ ἐμποδὸν ἡγομένον, κροίσον δὲ
αὐτὸν μὴ κρίνειν, μηδὲ ὡς συλλαμβανόμενον
ἀμύνειν. πᾶσι μὲν πρὸς τὴν ἄλλαν. τὰς δὲ κα-
μήλους ἐταξε ἀντί τὴν ἰππὸν τῶνδε εἵνεκεν.
καμήλον ἰππὸν φοβεῖται, καὶ οὐκ ἀνέχεται
ἕτε τὴν ἰδέω αὐτῆς ὀρέων, ἕτε τὴν ὁδὸν ὁ-
σφραγισμένον. αὐτὸ δὲ ὡς τὰς εἵνεκεν ἐσοφί-
ου, ἵνα τῶν κροίσῳ ἄρῃσιν ἢ τὸ ἰππικόν, τῶν
δὲ καὶ ἐπεὶ ἐλαμψέσθαι ὁ Λυδός. ὡς δὲ
καὶ συνήσαν ἐς τὴν μάχην, ἐν ταῦτα ὡς ὁ-
σφραγιστὴν τὰς καμήλων οἱ ἰπποὶ. καὶ εἶδον
αὐτὰς, ὅπως ἀνέβησαν. διέφραγόν τε τῶν
κροίσῳ ἢ ἐλπίς. καὶ μὲν οἱ γὰρ Λυδοὶ τὸ ἐν ταῖς
τεν δαίμονι ἦσαν. ἀλλ' ὡς ἔμαθον τὸ γινόμενον,
δοκίμοι δὲ τὸ ἰππικόν, περὶ τοῖσι Πέρσῃσι
συνέβησαν. χρόνον δὲ περὶ τῶν ἀμφοτέρων πολ-

λων,

gam:

a μέγιστον. b Σάρδεις, ὅπως περὶ τὸν τοδύτερον ἀλλοτῆσαι τὴν Λυδῶν δύναμιν, αὐτὸς ἰσχυροὶ ἀνδράσι. c ἀπ' ἰπ-
ποῦ. d ὑψηλόν. e ἔρμον. f Φωκαίην. h ἔδεν. i ἀμύνειν. k ἰσχυρὰ. l τῶνδε. m ὁ-
σφραγιστὴν. n ἐξ ὁδοῦ αὐτῆς.

statim post proelium in Pteria gestum
abscesserat, constituisse post abitum di-
spargere copias, consilio inito, comperie-
bat operæpretium esse quam celerrime
posset promovere exercitum Sardes, ut
hostem, priusquam ille contraheret ite-
rum Lydorum copias, occuparet. Hoc
ubi probavit, statim quoque exequutus
est: propereque ducto in Lydiam exer-
citu, ipsemet nuncius Croeso advenit.
Unde Croesus in magnam sollicitudinem
adductus, quod præter opinionem præ-
terque expectationem suam se res habe-
rent, tamen Lydos in proelium eduxit.
Lydiâ vero gente in Asiâ nulla fuit eâ
tempestate nec fortior nec magis strenua:
ex equisque illi pugnabant, hastasque
longas gestabant, & erant equitandi sanc-
periti. Campus in quo concursus est, 80
ante urbem Sardianam jacet, magnus &
nudus: quem cum alii amnes perfluentes,
tum Hyllus, perrumpunt simul in omni-
um maximum qui vocatur Hermus, qui
è monte sacro Matris Dindymenæ lapsus
infunditur mari juxta Phocæam oppi-
dum. Hic ubi vidit Lydos ad pugnan-
dum instructos Cyrus, equitatum refor-
midans, constituit admonitu Harpagi
Medi, ita faciendum: Coactis omnibus
quæ ipsius exercitum sequebantur came-
lis, vel frumentum vel vasa portantibus,
farcinas detraxit, & viros imposuit eque-
stri veste indutos: quibus ornatis præce-
pit ut præirent ceteras copias adversus
Croesi equitatum: peditatum, ut hanc ca-
meli aciem subsequeretur, iussit. post hunc
collocavit omnem equitatum. Postquam
omnes ordinati erant, imperat eis ne cui
ceterorum Lydorum parcerent, sed
quemlibet occiderent obsistentem, præ-
ter ipsum Croesum, ne si captus quidem
repugnaret. Hæc imperavit. Camelos ve-
ro contra equitatum intruxit, hac ratione
quod camelum equus reformidat, adeo
quidem ut nec speciem ejus intueri nec
odorem sentire sustineat. Id ideo com-
mentus est, ut equitatum Croesi, quo ille
se prævaliturum considerabat, inutilem
redderet. Simulatque etiam in pugnam
itum est, equi, olfactis protinus conspe-
ctisque camelis, retro se avertunt. unde
spes Croesi interiit. Verum non protin-
us Lydiob id exterriti sunt, sed cognita
re, ab equis desiliunt, ac pedites cum
Persis configunt. sed tandem, multis
utrinque cadentibus, vertuntur in fu-

81 gam: ac repulsi intra muros, à Persis ob-
sidebantur sic. Quam obsidionem in lon-
gius processuram ratus Croesus, alios nun-
cios ex arce mittit ad socios. nam qui
antea dimissi erant, hi ad coeundum Sar-
des quintum mensem indixerant. At hos
dimittebat, oratum, quam celerrima au-
xilia mitti sibi utique jam obfesso. & cum
ad alias societates misit, tum vero Lacedæ-
mona. Ceterum per id ipsum tem-
pus & ipsis Spartiatis inciderat cum Ar-
givis contentio de loco, qui dicitur Thy-
rea. Quem locum, etsi terræ Argolidis
partem, tamen Lacedæmonii abscisum
tenebant. Etenim Argivorum etiam erat
quicquid regionis Malea tenus ad occa-
sum vergit, tum in continente, tum insu-
læ & aliæ, & Cytheria insula. Quum
ergo Argivi suo territorio adempto au-
xilium ferrent, ibi ab utrisque in col-
loquium ventum est, pactique sunt ut
trecenteni utrinque dimicarent; & u-
tri superiores extitissent, eorum regio
foret: atque ambo exercitus in suam
terram discederent, nec permanerent
dum dimicaretur; ea scilicet caussa, ne si
adessent, parti succumbenti auxilium sui
ferrent. His conventis, in diversa digre-
diuntur. Ex utrisque delecti viri qui re-
lictæ sunt conflixerunt: atque illis qui-
dem ut æquo Marte pugnantibus, ex
sexcentis tres omnino reliqui fuerunt:
idque noctis interventu. ex Argivis duo,
Alcenor & Chromius, qui tanquam vi-
ctores cursu Argos contenderunt: ex
Lacedæmoniis unus Othryades, qui spo-
liatis Argivorum cadaveribus, eorum ar-
ma ad sua castra detulit, & se in suo or-
dine tenuit. Secundo die utrique re au-
dita adfuerunt, sibi que victoriam vendi-
cabant: Argivi quidem, quod suorum
plures superfuisse dicerent: Lacedæ-
monii vero, quod qui eorum super-
fuerant, fugissent; suus autem persti-
tisset, & istorum cadavera spoliasset.
Ex contentione tandem concurrentes
pugnant: ac postquam permulti utrin-
que ceciderunt, Lacedæmonii vincunt.
Quo ex tempore Argivi tonsis capi-
tibus, quum antea necessario comati
essent, legem condiderunt se devoven-
tes ne prius comam aleret quisquam
Argivorum, neve mulieres aurum fer-
rent, quam Thyreas recuperassent. His
è diverso legem tulere Lacedæmonii,
ut

λῶν, ἐπεάπωνο οἱ Λυδοί. κατεληθέντες δὲ εἰς
τὸ τεῖχος, ἐπολιορκέοντο ὑπὸ τῶν Περσέων· τοῖ-
σι μὲν δὴ καλεσθήκεε πολιορκίη. Κροῖσος δὲ δο-
κέων εἰ χρόνον ὅππῃ μακρὸν ἔσται τὴν πολιορ-
κίην, ἐπέμπε ἐκ τῆς τεύχεσσι ἄλλας ἀγγέλους
εἰς τὰς συμμαχίας. οἱ μὲν γὰρ πρότερον διεπέμ-
πον· ἔς πέμψον μῆνα περὲροντες συλλέγονται
εἰς Σάρδεις, τάχως δὲ ἐξέπεμπε τὴν ταχίστην δέ-
ουσαν βοηθεῖν, ὡς πολιορκουμένη Κροίσῃ. εἰς
τὴν δὲ ὡν τὰς ἄλλας ἐπέμπε συμμαχίας, καὶ δὴ
ἔς ἐς Λακεδαιμόνα. τοῖσι δὲ ἑαυτοῖσι τοῖσι
Σπαρτιάταις καὶ αὐτὸν τῆτον τὸν χρόνον συνε-
πέμπωκε ἕως ἔσται πρὸς Ἀργεῖους περὶ χώρῃ κα-
λειόμενῃ Θυρέῃ. τὰς γὰρ Θυρέας πῶτας, ἐξ-
ουσι τῇ Ἀργολίδι μοίρης, δόποιομένοις ἔ-
χον οἱ Λακεδαιμόνιοι. ἦν δὲ ἡ μέγιστος Μαλειῶν
ἡ πρὸς ἑσπέρην Ἀργείων, ἡ περὶ τὴν ἡπείρω χώ-
ρην, καὶ ἡ Κυθηρῶν νῆσος, καὶ αἱ λοιπαὶ τῶν νήσων.
βοηθησάντων δὲ Ἀργείων τῇ σφέτερῃ δόποιομένο-
μένη, ἐν ταῖς συνεσίαις εἰς λόγους συνεληθόντες,
ὥστε τριηκοσίους ἐκείρων μαχέσασθαι· ὁπότεροι δὲ
ἂν περὶ τῶν, τελέων ἵνα τὴν χώρην. τὸ δὲ πλε-
ον· ἔσται ἀπαλλάσσασθαι ἑκάτερον εἰς τὴν ἐω-
υτῇ, μηδὲ ἀναμένειν ἀγωνιζομένων, τῶνδε ἄ-
νεκας, ἵνα μὴ παρεόντων τῶν στρατοπέδων, ὁρῶντες οἱ
ἕτεροι ἐσθλαμένους τῆς σφέτερας, ἐπαμυνώσιν.
συνδύμενοι πᾶσι δὲ ἀπαλλάσσοντο. λογάδες δὲ ἑκα-
τέρων ὑπολειφθέντες συνέβαλλον. μαχομένων δὲ
σφέων, καὶ γινομένων ἰσχυρῶν, ὑπελείποντο ἐξ
ἀνδρῶν ἑξακοσίων ἑκάστης. Ἀργείων μὲν, Ἀλκίνοος
τε καὶ Χρόμιος. Λακεδαιμονίων δὲ, Ὀθρυάδης.
ὑπελείφθησαν δὲ ἕτοιμοι νυκτὸς ἐπιβύσσης. οἱ μὲν
δὴ οὕτως Ἀργείων, ὡς νενικηκότες ἔχον εἰς τὸ Ἄρ-
γος· ὁ δὲ τῶν Λακεδαιμονίων Ὀθρυάδης, σκυλίσσας
τῆς Ἀργείων νεκρῶς, καὶ περισφορήσας τὰ ὅπλα
πρὸς τὸ ἐωυτῇ στρατόπεδον, ἐν τῇ τάξει εἶχε ἐω-
υτῇ. ἡμέρῃ δὲ δούτῃ παρήσαν πυνθανόμενοι ἀμ-
φότεροι. πῶς μὲν δὴ αὐτοὶ ἑκάτεροι ἔφασαν νι-
κᾶν· λέγοντες, οἱ μὲν, ὡς ἐωυτῶν πλεονέκως πε-
ριόνασι· οἱ δὲ, τῆς μὲν δόποιομένης περὶ τῶν, καὶ
τῇ σφέτερον ἀναμένοντα, καὶ σκυλίσσας τῆς
ἐκείνων νεκρῶς. τέλος δὲ, ἐκ τῆς ἐριδος συμπε-
σόντες ἐμάχοντο. πεσόντων δὲ ἑκατέρων πολλῶν,
ἐνίκων Λακεδαιμόνιοι. Ἀργεῖοι μὲν νῦν δὸς τῆ-
τος χρόνος κατεκρήσαντο τὰς κεφαλὰς, πρὸ-
τερον ἐπὶ ἀναγκῇ κομῶντες, ἐπὶ τῇ νόμον τε ἑ-
κατέρῃ, μὴ πρὸτερον θρεῖψαν κόμην Ἀργείων
μηδένα, μηδὲ τὰς γυναῖκας σφί περὶ περισφορήσιν,
πρὶν Θυρέας ἀνασῶν. Λακεδαιμόνιοι δὲ τὰ

E

ἐναν-

a μακρότερον. b αὐτοῖσι Σπαρτιάταις. c δόποιομένοις. d Κύθηρα. e περὶ τῇ. f ἐσθλαμένους. g συνδύμενοι
ἐν ταῖς.

ἐναντία^α τῶν ἐξεντο νόμον· ὃ γὰρ καμῶνιες παρὲς
τῆς, ὅσοι τῆς καμῶν. τὸ ἓν λέγουσι τὸ πα-
λαιφθὲν τὸ τριηκοσίων, Ὁθρυάδην, αἰχμω-
μένον ὀπνοσέειν ἐς Σπάρτην τὸ οἱ συλλαχθέντων
διεφθαρμένων, αὐτὸ μιν ἐν τῇσι Θυρέσι κα-
ταχρησάμενος ἐκώπεν. Τοιούτων δὲ τοῖσι Σπαρτιάτη-
σι ἐπεσώτων πενηντάτων^β, ἦκε ὁ Σαρδίηνος κή-
ρυξ, δεόμενος Κροίσῳ βοηθεῖν πολιορκουμένῳ.
οἱ δὲ ὁμῶς ἐπὶ τῇ ἐπύθοντο ἔκ κήρυκος, ὁρμέα-
το βοηθεῖν. καὶ σφί ἡδὴ παρεσκευασμένοι, καὶ
νεῶν ἐκστῶν ἐπιμύων, ἦλθε ἄλλη ἀγγελία, ὡς
ἡλώκει τὸ πείχῃ τῷ Λυδῶν, καὶ ἐχοίτο Κροῖσος
ζωηρηγίς. ἔτω δὲ ἔπει μὲν συμφορῶν πηλο-
μένοι μεγάλῃ, ἐπεπαιώλο. Σαρδίας δὲ ἡλώ-
σαν^γ ὦδε. ἐπεὶ δὲ πεντησκαίδεκάτῃ ἐγένετο ἡ-
μέρη πολιορκουμένῳ Κροίσῳ, Κύρῳ τῇ στρα-
τῇ τῇ ἐκώπεν ἀπαμύψας ἰππέας, παρῆκε,
τῷ πρώτῳ ὀπιεῖν τὸ πείχῃ δῶκε δῶσαν.
μὲν δὲ τῆτο, πηλοσμένης^δ τῇ στρατῇ, ὡς ἐπε-
χώρει^ε, ἐν ταῦτα τῇ ἄλλων πεπαιωμένων, αἱρε-
μάδῃ ἐπὶ τῷ περὶ αἰώνων, τῷ οὐνομα ἦν Ἰ-
τροιάδης, κατὰ τῆτο τὸ ἀκροπόλιν τῇ ἐδὲς ἐτέ-
τακτο φύλακος. ὃ γὰρ ἦν δεινὸν κατὰ τῆτο μὴ ἀ-
λῶ καί. ὅσοι τῶς τῇ γὰρ ἐπὶ ταῦτα ἡ ἀκρόπολις,
καὶ ἀμαχῶν τῇ ἐδὲ Μήλης ὁ πρῶτος βασιλεὺς
Σαρδίων μοῦνη καὶ παλαιήκε τὸ Λέοντα, τὸν οἱ ἡ
παλαιή ἐτεκε, Τελμεσίων δικαστῶν, ὡς
παλαιήκε τὸ Λέοντα τὸ πείχῃ, ἐσονται
Σαρδίας ἀνάλογοι. ὁ δὲ Μήλης κατὰ τὸ ἄλλο πεί-
χῃ παλαιήκε, τῇ ἦν ὀπιμαχὸν τὸ χωρὶν τὸ
ἀκροπόλιν, κατηλόγησε τῆς, ὡς ἐὼν ἀμαχῶν
τε ἐὼν τῶτον. ἐπὶ δὲ πρὸς τῇ τμῶν τετραμ-
μένον τὸ πάλιν. ὁ ὦν δὲ Ἰτροιάδης αὐτὸς ὁ Μάρ-
δος, ἰδὼν τῇ περὶ τῆτον πῆνα Λυδῶν κατὰ
τῆτο τὸ ἀκροπόλιν κατὰ τῆτον ὀπι κυνέων ἀ-
νωθεν κατὰ κυνέων, καὶ ἀνελόμενον, ἐφρά-
θη, καὶ ἐς θυμὸν ἐβάλετο. τότε δὲ δὴ ὁ αὐτὸς
τε ἀναβέβηκε, καὶ κατὰ αὐτὸν ἡ ἄλλοι Περγίων
ἀνέβαινον. περὶ τῶν τῇ συχῶν, ἔτω δὲ Σαρ-
δίης τε ἡ ἡλώκε, καὶ πᾶν τὸ ἄστυ ἐπὶ τῇ.
κατὰ αὐτὸν τῇ Κροῖσῳ πᾶς ἐγένετο. ὡς οἱ πᾶς,
καὶ πρῶτον ἐπεμνήστω, τὸ μὲν ἄλλα ὀπι-
σικῆς, ἀφῶν δὲ. ἐν τῇ ὦν παρελθόντι δι-
τῇ^κ ὁ Κροῖσος τὸ πᾶν ἐς αὐτὸν ἐπεποίηκε,
ἀλλὰ τε ὀπιφραζόμενος, καὶ δὴ ἐς Δελφὸς
παρὶ αὐτὸν ἐπεπύμφεε χρησόμενος^μ. ἡ τῇ Πυθίῃ
οἱ εἶπε πᾶς,

Λυδὲ γῆ, πολλῶν βασιλέων, μέγα νήπιον
Κροῖσε,

Μῆ

ut ab hoc tempore comati essent, quum
antea non fuissent. Othryadem, qui u-
nus e trecentis reliquus fuisset, ajunt
pudore Spartam revertendi commili-
tonibus interfectis, illic apud Thy-
reas mortem sibi conscivisse. Quum
hæc esset apud Spartiatas rerum con-
ditio, advenit caduceator Sardinus pre-
catum Croeso obfesso auxilia. Illi, ca-
duceatore audito, statuerunt Croeso sta-
tim succurrendum. Quibus jam se appa-
rantibus, ac navibus paratis, alius affer-
tur nuncius, murum Lydorum expugna-
tum, Croesumque vivum esse captum.
Sic Lacedæmonii magnitudine casus per-
culsi, superfederunt. Sardes autem hunc
in modum sunt expugnatae. Quartode-
cimo quàm obsideri coeptæ sunt die, Cy-
rus, missis passim equitibus, suis copiis
edicit, se dona daturum ei qui primus
morum conscendisset. Posteaquam id
conato exercitu res non processit, ibi,
quiescentibus ceteris, Mardus quidam,
cui nomen erat Hyrcædes; aggredi est
ausus à parte arcis ubi nullus ad excu-
bandum erat collocatus, quia illinc ne-
quando arx caperetur haud suspectum
erat, utpote loco prærupto atque inop-
pugnabili: quaque una parte Leonem
Meles, qui antea fuerat Sardinum rex,
non circumtulera, ex pellice sua geni-
tum: qui Leo si murum circumlatus es-
set, Sardes inexpugnabiles fore Telme-
senses judicaverant. Eum Meles per ce-
teram partem muri circumduxit, qua-
cunque poterat arx oppugnari: per hanc
partem, tanquam inoppugnabilem atque
præcisam, circumducere prætermisit,
quæ ad Tmolum vergit. Ab hac igitur
parte ipse Hyrcædes Mardus conscen-
dit quendam Lydum pridie descendisse
ad galeam superne devolutam & recepisse,
advertit animum, atque consideravit:
dehinc & ipse tunc conscendit, & ad e-
jus exemplum alii Persæ subinde, atque
alii frequentes. Ita urbs Sardes capta est,
atque omnis direpta. Ipse autem Croeso
hæc contigerunt. Erat ei filius, cujus su-
perius habui mentionem, habilis ad ce-
tera, sed mutus. In priore igitur anno-
rum felicitate ad vitium ejus emendan-
dum Croesus omnia fecerat, cum alia ex-
cogitando, tum vero Delphos mittendo
ad oraculum sciscitandum: atque ei Py-
thia talibus respondit,

Lyde genus, rex multorum, valde inscie
Cræse:

Ne

^α ταῖς αἰσῶν. ^β οὐκ ἐπὶ τῇ τῇ πενηντάτων. ^γ ἡλώκεσαν. ^δ περὶ τῇ τῇ. ^ε παρῆκε. ^ζ παρῆκε. ^η τῇ τῇ
Λυδῶν. ^θ μετ' αὐτὸν. ^ι ἔτω Σαρδίης τε. ^κ διδωλὶα & in marg. γε. διδοί. ^λ ἐκώπεν. ^μ χρησόμενος.

*Ne cura gnati exoptatam audisse loquentis
Intra ades vocem: sine qua potior tibi longe.
Ille die quoniam primum infelice loque-
mur.*

Porro captis mœnibus quidam Persa in Crœsum sibi ignotum ut occisurus vadebat. Quem invadentem se Crœsus quum videret, tamen præsenti clade affectus devitare negligebat, nihil putans differre an percussus oppeteret mortem. Filius ejus mutus ubi vidit Persam irrudentem, præ metu & tanta ærumna, rupit vocem, inquit, ô homo, ne perimas Crœsum. Atque hoc ille primum effatus, postmodum per omne vitæ tempus 86 loquens extitit. Persæ & Sardibus potiti sunt, & ipso Crœso vivo, quum regnasset annos quatuordecim, totidemque dies fuisset obsessus, deletio magno suo imperio, ut ei fuerat responsum. Eum captum Persæ ad Cyrum duxerunt: quem ille vinctum compedibus super ingentem quam struxerat lignorum struem imponit, circaque eum bis septem Lydorum filios: sive habens in animo primitias has alicui deo offerre, sive volens votum persolvere, sive cupidus sciendi num quis dæmonum liberaret Crœsum, (quem religiosum esse audierat) quominus pyrae impositus vivus concremaretur. hæc quidem Cyrum fecisse ajunt. Crœso autem super pyram stanti, etsi in tanta calamitate posito, tamen venisse in mentem Solonis, quod ab eo sibi nutu dei fuisset dictum, Ex viventibus beatum neminem. Quod dictum ubi subiit Crœso, ferunt eum relictum & ingemiscientem ex vehemente taciturnitate ter Solon nominasse: & Cyrum, quum audisset, jussisse interpretes eum percontari quemnam istum invocaret. Illosque accedentes fuisse percontatos, & hunc interrogatum silentium tenuisse. Deinde quum cogeretur, dixisse, Illum quem cum omnibus tyrannis colloqui ego, quàm ingentem pecuniam præoptassem. Eum non planè illis declarantem, rursus interrogant ea quæ dicta erant. Effagitantibus ac moleste urgentibus, inquit, quemadmodum Solon, domo Atheniensis, omnino venisset; & intuitus omnes ejus opes coram, pro nihilo duxisset, illa scilicet loquutus, quæ sibi ipsi omnia cesserunt illuc, quo iste dixerat. neque hæc magis de seipso quàm de omni hominum genere, & de iis præsertim qui sibiipsis beati viderentur. Hæc Crœ-

Μη βάλῃς^a πολὺδ' ἄκλον ἰλῷ ἀνὰ δώματ' ἀ-
κύν

Παιδὸς Φησιγόμενα. πῶς σοι πολὺ λῶϊον ἀμ-
φίς

Ἔμμενα. αὐδοῖς γὰρ ἐν ἡματι πρῶτον ἀνόλ-
βω.

ἀλικομένους δὲ ἔπειχε^θ ἥτε γὰρ τῆς^b Περ-
σέων ἀλλογνώσεως^c Κροῖσον ὡς δοκλενέων. Κροῖ-
σ^θ μὲν νῦν ὁρέων ὀπιόν^α, ὑπὸ τῇ παρεσθης
συμφορῆς παρημελήκει, καὶ οἱ διέφερε πωλη-
γῆτι δοθῆναι. ὁ δὲ παῖς ἔτ^θ ὁ ἄφων^θ,
ὡς εἶδε ὀπιόν^α τὴν Πέρσιν, ὑπὸ δέας τι καὶ
„κακοῦ ἔρρηξε φωνῇ. εἶπε δὲ, ὦ ἄνθρωπε^d, μὴ
„κτείνῃς Κροῖσον. ἔτ^θ μὲν δὴ τῶν πρῶτον ἐ-
φθγγα^ρ μὲν δὲ τῶν ἰδὼν ἐφώνεε τὸ πάντα χρο-
νον τῇ ζοῆς. Οἱ δὲ Πέρσαι τὰς τι δὴ Σάφους ἔχον,
καὶ αὐτὸν Κροῖσον ἐζώχουν, ἀρξάμε^α ἔπειτα πο-
σερεσκαίδεκα, καὶ ποσερεσκαίδεκα ἡμέρας πε-
λιορηγῆν^α, κατὰ τὴν χρηστήριον τι καταπαύσαν-
τα^c τὴν ἐωυτῆς μεγαλίαν δόχλιν. λαβόντες δὲ
αὐτὸν οἱ Πέρσαι ἤγαγον πρὸς Κύρον. ὁ δὲ, σπυ-
νή^ας πυρὶ μεγαλίῃ, ἀνεβίβασεν ἐπ' αὐτῷ τὴν
Κροῖσον τι ἐν πέδῳ δεδεμένον, καὶ δις ἐπ^α Λυ-
δῶν παρ' αὐτὸν πῦδας. ἐν νόῳ ἔχων εἶπε δὴ ἀ-
κροθῆναι τῷ καταγινῶν θεῶν ἐπιπρὸς, εἶπε καὶ
δὲ χλὴν ὀπιτελέσαι θεῶν, εἶπε καὶ πυθόμεν^θ τὴν
Κροῖσον εἶναι θεοσβεία, τῷ δὲ εἵνεκεν^f ἀνεβίβασε
ὀπι τὴν πυρὶν βεβλόμεν^θ εἰδέναι εἰς μιν δαι-
μόνων ῥύσιν^g ἔμην ζῶν^α κατακαυθῆναι. τὴν μὲν
δὴ ποιεῖν ταῦτα. τῷ δὲ Κροῖσῳ ἐσεῶπι ὀπι τὴν πυ-
ρῆς, ἐσελθεῖν, καίπερ ἐν κακῷ εὐόντι ποσῶν, τὸ
ἔμην Σόλων^θ, ὡς οἱ εἶπεν σὺν θεῷ εἰρημένον, τὸ Μη-
δένα τὴν ζῶντων ὀλβιον. ὡς δὲ ἄρα μιν προσῆ-
ναι^h τῶν, ἀνενηκάμενον τι ἀνασθενάξαι^α ἐκ
πλῆ^ας ἡσυχίαςⁱ, ἐς τρεῖς ὀνομάσαι Σόλων^k. καὶ τὴν
Κύρον ἀκῶσαν^α, κελεύσαι τὰς ἐρμηνείας ἐπι-
ρεῶν τὸν Κροῖσον, πῶς τῶν ὀπι καλῶν. καὶ τὰς
προσελθόν^ας ἐπ^αρῶν. Κροῖσον δὲ πῶς μὲν σιγῇ
ἔχεν ἐρωτῶμενον^l. μὲν δὲ, ὡς ὠσαγκάζετο, εἶπεν,
„Τὸν ἂν ἐγὼ πᾶσι τυράννοισι προσετίμησα μεγα-
„λῶν χρημάτων ἐς λόγους ἐλθεῖν. ὡς δὲ σφί^α ἀ-
σημαῖ φραζέ, πάλιν ἐπ^αρῶν^m τὰ λεγόμενα. λι-
παρόντων δὲ αὐτῶν, καὶ ὄχλον παρεχόντων, ἔλεγε
δὴ, ὡς ἦλθε δόχλιν ὁ Σόλων ἐὼν Ἀθῆναι^α, καὶ θε-
σάμεν^θ πάντα τὴν ἐωυτῆς ὀλβον, δοτοφλαυρί-
σθ^α οἱ. ἀ δὴ εἶπας, τῇ αὐτῇ πάντα δοτοβέθηκε
οἱ τῇ περⁿ ἔκείν^θ εἶπε. καὶ πῶς μᾶλλον ἐς
ἐαυτὸν λέγων, ἢ ἐς ἅπαν τὸ ἀνθρώπινον, καὶ
μάλιστα τὰς πρὸς σφίσι αὐτοῖσι δοκούν^ας ὀλ-

E 2

Εἰς

a βάλω. b γάρ. c ἄλλογνώσεως. d ἄνθρωπε. e καὶ καταπαύσαντα. f εἵνεκα. g μηδὲνα εἶναι. h πα-
ροτρῶναι. i ληψοψυχίας. k ὀνομάσαι τὸ Σόλων. l ἐρωτῶμενον. m ἐπιπρὸς. n ἀποβέθηκε τῇ περ.

εἷς εἶναι. τὸν μὲν Κροῖσον πῶτα ἀπὸ πυρὸς ἡδὴ ἀμμένης, καίεσθαι πὰρ εἰς ἔχαστα. καὶ τὸ Κῦρον ἀκούσαντα τὴν ἐρμηνείαν πὰρ εἶπε Κροῖσον, μέγανόν τι, καὶ ἐννύστα ὅτι καὶ αὐτὸς ἀνθρώπων ἑὸν, ἄλλον ἀνθρώπων, ἡνόμενον ἐωυτῷ Ὀδαιμονίῃ σὺν ἐλάσσει, ζῶντι πυρὶ² διδοίη. πρὸς τι τέστιν, δέοντα τιλὶ τίσιν, καὶ ὀπλιεζόμενον ὡς ἔδεν εἴη τὸ ἐν ἀνθρώποισι ἀσφαλέως ἔχον, κελύειν^b σθεννύει τιλὶ παχέειν τὸ καίμενον πῦρ, καὶ καταβιάζειν Κροῖσον τι καὶ τὰς μὲν Κροῖσους. καὶ τὰς, παρωμένους ἔδιδωκεν ἐπὶ τῷ πυρὶ ὀπικραίσαν. Ἐνθαυτῇ λέγοντι ὑπὸ Λυδῶν Κροῖσον μαζόντα τιλὶ Κῦρος μετὰ γυναικί, ὡς ὥρα πάντα μὲν ἀνδράσιν σθεννύει τὸ πῦρ, δουραμένους ἢ σὺν ἐπὶ καταλαβεῖν, ὀπικραίσαντα, τὸν Ἀπόλλωνα ὀπικραζόμενον, εἰ τί οἱ κεχαρισμένον ἐξ αὐτῶν ἐδώρηται, ὡς εἰς τὴν αἰσίδα, καὶ ῥύσαντα αὐτὸν^c ἐκ τῆς παρεόντι^d κακῆς. τὸν μὲν, δακρύοντα ὀπικραζέσθαι τὸ θεόν. ἐκ τῆς αἰσίδας τι καὶ νύκτερος σπυδαμένον^d ἐξαπίνης νέφεα, καὶ χερσὶν αὐτὸν καταπράγνυναι, καὶ ὑπὸ ὕδατι λαβροπᾶν, κατασβεσθῆναι τιλὶ πυρὶ. ἔτω δὲ μαζόντα τὸ Κῦρον ὡς εἴη Κροῖσος ἐν θεοφίλῃ καὶ ἀνὴρ ἀγαθός, καταβιάσασθαι αὐτὸν^e πρὸς τὴν πυρὸς, εἶρεσθαι πᾶσι, Κροῖσε, τίς σε ἀνθρώπων ἀνέγνωσε, ὅτι γλῶσσί τιλὶ ἐμὲν^f σφαδόμενον, πολέμον ἀντὶ φίλων ἐμοῖ καλᾶσθαι; ὃς ἡ εἶπε, ὦ βασιλεῦ, ἐγὼ πῶτα ἐπερῆσα τῇ σῇ μὲν Ὀδαιμονίῃ, τῇ ἐμεωυτῷ ἢ κακῶδαιμονίῃ. αἶτις ἡ τέτων ἐγέρτο ὃς ἔδιδωκεν θεός, ἐπάρας ἐμὲ σφαδόμενον. ἔδεις γὰρ ἔτω ἀνότητος ἐστίν, ὅς τις πόλεμον πρὸς εἰρήνης αἰρέσεται. ἐν μὲν γὰρ τῇ οἱ παῖδες τὰς πατέρας ἡσυχάζουσιν, ἐν τῇ τῶν, οἱ πατέρες τὰς παῖδας. ἀλλὰ πῶτα δαίμοσι καὶ^e φίλον λῶν, ἔτω ἡμέδα. Ὁ μὲν πῶτα ἔλεγε. Κῦρος ἡ αὐτὸν λύσας κατέειπε τὴν ἐργὴν^f ἐωυτῷ, καὶ κάρτα ἐν πολλῇ περὶ μὲν εἶχε. ἀπεθώμαζε τὴν ὀρέων καὶ αὐτὸς, καὶ οἱ πρὸς ἐκείνον ἔοντες πάντες. ὃς ἡ, σπυδαίον ἐχόμενον, ἡσυχάζοντι^g λῶν. μὲν ἡ, ὀπικραφίς τι καὶ ἰδόμενον τὰς Πέρσας τὸ τὸ Λυδῶν ἄστυ κεραιζόντας, εἶπε, ὦ βασιλεῦ, κέρτερον ἢ λέγαν πρὸς σε τὰ νοέων τυγχάνω, ἢ σπυδαίον ἐν τῷ παρεόντι χρόνῳ χεῖρ^h; Κῦρος δὲ μὲν ἡσυχάζοντα ἐκέλευε λέγαν ὃς, τι βέλους. ὃς ἡ αὐτὸν εἰρώτα, λέγων, οὐτὸς ὁ πολλός, ὁμῶς τί πῶτα σπυδαίον πολλῇ ἐργάζεσθαι; ὃς ἡ εἶπε, Πόλιν τιλὶ σὺν Διὰρπάζει, καὶ χερσὶν αὐτῶν πὰρ Διὰρπάζει. Κροῖσος ἡ ἀμείβε-

Cræso referente, jam pyrâ incensâ arsisse extrema: & Cyrum, auditis per interpretes quæ Cræsus dixisset, pœnituisse: quum se quoque hominem esse cogitaret, qui alium hominem, qui se inferior non fuisset opibus, vivum igni traderet. Præterea veritum ob id iram deorum, ac reputantem nihil esse in rebus humanis stabile, iussisse ignem celerrime extinguere jam ardentem, Cræsumque deferri & qui cum eo erant. Verum eos qui iussi fuerant, non potuisse amplius vim ignis superare. Ibi ferunt Lydi Cræsum cognita Cyri sententiæ mutatione, quum cerneret unumquemque extinguendo igni incumbentem, non tamen coercere posse, exclamando invocasse Apollinem, ut ipsi adesset, siquod ab eo donum illi gratum fuisset oblatum, ipsumque præsentī malo liberaret. Ita cum lacrymis Cræso deum invocante, nubes repente, quum serenum ac tranquillum esset, contractas esse, & procellam erupisse, ac vehementissima aqua pluuisse, & rogi extinctum fuisset. Ita Cyrum, cognito diis gratum ac bonum virum esse Cræsum, è pyrâ deposuisse: atque hunc in modum interrogasse, Cræse, quisnam tibi hominum persuasit ut cum exercitu invaderes fines meos, ex amico factus hostis? Cui Cræsus, Ego, inquit, ô rex, istud feci tuo prospero, meo infausto fato, Græcorum deo autore, qui me ad bellum gerendum impulit. Neque enim quispiam ita amens est ut bellum quàm pacem præoptet. nam in pace filii sepeliunt patres, in bello patres filios. Sed ut ista fierent, dæmonibus cordi fuit. Hæc Cræsus loquutus est: 88 quem Cyrus solum juxta se collocavit, ac in multa sane observantia habebat: intuensque eum admirabatur, tam ipse quam omnis circa eum cœtus. Ille cogitabundus silentium tenebat. Mox attendens, ac cernens Persas Lydorum diripientes urbem, Utrum debeo, inquit, ô rex, tibi loqui quod sentio, an tacere hoc tempore? Cyrus vero eum, quæcunque liberet, audacter proloqui iussit. Tunc ille Cyrum percontatur, Ista, inquit, tanta frequentia quid illa sic properat agere? Cui Cyrus, Tuam, inquit, urbem diripit, tuasque opes absument. Atqui

(Cræ-

a πυρὶ. b Sed MS. habet κελύειν. c ῥύσαντα μιν. d σπυδαμένον. e δαίμοσι καὶ. f κατὰ τὴν ἐργὴν. g κατέειπε. h παρεόντι χρόνῳ.

(Crœſus excipit) neque urbem meam diripit, neque meas opes. nihil enim mihi jam cum iſtis rebus eſt: ſed tua ferunt aguntque. His verbis injecta cura, 89 Cyrus Crœſum ſemotis arbitris interrogat quidnam in his quæ fierent, ſibi conſtituendum cenſeret. Ad quem Crœſus, Quoniam, ait, me dii ſervum tibi tradiderunt, jure debeo, ſiquid amplius animadvertero, id tibi indicare. Perſæ natura proterva ſunt, & iidem inopes. Quos ſi diripientes tu ac potientes magnis opibus negligis, id tibi ex his credibile eſt eventurum, ut quiſque iſtorum plurimis opibus potietur, ita facillime in te rebellaturum, eſſe expectandum. Nunc igitur, ſi tibi placent hæc quæ ego dico, ita facito: Siſte ad ſingulas portas aliquot ex tuis ſatellitibus cuſtodes, qui auferentes vetent exportari opes, tanquam earum decimæ lovi neceſſario reddendæ ſint. Ita neque tu odium illorum contrahes, vi opes eripiendo, & ipſi agnoſcenteſte juſta agere, non inviti facient. 90 Hæc audiens Cyrus, majorem in modum gavifus eſt tali admonitu, eaque vehementer approbavit, & juiſſis ſatellitibus id exequi quod Crœſus ipſi ſubieciffet, his verbis eum affatus eſt; Crœſe, quandoquidem & facta & dicta tua egregia viri regis ſunt, pete quid muneris à me velis impræſentiarum tibi dari. Ad quem Crœſus, ô here, inquit, maxime gratum mihi facies, ſi ſiveris me deum Græcorum, quem ego maxime omnium veneratus ſum, percunctari miſſis ad eum his vinculis, nunquid ei fas ſit bene de ipſo merentes decipere. Et Cyro interroganti quidnam id eſſet quod incuſaret, altius repetens omnem ſuum aperuit animum, redditaque ſibi oracula, & præcipue donaria ſua, & quemadmodum exci-tus oraculo ſuſcepiffet adverſus Perſas expeditionem. Hæc commemorando rediit rurfus ad petendam veniam iſta deo exprobrandi. Ad quem ridens Cyrus, Et hoc, inquit, Crœſe, à me impetrabis, & quicquid aliud identidem tibi opus erit. Ubi hæc audivit Crœſus, Delphos miſit quosdam Lydos, juiſſos, quum ad limen templi vincula poſuiſſent, ſciſcitari deum nunquid eum puderet, per oracula qui Crœſum induxiſſet ad bellum Perſis inferendum, tanquam Cyri potentiam everſurum; unde tales primitiæ ipſi offerrentur: compedes ſcilicet oſtendendo. & ſciſcitari cum hæc, tum nunquid Græcis diis

„ το, οὐτε πόλιν τὴν ἐμὴν, ἔτε χρεῖματα πὰ
„ ἐμὰ ὁ Διὸς ἀρπάξει· ἔδεν γὰρ ἐμοὶ ἐπὶ τῶν μέ-
„ τα. ἀλλὰ φέρῃσι τε καὶ ἀγούσι τὰ σά. Κύρω
„ ὅτι μελὲς ἐγγετο τὰ Κροῖσος εἶπε· μετα-
„ στήμεν· ὅτι τὰς ἄλλας, εἰρεῖα Κροῖσος ὅ, π οἱ
„ ἐνορῶ ἐν πύπτι ποιδυμένοι. ὅ ὅ εἶπε, Ἐπεὶ
„ τί με θεοὶ δῶκαν δούλον σοι, δικαῖα, εἰ π
„ ἐνορῶ πλεον, σημαίνῃ σοι. Πέρσαι, φύσιν ἐόν-
„ τες ὑδριαί, εἰσι ἀχρημαῖοι· λὺ ὦν σὺ τῶν
„ περὶ τοῦ Διὸς ἀρπάξας καὶ κατὰχόντας χρε-
„ ματα μεγάλα, τὰδε τοὶ ἐξ αὐτῶν ὁ πύδοξας
„ γνέσθ· ὅς ἂν αὐτῶν ὁ πλεῖστα κατὰχῃ, τῶ-
„ τον προσδέκεσθαι τοὶ ἐπανασησόμενον. νῦν ὦν
„ πῶσιν ὦδε, εἰ τοὶ ἀρέσκοι τὰ ἐγὼ λέγω· κά-
„ πον τὸ δορυφόρων ὅτι πάσῃσι τῇσι πύλῃσι φυ-
„ λάκας, οἱ λογέων πρὸς τὰς ἐκφύροντας τὰ
„ χρεῖματα ἀπαρεόμενοι, ὡς σφεα ἀναγκάως
„ ἔχῃ δεκατρίτωι τῷ Δίῳ. καὶ σὺ τὸ σφί οὐκ
„ ἀπεχθήσεαι βίῃ ἀπαρεόμενον τὰ χρεῖματα,
„ καὶ ἐκείνοι συγγόντες ποίεον σε δίκαια, ἐκόντες
„ ποιήσας. Ταῦτα ἀκούων ὁ Κύρος, ὑπερβέτο,
„ ὡς οἱ ἐδόκεε εὖ ὑποτίθεσθαι. αἰνέσας ὅτι πολλὰ,
„ καὶ ἐντελέμενον τοῖσι δορυφόροις τὰ Κροῖσος
„ ὑπερβέτο ὁ πύπτι, εἶπε πρὸς Κροῖσος τὰ-
„ δε, Κροῖσε, ἀνηρημένῃ σὺ ἀνδρὸς βασι-
„ λέως χρεῖσθαι ἔργα καὶ ἔπεα ποιεῖν, αἰτίο δό-
„ σιν ὁ πύπτι ἵνα βέλεαί τοι γνέσθαι ὡς πύπτι-
„ κα. ὅ ὅ εἶπε, Ὡς δέσποτα, εἰσας με χα-
„ ρεῖ ὁ μάλιστα τὸ θεὸν τὸ Ἑλλάνων, τὸ ἐπὶ μη-
„ σα ἐγὼ θεῶν μάλιστα, ἐπεῖρεσθαι, πέμψαν-
„ τα τὰςδε τὰς πύδας, εἰ ἐξαπαλᾶν τὰς εὖ
„ ποιειῦτας νόμῳ ἐπὶ οἱ. Κύρος ὅ εἶρετ ὅ,
„ π οἱ τῶν ἐπηγορῶν ὡς πύπτι. Κροῖσος
„ δὲ οἱ ἐπανηλόγησε πᾶσαν τὴν ἐαυτοῦ Διάνοιαν,
„ καὶ τὸ χρεῖσθαι τὰς ὑπεκρίσας, καὶ μάλι-
„ στα τὰ ἀναθήματα· καὶ ὡς ἐπαρθεῖς τῷ μαν-
„ θήῳ, ἐστρατεύσασθαι ὅτι Πέρσαι. λέγων ὅτι ταῦ-
„ τα, κατέβαινε αὐτῷ ὡς πύπτι, ἐπὶ αἰνῶν
„ οἱ τῷ θεῷ τῶν ὀνδύσας. Κύρος ὅ γελᾶ-
„ σας εἶπε, Καὶ τῶν τῶν πύπτι παρ' ἐμεῖς,
„ Κροῖσε, καὶ ἄλλῃ παλὸς ὅς ἂν ἐκάστω δέη.
„ ὡς ὅ ταῦτα ἤκουσε ὁ Κροῖσος, πέμψων τῶν
„ Λυδῶν ἐς Δελφὸς, ἐνετέλλετο, πῆγντας τὰς
„ πύδας ὅτι ὅ νῆς τὸ ἔδον, εἰρωτᾶν εἰ ὅ π
„ ἐπαχύνεται, πῶσι μανθῆιοις ἐπάρας Κροῖ-
„ σον στρατεύεσθαι ὅτι Πέρσαι, ὡς κατὰ πύπτι
„ τὴν Κύρος διυαμιν, ἀπ' ἧς οἱ ἀκροθῆνια πύπτι-
„ τὰ γνέσθ· δεικνύσας τὰς πύδας. ταῦτα τε ὅ ἐ-
„ πύπτι, καὶ εἰ ἀχρημαῖοι νόμῳ εἶναι τοῖσι
„ Ε 3 ΕΛ-

Ελλωικῶσι θεοῖσι. Ἀπὸ κριμένοις ἢ πῶσι Λυδοῖ-
σι, καὶ λέγουσι τὰ ἑντεταλμένα, τὴν Πυθίαν
„λέγουσι εἰπεῖν ταῦτα, τὴν πεπεωμένῳ μοίρῳ
„ἀδυνάτῃ ἐστὶ δόποφυγεν καὶ θεῶ· Κροίσῳ ἢ
„πέμπει γονέῳ ὁ ἀμαρτὰδα ἐξέταλσε, ὅς ἐων
„δορυφόρῳ Ἡρακλείδῳ, δόλῳ γυναικῆν
„ἐπαπαύμενῳ, ἐφόνδσε τὴν δεωότα, καὶ ἐ-
„χε τὴν ἐκείνην τιμὴν ὅθεν οἱ παρῆλθεσαν. παρ-
„θυμομένῳ ἢ Λοξίῳ ὅπως ἀνὰ κατὰ τὰς πύδας
„τὰς Κροίσῳ ἢ γῆραι τὸ Σαρδίων πάθῳ, καὶ
„μὴ κατ' αὐτὸν Κροίσον, σὺν οἷόν τε ἐγχε-
„ρῶντα μοίρας· ὅσον ἢ ἐνέδωκαν αὐτῇ,
„ἡνύσατο, καὶ ἐχαρίσατο οἱ. τρία γὰρ ἔτα ἐπα-
„νεβάλλετο τὴν Σαρδίων ἄλωσιν. καὶ τὰς ὅπ-
„τα Κροίσῳ, ὡς ὕστερον πῶσι ἔτεσι τέπσι αἰ-
„λὸς τὴν πεπεωμένης. δώτερά ἢ τέτων, καιο-
„μένῳ αὐτῷ ἐπῆρκεσε. κατὰ ἢ τὸ μακτῆριον τὸ
„γῆραι, σὺν ὁρθῶς Κροίσῳ μέμφεται. παρ-
„ηγοῦντο γὰρ οἱ Λοξίης, ἢν ἐρεῖδῃ ὅτι Πέρ-
„σαι, μετὰ τὴν δαχὴν αὐτὴν κατέλυον δ'. τ
„δε, παρὸς πῶσι τὴν εὐ μέλλοντα βεβαίως,
„ἐπείρεται πέμψαι, κατέτα τὴν ἐωύτῃ ἢ τὴν
„Κύρῳ λέγει δαχὴν. καὶ συλλαβὴν δὲ τὸ ρῆμα,
„ἐπὶ ἐπαπειρόμενῳ, ἐωύτῳ αἶπον δόποφαι-
„νέτω. ὡ καὶ τὸ τελευτῶν χρηστηριζόμενῳ
„εἶπε τὰ εἶπε Λοξίης παρὸς ἡμίονα· ὅθεν τὰς
„συνέβαλε ἢ. ἢν γὰρ δὴ ὁ Κύρῳ ἔτῳ ἡμί-
„ον. ἐκ γὰρ δυοῖν σὺν ὁμοθεῖων ἐγχεόμεναι,
„μητρὸς ἀμείνονῳ, πατρὸς δὲ ὑποδεεσέμεναι.
„ἢ μὲν γὰρ ἢν Μηδῆς, καὶ Ἀστυάγῳ θυγατρὶ
„τῇ Μηδῶν βασιλέως· ὁ δὲ, Πέρσης τε ἢν,
„καὶ δαχόμενῳ ὑπὸ ἐκείνοισι· καὶ ἐνεργε-
„ῖαν τῶσι ἀπασιν, δεωοίῃ τῇ ἐωύτῃ συνοίκεε ἢ.
Ταῦτα μὲν ἢ Πυθίῃ ὑπεκρίνατο πῶσι Λυδοῖ-
σι· οἱ δὲ ἀνένηκαν εἰς Σάρδεις, καὶ ἀπήγγειλαν
Κροίσῳ ἢ. ὁ δὲ, ἀκῶσαι, συνοίῃ ἐωύτῃ εἰ-
ναί τὴν ἀμαρτὰδα, καὶ ἢ τῇ θεῷ. κατὰ μὲν δὴ
τὴν Κροίσῳ τε δαχὴν, καὶ ἰωνῆς τὴν πρώτῃ
καταστροφῇ, ἔχε ἔτω. Κροίσῳ δὲ ἐστὶ καὶ ἄλ-
λα ἀναθήματα ἐν τῇ Ἑλλάδι πολλὰ, καὶ ἢ τὰ
εἰρημένα μοῦνα. ἐν μὲν γὰρ Θήβαις τῇσι Βοιω-
τῶν, τρεῖς χρύσει, τὴν ἀνέθηκε τῷ Ἀπόλ-
λωνι τῷ Ἰσμελίῳ· ἐν δὲ Ἐφέῳ, αἱ περὶ βόες αἱ
χρύσαι, καὶ τὴν κίονων αἱ πολλαί· ἐν δὲ Προνη-
ῆς τῇ ἐν Δελφοῖσι, ἀσπίς χρυσὴ μεγάλη. ταῦτα
μὲν καὶ ἐπὶ ἐς ἐμὲ ἢν παρῆλθεσαν, τὰ δὲ ἐξ ἀπό-
λωλε τὰ τῶν ἀναθημάτων. τὰ δὲ ἐν Βαβυλῶνι
τῇσι Μιλησίων ἀναθήματα Κροίσῳ, ὡς ἐγὼ πω-
γένομαι,

diis foret fas esse ingratis. Lydis illuc⁹¹
profectis, & hæc mandata executis, Py-
thia fertur ita respondisse; Sortem fato
destinatam defugere, deo quoque est im-
possibile. Croesus autem quinti procre-
atoris crimen luit, qui quum esset satel-
les Heraclidarum, mulieris dolo inductus,
dominum interemit: illiusque dignitate
potitus est, nihil ad ipsum pertinente.
Verum Apollo, quum studuerit ut hæc
Sardium clades liberis Croesi, non ipsi
Croeso contingeret, tamen transferre fa-
ta non potuit: sed quatenus illa permise-
runt, annixus est, atque ei gratiam retulit,
utpote dilata Sardium expugnatione
tres annos. Et hoc Croesus discat, tot illis
annis serius quam fata destinarant, se
fuisse captum. Secundo loco, quod ipsi
ardenti opem tulit. Nam quod ad oracu-
lum pertinet, haud recte Croesus conquiritur:
quoniam Apollo prædixit, eum esse
magnum imperium, si bellum Persis in-
ferret, eversurum: de qua re ipsum recte
consultare volentem, decuerat mittere
sciscitatum, utrum ipsius Apollo diceret
imperium, an Cyri. Sed quod dictum
erat, nec considerans, nec denuo interro-
gans, sibiipsum acceptum referat. Quod
autem ultimo responso ait Apollinem di-
xisse de mulo, ne hoc quidem discussit.
Nam mulus hic, Cyrus erat: quippe
qui duobus diversarum gentium paren-
tibus ortus sit, generosiore matre, patre
tenuiore. Nam illa quidem, Meda erat,
Astyagis Medorum regis filia: hic autem,
Persa, & Medis subiectus: & licet omni-
um infimus, tamen dominam suam in ma-
trimonium duxit. Hæc Lydis Pythia re-
spondit: quæ illi Sardes reversi Croeso
nunciarunt. Quibus auditis Croesus suam
ipsius agnovit culpam esse, non dei. De
Croesi igitur imperio & prima Ioniæ
subactione ita res se habent. Porro Croe-⁹²
si non hæc solum quæ jam diximus,
sed alia quoque permulta donaria in
Græcia extant. Siquidem apud The-
bas Bæoticas tripus est aureus, quem
illic Apollini nuncupavit Ismenio: apud
Ephesum quoque buculæ aureæ, atque
columnæ pleræque Quinetiam in Pro-
neæ templo apud Delphos clypeus au-
reus ingens. Atque hæc etiamnum ad
mea usque tempora supererant: nonnulla
tamen interciderunt. Ac verò quæ apud
Branchidas Milesiorum à Croeso dedica-
ta fuerunt, pondere (quantum intelligo)

a Λυδοῖσι λέγουσι ταῦτα δὴ τὰ. b γῆραι. c τῇ Κροίσῳ.
κι. h ἀπήγγειλαν τῷ Κροίσῳ. i Προνηῆς τῇσι.

d ἐρχὼν κατέλυον. e λέγει. f συνοίκεσι. g συνοί-

Pantaleon filius Alyattis. Croesus tutorem ejus fœde interemit. Alyattis sepulchrum. Lydorum lufus & colonia.

æquali & similia erant iis quæ sunt Delphis. Ceterum ea quæ tum Delphos, tum etiam ad Amphiarai misit templum, hæc ibi, veluti domestica bona, paternarumque facultatum libamina, divis consecravit. Quandoquidem cetera donaria è facultatibus erant viri adversarii, qui Croeso, priusquam regnaret, repugnans, Pantaleontis partibus impense studens hunc in regni potestatem provehere conabatur. Pantaleon enim & ipse Alyattis filius erat, Croesitrater, at non ex eadem matre. Nam Croesus natus fuit Alyatti ex Carica uxore, Pantaleon ex Iade. Quum autem tradito à patre imperio Croesus potiretur, hominem illum qui sibi restiterat, in fullonis officinam tractum interemit; bona autem ejusdem jam ante consecrata, tunc uti diximus iis locis dedicavit. Atque de donariis hæc-

93 nus dictum sit. Porro Lydia quæ scribantur nulla sane miranda habet, prout aliæ regiones, præter auri ramenta è Tmolo deferri solita. Unum tamen nobis exhibet multo maximum præter Ægyptiorum & Babyloniorum opera. Ibi enim est Alyattis Croesi parentis sepulchrum, cujus crepido è grandibus est lapidibus: reliqua sepulchri pars, aggestio terræ. Id construxerunt homines forenses atque operarii, & una cum his ad quæstum profitutæ puellæ. Ceterum ad meam usque ætatem in summo tumulo quinque termini stabant, quibus literæ insculptæ indicant quæ singuli elaboraverint: apparebatque ex mensura puellarum opus esse maximum. Lydorum enim populi filia omnes meretricantur, atque hoc quæstutantis per dotem colligunt dum nupserint: se autem ipsæmet locant. Sepulcri hujus ambitus, stadiorum est sex, & duorum arpendiorum: latitudo, arpendiorum tredecim. Confinis est eidem sepulcro lacus ingens, quem Lydi referunt esse perennem. vocatur autem Gygæus. Atque hoc qui-

94 dem sic habet. Lydi legibus propemodum utuntur Græcorum similibus, nisi quod illorum filia agant vitam meretriciam. primi eorum quos novimus, nummum aureum argenteumque ad utendum percusserunt, & primi caupones institoresque extiterunt. Ajunt & ipsi se ludos invenisse qui etiamnum apud Græcos & ipsos obtinent, simul autem hæc in suis terris invenisse, & in Tyrreniam colonos duxisse. Id quod hunc in modum acci-

θάνομαι, ἴσαι τε σταθμὸν καὶ ὁμοῖα τοῖσι ἐν Δελφοῖσι. τὰ μὲν νῦν ἐς τὴν Δελφὸν, καὶ ἐς τὴν Ἀμφιάρεω, ἀνέστηκε, οἰκίᾳ τε ἐόντῃ, καὶ τῶν πατρῶων χρημάτων ἀπαρχὴν· τὰ δὲ ἄλλα ἀναθηματὰ ἐξ ἀνδρὸς ἐγγύστερ ἐστὶς ἐχθρῶν, ὅς οἱ, πρὶν ἢ βασιλεύσαι, ἀνίστασθαι κατήσκηκε, συναπὸδων Πανταλέοντι γράδων τὴν Λυδῶν ἀρχήν. ὁ δὲ Πανταλέων, ὡς Ἀλυσίῳ μὲν πάρος, Κροίσῳ δὲ ἀδελφεὸς οὐκ ὁμομήτριον. Κροίσῳ μὲν γὰρ ἐκ Καίρης ἦν γυναικὸς Ἀλυσίῃ, Πανταλέον δὲ ἐξ Ἰάδων. ἐπεὶ πρὶν δὲ οὐδὲν τῶν πατρὸς ἐκράτησε δὲ ἀρχῆς ὁ Κροίσος, τὸν ἀνθρώπον τὸν ἀντιπρόσωπον ὅτι κναφίῃς ἔλκων διέφθειρε· τὴν δὲ ἐστὶν αὐτῷ ἐπὶ πρῶτον κατήσκηκε, τότε πρῶτον τῷ εἰρημένῳ ἀνέστηκε ἐς τὰ εἰρημν. καὶ πρὶν μὲν ἀναθημάτων ποσὺντα εἰρημν. Θωύμαλα δὲ γῆ Λυδίῃ ἐς συγγραφήν ἐ μάλῃ ἔχει, οἷά τε καὶ ἄλλη χώρα, πᾶρεξ τῆς ἐκ τῆς Τρωῆς κατὰφερομένης ψήγματος· ἐν δὲ ἔργον πολλὸν μέγιστον παρέχεται, χωρὶς τῆς Αἰγυπτίων ἔργων καὶ τῆς Βαβυλωνίων. ἐστὶν αὐτοῖς ἡ Ἀλυσίῳ δὲ Κροίσῳ πατρὸς σῆμα, τῆς ἡ κρητὶς μὲν ἐστὶ λίθων μεγάλων, τὸ δὲ ἄλλο σῆμα, χώμα γῆς· ἐξερχόμενον δὲ μιν οἱ ἀγοραῖοι ἀνθρώποι, καὶ οἱ χειρωνακτοί, καὶ αἱ ἐνεργαζόμεναι παιδίσκαι· ἔροι δὲ πέντε ἐόντες, ἐπὶ καὶ ἐς ἐμὲ ἦσαν ὅτι τῶν σήματων ἄνω· καὶ σφίς θράμματα ἐνεκεκλάπητο, τὰ ἕκαστοι ἐξερχόμενοι· καὶ ἐφαίνετο μετρεόμενον τὸ τῶν παιδισκίων ἔργον ἐόν μέγιστον. τῶν δὲ Λυδῶν δῆμος αἱ θυγατέρες πορνέουσαι πάσαι, συλλέγουσαι σφίσι φερνάς· ἐς δὲ ἂν σωροὶ κήρῃσι τὰ ποιεῖσαι. ἐκδοῖσιν δὲ αὐτὰς ἐωυτοῖς. ἡ μὲν δὲ ἐξοδὸς τῶν σήματων, εἰς τὰς δύο ἐξ, καὶ δύο πλέθρα· τὸ δὲ εὐρὸς ἐστὶ πλέθρα τριακαίδεκα. λίμνη δὲ ἔχειται τῶν σήματων μεγάλη, τὴν λέγουσι Λυδοὶ αἰναιον εἶναι. καλεῖται δὲ αὕτη Γυγαίη. τῶν μὲν δὲ πρῶτό ἐστι. Λυδοὶ δὲ νόμοις μὲν πρῶτον πλεονέουσι χρεώνων καὶ ἑλλείψεως· χωρὶς ἢ ὅτι τὰ θήλα πένεκα καταπορνέουσι· πρῶτοι δὲ ἀνθρώπων τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, νόμισμα χρυσὸν καὶ ἀργύρεον κοινάμενοι ἐχρήσαντο· πρῶτοι δὲ καὶ κάπηλοι ἐγένοντο. φασὶ δὲ αὐτοὶ Λυδοὶ καὶ τὰς παιγνίας τὰς νῦν σφίσι περὶ καὶ ἑλλήσι κατήσκηκε, ἐωυτῶν ἐξέρχοντα γράδων. ἅμα δὲ πάντας περὶ ἐξέρχοντα πρῶτον σφίσι λέγουσι, καὶ Τυρρηνίῳ ἀποικιστῇ, ὡς πρὶν αὐ-

a αὐτοσχεδία. b θωύμαλα. c ἴσαι αὐτοῖς. d ἀποικιστῇ.

αὐτῶν λέγοντες· ὅτι Ἄττυος ἔμάνεω βασι-
λῆος σιποδείλῳ ἰαχυρὴν ἀνὰ τὴν Λυδίῳ πᾶσαν
ἡμέραν· καὶ τὰς Λυδὸς πῶς μὲν Διόγαν λι-
περόντας· μὲν δὲ, ὡς ἔπαυεσθαι, ἀκεα δι-
ζεσθαι· ἄλλον δὲ ἄλλο ὅτι μηχανάζονται αὐτῶν.
ἐξέδρεθῆναι δὴ ὦν τότε καὶ τὸ κύβωι καὶ τὸ ἀ-
σπασάων καὶ τὸ σφαίρης, καὶ τὸ ἄλλων· πα-
σιων παγνέων τὰ εἶδεα, πᾶσιν πεσῶν b. τὰ
των γὰρ ὦν τὴν ἐξέδρεσιν c. οὐκ οἰκησιῶνται
Λυδοί. ποιεῖν δὲ αὐτὸς πρὸς τὸν λιμὸν ἐξέ-
ρόντας· τὴν μὲν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν παύειν
πᾶσαν, ἵνα δὴ μὴ ζητέοιεν σίτια· τὴν δὲ ἐ-
πὶ τῶν σιπείων, παυομένους τῶν παγνέων. ποι-
ῶν τὸ πρὸς Διόγαν ἐπ' ἔτα δυὼν δέοντα εἴ-
κοι· ἐπὶ τῇ δὲ οὐκ ἀνιέναι τὸ κακόν, ἀλλ'
ὅτι μᾶλλον ἐπὶ βιάζεσθαι, ἔτα δὴ τὸν βα-
σιλῆα αὐτῶν, δυὸ μοίρας διελόντα Λυδῶν
πάντων, κληρώσας, τὴν μὲν ὅτι μονῇ, τὴν
δὲ ὅτι ἐξοδῶ οὐκ τῆς χώρας· καὶ ὅτι μὲν
τῇ μένειν αὐτὸ λαγχάνουσι τῶν μοιρῶν, ἐ-
ωυτὸν τὸν βασιλῆα προστάσσειν, ὅτι δὲ τῇ
ἀπικλαστομένη, τὸν ἐωυτοῦ πᾶσα, τῷ οὐ-
νομα εἶναι Τυρσίων. λαχόντας δὲ αὐτῶν
πρὸς ἐπὶ τὰς ἐξίεναι οὐκ τῆς χώρας, καὶ κα-
ταβῆναι ἐς Σμύρνην, καὶ μηχανήσασθαι πλοῖα,
ἐς τὰ ἐδεμένους τὰ πάντα ὅσα σφι ἦν χρη-
στὰ ὅτι πλοῖα, ἀποπλεῖν κατὰ βίαν τὴν καὶ
γῆς ζήτησιν· ἐς δὲ ἔθνεα πολλὰ ἐξορμησα-
μένους, ἀπικέσθαι ἐς Ὀμβραχούς· ἐνθα σφας
ἐπιδρύσασθαι πόλιν, καὶ οἰκίσαι τὸ μέγα τῆ-
δε. ἀπὸ δὲ Λυδῶν μενονομασθῆναι αὐτὰς ὅτι
ἔβασιλεύουσιν ἔπαυτος, ὅς σφας ἀνήγαγε·
ὅτι τὰς τῶν ἐπὶ πᾶσι πλοῖα πωλόμενοι, ὀνομα-
σθῆναι Τυρσίων. Λυδοὶ μὲν δὴ ὑπὸ Πέρσῃσι
ἐδεδῶνται d. Ἐπὶ δὲ τῇ δὴ τὸ ἐνδεότεν ἡμῖν
ὁ λόγος· τὸν τε Κύρον, ὅστις ἐὼν τῶν Κροίσου
δεχρὴν καλεῖται, καὶ τὰς Πέρσας, ὅτεω τὸ πρὸς
ἡγήσασθαι τὸ Ἀσπῆς. ὡς ὦν Περσῶν μετέτεροι
λέγουσι, οἱ μὴ βυλόμενοι σεμνοῦ τὰ πρὸς Κύ-
ρον, ἀλλὰ τὸ ἐόντα λέγειν λόγον, καὶ αὐτῶν
γράφω· ὅτι πᾶσι πλοῖα πρὸς Κύρον καὶ τριφασίας
ἄλλας λόγων οὐκ Φῆναι. Ἀστυρίων δεχρὸν
τὸ ἄνω Ἀσπῆς ἐπ' ἔτα εἶκοι καὶ πέντακοντα,
πρῶτοι ἀπ' αὐτῶν Μῆδοι ἡρξαντο ἀπὸ πᾶσιν· καὶ
ὡς ἔτι πρὸς τὸ ἐλδοθεῖς μαχεσάμενοι πρὸς
Ἀστυρίους, ἐνθὺντο ἀνδρες ἀγαθοί· καὶ ἀπὸ
σάμενοι τὴν δελοσύνην, ἡλδοθεῖν ἡσαν. μὲν δὲ
τὰς, καὶ τὰ ἄλλα e. ἔθνεα ἐπὶ τῶν πρὸς τῶν
Μηδῶν f. Ἐόντων δὲ αὐτονόμων πάντων ἀνὰ τὴν
ἡπῆ-

accidisse referunt : Tempore Atyis re-
gis, Manis filii, annonæ difficultatem
per universam Lydiam acrem fuisse, &
aliquamdiu quidem Lydos vitam affi-
duis laboribus tolerasse; postea vero,
quum non cessaret, remedia quæsisse,
& alium aliud excogitasse. Tum igitur
inventum ab iisdem & tesserarum & talo-
rum ludum, & pilæ, ceterorumque lu-
sum omnium genera, præterquam cal-
culorum. horum enim inventionem sibi
non vendicant Lydi. Porro his inventis
ad famem sic usos esse, alterum quidem
dierum totum lusibus dedisse, ut vide-
licet cibos non quærent : altero au-
tem à lusibus abstinentes, vesci consue-
visse. Atque hoc modo vixisse annis duo-
deviginti. Ubi autem malum non remit-
teret, sed magis etiam sæviret, tum re-
gem universos Lydos bifariam divisos in
sortem misisse, & hos quidem ut in se-
dibus suis manerent, illos vero ut exirent
ex patria. Ac vero iis qui in sedibus suis
mansionem fortiti essent, regem ipsum
se addidisse : illis autem qui egrediebantur,
filium suum, cui nomen Tyrreno.
Hos ex fortis casu è Lydia excedentes,
descendisse Smyrnam : & mox fabricatis
navigiis quibus ea quæ ad supellectilem
commoda habebant, imponent, ad
victum sedesque quærendas oram solvis-
se; donec varias nationes prætervecti,
ad Umbros pervenissent : ubi civitatibus
constructis, ad hunc usque diem habita-
verint, ac pro Lydis regii filii qui eos
deduxit, nomen mutavisse, ut hujus ap-
pellatione quoque nominati fuerint Tyr-
rheni. Lydi itaque à Persis in servitutem
reducti fuerunt. HINC jam nobis requi- 95
rit oratio & Cyrum quisnam fuerit ille qui
Cræsi evertit imperium, & Persas quo-
modo Asiæ imperio potiti sint. Igitur
quemadmodum quidam memorant Per-
sarum, non qui res Cyri extollere, sed
prout illa se habent, referre student, ita
ego conscribam; gnarus triplices alias esse
de Cyro narrandi vias. Quum Assyrii an-
nis quingentis viginti superiorem Asiam
obtinuissent, primi Medi ab ipsis defi-
cere cœperunt : qui cum Assyriis pro li-
bertate præliati strenue se gesserunt, ex-
cussoque servitutis iugo libertatem ob-
tulerunt. Post quos & aliæ nationes
idem fecerunt quod & Medi. Ceterum 96
quum jam per continentem gentes om-
nes propriis viverent legibus, hac occa-
sione

a καὶ ἄλλοι. b πεσῶν. c τῶν ἐπὶ τῶν. d δεδῶνται. e καὶ τὰ ἄλλα. f τῶν Μηδῶν.

sione rursus tyrannidi subiecti fuerunt. Fuit apud Medos vir sapiens, cui nomen erat DEIOCES, filius Phraortis, qui quum ad tyrannidem aspiraret, ita se gessit. Quum Medi per vicos habitarent, Dejoces cum ante apud suos probatus, tum magis studiosusque æquitatem colens exercebat, idque, quia videbat apud Medos universos magnam quandam legum infirmitatem, sat sciens æquitati iniquitatem esse inimicam. Medi vero qui eundem habitabant vicum, intuentes hominis mores, iudicem ipsum sibi constituunt. Hic, ut qui principatum ambiret, rectum se æquumque præbuit. Quæ quum faceret, laudem apud populares obrinuit haudquam exiguam; adeo ut hæc intelligentes ceterorum pagorum incolæ, nempe Dejocem solum esse qui incorrupte iudicaret, prius iniquis sententiis adflicti, tunc postquam audiverunt læti affluerent ad Dejocem, & ipsi litigaturi: postremo nulli alii id committerent.

97 Quum vero numerus accurrentium semper cresceret, utpote qui intelligerent sententias ex vero terminari, Dejoces, animadvertens universa in se unum incumbere, neque amplius illic confidere, ubi prius præsidens iudicabat, volebat, neque omnino iudicare amplius dixit: siquidem non è re sua esse, si totum diem rebus suis neglectis, dirimendis aliorum litibus impenderet. Quum igitur rapinæ sceleraque passim per vicos multo etiam magis quam prius patrarentur, Medi convocato concilio, de communi rerum statu colloqui coeperunt. Et quantum mihi videtur, Dejocis amici maxime in hanc sententiam loquebantur, Nequaquam præsentis modo viventes hanc nostram regionem possumus habitare; age, constituamus nobis ipsi regem, ut sic regio nostra bonis legibus administretur, & nos ad opera eamus, neque præ impunitate scelerum excidamus. Quæ quum sic referrentur, consciscunt Medi ut regnentur.

98 Continuo ubi consultatum est quemnam regem crearent, Dejoces adeo ab omnibus productus in medium & commendatus est, ut omnium suffragio rex comprobaretur. At ille iussit & ædificia sibi erigi regno digna & stipulatoribus se roborari. Huic Medi hæc præstiterunt, eique ædificia ingentia probeque munita extruxerunt in ea quam designaverat re-

gione:

ἤπειρον, ὡς αὐτοὶ εἰς τυραννίδας περὶ ἡλθον· ἀνὴρ
πρῶτος α Μήδοις ἐγένετο σοφὸς, τῷ οὐνόματι ἦν
Δηϊόκης, παῖς δὲ ἦν Φραόρτιω. οὗτος ὁ Δηϊό-
κης, ἐξαοδαὶς τυραννίδος, ἐπίειε τοιαύτῃ κα-
τοικημένων τῶν Μήδων κατὰ κώμας, ἐν τῇ ἐαυ-
τοῦ βίῳ καὶ πλεονέκτητον δόκιμον, καὶ μάλλον
πρὸς καὶ πλεονέκτητον δικαιουσίῳ ὑπομένον
ἦσκε. καὶ ταῦτα μέντοι, εὐσεύς ἀνομίης πολ-
λῆς ἀνὰ πάντων τὴν Μηδικὴν, ἐπίειε, ὑποτι-
μίζον· ὅτι τῷ δικαίῳ τὸ ἀδικον πολέμιόν ἐστι.
οἱ δὲ ἐκ τῆς αὐτῆς κώμας Μήδοι, ὁρῶντες αὐτῶν
τὰς τέχνας, δικαστὴν μιν ἐαυτῶν αἰρέοντο· ὁ
δὲ δὴ, οἷα μνησκόμενοι δέχοντο, ἰσχύς τε καὶ
δίκαιον ἦν. ποιέων τε ταῦτα, ἐπαύριον εἶχε
ὅσα ὀλίγον πρὸς τῶν πολιτῶν ἔγωγε, ὥστε πτω-
χαιζόμενοι οἱ ἐν τῇσι ἀλλοῖσι κώμασι ὡς Δηϊό-
κης εἴη ἀνὴρ μουῦ· κατὰ τὸ ὄρθεν δικάζων,
πλεονέκτητον περὶ πλεονέκτητον ἀδικοῦσι γνώμησι, τότε
ἐπεὶ τε ἤκουσαν, ἄσμενοι ἐφοίτων· ὡς γὰρ τὸν
Δηϊόκεα καὶ αὐτοὶ δικασόμενοι· πλὴν δὲ, ἐ-
δενεῖ ἀλλῶ ἐπετραπὴν. Πλεονέκτητον δὲ αἰεὶ γι-
γνέμενα ἔτι ὑποτιμίζοντο, οἷα πτωχαιζόμενων
πρὸς δίκας δουλοῦναι κατὰ τὸ εἶναι, γινέσθαι ὁ Δη-
ϊόκης εἰς ἐαυτὸν πᾶν ἀνακείμενον, ὅτε κατὰ
ζῆλον ἐπὶ ἤθελε ἐνθαπτεῖ πλεονέκτητον περὶ πλεονέκτητον
ἐδικάζει, ὅτι ἔφη δικαῖον ἐπὶ. ἔτι γὰρ οἱ λυσί-
τελέων, τῇ ἐαυτοῦ ἐξημεληκότα, τοῖς πέλας
δὲ ἡμέρης δικάζειν. εὐσεύς ὦν ἀρετῆς καὶ ἀ-
νομίης ἐπὶ πολλῶν μάλλον ἀνὰ πρὸς κώμας ἢ
πλεονέκτητον ἦν, συνελέχθησαν οἱ Μήδοι εἰς τῶν-
τῶν, καὶ ἐδιδόσαν σφίσι λόγον, λέγοντες περὶ
τῆς κατηκόντων. ὡς δὲ ἐγὼ δοκέω, μάλιστα ἔ-
τι, λεγόντες οἱ τῷ Δηϊόκεω φίλοι, οὐ γὰρ δὴ πρὸς
πρὸς τῷ παρόντι χρεώμενοι, διωκοί εἰμεν
οἰκέειν τὴν χώραν, φέρε σῆσωμεν ἡμεῶν
αὐτῶν βασιλείαν. καὶ οὕτω ἡ τε χώρα δι-
νομήσεται, καὶ αὐτοὶ πρὸς ἔργα τρεψόμε-
θα, οὐδὲ ὑπὸ ἀνομίης ἀνάσσειν ἐσόμεθα.
ταῦτά κη λέγοντες, πείθοντο ἐαυτοὺς βασιλεύ-
ειν. Αὐτίκα δὲ περὶ πλεονέκτητον ἐνταπτεῖ σῆσονται
βασιλείαν, ὁ Δηϊόκης ἦν πολλὰς ὑπὸ πάντος ἀν-
δρὸς καὶ περὶ πλεονέκτητον εἰς αἰνεόμενον· εἰς ὃ
τοῦτον κατηκόντες βασιλείαν σφίσι εἶναι. ὁ δὲ
ἐκέλευε αὐτοὺς οἰκία τε ἐαυτῶν ἄξια τῇ βα-
σιλείᾳ οἰκοδομῆσαι, καὶ κρατύναι αὐτὸν δο-
ρυφόροις. ποιέοντες δὲ ταῦτα οἱ Μήδοι, οἰκο-
δομέοντες τε γὰρ αὐτῶν οἰκία μεγάλα τε καὶ
ἰσχυρά, ἵνα αὐτοὶ ἐφρασε τῇ χώρῃ· καὶ
δο-

a αἰὶς ἐν τοῖς. b ἐν γῇ ἐαυτῶν. c μακρόν κη. d μετὰ μὲν. e ἐφοίτων. f κάλιστα. g ποιέοντες.

δορυφόρος ἀπὸς Ὀππιδρέπας ἐκ πάντων Μη-
δων καταλέξασθαι. ὁ δὲ, ὡς ἔχει τὴν δόξαν,
τὰς Μηδὰς ἠνάγκασε ἐν πόλιν ποιήσασθαι, καὶ
τὰς περὶ ἐκείνην, καὶ ἄλλων ἥσαν Ὀππιδρέ-
πας. περὶ τούτων δὲ καὶ τὰς Μηδων, οἰ-
κδομένη τείχεα μεγάλα τε καὶ καλὰ, παρ-
τα τὰ νῦν ἔκδοται^a κέκληται, ἕτερον ἐπὶ
ρὴ κύκλῳ ἐνεσώθη^b. μεμνημένηται ὅτι ἔτω τῆ-
ρ το^c τείχε^ς ὡς ὁ ἕτερος^ς ἕτερος κύκλ^{ος}
ποῖσι περὶ μαχεῶν^ς μένοι^ς ἐστὶν ὑψηλότερος^ς. τὸ
μὲν κα^ὶ π^{ρὸς} καὶ τὸ χωρὶν συμμαχεῖ, καλ-
νός ἐον, ὡς τοῖς εἶναι. τὸ ὅτι καὶ μάλλον
π^{ρὸς} ἐπιτηδύμῳ, κύκλων ἐόντων τ^{ὴν} συναπάντων^ς
ἐπὶ αἰ, ἐν ὅτ^ῳ τῷ τελευτῶν^{τι} τὰ βασιλῆα ἐνεσι
καὶ οἱ ἡγεμενοί. τὸ ὅτι αὐτῶν μέγιστον ἐστὶ τείχε^ς
κατὰ τ^{ὴν} Ἀθηνῶν κύκλον μάλιστα καὶ τὸ μέ-
γιστον^ς. ἔξ μὲν δὴ πρώτης κύκλ^{ος} οἱ περὶ μα-
χεῶνες εἰσὶ Λακκοί. ἔξ δὲ δεύτερης, μέλαρες.
τρίτης δὲ κύκλ^{ος}, Φοινίκιοι. τετάρτης δὲ, κυά-
νιοι. πέμπτης δὲ, σαρδαρικιοί. ἔτω πάντων
τ^{ὴν} κύκλων οἱ περὶ μαχεῶνες ἡγεμενοί εἰσὶ Φαρ-
μάκιοι. δύο δὲ οἱ περὶ τῶν εἰσὶ, ὁ μὲν κα-
ταρρυμένους, ὁ δὲ κατακερρυμένους ἔχων
τὰς περὶ μαχεῶνας. ταῦτα μὲν δὴ ὁ Διόκης
ἐωυτῷ πε^{ρὶ} εἰσέχει, καὶ περὶ τὰ ἐωυτῷ οἰ-
κία. τὸν δὲ ἄλλον δῆμον περὶ ἑκάστου
τ^{ὴν} τείχε^ς οἰκεῖν. οἰκδομητέων ὅτι πάντων,
κρίνον τῶνδε Διόκης πρώτος ἐστὶ ὁ κατα-
σάμενος^ς, μήτε ἐσέειναι τῷ βασιλεῖ μη-
δένα, δι^{ὅτι} ἀγίων δὲ πάντα χρεῖσθαι. ὁ
ἐκδοτῶν πε^{ρὶ} βασιλεῖα ὑπὸ μηδενός. πρὸς πε^{ρὶ}
τῶν εἰσὶ γὰρ περὶ πύκνιν ἀντίον, καὶ
ἀπὸς τῶν γὰρ εἶναι αἰχρόν. ταῦτα δὲ περὶ
ἐωυτῶν ἐπέμνω. τῶνδε εἰνεκεν, ὅπως αὖν μὴ
ὀργῶντες καὶ οἱ ὁμήλικες ἐόντες σωτῆροφίτε ἐκεί-
νω ἔσται οἰκίης καὶ Φλαυροίρης, εἰς ἐς ἀνδρα-
γαθίῳ λειπόμενοι, λυπεῖσθαι^ς, καὶ Ὀππιδ-
ρέπας, ἀλλ^ὰ ἕτεροῖς σφί^{σι} ἰδοκέοι εἶναι μὴ
ὀργῶν^{τες}. Ἐπὶ τε δὲ ταῦτα διεκρίθησε, καὶ
ἐκράττω ἐωυτῶν τῇ τυραννίδι, ἡ δὲ τὸ δι-
κμὸν φυλάσσειν χαλεπός. καὶ πᾶς τε δίκας
χράζοντες, εἰσὼ παρ^ὰ ἐκείνων ἐσπέμπεσκον.
καὶ ἐκείν^{ος} ἀφαιρέων, τὰς ἐσφερομένας ἐκ-
πέμπεσκε. ταῦτα μὲν κατὰ τὰς δίκας ἐποί-
ε. τὰ δὲ δὴ ἄλλα ἐκεχόμενά οἱ. εἰ π-
να πωθάνοιτο ὑβρίζοντα, τῶν ὅπως μετὰ-
πέμψαιτο καὶ ἀξίῳ ἐκάστῃ ἀδικήματι^ς ἐδι-
καίει. καὶ οἱ κατήκοοι τε καὶ κατήκοοι ἡ-
σιν ἀνὰ πᾶσαν τὴν χώραν τ^{ὴν} ἔρχε. Διόκης

gione : permiserunt quoque satellites ex
universis Medis sibi deligere. Dejoces
igitur imperio potitus, Medos compulit
unum oppidum condere, ut hoc uno
communito exornatoque, aliorum non ita
magnam curam haberent. Obsequentibus
quoque hac in re Medis, moenia con-
stituit ampla simul & valida, ea ipsa quæ
nunc Ecbatana appellantur, in quibus
muri alter orbis alteri inditus erat : sic
nimirum constitutis moenibus, ut orbis
alter altero solis pinnis foret excelsior.
Adjuvabat huc loci ipsius commoditas,
quum collis esset, ut talis fieret. Sed
accessit etiam majus quiddam data ope-
ra factum. siquidem ambitus isti simul
omnes numero sunt septem, in quorum
postremo regia est & thesauri. Horum
vero maximus murus magnitudine ferme
illum Athenarum æquat ambitum. Ac
primi quidem ambitus pinnæ colore sunt
albicanti, secundi nigro, tertii purpureo,
quarti cæruleo, quinti sandaracino. Ita
per cunctos ambitus pinnæ fulserunt co-
loribus. Postremi vero duo, alter argen-
tatas, alter inauratas habet pinnae. Et
hæc quidem munimenta Dejoces sibi stru-
xit, & circa suam regiam, ac reliquum po-
pulum circumcirca habitare murum iussit.
Ceterum universis constructis, ordinem
hunc imposuit primus Dejoces, ne cui ad
regem ingredi liceret, sed per internun-
cios cuncta transigerentur, adeo ut nec
conspiceretur rex à quoquam : ad hæc,
nec ridere, nec expuere coram eo, quod
& omnibus factu deforme esset. Hæc
ideo circa se instituit gloriosa, ne videlicet
eum cernentes æquales & una cum eo
educati & ex domo orti non vilior, ne-
que virtute ac beneficentia inferiores do-
leant atque insidientur ; sed quidam di-
versus & alienus ipsis esse videatur non
intuentibus. Quibus quum sese Dejoces
jam adornasset, atque in imperio confir-
masset, in exercenda iustitia valde seve-
rum se præbuit. Etenim litigantes cau-
sas suas conscriptas intro per internun-
cios ad eum mittebant, quas ille decisas
remittebat. Et hæc quidem in judiciis
factitabat. Ceteris autem in rebus hunc
ordinem instituerat : Si quem intellexif-
set injuriam cuiquam facere, hunc ad se
arcessitum, indicta pro delicti cuiusque
modo poena multabat : in quem usum ex-
ploratores auscultatoresque per universam
regionem habebat. Dejoces igitur solam

Me-

^a ἀγέσθαι est in MS. ^b ἐνεσώθη. ^c ἔτω τὸ. ^d τὸ μὲν καὶ. ^e συναπάντων. ^f μηδὲνα συγχωρεῖν, δι^{ὅτι} ^g ἰ-
σχυροί ποιοῦν, ὅπως μὴ ὀργῶνται. ^h ἐόντες καὶ σωτῆροφίται καὶ ἀλλοίκοι λυπεῖσθαι. ⁱ ἐτεροῖς σφί^{σι}. ^k ὀργῶνται.

Medicam subegit nationem, eique imperavit. Cujus nationis tot numero gentes sunt, Bufæ, Paretaceni, Struchates, Arizanti, Budii, Magi. Hæ sunt
 102 tot Medorum gentes. Dejoce defuncto, qui annos tres & quinquaginta regnavit, filius ejus PHRAORTES suscepit imperium. Qui solo imperio Medorum non contentus, bellum ante omnes intulit Persis, eosque primos in potestatem Medorum redegit. Quibus duabus nationibus potitus, valida utraque, mox Asiam subegit, aliam deinceps atque aliam invadendo gentem: donec ad Assyrios oppugnandos pervenit, & quidem ad eos Assyriorum qui Ninum incolebant, quondam omnium principes, sed tunc à sociis per defectionem desertos: alioqui per se bene habentes. Adversus hos expeditione suscepta Phraortes, secundo ac vicissimo quàm regno potitus est anno, cum pleraque exercitus parte periit.
 103 Post obitum ejus, CYAXARES filius, Dejocis nepos, successit: qui dicitur multo majoribus suis fortior fuisse, & primus Asiaticos populos per corpora ad militiam distinxisse, primusque in suum quosque ordinem distribuisse, hastatos, equites, sagittarios: quum prius omnia promiscue pariter fuissent confusa. Hic est qui cum Lydis bellum gessit; quo tempore in ipsa pugna dies in noctem est conversus: quique tota supra Halyn flumen Asia sibi conciliata, collectis suis omnibus, copias duxit adversus Ninum, simul & patrem ulturus, & civitatem volens exscindere. Ipsi porro, Assyrii prælio superatis, Ninum obsidenti ingruit ingens Scytharum exercitus, duce Scytharum rege Madye Protothyæ filio, qui Cimmeriis ex Europa ejectis in Asiam eruperunt: & dum illos fugientes persequuntur, ita in Mediam
 104 penetrarunt. Est autem à lacu Mæoti ad Phasim usque & in Colchos, expedito viatori iter triginta dierum: è Colchis vero non ita longo itinere perveniri potest in Mediam: sed una duntaxat natio interjecta est, Saspis: quos ubi transieris, continuò occurrit Media. Scythæ tamen hæc non irruperunt, sed alia via superiore & multo longiore deflectentes, Caucaſo monte ad dextram relicto. Hic Medi cum Scythis congressi, prælioque fu-

μέν νυν τὸ Μηδικὸν ἔθνη σωέσπειρε μοιῶν, καὶ τὰς ἤρξε· ἐστὶ δὲ Μηδῶν ποσὶδε γῆρα, Βασί, Παρη(α)κίνοι, Στερχαίης, Αἰλζαίσι, Βασίσι, Μάροι. γῆρα μὲν δὲ Μηδῶν, ἐστὶ ποσὶδε^α. Δηϊόκεω δὲ πάς γίνε^ι Φεαόρτης, ὅς, τελευτήσαν^ι Δηϊόκεω, βασιλεύσαν^ι τρία καὶ πενήκοντα ἔτα, παρεδέξατο τὴν δαχλὺν ὠξυδεξάμεν^ι δὲ, ὅτε ἀπεχρᾶτο μάνων ἀρχεν. τὴν Μηδῶν· ἀλλὰ σπαιδισμέν^ι ὅτι τὰς Πέρσης, πρώτοις τε τῶν ἐπισημάτων, καὶ πρώτης Μηδῶν ὑποήκουσ ἐποίησε. μὴ δὲ, ἔχων δύο παῖτα ἔθνεα, καὶ ἀμφοτέρω ἰσχυρᾶ, κατεσφύρετο τὴν Ἀσίαν, ἀπ' αὐτῆς ἐπ' ἄλλο ἔθνη ἔθνη. ἐς δὲ σπαιδισμέν^ι ὅτι τὰς Ἀσσυρίων, καὶ Ἀσσυρίων τέττας οἱ Νινὸν ἔχον, καὶ ἤρχον πρῶτον πάντων, τότε δὲ ἦσαν μεμνημένοι μὲν συμμάχων, ἅτε ἀπεστώτων, ἀλλῶς μὲντοι ἐαυτῶν εὐ ἠκόντες· ὅτι τέττας δὲ σπαιδισμέν^ι οὐ Φεαόρτης, αὐτὸς τε διεφθάρη, ἀρχῆς δύο^β εἶχον ἑταῖ, καὶ ὁ σπαιδισ αὐτῶν ὁ πολλός. Φεαόρτῃ δὲ τελευτήσαν^ι, ἐξεδέξατο Κυαζάρης ὁ Φεαόρτῃ δὲ Δηϊόκεω πάς. ἔτ^ι λέγε^ι πολλὸν ἐπὶ γενέσθαι ἀλκιμώτερον^ι τὴν πορνῶν· καὶ πρῶτος τε ἐλόγησε κατὰ πλεον τὰς ἐν τῇ Ἀσίᾳ, καὶ πρῶτος διετάξετο χωρὶς ἐκάστας εἶναι, τὰς τε αἰχμαφόρους, καὶ τὰς ἰππείας, καὶ τὰς ποξοφόρους· πορτῇ δὲ ἀναμίξ^ι ἅπαντα ὁμοίως ἀναπεφυρμένα. ἔτ^ι ὁ ποῖσι Λυδοῖσι ἐστὶ μαχεσάμεν^ι, ὅτε νύξ ἡ ἡμέρη ἐγὼ σφί μαχομένοις· καὶ ὁ τὴν Ἀλυσ ποταμὸν ἄνω Ἀσίᾳ πᾶσιν συστήσας ἐαυτῶ. συλλέξας δὲ τὰς ὑπὸ ἐαυτῶ δαχνομένους πάντας, ἐσπαιδιστο^ι ὅτι τὴν Νινὸν, πικρῶν τετῶ πατρὶ, καὶ τὴν πλὴν παύτῃ γέλων ἐξελεῖν. καὶ οἱ, ὡς συμβαλὼν ἐνίκησε τὰς Ἀσσυρίων, ὥς κατακτημένω τὴν Νινὸν, ἐπὶ τῇ Σκυθῶν σπαιδισ μέγας. ἔτ^ι δὲ αὐτὰς βασιλεύς ὁ Σκυθῶν Μάδης, Πρωτοθύῃα πάς· οἱ ἐσέβαλον μὲν ἐς τὴν Ἀσίαν, Κιμμερίων ἐκβαλόντες ἐκ τῇ Εὐρώπῃς, τέτοις δὲ ὅτι σπαιδισμένοι Φαύγ^ι, ἔτ^ι ἐς τὴν Μηδικὴν χωρὶν ἀπύκοντο. ἔστ^ι δὲ τὸ τὴν λίμνης τὴν Μαίηδος ὅτι φάσιν ποταμὸν^ι ἐς Κόλχους τρεῖς καὶ ἡμέρων ὁδὸν ὁδός. ἐκ δὲ τὴν Κολχίδος ἐπὶ πολλὸν ὑπερβύσιν ἐς τὴν Μηδικὴν, ἀλλὰ ἐν τῷ Διᾷ μέγ^ι ἐθνη αὐτῶν ἐστὶ, Σάσπιδες· τῶν δὲ ὠξυδεξάμενοις, εἶναι ἐν τῇ Μηδικῇ. καὶ μὲντοι οἷον Σκυθαί παύτῃ ἐσέβαλον, ἀλλὰ τὴν κατύπερθε ὁδὸν πολλῶ μακροτέρῃ ἐκτραπόμενοι, ἐν δεξιᾷ ἔχοντες τὸν Καυκάσιον ὄρε^ι. ἐνθαῦτα οἱ μὲν Μηδοὶ συμβαλόντες ποῖσι Σκυθῇσι, καὶ ἐσφύρηντες τῇ μάχῃ, τὴν δαχλὺν

δρχῆς κατελύθησαν· οἱ δὲ Σκύθαι πλὴν Ἀσίῃ
πάντων ἐπύχον. Εὐνέοντι δὲ ἦσαν ἐπ' Αἴγυπτον· καὶ
ἐπὶ τῇ ἐγγύοντι ἐν τῇ Παλαιστίνῃ Συρίῃ, Φαμ-
μίλῃ^α σφέας Αἰγύπτου βασιλέως ἀντιπάλους
δώροισι τε καὶ λιτῇσι δωροτέρεσι παρερωτήρω^α
μὴ πορεύεσθαι. οἱ δὲ, ἐπὶ τῇ ἀναχωρέοντι
ἐπίσω, ἐγγύοντι δὲ Συρίῃς ἐν Ἀσκαλῶνι πό-
λι^β, τῇ πλεόνων Σκυθῶν παρεξελθόντων ἀσι-
νέων, ὁλίγοι πνὲς αὐτῶν ὑποληφθέντες, ἐ-
σύλησαν δὲ Οὐρανίης Ἀφροδίτης τὸ ἱερόν. ἐπὶ δὲ
τῷ τὸ ἱερόν, (ὡς ἐγὼ πυνθανόμενος^γ Δι-
σκῷ) πάντων δὲ χαλκώτερον ἱερῶν ὅσα παύτης δὲ
θεᾶς. καὶ γὰρ τὸ ἐν Κύπρῳ ἱερόν ἐνθεῖν ἐγγύοντι,
ὡς αὐτοὶ λέγουσι Κύπριοι· καὶ τὸ ἐν Κυθήροισι,
Φοίνικες εἰσιν οἱ ἰδρυσάμενοι, ἐν παύτης δὲ Συ-
ρίῃς ἰόντες^δ. τοῖσι δὲ τῇ Σκυθῶν συλήσει τὸ
ἱερόν τὸ ἐν Ἀσκαλῶνι, καὶ τοῖσι τῶν αἰεὶ
ἐκγόνοισι ἐνέσκηψε ὁ θεὸς θήλειαν νῦσον· ὥστε
ἅμα λέγουσι τε οἱ Σκύθαι διὰ τῆς σφέας
νοσέειν^ε, καὶ ὁρᾶν παρ' ἐωυτοῖσι τὰς ἀπικνεο-
μένους ἐς τὴν Σκυθικὴν χώραν ὡς διακείμεναι,
τὰς καλεῖσθαι Ἐναρέας οἱ Σκύθαι. Ἐπὶ μὲν
νυν ὁμῶς εἴκοσι ἔτη ἤρχον δὲ Ἀσῆς οἱ Σκύ-
θαι, καὶ πᾶσι πάντας σφίσι ὑπὸ τῇ ὕβρι^ς καὶ
ὀλιγωρίας ἀνάστατα ἔβη. χωρὶς μὲν γὰρ Φόρων,
ἐπύχοντες παρ' ἐκάστων τὸ ἐκάστοισι ἐπέβαλλον.
χωρὶς δὲ δὲ Φόρος, ἤρχοντες περιλαύοντες
τῶν ὅ, π^ς ἔχοιεν ἕκαστοι. καὶ τῶν μὲν τὰς
πλειῶνας Κυαζάρης π^ς Μήδοι· ξενίσαντες δὲ
καταμεθύσαντες κατεφόνοντο· καὶ ἔτι ἀνε-
σώσαντο πλὴν δὲ Μήδοι, καὶ ἐπεκράτειν
τῇ περ καὶ πύρρον· καὶ πλὴν τῇ Νίνον εἶλον,
(ὡς δὲ εἶλον, ἐν ἐπύροις λόγοις δηλώσω)
καὶ τὰς Ἀσσυρίους ὑποχείμεναι ἐπιήσαντο,
πλὴν δὲ Βαβυλωνίης μοίρης. μετὰ δὲ ταῦτα,
Κυαζάρης μὲν, βασιλεύσας πεσσεράοντα β^ς ἔ-
πα, σὺν τοῖσι Σκύθαις ἤρχοντο, πλεόντα. Ἐκ-
δέκτα δὲ Ἀσσυρίης ὁ Κυαζάρης πᾶσι πλὴν βα-
βυλωνίῃ. καὶ οἱ ἐγγύοντι θυγάτηρ, τῇ οὐνο-
μα ἔθετο Μανδάνην. πλὴν ἐδόκει Ἀσσυρίης
ἐν τῷ ὑπὸν ἐρῆσαι πύρρον ὥστε πλεόντων μὲν
πλὴν ἐωυτῶν πλὴν, ὀπίσκατακλῦσαι δὲ καὶ τὴν
Ἀσίαν πᾶσαν. ὑποθέμενος δὲ τῇ μάγων
τοῖσι ὀνειροπόλοις τὸ ἐνύπνιον, ἐφοέτη,
παρ' αὐτῶν^β αὐτὰ ἕκαστα μαθόν^ι. με-
τὰ δὲ, πλὴν μὲν Μανδάνην πᾶσι πλὴν ἐδόκει
ἤδη ἀνδρὸς ὠρεῖν, Μήδων μὲν τῇ ἐωυτῶν
ἀξίων δίδοναι διδοῖ γυναικα, δεδοικώς πλὴν
ὄψιν· ὁ δὲ Πέρσης δίδοναι, τῷ οὐνομα ἔβη
Καμ-

fusi, Asiae imperium amiserunt. Porro 109
Scythæ universa Asia potiti, hinc recta
in Ægyptum contendunt. Quibus jam
Syriam Palæstinam ingressis Psammithi-
chus occurrens Ægypti rex, muneribus
precibusque effecit ne ulterius progredere-
rentur. Scythæ, ubi regredientes vene-
runt in urbem Syriæ Ascalonem, maxima
parte Scytharum prætergressa sine male-
ficio, paucaliquot eorum relictis Veneris
Coelestis fanum despoliarunt. Est vero
illud, quantum sciscitans intelligo, inter
omnia hujus dæ fana vetustissimum. Si-
quidem quod in Cypro est fanum, hinc
prodiit; quod ipsi etiam Cyprii referunt.
Quinetiam illud in Cytheris delubrum,
Phœnices ex hac Syriæ regione orti con-
diderunt. Ac vero Scythi templi Ascalo-
nensis spoliatoribus eorumque semper po-
steris numen morbum immisit femineum:
quemadmodum & ipsi fatentur Scythæ
se videlicet illo morbo ob id laborare;
& illos, qui veniunt in Scythiam, videre
quomodo constituti sint quos Enareas,
diris obnoxios, appellant Scythæ. Post- 106
quam vero jam octo & viginti annis A-
siæ imperium Scythæ obtinuisent, om-
niaque jam pæne ex lascivia & negligen-
tia eversa essent. nam præter tributa ex-
igebant ab singulis quod singulis impo-
nerent; & præter hoc tributum rapie-
bant circumcingentes id ipsum quod sin-
guli possidebant. tandem horum potiore
partem Cyaxares atque Medi hospitio
acceptam inebriatamque interemerunt.
Et sic Medi recuperarunt imperium, ac
possederunt ea quibus prius potiebantur,
& Ninum expugnaverunt: (ut autem ce-
perint, in aliis scriptis indicabo) Assyri-
osque, excepta Babylonica portione, sub-
egerunt. Post hæc Cyaxares, ubi qua-
draginta annis, in quibus sunt & illi, per
quos Scythæ dominati sunt, imperasset,
vita functus est. Cujus regnum suscepit 107
ASTYAGES filius. Hic filiam sustulit,
appellavitque eam Mandanen: quæ visa
est ei per quietem tantum urinæ fundere
ut omnem ipsius urbem oppleret, at-
que universam Asiam inundaret. Quod
somnia quum magis, somniorum inter-
pretibus, exposuisset, contreritus est,
singula quæque ab illis edoctus: postea
vero Mandanen jam viro maturam, nulli
Medorum suorum, qui ea dignus esset,
tradendam statuit visum hoc reformidans.
Immo ille jungit Persæ cuidam nomine

Cam-

^α ἀπικνεῖσθαι. ^β πόλιν. ^γ ὅτι. ^δ τοῖς. ^ε ἰοῦν. ^ς ὅτι. ^γ τοῖς. ^β αὐτῶν. ^ι ἕκαστον.

Cambyſi, quem compertum habebat familia quidem bona ortum, ceterum ingenio quieto, exiſtimans cum multo infra mediocriſ Medi ſtatum. Primo poſt 108 Cambyſi collocatam filiam anno, viſum alterum vidit: videbatur ei ex genitalibus filię vitis enaſci, quæ omnem occuparet Aſiam. Quod viſum quum retuliſſet ad interpretes ſomniorum, filiam jam partui vicinam ex Perſis arceſſit, eique, quum veniſſet, cuſtodiam apponit, volens quod illa peperiſſet interimere. Etenim magi ſomniorum interpretes viſum illud portendere dicebant Aſtyagi, prolem filię ipſius pro ipſo regnaturam. Hoc igitur cavens Aſtyages, ubi genitus eſt Cyrus, accito Harpago, familiari viro, & inter Medos ſidiſſimo, atque omnium rerum ſuarum procuratori, hæc inquit; Harpage, negotio quod tibi injungo cave abutaris, neque vel me reiicias, vel alios ſumens, poſtea tibiipſi perniciem crees. Capito quem Mandane peperit puerum, in domumque tuam ferens, occidito: poſtmodum quoquo modo voles ipſe ſepelito. Cui reſpondit ille, Orex, neque alias unquam huic viro advertiſti aliquid ingratum; cavemus vero & in poſterum nequid in te delinquamus. Quod ſi tibi cordi eſt hoc ita fieri, oportet pro 109 mea virili parte id industrie exequi. Hæc quum reſpondiſſet Harpagus, eique puerulus ornatus eſſet traditus ad necem, contulit ſe domum ſuens: adienſque uxorem, refert omnem habitum ab Aſtyage ſermone. Ad quem uxor, Quid igitur, inquit, facere tibi in animo eſt? Ego vero (reſpondet vir) non ſicut Aſtyages mandavit, neque ſi deſipiet, pejuſque inſaniet quam nunc inſanit, non tamen huic voluntati parebo, neque ad hanc necem obſequar: multisque de cauſſis eum non occidam, tum quod puer ipſi mihi cognatus eſt, tum quod Aſtyages grandis natu eſt, & virili prole orbus: quo deſuncto, ſi tyrannis ad hanc ejus perventura eſt filiam, cujus nunc filium per me interimit, quid aliud reſtat hinc mihi quam periculum maximum? Enimvero ſecuritatis meæ cauſſa expedit hunc puerum interire, ſed per aliquem ipſius Aſtyagiſ, non per aliquem 110 meorum. Hæc loquutus, e veſtigio nuncium mittit ad bubulcum Aſtyagiſ, quem norat paſcua maxime idonea paſcere, & montes ſeris frequentiſſimos: cui nomen erat

Καμβύσης· τὸ εὖροσκε οἰκίης μὲν ἐόντα ἀγαθῆς, τρεῖς ἢ ἑσυχῆ· πολλῶν ἐνεργεῖ ἀγων αὐτὸν μέσσω ἀνδρὸς Μήδω. Συνοικεῖσθης ἢ τῷ Καμβύσῃ τῷ Μανδάνῃ, ὁ Ἀστυάγης τῷ πρώτῳ ἐτεί εἶδε αἰλλῶν ὄψιν· ἐδόκεε δὲ οἱ ἂν ἐκ τῆς αἰδοῖαν τῆς θυγατρὸς τούτης Φυῖαι ἀμπελον· τὴν ἢ ἀμπελον ἐπιχεῖν τὴν Ἀσίῃ πᾶσιν. ἰδὼν ἢ τῷτο, καὶ ὑπερθέμενον τοῖσι ὀνειροπόλοις, μετεπέμψατο ἐκ τῆς Περσέων τὴν θυγατέρα ἐπιτοκα ὅτι ἐῖσαν. ἀπικόμενον ἢ ἐφύλασσε, βεβλόμενον τὸ γυνάμενον ἐξ αὐτῆς ἀφθέραι· ἐκ γὰρ οἱ τῶν ὄψιν οἱ τῶν μάγων ὀνειροπόλοι ἐσημαίνον ὅτι μέλλοι δὲ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς γένεσθαι βασιλεύσαν ἀντὶ ἐκείνης. ταῦτα δὲ ὡς φυλασσόμενον ὁ Ἀστυάγης, ὡς ἐχέμεν ὁ Κύρῳ, καλέσας Ἄρπαγον, ἀνδρα οἰκίον, καὶ πιστάλον τε Μήδων, καὶ πάντων ἐπιτροπον τῷ ἐωυτῆς, ἐλεγέ οἱ τοιαῦτα· Ἄρπαγε, πρῆγμα τὸ ἂν τοι προσήω, μηδαμῶς ὡς ἀφθέρῃ· μηδὲ ἐμέ τε ὡς ἀφθέρῃ, λη, καὶ ἄλλας ἐλομένῳ, ἐξ ὑτέρης σοι ἐωυτῆς ὡς ἀφθέρῃ. λάβε τὴν Μανδάνην ὅτι ἐτεκε παῖδα. Φέρων ἢ ἐς σεωυτῆς, ἀποκλείων· μὴ ἢ, γὰρ τὸν τῷτῳ ὅτε αὐτὸς βέλεται. ὁ ἢ ἀμείβεσθαι, ὡς βασιλεὺς, ὅτι ἄλλοτε καὶ παρὰ δὲ ἀνδρὶ τῷδε ἄχαρῃ ἔδεν, φυλασσόμεθα ἢ ἐς σε καὶ ἐς τὸ μετέπειτα χρόνον μηδὲν ἐξαμαρτεῖν. ἀλλ' εἰ τοι φίλον τῷτῳ ἔτω γένεσθαι, χρητὴ δὲ τῷτῳ ἐμὸν ὑπηρετεῖσθαι ἐπιτηδεύς. τῷτῳσι ἀμειψόμενον ὁ Ἄρπαγος, ὡς οἱ παρεδόθη τὸ παιδίον κεκοσμημένον τὴν ἐπὶ θανάτῳ, καὶ κλαίων ἐς τὸ οἰκία. παρελθὼν ἢ ἐφραζε τῷ ἐωυτῆς γυναικὶ τὴν πάντῃ Ἀστυάγῃ ῥηθέντα λόγον. ἢ ἢ πρὸς αὐτὸν λέγει, Νυνὶ ὡς τί σοι ἐν νόῳ ἐστὶ ποιεῖν; ὁ ἢ ἀμείβεσθαι· ὅτι ἢ ἐνετέλλετο Ἀστυάγης. Οὐδ' εἰ ὡς ἀφθέρῃ, νήσῃ τε καὶ ἐμείβεσθαι κακίον ἢ νυνὶ μαίνεσθαι, καὶ οἱ ἐγὼ γε προσδοκῶμαι τῇ γνώμῃ, ὅδε ἐς φόνον τοιῶτον ὑποκρήσω. πολλῶν ἢ εἵνεκα ὅτι φονεύσω μιν· καὶ ὅτι αὐτῷ μοι συγχρῆς ἐστὶν ὁ παῖς, καὶ ὅτι Ἀστυάγης μὲν ἐστὶ γέρων, καὶ ἀπαις ἔρσεν γόνυ· εἰ ἢ θελήσῃ τῷτῳ τελευτήσαντ' ἐς πλὴν θυγατέρα τούτῳ ἀναδύσθαι ἢ τυραννίς, ἢς νυνὶ τὸν κρείνῃ δι' ἐμεῖς, ἄλλο τί ἢ λέγειν τὸ ἐν θένει ἐμοὶ κινδύνων ὁ μέγιστος; ἀλλὰ ὅτι μὲν ἀσφαλέῃ εἵνεκα ἐμοὶ, δὲ τῷτῳ τελευτήσαντ' ὅτι πᾶσι· δὲ μὲν τοι τὴν Ἀστυάγῃ, αὐτὸς φονέα γνέσθαι, καὶ μὴ τὸ ἐμὸν. Ταῦτα εἶπε ἐκ αὐτῆς ἁγέλον ἐπέμπε ἐπὶ τῷ βεβλόμενον τῷ Ἀστυάγῃ, τὸ ἐπίστατο νομάς τε ἐπιτηδεωτάτας νέμοντα, καὶ ἔρεα θηρωδέτατα· τῷ ἔνομα ἔω

F 3

Μίτρα-

a ἰδοῖσι. b ἐπίτιμα. c καὶ ἐκ γῆ. d μέλλω. e ἀντὶ ἐκείνου. f ἀφθέρῃ, μηδαμῶς. g ὑτέρης σοι αὐτῆς. h τῇ Μανδάνῃ. i ἐς ἐωυτῆς. k ὡς ἀφθέρῃ. l ταῦτα εἶπας, αὐτῆς. m ἐπὶ τῷ βεβλόμενον τῷ Ἀστυάγῃ.

Μιτραδάτης. σιωοίκεε δὲ ἐν αὐτῷ^α σιωδάλη. ἔνο-
μα δὲ τῇ γυναικὶ ^β τῇ σιωοίκεε, Κυνῶ, κα-
τὰ τὴν Ἑλληνικὴν^β γλῶσσαν· κατὰ δὲ τὴν Μη-
δικὴν, Σπακῶ. τὴν γὰρ κυῶα καλέσκει πάσα
Μῆδοι· αἱ δὲ ὑπάρχειαι εἰσὶ τῶν ὀρέων^γ ἐνθα πᾶς νο-
μός τῶν βουῶν εἶχε ἔστι δὲ ὁ βυκόλιος, πρὸς
βορέῳ τε ἀνέμῳ τῶν Ἀγδατῶν^δ, καὶ πρὸς τὸν
τοῦ Εὐξείνου. πρώτη μὲν γὰρ ἡ Μηδικὴ χώρα πρὸς
Σαυασίων ὀρεινὴ ἐστὶ κατὰ, καὶ ὑψηλὴ τε, καὶ ἰδη-
σι σωηρεφής· ἡ δὲ ἄλλη Μηδικὴ χώρα, ἐπὶ πᾶσι
ἄπειρος. ἐπεὶ ὅν ὁ βυκόλιος παρὰ πολλὰ καλε-
,, ὀμενός ἀπικέιο, ἔλεγε ὁ Ἀρπαγος πᾶδε, Κελῶν
,, σε Ἀστιάγης τὸ παιδίον τῶν λαβόντων, θείναι ἐς
,, τὴν ἐρημότατον τῶν ὀρέων, ὅπως ἂν πάριστα Δα-
,, φθαρῇ. καὶ πᾶδε τοὶ ἐκέλευσε εἰπεῖν, Ἦν μὲν ἂν
,, πολέμους αὐτὸ, ἀλλὰ πῶ τρόπῳ περὶ πύλην,
,, ὁλέθρῳ τῷ κακίῳ σε Δαρδανίῳ. ἐπὶ αὐτῷ δὲ
,, ἐκκείμενον πύργῳ^ε ἐγώ. Ταῦτα ἀκούσας ὁ
βυκόλιος, ἔαναλαβὼν τὸ παιδίον, ἦε τὴν αὐτὴν
ὀπίσω ὁδὸν, καὶ ἀπικνέει^ς ἐς τὴν ἑπαυλιν. τῷ δὲ ἄ-
ρα ἔαυτῷ ἡ γυνὴ ὀπίτεξ^ζ ἔδρα πᾶσαν ἡμέραν,
τότε πως κατὰ δαίμονα τίθει, οἰχομένης τῶν βυ-
κόλων ἐς πόλιν. ἦσαν δὲ ἐν Φροντίδι ἀμφότεροι
ἀλλήλων πέρι· ὁ μὲν, τὸν τόκον τῇ γυναικὶ ἀρρω-
δέων· ἡ δὲ γυνὴ, ὅτι σὺ ἐβόης ὁ Ἀρπαγος μετε-
πέμψατο αὐτῆς τὸν ἄνδρα· ἐπεὶ τε δὲ ἀπονοήσας
ἐπίστη, οἷα ἐξ ἀέλπιδος ἰδοῦσα ἡ γυνὴ, ἄρετο πα-
τέρη, ὅτι μιν ἔτω παρὰ τῶν Ἀρπαγος μεταπέμ-
,, ψαίῳ^ι. ὁ δὲ εἶπε, ὦ γυνὴ, εἰδὼν τε ἐς πόλιν
,, ἐλθὼν ἔηκας τὸ μήτε ἰδεῖν ὄφελον, μήτε κα-
,, τε γνέσθαι ἐς δεσπότης τὰς ἡμετέρας^β. οἶκος μὲν
,, πᾶς Ἀρπαγὸς κλαυθμῷ καλεῖσθαι· ἐγὼ δὲ ἐκ-
,, πλαγίως, ἥτις ἔστω. ὡς δὲ πάριστα ἐσθλόν, ὀρέω
,, παιδίον παρκαίμενον, ἀσπαίρον τε ἔκρουγα-
,, νόμενον, κεκοσμημένον χρυσῷ τε ἔδῃσι ποι-
,, κίλῃ. Ἀρπαγος δὲ ὡς εἶδε με, ἐκέλευε τὴν τα-
,, χίσιν ἀναλαβόντα τὸ παιδίον, οἰχεῖσθαι φέρον-
,, τε, καὶ θείναι ἐνθα θηρωδέεσθαι εἴη τῶν ὀρέων^η.
,, Φᾶς Ἀστιάγης εἶναι τὰ πάντα ὅτι θιγμένον μοι·
,, πολλὰ ἀπλήσας εἰ μὴ σφραγίσαιμι. καὶ ἐγὼ
,, ἀναλαβὼν, ἔφερον, δοκέων τῶν οἰκετῶν
,, εἶναι. καὶ γὰρ ἂν κατέδοξα ἐνθεν γὰρ ^κ ἐ-
,, θάρμεον δὲ ὀρέων χρυσῷ τε ἔειμασι κεκο-
,, σμημένον· πρὸς δὲ, καὶ κλαυθμὸν κατεστῆτα ἔμ-
,, φανεία ἐν Ἀρπαγῷ. καὶ πρὸς αὐτὸν δὴ καὶ ὁδὸν
,, πωτάνομαι τὸ πᾶν λόγον θηροπολῖος, ὅς ἐ-
,, με παρὰ πύλιν^θ ἐξῶ πύλιν, ἐνεχείρισε τὸ βρέ-
,, φος· ὡς ἄρα Μανδάνης τε εἴη πᾶς τῶν Ἀστιά-
,, γων^μ θυγατέρες, καὶ Καμψύσας τῶν Κύρων. καὶ μιν
Ἀστιά-

erat Mitrdates: cuius contubernalis erat
conserva nomine Cyno, Græca lingua;
Medica, Spaco. nam canem Medi spaca
appellant. Locus ubi boum pascua ille
bubulcus habebat, montium radices erant,
ad ventum boream Ecbatanorum, & ad
pontum Euxinum. Hoc enim tractu ad
Saspires vergente, Media valde montosa
est & edita, ac nemoribus frequens, re-
liqua vero Media tota admodum plana.
Hic itaque arcessitus propere quum venis-
set, inquit ad eum Harpagus, Iubet te
Astyages hunc capere infantem, quem in
desertissimo montium exponas, ut celer-
rime pereat. & hæc ut tibi dicerem mi-
hi injunxit; nisi hunc interemeris, sed
aliquo pacto servaveris, pessimo exitio te
occisum iri. expositum inspicere mihi in-
junctum est. Hæc ubi audivit bubulcus, ⁱⁱⁱ
sumpto infante, rediit eadem qua vene-
rat via ad tugurium suum. Ei autem u-
xor sua, quæ per totam diem parturierat,
tunc divinitus enititur filium, quum bu-
bulcus in urbem iret. Ergo utrique mu-
tua tenebantur sollicitudine; hic quidem
uxori parturienti metuens, illa vicissim
marito timens, propterea quod præter
consuetudinem ab Harpago arcessitus es-
set. Ubi autem reversus affuit, cum u-
xor, utpote ex improvise cernens, prior
interrogavit quid ita studiose ipsum Har-
pagus arcessivisset. Cui ille, Uxor, in-
quit, ubi in urbem veni, & vidi & au-
divi quod nec visum oportuit nec agi
circa dominos nostros. Harpagi domus
omnis luctu tenebatur: in quam ego per-
terrefactus simulatque introii, video pu-
erulum in medio positum, palpitantem
vagientemque, auro ac verficolori veste
ornatum. cum Harpagus, ubi me vidit,
jussit celerrime sumere, atque exponen-
dum asportare in montanum locum
quammaxime feris abundantem: dicens
Astyagem esse qui hæc mihi injunge-
ret; magnopere minatus, nisi ea fa-
cerem. Ego acceptum puerum attuli,
ratus alicujus illum domesticorum es-
se; nunquam enim cogitasset, unde e-
rat. Terrebar tamen quod viderem au-
ro vestibulisque ornatum: præterea quod
planctus manifestus fiebat in Harpagi do-
mo. Atqui statim in via rescisco omnem
sermonem ex ministro, qui extra urbem
deducens, mihi infantem tradidit, eum
Mandanes Astyagis natæ & Cambyxis Cy-
ro geniti esse filium, & ab Astyage juberi
in-

^α δὲ τῇ ἐν αὐτῷ. ^β τὴν τῇ Ἑλληνικῇ. ^γ ὀρέων semper. ^δ Ἐκβατάνων. ^ε Δαρδανίῳ. ^ς μετεπέμψατο. ^ζ δε-
φύσας ἡμετέρας. ^η ὀρέων & semper mutat MS. ^θ τὴν πύλιν. ^κ ἐνθεν γυνὴ. ^λ καὶ δὲ. ^μ Ἀστιάγῃ.

112 interfici: atque is hic est. Hæc loquens bubulcus, puerum detectum ostendit: quem illa intuita magnum ac speciosum, genua viri cum lacrymis amplexa, obsecrat ne qua ratione puerum exponat. Hic negare aliter ista fieri posse: superventuros enim ab Harpago speculatores ad rem explorandam; seque, nisi ista exequutus fuerit, miserrime periturum. Mulier ubi viro non persuadet, secunda hæc addit; Quandoquidem te nequeo inducere, ut non exponas, tu vero id facito, si utique necessitas prorsus est aspici puerum expositum. Quoniam ego quoque peperī, peperī autem mortuum; ablatum hunc in vicem expone, & istum ex filia Astyagis, tanquam ex nobis genitum, alamus. Ita neque tu injurius in dominos esse deprehenderis, neque nobis male consuluerimus. Nam & hic qui obiit, regale sepulchrum nanciscetur, & iste qui superest, animam non amittit. Sanequam com-
113 mode visa est bubulco mulier loqui ad præsens tempus: atque ita continuo fecit. Quem puerum necaturus attulerat, cum uxori suæ tradidit: suum autem, qui mortuus erat, acceptum collocavit in eo vase in quo alterum portaverat; omnique alterius pueri cultu ornatum, in desertissimo montium exposuit. triduoque post pueri expositionem, relicto quodam pecuariorum illic ejus custode, in urbem se contulit, & ad domum Harpagi: atque sese paratum illi ostendere pueruli cadaver. Harpagus, missis suorum satellitum fidelissimis, rem per eos inspexit, ac bubulci filiolum sepelivit. Et hic quidem humatus est: alterum vero qui postea Cyrus appellatus est, uxor bubulci adsumptum nutrit, imposito illi alio
114 quopiam ac non Cyri nomine. Qui posteaquam decennis fuit, cum res ista quæ illi talis contigit, palam fecit. Ludebat in pago ubi etiam armenta illa erant, & ludebat cum aliis æqualibus in via; & coludentes pueri elegerunt suum regem esse hunc cognominatum bubulci filium. Ipse igitur ordinabat eos; ut alii domos struerent: alii satellites forent: aliquem quoque eorum, ut oculus regis esset: alii, ut internuncius esset eorum, quæ ad aulam adferebantur, tanquam unicuique munus assignans. Horum puerorum quidam collusor Artembaris filius erat, viri inter Medos clari, quem Cyrus, quod imperata non fecisset, jussit ab aliis pueris apprehendi:

„Αἰσάγης ἐντέλλετο δόπλῳ εἶναι. νῦν τε ὧδε ἐστὶ
Ἄμα ἡ πᾶντα ἔλεγε ὁ βυβύλῳ, καὶ ἐκκαλύψας
ἀπέδεικνυε. ἡ δὲ, ὡς εἶδε τὸ παιδίον μέγα τε
καλὸν, ἀνδρὸς, ἐξήρξε μηδεμίῃ τέχνῃ ἐκφεῖναι μιν. ὁ
δὲ σὺν ἑφ' οἷός τ' εἶναι ἄλλως αὐτὰ ποιεῖν. ὅππ-
φοιτήσῃ γὰρ κατασκόπῃς ἐξ Ἀρπάγου ἐπιφομέ-
νης α· δόπλεεσθαι τε κάκις, ὡς μὴ σφεα ποιή-
σῃ. ὡς δὲ σὺν ἑπ' ἄρα τ' ἀνδρα, δάτεσσ' ἀ-
„ γὰ ἡ γυνὴ παῖδε, ἔπει πόνῳ καὶ δυνάμει σε πεί-
„ σῃν μὴ ἐκφεῖναι, σὺ δὲ ὧδε πείσῃ, εἰ δὴ πᾶσαι
„ ἀνάγκη ὁφθῆναι ἐκκείμενον. τέτοκα γὰρ ἐ-
„ γὰ, τέτοκα δὲ τεθνεὺς· τῆς μὲν φέρων παῖδες·
„ τὴ δὲ τ' Ἀσάγῃ θυγατρὸς πᾶντα ὡς ἐξ ἡμεῶν
„ εὐνοῖα τρέφωμεν. καὶ ἔγωγε σὺ ἀλώσῃ ἀδικέ-
„ ῳν τῆς δεσποτίας, ὅτε ἡμῖν κακῶς βεβηλόμε-
„ να ἔσται. ὁ, τε γὰρ τεθνεὺς βασιλῆος παῖς· κυ-
„ ρῆς, καὶ ὁ πατρὸς σὺν δόπλῳ τὴν ψυχὴν.
Κάτω τε ἔδοξε τῷ βυβύλῳ πρὸς τὰ παρεόντα εὖ
λέγειν ἡ γυνὴ, καὶ αὐτίκα ἐποίησε πᾶντα. τὴ μὲν ἔ-
φερε θανάσιων πᾶντα, τῆς μὲν πατρὸς τῇ
ἐωυτῇ γυναικί. τὴ δὲ ἐωυτῇ ἐντα νεκρὸν λαβὼν
ἔθηκε ἐς τὸ ἄλγος ἐν τῷ ἔφερε τ' ἕτερον. κα-
σμήσας ἡ τῷ κόσμῳ παντὶ τ' ἑτέρῳ παιδὸς, φέ-
ρων ἐς τὸ ἐρημότατον τ' ὀρέων· πηδῇ. ὡς ἡ τρίτη
ἡμέρη τῷ παιδίῳ ἐκκείμενῳ ἐγγερε, ἥτε ἐς πῶ-
λιν ὁ βυβύλῳ, τῶν πᾶντα παρορῶν φύλακον
αὐτὸν καταλιπὼν. ἐλθὼν δὲ ἐς τ' Ἀρπάγου, δόπ-
λεικνύων ἔφη ἐπ' αὐτῷ εἶναι τ' παιδὶς τ' νέκυν.
πέμψας δὲ τὸν Ἀρπάγου τῶν ἐωυτῇ δορυφόρων τῆς
πιστοτίας, εἶδε τε τὰ τέτῳ, καὶ ἔταξε τ' βυ-
βύλῳ τὸ παιδίον. καὶ τὸ μὲν ἐτέθητο β· τὴ δὲ ἔτε-
ρον τέτῳ Κυρον ὀνομαζέμεντα, πατρὸς αὐτοῦ
τρεφε ἡ γυνὴ τ' βυβύλῳ, οὐνόμα αὐτὸ καὶ τὴ
καὶ Κυρον θεμένη. καὶ ὅτε ὡς ἡ δεκάτης ὁ πᾶς,
πῆγμα ἐς αὐτὸν πτόνδε θνόμενον ἐξέφηνέ μιν.
ἐπαίξε ἐν τῇ κώμῃ αὐτῇ ἐν τῇ ἡσυχίᾳ αὐτῇ βυβύ-
λῳ αὐτῇ ἐπαίξε ἡ μὲν ἄλλων ἡλικῶν ἐν ὁδῷ·
καὶ οἱ παῖδες παίζοντες εἰλοντο ἐωυτῶν βασιλέα
εἶναι τῆς δὲ τ' τ' βυβύλῳ ὅππῃ κλησὶν παῖδα.
ὁ δὲ αὐτῶν ἰδέσθαι τῆς μὲν, οἰκίας οἰκοδομῆν,
τῆς δὲ, δορυφόρος εἶναι· τὴ δὲ καὶ πᾶν αὐτῶν
ὁφθαλμὸν βασιλῆος εἶναι· τῷ δὲ πᾶσι, πᾶς ἀγ-
γελίας φέρειν ἰδέσθαι γέρας, ὡς ἐκάστῳ ἔργον
παρορῶν. εἰς δὲ τέτῳ τῶν παιδῶν συμπαί-
ζων, ἐὼν Ἀρτεμῶν τ' πᾶς, ἀνδρὸς δοκίμου
ἐν Μήδοισι· (καὶ γὰρ δὴ ἐποίησε τὸ παρορῶν ἐν
τ' Κύρῳ) ἐκέλευε αὐτὸν τῆς ἄλλων παιδῶν ἀγ-
λαβεῖν.

a καλοφρόνης. b πᾶσα γὰρ ἀνάγκη. c δεσποτίας. d δόπλεος. e ὀρέων. f φύλακα. g ἐπαίξε. h ὅτε δὲ
ἔω. i αὐτίκα. k τὴ δὲ καὶ ὑπ' αὐτίκα. l ἐφίξε. m Ἀρτεμῶν bis.

λαβεῖν^α. πηρομένων δὲ τῶν παίδων, ὁ Κύρου^β τὴν παῖδα τρηχέως κάρτα παείσας μασιγέων· ὁ δὲ, ἐπεὶ τε μεπιση^β πέριξε, ὡς γε δὴ ἀνάγκη ἐαυτῆς παῖδων, μᾶλλον τι παειμήκεε. κατέλθων δὲ εἰς πόλιν, πρὸς τὸν πατέρα δοικιπίζετο τῶν ὑπὸ Κύρου λύτῃσε. λέγων δὲ ὁ Κύρος, (ὁ γὰρ κω^γ λῶ τῆς τῆνομα) ἀλλὰ πρὸς τῆς βακχολας τῆς Ἀστιάγης^γ παιδός. ὁ δὲ Ἀρτεμβάρης ὀργῇ, ὡς εἶχε, ἐλθὼν πρὸς τὴν Ἀστιάγην, καὶ ἅμα ἀγομεν^δ τὴν παῖδα, ἀνάρσια πρήγματα „ ἔφη πεπονθέναι, λέγων, ὦ βασιλεῦ, ὑπὸ „ τῶν σὺ δέλεις, βακχολας δὲ παιδός, ὧδε παει- „ βόμισμα (δεικνύς τῃ παιδὸς τὰς ὤμους.) Ἀ- „ κέσας ἢ καὶ ἰδὼν ὁ Ἀστιάγης, θελὼν πτωρῆσαι τῷ παιδί πρὸς τὸν Ἀρτεμβάρην^ε ἕνεκα, με- „ πεμπετο τὸν τε βακχολον καὶ τὴν παῖδα. ἐπεὶ τε δὲ παρήσαν ἀμφοτέροι, βλέψας πρὸς τὸν Κύρον ὁ Ἀ- „ στιάγης ἔφη, Σὺ δὲ ἔων τῶν πρὸς ἐόν^ζ „ πῶς, ἐπὶ λημῶν τὴν δὲ παῖδα ἐόν^ζ πρῶτα παρ’ ἐμοὶ ἀεικέη^ς τῶνδε παεισῶν; ὁ δὲ ἀμεί- „ βει^ς ὧδε, ὦ δέσποτα, ἐγὼ πάντα τῶν ἐπὶ „ σὺ δίκη. οἱ γὰρ με ἐκ τῆς κώμης παῖδες, „ τῶν ὧδε λῶ, παίζοντες, σφίον αὐτῶν ἐξήσαν- „ το βασιλέα ἐδόκεον γὰρ σφί εἶναι ἐς τῆς ὀπ- „ τηδεώτα^ς. οἱ μὲν νῦν ἄλλοι παῖδες τῆς ὀπ- „ τασόμενα ἐπιτίλον, ἔτ^ς δὲ ἀνηκέστες περὶ „ λόγον εἶχε ἔδνα· ἐς ὃ ἔλαβε τῶν δίκων. εἰ „ ὧν δὴ τῶνδε εἶνεκα ἀξίος τῶν κακῶν εἰμι, ὧδε τι „ πάρειμι. Ταῦτα λέγων^ς τῇ παιδὸς, τὴν Ἀσ- „ τιάγην ἐστὶ ἀνάγνωσις αὐτῆς· καὶ οἱ ὅ, τε χαρμυλῆς^ς „ πρὸς ὅπας πρὸς Φέρεον^ς ἐδόκεε ἐς αὐτὰς^δ, καὶ ἡ „ ὑπόκρισις ἐλάττωσεν εἶναι, ὅ, τε χρόνον^ς τὴν „ ἐκείνη^ς τῇ ἡλικίᾳ τῇ παιδὸς ἐδόκεε συμβαί- „ νην. ἐκπαλαγίς ἢ τέτοις, ὅτι χρόνον ἀφροσύνης „ λῶ. μόγις ἢ δὴ κατεάνειχθης, εἶπε (θελὼν ἐκ- „ πῆσαι τὴν Ἀρτεμβάρην, ἵνα τὴν βακχολον μῆνον „ λαβὼν βασιλεύῃ) Ἀρτεμβάρης, ἐγὼ πάντα „ ποιήσω, ὥς σε ἔτ^ς παῖδα^ς ἢ τὸν μηδὲν ὀπ- „ μέμεθα. τὴν μὲν δὲ Ἀρτεμβάρην πέμπει^ς τὴν „ Κύρον ἦγον εἰσὼ οἱ θεράπνηες, κελύσαν^ς τὴν „ Ἀστιάγην. ἐπεὶ ἢ ὑπελέλθῃ ὁ βακχολος μὲν^ς, „ μὲνόντες τῶνδε ὁ αὐτὸν εἶρετο ὁ Ἀστιάγης, κόπτον λα- „ βὼν τὴν παῖδα, καὶ τίς εἴη ὁ πρὸς δέξ. ὁ δὲ ἐξ ἐαυτῆς τε „ ἔφη γεγονέναι, καὶ τῶν τεκόντων αὐτὸν εἶναι παρ’ ἐαυ- „ τῷ Ἀστιάγῃ δὲ μιν σὺν εὐ^ς βαλδύει^ς ἔφη, ὀπ- „ τημέοντα ἐς ἀνάγκας μεγάλας ἀπικνέει^ς. ἅμα „ τε λέγων ταῦτα, ἐσήμεινε τοῖσι δορυφόροις λα- „ βάνην αὐτὸν. ὁ δὲ, ἀγόμενος^ς ἐς τὰς ἀνάγκας, „ οὕτω δὲ ἔφαινε τὴν ἐόν^ς λόγον. ἀρχόμενος^ς δὲ

hendi: & quum illi paruissent, aspere ad-
modum verberibus affecit. Quæ puer
tanquam se indigna passus, iniquissimo
animo ferens, ubi primum dimissus est,
in urbem reversus ad patrem ea quæ à
Cyro pertulisset deploravit: non tamen
Cyrum nominans (nondum enim ejus
hoc erat nomen,) sed ab filio bubulci
Astyagis. Artembares, ut erat ira perci-
tus, ad Astyagem ducens filium secum
contendit: & rem intolerandam passum
esse inquit, ejusque humeros osten-
dens, O rex, sic insultatur (ait) nobis
ab servi tui, ejusque bubulci filio. Au-
diens hæc atque cernens Astyages, vo-
lens Artembaris honoris gratia ulcisci
puerum, jussit arceffi bubulcum & fi-
lium. Qui quum ambo adfuissent, in-
tuens in Cyrum Astyages, Tunc (in-
quit) hoc tali patre genitus, ausus es
hujus filium, viri apud me primarii,
tam indignis concidere verberibus? Cui
vicissim ille, Istud, inquit, ô here,
huic ego jure feci. pueri enim ex hoc
pago, quorum hic unus erat, me re-
gem suum ludentes constituerant: quip-
pe qui videbar eis ad hoc maxime esse ido-
neus. At iste, quum ceteri omnes pueri
jussis obtemperarent, audiens dicto esse
nolebat, ac nihili faciebat: propter quod
pœnas dedit. Quod si ego propterea ullo
malo sum dignus, hîc tibi præsto sum.
Hæc loquente puero, subiit Astyagi re-
cognitio ejus, visaque ipsi est figura oris
admoventi ad ipsos, & gestus esse libera-
lior, & tempus expositionis cum pueri
ætate congruere. His percussus Astya-
ges, aliquandiu sine voce mansit. vixque
tandem ad se reversus, volens à se Ar-
tembarem dimittere, ut bubulcum sub-
motis arbitris rimaretur, Ego (inquit)
Artembares, efficiam ut tu & filius tu-
us ob hoc nihil conqueramini. Dimis-
so igitur Artembare, & regis jussu per
famulos Cyro introducto, bubulcum,
qui solus erat relictus, ipse solus per-
contatur, unde puerum accepisset, quis-
ve ei tradidisset. Ille ex se genitum re-
spondere, & genitricem ejus apud se
etiamnum esse. Astyages dicere, non
bene sibi illum consulere, qui cuperet
ad ingentes devenire necessitates. Si-
mulque hæc dicens, satellitibus innuit ut
prehenderent ipsum. Hic autem ad ne-
cessitates reductus, ita demum rem ut erat
patefecit: ab initioque exorsus, vera re-
feren-

a ἀφελαιέν. b ἐμεινθ. c ἀεική. d ὡς ἐαυτὸν. e ἐλθέτω. f ὡς τὴν παῖδα. g μεταβίβει τὰς.

ferendo, descendit ad preces & petendam
117 sibi veniam. Bubulco veritatem eloquuto, Astyages minorem quoque jam ejus curam habuit; sed Harpagum, cui valde succensebat, vocari à satellitibus jussit. Quem, ubi adfuit, percontatur Astyages, Harpage, qua nece interemisti quem tibi tradidi puerum è filia mea genitum? Harpagus (ut vidit bubulcum intus esse) noluit tergiversari mendacio, ne argumentis convinceretur: sed ita respondit, Ego posteaquam infantem accepi, rex, cogitavi quo pacto voluntati tuæ satisfacerem: & tamen, quum ad te delicti infons extitissim, ne forem aut filia tuæ aut tibi ipsi carnifex. ideoque ita statui agendum: Arcessito huic bubulco infantem tradidi, inquitens te esse qui juberet illum interficere. In quo dicendo mentitus non sum. tu enim ita præceperas. Nihilominus huic puerum trado hac lege: jussi exponere cum in deserto monte, & perstare observantem tantisper dum expirasset: comminatus isti extrema quæque nisi hæc effecta reddidisset. Ubi hic fecit imperata, & infans obiit, missis eunuchorum fidissimis, & per eosdem vidi & eum sepelivi. Ita res habet, ô rex: atque hac morte defunctus est puer. Et
118 Harpagus quidem rectam habuit orationem. Astyages autem dissimulata quaili infensus erat bile ob id quod contigerat, primum rem ei vicissim enarrat quemadmodum ipse ex bubulco audierat: deinde narratione sic repetita, illuc devenit ut diceret, Puer vivit, & quod accidit, bene habet. De eo enim (inquit) quod in hoc puero factum esset, valde laborabam, & à filia mea infimulatus, haud leviter ferebam. Igitur in bonum conversa fortuna, tum filium tuum mitte ad puerum hunc qui recens venit: tum vero ad coenam mihi adesto; siquidem constitui pro salvo puero diis, quibus honor hic convenit, sacrificare. Harpagus quidem,
119 quum hæc audisset, adorato rege, ac sibi majorem in modum gratulatus, quod peccatum suum commode cessisset, & propter sortem prosperam ad convivium vocaretur, domum abiit. Quam ingressus, properanter filium, qui ipsi unus solus erat tredecim circiter natus annos, eum emit tit jubens ire ad regiam Astyagis, & exequi quodcunque ille imperaret. Ipse gestiens, quid sibi evenisset uxori ex-

αὐτὸν δὲ χεῖρας, διεξήλθε, τῇ ἀληθείᾳ χρεώμενος· καὶ
κατέβαινε εἰς λιπὰς τε, καὶ συγγνώμῃν ἐαυτῷ κε-
λεύων· ἔχον αὐτόν. Ἀστιάγης δ', ὅτι μὲν βεβήκει
τὴν ἀληθείαν ἐκφώνων, λόγον ἤδη ἔελασσε
ἐποιέον· Ἀρπάγῳ δ' ἔμεγαλως μεμφόμενος,
καλέσεν αὐτὸν τὰς δορυφόρους ἐκέλευε. ὡς δὲ οἱ
περὶ τὸν Ἀρπάγον, εἰρετό μιν ὁ Ἀστιάγης, Ἀρ-
παγε, τὴν δὴ μόρῳ τὸ παιδίον κατεχρήσατο, τὸν
τοὶ παρέδωκα ἐκ θυγατρὸς γεγονότα τὸ ἐμῆς; ὁ δ'
Ἀρπάγος ὡς εἶδε τὸν βεβήκον ἐνδὸν εὐόντα, καὶ τρέ-
πῃ ὅτι ψεύδεα εἶδεν, ἵνα μὴ ἐλεγχόμενος ἀ-
λίσκηται· ἀλλὰ λέγει ταῦτε, ὦ βασιλεῦ, ἐπεὶ τε
παρέλαβον τὸ παιδίον, ἐβέβηκον σκοπῶν ὅπως
σοὶ τε ποιῶ καὶ νόον, καὶ ἐγὼ παρὲς σε γηόμε-
νον ἀναμάρτητον, μήτε θυγατρὶ τῇ σῇ, μήτε
αὐτῷ σοὶ εἰλῶ αὐθηνῆς. ποιῶ δὲ ὡς καλέσας τὸν
βεβήκον τόνδε, ὡς δίδωμι τὸ παιδίον, φᾶς σέ
τε εἶναι τὸν κελδόντα δοκίειν αὐτόν. καὶ λέγων ἔ-
παυσε, σὺν ἐψεύδομένῳ, σὺ γὰρ ἐνείλεο ἔγωγε.
ὡς δὲ δίδωμι μέντοι τῷδε κατὰ ταῦτε, ἐντελέμενος
θεῖναι μιν εἰς ἔρημον ὄρεον, καὶ ὡς δεικνύμενος
φύλακας αὐτοῦ· ὅτι τὸν ἐλεγχόμενον παντὶ
τῷδε, ὡς μὴ ταῦτε ὁπτιτελέα ποιήσῃ. ἐπεὶ δὲ
ποιήσας τὸν κελδόμενον, ἐτελέθησε τὸ
παιδίον, πέμψας τὸν δυνάστην τὰς πιστάτας, καὶ εἰ-
δὸν δὲ ἐκείνων, καὶ ἔπαυσε μιν. ἔτις ἔαγε, ὦ βα-
σιλεῦ, ὡς ἔπαυσε τὸν κελδόντα τὸν καὶ ποιῶ μόρῳ
ἐχρήσατο ὁ παῖς. Ἀρπάγος μὲν δὴ τὸ ἰδίῳ ἐφάνη
λόγον. Ἀστιάγης δὲ, κρύπτων τὸν οἱ ἐνείχετο· χόλον
δὲ τὸ γεγονός, πρῶτα μὲν κατὰπερ ἤκουσε αὐτὸς
παρὲς ἔμεγαλως τὸ πῆγμα, πάλιν ἀπηγγέλλον τῷ
Ἀρπάγῳ· μὴ δὲ, ὡς οἱ ἐπαλλογῆτο, κατέβαινε
λέγων ὡς παρὲς τε ὁ παῖς, καὶ τὸ γεγονός ἐχθρὸν καλῶς.
τῷ τε γὰρ πεποιημένῳ (ἐφ' ἡ λέγων) ἐς τὸ πᾶν
τῶν ἐκαμνον μεγάλως, καὶ θυγατρὶ τῇ ἐμῇ δα-
δὲ βεβημένῳ, σὺν ἐν ἐλαφρῷ ἐπιδύμῳ. ὡς ὡν
τὸ τύχης εὐμετεσώσης, τῶν μὲν, τὸ σεαυτῷ παῖ-
δα δὲ δοκίμῳ ὡς τὸ πᾶν τὸν νεήλυδα· τῶν δὲ
(σῶσρα ἔπαυσε γὰρ μέλλω θύειν τοῖσι θεῶν τιμῇ
αὐτῇ προσκείμεν) πάροδόν μοι ὅτι δειπνον.
Ἀρπάγος μὲν, ὡς ἤκουσε ταῦτα, προσκυνησας, καὶ
μεγάλα ποιησάμενος ὅτι τε ἡ ἀμαρτία οἱ ἐς θεῶν
ἐγγένει, καὶ ὅτι ὁπτι τύχῃσι χρησῆται ὅτι δειπνον
ἐκέκλητο, ἥτις ἐς τὴν οἰκίαν. ἐσελθὼν δὲ τὴν πα-
τρίαν, ὡς γὰρ οἱ παῖς εἰς μουσῶν, ἔτα τρία
καὶ δέκα καὶ μάστιγα γεγονώς, τῶν ἐκπέμψῃ,
εἶναι τε κελδόντα ἐς Ἀστιάγην, καὶ ποιέον ὅ
τι αὐτὸν ἐκείνῳ κελδοί. αὐτὸς δὲ εὐεχάρης
εἶναι, φράζει τῇ γυναικὶ τὰ συγκυρήσαντα.

G

Ἀστιά-

Ἀστιάγης δὲ, ὡς οἱ ἀπικέτω ὁ Ἀρπάγος πῶς, σφάζας αὐτὸν, καὶ κατὰ μέλεα διελὼν, τὰ μὲν ὤπλησε, τὰ δὲ ἔψησε τῇ κρεῶν. εὐτυχία δὲ ποιησάμενος, εἶχε ἐπιμα. ἐπεῖτε δὲ, τῇ ὥρῃς γινομένης ἔδειπνε, παρήσαν οἱ τε ἄλλοι δαιτυμόνες, καὶ ὁ Ἀρπάγος, τοῖσι μὲν ἄλλοισι καὶ αὐτῷ Ἀστιάγῃ παρέλθοντο τραπέζῃσι ὀπιπλάσι^β μηλίων κρεῶν. Ἀρπάγῳ δὲ, ἔπειτα παῖδος ἔειπεν^γ, πολλὴ κεφαλῆς τε^δ καὶ ἁκρῶν χειρῶν τε καὶ ποδῶν, τὰλλα πάντα. ταῦτα δὲ χωρὶς ἔκκετο ὅππῃ κανέω κατακεκαλυμμένα. ὡς δὲ τῷ Ἀρπάγῳ ἐδόκεε ἄλλῃς ἔχον τῇ βορῇς, Ἀστιάγης εἰρεῖό μιν εἰ ἡδεῖν πὶ τῇ θοῇ. Φαμένους δὲ Ἀρπάγος καὶ κάρτε ἡδύναι, παρέφερον τοῖσι προσέκειτο τῇ κεφαλῇ τῇ παιδὸς κατακεκαλυμμένῃ, καὶ τὰς χεῖρας καὶ τοὺς ποδας. Ἀρπάγον δὲ ἐκέλευον προσέειπεν κατακαλύπτειν τε καὶ λαβεῖν τὸ βέλε^ε αὐτῶν. πῆλθεν^{στ} δὲ ὁ Ἀρπάγος, καὶ κατακαλύπτων, ὅρῃ ἔπειτα τὸν λείμμα^ζ ἰδὼν ἦ, ἥτε ἐξεπλάγη, ἐντὸς τε εἰωυτῇ γινέ^η. εἶρετο ἦ αὐτὸν ὁ Ἀστιάγης εἰ γινώσκου ὅτι θηρίῳ κρέα βεβράκει^ς. ὁ ἦ γινώσκων ἔφη, καὶ ἀρεστὸν εἶναι πᾶν τὸ ἂν βασιλεὺς ἔρδῃ^β. τότε οἱ ἦ ἀμειψάμενος, καὶ ἀναλαβὼν τὰ λοιπὰ τῶν κρεῶν, ἥτε ἐς τὰ οἰκία. ἐνθεῦτεν ἦ ἔμελλε (ὡς ἐγὼ δοκέω) αἰλίστας θάψαι τὰ πάντα. Ἀρπάγῳ μὲν Ἀστιάγης δίκλιν ταύτην^η ἐπέθηκε. Κύρῃ ἦ πῆρ βελδύων, ἐκάλεε τοὺς αὐτὰς τῇ μάγων οἱ τὸ ἐνύπνιον οἱ πάντῃ ἐκριναν. ἀπικόμενος ἦ εἶρετο ὁ Ἀστιάγης τῇ ἐκρινάν οἱ τῶν ὄψιν. οἱ ἦ κατὰ ταύτῃ εἶπαν, λέγοντες ὡς βασιλεύουσι γελῶν τῇ παιδὶ εἰ ἐπέζωσεν^ι, καὶ μὴ ἀπέθανε πῶς, τερων. ὁ δὲ ἀμειβεσθαι αὐτὰς πῶςδε, ἔστι τε „ὁ πῶς ἐπείσσει. καὶ μιν ἐπ’ ἀρχῇ διαβίωμενον οἱ ἐκ τῇ κόμῃς πῶδες ἐσήσαντο βασιλέα. „ὁ δὲ, πάντα ὅσπερ οἱ ἀληθεῖ λόγῳ βασιλῆες, „ἐτελέωσε ποιήσας. καὶ γὰρ δορυφόρος, καὶ θυρωρός, καὶ ἀγγελιοφόρος, καὶ τὰ λοιπὰ πάντα διατάξας ἤρχε. καὶ νῦν ἐς τί ὑμῖν πῶς, πῶς φαίνεται φέρειν; εἶπαν οἱ μάγοι, εἰ μὲν „πείσσει τε, καὶ ἐβασίλευσε ὁ πῶς μὴ ἐκ προσνοῖς πινος, θάρσος τε τῶν εἰνεκα, καὶ θυμὸν ἔχε ἀγαθόν. καὶ γὰρ ἐπὶ πᾶσι τὸν ἀρχεῖ. „πῶς σμικρὰ γὰρ καὶ τῇ λογίων ἡμῖν ἐνία^κ κεχωρηκε. καὶ τὰ γε τῇ ὀνειράτων ἐχόμενα, τε „λέως ἐς ἀσθενέας ἐρχεται. ἀμειβεσθαι Ἀστιάγης „πῶςδε καὶ αὐτὸς, ὅτι μάγοι, πάντῃ παλῆστος „γνώμῃ^λ εἰμὶ, βασιλῆ^μ ὀνομασθέντι^ν ἔπειτα

ponit. Ejus porro filium, ubi advenit, Astyages jugulatum membratim concidens partem carniū tostruit, partem elixavit, & probe apparatus in promptu habuit. Dehinc sub horam cœnæ, postquam adfuerunt cum ceteri convivæ, tum vero Harpagus; convivis quidem aliis atque ipsi Astyagi mensæ appositæ sunt ovilla refertæ carne: Harpago autem, præter caput & manus extremas ac pedes, reliquis omnibus filii sui partibus. nam illa in canistro bene operta, separatim reposita erant. Eum autem, postquam satis pastus illo cibo videbatur, Astyages interrogat nunquid sit illis oblectatus epulis. Se vero valde oblectatum dicenti Harpago, ii quibus negotium erat datum, adferunt caput filii cum extremis manibus ac pedibus testum: & adstantes jubent eum detegere, ac sumere quod vellet ex iis. Harpagus obtemperans, ubi detexit, cernit reliquias filii. non tamen eos spectaculo consternatus est, & sui compos mansit. Sed percontanti Astyagi nunquid agnosceret cujus feræ carne pastus esset, se agnoscere respondit, & quicquid rex ageret, placere. Hoc reddito responso, receptisque reliquiis carniū, domum abiit, eas (ut ego opinor) illic collectas humaturus. Et Harpagum quidem hac re ultione Astyages insequutus est. De Cyro autem deliberans, eosdem ex magis arcessivit, qui fuerant ipsius somnium sic interpretati. Postquam venerunt, sciscitatur eos, quomodo sibi visum illud essent interpretati. Illi juxta eandem sententiam affirmarunt dicentes puerum illum debere regnare, si superstes esset, nec prius obiisset. Atqui puer & vivit & incolumis est, Astyages excepit, & quum ipsum ruri agentem pueri ejus pagi delegissent regem, quæ fiunt ab iustis regibus, ea omnia hic perfecit. Nam satellitibus, janitoribus, internunciis, ac ceteris officiis institutis, imperium exercuit: quæ vobis quò nunc videntur spectare? Siquidem superest puer (magi respondent) atque regnavit non ex aliqua industria, confidito ob id, ac bono esto animo. Non enim adhuc regnabit iterum. Nam quædam vaticinia nobis in exigua cesserunt, & quæ adnexa sunt somniis etiam ad prorsus imbecillum deveniunt. Ego (inquit Astyages respondens) istius, ὁ magi, prorsus sum sententiæ, puero rege nominato fidem

a ἔπειτα β. b τραπέζῃσι ὀπιπλάσι. c ἔπειτα παῖδος. d πολλὴ κεφαλῆς. e αὐτίκα. f βεβράκει. g ἔρδῃ. h τοιαύτω. i ἐπέζωσεν. k ἡμῖν. l πῶςδε. m ὀνομασθέντι.

Astyagis & magorum consultatio, unde Cyrus missus in Persas ad suos parentes. Fama de cane nutrice.

CLIO, LIBER I.

51

fidem somnii impletam esse, nihilque mihi amplius eum puerum esse reformidandum. Vos tamen probe circumspicientes, quænam futura sint & meæ domui & vobis tutissima, consulite. Ad hæc magi, Nostra etiam, ô rex, (inquiunt) magni interest, tuum stare principatum: alioquin enim alienatur ad hunc puerum, qui Persa est, transgressus, & nos quoque qui Medii sumus, in servitutem redigemur, & quum simus extranei, nullius erimus apud Persas pretii: te autem regnante, qui popularis noster es, tum ex parte imperamus, tum magnos abs te honores obtinemus. Quo magis omnino per nos & tibi & regno tuo prospiciendum est, & nunc, siquid cerneremus timendum, universum tibi ante aperiremus: verum quum in rem frivolam nunc evaserit somnium, & ipsi confidimus, & te itidem alia hæc hortamur, ut hunc ableges puerum ab oculis tuis in Persidem ad parentes. His auditis

121 Astyages gavisus est: accitoque Cyro hæc inquit, O puer, quum ego propter quandam haud perfectam somnii visionem in te fuisset injurius, tuo tamen ipsius fato superites es. Nunc itaque lætus ad Persas ito cum iis quos ad te deducendum mittam. Eo perveniens, parentes tuos offendes; nequaquam similes forti quæ est Mitradata bubulci, & uxoris ejus. Hæc loquutus

122 Astyages, Cyrum dimittit. Quem ad domum Cambyfis reversum acceperunt sui parentes, & audita re vehementer amplexari sunt, ut quem statim mortem obiisse sciebant. Sciscitabantur igitur quonam modo superstes esset. Hic se vero ait eos antea non novisse, & in plurimo errore versatum fuisse: inter viam tamen omne suum infortunium audisse. credidisse enim se bubulci Astyagis esse filium: verum in illo itinere omnem rem gestam, ab iis qui ipsum deduxerant accepisse. Commemorabat autem se ab uxore bubulci fuisse educatum, semper eam laudibus prosequens, ita ut in ejus sermone primas ferret Cyno. Quod nomen accipientes ejus parentes, ut magis divinitus videretur Persis filius fuisse ipsis servatus, divulgant, à cane Cyrum, quum esset expositus, fuisse educatum. unde hæc opinio emanavit. Ubi Cyrus in virilem adole-

123 vit ætatem, & inter æquales robustissimus evasit & amænissimus, urgebat eum Harpagus dona mittendo, Astyagis ulciscendi cupidus. Nam ab sese, qui pri-

παῖδος, ἐξήκειν τε τ' ὄνειρον, καὶ μοι τ' παῖ-
„δα τῶτον εἶναι δαίμον ὁδὸν ἐπὶ. ὅμως μὲν γέ
„τοι^a συμβαλῶσά τέ μοι, εὖ περικειψάμε-
„νοι, τὰ μέλλει ἀσφαλές εἶναι οἴκῳ τε τῷ
ἐμῷ καὶ ὑμῖν. εἶπαν πρὸς ταῦτα οἱ μάγοι,
„ὦ βασιλεῦ, καὶ αὐτοῖσι^c ἡμῖν παρὲς πολλὰ
„ἐστὶ κατὰρθεύσασθαι ἀρχὴν τὴν σέῳ. κείνως μὲν
„γὰρ ἀλλοτρεῖσθαι, ἐς τ' παῖδα τῶτον παρέουσθαι
„έόντα Πέρσῳ. καὶ ἡμεῖς έόντες Μῆδοι, δελοῦ-
„μεθά τέ, καὶ λόγῳ οὐδένος γινόμεθα πρὸς Περ-
„σέων, έόντες ξείνοι. σέο δὲ ἐνεστώτος βασι-
„λῆ^θ, έόν^θ πολίτῃ, καὶ ἀρχομεν τὸ μέ-
„ρ^θ, καὶ πῶς πρὸς σέο μεγάλας ἔχομεν.
„οὕτω ὦν πάντως ἡμῖν σέο καὶ^b τ' ὅς δέχῃς
„προσπίεον ἐστὶ καὶ νῦν εἰ φοβερὸν τι ἐωρῶμεν,
„πάν ἂν σοι προσφράζομεν. νῦν δὲ δόποσῃ-
„ψαν^θ πῦ ἐνυπνίᾳ ἐς Φαῦλον^c, αὐτοί τε
„ἰκνέσθμεν, καὶ σοι ἕτερα τοιαῦτα παρὰ κε-
„λεύομεθα^d. τ' δὲ παῖδα τοῦτον ἐξ ὀφθαλμῶν
„δόποσῃ ψαίᾳ ἐς Πέρσας τε καὶ τὰς γινάμενας.
Αἰγύπτιος ταῦτα ὁ Ἀστυάγης, ἐχάρη τε. καὶ κα-
„λέσας τ' Κύρον, ἔλεγε οἱ παῖδε^e, ὦ παῖ, σέ
„γὰρ ἐγὼ δὲ ὄψιν ὀνείρου ἔ πελέω ἡδίκηον, τῇ
„σεωυτὲ δὲ μοίρῃ παρῆς. νῦν ὦν ἴθι χαίρων ἐς
„Πέρσας. πομπὰς δὲ ἐγὼ ἅμα πέμψω. ἐλ-
„θὼν δὲ ἐκεί, πατέρα τε καὶ μητέρα δόρῃς,
„ἔ κατὰ Μιτραδάτῃ τε τ' βερέλῳ καὶ τῷ
„γυναικὶ αὐτοῦ. ταῦτα εἶπας ὁ Ἀστυάγης, δόπο-
„πέμπῃ τ' Κύρον. νοσήσαντα δὲ μιν ἐς τ' Καμβύ-
„σῳ τὰ οἰκία, ἐδέξαντο οἱ γινάμενοι. καὶ δεξά-
„μενοι, ὡς ἐπίθῃσι, μεγάλως ἀσπάζοντο^f, οἷα
δὴ ὀπίσσεσθαι αὐτὰ τότε τελευτήσαν. ἰστέον
τε ὅτεω τρόπῳ περικύβητο. ὁ δὲ σφι ἔλεγε, Φάς
„πρὸς μὲν σὲ εἶδέναι, ἀλλὰ ἡμαρτηκέναι παλᾶ-
„σον. καὶ ἰδὼν δὲ πυθέσθαι πάντων τὴν ἐωυτὲ πᾶ-
„θην. ὀπίσσεσθαι μὲν γὰρ ὡς βερέλῳ τῷ Ἀστυάγε^θ
εἶη παῖς. δόπο δὲ τ' κείθεν ὁδὸν τ' πάντα λόγον
τ' πομπῶν πυθέσθαι. τραφίλῳ δὲ ἔλεγε ἱστέον^g
τῷ βερέλῳ γυναικὸς. ἦν τε παύτῃ αἰνέων Διὰ-
„παντὸς. ὡς τί οἱ ἐν τῷ λόγῳ τὰ πάντα ἡκυώ.
οἱ δὲ πολλὰς παρὰ λαβόντες τὸ οὖνομα τῶτο, (ἵ-
να ἡστέως δοκῇ πῖσι Πέρσῃσι παρῆσθαι σφι ὁ
παῖς) κατέβαλον Φάπιν ὡς ἐκκείμενον Κύρον
κύων ἐξέθρεψε. ἐνθεῦπεν μὲν ἡ Φάπιν αὐτὴ κε-
χωρήκει. Κύρῳ δὲ ἀνδρωμένῳ, καὶ έόντι τ' ἡ-
λίκων ἀνδρεοφάτῳ καὶ προσφιλέσασθαι, προσ-
έκειτο ὁ Ἀρπαγ^θ, δῶρα πέμπων, πῖσας
Ἀστυάγεα ὀπίσσεσθαι. ἀπ' ἐωυτὲ γὰρ έόν^θ ἰδι-
ωπῶ

G 2

a ῥῶτοι. b σέο τε καὶ. c φλαῦρον. d ἀφελόμεθα. e οἱ τοιαῦτα. f ἀσπάζοντο.

ὥτω σὺ ἐνέωρα πικρῶν ἐσμένων ἐς Ἀστυά-
γα· Κύρον δ' ὁρέων ὅππῃσι φέρονται, ἐπιείσο
σύμμαχον, τὰς πάσας τὰς Κύρῳ τῇσι ἐαυτῶν
ὁμοιόμενον. πρὸ δὲ πὶ τῶν ταῦτε οἱ κατ' ἐ-
ργαστο· ἐόντι τῷ Ἀστυάγῃ πικρῶ ἐς τὰς Μη-
δας, συμμίσγων ἐνὶ ἐκάστῳ ὁ Ἄρπαγος τῷ
πρώτων Μήδων, ἀνέπθη ὡς καὶ Κύρον παρ-
ουσιμένους, Ἀστυάγα παῦσαι τὴν βασιλείαν. κα-
τεργασμένους δὲ οἱ τῶν, καὶ ἐόντι ἐπίμῃ, ἔ-
τω δὴ τῷ Κύρῳ ἀφαισώμενον ἐν Πέρσῃσι βε-
λόμενον ὁ Ἄρπαγος δηλώσει τὴν ἐαυτῶν γνώ-
μην, ἄλλως μὲν ἐδάμασσε εἶχε, ἅτε τῶν ὁδῶν
φυλασσομένων· ὃ δ' ὅππῃσι χεῖρα ποιοῦντε· λα-
γῶν μηχανησάμενον, καὶ ἀναχίτας τῶν τὴν
χέρηρα, καὶ οὐδὲν δόλοισι, ὡς δ' εἶχε, οὐ-
τω ἐσέφηκε βιβλίον, χεῖρας καὶ οἱ ἐδόκει.
δοτρίαν δ' ὃ τοῦ λαγοῦ τὴν χέρηρα, καὶ δι-
κτυαδοῖς, ἅτε θηροφίλῃ, τῶν οἰκείων τῷ πατρὶ
τάτω, ἀπέστειλε ἐς τοὺς Πέρσας· ἐντελέμενος
οἱ δότῳ γλώσσης, διδόντα τὸν λαγὸν Κύρῳ ἐπι-
πεῖν, αὐτοχέρη· μὴν διελεῖν, καὶ μηδένα οἱ
ταῦτα ποιοῦντι παρεῖναι. Ταῦτα δ' ὃν ὅππῃσι
λέα ἐγένετο· καὶ ὁ Κύρος ὡς ἀλαβῶν τὸν λαγὸν
ἀνέλαστο. ὅταν δ' ἐν αὐτῷ τὸ βιβλίον ἐνέον, λα-
βῶν ἐπελέγετο. τὰ δ' ὅππῃσι χεῖρας ἔλεγε ταῦτε, ὅτι
„παῖ Καμβύσῳ, σὲ γὰρ θεοὶ ἐπορεύσιν· ὃ γὰρ
„ἀν καὶ ἐς ποσὶν τύχης ἀπικέσθαι. σὺ νῦν Ἀ-
„στυάγα τὸν πατέρα σου φονέα ποιεῖς. καὶ ἂν μὲν γὰρ
„τὸν τῶν πατρῶν πύθνηται, τὸ δ' καὶ
„θεοὺς περὶ ἐμὲ ἐπείσῃς. τὰ σε· ἐπεὶ πάλα δοκέω
„πάντα ἐκμεμαθηκέναι, ὅσοι περὶ αὐτὸν πέρι, ὡς
„ἐπείσῃς, καὶ οἷα ἐγὼ ὑπὸ Ἀστυάγῃ πέπονθα·
„ὅτι σε σὺν ἀπείκεινα, ἀλλὰ ἐδῶκα τῷ βελόλῳ.
„σὺ νῦν μὲν βούλῃ ἐμοὶ πείθεσθαι, τὸν περὶ Ἀστυάγῃ
„ἀρχὴ χώρης, πάσης ἀπάσης ἀρχῆς. Πέρσας
„γὰρ ἀναπέσεις ἀπείσας, ἐρατηλάτεις ὅππῃσι Μη-
„δας. καὶ μὲν γὰρ ἐγὼ ὑπὸ Ἀστυάγῃ δόπδε-
„χθῶ ἐρατηγὸς ἀντὶα σὺν, ἔστι τὰ σὺν βούλει,
„μὲν γὰρ τὸν περὶ δοκίμων ἀλλὰ Μήδων. περὶ γὰρ
„οὐτοὶ δόπδαντες ἀπ' ἐκείνων, καὶ ὑμῶν οὐδὲν
„σὺν, Ἀστυάγα κατατρέχειν πρήσων. ὡς ὅν ἐπί-
„μῃ τοῦ γὰρ ἐνταῦθα ἐόντι, ποιεῖς ταῦτα, καὶ ποί-
„εις καὶ τὰς τῶν. Ἀκούσας ταῦτα ὁ Κύρος ἐ-
φρόντιζε ὅτεω πρόπῳ σφωδρῶ τῷ Πέρσας ἀναπέ-
σαι ἀπείσας. φροντίζων δ', ὅπως ταῦτα
κατεργάσθαι εἶναι· ἐποίησε δὴ ταῦτα. χεῖρας ὃ
βιβλίον τὰ ἐδούλετο, ἀλίλῳ τῷ Περσῶν ἐποίησεν
μὲν δ', ἀναπύσας τὸ βιβλίον, καὶ ὅππῃσι χεῖρας
ἐφθ, Ἀστυάγα μὲν ἐρατηγὸν Περσῶν δόπδαντων.

Νῦν,

a τὰς πάσας τὰς Κύρῳ τῇσι ἐαυτῶν. b πρὸ δ' ὅππῃσι τῶν. c ἐπείσῃς. d βιβλίον τὰ οἱ ἐδόκει ἐγχεῖν. e αὐτοχέρη·
ἐπορεύσιν. f ἀπικέσθαι. g τὸν πατέρα σου. h τὸν πατέρα σου. i ἐπείσῃς. k ἀπείσας. l ἐδούλετο ταῦτα. m ἐποίησε δὴ ταῦτα.

vatus esset, non videbat futuram in Astya-
ge vindictam: sed Cyrum cernens adul-
tum, cuius casus suis assimulabat, socium
comparabat. Sed & aliquo ante tempore
hæc ab eo facta erant. Quum esset acer-
bus Astyages in Medos, Harpagus singu-
lis quibulque eorum insinuans primori-
bus, persuadebat oportere Astyagem à
regno summoverti, Cyro delecto. Harpa-
gus, his transactis ac paratis, ita demum
volens Cyro apud Persas agenti suam ape-
rire sententiam, quum aliter non posset,
utpote itineribus custoditis, huiusmodi
rem comminiscitur. Leporem excogi-
tans rescidit ejus ventrem; & nihil ultra
lacerans, prout erat, indidit libellum in
quo quæ libuit conscripserat: & rursus
confuto ventre, leporem una cum retibus
tradidit venatori cuidam, quippe servo-
rum fidissimo: misitque in Persas, præci-
piens dicendo, quum daret leporem Cyro,
insuper diceret ut ipse suis manibus ape-
raret, idque sine arbitris faceret. Hæc 124
exequuto nuncio, Cyrus acceptum le-
porem rescidit, inventumque libellum
qui in eo inerat, adeptus legit, in hæc
verba: O fili Cambysis, quem dii respi-
ciunt; nam aliter nunquam in tantum
fortunæ pervenisses: ulciscere nunc As-
tyagem tuæ necis autorem. quoniam ex
hujus tu quidem studio perieras, deorum
tamen beneficio & meo superstes es. Quæ
omnia quemadmodum circa te ipsum ge-
sta sint, opinor te olim jam rescivisse: &
item, qualia ego ab Astyage passus sim,
quod te non occiderim, sed bubulco tra-
diderim. Nunc, si mihi auscultare vis,
omni tu cui Astyages imperat regioni
imperabis. Quum enim Persis ut defici-
ant persuaseris, expeditionem adverfus
Medos suscipe: & si ego dux ab Astya-
ge ad tibi occurrendum creatus fuero,
adsunt, quæ tu optes, siue alius quispiam
Medorum illustrium. Primi enim isti
ab illo deficientes, & à te stantes Astya-
gem conabuntur evertere. Tanquam igitur
tibi sit quodcunque hîc in expedito,
ista exequere, & exsequere sine mora.
Cyrus, his auditis, considerabat quonam 125
solertissimo modo Persas induceret ad re-
bellandum. Cogitando tandem comperit
hæc esse maxime apposita, ut ita faceret:
Scripto libello de iis quæ volebat, con-
cilium Persarum coegit. Deinde resigna-
to libello atque lecto, ducem se inquit
Persarum ab Astyage esse designatum.

Et

Et nunc, ô Persæ (ait) edico vobis ut
præsto mihi sitis cum singulis falcibus.
Hoc Cyrus Persis præcepit: quorum com-
plura sunt genera. Eorum quædam Cy-
rus congregavit & ad deficiendum à Me-
dis induxit. Sunt autem hæc, ex quibus
alii omnes; Arteatæ, Persæ, Pasargadæ,
Maraphii, Maspii. Sed horum Pasargadæ
sunt præstantissimi, in quibus & Achæ-
menidæ sunt sodalitium, unde reges Per-
sidæ sunt oriundi. Alii Persæ hi sunt,
Panthialæi, Derusiæi, Germanii: hi qui-
dem omnes aratores. Alii vero, pecuarii,
126 Dai, Mardi, Dropici, Sagartii. Ubi
cuncti adfuerunt habentes quod erat
præceptum, ibi Cyrus jubet locum quen-
dam dumosum (erat enim in Perside is
locus circiter octo & decem stadiorum
aut viginti) totum prorsus detergant intra
diem. Quo labore perfunctis Persis, ite-
rum præcipit in posterum diem ut lauti
adsint. Interim coactos in unum capra-
rum, ovium, boum greges omnes patris
sui maculat atque apparat, tanquam Per-
sarum exercitum excepturus vinoque ac
cibariis quam lautissimis. Postero die ubi
convenerunt Persæ, jubet eos discumbere
in prato atque epulari. Deinde cœnatos
interrogat, utrum pridianam an præsen-
tem conditionem præoptarent. Illis re-
spondentibus, multum esse inter hæc duo
intervalli: pridianam enim omnia mala
habuisse, præsentem vero omnia bona
habere: excepit Cyrus hoc responsum,
& omnem rem denuclavit, inquires, Viri
Persæ, ita res vestræ habent: volentibus
vobis mihi obtemperare, & hæc & alia
infinita commoda sunt sine ullo servili
labore: nolentibus vero, innumerabiles,
similes hesternis, ærumnæ. Nunc itaque
obtemperando mihi estote liberi. nam &
divina quadam sorte ipse genitus hæc bona
videor in manus vestras adferre, & vos
arbitror viros esse non inferiores Medis,
cum in aliis, tum vero in bellicis rebus.
Quæ quum ita sint, desciscite quampri-
mum ab Astyage. Persæ, ut qui jampri-
dem dedignarentur parere Medis, nacti
ducem, libenter in libertatem vindica-
bantur. Hæc moliri Cyrum Astyages
quum accepisset, missio nuncio eum ar-
cessivit. Ille nuncium jubet renunciare,
se ad illum prius venturum quam Astya-
ges ipse velit. His auditis, Astyages Me-
dos cunctos armat, hisque utpote lym-
phatus

„Νῦν, ἔφη τε λέγων, ὦ Πέρσαι, προσγορεύω
„ὑμῖν, παρῆναι ἕκαστον ἔχοντα δρέπανον. Κύρῳ
μὲν ταῦτα προσηγγέρισε. ἐπὶ δὲ Περσέων συχνὰ γέ-
νεα· καὶ τὰ μὲν αὐτῶν ὁ Κύρῳ σπυαλίσει, καὶ ἀνέπη-
σε ἀπὸ παλαιῶν Μηδῶν· ἐπὶ δὲ ταῦτα, ἐξ ὧν ἄλλοι·
πάντες, Ἀρτεάδαι, Πέρσαι, Πασαργάδαι, Μαρράφιοι,
Μάσπιοι· τῶν Πασαργάδαι εἰσὶ ἄριστοι ἐν τοῖσι
Ἐλχαιμενίδαι εἰσὶ φήτη, ἐνθεν οἱ βασιλεῖς οἱ
Περσίδαι γένεσσι. ἄλλοι δὲ Πέρσαι εἰσὶ οἶδε, Παν-
θαλαῖοι, Δηρασάιοι, Γερμανιοί. οὗτοι μὲν πάν-
τες ἀροτῆρες εἰσι. οἱ δὲ ἄλλοι, νομάδες, Δάοι, Μάρ-
δοι, Δροπικῶι, Σαράρπιοι. ὧς δὲ παρήσαν ἀπάντες
ἔχοντες τὸ προσφρημένον, ἐνθαῦτα ὁ Κύρῳ· λῦθαι
πρὸς χωρὸς τὴν Περσικὴν ἀκαυθώδης ὅσον τε ὅττι οὐλίω-
καιδεκα σταδίους, ἢ ἑκατο· πάντη τῆτόν σφι τὸ χω-
ρον παρέπεμψε ἐξημερῶσαι ἐν ἡμέρῃ. Ὀπίπλεσάντων δὲ
τῶν Περσέων τὸ προκείμενον ἄβηλον, ὁδὸν πρὸς σφί
προεῖπε, ἐς τὴν ὑπεραίλιον παρεῖναι λελαμένους. ἐν
δὲ τῷ περὶ τὰ αἰπώλια ἔτι τὰς πόινους ἔτι τὰ βε-
κόλια ὁ Κύρῳ πάντα ἔτι πατρὸς σπυαλίσει ἐς
ταῦτά, ἔθυσεν, καὶ παρεσκόλαζε ὡς δεχόμενον·
τῶν Περσέων τὸν στρατόν· πρὸς δὲ, οἶνω τε ἔτι πτόις
ὡς Ὀπίπλεσάντων. ἀπκομένους δὲ τῇ ὑπεραίῃ τὰς
Πέρσας κατὰ κλίνας ἐς λαιμῶνα, ὠώχεε. ἐπὶ
τε δὲ ἀπὸ δείπνου ἦσαν, εἰρετό σφας ὁ Κύρῳ,
κόπτεσθαι τὰ τῇ προπεραίῃ εἶχον, ἢ τὰ παρεόντα
σφι εἴη αἰρεῖσθαι· οἱ δὲ ἔφασαν πολλὸν εἶναι
αὐτῶν τὸ μέσον. τὴν μὲν γὰρ προτέρην ἡμέρην
πάντα σφι κακὰ ἔχον, τὴν δὲ τότε παρεούσαν
πάντα ἀγαθὰ. ὁδὸν λαβὼν δὲ τοῦτο τὸ ἐπὶ ὁ Κύρῳ
„ῥῳ παρεγγύμνασεν τὰ πάντα λόγον· λέγων, Ἄνδρες
„Πέρσαι, ἔγωγε ὑμῖν ἔχθ· βυλομένοις μὲν ἐμὸς
„πείθεσθαι, ἐπὶ ταῦτα· περὶ ἄλλα μυρία ἀγαθὰ,
„ἐδόντα πόνον δελοπεπέα ἔχοντες· μὴ βυλομέ-
„νοις δὲ ἐμὸς πείθεσθαι, εἰσὶ δὲ ὑμῖν πόνος τῷ χρε-
„ζῶν ἀφωπλήστοι ἀναρῶντες. νῦν ὧν ἐμὸς πᾶς
„ῥόμενος, γίνεσθε ἐλδύθεροι. αὐτὸς τε γὰρ δοκέω
„θεῖν τύχῃ γεγονώς, ταῦτα ἐς χεῖρας ἀγαθὰ· καὶ
„ὑμέας ἡγήμασι ἀνδρῶν Μηδῶν εἶναι ἔτι φανλοπύ-
„ρος, ἔτε τάλλα, ἔτε τὰ πολέμια. ὡς ὧν ἐχόν-
„των ὧδε, ἀπίσκατε ἀπὸ Ἀστιάγῃ· τὴν ταχέ-
„σιν. Πέρσαι μὲν νῦν προσέτεω Ὀπίπλεσμένοι, ἀσ-
μενοι ἐλδύθεροι, καὶ πάσαι δεινὸν ποιδόμενοι ὑ-
πὸ Μηδῶν ἀρχεσθαι. Ἀστιάγης δὲ ὡς ἐπύθετο Κύρον
πρὸς ὅσοντα ταῦτα, πέμψας ἄγγελον ἐκάλεε αὐτόν.
ὁ δὲ Κύρος ἐκέλευε τὸν ἄγγελον ἀπαγγέλλειν ὅτι
πρότερον ἢ οἱ περὶ ἐκείνον ἢ αὐτὸς Ἀστιάγης βε-
λήσει. ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἀστιάγης, Μήδης τε ὠ-
πλίσει πάντας, καὶ στρατηγὸν αὐτῶν, ὡς τε θεοβλα-

ἕως ἑὼν, ἀπέδεξε^a Ἀρπαγον, λήθην πιδόμενον^b τὰ μιν ἑόργε. ὡς δὲ οἱ Μῆδοι σπαιδόμενοι τοῖσι Πέρσησι συνέμισγον, οἱ μὲν τινες αὐτῶν^c ἐμάχοντο, ὅσοι μὴ ἔλογον μετέχον· οἱ ἣ αὐτομόλεον παρὲς τὰς Πέρσας, οἱ ἣ πλείστοι ἐτελοκάκεόν τε ἔφονον. Διαλυθέντι^d δὲ τῷ Μηδικῷ σπαιδύματι^e αἰχρῶς, ὡς ἐπύθετο τάχιστα ὁ Ἀστιάγης, ἔφη, ἀπὸ λέων τῷ Κύρῳ, Ἀλλ' ἔσθ' ὡς ὁ Κύρος γε χαίρησθαι τοσούτῳ εἴπας, πρῶτον μὲν τῷ μάγων τὰς οὐνεροπόλεις, οἱ μιν ἀνέγνωσαν μετεῖναι τὸν Κύρον, τὰς ἀνεσκαλόπισε. μὴ δὲ, ὥπλισε τὰς ὑπολειφθέντας τῶν Μιδῶν ἐν τῷ ἄσπιδι, νέας τε ἔπεσούσας ἀνδράς. ἐξαρχῶν δὲ τὰς, καὶ συμβαλὼν τοῖσι Πέρσησι, ἐσώθη· καὶ αὐτὸς τε Ἀστιάγης ἐζωχρήθη, καὶ τὰς ἐξάρχων τῶν Μιδῶν ἀπέβαλε. Ἔοντι δὲ αἰχμαλάτῳ τῷ Ἀστιάγει παρὰ τὸν Ἀρπαγον κατέχαιρέ τε ἔκατεκροτομεε. καὶ ἄλλα λέγων ἐς αὐτὸν θυμολογία ἔπασσε· καὶ δὴ καὶ εἰρήνῳ μιν παρὲς τὸ ἐωυτὲ δαίπνον, τό μιν ἑκείνῳ^f σαρξὶ τῷ παιδὸς ἐθόινισε, ὅτι εἴη ἡ ἑκείνης δελοσμένη ἀντὶ τῆ βασιλείης. ὁ δὲ μιν παροιδῶν ἀντείρετο, εἰ ἐωυτὲ ποιεῖται τὸ Κύρος ἔργον. Ἀρπαγος δὲ ἔφη, αὐτὸς γὰρ γράψαι, τὸ πρῆγμα ἐωυτὲ^g δίκαιως εἶναι. Ἀστιάγης δὲ μιν ἀπέφαινε τῷ λόγῳ σκαιότατον τε ἔσθ' ἀδικώτατον ἐόντα πάντων ἀνθρώπων· σκαιότατον μὲν γε, εἰ παρὲν αὐτῷ βασιλέα γνέσθαι, εἰ δὴ δὲ ἐωυτὲ γε ἐπείχετο^h τὰ παρὲν ὅτι, ἄλλω παρέστηκε τὸ κράτος· ἀδικώτατον δὲ, ὅτι τῷ δαίπνῳ εἴνεκε Μήδης κατεδύλωσε. εἰ γὰρ δὴ δέονⁱ πάντως παρέσθαι ἄλλω πῶ τῷ βασιλεῖ, καὶ μὴ αὐτὸν ἔχειν, δικαιώτερον εἶναι Μήδων πῶ παρὰ τὸν αὐτὸν τὸ ἀρχὸν ἢ Περσέων. νῦν δὲ Μήδης μὲν, ἀναίτιος τούτῳ ἐόντας, δούλους ἀντὶ δεσποτίων γεγονέναι· Πέρσας δὲ, δούλους ἐόντας παρὰ Μήδων, νῦν γεγονέναι δεσποτάς. Ἀστιάγης μὲν νῦν βασιλεύσας ἐπ' ἔπειτα πάντα καὶ τρέχοντα, ἔτω τῇ βασιλείῃ κατεπαύθη. Μῆδοι δὲ ὑπεκυψαν Πέρσησι διὰ τὴν τὰς πικρότητα, ἄρξαντες τῇ ἀνω Ἀλφειῷ ποταμῷ Ἀσπης ἐπ' ἔπειτα τρέχοντα καὶ ἐκαστὸν δυνάμει δέοντα, παρέξ ἢ ὅσον οἱ Σκύθαι ἤρχον. ὑστέρῳ μὲντοι χρόνῳ μετεμέλησεν τῇ σφί τοῦτο ποιήσασθαι, καὶ ἀπέστησαν ἀπὸ Δαρείου. ἀποστάντες δὲ, ὁπίσω κατεστράφησαν^j, μάχῃ νικηθέντες. τότε δὲ ὅππῃ Ἀστιάγης^k οἱ Πέρσαι τε καὶ ὁ Κύρος^l ἐπαναστάντες τοῖσι Μήδοισι, ἤρχον τὸ ἀπὸ τὰς τῆ Ἀσπης. Ἀστιάγης δὲ Κύρος^m, κακὸν ἔδεν ἄλλο ποιήσας, εἶχε παρ' ἐωυ-

phatus Harpagum praeficit, oblitus eorum quæ illi fecisset. Comparato exercitu, ubi Medorum copiarum cum Persicis proelium confecerunt, quicumque eorum consilii erant expertes, proeliabantur; alii vero ad Persas transibant. Plerique de industria ignaviter agebant, fugiebantque. Dilapso turpiter Medico exercitu,¹²⁸ Astyages ut primum rem cognovit, minitans Cyro, inquit, Ne sic quidem Cyrus gaudebit. Hæc loquutus, ante omnia eos magos somniorum interpretes qui fuissent ipsi Cyrum dimittere, patibulis affigit. Deinde reliquos Medorum qui in urbe erant, adolescentes pariter & senes, armat. Quibus eductis, cum Persis conficiens fugatur: vivusque ipse capitur, amissis quos eduxerat Medis. Ei captivo¹²⁹ astans Harpagus insultavit, eumque dictariis laceffivit, cum alia quæ animo ejus dolorem darent dicens, tum vero etiam rogavit eum de cœna sua, in qua ille ipsum carnibus filii pavisset, quod foret ejus servitus pro regno. Eum intuens Astyages vicissim interrogat numquid suum faceret Cyri opus. Harpagus vero, suum esse dicere, idque merito, quoniam ipse ad Cyrum scripsisset. Tum Astyages eum consilii lævissimum atque iniquissimum omnium hominum demonstravit: lævissimum quidem, quod, si facultas ei aderat ut rex fieret, alteri tribuerit imperium, si modo illa per ipsum gesta essent: iniquissimum vero, quod cœnæ causâ Medos in servitutem redegisset. Si enim oportebat omnino eum comparare alteri regnum, nec sibi habere, justius futurum fuisse Medorum alicui id bonum comparare, quam Persarum. Nunc Medos, qui hujus facinoris affines non extitissent, ex dominis factos esse servos: & Persas qui fuissent antea Medorum servi, nunc dominos evasisse. Hunc in modum Astyages,¹³⁰ quum quinque & triginta regnasset annos, regno excidit; ob cujus acerbiter Medos succubuerunt Persis, centum ac duodeciginta annos, omni supra Halym fluvium Asiæ dominati, excepto tempore quo Scythæ regnaverunt. Eisdem tamen sequenti tempore horum factorum pœnituit, ita ut à Dario defecerint: sed post defectionem proelio victi, iterum subacti sunt. Tunc autem regnante Astyage Persæ cum Cyro quum adversus Medos rebellavissent, deinceps Asiæ imperitaverunt. Cyrus nullo alio malo afficiens Astyagem,

^a ἀπέδεξε. ^b ἀντίον. ^c παρὰ τοὺς. ^d γράψαι, καὶ τὸ πρῆγμα δὲ ἐωυτὲ. ^e ἐωυτὲ ἐπείχετο. ^f δέον. ^g κατεστράφησαν.

Hyagem, penes se habuit quoad vita excessit. Ita Cyrus genitus educatusque, regno potitus est. Et post hæc Cræsum injuriæ auctorem subegit, quemadmodum à me superius memoratum est. Quo subacto, ita omnem Asiam adeptus est.

131 PORRO ritus quibus utuntur Persæ, tales esse comperi. Neque statuas, neque templa, neque aras ponere & consecrare fas putant, quinimmo hoc facientibus infaniæ vituperium inferunt, ob id (ut mea fert opinio) quod non, quemadmodum Græci, sentiunt deos humanæ formæ esse. Moris habent, editissimis consensu montibus, Iovi facere sacra, omnem gyrum cœli, Iovem appellantes. Soli lunæque sacrificant, & telluri, igni, aquæ atque ventis: hisque solis sacra faciunt jam inde ab initio. Sed præterea quoque addiderunt Vraniæ sacrificare, ab Assyriis Arabibusque edocti. Vocant autem Assyrii Venerem Mylitta, Arabes eandem Alitta appellant, Persæ vero Mitran.

132 Sacrorum autem ritum circa hos modò dictos deos hunc ex instituto habent Persæ, ut sacrificaturi, nec aras erigant, neque ignem incendant, sed neque libamentis utantur, neque tibiis, non infulis, non molis: verum, ut quis horum unicuique sacra facere statuit, in locum mundum victimam ducens, deum illum implorat, myrto maxime cinctam gestans tiaram. Sacrificanti autem, non licet pro se solo privatim vota nuncupare; immo ille communiter universis Persis bene precatur & regi: quippe inter Persas omnes & ipse comprehenditur. Ubi vero jam in minutas portiones hostiam concidit, carnibus elixis herbam substernit quam mollissimam, maxime trifolium. In hac igitur dispositis omnibus carnibus, magus vir astans, theogoniam accinit. siquidem hanc illi dicunt esse incantationem. Citraque magum illis nullum fit legitimum sacrificium. Brevi spatio interposito ille, qui macstavit, sublatis carnibus utitur in quem-

133 cunque usum illi fert animus. Ex omnibus diebus præcipue colendum censent suum quique natalem: unde hoc die plus aliis æquum censent ciborum proponere. Et beatiore, integrum bovem, equum, camelum, asinum, in fornacibus tostos, isto die proponunt; pauperes vero eorum ex ovibus tenuiores proponunt. Cibis autem utuntur paucis, bellariis multis, neque iisadmodum bonis. Hinc est quòd Per-

εωυτῶ, ἐς ὃ ἐτελεύτησε. ἔτω δὲ Κύρῳ γλυ-
μενός τε καὶ τραφεὶς, καὶ ἐδασύδουσε, καὶ
κροίσον ὑπερον τῶτων ἀρξάντα ἀδικίης κατε-
σπείρατο, ὡς εἰρητὴ μοι περὶ ἄλλον. τῶτον δὲ
κατασπείραμεν, ἔτω πάσης τῆς ἀσπίδος ἡρξέ.
Πέρσης δὲ οἶδα νόμοισι τοιοῖσι χρεωμένους. ἀ-
γάλματα μὲν καὶ νηὲς καὶ βωμὸς οὐκ ἐν νό-
μῳ ποιεύμενος ἰδρύεσθαι, ἀλλὰ καὶ τοῖσι ποιεῖ-
σι μωρέων ὀπιφέρουσι· ὡς μὲν ἐμοὶ δοκέειν, οὐ-
τε οὐκ ἀνθρωποφυίας ἐνόμισαν τὰς θεάς, κα-
τάπερ οἱ Ἕλληνες, εἶναι. οἱ δὲ νομίζουσι Διὶ
μὲν, ὅτι τὰ ὑψηλότατα τῶ ὀρέων ἀναβαίνον-
τες, θυσίας ἔρδειν, τὸ κύκλον πάντα τῶ ἔρανος
Δία καλέοντες· θύουσι δὲ ἡλίῳ τε καὶ σελήνῃ
καὶ γῇ καὶ πυρὶ καὶ ὕδατι καὶ ἀνέμοις. τῶτοις
μὲν δὴ μένουσι θύουσι δὲ χεῖρην. ὅτι μεμαθήκα-
σι δὲ καὶ τῇ οὐρανίῃ θύειν, ὥστε τε Ἀσσυ-
ρίων μαθητὲς καὶ Ἀραβίων. καλέουσι δὲ Ἀσ-
σύριοι τὴν Ἀφροδίτην, Μυλιττα· Ἀραβιοὶ δὲ,
Ἀλιττα· Πέρσαι δὲ, Μίτραν· Θυσίη δὲ τοῖς
Πέρσησι περὶ τὰς εἰρημένους θεάς ἦδε καλεσθήκεε.
ἔτε βωμὸς ποιεῖνται, ἔτε πῦρ ἀνακαίουσιν, μέλ-
λοντες θύειν· ἔτε σπονδὴν χεῖρηνται, ἐκὶ αὐτῶν,
ἔτε σέμμασι, οὐκὶ οὐλῇσι. τῶνδε ὡς ἐκάστῳ θύειν
θέλει, ἐς χώρον καθαρόν ἀραγῶν τὸ κτήν, κα-
λέει τὸ θεόν, ἐσθρανωμένον τὸ πᾶσαν ἡ μυρ-
σινὴν μάλιστα. εωυτῶ μὲν δὴ τῷ θύοντι ἰδίῃ μού-
νω οἱ ἐγγίνεσθαι ἀρχαῖαν ἀραγῶν· ὃ τῷ πᾶσι τοῖς
Πέρσησι κατὰ χεῖρα εὐ θύεσθαι, καὶ τῷ
βασιλεῖ. ἐν γὰρ δὴ τοῖσι ἅπασιν Πέρσησι καὶ
αὐτὸς γίνεσθαι. ἐπεὶ δὲ Διαμυστίας κατὰ
μέρεα τὸ ἱρὸν, εἰρήσῃ τὰ κρέα, ὑποπά-
σους^c ποίω ὡς ἀπαλωσάτω, μάλιστα τὸ
τρίφυλλον, ὅτι πρώτης ἔθηκε ὡν πάντα κρέα.
Διαθήσει δὲ αὐτὸς, μάγῳ ἀνὴρ παρεστώς
ἐπαίδει θεογονίῳ, οἷον δὴ ἐκείνοι λέγουσι εἶ-
ναι τὴν ἐπαίδειν· ἀνδρὶ γὰρ δὴ μάγῳ ἔσφι νό-
μῳ ἐστὶ θυσίας ποιεῖσθαι. ὅτι πρῶτον δὲ ὀλίγον
χεῖρον, ἀποφέρειται ὁ θύσας τὰ κρέα, καὶ χεῖ-
ρα ὅ, πρὶν ὁ λόγῳ αἰρέει. Ἡμέρων δὲ ἀ-
πασιάν μάλιστα ἐκείνῳ πρῶτον νομίζουσι τῇ ἑ-
καστῷ ἐγγεῖν. ἐν ταύτῃ δὲ πάλιν δαῖτα τῶ ἄλ-
λων δικαιοῦσι περὶ τῆς· ἐν τῇ οἱ οὐδαίμο-
νες αὐτῶν, βοῦν καὶ ἵππον καὶ κάμηλον καὶ
ἐνον περὶ τῆς ὅλως ὀπίσθας ἐν καμίνουσι· οἱ
δὲ πένητες αὐτῶν τὰ λεπτά τῶ περὶ τῶν περ-
τῆς. οἱποῖσι δὲ ὀλίγοις χεῖρηνται, ὅτι φο-
ρήμασι δὲ πολλοῖς, καὶ ἔτε καλέουσι^d. καὶ Δια-
τῆρ

a ἔστιν. b τὴν ὑπόγειον. c ὑποπασάσας. d καλοῖσι.

Item in nutriendis filiis ac docendis, poena ob delictum;
de parricidiis opinio, mendacio, ære alieno, lepra; flu-
minum cultus, nominum syllaba postrema, sepultura.

que ad vicesimum, tribus duntaxat insti-
tuunt, equitare, sagittare & vera loqui.
Ante quinquennium filius in conspectum
patri non venit, sed apud feminas degit.
Quod ea gratia sic fit, ut si inter nutri-
menta decedat, nullam patri afferat mo-
lestiam. Equidem hunc morem laudo:
137 laudo item illum, ne ob unam tantum
culpam liceat vel ipsi regi occidere quem-
piam, neque cuiquam aliorum Persarum
atrocius aliquid in familiam suam consule-
re ob unum solum delictum: sed expen-
dere jubetur quisque, si plura ac majora
comperiat esse delicta quam obsequia, tum
demum ira utatur. Suum autem patrem
aut matrem ajunt à nemine unquam fuisse
occisos: verum quotquot talia forte
acciderunt, dicunt omnino necessum esse,
ut bene hi excussi tandem deprehensi fue-
rint aut subditicii, aut spurii. Quippe ve-
rissimile nequaquam videri ajunt, ut is
qui verus parens sit, à proprio filio in-
138 terimatur. Quæcunque illis facere non
licet, ea nec dicere. Turpissimum apud
eos ducitur, mentiri: secundo loco, æs
alienum debere, cum ob alias multas
causas, tum maxime quod necessum esse
tradant eundem qui debet, mendacio
quoque obnoxium esse. Siquis è civi-
bus lepra aut vitiligine infectus sit, hic
in civitatem non accedit, neque cum a-
liis Persis consuetudinem habet. Dicunt
enim hos morbos illi immisos, quod in
solem peccaverit. Externum vero qui
iisdem correptus fuerit, è regione sua
multi exigunt: prout etiam albas colum-
bas ob eandem causam. In flumen nec
immeiunt, nec inspuunt, nec manus ab-
luunt, nec alium ista facientem negli-
gunt, sed flumina religiosissime colunt.
139 Hoc quoque Persis accidit peculiare,
quod quanquam illos lateat, nobis tamen
minime est obscurum: nempe quæcun-
que apud illos nomina vel corporibus
vel magnificentia sunt similia, ea omnia
in eadem terminari littera, quam Dorien-
ses san appellant, Iones sigma. Et, si
animadvertas attentius, deprehendes no-
mina Persarum non quædam, sed omnia
140 similiter claudi. Equidem hæc probe
sciens de Persis possum indubitato affir-
mare. nihilominus ista tanquam abscon-
dita referuntur, neque perinde certo,
nempe de mortuo; cadaver defuncti Per-
sæ non prius humatur quam aut ab ali-
te aut cane tractum sit. Magos enim qui-

μενοι, μέχρι εἰκοσάετις, τρία μύρια, ἰπ-
πέειν, καὶ ποξεύειν, καὶ ἀληθίζεσθαι. αἰν-
ῶν ἢ πενταέτης γήνηται, σὺν ἀπικνεύεται ἐς ὄψιν
τῷ πατρὶ, ἀλλὰ πρὶν τῇσι γυναιξὶ διαίταν
ἔχει. τῷδε εἵνεκα τῶν ἔτων ποιεῖται, ἵνα ὡς
δοποθνήτῃ τρεφόμενοι, μηδεμίαν ἀσλὺν τῷ πα-
τρὶ προσβάλλῃ. λινέω μὲν νῦν τόνδε τὸν νόμον·
αἰνέω ὃ καὶ τόνδε, τὸ μὴ μιῆς αἰτίας εἵνεκα
μήτε αὐτὸν τὴν βασιλείᾳ μηδένα φονδέειν, μή-
τε τῶν ἄλλων Περσέων μηδένα τῷ ἐαυτοῦ οἰκετῶν
ἴπῃ μὴ αἰτίᾳ ἀνήκειν πᾶσι ἔρδειν. ἀλλὰ
λογισάμενοι ὡς δόλοισι παλῶν τε καὶ μέλ-
ων ἀδικήματα εἶναι τῶν ὑπερβημάτων, ἔτω
τῷ θυμῷ χρεῖται· δποκτεῖναι ὃ ἔδεναι καὶ λέ-
γεσθαι τῷ ἐαυτοῦ πατέρα, οὐδὲ μητέρα. ἀλλὰ
ἐκόντες ἤδη ποιαῦτα ἐγέρω, πάσων ἀνάγκῃ
φασὶ ἀναζητούμενα πάντα ἀνδρεθλῶναι ἥτοι
ὑπεβολιμαῖα εἶναι, ἢ μοιχίδια. οὐ γὰρ δὴ φα-
σι οἰκὸς εἶναι τὸν γε ἀληθῆος τοκέα ὑπὸ
ἐαυτοῦ παιδὸς δποθνήσκειν. ἅσα δὲ σφίσι ποι-
εῖν οὐκ ἔχει, πάντα ὅδε λέγειν ἔχει. αἰσ-
χρὸν ὃ αὐτοῖσι τὸ ψεύδεσθαι νενομισται· δευτε-
ρα ὃ, τὸ ὀφείλειν χρεῖσθαι. πολλῶν μὲν καὶ
ἄλλων εἵνεκα, μάλιστα ὃ ἀναγκαῖον φασὶ
εἶναι, τὸ ὀφείλοντα καὶ πᾶσι ψεύδῃ λέγειν. ὅς
ἐστι τῶν ἀσλῶν λέπειν ἢ λεύκῃν ἔχει, ἐς πᾶ-
σιν ἐστὶ οὐ κατέρχεσθαι, οὐδὲ συμμίσγεσθαι τοῖς
ἄλλοις Πέρσῃσι. φασὶ δὲ μιν ἐς τὸ ἥλιον
ἀμαρτύνειν πᾶσι, πάντ' ἔχειν· ἔειπον ὃ πάντα,
τὸ λαοῦσανόμενον ὑπὸ τρυτίων, πολλοὶ ἐξελαύ-
νῃσι ἐκ τῆς χώρας· καὶ πᾶς λαὸς ἀεισεχὴς,
πῶν αὐτῶν αἰτίᾳ ἴπῃ φέροντες. ἐς ποταμὸν ὃ
οὔτε ἐντρέχει, οὔτε ἐμπύχει, οὐ χεῖρας ἐνα-
πονίζονται, οὐδὲ ἄλλον οὐδένα χειροῶν, ἀλ-
λὰ σέονται ποταμούς· μάλιστα. καὶ τῷδε ἄλ-
λό σφίσι ὡς συμπέπλωκε γίνεσθαι, τὸ Πέρσας
μὲν αὐτὰς λέγειν, ἡμᾶς μὲν τοῖς ἔσθαι. τὰ ἐ-
νόματα σφίσι εἶναι ὅμοια τοῖσι σώμασι καὶ τῇ
μεγαλοπρεπείᾳ, τελευτῶσι πάντα ἐς τὸ αὐτὸ
γράμμα, τὸ Δωριεὲς μὲν σὺν καλέει, Ἴω-
νες ὃ σῆγμα. ἐς τῶν διζήμενοι δόξης τε-
λευτῶνται τῶν Περσέων τὰ ἐνόματα, ἐπὶ μὲν,
τὰ δὲ ἐς, ἀλλὰ πάντα ὁμοίως. ταῦτα μὲν ἀ-
πρεκέως ἔχω περὶ αὐτῶν εἰδὼς εἰπεῖν. πᾶς
μέντοι ὡς κρυπτόμενα λέγειν, καὶ ἐσαφ-
νέως περὶ τῶν δποθανόντων· ὡς ἐπὶ πρῶτον θά-
πτεται ἀνδρὸς Πέρσῃ οὐ νέκυς, πρὶν ἂν ὑπὸ
ὄρνιθι ἢ κυνὸς ἐλκυθῶναι. μάλιστα μὲν γὰρ

H

ἀπρε-

a τῷ πατρὶ. b μηδεμίαν ἀσλὺν ἀντὶ τῷ. c πατέρα ἢ μητέρα. d οἰκός. e ἀληθῆος. f ἐκόντες. g ἔχει. h ἐ-
στὶ ἀλλοιοῦσι αὐτὸν ποιεῖν. i ποταμὸς τῶν πάντων μάλιστα. k ἡμᾶς ὃ ἐσθαι. l ἰλκυοῦν.

ἀτρεκέως οἶδα ταῦτα πινέονας· ἐμφανέως γὰρ δὴ ποιεῦσι. κατακηρώσαντες δὴ ὧν τὸ νέκυον Πέρσαι, γῇ κρύπτουσιν. μάγοι δὲ κεχωρηδαι-
ται πολλὸν τὴν τε ἄλλων ἀνθρώπων, καὶ τὴν ἐν Αἰγύπτῳ ἱέων. οἱ μὲν γὰρ ἀγνέουσιν ἐμψυχον μηδὲν κτείνειν, εἰ μὴ ὅσα θύουσιν· οἱ δὲ δὴ μάγοι αὐτοχειρὴν πάντα, πᾶν κυνὸς καὶ ἀνθρώπου, κτείνουσιν. καὶ ἀγώνισμα τῶν μέ-
γα πιεῦται, κτείνοντες ὁμοίως μύρμηκας τε καὶ ὄφεις, καὶ πᾶλλα ἐρπετὰ καὶ πετρεῖα. καὶ ἀμφὶ μὲν τῷ νόμῳ τῶν ἐχέτω ὡς καὶ δέχων ἐνομιάζη. ἀνέμι δὲ ὅππῃ τὸ πρῶτον λόγον. Ἴωνες δὲ καὶ Αἰολέες, ὡς οἱ Λυδοὶ τάχιστα κατεπρέφαρ Ἰσὼν Περσέων, ἐπέμπον ἀγγέλους εἰς Σάρδεις πρὸς Κύρον, ἐθέλοντες ὅππῃ τοῖσι αὐτοῖσι εἶναι τοῖσι καὶ Κροίσῳ ἦσαν κατήκοι. ὁ δὲ, ἀκούσας αὐτῶν τὰ πρὸς-
χοντα, ἔλεξε σφὶ λόγον, ἀνδρα φάς αὐ-
λητῶν ἰδόντων ἰχθύς ἐν τῇ θαλάσσῃ, αὐλέ-
ειν, δοκέοντά σφας ἐξελεύσασθαι εἰς γλῶ-
σς δὲ ψαυδῶναι τὴν ἐλπίδα, λαβὼν ἀμ-
φὶ βλητρον, καὶ περὶ βάλαν τε πᾶν πολ-
λὸν τῶν ἰχθύων καὶ ἐξερύσαι. ἰδόντες δὲ παλ-
λομένους, εἰπεῖν ἄρα αὐτὸν πρὸς τὰς ἰχθύς,
„Πάμε δὲ μοι ὀρχεόμενοι, ἐπεὶ σὺ ἐμέο αὐ-
„λέοντες ἤθελες ἐκβαίνειν ὀρχεόμενοι. Κύ-
ρῳ μὲν τῶν λόγων τοῖσι Ἰωσι καὶ τοῖ-
σι Αἰολεῦσι τῶνδε εἵνεκα ἔλεξε, ὅτι δὴ οἱ Ἴωνες πρῶτον αὐτὸ Κύρου δεηθέντες δι' ἀγ-
γέλων ἀπίστασθαι σφας πρὸς Κροίσου, σὺν ἐπείθοντο· τότε δὲ κατεργασμένων τῶν πρηγ-
μάτων, ἦσαν ἐτοῖμοι περὶ βάλαν Κύρου. ὁ μὲν δὲ, ὀρχῇ ἐχόμενος, ἔλεξε σφὶ πᾶσι. Ἴω-
νες δὲ ὡς ἤκουσαν τῶν ἀνεπιχθύνων εἰς τὰς πόλεις, τείχεά τε περιβάλλοντο ἕκαστοι, καὶ συνελέγοντο εἰς Πανιώνιον οἱ ἄλλοι πᾶσι Μι-
λησίων· πρὸς μούους γὰρ τῶν ὀρκίων Κύ-
ρῳ ἐπείσαντο, ἐπ' οἷσπερ ὁ Λυδός. τοῖσι δὲ λοιποῖσι Ἰωσι ἔδοξε κοινῶν λόγων πέμπειν ἀγ-
γέλους εἰς Σπάρτην, δεησμένους Ἰωσι πτω-
ρέειν. οἱ δὲ Ἴωνες ἔτι, τῶν καὶ τὸ Παν-
ιώνιον ἐστὶ, ἔτι μὲν ἔρχεσθαι, καὶ τῶν ὁρέων
ἐν τῷ καλλίσῳ ἐτύγχανον ἰδρυσάμενοι πό-
λεις πάντων ἀνθρώπων τῶν ἡμεῖς ἴδμεν. ἔ-
τε γὰρ πᾶσι ἀνω αὐτῆς χωρία τῷτο ποιεῖ
τῇ Ἰωνίᾳ^c, ἔτε τὰ κάτω, ἔτι τὰ πρὸς
πῶν ἡῶν, ἔτε τὰ πρὸς πῶν ἐσπέρην· πᾶ-
μὲν, Ἰσὼν δὲ ψυχρὰ τε καὶ ὑγρὰ πιεζόμε-
να,

quidem certe scio hæc factitare: quippe in aperto faciunt. Persæ igitur cadaver postquam cera obleverunt terra condunt. Magi vero multum cum ab aliis hominibus, tum à sacerdotibus Ægyptiis differunt. Siquidem hi pueros se & castos statuunt, si nullum animal occiderint præter ea duntaxat quæ immolant: Magi suis ipsorum manibus, excepto cane atque homine, quidvis occidunt; immo hoc palmarii loco ducunt, si pari modo formicas serpentesque, & alia reptilia atque volatilia necaverint. Atque de hoc quidem ritu hunc in modum dictum sit, prout omnino constitutus est: nos ad priorem narrationem recurrimus. Porro Iones atque Æolenses, ubi au-
141 dierunt Lydos celerrime à Persis subver-
fos, legatos Sardes miserunt ad Cyrum, volentes iisdem conditionibus parere Cyro, quibus etiam paruerant Croeso. Verum Cyrus auditis quæ proferebant, tali narratione eis respondit; Tibicinem in-
quiens quendam ubi pisces in mari conspexisset, canere tibia, existimantem eos in terram egressuros: at spe sua frustra-
tum, sumpto verriculo, & ingentem piscium vim complexum esse, & extra-
xisse; & quum palpitantes cerneret, utique dixisse ipsum piscibus, Temperate mihi à saltando, quando non libuit vobis me canente egredi saltando. Hanc narrationem Cyrus Ionibus Æolensibusque ideo dixit, quod Iones prius ipso Cyro per legatos petente ut à Croeso deficerent, recusaverant: ac tum demum, rebus perfectis, parati essent Cyro impe-
rata facere. Sic quidem ille ira commo-
tus, hoc responsum eis dedit. Iones his auditis, quum ad suas civitates ea relata essent, tum moenia communiunt singuli, tum congregabantur in Panionium alii omnes, præter Milesios. quippe cum his solis foedus inierat Cyrus, iisdem conditionibus quibus & Lydus. Porro reliqui Iones communi nomine decreve-
runt legatos Spartam mittere, qui roga-
rent Ionibus auxilio venire. Iones vero
142 illi ad quos Panionium quoque pertinet, urbes habent cum cœli bonitate, tum montium commoditate pulcherrime sitas præ omnibus gentibus quas nos novimus, adeo ut neque superior regio, neque inferior, neque ea quæ in orientem nec quæ in occidentem vergit pla-
ga, Ioniam hac in parte æmulari possit. Siquidem hæc vel frigore vel aquis pre-
mitur:

a ἀγγέλων. b ἔρχεσθαι. c τῷτο ἰσχυρὰ Ἰωνίᾳ.

mitur: illa rursus calore ac situ squalet. Lingua utuntur non eadem, sed quatuor derivationum modis. Miletus, prima earum urbs ad meridiem jacet. Post hanc Myus & Priene: hæ in Caria sitæ sunt, eadem inter se lingua utentes. Illæ vero in Lydia, Ephesus, Colophon, Lebedus, Teos, Clazomenæ, Phocæa, quæ cum jam dictis urbibus, quantum ad linguam attinet, nullo genere conveniunt, inter se tamen eadem sonant lingua. Reliquæ sunt tres urbes Ionicæ, quarum duæ insulas habitant, Samum & Chium; una in continenti sita, Erythræ. Ex his Chii & Erythræi eandem sermonis proprietatem exercent: Samii vero ab his discrepantes, propriam quandam receperunt loquendi formam. Atque hunc in modum quatuor omnino linguarum

143 sunt proprietates. Ac horum Ionum Milesii erant qui in obtegendō metu fœdus pepigerant. Insularibus autem horum nihil dum gravius fuit metuendum, quod Persis Phœnices nondum essent subiecti, & ipsi Persæ navalem usum non haberent. Porro hi non aliam ob causam ab Ionibus erant resecti, quam quod cum imbecilles essent omnes alii Græci, tum Iones oppido quam infirmissimi, & minimi momenti. Siquidem præter unas Athenas, nulla urbs alia insignis erat. unde alii Iones & Athenienses, Ionum nomen refugerant, nolentes appellari Iones. Quinetiam nunc plerisque ex illis apparet nominis istius pudere. Ceterum duodecim istæ civitates nomine ipso gloriabantur, & fanum construxerunt, cui suum ipsorum nomen posuerunt Panionium; cujus nullos alios Ionas participes facere decreverant: nec erant qui postularent participes fieri, nisi Smyr-
144 næi. Tale quippiam Doriensibus accidit qui Pentapolin nunc regionem incolunt, quæ eadem ante Hexapolis vocabatur. nam & hi cavent ne quem è finitimis Doriensibus ad Triopicum sacrum admittant: adeo ut etiam ex popularibus suis, qui sacri legem transgressi essent, à communicatione excluderint. Nam in certamine Apollinis Triopii tripodes victoribus constituebantur olim ærei: quos acceptos non è sacro efferre, sed deo dicare ibidem oportebat. At vir quidam Halicarnassensis, nomine Agasicles, vi-

etoria

να, τὰ ῥ, ὑπὸ ῥ θερμῶς τε καὶ αὐχμῶδες. γλώσσαν δὲ ῥ πλὴν αὐτὴν ῥπι νενομίκασι, ἀλλὰ τρεῖς τιςσερας ῥ ῥσγωζών. Μίλητον μὲν αὐτῶν ῥ πρώτη κείλαι πόλις πρὸς μεσημβρίῳ· μετὰ δὲ, Μυῆς τε καὶ Περλίη· αὐταὶ μὲν ἐν τῇ Καρίῃ κατοικῶνται, κατὰ ταῦτα διαλεγόμεναί σφι. αἶδε δὲ ἐν τῇ Λυδίῃ· Ἐφεσον, Κολοφῶν, Λέβεδον, Τέως, Κλαζομεναί, Φάκαμα. αὐταὶ δὲ αἱ πόλεις τῇσι πρῶτον λεχθείσιν ῥ ῥμολογέσσι κατὰ γλώσσαν ῥδεν, σφίσι δὲ ῥ ῥμοφωνέσιν. ἐπὶ δὲ τρεῖς ὑπολοίποι ῥαδὲς πόλεις, τῶν αἱ δύο μὲν νήσους οἰκίεσται, Σάμον τε καὶ Χίον· ἡ δὲ μία ἐν τῇ ἡπείρῳ ῥδρυται, Ἐρυθραί. Χίοι μὲν νῦν καὶ Ἐρυθραῖοι κατὰ ταῦτο διαλέγονται, Σάμιοι δὲ ἐπὶ ῥ αὐτῶν μοῦσι. ῥτοι χαρακτῆρες γλώσσης τισσερες ῥ γίνονται. Τῶν δὲ ῥν τῇ ῥων οἱ Μιλήσιοι μὲν ῥσεν ἐν σκέπῃ ῥ Φόβῃ ῥρκιον ῥ πησιόμενοι· τοῖσι δὲ αὐτῶν ῥ νησιώτῃσι μὲν δεινὸν ῥδεν. ῥτε γὰρ φοίνικες ῥσάν κω Περσῶν κατήκοι, οὔτε αὐτοὶ οἱ Πέρσαι ναυδοῦνται. ἀπεχόσθησαν δὲ διὰ τῶν ῥλλων ῥων οὔτοι κατ' ῥλλο μὲν οὔδεν, ἀδενέσθαι δὲ ἐόντῃ ῥ παντὸς τότε Ἐλλωικῶς ῥρεσθαι, πολλῶ δὲ μὲν ἀδενέσθαι τῶν ῥθνῶν τὸ ῥωνικόν, καὶ λόγῳ ἐλαχίστῳ. ῥπὶ γὰρ μὴ ῥθῆναι, μὲν οὔδεν ῥλλο πόλισμα λόγιμον. οἱ μὲν νῦν ῥλλοι ῥωνες καὶ ῥθῶαῖοι ῥφυζον τοῦτομα, οὐ βεβλόμενοι ῥωνες κεκλήσθαι. ἀλλὰ καὶ νῦν φαίνοντά μοι οἱ πολλοὶ αὐτῶν ῥ ἐπαχυνέσθαι τῷ ῥνόματι· αἱ δὲ δυνάδεκα πόλεις αὐτῶν τῷ τε ῥνόματι ῥράλλοντο καὶ ῥρόν ῥδρίσαντο, ῥπὶ τῷ σφείων αὐτῶν ῥνομα ῥ ῥθεντο Πανιώνιον· ἐβεβλίσαντο ῥ αὐτῶν μεταδοῦναι μηδαμῶσι ῥλλοῖσι ῥωνων. ῥδ' ῥδεήσαντο ῥ ῥδαμοὶ μεταχρεῖν, ῥπὶ μὴ Σμυρναῖοι. Κατέπερ οἱ ἐκ τῇ Πενταπόλει νῦν χάρης Δωριεῖς, πρῶτον ῥ ῥξαπόλι ῥ αὐτῆς πότῃς καλεομένης, φυλάσσοντα ῥν μηδαμῶς ἐσδέξασθαι τῇ προσέκων Δωριέων ἐς τὸ Τροπικὸν ῥρόν· ἀλλὰ καὶ σφείων αὐτῶν ῥ τῶν πρὸ τὸ ῥρόν ἀνομήσαντας ῥξεκλήσαντο ῥ μετοχῆς. ἐν γὰρ τῷ ῥγῶνι ῥ Τροπικῇ ῥπὶλλῶν ῥ ἐπῆσαντο ποτὶλαι τρεῖς ποδας χαλκῆς πῆσι νικῶσι· καὶ τούτους χρεῖν τοὺς λαμβάνοντας ἐκ ῥ ῥροῦ μὴ ἐκφέρειν, ἀλλ' αὐτῶν ἀναπθεῖναι τῷ θεῷ. ἀνὴρ ῥν ῥλικαρνησεὺς, τῷ οὔνομα μὲν ῥρασικλῆς, νικίσις, τὸν νό-

H 2

μον

a θερμῶς. b τισσερας. c αὐτῶν. d ῥπὶ ῥ. e τισσερας. f ῥρκια. g αὐτῶν. h αὐτῶν. i ἐπὶ τῇ σφείῳ αὐτῶν τοῦτομα. k αὐτῶν.

μον κατηλόγησε· Φέρων ἢ πρὸς τὴν ἐαυτοῦ οἰκίαν προσεπικασάλοσε τὴν τρίποδα. Ἀφ' ταύτων τῶν αἰτίων αἱ πέντε πόλεις, Λίνδος, καὶ Ἰηλυσός τε καὶ Κάμιρος, καὶ Κῶς τε καὶ Κνίδος, ἐξεκλήρισαν τὴν μετοχὴν τὴν ἐκ τῶν πάλιν Ἀλικαρνησόν. τούτοις μὲν νῦν ταύτων τὴν ζημίαν οὗτοι ἐπέθηκαν. Δοκέει δὲ μοι δώδεκα πόλεις ποιήσασθαι οἱ Ἴωνες, καὶ οὐκ ἐβελήσαντο πλεονέεσθαι ἐσδέξασθαι, τοῦδε εἵνεκα. ὅτι καὶ ὅτε ἐν Πελοποννήσῳ οἴκειον, δώδεκα μὲν αὐτῶν μέρη, καθάπερ νῦν Ἀχαιῶν, τὴν ἐξελασάντων Ἴωνας, δώδεκα ἐστὶ μέρη. Πελλήνη μὲν τε πρώτη πρὸς Σικυῶν. μετὰ δὲ, Αἴγιον, καὶ Αἰγίον. ἐν τῇ Κραθίς ποταμὸς αἰνναός ἐστι, ἀπὸ δ' ὁ ἐν Ἰταλίῃ ποταμὸς τὸ οὐνομα ἔχει· καὶ Βούρα, καὶ Ἑλίκη, (ἐς τὴν κατεφυγον Ἴωνες ὑπὸ Ἀχαιῶν μάχῃ ἐσώθητες) καὶ Αἰγίον, καὶ Ῥύπες, καὶ Πατρέες, καὶ Φαρέες, καὶ Ὀλέν, ἐν τῷ Πείρῳ ποταμὸς μέγας ἐστὶ· καὶ Δύμη, καὶ Τελλαίεες, οἱ μόνον τούτων μεσησσοί οἰκέει. Ταῦτα δώδεκα μέρη νῦν Ἀχαιῶν ἐστὶ, καὶ τότε γε Ἴωνων μὲν τούτων· δὴ εἵνεκα καὶ οἱ Ἴωνες δώδεκα πόλεις ἐποίησαν· ἐπεὶ ὡς γὰρ πᾶσι μᾶλλον οὗτοι Ἴωνες εἰσι τῶν ἄλλων Ἴωνων, ἢ κάλλιον πρὸς γόνους, μωρὴ πολλὴ λέγειν· τὸ Ἰωνίαν μὲν ἐξ Εὐβοίας εἰς οὐκ ἐλαχίστη μοῖρα, τοῖσι Ἴωνις μέγα οὐδὲ τὸ οὐνομα οὐδέν. Μινύαν ἢ Ὀρχομενίαν ἀναμεμίχασται, καὶ Καδμεῖον, καὶ Δρύοπες, καὶ Φωκίους δωποδάσμοι, καὶ Μολοσσοί, καὶ Ἀρκάδες Πελασγοί, καὶ Δωριεῖς Ἐπιδάυριοι, ἀλλὰ τε ἔθνη πολλὰ ἀναμεμίχασται. οἱ ἢ αὐτῶν, ἀπὸ δ' ἡ περὶ τῆς Ἀθηνῶν ἐρηθῆντες, καὶ νομίζοντες ἡγεμῶνται εἶναι Ἴωνων· ἔπειτα ἢ ἡ γυναικας ἡγάγοντο ἐς τὴν δωποκίαν, ἀλλὰ καί τις ἔχον, τὴν ἐφόνδον τὰς γονείας. Ἀφ' τούτων ἢ τὴν Φόνον αἱ γυναικας αὐταί, νόμον θέμεναι, σφίσι αὐτῶν ὅρκους ἐπέλασαν, καὶ παρέδωκαν τῇσι θυγατέρας μὴ κατὰ ὁμοσιῶν τοῖσι ἀνδράσι, μηδὲ ἐνόματι βῶσαι τὴν ἐαυτῶν ἀνδρα, τῶνδε εἵνεκα, ὅτι ἐφόνδον σφῶν τὰς πατέρας καὶ ἀνδρας καὶ παῖδας· καὶ ἐπεὶ τε ταῦτα ποιήσαντες, αὐτῶν σιωοίκεον. ταῦτα ἢ μὲν γινόμενα ἐν Μιλήτῳ. Βασιλέας ἢ ἐσήσαντο, οἱ μὲν αὐτῶν, Λυκίους, ἀπὸ Γλαύκῃς ἢ Ἰππολόχῃς γεγονότας· οἱ ἢ, Καύκωνας Πυλίας, ἀπὸ Κόδρου ἢ Μελάνθου. οἱ ἢ, καὶ σωμαφοτέρους. ἀλλὰ γὰρ παρῆχοντο τὸ οὐνομα μάλ-

etoria potitus, sustinuit legem hanc violare, tripodemque domum suam ferens clavo affigere. Propter quod commissum, quinque hæc civitates, Lindus, Ialysus, Camirus, Cos atque Cnidus, sextam civitatem Halicarnassum à sacrorum participatione removerunt; hac videlicet poena Halicarnassios castigantes. Atqui mihi sane videntur Iones duodecim fecisse civitates, nec voluisse plures recipere, propterea quod eorundem etiam Peloponnesum habitantium totidem fuerint partes: quemadmodum nunc quoque Achæorum, qui Ionas è sedibus suis exegerunt, duodecim sunt partes. Nempe prima prope Sicyonem est Pellena, deinde Ægira & Ægæ, in qua est Crathis fluvius perennis, à quo & Italicus ille vocatus est: & Bura & Helice, in quam ab Achæis bello fracti Iones confugerunt; & Ægion, & Rhypes, & Patrenses, & Pharenses, atque Olenus, ubi Pirus ingens fluvius est. Postea Dyma & Tritæenses, qui soli mediterranea colunt. Hæc nunc sunt duodecim Achæorum portiones quæ tum quoque Ionum erant, & propterea Ionibus duodecim civitates constituere placuit. Nam istos esse aliquid amplius præ aliis Ionibus, aut præstantius quippiam evasisse magna infamia est asseverare: quum in his Abantes sint Eubœæ haud minima portio, qui tamen nec cum Ionia nec cum nomine quicquam habent commune: & Minyæ Orchomeniis sint admixti, & Cadmei, & Dryopes, & Phocenses immunes, & Molossi, & Arcades Pelasgi, & Dorienles Epidaurii, atque aliæ multæ nationes inter se commixtæ sint. Horum illi ex Atheniensium Prytaneo progressi & nobilissimos se Ionum existimantes, hi vero non duxerunt uxores in coloniam, sed habuerunt Caricas, quarum interemerant parentes. Propter quam eadem mulieres illæ legem tulerant, quam iurejurando inter se firmaverant, tradideruntque suis deinceps filiabus, cum maritis numquam cibum sumere, neque nomine compellare suum virum; ideo quod earum patres, maritos atque filios trucidassent, & quum hæc patrassent, secum matrimonia inirent. Hæc Mileti fiebant. Reges autem cre-

a πρὸ Σικυῶν. b τῇσι. c τῇσι. d ὡς γένοιτο. e ἀπὸ τοῖσι.

acrius aliquanto quam ceteri Iones. Sint vero etiam illi veri atque genuini Iones: omnes tamen Iones sunt, quotquot Athenis oriundi Apaturia festum celebrant. Celebrant autem omnes, præter Ephesios & Colophonios, qui soli ex Ionibus ab Apaturiis arcentur, iique ob cædis patratæ caussam. Porro Panionium locus est Mycales facer, ad septentrionem vergens, communiter ab universis Ionibus Neptuno Heliconio dicatus. Mycale autem promontorium est continentis zephyro vento expositum, ad Samum pertinens. Ad hunc montem collecti ex urbibus Iones sacrificium celebrabant quod Panionia vocant. Accidit hoc sane non Ionum sacris duntaxat, verum communiter omnia Græcorum omnium festa in eandem literam finiunt, perinde atque Persarum nomina. Et hæc quidem Ionicæ sunt civitates. Æolicæ autem sunt, Cyme, quæ Phriconis vocatur, Larisæ, Novus murus, Tenus, Cilla, Notium, Ægiroessa, Pitana, Ægææ, Myrina, Grynia. Atque hæc xi Æolensium priscae civitates. Una autem Smyrna hinc ab Ionibus diremta fuit. Alioqui & hæc duodecim erant numero, in continenti sitæ. Isti vero Æolenses regionem coluerunt præstantiorem, quam erat Ionum, ad cœli tamen temperiem nequaquam accedebat. Smyrnam vero hac occasione amiserunt Æolenses, quod Colophonios per seditionem inferiores & è patria submotos recepissent: qui postea Smyrnæos observantes, dum extra urbem Bacchi festum celebrarent, occlusis portis urbem occuparunt. Succurrentibus autem Æolensibus universis, sic inter eos transigebatur, ut si Iones suppellectilem redderent, Æolenses Smyrna cederent. Hanc conditionem quum Smyrnæi acceperant, illos distribuerunt inter se undecim civitates, suos quæque constituens cives. Hæc itaque continentis sunt Æolicæ civitates, extra illas quæ Idam habitabant: nam illæ ad has non referuntur. Insulares vero quinque civitates Lesbum colunt. sextam enim in Lesbo Arisbam Methymnæi sibi subjecerant, licet consanguineam. In Tenedo autem una habitatur civitas, & altera quædam in Centum appellatis insulis. Jam vero Lesbii Tenediisque nihil grave, perinde atque Ionibus insulas tenentibus, erat metuendum: at reliquis civitatibus communiter placuit Iones sequi, quocunque illi

μᾶλλον πῦρ ἄλλων Ἰώνων. ἔσχατον δὲ καὶ οἱ καθαρῶς γεγονότες Ἴωνες. εἰσὶ δὲ πάντες Ἴωνες, ὅσοι ἀπ' Ἀθηνῶν γένεσθαι, καὶ Ἀπατῦρια ἄγχει ὀρθίῳ. ἄγχει δὲ πάντες, πᾶσι Εἰφείων Ἐκολοφώνων. ἔτοι γὰρ μῦθοι Ἰώνων σὺν ἄγχει Ἀπατῦρια· καὶ ἔτοι κατὰ φύσιν πᾶσι σὺν. Τὸ δὲ Πανιώνιον ἐστὶ τὸ Μυκάλης χῶρον ἱερὸς, πρὸς ἄρκιον τετραμμένον, κρινῇ ἐξαρχαίρημένον ὑπὸ Ἰώνων Πιοσιδέωνι Ἐλικωνίῳ· ἢ δὲ Μυκάλη ἐστὶ τῆς ἡπείρου ἄκρῃ, πρὸς ζέφυρον ἄνεμον κατήκοντα Σάμῳ. ἐς τὴν συλλεγόμενοι ἀπὸ τῶν πολλῶν Ἴωνες, ἄριστον ὀρθήν, τῇ ἐξεντῇ ἔνομα Πανιώνια. πεποίηται δὲ οὕτω μόνον· αἱ Ἰώνων ὀρθῇ τῇ, ἀλλὰ Ἐλλήνων πάντων ὁμοίως· πᾶσι ἐς τὸ αὐτὸ ἡράμματα τελευτῶσι, κατὰ περ τῶν Περσῶν τὰ οὐνόματα. αὐταὶ μὲν, αἱ Ἰάδες πόλεις εἰσι. Αἰδε δὲ, αἱ Αἰολίδες, Κύμη, ἢ Φρυγῶν καλεομένη, Λήρεια, Νέον τίχον, Τίω, Κίλλα, Νόπον, Αἰγυρόεσσα, Πιάνη, Αἰγῶν, Μύρνα, Γρυνία· αὐταὶ ἑνδεκά Αἰολέων πόλεις αἱ δεχάται. μία γάρ σφεν παρελύθη ὑπὸ Ἰώνων, Σμύρνη. ἦσαν γὰρ αὐταὶ δωδέκα αἱ ἐν τῇ ἡπείρῳ. ἔτοι δὲ οἱ Αἰολεὲς χώρῳ μὲν ἔτυχον κτίσαντες ἀμείνων Ἰώνων, ὥρῳ δὲ ἥκσαν σὺν ὁμοίως. Σμύρνην δὲ αὖτε ἀπέβαλον Αἰολεὲς. Κολοφώνιος ἄνδρας εἰσὶ ἐσώθεντας, καὶ ἐκπύσαντας ἐκ τῆς πατρίδος, ὑπεδέξαντο. καὶ οἱ Φρυγῆες τῶν Κολοφώνων φυλάξαντες τὰς Σμυρναίους ὀρθίῳ ἔξω τίχον κτίσαντες Διονύσω, τὰς πόλεις ἀποκλήσαντες, ἔχον τὴν πόλιν. Βοηθησάντων δὲ πάντων Αἰολέων, ὁμορογῇ ἐξέστησαν, τὰ ἐπιπλά ἀπεδόντων τῇ Ἰώνων, ἐκλιπεῖν Σμύρνην Αἰολέας. ποιησάντων δὲ πᾶσι Σμυρναίων, ἡπιδιέλοντο σφείας αἱ ἑνδεκά πόλεις, καὶ ἐποίησαν σφείων αὐτῶν πολίτας. Αὐταὶ μὲν νῦν αἱ ἡπρώτῃδες Αἰολίδες πόλεις, ἔξω τῇ ἐν τῇ ἰδὴ οἰκημένων. κεχωρηδὴ γὰρ αὐταί. αἱ δὲ πᾶς νήσος ἔχουσι, πέντε μὲν πόλεις τὴν Λέσβον νέμονται. τὴν γὰρ ἐκτὴν ἐν τῇ Λέσβῳ οἰκομένην Ἀρῖσβαν λυδραποδοῦσαν Μεθυμναῖοι, εὐντας ὁμαίμας. ἐν Τενέδῳ δὲ μία οἰκεῖται πόλις, καὶ ἐν τῇσι Ἐκατόν νησι καλεομένησι ἄλλη μία. Λεσβίοισι μὲν νῦν Ἐτενέδοισι, κατὰ περ Ἰώνων τοῖσι τὰς νήσους ἔχουσι, λῶ δανὸν ἔδεν· τῇσι δὲ λοιπῇσι πόλιν ἑαδὲ κρινῇ Ἰώσι ἐπεδῶν, τῇ αὖ

a μία. b Ἐλλήνων ὁμοίως. c ἐς τὸ αὐτό. d τελευτῶσι. e Λήρεια. f πόλεις δεχάται. g δωδέκα ἐν τῇ ἡπείρῳ.

Lacedæmonii negaro Ionibus auxilio tamen per legatos minantur Cyro eos spernenti, ut in regnum regrellis Sardes & Lydos præfectis committat, quorum Paſtyas deſcivit.

ἔτι ἐξηγέονται. ὧς ᾧ ἀπίκοντο^α ἐς τὴν Σπαρ-
τῶν τῶν Ἰώνων καὶ Αἰολέων οἱ ἀγγελοὶ, (καὶ
γὰρ δὴ τὰ κατὰ τὰ πᾶσι περὶ τὰς ἀπὸ πάντων λέγειν τὴν Φωκαίαν, τῷ οὐνεμα ἡ Πύ-
θηρμον. ὁ δὲ, πορφύρεον τε εἶμα περιβαλλόμε-
νον, ὡς ἂν πωληγόμενοι πᾶσι συνέλ-
θοιεν Σπαρτητῶν, καὶ κατασπᾶς, ἔλεγε πλ-
λὰ, τιμωρέειν ἐαυτοῖσι χεῖρων. Λακεδαιμό-
νιοι δὲ ἔκως ἔχουσιν, ἀλλ' ἀπεδοξέ σφι μὴ τι-
μωρέειν ἴωσι. οἱ μὲν δὲ ἀπαλλάσσοντο. Λα-
κεδαιμόνιοι δὲ ἀπώσασθαι τῶν Ἰώνων τὰς ἀγγέ-
λους, ὅμως ἀπέστειλαν πεντηκοντέρω ἄνδρας,
ὡς μὲν ἐμοὶ^β δοκεῖ, κατασκόπας τῶν Κύρων
περηγμάτων, καὶ Ἰωνίης. ἀπὸ μὲν ἔτι ἐς
Φωκαίαν, ἐπεμψον ἐς Σάρδεις σφέων αὐτῶν^ε
τὴν δοκιμώτατον, τῷ ὄνομα ἡ Λακρόνης, ἀ-
περέοντα Κύρων Λακεδαιμονίων ῥῆσιν, γῆς δὲ Ἑλ-
λάδος^δ μηδεμίαν πόλιν σιναμορέειν^ε, ὡς αὐ-
τῶν δὲ περιουσιζόμενων. Ταῦτα εἰπόντι^ε δὲ κήρυ-
κε^ε, λέγει^ε Κύρον ἐπείρεσθαι τὰς παρεόντας οἱ
Ἑλλήνων, πῆνες εὐνῆτες ἀνθρώποι Λακεδαιμόνιοι,
καὶ κόπαι πᾶσι, τὰ αὐτῶν παραγορεύει.
πρωτηγόμενον δὲ μιν εἰπὴν πρὸς τὴν κήρυκα τὴν
„Σπαρτητῶν, οὐκ εἶδαι καὶ ἄνδρας πᾶσι,
„τοῖσι ἐστὶ χάρις^ε ἐν μέσῃ τῇ πόλει δοποδεγ-
„μένον, ἐς τὴν συλλεγόμενοι, ἀλλήλους ὁμῶντες
„ἐξαπατῶσι. τοῖσι, ἡ ἐγὼ ὑμῖν, καὶ τὰ
„Ἰώνων πᾶσι ἐστὶ ἑλλεχα^ε, ἀλλὰ τὰ οἰ-
κῆια. τὰ αὐτῶν ἐς τὰς πάντας Ἑλλήνας ἀπέρρι-
ψε ὁ Κύρ^ε τὰ ἔπεα, ὅτι ἀγορᾶς κησάμενοι,
ἀνῆτε ἐπὶ τῇ πόλει χεῖρων. αὐτοὶ γὰρ οἱ Πέρσαι ἀγο-
ρᾶσι ἔδον ἐώησιν χεῖρας, καὶ σφι ἐπὶ τοῖς ὄφ-
θουσιν ἀγορᾶ. μετὰ ταῦτα ὁππότερῃ τὰς μὲν
Σάρδεις Ταβάλα ἀνδρὶ Πέρσῃ, τὴν δὲ χεῖρον τὸν
τε Κροῖον καὶ τὴν ἄλλων Λυδῶν Πακτῆ ἀν-
δρὶ Λυδῶ καμίζεν, ἀπῆλθεν αὐτὸς ἐς Ἀγ-
βάτανα^ε, Κροῖον τε ἅμα ἀγόμενον, καὶ
τὰς Ἰώνας ἐν ἐδνὶ λόγῳ ποιησάμενον τὴν
πρώτην εἶναι. ἢ τε γὰρ Βαβυλωνίους οἱ ἡ ἐμ-
πόδιον, καὶ τὸ Βακτρίον ἔθνος, καὶ Σά-
και τε καὶ Αἰγύπτιοι, ἐπ' ἑς ἐπείχε τε στρα-
τηλατῆν αὐτὸς, ὅππῃ δὲ Ἰώνας ἄλλον πῆ-
μην στρατηγόν. ὧς δὲ ἀπῆλθε ὁ Κύρ^ε ἐκ
τῶν Σαρδίων, τοὺς Λυδοὺς ἀπέστειλε ὁ Πακτῆ-
ης διπλὴν τε Ταβάλα καὶ Κύρα. κατασπᾶς δὲ
ὅππῃ θάλασσαν, αἶτε τὴν χεῖρον ἔχων πάντα
τὴν ἐκ τῶν Σαρδίων, ὁππότερῃ τε ἐμφορᾶ,
καὶ τοὺς ὁππότερῃ ἀνθρώπους ἐπῆγε συν-
εἰσφέρειν. ἐλάσας δὲ ὅππῃ τὰς Σάρδεις,
ἐπο-

illi duxissent. Porro ubi Ionum Æolen-¹⁵²
siumque legati Spartam appulissent (id
quod fiebat properanter) pro omnibus
delegarunt verba facere Phocæensem
quendam, cui nomen Pythermo. Hic
purpurea velte amictus, ut hoc resciscen-
tes plurimi convenirent Spartiatæ, proces-
sit: hortatusque est Lacedæmonios mul-
tis verbis ad suam defensionem. Sed La-
cedæmonii nequaquam audiverunt, de-
cretumque illis est auxilium Ionibus non
ferre. Et hi quidem abierunt. Lacedæ-
monii, quamvis Ionum legatos repul-
sent, tamen pentecontoro emisserunt vi-
ros, quantum ego conjicio, qui res Cyri
Ionæque explorarent. Hi Phocæam ap-
pulsi, Sardes mittunt spectatissimum i-
psorum, nomine Lacrinem, qui Cyro
Lacedæmoniorum mandata perferret:
nimirum ne ulli terræ Græciæ civitati
damnum inferret; utpote se id minime
neglecturis. Cyrus audiens quæ Lacri-¹⁵³
nes proferret, rogasse fertur circumstan-
tes Græcos, quinam homines essent La-
cedæmonii, & quam multi numero, talia
sibi præscribentes: mox ubi hæc cogno-
visset, ad Spartiatam præconem dixisse,
Equidem non extimui unquam homi-
nes illos quibus locus est in media urbe
vacuus, in quem collecti mutuo ipsi sibi
jurando imponunt. Atque his, (si mo-
do sim incolumis) non Ionum, sed pro-
pria sua incommoda erunt in circulis de-
ploranda. Hæc in universos Græcos ver-
ba detorsit Cyrus; quod fora ampla ha-
berent emtioni & venditioni servientia.
nam Persis fora non sunt in usu, neque
illis ullum est forum. Post hæc Sardes
Tabalo homini Persæ commisit: Cræsi
autem ceterorumque Lydorum aurum
Paſtyæ viro Lydo tradidit curandum,
ipse versus Agbatana contendit, Cræsum
una ducens: Ionum interim non magnam
habendam rationem esse ex primo usu
statuens. quandoquidem Babylon ei ob-
staculo erat, & Bactriana natio, item Sa-
cæ atque Ægyptii, in quos ipse expedi-
tionem facere in animo habebat, contra
Ionas autem alium ducem mittere. Ubi¹⁵⁴
vero Cyrus è Sardibus discessit, Lydos
Paſtyas à Tabalo atque Cyro desciscere
impulit; & degressus ad mare, quippe
Sardianum aurum omne in sua potestate
habens auxilia mercede conduxit, mari-
timisque hominibus persuasit ut secum
militarent. Et apud Sardes castra meta-
tus,

a ἀπικίασθαι. b ὡς μοι. c αὐτῶν. d μετὰ τὸν. e σιναμορέειν. f ἑλλεχα. g ἐκβάτανα.

Crœsi prudentia in Lydis servandis ab excidio,
quod minabatur Cyrus. Mazares præfectus Ly-
dia, quem effugit Pactyas.

CLIO, LIBER I.

63

tus, Tabalum in arce conclusum obsedit. Cyrus hæc in itinere intelligens, Crœsum ita alloquutus est, Quisnam, inquit, Crœse, finis erit eorum quæ mihi accidunt? non cessabunt Lydi (ut videntur) & sibi & mihi negotium facessere. Delibero an non optimum sit eos in servitutem redigere. Videor equidem nunc mihi perinde fecisse, atque is, qui occiso patre filius pepercerit: sicut quidem ego te, qui plus aliquid quam Lydorum pater eras, captum ducō; ipsis autem Lydis urbem tradidi. Et deinde miror eos à me deficere? Quum hanc suam sententiam Cyrus exposuisset, Crœsus excepit, veritus ne Sardes funditus everteret, ô Rex, inquit, probabilia dixisti. tu tamen ne per omnia indulgeas iræ, neque antiquam civitatem excideris, quæ cum superiorum, tum eorum quæ nunc acciderunt, rea non est. nam priorum ego autor fui, id quod meopte hoc capite pendo: præsens factum Pactyas admisit, cui tu Sardes commisisti: hic tibi poenas det. Lydis autem veniam dans, hæc illis impera, ne vel defectionem meditari audent, vel timendi esse possint. Interdicito illis per legatum, ne arma bellica possideant, jubetoque tunicas sub palliis gestare, subligare item cothurnos. Adhæc impera ut liberos citharam pulsare, & psallere, & cauponari doceant. & celeriter, ô Rex, viros in mulieres videbis degenerasse, nihilque erit metuendum, ne
156 rebelles unquam à te desciscant. Hæc i-
deo Crœsus suggessit, quod optabiliora hæc Lydis esse existimaret, quam subactos eos venundari: sat sciens se, nisi prætextum idoneum comminisceretur, non persuasurum illi ut institutum deferret. Adde etiam quod formidabat ne in posterum aliquando Lydi, si imminentem calamitatem effugissent, rebellantes à Persis funditus extinguerentur. Cyrus hac Crœsi admonitione gavissus, remissaque iracundia, respondit ei se pariturum. Arcessitoque Mazare, homine Medo, eadem illi præcepit, quæ Crœsus suggesserat, Lydis imperanda. Atque præter hæc mandavit, illos omnes sub corona venundari, quotquot una cum Lydis Sardes oppugnassent: Pactyam autem
157 prorsus vivum ad se perducī. Et ista quidem ex itinere quum præcepisset, profectus est ad Persarum sedes. Pactyas vero intelligens exercitum contra se non
pro-

ἐπολιόρκει Τάβαλον, ἀπεργυμένον ἐν τῇ ἀκρο-
πόλει. Πυθόμενος δὲ κατ' ὁδὸν ταῦτα ὁ Κῦ-
ρος, εἶπε πρὸς Κροῖσον τάδε, Κροῖσε, τί
ἔσται τὸ τέλος τῶν γινομένων τέτων ἐμοί; &
παύσονται Λυδοὶ, ὥς οἴκασιν, πείγματά
παρέχοντες, καὶ αὐτοὶ ἔχοντες. Φροντίζω μὴ
ἄριστον ἢ ἑξαδραποδίσσασθαι σφέας. ὁμοίως
γὰρ μοι νῦν γε φαίνομαι πεποιηκέναι, ὥς εἴ
πῃς πατέρα ἀποκτείνεις, τῶν παιδῶν αὐτοῦ φεί-
σαιο. ὥς ᾧ καὶ ἐγὼ Λυδῶν τὸ μὲν πλεόν π
ἢ πατέρα εὐόντα σε λαβὼν ἄγω, αὐτοῖσι δὲ
Λυδοῖσι τὴν πόλιν παρέδωκα, καὶ ἐπέτα θω-
νμάζω εἰ μοι ἀπεισῶσι. ὁ μὲν δὲ τότε νόεε,
ἔλεγε· ὁ δὲ αἰμείβετο τοῖσδε, δέσους μὴ ἀ-
ναστᾶς ποιῆσαι τὰς Σάρδεις, ὡς βασιλεὺς,
τὰ μὲν οἰκέτα εἰρήκας· σὺ μέντοι μὴ πάν-
τα θυμῷ χρεώ, μηδὲ πόλιν δεχαίλῃ ἑξα-
ναστήσης, ἀναμάρτητον ἔσσαι καὶ τὸ πρῶτον
ρον, καὶ τὸ νῦν ἐσεώτων. τὰ μὲν γὰρ πρῶτον
ρον ἐγὼ τε ἐπέηξα, καὶ ἐγὼ κεφαλῇ αἰ-
ναμάζας φέρω· τὰ δὲ νῦν παρεόντα, Πα-
κτύης γὰρ ἐστὶ ὁ ἀδικέων, τῷ σὺ ἐπέτρειπας
Σάρδεις, ἔτι δὲ δότω τοι δίκην. Λυδοῖσι δὲ
συγγνώμην ἔχων, τάδε αὐτοῖσι ἐπὶ τὰς πόλιν
ὥς μήτε ἀποσέωσι, μήτε δεινοὶ τοι ἔωσι.
ἀπὲρ μὲν σφί πεμψας, ὅπλα ἀρήγια μὴ
κεκτῆσθαι· κέλαι δὲ σφέας κιθῶνάς τε
ὑποδιώκειν τοῖσι εἵμασι, καὶ καθήκοντες ὑπο-
δέεσθαι. πρῶτον δὲ αὐτοῖσι κιθαρῳδῶν τε καὶ
ψαλλῶν, καὶ καπηλῶν παιδῶν τὰς παῖ-
δας. καὶ ταχέως σφέας, ὡς βασιλεὺς, γυ-
ναῖκας ἀντ' ἀνδρῶν ὅσας γενησάσθαι, ὥς ἔ-
δεν δεινοὶ τοι ἔσονται μὴ ἀποσέωσι. Κροῖσος
μὲν δὲ ταῦτά τε οἱ ὑπέτίθη, αἰρεῖσθαι
ταῦτα δούλων Λυδοῖσι, ἢ ἀνδραποδιθέντας
πρὸς τὴν σφέας· ἐπιστάμενος ὅτι ἦν μὴ ἀξιο-
χρεῶν περὶ φασιν πρῶτον, ὅτι ἀναπίστῳ μιν
μεταβελούσας· ἀρρωδῶν δὲ μὴ ἔτι ὑπερόν κατε-
οἱ Λυδοί, ἦν τὸ πλεόν ὑπεκδράμωσι, ἀποσέω-
τες ἀπὸ τῶν Περσέων ἀπέλθον. Κύρος δὲ ἡδεῖς
τῇ ὑποθήκῃ, καὶ ὑποῖς τὸ ὄργην, ἔφη οἱ πείθεσθαι.
καλέσας δὲ Μαζάρην ἄνδρα Μῆδον, ταῦτά οἱ
ἐνεπίλατο περὶ πᾶν Λυδοῖσι τὰ ὁ Κροῖσος ὑπε-
τίθη· καὶ πρὸς ἀνδραποδίσσας τὰς ἄλλας πάν-
τας, οἱ μὲν Λυδῶν ἐπὶ Σάρδεις ἐστράδουσιν, αὐ-
τὸν δὲ Πακτύλῃ πάντως ζῶντα ἀγαγεῖν παρ' ἐω-
πίν. ὁ μὲν δὲ ταῦτα ἐκ τῶν ὁδῶν ἐντλάμενος,
ἀπῆλυνε ἐς ἡγεα τὰ Περσέων. Πακτύης δὲ πυ-
θόμενος ἀγχι εἶναι στρατὸν, ἐπ' ἐωπτόν εὐόντα,
δέσους

a ἔκαστι. b εἰκότα. c καὶ μὴ κεφαλῇ. d δεινοὶ τιμῶσι. e ἐλάττω. f ταῦτά οἱ.

δείσας ὥχεται Φύγων ἐς Κύμῳ. Μαζάρης δὲ
ὁ Μηδ^α ἐλάσας ὅππῃ τὰς Σάρδεις, ἔκ Κυρα γρα-
τὲ μοίραν ὁσπερδήσει ἔχων, ὡς οὐ εὖρε ἐπὶ
εὐνίας τὰς ἀμφὶ Πακτύλῳ ἐν Σάρδεσι, πρῶτα
μὲν τὰς Λυδίας ἠνάγκασε τὰς Κύρας ἐντολὰς ἐ-
πιπλέειν· ἐκ τῶν δὲ κελύσμοσυν ἡ Λυδοὶ
τὴν πᾶσαν διαίταν τῇ ζῆς μετέβαλον. Μαζάρης
δὲ μὲν τῶν ἐπεμπε ἐς τὴν Κύμῳ ἀγγέλους,
ἐκδιδόναι κελύων Πακτύλῳ· οἱ δὲ Κυμαῖοι ἐ-
γνωσαν συμβαλῆς πᾶσι ἐς θεὸν ἀνῶσαι τὸ ἐν
Βραγχιδῇσι. ὡς γὰρ αὐτοὶ μαντήιον ἐκ παλαιῶν
ἰδρυμένον, τῷ Ἰωνέσι τε πάντες καὶ Αἰολέσι ἐ-
ώθεσαν χρῆσθαι. ὁ δὲ Χῶρ^α ἔστ^α, ἐστὶ τὸ Μι-
λησίου ὑπερὶ Πανόρμου λιμέν^α. Πέμψαντες
ὧν οἱ Κυμαῖοι ἐς τὰς Βραγχιδὰς θεοπροπίας, ἡ-
ρώτων παρὲ Πακτύλῳ ὁκοῖον τι ποιεόντες θεοῖσι
μέλλουσιν χαλεπῶσαι. ἐπρωῶσι δὲ σφὶ ταῦτα
χρηστέμενον ἐχμεν, ἐκδιδόναι Πακτύλῳ Πέρσῃσι.
ταῦτα δὲ ὡς ἀπενήχθησαν ἤκουσαν οἱ Κυμαῖοι,
ὁρμῆατο ἐκδιδόναι· ὁρμωμένους δὲ ταύτην ἔπαλ-
θε^α, Ἀριστόδικ^α ὁ Ἡρακλείδῳ, ἀνὴρ τῶν
ἐὼν ἐὼν δόκιμος, ἔχε μὴ ποιῆσαι ταῦτα Κυμαί-
ας, ἀπιστῶν τε τῷ χρησμῷ, καὶ δοκέων τὰς θεο-
προπίας εἰ λέγειν ἀληθείας. ἐς ὃ, πρῶτον πε-
ρὶ Πακτύλῳ ἐπρησόμενοι, ἦσαν ἄλλοι θεοπρο-
ποι, τὸν Ἀριστόδικ^α ὡς. Ἀπικυμένων δὲ ἐς
Βραγχιδὰς, ἐρησημαζέτο ἐκ πάντων Ἀριστό-
δικ^α, ἐπρωῶν τὰς παῖδες, ὧς αἶξ, ἦλθε παρ' ἡ-
μέας ἱκέτης Πακτύλης ὁ Λυδός, Φύγων θάνα-
τον βίαιον παρὲς Περσέων· οἱ δὲ μὴ ἐξαιτίαν,
προεῖναι κελύοντες Κυμαίους. ἡμεῖς δὲ δειμαί-
νομεν τὴν Περσέων δύναμιν, τὸν ἱκέτην ἐς τόδε
εἰ τετολμήκαμεν ἐκδιδόναι, πρὶν ἂν τὸ δῶπ σέ-
ῃ ἡμῖν δηλωθῇ ἀτρεκέως ὅσπερ ποιεῶμεν. ὁ μὲν
ταῦτα ἐπρωῶν· ὁ δὲ αὐτὸς τὸ αὐτὸν σφὶ χρη-
σμὸν ἐφάνε, κελύων ἐκδιδόναι Πακτύλῳ Πέρ-
σῃσι. παρὲς ταῦτα ὁ Ἀριστόδικ^α ἐκ προνοίας
ἐποίησε τὰς παῖδας· παρὲς τὴν νηὸν κύκλῳ, ἐξαίρει τὰς
σραβὰς, καὶ ἄλλα ὅσα ἦν νεοσφισμένα ὀρνίθων γέ-
νεα ἐν τῇ νηῷ. ποιέοντι δὲ αὐτὰ ταῦτα, λέ-
γεται Φωνὴν ἐκ τῶν ἀδύτων ἡμέσῃ, φέρονται
μὲν παρὲς τὸν Ἀριστόδικον, λέγοντες δὲ τὰς
Ἀνοσιώτατε ἀνθρώπων, τί τὰς πολυαῖς ποί-
εις; τὰς ἱκέτας μὲν ἐκ τῶν καὶ κεραίρας; Ἀ-
ριστόδικον δὲ οὐκ ἀπορήσαντα παρὲς ταῦτα εἰ-
πῶν, ὧς αἶξ, αὐτὸς μὲν ἔτω τοῖσι ἱκέτησι
βοηθείας, Κυμαίους δὲ κελύει τὸν ἱκέτην ἐκ-
διδόναι; τὸ δὲ αὐτὸς ἀμείψασθαι τοῖσδε, Ναὶ κε-
λύω, ἵνα γε ἀσεβήσαντες, θῶστον ἀπόλησθε,
ὡς

procul abesse, conterritus fugit Cymen.
Mazares vero nihil cunctatus, Cyri exerci-
tus quotamcunque partem ducens Sardes
promovit. Verum ubi Pactyam jam Sar-
dibus abiisse cognovit, primum Lydos ad-
egit Cyri mandatis obsecundare. Et ex
hujus mandato Lydi omnem vitæ ratio-
nem commutarunt. Deinde Mazares nun-
cios Cymen misit jubens Pactyam dedi.
Sed Cymæi consilio inito statuerunt ad
deum in Branchidis referendum quid fa-
cto opus esset. Erat enim illic oraculum
pervetustum, quo Iones universi & Æo-
lenses uti consueverant. Oraculum hoc in
Milefio agro est supra Panormum portum.
Missis igitur ad Branchidas consultoribus,
rogabant circa Pactyam quidnam facien-
tes deis gratificaturi essent. Consulenti-
bus talia respondebatur Pactyam Persis dede-
re. Quæ quum relata audirent Cymæi, pu-
taverunt dedendum. Ceterum quum huc
multitudo propensa esset, Aristodicus, He-
raclidis filius, vir inter ceteros cives spe-
ctatus, oraculo parum fidens, & ipsos con-
sultores responsum non ex vero perferre
existimans tenuit quominus id facerent;
donec iterum de Pactya interrogaturi alii
mitterentur consultores, inter quos Aristo-
dicus quoque erat. Hi quum ad Branchi-
das pervenissent, vnus ex omnibus Aristo-
dicus consulebat oraculum, sciscitans in
hæc verba, O Rex, venit ad nos supplex
Pactyas Lydus, mortem fugiens violentam
ab Persis. Hi eundem exposcentes,
jubent Cymæos hominem dimittere. Nos
Persarum potentiam formidantes, tamen
supplicem nondum reddere ausi sumus,
donec indubitato intelligeremus ex te
quid facere nos conveniret. Hunc in
modum sciscitanti Aristodico, idem rur-
sus respondebatur, nempe Pactyam Per-
sis dedendum. Post hæc Aristodicus tale
quippiam de industria aggreditur: Tem-
plum circumiens, passeris aliasque avi-
culas quæ forte in templo istuc nidula-
bantur, è nidis exemit. Quæ quum ille
faceret, memorant vocem ex adyto audita-
m quæ ad Aristodicum ferretur, atque
huiusmodi quædam sonaret, Hominum
scelestinissime, quænam audacia te inces-
sit ut ex templo meos supplices diripi-
as? Aristodicum nihil dubitasse ad hunc
modum respondere; Tunc, ô Rex, sic
auxilium fers supplicibus, & Cymæos
jubes supplicem tradere? Et deum vicif-
sim edidisse ista, Equidem jubeo, ut im-
pii male citius pereatis, ne deinde oracu-
lum

lum de dedendis ſupplicibus laceſſatis.

- 160 Porroubi hæc relata audiverunt Cymæi, neque volentes dedendo ſupplice iram divinam in ſe concitari, & perire, neque eundem penes ſe detinendo, oppugnari, hominem ablegant Mytilenam. Mytilenæi, quum Mazares ſubinde per nuncios Paſtyam flagitaret, paciſcuntur pro certa mercede, quod tamen non auſim liquide aſſeverare, quandoquidem non fuit res perfectæ. Cymæi enim cognoscentes ea quæ à Mytilenæis geſta eſſent, miſſo Leſbum navigio, Paſtyam deportant in Chium. Indidem vero ex Minervæ tutelaris deæ templo abſtractus, à Chiis traditus fuit. Tradiderunt autem Chii pro Atarnei mercede. Atarneus autem locus eſt Myſiæ, è regione Leſbi ſitus. Et ſic quidem compotes facti Perſæ in custodia habebant Paſtyam, ut Cyro illum monſtrarent. Atque multo exinde tempore, Chiorum nullus ex Atarneo neque molis libabat hordeaceis deo cuiquam, neque bellaria fructus inde decerpti pinſebantur, & ex omnium templorum uſu removebantur quæ ex
- 161 agro illo provenirent. Ab Chiis igitur Paſtyas traditus fuit; Mazares mox in illos cattra promovit, qui una Tabalum oppugnarent: & partim Prienenſes ſubigens pro mancipiis vendidit, partim Mæandri campum univerſum incurſavit prædam militibus permittens; Magnetiſiam etiam pari modo. Poſt id Mazares repentino morbo correptus, vita defungitur.
- 162 Hoc mortuo ſuffectus ſucceſſor imperii Harpagus ad mare deſcendit & ipſe Medus; quem Medorum rex Aſtyages impiis epulis exceperat, quique Cyri adiutor fuerat in regno occupando. Hic, inquam, à Cyro tunc inſtitutus dux, ſimulatque in Ioniam venit, urbes ductis aggeribus cepit. Nam ubi cives mœnibus clauſiſſet, aggeribus mox ad muros objectis expugnabat: atque ſic Phocæam primam Ionum civitatem ag-
- 163 greſſus eſt. Hi Phocæenſes, primi Græcorum longis navigationibus uſi ſunt: Adriamque ſimul & Tyrrheniam, Iberiam atque Tarteffum hi ſunt qui oſtenderunt. Navigiis autem utebantur non rotundis, ſed penteconteris. Hi quum Tarteffum venirent, grati admodum fuerunt regi, cui nomen erat Arganthonio, quique jam octoginta annis Tarteffiorum regno præfuerat: vixit autem totos annos centum viginti. Atque Phocæenſes Arganthonio

„ὅς μὴ πολλοὶν πρὸς ἑαυτοῦ ἐκδόσει· ἔλθῃτε
 „ὅτι τὸ χρηστέρων. Ταῦτα ὡς ἀπενειχθέντα
 ἤκουσαν οἱ Κυμαῖοι, ὁ βυλόμενοι ὅτι ἐκδόντες
 ἀπολεύσονται, ἥτε παρ' ἐαυτοῖσι ἔχοντες πλεονε-
 κέσονται, εἰς Μυτιλήνῃ αὐτὸν ἐκπέμπουσι. οἱ
 ἢ Μυτιλήναιοι, ἢ Πιπύρῃσι, ἢ Μαζάρῃσι
 ἀγγελίας ἐκδιδόναι τὸ Πακτύλῃ, παρεσκεύα-
 ζοντο ὅτι μισθὸν ὁσώδῃ. ὁ γὰρ ἔχω τῆς γε εἰ-
 πῆν ἀτρεκέως· ὁ γὰρ ἐτελεύτη. Κυμαῖοι γὰρ ὡς
 ἑμαυτὸν πάντα περὶσσότερα ἐκ τῆς Μυτιλήναιον,
 πειρῆσαι παλαιοὶν εἰς Λέσβον, ἐκκομίζουσι Πα-
 κτύλῃ εἰς Χίον. ἐνθεύτεν ἢ ἐξ ἱρῶν Ἀθηνῶν Πη-
 λικχὰ ἀπαλαοδεῖς, ὑπὸ Χίων ἐξεδόθη· ἐξ-
 ἔδοσαν δὲ οἱ Χῖοι ὅτι τῷ Ἀπαρνέῃ μισθὸν
 ἔδωκε Ἀπαρνέως τῆς ἐστὶ χωρὶς τῆς Μυθῆς,
 Λέσβου ἀντίον. Πακτύλῃ μὲν νῦν ὡς ἀδε-
 ξάμενοι οἱ Πέρσῃ εἶχον ἐν Φυλακῇ, ἡλόντες
 Κύρῳ ἀποδέξαι. ὡς ἢ χρὸν ἔστι ὅτι ὁλί-
 γον γινώσκοντες, ὅτι Χίων ἔδωκε ἐκ τῆς Ἀπαρ-
 νέως τῆς ἐστὶ, ἥτε ἐλαὸς κελῶν πρὸς χύσιν ἐποιε-
 ρεῖν ἔδωκε, ἥτε πέμματα ἐπὶ ποτε καρπὸς ἔ-
 ἐνθεύτεν, ἀπείχετο τε τῆς πάντων ἱρῶν πᾶν
 ἐκ τῆς χώρης πάντης γινόμενα. Χῖοι μὲν νῦν
 Πακτύλῃ ἐξέδοσαν. Μαζάρῃ ἢ μὴ πάντα ἐσπα-
 τῶντο ὅτι τῆς συμπολιτοῦσιν αὐτῶν Τάβαλον.
 καὶ τῆς μὲν, Περικλέας ἐξελύδραποδίσαν· τῆ-
 ς ἢ, Μακάνδρῃ πεδίον πᾶν ἐπέδραμε, λήϊλῃ
 ποιδίμεν τῷ στρατῷ. Μαγνησίῃ ἢ ὡσαύτως.
 μετὰ ἢ πάντα, αὐτίκα νῆσῳ τελευτῶν. Ἀπο-
 θανόντι ἢ τῆς, Ἀρπαγῷ κατέβη Ἀλφειο-
 χῷ τῆς στρατηγῆς, γινώσκοντες καὶ αὐτὸς ἐὼν Μή-
 δῃ, τὸ ὁ Μήδων βασιλεὺς Ἀλφειῆς ἀνόμῳ
 τραπέζῃ ἔδωκε, ὁ τῷ Κύρῳ τῷ βασιλεὺς
 συγκαταεργασάμεν. ἔστι ὡς ἵνῃ τότε ὑπὸ
 Κύρῳ στρατηγὸς ἀποδέχθῃς, ὡς ἀπικέῃ εἰς τὴν
 Ἰωνίαν, αἶρεε πᾶς πᾶσις χώρασι. ὅπως γὰρ
 τῆς χῆρας ποιήσῃ, τὸ ἐνθεύτεν χώρας χῶν
 πρὸς τὰ τείχεα ἐπὶ ὄρεε. πρώτη δὲ Φωκαίῃ
 Ἰωνίης ἐπεχέρησε. Οἱ δὲ Φωκαῖες ἔστι νας-
 πλῆσι μακρῇσι πρῶτοι Ἑλλήνων ἐχρήσαντο,
 καὶ πᾶν τε Ἀδρίῃ καὶ τῷ Τυρρηνίῃ καὶ
 τῷ Ἰόνῃ καὶ τῷ Ταρτησόν· ἐπὶ εἰσι οἱ
 καταδέξαντες. ἐναυτίλουν δὲ ὁ σφοδρῶς
 ναοὶ, ἀλλὰ πεντηκοντέρους. ἀπικόμενοι δὲ
 εἰς τὸ Ταρτησόν, προσφιλέες ἐγίνοντο τῷ βα-
 σιλεὶ τῷ Ταρτησίων, τῷ ἔστω μὲν ὡς Ἀρ-
 γανθῶνι. ἐτυρῆνεν δὲ Ταρτησὸς ὁ γδῶ-
 κοντα ἔπεα, ἐβίωσε δὲ πάντα εἰκοσι καὶ ἑκα-
 τὸν. τῆς δὲ τῷ ἀνδρὶ προσφιλέες οἱ Φωκαῖες

ἔτω δὴ πὶ ἐγγύοντο, ὡς τὰ μὲν πρῶτα σφέας ἐκλιπόντας Ἰωνίῳ, ἐκέλευε τὸ ἐωυτῆ χώρης οἰκῆσαι ὅκα βέλονται· μὲν δὲ, ὡς τῆτο οὐκ ἐπῆγε τὰς Φωκαίους, ὁ δὲ πυθόμενος τὸ Μήδον παρ' αὐτῶν ὡς αὐξοίτο, ἐδίδε σφι χρημάτων πείχετο· περὶ βαλέαζ τὴν πόλιν. ἐδίδε δὲ ἀφαιδέως· καὶ γὰρ ἔη περὶ δόξας τείχετο οὐκ ὀλίγοι σάδοι εἰσὶ· τῆτο δὲ πᾶν, λίθων μεγάλων, καὶ εὐ σωμαροσμένων. Τὸ μὲν δὴ πείχετο πῶς Φωκαῖοι τῶν πῶδε ἐξεπλήθη. ὁ δὲ Ἀρπαγὸς ὡς ἐπῆλασε τὴν στρατὸν, ἐπιόρκει αὐτὰς, περὶ χόρμενος ἔπεα, ὡς οἱ καταχεῖν εἰ βέλονται Φωκαῖες πορομαχεῖν ἕνα μὲν τὸ πείχετο ἐρεῖψαι, καὶ οἰκῆμα ἐν καπρῶσαι· οἱ δὲ Φωκαῖες, περὶ μελίοντες τῇ δελοσύνῃ, ἔφασαν θέλειν βελόσσοιται ἡμέρῳ μίαν^a καὶ ἐπειτα ὑποκρίνεσθαι. ἐν ᾧ δὲ βελόσσοιται αὐτοὶ, ἀπαρῆναι ἐκείνους ἐκέλευον τὴν στρατὸν ἀπὸ τῆ πείχετο. ὁ δὲ Ἀρπαγὸς ἔφη εἶδέναι μὲν εὐ τὰ ἐκείνοι μέλλοιεν ποιεῖν, ὅμως δὲ σφι περὶ μελίον βελόσσοιται. ἐν ᾧ ὡν ὁ Ἀρπαγὸς ἀπὸ τῆ πείχετο ἀπήγαγε τὴν στρατὸν, οἱ Φωκαῖες ἐν τῇ κατὰ πᾶσαι τὰς πεντηκόντες, ἐσθόμενοι τέκνα καὶ γυναικας καὶ ἐπὶ πᾶσι πάντα, πρὸς δὲ καὶ τὰ ἀγάλματα τὰ ἐκ τῶν ἱερῶν, καὶ τὰ ἄλλα ἀναθήματα, χωρὶς ὅτι χαλκὸς ἢ λίθος ἢ ξυλὸς ἢ ῥαφὴ λίθῳ, τὰ δὲ ἄλλα πάντα ἐσθόμενοι, καὶ αὐτοὶ ἐσθόμενοι, ἔπλεον ὅτι Χίος τὴν δὲ Φωκαίαν ἐρημώθεισαν ἀνδρῶν ἔχον οἱ Πέρσαι. Οἱ δὲ Φωκαῖες, ἐπεὶ πὶ σφι Χίος τὰς νῆσας τὰς Οἰνῶσας καλεομένας οὐκ ἐβέλοισιν^b ὠνόμενοισι πωλείειν, δαμάζοντες μὴ αἱ μὲν ἐμπόριον γίνωνται, ἢ δὲ αὐτῶν νῆσος ἀποκληθῇ τῇ εἰνεκα, πρὸς ταῦτα οἱ Φωκαῖες ἐβέλοισιν ἐς Κύρνον. ἐν γὰρ τῇ Κύρῳ εἰσοὶ ἐπὶ πρῶτον τῶν ἐκ θεοπορίας ἀνεστήσαντο πόλιν τῇ ἔνομα λίθῳ Ἀλαλίῃ. Ἀργανθῶνι^c δὲ τῇ καὶ τῇ ἡδὴ τετελεσμένη. σελόμενοι δὲ ὅτι τὴν Κύρνον, πρῶτα κατὰ πᾶσι τὰς ἐς τὴν Φωκαίαν, κατεφόντοισιν τῶν Περσῶν τὴν Φυλακίαν, ἢ ἐφύρεε ἀρᾶδεξαμένη πρὸς Ἀρπαγὸν τὴν πόλιν. μετὰ δὲ, ὡς τῆτο σφι ἐξέρεατο, ἐποίησαν ἰχυρὰς κατὰ τὰς τῶν ὑπολειπομένων ἐωυτῶν τὰς πόλεις. πρὸς δὲ πρῶτον, καὶ μύδρον σιδήρεον κατεπλήσαν· καὶ ὠμοσαν μὴ πρὶν ἐς Φωκαίαν ἔξαι, πρὶν ἢ τὸν μύδρον τῆτον ἀναφῆναι. σελόμενων δὲ αὐτῶν ὅτι τὴν

thonio ista occasione sic sunt conciliati, ut primo quidem eos post Ioniam relictam jussit in sua regione sedes deligere ubicunque illis liberet. Verum quum hoc non persuasisset Phocænsibus, intelligeretque ex eis interim Medum quemadmodum crelceret, pecunias illis dedit ad urbi murum circumdandum. Dedit autem non parce. Siquidem ipsius muri ambitus non paucorum est stadiorum, torusque majusculis lapidibus, iisque affabre concinnatis. Et murus quidem ille à Phocænsibus hoc pacto fuit constructus. Porro Harpagus exercitum admovens, urbem oppugnavit: quum obtulisset illis verba, tanquam sibi sat esset, si vellent Phocænses unum duntaxat muri propugnaculum demoliri, & unam habitationem consecrare. Phocænses servitutem averfantes, responderunt diem unum se velle consultare, & dein responsuros: sed interim dum consultarent, illum jubebant exercitum ab urbe abducere. Harpagus autem quanquam se scire diceret quid facturi essent, tamen se illis ut consultarent permittere. Isto igitur tempore quo ab muro ille exercitum abduxit, Phocænses usi sunt in pentecoteris deducendis, quibus liberos una cum uxoribus atque supellectile universa imponerent: ad hæc statuas quoque ex templis & cetera donaria, nisi quæ vel ferrea vel lapidea aut denique picta essent, at reliqua omnia imposuerunt. mox & ipsi conscendentes, navigarunt in Chium. Phocæam sic desertam incolis occupaverunt Persæ. Phocænses autem¹⁶⁴ tem, quum ipsis Chii insulas quæ Oenullæ vocantur, licitantibus vendere nolent, metuentes ne illuc emporium transferretur, obque hanc causam eorum insula excluderetur, concesserunt Phocænses in Cynrum. In hac enim insula ante vigintiannos civitatem ex vaticinio condiderant, nomine Alalam. Interca autem Arganthonius fatis concesserat. Porro Cynrum trajecturi Phocænses, prius reverterunt Phocæam, præsidiaque illic Persarum quæ ab Harpago custodiæ causâ relictæ fuerant, trucidarunt. Quibus patratæ, diras atroces imprecati sunt unicuique suorum classẽ deferenti. Præter has ferri quoque massam candentem in mare demergunt, jurantque non prius se Phocæam reversuros quam massa ista rursus appareret. Sic autem quum

Sit quoque ex cursu pars dimidia rediit Phocæam: reliquos ex Corsica, quam petierant, post quinquennium expulso ab Carthaginienfibus & Tyrrenis excepit Rhegium, mox Hyela. Cynus heros. Abdera a Teiis condita.

navigarent in Cynum, plusquam dimidiam illorum partem desiderium cepit & miseratio urbis & sedium illius regionis; atque etiam violato jurejurando renavigarunt Phocæam: qui autem eorum jurijurando inhæserunt, solventes ex OE-
166 nussis Cynum navigarunt. Quo quum appulissent communiter habitarunt una cum superioris temporis colonis, per annos quinque, sacraque erexerunt. Ceterum quum jam vicinos omnes hostili more popularentur, communi sententia bellum in eos adornant Tyrreni atque Carthaginienfes, utrique sexaginta navibus: Phocæenses ex adverso sexaginta & ipsi naves milite implent, obviamque illis procedunt in mare quod appellatur Sardonium. Commissa navali pugna, Phocæensibus Cadmea quædam contigit victoria. nam quadraginta illis naves perierunt, reliquæ viginti detortis rostris factæ inutiles. Reverfi igitur Alaliam, sumptis liberis uxoribusque atque reliquis facultatibus quantas ferre ipsis naves poterant, relicta Cynno navigarunt Rhe-
167 gium. Verum è navibus illis quæ perierant, quotquot viri in Carthaginienfium Tyrrenorumque manus pervenerunt, eorum plurimos subiecerunt sorti, & hi protracti, lapidibus sunt obruti. Deinceps vero quæcunque ex Agyllensium vel pecoribus vel jumentis atque hominibus locum illum accedebant, ubi Phocæenses lapidati jacebant, continuo distorta fiebant, aut mutila aut remisso corpore. Quare Agyllenses Delphos miserunt, volentes admissum illud expiare. Pythia hæc ipsos jussit facere, quæ etiam nunc ab Agyllæis observantur. nam & iusta illis perfolvunt magnifice, & gymnium celebrant ac equestre certamen. Et hæc Phocæensium portio quidem hujusmodi fato usa fuit. Qui autem illorum Rhegium confugerant, hinc progressi civitatem possederunt in agro OEnotriæ quæ nunc appellatur Hyela. Eam autem condiderunt, ab viro Posidoniæ edocti, Pythiæ oraculo jussos fuisse Cynum condere, qui heros esset, non insulam. Atque Phocæa quidem in Ionia res
168 sic habent. Simile quiddam accidit Teiis, quorum murum simulatque per aggerem cepisset Harpagus, omnes conscensis navibus trajecerunt in Thraciam, ibidemque urbem condiderunt Abdera, cujus fundamenta prius jecerat Timesius Clazomenius:

CLIO, LIBER I.

67

τὴν Κύρνον, ὑπὲρ ἡμισίας τῶν ἀσῶν ἔλα-
βε πύλιν τε καὶ οἰκίαν τῆς πόλεως, καὶ
τῶν ἡθῶν τῆς χώρας. ὑδάδερκοι δὲ θρόμο-
νοι, ἀπέπλεον ὀπίω ἐς τὴν Φωκαίην. οἱ δὲ
αὐτῶν τὸ ὄρκιον ἐφύλασσον, ἀεργήεις ἔκ τ'
Οἰνωσέων ἐπλεον. Ἐπεὶ δὲ ἐς τὴν Κύρ-
νον ἀπῆκοντο, εἰκεδὼν κρινῇ μετὰ τῶν πρῶτε-
ρον ἀπικαμένων ἐπ' ἕτερα πέντε, καὶ ἱερὰ
ἐνδρυσύντο. καὶ ἦγον γὰρ δὴ^α καὶ ἔφερον τὰς
πελοπόννησον ἀπάντας. στρατεύοντα ὦν ἐπ' αὐτὰς
κρινῶ λόγῳ χρησόμενοι Τυρσῶν καὶ Καρχη-
δόνιοι, νηυσὶ ἐκάτεροι ἐξήκοντα. οἱ δὲ Φωκαί-
εες, πλεονέκτες καὶ αὐτοὶ πᾶσι πλοῖα, ἐόν-
τα ἀριθμὸν ἐξήκοντα, ἀντίπαλον ἐς τὸ Σαρ-
δόνιον καλεόμενον πέλαγόν. συμμίσχοντων δὲ
τῇ ναυμαχίᾳ, Καδμείῃ πρὸς νίκην τοῖσι Φω-
καείοις ἐγένετο. αἱ μὲν γὰρ πλεονέκτεσσι σφί-
σι νῆες διεφθάρησαν, αἱ δὲ εἰκοσι αἱ πεν-
τακτῆσαι, ἦσαν ἀχρηστοὶ. ἀπεστέφαρ^β γὰρ τὰς ἐμ-
βόλους. κατὰπλάσαντες δὲ ἐς τὴν Ἀλαλίην,
ἀνέλαβον τὰ τέκνα καὶ τὰς γυναῖκας, καὶ τὴν
ἄλλην κτήνιν ὅσω οἶαί τε ἐχόντο αἱ νῆες σφι
ἄγειν. καὶ ἐπείτα ἀφέντες τὴν Κύρνον, ἐπλεον
ἐς Ῥήγιον. τῶν δὲ Διαφθαρεισάντων νεῶν τὰς
ἄνδρας οἱ τε Καρχηδόνιοι καὶ οἱ Τυρσῶν ἐλα-
χόν τε αὐτῶν πολλὰ πλοῖα, καὶ τέρας ἐξα-
γαγόντες κατέλκιζαν. μὲν δὲ Ἀργυλαῖοι πάν-
τα τὰ περιόντα τῶν χώρων ἐν τῷ οἱ Φωκαῖες κα-
τελόμενοι ἔκειοντο, ἐγένετο δὲ Ἀστροφα^γ ἐμ-
πρηξ^α ἐν δόπολην ὁμοίως πρὸς αὐτὰς ἐν πο-
λύτῳ ἐν ἀνθρώποις. οἱ δὲ Ἀργυλαῖοι ἐς Δελφὸς
ἐπεμψον, βεβλόμενοι ἀκίσεσθαι τὴν ἀμαρτίαν.
ἡ δὲ Πυθίη σφίσι ἐκέλευσε ποιεῖν τὰ καὶ νῦν
οἱ Ἀργυλαῖοι ἐπὶ ὀπίσκειν. καὶ γὰρ ἐναρξί-
σι σφι μεγάλως, καὶ ἀγῶνα γυμνικὸν ἐῖποι-
κὸν ὀπίσκειν. καὶ ἔστι μὲν τῶν Φωκαίων πο-
τὶ μὲν διελθόντων. οἱ δὲ αὐτῶν ἐς τὸ Ῥή-
γιον καταφυγόντες, ἐνθεοῖεν ὀρεμώμενοι, ἐ-
κτίσαντο πάλιν γῆς τὴν Οἰνωτρίαν παντὶ, ἥ τις
νῦν γέλη καλεῖται. ἐκτίσαν δὲ ταύτην, πρὸς
ἀνδρὸς Ποσειδωνιῆος μαγόντες ὡς τὸ Κύρνον σφι
ἡ Πυθίη ἐχρησε κτίσαι, ἥρων ἐόντα, ἀλλ' ἐ-
τὴν νῆσον. Φωκαῖες μὲν νῦν πᾶσι τῶν ἐν Ἰω-
νίᾳ ἔτῳ ἔχει. Παρὰπλήσια δὲ τέτοιαι καὶ Τή-
ροι ἐπίσταν. ἐπεὶ τε γὰρ σφῶν ἔλε χῶματι
τὸ πείχον Ἀρπαγόν, ἐσβάντες πάντες ἐς τὰ
πλοῖα, οἰχόντο πλεόντες ὅτι τὸ ὀρεμώμενοι, καὶ
ἐνθαῦτα ἐκτίσαν πάλιν Ἀθήνας. τὴν πρῶτε-
ρον τῶν Κλαζομένων Τιμήσιον κτίσαντες,

^α ἄγον γὰρ ἔδωκε. ^β ἀπεστέφαρ. ^γ αὐτῶν. ^δ ἐμπρηξ. ^ε γυμνικὸν ἐπίσταν.

ἐκ ἀπώνητο, ἀλλ' ὑπὸ Θρηίκων ἐξελασ-
θῆς^a, πῶς νῦν ὑπὸ Τηίων τῶν ἐν^b Ἀβ-
δῆροις ὡς ἥρως ἔχῃ. Οὗτοι μὲν νῦν Ἰώνων
μοῦνοι τὴν δαλοσύνην σὺν ἀνεχόμενοι, ἐξέ-
λιπον τὰς πατρίδας. οἱ δ' ἄλλοι Ἴωνες,
πᾶσι Μιλησίων, διὰ μάχης μὲν ἀπύκνητο^c
Ἀρπάγῳ, καθ' ὅπερ οἱ ἐκλιπόντες· καὶ ἄν-
δρες ἐγώνητο ἀγαθοί, πρὶν δ' ἐωυτῶν ἕκαστον^d
μαχόμενοι· ἐσθλότητες δὲ καὶ ἀλόντες, ἔμε-
νον κατὰ χώρην ἕκαστοι^d, καὶ τὰ δῆττα σ-
όμενα ἐπεπλέον. Μιλήσιοι δὲ (ὡς καὶ παρ-
εὐρόν μοι εἴρηται) αὐτὰ Κύρῳ ὄρκιον ποιησάμε-
νοι, ἡσυχίαν ἦγον^e. ἔτω δὲ τὸ δεύτερον Ἰω-
νὴ ἐδεδάλωτο. ὡς δὲ τὰς ἐν τῇ ἡπείρῳ Ἴω-
νας ἐχειρώσατο Ἀρπάγῳ, οἱ τὰς νήσους ἑ-
χόντες Ἴωνες, καταρρώδισαί τε ταῦτα, σφείας
αὐτὰς ἐδοῶν Κύρῳ. Κεκακαμένων δὲ Ἰώνων,
καὶ συλληγομένων ἄνδρ' ἥσαν ἐς τὸ Πανιώνιον,
πρωτόνομον γνώμην βιάσας ἄνδρα Περικλέα
ἀπεδέξατο Ἰῶσι χρησιμωτάτην, τῇ εἰ ἐπι-
θῆτο, παρέχεσθαι σφίσι βουδαιμονέειν Ἑλλάνων
μάλιστα· ὅς ἐκέλευε κοινῶν γὰρ Ἴωνας ἀε-
γέμεν^f πλεῖον ἐς Σαρδῶν, καὶ ἑπτα πόλιν
μίαν κτίσειν πάντων Ἰώνων. καὶ ἔτω ἀπαλ-
λαχθέντας σφείας δαλοσύνης, βουδαιμονήσαν,
νήσων τε ἀπαισίων μεγίστην νεμομένους, καὶ
ἀρχοντίας ἄλλων· μέντοι δὲ σφίσι ἐν τῇ Ἰω-
νὴ σὺν ἔφῃ ἐνορᾶν ἐλδοφρέμῳ ἐπὶ ἐσμένῳ.
αὕτη μὲν βιάσας^g Περικλέα^g γνώμη δὴ
διεφθαρμένη^g Ἰῶσι γινόμενη. χρηστὴ δὲ, καὶ
πρὶν ἢ διαφθαρῆναι Ἰωνίῳ, θάλασσαν ἀνδρὸς
Μιλησίου ἐγχετο, τὸ ἀνέκαθεν^h γῆ^h ἐόντι^h
φοίνικ^h· ὅς ἐκέλευε ἐν βαλάντιον Ἰωνας
κεκτῆσθαι^h. τὸ δὲ εἶναι ἐν Τέῳ. Τέων γὰρ
μέσσην εἶναι Ἰωνίης. τὰς δὲ ἄλλας πόλεις οἰ-
κούμενας, μηδὲν ἥσαν νομίζεσθαι, καθ' ὅπερ
εἰ δῆμοι εἴεν. ἔτω μὲν δὴ σφίσι γνώμης ποί-
σας ἀπεδέξαντο. Ἀρπάγῳ δὲ κατασφραγισμένῳ
Ἰωνίῳ, ἐπιείκῃ γρατῆν δὴ Κᾶρες καὶ Καυ-
κωνίηςⁱ καὶ Λυκίας, ἅμα ἀγόμενⁱ καὶ Ἴωνας
καὶ Αἰολίας. εἰσὶ δὲ τῶν Κᾶρες μὲν ἀπγ-
μένοι ἐς τὴν ἡπείρον ἐκ τῶν νήσων. τὸ γὰρ πα-
λαιὸν ἐόντες Μίνω τε κατήκοι^k, καὶ καλεό-
μενοι Λέλεγες, εἶχον τὰς νήσους, φόρον μὲν
ἄνενα ὑπεπλέοντες, ὅσον καὶ ἐγὼ διωατὸς εἰ-
μι μακρότατον ἐξικέσθαι ἀκτῇ· οἱ δὲ, ὅπως
Μίνω δέοιτο, ἐπλήρην οἱ τὰς νέας. αἵ τε δὲ
Μίνω κατεσφραγισμέναι γὰρ πολλὰ, καὶ δυνάμει-
ονⁱ τῷ πολέμῳ, τὸ Καρχήνⁱ καὶ ἐθνⁱ

zomenius: sed qui nullum inde fructum
tulit, sed à Thracibus expulsus nunc à
Teiis apud Abdera ut heros colitur. Hi
igitur Ionum soli servitutem non feren-
tes, patrium solum reliquere. Verum alii
Iones, præter Milesios, præliati quidem
sunt contra Harpagum, perinde atque
illi qui exierunt, virosque se strenuos de-
clararunt, de sua patria quique pugnan-
tes. Superati autem & capti in sua qui-
que patria remanserunt, eaque quæ im-
perabantur subibant. Milesii qui jam cum
ipso Cyro foedus fecerant, (sicut superius
à me dictum est) quietem agebant. Sic
Ionia secundo serva facta est. Porro
quum Ionibus iis potitus esset Harpagus
qui continentem habitabant, insulari ho-
rum exemplo conterriti, ultro sese de-
diderunt Cyro. Jam verò Ionibus, etiam
si afflictis, nihilominus ad Panionium
convenientibus, audio Biantem Prienen-
sem dedisse saluberrimum illis consilium:
cui si obtemperassent, licuisset Græco-
rum omnium felicissimos vivere. Siqui-
dem ille suadebat, ut communi classe sol-
ventes Sardiniam peterent, & ibi unam
civitatem omnium Ionum construerent.
Hoc enim pacto eos servitute liberatos
feliciter esse victuros, omnium insularum
maximam incolentes, & ceterarum im-
perio potientes. Sin autem manerent in
Ionia, nullam inquit sibi apparere liber-
tatis spem. Hæc Biantis Prienensis senten-
tia de Ionibus in statu perduto fuit. Ve-
rum Thaletis quoque Milesii, sed genus
trahentis ex Phœnice, salubre fuit illud
consilium, jam ante sic corruptam Ioni-
am datum, qui jusserit Ionas unam quan-
dam curiam habere, eamque esse in Teo:
propterea quod Teos media esset Ioniæ:
ceteras autem civitates habitatas, nihi-
lominus legibus suis usuras, ac si forent
populi. Atque hi quidem hujusmodi
consilia illis declaraverunt. Harpagus,
subacta Ionia, exercitum traduxit in Ca-
ras, & Cauconios atque Lycios, una du-
cens Ionas atque Æolenses. In his Cares
quidem ex insulis transierunt in continen-
tem. Olim enim Minoi parebant, appel-
latique Leleges, insulas habitabant, tri-
butum quidem nullum pendentes, quan-
tumcunque ego possum ad longissima
audiendo venire. illi vero quum Minos
flagitabat, naves ei implebant. Quum
autem ille subjecisset sibi magnum domi-
nium & felix belli foret, Carica gens,
omnium

a ἐξελασθῆς. b Τηίων ἐν. c ἀπύκνητο. d ἕκαστοι. e ἦγον. f ut paulo ante. Attamen MS. αἰετῶν. g ἡσυχίαν ἀνέκαθεν. h ἐκίχθη. i Καυκωνίης pallim. k Μίνω κατήκοι.

omnium quæ illo tempore simul claruerunt ingeniosissima & quidem maximo-
pere existit: ejusque memorantur tria
inventa, quibus & Græci fuerunt usi;
quippe galeis cristas adalligare ostende-
runt Cares, & clypeis signa adjungere;
& lora clypeis qui primi fecerunt, hi
sunt. antea namque citra habenas gesta-
bant clypeos quotquot clypeis uti sole-
bant, balteis duntaxat coriaceis guber-
nantes, collo sinistroque humero circum-
posita habentes. Post Caras autem longo
tempore succedente, Dorienſes atque Iones
ex insulis egressi sunt & sic in con-
tinenti sedes poluerunt. Hunc in modum
Cretenses de Caribus referunt. Quan-
quam his non assentiuntur ipsi Cares,
qui se aborigines atque indigenas conti-
nentis esse memorant, eodemque nomine
semper usos quo cum maxime. atque apud
Mylasſa Iovis Carii delubrum ostentan-
t vetustum, cujus etiam participes
sunt Myſi atque Lydi, ut qui Caribus
sint germani. Quippe Lydum & Mysum
Caris fratres esse dicunt, atque ob id eod-
em utuntur fano: at quotquot alterius
gentis, Carum lingua utuntur, non tamen
172 sacrum participant. Cauconii vero, quan-
tum mihi videtur, indigenæ sunt: etſi
ipsi se è Creta oriundos affirmant. Lin-
guam sane aut ipsi ad Caricum populum
accommodaverunt, aut Cares ad Cauconi-
cum. id quod liquide discernere nequeo.
At legibus utuntur multum diversis cum
ab aliis gentibus, tum à Caribus. Nam
apud illos laudatissimum habetur, pro
discrimine ætatum & amicitiae caterva-
tim ad computationes convenire tam
viros quam mulieres atque pueros. Sacra
quum ipsis constituta essent externa, eo-
rum postea pertæsi, quum patriis dunta-
xat videretur utendum diis, Cauconii om-
nis ætatis sumptis armis ad Calyndicos us-
que montes perſequebantur, hastis aëra
cædentes, exclamantesque externos se
exigere deos. Et hujusmodi moribus illi
173 utuntur. Lycii autem è Creta ab initio
originem traxerunt. Cretam enim pri-
mum universam barbari incolebant: de-
inde contendentes de imperio filiis Eu-
ropæ Sarpedone atque Minos, Minos
per factionem superior factus expulſit
Sarpedonem ejusque partium socios. Hi
expulsi in Asiæ regionem venerunt Mi-
lyada. Quam enim nunc Lycii incolunt,
olim erat Milyas: at Milyæ tunc appel-
laban-

λογμώτετον τῶ ἐθνέων ἀπάντων κατὰ τῶν ἁμῶν
τῶ χρόνον μακρῶ^a μάλιστα. καὶ σφι τριζὰ
ἐξ ἀρχαῖα ἐθνή, τοῖσι οἱ Ἕλληες ἐχρήσαν-
το. καὶ γὰρ ὅππῃ τὰ κράνεα λόφους ὀπίσσεσθαι
κᾶρες εἶπῃ οἱ καταδέξαιτες. καὶ ὅππῃ τὰς ἀσπί-
δας τὰ σημεῖα ποιεῖσθαι. καὶ ὅχανα ἀσπίσι ἔ-
τοι εἰσι οἱ ποιούμενοι πρῶτοι. πῶς ὃ ἄνθρω-
ποι ὅχανων ἐφόρεον τὰς ἀσπίδας πάντες οἵπερ ἐώ-
θεισαν ἀσπίσι χρεῖσθαι, τελαμῶνι σκυτίνον, οἱ-
ηκίζοντες περὶ τοῖσι αὐχέσι τε ἐ τοῖσι ἀριστε-
ροῖσι ὤμοις περικείμενοι. μετὰ ὃ τὰς κᾶρας,
χρόνῳ ὕστερον πολλῶ Δωρῆες τε καὶ Ἴωνες ἐξ-
απέστησαν ἐκ τῶ νήσων, καὶ ἔτῳ ἐς τὴν ἡπείρου
ἀπικένθη. κατὰ μὲν δὴ κᾶρας ἔτῳ κρήτες λέ-
γῃσι γῆρας. ἔ μὲν τοι αὐτοὶ γε ἐμολογῃσι
τέτοις οἱ κᾶρες, ἀλλὰ νομίζῃσι αὐτοὶ ἐω-
τὲς εἶναι αὐτόχθονας ἡπείρου, καὶ τῶ ἐνόμα-
τι τῶ αὐτῷ ἀεὶ διαχρεωμένους τῶ περὶ νῦν. ἀ-
ποδεικνύει ὃ ἐν μυλασσοῖσι Διὸς καρὶς ἱερὸν δῶ-
χαῖον, ὃ μυσοῖσι μὲν ἐ λυδοῖσι μέτεσι, ὡς
κασιγνήτοισι ἔσσι τοῖσι καρσί. τὸν γὰρ λυδὸν ἐ
τῶ μυσὸν λέγῃσι εἶναι καρὸς ἀδελφεός. τέτοι-
σι μὲν δὴ μέτεσι. ὅσοι ὃ ἐόντες ἄλλα ἔθνη, ὁ-
μόγλωσσοι τοῖσι καρσί ἐθνήθη, τέτοις ὃ ἔ
μῃ. οἱ ὃ καυκῶνιοι, αὐτόχθονες, δοκέειν ἐμοί,
εἰσι. αὐτοὶ μὲν οἱ ἐκ κρήτης φασὶ εἶναι. περὶ-
κεχωρήκασι ὃ γλώσσαν μὲν πρὸς τὸ καρμέν
ἔθνη, καὶ οἱ κᾶρες πρὸς τὸ καυκωνικόν. τέτῳ γὰρ
ὅς ἐχω ἀτρεκέως διακρίναι. νόμοισι ὃ χρε-
ωνται κεχωρσμένοι πολλὸν τῶ τε ἄλλων ἀν-
θρώπων καὶ καρῶν. τοῖσι γὰρ κάλλιστόν ἐστι κατ'
ἡλικίῳ τε ἐ φιλότῃα εἰλαδὸν^b σιγῆρας
ἐς πόσιν, καὶ ἀνδράσι ἐ γυναιξὶ ἐ παισὶ. ἰ-
δρυμένων δὲ σφι ἱρῶν ξενικῶν, μετέπητα ὡς
σφι ἀπέδοξε, (εἶδοξε ὃ τοῖσι πατρίοισι μῆνον
χρεῖσθαι θεοῖσι) ἐνδιώτες τὰ ὅσα ἀπαντες
καυκῶνιοι ἤβηδον τύπτοντες δόρασι τῶ ἥρα, μέ-
χερ ἔρων τῶ καλινδικῶν ἔποντ^c, καὶ ἔφασαν ἐκ-
βάλλειν τὲς ξενικὰς θύας. καὶ ἔτοι μὲν πρόποισι
πιάτοις χρεῶνται. οἱ ὃ λυκιοὶ ἐκ κρήτης τῶρ-
χαῖον γενοῖσι. τὴν γὰρ κρήτην ἔχον τοπα-
λαιὸν πᾶσαν βάρβαροι. διενεχθέντων ὃ ἐν κρή-
τη περὶ τῶ βασιλείης τῶ εὐρώπης παίδων, σαρ-
πηδόνη τε ἐ μίνῳ, ὡς ἐπικράτησε τῇ εἰσὶ μί-
νω, ἐξήλασε αὐτὸν τε σαρπηδόνα ἐ τὰς πασιώ-
τας αὐτῶ. οἱ ὃ, ἀπωθέντες, ἀπικέντη ἔ λῶσθαι
ἐς γλῶ τὴν μιλυάδα. τὴν γὰρ νῦν λυκιοὶ νέμον-
ται, αὕτη τοπαλαιὸν λῶ μιλύας. οἱ ὃ μιλύαι,

^a χρόνῳ, καὶ μακρῶ. ^b ἰλαδόν. ^c εἰποντο.

τότε Σόλυμοι ἑκαλέοντο. πῶς μὲν δὲ αὐτῶν ἡ Σαρπηδῶν ἔρχετο. οἱ δὲ ἑκαλέοντο τότε τε ἰνέ-
καυτο εὐνομα, καὶ νῦν ἐπὶ καλέονται ὑπὸ τῶν πε-
οίκων οἱ Λύκοι, Τερμίλαι. ὡς δὲ ἐξ Ἀθηνῶν ὁ
Λύκος ὁ Πανδίωνος, ἐξελασθεὶς ἐστὶν ὑπὸ
τῶν ἀδελφῶν Αἰγίως, ἀπῆκετο εἰς τὰς Τερμί-
λας ὑπὸ τῶν Σαρπηδόνων, ἔτω δὲ κατὰ τὸν Λύκον
τὴν ἐπωνυμίῃν Λύκοι ἀνὰ χρόνον ἑκαλήθη-
σαν. νόμοι δὲ, τὰ μὲν Κρητικῶσι, τὰ δὲ Κα-
ρχαῖσι χρόνῳ. ἐν δὲ τῷ ἴδιον νενομίκασι,
καὶ ἑταίμοις ἄλλοις συμφέροντα ἀνθρώπων
καλέουσι διὰ τῶν μητέρων ἐαυτοὺς, καὶ οὐκ ἀπὸ
τῶν πατέρων. εἰρομένους δὲ ἐτέρους τῶν πολλῶν τίς ἐστι,
καταλέξει ἐαυτὸν μητρῶν, καὶ τὴν μητρὸς ἀ-
νανεμεῖται τὰς μητέρας. καὶ ὡς μὲν γὰρ γυ-
νὴ ἀπὸ δόλου σπουδικήσῃ, γυναῖκα τὰ τέκνα
νενομίκασι. ὡς δὲ ἀνὴρ ἀπὸς, καὶ ὁ πρῶτος αὐ-
τῶν ἂν γυναικὶ ξένῳ ἢ παλλακίῳ ἔχη, ἀ-
πῆμα τὰ τέκνα γίνεσθαι. οἱ μὲν νῦν Κάρες ἐ-
δὲν λαμπρὸν ἔργον ἀποδεξάμενοι, ἐδολώθησαν
ὑπὸ Ἀρπύγῃ. οὔτε αὐτοὶ οἱ Κάρες ἀποδε-
ξάμενοι ἐδὲν, οὔτε ὅσοι Ἑλλήνων παύτῃ τῷ
χώρῳ οἰκέουσι. οἰκέουσι δὲ καὶ ἄλλοι, καὶ Λακε-
δαιμονίων ἄπικτοι Κνίδιοι, καὶ χώρας τὴν σφετέρης
τετραμμένης εἰς πόλιν, τὸ δὲ Τερόπιον κα-
λέουσι. δὲ γμῆνης δὲ ὅσα τὴν Χερσονήσῃ τὴν Βυ-
βαστίῃς, ἔχουσιν περὶ πάσης τὴν Κνιδίαν, πολλὰ
ὀλίγης, περὶ πόλιν. (τὰ μὲν γὰρ αὐτῆς περὶ
βορρῶν ἀνέμων, ὁ Κεραμικός ὁ κόλπος ἀπείρ-
η, τὰ δὲ περὶ νότον, ἢ κατὰ Σύμῳ πε-
καὶ Ῥόδον θάλασσα) τὸ ὅν δὲ ὀλίγον τέρ-
εον ὅσον περὶ πέντε στάδια, ὥρυον οἱ Κνί-
διοι, ἐν ὅσῳ Ἀρπύγῃ τὴν Ἰωνίῳ κατε-
σφύρετο, βυβασμένοι νῆσον τὴν χώρῳ ποιῶσι.
ἐν τῇ δὲ πᾶσι σφί ἐλθῆτο. τῇ γὰρ ἡ Κνιδίη
χώρῃ εἰς τὴν ἡπειρον πελάτῃ, πρώτη ὁ ἰσθ-
μός ἐστι τὸν ὥρυον. καὶ δὲ πολλὰ χειρὶ ἐρ-
χόμενων τῶν Κνιδίων. μάλλον γὰρ περὶ καὶ
θιαότερον ἐφαίνοντο περὶ σκεδῶν οἱ ἐρχόμε-
νοι ἐξ οἰκῆς, τὰ τε ἄλλα ἐξ σώματος,
καὶ μάλιστα τὰ περὶ τῆς ὀφθαλμοῦς, θραυ-
ομένης τὴν πέτρης. ἐπεμπον εἰς Δελφὸς θε-
πέρας ἐπερσομένους τὸ ἀντίστον. ἢ δὲ Πυ-
θίᾳ σφί (ὡς αὐτοὶ Κνίδιοι λέγουσι) χρῆται ἐν
τεμνέτω τόνῳ ταδε,

Ἰσθμὸν δὲ μὴ πυργῶτε, μήτε ὀρύσσετε.
Ζεὺς γὰρ κ' ἐθηκε νῆσον, εἰ κ' ἐβούλετο.

labantur Solymi. Olim quidem ipsis im-
peritavit Sarpedon, & illo ipso quod at-
tulerant nomine vocabantur, & nunc
adhuc Lycii vocantur à vicinis Termi-
læ. Quum vero Lycus Pandionis filius,
& ipse à fratre Ægeō Athenis pulsus,
ad Sarpedonem in Termilas abiisset, fa-
ctum est temporis progressu ut de Lyci
nomine Lycii vocarentur. Legibus utun-
tur partim Cræticis, partim Caricis. Hoc
tamen unum, præter ceteros homines,
pro lege habent peculiare, & cum nullis
aliis hominum conveniens; à matribus
nomina sibi induunt, non à patribus: & si
quis prope stantem percontetur quis sit,
quave familia ortus, describet se ab ma-
tre & matris avias protinus memorabit.
Adde quod si qua urbana fervere nupserit,
liberi qui ex his suscipiuntur, ingenui
existimabuntur: sin autem vir civis, &
quidem inter eos primarius, uxorem du-
xerit externam aut pallacam, suscepti ex
his liberi reputabuntur remoti ab hono-
ribus. Enimvero hujus tempestatis Cares
nullo præclaro facinore edito, ab Har-
pago subacti sunt. Nec Cares tantum
nullum ediderunt, sed nec Græci quot-
quot illam regionem tenent. Tenent au-
tem cum alii, tum Lacedæmoniorum
coloni Cnidii, quorum regio declinat ad
mare, quæ appellatur Triopium. Nam
quum initium ex Bybassia peninsula su-
mat & præter exiguum quid Cnidia om-
nis sit circumflua: (eam enim partem
qua boream spectat, Ceramicus coerctet
sinus, australem vero mare. in quo est
Syme ac Rhodus) istud igitur exiguum,
circiter quinque stadiorum, Cnidii fodie-
bant; interea dum Harpagus Joniam e-
verteret, volentes suam regionem in in-
sulæ formam redigere. Intus vero uni-
versa illis erat: nam Cnidia regio qua
parte in continentem finitur, illic isthmus
est, quem fodiebant. Et sane multa ma-
nu operantibus Cnidiis, amplius huma-
no & divinius videbantur vulnerari ope-
rarii, quam solet in talibus fieri, cum alias
corporis partes, tum præcipue oculos in-
cisa & vulnerata petrâ: Delphos mise-
runt consultores oraculi, qui sciscitaren-
tur quidnam esset quod tantopere adver-
saretur. Pythia, ut ipsi referunt Cnidii
senario versu respondit talia,

Nec aggerate, nec vel Isthmum fodite:
Nam, si placuisset, insulam dederat
Deus.

Κνί-

Quum

a αὐτίαν. b Ἀθηνῶν. c ἀδελφῶν. d συμφέροντα. e ἀναμνίσκω. f ὡς μὲν γυνή. g αὐτίαν. h estemen-
datio If. Vossii, & vera, pro vulgato Βυβαστίης, quod nihil est. i Κεραμικός. k οἰκῆς. l Δελφὸς, ἐπερσο-
μένης.

Cnidia peninsula divinitus servata. Pedasa. Sacerdos Palladis in adversus barbata. Xanthi calamitas. Caunus & omnia ab Harpago subacta. Babylonis magnitudo.

CLIO, LIBER I.

71

Quum talia respondisset Pythia, Cnidii à fodiendo destiterunt, & invadenti cum exercitu Harpago, ultro sese sine proelio 175 dederunt. Pedasenses erant qui mediterraneam supra Halicarnassum colunt; quibus quum incommodum aliquod even- turum est, ipsis seu eorum vicinis, sacer- dos Palladis magnam barbam accipit. id quod ter illis accidit. Hi soli in Caria virorum Harpago aliquamdiu reluctati sunt, plurimumque negotii exhibuerunt, montem muniendo cui nomen Lida. Tandem tamen & ipsi expugnati fuerunt. 176 Ceterum ubi in Xanthium campum ex- ercitus duxit Harpagus, Lycii contra procedentes, paucique cum multis con- fligentes, strenue sese gesserunt. Supera- ti autem proelio fugatique in urbem, u- xores, liberos atque pecunias una cum familiis in arcem congregaverunt, ad- motoque mox igne arcem universam i- stam incenderunt. Quæ ubi fecissent, ipsi & jurejurando atroci adstricti & clam e- gressi, pugnando Xanthii omnes oppet- ierunt. Ex Lyciis autem, qui Xanthios nunc dicunt se esse, hi omnes præter octo- ginta familias sunt convenæ. Nam octo- ginta istæ familiæ tunc peregrinabantur, ideoque superstites remanserunt. Xan- thum quidem igitur hunc in modum ob- tinuit Harpagus: pari modo Caunum. Nam Caunii Lycios imitabantur magna 177 ex parte. Tum igitur inferiorem Asiam Harpagus evertibat, superiorem ipse Cyrus, unamquamque gentem subigens nullamque prætermittens. At nos in præsentia illorum plura omittemus, ea duntaxat narraturi, quæ illi quampluri- mo constiterunt labore, suntque memo- ratu dignissima. Quum igitur Cyrus con- tinentem universam suæ ditionis fecisset, 178 Assyriis imminebat. ASSYRIÆ autem cum alia multa sunt magna oppida, tum vero celeberrimi nominis ac validissi- mum est BABYLON, ubi ipsis post ever- sam Ninum regia erat, quæ urbs talis est. In magno campo illa sita est, quod ad magnitudinem, unamquamque frontem habens centum & viginti stadiorum. est enim quadrata. Ita stadia quadringenta & octoginta circuitus urbis colliguntur omnia. Tanta quidem igitur est Baby- lonicæ urbis magnitudo; quæ sic exor- nata est, ut aliud nullum ex oppidis quæ nos novimus. Jam primum fossa ambit alta atque lata & aquæ plena. Deinde

Κνίδιοι μὲν, ταῦτα δὲ Πυθίης χρησάσης, ἔ-
πε ὀρύγματι ἐπαύσαντο, καὶ Ἀρπάγου ὀπι-
όντι συνὲ τῷ στρατῷ, ἀμαχητὶ σφέας αὐτὴς
παρέδωκαν. Ἦσαν δὲ Πηδασέες οἰκούντες ὑπὲρ
Ἀλικαρνασσοῦ μετόπισθεν· τοῖσι ὅπως τὴ μέλ-
λοι ἀνεπιτηδεον εἶσθαι, αὐτοῖσι τε καὶ τοῖσι
Πεσιόχοις, ἡ ἱερεὶα δὲ Ἀθηναίης πύγωνα μέ-
γαν ἔχει. τρεῖς σφί τῶν ἐγγύς. οὗτοι τῶν
πρὸ Κάρου ἀνδρῶν μέντοι τε ἀντίχον χρόνον
Ἀρπάγῳ, καὶ πρηγματὰ παρέχον παλῆα,
ὅρῳ πικρῶντες, τῷ ὄνομά ἐστι Λίδα. Πη-
δασέες μὲν νῦν χρόνῳ ἐξαίρεθησαν. Λύκιοι δὲ,
ὡς ἐς τὸ Ξάνθιον πεδῖον ἤλασε ὁ Ἀρπαγὺς
τὸν στρατὸν, ὑπεξιόντες, καὶ μαχόμενοι ὀλί-
γοι πρὸς πολλὰς, ἀρετὰς ἀπεδείκνυντο· ἐσ-
σωθέντες δὲ, καὶ κατήλθοντες ἐς τὸ ἄστυ, συν-
ήλιζαν ἕως τὴν ἀκρόπολιν τὰς τε γυναικάς
καὶ τὰ τέκνα καὶ τὰ χρηματὰ καὶ τὰς οἰκί-
τας· καὶ ἐπέτα ὑπὸ τῆς τὴν ἀκρόπολιν πα-
σαν πύρρῳ καίεσθαι. ταῦτα δὲ ποιήσαντες, καὶ
σωομόσωντες ὄρκους δεινὰς, ὑπεξεληθόντες ἀ-
πῆσαντο πάντες Ξάνθιοι μαχόμενοι. τὸ δὲ νῦν
Λυκίων Φαμένων Ξανθίων εἶναι, οἱ πολλοὶ,
πάλῳ ὀγδάκοντα ἰστέων, εἰς ἐπήλυδες· αἱ δὲ
ὀγδάκοντα ἰστὶα αὐτὰς ἔτυχον τιμικαῦται ἐκδη-
μέσθαι, καὶ οὕτω πεινεσθῆναι. τὴν μὲν δὲ Ξάν-
θιον οὕτως ἔχει ὁ Ἀρπαγὺς. ὡς ἀπὸ τῆς
τὴν Καῦνον ἔχει. καὶ γὰρ οἱ Καῦνιοι τοὺς Λυκίους
ἐμιμήσαντο τὰ παλῶ. τὰ μὲν νῦν κάτω δὲ Ἀ-
σίης Ἀρπαγὺς ἀνάστα ἐποίησε· τὰ δὲ ἄνω αὐ-
τῆς, αὐτὸς Κύρῳ, πᾶν ἔθνος κατασφερόμε-
νον, καὶ οὐδὲν παρλείπει. τὰ μὲν νῦν αὐτῶν παλῶ
παρήσμεν· τὰ δὲ οἱ παρέχευον πόνον τε πλείον·
ἀξιαπληγὴ τὰ ἐστὶν, τούτων ὀπιμνήσμεν. Κύ-
ρῳ ἐπεὶ τε τὰ πάντα δὲ ἡπίερα ὑποχείρῳ
ἐποίησεν, Ἀσσυριοῖσι ἐπέστη. τῆς δὲ Ἀσσυ-
ρίας ἐστὶ τὰ μὲν καὶ ἄλλα πόλιν με-
γάλα πολλά· τὸ δὲ ὀνομαστότατον ἐστὶν ἰσχυρότατον,
καὶ ἐνθά σφί, Νίνης ἀναστὰς ἡγεμένης, τὰ βα-
σιλῆα κατεστήκει, ὑπὸ Βαβυλῶν, εἶσθαι τοιαύτη
δὴ τις πόλις· κέετα ἐν πεδίῳ μεγάλῳ, μέγαθον
εἶσθαι μέτωπον ἑκάστον, εἴκοσι δὲ ἑκατὸν σταδίων,
ἐξῆς τετραγώνῃς. ἔστι σταδιοὶ δὲ περὶ ὁδὸν τὴν πόλιν
γίνονται σιναπάντες ὀγδάκοντα δὲ τετρακόντιοι. τὸ
μὲν νῦν μέγαθον τοσούτον ἐστὶν ἔσται δὲ Βαβυ-
λωνίῃς. ἐκεκρόσμηται δὲ ὡς ἔδεν ἄλλο πόλισμα τὸ
ἡμεῖς ἴδμεν. τὰ φερόμενα μὲν πρῶτα μιν βαλῆα τε
δὲ Ὀρέα δὲ παλῆ ὑδατὸν περὶ τῆς· μὴ δὲ, πεί-
χον,

2 συνέλθοντες. b παρίσταται. c Κύρῳ δὲ, ἐπεὶ τε. d ἔστι γὰρ καὶ. e πρῶτα βαλῆα τε καὶ. Statim in MS. semper legitur Εὐφροῦτιν καὶ Εὐφράτης; sed in aliis locis modo sic, modo aliter.

χ^θ, πεντήκοντα μὲν πηχέων βασιλείων ἐὼν τὸ εὐρ^θ, ὑψ^θ δὲ, διηκοσίων πηχέων. ὃ δὲ βασιλῆϊ πῆχυς ἔμετρεῖς ἐστὶ πῆχε^θ μέζων τρισὶ δακτύλοις. Δεῖ δὲ με πρὸς ταῦτις ὁππότε^θ ἵνα τε ἐκ τῆ πέφρα ἡ γῆ ἀναισιμαῶς, καὶ τὸ πείχ^θ ὄντινα τρέπον ἔργασθ. ὀρύσσοντες ἅμα τὴν πέφρον, ἐπλίνθον τὴν γῆν ἐκ τῆ ὀρύγμα^θ ἐκφερομένων· ἐλκύσαντες δὲ πλίνθους ἱκανὰς, ὠπλήσαν αὐτὰς ἐν καμίνοις· μετὰ δὲ, τέλματι χρεώμενοι ἀσφάλτῳ θερμῇ, καὶ λίθ^θ τριήκοντα δόμων πλίνθας πρὸς καλάμων λίθ^θ σιβαζόντες, εἰδαιμαν πρῶτα μὲν τὴν πέφρα τὰ χεῖλα· δώδεκα δὲ, αὐτὸ τὸ πείχ^θ τὸ αὐτὸν τρέπον. ἐπάνω δὲ τῆ τείχε^θ ὡς τὰ ἔχματα, οἰκήματα μνησκόλα εἰδαιμαν, τετραμμένα ἐς ἀλλήλα. τὸ μέσον δὲ τῶν οἰκημάτων ἔλιπον τεθρίπῳ περὶ εἰλασιν. πύλαι δὲ ἐνεστῶσι πέριξ τῆ τείχε^θ ἐκάστον, χάλκεαι πάσαι. καὶ στήμοι τε ἐστὶν ἐν τῇ πόλει ὡσαύτως. ἐστὶ δὲ ἄλλη πόλις ὠπλήσαντα ὁκτώ ἡμερέων ὁδὸν ἀπὸ Βαβυλῶν^θ. Ἰς ἔνομα αὐτῇ. ἐνθα ἐστὶ ποταμὸς ὁ μέγας. Ἰς ἐστὶ τῷ ποταμῷ τὸ ἔνομα· ἐσβάλλει δὲ εἰς τὸν εὐφράτην ποταμὸν τὸν ῥέεθρον. οὗτος ὢν ὁ ἰς ποταμὸς, ἅμα τῷ ὕδατι θρόμβους ἀσφάλτεος ἀναδιδόει πολλὰς, ἐνθεν ἡ ἀσφαλτ^θ ἐς τὸ ἐν Βαβυλῶνι τέχ^θ ἐκομίσθη. Ἐτετεῖχιστο μὲν νῦν ἡ Βαβυλὼν τρέπῳ πρῶδε. ἐστὶ δὲ δύο φάρσες τῆ πόλι^θ. τὸ γὰρ μέσον αὐτῆς ποταμὸς διεῖρηται, τῷ ὀνόματι ἐστὶ εὐφράτης· ῥέει δὲ ἐξ Ἀρμενίων, ἐὼν μέγας, καὶ βαθύς, καὶ ταχύς. ἐξίει δὲ εἰς τὴν εὐφράτην θάλασσαν. τὸ ὢν δὲ τέχ^θ ἐκάτερον τὰς ἀγκῶνας ἐς τὸν πῆλαμόν ἐλέλαται. τὸ δὲ ἀπὸ ταῦτα, αἱ ὁππικαμπαι ὡς χεῖλ^θ ἐκάτερον τῶν ποταμῶν αἵμασθὶ πλίνθων ὁπλίων ὡς καταίνεται. τὸ δὲ ἄστυ αὐτὸ ἐὼν πλήρες οἰκίων τριωρόφων τε καὶ τετρωρόφων, καταπέτμηται τὰς ὁδὰς ἰσθμίας τὰς τε ἄλλας, καὶ τὰς ὁππικαρτίας τὰς ἐπὶ τῷ ποταμῷ ἔχουσιν. κατὰ δὲ τὴν ἐκάστην ὁδὸν ἐν τῇ αἵμασθ^θ τῇ ὡς τὸν ποταμὸν πυλίδες ἐπλήσαν, ὅσαι περ αἱ λαῦραι^β, ποσῶται δὲ ἰσθμόν. ἦσαν δὲ καὶ αὐταὶ χάλκεαι, φέρουσαι καὶ αὐταὶ ἐς αὐτὸν τὸν πῆλαμόν. Τοῦτο μὲν δὲ τὸ τέχ^θ, θώρηξ ἐστὶ. ἕτερον δὲ ἔσωθεν πείχ^θ ὡς εἶναι, ἐν πολλῷ πῶν ἀδενέσενον τῆ ἐτέρω τείχε^θ, σεινότερον δέ. ἐν δὲ φάρσει ἐκατέρω τῶν πόλε^θ ἐτετεῖχιστο ἐν μέσῳ, ἐν τῷ ἦεν πᾶσι βασιλῆα, περὶ δὲ πᾶσι μεγάλῳ τε ἐστὶ ἰσχυρῷ. ἐν δὲ τῷ ἐτέρῳ, Διὸς Βηλῆ ἱερὸν χαλκοπύλον, καὶ ἐς ἐμὲ ταῦτα ἐπὶ ἐὼν,

a ἀγῶσαι. b ὅσαι περ λαῖραι. c μεγάλῳ καὶ.

muris quinquaginta cubitorum regionum crassitudine, ducentorum celsitudine. Est autem regius cubitus, quàm is quo pro mensura utimur, tribus digitis major. Oportet certe me præter hæc differere, ubi sit consumpta terra, quæ ex fossa fuerat egesta, & murus quomodo fuerit exstructus. Simul fodientes fossam, terram egestam ex isto opere formabant in lateres: quorum postquam magnam vim traxerant, eos in fornacibus coquebant. Postea pro cœno vel calce utentes bitumine ferventi & per tricesimas latericias compages conflantes alas arundinum struxerunt primum labra fossæ, deinde ipsum murum ad eundem modum. Super hunc murum circa oras extruxerunt domunculas unius membri ad se invicem verfas; inter quas tantum intercapedinis medium relinquebatur, ut quadriga circumagi posset. Ejus muri per ambitum centum portæ injunctæ stabant, æreæ omnes, cum cardinibus itidem & superliminibus. Babylone octo dierum itinere abest alia urbs nomine Is, ubi fluvius est haud magnus, etiam ejusdem urbi nominis, qui se devolvit in flumen Euphratem. Hic itaque fluvius Is, una cum aqua multos reddit bituminis grumos; unde bitumen ad murum Babylonis portatum fuit. Hunc igitur in modum Babylon munita est. Ejus duæ sunt plagæ, quoniam illam mediam separat fluvius nomine Euphrates, qui magnus & altus & celer, ex Armeniis in rubrum mare decurrit. In hunc fluvium uterque murus cubitos exporrigit; inde curvaturæ per labrum utrumque fluminis, coctilium laterum maceria, prætendunt. Ipsa urbs plena domibus ternarum quaternarumque contignationum secta est in vias, cum rectas alias, tum etiam transversas, quæ ad flumen tendunt; ad quarum quamque viam in maceria quæ præter flumen ducebatur portulæ factæ sunt pro numero vicorum & ipsæ æreæ, & ad flumen idem ferentes. Et hic quidem murus lorica est. Alius vero intus murus non multo quam hic debilior circumtegit, sed angustior: inque utraque civitatis plaga per medium iste est erectus, quorum hic regiam comprehendit ambitu prægrandi atque valido: in altero vero Jovis Beli templum æreis portis, id quod mea etiam nunc ætate existit,

Iovis Bēli templum, turris octuplicata sine statua.
Præter sacerdotum de adventu Dei & somno, &
alia ad ejus magnificentiam.

existit, duorum undecunque stadiorum
amplitudine, quum sit quadratum. In
templi medio turris solida, stadii longi-
tudine simul & crassitudine, cui alia su-
perimposita turris & huic subinde alia,
ad octavam usque. Adscensus in eas fo-
rinsecus per orbem circa singulas turres
tendens factus est. Adscendenti per eum
in medio est diversorium, sellæque ad
quiescendum factæ, in quibus adscenden-
tes sedent ac conquiescunt. In postrema
turri templum est magnum, in quo le-
ctus est magnus splendide stratus, & ap-
posita illi mensa aurea. Statua tamen ibi
nulla est posita: neque hîc noctu cubat
hominum aliquis, præter mulierem so-
lam ex indigenis, quam ex omnibus deus
delegerit, uti narrant Chaldæi hujus dei
182 sacerdotes. Narrant autem ipsi illi, mihi
quidem non credibilia referentes, deum
ipsum & venire in templum, & in lecto
conquiescere, perinde atque Thebis Ægy-
ptiis, eodem modo quo ferunt Ægy-
ptii. Nam & ibi in Thebænsis Iovis fa-
no mulier cubat; quarum mulierum utra-
que cum nullis viris putatur habere con-
suetudinem: sicut etiam dei antistita Pa-
taris Lyciæ civitate, quando adest nu-
men. Neque enim oraculum ibi viget per-
petuo: ubi autem fuerit, tunc antistita no-
183 tu intus in templum concluditur. Porro
in Babylonis templo aliud etiam est facel-
lum inferius, ubi magna inest Iovis statua
aurea sedens, eique mensa magna aurea
apposita, simul & gradus & thronus aure-
us: adeo ut Chaldæi octingentorum talen-
torum auri opus æstimarent. Extra facel-
lum altare est aureum: atque præter hoc,
aliud altare ingens, in quo integræ ætatis
oves immolantur; nam supra aureum illud
non licet adolere, præterquam solas la-
ctentes. Insuper in hoc majusculo altari
Chaldæi quotannis mille talenta thuris
adolent tunc, quando festum huic deo ce-
lebrant. Eratque in hoc templo etiamdum
illo tempore statua duodecim cubitorum
ē solido auro: quanquam ego hanc non
viderim, sed ea refero quæ à Chaldæis
referuntur. Hanc statuam quidem Darius
Hystaspis filius insidiosè captans, non
ausus tamen fuit auferre: sed eam postea
Xerxes Darii filius abstulit, sacrificio,
qui prohibuerat statuam loco movere,
interempto. Atque illud templum hoc
pactō fuit ornatum, etiamsi sint peculi-
184 aria multa donaria. Hujus Babylonis mul-

ἔον, δύο σταδίων πάντη, ἔον τετραγώνον. ἐν
μέσῳ δὲ ἔ' ἱρὰ πύργῳ σερεός οἰκοδόμηται,
σταδία καὶ τὸ μῆκος καὶ τὸ εὖρος· καὶ ὅτι
τάτῳ τῷ πύργῳ ἀλλ' ὅτι πύργος ὀπισθεβήκε,
καὶ ἕτερος μαλα ὅτι τάτῳ, μέγας ἔ' ἐκὼς
πύργων. ἀνάβασις δὲ ἐς αὐτὰς ἐξώθεν κύ-
κλῳ περὶ πάντας τὰς πύργους ἔχουσι πεποιή-
ται. μεσσιῶτι δὲ καὶ τ' ἀναβάσιος, ἔστι κα-
ταγωγὴ τε καὶ θῶκοι ἀμπαυσηροί, ἐν τοῖσι
καπίζοντες ἀμπαυόνται οἱ ἀναβαίνοντες. ἐν δὲ
τῷ πελάτῳ πύργῳ νηὸς ἔστι μέγας· ἐν δὲ
τῷ νηῷ κλίνη μεγάλη κέεται εὖ ἐσθραμένη, καὶ
οἱ τραπέζα ὀψοκείται χρυσεή. ἀγαλμα δὲ
σὺν ἐνὶ οὐδὲν αὐτόθι ἐνιδρυμένον, οὐδὲ νύκτα
οὐδεὶς ἐκκαλίζειται ἀνθρώπων, ὅτι μὴ γυνὴ μόν-
η τ' ὀπισχωρῶν, τὴν αὖν ὁ θεὸς ἔληται ἐκ πα-
σῶν, ὡς λέγουσι οἱ Χαλδαῖοι, ἔοντες ἱερεῖς
τούτῃ τ' θεοῦ. φασὶ δὲ οἱ αὐτοί, ἐμοὶ μὲν οὐ
πιστὰ λέγοντες, τ' θεὸν αὐτὸν φοιτᾶν τε ἐς τὴν νηὸν,
καὶ ἀναπαύεσθαι ὅτι τ' κλίνης, κατὰπερ ἐν
Θήβῃσι τῇσι Αἰγυπτίῃσι, κατὰ τὴν αὐτὴν τρέπον,
ὡς λέγουσι οἱ Αἰγυπτῖοι· καὶ γὰρ δὴ ἐκείθι κα-
μαῖται ἐν τῷ τ' Διὸς τ' Θεβαΐδος γυνή. ἀμφό-
τεροι δὲ αὐτὰν λέγουσι ἀνδρῶν οὐδαμῶν ἐς ὁμι-
λίῳ φοιτᾶν· καὶ κατὰπερ ἐν Πατάρῳ τ' Λυ-
κίῃσι, ἡ παρμαυῖς τ' θεοῦ ἑπὶ αὐτὴν ἦν. οὐ γὰρ
ὦν αἰεὶ ἐστὶ χρυσεῖον αὐτόθι· ἑπὶ αὐτὴν δὲ ἦν,
τότε ὦν συγκατακληίεσθαι τὰς νύκτας ἔσω ἐς τὴν
νηὸν. ἔστι δὲ τ' ἐν βασιλευσίν ἱεροῦ καὶ ἄλλος
κάτω νηὸς, ἐνθα ἀγαλμα μέγα τ' Διὸς ἐνὶ κα-
τήμενον χρυσεόν. καὶ οἱ τραπέζα μεγάλη ὀψο-
κείτ' χρυσεή, καὶ τὸ βάθρον οἱ ἐ' ὁ θρόνος χρυ-
σεός ἐστι· καὶ, ὡς ἔλεγον οἱ Χαλδαῖοι, παλάν-
των ὀκτακισίων χρυσίος πεποίητ' αὐτὰ. ἐξῶ δὲ
τοῦ νηοῦ, βωμός ἐστι χρυσεός. ἐστὶ δὲ ἐ' ἄλλος
βωμός μέγας, ὅπερ ἦν πλεονα τ' παρθε-
των. ὅτι γὰρ τ' χρυσεὸς βωμὸς σὺν ἔξει ἦν ὅτι
μὴ γαλαθηνὰ μέγα. ὅτι δὲ τ' μέζοντος βωμοῦ
ἐ' κατὰγίγισσι λιθανώϊσι χάλια πλεονα ἑπὶ
ἐκάσῃ οἱ Χαλδαῖοι, τότε ἑπὶ αὐτὴν τὴν ὁρτὴν ἄγω-
σι τῷ θεῷ τάτῳ. ἡ δὲ ἐν τῷ πεμένει τάτῳ ἐπὶ
τὸν χρόνον ἐκείνον ἐ' ἀνδρίας δώδεκα πήχεων,
χρυσέου, σερεός. ἐγὼ μὲν μιν σὺν εἶδον· πᾶ-
ρ δὲ λέγει ὁ Χαλδαῖος, πᾶν λέγω. τάτῳ τῷ
ἀνδριάντι Δαρειῷ μὲν ὁ τ' εἰσάγειτο ὀπισθεβα-
σις, σὺν ἐτόλμησε λαβεῖν· ἔρξης δὲ ὁ Δαρεὺς ἔ-
λαβε, καὶ τὴν ἱερά ἀπέκτενε, ἀπαγορεύοντα μὴ κινεῖν
τὸν ἀνδριάντα. τὸ μὲν δὴ ἱερὸν τῶν ἑτῶν κεκρέσθη.
ἐστὶ δὲ ἐ' ἴδια ἀναθήματα πολλά. Τῆς δὲ βασιλευσίνος
Κ τὴν

a καὶ ἡ τραπέζα. b καὶ ἀμπαυσηρ. c γὰρ αἰεὶ. d in MS. perspicue legitur ἐν τῇ νηῷ. e αἰεὶ σὺν.

ταύτης πολλοὶ μὲν καὶ ἄλλοι ἐγγύθι βασιλῆες,
 ὅτε ἐν τοῖσι Ἀσσυριοῖσι λόγοισι μνήμην ποιήσωμαι,
 οἱ τὰ τεῖχεα τε ἐπεκόσμησαν ἔτι ἰερά. ἐν ᾗ δὲ
 ἔγνωαίκες δύο· ἡ μὲν πρῶτον ἀρχαία, ἡ ὑστε-
 ρον γυνῆσι πέντε πρῶτον ἡνομένη, τῇ ἔνομα ἡ
 Σεμίραμις. αὕτη μὲν ἀπεδέξατο χώματα ἀνά
 τὸ πεδίον ἐόντα ἀξιοθέτα· πρῶτον ᾗ ἐώησε ὁ πο-
 ταμὸς ἀνά τὸ πεδίον πᾶν πλαγίαν. ἡ δὲ
 δεύτερον ἡνομένη ταύτης βασιλεία, τῇ ἔνομα ἡ
 Νίτωκλις (αὕτη δὲ σιμειωτέρῃ ἡνομένη ἢ πρῶ-
 τον δέξασθαι) τῶν μὲν, μνημόσυνα ἐλίπετο τὰ ἐ-
 γων ἀπὸ τῆς πόλεως· τῶν δὲ, τὴν Μηδῶν ὁρῶσα δὲ χλὺν
 μεγάλην τε ἔσθ' ἀτρεμίζουσαν ἀλλὰ τε ἀραρη-
 μένα ἄστα αὐτοῖσι, ἐν ᾗ δὲ τὴν Νίνον, πρεφυ-
 λάξατο ὅσα ἐδωῶτο μάλιστα· πρῶτα μὲν τὴν Εὐφρά-
 τιν ποταμὸν, ῥέοντα· πρῶτον ἰθὺς, ὅς σφι διέ-
 ῖτο· καὶ πάλιν· μέσης ῥέει, τῶν, ἀνωθεν διωρυχας
 ὀρύσσας, ὅτε δὴ τι ἐποίησεν σκολιὸν, ὥστε δὴ τρεῖς
 ἐς τῶν πῖνα κωμίων τῶν τῇ Ἀσσυρίᾳ ἀπικνέεται
 ῥέων. τῇ δὲ καμὴ ἔνομα ἐστὶ ἐς τὴν ἀπικνέει· ὁ
 Εὐφράτης, Ἀρδερακκα^β. καὶ νῦν οἱ ἀν' ἐκμίζων-
 τι δὲ τῆςδε ἢ^γ θαλάσσης ἐς Βαβυλῶνα, κα-
 παλιόντες ἐς τὴν Εὐφράτιν ποταμὸν, τρεῖς τε ἐς
 τὴν αὐτὴν ταύτην κωμὴν ὁρμαίνον, καὶ ἐν τρι-
 σὶ ἡμέρησι. τῶν μὲν δὲ τοῖσδε ἐποίησε. χώματα
 δὲ παρέχωσι παρ' ἐκάτερον τὸν ποταμὸν τὸ χεῖ-
 λος, ἄξιον θαύματος, μέγα δὲ ἔστι· ὅ-
 σον τι ἐστὶ. κατὰ περὶ τὴν πολλὰν Βαβυλῶνος ὥρυ-
 σεν ἑλκυστὸν λίμνην^δ, ὀλίγον τι ὁρμαίνουσα δὲ τὸν
 ποταμὸν, βαθὺ μὲν ἐς τὸ ὕδωρ αἰὲς ὀρύσσας,
 εὐρὺ δὲ τὸ πρῶτον αὐτὴν ποιεῖν εἰκοσί τε ἔ-
 πετρακισίων σταδίων. τὴν δὲ ὀρυζόμενον καὶ ἐκ
 τῆςδε ὀρύγματι ἀνασίσμις ὁρμαίνουσα τὰ χεῖλεα
 τῶν ποταμῶν ὁρμαίνουσα. ἐπεὶ τε δὲ οἱ ὥρυχοι,
 λίθας ἀραρυμένη^ε, κρητὶδα κύκλῳ περὶ αὐ-
 τὴν ἤλασε. ἐποίησε δὲ ἀμφοτέρω ταῦτα, τὸν τε
 ποταμὸν σκολιὸν, καὶ τὸ ὄρυγμα πᾶν, ἑλκυστὸν,
 ὡς ὁ, τε ποταμὸς βαθύτερος ἔστι, περὶ καμπὰς
 πολλὰς ἀγνύμενος, καὶ οἱ πλοῖοι ἐὼς σκολιῶν ἐς
 τὴν Βαβυλῶνα· ἐκ τε τῶν πλοίων ἐκδέχεται^ζ πρὸς
 τὴν λίμνην μακρὴν^η. κατὰ τῶν δὲ εἰργάζετο ἢ
 χώρης τῇ αἰὲς ἐσσομένη ἦσαν, καὶ τὰ αὐτὰ τὰ ἐκ
 Μηδῶν ὁδοῖ, ἵνα μὴ ὀπλισμένοι οἱ Μηδοὶ ἐκ-
 μαρτανόοιεν αὐτῆς τὸ πῆγμα. Ταῦτα μὲν δὲ
 ἐκ βαθέως^θ περιέβαλετο· τοῖσδε δὲ ἐξ αὐτῶν
 παρενθήκεν ἐποίησεν· ὁ πόλις ἐκὼς δύο Φαρ-
 σέων, τοῖς δὲ ποταμοῖς μέσῃ ἔχοντος, ὅτι τὸ πρῶ-
 τον^β βασιλείων ὅπως πρὸς ἐγγεῖνοι ἐκ τῶν ἐτέρων.
 Φάρσεος ἐς πρῶτον Δαδελῶνα, καὶ πρὸς πλοῖον Δα-
 δελῶνα.

multi quoque & alii quondam reges exti-
 tere, quorum in exponendis rebus As-
 syriis mentionem faciam, qui & mu-
 ros amplius ornaverunt & templa: &
 inter eos duæ feminæ. Harum prior,
 quæ quinque ætatibus ante posteriorem
 regnavit, vocata est SEMIRAMIS. Hæc
 per campum aggeres excitavit specta-
 tu dignos, quum antehac flumen per e-
 um omnem restagnare solitum esset. Se-
 cunda post hanc regina, NITOCRIS nomi-
 ne, extitit superiore solertior. cujus cum
 alia monumenta extiterunt, quæ ego
 memorabo, tum vero hoc; quod animad-
 vertens imperium Medorum ingens ac
 non quiescens, subactaque ab his alia
 oppida, & inter hæc Ninum, præmu-
 nivit se omnibus quàm potuit maxime.
 Ante omnia fluvium Euphratem, qui
 antea fluebat rectus mediam ipsorum ur-
 bem interfluens, tortuosum reddidit,
 fossis superius depressis, adeo ut quen-
 dam Assyriæ pagum, nomine Arderic-
 cam, ter influat, & qui nunc è mari hoc
 per Euphratem Babylonem versus sub-
 vehuntur, ter ad hunc eundem pagum
 applicent, idque triduo. Et hoc quidem
 tale reddidit. Aggerem vero in utroque
 fluminis labro aggeravit visu mirandum:
 tantæ est & magnitudinis & sublimita-
 tis. Multo supra Babylonem, exiguum
 quid deflektens à flumine, fodit paludi
 eluviem, profunditate quidem ad aquam
 usque semper effodiens, latitudine vero
 ejus ad circuitum sumpta quadringen-
 torum viginti stadiorum. Hujus caver-
 næ fossitia humus per fluminis labra ag-
 gerendo impensa est. Quem locum ubi
 depressit, crepidinem ambitus ejus la-
 pidibus advectis duxit. Hæc duo, ut
 flumen flexuosum & tota fossa esset la-
 cuna, ideo fecit ut fluvius per multas
 flexuras fractus, tardior mearet, & na-
 vigationes Babylonem versus essent tor-
 tuosæ, & ex ipsis navigationibus longus
 ambitus lacunæ exciperet. In ea vero
 parte regionis fecit hæc opera, ubi e-
 rant introitus in eam, & compendia ex
 Medis viæ, ne Medi commercio Assyriæ
 negotia sua cognoscerent. Et hæc qui-
 dem ex profundo circumjecit. Ceterum
 ex eis tale hausit additamentum. Quum
 sit urbs in duas dirempta regiones, fluvio
 medium tenente, quoties aliquis ex al-
 tera in alteram regionem transire volebat
 sub regibus superioribus, is necesse habe-
 bat

α ποταμοῖς ἐγγεῖνοι. β Ἀρδερακκα. γ δὲ τὸ δ. δ λίμνη. ε κωμίων. f MS. clare habet μακρὸς. g ἀγνύμενος.

bat navigio transire: quod erat (ut reor) molestum. Huic autem etiam rei ista prospexit. siquidem ubi effodit effluvium paludi, aliud istud ex opere eodem monumentum reliquit. Lapidēs praelongos excidit; qui ubi parati fuerunt, & locus effossus, in locum ipsum quem effoderat, omnem fluminis cursum avertit. Qui locus effossus dum impleteretur, interea pristino alveo arefacto, partim labia fluminis intra urbem, ac descensus qui ex portulis ad flumen ferunt, eduxit coctis lateribus, eadem qua murum ratione; partim extruxit circa mediam ferme urbem pontem iis quos foderat lapidibus, ferro eos ac plumbo devinciens. Per hunc pontem sublices quadratas, per quas Babylonii transfirent, interdium extendebat, easdem noctu tollebant; hac videlicet causa, ne per noctem trans-euntes mutua furta exercerent. Ubi porro id quod effossum erat, facta fuit palus repleta ex flumine, & opus pontis exornatum, tunc fluvium Euphratem ex palude in pristinum alveum revocavit: atque ita palus quam effoderat, visa est decenter & utiliter facta, & pons in usum ¹⁸⁷ civium extructus. Hæc eadem ipsa regina hunc etiam machinata est dolum: Supra portas urbis celeberrimas, loco edito atque in superficie istarum portarum, sepulcrum sibi extruxit, atque literas hæc significantes insculpsit: SI CUI REGUM BABYLONIS POST ME FUTURO. RUM FUERIT PECUNIAE PENURIA, APERTO SEPULCRO SUMITO QUANTUMCUNQUE LIBUERIT PECUNIAE. NE TAMEN NON INDIGENS TEMERE APERITO. NON ENIM ID MELIUS. Hoc sepulcrum tamdiu fuit immotum, dum regnum pervenit ad Darium. Is indignum etiam esse ratus neque uti quippiam his portis, neque sumere pecunias ibi positas, & eas quidem ipsas invocantes. Ideo autem non utebatur portis illis, quod supra caput ipsi transeunti mortuus esset. Hinc referavit monumentum; in quo non quidem pecunias invenit, sed cadaver & literas hæc dicentes: NISI PECUNIAE ESSES INEXPLEBILIS ET TURPIS LUCRI CUPIDUS, DEFUNCTORUM LOCULOS NON APERUISSES. Talis extitisse hæc regina ¹⁸⁸ moratur. Adversus cujus filium Labynitum,

βαίνων. καὶ ἡ (ὡς ἐγὼ δοκέω) ὀχληρὸν τῷ αὐτῇ τὸ τῷ περὶ τοῦδε ἄλλο δὲ αὐτῷ ἔργον ἐλίπει. ἐπεί τι γὰρ ὥρυσσε τὸ ἐλυτρὸν τῇ λίμνῃ, μνημόσυνον τῷδε ἄλλο δὲ αὐτῷ ἔργον ἐλίπει. ἐπὶ μνημὸς λίθους περικείμεας ὡς δὲ οἱ ἦσαν οἱ λίθοι ἐτοιμοί, καὶ τὸ χωρὶον ὠρώρυκτο, ἐκτρέψασα τὸ ποταμὸν τὸ ρέεθρον πᾶν ἐς τὸ ὥρυσσε χωρὶον, ἐν ᾧ ἡπικνωτοῖτο τῷδε, ἐν τῷδε ἀπεξηραμένῃ τῷδε δεχαίᾳ ρέεθρῳ, τῷδε μὲν τὰ χεῖλα τῷ ποταμῷ κατὰ τὴν πάλιν καὶ τὰς καταβάσεις τὰς ἐν τῇ πυλίδων ἐς τὸ πλάμον φερέσας ἀνοικθόμηναι πάλιν οἱ οἱ κατὰ τὸ αὐτὸν λόγον τῷ πείχει. τῷδε, κατὰ μέσῳ καὶ μάλιστα τὴν πάλιν, πῶς λίθοι τὰς ὠρύσσας, οἰκοδόμει γέφυραν, δεχσάμενος τοὺς λίθους σιδηρῶ τι μολύβδῳ. ὁππότεν ἔπειτα αὐτὴν, ὅπως μὲν ἡμέρῃ γένοιτο, ξύλα περὶ αὐτὴν, ἐπ' ὧν τὴν διαβάσιν ἐποιεῖται τοὶ βαβυλωνιοί. τὰς τὴν νύκτας τὰ ξύλα πάντα ἀπαίρεισκον, τῷδε εἵνεκα, ἵνα μὴ διαφθοιόντες τὰς νύκτας κλέπτοιεν πᾶρ ἀλλήλων. ὡς τὸ, τι ὀρυχθὲν λίμνη πλήρης ἐγάρνοι ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ, καὶ τὰ περὶ τὴν γέφυραν ἐκκεκρόμηναι, τὴν εὐφρότην ποταμὸν ἐς τὰ δεχαῖα ρέεθρα ἐκ τῇ λίμνης ἐξήγαγε. καὶ οὕτω τὸ ὀρυχθὲν ἐλθὼν γένοιτο, ἐς δέον ἐδόκει γένοιτο, καὶ πῶς πολιήται γέφυρα ἡ κατασκευασμένη. ἡ δὲ αὐτὴ αὐτὴ βασιλεῖα καὶ ἀπάτην ποιῶν πᾶσι ἐμνησθῆσεν. ὡς τὸ μάλιστα λαοφόρων πύλων τοῦ αὐτοῦ, τάφον ἐν αὐτῇ κατασκευάσασθαι μετῴρον ὁππολῆς αὐτῶν τῇ πύλῳ. ἐνεκόλαψε τὴν ἐς τὸν τάφον γεάμματα λέγοντα τὰδε, Τῶν τις ἐμεῦ ἴστανον γινόμενων βαβυλωνίαν βασιλέων, ἡν σπανίσει χρημάτων, ἀνοίξας τὸν τάφον, λαβέτω ὅκοσα βούλεται χρήματα. μὴ μέντοι γε μὴ σπανίξας γε, ἄλλως ἀνοίξῃ. οὐ γὰρ ἀμείνων. οὐτὶς ὁ τάφον ἡ ἀκίνητον, μέχρι οὗ ἐς δαρείον περὶ ἦ βασιλείᾳ. δαρείῳ τὸ δὲ δὲν ἐδόκει εἶναι τῇσι πύλῃσι πάντῃ μηδὲν γένοιτο, καὶ χρημάτων κημάτων, καὶ αὐτῶν τῶν χρημάτων ὁπποκαλεσμένων, μὴ λαβεῖν αὐτά. τῇσι τὴν πύλῃσι πάντῃ ἔδεν ἐξέρχασθαι τῷδε εἵνεκα, ὅτι ὡς κεφαλῆς οἱ ἐγὼν ὁ νεκρὸς διεξελαιμών. ἀνοίξας τὸν τάφον, εὑρε γέμματα μὲν, τὸ νεκρὸν δὲ, καὶ γεάμματα λέγοντα τὰδε, Εἴ μὴ ἀπανήστον τε ἔας χρημάτων, καὶ ἀνίσχρον κερδῆς, οὐκ ἂν νεκρῶν ὅρκας ἀνέωγες. αὐτὴ μὲν νυνὶ ἡ βασίλεια, πᾶν αὐτὴ πᾶς λέγει γένοιτο. οὐ τὸ

K 2

a ὡς τῷ ἐπικνωτοῖτο. b καὶ κατὰ τὰς. c ἐπιπείσειται. d ἀπαίρεισκον. e φερίσσει. f ἐξήγαγε. g αὐτὴ βασιλεῖα. h λαοφόρον. i χεῖρα. k ἔσας.

δὴ Κύρῳ ὅτι τούτης τ' γυναικὸς τ' παῖδα ἐστρα-
τεύετο, ἔχοντά τε τὸν πατέρα τ' ἐαυτὸν τέκνοντα Λα-
βυνίτας ἐκ τῶν Ἀσσυρίων δόχλῳ. Στρατεύει τ' ὅ-
δὴ βασιλεύς * ὁ μέγας καὶ σιπιοῖσι εὐ ἐσκόλασ-
μένοις ἐξ οἴκας, ἐπεσβάτοισι· καὶ δὴ ἐν ὕδασι δὸν
τῷ Χοάσπῳ ποταμῷ ἅμα ἄγῃ τῷ ὡρῷ Σάου
ρέοντι, τῷ μὲν πῖναι βασιλεὺς, καὶ ἄλλοι οὐδε-
νός ποταμοῦ. τούτῳ τ' ὅδ' ὁ Χοάσπῳ τοῦ ὕδατος ἀ-
πειρημένους πολλὰ καὶ ἀμαξὰ τετρακύκλοι
ἡμιόνων καμίζουσι ἐν δερνέοις ἀγγείοις ἐπον-
ται ὅσοι ἀνέλαυνται ὁ ἑκάστοτε. Ἐπεὶ τε ὁ Κύ-
ρῳ πορεύμενος ὅτι τῶν Βαβυλωνίων ἐγένετο ὅτι
Γυνδὴ ποταμῷ, τοῦ αἰ μὲν πηγῶν ἐν Ματινέοις
οὖρεσι, ῥέει δὲ διὰ Δαρδανέων, ἐκιδδοὶ δὲ ἐς ἑτε-
ρον ποταμὸν Τίγριν, ὁ δὲ ὡρῷ ὧπιν πάλιν ῥέων
ἐς τὴν Ἐρυθρὴν θάλασσαν ἐκιδδοὶ. τούτῳ δὴ τ'
Γυνδίῳ ποταμὸν ὡς διὰβαίνον ἐπεσῆτο ὁ Κύρῳ,
ἐοῖσα νηυσὶ περητὸν, ἐνθαῦτά οἱ τ' πρὸς ἰσθμὸν ἰπ-
πων τ' λαδῶν ὑπὸ ὕδατος ἐσθλὰς ἐς τὸ ποτα-
μὸν, διὰβαίνον ἐπεσῆτο. ὁ δὲ μιν συμψύσας,
ὑποερύχον οἰχώκεε φέρων· κάρτα τε δὴ ἔχα-
λέπαμεν τῷ ποταμῷ ὁ Κύρῳ τούτῳ ὑερόμεναι.
καὶ οἱ ἐπηπείλησε, οὕτω δὴ μιν ἀσθενέα ποιήσῃ, ὥστε
τῷ λοιπῷ ἐγυναικὸς μιν ἀπετίως, τὸ γένυ αὖ
βρεχέσας διὰβήσεσθαι. καὶ δὲ τῶν ἀπὸ τῶν, με-
τις τῶν ὅτι Βαβυλωνίων στρατῶσιν, διείρεε τὴν
στρατὶν διχα. διελὼν δὲ, κατέτινε χοινοπενίας
ὑποδέξας διώρυχας ὀρθώσαντα ἐκάπτον, παρ'
ἐκάπτον τὸ χεῖλ' ὅτι Γυνδίῳ τετραμμένους πάν-
τα τρέπον. διὰτάξας δὲ τὴν στρατὸν, ὀρύσσειν ἐκέ-
λευ. οἷα δὲ οὐκ ἴσμεν πολλὰ ἐργαζόμενα, ἦνευ μὲν
τὸ ἔργον, ὅμως μὲντοι τὴν θέρειν πᾶσαν αὐτὸ τῶν
τῇ διέτρεψαν ἐργαζόμενοι. ὧς δὲ τ' Γυνδίῳ ποτα-
μὸν ἐπὶ τοῦ Κύρῳ, ἐς τὴν ἡμετέραν ἐξήκοντά μιν
διώρυχας διὰβάντων, καὶ τὸ δόπερον ἔαρ ὑπέλαμ-
πε, ἔτω δὴ ἤλαυνε ὅτι τὴν Βαβυλωνίαν. οἱ δὲ Βα-
βυλωνίαι ἐκστράτευμένοι, ἔμενον αὐτόν. ἐπεὶ δὲ
ἐξήμερον ἐλαυνὼν ἀγγεῖ τ' πολὺ, συνέβαλον τε οἱ
Βαβυλωνίαι, καὶ ἐσώθεντες τῇ μάχῃ, κατέληθον
ἐς τὸ ἄστυ. οἷα δὲ ἐξεπιστάμενοι ἐπὶ περὶ τὸν Κύ-
ρον οὐκ ἀτρεμίζοντα, ἀλλ' ὀρέοντες αὐτόν παντὶ ἐ-
θνεί ὁμοίως ὁππότερον, περὶ σάλας ὁ σιπία ἐπέ-
ων κάρτα πολλῶν. ἐνθαῦτα ἔποι μὲν λόγον εἶχον τ'
πολιορκίης ἔδονα· Κύρῳ δὲ δόπορσι ἐνείχετο,
ἅτε χρόνος τε ἐργαζόμενος συχρῶ, ἀνωτέρω δὲ ἔδον τ'
περηγμάτων περὶ τοῦ ποταμοῦ. Εἴτε δὲ ὧν ἄλλος οἱ
δόπορὸν ὑπέσθηκατο, εἴτε ἐκ αὐτὸς ἔμαθε τὸ ποι-
ητέον οἱ λῶν, ἐποίησε δὴ ποιόνδε· τάξας τὴν στρατὸν
ἀπασαν ἐξ ἐμβολῆς τ' ποταμῷ, τῇ ἐς τὴν πόλιν ἐσ-
βάλλει,

tum, patris nomen & Assyriæ imperium
habentem, Cyrus exercitum duxit. Du-
cit autem rex magnus exercitum probe
domi comparata re cibaria atque pecua-
ria. Portatur etiam aqua ex flumine
Choaspæ, Susa præterfluente, ex quo uno
rex potat & non ex alio flumine. Cujus
Choaspis aquam decoctam, & in argen-
tea vasa diffusam, ferentia permulta
plaustra quatuor rotarum, mulis trahen-
tibus, assidue comitantur quocunque ille
proficiscitur. Cyrus igitur Babylonem
tendens, ubi venit ad Gynden amnem
(qui in Matienis ortus montibus, per
Dardaneos fluens in Tigrim alterum am-
nem exit, qui Opin urbem præterlabens,
rubro infunditur mari) conabatur hunc
traicere, quum non posset nisi navibus
traici. Interim ei quidam è sacris equis
candidis lascive ingressus fluvium transire
conabatur. Hunc fluvius contorquens,
submersum abripuit. Cyrus autem per-
quam ægre ferens hanc fluminis contu-
meliam, illi comminatus est, se sic reddi-
turum eum tenuem, ut in posterum facie-
le vel à mulieribus transiri posset, ne
genua quidem tingentibus. Hæc min-
tus, expeditione in Babylonem intermis-
sa, copias suas bifariam divisit. Dehinc
alveos ad funem designavit centenos &
octogenos, utrinque ad Gyndis labra om-
nimodo conversos; quos distributis copiis
effodi iussit. Et opus quidem, ut quod
à tanta multitudo fieret, perficieba-
tur: tamen istuc in eo faciendo illam æ-
statem universam triverunt. Cyrus ergo
quum Gynden multasset in trecentas
& sexaginta fossas diductum, & alterum
ver illuxisset, ita porro ire Babylonem
pergit, Babylonis eum educto exercitu
præstolantibus. Qui, ubi propius urbem
ille promovit, cum eo conflixerunt,
proelioque fugati, in oppidum compulsi
fuerunt. Ii tamen, quia Cyrum jampri-
dem animadverterant inquietum esse,
viderantque omnes pariter gentes aggre-
dientem, comportaverant permultorum
annorum commeatus: ideoque tunc ob-
sidionem nihili faciebant. Et Cyrus,
quum jam longo tempore peracto nihil
admodum res ipsius proficerent, inops
consilii erat. Tandem, sive alius ei anxio
suggessit, sive ipsi in mentem venit quid
in rem esset, sic statuit faciendum: In-
structis universis copiis partim quâ flu-
vius

a δὲ βασιλεὺς. b ἐλαυνε. c Μαντινέοις. d κάρτα δὲ οὐκ. e γένυ μὲν βρεχέσας. f ὑπὸ ὕδατος. g κατέληθον. sed est vitium editionis Jungermanni. h περὶ σάλας.

vius urbem ingreditur, partim à tergo quâ egreditur, præcipit, ut, quum cernerent alveum posse transiri, illac urbem invaderent. Ita instructis atque formatis suis, cum inutiliori exercitus parte abiit ad paludem. Eo vbi pervenit, quæ Babyloniorum regina fecerat circa flumen & circa paludem, eadem alia & ipse fecit. Nam fluvio per fossam inducto in paludem, quæ erat stagnum, alveum ejus pristinum pervium reddidit subsidente aqua fluvii. Quod quum ita contingeret, Persæ qui ad hoc ipsum instructi erant, per alveum unde fluvius Euphrates abfcesserat ita ut vix medium femur transeuntis madefaceret, illac Babylonem introierunt. Quos Babylonii, si factum Cyri aut prius audissent aut sensissent, neque contemnentes Persarum ingressum, pessimo exitio affecissent. Nam obseratis omnibus quæ ad flumen ferunt portulis, consensisque maceris, quæ erant per labra fluvii ductæ, ipsi illos progressos veluti in nassa exceperunt. Nunc ex inopinato eis Persæ astiterunt: & quum capti essent qui extrema urbis incolebant Babylonii, propter ejus tamen magnitudinem non sentiebant (ut fertur ab illis qui istic habitabant) hi qui circa medium habitabant eos captos esse. Sed quod forte dies festus eis esset, exercendis choreis atque oblectationibus operam dabant, donec planè etiam hoc resciverunt. Atque ita primò tunc capta est Babylon.

192 Cuius civitatis quanta sit potentia, cum ex aliis multis declarabo, tum vero ex hoc. Quum regi magno omnis plaga cui imperat, sit distributa in ipsius atque exercitus ejus alimentum, præter tributa, ex duodecim quibus annus constat mensibus, per quatuor menses regio Babylonica, octo reliquis eum omnis Asia alit. Ita hujus regionis potentia tertiam Asiæ alterius partem æquiparat, & ejus præfectura (quam satrapiam Persæ vocant) omnium satrapiarum longe est optima, adeo ut Tritantægmæ Artabazi filio, qui ab rege præfecturam hanc habebat, singulis diebus singulæ argenti plenæ artabæ penderentur. Artaba autem mensura Persica capit quam Attica medimnus, amplius tribus chœnicibus Atticis. Ad hæc erant ei peculiare equi, præter bello destinatos, admissarii octingenti, cum equarum à quibus admittebantur, sexdecim millibus. nam singuli mares à vicinis

θάλλει, καὶ ὅποτε αὐτὸς τὴν πόλιν τήξας ἐπέρας, τῇ ἐξίῃ· ὅτι τὴν πόλιν ὁ ποταμός· περὶ τοῦ τῷ στρατῷ, ἔταν διαβαλὼν τὸ ρέεθρον ἰδὼν) γινόμενον, ἐπείνασεν ταύτη ἐς τὴν πόλιν. ἔτω τε δὴ τῇ τήξας, καὶ κατὰ ταῦτα ὡς ἐκείνης, ἀπὸ λαυνο αὐτὸς σὺν τῷ ἀρχηγῷ τῷ στρατῷ. ἀπὸ κένον δὲ ὅτι τὴν λίμνην, τότε ἢ τὴν βαβυλωνίων βασιλεῖα ἐποίησε κατὰ τὴν πόλιν ὅτι κατὰ τὴν λίμνην, ἐποίησε ὅτι Κύριος ἔτερε πιαῦτα. τὸ γὰρ ποταμὸν διώρυγαν εἰσαγαγὼν ἐς τὴν λίμνην ἐξέσεν ἕλος, τὸ δεχάσιον ρέεθρον διαβαλὼν εἶναι ἐποίησε, ὑπονοήσαντος τῷ ποταμῷ. γινόμενος ἢ τέτρα πιάτα, οἱ Πέρσαι οἱ περὶ ἐπιτάχα ἐπ' αὐτῷ τέτρω κατὰ τὸ ρέεθρον τῷ Εὐφράτῳ ποταμῷ, ὑπονοήσαντος ἀνδρὶ ὡς ἐς μέσον μηρὸν μαλίστα κη, κατὰ τῶν ἐσθῆτων ἐς τὴν βαβυλωνίαν. εἰ μὲν νυνὶ περὶ ἐπύθοντο ἢ ἔμαθον οἱ βαβυλωνιοὶ τὸ ὅτι τῷ Κύριῳ ποιεῖται, οὐδ' ἂν περὶ ἐπύθοντο τοὺς Πέρσας ἐσθῆται ἐς τὴν πόλιν, διέφθρασαν χάριτα. κατὰ κληρίδας γὰρ ἂν πάσαι τὰς ἐς τὴν πόλιν πολέας ἐχούσας, καὶ αὐτοὶ ὅτι τὰς αἰμασίας ἀναβάντες τὰς ὡς τὰ χεῖλα τοῦ ποταμοῦ ἐληλαμένους, ἔλαβον ἂν σφῆας ὡς ἐν κύρῃ· νυνὶ ἢ ἐξ ἀπεροδοκίης σφῆ παρῆσαν οἱ Πέρσαι. ὑπὸ ἢ μεράτης τὴν πόλιν, ὡς λέγεται ὑπὸ τῇ πότῃ οἰκημένων, τὴν περὶ τὰ ἔχρατα τὴν πόλιν ἐαλωκότων, τοὺς τὸ μέσον οἰκονόμους τῷ βαβυλωνίων, οὐ μακρόθεν ἐαλωκότας, ἀλλὰ (τυχὴν γὰρ σφῆ ἐοῦσαν ὁρτὴν) χορδῇ τε τοῦτον τὸ χρόνον, καὶ ἐν ὁπαθείῃσι εἶναι. ἐς δὲ δὴ τὸ κάβα ὑπύθοντο. καὶ βαβυλωνίαν μὲν οὕτω τότε πρῶτον ἀναίρητο. τὴν ἢ διώκῃ τῷ βαβυλωνίων πολλοῖσι μὲν καὶ ἄλλοις δηλώσω ὅτι πῶς ἐστὶ ἐν ἢ δὴ τῷ τῷ βασιλεῖ τῷ μεράτῳ ἐς τὸ φῶν αὐτῶν τε ὅτι τῷ στρατῷ διαβαλὼν) παρὲξ τοῦ φόρου γῆ πᾶσα ὅτις ἀρχῇ. δωδέκα ὡν μὲν ἔοντων ἐς τὴν ἐνιαυτὸν, τοὺς πέντε μῆνας τρεῖς μὲν ἢ βαβυλωνίαν χώραν, τοὺς ἢ ὅτι τῷ μὲν ἢ λοιπὴ πᾶσα Ἀσίῃ. οὕτω τριτημοσίῃ ἢ Ἀσσυρίαν χώραν τῇ διωκῇ τῇ ἄλλῃ Ἀσίῃ. καὶ ἢ δεχθῇ τῇ χώρας ταύτης, τὴν οἱ Πέρσαι σατραπείαν καλέουσι, ἐστὶ ἀπασάντων τῷ δεχέων πολλὸν τι κρατίστη, ὅτι Τελταίαι γῆ τῷ Ἀρταβάζῳ ὅτι βασιλεὺς ἔχοντι τὸ νόμον τῶν, δεχόμενοι μὲν περὶ ἢ ἐκάστης ἡμέρας δεκάβη μετῇ· ἢ δὲ δεκάβη, μέτρον ἔον Περσικόν, χωρὶς μεθίμνης Ἀπικῆς πλείον χοίνιξι τελοῖ Ἀπικῆς. ἵπποι δὲ οἱ αὐτοὶ ἦσαν ἰδίῃ, παρὲξ τῇ πολεμιστῶν, οἱ μὲν ἀναβαίνοντες πᾶς θηλείας, ὅτι ἀπασάντων· αἱ ἢ βαίνοντες, ἐξακισχίλια μύρια. ἀνέβαινε γὰρ ἕκαστος τῷ

K 3

ἐρ-

a ἐξίῃ. b ἔτω δὴ. c τῷ ποταμῷ. d ἀνδρὶας. e ἔτω πρῶτον. f τὸς πέντε μῆνας τρεῖς μὲν ἢ. g Τελταίαι γῆ.

ἑρσένων τῶντων εἴησι ἱππῶας. κυνῶν δὲ Ἰνδικῶν ποσὶν δὴ τι πολλῶς ἐτρέφετο, ὥστε πλείους τῶν τῶν πεδίων καὶ μαλακαί, τῶν ἄλλων ἐστὶν ἀτελείες, τοῖσι κυσὶ προσετέταχτο σιτία παρέχειν. τοιαῦτα μὲν τῶν ἄρχοντι τῶν βαβυλωνίων ὑπῆρχε ἐόντα. Ἡ δὲ γῆ τῶν Ἀσσυρίων ὑέται μὲν ὀλίγη, καὶ τὸ ἐκτρέφον πλὴν ῥίζαν ἔσται, ἐστὶ τῶν δρόμονον^α μέντοι ἐκ τῶν ποταμῶν ἀδρυέται τε τὸ λήιον, καὶ ὑπερβαίνειται ὅτι^β, καὶ κατὰπερ ἐν Αἰγυπτίῳ, αὐτὸς δὲ ποταμὸς ἀναβαίνειν τῶν ἐς τὰς ἀράδας, ἀλλὰ χερσὶ περὶ ἐκ κηλωνήσι^γ δρόμονον. ἡ γὰρ βαβυλωνία χώρα πᾶσα, κατὰπερ ἡ Αἰγυπτία, κατὰτίμηται ἐς διωρυχάς· καὶ ἡ μέγιστη τῶν διωρυχῶν ἐστὶ νηυσὶ περητὸς, πρὸς ἥλιον περραμένη τὸν χειμῆρον. ἐσέχθαι δὲ ἐς ἄλλον ποταμὸν ἐκ τῶν Εὐφράτιω, ἐς τὸν Τίγρειν, παρ' ὃν Νίν^δ πόλις οἱ ὠκεῖοι^ε. ἐστὶ δὲ χωρέων αὐτῇ ἀπασῶν μακρῶν ἀρίστη, τῇ ἡμεῖς ἴδμεν, Δήμητρον^ς καρπὸν ἐκφέρειν· πρὸ δὲ ἄλλα δένδρεα ἔδε πρῶτα δέχων φέρειν, ἔπε συκίην, ἔπε ἀμπέλον, ἔπε ἐλαίην. πρὸ δὲ Δήμητρον^ς καρπὸν ὧδε ἀρσθῇ ἐκφέρειν ἐστὶ, ὥστε ὅππῃ δηνόσια μὲν ποσὶν δρόμονον^α ἐπιδάμ^δ δὲ ἀρσθῇ αὐτῇ ἐωυτῆς ἐνείκη, ὅππῃ τεληόσια ἐκφέρει. τὰ δὲ φύλλα αὐτῇ τῇ τε πυρῶν ἐστὶ κελύων τὸ πλάτ^ς γίνεται τεσσέρων ὀπετίως^ε δακτύλων. ἐκ δὲ κέγχρεα ἐστὶ σπῆμα ὅσον τι δένδρον μέγας^ς γίνεται, ἐξέπισσάμεν^ς, μνημεῖον ἐπιήσασθαι· εὐ εἰδὼς ὅτι τοῖσι μὴ ἀπυγμένοις ἐς πλὴν βαβυλωνίην χώραν, καὶ τὰ εἰρημένα καρπὸν ἐχόμενα, ἐς ἀπείτην πολλῶν ἀπείχεται. χεῖρων δὲ ἔδεν ἐλαίην, ἀλλ' ἐκ τῶν σπῆμων πειεῦτες. εἰσὶ δὲ σφι φοίνικες πεφυκότες ἀνὰ πᾶν τὸ πεδῖον, οἱ πλεόντες αὐτῶν^ς καρποφόροι· ἐκ τῶν σιτία ἐστὶν οἶνον ἐστὶ μέλι ποιῆν^ς. τὸς συκίων τρόπον θραπέσθαι· τὰ περ ἄλλα, καὶ φοινίκων τὸς ἑρσένους ἑλλῶνες καλέουσι, τῶν τῶν καρπὸν πειδῆσθαι τῇ βαλανηφόροις τῶν φοινίκων, ἵνα πεπληνηται σφι ὁ ψλὺς πλὴν βαλανον ἐσθύνων, καὶ μὴ ἀπέρρη ὁ καρπὸς ὁ τῶν φοινίκων. ψῆνας γὰρ δὴ φέρουσι ἐν τῶν καρπῶν οἱ ἑρσένες, κατὰπερ οἱ ὀλιωθοί. τὸ δὲ ἀπάντων θῶμα μέγας μοι ἐστὶ τῶν ταύτην, μετὰ γὰρ πλὴν πόλιν αὐτῇ, ἔρχομαι φράσων. πρὸς πᾶσι αὐτοῖς ἐστὶ τὰ κατὰ τὸν ποταμὸν πορεύμενα ἐς τὴν βαβυλωνίαν ἐόντα κυκλοτερέα, πάντα σκύπνα. ἐπεὶ γὰρ ἐν τοῖσι Ἀρμενίοις τοῖσι κατὰπερ τῶν Ἀσσυρίων οἰκημένοις νομέας ἰπῆς ταμόμενοι ποιήσαν^ς, περὶ τῶν τῶν διωρυχῶν θραπέσθαι^ς

nis admittebantur. Præterea canum Indicorum tanta alebatur multitudo, ut ad præbenda eis cibaria, quatuor in eadem planitie magni vici attributi essent, aliorum tributorum immunes. Atque hæc præfidi Babylonis eveniebant. Porro¹⁹³ in Assyriorum terra parum pluit, & hoc est, quo enutritur radix frumenti, irrigatum quidem ex fluvio, & arvum fit pingue, provenitque frumentum, non sicut in Ægypto, flumine ipso in arva ascendente, sed manibus atque tolleonibus irrigatum. Etenim Babylonica regio omnis, quemadmodum Ægyptiaca, dissecta est in fossas, quarum maxima navibus trajici potest, ad solem hibernum vergens: tendit autem ex Euphrate in alterum flumen, in Tigrim, ad quem urbs Ninus sita erat. Hæc regio omnium quas nos vidimus, longe optima est, duntaxat ferendo frumento. Nam alias arbores ferre, ficum, vitem, oleam, omnino ne conatur quidem; Ceteris autem fructu proferendo tam comoda est, ut nusquam non ad ducena reddat: ubi autem bonitate sese ipsa vincit, etiam ad tricena efferat. Quaternum autem digitorum commodè latitudo est tritici illic atque hordei foliis. Ex milio autem ac sesamo quantæ proceritatis arbor surgat, etsi mihi comperit, tamen memorare supersedeo, probe sciens, iis qui nunquam Babyloniam regionem adierunt, quæ de frugiferis dicta sunt, perquam incredibilia visum iri. Oleo autem non utuntur nisi quod ex sesamidis faciunt. Nascuntur eis per campum omnem palmæ, pleræque fructifera; ex quibus & panes & vinum & mel conficiunt, easque colunt ficuum more: & tum alias, tum palmarum, quas Græci masculas vocant, quarum fructum circumligant iis palmis quæ dactylos ferunt, ut illis maturescat culex, dactylum intrans, & non decidat fructus palmæ. Masculæ enim in fructu ferunt culices, quemadmodum caprifici. Venio ad id,¹⁹⁴ quod ex omnibus quæ sunt in ea regione, secundum ipsam urbem, mihi summo miraculo est, differendum. Navigia illorum secundo flumine commeantia Babylonem, sunt orbiculata atque omnia coriacea. Nam postquam in Armeniis, qui supra Assyrios incolunt, ex cæcis salicibus costas fecerunt, obducunt illis pelles tectorias extrinsecus in modum pavimenti,

^α δρόμονον. ^β κηλωνήσι. ^γ πόλιν οἰκίαν. ^δ ἱππῶας. ^ε ἀπείτην. ^ς διωρυχῶν. ^ς αὐτίαν. ^ς κατὰπερ δὲ οἱ.

· menti, neque puppe discreta, neque prora
· acuminata, sed in speciem clypei orbicu-
· latam. Tale navigium omne stramento
· replentes fluvio deterendum permittunt
· oneratum mercibus: sed maxime dolia
· ex palmis vino onusta deferunt, dirigen-
· tibus illud duobus plectris vel palis, to-
· tidemque viris rectis stantibus; quorum
· alter introrsus palum trahit, alter extra
· pellit. Fiunt autem navigia hæc & ma-
· gna admodum & minora: quorum maxi-
· ma ferunt quoque pondus quinque mil-
· lium talentorum, singula singulos asinos
· vivos habentia, majora etiam plures. Post-
· quam igitur navigantes Babylonem per-
· venerunt, onusque distraxerunt, costas
· quidem navigii atque omnia stramenta
· venundant, sed pelles asinis imponunt, e-
· osque in Armeniam agitant. adverso enim
· flumine navigari præ illius rapiditate nul-
· lo pacto potest. Propterea enim quoque
· non ex lignis, sed ex pellibus navigia
· fiunt. Idem, ubi asinos agitando in Ar-
· meniam redierunt, alia ad eundem mo-
· dum navigia consuunt. Et naves quidem
· 195 eorum tales sunt. Amictu autem tali u-
· tuntur: Duabus amiciuntur tunicis, una
· linea usque ad pedes demissa, cui alteram
· laneam superinduit: postremo candidam
· prænulam circumjicit, calceos gerens
· gentis more, soleis Thebanis præne si-
· miles. Capita habentes comata, mitris
· redimiunt, unguentis toto corpore deli-
· buti. Anulum signatorium quisque gestat,
· & baculum manu factum, cui adest pol-
· litum aut malum, aut rosa, aut lilium,
· aut aquila, aut aliud quid: nam absque
· insigni gestare sceptrum ipsis nefas. At-
· 196 que hic eorum corporis est cultus. Le-
· ges vero constitutæ ipsis hæc sunt: Una
· quidem prudentissima, quantum ego sen-
· tio, qua Enetos qui sunt ex Illyriis, audio
· uti. Per singulos pagos semel quotannis
· ista fiebant. Ubi virgines effectæ essent
· nubiles, eas quum congregassent univer-
· sas, unum in locum sic junctas recipie-
· bant, quas circumfistente virorum fre-
· quentia, surgens præco singulatim ven-
· debat: primum quidem pulcherrimam
· omnium; secundum hanc, postquam illa
· multo vendita esset auro, aliam procla-
· mabat, quæ post illam esset speciosissima.
· Vendebantur autem in connubium. Ba-
· bylonii igitur qui locupletes & iidem
· maturi nuptiis erant, licitando quisque
· alterum superantes mercabantur pulcher-
· rimas quasque. At iis ex plebe qui essent pa-
· rati

· δας ἔξωθεν, ἐδάφε^α τρόπον, ἕτε πρύμνῳ
· δοπκρονόνες, ἕτε πρῶτῳ σπασγόνες, ἀλλ'
· ἀσπιδ^α τρόπον κυκλοτερέα ποίουντες, κα-
· λάμης πλυσσύνες πᾶν τὸ πλοῖον τῶν, ἀπείρι·
· κα^α τὸ ποταμὸν φέροντες, φορτίων πλυσσύνες·
· μάλιστα ἢ βίκας φοινικίης κατάγχι οἶνον
· πλέεις. ἰθὺίεται ἢ ὑπὸ πῖ δύο πλῆκτρων, καὶ
· δύο ἀνδρῶν ὀρθῶν ἐσεώτων. καὶ ὁ μὲν ἐσω ἑλκὶ
· τὸ πλῆκτρον, ὁ δὲ ἔξω ὥψεται. ποίεσται ἢ καὶ
· κάρτα μεγάλα πῦτα τὰ πλοῖα, καὶ ἐλάσσω·
· πῖ ἢ μέγιστα αὐτῶν, καὶ πεντακισχλίων πάλαν-
· των γόμον ἐχέ. ἐν ἐκάστῳ δὲ πλοῖῳ οὐ^α ζῶς
· ἔνεσι, ἐν δὲ τοῖσι μέζοσι πλεόνες. ἐπεὶ ἂν^β
· ἀπικνῶνται πλεόνες ἐς τὴν βαβυλῶνα, καὶ ἀφ-
· ῥέωνται τὸ φορτίον, νομέας μὲν δὲ πλοῖα εἰς τὴν
· καλάμῳ πᾶσαν ἀπενεκέρυξαν· τὰς δὲ διφθέρας
· ὀπισθάζουσιν ὅτι τὰς ὄνας, ἀπελαύνουσιν ἐς τὰς
· Ἀρμενίας. ἀνὰ τὸ ποταμὸν γὰρ δὴ σὺν οἰά τί ἐστι
· πλοῖον ἔδενι τρόπον, ὑπὸ τάχε^α δὲ πλοῖα μὲν.
· ἀλλὰ γὰρ πῦτα καὶ σὺν ἐκ ξύλων ποιεῖται τὰ
· πλοῖα, ἀλλὰ ἐκ διφθερέων· ἐπεὶ ἂν τοὺς ὄνας
· ἐλαύνουσιν ἀπικνῶν ὀπίσω ἐς τοὺς Ἀρμενίας,
· ἀλλὰ τρόπον τῷ αὐτῷ ποιεῖται πλοῖα. τὰ μὲν
· δὲ πλοῖα αὐτοῖσι ἐστὶ ποταῦτα. Εἰδὴ πῖ τοῖσι
· χρεῶνται, κιθῶνι ποδλυκεῖ λινέῳ· καὶ ὅτι τοῦ-
· τόν^α ἄλλον ἑρμῆον κιθῶνα ἐπενδυῖ, καὶ χλα-
· νίδιον γόμον περιβαλλόμενον, ὑποδήματα
· ἔχον· ὀπισθάζουσα, ὡς ἀπλήσια τῇσι βοιωτή-
· σι^ε ἐμβάσι. κρυμνῶν δὲ τὰς κεφαλὰς, μίτρη-
· σι ἀναδέονται, μεμυρσμένοι πᾶν τὸ σῶμα·
· σφρηγίδα δὲ ἐκάστω^α ἐχέ, καὶ σκήπτρον χειρο-
· ποιήον· ἐπὶ ἐκάστῳ δὲ σκήπτρῳ ἐπεσὶ πεποιημέ-
· νον ἢ μῦλον, ἢ ῥόδον, ἢ κρινον, ἢ αἰετὸς, ἢ
· ἄλλο πῖ. ἀνδρὶ γὰρ ὀπισθίμῳ εἰσφί νόμος ἐστὶ ἔχειν
· σκήπτρον. αὐτὴ μὲν δὲ σφί ἀρπυγίς ἐστὶ τὸ σῶμα
· ἐστὶ. Νόμοι δὲ αὐτοῖσι ὥδε κατεστάται· ὁ μὲν σφ-
· ῶτα^α ὁδὲ, κατὰ γνώμην τὴν ἡμετέραν, τῷ
· καὶ Ἰλλυριῶν ἐνείης πωτάνομαι χρεῶται· κατὰ
· κώμας ἐκάστας ἀπὸ τῶν ἐπὶ ἐκάστω^α ἐπιείετα·
· δὲ· ὡς ἂν αἱ παρθένοι ἡρώατο γάμων ὡραίαι, τὰ-
· τας ἐκὼς σπασγόνειεν πάσας, ἐς ἐν χωρίον ἐσά-
· γασκον ἀλέας· πέρα δὲ αὐτὰς ἴσατο ὁμίλ^α ἀν-
· δρῶν. ἀνιστὰς δὲ κατὰ μίαν^ε ἐκάστῳ κήρυξ πωλέ-
· εσκε, πρῶτα μὲν τὴν διεδεσμένην ἐκ πασῶν· μὲν^ε
· δὲ, ὅπως αὐτὴ εὖρεται πολλὸν χρυσίον περτεῖ^η,
· ἀλλὰ ἀνεκέρυσε, ἢ μετ' ἐκέντω εσκε διεδεσμένη.
· ἐπωλέοντο δὲ ὅτι σπασγόνες. ὅσοι μὲν δὲ ἔσπον δ-
· δαίμονες τὸ βαβυλωνίων ὀπίσθαιοι, ὑπερβά-
· λοντες ἀλλήλους ἐξωνέοντο τὰς καλλιστάσας· ὅσοι
· δὲ

a ἀπιδ. b ἐπιδ. c ἀπικέρυξαν. In MS. vetus manus scripserat ἀπικέρυξαν, sed postea literæ tertiz su-
· perscriptum e. d ἐπιδ. e. e ἀπικέρυξαν. f βοιωτήσι. g μίαν. h πρῶτα.

ἢ τῶ δῆμῳ ἔσκον ὀπίσθαιοι, ἔπει ἡ εἶδετο μὲν ἄδεν
 ἐδέοντο χρεῖσθαι, οἱ δὲ ἂν χρεῖματά τε καὶ αἰσχί-
 νους παρθένας ἐλάμβανον. ὡς γὰρ δὴ οἱ ἐξέλθοι ὁ
 κήρυξ πωλείων πᾶς Δειδεστώτας τῇ παρθένων, ἀ-
 νίστη ἂν τὴν ἀμορφεστάτην^a, ἢ εἰ τις αὐτέων ἐμ-
 πηροῖτο^b ἦε. καὶ πρῶτον ἀνέκηρυσσε, ὅστις θέλοι^b
 ἐλάχιστον χρυσὸν λαβὼν, πτωικέειν αὐτῇ. ἐς
 ὃ τῷ τὸ ἐλάχιστον ὑπιστάμενῳ^c προσέκειτο. τὸ
 δὲ ἂν χρυσὸν ἐγίνετο διὰ τῶν Δειδεῶν παρθε-
 νων. καὶ ἔτω αἱ εὐμορφοὶ πᾶς ἀμόρφους καὶ ἐμ-
 πῆρας ἐξεδίδουσαν. ἐκδέναι δὲ τὴν ἐαυτῆς θυγα-
 τέρα ὅπως βέλτοι^d ἕκαστος, ὅτε ἐξέλῃ, ἄδεν
 ἀνδρὶ ἐγγυηέων ἀπαγαγέσθαι τὴν παρθένον πειά-
 μενον, ἀλλ' ἐγγυηέας χρῆναι καταστήσαντα, ἢ
 μὲν πτωικὴν αὐτῇ, οὕτω ἀπαγαγέσθαι^d. εἰ δὲ
 μὴ συμφοροῖτο, διποφένειν τὸ χρυσὸν ἕκαστο νό-
 μῳ. ἐξέλῃ δὲ καὶ ἐξ ἄλλης ἐλθόντα καὶ μὴ τῇ
 βυλόμενον ὠνέεσθαι. ὁ μὲν νῦν κάλλιστος νό-
 μος, οὗτος σφι^e λῦν. οὐ μέντοι νῦν γε διετί-
 λασσε^e ἰών. ἄλλο δὲ πᾶσι ἐξ ἑρῆκασιν νεωστὶ γηέ-
 σθαι, ἵνα μὴ ἀδικῶεν αὐτάς, μηδὲ ἐς ἐτέρην
 πόλιν ἄγωνται. ἐπεὶ τε γὰρ ἀλόντες ἐκακώθησαν
 καὶ οἰκοφθορήθησαν, πᾶς τις τῶ δῆμῳ βίαν ἀνάν-
 ζων καταπορνύει τὰ θήλια τέκνα. Διότερο^f δὲ
 σοφίῃ ὅδε ἄλλος σφι νόμος^g κατεστήκει. τοὺς
 κάμνοντας ἐς τὴν ἀγορὴν ἐκφορέει. οὐ γὰρ
 δὴ χρεῖναι ἡγεοῖσι. περὶ οὖν ὧν περὶ τῇ
 κάμνοντι, συμβαλόντες^h περὶ τῇ νόμῳ, εἰ
 τις καὶ αὐτὸς τοιοῦτον ἐπαῖτε ὁκτοῖον ἂν ἔχοι ὁ
 κάμνων, ἢ ἄλλον εἶδε παθόντα. πῶτα περσι-
 ὄντες συμβαλόντες, καὶ πρῶτονⁱ ἄσφα αὐ-
 τὸς ποιήσας ἐξέφυγε ὁμοίῳ νοῦπον, ἢ ἄλλον
 εἶδε ἐκφυγόντα. σιγῇ δὲ παρεξελθεῖν τὸ κά-
 μνοντα οὐ σφι^f ἔξεστι, πρὶν ἂν ἐπείρηται λῦ-
 πνα νοῦπον ἔχη. Ταφαὶ δὲ σφι ἐν μέλιτι.
 θρήνοι δὲ πρῶτονⁱ τοῖσι ἐν Αἰγύπτῳ. ὁ-
 σπικὸς δὲ ἂν μιχθῇ γυναικὶ τῇ ἐαυτοῦ ἀνδρὶ
 βαβυλωνίῳ, περὶ^h θυμὸν καταγινόμε-
 νον ἵζει, ἐπὶ τῷ δὲ ἢ γυνὴ ταῦτο τοῦτο
 ποιεῖ. ὅρθρῳ δὲ γινόμενα, λουῦνται καὶ ἀμ-
 φότεροι^h. ἄγγελοςⁱ γὰρ ἄδενος ἄφρονται πρὶν
 αὐ λίσσωνται. πῶτα δὲ πῶτα καὶ Ἀράβιοι
 ποιεῦσιⁱ. Οἱ δὲ δὴ ἄγγελοςⁱ τῇ νόμων ἐστὶ
 πῶσι βαβυλωνίοις, ὅδε. δεῖ πᾶσαν γυναι-
 κα ὀπίσθαι ἰζομένῃ ἐς ἱερὸν Ἀφροδίτης,
 ἀπαῖξ ἐν τῇ ζῳῇ μιχθῆναι ἀνδρὶ ξείνῳ. πολ-
 λαὶ δὲ καὶ ὅσκι ἀξιδόμενα ἀναμίσγεσθαι τῇ-
 σι ἄλλῃσι, οἷα πάλαιⁱ ὑπερφρονέσασθαι, ἐ-
 πὶ

rati ad nuptias, his non opus erat pulchra
 forma: immo isti pecunias simulque scædi-
 ores virgines accipiebant. Nam præco, u-
 bi virginum speciosissimarum peregisset
 venditionem, excitabat deformissimam,
 aut si qua illarum esset mutila, eamque pro-
 clamabat dicens; quisquis vellet quammi-
 nimo auri accepto eam in matrimonio ha-
 bere, donec illi qui minimo contentius ef-
 set, addiceretur. Aurum vero istud ex spe-
 ciosis virginibus conficiebatur, & sic spe-
 ciosæ elocabant deformes ac mutilas. Elo-
 care vero filiam suam cui quisque vellet,
 non licebat, nec cuiquam emptori fas erat
 sine fidejussoribus abducere puellam, sed
 datis fidejussoribus, certe se ducturum il-
 lam uxorem, ita demum abducere. si de
 hoc non conveniebat, lex erat ut aurum
 redhiberet. Quinetiam ex alio pago veni-
 enti licebat mercari si vellet. Hæc apud e-
 os honestissima lex erat, quæ tamen ad hoc
 tempus non perseveravit. Sed novissime a-
 liud quiddam excogitaverunt, ne quis fe-
 minas injuria afficiat, neve quis aliam in
 urbem abducatur. Nam posteaquam expu-
 gnati male accepti sunt, & res domi fuit
 perdita, unusquisque plebeius, qui victus
 inopia premitur, filias suas adigit ad quæ-
 stum corpore faciendum. Alteram item¹⁹⁷
 sapienter constitutam habent legem, qua
 ægrotos efferunt in forum: neque enim
 medicis utuntur; ut eum adeuntes, de
 languore consulant, si quis & ipse eundem
 habuit morbum, aut alium vidit correptum.
 Hæc illi qui illuc adeunt consulunt,
 hortanturque ad ea quæ ipse faciendo
 effugerit similem morbum, aut alium no-
 verit effugisse. Nec fas est cuiquam æ-
 grotantem præterire silentio, nec ante-
 quam exploraverit quonam ille morbo la-
 bore. Sepulturæ eisdem in melle: luctus¹⁹⁸
 funebres Ægyptiacis persimiles. Quoti-
 es autem cum uxore miscetur vir Baby-
 lonius, suffitui consecrato affidet, & ex
 altera parte mulier idem facit. Sub di-
 luculum etiam abluuntur ambo; nullum
 quippe vas priusquam se abluerint tan-
 gent. Eadem hæc & Arabes faciunt.
 Una iisdem Babylois lex est omnibus¹⁹⁹
 modis scæda. nempe quamque mulierem
 indigenam oportet semel in vita ad Ve-
 neris templum defidentem, cum exter-
 no viro consuetudinem habere. Ceterum
 multæ & dedignantur aliarum consortia,
 utpote divitiis tumentes, hæc jumentis in
 ca-

^a ἀμορφεστάτην. ^b θέλει & mox in MS. est βάλει. ^c ὑπιστάμενῳ. ^d ἀπαγαγέσθαι. ^e διετίλει. ^f ἔπῳ σφι.
^g πτωί. ^h ἀμφοτέροι. ⁱ ποιεῦσι.

Cultus Veneris nefandus. Mylitta. Pars eorum pisce vi-
sitans. Massagetæ. Araxes & mos vivendi in insulis ejus.

camaris vehentes, ad templum stant, se-
quuta interim à tergo magna famulitii
turba. Pleræque etiam sic faciunt. In
fano Veneris sedent coronam funiculi in
capitibus gerentes multæ mulieres, è qui-
bus aliæ accedunt, aliæ discedunt. Nam
diverticula undecunque funiculis distin-
cta viam præbent externis per mulie-
res illas, quas transeuntes deligunt. Por-
ro quum illic confederit fæmina, non
prius domum regreditur, quam externo-
rum aliquis pecuniam mulieri in genua
injecerit, & cum eadem extra tanum
abducta rem habuerit. illum autem qui
injicit, dicere oportet, Ego tibi deam
Mylitta imploro. Mylitta enim Assyrii
Venerem appellant. pecunia verò pretio
est quantulacunque; non enim rejiciet;
nec enim fas est; siquidem in sacrum
convertitur. quicumque pecuniam obje-
cit primus, hunc illa sequitur, neque
quenquam repudiat: ubi congressa fuerit
deæ consecrata & conciliata domum
revertitur; & ab hoc tempore haud ita
magnum illi dederis, ut eam nanciscaris.
Iam, quotquot forma & proceritate po-
tuerunt aliquos capere, cito discedunt:
quæ vero deformes, diutius desident,
quia nequeunt legi facere satis. Fitque
interdum ut nonnullas etiam triennio
atque quadriennio expectare oporteat.
Alicubiquoque in Cyprio similis quædam
100 lex est. Hæc sunt Babyloniorum insti-
tuta. quorum tres sunt tribus, quæ nullo
alio nisi piscibus victitant. quos captos
ubi arefecerunt ad solem, hoc faciunt:
In pilam conjiciunt, ac pistillis mitiga-
tos per sindonem incernunt, unde quisquis
illorum vult velut placentam confectam
habet; alius vero in modum panis torret.
101 CYPRO, post hanc quoque gentem sub-
actam, incessit cupido MASSAGETAS
in suam potestatem redigendi. Quæ gens
fertur & magna esse & strenua, ad auro-
ram solisque ortus sita, trans Araxem flu-
vium è regione Issedonum. Sunt etiam
qui eam Scythicam nationem esse dicant.
102 Araxes Istro major & idem minor esse
memoratur; & in eo frequentes insulæ
Lesbo fere pares magnitudine: & homi-
nes qui illas incolunt, æstate vefci radi-
cibus quibuslibet quas ipsi fodiunt; ar-
borum autem fructus quos maturos com-
periunt, in cibum reponere, quo per hy-
emem vescantur. Ab illis inventas etiam
esse arbores talem fructum ferentes, qui

CLIO, LIBER I.

81

πὶ ζυγῶν ἐν καμάρῃσι ἐλάσονται, πρὸς τὸ
ἱρὸν ἐσθῆτι. θεοποίησιν δὲ σφί ἐπεταὶ πολλή
ὀπίσθεν. αἱ δὲ παλῶνες ποιεῖσιν ἔδε· ἐν πεμέ-
νῃ Ἀφροδίτης κατέλθαι σέφανον περὶ τῇσι κε-
φαλῇσι ἔχουσι θώμιγγα πολλὰ γυναικες.
αἱ μὲν γὰρ προσέρχονται, αἱ δὲ ἀπέρχονται.
χοινοπενέες δὲ διεξοδοὶ πάντα τρόπον ὁδὸν ἔχου-
σι διὰ τῶν γυναικῶν, δι' ὧν οἱ ξένοι διεξιόν-
τες ἐκλέγονται. ἔνθα ἐπεὶ ἐξήλθαι γυνή, ἢ
πρότερον ἀπαλλάσσεια ἐς τὰ οἰκία, ἢ τις οἱ
ξείνων δρυῖον ἐμβαλὼν ἐς τὰ γούνατα, μι-
χθῆ ἔξω ἔρῃ. ἐμβαλόντα δὲ δεῖ εἰπεῖν πρὸν.
„δε, Ἐπικαλέω σοὶ τὴν θεὸν Μύλιττα. Μύλιτ-
τα δὲ καλέσθαι τὴν Ἀφροδίτῃ Ἀσύριοι. τὸ
δὲ δρυῖον, μέγαθός ἐστι ὅσον οἶνον. ἢ γὰρ μὴ ἀπ-
ώσθαι. ἢ γὰρ οἱ θεοὶ ἐστὶ γίνεσθαι γὰρ ἱρὸν τῆ-
ρ τὸ δρυῖον. τῷ δὲ πρώτῳ ἐμβαλόντι ἐπε-
ταί, ἔδε δόδοκιμᾶ ἔδνα· ἐπεὶ δὲ μιχθῆ,
δοποισαμένη τῇ θεῷ, ἀπαλλάσσεται ἐς τὰ οἰ-
κία· καὶ τῷ πρὸ τῆς οὐκ ἔτω μέγα τί οἱ δώ-
σῃ ὡς μιν λάμψαι. ὅσα μὲν νῦν εἰδὸς τε
ἐπαμμένα· εἰσὶ καὶ μεγᾶτε, ταχὺ ἀπαλ-
λάττονται. ὅσα δὲ ἄμορφοι αὐτῶν εἰσὶ, χρο-
νὸν πολλὸν πρὸς μέναι, ἢ διωάμεναι τὸ νόμον
ἐκπλήσσει· καὶ γὰρ τρεῖς καὶ τετραεῖς με-
τέτρεται χρόνον μέναι. ἐνιαχὴ δὲ καὶ τὸ Κύ-
πρῳ ἐστὶ πρὸς πλῆθος τῆς νόμου. Νόμοι μὲν
δὴ πῶσι βαθυλωνίοισι ἔπι κατεῖσι^b. εἰσὶ δὲ
αὐτῶν πατριαὶ τρεῖς, αἱ ἔδεν ἄλλο σιτέονται
εἰ μὴ ἰχθὺς μένον· τὰς ἐπεὶ τε ἂν θηρόσαν-
τες αὐγῶσι πρὸς ἥλιον, ποιεῖσι ταδε. ἐσθάλ-
λῃσι ἐς ὄλμον, καὶ λήναντες ὑπεροῖσι, σῶ-
σι διὰ σινδόντα. καὶ ὅς μὲν ἂν βέλῃται αὐ-
τῶν, ἄτε μάλα μαζάμεντα ἔχῃ· ὁ δὲ,
ἄρτε τρόπον ὀπίσθας. ὧς δὲ τῷ Κυρῷ καὶ τοῦ-
ρ τὸ ἔθνη κατέρχασθαι, ἐπεθύμησε Μασαγέ-
τας ὑπὲρ ἐαυτῶν ποιήσασθαι· τὸ δὲ ἔθνη τῆ-
ρ, καὶ μέγα λέγεσθαι εἶναι καὶ ἄλκιμον, οἰ-
κημένον δὲ πρὸς ἡῶν τε καὶ ἡλίας ἀνατολὰς,
πέρην τῆς Ἀράξεω πλάμῃ, ἀντίον δὲ Ἰασηδό-
νων ἀνδρῶν. εἰσὶ δὲ οἱ πινες καὶ σκυθικὸν λέ-
γασθαι τῆρ τὸ ἔθνη εἶναι. Οἱ δὲ Ἀράξης λέ-
γεται καὶ μέζων καὶ ἐλάσων εἶναι τῆς Ἰσθ-
νήσας δι' ἐν αὐτῇ λέσθῃ μεγᾶτα σκυθικῆς
συχνὰς Φασὶ εἶναι. ἐν δὲ αὐτῇσι, ἀν-
θρώπων οἱ σιτέονται μὲν ρίζας τὸ θέρει ὁ-
ρυσσοντες παντοίας· καρπὸς δὲ ἀπὸ δένδρε-
ων ἐξδρυμένους σφί ἐς Φορβῶν καταπίτ-
ται ὡραίως, καὶ τῆς σιτέονται τῷ χαμε-
ρῶν. ἄλλα δὲ σφί ἐξδρυῖται δένδρεα καρ-
πῶς

a ἰπαγμένη. b κατεῖσι. c ἐαυτῶν.

πρὸς τοῖσδε πινυς φέροντα, τὰς, ἐπὶ τι ἀν ἐς
 τῷτὸ πωέλθωσι κατὰ εἰλας, καὶ πῦρ ἀνακαύσων),
 κύκλῳ περιζομένους ὀπιβάλλειν ὅππῃ τὸ πῦρ ὁ-
 σφραγισμένους ἢ καταπυρριζομένους ἢ καρπῶν ἢ ὀπι-
 βαλλομένων, μεθύσκεσθαι τῇ ὁσμῇ, κατέπερ Ἑλλη-
 νας τῷ οἴνῳ. πλεῦν δὲ ὀπιβαλλομένους ἢ καρ-
 πῶν, μᾶλλον μεθύσκεσθαι. ἐς δὲ ἐς ὄρχησιν τι ἀνί-
 σκεσθαι, καὶ ἐς αἰοιδίῳ ἀπικνέεσθαι. τῶν μὲν αὖ-
 τη λέγειναι διαίτα εἶναι. ὁ δὲ Ἀράξης πεπρωμένος ῥέει
 μὲν ἐκ Μαυρίων^b, ὅθεν περ ὁ Γνωθης, τὸ ἐς τὰς
 διώρυχας τὰς ἐξήκοντά τι ἔς τρηκασίας διέλαβε
 ὁ Κύρος^c. σῶμασι δὲ ἐξέρχεται ποταρᾶν^d, τὴν
 πᾶντα πλὴν ἐνός, ἐς εἰλας τι ἔτινα γε ἐκ-
 διδοῖ. ἐν τοῖσι ἀνθρώποις καταπικνῶν^e λέγεται
 ἰχθῦς ὡμὸς σιτιμένους, ἐδῆτιν δὲ νομίζοντες
 χρᾶσθαι φωκίων δέρμασι. τὸ δὲ ἐν τῇ σωματῶν ἢ
 Ἀράξει ῥέει διὰ καθαρῇ ἐς τὴν Κασπίαν θά-
 λασαν. ἡ δὲ Κασπίη θάλασσα ἐστὶ ἐπ' ἐωυτῆς,
 ἡ συμμίσγονται τῇ ἐπὶ τῇ θάλασσῃ. τὴν μὲν γὰρ
 Ἑλληνες ναυτίλον^f πᾶσα^g, καὶ ἡ ἐξω σιλιών
 θάλασσα ἡ Ἀτλαντὶς καλεομένη, καὶ ἡ Ἐρυθρῇ,
 μία τυγχάνει εἶναι. ἡ δὲ Κασπίη, ἐστὶ ἐπὶ τῇ ἐπ'
 ἐωυτῆς, εἶσα μῆκος μὲν πλὴν, εἰρεσίῃ χρεωμέ-
 νῳ, πεντηκαίδεκα ἡμερέων. εὐρὺ δὲ, τῇ διω-
 ρύτῃ ἐστὶ αὐτῇ ἐωυτῆς, ὀκτὼ ἡμερέων. καὶ τὰ μὲν
 πρὸς τὴν ἐσπέρην φέροντα τὴν θάλασσης πύλης
 ὁ Καύκασος^h ὡς ἀπὸ τῆς, ἐὼν ὁρέων ἔς πληθὺν μέ-
 γιστονⁱ, καὶ μεγάλῃ ὑψηλότατον^j. ἔθνεα δὲ ἀν-
 θρώπων πολλὰ ἐπὶ παντὶ ἐν ἐωυτῇ, ἐχθρὸς ὁ Καύ-
 κας^k. τὰ πολλὰ, πᾶντα ἀπ' ὕλης^l ἀρχῆς ζώ-
 οντα. ἐν τοῖσι ἔσθ' ὁ δένδρεα φύλλα τοῖσδε ἰδέσθαι
 παρεχόμενα εἶναι λέγει, τὰ τριβοντάς τι ἔς πε-
 ραμίσγοντας ὕδωρ, ζῶα ἐωυτοῖσι ἐς τὴν ἐδῆτιν
 ἐξέρχεται. τὰ δὲ ζῶα ὅσα ἐκπλύνεσθαι, ἀλλὰ
 συγκαταζητάσκειν τῷ ἄλλῳ εἰρῇ, κατέπερ ἐνυ-
 φανέντα δέχεται. μίξιν τι τοῦτων τῇ ἀνθρώπων
 εἶναι ἐμφανέα, κατέπερ τοῖσι περβάτοισι. τὰ
 μὲν δὲ πρὸς ἐσπέρην τὴν θάλασσης πύλης τὴν Κα-
 σπίας καλεομένης ὁ Καύκασος ἀπέρχει. τὰ δὲ πρὸς
 ἡῶν τι ἔς ἡλίου ἀνατέλλοντα, πεδίον ἐκδέχεται^m,
 πλὴν δὲ ἀπὸν ἐς ἀπὸν. ἔσθ' ὅταν πεδὶς ἢ μεγά-
 λα ὅσα ἐλαχίστην μοῖρην μετέχῃσι οἱ Μασσαγῆⁿ,
 ἐπ' οὓς ὁ Κύρος^o ἔρχετο περὶ τὴν ἐσπέρην. πλ-
 λάτε γὰρ μιν ἔς μεγάλα τὰ ἐπαίροντα ἔς ἐπὶ τῶν
 τῶν. πρῶτον μὲν ἡ γῆρας, τὸ δοκεῖν πλέον τι
 εἶναι ἀνθρώπων. δεύτερον^p δὲ, ἡ διωρὺς ἡ κατὰ
 τοὺς πολεμῶν γυρομένη^q. ὅταν γὰρ ἰθὺς ἐσπέρην
 Κύρος, ἀμύχανον τὸ ἐκείνο τὸ ἐν τῇ διωρῷ
 γέν. ἡν δὲ ἢ ἀνδρὸς ἀποθανόντι^r γυνὴ τὴν Μασσα-
 γῆων

Matieni. Mare Caspium. Caucasus illi appositus. Mas-
 sagetarum situs. Cur Cyrus eos bello invaserit.

conjiciatur ab illis in ignem quem cater-
 vatim collecti accenderint: illi vero cir-
 cumquaque adsidentes & olfacientes cre-
 mantem fructum perinde inebriantur o-
 dore isto ac vino Græci: & eo vehemen-
 tius quo plus ejus fructus fuerit injectum,
 donec ad tripudiandum exsurgant & ad
 cantus veniant. Atque hæc fertur eorum
 esse vivendi consuetudo. Araxes porro
 fluvius à Matienis quidem, unde & Gyn-
 des, quem Cyrus in trecentes ac sexagin-
 ta diduxit rivos, fluit; sed per quadra-
 ginta ora erumpens, quæ omnia, uno ex-
 cepto, in paludes cluviesque evolvuntur.
 ubi feruntur homines habitare qui crudis
 victitent piteibus, & pro vestibus utantur
 phocarum pellibus. Reliquum illud in-
 ter ostia Araxis per purum & solidum
 fluit in mare Caspium, quod mare per
 sese est, nec cum alio mari commisce-
 tur. Nam illud quod Græci pernavigant
 omne, & id quod extra columnas est, At-
 lanticum dictum & rubrum, idem est ma-
 re. Caspium vero est alterum, seorsum
 in seipso, longitudinis quindecim die-
 rum, cursui navis quæ remis utatur: la-
 titudinis, ubi spatiosissimum est, octo
 dierum. Est autem, qua ex parte ad ve-
 sperum vergit, Caucaſo prætentum
 monte, cujus cum maxima vastitas, tum
 summa est altitudo, multasque gentes at-
 que omnigenas habet, ac plerasque om-
 nes ab agresti materia victitantes: ubi ar-
 bores folia talis naturæ proferentes di-
 cuntur esse, quibus tritis & aqua dilutis
 illi animalia sibi in veste pingunt; eaque
 animalia non elui, sed perinde prorsus
 ac si essent intexta, sic cum reliqua lana
 veterascere. Horum quoque hominum
 concubitus, sicuti pecoribus, in propatu-
 lo esse. Et hujus quidem maris quod Ca-
 spium vocatur, partem quæ ad vespem
 vergit, Caucasus disternit: qua vero
 parte vergit ad auroram orientemque so-
 lem, planities excipit prospectu immen-
 sæ magnitudinis. Hujus spatiosæ plani-
 tici non minimam partem Massagetæ
 possident, quibus bellum Cyrus inferre
 cupiebat, quum multa eum ac magna
 extollerent incitarentque. Primum sua
 nativitas & origo, quod videbatur ma-
 jus quiddam homine esse: secundo loco,
 felicitas qua fuerat usus in bellis: quocun-
 que enim se ad bellandum Cyrus dire-
 xerat, ea gens nullo pacto poterat eva-
 dere. Erat autem Massagetarum regina,
 de-

a καταπικνῶν. b Μαυρίων. c καταπικνῶν. d πᾶσα. e μέγιστον. f ὑψηλότατον. g ἐξ ὕλης. h αἰοιδί-
 κῆ. i. δεύτερον. k γιγνημένη.

c μέγιστον. f ὑψηλότατον. g ἐξ ὕλης. h αἰοιδί-

Cyri astus dei nuptiis delusus cogit cum ad Araxis
trajectum omnia parare, dehortante Tomyri &
offerente liberum transitum, de quo deliberatur.

defuncti mariti vidua, TOMYRIS nomi-
ne. Hanc per legatos procabatur Cyrus
verbo, volens eam habere uxorem. at
illa animadvertens non se ab eo conju-
gem peti, sed regnum Massagetarum,
accessu Cyro interdicat. Postea Cyrus,
quum dolus illi non procederet, pro-
gressus ad Araxem, aperte infesto cum
exercitu in Massagetas tendens, tum flu-
men pontibus jungit, quibus copias tra-
jiciat, tum in navibus ad transvehendum
106 flumen turres ædificat. Ad quem in hoc
labore occupatum, Tomyris caduceato-
rem misit, qui diceret, ô Rex Medorum,
desine incumbere in quæ incumbis, ne-
scius an ista quæ constituisti, tibi con-
ducibilia erunt. Omissio incepto, in tuis
regna, & nos sine finium quorum sumus
principes, esse. Verum tu admonitioni-
bus his uti noles, & omnia males quam
quietem. Quod si tantopere affectas ex-
periri Massageras, age, quam sustines æ-
rumnam in jungendo fluvio, omitte:
quin tu nobis tridui itinere ab fluvio di-
gressis, trajicito in nostram regionem:
aut, si mavis nos excipere in vestram,
tu hoc idem facito. Hæc ubi Cyrus au-
divit, accitis Persarum primoribus coa-
ctisque, in medium rem proponit, con-
sulens utrum ageret. Illorum in idem
convenere sententiæ, jubentium recipi
in ipsorum regionem cum suo exercitu
207 Tomyrin. Quam sententiam Cræsus
Lydus quum adesset, improbabat, con-
trarium differens his verbis. Equidem ti-
bi, ô Rex, etiam antea dixi, quandoqui-
dem Jupiter tibi me tradidit, quicquid
animadvertero offensæ in tua domo, id
omne me pro viribus aversurum. nam
mei casus, ingrati illi, extitere discipli-
næ. Si tibi esse videris immortalis, &
ejusmodi exercitui præesse, nihil est o-
pus ut tibi dicam sententias: sin vero te
quoque agnoscis hominem esse, & aliis
talibus præes, illud in primis discito,
humanarum rerum orbem esse, qui rota-
tus, semper eisdem fortunatos esse non
finit. Ideoque de hac quam proposuisti
re, secus ego atque isti sentio. Si enim
hostes in hanc terram volumus excipe-
re, id tibi inde periculum erit, ne fugatus
omne simul amittas imperium: quia haud
dubie victores Massagetæ, non se retro
fuga recipient, sed tua regna adorientur.
Victor autem tu non perinde proficis,
quantum si trajectu in terram illorum
facto,

γῆτιν βασιλεία· Τόμυρις οἱ λὺ ἔνομα. πάντων
πέμπων ὁ Κύρῳ ἐμνάτῳ τῷ λόγῳ, θέλων γυναῖ-
κα λὺ ἔχειν. ἡ δὲ Τόμυρις, σπυρίσαι^α ὅτι αὐτὴν
μὴ μνώμενον, ἀλλὰ τὴν Μασσαγῆτιν βασιληί-
αν, ἀπέπαλτο. τὴν περὶ ὁδόν. Κύρῳ δὲ μὲν τῆς,
ὡς οἱ δόλῳ ἔπεσεχώρει^β, ἐλάσας ὅτι τῇ Ἀρ-
ξίᾳ, ἐπιέειρ ὅτι ἔμφανέ^γ ὅτι τὰς Μασσα-
γῆτας στρατὸν, γεφυρας περὶ ὁδῶν ὅτι ἔ-
παμψ^δ ἀφ᾽ ἑαυτῶν τῶν στρατῶν, καὶ πύργους ὅτι πλο-
ίων τῶν ἀπορρημολόγων τῶν ποταμῶν οἰκοδομημέ-
νῳ. ἔχοντες δὲ οἱ τῶν τῶν πόνον, πέμψασα ἡ
„ Τόμυρις κήρυκα, ἔλεγε τάδε, ὦ βασιλεῦ Μή-
„ δων, παῦσαι ἀπὸ τῶν τῶν ἀπὸ τῶν. καὶ γὰρ ἂν εἰ-
„ δείης εἰ τοι ἐς καιρὸν ἔσται ταῦτα τελείοντα.
„ παυσάμεν^ε δὲ, βασιλεῦ τῶν σευ^ς, καὶ ἡμέας
„ ἀνέχου ὁρέων ἀρχόντας τῶν περ ἀρχομεν. ἔκων
„ ἐξελήσῃς ὑποθήκησι τῇσιδε χρεέσται, ἀλλὰ
„ πάντως μᾶλλον ἢ δι᾽ ἡσυχίης εἶναι; σὺ δὲ λὺ με-
„ γάλως^ς περὶ μέγα Μασσαγῆτιν πηρήθλια,
„ Φέρε, μόχθον μὲν, τῶν ἔχεις ζῶντας τῶν ποταμῶν,
„ ἄφες. σὺ δὲ, ἡμέων ἀναχωρησάντων ἀπὸ τῶν πο-
„ ταμῶν τῶν ἡμερῶν ὁδόν, ἀφ᾽ ἑαυτῶν ἐς τὴν ἡ-
„ μετέρην· εἰ δὲ ἡμέας βούλεται ἐσδέξασθαι μᾶλ-
„ λον ἐς τὴν ὑμετέρην, σὺ τῶν τῶν ποταμῶν.
„ ταῦτα δὲ ἀκούσας ὁ Κύρος συνεκάλεσε Περσέων τοὺς
„ πρῶτους· συναγείρας δὲ τῶν, ἐς μέσον σφί περ-
„ εῖπεν τὸ πρῆγμα, συμβαλόμεν^ο ὁκότερα ποι-
„ εῖν. τῶν δὲ κατὰ τῶν τῶν ἀνὴρ σὺν ἐξέπλητον, κε-
„ λδόντων ἐσδέκεσθαι Τόμυρην περὶ τῶν στρατῶν αὐτῆς
„ ἐς τὴν χώραν. Παρεὼν δὲ, καὶ μεμφόμεν^ο τὴν
„ γνώμην ταύτην Κροῖσ^ο ὁ Λυδός, ἀπεδείκνυτο
„ ἐναντίῳ τῇ περὶ τὴν γνώμην, λέγων^ς τάδε,
„ ὦ βασιλεῦ, εἶπον μὲν ἔπεσόν^ο τοι, ὅτι ἐπεὶ
„ με^ς Ζεὺς ἔδωκε τοι, τὸ ἂν ὁρᾷ σφάλμα ἐν οἴκῳ
„ τῷ σῷ, κατὰ δυνάμιν δόποτέψαι. τὰ δὲ μοι πα-
„ ρήματα τὰ ἐόντα ἀχάρετα^ς, μαθήματα γέροντες.
„ εἰ μὲν ἀθάνατ^ο δοκέεις εἶναι, ἔστραπῃς ποταμῶν
„ ἀρχὴν, ἔδεν ἂν εἴη πρῆγμα γνώμας ἐμὲ σοι δόπο-
„ φαίνεσθαι· εἰ δὲ ἔγνωκας ὅτι ἀνθρώπ^ο ἔσῃ σὺ εἰς,
„ καὶ ἐτέρων ποιῶνδ^ο ἀρχὴς, ἐκείνο πρῶτον μάθ^ο, ὡς
„ κύκλ^ο τῶν ἀνθρωπίνων ἐπὶ πρῆγματων. περὶ φε-
„ ρόμεν^ο δὲ, σπυρίσαι^α αἰεὶ τὰς αὐτὰς δυνάμεις. ἡ δὲ
„ ὡν γνώμην ἔχω περὶ τῶν περὶ τὴν γνώμην πρῆγματ^ο
„ τὰ ἐμπαιλιν ἢ ἔτοι. εἰ γὰρ ἐξελήσμεν ἐσδέξασθαι
„ τὰς πολεμίας ἐς τὴν χώραν, ὁδὲ τοι ἐν αὐτῇ κίν-
„ δυν^ο ἐν. ἐσσωθεῖς μὲν, περὶ πολλοὺς πᾶ-
„ σαν τὴν δὲ χλῆν. δῆλα γὰρ δὴ ὅτι νικῶντες Μασ-
„ σαγῆ^ς, καὶ τὸ ὀπίσω φεύγον^ο, ἀλλ᾽ ἐπὶ δὲ χάς τὰς
„ σὺς ἐλῶσι. νικῶν δὲ, καὶ νικᾷς τοσούτον, ὅσον εἰ ἀφ᾽
L 2 βαs

α σπυρίσαι. β περὶ τὴν ἀρχήν. γ δι᾽ ἡμετέρας. δ ποίη. ε περὶ τὴν ἀρχήν. ζ σπυρίσαι τοι, ἐπὶ με. η ἀ-
χάρετα.

„βάς ἐς τὴν ἐκείνων, νικῶν Μασσαγέτας, ἔποιον
 „Φάργισι. ταῦτ' ὃν ἀντιλήσω ἐκείνῳ, ὅτι νική-
 „σας τὰς ἀντιπαμένους^a ἐλθὼν τὸν δὲ δὲχῃς τὸ Τόμυ-
 „ον^b. χωρὶς τε τοῦ ἀπληγμένου, αἰχρὸν δ' ἐκ
 „ἀναχρεῖον, τὸ Κῦρον γὰρ τὸ Καμβύσῳ γυναικὶ εἰ-
 „ξάντ' ἀποχωρήσας τὴν χώραν^c. νῦν ὧν μοι δοκέει,
 „Διὰ βούλῃας^c παρελθεῖν ὅσων ἀνὲς ἐκείνοι διεξίωσι.
 „ἐνθεὶν ἢ τὰδε ποιειῶντας, παρελθὼς ἐκείνων πε-
 „ρὶ μέσῳ^d. ὡς γὰρ ἐγὼ πυνθάνομαι, Μασσα-
 „γῆται εἰσὶ ἀγαθῶν τε Περσικῶν ἀπῆροι, καὶ κα-
 „λῶν μεγάλων ἀπαγεῖς. τέτοισι ὧν τοῖσι ἀνδρά-
 „σι τὸ περὶ βῆτων ἀφειδέως πολλὰ κατακίψαν-
 „τας, καὶ σκιδάσονται, παρελθὲν ἐν τῷ στρα-
 „τοπέδῳ τῷ ἡμετέρῳ δαῖτα. πρὸς ἢ, καὶ κρη-
 „σας ἀφειδέως οἶντα ἀκρήτα, καὶ σίτια παντοία.
 „ποιήσονται ἢ ταῦτα, ἀπολασόμενος τὸ στρα-
 „τῆς τὸ Φλαυρόταλον, τὰς λοιπὰς αὐτὸς ἐξ-
 „αναχωρήσειν ὅππῃ τὸ ποταμόν. ἡ γὰρ ἐγὼ γνώ-
 „μης μὴ ἀμάρω, κεῖνοι ἰδόμενοι ἀγαθὰ πολ-
 „λά, τρέφοντά τε πρὸς αὐτὰ, καὶ ἡμῖν τὸ ἐν-
 „θεῖν λείπεται δόποδ' ἐξ ἔργων μεγάλων. Γνώ-
 „μα μὲν αὐταὶ σωθήσονται. Κῦρος ἢ, μετὰ
 „τῷ περὶ τὴν γνώμην, τῷ Κροίσῳ ἢ ἐλόμενος,
 „παραγόμενος Τόμυρι ἐξαναχωρεῖν, ὡς αὐτὸς Διὰ
 „βουλήσας ἐπ' ἐκείνῳ. ἡ μὲν δὲ ἐξαναχωρεῖ,
 „κατὰ τὸν ποταμόν^e πρῶτα. Κῦρος ἢ Κροῖσος ἐς τὰς
 „χεῖρας ἰσθμῶν τῷ ἐωυτῷ παιδὶ Καμβύσῳ, τῷ-
 „περ τῷ βασιλεῖ ἐδίδε, καὶ πολλὰ ἐντελέμε-
 „νός οἱ πῦρ τε αὐτὸν ἐὺ ποιεῖν, ἡ δὲ Διὰ
 „βουλήσας ἢ τῷ Μασσαγέτῳ μὴ ὀρθῶν^f ταῦτα ἐν-
 „τελέμενος, καὶ δόποδ' ἐξ ἔργων ἐς Πέρσας,
 „αὐτὸς διεβαινεῖ τὸ ποταμόν, καὶ ὁ στρατὸς αὐτῷ.
 „Ἐπεὶ τε ἢ ἐπεραιώσῃ τὸ Ἀράξῃ, νυκτὸς ἐπελ-
 „θούσης, εἶδε ὅψιν εὐδῶν ἐν τῷ Μασσαγέτῳ τῇ
 „χάρῃ, πινύδε. ἰδοὺκε ὁ Κῦρος ἐν τῷ ὕπνῳ
 „ὁρᾶν τὸν Ἰσάπτεον^g παῖδαν τὸν περὶ τὸν ἔχον-
 „τα ὅππῃ τὸ ὤμων πέρυρας^h καὶ τετῶν τῇ μὲν
 „τῷ Ἀσίῳ, τῇ ἢ τὴν Εὐρώπῳ ὀπισκιάζειν.
 „Ἰσάπτεος ἢ τῷ Ἀρσάμειⁱ, ἔοντι ἀνδρὶ Ἀχαι-
 „μενίδῃ, ἡ τὸν παῖδαν Δαρῆον^j περὶ τὸν ἔχον-
 „τῶν τότε ἡλικίῳ ἐς εἴκοσι καὶ μάλικα ἔτεα. καὶ
 „ἔτ' ὅτε καταλέλειπτο ἐν Πέρσῃ, καὶ γὰρ εἶχε καὶ
 „ἡλικίῳ στρατεύεσθαι. ἐπεὶ ὧν δὲ ἐξεγέρθη ὁ Κῦρος,
 „ἰδὼν λόγον ἐωυτῷ πατρὶ τὸ ὅψιν^k. ὡς δὲ οἱ ἰδο-
 „κεε μεγάλα εἶναι ἢ ὅψιν, καλέσας Ἰσάπτεον, καὶ
 „ἀπολαβὼν μῆνον, εἶπε, Ἰσάπτεος, πᾶς σὸς ὅππῃ
 „ἐβλάδων ἐμοὶ τε ἐπὶ τῇ ἐμῇ δὲχῃ ἐάλωκε. ὡς
 „ἢ ἀπεκείως ταῦτα οἶδα, ἐγὼ σημαίω. ἐμεῦ
 „θεοὶ κηδόν^l, καὶ μοι πάντα παρὰ δὲ κινύεσσι τὰ
 „ὅππῃ-

facto, victoria Massagetarum potitus in-
 stabis fugientibus. Hoc ipsum enim illi
 opponam, ut victis hostibus, recta per-
 gas ad Tomyris regnum. Ac præter
 istud, quod est memoratum, turpe est
 atque intolerabile, Cyrum, Cambylis fi-
 lium, mulieri cedentem cessisse regione.
 Nunc igitur mihi placet, trajectis copiis
 procedere eoque dum illi in occursum
 prodeant: atque dehinc ista faciendo,
 dare operam ut illos superemus. Nam-
 que, ut ego audio, Massagetæ bonorum
 sunt Persicorum insueti, & magnorum
 commodorum expertes. his ergo talibus
 viris propone in nostris castris lautam in-
 structarum epularum copiam, magna
 vi ovium mactata, cum crateribus etiam
 effuse vini meri, atque omnis cibarium
 generis. Hoc ubi fecerimus, vilissimis
 quibusque militum ibi relictis, cum reli-
 quis retro ad flumen nos recipiamus.
 Multis enim bonis conspectis illi (nisi me
 fallit opinio) se ad ea convertent: unde
 nobis supererit oportunitas egregiorum
 facinorum. Atque hæc quidem in medium
 108
 venere sententiæ. Cyrus autem, priore
 repudiata, Croesique probata sententia,
 indixit Tomyri ut retrocederet, utpo-
 te se ad illam trajecturo. Illa, quemad-
 modum primo sponderat, retrocessit.
 Cyrus in Cambylis filii sui (cui regnum
 tradebat) manus præbuit Croesum, ac
 majorem in modum ut hominem honore
 beneficiisque prosequeretur, præcepit, si
 sua adversus Massagetas trajectio non
 recte cederet. Hæc ubi præcepit, eoque
 remisit in Persidem, ipse cum copiis
 suis flumen trajecit. Transmisso Araxe
 109
 ubi nox adventit, vidit per quietem in
 terra Massagetide talem visionem: Vi-
 debatur Cyrus in somno cernere maxi-
 mum natu filiorum Hystaspis, habentem
 in humeris alas, quarum altera Asiam,
 altera Europam inumbraret. Hystaspi
 (qui Achæmenides erat, Arsamis filius)
 erat ex liberis natu maximus Darius, tunc
 ferme vicesimum ætatis annum agens, in
 Perside relictus quod non maturus mili-
 tiæ esset. Experrectus Cyrus de visu
 apud se cogitabat: qui quum ei magni
 momenti videretur, vocato Hystaspi re-
 motis arbitris, inquit, Filius tuus, Hy-
 staspes, mihi atque regno meo insidiari
 deprehensus est: hoc unde clare certeque
 noverim, ego indicabo. Dii mei curam
 gerunt, & quæcunque eventura sunt,
 mihi

a ἰσχυροί. b Τομύριδος. c αἰχρὸν τε. d τὸ μέσον. e διὰ βούλῃας. f παρὰ δὲ κινύεσσι.

mihi ostendunt. Igitur proxima nocte in quiete vidi liberorum tuorum natu maximum, in humeris habentem alas, quarum altera Asiam, altera Europam inumbraret. Ex quo viso nulla dubitatio est quin ab illo mihi tendantur insidiæ. Quapropter tu quamprimum in Persidem revertere: facitoque ut quum ego subactis his illuc rediero, filium tuum mihi sis ad causam dicendam. Et Cyrus quidem hæc loquutus est, sibi insidiari Darium suspicatus. At dæmon huic ipsi portendebat illum ibi mortem oppetiturum, & ejus regnum ad Darium esse perventurum. Respondens igitur illi Hystaspes, Absit, inquit, o rex, ut quispiam vir genere Perses, tibi molietur insidias: quod si quis sit, is primo quoque tempore morte mulctetur. tu enim Persas ex servis liberos effecisti, ex subiectis aliorum, omnibus imperantes. Quod si qua tibi visio filium meum indicat rebus novis contra te studere, ego tibi eum dedo pro tuo arbitratu tractandum. Hoc reddito responso, Hystaspes trajecto Araxe in Persidem contendit, Cyro filium suum ²¹¹ Darium custoditurus. Cyrus autem ab Araxe progressus diei iter, quæ Cræsus admonuerat exequitur: relictaque illic inutili manu, mox cum integra & pura exercitus parte ad Araxem revertitur. Hos itaque relictos ex Cyri exercitu aggrediens tertia Massagetici exercitus pars, sese defensantes interimit. Eadem, conspecto epularum apparatu, post adversariorum cædem, ad epulandum discumbit; refertaque cibo ac vino soporatur. Persæ supervenientes occidunt quidem multos horum, sed multo plures vivos capiunt, cum alios, tum vero ducem eorum, regis Tomyris filium, ²¹² cui nomen erat SPARGAPISES. Tomyris, cognito exercitus ac filii sui casu, misso ad Cyrum caduceatore, ita inquit; Inexplebilis cruore Cyre, ne spiritus tollas ex hoc quod actum est. Si fructu vitino, quo ipsi distenti adeo desipitis, ut descendente in corpus vino mox improbis vos verbis expleamini, tali veneno fallens filium meum vicisti, non prælio & viribus. Quare meum admitte consilium, bene nunc tibi consulentis: Abi, reddito mihi filio, ex hac regione, ferens impune quod tertiæ Massagetarum parti insultavisti. Quæ nisi feceris, per Solem juro Massagetarum dominum, fore ut e-

go

„ ὅτι φερόμενα ἤδη ὦν ἐν τῇ παροικομένῃ νυ-
„ κτὶ εἶδον, εἶδον τὸ σὺν πάντων τῷ πρεσβυτά-
„ τῳ ἔχοντι ὅτι τῶν ὁμῶν πέρους· καὶ τετιώ-
„ τῃ μὲν τὴν Ἀσίῃ, τῇ δὲ τὴν Εὐρώπῃ ὀπισκί-
„ αἰεν. ἔκων ἐστὶ μηχανὴ διὰ τὸ ὅτι πύτης
„ εἰς ἐμὴν, τὸ μὴ κείνον ὀπισκίαν ἐμοί. σὺ
„ νῦν τὴν πατρίδα πορεύο ὀπίσω εἰς Πέρους,
„ καὶ ποίει ὅκως, ἐπεὶ ἐγὼ πᾶδε καταστρέψαμε-
„ ν· ἔλθω ἐκεῖ, ὡς μοι καταστήσης τὸ πᾶν εἰς
„ ἑλῆσθον. Κύριος μὲν δοκέων Δαρείον οἱ ὀπισκί-
„ αἰεν, ἔλεγε πᾶν· τῷδε οἱ δὲ δαίμων παρέβηκε
„ ὡς αὐτὸς μὲν τελευτήσῃ αὐτὸς ταύτῃ μέλλοι, ἡ δὲ
„ βασιλῆα αὐτὸς περιχάρεται εἰς Δαρείον. ἀμείβεσθαι
„ οἱ ὦν δὴ ὁ Τῶσσης ποίεισθε, ὦ βασιλεῦ, μὴ
„ εἴη ἀνὴρ Πέρους γεγωνῶς, ὅτις τοὶ ὀπισκίαν
„ εἰ δὲ ἐστὶ, διπλοῦν ὡς πάρεται· ὅς ἀντὶ μὲν δὴ-
„ λων, ἐπίησις ἐλδύμενος Πέρους εἶναι· ἀντὶ δὲ ἄρ-
„ χεσθὶς τῶν ἄλλων, ἀρχὴν ἀπάντων. εἰ δὲ τις τοῖς
„ ὅτις ἀπαγέλλοι πᾶν τὸ ἐμὸν νεώτερον βασιλεῦ
„ περὶ σοῦ, ἐγὼ τοὶ παρὰ δίδωμι χεῖρας αὐτῷ τέτω
„ ὅ, πὺν βύλαται. Τῶσσης μὲν τέτοις ἀμειψά-
„ μεν, καὶ Δαρῆας τὸ Ἀράξῃ, ἥτις εἰς Πέρους,
„ φυλάξων Κύριον τὸ πᾶν Δαρῆον. Κύριος δὲ παρ-
„ ελθὼν διὰ τὸ Ἀράξῃ ἡμέρας ὅδον, ἐπίεισε τὰς Κροί-
„ στας ἰσχυρήσας. μὴ δὲ ταῦτα, Κύρις περὶ Περσέων
„ καθάρῃ φρατὴ ἀπελάσσει· ὀπίσω δὲ τὸ Ἀρά-
„ ξα, λειφθέν· ἡ δὲ ἀρχὴς, ἐπελθὼσα τῷ Μασ-
„ σαγετίων τριτημορίῃ φρατὴ, τὰς περὶ λειφθέντας
„ Κύρις φρατὴς ἐφόνδε ἀλεξόμενος, καὶ τὴν περὶ
„ μένιν ἰδόντες δαῖτα, ὡς ἐχθρῶσαν τὰς ἐναντίας,
„ κληθέντες ἐδάνων· πληρωθέντες δὲ Φορβῆς ἐοί-
„ νον, εὐδον. οἱ δὲ Πέρους ἐπελθόντες πολλὰς μὲν σφέ-
„ των ἐφόνδον, πολλὰ δὲ ἐπὶ πλεονίας ἐζώρησαν,
„ καὶ ἄλλας, καὶ τὸ βασιλῆας Τομύριον πᾶν,
„ φρατῆν Μασσαγετίων, τῷ ὄνομα Λύσσαρ-
„ πης. ἡ δὲ, πυθμένη τὰ περὶ τὴν φρατὴν γε-
„ νότα ἐπὶ τῷ πᾶν, πέμπουσι κήρυκα παρ-
„ εἰς Κύριον, ἔλεγε πᾶν, Ἀπῆλσε αἶμα· Κύ-
„ ρε, μηδὲν ἐπαρθῆς τῷ γεγνῶσι τῷδε πῆγμα-
„ τι, εἰ ἀμπελίνῳ καρπῷ, τῷ περ αὐτοὶ ἐμ-
„ πλάμενοι μένετε ἔτω, ὡς καλόν· ἡ δὲ
„ οἶνον εἰς τὸ σῶμα, ἐπαναπλέειν ὑμῖν ἔπειτα κα-
„ κά· ποίτω φαρμάκῳ δολώσας, ἐκρήσας
„ πᾶν τὸ ἐμὸν, ἀλλ' ἐμὰ καὶ τὸ καρπε-
„ ρόν. νῦν ὦν μὲν εὖ παραινέσας ὑπολάβε τὸ
„ λόγον. διπλὰς μοι τὸ πᾶν, ἀπὸ ἐκ τῆς
„ τῷ χώρης ἀζύμῃ, Μασσαγετίων τριτημο-
„ ρίῃ τῶν φρατῶν κατευέρους. εἰ δὲ ταῦτα ἐποιή-
„ σης, ἡλίου ἐπὶ μνυμὶ τοὶ τῷ Μασσαγετίων δε-
„ σῶντι, ἡλίου ἐπὶ μνυμὶ τοὶ τῷ Μασσαγετίων δε-

L 3

σώτῃ,

a εἰς ἐμὴν. b σὺν τοῖς. c τῷ δὲ. d ἀμείβῃ. e ἐπὶ πλεονίας. f Ἀράξῃ. g Τομύριον & infra. h καὶ
μὴ ταῦτα σὺ ποιήσῃς.

e ἐπὶ πλεονίας. f Ἀράξῃ. g Τομύριον & infra. h καὶ

„ αὐτόν, ἡ μὲν σε ἐγὼ εἰς ἀπλήσιν ἐόντα, αἰ-
 „ μάλα κερύσω. Κύρῳ μὲν νῦν, τὸ ἐπεὶν ἔ-
 „ δένα τέτων ἀνεειχθέντων ἐποιέετο λόγον. ὁ δὲ
 „ τὴ βασιλείης Τομύρης πᾶς Σπαργαπίσης, ὡς
 „ μιν ὁ, τι οἶνῳ ἀνῆκε, καὶ ἔμαθε ἵνα λυκα-
 „ κῆ, δεήσεις Κύρῳ ἐκ τῶν δεσμῶν λυθῆναι, ἔ-
 „ τυχε, ὡς ὅτι ἐλύθη τι τάχιστα, καὶ τὸ χροῶν ἐ-
 „ κέρησε, διερχόμενος ἐαυτὸν· καὶ δὲ ἔτι μὲν
 „ πρότω πικρῶν τελευτῶν. Τομύρης δὲ, ὡς οἱ ὁ
 „ Κύρῳ σὺν ἐσκήκασε, συλλέξασα πᾶσαν τὴν ἐαυ-
 „ τῆς δυνάμιν, συνέβαλε Κύρῳ. παύσει τὴν μά-
 „ χην, ὅσα δὲ βαρβάρων ἀνδρῶν μάχαι ἐγίνον-
 „ το, κέρην ἰχυροτάτην γυνέει, καὶ δὲ πυθάνο-
 „ μαι ἔτω τῶν γυνόμενον. πρῶτον μὲν γὰρ λέγε-
 „ ται αὐτῆς διασπῆρας ἐς ἀλλήλους πρὸς ἄν· μὲν
 „ δὲ, ὡς σφι τὰ βέλεα ἐξετεπέζοντο, συμπε-
 „ σπῆρας τῆς αἰχμῆς τε εἰς τοῖς ἐχθροῖσι συν-
 „ ἐχέσθαι· χρόνον τε δὲ ὅτι πολλὸν συνεστῆναι
 „ μαχομένους, καὶ ὑδέρους ἐθέλειν Φεύγαν· τι-
 „ λῶν δὲ, οἱ Μασσαγῆται πρὸς γυνέει. ἡ τε δὲ
 „ πολλὴ τὴ Περσικῆς αὐτῶν γυνέει πύτη διεφθάρ-
 „ ρη· καὶ δὲ εἰς αὐτὸς Κύρῳ τελευτῶν, βασιλεύσας
 „ τὰ πάντα ἐνὸς δέοντος τριήκοντα ἔτεα. ἀπὸν δὲ
 „ πλήσας αἱ μάλα ἀνθρώπων Τομύρης, ἐδί-
 „ ζετο ἐν τοῖς τεθνεῶσι τὴ Περσῶν τὴ Κύρῳ νέκυν.
 „ ὡς δὲ εὔρε, ἐναπῆκε αὐτῶν τὴν κεφαλὴν ἐς τὸ
 „ ἀπὸν. λυκαυνομένη δὲ τῶ νεκρῷ, ἐπέλεγε ταῦτε,
 „ „ Σὺ μὲν ἐμὲ ζώσων τε εἰς νικῶσων σε μάχῃ αἰ-
 „ „ πῶλεσας, πᾶντα τὸ ἐμὸν ἐλὼν δόλω· σὲ δὲ ἐγὼ,
 „ „ κατὰπερ ἠπέλησα, αἱ μάλα κερύσω. πᾶ μὲν
 „ δὲ κατὰ τὴν Κύρῳ τελευτῶν ἔβρις, πολλῶν λό-
 „ γων λεγομένων, ὅδε μοι ὁ πρηνώπῳ εἶρη).
 „ Μασσαγῆ) δὲ ἐδῆπᾶ τε ὁμοίῳ τῇ Σκυθικῇ Φο-
 „ ρέει, καὶ διαίαν ἔχει. ἰππῶν δὲ εἰς εἰς ἀνιπ-
 „ ποί· ἀμφοτέρων γὰρ μετέχει. καὶ πρὸς τὴν εἰς
 „ αἰχμοφόροι, σαρῆεις νομίζοντες ἔχον. χρυ-
 „ σῶν δὲ καὶ χαλκῶν πᾶντα χεῖρωνται. ὅσα μὲν
 „ γὰρ ἐς αἰχμὰς καὶ ἄρδεις καὶ σαρῆεις, χαλκῶ
 „ πᾶντα χεῖρωνται· ὅσα δὲ πρὸς κεφαλῶν, καὶ
 „ ζώσῃρας, καὶ μαχαλισῆρας, χρυσῶ χρομέον).
 „ ὡς δὲ αὐτῶς τὸ ἰππῶν πᾶ μὲν πρὸς τὰ σῆρα,
 „ χαλκῆς θώρηκας περιβάλλουσιν· τὰ δὲ πρὸς
 „ τὰς χαλινὰς εἰς σῆμα εἰς Φάλαρα, χρυσῶ. σι-
 „ δῆρῳ δὲ ἐδὲ δεργῶν χεῖρωνται ὑδέν· ὑδὲ γὰρ ὑδὲ
 „ σφι ἐπὶ ἐν τῇ χώρῃ· ὁ δὲ χαλκὸς καὶ ὁ χρυσὸς,
 „ ἀπλετο. Νόμοισι δὲ χεῖρων) ποιοῖσδε· γυναι-
 „ κα μὲν γαμέει ἕκαστος, ταύτησι δὲ ὅτι κείνα
 „ χεῖρωνται. ὁ γὰρ Σκυθῆς φασὶ Ἕλληνας ποιεῖν,
 „ ὁ Σκυθῶν εἰς οἱ ποιεῖν, ἀλλὰ Μασσαγῆται.

In praelio acerrime obruncatur Cyrus, cuius caput immi-
 titur utri humani cruoris. Massagetarum cultus & mores.

go te, etsi insatiabilem, cruore tamen
 latiem. Hæc verba ad se perlata Cyrus 213
 pro nihilo habuit. Filius reginæ To-
 myris Spargapises, ubi à vino relaxa-
 tus didicit, quo in malo esset, exoravit
 Cyrum ut vinculis solveretur, statimque
 quum solutus est ac manuum compos
 effectus, seipsum interimit: atque hic
 quidem talem obit mortem. Tomyris 214
 autem, quum Cyrus ipsi non ausculta-
 ret, contractis omnibus suis copiis ita
 conflixit cum Cyro, ut hanc pugnam ex
 omnibus, quæ ab barbaris viris editæ
 sunt pugnæ, acerrimam censeam extitisse.
 Eam autem ita gestam fuisse accipio:
 Primum illos spatio distantes, sagittas
 in se invicem misisse: deinde sagittis ab-
 sumptis concurrentes, lanceis & gladiis
 conflixisse: ac diu pugnantes contertim
 stetisse, neutris fugere volentibus: ad ex-
 tremum Massagetæ superaverunt: ibique
 cum permagna exercitus Persici pars
 prostrata fuit, tum vero Cyrus ipse oc-
 cumbit, quum undetriginta omnino reg-
 nasset annos. Cuius cadaver inter cæso-
 rum Persarum stragem Tomyris perqui-
 situm quum invenisset, caput in utrem
 demisit, quem humano cruore comple-
 verat: & cadaver mutilans inquit, Tu
 quidem me viventem & in pugna victri-
 cem tui perdidisti, dum dolo cepisti
 filium meum: at ego te, prout intermi-
 nata sum, cruore saturabo. Hæc de Cyri
 vitæ exitu, de quo multa referuntur,
 mihi maxime verisimilis videtur narra-
 tio. Massagetæ & amictum gerunt & 215
 victum habent Scythico similem. Ex e-
 quis præliantur, & pedites. utroque enim
 genere valent. Sagittarii item sunt atque
 hastati, sagares è more gestantes: in
 omnibus auro utentes & ære. Utuntur
 namque ære in omnibus quæ ad hastas,
 ad sagittarum aculeos, ad secures perti-
 nent: auro autem in cunctis quæ ad ca-
 pitis, ad balteorum, ad axillarum orna-
 mentum spectant. Equorum itidem pe-
 ctoribus æreos thoraces circumdant: cir-
 ca habenas, frenaque, & phaleras, aurum
 adhibent, ferro atque argento nihil prorsus
 utentes: nam quum in eorum regione
 immensa sit auri atque æris copia, ferri
 tamen atque argenti nihil est. Moribus 216
 his utuntur: Singuli quidem uxorem du-
 cunt, sed ea communiter utuntur. Nam
 quod Græci memorant facere Scythas,
 id non Scythæ faciunt, sed Massagetæ.

fi-

a ἰππῶν ταύτην αἰστανθῆναι ὅτι ἐπὶ ἐποιέετο. b καὶ δὲ καὶ πυθάνομαι. c ἰππῶν. d ἐμὲ ζώσων τε καὶ νικῶσων ἐς μάχην.

Mores in consuetudine mulierum, in moriendo & sepeliendo, parando cibo, religione erga solem & sacrificando.

siquidem vir Massageta quoties cupidine capitur mulieris, iussu pro plautro pharetra, sine metu concumbit. Terminus ætatis nullus eis propositus est: sed ubi quis admodum senuit, convenientes propinqui omnes cum immolant, & cum eo aliquot oves, quas carnes, ubi coxerunt, epulantur, & hæc quidem apud eos beatissima habentur. Languore & morbo extinctum non edunt, sed terra operiunt, loco damni putantes quod ad immolationem non pervenerit. Nihil omnino ferunt: sed pecoribus victitant, piscatuque, quem eis abunde Araxes fluvius suppeditat: lac autem potitant. Ex diis unum Solem venerantur, cui equos immolant. Lex autem hæc sacrificii, deorum perniciosissimo è mortalibus omnibus perniciosissimum mactant.

α ἡ παλαιὰ σιτισίη.

CLIO, LIBER I.

87

ἡ γὰρ Ὀπ. θυμὸς γυναικὸς Μασσαγέτης ἀνὴρ, τὸ Φαρσρεῶνα ἀπικρεμάσας. πρὸ τῆς ἀμαξίας, μίσγεται ἀδελῶς. ἔρως δὲ ἡλικίης σφι παρέκειται ἄλλως μὲν ἔθεις, ἐπειὶ δὲ γέρον γήνηται κάρτα, οἱ παρσέκοντες οἱ πάντες συνελθόντες θύσονται μιν, καὶ ἄλλα παρσέκοντα ἅμα αὐτῶ· ἐψήσαντες δὲ τὰ κρέα, κατὰωχέοντα. ταῦτα μὲν τὰ ἐλκείατα σφι νενόμισται. τὸ δὲ νέσω πελιδήσονται ἢ καλίστιόντα, ἀλλὰ γὰρ κρύπτες, συμφορῶν πιδόμενοι ὅτι σὺν ἑκέρῃ ἐς τὸ τυθλῶναι. σπείρασι δὲ ἔθεις, ἀλλὰ ἀπὸ κτήντων ζώσας καὶ ἰχθύων· οἱ δὲ, ἄφθονοί σφι ἐκ τῆς Ἀράξεω ποταμῶς ἔξουσιν. γαλακτοπόται δὲ εἰσι. θεῶν δὲ μόνον ἥλιον σέβοντα, τῶν θύσας ἵππων· νόμος δὲ ἔστω τῆς θυσίας· τῶν θεῶν τῶν ταχίστων, πάντων τῶν θνητῶν τὰ τάχιστα δατούντα.

ΗΡΟΔΟΤΟΥ
ΤΟΥ
ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΕΩΣ
ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΔΕΥΤΕΡΑ,

ΕΠΙΓΡΑΦΟΜΕΝΗ ΕΥΤΕΡΗ.

HERODOTI
HALICARNASSEI
HISTORIARUM
LIBER SECUNDUS,

QUI INSCRIBITUR EUTERPE.

ΠΕΛΕΥΘΗΣΑΝΤΟΣ δὲ
Κύρου, παρέλαβε τὴν βασι-
λίην Καμβύσης, Κύρου ἐο-
πῆς καὶ Καοσανδάνης τῆ Φαρ-
νάσπew Ἰουαστρέας· τῆ περὶ
ποταμύσης, Κύρου αὐτὸς τε
πένθῃ μέγα ἐποίησεν, καὶ τοῖσι ἄλλοις πε-
εῖπε πᾶσι τῇ ἡρχῇ, μέγα πένθῃ ποιεέσθαι.
ταύτης δὲ τῆ γυναικὸς ἐὼν πᾶς καὶ Κύρου Καμ-
βύσης, Ἰωνες καὶ Αἰολεῖς ὡς δούλους πε-
τεωίως ἐόντας ἐνόμιζε· ὅππῃ δὲ Αἰγύπτιον ἐποίη-
ερ στρατηλάτην, ἄλλως τε τῶν βασιλέων τῇ ἡρ-
χε, καὶ δὴ καὶ Ἑλλήνων^α, τῇ ἐπεκράτει. Οἱ
δὲ Αἰγύπτιοι, πρὶν μὲν ἢ Ψαμμήτιχ^β σφέ-
ων βασιλεύσαι, ἐνόμιζον ἐωυτοὺς πρῶτους γινέ-
σθαι πάντων ἀνθρώπων. ἐπεὶ δὲ Ψαμμήτιχ^γ
βασιλεύσας, ἠθέλησε εἰδέναι οἱ πινες γηροῖα πο-
πῶτοι, διὰ τὴν νόμιζον φεύγας ποσὶν πρῶ-
γινέσθαι ἐωυτῶν, τῇ δὲ ἄλλων, ἐωυτοῦς. Ψαμ-
μήτιχ^δ δὲ ὡς^δ ἐὼν ἐδύνατο παυθάνομεν^ε
πορον εἰδέναι τὰς ἀνδρείων οἱ γηροῖα ποπῶτοι ἀν-
θρώπων, ὅππῃ τεχνῶνται τοῖονδε· παῖδας δύο νεο-
γνὰ ἀνθρώπων τῇ ὅππῃ τεχνῶνται διδῶσι^ε ποιμένι
τρέφειν ἐς τὰ ποιμένα τροφῶν τινα πιλύδε· ἐν-
τρίβοντες^ε μηδὲν ἀντίον^ε αὐτῶν μηδεμίαν
φωνὴν ἰέναι, ἐν σέγγῃ δὲ ἐρήμῃ ἐπ' ἐωυτῶν
κείεσθαι αὐτὰ, καὶ τὴν ὥρην ἐπάρχην σφί αἰῶας^ε.
ὡλή-

CYRO vita functo, re-
gnum suscepit CAM-
BYSES, ejus & Cassian-
danæ Pharnaspe geni-
tæ filius: quam ante vi-
rum defunctam Cyrus
ingenti luctu & ipse
prosequutus est, & ceteris quibus impe-
rabat, eam ingenti luctu prosequi præ-
cepit. His parentibus ortus Cambyses,
quum Iones & Æolenses pro patriis ser-
vis haberet, adversus Ægyptios fecit ex-
peditionem, comparato cum ex subjectis
aliis, tum vero è Græcis quibus domina-
batur, exercitu. Ægyptii autem, prius²
quam apud eos regnaret PSAMMETICHUS,
omnium hominum se primos extitisse
arbitrabantur: verum Psammeticho re-
gnum adepto, quem incessit cupido no-
licendi quinam primi hominum extitissent,
ex eo tempore putaverunt Phrygas quam
se priores extitisse, se vero quam ceteros.
Enimvero Psammetichus, quum scisci-
tando quinam primi hominum extitif-
sent, nullam viam hujus curæ invenire
posset, hujusmodi rem machinatur: Pu-
erulos duos ex humilibus parentibus re-
cens natos, tradit pastori inter pecora
nutriendos hunc in modum: jubens nihil
coram eis vocem ullam edere, sed in de-
serta casa ambos seorsum locari, eisdem-
que suo tempore capras adducere: ubi

au-

^α Ἑλλήνων. ^β Ψαμμήτιχον. ^γ ἐπεὶ δὲ. ^δ ὡς. ^ε διδοῖ. ^ε καὶ τοῖσι αὐτοῖς. ^ε ἐπαγγέλλεται αἰῶας.

Becos prima vox puerulorum. Phryges vetustiores Ægyptiis. Vulcanus in Memphi, Heliopolita solertissimus. Annus & xii partes ejus inventa Ægyptia.

autem lacte expleti forent, alia administrari. Hæc ideo faciebat jubebatque Psammetichus, quod quæ vox prima ex his puerulis erumperet, ubi inarticulate vagire defissent, audire cuperet: prout & contigit. Nam bimatus exacto tempore, pastori qui hæc administrabat, aperienti januam atque intranti, ambo pueruli porrectis manibus allabentes, becos clamabant. Quod primo audiens pastor obtulit: quum verò crebrius adeunti & curanti idem verbum frequentaretur, ita demum re domino indicata, jussus ab eo, puerulos attulit exhibuitque. Quos quum & ipse Psammetichus audisset, percontabatur quinam homines becos quippiam appellarent. Hæc percontans comperit Phrygas panem appellare. Tali modo quum rem ponderavissent, Ægyptii Phrygas se vetustiores esse concesserunt. Quod ita actum esse ex sacerdotibus Vulcani in urbe Memphi audiebam. Græci tamen cum alia multa inepta memorant, tum vero Psammetichum pueros nutriendos ita curasse apud mulieres, quarum linguas excidisset. Et talia de puerorum nutrimentis referebant. Alia quoque apud Memphin audiui ex Vulcani sacerdotibus, cum quibus in colloquium veni. Quinetiam harum ipsarum rerum gratia & Thebas & Heliopolin me contuli, animo cognoscendi, nunquid consentanea dicturi essent iis quæ Memphi dicerentur. Nam Heliopolitani feruntur Ægyptiorum esse solertissimi. Quas vero narrationes ad divina pertinentes audiui, eas non libenter in publicum enunciauerim, nisi ipsorum tantummodo nomina; existimans omnes homines idem novisse de his. quorum quicquid commemorabo, id oratione coactus commemorabo. QUÆ autem humana negotia sunt, hæc ita referebant inter se convenientes. Omnium hominum primos Ægyptios annum reperisse, descriptis per eum duodecim temporum partibus. Et hæc excogitavisse ex astris dicebant; tanto prudentius, me arbitro, hoc ducentes quam Græci; quod Græci quidem tertio quoque anno intercalarem adinducunt, temporum gratia: Ægyptii vero tricenorum dierum tenentes duodecim menses, adjiciunt cuique anno quinos dies extra numerum, unde eis circulus temporum constat eodem rediens. Ægyptios quoque primos, duodecim de-

EUTERPE, LIBER II.

89

πλήσυντας * δε ἔχ' ἡγάκη, πᾶσα διαπρήσσειται. ταῦτα δ' ἐπεί τε χ' ὅτι ἐνέπλετο ὁ ψαμμήτιχος, ἡλῶν ἀκούσας τῶν παιδίων, ἀπαλαχθῆναι τῶν ἀσπίων κυνημάτων, λύπνα φωνῶν ῥέχου πρώτων. τότε ὦν καὶ ἐγγύς. ὡς γὰρ διέτης χρόνον ἐγγύς, ταῦτα τῶν ποιμένων πρῶτον, ἀνοίγοντι πλὴν ὅτι ἡλῶν, καὶ εἰσόντι, τὰ παιδία ἀμφοτέρω περὶ πρῶτον, βέκους ἐφώνον, ὁρῶντα τὰς χεῖρας. τὰ μὲν δὲ πρῶτα ἀκούσας, ἦσαν ὡς οἱ ποιμῆνες. ὡς δὲ πολλὰ φοιτῶν καὶ ἡμιμαλῶν πολλὸν ὡς τῶν τῶν ἐπ' αὐτῶν, ἔτω δὲ σημήνας τῶν δεσποτῶν, ἡγάκη τὰ παιδία κελύσσοντες ἐς ὅσον τὴν ἐκείνην. ἀκούσας δὲ καὶ αὐτὸς ὁ ψαμμήτιχος, ἐπισημάνει οἷον ἀνθρώπων βέκους πὶ καλέσσει. πωτάνομενος γὰρ, εὐλοκε φρύγας καλέσας τὸ ἄρτον. ἔτω συνεχώρησαν Αἰγυπτιοί, καὶ πᾶσι τῶν ἐκείνων πρῶτον, τὰς φρύγας πρῶτον εἶναι ἐφώνον. ὡς δὲ μὲν γινώσκοντες τὴν ἰρῶν ἡ φράση ἐν ὅτι μέμφει ἡκον. ἑλλῶν γὰρ λέγει ἀλλὰ τε μάταια πολλὰ, καὶ ὡς γυναικῶν τὰς γλώσσας ὁ ψαμμήτιχος ἐκταμῶν, τὴν διαίτην ἔτος ἐποίησαν τῶν παιδίων ὡς ταῦτα τῶν γυναικῶν. κατὰ μὲν δὲ τὴν προφῶν τῶν παιδίων ποσῶτα ἔλεγον. ἡκον γὰρ καὶ ἄλλα ἐν μέμφει, ἐλθὼν ἐς λόγους πρὸς ἰρῶν τῶν φράση καὶ δὲ καὶ ἐς ὅτι περὶ ἡλῶν καὶ ἡλῶν αὐτῶν τῶν ἐνέκεν ἑστῶν, ἐλῶν εἰδέναι εἰ συμβῆσθαι πρὸς λόγους πρὸς ἐν μέμφει. οἱ γὰρ ἡλῶν λέγονται Αἰγυπτιῶν εἶναι λογιστῶν. τὰ μὲν νυνθία τῶν ἀσπίων οἷα ἡκον, ὅτι εἰμι πρὸς τῶν ἐξήγεσθαι ἔτω ἢ τὰ ἐνόμαζαν αὐτῶν μῶν. νομίζων πάντας ἀνθρώπους ἴσθαι ὡς αὐτῶν ἡλῶν. τὰ δὲ ἀνὰ τῶν αὐτῶν, ἔτω τῶν λόγους ἐξαναγκαζόμενος ἡ ἡλῶν ὁρῶν. ὅσα γὰρ ἀνθρώπων πρῶτον, ὡς ἔλεγον ὁμολογῶντες σφίσι. πρῶτος Αἰγυπτιῶν ἀνθρώπων ἀπάντων ἐξορέον τὸ ἐκείνων, δωδεκά μέρη δασαμένους τῶν ὡρῶν ἐς αὐτὸν. ταῦτα γὰρ ἐξορέον ἐκ τῶν ἄσπρων ἔλεγον. ἀγῶν γὰρ ποσῶτε σφῶν Εἰλλῶν, ἐμοὶ δοκεῖν, ὅσα Εἰλλῶν μὲν ἀπὸ τῶν ἐπ' ἐμὸν ἐμὸν ἐπεμῶν, τῶν ὡρῶν εἶνεν. Αἰγυπτιοὶ γὰρ τῶν ἡμερῶν ἀγῶν τὰς δωδεκά μῆνας, ἐπάγῶν ἀνὰ πᾶν ἐπ' ἐπὶ πέντε ἡμέρας πᾶν ἔσθ' ἀριθμῶ. καὶ σφίσι ὁ κύκλος τῶν ὡρῶν ἐς ταῦτα ὡς αὐτῶν, ὡς αὐτῶν. δωδεκά τε ἡμερῶν ἐπωνυμίας ἔλεγον πρῶτος Αἰγυπτιῶν νομίζοντες,

M

καὶ

a πλησύνει. b ἐπεί τε χ'. c ἀνοίγοντι τε πλῆν.

g λογιστῶν. h ἀναγκαζόμενος. i ἀγῶν. k ὡς ἐμοὶ δοκεῖ.

d βέκος idque bis. e ἡ φράση ἐν. f αὐτῶν εἶνεν.

καὶ Ἑλλῆνας ὧς σφέων ἀναλαβάν. βωμὸς
 τε καὶ ἀγάλματα καὶ νῆες θεοῖσι δαπνεύμεναι
 σφέας πρώτας, καὶ ζῶα ἐν λίθοις ἐγγλύψαι.
 καὶ τῶν * μὲν νῦν τὰ πλεῖα ἔργῳ ἐδύλου
 ἔτω θηρόμενα. βασιλεύοντι δὲ πρώτον Αἰγυπίας
 ἀνθρώπων ἔλεγον Μῆνα^b. ὅππῃ τῶν, πλὴν δὲ
 Θηβαϊκῶν νομοῦ, πᾶσαν Αἰγυπτον εἶναι ἑλ^θ.
 καὶ αὐτῆς εἶναι ἔδεν ὑπερέχον τῶν νῦν ἐνεργε
 λίμνης τῆς Μοίρης^c ἑόντων. ἐς τὴν ἀνάπαλιν
 δὲ θαλάσσης ἐπὶ ἡμερέων ἐστὶ ἀνὰ τὸ ποτα-
 μόν. καὶ εὖ μοι ἐδόκειον λέγειν περὶ τῆς χώ-
 ρης. δῆλα γὰρ καὶ^d μὴ περακύνουσι, ἰδόν-
 τι δὲ, ὅς τις γὰρ σῶσειν ἔχει, ὅππῃ Αἰγυπτοῖ,
 ἐς τὴν Ἑλλῆνες ναυτίλῳνται, ἐστὶ Αἰγυπτίοις
 ὁπτικτὸς τε γῆ, καὶ δῶρον τῆς ποταμῆς. καὶ
 τὰ κατὰ περὶ ἐπὶ τῆς λίμνης ταύτης, μέχρι
 τριῶν ἡμερέων πλοῦς, τῆς περὶ ἐκείνοι ἔδεν ἐ-
 πι τοῖονδε ἔλεγον. Ἔστι δὲ ἕτερον τοῖονδε^e.
 Αἰγυπίας γὰρ φύσις τῆς χώρας ἐστὶ τοιήδε. πρῶ-
 τα μὲν περὶ πλεονέων ἐπὶ, καὶ ἡμέρης δρόμον
 ἀπέχων δὲ γῆς, κατεῖς καταπειρητὴ λίω,
 πηλὸν τε ἀνοίσαις, καὶ ἐν ἑνδεκά ὀργυῖσι
 ἔσται. τῶν μὲν ὅππῃ πᾶσιν δηλοῖ περὶ χυλιν
 τῆς γῆς ἔδσαν. αὐτῆς δὲ αὐτῆς Αἰγυπίας ἐστὶ μῆ-
 κ^θ τὸ ὧς θαλάσσαν, ἐξήκοντα χοῖνοι,
 κατὰ ἡμέρας διαιρέομεν εἶναι Αἰγυπτον δὲ τῆς
 Πλινθινήτω^f καὶ μέχρι Σερβωνίδ^θ λί-
 μνης, παρ' ἣν τὸ Κάσιον ὄρ^θ. ταύτης ἂν
 δὲ οἱ^h ἐξήκοντα χοῖνοί εἰσι. ὅσοι μὲν γὰρ
 γεωπίναι εἰσι ἀνθρώπων, ὀργυῖσι μεμετρη-
 καὶ τὴν χώραν. ὅσοι δὲ ἦσαν γεωπίναι,
 σάδοις. οἱ δὲ πολλὰν ἔχουσι, ὧς σάδ^θ γῆ-
 ρι. οἱ δὲ ἄφθονον λίω, χοῖνοις. διω-
 ταί δὲ ὁ μὲν ὧς σάδ^θ γῆς τριήκοντα σάδ^θ.
 ὁ δὲ χοῖν^θ ἑκάσθ^θ, μέτρον ἑὼν Αἰγυπτί-
 ον, ἐξήκοντα σάδ^θ. οὕτω ἂν εἴησαν Αἰ-
 γυπτοῦ σάδοι ἐξακόσιοι καὶ τριήκοντα, τὸ
 ὧς θαλάσσαν. Ἐνθεῖτεν μὲν καὶⁱ μέχρι
 Ἡλίουπόλεως^θ ἐς τὴν μεσόγειον, ἐστὶ ὧς
 Αἰγυπτοῦ, εἰσοὶ πᾶσι ὑπὲρ τε καὶ ὑ-
 πό^θ, καὶ ἰλύς. ἐστὶ δὲ ὁδὸς ἐς τὴν Ἡ-
 λίουπολιν δὲ θαλάσσης ἂν ἰόντι, ὧς
 πλεονέων τὸ μῆκ^θ τῇ ἐξ Ἀθηνῶν ὁδῷ τῇ
 δὲ τῶν δυώδεκα θεῶν τοῦ βωμοῦ Φερού-
 ση^k ἐς τε Πείσαν^l καὶ ὅππῃ τὸν νῆον τοῦ Διὸς
 τοῦ Ὀλυμπίου. μικρόν^m τὸ διὰ φορὸνⁿ εὐ-
 ροὶ πῆς ἂν λογιζόμεν^θ τῶν οὐδῶν τουτέων τὸ
 μὴ ἴσας μῆκ^θ εἶναι^m, οὐ πλεονέων πεντεκαίδε-
 κα σάδων. ἡ μὲν γὰρ ἐς Πείσανⁿ ἐξ Ἀθηναίων,
 κατα-

orum cognomina in usu habuisse, & ab
 illis Græcos fuisse mutuatos. Item pri-
 mos ipsos diis & aras & simulacra & de-
 lubra statuisse: quinetiam animalia in sax-
 is sculpsisse: quarum rerum pleraque
 sic effecta opere demonstrabant. Præ-
 terea primum in Ægypto mortalium re-
 gnasse Meinem, ac sub eo omnem Ægy-
 ptum, præter Thebaicam præfecturam,
 paludem fuisse: ex eaque nihil eorum
 quæ nunc sunt infra stagnum Moerios,
 eminuisse: in quod stagnum à mari per
 flumen septem diebus navigatur. Atque
 de regione bene mihi dicere videbantur.
 manifestum enim est ei qui, etsi antea
 non audierit, tamen inspexerit, modo sit
 solertia præditus, Ægyptum in quam
 Græci navigant, acquisitam Ægyptiis
 esse terram, ac fluminis donum: quin-
 etiam loca quæ supra stagnum hoc sunt,
 ad Nium usque dierum navigationem;
 de qua non jam tale quicquam comme-
 morabant. Est autem aliud tale. Æ-
 gyptiacæ regionis hujuscemodi natura
 est: Jam primum adhuc adnavigans &
 distans ab ea diurno cursu, demissa bolide
 cœnum attolles & eris in undecim orgyis
 vel profunditate quatuor & quadraginta
 cubitorum, quæ res declarat eatenus esse
 profusionem telluris. Porro autem ipsius
 Ægypti longitudo secundum mare est
 sexaginta schoenorum, quemadmodum
 nos Ægyptum esse distinguimus à sinu
 Plinthinete, usque ad paludem Serboni-
 da, ad quam mons Casius. Itaque ab hac
 sunt sexaginta schoeni. Etenim qui mo-
 dicum terræ possident, mensi sunt illam
 per orgyias vel mensuram quatuor cubi-
 torum: qui minus inopes terræ, stadiis:
 qui multum possident, parasangis: qui
 plurimum quantum, schoenis. Respondet
 autem parasanga tricenis stadiis; schoenus,
 mensura Ægyptiaca, sexagenis. Ita erat
 Ægyptus propter mare stadiorum trium
 millium sexcentorum. Hinc quidem etiam
 ad Heliopolin mediterranea versus Æ-
 gyptus lata est, supina omnis & aqua-
 rum inops simul ac limosa. A mari au-
 tem versus Heliopolin adscendenti, iter
 est ejusdem spatii, cujus id quod ex A-
 thenis ab ara duodecim deorum fert Pi-
 sam & ad delubrum Jovis Olympii: quæ
 itinera si quis computet, inveniatur parum
 quiddam differre quominus sit par earum
 longitudo, non amplius quindecim stadi-
 is. Nam viæ quæ ex Athenis Pisam fert,
 quin-

a ἐγγλύψαι· τυτίσαι. b πρώτοι ἀνθρώποι ἔλεγον Μῆνα. c Μοίρη. d γὰρ δὲ καὶ. e τοιήτοι. f αὐτῆς δὲ Αἰ-
 γυπτοῦ ἐπὶ μῆκ^θ. g Πλινθινῆτω. h ὅσοι τριῶν ταύτης ἀνεί. i ἐνθεῖτεν καὶ. k Πείσαν. l τὴν ἀφ' ἧς. m μὴ
 ἴσας εἶναι. n Πείσαν.

quindecim stadia defunt, ut sit mille & quingentorum stadiorum : at ea quæ à mari ad Heliopolin ducit, hunc numerum complet. Ab Heliopoli autem superiora petenti Ægyptus angusta est. nam ab una parte mons Arabiæ prætentus est, ab aquilone ferens ad meridiem atque ad austrum, semper sursum tendens ad mare quod rubrum vocatur. In eo sunt lapidicinæ, ad pyramides, quæ sunt apud Memphin, excisæ. Ibi quidem definens mons reflectit in quæ dictum est. Qua vero longissimus sui ipsius est, duorum ego audiebam id mensium itineris esse ab aurora ad vesperam ; & ejus extrema quæ ad auroram vergunt, feracia thuris. Atque hic quidem mons talis est. Latus autem Ægypti versus Africam alius mons saxeus urget, in quo pyramides sunt, fabulo obvolutus, eodem modo quo Arabici montis partes quæ ad meridiem ferunt. Quod igitur ab Heliopoli pater, tale est, ut non multarum regionum sit Ægypti ; sed Ægyptus est angusta, quatuor dierum navigationis. Horum quos dixi montium medium campestris est terra, stadiorum ferme (ut mihi videbatur) qua parte arctissima est, non amplius ducentorum, è monte Arabico ad eum qui dicitur Libycus. Illinc vero
9 rursus Ægyptus laxa est. Atque ita situs regionis hujus natura comparatus est. Ab Heliopoli autem ad Thebas novem diebus sursum navigatur, spatio quatuor millium octingentorum & sexaginta stadiorum, hoc est, unius & octoginta schœnorum : quæ Ægypti stadia composita, secundum quidem mare sunt, prout à me superius indicatum est, tria millia sexcenta : quantum vero à mari ad mediterranea usque Thebas sit, indicabo. sunt enim sex millia ac centum viginti stadia : à Thebis autem ad urbem nomine
10 Elephantinam, octingenta & mille. Hujus igitur regionis quæ à me dicta est, pleraque pars, ut sacerdotes ajebant, etiam mihi ipsi esse videbatur acquisita Ægyptiis. Siquidem quod inter dictos montes, supra Memphin urbem positos, medium est, videbatur mihi sinus maris aliquando fuisse, quemadmodum ea quæ sunt circa Ilium, & Teuthraniam, & Ephesum, & Mæandri campum, ut hæc parva magnis comparare liceat. quoniam nullum eorum fluminum quæ has regiones

καταδεῖ πεντηκαίδεκα σταδίων, μὴ^a εἶναι πενταχθίων καὶ χιλίων. ἡ δὲ ἐς Ἡλιόπολιν ἀπὸ θαλάσσης, πολλοὶ ἐς τὸ ἀριθμὸν τῆτον. Ἀπὸ δὲ Ἡλιόπολιν^β ἀνω ἰόντι, στήν^γ ἐστὶ Αἴγυπτις. Τῇ μὲν γὰρ τὸ Ἀραβίης ὄρος^δ ἀπὸ τῆς πύλης, φέρον ἀπ' ἀρκτὸς πρὸς μεσημβρίας τε καὶ νότος^ε, αἰεὶ ἀνω τείνον ἐς τὴν Εὐρυθρὴν καλεομένην θάλασσαν. ἐν τῷ αἰλίθιοι^ς ἐνέει, αἱ ἐς τὰς πυραμίδας καταμνηστῆσαι τὰς ἐν Μέμφι. πρώτη μὲν λίθον, ἀνακάμπει ἐς τὰ εἰρηται, τὸ ὄρος. τῇ δὲ αὐτὸ ἐωυτὲς ἐστὶ μακρότατον^δ, ὡς ἐγὼ ἐπισηθάνομιλον δύο μιλίων αὐτὸ εἶναι τὸ ὁδὸν ἀπὸ ἧς^ε πρὸς ἑσπέρην. τὰ δὲ πρὸς τὴν ἡῶ^ς, λιθαινωφόρα αὐτὰ τὰ τέμαλα εἶναι. τῇ μὲν νυν τὸ ὄρος ποῖτόν ἐστι. τὸ δὲ πρὸς Λιθύης τὸ Αἰγύπτου ὄρος ἄλλο πέτρειον τείνει, ἐν τῷ αἰλίθιοι πυραμίδες ἐνέει, ψάμμω καταλυμένον τὸ αὐτὸν τρόπον καὶ τὸ Ἀραβίης τὰ πρὸς μεσημβρίην φέρονται. τὸ ὧν δὴ ἀπὸ Ἡλιόπολιν, ὁκέτι πολλῶν χωρίων ὡς εἶναι Αἰγύπτου, ἀλλ' ὅσον τε ἡμερέων τεσσέρων ἀναπαύει στήν ἐστὶ Αἰγύπτου ἔξοσι. τὸ ἔρειον^h τὸ εἰρημένων τὸ μεταξὺ, πεδίας μὲν γῆ, στάδιοι δὲ μαλιστα ἐδόκεόν μοι εἶναι, τῇ στήνῳ ἐστὶ, διηκῶν ἐς πλείους, ὅκ τῷ Ἀραβίης ὄρος^δ ἐς τὸ Λιθύην καλούμενον. τὸ δὲ ἐν τῇ αὐτῇ αὐτῇ ὁρεῖα Αἰγύπτου ἐστὶ. Πέφυκε μὲν νυν ἡⁱ χώρα αὐτῇ ἔγω. ἀπὸ δὲ Ἡλιόπολιν ἐς Θήβας ἐστὶ ἀνάπλοον ἐνέει ἡμερέων. στάδιοι δὲ τὸ ὁδὸν ἐξήκοντα καὶ ὀκταχῆσοι καὶ τετρακισχίλιοι, χοίρων ἐνὸς καὶ ὀγδῶκοντα ἐόντων. ἔτσι σωτηρημένοι στάδιοι Αἰγύπτου, τὸ μὲν ἀπὸ θαλάσσης, ἥδη μοι καὶ πρῶτον δεδήλωται ὅτι ἐξαχθίων τὸ ἐστὶ σταδίων καὶ τετραχθίων. ὅσον δὲ πρὸς θαλάσσης ἐς μεσσημῶν μέχρι Θηβαίων ἐστὶ^k σημαιέν. στάδιοι γὰρ εἰσι εἴκοσι καὶ ἑκατὸν καὶ ἐξακισχίλιοι. τὸ δὲ ἀπὸ Θηβαίων ἐς Ἐλεφαντίνην καλεομένην πόλιν, στάδιοι χίλιοι καὶ ὀκταχῆσοι εἰσι. ταύτης ὧν τὸ χώρος τὸ εἰρημένης ἡ πολλή, κατὰπερ οἱ ἱερεῖς ἔλεγον, ἐδόκεε καὶ^m αὐτῷ μοι εἶναι ὀπίκτι^ν Αἰγύπτου. τῶν γὰρ οὐρέων τῶν εἰρημένων τῶν ὑπὲρ Μέμφιν πόλιν κειμένων τὸ μεταξὺ ἐφάνετόⁿ μοι εἶναι κατεχόμενος θαλάσσης, ὡς περ γε τὰ παρὰ^o Ἰλίου, καὶ Τευθρανίην, καὶ Ἐφεσον τε, καὶ Μαιάνδρου πεδίον. ὡς εἶναι^p σμικρὰ πάντα μεγάλιοι συμβαλέειν. τῶν γὰρ πάντα τὰ χωρία περὶ ποταμῶν, ἐνὶ τῶν σμικρῶν

a σταδίων ὡς μὴ. b μεσημβρίην τε καὶ νότον. c τῷ καὶ λιθαινωφόρῳ. d μακρότερον. e ἀπὸ τῶν. f τῷ ἴσῳ. g κατὰ λημῶν, τεταρῶν, τ. h τὸ ἔρειον. i ῥημῶν δ. k δὲ τῇ ἀπὸ θαλάσσης μέχρι Θηβαίων μεσσημῶν ἐστὶ. l στάδιοι εἴκοσι. m ἰδοκεε δ. n μετὰ γ' ἰφάνετο. o ὡς περ γε τὰ παρὰ. p ὡς εἶναι.

των τῷ Νείλῳ ἐόντι πενταετία^α, ἔδεις αὐ-
τῶν παύσει^β πέρα ἄξι^γ συμβληθῆναι ἐστὶ
εἰπὶ καὶ ἄλλοι ποταμοὶ ἔκαστος τὸ Νεῖλον ἐόντες
μεγάλα^δ, οἱ πινεὶ ἔργα ἀποδεχόμενοι μεγάλα
εἰπὶ τὸ ἐγὼ φράσαι ἔχω ἐνέματα, καὶ ἄλλων,
καὶ οὐκ ἦκιστα Ἀχελώϊ· ὅς ῥεων δὲ Ἀκαρνα-
νίης, καὶ ἐξείς^ε ἐς τὴν θάλασσαν, τὸ Ἐχινά-
δων νήσων πὰς ἡμίσεας ἤδη ἤπερον πεποίηκε. ἔστι
δὲ τὸ Ἀραβίης χώρας, Αἰγύπτῃ δὲ ἔκπερσεν,
κόλπ^ς θάλασσης ἐσέχων ἔκ τ' Ἐρυθρῆς καλεο-
μένης θάλασσης, μακρὸς^δ ἔτ' ὅτι πὶ καὶ σενός,
ὡς ἔρχομαι φράσαι. μήκ^ς μὲν, πόλ^ς δὲ ἔχον-
μέν^ς ἔκ μυχ^ς διεκπλώται ἐς τὴν Διρέην θά-
λασσαν, ἡμέρας ἀνασιμῶν^ς πεσερχόμενα, εἰρε-
στὴ χρεωμέν^ς. εὐρ^ς δὲ, τῇ Διρύτῳ ἐστὶ ὁ
κόλπ^ς, ἥμισυ ἡμέρης πόλ^ς. ῥήκη δὲ ἐν αὐτῇ
ἔσ' ἀμπάλης ἀνὰ πῦσαν ἡμέρην γίνεταί. ἔπερον
ποιῶν κόλπον ἔσ' τὴν Αἰγύπτῳ δοκέω γινέσθαι κα-
τὰ μὲν, ἔκ τ' Ὀρέης θάλασσης κόλπον ἐσέχοντα
ἐπὶ^ς Αἰθιοπίας· τὸ δὲ, Ἀραβίον, τὸ ἔρχομαι λέ-
ξων, ἔκ τ' νοτίης φέροντα ὅτι Συρίας· χρεδὼν
μὲν ἀλλήλοισι σωπετραίνοντες^ς τὰς μυχάς, ὁ-
λίγον δὲ πὶ ἀσπλάσσοντες^ς τὴν χώραν. εἰ ὦν ἐφε-
λῆσθ^ς ἔκτρεψαι τὸ ῥέεθρον ὁ Νεῖλος ἐς τῶν
τ' Ἀραβίων κόλπον, τί μιν καλύει ῥέοντος τάχα
ἐκχωδίστα^ς ἐντὸς γε δισμυρίων ἐτών; ἐγὼ
μὲν γὰρ ἔλπομαι γε ἔσ' μυρίων^ς ἐντὸς χωδίστα^ς
ἂν καὶ γε δὴ ἐν τῷ παλαιασιμωμένῳ χρόνῳ
πεσέρον ἢ ἐμὲ γινέσθαι, οὐκ ἀναχωδείῃ κόλ-
πος, καὶ πολλῶν μέζων ἐπὶ τάχα, ἵνα πῶς τε
ποταμὸς ἔσ' ἔτι ἔργασι καὶ; τὰ περὶ Αἰγύπτῳ
ὦν, καὶ τοῖσι λέγουσι αὐτὰ πειθόμεν, καὶ αὐτὸς οὐ-
τω καρτεῖ δοκέω εἶναι, ἰδὼν τε τὴν Αἰγύπτῳ
περικειμένην τῆς ἐχομένης γῆς, καὶ γὰρ πᾶσι
φαινόμενα ὅτι τοῖσι ὄρεσι, καὶ ἄλλῃς ἐπαν-
ήσαν· ὥς καὶ πὰς πυραμίδας δηλέεσθαι.
καὶ ψάμμον μόνον Αἰγύπτῃ ὅρος τοῦτο τὸ
ἵππερ Μέρφιος ἔχον. πρὸς δὲ τῇ χώρῃ, οὐτε
τῇ Ἀραβίῃ περὶ σὺν εὐσῇ τὴν Αἰγύπτῳ περ-
εκέλλω, οὐτε τῇ Λιβύῃ, οὐ μὲν οὐδὲ τῇ Συ-
ρίῃ, (τῆς γὰρ Ἀραβίης τὰ περὶ θάλασ-
σαν σύρροι νέμονται) ἀλλὰ μελάγχρον^ς τε^ς
καὶ καπρὴν γινόμεν^ς, ὥς εὐσῇ ἰλιῷ τε καὶ
πρὸς χυλὸν ἐξ Αἰθιοπίας κατενέμεν^ς ἵππερ
τοῦ ποταμοῦ. τὴν δὲ Λιβύῃ ἴδμεν ἐρυθρο-
πέρην τε γλῶ, καὶ ἵππερ αμμοπέρην· τὴν
δὲ Ἀραβίῃ τε καὶ Συρίῃ δὲ γλῶδεστέραν
τε καὶ ἵππερ εὐσῇ. ἔλεγον δὲ καὶ τῇ
δε

nes oblimaverunt, dignum est comparari
uni ex quinque ostiis Nili respectu copiae
& multitudinis aquarum. Sunt & alii fluvii
nequaquam magnitudine Nilum æquan-
tes, qui magna opera ediderunt, quorum
nomina possem referre; cum aliorum, tum
vero non minimum Acheloi, qui per Acar-
naniam fluens & emissus in mare Echina-
dum insularum dimidiam partem fecit jam
continentem. Est autem Arabicæ regio-
nis, non procul tamen ab Ægypto, sinus
maris, invergens ex eo mari quod rubrum
vocatur, ita longus atque arctus, ut disce-
rendo ostendam. Longitudo quidem, in-
choanti pernavigare ex recessu in am-
plum æquor, consumit quadraginta dies,
si remigatio usurpetur: latitudo vero, ubi
sinus amplissimus est, dimidiatum diem
navigationis. In quo sinu quotidie æstus
& recessus est. Alium huiusmodi arbitror
sinum etiam extitisse Ægyptum; ex qui-
bus ille quidem, à mari septentrionali si-
nus infundens Æthiopiam versus: alter ve-
ro Arabicus (de quo à me sermo institue-
tur) ab austrino Syriam versus tendit: qui
prope sibi invicem suos recessus perforant,
sed exiguo quodam terræ intervallo di-
rempiti. Quod si in hunc Arabicum sinum
Nilus volet alveum suum convertere, quid
eum prohibebit isto fluente utique intra
viginti millia annorum oblimatum iri? E-
go enim credo etiam intra decem millia
aggeratum & oblimatum alicubi esse in
eo tempore, quod ante me natum transiit.
Et non rursus oblimaretur sinus etiam
qui multo major esset hoc Arabico, à
tanto flumine atque ita operoso? Itaque
quæ circa Ægyptum sunt, & dicentibus
illa credo, & ipse ita habere valide exi-
stimo. quippe quum videam & Ægyp-
tum procurrere extra vicinam regionem,
& conchylia apparere in montibus, ac
salsuginem efflorescere, ita ut etiam py-
ramides corrumpat: & hunc montem
qui in Ægypto est super Memphin, are-
nas solas habere. Præterea autem regio-
ne nec Arabiæ conterminæ Ægyptum
ad similem esse, neque Africæ, immo nec
Syriæ (etenim Arabiæ maritimam oram
Syrii incolunt) sed nigram terram &
confractam, quippe quæ sit limus & pro-
lucies ex Æthiopiâ delata ab flumine.
Nam Africam scimus humum magis ru-
bram esse, & fere arenosiorē; Arabiam
vero atque Syriam, argillosiorē ac sup-
petrosam. Quinetiam hoc magnum hu-
jus

α ἱπποπόνη. β μεγάλα. γ ἐξίαν. δ καλομένης, μακρῆς. ε καὶ ἐπὶ τῇ Αἰγύπτῳ δοκέω γινέσθαι. τ. f θαλάσσης ἔχοντα. g συμπετραίνοντες. h εἰ δὲ δὴ ἰθιλά. i χωδίστα. k ἔλπομαι, γε μύλη. l οὐκ ἀν χωδείη. m μελάγχρον. n καπρὴν γινόμεν.

jus regionis documentum mihi ajebant sacerdotes, sub rege Mœri fluvium, quoties octo minimum cubitos adscenderet, irrigasse Ægyptum quæ infra Memphin est. necdum ab obitu Mœrios nongentierant anni, quum hæc ego à sacerdotibus audiebam. At nunc, nisi ad sedecim aut minimum ad quindecim cubitos adscendat fluvius, in regionem non supergreditur. Quæ regio, si proportionem sic in altum surgat, & tantundem ad incrementum tendat, non restagnante in eam Nilo, videntur mihi Ægyptii, utrique Ægyptiorum illi qui infra paludem Mœrin incolunt cum alia loca, tum vero cum qui vocatur Delta, idem passuri omni futuro tempore Ægyptii, quod ajebant ipsi passuros aliquando Græcos. Nam quum audirent omnem Græcorum terram pluvia perfundi, non rigari fluminibus, ut suam, dicebant fore ut Græci decepti aliquando magna spe, male esurirent. Qui sermo hoc dicere vult, Græcos si nolit eis deus pluvie, sed siccitatem immittere, fame extinctum iri, utpote quibus nulla sit aversio aquæ, nisi tantum à
14 love. Atque hæc quidem ab Ægyptiis in Græcos recte perpensa dicuntur; age, nunc vicissim dicam quomodo res ipsis Ægyptiis se habeant. Si, ut superius dicebam, quæ infra Memphin est regio, (hæc enim est quæ augetur) velit in altum crescere proportionem præteriti temporis, aliud quid quam Ægyptiorum illi qui istuc incolunt, esuriant, si neque pluviam accipiet regio, neque flumen exspatiari valebit super rura? Isti namque nunc tum ex aliis omnibus hominibus, tum ex reliquis Ægyptiis, maxime nullo partum labore percipiunt fructum, qui neque aperiendis aratro sulcis operantur, neque subigendo solo, neque aliud quicquam operis faciendo, quod in arvo colendo cæteri mortales sustinent: sed postquam fluvius sua sponte superveniens irrigavit rura, irrigataque reliquit rursus, tunc in suum quisque rus jacto semine suos immittit, & satis conculcato a suis semine, messim deinde expectat: atque ubi suis sementem concusserit, ita demum per-
15 cipit. Quod si vellem de Ægypto Ionum uti sententiis, qui solum Delta Ægyptum esse ajunt, à Persei appellata specula, dicentes illam secundum mare esse ad Pelusiacas usque taricheas, ubi quadraginta schoeni sunt: partem vero à mari dicen-
tium

δε μοι μέγα πεκμήμενον πῶς ἡ χώρα ταύτης οἰ-
ίρεες, ὡς ὅτι Μοίρα^α βασιλῆ^β, ἕως
ἔλθοι ὁ ποταμὸς ὅτι ὀκτὼ πήχεας τὸ ἐλάχιστον,
ἀρδεσκε^γ Αἴγυπτον τὴν ἐνεργε^δ Μέμφιν^ε. καὶ
Μοίρα^ε οὐκ ὡς ἔπα ἑννακῆσσι τετραδύτηκότι^δ,
ὅτε τ' ἰρέων πάντα ἐγὼ ἤκον. νῦν ἢ εἰ μὴ ἐπ'
ἐκκαίδεκα ἢ πεντεκαίδεκα πήχεας ἀναστῇ τῷ
λάττω ὁ ποταμὸς, οὐκ ὑπερβαίνει^ε ἐς τὴν χῶ-
ρην. δοκέει^ζ τέ μοι^ε Αἰγυπτίων οἱ ἐνεργε^δ
λίμνης ἡ Μοίρα^ε, οἰκέοντες τὰ τε ἄλλα
χωρία^ε τὸ καλούμενον Δέλτα, ὡς ἔτω ἡ χῶ-
ρη αὐτὴ κατὰ λόγον ὀπιθιδό^ε ἐς ὑψ^ε, καὶ τὸ
ὅμοιον ὀπιθιδό^ε ἐς αὐξήσιν, μὴ κατακλύζον^ε
αὐτὴν ἡ Νεῖλος, πείσεται^ε τὰ πάντα χρόνον τ'
ὀπίλοιπον Αἰγυπτίους, τὸ κατὰ αὐτοὺς Ἑλλήνας
ἐφασκε^ε πείσεται. πύθμενοι γὰρ^ε ὡς ἔσται πῶς
ἡ χώρα τ' Ἑλλήνων, ἀλλ' ἔσται ποταμοῖσι ἀρδεταί,
κατὰπερ ἡ σφετέρη, ἐφασκε^ε Ἑλλήνας ψυ-
δέντας κατὰ ἐλπίδ^ε μεγάλης, κακῶς πύθη-
σθαι. τὸ ἢ ἐπ^ε τῷ ἐθέλει λέγειν, ὡς εἰ μὴ
ἐθέλῃσθαι σφίσι ἔσται ὁ θεός, ἀλλ' αὐχμῶ^ε ἀνα-
στῆται, λιμῶ οἱ Ἕλληνες αἰρεθήσονται. ἔσται γὰρ
ὅτι σφίσι ἐπὶ ὑδα^ε ἔδεμῃ ἄλλῃ ἀποστροφῇ ὅτι μὴ
ὅτι Διὸς μένον. καὶ ταῦτα μὲν ἐς Ἑλλήνας
Αἰγυπτίους ὁρῶντες ἔχοντες εἰρηται. Φέρε^ε ἢ νῦν
ἐς αὐτοὺς Αἰγυπτίους ὡς ἐχ^ε φράσω. εἰ σφί-
ζελοι^ε, ὡς ἐς πρῶτον εἶπον, ἡ χώρα ἡ ἐνεργε^δ
Μέμφιν^ε (αὐτὴ γὰρ ἐστὶ ἡ αὐξανόμενη) κατὰ
λόγον ἔσται παροχομένη^ε χρόνον ἐς ὑψ^ε αὐξάνε-
σθαι, ἄλλο τί ἢ οἱ ταύτῃ οἰκέοντες Αἰγυπτίων πύ-
θησθαι; εἰ μήτε γὰρ ἔσται^ε σφίσι ἡ χώρα, μήτε ὁ
ποταμὸς οἷος τ' ἔσται ἐς τὰς ἀρχαί^ε ὑπερβαί-
νειν; ἢ γὰρ ὅτι νῦν γὰρ ἔσται ἀπονητότατα καρπὸν
καμίζον^ε ὅτι γῆς^ε, τὰ τε ἄλλων ἀνθρώπων ἀ-
πάντων, καὶ τῶν λοιπῶν Αἰγυπτίων· οἱ ἔσται ἀρότεροι
ἀναρρήγνυτες αὐλακάς, ἔχοντες πόνας, ἔσται σκαλ-
λόντες, ἔσται ἄλλο ἐργαζόμενοι ἔσται, τὸ οἱ ἄλλοι^ε
ἀνθρώποι πῶς λίγαν πονέει^ε, ἀλλ' ἐπεὶ σφίσι ὁ
ποταμὸς αὐτόμα^ε ἐπελθὼν^ε ἄρσῃ τὰς ἀρχ-
εας, ἄρσας ἢ, ἀπολείπει ὀπίσω, τότε πείρεας
ἕκαστος^ε τὴν ἐαυτοῦ ἀρχεαν, ἐσθάλει^ε ἐς αὐτὴν
ἔσται. ἐπεὶ ἢ καταπατήσῃ τῇσι^ε ὑπὸ τὸ πείρεμα,
ἀμνητὴν^ε τὸ ἀπὸ τῆς μένης. ἀποδίνουσι^ε τῇσι^ε
ὑπὸ τὸ σίτον, ἔσται καμίζε^ε. Εἰ ὡν βεβλόμεθα γνώ-
μησι τῇσι^ε Ἰώνων ἀναστῆται τὰ πῶς^ε Αἰγυπτίαι, οἱ
φασὶν τὸ Δέλτα μένον εἶναι Αἰγυπτίων, ἀπὸ Περ-
σέως καλεομένης^ε σκοπίης, λέγοντες τὸ πῶς^ε
θάλασσαν εἶναι αὐτὴν, μέχρι παραχρῆν τῇ Πη-
λεσιακῶν, τῇδε πειστέραντα εἰσι ἄνθρωποι. τὸ ἢ

M 3

^α Μοίρα. ^β ἀρδεσκε. ^γ Μοίρα. ^δ τετραδύτηκος. ^ε δοκέει. ^ε μοι. ^ζ Μοίρα. ^ε πύθησθαι. ^ε ἢ σφίσι ἐθέλῃσθαι. ^ε παροχομένη. ^ε μέγεγύσει. ^ε ἔσται ἀρδεταί. ^ε ὅτι. ^ε ἄλλοι. ^ε ἐπὶ πῶς. ^ε καταπατή-
σθαι τοῖσι. ^ε τὸ αὐτῇ. ^ε τοῖσι. ^ε τοῖσι. ^ε χρόνον. ^ε καλούμενη.

ἀπὸ θαλάσσης λεγόντων ἐς μεσόγαίαν τείνειν αὐ-
τῶν^a μέχρι Κερκασώρας πόλεως, καὶ ἄν' ἄλλ' ὁ Νεῖλος^b, ἐς τὴν Πηλῶστον ῥέων ἔς Κανώβον, καὶ
ἡ ἄλλα λεγόντων ἢ Αἰγύπτῃ, τὰ μὲν Λιβύης, τὰ
ἢ Ἀραβίης εἶναι· ἀποδείκνυμι ἂν, τῆτι τῷ
λόγῳ χρῶμενοι, Αἰγυπτιοὶ σὺν ἔσονται παρ-
εόντων χώρῳ. ἔδη γὰρ σφί τοι γε Δέλτα, ὡς αὐ-
τοὶ λέγουσι Αἰγυπτιοὶ, καὶ ἐμοὶ δοκέει, ἐστὶ κα-
τέρρυστον τε, καὶ νεώτερον, ὡς λόγῳ εἰπεῖν, ἀναπε-
φηνός. εἰ ποῖντι σφί χώρῃ γε μηδεμίῃ ὑπῆρχε,
τί περιεργάζοντο^c δοκέοντες πρῶτον ἀνθρώπων
γεγονέναι; ἔδ' ἔδ' σφέας ἐς Διὰπτεραν^d τὴν ποι-
δίων ἰέναι, τίνα γλῶσσαν πρῶτον ἀπήσχετο.
ἀλλ' ἔτι Αἰγυπτίους δοκέω ἅμα τῷ Δέλτῃ τῷ
ὑπὸ Ἰώνων καλεομένῳ ἡμέτερον, αἰεὶ τε εἶναι ἐξ
ἑ ἀνθρώπων γένος^e ἐγγύτερον. παλαιότερον ἢ τὴν χώ-
ρης, πολλὰς μὲν τὰς ὑπολειπομένας αὐτῶν^d
γίνεσθαι, πολλὰς ἢ τὰς ὑποκαταβαίνοντας. τὸ
δὲ ὧν πάλας αἱ Θῆβαι Αἰγυπτίῳ ἐκαλέοντο.
ἢ τὸ παλαιότερον σάδοι εἰσι εἰκοσι ἔκατον ἔ
ἑξακισχίλιοι. Εἰ ὧν ἡμεῖς ὀρθῶς περὶ αὐτῶν^e
γινώσκουμεν, Ἰῶνες σὺν εὐ Φρονέει^f περὶ Αἰ-
γύπτῃ. εἰ ἢ ὀρθῇ ἐστὶ ἡ τὴν Ἰώνων γνώμη, ἑλ-
λινῶς τε ἔσονται Ἰῶνας ἀποδείκνυμι σὺν ὀπι-
ταμένους λογίζεσθαι. οἱ Φασὶ τρία μόρια εἶναι
τῇν^g πᾶσαν, Εὐρώπῃν τε ἔσονται Ἀσίαν ἔσονται
Λιβύην. τῇ σφέας δὲ προσλογίζεσθαι^h Αἰγύ-
πτου τὸ Δέλτα, εἰ μὴ τί γε ἐστὶ τὴν Ἀσίης, μήτε
τὴν Λιβύης. καὶ γὰρ δὴ ὁ Νεῖλος γε ἐστὶ κατὰ τοῦτον
τὸν λόγον, ὁ τῇν Ἀσίαν αὐτῶν τῇ Λιβύῃ. ἔ
Δέλτῃ ἢ τῆτι κατὰ τὸ ὅτι παρέρχεται ὁ Νεῖ-
λοςⁱ. ὥστε ἐν τῷ μεταξὺ Ἀσῆς τε ἔσονται Λιβύης
γίνονται^j ἂν. Καὶ τὴν μὲν Ἰώνων γνώμην ἀπέμει-
ν ἡμεῖς ἢ ὥδε ἔσονται περὶ τῶν λεγόμενων Αἰγυπτιῶν μὲν
πᾶσαν εἶναι πάντῃ τὴν ὑπὸ Αἰγυπτίων οἰκουμέ-
νην, κατὰπερ Κιλικίαν, τὴν ὑπὸ Κιλικίαν, καὶ
Ἀσσυρίαν, τὴν ὑπὸ Ἀσσυρίαν. ἔσονται ἢ Ἀσῆ
ἔσονται Λιβύῃ οἰδομένην ἔσονται ὀρθῶς λόγῳ, εἰ μή τις
Αἰγυπτίων ἔσονται. εἰ ἢ τῷ ὑπὸ ἑλλήνων νομοσι-
μένῳ χρῶμεθα, νομίζουμεν Αἰγυπτιῶν πᾶσαν, δε-
ξάμεναι ἀπὸ Καταδύπων τε ἔσονται ἑλεφαντίνης πό-
λεως, διχα Διὰπτεραν^k, καὶ ἀμφοτέρων τῶν ἐπὶ νου-
μείων ἔσονται. τὰ μὲν γὰρ αὐτῆς, εἶναι τὴν Λιβύης.
τὰ ἢ, τὴν Ἀσίης. ὁ γὰρ δὴ Νεῖλος^l δεξάμεναι^m ἐκ
τῆⁿ Καταδύπων, ῥέει, μέσῃ Αἰγυπτιῶν ἔσονται, ἐς
θαλάσσαν. μέχρι μὲν νῦν Κερκασώρας πόλεως,
ἔσονται τριφασίας ὁδός. καὶ ἡ μὲν πρὸς ἡμῶν τρέ-
πεται, τὸ καλέεται^o Πηλῶστον ῥέμα. ἡ ἢ ἐπὶ τῇ
τῇ ὁδῶν πρὸς ἑσπερίαν ἔσονται. τὰ^p ἢ Κανώβον
ῥέμα

tium ad mediterranea pertinere usque ad
Cercaforum urbem, juxta quam scinditur
Nilus in Pelusium fluens & in Canobum;
cetera vero dicentium Ægypti, partim
esse Africæ, partim Arabiæ: ostendere-
mus, hac ratione utentes, Ægyptiis pri-
mum non esse regionem. Jam quippe
Delta eis, ut ipsi dicunt Ægyptii, &
mihi videtur, fluctibus oppressa est, &
quæ nuper, ut sic dicam, apparuit. Ita-
que si nulla eis terra erat, quid curiosi
erant, putantes se primos homines exti-
tisse? neque in puerulorum oportuerat
eos ire experimentum, quam primam
linguam proderent. Ego certe Ægypti-
os opinor neque cum loco quem Delta
Iones vocant, pariter extitisse, sed sem-
per esse ex quo genus humanum fuit,
progressaque terra multos ex eis relictos
fuisse, multos vero paulatim descendisse.
Ideoque olim Thebæ Ægyptus vocaba-
tur, cujus ambitus est stadiorum sex mil-
lium ac centum viginti. Itaque si nos
de eis recte sentimus, Iones non recte
sentiunt de Ægypto: sin recte Iones
sentiunt, ostendo Græcos & ipsos Iones
ignaros computandi: qui ajunt tria mem-
bra totam esse terram, Europam, Asiam,
Africam. quartum enim membrum an-
numerare debent Delta Ægypti, si non
sit neque Asiæ, neque Africæ. Nam se-
cundum hanc rationem non est Nilus
qui Asiam ab Africa disternit: quippe
circa acumen illius Delta circumfran-
gitur Nilus, ut sit in eo id quod medi-
um est Asiæ & Africæ. Sed nos Ionum
sententiam missam facientes, ita de his
dicimus; Ægyptum quidem, eam om-
nem esse quæ ab Ægyptiis incolitur,
quemadmodum Ciliciam, eam quæ à Ci-
licibus, & Assyriam, quæ ab Assyriis.
Sed Asiæ & Africæ scimus recta ratione
nullum esse terminum, nisi terminos Æ-
gyptiorum. Si vero quod Græcis per-
suasum est sequemur, sentiemus omnem
Ægyptum quæ à Catadupis & Elephan-
tina urbe inceptit, bifariam dividi, & u-
trique cognomini adhærere: aliam enim
ejus partem, esse Africæ, aliam Asiæ.
Quippe Nilus à Catadupis incipiens,
mediam scindens Ægyptum, in mare
fluit: usque ad Cercaforum quidem ur-
bem fluit unus plane Nilus; inde autem
scindit triplices vias. Et quæ quidem ad
auroram vergit, Pelusium ostium: altera
via ad vesperam tendens, Canobicum
ostium

a αὐτῶν. b περιεργάζονται. c αὐτοῖσι. d αὐτῶν. e αὐτῶν. f εἶναι τῇν γλῶσσαν. g γὰρ δὴ σφέας προσλογί-
σθαι. h ἀρξάμεναι. i περὶ, καλίσθαι.

ostium nominatum est. Recta autem
viarum Nilo, talis est: Delatus ex supe-
rioribus, ad acumen Delta pervenit;
dehinc medium Delta scindens, in ma-
re exit: non minimam hanc aquæ portio-
nem præbens, nec minime celebrem.
Sebennyticum ostium appellatur. A Se-
bennytico item duo alia divisa exstant
ostia, in mare ferentia, quibus hæc sunt
imposita nomina, uni Saiticum, alteri
Mendesium. Nam quod Bolbitinum &
quod Bucolicum nominatur, non sunt
18 nativa ostia, sed effossa. Huic meæ opi-
nioni, tantam esse Ægyptum quantam
sermone demonstro, testimonium etiam
dat oraculum quod ab Hammonem est red-
ditum: quod ego posterius quàm ita in
animum induxeram, circa Ægyptum
audivi. Nam qui ex urbe Marea & Apie
incolunt Ægypti partes Africæ confines,
qui & ipsi Afri, & non Ægyptii vi-
dentur, & perosi sacrorum ceremonias,
etiam recusantes bobus feminis prohibe-
ri, miserunt ad Hammonem, negantes
quicquam cum Ægyptiis sibi esse com-
mune. Habitare enim se extra Delta,
nec esse ejusdem illis sententiæ, ac velle
sibi fas esse omnia gustare. Hæc eos
deus facere non permisit, inquit Æ-
gyptum esse eam quam Nilus supergressus
irriget: quique infra urbem Elephantin-
em incolentes, ex hoc flumine pota-
rent, eos esse Ægyptios. Hæc illis ita
19 oraculo responsa sunt. PORRO NILUS, ubi
plurimus est, non modo Delta inundat, ve-
rum etiam aliquid ejus plagæ quæ dicitur
Africana esse, & alicubi Arabicæ: idque u-
trobique duorum dierum iter, & amplius
adhuc eo vel minus. De cujus fluminis na-
tura neque à sacerdotibus quippiam, ne-
que ab alio ullo percipere potui: sed prom-
ptissimo fui animo hæc ex illis cognosce-
re, cur Nilus aquis abundans defluat,
inchoans ab æstivo solstitio, ad centum
usque dies, & prope ad numerum horum
dierum retrocedat, relinquens fluentia:
ita ut per omnem hyemem tenuis esse
perseveret ad solstitium rursus æstivum.
De horum igitur nullo aliquid omnino
potui percipere ab Ægyptiis sciscitando
illos, quam vim Nilus haberet, ut natu-
ra diversus esset ab ceteris fluviis. Hæc
ego quæ celebrata sunt noscendi cupi-
dus, eos interrogabam, & cur solus om-
nium annium nullas efflantes auras præ-
20 beret. De qua tamen aqua quidam Græ-
corum,

σύμα κέκληται. ἡ δὲ ἰθὺς τῶν ὁδῶν τῷ Νεῖλῳ
ἐστὶ ἔδε· ἄνωθεν φερόμενον, ἐς τὸ ὄξυ δὲ Δέλ-
τα ἀπικνέεται. τὸ δὲ ἀπὸ τῆς γῆς, ἥτις ἐν μέσῳ τῷ
Δέλτῳ ἐστὶ θάλασσαν ἐξίει, ἔπειτα ἐλαττωμένη μίσην
δὲ ὕδατος παρεχόμενον τῷ Νεῖλῳ, ἔπειτα ἤκειται
ἐν ὁμαλῇ. τὸ καλέεται Σεβεννυτικὸν σύμα. ἐστὶ
δὲ ἑτέρα διφάσια σύματα ἀπὸ δὲ Σεβεννυτικῆς
ἀπολαύσεως, φέροντα ἐς θάλασσαν, τοῖσι ἐνό-
μαστα κέεται παρὰ τῷ Νεῖλῳ Σαίτικόν αὐτίκων,
τῷ δὲ Μενδήσιον. τὸ δὲ Βολβίτινον σύμα ἐστὶ τὸ Βυ-
κολικόν, ὅτι ἰσχυρὰ σύματα ἐστὶ, ἀλλ' ὀρυκτά.
Μαρτυρεῖ δὲ μοι τῇ γυνάμῃ ὅτι ποσάτη ἐστὶ Αἰ-
γυπτίῳ, ὅτι ἐγὼ ἀποδείκνυμι τῷ λόγῳ, καὶ
τὸ Ἄμμωνος χρησθέντος γινώσκον· τὸ ἐγὼ τῇ
ἐμευτὲς γυνάμῃ ὕστερον πρὸς Αἰγυπτίον ἐπιστήμιον.
οἱ γὰρ δὴ ἐκ Μαρῆς τε πόλεως ἑστὶ Ἀπὸ οἰκίον-
τες Αἰγυπτίῳ καὶ πρὸς τὰς Λιβύης, αὐτοὶ τε δο-
κέοντες εἶναι Λίβυες, καὶ ὅτι Αἰγυπτίοι, καὶ ἀ-
χθόμενοι τῇ πρὸς τὰ ἱερὰ θρησκείῃ, βεβλόμενοι
θηλέων βοῶν μὴ εἰργασθῆναι, ἐπεμψαν ἐς Ἄμ-
μωνα, φάμενοι ὅτι σφίσι τε ἑστὶ Αἰγυπτίοις
κοινὸν εἶναι. οἰκίον τε γὰρ ἐξ ὧν δὲ Δέλτα, καὶ ὅτι
ὁμολογῶν αὐτοῖς· βεβλόμενοι τε πάντων σφίσι
ἐξεῖναι γινώσκον. ὁ δὲ θεὸς σφέας ὅτι ἑστὶ πίνειν
πάντα, φῶς Αἰγυπτίον εἶναι τῷ Νεῖλῳ ὁ Νεῖ-
λος ὅτι πρὸς ἀρδῆ· καὶ Αἰγυπτίους εἶναι τέττιδας, οἱ
ἐνερθε Ἐλεφαντίνης πόλεως οἰκίοντες, ἀπὸ δὲ
ποταμῶν τέττιδας πίνοντες. ἔγωγε σφίσι πάντα ἐξηγήσθην.
Ἐπέρχεται δὲ ὁ Νεῖλος, ἐπεὶ ἀνὰ πλῆθος, καὶ μό-
νον τὸ Δέλτα, ἀλλὰ καὶ δὲ Λίβυας τε λεγόμενους
χωρὶς εἶναι, καὶ δὲ Ἀραβίαν ἐνιαχθῆναι. καὶ ὅτι
δύο ἡμερέων ἑκατέρωθεν ὁδόν, καὶ πλεῖον ἐπὶ τού-
τοις, καὶ ἑλασσον. δὲ ποταμὸς δὲ φύσις περὶ
οὗ τί τι ἱερῶν, οὔτε ἄλλης οὐδενός ὡς θαλα-
βείν ἐδωμάσθην. πρὸς τῷ Νεῖλῳ ἑστὶ πάντα παρὰ αὐ-
τίκων πίνεσθαι, ὅτι κατέρχεται μὲν ὁ Νεῖλος
πληθύνων ἀπὸ τροπέων τῇ θερινῶν καὶ ἀρδῆ
νὸς ὅτι ἑκατὸν ἡμέρας· πέλας δὲ ἑστὶ τὸ ἀ-
ριθμὸν τέττιδων τῇ ἡμερέων ὅπως ἀπέρχεται,
ἀπολείπων τὸ ῥέεθρον· ὥστε βραχὺς τῇ χειμῶ-
να ἀπαντὰς ἀπὸ τῆς ἑστὶ ἐν, μέχρι καὶ αὐτὴς τρο-
πέων τῇ θερινῶν. τέττιδων ὧν περὶ ὁδόν καὶ ὁδὸν
οἷός τ' ἐν γρόμῳ ἀπὸ θαλάσσης πρὸς τῇ Αἰγυπτίῳ,
ἰστέρον αὐτὸς ὡς πρὸς διώαμιν ἐστὶ ὁ Νεῖλος
τὰ ἐμπαλιν πεφυκέναι τῇ ἄλλων ποταμῶν. πάν-
τα τε δὲ τὰ λελεγμένα βεβλόμενοι εἰδέ-
ναι, ἰστέρον καὶ ὅτι αὐτὰς ἀπὸ πνεύματος μουῦ
πάντων ποταμῶν καὶ παρέχεται. Ἀλλὰ ἑλθόντων

a τῷ Νεῖλῳ. b δὲ μοι τῇ. c ὅτι ἐγὼ ἴνα ἐγὼ. d ἐργασθῶ. e καὶ ὅτι ὁμολογῶν. f χάρις ἰσχυρῇ. g θρησκείῃ. h περὶ.

νων μὲν πνες ὀπίσθημοι βαλόμενοι γινώσκουσι σοφίῳ, ἐλεξαν περὶ τῆς ὕδατος τῆς τριφασίας ὁδῶς. τῶν τὰς μὲν δύο τῶν ὁδῶν ἐστὶ ἀξίῳ μνησθῆναι, εἰ μὴ ὅσον σημῆναι βαλόμενοι μὲνον. τῶν ἡ ἐτέρη μὲν λέγει τὰς ἐπὶ τῆς ἀνέμους εἶναι αἰτίους παλῆναι τὸ ποταμὸν, κωλύοντας ἐς θάλασσαν ἐκρέειν τὸ Νεῖλον. πολλὰς δὲ ἐπὶ τῆς μὲν οὐκ ἔστιν ἐπιστάμενος, ὁ δὲ Νεῖλος τὸ αὐτὸ ἐργάζεται. περὶ δὲ, εἰ ἐπὶ τῆς αἰτίας ἦσαν, ἡ δὲ τὸς ἄλλας ποταμούς, ὅσοι τοῖσι ἐπὶ τῆς ἀνέμους ῥέουσι, ὁμοίως πάσχειν ἐκ τῆς αὐτῆς τῶν Νείλων· καὶ μᾶλλον ἐπὶ τοσούτῳ, ὅσω ἐλάσσονες εἰσὶν, ἀσθενέστερα τὰ ῥέματα παρέχονται. εἰσὶ δὲ πολλοὶ μὲν ἐν τῇ Συρίᾳ ποταμοὶ, πολλοὶ δὲ ἐν τῇ Λιβύῃ, οἱ οὐδὲν τοιοῦτον πάσχει οἷόν τι ἐστὶ τὸ Νεῖλον. ἡ δὲ ἐτέρη, ἀνεπιστημονεστέρη μὲν ἐστὶ τῇ λελεγμένης, λόγῳ δὲ εἰπεῖν, θωμάσθηται· ἡ δὲ λέγει ἀπὸ τῆς ὁκεανοῦ ῥέοντα αὐτὴν ταῦτα μηχανάζεσθαι. τὸ δὲ ὁκεανὸν γινώσκουσι πάντες ῥέειν. ἡ δὲ τρίτη τῶν ὁδῶν, πολλὸν ὀπίσθησεν ἐπὶ τῇ ἐπιστάσει, μάλιστα ἐπιστάται. λέγει γὰρ δὴ οὐδὲ αὐτὴ οὐδὲν, Φαμένη τὸ Νεῖλον ῥέειν ἀπὸ τῆς ἐπὶ τῆς χιόνος· ὅς τις μὲν ἐκ τῆς Λιβύης διὰ μέσων Αἰθιοπῶν, ἐκδοῖ δὲ ἐς Αἴγυπτον. καὶ ὡς ὅταν ῥέει ἀπὸ τῆς χιόνος, ἀπὸ τῶν θερμολάτων τόπων ῥέει ἐς τὰ ψυχρότερα· τῶν τὰ πολλὰ ἐστὶ ἀνδρῶν γε λογίζεσθαι τοιοῦτων πέρα οἷον τι εἶναι, ὡς οὐδὲ εἰς ἀπὸ τῆς χιόνος μιν ῥέειν· πρῶτον μὲν ἐκ μεγίστου μαρτυρίου οἱ ἀνέμοι παρέχονται, πνέοντες ἀπὸ τῶν χωρίων τῆς ἐπὶ τῆς Συρίας. δεύτερον δὲ, ὅτι ἀνέμος ἡ χιὼν, καὶ ἀκρύστατος διὰ τελεῖ ἐοῦσα. ὅτι δὲ χιὼν περὶ τὴν πᾶσαν ἀνάγκη ἐστὶ ὕστατον ἐν πᾶσι ἡμέρησι. ὥστε εἰ ἐχρύνετο, ἔπειτα αὖν ταῦτα τὰ χωρία. τρίτον δὲ, οἱ ἀνθρώποι ὡς τὸ τῆς καύματος μέλας ἐστὶν. ἱκτινοὶ δὲ ἐκ χελιδόνες δὲ ἔτεον ἐόντες οὐκ ἀπολείπεται. γέραιοι δὲ φθίσκονται τὸ χιμῶνα τὸ ἐν τῇ Σκυθικῇ χώρῃ γινόμενον, φοιτῶσι ἐς χιμασίην ἐς τοὺς πύργους τοῦτους. εἰ ποῖναι ἐχρύνετο εἰ ἐκ τῶν ὁσονῶν πάντων τῶν χωρίων δὲ τῆς τε ῥέει ἐκ τῆς ἀρχῆς ῥέειν ὁ Νεῖλος, ὡς αὖν τούτων οὐδὲν, ὡς ἡ ἀνάγκη ἐλέγχει. ὁ δὲ περὶ τῆς ὁκεανοῦ λέξας, ἐς ἀφανὲς τὸ μῦθον ἀνενείκας, οὐκ ἔχει ἐλεγχον. οὐ γὰρ πᾶσι ἐγὼ οἶδα ποταμὸν ὁκεανὸν εἶναι. ὁ μὲν δὲ, ἡ πᾶσι τῶν πρῶτον γινόμενων ποιητῶν, δοκῶν τὸ οὐνομα δρόντα ἐς τὴν ποίησιν ἐσενείκαται. Εἰ δὲ δεῖ μεμψόμενον γινώσκας τὰς παρεκείμενας, αὐτὸν

corum, quum insignes vellent haberi sapientia, trifariam differuerunt. quarum opinionum duas ne mentione quidem dignas existimo, nisi eatenus ut illas tantum velim significare. Earum una ait, ventos etefias esse in causa cur fluvius crescat, prohibentes Nilum effluere in mare. Atqui crebro etefiae non spiraverunt, & tamen Nilus idem agit. Ad haec si etefiae in causa forent, oporteret aliis quoque fluminibus, quaecunque etefiis adversa fluunt, similiter aliquid contingere, & idem quod Nilo, & eo adhuc magis quod tenuiora quum sint, imbecilliores fluctus exhibent. Sunt autem multa in Syria, multa in Africa flumina, quae nihil tale patiuntur quale quid etiam Nilus. Altera est insipientior quidem quam haec quae dicta est; ut tamen dicatur, quod res est, admirabilior, quae ait illum, quod ab Oceano fluat, istud efficere: Oceanum vero circumfluere omnem terram. Tertia opinio, ut multo modestissima, ita longe falsissima est: quippe quae & ipsa nihil dicit, inquiens e nive liquecente manare Nilum: qui quum ex Africa per medios Aethiopes fluens in Aegyptum evadat, ex locis calidissimis ad frigidissima, quomodo ab nive fluere? De quibus multa sane sunt quae quis ad talia validus conjectare possit, non esse probabile, eum manare de nive: primum ac maximum testimonium perhibentibus ventis, qui ab his regionibus calidi spirant. Secundum, quod ea plaga sine imbribus & sine glacie perpetuo est. super nivem autem quae cecidit necesse omnino est intra quinque dies pluiere: quare si in his regionibus ningeret, etiam plueret. Tertium, homines ab aestu nigri; & milvi, atque hirundines illic perennare non desinunt. Grues quoque, hyemem Scythicae plagae fugientes, ad haec loca se conferunt hybernatum. Si igitur vel quantulumcunque ningeret in ea plaga per quam fluit & ex qua fluere incipit Nilus, profecto nihil horum esset, quemadmodum necessitas arguit. At is qui de Oceano loquutus fuit, ad occultum deferens fabulam, caret evictione. Neque enim ego ullum novi fluvium qui sit Oceanus, sed hoc nomen opinor Homerum, aut aliquem antiquiorum poetarum, quum invenisset, in poeticam intulisse. Quod si opiniones quas proposui, improbantem me ipsum oportet de illis

a καὶ τῶν. b θανάσιμῳ. c θερμολάτων τόπων ἐς τὰ ψυχρότερα. d αἰδοὶ λογίζεσθαι. e πρῶτον δ. f χιμασίην. g ἐχρύνετο. h αὐτὸν τοιοῦτον ὅστις. i αὐτῶν.

occultis ferre sententiam, dicam quare
mihi videatur abundare Nilus æstate.
Hyberno tempore sol depulsus à veterem
meatu per hyemes incedit superiora Africae.
Ut quidem ergo brevissime demon-
strando, totum dictum est. Etenim deus
hic cuicunque regioni proximus existat, &
circa quamcunque, eam maxime sitire a-
quas credibile est, & scaturigines indige-
25 nas annuum arefcere. Ut autem pluribus
verbis demonstretur, ita habet: Sol Africae
superiora permeans, ea efficit. nam
quum per omne tempus sit serenus aer in
istis regionibus, & ipsa regio calida ac
venti frigidi, peragrans, facit quale æ-
state facere consuevit means medium
coeli. ad se enim trahit aquam, tractam-
que in superna abigit loca. quam susci-
pientes venti ac dissipantes liquefaciunt;
& sunt probabiliter ab hac regione flan-
tes, auster & africanus, multo ventorum
omnium pluviosissimi. Quamquam mihi
videtur non omnem humorem annum
Nili sol demittere, sed & penes seipsum
reservare. Idem, mitigata hyeme, rursus
in medium coelum regreditur, atque illinc
jam itidem ex cunctis fluminibus trahit;
quæ mox, multa illis pluviali aqua ex
imbribus commixta, utpote terra per
pluvias madefacta & lacunosa, magna
fluunt: at æstate, quum destituantur ab
imbribus, & à sole trahantur, imbecilla
sunt. Nilus autem qui imbribus caret,
sed qui trahitur à sole, merito solus flu-
viorum eo tempore fluit multo exilior
quam per ætatem. Tunc enim peræque
trahitur atque omnes aquæ, per hyemem
vero solus urgetur. Ita solem censui
26 harum rerum esse causam. Idem iste,
mea sententia, autor est aeris sicci in ea
regione, dum perurit transitum isti. Ita
semper Africae superiora æstas obtinet.
Quod si temporum statio immutaretur,
& in qua coeli parte nunc aquilo situs
est & hyems, ibi austri situs esset & me-
ridiei: & ubi nunc auster locatus est, illic
aquilo esset: si hæc ita haberent, profecto
sol amotus è medio coelo ab hyeme & a-
quilone, mearet superna Europæ, quem-
admodum nunc Africae: peragransque
omnem Eyropam, faceret (opinor) ea-
dem in Istro quæ nunc facit in Nilo.
27 De aura autem quæ nulla efflat, hoc mea
fert opinio: valde consentaneum esse, è
locis fervidis nihil exspirare auræ: quip-
pe quæ ab aliquo frigido flare gaudet.

Ve-

πρὸ τῶν ἀφανέων γνώμῃν διποθέσταται, φράσω
διότι μοι δοκεῖ πλεονεῖν αὐτῷ ὁ Νεῖλος ὅτε θερμεῖται.
τὴν χειμῆριν ὥρην ἀπελαυνόμενος ὁ ἥλιος ἐκ
τῆς ἀρκτικής διεξοδῶν ὑπὸ τῶν χειμῶνων, ἐρχεται τῇ Λι-
βύῃς παρὰ ἄνω. ὡς μὲν νῦν ἐν ἐλαχίστῳ δηλώσω,
πάντες εἰρηται· τὸ γὰρ ἀγχοπαίτω ἡ χώρας ἕως ὁ θεός,
καὶ κατὰ ἰὺ πῖνα, πάντες οἴκους διψῶν τε ὑδάτων μά-
λισται, καὶ τὰ ἐγγύα ῥέματα ματαίνονται τῇ πο-
ταμῶν. Ὡς ὅτε ἐν πλεονί λόγῳ δηλώσω, ὡς ἐχθ.
διεξιὼν τῇ Λιβύῃς παρὰ ἄνω ὁ ἥλιος, ταῦτε ποιεῖ, αἵτε
ἀπὸ παντὸς τῆς γῆς αἰθέρος τε τῆς ἡμέρας ὅλης κατὰ
πάντα τὰ χωρία, καὶ ἀλεεινῆς τῆς χώρας ἐκείνης, καὶ
ἀνέμων ψυχρῶν, διεξιὼν, ποιεῖ οἷον περὶ τὸ θέρος
ἑαυτὴ ποιεῖν, ἰὼν τὸ μέσον τῆς ἕραν. ἔλκει γὰρ ἐπὶ
ἑαυτὸν τὸ ὕδωρ· ἐλκύσας ἡ, ἀπὸ τῆς ἐς τὰ ἄνω χω-
ρία· ὑπολαμβάνοντες δὲ οἱ ἀνεμοὶ, καὶ ἀφασκιδ-
νάντες, τήκονται. καὶ εἰσι οἰκῶτες οἱ ἀπὸ πάντης
τῆς χώρας πνεόντες, ὅ, τε νότος, καὶ ὁ λίψ, ἀνέμων
πολλὸν τῶν πάντων ὑετώτατοι. δοκεῖ δὲ μοι εἶναι πάν-
τὸ ὕδωρ τὸ ἐπὶ τὸν ἐκάστοτε διποτέμεναι τῷ Νεῖλῳ
ὁ ἥλιος, ἀλλὰ ἐξ ἀπολείπειται πρὸς ἑαυτὸν. περὶ
νομένης δὲ τῆς χειμῶνος, ἀπέρχεται ὁ ἥλιος ἐς μέσον
τῆς ἕραν ὀπίσω· καὶ τὸ ἐνθεῖν ἤδη ὁμοίως ἀπὸ
πάντων ἔλκει τῶν ποταμῶν. τίως δὲ οἱ μὲν, ὁμ-
βρῆς ὕδατος συμμιστρομένη πολλὰ αὐτοῖς, αἵτε
ὑμένης τε τῆς χώρας ἐκχεασθῶμενης, ῥέουσι
μεγάλοι· τῷ δὲ θερῶς τῶν τε ὁμβρῶν ὀπληθύν-
των αὐτῆς, καὶ ὑπὸ τῆς ἡλίας ἐλκόμενοι, ἀσθενέες
εἰσὶ. ὁ δὲ Νεῖλος, ἐὼν ἀνομβρὸς, ἐλκόμενος δὲ
ὑπὸ τῆς ἡλίας, μέγας ποταμῶν τῶν τῆς γῆς οἰ-
κῶτας αὐτὸς ἐαυτῷ ῥέει πολλῶν ὑποδέεσθαι ἢ τῷ
θερῶς. τότε μὲν γὰρ μὲν πάντων τῶν ὑδάτων ἴσον
ἔλκει, τῷ δὲ χειμῶνα, μωῖος πείζει. οὕτω τῷ ἥ-
λιον νενόμικα τούτων αἶψον εἶναι. Αἶψος ὅτι αὐτὸς
οὕτως κατὰ γνώμην τὴν ἐμὴν, καὶ τῇ ἡμέρᾳ ξηρὸν τῇ
παύτῃ εἶναι, ἀφασκίων τὴν διεξοδὸν αὐτῷ. οὕτω
τῆς Λιβύης παρὰ ἄνω θέρος αἰεὶ κατέχει. εἰ δὲ ἡ σῶσις
ἡλλακτῶν ὥρεων, ἐξ οὐρανοῦ, τῇ μὲν νῦν ὁ βο-
ρέης τε ἐξ ὁ χειμῶν ἐστίν, παύτη μὲν τοῦ νότος ἰὺ ἡ
σῶσις, καὶ τῆς μεσημβρίας, τῇ δὲ ὁ νότος νῦν ἐσηκε,
παύτη δὲ ὁ βορέης· εἰ πάντα οὕτως εἶχε, ὁ ἥλιος ἀν-
ἀπελαυνόμενος ἐκ μέσης τοῦ οὐρανοῦ ὑπὸ τοῦ χει-
μῶνος ἐξ οὐρανοῦ, ἢ ἐκ τῶν ἄνω τῆς Εὐρώπης κα-
τὰ περὶ νῦν τῆς Λιβύης ἐρχεται. διεξιὼν δὲ ἄν-
μιν ἀπὸ πάσης Εὐρώπης, ἐλπομένη ποιεῖν ἂν τῇ
ἱστροντὰ περὶ νῦν ἐρράζει τῷ Νεῖλῳ. τῆς αὐρῆς δὲ
περὶ, ὅτι σὺν διππνέει, τὴν δὲ ἔχω γνώμην, αἵ
κάρτα διὰ θερμῶν χωρῶν, σὺν οἴκῳ ὅτι εἶναι
διππνέειν. αὐρὴ δὲ ἀπὸ ψυχρῶν πινὸς Φιλιππνέειν.

N

Ταῦ-

a πλεονεῖν. b Λιβύῃς ἐς τὰ. c ἀγχοπαίτω γὰρ χώρας. d αἰθέρου τε ἡμέρας. e ἀρκτικής. f οὐρανοῦ
τῶν ὑδάτων. g πολλῶν. h τῶν. i ξηρὴ παύτη. k αὐτῷ. l νῦν τῇ Λιβύῃ. m διεξιὼν δὲ διμῖ. n διππνέει δὲ
Νεῖλος, τὴν δὲ. o οἴκῳ.

ταῦτα μὲν νῦν ἔσω ὡς ἐστὶ τὸ ὡς δὲ χλὺ ἐγγύ-
 ρ. ἔδ' ἐ Νεῖλῳ τὰς πηγὰς ἔπει Αἰγυπτίων, ἐπὶ
 Λιεύων, ἔπει Ἐλλύων τ' ἐμοὶ ἀπικόμενων ἐς λό-
 γους, ἔδ' εἰς ὑπάρχοντα εἰδέναι, εἰ μὴ ἐν Αἰγύπτῳ
 ἐν Σαί πόλιν ὁ γραμματικὸς τ' ἱρῶν χρημάτων
 τ' Ἀθλουαίης. ἔπει δ' ἐμοίγε παύσαν· ἐδό-
 κει, φάμεν· εἰδέναι ἀτρεκέως. ἔλεγε δὲ ὧδε·
 εἶναι δύο ἕρεα ἐς ὃν τὰς κορυφὰς ἀπυρμένα,
 μεταξὺ Συλῆς τε πόλιν καίμενα τ' Θεβαί-
 δον, καὶ Ἐλεφαντίνης. ἐνόματα δὲ εἶναι τῶ-
 σι ἕρεσι, τῷ μὲν, Κροῦφι, τῷ δὲ, Μῶφι.
 τὰς ὧν δὴ πηγὰς ἔδ' Νεῖλῳ ἔσται ἀβύσσος, ἐκ
 ἔδ' μέγ' τῶν ἕρεων τετάρτων ῥεῖν. καὶ τὸ μὲν ἡ-
 μισὺ ἔδ' ὕδατος, ἐπ' Αἰγύπτῳ ῥεῖν, καὶ πρὸς
 βορέην ἀνεμὸν· τὸ δ' ἔπειρον ἡμισὺ, ἐπ' Αἰ-
 θιοπίας τε καὶ νότον. ὡς δὲ ἀβύσσοι εἰσὶ αἱ πη-
 γαί, ἐς Διόπραν ἔφη τέτταρα ψαμμήπιχον Αἰ-
 γύπτῳ βασιλεῖα ἀπικέσθαι. πολλῶν γὰρ αὐτὸν
 χιλιάδων ὀργυῶν παλεζάμενον κάλον, κατεῖ-
 ναι ταύτην, καὶ οὐκ ἐξικέσθαι ἐς βυσσόν. ἔγωγε
 μὲν δὴ ὁ γραμματικὸς εἰ ἄρα ταῦτα γινόμενα
 ἔλεγε, ἀπέφαινε· ὡς ἐμὲ καίανόειν δίνας τι-
 νὰς ταύτην ἔσται ἰσχυρὰς, καὶ παλιρροίην οἷα
 ἐμβαλόντων· τὰ ὕδατα ποῖσι ἕρεσι, μὴ
 διυῖσθαι κατεμένειν καταπρητηρέων ἐς βυσ-
 σὸν ἵεναι. Ἄλλῃ δὲ ἔδ' ἐνὸς ἔδ' ἐδωάμεν πυ-
 γνῶναι. ἀλλὰ ποσὸν δὲ μὲν ἄλλο ὅππ' μακρότατον
 ἐπυγνῶναι, μέχρι μὲν Ἐλεφαντίνης πόλιν αὐ-
 τήτης ἰλθῶν, τὸ δ' ὅσον τέτταρα, ἀκοῇ ἤδη
 ἰσχυρῶν. ἀπὸ Ἐλεφαντίνης πόλιν ἄνω ἰόντι,
 ἀναντίς ἐστι χωρίον· ταύτην ὧν δὴ τὸ πλεῖστον
 Διόπραν· ἀμφοτέρωθεν, κατὰ περὶ βοῶν,
 πορεύεται· τὴν δὲ Διοπράγην, τὸ πλεῖστον οἶχε-
 ται· φερόμενον ὑπὸ ἰσχύος τὰ ῥοα. τὸ δὲ χω-
 ρίον τετάρτον, ἐστὶ ὅππ' ἡμέρας πέντε πλοῖον
 σκολιὸς δὲ ταύτην, κατὰ περὶ ὁ Μαίανδρον, ἐστὶ
 ὁ Νεῖλος. χοῖνοι δὲ δυώδεκά εἰσι ἔπει, τὰς
 δεῖ τέττω τῷ τρέπω διεκπλῶσθαι. καὶ ἑπτὰ ἀ-
 πίζα· ἐς πεδῖον λείον, ἐν τῷ νήσον περὶ ῥεῖν
 ὁ Νεῖλος, Ταχομψῷ ὄνομα αὐτῇ ἐστὶ. οἰκίσται
 δὲ τὰ ἀπὸ Ἐλεφαντίνης ἄνω Αἰθιοπες ἦδη, καὶ
 τ' νήσον τὸ ἡμισὺ· τὸ ἡμισὺ, Αἰγύπτιοι. ἔχεται
 δὲ τ' νήσον λίμνη μερῶν, πλὴν πέρτεξ νομάδες
 Αἰθιοπες νέμονται. πλὴν διεκπλῶσας, ἐς τὴν
 Νεῖλῳ τὸ ῥέεθρον ἤξει, τὸ ἐς πλὴν λίμνην
 ταύτην ἐκδιδοί. καὶ ἑπτὰ Διοπρὰς, πρὸς τὴν
 ποταμὸν ὁδοιπορίην ποιῆσαι ἡμερῶν πέντε
 καὶ ἑξήκοντα. σκοπέλοι τε γὰρ ἐν τῷ Νεῖλῳ ὄξεις ἀνέ-
 χουσι, καὶ χοιράδες πολλαὶ εἰσι, δὲ ὧν οὐκ οἶα τὴν
 ἐστὶ

Verum hæc ita sint quemadmodum & sunt, & profus fuisse. Nili tamen fontes nemo neque Ægyptiorum, neque Afrorum, neque Græcorum, qui in colloquium mecum venerunt, se nosse professus est, præter scribam sacrarum Minervæ rerum in Ægypto, in urbe Sai: qui mihi joculari videbatur, affirmans se id procul dubio nosse. Sic autem dicebat, geminos esse montes, cacuminibus in acutum tendentibus, in medio Syenes urbis positos Thebaidis, & Elephantinæ: quorum uni nomen esset Crophi, alteri Mophi, & ex istorum montium medio Nili fontes abyssos, hoc est, sine fundo, fluere. cujus aquæ dimidium Ægyptum versus & ventum aquilonem flueret, reliquum dimidium Æthiopiam versus atque austrum. Quod autem abyssi forent fontes, agebat Psammetichum Ægypti regem periculum hujus rei fecisse: nam fune mensuræ, quæ quatuor cubitorum est, millenas plurimas continente nexo, ibi eum demisisse, tamen ad fundum non devenisse. Sic quidem scriba hic, si modo hæc ut gesta dicebat, affirmabat: ut ego opiner vortices quosdam illic esse validos, ac refluxum quippe aquæ insulantis montibus, unde nequeat funis ad explorandum demissus ire in fundum. Aliud ab ullo quoquam audire non potui. Sed tale quidem aliud ad longissimum indagavi usque ad Elephantinam urbem ipse ad inspiciendum profectus; quod inde ulterius est, audiendo jam inquirens. Ab urbe Elephantina ad superiora eunti est locus acclivis, ubi necesse sit, navigio utrinque alligato, tanquam bove, pergere: & si abruptatur, abire navigium, raptum fluxus impetu. Abest autem hic locus quatuor dierum navigatione: estque ibi Nilus tortuosus veluti Mæander, & sunt hi duodecim schœni quos hunc in modum enavigare oportet, & postea pervenire planum in campum, ubi sit insula Nilo circumflua, nomine Tachompso. Ab Elephantina vero superiora jam Æthiopes incolunt & dimidium insulæ: nam alterum dimidium Ægyptii. Insulæ contigua est ingens palus, accolentibus circum Æthiopibus pastoribus: quam navigando trajiciens venies in Nili alveum, qui in paludem istam effunditur. Deinde egressus, itinere pedestri quadraginta dierum perges propter flumen. nam in Nilo acuti scopuli surgunt & saxa frequentia, per

a δὲ μοι παύσαν. b οἷα τ' ἐμβαλόντων. c κατὰ περὶ βοῶν. d ἀπὸ τῆς πόλιν. e Διόπραν. f πλοῖον ἴκισται. g ἀπίζα.

quæ navigare non licet. Peragrato inquadraginta diebus eo loco, alterum rursus ingressus navigium, duodecim diebus subveheris, & postea venies in oppidum magnum nomine Meroen, quæ urbs fertur aliorum Æthiopum esse metropolis. Cujus incolæ solos deorum colunt Iovem & Liberum, eosque magnopere venerantur. Iovis etiam illis adest oraculum, cujus Dei responsis, posteaquam jubentur, & quocunque jubentur, eo sumunt expeditionem. Ab hac urbe, per alterum tantum temporis, quo ad ipsam Æthiopum metropolin ex Elephantina pervenisti, navigando pervenies ad Automolos, quibus Automolis nomen est Ascham: quod verbum Græca in lingua idem pollet quod ab sinistra manu regi assistentes. Isti quum essent Ægyptii bellatores, ducenta & quadraginta millia, ad hos Æthiopas transire hac de causa. Sub rege Psammeticho fuerant in præsidii collocati alii in urbe Elephantina adversus Æthiopas, & ad Daphnas Pelusias, alii adversus Arabes & Assyrios, alii in Marca adversus Africam. Mea adhuc ætate etiam per eadem loca Persarum præsidia locantur, quemadmodum sub rege Psammeticho erant; nam & apud Elephantinam & apud Daphnas Persæ excubias agunt. Quum igitur triennium in præsidio fuissent Ægyptii, neque vices eorum aliqui exciperent, communi usi consilio, à Psammeticho ad Æthiopiam sibi transeundum putaverunt. Quos, re audita, Psammetichus insequutus, ubi est assequutus, multis verbis obsecrabat, vetabatque patrios deos ac liberos uxoresque deserere. Ibi quidam illorum fertur ostenso veretro dixisse, ubicunque id esset, illic etiam sibi uxores & liberos fore. Hi posteaquam in Æthiopiam profecti sunt, sese Æthiopum regi tradiderunt: quos ille ita remuneratus est. Erant ei nonnulli Æthiopum dissidentes, quos quum sustulissent, terram illorum jussit istos incolere. Æthiopes, his colonis inter se collocatis, facti sunt mansuetiores, moribus Ægyptiacis imbuti.

31 Ad quatuor igitur mensium partim navigationem, partim iter, cognoscitur Nilus, præter id quo fluit per Ægyptum. Tot enim menses computanti reperiuntur impendi ab eo qui ex Elephantina ad hos Automolos pergat. Fluit autem ab

ἐστὶ πλέειν. διεξελθὼν δὲ ἐν τῇσι πλεοράχοντα^a ἡμέρησι τῶν τὸ χωρίον, αὐτὶς ἐς ἕτερον ποταμόν ἐμβὰς, δωδέκα ἡμέρας πλεύσεται· καὶ ἐπὶ αὐτῇ^b ἔστι πόλις μεγάλη, τῇ ὄνομα ἐστὶ Μερὴν. λέγεται δὲ αὕτη ἡ πόλις εἶναι μητρόπολις τῶν ἄλλων Αἰθιοπῶν. οἱ δὲ ἐν ταύτῃ, Δία θεῶν καὶ Διόνυσον μέγας σέβοντα, τέρας τε μεγάλως τιμῶσι· καὶ σφί μαντήιον Διὸς κατέσκηκε. στρατόντας δὲ ἐπεὶ σφέας ὁ θεὸς ἐπὶ κελῶν^c ἀφ' ἡρατισμάτων· καὶ τῇ αὖν κελῶν, ἐκέισε. Ἀπὸ δὲ ταύτης τῆ πόλεως πλέων ἐν ἰσῶ χρόνῳ ἄλλω, ἥ τις ἐς τὰς Αὐτομόλους, ἐν ὧσπερ ἐξ Ἐλεφαντίνης ἦλθες ἐς τὴν μητρόπολιν τὴν Αἰθιοπῶν^c. τοῖσι δὲ Αὐτομόλοις τέτοις ὄνομα ἐστὶ Ἀχάμ^d. διώπαται δὲ τῶν τὸ ἐπὶ, κατὰ τὴν Ἑλλήνων γλῶσσαν, οἱ ἐξ ἀριστερῆς χειρὸς περιεσπόμενοι βασιλεῖ. ἀπέστησαν δὲ αὐτῶν πλείους καὶ εἰσὶ μεγάρες Αἰγυπτίων τῶν μαχίμων ἐς τὰς Αἰθιοπίας τούτας, δι' αἰτίῳ τοιούτῳ. Ἐπὶ ψαμμητίχῃ βασιλεῶς φυλακὴ κατέστανεν ἐν τῇ Ἐλεφαντίνῃ πόλει πρὸς Αἰθιοπῶν, καὶ ἐν Δάφνησι τῇσι Πηλοσσίσι ἄλλη δὲ πρὸς Ἀραβίων καὶ Ἀσσυρίων, καὶ ἐν Μαρῇ πρὸς Λιβύης ἄλλη. ἐπὶ δὲ ἐπ' ἐμεῦ καὶ Περσῶν κατὰ ταυτὰ αἱ φυλακαὶ ἔχουσιν ὡς καὶ οἱ ψαμμητίχῃ ἦσαν. καὶ γὰρ ἐν Ἐλεφαντίνῃ Πέρσαι φερέουσιν, καὶ ἐν Δάφνησι. τοὺς ὧν δὴ Αἰγυπτίως τρία ἔπα φερέουσιν ἀπέλυε οὐδεὶς τῶν φερέων· οἱ δὲ, βαλόμενοι, καὶ κρινῶ λόγῳ χρησόμενοι, πάντες ἀπὸ τοῦ ψαμμητίχῃ δόσαντες, ἦσαν ἐς Αἰθιοπίαν. ψαμμητίχῃ δὲ πυθόμενῃ, ἐδίωκε. ὡς δὲ κατέλαβε, ἐδέειρε, πολλὰ λέγων, καὶ σφέας θεοὺς πατρῴους δολιπεῖν σὺν ἑα, καὶ τέκνα, καὶ γυναῖκας· τὸ δὲ πᾶν λέγεται δεῖξαντα τὸ αἰδοῖον εἰπεῖν, εἴθε ἂν τοῦτ' ἦ, ἔσεσθαι αὐτοῖσι ἐν ταῦτα καὶ τέκνα καὶ γυναῖκας. οὗτοι ἐπεὶ πρὸς Αἰθιοπίαν ἀπῆκοντο, δίδουσι σφέας ἐαυτοῦς τῷ Αἰθιοπῶν βασιλεῖ. ὁ δὲ σφέας τῶν ἀντιδωρέεται. ἦσαν οἱ ἀφ' ὧν πῖνες γερονότες τῶν Αἰθιοπῶν· τέρας ἐκέλευε ἐξελόντας, τὴν ἐκείνων γλῶσσαν οἰκέειν. τέτων ἣ ἐσπικιδέντων ἐς τὰς Αἰθιοπίας, ἡμερώτεροι γέγονασι Αἰθιοπες, ἦσαν μαχόντες Αἰγυπτία. Μέχρι μὲν νῦν πλεόντων μηνῶν πλοῦς ἔστι ὁδὸς, γινώσκει^e ὁ Νεῖλος, παρεστὶς ἐν Αἰγυπτίῳ ῥόμα^f. ἔστι γὰρ συμβαλλομένων μὴδες ὁρῶσιν ἀναισιμῶντες ἐξ Ἐλεφαντίνης πορρομένῳ ἐς τὰς Αὐτομόλους τέρας. ῥέει ἣ ἀπὸ

a δι' ἡμερῶν πλεοράχοντα. b ἔστι. c μητρόπολις τῶν Αἰθιοπῶν. d Ἀχάμ. e Ἀραβίων τε. f σφίς αὐτοῖς.

ἰσπερὴς τε ἑήλιος δυσμέων. τὸ δὲ ἴδιον τῶδε, ἔ-
 δεις ἔχει σαφέως φεράται. ἔρημος γὰρ ἐστὶ ἡ χώ-
 ρη αὕτη ὑπὸ καύματι. Ἀλλὰ τὰ μὲν ἡμεῖς
 ἀνδρῶν Κυρηναίων, Φαμένων ἐλθεῖν τε ὅτι τὸ
 Ἀμμωνίου χρηστήριον, καὶ ἀπικέσθαι ἐς λόγους πε-
 ρὶ τοῦ Νείλου ἑπάρχων τῶν Ἀμμωνίων βασιλεί-
 καὶ πως ἐκ λόγων ἄλλων ἀπικέσθαι ἐς λέξι-
 πον τοῦ Νείλου, ὡς ἔδεις αὐτὸ οἶδε πᾶς πηγάς· καὶ
 τὸ ἑπάρχον φάναι ἐλθεῖν καὶ παρ' αὐτὸν Νασα-
 μῶνας ἀνδρας. τὸ δὲ ἔθνος τῶν ἐστὶ μὲν Λιβυ-
 κῶν, νέμεσι δὲ πλὴν Σύρην τε ἑπὶ τῶν πρὸς ἡμῶν χώ-
 ρων τὴν Σύρην οὐκ ὅτι πολλόν. ἀπικόμενους δὲ
 τὰς Νασαμῶνας, καὶ εἰρωτωμένους εἰ περὶ ἔχουσι
 πλέον λίαν περὶ τὴν ἔρημον τὴν Λιβύης, φάναι
 ὅτι σφίσι γινώσκαι ἀνδρῶν δυναστῶν πᾶδας
 ὑβριστάς· τὰς ἄλλὰ τε μηχανᾶσθαι ἀνδρωθέντας
 πεισάσθαι, καὶ δὴ ἑδοκλήρωσαι πέντε ἐωυτῶν, ὁ-
 ψομένους τὰ ἔρημα τὴν Λιβύης, καὶ εἰ περὶ πλέον ἴδοι-
 εν τὰ μακρότατα ἰδομένων. τὸ γὰρ Λιβύης τὰ
 μὲν κατὰ πλὴν βορρῆν θάλασσαν, ἀπ' Αἰγυπτῆς
 δεξιόμενοι μέχρι Σολόεντος ἄκρης, ἡ τελευ-
 τὰ τὴν Λιβύης, περήκῃσι ὅτι πᾶσαν Λιβύης,
 καὶ Λιβύων ἔθνεα πολλὰ, πλὴν ὅσον Ἑλλήνες ἑ-
 φοίνικες ἔχουσι. τὰ δὲ ὑπὲρ θαλάσσης τε καὶ
 τὸ ὑπὲρ θαλάσσης κατηκόντων ἀνθρώπων, τὰ
 κατὰ περὶ τὴν θηλυδὴς ἐστὶ ἡ Λιβύη. τὰ δὲ κατὰ
 περὶ τὴν θηλυδὴς, ψάμμου τί ἐστι, καὶ
 ἀνδρῶν δεινῶς, καὶ ἔρημου πάντων. ἐπεὶ ὦν
 τὰς νεηνίας δοκοῦσι πομπήεντες ὑπὸ τῇ ἡλικίᾳ,
 ὕδασι τε καὶ σιτίοις εὖ ἐξηρησμένους, ἰέναι
 περὶ τὴν μὲν ἁλὶ τῆς οἰκομένης· ταύτῃ δὲ
 διεξελθόντας, ἐς τὴν θηλυδὴν ἀπικέσθαι· ἐκ
 δὲ ταύτης, τὴν ἔρημον διεξιέναι, τὴν ὁδὸν
 ποδόμενους πρὸς ζέφυρον ἄνεμον· διεξελθόν-
 τας δὲ χώρον πολλὸν ψαμμοῦ, καὶ ἐν πολ-
 λῇσι ἡμέρησι, ἰδεῖν δὴ κατὰ δένδρεα ἐν πεδίῳ
 πεφυκῆτα· καὶ σφίσι περὶ τὴν δένδρεων καρπῶν. ἀπιο-
 μένοισι δὲ σφίσι ἐπελθεῖν ἀνδρας μικρὰς, με-
 τρώων ἐλάσσονας ἀνδρῶν· λαβόντας δὲ ἄγαν
 σφίσι. φωνῆς δὲ ἔτι περὶ τὴν ἐκείνων τὰς Νασα-
 μῶνας γινώσκων, ἔτι τὰς ἄγοντας τὴν Νασαμῶ-
 νων. ἄγαν τε δὴ αὐτὰς δι' ἐλέων μεγάλων· καὶ
 διεξελθόντας ταῦτα, ἀπικέσθαι ἐς πλὴν, ἐν τῇ
 ἀπὸ τῆς εἶναι τοῖσι ἄγαν τὸ μέγεθος ἴσας,
 χρῶμα δὲ μέλανας. ὅτι δὲ πλὴν πρὸς
 πρὸς ἡλίον ἀνατέλλοντα· φαίνεσθαι δὲ ἐν αὐ-
 τῷ

Cyrenzorum sermo cum Etearcho Ammonio de interio-
 ribus Africæ. Nasamonum petulantium curiosa profectio.

ab vespera & solis occasu: ultra quid sit, nemo potest pro comperto narrare. est enim deserta præ fervore ea regio. Sed 32
 quæ accepi ex quibusdam Cyrenæis, qui se ad Ammonis oraculum isse commem-
 morabant, colloquutosque de Nilo cum Etearcho Ammoniorum rege, & ex aliis sermonibus devenisse in confabulationem de Nilo, tanquam nemo nosceret ejus fontes: Etearchumque narrasse, aliquando quosdam ad se venisse Nasamonas, quæ gens est Africana, Syrtim incolens, & oram Syrtis quæ vergit ad auroram, non multum. Eos, quum venissent, interrogaurenturque nunquid amplius haberent referre de Africæ desertis, retulisse, apud se fuisse quosdam virorum præpotentium filios petulantes: eos, quum in virilem ætatem adolevissent, cum alia supervacua fuisset machinatos, tum vero ex ipsis quinque sortito separavisse ad inspiciendas Africæ solitudines, & siquid amplius visuri essent quam ii qui longissima inspexissent. Oram enim Africæ mari septentrionali obversam Libyes & Libyum multæ gentes ab Ægypto incipientes omnem prætexunt usque ad promontorium Soloentem, quod Africæ extremum est, præter id quod aut Græci obtinent, aut Phœnices: at supra maritimam oram, & eos homines qui supra mare pertinent, ab feris ulterior Africa habetur: at ultra plagam à feris infestam, arena est, vehementerque arida, ac prorsus vasta. Igitur eos juvenes ab æqualibus dimissos, aquis atque cibariis probe instructos, primum per regionem ivisse habitatam; hanc permen-
 sos, in illam ferinam pervenisse; ex ea per solitudinem transivisse iter facientes ad ventum zephyrum; peragratoque multo spatio fabulosæ regionis & pluribus sane diebus, aspexisse demum arbores in planitie natas, & ipsos accessisse, ac fructum qui inerat decerpisse; eisque inter decerpendum supervenisse quosdam infra mediocrem virorum staturam pusillos, arreptosque duxisse illos; quorum linguam Nasamonæ non cognoscebant, ut nec Nasamonum illi qui ducebant: & ab his ductos fuisse per maximas paludes: atque illas transgressos pervenisse in urbem, in qua universi forent æquali statura illis qui duxissent, colore nigro: eam urbem præterlabi grande flumen, ab vespera ad orientem solem fluens, in quo conspicerentur

a ταῖς μὲν. b λόγους ἑπάρχων. c τὴν μακρότατα. d τὴν ἐπὶ θάλασσαν. e ὕδασι τε. f ἄγαν τε αὐτὰς. g πᾶσι.

33 rentur crocodili. Hactenus à me sermo Ammonii Etearchi commemoratus sit: nisi quod is aiebat Nasamonas (ut Cyrenai referebant) revertisse, & eos homines ad quos illi pervenissent, omnes esse præstigiatores. Flumen autem quod præterfluebat, & Etearchus conjectabat Nilum esse, & ratio sic dictat. Ex Africa enim Nilus fluit, eamque mediam secat, & (ut ego conjecto ex apertis ignota arguens) pari tractu atque Ister meat. Ister namque fluvius incipiens à Celtis atque urbe Pyrrhene mediam Europam scindit: Celtæ autem sunt extra columnas Herculis, Cynesis finitimi, omnium in Europa ad occasum habitantium ultimi: totamque Europam permensus qua Istriani Milesiorum coloni incolunt, in mare 34 Euxini ponti influens finitur. Et Ister (fluit enim per terram habitatam) a multis cognoscitur: de Nili vero fontibus nemo habet quod referat, utpote Africa per quam fluit, inhabitata ac deserta. De ejus fluxu, quam potuit longissime inquirendo perveniri, dictum est. exit autem in Ægyptum. Porro Ægyptus montanæ Ciliciæ fere opposita jacet. Hinc ad Sinopen in ponto Euxino sitam, quinque dierum est rectum iter viro expedito. Sinope autem Istro mare irrumpenti ex adverso est sita. Ita Nilus totam permeans Africam, videtur mihi æquiparandus 35 Istro. Hactenus de Nilo dictum sit. VENIO ad plura de Ægypto referenda; quoniam plurima mirabilia habet quam alia omnis regio, & supra omnem regionem exhibet opera relatu majora. Horum gratia plura de ea memorabuntur. Ægyptii, pro coelo, quod apud eos est alterius modi, & flumine diversam ab aliis fluminibus naturam ostendente, ita ipsi pleraque omnia à ceteris hominibus diversa constituerunt, seu mores seu jura respicias. Apud hos feminæ quidem negociantur cauponanturque, & institoriis operis vacant; viri autem intra domos texunt. Alii vero texentes villum subtegminis desuper tramant, Ægyptii subter. Onera viri capitibus, feminæ humeris bajulant. Feminæ erectæ mingunt; viri sedentes. Domi ventrem exonerant, foris in viis comedunt: reddentes rationem, quæ sunt turpia, sed necessaria, ea in occulto fieri debere; palam vero, quæ non sunt turpia. Mulier neque dei neque deæ ulla sacerdos est, sed viri deorum

τῶ κροκοδείλου. Ὁ μὲν δὴ τῷ Ἀμμωνίῳ Ἐτεάρχῃ λόγῳ ἐς τὸ μοι δεδηλώσω· πλεον ὅτι δαπανοῦσά τε ἔφασκε τὰς Νασαμῶνας, ὡς οἱ Κυρηνάιοι ἔλεγον· καὶ ἐς τὰς ἑταίρας ἀπίκοντο ἀνθρώπων, γήρας εἶναι παλαιάς. τὸν δὲ δὴ ποταμὸν τῆτον τὸν Ἐτεάρχῳ ἐπεὶ ἔπαρχον συνεβόαλλον εἶναι τὸ Νεῖλον· καὶ δὴ ἐὼς ὁ λόγος ἔτῳς αἰρεῖται. ῥέει γὰρ ἐκ Λιβύης ὁ Νεῖλος, καὶ μέσσω τὰ μὲν Λιβύην· καὶ (ὡς ἐγὼ συμβάλλομαι, ποῖσι ἐμφανέσι τὰ μὴ γινωσκόμενα τεκμαιρόμενος) τῷ Ἰστρο ἐκ τῶ Ἰσθμοῦ μέσσω ὁρμαῖ. Ἰστρον περὶ ποταμὸς διέρχεται ἐκ Κελτῶν ἐς Πυρρηνῆς πόλιν, ῥέει μέσσω χερσὶν τῶν Εὐρώπῳ. οἱ δὲ Κελτοὶ εἰσι ἐξ Ἑσπερίων ἡμετέρων· ὁμοῦ δὲ καὶ Κιλικίῳ, οἱ ἔχουσι πρὸς δυσμῶν οἰκίαν τὴν ἐν τῇ Εὐρώπῃ κατοικημένων. πελάγῳ δὲ ὁ Ἰστρος ἐς θάλασσαν ῥέων τῷ τῷ Εὐξείνῳ, πόντῳ δὲ πάσης Εὐρώπης, τῇ Ἰσθμῷ Μιλησίων οἰκίαν ἀποικίαν. Ὁ μὲν δὴ Ἰστρος (ῥέει γὰρ δι' οἰκομένης) πρὸς πολλῶν γινώσκει. ὡς δὲ τὸ τῷ Νεῖλῳ πηγῶν ὑδεῖς ἐχρὶ λέγαν. αἰοικητὴς περὶ γὰρ ἐστὶ ἐν τῇ Λιβύῃ, δι' ἧς ῥέει. ὡς δὲ τῷ ῥέει μάλιστ' αὐτῷ, ἐπ' ὅσον μακρότατον ἰσχυρῶτα ἰσχυρῶτα ἐξικέσθαι, εἶρη. ἐκδοδοὶ δὲ ἐς Αἴγυπτον. ἡ δὲ Αἴγυπτος τὸ ὄρεον Κιλικίης μάλιστ' ἐκ ἀντή κέει. ἐνθεῶν δὲ, ἐς Σινώπην τὴν ἐν τῷ Εὐξείνῳ πόντῳ πέντε ἡμερῶν ἡμέρας ὁδὸς διζώνῳ ἀνδρὶ. ἡ δὲ Σινώπη τῷ Ἰστρο ἐκδοδὸς ἐς θάλασσαν ἀντίον κέειται. ἔτῳ τὸ Νεῖλον δοκέει διὰ πάσης τῆς Λιβύης διεξιόντα ἐξισοδῶ τῷ Ἰστρο. Νεῖλος μὲν γὰρ πρὸς τοσούτῳ εἰρήσῳ. ἔρχουσι δὲ ὡς Αἰγύπτου μηχανῶν τὸ λόγον, ὅτι πλεῖστα θωμάσια ἔχει ἢ ἄλλη πᾶσα χώρα, καὶ ἔργα λόγου μέζον παρέχει πρὸς πᾶσαν χώραν· τούτων εἰνεκα πλεον ὡς αὐτῇ εἰρήσῳ. Αἰγύπτιοι ἅμα τῷ οὐρανῷ τῷ κατὰ σφῆας ἐόντι ἐπεροῖω, καὶ τῷ ποταμῷ φύσιν ἀλλοίῳ παρεχομένῳ ἢ οἱ ἄλλοι ποταμοί, τὰ πολλὰ πάντα ἐμπαιλιν τοῖσι ἄλλοις ἀνθρώποις ἐξήσαντο ἢ ἡμεῖς ἐν νόμῳ. ἐν ποσὶ, αἱ μὲν γυναῖκες ἀγοράζουσι καὶ καπηλεύουσι· οἱ δὲ ἄνδρες, κατ' οἴκους ἐόντες, ὑφαίνουσι. ὑφαίνουσι δὲ οἱ μὲν ἄλλοι, ἄνω τῶν κρόκων ὡθέντες, Αἰγύπτιοι δὲ, κατὰ. τὰ ἄχρεα οἱ μὲν ἄνδρες ὅτι τὸ κεφαλῶν φορέουσι· αἱ δὲ γυναῖκες, ὅτι τὸ ὤμων. ἔρεσι, αἱ μὲν γυναῖκες, ὅρται· οἱ δὲ ἄνδρες, κατήμενοι. διμαρῇ χερσὶν ἐν ποσὶ οἰκοῖσι, ἐδίδουσι δὲ ἐξω ἐν τῇ ὁδοῖσι. ὅτι πλεον ὡς τὰ μὲν ἀχρεῖα, ἀναγκαῖα δὲ, ἐν δόκῳ ἐστὶ ποιεῖν χερσὶν· τὰ δὲ μὴ ἀχρεῖα, ἀναφανδόν. ἰσχυρῶτα γὰρ μὲν ὑδεμὴν ἔπει ἐρεσεν θεῶν, ἔπει θελήεις· ἄνδρες δὲ, πάντων

a ἀντή. b πλεον θωμάσια. c ὑφαίνουσι.

των τε ἐ πασιέν. τρέφειν τὰς παύας τοῖσι μὲν
 πασι ἔδεμιν ἀνάγκη, μὴ βυλομένοισι· τῇσι ὅθι
 γατρὰς πᾶσι ἀνάγκη, καὶ μὴ βυλομένησι. Οἱ ἱερεῖς
 τῶν θεῶν, τῇ μὲν ἄλλῃ κομέεσσι, ἐν Αἰγύπτῳ ὅθι
 ἔσονται^α. τοῖσι ἄλλοις ἀνθρώποις νόμος ἄμα κηδεῖ
 κεκάρθαι τὰς κεφαλὰς, τὰς μάλιστα ἰκνέει^β. Αἰ-
 γύπτιοι ὅθι τὰς θανάτους ἀνιῖσι τὰς τρίχας αὐ-
 ξοῦσι, τὰς περὶ τῇ κεφαλῇ ἐ τῷ γυμνασίου, πῶς ἐξυ-
 ρημένοι. τοῖσι μὲν ἄλλοις ἀνθρώποις χωρὶς θη-
 ρων δίατα δοκέει, Αἰγύπτιοις ὅθι θηρίοι-
 σι ἡ δίατα πέσι. ἀπὸ πυρῶν ἐ κελύων ἄλλοι^γ ζώ-
 ονται. Αἰγύπτιον δὲ τῷ ποιούμενῳ ἀπὸ τέτων τὴν
 ζώον ἐνδὸς μέγιστον ἐστὶ· ἀλλὰ ἀπὸ ὀλυρέων ποι-
 οῦσι σιτία, τὰς ζεᾶς μετεξέτεροι καλέεσσι. Φυ-
 ρῶσι τὸ μὲν σῆς τοῖσι ποσὶ, τὸ δὲ πηλὸν τῇσι χερσὶ,
 καὶ τὴν κόπρον ἀναίρεον^δ. τὰ αἰδοῖα ἄλλοι^δ μὲν εἰς
 ὡς ἐγόνον, πολλοὶ ὅθι ἀπὸ τέτων ἔμαθον. Αἰγύ-
 πτιοι δὲ περὶ ἄμνον^ε. εἰμάς, τὴν μὲν ἀνδρῶν ἑκα-
 τὸν ἔχει δύο· τὴν δὲ γυναικῶν ἐν ἑκάστῃ. τῶν τὰς
 κρέκας ἐ τὰς κάλας οἱ μὲν ἄλλοι ἐξωθεν προσδέ-
 σσι, Αἰγύπτιοι δὲ ἐσωθεν. γράμματά γε ἀφ᾽ ἑσῆς, καὶ
 λογιζόν^ς ψήφοις, ἑλλείες μὲν, ἀπὸ τῶν ἀριστε-
 ρῶν ὅθι τὰ δεξιὰ φέροντες τὴν χεῖρα, Αἰγύπτιοι
 δὲ, ἀπὸ τῶν δεξιῶν ὅθι τὰ ἀριστερά. καὶ ποιούμετες
 πᾶσι, αὐτοὶ μὲν φασὶ ὅθι τὰ δεξιὰ ποιεῖν, ἑλ-
 λείας δὲ ἐπὶ ἀριστερά. διφασίσι δὲ γράμματά
 χεῖρων^ς. καὶ τὰ μὲν αὐτῶν, ἱερά, τὰ δὲ, δημοτικὰ
 καλέει. Θεοσεβέες δὲ θεοσιὼς ἐόντες μάλιστα πάν-
 των ἀνθρώπων, νόμοις τοιοῖσι δὲ^ς χεῖρων^ς. ἐκ
 χαλκίων ποτηρῶν πίνεσσι, χρυσίων^ς ἀνὰ πᾶ-
 σαν ἡμέραν. ἔχοντες μὲν, ὅθι^ς ἐ, ἀλλὰ πάντες. εἰμα-
 τα δὲ λίνεα φορέουσι αἰεὶ νεόπλυτα, ὅθι τὸ δούνη
 τῶν μάλιστα. τὰ τε αἰδοῖα περὶ ἄμνον^ς καὶ
 ἐλότη^ς εἰνεκεν· ποτηρῶν^ς καθαροὶ εἶναι ἢ
 ἀπεπέτεροι. οἱ δὲ ἱερεῖς ξυρεῦνται πᾶν τὸ σῶμα
 χρυσίου^ς ἡμέρας, ἵνα μήτε φθίρ, μήτε ἄλλο
 μυστὸν μηδὲν ἐξήνηται σφί. θεράπευσι τὰς θεάς.
 ἐδῆται ὅθι φορέουσι οἱ ἱερεῖς λινέων μοιῶν, καὶ ὑπο-
 δῆματά βύβλινα. ἀλλὰ δὲ σφίσι ἐδῆται^ς ὅθι ἐξ-
 εστι λαβεῖν, ὅθι ὑποδῆματά ἄλλα. λουῦνται ὅθι
 ἡμέρας ἑκάστης ψυχρῶν, καὶ δὲ ἑκάστης νυκτός. ἄλλας
 περὶ θεοσεβείας μυθίας ὅθι πελέουσι, ὡς εἰπεῖν λόγῳ.
 πάσασι ὅθι ἀραγεὶ ὅθι ὀλίγα. καὶ τὴν γὰρ τῶν οἰκῶν
 τρεῖς σιτία, ἐπὶ δαπανέωνται, ἀλλὰ ἐ σιτία σφίσι
 ἱερά προσόμενα. καὶ χυλίων ἐ βοείων κρέων πλεόν-
 τι ἑκάστω γένει πολλὸν ἑκάστης ἡμέρας. διδοται δὲ
 σφίσι ἐ οἶνον ἀμπέλινον^ς. ἰχθύων ὅθι σφίσι ἔχει
 πάσας. κυάμους ὅθι ἐπὶ μάλα ἀπείρουσι Αἰγύ-
 πτιοι ἐν τῇ χώρῃ, τὰς περὶ γινόμενας ἔτε τρώγας,
 ἔτε

rum omnium & dearum. Alendi paren-
 tes filiis nulla, nolentibus; filiabus, et-
 iam si nolint, summa necessitas est. Deo-
 rum sacerdotes alibi comati sunt, in Æ-
 gypto rasi. Apud alios ritus est, statim
 in funere capita tonsa geri ab illis, quos
 maxime tangit; Ægyptii sub mortes si-
 nunt capitis crines immitti, tum in capi-
 te, tum in mento antea rasi. Apud cete-
 ros mortales victus à ferarum secretus
 est consortio; Ægyptii cum feris vivunt.
 Alii frumento atque hordeo victitant:
 Ægyptio qui ex iis vitam sectatur, ma-
 ximo probro est; sed cibos è farre confi-
 ciunt, quos quidam siliginem appellant.
 Farinam aqua madefactam pedibus, lu-
 tum manibus subigunt & sterces tollunt.
 Virilia, alii talia relinquunt prout nata
 erant, præter eos qui ab istis didicerunt;
 Ægyptii circumcidunt. Viri binas ve-
 stes habent, feminae singulas. Alii velo-
 rum ansulas & funes extrinsecus assuunt,
 Ægyptii intrinsecus. Græci literas scri-
 bunt & calculis computant, à sinistro in
 dextrum manum ferentes, Ægyptii à
 dextro in sinistrum; & hoc facientes a-
 jungunt se in dextrum, Græcos facere in si-
 nistrum. Literis duplicibus utuntur,
 quarum unas sacras vocant, populares al-
 teras. In deos affatim supra omnes ho-
 mines religiosi sunt, talibus moribus u-
 tentes: Aheneis in poculis potant, sin-
 gulis ea diebus extergentes, non hic qui-
 dem, ille autem non; sed universi. Li-
 nea ferunt vestimenta semper recens lo-
 ta, hanc rem præcipue curantes. Virilia
 circumcidunt munditiæ gratia, pluris
 facientes se mundos esse quam decoros.
 Sacerdotes tertio quoque die totum cor-
 pus radunt, nequis pediculus deos colen-
 tibus aut aliud quid sordidum omnino ad-
 sit. Iidem vestem tantummodo lineam,
 calceos byblinos gestant: nec aliam ve-
 stem aut alios calceos sumere eis fas est.
 Lavantur quotidie bis frigida, item noctu
 bis. Alias præterea ceremonias propedi-
 xerim infinitas exercent. Qui etiam non
 paucis afficiuntur commodis. nam neque
 è re domestica aliquid conerunt, neque
 impendunt, sed ipsis cibi sacri cocti præ-
 sto sunt, & carnis anserinæ & bubulæ co-
 pia quædam ingens quotidie unicuique
 adest. Vinum quoque ex vite pressum
 illis datur. De piscibus gustare nefas est
 illis. Fabas Ægyptii in sua terra nec ad-
 modum ferunt, nec eas quæ provenerint,
 aut

^α ἐκρεῖν. ^β πυρεῖν. ^γ ἄλλοι. ^δ ἄλλοι. ^ε τοιοῖσι δὲ.
 ἡ ἑκάστης ὕδατος ψυχρῆς.

^ς χρυσίων. ^ς καὶ τὴν γὰρ. ^ς δὲ σφίσι ἐδῆται.

Propria sacerdotum, victimæ vel in explorando vel in immolando, imprecatio in caput. Capita detestabilia.

EUTERPE, LIBER II.

103

aut crudas aut in aqua coctas, edunt. Sacerdotes vero ne aspicere quidem eas sustinent, arbitantes haud mundum illud legumen esse. Sacerdos fit non unus cuiusque deorum, sed multi, quorum unus est maximus, ubi quis defunctus est, si-
38 lius ejus subrogatur. Boves mares, Epaphi esse statuunt; eaque de re hunc in modum eos explorant. Si pilum nigrum adesse vel unum viderit, nequaquam mundum esse censet. Explorat autem hæc sacerdotum aliquis ad id constitutus, pecude cum stante erecta, tum etiam resupinata: lingua etiam exerta, an pura sit ab iis signis quæ proposita sunt, & ego alio referam in libro. Inspicit & caudæ pilos, nunquid eos habeat secundum naturam procreatos. Eum, si fuerit his omnibus mundus, norat circumvolvens cornibus byblum; deinde adfingens terram sigillarem, anulum imprimit, & sic abducunt. Nam immolanti eo sigillo non notatam, poena mors sancita est. Et hunc quidem in modum pecus exploratur.
39 Sacrificandi autem is eis est ritus. Pecude quæ signata est, ad aram ubi immolant adducta, pyram incendunt: deinde supra aram circa hostiam libato vino, ac deo invocato, mactant: mactatæ caput amputant, & reliquum corpus exco-
40 riant. Capiti autem illi multa imprecati, asportant illi, quibus jus est forum celebrare, & eis Græci negotiatores adfuerint; illi igitur ferentes in forum vendunt: quibus si non adfuerint Græci, in flumen abiiciunt. Execrantur autem capita in hæc verba, ut siquid mali aut ipsi immolantibus aut universæ Ægypto futurum sit, id in caput hoc vertatur. Eosdem porro hos ritus circa capita pecudum immolatarum, & vini libationem omnes pariter Ægyptii ad omnia sacra observant. Atque ex hoc ritu fit, ut nemo Ægyptiorum de capite ullius alterius animantis degustet. At tamen sacerdotum exemptio & crematio alia circa aliud sacrum ab eis instituta. Quam igitur deam maximam esse censent, & cui maximum festum celebrant, jam nunc dicam. Posteaquam corio bovem exuerunt habitis precibus, alvum illam totam extrahunt, viscera autem ejus in corpore adipemque relinquunt, crura amputant, & extremum lumbum armo-
41 sque, ac cervicem. His actis, reliquum bovis corpus stipant panibus puris, &

ἔτε εἰσόντες πατόνται^a. οἱ δὲ ἱερεῖς, ἔδῃ ὀρέοντες ἀνέχονται, νομίζοντες ὅτι καθαρὸν μὴ εἶναι ὅσπερ ἄνθρωπον. ἰσχύεται δὲ ὅτι εἰς ἐκάστην τῶν θεῶν, ἀλλὰ πολλοὶ, τῷ εἰς ἐστὶ δαχρύειος^b. ἐπεὶ δὲ τις ἀποθάνῃ, τότε ὁ παῖς ἀντικαθίσταται. τὰς δὲ βῆς τὰς ἐρεσνας, ἔπειτα φασ εἶναι νομίζουσι, καὶ τότε εἵνεκα δοκιμάζουσι αὐτὰς ὧδε· τρεῖς αὖ ἐκ μίλλῃ ἰσχύεται ὀππότεν μέλαιναν, ὅτι καθαρὸν εἶναι νομίζει. διζέται δὲ πάντα ὀππότεν τεταγμένον^c τῶν τις ἱερέων, καὶ ὁρθὸν ἐσέωτ^d ἔκ τε κτήν^e καὶ ἐκ πτερίων, καὶ τὴν γλώσσαν ἐχειρύσας, εἰ καθαρὴ τῶν προσκείμενων σημήτων, πᾶν γὰρ ἐν ἁλλῶ λόγῳ ἐρέω. καπορὰ δὲ ἐκ τῶν τρεῖς αὐτῶν, εἰ κατὰ φύσιν ἔχῃ πεφυκίας. αὖ δὲ ταπείων πάντων ἢ καθαρὸς, σημεῖον αἰ βύβλῳ πᾶσι πᾶν κέρει ἐκείνων^f. καὶ ἐπὶ γλῶττι σημαντέον ἐπιπλάσας, ὀππότεν δὲ δακτύλιον· καὶ οὕτως ἀπαγγέλλουσι. ἀσημαῖον δὲ θύουσι θάνατον^g ἢ ζημίην ὀππότεν αἰ. δοκιμάζειται μὲν νῦν τὸ κτήν^h ὀππότεν ποῖωδε. θυσιῇ δὲ σφί ἡδὲ κατέστηκε. ἀναγόντες τὸ σεσημασμένον κτήνⁱ πρὸς τὸ βωμὸν ὅπως ἀνθύουσι^j, πυρὶ καίεται. ἐπὶ δὲ ἐπ' αὐτῷ οἶνον κατὰ τοῦ ἱερέως ὀππότεν αἰσχύεται ὀππότεν αἰσχύεται τῶν, σφάζουσι. σφάζουσι δὲ, ἀποτρίβουσι τὴν κεφαλὴν. σῶμα μὲν τοῦ κτήν^k δείρουσι· κεφαλὴν δὲ κείνη πολλὰ κατηρασμένοι, φέρουσι τοῖσι μὲν ἂν ἢ ἀγορῇ, καὶ ἔλλωες σφίσι ἔωσι ὀππότεν εἰς ἐμποροῖ, οἷδε φέροντες ἐς τὴν ἀγορὴν, ἀπ' ὧν ἔδου^l. τοῖσι δὲ ἂν μὴ παρέωσι ἔλλωες, οἷδε ἐκβάλλουσι ἐς τὸ ποταμόν. καταρέοντα δὲ, τότε λέγοντες τῇσι κεφαλῇσι, εἰ τι μέλλοι ἢ σφίσι τοῖσι θύουσι, ἢ Αἰγύπτῳ τῇ συναπάσῃ κακὸν γινέσθαι, ἐς κεφαλὴν πάντων τραπέδου. κατὰ μὲν νῦν τὰς κεφαλὰς τῶν θυομένων κτηνέων, καὶ τὴν ὀππότεν τοῦ οἶνου, πάντες Αἰγύπτιοι νόμοι^m τοῖσι αὐτοῖσι χρεῖσθαι ὁμοίως ἐς πάντα τὰ ἱερά. καὶ ἀπὸ τότε νόμος, οὐδὲ ἄλλου οὐδενὸς ἐμφύχου κεφαλῇς γένεσθαι Αἰγυπτίων οὐδεὶς. ἡ δὲ δὴ ἐξαίρεσις τῶν ἱερῶν, καὶ ἡ καὶ σφίσι, ἄλλη πᾶσι ἄλλο ἱερὸν σφίσι κατέστηκε. τὴν δὲ ὧν μεγάλῳ τε δαίμονα ἡγλῶται εἶναι, καὶ μεγάλῳ οἱ ὀρθῶς ἀνάζουσι, πάντων ἐρχομένη ἐρέων. ἐπεὶ δὲ ἀποδείρουσι τὸ βουὶν κατὰ δέξασθαι, κοιλίῳ μὲν ἐκείνῳ πᾶσι ἐξ ὧν εἶλονⁿ, σπλάγχνα δὲ αὐτῶν λείπασθαι ἐν τῷ σώματι καὶ τῷ πτερίῳ. σκέλεα δὲ ἀποτρίβουσι, καὶ τῷ ὀφθαλμῷ ἄκρῳ, καὶ τὰς ὠμους τε καὶ τὰς πλάγας. πάντα δὲ ποιήσαντες, τὸ ἄλλο σῶμα ἔξ βουὸς πηλωσὶ ἄρτων καθαρῶν, καὶ

a δαίμονα. b ἀρχιερεῖς. c ἐκείνων. d θύουσι. e σῶμα μὲν δὲ ἔστι. f κεφαλὴ δὲ ἐκείνη. g ἔλλωες σφίσι ἔωσι ἐπίσημοι. h ἐρέων· ἐπὶ τῷ πτερίῳ ὀφθαλμῷ καὶ ἐπὶ τῷ κεφαλῇ θύουσι τὴν βῆν. i ἀποδείρουσι, κοιλίῳ μὲν ἐκείνῳ πᾶσι ἐξ ὧν εἶλον.

Jejunium ante sacrificium, in hoc verberatio. Boves feminæ Ifidi sacre, masculi ad sacrificia; unde avertatio Græcorum. Sepultura pecudum memorabilis. Isis & Osiris communia Ægypti numina.

καὶ μέλιτ', καὶ ἀσπερίδ', καὶ σύκων, καὶ λι-
βαινώϊς, καὶ σμύρνης, καὶ τῶν ἄλλων θυωμάτων.
πλήρεις δὲ τῶν, καταγίγασσι, ἔλαιον ἀ-
φθονον καταχέοντες. περὶ τῶν θυσι-
καυμένων δὲ τῶν ἱρῶν, τύπονται πάντες. ἐπεὶ
δὲ λωπύωνται, δαίτω περὶθενται, πρὶν ἐλπίοντο
τῶν ἱρῶν. Τὰς μὲν νυν καθαρὰς βῆς τὰς ἑρσενας
εἰ τὰς μόσχους οἱ πάντες Αἰγύπτιοι θυσι-
αῖς θηλείας ἢ σφί ἐξέει θύειν, ἀλλὰ ἱερεῖς εἰσι
τῶν ἱσίων. τὸ γὰρ τῶν ἱσίων ἀγαλμα εἶναι γυναικίον,
βέλτερόν ἐστι, κατὰ περ Ἑλλήνων τὴν Ἰουὺν θε-
φει. καὶ τὰς βῆς τὰς θηλείας Αἰγύπτιοι πάν-
τες ὁμοίως σέβονται περὶ τῶν παντῶν μάλιστα
μακρῶν. τῶν εἵνεκα ἔτι ἀνὴρ Αἰγύπτιος, ἔπε γυνή
ἀνδρα Ἑλλῶνα φιλήσας ἀντὶ τοῦ σώματος, ἔδε μα-
χαίρην ἀνδρὸς Ἑλλῶνος χρησέσθαι, ἔδ' ὀβελοῖσι,
ἔδε λείπει, ἔδε κρέας καθαροῦ βοῦς ἀφαιρέ-
μενα Ἑλλῶνικῇ μαχαίρῃ γούσσει. θάπτεσσι δὲ
τὰς λωπύωντας βῆς, τρόπον τόνδε^b. τὰς μὲν
θηλείας ἐς τὸ ποταμὸν ἀπᾶσι. τὰς δὲ ἑρσενας κα-
ταρύσσας ἕκαστοι ἐν τοῖσι περὶ τῶν πόλεων, τὸ κέρα
τὸ ἕτερον ἢ εἰς ἀμφοτέρωτα ὑπερέχοντα, σημήν
νεκεν^c. ἐπεὶ δὲ σπῆ, καὶ περὶ τὸ τεταγμένον
χρόνον, ἀπικνέεται ἐς ἐκάστην πόλιν βάρις ἐκ
τῆς Προσωπίτιδος καλεσμένης^d νήσου. ἡ δὲ ἐστὶ
μὲν ἐν τῷ Δέλτῳ, περὶ τῆς δὲ αὐτῆς εἰσι
χοῖνοι ἐνεία. ἐν ταύτῃ ὧν^e τῇ Προσωπίτιδι νή-
σω ἐνεία μὲν καὶ ἄλλαι πόλεις συχναί. ἐκ τῆς δὲ
αὐτῆς βάρις περὶ τῶν πόλεων ἀναμνησόμεναί τε ὅσα τῶν
βοῶν. οὐνομα τῇ πόλει Ἀτάρβηχης. ἐν δὲ αὐτῇ
Ἀφροδίτης ἱερὸν ἄγιον ἱδρυταί. ἐκ ταύτης τῆς πό-
λεως πλανέονται πολλοὶ ἄλλοι ἐς ἄλλας πόλεις.
ἀνορύτταται δὲ τὰ ὅσα ἀπᾶσι, καὶ θάπτεται ἐς
ἕνα χώρον πάντες. κατὰ ταῦτα δὲ τοῖσι βῆσι
εἰς τὰ ἄλλα κτήνη θάπτεται^f λωπύωντας. καὶ γὰρ
περὶ ταῦτα ἔτω σφί νενομισμένη. κλείνεται γὰρ
δὴ ὅτι ταῦτα. ὅσοι μὲν δὲ Διὸς Θεβαίης^g ἱδρυ-
ται ἱερὸν, ἢ νομῶς^h Θεβαίης εἰσι, ἔπει μὲν νυν
πάντεςⁱ οἷων ἀπεχόμενοι, αἰγας θυσι-
αῖς. θύει δὲ τὰς αὐτὰς ἅπαντες ὁμοίως Αἰγύπτιοι σέβον-
ται, πλὴν ἱσίων πε, καὶ Ὀσίριδος^k. τὸ δὲ Διόνυ-
σον εἶναι λέγουσι. τῶν δὲ ὁμοίως ἅπαντες σέβον-
ται. ὅσοι δὲ^l τῷ Μενδησίῳ ἐκτίθεται ἱερὸν, ἢ νομῶς^m
τῷ Μενδησίῳ εἰσι, ἔπει δὲ αἰγῶν ἀπεχόμενοι, οἷς
θυσι-
αῖς. Θεβαῖοι μὲν νυν, καὶ ὅσοι ἀφ' ἑτέρας οἷων
ἀπεχόμενοι, ἀφ' ἑτέρας λέγουσι τὸ νόμον τόνδε σφί
τεθῆναι. Ἡρακλέα θελήσας πάντως ἰδεῖναι τὴν
Δία, καὶ τὴν σὺν ἐφέλῃν ὀφθῆναι ὑπὸ αὐτῷ. πεί-
λεται δὲ, ἐπεὶ τεⁿ λιπαρέειν τὴν Ἡρακλέα, τὴν
Δία

& melle, & uva passa, & ficis, & thure, &
myrrha, atque aliis odoribus. Ubi hæc in-
farferunt, adolent, multum olei adfunden-
tes: jejunio tamen ante servato sacrificant.
Dum sacrificium ardet, omnes verberant.
Posteaquam satis verberaverunt, dapem
ex sacrificii reliquiis proponunt. Mun-
dos quidem igitur mares boves, ac vitu-
los universi Ægyptii immolant: at fe-
minas eis immolare non licet, utpote Ifi-
di consecratas. Nam Ifidis simulacrum
muliebri bubulis præditum est cornibus,
quemadmodum Io Græci pingunt; bo-
vesque feminas similiter Ægyptii omnes
venerantur ex omnibus pecudibus longe
plurimum: ideoque nemo vir Ægypti-
us Ægyptiæ mulier Græcum virum
aut ore luavietur, aut cultro, vel veru-
bus, vel olla illius utetur, aut puri bovis
carnem Græco cultro dissecti gustabit.
Boves qui demortui sunt hunc in modum
sepeliunt: Feminas quidem in flumen
demittunt, masculos autem in suburba-
nis singuli defodiunt, uno cornu aut u-
troque extante, signi gratia. Ubi com-
putruit, & statum tempus advenit, præ-
sto est ad singulas urbes navis ex insula
nominata Profopitide, quæ est in Delta,
habetque novem schœnorum ambitum.
In hac igitur Profopitide insula cum al-
iæ sunt frequentes urbes, tum ea unde
profiscuntur naves ad ossa boum tollen-
da, nomine Atarbechis, ubi templum
Veneris sanctum extructum est. ex qua
urbe alii multi vagantur in alias urbes.
Ubi autem effoderunt ossa, asportant,
eaque uno in loco cuncti sepeliunt. Quem
porro in modum boves, in eundem de-
functa alia pecora sepeliunt. ita enim
apud eos circa hæc legibus comparatum
est. nam ne hæc quidem interimunt.
Ceterum qui Iovis Thebani templum in-
colunt, aut Thebanæ præfecturæ sunt,
ii omnes ab ovibus abstinentes, capras
immolant. Non enim eosdem deos simi-
liter colunt universi Ægyptii, præter
Isin & Osirin, quem Bacchum esse a-
junt. hos peræque universi colunt. Qui
vero Mendetis templum obtinent, sive
Mendesiæ præfecturæ sunt, hi capris abs-
tinentes, immolant oves. Itaque The-
bani, & quicunque propter illos ovibus
parcunt, ajunt ideo sibi conditam hanc
legem, quod Jupiter, quum ab Hercule
cernere eum volente, cerni noller, tan-
dem quia orando instabat Hercules, hoc

com-

a καθαρὰς ἑρσενας τῶν βοῶν κα. b τοῖσιδε. c εἵνεκα. d καλεσμένη. e ταύτη ἐστὶν ἡ. f τέλει. g ὁμοίως πάντες ἀπᾶσι. h Θεβαίης. i ὅσοι πάντες. k Ὀσίριδος. l ὅσοι μὲν οἷων. m τέλει ἡ πόλις.

Jupiter arietina facie apud Ammonios. Hercules Ægyptium numen ac nomen. Inde pervenit ad Græcos.

EUTERPE, LIBER II.

105

commentus sit, ut amputato arietis capite, pelleque villosa quam illi detraxerat, induta sibi, ita sese Herculi ostenderit: & ob id Ægyptios instituisse Iovis simulacrum facere arietina facie: & ab Ægyptiis Ammonios accepisse, qui sunt Ægyptiorum atque Æthiopum coloni, & linguam ex utrisque mixtam usurpantes. Qui etiam mihi videntur nomen Ammonios ex hoc sibi pro cognomine posuisse, quod Ægyptii Iovem appellant Ammoun. Arietes vero non mactantur à Thebanis, sed eis ob hanc rem sacri sunt. Uno tantum die quotannis in festo Iovis, unum arietem obtruncant, cujus pellem detractam eundem in modum Iovis simulacro induunt: ad illudque deinde aliud adducunt Herculis simulacrum. Hoc acto, cuncti qui circa templum sunt, arietem verberant, deinde in sacro eundem ⁴³ loculo sepeliunt. De Hercule autem hunc ego audiui sermonem, cum esse ex diis duodecim. nam de altero Hercule quem Græci norunt, nulla in parte Ægypti quippiam potui audire. Et sane ejus nomen non Ægyptios à Græcis accepisse, sed Græcos potius ab Ægyptiis, & eos quidem Græcos qui hoc nomen filio Amphitryonis imposuere, cum multa alia mihi indicia sunt id ita se habere; tum vero istud, quod hujus Herculis uterque parens, Amphitryon & Alcmena, fuerunt olim ab Ægypto oriundi: & quod Ægyptii negant se aut Neptuni aut Diolcurorum nomina nosse: neque hi dei inter ceteros ab illis admissi fuerunt. Quod si nomen dæmonis ullius à Græcis mutuati essent, non minime, imo vel maxime istorum memoriam fuissent habituri: si quidem etiam tunc navigationes exercebant, & nonnulli Græcorum navicularii erant, ut credo, & mea fert opinio: ut Ægyptii istorum potius deorum nomina quam Herculis percepissent. Atqui vetustus quidam deus est apud Ægyptios Hercules, & (ut ipsi ajunt) septem & decem annorum milia sunt ad Amasin regem, ex quo duodecim dii ex octo diis exstiterunt, quorum ⁴⁴ Herculem unum arbitrantur. Quibus ego de rebus certior fieri annitens, à quibus possem, in Tyrum Phœnices *πρὸς* navigavi, quod ibi templum Herculis sanctum esse audirem: quod & vidi opulenter exornatum cum aliis multis donariis, tum vero duobus cippis, altero ex auro

Δία μηχανήσασθαι, κερὸν ἐκδείραντα παρὲχέσθαι τε ἅ τὴν κεφαλὴν δόποταμόντα ἔκρεμν, καὶ ἐνδύναι τὸ νάκθ, ἕτω οἱ ἐαυτὸν ὀπιδέξαι. δὸπὸ τούτου, κερὸς παρὲς τὸν τῶγαλμα ἔδιδος πινέσι Αἰγυπτιοῖς. δὸπὸ ἡ Αἰγυπτίων, Ἀμμώνιοι, ἐόντες Αἰγυπτίων τε ἔ Αἰθιοπῶν ἀποικοι, καὶ Φωνίῳ μεταξὺ ἀμφοτέρων νομίζοντες. δοκέειν δὲ ἐμοὶ, καὶ τὸννομα Ἀμμώνιοι δὸπὸ τῆδε σφί τὴν ἐπωνυμίῳ ἐπιήσαντο. Ἀμμοῦ γὰρ Αἰγυπτιοὶ καλεῖται ἡ Δία. τὰς ἡ κερὰς δὲ θύει ὁ θεοῖς, ἀλλ' εἰσὶ σφί ἱεροὶ διὰ τῆς. μήν ἡ ἡμέρη δὲ ἐνιαυτοῦ, ἐν ὁρτῇ δὲ Διός, κερὸν ἓνα κατακρήναι, καὶ δόποδεῖραντες, κατὰ τὸντο ἐνδύναι τῶγαλμα δὲ Διός. καὶ ἐπὶ αὐτὸ ἄλλο ἄγαλμα Ἡρακλῆος. παρὲς ἀγὰς παρὲς αὐτό. ταῦτα ἡ ποιήσαντες, τύπονται οἱ παρὲς τὸν ἱερὸν ἀπάντες τὸ κερὸν, καὶ ἐπὶ αὐτὸ ἐν ἱερῇ θήκῃ θάπτει αὐτόν. Ἡρακλῆος ἡ πέρι τὸνδε τὸ λόγον ἤκουσε, ὅτι εἴη δὲ τὸ δυώδεκα θεῶν. δὲ ἐπίπερα ἡ πέρι Ἡρακλέους, τὸ ἔλλωες οἶδασι, οὐδαμῇ Αἰγυπτιῶν ἐδωκόσιν ἀκοῶσαι. καὶ μὲν ὅτι γὰρ οὐ παρὲς Ἑλλήνων ἔλαβον τὸννομα τοῦ Ἡρακλέους Αἰγυπτιοὶ, ἀλλὰ Ἑλλῆνες μᾶλλον παρὲς Αἰγυπτίων, καὶ Ἑλλήνων οὗτοι οἱ θέμενοι τῷ Ἀμφιτρυῶντος γόνῳ ὄνομα Ἡρακλέα, πολλὰ μοι καὶ ἄλλα πικρὰ ἐστὶ πύρ οὕτω ἔχειν, ἐν ἡ δὲ πῶς. ὅτι περὶ τοῦ Ἡρακλέους τούτου οἱ γονεῖς ἀμφοτέροι ἦσαν Ἀμφιτρυῶν ἔ Ἀλκμήῃ, γεγονότες δὲ ἀνέκαθεν ἀπ' Αἰγυπτιῶν. καὶ διότι Αἰγυπτιοὶ οὐ τε Πασιδέωντος οὔτε Διοσκούρων τὰ ὀνόματα φασι εἰδέναι, οὐδὲ σφί θεοὶ οὗτοι ἐν τοῖς ἄλλοις θεοῖς δόποδεδέχασθαι. καὶ μὲν εἰ γὰρ παρὲς Ἑλλήνων ἔλαβον ὄνομα τοῦ δαίμοντος, τούτων οὐκ ἦκουσε ἀλλὰ μάλιστα ἑμελλον μνήμην εἶναι, εἴπερ καὶ τότε ναυπηγίῃ ἐχρέωντο, καὶ ἦσαν Ἑλλήνων πρὸς ναυτίλοι, ὡς ἐλπομὴ τε καὶ ἐμὴ γνώμη αἰρέει. ὥς τε τούτων ἀν καὶ μᾶλλον τὸ θεῶν τὰ ὀνόματα ἐξεπίστατο Αἰγυπτιοὶ ἢ Ἡρακλῆος. ἀλλὰ πῶς δέχασθαι ἐστὶ θεὸς Αἰγυπτιοῖσι Ἡρακλῆος. ὡς ἡ αὐτὴ λέγει, ἐπὶ ἐστὶ ἐπὶ τακτικῇ καὶ μύρα ἐς Ἀμασιν βασιλεύσαντα, ἐπεὶ περὶ ἐν τῷ ὁκταθ θεῶν οἱ δυώδεκα θεοὶ ἐχόντο, τὸ Ἡρακλέα ἓνα νομίζουσι. καὶ θεῶν ἡ τούτων πέρι σάφες πῶς εἰδέναι ἐξ ὧν οἷόν τε εἶναι, ἐπὶ αὐτῶ καὶ ἐς Τύρον τὸ φοινίκης, πωθησόμενον αὐτόν. εἶναι ἱερὸν Ἡρακλέους ἄγιον. καὶ ἰδοὺ πλεονέως καταποδασμένον ἄλλοις τε πολλοῖς ἀναθήμασι, καὶ ἐν αὐτῷ ἦσαν ἑλκὶ δύο, καὶ

a ὡς ἐκείνῳ. b ἐπιδέξαι. c Ἡρακλέους, quater. d ὡς εἴη. e ἡ δὲ δὲ καὶ.

μὲν, χρυσὸν ἀπέφθξα· ἡ δὲ, μαργάρα^α
λίθῃ, λάμποντι παρὰ νύκτας μέγαθον. ἐς
λόγους δὲ ἑλθὼν πῶσι ἱρεῦσι ἔειπεν, εἰρόμενον
ὁκνῶν χρόνον εἶναι ἐξ ἧς σφί τοι ἱερὸν ἱδρυ-
ται· εὐρον δὲ ἔδδε τάς τε τοῖσι Ἑλλήσι συμ-
φερομένους. ἔφασαν γὰρ, ἅμα Τύρῳ οἰκισμέ-
νῃ καὶ τὸ ἱερὸν ἔχει ἱδρυθῆναι^β. εἶναι δὲ ἔ-
τεα ἀφ' ἧς Τύρον οἰκέεσσι, πηλικύσια καὶ δια-
χίλια. εἶδον δὲ ἐν τῇ Τύρῳ καὶ ἄλλο ἱερὸν Ἡ-
ρακλέους, ἐπωνυμίῃ ἐχούσης^γ Θασίης εἶναι. ἀ-
πικόμενον δὲ καὶ ἐς Θάσον, ἐν τῇ εὐρον^δ ἱερὸν Ἡ-
ρακλέους ὑπὸ φοινίκων ἱδρυμένον, οἱ κατ' Εὐ-
ρώπης ζήτησιν ἐκπαύσαντες, Θάσον ἐκπίσαν.
καὶ ταῦτα καὶ πάντες^δ ἡμεῖσι ἀνδρῶν παρτε-
ρα ἐστὶ ἡ τ' Ἀμφιτρυόνος^ε Ἡρακλέα ἐν τῇ Ἑλ-
λάδι ἡμέδαται. τὰ μὲν νῦν ἱσθημένα δηλοῖ σα-
φές παλαιὸν θεὸν τ' Ἡρακλέα εἶναι. καὶ δο-
κέουσι δὲ μοι ἔπει ὁρθότατα Ἑλλήνων ποιεῖν,
οἱ διὰ τὸ Ἡρακλῆα ἱδρυσάμενοι ἐκτίσται. καὶ
τῷ μὲν, ὡς ἀθανάτῳ, Ὀλυμπίῳ δὲ ἐπωνυ-
μίῃ, θύεσσι. τῷ δὲ ἐτέρῳ, ὡς ἡρώϊ, ἐνα-
γίζουσι. λέγουσι δὲ πολλὰ καὶ ἄλλα ἀνεπι-
σκέπτως οἱ Ἕλληνες. Ὀμήρης δὲ αὐτῶν καὶ ὅ-
δε ὁ μῦθος ἐστὶ, τ' ὡς ἔχει Ἡρακλέους λέγου-
σι· ὡς αὐτὸν ἀπικόμενον ἐς Αἴγυπτον εἰσέ-
λθοντες οἱ Αἰγύπτιοι, ὑπὸ πομπῆς ἐξῆγον ὡς θύ-
σοντας τῷ Διὶ τ' ἡ, τίς μὲν ἡσυχίῃ ἔχειν·
ἐπεὶ δὲ αὐτὸς πρὸς τῷ βασιλεῖ κατέρχοντο, ἐς
ἀλκίῳ τραπέμενον, πάντας σφέας κατέφο-
νέσθαι. ἐμοὶ μὲν νῦν δοκέουσι ταῦτα λέγοντες,
τ' Αἰγυπτίων φύσιν καὶ τ' νόμων πάμπαν ἀ-
πειρώς ἔχειν οἱ Ἕλληνες. πῶσι γὰρ ἔδδε κτίεα
ὅση θύειν ἐστὶ, χωρὶς ὕων, καὶ ἐρσένων βοῶν,
καὶ μόσχων, ὅσοι ἀνὰ κατὰ τοὺς ἔωσι, καὶ χη-
νίων, κῶς ἀνὰ ἔπει ἀνθρώπους θύειν; ἐπεὶ δὲ ἕνα
ὄντα τ' Ἡρακλέα, καὶ ἐπὶ ἀνθρώπων (ὡς δὲ φα-
σι) κῶς φύσιν ἔχει πολλὰς μυριάδας φο-
νέσθαι; καὶ ὡς μὲν τούτων τοσούτα ἡμῖν εἰ-
πῆσι καὶ ὡς τ' ἑαὶν καὶ ὡς τ' ἡρώων
διμένεα εἶναι. τὰς δὲ δὴ αἰγας καὶ τὰς τρα-
γους τῶνδε εἵνεκα οὐ θύουσι Αἰγυπτίων οἱ εἰ-
ρημένοι. τ' Πᾶνα τ' ὁκτῶ θεῶν λογίζονται εἶ-
ναι οἱ Μενέσσιοι. τὰς δὲ ὁκτῶ θεὰς τάς τε, παρ-
τέρως τ' δωδέκα θεῶν φασὶ ἡμέδαται. γράφα-
σι τε δὲ καὶ γλύφουσι οἱ ζωγράφοι, ἔπειτα
νὸς τῶν αἰγῶν, κατὰπερ Ἕλληνες^ε, αἰγ-
πώσων καὶ τραγοσκελῶν· ἔπειτα τὸν νομί-
ζοντες εἶναι μιν, ἀλλ' ὅμοιον πῶσι ἄλλοις θεοῖ-
σι.

Propterea templi Herculis in Tyro, & antiquitas. Thasus &
quibus condita & ibi cultus Herculis, qui fuit diversus a
Graeco. Fabula de eo Graecorum, sed absurda. Panis cultus.

auro excocto, altero ex lapide smaragdo,
majorem in modum splendente per no-
ctem. Veniensque in colloquium cum dei
sacerdotibus, percontabar quantum tem-
poris foret ex quo id templum fuisset ex-
structum: sed comperi ne hos quidem
congruere cum Graecis, quippe dicentes
cum urbe condita fuisse dei templum pa-
riter extructum: esse autem à Tyro ab ipsis
habitata annorum duo millia ac trecentos.
Vidi praeterea Tyri etiam aliud Herculis
templum cognomine Thasii. Quinetiam
in Thasum profectus sum, ubi inveni
templum Herculis à Phoenicibus condi-
tum, qui ad investigandam Europam navi-
gantes, Thasum condiderunt: quod vel
quinque virorum aetatibus prius fuit, quam
Hercules Amphitryonis in Graecia existeret.
Haec quidem igitur investigata pla-
ne declarant Herculem vetustum deum
esse. eoque mihi videntur hi rectissime
facere à Graecis, qui duplicia Herculi
templa aedificata obtinent; uni quidem,
ut immortalis, cognomen Olympio, im-
molantes: alteri vero, ut heroi, parentan-
tes. Alia quoque multa inconsiderate
Graeci loquuntur, quorum & haec inepta
fabula est, quam de Hercule ferunt:
Eum, quum in Aegyptum pervenisset, ab
Aegyptiis redimitum, tanquam Iovi im-
molandum, cum pompa fuisse eductum,
ac illum tantisper se continuisse; sed
quum illi ad aram eum consecrarent, ibi
ad vim conversum, omnes illos intere-
misse. Quae quum dicunt Graeci, viden-
tur mihi se & naturae Aegyptiorum &
morum ignaros prorsus ostendere. Quip-
pe quibus nullam pecudem fas est im-
molare, praeter sues, praeterque boves
mares, & vitulos (dummodo mundos)
& anseres: ii qua ratione immolarent ho-
mines? Aut quomodo Hercules, quum
unus esset, & adhuc (ut ajunt) homo,
par esset ad multa millia virorum interi-
menda? Haec tamen tot quae de his di-
ximus, sint & à diis & ab heroibus in
bonam partem accepta. Porro capras & 46
hircos ea de causa ii quos diximus Ae-
gyptiorum non mactant, quod Pana in-
ter octo deos Mendefii numerant, quos
octo ajunt priores duodecim diis extitisse.
Panos autem simulacrum & pin-
gunt & sculpunt pictores, quemadmo-
dum Graeci, caprina facie, hircinif-
que cruribus: haudquaquam existimantes
eum esse talem, sed similem ceteris diis.

Qua

a μαργάρα. b ἱδρυθῆναι. c ἀπικόμενον δὲ ἐς Θάσον εἶναι. d ἐ ταῦτα πάντες. e γράφουσι δὲ. f ζωγράφοι ἐοικαυαλματοποιοὶ ἔπειτα, κατὰπερ Ἕλληνες, τῶν αἰγῶν.

Mendes apud Ægyptios Pan & hircus : Mendesium honor erga capras. Suis averfatio, & nonnisi plenilunio immolata Lunæ ac Baccho ; quis utriusque modus. Subulci vilitas.

- Qua tamen cum caussa talem pingant, non est mihi relatu jucundum. Verum Mendesii omnes capras venerantur, & acrius capros quam feminas. Et caprarii præcipuo honore afficiuntur, & ex his unus maxime: qui quum decessit, ingens toti Mendesiæ præfecturæ luctus ponitur. Vocatur autem & hircus & Pan Ægyptiacè, Mendes. In hac regione contigit hoc mea memoria prodigium: Hircus cum muliere cojit propalam, quod in ostentationem hominum pervenit.
- 47 Suem autem Ægyptii spurcam belluam esse arbitrantur, unde & si quis istorum eam vel transeundo contigerit, cum ipsis vestimentis demersit se abiens ad flumen; & ideo soli omnium subulci, Ægyptii indigenæ, nullum in Ægypto ingrediuntur templum: nemoque aut filiam illis nuptum dare vult, aut cuiuspiam eorum filiam ducere: sed ipsi inter se subulci dant accipiuntque filias. Aliis diis immolare sues jus Ægyptiis non est, præterquam Lunæ & Baccho: quibus quum per tempus plenilunii sues immolarunt, carne vescuntur. Cur autem aliis diebus festis sues oderint, at in isto mactent, de hac re ab Ægyptiis est quidem narratio relata: sed quam mihi notam decorum magis est non referre. Sacrificium autem de suis Lunæ hunc in modum fit. Immolata sue, extremam ejus caudam, & lienem, & omentum simul componens, adipe omni qui circa alvum pecudis existat, ea operuit, ac deinde igni adolet: reliquis carnibus plenilunii die vescuntur, quo die sacra fecerint; alio die non amplius gustarent. Qui sunt ex eis inopes, propter tenuitatem victus fictas ex farina sues postquam coxerunt,
- 48 immolant. Baccho quoque in festi conviviali cœna porcum pro foribus mactans quisque auferendum præbet ipsi subulco qui illum vendiderat. Reliquum festum Baccho Ægyptii celebrant exceptis choris, fere per omnia eadem Græcis. Sed loco phallorum, sunt ab eis excogitatae aliæ statuæ circiter cubitales nervis mobiles, quas feminæ circumferunt per pagos, veretro nutante, quod non multo minus est cætero corpore; & tibia præeunte, quam feminæ, Bacchum canentes, sequuntur. Cur autem veretrum habeat majus & solum in corpore agitet, de eo est sacra narratio, quam habent.
- 49 Jam igitur Melampus Amytheonis filius

σι. ὅτ' αὖ δὲ εἵνεκα ποιοῦτον χράσθαι αὐτὴν, οὐ μοι ἰδίον ἐστὶ λέγειν. σέβοντα δὲ πάντας τοὺς αἶρας οἱ Μενδόσιοι, καὶ μᾶλλον τοὺς ἑρσενας τῶν θηλειῶν. καὶ τούτων οἱ αἰπόλοι τιμὰς μέζονας ἔχουσι. ἐκ δὲ τούτων εἰς μάλιστα, ὅστις ἐπεὶ ἀνδρῶν, πένθ' ἄνδρα παντὶ τῷ Μενδῆσιον νομῶ τίθει. καλεῖται δὲ ὁ, πετράχος καὶ ὁ Πάν Αἰγυπτιῶν, Μένδης. ἐγὼ δ' ἐν τῷ νομῷ τούτῳ ἐπ' ἐμεῦ τούτῳ τὸ πέρας. γυναικὶ πετράχος ἐμίσχετο ἀναφαιδόν. τούτῳ ἐς ὅτι δειξὶν ἀνθρώπων ἀπίκετο. Ἰν δὲ Αἰγύπτιοι μιᾶρον ἡγλυτὰ θηρίον εἶναι. καὶ τούτῳ μὲν, ἡ πρὸς ψαύσει αὐτῶν παρὼν υἱός, αὐτοῖσι τοῖσι ἱμαίοις ἀπ' ὧν ἔβαψε ἐωυτὸν, βας ὅτι τὸ ποταμόν. τούτῳ δὲ, οἱ συβῶται, ἑόντες Αἰγυπτιῶν ἐγγυῆες, ἐς ἱρόν οὐδὲν τῶν ἐν Αἰγύπτῳ ἐσχευμένων μουῶν πάντων. οὐδὲ σφί ἐκδίδονται θυγατέρας οὐδεὶς ἐξέλει, οὐδ' ἀγαθὰ ἐξ αὐτῶν. ἀλλ' ἐκδίδονται τε οἱ συβῶται, καὶ ἀγονταί ἐξ ἀλλήλων. τοῖσι μὲν νυν ἄλλοις θεοῖσι θύειν ὅς οὐ δικαιοῦσι Αἰγύπτιοι. Σελλήν δὲ Ἐδιονύσω μούνοισι, ἔσ' αὐτὸ χροῖον, τῇ αὐτῇ πανσελήνῳ τοὺς ὅς θύσαντες, πατέοντα τῶν κρεῶν. διότι δὲ τοὺς ὅς ἐν μὲν τῇ ἄλλῃσι ὀρτῇσι ἀπεσυρήκασιν, ἐν δὲ ταύτῃ θύουσι, ἐστὶ μὲν λόγος ὡς αὐτὸ ἔσ' Αἰγυπτίων λεγόμενον. ἐμοὶ μέντοι ὅτι συμμένω ἐκ ὁπρεπέστερός ἐστι λεγόμενον. θυσιῇ δὲ ἡδὲ τῶν υἱῶν τῇ Σελλήν ποιέεται. ἐπεὶ δὲ θυσιῇ, τὴν οὐρὴν ἀκρῶν, καὶ τὴν σπλήνα, καὶ τὴν ὀπίσθιον σωθεὶς ὁμοῖ, κατ' ὧν ἐκάλυψε πᾶσιν τοῦ κτήνους τῇ πιμελῇ τῇ ὡς τὴν νηδυῖον γνομένη. καὶ ἐπὶ κατὰ γίγει πυρὶ. τὰ δ' ἄλλα κρέα σιτίοντα ἐν τῇ πανσελήνῳ, ἐν τῇ ἂν τὰ ἱερὰ θύουσι. ἐν ἄλλῃ δ' ἡμέρῃ σὺν ἂν ἐπὶ γούνασιν. οἱ δ' ἐπὶ πένθ' αὐτῶν ἔσ' ἀδενείης βίαι, σταπίνας παλάσσειας ὅς, καὶ ὁππῶσιν τῶν τῶν, θύουσι. τῷ δ' ἐδιονύσω τὸ ὄρτης τῇ δορπῇ, χοῖρον περὶ τῶν θυρίων σφάξας ἕκαστος, διδοὶ δότοφ' ἑαυτῷ τὸ χοῖρον αὐτῷ τῷ δότοφ' ὧν τῶν συβῶται. τὴν δ' ἄλλαν ἀνάγουσι ὄρτην τῷ ἐδιονύσω οἱ Αἰγύπτιοι, πολλὰ χορῶν κατὰ ταυτὰ χροῖον πάντῃ ἔλθουσι. ἀντὶ δ' ἐφ' αὐτῶν, ἀλλὰ σφί ἐστὶ ἐξ ὀρημένα ὅσιν τε πηχυαῖα ἀγάλματα νερόσπασα, τὰ περὶ φορέασι κατὰ κώμας γυναικες, νερόν τὸ αἰδοῖον, ὅσιν πολλὰ πῶ ἐλασσον ἐν τῇ ἄλλῃ σώματι. περὶ δ' αὐτῶν. αἱ δ' ἐπὶ αἰδοῖον τὸ ἐδιονύσω. διότι δ' ἐμὲν τε ἐστὶ τὸ αἰδοῖον, καὶ κινεῖ μῆλον τῇ σώματι, ἐστὶ λόγος ὡς αὐτὸ ἱερὸν λεγόμενον. Ἡ δὲ ὧν δοκέει μοι Μελάμπρος ὁ Ἀμφιτέωνος

a αἰών. b βας ἐς τ. c ἐκδίδονται. d θύουσι.

e πρὸς χοῖρον. f κώμας ταῖς γυναικί.

ἡ θυσίης ταύτης ὅση εἶναι ἀδελφῆς, ἀλλ' ἔμπροσθεν.
Ἐλλήσι γὰρ δὴ Μελάμπας ἐστὶ ὁ ἐξηγουμένους τῆς
Διονύσου τοῦ τε ἔθρου, καὶ τὴν θυρίδα, καὶ τὴν περὶ
πύλιν τῆς Φαλλῆς· ἀντικεινὸς μὲν ἔστι παντὶ συλλα-
βῶν τὸ λόγον ἔφηνε· ἀλλ' οἱ ὑπὸ τῶν Φαλλῶν τῶν
σοφιστῶν μεζόνως ἐξέφηναν. τὸ δ' ὦν Φαλλὸν τὸ
τῶ Διονύσῳ πεμπόμενον Μελάμπας ἐστὶ ὁ κατηγ-
ομένους^α. καὶ δὲ τὰς τέρας μαθόντες ποίεον τὰ
ποιέοντες^β. Ἐλλήνες. ἐγὼ μὲν νῦν Φημι Με-
λάμπωδα γινόμενον ἄνδρα σφόν, μαντικῶν τε
ἐαυτῷ συστήσαι, καὶ πυθόμενον ἀπ' Αἰγύπτου,
ἀλλὰ τε πολλὰ ἐσηγήσασθαι^γ Ἐλλήσι, καὶ τὰ
περὶ τὸ Διόνυσον, ὁλίγα αὐτῶν ἀποσπλάξαι-
ται. καὶ γὰρ δὴ συμπίπτειν γὰρ φήσω τὰ τε ἐν Αἰ-
γύπτῳ ποιεόμενα τῷ θεῷ, καὶ τὰ ἐν τοῖσι Ἐλ-
λήσι. ὁμοτέρους γὰρ ἂν ἦν^δ τοῖσι Ἐλλήσι, καὶ
ἐν νεωτέρῳ ἐσχημένα^ε. οὐ μὲν οὐδὲ φήσω ὅπως
Αἰγύπτιοι παρ' Ἑλλήνων ἔλαβον ἢ τοῦτο, ἢ
ἄλλο καὶ τὸ νόμισαν. πυθέσθαι δέ μοι δοκεῖ μά-
λιστα Μελάμπας τὰ περὶ τὸ Διόνυσον ἀπὸ Κὰδ-
μου τε τῆς Τυρίου, καὶ τὸ πᾶν αὐτῷ ἐκ φοι-
νίκης ἀπικόμενων ἐς τὴν νῦν Βοιωτίαν καλεο-
μένῳ χώρῳ. Σχεδὸν δὲ καὶ πάντα τὰ ἐνό-
ματα τὸ θεῶν ἐξ Αἰγύπτου ἐλθόντες ἐς τὴν Ἑλ-
λάδα. διότι μὲν γὰρ ἐκ τῆς βαρβαρῶν ἔκφρα-
σεως ἠνωθαι^ζ οὕτως ὁρῶμαι^η εἶναι. δοκεῖ δ' ὡς
ὦν μάλιστα ἀπ' Αἰγύπτου ἀπὸ τῆς^θ. οὐ γὰρ
δὴ μὴ Ποσειδέωνος^ι, καὶ Διοσκουρίων (ὡς καὶ
περὶ τὸν μοι ταῦτα εἰρηται) καὶ Ἡρῆς, καὶ
Ἰστῆς, καὶ Θέμιδος^κ, καὶ Χαρίτων, καὶ Νη-
ρηίδων, τῶν ἄλλων^λ θεῶν, Αἰγυπτιοῖσι αἰεί-
εσσι τὰ οὐνόματά ἐστι ἐν τῇ χώρῃ. λέγω δὲ
τὰ λέγουσι αὐτοὶ Αἰγύπτιοι· τῶνδε οὐ φασὶ
θεῶν γινώσκειν τὰ οὐνόματά, οὗτοι δέ μοι δο-
κεῖσι ἵνα περὶ Πελασγῶν ὀνομασθῶναι, πολλὰ Πο-
σειδέωνος^μ. τῶν δὲ τὸ θεῶν ἀπὸ Λιβύων ἐπύ-
θοντο^ν. οὐδ' αὖ μοι^ο γὰρ ἀπ' ἀρχῆς Ποσειδέωνος^π
ὄνομα ἐκτίσται, εἰ μὴ Λίβυες· καὶ τιμεί-
σι τὸ θεῶν τῶν αἰεί. Νομίζουσι δ' ὡς Αἰγύ-
πτιοι οὐδ' ἦρωσι οὐδέν. Ταῦτα μὲν νῦν, καὶ
ἄλλα περὶ τέτοις, τὰ ἐγὼ φράσω, Ἐλλή-
νες ἀπ' Αἰγυπτίων νομομίνας. Ἔδε Εἰρμῆος
τὰ ἀρχαῖα ὅσα ἔχον τὰ αἰδοῖα ποιῶντες,
ὅσα ἀπ' Αἰγυπτίων μεμαθήκασι, ἀλλ' ὅσοι Πε-
λασγῶν, περὶ τοὺς μὲν Ἑλλήνων ἀπείων Ἀθληταῖοι
ἀποσπλάξοντες, ἀπὸ τῶν ὧν^ρ Αἰθιωαῖ-
οις γὰρ ἤδη τῶν καὶ τῶν^ς ἐς Ἑλλήνας πλέουσι Πε-
λασγοὶ σῶνται ἐρχόμενοι ἐν τῇ χώρῃ· ὅθεν περὶ
Ἑλλήνες ἤρξαντο νομοθεῖναι. ὅστις ἢ τὰ Καθε-
ρῶν

non imperitus hujus sacri, sed gnarus
fuisse mihi videtur. Siquidem Melam-
pus fuit, qui Græcis Bacchi, & nomen
& sacrificium, & pompam phalli inter-
pretatus fuit, non tamen omnem plane
rationem complexus aperuit. Verum ii
qui post hunc extiterunt sapientes, rem
magis explicaverunt. Itaque phallum qui
in pompa Bacchi exhibetur Melampus
induxit: à quo edocti Græci faciunt ea
quæ faciunt. Ego quidem igitur Melam-
podem virum fuisse sapientem aio, ar-
temque divinandi sibi comparasse: eun-
demque ab Ægypto accepta cum alia
multa Græcis enarrasse, tum vero illa de
Baccho pauca in illis mutantem. Neque
enim dixerim quæ in Ægypto fiunt huic
deo, casu congruere cum iis quæ in Græ-
cia. nam simili modo ea fuissent Græcis,
non autem recens inducta. Neque ta-
men dicam Ægyptios à Græcis fuisse
mutuatos aut hoc aut aliud quippiam ad
ritus pertinens. Videtur autem mihi Me-
lampus quæ ad Bacchum pertinent au-
disse ex Cadmo Tyrio & illis qui cum
eo è Phoenice venerunt in terram nunc
Bœotiam appellatam. Ac omnia fere so-
deorum nomina ex Ægypto in Græci-
am venerunt. Nam ex barbaris venisse
sciscitatus ita esse comperio. Reor igitur
ex Ægypto præcipue venisse. Nam
præter Neptuni, & Castorum, quemad-
modum à me superius dictum est, & Iu-
nonis, & Vestæ, & Themidis, & Gra-
tiarum, & Nereidum, nomina aliorum
deorum fuerunt perpetuo Ægyptiis in re-
gione. Dico autem quæ ipsi dicunt Ægy-
ptii. Quorum vero deorum negant se no-
scere nomina, isti videntur mihi à Pelas-
gis fuisse nominati, præter Neptunum;
hunc quippe Deum ab Afriis audierunt.
Etenim Neptuni ab initio nulli obtinu-
erunt nomen, nisi Afri, qui semper hunc
deum in honore habent. Sed heroas Æ-
gyptii nullo cultu prosequuntur. Hos ita
que ritus & alios præterea quos ego re-
feram, Græci sunt ab Ægyptiis mutua-
ti. Sed ut Mercurii statuas facerent rectis
cum veretris, non ab Ægyptiis, sed à
Pelasgis didicerunt, primi quidem ex om-
nibus Græcis Athenienses nati, & ab
his alii. Nam Atheniensibus jam ea tem-
pestate inter Græcos descriptis contiguas
domos in ea regione Pelasgi habuerunt,
unde etiam pro Græcis inceperunt Cabi-
stimari. Hoc quod dico, quisquis Cabi-
rogum

^α Διονύσου τῶνομα. ^β ἀπὸ τῆς ἀρχῆς. ^γ ποιῶσι τὰ ποιῶντα. ^δ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς. ^ε γὰρ ὡς. ^ζ ἐπὶ τῆς ἀρχῆς. ^η Νη-
ρηίδων· καὶ τῶν ἄλλων. ^θ οὐδ' αὖ μοι. ^ι γὰρ ἐκ τῆς ἀρχῆς.

Pelasgorum Samothracia. Et hi Deos non distinctos nominibus habuerunt; quæ mox ab Ægypto. Dodona unum oraculum Græciæ. Hesiodus & Homerus 400 annis ante auctorem.

EUTERPE, LIBER II.

109

rorum sacra initiatus est, quæ Samothraces peragunt à Pelasgis accepta, novit. Nam Samothraciam prius incolebant hi Pelasgi, qui cum Atheniensibus habitaverunt, & ab illis orgia Samothraces accipiunt. Itaque primi è Græcis Athenienses à Pelasgis edocti, statuas Mercurii ut erecta pudenda haberent fecerunt. De qua re Pelasgi sacrum quendam sermonem retulerunt, qui in Samothraciæ mysteriis declaratus est. Isti Pelasgi antea diis vota facientes omnia immolabant, quemadmodum ego apud Dodonam audiendo cognovi; nulli autem eorum cognomen neque nomen imponebant, quippe non audierant uspiam. Deos autem cognominaverunt eos ob id quod cum ornatu posuerint omnes res atque omnes distributiones. Multo deinde progressu temporis quum aliorum deorum nomina resciverunt ex Ægypto digressi, post multo nomen Bacchi intellexerunt. Itemque aliquanto post de nominibus in Dodona oraculum petiverunt. Namque hoc oraculum ex eis quæ apud Græcos sunt oraculorum vetustissimum esse existimatur, atque adeo solum erat ea tempestate. Consulentibus igitur Pelasgis apud Dodonam, nunquid nomina quæ à barbaris advenirent adsciscerent, oraculum redditum est ut illis uterentur. Atque ita ex eo tempore sacrificaverunt, deorum nomina nuncupantes, & ea deinceps ab Pelasgis Græci exceperunt.

53 Unde autem unusquisque deorum extiterit, an vero cuncti semper fuerint, aut qua specie, ignorarunt usque prius & heri, ut vere dicam. Nam Hesiodus atque Homerus (quos quadringentis, & non amplius, annis ante me opinor extitisse) illi fuere qui Græcis theogoniam fecerunt, deisque & cognomina dederunt honoresque & artificia separaverunt, & figurarum designaverunt. Quibus viris qui poetæ feruntur extitisse priores, posteriores ut ego opinor illis fuerunt. Et prima quidem illa Dodonides sacerdotes memorant: posteriora autem ad Hesiodum & Homerum spectantia, ego

54 refero. At de oraculis sive illo, quod habent Græci, sive illo quod in Africa est, talia Ægyptii commemorant. Narrabant sacerdotes Iovis Thebæensis duas feminas, quæ essent sacerdotes, Thebis à Phœnicibus fuisse abductas: & se audisse harum unam in Africam fuisse venundatam, alteram in Græcos: atque has femi-

ρων ὄργια μεμίνηται, τὰ Σαμοθηρικές θρησκείας ἀρχαῖους. ὡς δὲ Πελασγῶν, ἔτι ὠνὴρ οἶδε τὸ λέγω. πῶς γὰρ Σαμοθηρικῶν οἴκεον πρῶτον Πελασγοὶ οὔτοι, οἱ περὶ Ἀθῆναιοὶ σάουκοι ἐχόντες, καὶ ὡς τῶν Σαμοθηρικές τὰ ὄργια ἀρχαῖα λαμβάνουσι. ὅρῳ ὦν ἔχεν τὰ ἀδύσια τὰ ἱερὰ ἔειπεν, Ἀθῆναιοι πρῶτοι Ἑλλήνων ὡς Πελασγῶν μαθόντες, ἐποίησαν. οἱ δὲ Πελασγοὶ ἰόντι πῶς λόγον περὶ αὐτῶν ἔλεξαν, τὰ ἐν τοῖσι ἐν Σαμοθηρικῇ μυστηρίῳ δεικνύμενα. ἔθουν δὲ πάντας ὡς πρῶτον οἱ Πελασγοὶ θεοὶ ἐπιδύχοντο, ὡς ἐγὼ ἐν Δωδώνῃ οἶδα ἀκούσας. ἐκωνυμῶν δὲ οὐδὲ ὄνομα ἐπιεῖν οὐδενὶ αὐτῶν. ἔγδ' ἀκηκέσιν κω. θεὸς δὲ προσωνόμασιν σφραγιστὸν τῶν ταῦτα, ὅτι κόσμῳ γενέτε τὰ πάντα πρῆγμα ἔκ παλαιῶν νομᾶς εἶχον. ἐπεὶ περὶ θεῶν πολλὰ διεξελθόντες, ἐπίθοντες ἐκ τῶν Αἰγύπτου ἀπόμενα τὰ ὀνόματα τῶν θεῶν τῶν ἄλλων, Διονύσου δὲ ὕστερον πολλῶν ἐπύθοντες. καὶ μὲν θεῶν ἐξεσημαζόντες περὶ τῶν ὀνομάτων ἐν Δωδώνῃ. τὸ γὰρ δὴ μαντήσιον τῶν νεόμοις ἀρχαῖον τὸ ἐν Ἑλλήσι θεσημένων εἶναι. καὶ ἦν τὸ θεῶν τῶν μῶν. ἐπεὶ ὦν ἐξεσημαζόντες ἐν τῇ Δωδώνῃ οἱ Πελασγοὶ εἰ ἀνελώντες τὰ ὀνόματα τὰ ἀπὸ τῶν βαρβάρων ἤκοντες, ἀνέλε τὸ μαντήσιον θεῶν. ἀπὸ μὲν δὴ τῶν θεῶν ἔθουν, τοῖσι ὀνόμασι τῶν θεῶν θεῶμενοι. ὡς δὲ Πελασγῶν Ἑλλήνες ἐξεδέξαντες ὕστερον. ἔνθεν δὲ ἐχόμενοι ἕκαστος τῶν θεῶν, ἔπε δὲ αἱ ἡσὺν πάντες, ὁμοῖοι τε πνεύσας τὰ εἶδεα, οὐκ ἡσέσας μέγας οὐ πρὶν περὶ χθῆς, ὡς εἰπὼν λόγῳ. Ἡσίοδον γὰρ ὁ Ὀμηρον ἡλικίῳ τετρακισίοσι ἐτεσι δόκω μὲν περὶ τῶν ἡμέρων, καὶ ἐπὶ τῶν οὔτοι. οὔτοι δὲ εἰσι οἱ ποιηταὶ θεογονίᾳ Ἑλλήσι, καὶ τοῖσι θεοῖσι τὰς ἐκωνυμίας δόντες, καὶ πῶς τε ἐπὶ πῶς διελόντες, καὶ εἶδεα αὐτῶν σημειώσαντες. οἱ δὲ πρῶτον ποιηταὶ λεγόμενοι τούτων τῶν ἀνδρῶν ἡμέρων, ὕστερον, ἐμοὶ γὰρ δοκίειν, ἐχόντες τούτων. καὶ τὰ μὲν πρῶτα αἱ Δωδωνίδες ἱρήϊα λέγουσι. τὰ δὲ ὕστερα, τὰ ἐς Ἡσίοδον τε ὁ Ὀμηρον ἔχοντες, ἐγὼ λέγω. Χρηστέων δὲ πρὸς τοῦ τε Ἑλλήσι ἐκ τοῦ ἐν Λιβύῃ τῶνδε Αἰγύπτιοι λόγον λέγουσι. ἔφασαν οἱ ἱερεῖς πῶς Θεβαίων Διὸς, δύο γυναικας ἱρήϊας ἐκ Θεβαίων ἐξαχθῆναι ἀπὸ φοινίκων. καὶ πῶς μὲν αὐτῶν πύθονται ἐς Λιβύην περὶ τῶν, πῶς δὲ ἐς τὰς Ἑλλήδας. πάντας δὲ τὰς γυναικας εἶναι

O 3

a ἀρχαῖους. b οἶδε τὰ λέγω. c τοῖσι. d ἔθουν δὲ πάντας. e ἐπὶ τῶν θεῶν πολλὰ διεξελθόντες. f εἶδοντες. g ὅθι γε. h ἐπεὶ αἱ. i ἀπὸ τῶν. k ἐμοὶ δοκίειν. l τὰ ὕστερα. m πρὸς τὸν ἐν Λιβύῃ.

τας ἰδρυσαμένας τὰ μαντήια πρώτας ἐν τοῖσι
εἰρημένοισι ἔθνεσι. εἰρομένῃς δὲ μὲν ὄκθην ἔγωγε
ἀτρεκέως ἐπιστάμενοι λέγασσι, ἔφασαν πρὸς
ταῦτα ζήτησιν μεγαλύνειν σφῶν γυνεῶν τῇ
γυναικῶν τετιῶν· καὶ ἀνδρεῖν μὲν σφῶν καὶ
δυνατοὶ γυνεῶν· πυρρὰ δὲ ὑπερὸν ταῦτα πρὸς
αὐτῶν τάπερ δὴ ἔλεγον. Ταῦτα μὲν νῦν τὸ ἐν
Θήβησι ἱεῶν ἤκκον. ταῦτα δὲ Ἰωνοῦ Δωδωναίων Φα-
οὶ αἱ παλαιότητες, δύο πελειάδας μελαίνας ἐκ
Θηβῶν τῇ Αἰγυπτίῳ ἀναπτομένας^β, τὴν μὲν
αὐτῶν ἐς Λιβύην, τὴν δὲ πρὸς Αἴγυπτον ἀπικέ-
αθ. ἰσομένῃ δὲ μιν ἐπὶ Φηγὸν, αὐτὰς αὖτε
Φωνῇ ἀνθρωπίνῃ, ὡς ἡρώων εἰς μαντήιον αὐ-
τοῦ Διὸς ἤρεσθαι. καὶ αὐτὰς ὑπολαβεῖν θεῶν
εἶναι τὸ ἐπαγγελλόμενον αὐτοῖσι, καὶ σφῶν ἐκ
τῆς ποιήσεως. τὴν δὲ ἐς τῆς Λιβύας οἰχομένην
πελειάδα, λέγασσι Ἀμμωνίαν^γ χρηστήριον κε-
λεύσασθαι τῆς Λιβύας ποιεῖν· ἐστὶ δὲ ἡ τῆς Διὸς.
Δωδωναίων δὲ αἱ ἱερίαι, τῶν τῇ πρεσβυτέρῃ
ἐνομία ἡ Προμένης, τῇ δὲ μετὰ ταύτῃ^δ, Τι-
μαρέτῃ, τῇ δὲ νεώτερῃ, Νικάνδρῃ, ἔλεγον
ταῦτα. συνωμολόγηον δὲ σφίσι οἱ ἄλλοι^ε Δω-
δωναῖοι οἱ πρὸς τὸ ἱερόν. Ἐγὼ δὲ ἔχω πρὸς αὐ-
τῶν γνώμην ταύτην· εἰ ἀληθῆς οἱ φοῖνικες ἐξή-
γαγον τὰς ἱεράς γυναικας, καὶ τὴν μὲν αὐτῶν
ἐς Λιβύην, τὴν δὲ ἐς τὴν Ἑλλάδα ἀπιδόντες, δο-
κέειν ἐμοὶ ἢ γυνὴ αὕτη τῇ νῦν Ἑλλάδι^ς, πρὸς
περὶ δὲ Πελασγίης καλεσμένης τῇ αὐτῇ παύ-
της, περὶ τῇ^ς ἐς Θεσπρωτίας. ἐπεὶ δὲ δαδύ-
σα αὐτοῖσι, ἰδρύσασθαι ὑπὸ Φηγῷ πεφυκίῃ
Διὸς ἱερόν· ὥστερ ἦν οἶκος, ἀμφιπολιεύσασθαι^ε
ἐν Θήβησι ἱερόν Διὸς, ἐνθαδὶ ἀπικέ-^ς, ἐν-
θαῦτα μνήμην αὐτῶν ἔχον. ἐκ δὲ τῆς, χρη-
στήριον κατηγήσαντο, ἐπεὶ τε συνέλαβε τὴν Ἑλ-
λάδα γλώσσας, Φάναι δὲ οἱ ἀδελφεὴν ἐν Λι-
βύῃ πεπεσῶσθαι ὑπὸ τῇ αὐτῇ φοινίκῃ ὑπὸ ὧν
ἡ αὕτη ἐπέστη. Πελειάδες δὲ μοι δοκέουσι κλη-
θῆναι πρὸς Δωδωναίων ἐπὶ ταῖς αἱ γυναικας,
οἷοσι βάρβαροι ἦσαν· ἰδοὺ δὲ σφίσι ὁμοίως ὄρ-
νισι φησίν^ε. μετὰ δὲ χρόνον τὴν πελειάδα ἀν-
θρωπίνῃ^ς Φωνῇ αὐτὰς αὖτε λέγασσι, ἐπεὶ τε
τὰ συνέτα σφίσι ἦν ἡ γυνή· ὥς ἡ ἐβάρβα-
ριζε, ἰδοὺ δὲ σφίσι ὄρνιθ^ς τρεῖς φησίν^ε. ἐ-
πει τῷ τρεῖσι ἀν πελειάς γε ἀνθρωπίνῃ^ς Φω-
νῇ φησίν^ε; μέλαινας ἢ λεγόντες εἶναι τὴν
πελειάδα, σημαίνουσι ὅτι Αἰγυπτίῃ ἢ γυνὴ ἦν.
Ἡ δὲ μαντήϊς ἢ περὶ ἐν Θήβησι τῇσι Αἰγυπτίῃσι
καὶ ἐν Δωδωνῇ, ἀπὸ ἀπὸ ἀλλήλων^ς πυχ-
χάνουσι

nas esse quæ primæ apud dictas gentes
oracula constituisent. Percontantique
mihi unde id commemorarent tanquam
sic plane compertum habentes, ad hæc
responderunt, majorem in modum se
intituisse veltigare de his mulieribus, nec
tamen unquam invenire potuisse, sed
postea hæc quæ dicebant de eis audisse.
Hæc quidem igitur Thebis ἐ sacerdoti-
bus audiui. Antistites autem Dodonæo-
rum hæc ajunt: Geminas Thebis Æ-
gyptiis columbas evolantes, utramque
nigram, unam quidem in Africam ven-
nisse, alteram ad ipsos: quæ fago insi-
dens humana vocē eloquuta sit, fatum
esse, ut eo loci Iovis oraculum condatur:
& ipsos interpretatos esse, quod ipsis an-
nunciaretur id fieri divinitus, & inde se
ita fecisse: eam vero quæ ad Afros abis-
set columbam, dicunt jussisse illos Am-
monis oraculum condere; quod & ipsum
Iovis est. Ita referebant Dodonæorum
sacerdotes, quarum verustissimæ nomen
erat Promenæ: proximæ, Timaretæ:
minimæ natu, Nicandræ; & his consen-
tiebant reliqui Dodonæi, qui circa tem-
plum in usu erant. De quibus ita mea fert
opinio: Si re vera Phœnices eduxerunt
feminas sacras, & earum alteram ut in
Africam, alteram ut in Græciam expor-
tarentur, vendiderunt: videtur mihi ista
ipsa femina venundata esse in Thespro-
tos nunc dictæ Græciæ, antea vero Pelas-
giæ vocatæ; deinde ancillans ibidem,
condidisse sub fago ibi nata fanum Iovis;
ut erat probabile, solitam Thebis tueri
Iovis templum, unde processit, ideo me-
moriæ illic ejus habere: atque hinc o-
raculum ab ea fuit institutum; & post lin-
guam Græcam apprehensam, dixisse, so-
rorem suam in Africa ab eisdem Phœni-
cibus (ut ipsa fuisset) venundatam. Quod
autem mulieres à Dodonæis columbæ
vocatæ sunt, ob id mihi videtur factum,
quia barbaræ essent; simile quid avibus
sonare ipsis videbatur. Interiecto deinde
tempore columbam humana voce loquu-
tam ajunt, postquam quæ ipsi intellige-
rent, mulier loquebatur; tamdiu volucris
modo sonare visa, quamdiu barbare loque-
batur. nam columba quomodo huma-
nam vocem sonaret? nigram autem co-
lumbam esse dicentes, Ægyptiam femi-
nam significant. Suntque similia inter
se oracula, & illud apud Thebas Ægy-
ptias, & hoc apud Dodonam. estque di-
vinan-

a ταῖς. b ἀναπτομένας. c μετὰ ταύτῃ. d καὶ ἄλλοι. e ἡ οἶκος, ἀμφιπολιεύσασθαι. f ἵθα ἀπὸ τοῦ. g ἀπὸ ἀπὸ ἀλλήλων. h ἀνθρωπίνῃ.

Divinatio per sacerdotes instituta ab Ægyptiis, ut
rota supersticio. Urbes ad hanc electæ vi. Festum Bu-
basti, & Buliridos. Cares in Ægypto.

EUTERPE, LIBER II. iiii

vinandi per sacerdotes ratio ex Ægypto
oriunda. Ipsi certe Ægyptii extiterunt
principes conventuum sacrorum & pom-
parum & adductionum, & ab eis Græ-
ci didicerunt. Cujus rei hoc apud me
argumentum est, quod illa constet ab
multo quodam tempore factitata, Græ-
canica vero recenter facta sunt. Nec
59 vero semel quotannis conventum publi-
cum celebrant Ægyptii, sed frequentes
illos, præcipue quidem ac studiosissime
ad urbem Bubaston, in honorem Dianæ;
secundo loco ad urbem Busrin in hono-
rem Isidis. In hac enim urbe maximum
est templum Isidis, ipsa autem urbs in
medio Delta Ægypti sita. Est autem I-
sis quæ Græca lingua dicitur Δημήτης,
Ceres. Tertio celebrant conventus pu-
blicos ad urbem Sain, in honorem Mi-
nervæ; quarto ad Heliopolin, in hono-
rem Solis; quinto ad urbem Buton, in
honorem Latonæ; sexto ad urbem Pa-
60 premin, in honorem Martis. Ceterum
quum se conferunt in urbem Bubaston,
hæc faciunt: Navigant viri pariter &
mulieres, magnaue est in unaquaque
navi utrorumque multitudo. Inter navi-
gandum assidue mulieres aliquot, crepi-
tacula tenentes strepunt, viri tibiis ca-
nunt: ceteri ceteræque modulantur ma-
nusque complodunt. Atque ut ad quam-
que aliam urbem perveniunt navigando,
taliam agunt. Appulsa ad terram navi, mu-
lierum aliæ ea quæ dixi faciunt, aliæ
compellantes ejus urbis feminas, inge-
runt probra, aliæ saltant, aliæ erectæ at-
trahunt vestem. Talia in singulis civita-
tibus ad flumen positis agunt. Quum ad
urbem Bubastum perventum est, festum
celebrant magnis hostiis offerendis. quo
in festo plus vini ex vite absumitur quam
in reliquo universi anni tempore. Com-
meant illuc (ut indigenæ ajunt) viro-
rum ac mulierum, præter pueros, etiam
ad septingenta millia. Atque hæc qui-
dem illic fiunt. At in urbe Busrin quo-
modo festum Isidi agant, superius à me
dictum est. Verberantur enim post sa-
crificium cuncti & cunctæ, multa sane
hominum decem millia: quem autem
verberent, non est mihi fas dicere. Sed
quotquot Cares Ægyptum incolunt, hi
vero tanto plus in talibus faciendis ex-
cellunt, ut gladiis quoque frontes concidant.
Ex quo factò datur intelligi eos ho-
62 spites esse, non Ægyptios. Ubi vero in
Sain

χάνει· ἔστι δὲ καὶ τῶν ἱερέων ἡ μαυρο-
κή ἀπ' Αἰγυπτίας ἀπυγμένη· πανηγύρεις δὲ ἃ ἄρα
καὶ πομπὰς καὶ ποσειδωνιάδας πρῶτον ἀνθρώπων
Αἰγυπτίοι εἰσὶ οἱ ποιούμενοι· καὶ ὧρα τέτων
Ἑλλήνες μεμαθήκασι· τεκμήριον δέ μοι τάτα,
ποῦδε· αἱ μὲν γὰρ φαίνονται ἐν πολλῇ τῇ χερὸν
ποιούμεναι, αἱ δὲ Ἑλληνικῇ νεωστὶ ἐποιήθησαν.
Πανηγυρίζουσι δὲ Αἰγυπτίοι σὺν ἅπασι τῇ ἐπιαν-
τῇ, πανηγύρις δὲ ἡ συχνὰς· μάλιστα μὲν
καὶ ποσειδονιάδα ἐς Βέσαςον πόλιν, τῇ Ἀρ-
πέμιδι· δώπερα, ἐς Βέσιν πόλιν τῇ Ἰσι· ἐν
πάντῃ γὰρ δὴ τῇ πόλει ἐστὶ μέγιστον Ἰσιῶ ἱρόν·
ἰδρυται δὲ ἡ πόλις αὕτη τῇ Αἰγυπτίᾳ ἐν μέσῳ τῆς
Δέλτα· Ἰσις δὲ ἐστὶ κατὰ τὴν Ἑλλένων γλῶσ-
σαν Δημήτηρ. τρίτη δὲ, ἐς Σαῖν πόλιν τῇ Ἀ-
θλιωῇ πανηγυρίζουσι· πέμπτη δὲ, ἐς Ἡλίω-
πολιν τῷ Ἡλίῳ· πέμπτη δὲ, ἐς Βατῶν πόλιν
τῇ Λητοί· ἕκτα δὲ, ἐς Πάπτημιν πόλιν τῷ Ἀρεί.
Εἰς μὲν νυνὲς Βέσαςον πόλιν ἐπεὶ ἄνθρωποι
ποιεῦσι ποιάδε· ὡλέουσι περὶ γὰρ δὴ ἅμα
ἄνδρες γυναικί, καὶ πολλόν τι πλοῦτον· ἑκα-
τέρων ἐν ἐκάστῃ βάρει· αἱ μὲν πινεὶ τῇ γυναι-
κῶν, κρόταλα ἔχουσι, κροτάλλιζουσι· οἱ δὲ
αὐλέουσι κατὰ πάντα τὸ πλοῦτον· αἱ δὲ λοιπαὶ
γυναικες καὶ ἄνδρες αἰδοῦσι, καὶ τὰς χεῖρας
κροτῶσι· ἐπεὶ δὲ ὡλέουσι κατὰ τινὰ πόλιν
ἄλλω ἡρώωνται, ἐγγεμίψαντες τὴν βάρειν τῇ
γῇ, ποιεῦσι ποιάδε· αἱ μὲν πινεὶ τῇ γυναι-
κῶν ποιεῦσι ἡ πέπερ ἔρηκα· αἱ δὲ τωπάξου-
σι, βοῶσι τὰς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ γυναικας·
αἱ δὲ ὀρχέονται, αἱ δὲ ἀνασύρονται ἀνιστάμε-
ναι. ταῦτα ὧρα πᾶσαι πόλιν ὧρα ποιεῦσι
ποιεῦσι· ἐπεὶ δὲ ἀπικνῶνται ἐς τὴν Βέσαςον,
ἐορτάζουσι ἰ μεγάλας ἀναγούσας θυσίας· καὶ οἱ-
νῶ ἀμπέλιν· ἀναισιμῶνται πλοῦτον ἐν τῇ ὀρ-
τῇ ταύτῃ ἢ ἐν τῷ ἅπαντι ἐνιαυτῷ τῷ ὀπλοί-
πῳ· συμφοιτέουσι δὲ ὅ, π ἀνὴρ καὶ γυνή ἐστὶ,
πλοῦτον παυδίων, καὶ ἐς ἐδομηκῶντα μυριά-
δας, ὥς οἱ ὀπχωροὶ λέγουσι· ταῦτα μὲν
δὴ ταύτη ποιεῖται· Ἐν δὲ Βασίρῃ πόλιν ὡς ἀνά-
γουσι τῇ Ἰσι τὴν ὀρτὴν, εἶρηται περὶ μόνον μοι.
τύπτονται μὲν γὰρ δὴ μὲν τὴν θυσίαν πάντες
καὶ πᾶσαι, μυριάδες κάρτα πολλὰ ἀνθρώ-
πων· τὸν δὲ τύπτονται, ἔ μοι ὅσιόν ἐστι λέ-
γειν· ὅσοι δὲ Καρῶν εἰσὶ ἐν Αἰγυπτίῳ διαέον-
τες, ἔπει δὲ πᾶσι ἐπὶ πλοῦτον ποιεῦσι τέ-
των, ὅσῳ καὶ τὰ μέτωπα κέπτονται μαχαί-
ρη· καὶ ταῦτα εἰσὶ δηλοὶ ὅτι εἰσὶ ξένοι καὶ
σὺν Αἰγυπτίοι· Εἰς Σαῖν δὲ πόλιν ἐπεὶ
συνθε-

a ἱεῶν. b πανηγύρις. c πανηγύρις. d βέσαςον. e βέσαςον. f ταῦτα. g ταῦτα. h ποιεῦσι. i βάρει
κατὰ ὀρχήν. k τύπτονται γὰρ. l τῷ δ.

συνλεχθένσι τῇσι θυσίῃσι ἐν πνι νυκτὶ^a, λύχνα καίεσι πάντες πολλὰ ὑπαίθερα πρὸ τῶν δάμα-
 ται κύκλῳ. τὰ δὲ λύχνα, ἐστὶ ἐμβόφια ἐμπλεα
 αἶλος ἑ ἐλαίης· ὁππολῆς δὲ ἔπεισι αὐτὸ τὸ ἐλ-
 λύχνιον, καὶ τῶν καίεται παννύχιον. καὶ τῇ ὀρ-
 τῇ ἔνομα κέεται λυχνοκαΐη· οἱ δὲ ἂν μὴ ἐλ-
 θῶσι τῇ Αἰγυπτίῳ ἐς τὴν πανήγυριν πρῶτῳ,
 φυλάσσοντες τὴν νύκτα τῇ θυσίῃ, καίεσι καὶ
 αὐτοὶ πάντες τὰ λύχνα. καὶ ἔτω οὐκ ἐν Σαί
 μὲν καίεται, ἀλλὰ ἑ ἀνὰ πᾶσαν Αἰγυπτίον. ὅ-
 τῳ δὲ ἕνεκα φῶς ἔλαχε ἑ πικρὸν ἢ νύξ αὐτῇ,
 ἐστὶ ἱρὸς πρὸς αὐτὸ λόγῳ λεγόμενον. Ἐς δὲ
 Ἡλίαν πόλιν^b ἑ βατὲν θυσίας μένας ὁππο-
 λῆσι φοιτούντες. ἐν δὲ Παπρήμι θυσίας μὲν ἑ
 ἱρὰ, κατέπερ ἑ τῇ ἄλλῃ, πειῦσι. εὐ τ' ἂν
 δὴ γίνηται^c καταφερῆς ὁ ἥλιος, ὀλίγοι μὲν π-
 νες τῇ ἱερῶν πρὸς τὸ ἀρχαῖον πεπονέαται, οἱ δὲ
 πολλοὶ αὐτῶν, ξύλων^d κερύων ἐχόντες, ἐστῶ-
 σι τῇ ἱερῇ ἐν τῇ ἐσθῶ. ἄλλοι δὲ διχῶλως ὁππο-
 λῆσι πλεονέκως χιλίων ἀνδρῶν, ἕκαστοι ἐχόντες
 ξύλα, καὶ ἔτοι ὁππὶ τὰ ἔπερ αἰεὶς ἐστῶσι. τὸ
 δὲ ἀρχαῖον ἐὼν ἐν νηῶ μικρῷ ξυλίνῳ κατακε-
 χρυσωμένῳ, περικερύων τῇ περὶ τὴν ἐς
 ἄλλο οἶκημα ἱρὸν. οἱ μὲν δὲ ὀλίγοι οἱ πρὸς τῷ
 ἀρχαῖον λελειμμένοι ἔλκυσσι περὶ ἀκυκλὸν ἄμα-
 ξαν, ἀγχοῦν τῇ νηὶ περὶ τὸ ἐν τῷ νηῶ ἐνεὸν
 ἀρχαῖον. οἱ δὲ οὐκ ἐῶσι, ἐν τοῖσι περὶ τὴν
 οἰκίαν ἐστῶτες, ἐσιέναι· οἱ δὲ διχῶλως, π-
 μωρόντες τῷ θεῷ, πάσας αὐτὰς ἀλεξόμενοι. ἐν-
 θῶντα μάχη ξύλοισι καρτερῇ γίνεσθαι· κεφαλὰς
 περὶ σπασσέναι· καὶ, ὡς ἐγὼ δοκέω, πολλοὶ ἑ
 ἀποθνήσκουσιν ἐκ τῶν τραυμάτων· ἑ μέντοι γε οἱ περὶ
 Αἰγυπτίῳ ἑφασαν ἀποθνήσκον ἐξ ἑνός. Τὴν δὲ
 πανήγυριν πρῶτῳ ἐκ τῶν νομίμων φασὶ οἱ ἐ-
 πὶ τῶν οἰκίαν ἐν τῷ ἱερῷ τῷ τῷ, τῇ Ἄρε^e
 τὴν μητέρα, καὶ τῇ Ἄρεα ἀπὸ τῶν θρόνων ἱρόμενον,
 ἐλθεῖν ἐξανδρωμένον^f, ἐλθόντα τῇ μητρὶ συμ-
 μίξαι, καὶ τὰς περὶ τὴν τῇ μητρὸς, οἷα οὐκ
 ὁππολῆς αὐτὸν περὶ τῶν, ἑ περὶ τῶν παρὲναι,
 ἀλλ' ἀπερύκειν· τὸν δὲ ἐξ ἄλλης πόλιν^g ἀγα-
 γόμενον ἀνθρώπος, τὰς τε περὶ τὴν τῇ
 πρὸς τῶν, καὶ ἐστῶν πρὸς τὴν μητέρα. ἀπὸ
 τῶν τῶν Ἄρεα πρῶτῳ τὴν πρὸς τῇ ὀρτῇ
 νομοκέναι φασί. καὶ τὸ μὴ μίσγονται γυναι-
 ξι ἐν ἱεροῖσι, μηδὲ αἰεὶς ἀπὸ γυναικῶν ἐς
 ἱρὰ ἐσιέναι, ἐπὶ εἰσι οἱ περὶ τῶν θρησκείων.
 οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι οὐκ ἐπὶ πάντες ἀνθρώποι, πρὸς
 Αἰγυπτίῳ ἑ ἑλλήνων, μίσγονται ἐν ἱεροῖσι· καὶ
 ἀπὸ γυναικῶν ἀνιστόμενοι, ἄλλοι ἐστῶνται
 ἐς

Sain urbem sacrificatum noctu conven-
 runt, sub dio circum domos universi fre-
 quentes lucernas accendunt, vascula scili-
 cet sale & oleo plena; in superficie adest
 ipsum ellychnium, quod tota ardet nocte.
 Cui festo nomen impositum est, Accen-
 sio lucernarum. Ad hunc conventum
 quicumque Ægyptiorum non jerint, ob-
 servantes sacrificii noctem, & ipsi uni-
 versi lucernas accendunt: atque ita ac-
 cenduntur lucernæ non in Sai modo, sed
 etiam per universam Ægyptum. Qua
 vero gratia nox hæc lumen & honorem
 sortita sit, de eo sacer sermo commemo-
 ratur. Ad Heliopolin & ad Burun qui⁶³
 veniunt, tantum sacrificant. In Papremi
 vero, quemadmodum alibi; & sacrificia
 & res divinas peragunt. Sed quando
 sol fit declivis, pauci sacerdotes circa
 simulacrum operati sunt: plures eorum
 tenentes ligneas clavas stant in ingressu
 templi; alii plus mille virorum qui vota
 exequuntur, cum singulis fustibus fre-
 quentes alia ex parte consistunt. Porro
 simulacrum in parvo ligneo facello de-
 aurato exportant pridie in aliud sacrum
 habitaculum, paucis illis qui ministerio
 simulacri relictis sunt, trahentibus plau-
 strum quatuor rotarum, quo vehitur sa-
 cellum cum simulacro quod intus est.
 Hos ingredi prohibent ii qui in antefo-
 ribus stant. At ii qui vota exequuntur,
 opitulantes deo, percutiunt hos, sese ipsi
 defensantes. Hic vehemens existit fustu-
 aria pugna mutuo capita contudenti-
 um: multique ex vulneribus (ut ego opi-
 nor) pereunt, etsi Ægyptii quemquam
 mori negant. Ajunt autem indigenæ⁶⁴
 conventum hunc inde institutum: Tem-
 plum id incolere matrem Martis, &
 Martem nutrimentis depulsum, venisse
 viriliter impulsus eo proposito, ut coi-
 ret cum matre: quem maternos ministros,
 ut qui eum antea non viderant, non per
 negligentiam sinere ingredi, sed abigere;
 hunc, ex alia civitate adductis homini-
 bus, illos tutores aspere mulcare, & ad
 matrem fuisse ingressum. Et ab ea re
 hanc verberationem ajunt solennem fuisse
 Marti die festo, & institutum, ne in
 templo cum feminis coiretur, neve illoti
 à Venere templa adirent. Hi sunt qui
 primi ceremoniis vacaverunt. nam cete-
 ri fere omnes mortales, præter Ægy-
 ptios ac Græcos, coeunt in templis: & ab
 uxoribus surgentes, illoti introeunt tem-
 plum

^a συνλεχθένσι τῇσι θυσίῃσι ἐν τῇ νυκτὶ. ^b Ἡλίαν τε πόλιν. ^c παύσει. ^d αὐτῶν, ἐκ ξύλων.
^e Hæc duo verba ἐλθεῖν ἐξανδρωμένον non exstant in MS. nisi in margine. ^f περὶ τῶν bis.

plum, putantes hominem esse ut ceteras animantes. Etenim videre & pecudes alias & volucrum turbas coeuntes in deorum templis atque in fanis; quod si non esset deo gratum, ne pecudes quidem id esse facturas. Et hi quidem talia prætexentes faciunt, quæ mihi non probantur. 65 Ægyptii porro cum in aliis ad sacra pertinentibus, tum vero in his superstitione agunt. Ægyptus, quum sit Africæ finitima, non tamen admodum bestiis abundat: quæ vero illic sunt, eæ omnes pro sacris habentur, partim alumnæ ipsorum hominum, partim non. Qua autem caussa pro sacris habentur, si dixerem, ad res divinas oratio mea descenderet, quas ego in primis enarrare devito; quarumque quicquid dixi delibando, id necessitate coactus dixi. Consuetudo quæ de bestiis est, ita habet: Eas seorsum singulas educandi curam & viri & feminæ Ægyptiorum susceperunt; in quo honore filius patri succedit. His bestiis singuli qui in urbibus sunt, vota persolvunt, hunc in modum: Supplices illi deo cuius illa bestia est, derasis liberorum capitibus aut in totum, aut ex media, aut ex tertia parte, appendunt crines in lance ad argentum; quod traxerit, id tradunt curatrici bestiarum. Illa pro hoc concisos pisces præbet bestiis escam. talis enim cibus illis præbetur. Quarum siquam quis necaverit, si volens, morte mulctatur: si invitus, plectitur ea multa quam sacerdotes statuerint. Quisquis tamen ibin aut accipitrem necaverit, siue volens siue invitus, necessario 66 morte afficitur. Quum autem multæ bestię una cum hominibus victitent, multo tamen plures essent, nisi hoc accideret feibus. Feles postquam sunt enixæ, non amplius adeunt masculos: eas isti coeundi gratia indagantes, tamen potiri nequeunt: ergo contra id talia comminiscuntur. Raptos & subductos earum fetus occidunt, non tamen occisos edunt. Illæ fetibus orbatæ, cupiditate aliorum (amantissima enim fetuum bestia est) ita demum ad mares se conferunt. Felem incendio orto divina res occupat. nam Ægyptii, per intervalla dispositi ignem extinguere negligentes custodias felium agunt. At illæ aut intercurrendo, aut transfiliendo ipsos homines in ignem infiliunt. Hoc dum

ἐς ἱρὸν, νομίζοντες ἀνθρώπους εἶναι κατὰ περ τὰ ἄλλα κτήνεα. καὶ γὰρ τὰ ἄλλα κτήνεα ὄρνειν ἐ ὀρνίθων γένεα ὀχλούμενα ἐν τε τοῖσι νηοῖσι τῶ θεῶν ἐ ἐν τοῖσι τεμένεσι. εἰ ὦν λέω τῷ θεῷ τῶρ μὴ Φίλον, σὺν ἂν εἴδῃ τὰ κτήνεα ποιεῖν. εἴποι μὲν νῦν τοιαῦτα ὁπλίζοντες πιεῖσαι ἔμοι γε σὺν ἀρεστέ. Αἰγυπῖοι δὲ θρησκείῃσι πεισθέντες τὰ τε ἄλλα περὶ τὰ ἱερά, καὶ δὴ ἐ τὰδε. ἐξου δὲ Αἰγυπῖοι ὁμοῦ τῇ Λιβύῃ, ἐ μάλα θηριώδης ἐστὶ τὰ δὲ εἶναι σφι, ἀπαντὰ ἱερά νενομίσται. καὶ τὰ μὲν, συντροφα αὐτοῖσι τοῖσι ἀνθρώποισι, τὰ δὲ, ἔ. τῷ δὲ εἵνεκεν ἀνείταται τὰ ἱερά, εἰ λέγοιμι, καταβαίλω ἂν τῷ λόγῳ ἐς τὰ θεῖα πηγμάτων, τὰ ἐγὼ φάσκω μάλιστα ἀπηγέσθαι. τὰ δὲ ἐ εἴρηκα αὐτῶν ὁπλίσσασθαι, ἀνάγκη καταλαμβανόμενοι εἶπεν. νόμος δὲ ἐστὶ περὶ τῶν θηρίων ὧδε ἔχων. μελεδωνοὶ δόποδεδέχασθαι τῶν τροφῶν χωρὶς ἐκάστων, καὶ ἔρσενες ἐ θήλειαι τῶν Αἰγυπίων, τῶν πάρος πατρὸς ἐκδέκεσθαι τὴν πυλὴν. οἱ δὲ ἐν τῇσι πόλεσι ἐκάστωι δυχᾶς τάσδε σφι δόποτελέσθαι. δυχόμενοι τῷ θεῷ ἔ. ἂν ἢ τὸ θηρίον, ξυρῆντες τῶν παιδίων ἢ πᾶσιν τὴν κεφαλὴν, ἢ τὸ ἥμισυ, ἢ τὸ τρίτον μέρος τῆς κεφαλῆς, ἱεῖσι σταθμῶν πρὸς δρυμέων τὰς τρίχας. τὸ δὲ ἂν ἐλκύσῃ, τῶρ τῇ μελεδωνῶ τῶν θηρίων διδοῖ. ἢ δὲ ἀντὶ αὐτῶν τὰ μνηστὰ ἰχθύς, παρέχθαι βορλὴν τοῖσι θηρίοις. τροφή μὲν δὴ αὐτοῖσι τοιαύτη δόποδεδέχασθαι. τὸ δὲ ἀντὶ τῶν θηρίων τέτων δόποτείνῃ, λέω μὲν ἐκῶν, θανάτου ἢ ζημίας. λέω δὲ αἰκῶν, δόποτείνῃ ἢ ζημίας τὴν ἂν οἱ ἱεεὶς τάξων. ὅς δὲ ἂν ἴδῃ ἢ ἱεῖς δόποτείνῃ, ἢν τε ἐκῶν, ἢν τε αἰκῶν, πεινᾶναι ἀνάγκη. Πολλῶν δὲ εἶναι ὁμοτροφῶν τοῖσι ἀνθρώποισι θηρίων, πολλῶν ἂν ἐπὶ πᾶσι ἐγένετο, εἰ μὴ καταλάμβαναν τὰς αἰελάρας τοιαύδε. ἐπεὶ ἂν τέκωσι αἱ θήλειαι, σὺκέτε φοιτῆσαι πρὸς τὰς ἔρσενας. οἱ δὲ, διζήμενοι μίσγεσθαι αὐτῇσι, σὺν ἔχασθαι. πρὸς ὧν πᾶσι σφίζονται τὰδε. ἀπάλλοντες δὸπὸ τῶν θηρίων, καὶ ὑπαίρετοί μὲν τὰ τέκνα, κτείνουσι. κτείναντες μὲν τοῖς, ἐ δαπνίζουσι. αἱ δὲ, σερισκόμεναι τῶν τέκνων, ἄλλων δὲ ὁπλίσσασθαι, ἔτω δὲ ἀπικνέοντα πρὸς τὰς ἔρσενας. Φιλότεκνον δὲ τὸ θηρίον. πυρκαϊῆς δὲ γινομένης, θεῖα πηγμάτων καταλαμβανόντες τὰς αἰελάρας. οἱ μὲν γὰρ Αἰγυπῖοι διασώζοντες φυλακὰς ἔχουσι τὰς αἰελάρων, ἀμελήσαντες σβεννύειν τὸ καλούμενον. οἱ δὲ αἰελάροι, διαδύοντες, καὶ ὑπερβρώσκοντες τὰς ἀνθρώπους, ἄλλων δὲ ἐς τὸ πῦρ. πᾶσι δὲ γινόμενα, P πέν-

a τερλῶσι b. τοιαῦτα ποιῶντες, ἐπιλέγοντες. c εἵνεκα. d ἀναγκά. e δόποτείν. f δὲ ὅταν. g παλίστα. h φιλότεκνον γὰρ τὸ. i κτείνω & αἰελάω & semper tum ante, tum post. k ἐσκαίω, ἡ δὲ πῦρ. τότε δὲ γινόμενα.

πένθεα μεγάλα τὰς Αἰγυπτίους καταλαμβάνει.
ἐν ὅποισι δὲ ἂν οἰκίσιοι αἰέλῃσιν^α· ἀποθανόντες
ἀπὸ τῶν αὐτομάτων, οἱ ἐνοικέοντες πάντες ξυρέον-
ται τὰς ὀφρύας μουσῶν· παρ' ὅποισι δ' ἂν κύων,
πάν τὸ σῶμα καὶ τὴν κεφαλὴν. Ἀπαγγέλλονται
δὲ οἱ αἰέλῃσιν ἀποθανόντες ἐς ἱερὰς εἰσάγει,
ἐνθα θάπτονται παραχρῆντες ἐν Βυβάσι πό-
λει. τὰς δὲ κύνας ἐν τῇ ἐωυτῶν ἑκάστοι πό-
λει θάπτουσι ἐν ἱρήσι θήκησι. ὡσαύτως δὲ τῆσι
κύσιν οἱ ἰχθυόεντες θάπτονται. τὰς δὲ μυγᾶλας ἔ-
τις ἱρηκᾶς ἀπάγουσι ἐς Βυτὸν πόλιν. τὰς δὲ
ἰβίδας ἐς Εἰρμῶ πόλιν. τὰς δὲ ἀρκτοὺς ἐξοὺς πα-
νίας, καὶ τὰς^β λύκους, καὶ πολλὰ τῶν ἐόντων ἀ-
λωπέκων μέζοντας, αὐτὰ θάπτουσι τῇ ἂν ὀρε-
γέωσι κείμενοι. Τῶν δὲ προκοδείλων φύσις ἐστὶ
τοιαύτη· τὰς χειμεριωτάτας μάλιστα πότερες ἐ-
σθίει· ἔσθ' ἐν τῷ περὶ τῶν τετραπῶν, χειρῶν δὲ λι-
μναίων ἐστὶ. τίθει μὲν γὰρ ὡς ἐν γῇ, καὶ ἐκλείπει·
καὶ τὸ πολλὸν τῇ ἡμέρῃς ἀναστρέφεται ἐν τῷ ξηρῷ,
τὴν δὲ νύκτα πᾶσαν ἐν τῷ ποταμῷ. θερμότερον
γὰρ δὴ ἐστὶ τὸ ὕδωρ τῇ αἰθέρι· ἔστι δὲ ὁ ὁρῶν. πάν-
των δὲ τῶν ἡμῶν ἰδμεν θνητῶν, τῶν ἐξ ἐλαχίσ-
της μέγιστον γίνεσθαι. τὰ μὲν γὰρ ὡς, χλωίων καὶ
πολλὰ μέζονα^δ τίθηται· καὶ ὁ νεοσσὸς κατὰ λόγον
τῶν ὡς γίνεσθαι^ε. αὐξανόμενος δὲ, γίνεσθαι^ε ἐς ἐπ-
τακαίδεκα πήχεις, καὶ μέζων ἐπὶ. ἔχει δὲ ὁ
ὀφθαλμὸς μὲν, ὅς· ὀδόντας δὲ, μεγάλους καὶ
χαυλιόδοντας, κατὰ λόγον τῶν σώματι. γλῶσ-
σαν δὲ μένον θηρῶν ὅσῃ ἐφύσε· ἔσθ' ἐν τῇ κάτω
κινεῖ γνάθον, ἀλλὰ ἔτι τῶν μένον θηρῶν τὴν
ἄνω γνάθον προσάγει τῇ κάτω· ἔχει δὲ ἔνυ-
χας καρτερὰς, καὶ δερμα λεπιδωτὸν ἀρήκιστον ὅπτι
τῶν νύχτων. τυφλὸν δὲ ἐν ὕδατι, ἐν δὲ τῇ αἰθέρι
ὁ ὕδωρ ἐκείνεται. ἅπτε δὲ ὡς ἐν ὕδατι διαίταν ποι-
ῶμενον, τὸ σῶμα ἐνδοθεν φορεῖ πᾶν μερὸν
βδέλλων. τὰ μὲν δὲ ἄλλα ὄρνεα ἔτι θηρῶν φέ-
ρει μιν· ὁ δὲ τροχίλος^ε εἰρηναῖός ἐστι, ἅπτε
ὠφελεομένῳ πρὸς αὐτὸν. ἐπὶ γὰρ ἐς τὴν γλῶ-
σσῇ ἐκ τῶν ὕδατι^ε ὁ προκοδείλος^ε, καὶ ἐπειτα
χάνη, (ὡς γὰρ τῶν ὡς ὅπτι πᾶν ποιεῖν πρὸς τὸ
ζέφυρον) ἐν ταῦτα ὁ τροχίλος^ε ἐσθίων ἐς τὸ
σῶμα αὐτῶν, κατεπίνει τὰς βδέλλας· ὁ δὲ, ὠ-
φελούμενος^ε ἡδεῖται, καὶ ἔσθ' ἐν τῇ σίνετι τῇ τε-
ροχίλων. Τοῖσι μὲν δὲ τῶν Αἰγυπτίων ἱεροὶ εἰσι οἱ προ-
κοδείλοι, τοῖσι δὲ καὶ ἄλλοι ἀπὸ πολεμίων παύ-
σαι. οἱ δὲ παρὰ τὴν θήεας ἔτι τὴν Μοίρην^ε λι-
μνῇ οἰκέοντες ἔτι καὶ ἡγλῶν^ε αὐτὰς εἶναι ἱερὰς.
ὅτι πάντων δὲ ἑνὸς ἐκάστοις τρέφεται^ε προκοδεί-
λον, δεδιδαγμένον εἶναι χειροῖν^ε· ἀετῶν δὲ

τε

dum contingit, ingenti luctu afficiuntur
Ægyptii. Quibuscunque autem in do-
mibus felis sine manu hominum oppetit
mortem, earum habitatores cuncti sola su-
percilia radunt: totum autem corpus &
caput, in quorum domibus moritur canis.
Abducuntur autem feles mortuæ ad sacra 67
tecta, ubi salitæ sepeliuntur in urbe Buba-
sti. Canes feminas in sua quisque urbe tu-
mulant, sacratis in oculis. Eodem modo
quo canes feminæ, ichneutæ vestigatores
sepeliuntur. Nam mygalas, & accipitres
in urbem Butum asportant, ibides vero
Hermopolin, urfas autem, quæ raræ sunt,
& lupos non multo vulpibus grandiores,
eo loci sepeliunt ubi jacentes inveniuntur.
At crocodilis inest talis natura: Quatuor 68
mensibus maxime hybernis nihil omnino
edit: & quum sit quadrupes, tamen ter-
restre & paludosum est. Nam ova parit in
terra, excluditque: & plerumque diei in
sicco agit, sed totam noctem in flumine,
quippe calidiore aqua quam diurno sereno
& rore. Ex omnibus quæ novimus anima-
libus, hoc maximum existit ex minimo.
Siquidem ova quod attinet, gignit haud
multo majora anseribus, & proportionem
ovi fetus excluditur: at crescens, ad se-
ptendecim & amplius cubitos pervenit. o-
culos habet suillos, dentes magnos propor-
tione corporis, & prominentes, cui ex om-
nibus bestiis soli lingua innata non est.
Idem inferiorem maxillam non movet,
sed etiam solum ex animalibus superiorem
inferiori admovet. Ungues quoque robu-
stos habet, pellemque squamatam circa
tergum infractam. Inter aquas cæcus, sub
dio perspicacissimus. Itaque quod in aqua
vitam degat, os fert introrsum hirudinibus
refertum. Quumque eum ceteræ volucres
ac bestię fugiant, solus trochilus pacem
cum eo agit, utpote a quo percipiat uti-
litatem. Etenim posteaquam crocodilus
ex aqua in terram egressus est, ac deinde
hiavit (semper enim fere hoc ad zephyrum
facere solet) tunc in ejus os trochilus pe-
netrans, deglutit illas sanguisugas. Qua
utilitate delectatus, nihil omnino trochi- 69
lum lædit. Quibusdam sane Ægyptio-
rum crocodili sacri sunt, quibusdam non
sunt, sed veluti hostes exagitant. Sacros
admodum esse eos existimant qui circa
Thebas & Moerios stagnum incolunt:
quorum utrique unum ex omnibus cro-
codilis alunt edoctum manu tractari, ap-
pendentes ejus auribus in aures, nempe la-

α οἱ τῶν δὲ οἰκίστιν αἰλουροί. β Βουβῆ πόλις. τὰς δὲ ἀρκτοὺς ἐξοὺς ἱερὰς ἐστὶ τὰς. γ τὸ τε αἰθερὶν. δ μέζων. ε ὠ-
φελούμενος. ε ὁ κατεσθίει.

Grocodilus Ionicæ appellatio : Ægyptis champfæ. de eo varia opinio & hippopotamis & lutris & squamofis pisce & anguilla & vulpantere & phœnice.

EUTERPF, LIBER II.

115

lapillos fusiles aurcolque, & primores pedes catenulis aut annulis cingentes; cibaria quoque statuta ac sacrificia præbentes, & curantes ut quam pulcherrime vivant; at ubi mortem obierunt, condientes sacris in loculis sepeliunt. At qui circa Elephantinam urbem incolunt, quod sacros esse non censeant, etiam comedunt. Neque vero crocodili vocantur, sed champfæ: verum Iones appellavere crocodilos; illi generi crocodilorum quod apud eos in sepibus gignitur, ipsorum
70 formam comparantes. Hos capiendi quum sint multa & omnimoda genera, hoc, quod maxime mihi dignum relatu videtur, scribo. Ubi tergum fuillum ad illecebras hamo circumdederit, permittit in medium flumen, ipse in labro fluminis porcellum, quem vivum tenet, verberat. cuius vocem crocodilus audiens, versus illam tendit, nactusque tergum devorat. Illi vero trahunt. Et posteaquam in terram attractus est, ante omnia ejus oculos venator cœno opplet. Hoc acto, cetera facile sane comprehenditur; sin, cum labore. Fluviatiles vero equi in plaga Papiemitana sacri sunt, in cetera Ægypto non sacri; talem speciem naturamque habentes. Quadrupes est, bifidis pedibus, ungulis bovinis, simo naso, equina juba, exertos dentes ostentans, equina cauda & voce, magnitudine maximi tauri, tam crasso corio ut ex eo arefacto
72 fiant jacula rafa. Gignuntur præterea in fluvio lutræ quos sacratos esse arbitrantur. Arbitrantur etiam sacrum esse ex omnibus piscibus qui vocatur squamosus, atque etiam anguillam. Hos pisces ajunt sacros Nili esse: ex volucris vero vulpanferes. Est & alia volucris sacra, nomine phœnix, quam equidem non vidi nisi in pictura. etenim perrara ad eos commeat, quingentis (ut ajunt Heliopolitani) annis, & tunc demum quum pater ei decessit. Is si picturæ affimilis est, talis tantusque est: Pennæ coloris partim aurei, partim rubei, maxima ex parte cum habitu tum magnitudine simillimus aquilæ. Eum ajunt, quod mihi non fit verisimile, hoc excogitare: Ex Arabia proficiscentem in templum Solis gestare patrem, quem myrrha obvolvitur, & in Solis templo humare. sic autem gestare: primum myrrhæ ovum fingere quantum ipse ferre possit: deinde
73 fe-

πε λίθινα χυτὰ ἐ χειρὸς αἰς τὰ ὦτα ἐνζέτις^a; καὶ ἀμφιδέας περὶ τὰς ἐμπροσθίας πόδας, καὶ σιπτα δόπτακτα διδόντες, καὶ ἱρήια, καὶ περιέπνιες ὡς κάλλιπτε ζῶντας. ἀποθανόντας δὲ παρεχόμενους^b, θάπτουσιν ἐν ἱρήτι θήκησι. οἱ δὲ περὶ Ἐλεφαντίνῃ πόλιν οἰκούντες, καὶ ἐδίδουσι αὐτοὺς, ὅσα ἡγεόμενοι ἱρὰς εἶναι. καλέονται δὲ καὶ κροκόδειλοι, ἀλλὰ χάμψαι. κροκόδειλος δὲ ἴωνες ὠνόμασαν, εἰκάζοντες αὐτῶν τὰ εἶδεα τοῖσι παρὰ σφίσι γινόμενοισι κροκόδειλοισι τοῖσι ἐν τῇσι αἰμασίῃσι. Ἀχραι δὲ σφῶν πολλὰ κατεστῆσι, καὶ παντοῖαι. ἡ δὲ ὧν ἐμοὶ δοκέει^c ἀξιοτάτη ἀπηγήσιν^d εἶναι, πρῶτῳ γραφῶ. ἐπεὶ ἂν νῶτον υἱὸς^e δελεάσῃ περὶ ἀγκιστρον, μέλει αἰς μέσον τὸ πῦρ. αὐτὸς δὲ ἵπτι δὲ χεῖλε^f δὲ ποταμῷ ἔχων δέλφονα ζῶν, πῶτῳ τύπῃ. ἐπακρύσας δὲ τὸ φωνῆς ὁ κροκόδειλος, ἵεται κατὰ τὴν φωνήν. ἐντυχὼν δὲ τῷ νῶτῳ, κατὰπνι. οἱ δὲ ἔλκυσσι. ἐπεὶ ἂν ἐξέλκυσθῇ εἰς γλῶ, πρῶτον ἀπάντων ὁ θηροκτῆρ^g πληῶ κατ' ὧν ἐπλάσσει αὐτὸς τὰς ὀφθαλμούς. τῶτο δὲ ποιήσας, κάρτα διπτεύων πῶ λοιπὰ χράσται· μὴ ποιήσας δὲ τῶτο, πῶ πῶν. οἱ δὲ ἵπποι οἱ ποταμιοὶ νομῶ μὲν τῷ Παπημίτη^h ἱροὶ εἰσι, τοῖσι δὲ ἄλλοις Αἰγυπτίοις ὅσα ἱροὶ. φύσιν δὲ παρέχονται ἰδέης τοιούδε. τετραπῶν ἐστὶ, δίχηνον· ὁπλὰ βοός· σιμόν, λοφίῳ ἔχων ἵππων, χαυλιδόντας φαῖνον· ἔρῳ ἵππων, καὶ φωνήν· μέγαθⁱ, ὅσον τε βῆς ὁ μέγας. τὸ δέρμα δ' αὐτὸς ἔτω δὴ πῶ παχύ ἐστὶ, ὥστε αὐτὸς ὄνυμιν, ζυγὰ ποιεῖσθαι^k αἰχμητὰ ἐξ αὐτοῦ. γίνονται δὲ ἐνύδριες ἐν τῷ ποταμῷ, τὰς ἱρὰς ἡγλῶνται εἶναι. νομίζουσι δὲ ἐπάντων^h ἰχθύων τὸ καλόμενον λεπιδωτῶν, ἱρὸν εἶναι, καὶ τὴν ἐγχελῶν. ἱρὰς δὲ τέττας εἶναι δὲ Νεῖλα Φασί· καὶ τὸ ὀρνίθων τὰς χλωαλώπικας. ἔστι δὲ ἐπὶ ἄλλⁱ ὄρνις ἱρὸς, τῷ ὀνόματι Φοῖνιξ. ἐγὼ μὲν μιν ὅσα εἶδον, εἰ μὴ ὅσον γραφῇ. καὶ γὰρ δὴ ἐπὶ σπάνι^j ἵπποισι σφί, δὲ ἐπὶ ὧν (ὡς Ἡλίουπολῖται λέγουσι) πεντακροτῶν. φοιτῶνⁱ δὲ τότε φασὶ ἐπεὶ οἱ ἀποθάνῃ ὁ πατήρ. ἐστὶ δὲ ἐν τῇ γραφῇ παρόμοι^j, πόσος δὲ ἐπὶ τοῖσδε· τὰ μὲν αὐτὸς χειροσκόμα τὸ πλεῶν, τὰ δὲ ἐρυθρά. αἰς τὰ μαλιστα αἰετῶ περὶήσιν ὁμοιωτά^j, καὶ τὸ μέγαθⁱ. τῶτον δὲ λέγουσι μήχανα ὄντα ταῦτα, ἐμοὶ μὲν ἔπειτα λέγοντες. ἐξ Ἀραβίης ὁρμώμενον, εἰς τὸ ἱρὸν δὲ Ἡλίου καμίζειν τὸ πατέρα, ἐν σμύρῃ ἐμπλάσσοντα, καὶ θάπτειν ἐν δὲ Ἡλίου τῷ ἱρῷ. καμίζειν δὲ ἔτω· πῶτον, τὸ σμύρνης ὧν πλάσσειν ὅσον πῶ διωατὸς εἶναι φέ-

P 2

ρειν.

a ἐδίδουσι. b παρεχόμενοις. c ἔμοι γὰρ δοκέει. d οὐός. e θηροκτῆρ. f Παπημίτη. g ποιήσας. h καὶ τὸ φοιτῶν.

ραν^a. μετὰ δὲ, πρῶτα αὐτὸ Φορέοντα· ἐπεὰν δὲ δοπορήθῃ, ἔτω δὲ κοιλήναι τὸ ὠόν, τὴν πατέρα αὐτὸ ἐπιτίθειν. σμύρνη δὲ ἄλλη ἐμπλάσσον τῷτο, καθότι δὲ ὡς ἐγκοιλήνας ἐνέθηκε τὴν πατέρα. ἐσκειμένον^b δὲ τὸν πατέρα, γίνεσθαι τὸν τὸ βάροσ. ἐμπλάσσειν δὲ, κομίζεν μιν ἐπὶ^c Αἰγύπτῳ ἐς τὴν Ἡλίαν τὸ ἱρόν. ταῦτα μὲν τῷτον τὸ ὄρνιν λέγουσι ποιεῖν. Εἰσὶ δὲ πρὸς Θήβας ἱροὶ ὄφεις, ἀνθρώπων ὁδομαῶς^d δηλήμονες· οἱ μεγάλοι ἐόντες μικροὶ, δύο κέρατα Φορέοντες, πεφυκότες ἐξ ἀκροῦς τὴν κεφαλῆς. τὰς δοποθάνοντας θάπτουσιν ἐν τῷ ἱρῷ τῷ Διός. τὰτα γὰρ σφείας δὲ θεῶν Φασὶ εἶναι ἱεῖς. Ἔστι δὲ χωρὶς τὴν Ἀραβίης κατὰ Βατράν^e πόλιν μάλιστα καὶ κείμενον· καὶ ἐς τῷτο τὸ χωρὶον ἦλθον πυθανόμενον^f πρὸς τὸν ὄφιων· ἀπικόμενον δὲ, εἶδον ὅσα ὄφίων, καὶ ἀκάνθια· πολλήν τε μὲν ἀδύατα ἀπηρῆσθαι^g σωροὶ δὲ ἦσαν ἀκαυθίων ἑ μεγάλοι, καὶ ὑποδείεστοι, καὶ ἐλάσσονες ἐπὶ^h τῶν. πολλοὶ δὲ ἦσαν ἔτοιμοι. ἔστι δὲ ὁ χωρὶς ἔτιⁱ ἐν τῷ αἰ^b ἀκαυθίαι κατακεχύσται, τοιοῦτό τις· ἐσβολὴ ἐξ ἑρέων ἐνῶν ἐς πεδίον μέγα· τὸ δὲ πεδίον τῶν σωαπίων τῷ Αἰγυπτίῳ πεδίῳ. λόγος δὲ ἐστὶ, ἅμα τῷ ἑαυρὶ πλεονέχοντος ὄφιος ἐκ τὴν Ἀραβίης πέπεισται ἐπὶ Αἰγύπτῳ. τὰς δὲ ἱεῖς τὰς ἐρνιθίας ἀπαλίσσας ἐς τὴν ἐσβολὴν τῆς τῆς χωρῆς, καὶ περιμένας τὰς ὄφεις, ἀλλὰ κατὰκτείνεν. καὶ τὴν ἱεῖν ἀφ' ἑ τῶν τὸ ἔργον πεπιμῆσθαι λέγουσι Ἀραβίοι μεγάλως πρὸς Αἰγυπτίῳ. ὁμολογῶσι δὲ ἑ Αἰγυπτίοι ἀφ' αὐτῶν τιμᾶν τὰς ὄρνιθας τῶντας. Εἶδον δὲ τὸν μὲν ἱεῖ^h τὸδε· μέλαινα δεινῶς πᾶσαι, σκέλεα δὲ Φορέοντες γράνας, πρὸς ὅσων δὲ ἐς τὰ μάλιστα ὑπὲρ γυπὸν, μέγαθον ὅσον κρέξ. τὴν μὲν δὲ μελαινέων τὴν μαχομένωνⁱ πρὸς τὰς ὄφεις, ἡ δὲ ἰδέη. τὴν δὲ ἐν πρὸς μᾶλλον εἰσδόμενων τοῖσι ἀνθρώποισι, (διχαὶ γὰρ δὴ εἰσι αἱ ἱεῖς) ἡ ψιλὴ^k τὴν κεφαλῇ, καὶ τὴν δειρὴν πᾶσαν· λευκὴν πλεονέχον, πολλὴν κεφαλῆς, καὶ τὸν αὐχένον^l, καὶ ἄκρων τὴν πτερυγίων, καὶ τὸν πυγόν^m ἄκρον· ταῦτα δὲ τὰ εἶπον πάντα, μέλανά ἐστι δεινῶς· σκέλεα δὲ ἑ πρὸς ὅσων, ἐμφερὲς τῇ ἐτέρῃ. τὸ δὲ ὄφι^h ἡ μορφή, οἷον περὶ τὸν ὕδρων. πᾶσα δὲ καὶ πτερωτὰ Φορέοντες, ἀλλὰ τοῖσι τὴν νυκτὸς^h πλεονέχοντες μάλιστα καὶ ἐμφερέστατα. τοσαῦτα μὲν θηρέων περὶ ἱρῶν εἰρηδῶ. Αὐτῶν δὲ δὴ Αἰγυπτίων οἱ μὲν περὶ τὴν ἀσφρομένυν Αἰγυπτιον οἰκέουσι, μνήμην ἀνθρώπων πάντων ἐπισκέοντες, μάλιστα λογιώτατοί ἐστι μακρῶν τὴν ἐγὼ ἐς ἀφ' ἑ πρῶτον ἀπικόμενον. τρῶτον δὲ ζῶντος τοιοῦτο δὴ

ferendo illud experiri : hoc satis expertum, ita demum ovum excavare, atque in illud parentem ponere : & qua parte ovi exinaniti patrem intulit, eam partem alia myrrha farcire : & quum tantundem ponderis imposito parente effectum sit, obstrueto rursus foramine, bajulare illud versus Ægyptum in templum Solis. Hæc facere hanc avem commemorant. At circa Thebas sunt sacri serpentes, nihil omnino hominibus noxii, pusillo corpore, binis præditi cornibus, è summo capite enatis : quos defunctos in Iovis æde sepeliunt. huic enim deo sacros illos esse prædicant. Est autem Arabiæ⁷⁵ locus, ad Butum urbem fere positus : ad quem locum ego me contuli inquirens de serpentibus. Eo quum perveni, ossa serpentum aspexi & spinas, multitudine supra modum ad enarrandum ; spinarum quippe acervi erant etiam magni, & his alii atque alii minores, ingenti numero. Est autem hic locus, ubi spinæ effusæ jacebant, hujuscemodi : ex arctis montibus introitus in vastam planitiem Ægyptiæ contiguam. Fertur ex Arabia serpentes alatos ineunte statim vere in Ægyptum volare, sed eis ad ingressum illius planitiei occurrentes aves ibides, non permittere, sed ipsos interimere : & ob id opus ibin magno in honore ab Ægyptiis haberi Arabes ajunt, consentibus & ipsis Ægyptiis idcirco se his avibus honorem exhibere. Ejus avis species talis est :⁷⁶ Nigra tota vehementer est, cruribus instar gruis, rostro maximum in modum adunco, eadem qua crex magnitudine. Et hæc quidem species est nigrarum quæ cum serpentibus pugnant. At earum quæ ante pedes hominibus versantur magis, (nam duplices ibides sunt) nudum caput actotum collum, pennæ candidæ, præter caput cervicemque, & extrema alarum & natium. hæc omnia quæ dixi sunt vehementer nigra ; crura vero & rostrum alteri consentanea. Serpentis porro figura qualis hydrarum : alas non pennatas gerit, sed alis vespertilionis valde similes. Hactenus de sacris bestiis dictum sit. Ipsorum autem Ægyptiorum, ii qui circa partem Ægypti seminari solitam habitant, memoriam omnium hominum commentantes, sunt fere eorum, in quorum ego veni experientiam, longe excellentissimi. Tali autem vitæ genere utuntur :

^a ὁποδομαῶς ἐστὶ φέρειν. ^b ἐγκοιμήν. ^c κομίζω ἐπὶ. ^d ὁδομαῶς. ^e πρὸς τὴν πτερωτὴν ὄφιν. ^f ἐπὶ. ^g ἐν φ. ^h τὴν ἱεῖν. ⁱ μαχομένην. ^k ἱεῖς) ψιλῇ. ^l καὶ αὐχένον. ^m ἐν πυγῇ.

tur: Singulis mensibus triduo continenti purgant se, vomitibus atque clysteribus venantes sanitatem, existimantes omnes languores hominibus oriri ex cibis quibus aluntur. Nam sunt alioqui Ægyptii omnium hominum, secundum Afros, maxime salubri corpore tempestatum anni (ut mihi videtur) beneficio, quæ non immutantur: ex illis enim mutationibus tum aliarum rerum, tum præsertim tempestatum anni, præcipue existunt in hominibus morbi. Panibus vescuntur quos ex farre conficiunt, eosque cyllestis nominant. Vino utuntur facto ex hordeo: neque enim illis sunt in regione vites. Visitant quoque tum piscibus, partim crudis ad solem arefactis, partim salugine conditis; tum avibus crudis, prius tamen sale conditis, coturnicibus anatibusque & parvis avibus; ceteris autem vel volucris vel piscibus qui ipsis adsunt, præter illos qui ab eis sunt recepti pro 78 iacris, partim assis, partim elixis. Apud locupletes eorum in conviviiis, quum à coena discessum est, circumfert aliquis in loculo mortuum è ligno factum, sed pictura & opere maxime imitantem, longitudine cubitali omnino, aut bicubitali, ostendensque singulis convivarum, ait, In hunc intuens pora & oblectare, talis enim post mortem es futurus. Hæc illi inter convivia faciunt. Contenti vero moribus patriis, nullum alium iis asciscunt. 79 Et alia semel quædam sunt legitima facta, tum vero etiam cantilena ulurpatur Linus, qui & in Phœnice decantatus est & in Cyprio, & alibi. qui tamen nomen pro differentia gentium habet. Idem tamen congruit cum eo quem Græci cantant, appellant Linum. ut ego admirer cum aliam multa quæ sunt in Ægypto, tum vero unde id nomen Linum acceperint, quem semper quodammodo decantare cognoscuntur. Vocatur autem Linus Ægyptiace Maneros: quem Ægyptii tradiderunt, quum filius unicus extitisset primi Ægypti regis, præmaturaque morte decessisset, his lamentis ab Ægyptiis fuisse decoratum: & cantilenam hanc primam eamque solam ipsos habuisse. Congruunt præterea in hoc cum solis Græcorum Lacedæmoniiis Ægyptii, quod minores majoribus natu obvii cedunt via, ac deflectunt, advenientibusque è sedili assurgunt. Attamen in hac re cum nullis aliis Græcorum conveniunt. In viis pro

ἡρώων) ^a. συρμαίζουσι τρεῖς ἡμέρας ἐπεὶ τὸ μῆ-
νος ἐκάστω, ἐμέτοις θηρώμενοι τῷ ὑμένει ^b &
κλύσματι, νομίζοντες ὅτι τὸ τρεφόντων σιτίων
πάσης τῆς νύκτος τοῖσι ἀνθρώποις γίνεσθαι. εἰς
μὲν γὰρ ἔἴθε ἄλλως Αἰγυπῆιοι μὲν Λίβουας ὑψη-
ρέεσται πάντων ἀνθρώπων, τὸ ὠρέων (ἐμοὶ δο-
κέειν) εἵνεκα ^d, ὅτι & μεταλλάσσει αἱ ὥραι.
ἐν γὰρ τῇσι μεταβολῇσι τοῖς ἀνθρώποις αἱ νύκτοι
μάλιστα γίνονται, τὴν τε ἄλλαν πάντων ^e, καὶ δὴ ἔ-
στων ὠρέων μάλιστα. δροφάργες ^f ὅτι ἐκ τῶν ὀ-
λυρέων ποιευῶτες ἀρτας, τὰς ἐκείνοι κυλλήτας ^g
ὀνομάζουσι. οἶνω δὲ ἐκ κερύων πεποιημένω
διφχερίων) ^h. ὁ γὰρ σφι εἰς ἐν τῇ χώρῃ ἀμπε-
λοι. ἰχθύων ⁱ τὰς μὲν, πρὸς ἥλιον αὐτῶν, αἰ-
μας σιτίον), τὰς δὲ, ἐξ ἄλλης πεπερυγ-
μένως ^k. ὀρνίθων δὲ τὰς πε ὀρυγας, καὶ τὰς νή-
σας, καὶ τὰ μικρὰ τῶν ὀρνίθων ^l ὡς στίονιαι,
πεπερυγασσῶν. τὰ ^m ἄλλα ὅσοι ὀρνίθων ἢ
ἰχθύων ἐστὶ σφι ἐχόμενα, χωρὶς ἢ ὅσοι σφι
ἱροὶ δοτεδεδέχα), τὰς λοιπὰς ὅπας ἔφθας
σιτίονιαι. Ἐν ⁿ τῇσι σωσσίσι διδάμοσι αὐ-
τέων, ἐπεὶ ἀπὸ δείπνου γίνονται), περὶ φέροι ἀνὴρ
νεκρὸν ἐν σπῶ ξύλινον πεποιημένον, μεμιμημέ-
νον ^o ἐς πεμάλισα ἔγραψεν ἔργω. μέγα ^p
ὅσον πε πάντη πηχυαῖον, ἢ δίπηχυν ^q. δεικνύς
ἢ ἐκάστω τῶν συμποτίων, λέγει, Ἐς τοῦτον
ὠρέων, πίνε τε ἔτι περὶ. ἔσται γὰρ ἀποθανόντων
τοιοῦτος. ταῦτα μὲν ὧς τὰ συμπόσια ποιεῖ-
σι. Πατρίοις δὲ ἡρώμενοι νόμοις, ἄλλον οὐ-
δένα ὀπικτέων) τοῖσι. ἄλλα τε ἀπαξ ἂν ἐστὶ ^r
νόμιμα, καὶ δὴ ἔσται ἄεσμα ἕνεστι Λίνου, ὅσπερ ἐν
πε φοινίκῃ αἰδιδμός ἐστι ἔν Κύπρῳ, καὶ ἐν ἄλ-
λῃ. κατὰ μέντοι ἔθνη αὐνομα ἐχθρὰ. συμφέρε)
δὲ αὐτὸς εἶναι τὸ οἱ Ἕλληες Λίνον ὀνομάζοντες
αἰδίδουσι. ὥςτε πολλὰ μὲν ἔσται ἄλλα ἀποθανούμαζεν
με τῶν περὶ Αἰγυπῆιον ἐόντων. ἐν δὲ δὴ ἔσται Λί-
νον ὁκόθεν ἔλαβον ^s τούνομα. φαίνονται δὲ αἰεί
κατε τοῦτον αἰδιδόντες. ἐστὶ δὲ Αἰγυπῆισι ὁ Λίνου
καλούμενος Μανέρως. ἔφασαν δὲ μιν Αἰγυ-
πῆιοι ἔσται πρῶτος βασιλεύσασιν Αἰγυπῆα ^t παῖ-
δα μενοινῶν ἡρώεσθαι. ἀποθανόντα δὲ αὐτὸν ἄ-
νωρον, θρήνοις τοῖσι Αἰγυπῆων πη-
δύωσιν. καὶ αἰδιδόν τε πάντων πρῶτων καὶ μού-
νῳ σφίσι ^u ἡρώεσθαι. Συμφέρονται δὲ καὶ τοῖς
ἄλλοις Αἰγυπῆιοι Ἕλληων μουνοῖς Λακεδαιμο-
νίοις. οἱ νεώτεροι αὐτέων τοῖσι πρεσβυτέροις
σωτυγχάνοντες, εἰς ἔδρα ^v ἔσταισαν. τοῖς
μέντοι ἄλλοις Ἕλληων ^w ἔσταιμοις συμφέρον).

P 3

ἀντὶ

a τοῖσι διφχερίων). b ὑμένει. c ὑγιεινὸν πάντων ἀνθρώπων. d εἵνεκα. e ἄλλαν εἵνεκα πάντων. f κολλήτας.
g πεπερυγασσῶν. h ὀρνίθων. i ἰχθύων. k μεμιμημένοι. l δίπηχοι. m ἐπικλήσι. n τῇσι ἀπαξ ἀπαξ ἐπὶ
ἐκάστω. o ἔσται. p Αἰγυπῆιοι. q πάντων πρῶτων καὶ μούνοισι. r ἄλλοι Ἕλληων.

ἀντὶ τῷ προσπαρορθεῖν ἀλλήλους ἐν τῇσι ὁδοῖσι^a προσκυνέουσι, καπέντες μέχρι τῆς γυναικὸς τὴν χεῖρα. Ἐνδοῦκαζι δὲ κιβάνας λινέας, περὶ τὰ σκέλεα θυσανωτῆς, ἐς καλέαζι καλασίους· ὅππῃ τέπειζι δὲ εἰρνεα εἴματα λαδικὰ ἐπαναβληθὸν φορέαζι. ἔ μὲν τι ἐς γὰ τὰ ἱερά ἐσφέρεται εἰρνεα, οὐδὲ συγκατατάττεισθαι σφι. ἔ γὰρ ὅσον. ὁμολογέουσι ἢ τῶντα τοῖσι Ὀρφικαῖσι καλεομένοισι καὶ Πυθαγορείοις^b. ἔδὲ γὰρ τέτων τῶν ὀργίων μετέχοντα, ὅσion ἐστὶ ἐν εἰρνεοῖσι εἴμασι θαφθῆναι. ἐστὶ ἢ παρὶ αὐτῶν ἱερὸς λόγος λεγόμενος. Καὶ παρὰ ἄλλα Αἰγυπτίοις ἐστὶ ἐξδρημένα· μείς τε ἐν ἡμέρῃ ἐκάστη θεῶν ὅττω ἐστὶ καὶ τῇ ἐκάστῃ ἡμέρῃ γινόμενος, τοῖσι^c ἐγκυρήσθαι, καὶ ὅπως τελευτήσθαι, καὶ ὅποιον^d τις ἐστὶ. καὶ τέτοιον τῷ Ἑλλένων οἱ ἐν ποιήσθαι γινόμενοι ἐξηκουσιν. πέρατά τε πλεον σφιν ἀνδρωπυ^e ἢ τοῖσι ἄλλοις ἀπασιν ἀνθρώποις. γινόμενα γὰρ πέραζι, φυλάσσειν γραφόμενοι τῶν παλαιῶν· καὶ ἡ κατὰ ὑπερὸν ὡς ἀπολήσιον τέτω γῆν, κατὰ τῶντο νομίζουσι ἀποθήσασθαι· Μαντική δὲ αὐτοῖσι ὡς Διόκεες^f. ἀνθρώπων μὲν ἔδενι προσέειπεν ἢ τέχνη, τῷ δὲ θεῶν μετεξετέροισι. καὶ γὰρ Ἡρακλῆος μαντήιον αὐτῷ ἐστὶ, καὶ Ἀπόλλωνος, καὶ Ἀθηνᾶς, καὶ Ἀρτέμιδος, καὶ Ἄρεος, καὶ Διός. καὶ ὅγε μάλιστα ἐν τιμῇ ἄγονται πάντων τῶν μανθίων, Ἀθηναίος ἐν Βακτρὶ πόλει ἐστὶ. οὐ μὲν οἶοι αἶψα μανθία σφι κατὰ τῶντο ἐσθῆσι, ἀλλὰ Διόφοροι εἰσι. Ἡ δὲ ἱερικὴ κατὰ τὰς σφι δέδασται. μῆς νῆσος ἐκάστῃ ἱερός ἐστὶ, καὶ ἐπὶ πλεόνων· πάντα δὲ ἱερῶν ἐστὶ πλεονα. οἱ μὲν γὰρ, ὀφθαλμῶν ἱεροὶ κατεστάσι· οἱ δὲ, κεφαλῆς· οἱ δὲ, ὀδόντων· οἱ δὲ, κατὰ ἑνὸς δυνά. οἱ δὲ, τῷ ἀφανέων νῆσων. ὁρῶσι δὲ ἐπὶ ταφαῖς σφῶν, εἰσὶ αἶδε. τοῖσι ἀνδρῶν γῆν ἐκ τῶν οἰκίων ἀνθρωπῶν, ἔς τις ἐν λόγῳ ἢ, τὸ γῆλυ γῆν πᾶν τὸ ἐκ τῶν οἰκίων τέτων κατὰ ὧν ἐπλάσσει τὴν κεφαλὴν πηλῷ ἢ ἐστὶ τὸ πρῶτον. καπῆται ἐν τοῖσι οἰκίοις λιπῶσαι τὸ νεκρὸν, αὐτὰ ἀνὰ τὴν πλιν σροφώμεναι, τύπνῃαι ἐπεζωσμένα, καὶ φαίνεσθαι τὰς μαζὰς· οὐδὲ σφι αἱ προσήκουσαι πᾶσαι. ἐπὶ τῶνθεν δὲ οἱ ἄνδρες τύπνῃαι, ἐπεζωσμένοι ἐστῶσι. ἐπεὶ δὲ τῶντα ποιήσωσι, ἔτω ἐς τὴν παρέχουσιν κομίζουσι. Εἰσὶ δὲ οἱ ἐπὶ αὐτῶν τέτω καπῆται, καὶ τέχνην ἔχουσι παύτῃ. ἔπειτα ἐπεὶ σφι κομῶν ὁ νεκρὸς, δεικνύαζι^h τοῖσι κομίσασθαι ὡς δειγμάτα νεκρῶν ξύλινα, τῇ γραφῇ μιμημένα. καὶ τὴν μὲν ἀποδοσάμεν αὐτῶν φασὶ

pro salutatione mutua adorant, genu tenus demissa manu. Vestibus amiciuntur lineis, circa crura fimbriatis, quas calafiris appellant, super quas candida ferunt amacula lanea superiniecta. Laneæ tamen vestes neque in ædes sacras inferuntur, neque una cum cadavere sepeliuntur: profanum enim est. Consentanea vero hæc sunt iis quæ Orphica appellantur & Pythagorea. Nam harum quoque ceremoniarum participem laneis in vestibus humari religiosum est; de quibus sacra redditur narratio. Alia insuper sunt ab Ægyptiis excogitata, quis mensis dieve ejus deorum sit, & quo quis die genitus qualia sortietur, & quam mortem obibit, & qualis existet. Quibus rebus Græci qui in poesi versati sunt, ut si fuerunt. Plura quinetiam ab eis prodigia reperta sunt, quam à ceteris omnibus hominibus. nam quum prodigium extitit, scribunt id, observantes quomodo eveniat: & si quando postmodum hujus simile extiterit, exemplo prioris putant eventurum. Divinatio apud eos ita est constituta, ut ejus artificium nulli mortalium vendicetur, sed certis diis. Siquidem Herculis illic oraculum est, & Apollinis, & Minervæ, Dianæque ac Martis, & Iovis. & quod præcipuo honore colunt ex omnibus oraculis, Latonia est in urbe Buto. Verum hæc varicinia non eodem modo sunt omnia instituta, sed differenter. Jam vero medicina apud eos hunc in modum est distributa, ut singulorum morborum sint medici, non plurium. itaque omnia referta sunt medicis. Alii enim sunt oculorum, alii capitis, alii dentium, alii alvi, alii morborum occultorum. Luctus eorundem ac sepulturæ tales sunt: Quibuscunque aliquis ex domesticis deceffit, cujus aliquod momentum sit, ibi omnes feminae illius familiæ caput sibi aut etiam vultum oblinunt luto. deinde relicto inter domesticos cadavere, ipsæ per urbem vagantes verberantur succinctæ & ostendentes mammas, & cum eis propinquæ omnes. Altera ex parte viri, & ipsi succincti se verberant. His actis, ita demum ad condiendum portant. Sunt autem certi ad hoc ipsum constituti, qui hoc artificium faciunt: qui, quum ad ipsos cadaver portatum est, ostendunt iis qui portaverunt, exemplaria cadaverum lignea, picturâ affimulata. Et earum unam accuratissi-

^a τοῖσι ὁδοῖσι. ^b καλεομένοις ἐ Βακχικοῖς, εἰσὶ ἢ Αἰγυπτίοις ἐ Πυθαγορείοις. ^c ὁμοῖοις. ^d σφι εὐρησθῆναι. ^e Ἀθηνᾶς. ^f οἱ δὲ τῶν. ^g πηλῷ. ^h δεικνύουσι.

ratissimam esse ejus ajunt, cujus nomen nuncupare fas non puto in hac materia: alteram illa interiorem ostendunt ac vilioris pretii: tertiam, vilissimi. Quibus expositis sciscitantur ab iis ad quam picturam velint effingi ipsis mortuum. Isti ubi de pretio convenerunt, illinc abeunt. At hi relictī in ædibus, hunc in modum diligentissime condiunt. Ante omnia incurvo ferro cerebrum per nares educunt, partim quidem ita educentes, partim medicamenta infundentes. Dehinc acuto lapide Æthiopico circa ilia conscindunt, atque illac omnem alvum protrahunt: quam ubi expurgarunt, ac vino palmeo perluerunt, rursus odoribus tritis proluunt: tum alvum complentes trita myrrha pura, & casia, & aliis (excepto thure) odoribus, postea consuunt. Ubi hæc fecere, saliant nitro abditum septuaginta dies. nam diutius salire non licet. Exactis septuaginta diebus cadaver ubi abluerunt, sindonis byssinæ fasciis incisis univrsum ejus corpus involvunt, gummi sublinentes: quo Ægyptii glutinis loco plerunque utuntur. Eo deinde recepto, propinqui ligneum hominis effigie typum faciunt, in qua mox inferunt mortuum, inclusumque ita, reponunt in conclavi loculis talibus dicato, statuentes rectum ad parietem. Sic quidem sumptuosissimo modo curant cada-
87 vera. Eos autem qui mediocria volunt, nimium fugientes sumptum, ita apparent: post clysteres unguine quod ē cetro gignitur completos mox eodem alvum mortui impleunt, ipsum neque scindentes neque interanea extrahentes, sed per secessum infercientes & impediētes lavationem eadem via relabi, propositis diebus condiunt. quorum dierum ultimo cedrinum unguen, quod prius ingesserant, ex alvo egerunt: quod tantam habet vim, ut una secum alvum atque intestina tabefacta educat. Nitrum autem carnes tabefacit, mortuique tantum cutis & ossa relinquuntur. Ubi ista fecere, sic reddidere mortuum, nihil amplius negotii sus-
88 cipientes. Tertia conditura hæc est, qua adornantur mortui, qui tenuiori sunt fortuna: Ablutione ubi ventrem percollaverunt, condiunt septuaginta per dies,
89 deinde sic tradunt reportandum. Uxores tamen insignium virorum, non statim

Φασὶ εἶναι τὰς σὸν ὅσιον ποιεῖν τὸ ἔνομα ὅτι ποιεῖται πρὸς τὸν ὄνομαζεν· τὴν δὲ δὲ πρὸς δεικνύσας· ὑποδεεσθῆναι τε ταύτης ἑ δὲ πελεσε-
τῶν· τὴν δὲ πρὸς τὴν, δὲ πελεσετῶν. Φράσαιτες δὲ, πωθάνονται παρ' αὐτῶν κατὰ τὴν πῶνα βε-
λοντὰ σφί σκιδάσθηναι τὸ νεκρὸν. οἱ μὲν δὲ σκ-
ποδῶν μοδῶ ὁμολογήσαντες, ἀπαλλάσσονται. οἱ δὲ ὑπολειπόμενοι ἐν οἰκίᾳ, ὡς δὲ πᾶσι σκιδά-
ταρχοῦσι. πρῶτα μὲν σκολιῶ σιδῆρω λῆ-
τὴ μύζωτῶν ἐξάγχι τὸ ἐγκέφαλον, τὰ μὲν αὐτῶν ἐξάγχι, τὰ δὲ φάρμακα ἐγγέον-
τες. μὲν δὲ λίθῳ Αἰθιοπικῷ ὅξει σφραγίσαντες
σφραγίσαντες τὴν λαπαρῶν, ἐξ ὧν εἶλον τὴν κοιλίαν
πῶσαν. σκαθίσαντες δὲ αὐτὴν, καὶ διηγήσαντες
οἶνω Φοινικίῳ, αὐτῆς διηγήσας θυμῆματι πε-
τεμμένον· ἐπὶ τὴν νηδὺν σμύρνης ἀκ-
ράτῃ τεμμένῃ, καὶ κασίης, καὶ τῶν ἄλλων θυ-
μιμάτων, πολλῷ λιβανῶ, πολλῶν τε, συρρά-
πας ὅπισω. ταῦτα δὲ ποιήσαντες, ταρχοῦσι
λίτρω, κρύψαντες ἡμέρας ἐβδομήκοντα· πλε-
νας δὲ τῶν σὸν ἔξει ταρχοῦσιν. ἐπεὶ δὲ πα-
ρέλθωσι αἱ ἐβδομήκοντα, λῶσαντες τὸ νεκρὸν, κα-
τὰ τὴν πῶσαν πᾶν αὐτὸ τὸ σῶμα σινδόνι βουστῆς
πλάτῃ κατὰ τὴν μὲν, ὑποχρῶντες τῷ κόμ-
μι, τῷ δὲ ἀντὶ κόλλης πολλὰ χρεωνται Αἰγυπτίῳ.
ἐνθεῖν δὲ σφραγίσαντες μὲν οἱ σφραγίσαντες,
ποιεῖν) ξύλινον τύπον ἀνθρώπου σφραγίσαντες· ποιήσαν-
τες δὲ, ἐσπερῶν τὸ νεκρὸν. καὶ κατακλίσαντες ἔ-
τω, ἡσυχάζοντες ἐν οἰκίᾳ θηκαίῳ, ἰσάντες
ὁρῶν πρὸς τοῖχον. ἔτω μὲν τὰς πᾶσι πολυτελέ-
τα σκιδάσας νεκρῶν· τὰς δὲ τὰ μέγα βελού-
νας, τὴν δὲ πολυτελήν φάσας, σκιδάσας
ὡς δὲ. ἐπεὶ τὰς κλυστῆρας πλῆσαν) ἔστω τὰς κ-
σας ἀλείφας) γινόμενα, ἐν ὧν ἔσπασαν τὰ νε-
κρῶ τὴν κοιλίαν, ἔτε ἀνατάνοντες αὐτὸν, ἔτε ἐξ-
λόντες τὴν νηδὺν· κατὰ τὴν ἑδρῶν ἐσπῆσαντες,
καὶ ὁπλίσαντες τὸ κλύσμα τὸ ὅπισω ὁδῶ, ταρχ-
οῦσι τὰς σφραγίσαντας ἡμέρας· τὴν δὲ τελευτῇ
ἐξίεισι σκιδάσας τὴν κοιλίαν, τὴν ἐσπῆσαν πρ-
τερον· καὶ ἔχῃ πᾶσι διώσας, ὡς αἶμα ἐν αὐτῇ
τὴν νηδὺν ἑ πᾶσι ἀλλάγχα κατὰ τὴν ἐξάγ-
τὰς δὲ σάρκας τὸ νίτρον κατὰ τὴν· καὶ δὲ λείπει) ἔ-
νεκρῶ τὸ δέρμα μένον, καὶ τὰ ὅσα. ἐπεὶ δὲ τὰ
ποιήσας, ἀπ' ὧν ἔδωκαν ἔτω τὸ νεκρὸν, ἔδεν ἐπὶ
πρὸς τὴν πῶσαν. Ἡ δὲ τρίτη ταρχοῦσι ἐστὶ ἡδε,
ἡ τὰς χεῖρας· ἀσπενεστῆρας σκιδάσας. συρμάτι δι-
ηγήσαντες τὴν κοιλίαν, ταρχοῦσι τὰς ἐβδομή-
κοντα ἡμέρας, καὶ ἐπὶ τὰ ἀπ' ὧν ἔδωκαν σφραγί-
σας. τὰς δὲ γυναικας τῶν ὁπλίσαντων ἀνδρῶν, ἐπεὶ

TE-

a δεικνύσας. b θυμῆματι σφραγίσαντες. c θυμῆματι. d ἰσάντες. e σφραγίσαντες. f ἐπὶ τὴν πῶσαν.

τελευτήσωσι, & ὡς θυτίκα διδοῦσι ταρχαδύν, οὐδὲ ὅταν ἀνῶσι διεσείας κάρτα καὶ λόγος πλεῖν γυναικες· ἀλλ' ἐπεὶ τριτῇ καὶ τεταρτῇ ἡρώωνται, οὕτω ὡς διδοῦσι τοῖσι ταρχαδύουσι. τοῦτο ἢ πιεῖται οὕτω τοῦδε εἶνεκα, ἵνα μή σφι οἱ ταρχαδύται μίσγωνται τῇσι γυναιξί. λαμβνύμεν γάρ πνα φασὶ μισγόμενον νεκρῷ περσφάτω γυναικός· καλεῖται ἢ τὸ ὁμότεχνον. ὅς δ' ἂν ἡ αὐτῶν Αἰγυπτίων ἢ ξένων ὁμοίως ὑπὸ κροκοδείλῃ ἀρπαχθεῖς, ἢ ὑπὸ αὐτῷ τοῦ πλάμου φαίνεται τεθνήσκας, κατ' ἣν ἂν πάλιν ἐξενηχθῇ, τούτῃς πᾶσι ἀνάγκη ἐστὶ ταρχαδύσαντας αὐτόν, καὶ περσεύσαντας ὡς κάλλιπα, θάψαι ἐν ἱρήσι θήκησι. οὐδὲ ψαῦσαι ἐξέστι αὐτῷ ἄλλον ἐδεῖνα ἔτε τῷ περσφάτω, ἔτε τῷ φίλων· ἀλλὰ μιν οἱ ἱερεῖς αὐτοῖς οἱ τῷ Νείλῃ, ἅτε πλέον ἢ ἡ ἀνθρώπων νεκρὸν, χρεαπτάζοντες θάπτουσι. Ἑλλήνεσι ἢ νομαίοισι φάσκει χρᾶν. τὸ ἢ σύμπαν εἰπεῖν, μηδ' ἄλλων μηδαμᾶ μηδαμῶν ἀνθρώπων νομαίοισι. οἱ μὲν νυν ἄλλοι Αἰγύπτιοι ἔτι τῷ Φυλάσσει· ἐστὶ ἢ Χέμμισ πόλις μεγάλη νομῆς τῇ Θηβαίῃ, ἐξ ἧς Νείης πόλις ἐν παύτῃ τῇ πόλιν ἐστὶ Περσέϊ τῷ Δαναῷ ἱερὸν τετραγώνον· περὶ ἢ αὐτῷ φοίνικες πεφύκασι. πᾶς ἢ περσφάτω τοῦ ἱεροῦ, λίθινά ἐστι, κάρτα μεγάλα· ὅτι δὲ αὐτοῖσι ἀνδραγῆες δύο ἐσσι λίθινοι μεγάλοι. ἐν δὲ τῷ περσεύσαντῳ τούτῳ νῆος τε ἐστὶ, καὶ ἀγάλμα ἐν αὐτῷ ἐσέθηκε Περσέϊ. οὗτοι οἱ Χέμμισται λέγουσι τὸ Περσέα πηλᾶκι μὲν ἀνὰ πλὴν γλῶφαινεσθαι σφι, πηλᾶκι δὲ ἔσω τοῦ ἱεροῦ. πανδάλιον τε αὐτῷ πεφορημένον δέρεσκεσθαι, ἐὼν τὸ μέγαθον, δίπηχυ· τὸ ἐπεὶ φαῖν, ἀβλύειν ἅπαντα Αἴγυπτον· τὰτα μὲν λέγουσι· πειθεῖται δὲ πᾶσι Ἑλλήνεσιν τῷ Περσέϊ. ἀγῶνα γυμνικὸν πηγεῖσι διὰ πάσης ἀγωνίης ἔχοντα· παρέχοντες ἀεθλα, κτήνη, καὶ χλαίνας, καὶ δέσματα· εἰρομένους δὲ μὲν ὅτι σφι μεμνῶσι ἔωθε ὁ Περσεὺς ἐπιφαίνεσθαι, καὶ ὅτι κεχωρῆσθαι Αἰγυπτίων τῷ ἄλλων, ἀγῶνα γυμνικὸν πηγῆς, ἔφασαν τὸ Περσέα ἐκ τῶ ἐαυτῶν πόλιν γεγονέναι. τὸ δὲ Δαναὸν καὶ τὸ Λυγκέα ἐόντας Χέμμιστας, ἐκπλῶνται ἐς τὴν Ἑλλάδα. ἀπὸ δὲ πύτων γνηλογενῆς, κατέβαινον ἐς τὸ Περσέα. ἀπὸ μὲν δὲ αὐτὸν ἐς Αἴγυπτον, κατ' αἰτίαν τὴν καὶ Ἑλλήνες λέγουσι, οἰσύντα ἐκ Λιβύης τὴν Γοργῶν κεφαλὴν, ἔφασαν εἰσεῖν καὶ ὡς σφείας, καὶ ἀναγῶναι πρὸς συγγενῆς πάντας. ἐκμεμαθηκότα δὲ μιν, ἀπικέσθαι ἐς Αἴγυπτον, τὸ δὲ Χέμμιστον ὄνομα πεπυσμένον ὡς τὸ μητρὸς· ἀγῶνα δὲ

tim vita defunctas tradunt condiendas, nec quotquot formosæ valde & majoris pretii feminæ fuerunt, sed triduo atque quadriduo post mortem tradunt his unctoribus; ea de causâ facientes ita, nec cum feminis isti coeant. Deprehensum enim quendam ajunt cocuntem cum recenti cadavere muliebri, delatumque ab ejusdem artificii socio. Quisquis autem vel ipsorum Ægyptiorum vel externorum deprehendatur, sive à crocodilo raptus, sive ab ipso flumine mortuus, necessarium prorsus est ei civitati ad quam ejectus est, condire, & quam honestissime comparantes sepelire in sacris loculis. quem ne contingere quidem fas est alteri aut propinquorum aut amicorum, sed eum ipsi Nili sacerdotes, utpote majus quiddam quam hominis cadaver manibus tractantes sepeliunt. Græcanicis institutis uti reculant, & (ut semel dicam) nullo hominum aliorum institutis uti volunt. Et hoc quidem ceteri Ægyptii observant. Est autem Chemmis oppidum grande Thebaicæ regionis, prope Neapolin: quo in oppido est templum Persei, Danaæ filii, quadratum ac palmeto circumdatum; antefores hujus templi sunt è taxis, valde magnæ; in his stant duæ grandes è lapide statuae. In hoc ambitu est templum, & in eo simulacrum Persei: quem Chemmitæ memorant sibi apparere frequenter per terram, frequenter intra templum: ejusque sandalium quod gestabat, inveniri, bicubitali magnitudine: quod postquam apparuerit, exuberare omnem Ægyptum. Hæc quidem ajunt. Celebrant autem Perseo Græcanica hæc; gymnicos ludos faciunt per omne certandi genus, propositis præmiis tum pecorum, tum palliorum, tum pellium. Percontanti autem mihi cur eis solis consuevisset apparere Perseus, & cur ab Ægyptiis aliis discreparent edendo gymnico certamine, ajebant Perseum ex ipsorum civitate esse oriundum: Danaum enim & Lynceum, qui essent Chemmitæ, enavigasse in Græciam: à quibus originem posteritatis recensentes deveniebant ad Perseum. Hunc in Ægyptum profectum eam ob causam quam & Græci dicunt, laturum ex Africa caput Gorgonis, ajebant venisse quoque ad ipsos, ac cognatos omnes agnovisse. quos postquam agnovisset, nomine Chemmis ex matre audito in Ægyptum

a κατὰ πηλ. b ἀνθρώποι. c ἅπανται πλὴν Αἴγυπτι. d αἰτίαν τὴν ἐ.

venisse, & se ei, quod iussisset, gymnium certamen celebrare. Hæc omnia
92 Ægyptii qui supra paludes incolunt pro institutis habent. Qui vero in paludibus, utuntur eisdem quidem quibus ceteri Ægyptii legibus, ut tum alia, tum quod unusquisque ducit unam uxorem, quemadmodum Græci: ceterum ad victus facilitatem alia hæc sunt eis excogitata. Si quidem quum fluvius est plenissimus & campi sunt instar æquoris, in ipsa aqua oritur ingens vis liliorum, quæ loton Ægyptii vocant. Ea ubi demessuerunt, ad solem exsiccant: deinde quod medium loti est, papaveri affine, postquam coxerunt, ex eo faciunt panes alios igne. Est autem hujus loti radix quoque esculenta, etiam temperate edulcat, orbiculatum, mali magnitudine. Sunt & alia lilia rosis similia, & ipsa in flumine nascentia: quorum fructus in alio folliculo adnascente ex radice, simillimus specie est favo vesparum. In eo bellaria instar nuclei olivæ innascentur densa, quæ & tenera comeduntur & arefacta. Iam vero byblum annuam ubi è paludibus extraxerunt, superiorem ejus partem amputantes in aliud quiddam convertunt; quod relictum est inferius, longitudine cubitali, id edunt, ac venundant: & si qui admodum utili byblo uti cupiunt, in luculento furno torrefactam ita comedunt. Sunt præterea ex eis qui solis piscibus victitant; quos ubi ceperunt, exenteratos ad solem siccant, siccatisque
93 deinde vescuntur. In fluminibus non ferre gignuntur pisces gregales; sed qui nutriuntur in stagnis, hæc faciunt. Simulac incessit eis libido gignendi, gregatim in mare enatant, ducibus masculis genituram spargentibus, quam feminæ confectantes absorbent, & ex ea concipiunt. Eadem ubi repletæ in mari sunt, remeant singuli rursus ad loca sibi consueta, non amplius iisdem antecuntibus, sed seminarum est ducatus. Gregatim autem præeuntes, faciunt quemadmodum fecerant mares, ova fundentes instar milii parva, quæ mares sequentes deglutiunt. Sunt autem ea milii grana, pisces: quum ex granis quæ manent integra, nec absorbentur, sed ubi sunt nutrita, pisces fiant. Ex his piscibus qui capiuntur, dum in mare exeunt, caput sinistram partem attriti apparent: qui autem retro remeantes, dextram habent attritam. idque

οἱ γυμνικὸν αὐτῷ κελύσαι, ὅστις ἐστιν. Ταῦτα μὲν πάντα οἱ κατόπερθε τῷ ἐλέων οἰκόντες Αἰγύπτιοι νομίζουσι. οἱ δὲ δὴ ἐν τοῖσι ἐλεσι καπικημένοι, τοῖσι μὲν αὐτοῖσι νόμοισι χρεώνται τοῖσι καὶ οἱ ἄλλοι Αἰγύπτιοι· καὶ τὰλλα, καὶ γυναικὶ μὴ ἕκαστος αὐτῶν συνοικεῖ, κατὰπερ Ἕλληες. ἀτὰρ πρὸς ὀπτεῖν τῷ σιτίων, τὰδὲ σφι ἄλλα ἐξέρηται· ἐπεὶ πλὴρης γήνηται ὁ ποταμὸς, καὶ τὰ πεδία πελαγίσση, φύεται ἐν τῷ ὕδατι κρίνεα πολλὰ, τὰ Αἰγύπτιοι καλέουσι λωτόν. ταῦτ' ἐπεὶ δὲ ὀψώσι, αὐαίνουσι πρὸς ἥλιον. καὶ ἑπτα τὸ ἐκ τῷ μέσῳ τῷ λωτῷ, τῷ μήκωνι ἕον ἐμφέρεις, ὀπῆσαιες, ποιῶνται ἐξ αὐτῶν ἄρτους ὅπῃς πυρὶ· ἐστὶ δὲ καὶ ἡ ρίζα τῷ λωτῷ τέσσα ἐδωδμή καὶ ἐγγλύσσει ὅπῃς ἐκείως ἕον σπῆγλον, μέγαθον κατὰ μήλον. ἐστὶ δὲ καὶ ἄλλα κρίνεα ῥόδοισι ἐμφέρεα, ἐν τῷ ποταμῷ γινόμενα καὶ ταῦτα· ἐξ ἧν ὁ καρπὸς ἐν ἄλλῃ κάλυκι ὡς φθομένη ἐκ τῆ ρίζης γίνεται κηρὸν σφηκῶν ἰδέω ὁμοιότητον. ἐν τέττω τρωκτὰ ὅσον τι πυρὶ ἐλαίης ἐγγίνεται συχνά. τρώγεται δὲ καὶ ἀπυλὰ ταῦτα καὶ αὐαπλὴν δὲ βύβλον τὴν ἐπέτην γινομένην, ἐπεὶ ἀναπαύσῃ ἐκ τῷ ἐλέων, πὲρ μὲν ἀνω αὐτῆς δωποτάμνουτες, ἐς ἄλλο τι τράπῃσι· τὸ δὲ κάτω λελειμμένον ὅσον τι ὅπῃ πῆχυ, τρώγῃσι, καὶ πωλέουσι. οἱ δὲ ἂν καὶ κάρτα βέλων χρηστῇ τῇ βύβλῳ χρεώσθαι, ἐν κλιβάνῳ διαφανεί πνιζάντες, ἕτω τρώγῃσι. οἱ δὲ πινες αὐτῶν ζῶσι δωπὶ τῷ ἰχθύων μύκων· τὰς ἐπεὶ λάθωσι, καὶ ἐξέλῃσι τὴν κελίην, αὐαίνουσι πρὸς ἥλιον, καὶ ἑπτα αὐὰς ἐόντας σιτίονται. οἱ δὲ ἰχθύες οἱ ἀγελαῖοι ἐν μὲν τοῖσι ποταμοῖσι ἔμολα γίνονται· τρεφόμενοι δὲ ἐν τῇσι λίμνησι, τοιαῦτα ποιῶσι· ἐπεὶ σφῆας ἐστὶ οἱ σπῆγ κούσκατοι, ἀγληθὸν ἐκπαύουσι ἐς τὴν θάλασσαν· ἡγόν δὲ οἱ ἔρσενες, δωποράινουτες τῷ θορῷ· αἱ δὲ, ἐπόμεναι ἀνακάπῃσι, καὶ ἐξ αὐτῶν κούσκον· ἐπεὶ δὲ πλῆρες γήων ἐν τῇ θαλάσῃ, ἀναπαύουσι ὀπίσω ἐς ἡγεα πὰ ἐαυτῶν ἕκαστοι. ἡγόνται μὲντοι γε σκέπῃ οἱ αὐτοὶ, ἀλλὰ τῷ θηλεῶν γίνεσθαι ἡ ἡγεμονίῃ. ἡγόμεναι δὲ ἀγληθὸν, ποιῶσι οἷον περ ἐπὶ πύει οἱ ἔρσενες. τῷ ὧν δωποράινουσι κατ' ὀλίγας τῷ κέρχρῳ· οἱ δὲ ἔρσενες κατὰ πῖναι ἐπόμενοι· εἰπὶ δὲ οἱ κέρχροι ἔτοι, ἰχθύες. ἐκ δὲ τῶν περὶ γινομένων ἐκ μὴ κάπῃ γινομένων κέρχρων οἱ τρεφόμενοι, ἰχθύες γίνονται· οἱ δὲ ἂν αὐτῶν ἀλῶσι ἐκπαύουτες ἐς θάλασσαν, φαίνονται περὶ μύκων πὰ ἐπ' ἀριστερὰ τῶν κεφαλῶν· οἱ δὲ ἂν ὀπίσω ἀναπαύουτες, πὰ ὅπῃ δεξιὰ

a δριψώσθαι. b τῇ μήκωνι. c ἐγγλύσσει. d ποιῶσι. e ἐκχόρδοι.

πετρεφάσαι. πάραυτι δὲ ταῦτα διὰ πέντε· ἐχόμενοι τῇ γῆς ἐπ' ἀριστερὰ καταπαλῶσιν ἐς θάλασσαν· καὶ ἀναπαλῶντες ὀπίσω, τῇ αὐτῆς ἀντέχοντα ἐγγεμίπτοιμοι, καὶ ψαύοντες ὡς μάλιστα, ἵνα μή· ἀμαρτυρίαν τὸ δὲ διὰ τὸ ῥόν. ἐπεὶ δὲ πληθύνεται ἀρχηγεῖο Νεῖλον, τὰ τε κήλα τῇ γῆς, καὶ τὰ πλάμαα τὰ πρὸς τὸ πλάμον, πρῶτα ἀρχεται πλάσσειν^b, δηλονότι· ὅτι ὕδατος ἐκ τῆς πλάμης· καὶ αὐτίκα πεπλεγμένη γίνεται πῦρ, καὶ πρὸς αὐτὴν ἰχθύων σμικρῶν πίπλαται πάντα. κῆρον δὲ εἰς αὐτὸς γίνεται, ἐγὼ μοι δοκέω καίανον τῆς. ὅτι περὶ τῆς ἐπεὶ δὲ πολίτην ὁ Νεῖλος, οἱ ἰχθύες ἐκτείνονται ὡς ἐς τὴν ἰλὺν, ἅμα τῷ ἐλάτῳ ὕδατι ἀπαλλοτρίωνται· ἐπεὶ δὲ πρὸς ἐλάτῳ τῆς ῥέοντος πάλιν ἐπέλθῃ τὸ ὕδωρ, ἐκ τῶν τῶν πρὸς αὐτὴν γίνεται οἱ ἰχθύες. καὶ πρὸς μὲν τὰς ἰχθύας ἔτω· ἔχῃ. Ἀλείφαι δὲ ῥέοντων Αἰγυπτίων οἱ πρὸς τὰ ἔλαια οἰκούντες, διὰ τῶν σιλικυπείων τῆς καρπῆς, τὸ καλεῖται μὲν Αἰγυπτοὶ τῆς· ποιεῖσι δὲ ὡς· πρὸς τὰ χεῖλεα τῶν τε πλάμων ἐκ τῶν λιμνῶν ἀφαιρῶσι τὰ σιλικυπεία ταῦτα, τὰ ἐν Ἑλλάδι· αὐτόμαλα ἀρχαία φύειται. ταῦτα ἐν τῇ Αἰγύπτῳ ἀφαιρόμενα, καρπὸν φέρει πολλὸν μὲν, δυσώδεα δέ. τῆτον ἐπεὶ σὺνδύονται, οἱ μὲν, κήλας, ἀππῶσι· οἱ δὲ Φρύγες ἀππῶσι, καὶ τὸ δὲ πρὸς αὐτὸ συγχέονται. ἐστὶ δὲ πῶν, καὶ οὐδὲν ἦσαν τῆς ἐλαίας τῷ λύχνῳ περὶ τῆς· ὁ δὲ μὲν δὲ βαρεῖαν παρέχεται. Πρὸς δὲ τοὺς κώνωπας ἀφαιρῶντες εὐόντας τὰς σφί· ἐστὶ μεμηχανημένα· τοὺς μὲν τὰ ἀνω τῶν ἐλέων οἰκούντας οἱ πύργοι ὠφελῶσι, ἐς οὓς ἀναβαίνοντες, κρημνίζονται· οἱ δὲ κώνωπες ὑπὸ τῶν ἀνέμων ἐκ οἰοῖσι τε εἰς τὴν ὑψὺν πέτεσθαι. τοῖσι δὲ πρὸς τὰ ἔλαια οἰκῶσι τὰς ἀντὶ τῶν πύργων ἄλλα μεμηχανῆσαι. πᾶς ἀνὴρ αὐτῶν ἀμφίβληστρον κέκτηται^b, τῷ δὲ ἡμέρης μὲν ἰχθὺς ἀρχεῖ, τὴν δὲ νύκτα αὐτῷ χρεῖται ἐν τῇ ἀναπαύεσθαι καί τῃ πρὸς ταῦτα ἰσχυρὰ τὸ ἀμφίβληστρον. καὶ ἔπειτα ἐνδὺς ὑπὸ αὐτῷ, ἀρχεῖται· οἱ δὲ κώνωπες, μὲν ἐν ἱμαθίῳ ἐκτείνονται^c· εὐδῇ, ἢ σινδόνι, διὰ πύτων δάκνεται· διὰ δὲ τοῦ δικτύου οὐδὲ πρὸς αὐτὸν δέχεται. τὰ δὲ διὰ πλοῖα σφί· τοῖσι φορηγῶσι, ἐστὶ ἐκ τῆς ἀκάνθης ποιεύμενα, τῇ ἢ μορφῇ μὲν ἐστὶ ὁμοιοῦται^k τῷ Κυρηνάῳ λωτῷ· τὸ δὲ δάκρυον, κόμμι ἐστὶ. ἐκ ταύτης ὡς τῆς ἀκάνθης κοψάμενοι ξύλα ὅσον τε διπλήχεια, πλινθίδον σωτηρεῖσι, ναυπηγέμενοι τῶν ποίωνδε· πρὸς γὰρ πύκνους ἐκ μακρὰς ἀφαιρῶσι τὰ διπλήχεια ξύλα· ἐπεὶ δὲ τῶν τῶν ναυπηγῶν-

ταῖ

que ea de causa patiuntur, quod in mare tendunt, à sinistra terram legentes; & rursus revertentes, eandem oram stringunt incurstantes tangentelque validissime, ne itinere aberrant propter aquæ decursum. Nilo incipiente augescere, in primis cava terræ & lacunæ fluvio proximæ impleri incipiunt, percolante aqua ex flumine, & tum hæc statim plena fiunt, tum continuo cuncta pisciculis minutis opplentur. Unde autem verisimile sit eos gigni, hoc mihi videor intelligere; superiore anno postquam Nilus abscessit, pisces qui ova in cæno pepererant, una cum postrema abeunt aqua: circumacto rursus tempore, ubi aqua restagnavit, protinus ex his ovis gignuntur pisces. Et circa pisces quidem ita res habet. Porro 94 Ægyptii qui palustria accolunt, unguento utuntur ex fructu sillicypriorum, quod appellant Ægyptii τεκι, hunc in modum conficientes. Sillicypria hæc, quæ apud Græcos ultro agrestia nascuntur, ad labra fluminum stagnorumque Ægyptii ferunt, eaque in Ægypto multum quidem fructum ferunt, sed graveolentem. Hunc ubi collegerunt, alii tustum, ad ignem, alii in sartagine coquunt, & quod ex eo defluit excipiunt, pingue quiddam, & non minus ad lucernam idoneum quam oleum, sed graveolentiam exhibens. Sunt 95 autem adversus culices, quorum magna vis est, hæc ab eis excogitata. Illos quidem qui supra paludes incolunt, juvant turres quas dormituri ascendunt. nam culices ventus prohibet in alto volare. At qui circa paludes habitant, alia turrium vice sunt machinati, hæc videlicet: Singuli suum habent rete, quo per diem pisces capiunt, eodem noctu utuntur ad cubile in quo requiescunt. Circumdant illud reti: deinde ingressi sub illo somnum capiunt. qui si in veste involuti aut in sindone dormirent, eos per ista culices morderent: per retia vero omnino nec conantur. Naves eorum vectoriæ 96 sunt factæ ex spina, cujus figura simillima est loto Cyrenæo, & cujus lacryma gummi est. Ex hac igitur spina ligna cædentes, fere bicubitalia, more laterum componunt, hoc modo navem fabricantes: Ligna hæc bicubitalia circum densos ac longos stipites circumnectunt: ubi hunc in modum compegerunt, desuper tran-

a ἵνα δὲ μὲν. b πίπλαται & ποικίλλεται. c ἰχθύες ἔτοι· καὶ πρὸς αὐτὸν ἰχθύες ἔτοι. d κίσι. e τὰ γὰρ ἐν Ἑλλάδι. f ἀππῶσι. g κομῶσι. h ἐκίσι. i ἐκτείνονται. k ὁμοίαν.

transtra in illis tendunt. Costis nequam utuntur, sed introrsum compages byblo inferciunt. Gubernaculum unum faciunt, & hoc per carinam trajicitur. Malo etiam spineo, & velis ex byblo utuntur. Hæc navigia quidem flumen subire non possunt, nisi luculentus ingruat ventus, verum est terra propter trahuntur. Cum decursu autem hoc pacto feruntur: Est crates ex myricâ facta, vimine arundinum confuta, & lapis perforatus duorum fere talentorum pondo. ex his cratem fune ligatam, in anteriore parte navis sinit inferri; lapidem verò alio fune ab tergo. Ita crates impetu aquæ incidente, celeriter meat & trahit barim: hoc enim his navigiis est nomen. Lapis autem dum a tergo trahitur, fundo admotus dirigit cursum. Horum navigiorum ingens apud illos est copia, quorum quædam vehunt multa millia talentorum
97 pondo. Quum regionem supergressus est Nilus, solæ urbes apparent extantes, infulus Ægæi maris fere affimiles. Nam cetera Ægypti, pelagus sunt: ipsæque urbes solæ extant. Nec jam, quum hoc contingit, per alveos fluminis, sed per medium campi transmittuntur. Ex Naucrati quidem si ascendas Memphin versus, juxta pyramides ipsas fit navigatio: sed etiam hæc tunc nulla est, verum juxta acumen Delta & urbem Cercasorum. A mari autem & Canobo Naucrati versus per campum navigans ad Anthyllam urbem venies, & illam quæ vocatur Archandri. Harum urbium Anthylla, quæ est insignis, datur peculiaris in calceamenta uxori semper ejus qui in Ægypto regnat. quod factum est ex quo Ægyptus fuit ditionis Persarum. Altera videtur mihi nomen habere ab Archandro Danai genero, Phthii filio, Achæi nepote. Archandri enim urbs nominatur. Sit forsitan & alius quis Archandrus; nequam tamen Ægyptium nomen est. Hac-
98 tenus quæ vidi, quæ novi, quæ interrogando percepi dicta sunt: hinc pergam disserere sermones Ægyptios quos audi- vi, addens & aliquid quod ipse viderim. MINEM, qui primus apud Ægyptum regnavit, aiebant sacerdotes pontibus separavisse quoque Memphin. nam fluvium totum præterlabi montem fabulosum Africam versus. hunc ergo regem supra Memphin centum circiter inde stadia an-

ται, ζυγά ὀπιπλῆς ἴναισι^a αὐτῶν. νομεῦσι ἣ ἔθεν χρεώνηαι· ἔσωθεν ἣ τὰς ἀρμονίας ἐν ὧν ἐ-
πάλωσαν τῇ βύβλω. πηδάλιον ἣ ἐν ποιευῶται,
ἣ τῆρ Διὰ τὸ τροπίῳ Διὰβυνῆαι^b. ἰσθ^c ἣ ἀ-
κανθίνω χρεώνηαι, ἰστοίσι ἣ βυβλίνοισι. ταῦτα
τὰ πλοῖα ἀνά μὲν τὸ πῶτον δὲ διώανται^c πλέειν,
ὡς μὴ λαμπρὸς ἀνεμῶ ἐπέχη· ἐκ γῆς δὲ πα-
ρέλκεται. κατὰ ρόον δὲ κρημίζεται ὡς· ἐστὶ ἐκ μυ-
ρίκης πεποιημένη θύρη, κατερράμμενη ῥίπτει κα-
λάμων, ἣ λίθῳ πετρημένῳ διτάλασθ^d μά-
λιστ^e καὶ σελμόν. τέτων τῶν μὲν θύρῳ δεδεμέ-
νῳ κάλῳ ἔμπροσθε ἔ' πλοῖα ἀπὶ ὀπιφένεσθ^e,
τὸ δὲ λίθον ἄλλῳ κάλῳ ὀπίσθ^e. ἡ μὲν δὲ θύρη,
ἔ' ρόον ἔμπροσθεν^f, χωρὲς παχέως, ἣ ἑλκεῖ
τῶν βάρων· (τῆρ γὰρ δὴ ἔνομά ἐστι ποῖσι πλοῖ-
οισι τέτοις) ὁ δὲ λίθῳ ἔπιθεν ἐλκόμεν^d,
ἣ ἔων ἐν βυβλῶ, κατηνέη τὸ πλοῖον. ἐστὶ δὲ σφι-
τὰ πλοῖα ταῦτα πλήθει πολλὰ, ἣ ἀγὰ ἔνια
πολλὰς χιλιάδας τετάρτων. Ἐπὶ αὐτῇ δὲ ἐπέλθῃ
ὁ Νεῖλ^g τῶν χώρων, αἱ πόλεις^e μῆναι Φαί-
νονται ὑπερέχουσαι, μάλιστα καὶ ἐμφερέες τῆσι
ἐν τῷ Αἰγαίῳ πόντῳ^h νήσοισι. τὰ μὲν γὰρ ἄλλα τῇ
Αἰγύπτῳ, πέλονται γίνεται· αἱ δὲ πόλεις μῆναι
ὑπερέχουσαι. περὶ μὲν αὐτῶν ὧν, ἐπεὶ αὐτῶν γῆς γῆς,
ὡς ἐστὶ κατὰ τὰ ῥέεθρα ἔ' πῶτον, ἀλλὰ Διὰ
μέσθ^e ἔ' πεδίον. ἐς μὲν γὰρ Μέμφιν ἐκ Ναυκρά-
πῳ ἀναπλώνοντι, παρ' αὐτῶν τὰς πυραμίδας
γίνεται ὁ πλόος. ἐστὶ ἣ πόλις ἔ' τῳ, ἀλλὰ ὡς
τὸ ἔξω ἔ' Δέλτα, ἣ ὡς Κερκάσωρον πόλιν. ἐς
ἣ Ναυκράν δὲ τὸ θαλάσσης ἐκ Κανόου Διὰ πε-
δίον πλέειν, ἔχεις κατ' Ἀνθυλλάν τε πόλιν, ἣ
τὴν Ἀρχάνδρου καλούμεν. Τετάρτων δὲ ἡ μὲν
Ἀνθυλλα, ἔσθαι λογίμη πόλις, ἐς ὑποδήματα
ἐξάρετ^g δίδοται ἔ' αἱ βασιλεύοντι Αἰγύπτῳ
τῇ γυναικί. τῆρ ἣ γίνεται ἐξ ὅσθ^e ὑπὸ Πέρση-
σι ἐστὶ Αἰγύπτιον. ἡ δὲ ἐτέρη πόλις δοκεῖ μοι τὸ
ἔνομα ἔχειν δὲ τὸ Δαναὺς γαμβρὸς Ἀρχάνδρου
ἔ' Φθίᾳ, ἔ' Ἀχαιῶν. καλέεται γὰρ δὴ Ἀρχάνδρου
πόλις. εἴη δὲ αὐτὴ ἐκ ἀλλοῦ πρὸς Ἀρχάνδρου· ἐ-
μέντοι γὰρ Αἰγύπτιον τὸ ἔνομα. Μέχρι μὲν τοῦ-
τε, ὅθις τε ἐμὴ, ἣ γνῶμη, ἣ ἰσότης ταῦτα
λέγουσιν ἐστὶ· τὸ δὲ δὲ τούτῳ, Αἰγύπτιος ἐρχο-
μαι λόγος ἐρέων, κατὰ ἥκον. προσέεται δὲ αὐ-
τοῖσι^h πὶ ἐκ ἐμῆς ὀψι^g. Τὸν Μῖναⁱ πρῶτον
βασιλεύσαντα Αἰγύπτῳ, οἱ ἱερεῖς ἔλεγον τοῦτον
μὲν δὲ ποταμὸν ἔ' τὴν^k Μέμφιν. τὸν γὰρ πο-
ταμὸν πάντα ῥέειν ὡς τὸ ὄρ^g τὸ ψάμμινον^l
πρὸς Λιβύης· τὸν δὲ Μῖνα ἀνῶθεν, ὅσον τε ἐκα-
τὸν σταδίους δὲ Μέμφιν^g, τὸ πρὸς μεσομβρίας

Q 2

ἀγκῶ-

a τίνισι. b Διὰβυνῆαι. c διώανται. d ὀπίσθ^e. ἔ' πλοῖα. e πόλις. f κόλπω. g ὅθις τε ἐμὴ, ἣ.
h δὲ τοῖς αὐτοῖσι. i Μῖνα bis & mox Μῖνι: sed eodem id tendit, quo cap. iv. k δὲ ποταμὸν τῶν. l ψάμ-
μινον.

ἀγκῶνα περιχώσαντα, τὸ μὲν ἀρχαῖον ῥέεθρον
 διποξηρεῖναι, τὸ δὲ ποταμὸν ὀχευεῖσθαι, τὸ μέσον
 τὸ ἄρῶν ῥεῖν. ἐπὶ δὲ ἐν νῦν ὑπὸ Περσέων ὁ ἀγ-
 κῶν ἐστὶ τῆ Νεῖλας ὅς ἀπεργμένῳ ῥεῖ, ἐν
 Φυλακῇσι μεγάλῃσι ἔχει, Φερασόμενῳ ἀνὰ
 πᾶν ἐστὶ. εἰ γὰρ ἐβλήσιν ῥέζας ὑπερβῆναι ὁ
 ποταμὸς ταύτῃ, κινδυνῶσι πάσῃ Μέρφι κατα-
 κλυομένη ἐστὶ. ὥς δὲ τῷ Μινί τέτῳ τῷ πρώτῳ
 γηρομένῳ βασιλεῖ χέρσον γεγονέναι τὸ ἀπεργμέ-
 νον, τότε μὲν, αὐτῷ ἄλλῃ κίπῃσι ταύτῃ, ἡ-
 πὶς νῦν Μέρφιδος καλεῖται. ἐστὶ γὰρ ἡ Μέρφιδος ἐν
 τῇ σκηνῇ τῇ Αἰγυπτίᾳ· ἐξῶθεν δὲ αὐτῆς περὶορύχῃ
 λίμνῃ ἐκ τῆ ποταμῆς πρὸς βορέην τε καὶ πρὸς
 ἐσπερίην^b. τὸ γὰρ πρὸς τὴν ἡῶ αὐτὸς ὁ Νεῖλος
 ἀπέρχεται. τότε δὲ, τῆς Ἡφαίστου τὸ ἱερὸν ἰδρύσασθαι
 ἐν αὐτῇ, ἔον μέγα τε καὶ ἀξιαπληροῦν. Με-
 τὰ δὲ τῆτον, κατέλεγον οἱ ἱερεῖς ἐκ βύβλας
 ἄλλων βασιλέων τριηξέσιον τε καὶ τετρήκοντα
 ἔθνηματα. ἐν ταύτῃσι γυνεῇσι ἀνθρώπων, ὀ-
 κτωκαίδεκα μὲν Αἰθίοπες ἦσαν, μία δὲ γυνὴ
 Ἰππικωρή· οἱ δὲ ἄλλοι, ἄνδρες Αἰγυπτῖοι.
 τῇ δὲ γυναικὶ ἔθνημα ἴον, ἡπὶς ἐβασίλευσε,
 τότε ἐν τῇ^c Βαβυλωνίῃ, Νίτωκρως. τὴν
 ἔλεγον πτωρῆσαν ἀδελφεῶν, τῇ Αἰγυπτῖοι βα-
 σιλεύοντες σφῶν ἀπέκλειναν· ἀποκλεινάντες
 δὲ, ἔτῳ ἐκείνῃ ἀπέδωκαν τὴν βασιλείην· πύ-
 τῳ πτωρῆσαν, πολλοὺς Αἰγυπτίων ἀφ᾽ ὧν
 ῥα δόλω. ποιησαμένῳ γὰρ μιν οἶκημα πε-
 ρύμῃες, ὑπὸ γαίῃ, καὶ νοῦ τῷ λόγῳ, νόῳ
 δὲ ἄλλα μηχανᾶσθαι. καλέσασθαι^d δὲ μιν Αἰ-
 γυπτίων τοὺς μάλιστα μεταπίπτες τοῦ φόνου ἦδε
 πολλοὺς ἐστῆν· δαιτυμένους δὲ, ἐπεῖναι τὸ πο-
 ταμὸν δι' αὐτῶν^e κρυπτοῦ μεγάλῃ. ταύτης μὲν
 πέρι τοσαῦτα ἔλεγον. πάλιν ἐπὶ αὐτὴν μιν, ὥς^e
 τοῦτο ἐξέργασθαι, ῥίψαι ἐς οἶκημα ποδοῦ πλέον,
 ὅπως ἀπικώρηται^f γῆρας. Τῶν δὲ ἄλλων βασι-
 λέων, οὐ γὰρ ἔλεγον οὐδεμίαν ἔργων ἀπιδέξιν,
 κατ' οὐδὲν εἶναι λαμπρότητι, πάλιν ἐνός τοῦ
 ἐσχάτου αὐτῶν Μοίρα^g. τοῦτον δὲ ἀποδέξασθαι
 μνημόσυνα, τοῦ Ἡφαίστου πρὸς βορέην ἀνε-
 μον περραμμένα περὶ πύλαια, λίμνῃ τε ὀρύ-
 ξαι, τῆς ἡ περὶορύχῃ ὅσων^h ἐστὶ περὶορύχῃ ὑπε-
 ρον δηλώσω· περραμίδας τε ἐν αὐτῇ οἰκδομή-
 σαι, τὸ τοῦ μεγάλου πέρι, ὁμοῦ αὐτῇ τῇ
 λίμνῃ Ἰππικωρήσασθαι. τοῦτον μὲν τοσαῦτα ἀπο-
 δέξασθαι· τῇ δὲ ἔδνα ἄλλων οὐδέν. Παραμύψα-
 μεν^g ὧν τούτους, τοῦ Ἰππικωρήσασθαι γηρομένῳ
 βασιλείῳ, τῷ οὐνόματι ἔην Σέσωτρεως, τού-
 τος

anfractum fluminis meridiem versus ag-
 gesta humo arefecisse quidem pristinum
 alveum; sed flumen facto alveo duxisse, ut
 per medium montium fluere. Adeo nunc
 quoque sub Persis iste anfractus Nili qui
 coercitus fluit, magnis præsidii custodi-
 tur, quotannis obseptus. Quod si refrin-
 gens flumen velit ea parte redundare,
 omnis Memphis adibit periculum ne a-
 quis operiatur. Ab hoc Mine, qui pri-
 mus extitit rex, quum id unde abactus
 erat fluvius, facta esset continens, partim
 eidem urbem hanc condidisse quæ nunc
 Memphis appellatur. (est enim quoque
 Memphis in angustiis Ægypti sita) &
 extra eam aquilonem versus & vespertum
 ex flumine circumfodisse stagnum; (nam
 ab aurora ipse Nilus abigit) partim in
 ea urbe extruxisse templum Vulcani ma-
 gnum & memoratu dignissimum. Post
 hunc recensabant e libro sacerdotes no-
 minatim alios trecentos ac triginta reges.
 In quibus tot ætatibus hominum, octo
 & decem fuissent Æthiopes, & una mu-
 lier indigena: ceteri, viri Ægyptii. Mu-
 lier quæ regnavit, fuit nomen idem quod
 in Babylonia, Νίτωκρως. Quam dice-
 bant ultam fuisse fratrem, ab Ægyptiis,
 apud quos regnabat, interemptum: quum
 eo interempto, regnum ad hanc detulif-
 sent. ultam autem fratrem, multis Ægy-
 ptiorum dolo absumptis. Nam extruxif-
 se eam perlongum ædificium subterra-
 neum, per causam quidem novi operis,
 animo autem aliud agitantem: & convo-
 catis ad convivium multis, quos præci-
 pue noverat fraternæ cædis autores, per
 occultum magnum canalem immisifse
 flumen discumbentibus. Hæc quidem de
 illa referebant, atque insuper quum id fe-
 cisset eam jecisse se in conclave cineris
 plenum, quod impunita esset. Aliorum au-
 tem regum (non enim referebant aliquam
 operum spectationem) nullum esse splen-
 dorem, nisi unius, qui postremus horum
 extitit Μοερίσ. Hunc enim monu-
 menta extruxisse Vulcani antefores, ad
 ventum aquilonem vergentes: & stagnum
 fodisse, cujus ambitus quot sit stadio-
 rum, posterius aperiam: & pyramides in
 eo erexisse, de quarum magnitudine si-
 mul cum ipso lacu mentionem faciam.
 Hunc itaque tantum operum edidisse:
 alios autem nihil prorsus. Istos ergo præ-
 tergressus, ejus, qui his successit, regis
 nomine ΣΕΣΟΤΡΙΣ mentionem ha-
 bebo.

a τὸ ἡμεῖς αὐτοὶ. b ἡ ἰσχυρία. c τότε τῇ. d καλέουσι. e αὐτῷ μιν, ὥς. f ἡ περὶορύχῃ ὅσων. g ἡ περὶορύχῃ ὅσων.

Marc vadofum & non navigabile. Gentes ad meridiem subigit Sefoftris. Ejusdem expeditio terrestriis & felix usque Scythas & Thracas, ac cippi passim positi. Colchi progenies Ægyptia. Circumcisa virilia.

bebo. Istum dicebant sacerdotes, primum quidem longis navibus ex Arabico sinu profectum, rubri maris accolas in suam potestatem redeigisse: usque dum progrediens longius, venit in mare non jam navigabile vadis. Illinc ubi retro se in Ægyptum recepisset, secundum sacerdotum commemorationem, coacto ingenti exercitu per continentem perrexisse; omnesque gentes, quæ occurrerent subegisse. Et quascunque earum nanciscabatur fortes & vehementer studiosas libertatis, in earum regionibus cippos statuebat, indicantes per litteras suum nomen & patriam, & quemadmodum ipse illas suis viribus subegisset: quarum vero urbes nullo prælio & facile cepisset, harum cippis inscripsit eadem, quæ scripserat eis gentibus, quæ viriles extiterant; atque etiam adscripsit muliebria genitalia, planum facere volens, illas imbelles extitisse. Hæc faciendo peragrabat continentem, donec ex Asia in Europam transgressus, Scythas subegit & Thracas; ad quos usque & non ulterius mihi videtur Ægyptius exercitus pervenisse, quoniam in istorum terra tituli positi apparent, non ultra. Hinc digressus retro abiit, & posteaquam ad Phasin flumen subsedit, quid inde contigerit, non habeo liquide dicere, utrum ipse rex Sefoftris, diviso suo exercitu, partem qualemcunque reliquerit ad eam regionem incolendam, an aliqui militum pertæsi peregrinationis errorem circa fluvium Phasin substituerint. Nam Colchi videntur Ægyptii esse: quod ipse prius cogitatum quam ex aliis auditum refero. Cujus rei quum mihi cura incessisset ut utrosque percontarer, magis Colchi reminiscabantur Ægyptiorum, quam Ægyptii Colchorum. Dicebant autem Ægyptii se opinari Colchos è Sefoftris esse exercitu. Ipse autem ex hoc conjectabam, quod atro colore sunt & crispo capillo, (tamen si hoc pro nihilo putari posset, quum & alii sint hujuscemodi) sed magis etiam inde, quod soli omnium hominum Colchi & Ægyptii & Æthiopes ab initio pudenda circumcidunt. Nam & Phœnices & Syri, qui sunt in Palæstina, didicisse ab Ægyptiis & ipsi confitentur. Syrii vero qui fluvium Thermodontem & Parthenium accolunt, & horum contermini Macrones, à Colchis se nuper didicisse ajunt. Hi enim ex hominibus

τὰ μνήμην ποίεσμαι· τὸν ἔλεγον οἱ ἱερεῖς πρῶτον μὲν παλαιοῖσι μακροῖσι ὁρμηθέντα ἐν τῇ Ἀραβίᾳ κάλπῃ, τὰς ὁδοὺς τὴν Ἐρυθρῇ θάλασσᾳ κατακνημένους κατασρέφειν. ἐς δὲ πλεοντά μιν πρῶτον, ἀπικέσθαι ἐς θάλασσαν, σκέπει^b πλοῦν ὑπὸ βραχέων. ἐνθεῦτεν ᾗ, ὡς ὀπίσω^c ἀπικέσθαι ἐς Αἴγυπτον, κατὰ τὴν ἱεράν τιν Φάσιν, γραπλὴν πολλὴν τὴν λαβὼν ἤλαυνε διὰ τὴν ἡπειρᾶ, πᾶν ἔθνη^d τὸ ἐμποδὼν κατασρεφόμενον. ὅτε οἱ μὲν νῦν αὐτῶν ἀλκίμοισι ἐνετογχανε, καὶ δεινῶς γλιχομένοι^e παρὶ τῆς ἐλδοφρεῖας, τότε μὲν σήλας ἐνίστη^d ἐς τὰς χώρας, διὰ γραμμάτων λεγόμενος τὸ, πῶς ἐνὶ τῷ ἔθνεσσι, καὶ τῇ πατρὶς, καὶ ὡς δυνάμει^e τῇ ἐνὶ τῷ κατασρέψαι σφέας. ὅτε οὖν ᾗ ἀμαχητὶ ἐδωπέτως παρέλαβε τὰς πόλεις^f, τότε μὲν ᾗ ἐνέγραφε ἐν τῇσι στήλῃσι κατὰ ταῦτα ἐπὶ τοῖσι ἀνδράσι^g τῶν ἐθνέων γηρομένοι^g. καὶ δὲ ᾗ αἰδοῖα γυναικὸς προσενέγραφε^h, δηλαδὴ βεβλημένοι^h ποιεῖν ὡς εἶπον^h ἀνάγκη. Ταῦτα δὲ ποιεῖν, διεξήει τὴν ἡπείρου. ἐς δὲ ὅτε ᾗ Ἀσίᾳ ἐς τὴν Εὐρώπῃ διὰ τὰς, τὰς τε σκυτάδας κατασρέψαιⁱ ἐς τὰς Θρηάκας. ἐς τὰς δὲ μοι δοκεῖⁱ ἐπεσώταⁱ ἀπικέσθαι ὁ Αἰγύπτιοςⁱ στρατός. ἐν μὲν γὰρ τῇ τῶν χωρῶν φαίνονⁱ σαρξίται αἱ σήλας. τὸ ᾗ πρῶτον τῶν, σκέπει. ἐνθεῦτεν ᾗ ἀπικέσθαι ὀπίσωⁱ καὶ ἐπεὶ πᾶσι τῇσι φάσι παρὰ μὲν, σὺν ἔχω τὸ ἐνθεῦτεν ἀπικέσθαι εἰπεῖν εἴτε αὐτὸς ὁ βασιλεὺς Σέσωστρος διδοσάμενοςⁱ τῇ ἐνὶ τῇ σφατῇ μόνον ὅσον δὲ, αὐτὸς καταλείπειⁱ τὴν χώραν οἰκήτορας. εἴτε τινες στρατιωτῶν τῇ^k πλοῦν αὐτὸς ἀχθεσθέντες, παρὶ φασὶν πολλὰ μὲν κατέμειναν. φαίνονται μὲν γὰρ ὄντες οἱ Κόλχοι Αἰγύπτιοι. νοήσας ᾗ πρῶτον αὐτὸς, ἢ ἀκίμους ἄλλων, λέγω. ὡς δὲ μοι ἐν φροντίδι ἐχέμετο, ἡρόμην ἀμφοτέρους. καὶ μάλλον οἱ Κόλχοι ἐμμενέσθαι τῇ Αἰγύπτῳ, ἢ οἱ Αἰγύπτιοι τῇ Κόλχῳ. νομίζουσιν δὲ ἔφασκεν Αἰγύπτιοι τῇ Σέσωστρουⁱ στρατῶς εἶναι τὰς Κόλχας. αὐτὸς ᾗ εἰκάσαι τῇδε, καὶ ὅτι μετὰ γὰρ εἰσι ἐς ἑλδοφρεῖας. καὶ τῶν μὲν ἐς ἑλδοφρεῖας εἰσι γὰρ ἐς ἑτέροις ποταμοῖς. ἀλλὰ τοῖσι δὲ ᾗ μάλλον^l, ὅτι μᾶλλον πάντων ἀνθρώπων Κόλχοι καὶ Αἰγύπτιοι ἐς Αἰθιοπίας περὶ τὰς πόλεις^f ἀπὸ δὲ τῆς αἰδοῖας. φοίνικες δὲ ἐς Συροῖς^m οἱ ἐν τῇ Παλαιστίνῃ, καὶ αὐτοὶ ὁμολογέουσιν παρὶ Αἰγυπτίων μεμαθηκέναι. Σύροι δὲ οἱ παρὶ Θερμῶντοςⁱ ἐς Παρθένιον ποταμὸν, καὶ Μάκρωνες οἱ τοῦτοιⁱ ἀστυγείτορες ὄντες, ἀπὸ Κόλχων φασὶ νεώτερον μεμαθηκέναι. οὗτοι γὰρ εἰσι οἱ περὶ τὰς πόλεις^f

a τὰς πόλεις. b μενέας. c δὲ, ὀπίσω. d ἐνίστη. e δυνάμει. f πόλεις. g προσενέγραφε. h εἶπον. i κατέμειναν. k περὶ τὰς πόλεις. l μάλλον. m Σύροι.

c δυνάμει. f πόλεις. g προσενέγραφε. h εἶπον. i κατέμειναν.

μενοι ἀνθρώπων μῦθοι· καὶ οὗτοι Αἰγυπτίοι^α φαίνονται ποιεῦντες κατὰ ταῦτα. αὐτῶν ἡ Αἰγυπτίων καὶ Αἰθιοπῶν σὺν ἔχω εἰπεῖν ὁστέροι παρὰ τὸ ἑτέρων ἐξέμαθον. ἀρχαῖον γὰρ δὴ τι Φαίνεται εἶναι· ὡς δὲ ὁπμισζόμενοι Αἰγυπτίῳ ἐξέμαθον, μέγα μοι καὶ τὸδε τεκμήριον γίνεταί^α. φοινίκων ὅσοι τῇ Ἑλλάδι ὁπμισζονται, σὺνέπει Αἰγυπτίους μνέονται κατὰ τὰ αἰδοῖα, ἀλλὰ τὸ ὁπμιζομένων ἐπεὶ ἔμαθον τὰ αἰδοῖα. φέρε γινώσκειν καὶ ἄλλο εἶπω περὶ τὸ Κόλχων, ὡς Αἰγυπτίοις προσφερέες εἰσὶ. λῖνον μὲν οἱ τοῖ τε καὶ Αἰγυπτίοι ἐργάζονται καὶ κατὰ^α ταῦτα. καὶ ἡ ζῶη πῶσι καὶ ἡ γλῶσσα ἐμφερής ἐστι ἀλλήλοισι. λῖνον ἡ τὸ μὲν Κολχικόν, ὑπὸ Ἑλλάνων Σαρδονικὸν κέκληται· τὸ μὲντοι ἀπ' Αἰγυπτίου ἀπικνούμενον, καλέειται Αἰγυπτίον. Αἱ ἡ σῆλαι, τὰς ἔσπε κατὰ τὰς χώρας ὁ^α Αἰγυπτίου βασιλῆος Σέσωσπρις, αἱ μὲν πλεῖντες σὺνέπει φαίνονται περὶ εἶναι· ἐν ἡ τῇ Παλαιστίνῃ Συρίῃ αὐτὸς ἔσπεον ἔσπεις, καὶ τὰ γεγάμητα τὰ εἰρημένα ἐσπεῖα, καὶ γυναικὲς αἰδοῖα. εἰσὶ ἡ καὶ περὶ Ἰωνίῳ δύο τύποι ἐν πέτρῃ ἐγκεκλαμμένοι τύποι^α ἀνδρὸς, τῇ τε ἐκ τὸ Ἐφεσίου ἐς Φώκαιαν ἐρχομένη^α, καὶ τῇ ἐκ Σαρδίων ἐς Σμύρνην. ἐκατέρωθεν ἡ ἀνὴρ ἐγγύγλυται, μέγα^α πέμπτης στήθους, τῇ μὲν δεξιῇ χερὶ ἔχων αἰχμὴν, τῇ ἡ ἀριστερῇ τόξα^α, καὶ τῇ ἡ ἄλλῃ σκόλῳ ἀσπίδος· καὶ γὰρ Αἰγυπτίῳ καὶ Αἰθιοπῶν ἐχέ. ἐκ ἡ ἡ ὦμις ἐς τὸ ἑπρόν ὦμιον διὰ τὸ στήθων γεγάμητα ἐσπε Αἰγυπτία δὴκει ἐγκεκλαμμένα, λέγοντα παρὰ, ΕΓΩ ΤΗΝ ΔΕ ΤΗΝ ΧΩΡΗΝ ΩΜΟΙΣΙ ΤΟΙΣΙ ΕΜΟΙΣΙ ΕΚΤΗΣΑΜΗΝ. ὅτις ἡ καὶ ὁκέθεν ἐστὶ, ἐν ταῦτα μὲν ἡ δηλοῖ, ἐτέρωθεν ἡ δεδήλωκε. παρὰ δὲ καὶ μετῴπεροι τὸ ἡσπεμένων, Μένων^α εἰκόνα εἰκάσσει μιν εἶναι, πολὺ τὸ ἀληθιῆς ὁπολελφόμενοι. Τῶτον δὲ τὸ Αἰγυπτίον Σέσωσπριν ἀναχωρεῖντα, καὶ ἀνάγοντα πολλὰς^α ἀνθρώπων τῶν ἐθνέων τῶν τὰς χώρας καταστέλλων, ἔλεγον οἱ ἱερεῖς, ἐπεὶ περὶ ἐγγύς ἀνακαμίζομεν^α ἐν Δάφνῃσι τῇσι Πηλεσίῃσι, τὸ ἀδελφεὸν ἐωῦτα^α, τῷ ἐπέτρεψε Σέσωσπρις τῷ Αἰγυπτίῳ, τῶτον ὁπμι ζῆναι αὐτὸν καλέσαι, καὶ περὶ αὐτῷ τὰς παῖδας, περὶ νῆσαι ἔχων τῷ οἰκίῳ ὅλη· περὶ νῆσαι^α ἡ, ὑποπείσται. τὸ ἡ ὡς μαθεῖν τῶν, αὐτὰκα συμβαλέεσθαι τῇ γυναικί· καὶ γὰρ δὲ τῷ γυναικα αὐτὸν ἅμα ἄρα. τῷ δὲ οἱ συμβαλέεσθαι, τὸ παῖδων εἶναι ἐξ, τὰς δύο ὁπμι τὴν πυρὶν ἐκπίναντα,

Quinam Phoenices non circumciderint. Linum Colchicum & Aegyptium. Cippos duos vidit auctor circa Ioniam, male intellectos de Memnone. Periculum Sesostris a fratre in reditu.

foli sunt qui circumciduntur: & apparet eos hoc facere more eodem Aegyptiis. Ipsi vero Aegyptii atque Aethiopes, non queo dicere utri ab utris didicerint. nam videtur esse aliquid antiquum. Sed quod ex Aegypto, quum illic commercium haberent, didicerint, magnum mihi conjectanti robur est, quod Phoenices quotquot cum Graecis commercium habent, non amplius circa virilia imitantur Aegyptios, sed eorum qui nascuntur, virilia non circumcidunt. Agedum & aliud¹⁰⁵ de Colchis dicam, quemadmodum sint similes Aegyptiorum. Hi foli atque Aegyptij linum, & quidem eadem ratione elaborant: omnisque utrorumque vita & lingua similis est. Linum autem Colchicum à Graecis Sardonicum appellatum est, quum illud quod ab Aegypto venit, appelleretur Aegyptium. Titulorum quos¹⁰⁶ Sesostris rex Aegypti per regiones eiecit, plerosque jam patet non superesse. quosdam vero in Syria Palaestina ipse vidi superstites, & inscriptos, tum quibus dixi litteris, tum mulieris genitalibus. Circa Ioniam quoque duæ hujus viri figuræ visuntur in petris incisæ: una quidem quæ ex Ephesio agro Phocæam itur, altera vero, quæ è Sardibus Smyrnam versus. In utraque insculptus est vir magnitudine quinum palmorum, dextra spiculum tenens, sinistra arcus, ceteramque item armaturam & Aegyptiam & Aethiopicam gestans: & ex humero ad alterum humerum pertinent per pectora sacræ litteræ Aegyptiæ insculptæ hæc indicantes: HANC EGO REGIONEM MEIS OBTINUI HUMERIS. Quis tamen aut cujus fuerit, hic quidem non indicat, sed indicavit alibi. Ea quidam conspicati, Memnonis imaginem esse conjectant, multum à veritate relictæ. Hunc¹⁰⁷ igitur Sesostrin Aegyptium sacerdotes dicebant, redeuntem, multosque mortales earum gentium, quarum regiones subegerat, adducentem, eundem, posteaquam ad Daphnas Pelusias revertens venerat, fuisse à fratre suo, quem Aegypto Sesostris præfecerat, ad hospitalia officia invitatum una cum liberis: & quum ille domum exterius materia circumstipasset, struemque incendisset, re hunc intellecta extemplo cum uxore deliberasse, (nam & uxorem simul duxerat) & ea suadente, ut duos è sex liberis super pyram exten-

a τὸδε τεκμήριον γίνεταί. b φέρε δὲ εἶ. c ἐργάζονται κατὰ. d κατὰ χώρας. e κατέρχονται. f ἐκατέρωθεν ἡ. g τῶν. h πολὺς. i αὐτῶν.

Sesoftris fratrem punit : captivi trahunt lapides ad templum Vulcani & fossis fecant regionem, cuius agri x-qualiter adsignantur. Geometrix origo. Æthiopia paruit Sesoftri, cuius statua ad Vulcani.

tendens, pontem imponeret parti ardenti, super quos ipsi transeuntes evaderent, ita fecisse : & duobus filiis ita combustis, ceteros una cum patre fuisse servatos. 108 Sesoftrin in Ægyptum reversum, ultionem de fratre sumpsisse : quam vero multitudinem ē terris in potestatem redactis abduxerat, eausum in hæc fuisse. Nempe isti fuerunt, qui sub hoc rege immensæ longitudinis lapides in templum Vulcani portatos traxerunt, quique divortia aquarum, quæ nunc in Ægypto sunt, cuncta fodiebant necessitate adaecti, faciebantque non volentes, ut Ægyptum, totam prius equis & plaustris agendis ubique idoneam, redderent his carentem. Nam ab eo tempore Ægyptus, quæ omnis campestris est, inequitabilis & plaustris inhabilis extitit, propter multiplices fossas & omnigenis modis ductas. Sic autem terram rex scindendam putavit, quia civitates quæ non accolerent flumen, sed in medio Ægypti essent, refluyente flumine laborantes penuria aquarum densioribus utebantur potionibus ē puteis. 109 Propter hæc Ægyptus incisa est ; & ab hoc rege, ut dicebant, regio in omnes Ægyptios dispartita, soli quadrati æqua portione viritim per sortem data : atque hinc proventus instituti, imposita pensione, quam illi quotannis solverent. Quod si cuius portionem alluvione flumen decurtasset, is adiens regem, rei quæ contigerat certiore faciebat. rexque ad prædium inspiciendum mittebat qui metirentur quanto minus factum esset, ut ex residuo pro portione taxatum vestigial penderetur : atque hinc geometria orta mihi videtur in Græciam transcendisse. Nam polum & gnomonem, & duodecim diei partes à Babylo- 110 niis Græci didicerunt. Solus hic Ægyptius rex imperio potitus est Æthiopiæ : monumentum quoque reliquit ante ædem Vulcani, lapideas statuas, duas quidem tricenum, se & uxorem ; quatuor autem filios, vicensium singulas cubitorum. His statuis longo post tempore quum Darii Persæ statua anteponeretur, non tulit id sacerdos Vulcani, negans eum tales res gessisse quales gessisset Sesoftris Ægyptius : quippe qui cum alias nationes non pauciores quam Darius, tum vero Scythas subegisset ; Darium autem Scythas vincere non potuisse, eoque iniquum esse eum qui rebus gestis non super-

πίναντα, γεφυρώσαι τὸ καίόμενον, αὐτὸς δὲ ἐφ' ὁκείνων ὀπιθαίνοντας ἐκσώζειν. αὐτὸς ποιῆσαι τὸ Σέσωσιν. καὶ δύο μὲν τῶν παίδων κατακαῆναι τῷ πῶτι. τὰς δὲ λοιπὰς διασώζειν ἅμα τῷ πατρί. Νεσῆσας δὲ ὁ Σέσωσιν εἰς τὴν Αἴγυπτον, καὶ ποιῶμεν τὸ ἀδελφεόν, τῷ μὲν ὁμίλῳ τὸ ἐπηγεῖν, τὴν δὲ χώραν καταπρέψαν, τῷ μὲν πατὴρ ἐχρησαίτο. τὰς περὶ οὐ λίθους τὰς ὀπί τῆς βασιλείας καμνομένης εἰς τὴν Φαίαν τὸ ἱόν, ἐόντας μεγάλης περὶ μήκειας, ἔποιήσαν οἱ ἐλευσύνες. καὶ τὰς διώρυχας τὰς νῦν ἔχουσας ἐν Αἴγυπτῳ, πάσας ἔποι ἀναγκαζόμενοι ὤρυσαν. ἐπίεον τε οὐκ ἐκνήεις Αἴγυπτον, ποτὶν ἔχον ἰσχυρίαν, καὶ ἀμαξομένῳ πῶσαν, ἐνδεᾶ τῶν. διὸ γὰρ τὰς δὲ χεῖρας Αἴγυπτι ἐξοὺ πεδίας πῶσαν, ἀνιπνὸν ἔναμαζον. γίγνε. αἱπαὶ δὲ τῶν αἰ διώρυχες γίγνασι, ἔχου πολλὰ, καὶ παντοίας τρεῖς ἔχουσι. κατέταμνε δὲ τὰς εἵνεκα τὴν χώραν ὁ βασιλεὺς. ὅσοι τὴν Αἴγυπτον μὴ ὀπί τῷ πῶτι ἐκτὺς τὰς πόλεις, ἀλλ' ἀναμέσας, ἔποι ὅπως τε ἀπὸ οὐ πῶτος ἀπαιζόντες ὑδάτων, πλατυτέροις ἐχέων τοῖσι πόμασι ἐκ φρεάτων χεῖραμένοι. τῶν μὲν δὲ εἵνεκα κατέμνην ἡ Αἴγυπτος. καταπνέου δὲ τὴν χώραν Αἴγυπτιοι ἀπαισι τῶν ἐλεγον τὴν βασιλείαν, κληῖον ἴσον ἐκάτω περὶ ἄγων διδόντα. καὶ διὸ τὰς τὰς περὶ τὰς ποιῶσαι, ὀπιθαίναντα διαφορῶν διαπλέειν κατ' ἐναυτον. εἰ δὲ πνὸν κληῖον ὁ πόσιμος πεπερμένοι, ἐλθὼν ἂν πρὸς αὐτὸν, ἐσημαίνετο τὸ γενημένον. ὁ δὲ, ἐπεμπε τὰς ὀπισκοπούμενας, καὶ ἀναμετρήσοντας ὅσω ἐλάσσων ὁ χώρος γίγνε, ὅπως δὲ λοιπὰ κατὰ λόγον τὴν περὶ γένεσιν διαφορῶν πάλαιοι. δοκέει δὲ μοι ἐνθεῦτεν γεωμετρικὴν ἀρετὴν εἶναι, εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐπαυελθῆναι. πόλον μὲν γὰρ, καὶ γνώμονα, καὶ τὰς δυώδεκα μέρη τῆς ἡμέρας τῶν βασιλευσίων ἔμαθον Ἑλλῆνες. βασιλεὺς μὲν δὲ ἔστ' ὁ μὲν Αἴγυπτι Αἰθιοπίας ἦρξε. μνημόσυνα δὲ ἐλίπετο πρὸς τὴν Φαίαν, ἀνδριάντας λίθινους. δύο μὲν, τρεῖς καὶ πῆχυν, ἐν αὐτῷ περὶ τὴν γυναῖκα. τὰς δὲ πῶτας ἐόντας πέσσερας, εἴκοσι πῆχυν ἔχον. τὴν δὲ ὁ ἱερὸς τὴν Φαίαν χεῖρῳ μετέπειτα πολλῶν Δαρῖον τὸν Περσὶν ἐπε-εἶδε ἱστῆναι ἐμπροσθεν ἀνδριάντα, Φᾶς δὲ εἰ πεποιθὸς ἔργα οἷα περὶ Σέσωσιν τῷ Αἴγυπτῳ. Σέσωσιν μὲν γὰρ ἀλλὰ τε καταπρέψαντα ἔθνεα οὐκ ἐλάσσων ὁκείνη, καὶ δὲ ἡ Σκύθας. Δαρῖον δὲ ἐδιωκόμεναι Σκύθας ἐλεῖν. οὐκ ὄν δικαίον εἶναι ἱστῆναι ἐμπροσθεν τὴν ὁκείνην ἀναθημάτων, μὴ οὐκ

a τοῖσι. b ὤρυξαν. c ἐκτὺς πόλεις. d ἐπιπλέειν. e δὲ ἐπὶ δὲ μὲν. f ἱστῆναι.

Pheron filius impie spiculo in Nisum misso occisus, visum ita post xi annos recipit, quo omnes foeminae probantur adulteræ præter unam. Successit Proteus. Helena Venus hospita.

ὑπερβαλλόμενον τοῖσι ἔργοις ^a. Δαρεῖον μὲν νῦν λέγουσι πρὸς πῶτα συγγνώμην ποιήσαντος. Σεσώ-
στριον δὲ πλοῦτην, ὅςδε ξασθεῖς ἐλεγον τῷ βασιλεῖ τὴν πύδα αὐτῆς φερῶν ^b. τὸ δὲ ξασθεῖς μὲν ἔδεικνεν κρατητῶν, συνεκχρῆναι δὲ οἱ τυφλὸν γυνεά, διὰ τοίνυν πῆγμα. ἔπειτα μὲν κατελύοντο μέγιστα δὴ τότε ἐπ' ὀκτωκαίδεκα πήχεις, ὡς ὑπερέβαλε τὰς ἀρχαίς, πνέοντα δὲ ἐμπύοντο, κυματῆς ὁ ποταμὸς ἐγένετο. τὸ δὲ βασιλεῖα λέγουσι τῶτον ἀτασθαλίῃ χρησάμενον, λαβόντα αἰχμὴν, βαλέντα ἐς μέσας τὰς δύναις ἔπειτα μὲν. καὶ δὲ, αὐτίκα καμὸντα αὐτὸν τὰς ὀφθαλμούς, τυφλωθέντα. δέκα μὲν δὴ ἔτια εἶναι μιν τυφλόν. ἑνδεκάτω δὲ ἔτι ἀπικέσθαι οἱ μαντήιον ἐκ βυτῆς πόλιν, ὡς ἐξήκει τὸ οἱ ὁ χρόνος τὴν ζήμιν, καὶ ἀναελέψαι, γυναικὸς ἔρω νιψάμενον τὰς ὀφθαλμούς, ἥτις ὥρα τὴν εὐπῆς ἀνδρῶν μόνον πεφοίτηκε, ἄλλων ἀνδρῶν ἔσθαι ἀπύον. καὶ τὴν πρώτης τὴν εὐπῆς γυναικὸς πρῶτον. καὶ δὲ, ὡς οὐκ ἀνέελετο, ἐπὶ τῆς πασιῶν πρῶτον. ἀναελέψαντα δὲ, συναγαγεῖν τὰς γυναικὰς τὴν ἐπὶ τῇ, πάλιν ἡ δὲ τῷ ἔρω νιψάμενον ἀνέελετο, ἐς μίαν πόλιν, ἣ νῦν καλεῖται Ἐρυθρὴ βῶλ. ἐς ταύτην συναλίσσαντα, ὑποπέσσειν πῶτος σὺν αὐτῇ τῇ πόλιν. καὶ δὲ νιψάμενον τῷ ἔρω ἀνέελετο, πάλιν δὲ εἶχε αὐτὸς γυναικὰ. ἀναθήματα δὲ, δόρυ γυνὴν τῷ πάλιν τὸ ὀφθαλμῶν, ἀλλὰ πᾶσι ἀνὰ πᾶσι πάντα τὰ λόγισμα ἀνέθηκε, καὶ τῷ λόγον μάλιστα ἀξίον ἐστὶ ἔχειν, ἐς τὴν ἡλίαν τὸ ἱερὸν ἀξιοτέτερον ἀνέθηκε ἔργον, ὁ βελὸς δύο λιθῶνας ἐξ ἑνὸς ἑνὸς ἐκάτερον ^d λίθου, μῆκος μὲν ἐκάτερον πῆχεων ἐκάτον, εὐρὺ δὲ ὀκτὼ πήχεων. τὰς δὲ ἐκδέξαντα τῷ βασιλεῖ ἐλεγον ἄνδρα μεμφίτην, τῷ κατὰ τὴν τὴν Ἑλλάνων ^e γλῶσσαν ἔνομα Πρωτῆα εἶναι. ἔπειτα νῦν πέμενός ἐστι ἐν Μέμφι κάρτα καλὸν τε καὶ εὐεσκαδασμένον, ἔπειτα φαισθῆς πρὸς νότον ἀνεμὸν κείμενον. ὡς οἰκίαν δὲ τὸ πέμενον τῶν φοίνικες Τυρῶι. καλεῖται δὲ ὁ χώρος ἔστι ὁ συναπας, Τυρῶν κρατόπεδον. ἐστὶ δὲ ἐν τῷ πέμνει τοῦ Πρωτῆος ἱερὸν, τὸ καλεῖται ξείνης Ἀφροδίτης. συμβαλλόμενα δὲ τοῦτο τὸ ἱερὸν εἶναι Ἑλένης ^f καὶ Τιωδάρου. καὶ τὸ λόγον ἀκηκῶς, ὡς ἐδιδάτην ^g Ἑλένην ὥρα Πρωτῆος. καὶ δὲ καὶ ἐπὶ ξείνης Ἀφροδίτης ἐπωνυμίον ^h ἐστὶ. ὅσοι γὰρ ἄλλα Ἀφροδίτης ^k ἱερὰ ἐστὶ, οὐδαμῶς ⁱ ξείνης ὀπκαλεῖται. ἔλεγον δὲ μοι οἱ ἱερεῖς ἰσοπέδον τὰ

grederetur fisti ante illius donaria. Hæc loquuto sacerdoti tamen ignovisse Darium ferunt. Defuncto Sesostræ, regnum suscepisse PHERON ejus filium aiebant, & hunc quidem nullam sumptisse expeditionem, sed ei contigisse ut luminibus caperetur. idque hac de causa: Quum flumen eo tempore copiosissimum descenderet ad octo & decem cubita, ita ut rura transcenderet, vento ingruente, magnos fluctus ciere fluvius incepit. Ferunt hunc regem facinus admisisse, quod sumptum spiculum in medios fluminis vortices contorserit: statimque post laborasse ex oculis, ac visum amisisse, decennioque cæcum fuisse. Undecimo autem anno ex urbe Buto ei oraculum advenisse, jam exactum esse illi tempus calamitatis; visumque ei redditurum, si oculos abluisset lotio mulieris, quæ ad suum solius virum accessisset, aliorum virorum expers. Eum ergo ante omnes urinam uxoris suæ expertum, quum nihil amplius cerneret, omnium deinceps urinam expertum, tandem vidisse. Tumque omnes mulieres quas fuisset expertus (præter eam cujus lotio lotus visum recepisset) unam in urbem coegisse, quæ Erythreobolus, rubra gleba, nunc dicitur, & eas illic coactas cum ipsa urbe omnes concremasse: at eam cujus lotio lotus visum recepisset, uxorem duxisse. Hac oculorum clade liberatus cum alia in omnibus templis fama celebratis donaria posuit, tum cujus maxime æquum est mentionem facere, in templo Solis digna spectaculo posuit, geminos saxeos obelos, ex uno utrumque lapide, centenū cubitorum longitudinis, octonū latitudinis. Huic in regno successisse aiebant virum Memphiten, cui nomen esset lingua Græca PROTEUS. cujus nunc apud Memphin visitur fanum, decorum valde ac fane adornatum, ad australem partem templi Vulcani positum, circumquaque Phœnicibus Tyriis habitantibus: qui locus plane omnis castra Tyriorum appellatur. In hoc fano Protei est ædes sacra, quæ vocatur Veneris hospitæ: quam conjicio esse Helenæ Tyn-dari filiæ; tum quia apud Proteum fuisse diversatam audivi, tum etiam quod cognomine Veneris hospitæ appellatum est. Nam quæcunque sunt alia Veneris templa, neutiquam hospitæ appellantur. Et sane percontanti mihi sacerdotes de He-

lena,

^a τοῖσι ἐκείνῳ ἔργοις. ^b Φέριμα. ^c ἀνέελετο. ^d ἑκάτερον ἐκάτερον. ^e ὁ κατὰ τὴν Ἑλλάδα. ^f κατὰ τὴν Ἑλλάδα. ^g ἡ Ἑλένη. ^h ὡς διδάται. ⁱ ἐπωνυμίον. ^k γὰρ καὶ ἄλλαι Ἀφροδίτης. ^l ὀπκαλεῖται.

lena, referebant ita rem esse gestam: Alexandrum, rapta Helena ē Sparta, quum renavigaret domum, in Ægæo ab expulso-ribus ventis cursu excussum in Ægyptium pelagus: atque illinc, non remittentibus flatibus appulsum in Ægyptum, & quidem ad ostium Nili, quod nunc vocatur Canobicum, atque ad Taricheas. Erat in eo litore templum Herculis, quod nunc quoque est: ad quod si quis cujuscunque hominis servus confugiens inuri sibi curet sacras notas, sese deo tradens, eum nefas est tangere. Quæ sanctio ab initio ad meam usque ætatem similiter non mutata perseveravit. Eam templi legem mancipia Alexandri quum audissent, ab eo profugerunt: sedentesque numinis supplices, Alexandrum infimulabant, ei nocere volentes: remque omnem exponebant ut circa Helenam gesta erat, & illatam Menelao injuriam. Infimulabant autem de his apud sacerdotes & apud hujus ostii præfectum, nomine

114 Thonin. His auditis, Thonis quam raptissime Memphin ad Proteum mittit hoc nuncium, his verbis: Peregrinus venit genere Teucer, qui rem nefariam in Græcia perpetravit: quippe decepit hospitis uxorem, quam ducens cum multis admodum opibus, in hanc terram ventis appulsus est: utrumne sinemus ergo eum abire illæsum, an ea quæ attulit secum eripiemus? Ad hæc remisit Proteus qui diceret, Virum istum, quicumque is sit qui rem nefariam in hospitem suum perpetravit, comprehensum ad me deducite,

115 te, ut quidnam dicturus sit sciam. Hoc ubi accepit Thonis, Alexandrum comprehendit, navesque ejus detinet: dehinc illum Helenamque cum opibus, atque etiam supplices Memphin duxit. Quibus omnibus allatis, Proteus percontatus est Alexandrum quisnam esset, & unde incepisset navigare. Alexander illi & genus suum commemoravit, & patriæ nomen, & unde navigationem instituisset. Sed interrogante Proteo unde Helenam accepisset, titubantem in loquendo ac obscurantem quod res erat coarguebant ii qui erant supplices, exponentes omnia quæ in scelere admittendo gesta essent. Tandem Proteus eis hanc sententiam tulit, inquit, Ego, nisi magni interesse arbitrarer nullum peregrinum

πῶς Ἐλένῳ γνέσθαι ὧδε· Ἀλέξανδρον ἀρπίσσασ-
τα Ἐλένῳ ἐκ Σπάρτης, ληστούσαντες ἐς τὴν ἐω-
τοῦ· καὶ μιν ὡς ἐγγε-ρ ἐν τῷ Αἰγαίῳ, ἐξῴσαν
ἀνεμοὶ ἐκβάλλασσι ἐς τὸ Αἰγυπτίων πέλαγος.
ἐνθεῦτεν δὲ (οὐ γὰρ ἀνίει τὰ πνέμασι) ἀπικνέ-
εταί ἐς Αἰγύπτον, καὶ Αἰγύπτῃ ἐς τὸ νῦν Κανω-
βικὸν καλούμενον σῶμα τοῦ Νείλου, καὶ ἐς Τα-
ρχείας· ἡ δὲ ὅτι τὴν ἰόν, ὃ καὶ νῦν ἐστὶ,
Ἡρακλῆος ἰόν. ἐς τὸ ἡὸ καταφυγῶν οἰκίτης
ὅπως ἀνθρώπων ὀπιβάλλεται σῶμα ἰσθ, ἐω-
τόν διδοὺς τῷ θεῷ, σὺν ἔξει τούτου ἀψάσθαι.
ὁ νόμος οὗτος ἀστατέλης ἐὼν ὁμοίως μέχρως
ἐμεῦ τῷ ἀπαρχῆς. τοῦ ὧν δὴ Ἀλέξανδρος ἀπι-
στάται θεράποντες, πυθόμενοι τὸ πῶς τὸ ἰόν ἔ-
χοντα νόμον. ἰκέται δὲ ἰζόμενοι τοῦ θεοῦ, κα-
τηγορεῖον τοῦ Ἀλέξανδρος, βυλόμενοι βλάπτειν
αὐτόν· πάντα λόγον ἐξηγούμενοι ὡς εἶχε πῶς
τὴν Ἐλένῳ τε καὶ τὴν ἐς Μενέλεων ἀδικίῳ.
κατηγίρεον δὲ πῶτα πρὸς τε τοὺς ἱερεῖς καὶ τὸ
τοῦ σώματος τούτου Φύλακον, τῷ ὀνόματι ἡ
Θῶνις. Ἀκούσας δὲ τούτων ὁ Θῶνις, πέμπει
τὴν παρσίῳ ἐς Μέμφιν πρῶτον Πρωτῆα ἀγγε-
λίῳ, λέγωντα πᾶς, Ἡκεῖ ξεῖν, ἡμῶν
μὲν Τεῦκεος, ἔργον δὲ ἀνόσιον ἐν τῇ Ἐλ-
λάδι ἐξεργασμένον. ξεῖν γὰρ τοῦ ἐωτοῦ
ἐξαπατήσας τὴν γυναῖκα, αὐτὴν τε πάντῳ
ἄγων ἦκει, καὶ πολλὰ κάρτα λήματα, ἵπ-
πῳ ἀνέμων ἐς γῆν πάντῳ ἀπενεχθεῖς. κότερα
ὅσα τούτων ἐῶμεν ἀσινέα ἐκπλέειν, ἢ ἀφε-
λόμεθα τὰ ἔχον ἡλθε; ἀντιπέμπει πρὸς πᾶς
ὁ Πρωτεύς λέγοντα πᾶς, Ἄνδρα τούτον, ὅστις
κατ' ἐστὶ ἀνόσια ἐργασμένος ξεῖνον τὸ ἐωτοῦ,
συλλαβοῦντες, ἀπάγειε παρ' ἐμῆ, ἵνα εἰδῶ ὅτι
κατ' ἐστὶ καὶ λέξει. Ἀκούσας δὲ πᾶς τὸ Θῶνις,
συλλαμβάνει τὸν Ἀλέξανδρον, καὶ πᾶς νέας αὐτῶν
κατὰ μὲν τὴν δὲ, αὐτόν τε τούτον ἀνήγαγε ἐς
Μέμφιν, καὶ τὴν Ἐλένῳ τε καὶ τὰ λήματα·
πρὸς δὲ καὶ τοὺς ἰκέτας. ἀνακομιδέντων δὲ
πάντων, ἡρώτα τὸν Ἀλέξανδρον ὁ Πρωτεύς, τίς
εἶ, καὶ ὅκοθεν πλέει. ὁ δὲ οἱ καὶ τὸ γῆν
κατέλεξε, καὶ τὴν πύττης εἶπε τένομα. καὶ δὴ
καὶ τὸ πλόον ἀπηγήσατο ὅκοθεν πλέει. μὲν δὲ,
ὁ Πρωτεύς ἡρώτα αὐτὸν ὅκοθεν τὴν Ἐλένῳ λά-
βοι· πλανωμένης δὲ τῆς Ἀλέξανδρος ἐν τῷ λό-
γῳ, καὶ ἔλεγον τὴν ἀληθείῳ, ἡλεγχον
οἱ γινόμενοι ἰκέται, ἐξηγούμενοι πάντα λόγον
τῆς ἀδικήματι. πλὴν δὲ δὴ σφίσι λόγον τόν-
δε ἐκφαίνει ὁ Πρωτεύς, λέγων ὅτι, Ἐγὼ
εἰ μὴ πῶς πολλὰ ἡγούμενῳ μηδὲνα ξείνων

R κτί-

a ἰζόμενοι. b ἐργασμένον. c γῆν πᾶς ὡς ἀπενεχθεῖς. d ἐξεργασμένον. e ἵνα εἰδῶ τίς ἐστι. f τῶ. g ἀπὸ γῆς.
h ἀνακομιδέντων. i τίς τε εἶ. k ὅσοι. l ὅτι, εἰ.

Est enim Syria Ægypto contermina, & Phœnices, quorum Sidon est, in Syria incolunt. Itaque cum hi versus, tum vero hic locus, non minimum, imo maxime probant, Cyprios versus, non Homeri, sed cuiuspiam alterius esse: in quibus dicitur Alexander Helenam ducens, tri-duo Ilium ex Sparta pervenisse, secundo vento usus ac tranquillo mari: quum in Iliade dicat illum, quum Helenam duceret, errasse. Sed Homerus & Cypria carmina valeant. Ceterum, nunquid Græci vana quæ circa Ilium gesta memorarent necne, percontanti mihi, sacerdotes ita respondebant, se cognovisse ex ipso Menelao, rapta Helena magnas Græcorum copias auxilio venisse Menelao in Teucrida: quæ in terram egressæ, locoque communito, miserunt Ilium nuncios, cumque eis & ipsum Menelaum isse. Hos, postquam ingressi sunt moenia, tum Helenam; opesque quas Alexander furto sibi abstulisset, reposcisse, tum injuriarum pœnas postulavisse. Teucros autem & tunc & postea eadem narrasse, vel juratos vel injuratos, non habere se Helenam, neque opes, de quibus arguerentur, sed ea in Ægypto esse omnia: neque se iuste reatum sustinere earum rerum quas Proteus Ægyptius rex teneret: Græcos, quum se ab illis derideri arbitrarentur, ita obsedisse Ilium, donec expugnarent. Urbe capta, quum Helena non appareret, & eandem orationem quam prius audirent: ita demum habita prioribus verbis fide, Græci Menelaum ipsum ad Proteum mittunt. Hic ubi in Ægyptum pervenit, & Memphin nave ascendit, exposita rei gestæ veritate, honorificentissime hospitio exceptus, Helenam malorum immunem recepit, & insuper omnes pecunias suas. Et quum hæc assequutus esset Menelaus, tamen injurius in Ægyptios extitit. nam quum proficisci conaretur, nec per ventos posset, idque jam diu, rem nefariam excogitavit. Sumptis enim duobus pueris quorundam indigenarum filiiis, exsecrati- que, haruspicinam fecit. Quod ubi cum fecisse rescitum est, invisus & exagitatus fugiens navibus in Africam abiit. Inde quo se contulerit, non amplius referre Ægyptii poterant. Atque horum alia se- se inquirendo comperisse dicebant, alia ut apud

Συρίῃ Αἰγύπτῳ· οἱ δὲ φοῖνικες, τῇ ἐπὶ Σιδῶν, ἐν τῇ Συρίῃ οἰκέεσσι. Κατὰ ταῦτα δὲ πᾶ ἔπεικα καὶ τὸδε τὸ χωρὶον σὸκ ἤκισε, ἀλλὰ μάλιστε δηλοῖ ὅτι σὸκ Ὀμήρου τὰ Κύπρια ἔπεα ἐστὶ, ἀλλ' ἄλλα πινός. ἐν μὲν γὰρ τοῖσι Κυπρίοισι εἰρηται ὡς τριτῶν Αἰλέξανδρον ἀπῖκετο ἐκ Σπάρτης ἐς τὸ Ἴλιον ἄγων τὴν Εἰλένῳ, διαεὶ πινδύματι^a χρησάμενον καὶ θαλάσῃ λήπῃ· ἐν δὲ Ἰλιάδι λεγὰ ὡς ἐπλάζετο ἄγων αὐτὴν. Ὀμηρον μὲν νῦν καὶ τὰ Κύπρια ἔπεα χαίρετω. ἐρομένους δὲ μὲν τὰς ἱέας εἰ μάταιον λόγον λέγασσι οἱ Ἕλληες τὰ περὶ Ἴλιον γινέσθαι, ἢ ἔ, ἐφασκεν πρὸς ταῦτα τὰδε, ἰσορήσι φάμενοι εἰδέναι παρ' αὐτῷ Μενέλεω. εἰλεῖν γὰρ μετὰ τὴν Εἰλένης ἀρπαγῇ ἐς τὴν Τρώεσσαν τὴν Εἰλέων σρατῇ πολλῶν βοηθεύσαν Μενέλεω. ἐκδοῦσαν δὲ ἐς γλῶ καὶ ἰδρυθεῖσαν τὴν σρατῇ, πέμπειν ἐς τὸ Ἴλιον ἀγγέλους· σὺν δὲ σφι ἰέναι καὶ αὐτὸν Μενέλεω. τὰς δὲ ἐπὶ τῇ ἐσελθεῖν ἐς τὸ πῖχον, ἀπαίτειν Εἰλένῳ τε καὶ τὰ χρημάτα, τὰ οἱ οἵχετο^c κλέψας Αἰλέξανδρον, τῇ τε ἀδικημάτων δίκας αἰτεῖν. τὰς δὲ Τρώες τὸ αὐτὸν λόγον λέγαν τότε καὶ μετέπειτα, καὶ ὀμνύοντας, καὶ ἀνωμοτῇ, μὴ πῦρ ἔχῃν Εἰλένῳ, μηδὲ τὰ σπικαλόμενα χρημάτα, ἀλλ' εἶναι αὐτὰ πάντα ἐν Αἰγύπτῳ. καὶ σὸκ ἂν δικαίως αὐτοὶ δίκας ὑπέχουν, ἀ Πρωτῶς ὁ Αἰγύπτιος βασιλεὺς ἔχῃ. οἱ δὲ Ἕλληες καταγελάσαντες δοκέοντες ὑπὸ αὐτῶν, ἔγω δὲ ἐπολιόρκειον, ἐς ὃ ἐξῆλλον. ἐλθόντι δὲ τὸ πῖχον ὡς σὸκ ἐφάνειτο ἢ Εἰλένη, ἀλλὰ τὸ αὐτὸν λόγον τῷ πρεσβυτέρῳ ἐπιωθάνοντι, ἔγω δὲ πιστεύσαντες τῷ λόγῳ τῷ πρεσβυτέρῳ οἱ Ἕλληες, αὐτὸν Μενέλεω δόσσελ- λουσι πρὸς Πρωτῆα. Αἰπόμενον δὲ ὁ Μενέλεως ἐς τὴν Αἰγύπτιον, καὶ ἀναπαύσας ἐς τὴν Μέμφιν, εἶπας τὴν ἀληθινήν τῇ πηγμάτων, καὶ ξενίων ἔντησε μεγάλων, καὶ Εἰλένῳ ἀπαγῆα κακῶν ἀπέλαβε· πρὸς δὲ, καὶ τὰ ἐαυτοῦ χρημάτων πάντα. τυχὼν μὲντοι τέτων, ἐγήμετο ἀνὴρ Μενέλεως ἀδικῶν ἐς Αἰγύπτιους. δόσσελ- εν γὰρ ἀρμημένον αὐτὸν ἴσον ἀπλοῖαι· ἐπεὶ δὲ τῷ τῷ πολλὸν πῖχον ἔω, σπικαλόμενα σὸκ ἴσον. λαβὼν γὰρ δύο παῖδας ἀνδρῶν σπικαλόμενων, ἐντομά σφρα ἐποίησε. μὴ δὲ, ὡς ἐπαίει^d ἐγήμετο τῷ ἐργασμένῳ, μισθούς τε καὶ διωκόμενον, οἵχετο φάγων τῇσι νηυσὶ σπικαλόμενος. τὸ ἐνθεῖται δὲ ὅκα ἐπετράπετο, σὸκ εἶ- χον^d εἶπεν Αἰγύπτιοι. τέτων δὲ τὰ μὲν ἰσορήσι ἐφασκεν σπικαλόμενος, τὰ δὲ, παρ' ἐαυτοῖσι γινόμενα,

a διαίτι πινδύματι. b εἰλεῖν πρὸς γδ. c τὰ οἵχετο. d ὅκα ἐπετράπετο, ἀνέμειχον.

μενα, ἀτρεκέως ὀπισθήμενοι λέγην. Ταῦτα μὲν Αἰ-
γυπτίων οἱ ἱερεῖς ἔλεγον. ἐγὼ δὲ τῷ λόγῳ τῷ πατρὶ
Ἑλένης λεχθέντι ἔαυτὸς προσέειπε, τὰ δὲ ὀπι-
σθόμενοι· εἰ μὲν Ἑλένη ἐν Ἰλίου, ἀποδοθῆναι ἂν
αὐτὴν τοῖσι Ἑλλήσι, ἢ τοῖς ἐκείνοι· γὰρ ἡ ἀκρότης Ἀ-
λέξανδρον. ἐγὼ δὲ ἔγωγε φρενοβλαβὴς εἰς ὁ Περ-
σέως, ἔδδ' οἱ ἄλλοι προσήκοντες αὐτῷ, ὥστε τοῖσι
σφετέροις σώμασι ἔτι τοῖσι τέκνοις ἔτι τῇ πόλει κιν-
δυνάσθην ἐβόλοντο, ὅπως Ἀλέξανδρον Ἑλένη συν-
οικέη. εἰ δὲ τοῖς ἐν τοῖσι πρώτοις χρόνοις ταῦτα
ἐγνώσκον, ἐπεὶ πολλοὶ μὲν τῶν ἄλλων Τρώων, ὅσοι
συμμίσσοιεν τοῖσι Ἑλλήσι, ἀπώλυντο· αὐτὸς ὅ-
μως Περσέως ὅτι ἢ δύο, ἢ τρεῖς, ἢ ἑπτακίς
τῶν παίδων μάχης γινόμενης ἀπώθησκον, εἰ γὰρ π-
τοῖσι^b ἐποποιεῖν χρεώμενον λέγην· τῶν ὅ-
των συμβαινόντων, ἐγὼ μὲν ἔλπομαι, εἰ ἔαυτὸς
Πέρσης σπυοῖκε Ἑλένη, ἀποδοθῆναι ἂν αὐτὴν τοῖ-
σι Ἀχαιοῖσι, μέλλοντά γε δὴ τῶν παρόντων κακῶν
ἀπαλλαγέσθαι. ἐμὲν δὲ ἡ βασιληὴς ἑς Ἀλέξαν-
δρον ὤκει, ὥστε γέροντος Περσέως ἐόντος, ἐπὶ
ἐκείνῳ τὰ πρῆγμα εἶναι, ἀλλὰ ἑκείνῳ, ἔπε-
σθόντος, καὶ ἀντὶ ἐκείνου μάλιστα γ' ἰὼν, ἐμελλε
αὐτὴν Περσέως ἀποδοθῆναι ὡς ἀλάμψεσθαι, τὸ
προσέειπε ἀδελφόνῳ τῷ ἀδελφεῷ ὀπιτρέψην· καὶ πα-
τα, μεγάλων κακῶν δὲ αὐτὸν συμβαινόντων, ἰδίῃ
πρὸς αὐτὸν, καὶ τοῖσι ἄλλοις πᾶσι Τρώσι. ἀλλ' ἐγὼ
ἔχον Ἑλένην ἀποδοθῆναι, ἔδδ' λέγουσι αὐτοῖσι τὴν
ἀληθινήν ὀπίσθον οἱ Ἕλληες· ὥς μὲν ἐγὼ γνώ-
μην ἀποφαίνομαι, ἔδδ' αἰμονίης ἀποσκαλίζον-
τος, ὅπως πανωλεθρὴν ἀπολόμενοι, καταφα-
νὲς τῶν πᾶσι ἀνθρώποις πείσωσι^d, ὥς τῶν με-
γάλων ἀδικημάτων μεγάλα εἰσὶ καὶ αἱ τιμωραὶ
ὡς τῶν θεῶν. καὶ ταῦτα μὲν τῇ ἐμοὶ δοκέει εἶρη.
Πρωτὸς ὅς ἐκδέξασθαι τὴν βασιλὴν Ῥαμφί-
νιτον ἔλεγον· ὅς μνημόσυνα ἐλίπετ τὰ ἐπιπύλαμα
τὰ πρὸς ἐσπέρην πετραμμένα ἔξ Ἡφαιστῆος· ἀν-
τίκας ὅς τῶν περὶ αὐτῶν ἔσπετο ἀνδριάντας δύο, ἐόν-
τας τὸ μέγεθος πέντε ἑκατόμβη πῆχεων. τῶν Αἰγύ-
πτιοι τῶν μὲν πρὸς βορέην^e ἐστῶτα καλέσκει θεῶν.
τῶν πρὸς νότον, χαμῶνα. καὶ τῶν μὲν καλέσκει θε-
ρῶν, τῶν μὲν πρὸς κεντρὸν περὶ εὐπείας. τῶν
ὅς χαμῶνα καλεόμενον^f, τὰ ἐμπάλιν τῶν ἐρ-
δῶν. πάλιν ὅς τῶν τῶν βασιλῆος ἡμέρας δέχοντες
μέγαν, τὸ ἔδδ' αὐτὸν ὕπερον ὀπιτρέψων^g βασι-
λέων διώσθαι ὑπερβαλέσθαι, ἔδδ' ἐγγὺς ἐλθεῖν.
βελόμενον δὲ αὐτὸν ἐν ἀσφαλὴ τὰ πρῆγμα ἡ-
συχάζειν, οἰκδομέσθαι οἶκον λίθινον· ἔδδ' τῶν τοῖ-
χων ἑνὰ ἐς τὸ ἔξω μέρος τῶν οἰκίης ἔχον. τὸ δὲ ἐρ-
γάζο-

apud ipsos gesta, sese liquide habere cog-
nita. Et hæc quidem agebant Ægypti-
orum sacerdotes. Ego vero ad ea quæ
de Helena commemorata sunt, & ipse
deferor hoc adjiciens, Si intra Ilium fuisset
Helena, utique fuisset Græcis tradi-
ta, sive volente Alexandro sive invito.
Neque enim ita despiebat Priamus, aut
alii ejus propinqui, ut suis ipsorum cor-
poribus ac liberis, atque etiam urbe peri-
clitari vellent, quo Alexander Helenæ
nuptiis potiretur. Quod si etiam inter
initia ita sensissent, tamen, posteaquam
conflictibus contra Græcos habitis cum
multi aliorum Trojanorum, tum vero
Priami filiorum duo tresve aut plures per-
ierant proeliantes, siquid referentibus
credi verificatoribus debet: hæc, inquam,
taliam quum contigissent, ego crediderim,
Priamum, vel si ipse contubernalem He-
lenam habuisset, Achæis redditurum fuisse,
cupiditate præsentia mala devitandi.
Neque vero regnum ad Alexandrum per-
tinebat, ut jam sub eo res essent, seniore
Priamo, quum Hector & natu major &
virtute præstantior quàm ille, regnum
esset defuncto Priamo suscepturus: quem
haudquaquam decuisset fratri injuste a-
genti indulgere, quum præsertim tanta
mala propter eum, tum privatim ipsi,
tum ceteris Trojanis omnibus evenirent.
Sed nec poterant reddere Helenam, nec
verum dicentibus eis Græci fidem habe-
bant, numine (ut quod sentio dicam)
disponente, ut funditus everfi planum
facerent hominibus, Magnarum injuria-
rum magnas à diis etiam venire ultiones.
Et hæc quidem, ut mihi videntur, dicta
sunt. Protei autem regnum dicebant sus-
cepisse RHAMPSINITUM, qui monu-
menta reliquit antefores ad occasum spe-
ctantes templi Vulcani; & è regione ista-
rum statuit duo simulacra quinum & vi-
cenum cubitorum magnitudinis: quorum
quod versus aquilonem stat, Ægyptii
Æstatem vocant; quod versus austrum,
Hyemem: & quod quidem vocant Æsta-
tem, id adorant & placant; Hyemem ve-
ro quod vocant, vice versa in eo consulunt.
Huic regi ingentem etiam pecuniarum
vim fuisse, quam nemo regum qui dein-
ceps Ægyptum tenuerunt, superare po-
tuerit, ac ne proxime quidem accedere.
Et quum in tuto eam pecuniam colloca-
re velleret, ædificium exstruxisse lapideum,
cujus parietum unus in exteriorem adium
par-

a ὅτι δύο. b καὶ τοῖσι. c ἰδίῃ αὐτῷ. d ποιήσαντι. e βορέην. f ἐστῶτα καλέσκει θεῶν, τῶν μὲν πρὸς βο-
ρέην, τῶν μὲν πρὸς νότον, χαμῶνα καλεόμενον. g ἐπὶ τῶν περὶ αὐτῶν.

partem pertinebat. sed structorem insidiantem hæc fuisse machinatum: unum è lapidibus ita struxisse ut è pariete facile eximi à duobus viris, etiam ab uno posset. Aedificio absoluto, regem in eo pecuniam reposuisse: interjecto tempore, structorem illum, quum esset circa vitæ finem, vocasse ad se filios (nam duo huic erant) eisque narrasse, se illis prospicientem, ut copiosum victum haberent, astu usum fuisse in ædificando regis thesauro; denique plane omnia illis exposuisse quæ pertinerent ad lapidem eximendum, etiam dedisse mensuras ejus ac dixisse, illos hæc observantes, regis pecuniarum quæstores fore. Patre vita functo, haud in longum filios rem distulisse. noctu enim ad regiam accedentes, lapidem in ædificio inventum nullo negotio amovisse, multumque pecuniæ extulisse. Quum autem rex fortè aperuisset ædificium, videretque vasa pecuniarum imminuta, obstupuisse: nec habuisse quem insimularer, quum & signa salva & ædificium obseratum esset. Ubi autem iterum ac tertio aperiendi minor assidue pecunia apparebat, (nam fures non desinebant diripere) hoc fecisse: Laqueos fieri imperavisse, & eos circa vasa in quibus pecuniæ inerant collocasse: fures, quemadmodum superiori tempore, quum venissent, & alter eorum penetrans ad vas rectè perrexisset, eum fuisse laqueo innexum; & ubi agnovit quo in malo esset, protinus fratrem vocasse, & præsentis conditionis suæ certiore fecisse; jussisseque ut quamcelerrime introgressus sibi caput absunderet, ne ipse conspectus agnitusque quis esset, etiam illius vitam perderet. Qui quum visus esset probe dicere, fratrem ei obsequentem ita fecisse: & adaptato lapide domum abisse, fratris caput asportantem. Ubi dies illuxit, ingressum in ædificium regem expavisse, cernentem corpus furis in laqueo sine capite, & ædificium incorruptum, nullumque neque ingressum neque egressum habens. Ita quum hæreret, faciendum statuisse, ut furis cadaver è muro suspenderet: custodesque illic apposuisse, jussos ut si quem plorantem aut miserantem animadvertissent, eum apprehensum ad se ducerent. Suspensio cadavere matrem indigne tulisse, alloquiturque filium qui supererat, imperasse ut quacunque ratione machinari posset, corpus fratris resolveret asportaretque: id si negligeret,

ραζόμενον, ὅτι βλαβούργα, πῶς μηχανᾶσθαι· τὸ λίθον ὡς σκαδύσασθαι ἕνα ἐξαίρετον εἶναι ἐν τοῖς ῥηϊδίως ἐκ τῶν δύο ἀνδρῶν ἐκ τῶν ἐνός. ὡς δὲ ἐπεπείεσθαι τὸ οἶκον, τὸ μὲν βασιλεὺς ἡσυχάζει τὰ χρηματὰ ἐν αὐτῷ· χρόνος δὲ περὶ οἰκόμενον πρὸς τὴν τῆς βίης ἐόντα, ἀνακαλέσασθαι τὰς παῖδας (εἶναι γὰρ αὐτῷ δύο) τέτοις δὲ ἀπηρῆσθαι, ὡς ἐκείνων παρορέων, ὅπως βίον ἀφθονον ἔχωσι, πεχάσασθαι οἰκόμενων τὴν ἡσυχίαν τῆς βασιλείας. σιφίως δὲ αὐτοῖς πάντα ἐξηγησάμενον τὰ πρὸς τὴν ἐξαίρεσιν τῆς λίθου, δύναι τὰ μέτρα αὐτῶν, λέγοντα ὡς πάντα διὰ φυλάσσοντες, ταμίαι τῆς βασιλείας χρημάτων εἰσιν· καὶ τὸ μὲν περὶ τῆς βίον, τὰς δὲ παῖδας αὐτῶν οὐκ ἐς μακρὸν ἔργον ἔχουσαν· ἐπελθόντας δὲ ὅτι τὰ βασιλείᾳ νυκλῶς, καὶ τὸ λίθον ὅτι τῷ οἰκόμενῳ ἀνδρόντας ῥηϊδίως μετακτερίζουσαν, καὶ τὰ χρημάτων πολλὰ ἐξενείκασθαι. ὡς δὲ τυχεῖν τῆς βασιλείας ἀνοίξαντα τὸ οἶκον, θανάτου, ἰδόντα τὰ χρημάτων καταδεῖν τὰ ἀγγῆ· οὐκ ἔχον δὲ ὅν τινα ἐπιπῆ, τὴν περὶ τῶν ἐόντων σῶων, καὶ τῆς οἰκίαν κεκλιμένην. ὡς δὲ αὐτῷ ἐδὲς ἐστὶς ἀνοίξαντα, ἐλάσσω· φαίνεται τὰ χρηματὰ (τὰς γὰρ κλέπτας οὐκ ἀνίεναι κεραιζόντας) ποιῆσαι μιν τὰδε· πάρος παρὰ τῶν ἐργάζεσθαι, καὶ πάντας πρὸς τὰ ἀγγῆ ἐν τοῖς χρημασὶ ἐνὶ τῷ, ἦσαν· τὸ δὲ φῶρον ὡς ἐν τῷ περὶ τῆς χρόνῳ ἐλθόντων, καὶ ἐνδύτῃ τῇ ἐτέρᾳ αὐτῶν, ἐπὶ πρὸς τὸ ἀγγῆ παρὰ τῆς, ἰθὺς δὲ τῇ πάγῃ ἐνέχεσθαι. ὡς γὰρ γινώσκον αὐτὸν ἐν οἴῳ κακῷ, ἰθὺς καλέειν τὸ ἀδελφεόν, καὶ δηλῶν αὐτῷ τὰ παρόντα, καὶ κελεύειν τὴν πάλιν ἐσθύνειν, διὰ τὴν μὲν αὐτῶν τὴν κεφαλὴν ὅπως μὴ αὐτὸς ὀφθαλμοῖς, καὶ γνωρίζειν ὅς ἐστι, παρὰ πλῆσιν ἐκείνων τῷ ἡδοῖν αὐτὸν λέγειν, καὶ ποιῆσαι μιν πρὸς τὰ τῶν. καὶ καταρμόσαντα τὸ λίθον, ἀπέναι ἐπὶ οἶκον, φέροντα τὴν κεφαλὴν τῶν ἀδελφῶν. ὡς γὰρ ἡμέρη ἐγγύς, ἐσελθόντα τῆς βασιλείας ἐς τὸ οἶκον, ἐκπεπληχθῆναι, ὁρῶντα τὴν σῶμα τῆς φῶρος ἐν τῇ πάγῃ ἀνδρὸς κεφαλῆς ἐόν· τὸ γὰρ οἶκον, ἀπέναι, καὶ ὅτι ἐσθον, ὅτι ἐκδυσιν ἐδεμίῳ ἔχον. ἀπορρέμενον δὲ μιν, τὰδε ποιῆσαι· τῆς φῶρος τὸ νέκυον κατὰ τὴν πείχου κατακρεμάσαι· φυλάκας γὰρ αὐτῶν καταστῆσαι, ἐντεῖλαι δὲ σφισι, τῇ ἀνιδύνῃ διὰ κλαύσειν, καὶ καποικισμένον, συλλαβούσας ἀρῶν πρὸς ἐωυτὴν. ἀνακρεμαμένον γὰρ τὸ νέκυον, τὴν μητέρα δεινῶς φέρειν. λόγους δὲ πρὸς τὴν περὶ τῶν παῖδων παιδόμενον, παρὰ τῶν αὐτῶν, ὅπως τῶν δυνάμει μηχανᾶσθαι ὅπως τὸ σῶμα τῶν ἀδελφῶν καταλυτικῶς κομίσαι. εἰ δὲ τῶν ἀμελήσῃ,

R 3

24-

ἀφελείν αὐτὴν, ὡς^α ἐλθεῖν πρὸς τὴν βασιλῆα, μινύσει αὐτὸν ἐχονίᾳ τὰ χρήματα. ὡς δὲ χαλεπῶς ἐλαμβάνει^β ἢ μήτηρ ἔπειθε^γ παῖδος, καὶ πολλὰ πρὸς αὐτὴν λέγων ὅσα ἐπείθε, ὅτι περὶ τῆς αὐτῆς τοιαύτης οὐκ ὄντας κατασκευάζουσιν, καὶ ἀσκήσας πλῆθος οἶνον, ὅτι πειθεῖται ὅτι τῶν ὄνων, καὶ ἐπείτα ἐλαύνει αὐτὰς. ὡς δὲ κατὰ τὰς φυλάσσοντας ἡμεῖς τὴν κρεμάμενον νέκυον, ὅτι παρὰ τῶν ἀσκήσας δύο ἢ τρεῖς ποδῶνας αὐτὴν, λυεῖν ἀφαιρμένους^δ. ὡς δὲ ἔρρεε ὁ οἶνος, τὴν κεφαλὴν μιν κατεβίβει μετὰ λαβοῦντα, ὡς ὅσα ἐχονίᾳ πρὸς ὁκτιὸν τῶν οἶνων πρῶτον τρέπει. τὰς δὲ φυλάκας, ὡς ἰδεῖν πολλὴν ῥέουσαν τὸν οἶνον, σωτρεῖσθαι ἐς τὴν οἶον, ἀγγεῖα ἐχονίᾳ, καὶ τὸ ἐκκεχυμένον οἶνον συγχέμειν, ἐν κέρδει ποιδυμένους. τὸ δὲ ἀφαιρμένους πᾶσι, ὁρῶντες περὶ τοιαύτης. ὅτι ἀμυνόμενων δὲ αὐτῶν τῶν φυλάκων, χρόνῳ περὶ νεύειν περὶ οἶον, καὶ ὑπερβαίνει^ε τὸ ὅριον. πάλιν^δ ἔξελαι αὐτὸν τὰς ὄντας ἐκ τῶν οἶων, καὶ κατασκευάζειν. ὡς ἡ λόγους πῶς ἐγίνετο, καὶ πᾶσι ἐσκώψαι μιν, καὶ ἐς γέλωτα παραγένοιτο, ὅτι οὐδὲν αἰσθάνεται ἀσκήσας αὐτοῖσι. τὰς δὲ αὐτὰς ὥστε εἶχον κατεκλιθέντας πῶς ἀφαιρμένους, καὶ ἐκείνους ἀφαιρμένους, καὶ κελεύειν μετ' ἐαυτῶν μέναι, συμπίπτει τὸ πρῶτον αἰσθάνεται, καὶ κατὰ μέναι. ὡς δὲ μιν πρῶτον πῶς φιλοφρόνους ἡσυχάζοντες, ὅτι οὐδὲν αὐτοῖσι τὸ ἀσκήσας. ἀφαιρμένους τὸ πρῶτον ῥησιν μένους τὰς φυλάκας, ὑπερβαίνει^ε τὸ ὅριον καὶ κρατίζειν ὑπὸ τῶν ὄνων, αὐτὰς ἐνθάδε ἐπὶνον κατακλιθέντας. τὸ δὲ, ὡς περὶ ἡμῶν τὸ νυκτὸς, τὸ, πῶς σῶμα ἔχει ἀδελφεὶς κατακλιθέντας, καὶ τὴν φυλάκων ὅτι λύμην πάντων ξυρῆσαι πρὸς δεξιὰς παρῆϊδας. ὅτι τῆς νέκυον ὅτι τὰς ὄντας, ἀπελαύνει ἐπ' οἶον, ὅτι περὶ τῆς μήτρης τὰς περὶ τῆς βασιλῆας, ὡς αὐτῶν ἀπὸ γῆρας ἔχει φῶρος ὁ νέκυος ἐκκεκλεμμένους, δεινὰ ποιέειν. πάντως ἡ βεβλόμενον εὐρεῖσθαι ὅτις περὶ εἴη ὁ παῖς μηχανώμενος, ποιῶν μιν τὰς, ἐμοὶ μὲν ἔπειτα. πῶς δὲ ἡμεῖς τὸν πῶς καὶ αὐτῶν ἐπ' οἶον κήματα, ἐν τῇ λαμβάνον πάντας πῶς ὁμοίως περὶ δέκεται. καὶ πρὶν συγχέμεται, ἀναγκάζειν λέγειν αὐτῇ ὅτι, πῶς δὲ ἐν τῷ βίῳ ἐργασθαι αὐτῶν σφῶταλον καὶ ἀνοσιώτατον. ὅς δὲ ἂν ἀπὸ γῆρας τὰς περὶ τὴν φῶρος γεγνημένα, τῶν συλλαμβάνειν, καὶ μὴ ἀπέναι ἔξω. ὡς ἡ πῶς πᾶσι ποιέειν τὰς ἐκ τῶν πατρὸς περὶ τῆς φῶρος περὶ τῶν τῶν εἰνεκα τὰς ἐπὶ τῶν, βεβλήθειν πολυτροπῇ τῇ βασιλῇ. περὶ τῶν ποιέειν τὰς νεκρὰς περὶ τῶν ἀσκήσας πῶς χεῖρα ἐν τῷ ὡμίῳ, ἵεναι αὐτὸν ἐχονίᾳ αὐτὴν ὑπὸ τῷ ἱματίῳ.

ἐσελ-

minatam se regem esse adituram ad eum deferendum quod pecunias haberet. Adversus hanc quum filius multa verba faceret, nec persuaderet, quod illa cum graviter accipiebat, eum talem rem fuisse commentum: Instructis asinis utres vino plenos imposuisse: & postquam agendo asinos juxta custodes suspendi cadaveris fuit, attractis ligaculis aut petiolis ipsum duobus tribusve utrium solvisse laxatos: & quum vinum fluere, tum caput sibi cadentem, vehementer vociferatum esse, tanquam nescientem ad quem prius asinorum se converteret. Custodes quum multum vini fluere viderent, concurrisse cum vasis in viam: & id quod effusum esset lucrifacientes comportasse. Istum simulata iracundia omnibus maledixisse, aliquantoque post illis consolantibus, finxisse se mitigatum, & ab irascendo desisse. Tandem exegisse à via asinos atque reparavisse: & quum plura verba inter eos fierent, & quidam faceto dicto hominem laceraret, ut risum eliceret, donasse illis unum ex utribus. Atque eos illic, ut erant discumbentes potare constituisse, prehensantes hominem ac jubentes ut secum ad compotandum maneret: atque istum obsequutum remansisse, & quum inter potandum comiter acciperetur, insuper donasse utres. Ita se vino ingurgitantes custodes, admodum temulentos esse factos, somnoque oppressos, ibidem ubi potaverant obdormisse. Istum, ubi multum noctis erat, tunc corpus fratris dissolvissse, & custodum malas dexteras in contumeliam deraissse, & asinos imposito cadavere domum versus agitalle, exequutumque imperia matris. Regem, ubi ei renunciatum est furis cadaver surreptum, acerbè tulisse: & quum vellet quoquomodo invenire quinam esset ista machinatus, hoc fecisse, quod apud me caret fide: Filiam suam domi prostituisse, jussam omnes indifferenter excipere: sed priusquam coirent, adigere ad sibi dicendum quidnam in vita esset actum à se solertissimum ac scelestissimum: & qui narraret quæ circa furem acta essent, eum comprehenderet, neque exire permetteret. Quum itaque filia patris imperia faceret, furem, quum audisset quamobrem ista fierent, ac vellet superare verutia regem, hoc egisse: Recentis mortui amputatam in humero manum sub pallio ferentem isse, atque ingressum ad filiam

α αὐτῶν, ὡς. β ἐπελαμάνει. γ ἀπαιρμένους. δ ὑπερβαίνει. ε περὶ τῶν οἶων. ζ αὐτῶν ἐκ τῶν οἶων. η πῶς

Alia astutia ejusdem furis, donec sit regius gener.
Festum Egyptium ob aleam Rhampsiniti & Cereris,
& in eo ritus. Anima immortalis primum dicta ab
Ægyptiis.

EUTERPE. LIBER II.

135

filiam regis, quum interrogatus esset eadem quæ ceteri, enarrasse, hoc se sceleratissimum perpetrasse, quod fratris in thesauro regis laqueo capti caput amputasset: solertissimum autem, quod custodibus ebriis factis cadaver fratris suspensi resolveret. Illam, quum hæc audisset, manum in hunc injecisse: eique furem in tenebris manum mortui porrexisset. quam mulier quum apprehendisset, manum se hujus tenere rata, istum per fores se propriuisse, muliere delusa. Postquam & hæc renunciata sunt regi, stuporem incussisse tum astutiam, tum audaciam hominis. Ad extremum, dimissis per omnes urbes nunciis, regem edixisse, non modo veniam sed etiam magna munera manere furem, si in conspectum ipsius veniret; ita furem, fide habita, ad eum venisse, eique Rhampsinitem, magna viri admiratione ductum, filiam suam collocasse, tanquam ex omnibus mortalibus plurima scienti: nam Ægyptios quidem ceteris, hunc autem Ægyptiis antecelle-
122 re. Post hæc ajebant regem hunc descendisse vivum sub terram eo, ubi Græci opinantur sedes infernas esse, & ibi cum Cerere alea ludere: & aliquando victorem, aliquando victum fuisse: & sursum iterum fuisse reversum, munus ab ea obtinentem mantile aureum. Quod tempus à Rhampsiniti descensu ad reditum, dicebant feriatum esse apud Ægyptios. Idque ego ad meam memoriam scio observatum. Sed utrum ob aliud quid, an ob ista ipsa ferientur Ægyptii, asseverare non possum. Sacerdotes autem pallium postquam uno illo die detexuerunt, uni ex suis oculos mitra alligant: quem gestantem pallium ubi in viam deduxerunt quæ fert ad Cereris templum, ipsi retro discedunt. Hunc autem sacerdotem oculos obstrictos habentem ajunt à geminis lupis duci ad Cereris templum, quod ab urbe viginti stadia abest: & postea rursus ex templo in eundem locum à lupis
123 reduci. Hæc quidem ab Ægyptiis relata sic cuique placeant, prout credibilia videntur; mihi autem in omni sermone constitutum est ea scribere quæ auditu ex singulis cognovi. Inferorum principatum tenere Cererem & Liberum Ægyptii ajunt. Hi denique primi extiterunt qui dicerent animam hominis esse immortalem; sed exolecente corpore subinde in aliud animal quod assidue na-

ἐσελθόντα ὅς ὡς τῷ βασιλῆϊ τὴν θυγατέρα, καὶ ἐρωτώμενον πάντες καὶ οἱ ἄλλοι, ἀπηγήσατο ὡς ἀνοσιώτατον μὲν εἶη ἐργασμένῳ, ὅτε ὁ ἀδελφεὸς ἐν τῷ θησαυρῷ ὁ βασιλῆϊ ὑπὸ πύλης αἰλόνῳ ἀποτάμοι τὴν κεφαλὴν σφώτατον, ὅπῃ τὰς φυλάκας καταμεθύσας, κατὰ λυσσε ὁ ἀδελφεὸς κρεμαμένῳ τὴν νέκυον. τὴν δὲ ὡς ἤκουσε, ἀπῆλθε αὐτῇ. τὴν δὲ φῶρα ἐν τῷ σκοτεινῷ προσεῖναι αὐτῇ ὁ νεκρὸς τὴν χεῖρα. τὴν δὲ, ὁπιλαβομένῳ, ἔχον νομίζουσαν αὐτὸς ἐκείνης τὴν χεῖρα ἀντίχειρα. τὴν δὲ φῶρα προσέμενον αὐτῇ, οἵχεσθαι διὰ θυρέων φάγοντα. ὡς δὲ ταῦτα ἐς τὴν βασιλέα ἀνεγείχθη, ἐκπεπληγμένη μὲν ὅτι τῇ πολυφροσύνῃ τε καὶ τὴν τὴν θρώπῃ. τέλος δὲ, διαπέμποντα ἐς πάσας τὰς πόλεις, ἐπαγγέλλεσθαι ἀδείαν τε δίδόντα, καὶ μεγέλα ὑποδεχόμενον ἐλθόντι ἐς ὅσον τὴν ἐωυτῇ. τὴν δὲ φῶρα, πιστεύοντα, ἐλθεῖν πρὸς αὐτόν. ῥαμψίνιτον δὲ μεγάλως θωυμάσας, καὶ οἱ τὴν θυγατέρα ταύτην συνοικίσας, ὡς πλεῖστα ὁπιζαμένῳ ἀνθρώπων. Αἰγυπτίους μὲν ὅτι τῶν ἄλλων προσκεκρίσθαι, ἐκείνον δὲ, Αἰγυπτίων. Μετὰ δὲ ταῦτα, ἔλεγον τῶτον τὸν βασιλῆα ζῶν κατὰ γλῶσσαν κάτω ἐς τὸν οἱ Ἕλληες αἰδῶν νομίζουσι εἶναι, καὶ κείθι συγκυβόαν τῇ Δήμητρει. καὶ πάλιν, νικᾶν αὐτὴν, τὰ δὲ, ἐσθλὰ αὐτῇ. καὶ μιν πάλιν ἀπικέσθαι δῶρον ἔχοντα παρ' αὐτῆς χρομόμακτρον χρύσειον. ὁ δὲ ῥαμψίνιτα κατὰ βάσιον, ὡς πάλιν ἀπῆκερ, ὁρτῶν δὴ ἀνάγκην Αἰγυπτίους ἔφασκεν, τὴν δὲ ἐγὼ οἶδα ἐπὶ ἐς ἐμὲ ὁπιτελέοντας αὐτῆς. ὁ μὲντοι εἶπε δι' ἄλλο πῃ, εἶπε διὰ ταῦτα ὁρτάζεσθαι, ἔχω λέγειν. Φάρῳ δὲ αὐτῆμερὸν ἐξυφῆναντες οἱ ἱερεῖς, κατ' ὧν ἐδῆσαν ἐνὸς αὐτῶν μίτρη τὰς ὀφθαλμούς. ἀρχόντες δὲ μιν ἔχοντα τὸ φάρῳ ἐς ὁδὸν φέροντα ἐς ἱερὸν Δήμητρος, αὐτοὶ ἀπαλλάσσοντα ὀπίσω. τὸν δὲ ἱερεὺς τῶτον κατὰ δεδεμένον τὰς ὀφθαλμούς, λέγουσι ὑπὸ δύο λύκων ἀγέσθαι ἐς τὸ ἱερὸν τῇ Δήμητρει, ἀπέχον τὴν πόλιν εἰκοσι σταδίους. καὶ αὐτῆς ὀπίσω ἐκ τῆς ἱερᾶ ἀπάραν μιν τὰς λύκας ἐς τὸ αὐτὸ χωρὸν. Τοῖσι μὲν νῦν ὑπὸ Αἰγυπτίων λεγομένοις χρομόμακτρον ὅτι ταῦτα πηφανά ἐστι. ἐμοὶ δὲ πρὸς πάντα τὸν λόγον ὑπὸ κήτει, ὅτι τὰ λεγόμενα ὑπὸ ἐκάστων ἀκοῇ χρομόμακτρον. δεχόμενοι δὲ τὴν κατὰ Αἰγυπτίους λέγουσι Δήμητρα καὶ Διόνυσον. πρῶτοι δὲ ἐς τὸνδε τὸν λόγον Αἰγυπτίοι εἰσὶ οἱ εἰπόντες, ὡς ἀνθρώπων ψυχὴ ἀθάνατος ἐστὶ. ὁ δὲ σώματι δὲ καταφθινόντι, ἐς ἄλλο ζῶν αἰεὶ γινόμενον ἐστὶ.

a ὅτι ἐστὶ. b κρεμασμένος. c Δήμητρα. d εἰς τὴν πόλιν.

ἰσθύνεται· ἐπεὶ δὲ παρῆλθον πάντα τὰ χερσὶν
 ἐν τῇ θαλάσσῃ ἐπὶ πετρίδι^a, αὐτὸς ἐς ἀνθρώ-
 πον σῶμα γινόμενον ἰσθύνειν. τὴν παρῆλυσιν^b
 ἢ αὐτῇ γινέσθαι ἐν τετραγώνῳ ἐπὶ. τῷ τῷ
 λόγῳ εἰσὶ οἱ Ἑλλήνων ἐχρήσαντο, οἱ μὲν, πα-
 ρον, οἱ ἢ, ὑπερον, ὡς ἰδίῳ ἐαυτῶν ἐόντι·
 τὸ ἐγὼ εἰδὼς πᾶν ἐνομία, οὐ γράφω. Μέχρι
 μὲν νῦν Ῥαμφινίτη βασιλῆϊ^c εἶναι ἐν Αἰγύ-
 πτῳ πᾶσαν ὀνομίαν ἔλεγον, καὶ εὐθιυέειν Αἴ-
 γυπτον μεγαλύνει· μὲν ἢ τῷ, βασιλεύσαντι^d
 σφραγίσαντα, ἐς πᾶσαν κακότητά ἐλάσσει. κα-
 πακλήσιοντα γὰρ μιν πάντα τὰ ἱερά, πρῶτα
 μὲν σφραγίσαντα ὑσιέων τετάρτων ἀπέρξα· μὲν ἢ,
 ἐργάζεσθαι ἐαυτῷ κελεύειν πάντας Αἰγυπτίους.
 τοῖσι μὲν δὲ ἀποδεδέχθαι, ἐκ τῆς λιθοτομίας τῆς
 ἐν τῷ Ἀραβίῳ ἔρει, ἐκ τετάρτων ἔλκεν λίθους
 μέχρι τῆς Νείλου· ἀπαρταγμένους ἢ τῆς ποταμῶν
 ὁλοῖσι τὰς λίθους ἐπὶ τοῖσι ἐπαξε ἐκδέκεσθαι,
 καὶ πρὸς τὸ λιθὸν καλεούμενον ὄρθον, πρὸς
 τῷ ἔλκεν. ἐργάζοντο ἢ κατὰ δέκα μυριάδας
 ἀνθρώπων αἰεὶ τὴν τριμύτην ἐκάστω. χρόνον
 ἢ ἐργάζεσθαι τριμύτην τῷ λαῷ^e, δέκα μὲν
 ἔτεα τὸ ὅδ' κατ' ἑκάστην εἴλεον τὰς λίθους, τὴν
 ἰσθύνειν, ἔργον ἐὼν ἢ πολλῷ πῶς ἐλάσσειν τὸ
 πυραμίδος^c, ὡς ἐμοὶ δοκέειν. τὸ μὲν γὰρ μῆ-
 ρος ἐστὶ πέντε στάδιοι· εὐρὺ δὲ, δέκα ὀργυαί.
 ὑψὺ δὲ, τῇ ὑψηλοτάτῃ ἐστὶ αὐτῇ ἐαυτῆς, ὁ-
 κτὰ ὀργυαί· λίθος τε ξεστὴ καὶ ζῶν ἐγγυλμυ-
 μένων. πᾶσι δὲ δὴ τὰ δέκα ἔτεα γινέσθαι καὶ
 τὸ ὅδ' ἐξ ὁλοῦ, ἐπ' ἢ ἐστὶ αἱ πυραμίδες,
 τὸ ὑπὸ γλῶσσοις οἰκημάτων, τὰς ἐπιείκεις θήκας
 ἐαυτῷ ἐν νήσῳ, διώρυχα τῆς Νείλου ἐσκαλόν.
 τῇ δὲ πυραμίδι αὐτῇ χρόνον γινέσθαι εἴκοσι ἔτεα
 πιδυμένη, τῆς ἐστὶ πᾶσι κατὰ μέτωπον ἑκάστην ὁκτώ
 πλέθρα, ἐκαστὴς τετραγώνη, καὶ ὑψὺ ἴσον·
 λίθος δὲ ξεστὴ τε καὶ ἀρμολογία ταμάσει· ἢ
 δέκα τῶν λίθων τριμύτην πᾶσαν ἐλάσσειν. Ἐπιή-
 ρη δὲ ὡς αὐτῇ ἢ πυραμίδος ἀναβαθμῶν τρόπον,
 τὰς μετῴχοντες κρῶσας, οἱ δὲ βωμίδας ὀνο-
 μάσει. πᾶσι τῶν πρῶτων ἐπὶ τε ἐποίησαν
 αὐτὴν, ἥειρον τὰς ὀκτώπυκας λίθους μηχανῶ-
 σι ξύλων βραχέων πεποιημένη· χαμάθεν^d
 μὲν ὅτι τὸ πρῶτον σῶχον τὸ ἀναβαθμῶν ἀεί-
 ροντες· ὅπως δὲ ἀνίκοι ὁ λίθος ἐπ' αὐτὸν, εἰς
 ἐπὶ τὴν μηχανὴν ἐτίθη, ἐσώσαν ὅτι τὸ πρῶ-
 τος σῶχον· ἀπὸ τῆς δὲ ὅτι τὸν δεύτερον ἤλ-
 κεν· σῶχον, ἐπ' ἄλλης μηχανῆς. ὅσοι γὰρ δὴ
 σῶχοι ἦσαν τῶν ἀναβαθμῶν, ποσῶν καὶ αἱ
 μηχανῶν

scitur, immigrare. Atque ubi per omnia
 se circumtulisset, terrestria, marina, vo-
 lueria, rursus in hominis corpus, quod
 gigneretur, introire. atque hunc ab ea
 circuitum fieri intra annorum tria mil-
 lia. Hanc rationem sunt ἐ Græcis qui
 usurpaverint velut propriam ipsorum,
 alii prius, alii posterius. quorum ego no-
 mina sciens, non scribo. Ad Rhampsi-
 nitum usque regem ajebant in Ægypto
 viguisse sane legum præstantiam & præ-
 clare omni copia eam floruisse. Post hunc
 autem, qui in regno successit, Cheo-
 rem in omnem pravitatem fuisse pro-
 lapsum. Omnibus namque eum templis
 obsecratis primo Ægyptiis ne sacrificarent
 interdixisse: Deinde jussisse ut si-
 bi laborarent omnes Ægyptii: aliis assi-
 gnando, ut ex lapidicinis Arabici mon-
 tis saxa exciderent, & ad Nilum trahe-
 rent: aliis, ut transmissis navibus flumine,
 illa acciperent, & ad montem qui dici-
 tur Libycus traherent. Faciebant autem
 opus hominum centum millia, ternis sem-
 per mensibus singula. Tempus autem, quo
 populus attritus fuit, fuisse decennale circa
 viam, per quam traxerunt saxa, quam
 struxerunt; opus, ut mihi videtur, non
 multo minoris molitionis, quam ipsa py-
 ramis. Cujus longitudo est quinque sta-
 diorum, latitudo cubitorum quadraginta;
 altitudo, ubi altissima ipsa sui est, triginta
 duo cubitorum, lapide polito & animalibus
 insculptis. Illic decem annos fuisse
 etiam consumptos in subterraneis conclavi-
 bus in colle, supra quem pyramides
 stant, quas fecit sibi repositoria, in insula
 per introductam fossam Nili. Verum in
 ipsa pyramide hac facienda annos viginti
 absumptos: cujus singulæ frontes (nam
 est formæ quadratæ pari altitudine) sunt
 octingentorum pedum, saxo dolato accu-
 ratissimeque coagmentato, in quo nullum
 est minus triginta pedum. Fuit autem sic
 extructa hæc pyramis in speciem gra-
 duum, quas quidam scalas, quidam aru-
 las vocant. Posteaquam eam primo talem
 fecerant, attollebant reliquos lapides ma-
 chinis factis ἐ brevibus lignis ab humo
 in primum ordinem graduum levantes.
 Ubi ad hunc lapis ascenderat, alteri
 machinæ imponebatur, quæ in ipso pri-
 mo ordine stabat. Ab hoc deinde in al-
 terum ordinem trahebatur, super alte-
 ram machinam. Nam quot erant ordi-
 nes graduum, totidem quoque machinæ
 erant,

a πῆξα. b παρῆλυσιν. c MS. τῶν πῆξων. d χαμάθεν. e εἰλεῖν.

Impensa in eam facta, quibus exhaustus filiam profuit, cuius etiam pyramis, & testis Chephrenis successoris & fratris Cheopis.

EUTERPE, LIBER II.

137

erant, sive etiam eandem machinam, quæ erat una & facilis ad ferendum, transferebant ad unumquemque ordinem, quoties saxum exemerant. Dictum esto à nobis in utrumque, sicut dicitur. Effecta sunt igitur ita prima ejus quæque altissima: deinde sequentia absolverunt: novissima vero quæ solo sunt juncta & infima peregerunt. In ipsa pyramide per litteras Ægyptiacas signatum est, quantum in raphanum, cæpas, & allia erogatum sit operantibus, & quod interpret es earum litterarum, postquam legerat, (ut probe reminiscor) ajebat in summa mille & sexcenta talenta pecuniæ esse. Quod si ita se habet, quot alia credibile est fuisse consumpta, vel in ferrum, quo operabantur, vel in cibos, vel in vestem operantium? quando per id quod dixi tempus opera extruebant; per aliud (ut ego opinor) lapides exciderunt atque vexerunt, & per aliud non exiguum effe-

126 cerunt subterraneum cavum. Quin & eo flagitii venisse Cheopem, ut pecunia defectus, filiam suam in lupanari proflitueret, imperans quantumcunque faceret quaestum. (non enim dicebant quantum) eamque cum patris jussa fecisse, tum vero privatim de relinquendo monumento cogitasse; itaque singulos ad se intrantes orasse, ut sibi ad opera singulos lapides donarent. Ex his lapidibus ajebant extructam fuisse pyramidem quæ stat in medio trium, ante pyramidem magnam, cujus unumquodque latus centum &

127 quinquaginta est pedum. Quinquaginta annos regnasse hunc Cheopem Ægyptii dicebant: eoque defuncto excepisse regnum fratrem ejus CHEPHRENEM: & hunc eodem alteri instituto usum cum in aliis, tum vero in facienda pyramide, non tamen quæ ad mensuram fraternæ accederet. eas namque & nos sumus dimensî. Nam subterranea non subsunt conclavia, neque fossa derivatur in eam ex Nilo (quemadmodum in alteram) fluens; sed extructo canali introrsum insulam circumluit, in qua situm esse ipsum Cheopem ajunt. Sed quum primam compagem ex Æthiopico lapide versicolore struxisset, quadraginta pedes degressus, alterius eandem magnitudinem, contiguam magnæ fabricæ. Stant autem ambæ super eundem tumulum, centum fere pe-

128 des cellsum. Porro quinquaginta sex annos regnasse Chephrenem ajebant. Hi centum

μηχανὰ ἦσαν· εἴτε καὶ τὴν αὐτὴν μηχανὴν ἔδωκεν μίλῳ τε καὶ ὀκτάσκιον μετρίφορον ὅππῃ σῶζον ἕκαστον, ὅπως τὸν λίθον ἐξέλκοιεν. λέλχθω ἡμῖν· ἐπ' ἀμφοτέρω, καὶ ὡς λέγεται. ἐξεποίηθη δὲ ὧν τὰ ἀνάγκη αὐτῆς πρῶτα· μὲν γάρ, τὰ ἐπόμενα τέτων ἐξεπίδον· πελοπῆα γάρ, αὐτῆς τὰ ὀπίσθια καὶ τὰ κατωτάτω ἐξεποίησαν. σεσημάνται γάρ Ἀἰγυπτίων ἐν τῇ πυραμίδι, ὅσα ἐς τε σαρμύλῳ καὶ κρόμμυα καὶ σκόροδα ἀναισχυώθη τοῖσι ἐργαζομένοισι. καὶ, ὡς ἐμὲ εὖ μεμνηῶμαι τὰ ὁ ἐρμηνεύς μοι, ὅτι λεγόμενον τὰ γραμματὰ, ἔφη, ἑξακόσια καὶ χίλια τάλαντα δαγυρὶς τετελεῶται. εἰ δὲ ἐστὶ ἕτως ἔχοντα πάντα, καὶ εἰκὸς ἄλλα δεδαπανῆσθαι ἐστὶ ἐς τε σίδηρον, τῷ ἐργάζοντι, καὶ σίτια καὶ ἐσθῆτα τοῖσι ἐργαζομένοισι; ὅκατε χρόνον μὲν οἰκοδόμεον τὰ ἔργα τὸν εἰρημένον· ἄλλον γάρ (ὡς ἐγὼ δοκέω) ἐν τῷ τῆς λίθου ἑταμον, καὶ ἦγον· καὶ τὸ ὑπὸ γλῶσσο ὄρυγμα ἐργάζοντι ὅκ ὀλίγον χρόνον. Ἔς τῶν γὰρ ἐλθεῖν Χέοπα κακότητι, ὥστε τὴν θυγατέρα τὴν ἐωυτῆς, χρημάτων δεόμενον, καπνίσαντα ἐπ' οἰκήματι, περὶ τῆς περὶ τῆς δαγυρὶς ὅκατον δὴ π. ἔγδ δὲ τὸ γὰρ ἔλεγον. τὴν γάρ, τὰ τε ὑπὸ τῶν πατρὸς ταχθέντα περὶ σέσθαι· ἰδίῃ γάρ καὶ αὐτὴν ἀνανοήσθαι μνημῆριον καταλιπὼντα. καὶ τῶν ἐσόντων περὶ αὐτὴν ἑκάστα δέεσθαι, ὅπως ἂν αὐτῇ ἕνα λίθον ἐν τοῖσι ἐργοῖσι δωρέσιν. ἐν τέτων γάρ τῶν λίθων ἔφασκεν τὴν πυραμίδα οἰκοδομήσθαι, τὴν ἐν μέσῳ τῶν τριῶν ἐσηκῆν, ἐμπροσθεν τῆς μεγάλης πυραμίδος· τῆς ἐστὶ τὸ κῶλον ἕκαστον, ὅλα καὶ ἡμίσεος πλέθρα. βασιλεύσας γάρ τὸν Χέοπα τῶν Αἰγυπτίων ἔλεγον· πεντήκοντα ἔτια. τελευτήσας γάρ τῆς, ἐκδέξασθαι τὴν βασιλῆην τὸν ἀδελφεὸν αὐτῆς Χεφρήνα. καὶ τῶν δὲ τῶ αὐτῇ πρόπῳ ἀφελῆσθαι τῷ ἐτέρῳ· τὰ τε ἄλλα, καὶ πυραμίδα πῶσαι, ἐς μὲν τὰ ἐκείνη μέτρα ὅκ ἀνήκα· πάντα γὰρ ὧν καὶ ἡμεῖς ἐμετρήσομεν. ἔτε γὰρ ὑπερὶ οἰκήματα ὑπὸ γῆν, ἔτε ἐν τῇ Νείλῳ διώρυξ ἡκὶς ἐς αὐτὴν, ὥστε ἐς τὴν ἐτέρην, ῥέουσι· διοικοδομημένους δὲ αὐλῶν ἔσω νῆσον περὶ ῥέειν, ἐν τῇ αὐτὸν λέγουσι κείσθαι Χέοπα. ὑποδείμας δὲ τὸν πρῶτον δόμον λίθου Αἰθιοπικῆς ποικίλης, τεσσάρων πῶδας ὑποβάς, τῆς ἐτέρης τῶν τῶν μέγας, ἐχομένῳ τῆς μεγάλης οἰκοδομῆς. ἐπ' αὐτῇ δὲ ὅππῃ λόφῳ τῶν αὐτῶν ἀμφοτέρω, μάλιστα ἐς ἑκατὸν πῶδας ὑψηλῆς. βασιλεύσας δὲ ἔλεγον Χεφρήνα ἔξ καὶ

S

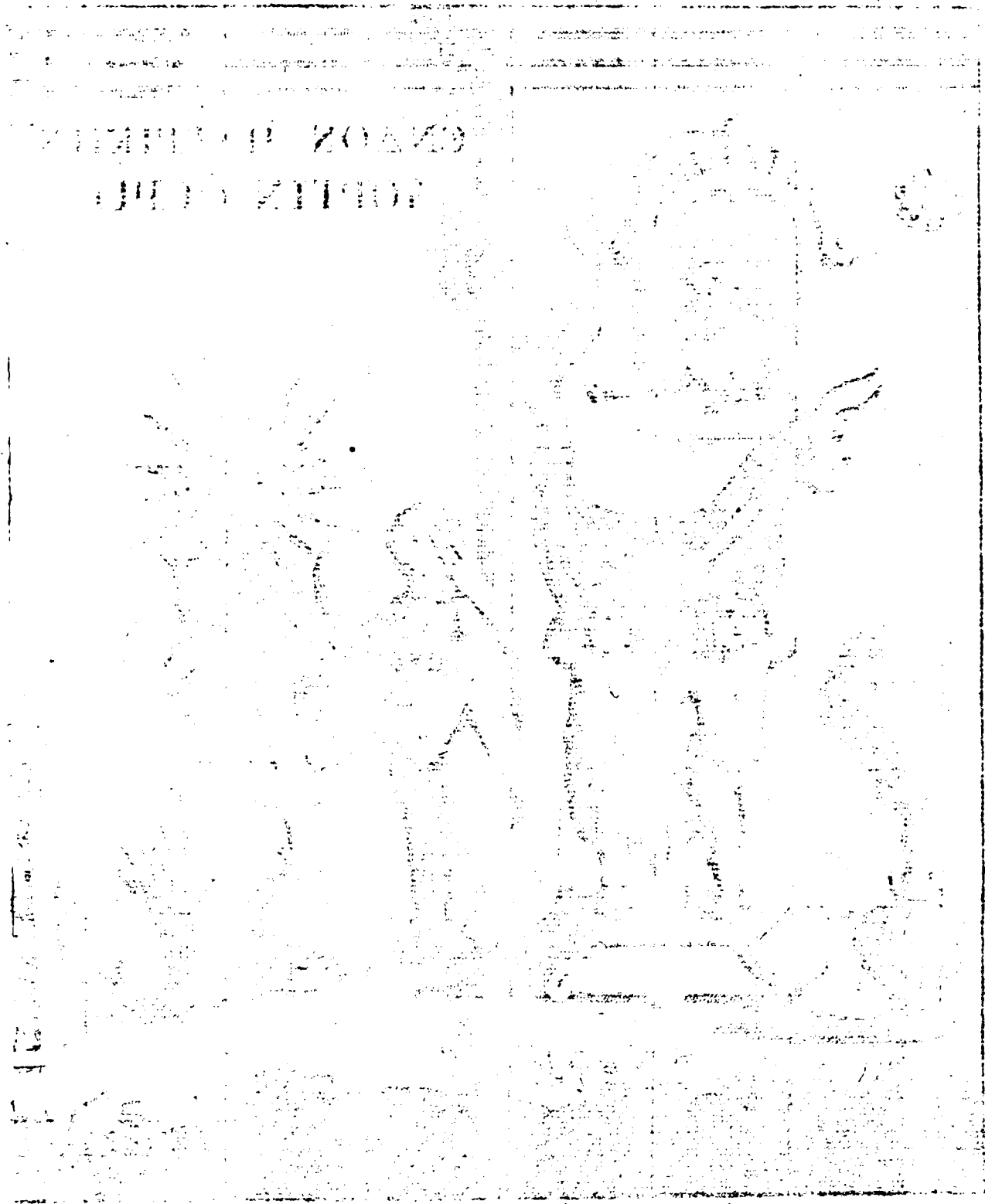
ΠΕΝΤΗ-

a λελχθω γὰρ ἡμῖν. b ἔγδ γον. c μεμνηῶμαι. d τὸ. e λίγας.

πεντήκοντα ἔτια. Ταῦτα ἔξ τε ἑκατὸν λογίζοντα ἔτια, ἐν τοῖσι, Αἰγυπτίοισι τε πᾶσιν εἶναι κακότητα, καὶ τὰ ἱερὰ χρόνος ποσά τε κατακλιθέντα, σὺν ἀνοιχθῆναι. τέρας ὑπὸ μίσησιν ἔκαστα θύλασι Αἰγυπτίοι ὀνομάζουσιν, ἀλλὰ ἑκάς περσמידας καλέουσι ποιμένος Φιλίτιος^α, ὃς τῶν τ' χρόνον ἐνεμε κτήνεα κατὰ ταῦτα τὰ χωρία. Μετὰ τὴν τῶν βασιλευσῶν Αἰγυπτίας Μυκερίων ἐλεγον, Χέοπος^β παῖδα. τῷ τὰ μὲν ἔργα τρεῖς ἔργα αἰπαδεῖν. τὸ δὲ πρῶτον ἱερὰ ἀνοίξαι, καὶ τὸ λεῶν^γ περρυμένον εἰς τὸ ἔρατον κακῶς, ἀνέναι παρὰ ἔργα τε ἑστίας. δίκας δὲ σφί πάσι βασιλῶν δικαιοτάτας κρῖναι. κατὰ τῶν μὲν νῦν τῶν ἔργων, ἀπάντων ὅσοι ἤδη βασιλῆες ἐγένοντο Αἰγυπτίων, αἰνέουσι μάλιστα τῶν. τὰ τε γὰρ μιν ἄλλα κρῖναι εὖ, καὶ δὴ ἑ τῷ ὀπιμειφομένῳ ἑκ τ' δίκης παρ' ἐαυτῶ διδόντα ἄλλα, δοπομπιλάναι αὐτῶ τὸ θυμόν. ἐόντι δὲ ἡπίῳ τῷ Μυκερίῳ κατὰ τὰς πολιήτας, καὶ ταῦτα ὀπιτηδόνων, πρῶτον κακῶν ἀρῆσαι τὴν θυγατέρα δοποτηνῆσαν αὐτῶ, τὴν μὲν οἱ εἶναι ἐν τοῖσι οἰκήτοισι τέκνον. τὸ δὲ, ὑπεραλγῆσαντα τὰ τε τῷ περρυμένῳ περήματα, καὶ βελομένον περρυμένον πρὸ ἄλλων θάψαι τὴν θυγατέρα, ποιήσαντες βῆν ἐϋλίνῳ κούλῳ, καὶ ἐπὶ κατὰ χρυσῶσιν αὐτῶ μιν παύσειν, ἔσω ἐν αὐτῇ θάψαι παύσειν δὴ τὴν δοποτηνῆσαν θυγατέρα. Αὕτη ὡν ἡ βῆς γῆ σὺν ἐκρύφθη, ἀλλ' ἐπὶ ἑς ἐμὲ λυφανερή^δ ἐν Σαί μιν πάλαι εἶσαι, κειμένη δὲ ἐν τοῖσι βασιλῆσιν, ἐν οἰκήματι ἡσκημένῳ. θυμὸν δὲ παρ' αὐτῇ παντοῖα κατὰ γίγχει ἀνὰ πῶσαν ἡμέραν. νύκτα δὲ ἐκαστῶ πάννυχον^ε λυχνον^ε σφρακαίει. ἀγχα^ε δὲ τ' βοὸς ταύτης ἐν ἄλλῳ οἰκήματι εἰκόνες τ' παλλακείων τ' Μυκερίων ἐστῆναι, ὡς ἐλεγον οἱ ἐν Σαί πολλοὶ ἱεῖες. ἐστῆναι μὲν γὰρ ἐϋλῖνοι κολοσσοί, ἐστῶν ἀριθμὸν ὡς εἴκοσι μάλιστα καὶ, γυμναῖ ἔργασμένα^δ. αἱ πινες μέντοι εἰσι, σὺν ἔχω εἰπεῖν, πολλὰ ἢ τὰ λεγόμενα. οἱ δὲ πινες λέγουσι περὶ τ' βοὸς ταύτης, καὶ τ' κολοσσῶν, τόνδε τὸν λόγον. ὡς Μυκερίων^ε ἡρώδης τ' ἐαυτῶ θυγατρὸς, καὶ ἐπὶ ἐμὴν οἱ αἰεκέλη. μὲν δὲ, λέγουσι ὡς ἡ πῶς ἀπήγαγον ὑπὸ ἄρχεος^ε. ὁ δὲ μιν ἐθαίψε ἐν τῇ βοὶ ταύτῃ. ἡ δὲ μήτηρ αὐτῆς τὸ ἀμφιπόλων τ' περρυμένον τὴν θυγατέρα τῷ πατρὶ ἀπέταμε τὰς χεῖρας. καὶ νῦν τὰς εἰκόνας αὐτῶν εἶναι περρυμένας τὰ περρυμένα ἔπαθον. ταῦτα δὲ λέγουσι Φλυαρέωνες, ὡς ἐγὼ δοκέω, τὰ τε ἄλλα, καὶ δὴ ἑ τὰ περὶ τὰς χεῖρας τ' κολοσσῶν. ταῦτα γὰρ ὡν ἑ ἡμεῖς ὠρόμεν ὅτι ὑπὸ χρόνος τὰς χεῖρας δοποβληκαί, αἱ ἐν ποσὶ αὐτῶν ἐφαίνοντο ἐστῶν ἐπὶ ἑς ἐμὲ. Ἡ δὲ βῆς τὰ μὲν ἄλλα κα-

tum & sex anni supputantur; quibus Ægyptii in omni pravitate verlati sunt, & templa tanto tempore occlusa non licuit aperiri. Hos reges Ægyptii præ odio ne nominare quidem volunt, sed eorum pyramidas vocant pastoris Philitidis, qui ea tempestate pecudes per hæc loca pascibat. Post hunc regnasse in Æ-129gypto dicebant MYCERINUM Cheopis filium, eumque paterna perosum facta, & templa relesse, & populo ad ultimum calamitatis afflictio dedisse veniam eundi ad opera & sacrificia: quin etiam super omnes reges iustitiam ipsis exercuisse. Quo nomine ex universis regibus hunc Ægyptii maxime prædicant, tum ob alia quæ bene iudicabat, tum vero quod conquerenti de ipsius sententia, de suo donans indignationi hominis satisfecerit. Quum autem esset in cives clemens Mycerinus, atque ita ageret, principium ei malorum contigisse obitum filia, quæ domi unica suboles erat. Qua clade supra modum quum doleret, velletque filiam excellentiori aliquo genere sepelire quam ceteri, fecisse ligneam bovem cavam, quam quum inaurasset, in ea filiam istam defunctam sepelisse. Neque humo bos hæc condita est, sed 130 ad meam usque memoriam erat conspicua, in urbe Sai, in regia, in conclavi exornato posita. Cui singulis diebus omnigenæ odores adolentur; noctibus autem singulis pernox incensa lucerna astat. In altero conclavi prope illam bovem imagines stant concubinarum Mycerini, ut in urbe Sai sacerdotes agebant. Stant enim colossi lignei, numero circiter viginti, nudi facti: qui quarum sint mulierum, non possum dicere, præterquam quæ narrantur. Sunt qui de hac bove & 131 colossis hæc referant: Mycerinum amore filia suæ captum, vim ei invitæ intulisse: deinde illam quum præ mœrore se strangulavisset, patrem in hac bove sepelisse: matrem autem manus ministrarum quæ filiam patri prodidissent, præcidisse: & nunc earum hæc simulacra passa esse id malum quod vivæ sustinuerant. Hæc (ut ego opinor) dicunt nugantes, ut alia, ita & de manibus colossorum: quippe quas ipsi videbamus temporis diuturnitate delapsas, quæ ad me usque ad pedes eorum strata viscebantur. Bos quo- 132 que cum ceterum corpus operta est purpurco

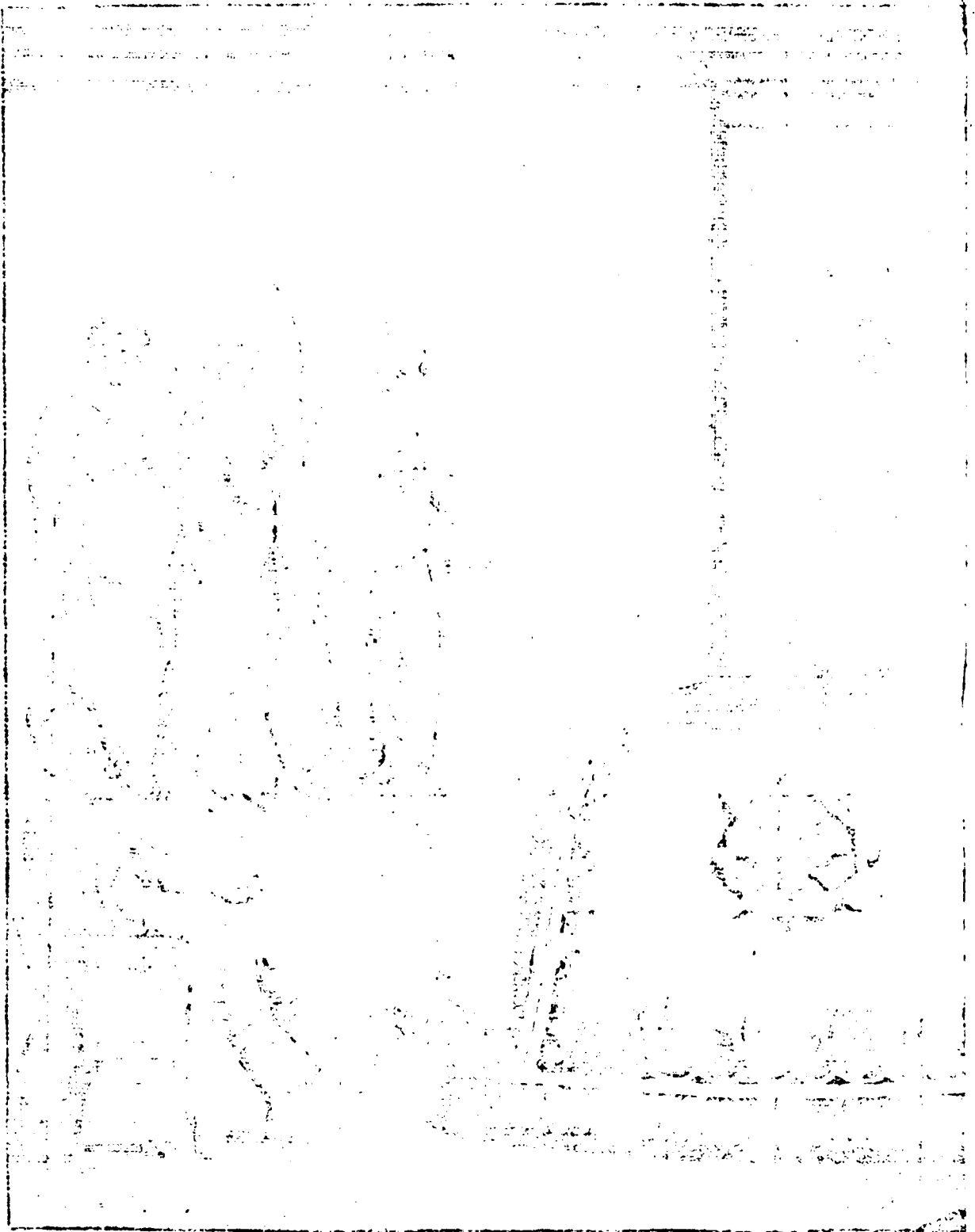
a φιλίτιος. b τ' λαοί. c θάψαι τὴν. d κείρην. e ἔτι ἐς ἐμὲ.

ΕΝΔΟΝ ΠΑΤΡΙΚΗΝ
ΣΟΡΤΙΝ ΦΕΡΩ

pureo pallio, tum vero cervicem & caput crasso admodum inducta auro: & inter media cornua solis circulus ad similitudinem factus adest aureus. Neque erecta est bos, sed ingeniculata, magnitudine quanta est grandis vacca viva. Effertur autem è conclavi quotannis. Quando Ægyptii verberant deum quendam, in tali negotio non mihi nominandum, tunc & bovem in lucem proferunt. A-junt enim eam morientem orasse patrem Mycerinum, ut quotannis semel sol eam
133 intueretur. Huic regi, post calamitatem filix, istud secundum accidisse: Ex urbe Buto venisse ipsi oraculum, fore ut sex omnino annos viveret, septimo defuncturus. Id hunc ægre ferentem, vicissim misisse ad oraculum contumeliosas deo querimonias exprobrantem, quod, quum pater suus & patruus qui & templa claudi jusserant & deos non curaverant, hominesque perdiderant, diu vixissent, ipse pietatem colens tam cito foret moriturus. Ei venisse altera ex oraculo responsa, capropter ipsum propere vitam finiturum, quod non id faceret quod deberet. Oportuisse enim Ægyptum centum quinquaginta annis affligi: idque duos qui ante eum fuissent reges didicisse, ipsum vero nequaquam. Hæc ubi accepit Mycerinus, se jam à numinibus damnatum, lucernas fecisse permultas, quibus quum noctesceret accensis, potaret ac se oblectaret; neque die neque noctu intermittens per paludes perque nemora vagari, & ubi cognosceret voluptaria diverticula esse aptissima. Hæc autem idcirco excogitarat, quod vellet oraculum convincere mendacii, ut duodecim pro sex fie-
134 rent anni, diebus factis ex noctibus. Pyramidem & hic reliquit longe minorem paterna, vicens pedibus brevior, omni latere trecentorum pedum & quadrangularem, Æthiopico ex lapide ad medium usque. Hanc quidam Græcorum volunt esse Rhodopis mulieris meretricis, non recte sentientes: qui ne nosse quidem mihi videntur quænam fuerit Rhodopis de qua loquuntur. Neque enim talis pyramidis structuram ad illam retulissent, in qua talentorum infinita (ut brevi dicam) millia consumpta sunt. Ad hæc, non istius sed Amasis registemporibus Rhodopis floruit. Multis enim post hos reges, qui istas pyramides reliquerunt, annis Rhodopis extitit, genere Thra-

τακέκρυπται φοινικέω εἵματι· τὸν αὐχένα δὲ καὶ τὴν κεφαλὴν φαίνει κεκρυφωμένα παχέϊ κάρφα χρυσῶ. μετὰ δὲ τῶν κερέων, ὃ ἔηλός κύκλῳ μεμνημένῳ ἐπέτι χρύσειῳ. ἐστὶ δὲ ἡ βῆς σὺν ὀρέῃ, ἀλλ' ἐν γάλαξιν κειμένη· μέγαθ' δὲ ὅσπερ μεγάλη βῆς ζωή. ἐκφέρεται δὲ ἐκ τῶν οἰκῆματι ἀνὰ πάντα τὰ ἔτεα· ἐπὶ τὸν τόπων τῶν οἱ Αἰγύπτιοι τὸν σὺν ὀνομαζόμενον θεόν. ὅτ' ἐμεῦ ὅππῃ ποιεῖτω πρῆγματι, τότε ὦν ἐκ τῆν βῆν ἐκφέρεισιν ἐς τὸ φῶς. φασὶ γὰρ αὐτὴν δεῖν ἵνα ἔκ πατρὸς Μυκερῖνα ἀποθνήσκουσιν, ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἀπαχθῇ μιν τὸν ἥλιον κατιδεῖν. Μετὰ δὲ τῷ θυγατρὸς τὸ πάθος, δόρυεα τέττω τῷ βασιλεῖ πιδε γνέσθαι· ἐλθεῖν οἱ μαντήιον ἐκ βαλῆς πόλεως, ὡς μέλλοι ἐξ ἑπτα μῶνον βίαις, τῷ ἐβδόμῳ πελατῆσιν. τὸ δὲ, δεινὸν ποιησάμενον, πέμψαι ἐς τὸ μαντήιον τῷ θεῷ ὀνειδισμα, ἀνήμεφομένον ὅτι ὁ μὲν αὐτῶν πατὴρ ἐκ πατρὸς, ἀποκλησίαις τὰ ἱερά, καὶ θεῶν ἔμμενημένοι, ἀλλὰ ἐκ τῶν ἀνθρώπων φθιρόντες, ἐβίωσαν χρόνον ὅππῃ πολλόν· αὐτὸς δὲ ὀλίγον ἐὼν, μέλλοι περὶ χέως ἔττω πελατῆσιν. ἐκ δὲ τῶν χρηστικῶν αὐτῶν δόρυεα ἐλθεῖν λέγοντα, τῶν εἰνεκα ἐσωπαχύνει αὐτῶν τὸ βίον· ἔγδ' ποιήσῃ μιν τὸ χρεῶν λιγυρίαι. δεινὸν γὰρ Αἰγύπτιον κακῶσαι ἐπ' ἑπτα πνήκοντα τε ἐκατόν· καὶ τὰς μὲν δύο τὰς πρὸς ἐκείνας γηομένους βασιλέας, μαθεῖν τῶν, κείνων δὲ ἑ. πάντα ἀκύναι· τὸ Μυκερῖνον, ὡς κατὰ κεκρυμένον ἦδη οἱ τῶν, λύχνα ποιησάμενον πολλὰ, ὅπως γίνωιρ νύξ, ἀνάφαντα αὐτὰ, πίναν τε ἐκ διαφείν, ἔτε ἡμέρας, ἔτε νυκτὸς ἀνιέντα, ἐς τε τὰ ἔλα ἐκ τὰ ἄλστα παλινώμενον, καὶ ἵνα πωθῶντο εἶναι ἐνθεήματα ὅππῃ πελάται. πάντα δὲ ἐμνηχανῶν, θεῶν τε μαντήιον ψαδόμενον ἀποδέξαι, ἵνα οἱ δυώδεκα ἔτεα ἀντὶ ἐξέπῃν γῆν, αἱ νύκτες ἡμέραι ποιεῖσθαι. Πυραμίδα δὲ ἐστὶ ἀπελίπερ πολλὸν ἐλάσσων ἔκ πατρὸς, εἰκόσι ποδῶν κατὰ δέξαι, κῶλον ἑκατον τριῶν πλέθρων, ἑκάστος τετραγώνος· λίθου δὲ ἐς τὸ ἡμῖν Αἰθιοπικῶν. τῶν δὲ μετεξέτεροι φασὶ Ἑλλήνων Ρ' ὀδῶπι ἐπύρης γυναικὸς εἶναι, σὺν ὀρθῶς λέγοντες. ἔδε ὦν ἔδε εἰδότες μοι φαίνοντ' ἰδέσθαι· τοι ἥτις ἡ Ρ' ὀδῶπις. ἔχον οἱ πυραμίδα ἀνέζεσθαι ποιήσας ποιαντῶν, ἐς τῶν παλάντων χιλιάδες ἀναρθῆναι, ὡς λόγῳ εἰπῆν, ἀνασίσμων. πρὸς δὲ, ὅτι κατὰ Ἀμασίν βασιλεύοντα ἡ ἀκμάζουσα Ρ' ὀδῶπις, ἀλλ' ἔκαστος τῶν. ἔτεσι γὰρ κάρφα πολλοῖσι ὑπερὸν τεττῶν τῶν βασιλῶν τῶν πυραμίδας πάντας λιπύων, ἡ Ρ' ὀδῶπις· γνέσθαι μὲν, ὅτι

Θρήϊκῃς· δὲ λη^α δὲ ἦν Ἰάδμον^α ὃς Ἡφαιστὸς-
λι^α, ἀνδρὸς Σαμίου, σκιδναλ^α δὲ Αἰσώπῃς ὃς λο-
γοποιῖ. καὶ γὰρ οὗτ^α Ἰάδμον^α ἐγχετο, ὡς διεδέξε-
τῆδε σὺν ἡκίστα. ἐπεὶ τε γὰρ πολλαῖς κηρυσσόν-
των Δελφῶν ἐκ θεοπροπίῃς, ὅς βούλοιντο ποιήναι
τὴν Αἰσώπῃς ψυχῆς ἀνελεύσασθαι, ἀλλ^α μὲν ἔδεις
ἐφάνη, Ἰάδμον^α ὃς παῖδος παῖς ἀλλ^α Ἰάδμων
ἀνείλετο· ἔτω δὲ Αἰσώπ^α Ἰάδμον^α ἐγχετο.
Ῥοδώπῃς ὃς ἐς Αἰγυπτιὸν ἀπικέτο, Ξάνθῳ δὲ Σα-
μίου κομισάμενος. ἀπικόμεν^α ὃς κατ' ἐργασίῃν,
ἐλύθη χρημάτων μεγάλων ὑπὸ ἀνδρὸς Μιτυλη-
ναίου Χαραξί^α, ὃς Σκαμανδρονύμῃς παῖδος, ἀ-
δελφεῖ ὃς Σαπφῆς τὴν μεσοποιῖ. ἔτω δὲ ἡ Ῥο-
δώπῃς ἐλθὼν ἐρωτήθη, καὶ κατέμενε περὶ Αἰγυ-
πτῳ, καὶ κάρτε^α ἐπαφρόδιτ^α ἡγομένη, με-
γάλα ἐκτίσασθαι χρήματα, ὡς ἂν εἶναι Ῥοδώ-
πῃν, ἀπὸ τοῦ ἡκίστου γὰρ ἐς πυραμίδα ποιούτων ἐξι-
κέσθαι. καὶ γὰρ πλὴν δεκάτῃν τῶν χρημάτων ἰδέσθαι
ἐστὶ ἐπὶ καὶ ἐς τοῦδε παντὶ τῷ βελομένῳ, ἔδεν
δεῖ μεγάλα οἱ χρήματα ἀναθεῖναι. ἐπεθύμησε
γὰρ Ῥοδώπῃς μνημηθῆναι αὐτῆς ἐν τῇ Ἑλλάδι κα-
ταλιπέσθαι, ποιήματα ποιησάμεν^α τῶν, τὸ μὴ
πυγχανέ^α ἀλλὰ ἐξδωρημένον, καὶ ἀνακαίμενον
ἐν ἱρῳ, τῶν ἀναθεῖναι ἐς Δελφὸς μνημόσμων
ἐαυτῆς. καὶ ὧν δεκάτης τῶν χρημάτων ποιησάμε-
νη ὀβελὸς βεπύρας πολλὰς σιδηρέας, ὅσων ἐνε-
χώρει ἡ δεκάτη οἱ, ἀπέπεμπε ἐς Δελφὸς· οἱ
καὶ νῦν ἐπὶ σπιννένεσται, ὅπῃ μὲν ὃς βωμῷ
τὸ Χίοι ἀνέτεζαν, ἀντίον ὃς αὐτῶν ὃς νῆς. Φι-
λέασι δὲ κως ἐν τῇ Ναυκρατί^α ἐπαφρόδιτ^α γί-
νεσθαι αἱ ἐταῖραι. τῶν μὲν γὰρ, αὐτῇ, καὶ περὶ
λέγεται ὅδε ὁ λόγ^α, ἔτω δὲ πικρὴν ἐγχετο,
ὡς καὶ οἱ πάντες ἑλλήνες Ῥοδώπ^α τὸν νο-
μα ἐξέμαθον· τῶν ὃς, ὑπερον τῶν, τῇ οὐ-
νομα λῶν Ἀρχιδίκῃ, αἰοίδιμ^α ἀνὰ τὴν Ἑλλά-
δα ἐγχετο, ἥσων ὃς τὴν ἐτέρῃς περὶ ἐλῶν^α.
Χαραξί^α ὃς ὡς λυσάμεν^α Ῥοδώπῃν ἀπενό-
σησε ὡς Μιτυληνῶν^α, ἐν μέλει Σαπφῶ πολλὰ
κατεκέρτησέ^α μιν. Ῥοδώπ^α μὲν νῦν περὶ
πέπαιμα. Μετὰ ὃς Μυκερῖνον ἡμέσται Αἰγυ-
πτῆς βασιλέα ἔλεγον οἱ ἱερεῖς Ἀσυχιν^α, τὸ πᾶν
πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα ποιῆσαι τῷ Ἡφαιστῳ προ-
πύλαια, ἐόντα πολλῶν τε κάλλιστα καὶ πολλῶν
μέγιστα. ἐχθ^α μὲν γὰρ καὶ πᾶν πρὸς πύλαια
τύπας τε εὐ γυγλυμμένας, καὶ ἄλλων ὅλ^α οἱ
κεδοιμημάτων μυρίων, ἐκείνα ὃς καὶ μακρῶν
μάλιστα. Ἐπὶ τῶν βασιλεύον^α, ἔλεγον ἀ-
μείζους ἐούσης πολλῆς χρημάτων, ἡμέσται νό-
μον

Thracia, ancilla Iadmonis cui pater He-
phæstopolis, viri Samii, conserva Æsopi
fabularum scriptoris; nam & hic Iadmo-
nis fuit, ut non minime hinc demonstra-
vit. Siquidem quum sæpenumero Delphi
ex oraculo pronunciarent, si quis sumere
pœnas vellet animæ Æsopi, alius nullus
extitit, sed Iadmonis ex filio nepos, alius
Iadmon sumsit. ita & Æsopus Iadmonis
fuit. Rhodopis autem in Ægyptum ab-
iit, à Xantho Samio transportata. Et
quum eo ad quæstum faciendum venis-
set, magnis pecuniis fuit redempta à viro
Mitylenæo, Charaxo Scamandronymi
filio, Sapphus poetrixæ fratre. Hunc in
modum Rhodopis libertatem nacta est,
& in Ægypto remansit; & venusta ve-
hementer ingentes opes comparavit, ut
esset Rhodopis, sed non quæ ad talem py-
ramidem ascenderet. Cujus enim opum
decimam partem cuicunque volenti etiam
nunc cognoscere licet, magnam illi pe-
cuniam attribuire nihil oportet. Quum
enim Rhodopis illa optaret memoriam sui
in Græcia relinquere, faciendo opere quod
ab alio excogitatum non est neque in
templo dedicatum, id dedicavit in tem-
plo Delphico monumentum sui. E deci-
ma igitur suarum opum parte quum mul-
ta è ferro verua ad boves transfigendos
fecisset, quantum sufficeret decima ipsi,
Delphos misit: quæ nunc quoque po-
sita sunt è regione templi, post aram
quam Chii donaverunt. Solent autem
quodammodo in Naucrati prostibula esse
venusta. nam & hæc de qua nunc men-
tionem habeo, partim nobilitata est fa-
mâ, ut nemo Græcorum non edidicerit
Rhodopis nomen: partim alterius quæ
posterior fuit, nomine Archidicæ fama
per Græciam celebris extitit, sed minus
quam prior in circulis garrientium jacta-
ta. Charaxus vero postquam cum redem-
pta Rhodopi Mitylenen rediit, in car-
minibus crebro Sappho conviciis eum
fuit infectata. & de Rhodope quidem
hactenus. Post Mycerinum autem Ægy-
pti regem fuisse dicebant sacerdotes As-
ychin, eumque fecisse Vulcano antefo-
res ad solem orientem, longe pulcherri-
mas longeque maximas. Habere enim il-
las ubique cum figuras concinne sculptas,
tum alium infinitum ædificiorum conspe-
ctum; has vero etiam multo maxime. Sub
hoc rege fuisse factum dicunt, ut quum
vehementer laboraretur inopia pecuniæ
& hinc abstinentia esset à commerciis, lex

Ægy-

a κομισάμενος μιν. ἀπικόμεν^α. b ὡς ἐ πάντες. c ἀπενόσησε ἐς Μιτυληνῶν. d ἱερεῖς ἡμέσται Ἀσυχιν.

Leges de mutuo. Pyramis latericia. Anyfis successor, cœcus & latens in paludibus Sabaco Æthiope regnante, & sapienter. Bubastis templum.

EUTERPE, LIBER II.

141

Ægyptiis promulgata fuerit, ut ita demum quis pecuniam mutuam acciperet, si cadaver patris pignori traderet. Hoc item ad hanc legem adjectum fuisse, ut penes creditorem esset potestas omnis sepulcri debitoris, utque hæc irrogaretur multa pignus illud supponenti, si dissolvere æs alienum recusaret, fas ne esset illi ipsi sepeliri aut in isto paterno aut ullo in alio sepulcro: ac ne alius quisquam ex ipso progenitus sepeliret. Hunc præterea regem superiores ipso reges Ægypti antecellendi cupidum, reliquisse memoriam sui pyramidem latericiam, incisis saxo litteris in hæc verba, NE ME AD SAXEAS PYRAMIDES EXIGENDO DIMINUERIS, QUÆ TANTUM ILLIS PRÆCELLO QUANTUM JUPITER CETERIS DIIS. NAM FUNDUM LACUS CONTO VERBERANTES, QUICQUID LUTI CONTO ADHÆRESCEBAT, ID COLLIGENTES, LATERES DUXERUNT, ET ME ISTO MODO ELABORARUNT. atque
137 ista opera hunc regem edidisse. Post hunc regnasse cœcum quendam ex urbe Anyfi, nomine ANYSIN: atque eo regnante, excurre in Ægyptum magna cum manu Æthiopus & SABACUM Æthiopum regem; & quum cœcus hic fuga se in palustria proripuisset, illum Æthiopem regnasse in Ægypto quinquaginta annos; idque intra tempus ista edidisse: Quoties Ægyptiorum quisquam aliquid deliquisset, neminem voluisse morte afficere: sed pro sui quemque delicti magnitudine, damnare ad aggerendum aggerem ad urbem unde quisque delinquentium erat. Atque ita urbes sunt adhuc sublimiores effectæ. nam primum aggettæ fuerant sub rege Sefostre ab iis qui canales effoderunt: iterum sub rege Æthiope etiam valde sunt factæ excel-
138 sum grandiora, tum sumptuosiora, nullo tamen est aspectu jucundius. Bubastis autem in sermone Græco est Artemis, Diana. Templum ejus ita habet: Cetera præter accessum insula est: nam è Nilo fluentia insinuant, nec confluunt, sed ad ingressum usque fani utrumque im-

μον Αἰγυπῆιοι, ἀποδεικνύουσα ἐνέχυρον τῆς πα-
τρὸς τῆς νέκυ, οὕτω λαμβάνειν τὸ χρῆμα. περισ-
τεφύλαι δὲ ἐπὶ τῷ νόμῳ τῷδε, τὸ δίδόν-
τα τὸ χρῆμα, καὶ ἀπέχεσθαι κρατεῖν τῆς λαμβά-
νοντος θήκης. τῷ δὲ ὑποπτηνῇ τῶν τὸ ἐνέχυ-
ρον τῷδε ἐπείναι ζημίῳ, μὴ βυλομένῳ ἀπο-
δέναι τὸ χρῆμα, μηδὲ αὐτῷ ἐκείνῳ τελευτή-
σαντι εἶναι ταφῆς κυρῆσαι μήτ' ἐν ἐκείνῳ τῷ
πατρὶ ἢ πατρὶ, μήτ' ἐν ἄλλῳ μηδενί, μήτ'
ἄλλον μηδέν. τὸ ἐαυτῷ ἀποφθόμον θάψαι.
ὑπερβαλέει δὲ βυλομένον τῶν τὸ βασιλέα
τῶν περὶ τὸν ἐαυτῷ βασιλέα γινόμενος Αἰγυ-
πῆα, μνημόσυνον πυραμίδα λιπέειν ἐκ πλίν-
θων ποιήσαντα. ἐν τῇ γραμμᾷ ἐν λίθῳ ἐγκεκε-
λαμμένα ταῦτα λέγονται ἐστίν, ΜΗ ΜΕ ΚΑΤΟ-
ΝΟΣΘΗΣ ΠΡΟΣ ΤΑΣ ΛΙΘΙΝΑΣ ΠΥΡΑ-
ΜΙΔΑΣ. ΠΡΟΕΧΩ ΓΑΡ ΑΥΤΕΩΝ ΤΟΣΟΥ-
ΤΟΝ, ΟΣΟΝ Ο ΖΕΥΣ ΤΩΝ ἈΛΛΩΝ ΘΕ-
ΩΝ. ΚΟΝΤΩ ΓΑΡ ΥΠΟΤΥΠΟΝΤΕΣ ΕΣ
ΛΙΜΝΗΝ, Ο, ΤΙ ΠΡΟΣΧΟΙΤΟ ΤΟΥ ΠΗΛΟΥ
ΤΩ ΚΟΝΤΩ, ΤΟΥΤΟ ΣΥΛΛΕΓΟΝΤΕΣ,
ΠΛΙΝΘΟΥΣ ΕΙΡΤΣΑΝ. ΚΑΙ ΜΕ ΤΡΟΠΩ
ΤΟΙΟΥΤΩ ΕΞΕΠΟΙΗΣΑΝ. τῶν μὲν ποσῶτα
ἀποδέξατο. Μετὰ δὲ τῶν, βασιλεύσαι ἄν-
θρα τυφλὸν ἐξ Ἀνύσι πῶλε, τῷ ὄνομαι
Ἀνυσιν εἶναι. ὅτι τῶν βασιλευσάντων, ἐλά-
σαι ἐπ' Αἰγυπῆος καὶ πολλὰ Αἰθιοπίας τε ἔσα-
καῶν τῇ Αἰθιοπῶν βασιλείᾳ. τὸ μὲν δὲ τυφλὸν
τῶν οἰχόμενον φέρουσα ἐς τὴν ἑλῆα. τὸ δὲ Αἰ-
θιοπία βασιλεύειν Αἰγυπῆα ἐπ' ἑπτα πεντήκοντα.
ἐν τοῖσι αὐτὸν ταῦτα ἀποδέξατο. ὅπως τῇ Αἰ-
γυπῆϊαν ἀμάρτοι τι, κτείνῃ μὲν αὐτῶν ἑδὲνα
ἐξέλειν. τὸ δὲ, κατὰ μέγεθος τῆς ἀδικήματι
ἐκάστῳ δικάζειν, ὅτι τῶν χωμάτων χωρὶς πρὸς
τῇ ἐαυτῶν πόλιν, ἔθεν ἐκαστὸν ὡς τῇ ἀδικεῖν.
καὶ οὕτω ἐπὶ αἱ πόλεις ἐγένοντο ὑψηλότεραι. τὸ
μὲν γὰρ περὶ τὸν, ἐχώθησαν ὑπὸ τῇ τῶν διώρυ-
χας ὀρυζάντων, ὅτι Σεσωστρί βασιλεῖ.
δύναται δὲ, ὅτι τῇ Αἰθιοπῇ ἔκαρτα ὑψη-
λαί ἐγένοντο. ὑψηλέων δὲ ἐτέρων παρομένων
ἐν τῇ Αἰγυπῇ πολλῶν, ὡς ἐμοὶ δοκέει, μάλι-
στα μὲν Βαβυλῶν πόλιν ἐξέχωθη, ἐν τῇ ἔ-
ἰρον ἐστὶ Βαβυλῶν ἀξιοσημειώτατον. μέγας μὲν
γὰρ ἄλλα, καὶ πολυδαπανώτερά ἐστι ἰσχύει ἰ-
δόνῃ δὲ ἰδέσθαι οὐδὲν τοῦτο μάλλον. ἡ δὲ Βού-
βαστις, κατ' Ἑλλάδα γλῶσσαν ἐστὶ Ἀρτεμις.
τὸ δὲ ἰρὸν αὐτῆς ὡς ἐχθρὸν. πᾶσι δὲ ἐσθλόν, τὸ
ἄλλο νῆος ἐστὶ. ἐκ γὰρ τῆς Νείας διώρυχες ἐστ-
χασσι, οὐ συμμίσγεται ἀλλήλη, ἀλλ' ἀχρε-
S 3

a ἑρμῆς, καὶ μὴ. b καὶ τοῦτο. c ἐλάσαι ἐς Αἰγυπῆα. d Αἰθιοπῶν καὶ τῶν. e μάλιστα ἢ ἐν Βαβυλῶν πόλιν. f μὴ
γὰρ ἐστὶ ἄλλα.

τ' εὐδοκᾷ ἱεροῦ ἑκατέρη ἐσέχθ'. ἡ μὲν, τῇ πε-
ερρέεσσα, ἡ δ', τῇ· εὐρῷ εὐδοκᾷ ἑκατέρη ἐ-
καλὸν ποδῶν, δένδρεσι καλᾷσκιῳ. τὰ δ' πε-
πύλαια, ὑψῷ μὲν δέκα ὀργυμένων ἐστὶ, τυ-
ποιοῖ δ' ἐξαπλήχερι ἐσκαδάδαται ἀξίοισι λόγῳ.
ἐὼν δ' ἐν μέσῃ τῇ πόλει τὸ ἱερόν, κατορεῖται
πάντοθεν περιόοντι. ἀπὸ γὰρ τῆς πόλεως μὲν ἐκ-
κεχωσμένης ὑψὸς, τοῦ δ' ἱεροῦ ἐκκεκινημένης
ὡς δέχθηθεν ἐποικίῃ, ἐσπῆλόν ἐστι. περιέειδ' δ'
αὐτὸ αἵμασι τῇ ἐργεγλυμμένη τύποι. ἐστὶ δ' ἐ-
σώθεν ἄλσος δένδρεων μεγίστων πεφυλλομέ-
νων περὶ νηὸν μέγαν, ἐν τῷ δὲ τῶρα λῆμα ἐ-
νι. εὐρῷ δὲ καὶ μήκῃ τοῦ ἱεροῦ, πάντῃ γε-
δῖα ἐστὶ. κατὰ μὲν δὴ τὴν εὐδοκᾷ, ἐσπῆλόν ἐστι
ἐπὶ ὁδὸς λίθῃ ὅπῃ γεδῖα τρεῖς μάλιστα κη,
ἀπὸ τῆς ἀγορῆς Φέρεσσα ἐς τὸ πρὸς ἡῶν· εὐρῷ
δὲ, ὡς πεσέρων παλῶρων. τῇ δὲ καὶ τῇ τ' ὁ-
δοῦ, δένδρεα οὐρανομήκεα πέφυκε. Φέρει δ'
Ἐρμῆω ἱερόν. τὸ μὲν δὲ ἱερόν τοῦτο οὕτως ἐχθ'.
Τέλει δὲ τῇ ἀπαλλαγῇ τοῦ Αἰθιοπῶν ὥδε ἐ-
λεγον γινέσθαι. ὅταν ἐν τῷ ὑπνω τοιούτῳ ἰδόν-
ται αὐτὸν, οἴχεσθαι φεύγοντα. ἐδόκεε οἱ ἄν-
δρα ὅτις ἀπὸ τῆς, συμβαλόντες τοὺς ἰερεῖς τοὺς ἐν
Αἰγύπτῳ συλλέξαντες πάντας, μέγας ἀπαμεί-
νυν. ἰδόντες δὲ τὴν ὅταν πᾶσι λέγαν αὐτὸν,
ὡς περὶ φασὶν οἱ δοκεῖσι πᾶσι τοὺς θεοὺς πε-
δακνύναι, ἵνα ἀποθήσας περὶ τὰ ἱερά, κακόν
πὶ πρὸς θεῶν ἢ πρὸς ἀνθρώπων λάβοι. οὐκ
ων ποιήσιν πᾶσι. ἀλλὰ γὰρ οἱ ἐξελλυθέντες
τὸ χρόνον, ὁκῶσαν κεχερῆσθαι ἀρξάντα Αἰγύπτῳ
ἐκχωρήσθαι. ἐν γὰρ τῇ Αἰθιοπῇ εἰσὶν αὐτῶν τὰ
μακρῆα, τοῖσι χρεώνται Αἰθιοπεῖς, ἀνείλε ὡς
θεοὶ αὐτὸν Αἰγύπτῳ βασιλεύσασιν ἔπειτα πεντήκον-
τα. ὡς ὅταν ὁ χρόνος οὗτος ἐξήλθῃ, καὶ αὐτὸν
ἡ ὅταν τοῦ ἐνυπνίου ἐπιλάσασθαι, ἐκὼν ἀπαλ-
λάσσειν ἐκ τῆς Αἰγύπτῳ ὁ Σαβακῶς. ὧς δ' ἄ-
ρα οἴχεσθαι τὸ Αἰθιοπᾶ ἐξ Αἰγύπτῳ, αὐτῶν τ'
τυφλὸν ἀρχὴν ἐκ τῆς ἐλέων ἀπώμενον. ἐντα
πεντήκοντα ἔπειτα νῆσον χῶσας ἀποδῶν τε καὶ γῆ,
οἴκεε. ὅπως γὰρ οἱ Φοῖβον σῖτον ἀγνῆτας Αἰγυ-
πτιῶν, ὡς ἐκάσθι περὶ τῆς σιγῇ τῆς Αἰ-
θιοπῆς ἐς τὴν δωρεὴν κελύειν σφέας καὶ ἀπο-
δόν κομίζεν. πᾶσι τὴν νῆσον ἡδεῖς περὶ πρὸν
ἐδιωκόσθαι Ἀμυρτιάς ἐξελθεῖν. ἀλλὰ ἔπειτα ὅπῃ
παλῶν ἢ ἐπὶ ἀκρόσια σὺν οἰοῖ τε ἦσαν αὐτῶν ἀνδ-
ρεῖν οἱ περὶ τοὺς γινόμενοι βασιλεῖς Ἀμυρτιάς.
ἔκτομα δ' αὐτῶν τῇ νήσῳ Ἐλβῶ. μέγα δ' ἐστὶ
ἐστὶ πάντῃ δέκα γεδῶν. Μετὰ δ' τῆτον, βασι-
λεύσας τὸ ἱερά τῆς Ἡφαίστου, τῷ ἔκτομα εἶναι Σεθῶν.

τὸν

immittitur, alterum hac circumfluens,
alterum illac, centum in unoquoque pe-
dum latitudine, arboribus inumbrata. E-
jus antefores quadraginta cubita sublimes
figuris senum cubitorum memoratu di-
gnis adornantur. Id templum in media
urbe situm, undique circumeuntium ocu-
lis subjicitur. nam quum urbs sit in al-
tum aggerata, templum non motum, sic-
ut fuit à principio conditum, patet con-
spectui. Illud maceria figuris insculpta
ambit. Intus, ingens maximarum arbo-
rum manu consitarum lucus ambit tem-
plum, in quo statua est. Latitudo & lon-
gitudinem templi quoquo versus est stadii. Ad
ejus ingressum via strata lapide est, tria
circiter stadia quæ fert per forum orien-
tem versus quadringentorum pedum lati-
tudinis, utrinque arboribus confitis in
cælum euntibus; & fert Mercurii tem-
plum. Atque hunc quidem in modum
templum habet. Verum se ita ad extre-
mum liberatos Æthiopes referebant, quod
ille per quietem oblata sibi visione, fu-
gæ se mandaverit. Visus est sibi videre
quendam subito oblatum, qui suaderet
ipsi ut congregatos cunctos Ægypti sa-
cerdotes dissecaret medios. Hac cum vi-
sione conspecta dixisse, videri sibi deos
demonstrare hanc occasionem, ut piacu-
lo in sacra commisso, aliquid cladis aut
à diis aut ab hominibus acciperet: se ve-
ro nequaquam ista facturum, sed nempe
sibi excessisse tempus, quantum oracula
cecinerant regno Ægypti possesso exitu-
rum. Etenim quum in Æthiopia ageret,
oracula quibus utuntur Æthiopes, respon-
derant, fore ut is in Ægypto quinquaginta
regnaret annos. Id tempus quum
excessisset, & viso insomni perturbatus
esset, ultro ex Ægypto discessit Sabacos.
Eo profecto ex Ægypto, rursus cœcum
ἐ παλυστρίβις ἐγρεσσὺν ἀπεπῆλθεν ἱερὺν
140
ubi quinquaginta annos habitavit
insulam cinere atque humo aggestam.
Nam ut quique Ægyptiorum iussi il-
luc ibant portantes frumentum, eis sin-
gulis mandabat ut clam Æthiopo ad se
dono etiam cinerem ferrent. Hanc insu-
lam nemo ante Amyrtæum invenire po-
tuit, sed septingentis & amplius annis su-
periores Amyrtæo reges nequierunt eam
invenire: cui insulæ nomen est Elbo, de-
cem undiquaque stadiorum magnitudi-
nis. Post hunc regnasse sacerdotem Vul-
141
cani, nomine ΣΕΤΗΘΝ: cumque bel-
lato-

a ἔσπῆλόν ἐστι. b φέρει δ' ἐς Ἐρμῆα. c ἀπαμείνυν. d ἐκχωρήσθαι e μέγα δ' ἐστὶ.

Contra quem expeditio Sanacharibi, exitu memorando. *Ætas regni Ægyptii. Computatio per generationes. Solis curvus mutatus.*

latoribus Ægyptiis abufum fuiffe, contemptui habentem tanquam fibi non fore opportunos, & cum aliis ignominiis eos affeciffe, tum vero aruras vel arva ^L pedum abftuliffe, quas eximias à fuperioribus regibus dono acceperant finguli duode-nas. Poftca, quum Sanacharibus Arabum Affyriorumque rex cum magnis copiis in-vaflfet Ægyptum, noluerunt bellatores Ægyptiorum ei opitulari. Tunc facer-dotem confilii inopem, in delubrum fe contuliffe; & apud fimulacrum complo-raffe quanta pati periclitaretur: eique in-ter lamentationem obrepfiffe fomnum: & in quiete vifum veniffe deum exhor-tantem, quippe nihil eum molefti paffu-rum, fi copiis Arabum obviam iret: fe enim auxiliarios ei miffurum. His inso-mniis fretum facerdotem, fumptis Ægy-ptiorum iis qui fequi vellent, cafta in Pelufio pofuiffe; hæc enim funt ingreffus. nec eum fuiffe quempiam bellatorum fe-quutum, fed inftitores, & operarios, & forenfes homines. Eo quum perveniffent, noctu infufam in ipfos hoftes vim agre-ftium murium, qui illorum tum phare-tras, tum aicus, tum fcutorum habenas ambederunt, ita ut poftera die hoftes nudi, inermes fugam fumentes, multos amiferint. Eoque nunc ifte rex in tem-plo Vulcani lapideus ftat, manu murem tenens, atque hæc per litteras dicens, IN ME QUIS INTUENS, PIUS ESTO.

142 Ad hunc ufque narrationis locum & Ægyptii & facerдotes referebant, demon-strantes à primo rege ad Vulcani sacer-dotem hunc qui poftremus regnavit, ge-nerationes vel ætates hominum fuiffe tre-centas quadraginta unam, & totidem in-terea facerдotes maximos totidemque re-ges. Trecentæ autem generationes dec-em millia annorum æquant. Nam tres virorum generationes, centum anni funt. una & quadraginta, quæ reliquæ funt ul-tra trecentas, funt anni mille trecenti quadraginta. Ita intra undecim millia trecentosque & quadraginta annos, ne-gabant ullum deum forma humana exti-tiffe: fed neque aut prius aut pofterius in reliquis Ægypti regibus aliquid tale di-cebant fuiffe: fed intra hoc tempus qua-ter folem extra fedes fuiffe ortum. bis de-nuo illinc exortum ubi nunc occi-dit; bis autem unde nunc oritur, illic occidiffe: nec tamen fub hæc aliquid in Ægypto effe immutatum, nec ea quæ

τὸν ἐν ἀλογίᾳ ἔχον ὡς ἀχρησάμενον τῇ μαχίμῳ Αἰγυπτίων, ὡς ἔδεν δεησόμενον αὐτῶν. ἀλλὰ πρὸς αὐτὸν πεινῶντα εἰς αὐτὸν, καὶ σφραγίσαντα ἀπὸ τοῦ ἀρχαίου, τοῖς δὲ τῷ περὶ τὴν βασιλείαν δε-δοῦκεν ἐξαίρετας ἐκάστω δυώδεκα ἀρχαί. καὶ δὲ, ἐπὶ Αἰγυπτίον ἐλαυνὼν στρατὸν μέγαν Σαναχάρη-βον βασιλέα Ἀραβίων τε Ἑλαιοῦν. ἔκων δὲ ἔβλεπεν τὰς μαχίμους τῶν Αἰγυπτίων βοηθῶν. τὸ δὲ ἰρεὰ ἐς ἀπορίαν ἀπὸ πλημμένον, ἐσελθόντα εἰς τὸ μέ-γαρον, πρὸς τὴν ἀλμυρὰν ἀποδύραρχον οἷα κινδυνώ-σασθαι. ὁλοφύρομενον δὲ ἄρα μιν ἐπελθεῖν ὑπνον, καὶ οἱ δόξα ἐν τῇ ὄψι ὅτι πρὸς τὸν θεὸν παραστή-ναι ὡς ἔδεν πίστειν ἄχαρι, ἀντιπάζων τῇ Ἀραβίων στρατῶν. αὐτὸς γὰρ οἱ πέμψεν πτωχὸς. τότε οἱ δὲ μιν πίστωνον· τοῖς ἐνυπνίοις, ὡς ἀπαλάττωται Αἰγυπτίων τὰς βαλόμενους οἱ ἐπεδωκ, στρατο-πόνοισι ἐν Πηλυσίῳ. ταῦτα γὰρ εἰς αἱ ἐσβα-λαί. ἐπεδωκ δὲ οἱ τῇ μαχίμῳ μὲν ἔδεν ἀν-δρῶν, καπὴλως ἢ καὶ χερσὶν ἀκλίας, καὶ ἀγο-ραῖας ἀνθρώπων, ἐν ταῦτα ἀπικόμενους, τοῖς ἐναντίοις αὐτοῖς ὁπλίσαντας νυκτὸς μὲν ἀρ-ραῖας, κατὰ μὲν φαγῆν τὰς φαρετρεῶνας αὐτῶν, κατὰ ἢ τὰ τόξα. πρὸς ἢ, τῶν ἀσπί-δων τὰ ὄχλα, ὥστε τῇ ὑπεραίῳ φερόμεναι σφέ-ων γυμνῶν ἀνθρώπων, πεσέειν πολλὰς. καὶ νυκ-τὸς ὁ βασιλεὺς ἔθηκε ἐν τῷ ἱερῷ τῇ Ἡφαίστῳ λίθινον, ἔκων ὅτι τὸ χερὸς μὲν λέγων Διὸς χρημάτων ταῦτα, Εἰς ἐμὲ τις ὀρέσῃ, εἴς ἐβη ἔστω. εἰς μὲν τοσόνδε τὸ λόγῳ Αἰγυπτίοι τε καὶ οἱ ἰρεές ἐλεγον, ἀποδεικνύ-ντες, ἀπὸ τῶν πρώτων βασιλέων, ἐς τοῦ Ἡφαί-στου τὴν ἰρεὰ τοῦτον τὸν τελευτῶν βασιλεύσαντα, μίλῳ τε καὶ τεσσσεράκοντα καὶ τριηκοσίας ἀνθρώ-πων ἡμεῖς ἡγομένης, καὶ ἐν ταύτῃσι δεχόμεναι καὶ βασιλείας ἐκατέρως τοσούτους ἡγομένους. καὶ τοι τριηκοσίῳ μὲν ἀνδρῶν ἡμεῖς διωέσμεν μύρια ἕτεα. ἡμεῖς γὰρ τρεῖς ἀνδρῶν, ἐκάστον ἕτεα ἐστὶ μίης ἢ καὶ τεσσσεράκοντα ἐπὶ τῇ ὁπλοισίῳ γυ-μνῶν, αἱ ἐπὶ τῇ τριηκοσίῳ, ἐστὶ τεσσσε-ράκοντα καὶ τριηκοσία καὶ χίλια ἕτεα. οὕτω ἐν μυρίοις τε ἐπὶ καὶ χιλίοις καὶ τριηκοσίοις τε καὶ τεσσσεράκοντα ἐλεγον θεὸν ἀνθρωποφδέα ἔδε-να ἡγεῖσθαι. ἔ μὲν οἱ ἔδεν πρῶτον, ἔδεν ὑπερον ἐν τοῖς ὑπολοίποις Αἰγυπτίῳ βασιλεύσει ἡγομέ-νοις, ἐλεγον τοῦτον ἔδεν. ἐν πίνῳ τῶν τῶν χερσὶν τετράκις ἐλεγον ἐξ ἡγῶν τὸ ἥλιον ἀνα-τίλλαι. ἐνθα τε νυκτὶ καταδύεσθαι, ἐν ταῦτα δις ἐπαυτῶν. καὶ ἐνθεν νυκτὶ ἀνατίλλει, ἐν ταῦτα δις καταδύεσθαι. καὶ ἔδεν τὸ κατ' Αἰγυπτίον ὑπο-πῶναι

a ἀποδείρα. b ὄψι. c τότε οἱ μὲν δὲ πίστωνον. d γυμνῶν πλ. e ἡμεῖς. f ὁπλοισί. g καταδύεσθαι.

παῦτα ἑτεροιωθῆναι, ἔτε τὰ ἐκ τῆ γῆς, ἔ-
τε τὰ ἐκ τῆ ποταμῶ σφι γινόμενα, ἔτε τὰ
ἀμφὶ νῆσους, οὔτε τὰ κατὰ τὰς θανάτους.
Πρότερον ὃ Ἐκατάω τῷ λογοποιῷ ἐν Θέβησι
ἡμερολογῶντι ἐαυτὸν, καὶ ἀναδῆσαντί τε τῷ
πατρὶν ἐς ἐκκαίδεκατον θεὸν, ἐποίησαν οἱ ἱερεῖς
τῷ Διὸς, οἷον πὶ καὶ ἐμοὶ ὃ ἡμερολογῶντι
ἐμεαυτὸν. ἐσχαρῆντες ἐς τὸ μέγαρον ἔσω ἐόν
μέγα, ἐξηλθόντες δακνύοντες κλοαστοὺς πορ-
ύτας ὅσκαπερ εἶπον. δὲχρῶς γὰρ ἕκαστος αὐ-
τοῖσι ἵσταται ὅτι ὃ ἐαυτοῦ ζῆς εἰκόνα ἐαυτοῦ.
ἀρλθμόντες ὦν καὶ δακνύοντες οἱ ἱερεῖς ἐμοὶ ἀπε-
δείκνυσαν πῦδα πατρὸς ἕκαστον ἐαυτοῦ ἐόντα, ἐκ
τῆ ἀρχαίας ἀποθανόντος ὃ εἰκόνα, διεξιόντες
Διὶ πατρὶν, ἕως οὐ ἀπέδεξαν ἀπάσις αὐτὰς.
Ἐκατάω δὲ ἡμερολογῶντι ἐαυτὸν, καὶ ἀναδῆ-
σαντι ἐς ἐκκαίδεκατον θεὸν, ἀντεῖμερολογῶν
ὅτι τῇ ἀριθμῇ, οὐ δακνόμενοι παρ' αὐτῶν, ἀ-
πὸ θεοῦ ἡμεῖς ἀνθρώπων. ἀντεῖμερολογῶν ὃ
ᾧδε, φάμενοι ἕκαστον τῶν κλοαστῶν Πιρώμιν ἐκ
Πιρώμῃ γεγονέναι. ἐς δὲ τοὺς πέντε καὶ τεσ-
σεράκοντα καὶ τρεῖς ἀπέδεξαν κλοαστοὺς.
Πιρώμιν ἐπονομαζόμενον, καὶ οὔτε ἐς θεὸν, ἔπε
ἐς ἥρωα ἀνέδιδξαν αὐτοὺς. Πιρώμιν δὲ ἐστὶ κατ'
Ἑλλὰδα γλῶσσαν, καλὸς κάρης. Ἡ δὲ ὦν
τῇ αἰεὶ εἰκόνες ἦσαν, τοιοῦτας ἀπεδείκνυσαν
σφείας πάντας ἐόντας, θεῶν δὲ πολλὸν ἀπαλ-
λαγμένους. τὸ ὃ παρ' αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων τού-
των, θεοὺς εἶναι τοὺς ἐν Αἰγύπτῳ ἀρχόντας,
ἐκ ἐόντας ἅμα τοῖσι ἀνθρώποισι· καὶ τού-
των αἰεὶ ἓνα τῶν κρατερόντων εἶναι. ὕψιστον ὃ
αὐτῆς βασιλεύσας Ὀϊρον τῶν Ὀσίρων παῖδα,
τῶν Ἀπιδωνά Ἑλλήνων ὀνομάζουσι· τοῦτον κα-
παπύσαντα Τυφῶνα, βασιλεύσας ὕψιστον Αἰ-
γύπτῳ. Ὀσίρις δὲ ἐστὶ Διόνυσος καὶ Ἑλλὰ-
δα γλῶσσαν. Ἐν Ἑλλήσι μὲν νῦν νεώτατοι
τῶν θεῶν νομίζονται εἶναι Ἡρακλῆς τε ὁ Διό-
νυσος καὶ Πάν. παρ' Αἰγυπτίοις ὃ, Πάν
μὲν, δὲχαιότατος, καὶ τῶν ὀκτώ τῶν πρώτων
λεγομένων θεῶν. Ἡρακλῆς δὲ, τῶν δώδεκα
λεγομένων εἶναι. Διόνυ-
σος δὲ, τῶν πέντε, οἱ ἐκ τῶν δώδεκα
θεῶν ἐχόντες. Ἡρακλῆς μὲν δὲ ὅτι αὐτοὶ
Αἰγύπτιοι φασὶ εἶναι ἔπειτα ἐς Ἀμασίν βασι-
λέα, δὲδῆλωται μοι παρ' αὐτοῖς. Πάνι δὲ ἐπὶ τῶν
πλεονά λεγεται εἶναι, Διονύσι δὲ ἐλά-
χιστα τέτων· καὶ τέτω πεντακίχλια καὶ μύρια
λογίζονται εἶναι ἐς Ἀμασίν βασιλέα. καὶ ταῦτα

Αἰ-

ex terra, nec ea quæ è flumine ipsis pro-
veniunt, nec quæ ad morbos aut quæ ad
mortes pertinent. Atque antea Hecatao 143
historiæ scriptori, apud Thebas originem
generis recensenti, ac propagationem fa-
miliæ suæ referenti ad sextumdecimum
deum, sacerdotes Iovis tale quiddam fe-
cerant, quale & mihi quid non recensenti
familiam meam. Introducto in tem-
plum intus grande, enumerabant mon-
strando tot è ligno colossos quot dixi.
Ibi namque quisque summus sacerdos po-
nit suam imaginem dum vivit. numeran-
tes itaque & monstrantes sacerdotes o-
stendebant mihi unumquemque filium pa-
tris ipsum esse ex imagine ejus qui proxime
esset mortuus eundo per imagines eo-
rum, donec omnes illas exposuerant. He-
catao igitur originem suam recensenti,
& ad sextumdecimum deum alliganti,
occurrebant simili ratione per numerati-
onem, non admittentes id quod ab illo di-
ceretur, hominem generari è deo. Occur-
rebant autem repetenda progenie hunc in
modum, dicentes unumquemque colosso-
rum fuisse Piromin ex Piromi genitum,
donec trecentos quadraginta quinque co-
lossos commemorarent: Piromin cognom-
inatum: eosque referentes nec ad deum
nec ad heroa. Est autem Piromis Græca
lingua expositum *honestus & bonus*.
Eos itaque quorum imagines erant, de- 144
monstrabant tales omnes extitisse, sed
multum à diis distantes. Tempore autem
hos viros antecedente fuisse deos in Æ-
gypto principes, non agentes cum homi-
nibus, & eorum semper unum extitisse
dominatorem: & postremum illic regnaf-
se Orum Osiridis filium, quem Græci A-
pollinem nominant. Hunc, postquam
extinxit Typhonem, regnasse in Ægy-
pto postremum. Osiris autem Græca
lingua est, *Liber*. Atqui apud Græcos 145
novissimi deorum esse censentur Hercu-
les, Liber & Pan: at apud Ægyptios Pan
vetustissimus est, etiam ex octo diis, qui
primi dicuntur: Hercules, ex secundis,
qui dicuntur duodecim esse: Liber, ex
tertiis, qui ab illis duodecim diis sunt
procreati. Herculi autem quantum an-
norum ad Amasin regem esse ipsi Æ-
gyptii dicant, superius à me patefactum
est: Pani autem plus adhuc annorum esse
dicitur; minimum horum Libero; quan-
quam huic ad Amasin regem quindecim
millia annorum esse supputentur. Et hæc
Ægy-

a συγγραφήσαντι. b ἵσταται. c in MS. legitur διεξιόντες. Ἐκατάω, & media absunt. d θεῶν εἶναι. Ἡρα-
κλῆς. e λεγομένων. Διόνυσος.

Ætas Bacchi, Herculis, Panis : opinio Ægyptiorum, unde hæc nomina ad Græcos venerint. Ægyptus orba regnò sumit reges xii, ipsa Ægypto in tot partes divisa. Hinc labyrinthus.

EUTERPE, LIBER II.

145

Ægyptii liquide asseverant se scire, & affidue supputando, & semper annos describendo. Baccho quidem certe, qui ex Semele Cadmi genitus fertur, ad meam ætatem sunt anni ferme mille sexcenti: Herculi autem Alcmenæ filio, prope nongenti anni: Pani autem Penelopes (ex hac enim & Mercurio Pan genitus dicitur à Græcis) minus annorum est quam à bello Trojano, octingenti fere
146 ad me anni. Utrum horum quæ dicuntur probabilius sibi videtur, eo quisque utatur licet; mihi autem de his opinio demonstrata est. Nam si & isti in Græcia cum celebres fuissent, tum sensuissent, quemadmodum Hercules ex Amphitryone genitus, atque etiam Bacchus ex Semele, & Pan ex Penelope natus, dixerit aliquis & hos viros natos habere illorum deorum nomina, qui prius geniti fuerant: nunc vero Græci ajunt & Bacchum, statim, ut editus fuit, ab Iove insutum femori, portatumque in Nyssam quæ est supra Ægyptum in Æthiopia: de Pane ne habent quidem quod dicant, quonam à partu sit delatus. ex quo fit mihi manifestum, Græcos audivisse posterius horum, quam aliorum deorum nomina: & ex eo tempore quo de iis audierant illorum nativitatem recensuisse; atque hæc
147 quidem ipsi Ægyptii ajunt. Quæ vero ceteri homines, & Ægyptii consentientes illis aliis memorant in hac regione fuisse gesta, hæc jam explicabo; aliquid etiam his quod ego vidi admiscebitur. Post Vulcani sacerdotis regnum Ægyptii libertatem adepti, duodecim reges (nullo enim tempore poterant sine rege vivere) deligunt, in totidem portiones omni Ægypto distincta. Isti juncti inter se affinitatibus regnabant, pactioibus his initis ne se invicem tollerent, neve alius plus alio quippiam obtinere quæreret, sed ut essent quam amicissimi. Atque ea de causa has pactiones inierunt valide circummunientes, quod eis inter initia, simulatque tyrannides invaserunt, responsum oraculo fuerat, Qui eorum in templo Vulcani ærea phiala libasset, eum totius Ægypti regno potiturum: per omnia enim
148 templata congregabantur. Etiam placitum est eis relinquere communiter monumenta: ex eoque placito fecerunt labyrinthum, paulo supra stagnum Mœrios, maxime urbem versus quæ dicitur crocodilorum: quem ego jam aspexi fama

Αἰγύπτιοι ἀπρεκέως φασὶ ὀπίσσω, αἰεὶ τε λογίζομενοι, καὶ αἰεὶ ἀπογραφόμενοι τὰ ἔτη. Διόνυσω μὲν νῦν τῷ ὥν Σεμέλης τῇ Κάδμω λεγόμενῳ γινώσκω, κατὰ ἐξακόσια ἔτη εἰς χίλια μάλιστα ἐστὶ ἐς ἐμέ· Ἡρακλεῖ δὲ τῷ Ἀλκμήνης, κατὰ εἰνακόσια ἔτη· Πανὶ δὲ τῷ ὥν Πηνελόπης (ὥν παύτης γὰρ Ἐρμῆω λέγεται γινώσκω ὑπὸ Ἑλλήνων ὁ Πάν) ἐλάσσω ἔτη ἐστὶ τῶν Τρωϊκῶν, κατὰ τὰ ὀκτακόσια μάλιστα ἐς ἐμέ. Τῶν ὧν ἀμφοτέρων παρέστι χρεῶν τοῖσι πῖς πείσεται λεγόμενοι, μᾶλλον· ἐμοὶ δὲ ὧν ἡ περὶ αὐτῶν γνώμη δοποδέκεται. εἰ μὲν γὰρ φανεροί τε ἐγρόντ', καὶ κατεγρησάντο εἴ τι ἐν τῇ Ἑλλάδι, κατὰπερ Ἡρακλῆς ὁ ἐξ Ἀμφιτρύωνος γινόμενος, καὶ δὴ ἔτι Διόνυσος ὁ ὥν Σεμέλης, καὶ Πάν ὁ ὥν Πηνελόπης γινόμενος, ἔφη ἂν πῖς καὶ τὰς ἄλλας γενομένους ἀνδρας ἔχαιν τὰ σκένων ἐνόμαζα τῶν προγεγονότων θεῶν. νῦν δὲ Διόνυσον τε λέγουσι οἱ Ἕλληνες ὡς αὐτίκα γινόμενον, ἐς τὸ μηρὸν ἐνεργάσασθαι Ζεὺς, καὶ ἵναι ἐς Νύσαν τὴν ὑπὲρ Αἰγύπτου ἔκταν ἐν τῇ Αἰθιοπίᾳ. καὶ Πανὸς γὰρ πῖς ὥν ἔχασιν εἰπεῖν ὅκα ἐτρώπετο γινόμενος. δὴλά μοι ὧν γέρονε ὅτι ὑστέρον ἐπύθοντο οἱ Ἕλληνες τῶν τὰ ἐνόμαζα, ἢ τὰ τῶν ἄλλων θεῶν. ἀπ' ἧς δὲ ἐπύθοντο χεῖρον, δὸτ' ἔτι γενητοῖσι αὐτῶν τὴν γένεσιν. πάντα μὲν νῦν αὐτοὶ Αἰγύπτιοι λέγουσι. ὅσα δὲ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι, καὶ Αἰγύπτιοι λέγουσι, ὁμολογέμενοι τοῖσι ἄλλοις κατὰ παύτην τὴν χώραν γενέσθαι, πάντ' ἤδη φράσω· προσέειπαι δὲ πῖς αὐτοῖσι εἰς τὸ ἐμῆς ὄψιν. Ἐλδ' ἡμετέρων γένεσιν Αἰγύπτιοι μὲν τὴν ἱέρα τῇ Ἡφαίστῃ βασιλεύσαντα, (ἔδνα γὰρ χεῖρον οἰοῖ τε ἦσαν ἀνδρὶ βασιλῆϊ Διφραπῶν) ἐσήσαντο δωδεκά βασιλέας, ἐς δωδεκά μοῖρας δασάμενοι Αἰγύπτον πᾶσαν. ἔτι ἐπιγαμίας ποιησάμενοι, ἐξαπλόων, νόμοισι τοῖσιδε χρεώμενοι, μήτε καταπρέειν ἀλλήλους, μήτε πλεόν τι δίξασθαι ἔχον τ' ἕτερον τ' ἕτερος· εἶναι τε φίλους ταμάλισα. τῶνδε δὲ εἵνεκα τὰς νόμους τὰς ἐπιεικῆς, ἰσχυρῶς πεπείσθησαν· ἐκέχρησθ' σφι καὶ δεχάς αὐτίκα ἐπιστεμένοις ἐς τὰς τυραννίδας, τὴν χαλκῇ Φιάλῃ σπείσαντα αὐτῶν ἐν τῷ ἱερῷ τῇ Ἡφαίστῃ, τῶν ἀπάσης βασιλεύσαν Αἰγύπτου. ἐς γὰρ δὴ τὰ πάντα ἱερὰ συνελέγοντο. καὶ δὴ σφι μνημόσυνον ἔδοξε λιπέσθαι κρινῆ. δόξαν δὲ σφι, ἐπιθήσαντο λαβύρινθον, ὀλίγον ὑπὲρ τὴν λίμνης τῇ Μοίρῃ, κατὰ προχθδείων καλεομένων πόντον μάλιστα καὶ κείμενον. τὸ ἐγὼ ἤδη ἶδον λόγῳ

T

γ

a εἰνακόσια. Πανί. b κατὰ ὀκτακόσια. c οἱ τε ἄλλοι. d αὐτοῖς εἰ. e τοῖςδε.

γὰ μὲζω. εἰ γὰρ τις τὰ ἐξ Ἑλλήνων τείχεά τε
 ἔργων διπλοῦσιν συλλογίσαι, ἐλάσσονα πύνα
 τε ἂν ἔδαπάνης Φαείῃ ἐόντα ἔλαβυρνθα τέτρα·
 καὶ τοὶ ἀξιολόγος γε ἔοι ἐν Ἑφέσῳ ἐπὶ νηὸς, καὶ ὁ
 ἐν Σάμῳ. ἦσαν μὲν νῦν ἑαυτοὶ πυραμίδες λόγῳ μέ-
 ζοντες, καὶ πολλῶν ἐκάστη αὐτῶν Ἑλληνικῶν ἔργων
 ἑμερόνων ἀνταξίη. ὁ δὲ δὴ λαβυρνθὸς ἑαυτὸς
 πυραμίδας ὑπερβάλλει. ἔστι γὰρ δωδεκά μὲν εἰσι
 αὐλαὶ κατὰ τεροί, ἀντίπυλοι ἀλλήλοισι. ἐξ μὲν
 πρὸς βορέω^β, ἐξ ἧς πρὸς νότον πετραμμένα σπιν-
 χείες. πύχ^γ ἡ ἐξωθεν ὁ αὐτὸς σφραγισθεὶς ἐνέειργ-
 οῖκῃμα^α δὲ ἐνέει διωλᾶ, τὰ μὲν, ὑπόροια. τὰ
 ἧ, μετῴρεα ἐπὶ ἐκείνοισι τριχίλια, ἀρίθμῳ πεν-
 τακτοῖων ἑκατὼν ἐκάπερα. τὰ μὲν νῦν μετῴρεα
 οἰκημάτων αὐτοὶ τε ὠρέομεν διεξιόντες, καὶ αὐ-
 τοὶ ἡρησάμενοι λέγομεν. τὰ δὲ αὐτῶν ὑπόροια λό-
 γοισι ἐπισημανόμενα. οἱ γὰρ ἐπεστρωτες τῆς Αἰγυπτίων
 δεικνύουσι αὐτὰ ἑδαμῶς ἤθελον, Φάμενοι θῆ-
 κας αὐτοῖσι εἶναι τὴν τε δὲ χλῆν τὴν λαβυρνθον τε-
 τῶν^δ οἰκοδομησάμενων βασιλῶν, καὶ τῶν ἱερῶν
 κροκοδείλων. ἔτι τὴν μὲν κάτω πρὸς οἰκημάτων
 ἀποῆν ὠρεομένης λέγομεν. τὰ δὲ ἄνω, μέ-
 ζοντα ἀνθρώπων ἔργων αὐτοὶ ὠρέομεν. αἱ τε γὰρ
 ἐξοδοὶ διὰ τῶν στεγῶν, καὶ οἱ ἐλιγμοὶ διὰ τῶν
 αὐλῶν ἐόντες ποικιλώτατοι, θάυμα μύηρον
 παρέχοντες, ἐξ αὐλῆς τε εἰς τὰ οἰκήματα διε-
 ῖσι, καὶ ἐκ τῶν οἰκημάτων εἰς πατάδας εἰς στε-
 γας τε ἄλλας ἐκ τῶν πατάδων, καὶ εἰς αὐλὰς
 ἐκ τῶν οἰκημάτων. ὁροφὴ δὲ πάντων τῶν λι-
 θῆν, κατὰ περὶ οἱ πύχοι. οἱ δὲ πύχοι, τύπων
 ἐγγεγλυμμένων πλέοι. αὐλὴ δὲ ἐκάστη πεν-
 τὰ, λίθος λαμπρὸς ἀρμοσμένως πατάσσει. τῆς
 ἧ γωνίης πλατύνων^θ ἔλαβυρνθα ἔχειται
 πυραμίδες ποσειδάων^γ, ἐν τῇ ζῶα με-
 γάλα ἐγγεγλυπταί, ὁδὸς δὲ εἰς αὐτῶν ὑπό-
 ρον πεπλήται. Τῆς δὲ λαβυρνθῆς τέτρα ἐόν^θ
 πύχ^α, θάυμα ἐπὶ μέζον παρέχεται ἡ μοί-
 ρ^α καλεομένη λίμνη, παρὰ ἧν ὁ λαβυρν-
 θ^ο ἔστι οἰκοδομηται. τὴν τὸ πρὸς ἐξέλιπον τὴν πε-
 ροδὸν εἰσι πύχοι ἐξακῆσοι καὶ τριχίλιοι, χοί-
 νων ἐξήκοντα ἐόντων, ἴσοι καὶ αὐτῆς Αἰγυπτίᾳ τὸ
 πρὸς θάλασσαν. κέεται δὲ μακρὴ ἡ λίμνη πρὸς
 βορέω τε καὶ νότον, ἑξοκὴ βάθ^θ, τῇ βαθυ-
 τάτῃ αὐτῇ ἐαυτῆς, πεντηκοντόργ^γ. ὅτι δὲ χι-
 ροπότης ἐστὶ καὶ ὀρυκτὴ, αὐτὴ δηλοῖ. ἐν γὰρ
 μέσῃ τῇ λίμνῃ μάστιγι καὶ ἐστὶ δύο πυραμί-
 δες, ἔστι ὑδα^α ὑπερέχουσι πεντήκοντα ὀργ^γ
 ἐκατέρῃ. καὶ τὸ κατὰ ὑδα^α οἰκοδομηται ἐτε-
 ρον

ma majorem. Si quis enim aliquam ca-
 stellorum aut operum Græcorum speciem
 consideret, minori labore & sumptu de-
 prehendentur stetitisse, quam fuit hujus la-
 byrinthi. Tamen enim istud in urbe
 Epheso templum est memoratu dignum,
 & in Samo; etiam pyramides erant nar-
 ratione majores, quarum singulæ multis
 ac magnis operibus Græcis æquiparandæ
 sunt. At vero eas quoque labyrinthus su-
 perjacet. Etenim duodecim ejus aulæ sunt
 tecto opertæ, portis oppositis altrinsecus:
 sex ad aquilonem, totidem ad austrum
 vergentes contiguæ, eodem extrinsecus
 muro præclusæ. Duplicia in eo sunt do-
 micilia, subterranea, & superna illis im-
 posita, numero tria millia, in singulis
 mille quingenta. Quorum ea quæ super-
 na sunt, ipsi peragentes videbamus, &
 quæ aspeximus enarramus; subterranea
 vero auditu didicimus. Nam præpositi
 Ægyptiorum nolebant ullo pacto illa
 monstrare, quod dicerent illic loculos esse
 tum eorum regum, qui penitus ædificave-
 runt labyrinthum istum, tum sacrorum
 crocodilorum. Ita de infernis ædificiis
 auditu cognita referimus. Supernæ ipsi
 perspiciebamus humanis operibus majo-
 ra. nam egressus per tecta, & anfractus
 per aulas diversissimi, infinita me admi-
 ratione afficiebant: & ex aula in ædificia
 transitur, ex ædificiis in cubicula, & ἐ
 cubiculis in solaria & tecta alia & ex æ-
 dificiis in alias aulas. Horum omnium la-
 cunar, quemadmodum parietes, lapideum
 est; parietes sculptilibus passim figuris or-
 nati. Singulæ aulæ columnarum ambitu
 redimitæ lapide arctissime juncto albo.
 Angulo quo finit labyrinthus, adhæret
 pyramis centum sexaginta cubitorum, in
 qua grandia sunt insculpta animalia, in
 quam iter sub terra factum est. Et quum 149
 talis sit hic labyrinthus, tamen stagnum
 Moerios, ad quod labyrinthus ædificatus
 est, plus adhuc præbet admirationis. Cu-
 jus in circuitu mensura trium millium &
 sexcentorum stadiorum est, schœnorum
 sexaginta, quanta & ipsius Ægypti ad
 mare latitudo est. Jacet autem stagnum
 longo situ aquilonem versus austrumque:
 altitudine, ubi ejus profundissimum est,
 ducentorum cubitorum. Quod autem
 manu facta sit ac depressa, ipsa indicat;
 nam in ejus ferme medio stant duæ py-
 ramides, cubita ducenta ex aqua extan-
 tes, altero tanto ædificii aquis tecto. Su-
 per

per quarum utraque lapideus est colossus in folio sedens: ita pyramides sunt quadringentorum cubitorum. Tot autem cubita justa sunt stadium sexcentorum pedum. Orgyja quidem mensurata sex pedum & quatuor cubitorum: pedibus quidem, quatuor palmorum; cubito autem, sex palmorum. Aqua stagni nativa non est, utpote solo illo admodum arido, sed ē Nilo per rivum inducta, & sex quidem mensibus in stagnum influit, totidem retro in Nilum; illisque sex mensibus quibus ex eo effluit, ditans regium fiscum talentis argenti singulis, in singulos dies, proventu piscium; quum aqua influit, viginti minis. Hoc stagnum dicebant etiam indigenæ evadere in Syrtin Africæ sub terram, versum in mediterranea ad occidentem, secundum montem qui est supra Memphin. Verum quum humum ē fossia illa egestam nūquam viderem (hoc enim mihi indagare curæ erat) percontabar proximos accolarum ubinam esset humus illinc effossia. Illi dicere, quò fuerit exportata; & facile persuadebant: quippe qui aliud tale factum apud Ninum quoque urbem Asyriorum auditu cognoveram. Siquidem fures magnam vim pecuniæ Sardanapali, qui Nini rex erat, in thesauris subterraneis custoditam, compilare quum constituissent, à suis igitur domibus exorsi dimensi viam sub terra ad regias ædes foderunt, eamque humum ē cuniculo egestam, ubi nox aderat, in flumen Tigrim, qui Ninum præterfluit, exportabant, donec id quod optabant perfecere. Eodem modo audiui in Ægypto hanc alteram fuisse factam lacunam, præterquam quod non noctu hæc, sed interdiu est facta: Ægyptios enim humum quam effodiebant, in Nilum extulisse, quam ille acceptam dissiparet. Et hic quidem lacus ita fertur fuisse depressus. Duodecim autem reges quum iuste degerent, & interjecto tempore in templo Vulcani sacrificassent, & ultimo festi die libaturi essent, porrexerit eis summus sacerdos aureas phialas, quibus libare consueverant, aberrans numero, undecim, quum essent ipsi duodecim. Ibi Psammithicus, qui postremus eorum stabat, quum non haberet phialam, detractam sibi æream galeam tenuit, libavitque. Ferebant autem & ceteri omnes reges, & tunc quoque gestabant galeas. Nullo quidem igitur dolo malo

ρον τοσούτον· καὶ ἐπ' ἀμφοτέρῃσι ἐπέσι καλοῦσός τις ἴσθι, κατὰ μέν τινα ἐν θρόνῳ. ἔτω αἱ μὲν πυραμίδες εἰς ἑκατὸν ὀργυῶν, αἱ δὲ ἑκατὸν ὀργυῶν δίκαιαι εἰς στάδιον ἐξάσπληθρον. ἐξαπιδὺς μὲν τ' ὀργυῆς μετρεομένης καὶ τετραπύχεσσι, τῶν ποδῶν μὲν τετραπυλαίων ἐόντων, ἔσθ' ἡ πύχης, ἐξαπυλαίας. τὸ δ' ὕδωρ τὸ ἐν τῇ λίμνῃ, αὐθιγνὲς μὲν ὅσα ἐστὶ (ἀνδρῶν γὰρ δὴ δεινὰς ἐστὶ ταύτη) ὅσα τῶν Νείλων δὲ κατὰ διώρυχα ἐστὶν. καὶ ἐξ μὲν μιλῶας ἔσω ῥέει ἐς τὴν λίμνην, ἐξ ἡ μιλῶας ἐξω ἐς τὸ Νεῖλον αὐτῆς. καὶ ἐπεὶ μὲν ἐκρήν ἐξω ἦδε, τότε τὰς ἐξ μιλῶας ἐς τὸ βασιλῆιον καταβάλλει ἐπ' ἡμέρῳ ἐκαστῷ τάλαντον ἀργυρίου ὅσα τῶν ἰχθύων· ἐπεὶ δ' ἐστὶ τὸ ὕδωρ ἐς αὐτὴν, ἔκρυσται κινέας. ἔλεγον δ' οἱ ὀπτιχῶροι ὅτι ὡς ἐς τὴν Σύρτιν τὴν ἐς Λιβύην ἐκδιδόει ἡ λίμνη αὕτη ὑπὸ γλῶττι, πετραμμένη τὸ πρὸς ἐσπέρῳ ἐς τὴν μεσόγειον ὁδὸν τὸ ὄρσθ' τὸ ὑπὲρ Μέμφιδος. ἐπεὶ τε δ' ὀρύγματι τὰς ὁδοὺς ὥρεον τὸ χεῖν ἑδαμῶν ἐόντα, ὀπτιμελες γὰρ δὴ μοι λῶ, ἡρόμην τὰς ἀγχιεὶς οἰκέοντας τὴν λίμνης ὅπως εἴη ὁ χεῖς ὁ ἐξορυχθεὶς· οἱ δ' ἐφρασάν μοι ἵνα ἐξεφορήθῃ. καὶ ὀπτιμῶς ἐπειθον· ἦδεα γὰρ λόγῳ ὅτι ἐν Νίνῳ τῇ Ἀσσυρίῳ πόλει γινόμενον ἔπερον ποιεῖν. τὰ γὰρ Σαρδαναπάλη δ' ἡ Νίνα βασιλῆος χρημάτων ἐόντα μεγάλα, καὶ φυλασσόμενα ἐν θησαυροῖσι καταγούρισι, ἐπενόησαν κλώπης ἐκφορήσαι. ὅσα δὲ ὦν τὸ σφετέρων οἰκῶν ἀρξάμενοι οἱ κλώπης, ὑπὸ γλῶττι σταθμειώμενοι ἐς τὴν βασιλῆϊα οἰκίαν ἄρυσον. τὸν δ' ἔχον τὸ ἐκφορέμενον ὅσα δ' ὀρύγματι, ὅπως γινώσκοντες, ἐς τὴν Τίγριν ποταμὸν, παραβρέοντα τὴν Νίνον, ἐξεφόρεον· ἐς δὲ κατεργάζοντο ὅσα, πρὸς ἐξελόντες. ποιεῖτον ἕτερον ἡγεῖσθαι ὅτι ἐν Αἰγυπτίῳ λίμνης ὀρύγμα γινέσθαι· πολλὸν δὲ νυκτὸς, ἀλλὰ μετ' ἡμέρῳ ποιεῖσθαι. ὀρύσσοντες γὰρ τὸ χεῖν τὰς Αἰγυπτίας, ἐς τὸ Νεῖλον φορέειν· ὁ δ' ὑπολαμβάνων, ἐμελλε ἀφαιεῖν. ἡ μὲν νῦν λίμνη αὕτη ἔτω λέγεται ὀρυχθῆναι. τῶν δ' ὀνδδεκα βασιλῶν δικαιοσύνην χρεωμένων, ἀνὰ χρόνον ὡς ἔθυσαν ἐν τῷ ἱερῷ δ' Ἡφαιῶς, τῇ ὑστάτῃ τ' ὀρτῇ μελλόντων καταπαεῖσθαι, ὁ ἀρχιερεὺς ἐξένεικε σφίσι φιάλας χρυσίας, τῇσι περ ἐώθεσαν ἀπένδειν, ἀμαρτῶν δ' ἀριθμῶν, ὀνδδεκα, ὀνδδεκα ἐστὶ. ἐνθαῦτα ὡς ὅσα εἶχε φιάλῳ ὁ ἐξαπιδὺς ἐστὼς αὐτῶν ψαμμίτιχος, ἀπειλούμενος τὴν κυνέην εἶδεν χαλκίην, ὑπὸ ἔχει τε ὅτι ἑσπένδε. κυνέας δ' ὅτι οἱ ἄλλοι ἅπαντες ἐφόρεον τε βασιλῆες, καὶ ἐπὶ τὸν γαλῶν τότε ἔχοντες. ψαμμίτιχος μὲν νῦν ὅτι ἐδὲν δολερῶ

T 2

νόος

a ἐξαπιδὺς. b ὁ Λιβύη. c ἔστιν τι τοιοῦτον. d in MS. scribitur Σαρδαναπάλη. e ἐκφυγόντες. f κυνέας γὰρ οἱ ἄλλοι πάντες. g δὲ νῦν.

νόῳ χρεώμεν^α, ὑπέχε πὴν κυνέω. οἱ δ', ἐν Φρενὶ λαβόντες τό, τε ποιήσιν ἐκ Φαμμίτιχ^α, καὶ τὸ χρηστέρων, ὅτι ἐκέχρητό σφι, τὴν χαλκὴν προσέσυνται αὐτῶν Φιάλῃ, τῶτον βασιλῆα ἐσέσθαι μένον Αἰγύπτια· ἀναμνησθέντες δ' ἐχρησμέ^α, κτείναν μὲν οὐκ ἐδικαίωσαν Φαμμίτιχον, ὡς ἀνδρείσκον βασιανίζοντες ἐξ ἑδερμῆς προσοίης αὐτὸν πίνοντα· ἐς δ' τὰ ἔλεα ἐδοξέ σφι διώξαι, ψιλώσαντας πᾶσι πλεῖστα δ' διωάμεως· ἐκ δ' τ' ἐλέων ὀρμώμενον^α μὴ ὀπιμίσμεναι τῇ ἄλλῃ Αἰγύπτῳ. Τὸν δ' Φαμμίτιχον τῶτον πρῶτον Φόργον^α τὴν Αἰθιοπία Σαβακῶν, ὅς οἱ τὴν πατέρα Ἐκων ἀπέκτενε^β, τῶτον Φόργοντα τότε ἐς Συρίαν, ὡς ἀπαλλάχθῃ ἐκ τ' ὅψε^α τῆ οὐνείας ὁ Αἰθίοψ, κατήραρον Αἰγυπτίων οὔτοι οἱ ἐκ νομοῦ τοῦ Σαίτεω εἰσι. καὶ δ', βασιλεύοντα τοδύτερον πρὸς τῶν ἑνδεκα βασιλέων καταλαμβάνει μιν διὰ τὴν κυνέω Φόργον^α ἐς τὰ ἔλεα. ὀπισθόμενος^α ὡς περὶ ὀρεσμέν^α εἴη πρὸς αὐτῶν, ἐπενό^α πῶσθαι τὰς διώξοντας. πέμψαντες δέ οἱ ἐς Βετῆν πάλιν ἐς τὸ χρηστέρων δ' Λητῆς, ἐνθα δὴ Αἰγυπτίοισι ἐστὶ μαντεῖον ἀψιδέσσαν, ἦλθε χρησμός, ὡς πῶσις ἦξει δὸτὶ θαλάσσης χαλκῶν ἀνδρῶν ὀπιφανέντων. καὶ τῶ μὲν δὴ ἀπίστη μεγάλη ὑπεκέχυτο, χαλκῶς οἱ ἀνδρας ἦξεν ὀπικῶς· χρόνα δ' ἔπαλλε διελθόντες^α, ἀναγκαίῃ κατέλαβε Ἰωνὰς πᾶσι Κᾶρες ἀνδρας, κατὰ λήϊον ἐκπαλώσαντας, ἀπενέχθησαν ἐς Αἰγύπτον· ἐκβάντας δ' ἐς γλῶ, καὶ ὀπλιθέντας χαλκῶ, ἀγγέλλει τῇ πρὸς Αἰγυπτίους ἐς τὰ ἔλεα ἀπικόμενος^α τῷ Φαμμίτιχῳ, (ὡς οὐκ ἰδὼν πρῶτον χαλκῶ ἀνδρας ὀπλιθέντας) ὡς χαλκεοὶ ἀνδρες ἀπικόμενοι δὸτὶ θαλάσσης λεηλατεῦσι τὸ πῶσιον. ὁ δ' μαθὼν τὸ χρηστέρων ὀπιπλάμενον, Φίλα πῶσι Ἰωσι (ὁ Κασσι πῶσι)^α· καὶ σφεις, μεγάλα ὑπερχόμενος^α, πέριχ μετ' ἐωυτῶν ἡνέσθαι. ὡς δ' ἐπῆσε, ἔτω ἅμα πῶσι μετ' ἐωυτῶν βελομένοι-σι Αἰγυπτίοισι, καὶ πῶσι ὀπικῶσι, καταπρέει τὰς βασιλείας. Κρατήσας δ' Αἰγύπτια πῶσις ὁ Φαμμίτιχ^α, ἐπῆσε τῷ Ἡφαιστῷ προσπύλαια ἐν Μέμφει, πᾶσι πρὸς νότον ἄνεμον πετραμμένα· αὐτῶν πᾶσι τῷ Ἀπι, ἐν τῇ τρεφε^α ἐπὶ αὐτῶν Φανῇ ὁ Ἀπὶς, οἰκεδόμεσε, ἐναντίον τῷ προσπυλαίων, πᾶσαν πᾶσι πρὸς ὄρεον, καὶ τύπων πᾶσι. ἀπὶ δ' κίωνων, ὑπερῶσι κολοασοὶ δυώδεκα πᾶσι τῇ αὐτῇ. ὁ δ' Ἀπὶς κατὰ τὴν ἑλλείων γλῶσσαν ἐστὶ Ἐπεφ^α. Τοῖσι δ' Ἰωσι (ὁ πῶσι Κασσι πῶσι) συγκατεργασμένοι^α αὐτῷ, ὁ Φαμμίτιχ^α δίδωσι χώρας ἐνοικήσας ἀντίς ἀλλήλων,

malo usus Pfammitichus galeam tenuit. Ceteri tamen mente advertentes id factum Pfammitichi & simul oraculum, quod ipsis cecinerat, qui eorum ærea in phiala libasset, cum solum regem Ægypti futurum; ejus igitur reminiscences non censuerunt quidem æquum esse Pfammitichum morte mulctari, postquam rimando compererunt non id illum facisse industria aliqua; sed maxima potentiae parte exutum in palustria relegandum, ex quibus ne egressus, reliquæ Ægypto se immisceret. Hunc Pfammitichum, quum 152 antea fugiens Sabacum Æthiopem, qui patrem ejus Econ interemerat, hunc exulem tunc in Syria, postquam Æthiops ex infomni visione abiit, reduxerunt ii Ægypti qui sunt e regione Saiti: deinde secunda vice regnanti ab undecim regibus contigit ei ut in exilium iret propter illam galeam in paludes. Igitur intelligens quam ignominiose tractatus ab illis esset, statuit ultimum ire qui ipsum persequuti essent. Itaque ex oraculo Latonæ, quod in urbe Buto apud Ægyptios veracissimum est, ad quod ipse miserat, venit responsum, venturam ultionem e mari, quum viri ærei apparuissent. Quod responsum ei magnam incredulitatem suffudit, viros æreos ipsi in auxilium venturos. Non longo tempore interjecto, Iones quosdam & Cares prædandi gratia navigantes, necessitas compulit applicare ad Ægyptum. Hi quum in terram exissent ære armati, Ægyptiorum quidam nuntium fert Pfammiticho ad paludes, ut qui nunquam viderat viros ære armatos, appulso e mari æreos viros campestris populari. Ille agnoscens oraculum esse impletum, amicitiam cum Ionibus & Caribus facit: eosque magnis pollicitationibus hortatur ad suas partes fovendas. Ubi persuasit, ita deperit una cum iis Ægyptiis qui secum sentiebant, cumque auxiliariis, reges sustulit. Omni 153 potitus Ægypto, fecit in Memphi Vulcani antefores ad ventum austrum vergentes, & aulam exstruxit Api, in qua Apis educatur, quum apparuerit, adversus antefores undique columnis cinctam, ac figuris refertam: cui aulæ stant suppositi loca columnarum colossi duodecim cubitorum. Apis autem Græcorum lingua Epaphus est. Hjs Ionibus Caribulque, quibus fuerat usus adjutoribus, Pfammitichus dedit ad habitandum opposita

α ὀρμώμενον. β πατέρα Νικῶν ἀπέκτενε. γ Φόργοντα. δ ἐπῆσε.

posita invicem prædia, Nilo medio dirempta, quibus nomina posita sunt Castra. Et cum hæc eis loca dedit, tum vero cetera quæ fuerat pollicitus omnia tradidit. Pueros quinetiam Ægyptios illis commisit lingua Græca imbuendos, à quibus linguam istam edoctis orti sunt nunc in Ægypto interpretes. Incoluerunt autem Iones & Cares hæc loca longo tempore, & sunt ea prope exiguum maris, infra urbem Bubastin, ad ostium Nili quod dicitur Pelusiacum. Unde postea Amasis rex educens Memphin eos transtulit, in sui tutelam adversus Ægyptios. Post sedes ab istis in Ægypto collocatas, nos Græci cum illis ita commixti res circa Ægyptum à Psammiticho rege exorti, & quæ deinceps extiterunt, omnia liquide cognita habemus. Hi enim primi Ægyptum, qui alterius linguæ essent, incoluerunt. Atque ex quibus locis demigrarunt, ibi & vestigia navalium, & domorum rudera, ad meam usque ætatem ostendebantur. Atque hunc quidem in modum Psammitichus Ægypto potitus est. De oraculo autem quod est in Ægypto, cum feci multa verba, tum faciam, utpote quod dignum est. Etenim oraculum hoc in Ægypto, sacrum est Latonæ, positum in magna urbe cui nomen est (ut superius à me nominatum est) Buto, ad ostium Nili quod Sebennyticum appellatur, ab mari flumen subeuntibus. In hac urbe templum est Apollinis Dianæque, & illud Latonæ in quo redduntur oracula, tum ipsum grande est, tum antefores habens quadraginta cubitorum altitudinem. Ubi quid mihi ex iis quæ in aperto erant, maximo miraculo fuerit, referam: Est in hoc fano Latonæ ædes ex uno facta lapide, quod ad longitudinem attinet ac altitudinem; & cuius paries quilibet his æqualis; unumquodque ex his est quadragenum cubitorum; cuius lacunari pro tecto impositus est alius lapis quatuor cubitorum
155 per oras crassitudinis. Itaque eorum quæ circa templum hoc sunt in propatulo posita, maxime admirabilis apud me fuit ista ædes. Secundo loco insula quæ vocatur Chemmis, in lacu profundo ac spatioso sita propter templum quod Buto est; quæ insula ab Ægyptiis fertur innare. Ego tamen eam neque innantem vidi, neque motam: sed hoc audire admiratus sum, si vere est insula natans. In hac igitur tem-

λήλων, ἔξ Νείλου τὸ μέσον ἔχοντι. πῖσι ἐνόμαζεν ἑτέρη Στρατόπεδα. τούτους τε δὴ σφι τοὺς χώρους δίδωσι, καὶ πάλιν τὰ ὑπερέχει πάντα ἀπέδωκε. καὶ δὴ παῖδας ἑτάρασε αὐτοῖσι Αἰγυπτίους, τῶν Ἑλλάδα γλῶσσαν ἐκδιδάσκεισθαι. ὁπότε ἡ τῶν ἐκμαθητῶν τῶν γλῶσσαν, οἱ νῦν ἐρμηνεύου ἐν Αἰγύπτῳ γίνονται. οἱ ἡ Ἰωνεῖς τε ἔοι Κᾶρες τέττας τῆς χώρας οἰκῶσαν, χερσὶν ὅτι πολλόν. εἰσι ἡ ἔτοι οἱ χώροι πρὸς ὀλίγον θαλάσσης ἐνεργε βασιλεύοντι πόλει, ὅτι τῷ Πηλοσίῳ καλεομένῳ ἑτάρασε ἔξ Νείλου. τέττας μὲν δὴ χερσὶν ὑπερὸν βασιλεύοντι Ἀμασίς ἐξαναστήσας, ἐν ἑαυτῇ κατοίκησε ἐς Μέμφιν, Φυλακῇ ἐαυτῇ πιδόμενος πρὸς Αἰγυπτίων. τῶν ἡ οἰκιστῶν ἐν Αἰγύπτῳ οἱ Ἑλλήνες ἔτοι ὅτιμισγόμενοι τέττασι, τὰ πρὸς Αἰγύπτον γινόμενα, ὁπότε ψαμμίτιχα βασιλεῖν δὲ ἔαμενοι, πάντα καὶ τὰ ὑπερὸν ὅτιστέμεθα ἀσσεκίως. πρῶτον γὰρ ἔτοι ἐν Αἰγύπτῳ ἀλλόγλωσσοι καλοικίσθησαν. ἐξ ὧν ἡ ἐξ ἀνέστησαν χώρων, ἐν τέτοις δὴ οἱ τε ὀλκῇ τὸ νῦν καὶ τὰ ἐρείπια τὸ οἰκημάτων τὸ μέγαν ἐμεῖ ἦσαν. ψαμμίτιχα μὲν νῦν ἔτοι ἔχει Αἰγύπτον. τῇ δὲ χερσὶν ἔτοι ἐν Αἰγύπτῳ πάλιν ἐπεμνήσθη ἡδὴ. καὶ δὴ λόγον πρὸς αὐτὴν ὡς ἀξίως ἐόντος ποιήσω. τὸ γὰρ χερσὶν ἔτοι ἐν Αἰγύπτῳ, ἐστὶ μὲν Λητῆς ἵρον, ἐν πόλει δὲ μεγάλη ἰδρυμένον, καὶ τὸ Σεβεννυτικὸν καλεόμενον ἑτάρασε ἔξ Νείλου, ἀναπλεόντι ὁπότε θαλάσσης ἀνω. ἔτοιμα δὲ τῇ πόλει ταύτῃ, ὅκα τὸ χερσὶν ἔτοι, βασιλῇ, ὡς ἔτοι πρὸς ἐνόμαστέ μοι. ἵρον δὲ ἐστὶ ἐν τῇ βασιλῇ ταύτῃ Ἀπύλων καὶ Ἀρτέμιδι. καὶ ὁ γε νῆος ἡ Λητῆς, ἐν τῷ δὴ τὸ χερσὶν ἔτοι, αὐτὸς τε τυχερὸν ἐὼν μέγας, καὶ τὰ πρὸς πύλαια ἔχει ἐς ὑψὺ δέκα ὀργυῶν. τὸ δὲ μοι τὸ φανερὸν θῶμα ἐστὶ μέγαν παρεχόμενον φράσιν. ἐστὶ ἐν τῷ πρὸς τῇ Λητῆς νῆος, ἐξ ἐνὸς λίθου πεποιημένον, ἐς τὸ ὑψὺ, καὶ ἐς μήκην. καὶ τοῦ χερσὶν ἑκάς τέτοις ἴσος. ποταμὸν πρὸς πύλαια πρὸς τῇ τῇ ἑκάς ἐστὶ. τὸ δὲ κατὰ στήθεα τὸ ὀροφῆς, ἀλλὰ ὅτι κειται λίθον, ἔχων τὴν παρῶροφίδα περὶ ἀπύλων. οὕτω μὲν νῦν ὁ νῆος τὸ φανερὸν μοι τὸ πρὸς τῇ ἵρον ἐστὶ θῶμα στήθεα. τῶν δὲ δούτερων, νῆος ἡ Χέμμις καλεομένη. ἐστὶ μὲν ἐν λίμνῃ βασιλῇ ἑτάρασε τῇ καμμένη πρὸς τὸ ἐν βασιλῇ ἵρον, λίγαν δὲ ὑπερὸς Αἰγυπτίων αὐτὴ ἡ νῆος εἶναι πλωτή. αὐτὸς μὲν ἐγὼ γε ἔτοι πλέεσαν, ἔτοι κινηθεῖσαν εἶδον. πρὸς δὲ ἀκτῶν εἶναι νῆος ἀληθῆς ἐστὶ πλωτή.

a καὶ δὲ ἐπὶ παῖδας. b τῶν Ἑλλάδα γλῶσσαν. c αὐτὸς ἐστὶν. d αὐτὸ τὸ ἐν. e φανερὸν καὶ θῶμα. f ἰκίει. g θῶμα στήθεα. h καλομένη.

τή. ἐν δὲ ὧν πρώτη νηὶς τε Ἀπόλλωνος μέγας ἐνι, καὶ βωμοὶ τριφάσιοι ἐνιδρύεσθαι. ἐμπιφύκασσι δὲ ἐν αὐτῇ φοίνικες συχνοὶ, καὶ ἄλλα δένδρεα, καὶ καρποφόρα ἑ ἀφορα πολλά. λόγον δὲ πένδε· ὁππότερον οἱ Αἰγύπτιοι, Φασὶ εἶναι αὐτῷ παλαιῷ· ὡς ἐν τῇ νήσῳ πρώτη οὐκ ἐκόντος περὶ πάλω, Λητῷ, εἶσαι τὸ ὀκτὼ θεῶν τῶν πρώτων ἡγομένων, οἰκέσαι δὲ ἐν Βυτῷ πόλει, ἵνα δὴ οἱ τὸ χρησιμὸν τῆτο ἐστὶ, Ἀπόλλωνα πρῶτον ἱστῶν ὡς καὶ Ἀθήνην δεξαμένη, δίδωσι κατακρύψασθαι ἐν τῇ νύκτι παλαιῇ λεγόμενῃ νήσῳ· ὅτε τὸ πᾶν διζήμενος ὁ Τυφὼν ἐπῆλθε, θέλων ἐξελρεῖν τὸν οὐρανὸν τὴν πῦρα. Ἀπόλλωνα δὲ, καὶ Ἀρπυμνίαν, Διονύσου δὲ ἱστῶν λέγουσι εἶναι παῖδας. Λητῷ δὲ, τρεφόντων αὐτοῖσι ἑ σωτήραν ἡμέραν. Αἰγυπτιῶν δὲ Ἀπόλλων μὲν, ὡς ἱστῶν· Δημήτηρ δὲ, ἱστῶν· Ἀρπυμνίαν δὲ, Βυβαστίαν. ὅτι τὰς δὲ τρεῖς λόγους ἑ δένδρος ἄλλα, Αἰγυπτιῶν ὁ Εὐφρομένην ἤρπασεν τὸ ἐγὼ φράσω, μὲν δὲ δὴ ποιητῶν τῶν περὶ ἡγομένων. ἐπίησε γὰρ Ἀρπυμνίαν εἶναι θυγατέρα Δημήτρως, τῷ δὲ νῆσον, ὡς τῆς ἡμέρας παλαιῇ. ταῦτα μὲν ἔγωγε λέγουσι. Ψαμμίτιχον δὲ ἐκασίλινον Αἰγυπτιῶν πρῶτον ἐκ πενήκοντα ἔτη. τῶν τὰ ἐνὸς δέοντα τρεῖς ἔτη, Ἀζωτον, τὸν Συρίαν μετὰ τὸν πόλιν, περὶ κατήμενος ἐπιβόρκει, ἐς τὸ ἐξελρεῖν αὐτὴν δὲ ἡ Ἀζωτὴ ἀπὸ τῶν πόλεων ὅτι παλαιὸν χρόνον πολιορκουμένη ἀντίχε, τῶν ἡμεῖς ἴδμεν. Ψαμμίτιχας δὲ Νεκὸς πᾶς ἐγένετο, καὶ ἐκασίλινον ἑ Αἰγυπτιῶν, ὅς τῃ διώρυγῃ ἐπεχείρησε περὶ τῇ ἐς τὴν Εὐρυθρίαν θάλασσαν φέρουσαν· τὴν Δαρεῖον ὁ Πέρσης δούρειος διώρυξε· τὸ μῆκος ἐστὶ πᾶσι ἡμέραις πέντε· εὐρὺ δὲ ὡρυχθῆ, ὥστε τρεῖς δὲ δύο παλαιὸν ὁμῶς ἐλαττωμένους· ἡκται δὲ ἀπὸ τῆς Νείας τὸ ὕδωρ ἐς αὐτήν. ἡκται δὲ κατὰ πρῶτον ὀλίγον βυβάσιν πόλιν ὡς Πάταμον τὴν Ἀραβίαν πόλιν. ἐστὶ δὲ ἐς τὴν Εὐρυθρίαν θάλασσαν. ὡρυχθῆ δὲ περὶ τὸν μὲν τὸ περὶ τὴν Αἰγυπτιῶν τὰ πρὸς Ἀραβίαν ἔχοντα· ἔχεται δὲ κατὰ πρῶτον τὸ περὶ τὸ κατὰ Μέμφιν πῖνον ὄρεον, ἐν τῷ αἰλιθολομῶν ἐνεῖσι. τὸ ὧν δὲ ἔρεται τούτοις παρὰ τὴν ὑπερλίαν ἡκται ἡ διώρυξ ἀπὸ ἐσπέρης μακρῇ πρὸς τὴν ἡῶν, καὶ ἐπὶ τὴν τείνη ἐς Διὰσφάρας φερούσας ἀπὸ τῆς οὐρῆς πρὸς μεσσημῶν τε ἑ νότον ἀνεμὸν, ἐς τὸν κάλπον τὸν Ἀραβίον. τὸ δὲ ἐλάχιστον ἐστὶ ἑ σωλολομῶν ὅτι τὸ Βορήϊος θαλάσσης ὑπερλίαν ἐς τὴν Νοτίαν ἑ Εὐρυθρίαν τὴν αὐτὴν πᾶσι καλεομένην, ἀπὸ τῆς Κασίας· οὐρῆς τοῦ οὐρῆον Αἰγυπτιῶν τε καὶ Συρίαν, ἀπὸ τούτου εἰς τὸν σάδιον χίλιοι ἐς τὸν Ἀραβίον κάλπον. τοῦτο μὲν

templum Apollinis magnum, & aræ triplices extructæ sunt, & palmæ frequentes in eadem enatæ: aliæque multæ partim fructiferæ, partim steriles arbores. Cur autem ea natans sit, hanc Ægyptii rationem reddunt: quod in hac insula olim fixa & tunc non natante Latona (quæ ex octo numinibus quæ prima extiterunt, unum est) quum in urbe Buto, ubi hoc ejus oraculum est, habitaret: Apollinem ab Ifide instar depositi accipiens, occultavit in eam jam natante insula, ac sospitem reddidit, quo tempore Typhon omnia indagans ut Osiris filium inveniret, advenisset. Nam Apollinem & Dianam ajunt Bacchi & Ifidis liberos esse; Latonam vero, nutricem horum ac servatricem. Et Apollo quidem Ægyptiace Orus, Ceres autem Isis, Diana vero Bubastis. Atque ex hac narratione, non aliunde Æschylus Euphorionis filius, rapuit quod dicam: ut solus omnium qui poetæ antecesserunt, fecerit Dianam Cereris filiam, ideoque insulam redditam esse natantem. Hæc quidem sic ajunt. Psammitichus vero in 157 Ægypto quatuor & quinquaginta regnavit annos: per quorum undetriginta magnam Syriæ urbem obsidens oppugnavit, donec cepit. Hæc est Azotos, quæ diutissimam inter omnes urbes (quas novimus) sustinuit obsidionem. Psammitichus filius qui & regnum Ægypti suscepit, extitit Necus, qui fossam in rubrum mare ferentem primus aggressus est, quam Darius Perses secundo loco depressit, longitudinis quidem quatuor dierum navigationis; latitudinis, ut per eam duæ possent simul agi triremes. Aqua quæ in hanc è Nilo deducta est, paulo supra Bubastin urbem, juxta oppidum Arabiæ Patumon deducitur, pertinens in mare rubrum. Initium fodiendi sumptum est à planitie Ægypti Arabiam versus, cui planitiei supra contiguus est extensus prope Memphin mons, in quo lapidicinæ sunt. Itaque juxta hujus montis radices ducta est fossa ab occidente orientem versus longo tractu: & deinde pertinet ad divortia, quæ ab monte ad meridiem & ventum austrum ferunt in sinum Arabicum. Quâ sane brevissimus & maxime compendiaris est à mari septentrionali transitus ad australe & idem hoc rubrum vocatum; à monte Casio, qui Ægyptum Syriamque determinat, stadia mille sunt in Arabicum sinum. Et hoc

hoc quidem brevissimum est: verum fossa multo longior, scilicet quanto est magis inflexa. In qua fodienda sub rege Neco centum viginti millia Ægyptiorum perierunt. Inque ejus medio opere Necos destitit, hoc interpellatus oraculo, cum id opus barbaro præmunire. Ægyptii autem barbaros omnes vocant, qui non
159 ipsorum lingua loquuntur. Super sedens itaque à facienda fossa Necos, ad militum copias se convertit; & naves bellicæ partim ad mare septentrionale, partim in sinu Arabico ad rubrum mare sunt perfectæ: quarum adhuc vestigia navalium clara. Et his, ubi opus fuit, utens, ac terrestri quidem acie congressus Necos cum Syris in Magdolo, victoria potitus est, & post prælium, Cadyti, magna Syriæ urbe. Vestem autem in qua id peregit, Apollini dicavit & ad Branchidas Milesiorum misit. Post id perfectis septem & decem omnino imperii sui annis decessit, tradito imperio Psammis filio.
160 Ad eum in Ægypto regnantem, nuncii quidam Eleorum advenerunt, jactantes in Olympia justissime ac pulcherrime inter mortales omnes proponi certamen, ita ut existimarent ne Ægyptios quidem hominum sapientissimos aliquid ultra hæc invenisse. Isti ubi in Ægyptum venientes, ea exposuerunt quorum gratia venerant, ibi tum iste rex convocavit ex Ægyptiis eos qui sapientissimi haberentur. Qui quum convenissent, & Eleos audissent omnia commemorantes quæ par erat ab ipsis fieri in edendo certamine, & se venisse dicentes sciscitatum num quid possent Ægyptii reperire justius, habito inter se consilio, interrogarunt Eleos numquid apud eos certarent cives. Et illis respondentibus, sine discrimine & suorum & ceterorum Græcorum cuicunque volenti certare fas esse. Atqui, inquit, illos quum tale certamen proponerent, ab omni jure recessisse. Nullo etenim pacto posse fieri, quin civi certanti cives faverent, facientes injuriam peregrino. Sed si vellent juste ponere, & ejus gratia venissent in Ægyptum, jusserunt peregrinis certatoribus ponere certamen,
161 nullo Eleorum certare permissio. Hæc Ægyptii Eleos submonuerunt. Psammis autem, quum sex tantum regnasset annos in Ægypto, facta in Æthiopiam expeditione, mox vita defunctus est. Cujus regnum Apries filius accepit, qui post

μὲν τὸ σωτομῆταλον. ἡ δὲ διάρυξ πολλῶ μακροτέρη, ὅσω σκολιωτέρη ἐστὶ. τὴν δὲ Νεκῷ βασιλῆϊ ὀρύσσοντες Αἰγυπτίων ἀπώλοντο δυῶδεκα μυριάδες. Νεκὸς μὲν νυν μεταξὺ ὀρύσσων ἐπαύσατο, μαντήϊα ἐμποδὶς γυρομένους ποιεῖν, τῷ βαρβάρῳ αὐτὸν παρεργάζεσθαι. βαρβάρους δὲ πάντας οἱ Αἰγύπτιοι καλεῖσσι τὰς μὴ σφίσι ὁμογλώσσους. Πausάμεν δὲ τὴν διάρυξ ὁ Νεκὸς, ἐπετάπετο πρὸς στρατίας· καὶ τριήρεις αἱ μὲν, ὅτι τῇ βορρῇ θαλάσῃ ἐπιήθησαν, αἱ δὲ ἐν τῷ Ἀραβίῳ κελπῶ, ὅτι τῇ Ἐρυθρῇ θαλάσῃ· τῶν ἐπὶ οἱ ὀλκῆι Ἰπιδῆλοι. καὶ πύκτησι πε ἐχράτο ἐν τῷ δέοντι· καὶ Σύριοισι πεζῇ ὁ Νεκὸς συμβαλὼν ἐν Μαγδόλῳ ἐνίκησε· μετὰ δὲ τὴν μάχην, Κάδυτιν πόλιν τῇ Συρίῃς ἔσχον μεγάλῃ ἐίλε. ἐν τῇ δὲ ἐδῆτι ἔτυχε ταῦτα καταπρασιμένῳ, ἀνέθηκε τῷ Ἀπολλωνί, πέμψας ἐς Βραγχίδας τὰς Μιλησίων. μετὰ δὲ, ἐκκαθδεκα ἔτια πᾶσι πάντα ἄρχας, πέλδοι, τῷ πατρὶ Ψάμμῳ παρὰ τῶν δὲ χλῆ. Ἐπὶ τῶν δὲ τὸ Ψάμμῳ βασιλεύοντι Αἰγύπτῃ ἀπῆκοντο Ἡλείων ἄνδρες ἄγχοι, αὐχέοντες δικαιοτάτα καὶ κάλλιστα πῆναι τὸ ἐν Ὀλυμπῇ ἀγῶνα πάντων ἀνθρώπων· καὶ δοκέοντες παῦτα ἔσθαι ἀνὰ τὰς σφωτάτας ἀνθρώπων Αἰγυπτίους ἔδον ἐπεξέρειν. ὥς δὲ ἀπῆκόμενοι ἐς τὴν Αἰγύπτῃ οἱ Ἡλείοι ἔλεγον τὸ εἶνεκα ἀπῆκοντο, ἐνθαῦτα ὁ βασιλεὺς ἔτῳ συγκαλέσας Αἰγυπτίων τὰς λεγομένους εἶναι σφωτάτας. συνεληθόντες δὲ οἱ Αἰγυπτιοί, ἐπωθύνοντο τῇ Ἡλείων, λεγόντων ἀπάντα τὰ κατὰ σφέας ποιεῖν περὶ τὸ ἀγῶνα· ἀπῆκόμενοι δὲ τὰ πάντα, ἔφασαν ἡκεῖν ὅτι μαθησόμενοι εἴ τι ἔχοιεν Αἰγύπτιοι τῶν δικαιοτέρων ἐπεξέρειν. οἱ δὲ, βελδοσόμενοι, ἐπηρώτων τὰς Ἡλείους εἴ σφιν οἱ πολλῆται ἐναγωνίζονται. οἱ δὲ ἔφασαν καὶ σφέων καὶ τῶν ἄλλων ἑλλένων ὁμοίως τῷ βελομένῳ ἐξῆναι ἀγωνίζεσθαι. οἱ δὲ Αἰγύπτιοι ἔφασαν σφέας ἔτω πῆντας, πάντας δὲ δικαίως ἡμαρτηκέναι. ἔδεμῖν γὰρ εἶναι μηχανὴν ὅπως ἐ τῷ ἀσῶ ἀγωνιζομένῳ παρὰ τῶν, ἀδικέοντες τὸ ξείνον. ἀλλ' εἰ δὴ βούλοντο δικαίως πῆναι, καὶ τοῦτε εἶνεκα ἀπῆκοντο ἐς Αἰγύπτῃ, ξείνοισι ἀγωνιστῆσι ἐκέλευον τὸ ἀγῶνα πῆναι, Ἡλείων δὲ μηδενὶ εἶναι ἀγωνίζεσθαι. ταῦτα μὲν Αἰγύπτιοι Ἡλείοισι ὑπέδειξαν. Ψάμμῳ δὲ ἔτῳ μόνον βασιλεύοντι Αἰγύπτῃ, καὶ στρατοσάμενος ἐς Αἰθιοπίαν, καὶ μεταπολεμὰ πέλδοι, ἐξεδέξατο Ἀπρίης ὁ Ψάμμῳ. ὅς μετὰ

a ὀρύσσοντες, Αἰγυπτίους. b παρεργάζεσθαι. c μὴ σφίσι ὁμογλώσσους. d ὡς ἐστὶ. e MS. habet tantum Ἡλείων ἀγχοί. f ὅς σφιν οἱ. g καὶ ἄλλοι. h ἐξῆναι. i ἐξεδέξατο τὴν βασιλείαν Ἀπρίης.

μετὰ Φαμμίπυχον τὸ ἐαυτοῦ περὶ πτόρεα ἐγχεῖν
 Δωδαμονέτιον τῶν περὶ τὸν βασιλῆα, ἐπ' ἐ-
 τερα πῦρ ἐβόησεν ἄρχας. ἐν τοῖσι δὲ τῇ Σιδῶνα
 στρατὸν ἤλασε, καὶ ναυμαχίῃσιν τῷ Τυρῶ. ἐπεὶ δὲ οἱ
 εἶδε κακῶς ἔχοντα, ἐγένετο δὲ πρὸς Φαμμίπυχον, τὴν
 ἐγὼ μεζόνως μὲν ἐν τοῖσι Λιβυκαῖσι λόγοισι ἀπηνή-
 σσιναι, μετρίως δὲ ἐν τῷ παρεόντι· ἀποπέμψας γὰρ
 στρατόμαχον ὁ Ἀπρίης ὅτι ἂν Κυρηνάιους, μεγαλῶς
 προσέτιμι. Αἰγυπιοὶ δὲ ταῦτα ὀπίσθι μὲν ὄντες,
 ὑπέστησαν ἀπ' αὐτοῦ, δοκέοντες τὸ Ἀπρίῳ ἐκ πε-
 νοίης αὐτῶν ἀποπέμψαι ἐς Φαινόμενον κακόν,
 ἵνα δὴ σφῶν φθορὰ γένηται, αὐτῶν δὲ τῶν λοιπῶν
 Αἰγυπτίων ἀσφαλέστερον ἄρχοι^b. ταῦτα δὲ δυνά-
 μεις ποιεῖν ἔτοιμα οἱ ἀποστραφέντες, καὶ οἱ τὸ ἀπο-
 λομένων φίλοι, ὑπέστησαν ἐκ τῆς ἰσχύος. Πυθόμε-
 νος δὲ Ἀπρίης ταῦτα, πέμψεν ἐπ' αὐτῶν Ἀμα-
 ριν καταπαύσαντα λόγους. ὁ δὲ, ἐπεὶ τι ἀπικέ-
 μενος καταλάμβανε τὰς Αἰγυπτίας, ταῦτα μὴ
 πείσιν λέγοντι αὐτῷ, τὴν Αἰγυπτίαν ὅπου
 αὐτῷ περὶ ἔθηκε οἱ κυνέω. καὶ περὶ τῶν βασιλῆων
 περὶ τῶν βασιλῆων περὶ τῶν βασιλῆων. καὶ τῷ οὐκ
 ἔχοντι τὸ ποιεῖν, ὡς διεδείκνυε. ἐπεὶ τε γὰρ
 ἐστὶν ὁ μὲν βασιλεὺς τῆς Αἰγυπτίας οἱ ἀπεστῶ-
 ντες, παρεσκόμειν ὡς ἐλθόντι τὸ Ἀπρίῳ.
 πυθόμενος δὲ ταῦτα ὁ Ἀπρίης, ἐπέμπε ἐπ'
 Ἀμαρὶν ἄνδρα δοκιμον τὸν περὶ ἐαυτὸν Αἰγυπτίων,
 τῷ ὄνομα Λύπατρημις· ἐντλάμενος αὐ-
 τῷ, ζῶντα Ἀμαρὶν ἀγαγὼν παρ' ἐαυτόν. ὡς
 δὲ ἀπικέμενος ὁ Πατάρβημις, τὸ Ἀμαρὶν ἐκά-
 λει, ὁ Ἀμαρὶς^c (ἐτυχε γὰρ ἐπ' ἵππῳ κατήμε-
 νος) ἐπ' ἱππῶν ἀπεμαρτίσεν· καὶ τοῦτο μὲν ἐκέ-
 λυσε Ἀπρίῳ ἀπάγειν· ὅμως δὲ αὐτὸν ἀξιοῦν τὸ
 Πατάρβημις, βασιλέως μετ' ἀπεμπεμένῃ, ἵεναι
 πρὸς αὐτόν· τὸ δὲ αὐτῷ ὑποκρίνεσθαι^d ὡς ταῦ-
 τα πάντα παρεσκόμειν πείσιν, καὶ αὐτῷ οὐ
 μέμψασθαι Ἀπρίῳ, παρέσεσθαι γὰρ ὅτι αὐτὸς, καὶ
 ἄλλως ἄγειν. τὸ δὲ Πατάρβημις ἐκ τῆς λεγομέ-
 νων οὐκ ἀγνοεῖν τὴν Διόνοισιν· καὶ τῶν περὶ
 ζόμενον ὁρῶντα παρὰ ἀπέναι, βελλόμενον τὴν
 παρὲς βασιλείᾳ δηλῶσαι τὰ περὶ ὁρῶμενα^e. ὡς
 δὲ ἀπικέσθαι αὐτόν πρὸς τὸ Ἀπρίῳ οὐκ ἄρῳ^f τὸ
 Ἀμαρὶν, οὐδένα αὐτῷ λόγον δόντα, ἀλλὰ περὶ
 μὴ ἔχοντα, περὶ αὐτῶν περὶ αὐτῶν αὐτῶν τὰ τε
 ὡς τὴν ῥῖνα. ἰδόμενοι δὲ οἱ λοιποὶ τῆς Αἰγυπτίας,
 οἱ ἐπὶ τὰ ἐκείνη ἐφρόνουν, ἄνδρα τὸν δοκιμώτατον
 ἐαυτῶν οὕτω αἰσχυρῶς λυμὴν ἀφαιρέμενον, οὐδένα
 δὴ χρόνον ὀπιθόντες, ἀπείσαν πρὸς τοὺς ἑτέρους,
 καὶ ἐδίδουσαν σφέας αὐτοὺς Ἀμάσι. Πυθόμενος δὲ
 ὁ Ἀπρίης, ὥσπερ τοὺς ὀπιθόντας, καὶ
 ἤλασε

post Plammitichum avum suum, fortu-
 natissimus extitit omnium ad eam æta-
 tem regum, quinque & viginti domina-
 tus annos. Quod intra tempus & bellum
 Sidoni intulit, & cum Tyro pugna na-
 vali dimicavit. Sed quum deberet illi im-
 prospere cedere, contigit ab occasione,
 quam ego pluribus, dum res Libycas ex-
 sequar, exponam, paucis contentus in
 præsentia. Quum enim adversus Cyre-
 næos Apries exercitu misso magnam cla-
 dem accepisset, id ei imputantes Ægy-
 ptii rebellaverunt, opinati se ab illo in
 apertam perniciem consulto fuisse dimis-
 sos: ut his internecione deletis, ipse ce-
 teris Ægyptiis imperitaret securius. Hæc
 perquam graviter ferentes tum ii qui re-
 dierunt, tum eorum qui interierant ami-
 ci, palam desciverunt. Id ubi rescivit¹⁶²
 Apries, mittit ad eos verbis sedandos A-
 masin. Qui quum pervenisset, reprehen-
 densque dissuaderet ne talia facerent,
 quidam Ægyptiorum ei à tergo stans ga-
 leam circumdat: eaque circumdata, inquit
 se illam ob regnum imposuisse. Neque
 id eo invito factum fuit, ut ostendit. nam
 simulatque ab iis qui desciverant Ægy-
 ptiis declaratus est rex, sese apparabat
 tanquam adversus Aprien moturus. His
 cognitis Apries mittit ad Amasin ex iis
 qui secum erant Ægyptiis, spectatum
 quendam hominem, nomine Patarbemin,
 jussum ut ad se vivum Amasin perduce-
 ret. Hic ubi pervenit, Amasin ad se vo-
 cat. Amasis (sedebat enim in equo) ele-
 vans crus pepedit, & hoc jubet hunc
 adducere ad Aprien, & quum tamen
 Patarbemis eum rogaret ut regem adiret
 accitus, respondit se jamdudum dare ope-
 ram ut id ageret: nec de se Aprien esse
 questurum, se enim illi præsto futurum
 & alios ducturum. Patarbemis non igna-
 rus sententiæ illius ex oratione, etiam
 apparatus quem curabat videns, abiit,
 statuens quamcelerrime regem rerum
 quæ agerentur facere certiorum. Huic
 redeunti, quod Amasin non duceret,
 nullo verbo edito Apries ira percitus
 præcidi aures nasumque jussit. Id in-
 tuentes ceteri Ægyptii qui cum eo ad-
 huc senferant, virum inter eos proba-
 tissimum ita fœde indigneque affectum,
 ne tantisper quidem differentes ad cete-
 ros transeunt, seseque Amasi tradunt.¹⁶³
 His quoque auditis Apries armatis au-
 xiliariis (habebat autem auxiliorum cir-

a Ἀπρίης μίγασι. b ἀρχα. c ὁ ἄμαρ. d ὑποκρίνεσθαι. e τὸ περὶ ὁρῶμενα. f ἔχοντα.

Ægyptii divisi in septem genera, & quæ ex his Calasiries & Hermotybies bellici incolunt certos nomos. Jactantia militarium, & vilitas opificum. Arura. Cubitus Ægyptius.

EUTERPE, LIBER II. 153

circa se ex Ionibus & Caribus triginta millia) in Ægyptios tendit. Erat autem ei regia in urbe Sai ingens ac spectatu digna. Itaque utrique adversus alteros tendebant, Apries cum suis contra Ægyptios, Amasis cum suis adversus peregrinos; & in Momemphi urbe constiterunt tentaturi invicem. Sunt autem Ægyptiorum septem genera: quorum alii sacerdotes, alii pugnatōres appellantur, alii bubulci, alii subulci, alii institores, alii interpretēs, alii gubernatores navales. Tot sunt Ægyptiorum genera, quibus à suis artibus sunt data nomina: sed ex iis pugnatōres vocantur Calasiries, & Hermotybies, qui horum nomorum sunt: nam in nomos, plagas, distincta est omnis Ægyptus.

165 Hermotybiū quidem hæc sunt plagæ, Bufiritis, Saitis, Chemmitis, Papremitis, insula Prosopitis quæ vocatur, Natho ex dimidia parte. Ex his tractibus Hermotybies, quum plurimi, centum ac sexaginta millia sunt; quorum nemo quippiam opificii quæstuarii didicit, sed omnes rei militari vacant. Calasirium hæc aliæ plagæ sunt, Thebana, Bubastitis, Aphthitis, Tanitis, Mendesia, Sebennitis, Athribitis, Pharbæthitis, Thmuitis, Onuphitis, Anytia, Myecphoritis. Hæc plaga insulam incolit ex adverso Bubastis urbis. Hæc plagæ Calasirium, qui quum ad plurimos redacti sunt, ducenta quinquaginta millia virorum sunt: quibus nec ipsis licet ulli arti operam dare, sed solum rei militari, filio discente à patre.

167 Hoc ab Ægyptiisne mutuati sint Græci, non possum liquide dijudicare, quum videam & apud Thracas & Scythas Persasque & Lydos, denique apud omnes fere barbaros haberi pro ignobilioribus civibus eos qui artificia discunt, eorumque posteros: generosiores autem eos qui à manuariis operibus abstineant, præfertim qui secernuntur ad bellum. Hoc itaque cum ceteri Græci omnes didicerunt, tum præcipue Lacedæmonii. Corinthii autem minime contemnunt opifices. His solis Ægyptiorum præter sacerdotes, hoc eximii honoris habebatur, ut singulis duodecim aruræ essent exemptæ & immunes. est autem arura centum cubitorum Ægyptiorum quoquoeverfus. Ægyptius vero cubitus Samio par est. Hæc tamen universis illis exempta erant: istis vero per vices in orbem fruebantur, & nequaquam iidem. Calasirium mil-

leni,

ἡλαυσε ὅτι τὰς Αἰγυπτίους. εἶχε δὲ περὶ ἐαυτὸν Κῶρας τε & Ἴωνας, ἀνδρας ὀπικῆρας τρισμυρίας. ὡς δὲ οἱ τὰ βασιλῆα ἐν Σαί πῶς μεράλα ἐόντα, καὶ ἀξιοθέητα. καὶ οἱ τε περὶ τὸ Ἀμελίω ὅτι τὰς Αἰγυπτίους ἦσαν, καὶ οἱ περὶ τὸ Ἀμασιν, ὅτι τὰς ξένους. ἐν τε δὴ Μωμέμφι πῶς ἐγόντο ἀμφοτέροι, καὶ πρὸς ἑαυτὴν ἐμελλον ἀλλήλων. ἔστι δὲ Αἰγυπτίων ἐπὶ τὰ γῆρα. καὶ τῶν, οἱ μὲν, ἱερεῖς, οἱ δὲ, μάχιμοι κεκλῆσται. οἱ δὲ, βυβύλοι. οἱ δὲ, συβῶται. οἱ δὲ, κάπηλοι. οἱ δὲ, ἐρμηνεύες. οἱ δὲ, κυβερνήται. γῆρα μὲν Αἰγυπτίων ποσὺντα ἐστὶ. ἐνόμαζα δὲ σφί κῆσται ὅτι τὰ τεχνέων. οἱ δὲ μάχιμοι αὐτῶν καλέονται μὲν Καλασιεῖς τε & Ἑρμοτύβιες. ὅς νομῶν δὲ τῶνδε εἰσι. κατὰ γὰρ δὴ νομὰς Αἰγυπτίῳ ἀπασὶ Διχαίρη. Ἑρμοτυβίων μὲν οἶδε εἰσὶ νομοί. Βυσιρίτης, Σαίτης, Χεμμίτης, Παπρημίτης, νῆς ἢ Προσωπίτης καλεομένη, Νάθο τὸ ἥμισυ. ὅς μὲν τῶν τῶν νομῶν Ἑρμοτύβιες εἰσι γνόμενοι, ὅτε ὅτι πλείους ἐγόντο, ἐκκαίδεκα μυριάδες. καὶ τούτων βασιλείης οὐδεὶς δεδάηκε οὐδὲν, ἀλλ' ἀνέον) ἐς τὸ μάχιμον. Καλασιεῶν δὲ οἶδε ἄλλοι νομοί εἰσι. Θηβαῖ, Βαδαῖτης, Ἀφθίτης, Τανίτης, Μενδήσι, Σεβεννίτης, Ἀθριβίτης, Φαρβαθίτης, Θυμῆτης, Οὐφίτης, Ἀνύπ, Μυεκφωρίτης. οὗτος ὁ νομὸς ἐν νῆσω οἰκίει, Ἀνίον Βαδαῖσι πῶς. οὗτοι δὲ οἱ νομοὶ Καλασιεῶν εἰσὶ γνόμενοι, ὅτε ὅτι πλείους ἐγνέοντο, πέντε & εἴκοσι μυριάδες ἀνδρῶν. ἔδὲ τῶν εἰσι ἐξέσι τέχνῃ ἐπασκῆσαι ἑαυτοῖς, ἀλλὰ τὰ ἐς πόλεμον ἐπασκῆσαι μὲνα, πῶς ὅτι πατέρες ἐκδεκόμενοι. Εἰ μὲν νῦν & τῶν παρ' Αἰγυπτίων μεμαθήκασιν οἱ Ἕλληνες, ὅς ἔχω ἀτρεκέως κῆνα. ὁρέων & Θρηίκας & Σκύθας & Πέρσας & Λυδὰς, καὶ ἄλλων πάντας τὰς βαρβάρους, ὁποτιμότερας τ' ἄλλων ἡγμένους πολήτων τὰς τὰς τέχνας μαθητόντας, καὶ τὰς ἐκγόνους τῶν. τὰς ἢ ἀπαλαγμένους τ' ἡφρωναξίων, γυναικας νομιζομένους εἶναι, καὶ μάλιστα τὰς ἐς τὸν πόλεμον ἀνέμνους. μεμαθήκασιν δὲ ὧν τῶν πάντες οἱ Ἕλληνες, καὶ μάλιστα Λακεδαιμόνιοι. ἦκιστα ἢ Κορίνθιοι ὄν) τὰς χερσὶ τέχνας. Γέρεα δὲ σφί ὡς τὰδε ἐξαρχιρημένα μένοισι Αἰγυπτίων παρέξ τ' ἱερέων. ἄρχαι ἐξαίρετοι δυνάδεκα ἐκάσῳ ἀπείρες. ἢ ἢ ἄρχαι ἐκάσῳ πᾶν χεῶν ἐπὶ Αἰγυπτίων πάντη. ὅς ἢ Αἰγυπτίῳ πᾶν τυγχάνει ἴσ) ἐὼν τῷ Σαμίῳ. πᾶσι μὲν δὴ πᾶσι ἀπασιν ὡς ἐξαρχιρημένα. πᾶσι ἢ ἐν αὐτοῖς πᾶσι ἐκαρπύοντο, καὶ ἑαυτὰ αὐτοῖς. Καλασιεῶν

V
χίλιοι,

a Hæc vox non est in MS. sed nova manus in margine adscripsit. b γυναικας. c ἐκδεκόμενοι. d ἡγεμόνες πολιτικοί. e νομιζόμενοι.

χάλιν, καὶ Ἑρμοτυβίων, ἐδορυφόρεον ἐνιαυτὸν ἑκάστοι· τὴ βασιλείᾳ· τῶν δὲ ὧν παῖδες παρέχοντο ἀργύρεων ἄλλα ἐδίδοντο ἐπὶ ἡμέρῃ ἑκάστη· ὅπῃ οὕτως ἐσθλὸς πάντε μινεῖα ἑκάστῳ, κρεῖων βοείων δύο μινεῖα, οἶνα πλείους ἀργυρῆρες. πάντα τοῖσι αἰεὶ δορυφορέσι ἐδίδοντο. Ἐπεὶ τε ἡ συνιόντες, ὅ, τε Ἀπρίης, ἄγων τὰς Ὀπικῆρας, καὶ ὁ Ἄμασις πάντας τὰς Αἰγυπτίους, ἀπίκοντο εἰς Μώμεμφιν^b πάλιν, συνέβαλον· καὶ ἐμαχέσαντο μὲν εὖ οἱ ἑταῖροι, πολλὰ δὲ ἡ πολλῶν ἐλάσσονες εἶντες, κατὰ τὸν ἐσώθησαν· Ἀπρίῳ δὲ λέγειν εἶναι ἦδε ἡ Διόνοια, μηδὲ ἂν θεὸν μιν μηδὲνα διώσκει παύσαι τὴ βασιλείης· ἔγω ἀσφαλέως ἐνὶ τῷ ἰδρύσασθαι ἰδοίκεν. καὶ δὴ τότε συμβαλὼν ἐσώθη· καὶ ζωχρηθεῖς, ἀπῆλθον εἰς Σαῖν πάλιν, ἐς τὸ ἐαυτῶ οἰκίᾳ πρῶτον εἶναι, τότε δὲ Ἀμάσιος ἤδη βασιλεύει. ἐν ταῦτα δὲ πῶς μὲν ἐπέφευγε ἐν τοῖσι βασιλείοις, καὶ μιν Ἄμασις εὖ παρῆναι· πᾶσι δὲ, μεμφομένων Αἰγυπτίων ὡς ἔποιον^c δίκαια τρέφοντο τὸ σφίσι τε καὶ ἐνὶ τῷ ἔχουσιν, ἔγω δὲ ὁρῶντο τὸ Ἀπρίῳ τοῖσι Αἰγυπτίοις. οἱ δὲ μιν ἀπέπεισαν, καὶ ἐπεισὶ ἐθαύσαν ἐν τῇσι πατρῴῃσι πατρῴσι. αἱ δὲ εἰσι ἐν τῷ ἰρῶν τὸ Ἀθηναίης, ἀγχοπατῶ δὲ μετὰ τὰς, εἰσόντι ἀριστέρῃς χερσὶ. ἐθαύσαν δὲ Σαῖται πάντας τὰς ἐκ νομῶν τὰς ἡγομένους βασιλείας ἔσω ἐν τῷ ἰρῶν. καὶ γὰρ τὸ δὲ Ἀμάσιος σῆμα, ἑκάστῳ μὲν ἐστὶ δὲ μετὰ τὰς τὸ δὲ Ἀπρίῳ δὲ τὸ τὰς παρῶν. Ἐπεὶ μὲντοι ἐτὲρ ἐν τῇ αὐτῇ ἰρῶν, παρὰς λιθίνῃ μεγάλῃ, καὶ ἡσχημένη εὐλοισί τε Φοίνικας πὰ δένδρεα μεμνημένοι, καὶ τῇ ἄλλῃ δαπάνῃ. ἔσω δὲ ἐν τῇ παρῶν διὰ τὸ θυρώματι ἔστηκε· ἐν δὲ τοῖσι θυρώμασι ἡ θῆκη ἐστὶ. εἰσὶ δὲ καὶ αἱ παρὰ τὸ δὲ οὐκ ὅσιον ποιῆσαι ὅτι πᾶσι τῷ πρῶτον ἐξαγορεύειν τὸ νομα, ἐν Σαῖ, ἐν τῷ ἰρῶν τὸ Ἀθηνῶν, ὅ, πᾶσι δὲ νῆα πάντος δὲ τὸ Ἀθηνῶν ἐχόμενον τοῖον· καὶ ἐν τῷ πεμένει ὅτελοι ἐστῶσι μεγάλοι λίθινοι· λίμνη δὲ ἐστὶ ἐχόμενη λιθίνῃ κρητῶν κρητομένη, καὶ ἐργασμένη εὖ κύκλῳ, καὶ μετὰ τὸν (ὡς ἐμοὶ ἰδοίκεν) ὅση περὶ ἡ ἐν Δήλῳ, ἡ προχοῆς καλεσμένη. ἐν δὲ τῇ λίμνῃ πᾶσι τὰ δεικνύει τὸ παρῶν αὐτῶν νυκτὸς ποιῶν, πὰ καλῶν μυστήρια Αἰγυπτίοι. Περὶ μὲν νῦν τῶν, εἰδοί μοι ὅτι πλεον ὡς ἑκάστα αὐτῶν ἐχθρῶν, εὖστω καί οὕτω. καὶ τὸ Διμήτης πελετῆς περὶ, πᾶσι οἱ ἑλλῶνες θεσμοφόρα καλῶν, καὶ πᾶσι μοι περὶ εὖστω καί οὕτω, πολλὰ ὅσον αὐτῆς ὅση ἐστὶ λέγειν. αἱ Δαναῶν θυγα-

leni & Hermotybium per annos circa regem fungebantur singuli satellitum munere. Istis igitur præter aruras dabantur quovis die alia, panis tosti pondo quinæ minæ unicuique, carnis bubulæ binæ, vini sextarii quaterni. Hæc semper satellitibus præbebantur. Ubi igitur è diverso¹⁶⁹ venientes, Apries cum auxiliariis, Amasis cum universis Ægyptiis ad urbem Momemphin pervenere, congressi sunt. Et peregrini quidem egregie pugnaverunt, tamen quod erant multo inferiores numero, ea parte victi sunt. Fertur Apries ea fuisse persuasione, ne deum quidem quenquam posse sibi adimere regnum: adeo videbatur sibi illud in stabili positum esse. Et tamen tunc congressus, prælio victus est, vivusque captus ad urbem Sain ductus in ædes quæ ipsius antea fuissent, tunc autem jam Amasis regia. Ibi aliquamdiu in regia alebatur, cumque Amasis honeste asservavit. Tandem inculantibus Ægyptiis non iuste agere, qui ipsorum & suum inimicissimum aleret, ita illis Aprien tradidit. Eum isti ubi strangulavere, paternis in monumentis sepelierunt, quæ sunt in templo Minervæ, proxime ædem ad lævam manum intranti. Saitæ autem cunctos qui ex illa sua præfectura fuere reges, intra templum sepelierunt. Etenim Amasis sepulchrum magis procul est ab æde quàm illud Apriæ ejusque progenitorum. In ejus tamen templi aula hoc quoque est, ingens cubiculum lapideum, tum columnis ex cultum palmas arbores imitantibus, tum alio sumptu. Intra id cubiculum gemini¹⁷⁰ postes stant, in quibus locus est. Sunt etiam illius sepulchra, cujus nomen nuncupare hac in re, haud sanctum opinor in urbe Sai in templo Minervæ post ædem, idque contiguum est toti parieti Minervæ: atque in fano stant ingentes ex lapide obeli, lacusque adest contiguus lapidea crepidine adornatus, & circumquaque probe elaboratus, magnitudine (ut mihi videbatur) quanta in Delo, qui dicitur orbicularis. In hoc lacu imagines¹⁷¹ casuum ejus noctu faciunt, quæ vocant Ægyptii mysteria: de quibus quum plurimum ego norim, quo pacto habeant singula, tamen absit ut proloquar. De Cereris quoque initiatione, quam Græci thesmophoria vocant à ferendis legibus, absit ut eloquar, nisi quatenus sanctum est de illa dicere. Danaï filiarum ritum

a Ἑρμοτυβίων ἄνθρωποι, ἐδορυφόροι ἐνιαυτοὶ ἑκαστοί. b Μώμεμφιν. c ποιῶν.

Amasis 'successor ex infimo loco; modus conciliatæ auctoritatis non servus; sæpe remissior. & quare.

EUTERPE, LIBER II.

155

ritum hunc ex Ægypto extulerunt, eoque Pelasgiotidas feminas imbuerunt. Sed deinde omni Peloponneso à Dorienfibus excita ritus ille abolutus est, à solis Arcadibus, qui ex Peloponnensibus relictī sunt & non exciti, conservatus.

- 172 Aprie sic sublato, regnavit AMASIS è præfectura Saitica, & urbe cui nomen est Siuph. Eum inter initia Ægyptii contemnere, nec ullius sane momenti ducere, ut qui plebejus paulo ante fuisset, nec insigni familia ortus. Eos vero postea Amasis solertia, non asperitate, conciliavit. Erant ei cum alia bona infinita, tum vero pelvis aurea, in qua tam ipse quam omnes convivæ identidem pedes abluebant: hanc ille confregit, ex eaque dæmonis statuam fecit, & in apposituissimo urbis loco statuit. Ægyptii simulacrum adeuntes, magnopere venerari. Id Amasis fieri à popularibus edoctus, convocatis Ægyptiis aperit, ex illa pelvi in qua prius Ægyptii evomere immingereque, & in qua pedes ablueret consueverant, factum esse simulacrum quod tunc tantopere venerarentur. Itaque suum ajebat idem atque pelvis esse fatum: et si enim antehac fuisset plebejus, in præsentī tamen esse ipsorum regem, eoque jubere ut sibi honor haberetur atque reverentia. Hunc in modum ad se traduxit Ægyptios, ita ut æquum censerent
- 173 ei servire. Idem hoc usus est in rebus agendis instituto: ab aurora usquedum refertum esset forum, accurate negocia oblata agebat: deinde potabat, & inter compotiores jocabatur, morionem agens ac scurram. Quibus rebus offensi amici, talibus eum verbis monebant, Rex, dicentes, non è dignitate tua te contines, qui ad nimiam te projicis nequitiam. Nam deberes venerando in folio sedens venerabilis, interdū res administrare; ita & Ægyptii scirent à magno se viro regi, & tu melius audires. Nunc haudquaquam facis regia. His ille respondit; arcus illi qui obtinent, quum debent uti, intendunt; sed quando sunt usi, remittunt: si enim perpetuo intendantur, rumperentur, nec possent eis quum res exigeret, uti: ita & hominis conditio est: si assiduo laborare studio, nec vicissim ad lulum vacare velit, pedetentim aut mente captus erit aut membris. Quod ego intelligens, utrique rei partem impertio. Hæc amicis respondit.

θυγατέρες ἦσαν αἱ τῶν πελετών παύτων ἐξ Αἰγυπτίας
ἐξαγαγῶσαι, καὶ διδάσασθαι τὰς Πελασγιάδας
γυναικάς. καὶ ὅ, ἐξ ἀναστάσεως πάσης Πελοποννήσιας
ὑπὸ Δωριέων, ἐξαπώλετο ἡ πελετή. οἱ δὲ ὑπο-
λῆφθῆναι Πελοποννησίων, καὶ οὐκ ἐξ ἀναστάσεως Ἀρ-
κάδες, διέσωζον αὐτῶν μέντοι. Ἀπρίεω δὲ ὠδε κα-
ταρηρημένον, ἐβασίλευσε Ἀμασίς, νομῆ μὲν Σαί-
τιων. ἐν δὲ τῇ λυπώλει, ἐνεμά οἱ ἐστὶ Σιῦφ. πᾶ-
ρ μὲν δὴ πρῶτα καλῶνοντο τὸ Ἀμασιν Αἰγυπτίοι, καὶ ἐν
ἐοικυῖα μοίρῃ μεγάλη ἦγον, ἀπὲρ δὲ δημότιον τοῦτον
εἶναι, καὶ οἰκίης οὐκ ὀπίσθην. καὶ ὅ, σφίσι αὐ-
τὰς ὁ Ἀμασίς, οὐκ ἀγνωμοσύνην προσήγαγε. ὡς
οἱ ἄλλοι περὶ αὐτῶν, ἐν δὲ ἐπιδανιτῆρ χερ-
σιν. ἐν τῷ αὐτῷ περὶ ὁ Ἀμασίς ἐοικυῖα δαιτυμόνες οἱ
πάντες τὰς πόδας ἐκάσπερ ἐναπνιζέσθαι. τῶν κα-
λῶν χύψας, ἀγαλμα δαίμονος ἐξ αὐτῶν ἐποίησαν,
καὶ ὅρυσεν τὸ πλεονέκτην ἐπὶ τῇ πελοποννησίᾳ. οἱ δὲ Αἰγυ-
πτιοὶ φοιτῶντες πρὸς τὸ ἄγαλμα, ἐπέβοντο μετὰ τὴν
μαθὼν δὲ ὁ Ἀμασίς τὸ ἐν αὐτῶν ποδῶν, συγ-
καλέσας Αἰγυπτίους, ἐξέφηνε, φῶς ἐκ τῆς ἐπιδανιτῆ-
ρος τῶν ἄγαλμα γεγονέναι, ἐς τὸ πᾶν μὲν τὰς Αἰ-
γυπτίους ἐνεμῆν τε ἐκ ἐκείνων, καὶ πόδας ἐναπνιζέ-
σθαι, τότε δὲ μετὰ τὴν ἐπέβοντο. ἡ δὲ ὡς ἐφῆ λέγων
ὁμοίως αὐτῶν τῷ ἐπιδανιτῆρ πεπενηγῆναι. εἰ δὲ
πᾶν ἐν αὐτῷ ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ ἐν τῷ περὶ αὐτῶν εἶναι
αὐτῶν βασιλεύς, καὶ τιμῶν τε ἐκ ἐκείνων ἐ-
αὐτῶν ἐκείλῳ. τῶν μὲν τῶν περὶ αὐτῶν πρὸς τὴν
Αἰγυπτίους, ὥστε δικαιοῦν δαλῶναι. Ἐξάρῃ δὲ κα-
ταστάσας πηγμάτων τῶνδε τὸ μὲν ὄρεον, μέγας
ὅτι πλεονέκτης ἀγορῆς, πρὸς τὴν ἀγορῆς πρὸς τὴν
φερόμενα πηγμάτων. τὸ δὲ τῶν πηγμάτων ἐπὶ τε ἐκ
ἐκείνων τὰς συμπτώσεις, καὶ ὡς μάταιός τε καὶ παιγνί-
μων. ἀχρεῖες δὲ τῶν τῶν οἱ φίλοι αὐτῶν, ἐν-
„ ἴτερον αὐτῶν, τῶνδε λέγοντες, ὡς βασιλεύς, οὐκ
„ ὄρθως σεωυτῶν προσέειπας, ἐς τὸ ἄρῃ φαῦλον
„ πρὸς τὴν σεωυτῶν. σὲ γὰρ ἐξελῶν ἐν θρόνῳ σεμνόν
„ σεμνῶν θωκέοντα, διὰ ἡμέρας πρὸς τὴν πηγμάτων
„ πᾶν καὶ ἔγω Αἰγυπτιοὶ τὸν ἐπὶ τῶν πηγμάτων
„ πρὸς μετὰ τὴν ἀρχόν, καὶ ἀμείνονος οὐκ ἀνέκων. νῦν
„ ὅ, ποιέεις ὑδαμῶς βασιλικά. ὁ δὲ ἀμείβεται τοῖσι
„ δε αὐτῶν, τὰ τῶν οἱ κεκλήμενοι, ἐπὶ αὐτῶν μὲν δὲ
„ ὡν) χερσίν, ἐν παννύσσι. ἐπὶ αὐτῶν) χερσίν, ἐκ-
„ λυσι. εἰ γὰρ δὲ τὸ πᾶν χερσὶν ἐν τῶνδε εἶναι,
„ ἐκ τῶνδε ἀν. ὥστε ἐς τὸ δέον οὐκ ἀνέκων αὐτοῖσι
„ χερσίν. ἔγω δὲ καὶ ἀνθρώπων κατὰ τῶνδε. εἰ ἐξέλοι
„ κατὰ τῶνδε αἰεὶ, μηδὲ ἐς παιγνίον τὸ μὲν
„ ἐαυτὸν ἀνέκων, λάθοι ἀνέκων μακρῶς, ἢ ὅτι τῶνδε
„ πλεονέκτην. ἔγω δὲ πρὸς τῶνδε, μέρος
„ ἐκατέρω νέμω. τῶνδε μὲν τὰς φίλους ἀμείβω.

V 2

το.

a δημότιον τοῦτον εἶναι. b ἀγνωμοσύνη. c σφίσι. d ἔχρητο. e εἰ γὰρ χερσίν. f τοῖσι αὐτοῖς. g Hæc quatuor verba abfunt ab MS.

π. λέγεται ὅ Ἀμαζις, καὶ ὅτι ἡ ἰδιώτης, ὡς φιλοπότης ἡ καὶ φιλοσκώμων, καὶ ἔδαμῶς κατεσπασμένῳ ἀνὴρ· ὅπως δὲ μιν ὀπιλείποι πίνοντά τε καὶ διατρέχοντα τὰ ὀπιτήδεια, κλέπτεσκε ἀνὰ περιών. οἱ δ' ἂν μιν φάμενοι ἔχον τὰ σφέτερα χρήματα, δυνάμενον ἀγεσκον ὅτι μαντήιον, ὅπως ἐκάστοις εἴη. πολλὰ μὲν δὲ κατηλίσκετο ὑπὸ τῶν μαντήϊων, πολλὰ δ' καὶ ἀπέφραγε^b. ἐπεί τε ὅ καὶ ἐβασίλευσε, ἐποίησε τοιαύτα^c. ὅσοι μὲν αὐτὸν τῶν θεῶν ἀπέλυσαν μὴ φῶρα εἶναι, τῶν μὲν τῶν ἱρῶν ἔτε ἐπεμέλετο, ἔτε ἐς ὀπισκιδίῳ ἐδίδωκεν· ἔτε φοιτῶν ἐθνε· ὡς ἔθενος ἐξὶ ἀχίοις, ψεύδεά τε μαντήια κεκλήμενοι^d. ὅσοι δὲ μιν κατέδωκεν φῶρα εἶναι, τῶν δ' ὡς ἀληθῶν ἑόντων καὶ ἀψευδέα μαντήια παρεχομένων, παμάλιστα ἐπεμέλετο. Καὶ τῶν μὲν, ἐν Σαί τῇ Ἀθηνῶν προπύλαια θωυμάσια οἱ ἐξεποίησε, πολλὸν πάντας ὑπερβαλλόμενῳ τῷ τε ὕψει καὶ τῷ μεγεθῇ, ὅσων τε τὸ μέγεθος λίθων ἐστὶ, καὶ ὁκίων πίων· τῶν δ' καλοσχεῖς μεγάλας καὶ ἀνδρόσφιγγας περικυκλῶν ἀνέστηκε. λίθους τε ἄλλους ἐς ὀπισκιδίῳ ὑπερφυέας τὸ μέγεθος ἐκόμισε· ἥτοιμα δ' ἐστὶν τῶν μὲν, ἐκ τῶν κατὰ Μέμφιν ἐστέων λιθοτομίων, τὰς δ' ὑπερμεγέθους, ἐξ Ἐλεφαντίνης πέλι^e, πολλὸν καὶ εἰκοσι^d ἡμερῶν ἀπεχόμενος ἀπὸ Σαί^e. τὸ δ' οὐκ ἦν αὐτῶν, ἀλλὰ μάλιστα θωυμάζω, ἐστὶ τῶδε· οἰκημα μανόλιον ἐκόμισε ἐξ Ἐλεφαντίνης πέλι^e. καὶ τῶν ἐκόμιζον^e μὲν ἐπ' ἑπτατέτριά, διὰ τοῖς δὲ οἱ προσεπτάχαρ ἄνδρες ἀγωνίαι, καὶ ἔπει ἀπαντες ἦσαν κυβερνήται. τὸ δ' ἐξῆς πάντης τὸ μὲν μήκ^e ἐξῶθεν ἐστὶ, εἰς τε καὶ εἴκοσι πήχεις· εὐρ^e δ' ὅ, πεντησκαίδεκα· ὕψ^e δ' ὅ, ὀκτώ. πάντα μὲν τὰ μέτρα ἐξῶθεν τῇ ἐξῆς τῇ μενολίθῃ ἐστὶ· ἀπὸ ἐσωθεν τὸ μήκ^e, ὀκτωκαίδεκα πήχεων, καὶ πυγίν^e. τὰ δ' εὐρ^e, δωδεκα πήχεων^f. τὸ δ' ὕψ^e, πεντηπήχεων ἐστὶ· αὐτὴ δ' ἰρὴ κεί^e τῶν πλὴν ἐσθον. ἐσω γὰρ μιν ἐς τὸ ἱερὸν Φασὶ τῶν εἰνεκα σὺν ἐσέλκυσται τὸ δὲ χερσὶν· αὐτῆς ἐλκόμενης τῇ ἐξῆς, ἀνασπείραται, οἷά τε χερσὶν ἐκγενομένη πολλῶν, κατεχόμενον τῷ ἔργῳ· τὸ δ' Ἀμαζίν, ἐν θυμῷ πεισόμενον, σὺν εἰαν ἐπὶ προσωτέρῳ ἐλκύεται. ἡ δὲ πινε λέγουσι ὡς ἀνθρώπου διεφθάρη ὑπ' αὐτῆς τῇ πε. αὐτὴν μοχλοδύονταν, καὶ ἀπὸ τῆς σὺν ἐσελκυδιῶναι. ἀνέθηκε δ' καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ἱεροῖς ὁ Ἀμαζις πᾶσι τοῖς ἐλλογίμοις ἔργα τὸ μέγεθος ἀξιοθέτη^e. ἐν δ' καὶ ἐν Μέμφι, τὸ ὑπὸν

dit. Etenim fertur Amasis, quum priva- 174
tus foret, fuisse potandi jocandique per
dicteria studiosus, & vir neutiquam se-
rius: & quum eum potantem ac volupta-
tes sectantem necessaria defecissent, soli-
tus circumeundo furari: illi vero dicentes
eum ipsorum habere pecunias, negantem
adducebant ad oraculum quodcunque eo
in loco erat. Frequenter ab oraculis con-
victus, frequenter absolutus. Postquam
vero etiam assequutus est regnum, ista
egit: quicumque dii eum furti absolve-
rant, horum templa neque curæ habuit,
neque ulla re ad refectiorem donavit,
neque adiens sacrificavit, tanquam nihil
mereretur, quod obtinerent falsa oracu-
la; quicumque autem eum alligaverant
furti crimine, hos tanquam vere deos,
nec mendacia reddentes oracula, maxime
coluit. Itaque partim in Sai Minervæ 175
fecit antefores, opus admirandum, lon-
ge superans omnes tum sublimitate, tum
magnitudine. & quantorum est magnitudo
lapidum atque qualium eorum: partim in-
gentes colossos, & immanes androsphingas
posuit. Alia quoque saxa prægrandia ad
reficiendum curavit, ducta partim ἐ-
λαπιδικίνης quæ juxta Memphin sunt, par-
tim utique quæ maximæ molis sunt, ex
urbe Elephantina, quæ Sai distat viginti
dierum navigatione. Adhæc, quod non
minime, sed maxime omnium admiror,
attulit ædificium ex solido saxo ab urbe
Elephantina, in quo afferendo triennium
consumpserunt duo millia ductorum vi-
rorum, qui omnes erant gubernatores.
Hujus autem tecti extrinsecus est unius
& viginti cubitorum longitudo: quatuor-
decim, latitudo: octo, altitudo. Hæc est
dimensio exterior tecti ex uno lapide.
Introrsum autem duodeviginti cubito-
rum & xx digitorum est longitudo: lati-
tudo vero cubitorum duodecim, quinque
sublimitas. Tectum hoc ad ingressum
templi collocatum est. nam ob id ajunt
in templum non fuisse pertractum ab ar-
chitecto, quod quum suspirasset ille dum
ista adtraheretur, utpote pertæsus diu-
tini temporis operæ, id advertens Amasis
non permisit ulterius trahere. Nonnulli
ajunt quendam ex iis qui vectibus tectum
agebant, ab illo fuisse oppressum, ideo-
que non introductum. Donavit præter- 176
ea operibus ob magnitudinem spectatu
dignis cum alia omnia templa insignia,
tum in Memphi colosso supino ante tem-
plum

a Ἀμαζις, ὅτι. b ὑπερφύει. c τὰς. d πλὴν ἐσθον. e ἐκόμιζον. f Hæc quinque verba non sunt in MS.

plum Vulcani posito, longitudinis quinque & septuaginta pedum. Superque idem fundamentum gemini colossi stant ex eodem lapide, vicenū pedum magnitudinis quilibet, hinc & hinc ædi illi assistentes: quorum instar est alter in Sai lapideus, eodem, quo hi in Memphi, habitu jacens. Illud etiam quod in Memphi est templum Iliadis ingens & spectatu dignissimum, 177 Amasis est qui exædificavit. Sub Amasi rege dicitur Ægyptus fuisse maxime tunc beata, in iis quæ vel regioni ex flumine, vel hominibus ex regione proveniunt, & urbes quæ incolerentur tunc, fuisse omnes numero illic viginti millia. Amasis quoque extitit, qui legem hanc Ægyptiis præscripsit, ut singulis annis apud regionis prælidem Ægyptii omnes demonstrarent unde se tuerentur: & qui aut hoc non faceret, aut non demonstraret legitimam vitam, is morte afficeretur. Quam legem Solon ab Ægypto mutuarus, Atheniensibus tulit, quam illi, quod sit irreprehensa, 178 assidue usurpant. Amasis porro, quoniam Græcorum erat studiosus, cum alia in quosdam Græcos officia contulit, tum iis qui in Ægyptum concederent, dedit facultatem Naucratin urbem incolendi; qui vero eorum nollent illic habitare, sed navigandi commercio frui, fecit potestatem certis locis aras & fana diis inædificandi. Et maximum quidem eorum fanum ac præcipue famigeratum atque celeberrimum vocatur Hellenium *Græcunt*: civitates autem quæ communiter illud extruxerunt, sunt, Ionum quidem, Chius, Teus, Phocæa, Clazomenæ: Dorienſium autem, Rhodus, Cnidus, Halicarnassus, Phasæis: Æolensium vero, una Mitylene. Harum civitatum hoc fanum est, & ab his præfecti emporii præbentur. Ceteræ civitates quæ confortes hujus rei esse volunt rem ad ipsos minime pertinentem vindicant. Separatim tamen ædificaverunt Æginetæ fanum Iovis; & Samii aliud, Iunonis; Milesii quoque 179 Apollinis. Nam emporium erat antiquius sola Naucratis: præter hoc in Ægypto aliud nullum. Quod si quis in aliud aliquod Nili ostium applicuisset, is necesse habebat dejerare se venisse non volentem, datoque jurejurando eadem navi ad Canobicum navigare: & si id minus per contrarios ventos posset, onera fluvialibus navigiis circumagere circa Delta, donec perveniret Naucratin. ita Naucratis in honore erat. Jam vero quum 180 Amphictyones templum quod nunc Delphis

κείμενον κελοςόν, ἔφ' Ἡφαιστία ἐμπεσθε. ἔπ' ὅδες πῆπτε καὶ ἐξδομήκοντά ἐσι τὸ μῆκ. ὅπ' ἢ τῷ αὐτῷ βάθρῳ ἐστῆσι, ἔφ' αὐτῷ ἐόντ' ἰλίθι, δύο κελοςοί, εἰκὼς πρὸν τὸ μέγαθ' ἐὼν ἰκάπερ. ὁ μὲν ἔνθεν, ὁ δ' ἔνθεν ἔφ' μεγάρῃ. ἐστὶ ἡ λίθιν' ἔπερ' ποστ' καὶ ἐν Σαί, κείμεν' κατὰ τ' αὐτὸν τρέπον τῷ ἐν Μέμφι. τῇ ἴσι τε τὸ ἐν Μέμφι ἱρὸν Ἀμασίς ἐστὶ ὁ ἐξοικδομήσας, ἐὼν μέγα τε καὶ ἀξιοσηλότητον. ἔφ' Ἀμασί' ἢ βασιλῆ' λέγ' Ἀἰγυπ' μάλισται δὴ τότε δ'δωμονήσας, καὶ τὰ δ'πὸ ἔπαρμ' τῇ χώρῃ γινόμενα, καὶ τὰ δ'πὸ τ' χώρης τοῖς ἀνθρώποις. καὶ πόλις ἐν αὐτῇ γινέσθαι τὰς ἀπάσας τότε δισμερίας τὰς οἰκομένας. νόμον τε Αἰγυπίοις τόνδε Ἀμασίς ἐστὶ ὁ καταστήσας· δ'ποδ'κύναι ἔτε' ἑκάστ' τῷ νομάρχῃ πάντ' ἐπὶ Αἰγυπίων, ὅθεν βεβαιῶται· μὴδ' ποιέοντα πάντα, μὴδ' δ'ποφαίνοντα δικήν' ὅλῳ, ἰθύνεσθαι θανάτῳ. Σόλων ἢ ὁ Ἀθλαῖ' λαβὼν ἐξ Αἰγυπ' τῆτον τ' νόμον, Ἀθλαῖοις ἔθετ'. τῷ ἐκείνοι ἐς αἰεὶ χρεώσται, ἐόντι ἀμώμῳ νόμῳ. φιλέλλῳ ἢ γινόμεν' ὁ Ἀμασίς, ἀλλὰ τε ἐς Ἑλλάνων μετεξετέρας ἀπιδέξας, καὶ δὴ ἐπὶ ἀπικνύμενοις ἐς Αἰγυπ' ἔδωκε Ναύκραλιν πόλιν ἐνοικήσαι. τοῖς ἢ μὴ βυλομένοις αὐτῶν οἰκέειν, αὐτῷ ἢ ναυπλομένοις, ἔδωκε χωρεῖς ἐνδρυσμασ' βαμοὺς ἐτεμένεα θεοῖς. τὸ μὲν νῦν μέγιστον αὐτῶν τέμεν', καὶ οὐνομαστότον ἐὼν ἐχρησιμώτατον, καλόμενον ἢ Ἑλλάνων, αἶδε παλὶς εἰσι· αἱ ἰδρυμέναί κρινῇ, Γάνων μὲν, Χί' καὶ Τέως, καὶ Φώκαια, καὶ Κλαζομενά· Δωριέων ἢ, Ρόδ', καὶ Κνιδ', καὶ Ἀλικαρνησὸς, καὶ Φάηλις. Αἰολέων ἢ, ἢ Μιτυληναίων μούνη. τετρίαν μὲν ἐστὶ τὸ τέμεν' τοῦτο, καὶ περὶ τῆς ἐμπορίας αὐτῇ αἱ πόλις εἰσι αἱ παρέχουσαι. ὅσαι ἢ ἄλλαι πόλις μετ'αποιεῦνται, οὐδὲν σφι μετεὼν μετ'αποιεῦνται. χωρεῖς ἢ, Αἰγυπ' ἐπ' ἐωυτῶν ἰδρύσαντο τέμεν' Διός· καὶ ἄλλοι Σάμιοι, Ἡρῆς· καὶ Μιλήσιοι, Ἀπόλλωνος. Ἦν ἢ τοπαλαῖον μούνη ἢ Ναύκρατις ἐμπόριον, καὶ ἄλλο οὐδὲν Αἰγυπ' εἰ δὲ τις ἐστὶ π' ἄλλοι σωματῶν ἔνεῖλα ἀπικειρ, χεῖρ' ὁμοσῶν, μὴ μὲν ἐκόντα ἐλθεῖν. δ'πομώσωντα δὲ, τῇ νηὶ αὐτῇ πλέειν ἐς τὸ Κανωβικόν. ἢ εἰ μὴ γε οἶα τε εἴη πρὸς ἀνέμους ἀντίκας πλέειν, τὰ φορτία ἔδεε πειάγειν ἐν βάσει πρὸς τὸ Δέλτα, μέγιστον οὐ ἀπικειρ ἐς Ναύκραλιν. οὕτω μὲν δὴ Ναύκρατις ἐτελέμην. Ἀμφικλυόνων ἢ μισθωσάντων τὸν ἐν Δελφοῖς νῦν ἐόντα νηὸν τρηχό-

σίων πελάντων ἐξεργάζεσθαι. (ὁ γὰρ πρῶτον ἐὼν αὐτόθι, αὐτομάτως κατεκρή) τὰς Δελφάς ἣ ἐπέβαλε πεπρωμένον ἔμισθ' ἑαυτῷ. ἔπειτα χεῖν. παλαιώμενοι ἣ οἱ Δελφοὶ πρὸς τὰς πόλεις, ἐδωπίαζον. παιεῦντες ἣ τῆρ, σὺν ἐλάχισον ἐξ Αἰγύπτου λυέμενοι. Ἀμασις μὲν γὰρ σφί ἐδωκε χίλια εὐρέως^b πάλαντα. οἱ ἣ ἐν Αἰγύπτῳ οἰκέοντες ἔλλωες, εἰκοσι μνέας. Κυρηνάιοι δὲ ἐς ἀλλήλους φιλότῃ^a π^c καὶ συμμαχίῃ πω-
θήκατο. ἐδικαίωσε ἣ καὶ γῆμα αὐτόθεν^d, εἴτ' ὀπίστησας ἔλλωιδ^e γυναικὸς, εἴτε καὶ ἄλ-
λως φιλότῃ^f Κυρηνάιων εἵνεκα. γαμέ^g δὲ ὦν, οἱ μὲν λέγουσι Βάτῃω, οἱ δὲ Ἀρκεσίλειω θυγατρί, οἱ ἣ, Κερτοβέλα, ἀνδρὸς τ' αἰσῶν δοκίμα. τῇ ἄνομα λυέμενη. τῇ ἐπὶ π^c συγ-
κλίνοισι Ἀμασις, μίσθωται σὺν οἷς π^c ἔργετο. τῇσι ἣ ἄλλῃ^h γυναικὶ ἐχεῖτο. ἐπὶ τῇ ἣ πολ-
λὸν τῆτο ἐργετο, εἴτε ὁ^c Ἀμασις πρὸς τὴν
„λαδίκην παύλῃ καλεομένην, ὧ γυναι, κα-
„τά με ἐφάρμαξας, ἣ ἐστὶ π^c ἑδμήⁱ μῆχα-
„νῇ μὴ σὺν ὑπολῶναι κακίαν γυναικῶν παύων. ἡ δὲ λαδίκη, ἐπὶ τῇ οἱ δὲ δυνάμει οὐ-
δὲν ἐργετο πενήτε^r Ἀμασις, ὥχεται ἐν τῷ
νηῷ^b τῇ Ἀφροδίτῃ, λυέμεν οἱ ἐπ' ἐκείνῃ τὴν νύ-
κτα μυχθῇ ὁ Ἀμασις, (τοῦτο γὰρ οἱ κατὰ εἶναι μῆχ^g) ἀγαλμα^h οἱ δυνάμει ἐς Κυρηνάων.
μ^h δὲ τὴν ὥχην αὐτῆκα οἱ ἐμίχθη ὁ Ἀμασις.
ἣ τὸ ἐνθεῦτεν ἦδη ὅκατε ἔλθοι Ἀμασις πρὸς αὐ-
τὴν, ἐμίσθη^h καὶ κατὰ μιν ἐστρεψε^h τοῦτο. ἡ δὲ
λαδίκη ἀπώκα τὴν ὥχην τῇ θεῷ. ποιησαμένη
γὰρ ἀγαλμα, ἀπέπεμψε ἐς Κυρηνάων, τὸ ἐπὶ ἔ^c ἐς
ἐμὲ λυέμεν, ἔξω πετραμένον ἔ^c Κυρηνάων
αστος. παύλῃ τὴν λαδίκην, ὡς ἐπεκράτησε
καμύσης Αἰγύπτου, καὶ ἐπύθη^h αὐτῆς ἡ π^c εἴη,
ἀπέπεμψε ἀσινά ἐς Κυρηνάων. ἀνέθηκε δὲ ἔ^c
ἀναθήμα^h ὁ Ἀμασις ἐς^h τὴν Ἑλλάδα. τοῦτο
μὲν, ἐς Κυρηνάων ἀγαλμα ὀπίστησας Ἀθλυνάης,
καὶ εἰκόνα ἐαυτοῦ γράφῃ εἰκασμένην τῆρ^h ἣ, τῇ
ἐν Λίνδῳ Ἀθλυνάῃ δύο πε ἀγαλμα^h λίθινα, καὶ
θώρηκα λίνεον ἀξιοθέτον. τῆτο δὲ ἐς Σάμον τῇ
Ἥρῃ, εἰκόνας ἐαυτῆς διφασίας ξυλίνας, αἱ ἐν
τῷ νηῷ τῷ μεγάλῳ ἰδρυατο ἐπὶ ἔ^c τὸ μέγας ἐ-
μεῖ^h, ὅπου τ' ἰδρυέων. ἐς μὲν νῦν Σάμον ἀνέ-
θηκε κατὰ ξενίῃ τὴν ἐαυτῆς π^c ἔ^c Πολυκράτους
ἔ^c Λιάκεος. ἐς δὲ Λίνδον, ξενίης μὲν οὐδεμιῆς
εἵνεκεν. ὅτι δὲ τὸ ἰόν τὸ ἐν Λίνδῳ τὸ τ' Ἀθη-
ναίης λέγεται πρὸς ἔ^c Δαναοῦ θυγατρὸς ἰδρυα^h
προσχοῦσας, ὅτε ἀπεδίδρασκον τοὺς Αἰγύπτου πα-
δας. τοῦτο μὲν ἀνέθηκε ὁ Ἀμασις. εἴλε δὲ Κύ-
προν πρῶτος ἀνθρώπων, κατεστρέψατο ἐς Φό-
ρον ἀπὸ γυναικῶν.

a ἐξεργάζεσθαι. b εὐρέως. c ἀλλήλους Ἀμασις φιλότῃται. d αὐτόθι. e εἴτε δὲ ὁ. f ἐστὶ ἑδμή. g ὅτι τῷ
νοφ. h Ἀμασις πέμψας ἐς. i ἰδρυα^h.

phis est, (quia illud prius sua sponte deflagraverat) trecentis talentis construendum locassent, Delphis autem imperata esset locationis quarta pars, tum Delphi, circa civitates vagi, & dona colligentes, non minimum ex Ægypto retulerunt. nam Amasis quidem eis mille talenta odorati aromatis, Græci autem qui Ægyptum incolebant, vicenas minas donaverunt. Cyrenæis quoque amicitiam soci-
181 etatemque inter ipsos constituit, ita ut il-
linc uxorem etiam putaret sibi esse du-
cendam, sive femina Græcæ amore cap-
tus, sive alias ob benevolentiam Cyrenæ-
orum. Uxorem quam duxit, alii volunt
filiam fuisse Battis, alii Arcefilai, alii Cri-
tobuli, inter tuos populares viri spectati,
nomine Ladice: cum qua dum Amasis
in toro cubaret, coire non poterat, quum
tamen aliis mulieribus uteretur. Id quum
diu fieret, ad eam nomine Ladice Amasis,
Tu vero, inquit, uxor beneficio me læstisti: ideoque nullo pacto vales ef-
fugere, quominus inter omnes mulieres
terribissima pereas morte. Ladice, quum
pernegando nihilo placatiorem redderet
Amasin, vovit in templo Veneri, si ea
nocte secum coiret Amasis, (hoc enim
ipsius mali esse remedium) statuam Cy-
renas se illi missuram. Facto autem voto,
coiit statim cum ea Amasis, ac deinceps
quoties adiret, cum ea coibat: ac post-
modum eam perquam dilexit. Et Ladi-
de votum deæ perfolvit, facta statua Cy-
renasque missa, quæ ad meam usque me-
moriam incolumis erat, extra urbem Cy-
renensem posita. Hanc Ladice Camby-
ses, posteaquam Ægypto potitus est, co-
gnito quænam esset, Cyrenas illas rem-
182 misit. Dicavit item Amasis dona in Græ-

ΗΡΟΔΟΤΟΥ
ΤΟΥ
ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΕΩΣ
ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΤΡΙΤΗ,
ΕΠΙΓΡΑΦΟΜΕΝΗ ΘΑΛΕΙΑ.

HERODOTI
HALICARNASSEI
HISTORIARUM
LIBER TERTIUS,

QUI INSCRIBITUR THALIA.

ADVERSUS hunc Amasin CAMBYSES Cyri filius, comparato cum ex aliis quibus imperabat, tum ex Græcis Jonibus Æolensibusque exercitu, bellum movit ob hanc causam. Misso in Ægyptum legato, Cambyzes petiit ab Amasi filiam; & petiit consilio cujusdam Ægyptii, qui Amasi erat infensus, quod se potissimum ex omnibus Ægypti medicis Amasis ab uxore & liberis abstraxisset, amandando in Persas, quo tempore Cyrus ad Amasin miserat petitum ocularium medicum, omnium qui in Ægypto essent præstantissimum. Ob id infensus Amasi ille Ægyptius, institit suadere Cambyfi ut ab Amasi filiam peteret; ut ille aut moerore afficeretur data filia, aut non data, Cambyfi redderetur invisus. Amasis Persarum potentiam exosus horrensque eam nec dare audebat, nec abnuere. nam Cambysem intelligebat non habiturum illam uxoris loco, sed pellicis. Hæc reputans, ita sibi faciendum statuit. Erat Apriæ superioris regis filia, nomine Nitetis, unica domi relicta, grandis admodum atque speciosa. Hanc puellam Amasis vestitu pariter & auro exornatam, pro sua filia in Persas dimittit. Quam quum post aliquantum tempus Cambyzes salutasset

BΠ' ἑταρον δὴ τ' Ἀμασιν Καμβύσης ὁ Κύριος ἐστρατεύετο, ἄγων ἐς ἄλλας τ' ἤρχε, καὶ ἑλλάνων Ἰωνάς τε καὶ Αἰολέας, δι' αἰτίῳ πιλοῦσε. Πέμψας Καμβύσης ἐς Αἴγυπτον κήρυκα, αἶπε Ἀμασιν θυγατέρα. αἶπε δὲ ἐν βαλῆς ἀνδρὸς Αἰγυπτίης, ὃς μεμφόμενος Ἀμασιν, ἐπερῆε παῦτα, ὅτι μιν ἐξ ἀπάντων τ' ἐν Αἰγύπτῳ ἰητροῶν δότοπράσας δότο γυναικὸς τε καὶ τέκνων, ἐκδοῖον ἐποίησε ἐς Πέρους, ὅτι Κύριος πέμψας πρὸς Ἀμασιν αἶπε ἰητροῦν ὀφθαλμῶν, ὃς εἶη ἀριστὸς τ' ἐν Αἰγύπτῳ. παῦτα δὲ ὀπιμεμφόμενος ὁ Αἰγύπτιος, ἐνήρη τῇ συμβουλῇ, κελῶν αἰτίαν τ' Καμβύσῃ Ἀμασιν θυγατέρα· ἵνα ἢ δὲς ἀνιῶτο, ἢ μὴ δὲς, Καμβύσῃ ἀπέχρηστο. ὁ δὲ Ἀμασις τῇ δυνάμει τ' Περσέων ἀχρόμενος καὶ ἀρρωδέων, οὐκ εἶχε ἔτε δῶναί ἔτε δένησασθαι. εὐ γὰρ ἤπισται ὅτι ἐχ' ὡς γυναικὰ μιν ἐμελλε Καμβύσης ἔχειν, ἀλλ' ὡς παλλακίῳ. παῦτα δὲ ἐκλογιζόμενος, ἐποίησε παῖδε^β. ὡς Ἀπρίῳ τῷ πατρὶ βασιλέϊ θυγατρὸς κατὰ μεγάλην τε καὶ δειδῆς, μουσὴν δ' οἰκὴν λελειμμένην. ἔνομα δὲ οἱ ὡς Νίτης. παῦτῳ δὴ τῷ παῖδι ὁ Ἀμασις χρυσήσας ἐδότη τε καὶ^γ χρυσῶ, δότοπρόν ἐς Πέρους ὡς ἐαυτῇ θυγατρὶ. μετὰ δὲ χρόνον ὡς μιν ἰσάξετο,

παῖ-

^α συμβουλῇ. ^β ἐποίησε παῦτα. ^γ ἐδότη τε.

πατρὸς ἐν ὀνόμαζον, λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ παῖς,
 „ὦ βασιλεῦ, ἀναβιβλημένη ἐπὶ Ἀμα-
 „σιος ἔμνησται, ὃς ἐμὲ σὺ κῆρυγας ἀσκήσας
 „ἀπέπεμψας, ὡς ἐγὼ τὴν θυγατέρα διδῶς, ἐ-
 „σαν τῇ ἀληθείᾳ Ἀπρίῳ· τὸ ἐκείνου ἐόντα
 „ἐγὼ τὴν δεῦροτα, μετ' Αἰγυπτίων ἐπαναστῆς
 „ἐφόνόησε. τῶν δὲ τὸ ἐπὶ καὶ αὐτῇ ἡ αἰτία
 „ἐγγυνομένη ἦτορα Καμβύση τὴν Κύρη, μεγάλως
 „θυμωμένη, ἐπ' Αἰγύπτιον. ἔγω μὲν νῦν λέγω-
 „σι Πέρσας. Αἰγύπτιοι δὲ οἰκιστὴν Καμβύσην·
 „Φάμενοι μὲν ἐκ πατρὸς δὴ τὴν Ἀπρίαν θυγατέρα
 „ἡμέτερον· Κύρον γὰρ εἶναι τὴν πέμψαντα ὡς Ἀ-
 „μασίην ἐπὶ τῷ θυγατρὶ, ἀλλ' ἔτι Καμβύσην
 „λέγοντες τὴν πατέρα, σὺν ὁρθῶς λέγουσι. ἔτι μὲν
 „ἐδὲ λέληθε αὐτὰς (εἰ γὰρ τινες καὶ ἄλλοι, τὰ
 „Περσῶν νόμιμα ὁρθῶς ὁρίσασθαι καὶ Αἰγύπτιοι)
 „ἐπὶ πρώτῃ μὲν νότον ἔσφι νόμον ἐπὶ βασιλευ-
 „σαι, γητοῖς παρὲν· αὐτὴς δὲ, ὅτι Κασσαν-
 „δάνης· τὴν φαρνάσπειον θυγατέρα τῷ πατρὶ Καμ-
 „βύση, ἀνδρὸς Ἀχαμενίδει, ἀλλ' οὐκ ἐκ τῆς
 „Αἰγύπτου. ἀλλὰ ὡς ἔρεται τὸν λόγον, περ-
 „σίδεσθαι τῇ Κύρῃ οἰκίῃ συγγένες εἶναι. καὶ πα-
 „τερ μὲν ὧς ἔχει. λέγεται δὲ καὶ ὧς λόγος, ἐ-
 „μοὶ μὲν ἔστι πιθανός· ὡς τὴν Περσῶν γυναικῶν
 „εἰσελθούσας τὴν Κύρη γυναικάς, ὡς
 „εἶδε τῇ Κασσανδάνῃ παρεστῶτα τέκνα εὐεῖδα π-
 „καὶ μεγάλα, πολλὰ ἔχοντα τῷ πατρὶ, ὑπερ-
 „θωμάζουσαι. ἡ δὲ Κασσανδάνη, ἔσται τὴν Κύρη
 „γυνή, εἴπερ παῖς· τοῖον δὲ μέντοι ἐμὲ παίδων
 „μητέρα εἶσαι Κύρη ἐν ἀπὸς ἔχει· τῷ δὲ
 „ἀπ' Αἰγύπτου ὁρίσασθαι ἐν πρῶτῃ πῆχυν. τῷ
 „μὲν ἀχθόμενον τῇ Νιτήτι εἶπεν πατέρα. τὴν δὲ
 „οἱ παίδων τὴν περσέειον εἶπεν Καμβύσην, τοῖ-
 „ον γὰρ τοι, ὦ μήτερ, ἐπεὶ ἐγὼ ἡρώων ἀνὴρ,
 „Αἰγύπτιον τὴν μὲν ἄνω, κάτω θῆσω· τὰ δὲ κα-
 „τώ, ἄνω. πατέρα εἶπεν αὐτὸν ἔπειτα ὡς δέκα καὶ
 „ἑξακότα, καὶ τὰς γυναικάς ἐν θωμάσῃ ἡμέ-
 „τερον· τὴν δὲ, ἀναμνημονούσα, ἔγω δὲ, ἐπεὶ
 „πε ἀνδράδῃ, καὶ ἔχει τὴν βασιλείην, ποιήσασθαι
 „τὴν ἐπ' Αἰγύπτιον στρατὸν. Σωλεύει δὲ καὶ ἄλ-
 „λό τι τοῖον περὶ ἡμέτερον ἐς τὴν ὁρίσασθαι
 „σιν ἂν πατέρα. τῷ τὴν ὁρίσασθαι Ἀμασίαν ἀνὴρ
 „ἡμεῖς μὲν Ἀλικαρνησέως, ὀνόμα δὲ οἱ Φάνης,
 „καὶ γυνὴν ἱκανὸς, καὶ τὰ πολεμικά· ἄλκιμος.
 „ἔσται ὁ Φάνης μεμφομένος καὶ τὴν Ἀμασίαν, ἐκ-
 „διδρῆσθαι πολλοὺς ἐξ Αἰγύπτου, βαλόμενον Καμ-
 „βύσην ἐλθεῖν ἐς λόγους. οἶα δὲ ἐόντα αὐτὸν ἐν πῶ-
 „σι ὁρίσασθαι λόγους ἔτι μικρὰ, ὁρίσασθαι τὰ
 „πρὸς Αἰγύπτιον ἀπὸς ἐπὶ, μετὰ δὲ ὁ Ἀμασίς,
 „πρὸς-

tasset filiam Amasis appellans, ipsa ad
 eum, Rem, inquit, rex, ignoras, ab A-
 masi elusus, qui me ornatu comptam ti-
 bi transmisit, tradens pro sua filia, quum
 revera sim Apriæ filia, quem ille domi-
 num suum cum Ægyptiis rebellans inter-
 emit. Hic sermo & hæc causæ exorta
 Cambysem Cyri filium vehementer in-
 dignatum impulit adversus Ægyptum.
 Atque ita quidem memorant Persæ. Æ-
 gyptii autem Cambysem suum vendicant
 asseverantes ex hac Apriæ filia illum esse
 genitum: Cyrum enim fuisse qui ad A-
 masin miserit super filia, non Cambysem.
 Quod quum dicunt, non recte dicunt.
 Equidem eos hoc non latet (nam siqui
 alii, profecto & Ægyptii recte norunt
 mores Persarum) apud eos primo vetari
 lege spurium regnare, si adsit legitimus.
 Præterea Cassandanes filius erat Camby-
 ses, Pharnaspe viro Achæmenida genitæ,
 non mulieris Ægyptiæ. Sed Ægyptii
 historiam invertunt, fingentes sibi cum
 Cyri familia intercedere cognationem. &
 hæc quidem ita habent. Ceterum ille
 etiam sermo jactatur, mihi quidem non
 probabilis, mulierem quandam Persidem
 ad uxores Cyri introgressam, quum libe-
 ros Cassandane assistentes forma ac sta-
 tura egregia conspiceretur, supra modum
 admirandam magnis tulisse illam lau-
 dibus: eique Cassandanen Cyri uxorem
 ita dixisse, Me, quæ talium filiorum sum
 mater, Cyrus contemptui habet, illam
 vero ex Ægypto adquisitam æstimat. At
 illam infensam Niteri ista dixisse: & ma-
 jore natu filium Cambysem ei subjecisse,
 Ego vero, mater, quum in virilem æta-
 tem adolevero, summa Ægypti reddam
 ima. & ima, summa: eaque dixisse ipsum
 circiter decem natum annos, admiranti-
 bus mulieribus. Et quum in virilem ado-
 levisset ætatem, & regnum obtinuisset,
 hujus rei memorem, Ægypto bellum in-
 tulisse. Accessit huc & aliud quiddam,
 ad hanc sumendam expeditionem. Erat
 quidam auxiliarius Amasis, nomine
 Phanes, genere Halicarnassensis, vir con-
 silio præstans, & in re bellica strenuus.
 hic Phanes nescio quid Amasi succen-
 sens, navigio profugit ex Ægypto,
 volens in colloquium venire Cambyfis.
 Eum Amasis (quod inter auxiliares non
 parvi momenti esset, quodque de rebus
 Ægypti nihil non compertissimum ha-
 beret) insequi statuit, adhibita diligentia
 asse-

a Κασσανδάνης, sed MS. semper geminat litteram tertiam.
 c πολίμια.

b ἐσελθούσας. c τοι γὰρ, ὦ μήτερ. d τῷ ὁρίσασθαι.

afſequendi. Itaque ad hominem inſequen-
dum mittit cum triremi eunuchorum fi-
diffimum, qui Phanem afſequutus in Ly-
cia cepit, ſed ne ſic quidem reduxit in
Ægyptum; aſtu enim illum circumvenit
Phanes. Nam poſtquam inebriaverat cu-
ſtodes, abiit in Perſas, Cambyſemque
molientem adverſus Ægyptum expediti-
onem, & quo pacto carentia aquis loca
tranſmitteret ambigentem, adiit; eique
cum alias Amariſis res expoſuit, tum vero
quæ ad tranſmittendum pertinebant, ſua-
dens, ad regem Arabum mitteret ora-
tum ut ſibi tutum præberet tranſitum.
5 Hæc enim duntaxat patet ingreſſus in Æ-
gyptum. Nam à Phœnice uſque ad mon-
tes Cadytis, urbis Syrorum, qui Palæſti-
ni vocantur: ab urbe Cadyti, non multo
minore, ut mea fert opinio, quam Sar-
des, ab hac, inquam, emporia ab mari uſ-
que ad urbem Ienylum Arabicæ ditionis
ſunt. Ab urbe Ienylō rurfus Syriacæ, uſ-
que ad paludem Serbonidem, juxta quam
Caſius mons pertinet ad mare. A Serbo-
nide palude in qua Typho fertur occul-
tatus, ab illa plane Ægyptus eſt. Hoc
tamen intercapedinis quod eſt inter ur-
bem Ienylum & montem Caſium & pa-
ludem Serbonidem, non exiguus tractus
eſt, ſed itineris inſtar trium dierum, ve-
6 hementer aridus. Verum quod pauci eor-
um qui in Ægyptum navigant, notum
habent, hoc dicere inſtitui. Ex omni
Græcia, & præterea ex Phœnice, porta-
tur in Ægyptum bis quotannis teſta vi-
ni plena: & tamen ibi ne unum quidem
numero (ut vere dicam) dolium vina-
rium aſpici jacens poteſt. Ubinam ergo
(dicat aliquis) hæc vaſa conſumuntur?
hoc quoque ego depromam. Præfectus
populi neceſſe habet ex ſua quiſque urbe
colligere vaſa teſtacea omnia, quæ Mem-
phin portantur: eadem incolæ Memphis
aquæ reſerta portare in hæc arida Syriæ
loca. Ita teſta adveniēns & exempta in
Ægypto, ad veterem in Syriam portatur.
7 Atque hoc modo Perſæ uſi fuerunt in
hoc ingreſſu contra Ægyptum aqua ap-
parando, prout dixi, quum ex ratione,
quæ narrata eſt, traxiſſent, ſimulatque
Ægypto potiti ſunt. Sed tunc, quum ali-
cubi parata aqua non eſſet, Cambyſes,
audito hoſpitis Halicarnaeſis conſilio,
miſſis ad regem Arabum nunciis tutum
iter precatus, obtinuit, data acceptaque
8 ab eo fide. Servant autem fidem Arabes
in-

αποδιδῶν πιδύμενθ' εἰλεῖν. μετὰ δὲ ὡς ἦ, τῇ
δυνάμει τὴν πιδύμενθ' ἀποστείλας τριήρη^a κατ'
αὐτὴν, ὅς αἰρέει μιν ἐν Λυκίῃ, ἐλὼν ἦ,
ὅς αὖ ἀνήγαγε εἰς Αἴγυπτον· σφίγῃ γὰρ μιν παρ-
ῆλθε ὁ φάνης. κατὰ μεθυστὸς γὰρ τῆς φυλά-
κας, ἀπαλλὰσσετο εἰς Πέρσας. ὠρμημένῳ ἦ
Καμβύσῃ κρατύνεσθαι ἐπ' Αἴγυπτον, καὶ ἀπο-
ρέοντι τὴν ἐλασιν ὅπως τὴν ἀνδρὸν διεκπερᾶ,
ἐπελθὼν φράζει μὲν καὶ τὰλλα τὰ Ἀμασι^β
περήματα· ἐξηγεῖται ἦ καὶ τὴν ἐλασιν, ὡς
περαινέων· πέμψαντα παρὰ τὸ Ἀραβίων βασι-
λεῖα δέεσθαι, τὴν διέξυδόν οἱ ἀσφαλεία παρ-
χεῖν. Μοιῶν ἦ ταῦτα εἰς Φανερά^γ ἐσβολαί^δ εἰς
Αἴγυπτον. ὅτε γὰρ φοινίκης μέγχερ ἔχων τὴν Κα-
δύτι^ε πόλιν, ἥ ἐστι Συρων^β τῇ Παλαεστίνῳ
καλεομένων· ὅτε ἦ Καδύτι^ε, ἐκείνης πόλιν,
ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, Σαρδίων ἢ πολλῶ ἐλάσσον^γ
ὅτε ταύτης τὰ ἐμπόρια τὰ ὅτε θαλάσσης^δ
μέγχερ Ἰηνύσας πόλιός ἐστι τὸ Ἀραβίς· ὅτε ἦ
Ἰηνύσας, αὐτὴς Συρων^δ μέγχερ Σερβωνίδ^ε λί-
μνης, παρ' ἣν δὴ τὸ Κάσιον ὄρε^ε πίνει εἰς θα-
λάσσαν. ὅτε ἦ Σερβωνίδ^ε λίμνης, ἐν τῇ δὴ
λόγ^ε τὴν Τυφῶ κεκρύφθαι, ὅτε ταύτης δὴ^ε
Αἴγυπτι^ε. τὸ δὴ μετὰ τὴν Ἰηνύσας πόλιν, καὶ
Κασίαν περὶ ἔρε^ε καὶ τὴν Σερβωνίδ^ε λίμνης, ἴδον
τῶν ὅς οὐκ ὀλίγον χωρίον. ἀλλ' ὅσον τι ὅππῃ τρεῖς
ἡμέρας ὁδὸν, ἀνδρὸν ἐστὶ δεινῶς. Τὸ ἦ ὀλί-
γοι τῇ εἰς Αἴγυπτον ναυιλλομένων ἐννεῶν καὶ
τῶν ἐρχομένων φράσων. εἰς Αἴγυπτον ἐκ τῇ
Εἰλλάδι^ε πύσης, καὶ παρὰ ἐκ φοινίκης^ε, κέ-
ραμ^ε ἐσάγεται πολλῆς οἴνης δις ἔ^ε ἐπὶ ἐ-
κάστῃ. καὶ ἐν κέραμιον οἶνον ἀριθμῶ κέμε-
νον ὅς ἐστι, ὡς λόγῳ εἰπῆν, ἴδεσθ^ε. καὶ
ὅππῃ (εἰποι τις ἂν) ταῦτα ἀνασιμῶνται^ε;
ἐγὼ δὲ τῶν φράσων. δεῖ τὴν μὲν δημαρχὸν ἑκα-
στον συλλέξαντα ἐκ τῇ ἐαυτοῦ πόλιν πάντα τῇ
κέραμον, ἀγῆν εἰς Μέμφιν· τὰς ἦ ἐκ Μέμ-
φιν^ε εἰς ταῦτα δὴ τὰ ἀνδρα^ε τῇ Συρίῃ κα-
μίζειν, πλῆσαντας ὕδα^ε. Οὕτω ὁ ὅππῃ φοιτῶν
κέραμ^ε, καὶ ἐξαίρετόμεν^ε ἐν Αἰγύπτῳ ὅππῃ
τὴν παλαιὸν^ε καμίζεται εἰς Συρίαν. Οὕτω
μὲν νῦν Πέρσαι εἰσὶ οἱ πλὴν ἐσβολῶν παύσειν
παρὰ σκλάβοις ἐπ' Αἴγυπτον^ε, κατὰ δὴ τὰ
εἰρημένα ἐλξάντες ὕδα^ε, ἐπεὶ τε τάχιστα πα-
ρέλαβον Αἴγυπτον· ὅτε ἦ ὅς ἐόν^ε καὶ ὕ-
δα^ε ἐπίμειν, Καμβύσης πυθόμεν^ε τὸ Ἀλικαρ-
νασῆ^ε ξείνῃ, πέμψας παρὰ τὸ Ἀραβίων ἀγγε-
λῆς, καὶ δεηθεὶς τὴν ἀσφαλείην ἐτυχε, πῆστις δὲ
τε δὲ δέξάμεν^ε παρ' αὐτοῦ. Σέβον^ε ἦ Ἀραβίοι
X πῆστις

^a τριήρη. ^b Συρων. ^c τὰ ἐπὶ θαλάσσης. ^d Συρίαν. ^e ταύτης ἔξω. ^f φοινίκας. ^g ἰδὲ δὲ. ^h ἀνασιμῶνται.
ⁱ τὴν παλαιάν. ^k εἰς Αἴγυπτον.

Arabum ritus in faciendo fodere, & Dii, & tonsura, & cura aquæ in desertis Cambyli pascuæ. Plammemiti caltra. Amasis mortuus. Pluit Thebis.

πίσις ἀνθρώπων ὁμοία τοῖσι μάλισσε. πιεῦν) ὃ
αὐτὰς πρὸς πῶδε· τὸ βυλόμενον τὰ πίσι
ποιέσθαι, ἀλλ' ὅτι ἀμφοτέρων αὐτῶν ἐν μέ-
σῳ ἐστὼς, λίθῳ ὀξείῳ τὸ εἶσω τὸ χερῶν ὡς τὰς
δακτύλους τὰς μεγάλας ὀπιτάμνῃ τὸ ποιδόμενον
τὰς πίσις· ἔπειτα λαβὼν ἐκ τῆς ἱματίης ἐκαί-
ετο κροκύδα^a, ἀλείφει τῷ αἵματι ἐν μέσῳ κα-
μένῳ λίθῳ ἐπὶ αὐτῷ. τὰρ ὃ ποίων, ὀπικαλέει τὸν
πὲρ Διόνυσον ἔστιν Οὐρανίῳ. ὀπιτελέσθαι) ὃ
τὰς τῶν, ὁ πὰς πίσις ποιησάμενος) πῶσι φί-
λοισι παρεγγυᾷ τὸ ξεῖνον, ἢ ἔστι αὐτῶν, ὡς πρὸς
αὐτὸν ποιήσθαι. οἱ ὃ φίλοι, καὶ αὐτοὶ τὰς πίσις δι-
καμεῦσι σεβασθῶ. Διόνυσον ὃ θεὸν μῦθον ἔστιν Οὐ-
ρανίῳ ἡγέμεν) εἶναι· καὶ τὸ τριχῶν τὴν κεφαλὴν κεί-
ρεσθαι φασι, κατὰ πρὸς αὐτὸν τὸ Διόνυσον κεκαί-
σθαι. κείρον) ὃ ὑποβόχαλα, ὡς ἐξυρῆντες τὰς
κεφαλὰς. ἐνομάζει) ὃ τὸ μὲν Διόνυσον, Οὐρο-
τάλτ· τὴν ὃ Οὐρανίῳ, Ἀλιδάτ. Ἐπεὶ ὦν τὴν
πίσιν πῶσι ἀγγέλοις) πῶσι ὡς καμύστω ἀπυγ-
μένοις) ἐπισημαίνει ὁ Ἀραβί) ἐμνησάμενος πῶδε·
ἀσκήσας καμήλων πώσας ὑδαί) ἐπέπλεξε ὅτι
τὰς ζωὰς τὴν καμήλων πάσας· τὰρ ὃ ποιήσας,
ἤλασε ἐς τὴν ἀνυδρον, καὶ ὑπέμεινε ἐν ταῦτα τὸ
καμύστω γραβόν. ἔτ) μὲν ὁ πιθανώτερος) τὸ
λόγῳ εἶρη). δεῖ δὲ ἔστι τὸ ἥσων πιθανόν, ἐπὶ γε δὲ
λέγει), ῥηθῆναι. ποταμός) ἐστὶ μέγας ἐν τῇ Ἀρα-
βίῃ, τῷ ὀνόματι Κόρυς· ἐκιδδοὶ δὲ ἔτ) ἐς τὴν
Ἐρυθρὴν καλεομένην θάλασσαν. ἀπὸ τούτου
δὲ ὦν τὸ πῶμα λέγεται τὸ βασιλέα τὸ Ἀρα-
βίων, ἀψάμενον τὸ ὁμοεσίων· ἔστι τὸ ἄλλων
δερμάτων ὀχέον μήκη ἐξικνύμενον ἐς τὴν ἀνυ-
δρον, ἀραγεῖν διὰ δὴ τῶν τῶν ὕδατος. ἐν ὃ τῇ
ἀνυδρὶ μεγάλας δεξαμενάς ὀρύσσας, ἵνα δε-
κόμεναι τὸ ὕδωρ σώζωσι. ὁδὸς δὲ ἐστὶ δωδεκά
ἡμερέων ἀπὸ τῆς ποταμῆς ἐς πῶτλιν τὴν ἀνυδρον.
ἀγὼν δὲ μιν ἀπὸ ὀχέων ἐς^d τρεῖς χωρία. Ἐν
ὃ τῷ Πηλασίῳ καλεομένῳ ἐμαλὶ τῷ Νεῖλῳ ἐστρα-
τῶν) ψαμμένῳ) ὁ Ἀμασί) πῶς, ὑπο-
μένων καμύστω. Ἀμασιν γὰρ ἐκπέλασε ζών-
τα καμύστω ἐλάσας ἐπὶ Αἰγυπτιῶν. ἀλλὰ βασι-
λέας ὁ Ἀμασίς τέσσαρες ἔπερσεν ἀπὸ τῶν ἑταί-
ρων, ἀπέθανεν. ἐν τοῖσι ἔδεν οἱ μέγας ἀνάστην) πρὸς γ-
μα σωενέχθαι. ἀποθανὼν ὃ, καὶ παρεχόμενος,
ἐπὶ φη ἐν τῇ περὶ τῶν ἐν τῷ ἰσῷ, πὰς αὐ-
τὸς οἰκοδομήτωρ. ὀπιψαμμένῳ) ὃ Ἀμασί) βασι-
λέας Αἰγυπτιῶν, φάσμα Αἰγυπτιῶν
ἐμείσθη δὴ ἐν τῷ. ὕδατος γὰρ ὅτι αἱ Αἰ-
γυπτιῶν, ἔτε πρὸς τὸν ὕδατα ὕδατος, ἔτε ὕ-
δατος τομῆς ἐμείσθη, ὡς λέγει αὐτοὶ ὀχέω-
σι. καὶ γὰρ δὴ ὑδατὶ τὰ ἄνω τῶν Αἰγυπτιῶν τῶν ὕδατων
ἀλλὰ

inter homines ut qui maxime, quam
hunc in modum paciscuntur: Quoties fœ-
dus iniire volunt, alius vir medius inter
utrosque stans, acuto lapide secatur volam
juxta majores digitos eorum qui fœdus
ineunt. Deinde sumpto flocco ex utrius-
que vestimento, inungit eo sanguine se-
ptem lapides in medio positos; inter in-
ungendum invocans Bacchum & Urani-
am. Hoc per istum actio, is qui facit fœ-
dus, amicis vadatur hospitem aut etiam ci-
vem, sicut cum cive res agitur. Amici vero &
& ipsi fidem colere iustum censent. Bac-
chum unum Deum, & Uraniam esse arbi-
trantur. Et capillorum tonsuram tonderi
dicunt, quemadmodum Bacchum ipsum
tonsum fuisse. tondentur autem in totum
tempora subradentes. Appellant ve-
ro Bacchum quidem Urotalt, Uraniam A-
lilat. Igitur postquam fœdus cum nunciis
a Cambyse missis iniit Arabs, talem rem
commentus est: Camelos omnes postea-
quam utribus camelinis aqua completis on-
neravit, egitque ad loca humore carentia,
ibi Cambylis exercitum opperiebatur. Et
iis quæ narrantur, hoc quod dixi propius
fidem est; tamen id quoque quod minus
credibile est, quandoquidem refertur,
commemorare debeo. Est magnum in
Arabia flumen nomine Corys, exiens in
mare quod dicitur rubrum: ab hoc flu-
mine fertur Arabum rex canalem ex bo-
vinis aliisque crudis coriis aptatum, tanta
longitudine produxisse, ut ad loca arida
per illa aquam produceret: inque ipso
arido solo ingentes cisternas fodisse, qui-
bus recepta aqua servaretur: & quum sit
à flumine ad hanc aridam duodecim die-
rum via, per canales in tres regiones a-
quam ducere. Ceterum apud Nili ostium
quod dicitur Pelusium bellabat Psam-
menitus Amasis filius, Cambysem
opperiens. Nam Amasin Cambydes in
Ægyptum progressus vivum nactus non
est, sed defunctum, quum quatuor &
quadraginta annis regnasset: per quos ni-
hil admodum magnæ calamitatis est ex-
pertus. defunctusque & conditus sepul-
tus fuit in sepulchris in templo quæ ipse
ædificaverat. Sub ejus autem filio Psam-
menito jam regnante maximum extitit
Ægyptiis portentum: Apud Thebas Æ-
gyptias (quod neque prius unquam neque
postea ad meam usque ætatem contigit, ut
ipsi Thebani ajunt) pluit. Nam superiora
Ægypti penitus pluviam non sentiunt.

at-

a κροκύδα. b ὀπικαλέσθαι. c ἐνομάζειν. d ὀχέων. e ἐστὶν ὁδὸς. f οἱ ἀνέστην.

Phanis liberi occisi, & sanguis vino & aqua mixtus potu fuit. Ægyptii victi, quorum crania duriora Persicis, & sine calvitie. Achæmenes Darii f. Inarus Afer. Szvitia Ægyptiorum in navem Mitylenæam & legarum.

- 11 attamen Thebis tunc pluit guttis. Persæ porro ubi siccâ transmissâ subsedere vicini Ægyptiis, tanquam congressuri; Ibi Ægyptiorum auxiliares Græci & Caræ, Phani qui externum exercitum in Ægyptum adduxisset, exprobrantes hoc rei in illum sunt machinati: Filios qui erant à Phane relictî in Ægypto, in castra perduxerunt, atque in conspectum patris, positoque in medio duorum exercituum craterem; dehinc productos singulos puerorum super craterem obtruncaverunt. Omnibus interfectis, vinum & aquam in craterem intulerunt: hunc sanguinem quum bibissent omnes auxiliares, ita conflixerunt. Acri proelio commisso, perquam multis utrinque cadentibus, in fugam vertuntur Ægyptii. Ibi ego rem mirandam vidi, ab indigenis edoctus: Ossa utrorumque qui in acie ista ceciderunt, quum seorsum jacerent circumfusa, ut ab initio distincta fuerant, seorsum erant Persarum, aliorum Ægyptiorum: sed Persarum capita adeo fragilia sunt, ut si velis ferire vel solo calculo, perforare possis: Ægyptiorum autem ira firma, ea vix ictu lapidis perfringes. Cujus rei causam hanc illi reddebant, facile mihi persuadentes, quod Ægyptii statim à pueris radere capita incipiunt, & os ad solem redditur compactum. Quæ eadem causa est non calvescendi. nam ex omnibus hominibus paucissimos quis Ægyptios calvos videat. His igitur hoc causæ est cur robusta capita gestent. At Persis cur fragilia sint capita, id in causa est quod à principio assuefuerunt in umbra nutrire, gestantes pileos tiaras. Hæc ergo quidem talia. Vidi item alia istis similia in Pappremi, eorum qui una cum Achæmene
- 12 filio Darii ab Inaro Afro sunt cæsi. Ægyptii quoque postquam ex acie terga dederunt, nullo ordine fugam capeffunt. Ad quos, quum se recepissent Memphin, misit Cambyſes per flumen navim Mitylenæam cum caduceatore viro Persa, qui illos ad pacationem hortaretur. Isti ubi navim ingredi Memphin vident, frequentes ex castello effusi, navim corruperunt, virosque instar carnis dilaniatos in castellum afferunt. Et Ægyptii quidem post hæc obsessi aliquamdiu restiterunt. Afri vero finitimi ea quæ Ægypto contigissent veriti, sese citra pugnam dediderunt, tributumque descripserunt

ac

ἀλλὰ ἔ τότε ὕδθησαν αἱ θῆβαι ψακάδι^a. οἱ δὲ Πέρσαι, ἐπεὶ τε διεξέλασσοντες τὴν ἀνδρῶν, ἰζοντο πέλας τῶν Αἰγυπτίων, ὡς συμβαλέοντες, ἐνηύτῃ οἱ ὀπτικοὶ οἱ δὲ Αἰγυπτίαι, ἐόντες ἄνδρες ἑλλήνες τε ἔ Κάραι, μεμφομένοι τῷ φάνη ὅτι στρατὸν ἤραγε ἐπ' Αἰγυπτιὸν ἀλλόθροον, μηχανῶνται πρῆγμα εἰς αὐτὸν ποιόνδε· ἴσταν τῷ φάνη παῖδες ἐν Αἰγυπτίῳ καταλελειμμένοι· τὰς ἀγαγόντες εἰς τὸ στρατόπεδον, καὶ εἰς ὅσον δὲ πατρὸς, κρητῆρα ἐν μέσῳ ἔστησαν ἀμφοτέρων τῶν στρατοπέδων· καὶ δὲ, ἀγνέοντες κατὰ ἓνα ἕκαστον τῶν παίδων, ἐσφάζον εἰς τὸ κρητῆρα. διὰ πάντων δὲ διεξελθόντες τῶν παίδων, οἶνόν τε ἔ ὕδωρ ἐσφόρεον εἰς αὐτόν. ἐμπόντες δὲ δὲ αἱμαίνοντες πάντες οἱ ὀπτικοί, ἔτω δὴ συνεβαλον. μάχης δὲ ἡγομένης καρτερῆς, καὶ πεσόντων ἐξ ἀμφοτέρων τῶν στρατοπέδων πολλῶν, ἐτράποντο οἱ Αἰγυπτιοί. θῶμα δὲ μέγα εἶδον πτόμενον ὡς τὸ δὲ ὀπτικῶν. τὸ γὰρ ὅσων περικεχυμένων χωρὶς ἑκατέρων τῶν τῇ μάχῃ ταύτῃ πεσόντων· (χωρὶς μὲν γὰρ τῶν Περσῶν ὅσους τὰ ὅσα, ὡς ἐχωρῶν κατὰ δόχας, ἐπὶ ῥῶτι δὲ, τῶν Αἰγυπτίων) αἱ μὲν τῶν Περσῶν κεφαλαὶ εἰσι ἀδενέες ἔτω, ὥστε εἰ θέλεις ψήφω μέγα βαλέειν, διατετρανέες· αἱ δὲ τῶν Αἰγυπτίων, ἔτω δὴ πῖ ἰσχυραὶ, μόγις^b ἂν λίθῳ πάσας διαρρήξῃς^c. αἶπιον δὲ τέτρα τοῦδε ἔλεγον (καὶ ἐμεγ' ὀπτεῖως ἔπθον) ὅτι Αἰγυπτιοὶ μὲν, αὐτὰ κατὰ παίδων δρῶντες, ξυρεῖν^d τὰς κεφαλὰς, καὶ πρὸς τὸ ἥλιον παχύνει^e τὸ ὅσων. ταῦτό δὲ τέτρα δὲ μὴ Φαλακρῶς αἶπιόν ἐστι. Αἰγυπτίων γὰρ ἄν τις ἐλαχίστης ἰδοίτο Φαλακρῶς πάντων ἀνθρώπων. ταῖσι μὲν δὴ τέτρα ἐστὶ αἶπιον ἰσχυρῶς φορέειν τὰς κεφαλὰς. τοῖσι δὲ Πέρσῃσι ὅτι ἀδενέας φορέει^f τὰς κεφαλὰς, αἶπιον^g τοῦδε· σκιητροφέας εἰς δόχης, πύλας πάσας φορέοντες^h. ταῦτα μὲν νῦν τοιαῦτα. εἶδον δὲ ἔ ἄλλα ὁμοῖα τέτροιεν Παπρήμι, τῷ αἵμα Ἀχαιμένει τῷ Δαρείῳ διαφθαρέντων ὑπὸ ἰνάρῳ δὲ λίθῳ. οἱ δὲ Αἰγυπτιοὶ ἐκ τῆς μάχης ὡς ἐτράποντο, ἐφθον ἔδενι κόσμῳ. κατὰ ληθέντων δὲ εἰς Μέμφιν, ἐπεμπε ἀνὰ πτόμενον Καμψύσης νεά Μιτυληναίῳ κήρυκα ἀγγάζειν ἄνδρα Πέρσῳ, εἰς ὁμολογίῳ προκαλεόμενον Αἰγυπτίαις. οἱ δὲ, ἐπεὶ τε τὴν νεά εἶδον ἐσθλῆσαν εἰς τὴν Μέμφιν, ἐκχυθέντες αἰεὶς ἐκ δὲ πείχετο, τὴν τε νεά διέφθραν, καὶ τὰς ἀνδρας κρεεργηδὸν διασπασάντες, ἐφόρεον εἰς τὸ πείχετο. καὶ Αἰγυπτιοὶ μὲν καὶ τῶν πολιορκούμενων, χρόνον παρέστησαν· οἱ δὲ πρὸς χεῖρας λίθους, δεισάντες τὰ περὶ τὴν Αἰγυπτιὸν γεγνότα, παρέδωκαν σφέας αὐτὰς ἀμαχητί· καὶ φόρον

X 2

π

a ψακάδι. b ἰσχυραὶ, ὡς μόγις. c διαρρήξῃς. d φορέει, αἶπιον. e πύλας τε φορέοντες.

π' ἐπέξωτο, καὶ δῶκεν ἑπεμπον. ὥς ἡ Κυρηνάοις ἔ-
 Βαρκαίοι, δεισάμενες ὁμοίως ἃ ἔοι Λίβυες, τοιαύ-
 τα ἐποίησαν. Καμβύσης ἡ τὰ μὲν πρὸς Λιβύων
 ἐλθόντα δῶκεν, Φιλοφρόνως ἐδέξατο· τὰ δ' ὅτι
 Κυρηνάων ἀπικόμενα μεμφθῆις, ὥς ἐμοὶ δοκεῖ,
 ὅτι ὡς ὀλίγα. ἐπεμψαν γὰρ δὴ πινυακασίας μνίας
 ἀργυροῦς οἱ Κυρηνάοι· τούτους ὁρασόμενοι, αὐ-
 τοχέρη διεσάφει τῇ στρατῷ. Ἡμέρη δ' δεκάτῃ ἀπ'
 ἧς παρέλαβε τὸ τεῖχος τὸ ἐν Μέμφι Καμβύσης,
 κατίσας ἐς τὸ πρῶτον ἐπὶ λύμῃ τῇ βασιλείᾳ τῇ
 Αἰγυπτίων Ψαμμήνιον, βασιλεύσαντα μύνας ἐξ,
 τῶτον κατίσας πῶν ἄλλοις Αἰγυπτίοις, διεσάφει
 αὐτὰς τῇ ψυχῇ, ποιεῖν τιαδέ^a. σείλας αὐτὴν
 τὴν θυγατέρα ἐδῆτι δαλήν, ἐξέπεμπε ἐπ' ὕ-
 δωρ ἔχουσαν ὕδρην· συνέπεμπε δὲ καὶ ἄλλας
 παρθένους ἀπολέξας ἀνδρῶν τῇ πρώτων, ὁμοίως
 ἐσκαμμένας τῇ βασιλείᾳ. ὥς δὲ βοῇ τε καὶ
 κλαυθμῷ παρήσαν αἱ παρθένοι πρὸς τὰς πα-
 τρας, οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ἀνεβόων τε καὶ ἀν-
 τέκλαιον^c, ὁρέοντες τὰ τέκνα κεκακωμένα· ὁ
 δὲ Ψαμμήνιος, παρῶν καὶ μαθὼν, ἐκυψε
 ἐς τὴν γλῶσσαν. παρελθόντων δὲ τῶν ὕδροφόρων, δά-
 τερα οἱ τὰ πᾶντα ἑπεμπε^d μετ' ἄλλων Αἰγυπτίων
 διαλείων τὴν αὐτὴν ἱλικίαν ἐχούων· τὰς δὲ
 αὐχένας κάλῳ δεδεμένους, καὶ τὰ στήθεα
 ἐγκεχαλιωμένους. ἤγοντο δὲ ποινὴν τισυλῆς Μι-
 τυληναίων τοῖς ἐν Μέμφι ἀπολομένοις πῶν τῇ
 νηί. τούτοις γὰρ ἐδικασεν οἱ βασιλεῖς δικαστῆς,
 ὑπὲρ ἀνδρὸς ἑκάστη δέκα Αἰγυπτίων τῇ πρώ-
 των ἀνταποδιδόναι. ὁ δὲ, ἰδὼν παρεξιώντας, καὶ
 μαθὼν τὰ πᾶντα ἠρώμενον^e ἐπὶ θανάτῳ, τῶν ἄλλων
 Αἰγυπτίων τῶν περικατημένων αὐτὸν κλαυθμῶν καὶ
 δαυὰ ποιούτων, τούτῳ ἐποίησε τὸ ὅτι τῇ θυγα-
 τρὶ. παρελθόντων δὲ καὶ τῶν, σιωπῆεν ὥς τῇ
 τῶν συμποσίων οἱ ἄνδρες ἀπληκίστερον ἐκπεπρω-
 χῶς ἐκ τῶν ἐόντων, ἔχοντες τε εἶδεν, εἰ μὴ ὅσα
 πτωχὸς, καὶ προσπιπτόντα τὴν στρατὸν παρεμένη,
 Ψαμμήνιον τε τὸν Ἀμάσιον, καὶ τὰς ἐν τῷ
 πρῶτῳ κατημένους Αἰγυπτίων. ὁ δὲ Ψαμμή-
 νιος ὥς εἶδε, ἀνακλαύσας μέγα, καὶ κα-
 λίστως ὄνυμασι τῇ ἐπῶρον, ἐπαλῆξεν τὴν κεφα-
 λὴν· ἦσαν δ' ἄρα αὐτὸν φύλακοι^h, οἱ τὸ
 παιδόμενον πᾶν ἐξ ἐκείνων ἐπ' ἑκάστη ἐξόδῳ,
 Καμβύση ἐσήμενον. θωυμάσας δὲ ὁ Καμβύ-
 σης τὰ παιδόμεναⁱ, πέμψας ἄγγελον, ἠρώτα
 „αὐτὸν, λέγων τούδε, Δεσπότης σε Καμβύ-
 „σης, Ψαμμήνιος, ἐρωτᾷ διότι δὴ τὴν μὲν θυ-
 „γατέρα ὁρέων κεκακωμένην, καὶ τὴν πᾶντα ὅτι
 „θανάτον σείχοντα, ἔτι ἀνέβωσας, ἔτι ἀνέ-
 κλαυσας,

ac dona miserunt. Cyrenæi quoque ac
 Barcei itidem ut Afri timentes, similia
 & ipsi fecere. Cambyfes munera quæ ab
 Afriis venere, perbenigne accepit: quæ
 autem à Cyrenæis, succentiens, ut opi-
 nor, quod exigua erant. quingentas enim
 minas argenti miserant, quas sua manu
 prehenfas disperfit in milites. Decimo 14
 autem die quàm castellum in urbe Mem-
 phi cepisset Cambyfes, Psammenito Æ-
 gyptiorum rege, qui sex omnino regna-
 rat menses, collocato in suburbio igno-
 minie gratia, cum Ægyptiis aliis, hoc
 fecit ut ejus animum experiretur; Filiam
 illius, vestitu serili indutam, cum hy-
 dria ad aquam emisit; & cum ea simili-
 ter indutas alias quas delegerat, primo-
 rum virorum filias virgines. Quæ ubi ad
 patres pervenerunt cum ejulatu ploratu-
 que, ceteri quidem patres omnes conspe-
 ctis filiabus tam male acceptis, vocifera-
 ti sunt atque fleverunt: Psammenitus au-
 tem prospiciens atque intelligens, humi
 vultum demisit. Prætergressis puellis a-
 quam ferentibus, secundo loco Cambyfes
 ante oculos Psammeniti misit filium ejus
 cum duobus millibus Ægyptiorum æqua-
 lis ætatis. vinctas fune cervices & frenata
 ora habentibus. Ducebantur autem lui-
 turi pœnas his Mitylenæis qui cum na-
 vi fuerant ad Memphin obtuncati. Ita
 enim censuerant regii iudices, pro sin-
 gulis suorum interfectis denos primorum
 Ægyptiorum interficiendos. Psamme-
 nitus præter se exeuntes intuens, & fi-
 lium animadvertens duci ad mortem,
 aliis Ægyptiis qui circum sedebant com-
 plorantibus, & gravia sibi accidere dolen-
 tibus, ipse idem quod in filia fecit. His
 quoque prætergressis, accidit ut quidam
 compotorum ejus natu grandior, pristi-
 nis bonis elapsus, ac nihil habens nisi quæ
 inops mendicus, obiret exercitum men-
 dicans, nec non Psammenitum Amasis fi-
 lium aliosque Ægyptios in suburbio con-
 fidentes. Quem ut conspexit Psamme-
 nitus erumpente ingente fletu, compel-
 lans nomine amicum, caput suum cæde-
 bat. Aderant autem ei observatores, qui
 ut quicquid ab illo fiebat in unoquoque
 exitu, Cambyfi renunciarent. Ea quæ
 fiebant admiratus Cambyfes, misso nun-
 cio percontatus cum est, inquires; herus
 te Cambyfes, Psammenite, interrogat
 quamobrem tu, qui visa filia malo affe-
 cta, viso etiam filio ad mortem cunte,

ne-

a τὰδε. b παρθένοι κατὰ τὰς. c ἀντέκλαιον. d ἐξέπεμπε. e διεσάφεις ἡγοι, καὶ. f ἀγχιόρτοι. g κλαυθμῶν, τούτῳ ἐποίησε τὸ καὶ ἐπὶ. h αὐτὸς τῆς φύλακοι, i τὸ παιδόμενον.

Causa lacrimarum Pfammenito in amici luctu. Cræsus in Ægypto. Filius regis & rex occisus. Filios defectorum miserantur Persæ. Thannyras Inari fil. Pausiris Amyrtæi fil. Cadaver Amasis laniatum.

neque ejulasti neque flevisi, sed pauperem tanti feceris, tibi (ut ab aliis audit) non propinquum. Et ille quidem ita interrogavit. Pfammenitus autem his verbis respondit; O fili Cyri, domestica mala erant majora, quam ut possem ea deffere: at lamentatio amici digna lacrymis fuit, qui è multis ac fortunatis opibus evolutus ad inopiam recidit, in limine senectutis. Hæc ubi delata ab hoc, sibi videri illa recte dicta esse; ut vero ab Ægyptiis fertur, Cræsum (quippe hic quoque adscitus erat ab Cambyse in expeditionem Ægyptiacam) illacrymasse, item qui aderant Persæ, ipsique Cambyfi commiserationem subiisse, ut protinus jusserit & filium ex his qui morti addicti essent liberari, & patrem è suburbio excitum ad se duci. Sed filium quidem qui adierunt, non jam superstitem invenerunt, sed primo loco trucidatum: ipsum vero Pfammenitum adsumtrum ad Cambysem duxerunt: ubi reliquum vitæ vixit, nihil violentum passus. Qui si compertus etiam fuisset non affectasse res novas, accepisset Ægyptum ut eam procuraret. Nam consueverunt Persæ in honore habere filios regum; quorum si qui etiam ab eis defecerint, tamen illorum filiis restituunt principatum. Quod eos ita facere consueisse, cum aliis permultis potest probari documentis, tum vero hoc, quod Thannyras Inari filius recepit, quem pater obtinuerat, principatum: quodque Pausiris Amyrtæi filius & ipse paternum recuperavit imperium: quamvis Inaro & Amyrtæo infestius nunquam ulli Persis mala intulerint. Nunc Pfammenitus male cogitans, mercedem accepit. nam ad defectionem Ægyptios inducere deprehensus est: ac deinde à Cambyse convictus, epoto cruore taurino, statim expiravit. Atque hunc in modum iste decessit. Cambyses autem è Memphi in urbem Sainabiit, animo faciendi quæ fecit. Etenim simulatque in ædes Amasis ingressus est, statim imperavit cadaver Amasis è conditorio efferri: deinde prolutum verberibus cædi ac pilos avelli, & stimulis pungi, omni denique contumelia infestari. Quod facientes postquam defatigati erant, (nam cadaver utpote conditum resistebat, nec quicquam diffundebatur) jussit cremari: haudquaquam sancta jubens, quia Persæ deum ignem esse arbitrantur. Quin apud

„κλαυσας, τὸ δὲ πῶχον, ἔδεν σὺ παροήκοντα,
„ὡς ἄλλων πυρπάνεσσι^a, ἐπίμησας. ὁ μὲν δὲ
ταῦτα ἐπηρώτα. ὁ δὲ ἀμείβετο τοῖσδε, ὡς παῖ
„Κύρῃ, τὰ μὲν οἰκήσια ἡμῶν κακὰ ἢ ὥς
„ἀνακλαίειν· τὸ δὲ ἔσπερος πένθος^b, ἄξιον
„ἡμῶν δακρύων· ὅς ἐκ πολλῶν τε καὶ δυδαίμο-
„νων ἐκπεσὼν, ἐς πῶχὴν^c ἀπῆκται, ὅππῃ
„γῆρα^d ἔδω. καὶ ταῦτα ὡς ἀπηνέχθη^e ὑπὸ
ταῖς, εὐδοκίῃ οἱ εἰρηόται. ὡς δὲ λέγεσθαι ὑπὸ
Αἰγυπτίων, δακρύων μὲν κροῖσιν (ἐπετόλχεε γὰρ
καὶ ἔτ^g ὅππῃσι^f καμύσει^g ἐπ' Αἰγυπτον)
δακρύων δὲ Περσέων τὰς παρεόντας. αὐτῷ τε καμ-
έσει ἐσελθεῖν οἰκτὸν πῖνα· καὶ αὐτίκα κελδοῖν
τόν τε οἱ παῖδα ἐκ τῶν δοπολυμένων (ὥζειν,
καὶ αὐτὸν ἐκ τῆς παροήκοντος ἀναστήσαντας, ἀρὰν
παρ' ἐαυτόν. Τὸν μὲν δὲ παῖδα εὖρον εἰ^d με-
στόν^h, σέκεπⁱ πεινόντα, ἀλλὰ πρῶτον κατὰ-
κοπέντα. αὐτὸν δὲ ψαμμίωτον ἀναστήσαντες,
ἤγον^j ὡς καμύσεια· ἐνθα ἔ^k λοιπὴ διαιτῶ-
το, ἔχων ἔδεν βίαιον. εἰ δὲ καὶ ἡπιήθη μὴ πο-
λυπεραγμονεῖν, ἀπέλαβε ἂν Αἰγυπτον, ὥς ὅππῃ-
τροπάζειν αὐτῇ. ἐπεὶ τιμὰν ἐώησι Πέρσῃ τῶν
βασιλέων τὰς παῖδας· τῶν, εἰ καὶ^e σφειων
δοπεῖσσι, ὅμως τῶσι γε παισὶ αὐτῶν δοποδι-
δῶσι τὴν δέχνην. πολλοῖσι μὲν νῦν καὶ ἄλλοις
ἐστὶ παροήκοντα ὅτι τῶν ἔτω νενομίκαζι πείν^l.
ἐν δὲ καὶ^f τῶνδε Ἰνάρῳ^h παῖδι Θανύρῳ, ὅς
ἀπέλαβε τὴν οἱⁱ οὐκ πατὴρ εἶχε δέχνην· καὶ τῷ
Ἀμυρτίῳ Πασίρῳ· καὶ γὰρ ἔτ^g ἀπέλα-
βε τὴν ἔ^k πατρὸς δέχνην. καίτοι Ἰνάρῳ τε
καὶ Ἀμυρτίῳ ἑδάμοι κω Πέρσας κακὰ
πλέω^h ἐργάζοντο. νῦν δὲ μηχανώμενοι^h
κακὰ ὁ ψαμμήνι^h, ἔλαβε τὸν μισθόν·
ἐπιστὰς γὰρ Αἰγυπτίῳ ἦλθ^h. ἐπεὶ τε δὲ ἐπ-
αἰσ^h ἐγῆμε^h ὑπὸ καμύσει^h, αἶμα τῶ-
ρ^h πῶν, ἀπέθανε ὡς παρ' ἡμῶν. ἔτω δὲ ἔ-
τ^g ἐπελάττει. καμύσεως δὲ ἐκ μέμφει^h
ἀπῆκετο ἐς Σαῖν πάλιν, βεβλόμενοι^h ποιῆσαι
τὰ δὴ καὶ ἐποίησε. ἐπεὶ τε γὰρ ἐσπῆλθε ἐς
τὴν ἔ^k Ἀμάσι^h οἰκίαν, αὐτίκα ἐκέλευε ἐκ
τῆς ταφῆς τὸν Ἀμάσι^h νέκυον ἐκφέρειν ἔξω.
ὡς δὲ ταῦτα ὅππῃσι^f ἐγῆμε^h, μαστιγοῦν τὸν
νέκυον ἐκέλευε, καὶ τὰς τρίχας δοποτῆλαιν,
καὶ κεντοῦν, καὶ τὰλλα πάντα λυμάνεσθαι.
ἐπεὶ τε δὲ καὶ ταῦτα ἔκαμον πιεῦντες, (ὁ
γὰρ δὴ νεκρὸς, ἅτε τετραχιδόμενοι^h, ἀντε-
χέ τε καὶ ἔδεν διεχέετο) ἐκέλευσε μὴ ὁ
καμύσεως κατακαῦσαι· ἐντελλόμενοι^h σὺν ὁ-
σια. Πέρσῃ γὰρ θεὸν νομίζουσι εἶναι τὸ πῦρ· τὸ
ὦν

a πυρπάνεσσι. b παῖ. c πῶχον. d ἐγῆμεν αὐτὸς. e ἔ, ὡς. f ἐν τῇ δέχ. g τῶνδε, τῷ Αἰγυπτίῳ Ἰνάρῳ. h πλέω.

ὧν κατακαίειν τε τὰς ^a νεκρὰς, ἑδαμῶς ἐν νόμῳ ἑδαιτέροις ἐστὶ, Πέρσῃσι μὲν, δι' ὅπερ εἰρηται, θεῶν δ' ὁ δίκαιον εἶναι λέγοντες ^b νέμειν νεκρὸν ἀνθρώπων. Αἰγυπτίοις δὲ νενομισται πῦρ θηρῶν εἶναι ἐμψυχον· πάντα δὲ αὐτὸ κατεοδιεν πάπερ ἂν λάβῃ· πωλοῦν δὲ αὐτὸ τῆς βορῆς, πωλοποθνήσκων τῷ κατεοδιμένῳ. ἔκων θηριοισι νόμῳ ἑδαμῶς Φητὴν ἐστὶ ^c τ' νέκυω δίδοναι. καὶ ἀφ' αὐτὰ περιχόοντες, ἵνα μὴ κείμενοι ^d ἐπὶ οὐλέων καταβρωθῇ. ἔτω ἑδαιτέροις νομιζόμενα ἐνεπίλαιο ποιεῖν ὁ Καμβύσης. ὥς μέντοι Αἰγυπτίοι λέγουσι, ὅτι Ἀμασις ὡς ὁ παῦτα παθὼν, ἀλλὰ ἄλλος τις τ' Αἰγυπτίων, ἔχων τὴν αὐτὴν ἡλικίαν Ἀμάσι. ὃ λυμηνόμενοι Πέρσῃ, ἑδοκεον Ἀμασιν ^d λυμηνέσθαι. λέγουσι γὰρ ὡς πυθόμενοι ὅτι κασιγνήτης ὁ Ἀμασις παρ' ἐνὶ ἐωὺτὸν δόποθι νόστον μέλλοντα γίνεσθαι, ἔτω δὲ ἀκρόμενοι παρ' ἐπιφερόμενα, τ' μὲν ἀνθρώπων τῶν τ' κασιγνηθέντα, δόποθι νόστον ἑθαίπει ὅτι τῇσι ^e θύρῃσι ἐντὸς τ' ἐωὺτ' ἡλικίας, ἐωὺτὸν ἢ ἐνεπίλαιο τῷ πατρὶ ἐομυχῶν τ' ἡλικίας ὡς μάλα ταῦτα γίνεσθαι. αἱ μὲν νυνὶ ἔκ Ἀμασιν ἐντολαὶ αὐτῇ, αἱ εἰς τὴν πατρίδα ^f ἐτ' ἀνθρώπων ἔχουσι, ἃ μοι δοκεῖσι δέχων γινέσθαι, ἄλλως δ' αὐτὰ Αἰγυπτίοι σιμνοῦν. Μετὰ δὲ παῦτα ὁ Καμβύσης ἐβελόμοιο τριφασίας στρατίας, ὅτι τε Καρχηδονίους, καὶ ὅτι Ἀμμωνίους, καὶ ὅτι τῆς μακροβίους Αἰθιοπίας, οἰκημένους δὲ Λιβύης ὅτι τῇ νοτίῃ θαλάσῃ. βελόμοιόν τε οἱ ἔδοξε, ὅτι μὲν Καρχηδονίους τ' ναυτικὸν στρατὸν δόποθι εἶλαιν. ὅτι δὲ Ἀμμωνίους, ἔπειθ' ἀποκρῖναντα. ὅτι δὲ τῆς Αἰθιοπίας, κατέπιας πρῶτον, ὅσοι μὲν τε τὴν ἐν τῇσι τοῖσι Αἰθίοψι λεγομένην εἶναι ἡλίεσσι τρέπεζαν, εἰ ἐστὶ ἀληθῆς, καὶ πρὸς ταύτην πᾶν ἄλλα καταπομένους· δῶρα δὲ τῷ λόγῳ φέροντας τῷ βασιλεῖ αὐτῶν. Ἡ δὲ τρέπεζα τῶν ἡλίεσσι, ποιηδὲς τις λέγει εἶναι· ἀφ' ὧν ἐστὶ ἐν τῷ πελάγει, ὅτι πλεῖστον κρεῶν ἐφθῶν πάντων τῶν τετραπόδων· ἐς τὸ πᾶς μὲν νύκτας ἐπιτηδούσιας πρῆναι τὰ κρέα τῆς ἐν πλεῖ ἐκάστας ἐούσας τῶν αἰσῶν, τὰς δὲ ἡμέρας δαίνυνται προσόντα τ' βελόμενον. Φάνει ἢ τῆς ἐπιχωρίας παῦτα τὴν γλῶσσαν αὐτῶν ἀναδιδόναι ἐκάστω. ἡ μὲν δὲ τρέπεζα ἢ ἡλίεσσι καλεομένη, λέγουται εἶναι ποιηδὲς. Καμβύσῃ ἢ ὡς ἔδοξε πέμπειν τῆς κατασκοπίας, αὐτῇ μετεπέμπετο ἔξ Ἐλεφαντίνης πόλεως, τ' ἰχθυοφάγων ἀνδρῶν τῆς ἐπισταμένης τὴν Αἰθιοπίδα γλῶσσαν. ἐν ᾧ ἢ τῆς μετῆσαν, ἐν τῇ ἐκέλευε ὅτι τὴν Καρχηδόνα πωλεῖν τ' ναυτικὸν στρατόν. φοίνικες ἢ ὅτι ἐφασαν ποιήσθαι ταῦτα· ὁρκίοισι τε γὰρ μεγάλοις ἐνδεέσθαι, καὶ ὅτι

pud neutros etiam moris est cremare cadavera: apud Persas quidem, propter id quod dictum est, quia nefas esse ajunt deo pascere cadaver hominis: apud Aegyptios autem, quia persuasum habent ignem animatum beluam esse, & omnia quæ nanciscitur devorare, & postquam devorando fuerit expleta, una cum ipsa re devorata emori. Non esse vero apud eos consuetudinem mortuum beluis tradendi; & ideo condiunt ne jacens & humatus devoretur à vermibus. Ita neutris licitam rem iussit agere Cambyles. Quanquam (ut ipsi ajunt Aegyptii) non Amasis fuit qui ista passus est, sed alius quidam Aegyptius eadem qua Amasis ætate; quem Persæ Amasin arbitrantur vexaverunt. Memorant enim, Amasin, quum ex oraculo audisset quæ circa se defunctum futura essent, hoc modo rei venturæ medendum putasse, ut hunc hominem qui flagellatus erat, mortuum ad fores sepeliret intus conditorii sui, se autem in conditorii quam intimo recessu collocari filio mandaret. Mihi tamen penitus non videntur hæc Amasis fuisse mandata de sua sepultura & isto homine, sed vane ab Aegyptiis adornata. **SECUN-** **DUM** hæc Cambyfes constituit triplex **17** movere bellum, adversus Carthaginenses, adversus Ammonios, adversus Æthiopes macrobios, id est longævus, qui Africam ad australe mare incolunt. & adversus quidem Carthaginenses, nauticas copias; adversus autem Ammonios, e peditatu excerptos; adversus vero Æthiopes, primo exploratores mittere, spectatum illic mensam, quæ celebrabatur, Solis, nunquid revera esset: simulque res Æthiopicas inspecturos; interim per speciem dona laturos illorum regi. **18** Solis autem mensa talis esse memoratur: est in suburbio pratum, omnium quadrupedum assa refectum carne, quam per noctem singuli civium magistratus properant ponere; ad eamque, ubi illuxit, cuilibet epulatum licet accedere. Hæc autem ipsa à terra reddi assidue indigenæ ajunt. Et mensa quidem quæ Solis vocatur, talis esse fertur. Cambyfes **19** autem ubi statuit exploratores mittere, continuo ab urbe Elephantina arcessit ex Ichthyophagis gnaros Æthiopicæ linguæ. Interea dum isti veniunt, navales copias Carthaginem versus navigare jubet. verum hæc exequuturos se Phœnices negaverunt. esse enim magnis fœderibus se

^a κατακαίειν τε. ^b λέγουσι. ^c ἑδαμῶς σφίσι. ^d Ἀμάσι. ^e ἐν τῇσι. ^f εἰς πατρίδα.

Phœnicum avertio in ludeis coloniis. Ichthyophagi legati & dona Cambyſis, quæ ridet Aethiopes.

te devinctos; neque facturos sancte, si adversus liberos suos militarent. Phœnicibus autem ire recusantibus, ceteri ad pugnandum haud idonei erant. Ita Carthaginienses servitutem Persarum evaserunt: quoniam Cambyſes haud æquum ducebat vim afferre Phœnicibus, qui se ipsos Persis dederant, & ex illis nauticus omnis constabat exercitus. Sed & Cyprii, qui sese ipsi dederant Persis, ad-
20 versus Aegyptum in militia erant. Porro Cambyſes posteaquam ex Elephantina advenerunt Ichthyophagi, eos ad Aethiopes misit, iussos cum ea dicere quæ oporteret, tum dona ferre, amiculum purpureum, aureumque torquem ad cervicem, & armillas, ac unguenti alabastrum, cadumque vini Phœniciei. Aethiopes autem ii ad quos misit Cambyſes, feruntur esse maximi omnium hominum atque pulcherrimi: legibus autem & aliis uti eos, & separatis ab aliorum hominum legibus, tum vero & hac circa regnum: quod quem è popularibus maximum & pro magnitudine validum judicant, hunc
21 regem deligendum censent. Ad hos itaque viros Ichthyophagi postquam venerunt, offerentes eorum regi munera ita loquuti sunt; Cambyſes, Persarum rex, cupiens amicus tibi fieri atque hospes, nos misit, jubens ut in sermonem tuum veniremus, tibi hæc dona dat, quorum ipse usu maxime delectatur. Ad hos Aethiops, gnarus ad explorandum venisse, talia respondit; Neque rex Persarum vos ideo cum donis misit, quod magni faciat hospitii mei fœdus, neque vos vera loquimini, quippe qui ad explorandum meum imperium venistis: neque justus ille vir est. si enim justus foret, non alienam regionem affectaret, sed esset sua contentus, nec homines à quibus nihil læsus est in servitutem redigeret. Ei nunc vos hunc arcum date, ita dicentes, Rex Aethiopum regi Persarum consilium dat, quando Persæ tam facile adducunt tantæ magnitudinis arcus, tunc adversus macrobios Aethiopes copiis exsuperans moveat bellum: interim diis gratias habeat, qui non dant mentem filiis Aethiopum, ut præter suam velint aliam comparare regionem. Hæc loquutus, arcum
22 laxavit, eisque qui venerant dedit. Tum sumpto purpureo amiculo, rogavit quidnam esset & quomodo confectum. & quum Ichthyophagi veritatem de purpu-

THALIA, LIBER III.

167

ἀν πείσῃ ὅσα ὅτι τὰς παῖδας τὰς ἐωυτῶν στρα-
τοδόμενοι. φοινίκων ἢ ἐβελόμενων, οἱ λοιποὶ σὺν
ἀξιόμαχοι ἐγίνοντο. Καρχηδόνιοι μὲν νῦν ἔτι δὲ
λοσιπύλῳ διέφυγον πρὸς Περσέων. Καμβύσης γὰρ
βίβῃ σὺν ἐδικαίᾳ προσφέρειν φοίνικι, ὅτι σφέας
πὶ αὐτὰς ἐκδεδώκεσαν Πέρσῃσι, καὶ πᾶς ἐκ
φοινίκων ἔργητ' ὁ ναυτικὸς στρατός. δόντες ἢ καὶ
κύπριοι σφέας αὐτὰς Πέρσῃσι, ἐστρατόνῃ ἐπ'
Αἰγυπτον. Ἐπεὶ περὶ τῷ Καμβύσῃ ἐκ τῆς
Ἐλεφαντίνης ἀπῆκοντο οἱ Ἰχθυοφάγοι, ἐπιμ-
πε αὐτὰς ἐς τὰς Αἰθιοπίας, ἐντέλλάμενθ' αὐ-
τὰς λέγειν καὶ δῶρα φέροντας, πορφύρεον
περὶ εἶμα, καὶ χρύσειον στεπνὸν περικνηνίον,
καὶ ψέλλια^b, καὶ μύρα ἀλάδαςρον, καὶ φοι-
νικίᾳ οἶνον κάδον. οἱ δὲ Αἰθιοπες ἔπει ἐς τὰς
ἀπέπεμπε^c ὁ Καμβύσης, λέγοντάς τιν' εἶναι μέ-
γιστοι καὶ κάλλιστοι ἀνθρώπων πάντων. νόμοισι
ἢ καὶ ἀλλοῖσι χρᾶται αὐτὰς καὶ κεχωρισμέ-
νοι^d τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, καὶ δὴ καὶ κα-
τὰ τὴν βασιλείᾳ ποιεῖ. τὸν αὖ τῶν ἀστῶν
κρίνωσι μέγιστον περὶ εἶναι, καὶ κατὰ τὸ μέγα-
θ' ἔχον τὴν ἰσχύ, τέτον' ἀξιῶσι βασιλεύειν.
Ἐς τὰς δὲ ἂν τὰς ἀνδρας ὡς ἀπῆκοντο οἱ
Ἰχθυοφάγοι, δίδόντες τὰ δῶρα τῷ βασιλεῖ αὐ-
τῶν, ἔλεγον ταῦτα, βασιλεὺς ὁ Περσέων
Καμβύσης, βεβλόμενθ' φίλθ' τοι καὶ ξεί-
νθ' ἡμέδα, ἡμέας περὶ ἀπέπεμψε^e, ἐς λά-
γος τοι ἐλθεῖν μελεύων, καὶ δῶρα ταῦτά τοι
δίδοι, τοῖσι καὶ αὐτὸς μάλιστα ἡδέσθαι χρεώ-
μενθ'. ὁ δὲ Αἰθιοψ, μαθὼν ὅτι κατέπλην ἡ-
κείν, λέγει πρὸς αὐτὰς παιᾶδα, οὐτὲ ὁ Περ-
σέων βασιλεὺς δῶρα ὑμέας ἔπεμψε φέρον-
τας, ποσιπῶν πολλὰ ἐμοὶ ξείνθ' ἡμέδα.
ἔπε ὑμεῖς λέγετε ἀληθεῖα· ἤκετε γὰρ κατέπλην
τὸ ἐμὸς δέχης· ἔτε σκεῖνθ' ἀνὴρ ἐστὶ δίκαιθ'.
εἰ γὰρ ἂν δίκαιθ', ἔτ' ἂν ἐπέστημιτο χώρης
ἄλλης ἢ τῇ ἐωυτῇ. ἔτ' ἂν ἐς θελοπύλῳ ἀν-
θρώπων ἦγε ἔσθ' ἂν μηδὲν ἠδίκηται. νῦν δὲ
αὐτῷ τόξον τόδε δίδόντες, ταῦτα ἔπεα λέγετε,
βασιλεὺς ὁ Αἰθιοπῶν συμβαλεῖς τῷ Περσέων
βασιλεῖ, ἐπεὶ ἂν ἔτι εὐπέως ἔλκωσι τὰ
τόξα Πέρσῃ ἐόντι μεγάρθ' ἰσοσῶντα, τότε ἐπ'
Αἰθιοπίας τὰς μακροβίους πλῆθει ὑπερβαλλό-
μενον στρατεύσασθαι. μέχρ' ἢ τὰς^f, θεοῖσι εἰ-
δέναι χάριν, οἱ σὺν ὅτι νόον τρέψῃσι Αἰθιο-
πῶν πασι γὰρ ἄλλῃ προσκτῶσθαι τῇ ἐωυτῶν.
Ταῦτα ἢ εἶπας, καὶ ἀνείκ' τὸ τόξον, τῇ παρέδωκε
τοῖσι ἡκιστοῖς. λαβὼν δὲ τὸ εἶμα τὸ πορφύρεον, ἡ-
ρώτα ὁ, τί εἴη, καὶ ὅπως πεποιημένον. εἰπόντων δὲ

a λίγην χρῶν· κ. b MS, habet ψέλλια etiam infra. c ἀπέπεμψε. d αὐτὰς κεχωρισμένοι. e ἀπέπεμπε.
f ἰσοσῶντα. g ἰσῶν.

τῇ Ἰχθυοφάγων τὴν ἀληθινήν περὶ τῆς περὶ φύρης ἔ
 τῆ βαφῆς, δολερὰς μὲν τὰς ἀνθρώπους ἐφη εἶναι,
 δολερὰ δὲ αὐτῶν πρὸς εἶμαλ'· δευτέρα δὲ, τὴ
 χρυσὴν ἡρώτα σρεπλὸν τὸ περικαλὲν, καὶ πρὸς
 ψείδρια· ἐξηγομένων δὲ τῇ Ἰχθυοφάγων τὸν κόσμον
 αὐτῶν, γάλακτος ὁ βασιλεὺς, καὶ νομίσεις εἶναι
 σφέα πῶδας, εἶπε ὡς παρ' ἐαυτοῖσι εἰσι ῥωμαλεώ-
 περαι τέτιων πῶδα· τρίτον δὲ, ἡρώτα τὸ μύρον·
 εἰπωλῶν δὲ τὴ ποιήσι· πέρι δὲ ἀλάν· τὴ αὐ-
 τὸν λόγον τὴν ἐπεὶ εἶμαλ' εἶπε· ὡς δὲ ἐς τοῖ-
 νον ἀπικερ, καὶ ἐπύθερ αὐτῶν τὴν ποιήσιν, ὑπερ-
 ηδείς τῶ πῶμα, ἐπείρερ ὁ, πῆ τε σιτίε· ὁ βασι-
 λεὺς, καὶ χρὸνον ὁκόσον μακρότατον ἀνὴρ Πέρσης
 ζῶν· οἱ δὲ, σιτίεσθαι μὲν τὸν ἄρτον εἶπον, ἐξηγησά-
 μενοι τὴν πυρῶν τὴν φύσιν· ὁ γὰρ δύναντα δὲ ἔπα
 ζῶνς παλῆρωμα ἀνδρὶ μακρότατον περὶ εἶμαλ'. πρὸς
 ταῦτα ὁ Αἰθίοψ ἐφη, ἔδεν θωυμάζειν εἰ σιτίε-
 μενοι κέσων, ἔτα ὀλίγα ζῶσι· ἔδεν γὰρ ἂν ποσῶ-
 τα διώσθαι ζῶειν σφέας, εἰ μὴ τῶ πῶμα ἀνεφυ-
 ρον, φράζων τοῖσι Ἰχθυοφάγοις τὸ οἶνον· τῶν γὰρ
 ἐαυτῶν ὑπὸ Περούων ἐσθῆσθαι· Ἀντιρομένων δὲ τὴ
 βασιλέα τῶν Ἰχθυοφάγων τὴν ζῶνς ἔτα ἀφίτης πέ-
 ρι, ἔτα μὲν εἰκόσι· ἔτα κατὸν τὰς πολλὰς αὐτῶν
 ἀπικνέσθαι, ὑπερβαλλέειν δὲ πῆρας ἔτα πῶτα· σί-
 τησιν δὲ εἶναι κρέα πῆ ἐφθῆ, καὶ πῶμα, γάλα·
 θωυμάζειν δὲ ποσῶμενων τῶν κατισκόπων περὶ τῶν
 ἐπίων, ὅτι κρήνην σφι ἐγέσθαι, ἀπ' ἧς λαόμε-
 νοι, λιπαρώτεροι ἐγίνοντο, κατὰ περ εἰ ἐλαίης εἶη·
 ὅθεν δὲ ἀπ' αὐτῆς ὡσεὶ ὡν· ἀδενὲς δὲ τὸ ὕδωρ τὴ
 κρήνης ταύτης ἔτω δὴ πῆ ἔλεγον εἶναι οἱ κατισκο-
 ποι, ὥστε μὴδὲν οἶον τε εἶναι ἐπ' αὐτῶν· ὅτι παλῆν,
 μήτε ξύλον, μήτε τῶν ὅσα ξύλα ἐστὶ ἐλαφρότερα·
 ἀλλὰ πάντα σφέα χωρεῖν ἐς βυσσόν· τὸ δὲ ὕδωρ
 τῶν, εἰ σφί ἐστὶ ἀληθῆς οἶον πῆ λέγεται, ἀλλὰ τῶ-
 ν ἂν εἶεν, τῶν τὰ πάντα χρεώμενοι, μακρόβιοι·
 ἀπὸ τῆς κρήνης δὲ ἀπαλασσομένων, ἀγαθὴν σφέας
 ἐς δεσμωτήριον ἀνδρῶν, ἐνθα τὰς πάντας ἐν πῆ-
 δῃσι χρυσῆσι δεδέσθαι· ἐπὶ δὲ ἐν τῶν τοῖσι Αἰ-
 θίοψι πάντων ὁ χαλκὸς ἀπανιάται ἐν πῆμιάσιν·
 θεσάμενοι δὲ ἐν τῷ δεσμωτήριον, ἐθήσαντο ἐπὶ τὴν
 ἑλῆν λεγομένην τράπεζαν· Μετὰ δὲ ταῦτα,
 τελευτάας ἐθήσαντο τὰς θήκας αὐτῶν, αἱ λέγονται
 σκαυάσθαι ἐξ ὑέλκ, τρώπων τοιῶδε· ἐπεὶ τὴν νε-
 κρὸν ἰαχύνωσι, εἴτε δὴ κατὰ περ Αἰγύπτιοι, εἴτε
 ἄλλως πως, συψώσασθαι ἀπαντὰ αὐτὸν, γράφῃ
 χρυσῆσι, ἐξομοιῶντες τὸ εἶδος ἐς τὸ διωλόν·
 ἐπὶ ταῦτα δὲ οἱ περὶ τῆς σφί ἐξ ὑέλκ πεποιημένον
 κρήνην· ἡ δὲ σφι πολλὴ ἔτα μεγάλος ὀρύσεται· ἐν
 μέσῃ δὲ τῇ σφί ἐνεὼν ἀφφαίνε· ὁ νέκυς, ἔτε
 ὁδὸν

ra deque tinctura dixissent, dolosos in-
 quit esse homines, dolosa illorum vesti-
 menta. Secundo loco de aureo sciscita-
 tus ad cervicem torque atque armillis,
 ornatum ejus rei exponentibus Ichthyo-
 phagis, risit, atque existimans vincula
 esse, inquit robustiora apud se vincula
 esse. Tertio sciscitatus de unguento,
 quum illi de confectura ungendi que ra-
 tione dixissent, idem dixit quod de vesti-
 mento. Ubi ad vinum pervenit, ejusque
 conficiendi rationem audivit, majorem
 in modum delectatus potu, percontatus
 est, quibusnam rebus vesceretur rex, &
 quod longissimum tempus vir Persa vi-
 veret. Illi dixerunt vesci regem pane,
 exposita tritici natura, plenumque & lon-
 gissimum vivendi spatium homini pro-
 poni octoginta annos. Ad hæc Æthi-
 ops, Nihil se mirari inquit, si stercore
 vesceretur, paucis viverent annis. nam ne
 tot quidem annis victuros, nisi potu com-
 miscerent: Ichthyophagis indicans vinum;
 hoc enim ipsos à Persis superari. Interro- 23
 gato vicissim rege ab Ichthyophagis de
 vita & victu, plerosque illorum ad cen-
 tum viginti annos pervenire, nonnullos
 vero etiam hos transcendere: cibum eis
 esse carnem coctam; & potum, lac. Et
 quum exploratores de numero annorum
 mirarentur, ad fontem quandam eos du-
 xisse, a quo loti efficiebantur magis ni-
 tentes, perinde atque olei foret; ab eodem
 olere, ac si violarum. Eam aquam ajē-
 bant exploratores adeo invalidam, ut in
 ea nihil innatare posset, ne lignum qui-
 dem, & quæ leviora sunt ligno: sed om-
 nia pessum ire in profundum. Hæc aqua
 si vere apud illos est qualis commemora-
 tur, ideo macrobii, id est longævi, existunt,
 quod ea per omnia utuntur. Deinde à fonte
 digressos istos regem ad carcerem duxisse,
 ubi viri omnes aureis vinculis erant alli-
 gati. est enim apud hos Æthiopes om-
 nium rarissimum ac pretiosissimum æs.
 Inspecto etiam carcere, inspexerunt &
 mensam quæ dicitur solis. Post hanc ad 24
 extremum inspexere eorum conditoria,
 quæ dicuntur è vitro esse constructa,
 hunc in modum: Posteaquam mortuum
 sive Ægyptiorum sive alio quodam mo-
 re arefecerunt, totum gypso inducunt,
 picturaque exornantes exhibent; quoad
 fieri potest, effigiem ejus: deinde cippum
 ei cavum è vitro, quod apud illos mul-
 tum & labori aptum effoditur, circum-
 dant: in cujus medio mortuus perlucet,

ni-

nihil neque odoris ingrati, neque foeditatis ullius præbens, sed omnia conspicua ipſi illi cadaveri ſimiliter habens. Hunc cippum qui maxime ſunt propinqui, intra ædes annum tenent, offerentes ei omnium rerum primitias, hoſtiasque: poſt talia efferunt, circaque urbem
25 ſtatuunt. Omnibus exploratores inſpectis reverſi ſunt. Qui quum iſta renunciaſſent Cambyſi, continuo ira percitus adverſus Æthiopes exiit in expeditionem, neque rei frumentariæ apparatu indiſto, neque ſecum ipſo ratione inita quod in extrema terrarum faceret expeditionem: ſed veluti veſanus, nec mentis compos, ſimulatque Ichthyophagos audiit, profectus eſt cum omni peditatu, Græcis qui aderant illi, manere juiſſis. Ubi ad Thebas eſt ventum, delegit de exercitu quinquaginta circiter millia, quibus præcepit ut Ammonios diriperent, deinde oraculum Jovis incenderent: ipſe cum reliquis copiis adverſus Æthiopes contendit. Sed antequam itineris partem quintam confeciſſent, exercitum ejus protinus commearus omnis quem ſecum habebat, defecerat: mox & jumenta ad veſcendum defecerunt. Quibus rebus cognit-
tis Cambyſes ſi reſpuiſſet ac retroduxiſſet exercitum, poſt id quod prius admife-
rat peccatum, vir ſapiens extitiſſet: nunc autem nihil penſi habens, aſſidue proceſſit ulterius. Milites, quamdiu quod de terra ſumerent habuerunt, herbis victita-
verunt: at ubi ad ſabulum pervenere, ibi nonnulli diram rem perpetraverunt. nam fortiti ex ſeiſiſis decimum quemque comederunt. Id audiens Cambyſes, veritus ſuorum mutuam depaſtionem, intermiſſa adverſus Æthiopes expeditione, retro rediit, Thebaſque pervenit, multis de exercitu amiſſis. Et quum è Thebis deſcendiſſet Memphin, Græcos miſſos fecit, ut illinc abnavigarent. Et expeditio
26 quidem adverſus Æthiopes ita ceſſit. Copiæ autem quæ adverſus Ammonios miſſæ erant, è Thebis moventes, itineris duces ſequébantur: ac viſæ ſunt uſque ad urbem Oaſin perveniſſe, quam incolunt Samii ii, qui feruntur è tribu Æſchri-
onia eſſe, ſeptem dierum per arenas itinere diſtante Thebis: quæ regio vocatur lingua Græca μακάρων νήσος, beatorum
inſula. in hunc locum dicitur perveniſſe exercitus. Deinceps quid de eo actum ſit, præter ipſos Ammonios & eos qui ab
his

ὁδὸν ἐδεμίλῳ ἄχαριν παρέχόμενοι, οὔτε ἄλλο
ἀεικὲς οὐδέν· καὶ ἐχρ' πάντα φανεροῦς αὐ-
τῷ τῷ νέκῳ. ἐνιαυτὸν μὲν δὴ ἐχρ' τῷ ἡλίῳ ἐν
τοῖσι οἰκίῳσι οἱ μάλιστα προσήκοντες, πάντων ἀπαρ-
χόμενοι, καὶ θυσίας οἱ προσήκοντες. μετὰ δὲ πάντων
ἐκκομίσαντες, ἐστῆσαν ὡς πρὸς τὴν πόλιν. Θεσπέμμενοι
δὲ τὰ πάντα οἱ καλίσκοι, ἀπαλλάσσοντες ὀπίσω·
ἀπαγγαλάντων δὲ πάντα τῶν, αὐτίκα ὁ Καμβύ-
σης ὁργῇ ποιησάμενος, ἐστράτευτο ὅτι τὰς Αἰ-
θιοπίας· ἔπειτα ὁδοσκόλῳ σπῆς ἐδεμίλῳ πρὸς Ἰσθμίου
λας, οὔτε λόγον ἐωυτῷ δούς ὅτι ἐς τὰ ἑσχατὰ γῆς
ἔμελλε στρατεύεσθαι. οἳ δὲ ἐμμανὲς τε ἔων ἔδ' οὐ
φρηνήρης, ὡς ἦκε τ' Ἰχθυοφάγων, ἐστρατεύετο·
Ἑλλήνων μὲν τοὺς παρεόντας αὐτῷ τάξας ὑπομέ-
νειν, τὸ δὲ πεζὸν πάντα ἅμα ἀγόμενος. ἐπεί τε δὲ
ἐστράτευόμενος ἐγγύθι ἐν Θήβαις, ἀπέκρινε ὅτι
ποδὸς ὡς πέντε μυριάδας· καὶ τῶν τοῖσι μὲν ἐπετέλλετο
Ἀμμωνίους ἐξ ἀνδραποδισμένων, τὸ χρητήριον
τὸ δὲ Διὸς ἐμπέσσει· αὐτὸς ὅτι τὸν λοιπὸν ἀγὼν
ἐστὶν, ἥτις ὅτι τοὺς Αἰθιοπίας. πρὶν δὲ ἢ ὁδοῦ
τὸ πέμπτον μέρους διελθούσας τὴν στρατὸν,
αὐτίκα πάντα αὐτοὺς τὰ εἶχον σιτίων ἐχόμενα,
ἐπελελοίπε· μετὰ δὲ τὰ σιτία, καὶ τὰ ὑποζύγια
ἐπέλιπε κατεσθιόμενα· εἰ μὲν νῦν μαθὼν ταῦ-
τα ὁ Καμβύσης ἐγνωσιμάχῃ, καὶ ἀπῆγε ὀπίσω τὴν
ἐστὶν ὅτι τῇ δὲ χεῖρ' ἔχον ἡμετέραν ἀμαρτίαν, ὡς
ἀν' σφὸς ἀνὴρ· νῦν δὲ οὐδένα λόγον ποιούμενος,
ἥτις αἰεὶ ἐς τὸ πρῶτον. οἱ δὲ ἐστράτευται ἕως μὲν πρὸς
εἶχον ἐκ τῆς λαμβάνειν, ποιηφάγοντες διέζω-
ον· ἐπεί ὅτι ἐς τὴν ψάμμον ἀπικνέουσι, δεινὸν ἔρ-
γον αὐτῶν πνὲς ἐργάσαντο. ἐκ δεκάδ' ὅτι ἕως
σφῶν αὐτῶν ἀποκληρώσαντες, κατέφαγον. πυ-
θόμενος ὅτι πάντα ὁ Καμβύσης, δείσας τὴν ἀλ-
ληλοφασίαν, ἀπῆγε τὴν Αἰθιοπίας ὁδόν, ὀ-
πίσω ἐπρόειρε. καὶ ἀπικνέεται ἐς Θήβας, πολ-
λὰς δαπέδας ὅτι ἐστράτευσεν. ἐκ Θηβῶν ὅτι κατεβὰς
ἐς Μέμφιν, τὰς Ἑλλήνας ἀπῆγε ἀποπλέειν. ὁ
μὲν ἐπ' Αἰθιοπίας ἐστὶν ὅτι ἔτι ἐπῆρξε. οἱ δὲ
αὐτῶν ἐπ' Αἰθιοπίας ἀποπλέοντες ἐστράτευον,
ἐπεί τε ὁρμηθέντες ἐκ τῆς Θηβῶν, ἐπορεύοντο
ἐχόντες ἀγῶνας, ἀπικόμενοι μὲν φανεροί εἰσι
ἐς Ὀάσιν πόλιν, τὴν ἐχρ' μὲν Σάμιοι τὴν Αἰ-
σχρινίαν Φυλῆς λεγόμενοι εἶναι· ἀπέχεται ὅτι
ἐπὶ ἡμετέραν ὁδὸν ἀπὸ Θηβῶν ἀπὸ ψάμμου. ἔ-
νομάζεται ὅτι ὁ χῶρος ὅτι κατὰ Ἑλλήνων
γλῶσσαν, Μακάρων νῆσος. ἐς μὲν δὴ τοῦτον τὸν
χῶρον λέγεται ἀπικέσθαι τὴν ἐστὶν. τὸ ἐνθεῦπρον
δὲ, ὅτι μὴ αὐτοὶ Ἀμμωνίοι, καὶ οἱ τούτων ἀκού-
σαντες,

Υ

a ἰσῶσι. b ἐμμανὲς τε ὄν. c ἐκ Θηβῶν (sic nunc ediderunt, at mox bis Θηβαίων, pro quo id quod posui, repe-
ri in MS. longe quidem melius, & ter) ὅτι ἐπορεύοντο ἐχόντες ἀγῶνας. καὶ κατεβὰς.

σώλεις, ἄλλοι ἑδόνες ἑδὲν ἔχοντι εἰπεῖν περὶ αὐ-
 τῶν. ἔπε γὰρ ἐς τὰς Ἀμμωνίας ἀπικνῆτο, ἔπε
 ὀπίσω ἐνόησαν. λέγεται δὲ ἔτι πῦρ ὑπὸ αὐτῶν
 Ἀμμωνίων· ἐπεὶ δὲ ἐκ τῆς Ὀάσις πάντης ἰέναι
 διὰ τῆς ψάμμου ὅππῃ σφέας, γνέσθαι τι αὐτὰς
 μεταξὺ καὶ μάλιστα αὐτῶν τι ἐκ τῆς Ὀάσις·
 αἰετον αἰρεομένοισι αὐτοῖσι ὅππῃ πνεῦσαι· νότον
 μέγαν τι ἐκ ἐξάσιον, φορέοντα δὲ θῖνας τῆς ψάμ-
 μου καταχωσάμενοι σφέας, καὶ τρώων πικρὰ ἀφα-
 νισθῆναι. Ἀμμωνιοὶ μὲν ἔτι λέγουσι γνέσθαι
 περὶ τῆς σραπίης πύλης. Ἀπυγμέναι δὲ Καμβύσῃ
 ἐς Μέμφιν, ἐφάνη Αἰγυπτοῖσι ὁ Ἀπὶς, τὸ ἑλ-
 λῶδες Ἐπαφον καλέειν. ὅππῃ φανέσθαι δὲ τὰς
 ἡμετέρας, αὐτίκα οἱ Αἰγυπτοὶ εἰμάλα ἐφόρεον
 πᾶσι κάλλιστα, καὶ ἦσαν ἐν θαλίῃ. ἰδὼν δὲ πῦρ
 τὰς Αἰγυπτίους ποιεῦντας ὁ Καμβύσης, πᾶν χυ-
 σφέας καταδόξας, ἐωυτὴ κακῶς περὶ ἑαυτοῦ,
 χαρμόσυτα πάντα ποιεῖν, ἐκάλεσε τὰς ὅππῃ
 πύρας τῆς Μέμφιδος· ἀπικνέμεναι δὲ ἐς ὅππῃ
 εἰρεσθῆναι μὲν ἐόντι αὐτῶν ἐν Μέρφιδος ἐπὶ
 τοῖσιν ἑδὲν Αἰγυπτοῖσι, τότε δὲ, ἐπεὶ αὐτὰς πα-
 ρεῖν τῆς σραπίης πύλης τι δόξαλόν. οἱ δὲ ἔφερα-
 ζον ὡς σφίς θεὸς εἴη· φανείς, διὰ χρόνον πολ-
 λὸν ἐωυτὴς ὅππῃ φανέσθαι· καὶ ὡς ἐπὶ ἑαυτοῦ
 τότε πάντες οἱ Αἰγυπτοὶ κεχαρηκότως ὀρτάζοντο.
 ταῦτα ἀκούσας ὁ Καμβύσης, ἔφη ψάδοσθαι σφε-
 ρας, καὶ ὡς ψάδοσθαι, θανάτω ἐξημῆς. Ἀ-
 πικνέμεναι δὲ τὰς, δόξα τὰς ἱρέας ἐκάλεσε
 ἐς ὅππῃ. λεγόντων δὲ κατὰ τὰ αὐτὰ τῶν ἱρέων, ἔ-
 λήσθην ἔφη αὐτὸν, εἰ θεὸς τις χερσὶν ἀπικνέ-
 ναι εἴη Αἰγυπτοῖσι. ποσῶτα δὲ εἶπας, ἐπὶ γὰρ
 ἐκέλευε τὸ Ἀπὶν τὰς ἱρέας. οἱ μὲν δὲ μετῴσαν
 ἄγοντες. ὁ δὲ Ἀπὶς ἔστειλε ὁ Ἐπαφον, γίνεσθαι
 μὲν ἐκ βοῶς ἥτις σφίσι οἶη τε γίνεσθαι ἐς κα-
 τὰ ἄλλον βαλθεσθαι γόνον. Αἰγυπτοὶ δὲ λέγου-
 σι σέλας ἐπὶ τῷ βοῦν ἐκ τῆς ἑρατοῦς κατὰ χεν,
 καὶ μιν ἐκ τῆς πύλης τὸ Ἀπὶν. ἔχον δὲ ὁ μὲν
 ἔστειλε ὁ Ἀπὶς καλεσμένον σημήναι τοιά-
 δε· ἐὼν μέλας, ἐπὶ μὲν τῷ μετώπῳ λευκὸν
 τετραγώνον· ἐπὶ δὲ τῷ ὤμῳ, αἰστὸν εἰκασμέ-
 νον· ἐν δὲ τῇ οὐρῇ, πᾶς τρίχας διπλᾶς, ἐπὶ
 δὲ τῇ γλώσσῃ, κῶντερον. ὧς δὲ ἔχον τὸ Ἀ-
 πὶν οἱ ἱερεῖς, ὁ Καμβύσης, οἷα ἐὼν ὑπομαρ-
 χήτερον, ἀσπασμένον τὸ ἐγχερσίδιον, θελὼν
 πύσσει τῷ μετέρῳ τὸ Ἀπὶν, πάει τὸ μηρόν.
 „γαλάσας δὲ, εἶπε πρὸς τοὺς ἱερεῖς, ὧς κακῶς
 „κεφαλαί, οὗτοι οἱ θεοὶ γίνονται ἑαυτοὶ τε
 „καὶ σαρκαῶδες, καὶ ἐπὶ σιδηροῦν; ἀξίον
 „μὲν γὰρ Αἰγυπτίων οὗτον γὰρ ὁ θεός. ἀτὰρ τοὶ
 ὑμεῖς

Arena obtutus exercitus prandens. Apis appa-
 ret, unde in festo Aegyptii tingere Cambyse &
 occidente proceres Memphi, & femur Apis,
 qui describitur, vulnerante.

his audierunt, nulli alii habent quicquam
 de illis dicere. Nam neque ad Ammo-
 nios pervenerunt, neque retro reversi
 sunt. Ab ipsis autem Ammoniis etiam hoc
 fertur, quum illi ex urbe ista Oasi per
 arenam iter adversus ipsos facerent, jam-
 que medio fere spatio inter Oasim & Am-
 monios pranderent, ingruisse magnum
 ac validum austrum, & ingestis arenæ
 cumulis eos obruisse, atque hunc in mo-
 dum illos è conspectu sublato. ita actum
 esse de hoc exercitu Ammonii memo-
 rant. Cambyse autem Memphin regres-
 so, Apis, (quem Græci vocant Epaphon) 27
 apparuit. Aegyptii, quum Apis extitisset,
 vestimenta quam pulcherrima fere-
 bant, & celebrando festo operam da-
 bant. Id tunc facientes Aegyptios Cam-
 byses intuens, & omnino ratus illos ob-
 res à se male gestas esse in his gaudiis;
 præpositos arcessit urbis Memphis; quos,
 ubi præsto fuerunt, interrogabat, quid
 ita, quum antea se apud Memphin agente
 nihil tale fecissent, tunc vero, posteaquam
 ipse rediisset parte copiarum amissa. Illi
 dicere, ipsis deum adesse conspicuum; lon-
 go autem temporis intervallo apparere
 solitum, & quum id fit, tunc omnes Aë-
 gyptios solennem celebrare lætitiā.
 Hæc ubi audiit Cambyses, mentiri eos
 respondit, ac tanquam mentientes morte
 multavit. His interemptis, mox jussit 28
 sacerdotes in conspectum venire. quibus
 eadem referentibus, dixit, Siquis deus
 mansuetus ad Aegyptios veniret, fore ut
 se non lateret. Hæc loquutus jussit sa-
 cerdotes adducere Apin. illi ad eum du-
 cendum perrexerunt. Est autem hic A-
 pis, idemque Epaphus, è vacca juvencus
 genitus quæ nullam dum aliam potest
 admittere. genituram: eamque Aegyptii
 ajunt fulgure ex cælo tangi, & istam
 parere ex eo Apin. Habet autem hic vi-
 tulus qui appellatur Apis, hæc signa:
 est bene niger, in fronte album figuræ
 quadratæ: in tergo effigiem aquilæ, in
 cauda duplices pilos, in lingua scarabeum.
 Posteaquam Apin sacerdotes duxere, 29
 Cambyles veluti vecordior, educto gla-
 diolo quum vellet ferire ventrem ejus,
 femur percussit, cachinnansque ad sacer-
 dotes inquit, O capita nequam! hujusce-
 modi dii existunt, sanguine atque carne
 præditi, & ferrum sentientes? dignus
 nimirum Aegyptiis hic deus. vos certe
 me

a αἰετον δὲ αἰρεομένοισι αὐτοῖσι ἐπικνεῖσθαι. b θεὸς παρὲς. c μέλας. d τετραγώνον φορεῖν ἐπὶ. e κεφαλαί, τοιαῦτα θεία. f ἔστειλε δὲ θεός.

me ludibrio habuiſſe non juvabit. Hæc loquutus imperavit iis quorum hoc munus erat , ut ſacerdotes quidem acriter flagris cæderent ; ceteros autem Ægyptios ut quemque feſto deditum adipicerentur , occiderent. Ita feſtum ſane ſolutum eſt Ægyptiis ; ſacerdotes mulcati : Apis fauciatus femur , in templo jacens extabuit ; quem e vulnere extinctum tumulavere ſacerdotes clam Cambyſe. Ob hoc ſcelus , (ut Ægyptii ajunt) continuo Cambyſes inſaniit: qui ne antea quidem compos mentis fuerat. Et primo quidem pravum impetum vertit in Smerdin , ex eiſdem parentibus fratrem , quem ex Ægypto remiſerat in Perſas , livore commotus , quod ille Perſarum ſolus arcum , quem Ichthyophagi ab Æthiope tulerant , ad duos fere digitos adduceret : quod nemo aliſus e Perſis poterat. Smerdi igitur in Perſidem proſpecto , hanc vidit in ſomnis Cambyſes viſionem : Nuncius quidam e Perſis veniens , ei nunciare eſt viſus , Smerdin in regio ſedentem folio cœlum contigiſſe vertice. Ob id Cambyſes ſibi metuens , ne ſe necato à fratre occuparetur imperium , ad illum interimendum mittit in Perſas Prexalpem , ſibi ex Perſis virum fideliffimum. Hic ubi Suſa aſcendit , Smerdin necandum curavit , ut quidam ajunt , quum eduxiſſet venatum : quidam , quum ad mare rubrum duxiſſet , demerſiſſe. Et hoc quidem initium malorum Cambyſis extitiſſe ferunt. Secundum autem perpetravit in ſore , in Ægyptum eum ſequuta : quæ & uxor & ex eiſdem parentibus erat ſoror ; quam hunc in modum duxerat. Antehac enim Perſæ nequaquam conſueverant ſorores in matrimonium accipere. Cambyſes , unius ſororum amore captus , cupidusque deinde ducendi illam uxorem , quum rem inſolitam cogitaret efficere , arceſſit eos qui regii judices nominantur. Hos Cambyſes percontatur , num qua lex ſit quæ jubeat volentem cum ſore contrahere matrimonium. Hi autem regii judices , probati e Perſis viri , ſuntque perpetui , donec moriantur , aut injuſtum aliquid in illis compertum fuerit. Iſti apud Perſas inter litigantes & legum patriarum ſunt interpretes , & ad eos omnia referuntur. Percunctanti igitur Cambyſi & juſte & caute illi reſpondebant , negantes ullam ſe invenire legem , quæ jubeat fratrem ducere

„ ἡμεῖς γὰρ ἐχαιρόντες , γέλῳτ᾽ ἐμὲ θῆσεδαι .
 πῶτα εἶπας , ἐνετίλατ᾽ πῶσι ταῦτα πρῆσθαι ,
 τὰς μὲν ἱρέας δοποματιγῶσαι , Αἰγυπτίων δὲ τῇ
 ἄλλων ᾗ ἂν λάβωσι ὀρτάζοντα κτείνειν . ὀρτὴ
 μὲν δὴ διελέλυτο Ἀιγυπτίοις . οἱ δὲ ἱερεὺς
 ἐδικαιεῦντο . ὁ δὲ Ἀπὶς πεπληγμένῳ τὸν
 μηρὸν , ἐφθινε ἐν τῷ ἱερῷ κατακείμενῳ . καὶ
 τὸν μὲν , τελευτήσαντα ἐκ τῷ τραύματι ,
 ἔθαψαν οἱ ἱερεὺς λάβρῃ καμβύσῳ . Καμ-
 βύσης δὲ , ὡς λέγουσι Αἰγυπτίοι , διὰ τῆς
 τοῦ ἀδελφίμου αὐτίκα ἐμάνη , ἐὼν ἐδὲ πρῶ-
 τερον φρενὴρης . καὶ πρῶτα μὲν τὰ κακῶν ἐξε-
 ρχάτωρ τὸ ἀδελφεὸν Σμέρδιν , εὐντα πατρός
 καὶ μητρός τῇ αὐτῆς . τὴν ἀπέπεμψε εἰς Περ-
 σίαν φθινῶν ἐξ Αἰγυπτοῦ , ὅτι τὸ πῶτον ἑ-
 νῶν Περσέων ὅσον τε ὅππῃ δύο δακτύλους εἶ-
 ρυσε , ὁ δὲ ἄλλος ἑξ Αἰθιοπῶν ἦναι καὶ οἱ ἱ-
 χθυοφάγοι . τὴν δὲ ἄλλων Περσέων ἐδίδε οἷός τε
 ἐλθέειν . δοποχομένῳ ὡν εἰς Πέρσας ἔξ Σμέρ-
 διος , ὅψιν εἶδε ὁ καμβύσης ἐν τῷ ὑπνῷ
 ποιήνδε . ἐδοξέ οἱ ἀγγελὸν ἐλθόντα ἐκ Περσέων
 ἀγγέλλειν ὡς ἐν τῷ θρόνῳ τῷ βασιλείῳ ἰζό-
 μεν Σμέρδιν , τῇ κεφαλῇ δὲ κρατὶς ψαύ-
 σαι . πρὸς ὡν πάντα , δέισας πρὸς ἐωυτὴν μὴ
 μὴν δοποκρίνας ὁ ἀδελφεὸς ἄρξῃ , πέμπῃ Πρη-
 ξάσπῃ εἰς Πέρσας (ὅς οἱ ἑὸν ἀνὴρ Περσέων πρ-
 οτάτα) δοποκρινέοντά μιν . ὁ δὲ , ἀναβὰς
 εἰς Σῶσα , ἀπέκτανε Σμέρδιν . οἱ μὲν λέγουσι ,
 ἐπὶ ἄρῃ ἐξαγαγόντα . οἱ δὲ , εἰς τὴν Ἐρυ-
 θρὰν θάλασσαν προσηλαγόντα καταπνίξασθαι .
 Πρῶτον μὲν δὴ λέγουσι καμβύσῳ τῶν κακῶν
 ἄρξαι τῆς . Δότις δὲ , ἐξεργάσθαι τὴν ἀ-
 δελφεὴν , ὁππωμένῳ οἱ εἰς Αἰγυπτοῦ , τῇ
 καὶ συνοίκεε , καὶ ἑὸν οἱ ἀπὸ ἀμφοτέρων ἀ-
 δελφεῖ . ἐγχευε τὴν αὐτὴν ὡς . ἐδαμῶς γὰρ ἐ-
 θεσσε πρῶτερον τῇσι ἀδελφεῖσι συνοικέειν οἱ
 Πέρσαι . ἡρώδη μὲν τὸ ἀδελφεὸν καμβύσης .
 καὶ ἐπὶ τα βελλόμενῳ αὐτὴν γῆμαι , ὅτι οὐκ
 ἐωθότα ἐπενόεε ποιήσθαι , εἶρετο καλέσας τὰς
 βασιλείας δικαστὰς , εἰς ἐπὶ κελῶν νόμῳ
 τὸν βελλόμενον ἀδελφεὴ συνοικέειν . οἱ δὲ βα-
 σιλείοι δικαστὰς , κεκερμένοι ἄνδρες γίνονται
 Περσέων , εἰς ἃ δοποθῶνται , ἢ σφι παρδρεβῇ
 πᾶσι μετὰ τῶν . ἔπει δὲ πῶσι δικας δι-
 κάζουσι καὶ ἐξηγητὰς τῶν πατρίων θεσμῶν γίνον-
 ται , καὶ πάντα εἰς τῆς ἀνακείναι . εἰρομένῳ
 ὡν δὲ καμβύσῳ , ὑπεκρίνοντο αὐτῷ ἔτοι καὶ
 δίκαια καὶ ἀσφαλεία . φάμενοι , νόμον οὐ-
 δένα ἐξδύσειν ὅς κελεύει ἀδελφεὴ συνοικέειν

ἀδελφεόν· ἄλλον μὲν τοι ἐξέρχεναι νόμον, τῷ βασιλευσύνῃ Περσέων ἐξῆναι ποιεῖν τὰ ἀν βουλή. οὕτω οὐτε τὸν νόμον ἔλυσεν, δεύσαντες Καμβύσης· ἵνατε μὴ αὐτοὶ δολῶν τὸν νόμον περὶ ἑλλογίης, παρεξῆυρον ἄλλον νόμον σύμμαχον τῷ θελόντι χαμένον ἀδελφεάς. τότε μὲν δὴ ὁ Καμβύσης ἐξημε τὴν ἐρωμένην. μετὰ μὲν τοι οὐ πολλὸν χρόνον ἔχε ἄλλω ἀδελφεῷ. τετάρτῳ δὴ τῷ νωπέρῳ ὀπισθομένῳ οἱ ἐπ' Αἴγυπτον κτείνῃ. Ἀμφὶ δὲ τῷ θανάτῳ αὐτῆς διζὸς (ὥσπερ περὶ Σμέρδι) ὁκφέρε λόγος. Ἕλληες μὲν λέγουσι· Καμβύσης συμβαλεῖν σκύμνον λέοντι σκύλακι καὶ ὁ θωρέειν δὲ τὴν γυναῖκα τούτῳ. νικωμένη δὲ σκύλακι, ἀδελφεὸν αὐτῆς ἄλλον σκύλακα, ἀπορρήξαντα τὸν δεσμόν, ἀξίγησεν αὐτοὶ· δύο δὲ γηρομένους ἔτω δὴ τὰς σκύλακας ὀπισθοκτείνῃ σκύμνον. καὶ τὸ μὲν Καμβύσης ἠδεῖσθαι θέμενον· τὴν δὲ παρημένῳ δακρύειν. Καμβύσης δὲ μαθὼν τὰς, ἐπείρεσθαι δὲ δακρύει· τὴν δὲ εἰπεῖν, ὡς ἰδῶσα τὸν σκύλακα τῷ ἀδελφεῷ πτωρῶσθαι, δακρύσει, μνηστῆσά τε Σμέρδι, καὶ μαθῶσα ὡς κείνῳ οὐκ εἴη ὁ πτωρῶσθαι. Ἕλληες μὲν δὲ διὰ τὰς τὸ ἐπὶ Φασὶ αὐτὴν δολοῦσθαι ὑπὸ Καμβύσει. Αἰγύπτιοι δὲ, ὡς τεκμήριον περικατημένων, λαβῶσαν θέρδακα τὴν γυναῖκα περὶ πύλαι· καὶ ἐπανέριπται τὸν ἄνδρα, κέρπον· περὶ πύλαι ἡ θέρδαξ, ἡ δασεία, εἴη καλίδιον· καὶ τὸ Φάσι, „δασεία· τὴν δὲ εἰπεῖν, Ταύτῃ μὲν τοῖς καί· „πε· σὺ τὴν θέρδακα ἐμμήσω, τὸ Κύριον οἶκον ἀποψύξω. τὸν δὲ θυμωθέντα, ἐμπεδῶσαι αὐτὴν ἐχέσθαι ἐν γαστρὶ, καὶ μὴ ἐκτεῖναι δολοῦσθαι. Ταῦτα μὲν ἐς τὰς οἰκίους ὁ Καμβύσης ἐξεμάνη, εἴτε δὲ διὰ τὸ Ἀπιν, εἴτε καὶ ἄλλως, οἷα πολλὰ εἴητε ἄνθρωπος κακὰ καταλαμβάνειν. καὶ γὰρ πῶς ἐκ γυναικὸς νῦσον μετὰ λέγειν ἔχειν ὁ Καμβύσης, τὴν ἰπλὴν ὀνομάζοντες πινες. ἢ νῦν τι αἰεὶς ἔδεν ἡ, ἢ σώματι νῦσον μετὰ λέγειν νοσέοντι, μηδὲ τὰς φρένας ὑλαίνειν. Τὰδε δὲ ἐς τὰς ἄλλας Πέρσας ἐξεμάνη. λέγειται γὰρ εἰπεῖν αὐτὸν πρὸς Πρηξάσπην, τὸ ἐπὶ μα τε μάστιγας, καὶ οἱ τὰς ἀγγελίας ἐφόρει ἔτι. τὰς τε ὁ πᾶς οἰνοχότος τῷ Καμβύσει· πῆμ δὲ καὶ αὐτὴ ἢ σμικρὴ. „εἰπεῖν δὲ λέγειται τὰδε, Πρηξάσπης, καὶ οὐ μὲν „πῶς νομίζωσι Πέρσαι εἶναι ἄνδρα; πῶς τε „λόγους περὶ ἐμὸν ποιεῖται; τὸν δὲ εἰπεῖν, ὡς „διδασκῶ, πᾶ μὲν ἄλλα πάντα μετὰ λέγειν ἐπα- νέει,

re sororem: tamen invenisse aliam legem, qua liceat regi Persarum facere quicquid libeat. Ita neque legem solverunt metu Cambyfis: & ne legem tuentes ipsi perirent, aliam adinvenerunt adjutricem ejus qui sorores in matrimonium ducere vellet. Tunc itaque Cambyfes eam quam amabat accepit uxorem, & post non multum temporis habuit alteram. Harum juniorem quæ ipsum in Ægyptum comitata est, interemit. Cujus mors, quem- 32 admodum illa Smerdis, anceps refertur. Græci siquidem ajunt, dum Cambyfes duos catulos, alterum leonis, alterum canis, committit, hanc interfuisse spectaculo: & quum caninus catulus superaretur, alterum catulum hujus fratrem abrupto loro supervenisse; & quum duo essent, ita superiores catulos leunculo extitisse. Et Cambyse, dum id cernit, capiente voluptatem, hanc ei assidentem illacrymasse. Ea re animadversa, Cambysem interrogasse quidnam lacrymaretur: & mulierem dixisse, se vilo catulo suppetias fratri ferente, ideo flere quod subierit memoria Smerdis, cujus sciret neminem fore ultorem. Ob hoc dictum Græci illam à Cambyie fuisse interemptam memorant: Ægyptii vero ob id quod quum ad mensam discumberetur, mulier lactucam sumpsit, ejusque decerptis foliis, virum interrogavit utrum discerpta lactuca an densa pulchrior foret: quum hic respondisset, densa; Hanc, inquit, lactucam aliquando imitatus es, qui Cyri domum denudasti. Ibi Cambysem indignatione percitum, insiluisse calcibus in prægnantem, eamque abortu edito decessisse. Ita Cambyfes in domesticis 33 infaniit, sive id propter Apin, sive aliunde, qualia multa humanis mala contingere solent. Etenim fertur Cambyfes ab ipsis natalibus grandi quodam laborasse morbo, quem quidam sacrum nominant: ut haud ab fide fuerit, quum corpus magna infirmitate correptum esset, ejus nec mentem sanam fuisse. At in alios quo- 34 que Persas hæc infanivit; narratur enim dixisse Prexaspi, quem præcipuo honore prosequabatur, & qui ad eum nuncios perferebat: & cujus filius pincerna Cambyfis erat, qui honos & ipse non parvus est. Fertur autem dixisse ista, ὁ Prexaspes, Quemnam virum Persæ me esse censent? aut qualem de me sermonem habent? Et iste respondisse, o Domine, cetera quidem

a ἢ γὰρ λέγουσι. b περὶ πύλαι. c καί. d ἢ καί. e ταύτῃ ἢ καί. f ἴσθι. g τιμὴ ἢ αὐτῇ.

detin omnia in te magnis laudibus ferunt;
sed nimis te vino deditum ajunt esse.
Hæc ille de Persis dicebat. Quibus ille
indignatus, Siccine, respondit, me ajunt
vino deditum desipere, nec mentis esse
compotem? ergo in eo quod prius dixe-
runt, non veri fuere. Nam Persas con-
siliarios suos, in quibus & Cræsum, an-
tea interrogarat Cambyfes, qualis ipse
videretur esse vir ad patrem Cyrum con-
summandum. Et illi responderant, eum
patre esse præstantiorem; qui & omnia
illius haberet, & Aegypti ac maris acces-
sionem adjecisset. Hæc quidem Persæ
dicebant. Sed Cræsus qui aderat, dis-
plicente ei quæ dicebatur sententia, ad
Cambysem inquit, Mihi tu quidem, Cy-
ro genite, non videris adæquandus esse
patri: nondum enim tibi est filius qua-
lem ille te reliquit. Hoc Cambyfes de-
lectatus, Cræsi sententiam approbavit.
35 Quorum nunc reminiscens, ad Prexa-
spem iratus inquit; Intellige nunc ipse,
nunquid Persæ vera dicant, an hæc di-
centes ipsi desipiant. Nam si filii tui qui
in anteforibus stat, medium cor non fru-
strato ictu percussit, constabit nihil
Persas dicere: sin aberravero, constabit
Persas vera loqui, & me esse male sanum.
Hoc loquutus, intendit arcum, puerum-
que percussit: atque eum collapsum jus-
sit discindi, & inspicere ictum. quumque
in corde sagitta esset inventa, ob id læ-
tabundus atque cachinnans, ad patrem
pueri inquit; Prexaspes, facta est tibi fi-
des non me insanire, sed Persas delirare.
Verum nunc mihi dicito, quemnam ex
omnibus hominibus jam noris ita ad de-
stinatum emittere sagittas. Prexaspes
hominem advertens esse vesanum, & de
se timens, Here, inquit, ego ne deum
quidem arbitror tam probe sagittare. Et
tunc quidem hoc perpetravit. Altero
die, duodecim Persarum primores simili-
ter ob nullum dignum crimen necavit,
36 vivos in caput defodiens. Hæc eum fa-
cientem Cræsus Lydus censuit his ver-
bis admonendum, o Rex, cuncta noli
ætati atque iræ indulgere: sed cohibe &
compesce teipsum. Conducit tibi te
providum esse: & sapientis est prospicere:
tu vero viros interficis tuos populares ob
nullam dignam causam, interficis pue-
ros: qualia si multa facies, considera ne
abs te deficiant Persæ. Enimvero pater
tuus

„νέεα, τῇ δὲ Φιλοινίῃ· σε Φασὶ πλεόνως
„προσκέεσθαι. τὸν μὲν δὲ λέξαν πῶτε περὶ Περ-
„σέων· τὸν δὲ θυμῷ φέντα, τοιαύτῃ αἰμείβε-
„σθαι, Νυνὲς ἄρα με Φασὶ οἶνον προσκείμενον
„πρὸς φρονέειν, καὶ οὐκ εἶναι νοήμονα. ἐστὶ
„ἄρα σφέων οἱ πρῶτοι λόγοι ἥσαν ἀληθεῖς.
„πρῶτον γὰρ δὴ ἄρα Περσέων εἰ σπυρίων ἐόντων,
„καὶ Κροίσῃ, εἶρετο Καμβύσης καὶ οὗτος πρὸς
„ἀντὶν εἶναι πρὸς τὸν πατέρα πλεόνως Κύρον· οἱ δὲ
„αἰμείβοντο ὡς εἰη αἰμένων τῷ πατρί· τὰ τε γὰρ
„ἐκείνους πάντα ἔχειν αὐτὸν, καὶ προσεκτεῖσθαι
„Αἰγυπτιὸν τε καὶ τὴν θάλασσαν. Πέρσαι μὲν πῶ-
„τε ἔλεγον. Κροίσῳ δὲ παρεὼν τε καὶ οὐκ ἀρε-
„σκόμενον τῇ κρείτῃ, εἶπε πρὸς τὸν Καμβύσῃ
„πατέρ, Ἐμοὶ μὲν νυν, ὡς πᾶσι Κύρῃ, εἰ δοκέεις ὅ-
„μοιος εἶναι τῷ πατρί. εἰ γὰρ καὶ τοι ἐστὶ ἥσως
„οἶόν σε ἐκείνῳ κατελίπετο. ἦδη τε πάντες
„ὁ Καμβύσης, καὶ ἐπαίνει τὸν Κροίσῃ κρείττον.
„Τῆτων δὲ ὡς θυμῷ φέντα, ὀργῇ λέξαν πρὸς
„τὸν Πρηξάσπῃ, Σὺ νυνὲς μᾶλλον εἰ λέγῃσι Πέρ-
„σαι ἀληθεῖα, εἴτε αὐτοὶ λέγοντες πῶτε πρὸς
„φρονέεισι. εἰ μὲν γὰρ τῷ πατρί εἰς τὴνδε ἐστῶ-
„ν ἐν τοῖσι πρῶτοι βαλὼν τόχοιμι μέ-
„σης τὴν καρδίην, Πέρσαι φωνέονταί λέγοντες
„ἐδέν· λὺν δὲ αἰμάρτω, Φάναι τε Πέρσαι λέ-
„ξαν ἀληθεῖα, καὶ με μὴ σωφρονέειν. πάντες
„δὲ εἰπὼντα, καὶ ἀλατεῖναι τὸ πῆλον, βαλέειν
„τὸν πατέρα· πρῶτον δὲ τῷ πατρί, ἀναρχέειν
„αὐτὸν κελδεῖν, καὶ σκέψασθαι τὸ βλήμα. ὡς
„δὲ ἐν τῇ καρδίᾳ ἀρεθλεύει ἐνεόντα τὸν ἰόν, εἶπεν
„πρὸς τὸν πατέρα τῷ πατρί, γελᾶσθαι, καὶ πε-
„ριχαρέα γινόμενον, Πρηξάσπῃ, ὡς μὲν ἔγω-
„γε εἰς μόνον, Πέρσαι τε πρὸς φρονέεισι, δηλὰ
„τοὶ γινόνε. νυνὲς δὲ μοι εἰπὲ τίνα εἶδες ἥδη πάντων
„ἀνθρώπων ἕως ὅπου σκοπεῖς τὸν Κροίσῃ. Πρηξά-
„σπῃ δὲ ὁρῶντα ἄνδρα εἰς φρονέειν, καὶ περὶ εὐνοῖαν
„δεικνύοντα, εἶπεν, Δέσποτα, ἐστὶ ἂν αὐτὸν ἔγω-
„γε δοκέω τὸν θεὸν ἔγω ἀν καλῶς βαλέειν. τότε
„μὲν πάντες ἐξερχόμενοι. ἐπὶ τῷ δὲ Περσέων ὁμοί-
„ως τοῖσι πρῶτοις δωδεκά ἐπ' ἑδεμῖν αἰτὴ ἀξιοῦ-
„ρεω ἔλων, ζώντας ὅτι κεφαλῇ κατάρυξε.
„Ταῦτα δὲ μιν πιεῦντα ἐδικαίωσε Κροίσῳ ὁ Λυδός.
„νῆφετῃσι τοῖσι δὲ τοῖσι ἔπει, ὦ βασιλεῦ, μὴ
„πάντα ἡλικίᾳ εἰς θυμῷ φέντε· ἀλλ' ἔχεις κα-
„ταλάμβαναι σωῦντα, ἀγαθὸν τε πόνον εἶναι.
„σέφον δὲ ἢ πρῶτον. σὺ δὲ κτείνεις μὲν ἄνδρας
„σεῦ πᾶσι πολιτας· ἐπ' ἑδεμῖν αἰτὴ ἀξιοῦρεω ἔ-
„λων, κτείνεις δὲ παῖδας. λὺν δὲ πολλὰ τοιαῦτα ποι-
„ῇς, ὅρα ὅπως μὴ σὺ ἀπεθῇς Πέρσαι. ἐμοὶ
„δὲ

„δὲ πατὴρ σὸς Κύρου ἐνετίλλετο πολλὰ, κελύων
„σε νῆστεύειν, καὶ ὑποπύθεσθαι ὅ, πᾶν δὲ σκοπῶ
ἀναστῆναι. ὁ μὲν δὲ εὐνοίαν φαίνων συνεβόλετο οἱ
„ταῦτα· ὁ δὲ ἀμείβετο τοῖσδε, Σὺ δὲ ἐμοὶ πλεονέκτης
„συμβέλλουσιν, ὅς τις ἄλλος μὲν τὴν σωτὴν πατρὶ-
„δα ἐπιτρέψουσιν, εὐ δὲ τῷ πατρὶ τῷ ἐμῷ σω-
„βέλλουσιν, κελύων αὐτὸν Ἀρξίλῳ· ποταμὸν
„Διφραδάντα, ἵεναι ὅππῃ Μασσαγέτας, βελομένων
„ἐκείνων Διφραδαίνειν ἐς τὴν ἡμετέραν; καὶ δὴ μὲν
„σεωυτὸν ὤλεσας, τῆς σεωυτὸς πατρὶδος κακῶς
„περὶ αὐτὸν, ἀπὸ δὲ ὧν ὤλεσας Κύρον, πειθόμενον σοι.
„ἀλλ' ἔτι χαίρων^β. ἐπεὶ τοι ἐπὶ αἰῶνα σε περ-
„φάσιος τῷ ἐδεόμην ὅππῃ λαβέσθαι. ταῦτα δὲ εἰ-
„πας, ἐλάμβανε τὸ τόξον ὡς κατατοξόσων αὐτόν.
Κροῖστος δὲ ἀναδραμὼν ἔφη ἔξω. ὁ δὲ, ἐπεὶ πε-
„ρὶ τοῦτο σὺν εἶχε, ἐνετίλλετο τοῖσι θεράπυσσι λα-
βόντας μιν ἀποκτείνειν. οἱ δὲ θεράπυες, ὅπισθ' ἑ-
„νοιοῦντες τὸ πρόπιν αὐτῶν, κατακρύπτουσιν τὸν Κροῖστον· ὅππῃ
τῷδε τῷ λόγῳ, ὥστε εἰ μὲν μεταμелήσῃ τῷ Καμβύ-
„σῳ, καὶ ὅππῃ τῇ^δ τὸν Κροῖστον, οἱ δὲ ἐκφύγαντες αὐ-
τὸν, δῶρα λαμβάνοντες ζώοντα Κροῖστον· ὡς δὲ μὴ
μεταμелήσῃ, μηδὲ πῶν μιν, τότε καταχρησάμε-
„νός τ' ἐστὶν ὁ Καμβύσης τὸν Κροῖστον ἐπὶ πολλῶν με-
„τὰ τὰς χερσὶν ὑπερὶν, καὶ οἱ θεράπυες μαχόμεναι τῷ-
„το, ἐπηγλήγοντο αὐτῷ ὡς περὶ αὐτόν. Καμβύσης δὲ
Κροῖστον μὲν συνήδεσθαι ἔφη περὶ αὐτόν, ἐκείνους μὲν
τοὺς περὶ αὐτὸν ὄντας ἐκείνους καὶ καταπερὶ ἔσθαι, ἀλλ' ἀ-
ποκτείνειν· καὶ ἐπείσσε ταῦτα. Οἱ μὲν δὲ τοιαῦτα
πολλὰ ἐς Πέρσας τε καὶ τὰς Συμμάχους ἐξεμαίνετο,
μένων ἐν Μέμφι· καὶ θύκας τε παλαιὰς ἀνοί-
„γων, καὶ σκεπτόμενος τὰς νεκρὰς. ὡς δὲ δὴ ἐς
τὸν Ἡφαίστου ἱερὸν ἦλθε, καὶ πολλὰ τῶν ἁλμάτων κα-
τεγέλασε· ἐστὶ γὰρ τὸν Ἡφαίστου τῶν ἁλμάτων τοῖσι φοι-
„νήσοι Παταϊκοῖσι ἐμφορέσσειον, τὰς οἱ φοινίκας ἐν
τῇσι περὶ αὐτοῖς τῇσι περὶ αὐτοῖς περὶ αὐτοῖς. ὅς δὲ τὰς μὴ
ὁπώπει, ὡς δὲ σημαίνει· πυγμαίαν ἀνδρὸς μίμη-
„σίς ἐστι. ἐστὶν δὲ ἐς τὸν Καβείρων τὸν ἱερὸν, ἐς
τὸν δὲ θερμιτόν ἐστι εἰσεῖναι ἄλλον γὰρ ἢ τὸν ἱέρα. ταῦ-
τα δὲ τῶν ἁλμάτων ἐκείνησιν, πολλὰ κατασκά-
„ψας. ἐστὶ δὲ ἐς ταῦτα ὅμοια τῇ^δ Ἡφαίστου. τὰ
τα δὲ σφαιρὰς παῖδας λέγουσι εἶναι. Πανταχῇ
ὡν μοι δοκᾷ ἐστὶ ὅτι ἐμάνη μεγάλως ὁ Καμβύ-
„σης· ἐστὶ γὰρ ἂν ἱεροῖς τε καὶ νομαίοις ἐπιχρί-
„σθαι καταγελᾷ. εἰ γὰρ τις περὶ αὐτοῦ πᾶσι
ἀνθρώποις ἐκλέξασθαι κελύων νόμους τοὺς
καλλίστους ἐκ τῶν πάντων νόμων, Διόσκου-
„μενοι ἂν ἐλοίατο ἕκαστοι τοὺς ἐαυτῶν· οὕτω
νόμιμα πάλυ πᾶσι καλλίστους τοὺς ἐαυτῶν νό-
μους ἕκαστοι εἶναι. οὐκ ὡς οἶκος ἐστὶ ἀλλό γὰρ ἢ
καμ-

tuus Cyrus, etiam atque etiam mandans,
mihi praecepit, ut te commonefacere, sub-
jiciendo quicquid boni comperirem. Hoc illi
Croesus benevolentiam prae se ferens con-
sulebat. Ad quem Cambyfes respondens, Etiam
mihi tu, inquit, dare consilium audes, tanquam
bene aut tuam ipsius patriam administraris, aut
patri meo consulueris, jubens eum trajecto
flumine Araxe tendere adversus Massaget-
as, quum illi vellent transire in terram
nostram? Imo & te ipsum male prae-
sidentem patriae tuae, & Cyrum tibi cre-
dentem perdidisti. sed ob id nequaquam
gaudens; quia olim jam debebam capere in
te occasionem. Cum hoc dicto arcum corripiebat
velut eum confixurus. at Croesus cursu se
foras proripuit. Hic ubi non poterat sagittare,
mandat ministris ut illum comprehensum inter-
imant. Ministri, qui mores ejus nossent, Croe-
sum abdidit: hac ratione, ut si Cambyfes
facti poenitens requireret Croesum, eo pro-
ducto donis afficeretur quod illum servassent:
si non poeniteret, nec desideraret, tunc hominem
interficerent. Nec ita multo post quum Cam-
byfes desideraret Croesum, ministri hoc animad-
vertentes, enunciant ei hominem superesse.
Cambyfes se quidem inquit Croeso superstiti
adgaudere, sed iis qui illum servassent, veniam
non daturum, sed mortem allaturum: prout &
fecit. Multa hujusmodi tam in Persas quam in
socios, Cambyfes insanivit, Memphis desidens,
& vetusta recludens sepulcra, mortuosque
inspiciens. Ut vero etiam templum Vulcani
adiit, multo derisu simulacrum illius quoque
cavillatus est. siquidem statua Vulcani simi-
lima est Pataicis Phoeniciis, quos in triremium
proris Phoenices circumferunt: quos qui non
vidit, hic indico, esse illos Pygmaei viri
imagine. In templum quoque Cabirorum,
inaccessum alteri quam sacerdoti, ingressus
est: & quae illic erant simulacra, multis in ea
jocatus verbis, concremavit. Sunt autem & haec
Vulcani similia, hujus autem illos ajunt esse
filios. Undique igitur mihi clarum esse videtur
Cambysem vehementer insanisse; non enim
tentasset templa ac ritus habere ludibrio. Nam
si quis universis hominibus praebeat facultatem
optimas ex omnibus leges eligendi, profecto
cunctas singuli rimati, suas eligerent. Ita
existimant quique longe pulcherrimas esse
suas leges. Non igitur credibile est

a Ἀρξίλῳ. b ἄτοι χαίρων. c Hae tres voces ἐπιλαβείας. ταῦτα δὲ ἀπὸ MS. d ἐπιχρίσθαι. e ἡ δὲ μὴ δὴ μὴ. f ἐστὶ δὲ ἢ Ἡφαίστου τοῖσδε. g ὁπώπει, ἔγωγε οἱ σημαίνω. h ὅμοια τοῖσι. i MS. habet περὶ αὐτοῦ. k ἐκπρόσει.

alium
ταῦτα δὲ ἀπὸ MS. d ἐπιχρίσθαι. e ἡ δὲ μὴ δὴ μὴ. f ἐστὶ δὲ ἢ Ἡφαίστου τοῖσδε. g ὁπώπει, ἔγωγε οἱ σημαίνω. h ὅμοια τοῖσι. i MS. habet περὶ αὐτοῦ. k ἐκπρόσει.

Genti cuique placent avita consuetudines. Polycrates tyrannus Sami, infestus vicinis & nimium felix, ut vinceret Lesbios & hospes atque amicus fieret Amasi.

THALIA, LIBER III.

173

alium virum quam dementem, talia ludibrio habere. At ita de suis omnes homines legibus sentire, licet cum multis aliis conjecturis colligere, tum etiam hac: Darius accitos qui in sua ditione erant Græcos percontatus est, quanta pecunia vellent defunctis parentibus velici: illis negantibus ulla se pecunia hoc esse facturos, Darius dehinc Græcis præsentibus, & quæ dicebantur per interpretem discentibus, vocatos ad se eos Indos qui Callatiæ nominati vescuntur parentibus, rogavit, quantum accipere pecuniarum vellent ut patres defunctos igne comburerent. Indi vehementer reclamantes, meliora illum ominari jubebant. Atque ita moribus comparatum est: recteque mihi videtur Pindarus in carmine fecisse ut diceret Legem omnium esse
39 regem. CΥΤΕΡΥΜ dum Cambyfes in Ægypto bella gerit, Lacedæmonii quoque intulere bellum Samo & Polycrati Æacis filio, qui Samum vi occupatam habebat, & urbem inter initia trifariam partitus erat cum fratribus, Pantagnoto & Sylofonte: quorum deinde altero necato, altero qui erat junior, Sylofonte ejecto, totam obtinebat Samon, & amicitia inito foedere hospitii cum Amasi rege Ægypti, mittens munera, vicissimque ab eo accipiens: brevique statim tempore res ejus adeo processerunt, ut per Ioniam ceteramque Græciam celebrarentur. Quocunque enim bellare intenderet, cuncta ei prospere cedebant, quum haberet centum naves quinquaginta remorum, mille sagittarios, invadens omnes sine ullo cujuscunque discrimine: quod diceret se magis gratificaturum amico, si ei quæ abstulisset redderet, quam si nihil omnino auferret. Multas itaque hic insulas, multa etiam in continente oppida capiebat. Sic etiam Lesbios cum omnibus copiis opem Milesiis ferentes navali prælio vicit cepitque, qui omnem fossam moenia Sami ambientem vincti foderunt. Atque res
40 Polycratis tantopere secundas esse non latuit Amasin, cui hoc curæ erat. Sed quum assidue forent multo secundiore, Amasis libellum Samum misit in hæc verba scriptum, ΑΜΑΣΙΣ ΡΟΛΥΚΡΑΤΙ ΙΤΑ ΙΝΚΥΙΤ, Mihi quidem, feliciter agi cum viro amico & hospite, au-

καθηγόμενον ἄνδρα γέλωτα τοιαῦτα ἰσθίδαι. ὥς ὅ ἔτῳ νενομίκασι τὰ πρὸς τὰς νόμους πάντες ἄνθρωποι, πολλοῖσι τε καὶ ἄλλοισι τιμηθεύσας πάρεστι καθιμάσασθαι, ἐν ᾧ δὲ ἔ τῷδε. Δαρῆϊ· ὅτι ἡ ἐμὴ δόξα δόξης καλέσας Ἑλλήνων τὰς παρούσας, εἶρετ' ὅτι κῶσιν ἂν χρηματὶ βαλίσας τὰς πατέρας ἀποθνήσκοντας καὶ σπένδων. οἱ ὅ ἐπ' ὧδεν ἔφασαν ἔρδην ἂν τῶν. Δαρῆϊ· ὅ μὲ τῷδε καλέσας Ἰνδῶν τὰς καλεομένους Καλλιπίας, οἱ τὰς γονίας κατασθίσι, εἶρετ', παρούσιν τ' Ἑλλήνων, καὶ δ' ἑρμηνεύει· μαυθανόντων τὰ λεγόμενα, ὅτι πινε χρηματὶ δεξάται ἂν πλοῦτιον τὰς πατέρας κατακαίειν πυρὶ. οἱ ὅ, ἀμβλώσους μέγα, ὀφημεῖν μιν ἐκείδον. ἔτῳ νῦν ἑ πάντα νενομισται. καὶ ὁρθῶς μοι δοκεῖ Πίνδαρον ποιῆσαι, νόμον πάντων βασιλεία φήσας εἶναι. Καμβύσῳ δὲ ἐπ' Αἴγυπτον στρατομέμεν, ἐποιήσαντ' καὶ Λακεδαιμόνιοι στρατῶν ὅτι Σάμον τε καὶ Πολυκράτεια τὸν Αἰάκεν, ὃς ἔχει Σάμον ἐπαναστάς. καὶ τὰ μὲν πρῶτα περὶ δασύμενον τὴν πόλιν, τοῖσι ἀδελφείοις Πανταγνώτῳ καὶ Συλοσῶνῃ ἐνέμε· μετὰ δὲ, τὸν μὲν αὐτῶν ἀποκτείνοντας, τὸν δὲ νεώτερον Συλοσῶνῃ ἐξελάσας, ἔχει πᾶσαν τὴν Σάμον. ἴσχωρ δὲ, ξενίῳ Αἰάσει τῷ Αἰγύπτῳ βασιλεῖ Φιλίῳ συνθηκῶν, πέμπων τε δῶρεα, καὶ δεκόμενον ἄλλα παρ' ἐκείνου. ἐν χρόνῳ δὲ ὀλίγῳ αὐτίκα ὁ Πολυκράτης τὰ πενήματα αὐξέτω, καὶ τὰ βεβωμένα ἀνά τε τὴν Ἰωνίῳ, καὶ τὴν ἄλλῃ Ἑλλάδι. ἔκκ' ὃ ἰθύσθαι στρατεύεσθαι, πάντῃ οἱ ἐχώρει ὀτυχείως. ἐκείνητε δὲ πεντηκοντήρης τε ἑκατὸν, καὶ χιλίους τοξότας. ἔφερε δὲ καὶ ἦν πάντας, διακρίνων ἔδνα. τῷ γὰρ φίλῳ ἔφη χαλεπῶς μάλλον ἀποδίδας πᾶ ἔλαβε, ἢ δέχων μὴδε λαβών. συχνὰς μὲν δὴ τ' νήσων αἰρήκει, πολλὰ δὲ καὶ τ' ἡπείρου ἄστα. ἐν δὲ δὴ καὶ Λεσείας παρὰ τὴν βοηθούσας Μιλησίοις, ναυμαχίῃ κρατήσας εἶλε, οἱ τὴν τέφρον πρὸς τὸ ταῖχον τὸ ἐν Σάμῳ πᾶσαν δεδεμένοι ὤρυξαν. Καὶ κως τὸν Αἰάκεν ὀτυχείων μεγάλως ὁ Πολυκράτης σὺκ ἐλάνθανε, ἀλλὰ οἱ τῶν τῶν ἡπείρου μελές. πολλῶν δὲ ἐπ' ὀλεωῖς οἱ ὀτυχείης γινομένης, γράψας ἐς βιβλίον τῷδε, ἐπέ- „σθλε ἐς Σάμον· ΑἰΑΣΙΣ ΡΟΛΥΚΡΑΤΕΙ „ΤΕΙ ΩΔΕ ΛΕΓΕΙ. Ἡδὺ μὲν πυν- „θανέσθαι ἄνδρα φίλον καὶ ξείνον ἐν πέσ- σονίῳ.

a γέλωτα τὰ τοιαῦτα. b πόσῳ. c ἔτῳ μὲν νῦν. d ὅ ξενίῳ Αἰάσει τῷ Αἰγύπτῳ βασιλεῖ συνθηκῶν. e ἔλκ' ὃ πολλῶν δὲ τοῖς πλοῦσι.

„σύντα· ἐμοὶ ᾧ αἱ σὰν μεγάλας δυστυχίας σὺν
 „ἀρῆσκει, τὸ θεῖον ὀπισθεμένω ὡς ἐστὶ Φρο-
 „νόν. καὶ ὡς βέλομαι καὶ αὐτὸς καὶ τῷ
 „ἀν κῆδωμαι, τὸ μὲν πὶ δυσχεῖν τῶν περηγ-
 „μάτων, τὸ δὲ παρ᾽ αἰάν· καὶ ἔγω Δι᾽ αὐ-
 „φῆρην τὸν αἰῶνα, ἐναλλὰξ περὶ αὐτῶν, ἢ
 „δυσχεῖν πᾶντα. εἰδέναι γὰρ κω λόγῳ
 „οἶδα ἀκέρως, ὅστις ἔτερ' ἔ' κακῶς ἐπε-
 „λῦθησε παρρησίῳ, δυσχεῖν πᾶντα.
 „οὐ νῦν ἔμοι περὶ μέν, ποίησεν πρὸς τὰς
 „δυστυχίας τριάδε· φροντίσας τὸ ἀν εὐρῆς
 „εὐὸν τὴν πλείους ἄξιον, καὶ ἐπ' ὧ σὺ δαπο-
 „λομένω μάλιστα τὴν ψυχῇ ἀλγίστης, τῆ-
 „πο δαπέδαλε ἔγω, ὅπως μηκέτι ἦξη ἐς ἀν-
 „θρώπων. ἡν περὶ ἐναλλὰξ ἤδη τῷ πὸ
 „τῆς αἱ δυστυχίας τριάδε παύσασθαι δαπο-
 „πῆλως, πρὸς τῷ ἔξ ἐμεῖ ὑποκειμένῳ
 „ἀκέρως. Ταῦτα ὀπισθεμένῳ ὁ Πολυκρά-
 „της, καὶ νόμω λαβὼν ὡς οἱ εὐ ὑποπτε-
 „ῖασι, ἐδίξετο ἐπ' ὧ ἀν μάλιστα τὴν ψυ-
 „χῇ ἀσθένει δαπολομένῳ τῷ κειμηλίῳ. διζήμε-
 „ν δὲ εὐρῆσκει τὸδε· ἡν οἱ σφρηγὶς τὴν ἐφόρει
 „χρυσόδετο, σμαράγδης μὲν λίθος ἔσται, ἡν δὲ
 „εργον Θεοδώρου δὲ Τηλεκλέους Σαμίου· ἐπεὶ ὧν
 „πρώτῳ οἱ εἰδοὶ δαποκαλέειν, ἐποίησε τριάδε β.
 „πεντηκόντερον πηλῶσας ἀνδρῶν, ἐσέτη ἐς αὐτὴν·
 „μετὰ δὲ, ἀναγαγεῖν ἐκέλευε ἢ ἐς τὸ πέλαγ·
 „ὡς δὲ δαποτὶ νῆσος ἐκάς ἐχέμετο, παρελόμενῳ τὴν
 „σφρηγίδα, πάντων ὀρεόντων τῷ συμπλῶν, ῥίπται
 „ἐς τὸ πέλαγ· τῶν δὲ ποιήσας ἀπέπαλε· ἀπ-
 „κόμενῳ δὲ ἐς τὰ οἰκία, συμφορῇ ἐχέμετο. Πέμ-
 „πη δὲ ἢ ἑκτῇ ἡμέρῃ δαποτὶ τῶν, πᾶσι οἱ σμην-
 „κε χυμένῳ· ἀνὴρ ἀλίστος, λαβὼν ἰχθυῶν μέγαν
 „περὶ καλόν, ἡξίς μιν Πολυκράτει δῶρον δοθῆ-
 „ναι. Φέρων δὲ ὅτι τὰς ἵστας, Πολυκράτει ἐφη
 „ἐθέλειν ἐλθεῖν ἐς ἑλιν. χωρήσαντ' δὲ οἱ τῶν,
 „ἔλεγε, δίδως τῷ ἰχθυῷ, ὧ βασιλεῦ, ἐγὼ
 „τόνδε ἐλὼν, σὺν ἐδικαίωσαι Φέρειν ἐς ἀχέρην,
 „καί περ ἐὼν δαποχρυσόδετο, ἀλλὰ μοι εἰδοὶ
 „σὺν τε εἶναι ἄξιον ἔ' ὅς τις δέχῃς. σὺ δὲ μιν
 „Φέρων δίδωμι. ὁ δὲ, ἡσθεὶς τοῖσι ἐπεπ, ἀμεί-
 „βετο τοῖσι, Κάρτα περὶ εὐ ἐποίησας· καὶ χά-
 „ρις διπλή τῷ πὶ λόγων καὶ δὲ δῶρα· καὶ σὺ
 „ὅτι δέειπες καλέομαι. ὁ μὲν δὲ ἀλιεύς, μέγα
 „ποιούμενῳ ταῦτα, ἦε ἐς τὰ οἰκία. τὸν δὲ
 „ἰχθυῶν πᾶντοντες οἱ θερῶντες, εὐρῆσκει ἐν
 „τῇ νηδίᾳ αὐτῷ ἐνεῖσαν τὴν Πολυκράτει σφρη-
 „γίδα. ὡς δὲ εἰδόν περὶ ἔλαβον, πᾶσι δαπο-
 „ρον πεχαρηότες ὡς τῷ Πολυκράτει. δίδον-

τες

audire voluptati est: tamen tuæ magnæ
 prosperitates mihi non placent, qui in-
 telligo quam invidium numen sit. Quod
 ad me attinet, velim tum meas ipsius,
 tum eorum qui mihi curæ sunt res alias
 prospere ire, alias offendere, & ita ævum
 traducere vicissim, varians quam omnia
 prosperus. Nec enim adhuc de quoquam
 audisse me puto, qui quum in omnibus
 felix fuisset, non tandem male perierit
 funditus. Tu itaque mihi obtemperans,
 hoc adversus prosperitates agito: dispice
 quid tibi sit quod plurimi facias, & in
 quo amisso maxime sis animo doliturus;
 id ubi inveneris, ita abjicito ut nunquam
 ad homines veniat. Quod si prospera tua
 deinceps jam non fuerint variata adver-
 sis, medeare tu tibi subinde eo modo
 quem tibi subjeci. Hæc quum legisset
 Polycrates, & in animum demississet,
 tanquam bene sibi ab Amasi præcepta,
 disquirebat quodnam suorum ornamen-
 torum esset quo amisso maxima ipse mo-
 lestia afficeretur; atque hoc tandem qua-
 ritando invenit. Erat ei gemma signa-
 toria smaragdus, quam gestabat, auro
 vineta, opus Theodori Samii Telecle ge-
 niti: hanc ubi abjiciendam statuit, ita
 faciebat. Quinquaginta remorum navem
 viris instructam conscendit, & mox in al-
 tum provehere jubet. Et postquam ab
 insula procul aberat, detractum sibi si-
 gillum, iis qui una navigabant inspectan-
 tibus, abjecit in pelagus: hoc acto rena-
 vigavit. Reverso domum, quum ex ja-
 ctura afficeretur, quinto sextove quam
 hæc acta sunt die, hoc ei casu evenit.
 Piscator quidam captum à se piscem,
 grandem sanè ac pulchrum, putavit di-
 gnum quo Polycratem donaret. eum ad-
 tores quum attulisset, dixit se in con-
 spectum Polycratis ire velle: à janitore
 permissus, donans Polycrati piscem, O
 Rex, inquit, hunc ego quem cepi pi-
 scem, etsi operis manuariis vitam tolero,
 tamen non judicavi ferendum à me esse
 in forum, sed te tuaque potentia di-
 gnum. Eum itaque afferro tibi, donoque.
 His verbis iste delectatus, ita respondit.
 Tu vero probe, nec facto solo, sed etiam
 oratione apud me inisti gratiam: ad cœ-
 namque te vocatum volo. Hæc magni
 faciens piscator domum abiit. piscem
 ministri scindentes, offendunt in ejus al-
 vo sigillum Polycratis. Quod ubi vide-
 runt sumpseruntque, ad Polycratem læ-
 tabundi

a ἕως ἐς τέλος. b σὺν αὐτῷ, & quod sequitur verbum ποίησαι abest a MS. sed margini inscriptum. c εὐχρη.
 d ἡν καὶ δυστυχίᾳ τοι τῷ πὸ τοῦ αὐτοῦ παύσασθαι. e παρρησίῳ. f ἀσθένει. g ταῦν. h ἀλίστος. i πεχαρη-
 ούτως.

Amasis videns omnia felicem Polycratem, renunciat hospitio, qui auxilia mittit Cambyſi, in quo faſto varia incerta.

THALIA, LIBER III.

177

tabundi quamcelerrime tulerunt. Eoque illi reddito, referebant quo pacto fuiſſet inventum. Polycrates, quum illi ſubveniſſet divinam rem eſſe, ſingula quæque à ſe geſta retulit in libellum, & qualia accidiſſent ipſi. Hæc ubi ſcripſit, in Ægyptum miſit. Amasis perlectis tabellis quæ à Polycrate venerant, intellexit fieri non poſſe, ut homo alterum hominem caſui eventuro eripiat; & Polycratem non bene moriturum eſſe qui per omnia fuiſſet felix, adeo ut ea quoque reperiret quæ abjeciſſet. Miſſo itaque Samum caduceatore, dixit ſe juſ cum illo hoſpitii ſolvere. Quod ideo fecit, ne in triſtem aliquem gravemque caſum incidente Polycrate, animi dolorem veluti

44 de hoſpite ipſe contraheret. Adverſus hunc igitur Polycratem in omnibus feliciter agentem, Lacedæmonii ſumpſere expeditionem, acciti ab iis Samiis qui poſt hæc Cydoniam in Creta condiderunt. Polycrates, miſſo ad Cambyſem Cyri filium, adverſus Ægyptum copias comparantem, oravit ut nunciis etiam ad ſe in Samum miſſis, rogaret aliquid copiarum. Quod audiens Cambyſes, libenter in Samum miſit ad rogandas à Polycrate nauticas copias, quas ſecum iſte mitteret in Ægyptum. Polycrates, delectos quos maxime ſuſpicabatur ex urbanis ad rebellionem ſpectare, quadraginta triremibus miſit, Cambyſi mandans ne retro eos dimitteret. Et alii quidem negant Samios à Polycrate miſſos, in Ægyptum perveniſſe: ſed quum in Carpathio mari curſum tenerent, inter ſe colloquutos decreviſſe ne ulterius tenderent. Alii vero ajunt perveniſſe in Ægyptum, ac retentos inde fugam feciſſe: & in Samum redeuntibus Polycratem cum claſſe occurrentem pugnaviſſe; ſed illos, qui redirent ſuperalle, atque in inſulam exiſſe: ubi mox pugna pedestri commiſſa victi ſint, atque ita Lacedæmonem navigarunt. Sunt qui dicant eoſdem ab Ægypto redeuntibus adverſus Polycratem victoria poſitos fuiſſe: non recte dicentes mea opinione. Neque enim oportuiſſet illos aſciſcere Lacedæmonios, ſi per ſe ſatis ad expellendum Polycratem validi erant. Præterea nec ratio dictat, ut cui permulſi aderant, cum auxiliarii mercede conducti, tum domeſtici ſagittarii, is à Samiis redeuntibus numero paucis fuerit ſuperatus; eorum vero qui ſub ipſo erant

πες δὲ οἱ τὴν ſφρηγίδα, ἔλεγον ὅτι πρότερον εὐρεθείη. τὸν δὲ ὡς ἐσθλὴν θεῖον εἶναι τὸ πρῆγμα, γράφει εἰς βιβλίον πάντα, τὰ ποιήσαντά μιν, οἷα καταελάβετο. γράψας δὲ, εἰς Αἴγυπτον ἐπέθηκε. Ἐπλεξάμενος δὲ ὁ Ἀμασις τὸ βιβλίον τὸ ὡς δὲ Πολυκράτης ἦεν, ἔμαθε ὅτι ἐκκαμήσεται ἀδιώλον εἰς ἀνθρώπων ἀνθρώπων ἐκ τῶν μέλλοντων γινέσθαι πρῆγμα, καὶ ὅτι οὐκ εὖ τελευτήσειν μέλλει Πολυκράτης εὐτυχέων τὰ πάντα. ὅς ἐτι δὲ δαυδαίη, εὐρύστη. πέμψας δὲ οἱ κήρυκα εἰς Σάμον, ἀφαινεσθ' ἔφη τὴν ξενίην. τὰδε εἵνεκα ταῦτα ἐποίησε, ἵνα μὴ στυγερῆς θανάτου τε μεγάλης Πολυκράτεια καταλαβέσθαι, αὐτὸς ἀλγήσῃ τὴν ψυχὴν, ὡς περὶ ξένος ἀνδρός. Ἐπὶ τῶν δὲ ὧν τὸ Πολυκράτεια εὐτυχεῖν τὰ πάντα, ἐρατεύοντο Λακεδαιμόνιοι, Ὀπικαλαίμωνων τὴν μὲν ταῦτα Κυδωνίην τὴν ἐν Κρήτῃ κτισάντων Σαμίων. Πολυκράτης δὲ πέμψας παρὰ Καμβύση τὴν Κύρη συλλέγοντα στρατὸν ἐπ' Αἴγυπτον, ἐδεήθη ὅπως ἀν καὶ παρ' ἐαυτὸν πέμψας εἰς Σάμον, δέοιτο στρατῶν. Καμβύσης δὲ ἀκούσας τούτων, παρ' αὐτῶν ἐπέμπε εἰς Σάμον, δευόμενος Πολυκράτεια στρατὸν ναυικὸν ἅμα πέμψαι ἐαυτῶν ἐπ' Αἴγυπτον. ὁ δὲ, Ὀπικράτης τῶν αὐτῶν τὰς ὑπαπιδεῖς μάλιστα εἰς ἐπαναστασιν, ἀπέπεμπε τεσσάρων τριήρεσι. ἐπιτάμενος Καμβύση ὅπως τούτους μὴ δαυδαίη. οἱ μὲν δὲ λέγασιν τὰς ἀποπεμφθέντας Σαμίων ὑπὸ Πολυκράτεια, οὐκ ἀπικέσθαι εἰς Αἴγυπτον. ἀλλ' ἐπεὶ τε ἐγγύοντες ἐν Καρπάθῳ πλεονέες, δὴνά σφι λόγον, καὶ σφι ἀεὶν τὸ περισώτῃ μὴκέτι πλεονέειν. οἱ δὲ λέγασιν ἀπικόμενος τε εἰς Αἴγυπτον καὶ φυλασσόμενος, ἐνθεῦτεν αὐτὸς δαυδαίη. καταπλέσας δὲ εἰς τὴν Σάμον Πολυκράτης νηυσὶ ἀντάσας, εἰς μάχην κατέστη. νικῶντες δὲ οἱ καπνόντες, ἀπέστησαν εἰς τὴν νῆσον. περὶ μαχησάντες δὲ ἐν αὐτῇ, ἐσώθησαν. καὶ ἔτι δὲ ἐσπλεον εἰς Λακεδαίμονα. εἰσὶ δὲ οἱ λέγασιν τὰς ἀπ' Αἴγυπτος νικῶσαι Πολυκράτεια. λέγοντες, ἐμοὶ δοκέειν, οὐκ ὀρθῶς. εἴδεν γὰρ εἶδει σφέας Λακεδαιμόνους Ὀπικαλαίεσσι, εἰπερ αὐτοὶ ἱκανοὶ ἦσαν Πολυκράτεια ὡς εἰσεσθῆναι. πρὸς δὲ ταῦτοι, εἴδεν λόγον αἰρεῖν, τῶν Ὀπικῶν μιᾶς τοῦ καὶ πόσῳ οἰκίῳ ἦσαν πλεονέει πολλοὶ, τῶν ὑπὸ τὴν καπνόντων Σαμίων ἐόντων ὀλίγων ἐσώθησαν. τὸ δὲ ὑπὸ ἐαυτῶν ἐόντων πολλῶν τὰ τέκνα καὶ

Z

a καὶ ὅτι οὐκ. b ξένος. Ἐπὶ. c Σαμίων. Πέμψας δὲ κήρυκα λαβὼν Σαμίων Πολυκράτης ὡς δὲ. d hæc verba ὑπὸ Πολυκράτεια non exstant in MS: e ἐπικρατὶς τε μιᾶς τοῦ.

τὰς γυναικάς ὁ Πολυκράτης ἐς τὰς νεωσίδας
 σιμειλήσας, εἶχε ἐπίμους, ὡς ἀρα προδιδῶσι
 ἔπι πρὸς τὰς καπνίδας, ὑπὸ πρῆσιν αὐτοῖσι
 πῶσι νεωσίδουσι. Ἐπὶ τὴν οἱ ἐξελασθέντες
 Σαμίων ὑπὸ Πολυκράτη ἀπὸ πόντος ἐς τὴν
 Σπάρτην, καταστάντες ὑπὸ τὰς ἀρχοντας, ἐλε-
 γον πολλὰ, οἷα κάρτα δέοντες. οἱ δὲ σφι τῇ
 πρώτῃ κατὰ τὴν ὑπεκρίναντο, τὰ μὲν πρῶτα
 λεχθέντα ὑπὸ Πιλεΐδου, τὰ δὲ ὕστατα ἔσυνι-
 ναι. μετὰ δὲ ταῦτα, ὁ δὲ καταστάντες, ἄλλοι
 μὲν εἶπον ἔδεν, θύλακον δὲ φέροντες, ἔφασαν ὅτι
 θύλακον ἀλφίτων δέεσθαι. οἱ δὲ σφι ὑπεκρίναν-
 ται, τῷ θύλακῳ περικρατῶν. βροχίαν δὲ ὡς
 ἔδοξε αὐτοῖσι. καὶ ἐπὶ τῷ ὁδοποιοῦντες ἐ-
 στραφόντες Λακεδαιμόνιοι ὑπὸ Σάμον. ὡς μὲν
 Σάμιοι λέγουσι, διεργασίας ἐκτίοντες ὅτι σφι
 πρότεροι αὐτοῖσι νηυσὶ ἐδοήσαντο ὑπὸ Μεσσηνί-
 ος ὅτι Λακεδαιμόνιοι λέγουσι, ἐκ ἔσω πικρῆ-
 σαι δὲ δομένους Σαμίοις ἐστραφόντες, ὡς π-
 σιδας βυλόμενοι δὲ κρητῆρα τὴν ἀρπαγῆς, τὴν
 ἦγον Κροίσῳ, καὶ δὲ θάρηκα τὴν αὐτοῖσι Ἀμα-
 σις ὁ Αἰγύπτιο βασιλεὺς ἐπέμψεν δῶρον. καὶ γὰρ
 θάρηκα ἐλπίσαντο τῷ προτέρῳ ἔτι ἢ τὴν κρη-
 τῆρα, οἱ Σάμιοι· ἰόντες μὲν λίνεον, καὶ ζῶον
 ἐνυφασμένον συχνῶν, κεκοσμημένον δὲ χρυ-
 σῷ καὶ εἰρόνι διὰ ξύλου· τῶνδε εἰνεκα
 θωυμάσας ἄξιον ἀρπεδόνῃ ἐκαστῇ δὲ θάρηκα
 πῶσι. ἔσται γὰρ λεπτή, ἔχῃ ἀρπεδόνας ἐν ἐωυτῇ
 τρηκτοῦς καὶ ἐξήκοντα, πάσας φανεράς. τοι-
 ῶν ἑτέρος ἐστὶ δὲ τὴν ἐν Αἰνῶν ἀνέθηκε τῇ Ἀθη-
 ναίῃ Ἀμασί. Συμπελάσονται δὲ δὲ στρατεύμα-
 τος δὲ ὑπὸ Σάμον ὥστε γνέσθαι, καὶ Κορινθιοὶ
 προσήκοντες. ὕβρισμα γὰρ καὶ ἐς τὰς εἶχε ἐκ
 τῶν Σαμίων γινόμενον γνέθαι πρότερον δὲ στρατεύ-
 ματι τὰς, κατὰ δὲ τὴν αὐτὴν γνέσθαι δὲ κρη-
 τῆρα τῇ ἀρπαγῇ γεγονός. Κερκυραίων γὰρ πῶ-
 δας τρηκτοῦν ἀνδρῶν τῶν πρώτων, Περικλῆος
 ὁ Κυψέλης ἐς Σάρδεις ἀπέπεμψε ὡς δὲ Ἀλυατῆρα
 ὑπὸ ἐκτοῦ. προσχόντων δὲ ἐς τὴν Σάμον τὴν ἀ-
 γνόντων τὰς πῶδας Κορινθίων, πύθοντες οἱ Σά-
 μιοι τὸ λόγον, ἐπὶ οἷσι ἀγοία ἐς Σάρδεις, πρῶ-
 τα μὲν τὰς πῶδας ἐδίδαξαν ἰρὲς ἀλφιδας Ἀρτέ-
 μιδος· μετὰ δὲ, ὡς πελοπόννησος ἀπέλειπεν τὰς
 ἰκέτας ἐκ τῶν ἰρῶν, σιτίων δὲ τοὺς πῶδας ἐργόντων
 Κορινθίων, ἐποίησαντο οἱ Σάμιοι ὅσῃν, τῇ δὲ νῦν
 ἐπὶ χερσὶν κατὰ ταῦτα. νυκτὸς γὰρ ὑπὸ γινόμενης,
 ὡς γνέσθαι ἰκέτων οἱ πῶδες, ἔπεισαν χοροὺς περ-
 γένων τε ἐκ τῶν· ἰσάντες δὲ τοὺς χοροὺς, τρεκί-
 σαι

civium liberi atque uxores Polycrates in
 navalia coactos tenebat paratos, ut si ii
 cum redeuntibus aliis prodidissent, una
 cum ipsis navalibus combureret. Postea 46
 quam vero Samii qui à Polycrate exacti
 erant, Spartam venerunt, introducti ad
 principes multa sane, qualia supplices,
 commemorabant. Quibus illi primo con-
 gressu responderunt, eorum quæ isti di-
 xissent, priorum quidem oblitos esse,
 posteriora vero non intelligere. Secun-
 do deinde congressu nihil isti dixerunt,
 nisi allato panario, illud pane indigere.
 Quibus iidem responderunt panario cu-
 riosè actum fuisse. Itaque opem feren-
 dam eis censuerunt. Ac postea instructi 47
 Lacedæmonii, cum exercitu in Samum
 se contulere, referendæ gratiæ causâ,
 ut Samii ajunt, quia illis aliquando Samii
 adversus Messenios navibus auxilio fu-
 isent: ut vero Lacedæmonii ajunt, non
 tam ut tuerentur precantes Samios, mi-
 litavisse, quam ut ulciscerentur rapinam
 crateris, quem Croeso portabant, & tho-
 racis ab Amasi rege Ægypti ipsis mu-
 neri missi. Interceperant enim Samii
 priore quam craterem anno, thoracem
 quoque lineum quidem, & frequentibus
 animalium figuris intextis, sed ornatum
 auro lanisque, ex xylo: ob id admiratio-
 ne dignum faciunt thoracis liciâ: nam
 quum ea tenuia & exilia, tamen in se ha-
 beant trecenta ac sexagena liciâ, singula-
 que conspicua. Qualis alter est, quem in
 Lindo Minervæ idem Amasis dedicavit.
 Adjuverunt autem hanc expeditionem 48
 contra Samios, ut fieret, admodum prom-
 pte Corinthii. In quos etiam Samiorum
 extabat injuria atate quæ præcessit hanc
 expeditionem, circa idem tempus facta
 quo crater interversus est. Nam quum Pe-
 riander Cypseli filius, Sardes ad Alyattem
 castrandos mitteret trecentorum primo-
 rum in Corcyrae liberos, Corinthii que
 qui illos ducebant, Samum appulsi es-
 sent, audita Samii causâ cur Sardes du-
 cerentur, primum edocuere pueros, ut
 templum Dianæ tangerent: deinde non
 negligentes abstrahere supplices a tem-
 plo, quum arcerent Corinthii eos ali-
 mentis, ipsi Samii diem solennem ege-
 runt, quem nunc quoque per eadem facta
 celebrant. Quum enim nox advenerat,
 quamdiu pueri supplicabant, exercebant
 choros virginum atque adolescentium, &
 interea dum choros exercent, ritum in-
 stituerunt

a ἐξελασθέντες. b Hæc verba Πιλεΐδου, τὰ δὲ ὕστατα non exstant in MS. nisi in margine adscripta. c τὴν ἀλφίτων.
 d ἢ καὶ τιμωρῶν. e τρηκτοῦς habet MS. f ἀγοία οἱ πῶδες ἐς.

Inimicitia Corcyraeorum & Corinthiorum, qui hinc infesti Samiis. Periandri uxor, & filii, & focer Procles, quem videntur nepotes. Mira junioris torvitas in patrem, huiusque ultio.

stituerunt ferendi esculenta ex sesamo ac melle, ut ea Corcyraeorum filii rapientes, alimenta haberent. id eousque factum est, dum Corinthii puerorum custodes illis omisissis abierunt. Ita Samii pueros
49 Corcyram reducerunt. Quod si defuncto Periandro, Corinthiis cum Corcyraeis amicitia extitisset, illi non fuissent portio expeditionis hujus contra Samum propter hanc causam: nunc ab ipsis insulae originibus, Corinthii semper cum Corcyraeis discordes mutuo fuere. Hujus igitur rei memores Corinthii, exulcerato in Samios animo erant. Mittebat autem Periander ad castrandum Sardes primorum Corcyraeorum delectos pueros, ulciscendi gratia, quia Corcyraei priores nefandum facinus in eum admiserant. Nam
50 posteaquam uxorem suam Melissam necavit Periander, accidit, ut ad superiorem calamitatem haec quoque altera illi accederet. Erant ei ex Melissa filii duo, unus septem & decem, & alter duodeviginti natus annos. hos avus maternus Procles Epidauri tyrannus, ad se accitos, ea prosequabatur charitate qua par erat nepotes ex filia sua. Quos ubi remittendos statuit, deducens illos, Scigis, inquit, pueri, quis matrem vestram interemerit? Hoc dictum, ei qui major natu erat, nullius momenti habitum est: at minor, cui nomen erat Lycophroni, ita hoc audito doluit, ut reversus Corinthum, patrem neque salutaverit, neque colloquentem vicissim alloqui, ac ne interroganti quidem sermonem aliquem dederit. Eum Periander tandem sane indignatus à laribus
51 ejecit. Quo ejecto, majorem natu percontatur quænam cum eis avus esset colloquutus. Ille narrare ut ipsos avus amantissime accepisset: non tamen recordari dicti illius quod Procles in eis dimittendis dixisset, quippe quod in mentem non admiserat. Periander dicere, nulla ratione fieri posse quin aliquid illis ab avo sit suggestum: itaque percontando instare. Tunc adolescens in memoriam rediens, id quoque narravit. Quod Periander etiam animo attendens, tamen nolens aliquid concedere mollius, mittit illuc apud quos filius ab ipso expulsus degebat, prohibens ne adolescentem in domum excipiant. Ille postquam ejectus in alteram se domum conferebat, ab hac quoque abigebatur; & Periandro iis qui acceperant comminante, atque ut arce-

σπείμῃ τε ἔμελιτον ἐπιήσαντο νόμον φέρονται· ἵνα ἀρπάζοντες οἱ τὴν Κερκυραίων παῖδες ἔχοιεν τροφὴν. ἐς τῶν δὲ οἱ ἐγγυρ, ἐς δὲ οἱ Κορινθιοὶ τὴν παῖδων οἱ φύλακας οἰχοντο· ἀπολιπότες. τὰς δὲ παῖδας ἀπήγαγον ἐς Κέρκυραν οἱ Σάμιοι. Εἰ μὲν νῦν Περιάνδρου πλοῦτήσαντο πῖσι Κορινθίοισι φίλα ἡντιπρὸς τὰς Κερκυραίους, οἱ δὲ οὐκ ἂν συνελθόντες ἔσχατευματ' ἔσθ' ὅππῃ Σάμιον πάτης εἵνεκεν τῆς αἰτίας· νῦν δὲ αἰεὶ ἐπεὶ τε ἐκτίσαν τὴν νῆσον, εἰσι ἀλλήλοισι ἀλάφοροι ἐόντες ἐαυτοῖσι. τῶν ὧν εἵνεκεν ἀπεμνηστικέοντο πῖσι Σαμίοισι οἱ Κορινθιοὶ. ἀπέπεμπεν δὲ ἐς Σάρδεις ἐπ' ἐκπομῇ Περιάνδρου, τὴν πρώτων Κερκυραίων ὅππῃ λήξας τὰς παῖδας, πτωρεῦμεν· πεσέτεροι γὰρ οἱ Κερκυραῖοι ἤρξαν ἐς αὐτὸν πῆγμα ἀπώταλον ποιήσαντες. Ἐπεὶ τε γὰρ τὴν ἐωῦτα γυναῖκα Μελίαν Περιάνδρου ἀπέκλεινε, συμφορὴν τοιῶδὲ οἱ ἄλλῃ συνέβη πρὸς τὴν γεροντὴν γυναικα. ἦσαν οἱ ἐκ Μελίαντος δύο παῖδες, ἡλικίῳ ὁ μὲν, ἑπτακαίδεκα· ὁ δὲ, ὀκτωκαίδεκα ἔτεα γεροντός. τῶν οὗ μνηστοπάτωρ Προκλῆς, ἰὼν Ἐπιδάουρῃ τύραννον, μεταπεμψάμεν παρ' ἐαυτὸν, ἐφιλοφρονέει, ὡς εἰκός ἡντι, θυγατρὸς ἰόντας τὴν ἐωῦτα παῖδας· ἐπεὶ τε δὲ σφεας ἀπέπεμπε, εἶπε περὶ ἐμῶν, πῶν αὐτὰς, ἄρα ἴτε, ὧν παῖδες, ὅς ὑμῶν, τὴν μητέρα ἀπέκτεινε; τῶν τοῦ ἐπ' ὁ μὲν πρὸς σφύτερον αὐτῶν ἐν ἐνὶ λόγῳ ἐπιήσαντο· ὁ δὲ νεώτερος, τῶν ἔνομα ἡντι Λυκίφρων, ἤλγησε ἀκόσας οὕτω, ὥστε ἀπικέμεν ἐς τὴν Κόρινθον, ἄτε φονέα τὴν μητρός τὴν πατέρα οὔτε προσεῖπε, ἀλεγερομένῳ τε οὐ προσδιέλετο, ἰστέοντι τε λόγον οὐδένα ἐδίδε. τέλει δὲ μιν πρὸς θυμῷ ἐχέμεν ὁ Περιάνδρου ἐξελαυνὴ ἐκ τῆς οἰκίας. Ἐξελασας δὲ τοῦτον, ἰστέον τὴν πρὸς σφύτερον πασφί ὁ μνηστοπάτωρ διελέχθη· ὁ δὲ οἱ ἀπηγγέλλο ὡς σφεας φιλοφρόνως ἐδέξατο. ἐκείνῳ δὲ ἔπετο τό σφί ὁ Προκλῆς ἀποτίλλων εἶπε, ἄτε οὐ νόω λαβὼν, σφί ἐμέμνητο. Περιάνδρου δὲ οὐδεμίαν μηχανὴν ἔφη εἶναι μὴ οὐ σφί ἐκείνον ὑπερβόω π' ἐλπίσσει τε ἰστέον. ὁ δὲ, ἀναμνηθεὶς, εἶπε ἔ τοῦτο· Περιάνδρου δὲ νόω λαβὼν ἔ τοῦτο, ἡ μαλακὸν ἐνδιδόναι βυλόμενον ἔδεν, ἡ ὁ ἐξελαθεὶς ὑπὸ αὐτῷ πῶς διαίταν ἐποιέει, ἐς τῶν πύμων ἀγγελον, ἀπηγγέλλο μὴ μιν δέκεσθαι οἰκίῳσι. ὁ δὲ, ὅπως ἀπελαυνόμενον ἔλθοι ἐς ἄλλῃ οἰκίῳ, ἀπελαυνέτ' ἂν ἔσθ' ὅππῃ πάτης· ἀπὸ λένοντός τε ἔσθ' Περιάνδρου πῖσι δεξαμένοι, ἡ ἐξέρχον κελδόντο, ἀπελαυνόμενον.

νόμεν^α αὖν ἦε ἐπ' ἐπίρῳ τ' ἐτάρων. οἱ δέ, αἵτε Περικλῆς εὐνὴν παῖδα, καίπερ δαιμόνιοι, ὅμως ἐδέκοντο. Τέλ^β δέ, ὁ Περικλῆς κήρυγμα ἐποίησεν, ὅς αὖν ἡ οἰκίῳσι^β ὑποδέξασθαι μιν, ἢ προσδιαλεχθῆναι, ἢ ἰρὴν ζημίῳ τῶν τῶ Α' πολλῶν ὀφείλειν, ὅσῳ δὴ εἶπες. πρὸς ὧν δὴ τῶ τὸ κήρυγμα, ἔτι τίς οἱ διαλέγεσθαι, ἔτι οἰκίῳσι δέκεσθαι ἤθελε. πρὸς δέ, ὅδε αὐτὸς ἐκείν^γ ἐδικαίωσεν πρὸς ἀπὸρρημένον, ἀλλὰ διακαρτέρων ἐν τῇσι σὺν^δ ἐκαλινδένον. πετάρη δ' ἡμέρη ἰδὼν μιν ὁ Περικλῆς αἰσίστησι^ε τὴν αἰσίστησι συμπεπληγῶτα οἰκίῳσι. ὑποεῖς δέ τ' ὀργῆς, ἦε ἄσπον, καὶ ἔλεγε, „γε, ὦ παῖ, κότερα τῶν αἰρετώτερων ἐστὶ, „ταῦτα τὰ νῦν ἔχων πόσεις, ἢ τὴν τυραννίδα, καὶ τὰ ἀρχαῖα τὰ νῦν ἐγὼ ἔχω, ταῦτα, „ἰόντα τῷ πατρὶ ὀπιπύδον, ὡς λαμβάνειν; „ὅς ἐὼν ἐμός τε παῖς, καὶ Κορίνθιος τ' ἀδελφεός „βασιλεὺς, ἀλήτῳ βίον εἶλω. ἀντιπαύων τε „ἔργῳ χρεώμεν^ε ἐς τὴν σε ἥκιστα ἐξελῶ. εἰ „γὰρ τις συμφορὴ ἐν αὐτοῖσι ἐγγίνοιτο ἐξ ἧς ὑπο- „ψίλω ἐς ἐμὲ ἔχεις, ἐμοὶ τε αὐτῇ γίνοιτο, καὶ „ἐγὼ αὐτῇ τὸ πλεῖον μέτοχος εἰμι, ὅσῳ αὖ- „τίς σφε ἐξεργασάμεν. σὺ δέ μαθὼν ὅσῳ „φθονέσθαι κρείσσον ἐστὶ ἢ οἰκτεῖσθαι, ἅμα τε „ὀκτοῖον πρὸς τῆς ποικίλης ἔς τῆς κρείσσονας τε- „θυμῶσθαι, ἀπὸ τῆς ἐς τὰ οἰκία. Περικλῆς μὲν τέτι^ζ αὐτὸν κατελάμβανε. ὁ δέ ἄλλο μὲν ἔδεν ἀμείβεσθαι τὸν πατέρα, ἔφη δέ μιν ἰρὴν ζημίῳ ὀφείλειν τῷ θεῷ, ἐαυτῷ ἐς λόγους ἀπὸρρημένον. μαθὼν δέ ὁ Περικλῆς ὡς ἄπορον πρὸς τὸ κακὸν εἶναι τὸν παῖδα ἔς ἀνίκητον, ἐξ ὀφθαλμῶν μιν ἀποπύμπεται, σείλας πολλοῖν^δ ἐς Κέρκυραν ἐπεκράτει γὰρ καὶ πάσης. ἀποσειλάς ἦ τῶν ὁ Περικλῆς, ἐς ἑκατέρωθεν ὅτι τὸν πενθερὸν Προκλέα, ὡς τὸ παρόντων οἱ πηγματῶν εὐνὴν αἰπώπαιον καὶ εἴλε μὲν τὴν Εὔπιδον, εἴλε ἦ αὐτὸν Προκλέα, καὶ ἐζώρησε. Ἐπεὶ ἦ τ' ἔχοντα προσεαίνον^ε, ὁ, πρὸς Περικλῆς παρηγγέει, καὶ συνεγνωσκέτω ἐαυτῷ σκέπει εἶναι διωκτὸς τὸ πηγματῶν ἐπαρῶν τε ἔς διέπναι, πεμψάς ἐς τὴν Κέρκυραν, ἀπεκάλεε^ε τὸν Λυκόφρονα ὅτι τὴν τυραννίδα. ἐν γὰρ δὴ τῷ προσεβύτῳ τὸν παῖδα ἔκων ἐώρα^ε, ἀλλὰ οἱ κατεφαίνετο εἶναι νωδίστο^ε. ὁ ἦ Λυκόφρων ἔδεν ἀνακρίσθαι^ε ἡξίωσε τὸ φέροντα τὴν ἀγγελίαν. Περικλῆς ἦ, προσεχόμεν^ε τὸν νελύειον, δούτερον ἀπέστειλε ἐπ' αὐτὸν τὴν ἀδελφελῶν^ε, ἐαυτῷ δέ θυγατέρα^ε δοκέων μὲν μάλιστα πάσης αὐτῇ πείθεσθαι. ἀπὸρρημένης δέ πάσης, „καὶ λεγούσης, ὦ παῖ, βλάψαι τὴν τε τυραννίδα

ἐς

rent imperante, expulsus in aliam sodalium domum se contulit. Illi etsi formidantes, tamen quod esset Periandri filius, hominem excipiebant. Ad postremum 52 Periander per praconem edici iussit, quisquis hunc in domum reciperet, aut alloqueretur, cum sacram mulctam Apollini debiturum, quantam ipse nuncupans. Ad hoc edictum quum nemo affari, nemo illum in domum recipere vellet, etiam ipse ille non putavit rem illicitam esse tentandam: sed sustinens in porticibus assidue versabatur. Quem die quarta Periander illuvie & inedia enectum cernens, misertus est, depositaque ira propius accedens, Fili, inquit, utrum est optabilius, istud quod cum maxime toleras, an tyrannidem atque opes, quas ego nunc habeo, accipere patri obtemperantem? qui quum sis & meus filius & beatæ Corinthi rex, praoptasti mendicam vitam, obsistendo atque irascendo illi cui minime debebas. Nam siquid calamitatis in iis accidit unde suspicionem in me habes, id mihi accidit, ejusque ego particeps eo magis sum, quod ipse id perpetravi. Tu vero, edoctus quanto satius sit invideri quam miserabilem esse, & simul quid sit in parentes & in majores irasci, abi domum. Periander quidem his verbis filium corripiebat: ille autem nihil patri respondit, nisi ipsum sacram mulctam deo debere, quod in ipsius colloquium venisset. Ibi Periander animadvertens malum filii desperatum esse & insuperabile, ab oculis cum sibi amandavit, navigio in Corcyram misso. nam & huic imperitabat. Eo autem amandato, bellum socero Procli intulit, tanquam praecipuo harum rerum autori: expugnataque Epidaurum, Proclein cepit, quem tamen vivum servavit. Interjecto 53 deinde tempore quum senuisset Periander, sibi quum esset conscius se non esse amplius parem administrandis obeundisque rebus, mittit Corcyram arcessitum Lycophronem ad tyrannidem. Nam in majore filio non erat indoles, hebetiorque esse ei videbatur. Lycophron ne interrogatione quidem est dignatus cum qui sibi nuncium afferebat. At Periander in amorem adolescentis propensus, rursus ad eum misit sororem filiam suam, sperans fore ut ille huic praecipue auscultaret. Haec, ubi venit, o puer, inquit, mavis tyrannidem recidere in alios, & domum

a κελύοντι. ἀπελαυνόμεν^ε δ' αὖν. b αὖν οἰκίῳσι. c ἐξεργασάμεν. d πολλοῖν. e ἰπικῶν. f σὺν ὡνύμῳ. g ἀδελφῶν.

Sororis sermo & pondus apud fratrem, quem occidit Corcyraei. Laconum irrita expeditio contra Samum. Archias, cujus nepotem vidit Herodotus, & Lycopæ virtus, sed infelix.

THALIA, LIBER III.

181

54 mum patris dispergi potius, quam tu ipse habere illuc reversus? Redi quæso ad penates, desine tibi met officere. Ambitio est possessio sinistra: noli malum medicari malo. Multi iustis mansuetiora præponunt. multi jam & materna quærentes, paterna converterunt. Lubrica res est tyrannis, cujus multi sunt amatores. Pater senex jam est provectæque ætatis: tua ipsius bona ne aliis tradas. His illa verbis ad inducendum maxime appositis fratrem alloquebatur, à patre edocta. Cui iste respondens, negat se iturum Corinthum quoad patrem superesse audiret. Hoc quum mulier renunciasset, tertio Periander caduceatorem mittit, qui dicat se quidem in Corcyram velle concedere, sed ut hic Corinthum profisciscatur ad tyrannidis successionem. Id approbante filio, Periander Corcyram ipse veniebat, juvenis Corinthum. Hæc omnia edocti Corcyraei, ne ad ipsorum regionem Periander accederet, adolescentem interimunt. Ob hæc igitur Periander de Corcyraei ultionem sumebat. Lacedæmonii ingenti cum classe ubi pervenere, Samum obsederunt, succedentesque muro, turrem mari imminentem in suburbio transcenderunt. Sed mox cum magna manu suppetias ipso ferente Polycrate, rejecti sunt. Sed quum à superiore turri, quæ tergo montis imposita erat, erupissent tum auxiliarii, tum ipsorum Samiorum permulti, & aliquantisper Lacedæmonios sustinuissem ipsi, retro fugam fecerunt, insequentique ab hoste cædebantur. 55 Quod si Lacedæmonii qui aderant, Archias & Lycopæ similes extitissent eo die, capta Samus fuisset. Siquidem Archias & Lycopes soli cum Samiis intra murum simul irruentes, interclusa ad redeundum via, intra urbem Samiorum occubuerunt. Equidem ipse cum tertio ab hoc Archia alio Archia, qui Archias Samii filius, congressus sum apud Pitane (hujus enim populi erat) qui ex omnibus hospitibus maxime Samios honorabat, dicente patri suo nomen Samio fuisse inditum, quod ei pater Archias strenue pugnans in Samo mortem oppetisset: se vero ideo Samiis honorem habere, quod avus suus fuisset à Samiis publica 56 affectus sepultura. Lacedæmonii, quadraginta diebus in obsidendo absumptis, quum in suscepta re nihil admodum proficerent, in Peloponnesum redierunt.

57 ἐς ἄλλης πύειν, καὶ τὸ οἶκον ἔπατρὸς Δία-
 58 φορήντα μᾶλλον, ἢ αὐτὸς σφε ἀπελθὼν ἐ-
 59 χεῖν; ἀπὸ τῆς οἰκίας, πῶσαι σεαυτὸν ζή-
 60 μῶν. Φιλοπρῆς, κτῆμα σκαῖον. μὴ τὸ κα-
 61 κὸν τῷ κακῷ ἰῶ. πολλοὶ τὴν δικαίαν τὰ δῆ-
 62 κείνους ἀποστρέφονται. πολλοὶ δὲ ἤδη τὰ μητρῴα
 63 διζήμενοι, τὰ πατρῴα μετέβαλον. τρεῖς
 64 νῆς, χεῖμα σφαλερόν. πολλοὶ δὲ αὐτῆς ἐρα-
 65 σμῇ εἰσι. ὁ δὲ, γάρων τε ἤδη καὶ παρηθηκώς.
 66 μὴ δῶς τὰ σεαυτὸς ἀγαθὰ ἄλλοις. ἡ μὲν δὲ
 67 τὰ ἐπαγωγότατα διδασκῆται ὑπὸ τοῦ πατρὸς,
 68 ἔλεγε πρὸς αὐτόν. ὁ δὲ, ὑποκρινάμενος,
 69 ἔφη ἔδαμά ἦεν ἐς Κόρινθον, ἐστὶ ἂν πω-
 70 λήνηται πεινῶντα τὸν πατέρα. ἀπαγγέλλας δὲ
 71 ταύτης ταῦτα, τὸ τρίτον ὁ Περίανδρος κήρυ-
 72 κα πέμπει, βεβλόμενος αὐτὸς μὲν ἐς Κέρκυ-
 73 ραν ἵκειν. ἐκείνους δὲ ἐκέλευε ἐς Κόρινθον
 74 ἀπικέμενον, Διάδοχον ἡγεῖσθαι τὴν τυραννίδος.
 75 κατηνέουσαν δὲ ὅτι τῆς ταύτης ἔπειδος, ὁ μὲν
 76 Περίανδρος ἐπέλετο ἐς τὴν Κέρκυραν, ὁ δὲ
 77 πᾶς οἱ ἐς τὴν Κόρινθον. μαθόντες δὲ οἱ Κερκυραῖοι
 78 τῶν ἐκείνων, ἵνα μὴ σφὶ Περίανδρος ἐς τὴν χώ-
 79 ρην ἀπικῇ, κλείουσι τὴν νηυσίν. ἀντὶ τούτων μὲν
 80 Περίανδρος Κερκυραίᾳ ἐπιμαρύνει. Λακεδαιμό-
 81 νιοι δὲ ἐλθὼν μεγάλῃ ὡς ἀπικῶντο, ἐπιλόρκεον Σά-
 82 μον. προσβαλόντες δὲ πρὸς τὸ τεῖχος, ἔμειν πρὸς
 83 θαλάσσης ἐξωτὸς πύργῳ κατὰ τὸ πρῶτον τὸν πάλιος
 84 ὑπερέβησαν. μὴ δὲ, αὐτὰ βοήθησεν Πολυκρά-
 85 τεος χεῖρ πολλῇ, ἀπηλάσθησαν. κατὰ δὲ τὸ ἐπὶ
 86 πύργῳ τὸν τὴν τῶν Σαμίων συχνό. δεξάμενοι
 87 ἡ τὰς Λακεδαιμονίους ἐπὶ ὀλίγον χρόνον, ἐφύγον
 88 ὀπίσω. οἱ δὲ, ὅππασόμενοι, ἐκτῆνον. Εἰ μὲν νυν οἱ
 89 παρόντες Λακεδαιμονίων ὅμοιοι ἐγόντο πάντων
 90 τῶν ἡμετέρων Ἀρχῆς τε ἔκ Λυκώπης, αἰρήνη ἂν Σά-
 91 μος. Ἀρχῆς γὰρ ἔκ Λυκώπης μένοι σιωπῶντες
 92 φύγοντες ἐς τὸ πῆχον πῶς Σαμίοισι, καὶ ὁπο-
 93 κλησθέντες τὸ ὀπίσω ὁδῷ, ἀπέθανον ἐν τῇ πό-
 94 λι τῇ Σαμίων. τρίτῃ δὲ ἀπὸ Ἀρχῆς τὰς γε-
 95 γονότι ἄλλῃ Ἀρχῇ τῷ Σαμῖν ἔκ Ἀρχῆς, αὐ-
 96 τὸς ἐν Πιτάνῃ συνεγμόμην. (δήμα γὰρ τὰς λῶ)
 97 ὅς ἐξῆσαν πάντων μάλιστα ἐπὶ τῇ Σαμῖν, καὶ
 98 οἱ τῷ πατρὶ ἔφη Σαμίον τένομα τεθῆναι, ὅτι
 99 οἱ πατὴρ Ἀρχῆς ἐν Σάμῳ ἀνίστασθαι ἐτελεύτη-
 100 σε. πρῶτον δὲ Σαμῖς ἔφη, διότι ταφῆναι οἱ τὸ
 101 πάππον δημοσίᾳ ὑπὸ Σαμίων. Λακεδαιμόνιοι
 102 δὲ, ὡς σφὶ τεσσέρας ἡμέρας πολιορκί-
 103 κῆσαι Σάμον, ἐς τὸ πρῶτον τε ἔθεν παρεκκλί-
 104 τῇ πρηγμάτων, ἀπαλλάσσοντες ἐς Πελοπόννησον.

a ἀπὸ οἴκου. b ὑποκρινόμενος. c ἀπηλάσθησαν. d Σαμίων. Λακεδαιμόνιοι. e ἐς τὴν Πελοπόννησον.

ὡς δὲ ὁ μακρότερος λόγος ὤρηται, λέγεται Πολυκράτεα ὅτι πῶρον νόμισμα κέλευσε πολλὸν μολίβδα, καταχρυσώσασθαι, δὲ ναὶ σφί-
της δὲ, δεξαμένους, ἔτω δὴ ἀπαλλάσσασθαι.
παύτῃ τῷ ἑραπύῳ ἐς τὴν Ἀσίην Λακεδαι-
μόνιοι Δωριεὺς ἐποίησαν. Οἱ δὲ ὅτι τὸ Πο-
λυκράτεα ἐρατὸσάμενοι Σαμίων, ἐπεὶ οἱ Λα-
κεδαιμόνιοι αὐτὸς δολοίπειν ἔμελλον, καὶ αὐ-
τοὶ ἀπέπλεον ἐς Σίφνον· χρημάτων γὰρ ἐδέοντο.
τὰ δὲ τὸ Σιφνίων πείγματα ἡκμαζε τῆτον τὸ
χρόνον, καὶ νησιωτῶν μάλιστα ἐπλάττειν, ἅτε
εόντων αὐτοῖσι ἐν τῇ νήσῳ χρυσεῶν καὶ ὀρυ-
ρέων μετάλλων ἔτω, ὥστε δολοῖ δὲ δεκάτης τὴν
γινόμενων αὐτοῖς χρημάτων, ἡσπαυρὸς ἐν Δελ-
φοῖσι ἀνακίεσθαι, ὅμοια τοῖσι πλεονάζουσι. αὐ-
τοὶ δὲ τὰ γινόμενα τῷ ἐνιαυτῷ ἐκάστῳ χρημάτων
διενέμοντο. ὅτε ὦν ἐπιεικῶς τὸ ἡσπαυρὸν ἐχέον-
το τῷ χρησέμεν, εἰ αὐτοῖσι τὰ παρόντα ἀγα-
θὰ οἷα τε ἐστὶ πολλὸν χρόνον ὠφελεμένῃ. ἡ δὲ
Πυθίη ἐχρησέσθαι τὰδε,

Ἀλλ' ὅταν ἐν Σίφνῳ πευτανήϊα λούκα ἤμη-
ται,

Λεύκφρυς τ' ἀγορὴ, τότε δὴ δεῖ Φράδμον
ἄνδρος,

Φράσσασθαι ξύλινόν τε λόχον κήρυκά τ' ἐρυ-
θρόν.

τοῖσι δὲ Σιφνίοις τότε ὡς ἡ ἀγορὴ καὶ τὸ πευ-
τανήϊον Παρῶν λίθῳ ἡσκημένα. Τῆτον τὸ χρησ-
μὸν οὐκ οἶοι τε ἦσαν γινώσκειν, ἅτε τότε εὐδὺς,
ἔπειτα Σαμίων ἀπυγμένων. ἐπεὶ περὶ τὰς αἰ-
σῶν τὴν Σίφνον προσέχον οἱ Σάμιοι, ἐπεμπον
τὴν νῆα μίαν πρὸς τὴν ἀγορὴν ἐς τὴν πόλιν. τὸ
δὲ παλαιὸν ἀπασα αἱ νῆες ἦσαν μιλιηδέες.
καὶ ὡς τῶν τῶν Πυθίῃ προσερχόμενοι τοῖσι Σι-
φνίοις, φυλάττουσιν τὸ ξύλινον λόχον κελύει-
σαι, καὶ κήρυκα ἐρυθρόν. ἀπικόμενοι δὲ ὦν οἱ ἀγ-
γελοὶ ἐδέοντο τὸ Σιφνίων, δέκα ταλαίᾳ σφί-
χῃσι. ἡ φασκούων δὲ χροῖσιν τὸ Σιφνίων αὐ-
τοῖς, οἱ Σάμιοι τὴν χώραν αὐτῶν ἐπόρθεον. πυ-
θόμενοι δὲ εὐδὺς ἦσαν οἱ Σιφνιοὶ βοήθοντες, καὶ
συμβαλόντες αὐτοῖς, ἐσώθησαν· καὶ αὐτῶν
πολλοὶ ἀπεκλήθησαν ὅτι αἰσῶν τὸ Σιφνίων
καὶ αὐτὸς μὲν τῷ πᾶσι ἐκάστον πέλας ἐπεχέον.
Παρεὶ δὲ ἔρμιονέων νῆσον ἀντὶ χρημάτων πα-
ρέλαβον, θυρέω τὴν ἐν Πελοποννήσῳ, καὶ αὐ-
τὴν Τροϊζινίῳ ὠφελήσαντο. αὐτοὶ δὲ Κυ-
δωνίῳ τὴν ἐν Κρήτῃ ἐκλίσαν· οὐκ ὅτι τῶν
πλεόντες, ἀλλὰ Ζακυνθίους ἐξελοῦντες ἐκ τῆς
νῆος. ἔμειναν δὲ ἐν ταύτῃ καὶ εὐδαιμόνησαν ἐπὶ
ἔπα

α ταύτῃ πρῶτον. β Λακεδαιμόνιοι Δωριεῖς.

Samiorum, Polycratem fugientium, varia fortuna, præfer-
tim in Siphno, quæ dives metallis. Eius thesaurus Delphois,
& oraculum. Traiectio Thyreæ ab Hermionenibus ad
Træzenios. Samii petierunt Græcæ Cydoniam unde ejece-
runt Zacynthios.

Fertur, Polycratem, (ut rumor quidam
temerarius emanavit) magnum numerum
monetæ patriæ e plumbo percussisse,
eamque auro induxisse, ac Lacedæmoniis
dedisse: atque ea accepta illos recessisse.
Hanc expeditionem Lacedæmonii Do-
rienses in Asiam susceperunt. Samii, qui
Polycrati bellum intulerant, posteaquam
à Lacedæmoniis se relictum iri vident,
& ipsi transiuerunt in Siphnum. defi-
ciebant enim pecuniæ. Vigebant autem
ea tempestate Siphniorum res, erantque
inter insulares locupletissimi, ut quibus
in insula essent auraria & argenti metalla,
unde tantum pecuniæ redibat, ut ex
decimis ejus reponeretur apud Delphos
thesaurus locupletissimo cuique par.
Siphnii autem ipsi pecuniam quæ quot-
annis conficiebatur distribuebant. Qui
dum thesaurum parabant, nunquid diu
permanere possent ipsis præsentia bona,
consultuere oraculum. Eis ita Pythia re-
spondit,

Quum tamen in Siphno fuerint pry-
taneia cana,

Cana fori facies, tunc vir uasfer adsis-
oportet,

Qui notet è ligno agmen, legatumque
rubentem.

Erant eo tempore Siphniis forum & pry-
taneium Paro lapide exculpta. Hoc autem
oraculum Siphnii neque tunc statim, ne-
que post adventum Samiorum intellige-
re potuerunt. Nam Samii quum primum
ad Siphnum adplicuissent, miserunt ad
urbem cum legatis unam e navibus. Ve-
teri autem instituto naves omnes erant
rubrica delibutæ: atque hoc erat quod
Siphniis Pythia prædixit, ut observarent
lignum agmen ac rubrum legatum.
Nuncii igitur ubi pervenere, decem sibi
talenta mutuari Siphnios precabantur.
Negantibus Siphniis se mutua daturus,
Samii eorum agros populabantur. Id au-
dientes Siphnii, continuo occurrentes,
commissa pugna fugati sunt: eorumque
multi ab urbe a Samiis interclusi, a qui-
bus postea centum talenta exegerunt.
Ab Hermionenibus insulam Samii pecu-
niarum loco acceperunt, Thyream Pe-
loponneso adjacentem, quam Træzeniis
obligaverunt: ipsi Cydoniam in Creta
condiderunt, quum illuc non ea de causa
navigassent, sed ut Zacynthios ex insula
summoverent. In hac quinquennium de-
gentes, ita rem bene gesserunt, ut tem-
pla

Naves mutilatas confecerant Æginetæ Dianæ suæ. Amphicrates Sami rex. Samii tribus illustribus operibus insulam suam ornarunt. Magi fratres rebellant contra Cambysem.

pla quæ nunc in Cydônia visuntur, isti fecerint, & Dictynnæ præterea delubrum. Sexto eos anno Æginetæ navali prælio victos cum Cretensisibus subegerunt in servitutem, ac naves aprugnis propriis instructas, rostratas, mutilaverunt, easque apud Minervæ templum in Ægina dedicaverunt. Hæc Æginetæ Samiis fecere, infensū quod illi antea sub Amphicrate Sami rege, bello Æginæ illato, magnis cladibus illos affecerant, & invicem affecti fuerant. & hæc quidem fuit causa.

60 Protraxi autem sermonem de Samiis ob hoc magis, quod tria sunt apud eos opera Græcanicorum omnium maxima. Unum montis in centum quinquaginta orgyias editi; fossa ab ejus imo incipiens habet duplex os, longitudinis fossæ septem stadiorum; celsitudinis autem ac latitudinis, utriusque octonū pedum. Item per eum totum altera fossa depressa est viginti cubitorum altitudinis, trium pedum latitudinis, per quam derivata à magno fonte aqua, fistulis diffusa in urbem deducitur. Hujus fossæ architectus extitit Megarensis Eupalinus Naustrophi filius. Hoc primum è tribus operibus est. Alterum agger circa portum in mari, ad viginti orgyias altitudinis, duobus amplius stadiis longitudinis. Tertium opus est templum omnium quæ nos vidimus amplissimum, cujus architectus primus extitit Rhœcus, Philei filius, indigena. Horum operum gratia sermonem aliquanto

61 magis de Samiis extendi. CAMBYSE Cyri circa Ægyptum moras trahente, ac desipiente, duo magi iidemque fratres contra eum insurrexerunt: quorum alterum Cambyfes reliquerat rei domesticæ curatorem. Hic cognita Smerdis nece, quæ occultabatur, paucisque Persarum erat nota, plerisque eum vivere arbitrantibus, hæc in consilium istud adhibens inhiauit regiis opibus. Erat ei frater, quem dixi una cum illo contra eum conspiciasse, corporis habitu quamsimillimus Smerdi, Cyri filio, quem Cambyfes fratrem suum interemit: nec specie tantum corporis Smerdi assimilis, sed etiam nomen habebat Smerdin. Hunc virum magus Patizithes instructum quemadmodum ipse illi omnia peracturus esset, in regium solium perducit. Hoc acto, caduceatores eum alia in loca, tum vero unum in Ægyptum dimittit ad exercitum, qui ediceret ut Smerdi Cyri filio deinceps obe-

62 dirent, non Cambyfi. Hæc caduceatores

ἔτα πάντα, ὥστε πὰ ἰσὰ τὰ ἐν Κυδωνίᾳ ἐόντων, ἐπὶ εἰσι οἱ ποιήσαντες, καὶ τὴν Δικτύνης νηόν. ἐκ τῷ ᾧ ἔτι Αἰγινήται αὐτὰς ναυμαχίᾳ νικήσαντες, ἠνδραποδίσαντο μὲν Κρητῶν. καὶ τὴν νηὸν καπεῖρας ἐχούσων τὰς πρώτας ἠκρωτηρίασαν, καὶ ἀνέθεσαν ἐς τὸ ἱερὸν τῆς Ἀθηνᾶς ἐν Αἰγίνῃ. ταῦτα ᾧ ἐποίησαν ἔγκλιον ἔχοντες Σαμίοι Αἰγινήται. πρῶτοι γὰρ Σάμιοι ἐπ' Ἀμφικράτε βασιλεύοντι ἐν Σάμῳ, στρατεύμενοι ἐπ' Αἴγινα, μεγάλα κακὰ ἐποίησαν Αἰγινήτας, καὶ ἔπαθον ὑπὸ ἐκείνων. ἡ μὲν αἰτία αὕτη. Ἐμήκυντα ᾧ πρὸς Σαμίῳν μᾶλλον, ὅπ σφι τρία ἐστὶ μέγιστα ἀπάντων Ἑλλήνων ἐξερχασμένα, ἕρεός τε ὑψηλῆς ὄρυγμα ἔς πεντήκοντα ἑκατὸν ὀργυῖας. τῆς τὸ ὄρυγμα κάτωθεν δεξάμενον, ἀμφίστομον. τὸ μὲν μήκον ὄρυγμα, ἐπὶ αὐτοῖς εἰσι. τὸ δὲ ὑψηλὸν εὐρύ, ὀκτὼ ἐκάτερον πόδες. Διὰ πάντος δὲ αὐτὸ ἄλλο ὄρυγμα εἰκοσίοπηχυν βάθος ὄρυγμα, τρίτω δὲ τὸ εὐρύ. δι' ὃ τὸ ὕδωρ μετὰ χεῖρ δύνανται διὰ τὴν σωλῶν, πρὸς ἄνθρωπον ἐς τὴν πάλιν ἀγόμενον διὰ τὴν μεγάλῃς πηγῆς. δεξιτέκτων δὲ ὄρυγμα τέσσα ἐξήμετρο Μεγαρέως Εὐπαλίνος Ναυστρόφου. τῆς μὲν δὴ ἐν τῇ τριῶν ἐστὶ δεύτερον δὲ πρὸς λιμένα χώμα ἐν θαλάσῃ, βάθος κατὰ εἰκοσι ὀργυῖαν. μήκος δὲ ὄρυγματος, μέζον δύο σταδίων. τρίτον δὲ σφι ἐξερχασθαι νηὸς μέγιστος πάντων νηῶν τῇ ἡμεῖς ἴδμεν. δεξιτέκτων πρώτος ἐξήμετρο Εὐχίος Φίλεω Ὀπιχώρου. τῶν εἰνεκε μᾶλλον τι πρὸς Σαμίῳν ἐμήκυντα. Καμβύσης δὲ τῷ Κύρῳ, χρονοῖζοντι πρὸς Αἴγυπτον, καὶ πρὸς Αἰγυπτίαν, ἐπανίσταται ἄνδρες μάγοι δύο ἀδελφοί. τὸν ἑτερον καταλελοίπεε τὸν οἰκίῳν μελεδωνόν τὸν Καμβύσης. ἕτος δὴ ὦν οἱ ἐπανεῖσι μαθὼν τε τὸν Σμέρδιος θάνατον, ὡς κρύπτετο ἡρόμενος, καὶ ὡς ὀλίγοι τε ἦσαν οἱ ὀπίσθιοι αὐτὸν Περσέων, οἱ δὲ πολλοὶ πρὸς αὐτὸν μιν εἰδέμενοι. πρὸς ταῦτα βελδύσας τὰδε, ἐπεχείρησε τοῖσι βασιλεῦσι. ὡς οἱ ἀδελφεὸς τὸν εἰπὼν οἱ σωπενασλῶναι, οἰκὸς μάλιστα τὸ εἶδος Σμέρδι τῷ Κύρῳ, τὸν Καμβύσης ἐόντα ἐαυτῷ ἀδελφὸν ἀπέκτενε. ὡς τε δὴ ὁμοῖος εἶδος τῷ Σμέρδι, καὶ δὴ ἐννομα τῷ αὐτῷ εἶχε Σμέρδιν. τῆτον τὸν ἀνδρα ἀναγνώσας ὁ μάγος Παπιζήτης, ὡς οἱ αὐτὸς πάντα διὰ τῆς, εἶσε ἄγων ἐς βασιλεῖον θρόνον. ποιήσας δὲ τῆτον, κήρυκας διέπεμπε τῇ τε ἄλλῃ ἐν δὴ ἐν Αἰγύπτῳ, πρὸς αὐτὸν τῷ στρατῷ ὡς Σμέρδιος ὁ Κύρῳ ἀκαστὰ εἰη τῷ λοιπῷ, ἀλλ' ὁ Καμβύσεω. Οἷτε δὴ ὦν ἄλλοι κήρυκες

a πρὸς τὸν μὲν γὰρ. b Hæc vox ὄρυγμα non est in MS. & pater interpreti fuisse ignotam. c ἐξήμετρον. d Σμέρδιος.

ρυκῆς προηγήρουν ταῦτα, καὶ δὴ ἔο' ἐπ' Ἀἴγυ-
πτον παχθεῖς, (εὐρεσκε γὰρ Καμβύσης ἔτ' γραπὸν
εἶναι τὴν Συρίης ἐν Ἐκβαπάνοισι) προηγήρουν εἰς
ἐς μέσον^b τὰ ἐντεταλμένα ἐκ τῆς μάγης. Καμβύ-
σης ὅς ἀκούσας ταῦτα ἐκ τῆς κήρυκτος, καὶ ἐλπίσας
μὴν λέγειν ἀληθεῖα, αὐτὸς τε προσεδόδατο ἐκ
Πρηξάσπετος (πεμφθέντα γὰρ αὐτὸν ὡς ἀπὸ κλη-
νεύοντα Σμέρδιν, καὶ πηῖσαι ταῦτα) βλέψας ἐς τὴν
Πρηξάσπετα, εἶπε, Πρηξάσπετες, ἔπι μοι διεπρή-
ξας τότοι προσέθηκα πῆγγμα. ὃς ὅς εἶπε, ὦ
δῆσποτα, οὐκ ἐστὶ ταῦτα ἀληθεῖα ὅπως κατέ σοι
Σμέρδης ἀδελφεὸς ὁ σὸς ἐπανεστῆκε, καὶ ὅπως τὴν
ἐξ ἐκείνης τῆς ἀνδρὸς νεῖκος τοῖς ἐσσι^c ἢ μέγα ἢ
σμικρόν. ἐγὼ γὰρ αὐτὸς, πηῖσας τὰ σὺ με ἐκέ-
λευς, ἔταψά μιν χερσὶ τῇσι ἐμεωῦτῃ. εἰ μὲν
νυν οἱ πθνεῶτες ἀνεστῆσι, προσδέκεό τοι ἔσθ' Ἀ-
στιάδα τὸν Μηδὸν ἐπαναστῆσθαι· εἰ δὲ ἐστὶ ὡς περ
πρὸς τῆς, καὶ μή τι τοῖς ἐκείνης νεώτερον κακόν
ἀναβλάσῃ. νυνὶ ὧν μοι δοκεῖ, μεταδιώξαντας
τὴν κήρυκα, ἐξετάζειν εἰρωπεύοντας παρ' ὅττι ἡ-
κων προαγορεύει ἡμῖν Σμέρδι βασιλῆα ἀ-
κούειν. ταῦτα εἰπὼν Πρηξάσπετος, (ἥρως
γὰρ Καμβύσης) αὐτίκα μεταδιώκει γρόμενος ὁ
κῆρυξ ἦκε. ἀπυγμένον δὲ μιν εἶρετο ὁ Πρηξάσπης
τάδε, ὦ ἄνθρωπε, φῆς γὰρ ἡκεῖν ὡς Σμέρ-
δι τῆς Κύρης ἀγγελία· νυνὶ ὧν εἶπας τῶν ἀ-
ληθῆων, ἀπὸ τῆς χαίρων· κατέρχεται αὐτὸς τὴν Σμέρ-
δης φαινόμενος ἐν ὅψι ἐνεπέλλει ταῦτα, ἢ τὴν
πρὸς ἐκείνης ὑποπρετίων. ὃς ὅς εἶπε, Ἐγὼ Σμέρδιν
μὲν τὴν Κύρη ἐξ ὅττι βασιλῆος Καμβύσης ἤλασε
ἐς Αἴγυπτον, ἔκω ὅπως^d. ὁ δὲ μοι μάγος τὴν
Καμβύσης ὁπίτροπον τὴν οἰκίαν ἀπέδεξε, ἔπος
ταῦτα ἐνετείλατο, φῆς Σμέρδιν τὴν Κύρη εἶναι
τὴν ταῦτα ὁπιζόμενον εἶπαι πρὸς ὑμέας. ὁ μὲν
δὲ σφίς ἔλεγε, ἔδεν ὁπικατεψόμενος. Καμ-
βύσης ὅς εἶπε, Πρηξάσπετες, σὺ μὲν, οἶα ἀνὴρ
ἀρχὸς, πηῖσας τὸ κελεύμενον, αἰτίῃς ἐκ-
πεφύκας· ἐμοὶ ὅς τις ἀνὴρ Περσέων ὁ ἐπανε-
στῆς, ὁπιζάδων τῇ Σμέρδης ἐνόμας; ὃς ὅς
εἶπε, Ἐγὼ μοι δοκεῖ σφινεῖναι τὸ γεγονός ταῦτό,
ὦ βασιλεῦ. οἱ μάγοι εἰπὶ τοῖς οἱ ἐπανεστῆτες,
τόν τε ἔλιπες μελεδωνόν τῇ οἰκίῃ, Πατιζίθης,
καὶ ὁ τῆς ἀδελφῆς Σμέρδης. Ἐνθαῦτα ἀκού-
σαντα Καμβύση τὸ Σμέρδι οὐνομα, ἐνέψατο
ἢ ἀληθῆς τὴν λόγων καὶ τοῦ ἐνυπνίου· ὃς ἐδό-
κεε ἐν τῷ ὑπνῷ ἀπαγγεῖλαι πινά οἱ ὡς Σμέρδης
ἰζόμενος ἐς τὴν βασιλῆον θρόνον, ψαύσῃ τῇ κε-
φαλῇ τοῦ εὐρανοῦ. μαθὼν ὅς ὡς μάτῃ δα-
λωλεκῶς εἶη τὸν ἀδελφεόν, ἀπέκλειε Σμέρδιν.

vertice. Agnoscens itaque sine causā fratris interemptorem se fuisse, deflebat Smerdin.

Quem

a καὶ δὴ καὶ ἐπ'. b εἰς τὸν μέσον. c νεῖκος τὴν ἐσσι. d οὐκ ὅπως.

alii alibi edixere. Is quoque qui ad Ægyptum delegatus erat, (invenit autem Cambysem atque exercitum in Ecbatanis Syriæ agentem) stans in medio, præcepta magi exposuit. Hæc audiens Cambydes, vera loqui caduceatorem ratus, seque à Prexaspē esse proditum, quod missus ad occidendum Smerdin, rem non peregisset, intuens in eum, Prexaspes, inquit, rem mihi non exequutus es, quam injunxeram. Ad quem ille, Ista, o here, ait, haudquaquam vera sunt, ut aut frater tuus aliquando rebellaverit in te, aut quippiam ex illo viro certaminis existat magni exiguique. quippe quum ego ipse exequutus quæ tu mihi imperasti eum humarum meis ipsius manibus. Quod si defuncti resurrexerunt, expecta ut tibi etiam Astyages Medus insurrecturus sit: sin autem ita habet ut antea, nullum tibi ex illo novum malum amplius germinabit. Igitur mihi videtur curare, ut reprehendamus caduceatorem, & percontando indagemus, a quo veniens nobis denunciaret Smerdin regem audire. Hæc loquentem Prexaspem Cambydes audiens quum ei placuissent, confestim reprehensus caduceator venit. Eum, ubi rediit, Prexaspes his verbis interrogavit, O homo, quandoquidem te ais à Smerdi Cyri filio venire nuncium, dicito veritatem, qua dicta, abito sospes. Utrum Smerdis ipse in conspectum datus tibi ista mandavit, an quispiam ejus ministrorum? Tum ille, Equidem, inquit, ego Smerdin Cyri filium, ex quo Cambydes rex in Ægyptum fecit expeditionem, nunquam contexi: sed magus quem Cambydes rerum suarum familiarium procuratorem constituit, is mihi ista mandavit, dicens Smerdin Cyri filium esse, qui imperet hæc apud vos dicere. Hæc ille loquutus fuit, nihil e mentis. Tum Cambydes, Prexaspes, inquit, tu quidem ut vir bonus, facto quod imperatum erat, culpam effugisti: verum quisnam è Persis mihi insurrexerit, occupato Smerdis nomine? Ad quem Prexaspes, Ego, inquit, o Rex, hoc quod actum est mihi videor intelligere. Magi sunt qui adversus te insurrexerunt, Patizithes quem tu rerum familiarium curatorem reliquisti, & frater ejus Smerdis. Ibi Cambysem, quum Smerdis audisset nomen, percussit veritas sermonis, ac somni, qui visus fuerat videre in somno aliquem ipsi nunciare, Smerdin regio insidentem solio, cælum tangere

64

Quem ubi deflevit (ut erat omni cla-
 de afflictus) in equum insiluit, ha-
 bens in animo quamraptissime Susa ver-
 sus exercitum ducere in magum. Insi-
 lienti in equum, fungus vaginæ gla-
 dii excidit, unde nudatus gladius per-
 cussit femur. Vulneratus in ea par-
 te in qua prius ipse Ægyptiorum de-
 um Apin percussierat, postquam visa
 fuit plaga letalis, Cambyses, quod-
 nam illi oppido nomen esset interro-
 gavit. Illi ajunt Ecbatana. Et jam
 antea erat illi redditum ex urbe Buto
 oraculum, eum in Ecbatanis decessu-
 rum: & ipse quidem interpretabatur
 se in Ecbatanis Mediæ (ubi res ejus
 omnis erat) senem vita functurum; at
 oraculum in Ecbatanis Syriæ utique
 loquebatur. Tunc postquam sciscitatus
 rescivit oppidi nomen, præ calamitate,
 tum ex mago percussus, tum ex vul-
 nere, resipuit, & oraculum expendens,
 Hoc in loco, inquit, fatale est Cam-
 bylem Cyri decedere. Hacenus tunc
 quidem. Vicesimo dehinc die accitis
 Persarum qui aderant præstantissimis,
 ita inquit; Quod maxime occultum
 volebam, Persæ, id apprehendit me,
 ut apud vos efferam. ego enim quum
 in Ægypto agerem, inter quietem
 visum vidi, quod utinam minime vi-
 dissem! Videbatur mihi nuncius qui-
 dam domo adveniens, nunciare Smer-
 din in regio sedentem folio, cœlum ca-
 pite contingere. Ex quo veritus ne à
 fratre exuerer principatu, properantius
 quam prudentius feci. neque enim in ho-
 minis natura situm est avertere quod e-
 venturum est. Itaque vanus ego Prexas-
 pem Susa ad Smerdin interimendum
 mitto. Quo tanto malo perpetrato secu-
 rius degebam, nequaquam conjectans fo-
 re, ut Smerdie sublato, alius quispiam mor-
 talium in me exsurgeret. Verum prorsus
 in futuro frustratus, & parricida fra-
 tris quod non debuerat fieri, nec opus e-
 rat, extiti, & nihilominus regno exutus
 sum. nam Smerdis magus erat is quem
 dæmon mihi per quietem præmonstravit
 in me arma sumpturum. Hoc opus quum
 ego perpetrarim, jam vobis Smerdin Cyri
 non iuperesse existimetis, sed magi vobis
 regnum occuparunt: quorum alterum re-
 rum domesticarum procuratorem reli-
 queram, alter ejus frater est Smerdis.

Quem

δοποκλαύσεις ὃ, καὶ πενημεκλήσεις τῇ ἀπίστῃ
 συμφορῇ, ἀναθρώσκει ὅτι τ' ἵππων, ἐν νόῳ
 ἔχων τὴν ταχίστην εἰς Σῶσαι στρατεύεσθαι ὅτι τ'
 μάγον. καὶ οἱ ἀναθρώσκοντι ὅτι τ' ἵππων, ὃ
 καλεῖται ὁ ξίφεος ὁ μύκης δοποκλήσει. γυμνω-
 θέν ὃ τὸ ξίφος παῖς τ' μηρόν. τραυματιοδείς
 ὃ κατὰ τῶν τῇ αὐτὸς πρῶτον ἂν Αἰγυπτίων
 θεὸν Ἀπὶν ἐπληξέ, ὡς οἱ καὶ ἐρῶν εἶδοξε πετύ-
 φθαι, εἶρετο ὁ Καμβύσης ὁ, πὶ τῇ πόλει ἔνομα
 εἶναι. οἱ δὲ εἶπαν ὅτι Ἐκβάτανα. τῷ ὃ ἐπὶ
 πρῶτον ἐκέρχρητο ἐκ βατῶν πόλιος ἐν Ἐκβα-
 τάνοις πελοπόσιν τ' βίον. ὁ μὲν δὲ ἐν πόσι
 Μηδικῶσι Ἐκβάτάνοις ἐδόκει πελοπόσιν γη-
 ραῖος, ἐν πόσι οἱ ἡν πάντα τὰ πενήματα.
 τὸ ὃ χερσὶν ἐλόν τοῖσι ἐν Συρίᾳ Ἐκβάτάνοις
 ἔλεγε ἀρεῇ καὶ δὴ ὡς τότε ἐπαρτέμενον ἐπύ-
 ρετο τ' πόλιος τὸ ἔνομα, ὑπὸ τ' συμφορῆς
 τ' πὶ ἐκ τῶν μάγων ἐκπεπληγμένον, καὶ τὸ
 τραύματιος, ἐσωφρόνησε. συλλαβὴν δὲ τὸ θεο-
 πρῶτον, εἶπε, Ἐνθαῦτα Καμβύσης τ' Κύ-
 ρα ἐπὶ πεπρωμένον τελούτων. Τότε μὲν το-
 σῶντα. ἡμέρησι δὲ ὑστερον ὡς εἶχε μετε-
 πεμψάμενον Περσέων τ' παρῶν τὴν λογι-
 μωτάτας, ἔλεγε σφὶ τὰδε, ὃ Πέρσαι, κα-
 ταλαλάσκει με, τὸ πάντων μάλιστα ἐκρυ-
 πτον πενήματων, τῶν εἰς ὑμῶν ἐκφύ-
 ναι. ἐγὼ γὰρ ἐὼν ἐν Αἰγύπτῳ, εἶδον ὅψιν
 ἐν τῷ ὑπὸ τῷ μηδαμᾷ ὄφελον ἰδεῖν. ἐδό-
 κειν δὲ μοι ἄγγελον ἐλθόντα ἐξ οἴκου ἀγ-
 γέλιον, ὡς Σμέρδης ἰζόμενον εἰς τὸν βα-
 σιλεῖον θρόνον, ψαύσει τῇ κεφαλῇ τῶν ἡ-
 ραίν. δέσας δὲ μὴ ἀπαρτερίω τὴν δαχτύλῳ
 πρὸς τῶν ἀδελφῶν, ἐπιήσας ταχύτερα ἢ
 σφώτερα. ἐν τῇ γὰρ ἀνθρωπότη φῦσις οὕτω
 ἐν τῷ ἀρεῇ τὸ μέλλον γίνεσθαι δοποκλήσει. ἐ-
 γὰρ δὲ ὁ μάγος Πρηξάσπεα δοποκλήσει εἰς
 Σοῦσαι δοποκλήσει Σμέρδιν. ἐξερχάδεντος
 δὲ κακοῦ ποσῦτα, ἀδελῶς ἀφαιώμεν, οὐδα-
 μᾶ ὅτι πλεξάμενος μὴ κατὰ τις μοι, Σμέρ-
 διος ὑπεριμνημένον, ἄλλος ἐπαναστή ἀνθρώ-
 πων. πάντος δὲ τοῦ μέλλοντος ἐσοῦν ἀμαρτίων,
 ἀδελφεοκτονίας τε οὐδὲν δέον γέγονα, καὶ τ'
 βασιλείης οὐδὲν ἦσαν ἐστέρημα. Σμέρδης
 γὰρ δὴ ἡν ὁ μάγος, τὸν μοι ὁ δαίμων πρῶ-
 φανει ἐν τῇ ὄψι ἐπαναστήσεσθαι. τὸ μὲν δὲ
 ἔργον ἐξερχάσθαι μοι, καὶ Σμέρδιν τὸν Κύρην
 μηκέτι ὑμῖν εἶναι λογίζεσθαι. οἱ δὲ ὑμῖν μά-
 γοι κερταῖσι τ' βασιλείων, τὸν τε ἔλπον ὅτι
 τρῶπον τ' οἰκίων, καὶ ὁ ἐκείνους ἀδελφὸς Σμέρδης.

Α α

τὸν

„ τὸν μὲν νῦν μάλιστα χεῖρ ἐμεῦ αἰχρὰ πρὸς τῷ
 „ μίγων πεπονθὸς πμωρεὲν ἐμοί, ἐτ' μὲν
 „ ἀνοσίῳ μάρω τετελεύτησε ὑπὸ τῷ ἐαυτοῦ οἰκῆσι-
 „ τῶν. τὰς δὲ μηκέτι ἐόντων, δόπρα τῶν.
 „ λοιπῶν ὑμῖν ὡς Πέρσαι γίνεσθαι μοι ἀναγκαῖον τε-
 „ των ἐντέλλεσθαι, τὰ δὲ μοι γνέσθαι, τελευτῶν τῷ
 „ βίον· καὶ δὴ ὑμῖν πεδὲ ὀπισκῆπῶ, ἵεσθαι τὰς βασι-
 „ λείας ὀπισκαλέων, καὶ πᾶσιν ὑμῖν, καὶ μάλιστα
 „ Ἀχαιμενιδῶν τοῖσι παρέσσι, μὴ ἀειδεῖν τι-
 „ ῆμονίῳ αὐτοῖς ἐς Μηδῶν ἀειελθῶν· ἀλλ'
 „ εἴπε δόλω ἔχουσιν αὐτῶν κτησάμενοι, δόλω ὑπὸ
 „ μεθελῶν ὑμῶν· εἴπε δὲ δένει τι-
 „ κατεργασμένοι, δένει κατὰ τὸ καρτερόν ἀνατώου-
 „ σθαι· καὶ ταῦτα μὲν ποιεῦσι ὑμῖν γῆ τε καρπὸν
 „ ἐκφέρει, καὶ γυναικίς τε ἐπιπύμασι^b πίπτειεν
 „ οὖσι ἐς τὸ ἀπῶντος χρόνον ἐλδῆσθαι· μηδὲ
 „ ἀνασσωμένοις δὲ χεῖρ, μηδὲ ὀπισκῆσθαι
 „ ἀνασώζων, πᾶσι δὲ ἐναντία τῶν ἀρούρων ὑμῖν
 „ γνέσθαι· καὶ πρὸς τῶν τῶν, τὸ πᾶσι Περσέων
 „ ἐκείνων ὀπισκῆσθαι οἷον ἐμοί ὀπισκῆσθαι. ἅμα τε
 „ εἴπας ταῦτα ὁ Καμβύσης, ἀπέκλυσε πᾶσιν τῶν
 „ ἐαυτοῦ πῆλιν. Πέρσαι δὲ ὡς τὴ βασιλεία εἶδον ἀ-
 „ νακλαύουσα, πάντες τε πᾶσι ἐοδῆσθαι^c ἐχόμενα
 „ εἶχον, ταῦτα κατήρασαν^c τε δὲ οἰμωγῇ ἀφρόνῳ
 „ ἀεχρῶν. μετὰ δὲ ταῦτα, ὡς ἐσφακέλισε τε τὸ
 „ ὄσπον, καὶ ὁ μῆρος τῆς ἐσπῆς, ἀπῶντος Καμ-
 „ βύσης τὸν Κύρην, βασιλεύουσα μὲν πᾶσι ἐπὶ
 „ ἔτεα δὲ μῶν πῆλιν, ἀπῶντος δὲ τὸν ὄσπον ἐόντα
 „ ἔρσαν δὲ δὲ γένος. Περσῶν δὲ τοῖσι παρέσσι
 „ ἀπῶντος πολλὰ ὑπεκέρχον, τὰς μάγας ἔχον τὰ
 „ πῆλιν· ἀλλ' ἡγεῖσθαι ὅτι ἀεχρῶν εἴπειν
 „ Καμβύση πᾶσι εἴπε δὲ δὲ Σμέρδιν^c θανάτου, ἵνα
 „ οἱ ἐκπελεμωθῇ πᾶν τὸ Περσικόν. οὗτοι μὲν νῦν ἡ-
 „ πῆλιν Σμέρδιν τὸν Κύρην βασιλεία ἀνεστῶτα· δει-
 „ νῶς γὰρ δὲ ὁ Πρῆξας ἐξαρῶν^c μὴ μὲν δῶ-
 „ κῆναι Σμέρδιν. καὶ γὰρ οἱ ἀσφαλές, Καμβύ-
 „ σης τετελεύτησθαι, φάναι τὸν Κύρην ὑπὸ δῶ-
 „ κῆναι αὐτοχρῆν. ὁ δὲ δὴ μάγῳ, τελευ-
 „ τῶντος Καμβύση, ἀδελφῶς ἐβασίλευσε, ὀπι-
 „ σκῆσθαι δὲ ὁμωνύμῳ Σμέρδιν^c τὸν Κύρην μῶν
 „ ἐπὶ τὰς ὀπισκῆσθαι Καμβύση ἐς τὰ ὄσπον ἔτεα
 „ δὲ ἀπῶντος· ἐν ταῖσι ἀπῶντος ἐς τὰς ὄσ-
 „ πῶν πᾶσι δὲ ἀπῶντος μεγάλης, ὥστε δῶ-
 „ κῆναι αὐτῷ πᾶσι ἔχον πᾶσι τὰς ἐν τῇ Ἀ-
 „ σίᾳ, πᾶσι αὐτῶν Περσῶν. ἀπῶντος γὰρ ὁ
 „ μάγῳ ἐς πᾶσι ἐθνῶν τῷ ἡγεῖν, πᾶσι ἀπῶ-
 „ κῆναι εἶναι ἐρατῆς δὲ φόρος ἐπὶ ἔτεα τρία.
 „ πᾶσι μὲν δὲ ταῦτα αὐτῶν ἀνιστάμεν^c ἐς τῶν
 „ δὲ-

Quem igitur decebat præcipue vicem
 meam ulcisci, si indigna à magis passus
 fuisset, is impia morte à proximis suis
 affectus est. Quum vero ille non sit am-
 plius, secundum ex reliquis mihi est vo-
 bis, ô Persæ, maxime necessarium manda-
 re quæ è vita exiens effici mihi volo. Er-
 go vobis hæc præcipio, regiones deos ob-
 testans cum omnibus vobis, tum maxime
 Achæmenidis qui adestis, ne negligatis
 imperium rursus circumire ad Medos.
 Sed si dolo occupatum illud tenent, do-
 lo per vos surripiatur; sin vi aliqua præ-
 ceptum, vi, prout poteritis, recuperetis.
 Hæc vobis facientibus, & tellus fructum
 efferat, uxoresque & pecua pariant in om-
 nne tempus libertate fruentibus: secus fa-
 cientibus, & neque recuperantibus impe-
 rium neque aggredientibus recuperare
 contraria his quæ dixi vobis fieri impre-
 cor; & præterea unicuique Persarum eum
 finem qualis mihi contigit. Simul hæc
 loquutus Cambyſes, deflevit omnem suam
 condicionem. Persæ, ut regem lamen- 66
 tantem conspexere, universi tum vesti-
 menta rescindere, tum effuso ploratu uti.
 Post hæc ubi os vitiatum est, femurque
 celerrime computruit, Cambyſi vita ere-
 pta est, Cyri filio, quum regnasset septem
 omnino annos & menses quinque, nulla
 prorsus prole suscepta virili femineave.
 At Persis qui aderant magna suffusa est
 incredulitas, rerum potiri magos, inter-
 pretantibus potius, Cambysem, quæ de
 necce Smerdis dixisset, ea dixisse ut sic
 ab eo omne nomen Persicum ad hostilem
 iram concitaretur. Itaque pro certo ha-
 bebant Smerdin Cyri exsurrexisse regem,
 utpote etiam Prexaſpe usque pernegan-
 te à se fuisse Smerdin interfectum. Ne-
 que enim tutum ei erat post Cambyſis
 obitum fateri, ipsius manu filium Cyri
 interemptum. MAGUS defuncto Cam- 67
 byſe, simulando se Smerdin esse Cyri fi-
 lium, qui ipsi fuerat cognominis, secu-
 rus regnavit menses septem, qui reliqui
 erant ad implendum octavum annum re-
 gni Cambyſis: per quos menses in sub-
 jectos omnes munificentiam permagnam
 exhibuit, adeo ut ejus defuncti magnum
 ceperit desiderium omnes Asiaticos, ip-
 sis Persis exceptis. Nam missis ad singu-
 las quibus imperabat nationes edictis, ma-
 gus immunitatem tributorum ac vacati-
 onem militiæ in triennium tribuit: atque
 hoc quidem statim adeptus imperium
 edixit.

68 edixit. Octavo autem mense, quisnam esset compertus est hunc in modum. Erat Otanes Pharnaspis filius, sed genere atque opibus primo cuique Persarum par. Hic Otanes magum non esse Smerdin filium Cyri, primus suspicatus est, sed eum qui erat, hac conjectura, quod neque ex arce progrediebatur, neque Persarum procerum quempiam ad conspectum suum vocabat. Itaque eum suspectum habens, hoc fecit. Habebat filiam ejus nomine Phædymam Cambyfes, eamque ipsam tunc magus tenebat ejusque consuetudine utebatur, ut aliarum omnium Cambyfis uxorum. Otanes mittens ad eam sciscitabatur quocum homine cubaret, utrum cum Smerdie Cyri, an cum alio quopiam. Illa remisit negans se scire, quippe quæ nec Smerdin filium Cyri vidisset unquam, nec eum cum quo cubaret nosset quisnam esset. Altera vice mittit Otanes, inquires, Si ipsa Smerdin Cyri non habes cognitum, tu vero sciscitare ab Atossa quocum viro tu atque illa cubitetis. omnino enim illa suum ipsius novit fratrem. Filia ad hoc respondit, Ne in Atossæ quidem colloquium venire possum, aut ullam aliam cernere confidentium mulierum. Namque hic vir, quisquis est, quumprimum adeptus est regnum, 69 nos disperfit, aliam alibi collocans. Audienti hæc Otani res est visa manifestior. itaque tertio nuncium ad eandem mittit in hæc verba, Filia, decet te bonis ortam natalibus, suscipere periculum, quod te subire pater hortatur. Si enim iste Smerdis, filius Cyri non est, sed is quem ego suspicor, non debet tua fruens consuetudine, & potentiam Persarum obtinens, hinc lætus abire, sed pœnas luere. Nunc igitur hoc agito: quum tecum cubabit, animadvertesque somno vinctum, palpa ejus aures: quas si habentem compereris, cum Smerdie filio Cyri te cubare existima: sin minus, cum Smerdie mago. Ad hæc Phædyma remittit, se, si id faciat, magnum adituram discrimen, quoniam probe scit, si ille careat auribus, & ipsa in palpando deprehendatur, fore ut ipsa ab illo trucidetur: tamen se id facturam. Et Phædyma quidem recipit se patri hoc perfecturam. Huic autem Smerdi mago Cyrus, quum regnaret, aures præciderat, non exigua de causâ.

δεχθῆναι. ὁ γὰρ δόξῃ μὲν ἐλθόντα κατέδηλ' ἡρώ-
πῳ τοῖσδε. ὁ τῆνης δὲ φαρνάσπει μὲν παῖς ἔ-
στ' ἢ ἡ γυνὴ ὅμοιως τῷ πρώτῳ Περσέων. ἔ-
τι δὲ ὁ Ὀτάνης· πρῶτον ὑποπτεύσει τὸν μάγον,
ὡς σὺν εἴῃ ὁ Κύρῳ Σμέρδης, ἀλλ' ὥσπερ ἡ δὲ τῆδε
συμβαλλόμενον, ὅτι τε σὺν ἐξεφύλατ' ἐκ τῆς αἰ-
κροπόλεως, καὶ ὅτι σὺν ἐκάλει ἐς ὅσον ἐν αὐτῷ ἔ-
δεναι τῇ λογιῶν Περσέων. ὑποπτεύσας δὲ μιν,
ἐποίησε ταῦτα. ἔχε αὐτῷ ὁ Καμβύσης θυγατέρα,
τῇ ἔνομα δὲ Φαιδύμη· τῷ αὐτῷ δὲ ταύτῃ
εἶχε τότε ὁ μάγος, καὶ ταύτῃ τε συνοικεῖ^b,
καὶ τῇσι ἄλλῃσι πάσῃσι τῇσι δὲ Καμβύσει γυ-
ναιξί. πέμπων δὲ ὅν ὁ Ὀτάνης παρ' αὐτὴν τὴν
θυγατέρα, ἐπισητάνει παρ' ὅπως ἀνθρώπων κοι-
μῶν, εἴτε μὲν Σμέρδῃ τῷ Κύρῳ, εἴτε μὲν
ἄλλῳ. ἡ δὲ δι' ἀντίπεμπε, Φαμένη ἔ-
νόσκειν· ἔτε γὰρ τὸν Κύρῳ Σμέρδην ιδέσθαι ἔδει-
μα, ἔτε ὅστις εἴῃ ὁ συνοικεῖν αὐτῇ εἰδέναι.
ἐπέμπε δὲ αὐτῇ ὁ Ὀτάνης, λέγων, Εἰ μὴ αὐτῇ
„Σμέρδην τὸν Κύρῳ γινώσκεις, σὸς δὲ ὥσθ' Ἀπό-
„σης πύθῃ ὅπως τέτω συνοικεῖ αὐτῇ τε ἐκείνῃ,
„καὶ σὺ πάντως γὰρ δὴ καὶ τὴν γὰρ ἐαυτῆς ἀδελ-
„φὸν γινώσκῃ. ἀντιπέμπε πρὸς ταῦτα ἡ θυγάτηρ,
„Οὐτε Ἀπόσῃ διώμασι ἐς λόγους ἐλθεῖν, ἔτε
„ἄλλῃν ἔδεμίην ιδέσθαι τῇ συγκατημένων γυναι-
„κῶν. ἐπεὶ τε γὰρ πέριξε ἔτι ἄνθρωπον,
„ὅστις κατέστι, παρέλαβε τὴν βασιλῆην, διέ-
„σπειρε ἡμέας, ἄλλῃν ἄλλῃ τάξας. Ἀκούοντι δὲ
„ταῦτα τῷ Ὀτάνῃ, μᾶλλον κατεφάνειο τὸ πηγ-
„μα. τρίτῃ δὲ ἀγγελίῃ ἐπέμπε παρ' αὐτὴν,
„λέγασθαι ταῦτα, ὅτι θυγάτηρ, δεῖ σε γεγονῆναι
„εὖ, κίνδυνον ἀναλαβέσθαι τὸν ὁ πατὴρ ὑπο-
„δύειν κελύφῃ^d. δὲ γὰρ δὴ μὴ^e ἐστὶ ὁ Κύρῳ
„Σμέρδης, ἀλλὰ τὸν καταδοκέω^f ἐγὼ, ἔτοι-
„μιν σὺ τε συγκοιμώμενον, καὶ τὸ Περσέων κρά-
„τος ἔχοντα, δεῖ χαίροντα ἀπαλλάσσειν, ἀλλὰ
„δέναι δίκην. νῦν ὅν ποίησεν ταῦτα· ἐπείν σοι
„συνώδῃ, καὶ μάθης αὐτὸν κατυπνωμένον, ἄ-
„φασιν αὐτῷ τὰ ὅσα. καὶ δὲ μὲν Φαίνῃται ἔ-
„χων ὅσα, νόμιζε σεαυτὴν Σμέρδῃ τῷ Κύρῳ
„συνοικεῖν· δὲ μὴ ἔχων, σὺ δὲ τῷ μάγῳ
„Σμέρδῃ. ἀντιπέμπε πρὸς ταῦτα ἡ Φαιδύμη, Φα-
„μένη κινδυνώσῃ μεθ' ὅσας δὲ πῶς ταῦτα. ἦν γὰρ
„δὴ μὴ τυγχάνῃ τὰ ὅσα ἔχων, ὀπίλαμπε δὲ
„ἀφάσσει^g ἔσθαι, εὖ εἰδέναι ὡς αἰσώσθαι μιν. ὁ-
„μῶς μέντοι ποίησεν ταῦτα. ἡ μὲν δὲ ὑπεδέξατο
„ταῦτα τῷ πατρὶ καλεργάσασθαι^h. ἔτι δὲ μάγῳ τῷ
„τῷ Σμέρδῃ Κύρῳ ὁ Καμβύσει ἀρχὼν τὰ
„ὅσα ἀπέτεμε ἐπ' αὐτῇ δὴ πνιέσθαι σμικρῇ. ἡ δὲ
„δὴ

Aa 2 δὴ

a ἔτι δὲ ὁ Ὀτάνης. b ταύτῃ συνοικεῖ. c MS. habet παρ' αὐτὸν. Nescio an quid lateat. d κελύφῃ. e γὰρ μὴ.
f τὸν ὁ καταδοκέω. g ἀφάσσει. h καλεργάσασθαι.

δὴ Φαιδύμη^α αὐτὴ ἢ ὁ πάντων θυγάτηρ, πάν-
τα ὀπιπλέεσθαι τὰ ὑπεδέξατο τῷ πατρὶ, ἐπεί
τε αὐτῇ μέρ^β ἐγένετο ἢ ἀπίζι^γ ὡς δὲ τὸν
μᾶγον (ὃν περὶ τὴν γῆν δὴ αἱ γυναῖκες^δ Φοι-
τί^εσι πῶσι Περσέ^ε) ἐλθόντα παρ' αὐτὸν ἦδε.
ὑπνωμέν^ε ἢ καρτερῶς ἔμαγε, ἤφασκε τὰ ὡ-
τα. μαθῶν^ε ἢ χαλεπῶς ἀλλ' ὀπιπλέως σὺν
ἔχον^α τὸν ἄνδρα ὧτα, ὡς ἡμέρη τάχιστα ἐγγί-
νει, πέμψασα ἐσήμνηε τῷ πατρὶ τὰ θυόμενα.
ὁ ἢ Ὀτάνης ὡς θαλασίων Ἀσπαθίνῳ καὶ Γω-
βρύλῳ, Περσέων τε πρώτους ἐόντας καὶ ἐωυτῷ
ὀπιπτεδωλάτας ἐς πῖσιν, ἀπηγήσατο πᾶν τὸ πη-
γμα. οἱ ἢ ἔαυτοὶ ἄρα ὑπώπιδον ἔτω τῶν
ἐχθρῶν. ἀνεγκάλ^ι ἢ ὁ Ὀτάνης^ε τὰς λόγους,
ἰδέεσθαι. καὶ ἰδοῦσε σφί^ε ἕκαστον ἄνδρα Περσέων
προσποιημέν^α τῶν ὅτι πιστοὶ μάλιστα. Ὀ-
τάνης μὲν νῦν εἰσάγειται Ἰνταφέρνηα. Γωβρύης
ἢ^δ, Μεγάβουζον. Ἀσπαθίνης ἢ, Ὑδάρνεα.
γεγονότων ἢ τέτων ἐξ, ὡς φαίνεται ἐς τὰ Σῶ-
σαι Δαρεί^ο ὁ Ἰστάσπε^ο, ὃν Περσέων ἦκον.
τέτων γὰρ δὴ ἡ οἱ ὁ πατήρ ὑπερχ^ο. ἐπεί ὧν
αὐτὸς ἀπῆκε, πῶσι ἐξ ἢ Περσέων ἰδοῦσε καὶ
Δαρείον προσποιημέν^α. Συμβολήσιν^ε ἢ ἔτοι
ἐόντες ἐπὶ αἰ, ἰδοῦσαν σφίσι πῖσι^ε καὶ λόγους.
ἐπὶ τε ἢ ἐς Δαρείον ἀπῆκετο γνώμην δοφαινε-
^α ὡς, ἔλεγε σφί^ε ταῦτα. Ἐγὼ ταῦτα ἰδοῦκεον μὲν
^α αὐτὸς μὲν^ο ὀπίσσεσθαι, ὅτι τε ὁ μᾶγος εἴη
^α ὁ βασιλεύων, καὶ Σμέρδης ὁ Κύρος τετελεύτηκε.
^α καὶ αὐτὸς^ε εἰνεκεν ἦκω παρδῆ, ὡς συήσων
^α ὅτι τῷ μᾶγῳ θάνατον. ἐπὶ τε ἢ συήνεικε,
^α ὡς τε ἔμελλας εἰδέναι, καὶ μὴ μόνον εἶναι, ποι-
^α εἶναι αὐτίκα μοι δοκέει, καὶ μὴ ὑπερβαλέεσθαι.
^α γὰρ ἄμεινον. εἶπε πρὸς ταῦτα ὁ Ὀτάνης, ὦ
^α πᾶσι Ἰστάσπε^ο, εἰς τε πατέρος ἀγαθῶν, καὶ
^α ἐκφαίνεν εἰκας σφωυτὸν ἐόντα τῶ πατρός^ε
^α ὡς ἔγωγε. τὴν μὲντοι ὀπιχέρησιν ταύτῃ μὴ
^α ἔτω συντίχων ἀβέλως, ἀλλ' ὅτι τὸ σωφρο-
^α νέστερον αὐτῷ λάμβανει. δεῖ γὰρ πλεονῶς θυμο-
^α μένης, ἔτω ὀπιχέρειν. λέγει πρὸς ταῦτα Δα-
^α ρεί^ο, Ἄνδρες οἱ παριόντες, πρόσσω τῷ εἰρη-
^α μένῳ ἐξ Ὀτάνης^ε εἰ χρησέσθε, ὀπίσσεσθε ὅτι
^α ἀπολλέεσθε κάκις. ἐξοίσθαι γὰρ τις πρὸς τὸ μᾶ-
^α γον, ἰδίῃ ὑπεβαλλόμεν^ο ἐωυτῷ κέρδεα. μᾶ-
^α λιστα μὲν νῦν ὀφείλετε ἐπ' ὑμῶν αὐτῶν βα-
^α λόμενοι ποιεῖν ταῦτα. ἐπὶ τε ἢ ὑμῖν ἀνα-
^α φέρειν ἐς πλεονῶς ἐδόκεε, καὶ ἐμοὶ ὑπερέθε-
^α οὔτε, ἢ ποιεῖμεν σήμερον, ἢ ἴτε ὑμῖν ὅτι ἡ
^α ὑπερπῆσθαι ἢ νῦν ἡμέρη, ὡς σὺν ἀλλ^ο φθᾶς
^α ἐμεῦ κατηγοροῦ^ο ἔσται, ἀλλὰ σφί^ε αὐτῶς
ἐγὼ

caussa. Ergo Phædyma hæc Otanis filia,
quæcunque receperat patri, exequuta est.
nam ubi vices ejus fuerunt adeundi ma-
gum, (etenim uxores Persarum per cir-
cuitum ad illos pergunt) adiens magum,
una cubuit, ejusque, dum vehementi
somno correptus esset, aures palpavit:
quibus carere hominem, non difficulter
sed facile sane deprehendit. Ubi illuxit,
celerrime patrem certiorum rei gestæ
facit. Iste, sumptis Aspathine & Gobrya 70
Persarumque primoribus, & ad fidem
sibi servandam accommodatissimis, rem
omnem exponit, qui & ipsi rem ita se
habere suspicabantur. eoque verba quæ
Otanes attulerat, admiserunt: constitue-
runtque ut singuli sibi singulos in socie-
tatem deligerent è Persis quibus maxi-
me confiderent. Ascivit itaque sibi Ota-
nes Intaphernem, Gobryas Megabyzum,
Aspathines Hydarnem. hi quum lex fo-
rent, advenit Susa Darius Hystaspis ex
Persis veniens; nam his pater ejus præ-
erat. qui quum advenisset, placuit sex
Persis Darium quoque in societatem ad-
sciscere. Qui quum septem essent, con- 71
gressi fidem mutuo dederunt & colloquu-
ti sunt. Quumque ad Darium ordo di-
cendæ sententiæ venisset, ita apud cete-
ros verba fecit: Equidem mihi videbar
ego solus nosse magum regnare, & Smer-
din, filium Cyri, mortem oppetiisse: at-
que ob id ipsum dedita opera huc me
contuli, ad necem mago comparandam.
Verum quandoquidem contigit, ut vos
quoque rem sciat is & non solum ego,
videtur mihi confestim esse peragendum
neque differendum. neque enim id me-
lius. Ad hæc Otanes, Fili, inquit, Hysta-
spis, & patre egregio ortus es, & te ni-
hilo inferiorem esse patre tuo videris præ-
ferre: noli tamen ita properare ad rem
aggrediendam inconsulto, sed confide-
rantius illam capeisse: oportet enim ita
eam aggredi quum plures fuerimus. Tum
Darius, Viri, inquit, qui adestis, si eo
quem Otanes dixit utemini modo, scia-
tis vos teterrime perituros. aliquis enim
privati lucri ratione habita rem ad ma-
gum deferet. Et vos quidem debetis ma-
xime in vos solos rem suscipientes exe-
qui: sed quoniam statuistis ad plures re-
ferendum & me adhibendum, aut hodie
conficiamus, aut scitote, vobis si hodie-
nus elabatur dies, non alium occupatu-
rum, ut me accuset, sed me ut vos de-
feram

^α Φαιδύμη est in MS. ^β δὴ γυναῖκες. ^γ Ὀτάνης. ^δ ὁ ἢ Γωβρύης. ^ε ἰδοῦσαν σφίσι πῖσις. ^ε ἰδοῦσαν αὐτὸς. ^ζ καὶ αὐτῶν. ^η ἐν τῷ πατρός. ^ι βασιλέω.

72 feram ad magum. Ad hæc Otanes, quum cerneret Darium properare, Quoniam, inquit, nos una maturare compellis, nec finis differre, age, expone ipse quonam pacto regiam introire possimus, & illos aggredi. excubias namque dispositas esse, ipse quoque, etsi non visu, certe auditu nosti: quas qua ratione transibimus? Cui respondens Darius, Certe multa sunt, inquit, Otanes, quæ nequeunt oratione declarari, sed facto: alia, quæ oratione quidem possunt, sed unde nihil clari operis exiitit. Vos vero nostis, excubias quæ dispositæ sunt, haudquaquam difficiles esse ad transeundum. Partim enim nos qui tales sumus, nemo non (quisquis ille sit) cedit nobis, vel ob reverentiam, vel ob timorem; partim habeo ipse prætextum accommodatissimum propter quem transeamus: siquidem modo è Persis venire me dicam, ac velle quædam à patre mandata regi nunciare. Ubi enim oportet mendacium dicere, dicatur. nam idem optamus, quique mendacium dicimus, quique veritatem: quippe quum illi mentiantur tunc, quum persuadendo sunt quippiam lucri facturi: & illi verum dicant, ut verum dicendo aliquod lucrum attrahant: & magis aliquid illis committatur. Sic igitur ista facitantes, idem tamen obtinemus. quod si nihil lucri facturi sunt, peræque & verax foret mendax, & mendax verax. Quod autem ad janitores attinet, siquis eorum volens prætermittat, melius ei sequenti tempore erit: siquis resistere conabitur, ibi tunc pro hoste habeatur: & deinde intro irumpentes, rem transigamus. Post hæc Gobryas, Viri amici, inquit, nobis pulchrius erit recuperare imperium, aut, si recuperare non poterimus, mortem optere, quum, qui sumus Persæ, ab viro Medo regamur, eoque aures non habente; & quicumque vestrum Cambyse ægrotanti adfuerunt, memoria teneatis omnes, quæ ille dum vita excederet, Persis imprecatus est, imperium recuperare non tentantibus: quæ nos tunc non admittebamus, sed per calumniam dici à Cambyse existimabamus. Nunc igitur calculus pono in Darii sententiam, neque ex hoc coetu dissolvi aliorum euntes, quam recta adversus magum. Hæc dicta à Gobrya omnes comprobarunt. Interca vero dum ab istis consultatur, forte hoc

ἢ ἐγὼ κατερύω πρὸς τὸ μάγον. λέγει πρὸς ταῦτα Ὀτάνης, ἐπεὶ δὴ ὥρα ἀπερχόμενον Δαρείον, Εἰ, πῆ τι ἡμέας σιωπᾷ ἀναγκάζεις, καὶ ὑπερβάλλεσθαι σὺν ἐὰς, ἴθι ἐξηγώ αὐτὸς ὅ, τι τὴν τρόπον πάρομεν ἐς τὰ βασιλῆα, καὶ ὅτι πειρήσομεν αὐτοῖσι. Φυλακὰς γὰρ δὴ διεστῶσιν οἰδας καὶ αὐτὸς, εἰ μὴ ἰδὼν, ἀλλ' ἀκρόσας, ὡς τὴν τρόπον περήσομεν; ἀμείβεσθαι Δαρεῖον τοῖσδε. Ὀτάνη, ἡ πολλὰ ἐστὶ τὰ λόγῳ μὲν σὺν οἰά τινι δηλώσῃ, ἔργῳ δὲ ἄλλα δὲ ἐστὶ τὰ λόγῳ μὲν οἰά τινι, ἔργῳ δὲ ἕδεν ἀπ' αὐτῶν λαμπρὸν γίνεσθαι. ὑμεῖς δὲ ἴστε Φυλακὰς τὰς καλεστέους, ἐκείνους ἕδεν χαλεπὰς παρελθεῖν. τῶν μὲν γὰρ, ἡμῶν ἐόντων τῶν, ἕδεις ὅστις ἐπαρήσῃ. τὰ μὲν καὶ καταδεόμενοι ἡμέας, τὰ δὲ καὶ δεῖ μένων. τῶν δὲ, ἔχω αὐτὸς σκήψαν διπρεπεστάτῃ, τῇ πάρομεν. Φὰς ἄρτι τι ἡ, καὶ ἐν Περσῶν, καὶ βῆλεσθαι τὴν ἐπὶ παρὰ τῶν πατρὸς σημῆναι τῷ βασιλεί. ἔνθα γὰρ πρὸς δὲ ψεύδῃ λέγεσθαι, λεγέσθω. τῶν γὰρ αὐτῶν γλιχόμεθα οἱ τι ψεύδομενοι καὶ οἱ τῇ ἀληθείᾳ διαγχεόμενοι. οἱ μὲν γὰρ ψεύδονται τό, τι, ἐπεὶ ἂν τι μέλλωσι ψεύδεσθαι. πείσονται, κερδήσεσθαι. οἱ δὲ ἀληθεύοντες, ἵνα τῇ ἀληθείᾳ ἐπιστάσων κέρδῃ, καὶ τι μᾶλλον ἢ σφίσι ὅτι περὶ ἀπῆται. ἔγω γὰρ πάντες ἀσκέοντες, τῶν τῶν ἐπιεχόμεθα. εἰ δὲ μὴδὲν κερδήσεσθαι μέλλοιεν, ὁμοίως ἂν ὅ, τι ἀληθεύομεν, ψεύδῃς εἴη, καὶ ὁ ψεύδομεν, ἀληθῆς. ὅς ἂν μὲν νῦν τῶν πλεονῶν ἐκὼν περὶ, αὐτὰς οἱ ἀμεινον ἐς χρόνον ἔσται. ὅς δὲ ἂν ἀντιβαίνειν πρὸς, δεικνύσθω ἐν ταῦτα ἐὼν πολέμιος, καὶ ἐπὶ ὡσόμενοι ἔστω, ἔργα ἐχόμεθα. λέγει Γωβρύης πρὸς ταῦτα, Ἄνδρες φίλοι, ἡμῖν κοτε καλλίον παρέχει ἀνασώσασθαι τὴν δαχλῶ, ἢ, εἰ γὰρ μὴ οἰοί τινι ἐσόμεθα αὐτῷ ἀναλαβεῖν, ἀποθανεῖν. ὅτι γὰρ δαχόμεθα μὲν, ἐόντες Πέρσαι, ὑπὸ Μηδῶν ἀνδρὸς μάγῃ, καὶ τὰς ὡσόμενοι, ὅσοι τι ὑμῶν Καμβύση νοσέοντες, παρελθόντες, πάντως καὶ μέμνητε τὰ ἐπισκήψαι Πέρσῃσι πλεονῶν τὸ βίον, μὴ πρὸς μέμνηται ἀνακτεσθαι τὴν δαχλῶ. τὰ τότε σὺν ἐνδεέσθαι, ἀλλ' ὅτι διαβολῇ ἐδοκίμεται εἰπεῖν Καμβύση. νῦν γὰρ πῆμεν ψῆφον πείθεσθαι Δαρείῳ, καὶ μὴ διαλύεσθαι ἐν τῇ συλλόγῃ τῶνδε, ἀλλοθι ἰόντας ἢ ὅτι τὸ μάγον ἰδέσθαι. ταῦτα εἶπε Γωβρύης. καὶ πάντες ταῦτα αἶνεον. Ἐν ᾧ δὲ ἔστι ταῦτα ἐβλάδοντο, ἐγένετο κατὰ σωτηρίαν

παῖδε· τοῖσι μάγοισι ἔδοξε βυλασμένοισι Πρη-
ξάσπεα φίλον προσδέσθαι, ὅτι τε ἐπεπόνθηε πρὸς
Καμβύσῳ ἀνάσσει, ὅς οἱ τὴν παῖδα τοῦ δούλου ἀ-
πολωλέκεε· καὶ διότι μὲν ἡπίστατος τὸν Σμέρδιν
ἔκ Κύρου θάνατον, αὐτοχρήστῳ μιν ἀπολέσας· πρὸς
δὲ ἐπὶ, ἐόντα ἐν αἰνῇ μεγίστῃ τὴν Πρηξάσπεα ἐν
Πέρσῃσι. τῶν δὲ μιν εἵνεκεν καλέσαντες, φί-
λον προσεκλήωντο, πῶς τε^a λαβόντες, καὶ ἐρκίοισι,
ἢ μὲν ἔξιν παρ' ἐωυτῶν, μηδὲ ἐξοίσιν μηδεὶν^b
ἀνθρώπων τὴν ἀπὸ σφῶν ἀπατίω ἐς Πέρσας γε-
γονότα· ὑποχινόμενοι τὰ πάντα οἱ μυρία δώ-
σαν. ὑποχινόμενος ἢ τὴν Πρηξάσπεω ποιήσιν ταῦτα,
ὡς ἀνέπεσαν μιν οἱ μάγοι, δότερα προσέφερον,
αὐτοὶ μὲν φαρμενοὶ Πέρσας πάντας συγκαλέειν ὑ-
πὸ τὸ βασιλῆιον τεῖχος, κεῖνον δὲ ἐκέλευον ἀ-
ναβάντα ὅππῃ πύργον ἀγορεύσαι, ὡς ὑπὸ τὴν Κύρου
Σμέρδιν ἄρχοντα, καὶ ὑπ' αὐτοῦ ἄλλῃ. ταῦτα ἢ
ἔτω ἐντελλόμενος, ὡς πιστάτα δῆθεν ἐόντα αὐτῷ
ἐν Πέρσῃσι, καὶ πολλὰς ἀποδεξαμένης γνώμης ὡς
πρεσβυῖα Κύρου Σμέρδιν, καὶ ἐξαρηγμένης τὸν φόνον
αὐτοῦ. φαιμένη ἢ ἐπὶ ταῦτα ἐπιμύει εἶναι ποιῆσαι τὴν
Πρηξάσπεω, συγκαλέσαντες Πέρσας^c οἱ μάγοι,
ἀντιβίβασαν αὐτὸν ὅππῃ πύργον^d, καὶ ἀγορεύειν
ἐκέλευον· ὁ δὲ, τὸ μὲν πρὸς κεῖνοι προσεδέοντο
αὐτῷ, τῶν δὲ μὲν ἐκὼν ἐπελήθετο. δέξασθαι ἢ
ἀπ' Ἀχαιμένεος, ἐξημελόγησε τὴν πατρὶν ἢ
Κύρου. μετὰ ἢ, ὡς ἐς τὸν κατέβη, πλεονέκων
ἔλεγε ὅσα ἀγαθὰ Κῦρ Πέρσας πεποίητο· διεξ-
ελθὼν ἢ ταῦτα, ἐξέφαινε τὴν ἀληθείαν, φάμενος
πρότερον μὲν κρύπτειν· ἔπειτα οἱ εἶναι ἀσφαλές λέ-
γειν τὰ γινόμενα· ἐν ἢ τῷ παρεόντι ἀναγκαῖον μιν
καταλαμβάνειν φαίνειν. καὶ δὲ ἔλεγε, τὸ μὲν Κύρος
Σμέρδιν ὡς αὐτὸς ὑπὸ Καμβύσῳ ἀναγκαζόμενος
ἀποκτείνε, τὴν μάγους δὲ βασιλεύειν. Πέρσῃσι δὲ
πολλὰ ἐπαρησάμενος, εἰ μὴ ἀνακλῆται οὐδὲ πῶς
τὴν δέχεται, καὶ τὴν μάγους πιστάτα, ἀπῆκε ἐωυτὸν
ὅππῃ κεφαλὴν φέρεσθαι ἀπὸ τὴν πύργου κάτω. Πρη-
ξάσπεος μὲν νῦν ἐὼν τὸν πάντα χρόνον ἀνὴρ δόκιμος,
ἔτω ἐπελάττει. Οἱ δὲ δὴ ἐπὶ τὴν Περσῶν, ὡς ἐβ-
λάσαντο αὐτίκα ὅππῃ ἀφίεντο τοῖσι μάγοις, καὶ μὴ
ὑπερβάλλεσθαι, ἤσαν εὐξάμενοι τοῖσι θεοῖσι, τὸ πρὸς
Πρηξάσπεα περηχθέντων εἰδότες ἔδεν. ἐν τε δὲ τῇ
ὁδῷ μέση στήχοντες^e ἔγνωσαν, καὶ τὰ πρὸς Πρηξάσπεα
γεγονότα ἐπιμύειον. ἐν ταῦτα ἐκστάντες τὸ ὁδόν,
ἐδίδοντο αὐτοῖσι σφίσι λόγους· οἱ μὲν ἀμφὶ τὸ
πάντα, πάγχυ κελεύοντες ὑπερβαλέεσθαι^f, μηδὲ
οἰδεύνειν τὴν περηγμάτων, ὅππῃ θεοῖσι· οἱ δὲ ἀμφὶ τὸ
Δαρεῖον, αὐτίκα τε εἶναι, καὶ τὰ δεδογμένα ποιῆσαι,
μηδὲ ὑπερβάλλεσθαι. ὠθιζόμενων δὲ αὐτῶν, ἐφάνη
ἰρή-

hoc contigit, ut magi inito inter se con-
silio statuerent conciliandum sibi ami-
cum Prexaspem, quod indigna passus à
Cambyse esset, occiso ejus filio ictu sagit-
tae, & solus mortem Smerdis Cyro geni-
ti nosset, quem ipse suapte manu intere-
misset: quod præterea apud Persas in ma-
xima erat exultatione. His de causis
accitum hominem, sibi amicum compa-
rabant; accipientes fidem, ac jurejuran-
do, certe fallaciam quæ ab ipsis in Per-
sas facta esset apud se habiturum, neque
cuiquam mortalium patefacturum, polli-
citanes omnia innumera se ei daturos.
Recipiente Prexaspe facturum se quæ
magi suaserant, iterum illi dicere, in ani-
mo se habere omnes Persas sub castellum
regium convocare: ideoque jubere hunc
consensa turri prædicare, à Smerdie Cyri
Persis imperari, & ab alio nemine. Hæc
illi sic præcipiebant, veluti homini sum-
mæ apud Persas autoritatis, & qui sæpe-
numero asseverasset superesse Smerdin
Cyri, ac cædem à se factam pernegasset.
Hæc quoque Prexaspe se paratum exequi
dicente, magi convocatis Persis, homi-
nem in turrim perductum jubent habere
orationem. Prexaspes, ea quæ ab istis o-
ratus fuerat sponte obliviscitur: exorsus
que ab Achæmene, seriem familiæ Cyri
recenset: & ubi devenit ad hoc, tandem
commemoravit Cyri in Persas beneficia.
His expositis, prompsit veritatem, causas
ideo se antehac occultasse, quod sibi
tutum non fuisset proferre rem gestam, sed
in præsens ab necessitate deprehensum
proferre: dixitque se à Cambyse adactum
Smerdin Cyri quidem occidisse, & ma-
gos esse qui regnent. Multis quoque ver-
bis Persas quum devovisset nisi rursus im-
perium recuperarent, ac magos ulcisce-
rentur, sese in caput à turri præcipitem
dedit. Hunc in modum Prexaspes, vir
per omne tempus vitæ spectatus, occu-
bit. At septem Persæ, ubi constitue-
runt aggredi protinus magos, neque rem
differre, deos comprecatum ierunt, om-
nino ignari eorum quæ circa Prexa-
spem acta essent: sed hæc inter eundem
in medio itineris audierunt: eoque à via
secedentes inter se colloquuti sunt. Et
Otanes quidem censuit propositum pro-
sus differi, neque tumescentibus rebus
insidiari: Darius vero confestim ire, &
quod decretum esset peragere, neque
cessare. Eis concertantibus apparuerunt
septem

a πῶς τε. b ἐξοίσιν μηδεὶν. c συγκαλέσαντες τὰς Πέρσας. d ἐπὶ τὸν πύργον. e στήχοντες. f ὑπερβαλέεσθαι.

Augurio firmati aggrediuntur regiam, ubi in aulam
admissi coguntur omnia gladiis efficere, & res
succellit. Capita magorum ludibrio sunt.

THALIA, LIBER III.

191

septem accipitrum paria, insectantium
duo paria vulturum, eosque vellicantium
atque insectantium. Quod intuentes illi
septem, sententiam Darii omnes compro-
barunt; & mox freti avibus ad regiam
77 cum fiducia perrexerunt. Ubi ad portas
adfuerunt, prout Darius senserat, ita e-
venit. nam custodes reveriti Persarum
primarios, nec aliquid hujusmodi suspi-
cantes ex his fore, admiserunt missione
divina instinctos; neque vel interrogavit
quisquam. Ubi in aulam introgressi sunt,
offendunt eunuchos qui erant à nunciis;
& hos qua gratia venirent interrogave-
runt; simulque inter percontandum jani-
toribus minitabantur, quod istos ingredi
permisissent: atque ulterius pergere vo-
lentes eosdem prohibebant. Isti se mu-
tuo cohortati, eductis gladiis, eos à qui-
bus arcebantur, ibidem simul trucidant;
iidemque cursu in conclave contendunt.
In eo tunc forte ambo magi agebant, &
de iis quæ à Prexaspe erant acta consul-
78 tabant. Qui quum vidissent tumultuan-
tes eunuchos atque vociferantes, recur-
rerunt uterque: & quod fiebat animad-
vertentes, ad vires conversi sunt: quo-
rum unus occupat arcum, alter lanceam
sumit. atque inde adoriuntur invicem.
Verum arcus ei qui illum sumperat,
quum hostes juxta essent, & arriperent,
nulli usui fuit: alter qui se lancea tueba-
tur, tum Aspathinis femur percussit, tum
oculum Intaphernis, oculoque ex vulne-
re Intaphernis, non tamen & vita priva-
tus est. Hos igitur alter magorum vul-
neravit: alter vero, quando arcus ei nulli
usui erat, in thalamum qui erat conclavi
contiguus, se proripuit, fores occlu-
surus. Sed illuc duo de septem cum eo
simul irrumpunt, Darius & Gobryas:
quum autem Gobryas esset amplexus ma-
gum, Darius adstans atque hærens, ut-
pote in tenebris, præcavebat ne Gobryam
feriret. Eum cernens Gobryas ociosum
adstantem, interrogavit cur non utere-
tur manu. Respondenti Dario, sollicitus
de te, ne feriam, Tu vero, inquit Go-
bryas, vel per utrumque exige gladium.
Cui Darius obtemperans, pugionis ictu
79 adacto magum casu percussit. Interfectis
magis & capitibus eorum amputatis, eos
qui saucii ex suis erant illic relinquunt,
tum quod invalidi essent, tum arcis tuen-
dæ causâ; quinque eorum habentes ma-
gorum capita currunt cum vociferatione

ἰρήκων ἐπὶ τὰ ζεύγη, δύο αἰγυπτῶν ζεύγη διώκοντά
τε ἑ πύλλοντα ἑ ἀμύσσοντα. ἰδόντες δὲ ταῦτα οἱ
ἐπὶ τὰ, πῶς τε Δαρεῖος πάντες ἀνεὼν γνώμην, καὶ ἔ-
πειτα ἦσαν ὅτι τὰ βασιλῆα τε παρρηχότες τοῖς ἐρ-
νι. Ἐπειτα δὲ ὅτι τὰς πύλας ἐγίνετο οἷον τι Δαρ-
ρεῖω ἡ γνώμη ἔφερε. κατὰδεόμενοι γὰρ οἱ φύλακες
ἀνδράς τὰς Περσῶν πρώτας, καὶ ἔθεν τῶντων ἵππο-
πλεούνας ἐξ αὐτῶν ἐσεῖσαι, περιέσσω, θείη παμ-
πῇ χρεωμένους. ὅδ' ἐπηρώτα ἑδείς. ἐπὶ τε δὲ ἑ
παρῆλθον ἐς πῶς αὐτῶν, ἐνέκυρσαν τοῖς τὰς ἀγγα-
λίας ἐσφύρασι δυνάχοις, οἱ σφείας ἱστέρουν ὅ, π
θελόντες ἠκούειν. καὶ ἅμα ἱστέρουντες τέττας, τῆσι
πυλῶσι αὖτις ἀπὸ τῶν σφείας παρῆσαν. ἔχον
τε βυλομένους τὰς ἐπὶ τὰς ἐς τὸ πρῶτον περὶ αὐτῶν οἱ
ἦ, ἀπὸ κελευσθέντες, καὶ ἀπασσάμενοι πᾶς ἐγγυρ-
δια, τέττας μὲν τὰς ἔχοντες αὐτῶν ταύτη συνκατέ-
χον· αὐτοὶ ἦ ἦσαν ὁρόμω ἐς τὸ ἀνδραῖνα. Οἱ ἦ μὲν
γοῖ ἔτυχον ἀμφοτέρω τῶν καὶ αὐτῶν ἰόντες τε εἰσὼν,
καὶ τὰ ἀπὸ Πρηξάσπεω γινόμενα ἐν βελῇ ἔχοντες.
ἐπὶ ὧν εἶδον τὰς δυνάχας τεθρονημένους τε ἑ
βοῶντας, ἀνὰ τε ἑδραμον πάλιν ἀμφοτέρω, καὶ αὐτῶν
ἐμᾶλλον πᾶσι πικρῶν, πρὸς ἀλλήλων ἱστέρουν· ὁ
μὲν δὲ αὐτῶν φθάνει τὰ τῶν κατελόμενοι. ὁ
ἦ, πρὸς πῶς αἰχμῶν ἱστέρουν. ἐνθαῦτα δὲ συν-
μισγον ἀλλήλοισι. τῶ μὲν δὲ τὰ τῶν ἀναλαβόντες
αὐτῶν, ἐόντων τε ἀγγυρ- πλεμίων, καὶ προσκ-
μένων, ὡς χρεῖται ἑδέν. ὁ δὲ ἑτέρω τῇ αἰχμῇ ἡ-
μῶν· καὶ τῶ μὲν, ἀπασσάμενοι πᾶσι ἐς τὸ μῆρον·
τῶ δὲ, ἱστέρουν ἐς τὸ ὀφθαλμόν. καὶ ἑσπέρη-
θη μὲν ὁ ὀφθαλμὸς ἐκ τῆς τρώματι· ὁ ἱστέρωνος,
καὶ μὲντοι ἀπὸ τῆς γα. τῶ μὲν δὲ μάγων ἑτέρω
τρώματι τέττας· ὁ δὲ ἑτέρω, ἐπὶ πᾶσι τὰ τῶν
ἑδέν χρεῖται ἑγμένω, ὡς γὰρ δὲ θάλαμω ἐσυχῶν ἐς
τὸ ἀνδραῖνα, ἐς τῶν κατὰ φεύγει, θύλων αὐτῶν
πρὸς εἶναι τὰς θύρας· καὶ οἱ σωεσπῆσι τῇ ἑ-
πὶ τὰ δύο, Δαρεῖος τε ἑ Γωβρύης. συμπαλῶνται
δὲ Γωβρύω τῶ μάγῳ, ὁ Δαρεῖος ἑπεσπῶς ἡπῶρ,
οἷα ἐν σκοτεί, πρὸς μὲν μὲν μὴ πᾶσι τῇ Γω-
βρύω. ὁρέων δὲ μιν δέχον ἐπεσπῶτα ὁ Γωβρύης.
,, εἶρετ' ὅτι καὶ χρεῖται τῇ χειρὶ· ὁ δὲ εἶπε, Προμνηθε-
,, μὲν σέο, μὴ πᾶσι τῇ Γωβρύης δὲ ἀμείβετο,
,, ὡς ἑ δὲ ἀμφοτέρω τῇ ξίφει. Δαρεῖος δὲ
πυθόμενοι, ὡς τὸ ἐγγυρῶν, καὶ ἔτυχεν ὡς
ἐμάγῳ. ἀπὸ κείνων δὲ τὰς μάγας, καὶ δόξα-
μόνις αὐτῶν τὰς κεφαλὰς, τὰς μὲν τρώματι
εἰσυχῶν αὐτῶν λαίπρι, καὶ ἀδυναστῆς εἵνεκεν, καὶ
φύλακῃς τῇ ἀκροπόλει. οἱ δὲ πᾶσι αὐτῶν ἑ-
χόντες τῇ μάγῳ τὰς κεφαλὰς, ἔθρον, βοῇ τε ἑ

πα-

a πυλῶσι. b ἰδόντες ἦσαν. c ἀγγυρῶν. d ὡς τε το.

πατάγω λρεώμενοι. καὶ Πέρσαις τὰς ἄλλας ἐπικαλέοντο, ἐξηγοῦμενοί τε τὸ πῆγμα, καὶ δακνύοντες τὰς κεφαλὰς· καὶ ἅμα ἐκλείνον πάντας πινὰ τῶν μάγων τὸν ἐν ποσὶ γινόμενον. οἱ δὲ Πέρσαι, μαθόντες τὸ γεγονός ἐκ τῆς ἐπῆρας, καὶ τῶν μάγων τὴν ἀπάτην, ἐδικαίουν καὶ αὐτοὶ ἐτερεὰ τοιαῦτα ποιεῖν. σπασάμενοι δὲ τὰ ἐγχεύματα, ἐκτῆνον ὅκω πινὰ μάγον εὐροσκον· εἰ δὲ μὴ νύξ ἐπελθῶσα ἔχρησεν, ἔλιπον ἂν ἑδὲνα μάγον. πῶς τὴν τὴν ἡμέρην θρασυάει Πέρσαι κοινῇ μάλιστε τῆς ἡμετέρας· καὶ ἐν αὐτῇ ὁρτὴν μεγάλῃ ἀνάγειν, ἢ κέκληται ὑπὸ Περσῶν μαγοφόνια^b. ἐν τῇ μάγον ἑδὲνα ἔξεσι φανύσκει εἰς τὸ φῶς, ἀλλὰ κατ' οἴκους ἐωυτὰς οἱ μάγοι ἔχουσιν τὴν ἡμέρην πῶς τὴν. Ἐπεὶ τε δὲ κατέστη ὁ θόρυβος, καὶ ἐν τῇς πῆλῃς ἡμετέρας ἐχρήσθη, ἐβλεπόντες οἱ ἐπανασταῖες τοῖσι μάγοις πῶς τῶν πηγμάτων πάντων· καὶ ἐλέχθησαν λόγοι ἄπροι μὲν ἐνίοις Ἑλλήνων, ἐλέχθησαν δὲ ὧν. Οὐδ' ἄν τις μὲν ἐκείλῃ εἰς μέσον Πέρσας καταθεῖναι, τὰ πῆγματα, λέγων ταῦτα, Ἐμοὶ δοκεῖ, ἔνα μὲν ἡμέων μὲναρχον μὲνον μηκέτι γνέσθαι· ὅτε γὰρ πρὸς, ὅτε ἀραθόν. εἰδότε μὲν γὰρ τὴν Καμβύσιον ὕβριν ἐπ' ὅσον ἐπέβηκε, μετεσχημάτιζε δὲ τὸν μάγον ὕβριν. καὶ δὲ ἂν εἴη χεῖμα κατηρημένον μὲναρχῇ, τῇ ἔξεσι ἀνδρωῶν ποιεῖν τὰ βέλῃ; καὶ γὰρ ἂν τὸ ἄρσεν ἀνδρῶν πάντων σάντα εἰς πῶς τὴν, ἐκ τῶν δὲ τῶν ἐωυτῶν νοημάτων ἴσῃ. ἐγγίνετο μὲν γὰρ οἱ ὕβρις ὑπὸ τῶν παρεόντων ἀγαθῶν, φθόνος δὲ γένεσθαι ἐνεμύνητο ἀνθρώπων. δύο δὲ ἔχων ταῦτα, ἔχει πᾶσαν κακότητα. τὰ μὲν γὰρ ὕβρις κεκορημένον ἔρδει πολλὰ καὶ ἀπείδαλα· τὰ δὲ, φθόνος. καίτοι ἄνδρα γὰρ τυραννον, ἀφθονον εἶναι εἶναι, ἔχοντα γὰρ πάντα τὰ ἀγαθὰ· τὸ δὲ ὑπερβαίνειν τὰς εἰς τὰς πολιότητας πέφυκε· φθονεῖ γὰρ τοῖσι ἀρίστοις περὶ τὰς τε καὶ ζωῆς, χαίρει δὲ τοῖσι κακίστοις τῶν ἀσῶν. Διὰ βολὰς δὲ ἄρσεν ἐνδέκεσθαι ἡγήετο. ἀναρμωστέον δὲ πάντων· ὡς τε γὰρ αὐτὸν μετρίως θωυμάζει, ἀχθετο ὅπ' ἐκείνου θρασυάει. ὡς τε θρασυάει πῶς καὶ, ἀχθετο ὅτε θωυμάει, ἡγούμενος. τὰ δὲ δὴ μέγιστα ἔρχονται ἐρέων νομίσματα. κινεῖ πάτρια, καὶ βιάται γυναικας, κτείνει τε ἀκρίτως. πλεονέχει δὲ ἄρχον, πρῶτα μὲν, ἔνομα πάντων κάλλιστον ἔχει, ἰσονομίαν· ὁδότερα δὲ, τῶν τῶν οὐ μὲναρχον, ποιεῖ ἑδὲν. πάλω μὲν δὲ χάς^c ἀρχῆς.

ac strepitu: ceterosque Persas compellendo, rem gestam exponebant, capita ostentantes: & simul quicumque magorum ipsis occurrebat mactabant. Persæ, cognito quod actum ab septem istis erat ac dolo magorum, & ipsi facienda sibi alia ejusmodi censuerunt; educisque gladiis, ubicunque reperiebant magum, interficiebant, & nisi noctis interventu cohibiti fuissent, neminem magum reliquissent. Hunc diem Persæ maxime solennem publice observant, & in eo ingens celebrant festum, vocantes id μαγοφόνια, id est, magorum cadem. quo die nulli mago fas est prodire in lucem, sed cuncti magi se intra domum continent. Ubi resedit tumultus, diesque quinque excessere, ii qui magos invaserant, de omni rerum statu consultabant. Quorum orationes etsi apud nonnullos Græcorum fide carent, tamen hujusmodi fuerunt: Otanes hortabatur, ut rem Persicam in medium deponerent, ita inquit; Unum est nobis principem solum amplius fieri mihi non videtur: neque enim id aut jucundum est, aut bonum. Nam & insolentiam Cambysis novistis, quo processerit, & partem sensistis insolentiae. Quomodo autem res apta habeatur monarchia, cui licet pro libidine agere quæ vult impune? quæ virum, etiamsi optimus omnium fuerit, tamen quum in illa positus est, extra consuetos abjecerit sensus? Quippe quum præter invidiam ab initio ingentem homini, ingeneretur ex præsentibus bonis insolentia. Itaque hæc duo habens, omnem malitiam habet; partim enim satius insolentia, multa & atrocia committit; partim per invidiam. Atenim vir tyrannus, ut qui omnia bona obtineat, debebat sine livore esse: verum contrario modo is comparatus est erga populares suos. siquidem eorum optimis quibusque qui superstites sunt atque vivunt, invidet, deterrimis civium delectatur: calumnias etiam admittere optimum putat. Hoc autem omnium indecentissimum est, Nam si mireris eum modeste, offenditur quod non effuse colatur: si effuse colat quis, offenditur, quippe adulationem existimans. Et ut exequar dicendo quæ maxima sunt, jura patriæ labefactat, feminis vim affert, sine judicio interimit. At quum dominatur multitudo, primum quidem nomen obtinet omnium pulcherri-
mum, juris æquabilitatem: deinde vero nihil eorum agit quæ unus omne impe-

^a ἐν αὐτῇ, κοινῇ ἐστὶν μεγάλῃ ἄγῃ. ^b μαγοφόνια. ^c ἀνδρωῶν. ^d πᾶσι τὴν δὲ χάς, ἀπὸ τῶν. ^e MS. habet ἐνφύσκει, ita ut litteræ σ sit superposita littera μ. ^f verbum ἐγχεύματα non exstabat in MS. ^g πάλω μὲν γὰρ χάς.

rium tenens. nam magistratus sorte regit, tum administrationum rationem reddit: omnia denique consilia in commune refert. Itaque dico pro sententia nobis monarchiam seponentibus multitudinem auctum ire. in multo enim insunt omnia. Otanes quidem hanc sententiam dixit. Megabyzus autem imperio paucorum monebat permittere, his verbis; Quæ Otanes dixit de abolenda tyrannide, ea sint dicta à me quoque: sed quatenus hortabatur potentiam deferri ad multitudinem, ab optima erravit sententia. Etenim inutili coetu nihil est neque insipientius, neque insolentius. Itaque eos qui tyranni insolentiam fugiunt, ad intemperantis plebis recidere insolentiam, nequaquam tolerandum est. Nam tyrannus, siquid facit, intelligens facit: at plebi hoc adest, ut nihil intelligat. quo enim pacto intelligat, qui neque edoctus est, neque quidquam honestum novit, neque domesticum? & qui incidens pellic negotia sine mente torrenti flumini similis? Quare siqui male consultum Persis cupiunt, ii statu populari utantur: nos vero conventu virorum optimorum delecto, ad eos imperium deferamus. nam inter eos & ipsi erimus, & ex optimis viris credibile est optima exiltere consilia. Hanc Megabyzus sententiam dixit. Tertio loco suam Darius, inquit, Quæ Megabyzus dixit, quatenus ad statum popularem pertinent, recte mihi videtur dixisse: quatenus autem ad statum paucorum, non recte. propositis enim tribus statibus, & his omnibus optimis, ut optime imperet populus, optime pauci, optime unus, inter hæc multo antecellere hoc postremum sentio. imperio enim unius viri qui optimus sit, nihil melius queat esse. Hoc enim animo utens sine reprehensione multitudinem populi curet, taceanturque sic præcipue consilia in viros infestos capta. At in statu paucorum, quum plures virtuti incumbant in publicum, vehementia privata odia excitari consueverunt. quum enim quisque princeps esse optet, & consiliis vincere, ad ingentes inter se inimicitias evadunt. Ex quibus seditiones existunt, è seditionibus cædes, è cædibus ad unius imperium devenitur. & hac re monstravit, quantum sit hoc præstantissimum. Jam vero, plebe imperante, fieri non

ἄρχῃ, ὑποδύων δὲ δρχίῳ ἔχῃ, βελδ-
ματὰ δὲ πάντα ἐς τὸ κοινὸν ἀναφέρει. τί-
θῃσι ὧν γνώμῃ, μετέντας ἡμῶς μουναρ-
χίῳ, τὸ πλῆθος ἀεξείν· ἐν γὰρ τῷ πολ-
λῷ ἐνὶ τὰ πάντα. Οὐτάνης μὲν δὴ πῶτῳ
τῷ γνώμῃ εἰσέφερε. Μεγάβουζος δὲ ὀλι-
γαρχίῃ ἐκέλευε ὑπιτρέπειν, λέγων τάδε,
τὰ μὲν Οὐτάνης εἶπε, τυραννίδα παύων,
λελέχθω καί μοι πῶτα· τὰ δὲ ἐς τὸ πλῆ-
θος ἀνωγῆ φέρειν τὸ κρατὺς, γνώμης
τῆς δέξης ἡμάρτηκε. ὁμίλῃς γὰρ ἀρχῆς ἔ-
δεν ἐστὶ ἀξυνετώτερον, ἢ δὲ ὑβριστικόν. καὶ
τυραννὴ ὑβρὶν φέρουσα ἀνδρας, ἐς δὴ-
μα ἀκατάστατον ὑβρὶν πέσειν, ἐστὶ ἔδαμῶς ἀ-
νασχετόν· ὁ μὲν γὰρ, εἴ τι ποιεῖ, γι-
νωσκῶν ποιεῖ· τῷ δὲ ἔκ γινώσκειν ἐνὶ.
κῶς γὰρ ὧν γινώσκαι, ὅς ἐστι ἐδιδάχθη,
ἔπειθ' οὐδὲ καλὸν ἔδεν, ἔδ' οἰκίον· ὥστε
τε ἐμπεσὼν τὰ πρήγματα ἀνδρὶ νόος, καὶ
μάρτυρ ποταμῷ ἵκελθον. δῆμῳ μὲν νῦν οὐ
Πέρσης κακὸν νοεῖσι, οὗτοι χράδων. ἡ-
μεῖς δὲ ἀνδρῶν τῶν δέξων ὑπὲρ ἡμῶν
ὁμίλῃ, πύτοις περὶ τὸ κρατὺς.
ἐν γὰρ δὴ τούτοις καὶ αὐτοὶ ἐνεσόμεθα. ἀ-
ρίων δὲ ἀνδρῶν εἰκὸς ἀριστα βουλευέμα-
τα γίνεσθαι. Μεγάβουζος μὲν δὴ πῶτῳ
γνώμῃ εἰσέφερε. Τρίτος δὲ Δαρεῖος ἀ-
πεδείκνυτο γνώμῃ, λέγων, Ἐμοὶ δὲ πᾶ-
μεν εἶπε Μεγάβουζος, ἐς τὸ πλῆθος ἔ-
χοντα, δοκεῖ ὀρθῶς λέγειν· τὰ δὲ ἐς
ὀλιγαρχίαν, σὺν ὀρθῶς. τριῶν γὰρ περ-
καίμενων, καὶ πάντων τῶν λέγω δέξων
ἐόντων, δῆμα περὶ δέξας, καὶ ὀλιγαρχίας,
καὶ μουναρχίας, πολλῷ πῶς περὶ ἡμῶν λέ-
γω. ἀνδρὸς γὰρ ἐνός πυρὶ δέξου οὐδὲν ἄ-
μεινον ἂν φανείη. γνώμῃ γὰρ τοιαύτη χρὴ
ᾧμεν, ὑπὲρ τῶν ἀμωμήτως τῆς
πλῆθους· σιγῶτό τε ἂν βουλευέματα ὑπὲρ
ὑδυσμενέας ἀνδρας οὕτω μάλιστα· ἐν δὲ ὀ-
λιγαρχίῃ, πολλοῖσι δέρεθ' ἐπισκέουσι ἐς τὸ
κοινόν, ἔχοντα ἴδια ἰχυρὰ φιλέει ἐγγίνε-
σθαι. αὐτὸς γὰρ ἕκαστος βουλόμενος κα-
ρυφαῖς εἶναι, γνώμῃσι τε νικᾷν, ἐς ἔ-
χοντα μεγάλα ἀλλήλοισι ἀπικνέονται· ἐξ ὧν
ἐσσιες ἐγγίνονται· ἐκ δὲ τῶν ἐσσιῶν, φό-
νος· ἐκ δὲ τῆς φόνης, ἀπέστη ἐς μουναρ-
χίαν. καὶ ἐν τούτῳ διέδεξε ὅσον ἐστὶ πῶ-
ς ἀριστον. δῆμου τε αὖ ἀρχόντος ἀδύ-
νατος

B b

„καὶ μὴ ἐκ κακότητος ἐγγυρέσθαι. κακότη-
 „τα πίνω ἐγγυνομένης ἐς τὰ κοινὰ, ἐ-
 „χθρα μὲν οὐκ ἐγγίγνεται τοῖσι κακοῖσι, Φι-
 „λία δὲ ἰσχυρά. οἱ γὰρ κακοῦντες τὰ κοι-
 „νὰ, συγκυρῖναι πειῦσι. τῶν δὲ τοιῶ-
 „ν γίνεται, ἐς ὃ ἂν παρῶν τις τῶ δήμῳ
 „τῶν τοιούτων παύσῃ. ἐκ δὲ αὐτῶν θωῦμά-
 „ζεσθαι ἔστι δὴ ὑπὸ τῶ δήμῳ. θωῦμαζο-
 „μεν δὴ ἂν ὧν ἐφάνη μὴ ἀρχοῦν ἐὼν
 „πᾶσι ἐν τῷ δήμῳ καὶ ἔστι ὡς ἡ μου-
 „ραρχία κράτιστον. ἐνὶ δὲ ἔπει πάντας συλ-
 „λαβόντες εἰπεῖν, κοῦν ἡμῖν ἡ ἐλευθερία ἐ-
 „σθῆναι; καὶ τοῦ δόντος; κότερα ὧς τῶ
 „δήμῳ, ἡ ὀλιγαρχίᾳ, ἡ μοιραρχίᾳ; ἔχω
 „πίνω γνώμην, ἡμέας ἐλευθερωθέντας διὰ
 „ἑνὸς ἀνδρῶν, τὸ τοῦτον παρῶν ἐλθόντων. χωρὶς τε
 „τῶν, παρῶν νόμους μὴ λύειν ἔχοντας εὔ-
 „ς γὰρ ἀμεινον. Γνώμαί μὲν δὴ τρεῖς αὐτῶν
 „παρῶν^b. οἱ δὲ πλείους τῶ ἐπὶ ἀνδρῶν παρῶ-
 „ντος. ὡς δὲ ἐσώθη τῇ γνώμῃ ὁ Ὀπά-
 „νης, Πέρσῃσι ἰσχυροῦν παρῶν πειῶν, ἐ-
 „λέξε ἐς μέσον αὐτοῖσι τάδε, Ἄνδρες παρῶ-
 „ντες, δήλα γὰρ δὴ ὅτι δεῖ ἑνὸς γὰρ πᾶσι ἡμέων βα-
 „σιλέα ἡγεῖσθαι ἢ τοὺς κληῖν γε λαχόντων, ἢ
 „ὀλιγαρχίᾳ τῶ Περσέων παρῶν τῶ ἂν
 „ὀκνηροῖσι ἔλῳνται, ἢ ἄλλῳ πᾶσι μηχανίῳ. ἐ-
 „γὼ μὲν νῦν ὑμῖν οὐκ ἐπαγωνιεύομαι. ἔπε γὰρ
 „ἀρχὴν ἔτε ἀρχεῖσθαι ἐθέλω. ὅππῃ τῶν δὲ ὑπὸ
 „ἐξέτασθαι τὸ δέχῃς, ἐπὶ ὧς τε ὑπὸ ἑδνός ὑ-
 „μέων ἀρχοῦμαι, ἔτε αὐτὸς ἐγὼ, ἔτε οἱ ἀπὸ
 „ἐμεῦ αἰεὶ γινόμενοι. τῶν εἰπαῖντος πάντων ὡς συν-
 „εχόμενοι^c οἱ ἐξ ὅππῃ τῶν τοιούτων, ἔστι μὲν δὴ
 „σφι οὐκ ἐπαγωνιεύομαι, ἀλλὰ ἐκ μέσων κατῆστο.
 „καὶ νῦν αὐτῇ ἡ εἰκὴ διὰ τελέῃ μοιῶν ἐλευθερία
 „εἴσομαι Περσέων, καὶ ἀρχεῖσθαι πᾶσι ὅσοι αὐτῇ
 „θέλω, νόμους οὐκ ὑπερβαίνεσθαι τοὺς Περσέων.
 „Οἱ δὲ λοιποὶ τῶ ἐπὶ ἐλευθερίᾳ ὡς βασιλέα δι-
 „κασιπῶτα εἴσομαι. καὶ σφι ἐδοξε, Ὀπάνη μὲν
 „ἐπὶ τοῖσι ἀπὸ Ὀτάνης αἰεὶ γινόμενοι, καὶ ἐς
 „ἄλλον πᾶσι τῶ ἐπὶ ἐλθῇ ἡ βασιλείᾳ, ἐξαίρετα
 „δίδωσθαι ἐσθῆτά τε Μηδικῶν ἔτε ἐκάστω ἐπὶ
 „πᾶσι δωρεῶν ἢ γίνεται ἐν Περσῇσι πμωτάτη.
 „τοῦδε δὲ εἴνεκεν ἐβούλομαι οἱ δίδωσθαι πάντας, ὅπ-
 „πῃ ἐβούλομαι τε πᾶσι τὸ πῆγμα, καὶ συνέσειε
 „αὐτοὺς. πάντες μὲν δὴ Ὀτάνη ἐξαίρετα. τάδε δὲ
 „ἐς τὸ κοινὸν ἐβούλομαι, παρῶν ἐς τὰ βασι-
 „λεῖα πάντα τῶ βεβλόμενον τῶ ἐπὶ ἀνδρῶν ἐπαγα-
 „γεῖσθαι, καὶ μὴ τυγχάνῃ εὐδῶν καὶ γυναικὸς βα-
 „σιλέως. γαίμεν δὲ μὴ ἐξῆναι ἄλλοθεν τῶ βασι-
 „λεῖ

non potest, quin malitia intret: ingressa
 malitia in rempublicam malis quidem il-
 lis odia non existunt, sed amicitiae vali-
 dae. qui enim rempublicam corrumpunt,
 mutuo se occultant: idque tamdiu fit dum
 aliquis populo praepositus tales homines
 compescat; quem propter ista populus
 admiratur. Hic quum admirationi est,
 tunc vere monarchus ostenditur, decla-
 rans etiam in hoc monarchiam esse prae-
 stantissimum. Atque ut uno verbo omnia
 comprehendens dicam, unde nobis liber-
 tas extitit? & a quo data? a populone,
 an oligarchia, an monarcho? Ego igitur
 sentio, nos per unum virum liberatos,
 debere illud ipsum complecti; & praeter
 hoc leges patrias bene constitutas non
 dissolvere: non enim melius. Hae tres
 dictae fuerunt sententiae, & ex septem
 illis quatuor huic assenserunt. Otanes,
 qui juris aequabilitatem facere Persis stu-
 debat, ubi ipsius sententia rejecta est, a-
 pud eos ita in medium loquutus est, Vi-
 ri socii, videlicet necesse est unum ali-
 quem e nobis regem fieri, siue sorte for-
 tiamur, siue permittamus Persarum mul-
 titudini quem illi elegerint, siue qua alia
 ratione; equidem ego inter vos non con-
 tendam. quippe qui neque praesse volo,
 neque regnari. Et hac lege cedo impe-
 rio, ut a nullo vestrum regner aut ipse
 ego, aut ullus unquam meorum postero-
 rum. Otane haec loquuto, postquam ce-
 teri sex ejus postulatis assenserunt, ita
 hic in aliis non contendens, e medio
 abiit alio sessum. Atque ad hunc usque
 diem sola haec familia inter Persas liber-
 tatem retinet, & in tantum regnatur,
 quantum ipsa vult, leges Persarum non
 transgrediens. Ceteris autem istorum se-
 ptem de rege justissime deligendo con-
 sultantibus, visum est, si ad aliquem ex
 ipsorum numero regnum perveniret, O-
 tanem donari debere peculiariter ejusque
 deinceps universos posteros tum Medi-
 ca quotannis veste, tum omni alio magni-
 ficentiae genere apud Persas honorificen-
 tissimo. Quae ideo decreverunt ei donan-
 da quod primus rem agitaverat, & ipsos
 in coetum coegerat. Et haec quidem de-
 cora Otani decreverunt: illa vero in com-
 mune, ut regiam introire unicuique e
 septem sine internuncio liceret, nisi for-
 te cum uxore cubaret rex: neve regi fas
 esset aliunde quam e familia conjurato-
 rum

a ἐγγίγναι τοῖσι, φιλίᾳ. b παρῶν. c ταῦτα, συγχωρεῖν.

rum uxorem ducere. De regno autem hunc in modum ; ut sub ortum solis conscensus equis, dum in suburbio vectarentur, cujus equus sonum primus edidisset, 85 is regnum obtineret. Erat autem Dario equilo, vir solers, nomine OEbares : ad quem Darius, postquam è cœtu digressi sunt, ita inquit, OEbares, de regni negotio sic inter nos convenit : cujus equus sub ipsum solis ortum equis conscensus sonum primus ediderit, is regno potiat. Nunc igitur siquid solertiae habes, comminiscere, ut nos obtineamus hoc decus, & nemo alius. Respondet OEbares, ó Here, si in hoc versatur tibi ut rex sis vel non, de hoc ne esto sollicitus, & bonum habeto animum ; certe ante te rex nemo futurus est : ejusmodi habeo medicamenta. Si igitur, inquit Darius, habes istiusmodi commentum, adest tempus eo utendi, nec differendi rem, utpote crastino die nobis est certamen. Hæc ut audivit OEbares, ita facit : Ubi nox advenit, unam equarum quam equus Darii maxime adamabat, istam in suburbium adductam alligat : tum equum Darii inducit : eumque sæpius circumduxit prope equam identidem feminæ appropinquans, ac tandem permisit ascendere. 86 Postero die, quum illucesceret, sex Persæ ex convento adfuerunt equis insidentes. & quum in suburbio ultro citroque vectarentur, ubi ad locum istum pervenerunt, ubi superiore nocte equa fuerat alligata, ibi Darii equus accurrens hinnitum edidit : & equo id exsequuto protinus fulgur sereno coelo tonitruque extitit. Hæc quum Dario supervenissent, eum inaugurarunt, tanquam ex composito quodam evenientia. nam ceteri ex equis defilientes Darium ut regem adoraverunt. 87 Sunt qui hoc dicant OEbarem fuisse machinatum, sunt qui illud. utroque enim modo refertur à Persis. Volunt namque OEbarem attrectatis manu hujus equæ genitalibus, ipsam manum intra subligacula tenuisse abditam : & sub ipsum statim solis ortum, quum equi digressuri essent, eam extulisse, & naribus equi Darii admovisse, eumque ad odoris sensum 88 infremuisse atque hinnisse. DARIUS itaque, Hystaspis filius, declaratus est rex : eique omnes Afiani audientes dicto fuerunt, præter Arabas, à Cyro & postea rursus à Cambyse subacti, Arabes vero à Persis nunquam in servitutem redacti sunt, sed hospites extiterunt, transmittentes Cam-

λεί η̄ ὅτι σιωπεπανάστην. πρὶν δὲ τὴν βασιλείαν ἐβάλουσαν τοῖονδε· ὅτε ἂν ὁ ἵππος ἡλίας ἐπα- ναπλήσῃ πρὸς τὴν φθόγγον ἐν τῷ παραδείῳ, αὐτῶν ὑπεβηκέντων, τῶν ἐχόντων τὴν βασιλείαν. Δαρείῳ δὲ ὡς ἵππευόντι, ἀνὴρ σφοδρὸς, τῷ ἀνέ- μα ὡς οὐδάρης. πρὸς τῶν τ' ἀνδρῶν, ἐπεὶ τε ,, διελύθησαν, ἔλεξε Δαρεῖ τὰδε, Οὐδάρης, ,, ἡμῖν δέδοκται πρὶν τὴν βασιλείαν ποιεῖν κατὰ ,, τὰδε· ὅτε ἂν ὁ ἵππος πρὸς τὴν φθόγγον ,, ἅμα τῷ ἡλίῳ ἀνιόνῃ, αὐτῶν ἐπαναβεβηκέντων, ,, τῶν ἐχόντων τὴν βασιλείαν. νῦν ἂν εἴπω ἡ- ,, χεις· σφίλει, μηχανῶν ὥς ἂν ἡμεῖς χαίμεν τὸν τὸ γένος, καὶ μὴ ἄλλος τις. ἀμείβεσθαι Οὐδάρης τοῖσδε, Εἰ μὲν δὴ, ὡς δεσπότης, ἐν τῷ τῷ ,, ἐστὶν βασιλείᾳ εἶναι ἢ μὴ, γένεσθαι τέτις εἴνεκε, καὶ ,, θυμὸν ἔχει ἀγρόν· ὥς βασιλὸς εὐδὲς ἄλλῳ πρὸς σὺ ἔσται· τοιαῦτα ἔχω φάρμακα. λέγει Δα- ,, ρεῖ, Εἰ τοίνυν πῶς τοῖσδε ἔχῃς σφίσιμα, ὥρῃ ,, μηχανῶν, καὶ μὴ ἀναβάλλεσθαι· ὥς τὸ ὑπὸς ἡμέρας ὁ ἀγὼν ἡμῖν ἐστὶν ἀκέρως τὰτα ὁ Οὐδάρης, ποιεῖ τοῖονδε· ὥς ἐγένετο ἡ νύξ, τὴν θηλείαν ἵππων μίλει, τὴν ὁ Δαρεῖς ἵππος ἐστὼν μάλιστα, πύ- τῳ ἀγῶν ἐς τὸ παράδεισον, κατέδρασε, καὶ ἐπύρασε τὸν Δαρεῖς ἵππον. καὶ τὰ μὲν πολλὰ περὶ τῆς ἀγῶ- τῆς ἵππων, ἐγγερίμων τῇ θηλείᾳ· πάλιν δὲ, ἐπὶ καὶ ὁ χεῦσαι τὴν ἵππον. Ἀμ' ἡμέρῃ δὲ ἀπαφωσκύσθη, εἰ ἐξ, καὶ αὖτε σιωπῆσαν, περὶ τῶν ἵππων. δι- ἐξελαυνόντων δὲ καὶ τὸ παράδεισον, ὥς καὶ τῶν τὸ χωρὶον ἐχόντων ἵνα τὸ παροικομένης νυκτὸς κα- πεδέδωκε ἡ θηλεία ἵππος, ἐν ταῦτα ὁ Δαρεῖς ἵπ- πος προσδραμὼν ἐξερέμισε. ἅμα δὲ τῷ ἵππῳ τῶν ποιήσαντι, ἀστραπὴ ἐξ αἰθέρος ἐβροντῇ ἐβί- το. ὑπεβηκέντων δὲ πάντων τῷ Δαρείῳ, ἐπιέωσέ μιν, ὥστε ὅτι σιωπῆσαν τὸ γένος. οἱ δὲ, κατὰ- θρόνους δὲ τῶν ἵππων, προσκυμένους τὸν Δαρεῖον ὥς βασιλῆα. οἱ μὲν δὲ φασὶ τὸ Οὐδάρεια ταῦτα μηχανήσαντα· οἱ δὲ, τοιαῦτα. (καὶ γὰρ ἐπ' αὐτῷ πρὸς λέγειται ἐπὶ Περσέων) ὥς τὸ ἵππος ταῦτης τῆς ἀρετῆς ὑπεβήσαντες τῇ χειρὶ, ἔχοι· αὐτὴν κρύ- ψας ἐν τῇσι ἀναξυρίσιν· ὥς δὲ ἅμα τῷ ἡλίῳ ἀ- νιόντι ἀπέδωκε μέλλειν τὸς ἵππους, τὸ Οὐδάρεια τοῦτον ἐξείρατ' αὐτὴν χεῖρα, πρὸς δὲ Δαρεῖς ἵπ- πος τοὺς μυκτῆρας προσενέεικα· τὸ δὲ, αἰδομέ- νον, φεμμάξαδ' αὐτὸν ἐξερέμισε. Δαρεῖος τε δὴ ὁ ἵππος βασιλὸς ἀπεδέδεκτο, καὶ οἱ ἦσαν ἐν τῇ Ἀσίᾳ πάντες κατήκοι, πάλιν Ἀρα- βίων, Κύρη τε καὶ ἀστυλαμένους, καὶ ὑπερὶ αὐ- τῶν Καμβύσῃ. Ἀραβίοι δὲ οὐδαμᾶ κατήκοον ἵππῳ δαλοσυνῇ Πέρσῃ, ἀλλὰ ξείνοι ἐχόντες, B b 2 πέρην-

παρά τις Καμβύση ἐπ' Ἀγυπτιον. ἀγυπτίων γὰρ
 ἀφ' αὐτῶν, οὗτοι ἂν ἐσθ' ἄλλοιον Πέρσῃ ἐς Ἀγυπτίον.
 γάρ τις πρὶς πρῶτος ἐράμει Πέρσῃσι ὁ Δαρείος,
 εἰς μὲν δύο θυγατέρας, Ἀποσαν πρὶς Ἀρτυστὴν
 ἡνὶ μὲν Ἀποσαν, προσποιουμένησαν Καμ-
 βύσην τε τῷ ἀδελφῷ ἔσθ' αὐτῆς τῷ μᾶλλον. σὺν δ'
 Ἀρτυστῶν, ἀπέρχοντο. ἐτέρῃ δ' Σμερδὶς ἔσθ' ἡ
 θυγατέρα ἐράμει, τῇ ὄνομα ἰὼ Παρμυς. ἔσθ' ἡ
 δ' σὺν δ' Ὀτάνῳ θυγατέρα, ἡ δ' ἡ μᾶλλον κατέδη-
 λαν ἀπέρχοντο. διυδαμὸς τε πᾶσι αἱ ὀπταλέαι.
 πρῶτον μὲν νῦν τῶν περὶ αὐτὴν λίθων^b, ἔσθ'
 αἱ, ζῶν δ' αἱ ἐν αὐτῇ, ἀντὶς ἰππῶν. ἐπὶ τῇ αὐτῇ
 δ' ἡγεμονία λέγοντα ταῦτε, ΔΑΡΕΪΟΣ ὁ Ἰ-
 ΣΤΑΣΠΕΟΣ ΣΥΝ ΤΕ ΤΟΥ ἸΠΠΟΥ Τῆς
 ἈΡΕΤῆς, τὸ ὄνομα λέγων, καὶ οἱ ΒΑΡΕΟΣ
 ΤΟΥ ἸΠΠΟΚΟΜΟΥ, ΕΚΤΗΣΑΤΟ Τῆς
 ΠΕΡΣΕΩΣ ΒΑΣΙΛΕΪΗΝ. Ποιήσας δ' αὖτε
 ἂν Πέρσῃ, δέχσας καταστήσειτο εἰς αὐτὴν
 καλῶς καταστήσει. κατεστήσει δ' αὖτε δέχσας,
 καὶ ἀρχόντας ὀπίσθας, ἐταῖρα Φόρος οἱ προσέ-
 σαι καὶ ἔθνεα τε, καὶ πρὸς τοῖς ἔθνεσι τὰς πη-
 λοχῶν προστάσαν, καὶ ὑπερβαίνον τὰς προσ-
 ταῖας, ταῖς κατέσθ' αὐτοῖς ἔθνεα ἔθνεα νέμων. δέ-
 χσας δ' καὶ Φόρων προστάσαν τὴν ἐπὶ τῇ καὶ ταῦτε
 διὰ ταῦτα. τῇ μὲν αὐτῇ δέχσας ἀρχόντας εἰ-
 σὶν βασιλευσίων σταθμὸν τάλαντον ἀπαιτῶνται. τοῖ-
 σι δ' ἡγεμονίαν ἀπαιτῶνται, Εὐβοίων. τὸ δ' βασι-
 λεύων τάλαντον διυδαμὸς Εὐβοίδας ἐδομήσαντα
 καί τις. ὅτι γὰρ Κύρος ἀρχὸν, καὶ αὐτὸς Καμβύ-
 σης, ἡνὶ καταστήσει ἕδραν Φόρος πρὸς, ἀλλὰ διὰ
 αἰῶνος. διὰ δ' αὖτε τὴν ὀπίσθην δ' Φόρος,
 καὶ ὀπίσθην καὶ αὐτὴ ἄλλα, λέγοντι Πέρσῃ ὡς
 Δαρεῖος μὲν ἦν κατὰ τὴν. Καμβύσης δ', δε-
 σπόμενος. Κύρος δ', πεπληρῶς. ὁ μὲν, ὅτι καταπύ-
 λει πᾶσι τὰ περὶ αὐτὴν. ὁ δ', ὅτι χαλεπὸς
 τε ἦν καὶ ἀλόγος. ὁ δ', ὅτι ἡπίος τε, καὶ
 ἀγαθὸς σφίσι τὰ ἐμνηχανήσας. Ἀπὸ μὲν δὲ Γά-
 ρων, καὶ Μαγνήτων τ' ἐν τῇ Ἀσίῃ, καὶ Αἰολέ-
 ων, καὶ Καρῶν, καὶ Λυκίων, καὶ Μηλίων,
 καὶ Παμφύλων, (εἰς γὰρ ἦν οἱ τετραγμένον
 Φόρος ἔσθ' αὐτῶν) προσέσθ' τετρακόνσια τάλαντα
 δέχσας. ὁ μὲν δὲ πρῶτος ἔσθ' οἱ νομοὶ^d
 καταστήσει. ἀπὸ δ' Ἀχαιῶν, καὶ Λυδῶν, καὶ
 Αἰολίων, καὶ Καβαλίων, καὶ Τηθύων,
 πρὸς αὐτῶν τάλαντα. νομοὶ δ' ἄλλοι ἔσθ' αὐτῶν.
 ἀπὸ δ' Ἐλλησποντίων τ' ὅτι δέξας ἐσθ' αὐτοῖς,
 καὶ Φρυγίων, καὶ Θρᾷκων τ' ἐν τῇ Ἀσίῃ, καὶ Πα-
 φλαγονίων, καὶ Μαρμαρινῶν, καὶ Συρίων, ἐξή-
 κοντα ἔσθ' αὐτοῖς ἦν τάλαντα Φόρος. νομοὶ
 τῇ.

Darii uxores: monumentum memorie causa: provin-
 ciae virginum cum magnitudine tributum annuorum,
 quae sub Cyro & Cambyse non fuerant.

Cambysem in Aegyptum: quippe quibus
 invitis haudquaquam invasissent Persae Aeg-
 yptum. Darius matrimonia primaria ex
 Persis auspiciatus est, ductis duabus Cyri
 filiabus, Atossa, quae ante Cambyse fratri
 & postea mago nupsit, & Artystona
 virgine. Præterea alteram Smerdis, filii
 Cyri, filiam, nomine Parmyn, nec non
 filiam Otanis duxit, quae magum predi-
 catar. Idem, viribus omni ex parte sta-
 bilis, ante omnia quum effigies fecis-
 set lapidem statuit cui inerat animal,
 vir eques, inscriptis in hæc verba litteris,
 DARIUS, HYSTASPIS FILIUS,
 TUM EQUI VIRTUTE, (cujus virtutem
 legebatur) TUM DE BARIS EQUISO-
 NIS, PERSARUM REGNUM ADE-
 PTUS EST. His apud Persas actis, viginti
 89
 ti provincias, quas ipsi satrapcias vocant,
 constituit: earumque singulis præfides
 præfecit, descriptis quæ ei penderentur
 tributis per nationes, & nationibus fini-
 timos adtribuens, & supergrediens vicini-
 os, remotiores gentes alias aliis dividens.
 Provincias autem & tributorum redditus
 annuus hunc in modum distribuit. Aliis
 quidem argentum afferentibus injunge-
 batur Babylonico pondere talentum ad-
 ferre: qui aurum, Euboico. Valet au-
 tem Babylonicum talentum septuaginta
 minas Euboicas. Etenim sub Cyro at-
 que deinde sub Cambyse nihil dum fuerat
 circa tributa institutum, sed munera af-
 ferebantur. Ob hanc tributi ordinatio-
 nem & alia hujusmodi, Persæ ajunt Da-
 rium fuisse institutorem: Cambysem au-
 tem, dominum: Cyrum vero, patrem.
 quoniam Darius res omnes quas tui habe-
 bat: Cambyse, asper erat ac negligens:
 Cyrus mitis, & bona illis quæ aggressus
 fuit. Ab Ionibus igitur & Magnetiis
 90
 qui in Asia incolunt, & Aiolensibus &
 Caribus & Lyciis & Melyensibus &
 Pamphyliis (unum enim erat illi po-
 situm hoc tributum) pendebantur qua-
 dringenta argenti talenta. Hæc erat ab
 eo prima præfectura instituta. A Mys-
 sis & Lydis & Alysoniis & Cabaliis &
 Hygennensibus quingenta talenta. Se-
 cunda porcio hæc erat. Ab Hellespo-
 ntiis, qui ad dextram illuc innavigan-
 tium sibi sunt, & Phrygiis & Thraci-
 bus qui Asiam incolunt, & a Paphlago-
 nibus & Mariandenis & Syriis, trecenta
 & sexaginta talenta erant tributum. Hæc
 ter-

a ἰπποκλῆς. b λίθων. c ἀγαθὰ σφίσι καὶ ἐμνηχανήσας. d δ. αὐτὸν δὲ περὶ αὐτοῖς οἱ νομοὶ. e τάλαντα δέχσας.

tertia portio. A Cilicibus, equi albi trecenti sexaginta in dies singulos singuli, nec non talenta argenti quingenta: quorum centum & quadraginta erogabantur in equitatum qui Ciliciæ regionem pro præsidio custodiebat: trecenta autem & sexaginta Dario obveniebant: Hæc quarta portio. Ab urbe Poldæio, quam Amphilochnus Amphiarai filius exstruxit in finibus Cilicum ac Syrorum, ab hac ad Ægyptum usque, præter Arabum partem (hæc enim erat immunis) trecenta & quinquaginta talenta erat tributum: Quinta portio hæc. cui annumeratur Phœnicæ omnis & Syria quæ dicitur Palestina, & Cyprus. Ab Ægypto & Afris Ægypto conterminis, & Cyrene & Barce (in portione namque Ægyptia ista ordinantur) septingenta proveniebant talenta, præter pecuniam episcario proventu lacus Moerios. Extra hanc pecuniam mensurati quoque frumenti septingenta talenta obveniebant. Nam ad centum viginti millia etiam illis Persis, qui in albo muro Memphitico habitant, admeriuntur & eorum auxiliariis. Sexta portio hæc. Satgagydæ & Gandarii & Dadicæ & Aparytæ, in idem conjuncti, centum & septuaginta talenta pendebant: Septima portio hæc. A Sufis & cetera Cissiorum regione, trecenta: Octava hæc portio. A Babylone vero ceteraque Assyria mille talenta argenti proveniebant, & præterea pueri castrati quingenti: Nona portio hæc. Ab Ecbatanis & ab reliqua Medica & Parycanis & Orthocorybantiis, quadringenta & quinquaginta talenta: Decima portio hæc. Caspii & Pausicæ & Pantimathi & Daritæ simul conferentes, ducenta talenta afferebant: Undecima hæc portio. A Bactrianis ad Æglos usque, trecentorum & sexaginta talentorum erat tributum: Portio duodecima hæc. A Pactyica & Armeniis, eorumque conterminis, Euxino tenus ponto, talenta quadringenta: Tertiadecima hæc portio. A Sargatiis & Sarangæis & Thamanæis & Utiis & Mecis, & iis qui rubri maris insulas incolunt, ubi rex eos qui Relegati vocantur collocat: ab his omnibus sexcentorum talentorum proveniebat tributum: Quartadecima portio hæc. Sacæ & Caspii ducenta & quinquaginta talenta afferebant: Quintadecima portio hæc. Parthi Chorasmiique & Sog-

[illegible]

B b 3

Σόφης

α τρισεπτακ^{οντα} ρη^{ματα}. β ἀποκρισ^{εις}. γ ἡσσι. δ ἐκπονομή^α. ε Μυ^α. ς ἱππομυ^α. ζ ταλάν^α. σι-
 γὰρ οὐκ αἰσ^α. η Σατραπυ^α. ι τομ^α. κ Λατομ^α. λ χιλιά^α. μ MS. Α' γαίανον. ν δου-
 δικά^α. ξ Σαγαρίων. ο ἀπαγίον.

Σογδοί τε καὶ Ἄριοι, τριηκόσια τάλαντα· νο-
μὸς ἑκτὸ καὶ δέκατον ἔστω. Παρικάνιοι δὲ,
καὶ Αἰθίοπες οἱ ἐκ τῆς Ἀσίας, πετρακόσια τάλαντα ἀπαγγέλλον· νομὸς ἑβδομὸν καὶ δέκατον ἔστω. Μαντινέωσι, καὶ Σαρπηροῖσι, καὶ Ἀλαροδοῖσι διηκόσια ἐπιτέτακτο τάλαντα· νομὸς ὀγδοὸν καὶ δέκατον ἔστω. Μόχοι δὲ, καὶ Τιβαρηνέωσι, καὶ Μάκρωσι, καὶ Μοσυνόεσσι, καὶ Μάρδοισι, τριηκόσια τάλαντα προσέειπε· νομὸς εἰνάριος καὶ δέκατος ἔστω. Ἰνδῶν δὲ πολλὰς τε πολλὰν πλεῖστον ἐστὶ πάντων τῶν ἡμεῖς ἰδμεν ἀνθρώπων, καὶ φόρον ἀπαγγέλλον πρὸς πάντας τὰς ἄλλας, ἐξήκοντα καὶ τριηκόσια τάλαντα ψήγματι· νομὸς εἰκοστὸς ἔστω. Τὸ μὲν δὲ δαγύριον τὸ βαβυλωνίον πρὸς τὸ εὐβοϊκὸν συμβαλλεόμενον τάλαντον, εἶναι πεντακόντια καὶ πεντακόσια καὶ εἰνακιστάλια τάλαντα. τὸ δὲ χρυσὸν τρισκαιδεκάσιον λογιζόμενον, τὸ ψήγμα εὐρίσκειται ἐν εὐβοϊκῶν τάλαντων ὀγδόκοντα καὶ ἑξακισίων καὶ πεντακιστίων. τῶν ὧν πάντων συντηγμένων τὸ πλεῖστον, εὐβοϊκά τάλαντα συνελέγηται ἐς τὸ ἐπὶ τὸν φόρον δαρεῖω, μύρια καὶ πεντακιστάλια καὶ πεντακόσια καὶ ἐξήκοντα. τὸ δὲ ἐπὶ τῶν ἐλασσον ἀπείρας, ἔλεγω. Οὕτως δαρεῖω προσήκει φόρος διπλοῦς τῆς Ἀσίας, καὶ τῆς Λιβύης ὀλιγαχόθεν. προσήκοντος μάλιστα τῷ χρόνῳ, καὶ διὰ τῶν προσήκοντος ἄλλος φόρος, καὶ τὸ ἐν τῇ Εὐρώπῃ μέχρι Θεσσαλίας οἰκισμένων. τῶν τὸν φόρον ἡσυχάζει βασιλεὺς τρόπῳ τοιῷδε. ἐς πέντε κεραμίνας^a πηξας καταχέει. πλεῖστας δὲ τὸ ἄγνος, πεντακιστὶς^b τὴν κεραμίαν. ἐπὶ τὴν δὲ δευτὴν χρημάτων, κατὰ κόπην τοσούτον ὅσον ἂν ἐκάστη δέτηται. Αὕτη μὲν δέχα^cς τῆς κεραμίας, καὶ φόρων ὀλιγαχόθεν. ἡ Περσίς δὲ χωρὶς μὲν μοι δοκεῖ εἶρη^d δασμοφόρος· ἀπείρα γὰρ Πέρσαι νέμονται χωρίων. οἶδε δὲ φόρον μὲν ἔδνα ἐπὶ χτήσιν φέρειν, δῶρα δὲ ἀγνοεῖν^d. Αἰθίοπες οἱ πρόσθεν Αἰγύπτῳ, τὰς Καμψίας ἐλαύνων ὅτι τοὺς Μακροβίους Αἰθίοπας κατέσπευσαν· οἱ δὲ πρὸς τὴν Νίσσῳ πρὸς ἰπὺν κατέκλυται, καὶ τῷ Διονύσῳ ἀνάγκη τὰς ὀρνίθας· οὗτοι οἱ Αἰθίοπες καὶ οἱ πλεονόχωροι πύπτοι, σπέρματι μὲν χεῖρονται τῷ αὐτῷ τῷ καὶ οἱ Καλαυτίαι Ἰνδοί· οἰκίμα^a δὲ ἐκτίλνται κατάροισι. οὗτοι σωμαφόροι διὰ τρίτου ἐπὶ ἀγγέλλον, ἀγνέουσι δὲ καὶ τὸ μέχρι ἐμεῦ, δύο χοίνικας ἀπὸ χρυσίου, καὶ διηκόσιος φάλαγγας ἑβένου, καὶ πέντε πῶδας Αἰθίοπας, καὶ ἐλέφαντι^a ὀδόντας μεγάλους εἰκοσι. Κόλχοι δὲ ἐπὶ τῶν οἱ ἐς τὴν δωρεάν, καὶ οἱ προσεχέες

Sogdi & Arii, trecenta talenta: Sextadecima portio hæc. Paricanii & qui ex Asia sunt Æthiopes, quadringenta talenta: Septimadecima portio hæc. Mantienis & Sarpiribus & Alarodiis ducenta in juncta talenta erant: Duodevicesima portio hæc. Moschis & Tibarenis & Macronibus & Mosynœcis & Mardis trecenta talenta præcepta erant: Undevicesima hæc portio. Indi, ut sunt multitudine multo numerosissimi inter omnes quos novimus mortales, ita tributum ad omnes ceteros afferebant trecenta sexaginta talenta auri ramentorum: Vicesima portio hæc. Quod si Babylonica pecunia ad talentum Euboicum redigatur, sunt novies millena quingenaque & quadraginta talenta. Aurum vero si terdecies multiplicatum computetur ad argentum, ramentum reperitur ad rationem Euboicam esse quatuor millia talentorum sexcentaque & octoginta. Quibus in unum contractis, Euboica talenta colligebantur in summam annui tributi à Dario, quatuordecim millia quingenta & sexaginta. Minorem his summam omittens non refero. Hoc tributum Dario ex Asia obveniebat, & aliquantulum ex Africa: ceterum procedente tempore & ab insulis obvenit aliud tributum, & ab iis qui Europam Thessalia tenus incolunt. Id tributum rex hunc ad modum in thesauris reponit. Liquefactum in fictiles fidelias defundit: expleta autem fidelias subinde testam aufert: ex eoque, quoties pecunia indiget, tantum decedit quantum usus postulat. Atque hæc quidem provinciæ erant ac tributorum taxationes. Sola autem regio Persis tributaria à me dicta non est, quod immunem regionem Persæ colunt. Isti autem ad ferendum ullum tributum non adigebantur, sed dona portabant. Æthiopes Ægypto contermini, quos Cambyse in expeditione contra Macrobios Æthiopes sumpta subegit, quique sacram Nissam incolunt, & Baccho dies festos agunt; isti Æthiopes eorumque finitimi, eodem quo Indi Calantiæ semine utuntur, subterraneasque habent domos. horum utrique tertio quoque anno portabant, portantque ad meam usque memoriam, binos choenicas auri non igniti, & ducentas trabes ebeni, & quinque Æthiopes pueros, & viginti grandes elephantum dentes. Colchi quoque ad donationem ipsi ordinabant, eorum-

a αἰκορῶν. b περσικίαι. c ῥήματα δέχα. d ἀγνοεῖν.

eorumque finitimi ad montem usque Cau-
casum. Ad hunc enim montem imperita-
tur à Persis. nam qui ad aquilonem Cauca-
si habitant, eorum jam nulli Persas curant.
Isti igitur dona sibi imperata , etiam ad
meam usque ætatem, quinto quoque anno
afferebant, centum pueros, totidemque
virgines. Afferebant & Arabes mille quot-
annis talenta thuris. Hæc quidem isti
dona, præter tributum, regi portabant.

98 Sed Indi id aurum tam multum, unde
ramenta, quæ dixi, regi afferunt, hac ra-
tione comparant. Indicæ regionis id
quod ad solem orientem vergit, fabulo-
sum est. nam ex illis quos scimus, de
quibus aliquid pro certo narratur, primi
sunt hominum in Asia ad auroram & so-
lis ortum habitantes. INDORUM enim
tractus qui auroram spectat, propter are-
nam vastus est. Eorum autem complures
sunt gentes, atque eæ lingua inter se dis-
sonæ: & eorum alii sunt dediti rei pecu-
ariæ, alii non: item alii in paludibus
fluvii habitant, crudis victitantes pisci-
bus, quos aggressi ex arundineis navigiis
captant. Singula autem navigia è singu-
lis arundinis genubus fiunt. Isti quidem
ex Indis gerunt vestem è libro; quem ubi
è flumine mesluerunt contuderuntque,
plectentes in modum floreæ, tanquam

99 thoracem induunt. Alii Indorum, ad isto-
rum auroram habitantes sunt pecuarii,
carnibus crudis vescentes, nomine Pa-
dæi, qui talibus uti moribus narrantur:
Quicumque civium seu vir seu fæmina
ægrota, virum quidem sui maxime fa-
miliariæ interimunt; quod dicant illum
morbo tabescentem, carnes ipsis corrup-
pere: & licet se neget ille ægrotare, ni-
hilominus isti non ignoscentes necant
cum, epulanturque. Mulier vero si æ-
grota, suæ maxime necessariæ fæmi-
næ, idem quod viri faciunt. Qui enim
ad senium pervenit, eo mactato pascun-
tur. Sed in hujus rationem non mul-
ti eorum perveniunt; nam ante id unum-
quemque, qui in morbum incidit, necant.

100 Est aliorum Indorum hæc diversa con-
suetudo, ut nihil animatum interimant,
utque nihil serant, nec domos possiden-
das existiment, atque herba victitent.
Estque eis quoddam milii instar magni-
tudine, sua sponte nascens è terra, suo in
calyce: quod cum ipso calyce lectum co-
quunt, eduntque. Eorum quisquis in
morbum incidit, is in locum desertum per-

εχέες μέχρι τῆς Καυκάσου. ἔρεται. ἐς τὴν γὰρ
τὸ οὐρ. ὑπὸ Πέρσῃσι ἀρχεται. τὰ δὲ πρὸς
βορρῶν ἀνεμὸν τῆς Καυκάσου, Περσέων οὐδὲν
ἐπὶ φροντίζει. οὗτοι γὰρ δῶρα τὰ ἐτάξαντο,
ἐπὶ καὶ ἐς ἐμεῦ διὰ πεντητηρίῳ ἀγίνεον, ἐ-
κατὸν πῶδας, καὶ ἑκατὸν παρθένους. Ἀρά-
βιοι δὲ χίλια τάλαντα ἀγίνεον λιθανῶν ἀνὰ
πάν ἐτ. πῦτα μὲν οὗτοι δῶρα παρέχουσι
Φόρῃ βασιλεῖ ἐκόμενον. Τὸν δὲ χρυσὸν τῆ-
τον τὸν πολλὸν οἱ Ἰνδοὶ, ἀπ' ἧς τὸ ψήγμα τῷ
βασιλεῖ τὸ εἰρημένον κομίζουσι^b, τρώπῳ τοιῶν-
δε δὲ κτείνουσι^c. ἐστὶ δὲ Ἰνδικῆς χώρας τὴν πρὸς
ἥλιον ἀνίσχοντα ψάμμον. τῶν γὰρ ἡμεῖς ἰδμεν,
τῶν πέρι^d ἀτρεκέες πὶ λέγεται, πρῶτοι πρὸς
ἡμῶν καὶ ἡλίου ἀνατολὰς οἰκέουσι ἀνθρώπων τῶν
ἐν τῇ Ἀσίῃ. Ἰνδῶν^e γὰρ τὸ πρὸς τὴν ἡμῶν ἐρημίῃ
ἐστὶ, διὰ τὴν ψάμμον. ἐστὶ δὲ πολλὰ ἔθνη Ἰν-
δῶν, καὶ σὺν ὁμόφωνῳ σφίσι. καὶ οἱ μὲν αὐ-
τῶν, νομάδες εἰσὶ, οἱ δὲ, ἧ^f οἱ δὲ, ἐν τοῖ-
σι ἐλεῖται οἰκέουσι τῆς ποταμῆς. καὶ ἰχθυίας σιτέ-
οντα ὠμῶς, τὰς αἰρέουσι ἐκ πολλῶν καλα-
μίνων ὀρμεώμενοι. καλάμῃς δὲ ἐν γόνυ πολλῶν
ἐκασον ποιεῖται. ἔτοι μὲν δὴ τῇ Ἰνδῶν Φορέα-
σι ἐοικῶς τε Φλοῖνῳ. ἔπειτ' ἐκ τῆς ποτα-
μῆς φλὸν ἀμίσσεται, καὶ κόψεται, τὸ ἐνθεῦ-
τεν φορμῇ τρώπον καταπλέξαντες, οἷς θύρη-
κα ἐνδιώκουσι. Ἄλλοι δὲ τῇ Ἰνδῶν πρὸς ἡμῶν οἰ-
κέοντες τέτων, νομάδες εἰσὶ, κρεῶν ἐδεσθῆναι
ὠμῶν. καλέονται δὲ Παδαῖοι. νόμοι δὲ τῇ τοι-
οῖσδε λέγονται χρᾶσθαι. ὅς ἂν κάμῃ τῇ ἀσῶν,
λύ τε ἀνῆρ, λύ τε γυνή, τὸ μὲν ἄνδρα ἄν-
δρες οἱ μάλιστα οἱ ὁμιλέοντες κτείνουσι, φά-
μενοι αὐτῶν, τηκόμενον τῇ νέσῳ, τὰ κρέα
σφίσι διαφθεῖραι^g. ὁ δὲ, ἀπαρνεόμενός ἐστι
μὴ μὲν νοσεῖν. οἱ δὲ, καὶ συγνωσκόμενοι, ἀ-
ποκτείναντες^h καὶ δωχέοντα. λύ δὲ γυνή κά-
μη, ὥσπερ αἱ ὀπιζεώμεναι μάλιστα γυναι-
κες ταῦτα τοῖσι ἀνδράσι ποιεῖσι. τὸ γὰρ δὴ ἐς
γῆρας ἀπικόμενον θυσανίης, καὶ δωχέον. ἐς
δὲ τέττα λέγονⁱ καὶ πολλοὶ πινες αὐτῶν ἀπικνέον^j.
πρὸς γὰρ τῇ ἐς νέσον πάντα πίπλονται κτείνουσι.
Εἰτέρων δὲ ἐστὶ Ἰνδῶν ὅτε ἄλλῳ τρώπῳ. οὗτε
κτείνουσι οὐδὲν ἐμψυχον, οὐτέ τι σπεύρουσι^k,
οὐτε οἰκίας νομίζουσι ἐκτείνουσι. ποιηφάγας
δὲ, καὶ αὐτοῖσι ἐστὶ ὅσον κέγγη^l τὸ μέγα-
θον ἐν κάλυκι, αὐτόμαλον ἐκ τῆς γῆς γι-
νόμενον. τὸ συλλέγοντες, αὐτῇ τῇ κάλυκι
ἐψάσι τε καὶ σιτέοντα. ὅς δ' ἂν ἐς νέσον
αὐτῶν πύση, ἐλθὼν ἐς τὴν ἐρημίαν κέεται.
Φρον-

a μὴ ἀνίστοι. b Hoc verbum κομίζουσι non existat in MS. c τοῖσδε κτείνουσι. d τὴν καὶ πέρι. e Ἀσίῃ Ἰνδοί. Ἰν-
δῶν. f Φλοῖνῳ. λύ ἰπταν. g διαφθεῖραι. h ἀποκτείναντες. i καὶ τέττα λέγουσι. k οὐτε σπεύρουσι.

Φροντίει δὲ οὐδείς οὐτ' ἀποθανόντι, οὔτε
καμνοντι. Μίξις ἢ τέτων τ' Ἰνδῶν ἢ καὶ
λεῖα πάντων, ἐμφανής ἐστι, κατὰ περ τ' ἑρ-
εσίων, καὶ τὸ χεῶμα φορέει ὁμοίον πάντες
ἀφ' ὧν ὁμοίον Αἰθιοπῶν. ἡ γοῦν ἢ αὐτῶν, τὴν
ἀπὸ τῆς γυναικας, &, κατὰ περ τ' ἀλ-
λων ἀνθρώπων, ἐστὶ λευκή, ἀλλὰ μελαινα,
κατὰ περ τὸ χεῶμα. ποιά τιν' ἢ Αἰθιοπες ἀπὸ τῆς
θρησκείας. ἔστι μὲν τῶν Ἰνδῶν ἐκαστέρω τῶν Περσέων
εἰκέσσι, καὶ πρὸς νότον ἀνέμῃ καὶ Δαρείῳ βασιλεῖ
ἐδάμειν ἔχουσιν. Ἄλλοι δὲ τῶν Ἰνδῶν Κασπα-
τύρω τε πόλι ἐκ τῆ Πακλινῆς χώρας εἰς πρὸς ἄρην,
πρὸς ἄρην τε ἐκ βορέῳ ἀνέμῃ κατοικημένοι, καὶ
τῶν ἄλλων Ἰνδῶν, οἱ βασιλεῖσι ἀφ' ὧν ὁμοίον ἔχου-
σι διαίαν ἔστι ἐκ μακρῶν εἰς Ἰνδῶν. ἢ ὅτι
τὸ χεῶμα σπυρμένοισι εἰς ἔστι κατὰ τὸ τέτο ἐστὶ ἐρη-
μική διὰ τὴν ψάμμον. ἐν δὲ ὧν τῇ ἐρημῇ πρὸς τὴν
τῇ ψάμμῳ γίνονται μύρμηκες, μερῶς ἔχοντες κυ-
νῶν μὲν ἐλάσσονα, ἀλπίκεων δὲ μέζονα. εἰς γὰρ
αὐτῶν ἐκ τῶν βασιλείων Περσέων, ἐνθεῦτεν θη-
ροφῶντες. ἔστι ὧν οἱ μύρμηκες πιδόμενοι οἰκησιν
ὑπὸ γλῶ, ἀναφορέσσι τὴν ψάμμον κατὰ περ οἱ
ἐν τοῖσι ἑλλήσι μύρμηκες, καὶ τὸ αὐτὸν τρόπον. εἰς
δὲ ἐκ εἰδῶ ὁμοίοι αὐτοί. ἢ δὲ ἐκ ψάμμου ἢ
ἀναφερομένη ἐστὶ χερσὶς. ὅτι δὲ πρὸς τὴν τὴν
ψάμμον ἔχουσιν ἐστὶ τὴν ἐρημον οἱ Ἰνδοί, ζῶν-
τες ἐκαστὸν καμήλας τρεῖς, σφρηφόρον μὲν
ἐκαστέρω ἐρεσνα περὶ λεῖαν, ἡλεα ἢ, ἐς μέσον.
ὅτι πρὸς τὴν δὲ αὐτὸς ἀναβαίνει, ὅτι πρὸς τὴν
ὅπως δὲ τέκνων ὡς νεωπέτων ἀποσπᾶσθαι ζῶν-
ται γὰρ σφι καμήλοι ἵππων σὺν ἡσόνες ἐς ταχυ-
τήτα εἰσι χωρεῖς ἢ, ἀχρεῖα διωκόμενοι πολλῶν
φέρν. Τὸ μὲν δὲ εἶδος ὁμοίον πᾶσι καμήλοις,
ὅτι πρὸς τὴν οἱ πρὸς ἑλλήσι καὶ σφρηφόροι. τὸ ἢ μὴ
ὅτι πρὸς τὴν αὐτῆς, τὴν φέρει. καμήλα ἐν τοῖσι
ὅτι πρὸς τὴν σκῆλῃ ἐκ τῶν πρὸς τὴν μῆρας, καὶ γὰρ
τα πρὸς τὴν τὴν αἰδοῖα, διὰ τὸ ὅτι πρὸς τὴν σκῆ-
λέων, πρὸς τὴν ἐρῶν περὶ λεῖαν. οἱ ἢ δὲ Ἰν-
δοὶ τρόπον ποῖτω ἐκ τῶν ποῖα τὴν χεῶμα, ἐλάνθαι
ὅτι πρὸς τὴν χεῶμα λελογισμένως, ὅπως
ὧν καμμάτων τῶν θερμότητων ἐόντων ἐσονται ἐν
τῇ ἀρπαγῇ. ὑπὸ γὰρ ἢ καμμάτων οἱ μύρμηκες
ἀφανέες γίνονται ὑπὸ γλῶ. θερμότητι δὲ ἐστὶ
ὅτι πρὸς τὴν τῶν ἀνθρώπων τὸ ἐκ τῶν. κατὰ περ
τοῖσι ἄλλοις μεσαμβρίας, ἀλλ' ὑπερ-
πύλας μέχρις ἢ ἀγορῆς διαλύσι. τὴν δὲ
τὸν χεῶμα καὶ πολλῶν μάλλον ἢ τῇ μεσαμβρίῃ
τὴν ἑλλάδα. ἔστω ὡς ἐν ὑδαπ λόγῳ αὐ-
τῆς ἐστὶ βρέχεσθαι τὴν καὶ τα. μεσσοὶ δὲ ἢ ἡμέ-
ρη,

pergit, ibique decumbit, ejus vel defun-
cti vel decumbentis curam gerente ne-
mine. Horum omnium quos recensui
Indorum coitus in propatulo est, sicut
pecorum; color similis ac proximus Æ-
thiopico. genitura quam in mulieres e-
mittunt, non alba, quemadmodum cete-
rorum hominum, sed atra, ut color cor-
poris: quale virus Æthiopes quoque e-
mittunt. Hi Indi longius a Persis absunt,
& ventum austrum verius: eoque Dario
neutiquam obtemperaverunt. Alii vero
Indorum Caspatyro urbi & Paſtycæ re-
gioni contermini sunt, versus septentri-
onem & ventum aquilonem habitantes;
& ex aliis Indis qui proximam Bactria-
nis vitam degunt; hi & pugnacissimi in
eis sunt, & qui ad aurum mittuntur, hi
sunt. Circa hanc enim plagam vasta sunt
propter arenam loca. in ea igitur solitu-
dine arenosa formicæ gignuntur, canum
quidem magnitudine minores, vulpium
vero majores. Earum quippe nonnullæ
& apud regem Persarum visuntur, hinc
venatu capiæ. Hæ formicæ in faciendis
sub terra domiciliis egerunt arenam, ut
apud Græcos formicæ, atque eodem mo-
do, ipsa etiam specie corporis simillima.
Ea autem quæ egeritur arena, aurea
est: ad quam in desertum mittuntur In-
di; ternis singuli camelis junctis, ut u-
trinque funales mares trahant, femina
in medio, in quam ipsi ascendunt: data
opera ut à recentissimis fetibus abstractas
jungant. Etenim istæ apud eos camelæ
nihilominus sunt minori pernecitate quam e-
qui, separatim vero ad ferenda onera mul-
to valentiores. Qualem autem habeat
camelus speciem, Græcis, utpote scienti-
bus, non conscribo: sed quod de eo
animali nescitur, id dicam. Camelus in
posterioribus cruribus gerit quatuor fe-
mora, & totidem genua, & veretra
per posteriora crura caudam versus spe-
ctantia. Hunc in modum junctis came-
lis, Indi ad aurum tendunt dinumera-
te, ut quum ferventissimi fuerint æstus,
sint in rapina. siquidem præ æstu formi-
cæ sub terra se occultas tenent. Est au-
tem illis hominibus sol ardentissimus ma-
tutinus, non quemadmodum aliis meri-
die, eousque capitibus imminens dum tem-
pus est à foro discedendi: per quod spa-
tium multo magis urit quam meridianus
Græciam, adeo ut dicantur illi tum in
aqua se madefacere. Meridies vero fere
In-

a βοεία. b καὶ οἱ ἐπὶ. c ἀλπίκεα. d γὰρ ἐκ αὐτῶν καὶ. e καὶ τὸ ἐκ τῶν ὁμοιωμάτων ἔστι. f σφρηφόρον.
g MS. habet ποῖω. h ἢ γερφω.

Solis ratio apud Indos, auferendi auri formicis;
Camelus mas tardior in cursu, quam femina.
Extrema orbis feliciora, quam media. Equi Nisai.
Thuris collectio. Serpentes alati.

THALIA, LIBER III.

201

Indos urit peræque atque alios homines:
declinante meridie, talis est illic sol qua-
lis alibi matutinus: ac deinceps magis ac
magis frigescens, dum ad occasum per-
105 veniens præcipue friget. Ubi ad locum
Indi pervenere, culeis quos attulere, are-
na completis, quamprimum retro se re-
cipiunt. Protinus enim illos formicæ (ut
à Persis fertur) olfactu perceptos infe-
quuntur tanta pernecitate ut nulli alii sit
similis; ita ut nisi viam interim dum for-
micæ congregantur, anticipent Indi, nemo
sit ipsorum inde evasurus. Ideoque
camelos mares, quod impares feminis
sunt in currendo, etiam plane resolvi
attractos, non pariter utroque: feminas
vero, pullorum quos reliquerunt memo-
res, nihil remittere. Isti Indi majorem au-
ri partem possident, ut Persæ memorant.
nam quod effoditur in eadem regione
106 aurum, rarius est. Et sane pulcherrima
quodammodo extremæ orbis habitati
partes fortitæ sunt, quemadmodum Græ-
cia tempestates optime temperatas nacta
est. Nam, ut paulo ante dixi, ultima
plagarum quæ ad orientem vergentes ha-
bitantur, Indica est: in qua tum animan-
tes tam quadrupedes quam volucres,
multo sunt grandiores quam ceteris in
locis, præterquam equi. nam quod ad eam
partem attinet, ab equis Medicis vin-
cuntur qui Nisai vocantur; tum infinita
vis auri illic est, partim effossi, partim
per flumina devecti, partim ut indicavi
surrepti. præterea agrestes arbores illic
pro fructu lanam ferentes, ovillæ tum
pulchritudine tum bonitate præcullen-
tem: & ab his arboribus veste Indi utun-
107 tur. Porro ad meridiem ultima è regionibus
quæ habitantur, Arabia est: in qua
sola omnium terrarum nascuntur thus,
myrrha, casia, cinnamomum, & leda-
num. cuncta hæc facilia Arabibus ad
nanciscendum, præter myrrham. Thus
quidem Arabes styrace suffientes colli-
gunt, ea quam Phœnices ad Græcos ex-
portant. hanc suffientes thus capiunt. Et
enim thuriferas illas arbores servant co-
lubri subalati, exiguo corpore, discolori
specie, permagno numero circa singulas
arbores; iidem videlicet qui adversus Æ-
gyptum facto exercitu tendunt. Nec ul-
lo alio ab arboribus quam styracis fumo
submoventur, universam terram oppletu-
ri, ut Arabes ajunt, nisi (ut iidem nar-
rabant)

ρη, σχεδὸν ὡς ἀπληρώως καὶ τὰς πᾶσι ἄλλας ἀν-
θρώπους καὶ τὰς Ἰνδοὺς. ἀποκλινομένης δὲ τῆς
μεσημβρίας, γίνεται σφοδρὸς ἡλιος κατὰ πρὸς τοῖς
ἄλλοις ὁ ἡμετέριος· καὶ πρὸς τὰς ὁππότεν ἐπι-
μᾶλλον ψυχρὰ, ἐς ὃ ὅππότεν δυσμῆσι ἐὼν, καὶ τὸ
καρπύον ψυχρὰ. Ἐπὶ δὲ ἐλθὼν ἐς τὴν χώραν οἱ
Ἰνδοὶ, ἐχόντες θυλάκια, ἐμπλήσαντες ταῦτα τῆς
ψάμμου, πλὴν παχέως ἐλαύνει (ὅπως αὐτὴν
καὶ οἱ μύρμηκες ὁδοῦν, ὡς δὴ λέγει) ὑπὸ
Περσῶν, μαζόντες διώκει. εἶναι δὲ πεχυτῆτα
ἔδεν ἐτέρῳ ὁμοίον ἔγωγε, ὥς ἂν εἰ μὴ πολυαμ-
βάνην τὴν ὁδὸν τὰς Ἰνδοὺς ἐν ᾗ τὰς μύρμηκας
συλλέγουσιν, ἔδεναν δὲ σφείων ἀποσάλλουσιν. τὰς
μὲν νυν ἐρενας τῶν καμήλων, εἶναι γὰρ ἡσωνας
θεῖν τῇ θηλείῳ, καὶ ὡς ἀλγύου ἐπιλακόμενας,
ὅσῃ ὁμῶς ἀμφοτέρως· τὰς δὲ θηλέας ἀναμιμνη-
σκομένας τῇ ἐλπίδι πικρῶν, διδόναι ἢ μαλακὸν
ἔδεν. τὴν μὲν δὲ πλεῶν ἔχει χροῖον ἔστι· οἱ Ἰνδοὶ
κλῶν), ὡς Πέρσαι φασι· ἄλλοι δὲ ὡς ἀνιόντι-
πρός ἐστι ἐν τῇ χώρῃ ὀρυσσόμενοι. Αἱ δὲ ἐχάται
κῶς τὴν οἰκωμένην πρὸς κάλλιπτα ἐλαχον, κατὰ πρὸς
ἢ Ἑλλὰς τὰς ὥρας πολλὸν πρὸς κάλλιπτα κεκραμέ-
νας ἐλαχε. τῶν μὲν γὰρ πρὸς πλὴν ἐὼν ἐχάτη τῇ
οἰκωμένων ἢ Ἰνδικῇ ἐστὶ, ὡς περὶ ὀλίγον ὡς ἔμπρο-
θεν εἶρηκα. ἐν ταύτῃ τῇ μὲν, πρὸς ἐμψυχα πρὸς ἀπὸ
τῆς πρὸς πλὴν ἢ πολλῶν μὲν ἢ ἐν τοῖς ἄλλοις
χωρεῖσιν εἰσι, πρὸς τῇ ἰππων· τῶν δὲ ἐσθύνται
ὑπὸ τῶν Μηδικῶν, Νισαίων δὲ καλούμενων ἰπ-
πων· τῶν δὲ χροῖον ἀπὸ αὐτῶν ἐστὶ, ὁ μὲν
ὀρυσσόμενος· ὁ δὲ, κατὰ φορδόμενος ὑπὸ πο-
ταμῶν· ὁ δὲ, ὡς περὶ ἐσθίμωνα, ἀρπαζόμενος.
πρὸς δὲ δένδρεα πρὸς ἀγγεῖα αὐτῶν φέρει καρπὸν
εἰρη καλλοῦν πρὸς περὶ φέρουσα, καὶ ἀρετὴ τῶν δὲ
τῶν οἶων· καὶ ἐστὶν οἱ Ἰνδοὶ δὲ τῶν τῶν δέν-
δρεων χροῖον). Πρὸς δὲ αὐτὴν μεσημβρίας ἐχάτη
Ἀράβων τῶν οἰκωμένων χωρῶν ἐστὶ· ἐν δὲ ταύ-
τῃ λιθανώδης πρὸς μὲν ἢ χωρῶν πασῶν φυό-
μενος, καὶ σμύρνη, καὶ κασσίη, καὶ κιννάμωμον,
καὶ λήδανον. ταῦτα πάντα ἢ πλὴν τῆς σμύρνης,
ὡς περὶ κτῶν) οἱ Ἀράβιοι. τὸν μὲν γὰρ λιθα-
νώδον συλλέγει, πλὴν εἰρηκα θυμῶντες, πλὴν
ἐς Ἑλλῶνας φοίνικας ἐξάγει· ταῦτα θυμῶν-
τες λαμβάνει. πρὸς γὰρ δένδρεα ταῦτα πρὸς λιθα-
νωτοφώρα, ὅφριες ὑπὸ πρὸς, μικροὶ πρὸς μεράσια,
ποικίλοι πρὸς εἶδεα, φυλάσσει, πρὸς πρὸς πολλοὶ
πρὸς δένδρον ἕκαστον· ἔστι οἵπερ ἐπὶ Αἰγυπτίῳ ἐ-
πρὸς δένδρον), οὐδὲν δὲ ἄλλῳ ἀπὸ αὐτῶν) δὲ
τῶν δένδρεων, ἢ τῆς εἰρηκα τῶν καπνῶ. Λέ-
γει δὲ ὅτι Ἀράβιοι, ὡς πρὸς ἀν γὰρ ἰππῶν
C C πρὸς

a ομοίαν τῇ, ὡς. b ἐν δὲ οἰκῶν. c ἔγωγε. d ὀλίγον. e ἰππων· ἔστι γὰρ ἰππῶν. f ἀρετὴ τῇ δὲ.
h ἐστὶ καὶ μὴν. i ταῦτα γὰρ πάντα.

παρα τὸ ὄφιν τέτων, εἰ μὴ γίνεσθαι κατ' αὐτὰς οἷον π κατὰ ἐχιδνας ἡπιστάμενον γίνεσθαι. καί πως ἔστιν ἡ περὶ τὴν ὥσπερ ἔστι οἶκος ἔστι, ἐξ οὗ σοφί. ὅσα μὲν γὰρ ψυχρὰ π δειλὰ ἔδωκεν, ταῦτα μὲν πάντα πολύγονα πεποίηκεν, ἵνα μὴ ἴππ-λίπῃ) καπεδιόμενα. ὅσα δὲ χέτλια ἔστι ἀνη-ρα, ὀλιγόγονα. τῶν μὲν, ὅτι ὁ λαγὼς ἔσθ' ἀπὸ πάσης θηρίας) θηρία, καὶ ὄρνιθας, καὶ ἀνθρώπων. ἔτι δὲ π τὸ πολύγονόν ἐστι. ὅτι κινύσκε) μένον πάντων τῶν θηρίων. καὶ τὸ μὲν δασὺ τῶν τέκνων ἐν τῇ γαστρὶ, τὸ δὲ, ψιλόν. τὸ δὲ, ἄρτι ἐν τῇ μήτρῃ τοῦ αἵματος. τὸ δὲ, ἀναίρεσθαι. τῶν μὲν δὲ ποιεῖτο ἐστὶ. ἡ δὲ δὴ λέαινα, ἐὼν ἰσχυρότατον, καὶ θρασυτάτον, ἀπαρτίζετο τῷ βίῳ τέκνῳ. πάλισσα γὰρ, συνεκβάλλει τῷ τέκνῳ τὰς μήτρας. τὸ δὲ αἵτιον τῆς τοῦδε ἐστὶ ἐπὶ τὸ σπύρον) ἐν τῇ μήτρῃ ἐὼς ἀρχῇ) ἀφαικνόμενον, ὁ δὲ, ἔχων ὄνυχας θηρίων πολλὸν πάλιν ὀξυτάτης, ἀμύσει τὰς μήτρας. αὐτὸς ἀνόμενός π δὲ πολλὰ μάλισθ' ὅτι κινεῖ) καταγράφων. πάλιν π δὲ ὁ τέκνον ἐστὶ, καὶ τὸ πάλιν λείπειται αὐτῶν ὅπως ἔστι ἐν. ὅς δὲ ἔστι ἐχιδναί π ἔστι οἱ ἐν Ἀραβίῳ) ὑπόπτεροι ὄφεις, εἰ γίνονται ὡς ἡ φύσις αὐτοῖσι ὑπάρχει, ὅσα ἀντὶ τῷ βίῳ σίμα ἀνθρώπων. νῦν δὲ ἐπὶ τὸν θορύβον) κατὰ ζῶ-για, καὶ ἐν αὐτῇ ὁ ἐρῶν τῇ ἐκποίῃσθαι, ἀπε-μύσει αὐτὸς πάλιν γονεῖ, ἡ θήλειά ἀπείλει τὸ δέσῃς, καὶ ἐμφύσει, ὅσα ἀντὶ πρὶν ἀφαιρῶν. ὁ μὲν δὲ ἔρσην δόποθ' ἔσθ' ἐν τῷ εἰρημένῳ. ἡ δὲ θή-λεια πάλιν πάλιν δόποθ' ἔσθ' ἐν τῷ εἰρημένῳ. τῷ γονεῖ πωρῶν) ἐπὶ ἐν τῇ γαστρὶ ἐόντα τὰ τέκνα, διε-δίδει τῇ μήτρῃ. ἀφαιρῶν) δὲ τὴν νηδὺν αὐ-τῆς, ἔτι τὴν ἐκδύσει ποιεῖται. οἱ δὲ ἄλλοι ὄφεις, ἐόντες ἀνθρώπων ἐδηλήμονες, πάλιν π ὡς, καὶ ἐκλείπει) πολλὸν π χεῖμα τῶν ὀφίων. αἱ μὲν νῦν ἐχιδναὶ κατὰ πᾶσαν τὴν γῆν εἰσὶ. οἱ δὲ ὑπόπτεροι ἐόντες, ἀνθρώποι εἰσὶ ἐν τῇ Ἀραβίῃ, καὶ ἑδάμῃ ἄλλῃ. κατὰ τῶν δοκέει) πολλοὶ εἶναι. τὸν μὲν δὲ λι-βανῶν) τέτων ἔτι κλῶνται Ἀραβίῳ. τὴν δὲ κασ-σίαν, ἁδὲ ἐπὶ τὸν κατὰ δόπον) βύρση) ἔστι δερ-μασί. ἄλλοι πάλιν τὸ σῶμα ἔστι τὸ πρῶτον, πάλιν αὐτῶν τῶν ὀφθαλμῶν, ἔρχονται ὅτι τὴν κασσίαν. ἡ δὲ ἐν λίαν) φύεται ἐν βαθύν. πάλιν δὲ αὐτὴν ἔστι ἐν αὐτῇ αὐλίζεσθαι καὶ θηρία περω-τά, τῇσι συκπερ) περὶ κελα μάλιστ' καὶ πέρυσι δανόν, καὶ ἐς ἀλκύν) ἀλκιμα. τὰ δὲ ἀπ-αμυνομένης δόπο) τῶν ὀφθαλμῶν, ἔτι δρέπν) τὴν κασσίαν. τὸ δὲ δὴ κινάμωμον ἐπὶ τέτων θωμάσπερον συλλέγει. ὅσα μὲν γὰρ γίνονται, καὶ ἡμῶν γῆν ἡ τρέφουσι ἐστὶ, ὅσα ἔχει) εἰπεῖν, πάλιν

rabant) simile quiddam istis contingeret ei quod novimus contingere viperis, id-que (ut credere debemus) solerti divi- nitatis prudentia. nam quæ & timido animo sunt & esculenta, ea omnia fetuo- sa fecit, ne assiduo esu deperirent: con- tra, quæ sæva & maligna sunt, parum fetuosa. Unde fit ut lepus, quem venat- ur omnis fera, ales, homo, tam ferax sit: solaque ex omnibus bestiis, quum gravida est, denuo se impleri patiat, & alium fetum in utero gestet pilis vesti- tum, alium nudum, alium tantum quod formatum: alium concipiat. Et lepus quidem talis est. At leæna validissimum ferocissimumque animal, semel in vita unum parit. nam una cum fetu uteros e- mittit. Cujus rei causa est hæc, quod scymnus leoninus, ubi moveri in utero incipit, quum habeat ungues longe acu- tissimos ex omnibus feris, uteros lacerat, augescensque multo magis ungues imprin- tendo exulcerat: ita ut ad postremum, quum partus instat, nihil eorum relin- quatur incolume. Sic quoque si viperæ 109 & alati Arabiæ serpentes gignerentur ut ipsis natura fert, non esset hominibus vivendi facultas: nunc autem, quum li- bidine agitantur, & per paria coeunt, femina collum maris in emittenda geni- tura comprehendit, & innexa non prius dimittit quam devoraverit. & mas qui- dem hoc modo perit. Femina vero ta- lem luit masculo pœnam: quod fetus dum adhuc intra ventrem sunt, patrem ulci- scentes uterum ambedunt: ejusque alvo ambeſa, ita partum faciunt. Ceteri ser- pentes qui non sunt hominibus pernici- oſi, ova pariunt & magnam rem fetuum excludunt. Porro viperæ per universum orbem terrarum exiſtunt: alati vero den- si nusquam alibi nisi in Arabia, ideo vi- dentur frequentes esse. Thus vero illud 110 hunc in modum Arabes comparant. Ca- siam autem sic: Postquam & totum cor- pus, & faciem præter solos oculos obli- gaverunt coriis aliisque pellibus, ad ca- siam pergunt. Ea nascitur in palude non alta, circa quam & in qua degunt feræ alatae, vesperilionibus simillimæ, strido- re diro, & viribus prævalentibus: quas ab oculis arcentes Arabes, sic casiam me- tuunt. Cinnamomum etiam quam supe- 111 riora mirabilius colligunt. nam aut ubi nascatur aut quæ terra nutriet illud, ne- queunt dicere: nisi quod probabili ratio- ne

Cinnamomi per Arabas collectio. Ladanum ex barbis caprarum. Arabum oves mire aut longis aut latis caudis. Æthiopia extrema ad mare. Europæ extrema ignota.

THALIA, LIBER III.

103

neutentes quidam narrent id gigni in iis regionibus ubi Bacchus educatus est: & ipsas festucas, quas nos ab Phœnicibus edocti vocamus cinnamomum, afferri à grandibus quibusdam alitibus ad nidos è luto constructos in præruptis montium & homini inaccessis. Ad ista igitur Arabes hæc excogitaverunt: boum asinorumque defunctorum & aliorum jumentorum membra concisa quammaxima in ea loca portant: & ubi juxta nidos posuere, procul inde abscedunt. Ad hæc frustra delapsæ volucres, ad nidos carnem jumentorum apportant: cui sustinendæ impares nidi, disrupti ad terram labuntur: tunc Arabes accedentes ita colligere cinnamomum, quod hac ratione collectum illinc in alias regiones dimittitur.

112 At ledanum (quod Arabes ladanum vocant) etiam cinnamomo mirabilius comparatur: quippe quod in graveolentissimo loco nascens, tamen fragrantissime olet. Nam in barbis caprarum hircorum invenitur innatum, veluti mucor ligni, cum ad conficienda multiplicia unguenta utile, tum præcipue ad suffitionem qua Arabes utuntur. Hactenus de thymiamatis dictum sit. Redolet Arabica regio mirifice jucundo quodam odore. Suntque in ea ovium duo genera admiratione digna, quæ nusquam alibi sunt. Quorum unum caudas habet longas, trium cubitorum, non breviores: quas si quis eas trahere permittat, ulcera habeant certe, dum ad terram atteruntur: nunc vero unusquisque pastorum hactenus est doctus arte fabrili, ut plostella faciant, quæ singula singularum ovium caudis subligent, superque plostella caudas ipsas alligent. Alterum genus ovium ad cubitalem latitudinem caudas gerit. Huic, qua parte meridies ad solem occidentem vergit, contermina est Æthiopia, terrarum habitatarum ultima. Hæc & auri multum fert, & vastos elephantentes, prominentibus utrinque dentibus: & cum agrestes omnes arbores, tum vero ebenum, necnon viros maximos pulcherri-

115 mosque & ævi longissimi. Atque hæc quidem extrema sunt Asiæ Africæque. De extremitatibus autem Europæ ad vesperam quod pro comperto referam non habeo. neque enim assentior fluvium quendam Eridanum à barbaris vocitari, qui exit in mare ad septentrionem spectans, unde electrum venire narratur. Ne Cassiteridas quidem novi insulas, unde

πᾶν ὅτι λόγῳ εἰσὶν χρεώμενοι, ἐν τοῖσι δὲ χωρίοις φασι πίνες αὐτὰ φύεσθαι, ἐν τοῖσι δὲ Διόνυσος ἐτερέθη. ὄρνιθες ἢ λέγεται μεγάλας φορέειν ταῦτα τὰ κάρφεια, καὶ ἡμεῖς δὲ ποινίαν μαθήντες κιννάμωμον καλούμεν. Φορέειν ἢ τὰς ὄρνιθας ἐς νεοσιὰς παρὰ τὴν ἑσπέρην ἐκ πηλῆος πρὸς ἀποκρήμνις ἔρει, ἐνθα πρὸς ἑσπέρην ἀνθρῶπων ἐδεμίλιν εἶναι. πρὸς ὧν δὲ ταῦτα τὰς Ἀραβίας σφίγγεσθαι τὰδε· βοῶν τε ἔσθων τὴν ἀπογονομένων ἔτ' ἄλλων ἐσθρῶν τὰ μέλα ἀφαιρόντας ὡς μέγιστα, κομίζεσθαι ἐς ταῦτα τὰ χωρία καὶ σφραγίστας ἀγχεῖν τὴν νεοσιῶν, ἀπαλλάσσειν ἐκ αὐτῶν τὰς ἢ ὄρνιθας καταπιεσμένας, αὐτῶν τὰ μέλα τὴν ἐσθρῶν ἀναφορέειν ὅτι τὰς νεοσιὰς τὰς ἢ, ἢ διωκόμενας ἰσχυρὰ, καταπρήγνυσθαι ὅτι γλῶσσαι. τὰς δὲ, ὅτι ὄρνιθας, συλλέγειν ἄνω τὸ κιννάμωμον· συλλεγόμενον δὲ ἐκ τῶν ἀπικνέεσθαι ἐς τὰς ἄλλας χώρας. τὸ δὲ δὴ ληδανόν, τὸ Ἀραβίοις καλεῖται λάδανον, ἐκ τῆς θωύμασιώπρον γένεσθαι. ἐν γὰρ δυσσώμια τῷ γινόμενον, ὡς δὲ τὸν ἐστίν. τὴν γὰρ αἰγῶν τὴν τεσθῶν ἐν τοῖσι πώγωνι δεικνύμενον, οἷον γλοιὸς δὲ τὴν ὕλης· χρεῖσιμον δὲ ἐς πολλὰ τῶν μύρων ἐστίν· θυμιασίου τε μάλιστα τῆς Ἀραβίας. Τοσαῦτα μὲν θυμιαμάτων περὶ εἰρήδω. ἀπὸ δὲ τῆς χώρας τῆς Ἀραβίας παρὰ τὴν ὡς ἡδύ. δύο δὲ γένη αἰῶν σφίς ἐστὶ θωύμασι ἄξια, τὰ ἐδαμόθι ἐτέρωθι ἐστίν. τὸ μὲν αὐτῶν ἔπερον ἔχει τὰς οὐρὰς μακράς, τριπλήχειας, ὥς ἐλάσσονας· τὰς εἰς πρὸς σφίς ἀπὸ πλεον, ἑλκεὰ ἂν ἔχοιεν, ἀναλελυμένων πρὸς τὴν γῆν τὴν οὐρέων. νῦν δὲ ἅπας τις τὴν κομμένων ὅτις τῶν ληρῶν ἐς τοσοῦτον· ἀμαξίδας γὰρ ποιεῖντες, ἐσθρῶν αὐτὰς τῆσι οὐρῆσι, ἐνός ἐκάστω κτήνι τὴν οὐρῶν ὅτι ἀμαξίδα ἐκάστω καταδένοντες. τὸ δὲ ἔπερον γὰρ τὸ οἷον τὰς οὐρὰς πλατίας φορέει, καὶ ὅτι πῆχυν πλάττει. Ἀπικνύμενης δὲ μεσσηνίας, παρὴν πρὸς διωκτῆ ἥλιον ἢ Αἰθιοπικήν, ἐκ αὐτῆς τῶν οἰκομένων. αὐτὴ δὲ χρεῖσι τὴν φέρει πολλόν, καὶ ἐλέφαντας ἀμφιλαφίας, καὶ δένδρεα πάντα ἄγρια, καὶ ἔβενον, καὶ ἀνδρας μεγίστους καλίστους καὶ μακροβιωτάτους. Αὐτῶν μὲν νῦν ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἐξαπατῶν εἰσι· ἐν τῇ Λιβύῃ. πρὸς δὲ τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ τῶν πρὸς ἐσθρῶν ἐξαπατῶν ἔχων μὲν οἷον ἀπρεκέως λέγειν. οὔτε γὰρ ἐγὼ γὰρ ἐνδεόμενος Ἡερδανόν καλεῖσθαι πρὸς βαρβαρῶν ποταμόν, ἐκιδόντῃ ἐς θάλασσαν τὴν πρὸς βορέην ἀνέμον, ἀπὸ τῶν τὸ ἡλεκτρὸν φοιτῶν λόγων ἐστίν, οὔτε νῦν οἶδα κασιγέρδας εἶναι, ἐκ τῶν ὅ

a πικραλῆας πηλῆ. b ἐπὶ τῷ γλῶ. c εἰς πρὸς τὸ κιννάμωμον. d In MS. est θυμιασίου, sed in margine θυμιασίου. e τριπλήχειας. f In MS. est ἰσχυρὰ εἰσι.

κασιτέρῳ ἡμῖν Φοῖτᾱ. τῶν μὲν γὰρ, ὁ Ἑριδανὸς αὐτὸ κατηγορέῃ τὸ ἔθνος, ὡς ἐστὶ Ἑλλήνικόν, καὶ ἔπειτα βαρβαρικόν· ὑπὸ ποιητῶν δὲ τινῶν ποιηθέν. ἔπειτα ἔδενος αὐτόπῃ γενομένης καὶ διῶκασι ἀκροῦται τῶν μελετῶν, ὅπως θαλάσσι ἐστὶ πᾶσι ἐπέκτα Εὐρώπης. ἐξ ἐχάτης δὲ ὧν ὁ κασιτέρῳ ἡμῖν Φοῖτᾱ, καὶ τὸ ἡλεκτρον. Πρὸς ἣν ἀρκίᾳ τῆς Εὐρώπης πολλῶν πλεῖσθ' ἡ χρυσὸς φαίνεται εἶναι· ὅπως μὲν γινόμενός, ὅσα ἔχω οὐδὲ τούτῳ ἀτρεκέως εἶπαι· λέγεται ἣ ὑπερ τῶν χρυσῶν ἀρπάζειν Ἀρμασπῆς, ἀνδρας μνησθῆταί τις· περὶ οὗτοί τῶν, ὅπως μνησθῆταί τις ἀνδρες φύονται, φύσιν ἔχοντες τὴν αἰλλῶ ὁμοίῳ τοῖσι ἄλλοις ἀνθρώποις. αἱ ἣ ὧν ἐχάται οἱ κασι περικληῖται τὴν αἰλλῶ χώρῳ, καὶ ἐντὸς ἀπεργάζονται τὰ κάλλιστα δοκέοντα ἡμῖν εἶναι, καὶ ἀπανιώτατα ἔχον αὐταί. Ἔστι ἣ πεδίον ἐν τῇ Ἀσίᾳ περικεκλῆσθαι οὐρεὶ πάντοθεν· Ἀρσάκης ἣ ἔξ οὐρέος εἰσι πέντε. τούτῳ τὸ πεδίον ὡς μὲν καὶ Χορασμίων, ἐν οὐρεῖ ἐόντων· Χορασμίων τε αὐτῶν ἔστι Τρκαίων, καὶ Πάρθων, καὶ Σαραγγίων, καὶ Θωμαναίων· ἐπεὶ πᾶσι Πέρσῃ ἔχουσι τὸ κράτος, ἐστὶ βασιλέας· ἐκ δὲ ὧν ἔστι περικληῖται οὐρεῖ τούτῳ ῥέει ποταμὸς μέγας, ὄνομα δὲ οἱ ἐστὶ Ἀχῆς. οὗτος πρότερον μὲν ἀρδεσκε Ἀρμελαμμένῳ πανταχοῦ τῇ εἰρημένων τούτων τὰς χώρας, Ἀρσάκης δὲ ἀρδεσκὼν ἐκάστης ἐκάστῳ· ἐπεὶ τε ἣ ὑπὸ τῷ Πέρσῃ εἰσι, πεπνῆσθαι τοιόνδε· τὰς Ἀρσάκης τῇ οὐρέων ἐνδείμας ὁ βασιλεὺς, πύλας ἐπ' ἐκάστῃ Ἀρσάκης ἐποίησε. ἀποκεκλημένῃ ἣ ἔξ ὕδατος ἣ ἐξ ὁδοῦ, τὸ πεδίον τὸ ἐντὸς τῇ οὐρέων, πύλας γίνεσθαι, ἐνδοῦν μὲν ἔστι πύλας, ἔχοντες ἣ οὐδαμῇ ἐξήλυσιν. οὗτοι ὧν οἱ περ ἐμπαροῦν εἰσέσθαι χρῆσθαι τῷ ὕδατι, ὅσα ἔχοντες αὐτῷ χρῆσθαι, συμφορῇ μεγάλη ἀρδεσκόνται· τὸν μὲν γὰρ χειμῶνα ὕει σφι ὁ θεὸς, ὡς περ καὶ τοῖσι ἄλλοις ἀνθρώποις· ἔπειτα ἣ ἡρέσθαι ἀπείροντες μελίνῳ, καὶ σήπαιμον, χρῆσιοντες τῷ ὕδατι. ἐπεὶ ὧν μηδὲν σφι ὕδατος δῶται ἔξ ὕδατος, ἐλθόντες ἐς τὰς Πέρσας αὐτοὶ πᾶσι γυναῖκες, πάντες κατὰ πύλας ἔστι βασιλέας, βοῶσι ὠρυόμενοι. ὁ ἣ βασιλεὺς τοῖσι δεομένοις αὐτῶν μάλιστα ἐντέλλεται ἀνοίγειν τὰς πύλας τὰς ἐς τῶν Περσῶν· ἐπεὶ ἣ Ἀρσάκης ἣ γῆ σφέων γῆται πίνεσθαι τὸ ὕδωρ, αὐταὶ μὲν αἱ πύλας ἀποκλήνεται, ἄλλας δὲ ἐντέλλεται ἀνοίγειν ἄλλοις τοῖσι δεομένοις μάλιστα τῶν λοιπῶν. ὡς δὲ ἐγὼ οἶδ' ἀκούσας, χρῆματά μεγέλα

de ad nos venit cassiteros, *stannum*. nam vel ipsum coarguit nomen Eridanus, quod Græcum est, & non barbarum, ab aliquo poeta fictum. Sed etsi hoc studiose quæsi, à nemine qui ipse viderit accipere possum, quomodo se habeat mare ad illam Europæ partem. Ab extrema itaque ad nos venit stannum electrumque. Ceterum ad septentrionem Europæ 116 quamplurimam auri vim esse constat: sed quomodo fiat, ne hoc quidem pro comperto dicere queo. Dicuntur tamen id super gryphas auferre Arimaspi, viri unoculi. quod nec ipsum crediderim, ut viri nascantur unoculi, ceteram naturam habentes aliis hominibus parem. Porro extremitates terrarum videntur circumcludere aliam regionem intusque cohibere ea quæ nobis pulcherrima esse putantur & habere rarissima istæ. Est in 117 Asia planities undique cincta monte quinque in locis intercisio, quæ aliquando fuit Chorasmiorum, in montibus viventium Chorasmiorum ipsorum & Hyrcaniorum & Parthorum & Sarangensium & Thomanæorum: sed posteaquam Persæ rerum potiti sunt, facta est regis. Ex hoc igitur circumclaudente monte ingens amnis profluit, nomine Aces: qui quondam per singulas undique intercisiones ductus ac distributus, totidem quas dixi gentium regiones irrigabat: ubi vero in Persæ potestatem venerunt, hoc ab illo sunt passæ, quod sectionibus montium ab rege obstructis, & ad earum singulas portis positis, aqua ab exitu interclusa est; & planities quæ intra montes erat, pelagus facta, quum fluat in interiora amnis, sed nulla ex parte exitum habeat: atque ita ipsæ gentes pristino aquæ usu fraudatæ afficiuntur magno detrimento. Nam hyberno tempore deus illis, quemadmodum aliis hominibus, pluit: sed æstate quum serunt anicum & sesamum, aquam desiderant. Igitur quum nihil eis aquæ tribueretur, ad Persas venerunt viri atque mulieres: stantesque ad fores regis, cum ejulatu vociferabantur. Tunc rex iis qui maxime indigebant portas reserari iussit, utique eas quæ ad illud ferrent: easdem, quum illorum terra humore hausto satiata esset, rursus obferari; alias vero, ut quique ceterorum populorum maxime aqua indigerent, jubet aperire. id faciens (quantum ego auditu cognovi) magnam pecuniam

a ἔπειτα. b πολλὰ τοὶ πλεῖσθ'. c Hæc quatuor vocabula *χορασμίων* καὶ *ἐρκαίων* non exstant in MS. d Σαραγγίων καὶ Θωμαναίων. e διεξόδου.

χορασμίων καὶ ἐρκαίων non exstant in MS. d Σαραγγίων καὶ Θωμαναίων.

niam exigit præter tributum. Atque hæc
118 quidem ita se habent. CETERUM u-
num è septem viris qui adversus magum
conspiraverunt, Intaphernem; accidit
per insolentiam ita perire. statim post
oppressos magos regiam ingressus, vo-
lebat admitti ad colloquium regis. et-
enim hac etiam lege conventum erat
inter magi oppressores, ut eis ad re-
gem foret aditus sine internuncio, nisi
cubantem cum uxore. Itaque non oportere
sibi intervenire nuncium censens In-
taphernes, quia foret unus è septem, in-
troire utique volebat. sed quum janitor
& qui à responsis erat introire non si-
nerent, quod regem dicerent rei ux-
orix dare operam, eos mentiri ratus,
educto acinace, aures utrique naresque
præcidit, & annectens circa frenum e-
qui cervicibus ipsorum circumdedit ho-
minesque dimisit. Qui quum sese regi
exhibuissent & cur id passi fuerant ex-
posuissent, Darius singulatim unoquoque
arcessito, veritus ne id communi lex so-
ciorum consilio factum esset; exploravit
numquid id quod actum foret comproba-
rent. Ubi comperit sine horum consen-
su Intaphernem hæc fecisse, hominem
comprehendit ejusque filium atque om-
nem familiam; multis de causis credens
illum cum suis propinquis rebellionem
fuisse moliturum: hos comprehensos ad
necem vinciri iussit. Tunc uxor Intapher-
nis ad regias fores accedens, plorabat at-
que lamentabatur. Id assidue faciendo ad
sui misericordiam Darium quum addu-
xisset, misso ad eam nuncio, rex inquit,
Mulier, offert tibi Darius unius electio-
nem ex vinctis domesticis tuis quem ve-
lis liberare. Illa postquam secum delibe-
ravit, ita respondit; Si quidem unius a-
nimam rex mihi gratificatur, eligo ex
omnibus fratrem. Hæc audiens rex, mi-
ratus hujus orationem, misso nuncio, in-
quit, Percontatur te rex, qua de causa,
viro filiisque prætermisissis, fratrem dele-
geris, ut superesset, qui & remotiore
abs te est gradu quam filii, & minus ju-
cundus quam maritus. Cui illa respon-
dens, o Rex, inquit, maritus mihi alius, si
dæmon voluerit, atque alii liberi, si hos
amiserō, esse possunt: alius frater, paren-
tibus meis jam vita defunctis, nulla rati-
one potest esse. Hanc sequuta causam,
ita loquuta est. visaque est mulier Dario
probe dixisse, itaque ea re delectatus, &
cum

λα πεσομένον ἀνοίγει, παρέξ ἑ φόρου. ταῦτα
μὲν δὴ ἔχον ἔγωγε. τῶν δὲ τῷ μάγῳ ἐπαναστά-
των ἐπὶ ἀνδράων, ἕνα αὐτῶν Ἰνταφέρνεα κα-
τέλαβε ὑβρίζοντα τὰδε, δοποθανεῖν. αὐτίκα μὲν
τῷ ἐπαναστασιν ἤθελε εἰς τὴ βασιλείαν ἐσθλῶν
χρηματίσασθαι τῷ βασιλεῖ. καὶ γὰρ δὴ καὶ ὁ νό-
μος ἔγωγε εἶχε, ποῖσι ἐπανασταῖσι τῷ μάγῳ ἐσθ-
δον εἶναι ὡς βασιλεῖα ἀνδρὶ ἀγγέλει, ὡς μὲν
γυναικὶ τυγχάνη μισγόμενον ὁ βασιλεύς. ἔκ-
ων δὲ Ἰνταφέρνης ἐδικαίωσεν ἑδὲνα αἱ ἐπαγγέλαι·
ἀλλ' ὅτι ὡς τὸ ἐπὶ αὐτῷ, ἤθελε ἐσιέναι. ὁ δὲ πύλκρος
καὶ ὁ ἀγγεληφόρος καὶ περὶ αὐτοῦ, φάμενοι τὴ βα-
σιλείαν γυναικὶ μίσγασθαι. ὁ δὲ Ἰνταφέρνης, δο-
κῶν σφέας ψάδεα λέγειν, ποιεῖ παιδὲς ὡς πα-
σόμενον τὸ ἀκινάκεα, δοποτάνη αὐτῶν καὶ τε
ὡς αὐτὰς ῥίνας. καὶ ἀνέρας περὶ τὸ χαλινόν
ἔγωγε, περὶ τὰς αὐχένας σφέων ἔδρα, καὶ
ἀπῆκε. οἱ δὲ τῷ βασιλεῖ δεικνύσκει ἑαυτοὺς, καὶ
τῷ αἰτίην εἶπον, δι' ὧς πεπονηότες εἴησαν. Δα-
ρεῖος δὲ, ἀρρωδῆσας μὴ κοινῷ λόγῳ οἱ ἐξ πεπο-
νηότες ἔωσι ταῦτα, μετὰπεμπόμενον ἕνα ἑκάστην,
ἀπεπερῶν γνώμης, εἰ συνέπαυται εἰσι τῷ πεπονη-
μένῳ. ἐπεὶ τε δὲ ἐξέμαθε ὡς καὶ συγκαταμένοι εἴη
ταῦτα πεπονηκώς, ἔλαβε αὐτὸν τε τὸν Ἰνταφέρνεα,
καὶ τὸν παῖδα αὐτοῦ, καὶ τὰς οἰκίους πάντας· ἔλ-
πιδας πολλὰς ἔχων μὲν τὸ συγκαταμένοι μιν ἴππευ-
λεῖν οἱ ἐπαναστάται. συλλαβὼν δὲ σφέας, ἔδρα-
σε τῷ ὅτι θανάτω. καὶ δὲ γυνὴ καὶ Ἰνταφέρνεος
φοιτῆσαι ὅτι τὰς θυρας τῆ βασιλείας, κλαί-
εσκε ἂν ὡς ὁδύρετο· ποιῶσα δὲ αἰεὶ ταῦτα τῶν,
τὸν Δαρεῖον ἔπεισε οἰκτεῖσθαι μιν· πέμψας δὲ ἄν-
„ γλον, ἔλεγε τὰδε, ὦ γυνὴ, βασιλεύς
„ τοῦ Δαρεῖος διδοῖ ἕνα τὸν δεδεμένον οἰκίῳν
„ ῥύσασθαι, τὸν βάλειν ἐκ πάντων. καὶ δὲ, βα-
„ λῶσαί μιν, ὑπεκέρνετο τὰδε, εἰ μὲν δὴ
„ μοι διδοῖ βασιλεὺς ἐνός ψυχῶν, αἰρέσασθαι ἐκ
„ πάντων τὸν ἀδελφεόν. περὶ δὲ τοῦ Δαρεῖος παῖ-
„ τα, καὶ θυμῶν τὸν λόγον, πέμψας ἡγήσατο,
„ ὦ γυνὴ, εἰρωῖα σε βασιλεύς, πάντα ἔχουσα
„ γνώμην, τὸν ἀνδρὰ περὶ τὰ τέκνα ἐγκαταλι-
„ πῆσαι, τὸν ἀδελφεόν εἰλῶ περὶ αὐτῶν· ὅς ἐστι
„ ἀλλοτριώτατός τοι τὸν παῖδων, καὶ ἥσων κεχαρισ-
„ μένος τῷ ἀνδρὶ ἐστὶ. καὶ δὲ ἀμείβετο τοῖσδε,
„ ὦ βασιλεῦ, ἀνὴρ μὲν μοι ἂν ἄλλος ἦτοί μοι,
„ εἰ δαίμων ἐθέλοι, καὶ τέκνα ἄλλα, εἰ ταῦτα
„ δοθαί μοι πατέρες καὶ ὡς μητέρες οὐκ ἐπὶ μοι
„ ζώντων, ἀδελφεὸς ἂν ἄλλος ἦτοί μοι πρότερος γέ-
„ νοιτο. πάντῃ τῇ γνώμῃ χρεωμένη, ἔλεξα ταῦτα.
εὐ τε δὲ ἔδοξε τῷ Δαρεῖῳ εἰπεῖν ἡ γυνὴ, καὶ οἱ ἀπῆκε

τῆτόν τε τὸν ὀρθοίτην, καὶ τὸ παῖδων τὸ πρῶτον
 εὐπατόν, ἡδὲ αὐτῇ τὰς ἑτέρας ἀπέκτενε
 πάντας. τὸ μὲν δὲ ἐπὶ αἰς αὐτὴν τὸ πρῶτον
 εἰρημένον ὀλοώλει. Κατὰ δὲ καὶ μαλίστα πῶ
 Καμῖσεω νῆσον ἐξήμετε ταῦτε· ὑπὸ Κύρου κα-
 ταστὰς ἐν Σαρδίων ὑπαρχῶν Ὀροίτης, ἀνὴρ
 Πέρσης· ἔτι ἐπεθύμησε πρῆγμα· ὅτι οὐκ οἶσθε
 ἔτι γὰρ πὶ παθῶν ἔτι ἀκέραια μάταιον ἐπὶ
 πρὸς Πολυκράτην ἔστι Σαμίς, ἔτι ἰδὼν πρῶ-
 τρον, ἐπεθύμει λαβὼν αὐτὸν ὀλοέσθαι· ὡς μὲν
 οἱ πολέωνες λέγουσι, ἀλλὰ πῶς πῶς αἰτίαν·
 ὅτι τὸ βασιλεῖον θυρέων κατήμενον τὸν πὶ Ὀ-
 ροίτην καὶ ἄλλον Πέρσιν τῷ ἔνομα εἶναι Μι-
 τροβάτα, νομῶν ἄρχοντα ἔστι ἐν Δασκυλίῳ,
 τῆς ἐκ λόγων ἐς νείκεα συμπεσεῖν. κερνο-
 μένων ἦ. περὶ ἀρετῆς, εἰπεῖν τὸ Μιτροβάτα τῷ
 „Ὀροίτη πρῶτον, Σὺ γὰρ ἐστὶς ἀνδρὸς λόγῳ,
 „ὅς βασιλεῖ νῆσον Σάμον πρὸς τῷ σῶ νομῶ
 „πρῶτον ἐκ πρῶτον, ὡς δὲ πὶ ἐξῶν
 „ὁπτεῖα χειρὸν δῶναι, πῶς τῶν πρὸς ὀπτιχῶν
 „πεντηκαίδεκα ὀπτιχῶν ἐπαναστῆς ἔχει, καὶ
 „νῦν αὐτῆς τυραννίδος; οἱ μὲν δὲ μιν Φασὶ τῆς
 ἀκέραια, καὶ ἀλγίστα τῷ ὀνομαίῳ, ὅτι πρῶ-
 τρον ὅτι ἔτι τὸ εἰπεῖν ταῦτα πῶς, ὡς
 Πολυκράτης πάντως ὀλοέσθαι, ἀλλὰ πῶς κα-
 κῶς ἦκετο. Οἱ ἡμέτεροι λέγουσι πῶς
 Ὀροίτη ἐς Σάμον κήρυκα ὅτι δὴ χεῖρα
 δεσφόμενον· (ἔτι γὰρ ὡς δὲ τῆς γε λέγεται) καὶ
 τὸ Πολυκράτην τυχεῖν κατακείμενον ἐν ἀνδρῶ-
 νι· παρῆναι δὲ οἱ καὶ Ἀνακρέοντα τὸ Τηϊόν.
 καὶ κως εἴτ' ἐκ πρῶτον αὐτὸν κατηλογόνῃ
 πρὸς Ὀροίτην πρῆγμα, εἴπε καὶ σωτυχῇ πρὸς
 πῶς ἐπεθύμησε. τὸν πὶ γὰρ κήρυκα τὸν Ὀ-
 ροίτην παρελθόντα ἀφ' ἑλθέσθαι, καὶ τὸν Πο-
 λυκράτην (τυχεῖν γὰρ ἐπεσφάμενον πρὸς τὸ
 τοῖχον) οὐτὲ πὶ μετασφάσθαι, οὐτὲ ὑπὸ
 κέραια. Αἰτίαν μὲν δὲ αὐτῇ διφάσαι λέ-
 γοντι ἔστι θανάτου ἔστι Πολυκράτην ἡμέτερον,
 παρῆναι ἦ πῶς οὐκ οἶσθε πρὸς βούλεται αὐτῶ-
 ν. ὁ δὲ ὡς Ὀροίτης ἰζόμενος ἐν Μαγνησίῳ
 τῇ ὑπὲρ Μαϊάνδρου ἔστι ποταμοῦ οἰκημένη, ἐ-
 πεμπε Μύρσον τὸ Γύγιν ἀνδρᾶ Λυδὸν ἐς Σάμον
 ἀγγαλίαν φέρωντα, μαθὼν ἔστι Πολυκράτην τὸ
 νόον. Πολυκράτης γὰρ ἐστὶ πρῶτον τῶν ἡμεῖς
 ἰδμεν Ἑλλήων, ὅς θαλασσοκρατεῖν ἐπενοή-
 θη, παρῆναι Μίνωος πρὸς Κνωσίδος, καὶ εἰ δὲ πρὸς
 ἄλλῳ πρῶτον τούτῳ ἦρξε τῆς θαλάσσης.
 τὸ δὲ ἀνθρώπινης λεγομένης ἡμεῖς Πολυκρά-
 τῆς

cum quem mulier optaverat missum fe-
 cit, & filiorum natu maximum, ceteris
 omnibus interfici iussis. Ita unus ē se-
 ptem statim eo modo, quo dixi, occubuit.
 Enimvero illud fere circa Cambysis in-
 firmitatem contigit: Erat Sardibus præ-
 fectus quidam à Cyro præfectus, nomine
 Oroetes, Persa, cui nefariæ rei cupido
 incescit: siquidem Polycratem Samium,
 à quo nullo nec factio nec dicto quantu-
 locunque læsus esset, quemque ne vidis-
 set quidem unquam, tamen concupivit
 capere ad interimendum, ob hanc (ut
 plerique ajunt) causam: Quum aliquan-
 do ad fores regis considerent Oroetes &
 alter quidam Persa nomine Mitrobates,
 præfectus gentis quæ est in Dascylia, è
 verbis ad jurgia pervenerunt. Et quum
 de virtute dilceptaretur, Mitrobates ob-
 jiciens Oroeti, inquit, Tune in pretio vi-
 rorum es, qui insulam Samum tuæ pro-
 vincię adjacentem, regi non acquisivisti,
 ita facilem captu ut quidam è populari-
 bus quindecim armatis fretus occuparit,
 ejusque tyrannide nunc potiatur? Hoc
 jurgium audienti Oroeti adeo doluisse
 quidam ajunt, ut affectaverit non de ob-
 jurgante vindictam, sed Polycratem pro-
 fus occidere, propter quem male audis-
 set. Alii (sed pauciores) inquiunt, ca-
 duceatorem in Samum ab Oroete missum
 cujusdam rei rogandæ causâ: (cujus au-
 tem, non dicitur) Polycratem autem
 tunc forte in conclavi virili cubantem fuis-
 se, assistente ei Anacreonte Teio, sive id
 consulto, quod res Oroetis contemptui
 haberet, sive forte aliqua hujusmodi fa-
 ctum sit. ad quem quum accedens Oroe-
 tis caduceator, ejus mandata exponeret,
 Polycratem neque se ad hominem con-
 vertisse (erat enim ad parietem versus)
 neque quicquam respondisse. Hæ dupli-
 ces causæ mortis Polycratis fuisse me-
 morantur, quarum utrilibet accommodare
 fidem quis potest. Itaque Oroetes in
 Magnesia degens, quæ est super Mæ-
 andrum flumen sita, misit Myrsum Ly-
 dum, Gygis filium, cum nuncio in Sa-
 mum ad Polycratem, cujus animum no-
 verat. Etenim Polycrates primus extitit
 Græcorum, quos novimus (secundum
 Minoem Cnossium, & siquis alius isto
 prior maris imperio potitus est) qui in
 animum induxerit ut mari potiretur: sed
 quod ad generationem & ætatem attinet,
 quæ humana vocatur, solus est Polycra-
 tes

tes, qui multam conciperet spem Ioniae
atque insulis dominandi. Hoc igitur cum
in animo habere certior Oroetes factus,
misit nuncium in hac verba, OROE-
TES POLYCRATI ITA INQUIT,
Audio te res ingentes agitare animo, sed
proposito rem pecuniariam non suppe-
tere. Quod si ita feceris ut suadeo, pro-
spexeris & tibi & salutis meae. Nam rex
Cambyfes (ut mihi pro comperto renun-
ciatur) de me interficiendo cogitat. nunc
igitur meipsum recipito, atque pecunias,
earum partem tibi habiturus, partem
mihi permissurus: & ipsarum pecunia-
rum beneficio omni Graeciae imperatu-
rus. De quibus si mihi fidem non habes,
mittito quempiam tibi fidissimum, cui
123 ego monstrabo. Quo audito Polycrates
gavissus est, atque obsequi volebat. ma-
jorem enim in modum pecuniam avebat.
Mittit itaque prius ad rem inspicendam
e popularibus Mæandrium Mæandrii
filium, scribam suum: qui non longo
post hac tempore ornatum conclavis
Polycratis spectatu dignum templo Ju-
nonis omnem dicavit. Hunc Oroetes
quum cognovisset speculatorem esse ex-
spectandum, ita sibi agendum putavit:
Octo arcas lapidibus quum impleviffet,
præter admodum parvam partem circa
ipsas oras, ac superficiem lapidum aurum
injecit: easque arcas alligatas in expedito
habet. Quas adveniens Mæandrius quum
124 inspexiffet, Polycrati renunciavit. At
ille dehortantibus multum tum vatibus,
multum quoque amicis, profectus illuc
est, quum etiam filia in somnio vidiffet
hoc visum. Videbatur sibi cernere pa-
trem in aëre sublimem esse, qui à Jove
quidem lavaretur, à sole autem ungere-
tur. Hanc visionem conspicata, instabat
omni modo dissuadere, ne à patria profi-
ciceretur ad Oroetem: quinetiam ad na-
vem et remorum eunti male ominabatur.
Cui quum ille minitaretur, si sospes re-
diret, fore ut hac perditu maneret vir-
go: ipsa ut ita contingeret, sibi impre-
cata est. malle enim se diutius virginem
125 esse quam patre orbari. Polycrates omne
consilium pro nihilo habens, ad Oroe-
tem navigavit, cum alios multos famili-
arium secum ducens, tum vero Democe-
dem Calliphontis filium, Crotoniensem
medicum, qui eam artem optime omni-
um suæ ætatis exercebat. Ubi Magne-
siam pervenit Polycrates, tetra morte est
af-

της μουῦ ἰλπίδας πολλὰς ἔχων Ἰωνίης τε
νησῶν ἄρξεν. μαθὼν ὃν ταῦτα μὴν Δαναοῦ-
μενον ὁ Ὀροίτης, πέμψας ἀγγεῖλιν, ἔλεγε
ταῦδε, ὈΡΟΪΤΗΣ ΠΟΛΥΚΡΑΤΕΙ ὩΔΕ ΛΕ-
„ΓΕΙ, Πωθάνομαι ὅτι βυλῶν σε πρήγματος
„μεγάλου, καὶ χρημάτων τοι ὅσα εἶναι κατὰ
„τὰ Φρονήματα. σὺ νῦν ὡδε πεισῶς; ὀρθῶν
„σις μὲν σωτῆρ, σώσις δὲ ἐμέ. ἐμοὶ γὰρ
„βασιλῆς Καμβύσης ὅτι βυλῶν θανάτου, καὶ
„μοι τῶν ἐξαγγέλλεται σφλευῶς. σὺ νῦν ἐμὲ
„ἐκποιῶσας αὐτὸν, καὶ χρημάτων, τὰ μὲν, αὐ-
„τῶν αὐτὸς ἔχει, τὰ δὲ, ἐμὲ ἔα ἔχειν· εἰνε-
„κέν τε χρημάτων, ὥρξῃς ἀπάντης τῆς Ἑλλά-
„δος. εἰ δέ μοι ἀπιστεῖς τὰ περὶ τῶν χρημά-
„των, πέμψον ὅστις τοι πιστέωι τυγχάνῃ ἔων,
τῷ ἐγὼ δοπέξω. Ταῦτα ἀκούσας Πολυκρά-
της, ἥδη τε ἐβόλετο· καὶ κως (ἰμείρετο γὰρ
χρημάτων μεγάλως) δοπέμπε πρῶτα κατα-
ψόμενον Μαϊάνδριον· Μαϊάνδρις, ἄνδρα δὲ
ἀσῶν, ὅς οἱ λῶ χειρμαλιστῆς· ὅς χρόνῳ ἐπὶ πλεον
ὑπερον τέτων, τὸ κόσμον τὸ ἐκ τῶν ἀνδρῶν τῶν
Πολυκράτη· ἐνταῦθα ἀξιοθῆλον ἀνέθηκε πάντα
ἐς τὸ Ἥραϊον. ὁ δὲ Ὀροίτης, μαθὼν τὸ κατασκευ-
σὸν εἶναι πεισδοκίμων, ἐποίησε τιὰδε· Λα-
νακας ὀκτὼ πληρώσας λίθων, πλεον πᾶσι βρα-
χέων τῶν αὐτῶν τὰ χεῖλεα, ὅτι πολλῆς τῆς λί-
θων, χρυσὸν ἐπέβαλε. καταπέσας δὲ πᾶς Λα-
νακας, εἶχε ἐπιμας. ἐλθὼν δὲ ὁ Μαϊάνδρις,
καὶ θεσπέμεν, ἀπήγγαλε τῷ Πολυκράτῃ. ὁ
δὲ, πολλὰ μὲν τῶν μαρτύρων ἀπαγορεύων, πολ-
λὰ δὲ τῶν φίλων, ἐβόλετο αὐτόσε. πρὸς δὲ
καὶ ἰδέσθῃς τὸ θυγατρὸς ὅταν οὐρανὸς τιλῶν· ἐ-
δοκέε οἱ τὸ πετρεῶ ἐν τῷ ἔρει μετῴρον εἶναι,
λεῶναι μὲν ἐπὶ τῷ Διὶ, χεῖρεται δὲ ἐπὶ τῷ Ἥ-
ραϊ. ταῦτῳ ἰδέσθῃ τῷ ὅταν, παντοίῃ ἐχέμεν
μὴ ἀποδημῆσαι τὸ Πολυκράτῃ πετρεῶ τὸ Ὀροί-
τα· καὶ δὲ καὶ ἰόντῃ αὐτῷ ὅτι τὴν παντη-
κόντρον, ἐφημίζετο. ὁ δὲ οἱ ἠπέλησε, λῶ
σῶς ἀποποσση, πολλὸν μὲν χρόνον παρενδύ-
εσθαι. ἡ δὲ ἠρήσατο ὅτι πετρεῶ ταῦτα ἡρῆσθαι.
βέλεσθαι γὰρ παρενδύεσθαι πλεον χρόνον ἢ
πετρεῶς ἐστῆσθαι. Πολυκράτης δὲ, πάσης
συμβολῆς ἀλογήσας, ἐπῆκε πετρεῶ τὸν Ὀ-
ροίτα, ἅμα ἀρόμεν ἄλλας τε πολλὰς
τῶν ἐπῶρων, ἐν δὲ δὴ καὶ Δημοκρίτῳ τὸ Καλ-
λιφῶντῳ, Κροτωνήτῳ, ἄνδρα ἰσηρόν τ' εἶον-
τα, καὶ τὴν πύχλῳ ἐπισκοπεῖν ἅρμα τῶν
κατ' ἐωυτόν. ἀπὸ μὲν δὲ ἐς τὴν Μαγνη-
σίῳ ὁ Πολυκράτης, διεφθάρη κακῶς, ἔτε
ἐωύ-

a ταῦτα ἀγορεύων. b ἐμοὶ γὰρ. c εἰνεῖται. d ἀπάντης Ἑλλάδος. e ἀποδέξω. f Μαϊάνδρις. g ταῦτα. h Μαϊάνδρις. i μανθάνων. k ἐπιφημίζετο.

ἑωυτῇ ἀξίως ἔτε τῶν ἑωυτῇ Φρονημάτων. ὅπῃ γὰρ μὴ οἱ Συρηκευσιῶν γηρόμενοι, ἔδε^a εἰς τῶν ἄλλων Ἑλληνικῶν τυραννῶν ἀξίος ἐστὶ Πολυκράτει μεγαλοπρεπεῖν συμβοληθῆναι. Διοκλείνας δὲ μιν σὺν ἀξίως ἀπηγήσθ^β Οὔροίτης ἀνεπαύρωσε. τῶν δὲ οἱ ἐπομένων ὅσοι μὲν ἔσαν Σάμιοι, ἀπῆκε, κελύων σφέας ἑωυτῷ χάριν εἶδεναι, εὐντας ἐλαττέρους. ὅσοι δὲ ἔσαν ξεινοὶ τε καὶ δῆλοι τῶν ἐπομένων, ἐν ἀνδραπδῶν λόγῳ ποιοῦμεν^γ εἶχε. Πολυκράτης ἡ ἀνακρεμάμεν^δ, ἐπέτελεσε πᾶσαν τὴν ὄψιν τῆς τυραγρίας. ἐλθὼν μὲν γὰρ ὑπὸ τοῦ Διὸς ὅπως οὐκ, ἐχέμεν^ε ἡλίας, ἀνιέει αὐτὸς ἐκ τοῦ σώματος^ς ἰκμάδα. Πολυκράτης μὲν δὴ αἱ πολλαὶ δυστυχίαι ἐς τῆς ἐτελεύτησεν, τῇ οἱ Ἀμασις ὁ Αἰγυπτίης βασιλεὺς παρεμαυτεύσας. Χρόνῳ ἡ ἔκ πολλῶ ὕστερον καὶ Οὔροίτα Πολυκράτει^ς πίστις μετήλθον. μετὰ γὰρ τὸν Καμβύσων θάνατον, καὶ τῶν μάγων τῷ βασιλείῃν, μίνων ἐν τῇσι Σάρδισι Οὔροίτης, ὠφέλει μὲν ἔδεν Πέρσης, ὑπὸ Μηδῶν ἀπαρμημένους τῷ δαχλῷ. ὁ ἡ ἐν πύτῃ τῇ δαχλῷ κατὰ μὲν ἐκτὴν Μιτροβάτεια τὸν ἐκ Δασκυλείς ὑπαρχον, ὅς οἱ ἀνείδισε πὰρ ἐς Πολυκράτεια ἐχούσ^α. κατὰ ἡ, τὸν Μιτροβάτεια πύδα Κρανάπ^ω. ἀνδρας ἐν Πέρσῃσι δοκίμους. ἀλλὰ τε ἐξ ὕστερον παντοῖα, καὶ πῖνα ἀγγελιηφόρον ἐλθόντα Δαρείον παρ' αὐτὸν, ὡς ἔπερς ἡδονέω οἱ λῦ τὰ ἀγγελλόμενα, κτείνει^β μιν ὁπίσω καμίζόμενον, ἀνδρας οἱ ὑπέσας κατ' ἔδον. Διοκλείνας δὲ μιν, ἡφάνισε αὐτῷ ἱππῶ. Δαρεῖ^ς ἡ ὡς ἔχε τῷ δαχλῷ, ἐπεθύμει^ς τὸν Οὔροίτα πᾶσαι, πάντων τῶν ἀδικημάτων εἰνεκε, καὶ μάλιστα Μιτροβάτεια, καὶ ἡ παύδος. ἐκ μὲν δὴ τῆς ἱεῖς γραῖον ἐπ' αὐτόν σὺν ἑδόκει πέμπειν, ἅτε οἱ οἰδαιμόνιων ἐπὶ τῇ πηγματῶν, καὶ νεωστὶ ἔχων τὴν δαχλῷ, καὶ τὸν Οὔροίτα μετὰ τὴν ἰαχὴν πωθῆνόμεν^ς ἔχεν. τὸν χίλιοι μὲν Περσέων ἐδορυφόρον. εἶχε ἡ νομὸν τὸν τε φρύγον, καὶ Λυδίον, καὶ Ἰωνικόν. περὶ ταῦτα δὲ ὧν ὁ Δαρεῖ^ς τὰδε ἐμνηχανήσας. συγκαλέσας Περσέων „τῶς δοκιμώτατες, ἐλεγε σφίσι τὰδε, ὦ Πέρσαι, τίς ἂν μοι τῶν ὑμῶν ὑπερσῆς ὄππτε „λέστε σφίσι τε, καὶ μὴ βίη τε καὶ ὁμίλῳ „ἐνθα γὰρ σφίσις δέει, βίης ἔργον ἔδεν. ὑμῶν „δὴ ὧν τίς μοι Οὔροίτα ἡ ζώντα ἀράγοι, ἡ „Διοκλείνει. ὅς ὠφέλησε μὲν καὶ Πέρσης ἔδεν, κακὰ δὲ μετὰ ἑοργε. τῶν μὲν, δύο ἡμῶν

affectus, nec digna vel sua persona vel cogitationibus. nam præter illos qui Syracusis extiterunt, ne unus quicquam aliorum Græcorum tyrannorum ullus est magnificentia cum Polycrate comparandus. Eum Oroetes (quod indignum relatu est) postquam occidit, cruci suffixit: ex illis vero qui illum comitabantur, Samios quidem dimisit, jubens eos gratiam sibi habere quod liberi essent: peregrinos autem atque servos eorum qui comites fuerant, pro mancipiis sibi vendicans, retinuit. Polycrates ergo suspensus omnem filiarum visionem explevit. nam ab Jove quidem, quum plueret, lavabatur; à sole autem ungebatur, dum ipse ex corpore humorem emitteret. Hunc exitum habuerunt tot prosperæ res Polycratis, quem ante vaticinatus ei fuerat Amasis rex Ægypti. Verum non multo post tempore Poly-¹²⁶ cratis manes ab Oroete poenas petiverunt. quippe post Cambyſis obitum & usurpationem à magis regni, Oroetes quum maneret Sardibus, nihil de Persis qui à Medis imperio fraudati erant, bene meritus est: ille vero in ea regni usurpatione Mitrobatem Dascylii præfectum, qui illi de Polycrate exprobraverat, interemit, & ejus filium Cranapem, spectatos in Persis viros: & cum alia quoque generis omnis flagitia commisit, tum quenquam ē nunciis qui ad ipsum à Dario venerat, quod parum jucunda nunciasset, trucidandum in via curavit, summissis qui redeuntem aggredierentur; trucidatumque cum ipso equo occultavit. Da-¹²⁷ rius, ubi principatu potitus est, Oroetem ulcisci cum ob alia scelera, tum præcipue ob Mitrobatem filiumque, cupiebat: sed adversus eum directo mittere copias consilii non erat, utique rebus nondum satis tranquillis, & imperio recens parto: quum præsertim audiret Oroetem multa vi nixum, quum mille Persarum satellitio stipatus esset. nam suæ provinciæ habebat Phrygiam, Lydiam, Ioniam. Itaque Darius adversus hæc hanc rationem iniit: Accitis Persarum laudatissimis eos alloquutus est his verbis, Persæ, quis hoc vestrum mihi repromittat, exequuturus & prudentia duntaxat, & nulla vi, nullisque copiis? Ubi enim opus prudentia est, ibi vi agere nihil attinet. Ergo quis vestrum mihi Oroetem vel ducat vivum, vel interficiat? qui de Persis nihil omnino bene meruit, sed cum alia multa scelera admisit, tum hæc duo: unum, quod duos

a γηρόμενοι τύραννοι, ἔδε. b ἔκτενει. c ἐπιθύμει. d vox ista μετὰ τὴν in MS. non existat.

Oroetes interfectus per Bagzum, & inter ejus bona Democedes avectus Susa agnoscitur & adhibetur ad pedem Darii extortum restituendum.

duos è nobis, Mitrobatem ejusque filium interemit; alterum, quod à me missos ad se arcessendum necat, insolentiam non tolerandam exhibens. ideoque priusquam majora in Persas mala admittat, occupandus est nobis nece. Hæc Darius interrogabat; & triginta extiterunt qui repromitterent, singuli volentes ipsi id exequi. Quos invicem contendentes Darius reprehendens, sortiri jussit. id quum fecissent, fors Bagzum Artontis filium ex omnibus contigit. Hic sorte delectus, hac ratione usus est: Complures litteras variis de rebus ubi scripsit, sigillumque Darii impressit, cum his profectus est Sardes. Eas, posteaquam in conspectum Oroetis venit, dedit separatim recitandas regio scribæ. (regios autem scribas cuncti præsidēs habent.) Reddebat autem separatim Bagæus litteras, explorandi gratia animos latellitum, numquid annuerent ad deficiendum ab Oroete. Quos animadvertens magnopere venerari litteras, & ea, quæ in illis dicerentur, etiam vehementius, reddidit aliam epistolam in hæc verba; Persæ, Darius rex interdicat vobis ne apud Oroetem fungamini satellitum officio. His illi auditis lanceas deposuerunt. Tunc Bagæus cernens illos obtemperantes huic epistolæ, sumpta fiducia reddidit scribæ ultimum libellum in hæc verba scriptum; Rex Darius mandat Persis qui Sardibus sunt ut Oroetem interimant. Id ubi audire satellites, eductis acinacibus sine mora Oroetem interemerunt. Ita vindicta Polycratis Samii Oroetem Persam insequuta est. Traductis atque comportatis Susa bonis Oroetis, contigit non diu post, ut in venatu ferarum Darius rex, dum ab equo defiliit, pedem torserit. Et sane tortus fuit vehementius. nam talus è juncturis exactus est. Se itaque existimans, ut etiam prius, habere ex Ægyptiis eos qui primi putarentur arte medicinæ, eorum opera utebatur. At isti retorquendo pedem ac violenter tractando malum augebant; adeo quidem ut septem dies totidemque noctes Darius præ molestia qua afficiebatur translegerit insomnes. Octavo die eidem male habenti quidam Democedis Crotoniatæ mentionem apud eum facit; cujus de artificio prius jam inde Sardibus audisset. Darius hominem quamcelerrime arcessi ad se jubet. Ille, ut inter servos Oroetis fuit inventus, ubi pro neglecto habebatur, in me-

„ ἡμέων ἥϊσιν, Μιτροβάτια π καὶ τὸ πῦρ
 „ αὐτῶν· τῶν δὲ, τῆς ἀνακαλέοντος αὐτὸν,
 „ καὶ πεμπόμενος ὑπὲρ ἐμῶν, κτείνῃ, ὕβριν οὐκ
 „ ἀναχέειν φαίνων. πρὶν τι ὧν μέζον ἐξε-
 „ ρεῖσθαι μιν Πέρσης κακὸν, καταλαμπέσθαι
 „ ἐστὶ ἡμῖν θανάτω. Δαρῖος μὲν ταῦτα ἐπηρώ-
 „ τα, τῷ δὲ ἄνδρες τελέοντα ὑπέστησαν, αὐ-
 „ τὸς ἕκαστος ἐθέλων ποιεῖν ταῦτα· ἐρμηνεύσας
 „ δὲ Δαρῖος καταλάμβανε, κελύων πάντας·
 „ παλλομένων δὲ, λαγχάνει οὐκ πάντων βασιλεὺς
 „ ὁ Ἀρτόνιος. λαχὼν δὲ ὁ Βαγαῦς, ποιεῖ τοιά-
 „ δε· βιβλία γραψάμενος πολλά, καὶ περὶ πολ-
 „ λῶν ἐχόντα πηγμάτων, σφρηγῖδά σφι ἐπέβα-
 „ λε τῷ Δαρῖι. μέλα δὲ ἦν ἔχων ταῦτα ἐς τὰς
 „ Σάρδεις. ἀπικόμενος δὲ, καὶ Ὀροίτω ἐς ὃν
 „ ἐλθὼν, τὰ βιβλίων ἐν ἑκάστῳ παλαιούμενος,
 „ εἶδεν τὴν γραμματεῖν τῷ βασιλεῖ ὁπλιτεύσας.
 „ (γραμματεῖς δὲ βασιλείης οἱ πάντες ὑπαρχοὶ
 „ ἐχούσι) δοπορεύμενος δὲ τὸν δορυφόρον, εἶδεν
 „ τὰ βιβλία ὁ Βαγαῦς, εἰ ἐνδεξάμενος· δόξαται
 „ δὲ Ὀροίτω. ὁρῶν δὲ σφραγῖδας τὰς βιβλίας σφ-
 „ βομένους μεγάλως, καὶ τὰ λεγόμενα οὐκ τὰ βιβλίων
 „ ἐπὶ μέζονως, δίδωσι ἄλλοι, ἐν τῷ ἐνὶ ἑπτά πόνδῳ,
 „ ὡς Πέρσαι, βασιλεὺς Δαρῖος ἀπαγορεύει ὑμῖν
 „ μὴ δορυφορεῖν Ὀροίτω. οἱ δὲ, ἀκούσαντες τῶ-
 „ των, μετήκαν οἱ τὰς αἰχμάς. ἰδὼν δὲ τὴν σφραγῖδα
 „ ὁ Βαγαῦς παθόμενος τῷ βιβλίῳ, ἐν ταῦτα δὴ
 „ παρῶντας, τὸ πλῆθος τὰ βιβλία δίδωσι τῷ γραμ-
 „ ματεῖ, ἐν τῷ ἐγγράφῳ, βασιλεὺς Δαρῖος
 „ Πέρσῃσι τοῖσι ἐν Σάρδισι ἐντέλλει· κτείνειν Ὀροί-
 „ τεα. οἱ δὲ δορυφόροι ὡς ἤκουσαν ταῦτα, παλαιόμε-
 „ νοι τὰς αἰχμάς, κτείνουσι παρατυχά μιν. ἔτω
 „ δὲ Ὀροίτεα τὴν Πέρσιν πολυκράτει· ἔτι Σαμίῃς τί-
 „ σεις μετήλθον. ἀπικόμενων δὲ καὶ ἀνακρομαθέντων
 „ τὸν Ὀροίτεω χρημάτων ἐς τὰς Σῶνας, σωλεύεικε χρό-
 „ νος πολλῶν ὑπερὸν βασιλέα Δαρῖον, ἐν ἧσιν ἡρώων
 „ δόποθρῶσκειν ἀπὸ ἵππων, σφαλίωσι τὸ πόδα. καὶ
 „ πως ἰσχυροτέρως ἐσφράθη· ὁ γὰρ οἱ ἀσφράγις ἐξε-
 „ χώρησε οὐκ τὸ ἀσφραγίσαν. νομίζων δὲ ὅτι πρῶτον
 „ ἐαυτὸν ἔχον Λιγυπρίων τῆς δοκεῖσας εἶναι πρῶτος
 „ τῷ ἡγεμῶνι, τότε οὐκ ἐχρηστο. οἱ δὲ, σφραγίσαντες
 „ βιάμενοι τὸ πόδα, κακὸν μέζον ἐργάζοντο· ἐπὶ ἐπὶ
 „ μὲν δὴ ἡμέρας ἔπληον νύκτας ὑπὸ τῷ παρεόντι
 „ κακῷ Δαρῖος ἀγρυπνῆσι εἵχετο· τῇ δὲ δὴ ὁ γδοή
 „ ἡμέρῃ ἔχοντι οἱ Φλαύρις, ὡς ἀκούσας τις πρῶτε-
 „ ρον ἐπὶ ἐν Σάρδισι τῷ Κροτωνιῆτι Δημοκίδεος τῷ
 „ πύχην, ἀγγέλλει τῷ Δαρῖι. ὁ δὲ ἄρῃ μιν τῷ πα-
 „ ρίῳ παρ' ἐαυτὸν ἐκέλευσε. τὸ δὲ ὡς ἐξεῦρον ἐν
 „ τοῖσι Ὀροίτεω ἀνδραπόδοις ἄνευ δὴ ἀπημελημένον,
 „ D d παρή-

a ii oi ἐνδεξάμενος. b τοιάδε. c ὅτι ὁ γδοή ἀπημελημένον.

παρῆλθον εἰς μέσον, πῶδας τε ἔλκοντα, καὶ
 ῥάκεσι ἐδημιμένον. Σπαρτιάται δὲ εἰς μέσον, ἡρώ-
 τα ὁ Δαρεῖος τὴν πύχνην εἰ ὀπισθεν. ὁ δὲ
 οὐκ ὑπεδέκετο, ἀρρωθεὶς μὴ ἐαυτὸν ἐκφύ-
 νας, πῶδρά πινεν ἢ Ἑλλαδίῃ ἢ ἀπεστραμμένῃ.
 κατεφάνη τε τῷ Δαρείῳ τεχνάζειν ὀπισθεν
 νῦν. καὶ τὰς ἀγαθὰς αὐτὸν, ἐκέλευσε
 μάστιγας τε καὶ κέντρα παρὰφέρειν εἰς τὸ μέσον.
 ὁ δὲ ἐνθαῦτα δὴ ὡς ἐκφαίνει, Φαῖς, ἀτρεκέως
 μὲν οὐκ ὀπίσθεται, ὁμιλήτας δὲ ἡγεῖται, Φλα-
 ῤως ἔχον τὴν πύχνην. μετὰ δὲ, ὡς οἱ ἐπέτρε-
 ψε, Ἑλλήνικοις ἡμασι χρωμένῃ, καὶ ἡ-
 παμάτα τὰ ἰατρὰ παροσγών, ὕπνῳ τὴν
 λαγχάνειν ἐποιεῖ, καὶ ἐν χρόνῳ ὀλίγῳ ὑγια-
 μιν εὐθὺς ἀπέδεξε, ἔδαμᾶ ἐπὶ ἐλπίζοντα ἄρ-
 πῆν ἐσομαι. δωρεῖται δὲ μιν μετὰ τούτων ὁ
 Δαρεῖος πιδέων χρυσέων δύο ζεύγη. ὁ δὲ μιν
 ἐπιείρετο, εἰ οἱ διωλήσιον τὸ κακὸν ὀπίσθεται
 νέμει, ὅπ μιν ὑγιαίνει ἐπίσσοι. ἡδύς δὲ τῷ ἐπὶ
 ὁ Δαρεῖος, δόσιμῃ μιν παρὰ τὰς ἐαυτοῦ
 γυναικάς. παρὰ τὰς δὲ οἱ ἀνδρες, ἔλεγον
 παρὰ τὰς γυναῖκας ὡς βασιλεῖ ἐπὶ εἴη ὅς τὴν
 ψυχὴν οἱ ἀπέδωκε. ὑποτίθησθε δὲ αὐτῶν ἐ-
 κάστη, Φιάλη δὲ χρυσῆ σὺν θήκῃ ἐδώκετο ἢ
 Δημοκῆδεα. ἔτω δὴ π δαυλίει δωρεῇ, ὡς
 τὰς ἀποπλήθοντες ἀπὸ τῶν Φιαλέων ἐπὶ τὴν
 ἐπὶ μιν ὁ οἰκίτης τῷ ἄνομῳ ἡ Σκίτων, ἀν-
 ἐλέγχετο, καὶ οἱ χρῆμα πολλὸν ἐν χρόνῳ πω-
 λέει. ὁ δὲ Δημοκῆδης ἐπὶ, ὡς ἐκ Κρό-
 τῶν ἀπηνέμετο, Πολυκράτει ὁμιλήσει. πε-
 τρὶ, δὲ σπείρετο ἐν τῇ Κρότωνι, ὀργλὴν
 χαλεπῶ. τῶν ἐπὶ π οὐκ ἐδύνατο φέρειν,
 ἀπολιπὼν, οἷον εἰς Αἴγιναν. κατὰ δὲ εἰς
 τῶν πρῶτον ἐπὶ ὑπερεβάλετο τὰς
 πρῶτας ἡγεῖας, ἀσκήσας περὶ ἐών, καὶ ἔχων
 ἔδεν τῶν ὅσα παρὰ τὴν πύχνην ἐστὶ ἐργαλῆα.
 καὶ μιν δούπερον ἐπὶ παλάντῃ Αἰγινῆται δημο-
 σῇ μιοθεύειν. τρίτῳ δὲ ἐπὶ Ἀθηνῶσι, ἐ-
 κατὸν μίσαν. τετάρτῳ δὲ ἐπὶ Πολυκράτει
 δυὼν παλάντων. ἔτω μὲν ἀπὸ τῶν εἰς τὴν Σά-
 μον. καὶ ἀπὸ τῶν τῷ ἀνδρὶ οὐκ ἦνισσε Κρο-
 τωνῆται ἡγεῖται ἀδοκίμησαν. ἐγίνετο γὰρ ὡς τῶν
 ὅτε πρῶτοι μὲν Κροτωνῆται ἡγεῖται ἐλέγοντο
 μὲν τὴν Ἑλλάδα εἶναι, δώτεροι δὲ, Κυρη-
 ναῖοι. κατὰ τὴν αὐτὴν δὲ χρόνον καὶ Ἀργεῖοι
 ἦσαν μισοκλῆς εἶναι Ἑλλήνων πρῶτοι. Τότε δὴ
 ὁ Δημοκῆδης ἐν πῶσι Σάμοις ἐξηπάμενος Δα-
 ρεῖον, εἶχεν τε μέγιστον εἶχε, καὶ ὁμοτράπε-
 ζον

dium adductus est, sicut erat trahens com-
 pedes ac pannosus. In medio positum 130
 Darius interrogavit numquid eam nosset
 artem. Democedes non promittere, ve-
 ritus ne si se proderet, ulquequaque Græ-
 ciâ privaretur, sed tamen visus fuit Dario
 notitiam artis perite didicisse; unde jus-
 sit eos qui hominem duxerant, verbera
 & stimulos afferre in medium. Tunc il-
 le dissimulatione missa, se plane quidem
 scire artem illam negavit, sed aliquantul-
 um, ob eam consuetudinem quam cum
 medico habuisset. Factaque ei potestate
 curandi, Græcis medicamentis utens, &
 fomenta acria admovens, Darium com-
 potem somni fecit, & brevi tempore in-
 columem reddidit, nequaquam amplius
 sperantem sibi integrum fore usum pe-
 dum. Ob quam curationem postea quum
 eum Darius duobus aurearum compedum
 paribus donasset, interrogavit Democē-
 des numquid ideo se duplici malo ex in-
 dustria mactaret, quod ipsum sospitem
 fecisset. Hoc dicto Darius delectatus,
 ad suas uxores hominem misit. Eunuchi
 vero qui eum deduxerunt ad feminas, di-
 cebant hunc esse qui restituisset animam
 regi. tunc earum unaquæque subver-
 berans auri phialam cum theca Democē-
 cedi donavit tam amplo munere, ut fa-
 mulus nomine Sciton qui sequebatur,
 excidentes ex phialis stateres colligens,
 prorsus grandem auri summam coegerit.
 Hic Democedes hunc in modum e Cro- 131
 tone profectus cum Polycrate consue-
 tudinem habuit. In Crotone contineba-
 tur ab patre, sane difficili; quem cum
 gravaretur, eo relicto abiit in Æginam:
 ubi commoratus, primo anno superavit
 primos medicos etiam imparatus, & nihil
 instrumentorum habens quæ ad artem
 medicinæ pertinerent. Ex quo factum est,
 ut insequenti anno Æginetæ publice con-
 duxerint eum talento, Athenienses ter-
 tio anno centum minis, Polycrates quar-
 to anno talentis duobus. ita Samum pro-
 fectus est. A quo viro non minimum me-
 dici Crotoniatæ inclaruerunt. Tunc e-
 nim id factum est, quando primi qui-
 dem Crotoniatæ medici celebrarentur
 per Græciam, secundi Cyrenæi. Qua
 etiam tempestate Argivi ceteris Græcis 132
 præstare musica ferebantur. Tunc ita-
 que Democedes Dario sanato Susis ma-
 ximas xedes obtinebat, & cum rege
 mensam communem habebat, omnibus re-

a Φιάλη γὰρ. b vocula ista ὁ; non exstat in MS. prout nec videtur agnovisse Valla. c δούκ. ἀνδρῶν. d αὐτοῖς
 δὲ τῶν χρόνων.

Democedis gratia apud Darium. Atossæ ulcus in mamilla ab eo sanatum, per quam desiderio patris struit dolum.

rebus affluens, præter hanc unam quod in Græciam redire non poterat. Quinetiam Ægyptiōs medicos regem antea curare solitos, quum essent patibulis suffigendi, quod à Græco medico superati forent, impetrata ab rege venia liberavit: item vaticinum quendam Eleum, qui Polycratem sequutus fuerat & inter mancipia pro neglecto relictus. Denique maximi apud regem momenti Democedes erat. Interjecto deinde brevi tempore, inter alia contigit, ut Atossæ Cyri filix (quæ erat Darii uxor) in mamilla ulcus exoriretur, deinde diruptum porro ferperet; quod ista, quoad fuit exiguum, præ pudore occultans, nemini indicavit: sed ubi male jam se habebat, arcessito Democedi rem ostendit. Ille se redditurum sanam affirmans, jurejurando adigit eam ut sibi vicissim ipsa inserviat in eo quod oraverit; oraturum autem nihil unde dedecus redundaret. A quo posteaquam medicis remediis curata est, edocta ab eodem, Darium, dum cum eo cubat, his verbis alloquuta est, O rex, quum tantum tu habeas copiarum, desides, nullam neque gentem neque potentiam Persiæ acquirens. atqui par est virum & juvenem & magnarum opum dominum, aliquid operis edendo se ostendere, quo etiam Persiæ cognoscant sibi virum præesse. Quod ut facias, duabus de causis interest, ut Persiæ & eum qui ipsis præest, virum esse intelligant, & bello atterantur: ne otium agentes tibi insidias tendant. Nunc ergo aliquod opus edas quoad in ætate juvenili es. nam augescente corpore ingenium quoque pariter augescit, & consenescente consenescit, & ad res omnes hebetatur. Hæc Atossæ ex admonitu Democedis. Ad quam Darius respondens, Quæ, inquit, uxor, ipse facere destinaveram, ea omnia dixisti. ego enim constitui Scythiis bellum inferre, juncto mari è nostra continente in alteram ponte: & hæc brevi tempore perficientur. Ad eum Atossæ, Animadvertite, inquit, nunc; omitte primum Scythiis bellum inferre, qui, quandocunque volēs, tui erunt: adversus Græciam mihi tu eas in expeditionem. concupisco enim Lacænas & Argivas & Atticas & Corinthias, fando cognitās, mihi fieri ancillas. Et ad hoc virum habes ex omnibus maxime idoneum ad demonstrandas Græciæ res atque exponendas, hunc qui pedem

Ζῷ βασιλεί ἐγγίνεε· πάλῳ τε ἐνὸς τῆ ἐς Ἑλλῆνας ἀπέναι, πάντα τὰ μὲν αἰ παρῶν. καὶ τῆτο μὲν, τὲς Αἰγυπτιῶν ἰητῆρες, οἱ βασιλέα πρῶτον ἰῶντο, μέλλοντας ἀνασκολεῖσθαι, διότι ὑπὸ Ἑλλῶν ἰητῆς ἐσώθησαν, τῆτας, βασιλέα πρῶτον ἀνιόντων, ἐρρύστω· τῆτο δὲ, μάνην Ἡλείου Πολυκράτει ὀπισσώμενον, καὶ ἀπημελημένον ἐν τοῖσι ἀνδραπόδοις, ἐρρύστω. ὡ δὲ μέγιστον πρῆγμα Δημοκίδης ὡρᾷ τῷ βασιλεί. Ἐν χρόνῳ δὲ ὀλίγῳ μὲν πάντα, τὰδε ἅλλα συνώλεκε ἡμέδα· Ἀπόση τῇ Κύρῃ μὲν θυγατρὶ, Δαρεῖς δὲ γυναικὶ, ὅτι τῆ μαστὶ ἐφύψμα· μέλα δὲ, ἐκράγεν, ἐκέμετο πρῶτον. ὅσον μὲν δὴ χρόνον ἦν ἔλασσον, ἡ δὲ, κρήνησα ἐαίχμυομένη, ἐφράζετο ἄδεν· ἐπεὶ τε δὲ ἐν κακῷ ἦν, μετεπέμψατο τὴν Δημοκίδα, καὶ οἱ ἐπέδειξε· ὁ δὲ, Φᾶς ὑγία πησῆν, ἐξορκίζων μιν, ἡ μὲν οἱ ἀντυπερρήσθη ἐκείνῳ τῆτο τὸ ἀν αὐτῆς δευθῆ· δὲ, σὰ δὲ ἄδενος τῶν ὅσα ἐς αἰχμύλῳ ἐστὶ Φέρωντα. Ὡς δὲ ἄρα μιν μὲν ταῦτα ἰώμεν ὑγία ἀπέδεξατο, ἐν ταῦτα δὴ διδάχθῃσα ὑπὸ τῆς Δημοκίδης ἡ Ἀπόση, προσέφερε ἐν τῇ κρίτῃ Δαρεῖ· ῥεῖω λόγον ποιόνδε, ὧ βασιλεῦ, ἔχων δυνάμιν, ποσάντῳ κἀτησαι, ἔτι τι ἐθνῶν προσκλήμεν, ἔτε δυνάμιν Πέρσῃ. εἰκὸς δὲ ἐστὶ ἀνδρα, καὶ νέον, καὶ χρημάτων δεσπότην μεγάλων, φαίνεσθαι πρῶτον ἀποδεικνύμενον, ἵνα ἐ Πέρσῃ ἐκμαθῶσι ὅτι ὑπὸ ἀνδρὸς ἄρχονται. ἐπ' ἀμφοτέρω δὲ τοι Φέρῃ ταῦτα ποίειν, καὶ ἵνα σφέων Πέρσῃ ὀπισσώντων ἀνδρα εἶναι τὸ πρῶτον, καὶ ἵνα τρέχωνται πολέμῳ, μηδὲ χολῶ ἀγνοῖες, ὅτι περὶ αὐτῶν τοι νῦν γὰρ ἀντιπρῶτον ἐργον, ἕως νέῳ εἰς ἡλικίῳ. αὐξαναμένῳ γὰρ τῷ σώματι συναύξονται καὶ αἱ φρένες, γρησκόνην ἢ συζησκόνην, καὶ ἐς τὰ πρῆγματα πάντα ἀπεμεινύονται. ἡ μὲν δὴ ταῦτα ἐκ διδάχης ἔλεγε· ὁ δὲ αἰμείβετο· ποῖσδε, ὧ γυναι, πάντα ὅσα περ αὐτὸς ὀπινοῖω πησῆν, εἰρηκας. ἐγὼ γὰρ βεβέλωμαι ζεύξαι γέφυραν· ἐκ ἧς ἡπείρες ἐς τὴν ἐπὶ τῶν ἡπείρων ὀπί Σκύθας στρατεύεσθαι. καὶ ταῦτα ὀλίγῳ χρόνῳ ἔσται περὶ μένα. λέγει Ἀπόση· πᾶδε, Ὁρᾷ νῦν, ἐς Σκύθας μὲν τὴν πρῶτον ἵεναι ἔασον (ἔτι γὰρ, ἐπὶ τὴν σὺ βέλη, ἔσοντῃ τοι) σὺ δὲ μοι ὅτι τὴν Ἑλλάδα στρατεύεσθαι. ὀπισημέω γὰρ, λόγῳ πυνθανομένη, Λακαίνας τέ μοι ἡμέδα πρῶτον ἀνιόντων ἐς Ἀργείας, ἐς Ἀπικὰς ἐς Κορινθίους. ἔχεις ἢ ἀνδρα ὀπισημέωτον ἀνδρῶν πάντων δέξαι τε ἑκάστω τῷ Ἑλλᾶδ ἐκπατήσασθαι, τῆτον ὅς σὺ τὸ πό-

a ἐξορκίζων. b ὅσα αἰχμύλῳ. c λίγῳ ἢ Ἀπόση. d ἔρῃσι, ἐπὶ Σκύθας.

„δα ἐξήκοιο. ἀμείβεταί Δαρεῖον, ὃ γυναι, ἐπεὶ
 „τοῖνυν τοι δοκεῖ ἢ Ἑλλάδον ἡμέας πρῶτα δοκιμῆ-
 „εῖναι, κατασκοπεύς μοι δοκεῖ Περσέων πρῶ-
 „τον ἀμεινονεῖναι ὁμῶς τῷ τῷ. σὺ λέγεις, πέμψαι
 „ἐς αὐτάς· οἱ μαθόντες ἔιδόντες ἕκαστα αὐτῶν,
 „ἐξαγγέλωσι ἡμῖν. καὶ ἔπειτα ἐξεπισκόμεναι, ἐπ’
 „αὐτάς τρέψομαι. Ταῦτα εἶπε καὶ ἄματ’ ἐπὶ Ἑφρα,
 „καὶ ἔργον ἐποίησε. ἐπὶ τε γὰρ ταχισταὶ ἡμέρη ἐπέλαμ-
 „ψε, καλέσας Περσέων ἄνδρας δοκίμους πεντεκαί-
 „δεκα, ἐνέπελετό σφι, ἐπομένους Δημοκίδει, διεξ-
 „ελθεῖν πρὸς τὴν Ἑλλάδα. ὅπως τι
 „μὴ ἀδρόνηται σφεας ὁ Δημοκίδης, ἀλλὰ μιν
 „πάντως ὀπίσω ἀπαχῶσι. ἐντὶλάμεναι ἢ τῶτοι
 „παῦτα, δώτερά καλέσας αὐτὸν Δημοκίδεια, ἐ-
 „δέρει αὐτὸς ὅπως ἐξηγησόμεναι πᾶσαν ἑσπεί-
 „δεξας τὴν Ἑλλάδα πῶσι Πέρσῃσι, ὀπίσω ἔξει.
 „δῶρα δὲ μιν τῷ πατρὶ ἑσπείσει ἀδελφεοῖσι ἐκέ-
 „λευε πάντα τὰ ἐκείνους ἐπὶ πᾶσι λαβόντα ἄγειν,
 „φας ἀλλὰ οἱ πολλὰ πλῆθυσιν ἀνθρώπων. πρὸς ἢ,
 „ἐς τὰ δῶρα, ὁλκάδα οἱ ἔφη συμβαλλέεσθαι, πλῆ-
 „θους ἀραβῶν πανοίων, τὴν ἄμα οἱ πᾶσι δοῦναι.
 „Δαρεῖον μὲν δὴ, δοκεῖν ἐμοὶ, ἀπ’ ἑδνός
 „δολεῖν νόον ἐπαγγέλλοι οἱ ταῦτα. Δημοκίδης
 „ἢ, δέσας μὴ εὖ ἐκπῆρται Δαρεῖον, ἐπὶ ἑσπεί-
 „δραμῶν πάντων^b, τὰ διδόμενα ἐδέκετο. ἀλλὰ
 „τὰ μὲν ἐωυτῷ, κατὰ χώραν ἔφη καταλείψαι,
 „ἵνα ὀπίσω σφέα ἀπελθὼν ἔχοι· τὴν μὲν τοι
 „ὁλκάδα, τὴν οἱ Δαρεῖον ἐπαγγέλλοι ἐς τὴν δω-
 „ρεῖν πῶσι ἀδελφεοῖσι, δέκεσθαι ἔφη. ἐντὶλά-
 „μεναι ἢ ἑσπείσει ταῦτα ὁ Δαρεῖον, δοῦναι
 „λεῖ αὐτὰς ἑσπείσει ἡμέρας. Καταβάντες δ’ οὐ-
 „τοι ἐς φοινίκην, καὶ φοινίκης ἐς Σιδῶνα πόλιν,
 „αὐτίκα μὲν τριηρέας δύο ἐπώλησαν, ἄμα ἢ
 „αὐτῶσι^c καὶ γαυλὸν μέγαν, παντοίων ἀραβῶν.
 „παρεσκευασμένοι ἢ πάντα, ἔπλεον ἐς τὴν Ἑλ-
 „λάδα. πρὸς αὐτῶσι ἢ αὐτῶσι πρὸς τὴν Ἑλλάδα
 „ἔφη αὐτῶσι, καὶ ἀπεγρέφοντο. ἐς δ’, πρὸς πολ-
 „λὰ αὐτῶσι ἑσπείσει ἡμετέροις, ἀπὸ τῶν ἢ
 „Ἰταλίας ἐς Τάραντα. ἐνθαῦτα ἢ ἐκ Κροτων-
 „νης ἢ Δημοκίδει, Ἀριστοφιλίδης ἢ Ταραν-
 „τῶν ὁ βασιλεὺς, τῶν μὲν, τὰ πηδάλια
 „παρέλυσε τῶν Μηδικῶν νεῶν, τῶν ἢ, αὐτὰς
 „τοὺς Πέρσας ἔρξε, ὡς κατασκοπεύς δῆθεν ἐόν-
 „τας. ἐν ᾧ ἢ οὗτοι ταῦτα ἐπαχον, ὁ Δημοκί-
 „δης ἐς τὴν Κρότωνα ἀπικνέεται. ἀπὸ τῶν ἢ ἢ
 „δη τούτων ἐς τὴν ἐωυτοῦ, ὁ Ἀριστοφιλίδης ἐλυ-
 „σε τοὺς Πέρσας, καὶ τὰ παρέλαβε τῶν νεῶν, ἀπέ-
 „δωκέ σφι. Πλείονες ἢ ἐδεῖτο οἱ Πέρσας ἢ καὶ
 „διώκοντες Δημοκίδεια, ἀπικνέον^d ἐς τὴν Κρότωνα.
 „εὐρόν-

tuum sanavit. Cui Darius, Quandoqui-
 dem, inquit, uxor, tibi videtur nos pri-
 mum Græciam tentare debere, mihi vi-
 detur satius ante omnia mittere illuc ex-
 ploratores Persas, una cum isto quem di-
 cis, qui percepta omnia illic & visa re-
 nuncient: & mox ego ab illis edoctus,
 adversus Græcos tendam. Hæc loquu-
 tus Darius, & quod fuit loquutus, re-
 quosque aggressus est. namque ubi primum
 illuxit, accitis quindecim viris Persarum
 spectatis, præcepit ut sequentes Demo-
 cedem omnia Græciæ maritima loca col-
 lustrarent, neve committerent ut Demo-
 cedes ab illis aufugeret, sed rursus eum
 omnino reducerent. Hæc illis ubi præ-
 cepit, secundo loco Democedem ipsum
 arcessitum orat, ut peragrata atque mon-
 strata Persis omni Græcia; rursus redeat:
 jubetque eum dona ferre patri ac fratri-
 bus omnia sua instrumenta, quæ secum
 lumeret, affirmans se alia multo copiosi-
 ora illi in vicem donaturum. ac præter
 ea conferre illi ait ad dona vehenda on-
 nerariam navim, omnigenis bonis refer-
 tam, quæ cum eo esset navigatura. Quæ
 Darius nullo dolofo consilio (ut mea
 fert opinio) promittebat: ille tamen ve-
 ritus ne se Darius tentaret, nihil omnium
 offendens oblata sibi accepit: sed sua qui-
 dem se illic velle ait relinquere, ut ea re-
 versus haberet: verum navim onerariam
 quam sibi Darius promitteret ad donatio-
 nem fratribus, accipere respondit. Darius
 postquam hæc etiam Democedi præce-
 pit, homines ad mare demisit. Isti, quum
 in Phœnicen descendissent, & Phœni-
 ces urbem Sidonem, confestim duas tri-
 remes nautis impleverunt, & simul in-
 gentem onerariam omnigenis bonis; com-
 paratisque omnibus in Græciam trajici-
 unt. & quum appulissent adeuntes mariti-
 ma ejus loca intuebantur atque describe-
 bant. Donec pleraque ac celeberrima Græ-
 ciæ loca contemplati, in Italiam Taren-
 tum transmiserunt. Ibi Aristophilides Ta-
 rentinorum rex, & ipse Crotoniensis, gu-
 bernacula Medicarum navium resolvit,
 pariter & ipsos Persas detinuit, tanquam
 certos exploratores. Interea dum isti pati-
 untur hæc, Democedes Crotonem abiit.
 Quo digressus & jam reverso ad domum
 suam Aristophilides Persas missos fecit,
 restitutis iis quæ de navibus abstulisset.
 Illinc Persæ navigantes, ac Democedem
 persequentes, Crotonem perveniunt: na-
 etique

a ἄμα ἐπὶ τὸ εἶπε καὶ. b πάντως. c ἄμα ἢ αὐτοῖσι. d αὐτῶν, ταῦτα.

Unde frustra eripere conatos & in Iapygia servos factos ad regem reducit Gillus; sperans temere per eum restitui in patriam. Samus ab Dario capta.

Etique in foro Democedemprehendunt. Eum Crotoniatarum quidam, res Persicas reformidantes, tradere parati erant: quidam injectis è diverso manibus, fustibus cadebant Persas, hæc verba proferentes; Viri Crotoniatae, considerate quid faciatis, qui hominem regis fugitivum eripitis. An ex usu erit vobis hanc injuriam regi Dario intulisse, ac vobis bene cedet ita fecisse, si nos spoliaveritis? Cui enim prius quam huic urbi bellum inferemus? aut quam priorem diripere conabimur? Hæc dicendo Crotoniatis plane non persuaserunt. quinimo non modo Democede, sed etiam oneraria navi quam una duxerant, privati sunt; atque in Asiam reversi, omisso jam studio discendi ulteriora Græciæ, quod duce essent fraudati. Quibus tamen in digressu Democedes mandavit ut Dario dicerent, Democedem duxisse uxorem Milonis filiam. erat enim apud regem celebre nomen Milonis luctatoris. Quas nuptias videtur mihi eo tempore properasse magna erogata pecunia, ut ipsum etiam in patria sua spectatum esse Dario appareret. Profecti Crotone Persæ, ad Iapygiam navibus suis cursu excidentes venerunt: à quibus in servitutem redactos Gillus quidam Tarentinus exul redemit, & ad regem Darium reportavit. Ob quod meritum quum rex paratus esset donare ei quicquid vellet, optavit se in patriam reduci, exposita prius sua calamitate; sed ne omnem Græciam conturbaret, si classis ingens ipsius caussa in Italiam mitteretur, ajebat solos Cnidios pares fore ad ipsum reducendum: existimans, pro amicitia quæ Cnidiiis erat cum Tarentinis, sibi præcipue reditum paratum iri. Id Darius pollicitus effecit. nam misso Cnidum nuncio jussit ut Gillum Tarentum reducerent. Cnidii Dario obsequentes, id tamen à Tarentinis non impetraverunt: nam ad vim inferendam invalidi erant. Atque hæc hunc in modum administrata sunt. hique Persæ primi extitere, qui ex Asia in Græciam trajecerunt explorandi gratia, & ob hanc

138

139

rem. SAMUM vero post hæc rex Darius omnium urbium tam Græcarum quam barbararum primam, evertit, ob hanc causam: Dum Cambyfes in expeditione adversus Ægyptum ageret, permulti se illuc Græcorum conferebant, partim (ut credibile est) negotiandi, partim militandi, partim ipsius regionis spe-

εύρόνης δέ μιν ἀγοράζοντα, ἄπληρον αὐτοῦ. τῶν
 ἢ Κροτωνιητέων οἱ μὲν, καταβρώδεοντες τὰ Περ-
 σικὰ πρῆγματα, πορεύεσθαι ἐπιθυμοῦντες ἔσαν· οἱ ἢ ἀν-
 τίστηντο τε ἔτι τοῖσι^a σκυτάλοισι ἔπαμον τὰς Πέρ-
 σους, πορεύομεντες ἔπα ταῦτε, Ἄνδρες Κροτω-
 νίηται, ὁρᾶτε τὰ ποιεῖτε· ἄνδρα βασιλῆα^b
 ὁρηπέτῳ γρόμενον ἐξαίρεσθε; κῶς ταῦτα
 βασιλεῖ Δαρείῳ ἐκχρήσθαι ἐβούλετο^c; κῶς
 ἢ ὑμῖν τὰ ποιούμενα ἔξει καλῶς, ὡς ἀπέ-
 ληθε ἡμᾶς; ὅτι τίνα ἢ τῆσδε^c ποτὶ πῶν
 στρατούμεθα πόλιν; τίνα ἢ ποτὶ πῶν ἀνδρα-
 πόδες^d πῆρσόμεθα; ταῦτα λέγοντες^d, τὰς
 Κροτωνιήτας ἔκων ἔπῃον· ἀλλ' ἐξαίρεθέντες τε τὴν
 Δημοκίδεα, καὶ τὸ γαυλὸν τὸ ἄμα ἦγον^e· ἀπαίρε-
 θήντες, ἀπέπλεον ὀπίσω ἐς τὴν Ἀσίαν, ἔδεδετο^e ἐξή-
 τησαν τὸ προσωτέρω τῇ Ἑλλάδι^f ἀπικόμενοι ἐκ-
 μαθεῖν, ἐς τὴν ἡμετέραν^f ἡμετέραν. ποσὺν δὲ μέντοι
 ἐνετέλετο σφί Δημοκίδης, ἀναγορεύοντι^f κελύ-
 ων εἰπεῖν Δαρείῳ σφέας, ὅτι ἄρμοςται τὴν Μίλων^f
 θυγατέρα Δημοκίδης γυναῖκα. ἔτι δὲ πα-
 λαιοῦ Μίλων^f ὡς ἔνομα πολλὸν πρὸς βασι-
 λεῖ. κατὰ δὲ τὸ τοῖ μοι δοκέει^f πρὸς τὸν τῶν
 τῶν, τελέσας πρῆγματα μεγάλα Δημοκίδης, ἵνα
 φαῖναι πρὸς Δαρείῳ ἔων ἔτι ἐν τῇ ἐνὶ τῇ δοκίμῳ.
 Ἀναχθέντες ἢ ἐκ τῶν Κρότων^f οἱ Πέρσαι, ἐκπύ-
 πῃσι^f τῆσι νηυσὶ ἐς Ἰηπυγίαν. καὶ σφέας δὲ
 λαβόντας ἐν ταῦτα, Γίλλ^f ἀνὴρ Ταραντίν^f Φυ-
 γὰς ῥυσσόμενον^f, ἀπήγαγε πρὸς βασιλέα Δαρείον.
 ὃ ἢ ἀντὶ τῶν ἐτοῖμ^f ὡς δίδοναι τῶν ὅ, τι βού-
 λουτο αὐτός· Γίλλ^f ἢ αἰρέει^f κατόδον οἱ ἐς τὰ
 βασιλῆα γνέσθαι, ποσὺν γὰρ ἡμετέραν τὴν συμφορὴν. ἵνα
 ἢ μὴ σωταράξῃ τὴν Ἑλλάδα, ἣν δὲ αὐτῶν ἐπὶ
 μέγας πλὴν ὅτι τὴν Ἰταλίαν, Κνιδίους μόνους δὸς
 πρὸν οἱ ἔφη τοὺς κατὰ γονίας γίνεσθαι^f δοκίμων δὸς
 τῶν ἐόντων τοῖσι Ταραντίν^f φίλων μάλιστα
 τὴν κατόδον οἱ ἔσεσθαι. Δαρεῖ^f ἢ ἰσοδεδάμενον^f
 ἐπετέλεε. πέμψας γὰρ ἄγγελον ἐς Κνίδον, κατὰ-
 γην σφέας ἐκέλευε Γίλλ^f ἐς Τάραντα. πρὸς ἡμᾶς
 ἢ Δαρείῳ Κνιδίοι Ταραντίν^f ἔκων ἔπῃον, βίβω
 ἢ ἀδυνάτοι ἦσαν πρὸς σφῆρας. πῶς μὲν νυν ἔγω
 ἐπὶ ἤχη. ἔτοι ἢ πρῶτοι ἐς τὴν Ἑλλάδα ἐκ τῆς Ἀ-
 σίης ἀπικόντες Πέρσαι, καὶ ἔτοι διὰ τοιόνδε πρῆγμα
 κατὰ σκοπὸν ἐγρόμενοι. Μετὰ ἢ ταῦτα, Σάμον βα-
 σιλεὺς Δαρεῖ^f αἰρέει^f, πολλῶν πλοίων πρῶτον
 Ἑλλήνων ἔβαρβαρων, διὰ τοιούδε πᾶσι αἰτίων·
 Καμύσσειον^f Κύρ^f ἐραβόδομον^f ἐπ' Αἴγυπτον, ἄλ-
 λοι τε συχνοὶ ἐς τὴν Αἴγυπτον ἀπικόντες Ἑλλήνων,
 οἱ μὲν, ὡς εἰκός, καὶ ἐμπόρων ἐραβόδο-
 νοι, οἱ δὲ πᾶς, καὶ αὐτῆς τῆς χώρας ἡγετῆς, τῇ

a τῶσι σκυτάλοισι. b ἐβούλετο. c ταῦτες. d ταῦτα ἢ λίγοις. e ἀγνοῖ. f ἐμπόροι.

ἦν ὁ Συλοσῶν ὁ Αἰάκεος^α, Πολυκράτης^β π
 ἰὼν ἀδελφεός, καὶ Φάγων ἐκ Σάμου. τῶτον τὸ
 Συλοσῶντα κατέλαβεν εὐτυχὴ τοιοῦτόν τις· λαβὼν
 χλαμίδα^γ ἐπεβαλόμενον πυρρὴν ἡμέραν ἐν
 τῇ Μέμφιδι· ἰδὼν δὲ αὐτὸν Δαρεῖος^δ, δορυφό-
 ρος^ε πῖνόν καμύσσειν, καὶ λόγῳ ὑδενός κω με-
 γάλῃ, ἐπεθύμησε^β τὴν χλαμίδα^γ, καὶ αὐτὴν
 προσελθὼν ἀνέειρε. ὁ δὲ Συλοσῶν ὁρέων τὸν Δα-
 ρεῖον μεγάλως ἐπιθυμούντα τὴν χλαμίδα^γ, θείη
 „τύχῃ χρῶμενον, λέγει, Ἐγὼ πάντῃ πω-
 „λέω μὲν ὑδενός χρηματίζομαι· δίδωμι δὲ ἄλλως,
 „εἰ περ ἔτι δεῖ ἡμεῖς. πάντως τοι αἰνέσας ταῦ-
 „τα ὁ Δαρεῖος, ὡς θαλαμῶν τὸ εἶμα. Ὁ μὲν
 δὲ Συλοσῶν^ε ἐπίστατό οἱ τῶν ἀπολωλέντων δι-
 εὑρηταίῳ· ὡς δὲ ἔχρονος προσβαίνοντι^δ καμ-
 βύσης πῖνόντα, καὶ τῷ μάγῳ ἐπανεῖησεν οἱ
 ἐπὶ αὐτῇ, καὶ ἐκ τῆς ἐπὶ αὐτῇ Δαρεῖος^δ τὴν βασιλικὴν
 ἔχε, πωτάνετα^ε ὁ Συλοσῶν ὡς ἡ βασιλικὴ
 ἀνελήλυθι ὡς τῶτον^δ τὸν ἄνδρα τῷ κατε-
 τὸς ἔδωκε ἐν Αἰγύπτῳ δεῖναι τὸ εἶμα. ἀναβὰς
 δὲ εἰς τὰ Σάμω, ἔζητο εἰς τὰ παλαιὰ τὴν βασι-
 λικὴν οἰκίαν, καὶ ἔφη Δαρεῖος εὐεργέτης εἶναι.
 ἀνελθὼν^ε ταῦτα ἀκούσας ὁ πολυχρὸς τῷ βασι-
 λεί· ὁ δὲ, θωμάσας λέγει πρὸς αὐτόν, Καὶ
 „πῶς ἐστὶ Ἑλλήνων εὐεργέτης, ὃν ἐγὼ προσαιδεύ-
 „μαι, νεώτερόν μὲν τὴν δόξαν ἔχων; ἀναβέβη-
 „κε δὲ ἢ τις^ε ἢ οὐδείς κω παρὶς ἡμέας αὐτῶν.
 „ἔχω δὲ χρῆμα^ε εἰπεῖν οὐδὲν^β ἄνδρὸς Ἑλλη-
 „νος. ὅμως δὲ αὐτὸν ὡς εἶπε ἔστω, ἵνα εἰδῶ
 „τί θέλων λέγει ταῦτα. παρήγε ὁ πολυχρὸς τὸν Συ-
 λοσῶντα^ε. σάντα^ε ἔς μέσον ἡρώπειον οἱ ἐρμύλλες
 πῶς εἴη, καὶ τί πῆσαι, εὐεργέτης φησὶ εἶναι
 βασιλῆα^ε. εἶπε ὡν ὁ Συλοσῶν πάντα καὶ περὶ
 τὴν χλαμίδα γινόμενα, καὶ ὡς αὐτὸς εἴη κείν^δ
 „ὁ δὲ. ἀμείβεταί^ε πρὸς ταῦτα Δαρεῖος^δ, ὅτι γυ-
 „ναϊότητι^ε ἀνδρῶν, οὐ κείν^δ εἶ, ὅς ἐμοὶ ὑδεμίαν
 „ἔχοντι κω δυνάμειν ἔδωκε; εἰς^ε σμικρὰ, ἀλλ'
 „ὡν ἴση γὰρ ἡ χάρις ὁμοίως ὡς εἰ νῦν καθεῖναι μέ-
 „γαλάδοιμι. ἀνθ' ὧν τοι χρυσὸν ἔσθ' ἀργυρον αὐτῷ.
 „πὺν δίδωμι, ὡς μὴ καθεῖναι τοι μεταμελήσῃ Δα-
 „ρεῖον τὸν ἑαυτοῦ^ε εὐποιήσαντα. λέγει πρὸς ταῦ-
 „τα ὁ Συλοσῶν, Ἐμοὶ μήτε χρυσὸν ὧ βασιλεῦ
 „μήτε ἀργυρον δίδω, ἀλλ' ἀνασωσάμενός μοι δὲς
 „τὴν πατρίδα Σάμον· τὴν νῦν, ἀδελφεῖ^ε ἔμῃ
 „Πολυκράτη^ε ἀποθανόντι^δ ὡς ὁ ροίπῳ, ἐχρ'
 „δὲ^ε ἡμέτερον^δ. πάντῃ μοι δὲς ἀνδρὶ πῶ
 „να^ε ἔξ' ἀνδραποδίστη^ε. Ταῦτα ἀκούσας Δαρεῖος,
 ἀπέστλε^ε γραμμὴν^ε πρὸς τὸν ὁρῶντα, ἀνδρῶν
 τῶν ἐπὶ αὐτῷ γινόμενον· ἐντελέμενον^ε ὅσων ἐδεήθη ὁ Συ-
 λοσῶν,

spectandæ gratia. E quibus fuit Syloson
 Æacis filius, Polycratis germanus, ex-
 torris patria. Huic Sylofonti felicitas hu-
 jusmodi contigit: sumpto hic amicu-
 lo rutilo ac sibi circumdato, in foro
 Mempheos spatiabatur. quem quum vi-
 diffet Darius Cambyfis satelies, nullius
 etiamnum auctoritatis vir, captus desi-
 derio amiculi, adit hominem ut merce-
 tur amiculum. Syloson, animadvertens
 Darium magnopere amiculum cupere,
 divina fortuna ulsus, Ego, inquit, amicu-
 lum hoc nulla pecunia vendo, sed largior,
 præsertim si modo sic debet esse. Hæc
 penitus approbans Darius, accipit indu-
 mentum. Syloson, qui putarat sibi illud
 stulte perisse, interjecto tempore, quum
 Cambyfes decessisset, & septem illi ma-
 gum oppressissent, & ex septem illis Da-
 rius regnum adeptus esset, ubi certior
 factus est ad eum virum pervenisse re-
 gnum, cui ipse roganti dedisset in Ægypto
 illud amiculum, Susa ascendit, sedentque
 ad antefores regię ait, se eum esse qui de
 Dario sit bene meritus. hæc audiens ja-
 nitor, regi nunciavit: & admirandus
 rex, secum; Et quis, inquit, Græcorum
 est beneficus, cui ego reverentiam ante
 debeam, recens regno potitus? Etiamnum
 aut aliquis aut nullus eorum ad nos a-
 scendit: nec ullius Græci viri mutuum di-
 cere habeo. tamen hominem introduci-
 te, ut sciam quid hæc dicendo velit sibi.
 Ubi à janitore introductus est Syloson,
 ac stetit in medio, interrogatur ab inter-
 pretibus quisnam esset, aut quo facto be-
 neficus in regem extitisset. Ipse rem om-
 nem gestam circa amiculum refert, sese-
 que illum esse qui id donasset. Ad hæc
 respondens Darius, O, inquit, virorum
 generosissime, tunc ille es qui mihi nul-
 lamdum potentiam habenti donasti ea,
 quamvis parva, tamen perinde grata, ac si
 nunc aliquid magnum acciperem? Quam
 ob rem immenso te auro argentoque re-
 muneror, ut nunquam poeniteat te libe-
 ralem in Darium Hystaspis filium exti-
 tisse. Ad quæ Syloson, Mihi, inquit, o
 rex, neque aurum neque argentum dede-
 ris, sed patriam meam da Samum, ubi
 eam servaveris; quam nunc post necem
 fratris mei Polycratis ab Oræte interfe-
 cti, occupat servus noster: hanc mihi do-
 nato citra cædem atque direptionem. His
 Darius auditis, misit exercitum duce O-
 tane uno è septem viris, jussu ut quæ Sy-
 loson

^α Αἰάκεος. ^β MS. habet ἐπιθυμῶν. ^γ ὁ μὲν αὖ Συλοσῶν. ^δ εἰς τῶτον. ^ε ἀπὸ γὰρ τῆς. ^ε ἀμείβεταί^ε δὲ τις.
^ε ἔχω δὲ χρῆμα, ὡς εἶπεν, αὐτῷ.

Mæandrius post Polycratem, capiteus liberam Samum, impeditur. Accedit cum Sylofonte Oranes.

THALIA, LIBER III.

215

142 Ioson rogasset, ea effecta redderet, Oranes ad mare descendens, contrahebat exercitum. At Sami imperium obtinebat Mæandrius Mæandrii filius, acceptum a Polycrate, ut illud procuraret. Cui, iustissimo virorum volenti esse, non licuit. nam ubi de Polycratis interitu allatus est nuncius, fecit ista: ante omnia Jovi Liberatori statuit aram, eique sanum in circuitu designavit, quod nunc quoque in suburbanis extat. Deinde ubi hoc perfecit, advocata omnium civium concione, ita verba fecit; Mihi sceptrum atque omnis potentia Polycratis (ut vos etiam nostis) demandata fuit; & mihi nunc suppetat vobis dominari: sed quæ in propinquo reprehendo, ipse quoad potero non faciam. Nam neque Polycrates placebat mihi, in viros sibi ipsi pares dominatum habens, neque alius quispiam talia faciens. Et Polycrates quidem fatum suum explevit: ego autem, posito in medium dominatu, juris æquabilitatem vobis pronuncio: postulans tamen jure optimo mihi ipsi hos honores concedi, ut è pecunia Polycratis sex talenta eximia mihi cedant; & præterea Jovis Liberatoris (cui ego templum extruxi) sacerdotium tam mihi ipsi, quam meis in perpetuum posteris; & sic libertatem vobis restituo. Hæc Mæandrius à Samiis postulabat. Tunc quidam surgens, Tu vero, inquit, indignus es qui nobis imperes, tu qui malus extitisti, & es funestus, sed dignus potius qui pecuniarum, quas intervertisti, rationem reddas. Hæc Telefarchus (ita enim vocabatur) dixit, inter cives spe-

143 ctatus. Quæ Mæandrius animo accipiens, reputansque fore ut si ipse dominatum deponeret, alius quispiam in ejus locum tyrannus constitueretur, non deponendum sibi dominatum statuit: sed in arcem regressus, accitum unumquemque eorum, tanquam rationem pecuniarum redditurus, comprehendit, & in carcerem misit. Post hæc, dum hi in vinculis sunt, Mæandrius morbo corripitur: quem decessurum credens frater, nomine Lycaretus, quo facilius Sami rerum potiretur, omnes victos interemit; neque enim

144 videbantur velle liberi esse. Igitur ubi Samum venire Perfæ, Sylofontem reducentes, nihil prorsum adversus eos manum levavit, & ii qui ejusdem Mæandrio factionis erant, se paratos esse ad se submittendum data fide dixerunt; & ipse Mæandrius

λοσῶν, ταῦτά οἱ παρέβη Ὀπίπτερος. καταδὲας δὲ ὅππῃ τὴν θάλασσαν ὁ Ὀτάνης, ἐπέλκε τὴν στρατιάν. Τῆς δὲ Σάμης Μαιάνδριος ὁ Μαιανδρείας εἶχε τὸ κράτος, Ὀπίπτερος δὲ Πολυκράτης λαβὼν τὴν ἀρχήν. τῷ δικαιοτάτῳ ἀνδρῶν βυλομένῳ ᾄμεσται, σὺν ἐξεγέρσῃ· ἐπεὶ δὲ γὰρ οἱ ἐξαγέλην ὁ Πολυκράτης θάνατος, ἐποίησε παιδιάς· πρῶτα μὲν, Δίῳς Ἐλευθερίου βωμὸν ἰδρύσασθαι, καὶ τίμενος παρὶ αὐτὸν ἔρσει τῆς τοῦ νῦν ἐν τῷ περασίῳ ἐστὶ μετὰ δὲ, ὡς οἱ ἐπιποιήτο, ἐκκλησίῃσι συναγείρας πάντων, ὅτ' αὐτῶν, ἔλεξε ταῦτα, Ἐμοὶ (ὡς ἴδε καὶ ὑμεῖς) σκήπτρον καὶ δυνάμεις πάντα ἢ Πολυκράτης Ὀπίπτερος, καὶ μοι παρέχει νῦν ὑμῶν ἀρχήν· ἐγὼ δὲ τὰ τῷ πέλας Ὀπίπτερος, αὐτὸς κατὰ δυνάμιν ἐποιήσω. ἔπειτα γὰρ μοι Πολυκράτης ἤρεσκε δεσποζῶν ἀνδρῶν ὁμοίων ἑωυτῷ, ἔπειτα ἄλλος ἕστις τοιαῦτα ποιεῖται. Πολυκράτης μὲν νῦν ἐξέπλησε μοίρην τὴν ἐωυτῷ· ἐγὼ δὲ ἐς μέσσην τὴν ἀρχὴν πηγῆς, ἰσχυροῦ μίλῳ ὑμῖν παραγορεύω. τοσαυτὸ μὲν οἱ δικαίῳ γέρεα ἐμεινῶν ᾄμεσται· ἐκ μὲν γὰρ τῷ Πολυκράτης χρημάτων, ἐξαίρετα ἐξ ἀλάσας μοι ᾄμεσται· ἱεροσυνῶν δὲ παρὸς τέτοιαι ἀρεῖν καὶ αὐτῷ· τ' ἐμοὶ καὶ τοῖσι ἀπ' ἐμεῦ αἰεὶ γανομένοις, ὅς Δίῳς Ἐλευθερίου· τῷ αὐτῷ περὶ ἰσχυροῦ μίλῳ, καὶ τὴν ἐλευθερίαν ὑμῶν πεποίημι. ὁ μὲν δὲ ταῦτα τοῖσι Σαμίοις ἐπαγγέλετο· τῷ δὲ πῶς ἐξαναστὰς εἶπε, Ἀλλ' ὅστις ἀξίος εἶ σὺ γὰρ ἡμῶν ἀρχήν, γεροντὶς πε κακῆς, καὶ ἐὼν ὀλιθρεός· ἀλλὰ μάλλον ὅπως λόγον δώσῃς τῷ μετὰ χερσὶν χρημάτων. ταῦτα εἶπε, ἐὼν ἐν τοῖσι ἀσπίσι δοκιμὸς, τῷ ἰσχυρῷ Τελέσσορος. Μαιάνδριος δὲ νόῳ λαβὼν ὡς εἰ μετῴχῃ τὴν ἀρχήν, ἄλλος τις ἀντ' αὐτῷ τύραννος κατέστη, ὃς δὲ πῶς ἐν νόῳ εἶχε μετένευ αὐτὴν· ἀλλ' ὡς ἀνεχώρησε ἐς τὴν ἀκρόπολιν, μεταπεμπόμενος ἕνα ἕκαστον ὡς δὲ λόγον τῷ χρημάτων δώσων, συνέλαβε σφραγῆς, καὶ κατέθηκε. οἱ μὲν δὲ ἐδεόσατο. Μαιάνδριον δὲ μὲν πῶς κατέλαβε νόσος· ἐλπίζων δὲ μὴ δύσθαι ὁ ἀδελφεός, τῷ ἰσχυρῷ ἦν Λυκάριος, ἵνα εὐπεπτότως κατέλαβεν ἐν τῇ Σάμῃ πηγάματα, κατὰ κλήν τῆς δεσποτίας πάντας. ὃ γὰρ δὲ, ὡς εἰκόασι, ἐβλάστη εἶναι Ἐλευθεροί. Ἐπεὶ δὲ ὡς ἀπὸ τῆς Σάμης οἱ Πέρσαι, κατὰ γόνις Συλοσῶντα, ὃς τῷ σφί χεῖρας ἀνταίρειται, ὑποσπονδοὶ περὶ φασιν εἶναι ἐπὶ μοὶ οἱ δὲ Μαιανδρείας πεποιήται, καὶ αὐτὸς Μαιάνδριος.

δρα^α, ἐκχωρήσας ἑκ τῆ νήσου. κατηνέστω^β δὲ Ἰππὶ τῷτοισι ὁ πένων, καὶ ἀπεισμένους, τὴν Περσίων οἱ πολέους ἀξιοὶ θρόνους ἵεμενοι, κατεναντίον τῆ ἀκροπόλεως ἐκατίαν. Μαιανδρίαν δὲ τῷ περὶ τὴν αὐτὴν ἀδελφὸς ὑπομαρζόπτε^γ, τῷ ἔνομα δὲ Χαρίλεως. ἔπος οὖν δὲ ἐξαμαρτῶν, ἐν γοργύρῃ ἐδέδετο· καὶ δὴ τότε ἐπακρούς τε καὶ πηστύμενα, ἔειπεν Ἀλκιβιάδης Ἀλκιβιάδου γοργύρης, ὡς εἶδε τὰς Πέρσας εἰρηναίως κατημένους, ἐβόα τε ἔειπεν λέγων, Μαιανδρίαν θάλασσαν ἐλθεῖν ἐς λόγους. ἐπακρούς δὲ ὁ Μαιανδρίαν, λύσαντας αὐτὸν ἐκέλευε ἀγῆν παρ' ἐαυτὸν· ὡς δὲ ἀχθῆ παύσατο λοιδορέων τε ἔκακίζων μιν, ἀνέπεθε Ἰππὶ τῷτοισι Περσῶσι, λέγων, «ποιάδε, ἔμε μιν, ὡς κακίς ἀνδρῶν, ἐόντα σεαυτῶν, ἀδελφεὸν, καὶ ἀδικήσαντα ἔδεν ἀξίον δεσμῶν, δη-
«σας γοργύρης ἡζύσας; ὁρῶν δὲ τὰς Πέρσας ἐκ-
«βάλλοντας τί σε ἔάνοικον πιεονίας, καὶ τολμῶς
«πύσας, ἔγω δὴ πὶ ἐόντας ὀπείας χερσὶν ἡμῶν;
«ἀλλ' εἴ τι σὺ σφραγίσας καταρρώδης, ἐμοὶ δὲ τὰς
«ὀπλικῶν, καὶ σφραγίσας ἐγὼ τιμωρήσομαι τὴν ἐνθά-
«δε ἀπὸ τῆς αὐτῆς· αὐτὸν τί σε ἐκπέμψαι ἑκ τῆ νήσου ἐ-
«τοίμος εἰμι. ταῦτα δὲ ἐλέξε ὁ Χαρίλεως. Μαιανδρίαν δὲ ὑπέλαβε τὸν λόγον, ὡς μὲν ἐγὼ δοκέω, ὅτι ἐς τὴν ἀφροσύνην ἀπὸ τῆς αὐτῆς, ὡς δὲ οἱ τῶν ἐαυτῶν δυνάμειν περὶ ἐπείσετο τὸ βασιλεῖ, ἀλλὰ φθονήσας μᾶλλον Συλοσῶντι, εἰ δόνηται ἐμελλε δόπο-
«λάμψασθαι ἀκέραιον τῶν πάλιν. ἐρεθίσας ὡν τὰς Πέρσας, ἔειπε ὡς ἀδελφὸς ἐπείσετο καὶ Σάμια περὶ ἡμᾶς, καὶ ἔγω περὶ αὐτῶν· εὐ ἐξέπαισμένον ὡς παρὸν οἱ Πέρσαι, περὶ συμπεπραμένον ἔμελλον τοῖσι Σαμίοις· εἰδὼς τε ἐαυτῷ ἀσφαλέα ἐκδυσιν ἔχοντα ἑκ τῆ νήσου τότε, ἐπειὰν αὐτὸς βέλῃται. ἐπιπύοντα γὰρ οἱ κρυπτῆ διώρυξ ἑκ τῆ ἀκροπόλεως φέρουσι Ἰππὶ θάλασσαν. αὐτὸς μὲν δὲ ὁ Μαιανδρίαν ἐκατίαν ἑκ τῆ Σάμου. τὰς δὲ ὀπλικῶν πάντας ὁ πολέους ὁ Χαρίλεως ἔαναπετάσας τὰς πύλας, ἐξ-
«ἤκε Ἰππὶ τὰς Πέρσας, ἔπε περὶ δεχομένους τοῖς ἔ-
«δεν, δοκέοντάς τε δὴ πάντα συμβεβάναι. ἐμπέον-
«τες δὲ οἱ ὀπλικῶν, τὴν Περσέων τὰς διφροφορούμενας τε ἔλόντας πολέους ἐόντας ἐκτῆνον. καὶ ἔτοι μὲν ταῦτα ἐποίησεν, ἡ δὲ ἄλλη στρατὸς ἡ Περσικὴ ἐπεβόησεν. περὶ δὲ οἱ ὀπλικῶν ὁπίσω κατελθόντες εἰς τὴν ἀκρόπολιν. ὁ πένων δὲ ὁ στρατηγός, ἰδὼν πάντας μέγας Πέρσας πεπονθότας, ἐντολὰς τε τὰς Δαρείου δόποσιλλον ἐνετίλλετο, μήτε κτείνῃ μηδὲνα Σαμίων, μήτε ἀνδραποδίζεσθαι, ἀπαθῆα τε κακῶν δόποσιλλον τῶν ἡσὼν Συλοσῶντι, ταῦτα μὲν τὴν ἐντολῶν μεμνημένος ἐπὶ λαοφάνειο· ὁ δὲ περὶ ἡγήσατο τῇ στρατῷ πάντα τὰ ἀνὰ λαοφάνειον, καὶ ἀνδρα καὶ παῖδας,

Cui ex pacto tradita fuisset Samus integra, nisi obstitisset fœderis Charilei & invidia Mæandrii in Sylofontem.

drius ex insula discedere. Approbante hæc Otane, atque inito fœdere, eminentissimi quique Persarum positis sellis è regione arcis sedebant. Erat autem Mæan- 145 drio frater subvecordior, nomine Charileus, qui ob quodcunque delictum in subterraneo loco erat alligatus. Hic quum audisset quæ agebantur, & per specum suspiciens vidisset Persas tranquille sedentes, vociferando dicebat velle se in colloquium venire Mæandrii. Eum audiens Mæandrius, iussit solum ad se adduci. ubi adductus est, confestim conviciando maledicendoque illi suadebat ut impetum daret in Persas: hæc inquit, Me tu, ô deterrime virorum, qui sum tuus frater, quique nihil vinculis dignum peccavi, in subterraneo carcere alligandum putasti: Persas autem, quos cernis te expellentes atque extorrem facientes, ulcisci non audes, tam faciles ad capiendum? Quos si tu reformidas, præbe mihi auxiliares, ut istos ob suum huc adventum ulciscar: paratus etiam teipsum ex insula ejicere. Hæc Charileus. Quem sermonem Mæ- 146 andrius suscepit, quantum ego sentio, non quia eo insipientiæ venisset, ut putaret suas vires regiis superiores esse: sed invidens Sylofonti, si civitatem integram sine labore esset accepturus. Irritatis igitur Persis maluit res Samias debilitare, atque ita tradere, probe intelligens, Persas si quid ipsis accideret fœdituros esse in Samios, & sibi tutum sciens ex insula excessum esse quandocunque vellet. foderat enim sibi occultum cuniculum, ex arce ferentem ad mare. itaque ipse quidem Mæandrius è Samo enavigavit. Charileus autem, armatis cunctis auxiliariis, patefactisque portis egreditur in Persas nihil tale expectantes, sed omnia convenisse existimantes. Hos Persas qui sellas attulerant, & plurimi momenti erant, dato impetu auxiliarii occiderunt. Dum hæc isti agunt, ceteræ Persarum copię auxilio veniunt; à quibus repulsi auxiliarii, rursus in arcem se recipiunt. Otanes 147 imperator, cernens tantam cladem illatam Persis, memor præceptorum quæ Darius eum mittens dederat, ne quem Samiorum aut occideret aut caperet, insulamque immunem malorum Sylofonti traderet: horum dico præceptorum reminisci neglexit, iussitque milites ut quemque Samium adipiscerentur, occidere, virum pariter & puerum. Tunc pars

a ἔγω. b ἀπολάμψασθαι. c οἱ Πέρσαι κακῶς, περὶ συμπεπραμένον. d περὶ δὲ οἱ δόποσιλλον. e Δαρεῖος οἱ δόποσιλλον.

pars copiarum arcem obsidebat, pars obvium quemque sine discrimine trucidabat, tam in delubro quam extra
148 delubrum. Mæandrius è Samo profugiens, Lacedæmonem navigavit. eo ubi pervenit, ac devexisset quæ secum habens excefferat, id egit; postquam pocula argentea & aurea proposuit, servi in eo erant, ut ea extergerent: interea ipse Cleomenem, Anaxandridæ filium, Spartæ regem, colloquendo deducit ad ædes suas. Cleomenes ubi pocula vidit, præ admiratione attonitus erat. Mæandrius eum jubere, quæcunque liberet, illinc asportare: idque quum bis & ter Mæandrius diceret, tamen Cleomenes virorum justissimus extitit, qui ea quæ sibi donabantur, recipienda non putavit. Sed quum didicit eadem aliis civium Mæandrium e-largientem punitum iri, aditis ephoris, dixit satius esse Spartæ hospitem Samium è Peloponneso ablegari, ne aut ipsi aut alii cuiuspiam Spartanorum persuaderet fieri malum. Illi, Cleomeni obsequentes, Mæandrio indixerunt abi-
149 tum. Persæ ubi diripuerunt Samum, Sylofonti tradiderunt viris desolatam. Interjecto tamen tempore etiam Otanes imperator frequentem incolis effecit, tum è visione insomnii, tum ex morbo,
150 quo laboravit circa pudenda. CETERUM, dum Samum nauticus proficiscitur exercitus, Babylonii rebellaverunt, rebus probe admodum comparatis. nam quamdiu magus imperavit, & septem insurrexerunt, per hoc omne tempus & per turbationem se ad ferendam obsidionem instruxerunt, & in his apparandis usque latuerunt: verum ubi è professo desciverunt, hæc sibi facienda statuerunt: Matribus exceptis mulierum unam, quam sibi quisque voluit, è domesticis deligit; ceteras omnes contractas strangularunt: illam vero unam quisque ad panem pinsendum eligebat; strangularunt autem eas, ne frumentum
151 ipsorum absumerent. His rebus cognitis Darius collectis omnibus copiis adversus eos contendit: & postquam pervenit, urbem obsidione cingit. Sed illi nihili pendere obsidionem. nam conscensis muri propugnaculis, tripudiare probaque ingerere Dario atque exercitui ejus; quorum quidam ita inquit, Quid hic desidetis Persæ? quin potius absceditis, quip-

πῶδα, ὁμοίως κτενέειν. ἐν ταῦτα τ' ἑσθ' ἡμῶν οἱ μὲν
τὴν ἀκρόπολιν ἐπολιόρκειον, οἱ δ' ἐκλείνον πάντας τ'
ἐκποδῶν γινόμενον, ὁμοίως ἐν τῇ ἱρῇ ἔξω ἱρῶ.
Μαιάνδρου δ' ἀποδράς ἐκ τ' Σάμου, ἐκπαλὴς
ἐς Λακεδαιμόνα. ἀπὸ κλέμενος δ' ἐς αὐτὴν, καὶ
ἀνεμφαμένον παρ' ἔχων ἐξεχώρησε, ἐποίησε ποτα-
μὸν ὅπως ποτήρια δαγυρεὰ τε καὶ χρεῖστα πε-
θεῖτο, οἱ μὲν θεράποντες αὐτῷ ἐξέσμων αὐτὰ.
ὁ δ' ἂν τ' χρόνον τῆτον τῷ Κλεομένει τῷ Ἀνα-
ξανδρίδῃ ἐν λόγῳ εἰπὼν, βασιλεύοντι Σπάρ-
της, ποσὴ γὰρ μιν ἐς τὰ οἰκίρια. ὅπως δ' ἰδοίτο
Κλεομένης τὰ ποτήρια, ἐπεθώμαζε τε καὶ καὶ
ἰξεπαλίσσετο. ὁ δ' ἂν ἐκείλῃ αὐτῶν ἀπο-
φάσκειν αὐτὸν ὅτι βέλοιο. τῆτο καὶ δὲ καὶ
τρεῖς εἶπαντο Μαιάνδρῳ, ὁ Κλεομένης δικαι-
ότατον ἀνδρῶν γίνετο. ὅς λαβεῖν μιν δίδόμε-
να ὅσα ἐδικαίω. καὶ τὸν δ' ὡς ἄλλοις δίδας τ'
ἀστῶν ὠρήσεται πτωχέῳ, βας ἰπὶ τῆς ἐφ' ἑ-
ρῆς, ἄμεινον εἶναι εἶπεν τῇ Σπάρτῃ τ' ξείνῳ
τ' Σάμιον ἀπαλλάσσειν ἐκ τ' Πελοποννήσου,
ἵνα μὴ ἀναπέσῃ ἢ αὐτὸν, ἢ ἄλλον πινὰ
Σπαρτιάτην, κακὸν γνέσθαι. οἱ δ' ὑπακού-
σαντες ἐξεκέρυξαν Μαιάνδρον. τὴν δὲ Σάμον
σκηνοδοῦντες οἱ Πέρσαι, παρέδωκαν Συλοσών-
τι, ἔρημον ἔχον ἀνδρῶν. ὑστέρῳ μὲντοι χρόνῳ
καὶ συγκαταίκοις αὐτῷ ὁ ἑσθ' ἡμῶν Ὀτάνης, ἐκ
τῇ ἱρῇ ὀνείρε, καὶ ὅπως ἢ μιν κατέλαβε νο-
σῆσαι παρ' αἰδοῖα. Ἐπὶ δὲ Σάμον ἑσθ' ὀνόματος
ναυτικῆς οἰχομένης, βαβυλώνιοι ἀπίσθον, κάρ-
ται εὖ παρεσκεύασμένοι. ἐν ὅσῳ γὰρ ὁ, πῶς
ἦρχε καὶ οἱ ἐπὶ αὐτῇ ἐπένευσαν, ἐν τῷ παντὶ
τῷ χρόνῳ καὶ τῇ ταρχῇ ἐς τὴν πολιορκίαν
παρεσκεύασαντο. καὶ ὡς ταῦτα ποιεῖντες ἐλάν-
θανον. ἐπὶ τῇ δὲ ἐκ τ' ἐμφανέως ἀπίσθον, ἐ-
ποίησαν τοιόνδε. τὰς μητέρας ἐξελόγησαν, γυναι-
κὰς ἕκαστος μίλῳ προσεχαιρέτο, τὴν ἐξέλετο
ἐκ τῇ ἐαυτῶν οἰκίᾳ. τὰς δὲ λοιπὰς ἀπάσαις
συναγαγόντες, ἀπέπνιξαν. τὴν δὲ μίλῳ ἕκαστος
σιτοπῖον ἐχαιρέτο. ἀπέπνιξαν δὲ αὐτάς, ἵνα
μὴ σφῶν τ' σίτον ἀνασιμῶσιν. Πυθόμενος δὲ
ταῦτα ὁ Δαρῖος, καὶ συλλέξας ἅπαντας τὴν ἐω-
υτῶν δυνάμιν, ἐστράτευτο ἐπ' αὐτάς. ἐπελάσας
δὲ ἐπὶ τὴν βαβυλῶνα, ἐπολιόρκει, φροντίζον-
τας ἔδεν τὴν πολιορκίαν. ἀναβαίνοντες γὰρ ἐπὶ τῆς
πορμαχεῶνας τ' πύχει οἱ βαβυλώνιοι, κα-
τωρχέοντο, καὶ κατίσκηπον Δαρῖον καὶ τὴν ἑσθ'
αὐτῶν. καὶ τις αὐτῶν εἶπε τῆτο τὸ ἔπος,
„Τί κάθησθε ἐν ταῦτα ὦ Πέρσαι, ἀλλ' ὅσα ἀπ-
Ε c αλλάσσεσθε;

„ἀλλ' αὖτε ; πότε γὰρ αἰρήσετε ἡμέας ἐπεὶ ἡμίονοι τέκωσι. τῷτο εἶπε τῷ πρὸς Βαβυλωνίων, ὁ δαμαῖ ἐλπίων ἀν' ἡμίονον ἄ τεκεῖν. Εἴπα δὲ μηνῶν ἑξήκοντα διεληλυθότες ἦδη, ὁ Δαρείος πρὸς ἡ-
χαλε, καὶ ἡ στρατὸς πᾶσα, ὁ δὲ διωκτὴρ ἐξέπε ἐλεῖν
τὰς Βαβυλωνίους· καὶ τοὶ πάντες σφίσματα ἑπέ-
σας μηχανὰς ἐπεποιήκει ἐς αὐτὰς Δαρεῖον. ἀλλ'
ἐπὶ ὡς ἐδικαίωτο ἐλεῖν σφέας· ἄλλοις τε σφίσμα-
σι πηρησάμενοι, καὶ δὴ ἑ τῷ Κύρῳ εἰλέ σφείας,
καὶ πρὸς ἐπὶ ἡμέρας. ἀλλὰ γὰρ δεινῶς ἔσταν ἐν φυλα-
κῇσι οἱ Βαβυλωνιοί, οὐδὲ σφείας οἷός τε λῶ ἐλεῖν.
Εὐθὺς αὖτε εἰκαστῶ μὲν Ζωπύρῳ τῷ Μεγαβύζῃ β',
ὅς τ' ἐπὶ ἀνδρῶν ἐλθέτω τῷ τῷ μάγον καταλόν-
των, τοῦτο τῷ Μεγαβύζῃ πατρὶ Ζωπύρῳ ἐγ-
νετο πέρας ποδὲ· τῷ οἱ σποφόρων ἡμίονων ἡ μίση
ἔτεκε. ὡς δὲ οἱ ἐξαγγέλη, καὶ ἐπὶ ἀπίστης αὐ-
τὸς ὁ Ζωπύρος εἶδε τὸ βρέφος, ἀπείπας τοῖσι
ἰδοῦσι μηδὲν φράζειν τὸ γεγονός, ἐβλάβετο.
καὶ οἱ πρὸς τῷ Βαβυλωνίῳ ῥήματα, ὅς κατ'
δὲ χάρις ἔφησε, ἐπεὶ περ ἡμίονοι τέκωσι, πότε
τὸ τέχνη αἰσέσεται, πρὸς ταύτην τὴν Φήμην
Ζωπύρῳ ἐδύκετο αἰσέσεται εἶναι ἡ Βαβυλῶν. σὺ
γὰρ θεῶν ὁκνεῖνόν τε εἶπες, καὶ ἐωυτῶ τεκεῖν τῷ
ἡμίονον. ὡς δὲ οἱ ἐδύκετο μύστιμον εἶναι ἦδη τῇ
Βαβυλῶνι αἰσέσεται, περὶ τὴν Δαρεῖον ἀπ-
πυρῶνται εἰ πρὸς πολλὰ καὶ ῥα πείσεται τὴν Βα-
βυλῶνα ἐλεῖν. πύρηνται ὅς ὡς πολλὰ πρῶτον,
ἄλλο ἐβλάβετο, ὅπως αὐτὸς τε ἔσται ὁ ἐλὼν
αὐτήν, καὶ ἐωυτῇ τὸ ἔργον ἔσται. κάποτε γὰρ ἐν
τοῖσι Πέρσῃσι αἱ ἀναθηρῆσαι ἐς τὸ πρῶτον με-
γάληται πύρηνται. ἄλλω μὲν οὐκ ἐφραζέτω
ἔργον διωκτὸς εἶναι μὲν αὐτοχρῆμα ποιῶν,
εἰ δὲ ἐωυτὸν λωβησάμενται αὐτομολήσῃ ἐς αὐ-
τὰς. ἐπὶ αὖτε ἐν ἐλαφρῶ ποιησάμενται ἐωυτὸν
λωβῶντα λωβῶν ἀνέκετον· ὁποῖα μὲν γὰρ ἐωυτῇ
τὴν ῥίνα καὶ τὰ ὦτα, καὶ τὴν κόμην κακῶς
περικείρας, καὶ μωστιγώσας, ἦλθε πρὸς Δα-
ρεῖον. Δαρεῖον ὅς καὶ βαρέως ἠνεγκε, ἰδὼν
ἀνδρα δοκιμώτατον λελωθῆμενον· ἐκ τε β' θρό-
νου ἀναπηδήσας, ἀγέλωσέ τε καὶ εἶρετό μιν ὅστις
εἴη ὁ λωβησάμενται, καὶ ὁ, πὶ ποιήσεται· ὁ
„ὅς εἶπε, Οὐκ ἐστὶ ἔτι ὅς ὡς νῆρ ὅτι μὴ σὺ, τῷ
„ἐστὶ διωκτὴς ποσάτη ἐμὲ δὴ ὡς Δαρεῖον. ὁ
„πρὸς ἀλλοτρίων, ὡς βασιλεὺς, πρὸς ἐργασίῃ, ἀλλ'
„αὐτὸς ἐγὼ ἐμεινῶν· δεινὸν πὶ ποιήσεται
„Ἀστυρῆς Πέρσῃσι καταγλῶν. ὁ δὲ ἀ-
μείβετο, ὡς ἀνελπίστῃ ἀνδρῶν, ἔργον τῷ
„αἰχρίῳ ἔνομα τὸ κάλλιστον ἐβόη, φῶς δὲ
τὰς

quippe tunc expugnaturi nos, quum pe-
pererint mulæ. Hoc quidam Babylonio-
rum dicebat, credens nunquam parere
mulam. Anno ac septem mensibus in ob-
sidione consumptis, jam Darium, atque
universum exercitum, tædere quod Ba-
bylonios expugnare non posset; etsi ad-
versus illos omnia machinamenta atque
omnes infidias expertus, cum alias, tum
illas quibus eisdem Cyrus expugnaverat.
Omnia hæc frustra fuerunt, quia Baby-
lonii vehementer exuebiis incumbabant.
Sed quum ne sic quidem capi possent,
vicefimo quam circumvallati sunt men-
se, Zopyro, Megabyzi filio, unius è se-
ptem viris qui magum sustulerunt, hoc
contigit portentum, ut quædam mula-
rum ejus quæ frumentum subvectabant,
pareret. Quod ubi ei renunciatum fuit,
non credens, fetum ipse inspicere voluit,
simulque vetans suos, qui viderant, cui-
piam rem aperire, consultabat, & ad il-
lius Babylonii verba, qui inter initia di-
xerat, postquam mulæ peperissent, fore
ut murus expugnaretur: ad hoc omen a
Zopyro visa est expugnabilis Babylon.
divino enim numine & illum loquutum
& sibi mulam peperisse. Igitur ubi visum
est fatale esse jam Babylonem capi, adi-
ens Darium, sciscitatus est numquid per-
quam magni faceret expugnare Babylo-
nem. Audiens perquam magni ab illo fi-
eri, aliud consultat, quomodo ipse foret
urbis expugnator, & suum hoc esset opus.
bene gesta enim apud Persas permultum
ad incrementa magnitudinis valent. Alio
quidem nullo opere illam se facere opus
manuum suarum posse cogitabat, quam
si a seipso mutilatus ad illos transfugeret.
Tum igitur parvi pendens seipsum infa-
nabili mutilatione afficit. quippe nasum
sibi præcidit auresque, comamque defor-
miter circumtondit, & se flagris cecidit:
atque ita ad Darium perrexit. Quem il-
le intuens, virum videlicet spectatissimum
mutilatum, adeo graviter tulit ut exili-
ens folio exclamaret, interrogando quis
eum & ob quod facinus mutilasset. Ad
eum respondens Zopyrus, Nemo, inquit,
ille vir est præter te, cujus tanta poten-
tia est, ut ita me possis afficere. neque
alienus quispiam, o rex, hæc mihi fecit,
sed ipse ego: quod indigno animo fero
Assyrios Persis illudere. Cui respondit,
O virorum miserrime, turpissimo facto
pulcherrimum nomen imposuisti, inqui-
ens

a ἐλπίστῃ ἡμίονον. b Μεγαβύζῃ, τῷτο δ. c ἄλλω μὲν γὰρ οὐκ. d ἐπὶ πρῶτον. e αὐτοχρῆμα ποιῶν.

ens propter eos qui obsidentur, temeti-
psum indigne lacerasse. Numquid, ô de-
mens, te mutilato hostes citius deditio-
nem facient? quomodo non teipsum la-
nians mente excidisti? Ad eum Zopyrus,
Siquidem, inquit, prodidissē, quæ e-
ram facturus, tu mihi non permisisses:
nunc memet ego adhibens, id feci. Ita-
que jam Babylonem capimus, nisi tu
tuis deeris. ego enim ita uti sum ad mu-
rum pro transfuga ibo, dicamque illis me
hæc abs te esse passum: & opinor, ubi
persuaserō illis hæc ita habere, militiæ
fiam particeps. At tu decimo die quàm
morum fuero ingressus, mille milites ex
eo genere cujus jactura nihil admodum
damni fiat, colloca ad portas quæ vocan-
tur Semiramis: rursus interjectis septem
diebus, colloca mihi alia duo millia ad por-
tas quæ dicuntur Niniorum: atque ter-
tio, viginti diebus interjectis, è regione
portarum quæ dicuntur Chaldæorum,
alios statue, numero quatuor millia: sed
neque priores neque posteriores habe-
ant quo se defendant, præter gladios:
hoc tantum finas eos habere. Post diem
vicesimum reliquas copias jube recta
muros undique subire. Verum ad por-
tas quæ Belides ac Cissix vocantur Per-
sas mihi statuito. etenim (ut ego arbi-
tror) Babylonii mihi, qui magna opera
ediderim, committent cum alia, tum ve-
ro portarum claves. illinc mihi atque
156 Persis curæ erit operam navare. Hæc
ubi mandavit, ad portas perrexit, subin-
de respectans tanquam vere perfuga. Eo
conspecto qui in turribus ad id dispositi
erant, deorsum decurrerunt, & alteram
portam aliquantulum reclinantes, scisci-
tabantur quisnam esset, & cujus rei indi-
gens veniret. Quumque hic dixisset se
Zopyrum esse, & se ad illos transfugere,
eum ad Babyloniorum magistratus de-
duxerunt. Ante quos ubi stetit Zopy-
rus, condicionem suam miserabatur, re-
ferens à Dario se passum quæ à semetipso
passus erat; idque ob eam causam quod
suassisset illi discedere cum exercitu, quo-
niam nulla via ostenderetur urbis expu-
gnandæ. At nunc, inquit, ad vos venio,
Babylonii, futurus vobis maximo bono,
Dario autem & copiis & Persis maximo
malo. Neque enim quod ita me mu-
tilavit feret impune, quum habeam ex-
ploratos omnes consiliorum ejus exitus.
157 Hæc Zopyrus commemorabat. Quem Ba-

„ τὰς πολιορκουμένους ^a σωῦτον ἀνηκέσως Ἀφ-
„ θείναι. πῶς ὦ μάττε, λελωθήμενός σε, ἴσο-
„ σον οἱ πολέμιοι ὡς θύσονται; πῶς σὸν ἐξέ-
„ πλωσας τὸ Φρενῶν, σωῦτον Ἀφθίφειρας; ὁ
„ ἦ εἶπε, Εἰ μὲν ποῦ ὑπερεπίτεια τὰ ἐμεῖλλον ποι-
„ ῆσιν, σὸν ἂν με πῶς εἶδες· νῦν δὲ ἐπ' ἐμεῶν-
„ τὰ βαλλόμενοι, ἐπερῆσα. ἤδη ὦν λὺ μὴ τ'
„ σῶν δείσῃ, αἰρέομεν Βαβυλωνία· ἐγὼ μὲν γὰρ
„ ὡς ἔχω, αὐτομολήσω ἐς τὸ πείχου, καὶ φέσω
„ πρὸς αὐτὰς ὡς ὑπὸ σεο ταῖδε ἐπίτηον, καὶ δοκέω,
„ πέρας σφέας ταῦτα ἔχῃν οὕτω, τούτῳ δὲ στρα-
„ τῆς. σὺ ἦ, ἀπ' ἧς ἂν ἡμέρας ἐγὼ ἐσέλθω ἐς
„ τὸ πείχος, ἀπὸ τῆς ἐς δεκάτιμ ἡμέρην τ'
„ σωῦτόδ' στρατῆς, τ' οὐδεμίῃ ἐσται ὥρῃ δολιχυ-
„ μένης, τῆς ἡμέρας χιλίης τάξον κατὰ τὰς Σεμι-
„ ράμιος καλεομένας πύλας· μετὰ δὲ, αὐτῆς
„ ἀπὸ τ' δεκάτης ἐς ἐβδόμην, ἄλλας μοι τάξον
„ διχίλεις κατὰ τὰς Νινίων καλεομένας πύλας.
„ ἀπὸ ἧς τ' ἐβδόμης Ἀφελίων εἴκοσι ἡμέρας, καὶ
„ ἐπὶ τὰς ἄλλας κάππον, ἀρχαίαν κατὰ τὰς Χαλ-
„ κιδίων καλεομένας πύλας, πετρακισχίλεις. ἐ-
„ χόντων δὲ μήτε οἱ πρότεροι μήτε τ' ἀμυνού-
„ των, μήτε οὗτοι, πᾶσι ἐγχελεδίων. τοῦτο ἦ
„ εἶν ἔχῃν. μετὰ ἧς τὴν εἰκοστὴν ἡμέρην, ἰθὺς
„ τὴν μὲν αὐτὴν στρατὸν κελῶν περὶ τὸ πείχον
„ βαλῶν πρὸς τὸ πείχον. Πέρας δὲ μοι τάξον
„ κατὰ τὰς Βηλίδας καλεομένας πύλας καὶ
„ Κισίας. ὡς γὰρ ἐγὼ δοκέω, ἐμὸ μετὰ ἔργον
„ ἀπιδεξαμένον, τὰ τε ἄλλα ὅππῃ τρέφονται ἐμοὶ
„ Βαβυλωνίαι, καὶ δὲ καὶ τὴν πύλιν τὰς Βαλανά-
„ γρας· τὸ δὲ ἐνθεῦτεν, ἐμοὶ τε καὶ Πέρσῃσι
„ μελήσει ταῖδε ποιεῖν. Ταῦτα ἐντελέμενος ἦε ὅππῃ
„ τὰς πύλας, ὅππῃ τρέφονται ὡς δὴ ἀληθῶς αὐ-
„ τόμολος· ὁρῶντες ἦ ἀπὸ τ' πύργων οἱ κατὰ τὰς
„ τετραγμένους, κατέπρεχον κάτω· καὶ ὀλίγον πῶς
„ ἐκκλινάσας τὴν ἐτέρην πύλιν, ἥρως τις
„ τε εἶη, καὶ ὅτῳ δέσμενος ἦεν. ὁ δὲ σφί ἡγήσας
„ ὡς εἶη τε Ζάπυρος, καὶ αὐτομολεῖ ἐς ἐκείνας.
„ ἦν δὲ μιν οἱ πύργοι, ταῦτα ὡς ἦσαν, ὅππῃ τὰ
„ κρινὰ τ' Βαβυλωνίων. κατὰ τὰς ἦ ἐπ' αὐτὰ, κατοι-
„ κτίζον, φᾶς ὑπὸ Δαρείῳ πεπονημένοι τὰ ἐπιπόν-
„ τε ^b ὑπὸ ἐαυτοῦ· παθεῖν ἦ ταῦτα οἷον συμβαλῶ-
„ σά οἱ ἀπανίστανται τὴν στρατὸν, ἐπεὶ τε ἦ ἡδεῖς ^c
„ πρὸ ἐφάνειο τ' ἀλώσι. Νῦν τε (ἐφη
„ λεγόν) ἐγὼ ὑμῖν, ὦ Βαβυλωνίαι, ἤκω μέγιστον
„ ἀγαθόν, Δαρείῳ ἦ καὶ στρατῇ καὶ Πέρσῃσι μέ-
„ γιστον κακόν. καὶ γὰρ ἐγὼ με ὡς λαθουμένην
„ καταπαρήγαγον· ὅππῃ δὲ αὐτὴ πύλας τὰς
„ διεξόδους τ' βαλδύματων. ταῦτα ἔλεγε. Οἱ

ἣ βαβυλωνίοι ὀρέωντες ἀνδρα ἣ ἐν Πέρσῃσι δε-
κιμῶταλον ῥινός τε καὶ ὠτων ἐστρημένον, μάστι-
ξί τε καὶ αἰμάλι ἀναπεφυρμένον, πᾶν γυ εἰλπί-
σταις λέγειν μιν ἀληθῆα, καὶ σφι ἔκδν σύμμα-
χον, ὅππῃρα πῶς ἐπῆμοι ἔσαν ἣ ἐδέετ' σφῶν.
ἐδέετ' ἣ στρατῆς. ὁ ἣ, ἐπεί τε αὐτῶν τῶν περ-
ελαβε, ἐποίηε τὰ περ τῶν Δαρείω συνεθήκατο. ἐξ-
αρχαὶ γὰρ τῇ δεκάτῃ ἡμέρῃ τὴν στρατὸν τῶν βα-
βυλωνίων, καὶ κυκλωσάμενοι τὰς χιλιάς, τὰς
πρώτας ἐνετείλατο Δαρείω τάξαι, τὰς κατε-
φόνους. μαρτύνης δὲ μιν οἱ βαβυλωνίοι τοῖσι ἐπε-
σι τὰ ἔργα παρεχόμενον ὁμοῖα, πᾶν γυ περὶ χαρέ-
εις ἔοντες, πᾶν δὲ ἐπῆμοι ἔσαν ὑποφύλακται. ὁ ἣ,
ἀφελίπων ἡμέρας τὰς συγκείμενας, αὐτῆς ὅππῃ-
λεξάμενοι τῶν βαβυλωνίων, ἐξήγαγε καὶ κατε-
φόνους τῶν Δαρείω στρατιωτῶν τὰς διαχίλις. ἰδόν-
τες ἣ ἔ τῶν τὸ ἔργον οἱ βαβυλωνίοι, πάντες Ζώ-
πυρον εἶχον ἐν στόματι αἰνεόητες. ὁ ἣ, αὐτῆς ἀφελί-
πων τὰς ἐγκείμενας ἡμέρας, ἐξήγαγε ἐς τὸ περ-
φρημένον καὶ κυκλωσάμενοι κατεφόνους τὰς
τετρακίχλις. ὡς ἣ καὶ τῶν κατέρχασθαι, πᾶν-
τα δὲ μιν ἐν τοῖσι βαβυλωνίοις Ζώπυρος, καὶ
στρατάρχης ἃ πῶς σφι καὶ τῶν φύλαξ ἀπε-
δέκετο. Προσβολὴν ἣ Δαρείω κατὰ πᾶν συγ-
κείμενα πιδόμενος πᾶν τὸ τεῖχος, ἐνθῶντα
δὲ πᾶν τὸ δόλον ὁ Ζώπυρος ἐξέφαινε. οἱ μὲν
γὰρ δὴ βαβυλωνίοι ἀναβάντες ὅππῃ τὸ τεῖχος,
ἡμῶντος τὴν Δαρείω στρατὸν προσβάλλουσιν.
ὁ ἣ Ζώπυρος πῶς τε Κισίας καὶ Βηλίδας καλεο-
μένας πύλας ἀναπέτασας, ἔσκηκε τὰς Πέρσας ἐς
τὸ τεῖχος. ἣ ἣ βαβυλωνίων οἱ μὲν εἶδον τὸ πη-
γῆν, ὅππῃ ἐφύγον ἐς τὸν Διὸς τὸν Βηλῆ τὸ ἱερόν. οἱ ἣ
ὅππῃ εἶδον, ἔμενον ἐν τῇ ἐαυτῶν τάξει ἃ ἔκαστος, ἐς
ἃ δὲ ἔ ὅππῃ ἔμαθον προσδεδομένοι. βαβυλωνίαν μὲν
νῦν ἔτω τοῦτον αἰρέτη. Δαρείῳ ἣ ἐπεί τε
ἐκράτησε τῶν βαβυλωνίων, τῶν μὲν, σφῶν τὸ τεῖ-
χος περὶ εἶλε, καὶ τὰς πύλας πᾶν ἀπέσπασε. τὸ
γὰρ πῶς ἐλὼν Κύρος τὴν βαβυλωνίαν, ἐποίησε
τῶν ὑπὲρ τῶν. τῶν ἣ, ὁ Δαρείος τῶν ἀνδρῶν τὰς κο-
ρυφαίας μάστιγα ἐς τριχίλις ἀνεσκόλοπσε, τοῖσι
ἣ λοιποῖσι βαβυλωνίοις ἀπέδωκε τὴν πόλιν οἰκῆν.
ὡς δὲ ἔξῃ γυναικας οἱ βαβυλωνίοι, ἵνα σφι γέ-
νεα ὑπογνήται, ταύτας Δαρείῳ περὶ δὴν ἐποίησε.
τὰς γὰρ ἐαυτῶν, ὡς ἔ καὶ δὲ χάς δεδῆλω, ἀπέ-
πνευσαν οἱ βαβυλωνίοι, ὅππῃ περὶ ὁρῶντες. ἐπέτα-
ξε τοῖσι περὶ οἰκῆν ἐθελῶν γυναικας ἐς βαβυλω-
να καταστῆναι, ὅσας δὲ ἔκαστος ὅππῃ ἔσταν, ὡς
πᾶν μυριάδων τὸ κεφαλαίωμα τῶν γυναικῶν συν-
ῆλθε. ἐκ τῶν ἣ τῶν γυναικῶν οἱ νῦν βαβυλωνίοι

γεγό-

Mox credulos aliquantulum firmans, Darium per dux por-
tas recepit, qui muris everfis & proceribus cruci affixis
novum genus per vicinas mulieres urbi dedit.

Babylonii virum apud Persas spectatissi-
mum cernentes naso atque auribus pri-
vatum, vibicibus ac sanguine consper-
sum, existimantes omnino vera cum loqui,
& ad ipsos venire socium, parati erant ad
committenda ei quaecunque postulabat.
Postulabat autem copias militum: quod
ubi ab illis accepit, perfecit ea quæ cum
Dario constituerat. Siquidem decimo
die eductis Babyloniorum copiis, mille
Persas quos collocari primos Dario man-
darat, circumventos trucidavit. Eum Ba-
bylonii animadvertentes consentanea ver-
bis facta præstare, majorem in modum
lætabantur, parati omni in re homini pa-
rere. Iste rursus interjectis diebus de qui-
bus erat conventum, cum delectis Baby-
loniorum egressus, duo millia Darii mi-
litum interfecit. Babylonii cernentes hoc
etiam opus, nihil aliud quam Zopyrum
in ore omnes habere, laudibus tollere.
Hic rursus constitutis diebus superfedens
ad id quod prædixerat copias educit, cir-
cumventa quæ quatuor millia occidit: quo
& ipso opere edito, Zopyrus omnia apud
Babylonios erat, adeo ut & dux exerci-
tus & murorum custos declararetur. U-
bi vero ē composito Darius copias un-
dique muris admovit, ibi Zopyrus do-
lum omnem patefecit. nam quum Baby-
lonii conscenso muro copias Darii ado-
rientes atcerent, ipse apertis portis quas
Cissias ac Belidas vocant, Persas intra
murum introduxit. Ex Babyloniiis, qui
id factum videbant, alii quidem in tem-
plum Jovis Beli fugerunt: qui non vide-
bant, hi in suo quisque loco permanse-
runt, donec & ipsi se proditos intellexe-
runt. Ita Babylon iterum capta est. qua
potitus Darius & muros ejus circume-
vertit, & portas omnes detraxit: quorum
neutrum Cyrus fecerat prius eidem à se
captæ. Babyloniorum quoque procerum
tria millia patibulis affixit, data ceteris
venia urbem incolendi. Atque ut iidem
uxores haberent unde succresceret subo-
les, providit. nam feminas proprias Ba-
bylonii (ut superius demonstratum est)
rei frumentaria consulentes, strangula-
verant. Itaque Darius vicinis circum
populis negocium dedit ut feminas Ba-
bylone exhiberent, injungens singulis
numerus. In summa igitur quinquagin-
ta millia feminarum convenerunt. ex qui-
bus qui nunc sunt Babylonii originem
duxe-

160 duxerunt. Zopyri autem factorum præstantiam nemo Persarum, Darii iudicio, supergressus est, neque eorum qui prius, neque eorum qui posterius extiterunt, præter unum Cyrum: cui comparari nullus unquam Persarum dignum se existimavit. Ferturque Darius hoc dictum sæpenumero usurpasse, præoptaturum se, Zopyrum nihil esse cladis passum, quam viginti sibi Babylones ultra illam quam haberet acquiri. Egregie vero eum remuneratus est, cum dando quotannis dona, quæ apud Persas sunt honorificentissima, tum tradita Babylone immuni, quoad viveret, in peculiarem portionem; sed & alia multa insuper dedit. Hujus Zopyri filius fuit Megabyzus, qui dux exercitus extitit in Ægypto adversus Athenienses & socios: atque hujus Megabyzi filius Zopyrus ille, qui ad Athenienses transfugit à Persis.

2 ἀπίδουι.

γενέσθι. Ζωπύρῃ ἢ εὐδὲς ἀγαθοεργίῳ Περσέων ὑπερεβάλετο τῷ Δαρείῳ κρατῇ, οὔτε τ' ὑπερον ἡρομένων, οὔτε τ' πρῶτερον, ὅτι μὴ κῦρ' ἔμνησεν· τῷ γὰρ εὐδὲς Περσέων ἡξίωσε καὶ ἐαυτὸν συμβαλέν. παλαιὰς ἢ Δαρείον λέγει γινώσκων πῶς δὲ διεδέξατο, ὡς βούλοιο αὐτὸν Ζωπύρον εἶναι ἀπαθῆα τ' ἀεικείης μᾶλλον, ἢ Βαβυλωνίαις οἱ εἶχε παρὰ τῇ ἐούσῃ προσφύεσθαι. ἐτίμησε δὲ μιν μεγάλως. καὶ γὰρ οὐδ' οἱ ἀνὰ πᾶν ἐτ' ἐδίδα παῦτα τὰ Πέρσῃ ἐπὶ τιμωταῖα, καὶ τὴν Βαβυλωνίαν οἱ ἔδωκε ἀπλήα νέμεσθαι μέχρη τ' ἐκείνης ζῆσι· καὶ ἄλλα πολλὰ ἐπέδωκε. Ζωπύρῃ ἢ τῷ γένει Μεγαβύζῃ, ὃς ἐν Αἰγύπτῳ ἀντὶ Ἀθηναίων καὶ τῶν συμμάχων ἐστράτησε· Μεγαβύζῃ ἢ τῷ γένει Ζωπύρῃ, ὃς ἐς Ἀθήνας ὑπομόλησε ἐκ Περσέων.

ΗΡΟΔΟΤΟΥ
ΤΟΥ
ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΕΩΣ
ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΤΕΤΑΡΤΗ,

ΕΠΙΓΡΑΦΟΜΕΝΗ ΜΕΛΠΟΜΕΝΗ.

HERODOTI
HALICARNASSEI
HISTORIARUM

LIBER QUARTUS,

QUI INSCRIBITUR MELPOMENE.

ΜΕΤΑ' ἣ τῶν Βαβυλωνίων αἰ-
ρεσιν ἐνέμεν ὅτι Σκύθας αὐ-
τῶν Δαρεῖς ἔλασις. ἀνθρώπος
γὰρ ἦ Ἀσίης ἀνδράσι, καὶ χρη-
μάτων μεγάλων σωσίονων, ἐπ-
εθύμησε ὁ Δαρεῖς πρὸς αὐτὰς
Σκύθας, ὅτι ἐκείνοι παρρητοὶ ἐσβαλόντες ἐς τὴν
Μηδικὴν, καὶ νικῶντες μάχῃ τὰς ἀντικείμενας,
ὑπερῆσαν ἀδικίης. ἣ γὰρ ἂν Ἀσίης ἦσαν (ὡς
ἔ παρρητόν μοι εἶρηται) Σκύθαι ἔπαυον δυνά-
μειν τεύχεσιν. Κιμμερῆες γὰρ ὁπιδιώκοντες ἐσ-
έβαλον ἐς τὴν Ἀσίην, καταπαύσαντες ἣ δὲ
χῆς Μηδίας. ἔπει γὰρ, πρὶν ἢ Σκύθας ἀπικέ-
σθαι, ἦρχον ἣ Ἀσίης· τὰς δὲ Σκύθας διποδη-
μήσαντας ὀκτὼ καὶ εἴκοσι ἔτια, καὶ διὰ χρο-
νος ποσὺν καπνόντας ἐς τὴν σφετέρην, ἐξε-
δέξαντο σὺν ἑλάσων πρὸς τὴν Μηδικῶν· εὖ-
ρον γὰρ ἀντιπυμένῳ σφι στρατὸν σὺν ὀλίγῳ.
αἱ γὰρ τῶν Σκυθῶν γυναῖκες, ὡς σφι οἱ ἄν-
δρες ἀπῆσαν χρεόντων πολλόν, ἐφοίτεον παρὰ τοὺς
δούλους. τοὺς δὲ δούλους οἱ Σκύθαι πάντας
τυφλοῦσι, καὶ χαλκῶν εἵνεκεν, καὶ πίναντες,
πιεῖντες ὡς ἐπεὶ Φυσσητῆρας λάβωσι ὁ-
σείναντες, αὐλοῖσι παρρημφορετάτους, τοῦτους
ἐοδύναντες ἐς τῶν θηλέων ἵππων τὰ ἄρθεα, Φυσ-
σῶσι τοῖσι στήμασι· ἄλλοι δὲ ἄλλων Φυσσέον-
των ἀμέλγωσι. Φασὶ γὰρ τοῦδε εἶνεκα τοῦτο

πρὶ-

α ἀμέλγωσι.

OST Babylonis expu-
gnationem, ipse Dari-
us adversus Scythas ex-
peditionem fecit. Nam
quum floreret viris A-
sia & magno pecunia
proventu, cupido in-
cessit ei Scythas ulciscendi: quippe qui
prioris injuriam intulissent, quum Me-
diam ingressi essent, & eos qui resti-
terant, proelio vicissent. Etenim Scythæ
(quemadmodum & superius à me di-
ctum est) duodetriginta annos superiori
Asiæ imperitaverunt. siquidem perse-
quentes gentem Cimmeriam, ingressi A-
siam, abrogarunt imperium Medis, qui
ante ipsorum adventum Asiam obtinue-
rant. Sed Scythas, quum octo & vigin-
ti annos peregre abfuissent, & post tan-
tum temporis in patriam reverterentur,
excepit non minor, quam Medicus fue-
rat, labor: offenderunt enim non exi-
guam militarem turbam sibi occurren-
tem. Uxores namque eorum, in diuturna
virorum absentia cum servis consueverant.
Occæcant autem Scythæ servos omnes,
lactis gratia, quod potant, ita id facien-
tes: Sufflatoria ossa fistulis simillima
fumuntur, eaque genitalibus equarum
imposita ore inflantur. aliis inflanti-
bus, alii equas emulgent. Hoc ideo se-
fa-

Medam exigendi lactis ex vacca, & agnandi. Servi rebelles arcent dominos reduces ab Asia victa, sed flagellis subacti. Scythæ sunt hostes Darii. Origines Scytharum, qui se censent novissimam gentem.

MELPOMENE, LIBER IV.

223

facere ajunt, quod venæ equarum sufflatae implentur & uber demittitur. Posteaquam emulxere lac, in cava vasa lignea diffundunt: & compungentes ad illa vasa cæcos lac agitant. cujus quod summum est delibatur, pretiosiusque habetur: vilius autem, quod subsidit. Hujus rei gratia Scythæ quemcunque capiunt, vidu orbant. non enim agricolæ sunt, sed pastores. Ex his igitur servis & uxoribus Scytharum educata est juvenus, quæ suorum natalium condicione cognita; obviam perrexit iis quum reverterentur à Medis. Et primum quidem regionem interseperunt ducendo latam fossam, quæ à Tauricis montibus pertinebat ad Mæotin paludem maximam: deinde Scythiis introire conantibus castris contra positis repugnabant. Sæpe commissa pugna, quum nihil tamen Scythæ pugnando proficerent, unus ex eis inquit, Quidnam rei facimus, viri Scythæ? cum nostris ipforum servis dimicantes, dum interficimur, pauciores efficimur: & illos interficiendo, paucioribus deinceps imperabimus. Mihi videtur spiculis arcubusque omiffis sumenda cuilibet flagella quibus equos verberamus, & ad illos propius eundum. Nam quoad vident nos arma habentes, arbitrantur se similes nobis, atque è similibus esse: ubi nos pro armis verbera tenere viderint, tunc se nostros fervos esse intelligentes, atque id agnoscetes, non peritabunt. Hoc Scythæ quum audissent, ita sibi faciendum putaverunt. Qua ex re perculsi illi, pugnae immemores, fugam capefferunt. Ita Scythæ imperio sunt Asiæ potiti: & rursus à Medis ejecti, ad patriam hunc in modum reversi. Hac de causa Darius ulciscendi cupidus, comparavit contra eos exercitum. Scythæ gentem suam omnium novissimam esse ajunt, idque hoc modo extitisse. Virum quendam in hac terra, quum deserta esset, primum fuisse, nomine Targitaum, & ejus parentes dicunt esse (mihi quidem non credenda dicentes, dicunt tamen) Jovem, Borysthenisque fluvii filiam. Tali quidem genere ortum Targitaum: ejusque tres liberos fuisse, Lipoxain, Arpoxain, & novissimum Colaxain. His regnantibus, ex cælo in Scythicam regionem cecidisse ex auro facta, aratrum, jugum, securim, phialam. Quæ quum primus omnium vidisset natu maximus, accessisset

ποιέειν· τὰς Φαλίεας τε πῖνυσι καὶ φυλασσάμεναι τὸ ἵππου, καὶ τὸ ἄρσεν κατέσθαι. ἐπὶ δὲ ἀμέλῃσι τὸ γάλα, ἐκείωντες ἐς ξύλινα ἀγρία καλὰ, καὶ περὶστίζοντες· κατὰ τὰ ἀγρία τὰς τυφλάς, δονέουσι τὸ γάλα. καὶ τὸ μὲν αὐτὸ ὑπὸ τῶν ἀπαιρούμενων, ἡγεῖν δὲ εἶναι τιμιώτερον· τὸ δὲ ὑποστάμενον, ἥσσον ἔσθαι. τῶν μὲν εἰνεκα ἀπαντῶν τὸν λαβόντων οἱ Σκύθαι, ἐκτυφλοῦσι. καὶ γὰρ ἀρόται εἰς, ἀλλὰ νομάδες. Ἐκ τούτων δὲ ὧν σφοδρῶς τῶν δούλων ἐ τῶν γυναικῶν ἐτράφη νεότης· οἱ ἐπεὶ τὸ ἑμαθον τὴν σφετέρην γῆν, ἠντιπῆντο αὐτοῖσι· κατῆντο ἐκ τῶν Μήδων· καὶ πρῶτα μὲν τὴν χώραν ἀπὸ τῶν Μήδων, τάφρον ἐρυζάμενοι ὄρεον, κατὰ τὴν ἐξουσίαν ἐκ τῶν Ταυρικῶν ἔρεον ἐς τὴν Μακρόντι λίμνῃ, ἥπερ ἐστὶ μεγάλη· μετὰ δὲ, περὶ τῶν οἰκιστῶν ἐσβάλλειν πρὸς Σκύθῃσι ἀντικαταστέμενοι ἑμαθον. γινόμενης δὲ μάχης πολλὰς, καὶ ἐδωκέναι ἑδὲν πλεονέχον τῶν Σκυθῶν τῇ μάχῃ, οἷς αὐτῶν ἔλεξε τάδε, Οἷα ποιεῖμεν, ἄνδρες Σκύθαι; δόλοισι τοῖσι ἡμετέροισι μαχομένοι, ἐλάσσομεν· κτενόμενοι γινόμεσθαι, καὶ ἐκείνους κτείνοντες ἐλασσόνων πλεονέχοντες. νῦν ὡς μοι δοκεῖ αἰχμῶς μὲν ἐ τὸ ἔλαττειν, λαβόντα δὲ ἑκάστον ἵππου τὴν μάχην, ἵνα αἶσαν αὐτῶν. μέχρη μὲν γὰρ ὄρεον ἡμεῖς ὅσῳ ἔχοντες, οἱ δὲ ἐν ὁμίον ὁμοῖοι τε ἐ ἐξ ὁμοίων ἡμῶν εἶναι· ἐπὶ δὲ ἵδοντα μάστιγας ἀντὶ ὅσῳ ἔχοντες, μαθήσονται, ὡς εἰσι ἡμετέροι δόλοι, καὶ συγγνώμης τῆς, οἷα ὑπομένεσθαι. ταῦτα ἀκούσαντες οἱ Σκύθαι, ἐπὶ τὸν ὄρεον ἐπὶ τὴν ἐξουσίαν. οἱ δὲ ἐκπαλαγῆτες τῷ γινόμενῳ τῇ μάχῃ τε ἐπελάθοντο, καὶ ἐφάγον. ἔτω οἱ Σκύθαι τὸ τε ἄσπης ἡρῶν, καὶ ἐξελασθέντες αὐτοῖς ὑπὸ Μήδων, κατῆλθον τρεῖς ποταμοὶ ἐς τὴν σφετέρην. τῶνδε εἰνεκα ὁ Δαρῆος ἵππῳ βαλόμενος, σπυγῆς ἐπὶ αὐτοῦς ἐρετάρμα. οἷς δὲ Σκύθαι λέγουσι, νεώτερον ἀπῶντων ἰθύνων εἶναι τὸ σφετέρων. τοῦτο δὲ γινέσθαι ὡς· ἄνδρες ἡγεῖσθαι πρῶτον ἐκ τῇ γῇ πρῶτη εὐνοῇ ἐρήμῳ, τῷ ὀνομα εἶναι Ταργίτων. δὲ Ταργίτας τοῦτο τοῦτο γένεας λέγουσι εἶναι (ἐμοὶ μὲν οὐ πιστὸν λέγοντες, λέγουσι δὲ ὧν) Δία τε ἐ Βερυδάνεος δὲ ποταμοῦ θυγατέρα. γινέσθαι μὲν τοῦτο δὲ πινέσθαι γινέσθαι τὸ Ταργίτων· τῆς δὲ γινέσθαι πῶδας τρεῖς, Λειπόξαιν, καὶ Ἀρπόξαιν ἐ νεώτερον Κολάξαιν. ὅππῃ τῶν δούλων, ἐκ δὲ ἔρεον Φερόμενα χρύσεα ποιήματα, ἀροτῆρον τε ἐ ζυγὸν ἐ σέγαρον ἐ φιάλῃ, πρῶτον ἐς τὴν Σκυθικῇ. καὶ τὸ ἰδόντα πρῶτον τὸ πρὸς ἐνταῖον αἶσαν ἵνα, βαλόμενον

a παρὶς τῶν. b ἡγεῖσθαι. c ἡγεῖσθαι. d ἀντικαταστέμενοι. e μαχομένοι; αὐτοὶ τε ἰσχυρότεροι. f ἐκπαλαγῆτες ἐπὶ τῷ. g ἐξελασθέντες. h τοῦτο εἶ.

λόμενον αὐτὰ λαβεῖν· τὸν δὲ χρυσὸν, ὁππότε
 καίεσθαι ἀπαλαχθέν· οὗ δὲ τούτῃ, προσείνα
 τὸ δόσπερον· καὶ τὸ αὐτὸς ταῦτα πείειν. τοὺς μὲν
 δὲ καίόμενον τὸ χρυσὸν ἀπώσασθαι· τρίτῳ δὲ τῷ
 νεώτατῳ ἐπελθὲν κατὰ σελῶν^α, καὶ μὴν ἐκεί-
 νον κρημίσαι ἐς ἐαυτοῦ. καὶ τοὺς προσβυλέρους
 ἀδελφεοὺς πρὸς ταῦτα συγγόντας, πλὴν βασι-
 λήϊον πάντων ἀδελφῶν τῷ νεώτατῳ. Ἀπὸ μὲν
 δὲ Λαιποξάμῃ^β γεγονέναι τέτρες τὸ Σκυθίων οἱ
 Αὐχάται^γ ἤντι^δ καλέον· ἀπὸ δὲ τῶν μέσων Ἀρπο-
 ξαί^ε, οἱ Κατίαιοι^ς πὲρ τῶν Τράσπιδος καλέονται·
 ἀπὸ δὲ τῶν νεωτέρων αὐτῶν, τὰς βασιλῆας οἱ κα-
 λέον· Παράλαται^ς. σύμπασι δὲ εἶναι ἕνομα Σκυ-
 λώτας, τὸ βασιλῆα^ς ἐπωνυμίῳ· Σκυθίας δὲ
 ἑλλήνες ἑνόμασαν. Γεγονέναι μὲν νῦν σφέας
 ὧδε^δ λέγουσι οἱ Σκύθαι· ἔπα δὲ σφι, ἐπεὶ πὲρ γ-
 γίνασι, τὰ σύμπαντα λέγουσι εἶναι ἀπὸ τῶν πρώτων
 βασιλῆων^ς Ταργίτου^ς ἐς τὴν Δαρείου^ς ἀφ᾽ ἧς αἰῶνα τὴν
 ὅτι σφέας, γλιῶν^ς ἐπὶ πλεονέκῳ, ἀλλὰ ποσῶντα. τὸν
 δὲ χρυσὸν τέττον^ς τὸν ἱερὸν φυλάσσει^ς οἱ βασιλῆες ἐς
 τιμῆς, καὶ θυσιῇ^ς μεγάλῃ^ς ἱλασκόμενοι με-
 τέρχον· ἀνά πᾶν ἔτ^ς. ὅς δὲ ἂν ἔχων τὸ χρυσὸν
 τὸν ἱερὸν ἐν τῇ ὁρτῇ^ς ὑπαίθερα^ς κατὰ κρημίσαι^ς, ἔ-
 πος λέγει^ς ὑπὸ Σκυθίων οὐ διεναιτίξεν· διδοῦσθαι
 δὲ οἱ ἀφ᾽ αὐτοῦ ὅσα ἂν ἴπῳ ἐν ἡμέρῃ μὴ πε-
 ρελάσῃ αὐτὸς. τὸ δὲ χώρης ἐούσης μεγάλης, τρι-
 φασίας τὰς βασιλῆας τοῖσι πασι τοῖσι ἐαυτοῦ
 κατὰ σελῶν^ς Κολάξαι^ς. καὶ ταῖων μίλιον μέγιστον
 ποιῶσι, ἐν τῇ τὸ χρυσὸν φυλάσσει^ς τὰ δὲ καλ-
 ῦντε πρὸς βορέην λέγουσι ἀνεμον τὸ ὑπεροίκων
 τὸ χώρης, οὐκ οἶά τι εἶναι ἐπὶ περὶ πλεονέκῳ οὐτε ὄραν,
 ἔπιδιέξιναι, ὑπὸ πλεῶν κεχυμένων· πλεῶν γὰρ
 ἐπὶ τὴν γλῶσσαν^ς τὸ ἕρπαι^ς εἶναι πλεονέκῳ, καὶ ταῦτα εἶναι τὰ
 ἀποπληθύνοντα τὴν ὄψιν. Σκύθαι μὲν ὧδε ὑπερ-
 σφείων πὲρ αὐτῶν, καὶ τὸ χώρης τὸ κατὰ πλεῶν λέ-
 γουσι. ἑλλήνων δὲ οἱ τὸ πόντον οἰκέοντες, ὧδε^δ· Ἡ-
 ρακλέα^ς ἐλαυνόντα τὰς Γηρυόνας βοῦς, ἀπικέ-
 σθαι ἐς γλῶσσαν^ς ἐοῦσαν ἐρημῇ, λίον^ς πῖνα νῦν
 Σκύθαι νέμονται. Γηρυόνας δὲ οἰκέειν, ἔξω τῶν πόν-
 τος, κατωικημένον, τὴν ἑλλήνες λέγουσι Ἐρυθρίαν
 νῆσον, τὴν πρὸς Γηδείροι^ς τοῖσι ἔξω ὅτι Ἡρα-
 κλείων σελῶν ὅτι τῷ Ὠκεανῷ. τὸ δὲ Ὠκεανὸν
 λόγῳ μὲν λέγουσι ἀπὸ ἡλίου ἀνατολῆων δέξασθαι
 νῦν, γλῶσσαν^ς πῖσαν ῥέειν, ἔργῳ δὲ οὐκ ἀποδεικνύ-
 σι. ἐπεὶ τὸν Ἡρακλέα ἀπικέσθαι ἐς τὴν νῦν Σκυ-
 θίαν^ς χάριον καλεομένην. καταλαβεῖν γὰρ αὐτὸν
 χερσὶν^ς πὲρ κρημόν. ἐπιδουσίμενον δὲ τὴν λεον-
 τήν, κατυπνῶται. πᾶς δὲ οἱ ἴπῳ πᾶς ἀπὸ τῶν
 ἀρμάτων^ς νεμομένης ἐν τῷ τῷ χρῶν^ς, ἀ-
 φανι-

se prope animo illa fumendi : sed eo ac-
 cedente, aurum arsisse : hoc digresso, se-
 cundum accessisse, & itidem aurum ar-
 sisse. Ambobus ab ardenti auro summo-
 tis, quum minimus natu accederet ter-
 tius, aurum constitisse, & ab illo aspor-
 tatum ad domum illius. eaque re majores
 fratres animadversa, totum regnum
 ad minimum detulisse. Et à Lipoxai 6
 quidem progenitos esse Scythas, quo-
 rum genus Auchatae appellatur : ab Ar-
 poxai vero, qui medius fuit, eos qui Ca-
 tiari & Traspies nominantur : à minimo
 autem natu, reges qui Paralatae vocan-
 tur. Omnibus autem nomen esse Sco-
 lotis, regis cognomen. sed Scythas Graeci
 appellavere. Hunc in modum se ex- 7
 titisse Scythae memorant, & ex quo ex-
 titerunt, à primo rege Targitao, usque
 ad Darii adversus ipsos transitum, annos
 omnino mille non amplius, sed totidem
 fuisse. Aurum vero illud sacrum accu-
 ratissime custoditur à regibus, placantes-
 que magnis sacrificiis, adeunt quotannis
 & qui aurum sacrum habens, die festo
 dormierit sub dio, is ab Scythis nunquam
 perennare fertur : & ob id dari ipsi tan-
 tum soli quantum uno die vectus equo
 circumire potest. Quum autem regio sit
 ingens, Colaxain constituisse triplex filiis
 suis regnum : & in his unum maximum,
 ubi aurum asservatur. Quae autem ad-
 ventum aquilonem, ultra eos, qui supre-
 mi incolae regionis sunt, dicunt non pos-
 se ulterius neque prospicere neque transi-
 re, propter fusas pennas. Pennis enim
 tum terram, tum aërem oppletum esse :
 & has praepedire visum. Haec Scythae pa- 8
 riter de seipsis ac de regione superiore
 narrant. At Graeci qui Pontum incolunt,
 ad hunc modum : Herculem, Geryonis
 vaccas agentem, in hanc pervenisse ter-
 ram, quae deserta esset, quam nunc Scy-
 thae incolunt. Geryonem autem habita-
 tasse extra Pontum, incolam insulae,
 quam Graeci Erythiam vocant prope
 Gades, quae sunt extra ad columnas Her-
 culis in Oceano. Oceanum vero, ab or-
 tu solis incipientem, circumfluere ter-
 ram omnem, verbis quidem affirmant,
 sed re tamen non demonstrant. Hercu-
 lem illinc in regionem quae nunc Scy-
 thia vocatur venisse, adducta sibi pelle
 leonis obdormisse (deprehenderat enim
 eum hiemans tempestas & gelu) & e-
 quas ejus à curru pascentes medio tem-
 pore

pore divina sorte non comparuisse. Eas experrectus quum indagaret, omnem regionem perlustrans, tandem in terram quæ dicitur Hylæa devenisse; ibique in antro quandam invenisse virginem mixtæ naturæ, Echidnam geminam: superne quidem, natium tenuis, feminam; inferius autem, serpentis. Eam conspicatum Herculem atque admiratum, interrogasse nuncubi equas errabundas vidisset; Illamque respondisse, Se illas habere, sed non prius reddituram ei quam cum ipsa coiisset: Herculem pro ea mercede cum illa concubuisse. Sed quum illa differret reddere equas, cupida diutissime cum Hercule concumbendi, at hic cuperet receptis equis abire, ad postremum illis redditis eam dixisse, Has ego tibi equas quæ huc venerant, servavi: tu earum servatarum pretium solvisti. Concepi enim ex te filios tres: qui ubi adoleverint, expone quid facere debeam; utrum hic præbeo domicilium, (nam sola hujus regionis imperium teneo) an ad te mitto? Hæc percontatæ respondisse, Posteaquam eos in virilem ætatem adolevisse videris, si ita facies non delinques: quem animadverteris eorum hunc arcum ita tendentem, & hoc balteo ita præcinctum, cum tu hujus regionis incolam effice: qui autem his operibus quæ mando non erit par, eum hinc ablegabis. Hæc exequendo & ipsa lætaberis, & præceptis meis obtemperabis. Atque ita quidem Herculem, postquam adduxit alterum arcum, (duos enim hucusque gestabat) & balteum insuper monstrasset, illi tradidisse & arcum & balteum, qui balteus in extrema commissura haberet auream phialam: & his donatis abiisse. Illam pueris natis quum in virilem ætatem adoleverunt, partim nomina imposuisse, uni, Agathyrsō, sequenti, Gelono; minimo, Scythæ: partim eandem mandatorum memorem illa peregrisse: & duos quidem filiorum, Agathyrsū ac Gelonum, qui proposito certamini non suffecissent, à matre ablegatos è regione excessisse: Scytham vero minimum natu qui rem compleisset, ibidem remansisse: & ab illo Scythæ Herculis filio progeneratos qui deinceps fuerint reges Scytharum: ab illa autem phiala, Scythas ad hanc usque ætatem phialas in balteis ferre: & id solum Scythæ matrem

φανοδῶναι θείῃ τύχῃ. ὡς δ' ἐγερθῶναι τὴν Ἡρακλῆα, διζέει· πάντῃ δὲ τὴν χώραν ἐπεξελέγοντα, πέλῃ ἀπικέειν εἰς τὴν Ἰλῆαν καλεομένην γλῶ. ἐνθαῦτα δὲ αὐτὸν εὐρεῖν ἐν ἄντρον μίξοπαρθενόν πνα Ἐχιδνῶν διφυέα. τὴν μὲν ἄνω δὲ τὴν γλατῶν, εἶναι γυναικῆς· τὰ δὲ ἔνερθεν, ὄφιός. ἰδόντῃ δὲ θωυμάσασθαι, ἐπιείρεσθαι μιν εἰ καὶ ἰδοὶ ἴπῳ παλαιωμένας. τὴν δὲ Φάναϊ ἐαυτὴν ἔχειν, καὶ οὐκ ἀποδώσῃ ἐκείνῳ πρὶν οἱ μισθῆναι. τὸν δὲ Ἡρακλῆα μισθῆναι ὅτι τῷ μισθῷ τέττω. κείνῳ πὶ δὲ ὑπερβαλέσθαι τὴν δαπάνην τῶ ἴπῳ, βελομένην ὡς πλεῖστον χρόνον συνεῖναι τῷ Ἡρακλεῖ· καὶ τὴν, κομισάμενον, ἐτέλεον ἀπαλλάσσεσθαι. πέλῃ δὲ, δαποδιδῶσθαι αὐτὴν εἰπεῖν, „ ἴπῳ μὲν δὴ ταύτας ἀπικόμενας ἐνθαδε, ἔσω· „ σὺ τει ἐγὼ σῶσρά πε σὺ παρέχευς. ἐγὼ γὰρ ἐκ „ σεῦ τρεῖς παῖδας ἔχω. τέττω, ἐπεὶ ἄνθρωποι „ τρέφεις, ὅ, πὶ χρῆ ποίειν, ἐξηγῶ σὺ· εἴτε αὐ- „ τῶ κατακίξω (χώρας γὰρ τῆσδε ἔχω τὸ κράτος αὐτῇ) εἴτε δαποπέμψω πρὸς σε. τὴν μὲν δὲ ταῦτα ἐπαρῶν. τὴν δὲ λέγουσιν πρὸς ταῦτα εἰπεῖν, „ Ἐπεὶ ἄνθρωποι εἶναι ἴσθαι τὰς παῖδας, ταῦτε „ ποιεῖσαι οὐκ ἂν ἀμαρτάνοις. τὸν μὲν ἂν ὁρᾷς „ αὐτῶν τὸδε τὸ τόξον ὡς δαπατνόμενον, καὶ τῷ „ ζωστῆρι τῷδε καταζωννύμενον, τέττον μὲν τῆς- „ δε τὴν χώρας οἰκῆτορα ποιεῖ. ὡς δὲ ἂν τέττων „ τῶ ἔργων τῶ ἐντελέσθαι λίπη, ἐκπεμπε ἐκ τῆς „ χώρας. καὶ ταῦτα ποιεῖσαι, αὐτῇ πε δαφρανέειν, „ καὶ τὰ ἐντεταλμένα ποιήσῃς. τὸν μὲν δὲ εἰρῶ- „ σαυτῇ τὸ τόξον τὸ ἔπερον (δύο γὰρ δὴ φορέειν πῶς Ἡρακλῆα) καὶ τὴν ζωστῆρα προσδεῖξασθαι, πρὸς δὲ τὸν τῶξον πὶ ἐτὶ τὴν ζωστῆρα, ἔχοντῃ ἐπ' ἀκρῆς τὴν συμβολῆς φιάλῃ χρυσῇ. διδόντῃ δὲ, ἀπαλλάσσεσθαι. τὴν δὲ, ἐπεὶ οἱ γηρομένους τὰς παῖδας ἀνδρωθῶναι, τῶ μὲν σφί ἐνόμα- „ τα θέσθαι· τῷ μὲν, Ἀγᾶθρυσον, αὐτῶν· τῷ δὲ ἐπόμενῳ, Γελωνόν· Σκύθῳ δὲ, τῷ νεω- „ τάτῳ· τῶ δὲ, τὴν ὀπίσθας μεμνημένην αὐ- „ τῷ, ποιῆσαι τὰ ἐντεταλμένα. καὶ δὴ δύο μὲν τῶν παῖδων τὸν πε Ἀγᾶθρυσον καὶ τὸν Γελωνόν οὐκ οἶσθαι πὶ γηρομένους ἐξικέσθαι πρὸς τὸν πο- „ κείμενον ἄεθλον, οἵχεσθαι ἐκ τῆς χώρας, ἐκ- „ βληθέντας ὑπὸ τῇ γνάμεινῃ. τὸν δὲ νεώτατον ὁ αὐτῶν Σκύθῳ ὀπιπλέσασθαι, κατὰ μέναι ἐπ' αὐτῇ τῇ χώρῃ. καὶ δὲ μὲν Σκύθῳ τῇ Ἡρακλεῖ γηρομένη τὰς αἰεὶ βασιλῆας γηρομένους Σκυθῶν. δὲ δὲ τὴν φιάλης, ἐπὶ καὶ ἐς τὸδε φιά- „ λας ἐκ τῶν ζωστῆρων φορέειν Σκύθας. τὸ δὲ μὲνον μηχανάσθαι τῷ μητίῃ Σκύθῳ.

Ff

Ταῦ-

Ταῦτα δὲ Ἑλλήνων οἱ τὸ Πόντον οἰκέοντες λέγουσι.
 ἔστι δὲ ἑὶ ἀπὸ τοῦ λόγου ἔχον ὥδε· (τῷ μά-
 λις λεγόμενῳ αὐτὸς προσκείμεν·) Σκύθας τὰς
 νομάδας, οἰκούντας ἐν τῇ Ἀσίῃ, πολέμῳ πε-
 ρέντας· ὑπὸ Μασσαγέων, οἵ τε αὖτε διὰ δόξαντας
 ποταμὸν Ἀράξιν ὅππῃ γλῶττι Κιμμερίῃν.
 τὴν γὰρ νῦν νέμον·) Σκύθαι, αὕτη λέξις·) ποπα-
 λαῖον εἶναι Κιμμερίων. τὰς δὲ Κιμμερίας, ὅππῃ
 ὄντων Σκυθῶν, βαλδύεα, ὡς στρατὸς ὁπλιῶν
 μαζαί. καὶ δὴ τὰς γνώμας σφέων κεχωρο-
 μένας, ἐντόνας μὲν ἀμφοτέρως, ἀμείνω δὲ τὴν
 τῶν βασιλέων. τὴν μὲν γὰρ δὴ δὲ δὲ Φέρειν
 γνώμην, ὡς ἀπαλλάσσεα περὶ γμα εἶη, μηδὲ
 περὶ πολλὰ δεόμενα· κινδυνεύει· τὴν δὲ τῶν βα-
 σιλέων, διὰ μαχέεα περὶ τὴν χώραν τοῖσι ὅππῃσι.
 ἔκων δὲ ἐβελαν περὶ εἶη τοῖσι βασιλεῦσι τὸ
 δῆμον, ἔπῃ τῷ δῆμῳ τὰς βασιλῆας. τὰς μὲν
 δὲ ἀπαλλάσσεα βαλδύεα ἀμαχητὶ, τὴν χώ-
 ρην ἀφ' ἑαυτῶν τοῖσι ὅππῃσι· τοῖσι δὲ βασι-
 λεῦσι δόξα ἐν τῇ ἐαυτῶν κέεα δοποδονίας,
 μηδὲ συμφορὰν τῷ δῆμῳ· λογιζομένους ὅσα πε-
 ραίεα περὶ τῷ, καὶ ὅσα φάσιν ἐκ τῇ πα-
 τριδὶ κακὰ ὁππῃ δόξα καταλαμβάνει. ὡς δὲ δό-
 ξαι σφί περὶ, διὰ τῶν, καὶ δεξιμὸν ἴσως γνο-
 μένας, μάχεσθαι πρὸς ἀλλήλους. καὶ τὰς μὲν δο-
 ποδονίας πρὸς τῶν ἐαυτῶν, ὅππῃ τὸ δῆμον τῶν
 Κιμμερίων πρὸς τοὺς ποταμὸν Τύρην· καὶ σφῶν ἐπὶ
 εἰς ἑαυτῶν τὸ τὰ φῶν. ὅππῃ τῶν δὲ, ἔπῃ τὴν ἐξο-
 δὸν ἐκ τῆς χώρας ποιεσθαι. Σκύθας δὲ ἐπελθόν-
 τας, λαβὼν ἐρημὴν τὴν χώραν. καὶ νῦν ἔστι μὲν
 ἐν τῇ Σκυθικῇ Κιμμέρια πύχνα, ἔστι δὲ πορθμένη
 Κιμμέρια. ἔστι δὲ ἡ χώρα ἔννομα Κιμμερίη. ἔστι δὲ
 Βόσπορος, Κιμμέριος καλεόμενος. φαίνον·
 δὲ οἱ Κιμμέριοι φάσιν ἐς τὴν Ἀσίαν τὰς Σκυ-
 θας, καὶ τὴν Κερσάνθον κτίσαντες, ἐν τῇ νῦν Σινώ-
 πῃ πόλιν Ἑλλὰς οἰκίσαι. Φανεροὶ δὲ εἰσι· οἱ Σκύ-
 θαι διώξαντες αὐτὰς, καὶ ἐσβαλόντες ἐς γλῶττι
 Μηδικῇ, ἀμαρτύνοντες τῆς οἰκίας. οἱ μὲν γὰρ Κιμ-
 μέριοι αἰεὶ τὴν πύχνην θάλασσαν ἐφύγον· οἱ
 δὲ Σκύθαι, ἐν δεξιῇ τὴν Καύκασον ἔχοντες, ἐ-
 δίκων· ἐς ἡ· ἐσβαλὼν ἐς τὴν Μηδικῇ γλῶττι,
 ἐς μυσσησθαι τὴν οἰκίαν πρὸς τῆς. οὐτὸς ὅς ἄλ-
 λος ξυγὸς Ἑλλήνων πρὸς βαρβάρων γνόμενος
 λόγος εἶρη·) ἔφη ὅς Ἀρσέης ὁ Καυσοβίος, ἀνὴρ
 Προκοννήσιος, ποιεῖν ἔπειτα, ἀπικέσθαι ἐς Ἰοση-
 δόνας, Φοιβάλαμπος γνόμενος· Ἰοσηδόνων
 ὑπεροικεῖν Ἀρμασπὸς, ἀνδρὰς μενοφθαλμοὺς.
 ὑπὲρ ὅς τετιών, τὰς χρυσόφυλακας χρυσῶν·
 τετιών ὅς, τὰς ὑπερβόρεας, κατήκοντες ὅππῃ τῶν
 λαῶν.

Massagetae fugerunt Scythas. Araxes inter Scythas & Cim-
 merios; et horum multi per seditionem occisi & sepulti
 prope Tyren. Cimmerii migrarunt in Chersonesum ad
 Sinopen. Scythae invadunt Mediam.

trem excogitasse. Hæc Græci qui ha-
 bitant in Ponto referunt. Fertur & al-
 lius sermo ita habens, cui ipse præci-
 pue assentior: Scythas Nomadas, qui
 Asiam incolunt, quum à Massagetis bello
 vexarentur, Araxe transmissio, in
 Cimmeriam abiisse. nam regio quam
 nunc Scythæ incolunt, ea fertur olim
 fuisse Cimmeriorum. Sed invadentibus
 Scythis Cimmerios, quum deliberarent,
 tanquam magno irruente exercitu, in
 sententia diversos fuisse; utraque qui-
 dem rigida, sed regum meliore. nam po-
 pulum quidem sensisse consultius fore, si
 excederent, neque quod jampridem præ-
 cabantur, periclitarentur *perire*: at reges,
 pro regione cum invasoribus dimican-
 dum. Ita quum neutris alteri obtempe-
 rare vellent, & populus consilium ca-
 peret sine proelio demigrandi, tradita
 invadentibus regione; reges vero, in
 sua potius patria occumbentes jacere,
 nec una cum plebe fugiendum censu-
 isse, quot bona habuissent, & quot mala
 evidentia habituri essent patria profugi,
 reputantes: hæc illos sentientes, disse-
 disse & inter se decertasse, utroque nu-
 mero pares: & omnes qui ab populari-
 bus essent occisi, fuisse à populo Cim-
 meriorum sepultos ad flumen Tyren: &
 eorum adhuc sepulcrum manifestum est.
 Sepultis his, illum è regione migrasse:
 quam desertam supervenientes Scythas
 occupavisse. Extantque adhuc in Scy-
 thia tum muri Cimmerii, tum trajectus
 Cimmerii, tum regio nomine Cimme-
 ria est, & Bosporus qui Cimmerius ap-
 pellatur. Constat autem Cimmerios in
 Asiam fugisse Scythas, & Chersonesum
 condidisse, ubi nunc Sinope Græca urbs
 sita est. Apparet etiam Scythas in per-
 sequendis illis Mediam intrasse, via ab-
 errantes. nam Cimmerii quidem fugien-
 tes, iter semper juxta mare tenebant:
 Scythæ autem ad dexteram Caucasum
 habentes, eos insequabantur, donec in-
 gressi sunt Mediam, itinere in mediter-
 ranea converso. Alia quoque fertur com-
 munis Græcorum barbarorumque nar-
 ratio: Aristæas quidam Proconnesius,
 versificator, Caustrobii filius, memo-
 ravit se Phæbo instinctum venisse ad If-
 sedonas: supra hos incolere Arimafpos,
 viros unoculos: & item supra hos esse
 grypas, qui aurum asservent: ac super
 hos esse Hyperboreos, ad mare perti-
 nentes.

a πικρὸν. b Ἀράξιν. c διοδωρον. d ἀφ' ἑαυτῶν. e ἐκ. f Ἰοσηδόνων ἀφ' ὑπεροικεῖν.

nentes. Hos autem omnes, præter Hyperboreos, Arimaspis autoribus, assidue finitimis bellum inferre, & ab Arimaspis exterminari Issedones, ab Issedonibus Scythas: à Scythis autem vexatos Cimmerios, qui ad australe mare incolabant, regionem relinquere. Itaque ne Aristeas quidem cum Scythis de ea regione consentit. Qui unde fuerit, qui hæc retulit, dictum est: sed à me dicatur item, quidnam de eodem viro in Proconneso & Cyzico audierim. Aristeam enim ajunt, quum nullo suæ civitatis esset interior genere, ingressum in Proconneso fullonicam officinam, decessisse: fullonemque occlusa officina, abisse denunciatum rem propinquis defuncti. Dissipatoque jam per urbem rumore Aristeam esse vita functum, in quæstiones hoc affirmantibus quendam venisse Cyzicenum, ex urbe Artace profectum, qui diceret sibi occurrisse eunti Cyzicum, ac fuisse colloquutum. Et quum id iste contendendo asseveraret, propinquos mortui ad fullonicam præsto fuisse, habentes quæ ad efferendos homines expediunt: sed aperta domo, Aristeam nec mortuum nec vivum comparuisse; septimoque deinde anno, quum in Proconneso comparuisset, eos versus fecisse, qui nunc à Græcis Arimaspei vocantur; quibus
15 conditis, rursus evanuisse. Hæc quidem istæ civitates commemorant: sed hæc ego novi evenisse Metapontinis qui sunt in Italia, trecentis & quadraginta annis post secundum recessum Aristeæ, quemadmodum conjiciens & in Proconneso & apud Metapontinos inveni. Metapontini enim ajunt ipsum Aristeam, quum in urbe ipsorum apparuisset, jussisse aram Apollini extrui, & juxta eam erigi statuat, quæ cognomen Aristeæ Proconnesii haberet: dixisse enim ipsis Italiotarum solis Apollinem in regionem venisse, & se illum asseclari qui nunc Aristeas esset; tum vero quum deum asseclaretur, corvum fuisse: & istum hæc loquutum evanuisse. Eoque ajunt Metapontini se Delphos misisse sciscitatum ex Deo, quodnam illud hominis esset spectrum, sibi præcepisse Pythiam ut dicto audientes illi essent. melius enim cum ipsis actum iri, si parerent. Se igitur hæc admittentes perfecisse. Et nunc statua extat cognomine Aristeæ, juxta statuam ipsam Apollinis, in foro extructam, circum-

λασαν. τέρας ὦν πάντας, πολλὸν ὑπερβορέων, δρεζόντων Ἀριμασπῶν, αἰεὶ τοῖσι πλησιόχωροισι ὄπιπθεσθ· καὶ ὑπὸ μὲν Ἀριμασπῶν ἐξωθεσθ· ἐκ τῆς χώρας Ἰσσηδόνων· ὑπὸ δὲ Ἰσσηδόνων, Σκυθῶν. Κιμμερίους δὲ οἰκούντας ὅππῃ τῇ νοτίῃ θαλάσῃ, ὑπὸ Σκυθῶν πιεζομένους, ἐκλείπειν τὴν χώραν. ἔγω δὲ ἔ· Θ· συμφέρεται περὶ τῆς χώρας ταύτης Σκυθῆσι. καὶ ὅθεν μὲν ἦν Ἀρσένης ὁ ταῦτα εἶπας, εἶρη). τὸ δὲ περὶ αὐτῆς ἤκουον λόγον ἐν Προκοννήσῳ ἐ Κυζίκῳ, λέξω. Ἀρσένην γὰρ λέγουσι, εὐνῆα τῶν αἰσῶν ἔδενος γῆ· ὑποδεέστερον, ἐσλθῆντα ἐς κναφήιον ἐν Προκοννήσῳ, ἀποθανεῖν. καὶ τὴν κναφέα κατακλιθεὶς τὸ ἐργαστήριον, οἷχεσθ· ἀγγελέοντα τοῖσι προσήκουσι τῷ νεκρῷ. ἐσκεδασμένους δὲ ἡδὴ τὸν λόγον ἀνα τὴν πόλιν ὡς πεθνήκως· εἴη ὁ Ἀρσένης, ἐς ἀμφιστάσας τοῖσι λέγουσι ἀπικνέσθ· ἀνδρα Κυζικηνὸν, ἤκουσα ἐξ Ἀρτάκης πόλεως. φάντα πωτυχεῖν τί οἱ ἰόντι ὅππῃ Κυζίκῳ, καὶ ἐς λόγους ἀπικέσθαι. καὶ τῶν μὲν ἐντεταμένως ἀμφιστήτειν· τὰς δὲ προσήκουσας τῷ νεκρῷ ὅππῃ τὸ κναφήιον παρεῖναι, ἐχούσας τὰ προσφορεῖα, ὡς ἀνακηρυγμένους· ἀνοιχθῆναι δὲ τὸ οἰκήματι, ἔπε πθνεῖσθαι, ἔπε ζῶντα φαίνεσθαι Ἀρσένην· μετὰ δὲ, ἐδδόμεν ἔτεϊ φανέντα αὐτὸν ἐς Προκοννήσον, ποιῆσαι τὰ ἔπεα ταῦτα τὰ νῦν ὑπὸ Ἑλλήνων Ἀριμασπεῖα καλεῖ· ποιῆσαι δὲ, ἀφανισθῆναι πᾶσι. Ταῦτα μὲν αἱ πόλεις αὐτῇ λέγουσι. τὰ δὲ οἷδα Μεταποντινοὶ τοῖσι ἐν Ἰταλίῃ συγκυρήσασιν μὲν τὴν ἀφάνισιν τὴν δούτερον Ἀρσένω ἔπει· πρὸς ἐχούσας ἐ τριηκοσίοις, ὡς ἐγὼ συμβαλλόμενος ἐν Προκοννήσῳ τε καὶ Μεταποντίῳ εὐρισκον. Μεταποντινοὶ φασὶ· αὐτὸν Ἀρσένω φανέντα σφί ἐς τὴν πόλιν, κελεύσθαι βωμὸν Ἀπόλλωνι ἰδρύσασθαι, καὶ Ἀρσένω τὸ Προκοννήσιον ἐπωνυμίην ἐχούσα ἀνδριάς· παρ' αὐτὸν ἰσάναι· φάναι γάρ σφί τὴν Ἀπόλλωνα Ἰταλιωτῶν μύνοι· δὴ ἀπικέσθαι ἐς τὴν χώραν, καὶ αὐτὸς οἱ ἔπεισθαι ὁ νῦν ὢν Ἀρσένης· τότε δὲ ὅτε εἶπερ τῷ θεῷ, εἶναι κόραξ· καὶ τὸ, εἰπόντα ταῦτα, ἀφανισθῆναι· σφέας δὲ Μεταποντινοὶ λέγουσι ἐς Δελφὸς πέμψαντας, τὸ θεὸν ἐπρωτῶν ὅ, πὶ τὸ φάσμα τὸ ἀνθρώπου· εἴη· τὴν τε Πυθίην σφέας κελύειν περὶθεσθαι τῷ φάσματι· πηρομένοις δὲ, ὁμεινον πωοῖσθαι. καὶ σφέας δεξαμένους ταῦτα, ποιῆσαι ὅππῃ πλέα. καὶ νῦν ἔσθαι ἀνδρείας ἐπωνυμίην ἔχων Ἀρσένω, παρ' αὐτῷ τῷ ἀγάλματι τὸ Ἀπόλλωνος. περὶ δὲ αὐτὸν δάφναι ἐσθαι· τὸ

F f 2

δ

ἡ ἀγαλμα ἐν τῇ ἀγορῇ ἰδρυται. Ἀρσένω μὲν
 νῦν πέρα τοσούτου εἰρηδῶ. τὸ δὲ γῆς τὸ πέρα ὁ
 λόγος ὁδε ὠρμηται λέγεσθαι, ἔδειξεν οἶδε ἀρε-
 κέως ὡς ὅ, πὶ τὸ κατύπερθε ἐστὶ. ἔθενός γ' ὅτ'
 αὐτὴ πῶς εἰδέναι Φαρμέναν διώκειται πυθόμεναι·
 ἔθενός γ' ὅτ' ἔδ' Ἀρσένος, τῆπερ ὀλίγω παρ-
 τερον τῶν μνήμην ἐποιδόμεν, ἔδ' ἔτ' ὡς παρ-
 σωτέρω Ἰσσηδόνων, ἐν αὐτοῖσι τοῖσι ἐπέσι ποιέ-
 ων, ἔφησε ἀπικέσθαι· ἀλλὰ τὰ κατύπερθε ἔλε-
 γε ἀκοῇ, Φάς Ἰσσηδόνας εἶναι τὰς ταῦτα λέ-
 γούσας. ἀλλ' ὅσον μὲν ἡμεῖς ἀρεκέως ὅτ' ἡ μα-
 κρότατον οἰοί τ' ἐγγόμεθα ἀκοῇ ἐξικέσθαι, πῶν
 εἰρήσεται. Ἀπὸ δὲ Βορυσθενείων ἐμπόριον (τῆ-
 πο γ' ὅτ' ὡς θαλασσίων μεσότητον ἐστὶ πῶς τὸ
 Σκυθίας)· ἀπὸ τῶν πρώτων Καλλιπιδῶν νέμον-
 ται, ἰόντες Ἑλλήνες Σκύθαι. ὡς τῶν, ἄλλο
 ἔθνος, οἱ Ἀλζόνες καλέονται. ἔτοι δὲ
 καὶ οἱ Καλλιπιδῶν τὰ μὲν ἄλλα κατὰ ταῦτα
 Σκυθήσι ἐπασκεύασι· οἶτον δὲ καὶ παίριον, καὶ
 σιτίοντα καὶ κρόμυα καὶ σκόρδα^b καὶ Φακὰς
 καὶ κέγχρους. ὡς δὲ Ἀλζόνων οἰκέσι Σκύ-
 θαι ἀροτήρες, οἱ οὖν ὅτ' σιτίοντα παίριον τὸ
 οἶτον, ἀλλ' ὅτ' ἐπὶ τῶν τῶν δὲ κατύπερθε οἰ-
 κέσι Νούροι. Νούρων δὲ τὸ πρὸς βορέην ἀνεμον,
 ἔρημον ἀνθρώπων, ὅσον ἡμεῖς ἴδμεν. ταῦτα μὲν
 ὡς τὸ Ἰπανιν ποταμόν ἐστι ἔθνεα πρὸς ἑσπέρ-
 ρος· ἔτ' Βορυσθενέων. Ἀπὸ δὲ Δαβάνης τὸ Βορυ-
 σθενέα ἀπὸ θαλάσσης πρώτον μὲν ἡ Ὑλαίη· ἀπὸ
 τῆς ταύτης, ἀνθρώποι οἰκέσι Σκύθαι γεωργοί·
 τὰς Ἑλλήνες οἱ οἰκέοντες ὅτ' τῷ Ἰπανί ποταμῷ
 καλέσι Βορυσθενέας· σφίνας δὲ αὐτὰς, Ὀλ-
 βιοπολίτας. ἔτοι ὧν οἱ γεωργοὶ Σκύθαι νέμονται
 τὸ μὲν πρὸς τὴν ἑω, ὅτ' ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας ὁδὸν
 κατήκοις ὅτ' Ἰπανί ποταμῷ τῷ ἔνομα κεῖται Παν-
 κάπης· τὸ δὲ πρὸς βορέην ἀνεμον, πλεόν ἀνὰ
 τὸ Βορυσθενέα ἡμερέων ἑνδεκα. ἤδη δὲ κατύπερθε
 τῶν ἡ ἔρημος ἐστὶ ὅτ' ἡ πολλόν. μετὰ δὲ τὴν ἔρη-
 μον Ἀνδροφάγοι οἰκέσι, ἔθνος ἐὼν ἰδιον, καὶ
 ἐδωκὼς Σκυθίαν. τὸ δὲ τῶν κατύπερθε, ἔ-
 ρημον ἤδη ἀληθῶς, καὶ ἔθνος ἀνθρώπων ἔδ' ἐν,
 ὅσον ἡμεῖς ἴδμεν. τὸ δὲ πρὸς τὴν ἑω τὸ γεωργῶν
 τῶν Σκυθῶν, Δαβάνη τὸ Πανικαπλῶ ποτα-
 μόν, Νομάδες ἤδη Σκύθαι νέμονται, ἔτ' πὶ παί-
 ριοντες ἔδ' ἐν, ἔτ' ἀρσένες· ψαλὴ δὲ δένδρεων ἡ
 πῶς αὐτὴ γῆ, πλεόν τῆς Ὑλαίης^d. οἱ δὲ Νο-
 μάδες ἔτοι τὸ πρὸς τὴν ἑω, ἡμερέων πωτέρων
 καὶ δέκα ὁδὸν νέμονται χωρίῳ κατὰ πέντασιν
 ὅτ' Ἰπανί ποταμὸν Γέρρον. Περὶ δὲ τὸ Γέρρον
 ταῦ-

Issedones terminus notitiz harum gentium. Callipidæ,
 Græci Scythæ, Halizones, Scythæ aratores, Neuri : ad
 orientem Borysthenis Hyiza, Borysthenitz, Androphagi,
 Nomades.

cumstantibus in orbem lauris. Hæc de
 Aristeia hæctenus. Regione autem de qua
 hic sermo dicere instituit, quidnam sit
 ulterius, nemo exploratum habet. neque
 enim id inquirere ab aliquo potui, qui
 se diceret nosse quod ipse vidisset; sicut
 nec ullum Aristæas, cujus paulo ante ista
 feci mentionem, neque iste in iis quos
 fecit versibus, ait se ultra Issedones pro-
 cessisse: sed ulteriora fatebatur auditu,
 testatus Issedones illa commemorare. Ve-
 rum à nobis, quoad longissime auditu
 penetrare liquide potuimus, omne re-
 feretur. Ab emporio Borysthenitarum
 (hoc enim ex maritimis totius Scythiæ
 est maxime medium) ab eo primi inco-
 lunt Callipidæ, qui sunt Græci Scythæ.
 super hos alia gens, qui vocantur Hali-
 zones. Horum utrique in ceteris servant
 ritum Scytharum; sed frumentum ferunt,
 eoque vescuntur, & cæpe & allio & len-
 te & milio. Supra Halizones autem in-
 colunt Scythæ aratores, qui non ad e-
 dendum ferunt triticum, sed ad venden-
 dum. Supra hos incolunt Neuri: quorum
 tractus qui ad aquilonem vergit, quantum
 nos scimus, ab hominibus desertus est.
 Atque hæc quidem nationes iuxta flumen
 Hypanin colunt, ad occidentalem partem
 Borysthenis. Verum transmissio Borysthe-
 ne à mari prima est Hylæa: dehinc habi-
 tant Scythæ agricolæ, quos Græci qui ad
 Hypanin incolunt, Borysthenitas appel-
 lant, ipsi vero se Olbiopolitas. Hi igitur
 agricolæ Scythæ colunt quidem quod patet
 ad auroram, trium dierum iter, per-
 tinentes ad flumen nomine Panticapem:
 quod vero ad ventum aquilonem, unde-
 cim dierum navigatione per Borysthe-
 nem. tractus autem ulterior his, in mul-
 tum sane spatii desertus est. Ultra quam
 solitudinem habitant Androphagi, *id est,*
virorum carne vescentes, separata natio,
 ac nequaquam Scythica. At supra hos
 deserta jam proculdubio omnia, nec ul-
 la hominum gens, quantum nos scimus.
 Quæ vero ad latus orientale horum Scy-
 tharum, qui agricolæ sunt, plaga adja-
 cet, transmissio flumine Panticape, Scy-
 thæ jam Nomades, *id est, pastores*, inco-
 lunt, neque ferentes quicquam neque a-
 rantes. Nuda autem arboribus est omnis
 hæc plaga præter Hylæam. Nomades
 autem isti incolunt spatium quatuordecim
 dierum itineris, auroram versus, ad
 Gerrhum usque flumen. Trans Gerrhum

au-

a ἔδ' ἔτ'. b σκόρδα. c πρὸς ἑσπέρην. d MS. legit πῶς αὐτὴ τὴν Ὑλαίην.

autem sunt ea quæ vocantur regia, & Scythæ optimi pariter & plurimi, & qui suos fervos esse ceteros Scythas arbitrantur; à meridie quidem ad Tauricam regionem pertinentes, ab aurora vero ad fossam quam duxerunt illi qui è cæcis geniti fuerunt: & ad emporium paludis Mæotidis, quod vocatur Cremni, sed eorum alia ad flumen Tanain porriguntur. At superiora ad ventum aquilonem Scythiæ regiis, ea incolunt Melanchlani, alia gens non Scythica; & supra Melanchlænos paludes sunt, & deferta hominibus regio, quantum nos
21 scimus. Trans flumen autem Tanain non amplius regio Scythica, sed prima quidem portionum est Sauromatarum, qui à recessu Mæotidis paludis incipientes, incolunt tractum qui spectat aquilonem, iter dierum quindecim, vacuum prorsus arboribus tam agrestibus quam mitibus. Supra hos habitant secundam portionem tenentes Budini, terram colentes totam omni arborum genere spissam. Supra Budinos ad aquilonem statim excipit solitudo octo dierum itineris. Post hanc solitudinem declinanti magis ad ventum subsolanum, incolunt Thyssagetæ, natio copiosa & propria, & è venatu victitans. His contigui, in eisdem habitantes locis sunt quibus nomen inditum est Iyræ, & ipsi è venatione victitantes, hunc in modum: Consensu arboribus, quæ per omnem regionem frequentes sunt, insidiantur. singulis autem adest equus, in ventrem procumbere edoctus, humiliter subsidendi gratia: est in promptu & canis. Ubi quis igitur ab arbore feram viderit, fagittaque percusserit, consensu equo illam persequitur, & canis adhæret. Super hos regionem auroram versus incolunt alii Scythæ, qui à regiis Scythiis deficientes, ita in hunc locum pervenerunt.
23 Ad hos usque Scythas regio omnis Scythica est campestris, & profundi soli: reliqua dehinc lapidosa atque salebrofa. Cujus regionis magno transmissio spatium, incolunt ad excelsorum montium radicem homines qui ab ipso natali dicuntur esse calvi, mares pariter & feminae, fimis quoque naribus, & ingenti mento; propriam vocem edentes, sed Scythicam gestantes vestem: ex arboribus victitantes. cui arbori nomen est Ponticum, magnitudo ferè eadem quæ fico, fructus fabæ instar, nucleum habens.

Id

ταῦτα δὴ τὰ καλούμενα βασιλῆα ἐστὶ, καὶ
σκυθαὶ οἱ ἄριστοί τε καὶ πλεῖστοι· καὶ τὰς ἀλ-
λας νομίζοντες σκυθας, ὅσας σφετέρως εἶναι·
κατοικῶσι δὲ ἔτι τὸ μὲν πρὸς μεσημέριον,
ἐς τὴν ταυρικὴν· τὸ δὲ πρὸς ἡῶ, ἔτι τε πέραν,
τὴν δὴ οἱ ἐκ τῆ τυφλῶν ὄρεσιν ὠρυζαν, καὶ ἔτι
τῇ λίμνῃ τῇ Μαιντῷ· τὸ ἐμπόριον, τὸ καλέε-
ται κρημνοί. τὰ δὲ αὐτῶν καλῆκεσι ἔτι ποταμὸν
τάναιν. τὰ δὲ κατὰ πέραν πρὸς βορέην ἄνεμον
τῇ βασιλῆαν σκυθῶν οἰκέσαι μελαγχλαῖνοι,
ἄλλο ἔθνος, καὶ ὁ σκυθικόν. μελαγχλαῖνων
ἡ τὸ κατὰ πέραν, λίμναι, καὶ ἔρημός ἐστι ἀνθρώ-
πων, κατόσσιν ἡμεῖς ἰδμεν. τάναιν ἡ ποταμὸν
Διβάνη, ὁ καλεῖται σκυθική, ἀλλ' ἡ μὲν πρώτη
τῇ λαζίων, σαυροματίων ἐστὶ, οἱ ἐκ τῆ μυχῆ
δεξιόμενοι τῇ Μαιντῷ λίμνῃ, νέμονται τὸ
πρὸς βορέην ἄνεμον, ἡμερέων πεντηκαίδεκα
ὁδόν, πᾶσαι ἐξοὺν ψιλῶς ἑσπέρων ἡμέρων
δενδρέων. ὑπεροικέσαι ἡ τέτοις δούτερην λάξιν
ἔχοντες βυθίνοι, γλῶ νεμόμενοι πᾶσαι δασύν
ὑλῇ παντοίῃ. βυθίων ἡ κατὰ πέραν πρὸς βορέην,
ἐστὶ πρώτη μὲν ἔρημος, ἐπ' ἡμερέων ἐπὶ ὁδόν·
μετὰ ἡ τὴν ἔρημον ἀποκλινάμεν μάλῶν πρὸς
ἀπηνιῶν ἄνεμον, νέμονται θυσαγάται, ἔθνος
πολλὸν καὶ ἰδιον· ζῶσι ἡ ἀπὸ θήρης. συνεχεῖς
ἡ τέτοις ἐν τοῖς αὐτοῖς τόποις καλοικημένοι
εἰσὶ τοῖς ἔνομα καίτοι ἱὺρκαί· καὶ ἔτι ἀπὸ
θήρης ζῶντες τρώπῳ τοῖσδε· λοχῶ ἔτι δένδρεον
ἀναβάς. τὰ δὲ ἐστὶ πυκνά ἀνὰ πᾶσαι τὴν χώραν·
ἵππων δὲ ἐκάστω δεδογαμένῳ ἔτι γαστέρα
καίτοι, ταπινότῃ εἶνεκα· ἐπιμός ἐστι καὶ
κύων· ἐπεὶ ἡ ἀπὸ τὸ θηρίον ἀπὸ τῶ δένδρεος,
τοξόταις, ὅππας ἔτι τῇ ἵππων, δώκε· καὶ ὁ
κύων ἔχεται. ὑπερ ἡ τέτων, τὸ πρὸς τὴν ἡῶ
πετραμένον οἰκέσαι σκυθαὶ ἄλλοι, ἀπὸ τῇ βα-
σιλῆαν σκυθῶν ἀπεσάντες, καὶ ἔτι ἀπὸ ἀπὸ
ἐς τέτων τῇ χώρον. μέχρη μὲν δὴ τῆς τέτων τῇ
σκυθίων χώρας, ἐστὶ ἡ καταλεχθεῖσα πᾶσαι,
πεδιάς τε γῆ καὶ βαθύγεις· τὸ δὲ ἀπὸ τέτων,
λιθώδης τ' ἐστὶ καὶ τρηχέη. διεξελθόντι ἡ καὶ
τῇ τρηχέως χώρῃ πολλόν, οἰκέσαι ὑπερεσσαν
ἔρεων ὑψηλῶν ἀνθρώποι λεγόμενοι εἶναι πάν-
τες φαλακροὶ ἐκ γυμνῆς γινόμενοι, καὶ ἔρ-
σενες καὶ θήλειοι ὁμοίως· καὶ σιμίοι· καὶ γυμνα
ἔχοντες μεγάλα· φωνῶν ἡ τῶν ἰέντες. ἐ-
σθῆτι ἡ χρεώμενοι σκυθικῇ· ζῶντες ἡ ἀπὸ δέν-
δρεων. Ποντικὸν μὲν ἔνομα τῶ δένδρεω ἀπὸ
τῆ ζῶσι, μέγαθῳ ἡ κατὰ σικέην μάλιστα κα-
καρπὸν ἡ φορέει κυάμῳ ἴσον, πυλῶνα ἡ ἔχει.

Ff 3

τῆς

a καλῆκεσι. b MS. habet tum hic, tum infra Μαιντῷ. c τὰ πρὸς. d καλοικημένοι εἰσι. e ἐπὶ τῶν. f ἱ-
ππῶν.

Arimasporum etymologia. Sævitia Iliensis Scythica per octo menses. Pluvia æstiva, tonitrua, terræmotus. Equi duriores asinis & mulis. Cornua in locis calidis. Elis non gignit mulos.

num est, ibi ajunt Issedones esse homines unoculos, & grypes auri custodes. Hoc ab eis nacti Scythæ narrant, à Scythiis nos ceteri pro vero habuimus, & Scythice eos appellamus Arimaspos. nam *arima* Scythæ unum vocant, *spu* vero oculum. Omnis autem quæ dicta est regio, adeo infestatur hyberna sævitia, ut octo mensibus intolerabile sit illic gelu; in quibus si aquam effundas, non facias lutum, facies autem si illic ignem accenderis. Mare compingitur, & omnis Cimmericus Bosphorus: superque glaciem qui intra fossam incolunt Scythæ militant, & plaustra agunt trans eam usque ad Indos. Ita vis hyberna octo mensibus perstat, quatuor tamen mensibus reliquis frigora illic sunt. Ubi etiam aliam quam in ceteris regionibus condicionem habet hyems. nam quum tempus pluendi est, nihil ibi quod sit ullius momenti, pluit: æstate pluere non cessat. Quinetiam tonitrua quando alibi fiunt, tum ibi nulla existunt, per æstatem vero densa: hyeme si fiat tonitru, decernitur pro ostento habendum in admiratione; sicut terræmotus si existat seu æstate seu hyeme in Scythica regione, prodigium creditur. Eam vim hyemis equi sustinentes ferunt, muli asinique prorsus non ferunt: quum tamen alibi stantes in gelido equi tabescant, asini vero ac muli durent. Et hæc mihi videtur esse caussa, cur omnino cornua bovino generi illi mutilo istuc non nascantur: astipulante sententiæ meæ Homeri carmine in Odyssæa, quod ita habet,

Et Libyen, ubi sunt cornuti prociis agni.

Quod recte dictum est, in locis calidis festine cornua adnasci. at in vehementibus frigoribus aut non oriuntur omnino pecoribus cornua, aut si oriuntur, vix oriuntur. In Scythia itaque hoc propter frigora contingit. Quo magis miror (ab initio enim oratio mea accessiones indagabat) cur in omni Eleo agro muli nequeant gigni, quum neque locus sit frigidus, neque ulla alia caussa appareat. Ajunt Elei ipsi ex imprecatione quadam non possideri ab ipsis mulos, sed quum tempus conceptus equarum adest, ad finitimos illas educunt; ibi postquam admiserint asinos, usque dum conceperint,

τὸ κατόπερθε, Ἰσσηδῶνες εἰσὶ οἱ λέγοντες μανοφθαλμους ἀνθρώπους ἔχοντες γρυπὰς αὐρὰς γρύπας εἶναι. ὧς δὲ ἡ τῶν Σκυθῶν ἀδελφὰς λέγουσι. ὧς δὲ ἡ Σκυθῶν ἡμεῖς οἱ ἄλλοι νενομικῶμεν, καὶ ἐνομαζόμεν αὐτὰς Σκυθικὰ Ἀριμασπας. ἄρμα γὰρ ἐν καλέσκει Σκυθῶν, ἀστὴ δὲ ὀφθαλμόν. Δυσχεῖμερθε δὲ αὐτὴ ἡ κατὰλαχθεῖσα πᾶσα χώρα ἔτω δὴ τοι ἐστὶ· ἐνθα τὰς μὲν ὀκτὼ τῶν μηνῶν ἀφόρηθε οἱ γένετ' κρυμὸς, ἐν τοῖσι ὕδωρ ἐκχέμεν, πηλὸν δὲ πεισὶς· πῦρ δὲ ἀνακαίων, πεισὶς πηλόν· ἡ δὲ χεῖρα πῆγνυ, καὶ ὁ Βόσπορος πᾶς ὁ Κιμμέριος. καὶ ὅππῃ ἔκρυπται οἱ ἐν τῇ περὶ Σκυθῶν κατὰ κημένοι σπείροντες, καὶ τὰς ἀμάξας ἐπελαύνει περὶ τὰς Ἰνδούς. οὕτω μὲν δὴ τοὺς ὀκτὼ μηνῶν ἀφαιρῶν χερσὶν ἐόν· τὰς δὲ ὀπταίπας πῶσεας ψύχεα αὐτὰς ἐστὶ κεχώρηται ἡ ἔσθ' ὁ χερσὶν τὰς τρέπας πᾶσι τοῖσι ἐν ἄλλοις χερσὶ γινόμενοι χερσὶ. ἐν τῇ τὴν μὲν ἀσπίδα οὐκ ἔστι λόγος ἄξιον οὐδὲν· τὴν δὲ περὶ, ὅσον αὐτὴν βροταί περὶ τῇ ἄλλῃ γινονται, τῶν καὶ μὲν οὐ γίνονται, φέρεται δὲ ἀμφιλαφές· ὡς δὲ χερσὶν βροτὴ γίνονται, ὡς τρέπας νενομισται θωμάζεσθ'· ὡς δὲ ὡς ἀσπίς γίνονται ὡς περὶ ὡς τε χερσὶν ἐν τῇ Σκυθικῇ, τρέπας νενομισται. ἵπποι δὲ ἀνεχόμενοι φέρεται τὰ χερσὶνα τοῦτον, ἡμίονοι δὲ οὐδὲ ὄνοι ἀνεχόμενοι τὴν δερχίαν. τῇ δὲ ἄλλῃ ἵπποι μὲν ἐν κρυμῷ ἐσώτες ἀποσφακελίζονται, ὄνοι δὲ καὶ ἡμίονοι ἀνέχονται. Δοκέει δὲ μοι καὶ τὸ γὰρ τὴν βροτὴν τὸ κολόν δὲ τῶν καὶ οὐ φύειν κέρρα αὐτὰς. μαρτυρεῖ δὲ μοι τῇ γνώμῃ Ὀμήρου· ἐπὶ ἐν Ὀδυσσεῖ, ἔχον ὥδε,

Καὶ Λιβύῃ, ὅθι τ' ἄρνες ἄφαρ κερὰοι τελέθονται.

ὁρθῶς εἰρημένον, ἐν τοῖσι περὶ τὰς χερσὶν γένεσθαι τὰ κέρρα· ἐν δὲ τοῖσι ἰαχυροῖσι ψύχεσθαι ἢ οὐ φύειν κέρρα τὰ κτήνη δερχίαν, ἢ φύοντα φύειν μόρσι. Ἐνθαῦτα μὲν νῦν ἀφαιρῶ τὰ ψύχεα γίνονται τῶν περὶ θωμάζω δὲ (περὶ τῆς γὰρ δὴ μοι ὁ λόγος ἐξ ἀρχῆς ἐδίξετο) ὅππῃ ἐν τῇ Ἡλέῃ πάση χωρὶς οὐ διωκῶν γένεσθαι ἡμίονοι, ἔπειτα ψύχεσθαι ἢ χερσὶν εἶναι, ἔπειτα ἄλλῃ φανερὰ αἰτία ἔδενός. φασὶ δὲ αὐτοὶ Ἡλεῖοι ἐκ κατάρης οὐ γένεσθαι σφί ἡμίονους· ἀλλ' ἐπεὶ ἀνὰ περὶ ἢ ἡ ὥρη κρύσεσθαι τὰς ἵππους, ἐξελαύνονται ἐς τοὺς περὶ τὰς αὐτὰς καὶ ἐπὶ τῇ σφί ἐν τῇ περὶ τὰς ὀπταίπας τὸν ὄντος, ἐς οὐκ ἂν ὄντι αἱ ἵπποι ἐν περὶ ἔπειτα δὲ ὅππῃ

a Id quoque substantivum verbum non est in MS. b ὡς δὲ ὡς. c Σκυθικῇ, ὡς τρέπας θωμάζεσθ'. ἵπποι. d τὰ κέρρα. e δὲ μὲν τῇ γνώμῃ καὶ Ὀμήρου. f κατάρης τοῦ ἄ. g περὶ.

ὁπίσω ἀπελαύνει. Περὶ δὲ τῶν περῶν, τῶν σκυθῶν λέγει ἀνάπλεων εἶναι τὴν ἥραν, καὶ τριτῶν εἶνεκα οὐκ οἰοῖ πρὸς εἶναι οὕτως ἵδρην τὸ πρῶτον τὴν ἥραν, οὐτε διεξίεναι, τῇνδε ἔχω πρὸς αὐτῶν τὴν γνώμην· τὰ κατὰ περὶ τῆς τῶν ἥραν αἰὲν νύφει, ἐλάσσονι δὲ τῶν περῶν ἢ τῶν σκυθῶν, ὥστε εἰκός. ἡδὲ ὧν ὅστις ἀγχοῦθεν χιόνα ἀδρῶν πίπτει· οἷον εἶδε, εἶδε πρὸς λέγει· οἷον γὰρ ἡ χιὼν περὶ τοῦ. καὶ τῶν χιμῶνα τοῦτον εὐὺς τοῦτον ἀνοίχεται· τὰ πρὸς βορρῶν ἐστὶ τῶν ἥραν τῶν περῶν, εἰκάροντας τὴν χιόνα, τοὺς σκυθῶν τε καὶ τοὺς περῶν δοκέω λέγειν. ταῦτα μὲν νῦν τὰ λέγεταί, μακρότατα εἴρηται. Ἰππερὶ περῶν δὲ περὶ ἀνθρώπων οὐτε πρὸς σκυθῶν λέγειται, ἔτι πινεῖς ἄλλοι τῶν περῶν οἰκήμενων, εἰ μὴ ἄρα Ἰσσηδόνες. ὡς δὲ ἐγὼ δοκέω, ἔτι ἔτι λέγειται ἔδεν. ἔλεγον γὰρ ὅτι σκυθαί, ὡς περὶ τῶν μενοφθαλμῶν λέγειται. ἀλλ' Ἡσίοδω μὲν ἐστὶ περὶ Ἰππερῶν εἰρημένα, ἐστὶ δὲ ὁ μὴ ἔστι περὶ τοῦ, εἰ δὲ τῶν ὄντων γε ὁ μὴ ταῦτα τὰ ἔπειτα ἐποίησε. Πολλῶν δὲ πολλὰ περὶ αὐτῶν δήλιοι λέγει, φάμενοι ἰσθμὸν ἐνδεύμενα ἐν καλᾷ πυρῶν, ἐξ Ἰππερῶν φερόμενα, ἀπικνέονται ἐς σκυθῶν· ὁπότε δὲ σκυθῶν ἡδὲ δεκόμενος αἰὲν τῶν περῶν χωρὶς ἐκαστῶν, κομίζων αὐτὰ πρὸς ἑσθέρης ἐκαστῶν ὅτι τῶν ἀδρῶν. ἐνδεύειν δὲ πρὸς μεσομυρῶν περὶ πρῶτον πρῶτον, μετὰ καρῶν. πρὸς δὲ ταῦτα, ἐκλείπειν Ἀνδρῶν. Καρῶν γὰρ εἶναι τῶν κομίζοντες ἐς τὴν. Τῶν δὲ, ἐς δὴλον. ἀπικνέονται μὲν νῦν ταῦτα πρὸς ἔτι λέγει ἐς δὴλον. πρῶτον δὲ τῶν Ἰππερῶν πέμψαι φερόμενα πρὸς δύο κόρας, τὰς οὐνομάζει δὴλιοι εἶναι Ἰππερῶν πρὸς καὶ λαοδίκων. ἅμα δὲ αὐτῶν ἑσθέρης εἶνεκεν πέμψαι τοὺς Ἰππερῶν τῶν ἀνδρῶν πεντεπμῶν, τούτους οἱ νῦν περὶ φερέες καλέονται, πρῶτον μεγάλας ἐν δὴλῶ ἐχούσας. ἐπεὶ δὲ τοῖσι Ἰππερῶν τοὺς ἀποπεμφθέντας ὁπίσω οὐκ ἀπνοστήν, δευτέρῳ πρὸς εἶς σφαιρῶν αἰὲν καταλάμψε, ἀποστέλλοντας μὴ ἀποδέκεσθαι, οὕτω δὲ φερόμενος ἐς τοὺς οὐρῶν πρὸς ἐνδεύμενα ἐν πυρῶν καλᾷ, τοὺς περῶν χωρὶς ὁπισθόπρην, κελαιόνας περὶ πρῶτον σφῶν ἀπ' ἐωυτῶν ἐς ἄλλο ἔθνος. καὶ ταῦτα μὲν οὕτω περὶ πρῶτον, ἀπικνέονται λέγει ἐς δὴλον. Οἶδα δὲ αὐτὸς τοῦτοι τοῖσι ἰσθμῶν πρὸς

rint, tunc rursus eas reducant. De pen- 31
nis autem quibus ajunt Scythæ opple-
tum esse acrem, & idcirco non posse
prospici longinquiora continentis, nec
transiri, de illis hæc est mea sententia :
Quæ super eam regionem sunt, assidue
nix in ea cadit, & (ut credibile est)
minus æstate quam hyeme. jam igitur
cuilibet cominus intuenti cadentem ni-
vem copiosam liquet quod dico. nix enim
pennis assimilis est : & propter hanc ta-
lem hyemem inhabitabilia sunt ejus con-
tinentis loca quæ ad aquilonem spectant.
Eoque opinor, pennas nivem esse inter-
pretantes Scythas ac circumjectas gen-
tes, ita loqui. Hæc quidem igitur, quæ
dicuntur, longissime dicta sunt. De Hy- 32
perboreis autem hominibus neque Scy-
thæ quippiam, neque alii ulli illic incol-
entium memorant, præter Issedones : ne
ipsi quidem (ut mihi videtur) dicentes
aliquid. dicerent enim & Scythæ de
hoc, quemadmodum de unoculis dicunt.
Quamquam & ab Hesiodo de Hyperbo-
reis mentio fit : quinetiam ab Homero
in Epigonis, si tamen Homerus re vera
fecit hos versus. Sed multo plurima de 33
his Delii memorant, narrantes sacra illi-
gata in triticea stipula ex Hyperboreis
delata venisse ad Scythas, à Scythis de-
inceps finitimos accepisse, gradatimque
per quoslibet vicinos remotissime ad A-
driam : atque illinc meridiem versus de-
ducta, à primis Græcorum Dodonæis
esse accepta, & ab his descendisse ad
Melientem sinum, pervasisseque in Eu-
bœam, & oppidatim usque ad Carystum;
ab hac vero reliquisse Andrum. Cary-
stios enim esse qui in Tenum portarint,
Tenios vero in Delum : atque ita hæc
sacra in Delum ajunt pervenisse. Sed
primum Hyperboreos misisse duas puel-
las quæ ferrent hæc sacra, quas Delii
nominant esse Hyperochen & Laodicen,
& cum his tutelæ gratia quinque viros
è suis popularibus, qui eas deducerent,
nunc Perpherees vocatos in Dêlo, ubi
in magno honore habentur. Sed quum
isti ab Hyperboreis missi retro non re-
dirent, indigne ipsos tulisse, si id conti-
nue ipsis accideret, ut eos quos mitte-
rent non reciperent ; ita ferentes ad fi-
nes suos sacra in stipula tritici illigata,
mandavisse vicinis, jubentes illos dedu-
cere ad aliam nationem : atque ita hæc
gradatim missa, ajunt devenisse in De-
lum. His ego sacris simile quiddam fieri

animad-

a αἰσθη. b λέγει ἔδεν, εἰς ἡμε. c εἰς καὶ περὶ. d πολλὰ δὲ ἔτι πολλὰ. e Hæc decem κοινὰ vocabula non sunt in MS. f αὐτοῖσι. g Περφερῆες.

Dianæ Regiæ cultus. Virgines Hyperboreæ in Delo mortuæ accipiunt inferias. Hyperoche, Laodoce, Argis & Opis. Olen hymnorum auctor. Abaris. Geographiam purgat auctor.

MELPOMENE, LIBER IV.

233

animadverti à feminis Thraciis atque Pæ-
oniis, quæ in sacrificando Regiæ Dianæ
non sine stipula triticea habent sacra: at-
que ipse vidi eas hæc facientes. Cete-
rum his virginibus Hyperboreis vita fun-
ctis in Delo, parentant puellæ ac pueri
Deliorum, tonfis utrique crinibus: puellæ
quidem ante nuptias spiram abscisam fu-
so circumvolutam, in monumento po-
nunt. Monumentum autem intra Dianæ
templum ad sinistram est intranti, olea-
que supra ipsum nata: quotquot autem
pueri Deliorum, ad quandam herbam par-
tes crinium circumvolutas & ipsi impo-
nunt sepulchro. Hoc honore ab incolis
Deli afficiuntur hæ virgines. Ajunt vero
iidem Argin & Opin virgines ex Hyper-
boreis eorundem hominum ætate, in De-
lum venisse, etiam priores Hyperoche &
Laodoce: & has quidem venisse ad red-
dendum Lucinæ tributum, quod pro par-
tu maturato instituerant: Argin vero &
Opin una cum ipsis deis advenisse, hos-
que illis alios honores donasse. Illis e-
nim colligere mulieres agnominantes
nomina in hymno quem Olen vir Lyci-
us fecit: & ab illis edoctos insulanos
& Iones hymno celebrare Opin & Ar-
gin, nominantes & colligentes. Hic O-
len è Lycia profectus, alios quoque ve-
tustos fecit hymnos, qui cantantur in
Delo. Et dum femora adolentur in ara,
iste cinis supra capulum Opis & Argis
consumitur injectus. Est autem capulus
earum post Artemisium, ad auroram spe-
ctans, proxime Cejorum coenaculum.
Hactenus de Hyperboreis dictum sit.
Nam de fabula Abaris, qui fertur esse Hy-
perboreus, nihil dico; qui sagittam dicitur
per universam terram circumtulisse,
nihil comedens. Quod si qui sunt Hyper-
borei, id est superaquilonares, sunt & alii
hypernotii, id est superaustiales. Nempe
rideo jam multos videns descripsisse am-
bitus terræ, & nullum habentes in ex-
ponendo sensum, qui Oceanum scribunt
circumfluere, & terram esse orbicula-
tam tanquam à torno, & Asiam faciunt
Europæ parem. Nam ego singularum
magnitudinem brevi patefaciam, & quan-
ta sint singula ad describendum. Ubi Per-
sæ incolunt, id ad australe pertinet mare
quod dicitur Rubrum. Super hos ad
ventum aquilonem habitant Medi, super
Medos Sapires, super Sapires Colchi, ad
septentrionale pertinentes mare, in quod

δε πιθόμενον πρὸς Φερέας· τὰς Θρησίους ἔτι Παι-
νίδας γυναικάς, ἐπεὶ ἄνθρωποι τῇ Ἀρτεμίδι τῇ Βα-
σιλῆϊ, ὅτε ἀνὰ πυρῶν καλὰ μὲν ἔχουσας· τὰ ἱερά
καὶ ταῦτα δὴ οἶδα ταῦτας πιδύσας. Τῆσι ἡ περὶ βί-
νοισι παύτησι τῆσι ἐξ Ἑπεβορέων τελευτήσασιν
ἐν Δῆλῳ, κείρονται ἔτι καὶ οἱ παῖδες οἱ Δη-
λίων· αἱ μὲν, πρὸς γὰρ πλόκαμον ὑποβαμνόμε-
ναι, καὶ πρὸς ἀστράκτον εἰλιζάσθαι, ὅτι τὸ σῆμα πῆ-
σι. τὸ ἡ σῆμα ἐστὶ ἐσω ἐς τὸ Ἀρτεμίσιον ἐσιόντι ἀ-
ερερὲς χθρὸς. ὅτι πεφύκε δὲ οἱ ἐλαίη· ὅσοι δὲ
παῖδες τῶν Δηλίων, πρὸς χλόην πινὰ εἰλιζάντες τῶν
τριχῶν, πῆσι ἔτι ὅτι τὸ σῆμα. αὐτὰ μὲν δὴ
παύτῃ τῷ πῆσι ἔχουσιν πρὸς τὸ Δῆλον οἰκήτορων.
Φασὶ ἡ οἱ αὐτοὶ ἐπὶ τῷ Ἀργιν τε ἐπὶ τῷ Ὠπιν ἐκεί-
νας παρθένους ἐξ Ἑπεβορέων, κατὰ τὰς αὐτὰς τέχνας
ἀνθρώπων ποδόμενας, ἀπικέσθαι ἐς Δῆλον, ἐπὶ
πρότερον Ἑπερχῆς τε ἐπὶ Λαοδόκῃς. ταῦτας μὲν
νῦν τῇ Εἰληθῆϊ ἀποφερέσας ἀντὶ τῶν αὐτῶν τῶν
παλαιῶν Φόρον ἀπικέσθαι· τὴν ἡ Ἀργίῃ ἐπὶ τὴν
Ὠπιν ἅμα αὐτοῖσι τοῖσι θεοῖσι ἀπικέσθαι λέγουσι.
καὶ σφίσι πῆμα ἄλλας δεδούχαι πρὸς σφέων. καὶ γὰρ
ἀγείρειν σφίσι τὰς γυναικάς, ἐπνομαζέσθαι τὰ ὀνό-
μα ἐν τῷ ὕμνῳ, τὸν σφίσι ὧν ἀνὴρ Λυκίῳ ἐ-
ποίησε. πρὸς δὲ σφίσι μανόντας νησιώτας τε ἐπὶ
Ἰωνας, ὕμνεειν ὧν πῆμα καὶ Ἀργιν, ὀνομαζούσας
τε ἐπὶ ἀγείροντας. ἔτι δὲ ὁ ὧν ἡ ἐπὶ τὰς ἄλλας
τὰς παλαιὰς ὕμνος ἐποίησε ἐπὶ Λυκίῃς ἐλθὼν, τὰς
ἀειδομένους ἐν Δῆλῳ. καὶ τῶν μετῴρων καταγί-
μένων ἐπὶ τῷ βωμῷ, τὴν ποδὸν ταύτῃ ἐπὶ τὴν
θήκη καὶ ὧν πῆμα καὶ Ἀργίῃ ἀναισιμῶσαι ἐ-
πιβαλλομένῃ. ἡ δὲ θῆκη αὐτῶν ἐπὶ ὅπασιν ἔ-
στι Ἀρτεμίσια, πρὸς ἡῶν τετραμμένη, ἀρχοτάτω
τῶν Κηίων ἱπποτέρῃ. Καὶ ταῦτα μὲν Ἑπεβο-
ρέων περὶ εἰρήσῃ. τὸν γὰρ πρὸς Ἀργίῃ λό-
γον ἔτι λεγομένους εἶναι Ἑπεβορέων ἐπὶ λέγω, λέ-
γων ὡς τὸ οἶσιν πρὸς ἐφέρε κατὰ πᾶσαν τὴν γῆν,
εἶδεν σιτεόμενους. εἰ δὲ εἰσὶ πνικτοὶ Ἑπεβορέοι
ἄνθρωποι, εἰσὶ καὶ ὑπερνότοι αἱ οἱ. γὰρ δὲ
ὁρῶν γῆς πρὸς ἡῶν γεῖρας πᾶσιν ἡδὴ, καὶ
οὐδένα νόον ἔχοντας ἐξηγησάμενον· οἱ ὧν κεανόν
τε ῥέοντα γεῖρας πᾶσι, τὴν τε γῆν εὐστα-
κυλοτέρῃ ὡς ἀπὸ πύργου, καὶ τὴν Ἀσίαν τῇ
Εὐρώπῃ πιδύων ἴστω. ἐν ὀλίγοις γὰρ ἐγὼ
δηλώσω μέγας τε ἐκείνης αὐτῶν, καὶ ὅση πῆμα
ἐστὶ ἐς γεῖραν ἐκείνη. Πέρασι οἰκίαι κατὰ
καί τις ἐπὶ τὴν νοτίαν θάλασσαν, τὴν Εὐρυτῆν
καλεομένην. ταῦτα δὲ ὑπεροικίαι πρὸς βο-
ρὴν ἀνεμῶν, Μῆδοι· Μῆδων δὲ, Σάπηρες· Σα-
πείρων δὲ, Κόλχοι, κατὰ τὴν βο-
ρήν

Gg

ρήν

ρήϊν θάλασσαν, ἐς τὴν Φάσις ποταμὸς ἐκδοδοί. ταῦτα πότερ' ἔθνεα οἰκέει ἐκ θαλάσσης ἐς θάλασσαν. Ἐνθεῦτεν δὲ τὸ πρὸς ἑσπέρης ἡ ἀκτὴ δι-
 Φάσις ἀπ' αὐτῆς κατατείνεσσι ἐς θάλασσαν, τὰς ἐγὼ ἀπηγήσομαι. ἔνθεν μὲν ἡ ἀκτὴ ἡ ἐπὶ τὴν πρὸς βορέην δὸτὸ Φάσις δέξασμένη, ὡρατίεταται ἐς θάλασσαν ὡρὰ τε τὸ Πόντον ἔ τ' Ἐλλήσποντον, μέχρι Σιγείας & Τρωικῆς. τὰ δὲ πρὸς νότον ἡ αὐτὴ αὐτὴ ἀκτὴ δὸτὸ Μαργανδύων ἡ κέλπυς & πρὸς φοινίκην ἡ καμένης τείνεται ἐς θάλασσαν μέχρι Τροπίας ἀκρῆς. οἰκέει δὲ ἐν τῇ ἀκτὴ ταύτῃ ἔθνεα ἀνθρώπων τριήκοντα. αὐτὴ μὲν νῦν ἡ ἐπὶ τῇ ἀκτῶν. Ἡ δὲ δὴ ἐπὶ τῇ, δὸτὸ Περσέων δέξασμένη, παρατέταται ἐς τὴν Εὐρυθρὴν θάλασσαν. ἡ τε Περσικὴ, καὶ ἡ δὸτὸ ταύτης ἐκδεχομένη Ἀσσυρίαν καὶ δὸτὸ Ἀσσυρίης, ἡ Ἀραβίαν. λήγει δὲ αὐτὴ ἐς λήγυσσιν, εἰ μὴ νότον, ἐς τὸ κέλπυν τ' Ἀραβίον, ἐς τὸ Δαρείον ἐκ τῆς Νείλης διώρυχα ἐσθλαται. μέχρι μὲν νῦν φοινίκης δὸτὸ Περσέων, ἡ ὡρὰ πλάτος καὶ πολλὸς ἐστὶ. τὸ δὲ δὸτὸ φοινίκης παρήκει Διὰ τῆςδε τῆς θαλάσσης ἡ ἀκτὴ αὐτὴ ὡρὰ τε Συρίαν τὴν Παλαιστίνην, καὶ Αἰγυπτίον, ἐς τὴν πλάτῃ. ἐν τῇ ἔθνεα ἐστὶ τρία μέγιστα. πάντα μὲν δὸτὸ Περσέων τὰ πρὸς ἑσπέρης ἡ Ἀσπὴς ἔχοντα. τὰ δὲ κατὰ Περσέων, καὶ Μήδων, καὶ Σαπείρων, καὶ Κόλχων, τὰ πρὸς ἡῶν τε καὶ ἡλιον ἀνατέλλοντα, ἔνθεν μὲν ἡ Εὐρυθρὴ παρήκει θάλασσα. πρὸς βορέην δὲ ἡ Κασπία τε θάλασσα, καὶ ὁ Ἀραβίης ποταμὸς, ῥέων πρὸς ἡλιον ἀνίσχοντα. μέχρι δὲ τῆς Ἰνδικῆς οἰκίεσσι Ἀσπὴ. τὸ δὲ δὸτὸ ταύτης, ἔρημον ἦδη τὸ πρὸς τὴν ἡῶν, ὡς ἔχει ὁδεὶς Φράσσει οἶον δὴ πὲρ ἐστὶ. τοιαύτη μὲν ἡ πλάτῃ ἡ Ἀσπὴ ἐστὶ. ἡ δὲ Λιβύη ἐν τῇ ἀκτὴ τῇ ἐπὶ τῇ ἐστὶ. δὸτὸ γὰρ Αἰγυπτίας Λιβύης ἡδὴ ἐκδοκεῖ. κατὰ μὲν νῦν Αἰγυπτίον ἡ ἀκτὴ αὐτὴ ἐστὶ ἡ ἐστὶ. ἀπὸ γὰρ τῆςδε τῆς θαλάσσης ἐς τὴν Εὐρυθρὴν θάλασσαν, δέκα μυριάδες εἰσὶ ὁργυέων. αὐτῇ δὲ ἀπὸ εἰς χίλιοι σταδίοι. τὸ δὲ ἀπὸ τῆς σινοῦ τῆς, κατὰ πλάτῃς τυγχάνει εἶναι ἀκτὴ, ἥ τις Λιβύης κέκληται. Θωυμάζω ὅτι τὴν διερραίνων ἔστι διελόντων Λιβύης ἐς Ἀσίαν ἐς Εὐρώπην. ὅτι συμπερατὰ Διὰ φέρονται αὐτέων ἐστὶ. μήκει μὲν γὰρ παρ' ἀμφοτέρων παρήκει ἡ Εὐρώπη. εὐρὺς δὲ πέρα, οὐδὲ συμβαλέειν ἀξίη φαίνεται μοι εἶναι. Λιβύη μὲν γὰρ πολλοὶ ἐκδοκῶν, εὐὺς περὶ τὴν, πολλὴ ἐστὶν αὐτῆς πρὸς τὴν Ἀσίαν οὐχ ὅσον. Νεκὰ δὲ Αἰγυπτίῳ βασιλεῖ πρῶτον τῆς ἡμετέρας ἰδμεν, καταδέξασθαι. ὅς ἐπεὶ πρὸς τὴν διώρυχα ἐπαύσατο ὁρῶσαν τὴν ἐκ τῆς Νείλης ἔχουσαν ἐς τὸ Ἀραβίον κέλπον, ἀπὲ-

influxit flumen Phasis. Hæ quatuor nationes à mari ad mare incolunt. Dehinc 38
 vesperam versus ab ea duæ oræ terrarum ad mare procedunt, quas ego exponam. Hinc quidem ora una aquilonem versus à Phasi incipiens porrecta est ad mare juxta Pontum & Hellespontum, usque ad Sigcum Troicum: sed austrum versus, eadem ista ora à sinu Mariandynorum, qui Phœnicæ adjacet, tendit in mare ad promontorium usque Trio-
 pium. Incolunt autem in ora hæc hominum nationes triginta. talis quidem est una ora. Altera vero, à Persis incipiens 39
 porrigitur ad Rubrum mare, quod & Persicum vocatur: deinde gradatim Assyria, atque inde Arabia: definitque non desinens, nisi jure, in sinum Arabicum, in quem Darius è Nilo rivum induxit. A Persis ad Phœnicen tractus amplius est ac multus. A Phœnice quod sequitur, hæc ora tendit per hoc mare præter Syriam Palæstinam & Ægyptum, in qua terminatur: in qua tres sunt modo nationes. Atque hæc sunt quæ à Persis versus occasum Asiæ continentur. Quæ 40
 supra Persas sunt & Medos & Sapires & Colchos, auroram versus & solem orientem, hinc mari Rubro alluuntur; aquilonem autem versus, à mari Caspio & flumine Araxe, qui contra solem orientem fluit. Porro India tenuis habitatur Asia. Illinc jam auroram versus deserta sunt: nec qualia sint dicere quispiam potest. Et Asia quidem talis & tanta est. Africa autem in altera ora est. ab Ægypto 41
 enim jam Africa excipit. Hæc ipsa ora circa Ægyptum jam est quæ est. nam ab hoc mari ad rubrum intercapedo est centum millium orgyiarum, quæ efficiunt mille stadia. Ab his deinceps angustius spatiosa valde ora est quæ Africa dicitur. Itaque admiror eos qui differunt 42
 minarunt atque distinxerunt Africam, Asiam, Europam: inter quas non parum est differentiæ. Siquidem Europa longitudine præter utramque extenditur, latitudine vero non videtur mihi comparari digna. nam Africa se ipsam manifestat, circumflua mari, excepto duntaxat ubi Asiæ contermina est, Neco Ægyptiorum rege, eorum quos novimus primo in hoc demonstrando. Is postquam destitit à deprimenda fossa à Nilo ad Arabicum sinum, misit navibus quof-

a ἰσπέρην. b νότον. c Μαργανδύων. d φοινίκην. e Συρίαν τὴν παλαιστίνην. f ἰσπέρην. g ἔχοντα ἐστὶ. τὰ h αὐτὴ ἐστὶ ἐστὶ. i ἐκδοκεῖται.

Triennio Phœnices ex mari rubro navigarunt ad Herculis columnas. Sataſpis Perſæ ſub Xerxæ navigatione ſemper ſecta, & hinc illi letalis.

quosdam viros Phœnices, præcipiens ut evecti per columnas Herculeas penetrarent ad ſeptentrionale uſque mare, atque ita ad Ægyptum remearent. Phœnices igitur è rubro mari ſolventes, abierunt in mare australe: qui quum autumnus adveniffet, applicitis ad terram navibus ſementem faciebant, ubi identidem navigantes in Africa forent, ac meſſem expectabant. deinde meſſo frumento navigabant. Ita biennio conſumpto, anno tertio quum flexiffent Herculeas columnas in Ægyptum remearunt, referentes quæ apud me fidem non habent, ſed forte apud aliquem alium: præternavigantes Africam, ſe habuiſſe ſolem ad dextram. Atque hunc in modum Africa
43 primum eſt cognita. Secundo loco, (Carthaginienſes ſunt qui dicunt) poſtquam Sataſpes, Teſpis filius, vir Achæmenides, Africam non circumnavigavit ad-hoc ipſum miſſus; ſed cum navigationis longitudine, tum terræ ſolitudine deterritus retro rediit, non impleto labore quem ei mater injunxerat. Etenim vitiaverat filiam virginem Zopyri, neptem Megabyzi, quem ob hanc cauſſam à Xerxe rege ſuffigendum cruci mater Sataſpis, quæ erat Darii ſoror, liberavit: quod diceret ſe majus illi ſupplicium irrogaturam quam rex. quippe neceſſe ei fore præternavigare Africam, dum perveniret eam circumnavigans ad Arabicum ſinum. His annuente Xerxe, Sataſpes in Ægyptum abiit, ſumptaque illinc nave ac nautis, navigavit ad columnas Herculeas: quibus tranſmiſſis, ſpectans Africæ promontorium, cui nomen Syloes, in meridiem curſum tenebat. Emenſuſque permultum maris intra complures meſes, quum aſſidue pluri opus eſſet, converſo curſu in Ægyptum rediit. Et illinc ad regem Xerxem reſſus, agebat in remotiſſimis homines puſillos præternavigaſſe, rubra utentes veſte, qui, quum ipſi terræ navim applicarent, ad montes ſe fuga proriperent relictis urbibus; ipſos autem nihil illis injuriæ intuliſſe vaſtantes, cibaria tantum illinc accepiſſe. Quod autem totam Africam non circumnavigaſſent, hæc cauſſa afferebatur, quod navigium ulterius procedere non poſſet, ſed retineretur. Hunc Xerxes negans loqui vera, & quod operam ipſi propositam non abſolviffet, in crucem ſuſtulit, irrogata vetere pœna. Hujus Sataſpis eunu-

ἀπέπεμψε φοίνικας ἀνδρας πολλοῖσι, ἐντὶθάλαμ-
εῖς τὸ ὀπίσω δὲ Ἡρακλήϊων στήλεων ἐκπαλῆν
ἕως ἐς τὴν βορρῆν θάλασσαν, καὶ ἔτω ἐς Αἴγυπτον
ἀπικνέεσθαι. ἐρμηθέντες ὧν οἱ φοίνικες ἐκ τῆ
ρυθρῆς θαλάσσης^α, ἔωλεον τὴν νοτίην θάλασ-
σαν. ὁκως ᾗ γήμοιτο Φθινόπωρον, παρὰ γούνης ἀν
παίρεσκον τὴν γῆν, ἵνα ἐκάστοτε τῇ λιβύης πλέον-
τες γήμοιτο, καὶ μένεσκον τὴν ἀμῆτον. θεράποντες δὲ
αὐτῷ τὸ σῖτον, ἔωλεον. ἄγε δύο ἐτίων διεξελθόντων,
τρίτῳ ἔτει κάμψαιτες Ἡρακλήϊας στήλας, ἀπὶ
κονοῖ ἐς Αἴγυπτον. καὶ ἔλεγον ἐμοὶ μὲν ἔπειτα, ἀλ-
λὰ ᾗ δὴ τῷ, ὡς παρὰ γούνης τὴν^β λιβύην, τὴν
ἵλιον ἔχον ἐς τὰ δεξιὰ. ἔτω μὲν αὕτη ἐγνώσθη
τοῖς πρῶτον. Μετὰ δὲ, Καρχηδόνιοι εἰσὶ οἱ λέγοντες,
ἐπεὶ Σατάσπης γὰρ ὁ Τεάσπις, ἀνὴρ Ἀχαιμε-
νίδης, καὶ παρὰ γούνης λιβύην, ἐπὶ αὐτὸ τῷ
πεμψέμενός· ἀλλὰ δείσας τὸ, περὶ μὲν τῷ πλοῖον
καὶ τὴν ἐρημίαν, ἀπῆλθε ὀπίσω, καὶ ἐπέ-
λεσε τὴν ἐπὶ τῇ οἱ ἡ μήτηρ ἄεθλον. θυγατέρα
γὰρ Ζωπύριος εἰσήγαγε τὴν Μεγαβύζην παρθένον. ἐ-
πὶ τῇ μέλλοντι αὐτῇ Διὸς πατρίν τὴν αἰτίην
ἀνασκολοπεῖσθαι ὑπὸ Ξέρξῳ βασιλῆϊ, ἡ
μήτηρ τῇ Σατάσπῃ, ἔσπευτο Δαρείῳ ἀδελφεῷ,
παρητήσασθαι, φᾶσσι οἱ αὕτη μέζον ζῆμιν ὀπι-
θήσθαι ὑπὲρ ὅκεινον. λιβύην γὰρ οἱ ἀνάγκην ἔ-
σπευτο παρὰ γούνης, ἐς ὃ αὐτὴν ἀφίκεται^γ, παρὰ
πλέων αὐτὴν, ἐς τὴν Ἀράβιον κάππον. συγχω-
ρήσαντι δὲ Ξέρξῳ ὀπί τῇ τῆς τοῦ, ὁ Σατάσπης
ἀπικόμενος ἐς Αἴγυπτον, καὶ λαβὼν νέα π
καὶ ναύτας παρὰ τῶν τῶν, ἔωλεε παρὰ Ἡρα-
κλήϊας στήλας. διεκπαλῶσας δὲ, καὶ κάμψας
τὸ ἀκρωτήριον τῇ λιβύης, τῷ νόμῳ Συλόος
ἐστὶ, ἔωλεε πρὸς μεσημβρίην. περήσας δὲ θά-
λασσαν πολλὴν ἐν πολλοῖσι μῆσι, ἐπεὶ περὶ
πλεῖν αἰεὶ ἔδεε, ἀποστρέψας ὀπίσω, ἀπ-
ἔωλεε ἐς Αἴγυπτον. ἐκ δὲ ταύτης ἀπικέ-
μενος παρὰ βασιλέα Ξέρξεα, ἔλεγε, φᾶς
τὰ προσωπίαν ἀνθρώπου μικρὰς παρὰ πλέ-
ειν, ἐσθῆτι φοινικῇ ἀναχρεωμένους· οἱ, ὁ-
κως σφεῖς καταγοῖαν τῇ νηὶ, φάσκοντες
πρὸς τὰ ἔργα, λείποντες δὲ τὰς πόλεις· αὐ-
τῇ δὲ ἀδικεῖν ἔδεν σίνοντες, βρωτὰ δὲ μῆ-
να ἐξ αὐτῶν λαμβάνειν. τὸ δὲ μὴ παρὰ γού-
νης λιβύην πενταπλῶς, αἶπον τὸδε ἐλέγετο· τὸ
πλοῖον τοῖς πρὸς οὐ δυνατόν ἐπὶ παρὰ γούνης^δ,
ἀλλὰ ἐν ἰσχυρῇ. Ξέρξης δὲ οὐ οἱ^ε συζητῶντων λέ-
γαν ἀληθεῖα, οὐκ ἐπιτελείοντά τε τὴν παρὰ γούνης
ἀεθλον, ἀνεσκόλοισι, τὴν δὲ χερσὶν δίκην
ὀπιτιμῶν. τοῦτο δὲ τῇ Σατάσπῃ ὀνύχῃ ἀπ-

^α Εὐβοῆς καλομένης θαλάσσης. ^β παρὰ γούνης ἐς πᾶν. ^γ ἀπὸ τῆς. ^δ κατὰ γούνης. ^ε ἐστὶ ἰσχυρῇ
ἢ οἱ δ.

Scylax cum aliis ex Indo fl. venerunt in mare rubrum
xxx mēfibus. Crocodili in Indo. Europæ extrema
ignota, & causa divisionis terræ æs nominum trium.

ἐδρῃ ἐς Σάμον, ἐπὶ τῇ ἐπιπύρῃ πᾶσι τὸ δε-
πόπια πεπλοῦσθαι, ἔχων χρυσία μεγάλα,
τὰ Σάμιον ἀνὴρ καπέχε· ὃς ὀπίσσω τὸ
ἔνομα, ἐκὼν ὀπίσσω. Τῆς δ' Ἀσῆς τὰ πολ-
λά ὑπὸ Δαρείῳ ἐξέδρεθη· ὃς βαλόμενος Ἰν-
δὸν ποταμὸν, ὃς κροκοδείλας δάπτει· ὅτι
ποταμῶν πάντων παρέχεται, τῶν τ' ποταμῶν
εἰδέναι τῇ ἐς θάλασσαν ἐκδοῖναι, πέμπει παλαιοί·
οἱ δ' ἄλλας τε πῶσι ὀπίσσω τὴν ἀληθινὴν ἐρεῖν,
καὶ δὴ Σκύλακα· ἄνδρα Καρυανδέα. οἱ δ', ὅρ-
μηθέντες ἐν Καππαδοκίᾳ τε πόλιν καὶ τὴν Πα-
κυϊκῆς γῆς, ἐπλεον κατὰ ποταμὸν πρὸς ἡμῶν τε
καὶ ἡλίας ἀνατολῆς ἐς θάλασσαν. Διὰ θάλασ-
σης δ' πρὸς ἐσπέρην πλέοντες, τριηκστῷ μηνὶ ἀπ-
ικνέοντα ἐς τὸν τ' χῶρον, ὅθεν ὁ Αἰγυπτίων
βασιλεὺς τὰς φοινίκας, τὰς πρότερον εἶπε, ἀπ-
έστρεψε ἀπὸ τῶν Λιβύων. μετὰ δ' τὰς πλείους
πλοῦσας, Ἰνδὸς τε κατεσρέψατο Δαρεῖον,
καὶ τῇ θάλασσῃ πᾶσιν ἐχέει. ὅτι καὶ τῆς
Ἀσῆς, πλὴν τὰ πρὸς ἡλίων ἀνίσχοντα, τὰ ἄλ-
λα ἀνδρῶν ὁμοῖα παρεχομένην τῇ Λιβύῃ. Ἡ
δ' Εὐρώπῃ πρὸς ὑδάτων φαυλὴ ἐστὶ γινώσκουσα,
ἥτε τὰ πρὸς ἡλίων ἀνατέλλοντα, ἥτε τὰ πρὸς
βορέην, εἰ ἀεὶ ἴσως ἐστὶ· μήκει δ' γινώσκουσα
παρ' ἀμφοτέρωθεν περικύπτει. ὅτι ἔχω συμβαλέ-
σθαι, ἐπὶ ὅττι μὴ ἐκὼν γῆ, ἐνόμαζα τριφάσια
κεῖ, ἐπὶ πᾶσι γῆσι γυναικῶν· καὶ ἐξ-
εσμάτω αὐτῇ Νεῖλος τε ὁ Αἰγυπτίων ποταμὸς ἐπί-
θῃ, καὶ φάσις ὁ Κόλχος· οἱ δ' Τανάιν ποταμὸν, τὸ
Μαιήτιον ἔπερθε τὰ Κιμμέρια λέγουσι. ὅθεν
τὸ διελευσέντων τὰ ἐνόμαζα πυθέσθαι, καὶ ὅθεν ἐθεν-
τα τὰς ἐπωνυμίας. ἤδη γὰρ Λιβύῃ μὲν ὅτι Λιβύης
λέγουσι· ὑπὸ τῶν πολλῶν Ἑλλήνων ἔχον τὸ ἔνομα γυ-
ναικὸς αὐτόχθον· ἡ δὲ Ἀσίῃ, ὅτι τ' Προμη-
θεὺς γυναικὸς τὴν ἐπωνυμίαν. καὶ τὰς μὲν με-
ταλαμβάνοντες ὀνόμαζον Λυδοί, Φάμενοι ὅτι
Ἀσίῃ, καὶ Κότῳ, καὶ Μάνῳ, κεκλήσθαι τὴν Ἀ-
σίαν, ἀλλ' οὐκ ὅτι τ' Προμηθεὺς Ἀσῆς· δοτὶ
τὰ ἐκ τῶν ἐν Σάρδισι φυλῶν κεκλήσθαι Ἀσιάδα.
ἡ δ' Εὐρώπῃ ὅτι εἰ ἀεὶ ἴσως ἐστὶ γινώσκουσα πρὸς
ὑδάτων ἀνθρώπων· ἥτε ὅθεν τὸ ἔνομα ἔλαβε
τῶν, ἥτε ὅς τις οἱ λέω ὁ ἡμεῖς φαίνε, εἰ μὴ
δοτὶ τὸ Συρίης φησὶμεν Εὐρώπης λαβεῖν τὸ ἔνομα
τὴν χώραν· πρότερον δ' ἡμεῖς ἀνάνυμους, ὡς-
πρὸς αἰτέροι. ἀλλ' αὐτὴ γὰρ ἐκ τ' Ἀσῆς τὴν φαίνε
εἶσθαι, καὶ οὐκ ἀπὸ τῆς ἐς τὴν γῆν τῶν τῶν ἡμεῖς νῦν
ὑπὸ Ἑλλήνων Εὐρώπῃ καλεῖται, ἀλλ' ὅσον ἐκ φοι-
νίκης, ἐς Κρήτην· ἐκ Κρήτης δ' ἐς Λυκίαν· τῶν-
τα μὲν νῦν ὅτι πᾶσι εἰρήσθω. πᾶσι γὰρ νομιζο-
μένοις

chus, audita domini nece, Samum celer-
rime cum magna pecunia profugit, quam
Samius quidam intervertit: cujus nomen
quum sciam, volens obliviscor. Ceterum 44
Asiæ bona pars à Dario peruestigata est.
Is cupidus cognoscendi ubinam Indus,
qui secundus omnium fluviorum croco-
dilos præstat, mare influat, misit navibus
cum alios quosdam, quos verâ renuncia-
turos confidebat, tum Scylacem virum
Caryandensem. Isti è Caspatyro urbe &
terra Pactyica solvantes, secundo flu-
mine auroram versus atque solem orien-
tem navigantes in mare, dehinc per ip-
sum mare occasum versus, tricesimo de-
mum mense tenuerunt eum locum, unde
rex Ægyptiorum eos Phœnices, quos
antea dixi, miserat ad Africam circumna-
vigandam. Post horum circumnavigati-
onem Darius Indos subegit, & eo mari
potitus est. Ita Asiæ (præter eam quæ
orientem solem spectat) reliqua comper-
tum est similia Africæ suppeditare. At 45
Europa à nullis investigata est, neque
qua ad orientem neque qua ad aquilo-
nem vergit, an circumflua sit. Longi-
tudine tamen cognoscitur præter utram-
que accedere. Neque possum conjectu-
ra colligere, unde, quum una sit terra,
triplicia sint ei nomina indita è mulierum
cognominibus: ejusque fines ponantur
Nilus fluvius Ægyptius, & Phasis Col-
chus: alii ajunt Tanain, Mæetam traje-
ctusque Cimmerios: sed neque sciscitari
nomina eorum qui distinxerunt, & unde
nomina sumpserint. Jam enim Libya,
Africa, quidem à plerisque Græcorum
fertur sortita nomen à Libya muliere in-
digena: Asia vero, ab uxore Promethei.
quamquam Lydi hoc sibi nomen partici-
pant, dicentes ab Asiæ filio Cotys, ne-
pote Manis, Asiam appellatam, non ab
Asia Promethei; unde & Sardibus tri-
bum esse vocatam Asiadem. Europa
autem an sit mari circumflua, ab nullis
hominibus noscitur, neque unde hoc no-
men acceperit, neque quis nominis au-
tor extiterit, compertum est: nisi dica-
mus ab Europa Syria nomen accepisse
regionem, ante vero, sicut ceteræ, erat
sine nomine. Tamen illam ex Asia fuisse
constat, neque in hanc commeasse
terram, quæ nunc à Græcis vocatur Eu-
ropa, sed è Phœnice tantum in Cretam,
& è Creta in Lyciam. Hæc hæcenus
dicta sunt. nam illis quæ existimata sunt
de

a καὶ δὴ καὶ Σκύλακα. b καὶ ἀπὸ Λιβύης. c Ἀσίῃ, δοτὶ τ'.

d φάμενοι δὸς Ἀσίῃ. e πρὸς αὐτὸν τ'. f ἐς Λιβύην.

- 46 de his, utemur. PONTUS autem Euxinus, in quem Darius fecit expeditionem, nationes exhibet regionum omnium imperitissimas, Scythica excepta. neque enim nationem earum quæ sunt intra Pontum, aliquam sapientiæ causa comparare possumus, neque virum eruditum fuisse novimus, præter Scythicam gentem & Anacharsin. Ab gente autem Scythica unum quidem maximum rerum humanarum, quas nos scimus, sapientissime omnium excogitatum est. at cetera non admiror. Quod maximum ab eis excogitatum, id est, ut neque quispiam qui ad eos se contulerit, aufugere, neque illi qui nolint inveniri, possint deprehendi. Siquidem nullæ sunt eis urbes, nulla moenia exstructa: sed domos ferentes singuli, equestres sunt sagittarii, non ab aratione victitantes, sed ab pecoribus: etiam domicilia sunt ad jugum jumentorum: quidni tales invicti sint & ad
- 47 commiscendum difficiles arduique? Hæc autem sunt ab eis inventa cum opportunitate terræ, tum fluminum commilitio. nam hæc terra, quum sit campestris, herbida, & aquis rigua, eamque interfluant flumina non multo pauciora numero quam in Ægypto fossæ. Quorum quæ sunt celebria nomine & à mari adnavigabilia, ea recensebo. Ister, quinque ostia habens: post hunc Tyres & Hypanis & Borysthenes & Panticapes & Hypacyris & Gerrhus & Tanais. Isti hunc in modum
- 48 fluunt. Ister, omnium quos novimus fluviorum maximus, semper sibiipso par, tam æstate quam hyeme fluit, ab occasu primus omnium, qui sunt in Scythia. ob id omnium maximus, quod alii in eum influunt, qui ipsum ingentem reddunt; per Scythiam quidem delapsi, numero quinque. unus quem Porata Scythæ appellant, Græci Pyreton: alius, Tiarantus: tertius, Ararus: quartus, Naparis: quintus, Ordeffus. Horum primo loco dictus fluvius, magnus est, & ad auroram fluens cum Istro aquam communicat: minor & secundus est Tiarantus, ad occasum magis vergens. In medio horum euntes Ararus, Naparis & Ordeffus, in Istrum infunduntur. Hi sunt vernaculi Scythiæ
- 49 amnes, qui illum augment. Ex Agathyrsis autem fluens unus, Maris, Istro se immiscet: ex Hæmi vero jugis tres alii ingentes ad aquilonem ventum, Atlas & Auras & Tibisis: per Thraciam vero & Cro-

μένοισι αὐτίων χρησόμεθα. ὁ δὲ πόντος ὁ Εὐξαν-
τιος ἐπ' ὃν ἐσπρίθεται Δαρεῖος, χωρέων πα-
σῶν παρέχεται, ἐξω δὲ Σκυθικῶν, ἔθνεα ἀμα-
θίσταται. ἔτι γὰρ ἐθνὸς τὸ ἐν τῷ ποταμῷ ἔχον-
μεν σφραγισμένον σφίγας πέρας, ἔτι ἀνδρά λό-
γον οἶδαμεν ἡρώμενον παρέξ ὧν Σκυθικῶν ἔθνεος,
καὶ Ἀναχάρσιος. τῷ δὲ Σκυθικῷ ἡρώϊ ἐν μὲν τὰ
μέγιστον τῶν ἀνθρωπίνων πηγημάτων σφραγισ-
μένων ἐξέρχεται, τὸ ἡμεῖς ἰδμεν. πᾶς μὲντοι
ἀλλὰ σὺν ἀγασσῇ. τὸ δὲ μέγιστον ἔτι σφί ἀνδ-
ρηται ὥστε ἀποφυγῆναι τε μηδένα ἐπελθόντα ὅτι
σφείας· μὴ βελομένους τε ἐξ ἐρεθίσματος, κα-
ταλαβεῖν μὴ οἷόν τε εἶναι. τοῖσι γὰρ μήτε ἄσπε-
ρα μήτε τίχεται ἡ ἐκλήρημένα, ἀλλὰ Φερείοισι ἐ-
όντες πάντες, ἕως ἰπποτοξότου, ζῶντες μὴ ἂν
ἀρόντες^α, ἀλλ' ἀπὸ κτελέων, οἰκίματα τέ σφί
ἢ ὅτι ζῶντων, καὶ σὺν ἂν εἴπωσι ἔτι ἀμαχοί
τε ἔσονται παροσμίσχοντες^β; Ἐξέρχεται δὲ σφί
ταῦτα, τὰ τε γῆς ἐξοχῆς ὁπτηθέντες ἔτι παλαμῶν ἐ-
όντων σφί συμμάχων. ἢ τε γὰρ γῆ ἐξοχῆς πεδίας αὐ-
τῇ, πτωχῆς^γ τε ἐκ εὐδρόης ἐστὶ. ποταμοὶ τε δὲ αὐτῆς
ρέουσι καὶ πολλὰ πῶς ἀριθμὸν ἐλάσσονες τὸ ἐν Αἰγύ-
πτῳ διωρύντων· ὅσοι δὲ ἄνομαστοί τε εἰσι αὐτῶν, καὶ
παραλλήλοι ἀπὸ θαλάσσης, τοὺς οὐνομανεύει.
Ἰστρον μὲν, πεντάστομον^δ. μετὰ δὲ, Τύρης τε
καὶ Ὑπανίς, καὶ Βορυστήνης, καὶ Παντικαπῆς,
καὶ Ὑπάρχης, καὶ Γέρριος, καὶ Τανάϊς. ρέου-
σι γὰρ οἷδε κατὰ τὰς. Ἰστρον μὲν ἐὼν μέγιστον
ποταμῶν πάντων, τὸ ἡμεῖς ἰδμεν, ἴστρον αὖτις
αὐτῶν ἐκ τῶν ῥέων καὶ ἡρέων καὶ χερσῶν.
πρῶτον δὲ τὸ ἀπ' ἐσπέρης τῶν ἐν τῇ Σκυθικῇ
ῥέων κατὰ πτόνδε μέγιστον γέρονε, ποταμῶν
καὶ ἄλλων ἐς αὐτὸν ἐκδιδόντων. οἷσι δὲ οἱ
μέγιστον αὐτὸν πειρύντες. Ἀλλὰ μὲν γὰρ τὸ Σκυθι-
κῶς χωρὶς, πέντε μὲν οἱ ῥέοντες· πᾶν τε Σκυ-
θικὸν πόρεται καλέουσι, Ἕλληνας δὲ Πυρετόν· καὶ
ἄλλοι Τιαραντὸς, καὶ Ἀεραρὸς τε καὶ Νάπα-
ρης, καὶ Ὀρδης^ε. ὁ μὲν πρῶτον λεχθεὶς
τὸ ποταμῶν, μέγας, καὶ πρὸς ἡῶ ῥέων, ἀνα-
καίνουται τῷ Ἰστρον τὸ ὕδωρ· ὁ δὲ δεύτερος λε-
χθεὶς Τιαραντὸς, πρὸς ἐσπέρης τε μάλλον, καὶ
ἐλάσσων· ὁ δὲ δὴ Ἀεραρὸς τε καὶ ὁ Νάπαρης καὶ
ὁ Ὀρδης^ε, Ἀλλὰ μέσθι ταύτων ἰόντες^ς, ἐσ-
βαλλόμενοι ἐς τὸ Ἰστρον· οὗτοι μὲν αὐτῶν γέρονες ποτα-
μοὶ Σκυθικοὶ συμπληρύνουσι αὐτόν. Ἐκ δὲ Ἀγαθύρ-
σιων Μάρις ποταμὸς ῥέων συμμίσχεται τῷ Ἰστρον·
ὅκα δὲ τὸ Αἶμας τὸ κερυφῆων ῥέας ἀλλὰ μεγάλοι
ῥέοντες πρὸς βορέην ἀνεμὸν, ἐσβαλλόμενοι ἐς αὐτόν,
Ἀτλας, καὶ Ἀυρας, καὶ Τίβισις^β. Ἀλλὰ δὲ Θρηάκης

G g 3

κ

α ζῶντες τε μὴ. β ἀρόντες. γ παροσμίσχοντες. δ πτωχῆς. ε Ὀρδης^ε bis. f ταύτων ῥέοντες. g τίς τις.

ἡ Θρηάκων ἡ Κροβύζων ῥέοντες, Ἀθρες, ἡ Νόης, ἡ Ἀρπηνῆς^b, ἐκδιδοῦσι ἐς τὸ Ἰστρον· ἐκ δὲ Παιονίων, ἡ Ἑρεος Ῥοδόπης, Κίος ποταμὸς μέσος^c ἁλῶν τῆς Αἰῶνος, ἐσθλοῖς ἐστὶν αὐτόν. ἐξ Ἰλλυριῶν δὲ ῥέων πρὸς βορέην ἄνεμον Ἀἰγχεῖ^d ποταμὸς, ἐσβάλλει ἐς πεδίον τὸ Τριβαλικόν, ἡ ἐς ποταμὸν Βρόγγον· ὁ δὲ Βρόγγος^e ἐς τὸ Ἰστρον· ἔτι ἀμφοτέρως ἐόντας μεγάλους ὁ Ἰστρος^f δέκεται^g. ἐκ δὲ τῆς κατὰ περὶ τὴν Ὀμβρικήν, Κάρπης ποταμὸς, ἡ ἄλλη^h Ἀλπίς ποταμὸς πρὸς^c βορέην ῥέοντες ἄνεμον, ἡ ἔτι ἐκδιδοῦσι ἐς αὐτόν. ῥέει γὰρ δὴ Διὰ πάσης τῆς Εὐρώπης ὁ Ἰστρος, δεξιὰ μὲν ἐκ Κελτῶν, οἱ ἐξαίσι πρὸς ἡλίκ δυσμῶν μὲν Κύνητας οἰκέουσι τὴν τῆς Εὐρώπης. ῥέων δὲ Διὰ πάσης τῆς Εὐρώπης, ἐς τὰ πλάγια τῆς Σκυθίας ἐσβάλλει. τῶν τῶν κατὰ περὶ τὴν Ὀμβρικήν, ἡ ἄλλων πολλῶν συμβαλλομένων τὸ σφέτερον ὕδωρ, γίνεται ὁ Ἰστρος ποταμὸς μέγας^h. ἐπεὶ ὕδωρ γὰρ, ἐν πρὸς ἐν συμβάλλειν, ὁ Νεῖλοςⁱ παλὴν εἰς ὅποκατέ^j β. ἐς γὰρ δὴ τῶν ἐπὶ ποταμὸς, ἔτι κελύει ἐδεμῆ ἐσθλοῖς, ἐς παλὴν οἱ συμβάλλεται. ἴσθ^h δὲ αἰεὶ ῥέει ἐν τῇ θέρῃ ἐκ χερσῶν ὁ Ἰστρος, κατὰ ποιόνδετοι, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ. ἔτι μὲν χερσῶνⁱ ἐστὶ ὅσος πέρ ἐστι· ὁλίγω τε μέζων τῆς ἐωυτὸς φύσις^j γίνεται. ὕεται γὰρ ἡ γῆ αὕτη ἔτι χερσῶν πάλμπαν ὁλίγω· νιφετῶν δὲ πάντα χερσῶν. ἔτι δὲ θέρους ἡ χερσῶν ἡ ἐν τῇ χερσῶν πεσῶσα ἀμφιλαφῆς, τηκομένη πάντοθεν ἐσθλοῖς ἐς τὸ Ἰστρον. αὕτη τε δὴ ἡ χερσῶν ἐσθλοῖς ἐς αὐτόν, συμπληθύνει, ἡ ὁμοῖοι πολλοὶ τε καὶ λαοὶ σὺν αὐτῇ. ὕς γὰρ δὴ τὸ θέρους. ὅσων δὲ πλέον ἐπὶ ἐωυτὸν ὕδωρ ὁ ἡλῖος ἐπέλκεται ἐν τῇ θέρῃ ἡ ἐν τῇ χερσῶν, ποσῶν τὰ συμμίσγόμενα τῇ Ἰστρον, πολλὰ πλησιάζει ἔτι ἔτι θέρους ἡπερ τῇ χερσῶν. ἀντιπλήθμενα δὲ ταῦτα, ἀντισπικνύονται, ὡς τε ἴσον μιν αἰεὶ φαίνεται ἐόντα. Εἰς μὲν δὲ τὸ ποταμὸν ποῖσιⁱ Σκυθῆσι ἐστὶ ὁ Ἰστρος· μὲν δὲ τῶν, Τύρης. ὅς δὲ πρὸ βορέων μὲν ἀνέμους ὁρμάται, ἔρχεται δὲ ῥέων ἐκ λίμνης μεγάλης, ἡ ἐκτείνει πλὴν τῆς Σκυθικῆς ἐκ Νεοῖδα γλῶ. ὅτι δὲ τῇ σμάλῃ αὐτῇ καπνίσκωται ἑλλῶνες, οἱ τυρῆται καλέονται. Τεῖτος^k δὲ Ἰπτανίς ποταμὸς ὁρμάται ἐκ^k τῆς Σκυθικῆς, ῥέει δὲ ἐκ λίμνης μεγάλης, πλὴν πέρ ἐξ ἐνέμονται ἵπποι ἀγροὶ λαοί. καλεῖται δὲ ἡ λίμνη αὕτη ὁρθῶς, μήτηρ Ἰπτανί^l. ἐκ ταύτης ὡν ἀνατίλλων ὁ Ἰπτανίς ποταμὸς ῥέει. ὅτι μὲν πλὴν ἡμερῶν πλόον βραχὺς καὶ γλυκύς ἐστι· πρὸς δὲ τῶν, πρὸς θαλάσσης τεσσέρων ἡμερῶν πλόον, πικρὸς δεινῶς. ἐκδιδοῖ γὰρ ἐς αὐτὸν κελύει πικρὴ, ἔτι δὲ πᾶσι ἐξοὶ πικρὴ, ἡ με-

Crobyzos Thraces, Athres & Noes & Artanes: at ex Pæonibus ac monte Rhodope, medius interscindens Hæmum Cius in ipsum erumpit. Quin ex Illyriis in aquilonem tendens Angrus, planitiem Tribalicam interfluens, Brongum intrat, Brongus iste Istrum. ita utrumque magnum Ister excipit. Præterea ex regione quæ est supra Umbricos, Carpis, & alius ad ventum aquilonem fluvius Alpibus, in Istrum exeunt. Omnem enim Europam Ister emetitur sumpto ex Celtis initio, qui omnium in Europa ad solis occasum extremi sunt post Cynetas, totamque permenus Europam, transversa ingreditur Scythiæ. His quæ recensui fluminibus, & aliis multis aquas suas conferentibus, Ister fit omnium fluviorum maximus. nam si alterius cum alterius aqua comparatur, profecto Nilus copia aquæ antecellit, quod in eum nullus neque fluvius neque fons ingreditur, ad incrementum aquæ confert. Quod autem Ister sibi semper par fluit tam æstate quam hyeme, ob id fit, ut mihi videtur, quod hyeme est quantus est, & parvulo major fit suâ naturâ. nam per hyemem penitus paululum in ea regione pluit, sed ubique ningit. Æstate vero nix, quæ sub hyemem decidit permulta, undique liquefacta in Istrum dilabitur. Sic & ipsa hæc nix in eum immisfa, simul auget, cumque ea imbres multi atque vehementes. Quippe per æstatem pluit: quo tempore quanto plus aquæ sol ad se attrahit quam hyeme, tanto magis multiplicatur Istro immixta æstate quam hyeme. Ita quum paria faciat Ister datis aquis & acceptis, fit ut semper videatur sibi esse similis. Ex fluviis ergo qui apud Scythas sunt, unus est Ister. Post hunc Tyres, qui ab aquilone means, ortum trahit ex ingenti palude, quæ Scythicam terram à Neuride separat. ad ostium hujus incolunt Græci qui Tyrizæ vocantur. Tertium flumen est Hypanis ex Scythia veniens, & ex magna palude profluens, circum quam pascentur equi silvestres candidi: recteque vocatur hæc palus, mater Hypanis. Ex hac igitur ortus amnis Hypanis fluit fere quinque dierum navigatione, brevis, & dulcis, sed inde quatuor à mari dierum navigatione sanequam amarus, propter amarum qui in eum fluit fontem: adeo, inquam, amarum, ut quum sit exiguus

a Ἀθρες. b Ἀρπηνῆς. c μέσος. d Ἀἰγχεῖ. e Ἀλπίς. f ἐκδιδοῦσι. g ἐκτείνει. h οἱ συμβάλλεται οἱ. ἴσθ. i Hæc vox τῶν non est in MS. k ὁρμάται μὴ ἐξ.

Exampæus fons amarus inficiens Hypanis, cui miscetur fl. Borysthenes. Hippoleon. Matris delubrum. Panticapes. Hypacaris.

MELPOMENE, LIBER IV.

239

guus magnitudine, inficiat Hypanin flumen, in paucis magnum. Est autem hic fons in finibus regionis Scytharum aratorum & Alizonum, eodem nomine quo locus unde emanat, Scythice quidem Exampæus, Græca autem lingua, ἱερὰ ὁδοί, id est, sacra via. Apud Alizonas autem contrahunt terminos suos Tyres & Hypanis: mox deinde in diversum abeuntes, mediam intercapedinem laxant. Quartus fluvius est Borysthenes, secundum Istrum maximus illorum, & nostra sententia, non modo Scythico- rum fluviorum longe uberrimus, sed etiam ceterorum omnium, præter Ægyptium Nilum, cum quo non licet alium comparare. Ceterorum autem uberrimus est Borysthenes, pascua præbens amœnissima & accommodatissima pecoribus, nec non optimorum excellenter plurimorum piscium affatim: idem ad potandum suavissimus, limpidus inter turbidos fluens; juxta quem sementis optima fit, & herba, ubi non feritur regio, altissima. In hujus quoque ostio ingens vis salis sua sponte concre- scit. Præbet idem ingentia cete ad sal- suram, spinis carentia, quæ antacæos appellant. Alia præterea præstat admi- ratione digna. Porro quadraginta quidem dierum navigatione usque ad locum Ger- rheum, cognoscitur ab aquilone ven- to fluere: at superiora per quæ fluit, nemo hominum eloqui potest: videtur tamen fluere per solitudinem ad Scytharum agricolarum plagam. nam hi Scythæ decem dierum navigatione acco- lunt hoc flumen. Cujus tantum ac Nili fontes nec ipse possum, nec ullum Græco- rum reor posse dicere. Idem Borysthenes prope ad mare accedit, & Hypanis cum eo miscetur eundem in finem egrediens. Quod inter hos amnes interest rostrum regionis, Hippoleon promontorium vocitatur, ubi delubrum Matris exstru- ctum est. Ultra quod delubrum ad Hypanin incolunt Borysthenitæ. Hac- 53 nus quæ ab his fluviis. Post hos alius, qui quintus est, nomine Panticapes, & ipse ab aquilone fluens è palude: inter quem & Borysthenem incolunt Scythæ agricolæ. Idem in Hylæam ingreditur, qua transmissa, Borystheni immiscetur. 55 Sextus est Hypacaris, qui è palude ma- nans, medioſque Scythas nomadas per- fluens, in mare volvitur, juxta Carci- nitin

ἡ μεγίστη σμικρὴ ἔστω, κινῶν τὸ ὕψος, ἵνα
πλάσῃ ἐν ὀλίγοις μέγαν. ἐστὶ δὲ ἡ κρήνη αὕτη ἐν
ἐκείνῃ χώρῃ, ἣν οἱ ἀροτῆραι Σκυθῶν ἐκ Ἀλζό-
νων. ἔνομα δὲ τῇ κρήνῃ, ἥ ὅθεν ῥέει τῷ χώρῳ,
Σκυθῆσι μὲν, Ἐξαμπᾶει· κατὰ δὲ τὴν ἑλλήνων
γλῶσσαν, ἱερὰ ὁδοί. πυνάγῃ δὲ τὰ τέματα ὅ,
τὴ Τύρης ἐκ τοῦ ὕψους κατὰ Ἀλζόνας· τὸ δὲ
τῆς, ἀποσπένδοντες ἐκαστὸν ῥέει ὀρύων τὸ μέσον.
Τέταρτος δὲ, ὁ βοροδένης ποταμὸς, ἐστὶ τὸ μέ-
γιστος τῶν ἱερῶν τεσσάρων ἐκ πολυαρκέσει, κα-
τὰ γνώμας τῶν ἡμετέρων, ὅτι μέγαν τὸν Σκυθικῶν
ποταμῶν, ἀλλὰ ἐκ τῶν ἄλλων ἀπάντων, πλὴν Νεί-
λου καὶ Αἰγυπίας. τῶν γὰρ ὅσων οἶα τὴν ἐστὶν συμ-
βαλεῖν ἄλλον ποταμόν· τὸ δὲ λοιπὸν βοροδένης
ἐστὶ πολυαρκέσει, ὃς νομάς τινες καλλίστας ἐ-
δουκιδεύουσιν ἢ κλέειν παρέχει, ἰχθύας τε
ἀρίστους ἀφ' ἐκείνων πλείους· πνεύσας τε ἡδιστὸς
ἐστὶ ῥέει τε καθαρόν, ὡς ἰσολεροῖσι· ἀπὸ δὲ
παρ' αὐτὸν ἀρῶν γίνεται· ποιεῖ τε, τῇ ἐκαστῇ
τῇ χώρῃ, βαρυνάτη. ἄλλες τε ὅτι τῷ ἔσχατῳ
αὐτῶν αὐτομάτῃσι πηγνύσιν ἀπλείοι· κητέα τε
μεγάλα ἀνάκαυτα, τὰ ἀντακαίως καλεῖται,
παρέχεται ἐς τὰ ἰσχυρὰ, ἀλλὰ τε πολλὰ θανά-
μιασται ἄξια. μέγας μὲν νυνὶ Γερρῆς χώρῃ, ἐς
τὸ τεσσερὰν ἡμερῶν πλόν· ἐστὶ, γινώσκουσα
ῥέων ἀπὸ βορρῆς ἀνέμῃ· τὸ δὲ κατὰ πρῶτον δὲ
ῥέει ἀνθρώπων ὕδεις ἐκ Φερίου. φαίνεται δὲ
ῥέων δὲ ἐρήμῃ ἐς τὴν γαίαν τῶν Σκυθῶν τὴν
χώρην. ἐστὶ γὰρ οἱ Σκυθαὶ παρ' αὐτὸν ὅτι δὲ
καὶ ἡμερῶν πλόν νέμονται. μέγας δὲ τῶν
ποταμῶν καὶ Νεῖλος ὅς ἐστιν ἐκ Φερίου τῶν πηγῶν·
δοκίω δὲ, ὅδε ὕδεις ἑλλήνων. ἀγχαῖ τε δὲ ἰσ-
λάσσης ὁ βοροδένης ῥέων γίνεσθαι, καὶ οἱ συμ-
μίσγειν ὁ ὕψος ἐς τὸν τὸ τέλος ἐκδοῦναι. τὸ
δὲ μεταξὺ τῶν ποταμῶν τεσσάρων ἵνα ἐμβολὸν τῇ
χώρῃ, ἱππολέων ἀκρὴ καλεῖται. ἐν δὲ αὐ-
τῷ ἵπον Μητρὸς ἐκδοῦναι· πρὶν δὲ ἔξ ἱπ-
πῶν τῷ ὕψει βοροδενίται κατὰ κλέειν.
πῦτα μὲν τὰ δὲ τῶν τεσσάρων τῶν ποταμῶν.
Μετὰ δὲ τῶν πέντε ποταμῶν ἄλλος,
τῷ ἔνομα Παντικᾶπης. ῥέει μὲν γὰρ καὶ ἐκ
ἀπὸ βορρῆς ἐκ λίμνης, καὶ τὸ μεταξὺ
τῶν τε καὶ τῶν βοροδένων νέμονται οἱ γαι-
ργοὶ Σκυθῶν· ἐκδοῖ δὲ ἐς τὴν ἑλλήνων. ὡς ἂν
μειψάμεν δὲ ταύτην, τῷ βοροδένει συμμίσ-
γειν. ἔκτῳ δὲ ὕψος ποταμῶν, ὃς ὁ-
μαῖται μὲν ἐκ λίμνης, ἀπὸ μείων δὲ τῶν
νομάδων Σκυθῶν ῥέων, ἐκδοῖ κατὰ Καρκι-
νίτην

α ποταμὸς, ὃς ἐστὶ τὸ. β δουκιδεύουσιν. γ ἀφ' ἐκείνων καὶ πλείους. δ ἵπον ἀπὸ Μητρὸς. ε βορρῆς τε καὶ ἐκ λίμνης.
f MS. Καρκινίτην.

νῆτιν πόλιν, ἐς δεξιὴν ἀπέργων τὴν τε Γλαίην καὶ τὴν Ἀχιλλίον καλεόμενον Δρόμον. Ἐξδομος δὲ Γέρρος ποταμὸς ἀπέχεται μὲν ἀπὸ τῆς Βορυσθένος, καὶ αὐτὸς τὴν χώρας ἐς ὃ γινώσκεται ὁ Βορυσθένης· ἀπέχεται μὲν νῦν ἐκ τῆς τῆς χώρας· ἔννομα δὲ ἐχρ' τόπερ ὁ χῶρος αὐτός, Γέρρος· ῥέων δ' ἐς θάλασσαν, ἐρχεται τὴν τε τὴν Νομάδων χώραν, καὶ τὴν τὴν βασιλείαν Σκυθῶν· ἐκδοδοὶ δὲ ἐς τὴν Γερρίαν. Ὀγδοος δὲ δὴ Τανάϊς ποταμὸς, ὃς ῥέει τὰν ἐκαστὴν ἐκ λίμνης μεγάλης ὀρεαίμενος, ἐκδοδοὶ δὲ ἐς μέζω ἐπὶ λίμνῳ καλεομένῳ Μαίῃτιν, ἣ ἐρχεται Σκύθας πρὸς βασιλείας ἑς Σαυρομάτας· ἐς τὴν Τανάϊν τῆτον ἀλλ' ὅτι ποταμὸς ἐσβάλλει τῷ ἔννομα ἐστὶ Γέρρις. Τοῖσι μὲν δὴ ἔννομασι ποταμοῖσι ἔτω δὴ πῶς οἱ Σκύθαι ἐσκαδαῖα. τοῖσι δὲ κτήνεσι ἡ πόιη ἀναφυσμένη ἐν τῇ Σκυθικῇ, ἐστὶ ὀπιχλωπάτη πασῶν ποιῶν τῇ ἡμῶν ἰδμεν. ἀνοιγομένοισι δὲ τοῖσι κτήνεσι ἐστὶ ἐσθμύσασθαι ὅτι τῆς ἔτις ἐχρ'. πᾶς μὲν δὴ μέγιστος ἔτω σφι εὐπορά ἐστὶ· πᾶς δὲ λοιπὰ νόματα κατὰ πόδες σφι Διόκεες. θεὸς μὲν μάνης τῆςδε ἰλάσκον, Ἰστίλῳ μὲν μάλιστα, ὅτι δὲ Δία πᾶς ἑστὶν, νομίζοντες τῷ Γλαίῳ δὲ Διὸς εἶναι γυναικα. μετὰ δὲ τῆς, Ἀπόλλωνά πᾶς ἑστὶν Ἀφροδίτῃ, ἑστὶν Ἡρακλείᾳ, καὶ Ἄρεα. τῆς μὲν πάντες οἱ Σκύθαι νενομίκασι. οἱ δὲ βασιλῆες Σκύθαι ἑστὶν τῷ Ποσιδεῶνι θύσι. ἔννομαζονται δὲ Σκυθῆσι, Ἰστίη μὲν, Ταβίτι· Ζῶς δὲ ὀρθότατα κατὰ γνώμῳ γὰρ τῷ ἐμῷ καλεομένῳ Παπαῖ· Γῆ δὲ, Ἀπία· Ἀπόλλων δὲ, Οἰτόσυρ· ἑστὶν Ἀφροδίτῃ, Ἀρπίασι· Ποσιδεῶν δὲ, Θαιμισαῖδας· ἀγαλμαῖα δὲ ἑστὶν βαμῆς ἑστὶν ἑστὶν νομίζοντες ποιῆν, πλὴν Ἀρήι· τῆς δὲ νομίζοντες. Θυσίη δὲ ἡ αὐτὴ πᾶσι κατέστηκε πᾶσι πάντα πᾶς ἰσὺ ὁμοίως, ἐρδομένη ὡς· τὸ μὲν ἰρήν αὐτὸ ἐμπεποδισμένον τῆς ἐμπεποδίστας πόδας ἑστὶν· ὁ δὲ θύων, ὅπουθεν δὲ κίλῳ ἐστὶν, ἀπάσας τὴν δὲ τῆς τῆς σφύρας, καταβάλλει μιν· πίπτοντι δὲ τῆς ἰρήν, ὅπουθεν δὲ τὸν τῷ ἂν θύῃ καὶ ἐπὶ βρόχῳ περὶ ἑστὶν αὐχένα. σκυταλῖδα δὲ ἐμβαλὼν περὶ αὐχένα, καὶ δόπνιζα· ἔπῃ πῶρ ἀνακαύσας, ἔπῃ καταρξάμεν, οὐτ' ὅπουθεν· δόπνιζας δὲ ἑστὶν δόπνιζας, τράπῃ περὶ ἑστὶν. Τῆς δὲ γῆς δὲ Σκυθικῆς αἰνῶς ἀξυλῆς εὐούσης, ὡς σφι ἐς τὴν ἑστὶν τὴν κρεῶν ἐξέρηται. ἐπὶ τὴν δόπνιζα πᾶς ἰρήν, γυμνοῦσι τὰ ὅσα τὴν κρεῶν· ἐπὶ τῆς ἐσβάλλει· μὲν τῶν ἐχοντες λέβητας ὅπουθεν, μάλιστα Λεσβίοις κρητῆρσι περὶ κέρας, χωρὶς ἢ ὅτι πολλὰ μέζονας· ἐς τοῦ-

nitin oppidum, ad dexteram coercens Hylæam, & Dromon qui dicitur Achil-
lis. Septimus est Gerrhus, nomen à lo-
co obtinens, qui à Borysthene dirimi-
tur circa ea loca apud quæ Borysthenes
cognoscitur: cui loco nomen est Ger-
rho; fluens autem ad mare determinat
regionem Scytharum nomadum ac re-
giorum, & in Hypacarin dilabitur. O-
stavus Tanais, qui superius è vasta pa-
lude profluens, in aliam vastiorem diffun-
ditur, nomine Mæotin, quæ discludit
regios Scythas à Sauromatis. In hunc
Tanain alius influit, nomine Hyrgis. His
celeberrimis amnibus ita Scythæ præ-
diti sunt. Gramen quod in Scythia ger-
minat, omnium quæ nos novimus ger-
minum succosissimum est: quod ita se ha-
bere dissectis pecoribus licet discernere.
Et sic quidem maxima apud eos abun-
dant. cetera autem ad ritus & leges hoc
modo sunt eis instituta. Deorum hos so-
los placant, Vestam ante omnes, deinde
Jovem ac Tellurem; existimantes Tel-
lurem Jovis conjugem esse. Post hos
Apollinem, & cœlestem Venerem, &
Herculem, & Martem. Hos cuncti Scy-
thæ deos arbitrantur. Sed qui regii Scy-
thæ vocantur, etiam Neptuno sacrifi-
cant. Appellatur autem Scythice Ve-
sta Tabiti: Jupiter, Papæus mea sen-
tentia rectissime: Tellus, Apia: Apo-
lo, OEtosyrus: cœlestis Venus, A-
rippasa: Neptunus, Thamimasades. Si-
mulacra & aras & delubra facere non sta-
tuunt, præterquam Marti; huic probant
facere. Idem sacrificium prorsus omni-
bus apud omnia templa fieri eodem modo
est institutum, quod tale est: Victima ipsa
primoribus implicata pedibus sistitur, cu-
jus à tergo stans qui sacrificat, tracto prin-
cipio funis, pecudem dejicit, eaque con-
cidente deum invocatur, cui illam mactat:
deinde circumdat laqueum collo, tum
injecto baculo circumagitur, ac strangulat
non incenso igni, non profecans, non
adspergens; sed ubi pecudem strangula-
vit, & pellem detraxit, ad coquendum
se vertit. Verum quum Scythica regio
lignorum sit admodum inops, hoc ab
illis ad carnem coquendam excogita-
tum est. Ubi victimas pelle nudarunt,
nudant quoque ossa carnibus, dehinc
injiciunt, si ad manum habeant, lebetes
indigenas Lesbiis crateribus maxime
affimiles, nisi quod sunt multo capacio-
res,

a οἱ δὲ καλεόμενοι βασιλῆες. b ἔννομαζον. c Ἀρπίασι. d Θαιμισαῖδας. e ἐρδομένη ἢ ὡς. f ἐμπεπο-
δισμένον τὰς δύο πόδας τὰς ἐμπεποδίστας ἑστὶν. Sed insuper habet MS. ἐμπεποδισμένον. g ἐπὶ τῆς ἐσβάλλει.

Victima se ipsam cremat. Sacrificium Martis, qui est acinaces, & sarmentorum congeries templum. Crudelitas in hostes captos, etiam in occisos. Aversatio suum.

res; in hos injicientes succensis ossibus hostiarum, coquunt. Si autem non adfuerit lebes, omnes carnes hostiarum in alvos illarum injicientes aqua admixta, ossa succendunt. Quibus acerrime ardentibus, & alvis facile capientibus carnes ossibus separatas, ita fit ut bos se ipse extoquat: & item cetera sacrificia unumquodque se ipsum. Coctis carnibus, is qui immolavit, earum atque intestinorum proficias fumens ante se porricit. Immolant autem & alias oves, tum præcipue equos. Et aliis quidem diis hunc in modum & tales pecudes immolant: Marti vero sic legitimo ritu. Singulis in curiis ab eis struitur tale templum: Sarmentorum fascēs congeruntur trium in longum latumque stadiorum, minoris tamen sublimitatis: desuper quadrata planities efficitur: tria latera prærupta sunt, quartum acclive, per quod adscendatur. Eo quotannis comportant centum quinquaginta plaustra sarmentorum. nam semper propter cœli atrocitatem illa marcescunt. Super hanc congeriem ferreus acinaces à singulis vetustus statuitur. Idque est Martis simulacrum, cui annuas hostias offerunt ovium & equorum; & sane plura his sacrificiant quam ceteris diis. Ex hostibus captivis centesimum quemque immolant, non eodem quo & pecora modo, sed diverso. nam ubi capitibus vinum libaverunt, ipsos in vas jugulant: dehinc in congeriem sarmentorum sublatum acinaci cruorem invergunt. Hunc quidem supra ferunt. inferius autem prope templum ista faciunt: Virorum interemptorum omnes humeros dextros præcidunt una cum manibus & in aerem jaciunt. & ceteris deinde solennibus confectis abeunt: quod autem ceciderit manus, ibi jacet, ac seorsum cadaver. Et sacrificia quidem hæc eis sunt instituta. Sucs vero illi nihil morantur, quas nec alere omnino in regione volunt. Quæ vero ad bellum attinent, hunc in modum sunt eis comparata. Quem primum virum dejecerit vir Scythia, ejus sanguinem potat: quoscunque in prælio interemerit, eorum capita regi offert. nam capite allato, fit prædæ quamcunque ceperint particeps, alioqui expers. Caput hoc modo pelle nudat: In orbem illud amputat circa aures, verticeque sumpto excutit, deinde involvens car-

πύτας ἐσβάλλοντες, εἴψασι ὑποκαίνοντες τὰ ὅσπερ ἱρήϊων. ὡς δὲ μὴ σφί περὶ λέβης, οἱ δὲ ἐς τὰς γαστέρας τῶν ἱρήϊων ἐσβάλλοντες τὰ κρέα πάντα, καὶ ὡς ἑμιχάνας ὕδωρ, ὑποκαίειν τὰ ὅσπερ. τὰ δὲ αἰθετὰ κάλλισα. αἱ δὲ γαστέρες χωρεῖσι ὀπιπύως τὰ κρέα ἐνφλωμένα τῶν ὀστέων. καὶ ἔτω βῆς περὶ ἐωυτὸν ἐξείψα, καὶ τὰλλα ἱρήϊα ἐωυτὸ ἐκάσπον. ἐπειὰν δὲ ἐψηθῇ τὰ κρέα, ὁ θύσας, τὰ κρεῶν ἔτ' ἀπλάγχων ἀπαρξάμενος, ῥίπις ἐς τὸ ἔμπεραθεν. θύει δὲ ἔτ' ἀλλὰ περὶ τὰ, καὶ ἵππους μάλιστα. τοῖσι μὲν δὴ ἄλλοισι τῶν θεῶν ἔτω θύει, καὶ πάντα τὰ κτείνων. τῷ δὲ Ἀρηί ὡδὲ κατὰ νόμους. ἐκάσπει τὸ δερχίον ἐπιδρυτὰ σφί Ἀρηί ἱὸν ποιόνδε. Φρυγῶν Φάκελοι συννερέλαι ὅσον τ' ὀπὶ σταδίας τρεῖς μήκῃ ἔσπερον, ὑψὺ ἢ ἑλαστον. ἄνω ἢ τέττα, πετράγωνον ἀπὸ δὸν πεπότη. καὶ τὰ μὲν τρία τῶν κώλων ἐστὶ δότομα, κατὰ ἢ τὸ ἐν, ὀπιβατόν. ἐπὶ ἢ ἐκάσπε ἀμάξας πεντήκοντα ἔκατον ὀπινέει Φρυγῶν. ὑπονοστή γὰρ δὴ αἰεὶ ὑπὸ τῶν χημάτων. ὀπὶ τέττα δὲ ὄγκος ἀκινάκης σιδήρεος ἰδρυτὸν δερχίον ἐκάσπει. καὶ τέττα ἐστὶ τῶν Ἀρηί τὸ ἀγαλμα. τέττα ἢ τῶν ἀκινάκει θυσίας ἐπεπύεις περὶ γὰρ περὶ τῶν ἑκαστῶν. καὶ δὴ ἔτ' ἐπὶ πύσσει ἐπὶ πύσσει θύει ἢ πύσσει ἄλλοις θεοῖσι. ὅσας δὲ ἂν τῶν πολεμίων ζωήσῃ, δότῃ τῶν ἐκαστῶν ἀνδρῶν ἀνδρὰ ἓνα θύει, τρέπων καὶ τῶν αὐτῶν ὡς τὰ περὶ τὰ, ἀλλ' ἐπείω. ἐπειὰν γὰρ οἶνον ὀπιπύεισσι κατὰ τῶν κεφαλῶν, δότοσφάξας τὰς ἀνθρώπους ἐς αἶγρον. καὶ ἐπὶ τὰ ἀνενεικάνας ἄνω ὀπὶ τὸ ὄγκον τῶν Φρυγῶν, καταχέει τὸ αἷμα τῶν ἀκινάκει. ἄνω μὲν δὴ φορέει τῶν. κάτω δὲ ὡς τὸ ἱὸν πύσσει τὰ δὲ τῶν δότοσφάγτων ἀνδρῶν τοὺς δεξιούς ὤμους πάντας δότοσφονοῖς σὺν τῇσι χερσὶ, ἐς τὸ ἕεσσι εἶσι. καὶ ἐπὶ τὰ ἄλλα ἀπὸ γὰρ ἱρήϊα ἀπαλλάσσον. χεῖρ δὲ τῇ ἂν πύσσει κέα^b, καὶ χωρὶς ὁ νεκρός. οὐσία μὲν νῦν αὐτῇ σφί καταστὰσι. ὑπὲρ δὲ οὗτοι οὐδὲν νομίζουσι, οὐδὲ τρέφον περὶ τὸ πᾶν ἐν τῇ χώρῃ θέλει. τὰ δὲ ἐς πόλεμον ἔχοντα ὡδὲ σφί διακεί^c. ἐπειὰν τὸ πρῶτον ἀνδρὰ κατὰ βάλαν ἀνὴρ σκύθης, τοῦ αἵματος ἐμπύει. ὅσας δὲ ἂν φονέσῃ ἐν τῇ μάχῃ, τέττα τὰς κεφαλὰς δότοφerei τῷ βασιλεῖ. ἀπενείκας μὲν γὰρ κεφαλῶν, τὸ λήϊος μεταλαμβάνει πῶν ἂν λάβῃ. μὴ ἐνείκας δὲ, οὐ. ἀπιδείρει δὲ αὐτῷ τρέπων πύσσει. περὶ τῶν κύκλῳ περὶ τὰ ὅσα, καὶ λαβόμενος τὸ κεφαλῆς, ἐξείει. μετὰ δὲ, σαρκί-

Hh ους

a Vocem ἵνα non agnoscit MS. b κία. c διακεί.

σας βοὸς παλῶν, δέψῃ τῇσι χερσί. ὀργίους δὲ αὐτὸ, ἅπερ χιρόμακλον ἐκτετα. ἐκ δὲ τῶν χαλινῶν τοῦ ἵππου ἢ αὐτὸς ἢ ἐλαύνῃ, ἐκ τούτου ἐξάπτει, καὶ ἀρᾶλλεται. ὅς γ' ἂν παλαιὰ δέρματα χιρόμακλα ἔχῃ^b, ἀνὴρ ἀριστὸς οὐτὸς κέκληται. πολλοὶ δὲ αὐτῶν ἐκ τῶν δόποδερμάτων καὶ χλαίνας ἐπινοῶσι ποιεῦσι, συρράπτοντες κατὰ περβαίπας. πολλοὶ δὲ ἀνδρῶν ἐχθρῶν τὰς δεξιὰς χεῖρας νεκρῶν ἐόντων δόποδεύαντες αὐτοῖσι^c ὄνουσι, καλύπτρας τῶν φαρετρέων ποιεῦνται. δέρμα δὲ ἀνθρώπου, καὶ παχὺ καὶ λαμπρὸν, ὡς ἄρα σχεδὸν δερμάτων πάντων λαμπρότεον λυσιγῆ. πολλοὶ δὲ καὶ ὅλως ἀνδρας ἐκδεύαντες, καὶ διαπίναντες ὅττι ξύλων, ἐπ' ἵππων περφέρονται. πάντες μὲν δὲ ἔτι σφιν νεόμισται. αὐτὰς δὲ τὰς κεφαλὰς, ἔτι^d πάντων, ἀλλὰ τῶν ἐχθρῶν, ποιεῦσι τάδε· δόποσίους ἕκαστος^e πᾶν τὸ ἐνεργὲν τῶν ὀφρύων, ἐκκαθαίρει· καὶ ὡς μὲν ἢ πίνης, ὅστις ἐξῶθεν ὠμοβοεῖν μὲν περπίνας, ἔτι χειρᾶται· ὡς δὲ ἢ παλῶσι^f, τὴν μὲν ὠμοβοεῖν περπίνην· ἔσωνθην δὲ περπινώσας, ἔτι χειρᾶται^g ποτρυγῶ. ποιεῦσι δὲ τὰς καὶ ἐκ τῶν οἰκῶν, ὡς σφιν διαφοροὶ γίνονται, καὶ ὡς ὁπικρατήση^h αὐτὰς τῶν βασιλέων. ξένων δὲ οἱ ἐλθόντων τῷ ἂν λόγον ποιῇται, τὰς κεφαλὰς πάντας περπίνην, καὶ ὅττι ἐξ ὅσων οἰκῶν πόλεμον περπινώσας, καὶ σφιν αὐτὸς ἐπικρατήση, πάντων τὴν ἀνδραγαθίαν λέγοντεςⁱ. Ἀπὸ δὲ τῶν ἐν αὐτῷ νομῷ κινῶν κρητῆρα οἶνον, ἀπ' ἔτι πίναντες τῶν σκυθῶν ὅσοις δὲ ἄνδρες πολέμιοι ἀραιρημένοι ἔωσι· τοῖσι δ' ἂν μὴ κατεργασμένον ἢ τῆς, οὐ γινώσκαι τῶν οἶνον πύτων, ἀλλ' ἢ τιμωμένοι δόποκαίται. ὅνδ^j δὲ σφιν ἐπὶ μέγιστον τοῦτο· ὅσοι δὲ αὐτῶν^k καὶ κάρτα πολλοὺς ἀνδρας ἀναιρηκότες ἔωσι, οὗτοι δὲ σπύδου κύλικας ἔχοντες, πίναντες ὁμοῦ. Μάντιες δὲ σκυθῶν εἰσὶ πολλοὶ, οἱ μαντεύονται ῥάβδοις· ἰππῶν πολλοὶ δὲ αὐτῶν· ἐπεὶ ἂν φακέλους ῥάβδων μεγάλους ἐνείκωνται, γέντες χαμᾶ, διεξιέσονται αὐτοὺς· καὶ ὅττι μίαν ἕκαστον ῥάβδον πίναντες, θιασίζονται. ἅμα τε λέγοντες πάντες, σωφλέαντες τὰς ῥάβδους ὀπίσω, καὶ αὐτὸς κατὰ μίαν σωπιθεῖσι. αὕτη μὲν σφιν ἡ μαυικὴ περπινώση ἐστὶ^l. οἱ δὲ ἐνάρες καὶ οἱ ἀνδρόγυνοι τὴν Ἀφροδίτην σφιν λέγαντες μαυικῶν δοῦναι· Φιλύρης ὢν Φλοιῶ μαντεύεται, ἐπεὶ τὴν Φιλύρην τρέφα^m ἤσθη διαπλέκων ἐν τοῖσι δακτύλοις·

Coria humana ad varios usus, ex capite pocula; jaſtantia in bibendo. Divinatio ex virgis ſalignis: Veneris ex tiliā.

ni ex bovis latere, manibus ſubigit ac molitum, tanquam mantile poſſidet, eaque ex habenis equi quem agitat, appenſa gloriatur: ut quiſque enim coria mantilia plurima habet, ita vir judicatur præſtantiffimus. Sunt quoque multi qui ex corii hujus fruſtis lænas denſari curant, confarcinantes tanquam ſiſyras paſtorias. Multi etiam occiſorum hoſtium manus dexteras cum ipſis unguibus excoriant, opercula hæc pharetrarum habentes. Eſt autem inter omnia coria humanum fere & craſſum maxime & candore ſplendidum. Multi etiam totos homines excoriatos, & ſuper ligna extentos, in equis circumferunt. Hæc ab illis ita ſunt recepta. Ipſis autem capitibus non utique omnium, ſed inimiciſſimorum hæc faciunt; quiſque illud quod eſt infra ſupercilia, ferra abciſum proſus expurgat: & crudo tantum bovis corio, ſi pauper ſit; ſin dives, non modo exterius inducit bovino corio, verum etiam interius inaurat, & ſic uterque pro poculo utitur. Idem agunt de familiaribus, ſi inter eos extiterint diſcordiæ, & alter eorum apud regem victoria ſit potitus. Hæc capita hoſpiti-⁶⁵ bus, qui ad eum veniunt alicujus apud ipſum exiſtimationis, exhibet: refertque illos, quum eſſent domeſtici, & ad pugnam laceſſiſſent, ab ipſo eſſe ſuperatos: id ſtrenuitatis loco ponentes. Semel⁶⁶ autem quotannis quilibet regionis princeps in eadem regione miſcet vini craterem, de quo bibunt Scythæ, à quibus hoſtes ſublati ſunt; at non inde guſtant qui nihil tale ediderint, ſed ſine honore ſeorſum ſedent: quæ res apud eos maximæ eſt ignominia. Qui vero illorum complures cædes fecerunt, hi duobus pariter quos habent calicibus potant. Apud⁶⁷ eoſdem multi ſunt vaticinatores, qui pluribus virgis ſalignis divinant, ad hunc modum: Grandes virgarum faſces quum attulerunt, humi poſitos diſſolvunt, ac ſeparatim ponentes illarum ſingulas, fata prædicunt, & dum iſta dicunt, vice verſa virgas convolvunt, ac rurfus ſigillatim componunt. Hæc eſt illis tradita à majoribus divinatio. Sed Enarries & ſemiviri, ajunt ſibi à Venere tradi divinationem. Tiliæ igitur fronde vaticinantur. Tiliam ubi quis trifuriam ſci-
derit,

a τῶν αὐτῶν. b ἔχοι. c δόποδεύαντες καὶ διαπίναντες αὐτοῖσι. d ἔτι. e ἢ πίναντες. f ὡς ἢ ἐπικρατήση. g λέγει. h νομάρχης. i ὅσοι θᾶν αὐτῶν. k μὲν τοὶ ἡ μαυικὴ περπινώση σφιν ἐστὶ. l τῆς Λῆς.

Abfurda opinio de causa morbi regis. Iusjurandum maximum. Temeraria fides vatum, hosque comburendi modus. Cum patre filii percunt. Foederis firmandi ratio. Sepulchra regum.

MELPOMENE, LIBER IV.

243

derit, digitis suis eam implicans ac resolu-
68 vens vaticinatur. Horum tres maxime probatos arcessit rex Scytharum, quoties ægrotat, eo modo quo dixi vaticinantes; & semper fere hi dicunt talia, nempe hunc aut illum civem (indicant autem hominem de quo loquuntur) pejerasse per regia folia: (est autem Scythis mos plerunque jurandi per regia folia, quum maximum volunt interponere iusjurandum) protinusque is, quem dixerint pejerasse, adductus, coarguitur scientia divinandi, tanquam compertus falso dejerasse per regia folia, & ob id regem ægrotare. Si ille inficiatur se dicens non pejerasse, atque indignatur; rex duplum numerum vaticinorum arcessit: qui inspecta divinandi ratione, si & ipsi hominem perjurii convicerint, sine mora caput abcidunt; ejusque facultates inter se partiuntur primi vaticini. Sin vero illi qui supervenerunt vaticini homines absolverint, alii atque alii præsto sunt: quorum si plures absolverint, decretum est primis illis vaticinis esse pere-
69 undum. Eosque hunc in modum necant. Plaustrum concamaratum ubi farmentis referferunt, bobusque junxerunt, vaticinos pedibus implicatis, & manibus post tergum revinctis, atque ore obstructo, infulciunt in medium farmentorum: incensisque illis territando agitant boves. quorum boum multi cum vaticinis concremantur, multi ambusti, cremato illorum temone, aufugiunt. Hoc quem dixi modo comburunt vaticinos, etiam ob alias causas, appellantque falsos
70 vates. Sed quos morte rex afficit, eorum nec liberos linquit, sed universos mares interficit, feminis nihil læsis. Foedera cum quibuscunque ineunt Scythæ, hoc modo ineunt: Infuso in grandem calicem fictilem vino, commiscent eorum sanguinem qui feriunt foedus, percutientes cultello aut incidentes gladio paululum corporis. deinde in calice tingunt acinacem, sagittas, securim, jaculum. Hæc ubi fecerunt, multa apprecantur: postea vinum epotant non modo ii qui foedus faciunt, sed etiam comitum ii
71 qui sunt maximæ dignitatis. Regum autem sepulchra in Gerrhis sunt. Ubi Boryllhenes jam navigabilis est, ibi, quum rex eis decessit, ingentem in terra scrobem fodiunt forma quadrata. hoc ubi præpararunt, fuscipiunt cadaver,

τοῖσι ἐαυτοῦ, καὶ ἀγαλῶν, καὶ. Ἐπεὶ δὲ βασιλεὺς ὁ Σκυθῶν κάμη, με(ἀπέμπε) τῷ μαν-
πίων ἀνδρῶς τρεῖς τὰς εὐδοκιμούν(ας) μάλιστα, οἱ
τρεῖς τῷ εἰρημένῳ μανθῶν. καὶ λέγουσι ἔτι
ὡς πεπῖπαν μάλιστα τὰδε, ὡς πᾶς βασιλῆας
ἰσῖας ὀπιόρκεκε ὅς ἐστις λέγοντες τῷ αἰσῶν τῷ ἀνδρὶ
λέγουσι. (πᾶς ὁ βασιλῆας ἰσῖας νόμος Σκυ-
θησι παμάλιστά ἐστι ὁμνῶναι τότε ἐπεὶ τὸ μέγιστον
ὄρκεν ἐθέλωσι ὁμνῶναι) αὐτίκα ὁ ἀγαλαμμέ-
ν(ος) ἄρ(α) ἔτ(ι) τῷ ἀνδρὶ φῶσι ὀπιόρκεσσι. ἀπγ-
μένον ὁ ἐλέγχεται οἱ μάντιες ὡς ὀπιόρκεσσι φαί-
νε(ται) ἐν τῇ μαντικῇ πᾶς βασιλῆας ἰσῖας, καὶ ἀγ-
πῶτα ἀλγῆ ὁ βασιλεὺς. ὁ ὁ δὲ δὲ δὲ, ἐφάμε-
ν(ος) ὀπιόρκεσσι, καὶ δεινολογῆ(ται). δεινομένους ὁ
τὰς, ὁ βασιλεὺς με(ἀπέμπε) ἄλλας διωλῆστας
μάντιας. καὶ λέγουσιν ὅτι ἐσπῶντες ἐς τὴν μαν-
τικὴν, καταδύσονται ὀπιόρκεσσι, τὰδε ἰσῖας τὴν
κεφαλὴν ἀποτάμνεται, καὶ τὰ χεῖρ(α) αὐτῶν ἀγα-
λαγχάνεται οἱ πρῶτοι τῶν μαντίων. καὶ λέγουσιν ὅτι
ἐπὶ τῶν μαντίων ἀποτάμνεται, ἄλλοι πᾶσι μάν-
τιες, καὶ μάλιστα ἄλλοι. λέγουσιν οἱ πλεονεῖς τῶν ἀνθρώ-
πων ἀποτάμνεται, δέδοκται τοῖσι πρῶτοις τῶν μαν-
τίων αὐτοῖσι ἀποτάμνεται. Ἀπολλύ(ται) δὲ αὐτὰς
τρεῖς πᾶσι. ἐπεὶ ἄμαξαν καμάρης. Φρυ-
γῶν πᾶσι, καὶ ὑποδύσονται βῆς, εὐπεδῆ-
σαι τῆς μαντίας, καὶ χεῖρας ὀπίσω δύναντες, καὶ
σπῶνται, καταργῶντες ἐς μέσα τὰ φρύγαντα. ὑ-
ποπῶντες ὁ αὐτὰ, ἀπῆ(λ)θη φοβῶντες τὰς
βῆς. πολλοὶ μὲν δὲ συγκατακρίν(ται) πᾶσι μάν-
τισι βῆς, πολλοὶ ὁ περικεκαυμένοι ἀποδύσονται,
ἐπεὶ αὐτῶν ὁ ῥυμὸς κατακαυθῆ. κατακαίεται
ὁ τρεῖς τῷ εἰρημένῳ ἐπὶ ἄλλας αἰτίας τὰς μάν-
τιας, ὑποδομάντας καλέοντες. τὰς δὲ ἂν ἀπο-
κρίνη βασιλεὺς, τῶν δὲ τὰς πᾶσι λεί-
πει, ἀλλὰ πάντα τὰ ἐρενα κτείνῃ, τὰ ὁ θῆλει
ὅτι ἀδικῆ. ὅρκεται ὁ ποιῶνται Σκυθαὶ ὡς, πρὸς
τὰς ἂν ποιῶνται. ἐς κύλικα μεγάλῳ κεραμί-
νῳ οἶνον ἐγχέαντες, αἶμα συμμίσχεται τῷ ὀρ-
κῷ παμνομένων, τὴν αἶμα ὁ ὀπιόρκεσσι
μαχαίρῃ ὁ μικρὸν τὸ σώματι. καὶ ἐπῶτα ἀπο-
βαίψαντες ἐς τὴν κύλικα ἀκινάκεια, καὶ οἷστας, καὶ
σῶσαν, ἐπὶ ἀκόντιον. ἐπεὶ τῷ πᾶσι ποιῶσιν,
καταδύσονται πολλὰ, καὶ ἐπῶτα ἀποπίνονται αὐτοῖς
οἱ τὸ ὄρκεν ποιῶντες, καὶ τὸ ἐπομένον οἱ πλεονεῖς
ἄλλοι. ταφῶν τῶν βασιλῶν ἐν Γέρροις εἰσὶ. ἐς ὃ
ὁ βοροδῆνης ἐπὶ περσῶντος, ἐν ταῦτα ἐπὶ σφί
ἀποπῶν ὁ βασιλεὺς, ὄρυγμα γῆς μέγα ὀρύσσει
περσῶντον. ἐπὶ μὲν τῶν ποιῶντες, ἀναλαμ-
βάνεται τὸ νεκρὸν, κατακεκρωμένον μὲν τὸ σῶ-
μα.

Hh 2

μα.

a μαντίων. λέγουσιν. b ἀποπῶντες. c vox καμάρης ignoratur in MS. d ἀποπῶντες.

μα· τὴν δὲ νηδιὺ ἀνακαθεῖσθαι, καὶ καθαρθεῖσθαι, πλείων κυπέρει κεκομμέναι, καὶ θυμὴμαίῃ, καὶ σελίνῃ παρμαίῃ, καὶ ἀνήσῃ, σπυρραμμένῃ ὀπίσω, καὶ κομίζουσι ἐν αἰμάξῃ ἐς ἄλλο ἔθνος. οἱ δὲ ἂν περσέων) κομίζοντα τὸ νεκρὸν, ποιεῦσι πάντες οἱ βασιλῆοι Σκύθαι· ὧς δὲ δοτᾶμενόναι, τρεῖς αὖ περικείρονται, βραχίονας περιτάμενόναι, μέτωπον δὲ ῥίνα κατὰ μύσοναι, ἀπὸ δὲ περὶ στερῆς χειρὸς οἷσας ἀφαιρούμενόναι. ἐνθεῦπεν δὲ κομίζουσι ἐν αἰμάξῃ τὸ νέκυν ὅτι βασιλέῃ ἐς ἄλλο ἔθνος τὸ ἄρχουσι. οἱ δὲ σφι ἐποιοῦσι, ἐς τὰς πύλας ἤλθον. ἐπεὶ δὲ πάντας περιέλθωσι τὸ νέκυν κομίζοντες, ἐν Γέρροις ἐχάλα καλοικημένοι εἰσι τὸ ἔθνος τὸ ἄρχουσι, καὶ ἐν τῇσι παρῇσι. καὶ ἐπὶ τὰ ἐπεὶ θῶσι τὸ νέκυν ἐν τῇσι θήκησι ὅππῃ τιθεσθαι, σφραγίσαντες αἰχμὰς ἔνθεν ὅτι ἔνθεν ὅτι νεκρῶ, ξύλα ὑπερπίνεσθαι, καὶ ἐπὶ τὰ ῥίμφι καταστράξουσι. ἐν δὲ τῇ λοιπῇ οὐρυχωρῇ δὲ θήκης, τὴν παλλακείων περὶ μίλῳ δοτᾶμενόναι θῶσιν, καὶ τὸ οἶνοχόον, καὶ μάγρον, καὶ ἵπποκρόνον, καὶ διήκονον, καὶ ἀγγελιόφρονον, καὶ ἵππους, καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων ἀπαρχάς, καὶ Φιάλας χρυσείας. δόρυ δὲ ὅτι ἔδεν ὅτι χαλκῶ χρυσῶσιν. πάντα δὲ ποιεῦσιν, χρῶσι πάντες χρῶμα μέγα, ἀμυλῶμενοι, καὶ περισυμμεόμενοι ὡς μέγιστον ποιοῦσι. Ἐνταῦθα δὲ περιφερομένοι, αὐτοὶ ποιεῦσι τῶνδε. λαβόντες τῶν λοιπῶν θηρευόντων τὰς θητιδεωπάτας· οἷς εἰσι Σκύθαι ἐφῆρες· ἔτσι γὰρ εἰσι θηρευόντες τὰς ἂν αὐτοὶ ὁ βασιλεὺς κελύσῃ, δόρυ δὲ ὅτι ὅτι εἰσι σφι θηρευόντες· τῶν δὲ τῶν διήκων ἐπεὶ δοτᾶμενόναι πενήκοντα, καὶ ἵππους τὰς καλίστας πενήκοντα, ἐξελόντες αὐτῶν τὴν χειρὶν, καὶ καθήραντες, ἐμπλάσσει ἀχύρων, καὶ σφραγίσαντες αὐτοὺς ὅτι ἡμισυ ὅτι ξύλα δύο, ἡμισυ χρυσῶσιν ὑπὸν, καὶ τὸ ἔπερον ἡμισυ δὲ αὐτοὺς ἐπὶ ἔπερα δύο κατὰ πηχῆας τῶν ποιεῦσιν, πᾶσι πάντα ἐπὶ τῶν ἵππων κατὰ μύσιν ξύλα παχέα διελάσσαντες μέχρι τῶν τραχήλων, ἀναβιβάζοντες αὐτοὺς ὅππῃ τὰς αὐτοὺς. τῶν δὲ, αἱ μὲν πρότεροι αὐτοὺς ὑπερπίνεσθαι, τὰς ὅμως τῶν ἵππων· αἱ δὲ, ὅππῃ τὰς τὰς μηρῶν, τὰς γαστέρας ὑπολαμβάνεσθαι· σκέλια δὲ ἀμφοτέρω κατακρέμαται μετώπῃ. χαλινὰς δὲ ὅτι ἑρμῖα ἐμβαλόντες ἐς τὰς ἵππους, κατὰ πίνεσθαι ἐς τὸ περισυμενόναι, καὶ ἐπὶ τὰ ἐκ πασσάλων δέσθαι. τῶν δὲ δὴ νεκρῶν τῶν δοτᾶμενόναι τῶν πενήκοντα ἕνα ἕκαστον ἀναβιβάζουσι ὅππῃ τὸ ἵππον, ὅτι ἀναβιβάζοντες· ἐπεὶ νεκρῶ ἕκαστον ὅππῃ τὴν ἀκαθῆσαν ξύλον ὅρῃν διελάσσωσι με-

χεῖ

corpore incerto, alvo discissa atque expurgata, quam filere contuso & thymiamate apique semine & anisi quum expleverunt, consuunt rursus, & in plautro ad aliam gentem ferunt. Qui vero delatum cadaver excipiunt, eadem agunt quæ regii Scythæ: auris aliquid decidunt, crinem circumtendent, brachia circumcidunt, frontem nasumque confauciant, sinistram manum sagittis trajiciunt. Postmodum regis cadaver in plautro ferunt ad aliam gentem cui imperitant, quæ ipsos comitatur ad eos unde primum venerant. Ubi jam mortuum ferentes, lustraverunt universas gentes, in Gerrhis extrema habitantibus sunt gentium, quibus imperant, & in his sepulchris. Quem postquam in loculis posuerunt super torum, mucronibus hinc atque hinc defixis, desuper ligna extendunt, ac deinde palliis contegunt. In reliqua loculi spatiositate aliquam ejus pallacam strangulatam sepeliunt, & pincernam, & cocum, & equifonem, & ministrum, & internuncium, nec non equos & aliarum rerum omnium primitias, quinetiam phialas aureas. nam argentum aut æs in usu non habent. His actis, humum certatim atque avide injiciunt, cupientes tumultum quam maximum efficere. Circumacto anno, rursus hoc agunt: E famulis reliquis aptissimos sumunt. sunt autem hi ingenui Scythæ, illi enim serviunt, quos ipse rex jusserit. nam pecunia emptos servos non habent. Horum ministrorum quinquaginta quum strangulaverunt ac totidem præstantissimos equos, alvo eorum exempta & expurgata, paleis implent, ac consuunt: & ubi dimidium fornicis super duo ligna, dimidium supinum statuentes, alterumque dimidium fornicis super altera duo ligna, tali modo defixerint, multa illa tum oblonga ligna crassa per equos ad cervicem usque quum trajecerunt, attollunt eos supra fornices, quorum priores fornices sustinent artus equorum, posteriores vero juxta femora suscipiunt ventres, utrique cruribus superne dependentibus. Equos autem infrenant, eorumque habenas anteriora extendunt, & mox ad palos alligant: dehinc super eorum singulos statuunt singulos quinquaginta juvenum strangulatorum hunc in modum. Unicuique eorum rectum stipitem præter spinam ad cervicem usque transfigunt:

a Hæc quatuor verba τρεῖς αὖ περικείρονται, βραχίονας περιτάμενόναι non sunt in MS. b ἀναβιβάζουσι. c MS. ὑπερπίνεσθαι. d ἐπὶ ἵππων.

Sepultura communis, Purgatio eorum qui per 40 dies
cadaveri adfuerunt. Cannabis; & inde Thracum vestes.
Ex ejus semine instar lavationis. Fuga externi moris.

MELPOMENE, LIBER IV.

245

- gunt : quod inferius extat aliquid stipi-
tis, id infigunt foramini ligni alterius
quo equus trajectus est. His equitibus
73 sepulchro circumpositis abeunt. Hunc in
modum reges sepeliunt. Alios autem
Scythas, quum decesserunt, proximi
quique in plaustris collocatos ad amicos
circumferunt. eos singuli amicorum ex-
cipientes, epulum comitantibus præ-
bent; sed & cadaveri similiter ex omni-
bus apponit, quæ ceteris. Ad hunc mo-
dum quadraginta diebus privati homines
circumaguntur: dehinc humanantur. Scy-
thæ autem qui sepeliverunt tali modo
purgantur. Ubi caput terferunt ab-
lueruntque, circa corpus ita agunt. Tria
ligna statuunt mutuo inclinata, circa
hæc prætendunt lanea pilea, quam ma-
xime constipantes, & in alveum in me-
dio lignorum pileorumque positum la-
pides conjiciunt ex igne perlucidos.
74 Nascitur autem apud eos cannabis lino
simillima, præterquam crassitudine ac
magnitudine: sed multo ista cannabis est
præstantior, vel sua sponte nascens, vel
sata: ex qua Thraces quidem etiam ve-
stimenta conficiunt lineis simillima: ne-
que sane nisi quis admodum peritus sit
ejus, linea sint an cannabina, queat dig-
noscere: & qui non viderit cannabem
existimabit lineum esse vestimentum.
75 Hujus ergo cannabis semen ubi accepe-
rint Scythæ sub pileis succedunt, ac
deinde id supra lapides igne perlucidos
jaciunt. Id vero aggrediens suffire
etiam vaporem reddit tantum, ut Græ-
cum nullum thuribulum eum superet.
Hoc odore gaudentes Scythæ fremunt;
quod apud ipsos loco lavacri est. neque
enim aqua lavant omnino corpus, sed
uxores eorum adfundentes aquam, ad
lapidem scabrum conterunt a cypressi &
cedri & thuris ligno: deinde istud de-
tritum, quod est crassum, etiam obli-
nunt toto corpore & facie. Id eas si-
mul bene olentes facit, simul postero
die, auferentes illud oblitum, mundas ac
76 splendidas. Externis vero & hi ritibus uti
magnopere cavent, ne quidem mutuis
inter se: sed Græcorum etiam minime,
ut ostendit Anacharsis, & deinde ite-
rum Scyles. Siquidem Anacharsis quum
multum orbis terrarum contemplatus
esset, & magnam sapientiam inde con-
fecisset, ad sedes Scytharum proficisce-
batur.

ἔτι τρεῖς ἄλλοι, κατὰ τὴν δὲ ὑπερέχοντα ἔξυ-
λα τέταρτα, τὸ ἐς τὸν πηλὸν πηλὸν ἔτι ἔξυλα
ἔτι ἔξυλα ἔτι ἔξυλα. ὁπότερ' αὖτε κύκλῳ τὸ σῶμα
ἰππείας ποταμὸς ἀπελαύνει. Οὕτω μὲν τὰς βα-
σιλῆας θάπτουσιν. τὰς δὲ ἄλλας σκύθας, ἐπεὶ
ἀποθνήσκουσιν, περιάγουσι οἱ ἀγγιστάτω παρὸν
κατὰ τὰς φίλας ἐν ἀμάξῃ^α κειμέναι. τῶν
δὲ ἕκαστος ὑποδεκόμενος^β ὄνυχας τὰς ἐπομέ-
νους, καὶ τῶν νεκρῶν ἀπάντων ὡς πωλησίως πα-
ραστήσει ὅσα τοῖσι ἄλλοις. ἡμέρας δὲ πρὸς ἑξή-
κοντα ἔτω οἱ ἰδιῶται περιάγονται, ἔπειτα θάπτου-
ται. θάψαντες δὲ οἱ σκύθαι, κατὰ τὸν τρόπον
τοιοῦτον· σμυθόμενοι τὰς κεφαλὰς ἐς ἐκπύνα-
μενοι, ποιεῦσι περὶ τὸ σῶμα τάδε· ἐπεὶ ἔξυ-
λα ἑσσωσι τρία ἐς ἄλληλα κεκλιμένα, περὶ
πάντα πύλας εἰρμένους ἀντιθέουσιν· συμφράξαν-
τες δὲ ὡς μάστιγι, λίθους ἐκ πυρὸς ἀφ' ἀφανείας
ἐσβαλόντες ἐς σκάφην κημέναν ἐν μέσῳ τῶν
ξύλων τε ἐς τῶν πύλων. ἔστι δὲ σφί καννάβις
φυομένη ἐν τῇ χώρῃ, πάλιν παχύνῃ^γ ἐμ-
μαστέ^δ, τῶν λίνων ἐμπερεστέτη. ταύτη δὲ πολλὰ
ὑπερφέρει ἢ καννάβις αὕτη· καὶ αὐτομάτη καὶ
σπειρομένη φύεται· καὶ ἐξ αὐτῆς θρήικες μὲν καὶ
εἰμάτια ποιῶνται τοῖσι λινέοις ὁμοίωτα· ἔστι
ἂν, ὅτις μὴ κάρτα τρέφων εἴη αὐτῆς, ἀλθροῖα
λίνῃ ἢ καννάβις ἐστὶ ὅς δὲ μὴ εἶδε καὶ τὴν καν-
νάβιν, λίνον δοκῶσι εἶναι τὸ εἶμα. ταύτης
ἂν οἱ σκύθαι τὴν καννάβιν τὸ σπέρμα ἐπεὶ
λάβωσι, ὑποδυώσιν ὑπὸ τὰς πύλας, καὶ ἔπειτα
ὁπότερ' αὖτε τὸ σπέρμα ὅπῃ τὰς ἀφ' ἀφανείας
λίθους τὰ πυρὸς. τὸ δὲ θυμὸν αὐτῶν ἀντιθέουσιν,
καὶ ἀτμίδα περιέχειν ποσὶν τῶν, ὥστε ἑλάνω
ἡδεμὴ ἂν μιν πυρὶ ἀποκαθίστη· οἱ δὲ σκύ-
θαι ἀράμενοι τῇ πυρὶ ὠρύονται. τῇ σφί ἂν τὴν
λατρεῖαν ἐστὶ καὶ γὰρ δὴ λένται ὕδατι παρὰ τὴν
σῶμα. αἱ δὲ γυναῖκες αὐτῶν ὕδατος ὡς ἀφ' ἀφανείας
σφί, κατὰ τὸν τρόπον περὶ λίθον τεχνικῶς τὴν κυπα-
ρίσκα, καὶ κέδρεα, καὶ λιθάνων ἔξυλα· καὶ ἔπειτα τὸ
κατὰ τὸν τρόπον τῶν, παχὺ εἶον, καὶ καταπλάσ-
σονται· πᾶν τὸ σῶμα ἐς τὸ πρὸς ὥπον· καὶ ἅμα
μὲν ὠδὴ σφίαις ἀπὸ τέταρτον ἴσθι, ἅμα δὲ ἀπ-
αίρεσται τῇ δούτῃ ἡμέρῃ τὴν καταπλάσσειν^δ,
γινόνται καθαρά καὶ λαμπρά. ξαννίαι δὲ κα-
μαίοισι καὶ ἔτοι ἀνὼς χρῶσθαι φάσκει, μήτι
γὰρ ὡς ἄλλων, ἑλάνωσι δὲ καὶ ἔκιστα^ε, ὡς
οἱ δὲ ξαννίαι ἀνάχαρσις καὶ δούτῃ αὐτῆς σκύ-
λης. τῶν μὲν γὰρ ἀνάχαρσις, ἐπεὶ τε γὰρ πολ-
λὴν θεωρήσας, καὶ ἀποδεξάμενος κατ' αὐτὴν σφίην
πολλὴν, ἐκμίξεν ἐς ἥτα τὰ σκύθων· πλάσσει
Hh 3 δδ

α ἀμάξι. β ὑποδεκόμενος. γ ἰόν, κατὰ τὸν τρόπον. δ καταπλάσσειν. ε ἔκιστα.

δε δὲ Ἑλλησπόντῃ^a, παρσίχα^b ἐς Κυζικὸν· καὶ εὖρε γὰρ τῇ Μητρὶ τῶν θεῶν ἀνάγοντας τὰς Κυζικηνὰς ὀρτῶν μεγαλοπρεπέα κάρτα, εὐχάρ τῇ Μητρὶ ὁ Ἀνάχαρσις, καὶ πῶς καὶ ὑγίης ἀπονοήσῃ ἐς ἐωυτᾶ, γύσῃ τε κατὰ ταυτὰ κατὰ ὥρα τὰς Κυζικηνὰς ποιειῶτας, καὶ παννυχίδα γήσῃν. ὥς ᾧ ἀπῆκερ ἐς τὴν Σκυθικὴν, καταδύς ἐς τὴν καλεομένην Ἰλλίαν· ἥ δὲ ἐστὶ μὲν παρὰ τὸ Ἀχλιδιον Δρόμον, τυγχάνει ᾧ πᾶσι ἐξουθενόρεων πανόριον πλὴν· ἐς πῶτῳ δὲ καταδύς ὁ Ἀνάχαρσις, τὴν ὀρτὴν πῶσαν ἐπετέλει τῇ θεῷ, τύμπανόν τε ἔχων, καὶ ἐκδησόμενον ἀρχαίματι. καὶ πῃς τὸ Σκυθῶν κατὰ φρεσὶς αὐτὸν πῶτα ποιειῶτα, ἐσήμνηε τῷ βασιλεῖ Σαυλίῳ· ὁ δὲ, καὶ αὐτὸς ἀπῆκενον, ὥς εἶδε τὸ Ἀνάχαρσιν ποιειῶτα πῶτα, πῆδους αὐτὸν ἀπῆκεν. καὶ νῦν καὶ πῃς εἰρηται παρὰ Ἀναχάρσι, ἔφασι μιν Σκυθαὶ γινώσκον, ἀλλὰ τὸ ὅτι ἐξεδήμησεν ἐς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ξενικαῖσι ἔχουσι διεχρόσασθαι. ὥς δὲ ἐγὼ ἤκουσα Τίμνεω ἔφασκεν· ὁ δὲ πῆδους αὐτὸν Ἰδανθύρσιν^c ἔφασκεν βασιλεῖ πατρῶν, πάντα δὲ εἶναι γυνῆρα ἔφασκεν ἔφασκεν Σπαργαπίθῃ. εἰ γὰρ ταύτης καὶ τὸ οἰκίης Ἀναχάρσις, ἴστω ὑπὸ ἑ ἀδελφεῖ ἀποθανόντων. Ἰδανθύρσιν γὰρ καὶ πῶς Σαυλὶς, Σαυλίῳ δὲ καὶ ὁ ἀποκλείνας Ἀναχάρσιν. Καὶ τοὶ τινὰ ἦδη ἤκουσα λόγον ἄλλον ὑπὸ Πελοποννησίων λεγόμενον, ὥς ὑπὸ τῷ Σκυθῶν βασιλεῖ Ἀναχάρσις ἀποπεμφθεὶς, τὴν Ἑλλάδα μαθητὴς γήοιτο· ὁπίσω τε ἀπονοήσας, φαίη παρὰ τὸ ἀποπέμψαντα, Ἑλλήνας πάντας ἀρόλους εἶναι ἐς πᾶσαν σφίλιν, πᾶσι λαχεδαίμονιων· τέτοιον δὲ εἶναι μένοι σφρόνως δουλεύει τε καὶ δεῖσθαι λόγον. ἀλλ' ἔτι μὲν ὁ λόγος ἄλλως πέπληται ὑπὸ αὐτῶν Ἑλλήνων. ὅτι ὧν ἀνὴρ, ὡς περὶ πᾶν εἰρήνην, διεφθάρη. ἔτι μὲν νῦν ἔγω δὲ ἔφησε^d ἀλλὰ ξενικά τε νόμοι καὶ Ἑλλήνικα ὁμιλίας. Πολλοὶ δὲ καὶ ἔτι ὑπερον Σκύλης ὁ Ἀριπίθῃ^e ἔπαθε πᾶσι πᾶσι τέτω. Ἀριπίθῃ γὰρ τῷ Σκυθῶν βασιλεῖ γίνεται μετ' ἄλλων πάντων Σκύλης. ἐξ Ἰσπίνης δὲ γυναικὸς ἔτι γίνεται, καὶ ἑδαμῶς ἐγχωρήσας· τὴν ἡ μήτηρ αὐτῇ γλῶσσάν τε Ἑλλάδα καὶ χερσὶ μάλα ἐδίδαξε. καὶ δὲ, χερσὶ ὑπερον, Ἀριπίθῃς μὲν τελευτᾷ δόλω ὑπὸ Σπαργαπίθῃ^f Ἀρσθύρσιν βασιλῆ^g Σκύλης δὲ τὴν τε βασιλείαν παρέλαβε, καὶ τὴν γυναικα ἔπαθ^hος, τῇ ὀνομα καὶ Ὀποίῃ. καὶ δὲ αὐτῇ Ὀποίῃ

batur. Is quum per Hellepontum navigans tenuisset Cyzicum, vovit Matri deorum, (offendit enim Cyzicenos ei diem festum magnifico sane apparatu celebrantes) si salvus sospesque domum revertisset, sacrificaturum se eodem ritu quo Cyzicenos sacrificantes vidisset, & pervigilum instituturum. Quum igitur in Scythiam venisset, ingressus regionem quæ dicitur Hylæa, eaque est juxta Achillis Dromon sita, ubique omnigenis arboribus referta. in hanc ingressus Anacharsis, omnem festi ceremoniam deæ perfolvit, tympanum tenens, alligatisque simulacris. Hæc cum agentem quidam Scythæ animadvertens, indicium attulit Saulo regi. Rex quum & ipse contulisset se eo, & Anacharsin ea facientem inspexisset, excussa sagitta necavit. Et nunc si quis de Anacharsi interroget, Scythæ negant se novisse hominem, ob id quod in Græciam peregrinatus extorolque sit mores sectatus. Sicut autem ego accepi ex Timne tutore Spargapithis, esse cum patrum Idanthyræ Scytharum regis, filium Gnuri, nepotem Lyci, pronepotem Spargapithis. Itaque si ex hac familia extitit Anacharsis, sciat se ab fratre fuisse interemptum. Idanthyræ enim fuit filius Sauli, Saulius autem fuit qui Anacharsin interemit. Quamquam & aliud quiddam Peloponneses audiavi referentes, Anacharsin à rege Scytharum missum, Græciæ fuisse discipulum, & quum redisset, dixisse ei qui ipsum miserat, cunctos Græcos esse in omni sapientia occupatos, Lacedæmoniis exceptis, quibus solis datum esset prudenter dare & accipere rationem. Verum hæc narratio temere ab ipsis Græcis ficta est. Hic igitur vir, quemadmodum antea dictum est, trucidatus fuit, & tale aliquod fatum propter externos ritus & Græcas consuetudines consequutus. Multis autem sane annis postea interjectis similia excepit Scyles, Aripithis filius. etenim Aripithes Scytharum rex, cum alios filios multos sustulit, tum Scylem ex uxore Istrina, haudquaquam cive, quæ filium Græcam linguam litterasque edocuit. Interjecto deinde tempore, Aripithe per dolum occiso à Spargapithe Agathyræorum rege, Scyles regnum suscepit, & uxorem patris, nomine Opœam. Erat autem Opœa hæc

^a καὶ τὸν Ἑλλησπόντον. ^b Σπαργαπίθῃ. ^c Ἰδανθύρσιν. ^d ἔ. ^e παρὰ. ^f ὑπὸ. ^g καὶ τὸν ἑρσῆ. ^h Ἀριπίθῃ semper MS.

hæc civis, ex qua erat Aripithi filius Oricus. Scyli regnum Scytharum obtinenti Scythicus tamen vivendi mos nihil profus cordi erat, sed multo magis convertebatur ad Græca, in quibus fuerat imbutus à puero; & tale quid fecit. Utique quum ad urbem Borysthenitarum Scythicum ducebat exercitum, (Borysthenitæ autem se à Milefiis ajunt esse oriundos.) ad hos quoties Scyles veniebat, relicto in suburbanis exercitu, ipse muros ingressus portas observabat; deposita Scythica veste, Græcum sumebat vestimentum, & eo indutus, in foro spatiabatur, nullo neque satellitum neque alio comitatu; sed portas fervabant, nequis Scytharum cerneret eum gestantem hujusmodi vestimentum: & cum in ceteris Græcorum disciplina utebatur, tum sacra diis faciebat ritu Græco. Et quum ibi tempus menstruum aut amplius triverat, abcedebat, induta sibi Scythica veste. Idque sæpenumero faciebat, extructis sibi ædibus in Borysthenide, & uxore
79 illinc accepta. Sed quum deberet ei male cedere, ex hac occasione evenit. Affectabat Baccho per Bacchanal initiari, ac initiationem jam sumpturo in manibus, oblatum est ingens ostentum. Erant ei in urbe Borysthenitarum circum ædes (quarum etiam paulo ante habui mentionem) magnas atque magnificas spatii laxitas, circaque eam è lapide candido sphinges & grypes stantes. in has ædes deus fulmen jaculatus est, totæque deflagraverunt. Scyles nihilominus propterea initiationem peragit. Enimvero Scythæ Græcis probro dant bacchari, negantes esse credibile deum invenisse quo homines ad dementia adigantur. Posteaquam bacchanali initiatus est Scyles, quidam Borysthenitarum Scythi indicium detulit, inquires, Nos enim irridete Scythæ quod bacchanalia agamus, quodque nos deus corripiat; at nunc dæmon hic vestrum quoque regem infedit. nam bacchatur & à deo insanit. Quod si mihi non habetis fidem, sequimini me rem vobis ostensurum. Primores Scytharum sequuti sunt: quos Borysthenita ille deductos clanculum in turri collocavit. Ubi adfuit Scyles cum thiaso, Scythæ eum bacchabundum conspicati, rem ingentis calamitatis esse duxerunt: digressique, ea quæ viderant
80 omni exercitui indicarunt. Post hæc ubi

ἀσὴ ἐξ ἧς τὸ ὄραμα Ἀριπείθει παῖς. βασιλῶν δὲ Σκυθῶν ὁ Σκύλης, ἀφίτη μὲν ἔδαμῶς ἠρέσκετο Σκυθικῇ, ἀλλὰ πολλὸν πρὸς τὰ Ἑλληνικὰ μάλλον πετραμμένῳ τὸ δὲ παῖδος δόσιον ἔπεπαυμένον. ἐποίει τε ποιῆτο· εὐπεὶ ἀρχαῖοι τὴν γρατὴν τῶν Σκυθῶν ἐς τὸ Βορυσθενείτων ἄστυ· (οἱ δὲ Βορυσθενεῖται ἔπαι λέγουσι σφέας αὐτῆς εἶναι Μιλησίους) ἐς τὰς οὕτως ἔλθοι ὁ Σκύλης, τὴν μὲν γρατὴν κατελίπεσκε ἐν τῷ περὶ αἰῶνι, αὐτὸς δὲ ὅπως ἔλθοι ἐς τὸ πῆχον, καὶ τὰς πύλας ἐγκληίσσει, τὴν πολλὴν δὲ ποσὶν τὴν Σκυθικὴν, λάβεσκε ἂν Ἑλληνίδα ἐδότη· ἔχων δὲ ἂν πάντων, ἡγερέσει, ἔτι δορυφόρων ἐπομένων, ἔτε ἄλλῃς ἐδένος. τὰς δὲ πύλας ἐφύλασσον, μή τις μιν Σκυθῶν ἴδοι ἔχοντα πάντων τὴν πολλήν. καὶ τὰλλα ἔχετο ἀφίτη Ἑλληνικῇ, καὶ θεοῖσι ἱερὰ ἐποίει κατὰ νόμους τὰς Ἑλλήνων. ὅτε δὲ ἀφαιρέσει μῆνα ἢ πλεον τῆς ἀπαλλάσσει, ἐνδὺς τὴν Σκυθικὴν πολλήν. πάντας ποιεῖσκε πολλὰς· καὶ οἰκίαν· τε ἐδείματο ἐν Βορυσθενεί, καὶ γυναικὰ ἐγχετο ἐς αὐτὰς ὀπίσσω. Ἐπεὶ τε δὲ ἐδεῖ οἱ κακῶς γινώσκειν, ἐγχετο δὲ ποσὶν ποσὶν ποσὶν· ἐπεθύμησε Διονυσῶν βακχεῖω τελεσθῆναι· μέλλοντι δὲ οἱ ἐς χεῖρας ἀγέσθαι τὴν τελετήν, ἐγχετο φάσμα μέγιστον. ἦν οἱ ἐν Βορυσθενείων τῇ πόλει, οἰκίης μεγάλης ἐπολυτελέσθαι περὶ πόλιν, (τὴν δὲ οὐλίαν πρὸς πρῶτον τῶν μνηστῶν εἶχον) τὴν τε περὶ πόλιν λίθος σφίγγες τε ἐγχετο ἔσπεσαν. ἐς πάντων ὁ θεὸς ἐνέσκηψε βέλτε· καὶ ἡ μὲν κατεκρή παῖς. Σκύλης δὲ ἔδεν τῆς· εἵνεκα ἧσαν ἐπετέλεσε τὴν τελετήν. Σκύλης δὲ βακχεῖω περὶ Ἑλληνιστὶ οὐκ ἐδίδουσι. καὶ γὰρ φασὶν εἶναι θεὸν ἐξ ἀνθρώπων τῶν οὕτως μαίνεσθαι ἐν ἀνθρώποις. ἐπεὶ τε δὲ ἐτελέσθη τῷ βακχεῖω ὁ Σκύλης, ἐπρήσσειτο ἔτι πρὸς Βορυσθενείων πρὸς τὰς Σκύλης, λέγων, Ἡ μὲν γὰρ κατὰ γὰρ, ὡς Σκύλης, ὅτι βακχεῖω, καὶ ἡμῶς ὁ θεὸς λαμβάνει· νῦν ἔτι δὲ οὐ δαίμων καὶ τὸ ὑμέτερον βασιλέα λελάσκει, καὶ βακχεῖω πρὸς καὶ ἔτι θεὸς μαίνεται. εἰ δὲ μοι ἀπείτεται, ἔπειθε, καὶ ὑμῖν ἐγὼ δείξω. εἶποντο τῶν Σκυθῶν οἱ περὶ αἰῶνι· καὶ αὐτὰς ἀναγκαῖον ὁ Βορυσθενεῖτης, λάβοντι ὅτι πύργον κάποιε. ἐπεὶ τε δὲ παρήκεσαν τῷ θιάσῳ ὁ Σκύλης, καὶ εἶδον μιν βακχεῖω οἱ Σκύλης, κατὰ συμφορὴν μεγάλῃ ἐποίησαν. ἐξεληλύθης δὲ ἐσημειονεν πάσῃ τῇ γρατῇ πρὸς ἴδοιεν. Ὡς δὲ με-

a πολλὰς, οἰκίαν. b τὴν περὶ πόλιν. c τῶν. d ἐπεθύμησε. e γὰρ. f καὶ βακχεῖω, καὶ. g ἐκείνους.

πὲ πούτῃ ἐξήλαυνε ὁ Σκύλης ἐς ἥγεα τὰ ἐωυτῶν, οἱ Σκύθαι περὶ τὸν αἰῶνα τὸ ἀδελφεὸν αὐτοῦ Ὀκταμασίδην, γεγονότα ἐκ τῆς Τίρεως θυγατρὸς, ἐπανιστάμενοι τῷ Σκύλῃ. ὁ δὲ, μαθὼν τὸ γινόμενον ἐπ' ἐωυτῷ, καὶ τῶν αἰτίων δι' ἃς ἐπείετο, κατὰ φρόνησιν ἐς τὴν Θρηκίαν. πύθμενος δὲ ὁ Ὀκταμασίδης παύται, ἐστρατεύετο δὲ τὴν τῶν Θρηκίων ἐπὶ πᾶσι τῶν ἱερῶν ἐγγύεσσι, ἡντίασαν μιν οἱ Θρηκίαι. μελλόντων δὲ αὐτῶν πυναιχῶν, ἐπεμψε Σιτάλκης ὥστε τὸν Ὀκταμασίδην, λέγων ποιάδε, τί δ' αἰήμενος ἀλλήλων περηθῆναι; εἰς μὲν μὲν τὸ ἀδελφεὸς παῖς, ἔχεις δὲ μὲν ἀδελφεόν· σὺ τέ μοι δότοδ' ὅτι τῶν, καὶ ἐγὼ σοὶ τὸν Σκύλην ὥστε δίδωμι. στραπὴν δὲ, μήτε σὺ κινδυνώσης, μήτ' ἐγώ. ταῦτά οἱ πέμψας ὁ Σιτάλκης ἐπεκηρυκτέον. ὡς γὰρ ὥστε τῷ Ὀκταμασίδῃ ἀδελφεὸς Σιτάλκης πεφύλαγος. ὁ δὲ Ὀκταμασίδης καὶ αἰνέει ταῦτα. ἐκδιδὼς δὲ τὸ ἐωυτῶν μήγερα Σιτάλκῃ, ἔλαβε τὸ ἀδελφεὸν Σκύλην. καὶ Σιτάλκης μὲν ὥστε λαβὼν τὸ ἀδελφεόν, ἀπήγαγε. Σκύλης δὲ Ὀκταμασίδης αὐτὸς ταύτη ἀπέταμε τὴν κεφαλὴν. ἔτω μὲν περὶ τῶν σφέτερον νόμοι Σκύθαι, πῶσι δὲ ὥστε περὶ τῶν νόμων ξανκίαι νόμοι ποιάδε ὅτι τῶν διδῶσι. Πλήθος δὲ τὸ Σκυθίων ἐκ οἷος πᾶσι ἐγγύμεναι ἀπρεκέως πυθῆναι, ἀλλὰ διαφόρους λόγους περὶ τῶν ἀριθμῶν ἔκρινον. καὶ γὰρ καὶ πολλὰς εἶναι σφείας, καὶ ὀλίγας, ὡς Σκύθαι εἶναι. πόσους δὲ μέντοι ἀπεφανόν μοι ἐς ὅσον· ὡς ἐστὶ μεταξὺ Βορυσθένης περὶ τῶν ἑξάμηνων. ἔστι δὲ ὀλίγον ἢ περὶ τὸν τῶν μνημῶν εἶχον, φάμενος δὲ αὐτῶν κρήνην ὕδατος περὶ εἶναι, ἀπ' ἧς τὸ ὕδωρ δότορρον τὸ ἑξάμηνον ἀποῖον ποιεῖν. ἐν τῷ τῷ χώρῳ κέει χαλκήιον, μετὰ δὲ ἑξάμηνον ἔστι δὲ τῷ τῷ σμαλτῷ τῷ Πόντῳ κρητῆρ, τὸ Παυσανίης ὁ Κλεομυρότης ἀνέθηκε. ὅς δὲ μὴ εἶδε καὶ τῶν, ὡς δὲ ἡλώσω ἑξακσίαις ἀμφορέας ὀπετέως χωρὲς τὸν Σκύθησι χαλκήιον. παχὺ δὲ τὸ Σκυθίων τῶν χαλκήιον ἐστὶ δακτύλων ἑξ. τῶν ὧν ἔλεγον οἱ ὀπτιχῶροι δὲ τῶν δεδίον ἡμέας. βελλόμενον γὰρ τὸ σφέτερον βασιλέα, τῷ ἑνομα εἶναι Ἀριαντῶν, τῶν εἶδεναι τὸ πλῆθος τῶν Σκυθίων, κελεύει μιν πάντας Σκυθίας ἀρδιν ἑκάστον μίλιν δὲ τῶν ἑξάμηνων ὡς εἴαν μὴ κρημίσῃ, θάλασσαν ἀπείλει. κρημίσθηναι τε δὲ γένημα πολλῶν δεδίων, καὶ οἱ δόξα ἐξ αὐτῶν μνημόσμων ποιήσας λιπέας. ἐκ τῶν δὲ μιν τὸ χαλκήιον ποιήσας τῶν, καὶ ἀναθεῖναι ἐς τὸ ἑξάμηνον τῶν. ταῦτα δὲ περὶ τῶν πλῆθους τῶν Σκυθίων ἔκρινον. ὁμοῦ δὲ τῶν αὐτῶν ἐκ τῶν, χω-

Occiditur ab fratre Octamafade. Multitudo Scytharum quanta. Crater Paulaniz in ostio Ponti, & alius Scythicus.

bi ad lares suos redibat Scyles, præposito fratre ejus Octamafade, ex filia Terei genito, insurrexerunt contra Scylen. Scyles cognito quid de se fieret, & quam ob causam, profugit in Thraciam. Id quum audisset Octamafades, cum exercitu adversus Thraciam contendit: cui ad Istrum progresso Thracæ occurrerunt. Et quum conflicturi essent, Sitalces ad Octamafadem misit caducatorem, cum his mandatis, Quid opus est inter nos tentare? Tu quidem sororis meæ es filius, sed habes germanum meum, quem si mihi reddideris, ego vicissim Scylen trado tibi. Ita neque tu, neque ego periclitabor exercitu. Per hæc verba pacem firmabat Sitalces. Erat enim apud Octamafadem frater Sitalcis profugus. Et Octamafades ista accepit, redditoque Sitalci avunculo suo, Scylen cepit fratrem. Et Sitalces quidem accepto fratre reduxit exercitum: Octamafades autem eodem die caput Scyli dempsit. Adeo sua instituta Scythæ observant: & iis qui externos ritus adiscunt, tales irrogant pœnas. Multitudinem autem Scytharum non potui exacte indagare, quum de ejus numero varia referentes audiam, & permultos illos, & rursus paucos esse utique Scythas. Quantum autem sub aspectum meum venit: Est inter Borysthenen & Hypanin flumina, locus nomine Exampeus: cujus etiam aliquanto antea habuimus mentionem, quum dicebam fontem in eo esse aquæ amaræ, Hypanin in quem fluit, impotabilem reddentis. Hoc in loco jacet ahenum sexies tantum quantus crater qui est in ostio Ponti, à Pausania Cleombroti filio dedicatus. Quod si quis illum non inspexit, hunc ei in modum declarabo: Sexcentarum est amphorarum facile capax istud in Scythis ahenum, crassitudine digitorum sex. id ajunt indigenæ ex aculeis sagittarum esse factum: regem enim suum, nomine Ariantan, quum numerum Scytharum scire vellet, jussisse singulos Scythas conferre singulos sagittarum aculeos, proposita morte ei qui non ferret. Ita magnam vim collatam esse aculeorum: & ex his confectum ahenum illud placuisse ei pro monumento relinquere, & in hoc Exampeo dedicare. Hæc de multitudine Scytharum audiebam. Miracula autem hæc regio nulla habet, præter flumina cum

a Τίρεω. b σιτάλκῃ. c πεφύλαγος τῶν. d ὁ δὲ. e Σιτάλκην. f ὅσον. ἔστι. g ποιεῖ. h μετὰ τὸν ἑξάμηνον. i ποιεῖται.

*Herculis vestigium. Artabani vana diffusio belli Scythici, & OEobazi inde orbitas. Ponti, Bospori, Propontidis, Hellesponti mensura.

MELPOMENE, LIBER IV.

249

cum multo maxima, tum numero plurima. Si quid tamen præter flumina & magnitudinem campi exhibetur admiratione dignum, id dicitur. Vestigium Herculis ostendunt petrae impressum, virili vestigio simile, bicubitali magnitudine, juxta fluvium Tyrem. Et hoc ita se habet. **83** R E D E O ad eam quam ab initio institueram orationem: Dario adversus Scythas exercitum comparanti, dimissis nunciis ad imperandum, aliis ut pediatum, aliis ut classem præstarent, aliis ut Bosporum Thracium ponte jungerent: Artabanus, Hytaspis filius, Darii frater, nolebat illum ullo pacto Scythi inferre bellum, commemorans Scytharum inopiam, utilia suadens: quum tamen non persuaderet illi, destitit à dissuadendo. Darius, ubi omnia ei in expedito fuere, copias eduxit ex urbe Susis. **84** Ibi eum OEobazus ex Persis, cui tres filii erant, & omnes militantes, obsecrabat ut unum sibi relinqueret. Cui Darius tanquam amico & modesta obsecranti, respondit se omnes liberos relicturum. Eo responso OEobazus magnopere lætabatur, sperans liberos suos missionem habere militiæ. At ille adstantes jussit ut omnes OEobazi filios interimerent. Ita filii OEobazi obtruncati, illic **85** sunt relictæ. Darius Susis movens, postquam pervenit ad Bosporum Calchedoniæ, ubi pons junctus erat, illinc conscensa navi, transmisit in Cyaneas, quæ dicuntur, quas Græci prius errabundas fuisse ajunt. Ibi sedens in templo subiciebat oculis Pontum, rem spectaculo dignam. nam inter omnia maria est maxime admirabilis. Cujus longitudo est undecim millium ac centum stadiorum: latitudo (qua latissimus sui est) trium millium ducentorum. Hujus pelagi os latitudinis est quatuor stadiorum: longitudo oris (quod est collum) quæ Bosporus dicitur, ubi pons connectebatur, circiter centum viginti stadia. Bosporus ad Propontidem pertinet. Propontidis autem latitudinis quingentorum stadiorum est, mille & quadringentorum longitudinis, influens in Hellespontum. Ipse Hellespontus, ubi angustissimus, stadiis septem, quadringentis longus, intrans pelagi hiatum quod Ægæum vocatur. **86** Hæc autem ita dimensa sunt. Navis ferre meat omnino septuaginta millia orgyiarum longo die, nocte vero sexaginta mil-

εἰς ἢ ὅτι ποταμός τε πολλῶ μεγέθους, καὶ ἀριθμὸν πλείους. ὃ ὅτι ἀποθνήσκουσι ἄξιον ἔστι παρὲξ ἢ τὸ ποταμὸν, καὶ ὅτι μεγάλῃ τὸ πείδι, παρέχεται, εἰρήσεται. ἔχοντες Ἡρακλέους φαίνονται ἐν πέτρῃ ἐνέον, τὸ εἶκοι μὲν βήματι ἀνδρὸς, ἐστὶ ὅτι τὸ μέγαθον διπλήν, ὡς δὲ τὸ Τύριον ποταμὸν. τῶν μὲν νῦν ποιεῖτο ἐστὶ. ἀναθήσονται ὅτι ἐς τὸ καὶ δὲ χάος ἦτα λέξων λόγον. ὡς δὲ σκευάζομεν Δαρείων ὅτι τὰς σκευὰς, καὶ ὅτι πημιπολὶ αἰγίλας ὅτι πᾶσιν τοῖς μὲν πεζὸν στρατὸν, τοῖς ὅτι νέας παρέχον, τοῖς ὅτι ζώοντες τὸ θρηίκιον Βόσπορον Ἀρτάβανον ὃ ἰσάσεται, ἀδελφεὸς ἐὼν Δαρείων, ἐξεργεῖ μηδαμῶς αὐτὸν στρατὸν ὅτι σκευὰς ποιεῖται, κατὰ λέγων τὸ σκευῶν τὸν ἀπορρίψω. ἀλλ', ἐπεὶ ἐπὶ συμβεβῶτων οἱ χρεῖσται, ὃ μὲν ἐπέπαιρ' ὃ ὅτι, ἐπεὶ οἱ τὰ πάντα παρεσκεύαστο, ἐξέλαμψε τὸ στρατὸν ἐκ Σάσων. ἐνθαῦτα τὸ Περσέων Οἰοβάζου (ἐδεήθη Δαρείων, τῶν ἐόντων οἱ παῖδων, καὶ πάντων στρατεύομένων, ἵνα αὐτῷ καταλειφθῶσι. ὃ δὲ οἱ εἶπε, ὡς φίλων ἐόντι, καὶ μετρίων δεομένῳ, πάντας τὰς παῖδας καταλείπειν. ὃ μὲν δὲ Οἰοβάζου περὶ χαρὸς ἔχων, ἐλπίζων τὰς νέας στρατῆρος ἀποπελεύσεται. ὃ ὅτι ἐκέλευσε τὰς ἐπιστάτας, ἀποκτείνειν πάντας τὰς Οἰοβάζου παῖδας. καὶ ἔτι μὲν ἀποσφαδμήτες, αὐτὴ τῇ ἐλίποντο. Δαρῖος ὅτι ἐπὶ τὸ πορδόμενον ἐκ Σάσων ἀπῆκε τὸ Καλχηδονίης ὅτι τὸ Βόσπορον, ἵνα ἐξέλκῃ ἢ γέφυρα, ἐνθαῦτα ἐσθλὰς ἐς νέας, ἔπαυσε ὅτι τὰς Κυανέας καταλείμενας, τὰς περὶ πρὸν πηλαγὸς Ἑλλήνες φασὶ εἶναι. ἐξόμενος ὅτι ὅτι τῷ ἱερῷ, ἐρητ' ὅτι τὸ Πόντον ἐόντα ἀξιοθέτηον. πηλαγῶν γὰρ ἀπάντων πέφυκε θωύμασι τῶν. τῶν μὲν, μήκον εἰς σταδίων ἑκατὸν ἑκατὸν ἑκατὸν ἑκατὸν. τῶν ὅτι, τῇ εὐρύτητι αὐτὸς ἐν αὐτῷ, σταδίων δὲ περὶ ἑκατὸν. τὰς ὅτι πελάγεσσι τὸ σταθμὰ, ἐστὶ εὐρὺ πλείους σταδίων. μήκον ὅτι ὅτι ὅτι, ὃ αὐτὸν, τὸ δὲ Βόσπορον ἐκέλευται, κατ' ὃ δὲ ἐξέλκῃ ἢ γέφυρα, ὅτι σταδίων εἴκοσι καὶ ἑκατὸν ἐστὶ. πέντε δὲ ἐς τὸν Προποντίδα ὃ Βόσπορος. ἢ ὅτι Προποντὶς, ἐξοὶ εὐρὺ μὲν σταδίων πεντακισίων, μήκον ὅτι τετρακισίων καὶ χιλίων, καταδίδοι ἐς τὸ Ἑλλάσποντον, ἐόντα ἐνότητι μὲν ἐπὶ σταδίων, μήκον ὅτι τετρακισίων. ἐκδίδοι ὅτι ὃ Ἑλλάσποντος ἐς χάσμα πελάγεσσι τὸ δὲ Αἰγαῖον καλεῖται. μεμέτρηται δὲ πάντα ὧδε. νῆς ὅτι πέντε μάλιστα καὶ κατανύ ἐν μακρομερὶ ὅτι ὅτι ἐπὶ ακισμυρίας, νυκτὸς δὲ, ἐξακισμυρίας.

Ii

ἢ δὴ

a ἄξιον, παρὲξ. b ὃ ὅτι κελεύει τὸν ἐπὶ τῇ ἐπιστάται. c ἐδεήτο. d μακρὴ ἡμέρη. e Hæ tres voces absunt ab MS.

ἤδη ὦν ἐς μὲν φάσιν ἀπὸ τῆς σήμερον, (τῶν γὰρ ἐστὶ τῷ Πόντῳ μακρότατον) ἡμερέων ἐννέα πλείονα ἐστὶ, καὶ νυκτίων ὀκτώ· αὐτῶν, ἑνδεκά μυριάδες ἐκαστὸν ὀργυέων γίνονται. ἐκ δὲ τῶν ὀργυέων τεττίων, στίδιοι ἐκάστον ἐκ χίλις ἐκ μύρια εἰσι. ἐς δὲ Θερμίσκυραν τὴν ὅτι Θερμώδοντα ποταμῷ ἐκ τῆς Ἰνδικῆς, (κατὰ τῶν γὰρ ἐστὶ τῷ Πόντῳ ὀρύττατον) τεττίων περὶ ἡμερέων ἐκ δύο νυκτίων πλείονα. αὐτῶν δὲ, τρεῖς ἐκ τεττακόντα μυριάδες ὀργυέων γίνονται, στίδιοι δὲ, τετρακῆσοι ἐκ τετραχίλιοι. ὁ μὲν νῦν Πόντος ἐστὶν ἐκ Βόσπορος περὶ τῆς Ἑλλάδος ὅτι ἔτω τί μοι μεμνείρεαι, καὶ κατὰ τὰ εἰρημμένα πεφύκασι. παρέχεται δὲ ἐκ λίμνης ὁ Πόντος ἐκδιδοῦναι^a ἐς ἐαυτὸν, καὶ πολλῶν τῶν ἐλάσων ἐαυτῷ· ἡ Μαίτις περὶ καλίστη, καὶ μήτηρ δὲ Πόντος. ὅς δὲ Δαρῖος ὡς ἐδήσασθαι τὸ Πόντον, ἔπαυσε ὀπίσω ὅτι τὴν γέφυραν, τὴν δὲ χερσὶν ἐνέμεν Μανδροκλῆς Σάμιος. ἡγησάμενος δὲ καὶ τὸ Βόσπορον, ἐπὶ τῷ ἐσθλῷ δὴ ἐστὶ αὐτὸν^c, λίθῳ λευκῷ, ἐν τῷ μὲν γραμματῶν, ἐς μὲν τὴν Ἀσίαν^d. ἐς δὲ τὴν Ἑλλάδα, ἐπὶ τῷ πάντῃ ὅσῳ περὶ ἡμῶν ἦν ἡ δὲ πάντα τὰ ἔργα. τεττίων μυριάδες ἐξηκτὸν ἡμετέρας, χωρὶς δὲ ναυπηγῶν, ἐκδομῶν τε καὶ ἰκταῦν^e. νῆες δὲ ἐξακῆσαι συνελέχθησαν. τῆσι μὲν νῦν ἐπὶ τῇσι πύλῃσι Βυζάντιαι, κομισαίτες ἐς τὴν πόλιν, ὑπερὸν τεττίων ἐξηκτὸν περὶ τὸ Βωμόν τὸ Ὀρθωσῆς Ἀρτίμιδος, χωρὶς ἐνὸς λίθου. ἔστις καταλείφθη^e ὅτι δὲ Διονύσου τὸ νηὸν ἐν Βυζαντίῳ, γραμματῶν Ἀστυνόων πλείονα. δὲ Βοσπόρος ὁ χωρὶς, τὸ ἐξέδξε βασιλῆς Δαρῖος, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ συμβαλλομένῳ, μέσσην ἐστὶ Βυζαντίαν περὶ καὶ τὸ ὅτι σήμερον ἰσθμῶν. Δαρῖος δὲ μὲν πᾶσι τοῖς τῇ χειρὶ, τὴν δὲ χερσὶν ἐνέμεν Μανδροκλῆς τὸ Σάμιον ἐδώκεν^e παρὰ δὲ καὶ ἀπὸ ὧν δὴ Μανδροκλῆς ἀπερχόμενος, ζωαγραφάμενος^e πᾶσαν τὴν ζεύξιν δὲ Βοσπόρος, καὶ βασιλέα περὶ Δαρῖον ἐν περὶ τῇ καλίστην, καὶ τὸν σπῆλον αὐτῷ διαβαίνοντα, ταῦτα ζωγραφάμενος, ἀνέθηκε ἐς τὸ Ἡραῖον, ὅτι γεγραμμένης^e αὐτῷ,

Βόσπορον ἰχθυόεντα γεφυρώσας ἀνέθηκε
Μανδροκλῆς Ἡρῇ μνημόσμων χειρὶς.
Αὐτῷ μὲν σέφανον πέδιλς, Σαμίῳ δὲ κόδον.

Δαρῖος βασιλεὺς ἐκτελέσας κατὰ νῦν.
ταῦτα μὲν νῦν τῷ ζεύξιν^e τὴν γέφυραν
μνημόσμων ἐνέμεν. Δαρῖος δὲ δωροδοκῶν^e
Μανδροκλῆα, δίδωκεν ἐς τὴν εὐχὴν^e
πῶν,

Μαίτις palus. Pontis in Bosporo faber Mandrocles donatus ab Dario, cujus copia illic incisae duabus pilis lapideis, millia. Itaque è faucibus Ponti ad Phasim (hoc est enim Ponti longissimum) novem dierum est navigatio, & octo noctium, quæ fiunt centum ac decem millia orgyiarum & centum, hoc est, stadiorum undecim millia ac centum. E Sindica autem ad Themiscyram, quæ est super flumen Thermodontem (hic namque Ponti latissimum est) trium dierum duarumque noctium est navigatio, quæ fiunt passuum trecenta ac triginta millia, stadiorum vero tria millia & trecenta. Hunc igitur in modum Pontus ac Bosporus & Hellepontus à me dimensi sunt, & secundum ea quæ dixi situm habent. Quinetiam Pontus hic paludem habet influentem in se, non multo quam ipse est minorem, quæ Μαίτις appellatur, & mater Ponti. Darius, ubi Pontum contemplatus est, 87 renavigavit ad pontem, cujus architectus extitit Mandrocles Samius. Contemplatus item Bosporum, duos ad eum cippos erexit è candido lapide, incidens litteris in uno quidem Assyriis, in altero autem Græcis, omnes gentes quas ducebat. Ducebat autem omnes gentes quibus imperabat, continentes numero septingenta millia hominum cum equitatu, præter classem, quæ constabat è navibus sexcentis. His postea cippis Byzantii in urbem suam translatis usi sunt ad aram Dianæ Orthosiae, præter unum lapidem, qui apud Bacchi delubrum in eadem urbe relictus est litteris Assyriis oppletus. Ceterum Bospori locus quem rex Darius ponte commisit, conjectanti mihi videtur medius inter Byzantium & templum quod ad os est. Post hæc Darius ponte ratito delectatus, autorem ejus Mandrocle Samium donavit decem pueris. Ex quorum primitiis Mandrocles pingendo totam commissionem Bospori & regem Darium in folio sedentem, ac copias ibi transeuntes, effinxit, eamque picturam templo Junonis dedicavit, cum hac inscriptione,

Qui rate piscosum conjunxit Bosporum,
implens

Darii regis vota, jubentis opus,
Junoni Mandrocles hæc monumenta dicavit,

Effet honor Samiis unde, corona sibi.
Hæc igitur monumenta extiterunt ejus qui pontem compegit. Quem ubi remuneratus est Darius, transmisit in Europam, 89

a πλείονα. b Πόντος ἐστὶν ἐκδιδοῦναι. c αὐτῷ. d τὴν ἰσθμὸν Ἀσίαν. e δὲ καταλείφθη.

iones navigant ad pontes faciendos in Istri offiis. Tearus fl. Ad eum Darii per Bosporum profecti inscriptio & progressus ad Getas cum acervis lapidum.

MELPOMENE, LIBER IV.

141

pam, jussis Ionibus navigare in Pontum usque ad Istrum, atque ubi eo pervenissent, se illic opperiri fluvium ponte jungentes. Ducebant enim classem Iones & Æolenses & Hellepontii. Hi prætervereti Cyaneas, recta ad Istrum navigarunt, subvectique duorum dierum itinere à mari ad collum fluminis, ubi in ostia scinditur, illud ponte jungunt. Darius, transmissio per ratem Bosporo, faciebat per Thraciam iter, & quum ad fontes Teari amnis perventum esset, triduo hîc habuit stativa. Tearus fertur ab accolis amnium esse optimus cum ad alios morbos, tum ad scabiem curandam vel hominum vel equorum. Ejus enim fontes duodequadragesima sunt, ex eadem petra manantes, partim frigidi, partim calidi. Ad hos tantundem viæ est ab Heræo urbe juxta Perinthum, & ab Apollonia quæ est in Ponto Euxino, duorum dierum utraque. Fluit autem Tearus hic in fluvium Contadesum, Contadesus in Agrianem, Agrianes in Hebrum, Hebrus in mare juxta urbem Ænum. Ad hunc igitur amnem quum pervenisset Darius, castraque posuisset, oblectatus amne, cippum crexit etiam illic his litteris inscriptum, TEARI AMNIS CAPITA OPTIMAM AQUAM ATQUE PULCHERRIMAM CUNCTORUM AMNIUM CONTINENT, ET AD EA PERVENIT, EXERCITUM DUCENS ADVERSUS SCYTHAS, VIR OPTIMUS ATQUE PULCHERRIMUS CUNCTORUM HOMINUM, DARIUS HYSTASPIS FILIUS, PERSARUM CUNCTÆQUE CONTINENTIS REX. Hæc sunt illic scripta. Darius hinc movens venit ad alium amnem nomine Artiscum, qui per Odryfas fluit: quo ubi pervenit, ita agendum sibi putavit. Ostenso certo loco copiis suis, jussit illic virum quemque prætereuntem ponere unum lapidem in isto demonstrato loco. Id quum exercitus fecisset, grandes acervos lapidum istic relinquens abduxit exercitum. Sed priusquam ad Istrum perveniret, primos subegit Getas, qui de immortalitate sectam sequuntur. Nam Thracæ qui obtinent Salmydessum, quique supra Apolloniam & Mesambriam urbem incolunt, & qui Cymrianæ & Mysiæ vocantur, sine pugna sese ipsos Dario dederunt. Getæ vero ad perviciaciam conversi, statim in servitutem redacti sunt, quum sint fortissimi Thracum

πῶν, τοῖσι Ἰῶσι ᾧστ' Ἰγνίλας πλέειν ἐς τὸ Πόντον, μέχρ' Ἰστροῦ ποταμοῦ· ἐπειὰν δὲ ἀπικῶν) ἐς τὸ Ἰστρον, ἐνθαῦτα αὐτὸν παριμένον, ζῶντων τὸ πᾶν. τὸ γὰρ δὴ ναυπηγὸν ἦγον Ἰῶνές τε Ἰολαῖες ἔ' Ἑλλησπόντιοι. ὁ μὲν δὲ ναυπηγὸς στρατὸς τὰς Κυανέας διεκπλώσας, ἐώλεε ἰθὺ τῆς Ἰστροῦ ἀναπλώσας ἢ ἀνὰ τὸ πᾶν δυῶν ἡμερέων πλῆθον ἀπὸ θαλάσσης, τῆς ποταμοῦ τὴν αὐχένα, ἐκ τῆς ἡλίου τὰ σήματα τῆς Ἰστροῦ, ἐξέδυνε. Δαρειῶς δὲ, ὡς διέβη τὸ Βόσπορον κατὰ πῶν χειρὶν, ἐπορεύετο διὰ τὴν Θρηίκην. ἀπικόμενος δὲ ἐπὶ Τεάρῃ ποταμῷ τὰς πηγὰς, ἐστρατοπεδεύσας ἡμέρας τρεῖς. Οὗ δὲ Τεάρῃ λέγει) ὡς τὸ παλαιὸν εἶναι ποταμὸν ἄριστον, τὰ τε ἄλλα ἐς ἀκρίβειαν φέρωντα, καὶ δὴ ἔ' ἀνδράσι ἔ' ἰπποσὶ ψώρῳ ἀκρίβειαν. εἰσὶ δὲ αὐτῷ αἱ πηγὴ δυῶν δέκαται πεντηκόντα, ἐκ πέντε τὴν αὐτῆς ῥέουσι. καὶ αἱ μὲν αὐτῶν, εἰς ψυχρὰ αἱ δὲ, θερμὰ. ὁδὸς δὲ ἐπ' αὐτὰς ἐστὶ ἴση ἐξ Ἡραίας τε πόλεως τὴν Περσίδα, καὶ ἐξ Ἀπολλωνίης τὴν ἐν τῷ Εὐξείνῳ Πόντῳ, δυῶν ἡμερέων ἐκάστη. ἐκδιδόει δὲ ὁ Τεάρος ἕως ἐς τὴν Κονιάδεσσαν ποταμὸν· ὁ δὲ Κονιάδεσδος, ἐς τὴν Ἀγριανίαν· ὁ δὲ Ἀγριανίης, ἐς τὸ Ἑβρον· ὁ δὲ, ἐς θαλάσσαν τὴν παρ' Αἰνῶ πόλιν. Ἐπὶ τοῦτον ὡν τὸν ποταμὸν ἀπικόμενος ὁ Δαρειῶς, ὡς ἐστρατοπεδεύσας, ἡδύται τῷ ποταμῷ, ἡλῶν ἐσησε καὶ ἐνθαῦτα γεράμματα γεράσας, λέγοντα ταῦτα, ΤΕΑΡΟΥ ΠΟΤΑΜΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙ ΤΑΔΕ ἈΡΙΣΤΟΝ ΤΕ ΚΑΙ ΚΑΛΙΣΤΟΝ ΠΑΡΕΧΟΝΤΑΙ ΠΑΝΤΩΝ ΠΟΤΑΜΩΝ. ΚΑΙ ἘΠ' Αὐτὰς ἀπικέτο, ἑλάνων ἐπὶ σκῆθας στρατὸν, ἀνὴρ Ἀριστός τε καὶ Κάλιστος πάντων ἀνθρώπων, Δαρειῶς ὁ ὕστασπεος, Περσέων τε καὶ Πάσης τῆς ἡπειροῦ βασιλεὺς. ταῦτα δὲ ἐνθαῦτα ἐγέγραφε. Δαρειῶς δὲ ἐνθαῦτεν ὁρμηθεὶς, ἀπικέτο ἐς ἄλλον ποταμὸν, τῷ ὀνόματι Ἀρπικός ἐστι, ὅς δὲ διὰ τῶν ὀδρυσῶν ῥέει. ἐπὶ τῇ δὲ τὸν ποταμὸν ἀπικόμενος ἐποίησε τοῖονδε· ἀποδέξας χειρὸν τῇ στρατῇ, ἐκέλευε πᾶντα ἄνδρα λίθον ἑνα παρεξίοντα πῆναι ἐς τὸ ἀποδεδεγμένον τῶν χειρῶν· ὡς δὲ ταῦτα ἡ στρατὴ ἐπέτελεσεν, ἐνθαῦτα κελωνὸς μεγάλης τὴν λίθων καταλιπὼν, ἀπὸ λανθῆν τὴν στρατῶν. Περὶ δὲ ἀπικέσθαι ἐπὶ τὸν Ἰστρον, πρῶτος αἰρέει Γέτας τὰς ἀθανάτιζοντας. οἱ μὲν γὰρ δὴ τὸν Σαλμυδεσσὸν ἔχοντες Θρηίκας, καὶ ὡς Ἀπολλωνίης τε ἔ' Μεσσηνέως πόλιος οἰκημένοι, καλούμενοι δὲ Κυρμιᾶναι, καὶ Μυψαῖοι, ἀμαχητὶ σφέας αὐτὰς περὶδοσαν Δαρειῶν. οἱ δὲ Γεῖ, πρὸς ἀγνωμοσύνην τραπεζόμενοι, αὐτῶν ἐδωλῶθησαν, Θρηίκων

κων ἰόντες ἀνδρότατοι ἔ' δικαιότατοι. Ἀθανατί-
ζουσι δὲ τόνδε τ' ἄνθρωπον· ἔπε δ' ἀπαθήσκειν ἐωυτὸς
νομίζουσι, ἵνα μὴ τ' ἀπολλύμενον πρὸς Ζάμολξιν
δαίμονα. οἱ δὲ αὐτῶν τ' αὐτὸν τῶτον νομίζου-
σι Γεβελίζιν^b. Διὰ πεντητηρίῳ^c δὲ πέντε πα-
λῶ λαχόντα αἰεὶ σφραγίσαντες αὐτῶν ἀποπέμπουσι
ἄγγελον πρὸς τὸν Ζάμολξιν, ἐντελλόμενοι τῶν
ἐν ἐκάστῃ δέωνται. πέμπουσι δὲ ὥδε· οἱ μὲν
αὐτῶν περὶ τῆς αἰχμῆς τρία ἔχουσιν· ἄλλοι
δὲ διπλασίονες^d ἀποπεμπομένης^e πρὸς τὸν
Ζάμολξιν τὰς χεῖρας καὶ τὰς πόδας, ἀνα-
κινήσαντες αὐτὸν μετώπῳ, ῥίπτουσιν ἐς τὰς
λόγχας. ὧν μὲν δὴ ἀπατήνη ἀναπαρεῖς, πῶ-
σιδε ἴλεως ὁ θεὸς δοκέει εἶναι· ὧν δὲ μὴ ἀπο-
θνήσκουσι, αἰπῶνται αὐτὸν τὸν ἄγγελον, φάμενοί
μιν ἀνδρὰ κακὸν εἶναι. αἰτησάμενοι δὲ τῶτον,
ἄλλαν ἀποπέμπουσι· ἐντέλλονται δὲ ἐπὶ ζῶντι.
ἔπει οἱ αὐτοὶ Θρηῖκες καὶ πρὸς βροντῇ τε
καὶ ἀεραπῇ περὶ δύναντες ἀνω πρὸς τὸν ἥρανον,
ἀπλήρως τῷ θεῷ ἔδονα ἄλλον θεὸν νομίζοντες
εἶναι εἰ μὴ τὸν σφέτερον. ὧς δὲ ἐγὼ πυν-
θαιόμην τῶν τῶν Ἑλλήσποντον οἰκούντων Ἑλλή-
νων καὶ Πόντου^d, τὸν Ζάμολξιν τῶτον ἰόντα
ἀνθρώπων, διαλύσας ἐν Σάμῳ· διαλύσας δὲ
Πυθαγόρῃ τῷ Μνηστάρχῃ. ὠνεύτην δὲ αὐτὸν
φρόνιμον^e· ἐλάττωρον, χρημάτων κτήσεσθαι συ-
χνά. κτήσεσθαι δὲ, ἀπλῆρως ἐς τὴν ἐωυ-
τῷ. ἄτε δὲ κακῶς τινος τῶν ἐόντων τῶν Θρηϊκῶν ἔ-
στι φρονεστέρον, τὸν Ζάμολξιν τῶτον ὀπίσσω
μενον διατάν τε Ἰάδα, καὶ ἦτα βαρύτερα
ἢ κατὰ Θρηϊκῶν (οἷα Ἑλλήσι τε ὁμιλήσαντα,
καὶ Ἑλλήνων ἢ τῷ ἀσθενεστέῳ σοφιστῇ Πυθα-
γόρῃ) κατὰ σπουδαίοντα ἀνδρεῖνα, ἐς τὸν παν-
δοκλόντα τῶν ἀνθρώπων τὰς πρώτας, καὶ βωχέ-
οντα, ἀναδιδάσκοντες ὡς ἔτε αὐτὸς, ἔτε οἱ συμ-
πόται αὐτοῦ, ἔτε οἱ ἐκ τριτίων αἰεὶ γινόμενοι
ἀποθνήσκοντες, ἀλλ' ἔχουσιν ἐς χάρον τοῦτον ἵνα
ἐπὶ πενήντης ἔχουσιν τὰ πάντα ἀγαθὰ. ἐν ᾧ δὲ
ἐποίησε τὰ καταλαχθέντα, καὶ ἔλεγε ταῦτα, ἐν
τούτῳ καλῶτατον οἶκον ἐποίησε· ὡς δὲ οἱ παν-
τελεῖς εἶχε τὸ οἶκον, ὅς μὲν τ' Ὀρηϊκῶν ἡφα-
νίσθη· καταβὰς δὲ κάτω ἐς τὸ κατὰ τὸν οἶκον,
διελθὼν ἐπ' ἑτα τρία· οἱ δὲ μὲν ἐπὶ τῶν τε ἔ-
πενθεν ὡς τεθνεῶτα. τετάρτῳ δὲ ἔπει ἐφάνη τοῖς
Θρηϊκῇ, καὶ οὕτω πηρὶνά σφι ἔγχετο τὰ ἔλεγε ὁ
Ζάμολξιν. ταῦτα φασὶ μὲν ποιῆσαι. Ἐγὼ δὲ πρὸς
μὲν τοῦτο καὶ ἔ' κατατοκῆς οἰκίματι^f οὔτε ἀ-
πίστεον, αὐτὲ ὡς πρὸς πλῆθος^g· δοκέει δὲ πολ-
λαῖς ἔσσει πρὸς τὸν Ζάμολξιν τοῦτον ἡγεσθαι

Πυ-

cum atque iustissimi. Immortalitatem 94
autem tenent hoc modo: Nec mori se
putant, & eum qui defunctus est, meare
ad Zamolxin dæmonem, quem nonnul-
li eorum opinantur eundem esse Gebeleiz-
in. Per singula quinquennia eum qui
forte ductus est, assidue ex se ipsis di-
mittunt nuncium ad Zamolxin, præci-
pientes ea quibus semper indigent: eum-
que ita mittunt; Quibusdam eorum da-
tur negocium, ut tria jacula teneant:
aliis, ut comprehensis ejus qui ad Zamol-
xin dimittitur, manibus pedibusque,
hominem agitantes in sublimem, jactent
in jacula. Qui si transfixus extinguitur,
propiciis istis deum arbitrantur: sin-
minus, ipsum nuncium causantur asse-
verantes malum illum esse virum. Hoc
vituperato, alium dimittunt, dantes
adhuc viventi mandata. Idem hi Thra-
ces, dum tonat fulguratque, in cælum
sagittas excutunt, deo minitantes, nec
ullum alium deum præter suum esse ar-
bitrantes. Verum (ut ego à Græcis ac-
cepi, Hellepontum & Pontum inco- 95
lentibus) Zamolxis hic, homo fuit,
Samique servitutem servivit Pythagoræ
Mnesarchi filio. Illinc nactus liberta-
tem, quum multum pecuniæ comparaf-
set, in patriam rediit. Qui quum animad-
verteret Thracas male viventes & sub-
inscite, ipse edoctus Ionicum vivendi
genus & mores liberaliores quam Thra-
cum, ut qui versatus esset cum Græ-
cis, cumque Pythagora non infirmissimo
inter Græcos sophista, domicilium vi-
rile extruxit in quod primos quosque
popularium convivio accipiebat, & in-
ter convivandum docebat, neque se ne-
que suos convivas, neque illos qui inde
semper gignerentur, interire: sed in eum
locum venturos ubi superstitibus perpetuo
omnium bonorum compotes essent. Dum
ea quæ commemorata sunt ageret atque
diceret, interim subterraneum ædificium
struebat. Quo prorsus absoluto, è Thra-
cum conspectu subductus fuit; descen-
dens in illud subterraneum ædificium. ubi
circiter triennium egit, desideranti-
bus eum Thracibus, ac deflentibus tan-
quam mortuum. quarto anno se eisdem
in conspectum dedit. atque ita credibi-
lia sunt effecta quæ illis exposuerat. Hæc
Zamolxin ajunt fecisse. Cujus subter- 96
raneo ædificio neque fidem detraho,
neque valde credo, sed multis eum ante
Py-

a Ζάμολξιν· οἱ, sed MS. semper vocat Ζάμολξιν. b MS. νομίζουσι· βελιζίν. c MS. ἀποπεμπομένης. d Hæc
duo vocabula καὶ ἰόντες abluunt ab MS. e ἡγεσθαι. f Voces ἡγεσθαι καὶ οἰκίματι non sunt in MS. g ὅτι πρὸς πλῆθος.

Pythagoram annis extitisse arbitror. Verum sive Zamolxis quispiam fuerit homo, sive sit daemon Getarum indigena, valeat. Getæ hoc ritu utentes, ubi a Dario & Persis subacti fuerunt, reli-
97 quum sunt exercitum sequuti. Darius ubi ad Istrum pervenit, & una pedestres copiae, cunctique flumen transmisserunt, tunc vero iussit Iones, postquam ratem solvissent, sequi se pedestri itinere, cum nauticis copiis. Qui quum ratem soluturi essent & imperata facturi, Coes Erxandri filius, Mitylenæorum dux, ita apud Darium verba facit, sciscitatus antea nunquid ei gratum foret audire sententiam dicere volentis: Quum adversus eam terram rex facias expeditionem, in qua fertur nihil arari, nullas urbes coli, finito nunc pontem hoc loci stare, relictis ad ejus tutelam custodibus iis qui eum contexuerunt: per quem sive ex sententia rem geremus, Scythias inventis, sive illos invenire nequibimus, tutus nobis sit reditus. Neque enim veritus fuero, ne prælio a Scythias superemur: sed potius ne si eos invenire nequeamus, aliquid patiamur errabundi. At enim credat me quispiam mea ipsius causa hæc dicere, ut hic subsistam: ego vero, quod in tuam rem esse sentio, rex, id in medium profero. ipse tamen te sequi volo, neque hic relinqui. Delectatus admodum eo consilio Darius, ita respondit, Hospes Lesbie, fac omnino quum sospes domum rediero, præsto mihi sis, ut te ob egregium consilium
98 egregiis factis remunerem. Hæc loquutus, ubi sexaginta nodis lorum innodavit, accitis ad colloquium tyrannis Ionum, ita loquutus est, Viri Iones, quam prius habueram de ponte sententiam, eam missam facio. vos sumpto hoc loro, hæc ita velim agatis: simulatque videritis me iter facere in Scythias, ex eo tempore incipientes, solvite quotidie unum nodum: intra quod tempus nisi adfuero, sed dies nodorum vobis exierint, vela facite in patriam vestram. interea, quoniam consilium sic mutavi, agite custodiam ratis, omne studium illi & conservandæ & custodiendæ adhibentes: quod facientes, majorem in modum mihi gratificabimini. Hæc loquutus Darius, promovet exercitum.
99 Thracia tellus in mare tendens, Scythicæ prætenditur; sed sinu ejus terræ ducto

Πυθαγόρῳ. εἴτε δὲ ἐγγετό τις Ζάμολξις ἄνθρω-
πῶν, εἴτ' ἐστὶ δαίμων τις Γέτησι οὐτῶν ὀπι-
χώρει, χαίρετω. οὗτοι μὲν δὴ πρόπῳ πλοῦ-
τῳ χρεώμενοι, ὡς ἐχρήσθησαν ὑπὸ Δαρείῳ ἑ-
Περσῶν, εἶποντο τῷ ἄλλῳ στρατῷ. Δαρεῖος δέ,
ὡς ἀπικέτο καὶ ὁ περὶ αὐτῶν στρατός, ὅτι τὸν
Ἰστρον, ἐνθαῦτα Διὰβάντων πάντων, Δαρεῖος ἐκέ-
λεύσετο τοὺς Ἴωνας τὴν χειρὶν λύσασθαι, ἔπειτα
κατ' ἵππον ἐωυτῶν, καὶ τὸν ὅτι τῶν νεῶν στρατόν.
μελλόντων δὲ τῶν Ἰόνων λύσιν, καὶ ποιεῖν τὰ
κελεύοντα, Κάως ὁ Ἐρξάνδρῃ, στρατηγὸς ἐὼν
Μιτυληναίων, ἔλαξε Δαρείῳ τὰδε, πυθόμενος
πρότερον εἰ οἱ φίλον εἴη γνώμῃ ἀποδέκεσθαι
,, ὡς δὲ βεβηλόμενος ἀποδεκνέσθαι, ὡς βασι-
,, λεύ, ἐπὶ γὰρ τὸ μέλλας στρατεύεσθαι, τὸ οὐ-
,, τε ἀρηρομένον φανέσθαι οὐδὲν, οὔτε πάλιν αἰ-
,, κεσμένη. σὺ νυνὶ γὰρ φύλας ταύτην ἔα παρὰ
,, χώρῳ ἐσθῆαι, Φυλάκας αὐτῆς λιπὼν τοῦ-
,, τας οἷπερ μὲν ἐξέδωκεν. καὶ ὡς τε παρὰ νόον
,, πρήξωμεν εὐρόνης Σκύθας, ἔσται ἀποδοὺς ἡμῶν.
,, ὡς τε καὶ μὴ σφίσι εὐρεῖν διωκόμεθα, ἢ γὰρ
,, ἀποδοῦν ἡμῶν ἀσφαλές. οὐ γὰρ ἐδοῖκε καὶ καὶ
,, ἐδοκίμασθαι ὑπὸ Σκυθῶν μάχη, ἀλλὰ μάλ-
,, λον μὴ ἂν διωκόμενοι σφίσι εὐρεῖν, πείθεσθαι
,, τι ἀλώμενοι. καὶ τίςδε λέγῃ φασὶν τις ἂν καὶ
,, ἐαυτῶν εἰσέκω, ὡς κατεμένον. ἐγὼ δὲ γνώμῃ
,, μὲν τῶν εὐρεσθαι ἀρίστου σοὶ βασιλεῦς, ἐς μέσση
,, φέρω. αὐτὸς μὲν ἐξέσθαι σοὶ, καὶ σὺ αὖτ'
,, λήφθῃς. καὶ τὰ πᾶσι τῇ γνώμῃ Δαρεῖος,
,, καὶ μὲν ἡμῶν πείθεσθαι, καὶ Λέσθαι, σὺ-
,, γνῶναι ἐμὸς ὁπίσω ἐς οἶκον τὸ ἐμὸν, ὅτι φασὶν
,, ὅτι μοι πάντως, ἵνα σε ἀντὶ χρηστῆς συμβουλῆς
,, χρυσίοις ἐργασίαι ἀμείψωμαι. ταῦτα δὲ εἰπὼς,
,, καὶ ἀπαύρας ἀμμάτια ἐξήκοντα ὡς ἡμῶν, κα-
,, λέσας ἐς λόγους τὰς Ἰόνων τελευτῶν, ἔλαξε
,, τὰδε, Ἄνδρες Ἴωνες, ἡ μὲν πρότερον γνώμη
,, ἀποδεχθεῖσθαι ἐς τὴν γὰρφυραν, μεταίειν μοι.
,, ἔχοντες δὲ τὸ ἡμῶν τῶνδε, ποιεῖτε τὰδε. ἐπειὰν
,, με ἴδῃτε τάχιστα προδόμενον ὅτι Σκύθας, τότε
,, τάχιστα δὲξάμενοι τὸν χρόνον, λύετε ἅμματα ἐν ἑ-
,, κῆρας ἡμέρας. ὡς δὲ τὰτα τῷ χρόνῳ μὴ πα-
,, ρέω, ἀλλὰ διέλθωσι ὑμῖν αἱ ἡμέραι τῶν ἀμμά-
,, των, τότε πείθεσθαι ἐς τὴν ὑμετέρῃ αὐτῶν. μὴ
,, χεῖρ' ἢ τὰτα, ἐπεὶ τι ἔγωγε μετιδόξω, Φυλάσσειν
,, τὴν χειρὶν, πᾶσι περὶ μίαν σωτηρίαν τι εἶ
,, Φυλάκῃς παρεχόμενοι. πᾶσι δὲ ποιεῦντες, ἵ-
,, μοι μεγάλως χαρμεῖσθε. Δαρεῖος μὲν ταῦτα
,, εἶπας ἐς τὸ πρῶτον ἐπείγειτο. τῆς δὲ Σκυθικῆς γῆς
,, ἢ Θρηκικῆς τὸ ἐς θάλασσαν ἀπὸ τῆς κελύφης δὲ

a Voces hæc Δαρεῖος καὶ ἀβσunt à MS. b ἀποδέκεσθαι. c διωκόμεθα. d φέτω est in MS. e ταῦτα εἶπας. f δὲ
ὡς τὰτα. g διελθώσιν.

ἀρουμένας τῆ γῆς πύτης, ἡ Σκυθική τε ἐκδέκεται, καὶ ὁ Ἰστροῦ ἐκδιδοῖ ἐς αὐτήν, πρὸς εὐρον ἀνεμον τὸ σῶμα πετραμμένον. τὸ δὲ Ἰστροῦ ἐρχομένη σημαίων, τὸ πρὸς θάλασσαν αὐτῆς Σκυθικῆς χώρας ἐς μέτρησιν. Ἀπὸ Ἰστροῦ αὕτη ἡδὲ δευαίη Σκυθική ἐστι^a πρὸς μεσημβρίην τε καὶ νότον ἀνεμον κείμενη, μέγαρα πολιῶν καλεομένης Καρκινίπιδον. τὸ δὲ ἀπὸ ταύτης, τὴν μὲν ὅτι θάλασσαν τὴν αὐτὴν φέρουσαν, ἐξοὺς ὁρευνῶ τε χώραν καὶ περικείμενην τὸ ἐς Πόντον, νέμεται τὸ Ταυρικὸν ἔθνος, μέγαρα Χερσονήσου τῆς τετραγώνου καλεομένης. αὕτη δὲ ἐς θάλασσαν τὴν πρὸς ἀπηνιῶτιν ἀνεμον καίεται. ἐστὶ γὰρ τῆ Σκυθικῆς τὰ δύο μέρη τῶν ἔρων ἐς θάλασσαν φέρονται, τὴν τε πρὸς μεσημβρίην, καὶ τὴν πρὸς τὴν ἡῶν, κατὰ περὶ τῆ Ἀθικῆς χώρας. καὶ ὁ ὁριζῶν ταύτη ἐστὶ οἱ Ταῦροι νέμοντες τῆ Σκυθικῆς, ὡς εἰ τῆ Ἀθικῆς ἄλλο ἔθνος ἐστὶ μὴ Ἀθηναῖοι νεμοῖαν τὴν γῆν τὴν Σκηνικὴν, μᾶλλον ἐς τὸ πόντον τὴν ἀκρὴν ἀνέχοντα τὸ πρὸς Θορική μέγαρα Ἀναφλύτῃ δῆμος. λέγω γὰρ, ὡς εἶναι πάντες μικροὶ μεγάλοισι συμβάλλειν. τοῖσδε^b ἡ Ταυρική ἐστὶ. ὅς γὰρ τῆ Ἀθικῆς ταῦτα μὴ ὁριζῶνται, ἐγὼ γὰρ ἄλλως δηλώσω. ὡς εἰ τῆ Ἰηπυγῆς ἄλλο ἔθνος, καὶ μὴ Ἰηπυγῆς, δευαίηνοι ἐκ Βρεντισίας λιμένοντες, ἀπὸ ταμείας μέγαρα Τάραντον, καὶ νεμοῖαν τὴν ἀκρὴν. δύο γὰρ λέγων ταῦτα, πολλὰ λέγων παρόμοια, τοῖσι ἄλλοις εἰσὶ ἡ Ταυρική. τὸ δὲ ἀπὸ τῆ Ταυρικῆς, ἡδὲ Σκύθαι τὸ κατὰ περὶ τῶν Ταύρων ἐστὶ πρὸς θάλασσης τῆς ἡῶς νέμονται. ὅς τε Βοσπόρος καὶ Κιμμερίας πρὸς ἐσπέρης, καὶ τῆ λίμνης τῆ Μαίητιδος, μέγαρα Ταυαίδον ποταμῶν, ὅς ἐκδιδοῖ ἐς μυχὸν τῆ λίμνης ταύτης. ἡδὲ ὡν ἀπὸ μὲν Ἰστροῦ τὰ κατὰ περὶ ἐς τὴν μεσσημῶν φέροντα ἀποκλήι^c ἡ Σκυθική ὑπὸ πρώτων Ἀγαθυρῶν. καὶ γὰρ, Νόρτων ἐπὶ ταῦτα δὲ, Ἀνδροφάγων πελοπύων δὲ, Μελαγχλαίων. ἔστι ὡν τῆ Σκυθικῆς, ὡς ἐκπῆς πτεράγων, τὸ δύο μερέων κατηκύνων ἐς θάλασσαν, πάντα ἴσον τὸ, τε ἐς τὴν μεσσημῶν φέροντα ἐπὶ τῶν τῶν θάλασσαν. ἀπὸ γὰρ Ἰστροῦ ὅτι Βορυσθένα δέκα ἡμερέων ὁδός. ἀπὸ Βορυσθένος τὸ ὅτι τὴν λίμνην τὴν Μαίητιν, ἐτέρων δέκα. καὶ τὸ ἀπὸ θάλασσης ἐς μεσσημῶν ἐς τὰς Μελαγχλαίωνας τὰς κατὰ περὶ Σκυθίων οἰκημένους, εἴκοσι ἡμερέων ὁδός. ἡ δὲ ὁδὸς ἡ ἡμερησὴ ἀνα δὲ διήκοντα σταδία συμπεβλήται μοι. ἔτω ἂν εἴη πρὸς Σκυθικῆς τὰ ὅτι-κάρπια, πτερακιγλίων σταδίων καὶ τὰ ὅρτια τὰ ἐς τὴν μεσσημῶν φέροντα, ἐτέρων ποσῶν σταδίων. ἡ μὲν νῦν γῆ αὕτη ἐστὶ μέγας ποσῶν. Οἱ δὲ Σκύθαι δύν-

ducto Scythica excipit: & Ister ad hanc in ventum eurum os conversus exit. Quod autem ab Istro soli ipsius Scythici secundum mare est, id metiendo indicare aggrediar: Ab Istro hæc jam vetus Scythia est, meridiem versus & austrum posita, usque ad urbem Carcinitin. ejusdem deinceps quod ad idem mare fert montanæ regionis, & in Pontum prominens, incolit gens Taurica usque ad Cherfonesum dictam asperam. Hæc ad mare pertinet quod ad ventum subfolanum est. Sunt autem finium Scythicæ partes duæ, ferentes ad mare, tum quod ad meridiem, tum quod ad orientem, quemadmodum Atticæ regionis. Et similem partem Scythiæ Tauri incolunt, ut si Atticæ jugum Suniacum alia gens, non Athenienses, incoletet, quod magis in pontum, qui est ab Thorico usque ad Anaphlystum populum, porrigit promontorium. talis est (ut parva cum magnis comparem) Taurica regio. Qui autem non est has Atticæ partes prætervectus, huic alio modo planum faciam: ut si Japygiæ alia gens & non Japyges, incipientes à Brundusio portu præcidantur usque Tarentum, & promontorium incolant. Quum hæc duo dico, multa persimilia dico, quibus aliis Taurica est comparanda. Ab Taurica deinceps Scythæ supra Tauros & orientale versus mare incolunt, & quæ Bospori Cimmerii sunt ad vesperam vergentia, & quæ paludis Mæotidis Tanai fluvio tenus, qui influit in hujus paludis recessum. Itaque ab Istro jam quæ ad superiora pertinet ferentia in mediterranea, secluditur Scythia ab primis Agathyrsis, deinde à Neuris, deinde ab Androphagis, postremo à Melanchlænis. Itaque Scythiæ veluti formam quadratam habentis, duabus partibus ad mare pertinentibus, prorsus æquale, tum quod ad mediterranea fert, tum quod ad mare. nam ab Istro ad Borysthenem, decem dierum est iter, tantundem à Borysthenē ad Mæotin paludem. A mari mediterranea versus, ad Melanchlænos qui supra Scythas habitant, viginti dierum iter. Supputantur autem à me in singulos dies itineris ducenta stadia. Ita transversa Scythiæ erunt quatuor millium stadiorum: recta quæ ad mediterranea ferunt, aliorum totidem stadiorum. Tantæ est hæc terra magnitudinis. Scythæ inter

a Σκυθία ἐστὶ. b τοῖσδε. c ἢ τῆ Σκυθικῆς.

se colloquuti, quum soli impares essent copiis Darii proelio repellendis, nuncios ad finitimos misere. Eorum reges quoque ubi convenere, consultabant, ut ingenti exercitu invadente. Erant autem qui convenerant reges, Taurorum, & Agathyrorum, & Neurorum, & Androphagorum, & Melanchlænorum, & Gelonorum, & Budinorum, & Sauro-
 103 matarum. E quibus Tauri hujusmodi moribus utuntur; Virgini naufragos immolant, & quoscunque Græcos ceperint illuc delatos, hoc modo: postquam preces peregerunt, hominis caput clava feriunt, truncum ejus quidam ajunt deturbari è rupe. nam in rupe prærupta templum est situm; cruci affigunt caput. Quidam de capite suffigendo consentiunt, sed truncum è præcipitio dejici negant, sed humo contegi dicunt. Dæmonem cui immolant, ipsi Tauri ajunt esse Iphigeniam, Agamemnonis filiam. In hostes autem quos ceperint, hoc agunt: Amputatum quisque caput hostis domum reportat, & ingenti fusti transfixum supra tecta eminens multum statuit, & plerunque supra fumarium: ideo in sublimi suspendi dicentes quasi totius
 104 domus custodes. Vivunt autem è rapto & ex bello. At Agathyri lautissimi viri sunt, & aurum plerunque gestantes. In commune cum mulieribus coeunt, ut inter se germani sint ac domestici omnes, nihil neque livoris neque odii
 105 mutuo exercentes: in ceteris ad Thracum consuetudines accedunt. At Neuri Scythicis quidem utuntur moribus, qui una ante Darii expeditionem ætate coacti fuerant solum vertere propter serpentes. nam serpentum cum magna vis ex ipsorum solo est edita, tum major superne è locis desertis ingruerat: quibus usque adeo infestati fuerunt, ut relicto suo solo cum Budinis habitaverint. Iidem homines in periculum veniunt, ut præstigiatores habeantur; dicuntur enim a Scythiis & ab iis qui in Scythia incolunt Græcis, semel quotannis finguli ad paucos dies effici lupi, & rursus in pristinum habitum redire. quod tamen dicentes mihi non persuadent: nihilominus
 106 tamen illi ajunt ita esse, ac dejerant. Androphagi agrestes maxime omnium hominum mores habent, non judiciis, non legibus utentes, pecuariam exercentes, vestem Scythicæ similem gestantes, propriam

δούλεις σφίσι λόγον ὡς οἱ αὐτοὶ τὴν εἰς τὴν Δαρείου στρατὸν ἰθυμάχη διασώσας· μὲνοι, ἐπιμνην εἰς τὰς παλαιοχώρας αἰγύλας. τῶνδε ἔδῃ οἱ βασιλῆες σιωπῶντες ἐβελόνοιο ὡς φασὶ ἐπελαύνοντο· μεράλῃ. ἔσσι δὲ οἱ σιωπῶντες βασιλῆες, Ταύρων, καὶ Ἀγathyρων, καὶ Νεωρῶν, καὶ Ἀνδροφάγων, καὶ Μελαγχλαίνων, καὶ Γελωνῶν, καὶ Βυδίνων, καὶ Σαυροματίων. Τῶν Ταύρων μὲν νόμοισι τοιοῖσδε χρεώνται· θύσι μὲν τῇ παρῆναι τὰς πεναηγῆς, καὶ τὰς ἀν λαβῶσι Ἐλέων ἐπαναχθῆναι, τρεῖσι τοιαῦτα· κατὰ δὲ αἰμένοι, ῥοπάλω πᾶσι τὴν κεφαλὴν. οἱ μὲν δὲ λέγουσι ὡς τὸ σῶμα δὸτ' ἔκρημνῃ διαθῆται κατὰ (ἔστι γὰρ κρημνῇ ἰδρυ) τὸ ἰρόν) τὴν δὲ κεφαλὴν ἀνασπῶνται· οἱ δὲ, κατὰ μὲν τὴν κεφαλὴν ὁμολογῶσι, τὸ μὲν τοῦ σώματος οὐκ ὠθέσθαι δὸτ' ἔκρημνῃ λέγουσι, ἀλλὰ γὰρ κρύπτειν. τὴν δὲ δαίμονα παύτῃ τῇ θύσῃ, λέγουσι αὐτοὶ Ταῦροι Ἰφίγηναι τὴν Ἀγαμέμνονος· εἶναι. παλεμίας δὲ ἀνδρας τὰς ἀν χειρῶν τῇ, ποιεῖσι τοιαῦτα· διαπομῶν ἕκαστος κεφαλὴν, δὸτ' ἐφέρεται εἰς τὴν οἰκίαν· ἐπὶ δὲ ἔστι ξύλα μεράλῃ ἀναπείρας ἰσχυρὰ ὑπὲρ τὴν οἰκίαν ὑπερέχουσαν πολλὸν, μάλιστα δὲ ὑπὲρ τὴν καπνοδόκον. φασὶ δὲ τὰς φυλάκας τὴν οἰκίαν πᾶσαν ὑπερασπίζειν. ζῶσι δὲ δὸτ' ἀγῆς περὶ πόλεως. Ἀγathyροι δὲ, ἀβρότατοι ἀνδρῶν εἰσι, καὶ χρυσόφοροι πεμάλις. ὅππαινον δὲ τὴν γυναικῶν τὴν μίξιν ποιεῖται, ἵνα καστυγῆται πε ἀλλήλων ἔσσι, καὶ οἰκίῳ ἔντες πάντες, μηδὲ φθίνω, μήτ' ἐχθρὸν χρεώνται εἰς ἀλλήλους. πε δὲ ἄλλα νόμοισι ὁρῶσι περὶ χωρήκασι. Νεωροὶ δὲ νόμοισι μὲν χρεώνται τοιοῖσι Σκυθικοῖσι, γυνῇ δὲ μίξιν παρῆναι σφίσι δὲ Δαρείου στρατηλάτης, κατὰλαβε ὀκλιπὴν τὴν χώρην πᾶσαν ὑπὸ ὀφίων. ὀφίως γὰρ σφίσι πολλὰς μὲν ἡ χώρα ἀνέβαινε, οἱ δὲ παλευῖς ἀνῶθεν σφίσι ὅκ' ἔκ' ἐρήμων ἐπέπεσαν. εἰς ὃ πείζομενοι, οἰκίσαν μὲν Βυδίνων τὴν ἐαυτῶν ὀκλιπῶντες. κινδυνεύουσι δὲ οἱ ἀνθρώποι ἔστι γῆρας εἶναι. λέγουσι γὰρ ὑπὸ Σκυθίων καὶ Ἑλλήνων τὴν ἐν τῇ Σκυθικῇ καποικημένων, ὡς ἔτε' ἕκαστος ἀπᾶς τῶν Νεωρῶν ἕκαστος, λύκῳ γίνεται ἡμέρας ὀλίγας, καὶ αὐτοὶ ὀπίσω εἰς τὸ αὐτὸ κατῆλθαι. ἐμὲ μὲν νυνὶ παύτε λέγουσιν καὶ πείθουσι· λέγουσι δὲ ἔδεν ἄσπον, καὶ ὀμνύουσι δὲ λέγουσιν. Ἀνδροφάγοι δὲ ἀγροῦντα πάντων ἀνθρώπων ἔχουσι ἥστα· ἔτε δὲ δικλῇ νομίζουσι, ἔτε νόμῳ ἔδεν χρεώμενοι. νομάδες δὲ εἰσι. ἐστὶν δὲ φέρουσι τῇ Σκυθικῇ ὁμοίῳ, γλῶσ-

γλῶσσαν δὲ ἰδὲν. Μελάγχλαινοι δὲ εἰμάτῃ
μὲν μέλανα φορέει πάντες, ἐπ' ὧν^a ἔτι τὰς
ἐπωνυμίας ἔχουσι. ἀνδροφάγους δὲ μῆνοι τῶ-
των· νόμοις δὲ σκυθικῶν ἡρώωνται. Βυθῖνοι
δὲ, ἐθνῶν ἐὼν μέγα καὶ πολλόν, γλαυκὸν τε
πάν ἰσχυρῶς ἐστὶ καὶ πυρρόν. πάλιν δὲ ἐν αὐτοῖσι
πεπλάσται ξυλίην· ἄνομα δὲ τῇ πόλει ἐστὶ Γελω-
νός. Ἐν δὲ τείχεσσι μέγαθον κῶλον ἕκαστον,
τετρήκοντα σταδίων ἐστὶ, ὑψηλὸν δὲ, καὶ πᾶν ξυλί-
νον· καὶ οἰκίαι αὐτῶν ξυλίαι, καὶ ταῖς ἱερά· ἐστὶ γὰρ δὴ
αὐτοῖσι Ἑλληνικῶν θεῶν ἱερά, Ἑλληνικῶς κατε-
σκευασμένα ἀγάλμασι τε ἑβαιοῖσι ἐννοῖσι ξυ-
λίνοις. καὶ τῷ Διονύσῳ τετρητρίδας ἀνάγκη, καὶ
βακχεύουσι. εἰσι γὰρ οἱ Γελωνοὶ παρχαῖον Ἑλλη-
νες. ὅτι δὲ τ' ἐμπορέων ἐξαναστάντες, οἰκήσαν ἐν
ποσσὶ Βυθῖνοισι· καὶ γλῶσση τὰ μὲν, σκυθική, τὰ
δὲ, Ἑλληνική ἡρώωνται. Βυθῖνοι δὲ ἐν τῇ αὐτῇ γλῶσ-
σῃ ἡρώωνται Ἑλωνοί· ἔδδ' ἀπὸ αὐτῆς ἡ αὐτή. οἱ μὲν γὰρ
Βυθῖνοι, ἐόντες αὐτόχθονες, νομάδες τὲ εἰσι καὶ
φθιροφάγους μῆνοι τ' αὐτῇ· Γελωνοὶ δὲ, γῆς
περιβάται, καὶ σποράγοι, καὶ κήπες ἐκτεταμένοι ἔδδ' ἐν
τῷ ἰδέον ὁμοῖοι, ἔδδ' ἐν τῇ ἡρώματι. Ὡς μὲντοι
Ἑλλήνων καλεῖσθαι καὶ οἱ Βυθῖνοι, Γελωνοί,
ὅτι ὁρῶντες καλεῖσθαι. ἡ δὲ χώρα σφέν, πᾶ-
σαι ἐστὶ δασὴ ἰδὲν παντοῖα. ἐν δὲ τῇ ἰδὲν τῇ παλαιο-
τῇ ἐστὶ λίμνη μεγάλη περὶ πολλή, καὶ ἑλῶν, ἑ
καλαμῶν περὶ αὐτήν. ἐν δὲ παύτῃ ἐνὶ ὄρεσι ἀλί-
σκον, καὶ κάστρος, καὶ ἄλλα θηρία περὶ αὐτῶν
περὶ αὐτῶν, τῶν τὰ δέρματα πᾶσι τὰς σισύρας
ἐκτεταταί· καὶ οἱ ὄρεες αὐτοῖσι^d εἰσι ἡρώσι-
μοι ἐς ὑστερίων ἀκρίν. Σαυροματίων δὲ περὶ ὧν
δε λέγει· ὅτι Ἑλλήνες Ἀμαζόνες ἐμαχέσωνται,
(τὰς δὲ Ἀμαζόνες καλεῖσθαι σκυθικῶν Οἰόρπατα^e.
διώκται δὲ τὸ ἄνομα τῶν κατ' Ἑλλάδα γλῶσ-
σαν ἀνδροκτόνοι. Οἰόρ^f γὰρ καλεῖσθαι τὸν ἄνδρα, τὸ
δὲ πάλιν, κτείνειν) τότε λόγῳ τὰς Ἑλλήνας
νικήσαντας τῇ ὁπῇ Θερμώδοντι μάχῃ, διπλοῦν
ἀγόντας τελοῖσι πλοῖοις τὴν Ἀμαζόνων ὅσας ἡδυνά-
ται^g (ωρῶνται· τὰς δὲ ἐν τῇ πελάγει ὁπτιζόμε-
νας, ἐκκρίψαι τὰς ἄνδρας· πλοῖα δὲ ἐκ γινώσκον
αὐτάς, ἔδδ' ἐκ πηδαλίοις ἡρώται, ἔδδ' ἐκ τοῖς, ἔ-
δδ' ἐκ εἰρήσῃ· ἀλλ' ἐπεὶ ἐξέκοψαν τοὺς ἄνδρας,
ἐφύρονται κατὰ κύμα καὶ ἀνεμῶν· καὶ ἀπικνέον-
ται τὴν λίμνης τὴν Μαίηπιδον ὁπῇ Κρημνός. οἱ
δὲ Κρημνοὶ, εἰσι τὴν γῆς τῶν σκυθίων τῶν ἐλδ-
γίων. ἐν ταῦτα διπλοῦνται. διπλοῦν τῶν πλοίων
αἱ Ἀμαζόνες, ὡδοιποροῦν ἐς τὴν οἰκεομένην.
ἐν ταῦτα δὲ πρῶτον ἰπποφορέϊον, τῶν διηρ-
πασαν· καὶ ὁπῇ τῶν ἰπποκτόνων, ἐλπίζοντα
τα

priam linguam habentes. Melanchlæni¹⁰⁷
omnes indumenta nigra gerunt, unde &
cognomen habent, qui soli humana car-
ne vescuntur, institutis Scythicis uten-
tes. Budini, ingens natio atque nume-¹⁰⁸
rosa, vehementer cæcis oculis omnis ac
rufa: quorum urbs nomine Gelonus ē
materia constructa est; muri ea magni-
tudo est, ut singula latera tricenorum
stadiorum sint; est vero altus & totus li-
gneus. Ædes quoque cum privatæ, tum
sacræ sunt ē materia. Nam sunt ibi deo-
rum Græcorum templa Græcanice ex-
structa, simulacris, aris, delubris ligneis.
Baccho triennialia agunt, & bacchanal
exercent. quippe Geloni sunt ab origi-
nis vetustate Græci, sed ex emporiis
summoti inter Budinos habitaverunt: lin-
gua partim Scythica, partim Græca u-
tentes. Budini non lingua, non victu u-¹⁰⁹
tuntur eodem Gelonis: nam Budini, ut-
pote indigenæ tum pastores sunt, tum
soli ejus regionis pediculos edunt. at
Geloni agriculturæ operam dantes fru-
mento victitant, & hortos possident, ni-
hil illis neque aspectu neque colore simi-
les: à Græcis autem etiam Budini vo-
cantur Geloni, non recte vocantibus.
Horum regio omnis est arboribus omnis
generis frequens; & ubi plurimum con-
fita, ibi est lacus ingens & multus, &
palus, ac circa eam arundo. In eo lacu
lutræ capiuntur, & castores, & aliæ fe-
ræ, oris quadrati, quorum pelles circa re-
nones adjuvantur, & testiculos habent ad
uterorum medelam utiles. De Sauroma-¹¹⁰
tis vero ita memoratur: Quum Græci
bellaverunt cum Amazonibus (quas Scy-
thæ OEorpata vocant, quod nomen po-
test transferri, Viricidæ: ceor enim vi-
rum dicunt, pata autem occidere) ferun-
tur post victoriam prælii ad Thermo-
dontem facti, abiisse, portantes tribus
in navibus quasunque potuerant ex A-
mazonibus vivas capere: quibus illæ in
pelago insidiatæ, cunctos trucidavere.
Sed quum naves haberent incognitas,
nec gubernaculis aut velis aut remis ute-
rentur, interfectis viris, ferebantur se-
cundum fluctus & ventum; delatæque
sunt ad paludis Mæotidis Cremnos, præ-
κρηνα, quæ Scytharum liberorum tellu-
ris sunt. Ibi ē navibus egressæ Amazo-
nes, ad loca habitata iter facientes, quod
primum nactæ sunt equorum armentum,
diripiunt, conscenduntque: & obequi-
tantes,

a ἐπ' ὧν. b ἔδδ' ἐν τῇ. c MS. σισύρας. d αὐτοῖσι. e Οἰόρπατα. f αἰός. g MS. ἡδυνάται.

- 111 tantes, è Scythis prædas agunt. Scythæ quid hoc rei esset conjicere nequibant, quum neque vocem, neque vestem, neque gentem agnoscerent; admirabundi unde venirent, & rati cunctos esse viros ejusdem ætatis. Ergo commissa cum eis pugna fuit; unde potiti quibusdam, ita demum feminas esse cognoverunt. Itaque consilio habito visum est eis, nullo pacto posthac quampiam illarum occidere: sed ex se qui maxime juvenes essent, in eas dimitti, eodem numero quo illas esse conjectabant, qui sua prope eas castra haberent, & eadem quoque illis facerent. Si invaderentur, non quidem pugnare, sed subterfugere: ubi subsisterent illæ, ipsos etiam proxime accedentes castra ponere. Hoc Scythæ idcirco decreverunt, quod prolem ex illis fuscipere cupiebant.
- 112 Adolescentes qui missi sunt, mandata peregerunt. quos ubi Amazones intellexerunt neutiquam ad se lædendas venisse, valere sinebant. quotidie tamen castra castris propius admovebantur. Ceterum ne ipsi quidem adolescentes quicquam habebant, quemadmodum Amazones, præter arma & equos: & vitam eandem illis vivebant, venando atque prædando.
- 113 Circa meridiem Amazones solebant aut singulæ aut binæ separatim à reliquis ad ventrem levandum longius vagari. ea re Scythæ cognita, & ipsi idem faciunt, quorum aliquis uni illarum, quæ solivagæ erant, quum se admovisset, non se avertit Amazon, sed uti permisit: nec appellare quidem poterat (non enim intellegebant se invicem) tamen manu significavit, ut ad eundem locum postredie rediret, adducto secum altero, ut duo essent; se quoque alteram adducturam. Digressus ab ea juvenis hæc enarrat ceteris: posteroque die socium secum ducens, ad locum præsto fuit, ac reperit Amazonem cum alterâ expectantem.
- 114 Ejus rei certiores facti reliqui juvenes, & ipsi conciliaverunt ceteras. Post hæc commixtis castris pariter habitantur; eam quisque uxorem, cum qua primum coierat, habentes. Earum vocem quum ipsi discere non possent, ipsorum illæ discabant. Et quum se mutuo intelligerent, viri ad Amazones ista dixerunt, Nobis parentes sunt, sunt & facultates: proinde non agamus diutius hanc vitam, sed hinc digressi, in hominum fre-

τὰ τῶν Σκυθῶν. οἱ δὲ Σκυθῶν οὐκ εἶχον συμβαλέεσθαι τὸ πρῆγμα. ἔπειτα γὰρ Φωνίῳ, ἔπειτα ἑοῦτα, ἔπειτα τὸ ἔθνος ἐγνώσκον, ἀλλ' ἐν θαύματι ἔσταν ὁκῶντες ἐλθοῖεν. ἑδόκειον δὲ αὐτοῖς εἶναι ἀνδρας τῶν αὐτῶν ἡλικίῳ ἔχοντας. μάχῳ τε δὴ πρὸς αὐτοῖς ἐπισειῶντο. ἔπειτα δὲ τῇ μάχῃς πινας τῇ γυναικῶν ἐκράτησαν οἱ Σκυθῶν, καὶ ἔσταν ἐγνώσαντες ἑσας γυναῖκας. βαλόμενοι δὲ ὧν αὐτοῖσι ἑδοξε κτείναν μὲν ἑδενὶ πρόπῳ ἐπὶ αὐτοῖς, ἐωυτῶν δὲ τὰς νεωτάτας ἀποπέμψαντες ἐς αὐτοῖς, πολλὰ δὲ εἰκάσαντες ὅσῳ περ ἐκείναι ἔσταν. τῆς δὲ στρατοπέδου αὐτῶν πολλοὺς ἐκείνων, καὶ ποῖον τάπερ ἂν ἐκείναι ποῖον. τῶν δὲ αὐτῶν διώκοντες, μάχεσθαι μὲν μὴ, ὑποφύγοντες δὲ ἐπὶ αὐτῶν παύσαντες, ἐλθόντες αὐτοῖς πολλοὺς, στρατοπέδου. πάντα ἐβλάσαντο οἱ Σκυθῶν, βαλόμενοι ἐξ αὐτῶν παῖδας ἐγδυόμενοι. Ἀποπεμφθέντες δὲ οἱ νεηνῖσκοι, ἐπὶ αὐτῶν τὰ ἐπιτεταλμένα. ἐπὶ δὲ ἑμαρτον αὐτοῖς αἱ Ἀμαζόνες ἐπ' ἑδεμῇ δηλῶσιν ἀπγμένους, ἑὼν χαίρων. πρὸς χωρὸν δὲ πολλοῖσιν αὐτῶν τὸ στρατόπεδον τῷ στρατοπέδῳ ἐπ' ἡμέρῃ ἐκάστη. εἶχον δὲ οὐδ' ἓν ἑστῶν οἱ νεηνῖσκοι, ὥσπερ αἱ Ἀμαζόνες, εἰ μὴ τὰ ὅπλα, καὶ τὰς ἵππους. ἀλλὰ ζῶντες ἐξ αὐτῶν τὴν αὐτὴν ἐκείνῃ, θηρόντες τε καὶ ληϊζόμενοι. Ἐπὶ αὐτῶν δὲ αἱ Ἀμαζόνες ἐς τὴν μεσημέριον ποῖοντες ἐγίνοντο ποροῦσιν κατὰ μῆνιν τε. ἔπειτα δύο, πρὸς αὐτῶν δὴ αὐτῶν ἀλλήλων ἐς εὐμαρτον ἀποσκιδνάμεναι. μαθόντες δὲ οἱ Σκυθῶν, ἐπὶ αὐτῶν τῶν τῶν καὶ πῶς μενωθεισῶν αὐτῶν πῶς ἐνεχερήμεναι, καὶ ἡ Ἀμαζὼν οὐκ ἀπώσεται, ἀλλὰ παρὶς εἶδε χρῆσθαι. καὶ Φωνῆσιν μὲν οὐκ εἶχε, (ὅτι γὰρ σπύριον ἀλλήλων) τῇ δὲ χερὶ ἐφείχε τὴν ὑπερλίαν ἐλθεῖν ἐς τῶν χωρὸν, καὶ ἐπερον ἄρῃ. σημαίνουσι δύο ἡμέρας, καὶ αὐτὴ ἐπὶ αὐτῶν ἄρῃ. ὁ δὲ νεηνῖσκος ἐπὶ ἀπῆλθε, ἐλεξε πάντα πρὸς τὰς λοιπὰς. τῇ δὲ ὑπερλίῃ ἦλθε ἐς τὸ χωρὸν αὐτῶν τε ἔπειτα, καὶ ἕτερον ἦχε, καὶ τὴν Ἀμαζόνα εὖρε δούτερην αὐτῶν ὑπομένουσαν. οἱ δὲ λοιποὶ νεηνῖσκοι ὡς ἐπύθοντο πάντα, καὶ αὐτοὶ ἐκπλάσαντο τὰς λοιπὰς τῶν Ἀμαζόνων. μὴ δὲ, συμμίσαντες τὰ στρατοπέδα, οἴκειον ὅμῃ, γυναῖκα ἔχων ἑκάστη πάντων τῇ τοπῶν σωμαίχῃ. τῶν δὲ Φωνῶν τῶν μὲν τῶν γυναικῶν, οἱ ἄνδρες οὐκ ἐδυναίοντο μαθεῖν, τὴν δὲ τῶν ἀνδρῶν αἱ γυναῖκες σπύριον λαβόν. ἐπὶ δὲ σπύριον ἀλλήλων, ἐλεξαν πρὸς τὰς Ἀμαζόνους τὰς οἱ ἄνδρες, ἡμῖν εἰσι μὲν τοκέες, εἰσὶ δὲ κτήσες. νῦν ὧν μηκέτι πλεῖστα χρονον ζῶν ποῖοντες ἔχουμεν. ἀλλ' ἀπ-

K k

ἐλθόντες

„ελθόντες ἐς τὸ πλῆθος, ἀφαιτόμεθα γυναῖ-
 „κας δὲ ἔχομεν ὑμέας, καὶ ἑταίρας ἄλλας. αἱ
 „ἡμετέρας οἰκίαν ἔχουσιν ὑμετέρων γυναικῶν. ἔχοντες
 „αὐτὰ νόμισμα ἡμῖν τε καὶ κεινῶσι ἐστὶ. ἡμεῖς
 „μεν τὸ ἐξοικισμένον τε ἐκ ἀποτίζομεν, καὶ ἰππάζο-
 „μεθα, ἔργα ἡ γυναικῆα δὲ ἐμάθομεν. αἱ ἡ-
 „μετέρας γυναῖκες, τέττων μὲν ἔδεν ἡμεῖς κα-
 „τέλονται περὶ τοῦτο, ἔργα ἡ γυναικῆα ἐργάζονται,
 „μένονται ἐν τῇσι ἀμάξεσιν, ἔτι δὲ τῇ θήρῃ ἔχουσιν,
 „ἐπὶ ἄλλῃ ἑταίρῃ. δὲ αὖν ὠνδυνάμεθα ἐκείνησι
 „συμφέρειν. ἀλλ' εἰ βέλεσθε γυναῖκας ἔχειν
 „ἡμέας, καὶ δοκέειν εἶναι δίκαιοι, ἐλθόντες ὧς
 „τὰς τοιαύτας, ἀπολαύετε τὴν κτημάτων τὸ μέρος.
 „καὶ ἐπειτα ἐλθόντες, οἰκίωμεν ἐπ' ἡμεῶν αὐτίων.
 „Ἐπειθ' οὖν ἐποίησαν ταῦτα οἱ νεηίσκοι. ἐπὶ τῇ
 „διπλαχύνῃ τὴν κτημάτων τὸ διπλάλλον, ἦλθον
 „ὀπίσω ὧς τὰς Ἀμαζόνας, ἔλεξαν αἱ γυναῖκες
 „ὡς αὐτὰς τὰς, ἡμεῖς ἔχοντες φόβον τε ἐδέσθον
 „ὅπως χρῆσθαι ἐν τῷ τῷ χώρῳ. τὸ μὲν, ὑ-
 „μέας ἀποστρεφάμεν πατέρων, τὸ δὲ, τὴν γῆν τὴν
 „ὑμετέρων δηλοποιήσας πολλά. ἀλλ' ἐπεὶ τὴν ἀξι-
 „ον ἡμεῖς γυναῖκας ἔχοντες, τὰς περὶ ἡμῶν
 „φέρειτε, ἐξαισώμεν ὅτι τῇ γῆς τῇσδε, καὶ περὶ
 „αὐτῶν τὰν αἰνῶν ποταμῶν οἰκίωμεν. Ἐπειθ' οὖν καὶ
 „ταῦτα οἱ νεηίσκοι. ἀφαιτόμενοι ἡμεῖς τὴν ἀνίσχοντα,
 „τῶν μὲν ἡμετέρων ἀπὸ τῆς ταυρίδος ὁδὸν, τῶν δὲ ἀπὸ τῆς λίμνης τῆς
 „Μαιντιδίδος, ὡς βορέων ἄνεμον. ἀπὸ μὲν οὖν
 „ἐς τὴν τὴν χώρον ἐν τῷ νῦν καλοῖσθαι, οἰκίσαντες
 „τὴν, καὶ ἀφαιτόμενοι τὴν τῆς χερσὶν τῇ παλαιῇ
 „τῇ Σαυρομαθίων αἱ γυναῖκες, καὶ ὅτι τῇ θήρῃ ὅτι
 „ἰππῶν ἐκφοιτῶσι ἅμα πῶσι ἀνδράσι, καὶ χωρὶς
 „τῶν ἀνδρῶν. καὶ ἐς πόλεμον φοιτῶσι, καὶ πολλὰ
 „τὴν αὐτῶν τοῖσι ἀνδράσι φορέσθαι. φωνῇ δὲ οἱ
 „Σαυρομάται νομίζουσιν Σκυδικῇ, σκυδικίζοντες αὐ-
 „τῇ ἀπὸ τῆς ἀρχαίας, ἐπεὶ ἡ χερσὶν ἐξέμαθον αὐ-
 „τὴν αἱ Ἀμαζόνες. τὰ δὲ γὰρ δὲ αὐτῶν δὲ αὐτῶν ἀφαι-
 „κίεσθαι. ἡ γὰρ μὲν περὶ τὴν ἐδεμήν, πρὶν αὖν
 „τῇ πολέμιον ἀνδρα ἀποκτείνειν. αἱ δὲ πινες αὐτί-
 „ων καὶ τελευτῶσι γυναικαὶ πρὶν γήμασθαι, ἡ δυνά-
 „μενον τὴν νόμον ἐκπλήσσει. Ἐπὶ τούτων ὡν τὴν κα-
 „ταλεχθῆντων ἐθνῶν τοὺς βασιλεῖς ἀλίσκοντες
 „ἀπὸ μὲν οὖν τῇ Σκυθίᾳ οἱ ἄγγελοι, ἔλεγον ἐκδι-
 „δάσκοντες ὡς ὁ Πέρσης, ἐπεὶ οἱ τὰ ἐν τῇ ἡπείρῳ τῇ
 „ἐπὶ πάντα κατέστρεψαν, γέφυραν ζεύγας ὅτι
 „τῷ αὐχένι τῷ Βοσπόρου, ἀφαιτόμενοι ἐς τὴνδε τὴν ἡπεί-
 „ρον. ἀφαιτόμενοι δὲ καὶ κατὰ σπείραν τὴν Θρηάκας,

γε-

frequentia degamus, ubi vos habebimus uxores, nequaquam alias. Ad hæc illæ responderunt, Nos vero non possumus vestris cum feminis habitare, quibus non iidem qui nobis sunt mores. nos enim arcu tela excutimus, & jaculamur, & equitamus, muliebria opera non edoctæ: vestrae feminae nihil eorum quæ recensuimus, sed opera muliebria facit, manentes in plaustris, non ad venationem atque alia huiusmodi prodeuntes. proinde non possumus inter illas versari. Quod si vobis cordi est habere nos conjuges, & iusti videri vultis, ite ad parentes vestros, & facultatum sortiti partem, postea redite, ut deinde semoti ab illis habitemus. Id approbantes juvenes ita fecere, & sortiundo accepta facultatum quæ ipsis contingebat portione, rursus ad Amazones redierunt. Ad quos illæ, Duplex, inquit, metus & terror nos tenet in hoc loco habitandi: partim quod nos parentibus vestris vos privavimus: partim, quod terram vestram magnopere vastavimus. Sed quoniam dignamini nos habere uxores, hoc una nobiscum agatis. Agedum proficiscamur è regione hac, & Tanai fluvio transmissio habitemus. Huic quoque rei obtemperare juvenes, trajectoque Tanai, & orientem versus trium quidem dierum itinere confecto à Tanai, trium quoque à Mæotide palude ad aquilonem. Pervenientes vero ad eum locum quem nunc incolunt, ibi subsederunt, & inde prisca consuetudine vivendi feminae Sauro-matarum utuntur. nam ad venationem una cum viris ac sine viris, equis insidentes, & ad prælium proficiunt, eandemque viris vestem gerunt. Sauro-matæ adfueverunt linguæ Scythicæ sollocizantes in ea jam antiquitus, quod eam non probe didicerint Amazones. Quod ad conjugia pertinet, ita ab eis est institutum: Nulla virgo nubit, priusquam aliquem hostium interemerit: ideoque nonnullæ earum decedunt jam vetulæ, antequam nubant, quod legi satisfacere nequeant. Ad harum igitur quas dixi gentium coactos reges nuntii Scytharum quum pervenissent, certiores eos fecerunt, Perfam, ubi omnia, quæ sunt in altera continente, in suam ditionem redegit, cervice Bospori ponte juncta, in hanc trajecisse continen-tem: subactisque illic Thracibus, fluvium

a δ κ. b ο μὲ γδ Γελαπὸς. c ἱμεῖς δ ὅτι ζ. d αἰξή,*) αἰθινίον.

Kk 2

0127

εἶν αὐτοὶ, καὶ τὰς κρήνας συγχῶν, τὴν ποίην τε
 ἐκ τῆς γῆς συνερίσαν, διχῶ^a σφέας διελόντες.
 καὶ πρὸς μὲν τὴν μίλιν τῶν μοιρέων, τὴν βασιλίδος
 Σαυρομάτας, περὶ ἧς περὶ Σαυρομάτας. τῆς μὲν
 ἐν ὑπάρχει, ἐν δὲ τοῦτο τῶν τῶν Πέρσης,
 ἐν Ταναΐδ^β ποταμοῦ πρὸς τὴν Μαίητιν λίμνιν
 ὑποφύγοντας ἀπελαύνοντες τε τὴν Πέρσων, ἐπ-
 ὶόντας διώκον. αὐτὴ μὲν σφι μὴ ἐν μοίρῃ τῇ
 βασιλίδος, περὶ μὲν πρὸς τὴν οὐδὸν ἦπερ εἴ-
 ρηται. πρὸς δὲ δύο τῶν βασιλίδων, τὴν τε μεγάλην,
 τὴν ἡγεῖν ἐνδασυρσ^γ, καὶ τὴν τῆς βασιλίδος
 Τάξαις, συνελθόντας ἐς ταῦτα, καὶ Γελωνῶν τε
 καὶ Βυδίνων περὶ συνηγομένων, ἡμέρης καὶ τέτρες οὐδὲ
 πρὸς ἑαυτοὺς τῶν Πέρσων, ὑπερῶν, ὑπὸντας
 καὶ πεινῶντας τὰ βεβηλωμένα. πρῶτα μὲν νυν
 ὑπάρχει σφέας ἐν τῶν χωρίων τῶν ἀπὸ παλαιῶν
 τὴν σφετέρην συμμαχίαν, ἵνα καὶ τέτρες ἐκπλε-
 μύσων. εἰ δὲ μὴ ἐκόντες γε ὑπερῶν τὸν πόλεμον
 ἢ πρὸς Πέρσων, ἀλλ' ἀκόντας ἐκπλεμύσων. με-
 τὰ δὲ τῶν, ὑποσέφειν ἐς τὴν σφετέρην, καὶ ἡπι-
 αρέειν, ἐν δὲ βυδινόμενοι δοκέη. Ταῦτα οἱ
 Σκυθαὶ βυδινόμενοι, ὑπερῶν τὴν Δαρείον
 στρατὸν, περὶ ἧς δὲ περὶ τῶν τῶν ἡπείων τῶν
 ἀρίστων. πρὸς δὲ ἀμάξας ἐν τῇ σφι ἐδασυρ^δ
 τὰ πικρὰ τε καὶ αἱ γυναικες πᾶσαι καὶ τὰ πρὸς
 ἑαυτοὺς, πλὴν^ε ὅσα σφι ἐς φορβὴν ἱκανὰ ἦν,
 πᾶσαι ὑπερῶν^δ, τὰ δὲ ἀλλὰ ἅμα τῇ
 σι ἀμάξῃ περὶ πεινῶν, ἐπὶ τῶν αἰετῶν αἰετῶν
 τὰ πρὸς βορέην ἐλαύνον. Ταῦτα μὲν δὲ περὶ
 ἐκμίσθον^ε. τῶν δὲ Σκυθῶν οἱ περὶ ἡμέρας ὡς
 εὐρον τῶν Πέρσων ὅσον τε τῶν ἡμέρων οὐδὸν
 ἀπὸ τῶν δὲ ἱστῶν, ἔπει μὲν τέτρες εὐρόντες
 ἡμέρης οὐδὲ πρὸς ἑαυτοὺς, ἐστρατηγούντων, τὰ
 ἐκ τῆς γῆς φύομενα λεαίνοντες. οἱ δὲ Πέρσαι ὡς
 οὐδὸν ἡπὶ φαυλίστων τῶν Σκυθῶν τὴν ἵππον,
 ἐπὶ τῶν κατὰ τὸν αἰετῶν ὑπερῶν^δ καὶ ἐπὶ
 τῶν (πρὸς τὴν μίλιν τῶν μοιρέων ἵππων οἱ Πέρ-
 σαι) ἐδίωνον πρὸς ἡῶν τε καὶ τὴν Ταναΐδ^β. Δι-
 σταν^δ δὲ τέτρες τὴν Ταναΐν ποταμόν, οἱ Πέρσαι
 ἡπὶ διαβάτες ἐδίωνον^δ ἐς τὸ τῶν Σαυρομάτων
 τὴν χώραν διεξελθόντες, ἀπὸ τῶν ἐς τὴν Βυδι-
 νων. ὅσον μὲν δὲ χεῖρ οἱ Πέρσαι ἦσαν διὰ τὴν Σκυ-
 θικῆς ἐστὶ Σαυρομάτ^δ χώρας, οἱ δὲ εἶχον οὐδὲν
 σπινθῆ, ὅτι τῆς χώρας ἐκείνης χεῖρ^ε ἐπεὶ τῇ ἐς τὴν
 τὴν Βυδίνων χώραν εἰσεβαλόν, ἐν ταῦτα δὲ ἐντυχόν-
 τες τῶν ξυλίνων πύργων, ἐκλελοιπῶν τῶν Βυδίνων, καὶ
 κεκηνωμένων τῶν τείχε^δ πύργων, ἐνέπρησαν αὐτό.
 τῶν δὲ πεινῶντες, εἶπον αἰετῶν πρὸς ἑαυτοὺς κατὰ
 τὸν^ε ἐς τὸ διεξελθόντες πρῶτον, ἐς τὴν ἔρημον
 ἀπὶ-

ac fontes obstruunt, bifariamque divisi
 herbam terrestrem atterunt. Et ad u-
 nam e partibus, ubi regnabat Scopasis,
 jubent Sauromatas pergere; qui se sub-
 ducerent, si eo Persia declinaret, suffu-
 gientes recta ad flumen Tanain, secun-
 dum Mæotin: iidem Persam absceden-
 tem invadendo persequerentur. Hæc er-
 rat una pars regni ordinata ad hanc viam,
 quemadmodum dictum est. Reliquas
 duas regionum, & magnam, cui impe-
 rabat Indathyrus, & tertiam in qua re-
 gnabat Taxacis, in unum coeuntes, ac-
 cedentibus Gelonis atque Budinis, ju-
 bent hos uno die prægressos exercitum
 Persarum, clam progredi, subeuntesque
 & facientes ea quæ decrevissent: & an-
 te omnia hostem subducere recta in a-
 gros illorum qui societatem ipsorum ab-
 nuissent, ut eos etiam irritarent; & si
 minus volentes bellum adversus Persas
 susciperent, at invitos redderent istis ho-
 stes. deinde in suam terram reflectere,
 & aggredi, si quid ipsis consultantibus
 videretur. Hæc ubi decrevere Scythæ,¹²¹
 copiis Darii ex occulto occurrebant,
 præstantissimis equitum præcursoribus
 missis: plaustra autem in quibus eorum
 filii uxoresque omnes degunt, una cum
 pecoribus, præter quæ ad victum sup-
 petebant, tot relinquentes, reliqua cum
 plaustris præmiserunt, dato suis mandato,
 ut semper aquilonem versus tenderent.
 Hæc quidem prævehantur. Scytharum¹²²
 vero præcursores, posteaquam compe-
 runt Persas ab Istro trium fere dierum &
 ante se unius diei itinere abesse, positis ca-
 stris, germina terræ vastant. Persæ, ubi
 Scytharum equitatus in conspectum se
 dedit, incesserunt per vestigia se sem-
 per subducentium: & deinde (nam
 ad unam partium recta tetenderunt Per-
 sæ) auroram versus & Tanain, persecu-
 ti sunt. Quibus Tanain fluvium traji-
 cientibus, Persæ itidem trajecto eo inse-
 quuntur, donec peragrata Sauromatarum
 plaga, pervenirent in Budiniam. Ce-¹²³
 terum quamdiu Persæ fuerunt in Scythi-
 ca ac Sauromatide regione, nihil eis
 detrimenti inferre potuerunt, quippe
 quum regio foret vasta: ubi vero Bu-
 diniam ingressi sunt, ibi obvii ligneo
 castello à Budinis deserto & omnibus
 rebus vacuo, id incenderunt. His actis,
 ipso vestigio ire porro tendunt, dum eam
 regionem pervagati, in solitudinem de-
 vene-

a διχῶ. b διπλάσιον. c περὶ ἧς περὶ τῶν, πλὴν. d ἀπὸ τῶν περὶ. e ἀπὸ τῶν περὶ.

venerunt. Hæc solitudo à nemine hominum colitur, posita supra Budinorum regionem, septem dierum itineris magnitudine: ultra quam Thyssagetæ incolunt, ex quibus quatuor ingentes amnes per Mæotas effluunt in paludem nomine Mæotin: quibus hæc sunt indita nomina, Lycus, Oarus, Tanais, Syrgis. Darius, ut ad solitudinem pervenit, cursu omisso copias super fluvium Oarum locavit. Post hæc, octo castella eaque ingentia condidit, pari inter se spatium distantia, sexaginta fere stadiorum, quorum ad meam usque memoriam adhuc ruinæ extabant. Dum in his Darius occupatur, interim Scythæ (quos ille insequabatur) circumitis locis superioribus, reverterunt in Scythiam. Quibus è conspectu omnino semotis, nec se amplius exhibentibus, ita Darius castellis illic relictis dimidiatis, convertit iter ad occasum, ratus & hos esse cunctos Scythas, & ad occasum fugere. Proinde cum exercitu maturans ire, in Scythiam devenit; ubi in duas Scytharum incidit partes. Hos nactus insequabatur unius diei spatio subterfugientes. Et Scythæ (non enim intermittens incedebat Darius) subterfugiebant ex consulto in terram eorum qui societatem ipsorum respuerant, & primum in Melanchlænorum. Quos quum perturbassent tam Persæ quam Scythæ eorum terram ingressi, Scythæ in loca Androphagorum Persas adducunt. Perturbatis autem & Androphagis, hostem in Neuridem ducunt. Neuris quoque consternatis, tendunt subterfugiendo ire ad Agathyrsos. Sed Agathyrsi cernentes fugari finitimos à Scythiis ac perturbari, priusquam à Scythiis ager ipsorum invaderetur, misso caduceatore, Scythiis ingressum suorum finium prohibent, prædicentes, si conarentur invadere agrum suum, cum eis primum se proelium commissuros. Hoc interminati Agathyrsi, in fines procurunt, animo arcendi ingredientes. At Melanchlæni & Androphagi & Neuri, invadentibus Persis una cum Scythiis, neque virium neque minarum memores, sed timore perculsi, fugam capefferunt aquilonem versus in solitudinem. Scythæ partim ad Agathyrsos, jam non recusantes societatem, se conferebant, partim è Neuride regione in suam Persis præibant. Id quum diu factitaretur, neque de-

ἀπικνίω. ἡ δὲ ἔρημος αὐτῇ ὑπὸ ὑδαμῶν νέμα) ἀνδρῶν, κεί) ἡ ὑπὲρ τῶν Βυδίνων χώρας, εἴσα πολλὰ ἐπὶ ἡμερέων οὐδ'. ὑπὲρ δὲ τῶν ἐρήμων θουσαγῆται οἰκῶσι. ποταμοὶ δὲ ἐξ αὐτῶν πύσσες μεγάλοι ῥέοντες Διὶ Μαίητιν ἐκδιδῶσι ἐς τὴν λίμνην τὴν καλεαμένην Μαίητιν. τοῖσι ἀνόμαστα κεί) πῖδε, Λύκος, Ὀάρως, Τάναις, Σύργις. Ἐπεὶ ὁ Δαρεῖος ἦλθε ἐς τὴν ἔρημον, πενταμένον δὲ δρόμον, ἰδρύσει τὴν στρατιὴν ἐπὶ ποταμῷ Ὀάρῳ. τῶν δὲ ποταμῶν, ὅκτω τείχεα ἐτείχεε μεγάλα, ἴσον ἀπ' ἀλλήλων ἀπέχοντα, στεδίως ὡς ἐξήκοντα μάλιστα κη' τῶν ἐπὶ ἐς ἐμὲ καὶ ἐρείπια σῶτα ἦν. ἐν ᾧ δὲ οὗτος πρὸς τοῦτο ἐτραπέτο, οἱ διωκόμενοι Σκύθαι παρελθόντες τὰ κατόπισθε, ὑπέρβρον ἐς τὴν Σκυθικὴν. ἀφανισθέντων δὲ τούτων περὶ ἔσαν, ὡς εἰκέτι ἐφατάντο σφίσι, οὕτω δὲ ὁ Δαρεῖος τείχεα μὲν ἐπέεινα ἡμέτερον μετήκε. αὐτὸς δὲ ὑποσφείας ἦε πρὸς ἐσπέρην. δοκίαν τούτους τε πάντας τοὺς Σκύθας εἶναι, καὶ πρὸς ἐσπέρην σφέας φεύγειν. ἐλαυνόντων δὲ τὴν παρτήν τ' ἐτραπὸν, ὡς ἐς τὴν Σκυθικὴν ἐπῆκετο, ἐνέκυρσε ἀμφοτέρῃσι τῆσι μοῖρῃσι τῶν Σκυθίων. ἐντυχὼν δὲ, ἰδὼκε ὑπὸ φέροντας ἡμέρας οὐδ'. καὶ (οὐ γὰρ ἀνίει ὅτι οὐδ' ὁ Δαρεῖος) οἱ Σκύθαι κατὰ τὰ ἐβεβλῶμένα ὑπὸ φέρον ἐς τῶν ἀπὸ πρὸς τὴν σφετέρην συμμαχίαν, πρῶτον δὲ ἐς τῶν Μελαγχλαίων τὴν γῆν. ὡς δὲ ἐσβαλόντες τούτους ἐτάραξαν οἱ τε Σκύθαι καὶ οἱ Πέρσαι, κατηγόντο οἱ Σκύθαι ἐς τῶν Ἀνδροφάγων τοὺς χώρους. ταραχθέντων δὲ ἐ τούτων, ὑπῆγον ἐπὶ τὴν Νευρίδα. παραστομένων δὲ καὶ τούτων, ἦσαν ὑποφύγοντες οἱ Σκύθαι ἐς τοὺς Ἀγathyρσας. Ἀγathyρσοι δὲ ὁρέοντες καὶ τοὺς ἐμύρας φεύγοντας ὑπὸ Σκυθίων, καὶ τεταραγμένους, πρὶν ἢ σφίσι ἐμβαλεῖν τοὺς Σκύθας, πεμψάντες κήρυκα, ἀπηγόρευον Σκύθησι μὴ ὅτι βαίνην τῶν σφετέρων οὐρῶν. παρελθόντες ὡς εἰ πρήσον) ἐσβαλόντες, σφίσι πρῶτα διαμαχίσσονται. Ἀγathyρσοι μὲν παρείκνυν ταῦτα, ἐβόηον ὅτι πρὸς οὐρας, ἐν γὰρ ἐχόντες ἐρύκοντο τοὺς ὀπίοντες. Μελαγχλαῖοι δὲ ἐ Ἀνδροφάγοι ἐ Νόριοι, ἐσβαλόντων τῶν Περσῶν ἅμα Σκύθησι, ὅτε πρὸς ἀλκὴν ἐτραπὸν. ὅτι λαθόμενοι τε τῆς ἀπλῆς, ἐφύγον αἰεὶ τὸ πρὸς βορέω ἐς τὴν ἔρημον τεταραγμένοι. οἱ δὲ Σκύθαι ἐς μὲν τοὺς Ἀγathyρσας εἰκέτι ἀπῆλθον ἀπικνεύοντα. οἱ δὲ ἐκ τῶν Νόριων χώρας ἐς τὴν σφετέρην κατηγόντο τοῖσι Πέρσιν. ὡς δὲ πολλὸν τῶν ἐγχετο, καὶ οὐκ ἐπαύετο,

Kk 3

πύσσες

πῆμψας Δαρῆ^α ἰππέα παρὰ τὸν Σκυθῶν
 „ βασιλῆα Ἰνδάθυρον, λέγει παῖδε^α, Δαι-
 „ μόνιε ἀνδρῶν, τί φάγας αἰεὶ, ἐξόν τι
 „ τῶνδε πᾶ ἔπρεα ποιεῖν; εἰ μὲν γὰρ ἀξιοχρεῶς
 „ δοκῆες εἶναι σεαυτῷ, τοῖσι ἐμοῖσι πρήγμασι
 „ ἀντιπρῆμαι, σὺ δὲ σῆθι, καὶ μάχεο· εἰ γὰρ μή,
 „ καὶ ἔγω παυσάμεν^α τὴν δρόμην, δεσπότη τῷ
 „ σῷ δῶρα φέρων γλυτὰ καὶ ὕδωρ, ἔλθῃ εἰς λό-
 „ γους. Πρὸς ταῦτα ὁ Σκυθῶν βασιλεὺς Ἰνδά-
 „ θυρ^α ἔλεγε τάδε, Οὕτω τὸ ἐμὸν ἔχει ὦ Πέρ-
 „ σαι^α. ἐγὼ ἔδνα καὶ ἀνθρώπων δέσπας ἐφυγον,
 „ ἔπε πτόπρον, ἔπε νῦν σε φάγω· ἔδε τι νε-
 „ ώτερον εἰμὶ ποιήσας νῦν ἢ καὶ ἐν εἰρήνῃ ἰώθην^α
 „ ποιεῖν. ὅτι γὰρ οὐκ αὐτίκα μάχομαι^α τι, ἐγὼ
 „ καὶ τῶν σιμάνων· ἡμῖν ἔτε ἄστα, ἔτε γῆ
 „ πεφυτμένη ἐστὶ, τὴν πῆρα δέσποινες μὴ ἀλώη
 „ ἢ καρή, παχύτερον^α συμμίσσομεν ἂν εἰς μά-
 „ χην ὑμῖν. εἰ γὰρ θέοι πάντως εἰς τῶν κατὰ τά-
 „ χ^α ἀπικνέω^α, τυγχάνει^α ἡμῖν ἐόντες τά-
 „ φοι πατρώιοι, φέρετε, τέττας ἀνδρόνιες,
 „ συγχέειν πρῶτον αὐτὰς· καὶ γνώσεσθε πτε
 „ εἴτε ὑμῖν μαχησόμεθα πρὸς τὴν τάφω, εἴτε καὶ
 „ ἢ μαχησόμεθα· πτότερον γὰρ λῶν μὴ ἡμῶς λό-
 „ γ^α αἰρή, ἢ συμμίσσομεν τι. ἀμφὶ μὲν
 „ μάχῃ πρῶτον εἰρήσθω. δεσπότης γὰρ ἐμὸς, Δία
 „ τε ἐγὼ νομίζω τὸ ἐμὸν πτόπρον, καὶ ἰστύν τὴν
 „ Σκυθῶν βασιλείαν, μένους εἶναι. σὺ γὰρ ἀντὶ
 „ μὲν δῶρων γῆς τε ἔδνα^α, δῶρα πῆμψας
 „ τοιαῦτα οἶά σοι πρέπει ἔλθῃν· ἀντὶ γὰρ ὅτι
 „ δεσπότης ἐφθασας εἶναι ἐμὸς, κλαίειν λέγω.
 „ τῶν ἐστὶ ἢ λοιπὸν Σκυθῶν ῥῆσις. ὁ μὲν δὲ κῆρυξ
 „ εἰχάκεε ἀγγαλέων ταῦτα Δαρῆ^α. Οἱ γὰρ Σκυθῶν
 „ βασιλεῖς, ἀκούσαντες τὴν δελοσύνην τὴν ἔνομα,
 „ ὁρῆς ἐπαλθόντων. τὴν μὲν δὲ μετὰ Σαυρομα-
 „ τῶν μοίρην παρῆσαν, τὴν ἔρχετο Σκώπαις, πῆμ-
 „ ψας, ἰώσι κελδοῖντες εἰς λόγους ἀπικνέω^α τῆ-
 „ ποι^α οἱ τὸ ἴσον ἐξωγμένον ἐφύρεον. αὐτῶν γὰρ
 „ τοῖσι ὑπολειπόμενοι^α ἔδοξε παλαιῶν μὲν μηκέτι
 „ Πέρσας, σῖτα γὰρ ἀνααιρεσόμενοι^α ἔπιπτε^α.
 „ νωμῶντες ὡς σῖτα ἀνααιρεσόμενος τὰς Δαρῆας, ἐποί-
 „ δον τὰ βεβελόμενα. ἡ μὲν δὲ ἵππος τὴν ἵππον
 „ αἰεὶ πρέπει^α ἢ τὴν Σκυθῶν· οἱ γὰρ τὴν Περσῶν ἵπ-
 „ πον φάγοντες ἐπέπιπτον εἰς τὸ πτόν. ὁ γὰρ πτός
 „ ἂν ἐπικέρει^α. οἱ γὰρ Σκύθαι ἐσπεράζοντες τὴν
 „ ἵππον, ὑπέρβηον, τὴν πτόν φοβεόμενοι. ἐποι-
 „ ἔοντο δὲ ἔτι νύκτας πτόσσησας πτόσσησας
 „ οἱ Σκύθαι. Τὸ δὲ τοῖσι Περσῶσι τι λῶν σύμμαχον
 „ καὶ τοῖσι Σκύθῃσι ἀντίστον, ἔπιπτε^α τῷ
 „ Δαρῆ^α τραποῦν, θῶμα μέγιστον ἐρέω· τὴν τε
 „ ὄντων

desisteretur, Darius ad Indathyrsum
 Scytharum regem misso equite, in-
 quit, Virorum infelicissime, quid affi-
 due fugam facis, quum liceat tibi horum
 facere alterutrum? si tibi videris idoneus
 ad resistendum negociis meis, siste cur-
 sum, ac proeliare: sin agnoscis te im-
 parem esse, sic quoque siste cursum, &
 hero tuo munera offerens terram atque
 aquam, in colloquium veni. Ad hæc Scy-
 127 tharum rex Indathyrsus ita respondit;
 Sic res meæ habent, ô Persa, ut ne-
 que ullum mortalium ego metuens ante
 fugerim, neque nunc fugiam te, ne-
 que quicquam feci diversum nunc at-
 que in pace facere consueveram. Cur
 autem non protinus tecum ineam præ-
 lium, id ego etiam declarabo. Nobis ne-
 que oppida sunt neque agri culti, quos
 invadi aut tonderi metuentes, propere-
 mus vobiscum conferre pugnam. ad
 quam si opus est continuo devenire,
 sunt paterna sepulcra, quæ vos quum
 nacti fueritis, agedum tentate labefa-
 ctare: & tunc intelligetis, pugnaturi
 vobiscum sumus pro sepulcris, necne:
 prius autem (nisi nos ratio traxerit) te-
 cum proelium non conferemus. Hæcte-
 nus, quod ad proelium pertinet, dictum
 sit. heros autem meos ego solos arbitror
 Jovem progenitorem meum, & Histia-
 am Scytharum reginam. Tibi autem pro
 donis terræ & aquæ, mittam quæ decet
 ad te venire dona: pro eo quod herum te
 meum esse dixisti, jubeo te flere. Hoc à
 Scythis responsum est: quod caduceator
 reversus Dario renunciavit. Scytharum 128
 reges, audito nomine servitutis, ira perfu-
 si, partem illam quæ cum Sauromatis or-
 dinata erat, cui præerat Scopasis, mittunt
 ad colloquendum cum Ionibus qui Istrum
 ponte junctum asservabant. At ipsorum
 illis, qui relinquebantur, visum fuit non
 amplius errare Persas, sed assidue com-
 meatu erepto insidias tendere. Distribu-
 tis igitur illis, qui copiis Darii frumen-
 ta auferrent, quæ decreta erant exequen-
 tibus. Enimvero equitatus Scytharum
 semper in fugam vertebat equitatum, sed
 Persarum equites fugientes incidendo in
 peditatum, ab eo defensabantur. Ita Scy-
 thæ summoto equitatu hostili, tamen
 metu peditum recedebant, & nihilomi-
 nus noctibus quoque tales incurfiones
 faciebant. Ceterum quod Persis auxi-
 129 lium erat, Scythis vero infestum, aggres-
 sis castra Darii, referam: res valde ad-
 mi-

a ἰλιγι παῖδε. b Πέρσαι. c ἰώσι. d τάχιστα. e πτός αἰεὶ ἐπικέρει.

Asinus & mulus Scythici frigoris impatiens, unde infuctus equo Scythico. Asius Scytharum in Persis fallendis. Mavera Scythica ad ludibrium Persarum.

mirabilis, asinorum vox ac mulorum species. Nam (ut superius à me demonstratum est) nullus in terra Scythica neque asinus neque mulus gignitur, ac neuter omnino visitur, propter frigora. Itaque rudentes asini perturbabant Scytharum equos: & quum Scythæ sæpenumero Persas adorirentur, interim equi audita asinorum voce consternati avertébantur, arrectis auribus stupefacti, utpote insolentia tum vocis quam prius non audissent, tum formæ quam nunquam inspexissent. Atque hoc quidem paululum quiddam momenti ad bellum afferebat. Ceterum Scythæ ubi animadverterunt Persas tumultuantes, quo diutius in Scythia illi commorarentur, & commorantes torquerentur omnium rerum inopes, faciendum ita sibi putarunt, ut suis ipsorum pecoribus una cum pastoribus relictis, in alium ipsi abscederent locum. Persæ illuc se conferentes, 130 excipiebant pecora. Quo facto exultabant. Sed quum sæpius idem tentarent, ad ultimum Darius inopia rerum laboravit. Id reges Scytharum intelligentes, mittunt ad eum cum muneribus caduceatorem, ave, mure, rana, & quinque sagittis. Persæ, cum qui munera ferebat, percontabantur quid illa significarent. Iste negare sibi aliud esse mandatum, nisi ut quum illa tradidisset, celerime rediret. jubere tamen ipsos Persas, si solertes forent, interpretari quid sibi dona vellent. Hoc quum audissent Persæ, consultabant. Et Darii quidem sententia erat, Scythas seipsos ei donare, & terram atque aquam: hac ratione conjectantis, quod mus quidem in terra gignatur, eodem quo homines fructu victitans; rana autem in aquis; avis vero sit equo assimilis: at sagittis dandis, quod suum robur traderent. In hanc sententiam Darius interpretabatur. At Gobryas unus è septem viris qui magum sustulerunt, hoc dicere dona conjectabat, O Persæ, nisi conversi in aves subvoletis in cœlum, aut effecti mures subeat in terram, aut collati in ranas infiliatis in paludes, non remeabitis unde venistis, his sagittis confecti. Et Persæ quidem 133 illa munera sic interpretabantur. At una pars Scytharum, cui datum ante erat negocium Mæotidis paludis custodiendæ, tunc autem cum Ionibus qui ad Istrum erant colloquendi, ubi ad pontem venit, ita

ὄνων ἢ Φωνῇ, καὶ τῶν ἡμίονων τὸ εἶδος. ἔτε γὰρ ὄνον ἔτε ἡμίονον γῆ ἢ Σκυθικῇ φέρει, ὡς καὶ πρῶτον μοι διέτλωται. ἔδε ἐστὶ ἐν τῇ Σκυθικῇ πάσῃ χώρῃ πρῶτον ἔτε ὄνον, ἔτε ἡμίονον, ἀλλὰ πᾶσι ψύχεα. ὑβρίζοντες ὦν οἱ ὄνοι ἐπὶ τάρταρον πλὴν ἵππων τῶν Σκυθίων. πολλάκις δὲ ἐπιλαυνόντων ὅτι τὰς Πέρσας, μετὰ τὸ ὅπως ἀκούσαν οἱ ἵπποι τῶν ὄνων τὴν Φωνῇ, ἐπετρέσαντο τε ὑπερφερόμενοι, καὶ ἐν θανάτῳ ἔσπον, ὅρῳ ἰσάντες τὰ ὅσα. αἰτε ἔτε ἀκούσαντες πρῶτον Φωνῇ τὴν τοιαύτην, ἔτε ἰδόντες τὸ εἶδος. πάντα μὲν νυν ὅτι μικρὸν τι ἐφέροντο τὴν πλέμην. οἱ δὲ Σκύθαι ὅπως τὰς Πέρσας ἴδοιεν τεθρονημένους, ἵνα πρῶτον τὴν πάλαι χρόνον ἐν τῇ Σκυθικῇ, καὶ πρῶτον ἀναιμία τοῦ, τῶν πάντων ὁπιδέας εἰόντες, ἐποίησαν πιάδε. ὅπως τῶν πρῶτων τῶν σφετέρων αὐτῶν καταλίποιεν μὲν τῶν νομέων, αὐτοὶ ἂν ἐπὶ ἐξέλαυνον ἐς ἄλλον χώρον. οἱ δὲ ἂν Πέρσαι ἐπελθόντες ἐλάβεσκον τὰ πρῶτα, καὶ λαβόντες, ἐπήροντο ἂν τῶν πεποιημένων. Πολλάκις δὲ τοιαύτη γινόμενα, πάλαι Δαρείος τε ἐν ἀπορρίξι εἶχετο, καὶ οἱ Σκυθίων βασιλεῖς μαχίμους τοῦτο, ἐπιμπόν κήρυκα δῶρα Δαρείῳ φέροντα, ὅρῳ τε ἐμὴν ἐβάτραχον ἐοικυῖς πίντε. Πέρσαι δὲ τὸν φέροντα τὰ δῶρα ἐπὶ πρῶτον τὸν νόον τῶν δεδομένων. ὁ δὲ ἔδεν ἔφη οἱ ἐπιστάθαι ἄλλο ἢ δόντες τὴν παρτίαν ἀπαλλάσσειν. αὐτὰς δὲ τὰς Πέρσας ἐκέλευε, εἰ σφοῖ εἰσι, γινῶαι τὸ ἐθέλει πᾶσι δῶρα λέγειν. Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ Πέρσαι, ἐκκλῶντο. Δαρείῳ μὲν νυν ἡ γνώμη ἦν, Σκύθας ἐν τῷ δὶ δόνα σφέας πᾶσι αὐτοῖς, καὶ γὰρ πᾶσι ἔδωκε. εἰκάζοντο δὲ τῆδε, ὡς μὲν ἐν τῇ γῇ γίνετο, καρπὸν τὸ αὐτὸν ἀνθρώπῳ σπόμενον. βάτραχον δὲ ἐν ὕδατι. ὅρῳ δὲ μάλιστ' εἰκοι ἵππων. τὰς δὲ εἰσὺς, ὡς τὴν ἐαυτῶν ἀλκὴν πρῶτον δοῖσι. αὐτὴ μὲν Δαρείῳ ἡ γνώμη ἀπεδέδεκε. συνεστήκει δὲ πᾶσι ἡ γνώμη τοῦτο, τὸ ἀνδρῶν τῶν ἐπὶ ἐνδὸς τῶν τὴν μάχον καπιλόνων, εἰκάζοντο τὰ δῶρα λέγειν, ἢ ν μὴ ὅρῳ γινόμενοι ἀναπλήσει ἐς τὸ οὐρα, νόν, ὡς Πέρσαι, ἡ μὲν γινόμενοι κατὰ τὴν γῆς, καταδύητε, ἢ βάτραχοι γινόμενοι ἐς τὰς λίμνας ἐσσηδῆσι, ὥς δὲ ἀπονοστήσει ἐπίσω, ὡς τῶν τῶν πρῶτων βαλλόμενοι. Πέρσαι μὲν δὲ τὰ δῶρα εἰκάζον. ἢ δὲ Σκυθίων μὴ μίση ἢ παχέισα πρῶτον μὲν πρῶτον Μικῆτιν λίμνῃ φερέν, πετὲ δὲ ὅτι τὸ ἴσον ἴωσι ἐς λόγους ἐλθεῖν, ὡς ἀπικετο ὅτι τὴν γίφυραν,

a ἰσάντες. b ἀναιμία. c τοιαύτη. d θείει. e ἴωσι. f MS. εἰκάζον. g ἐκπληροῦσι. h δὲ ὡς τὰ.

φυραν, ἔλεγε τάδε, Ἄνδρες Ἴωνες, ἐλάθε-
 ,, εἰ μὴ ὑμῖν ἦκαμεν Φέροντες, ἥπερ γε ἐθέλητε
 ,, ἐπακούειν. πικυημένοιμεθα γὰρ Δαρείον ἐπιίλα-
 ,, σθαι ὑμῖν, ἐξήκοντα ἡμέρας μοιῶν Φερή-
 ,, σοντας τὴν γέφυραν, αὐτὰ μὴ πρὸς φθορὰν
 ,, ἐς τὴν τῶν χρόνων, ἀπαλλάσσεσθαι ἐς τὴν ὑ-
 ,, μετέρω. νῦν ὦν ὑμεῖς ταῖς πεινῶντες, ἐκτὸς
 ,, μὲν ἐσθλὴ πρὸς ἐκείνῃ αἰτίας, ἐκτὸς δὲ πρὸς
 ,, ἡμεῶν· τὰς περικειμένους ἡμέρας πρὸς μὲν
 ,, τὸ δὸτ' ἄντα ἀπαλλάσσεσθαι. ἔτι μὲν νῦν,
 ,, ὑποδεξαμένων Ἰώνων ποιήσθαι ταῦτα, ὅπισθ' ἔτι
 ,, ταχίστω ἐπιγίγν' οἱ. Πέρσῃσι δὲ μὴ τὰ δῶρα τὰ ἐλ-
 ,, θόντα Δαρείῳ, ἀντιτάχῃσιν οἱ ὑπολειφθέντες
 ,, Σκύθῃσι περὶ τῶν ἐπιπορευόντων, ὡς συμβαλέοντες. τεταγ-
 ,, μένοισι δὲ τοῖσι Σκύθῃσι λαγὸς ἐς τὸ μέσον διῆξε· τῷ
 ,, δὲ, ὡς ἕκαστος ὠρεον τὸ λαγόν, ἐδίωκον. περὶ τῶν
 ,, δὲ Σκυθῶν, καὶ βοῶν χρεωμένων, εἶρετο ὁ Δα-
 ,, ρεῖος τῷ ἀντιπλεμίων τῷ θύρῳ. πυθόμενος δὲ
 ,, σφεας τὸ λαγὸν διώκοντας, εἶπε ἄρα πρὸς τὰς περ
 ,, ἐώηε καὶ τὰ ἄλλα λέγον, Οὗτοι ἄνδρες ἱ-
 ,, μέων πολλὸν κατὰ φρονέει. καὶ μοι νῦν φαί-
 ,, νει ὁ Γοβρύης εἰπεῖν· περὶ τῶν Σκυθικῶν δῶρων ὁρ-
 ,, θῶς· ὡς ὦν ἔτις ἡδὴ δοκεόντων ἐς αὐτῶν μοι ἐ-
 ,, χθὴν, βελῆς ἀγαθῆς δεῖ, ὅπως ἀσφαλῶς ἡ κα-
 ,, μὴδ' ἡμῖν ἔσται ὅπισθ'. πρὸς ταῦτα Γοβρύης εἶπε,
 ,, ὦ βασιλεῦ, ἐγὼ χαρὸν μὲν ἐς λόγῳ ἡπιστάμεν
 ,, τῶν τῶν ἀνδρῶν τὴν δόξαν· ἐλθὼν δὲ,
 ,, μᾶλλον ἐξέμαθον, ὅτε αὐτὸς ἐμπάροντας ἡ-
 ,, μῖν. νῦν ὦν μοι δοκεῖ, ἐπεὶ ταχίστα νῦν ἐλθῇ,
 ,, ἐκκαύσαντας τὰ πυρὰ (ὡς ἐς ἄλλοις ἐώημεν
 ,, ποιέειν) τῶν στρατιωτῶν τὰς ἀδενεστέας ἐς τὰς
 ,, θαλάσσιον ἐξαπείσαντας, καὶ τὰς ὄντας πάν-
 ,, τας κατὰ δόξαν, ἀπαλλάσσεσθαι, περὶ δὲ ὅτι
 ,, τῷ Ἰστρον ἵσταται Σκύθας λύσαντας τὴν γέφυραν, ἡ
 ,, καὶ πῶς δόξα, τὸ ἡμέας οἷον πῶς ἐστὶ ἐξερ-
 ,, γάσσεσθαι. Γοβρύης μὲν ταῦτα πυνεβλάθε. μὴ δὲ
 ,, νῦν περὶ ἡμέρας, καὶ Δαρεῖος ἐχρᾶτο τῇ γνώμῃ ταύ-
 ,, τη· τὰς μὲν καματηρὰς τῶν ἀνδρῶν, καὶ τῶν λῶν ἐ-
 ,, λῆξας δότ' ἀπαιτῶν λόγῳ, καὶ τὰς ὄντας πάν-
 ,, τας καταδόξας, κατέλιπε αὐτῷ ταῦτα ἐν τῷ στρα-
 ,, τῶν κατέλιπε δὲ τὰς πῶντας καὶ τὰς ἀδενεστέας τῶν
 ,, στρατῶν, τῶνδε εἶνεκεν· ἵνα οἱ μὲν ὄνοι βολῶν πα-
 ,, ρέχων· οἱ δὲ ἄνθρωποι ἀδενεστέας μὲν εἶνεκεν κα-
 ,, τέλιπον, περὶ τῇ δὲ δηλαδὴ αὐτὸς μὲν
 ,, αὐτῶν κατὰ τὴν στρατῶν ὅτι τῇ δὲ μέλλοι τοῖσι
 ,, Σκύθῃσι, ἔτι δὲ τὸ στρατῶν τῶν χρόνων ῥυοί-
 ,, ατο. ταῦτα τοῖσι ὑπολειμμένοις δὲ ὑπομέν-
 ,, νον ὁ Δαρεῖος, καὶ πυρὰ ἐκκαύσας, τὴν ταχίστην
 ,, ἐπέειπε ὅτι τῷ Ἰστρον. οἱ δὲ ὄνοι ἐρημωθέντες ἔοι-
 ,, λον,

ita verba fecit, Viri Iones, libertatem
 vobis ferentes venimus, si modo exau-
 dire volueritis. Accepimus enim, Dari-
 um vobis præcepisse, ut ad sexaginta dun-
 taxat dies custodiam pontis ageretur; si
 intra id tempus ipse non afforet, domum
 abiretis. Itaque vos id facientes, & apud
 illum & apud nos culpam devitaveritis.
 proinde quum ad præstitutam diem per-
 manseritis, jam abscedite. Hæc se fa-
 cturos recipientibus Ionibus, Scythæ
 celerrime retro abiire. At ceteri Scy-
 134 thæ, post missa Dario dona, cum pe-
 ditatu ac equitatu adversus Persas in acie
 instructi steterunt tanquam conficturi.
 quum interim lepus in medium profiluit,
 quem ut quisque vidit, insequabatur. Per-
 turbatis Scythiis ac vociferantibus, sci-
 scitabatur Darius unde hostium tumul-
 tus existeret: & quum audisset illos le-
 porem insectari, inquit ad eos Persas
 cum quibus cetera colloqui consueverat,
 Hi viri videntur magno nos habere con-
 temptui, & nunc Gobryas recte dixisse
 de Scythicis donis. Unde quum mihi
 quoque jam ipsi ita habere videantur,
 bono consilio est opus, ut tutus nobis
 eo unde venimus sit receptus. Ad hæc
 Gobryas, Equidem, inquit, o rex,
 horum ego virorum inopiam videbar
 mihi fere fama habere cognitam, sed ubi
 adveni, evidentius intellexi, animad-
 vertens eos habere nos ludibrio. Proin-
 de mihi videtur, quum primum nox
 venerit, incensis ignibus, prout alias
 quoque consuevimus facere, maxime im-
 becillis ad æumnas deceptis asinisque om-
 nibus alligatis, abeundum, priusquam
 versus Istrum recta pergant Scythæ
 ad pontem solvendum, aut Ionibus ali-
 quid videatur, quod nos queat perdere.
 Hoc Gobryas consilium dabat. Cui af-
 135 fectus Darius, ubi nox adfuit, reli-
 quit in castris viros languidos, & eos
 quorum amissio minimi facienda esset,
 nec non omnes asinos alligatos: reliquit
 vero & asinos & infirmos ex agmine id-
 circo, ut asini quidem vocem ederent;
 homines autem relinquebantur infirmita-
 tis causa, sed scilicet hoc titulo; quasi
 ipse cum flore copiarum adoriturus foret
 Scythas, isti interea castra tutarentur.
 Hæc persuadens iis qui relinquebantur
 Darius, accensis ignibus quammaturtime
 ad Istrum contendit. Asini, quod mul-
 titu-

a ἡ παρ. b ἐπὶ τὴν ταχίστην νῦν ἐλθόντες. c Verbum ἔσται non est in MS. d αὐτῶν ἐν. e εἶπε bis. f ὑπολειπο-
 μένοι.

titudine destituti essent, eo magis ruder. quos audientes Scythæ, credere omnino Persas in eisdem permanere castris.

136 Verum ubi illuxit, ii qui relictæ erant, cognito se proditos esse à Dario, manus protendere ad Scythas, & quæ decebat edere. His illi auditis, repente collecti, duæ Scytharum partes, & una, Sauromata Budinique ac Geloni, Persas recta ad Istrum persequuntur. Quum vero Persicus exercitus magnam partem essent pedites, & itinera nesciret, utpote viis non lectis, Scythicus vero forent equites, & compendiariorum scientes, utrique ab alteris aberrantes, multo priores ad pontem Scythæ pervenere quam Persæ. Ibi cognito nondum venisse Persas, ita ad Ionas qui in navibus erant verba fecerunt, Viri Iones, & dierum numerus jam pertransiit, & injuriæ estis qui adhuc permanetis: sed quoniam antea præ timore mansistis, nunc solvite trajectum, atque quam celerime abite liberi, diis ac Scythis gratiam habentes. Nam eum qui antea dominus vester erat, ita tractabimus ut adversus nullum mortalium sit facturæ expeditionem. De hac re consultantibus Ionibus, Miltiadis quidem Atheniensis ducis ac tyranni Chersonesii (qui sunt in Hellesponto) sententia erat, Scythas obtemperandum esse, & Ioniam servitute liberandam. At Histio Milesii diversa, quod diceret nunc quidem eos suæ quemque urbis tyrannos esse ob Darium: potentia vero Darii sublata, neque se Milesiis, neque alium quemquam usquam præesse posse. Fore enim ut singulæ civitates popularem statum quam tyrannicum mallent. Hanc sententiam quum dixisset Histius, omnes confestim qui Miltiadi assensu fuerant, in eam

138 transierunt. Fuere autem qui sententias tulerunt & alicujus apud regem existimationis, Hellespontiorum quidem tyranni, & Daphnis Abydenus, & Hippoclus Lampfacenus, & Herophantus Parienus, & Metrodorus Proconnesius, & Aristagoras Cyzicenus, & Ariston Byzantius: & isti quidem ex Hellesponto. Ab Ionia autem, & Stratias Chius, & Eacides Samius, & Laodamas Phocæensis, & Histius Milesius: cujus sententia prælata est contraria sententiæ Miltiadis. Eolensium vero unus affuit qui esset alicujus auctoritatis, Aristagoras Cy-

139 mæus. Hi, posteaquam Histio probare

λῆ, ἔτω δὲ ἂ μᾶλλον πολλὰ ἴσων τὸ Φωνῆς. ἀκούσας δὲ οἱ Σκύθαι τῶν ὄνων, πᾶσι καὶ τῷ χάρω ἤλπιζον τὰς Πέρσας εἶναι. Ἡμέρης δὲ ἡγομένης γνώσεις οἱ ὑπολῆθ' ἔβησαν ὡς περὶ δεικνύμενοι εἶναι ὑπὸ Δαρείῳ, χεῖρας τε προσέειποντο ὅτι Σκύθησι, καὶ ἔλεγον πρὸς κατήκοντα. οἱ δὲ ὡς ἤκουσαν ταῦτα, τὴν ταχίστην οὐραφέντες, αἱ τε δύο μοῖραι τῶν Σκυθῶν, καὶ ἡ μία, Σαυρομάτη καὶ Βυδῖνοι καὶ Γελωνοὶ, ἐδίωκον τὰς Πέρσας ἰσὺ τῆς ἰσῆς. ὅτε δὲ τὸ Περσικὸν μὲν ἔπαυτο, ἡ δὲ ἐόντι περὶ τῶν ἐπὶ τῶν ὁδῶν ὅπως ὀπίσσω μένῃ, ὡς ἐπὶ τῶν ἐπὶ τῶν ὁδῶν, ἔτι Σκυθικῶν, ἰπποπότεω, καὶ τὰ πᾶσι τὸ ὁδοῦ ὀπίσσω μένῃ, ἀμαρτύνοντες ἀλλήλων, ἔφθασαν πολλὰ οἱ Σκύθαι τὰς Πέρσας ὅτι τὴν γὰρ φεραν ἀπὸ κἀμῶν. μαχόντες δὲ τὰς Πέρσας οὐκ ἀπὸ κἀμῶν, ἔλεγον πρὸς τοὺς Ἴωνας ἐόντας ἐν τῇ νηυσὶ, Ἄνδρες Ἴωνες, αἱ τε ἡμέραι ὑμῖν ἔσονται ἀρχαῖαι διοίκων, καὶ οὐ πῖσι δίκαια ἐπὶ τῶν ἐπὶ τῶν ὁδῶν. ἀλλ' ἐπὶ τῶν ὁδῶν, τερὸν δαμάσκειν ἡμῖν, νῦν λύσαντες τὸ πᾶν, τὴν ταχίστην ἀπὸ καὶ χαίροντες ἐλθέτε, ἡμεῖς τε Σκύθησι εἰδοῦτες χάριν. τὸ δὲ πρὸς τὸν ἐόντα ὑμῶν δεσπότην ἡμεῖς ὀπίσσω μένῃ, οὕτως, ὡς ὅτι μηδαμῶς ἐπὶ ἀνθρώπους αὐτὸν ἐπὶ τῶν ὁδῶν. Πρὸς πᾶσι οἱ Ἴωνες ἐβλάστησαν. Μιλτιάδῃ δὲ ἔτι Ἀθηναῖς ἐπὶ τῶν ὁδῶν. ἔτι τῶν ὁδῶν Χερσονησιῶν τῶν ἐν Ἑλλησπόντῳ, ὡς γνώμη πρὸς τῶν Σκυθῶν, καὶ ἐλθέτε, ἡμεῖς τε Ἴωνες δὲ τῶν Μιλησίων ἐναντὶ ταύτῃ, λέγοντι ὡς νῦν μὲν Δαρεῖον ἕκαστος αὐτῶν τυραννέει, καὶ Δαρεῖς δὲ διωάμενος καταρῆναι, οὐτε αὐτὸς Μιλησίων οἷός τις ἐστὶ ἀρχὴν, οὐτε ἄλλον οὐδένα οὐδαμῶν. βεβλήσας γὰρ ἕκαστος τῶν πολλῶν δημοκρατεῖσθαι μᾶλλον ἢ τυραννέσθαι. Ἰστιαῖς δὲ γνώμῃ ταύτῃ ἀποδοκνυμένῃ, αὐτὰ πᾶσι πάντες ἦσαν τετραμμένοι πρὸς ταύτην τὴν γνώμην, πρὸς τὸν Μιλτιάδῃ αἰρέμενοι. ἦσαν δὲ οὗτοι οἱ Δαρεῖον τὸν τῶν Ἰωνῶν, καὶ ἐόντες λόγῳ πρὸς βασιλῆα, Ἑλλησποντίων μὲν τύραννοι, Δάφνης τε Ἀβυδηνός, καὶ Ἰπποκλῆς Λαμψακηνός, καὶ Ἡρόφαντος Παριηνός, καὶ Μητροδῶρος Προκοννησιῶν, καὶ Ἀρισταγόρης Κυζικηνός, καὶ Ἀρίστης Βυζαντινός. οὗτοι μὲν ἦσαν οἱ ἐκ Ἑλλησπόντου. ἀπ' Ἰωνῆς δὲ, Στρατίας τε Χίῳ, καὶ Αἰακίδης Σάμῳ, καὶ Λαοδάμας Φωκαεὺς, καὶ Ἰστιαῖς Μιλήσι. τῶν γνώμῃ προσκείμενῃ ἐναντὶ τῇ Μιλτιάδῃ. Αἰολέων δὲ παρὴν λόγῳ μὲν Ἀρισταγόρης ὁ Κυμαῖος. οὗτοι ὡς ἐπὶ τὴν Ἰστιαίαν αἰ-

ρέοντες γνώμην, ἐδόξε σφι πρὸς ταύτη ταδε ἔργα
 τε εἶπετα περὶ δεινῶν. ἡ μὲν γὰρ φύρης λύειν τὰ
 κατὰ τὰς Σκυθίας ἐόντα, λύειν ἣ ὅσον τὸ ξύμα
 ἐξικνέεται. ἵνα εἰ ποῖεν τὴ δοκέωσι, πιεῦντες μη-
 δέν. καὶ οἱ Σκύθαι μὴ πρῶτα βιάμενοι, καὶ βυλό-
 μενοι διφθεύειν τὴ ἵστρον κατὰ τὴν γέφυραν· εἰπεῖν
 τε λύοντες ἡ γέφυρης τὸ ἐς τὴν Σκυθικὴν ἔχον,
 ὡς πῶτα ποιήσῃσι τὰ Σκυθίῃ ἐστὶ ἐν ἡδονῇ. ταῦτα
 μὲν προσέηκαν τῇ γνώμῃ. μετὰ ἣ, ὅτι πάντων
 „ ὑπεκρίνατο Ἰστιαῖος, ταῦτα λέγων, Ἄνδρες
 „ Σκύθαι, χρῆσθε ἥκετι φέροντες, καὶ ἐς καιρὸν
 „ ἐπιγέσθε. καὶ τὰ πρὸς ὑμῶν ἡμῶν χρῆσθαι
 „ ὁδόν, καὶ τὰ ἀπ’ ἡμῶν ἐς ὑμέας ὁπισθεύειν
 „ ὑπερτίεσθαι. ὡς γὰρ ὁρᾶτε, καὶ λύομεν τὸ πῶ-
 „ ρον, καὶ περὶ μὲν πᾶσαν ἔχομεν, θέλοντες εἰ-
 „ ναι ἐλεύθεροι. ἐν ᾧ ἡμεῖς ταδε λύομεν, ὑ-
 „ μέας καιρὸς ἐστὶ διζέσθαι ἐκείνους· εὐρόντας ἣ,
 „ ὑπερ τε ἡμῶν εἰ ὑμῶν αὐτῶν πῶτα ἔ-
 „ τως ἐκείνοις περὶ. Σκύθαι μὲν τοῦδε φέρον
 ἵστρον περὶ πᾶσαν λέγαν ἀληθῆα, ὑπερ φέρον
 ὁπισθὴ ζήτησαν τὴν Περσῶν, καὶ ἡμάρτανον πάσης
 ἡ ἐκείνων διεξόδοι. αἱ τοὶ ἣ τὰ αὐτοὶ οἱ Σκύ-
 θαι ἐγόνον, τὰς νομάς τὴν ἵστρον τὰς πᾶσι
 διφθεύειν, καὶ τὰ ὑδάτα συγχώσασθαι. εἰ
 γὰρ πᾶσι μὴ ἐπιήσαν, παρῆχε ἂν σφι, εἰ
 ἐβύλον, εὐπετίως ἐξορύειν τὰς Πέρσας· νῦν
 δὲ τὰ σφι ἐδόκει ἀρῆσαι βεβηλεῦσθαι, κατὰ
 πᾶσι ἐσφάλησαν. Σκύθαι μὲν νῦν τὴ σφετί-
 ρης χώρας τῇ χιλὸς τε πᾶσι ἵπποισι καὶ ὑδάτα
 ἦν, ταύτη διεξιόντες, ἐδίζων τὰς ἀντιπλε-
 μίας, δοκέοντες εἰ ἐκείνους διφθεύειν τὴν δατο-
 ρησιν πιεῖσθαι. οἱ δὲ δὴ Πέρσαι τὸ πρῶτον
 ἐωὐτὸν ἡμῶν ἐβον, τῶν φυλάσσοντες ἡ-
 σον. καὶ ἔγω μὲν εὐρον τὸ πῶρον. οἱ ἣ, νυ-
 κτὸς τε ἀπὸ κείνων, καὶ λελυμένης ἡ γέφυρης
 ἐντυχόντες, ἐς πᾶσαν ἀρῶν δὴ ἀπὸ κείνων μὴ
 σφίαις οἱ ἵωνες ἔως δαπολεοῖσθαι. ἦν ἣ πε-
 ρὶ Δαρῆον ἀνὴρ Αἰγυπτιῶν, Φωνέων μέγιστον
 ἀνθρώπων. τῶν δὴ τὸ ἀνδρᾶ καταστάντα ὁππὶ
 τὴ χεῖρ τὴ ἵστρον, ἐκέλευε Δαρῆος καλεῖν
 Ἰστιαῖον Μιλήσιον. ὁ μὲν δὴ ἐποίησε ταῦτα. Ἰστιαῖ-
 ος ἣ, ἐπακύντας τῷ πρῶτῳ κελύσματι, τὰς τε
 νέας ἀπὸ πᾶσιν παρῆχε διφθεύειν τὴν γραπὴν,
 καὶ τὴν γέφυραν ἐβύζε. Πέρσαι μὲν ὡν ἔγω ἐκ-
 φάσκει Σκύθαι ἣ διζήμενοι, καὶ τοῦδε φέρον ἡμάρ-
 ταν τὴν Περσῶν. καὶ τῶν μὲν, ὡς ἐόντας ἵωνας ἐλ-
 θήρας, κακίστας τε εἰ ἀναδροπίας κλέναι εἶναι
 ἀπὸ πάντων ἀνθρώπων. τῶν δὲ, ὡς δούλων ἵωνων τὸ
 λόγον ποιούμενοι, ἀνδράποδα φιλοδέεσθαι φασὶ
 εἶναι,

vere sententiam, hoc sibi præterea agendum dicendumque censuerunt, pontis partem versus Scythicam ripam solvere, solvere autem quantum ex arcu sagitta adsequitur, ut & facere aliquid viderentur, quum tamen nihil facerent, neve Scythæ tentarent vim afferentes, & volentes Istrum ponte transire, & dicere solventes ab ista parte pontem, quasi omnia ad voluntatem Scytharum facerent. Hæc sententiæ Histiazi addiderunt, & mox pro universis ad Scythas Histiazi ista verba fecit, Viri Scythæ, utilem nobis rem attulistis, & opportune instatis: atque ut vos nobis probe viam ostenditis, ita nos vobis obsequenter obtemperamus. Ut enim cernitis, & trajectum rescindimus, & adhibebimus omnem pronitatem mentis, cupidi assequendæ libertatis. Ceterum dum nos hæc solvimus, interea vos inquirere illos tempus admonet, & inventos, tam vestro quam nostro nomine ita ulcisci ut merentur. Scythæ, Ionibus iterum fi-
 140 dem habentes, tanquam vera eloquutis, ad inquirendos Persas reverterunt: atque ab omni illorum itinere aberrarunt; cujus ipsi fuerunt causa, quod pabula eorum illis in locis corruperant, fontefque obstruxerant. quæ nisi fecissent, facile si voluissent Persas invenissent: nunc ita faciendo, visi sibi fuerant optime consuluisse, ob quæ tamen eos res frustrata est. Quippe eam suæ regionis partem consecrantes in qua cibaria equis atque aquæ forent, hostem indagabant, rati illum eadem parte fugam intendisse: at ille observato quod prius tenuerat itinere, abierat, atque ita ægre trajectus reperit locum. Et quum noctu pervenisset, nactus pontem solutum, animo prorsus concidit, veritus ne se relicto Iones abiissent. Erat autem apud Dari-
 141 um Ægyptius vir, omnium hominum vocalissimus: hunc Darius supra labrum Istri positum jubet inclamare Histiaum Milecium: Histiaus primam inclamationem exaudiens, omnes naves admovit ad trajiciendum exercitum, & pontem junxit. Atque hunc in modum Persæ effu-
 142 gerunt, quos indagantes Scythæ, iterum aberraverunt. & ob id Iones tum quasi liberos, sed pessimos & ignavissimos omnium hominum esse judicant; tum de eis tanquam de servis loquentes, mancipia dominos amantia esse ajunt, & mi-

minime fugientia. Hæc in Iones Scy-
143 thæ probra jaciunt. Darius per Thraci-
am iter faciens, Sextum Chersonesi per-
venit, atque illinc in Asiam navibus ipse
transivit, relicto in Europa exercitus du-
ce Megabazo, viro Persæ, cui Darius
aliquando hunc honorem habuit, ut hoc
verbum inter Persas diceret: quum esset
esurus mala Punica, simulac primum
malum aperuit, interrogatus à fratre Ar-
tabano, quid tam multiplex fieri sibi o-
ptaret quantum in malo esset acinorum,
respondit, Se præoptare tot numero si-
bi esse Megabazos quàm Græciam sub-
ditam. His verbis apud Persas hominem
honoravit: quem tunc prætorem reli-
quit cum octoginta millibus suorum mi-
144 litum. Megabazus autem hic immorta-
lem sui memoriam apud Hellepontios
reliquit, hoc dicto, quod quum Byzantii
rogans & inquirens audisset Chalcedoni-
os septem & decem annis ante Byzan-
tios regionem condidisse, inquit Chal-
cedonios eo tempore cæcos fuisse; qui,
quum pulchrior adesset locus ad conden-
dum, nequaquam turpiorem elegissent
nisi cæci fuissent. Hic igitur Megaba-
zus in Hellepontiorum plaga pro præ-
tore relictus, eos qui diversarum à Me-
dis partium erant, subigebat. & iste
145 quidem talia agebat. PER idem sane
tempus alia ingens in Africam extitit mi-
litaris expeditio, ob eam quam ego
commemorabo causam, his prius expo-
sitis: Argonautarum posterum quum à Pe-
lasgis qui feminas Atheniensium ex Brau-
rone prædati sunt, essent ejecti à Lemno,
Lacedæmonem navigaverunt, confiden-
tesque apud Taygetum ligneum acervum
accenderunt. Quos Lacedæmonii quum
vidissent, nuncium misere sciscitatum
quinam & unde essent. Illi nuncio sciscitan-
ti responderunt se Minyas fuisse, ab iis
heroibus oriundos qui in Argo navigas-
sent, quique quum Lemnum appulissent,
illic eos procreassent. Hanc mentionem
stirpis Minyarum quum audissent Lacedæ-
monii, misso iterum nuncio sciscitan-
tur quid sibi velit ipsorum adventus in
hanc regionem, atque ignis accensio. Il-
li vero se respondent à Pelasgis ejectos,
redire ad parentes, (æquissimum enim
id factu esse) orareque ut liceat una cum
eis habitare, tum honorum, tum agro-
rum participes. Eos recipere conditione
qua ipsi vellent, Lacedæmonii placuit,
cum

εἶναι, καὶ ἀδρῆσαι μάλιστα. ταῦτα μὲν δὴ Σκυθή-
σι ἐς Ἴωνας ἀπερρίπται. ΔαρεῖⓈ δὲ Διὰ τὴν Θρη-
κῆς παραδόμενⓈ, ἀπῆκερ ἐς Σητεν τὴν Χερσονή-
σιν. ἐνθεύτην ἣ αὐτὸς μὲν διέβη τῆσι νηυσὶ ἐς
τὴν Ἀσίην, λείπει ἣ στρατηγὸν ἐν τῇ Εὐρώπῃ
Μεγάβαζον, ἄνδρα Πέρσῃν. τῷ Δαρεΐῳ κατε-
ἶδωκε γέρας, τοιόνδε εἶπας ἐν Πέρσῃσι ἐπⓈ.
ὠρμημένον Δαρεῖν ροιάς τραγῆν, ὡς ἀνοιξε πάρι-
σαι τὴν πρῶτῃν τῶν ροιέων, εἴρατο αὐτὸν ὁ ἀδελ-
φὸς ἈρτάβαζⓈ, ὁ, πὶ βέλοισι ἂν οἱ ποσῶ-
την πᾶσιθⓈ ἡμέδαται ὅσοι ἐν τῇ ροιῇ κόκκισι. Δα-
ρεῖⓈ δὲ εἶπε, Μεγάβαζος ἂν οἱ ποσῶτες ἀριθμῶν
ἡμέδατ' βέλεαθ' ἑκάστον ἢ τὴν Ἑλλάδα ὑπῆρατον. ἐν
μὲν δὴ Πέρσῃσι ταῦτά μιν εἶπας ἐπῆμα. τότε ἣ
αὐτὸν ὑπέλιπε στρατηγὸν, ἔχοντα τὴν στρατῆς τὴν
ἐαυτῷ ὀκτὼ μυριάδας. οὗτⓈ δὲ ὁ Μεγάβα-
ζⓈ, εἶπας τότε ἐπⓈ, ἐλίπετ' ἀθῆναίον μνη-
μῶν πρὸς Ἑλλησποντίων. ἐρόμενⓈ ἄ γὰρ ἐν Βυ-
ζαντίῳ ἐπύθετ' ἐπὶ κακιδεκά ἐπῆσι πρῶτον
Χαλκηδονίους κτίσαντας τὴν χώραν Βυζαντίων.
πυθόμενⓈ δὲ, ἐφῆ Χαλκηδονίους τῶν τῶν χρο-
νῶν τυγχάνειν ἐόντας τυφλούς. ἔ γὰρ ἂν ἔ καλ-
λίονⓈ περὶόνⓈ κτίζειν χώραν, τὴν αἰχλῶνα ἐ-
λέδαται, εἰ μὴ ἦσαν τυφλοί. ἐτⓈ δὲ ὡν τότε ὁ
ΜεγάβαζⓈ στρατηγὸς λειφθεὶς ἐν τῇ χώρῃ Ἑλ-
λησποντίων, τοὺς μὴ μνηδίζοντας κατεσρέφετο.
οὗτⓈ μὲν νῦν ταῦτα ἐπεήρασε. Τὸν αὐτὸν δὴ
τοῦτον χρόνον ἐγένετ' ὅτι Λιβύῃ αἰλⓈ στρα-
τῆς μέγας ἐστⓈ, Διὰ πρῶτα τὴν ἐγὼ ἀπ-
ηγήσομαι, περὶδηγούμενⓈ πρῶτοντα πᾶσι. τὴν
ἐκ τῆς Ἀργεὺς Ὀπιδαιτῶν παίδων παῖδες, ἐξε-
λαθῆντες ὑπὸ Πελασγῶν τὴν ἐκ ΒραχυρῶνⓈ
ληισαμένων πρὸς Ἀθηναίων γυναικάς, ὑπὸ τοῦ-
των δὲ ἐξελαθῆντες ἐκ Λήμνου, οἰχόντο πλεόν-
τες ἐς Λακεδαιμόνα. ἰζόμενοι δὲ ἐν τῷ Τηϋγῆ-
τι, πυρὶν ἔκκισαν. Λακεδαιμόνιοι δὲ ἰδόντες,
ἀγγαλὸν ἐπεμπον, πρὸς ὅμοιοι ἄνθρωποι τε ὁκ-
θεν εἰσι. οἱ δὲ τῷ ἀγγέλῳ εἰρωπτόντα ἐλεγον, ὡς
εἶπαι μὲν Μινύαι, παῖδες δὲ εἶεν τῶν ἐν τῇ Ἀργεὶ
πλεονόντων ἡρώων. πρῶτοντα γὰρ τοὺς ἐς Λή-
μνον, φυτεύσαι σφέας. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ἀκη-
κότες τὸν λόγον τῶν ἡμεῶν τῶν Μινυέων, πέμψαντες
ποδῶτερον, ἡρώτεον τὴν θείοντες ἡκούοντες τε ἐς τὴν
χώραν, καὶ πῦρ αἰδοῖεν. οἱ ἣ ἐφασαν, ὑπὸ Πελασ-
γῶν ἐκβληθέντες, ἡκὴν ἐς τὰς πατρίδας. δικαιο-
πατον γὰρ εἶναι ἔγωγε τῶν γένεαθ'. δέεδαται οἰκίειν
ἅμα τέποισι, μοῖραν τε πᾶσαν μετέχοντες, καὶ τὴν
γῆν διπλαχόντες. Λακεδαιμόνιοι δὲ ἴαδε δέκε-

LI 2

αυτῶν

a ἡμέδαται. b Πελασγῶν ἐκ. c ὑπὸ ταῖς ἐξελαθῆντες. d πῦρ αἰδοῖεν. e πρὸς ὅμοιοι. f πρῶτοντα ἢ
ταῖς.

ὅταν τὰς Μινύας ἐπ' οἷσι θέλῃσι αὐτοί· μάλιστα ἢ ἐν γὰρ σφῆρας ὥστε πίνειν παῖτα, τῇ Τυωδαρδίων ἢ ναυπηλῇ ἐν τῇ Ἀργεῖ. δεξάμενοι δὲ τὰς Μινύας, γῆς τε μετίδοσαν, καὶ ἐς Φυλὰς διεδάσαντο. οἱ δὲ αὐτίκα μὲν γάμους ἐγίμουν, παῖς δὲ ἐκ Λήμωνος ἤγοντο, ἐξέδοσαν ἄλλοις. χρόνος δὲ ἔτι πολλοῦ διεξελθόντος, αὐτίκα οἱ Μινύαι ἐξ ὕβρεως, καὶ τε βασιληῆς μετατίοντες, καὶ ἄλλα πεινῶντες ὅσα ὅσα. τοῖσι ὦν Λακεδαιμονίοις ἐδόξε αὐτοὺς ἀποκτείνειν· συλλαβόντες δὲ σφῆρας κατεβαλον ἐς ἐρκτῶν. κτείναντες δὲ τοὺς ἂν κτείνωσι Λακεδαιμόνιοι, νυκτός· μετ' ἡμέρην δὲ, οὐδένα. ἐπεὶ ὦν ἐμελλόν σφῆρας καταχεῖσεσθαι, παρεστήσαντο αἱ γυναῖκες τῶν Μινυῶν, εὐνοῦσαι ἀσπίτε, καὶ τῇ πρώτῃ Σπαρτηγέτων θυγατέρες, ἐς ὃ ἐλθεῖν τε ἐς τὴν ἐρκτῶν, καὶ ἐς λόγους ἐλθεῖν ἐκάστη τῶ ἐκείνης ἀνδρὶ. οἱ δὲ σφῆρας παρήκον, οὐδένα δόλον δοκέοντες ἐξ αὐτῶν ἐσεσθαι. αἱ δὲ ἐπεὶ τε ἐσθλὸν, πεινῶντες τοιαῦτα· πᾶσαν τὴν εἶχον ἐσθλῶς ὁρῶσιν τοῖσι ἀνδράσι, αὐτὰς τῶν τῶν ἀνδρῶν ἐλαβον. οἱ δὲ Μινύαι, ἐνδιώπτες τῶν γυναικῶν ἐσθλῶν, ἀπὸ γυναικῶν, ἐξήσαντο ἐξω. ἐκφυγόντες ἢ πρόπαιον ἔτι δ' ἴζοντο αὐτὰς ἐς τὴν Τυωδαρδίων. τὸν δὲ αὐτὸν χρόνον Θήρας ὁ Αὐπιδίωνος, καὶ Τιταμένης, καὶ Θερσάνδρου, καὶ Πολυκίλειος, ἐσθλὰ ἐς ἀποικίαν ἐκ Λακεδαιμόνων. ὡς δὲ ὁ Θήρας ἐστὶ καὶ ἡμεῖς ἐὼν Κασμῆος, καὶ μητρὸς ἀδελφὸς τοῖσι πατρὶσι Ἀρσινόῃ, Εὐρυπιδεῖ καὶ Προκλεί. ἐόντων δὲ ἐπὶ τῶν πατρῶν τέτων νηπίων, ὁππότεροισιν εἶχε ὁ Θήρας τῶν ἐν Σπάρτῃ βασιληῶν. αὐτῶν δὲ τῶν ἀδελφιδέων, καὶ ἀδελφῶν τῶν δὲ τῶν, ἔτι δὲ ὁ Θήρας δεινὸν πιδύμενος ἀρχεσθαι ὡς ἄλλων, ἐπεὶ τε ἐγδύσασθαι δὲ τῆς, ὅσα ἐφῆ μινεῖν ἐν τῇ Λακεδαιμόνι, ἀλλ' ἀποπαλάσσειν ἐς τὰς συγγενείας· ἦσαν ἢ ἐν τῇ νῦν Θήρῃ καλεομένη νήσῳ, πρῶτον δὲ Καλλίστῃ τῇ αὐτῇ παύτῃ, ἀπὸ τῶν Μιμνελίων καὶ Ποικίλειος, ἀνδρὸς φοινίκης. Κασμῆος δὲ ὁ Ἀγνῶρος, Εὐρώπῃ διζήμενος, πρῶτον ἐς τὴν νῦν Θήρῃ καλεομένην· πρῶτον δὲ, εἴτε δὴ οἱ ἡ χώρα ἦρεσε, εἴτε καὶ ἄλλως ἤλθοιτο πεινῶντες τῶν, κατελείπειν καὶ ἐν τῇ νήσῳ παύτῃ ἄλλας τε τῶν φοινίκων, καὶ δὴ καὶ τῶν ἐκείνων συγγενῶν Μιμνελίων. ἔπειτα ἐνέμοντο τῶν Καλλίστῃ καλεομένην ὅττι γυνεὺς, πρὶν ἢ Θήραν ἐλθεῖν ἐκ Λακεδαιμόνων, ὅπως ἀνδρῶν. Ἐπὶ τῆσι δὲ ὦν ὁ Θήρας λαὸν ἔχων ἀπὸ τῶν Φυλῶν, ἐσθλὰ σπαιοικίστων τέττοις· καὶ ἑτάμῳς ἐξελθὼν αὐτὰς, ἀλλὰ κάρτα οἰκησόμενος.

cum ob alia ad hoc faciendum inductis, tum præcipue quod Tyndaridæ in Argo navigaverant. Receptos Minyas & agris impertierunt & in tribus cooptarunt. Ibi confestim ablocatis in alios quas è Lemno duxerant mulieribus, matrimonia contraxerunt. Non longo deinde interjecto tempore, statim Minyæ lascivierunt, tum regnum affectantes, tum alia flagitiosa perpetrantes. Quo nomine eos Lacedæmonii morte multandos quum censuissent, comprehensos in carcerem conjecerunt. Quosunque autem Lacedæmonii morte plectendos censent, eos noctu plectunt, interdum neminem. Quum igitur essent in illos animadversuri, exorati sunt ab eorum uxoribus, quæ cives erant & primorum Spartanorum filix, veniam ingrediendi carcerem, & cum suo cujusque viro colloquendi, nullum in illis dolum fore suspicantes. Horum permissu Minyarum uxores ingressæ carcerem, omni veste quam gestabant viris tradita, illorum vestem illæ sumpserunt. Ita Minyæ muliebri veste amicti, veluti mulieres, foras prodierunt, & hoc modo erepti rursus ad Teygetum confederunt. Hac eadem tempestate Theras, Autefionis filius, Tisamenis nepos, Therсандρι pronepos, Polynicis abnepos, missus est in coloniam ex Lacedæmone. Erat hic Theras genere Cadmeo, avunculus Aristodemi filiorum, Eurysthenis & Proclis: quorum, quum pupilli essent, tutelarem habebat regni Spartani curam. Adultis mox sororis filiis, ac recepto imperio, Theras ita graviter tulit sibi ab aliis imperari, quoniam imperium gustasset, ut negaret se Lacedæmone moraturum, sed ad cognatos navigaturum. Erant autem in insula, quæ nunc Thera vocatur, quondam Callista, posterius Membliaris Pœcilis filii qui fuerat Phœnix. Cadmus enim Agenoris filius Europam quæritans, in insulam quæ nunc Thera vocatur quum appulsus esset, sive regionis amore captus, sive quia alia voluntate, relinquit illic cum alios quosdam Phœnices, tum Membliarem consanguineum suum. Isti hominum ætatibus octo antequam Theras Lacedæmone venisset, insulam quæ Callista vocabatur, incoluerunt. Ad quos Theras cum multitudine ex tribus petita discessit nequaquam ad illos ejiciendos, sed ad

Membliaris posteris in ea. Eleorum sex oppida. Oïoly-
cus filius Theræ. Tribus Spartæ Ægidæ. Grinnus rex
Theræ, & filius Battus.

MELPOMENE, LIBER IV.

269

ad una habitandum, & valde concilians.
Postea vero quàm Minyas è carcere e-
lapsos & ad Teygetum confidentes, La-
cedæmonii necare deliberant, Theras
necem eorum deprecabatur ne fieret, re-
cipiens se illos ex regione abducturum. Et
huic postulato Lacedæmoniis assentien-
tibus, cum tribus triginta remorum na-
vibus ad posteros Membliaris navigavit,
ducens secum non universos Minyas, sed
paucos quosdam, quia plurimi ex ipsis
ad Paroreatas Cauconasque diverterunt,
quos quum è regione expulissent, sei-
psos in sex partes distribuerunt, & toti-
dem illic oppida condiderunt, Lepre-
um, Magistum, Thrixas, Pyrgum, E-
rium, Nudium, quorum pleraque E-
lei memoria mea deleverunt. Insulæ au-
tem à conditore Thera nomen est indi-
149 tum. At filius omnino negabat se cum
eo navigaturum; propterea dixit se re-
licturum ovem in lupis. ex quo dicto no-
men adolescenti impositum est Oïoly-
cus, & id nomen valuit. Oïolyco natus
est filius Ægeus, à quo vocantur Ægi-
dæ, in Sparta ingens tribus. Ex hac tri-
bu viri, quum sibi non permanerent fi-
lii, ex oraculo delubrum Erinnyum La-
ji & OEdipodis extruxerunt: quod ip-
sum postea in Thera mansit illis qui ex
150 his viris procreati fuere. Hactenus Lace-
dæmonii in narrando cum Theræis con-
sentiunt: quod deinceps contigit, soli
Theræi factum hoc modo esse memo-
rant. Grinnus, Æsanii filius, ab hoc The-
ra oriundus, quum esset Theræ insulæ
rex, contulit se Delphos, ducens ex ur-
be sacrificium centum victimarum, co-
mitantibus eum tum aliis civibus, tum
etiam Batto, filio Polymnesti, apud Mi-
nyas profapia ex Euthymi posteris. Con-
sulentem autem Grino Theræorum regi
de aliis rebus, Pythia respondit, urbem
in Africa condere. Cui vicissim iste, E-
quidem (inquit) ego, ô domine, senior
sum & gravis ad moliendum: tu vero
quempiam horum jube ista facere. Sim-
ul hæc dicens, Battum ostendebat.
Hæc hactenus. Deinde ubi reversi sunt,
pro nihilo habuere responsum; neque ubi
negotium ignotum coloniam mittere au-
151 dentes. Septem post hæc annos quum
in Thera non pluisset, & omnes ipsis
præter unam arbores in insula exarui-
sent, consulentibus Theræis Pythia ob-
jecit

ιδόμενῳ. ἐπεὶ τε ἢ καὶ οἱ Μινύαι ἐκδράνεις
ἐκ τῆ ἐρετῆς ἰζοντο ἐς τὸ Τηγῆτον, τῶν Λακε-
δαιμονίων βεβηλωμένων^a σφέας ἀπολλύειν,
ᾧ δαίτιται ὁ Θήρας ὅπως μήτε Φόνῳ^b γῆται,
αὐτὸς τε ὑπεδέκατο σφέας ἐξάξειν ἐκ τῆ χώ-
ρης. συγχωρησάντων ἢ τῇ γνώμῃ τῶν Λακεδαί-
μονίων, πρὶς πρὶν κεντέροισι ἐς τὰς Μεμβλιαρεῶν
ἀπογόνους ἔπλωσε· ἔπὶ πάντας ἄγων τὰς Μι-
νύας, ἀλλ' ὀλίγας πινάς. οἱ γὰρ πλευνῶντες αὐτῶν
ἐτραπὸν ἐς τὰς Παρωρεάδας Ἐ Καύκωνας. τῆ-
τας δ' ἐξελάσαντες ἐκ τῆ χώρας, σφέας ἐω-
τὰς ἐς ἐξ μοίρας διέδλον· καὶ ἔπειτα ἐκπῶν πό-
λιας πᾶσδε ἐν αὐτοῖσι, Λέπρεον, Μάγιστον, Θερ-
ξᾶς, Πύργον, Ἐπίον, Νύδιον. τετάρων ἢ πᾶς
πλευνῶν ἐπ' ἐμέο Ἡλῆοι ἐπύρρησαν· τῇ ἢ νήσω
ὅππῃ^c οἰκιστὴν Θήρα ἢ ἐπωνυμίῃ ἐγέρει. Οἱ δὲ
παῖς, ἃ γὰρ ἔφη οἱ συμπλάσσειν, τοιαυτῶν^d ἔφη
αὐτὸν καταλείπειν οἷον ἐν λύκοισι· ὅππῃ^d ἔπειτα
τῆς τὸ ἔνομα τῶν νεωστῶν τετάρω Οἰόλυκῳ^e ἐγίγε-
το· καὶ κως τὸ ἔνομα τοῦτο^e ἐπεκράτησε. Οἰόλυ-
κος ἢ γίγει^f Αἰγῶς· ἐπ' οὗ^f Αἰγείδαι καλεῖται,
Φυλὴ μεγάλη ἐν Σπάρτῃ. τοῖσι ἢ ἐν τῇ Φυλῇ
πάντῃ ἀνδράσι (οὐ γὰρ ὑπέμνησαν τὰ τέκνα) ἰδρύ-
σαντο ἐκ θεοπαρεπὶς Ἐριννύων τῶν Λαίης τε καὶ
Οἰδιπόδεω ἱρόν· καὶ μὲν τοῦτο, ὑπεμένει τῶντο
τοῦτο καὶ ἐν Θήρῃ τοῖσι ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν τούτων
γεγονόσι. Μέχρι μὲν νυν τούτου ἔργον Λα-
κεδαιμόνιοι Θηραίοι^g κατὰ ταῦτα λέγουσι· τὸ
δὲ ἀπὸ τούτου μοῦνοι Θηραῖοι ὠδὲ ἡμέδα^h λέ-
γουσι. Γέρων^g ὁ Αἰσανίς ἐὼν Θήρα τούτου ἀπὸ-
γονῳ^g, καὶ βασιλεύων Θήρης τῆ νήσου, ἀπί-
κειο ἐς Δελφούς, ἄγων ἀπὸ τῆ πόλι^g ἐκα-
τόμβλῳ. εἰπὼν δὲ οἱ καὶ οἱ ἄλλοι τῷ πλιητέων,
καὶ δὴ καὶ Βάτῃ^g ὁ Πολυμνήτης, ἐὼν γῆ^g
Εὐθυμίδης^g τῇ Μινυέων. χρεωμένῳ ἢ τῷ Γέρ-
ωνι τῷ βασιλεί τῇ Θηραίων περὶ ἄλλων, χρεῶ
„ ἢ Πυθίῃ κτίειν ἐν Λιβύῃ πόλιν. ὁ δὲ ἀμεί-
„ βειο λέγων, Ἐγὼ μὲν, ὦ νᾶξ, πρὸς εὐπεί-
„ ρος τε ἤδη εἰμὶ, καὶ βαρὺς ἀείρεσθαι· οὐ δὲ
„ πινὰ τῶνδε^h τῇ νεωτέρων κέλδω ποιεῖν πῖδε.
ἄμα τε ἔλεγα ταῦτα, καὶ ἐδείκνυε ἐς τὸ Βάτ-
τον. τότε μὲν ποσῶτα. μετὰ δὲ, ἀπελθόντες,
ἀλογίλῳ εἶχον ἔρηρη^g, ἔπὶ Λιβύῃ εἰδότες
ὅπως γῆς εἴη, ἔπὶ πολυμήλεις ἐς ἀφανὲς χρεῖμα
ἀποσέλλειν ἀποικίλῳ. Ἐπὶ δὲ ἐπίων μετὰ ταῦ-
τα σὺν ἢ τὴν Θήρῳ· ἐν τοῖσι τὰ δένδρεα πάν-
τά σφι τὰ ἐν τῇ νήσῳ, πᾶσι ἐνός, ἐξαυάνθη.
χρεωμένοι^g δὲ τοῖσι Θηραίοι^g παρεφίρει ἢ Πυθίῃ

L13

τῇ

a βεβηλωμένων. b νήσω δὴ τῇ. c τοιαυτῶν. d λύκοισι· ἀπὸ τῆ. e καὶ κως τῶ. f ἀπ' οὗ. g Εὐθυμίδης. h Hæ-
rox τῶνδε non est in MS. & statim κέλδω ταῦτα ποιεῖν. ἄμα τε.

τὴν ἑς Λιβύην ἀποικίαν. ἐπεὶ τε δὲ κακῶς ἔδεν
 ἡ σφι μὴχ^α, πέμπει εἰς Κρήτιν ἀγέ-
 λας, διζήμενας εἰ πὺς Κρητῶν ἢ μελοίκων ἀπγ-
 μέν^α εἴη ἐς Λιβύην. παρῶλασμένοι δὲ αὐ-
 τὴν ἔτοι, ἀπὸκονε καὶ ἐς Ἰπενον πάλιν. ἐν ταύ-
 τη δὲ συμμίσγει ἀνδρὶ πορφυρεῖ, τῷ οὐνομα
 ἔην Κορώει^α. ὃς ἔφη ἴστω ἀνέμων ἀπενέχθεις
 ἀπικέσθαι ἐς Λιβύην, καὶ Λιβύης ἐς Πλατίαν^β
 νῆσον. μισθῷ δὲ τῶτον πείσαντες ἦγον ἐς Θήρην.
 ἐκ δὲ Θήρης ἔωλεον κατὰσκοποὶ ἄνδρες, ταπειώ-
 τε ἐ πολλοί. κατηγορησάμενοι δὲ τῷ Κορώει^α ἐς τὴν
 νῆσον πτότῳ δὴ τῷ Πλατίαν, τὸ μὲν Κορώειον
 λείπει^α, σιτία κατὰλιπόντες ὅσον δύο μύλων^γ.
 αὐτοὶ δὲ ἔωλεον τὴν ταχίστην ἀπαγλαέοντες Θη-
 ραίοι^α παρὲς τὴν νῆσον. Ἀποδημεόντων δὲ τῶτων
 πλέω χρόνον τῷ συγκείμενος, τὸ Κορώειον ἐπέλιπε
 πὰ πάν^α. μὲν δὲ, νῆς Σαμίη, τὴν ναύκληρ^α ἔην
 Κωλαῖ^α, πλέεσαι ἐπ' Αἰγύπτῃ^δ, ἀπηνειχθῆ ἐς
 τὴν Πλατίαν πτότῳ. πυθόμενοι δὲ οἱ Σάμιοι
 παρὰ τῷ Κορώει^α τὸ πᾶν λόγον, σιτία οἱ ἐνιαυ-
 τὸ κατὰλείπει^α. αὐτοὶ δὲ ἀναχθῆντες ἐκ τῆς νῆ-
 σος, καὶ γλιχόμενοι Αἰγύπτῃ, ἔωλεον, ἀποφερό-
 μενοι ἀπηλιώτῃ ἀνέμῳ. καὶ, ἐν τῷ ἀνίει τὸ πνεῦ-
 μα, Ἡρακλῆας σήλας διεκπερήσαντες, ἀπὸκονε
 ἐς Ταρτηρόν, θείῃ πομπῇ χρεώμενοι. τὸ δ' ἐμ-
 πόριον τῶν ἡμῶν ἀκέραιον τῶτον τὸ χρόνον. ὥστε
 ἀπονοήσαντες ἔπει ὀπίσω, μέγιστα δὲ Ἑλλήνων
 πτότων, τὸ ἡμεῖς ἀτρεκίλῳ ἴσμεν, ἐκ Φορτίων
 ἐκέρδησαν, μετὰ γὰρ Σώστρατον τὸ Λαοδάμαντος,
 Αἰγινήτην. τῶτῳ γὰρ οὐκ οἶα τί ἐστι ἐρῶν ἄλ-
 λον. οἱ δ' Σάμιοι τὴν δεκάτην τῷ Ὀπικερδέων
 ἐξελόντες ἐξ ἐπὶ πάλαι^α, ἐπιήσαντο χαλκίον,
 κρητῆρ^α Ἀργολικὸν τρόπον. πέρτεξ δ' αὐτὸ^ε,
 χρυσῶν κεφαλαὶ πεντακροσοὶ εἰσι. καὶ ἀνέθη-
 καν ἐς τὸ Ἡρατεῖον, ὑποθήσαντες αὐτῷ πρεῖς
 χαλκίους κελόσας ἐπὶ ἀπὸ πῆχας, πῶσι γουνασι
 ἐρηρισμένους. Κυρηνάιοι^α δ' καὶ Θηραίοι^α ἐς
 Σαμίους ἀπὸ τῶν τῶν ἔργα πρῶτα Φιλίαι μεγά-
 λαι συνεκέρησαν^ε. Οἱ δ' Θηραῖοι, ἐπεὶ πε-
 τὸ Κορώειον λιπόντες ἐν τῇ νήσῳ, ἀπὸκονε ἐς
 τὴν Θήρην, ἀπὸ γὰρ ὡς σφι εἴη νῆσ^α ὅπῃ
 Λιβύη ἐκτισμένη. Θηραίοι^α δ' ἑαδὲ ἀδελφεόν
 τε ἀπ' ἀδελφεῶν^ε πέμπει πάλω λαγχάνοντα^ε,
 καὶ ἀπὸ τῶν χώρων ἀπάντων ἐπὶ ἀέοντων, ἀν-
 δρας. εἶναι δὲ σφίων ἑ βασιλεία ἑ ἡγεμόνα Βατ-
 τον. ἔτω δὲ ἐλλῆσι δύο πεντηκοντήρες ἐς τὴν Πλα-
 τίαν. Ταῦτα δ' Θηραῖοι λέγασιν. τὰ δ' Ὀπῖλοι^α
 τῷ λόγῳ, συμφέρονται ἢ Θηραῖοι Κυρηνάιοι^α.

Κυ-

jecit coloniam in Africam. Illi, quoniam
 nullum mali remedium erat, mittunt in
 Cretam nuncios investigatum, si quis aut
 indigenarum aut advenarum illic esset qui
 in Africam navigasset. Nuncii, quum Cre-
 tam pererrassent, & ad urbem Itanum per-
 venissent, in ea notitiam contraxerunt
 cum purpurario, cui nomen erat Corobi-
 us; is ajebat se ventis abreptum in Afri-
 cam applicuisse ad Plateam insulam Afri-
 cæ. Hunc nuncii mercede inductum in
 Theram duxerunt. Verum non multi ad
 rem explorandam ex Thera primo pro-
 fecti sunt; sed quum ipse in eam insulam
 deduxisset Corobius, relinquunt eum
 cum duorum circiter mensium cibariis;
 ipsi vero quamcelerrime navigaverunt
 ad renunciandum de insula civibus. Qui-
 152 bus ultra præstitutum tempus redire dif-
 ferentibus, omnia Corobio deerant: sed
 appulsa in insulam Plateam navi Samia
 quæ versus Ægyptum navigabat (cujus
 gubernator erat Colæus) Samii, omni re
 gesta à Corobio audita, in annum ho-
 mini cibaria reliquerunt. Ipsi ex hac in-
 sula quum solvissent, Ægyptum optan-
 tes, vento subsolano abrepti navigabant:
 nec intermittente flatu, Herculeas trans-
 vecti columnas, pervenerunt in Tartes-
 sum, divina vi eos mittente. Erat ea
 tempestate id emporium intemeratum,
 adeo ut inde revertentes isti ex merci-
 bus quæstum maximum fecerint inter
 omnes quos novimus Græcos, duntaxat
 post Solitratum Laodamantis filium Æ-
 ginetam, cum quo nemo possit conten-
 dere. Ex hoc quæstu Samii decima (id
 est sex talentis) exempta, fecerunt ahe-
 num ad exemplum crateris Argolici, gry-
 phum capitibus in circuitu altrinsecus
 obversis: & in templo Junonis colloca-
 runt, sustinentibus illud tribus colossis
 septenarium cubitorum, genu nixis. Ex
 hoc facto primum ingens amicitia Cyre-
 næis Theræisque cum Samiis contracta
 est. Theræi, ubi relicto in insula Co-
 153 robio ad Theram reversi renunciarunt
 esse illis insulam Africæ appositam con-
 ditam, placuit Theræis ut ἐ singulis op-
 pidis, quæ septem erant, viri mitteren-
 tur, fratribus inter se sortitis uter mit-
 teretur, & 10x simul eorum ac dux foret
 Battus. Ita duas quinquaginta remo-
 rum naves in Plateam miserunt. Hæc
 Theræi memorant. Cetera jam The-
 154 ræis cum Cyrenæis conveniunt. nam
 quod

a μῆχ^α. b Sic MS. ubique habet, non Πλατίαν. c MS. habet ὅσον δὲ μύλων. d ἐπ' Αἰγύπτῃ. e αὐτῶν,
 f MS. habet συνεκέρησαν. g ἐπ' ἀδελφεῶν. h λαχόντα.

Etearchus Oaxi rex. Novercæ nòvercale facinus in filia mariti. Themifon & Polymneftus. Therzi Battii origo & nominis vis.

MELPOMENÈ, LIBER IV.

271

quod ad Battum pertinet, Cyrenæi nequaquam cum Theræis consentiunt. sic enim narrant. Est in Creta oppidum Oaxus, in quo fuit Etearchus rex. hic amissa uxore, induxit filia, nomine Phronimæ, novercam: quæ domum ingressa, ut erat, ita re ipsa se Phronimæ novercam præstitit, cum lædendo atque omne genus injuriarum excogitando, tum ad extremum impudicitiam exprobrando: atque ita rem habere viro persuasit. Iste ab uxore deceptus rem de filia nefariam commentus est. Erat in Oaxo negociator quidam Theræus, nomine Themifon: hunc ad hospitii sacra acceptum Etearchus jurejurando obstringit, ut quam rem oraret, in ea se ministrum præberet. Ubi hominem jurejurando adegit, adductam ei tradidit filiam suam; jubens ut eam abductam in mare demergeret. Themifon tristi animo ferens se deceptum jurejurando & hospitium gravatus ita sibi faciendum putavit: accepta puella mare ingressus, quum in alto fuit, jurijurando quod instituerat Etearchus satisfaciens, revinctam funibus puellam demisit in pelagus: ea deinde re-
155 tracta Theram pervenit. Ibi Polymneftus, vir inter Theræos spectatus, in concubinatum puellam accepit, ex qua interjecto tempore natus est ei filius, sono vocis exili ac balbutienti, cui nomen impositum est Batto, ut Theræi & Cyrenæi ajunt: ut autem ego sentio, aliud aliquod; sed eum cognominatum Battum, postquam in Africam abiit, cum propter oraculum apud Delphos sibi redditum, tum propter honorem quem assequutus est. Battum enim Afri regem appellant, & ob id reor Pythiam quum oraculum reddidit, lingua Africana vocasse Battum, quia noverat futurum regem esse in Africa. Hic enim, ubi in virilem adolevit ætatem, Delphos adiit de voce. Cui consulenti Pythia respondit,

Batte ades ad vocem, sed tu, Rex Phæbus Apollo,

Lanigeram in Libyam venias, vult, conditor urbis.

Perinde ac si lingua Græca oraculum reddens dixisset, O rex, vocis causa venisti. Ad hæc Battus sic vicissim inquit, O Rex, ego ad te veni gratia consulendi de voce: tu de aliis mihi respondes quæ nequeunt fieri, jubens colonos ducere in

Κυρηναῖοι γὰρ πὰρ τοῦ Βατίου ἑδαμῶς ὁμολογῶσι Θηραίοισι. λέγουσι γὰρ ἔγω· ἐστὶ τὸ Κρήτης Ὀάξος πόλις· ἐν τῇ ἐγγύτῃ Εὔταρχου βασιλέως. ὃς ἦν θυγατρὶ ἀμύκτορα, τῇ ἑνομα λῶ φρονίμῃ, ὅππῃ ταύτῃ ἐξημε ἀλλῶ γυναικά. ἡ δὲ ἐπεσελεύσασα ἐδικαίω εἶναι καὶ τῷ ἔργῳ μητρὸς τῇ φρονίμῃ, παρέχουσα τε κακὰ, καὶ πᾶν ἐπ' αὐτῇ μηχανωμένη· καὶ τέλος, μαχλοσάντῃ ἐπενεγκέσθαι οἱ^α, πείθῃ τὸν ἄνδρα ταῦτα ἔχειν ἔγω· ὃ δὲ, ἀναγνωδείς ὑπὸ τῇ γυναικὶ, ἔργον σὺν ὅσιον ἐμχανάτο ὅππῃ τῇ θυγατρὶ. λῶ γὰρ δὴ θεμισίων ἀνὴρ Θηραῖος ἔμπορος ἐν τῇ Ὀαζῷ· τῶν δ' Εὔταρχου παλαιῶν ὅππῃ ξένια^β, ἐξορκῇ ἢ μὴν οἱ διηκνήστῃ ὃ, πᾶν ἀν' ἀνδρῶν ἐπεί τε ἡ ἐξορκωθεῖ, ἀγαγὼν οἱ παλαιδοὶ τὴν ἐωνύτη θυγατέρα· καὶ πῶτῃ ἐκέλευε καταπονῶσθαι ἀπαγαγόντα. ὃ δὲ θεμισίων, παλαιδοκῆσαι τῇ ἀπάτῃ ἔ' ὄρεα, καὶ ἀγαλυσίμεν^γ τὴν ξένιαν, ἐποίησε παιδὲ· παλαιδῶν τὴν παῖδα ἀπέπλεε. ὡς δὲ ἐγγύτῃ ἐν τῷ πελάγῃ, ἀποσιδόμεν^δ τὴν ἐξορκωθίαν Εὔταρχος, χρονοῖσι^ε αὐτὴν ἀγαθῶς κατέχευε ἐς τὸ πέλαγος· ἀνασπᾶσαι δὲ ἀπὸ κεῖθεν ἐς τὴν Ὠρήν. Ἐνθαῦτα δὲ τὴν φρονίμην παλαιδῶν Πολύμητος^ς, ἑὸν δὲ Θηραίων ἀνὴρ δόκιμος, ἐπαλακόμενος· χρόνα δὲ παλαιόντ^ς ἐξεγγρετό οἱ παῖς ἰσχυρόφωνος^ς καὶ τραυλὸς, τῷ ἑνομα ἐτέθη Βατίος^ς, ὡς Θηραῖοι τε καὶ Κυρηναῖοι λέγουσι. ὡς μὲντοι ἔγω δοκέω, ἀλλό τι· Βατίος^ς δὲ μετωνομασθῇ ἐπεί τε ἐς Λιβύην ἀπὸ κεῖθεν, δότο τε ἔ' χρησθεῖς τῇ ἡγομένῃ ἐν Δελφοῖσι αὐτῷ, καὶ δότο τὴν πῆλιν λῶ ἔχει^ς, τὴν ἐπωνυμίην παλαιδῶν. Λίβυες γὰρ τὴν βασιλέα Βατίον καλεῖσιν. καὶ τέταρτον εἵνεκα δοκέω θεασθῆσαι τὴν Πυθίαν, καλεῖσθαι μὲν Λιβυκῇ γλώσσῃ, εἰδῆναι ὡς βασιλεὺς ἔσται ἐν Λιβύῃ. ἐπεί τε γὰρ ἡνδρώῃ ἔτος, ἦλθε ἐς Δελφὸς παρὶ τὸν Φωνῆς· ἐπὶ τῷ ἑνομα δὲ οἱ χρόνοι ἢ Πυθίῃ ταῦτα,

Βατί, ὅππῃ Φωνῆς ἦλθες· ἀναξ δὲ σε φῶ-
 Εὖς Ἀπείλων

Εἰς Λιβύην πέμπῃ μηλοτρόφον οἰκισθῆναι.

ὥστερ εἰ εἶποι Ἑλλάδι γλώσσῃ χρεωμένη, ὡς
 „ βασιλεὺς, ὅππῃ Φωνῆς ἦλθες. ὃ δὲ ἀμείβε-
 „ ρ τοῖσδε, ὡς νᾶξ, ἔγω μὲν ἦλθον παρὰ σε
 „ χρεωμένος παρὶ τὸν Φωνῆς· σὺ δὲ μοι ἀλλὰ
 „ ἀδυνάτα χρόνος, κελύων Λιβύην ἀποικίζειν.
 πῶ

a ἐπὶ νείκεσσι οἱ. b ἐπὶ ξένῃ. c ἔρεα, ἀγαλυσίμεν^γ. d ἀποσιδόμεν^δ. e χρονοῖσι. f MS. τῶν ἔχει.

ἢ, πῶς διωάμε; καὶ χεῖρ; πῶτα λέγων, οὐκ ἔπειθε ἀλλὰ οἱ ῥεῖαν. ὡς ᾧ κατὰ ταῦτα ἐξήσπ-
 ζεῖ οἱ ἢ καὶ ὡς περὶ, οἵ γε μεταξὺ δ' ἀπολι-
 πῶν ὁ Βάτιον εἰς τὴν Θήρην. Μετὰ ᾧ, αὐ-
 τῷ τε τῶ καὶ τοῖσι ἄλλοις Θηραίοις συνε-
 φέρετ' ἀπολιγνέως. ἀπολιγνέως ᾧ τὰς συμφο-
 ρὰς οἱ Θηραῖοι, ἐπεμῶν εἰς Δελφὸς πρὸς τῶν
 παρεόντων κακῶν. ἢ ᾧ Πυθίᾳ σφί ἐρρησε, συγ-
 κίττει Βάτιον Κυρῶν καὶ Λιβύης ἀμείνον πρῆ-
 ξιν. ἀπέστειλλον μετὰ ταῦτα τὸ Βάτιον οἱ Θη-
 ραῖοι δύο πεντηκοντήροισι. πλωσάμενες δὲ εἰς τὴν
 Λιβύην ἔτι, (ὅ γ' εἶχον ὅ, π' πλώσει ἄλλο)
 ὀπίσω ἀπαλλάσσοντ' εἰς τὴν Θήρην. οἱ δὲ Θη-
 ραῖοι καταγομένους ἔβαλλον, καὶ οὐκ ἔων τῇ
 γῇ προσέειπεν, ἀλλ' ὀπίσω πλώειν ἐκέλευον. οἱ
 δὲ, ἀναγκαζόμενοι, ὀπίσω ἀπέπλεον. καὶ ἔ-
 κτισαν νῆσον ὅππῃ Λιβύῃ καίμενην, τῇ ἔνομα ἐστὶ
 (ὡς καὶ ὡς περὶ ἐρρήθη) Πλάτεια. λέγεται
 δὲ ἴση εἶναι ἢ νῆσον τῇ νῦν Κυρηνάων παλι.
 Ταύτην οἰκέοντες δύο ἔτεα, ἔθεν γὰρ σφί ῥε-
 ρὸν συνεφέρετ', ἕνα αὐτῶν καὶ ἀλιπνέες, οἱ
 λοιποὶ πάντες ἀπέπλεον εἰς Δελφὸς. ἀπὸ κείνων
 δὲ ὅππῃ τὸ ῥεῖμα ἔρρηκεν, ἐρρῶντ', Φάμενοι οἰ-
 κείν τε τὴν Λιβύην, καὶ ἔθεν ἀμείνον πρῆξιν
 οἰκιστάς. ἢ δὲ Πυθίᾳ σφί πρὸς ταῦτα ῥεῖα ταῦτα,

Ἄς^c ἐμεῦ Λιβύην μελοτρόφον οἶδας ἀμεί-
 νον

Μὴ ἐλθῶν. ἐλθόντ' ἄρα ἀγαγεῖ σφίην
 σέδ.

ἀκούσαντες δὲ τούτων^d οἱ ἀμφὶ τὸ Βάτιον, ἀπέ-
 πλεον ὀπίσω. οὐ γὰρ δὴ σφίς ἀπὶ οὗτος ὁ θεὸς τ' ἀπο-
 κίης, πρὶν δὴ ἀπικῶν^e εἰς αὐτὴν Λιβύην. ἀπὸ κεί-
 νων δὲ εἰς τὴν νῆσον, καὶ ἀναλαβόντες τὸ ἔλιπον,
 ἐκτισαν αὐτῇ τὴν Λιβύης χώρον ἀντίον τῇ νῆσῳ τῷ^e
 οὐνομα λῶ Ἀζιρίστου. νόστιμα τε κάλλιπεν ἐπ' ἀμ-
 φότερα συγκλείειν, καὶ ποταμὸς τὰ ὅππῃ ἴσταντο
 πρὸς ἄλλους. Τοῦτον οἶκεον τὸν χώρον ἔξ ἔτεα. ἔσδ-
 μω δὲ σφίς ἔτι πρὸς μετρησάμενοι Λίβους, ὡς εἰς
 ἀμείνονα^f χώρον ἄγχοι, ἀνέγνωσαν ἐκλιπεῖν. ἢ
 γον δὲ σφίς ἐνθεόθεν οἱ Λίβους ἀναστήσαντες πρὸς
 ἑσπέρην, καὶ τὸ κάλλιστον τὸν χώρον· ἵνα διεξιόντες οἱ
 Ἕλληνες μὴ ἴδοιεν, συμμετρησάμενοι τὴν ὥρην τῇ
 ἡμέρῃ, νυκτὸς παρεξήγον. ἐστὶ δὲ τῷ χώρῳ τῷ
 τῷ ἔνομα Ἰρασα. ἀρχαῖοι δὲ σφίς ὅππῃ κρύβην
 λεγομένην εἶναι Ἀπόλλωνος, εἶπαν, Ἀνδρες Ἕλ-
 ληνες, ἐν ταῦτα μὲν ὅππῃ ἴσταντο^g οἰκεῖν. ἐν ταῦ-
 τα, καὶ ὅ γ' ὁ ἔρανος τέτρη. Ἐπὶ μὲν νῦν Βάτιον τὸ
 οἰκιστὴν τὸ Ζόης ἀρχαῖον ὅππῃ τεσσάρων ἔτεα,

in Africam. qua copia? quave manu? Hæc loquens non persuasit illi ut alia res-
 ponderet; sed eadem quæ prius respon-
 dente, illinc digressus abiit in Theram. Mox deinde & huic ipsi & ceteris The-
 ræis male cedebat; sed ignorantes casu-
 um originem mittunt Delphos de præ-
 sentibus adversis. Quibus quum respon-
 disse Pythia, melius cum ipsis actum iri,
 si Cyrenen in Africa conderent cum Bat-
 to, miserunt Theræi Battum cum dua-
 bus quinquaginta remorum navibus. Isti
 in Africam profecti (quandoquidem non
 aliud habebant quod agerent) retro ad
 Theram se receperunt. Sed eos Theræi
 arcentes accessu Theræ repellebant, ac
 rursus reverti jubebant. necessitate ad-
 acti, remenso iterum mari, condiderunt
 oppidum in insula Africæ adjacenti, no-
 mine ut prius dictum est, Platea, quæ
 fertur Cyrenæorum urbi quæ nunc
 est, par esse magnitudine. Hanc bien-
 nio incolentibus, quum nihilo melius
 secum ageretur, uno è suis relicto, ce-
 teri Delphos navigaverunt ad oraculum
 consulendum. Eo postquam venerunt,
 sciscitantibus quid ita secum in Africam
 profectis nihilo tamen melius ageretur,
 Pythia respondit his verbis,

*Lanigera Libya scis quam nec adiveris
 urbem,*

*Me melius: tantum ego ingenium mira-
 bor cunctis.*

His auditis, ii qui cum Batto erant, rur-
 sus abnavigarunt. neque enim dimittebat
 eos deus ab colonia priusquam in Afri-
 cam ipsam devenissent. Reverfi ad in-
 sulam, recepto quem reliquerant, con-
 siderunt locum in Africa ipsa, è regione
 insulæ, nomine Aziristum, amoenissimis
 collibus utrinque conclusum, & alterum
 latus flumine præterlabente. Hunc lo-
 cum sex annis quum incoluissent, septi-
 mo deprecantes Afri persuaserunt relin-
 quere, ut in meliorem transfirent. Ita
 illinc eos Afri quum excivissent, vespere-
 rum versus & ad locorum speciosissimum
 duxerunt, & quidem noctu, ne Græci
 interdiu facientes iter, diurnum spa-
 tium metiendo animadverterent. Est
 autem huic loco nomen Irafā. Eos, ubi
 ad fontem qui Apollinis esse fertur, du-
 xerunt, inquirunt, Viri Græci, hic vo-
 bis incolere commodum est, ubi cælum
 foratum est. Sub Batto igitur, qui con-
 didit Zoam, & annos quadraginta re-
 gnavit,

a ἔπειθε. b MS. tantum habet οἱ καὶ. c αἴτω. d ἀκούσαντες τούτων. e τῇ. f ὡς ἀμείνονα. g ἐν ταῦτα ὑμῖν ἴσταν-
 τεύον.

Reges Cyrenarum. Græcorum in Africam trajectus, qui Ægyptios acie vincunt, sed ab Afriis postea graviter cæsi.

gnavit, & sub ejus filio Arcesilao, qui regnavit annos sexdecim, Cyrenæi habitaverunt tot omnino quot in coloniam missi fuerant. Sub tertio autem Batto, qui Felix est appellatus, cunctos Græcos ad navigandum, ut Africam cum Cyrenæis habitarent, induxit suo oraculo Pythia. Nam arcessēbant Cyrenæi ad agri partitionem. Induxit autem hæc verba respondens,

Senior in Libyen quisquis perveneris al-
tam

Post discretum agrum, mox hunc, affir-
mo, pigebit.

Quum ergo ingens multitudo Cyrenen se contulisset, finitimi Afri spoliati magna agrorum parte eorumque rex, nomine Adicran, quippe agris exuti & contumeliose habitati à Cyrenæis, missis in Ægyptum quibusdam, sese dediderunt Apriæ Ægypti regi. Iste comparatum grandem Ægyptiorum exercitum misit adversus Cyrenen. Cyrenæi, instructa apud Irafā locum & ad fontem Thesten acie, cum Ægyptiis conflixerunt, eosque superaverunt, utpote inexpertos antea atque contemptores Græcorum: adeoque profligarunt ut pauci ex eis in Ægyptum redirent. Qua de re Ægyptii succensentes Apriæ, ab eo desciverunt. Hujus autem Batti filius extitit
160 Arcesilaus, qui regnum adeptus, inter initia cum fratribus suis seditiones exercuit, donec illi relicto eo in alium Africæ locum migraverunt, ubi inter se deliberantes urbem hanc condiderunt, quæ, ut tunc, Barce nunc appellatur. Et inter condendum Afros sollicitabant ad deficiendum à Cyrenæis. Arcesilaus tam illis, qui ex Afriis eos receperant, quam ipsis iis, qui defecerant, bellum intulit: quem reformidantes Afri, fugam ad orientales Afros intenderunt. Sed fugientibus Arcesilaus usque institit insequendo, dum ad Leuconem Africæ perveniret: & Afriis visum fuit eum adoriri. Itaque congressi cum eo, adeo superavere Cyrenæos, ut ex illis septem millia gravis armaturæ ibi ceciderint. Post hanc cladem, Arcesilaum ægrotantem epoto medicamento frater Aliarchus strangulavit: sed hunc dolo uxor Arcesilai interfecit, no-
161 mine Eryxo. Arcesilao successit in regno puer Battus, claudus, & pedibus non integer. Cyrenæi ob acceptam calamitatem, Delphos miserunt per quosdam

MELPOMENE, LIBER IV. 273

ἡ τῆ παιδὸς αὐτῆς Ἀρκεσίλειω ἀρξάνῃ· ἐκκαίδεκα ἔτια, οἵκεον οἱ Κυρηνάιοι, ἰόντες ποσὶ τοῖσι δὲ χιλίω ἐς τὴν δόπεικὴν ἐπέλθοιαν· ὅτι ἡ ἔτρεϊτα Βάττειω, ἡ Εὐδαίμον· καλεομένης, Ἐλλίνας πάντας ὥρμησε χηρῆσαι ἢ Πυθὶ πλεόν, συνοικισόντας Κυρηνάιοισι Λιβύην. ἐπεκαλέοντο γὰρ οἱ Κυρηνάιοι ὅτι γῆς ἀναδασμῷ ἐχρησε ἡ ὤδε ἐχόντα,

Ὅς δὲ κεν ἐς Λιβύην πολύερατον ὕστερον ἔλθῃ

Γὰρ ἀναδαιομένης, μετὰ οἱ πόκα Φακὶ μελήσῃ.

συλλεχθῆναι ἡ ὁμίλη πολλῶ ἐς τὴν Κυρηνάην, παρθεμονόμενοι γὰρ πολλοὶ οἱ παρικοὶ Λίβυες, ἡ ὁ βασιλεὺς αὐτῶν, τῷ ἔνομα λῶ Ἀδικρῶν, οἷα ἡ πεχωρὴς σερασκόμενοι, ἡ παρικοὶ ὁρόμενοι ὑπὸ τῇ Κυρηνάων, πέμψαντες ἐς Αἴγυπτον ἰδοῦσαν σφέας αὐτὰς Ἀπρίῃ τῷ Αἰγυπτίῳ βασιλεῖ. ὁ ἡ, συλλέξας στρατὸν Αἰγυπτίων πολλόν, ἐπέμπε ὅτι τὴν Κυρηνάην· οἱ ἡ Κυρηνάιοι ἐκτραπιδόμενοι ἐς Ἰέρασα χωρὸν, ἡ ἐπὶ κρήνῃ Θέσῃ, συνεβαλόντες τοῖσι Αἰγυπτίοις, ἡ ἐνίκησαν τῇ συμβολῇ. ἄτε γὰρ ἡ πεπληρημένοι παρικοὶ Αἰγυπτίοι Ἑλλήνων, ἡ παρικοὶ ὁρόμενοι, διεφθάρησαν ἡτῶ ὥστε ὀλίγοι τινες αὐτῶν ἀπενόησαν ἐς Αἴγυπτον. ἀπὶ τῶν Αἰγυπτίων κατὰ ταυτὰ ὅτι μεμφομένοι Ἀπρίῃ, ἀπέστησαν ἀπ' αὐτῶν. Τάτῃ ἡ ἔτ Βάττειω γίνεταί πᾶσι Ἀρκεσίλειω, ὁ βασιλεὺς, πρῶτα τοῖσι ἐωυτῶ ἀδελφείοις ἐπασίασε, ἐς ὃ μιν ἔτι δόποικινίης οἶχοντο ἐς ἄλλον χωρὸν τῇ Λιβύης· ἡ ἐπ' ἐωυτῶν βαλλόμενοι, ἐκτίσαν πόλιν πῶτῃ, ἡ τότε ἔνῃ Βάρκη καλεῖται. κτίζοντες δὲ ἅμα αὐτὴν, ἀπασῶσι δὸν τῇ Κυρηνάων τὰς Λίβυας. μετὰ δὲ, Ἀρκεσίλειω ἐς τὰς ὑποδεξαμένους τῇ Λιβύων, καὶ δόποικινίης τὰς αὐτὰς τάτῃς, ἐσεχλεύετο· οἱ δὲ Λίβυες δέισαντες αὐτὸν, οἶχοντο Φεύγοντες πρὸς τὰς ἡσῖας τῇ Λιβύων. ὁ δὲ Ἀρκεσίλειω εἶπετο Φεύγοντες· ἐς οὗ ἐν ἑλευκῇ πε τῇ Λιβύης ἐγένετο ὅτι πιδιώκων, καὶ ἔδωκε τοῖσι Λίβυσι ὅτι πιδιώκῃ οἱ. συνεβαλόντες δὲ ἐνίκησαν τὰς Κυρηνάους ποσῶν, ὥστε ἐπὶ ακιχαλίης ὁπλίτας Κυρηνάων ἐνθῶτα πέπειν. μετὰ δὲ τὸ πρῶτα τῶν, Ἀρκεσίλειων μὲν κάμνοντάς τε ἑφάρμακον πεπῶτα, ὁ ἀδελφεὸς Ἀλῖαρχ· δόποικινίη· Ἀλῖαρχον δὲ ἡ γυνὴ Ἀρκεσίλειω δόλω κλέπει, τῇ ἔνομα ἦν Ἐρυξῶ. Διεδέξατο δὲ τὴν βασιληίην ἡ Ἀρκεσίλειω ὁ πᾶσι Βάττειω, χωλὸς τε ἐὼν, ἡ ὁ δὲ δὲ τῇ πῃς. οἱ δὲ Κυρηνάιοι πρὸς τὴν καταλαβῆσαν συμφορὴν, ἐπέμπον ἐς Δελφοὺς, ἐπὶ ῥησυσμένους

M m

Demonax ab Mantinea coegit Cyrenes. sed ejus instituta gravans Arcefilaus expulsi, abiit Samum. mater Cyprum, quæ exercitum læpe orans, decessit ab rege Euelthonte.

ὄν τινα τρόπον κατασκευασμένοι, κάλλιστα ἀν εὐ-
κρίειεν. ἡ δὲ Πυθίη ἐκέλευε ἐκ τῆς Μαντινέης τὴν
Ἀρκεσίλειον κατασκευάσαι ἀρχαῖον. αἵτεον ὧν οἱ
Κυρήναιοι, καὶ οἱ Μαντινέες ἔδοσαν ἄνδρα τὸν
ἀστῶν δοκιμώτατον, τῷ ὄντι μὲν Δημόναξ.
ἔτι ὧν ὦν ἡ ἀπικόμενος εἰς τὴν Κυρήνην,
καὶ μαθὼν ἕκαστα, τῷ μὲν, περιφύλας ἐποίη-
σε σφῆρας, τῇ δὲ Διχίης. Θηραίων μὲν γὰρ ἔ-
τι παλαιότερον μίαν μοῖραν ἐποίησε· ἄλλαν δὲ, Πε-
λοποννησίων καὶ Κρητῶν· τρίτην δὲ, νησιωτῶν
πάντων. τῷ δὲ βασιλεῖ Βάττω τεμένεα
ἐξελών, καὶ ἱρῶνας, τὰ ἄλλα πάντα τὰ περὶ
περὶ εἶχον οἱ βασιλεῖς, εἰς μίαν τῷ δήμῳ
ἔθηκε. Ἐπὶ μὲν δὲ τῷ Βάττῳ, οὕτως διε-
τάλλετο ἰόντα. ἔτι δὲ τῷ τῷ πατρὶος Ἀρκεσί-
λειου πολλὰ παραχρῆμα παρὰ τῶν τιμῶν ἐλάττω.
Ἀρκεσίλειος γὰρ ὁ Βάττω περὶ χαλκῶ καὶ φερε-
τίμῃς, ὅς ἐφη ἀνέξειν κατὰ τὰ ὁ Μαν-
τινέος Δημόναξ ἐπαῖξε, ἄλλα ἀπαῖξε τὰ τῶν
περὶ τῶν γῆρας. ἐνδεῦν παρὰ τῶν ἐσώῃ,
καὶ ἔφυγε εἰς Σάμον· ἡ δὲ μήτηρ οἱ εἰς Σαλα-
μῖνα τὴν Κύπρον ἔφυγε. τὴν δὲ Σαλαμῖνα τῷ
τῷ χρόνον ἐπεκράτει Εὐέλθων, ὅς τὸ ἐν
Δελφοῖσι θυμητήριον ἐὼν ἀξιόλογον ἀνέθηκε,
τὸ ἐν τῷ κορυφῶν θυμητῶν κείνῳ. ἀπικόμε-
νη δὲ τῷ τῷ φερετίμῃ, ἰδέσθαι τῆς
ἡ κατὰ τῆς σφῆρας εἰς τὴν Κυρήνην. ὁ δὲ Εὐέλ-
θων πᾶν μᾶλλον ἢ τῆς οἱ εἰδὶς· ἡ δὲ, λαμ-
βάνουσα τὰ διδόμενον, καλὸν μὲν ἔφη καὶ τῷ
τῷ εἶναι, κάλλιον δὲ ἐκείνῳ, τὸ δὲναί οἱ δεο-
μένη τῆς τῆς. τῷ γὰρ ἐπὶ παντὶ τῷ διδομέ-
νῳ ἔλεγε. πολλῶν οἱ ἐξέπεμψε δῶρον ὁ Εὐ-
έλθων ἀτρεχτὸν χρύσειον καὶ ἡλακάτιον· περὶ
ἡ δὲ καὶ εἶλον. εἰπάσης δὲ αὐτῆς τῆς φε-
ρετίμῃς τῷ τῷ, ὁ Εὐέλθων ἔφη, πι-
στῆσι γυναῖκας δωρεῶναι, ἀλλ' ἔτι τῆς.
Οἱ δὲ Ἀρκεσίλειος τῷ τῷ χρόνον ἐὼν ἐν Σά-
μῳ, πωλήσας πάντας ἄνδρας ἐπὶ γῆς ἀναδα-
σμά. συλλεγομένους δὲ τῶν πολλῶν, ἐστὶν εἰς
Δελφοὺς Ἀρκεσίλειος, χρησόμενος τῷ χρη-
σμῶ παρὰ κατὰ. ἡ δὲ Πυθίη οἱ τῶν
„ταῦτα, Ἐπὶ μὲν πότερας Βάττω, καὶ Ἀρ-
„κεσίλειος πότερας, ὅπως ἀνδρῶν γῆρας,
„διδόει ὑμῖν Λοξίης βασιλεύειν Κυρήνης. πλε-
„ον μὲντοι τούτων οὐδὲ περὶ τῶν παλαιῶν.
„οὐ μὲντοι ἡσυχῶ εἶναι, κατελθὼν εἰς τὴν
„σευῦτοδ. μὲν δὲ τὴν κάμινον εὐρὴς παλὴν ἀμ-
„φορέων, μὴ ἐξοπίης τοὺς ἀμφορέας,
„ἀλλ' ἀπὸ περὶ κατὰ οὐρον· εἰ δὲ ἐξοπίης
τῶν

dam interrogatum, quam rationem in-
euntes optime habitarent. His Pythia
respondens, jussit ex Mantinea Arcadium
adducerent moderatorem. Itaque pe-
tentibus Cyrenæis Mantineenses dede-
runt quendam nomine Demonactem, vi-
rum inter populares probatissimum. Hic
igitur vir Cyrenen profectus, ubi sin-
gula quæque edoctus est, tum in tres
tribus distribuens illos, ita digessit, ut u-
nam quidem partem faceret Theræo-
rum atque confinium: alteram autem
Peloponnesiorum atque Cretum: terti-
am vero, cunctorum insularum; tum
Batto regi fana ac sacerdotia eximens,
alia omnia quæ superiores reges obti-
nuerant, contulit in medium populo.
Quæ instituta sub hoc quidem Batto fin-
162
cera permanserunt: verum sub ejus filio
Arcefilao de honoribus vehementes sunt
excitatae turbæ, negante Arcefilao Batti
illius claudi & Pheretima filio se toleratu-
rum quæ Mantinenſis Demonax consti-
tuisse, ac reposcente honores suorum
majorum. Hinc seditione orta, inferior
profugit in Samum, mater ejus Sala-
minem Cypri. Obtinebat ea tempestate
Salaminis imperium Euelthon, qui Del-
phis dedicavit thuribulum spectatu di-
gnum, quod in thesauro Corinthiorum
situm est. Ad hunc profecta Phereti-
ma precabatur ut se filiumque Cyrenen
cum exercitu reduceret. Ille omnia po-
tius quam exercitum huic dabat. Phe-
retima id quod dabatur accipiens, dice-
re etiam bonum id quidem esse, sed me-
lius facturum eum si ei petenti daret
exercitum. Quumque identidem ad o-
mnia quæ dabantur, hoc diceret, tandem
misit ad eam Euelthon dono fustum au-
reum, atque colum penso circumdatam.
dicentique quæ consueverat verba Phe-
retimæ, inquit talibus rebus donari fe-
minas, non exercitu. Arcefilaus interea
163
Sami agens, unumquemque sollicitabat
conditione divisionis agrariæ: coactoque
ingenti exercitu, navigavit Delphos ad
consulendum de reatu. Cui Pythia ita re-
spondit, Ad quatuor Battos, ac totidem
Arcefilas, octo hominum ætates dat
vobis Apollo Cyrene regnare: ulterius
vel conari dehortatur. Tibi vero sua-
det, ut reversus in domum tuam, quie-
tem agas. Quod si fornacem inveneris
plenam amphorarum, ne eas excoquas,
sed ad auram emittas. Sin fornacem in-

cen-

Reversus ab exilio dominatur crudeliter, nec memor
 oraculi occiditur Barca, deduxit Cambyse. Mater
 Pheretima fugit in Ægyptum ad Aryandem.

MELPOMENE, LIBER IV.

275

cenderis, ne committas ut circumfluam
 introeas: alioqui peribis tu pariter &
 taurus optime opus faciens. Hæc Ar-
 164 cesilaus Pythia respondit. Iste sumptis
 iis qui erant e Samo, rediit Cyrenen:
 recuperatoque rerum dominio, imme-
 mor oraculi, vocatis ad dicendam causam
 iis qui contra ipsum in partibus fue-
 rant, objecit culpam fugæ suæ. At il-
 lorum alii exilio solum vertebant, alii ab
 eo comprehensi, in Cyprum ad perniciem
 mittebantur: quos Cnidii ad suam
 terram appulso liberaverunt, ad The-
 ramque dimiserunt. Quosdam, qui in
 grandem quandam & privatam Aglo-
 machi turrin refugerant, circumdata
 materia Arcesilaus igni cremavit. His
 perpetratis, agnoscens id esse oraculum,
 quo Pythia non sinebat eum in-
 ventas in fornace amphoras excoque-
 re, arcebatur ex urbe Cyrene, extime-
 scens necem oraculo prædictam, &
 Cyrenen existimans esse circumfluam.
 Uxorem vero habebat cognatam suam
 regis Barcarum, cui nomen erat Alazir,
 filiam. Ad hunc proficiscitur. Et
 quidam tum Barcæi, tum exules Cy-
 renæi quum in foro agentem eum ani-
 madvertissent, obtruncarunt, insuper &
 ejus socerum Alazira. Ita Arcesilaus,
 five volens five invitus oraculo non ob-
 165 sequutus, fatum suum implevit. Ma-
 ter ejus Pheretima, dum filius Arcesilaus
 mali sui sibi autor Barcæ agit, ip-
 sa interea honoribus filii Cyrene funge-
 batur, ac munera obibat cum alia, tum
 in senatu præsidebat. Ubi autem co-
 gnovit filium suum Barcæ occisum esse,
 fuga se proripuit in Ægyptum. nam
 Arcesilaus fuerat de Cambyse Cyri bene
 meritus; quod is extitisset qui Cyrenen
 Cambyse tradiderat, ac tributum insti-
 tuerat. Hæc in Ægyptum quum per-
 venisset, supplex Aryandi sedit: hor-
 tantisque eum ad se ulciscendam, etiam præ-
 tendens titulum quod ideo filius suus,
 quia cum Medis sentiret, interemptus
 166 esset. Erat hic Aryandes Ægypti præ-
 tor à Cambyse constitutus, qui aliquan-
 to post tempore, quam æmulari Darium
 vellet, ab eo est interfectus. Siquidem au-
 diens atque animadvertens Dario cordi
 esse memoriam sui relinquere opere quod
 à nullo alio regum factum esset, id sibi
 imitandum putavit: donec mercedem
 accepit. Etenim Darius ex auro quam
 po-

τινὶ κάμνον, μὴ εἰσέλθῃς ἐς τὴν ἀμφίρρυ-
 τον· εἰ δὲ μὴ, ἀποθανέσθαι καὶ αὐτὸς, καὶ
 παῖδ' ὁ καλῶς εὖων. Ταῦτα ἡ Πυθίη Ἀρ-
 κείλῳ χρεῖ. ὁ δὲ; ἀδελφῶν τὰς ἐκ τῆς
 Σάμου, κατήλθε ἐς τὴν Κυρήνην· καὶ ὅτι περ-
 τήσας τὴν πηγάδα, ἔμεινεν ἐν ἐμμένῃ,
 ἀλλὰ δίκας τὰς ἀνίστασθαι αἰτεῖ τὸ ἐαυτῷ
 Φυγῆς. τὸ δὲ οἱ μὲν παρῶν ἐκ τῆς χάρις
 ἀπαλλάσσοντο, τὰς δὲ πινὰς χερσὶν αὐτῶν ὁ
 Ἀρκεσίλειος ἐς Κύπρον ἀπέστειλε ὅτι ἀφρο-
 ρῇ. τὰς μὲν νῦν Κνίδιοι ἀπὸ τῆς χάρις
 τὴν σφετέρην, ἐρύσαντο, καὶ ἐς Θήρην ἀπέ-
 στειλαν. ἐπὶ δὲ πινὰς τὴν Κυρήνην ἐς πό-
 ρον μέγαν Ἀγλωμάχῳ κατὰφυγόντας ἰδιω-
 κὸν, ἕλῳ πεινῶντας, Ἀρκεσίλειος ἐπέτρεψε.
 μαθὼν δὲ ἐπὶ ἐξεργασμένῳ τὸ μαθήσιον ἐν τῷ
 τῷ, ὅτι μὲν ἡ Πυθίη ἐκ ἐαυτῶν ἐν τῇ κα-
 μίνῳ τὰς ἀφροδῆας ἐξοτήσῃ, ἔργον ἐκ τῆς
 τῆς Κυρήνης· ἀλλ' ὅτι, δεικνύων τὴν περ-
 μένον θάλασσαν, καὶ δοκέων ἀμφίρρυσον τὴν Κυ-
 ρήνην εἶναι. εἶχε δὲ γυναικὰ σφῆρα ἐαυτῷ,
 θυγατέρα δὲ τῆς Βαρκαίων βασιλῆος, τῷ ἑν-
 μα ἡ Ἀλὰζιρ. ὅτι τὸν ἀπὸ τῆς κα-
 μίνος Βαρκαῖοι τὴν ἀνδρῶν, καὶ τὴν ἐκ Κυρήνης
 Φυγῶν πινὰ κατὰμαθόντες ἀπορρίποντο, κα-
 πῆναι. παρὸς δὲ, καὶ τὴν περὶ αὐτῆς Ἀλὰζιρ.
 Ἀρκεσίλειος μὲν νῦν εἶπε ἐκὼν εἶπε αἰὼν ἀμαρ-
 τῶν· ἔχρησεν, ἐξέπλησε μοίρῳ τὴν ἐαυτῷ.
 Ἡ δὲ μήτηρ Φερετίμη, τίως μὲν ὁ Ἀρκεσίλειος
 ἐν τῇ Βάρκῃ ἀφαιτῶν ἐξεργασμένῳ ἐαυτῷ κα-
 κὸν, ἡ δὲ εἶχε αὐτὴ τὴν παῖδος τὰ γέρεα ἐν Κυ-
 ρήνῃ, καὶ πάλιν νεμομένη, καὶ ἐν Βελῇ περ-
 ζομαι· ἐπὶ τῇ δὲ ἑμαρ ἐν τῇ Βάρκῃ ἀπορρίπον-
 τὰ οἱ τὴν παῖδα, φάσμα οἰχώσας ἐς Αἴγυπτον.
 ἦσαν γὰρ οἱ ἐκ τοῦ Ἀρκεσίλειου ἐξεργασίᾳ ἐς
 Καμβύση τὴν Κύρην πεποιημέναι· οὗτ' ὅτι ἡ
 Ἀρκεσίλειος ἐς Κυρήνην Καμβύσην ἔδωκε, καὶ
 φόρον ἐπέβαλε. ἀπὸ τῆς δὲ ἐς Αἴγυπτον ἡ
 Φερετίμη, Ἀρυάνδῳ ἰκέτης ἔζετο, πτωρῶσαι
 ἐαυτῇ κελεύουσα· παρὸς αὐτῇ παρῶν, ὡς
 ἀπὸ τῆς μηδισμὸν ὁ παῖς οἱ πῶν. Ὁ δὲ Ἀρυ-
 ἀνδης ἦν οὗτ' ὅτι Αἴγυπτον ὑπαρχῶν ἐπὶ Καμ-
 βύσῳ κατεστῆς· ὅς ἐστὶν ἑρὼν τούτων πα-
 ριστούμεν· Δαρείῳ διεφθαρῇ. πύρρον· καὶ
 ἰδὼν Δαρείον ὀπίσθῃ μνημόσυνον ἐαυτῷ
 λιπέσθαι τοῦτο τὸ μὴ ἄλλῳ εἶναι βασιλεῖ κατε-
 ρασμένον, ἐμμίετο τοῦτον· ἐς οὗ ἔλαβε τὴν
 μισθόν. Δαρεῖον μὲν γὰρ χρυσίον καθαρὸν τῶν

M m 2

ἀπὸ

a ἐργῶν ἐκ τῆς Κυρήνης. b Ἀλὰζιρ. c Hæc copulativa non est in MS. d Ἀλὰζιρ. Sed in MS. est Ἀλὰζιρ·
 manifeste pro Ἀλὰζιρ. e ἐξαρῶν. f φέρω. g MS. ἔζετο. h ἐς δ.

ἀπεψήσας ἐς τὸ διωαλιώτατον, νόμισμα ἐκόψατο·
Ἀρυάνδης δὲ ἀρχὸν Αἰγύπτου, δαγύριον τὰν τὸ τῶτο
ἐποίησε. καὶ νῦν ἐπὶ δαγύριον καθαρώτατον τὸ Ἀρυαν-
δικόν. μαθὼν ὁ Δαρειὺς μιν πάντα ποιεύμενα, αἰ-
τίῳ οἱ ἀλλῶ ἐπενείκας, ὥς οἱ ἐπινίστατο, ἀπέ-
κλεινε. τότε ὁ ἔστω ὁ Ἀρυάνδης κατοικίεσθαι φε-
ρετίμῳ, δίδωι αὐτῇ στρατὸν τὸν ἐξ Αἰγύπτου ἀπαντῶντα,
καὶ τὸ πεζὸν καὶ τὸ ναυτικόν. στρατηγὸν ὁ δὲ μὲν πεζῶν,
Ἀμασιν ἀπέδεξε, ἀνδρὰ Μαράφιον· ὁ δὲ ναυτικῶν
Βαδρέω, ἐόντα Πασαργάδω γόνυ. πρὶν ὃν δὲ πο-
τεῖλαι τὴν στρατὸν ὁ Ἀρυάνδης πέμψας ἐς τὴν
Βαρέω κήρυκα, ἐπωθύνετο τίς εἴη ὁ Ἀρκεσίλειον
δοτακίεινας· οἱ δὲ Βαρεῖοι αὐτὸ ὑπεδέχοντο πάν-
τες. πολλὰ τε γὰρ ἐκακὰ πάχυντο αὐτῶν. πυθ-
μεν ὁ δὲ τῶτο ὁ Ἀρυάνδης, ἔτω δὲ τὴν στρατὸν
ἀπέστειλε ἅμα τῇ φερετίμῳ. αὐτὴ μὲν νῦν αἰτῇ
περάσθησε ἡ λόγος ἐγένετο. Ἀπεπέμπετο δὲ ἡ στρα-
τὴ, ὥς ἐμοὶ δοκεῖν, ὅτι Λιβύων καταστροφῇ. Λι-
βύων γὰρ δὲ ἔθνη πολλὰ ἐπαυτοῖσι ἐστὶ καὶ τὰ μὲν αὐ-
τῶν ὀλίγα, βασιλεῖς δὲ ὑπάρχοντα, τὰ δὲ πλεονέ-
κτα βασιλεῖς βασιλεῖς Δαρείω ὑδέν. οἰκίσαι δὲ κατὰ
πᾶς Λιβύας ἀπὸ Αἰγύπτου δαγύριον· πρῶτοι Ἀδύρ-
μαχίδα Λιβύων παλαιότεροι, οἱ νόμοι μὲν τὰ πλεονέ-
κτα Αἰγυπτίοις (καὶ χρεῖων), ἐσθλὴν δὲ φορέα (οἷον περ
αἱ ἄλλοι Λιβύες. αἱ δὲ γυναικες αὐτῶν, ψέλ-
λιον ὅτι ἐκατέρη τῇ κνημίων φορέα (καὶ χάλκεον·
τὰς κεφαλὰς δὲ κροῖσσοι, τὰς φθέρους ἐπὶ τὴν λά-
βωσι τὰς ἐαυτῶν ἐκάστη ἀντιδάνει, καὶ ἔτω ῥίπτε·
ἔπειτα δὲ μῦνοι Λιβύων τῶν ἐργάζοντο. καὶ τῶν βασι-
λέων μῦνοι τὰς παρθένους μελλόντας νυμφεύειν ὅτι-
δικνύσιν· ἡ δὲ ἀντὶ τῶν βασιλέων ἀρετὴ γυνή, ὑπὸ
τῶν βασιλέων παρθενοῖς. παρθένοι δὲ οὗτοι οἱ Ἀδύρ-
μαχίδα ἀπὸ Αἰγύπτου μέγρι λιμέντι, τῶν οὐνομα
Πλατωνός ἐστι. τούτων δὲ ἔχοντο Γίγαμας, νεμόμε-
νοι τὴν πρὸς ἰσπερὶν χώρην, μέγρι Ἀφροδισία-
δὲ νῆσῳ. ἐν δὲ τῷ μεταξὺ τούτων χώρῳ ἡ περὶ
Πλατεῖα νῆσος Ὀπικίη, τὴν ἐκλήσαν Κυρηναῖοι· καὶ ἐν
τῇ ἡπίρῳ Μενελαῖος λιμὴν ἐστὶ, καὶ Ἀζιρίς, τὴν οἱ
Κυρηναῖοι οἰκεῖν· καὶ τὸ Σίλφιον ἀρχὴν δὸς τούτων.
παρθένοι δὲ δὸς Πλατεῖας νῆσῳ, μέγρι ἑσθλῇ Σύρτι
Σύρτι τὸ Σίλφιον. νόμοι δὲ χρεῖων οὗτοι πε-
ρετασίοις τοῖσι ἐπείροισι. Γίγαμας δὲ ἔχοντο τὸ
πρὸς ἰσπερὶν Ἀσβύσση. αὐτοὶ ὑπὲρ Κυρήνης οἰ-
κέει. ὅτι ἡλίασαν δὲ οὐ κατήκει (Ἀσβύσση).
τὸ γὰρ ὅτι ἡλίασαν Κυρηναῖοι νεμόντο. περὶ
Πλατεῖαν δὲ οὐκ ἔκτισσε ἀλλὰ μάλιστα Λιβύων εἰσί. νό-
μος δὲ τοὺς πλεονέκτας μελλόντας ὀπιθηδεύει τοὺς
Κυρηναῖων. Ἀσβύσση δὲ ἔχοντο τὸ πρὸς ἰσπερὶν
Αὐλάση· οὗτοι ὑπὲρ Βαρέως οἰκέει, κατήκει
ἐπὶ

potuit purgatissimo monetam percussit:
Aryandes autem Ægypti prætor idem
ex argento fecit; & nunc quoque ex-
istat purissimum argentum Aryandicum.
Ea re comperta Darius in simulacrum qua-
si rebellaret, morte affecit. Tunc au-
tem Aryandes hic misertus Pheretima, omnes ei copias Ægypti tradidit, pe-
destres simul & nauticas, præposito qui-
dem pedestribus Amasi viro Maraphio,
nauticis autem Badre, qui genere Pasa-
gades erat. Sed priusquam copias mit-
teret, caduceatore Barcam misso per-
contabatur quisnam percussor Arcefilai
extitisset. Barcai se omnes extitisse
respondent: multa etenim se ab illo
mala esse perpeffos. His auditis Ary-
andes ita exercitum una cum Pheretima
mittit. Atque hic quidem titulus infe-
rendi belli extitit. Verum (ut mea
fert opinio) exercitus mittebatur ad Af-
ros subigendos. Afrorum enim multæ
sunt & varix nationes, quarum paucae
regi obtemperabant, pleraque Darium
contemnebant. Habitant autem Afri
hoc modo ab Ægypto incipientes, Afro-
rum primi Adymachidae, eisdem fere
quibus Ægyptii moribus utentes. Ve-
stem gestant qualem & alii Afri; uxores
eorum in utraque tibia armillam ære-
am. Eadem capitis comam alentes, pe-
diculos si capiant, quæque suos mordet,
atque ita abjicit. Hoc isti ex omnibus
Afris soli faciunt: folique virgines nu-
pturas regi exhibent, & quæ illi placue-
rit, eam devirginat. Pertinent hi A-
dymachidae ab Ægypto ad portum us-
que nomine Pleunum. His confines sunt
Gigamæ, regionem versus occasum in-
colentes, Aphrodisiade tenus insula. In
hujus loci medio adfita est insula Platea,
quam condidere Cyrenæi. Atque in con-
tinente est portus Menelaius & Aziris,
quam Cyrenæi incoluere. Et hinc Silphi-
um incipit, ab insula Platea pertinens
usque ad os Syrtis. Apud hos iidem pe-
ne ritus qui apud alios sunt. Gigamas
ab occasu contingunt Asbystæ, qui su-
pra Cyrenen incolentes non pertinent ad
mare. nam maritima Cyrenæi incolunt.
Iidem non postremi, sed præcipui Afro-
rum sunt in quadrigis regendis, studi-
osi in Cyrenæorum legibus pleraque ex
parte imitandis. Horum sunt occasum
versus confines AUschifæ, qui supra Bar-
cam incolentes ad mare pertinent prope

EUeipe-

a ἐκατέρη. b πρὶν ὃν ποτεῖλαι. c αὐτοὶ ὑπεδέχοντο. d δοκεῖν. e οἷον οἱ. f MS. habet ὕληον. g MS. habet γιλιγαμμία. & πρὸς γιλιγαμμία. h μεταξὺ χώρων τῶν ἡτ. i MS. Ἀσβύς, bis atque item mox Ἀσβύσιον. k οἱ τοὶ ὑπὲρ.

EUesperidas. Circa mediam AUSchilarum plagam habitant Cabales, exigua natio, ad mare pertinentes circa Tau-chiram oppidum agri Barcæi, eisdem quibus ii qui supra Cyrenen sunt, legi-
 172 bus utentes. AUSchilarum quod ad oc-
 casum vergit, contingunt Nasamones, grandis natio, qui sub ætatem relictis ad mare pecoribus, adscendunt ad lo- cum Augila decerpturi palmulas. nam palmæ illic & permultæ sunt, & spa- tiosæ, & fructiferæ omnes. Locustas ubi venando ceperint ad solem fican- tes, molunt, deinde lacte adperso sor- billant. Uxores multas singuli è con-
 173 suetudine habent, & cum eis commu-
 nem faciunt coitum, eodem præne quo Massagetæ modo, prius scipione præ- fixo. Nasamonibus mos est, quum quis primum ducit uxorem, prima nocte ut sponsa singulos convivas obeat con- cubitus gratia, & ut quisque illorum cum ea concubuit, donum det illi quod secum habet domo allatum. Jurejuran- do ac divinatione tali utuntur: Per eos viros qui iustissimi atque optimi apud il- los fuisse dicuntur, jurant, illorum sepul- cra tangentes. Divinant, ad majorum accedentes monumenta, & illis, ubi pre- ces peregerunt, indormiunt: ubi quod-
 174 cunque per quietem infomnium vide-
 runt, eo utuntur. Fidei dandæ con-
 175 suetudo hæc est: De manu alterius u-
 terque invicem bibit. quod si nihil hu-
 moris habuerint, sumptum è terra ci-
 nerem lingunt. Nasamonibus confines sunt Pphylli, qui hunc in modum inter-
 176 ciderunt: Notus eis omnia receptacula
 aquarum arefecerat: erat autem omnis
 eorum regio intra Syrtin & aquarum in-
 ops. Ob id isti publico colloquio atque
 consilio expeditionem fecere adversus
 notum. (quæ Afri memorant ipsa refe-
 ro) & quum ad arenas venissent, no-
 tus spirans ipsos obruit. Pphyllis extinctis,
 177 eorum terram Nasamones obtinent. Su-
 per hos notum versus, in regione feris
 frequenti Garamantes habitant, qui fu-
 giunt quemcunque hominem & cujus-
 cunque commercium, nihil bellicæ ar-
 maturæ habentes, ac ne defendere qui-
 178 dem sese scientes. Hi supra Nasamones
 incolunt. Circa maritima vero, occa-
 sum versus, confines sunt Macæ, qui
 cristas tondentur; in medio capillos cre-
 scere sinentes, hinc atque hinc ad cu-
 tem

ἐπὶ θαλάσσαν καὶ Εὐσπερίδας. Αὐχισίων ἢ
 κατὰ μέσον τῆς χώρας οἰκῶσι Κάβαλες, ὀλίγον
 ἔθνος, κατήκοντες ἐπὶ θαλάσσαν κατὰ ταύ-
 χιρα πάλιν τῆς Βαρκαίης. νόμοισι ἢ τοῖσι αὐτοῖ-
 σι χρεῖν ἔχει τοῖσι καὶ οἱ ὑπὲρ Κυρήνης. Αὐχί-
 σίων ἢ τετίων τὸ πρὸς ἐσπέρης ἐχούσαι Νασα-
 μωνες, ἔθνος ἐὼν πλὴν· οἱ τὸ γένος κατα-
 λείποντες ἐπὶ τῇ θαλάσῃ τὰ πρὸς αὐτὰς, ἀνα-
 βαίνουσι ἐς Αὐγίλα· ἡ δὲ χώρα ὁπωριεύει τὰς
 Φοίνικας· οἱ ἢ, πολλοὶ ἔσσι ἀμφιλαφεῖς πεφύ-
 κασι, πάντες ἐόντες καρποφόροι. τὰς ἢ ἀπὲρ ἐξ
 ἐπεὶ ἡμεῖς οὐκ ἔχοντες, αὐθαίρετος πρὸς τὸ ἥλιον, κα-
 τὰ λείαν· καὶ ἐπὶ τῇ θαλάσῃ ἐπιπλέοντες, πίνουσι.
 γυναικας ἢ νομίζοντες πολλὰς ἔχον ἕκαστος,
 ἐπὶ τὴν αὐτῶν τὴν μίαν ποιῶνται· τὸ πρὸς πα-
 ραλλήλῳ τῷ ἑαυτοῦ Μασαγέται, ἐπὶ τὴν οὐκ ἔχοντα
 πρὸς τὴν αὐτῶν, μίσγονται. πρῶτον ἢ γαμήνιον
 Νασάμων ἄνδρως, νόμος ἐστὶ τὴν νύμφην
 νυκτὶ τῇ πρώτῃ διὰ πάντων διεξελθῆναι τὸ δατυ-
 μόνων μισθονεῖν. τὸ δὲ αἰς ἕκαστος οἱ μισθὸν
 διδοὶ δῶρον τὸ ἂν ἔχῃ φερόμενον ἐξ οἴκου. Οὐ-
 κίσι δὲ ἑαυτοῦ χρεῖν ἔχοντα τοῖς. ὁμῶς
 μὲν τὰς πρὸς σφίσι γυναῖκας δικαιοῦσας ἔστι
 τὰς λεγομένας ἡμεῖς τὰς, τὸ τῶν ἀπὸ
 μόνων. καὶ τὸν δὲ ἐπὶ τῇ πρῶτῃ Φοινίκης
 τὰ σῆμα· καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν ἔστι τὸ πρὸς
 τὸ δὲ ἂν ἴδῃ ἐν τῇ ὁρῇ ἐνύπνιον, τὸ πρὸς
 πῆλιν δὲ τῇ χρεῖν ἔχοντα. ὅτι τὸ χεῖρ διδοὶ
 εἶναι, καὶ αὐτὸς ὅτι τὸ πρὸς πῆλιν. ἢ δὲ μὴ ἔχῃ
 σῆμα μὴδὲν, οἱ δὲ τὸ χαμάθεν πρὸς λα-
 βόντες λείαν. Νασάμων δὲ πρὸς αὐτοὺς εἰσι
 ψύλλοι. ἔστι ἑαυτοῦ καὶ τὸ πρὸς τῷ νό-
 τῳ σφίσι πνέων ἀνεμὸς τὰ ἑλντὰ τὸ ὑδάτων
 ἐξήγηται. ἢ δὲ χώρα σφίσι πᾶσι ἐπὶ τὸν
 Σύρτιον, ἢν ἀνυδρῶν· οἱ δὲ βαλδύσαντες
 νῶ λόγῳ, ἐστὶ τὸν ἐπὶ τὸν νότον. (λέγω δὲ
 τὸν τὰ λέγοντες Λίβυες) καὶ ἐπὶ τὸν ἐπὶ τὸν
 τὸν ψάμμω, πρὸς τὸν νότον κατὰ τὸν σφίσι.
 ἑαυτοῦ δὲ τετίων, ἔχουσι τὴν χώραν οἱ
 Νασάμωνες. Τετίων δὲ κατὰ τὸν πρὸς νότον
 ἀνεμὸν, ἐν τῇ ἡμεῖς οἰκῶσι Γαράματες,
 οἱ πάντες ἀνθρώπων φύλας, καὶ πάντες ὁμι-
 λῶν· καὶ ἔστι ὅσων ἐκ τῶν ἀρτίων ἔστιν, ἔ-
 σσι ἀμυνόμενοι ἑαυτοῦ. Οὗτοι μὲν δὲ κατὰ
 179 περὶ οἰκῶσι Νασάμωνων. τὸ δὲ πρὸς τὴν θα-
 λάσσαν ἔχοντα τὸ πρὸς ἐσπέρης Μάκας, οἱ
 λῶφους κείρονται· τὸ μὲν μέσον τὸν τριχῶν ἀνιέν-
 τες αὐξάνουσι, τὰ δὲ ἔνθεν καὶ ἔνθεν κείροντες

ἐν χροί· ἐς δὲ τὸ πῆλμον, σπυθῶν κατὰ γαίαν
δορὰς φέρει· ἀποβλήματ' αὐτῶν κί-
νυψ πῶμος ρέων ἐκ λόφου καλεμένου Χαρί-
των, ἐς θάλασσαν ἐκδίδω· ὃ δὲ λόφος ἔστι
ὁ Χαρίτων δαῖς ἰδίῃ ἐστὶ, ἐκείνης δ' ἄλλης δ'
προκαταλεχθείσης λιθύης ψαλῆς. ἀπὸ θάλασ-
σης δ' ἐς αὐτὴν σπείδοι διηκτοί ἐσσι. Μακίων
δ' ἐστὶν ἐχόμενοι Γίνδανες ἐσσι· τῶν αἰ γυναι-
κες περὶ σφύρα δερμάτων πολλὰ ἐκείνη φορεῖ
κατὰ τοῖνδ' ἐπὶ, ὡς λέγεται· κατ' ἀνδρά ἑκα-
στον μάλιστα περὶ σφύρον περὶδέεται· ἢ δὲ ἂν
πλεῖστες ἔχῃ, αὐτὴ ἀρίστη δέδοκται εἶναι, ὡς
ὑπὸ πλείων ἀνδρῶν φιληθεῖται. Ἀκτῶν δὲ
περὶέχουσιν ἐς τὸ πῆλον τῶν τῶν Γίνδανων νέμον-
ται Λωτοφάγοι· οἱ δὲ καρπὸν μοῦνον ἔχοντες
τρώγηντες ζῶσι. ὃ δὲ ἔχοντες καρπὸς, ἐστὶ μέ-
γαλ' ὅσον π' ἢ ἄλλ'· γλυκύτης δ' ἔχει, ἢ φοί-
νικ' αὐτῶν καρπῶν περὶέχειται. πεινῶνται δὲ ἐκ
ἑκατέρου τῶν οἱ Λωτοφάγοι καὶ οἶνον. Λωτο-
φάγων δὲ τὸ πῆλον θάλασσαν ἔχοντες Μάχλυνες,
τῶν λωτῶν· μὲν καὶ ἔτι χρεώμενοι, ἀπὸ ἧσόν
γε τὸ πρότερον λεχθέντων. κατήκει δὲ ὅλη πῶ-
μος μέγαν, τῶν ἔνομα Τριτωνίδα. ἐκ δὲ αὐ-
τῆς ἐς λίμνην μεγάλην Τριτωνίδα. ἐν δὲ αὐ-
τῇ νῆσ' ἐνὶ τῇ ἔνομα φλά. πῶν δὲ τῶν νῆ-
σων Λακεδαιμονίῳ· φασὶ λόγιον εἶναι κτίσθαι.
Ἔστι δὲ καὶ ὁδε λόγ' λεγόμενος· Ἰήσονα, ἐπὶ
τῷ οἱ ἐξεργάσθη ὑπὸ τῷ Πηλῷ ἢ Ἀργῷ, ἐοί-
μενον ἐς αὐτὴν ἄλλω π' ἐκατόμβην, καὶ δὴ καὶ
τέρποντα χάλκεον, περὶέχοντα Πελοπόννησον,
βυλόμενον ἐς Δελφὸς ἀπικέσθαι. καὶ μὲν ὡς
πλεόντα ἡμέρας κατὰ Μαλέην, ὑπολαβὲν
ἀνεμὸν βορέην, καὶ ἀποφέρειν πρὸς τὴν Λιβύην.
πρὶν δὲ καταδέσθαι γλῶ, ἐν τοῖσι βραχέσι γε-
νέσθαι λίμνης τῆς Τριτωνίδος. καὶ οἱ ἀπορίοντες
τὴν ἐξαγωγήν λόγ' ἐπὶ Φαίλῳ Τριτωνίᾳ,
καὶ κελύειν τὸ Ἰήσονα ἐωυτῷ δῆναι τὸ τέρ-
ποντα· φάμενον σφί καὶ τὸ πῆλον δεῖξεν, καὶ
ἀπὸ μόνου ἀποσελῆεν· περὶόμενος δὲ ἔχοντες
οὕτω δὴ τὸν π' ἐκείνου τὸ βραχέον δεικνύναι
τὸ Τριτωνίᾳ σφί, καὶ τὸ τέρποντα εἶναι ἐν τῷ
ἐωυτοῦ ἰρῷ· ὅτι περὶέχοντα π' τῷ τέρποντι, καὶ
τοῖσι σφί Ἰήσονι σημείναντα τὸ πῆλον λόγον, ὡς
ἐπὶ τὸ τέρποντα κομίσθηται τὸ ἐκείνων π' ἐν
τῇ Ἀργεὶ συμπελομένην, τότε ἐκείνον πόλιος οἰ-
κῆσαι περὶ τῷ Τριτωνίᾳ λίμνῃ Ἑλληνίδας,
πῶς εἶναι ἀνάγκη. πῶς αὖτε ἀκούσαντας τοὺς
ἑπὶχωρῆτας τῶν Λιβύων, κρύψαι τὸ τέρποντα.
Τού-

tem usque tondentur. In bellum pelles
subterraneorum struthionum ferunt pro
tegumento. Per eos flumen Cinyps ē
colle, qui vocatur Gratiarum, fluens,
in mare influit. Hic collis Gratiarum
nemoribus frequens est, quum cetera,
cujus memini, Africa sit arboribus nu-
da. ducentorum ab eo ad mare stadiorum
est intercapedo. Horum Macarum fi-
nitimi sunt Gindanes: quorum uxores
ferunt fascias ad pedum malleolos ex
pellibus singulæ multas, ob hoc, ut
memoratur, quod ut à quoque viro ve-
nerem passa est, fasciam circumligat,
& ut quæque plurimas habet, ita præ-
clarissima censetur, tanquam à pluribus
viris adamata. Horum Gindanum oram
in mare porrectam incolunt Lotopha-
gi, qui solum loti fructum manducan-
tes victitant: cujus fructus est magnitu-
dine instar lentisci, suavitate assimilis
fructui palmarum. Ex hoc fructu Lo-
tophagi vinum quoque conficiunt. Lo-
tophagis secundum mare vicini sunt Ma-
chlyes, loto & ipsi utentes, sed minus
quàm superiores. Pertinent autem us-
que ad ingentem amnem nomine Trito-
nem, qui in grandem paludem Trito-
nidem influit, in qua est insula quæ di-
citur Phla. Hanc vero insulam ajunt di-
ci oraculum esse Lacedæmoniis condere.
Ajunt autem & hæc: Jasonem, postea
quam sub Pelio compacta est ab eo Ar-
go, quum eam oneravisset tum alio cen-
tum victimarum onere, tum vero et-
iam tripode æreo, circuissæ Peloponne-
sum, animo Delphos eundi: eumque,
quum teneret cursum circa Maleam, ab-
reptum à vento aquilone, & abductum
in Africam, & priusquam tellurem cer-
neret, in brevibus paludis Tritonidis fu-
isse: eique hæsitanti de egressu fama fert
apparuisse Tritonem, ac jussisse dari si-
bi tripodem, quod diceret ostensurum
se illis exitum, atque incolumes dimif-
surum. Assentiente Jasone, ita demum
Tritonem ostendisse qua ratione ē brevi-
bus enavigarent, & tripodem in suo tem-
plo posuisse, eique tripodi oraculum in-
didisse, & iis qui cum Jasone erant, rem
omnem indicasse. Fore enim, ut quum
quis ex posteris eorum qui in Argo si-
mul navigarent, tripodem acceperit, ne-
cessario tunc centum Græcæ civitates
accolerent paludem Tritonidem. hæc
quum audissent Afri incolæ, tripodem

oc-

180 occultasse. Juxta hos Machlyes habitant
AUsenses: & circum paludem Tritonidem
utrique habitant, ita ut medio Tritone
dirimantur. Quorum Machlyes quidem
occiput crinitum gestant, AUsenses vero
sinciput. Horum virgines, anniversa-
rio Minervæ festo, in honorem ipsius
deæ inter se bifariam divisæ, proeliantur
lapidibus fustibusque, dicentes se ritus pa-
trios peragere ei quam Minervam nomi-
namus: & quæ virgines è vulneribus de-
cendant, eas falsas virgines appellant. Sed pri-
usquam à pugnando desistant, hoc faci-
unt: Quæ virgo in pugna navavit opti-
mam operam, eam semper communi con-
sensu ornant cum cetera armatura Græca,
tum galea Corinthia, & curru impositam
circa paludem circumducunt. Quibus
autem rebus ornarentur olim hæ virgi-
nes antequam accolerent Græci, non
habeo dicere. arbitror autem ornari sue-
tas armis Ægyptiis. nam ab Ægypto
affirmarim & scutum & galeam Græcis
esse tradita. Ajunt autem Minervam
Neptuni esse filiam ac paludis Trito-
nidis eamque succensentem nescio quid
patri donasse seipsam Jovi, & Jovem
sibi illam ascivisse filiam. Hæc illi a-
junt. Iidem promiscue cum mulieribus,
non una habitantes, sed pecudum more
concumbunt. Ubi apud mulierem puer
robustus est factus, cui virorum similis
sit puer, (nam tertio quoque mense viri
181 conveniunt) ejus filius censetur. Isti
quidem maritimi Afrorum Nomadum
dicti sunt. Supra hos autem ad partem
mediterraneam Africa est feris abun-
dans. Supra hanc ferinam supercilium
soli fabulosum est, porrectum à The-
bis Ægyptiis ad columnas Herculis. In
hoc supercilio ferme decem dierum iti-
nere sunt frustra salis, fere grumi gran-
des in collibus, & singulorum collium
vertices è medio sale ejaculantur aquam
dulcem pariter & gelidam. Circa quam
homines habitant ultimi solitudinem
versus, & supra *plagam* ferinam *diitam*,
à Thebis itinere dierum decem primi
Ammonii, habentes templum ab The-
bano Jove. Etenim Thebis (quemadmo-
dum à me etiam memoratum est) a-
spectu arietino Jovis simulacrum est. A-
pud hos est alia quoque aqua fontana,
quæ sub matutinum quidem tepet, sub
horam autem fori repleti frigescit: sub
meridiem valde frigida est. eaque hora
hor-

Τούτων δὲ ἔχοντα τῶν Μαχλύων Αὐσῆς. οὗτοι
δὲ εἰ οἱ Μάχλυες πέραξ τὴν Τριτωνίδα λίμνην
οἰκέουσι. τὸ μέσον δὲ σφί ἐρέζει ὁ Τρίτων. καὶ οἱ
μὲν Μάχλυες τὰ ὀπίσω κομίσκει τὴν κεφαλῆς· οἱ
δὲ Αὐσῆς, τὰ ἔμπροσθεν. ὁρτῇ δὲ ἐνιαυτῇ Ἀ-
θηναίης αἱ παρθένοι αὐτῶν διχα διχασσάσθαι μά-
χονται πρὸς ἀλλήλας λίθοισί τε καὶ ξυλοῖσι, τῇ
αὐθιγμῇ θεῷ λέγουσιν τὰ πύτεια δοσιπλεῖν,
τὴν Ἀθηναίην καλούμεν^α. τὰς δὲ δοσθησκύ-
σας παρθένας ἐκ τῶν τετυμάτων^β, ψάδοπαρ-
θένας καλέουσι. πρὶν δὲ ἀνείναι αὐτὰς μάχεσθαι,
τάδε ποιεῦσι. κοινῇ παρθένον τὴν καλλιστάσθαι
ἐκάστω κοσμήσαντες κυνῇ τε Κερυνθῇ καὶ πανο-
πλίῃ Ἑλληνικῇ, καὶ ἐπ' ἄρμα ἀναβιβάσαντες,
πρὸς ἀλλήλους τὴν λίμνην κύκλῳ. ὅποιοι δὲ ποπ-
λαὶ ἐκόσμεον τὰς παρθένας πρὶν ἢ σφί Ἑλλη-
νας παροικισθῆναι, ὅσκι ἔχω εἶπαι· δοκίω δὲ
ὦν Αἰγυπτίοις ὅσοις κοσμέεσθαι αὐτάς. διὰ γὰρ
Αἰγυπτῆς καὶ τὴν ἀσπίδα καὶ τὸ κράν^γ φημι ἀπ-
ῆχθαι εἰς τοὺς Ἑλληνας. τὴν δὲ Ἀθηναίην Φα-
σι Ποσειδῶν^δ εἶναι θυγατέρα καὶ τὴν Τριτωνίδα^ε
λίμνης· καὶ μὴν μεμνημένον ἢ τῷ πατρὶ, δῆ-
ναι ἐαυτῇ τῷ Δίῳ· πρὶν γὰρ Δία ἐαυτῇ μὴ ποιή-
σασθαι θυγατέρα. ταῦτα μὲν λέγουσι. μῆξιν δὲ
ἴπικεινον τῶν γυναικῶν πλεόν^ς, ἅτε στωικέον-
τες, κτύπηδόν τε μισθόμενοι. ἐπὶ αὖ γυναικὶ
τὸ παιδίον ἀδρόν γίγνεται, συμφετέουσι εἰς ταῦτό οἱ
ἄνδρες τρίτη μῆκος, καὶ τῷ ἀνδρὶ τῶν ἀνδρῶν
τὸ παιδίον, τέταρτος πῶς νομίζεται. οὗτοι μὲν οἱ πα-
ραθαλάσσιοι τῶν Νομάδων Λιθύων εἰρέαται. ὑ-
πὲρ γὰρ τέτων εἰς μεσογίαν ἡ θηλυδὴς ἐστὶ Λιθύη.
ὑπὲρ γὰρ τῆς θηλυδὸς, ὀφρυὴ ψάμμης^δ κατή-
κη, πρὸς ἀλλήλους διὰ τῶν Θεῶν τῶν Αἰγυπτιέων
ἵπικεινον Ἡρακλείας σήλας. ἐν γὰρ τῇ ὀφρυῇ ταύτῃ
μάλιστα διὰ δέκα ἡμερέων ὁδῶν, ἀλὸς ἐστὶ πρὶν-
φια κατὰ χόνδρους μεγάλους ἐν κελωνοῖσι, καὶ
ἐν κερυφῇ^ε ἐκάστη καὶ κελωνῆ^ς ἀνακοιτίζει ἐκ
μέσης καὶ ἀλὸς ὕδωρ ψυχρόν καὶ γλυκύ. ποιεῖ γὰρ
αὐτὸ ἀνθρώποι οἰκέουσι ἔχαστοι πρὸς τὴν ἐρήμην,
καὶ ὑπὲρ τῆς θηλυδὸς, πρῶτον μὲν διὰ Θε-
ῶν διὰ δέκα ἡμερέων ὁδῶν Ἀμμώνιοι, ἔχον-
τες τὸ ἵπικεινον διὰ Θεῶν Διός. καὶ γὰρ τὸ ἐν Θε-
ῇσι (ὡς καὶ πρῶτον εἰρημὴ μοι) κερυφάσ-
ων^ς καὶ Διὸς τῶν ἀλμάτων ἐστὶ. πυγχανὴ γὰρ καὶ ἄλ-
λῳ σφί ὕδωρ κερυφάιον ἐόν· τὸ δὲ μὲν ὄρθρον γί-
νεται χλιαρόν, ἀγορῆς γὰρ πλεονέκτης ψυχρότε-
ρον· μεσημβρίῃ δὲ ἐστὶ, καὶ τὸ κάρτα γίνεται
ψυχρόν· τῷ καὶ αὐτὰ δι' ἄρδης^ς τὰς κήρας. διὰ το-
κλι-

^α καλῶσι. ^β MS. habet τετυμάτων. ^γ ἔκη. ^δ ψάμμη. ^ε τὴν κελωνίαν.

κλινομένης δὲ τῆς ἡμέρας ὑπάρχει ὁ ψυχρὸς, ἐς δὲ
 δύεται πὶ ὁ ἥλιος, καὶ τὸ ὕδωρ γίνεται χλιαρόν. ὅππῃ
 ἢ μᾶλλον ἰὸν ἐς τὸ θερμὸν ἐς μέσας νύκτας πελά-
 ζει. τῆνικαὺτα ἢ ζεεῖ ἀμβολαδύν. παρέρχονται
 πρὸς μίαν νύκτις ἐς ψυχταί μέχρι ἐς ἡν. ὅππῃ κλη-
 σιν ἢ αὐτὴ ἡ κρήνη καλεῖται ἑλίας. Μετὰ δὲ Ἀμμω-
 νίας, δεκάτῃ ὁφρύης τῆς ψάμμου δι' ἀλλέων δέκα ἡ-
 μερέων ὁδὸς, καλῶνός τε ἁλὸς ἐστὶ ὁμοίος τῷ Ἀμμω-
 νίῳ, καὶ ὕδωρ, καὶ ἀνθρώποι παρὲς αὐτὸν οἰκέουσι. τῷ ἢ
 χωρὶς τῆς ἐνομα Αὐγίλας ἐστὶ. ἐς τῆτον τὸ χωρὶον
 οἱ Πασάμωνες ὁπῶρμιῶτες τὰς φοίνικας φοι-
 τήσιν. Ἀπὸ δὲ Αὐγίλων, δεκάτῃ ἡμερέων ἀλ-
 λέων ὁδὸς, ἑτέρῃ ἁλὸς καλῶνός, καὶ ὕδωρ, καὶ φοί-
 νικες καρποφόροι πολλοὶ, κατὰ περὶ ἐν τοῖσι ἐπι-
 ροῖσι. καὶ ἀνθρώποι οἰκέουσι ἐν αὐτῷ, τοῖσι οὐνομα
 Γαράμαντις ἐστὶ, ἐθνὸς μέγα ἰσχυρὸς. οἱ ὅππῃ τῇ
 ἅλα γλῶσσι ὅππῃ φορέοντες, ἔτω παρὰ τῆς. σωτομώ-
 τισιν δὲ ἐστὶ ἐς τὰς Λωτοφάγους. ὅκ τῇ τριήκοντα
 ἡμερέων ἐς αὐτὰς ὁδὸς ἐστὶ. ἐν τοῖσι ἐστὶ οἱ ὀπιδονό-
 μοι βόες γίνονται. ὀπιδονόμοι δὲ δεκάτῃ τοδε εἰσὶ. πα-
 κέρει ἔχουσι κεκυφότες ἐς τὸ ἔμπροσθεν. δεκάτῃ
 ὀπίσω ἀναχωρέοντες, νέμοντες. ἐς γὰρ τὸ ἔμπροσθεν
 ὅκ οἱ οἱ τε εἰσὶ, παρεμβάλλοντες ἐς τὴν γῆν τῶν κε-
 ρέων. ἄλλο δὲ ἔθεν δεκάτῃ τῶν ἄλλων βοῶν ὅππῃ
 μὴ τῆς, καὶ τὸ δέρμα ἐς παχύτητά τε ἐστὶ τῆς. οἱ
 Γαράμαντις δὲ ἔτοι τοὺς Τρωγλοδύτας Αἰθίοπας
 θηράουσι τοῖσι τεθέρπτοις. οἱ γὰρ Τρωγλοδύται Αἰ-
 θίοπες πᾶσας παρὰ τῶν ἀνθρώπων πνήλων εἰσὶ, τῶν
 ἡμεῖς πᾶσι λόγους ἀποφερομένους ἀκούομεν. σιτόν-
 ται δὲ οἱ Τρωγλοδύται ὅφιν ἐς σῶμα, καὶ τὰ τοιαῦτα
 τῶν ἐρπίων. γλῶσσαι δὲ οὐδεμὴ ἄλλη παρομοίην
 νενομίκασι, ἀλλὰ τετρήασι, κατὰ περὶ αἱ νυκτε-
 ρίδες. Ἀπὸ δὲ Γαράμαντων δι' ἀλλέων δέκα ἡμε-
 ρέων ὁδὸς, ἄλλῃ ἁλὸς τε καλῶνός, καὶ ὕδωρ, καὶ ἄν-
 θρωποι παρὲς αὐτὸν οἰκέουσι, τοῖσι οὐνομα ἐστὶ Ἀ-
 τλαντες. οἱ ἀνάνυμοι εἰσὶ μόνον ἀνθρώπων τῇ ἡμεῖς
 ἰδμεν. ἀλέσι μὲν γὰρ σφί ἐστὶ Ἀτλαντες οὐνομα,
 ἐν δὲ ἐκάσῳ αὐτῶν οὐνομα οὐδὲν κείναι. οὗτοι τῷ
 ἥλιῳ ὑπερβάλλοντες κατὰ τῶν, καὶ παρὰ τοῦτοις
 πάντες τὰ αἰχρὰ λοιδορέοντες, ὅππῃ σφείας καίων
 ὅππῃ τρεῖς, αὐτοὺς τε τοὺς ἀνθρώπους, καὶ τὴν χώραν
 αὐτῶν. μὲν δὲ, δι' ἀλλέων δέκα ἡμερέων ὁδοῦ, ἄλ-
 λῃ καλῶνός ἁλὸς, καὶ ὕδωρ, καὶ ἀνθρώποι παρὲς αὐτὸν
 οἰκέουσι. ἐχέουσι δὲ ἁλὸς τοῦτος οὐρός, τῷ οὐνομα ἐστὶ
 Ἀτλας. ἐστὶ ἢ ἐνὸν ἐκκυλοῖρες πάντες. ὑψηλὸν ἢ
 οὕτω πᾶσι λέγειν ὡς τὰς κερυφὰς αὐτῶν ὅκ οἱ αὐτὰ
 εἶναι ἰδέουσι. οὐδέποτε γὰρ αὐτὰς ἀπολείπει νέφεα ἕτε-
 ρεος ἕτε χερμῶν. τοῦτ' ἐστὶ κίονα ἢ οὐρανοῦ λέ-
 γουσι οἱ ὅππῃ χῶροι εἶναι. ὅππῃ τοῦτ' ὅφιν οἱ
 ἄν-

hortos irrigant. Declinante jam die remit-
 titur frigus, donec sol occidit: tunc tepe-
 scit; magis ac magis calefcens, ad medi-
 am accedit noctem; quo tempore fervens
 exæstuat: præterita nocte media, ad au-
 roram usque refrigescit. cognominatur
 autem fons iste, Solis. Post Ammoni-
 os autem per supercilium fabuli, decem
 rursus dierum itinere est collis salis, illi
 Ammonio par & aqua, hominibus cir-
 cumhabitantibus: cui loco nomen est
 Augila, ad quem locum Nasamones ve-
 niunt palmulas decerptum. Rursus decem
 dierum spatium ab Augilis alius collis est
 salis, & aqua, & palmularum fructifera-
 rum magna vis, quemadmodum apud al-
 ios: incolentibus illic hominibus qui-
 bus nomen est Garamantibus, natione
 sane magna, qui inducta super salem hu-
 mo, ita ferunt. Ab his ad Lotophagos
 brevissimum iter. A quibus triginta die-
 rum spatium est ad eos, apud quos gi-
 gnuntur boves retro pascentes. Propterea
 autem retro pascentes, quod cornua in-
 clinata antierius habent, & ob id cessim
 eunt pascunt. nam præinjicientibus in
 terram cornibus, progrediendo neque-
 unt: alioqui nihil differentes à ceteris
 bobus, præter hoc ipsum & crassitudi-
 nem pellis atque duritiem. Garaman-
 tes hi Troglodytas Æthiopes quadrigis
 venantur. nam Troglodytæ Æthiopes,
 omnium hominum quos fando cognovi-
 mus, perniciosissimis pedibus sunt, ser-
 pentibus, lacertisque & aliis id genus
 reptilibus vescentes, lingua nulli alteri
 simili utentes, sed vespertilionum more
 stridentes. A Garamantibus decem quo-
 que dierum itinere alius collis est salis,
 & aqua: accolentibus hominibus quibus
 nomen est Atlantibus, solis omnium ho-
 minum, quos ipsi novimus, innomina-
 tis. nam congregati quidem vocantur
 Atlantes, singulis autem eorum nullum
 nomen imponitur. Hi solem transcen-
 dentem execrantur eique præterea om-
 nia convitia ingerunt, quod torridus &
 ipsos & regionem perdat. Post totidem
 dierum iter alius tumulus salis est, cum
 aqua, & hominibus accolentibus. Cui
 sali confinis est mons nomine Atlas, an-
 gustus, & undique teres: & (ut fer-
 tur) adeo celsus ut ejus cacumen neque-
 at cerni, quod à nubibus nunquam re-
 linquatur, neque æstate neque hyeme:
 quem esse columnam cœli indigenæ a-
 junt.

a πηλαγίζω. b Αἴγυλα & ποταμός Αἰγύλας. c Ημερὸς οὐδὲ νῦν in MS. non agnoscitur. d ὕψωμα Ἀτλας.
 e ὕψωμα δὲ τι. f τὸ τοῦ κίονα.

Ultra Atlantes montana, in quibus salis fodina, ubi nulla pluvia; & sic excipit vasta. Inter Ægyptum & Tritonem vacca sacra. Medicina infantum.

MELPOMENE, LIBER IV.

284

junt. Ab hoc monte cognominantur hi homines: nam Atlantes vocantur. dicunturque nec ulla animante vesci, nec
185 ulla somnia cernere. Ad hos usque Atlantes possum recensere nomina eorum qui in supercilio habitant, post hos non amplius. Porrigitur autem id supercilium ad columnas usque Herculeas, atque extra illas. Intra quod est salis metallum, decem dierum itinere, & homines incolentes, qui domicilia sua faciunt ex grumis salinis. isti enim jam tractus Libyæ vacant imbribus. nam si plueret, non possent manere parietes salis. ibi autem & albus & purpureus sal foditur. Supra autem hoc supercilium, notum verius ac mediterranea Africæ, deserta jam. plaga est, & sine aqua ferisque, sine pluvia ac lignis, omni prorsus humore vacans. Ita ab Ægypto ad
186 Tritonidem paludem, pastoricii Afri sunt carne victitantes ac lacte, nihil vaccinum gustantes, quia nec Ægyptii; & neque suem alentes. Vaccam quidem nec Cyrenææ feminæ tangere sibi fas putant, ob Isidem, quæ est in Ægypto, cui etiam jejunia & dies festos studiose agunt. At mulieres Barcææ non modo gustu vaccinæ carnis, sed etiam suillæ abstinent. Atque hæc quidem ita
187 habent. Ad occasum vero Tritonidis paludis jam non sunt pascuales Afri, neque eisdem moribus utentes, neque idem circa infantes quod pascuales solent, factitantes. Nam Afrorum qui pastores sunt plerique hoc faciunt, an omnes, non queo pro certo dicere. Ubi filii ipsorum quadrimi effecti sunt, venas verticis illorum lana ovium succida inurunt, nonnulli venas temporum: eam ob causam ne eis ullo unquam tempore phlegma, id est, pituita, defluens è capite, officiat. eaque de re ajunt esse optima valetudine. Et sunt revera Afri inter omnes quos nos novimus homines saluberrimo corpore: incertum mihi an ob hanc utique causam, certe optima valetudine sunt. Quod si pueris inurendis convulsio existat, inventa est ab eis medicina. urina enim hirci aspersa eos liberant. Ea autem refero quæ Afri ipsi narrant. Porro sacrificia apud pastoricios talia sunt: Ubi pro primitiis aurem pecudis præsecuerunt, eam supra domum abijciunt: hoc acto, cervicem ejus avertunt. Solis autem immo-

ανθρωποι εἰσι ἐπάνυμοι ἐχόντες· καλέονται γὰρ δὴ Ἀτλαντες. λέγον· ὅτι ἐπὶ ἐμφυχον εἶδεν σπίνεσσιν, ὅτι ἐνύπνια ὄραν. Μέχρι μὲν δὴ τῶν Ἀτλαντῶν τέτων, ἔχω τὰ ἐνόμαζα τῶν ἐν τῇ Ὀφρύῃ κατὰ κημένων καταλέξαι· τὸ δὲ λοιπὸν τέτων, σκεῖται. διὸ καὶ δὲ ὧν ἡ Ὀφρὺς μέχρι τῆς Ἡρακληῖων σπλήνων, καὶ τὸ ἔξω τέτων. ἐστὶ δὲ ἁλὸς περὶ μέγαλλον ἐν αὐτῇ διὰ δέκα ἡμερίων ὁδὸν, καὶ ἄνθρωποι οἰκούντες· τὰ δὲ οἰκία τέττοισι πᾶσι ἐκ τῶν Ἀλίων χόνδρων οἰκοδομεία. πάντες γὰρ ἤδη τῇ Λιβύῃς ἀνομοῦντες ἐσσι· καὶ γὰρ ἂν πῶνιέας μένειν οἱ τοῖχοι ἰόντες ἄλινοι, εἰ οὐ. ὁ δὲ ἁλὸς αὐτῶν ἐστὶν ὁ Λαλὸς ἐπερφυρὸς τὸ εἶδός ὁρύσσει. ὑπερὶ δὲ τῆς Ὀφρύως τῆς πύλης, τὸ πρὸς νότον ἐμεινόμενον τῇ Λιβύῃς, ἐρημὸς ἐστὶν ἀνδρῶν ἐστὶν ἀνδρῶν ἐστὶν ἀνομοῦντες ἐστὶν ἀζυλὸς ἐστὶν ἡ χώρα καὶ ἰκμαδὸς ἐστὶν ἐν αὐτῇ εἶδεν. Οὕτω μὲν μέχρι τῆς Τριτωνίδος λίμνης ἀπὸ Λιβύης νομάδες εἰσὶν κρεοφάγοι τὰ ἐκ γαλακτοπότην Λίβυες· καὶ θηλείων τε βοῶν καὶ τοῖς γαστρομένοι, διότι περὶ εἶδεν Λιβύησι, καὶ ὅς ἐστιν τρέφοντες. βοῶν μὲν νυνὶ θηλείων εἰσὶν αἱ Κυρηναίων γυναικες δικαιοῦσι ἀπὸ τοῦ αἵματος, διὰ τὴν ἐν Λιβύῃ ἴσιν, ἀλλὰ ἐκ τῆς αὐτῇ ἐστὶν ὁρπὸς ὁπτελέει· αἱ δὲ τῶν Βαρκαίων γυναικες εἶδεν ὧν πρὸς τῇσι βυσσὶν γίνονται. πάντες μὲν δὲ οὕτω ἔχουσιν. Τὸ δὲ πρὸς ὑπερφυρὸς τῇ Τριτωνίδος λίμνης σκεῖται νομάδες εἰσὶν Λίβυες, οὐδὲ νόμοισι πᾶσι αὐτοῖσι χρεώμενοι, οὐδὲ καὶ τὰ παῖδια πιεῖν οἷον πὶ καὶ οἱ νομάδες εἰσὶν πᾶσι. οἱ γὰρ δὴ τῶν Λιβύων νομάδες, εἰ μὲν πάντες, σκεῖται ἔχω ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦτο εἰπεῖν· ποιεῖται δὲ αὐτῶν συχνοὶ παῖδες. τῶν παῖδων τῶν σφετέρων, ἐπὶ τὰ τετραπὲς γήνηται, εἰσὶν ὁ περὶ τῶν καὶ τὰς ἐν τῇσι κερυφύσιν φλέβας· μετεξέτεροι δὲ αὐτῶν, τὰς ἐν πᾶσι κροάφοισι, τοῦδε εἶνεκα, ὡς μὴ σφραγίσῃ τὸ πᾶν χρόνον καταρρέον φλέγμα ἐκ τῆς κεφαλῆς δηλῆται. καὶ διὰ τοῦτο σφραγίσῃ λέγουσιν εἶναι ὑγροτάτης (εἰσὶ γὰρ ὡς ἀληθῆς οἱ Λίβυες ἀνθρώπων πάντων ὑγροτάτοι, τῶν ἐμῶν ἰδμεν· εἰ μὲν διὰ τοῦτο, σκεῖται ἔχω ἀπὸ τοῦ αἵματος εἰπεῖν· ὑγροτάτοι δὲ ὧν εἰσὶ) καὶ δὲ καὶ τὰ παῖδια ἀπὸ τοῦ αἵματος ὁπτελέει, ἐξ ἐν τῇ σφί ἀπὸ τοῦ τρέφει γὰρ οὐρον ἀπὸ τοῦ αἵματος ῥινοπῆ σφραγίσῃ. λέγουσιν δὲ τὰ λέγουσιν αὐτοὶ Λίβυες. θυσιάαν δὲ τοῖς νομάσιν εἰσὶν αἰδεῖ. ἐπὶ τὰς ὡς ἀπὸ τοῦ αἵματος ὁπτελέει καὶ τὴν ῥινοπῆ καὶ ὑπερφυρὸς τὸ δόμον. τοῦτο δὲ ποιήσονται, ἀπὸ τοῦ αἵματος τὸ αὐχίνα αὐτοῦ. γινώσκουσι δὲ

N n

ἡλίω

a γὰρ ἐν τῇ αἵματι. b πᾶσι πᾶσι. c σκεῖται. d σκεῖται. e σκεῖται.

Sol & Luna pro Diiꝝ circa Tritonem & Pallas & Triton & Neptunus. Minerva vestis & agis hinc ad Græcos venit. Ejulatus in sacris. Quadriga. Sedomica sepeliri. Domus ex caulibus asphodeli.

ἡλίου καὶ σελήνης μόνον. τούτοις μὲν νυν πάντες λίβυες θύουσιν· ἀτὰρ οἱ περὶ τὴν Τριτωνίδα λίμνην νέμοντες, τῇ Ἀθηναίῃ μάστιγι, ματὰ δὲ, τῷ Τριτωνί καὶ τῷ Ποσειδῶνι. Τὴν δὲ ἄρα ἐδῆται καὶ πᾶς αἰγίδας τῶν αἰγυμμάτων τῇ Ἀθηναίῃ ἐκ τῶν Λιβυαίων ἐποιήσαντο οἱ Ἕλληνες. πολλὸν γὰρ ἢ ὅτι σκυπτήν ἢ ἐδῆς τῶν Λιβυαίων ἐστὶ, καὶ οἱ θύσαντες, οἱ ἐκ τῶν αἰγίδων αὐτῇ εἰσι, ὥς ὅφιν εἰσι, ἀλλὰ ἰμάντιον· πᾶς ὅμως πέντε κατὰ ταῦτό ἐπλάττει. καὶ δὲ καὶ πύργον καταγορεύει ὅτι ἐκ Λιβύης ἦκε ἡ εὐλή τῶν Παλλᾶδων. αἰγίδα γὰρ περικάλυπτον ψαλὸς περὶ τὴν ἐδῆσαν θυσιῶν αἱ λίβυσσαι, καχερμένους ἐρδυσάμενοι. ἐκ δὲ τῶν αἰγίων τυτὴν αἰγίδα οἱ Ἕλληνες μετωνόμασαν. δοκέει δὲ ἔμοιγε καὶ ὁλοκρυφῇ ἐν ἱεροῖς ἐνθάδε πρῶτον γινέσθαι. καὶ γὰρ πύργον χεῖνται καλῶς αἱ Λίβυσσαι. καὶ τίς τις ἴσως συζυγισμὸς παρὰ Λιβύων οἱ Ἕλληνες μαμαθῆκασι. Θάπηντι δὲ τὴν ἀποθνήσκοντα οἱ νομαῖες, κατὰ πρὸς οἱ Ἕλληνες, πολλὸν Νασαμώνων. οὗτοι δὲ κατημένους θάπνισι, Φυλάσκοντες, ἐπὶ αὐτῇ τὴν ψυχῇ, ὥς μὴ καίσεται, μηδὲ ὑπὸ ἀποθνήσκοντι. οἰκήματα δὲ σκηνήσιν ἐξ ἀνθρώπων ἐστημένον περὶ χοίνας ἐστὶ, καὶ πᾶσι περὶφορέα. νόμοις μὲν τοῖς περὶ οὗτο χεῖνται. Τὸ δὲ περὶ ἐσέτης δὲ Τριτωνί πᾶσι, Λιβύων ἔχοντι ἀροτῆρας ἡδὲ λίβυες, καὶ οἰκίας νομίζοντες ἐκπῆσαι, πῶσι ἄνομα κείνη Μαχύες· οἱ τὰ Ὀπιδεῖα τῶν κεφαλῶν πορεύονται, τὰ δὲ ἐπερὶ στήθεσιν αἰσῶσι· τὸ δὲ σῶμα μίλτον χεῖνται. Φασὶ δὲ εἶναι τῶν ἐκ Τριων ἀνδρῶν. ἡ δὲ χεῖρ αὐτῶν περὶ ἡ λαιὰ τῆς Λιβύης ἢ περὶ ἐσέτης, πολλὰ θηριώδης τε καὶ δασυτέρη ἐστὶ τῶν νομαίων χώρας. ἡ μὲν γὰρ δὲ περὶ τὴν ἡὼς τῆς Λιβύης, τὴν οἱ νομαῖες νέμονται, ἐστὶ τυττήν τε καὶ ψαμμώδης, μέγας δὲ Τριτωνί πᾶσι. ἡ δὲ ἀπὸ τῆς περὶ ἐσέτης, ἢ τῆς ἀροτῆρων, ὁρεινὴ τε καὶ δασυτέρη καὶ θηριώδης. καὶ γὰρ οἱ ὅφιν οἱ ὑπερμεγίστους, καὶ οἱ λέοντες κατὰ τῆς εἰσῆς, καὶ οἱ ἐλέφαντες τε καὶ ἄρκτοι, καὶ ἀσπίδες τε καὶ ὄνοι οἱ τὰ κέραια ἔχοντες καὶ οἱ κωκυτοὶ, καὶ οἱ ἀκέφαλοι οἱ ἐν τοῖς στήθεσι τὰς ὀφθαλμούς ἐχοντες (ὡς δὲ λέγονται γὰρ ἐκ Λιβύων) καὶ ἀγροὶ ἀνδρες, καὶ

lant Soli & Lunæ. & his quidem universi Afri sacrificant: at qui circa Tritonidem paludem incolunt, etiam Minervæ inprimis, tum Tritoni ac Neptuno. A quibus Afri Græci vestem 189 & ægidas simulacrorum Minervæ mutuati sunt; præterquam enim quod coriacea sit vestis Africanarum, & prodeuntes ex ægidibus ipsi fimbriæ non sunt serpentes, sed è loris factæ: cetera vero omnia ad eandem formam efficta est: nomine quoque ipso testificante venisse ex Africa Palladorum stolum. Quippe Africanæ mulieres circa vestem amiciuntur nudis ægidibus, caprimis pellibus non villosis, fimbriatis ac rubrica delibutis, à quibus ægeis, caprimis pellibus, ægidas denominavere Græci. Quinetiam hinc primum mihi videtur ejulatus in templis extitisse, quod eo Africanæ mulieres vehementer utuntur ac belle. Et ab Africa quadrijugos equos jungere Græci didicere. Sepeli- 190 unt autem pastorales Afri defunctos ut Græci, præter Nasamones, qui illos sedentes sepeliunt, observantes ut dum quis coepit agere animam, cum sedentem constituent, ne supinus expiraret. Domicilia eorum sunt compacta ex asphodeli caulibus immixtis circa junco, & ea quoquoersus mobilia. Et isti quidem talibus utuntur moribus. Contingunt autem hos Ausenses ab oc- 191 cidentali parte Tritonis fluminis ii Afri qui sunt aratores, & domos possidere in usu habent, quibus nomen impositum est Maxyes, qui dextram capitis partem comatam gestant, sinistram tondent, corpus minio tingunt, asseverantes se à Trojanis esse oriundos. Regio autem hæc & reliqua Africæ ad occidentem vergens, multo frequentior est feris sylvisque quam regio pastoralium. Nam quæ ad auroram Africæ respicit, quam pastorales incolunt, Tritone flumine tenuis & depressa est & arenosa: hinc deinceps quæ aratorum est, vesperam spectans, montana valde est ac nemorosa, ferisque frequens. Siquidem apud hos & serpentes sunt supra modum grandes ac leones, elephantibus quoque & ursi, & aspidēs, & asini cornibus præditi; & cynocephali, capia canina habentes, & acephali, non habentes capita, qui in pectoribus oculos habent, ut ab Afri memorantur, viri feminæque feræ,

feræ, & aliæ permultæ feræ haud e-
 192 mentitæ. Quorum nihil apud pastora-
 les est, sed alia, veluti pygargi, & ca-
 preæ, & bubali, & asini, non illi qui-
 dem cornua habentes, sed alii impoti:
 nunquam enim bibunt; & oryes, quo-
 rum cornua Phœnicibus inserviunt ad
 fidium normas in cithara. hujus feræ ma-
 gnitudo est ad bovem: & bassaria, & hy-
 ænæ, & hystriches, & arietes feri, &
 dictyes, & thoës, & pantheræ, & bo-
 ryes, & crocodili tricubitales ferme
 terrestres, lacertis simillimi & struthi sub-
 terranei, & serpentes pusilli cum sin-
 gulis cornibus. Hæ sunt illic feræ, &
 item ceteræ quæ alibi, præter cervum
 & aprum. cervus enim & aper prorsus
 in Africa nullus est. Sunt ibidem quo-
 que tria murium genera, quorum alii
 bipedes vocantur, alii zegeries, Afri-
 cana lingua (quod in Græca pollet idem
 quod *bourvol*, *colles*) alii echines. Sunt
 præterea mustelæ quæ in filphio nascun-
 tur, Tartessiacis simillimæ. Tot habet
 feras Afrorum pastoralium regio, quan-
 tum nos maxime scrutando longissime
 193 investigare potuimus. Maxymum autem
 Afrorum confines sunt Zaueces, quibus
 feminae aurigantur currus ad bellum.
 194 His finitimi sunt Zyganter, ubi magnam
 vim mellis apes conficiunt, sed multo
 plus opifices viri facere dicuntur. om-
 nes autem minio inficiuntur, ac fimiis
 vescuntur, quarum est affatim iis in mon-
 195 tibus nascentium. Juxta hos ajunt Car-
 thaginienses sitam esse insulam nomine
 Cyranin, ducentorum stadiorum lon-
 gitudine, arctam latitudine, in quam
 transiri è continente potest, oleis refer-
 tam ac vitibus; & in ea esse lacum, unde
 virgines indigenarum pennis volucrum
 pice illitis ramenta auri referunt è li-
 mo. Hæc an vera sint haud equidem
 scio, sed quæ narrantur scribo. Fuerit
 autem totum, ut ipse ego in Zacyntho
 vidi picem è lacu & aqua referri. Sunt
 eo loci quoque complures lacus, quo-
 rum qui maximus, septuaginta quoquo-
 versus pedum est, altitudinis duum or-
 gyiarum. in hunc demittunt contum, cu-
 jus in summitate myrtus alligata est, de-
 inde efferunt myrto picem, odorem
 quidem bituminis habentem, sed cetera
 præstantiorem pice Pieriâ: eamque in
 scrobem quam juxta lacum foderunt, in-
 fundunt, & ubi multum illius aggesse-
 runt, ita è scrobe in amphoras transfun-
 dunt. Quicquid autem in lacum deci-

καὶ γυναικὲς ἀγροίαι, καὶ ἄλλα πολλὰ πολ-
 λα ἡμεῖς ἀκατήσασα. Κατὰ τὰς Νομάδας
 δὲ ἐστὶ τρυφῶν ἔδεν, ἀλλ' ἄλλα ποιᾶδες^a, πύρα-
 ροι, καὶ ζορκάδες, καὶ βαβάλλες, καὶ ὄνοι
 σὺν οἷς τὰ κέραια ἔχοντες, ἀλλὰ ἄλλοι ἀποτοι-
 εῖ γὰρ δὴ πίνυσι^b. καὶ ἔρυες, (τὸ τὰ κέραια^b τοῖσι
 φοίνιξι οἱ πῆχες ποιεῦνται· μέγαθ^c ἢ τὸ ἡ-
 ῤόν τῶν κατὰ βοῦν ἐστὶ) καὶ βαοσάρεα, καὶ
 ὑάνα, καὶ ὕσριχες, καὶ κελοὶ ἀγροίαι, καὶ
 δίκτυες, καὶ θῶες, καὶ πάνθηρες, καὶ βόρυες,
 καὶ προκῶδειλοι ὅσον τι τριπῆχες χειρῶν, τῇσι
 σάυρησι ἐμπερέσται. καὶ σρεθοὶ κατάρατοι, καὶ
 ὄφεις μικροὶ, κέραια ἐν ἑκάστῳ^c ἔχοντες. ταῦ-
 τὰ τι δὴ αὐτοὶ ἐστὶ ἡμεῖς, καὶ ἄπερ τῇ ἄλλῃ,
 πολλὴ ἐλάφῃ τι καὶ ὕς ἀγροίαι. ἐλαφ^c ἢ καὶ
 ὕς ἀγροίαι ἐν Λιβύῃ πάντα σὺν ἐστὶ. μυῶν ἢ
 γῆρας τριζὰ αὐτοὶ ἐστὶ. οἱ μὲν, διπλῆς κα-
 λῶνται. οἱ ἢ, ζερίδες. (τὸ ἢ ἔνομα τῶν
 ἐστὶ μὲν Λιβυκῶν, διωκται ἢ κατ' Ἑλλάδα γλῶσ-
 σαι, βοιωτοὶ) οἱ ἢ, ἐχίνες^c. εἰσὶ δὲ καὶ γα-
 λαὶ ἐν τῷ σιλιφίῳ γινόμεναι, τῇσι Ταρτησῶσι
 ὁμοίωται. πρῶτον μὲν γυν ἡμεῖς ἢ τὸ Νομά-
 δων Λιβύων γῆ ἔχῃ, ὅσον ἡμεῖς ἰσχυρόντες ὅτι
 μακρότατον οἰοῖ τι ἐξυόμεθα ἐξικέδαται. Μαξίμων
 δὲ Λιβύων Ζαῦηκες ἔχον^d, τοῖσι αἱ γυναικὲς
 ἡνιοχεῖσι τὰ ἄρματα ἐς τὸν πόλεμον. Τῶν δὲ
 Ζυγαντῶν^d ἔχον^d, ἐν τοῖσι μέλι μὲν πολλὸν μέ-
 λισσαι καταρτίζον^e, πολλὰ δὲ ἐπὶ πλείον λέγα-
 ται δημιουργοὺς ἀνδρας ποιεῖν. μιλιτῶνται δὲ ὡν
 πάντες ἄνθρωποι, ἢ πηνηθοφάρμα^f οἱ δὲ σφι ἄφθο-
 νοὶ οἷσι ἐν τοῖσι ἔρε^f γινόν^f. Κατὰ τῆς δὲ Λί-
 γης Καρχηδόνιοι κείσθ' νῆσον τῇ ἔνομα εἶναι Κύ-
 ρανιν^e. μῆκ^c μὲν, διηκῶσι σαρδίων, παλά-
 τ^c δὲ, σφύλῳ, ἀλαβᾶτον ἐκ τῆς ἡπείρου· ἐλαίαν
 τι μεσλὴν ἐ ἀμπέλων. λίμνῳ δὲ ἐν αὐτῇ εἶναι,
 ἐκ τῆς αἱ παρθένου τῆς ὀλιχωρέων, πλεοῖσι ὀρί-
 θων κεχρημένοι^f πόσῃ, ἐκ τῆς ἰλύ^c ψῆγμα
 ἀναφέρου^f χρυσῶ. ταῦτα εἰ μὲν ἐστὶ ἀληθῆς,
 σὺν οἷδα, τὰ δὲ λέγει^f γράφω. εἴη δὲ ἂν πᾶν,
 ὅτι ἐ ἐν Ζακύνθῳ ἐκ λίμνης ἐ ὕδα^f πόσας
 ἀναφερομένῳ αὐτὸς ἐγὼ ὤρεον. εἰσὶ μὲν ἐ πλει-
 νες αἱ λίμναι αὐτῇ· ἢ δὲ ὡν μετρίῃ αὐτῶν,
 ἐβδομήκοντα ποδῶν πάντη, βάθ^c δὲ, διόργμος
 ἐστὶ ἐς τὸν πῶτον κῆλον καλεῖται, ἐπ' ἄκρῳ μυρσίνῃ
 πεσοδῶσαι, καὶ ἐπ' αὐτῇ ἀναφέρει^f τῇ μυρσίνῃ
 πόσας, ὁδμῶν μὲν ἔχασαν ἀσφαλτα, τὰ δὲ ἄλ-
 λα, τῇ Πιερίκῃ πόσῃ ἀμείνω. ἐχί^f δὲ ἐς λάν-
 κων ὀρωρυγμένον ἀγχοδ^f τὴν λίμνης. ἐπ' αὐτῇ δὲ ἀθροί-
 σω^f συχνῶ, οὕτω ἐς τοὺς ἀμφορείας ἐκ τῆς λάνκῃ
 καταχέσται. ὅ, τι δὲ ἂν ἐσπέρῃ ἐς τὴν λίμνῳ,

N n 2

a ταῖς. b τὸ κατὰ κέραια. c ἐχίνες. d Ζυγαντῶν habet M. e MS. habet Κυρανίν. f ἰσχυρόντες.

ὑπὲρ γὰρ ἰὼν, ἀναφαίνεται ἐν τῇ θαλάσσῃ. ἡ δὲ ἀπέχεται ὡς πέντε σταδία ἀπὸ τῆς λίμνης. ἔτι
 ὡν καὶ τὰ ἀπὸ τῆς νήσου τῆς ἐπὶ Λιβύῃ καμένης ἐκ-
 κόπτεται ἀληθινή. λέγουσι δὲ ὅτι καὶ Καρχηδόνιοι,
 εἶναι τὴν Λιβύης χάροντα ἐν ἀνθρώποις ἐξ ἡμε-
 κλήων ἐπὶ τῶν καλοικημένων, ἐς τὴν ἐπὶ τῶν ἀπὸ-
 κων) ἐξέλονται τὰ φορτία, θέντες αὐτὰ ἐπὶ
 ἑξῆς. ὅθεν τὴν κυμαίνουσαν, ἐσθάνεις ἐς τὰ
 πλοῖα, τὴν καπνὸν τῶν ἐπὶ τῇ θαλάσσῃ, ἰδομέ-
 νους τὸ καπνὸν, εἶναι ὅτι τὴν θαλάσσαν. καὶ ἐπὶ
 ἀντὶ τῶν φορτίων χρυσὸν πρῶτον, καὶ ἐξ ἀναχω-
 ρεῖν πρῶτον ἀπὸ τῶν φορτίων. τὴν δὲ Καρχηδονίαν
 ἐσθάνεις, σκέπτεται. καὶ μὴ μὲν φαίνεται
 σφί. ἀλλ' οὐδὲ χρυσὸς τῶν φορτίων, ἀπολόμα-
 ροι. ἀπολλόμενοι. μὴ δὲ μὴ εἶναι ἀλλ' οὐδὲ,
 ἐσθάνεις ὀπίσω ἐς τὰ πλοῖα καπνῶν. οἱ δὲ,
 περὶ τῶν, ἀλλοι πρὸς ὧν ἔθηκαν χρυσόν,
 ἐς ἃ ἀνὰ πρῶτον. ἀφικεῖν δὲ ἐδότερες. ἔτι γὰρ αὐ-
 τὰς δὲ χρυσὸν ἀπὸ τῶν πρῶτον ἀνὰ σφί. ἀπὸ τῶν τῇ
 ἀλλ' οὐδὲ τῶν φορτίων, ἔτι ἐκείνας τῶν φορτίων ἀπὸ τῶν
 πρῶτον ἢ αὐτὰ τὸ χρυσὸν λάβει. οὗτοι μὲν
 εἰσι τὴν ἡμεῖς ἔχομεν Λιβύων ὀνομάσται. καὶ τῶν
 οἱ πολλοὶ βασιλεῖς δὲ Μήδων ἔτι πρὶν νῦν ἔτι τῶν
 ἐφροντίζοντων. πρῶτον δὲ ἐπὶ ἔχω εἰπεῖν περὶ τῆς
 χώρας ταύτης, ὅτι πέντε ἔθνη νέμεται πρῶτον,
 καὶ ἐπὶ τούτων, ὅσον ἡμεῖς ἴδμεν. καὶ τὰ μὲν
 δύο, αὐτόχθονα τῶν ἐθνῶν, τὰ δὲ δύο, οὐ. Λίβυες
 μὲν ἐν Λιβύῃ, αὐτόχθονες. οἱ μὲν, τὰ πρὸς
 βορρῇ, οἱ δὲ, τὰ πρὸς νότον τῆς Λιβύης οἰκούντες.
 φοίνικες δὲ ἐν ἑλλήνισι, ἐπὶ τῶν. Δοκέει δὲ μοι
 οὐδὲ ἀρετὴν εἶναι πρὸς τῇ Λιβύῃ ἀρετῇ, ὡς πρὸς
 ἢ Ἀσίῃ ἢ Εὐρώπῃ ἀρετῇ, πρὸς τὴν Κίνυπιν
 μούνης. τὸ γὰρ αὐτὸ ὄνομα ἢ γὰρ τῇ πρῶτῃ
 ἔχει. αὐτὴ δὲ ὁμοίῃ τῇ ἀρίστῃ γαῖαν, Δήμητρος
 καρπὸν ἐκφέρειν. οὐδὲ οἶμα οὐδὲν τῇ ἀλλῇ Λι-
 βύῃ. μελάνγκρος πρὸς γὰρ ἐστὶ, καὶ ἐπὶ τῇ πρῶ-
 τῇ, καὶ οὐτε αὐχμὸς φροντίζουσα οὐδὲν, οὐτε
 ὁμῶς πρὸς πρῶτον, διόλκῃ. ἔτι γὰρ δὲ
 πρῶτον τῆς Λιβύης. τὸ δὲ ἐκφορμῶν δὲ καρπὸν
 πρῶτον μέτρα τῇ βαβυλωνίων γῇ καπνῶνται.
 ἀρετῇ δὲ γὰρ καὶ τῇ Εὐσπερίῃ νέμεται. ἐπὶ
 ἑκάστῃ γὰρ, ἐπὶ αὐτῇ ἐπὶ τῆς ἀρετῆς ἐπὶ τῇ,
 ἐκφέρει. ἡ δὲ ἐν τῇ Κίνυπιν, ὅτι τριηκόντα
 ἔχει δὲ καὶ ἡ Κυρηναία χώρα, εὐστα εὐση-
 λότητα ταύτης τῆς Λιβύης. τὴν οἱ Νομάδες
 νέμεται, τρεῖς ὥρας. ἐν ἐπὶ τῇ, ἀλλ' οὐδὲ
 θανάτου. πρῶτον μὲν γὰρ τὰ ἀρετῇ
 λάσσαι τῶν καρπῶν ἐργὰ ἀμῶνται πρὸς τῇ
 ὀνται. τῶν δὲ συγκομωμένων, πρὸς ὑπερ-
 γὰ

dit, id sub terram means rursus apparet in
 mari, quod à lacu quatuor stadiis abest.
 Ita quæ de insula adjacenti Africæ di-
 cuntur, consentanea sunt veritati. A-196
 junt præterea Carthaginienses, locum
 esse Africæ extra columnas Herculis ha-
 bitatum hominibus: eo quoties ipsi ap-
 plicuere, se merces è navibus exponere,
 easque in crepidine terræ ordine collo-
 care; tum consensu navibus fumum
 excitare: fumo autem conspecto, indi-
 genas ad mare contendere: dehinc auro
 pro mercibus posito, procul ab eis ab-
 cedere, tum se è navibus egressos con-
 siderare, & si dignum mercibus aurum
 videatur, eo sumpto abire; sin minus,
 consensu iterum navibus confidere. il-
 los vero accedentes, plus auri ad id quod
 posuerunt addere, donec persuadeant.
 Neutros autem injuste agere: neque e-
 nim illos aurum attingere, priusquam
 illis adæquatum fuerit ratione mercium,
 neque illos contingere merces priusquam
 ipsi sumperint aurum. Atque hi sunt 197
 Afrorum quos nominare possumus. quo-
 rum plerique neque tunc de rege Me-
 dorum curabant quicquam, neque nunc
 curant. De qua regione eatenus adhuc
 queo dicere, à quatuor eam nationibus,
 quantum noscimus, & non à pluribus in-
 coli: quarum duæ sunt indigenæ, toti-
 dem non indigenæ. Indigenæ quidem,
 Afri atque Æthiopes: quorum alteri ad
 aquilonem, alteri ad notum Africæ in-
 colunt; advenæ vero, Phœnices & Græ-
 ci. Neque vero videtur mihi bonitas A-198
 fricanæ terræ cum bonitate Asiæ atque
 Europæ comparanda, præter unam Ciny-
 pem, quæ tellus fluvio cognominis est.
 Hæc autem optimæ cuique telluri par
 est proventu fructus cerealis, nec o-
 mnino similis est ceteræ Africæ. Est e-
 nim nigra glebis & uda fontibus, ac secu-
 ra siccitatis æris: ac ne imbre quidem,
 qui sit vehementior, læditur. nam in eo
 tractu Africæ pluit. Ex proventibus au-
 tem fructuum terræ, totidem mensuræ
 illic quot è Babylonica tellure percipiun-
 tur. Bonum solum & illud est, quod EU-
 esperitæ colunt. nam quoties id eximie
 seipsum ubertate superat, centuplum red-
 dit: at illud Cinypis, circiter trecenta.
 Porro Cyrenaica regio quæ hujus Africæ 199
 editissima est, quam pastorales incolunt,
 tres in se tempestates continet admira-
 tione dignas. Primi enim in locis propter
 mare fructus desiderant meti vindemiari-
 que:

a ἰσχυρῶς. b καὶ ἰσχυρῶς. c ἀλλοιότροι. d καὶ ἰσχυρῶς. e ἀπὸ τῶν τῇ. f τοῦτο δὲ ἔστι. g νέμεται ἀρετῇ.
 h MS. tamēn hīc habet μελάνγκρος τοῦ. i γὰρ. k MS. θανάτου.

que: his comportatis, media in locis quæ
supra maritimam sunt, quos bunos ap-
pellant comportari fructus appetunt: &
simul hic medius fructus collectus est,
etiam is qui in editissima plaga, maturuit
& idem petit. Itaque primus fructus bi-
bitur atque editur & simul adest ultimus.
Atque hunc in modum ad octo menses
perceptio fructuum Cyrenæos occupat.
Hæc hæcenus de his dicta sint. Persæ au-
tem ad ulciscendam Pheretimam ab Ary-
ande missi, postquam ex Ægypto Barcen
pervenerunt, oppidum obsederunt, mis-
sis illico qui denunciarent dedi autores
necis Arcefilai. Eorum verbis oppidani,
ut qui cædis omnes participes essent,
non admuerunt. Ita novem menses Bar-
cen quum obsedissent Persæ subterrane-
os cuniculos fodientes ad murum feren-
tes, & validos incursus fecerunt. sed
cuniculos quidem faber quidam ærari-
us deprehendit æreo scuto, sic ratioci-
nans. Circumferens illud intra murum,
admovebat pavimento urbis: & alia qui-
dem quibuscunque admovebatur, erant
furda: ad locum autem qui fodiebatur,
æs clypei sonabat. ubi contra fodientes
Barcæi, Persas terræ fossiores intereme-
runt. sic quidem istud adinventum est.

201 Irruptiones autem Barcæi ipsi repulsa-
bant. Verum quum multum temporis
contereretur, & multi utrinque cade-
rent, nec pauciores ex Persis, Amasis,
dux peditatus, talem rem commentus
est: Animadvertens Barcæos vi non pos-
se superari, sed dolo, hoc facit; latam
fossam per noctem depressit, eique fra-
gilia superstravit ligna, & super ea hu-
mum ingessit, reddens solum cetero æ-
quabile. simulatque illuxit, Barcæos in
colloquium evocat. Illi libenter ob-
temperavere, quod eis cordi erat ad pa-
ctionem venire. Pactionem autem in
hanc formulam inierunt, inter sacra ju-
rantes super illam occultam fossam: ut
quoad humus ea ita se haberet, tamdiu
foedus & jusjurandum ratum foret, Bar-
cæis, quod æquum foret se pensuros re-
gi, & Persis, se nihil rerum novarum
adversus Barcæos esse molituros, pro-
mittentibus. Barcæi dehinc foederibus
freti, & ipsi ex urbe prodibant, & ex
hostibus cuicunque libebat intrandi ur-
bem faciebant potestatem, patefactis
omnibus portis. At Persæ rescisso pon-
te occulto in urbem foras proruperunt:
ideo autem pontem quem fecerant rescin-
derunt,

θαλασσιδίων ἡ χάρων τὰ μέσση ὄργῳ συγκαμ-
βέσθαι, τὰ βανὺς καλέεσσι. συγκαμβέσθαι τε ἔ-
στιν ὁ μέσθαι καρπὸς, καὶ ὁ ἐν τῇ κατωτέρῳ τῇ
τῆς πεποιμένης τε ὄργῳ. ὥστε ἐκπεσπύται τε
ἔκαστος ἐξ ὧν ἡ πέρσις ἡ πέρσις, καὶ ὁ τελευ-
τῆς συμπαράσταται. ἔστι ἐπ' ὅκτω μάλιστα κυ-
ρνωτάτος ὁ πόρος ἐπὶ τῇ. τῶν μὲν γὰρ τῶν περὶ
τὸν εἰρηδῶ. οἱ ἡ φερετῆμος τιμαρτοὶ Πέρσις, ἐπεί
τε ἐκ τῆς Αἰγύπτου ἐπὶ τὴν Ἀρκαδίαν, ἀπὸ
κατὰ ἑς τὴν Βάρκην, ἐπολιόρκειον τὴν πόλιν,
ἐπιγελλόμενοι ἐκδιδόναι τὰς αἰτίας τῆς Φόνης
Ἀρκαδίας. τῇ ἡ, (πάν γὰρ ὡς τὸ πᾶν τῶν μέ-
στων) ὅτε εὐεχθῆς τὰς λόγους. ἐπὶ τῇ δὲ
ἐπολιόρκειον τὴν Βάρκην ὅτι μάλιστα ἐνεία, ὁ-
ρίσαντες τε ὀρύγματα ὑπόστατα, φέροντα ἑς
τὸ πῆχον, καὶ περὶ τοὺς καρπὸς πιδύμενοι.
τὰ μὲν νῦν ὀρύγματα ἀντὶ χαλκῆς ἀνέειρε,
ὁππῆχῳ ἀσπίδι, ὡς ὁππῆχῳ ἀσπίδι. περὶ τοὺς
αὐτὴν ἐν τῇ τῇ, περὶ τοὺς ὅτε
τὸ δάπεδον τῆς πόλεως. τὰ μὲν δὲ ἀλλὰ ἑκά-
κωφά περὶ ἀ περὶ τοὺς, κατὰ τῇ τὰ ὀρυζομέ-
μενα ἤχεσκε ὁ χαλκὸς τῆς ἀσπίδος ἀντα-
ρίσαντες δὲ ἀν τῇ οἱ Βαρκαῖοι ἐκτῆν τῇ
Περσῶν τὰς χειρὸς ἐκτῆν. τῇ μὲν δὲ ἔτι
ἐξ ὀρύγῃ. τὰς ἡ περὶ τοὺς ἀπὸ τῆς οἱ
Βαρκαῖοι. χρόνων ἡ δὲ πολλῶν τελευτῶν,
καὶ πᾶσι τῶν ἀμφοτέρων πολλῶν, καὶ ὅτε
ἦσαν τῶν Περσῶν, Ἀμασις, ὁ ἐπὶ τῇ
πῆχῳ, μηχανάται πιάδι. μαθὼν τὰς Βαρ-
καῖας, ὡς κατὰ μὲν τὸ ἰσχυρὸν οὐκ αἰσπῶν
εἶεν, ὁδῶν ἡ αἰρετοί, ποιεῖ τοιαύτα. νῦν
ἐπὶ τὰ φέροντα ὀρύζας εὐρίαν, ἐπὶ τῇ
ἀδινεία ὑπὲρ αὐτῆς. κατωτέρῳ δὲ ὁππῆχῳ
τῶν ἑλῶν χουῖ τῇ ἐπὶ τῇ, πῆχῳ τῇ ἄλ-
λῃ γὰρ ἰσπτεδον. ἅμα ἡμέρη ἡ ἑς λόγους περὶ
καλέετο τὰς Βαρκαῖας. οἱ δὲ ἀσπῆς ὑπὲρ
κῆρυ, ἑς ὁ σφί ἑαδὲ ὁμολογῆν χρῆσθαι. τῇ
δὲ ὁμολογῆν ἐπὶ τῇ τοιῆνδε πᾶν. ὅτι τῇ
κῆρυ τῇ τῇ τῇ ὀρκία, ἐστὶν ἂν ἡ γῆ
αὐτῇ ἔτι ἔχῃ. μένειν τὸ ὅρκιον κατὰ χώρην.
καὶ Βαρκαῖας πῆ ὑπὲρ τῇ. Φάναι ἀξίαν
Βασιλεί, καὶ Πέρσις μὴδὲν ἄλλο νοχμοῦ κα-
τὰ Βαρκαῖας. μετὰ δὲ τὸ ὅρκιον, Βαρκαῖοι
μὲν πιστεύουσιν τῇ τοιῆς, αὐτοὶ τε ἐξήσαντο
ἑς ἑσθῆ, καὶ τῶν πολεμίων ὧν παρεῖναι ἑς
τὸ πῆχον τὸν βυλόμενον, τὰς πύλας πᾶσι
ἀνοίξαντες. οἱ δὲ Πέρσις κατωτέρῳ τῇ
κῆρυ γὰρ γέφυραν, ἔχον ἑξ ἑς τὸ πῆχον.
κατωτέρῳ δὲ τῇ εἶνεκα τῇ ἐποίησαν γέφυ-
ραν,

Nn 3

εαν,

a τὰ ὑπὲρ τῇ θαλασσιδίων. b ἀπὸ τῆς. c περὶ τοὺς. d ταῖς. e τὰ φέροντα. f ὑπὲρ τῇ. g Βαρκαῖοι. h ἔχον ἑξ.

σαν, ἵνα ἐμπεδορκέοιεν, παμόνιες τοῖσι Βαρκαίοις χρόνον μένειν αἰεὶ τὸ ὄρκιον ὅσον ἂν ἡ γῆ μίνη κατὰ τὰ τότε εἶχε· καταρρήξασι δ', ὅσῃ ἐμνετο τὸ ὄρκιον κατὰ χρόνον. Τὰς μὲν νῦν αἰτωπάτας τῆ Βαρκαίων ἡ Φερετίμη, ἐπεὶ τε οἱ ἐκ τῆ Περσέων παρεδόθησαν, ἀνεσκολόπισε κύκλω δ' ἐπὶ τῇ θύρᾳ. ἥ δέ σφι γυναικῶν τὰς μαζὰς ἀποσφύσσεν. Φειδέει δὲ καὶ τέτοιαι τὸ πῖχθαι. τὰς δ' Ἀσπιδος τῆ Βαρκαίων, λήϊον ἐκέλευσε θέναι τὰς Πέρσας, πάλιν ὅσοι αὐτῶν ἔσαν Βαττάδας τε καὶ δ' Φόνος ἔμεταστοι. τέτοιαι δ' ἐπὶ τὴν πόλιν ἐπέστρεψε ἡ Φερετίμη. Τὰς δ' ὅν δὴ λοιπὰς τῶν Βαρκαίων οἱ Πέρσας ἀνδραποδισάμενοι ἀπήγαγον ὀπίσω· καὶ ἐπὶ τῇ τῇ Κυρηνάων πόλιν ἐπέστησαν, οἱ Κυρηνάοι λόγιον π' ἀποσφάλλεσθαι διεξήκων αὐτὰς ἀπὸ τῆς πόλεως. διεξέειπεν δ' ἡ στρατὸς, Βάρης μὲν ὁ δ' ἐκ ναυτικῆς στρατὸς στρατηγὸς ἐκέλευε αἰρέειν τὴν πόλιν, Ἀμασις δ' ὁ δ' ἐκ πεζού, ὅσῃ ἔα. ὅτι Βάρης γὰρ ἀποσφάλλεσθαι μόνον ἔκλειπεν πόλιν. ἐς δ' ἐξεληθούσι, καὶ ἰζομένοισι ὅτι Διὸς Λυκαίης ὄχλον^b, μετμήλησθε σφι οὐ χροῦσι τὴν Κυρηνήν, καὶ ἐπὶ ῥῶν τοῦ ποταμοῦ παρεῖναι ἐς αὐτὴν. οἱ δ' ἐκ Κυρηνάοι οὐ παύσαντο. πῶς δ' ἐπὶ Πέρσῃ, οὐδενὸς μαχομένης, φόβος ἐπέπεσε· ἀποδραμόντες δ' ὅσον ἐξήκοντα στάδια, ἴζοντο. ἰδρυμένη δὲ τῷ στρατοῦ πύλη ἦλθε ὁ δ' Ἀρυάνδης ἄγγελος, ἀποκαλῶν αὐτούς. οἱ δὲ Πέρσας, Κυρηνάων δεηθέντες ἐφόδια σφι^c δοῦναι, ἔτυχον. λαβόντες δὲ πάντα, ἀπικαλόντο ἐς τὴν Αἴγυπτον. ὁ δ' Ἀλκίβιος δὲ τοινηῖται αὐτοὺς Λίβυες, τὸ τε ἰδοῦναι εἶναι καὶ τὸ σκῆψαι, τοὺς ὑπολειπόμενους αὐτῶν καὶ ἐπιληπόμενους ἐφόνοντο, ἐς δ' ἐς τὴν Αἴγυπτον ἀπικαλόντο^d. οὐτὸς δ' ἐκ Περσέων στρατὸς τὸ Λιβύης ἐκαστάτω ἐς Εὐεσπερίδας ἦλθε. τοὺς δὲ ἀνδραποδισάντο τῆ Βαρκαίων, τοὺς δὲ ἐκ τῆ Αἴγυπτος ἀναστὰς ἐποίησαν ὁ δ' βασιλεὺς. βασιλεὺς δὲ σφι Δαρεῖος ἔδωκε τῆς Βακτρίας χώρας κώμην ἱγκατοικῆσαι. οἱ δὲ τῇ κώμῃ πύλη οὐνομα ἔχοντο Βάρην, ἥπερ ἐπὶ καὶ ἐς ἐμὲ ἦν οἰκισμένη ἐν τῇ γῇ τῇ Βακτρίας. Οὐ μὲν ἔδωκε ἡ Φερετίμη εὐ τὴν ζῶν κατέπαλεξε. ὡς γὰρ δὴ τότε ἔα τῆς Λιβύης παμμένη τὰς Βαρκαίους ἀπενόησε ἐς τὴν Αἴγυπτον, ἀπῆλθον κακῶς. ζῶσαι γὰρ εὐλείων ἐξέειπε. ὡς ἄρα ἀνθρώποισι αἱ λίην ἰσχυραὶ πτωχεῖαι πρὸς θεῶν ὀπίφθονοι γίνονται. ἡ μὲν δὲ Φερετίμης τῆς Βατίης τοιαύτη τε ἔστι πτωχὴ πτωχεῖα ἐχόμεν ἐς Βαρκαίους.

derunt, ut starent jurejurando, quo cum Barcæis pacti erant, tamdiu ratum fore foedus quamdiu maneret terra in statu, quem tunc habebat: refracto enim ponte, non manebat jusjurandum in suo loco amplius. Pheretima deditos sibi à Persis 202 Barcæos qui faciendæ cædis principes fuerant, crucibus suffixit per ambitum murorum. Feminarum quoque decimas mammas circa muros appendit. Ceteros Barcæos Persis ut diriperent imperavit, præter Battiadæ, & qui cædis affines non extiterant, hisque urbem permisit Pheretima. Reliquis igitur Barcæorum 203 in servitutem abreptis Persæ redierunt. qui quum ad urbem Cyrenen redissent, Cyrenæi eos oraculi cujusdam servandi gratia, per urbem deduxerunt. sed inter transeundum præfectus navalis exercitus Bares illis præcepit, ut urbem diriperent, recusante Amasi peditum duce. se enim adversus unam Barcen Græcam civitatem esse missos. Verum postquam transierunt, & ad collem Lycæi Jovis subsederunt, poenitentia eos subiit quod Cyrenen non occupassent: eamque iterum ingredi conati sunt, Cyrenæis non permittentibus. Et licet nemo contra ferret arma, tamen incessit eis metus: illincque cursu se proripientes sexaginta circiter stadia confederunt. ubi stativa habentibus, ab Aryande nuncius advenit ad eos revocandos. Quum igitur à Cyrenæis commeatum sibi præberi precati essent Persæ, & eum accepissent, in Ægyptum revertebantur. Quos deinde Afri excipientes, vestitus atque utensilium gratia, ut quisque relinquebatur trahebaturque, interficiebant, donec in Ægyptum perventum est. Hic Persarum exercitus in Afri- 204 cam longissime ad Euesperidas processit. Quos autem Barcæorum cepere, eos ex Ægypto eduxere ad regem; iis Darius rex ad incolendum dedit vicum Bactrianæ regionis, (cui vico nomen imposuere Barcæ) ad meam usque memoriam etiam incolis in Bactriana regione frequentem. Verum ne ipsa quidem Phe- 205 retima facilem vitæ finem habuit. nam simulatque ulta Barcæos ex Africa in Ægyptum rediit, male periit. Vivens enim vermibus exæstuavit. Sic acres admodum ultiones hominibus sunt invidiosæ apud Deos. Talis ac tanta Pheretimæ Battii filæ in Barcæos vindicta extitit.

a ἐκαστῷ ἀποδοῦναι. b ὄχλον. c ἐφόδια σφι. d MS. habet ἀπικαλόντο.

ΗΡΟΔΟΤΟΥ

ΤΟΥ

ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΕΩΣ
ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΠΕΜΠΤΗ,

ΕΠΙΓΡΑΦΟΜΕΝΗ ΤΕΡΨΙΧΟΡΗ.

HERODOTI
HALICARNASSEI
HISTORIARUM
LIBER QUINTUS,

QUI INSCRIBITUR TERPSICHORE.

AT PERSÆ qui in Europa sub Megabazo relictī à Dario erant, primos ex Hellespontiiis Perinthios, Dario parere recusantes, subegerunt, antea quoque à Pæonibus male affectos. Siquidem à Strymonie Pæones, admoniti divino responso ut bellum Perinthiis inferrent: & si quidem à Perinthiis ex adverso confidentibus provocarentur, nominatim compellantibus, eos invaderent; sin minus, ab invadendo abstinerent; ita fecerunt. Emimvero confidentibus Perinthiis è regione Pæonum in suburbanis, ibi singulare certamen triplex ex provocatione commissum est, viri cum viro, equi cum equo, canis cum cane. Et quum victores duobus certaminibus Perinthii præ gaudio pæana cantarent, tunc Pæones hoc ipsum esse responsum dei conjectantes, inter se dixere, Nunc oraculum dei perfectum est, nunc nostrum est opus. Atque ita in Perinthios pæana canentes impetum fecerunt, egregieque vincentes ex illis paucos reliquere. Sic ista quidem prius à Pæonibus gesta hunc in modum acciderant. Tunc autem Perinthii pro libertate strenue pugnantes, tamen multitudine à Per-

Οὗ ἡ ἐν τῇ Εὐρώπῃ τῇ Περσέων κατελειφθῆναι ὑπὸ Δαρείου, τὸ Μεγαβάζου ἔρχετο, πρῶτες μὲν Περσίδες Ἑλλησποντιῶν, ὁ βελομένους ὑποκρούς εἶναι Δαρείου, κατεπρέσαντο, κατεφθῆναι αὐτοὺς καὶ ὑπὸ Παϊόνων τρηχέως. οἱ γὰρ ὡς δὴ Στρυμόνῳ Παῖονες, λέγοντες ὅτι θεὸς ἐπαγγέλλεται ὅτι Περσίδες, καὶ μὲν ἀντικαπτόμενοι Πηικαλίσωνται σφίσι οἱ Περσίδες, ὀνομασί βιάσονται, τὰς δὲ Πηικαλίσωνται μὴ ἡ μὴ Πηικαλίσωνται, μὴ Πηικαλίσωνται ἐπείον οἱ Παῖονες ταῦτα. ἀντικαπτόμενοι δὲ τῇ Περσίδων ἐν τῷ ποταμῷ, ἐνθαῦτα μένομαχίᾳ τριφασίᾳ ὅτι περικλήσεως ἔχοντες. καὶ γὰρ ἄνδρα ἀνδρὶ ἐῖπον ἵππῳ ἵππῳ συνέβαλλον, καὶ κυνὶ κυνί. νικῶντων δὲ τὰ δύο τῇ Περσίδων, ὡς ἐπαυνοῦντες κεχαρηκότες, συνεβάλλοντο οἱ Παῖονες τὸ χρηστότερον αὐτὸ τῶν εἶναι καὶ εἶπεν καὶ ὡς σφίσι αὐτοῖσι, Νυνὶ ἂν εἴη ὁ χρηστότερος, ὅτι περικλήσεως ἔχοντες, νυνὶ ἡμέτερον τὸ ἔργον. ἔγωγε πῶς Περσίδες καὶ παυνοῦνται Πηικαλίσωνται οἱ Παῖονες, καὶ πολλὸν τε ἐκράτησαν, καὶ ἐλίπον σφῶν ὀλίγους. Τὰ μὲν δὴ δὴ Παϊόνων πρῶτον γινόμενα, ὡς ἔχοντες. τότε δὲ ἀνδρῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν ἐλάττωτος γινόμενων τῇ Περσίδων, οἱ Πέρ-

Πέρσῃ τε καὶ ὁ Μεγάβαζος ἐπεκράτησάν τελευ-
 ται. ὡς ἡ ἐχθρότης ἡ Πέρσῃ, ἡλαυνε τὴν
 τὴν ὁ Μεγάβαζος ἀπὸ τῆς Θρηίκης, πῶσαν πολιν
 καὶ πᾶν ἔθνος τῶν ταύτῃ οἰκημένων ἡμερέμενον
 βασιλείῃ. ταῦτα γὰρ οἱ ἐν ταύτῃ ἐκ Δαρείου,
 Θρηίκῃ κατὰσφραγίζονται. Θρηίκων δὲ ἔθνος μέ-
 γιστον ἐστὶ, μετὰ γὰρ Ἰνδοῖς, πάντων ἀνθρώπων· εἰ
 δὲ ἕως ἑνὸς ἀρχοῦ, ἡ Φρονέου κατὰ τὸ αὐτὸ,
 ἀρχοῦν τὴν αὐτὴν, καὶ πολλῶν κράτιστον πάν-
 των ἐθνέων, κατὰ γνώμην τῶν ἐμῶν. ἀλλὰ
 γὰρ τῶν ἀπὸ σφίς ἐκ ἀμύχανον μὴ κατεῖν
 ἡγήται· εἰσὶ δὲ καὶ τῶν ἀσθενέων. ἐνὸς
 δὲ πολλὰ ἔχουσιν καὶ χώρας ἕκαστοι· νό-
 μοις δὲ ὅσοι ἀσπασίταις πάντες χρεώονται
 κατὰ πάντα, ὡς Γετίων, καὶ Τραυσῶν, καὶ
 τῶν κατὰ Κρησωνάων οἰκούντων. Τετίων
 δὲ τὰ μὲν Γετίων οἰκονομῶντες ποιεῖσι, ἐ-
 ρητά μοι· Τραυσοὶ δὲ τὰ μὲν ἄλλα πάντα κα-
 τὰ ταῦτα ποιοῦσι ἄλλοις Θρηίκῃσι, καὶ
 δὲ τὸ γινόμενον σφίς καὶ ἀπογινόμενον, ποιεῖσι
 τοιαῦτα· τὸ μὲν γινόμενον περὶ τοῦτον οἱ περὶ
 ἡκούτες ὀλοφύρονται, ὅσα μιν δεῖ, ἐπὶ τε ἐ-
 χθέρῳ, ἀναπλάσσει κακὰ· ἀνοικνόμενοι τὰ ἀν-
 θρωπεία πάντα πάντα· τὸ δὲ ἀπογινόμενον,
 παύοντες τε καὶ ἡδόμενοι, γῆ καλὴν, ὅσοι
 λέγοντες ὅσον κακῶν ἐξαπαλλαχθεῖς, ἐστὶ ἐν
 πάσῃ εὐδαιμονίῃ. οἱ δὲ κατὰ Κρησωνάων,
 ποιεῖσι τοιαῦτα· ἐκ τῶν γυναικῶν ἕκαστος πολ-
 λὰς· ἐπὶ αὐτῶν αὐτῶν ἀποτάνη, καὶ γὰρ γί-
 νεται μερὲς τῶν γυναικῶν, καὶ φίλων πα-
 ραῖς ἰσχυραὶ περὶ τὰς, ἡ αὐτῶν ἐφίλε-
 το μάλιστα ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν. ἡ δὲ αὐτῶν κερβή-
 καὶ πηλὴ, ἐγκωμισαδίῃσι ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν
 καὶ γυναικῶν, σφάζεται ἐς πέντε τάφον ὑπὸ
 τῶν οἰκησίων ἐν αὐτῇ. σφαχθεῖσα δὲ, συ-
 νάπτεται τῷ ἀνδρὶ. αἱ δὲ ἄλλαι συμφορὰν
 μεγάλην ποιεῖται. ὅντινός γὰρ σφίς τὸ
 μέγιστον γίνεται. τῶν δὲ δὴ ἄλλων Θρηίκων
 ἐστὶ ὅδε νόμος· πωλεῖσι τὰ τέκνα ἐπὶ ἐξα-
 γωγῇ· τὰς δὲ παρθένους καὶ φυλάσσει, ἀλλ'
 ἐὼς οἱ αὐτὰ βέλονται ἀνδράσι μίσγεται.
 τὰς δὲ γυναικῶν ἰσχυρῶς φυλάσσει, καὶ
 ὠνεύονται τὰς γυναικῶν ὅσοι τῶν γυναικῶν
 χρημάτων μεγάλων. καὶ τὸ μὲν ἐστὶν, εὐ-
 χρίως κέκεται· τὸ δὲ ἀσκήλον, ἀσκήως. δε-
 γνὴν εἶναι, καλῶς· γῆς δὲ ἐργάτην, ἀπ-
 μότατον. τὸ δὲ ἀπὸ πολέμου καὶ ληστῆς,
 καλῶς. οὗτοι μὲν σφείων εἰς τῶν φανέ-
 ται

Persis & Megabazo superati sunt. Perin-
 tho capta, Megabazus per Thraciam ar-
 ma circumferebat, omnes ejus urbes at-
 que omnes nationes inibi viventes pacat-
 as regi reddens. Hoc enim illi a Dario
 fuerat imperatum, ut Thraciam subige-
 ret. Gens Thracum, secundum Indos, 3
 omnium hominum maxima est: quæ si
 aut unius imperio regeretur, aut idem
 sentiret, ut mea fert opinio, inexpu-
 gnabilis foret, & omnium gentium mul-
 to validissima: sed quia id nimis arduum
 illis est, & nulla ratione contingere po-
 test, ideo imbecilles sunt. Habent au-
 tem multa nomina per singulas regiones
 singuli. Moribus tamen ac opinionibus
 consimilibus imbuti sunt, præter Ge-
 tas & Trausos, & qui supra Crestona-
 os incolunt. Ex quibus quæ à Getis 4
 fiant qui se pro immortalibus gerunt, à
 me commemoratum est. Trausi vero in
 ceteris quidem omnibus idem quod
 Thraces, verum circa natalia suorum at-
 que obitus hoc faciunt: Editio puero,
 propinqui eum circumfidentes cum plo-
 ratione prosequuntur, ob ea mala quæ
 necesse est illi, quod vitam ingressus sit,
 perpeti, humanas omnes calamitates re-
 cententes; hominem autem fato fun-
 ctum, per lulum atque lætitiā terræ
 demandant, referentes quod malis libe-
 ratus in omni sit felicitate. At qui su-
 pra Crestonæos incolunt, ista agunt:
 Singuli plures uxores habent; quorum
 ubi quis decessit, disceptatio magna fit
 inter uxores, acri amicorum circa hanc
 rem studio, quænam dilecta fuerit à ma-
 rito præcipue. Quæ talis judicata est
 & hunc honorem adeptā, ea à viris ac
 mulieribus exornata, in tumulto à suo
 propinquissimo mactatur, unaque cum
 viro humatur, ceteris uxoribus id sibi
 pro ingenti calamitate ducentibus. nam
 id eis summo dedecori datur. Reliquis 6
 Thracibus hic mos est: Liberos sub con-
 ditione avehendi venundant. Virgines
 autem non asservant, sed quibus libue-
 rit cum viris concumbere sinunt. at u-
 xores asservant vehementer, easque ma-
 gno ære à parentibus cœmunt. Punctam
 notis habere cutem, nobile judicatur;
 non habere notas, ignobile. Otiosum
 esse, pro honestissimo habetur: agri-
 colam vero, pro contemptissimo. E
 bello atque rapto vivere, pulcherrimum.
 Atque hi quidem sunt eorum maxime
 in-

a βασιλείῃ Δαρείου. ταῦτα. b φρονέου. c ἐν γῇ. d ταῦτα bis. e ἐπὶ τῶν.

7 insignes mores. Deos autem hos folos colunt, Martem, Liberum, Dianam: sed reges, præter populares alios, etiam Mercurium, eumque è diis præcipue: per quem solum jurant, à quo progenitos quos se ajunt. Optimatibus eorum tales sunt sepulturæ: Prolato triduum cadavere, mactatisque omnis generis hostiis, convivantur, illudque defletum prius, deinde combustum sepeliunt, aut aliter humo tectum. Aggestoque desuper tumulo, omnis generis agona proponunt, in quo præmia maxima ponuntur ex ratione singularis certaminis. Et sepulturæ quidem Thracum hujusmodi. Quod autem hujus regionis ad aquilonem vergit, nemo potest pro comperto referre quinam homines eam incolant: sed illam quæ trans Istrum plaga est, apparet vastam esse atque infinitam. Solos tantum resciscere possum habitantes ultra cum homines nomine Sigynna, veste Medica utentes, eorumque equos toto corpore hirsutos esse, ad quinque digitos altitudine pilorum, eisdemque pusillos ac simos, invalidosque ad viros gestandos, sed curru junctos esse perniciosissimos: atque ob hæc curribus indigenas uti. Horum fines pertinere prope ad Enetos, qui sunt in Adria. Eos quoque se colonos Medorum dicere: qui quo pacto coloni Medorum fuerint, equidem non queo cogitare: sed fiat quidlibet in longo tempore. Sigynas Ligures qui supra Massiliam incolunt, initiores appellant; Cy-
10 prii autem jacula. Verum, ut Thraces ajunt, apes loca quæ sunt trans Istrum, obtinent, & supra illas ulterius procedi non potest. Quæ quum dicunt, haud credibilia apud me dicunt, quoniam hoc animal constat frigoris intolerans esse. Sed mihi videntur loca quæ septemtrionibus subsunt, ob gelu inhabitabilia esse. Hactenus de hac regione: cujus oram maritimam Megabazus Persis obedientem
11 reddidit. Darius simulatque transmissio Hellesponto Sardes venit, recordatus est beneficii in se ab Histiaeo collati, & consilii Cois Mitylenæi. Quibus arcessitis in eam urbem, obtulit electionem. Histiaeus, ut qui esset Mileti tyrannus, nullam sibi insuper tyrannidem poposcit: sed Myrcinum Edonidem, animo urbis in ea condendæ. Et iste quidem hanc elegit. Coës autem, ut qui non tyrannus sed privatus esset, optavit Mitylenes

πινόμενοι εἰσι. Θεὸς δὲ σέβονται μὲν τρεῖς, Ἀρεὰ, καὶ Διόνυσον, καὶ Ἄρτεμιν. οἱ δὲ βασιλεῖς αὐτῶν, παρὲς τῶν ἄλλων πολιτῶν, σέβονται Ἑρμῶν μάλιστα θεῶν· καὶ ὁμνῶσι μόνον τῶν, καὶ λέγουσι γινόμεναι διὰ τὸν Ἑρμῆα ἐαυτοὺς. Ταφαὶ δὲ πῶσι εὐδαίμοσι αὐτῶν εἰπὶ αἰθε· τρεῖς μὲν ἡμέρας προσήτασι τὸ νεκρόν· καὶ παντρία σφάζουσιν ἱρήια, εὐχέοντες, προσκαύουσιν τε πῶτον· ἔπειτα δὲ θάπτουσι κατακαύουσιν, ἢ ἄλλως γῇ κρύψουσιν. Χῶμα δὲ χεῖρας, ἀγῶνα πηθεῖσι παντῶν· ἐν τῷ τὰ μέγιστα ἀέθλα τίθεται κατὰ λόγον μεταμαχίης. ταφαὶ μὲν δὲ θρησκῶν εἰσι αἰθε. Τὸ δὲ πρὸς βορείῳ ἐπὶ τῇ χώρῃ ταύτης, ἔδειξεν ἔχει Φρέσσαι τὸ ἀπρεκές οἱ πινέες εἰσι ἀνθρώπων οἱ οἰκέοντες αὐτῶν· ἀλλὰ πῶν ἦδη δὲ ἱστῶν ἐρημῶν χωρὶ φαίνεται ἐστὶν ἡ ἀπρημῶν. μόνος δὲ διώκειται πυθόμενος οἰκέοντες πῶν δὲ ἱστῶν ἀνθρώπων, πῶσι νομα εἶναι Σιγυνά, ἐοικῶσι δὲ χειμῶνες ὁ Μηδικῶν. τὰς δὲ ἱστῶν αὐτῶν εἶναι λαοὺς ἅπαν τὸ σῶμα, ὅτι πάντες δακτύλους τὸ βάθος τῶν τριχῶν· μικρὰς δὲ ἔσσιμας, καὶ ἀδωάτους ἀνδρας φέρειν. ζῶντες μὲν δὲ ὑπὸ ἄρματι, εἶναι ὠκυπέτες. ἀρματηλαπῶν δὲ πρὸς ταῦτα τὰς ὀπχωρέας. κατήκειν δὲ ταῦτων τὰς ἄρας ἀγχι ἔνετων τῶν ἐν τῷ Ἀδρίῳ. εἶναι δὲ Μήδων σφίνας δούλους λέγουσι. ὅπως δὲ ἔστι Μήδων ἀποικεὶ γινόμεναι, ἐγὼ μὲν σὺν ἔχω ὅτι φρεσάσθαι· ἦτοι δὲ ἂν πᾶν ἐν τῷ μακρῷ χρόνῳ. Σιγυνάας δὲ ὡς καλεῖται Λίγυες οἱ ἂν ὑπὲρ Μακεδονίας οἰκέοντες, τὰς κατήκειν. Κύπριοι δὲ, τὰ δόρατα. ὧς δὲ θρησκῶν λέγουσι, μέλισσαι κατήκειν τὰ πῶν δὲ ἱστῶν· καὶ ὑπὲρ ταῦτων σὺν εἶναι διελθεῖν πρὸς σῶμα. ἐμοὶ μὲν νῦν, ταῦτα λέγουσιν, δοκέει λέγειν σὺν εἶσθαι. τὰ γὰρ ζῶντα ταῦτα φαίνεται εἶναι δύσκολα· ἀλλὰ μοι τὰ ὑπὸ τῶν ἄρκτων οἰκῆται δοκέει εἶναι, διὰ τὰ ψύχρα. ταῦτα μὲν νῦν τῇ χώρῃ ταύτῃ πῶν λέγεται· τὰ παραθαλάσσια δὲ ὡς αὐτῇ Μεγαλοῦ Περσῶν κατήκειν ἐπίει. Δαρῖον δὲ, ὡς διὰ τὰς τῶν Ἑλλήων, ἀπὸ τῆς Σάρδης, ἐμνήσθη τὸ ἐξ ἱστῶν πρὸς Μιλησίαν εὐεργεσίαν, καὶ τὸ πρὸς Μιτυληναίαν Κώαν. μεταπαμψάμενοι δὲ σφίνας ἐς Σάρδης, ἐδίδον αὐτοῖς αἵρεσιν. ὁ μὲν δὲ ἱστῶν, ἅπτε τερανεύων τὸν Μιλήτην, τερανεύον μὲν ὑδεμῆς προσήκει· αἰτίη δὲ Μύρκινον τὴν Ἡδωνῶν, βεβλόμενον ἐν αὐτῇ πάλιν κῆσαι. ἔστι μὲν δὲ ταῦτῳ αἰρεῖ· ὁ δὲ Κώης, οἷά τε ἡ τερανεύον, δημότης τῶν αἰτίη Μιτυληνῶν

τυλένης τυραννεύου. τελευθέντων δ' ἀμφοτέρωσι, ὅτι μὲν κατὰ εἴλοντο^a ἐτραίοντο. Δαρεῖον δ' οὐκ ἐπὶ τῇ περὶ τὸν ποταμὸν ἰδόμενον, ὅτι τῇ μῆτι ἐπὶ τὴν Μεγαβάζον, Παιόνας ἐλόντα ἀναπαύσας πῆσαι ἐκ τῆς Εὐρώπης εἰς τὴν Ἀσίαν. ἡ Πίγρης δ' Μαντῆς^b, ἀνδρες Παιόνες· οἱ ἐπὶ τῇ Δαρείῳ διέβη^c εἰς τὴν Ἀσίαν, αὐτοὶ ἐχέοντες Παιόνων τυραννεύον, ἀπικνέον^d εἰς Σάρδεις, ἀμφοτέρωθεν ἀδελφεὺς μαγάλῃ π^e εὐειδέα. Φυλάξαντες δὲ Δαρεῖον περὶ καπνίζοντα εἰς τὸ περὶ τὸν Λυδῶν, ἐπὶ τῇ τοῖονδε σκιδάσαντες τὴν ἀδελφεὺς ὡς εἶχον ἄρματα, ἐπ' ὕδαρ ἐπεμπν^f, ἀγγλ^g ὅτι τῇ κεφαλῇ ἔχουσιν, καὶ ἐκ τῆς βραχίονος^h ἵππον ἐπέλκυσαν εἰς κλώσανⁱ λινόν. ὡς δὲ παρεχέη^j ἡ γυνή, ὅτι μὲν τῇ Δαρείῳ ἐχέοντο. ἐπὶ γὰρ Περσικῶ^k ἡ δὲ Λυδία περὶ τὴν ποταμὸν ἐκ τῆς γυναικός, ὅτι περὶ τῆς Ἀσίης ἐδαμύν. ὅτι μὲν τῇ Δαρείῳ δ' ὡς οἱ ἐχέοντο, τῇ δὲ δορυφόρων πινὰς πέμπει, κελύων φολάσαι^l ὅ, π^m χέουⁿ τῇ ἵππῳ ἡ γυνή. οἱ μὲν δὲ ὅπουθεν εἶπον^o· ἡ δὲ, ἐπὶ τῇ ἀπικνέον^p ὅτι τῇ ποταμῶν, ἔρ^qσε^r τῇ ἵππῳ. ἄρματα δὲ, καὶ τὸ ἀγγλ^s τῆς ὕδατος^t ἐμπαλαιμένη, τὴν αὐτὴν ὁδὸν παρεχέη^u. Φέρουσα τὸ ὕδαρ ὅτι τῇ κεφαλῇ, καὶ ἐπέλκυσαν ἐκ τῆς βραχίονος^v τῇ ἵππῳ, καὶ ἐρίψαν τῇ ἀτρακτὶ. Οὐκ ἐπὶ τῇ Δαρείῳ τὰ τε ἦσαν ἐκ τῆς κατὰ σκόπῳ, καὶ τὰ αὐτὸς ὥρα, ἄλλ' αὐτὴν ἐκείλῃ ἐωυτῇ εἰς ὅσον. ὡς δὲ ἀχθῇ, παρῆσαν καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆς, οὐκ ἔχοντες σκοπὴν ἔχοντες τῶν ποταμῶν. εἰσαγγέλλον^w δὲ τῇ Δαρείῳ ὅπου δαπν^x εἶη, ἐφασάν οἱ νεώτατοι εἶναι Παιόνες, καὶ ἐκείνῳ εἶναι σφείων ἀδελφεὺς. ὁ δὲ ἀμείβετο πίνες δὲ οἱ Παιόνες ἀνθρώποι εἰσι, καὶ καὶ γῆς οἰκήμενοι, καὶ τί κείνοι^y ἐχέοντες ἐλθόντες εἰς Σάρδεις. οἱ δὲ οἱ ἐφασάν ὡς ἐλθόντες μὲν ἐκείνῳ δώσαντες σφείας αὐτῆς· εἴη δὲ ἡ Παιονίη ὅτι τῇ Στρυμόνι ποταμῷ πεπολισμένη· ὁ δὲ Στρυμόν ἐκ τῆς Τροίης ἀποικί. οἱ μὲν δὲ αὐτὰ ἔκαστα^h ἐλέγον. ὁ δὲ ἰρώτα εἰ καὶ πᾶσαι εἶπαν αὐτῷ αἱ γυναῖκες ὅτι ἐρατῆδες. οἱ δὲ καὶ τῇ ἐφασάν περὶ τῆς ἑσθίας ὅτι ἔχον. αὐτὰ γὰρ ὡς τὰς εἰνεκαⁱ ἐποίητο^j. Ἐνθαυτῇ Δαρείῳ γραφ^k ἡρώματα^l περὶ Μεγαβάζον^m, τῇ ἔλπεⁿ ἐν τῇ Θρηκίῃ στρατηγόν· ἐνταλλόμενον^o ἐξαναστῆσαι ἐξ ἡρώων Παιόνας, καὶ παρ' ἐωυτὸν ἀναγείν^p εἰς αὐτῆς εἰς τέκνα τε καὶ γυναῖκας αὐτῶν. αὐτὰ δὲ ἵππευς ἔχε Φέρων τὴν ἀγγλίαν ἐπὶ τῶν Εὐκλεισίων^q. περὶ τῆς δὲ, διδοὶ τὸ βιβλίον τῷ

tylenes tyrannidem. Impetrato uterque quod optaverat, eo se contulit. At Dario res huiusmodi oblata est, ut illam videnti incesserit cupido mandandi Megabazo, ut Pæonas ex Europæ sedibus in Asiam transportaret. Erant Pigres & Mantyes viri Pæones, qui, postquam Darius transmisit in Asiam, & ipsi Sardes venere, cupidi tyrannidis apud Pæonas potiundæ, ducentes una sororem proceram itatura atque speciosa. Observato tempore dum in suburbano Lydorum Darius ante fores sederet, talem rem sibi agendam putarunt, sororem quamoptime poterant quum exornassent, ad quam mittunt, vas capite tenentem, equumque è brachio trahentem, linumque nentem. Eam prætereuntem Darius attente considerabat, quod neque Persica erant illa quæ ageret mulier, neque Lydica, neque ullarum ex Asia feminarum. Hæc considerans, misit quosdam suorum satellitum, iussos observare in quam rem uteretur mulier equo. Istitis a tergo sequentibus, femina ubi pervenit ad flumen, equum curavit, & mox vas aqua implevit. His actis, eadem viâ regreditur, aquam capite sustinens, equum è brachio trahens, ac fufum versans. Admiratus Darius, cum iis quæ ab exploratoribus audisset, tum iis quæ ipse vidisset, adduci coram feminam jubet. Ea adducta, adolescentes fratres qui aderant, non procul rem ipsam speculantes, interroganti Dario cujus illa esset, ajunt se Pæonas esse, & illam suam sororem. Ad quos Darius, quoniam homines essent Pæones, & ubi locorum habitarent, & cujus rei gratia illi venissent Sardes, percontari. Adolescentes, se vero venisse dicere ut sese ei donarent. Pæoniam autem esse ad flumen Strymonem sitam, qui Strymon non procul abesset ab Hellesponto. Esse vero Pæonas coloniam Teucrorum qui è Troia fuerunt. Hæc singulatim illi referebant. Interrogantique Dario nunquid omnes illic feminæ tam laboriosæ essent, affirmare prompte id ita se habere. huius enim rei gratia illud fiebat. Ibi Darius litteras ad Megabazum dat, quem in Thracia præfectum reliquerat, iubens è sedibus suis Pæonas ad ipsum transferri cum liberis pariter & uxoribus. Eques cum hoc nuncio confestim ad Hellespontum cucurrit, Hellespontoque transmisit

a κατὰ τὰ εἴλοντο. b Μαντῆς. c διέβη ὡς τῇ Εὐρώπης εἰς. d MS. habet κλώσαν, cui super adscripta alia manus syllabam σα. e χέουσα. f ποταμῶν. g τὴν δὲ καίτοι. h ἐν ταύτῃ ἔκαστα. i ἵππῳ καὶ ἵππῳ. k γραφῆμα. l Μεγαβάζον habet MS.

ingressus Persarum in Pæoniæ, cuius pars subacta & in Asiam trajecti incolæ. Mira Pæonum vita in palude Prasiade. Piscium copia.

TERPSICHORE, LIBER V. 291

15 so litteras Megabazo reddidit. Quibus ille lectis, sumptis è Thracia ducibus, adversus Pæoniam exercitum ducit. Pæones, cognito Persarum in se adventu, contractis copiis processere ad mare, rati illac Persas ingressuros ad dimicandum. Et Pæones quidem ad ar-
16 cendum exercitus Megabazi ingressum parati erant: Persæ autem certiores facti Pæonas convenisse ad intercludendum ab ora maritima ingressum, usi ducibus, quos habebant, iter ad superiora convertunt, hostemque fallentes in Pæonum oppida irrumpunt, & illa, utpote vacua, facile occupant. Quod ubi rescivere Pæones, protinus dispersi, ad sua quisque dilabuntur, seque Persis dedunt. Ita è Pæonibus Syropæones & Pæoplæ, & qui ad Prasiadem usque paludem incolunt, è suis se-
17 dibus emoti, in Asiam sunt abducti. Qui vero circa Pangæum montem incolunt, Doberasque & Agrianas & Odomantos, & ipsam Prasiadem paludem, omnino non cepit Megabazus. Tentavit tamen eos etiam expugnare qui paludem incolunt, hunc in modum: In media palude stant tabulata compacta in altissimis subli-
cis, angustum à continente ingressum uno ponte habentia. Has sublicas tabulatis suppositas, olim quidem communiter omnes cives statuerunt: mox tali lege usi statuunt, ut pro singulis ux-
oribus quas quisque duceret (ducunt autem singuli multas uxores) ternas defigeret sublicas, è monte sumptas cui nomen est Orbelus. Hoc autem habitant modo: obtinent singuli super ea tabulata tugurium in quo degunt, & januam depactam per tabulata ferentem deorsum ad paludem. Parvulos autem liberos per pedem recte illigant, metuentes ne devolvantur. Equis autem & jumentis pisces pro pabulo præbent. Porro piscium tanta est copia, ut quoties quis januam depactam refupinaverit, demissam fune sportam vacuum in paludem non multo post retrahat piscium plenam. quorum duo sunt genera, unum quod
17 vocant Papraces, alterum Tilones. Ceterum è Pæonibus ii qui capti fuere, in Asiam sunt abducti. Pæonibus subactis, Megabazus nuncios in Macedoniam, septem Persas, qui post eum erant in exercitu spectatissimi, misit ad Amyntam, petituros regi Dario terram & aquam. Est autem è palude Prasiade brevis admo-

τῷ Μεγαβάζῳ. ὁ δὲ, Ὀπλιζάμενον, καὶ λα-
βὼν ἡγεμόνας ἐκ τῆς Θρηκίας, ἐπὶ τῷ Παιονίῳ. Πυθόμενοι δὲ οἱ Παιῶνες τὰς Πέρ-
σαις ὅτι σφίεας ἰέναι, ἀλλοτρίους ἐξ ἐπαιδίου τοῦ
πρὸς θαλάσσης· δοκέοντες ταύτῃ ὀπιχρήσιν τὰς
Πέρσαις ἐμβάλλοντες. οἱ μὲν δὲ Παιῶνες ἦσαν
ἐπὶ τοῖς τῷ Μεγαβάζῳ στρατῶν ὀπίσσω ἐρύναν· οἱ
δὲ Πέρσαις πυθόμενοι συναλίσσονται τὰς Παιῶνας, καὶ
τὴν πρὸς θαλάσσης ἐσβολὴν φυλάσσοντες, ἐ-
χόντες ἡγεμόνας, τὴν ἀνω ὁδὸν τρέψιν. λα-
βόντες δὲ τὰς Παιῶνας, ἐσπῆκον ἐς τὰς πό-
λεις αὐτῶν, ἔκαστος ἀνδρῶν ἐρήμους. οἷα δὲ κα-
νὴσι ὀπιπτόντες, εὐπτόως καταχθον. οἱ δὲ Παι-
ῶνες ὡς ἐπύθοντο ἐχομένας τὰς πόλεις, αὐτί-
κα ἀποσκευασθέντες, κατ' ἐωυτὰς ἕκαστοι ἐτρα-
ποντο, καὶ παρεδίδουσαν σφίεας αὐτὰς τοῖς Πέρ-
σαις. ὅτε δὲ Παιῶνων Σαιροπαρνέες τε καὶ Παιό-
πλαι, καὶ οἱ μέχρι τῆς Περγασίδος λίμνης, ἐξ ἡ-
θίων ἐξαναπέντες ἦγοντο ἐς τὴν Αἰώνην. οἱ δὲ πρὸς
τὴν Πάριον ἔρποντο, καὶ Δόβηρας, καὶ Ἀγριανὰς, καὶ
Ὀδομανίους, καὶ αὐτὴν τὴν λίμνην τὴν Περγασί-
δα, ἐκ ἐχθρῶν ἔχοντες ἀπὸ Μεγαβάζῳ. ἐπὶ-
ρήθη δὲ ἐς τὰς ἐν τῇ λίμνῃ κατακλιμένους ἐξαιρέειν.
ἀδὲ· ἰκρία ὅτι σαρῶν ὑψηλῶν ἐξ ὀρμηίνας ἐσημα-
σεν ἐν μέσῃ τῇ λίμνῃ, ἔσθον ἐκ τῆς ἑπείρου ἐρήν· ἔ-
χοντες μὴ γὰρ ὕψη. τὰς δὲ σαρῶν τὰς ὑπερῶν
τὰς τοῖς ἰκρίοις· τὸ μὲν καὶ δεχάσιον ἐσημασεν κοι-
νὴ πάντες οἱ πολῖται. καὶ δὲ, νόμον προέβησαν
ἐπὶ τῇ πύλῃ· κομίζοντες ἐξ ἑρῆς τὴν ἐνομήν ἐστι
Ὀρέηλα, κατὰ γυναῖκα ἐκάστω ὁ γαμήλιον τρεῖς
σφυροὺς ὑποτίθησι· ἀρετὴ δὲ ἐκάστω πολλὰς γυ-
ναῖκας. οἰκέει δὲ τοιοῦτον τρέπον· προτίων ἐκά-
ςτω ὅτι τῇ ἰκρίων καλίστης τε ἐστὶ καὶ ἀρετῆς, καὶ
θύρης καταπακτῆς ἀπὸ τῇ ἰκρίων κάτω φερομένης
ἐς τὴν λίμνην· τὰ δὲ νήπια παιδία δευρὶς τῆς πόδος
σπάρει, μὴ κατακυλισθῇ δαιμόνιον· τοῖσι δὲ
ἵπποισι καὶ τοῖς ὑποζυγίοις παρέχεται χορτόν
ἰχθύς. τῇ δὲ πλῆθός ἐστι τοσοῦτον, ὥστε ὅταν τὴν
θύρην τὴν καταπακτὴν ἀνακλίνῃ, κατὰ χοίνας
σφυρίδα κένει· ἐς τὴν λίμνην· καὶ πολλὸν πινυ-
νόντων ὀπιχθῶν, ἀνασπᾷ πλήρη ἰχθύων. τῇ δὲ
ἰχθύων ἐστὶ γένεα δύο, τὰς καλεῖται πύπρασας τε
καὶ πλώνας. Παιῶνων μὲν δὲ οἱ ἐχθρῶντες ἦγοντο
ἐς τὴν Αἰώνην. Μεγαβάζῳ δὲ ὡς ἐχθρῶνται τὰς
Παιῶνας, πέμψεν ἀγγέλους ἐς Μακεδονίαν, ἀνδρας
ἐπὶ τὰς Πέρσαις, οἱ μετ' αὐτὸν κῆνον ἔσαν δοκιμα-
τατοὶ ἐν τῷ στρατοῦ. ἐπέμπετο δὲ ἔτι περὶ
Ἀμύντην, αἰτήσας γλῶσσι ἐς ὕδωρ Δαρείω
Βασιλεῖ. ἐστὶ δὲ ἐκ τῆς Περγασίδος λίμνης αὐτὸς
Οο 2 μ

a ἐσβαλόντες. b συναλίσσονται. c MS. tamen hoc loco habetur κηλὸς.

μὲν καὶ εἰς τὴν Μακεδονίαν. πρῶτον μὲν
 ἦν ἔχει τὴν λίμνην τὸ μέταλλον, ἐξ ἧς ὕστερον τε-
 τάν τεύχεα δὲ χρυσὸν Ἀλέξανδρος ἡμέρας ἑκά-
 στε ἰσφαίει. μὲν τὸ μέταλλον, δὲ ὕστερον καλεό-
 μενον ἔστι ὑπερβάντα εἶναι ἐν Μακεδονίᾳ.
 οἱ ὧν Πέρσῃ αἱ πεμφθέντες ἔπειτα εἰς τὴν Ἀ-
 μυντίαν εἰς ἀπὸν ἦν, αἴπην, ἐλθόντες εἰς ὅ-
 ψον τὴν Ἀμύντιαν, Δαρίῳ βασιλεὺς γὰρ τι καὶ
 ὕδωρ. ὃ δὲ πρῶτον εἰδὼς, καὶ σφραγίσας τὴν ξενίαν
 καλεῖν. σφραγισάμενος δὲ δειπνὸν μαγα-
 λαστέον, εἰδὼς τὰς Πέρσας φιλοφρονέας. ὡς
 δὲ δὸς δέοντα ἐφύοντο Δρακοντίδες, εἶπαν οἱ Πέρ-
 σαι πῶς, εἴτε Μακεδόν, ἡμῖν νόμος ἐστὶ
 πῶς Πέρσῃ, ἔπειτα δειπνὸν περὶ τῶν μέ-
 γα, τίς καὶ πῶς παλλακὰς καὶ πῶς κυρτοὺς
 γυναικὰς ἐκείνου παρέρχεται. αὐτὸς νῦν, ἔπει-
 α, περὶ τῶν νόμων μὲν εἰδὼς, μερόμενος δὲ ξενί-
 ζης, Δαρίῳ δὲ βασιλεὺς διδοῖς γὰρ τι καὶ ὕ-
 δωρ, ἔπειτα νόμος τῶν ἡμετέρων. εἶπε πρὸς τῶν-
 ον Ἀμύντης, ὅτι Πέρσῃ, νόμος μὲν ἡμῖν γὰρ
 ἐστὶ οὗτος ἐστὶν, ἀλλὰ κακῶς ἰδοὺ ἄνδρας γυ-
 ναικῶν. ἔπειτα τε δὲ ὑμεῖς ὄντες διασώτῃ περὶ
 ἡμετέρας γυναῖκας, παρέρχῃ ὑμῖν καὶ ταῦτα. εἶ-
 πες τῶν οὗτων ὁ Ἀμύντης μεταπέμπετε πῶς γυ-
 ναῖκας. αἱ δὲ ἔπειτα τε καλεῖσθαι ἦλθον, ἐπ-
 ὅτις ἐν τῇ ἔξοντι πῶς Πέρσῃ. ἐν ταῦτα οἱ
 Πέρσῃ ἰδόντες γυναικὰς εὐμέρους, ἔλεγον
 πρὸς Ἀμύντην, Φάμενοι τὸ πῶς τῶν, ὅθεν
 εἶναι σφῶν. καί οἱ γὰρ εἶναι δὲ χρῆσθαι μὴ εἰδῆναι
 πῶς γυναικὰς, ἢ ἐλθόντες καὶ μὴ παρελθόν-
 τας, ἀπὸ τῶν ἰδεῖν, ἀληθύνοντας σφῖς ὁφθαλ-
 μοῖν. ἀπαρκαλέσαντο δὲ ὁ Ἀμύντης ἐκείλους
 παρέρχον. περὶ τῶν δὲ τῶν γυναικῶν, αὐτὰς
 αἱ Πέρσῃ μαστῶν τε ἀπὸν, οἷα πλάγως οἰ-
 νωμένοι, καὶ καὶ πῶς καὶ φιλεῖν ἐπερᾶτο. Ἀ-
 μύντης μὲν δὲ πρῶτον ὁρῶν, ἀγέμενος εἶχε, καὶ
 περὶ δυσφορίαν, οἷα ὑπερβολικῶν τὰς Πέρ-
 σας. Ἀλέξανδρος δὲ ὁ Ἀμύντης, παρέρχον τε
 καὶ ὁρῶν τῶν, ὡς νῦν τε εἶναι καὶ κακῶν
 ἀπὸν, ὡς αὐτὸς ἐπὶ κατὰ τὴν οἶον τ' ἔω. ὡς τε
 δὲ βαρύνει φάρον, εἶπε πρὸς Ἀμύντην πῶς,
 «Σὺ μὲν αἱ πῶς εἶχε τῇ ἡλικίᾳ, ἀπὸν τε
 ἀνωπύου, μηδὲ λιπῶς τῇ πῶς. ἐγὼ δὲ
 περὶ τῶν οὗτων αὐτὸς τ' ἔω, πῶς πῶς Περσίδες
 παρέρχῃ πῶς ξένους. πρὸς τῶν οὗτων Ἀ-
 μύντης ὅτι νεώτερος πῶς πῶς πῶς μᾶλλον
 «Ἀλέξανδρος, λέγει, ὅτι πῶς, χεῖρον γὰρ σὺ
 ἀνακαταμένους τῶν λόγων, ὅτι ἐθέλεις
 «ἐμὲ ἐκπέμψας πῶς τι νεώτερον. ἐγὼ ὧν σὺ
 γὰρ

modum in Macedoniam via. nam in
 primis paludi confinis est fodina, unde
 post ea tempora Alexandro in singulos
 dies singula argenti talenta proveniebant.
 Post fodinam superato monte quem vo-
 cant Dyforum, Macedonia intratur.
 Igitur isti Persæ ad Amyntam missi ubi 18
 pervenere, in conspectum Amyntæ ad-
 missi regi Dario terram & aquam petunt.
 Amyntas & ea dedit, & homines in hos-
 pitium vocavit: instructaque splendide
 cœna, percomiter accepit. Persæ, post-
 quam à cœna ad potum pervenere, Hos-
 pes, inquit, Macedo, nobis Persis
 consuetudinis est, quoties magnam ex-
 hibuimus cœnam, tunc etiam concubinas
 & quas virgines duximus uxores ad affi-
 dendum introducere. Proinde tu nunc,
 quoniam comiter excepisti nos, & li-
 berali hospitio prosequutus es, & regi
 Dario & terram das & aquam, sectare
 consuetudinem nostram. Ad hæc A-
 myntas, Nobis, inquit, Persæ, ista
 consuetudo non est, sed viros à feminis
 femovendi: verum quandoquidem vos
 exigitis qui domini estis, hoc quoque
 vobis præstabitur. Hæc loquutus A-
 myntas, feminas arceffit. Illæ, ut vocaban-
 tur, præsto fuerunt, & è regione Per-
 sarum deinde confederunt. Quas Per-
 sæ conspicati formosas, Amyntam allo-
 quuntur, negantes omnino id factum
 esse sapienter. satius enim futurum fu-
 isse, ab initio non venisse feminas, quam
 postquam venerant, non assidere, sed
 ex adverso sedere, oculorum ipsis dolo-
 res. Ita coactus Amyntas illas assidere
 iussit. Quæ quum obtemperassent, illi-
 co Persæ mamillas illarum tractare, ut-
 pote plusculo vino temulenti, nonnemo
 etiam tentare suaviari. Hæc Amyntas 19
 intuens etsi iniquo ferebat animo, tamen
 præ metu Persici nominis quiescere. Ve-
 rum ejus filius Alexander quum adesset,
 atque hæc aspiceret, utpote adolescens,
 & malorum inexpertus, nequaquam am-
 plius tolerare posse. itaque graviter fe-
 rens, ad Amyntam inquit, Tu quidem
 pater cede ætati, abique hinc ad requie-
 scendum, neque adesto potationi: ego
 vero hic remanens, omnia hospitibus
 quæ oportet exhibebo. Amyntas cum
 juvenile aliquid facturum animadver-
 tens, ad hæc respondit, Fili, inquit,
 verba tua hinc me summoventis pæne in-
 telligo. ideo enim me dimittis, quod a-
 liquid novi agere in animo habes. Qua-
 re

re nolo te quicquam novi in hos viros perpetrare, futurum in perniciem nostram: sed tolera adspectans quæ geruntur. nam quod ad discessum meum pertinet, parebo. His responsis Amyntas abiit. Tum Alexander ad Persas, Vobis, inquit, hospites, cum his feminis vel omnibus, si libet, facillime licet concumbatis: sed cum qua earum concumbere libeat indicate. Nunc enim fere tempus cubandi adventat, & vos bene potos esse temulentosque video. Proinde has feminas, si vobis cordi est, finite ire ad lavandum; lotas denuo expectate. Hæc loquutus Alexander, approbantibus Persis, egressas feminas in muliebri remittit conclave: ac totidem viros læves malas habentes, muliebri veste exornat, traditisque pugionibus introducit: idque faciens Persis dixit, Vos vero, Persæ, à nobis in convivium estis omni munificentia accepti: quippe quibus & quæ habemus, atque insuper, quæ invenire potuimus, ea omnia ad sunt: & quod omnium maximum est, etiam nostras ipsorum matres & sorores liberaliter vobis exhibemus: ut prorsus universo honore affectos vos esse à nobis intelligatis quo digni estis: ac denique ut regi qui vos misit, à Græco Macedonum principe vos & mensa & lecto bene acceptos esse renunciatis. Hæc loquutus Alexander, singulos Macedonas quos feminas esse ajebat, assidere jussit singulis Persis. qui posteaquam à Persis attrectari cœpere, illos obtrun-

21 cavere. Et hac quidem morte affecti sunt Persæ ipsi & eorum comitatus. Comitabantur enim eos & vehicula, & famulitia, & omnis generis multus apparatus, quæ cuncta cum illis omnibus riter intercepta sunt. Non multo deinde interjecto tempore, quum magna horum virorum à Persis inquisitio fieret, Alexander illos prudentia occupavit, tum multas pecunias dando, tum sororem suam nomine Gygæam. His datis Bubari, viro Persæ, uni ex inquisitoribus interfectorum ducum rem disjecit. Et horum quidem Persarum cædes tali astu

22 perfecta silentio suppressa est. Esse autem Græcos hos qui à Perdicca progeniti sunt, quemadmodum ipsi ajunt, & ego scio, & esse tales ostendam in iis quæ postea dicam. Quinetiam & ii qui in Olym-

„χρῆζω μηδὲν νοχμῶσαι κατ' ἀνδρας· τέτρε, „ἵνα μὴ ἐξεργάσῃ ἡμέας· ἀλλὰ ἀνέχου ὁρέων „πὶ ποιδόμενα. ἀμφὶ δὲ δότῳ τῇ ἐμῇ πείσῃ τοι. ὧς δὲ Ἀμύντης χεῖρας τέτῳν οἰχῶκε, „λέγει δὲ Ἀλέξανδρῳ πρὸς τὰς Πέρσας, Γυ- „ναϊκῶν τέτῳν ὧς εἶνοι πολλή ἐστὶ ὑμῖν· εὐ- „πτεία, καὶ εἰ πάσῃ βέλεσθε μίσγῃσθαι, καὶ „ὁκότητι ὧν αὐτῶν. τέτρε μὲν πρὸς αὐτοὺς δότῳ „σημαίνει. νυνὶ δὲ (χεῖρον γὰρ ἦδη τὸ κρίτης „ὥρῃ προσέρχεται ὑμῖν, καὶ καλῶς ἔχοντα ὡς „ὑμέας ὁρέω μέγας) γυναικας τάστας, εἰ ὑ- „μῖν φίλον ἐστὶ, ἀφῃτε λασπῶσαι· λασπόμενας „δὲ, ὅπισθ' ἀποστέκεσθε. εἶπας ταῦτα (συνέ- „παινοι γὰρ ἔσαν οἱ Πέρσαι) γυναικας μὲν ἐξελ- „θούσας ἀπέπεμπε εἰς τὴν γυναικῆλει· αὐτὰς δὲ ὁ Ἀλέξανδρῳ ἴσας τῇσι γυναιξὶ ἀριθμὸν ἄν- „δρας λειογμένους τῇ τὴν γυναικῶν ἐσθῇ σιδά- „σας, καὶ ἐγγυῆσαι δὲ, ἥν δ' εἶσιν. πρὸς „γὰρ δὲ τέτρε, ἔλεγε τοῖσι Πέρσῃσι ταῖς, ὧς „Πέρσαι, οἴκατι πανδαίσῃ πληρῇ ἡσπῆσαι· τὰ „πὶ γὰρ ἄλλα ὅσα εἶχομεν, καὶ πρὸς, τὰ οἶα „πὶ τῷ ἐξυρόντῃ παρέχον, πάντα ὑμῖν πέρ- „εστὶ. καὶ δὲ καὶ τὰς τὸ πάντων μέγιστον, τὰς „πὶ ἐωυτῶν μητέρας καὶ τὰς ἀδελφείας θῆδα- „ψλεύμεναι ὑμῖν· ὡς πατρίδας μέγιστον π- „μείνομεν πρὸς ἡμῶν τῶν περὶ ἐστὶ ἀξιοί. πρὸς „δὲ, καὶ βασιλεὺς τῷ πᾶσι πᾶσι ἀπαρτῆσαι, „ὡς αὐτῇ Ἑλλῶν Μακεδῶν ὑπερχῶ εὐ ὑμέας „ἐδέξατο ἑ τραπεζῇ ἑ κρίτη. ταῦτα εἶπας Ἀ- „λέξανδρῳ, παρέχον Πέρσῃ ἀνδρὶ ἄνδρα Μα- „κεδόνα, ὡς γυναικα τῷ λόγῳ. οἱ δὲ, ἐπὶ τῇ σφῆν οἱ Πέρσαι ψαῖον ἐπὶ τῶν, διεργάζοντο αὐτὰς. Καὶ ἔτι μὲν τέτρε τῷ μῶρῳ διεργάζοντο, καὶ αὐτοὶ καὶ ἡ τραπεζῇ αὐτῶν. εἶπετο γὰρ δὲ σφῆ καὶ ὀχῆματα, καὶ τραπεζῆς, καὶ ἡ πᾶσι πολλὰ παρασκήν. πάντα δὲ ταῦτα, ὅμοι κείνοις· ἡ φάνισα μὲν δὲ χεῖρον ἑ πολλῶ ὑπε- „ρον, ζήτησις τῶν ἀνδρῶν τέτῳν μεγάλη ὅκ τῶν Περσῶν ἐγγύς· καὶ σφῆας Ἀλέξανδρῳ κα- „τίλαβε σφῆν, χεῖματα τε δὲς πολλὰ, καὶ τῷ ἐωυτῇ ἀδελφῇ, τῇ ἄνομα τῷ Γυγαίῃ. δὲς δὲ ταῦτα κατίλαβε ὁ Ἀλέξανδρῳ Βαβάρῃ ἀνδρὶ Πέρσῃ τῶν διζήμενων τὰς δότολομένους τῶν στρα- „τηγῶν. ὁ μὲν νυν τῶν Περσῶν τέτῳν θῆδα- „τῶν ἔτω καταλαμφθῆς ἐσπῆρη. Ἑλλῶν δὲ τέτρε εἶναι τὰς δότο Περδικκῶ γεγονότας, κα- „τὰ πρὸς αὐτοὺς λέγει, αὐτὰς πὶ ἔτω τυγχάνω ὀπτιμένῳ, καὶ δὲ ἑ ἐπὶ πῶσι ὅπου λόγῳ δότοδὲ ὡς εἰσι Ἑλλῶν. πρὸς δὲ, καὶ οἱ τὸ

a αὐτῶν ἀνδρῶν. b ἑλλῶν. c πολλὴ ἐστὶ αὐτῶν. d δὲς, παρέχον. e εἰσπῆρη. f ἐπὶ τῇσι φιλοδόμοισιν. g ἄλλα καὶ αὐτῶν κείνῳ.

Ὀλυμπίῃ· διέποντες ἀγῶνα ἑλληνοδίκαι· ἔτω
 ἔγνωσαν εἶναι. Ἀλέξανδρος γὰρ ἀεθλοῦν ἐλομέ-
 νος, καὶ κατὰ βῆλιν ἐπ' αὐτὴν τῶν, οἱ ἀντιβό-
 σσμενοι ἑλλήνων ἐξείργον μιν, Φάρινοι ἔβαρ-
 βάρων ἀγωνιστὸν εἶναι τὸ ἀγῶνα, ἀλλὰ Ἑλλή-
 νων. Ἀλέξανδρος δ' ἐπὶ ἀπέδεξε ὡς εἴη
 Ἀργεῖον, ἐκέρθη τε εἶναι Ἑλλήν, καὶ ἀγωνι-
 ζόμενον ἐσθλόν, σωζέμεν τε τῷ πρώτῳ. Ταῦ-
 τε μὲν νῦν ἔτω καὶ ἑξήμερ. Μεγαβάς δ' ἄ-
 γων τὰς Παίονας, ἀπῆκερ ὅππ' ἔ' Ἑλλησποντον·
 ἐνθεῖον ὁ ἀπαπειρωθεὶς, ἀπῆκερ ἐς Σάρδεις. ὅππ'
 ἡ τῆς χεῖρος ἡδὴ ἰσταίς ἔ' Μιλησίαις τὴν ὁδοῦ Δα-
 ρείας αἰτήσας ἔτυχεν μισθὸν δωρεῶν Φυλακῆς τ'
 σχεδὸν· ἐόντος δ' ἔ' χώρᾳ τέττα ὁδοῦ Στρυμόνα
 ποταμὸν, τῷ ὀνόματι Μύρκινον. μαθὼν δ' ὁ Με-
 γάβας τὸ πιδόμενον ἐκ τῶν ἰσταίς, ὡς ἦλθε πεί-
 ρας ἐς τὰς Σάρδεις ἀγῶνα τὰς Παίονας, ἔλεγε Δα-
 ρεῖω τὰδε, ὦ βασιλεῦ, κτίον περὶ χεῖρμα ἐπιή-
 σης, ἀνδρὲς Ἑλλήνι δεινῷ τε ἐσθλῷ δὲς ἐγκτί-
 σαι, οὐδὲ πάλιν ἐν Θρηκίᾳ; ἵνα ἴδῃ περὶ ναυπηγήσιμός
 ἐστὶ ἀφθονόν, καὶ πολλοὶ κωπῆς, καὶ μέγαλα δέ-
 γματα· ὁμιλὸς τε πολλὰς μὲν Ἑλλήν παραιοκί-
 νησι, πολλὰς δ' ἑσθλὰς· οἱ παραιοκίνοι δ' ἡπισταί-
 νοι, ποιησάμενοι τῶν τὸν ἀνὴρ ἐξήγηται· ἐπὶ ἡ-
 μέρης ἐν νυκτί. σὸ πόντον τῶν ἀνδρῶν παύ-
 σον τῶν περὶ πεινῶν, ἵνα μὴ οἰκίῃ πολέμου σω-
 χηται. τῶν δ' ἡπὶ μὲν ἀπεμψάμενον, παύ-
 σον. ἐπὶ αὐτὸν δ' αὐτὸν περὶ ἀλάσας, ποιέειν ὅπως μη-
 κέτι κέν· ἐς Ἑλλήνας ἀπῆλθε. Ταῦτα λέ-
 γων ὁ Μεγάβας, εὐπετίως ἐπῆγε Δαρεῖον, ὡς
 εὖ παραιοκίνοι τὸ μέλλον γίνεσθαι· μὴ δ' ἀγχαλόν
 πέμψας ὁ Δαρεῖος ἐς τὴν Μύρκινον, ἔλεγε τὰ-
 δε, ἰσταίε, βασιλεῦς Δαρεῖος τὰδε λέγει,
 Ἐγὼ φροντίζων εὐρίσκω ἐμοὶ τε ἐπὶ τοῖς ἐμοῖσι
 πηγάμασι ἔδνα εἶναι σὺν ἀνδράσιν εὐνοέστερον. τῶν
 δ' ἐπὶ λόγοισι ἀλλ' ἐργοῖσι οἶδα μαθόν. νῦν ὦν
 (ἐπινούω γὰρ πηγάματι μεγάλα καταργήσας)
 ἀπικνέο μοι πάντως, ἵνα τοὶ αὐτὰ παραιοκίνοι.
 τῶν τοῖσι τοῖσι ἐπεσι πηγάμας ὁ ἰσταῖος, καὶ ἄμα
 μέγα πιδόμενον βασιλῆος σύμβουλόν· ἡμέτερον
 ἀπῆκερ ἐς Σάρδεις. ἀπικνέμενον δ' οἱ ἔλεγε Δαρεῖος
 τὰδε, ἰσταίε, ἐγὼ σε μετεπεμψάμενον τῶνδε εἶνε-
 κεν· ἐπεὶ τε τάχιστα ἐσθλῶν ἀπὸ Σκυθῶν, καὶ σὺ
 μοι ἐγχεῖς ἐξ ὀφθαλμῶν, ἔδνα καὶ ἄλλο χεῖρμα
 ἔτω ἐν βραχέϊ ἐπεζήτησαι ὡς σὺ ιδέειν τε ἐπὶ λέ-
 γας μοι ἀπικνέειν· ἐγνωκὼς ὅτι κτημάτων πάν-
 των ἐστὶ πινυῶν ἀνὴρ Φίλος, σωεῖς τε ἐπὶ
 εὖνο. τὰ τοὶ ἐγὼ ἐπὶ ἀμφοτέρωσιν ὡς ἐχῃ
 μαρτυρεῖν ἐς πηγάματι τὰ· μά. νῦν ὦν (εὖ γὰρ
 ἐπὶ ἡ-)

Olympia certamini Græcorum præfunt,
 ita esse decreverunt. Nam quum Ale-
 xander certandi studio captus ad hoc i-
 psum descendisset; æmuli in cursu Græ-
 ci arcebant eum, quod negarent barba-
 rorum id esse certamen, sed Græcorum.
 at ubi probavit sese Argivum, tum Græ-
 cus esse judicatus est; tum stadium cer-
 tans; proximus primo extitit. Et hæc 23
 quidem ita gesta sunt. Megabazus au-
 tem Pæonas ducens, abiit ad Hellef-
 pontum: illo transmissio; pervenit Sar-
 des. quum interim Histiazus Milefius
 jam muris cingeret locum; quo à se pe-
 tito donatus à Dario fuerat in pretium
 servata ratis, qui locus est ad flumen
 Strymonem nomine Myrcinus. At Me-
 gabazus, cognito quod fiebat ab Histia-
 zo, quum primum venit Sardes ducens
 Pæonas, ita est Darium alloquutus, ὁ
 Rex, quidnam tu rei fecisti, dato loco
 ad urbem condendam in Thracia viro
 Græco, eique solerti atque industrio?
 ubi affatim materiæ est ad naves fabri-
 candas, multumque remigum, quin & au-
 rifodinæ? multis etiam cum Græcis, tum
 barbaris accolentibus? qui nacti ducem,
 facient quicquid ille vel die vel nocte
 præceperit. Nunc igitur tu virum hunc
 ita facientem inhihe, ne domestico bel-
 lo afflicteris. Inhihe autem miti modo
 arcessitum: quem quum acceperis, da o-
 peram nequando in Græciam revertatur.
 Hæc loquutus Megabazus, facile Dario 24
 persuasit, tanquam probe prospiciens
 quod esset eventurum. Darius missio in
 Myrcinum nuncio ad Histiazum, hæc
 inquit, Histiaze, rex Darius hæc dicit,
 Mihi rebusque meis melius consulentem
 quam te invenio neminem: quod non
 verbis, sed factis compertum habeo. pro-
 inde quum res magnas agere destinem,
 præsto mihi sis ut eas tibi aperiā. His
 verbis fidem habens Histiazus, & simul
 magni faciens consiliarium regis fieri,
 Sardes profectus est. Cui advenienti
 Darius, Histiaze, ego (inquit) ea de
 causa te arcessivi, simulatque ab Scy-
 this redii, & tu ab oculis meis abfuiſti,
 nullius rei desiderium brevi tam me te-
 nuit, quam ut tu in aspectum & collo-
 quium meum venires: quum sciam om-
 nium possessionum pretiosissimam esse
 virum amicum, solertem, bene senti-
 entem: quæ tibi ambo ad res meas ad-
 esse ego testari possum. Quare tibi e-
 go,

Riftatis Darii comes Sufa. Sifamnis pravi iudicis penna.
Otanis mela tubigiv Perſus. Lemni calamitas ſub Ly-
carero etiam infelice. Mala Ionum e Naxo & Mileto.

TERPSICHORE, LIBER V.

299

go, qui feciſti probe quod veneris, hæc of-
fero, ut omnia Mileto, & recens con-
dita in Thracia urbe, me ſequaris Suſa,
eadem quæ ego habiturus, meusque con-
25 victor ac conſiliarius futurus. Hæc lo-
quutus Darius, una ſecum Hiſtiæum du-
cens, Suſa verſus iter intendit, præfe-
cto Sardibus Artapherne, fratre ſuo ex
eodem patre: item præfecto Otane oræ
maritimæ; cujus patrem Siſamnem, u-
num e regiis iudicibus, quod iniuſte ob
pecuniam iudicaſſet, rex Cambyſes quum
maſtaviffet, pellem humanam totam de-
traxit, eamque in lora concidit, illiſque
tribunal in quo ille ſedens iudicaret, in-
tendit; ibidem ejus filium Otanem pro
Siſamne patre deglupto eſſe iudicem præ-
cipiens, atque in memoria habere in quo
26 tribunali ſedens iudicaret. Hic igitur
Otanis in eo tribunali ſedere juſſus, tunc
Megabazi in ducatu ſucceſſor, Byzan-
tios ac Calchedonios cepit: cepit item
Antandrum, quæ eſt in terra Troade;
cepit quoque Lamponium. Sumpta et-
iam a Leſbiis claſſe, cepit Lemnum &
Imbrum, a Pelagiſtis tunc adhuc utram-
27 que habitatam. Sed Lemnii quoniam
egregie repugnaverant, etiam aliquam-
diu ſe defendentes, mala perpeſſi ſunt:
quorum qui ſuperfuere, iis præfectum
Perſæ impoſuere Lycaretum, Mæandrii
ejus qui Sami regnavit, germanum.
Hic Lycaretus quum Lemno præſeſſet,
hac de cauſa mortem oppetiit, quod om-
nes in captivitatem redigebat, atque e-
vertebat, alios inſimulans deſertores Scy-
thicæ expeditionis, alios vexatores co-
piarum Darii a Scythiſis revertentium.
Hæc iſte in ſua præfectura perpetrabat:
ſed non diu poſt malis fuit reſolutus.
28 Et cœperunt iterum e Naxo atque
Mileto calamitates Ionibus afferri. e
Naxo quidem, quod inter inſulas felici-
tate præſtabat: e Mileto autem, quod
ea tempeſtate prope ſeiſa ſuperata ma-
xime florebat, eratque Ionie prætex-
tum: quum ægrotaviſſet duabus ſuperi-
oribus ætatibus ſeditione, donec eam
Parii ſedaverunt, ex omnibus Græcis
29 reſtitutores a Mileſiis delecti. Hunc au-
tem in modum eos Parii conciliaverunt:
Quum Miletum veniſſent viri ex illis
præſtantiffimi, cernerentque eos domi
vehementer labefactatos, dixerunt velle
ſe regionem ipſorum peragrarẽ. Id facien-
tes, & omnem agrum Mileſium luſtrantes,
ut

„ ἐπιήκοος ἀπεκρίθη·) τὰς τοὺς ἑγὼ περὶ τὴν
„ μὴ· Μίλητον μὲν ἐγὼ, καὶ τὴν νεόκτιστον ἐν Θρακίᾳ
„ καὶ πόλιν· σὺ δὲ μοι ἐπόμενός ἐς Σῶον, ἔχει ποταμὸν
„ ὃν ἐγὼ ἔχω, ὅμως τε σύσσι·) εἰὼν ἐς σύμβολον
Ταῦτα Δαρεῖος εἶπας, καὶ κατέσχετο· Ἀργεῖος
Φέρνειαν ἀδελφὸν ἐαυτοῦ ὁμοπαῖτεραν, ὑπερχόνον
καὶ Σαρδίων, ἀπέλαυνεν ἐς Σῶον, ὅπου ἀγορεύοντος
Ἰστιαίου· Ὁ τάνεα ἡ δόσιος ἐκ σπαραγμοῦ εἶναι τὸ πο-
ταμὸν ἀνδρῶν, ὃ τὸ παῖτα Σισυμβόλου βασι-
λεὺς Καμβύσης, γυμνοῦντος τὸ βασιλικὸν δικασ-
τήριον, ὅτι ὅτι χρημασίαι δικαστῶν ἄσπετον εἶδον· ὁ
σφάλας, ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τὴν ἀνδραγαθίαν· ἀπὸ τοῦ
ζῆτος ἡ αὐτὴ τὸ δέμας ἰμαίνεσθαι ἐξ αὐτοῦ ἔπαυσε, καὶ
ἐνέπνευσε τὸ θρόνον ἐς τὸ ἔξω εἰδικαίει, ἐνταῦθα
ὁ Καμβύσης, ἀπέδειξε δικαστῶν εἶναι ἀντὶ τῆς Σι-
συμβόλου, τὸ δόσιος ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ, τὸ παῖτα ὁ Σισυ-
μβόλος, ἐνταῦθα ἀνδρῶν οἱ μνησθέντες ἐν τῷ κατὰ τὸν
θρόνον δικαστῶν. Οὐτὸς ὡν ὁ ὁ τάνεος ὁ ἐγκαταζῶ-
μενος ἐς τὴν τὸ θρόνον, τότε ἐξέδοχον γυμνοῦ-
μενος Μεγαβάζου τὸ σπαραγμὸς, Βυζαντίους τε εἶλε
καὶ Καλχηδονίους. εἶλε ἡ Ἀθηναίων, τὴν ἐν τῇ
Τρωάδι γῆ· εἶλε ἡ Λαμψακίων. Λαβῶν ἡ τὸ
Λεσβίων νέας, εἶλε Λήμιον τε εἰς Ἰμβρόν, ἀμφο-
τέρως ἐπὶ τῇ Πηλεονήῳ οἰκομένης. Οἱ
μὲν δὲ Λήμιοι ἐς ἐμαχίστου ἐν, καὶ ἀμνησθέντες
ἀνὰ χροῖον, ἐκακώθησαν. τοῖσι ἡ ἀνδραγαθία αὐτῶν
οἱ Περσῶν ὑπερχόνον ὁμοπαῖτα Λυκαρῆον, τὸ δόσιος
δὲ καὶ βασιλεύοντος Σαρδίων ἀδελφόν. ἔτι ὁ
Λυκαρῆος ἀρχὸν ἐν Λήμιοι, πλάττει. αἰτία
ἡ τῆς ἡδὲ πάντας ἡνδραποδίζοντες καὶ κατε-
ρέφετε· τῆς μὲν, Λεπτοτάτης ὅτι Σκυθίας
αἰτιώμενος, τῆς ἡ, σίσιος τὸ Δαρεῖος ἐρεῖται
τὸ δόσιος Σκυθίων ἐπίσω δόσιος ὁμοπαῖτα. ἔτι
μὲν νῦν τοσαῦτα ἐξερῶντες σπαραγμοῦ. μὴ
ἡ πολλὸν χροῖον ἀνέως κακῶν ἐν. Καὶ ἡ
χρὸς τοδεύοντες ἐν Νάξῳ τε καὶ Μίλητι ἔως
γένεσθαι κακὰ. τῶτο μὲν ἡδὲ, ἡ Νάξος εὐδαί-
μονι ἡ νήσῳ παρέφερε· τῶν δὲ, κατὰ τὸ αὐτὸν
χροῖον ἡ Μίλητος αὐτὴ τε ἐαυτοῦς μάλας δὲ τῶ-
τε ἀκμάσουσι, καὶ δὲ καὶ τὸ ἰωνίς ἐν πόλε-
μα. κατόπιν δὲ τῶν, ὅτι δύο ἡμέρας ἀν-
δρῶν νοσήσασθαι ἐς ταράχῃς ἐπὶ, μέχρι ἡ μὲν
Πέρσῃ κατηρεῖται. τῶν ἡδὲ κατὰ τῶν
ἐν πάντων τῶν ἡλίων ἐλόντες οἱ Μιλήσιοι. Κα-
τήλασαν δὲ σφῶας ὅδε Πέρσῃ· ὡς ἀπὸ τοῦ
αὐτῶν ἀνδρῶν ἀρῶσι ἐς τὴν Μίλητιν (ἔρπον
ἡδὲ δὲ σφῶας ἀνέως οἰκοφθρημένους) ἔφρασαν
αὐτῶν βέλεσθαι διεξελθὲν τὴν χώραν. ποικί-
τες δὲ τῶν, καὶ διεξέμελλες πᾶσαν τὴν Μίλητιν,
ὅπως

a MS. habet ἐπὶ τὸν ποταμὸν.

ὅπως πινὰ ἰδοίην ἀνεστηκίην τῇ χώρῃ ἀγρόν εὐεξε-
 ρασμένον, ἀπὸ γραφείῳ τὸ νομα εἰς δεσποτέω εἰς
 ἀγροῦ. διεξελάσσουσιν δὲ πᾶσαν τὴν χώραν, καὶ
 ἀπαιτῶντες εὐρόνους τέττας, ὡς πᾶσι κατέβησαν
 εἰς τὸ ἄστυ, ἀλλήλων ποιησάμενοι, ἀπέδειξαν τέ-
 τας μὲν πάλιν νέμειν τῷ εὐρον τῆς ἀγροῦς εὐ-
 ξερασμένους. δοκέειν γὰρ ἔφασκεν καὶ τῶν δημο-
 σίων ἔγω δὴ σφραγίσαντες ὁππότε ὡς τῶν
 σφραγισμένων. τὰς δὲ ἄλλας Μιλησίους τὰς πρὸν
 κατασφραγίσαντας, τέττας ἐπέβησαν πείθεσθαι. Πάροι
 μὲν νυν ἔγω Μιλησίους κατήρηνον. Τότε δὲ ἐκ
 τεπίων τῶν πολιῶν ὡς ἤρχετο κακὰ γίνεσθαι
 τῇ Ἰωνίῃ. ἐκ Νάξου ἐφυγον ἄνδρες τῶν παχέ-
 ον ὑπὸ εἰρήμῃ. Φυγόντες δὲ ἀπὸ τῆς Νά-
 ξου τὸ δὲ Μιλήτη ἐτύχχανε ὁππότε ὡς
 Ἀρταφέρνης ὁ Μολπαγόρεω, χαμβρόος τε ἔων καὶ
 ἀνεψὸς Ἰστιαίῳ εἰς Λυσαγόρεω, τὸ δὲ Δαρείῳ ἐν
 Σάμοσι κατέειχε. ὁ γὰρ Ἰστιαῖος, τὸρ ἄνθρωπος
 Μιλήτη, καὶ ἐτύχχανε τοῦτον τὸ χρόνον ἔων ἐν Σού-
 σοις ὅτε οἱ Νάξιοι ἦλθον, ἔεινοι πρὸν εὐρόνους τῶν
 Ἰστιαίων. ἀπὸ τῆς Νάξου εἰς τὴν Μίλητον,
 ἰδέοντες εἰς Ἀρταφέρνην, εἰ καὶ αὐτοῖς ὡς ἄλλοι
 διώκοντες πινὰ, καὶ κατέβησαν εἰς τὴν ἐαυτῶν. ὁ
 δὲ, ὁππότε ἔβησαν ὡς ἔωτο κατέβησαν
 εἰς τὴν πόλιν, ἄρξαι τὴν Νάξον. σκῆψαν δὲ ποί-
 μεν τὴν ξενίαν τὴν Ἰστιαίαν, περὶ σφί λό-
 γον ποιεῖσθαι, αὐτοὺς μὲν ὑμῖν οὐ φερέγγυος
 εἰμι διώκων τῶν πινῶν ὡς ἄλλοι, ὡς κατέ-
 βησαν ἀπὸ τῶν τῶν πόλιν ἐχόντων Νάξων.
 πινῶν τῶν πινῶν γὰρ οὐκ ἐκίχθησαν ἀπὸ τῶν Νάξων
 εἶναι, καὶ πολλὰ μακρὰ πολλά. μηχανήσονται
 δὲ, πινῶν πινῶν ποιήσονται. ὁππότε δὲ τῇ
 δὲ Ἀρταφέρνης μοι τυγχάνει ἔων φίλος. ὁ
 δὲ Ἀρταφέρνης, Ἰστιαῖος μὲν ἐστὶ παῖς, Δα-
 ρείας δὲ εἰς βασιλῆα ἀδελφεός. τῶν δὲ ὁππ-
 ὅτε βασιλῆων τῶν ἐν τῇ Ἀσίῃ ἀρχὴ πάντων, ἔχων
 στρατὸν τε πολλὸν καὶ πολλὰς νείας. τοῦτον ὡς
 δοκέει τὸν ἄνθρωπον ποιήσων τῶν χρόνων. πινῶν
 ἀπὸ τῶν Νάξων, ποιεῖσθαι τῶν Ἀρτα-
 φέρνης πινῶν ἢ διώκων ἄρξαι καὶ ὑπὸ τῶν
 δῶρα ἐκείδων, καὶ δαπάνῃ τῇ στρατῷ, ὡς αὐ-
 τοῖς ἀπὸ τῶν Νάξων ἐλπίδας πολλὰς ἐχόντες, ὅταν
 ὁππότε ἔβησαν εἰς τὴν Νάξον, πάντα ποιήσων τοὺς
 Νάξους πινῶν αὐτοῖς κελύων. ὡς δὲ καὶ τοὺς
 ἄλλους νησιώτας. τὸ γὰρ νῆσων τεπίων τῶν Κυκλά-
 δων οὐδεμίαν καὶ ὑπὸ Δαρείῳ. Ἀπὸ τῶν
 δὲ ὁ Ἀρταφέρνης εἰς τὰς Σάρδεις, λέγει πινῶν
 Ἀρταφέρνης, ὡς Νάξος εἰς νῆσος. μακάρι
 μὲν οὐ μακάρι, ἄλλως δὲ, καλὴ τε καὶ ἀ-
 γαστή,

ut quemque fundum acclivi regione ani-
 madvertebant bene cultum, conscribe-
 bant domini nomen. Peragrata omni
 regione, quum paucos huiusmodi fun-
 dos comperissent, simulatque ad urbem
 descenderunt: coactoque populo, decre-
 verunt urbem ab iis esse administrandam,
 quorum fundos bene cultos invenissent.
 videri enim illos ita curaturos publica ut
 sua ipsorum curavissent. Ceteros Mile-
 sios, qui prius seditionem movissent,
 iusserunt his dicto audientes esse. Ita Mi-
 lesios Parii correxerunt. Ex his tunc
 urbibus hoc modo coeperunt Ionæ ma-
 la contingere: Ex Naxo quidam locu-
 pletes à plebe in exilium missi, Mile-
 tum se contulerunt. Miletum autem
 procurabat Aristagoras, Molpagoræ fi-
 lius, idemque gener ac consobrinus Hi-
 stiaxi, Lysagoræ filii, quem Darius Su-
 sis detinebat. nam Histiaxus Mileti erat
 tyrannus, & per id tempus Susis dege-
 bat, quum Naxii venire iam pridem Hi-
 stiaxi hospites. Quum autem Miletum
 Naxii advenere, obsecrarunt Aristago-
 ram, ut aliquantulum copiarum ipsis
 præstaret ad redeundum in patriam. Il-
 le colligens, si per eum isti in patriam
 redirent, fore ut Naxo imperaret, ta-
 men prætendens Histiaxi hospitium, ita
 eos est alloquutus, Meæ quidem vires
 ad tantum copiarum præbendum non
 suppetunt, ut invitis iis qui Naxum te-
 nent, vos possim reducere; quum au-
 diam octo millia scutatorum Naxiis esse
 ac multas longas naves: tamen omne
 studium ad istud efficiendum adhibebo,
 hoc scilicet in animo versans: Est mihi
 amicus Artaphernes, Hystaspis filius,
 Darii regis frater, qui præses est omni-
 um in Asia litoralium, multo exercitu
 instructus ac multa classe: hunc ego vi-
 rum opinor facturum omnia ex animi
 nostri sententia. His auditis Naxii tra-
 diderunt Aristagoræ negotium, ut quam-
 optime posset conficeret: utque mu-
 nera homini polliceretur, jubent, &
 exercitui sumptum, utpote ipsis suppe-
 ditaturis; magnam videlicet spem ha-
 bentes, quum ipsi in Naxo apparuissent,
 Naxios omnia quæ ipsi juberent esse fa-
 cturos, atque adeo ceteros insularum. nul-
 lidum enim Cycladum insularum sub
 Dario erat. Profectus Sardes Aristago-
 ras, ait Artapherni esse insulam Naxum,
 non spatiosam illam quidem, sed pul-
 chram

chram alioqui & bonam, Ioniaeque vicinam, multis praeterea & pecuniis & mancipiis refertam. Proinde tu adversus hanc regionem ducito exercitum, ejus exules illuc reducens. Quod ubi feceris, partim magnae tibi sunt penes me in expedito pecuniae, praeter illas quae in exercitum erogabuntur; has enim æquum est nos praebere, qui ducimus: partim insulas regi acquies, ipsam Naxum & quae ex hac pendent, Parum & Andrum, ceterasque quae Cyclades nominantur. Unde progressus, haud difficulter invades Euboeam, insulam magnam ac beatam, nec inferiorem Cypro, ac facilem sane ad capiendum, centum omnino navibus ad has omnes occupandas suffecturis. Huic respondens Artaphernes, Tu vero, inquit, quae sunt ex utilitate regiae domus exponis, & probe ista suades omnia, praeterquam de numero navium. nam pro centum navibus, ducentae tibi ineunte statim vere in promptu erunt. Oportet tamen in his rebus auctoritatem quoque regis accedere.

32 His auditis Aristagoras latus Miletum rediit. Artaphernes autem missio Susa ad Darium nuncio, per quem de rebus ab Aristagora dictis eum certiorum faceret, ubi ille rem approbavit, ducentas triremes instruxit, tum Persarum, tum aliorum sociorum magna sane multitudine, praefecto eis duce Megabate, viro Persa, e familia Achæmenidarum, suo ac Darii consanguineo: cujus (si vera sunt quae dicuntur) posteriore tempore filia pacta fuit Pausaniae Lacedaemonio, Cleombroti filio, Graeciae tyrannidem affectanti. Delecto itaque duce Megabate, exercitum Artaphernes ad

33 Aristagoram misit. Megabates ex Miletu Aristagora assumpto atque Ionum exercitu cum Naxiis, navigavit simulans ire in Hellespontum. Atque ubi Chium pervenit, classem continuit apud Cauca, ut illinc vento aquilone trajiceret in Naxum. Sed quoniam non erat fatale Naxios ea classe deleri, hoc contigit: Megabates in circumcundis navium excubiis offendit navem Myndiam a nemine custodiri. quam rem indigne ferens, jussit satellites inventum ejus navis rectorem, nomine Scylacem, vincire trajectum per thalamiam navis, id est, foramen per quod infimi remi extant: ita ut caput extaret, corpus intus esset. Aristagoras au-

ρατή, καὶ ἀγχι Ἰωνίης· χρηματὰ δὲ ἐνὶ πολ-
„λαῖς^a, καὶ ἀνδράποδα. Σὺ ὦν ὅππῃ πρῶτῳ τὴν
„χωρὲν στρατηλάττει, κατὰ γὰρ ἐς αὐτὴν τὰς
„φυράδας ἐξ αὐτῆς. καὶ τοὶ πάντες ποιήσουσι
„τὰρ μὲν ἐστὶ ἐπὶ μακρὰ παρ' ἐμοὶ χρηματὰ μεγά-
„λα παρέξ τ' ἀνασιτωμάτων τῇ στρατῇ· ταῦ-
„τα μὲν γὰρ δίκμιον^b ἡμῶς τὰς ἀγούρας παρέ-
„χειν ἐστὶ· τὰρ^c δ' ἡ νῆσος προσκλήσεαι βασι-
„λεῖ, αὐτὴν τε Νάξον καὶ τὰς ἐκ πρώτης ἡρη-
„μένας, Πάρον τε ἔνδρον ἔνδρα τὰς Κυ-
„κλάδας καλαμμένας. ἐνθεῦτεν δ' ὁρμώμενοι^d,
„εὐπετίως ἐπιθήσεαι Εὐβοίῃ νήσω μεγάλῃ τε καὶ
„εὐδαίμονι, οὗ ἐλάσσονι Κύπρῳ, καὶ κάρτεα εὐ-
„πετί χερσὶν ἔχει· ἀποχεῶσι δ' ἐκαστὸν νέες πλο-
„ται πάσας χερσὶν ἔχουσιν. ὁ δ' ἡμῶν αὐτὸν τοῖς-
„δε, Σὺ ἐς οἶκον τ' βασιλῆος^e ἐξηγητὴς γίνεαι
„πληγμάτων ἀγαθῶν, καὶ πάντα εὖ ὁρμαίνεις
„πάντα, πολλὰ δ' ἐνὶ νῆσῳ ἀριθμῶ. ἀντὶ δ' ἡ^d ἐ-
„κατὸν νέων, διηκασίαι τοὶ ἐπὶ μοὶ εἰσὶν ἅμα τῷ
„ἐαρι. δεῖ δ' ἡ τῶν βασιλῆος^e αὐτὸν βασιλῆα σωπέ-
„αινον γίνεσθαι. ὁ μὲν δὲ Ἀρισταγόρης ὡς ταῦτα
„ἤκουσε, περὶ χαρῆς ἔων, ἀπῆκε^f ἐς Μίλητον. ὁ δ' ἡ
„Ἀρταφέρνης, ὡς οἱ πέμψαντι ἐς Σάσον, καὶ ὑπερ-
„βύνη τὰ ἐκ τῆς Ἀρταφέρνηος λεγόμενα, σωπέ-
„ναι^e αὐτὸς Δαρῖον^e ἐγγύς, περιστάσας μὲν
„διηκασίας τριήρας, πολλὰ δ' ἡ κάρτεα ὁμίλον Περ-
„σῶν τε καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων. στρατηγὸν δ' ἐ-
„καστὸν ἀπέδειξε Μεγαβῶτιν, ἄνδρα Πέρσῳ τ' Ἀ-
„χαιμενιδῶν, ἐωυτῶν τε καὶ Δαρῖος ἀνεψίον·
„ἔνθα Πανσωνίης ὁ Κλεομβρότης Λακεδαιμόνιος^g, εἰ
„δὲ ἀληθὴς γὰρ ὁ λόγος^g, ὑπερῶν χρόνῳ ταῦτων
„ἡρώων ἡρωῶν, ἐρωῶν ὧν τ' Ἑλλάδος^g τό-
„ρενος ἡρώων. ἀποδείξας δ' ἡ Μεγαβῶτιν στρα-
„τηγὸν Ἀρταφέρνης, ἀπέστειλε τ' ἐκατὸν πλοῖα τ'
„Ἀρταφέρνηα. Παραλαβὼν δ' ὁ Μεγαβῶτης ἐκ
„τῆς Μιλήτης τὸν τε Ἀρταφέρνηα καὶ τὴν ἰαῖδα
„στρατῆν, καὶ τὰς Ναξίους, ἐπὶ πλοῖον πρὸς Σάσον
„ἐπ' Ἑλλησπόντῳ· ἐπεὶ δ' ἐγγύς ἐστι Χίῳ,
„ἔχε τὰς νέας ἐς Καύκασον^g, ὡς ἐνθεῦτεν βο-
„ρὴν ἀνέμῳ ἐς τὴν Νάξον ἀφάλας. καὶ (ὅτι γὰρ
„ἔδωκε τῶν τῶν Ναξίους ἀπολέσθαι) πῆγ-
„μα τοῖονδε σωηνείχῃ ἡρώων· περὶ τῶν Με-
„γαβῶτων τὰς ὅππῃ νῆων Φυλακὰς, ὅππῃ νέος
„Μυωδῆς ἔτυχε ὑδρὶς Φυλάσων· ὁ δ' ἐκ δαιμό-
„νι ποιησάμενος, ἐκέλευσε τοὺς δορυφόρους ἐξεί-
„ροντας τ' ἀρχόντας πρώτης τ' νέος, τῷ ὀνόματι
„ὡς Σκύλαξ, τοῦτον δῆσαι διὰ θαλάμης διε-
„λόντας τ' νέος κατὰ τοῦτο· ἐξω μὲν κεφαλῶν
„ποιεῖν, ἔσω δ' ἐπὶ τὸ σῶμα. δεδόντος δ' ἐκ Σκύ-
Ρρ λακας,

a χρηματὰ δ' ἔχοι πλοῖα. b δίκμιον. c παρὲς. d ἀντὶ γὰρ. e καὶ. f ἀπῆκε. g Καύκασον.

λακός, ἐξαγγέλλει πρὸς τῷ Ἀρισταγόρῃ ὅτι τὸ ξανθὸν οἱ τὸ Μύνδιον Μεγαβάτης δῆσας λυμαίνουσι. ὁ δὲ ἔλθων ἐξουσιάζει τὸ Πέρσιον. τυγχάνων δὲ οὐδενὸς τὸ εἶδεντο, αὐτὸς ἔλθων ἔλυσεν· πυθόμενος δὲ, καὶ δεινὸν ἐπιήσατο ὁ Μεγαβάτης, καὶ ἐπαίρητο τῷ Ἀρισταγόρῃ. ὁ δὲ εἶπε, Σοὶ δὲ καὶ τούτοις τοῖσι πηγάμασι τί ἐστι; οὐ σέ; ἀπέστρεψε Ἀρταφέρνης ἐμὸν πείθεσθαι, καὶ πάλιν τῇ αὖ ἐγὼ κελεύω; τί πολλὰ πηγάσας; ταῦτα εἶπε Ἀρισταγόρης. ὁ δὲ, θυμωθεὶς τούτοις, ὡς γὰρ ἔγνωτο, ἐπιμπεῖς ἐς Νάξον πολλοὺς ἀνδράς φερόντας τοῖσι Ναξίοις πάντα τὰ περιόντα σφί περ γάμα. Οἱ γὰρ ὧν Νάξιοι οὐδὲν πάντως προσεδέκοντο ὅτι σφίτας τὸν τοῦτον ὀρμήσονται. ἐπεὶ μὲν τοὶ ἐπύθοντο, αὐτίκα μὲν ἐσενείκαστο τὰ ἐκ τῶν ἀγρῶν ἐς τὸ πῖχος, περὶ σκιδάσαστο δὲ, ὡς πολιορκησόμενοι, καὶ ὅσα καὶ πόα, καὶ τεῖχος ἐπέταστο. καὶ οὗτοι μὲν περὶ σκιδάσαστο ὡς παρεσμένους σφί πολέμῳ· οἱ δὲ ἐπεὶ τε διέβαλον ἐκ τῆς Χίης τὰς νέας ἐς τὴν Νάξον, πρὸς πεφραγμένους προσεφέροντο, καὶ ἐπολιόρκουν μῆνας πέντε. ὡς δὲ τὰ τε ἐχόντες ἔλθον λήματα οἱ Πέρσι, ταῦτα κατεδεδάπανον σφί, καὶ αὐτῷ τῷ Ἀρισταγόρῃ προσαναμίστωσαν πολλά, καὶ πάλιν οἱ εἶδοντο ἢ πολιορκίῃ, ἐνθαῦτα τείχεα τοῖσι Φυράσι τῶν Ναξίων οἰκοδομήσαντες, ἀπαλλάσαστο ἐς τὴν ἡπύον, κακῶς περὶ σκιδάσαστο. Ἀρισταγόρης δὲ ἐκ εἶχε τὴν ὑπὸ Ἀρταφέρνηϊ ἐκπληρωσμένην· ἀμα δὲ ὅτι ἐμὴν ἢ δαπάνην τὴν στρατῆς ἀπικειμένην, ἀρρωθεῖτε, καὶ στρατὸς περὶ σκιδάσας κακῶς· καὶ Μεγαβάτης ἀφελόμενος, ἐδόκει τε τῷ βασιλεῖ τῆς Μιλήτης ἀπαρεῖσθαι. ἀρρωθεῖων τε τῶν ἑκάστων, ἐβλάβετο δόσεις. συνέπιπτε γὰρ καὶ τὸ ἐστῆναι τὴν κεφαλὴν ἀπὸ χροῦ ἐκ Συσίων πρὸς Ἰταίαν, σημαίνοντα ἀπὸ σκιδάσας Ἀρισταγόρῃ δὸς βασιλῆος. ὁ γὰρ Ἰταῖος βεβλόμενος τῷ Ἀρισταγόρῃ σημῆναι δόσεις, ἀλλῶς μὲν οὐδὰμῶς εἶχε ἀσφαλῶς σημῆναι, ὡς Φυλασσομένων τῶν δούλων· ὁ δὲ, τῶν δούλων τὴν πίστιν δόξας, τῶν κεφαλῶν, ἐστῆ, καὶ ἀνέμνε ἀναφύων τὰς τείχας. ὡς ὅταν ἀνέφυσεν, τὰς ἀπὸ ἐπιμπεῖς ἐς Μίλητον, ἐντὶ λώμενον αὐτῷ ἄλλο μὲν ἔδεν· ἐπὶ αὖτὴν ἀπὸ Μιλήτων, κελεύει Ἀρισταγόρῃ ξυρησθῆναι τὰς τείχας, κατεδάξας ἐς τὴν κεφαλὴν. τὰ δὲ ἐγμάτα ἐσημαίνε (ὡς ἐπὶ πρόν μοι εἶρηται) δόσεις. ταῦτα δὲ ὁ Ἰταῖος ἐποίησε, συμφορῶν πιδόμενος μεγάλων τῶν

autem à quodam factus certior, hospitum suum Myndium à Megabate vincum affligari, Persam adit & hominem excusans reposcit: quum nihil exoraret, ipse accedens Scylacem solvit. Id ubi recessit Megabates, graviter admodum ferens, Aristagoram vituperavit. Cui Aristagoras, Quid tibi, inquit, est cum istis negociis? nonne te misit Artaphernes ut me sequereris, atque eo navigares quocunque ego juberem? quid multa agis? His verbis indignatus Megabates, ubi nox adfuit, misit Naxum quosdam cum navi, ad rem Naxii quæ impenderet exponendam. Naxii, ut qui nihil minus quam hanc adversus se classem venturam expectabant, ubi tamen id audierunt, omnia confestim ex agris in urbem comportare; & se, ut qui obsidendi essent, instruere cibariis, potu, murorum refectio. Et isti quidem tanquam instante sibi bello sese apparabant: illi vero, posteaquam à Chio in Naxum trajecerunt, jam præmunitos aggressi sunt; consumptisque quatuor in oppugnando mensibus, absumptaque à Persis quam secum attulerant pecunia, & magna etiam ab ipso Aristagora, quum plus desideraret obsidio, ubi castella Naxii exulibus exstruxerunt, in continentem reverterunt male affecti. Aristagoras ita nec quod Artapherni receperat præstare poterat, & simul angebat eum militiæ impensæ quæ exigebatur, etiam timebat ob exercitum male affectum, præsertim Megabate insimulante, verebaturque præterea ne regno Mileti fraudaretur, his de causis trepidus, de defectione cogitabat. Contigit enim quoque e Suis ab Histiazo venire quendam compuncto notis capite, quibus Histiaxus Aristagoram commonefaciebat ut ab rege deficeret. Id namque volens Histiaxus Aristagoræ indicare, quia alia ratione secure facere non poterat, utpote itineribus custoditis, fidelissimo e servis caput abrasum notis signavit, & hominem retinens quoad capilli renascerentur, ubi illi renati sunt, raptissime dimisit Miletum, nihil aliud mandans nisi ut quum Miletum pervenisset, juberet Aristagoram eraso suo capite inspicere. Ea autem stigmata significabant (ut à me superius dictum est) defectionem. Hæc ideo Histiaxus faciebat quod magnam calamitatem

lamitatem ducebat se Sufis detineri: etiam atque etiam sperans fore ut si ab Aristagora rebellaretur ad mare proficisceretur: sin Miletus nil novi moliretur, nullam sibi viam amplius esse ad eam re-
 36 vertendi intelligebat. Eum quidem nuncium Histiazus hæc considerans mittebat. Aristagoras autem, quum ei hæc omnia consentanea per idem tempus contigissent, retulit ad suæ factionis homines tam de sua sententia quam de Histiazæ mandatis. Cui quum ceteri omnes assensissent, jubentes ut rebellaret, Hecataeus tamen historiographus initio dissuadere bellum sumi adversus regem Persarum, enumerans cunctas nationes quibus Darius imperaret, illiusque potentiam: sed quum hoc persuadere non posset, secundo loco suadere, ut classe mare occuparent, negans se videre qua alia ratione id esset eventurum. Scire enim se Milesiorum vires esse imbecillas: si tamen pecuniæ è templo quod est in Branchidis tollerentur, quas Croesus Lydus dedicavisset, multum spei recipere maris potiundi, atque ita pecuniam & ipsos habituros ad utendum, nec hostes eam spoliatiuros. Erant autem hæc ingentes pecuniæ, quemadmodum à me in primo libro declaratum est. Verum ne hæc quidem sententia vicit; & nihilominus placuit, ut omnino rebellaretur: utque unus eorum Myuntem navigaret ad exercitum qui è Naxo reversus illic agebat, ut conaretur duces classiariorum
 37 comprehendere. Missus autem ad hoc ipsum Iatragoras, dolo cepit Oliatum Ibanolis filium Mylassensem, & Histiazum Tymnis Termenensem, & Coem Alexandri filium, quem Darius Mitylene donaverat, & Aristagoram Heraclidis filium Cymæum, compluresque alios. Ita ex professo Aristagoras defecit, omnia in Darium comminiscens: & primum quidem, verbo duntaxat tyrannidem deferens, statum reipublicæ Mileti constituit, ut secum libenter Milesii deficerent. Idem dehinc quoque in reliqua Ionia fecit, tyrannorum alios ejiciens, ex aliis autem quos tyrannos ceperat è navibus iis, quæ adversus Naxum una ierant, ut civitatibus gratificaretur, dedit alium in aliam urbem tradens,
 38 ex qua quisque illorum erat. Quorum Coem Mitylenæi ut acceperunt, sine mora productum lapidibus interemerunt; Cy-

τὴν ἐωυτῆς κατὰ τὴν τὴν ἐν Σάμοσι. Ἀποπέμπει
 ὡς γινόμενης, πολλὰς εἶχε ἐλπίδας μετῆσθαι
 ὅτι θαλάσσαν, μηδὲ νεώτερόν τι πιδύσης ἢ
 Μιλήτης, ἡδαιμὰ ἐς αὐτὴν ἦεν ἐπὶ ἐλογίζετο.
 Ἰστιαῖοι μὲν νῦν ταῦτα διανοούμενοι, ἀπέ-
 πεμπε τ' ἀγγέλον. Ἀρισταγόρῃ δὲ συνεπιπλεῖ
 αὐτῷ χρόνῳ πάντῃ ταῦτα συνελθόντα. ἐβλάβε-
 το ὡς μὲν τ' ἐκαστωτίων, ἐκφύνας τὴν τι ἐωυτῆς
 γνώμην καὶ τὰ πρὸς τὸ Ἰστιαῖς ἀπικυμένα. οἱ
 μὲν δὲ ἄλλοι πάντες γνώμην κατὰ ταῦτ' ἐξε-
 φέροντο, κελδόντες ἀπίσταναι. Ἐκατὰ δὲ
 ὁ λογοποιὸς πρῶτα μὲν οὐκ εἶα πόλεμον βασιλεῖ
 τ' Περγάων ἀναίρειναι, καταλέγων τὰ τι ἔθνεα
 πάντῃ τῶν ἦρχε Δαρεῖοι, καὶ τὴν δυνάμιν
 αὐτῶν. ἐπεὶ τι ὅς οὐκ ἔπληθε, δότι περὶ συνεβέ-
 λαι πλείον ὅπως ναυκράτες ἢ θαλάσσης ἔσονται.
 ἄλλως μὲν νῦν ἡδαιμῶς ἔφη λέγων ἐνο-
 ρᾶν ἐσόμενον τῷ. ὅτι περὶ τὴν δυνάμιν
 τὴν Μιλησίων ἔσσαν ἀδυνέα. εἰ δὲ τὰ χρη-
 ματὰ καταμεθίη τὰ ἐκ τ' ἰρῆς τ' ἐν Βεργχί-
 δησι, τὰ Κροίσου ὁ Λυδὸς ἀνέθηκε, πολλὰς
 εἶχε ἐλπίδας ὅτι κρατὶσθαι τὴν θαλάσσης. καὶ ἔ-
 τω αὐτὸς τε ἔξεν χρημάτων, καὶ τὰς
 πολέμους ἐσλήσθη αὐτὰ. τὰ δὲ χρημάτων
 ταῦτα μεγάλα, ὡς δεδήλωται μοι ἐν τῷ προ-
 τέρῳ τ' λόγῳ. αὐτὴ μὲν δὲ οὐκ ἐνίκα ἡ γνώ-
 μη. ἐδόκει ὅς ὅμως ἀπίσταναι. ἓνα τε αὐτῶν
 πλώσαντα ἐς Μυσοῦντα ἐς τὸ στρατοπέδον τὸ δότι
 τ' Νάξου ἀπὸ τῶν, ἐν ἐνθαῦτα, συλλαμβάνειν
 πρὸς τὰς ὅτι τ' νεῶν ὅτι πλείονος στρατη-
 γῆς. Ἀποπεμφθέντος δὲ ἰητραγῶρος κατ' αὐτὸ
 τῷ, καὶ συλλαβόντος δόλῳ Ὀλίαντον Ἰβανώ-
 λιος Μυλασέα, καὶ Ἰστιαῖον Τύμνεω Τερμε-
 νέα, καὶ Κώλῳ Ἐρξάνδρῳ, τῷ Δαρείῳ Μιτυ-
 λιώνῳ ἐδωρήσαντο, καὶ Ἀρισταγόρῃ Ἡρακλείδῳ
 Κυμοῖον, καὶ ἄλλας συχνὰς. ἔτω δὲ ἐκ τ' ἐμο-
 φανέοι ὁ Ἀρισταγόρης ἀπεθήκει, πᾶν ὅτι Δα-
 ρεῖω μηχανώμενοι. καὶ πρῶτα μὲν λόγῳ με-
 πείς τῷ τυραννίδα; ἰσνομίῳ ἐπίειε τῇ Μιλή-
 τῳ, ὡς ἂν ἐκόντες αὐτῷ οἱ Μιλήσιοι συναπιστά-
 ατο^b. μετὰ ὅ, καὶ ἐν τῇ ἄλλῃ Ἰωνίῃ ταῦτ'
 τῷ ἐπίειε, τὰς μὲν ἐξελαύνων τ' τυραννῶν,
 τὰς δὲ ἔλαβε τυραννὰς δότι τῶν νεῶν τῶν συμ-
 πλωσασίων ὅτι Νάξον, τὰς δὲ Φίλα βε-
 λόμενοι ποιεῖται τ'σι πόλιν, ἐξεδίδε, ἄλ-
 λον ἐς ἄλλῃ πόλιν πρὸς αὐτὸς, ὅθεν εἴη ἐ-
 κας. Κώλῳ μὲν νῦν Μιτυλῶναι, ἐπὶ τι
 πᾶσι παρὲλασθαι, ἐξαγαγόντες κατέλασαν.

Pp 2

Ky-

Κυμαῖσι δὲ τὸ σφέτερον αὐτῶν ἀπῆκαν. ὥς δὲ καὶ ἄλλοι οἱ παλινοὶ αὐτῶν ἀπέσαν, τυραννῶν μὲν νῦν κατὰ πάσας ἐγένετο ἀνὰ πᾶς πόλιν. Ἀρισταγόρου δὲ ὁ Μιλήσιος ὡς τὰς τυραννῶν κατήκοντο, στρατηγὸς ἐς ἐκάστην τῶν πόλεων κελύουσιν ἐκάστης καταστῆσαι, δόρυ αὐτὸς ἐς Λακεδαιμόνα τρηρεῖ δόρυλόν ἐγένετο. εἶδε γὰρ δὴ συμμάχους πῶς οἱ μεγάλης ἐξέδρεθύνοντο. τῆς δὲ Σπάρτης Ἀναξανδρίδης μὲν ὁ Λέοντος ἐκείνου πατρὸς ἐβασίλει, ἀλλὰ ἐπελθούσης Κλεομένης δὲ ὁ Ἀναξανδρίδης εἶχε τὴν βασιλείαν, καὶ κατὰ ἀνδραγαθίαν ἦν, ἀλλὰ κατὰ φύσιν. Ἀναξανδρίδης γὰρ ἔχοντι γυναῖκα ἀδελφεὶς αὐτοῦ θυγατέρα, καὶ ἐκείνης τούτης οἱ καταθυμίας παῖδες οὐκ ἐγένοντο. τότε δὲ ποιήσαντες οἱ ἐφοροὶ εἶπαν, ὅτι καλεσάμενοι αὐτὸν, εἰ πού γε σφωτέρῳ μὴ παροῦς, ἀλλ' ἔμεινεν τῶν ἐστὶν ἐπεισιπτόν, γυνὴ τὴν Εὐρυπύθην. ἦν δὲ θυγατρὶς ἐξ ἱππάρχου. σὺ νῦν τὴν μὲν ἔχεις γυναῖκα, ἐπεὶ τί τοι καὶ τίς ἐκ σοῦ, ἄπαις, ἀλλὰ γυνή. καὶ ποίων παῖδας, Σπάρτην δὲ ἀδελφῆς. ὁ δὲ ἀμείβετο, φάς τε τῶν πατρῶν παῖδας, ὅτι καλῶς συμβαλόντων, πατρὸς παῖδας, τὴν ἔχῃ γυναῖκα, εἴπω ἀναμάρτητον αὐτῷ, πῶς τὴν ἀπένε, ἀλλὰ ἐκαστὸν ἀνὰ πόλιν. εἰ δὲ σφίσι πείσονται. πρὸς παῖδας οἱ ἐφοροὶ καὶ οἱ γέροντες συμβαλόμενοι, παροῦσιν Ἀναξανδρίδην πατέρα, ἐπὶ τίνων τοι παρὲς ὁρῶμεν ἔχεις γυναῖκα, σὺ δὲ παῖδας ποῖς, καὶ μὴ ἀντίβαινε τέτι, ἵνα μὴ τι ἀλλοῖον παρὲς σφίσι οἱ Σπάρτην βαλόντων. γυναῖκα μὲν ἔχεις καὶ παρδεδόμενός σου ἔξέστι. σὺ δὲ πᾶσι τι πάντας, ὅσα νῦν παρέχεις παρέχει, καὶ ἄλλω παρὲς τούτῃ ἐσθλὰν γυναῖκα πενοποιόν. ταῦτά κη λεγόντων, συνεχώρησε ὁ Ἀναξανδρίδης. καὶ δὲ, γυναῖκας ἔχων δύο, διὰς ἱστίας οἶκε, ποίων οὐδαμῶς Σπάρτην. χρόνος δὲ οὐ πολλὸς διελθὼν, ἡ ἐσφύς ἐπελθούσα γυνὴ τίς τὴν Κλεομένηα τούτην. καὶ αὕτη τὴν Ἐφειδρον βασιλέα Σπάρτην ἀπέθανε καὶ ἡ πατέρα γυνὴ τὴν πατέρα χρόνον ἀπὸ τοῦ εὐδοῦ, τότε πᾶς ἐκύθη, σωτυχὴ ταύτῃ χρησαμένη. ἔχουσαν δὲ αὐτὴν ἀληθῆ λόγῳ, οἱ ἐπελθούσης γυναῖκας οἰκίῳ ποτίζοντο ὡχλεον, φάμεναι αὐτὴν καμπεῖν ἄλλως, βαλομένην ὑποβαλέει. δεινὰ δὲ ποιεῖν αὐτῶν, ἔχοντες σωπαμένην, ὑποβαλέει οἱ ἐφοροὶ σίγησαν τὴν γυναῖκα παρὲς ὁρῶμενοι

Cymæi suum dimiserunt. Posteaquam autem & alii complures tyranni fuga solum vertere, passim per civitates eorum abdicatio facta est. Tyrannis summotis, Aristagoras Milesius singulos iussit in singulis civitatibus constituere magistratus: quod secundum fuit, ipse Lacedæmonem triremi navigavit. opus enim erat magnam aliquam comparare societatem. Spartæ regnum jam non tenebat Anaxandrides, Leontis filius, quia non superstes erat, sed ejus obitu filius Cleomenes regnabat; non ille quidem propter virtutis specimen, sed propter genus. Etenim Anaxandrides duxerat in matrimonium sororis suæ filiam, quæ etsi cordi erat, tamen ex ea liberos non suscipiebat. Id quum ita esset, ephori his eum verbis hortati sunt: Si tu tibi non prospicis, at certe nobis hoc non est despiciendum, Eurysthenis genus intercideret. Tu igitur quandoquidem uxorem habes quæ ex te non parit, ea repudiata aliam ducito, gratissimam rem in hoc Spartiatis facturum. His ille respondens, negat se earum rerum alterutram esse facturum: & hos non recte consulere ait, qui ipsum hortentur repudiata quam habeat uxore innoxia, alteram inducere: eoque se non esse pariturum. Cui ephori atque seniores consilio habito retulerunt: Quoniam te cernimus amore conjugis quam habes implicitum, facito quod dicemus, ac noli repugnare, nequid de te Spartiæ gravius consulant. Conjugem quam habes ut repudies non postulamus: quæcunque ei præstas nunc, ea omnino præstato: alteram tamen ducito præter hanc uxorem, quæ sit fecunda. Hæc dicentibus assensus est Anaxandrides: qui duas dehinc uxores habens, binis ædibus habitabat, haudquaquam Spartana faciens. Non longo interjecto tempore, uxor quæ posterius ducta est parit hunc Cleomenem, & ipsa successorem regni Spartiarum protulit. At uxor prior quæ præcedente tempore sterilis fuerat, & ipsa tunc concepit, hoc fato usa: quæ quum revera prægnans esset, consanguinei tamen posterioris uxoris id audientes, ac moleste ferentes, dicere, jactari hoc ab illa animo subjiciendi sibi partum. Itaque his indigne ferentibus, exacto tempore ephori increduli feminam parientem

a Εὐρυπύθη. b Verbum hoc ἄπαις non existat in MS. c συμβαλόμενοι. d οὐδαμῶς.

Id dolens Dorieus colonos duxit in Africam, sed inde pulsus Siciliam perebat, ni decensus bello inter Sybarin & Crotona & occisus movisset varias fabulas.

tem circumfidentes observarunt: quæ Dorieum peperit, moxque Leonidem, & post hunc recta Cleombrotum. Sunt etiam qui dicant Cleombrotum atque Leonidem fuisse geminos. At quæ Cleomenem peperit, secundo loco in matrimonium ducta, filia Prinetae, neptis Demarmeni, alium filium præterea non
42 genuit. Et Cleomenes quidem mentis non compos (ut fertur) sed admodum furens, Dorieus autem inter æquales omnes primus erat, meritoque putans se ob virilitatem regno potiturum. hoc ita opinione præsumens, defuncto Anaxandrida quum Lacedæmonii Cleomenem ex lege, quod maximus natus esset, creassent, indigne id tulit, sibi à Cleomene imperari. Igitur petita à Spartiatis plebe, coloniam duxit, neque Delphico usus oraculo, in quam terram ad urbem condendam tenderet, neque quippiam legitime aut ex more exequutus: adeo rem indigne ferebat. In Africam autem navigans ducibus Theræis ad Cinyphen delatus, locum incoluit totius Africæ pulcherrimum, juxta flumen. Sed illinc tertio ejectus anno à Macis & Afris & Carthaginensibus, in Peloponnesum abiit. Ubi Antichares vir Eleonius ei consilium dedit ex Laii oraculis, ut Heracleam in Sicilia conderet, affirmans Erycis regionem omnem esse Heraclidarum; ad ipso Hercule possessam. Hoc ille audito Delphos se contulit ad oraculum consulendum numquid regione ad quam proficiscebatur potiturus esset. Pythia cum potiturum respondit. Sumptaque Dorieus classe quam & in Africam duxerat, Italiam prætervehatur. Ea tempestate (ut ferunt) Sybaritæ cum Tely rege suo bellum Crotoniatis erant illaturi: id metuentes Crotoniatae Dorieum ut sibi opem ferret oravere. Hic precibus inductus, una cum illis adversus Sybarin contendit, eamque cepit. Hæc Sybaritæ Dorieum & qui cum illo erant fecisse ajunt. at Crotoniatae negant quempiam sibi adiutorem peregrinum fuisse belli adversus Sybaritas, præter unum Calliam Eleum ex familia Iamidarum vatem: & hunc à Tely Sybaritarum tyranno ad ipsos transfugisse, hoc modo, quod sacrificans de cundo adversus Crotonem, non litaret. Hæc isti
45 non ajunt. Harum rerum utrique testimonia hæc adferunt; Sybaritæ quidem,

ζόμενοι ἐφύλαξαν. ἡ δὲ ὡς ἔπαι Δωρεία, ἰσχύς ἔχου Λεωνίδου· καὶ μὲν τῶν, ἰσχύς ἔχου Κλεόμβροτον. οἱ δὲ καὶ διδύμους λέγουσι Κλεόμβροτον καὶ Λεωνίδου γινέσθαι. ἡ δὲ, Κλεομένηα τέκετο, καὶ ποδάρτερον ἐπελθῆσαι γυνή, ἔσσεθαι θυγατέρα Περηνήτιδω· τῇ Δημαρμένῃ, ὅτε ἐπὶ ἔπαι ποδάρτερον. ὁ μὲν δὲ Κλεομένης, ὡς λέγει, ἐν τῇ Φρηνήρῃ, ἀκρομαχὴς π. ὁ δὲ Δωρεὺς ἐν τῇ ἱλίκων πάντων περὶ τῶν. εὐ τῇ ὅππαι κατ' ἀνδραγαθίῃ αὐτὸς ἀχέων τῆς βασιλείῃ. ὡς ὡν ἔτω Φρονέων, ἐπὶ δὲ ὁ, τῇ Ἀναξαυρίδῃς ἀπέθανε, καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι χρεώμενοι τῷ νόμῳ, ἐποίησαν βασιλεῖα τῇ πρὸς-εὐταπν Κλεομένηα, ὁ Δωρεὺς δὲ αὐτὸν τε ποδάρτερον, καὶ τῶν ἀξίων τῶν Κλεομένηα βασιλευσας, αἰτήσας ληόν, Σπαρτιάτης ἦν εἰς Δαρκίην. ἔτε τῶν ἐν Δελφοῖσι χρησθέντων χρησθέντων, ἐς ἡνῶνα γλῶ κτίσων ἦν, ἔτε ποιήσας ἔδεν τῇ νομιζομένων, οἷα βαρέως Φέρων, ἀπὸ εἰς τῶν Λιεύων τὰ πλοῖα κατηγόντο δὲ οἱ ἄνδρες Θηραῖοι. ἀπὸ μὲν δὲ εἰς Κίνυπα, οἰκῆσε χώραν κάλλιστον τῇ Λιεύων παρὰ ποταμόν. ἐξελαθεῖς δὲ ἐν ἡμέρῃ τῇ τῇ Μακίων τε καὶ Λιεύων καὶ Καρχηδονίων, ἀπὸ τῆς ἐς Πελοπόννησον. Ἐνθαῦτα δὲ οἱ Ἀντιχάρῃς, ἀνὴρ Ἑλεώνων, πωσέβαλλε οἱ ἐν τῇ Λακωνίᾃ χρησθέντων, Ἡρακλήῃ τῇ ἐν Σικελίᾃ κτίσων, Φαῖς τῇ Ἑρυν τῇ χώρῃ πλοῖαν εἶναι Ἡρακλήιδων, αὐτὴ Ἡρακλῆα κτισσάμενος. ὁ δὲ, ἀκμαῖς ταῦτα, ἐς Δελφὸς οἶχετο χρησθέντων τῇ χρησθέντων, ἐπὶ αἰρέει ἐπὶ τῇ ἐπὶ τῇ χώρῃ. ἡ δὲ Πυθίη οἱ χρησθέντων ἀφῆσεν. ὡς δὲ Λακωνίων δὲ ὁ Δωρεὺς τῇ εἰς τῇ ἐς Δελφὸν ἦν, ἐκομίζετο ὡς τῇ τῇ Ἰταλίᾃ. Τὸν χρόνον δὲ τῶν, ὡς λέγει, Συβαρίται, σφέας τε αὐτὰς, καὶ τῇ τῇ ἐν τῇ τῇ βασιλεῖα τῇ Κρότωνά μετὰ τῇ στρατεύσας δὲ Κρότωνήτας πειδείας ἡννομένους, δεηθέντας Δωρεῖα σφίσι πμωρήσας, καὶ τῇ τῇ δεηθέντας. συστράτευσας τε δὲ τῇ Συβαρίαν Δωρεία, καὶ συνελεῖν τῇ Συβαρίαν. ταῦτα μὲν νῦν Συβαρίται λέγουσι ποιῆσαι Δωρεία τε ἔτῃς μετ' αὐτῶν. Κρότωνήτας δὲ οὐδένα σφίσι Φαῖς εἶναι πρὸς πλοῖα ἐξάσας τοῦ πρὸς Συβαρίτας πολέμου, εἰ μὴ Καλλίᾃ τῇ Ἰαμίδων μάντιν Ἡλεῖον μόνον. καὶ τοῦτον πρῶτον ποιῶν. ὡς δὲ τῇ τῇ Συβαρίται τῇ χρόνῳ δοποδράντα ἀπὸ κείων ὡς δὲ σφέας, ἐπὶ τῇ οἱ τὰ ἱερὰ οὐ παρεχώρει. χρησθέντων θυομένων τῇ Κρότωνά. ταῦτα δὲ οὐκ οὕτως λέγουσι. Μαρτύρια δὲ τῇ τῇ πᾶν ἐκάτεροι δοποδράντας πᾶσι. Συβαρίται μὲν

πέμεγός τε καὶ νηὸν ἰόντα ὥρῳ τ' ἑξήκον Κράστιν,
τ' ἰδρύσασθαι σωλόντα τὴν πόλιν Δωρεῖα λέγου-
σι Ἀθηναῖη ἐπωνύμῳ Κράστῃ. τῶν δ' αὖτε Δω-
ρεῖ^α τ' ἵκανατον μαρτύριον μέγιστον ποιῶνται,
ὅτι ὥρῳ τὰ μεμνημένα ποῖων διεφθάρη. εἰ
γὰρ δὴ μὴ παρέπληξε μηδὲν, ἐπ' ᾧ δ' ἑστία
ἦτοίς, εἴλε ἂν τὴν Εὐρυκίνην χώραν, καὶ ἐλὼν
κατέχευε, ὥστε ἂν αὐτὸς τε καὶ ἡ στρατὴ διεφθάρη.
οἱ δ' αὖ Κροτωνιῆται ἀποδείκνυσσι Καλλιῇ μὲν
τῷ Ἡλείῳ ἐξαίρετα ἐν γῇ τῇ Κροτωνιῆτι πολ-
λὰ δοῦντα, τὰ καὶ ἐς ἐμὲ ἐπ' ἐνέμοντο οἱ Καλ-
λίει^α ἀπογόνοι. Δωρεῖ δ' καὶ τοῖσι Δωρεῖ^α
ἀπογόνοισι, ὥδεν. καίτοι εἰ συνεπελάετο γε δ'
Συβαρική^α πόλεμος Δωρεὺς, δοῦναι ἂν οἱ
πολλοτάτα ἢ Καλλιῇ. ταῦτα μὲν νυν ἰκάπ-
ροι αὐτῶν μαρτύρια ἀποφαίνονται. καὶ πάρεστι
ἀνέπυροις τις πεῖρεται αὐτῶν, τέτοισι παρῶν-
ρεῖν. Σωκράτει δ' Δωρεῖ καὶ ἄλλοι συγκρίται
Σπερτηρίων, Θεοσαλὸς καὶ Παραβάτης καὶ
Κελεὺς καὶ Εὐρυλέων. οἱ ἐπεὶ τε ἀπὸ τοῦ παντὶ
ἐλθὼν ἐς τὴν Σικελίαν, ἀπέπλεον μάχῃ ἰσχυ-
ρῆντις ὑπὸ τοῖς φοινίκων καὶ Αἰγυπτίων^α. μὲ-
ν^α δ' ἐπεὶ Εὐρυλέων τῶν συγκρίτων περὶ ἡμέ-
τε^α τὰς δ' ἐπ' αὐτῶν. συλλαβὴν δ' ἐπ' αὐτῶν τ' ἐπ' αὐ-
τῆς τὰς περὶ τοὺς ἐλθόντας, ἐλθὼν Μινώων τὴν Σελι-
νυσίων ἀποικίαν. καὶ σωλόντα Σελινυσίους
δ' ἐμνησθέντες Πειθαγόρεω^α. μετὰ δ' ἐπεὶ τῶν
κατέχευε, αὐτὸς τυραννίδι ἐπεχείρησε Σε-
λινουῖτ^α, καὶ ἐμνησθέντες χρόνον ἐπ' οὐ-
λίγον. οἱ γὰρ μιν Σελινυσιοὶ ἐπαναστάντες
ἀπέκτειναν καταφυγόντα ὅτι Διὸς ἀγορεύ-
σας. Σωκράτει δ' Δωρεῖ καὶ σωματί-
σθαι φίλιππ^α ὁ Βυτακίδης, Κροτωνιῆτης ἀ-
γῆρ. ὅς ἐμνησθέντες Τάλυ^α τοῦ Συβα-
ρίτου θυγατρὸς, ἐφυγε ἐκ Κροτων^α. ὥστε
οἱ δ' ἐπεὶ τοῦ γάμου εἶχετο παλὴν ἐς Κυρήνην.
ἐκ παύσης δ' ἐμνησθέντες σωματίστ^α οἰκίῃ
τε τριήρ^α καὶ οἰκίῃ ἀνδρῶν δαπάνη, ἐλὼν
τε Ὀλυμπιονίκης καὶ κάλλισ^α Ἑλλήνων
τῶν κατ' ἐμῶν. ἀλλ' ὅτι τὰ ἐμῶν κάλλ^α
ἐνέκατε ὥρῳ Αἰγυπτίων τὰ ἐμῶν ἄλλ^α. ὅτι
γὰρ τῶν πατρῶν αὐτῶν ἡρώων ἰδρύσασθαι, θυσι-
αὶ αὐτῶν ἱλάσκονται. Δωρεὺς μὲν νυν τῶν
τοιαύτων ἐπιδότῃ. εἰ δ' ἡνέχετο βασιλεύου-
ν^α ὑπὸ Κλεομένε^α, καὶ κατέμενε ἐν Σπάρ-
τῃ, ἐβασίλευε ἂν Λακεδαιμόν^α. οὐ γὰρ τι-
να πολλὸν χρόνον ἤρξε ὁ Κλεομένης, ἀλλ' ἀπ-
έθανε ἄπαυς, θυγατρὸς μοῦσῃν λιπὼν τῇ ἑ-
νομα

partim fanum ac templum prope siccum
flumen Crastin, quod Dorieum capta
urbe ajunt extruxisse Minervæ cogno-
mine Crastia: partim ipsius Doriei ne-
cem, quam volunt esse maximum testi-
monium, quoniam contra vaticinia a-
gens interemptus fuit. Si enim nihil nisi
id ad quod proficiscebatur fecisset, nec
transgressus esset, Erycinam regionem ob-
tinuisset, & obtentam possedisset, non
ipse cum exercitu consumptus esset. At
Crotoniata multa monstrant eximie do-
nata Calliæ Eleo in agro Crotoniensi, quæ
etiam ad meam usque memoriam pro-
gnati Calliæ colebant: Dorieo autem &
ejus posteris nihil. cui tamen, si in
bello Sybaritano fuisset Crotoniatis au-
xilium, multo plura quam Calliæ fuissent
donata. hæc pro se utrique eorum te-
stimonia referunt, quorum utris accede-
re quisque mavult, his accedat licet.
Navigarunt autem cum Dorieo & alii⁴⁶
Spartiatarum, deducendæ coloniæ fo-
cii, Thestalus & Paræbates & Celees &
Euryleon: qui quum omni classe Sici-
liam tenuerunt, superati à Phœnicibus
atque Ægestanis, in prælio occubue-
runt, uno tantum ex hac adversa pu-
gna superstitibus Euryleonte: qui collectis
eorum reliquiis, occupavit Minoam Se-
linusiorum coloniam, Selinusiosque li-
beravit monarchia Pithagoræ. Hunc
quum sustulisset, ipse tyrannidem Seli-
nuntis invasit. Sed ad breve tempus e-
am obtinuit. nam Selinusii impetu in
eum facto, quum ad Jovis forensis aram
confugisset, obtruncarunt. Dorieo &⁴⁷
vix & mortis socius fuit Philippus Bu-
tacidæ filius, vir Crotoniata, qui de-
sponsa sibi filia Telyos Sybaritæ, Croto-
ne profugerat, abnegatoque matrimo-
nio transmisit Cyrenen. Ex hac disce-
dens, sectatus est propria trireme, ac
proprio virorum sumptu, qui erat & o-
lympionics, & omnium sui temporis
Græcorum pulcherrimus. Ob quam cor-
poris speciem ab Ægestanis ea quæ ne-
mo alius reportavit. nam ad sepulchrum
ejus monumento extructo, sacrificiis
eum placant. Hunc in modum Dorieus⁴⁸
vita functus est. qui si in animum indu-
xisset ferre Cleomenis regnum, & in
Sparta permanisset, regno fuisset La-
cedæmoniorum potitus. Neque enim
diu Cleomenes imperavit: ac sine libe-
ris decessit, una duntaxat relicta filia,
cui

a συνεπελάετο δ'. b MS. habet Εὔγεμιν tum hic, tum infra. c Πυθαγόρεω.

49 cui nomen Gorgo. Cleomene igitur imperium tenente, Spartam venit Aristagoras Mileti tyrannus: cui etiam in sermonem venit, habens (ut Lacedæmonii ajunt) æream tabellam, in qua totius terræ ambitus erat incisus, cunctumque mare, atque omnia flumina. Accedens igitur in colloquium Aristagoras, ita ad eum inquit: Studium meum, Cleomenes, qui huc advenerim, ne mireris. officia enim sunt talia. Ionas pro liberis servos esse, dedecus dolorque maximus est cum nobis ipsis, tum vero inter cæteros vobis, quanto præestis Græciæ. proinde igitur, per deos Græcos, eripite Iones à servitute, consanguineos vestros. quod facile est ad præstandum: nam neque barbari sunt viri strenui, & vos in summum rei bellicæ per virtutem evasistis, & pugna eorum hujuscemodi est; arcus ac breve spiculum, bracasque induti veniunt ad pugnas, & in capitibus pileos. sic faciles capti sunt. Ad hæc, tantum bonorum est iis qui eam incolunt continentem, quantum non est ceteris universis, tum auri, (ut ab hoc incipiamus) tum argenti, tum æris, tum variæ vestis, tum jumentorum, tum mancipiorum: quibus vos, si potiri libuerit, potieminis. Sunt quoque inter se confines, ut ego differam; his quidem Ionibus sunt Lydi, qui terram incolunt bonam, & circumfluunt argento. Hæc autem dicebat, ostendens in ambitu terræ inciso tabellæ quam ferebat. Lydis vero (dicebat Aristagoras) confines sunt hi Phryges, auroram versus, pecorum copia & fructuum ubertate, omnium quos ego novi longe beatissimi. Phrygibus annexi sunt Cappadoces, quos nos Syrios appellamus. His proximi sunt Cilices, hujus maris accolæ, ubi hæc Cyprus insula est sita: qui tributum annuum regi pendunt quingena talenta. His Cilicibus confines sunt hi Armenii, & ipsi re pecuaria abundantes. Armeniis his Matieni, istam regionem tenentes, quorum terræ Cissia hæc adhæret: in qua juxta fluvium hunc Choasphem sita sunt hæc Sufa, ubi rex magnus domicilium habet, atque hic pecuniarum thesauri sunt. Hanc vos urbem si ceperitis, bona fide jam cum Jove de divitiis licet certetis. Verum de terra neque multa neque ita feraci, & pro exiguis finibus oportet vos rejicere

νομα ἐν Γοργῷ. Ἀπικνέστη δὲ ὢν ὁ Ἀρισταγόρης ὁ Μιλήτις τὸρρον ἐς τὴν Σπάρτην, κλειμένῃ ἐχόντῃ τὴν δὲ χεῖρ. τῷ δὲ ἐς λόγους ἦε, ὡς Λακεδαιμόνιοι λέγουσι, ἔχων χάλκεον πίνακα, ἐν τῷ γῆς ἀπείρου πεῖθον ἐνέπτηνται, καὶ θαλάσσης τε πάσης καὶ ποταμῶν πάντες. ἀπικνεόμενῃ ἢ ἐς λόγους ὁ Ἀρισταγόρης, ἔλεγε πρὸς αὐτὸν τὰς αἰ, κλειόμενες, σπινδιώ, μὲν τὴν ἐμὴν μὴ θωυμάσης ἢ ἐνθάδε ἀπίξιος· πὲ κατήκοντα γὰρ ἐστὶ ποταμῶν. Ἰώνων ποταμὸς δὲ ἄλλος εἶναι ἀντὶ ἐλδύφρων, ὅπου καὶ καὶ ἀλγῶν μέγιστον μὲν αὐτοῖσι ἡμῖν, ἐπὶ ἢ τῷ λοιπῶν ὑμῖν, ὅσω ποταμῶν ἢ ἔλλαδῃ. νῦν ὢν πρὸς τῇ τῇ Ἑλληνίων ῥύσασθαι Ἰωνας ἐκ τῆς δουλείας, ἀνδρας ὁμοφύλους. ἀπειτίως ἢ ὑμῖν πῶτα χρεῖται οἷά τι ἐστὶ ἔπει γὰρ οἱ βαρβαροὶ ἀλκιμοὶ εἰσι, ὑμεῖς τε πὰρ ἐς τὸν πόλεμον, ἐς τὴν μέγιστον ἀνήκετε ἀρετῆς πέρι. ἥτις μάχη αὐτῶν, ἐστὶ πικρὴ, πῶς, καὶ αἰχμὴ βραχία· ἀναξυρίδας ἢ ἔχοντες ἐρχοντὶ ἐς τὰς μάχας, καὶ κυρβάσις ὅπλῃ τῇσι κεφαλῇσι. ἔγωγε ἀπειτὴς χειρωθῆναι εἰσι. ἐστὶ ἢ καὶ ἀναθὰ τοῖσι τὴν ἡπείρου ἐκείνην νομορῆνοι, ὅσοι εἰς τοῖς στανάπαι ἀλλοιοῖ· ὅπου χερσὶ δὲ ξαμέντοι, ἀργυροῖ, καὶ χαλκῶς, καὶ ἐσθῆς ποικίλης, καὶ ὑποζυγία τε καὶ ἀνδράποδα. τὰ θυμῷ βελλόμενοι, αὐτοὶ ἀνέχοντες. καλοῖσιν τε καὶ ἀλλήλων ἐχόμενοι, ὡς ἐγὼ φράσω. Ἰώνων μὲν τῶνδε οἶδε Λυδοὶ, οἰκούντες, τίς τε χώρην ἀραθὴν ἐ πολυαργυράταιοι εὐόντες. δεικνύς ἢ ἔλεγε ταῦτα ἐς τὴν τῇ γῆς πεῖθον, τὴν ἐφῆρετο ἐν τῷ πίνακι ἐντέμνημένῳ. Λυδῶν ἢ (ἐφη λέγων ὁ Ἀρισταγόρης) οἶδε ἔχοντες φρυγες οἱ πρὸς τὴν ἡῶν, πολυπερὸν ἀνδράποδοι τε, εὐόντες ἀσάτων τῇ ἐγὼ οἶδα ἐ πολυκαρπότηται. φρυγῶν ἢ ἔχοντῃ καππαδόκαι, τὰς ἡμεῖς Συρίας καλοῦμεν. τῆτοι δὲ περὶ στροφίαι Κίλικες, κατήκοντες ὅπλῃ θαλάσσαν τήνδε, ἐν ἢ ἔδε Κύπρον νῆσῳ κείνῃ· οἱ πενταχόσια τάλαντα βασιλείῃ τῇ ἐπέτηον φέρον ὅππῃ τελευτῇ. Κιλικῶν δὲ τῶνδε ἔχοντῃ Ἀρμένιοι οἶδε, καὶ ἔπει εὐόντες πολυπερὸν ἀνδράποδοι. Ἀρμενίων δὲ, Μαθηνοὶ, χώρην τήνδε ἔχοντες. ἔχει δὲ τῶν γῆς ἡδὲ Κισσην, ἐν τῇ δὲ πρὸς ποταμὸν τόνδε Χοάσπην καί μεν ἔστι τὰ Σῶσαι ταῦτα, ἐνθα βασιλεὺς τε μέγας διαίαν ποιεῖ, καὶ τῇ χρημάτων οἱ θησαυροὶ ἐνθαυτῶν εἰσι. ἐλόντες δὲ ταῦτῃ τὴν πόλιν, θηροφόνες ἦδὲ τῶν Διὶ πάλαι πύρι ἐρέζε. ἀλλὰ πρὶν μὲν χώρης, ἀρετὴ πολλῆς, εἰς ἃν χερσὶς, καὶ ἔργον σμικρῶν,

„ κρῶν , χρεῶν ἐστὶ ὑμέας μάχας ἀναβάλλεσθαι
 „ πρὸς τι Μεσσηνίαις ἰόντας ἰσχυρίεσθαι , καὶ Ἀρ-
 „ καδας τι Ἐργείαις πῶσι ἐπὶ χυρῶν ἐχόμενον
 „ ἐστὶ εἶδεν , ἐπὶ δαγύρε , τὴν περὶ καὶ πῶνα ἐνάρχῃ
 „ πρὸς θυμὴν μαχόμενον δαδοθήσκειν . παρέον τὴν
 „ Λατῆς πῶσις ἀρχὴν ἀπετίως , ἀλλὰ πὶ αἰρήσεσθε ;
 „ Ἀρισταγόρης μὲν πάντας ἐλεξε . κλεομένης τὴν αἰμεί-
 „ βου πῶσιδε , ὧς ἔειπε Μιλήσιε , ἀναβάλλομαι
 „ τοι ἐς τρίτην ἡμέραν δαδοκρινέεσθαι . Τότε μὲν ἐς
 „ τοσούτων ἡλῶσιν . ἐπεὶ δὲ ἡ κυρὴ ἡμέρῃ ἐγγύεον τὴν
 „ δαδοκρινέεσθαι , καὶ ἡλθον ἐς τὸ συγκείμενον , εἶρεν ὁ
 „ Κλεομένης τὸν Ἀρισταγόρου ὁκσεῶν ἡμερῶν δαδοκ-
 „ λαόσης τὴν ἰώνων ὁδὸς εἴη πρὸς βασιλῆα . ὁ δὲ Ἀ-
 „ ρισταγόρης , πᾶντα ἐὼν σφῶς , καὶ ἀναβάλλων ἐκεί-
 „ νον εὖ , ἐν τῷ ἐσφάλλῃ . χρεῶν γὰρ μιν μὴ λέγαν
 „ τὸ ἐὼν , βεβλόμενον γὰρ σπαρτιάταις ἐξαγαγεῖν ἐς τὴν
 „ Ἀσίαν , λέγει δὲ ὧν , τριῶν μιλῶν φάς εἶναι τὴν
 „ ἀνοδὸν . ὁ δὲ , ὑπαρπάσας τὸν Ὀπίλοιπον λόγον , τὸν
 „ Ἀρισταγόρης ὠρμητὴν λέγειν περὶ τὸν ὁδὸν , εἶπε , ὧς
 „ ἔειπε Μιλήσιε , ἀπαλλάσσεο ἐκ Σπάρτης πρὸς
 „ θυμὸν ἡλίαν . εἰδὲνα γὰρ λόγον δεπέα λέγεις Λα-
 „ κεδαιμονίοισι , ἐβέλων σφῶας δαδοκρινέεσθαι
 „ τριῶν μιλῶν ὁδὸν ἀγαγεῖν . ὁ μὲν δὲ Κλεομένης
 „ ταῦτα εἶπας , καὶ ἐς τὰ οἰκία . ὁ δὲ Ἀρισταγόρης
 „ λαβὼν ἱκετηρὸν , καὶ ἐς τὸν Κλεομένεα . ἐσθλὸν
 „ δὲ εἶσω , ἅπτε ἱκετεύων , ἐπακρούς , ἐκείλῃ τὸν
 „ Κλεομένεα δαδοκρινέεσθαι τὸ παῖδιον . πρὸς ἔκει-
 „ τὸν δὲ τὸν Κλεομένεα ἡ θυγάτηρ τὴν ἔνομα λῶ Γοργῶ .
 „ τοῦτο δὲ οἱ ἔμοιζον τέκνον ἐτύγχανε , ἐὼν ἐτέων
 „ ὀκτώ ἢ ἐννέα ἡλικίῃν . Κλεομένης δὲ λέγειν μιν
 „ ἐκείλῃ τὰ βούλει , μηδὲ ὀπιλαῖν τὸν παῖδα
 „ εἶνεκα . ἐν ταῦτα δὲ ὁ Ἀρισταγόρης ἀρχεῖν ἐκ
 „ δέκα ταλάντων ὑπαγνεόμενον , λῶ οἱ ὀπιτε-
 „ λῶ τὴν εἰδέον . ἀναδόντῃ δὲ τὸν Κλεομένεα ,
 „ πρὸς ἔκειναι τοῖσι χρήμασι ὑπερβάλλων ὁ Ἀ-
 „ ρισταγόρης . ἐς οὗ πεντήκοντά τε τάλαντα ὑποδέ-
 „ „ δεικνύει , καὶ τὸ παῖδιον ὑδάσσει , Πάτερ , ἀνα-
 „ „ φηρέει σε ὁ ξείνῃ , λῶ μὴ δαδοκρινέει . ὁ τε
 „ δὲ Κλεομένης ἡδὲ τὸν παῖδα τὴν πρὸς αἰνέσει ,
 „ καὶ ἐς ἕτερον οἶκημα . καὶ ὁ Ἀρισταγόρης ἀπαλ-
 „ λάσσειν τὸν παῖδα ἐκ τὴν Σπάρτης , εἰδὲ οἱ
 „ ἐξέγειν ὀπιλαῖν ἐπὶ σημεῖναι περὶ τὸν ἀνοδὸν
 „ τὸν πρὸς βασιλῆα . Ἐχθὴ γὰρ ἀμφὶ τὴν ὁδὸν πύ-
 „ τη ὡδε . σελμοὶ περὶ πᾶντα καὶ εἰς βασιλῆαι ,
 „ καὶ κατὰ λύσεις καλλίσται . ἀλλὰ οἰκόμενης τε
 „ ἡ ὁδὸς ἀπὸ καὶ ἀσφαλῆ . ἀλλὰ μὲν γὰρ Λυ-
 „ δίας ἔστι φρυγίης σελμοὶ τεῖνοντες εἰς τὴν εἰς , πα-
 „ ρασάνγῃ τὴν πᾶσας ἔστι ἐννεήκοντα ἔστι ἡμισυ . ἐκ-
 „ δέκει δὲ ἐκ τὴν φρυγίης ὁ ἄλλος πᾶσις , ἐπὶ ὧ
 „ πύλαι

cere bella adversus Messenios vobis pa-
 res; & Arcades & Argivos, quibus nihil
 est neque auri neque argenti, quarum
 rerum cupiditate quis inducitur ad mor-
 tem periclitandam: at quum offeratur
 occasio facile potiundi tota Asia, a-
 liudne quippiam praeoptabitis? Hæc
 Aristagoras dicebat. Cui respondens Cleo-
 menes, Milesie, inquit, hospes, in
 triduum tibi differo respondere. Tunc
 quidem hæc processum est. ubi ve-
 ro dies responsioni præstituta adfuit, &
 ad locum de quo convenerant, ventum
 est, interrogavit Aristagoram Cleomenes,
 quot dierum ab Ionum mari ad regem
 esset iter. Aristagoras, alioqui solers;
 & illum præclare decipiens prudentia,
 in hoc tamen lapsus est: qui quum non
 deberet rem ut se habebat illi aperire,
 volens Spartiatis in Asiam educere, di-
 xit trium mensium esse adscensum. Cleo-
 menes, interpellata huius quam ordiri
 instituerat oratione de itinere, inquit,
 Hospes Milesie, abscede è Sparta ante
 solem occidentem. nec enim sermonem
 auditu gratum dicis Lacedæmoniis, vo-
 lens eos trimestri itinere abducere à mari.
 Hæc loquutus Cleomenes domum abi-
 it. Aristagoras, sumpto oleæ ramo in-
 star supplicis ad domum Cleomenis se
 contulit, eamque ingressus ut supplex,
 jubebat ad se audiendum dimitti illius
 filiam. Stabat enim ante Cleomenem
 filia cui nomen erat Gorgo, unica illius
 proles, eaque octo aut novem annos
 nata. Cleomene jubente eum dicere
 quæ vellet, neque reticere filiolarum gra-
 tia, tunc Aristagoras incepit polliceri
 illi ab decem talentis, si precibus suis
 annueret; abnuente Cleomene, subin-
 de adjiciendo illuc pervenit, ut quin-
 quaginta talenta polliceretur. Ad quod
 puella, Pater, inquit, hospes te corrup-
 pet, nisi hinc abis. Prudenti monito pu-
 ellæ delectatus Cleomenes, in aliud con-
 clave abiit: & Aristagoras è Sparta pror-
 fus abscessit, non facta ei amplius pote-
 state indicandi adscensus ad regem. Ea
 namque istius itineris ratio ita habet.
 Ubique sunt regii stathmi, id est, man-
 siones, ac diversoria pulcherrima. Iter
 omne per loca culta, ac tuta. Et per
 Lydiam quidem & Phrygiam, stathmi
 vel mansiones tendunt viginti, parasan-
 gæ nonaginta quatuor & dimidiatus. E
 Phrygia excipit fluvius Halys, cui im-
 minent

minent portæ, quas transire omnino necesse, atque ita fluvium transmittere. est & custodia magna ad illum. Transgresso in Cappadociam, & eam perme-
tienti usque ad fines Cilicios, duodetri-
ginta stathmi sunt, parasangæ centum
quatuor. In horum finibus positas du-
plices portas ac totidem custodias per-
transis. Has transgresso, & per Cilici-
am iter facienti, tres stathmi sunt, para-
sangæ quindecim ac dimidiatus. Termin-
us Ciliciæ & Armeniæ est flumen quod
navibus transitur, nomine Euphrates.
In Armenia stathmi sunt diversiorum
quindecim, parasangæ quinquaginta sex
& dimidiatus, in quibus & custodia est.
Eam fluvii qui navibus transeuntur qua-
tuor perfluunt, quos transmittere pror-
sus necessarium est: primus, Tigris: se-
cundus dehinc ac tertius ejusdem nomi-
nis, etsi non idem fluvius, nec ex eo-
dem fluens loco. nam horum quos enu-
meravi primus ex Armeniis fluit, alter
ex Matienis. quartus fluvius nomina-
tur Gyndes, quem Cyrus aliquando in
trecentos ac sexaginta diduxit alveos.
Ex hac Armenia in terram Matienam
tendentes stathmi sunt quatuor: unde in
regionem Cissiam transeunti sunt unde-
cim stathmi, parasangæ vero quadragin-
ta duo & dimidiatus, ad fluvium Choa-
spem, qui & ipse navibus transmittitur.
supra quem urbs Susa est sita. Omnes
hi stathmi, sunt centum fundecim. di-
versioria igitur stathmorum tot sunt ad-
53 scendenti Sardibus Susa. Quod si iter
regium recte metiamur parasangis, &
parasanga valet triginta stadia, (ut valet)
sunt è Sardibus ad regiam quæ dicitur
Memnonia, tredecim millia stadiorum
& quingenta: quum sint parasangæ qua-
dringenti quinquaginta. Itaque pera-
grando singulis diebus centena & quin-
quagena stadia, consumuntur solidi no-
54 naginta dies. Hunc in modum ab Ari-
sttagora Milefio apud Cleomenem Lace-
dæmonium dicente trium mensium ad-
scensum esse ad regem recte dicebatur.
Quod si quis exploratius ista inquirat,
hoc quoque ego indicabo. nam iter ab
Epheso ad Sardis huic rationi decet ap-
poni in computando. A Græco igitur
mari ad Susa (hæc enim urbs Memno-
nia vocatur) dico esse quatuordecim mil-
lia stadiorum & quadraginta. Ex Ephe-
so enim ad Sardes, quingenta & qua-
dra-

πύλαι π' ἐπ' αὐτοῖς, πᾶς διεξέλαισαι πᾶσα ἀνάγκη,
καὶ ἔτι διεκπερῆν τὸ ποταμὸν· καὶ Φυλακτῆριον
μέγα ἐπ' αὐτῷ. Διαβάσει δ' ἐς τὴν Καππαδο-
κίαν, καὶ ταύτῃ προδιδόμενῳ μέχρι ἔρων τὴν Κιλι-
κίαν, σταθμοὶ δυὼν δέοντες εἰσι τρεῖς καὶ ἑκα-
ταῖς δ' ἑκατὸν. ὅπῃ δ' αὖ πῶς τῶν
ἐκείνῃ διξάς π' πύλας διεξέλαισαι, καὶ διξά
Φυλακτῆριον ἀφ' αὐτοῦ. ταύτῃ δ' διεξέλαι-
σαι, καὶ διὰ τὴν Κιλικίαν οὐδὲν ποιδόμενῳ, τρεῖς
εἰσι σταθμοί, ἀφ' αὐτοῦ δ' ἐκ πεντηκταίδεκα, καὶ
ἡμισυ. ἔρῃ δ' ἐκ Κιλικίας ἐς τὴν Ἀρμενίαν ἐστὶ ποτα-
μὸς νηυσὶ περὶος, τῷ ὀνόματι Εὐφράτης. ἐν δ' ἐπὶ
τῇ Ἀρμενίᾳ σταθμοὶ μὲν εἰσι κατὰ γὰρ πέντε καὶ
δέκα, ἀφ' αὐτοῦ δ' ἐκ πεντήκοντα, καὶ ἡμισυ.
καὶ Φυλακτῆριον ἐπ' αὐτοῖς. ποταμοὶ δ' ἐν νηυσὶ περ-
τοὶ πᾶσι διεξέλαισαι, τὰς πᾶσι ἀνάγκη
διαπερθεμένῳ ἐστὶ· πρῶτον μὲν, Τίγρης· μετὰ
δ' αὐτῶν τε ἐστὶν αὐτῶν ὀνομαζόμενον.
ἐν δ' αὐτοῖς ἐὼν ποταμὸς, καὶ ἐκ τῶν αὐτῶν ῥέων.
ὁ μὲν γὰρ πρῶτον αὐτῶν καταλεχθεὶς, ἐκ Ἀρ-
μενίων ῥέει· ὁ δὲ ὑστέρων, ἐκ Μαλινηνῶν. ὁ δὲ πέ-
τερον τὸ ποταμὸν, ὀνομαζόμενον ἔχει Γυνδῆς, τὸν
Κύρῳ διελαβὲ κατὰ διὰρυχας ἐξήκοντα ἐκ τρεῖς καὶ
ἐκατὸν. ἐκ δὲ ταύτης τὴν Ἀρμενίαν ἐσβαλόντες ἐς τὴν
Μαλινηνὴν γλῶ, σταθμοὶ εἰσι πᾶσι διεξέλαισαι.
ἐκ δὲ ταύτης ἐς τὴν Κισσίαν χώραν μεταβαίνοντες, ἑν-
δεκα σταθμοί, ἀφ' αὐτοῦ δὲ δύο ἐκ τεσσσεράκοντα ἐκ ἡμι-
σου ἐστὶν ὅπῃ ποταμὸν Χοάσπην, ἐὼντα ἐκ τῶν νηυσὶ
περὶον· ἐπ' ὧν Σῶσαι πᾶσι πεπλῆσαι. ὅπῃ οὖν πάν-
τες σταθμοὶ εἰσὶ ἑνδεκα ἐκατὸν. κατὰ γὰρ πέντε μὲν
νηυσὶ σταθμῶν ποταμῶν εἰσι ἐκ Σαρδίων ἐς Σῶσαι
ἀναβαίνοντες. Εἰ δὲ ὀρθῶς μεμέτρηται ἡ ὁδὸς ἡ βα-
σιλεὴς πῶς ἀφ' αὐτοῦ, καὶ ὁ ἀφ' αὐτοῦ διώκων
τρεῖς καὶ ἑκατὸν στάδια, (ὡς περὶ τὸν γὰρ διώκων) ταύτῃ
ἐκ Σαρδίων στάδια ἐστὶ ἐς τὴν βασιλεὴς πᾶσι Μεμνόν-
ηα καλεόμενα, πενήκοντα ἐκ τρεῖς καὶ ἑκατὸν
ἀφ' αὐτοῦ ἐὼντων πενήκοντα ἐκ τεσσσεράκοντων.
πενήκοντα δὲ ἐκ ἐκατὸν στάδια ἐπ' ἡμέρῃ ἐκάστῃ διε-
ξίξι, ἀνασιμῶνται ἡμέρας ἀπαρτὶ ἐννενήκοντα.
Οὕτω τῷ Μιλησίῳ Ἀριστάργῳ, εἰπὼν πρὸς Κλεο-
μένην τὸν Λακεδαιμόνιον, εἶναι τρεῶν μηνῶν τὴν ὁ-
δὸν τὴν ἀφ' αὐτοῦ βασιλεὴς, ὀρθῶς εἴρηκε. εἰ δὲ τις τὸ
ἀπρεκέτερον τῶν ἐπὶ δὶξῃ, ἐγὼ δὲ τῶν σημα-
νέων. τὴν γὰρ ἐκ Εὐφράτης ἐς Σαρδὶς οὐδὲν ἀφ' αὐτοῦ
λογισάμενος ταύτην. καὶ δὴ λέγω σταδίας εἶναι τὰς
πάντας ἀπὸ τῆς βασιλεὴς τὴν ἑλληνικὴν μέχρι Σῶ-
σαι (τῶν γὰρ Μεμνόνηον αὐτῶν καλεῖται) τεσσσερά-
κοντα ἐκ τεσσσεράκοντα ἐκ μύριας. οἱ γὰρ ἐκ Εὐ-
φράτης ἐς Σαρδὶς εἰσι τεσσσεράκοντα ἐκ πεντηκταίδεκα

σάδοι· καὶ ἔτι τελοῖ ἡμέρη(ι μηκιυέ) ἡ τρί-
 μινω(ι) ὁδός. Ἀπελαυνόμεν(ι) ὃ Ἀρισταγόρης
 ἐκ τῆ Σπάρτης, ἦι ἐς τὰς Ἀθήνας, ἡγομένης ὁ-
 δὲ τυράννων ἐλάτρεας· ἐπεὶ Ἰππάρχον τῆ Πει-
 σιστράτης, Ἰππάρχει ὃ ἔκ τυράννων ἀδελφεὸν, ἰδόν-
 τε ὅψιν ἐνυπνίᾳ τῷ ἐαυτοῦ παθεῖ ἐναργεστέτω,
 κτείνε(ι) Ἀρισταγόρων ἐς Ἀρμόδιον, ἡ(ι) ὄν-
 τες αὐτὸ ἀνέκαθεν Γεφυραῖοι, καὶ πῶτα ἐτυραν-
 νάσαντο Ἀθιναῖοι ἐπ' ἑταῖς τίσσεσσι, ὅθεν ἦσαν,
 ἀλλὰ ἐ μάλιστα ἢ πρῶτῃ. Ἡ μὲν νῦν ὅψις ἔ-
 Ἰππάρχου ἐνυπνίᾳ τῷ ἦδε· ἐν τῇ πρῶτῃ νυκτὶ
 τῆς Παναθηναίων εἶδεν οὗ Ἰππάρχου ἀνδρὰ οἱ
 ὀπίσθεν μίγαν ἐς Διόσκου κινύσασθαι παρὰ τῇ
 ἑταῖᾳ,

Τλῆθε λέων ἀτλήσει παρθὼν τετληότι θυ-
 μῷ.

Οὐδεὶς ἀνθρώπων ἀδικῶν τίσιν οὐκ ἀποτί-
 σι.

πεῦτα δὲ, ὡς ἡμέρη ἐγένετο πύχνη, Φαειρὸς τῷ
 ὑπερηγμένῳ ἐνερπίζε(ι) μετὰ ὃ, ἀπὸ πύ-
 μινω(ι) τῷ ὅψιν, ἐπειπετὴ τὴν πομπὴν ἐν τῇ
 δὴ τελευτᾷ. Οἱ δὲ Γεφυραῖοι, τῇ ἑταῖᾳ οἱ Φο-
 νίκες Ἰππάρχου, ὡς μὲν αὐτοὶ λέγου(ι), ἐγέρ-
 νησαν ἐξ Ἐρετρίας τὴν ἀρχὴν· αἱ δὲ ἐγὼ ἀνα-
 παυθασόμεν(ι) ἐς Ἰσθμὸν, ἔσαν φοίνικες τῷ σπῶ
 Κασμῷ ἀπικόμενων φοινίκων ἐς γλῶττιν τῷ νῦν
 Βοιωτικῷ καλεομένῳ. οἴκεσι δὲ τῇ χώρῃ ταύ-
 τῃς ἀπολαχόντες τὴν Ταναγραϊκὴν μοῖραν. ἐν-
 θεῦτεν δὲ Κασμίων πρῶτον ἐξαναπαύσαν(ι) ὑπὸ
 Ἀργείων, οἱ Γεφυραῖοι ἔτι ἄλτερον ὑπὸ Βοι-
 ωτῶν ἐξαναπαύσαν(ι) ἐπὶ Ἀθηναίων· Ἀθηναῖοι δὲ σφίσι ὅτι ῥητοῖ(ι) εἰδείσαν, σφί-
 σιν αὐτῶν εἶναι πολίτας, πολλῶν τῶν καὶ οὐκ
 ἀξιοσηγῆτων ὀπίσθεν ἔργασθαι. Οἱ δὲ φοί-
 νικες ἔτι οἱ σπῶ Κασμῷ ἀπικόμενοι, τῶν ἑταῖ-
 οἱ Γεφυραῖοι, ἀλλὰ τε πολλὰ, οἰκιστοὺς
 ταύτων τὴν χώραν, ἐποίησαν διδασκαλίαν ἐς
 τὰς Ἑλλήνας, καὶ δὴ καὶ γραμματεῖα, ὅτι ἐ-
 ὄν(ι) πρὶν Ἑλλᾶ(ι), αἱ ἐμοὶ δοκέειν· πρῶτα
 μὲν, τοῖσι καὶ ἀπαντες χρεῶν(ι) φοίνικες· καὶ
 δὲ, χρεῶν πρῶτον(ι), αἱ μὲν τῇ Φωνίᾳ
 μετέβαλον καὶ τὸν ῥυθμὸν τῶν γραμμάτων. πε-
 ρολοῖκεον δὲ σφίσι πᾶσι πολλὰ τῇ χώρῃ τῶν
 τῇ χρεῶν Ἑλλᾶ(ι) ἴσους· οἱ ἐπὶ ἀλαβόντες
 διδασκῆ(ι) ὅτι τῇ φοινίκῃ τὰ γραμματεῖα, με-
 ταρρυθμίσαντες σφίσι ὅτις, ἐγείναντο. χρε-
 ῶμενοι δὲ, ἐφάπισσαν, ὡς καὶ τὸ ὄνομα
 ἔφερε, ἐπαρκαλόντων φοινίκων ἐς τὴν Ἑλλάδα,
 φοινικὴν καλεῖσθαι. καὶ τὰς βόττας διφθέρας
 κα-

draginta stadia: atque ita tribus omnino
 diebus augetur spatium itineris trimestris. 55
 Digressus ē Sparta Aristagoras Athenas
 contendit, tyrannis liberatas, hoc mo-
 do: Postquam Hipparchum Pisistrati
 filium, Hippiae tyranni fratrem, qui
 in somnis visionem cladis suae evidentis-
 simam viderat, interfecere Aristogiton
 & Harmodius, prisca origine Gephyraei;
 post hæc nihilominus Athenienses, imo
 magis quam prius, tyrannidem quadri-
 ennio pertulerunt. Visio autem in somni 56
 Hipparchi hæc erat: Nocte quæ an-
 tecessit Panathenæa videbatur Hippar-
 chus cernere virum adesse sibi procerum
 atque speciosum, hos versus per ænigma
 dicentem,

*Intoleranda leo tolera, tolerans animo
 agro.*

*Nemo hominum injustus non solvit tem-
 pore penam.*

Hæc simulatque dies illuxit, palam re-
 ferebat ad somniorum coniectores: sed
 mox sprete visione, celebravit pom-
 pam, ubi mortem oppetiit. Gephyraei 57
 autem ē quibus erant percussores Hip-
 parchi, fuere à principio ex Eretria o-
 riumdi, ut ipsi ajunt: verum, ut ego
 interrogando comperio, fuere Phoeni-
 ces, ex iis qui cum Cadmo in terram
 quæ nunc vocatur Boeotia venerē, atque
 eam incoluere, sortiti Tanagricum tra-
 ctum. unde Cadmeis prius per Argivos
 exactis, iterum per Boeotos hi Gephy-
 ræi expulsi, Athenas diverterunt. A-
 thenienses autem receperunt sub con-
 ditionibus, ut inter suos cives essent,
 multis quibusdam nec memoratu di-
 gnis abstinere jubentes. Phoenices isti 58
 qui cum Cadmo advenerunt, quorum
 Gephyraei fuere, dum hanc regionem
 incolunt, cum alias multas doctrinas
 in Græciam induxere, tum vero lit-
 teras, quæ apud Græcos, ut mihi vi-
 detur, antea non fuerant. Et primas
 quidem illas, quibus omnes etiam Phœ-
 nices utuntur: sed progressu temporis,
 una cum sono mutaverunt & modulum
 litterarum. Et quum ea tempestate in
 plerisque circa locis eorum accolæ ex
 Græcis essent Iones, qui quum litteras
 à Phœnicibus discendo acceperant, ea-
 rum illi pauca commutantes, in usu ha-
 buerunt: & utentes confessi sunt, ut æ-
 quitas ferebat, vocari Phœnicias, quod
 essent à Phœnicibus in Græciam illatæ:
 pris-

Cadmeorum literarum Thebis vestigia. Amphitryon.
Scærus, Laodamas. Cadmei & Gephyræi ejecti ex
Bœotia. Ceres Achæia. Alcæmonidæ.

scaque consuetudine biblos Iones appel-
lant pelles, quod aliquando penuria bi-
blorum Ægypti & Syriæ, pellibus ca-
prinis ovillisque utebantur: adhuc quo-
que ad meam usque memoriam multi
barbarorum talibus in pellibus scribunt.

59 Quin ipse vidi apud Thebas Bœotias in
Ismenii Apollinis templo, litteras Cad-
meas in tripodibus quibusdam incisas,
magna ex parte confimiles Ionicis. quo-
rum tripodum unus habet hoc epigram-
ma,

*Obtulit Amphitryon me gentis Telebo-
arum.*

Hæc fuere circa ætatem Laii, qui fuit
filius Labdaci, nepos Polydori, prone-
pos Cadmi. Alter tripus hexametro car-
mine ait,

• *Scærus in affneto pugilum certamine vi-
ctor,*

*Me tibi sacravit speciosum munus, A-
pollo.*

Scærus autem hic Hippocoontis filius
fuerit: si quidem hic est qui tripodem
dicavit, & non alius idem Hippocoon-
tis filii nomen habens circa ætatem OE-
dipi Laio geniti. Tertius tripus, & is
hexametro carmine, ait,

*Laodamas ipsum tripodem sua in urbe
monarchus,*

*Hoc insigne decus tibi magne dicavit A-
pollo.*

Sub hoc Laodamante Eteoclis filio, qui
solus imperavit, ejecti sunt Cadmei ab
Argivis, & se ad Encheleas contulerunt.
Gephyræi autem derelicti postea ab Bœ-
otis recedunt Athenas: ubi sunt ab eis
templa extructa, cum quibus nihil est ce-
teris Atheniensibus, & cum alia sepa-
rata ab aliis templis, tum quoque Ce-
reris Achæiæ & templum & orgia.

62 Quod igitur fuerit visum Hipparchi in
somnia, & unde fuerint oriundi Gephy-
ræi, ex quibus fuere percussores Hip-
parchi, à me commemoratum est. Su-
per ista oportet adhuc altius repetere
sermonem quem à principio institueram,
qua ratione sint Athenienses liberati ty-
rannis. Hippia tyrannidem obtinente,
& exacerbato Atheniensibus propter cæ-
dem Hipparchi, Alcæmonidæ, qui ge-
nere sunt Athenienses, profugi patria
propter Pisistratidas, quoniam ipsis u-
na cum ceteris exilibus res de redeun-
do tentata omni ope infeliciter cedebat,
conatique Athenas reverti & liberare,

ve-

TERPSICHORE, LIBER V. 307

καλέεζι δὸτ' ὅτ' παλαιὸν Ἴωνες, ὅτι κατὰ τὴν παλαιὰν
βίβλων ἐχέοντες διφθέρησι αἰγρήσι τε ἢ οἰήσι.
ἐπὶ δὲ ἐπὶ κατὰ ἐμὲ πολλοὶ τῶν βαρβάρων ἐς τοὺς
αὐτὰς διφθέρας γράφεζι. ἴδον δὲ καὶ αὐτὸς
καδμήϊα γράμματα ἐν τῷ ἱρῷ ὅτ' ἀπὸ λαῶν
ὅτ' ἰσχυρῶς ἐν ὀλίγῃ τῇ βοιωτῶν, ὅτ' ἐπὶ τρι-
ποσὶ ποσὶ ἐγκεκλαμμένα, καὶ πολλὰ ὁμοῖα ἐόν-
τα τοῖσι Ἰωνικῶσι· ὁ μὲν δὲ εἰς τὴν τριπόδων ὅτ' ἰ-
σχυρῶς ἔχῃ,

*Ἀμφιτρυῶν μ' ἀνέθηκεν, ἰὼν δὸτ' Τηλεβο-
άρων.*

ταῦτα ἡλικίῳ ἀνὴρ εἶη κατὰ Λαίον τὸ Λαοδάμας
ὅτ' Πολυδώρ' ὅτ' Κάδμ'· ἔπειτα δὲ τρίπους ἐν
ἐξαμέτρῳ πένω λέγει,

*Σκαῖος πυγμαχέων με ἐκείβω ἀπὸ λα-
ών.*

*Νικίτας ἀνέθηκε πένω περικαλλὲς ἄγαλ-
μα.*

Σκαῖος δὲ ἀνὴρ εἶη ὁ ἱπποκόων· εἰ δὲ ἔτι
γ' ἐστὶ ὁ ἀναγής, καὶ μὴ ἄλλ'· τῷτ' ὄνομα
ἔχων ὅτ' ἱπποκόων· ἡλικίῳ κατὰ Οἰδίπ'·
τὸ Λαίον. Τρίπους δὲ τρίπους λέγει καὶ ἔπειτα ἐν
ἐξαμέτρῳ,

*Λαοδάμας τρίποδ' αὐτὸν εὐσκόπων ἀπὸ λα-
ών.*

*Μενερχέων ἀνέθηκε πένω περικαλλὲς ἄγαλ-
μα.*

ὅτ' ἐπὶ τῇ δὲ ὅτ' Λαοδάμας ὅτ' ἑπικλεί· με-
ναρχέων· ἐξαιετὰ· Κάδμ'· ὅτ' Ἀργείων,
ἢ τρέπονται ἐς τὰς ἑγγέλειαι. οἱ δὲ Γεφυ-
ραῖοι ὅτ' ἀπολαφθέντες ὑπερον ὅτ' βοιωτῶν, ἀ-
ναχωρεῖς ἐς Ἀθῆνας. καὶ σφί· ἰσχυρῶς ἐστὶ ἐν Ἀ-
θῆναισι ἰδρυμένα, τὸ ἔδεν μέγα τοῖσι λοιποῖσι
Ἀθηναίοις, ἀλλὰ πὶ κεχωρημένα τὰ ἄλλων
ἱρῶν, καὶ δὴ καὶ Ἀχαιῆς Δήμητ' ἱρὸν πὶ
καὶ ἔργα. Ἡ μὲν δὲ ὅτ' ἱππάρχ' ἐνυ-
πνίς, καὶ οἱ Γεφυραῖοι ὅτ' ἐγγένεσαν, τῶν
ἴσων οἱ ἱππάρχ' φονεῖς, ἀπὸ τῆς μοι. δὲ
δε πρὸς τῇσι ἐπὶ ἀναλαβεῖν τὸ κατὰ δὲ χάρι-
ῃς λέξων λόγον, ὡς τυραννῶν ἐλδ' ἐπὶ τῇ-
σιν οἱ Ἀθηναῖοι. ἱππάρχ' τυραννόντων,
καὶ ἱμπεραίνοντων Ἀθηναίοις· ἀπὸ τὸν ἱπ-
πάρχ' θάνατον, Ἀλκμαωνίδαι, ἡμῶν ὄντες
Ἀθηναῖοι, καὶ Φύγοντες Πεισιγερτίδας, ἐ-
πὶ τῇ σφί· ἅμα τοῖσι ἄλλοις Ἀθηναίων φυ-
γόντι· περὶ μὲν οἱ κατὰ τὸ ἰσχυρὸν ὅτ' ἀποχωρεῖ
κατὰ τὸν, ἀλλὰ περὶ πᾶσι μετὰ τὰς Ἀθῆνας,
μενοὶ καπνέειν τε ἐπὶ ἐλδ' ἐπὶ τὰς Ἀθῆνας,

Qq 2

Λιψύ-

Λιψύδριον τὸ ὑπὲρ Παονίης περὶκείμενον, ἐν-
 θύοντες οἱ Ἀλκεωνίδαι πῖν' ὅππῃ τοῖσι Πεισιπρα-
 τίδῃσι μηχανώμενοι, παρ' Ἀμφικτυόνων τὸν
 νηὸν μισθόντες τὸν ἐν Δελφοῖσι, τὸν νῦν εὐόντα,
 τότε δ' ἔπειτα, τῆτον ἐξοικδομήσαν. οἷα δ' ἡ χρη-
 μάτων εὐήκοι, καὶ εὐόντες ἄνδρες δοκιμοὶ
 ἀνέκαθεν ἐπὶ τὸν τε νηὸν ἐξερχόμενοι δ' ὡς
 δέγματ' ἀλλήλων, πᾶσι τε ἄλλοις, καὶ συγκλη-
 μένῃσιν Πωρῶν λίθῃ πιέειν τὸν νηὸν, Πα-
 ρίῳ δ' ἐμπεσόντες αὐτὸν ἐξεποίησαν. ὧς ὡν δὴ
 οἱ Ἀθηναῖοι λέγουσι, ἔπειτα οἱ ἄνδρες ἐν Δελ-
 φοῖσι κατήμενοι ἀνέπθον τὸν Πυθίῳ χρημασί-
 ῳ, ὅπως ἐλθοῖεν Σπαρτιατῶν ἄνδρες, εἰ τι ἰδίῳ
 στόλῳ εἴτε δημοσίᾳ χρῆσθαι, παρέχειν σφί-
 πες Ἀθήνας ἐλδομένην. Λακεδαιμόνιοι δ' ὡς
 σφίσι αἰὲν τῷτ' ὡς παλαιὸν ἐγγύς, πῆμπεσι
 Ἀγχιμόλιον τὸν Ἀστέρῳ, εὐόντα δ' ἄσων ἄνδρα
 δοκιμον, οὗ στρατῷ, ἐξελθόντες Πεισιπρατί-
 δας ἐξ Ἀθηνῶν, ὅμως καὶ ξενίευσσιν σφίσι εὐ-
 πας ποιούσιν. πᾶσι δ' ἔπειτα πρὸς ἑαυτοὺς ἐπιει-
 πτο ἢ πᾶσι τῶν ἀνδρῶν. πῆμπεσι δ' ἡ τῆτος κατὰ
 θάλασσαν πλοιοῖσι. ὁ μὲν δὴ πλοῦν ἐς Φά-
 ληρον τὸν στρατὸν ἀπέπεμψε. οἱ δ' Πεισιπρατίδαι
 περὶ τὸν νηὸν μισθόντες αὐτῷ, ἐπεκαλέοντο ἐν Θε-
 σσαλίᾳ ὅππῃ ἐστιν. ἐπεπείητο γὰρ σφίσι συμμα-
 χήσας αὐτοῖς. Θεσσαλοὶ δ' σφίσι δεόμενοι
 ἀπέπεμψαν, κοινῇ γνώμῃ χρῆσθαι, χεῖρ
 τι ἵππων, καὶ τὸν βασιλῆα τὸν σφέτερον Κι-
 νῆω, ἄνδρα Κονιαῖον. τῶν ἐπὶ τε ἔχον συμ-
 μάχας οἱ Πεισιπρατίδαι, ἐμμελῶς παῖδες.
 κείραντες τῶν φαληρέων τὸ πῆδος, καὶ ἵππῳ
 σιμον ποιήσαντες τῆτον τὸν χῶρον, ἐπῆκαν τῷ
 στρατῷ τὸν ἵππον. ἐμπεσόντες δ' ἐξέφθινον
 ἄλλας τε πολλὰς τῶν Λακεδαιμονίων, καὶ δὴ καὶ
 τὸν Ἀγχιμόλιον. τῶν δ' ἐπελθόντων αὐτῶν ἐς
 πᾶς νῆας κατέβησαν. ὁ μὲν δὴ πρῶτος εὐόντα
 ἐν Λακεδαιμόνῳ ἔτι ἀπῆλθε καὶ Ἀγχι-
 μόλις εἰς πλοῖα δ' Ἀθηναίων Ἀλωπεκῆσι, ἀγ-
 χῆ δ' Ἡρακλῆϊ δ' ἐν Κνωσσῶν. Μετὰ δ' ἡ
 Λακεδαιμόνιοι μέγαν στόλον εἰλάντες, ἀπέπεμ-
 ψαν ὅππῃ τὰς Ἀθήνας, στρατηγὸν δ' ἐστὶν ἀ-
 ποδείξαντες βασιλῆα Κλεομένην τὸν Ἀναξαν-
 δρίδῃ, ὅπως κατὰ θάλασσαν εἰλάντες,
 ἀλλὰ κατ' ἡπύρον. τοῖσι δ' ἐσβαλῆσι ἐς τὸν
 Ἀθηναίων χῶρον ἢ τὸ Θεσσαλῶν ἵππῳ πρῶτον
 περὶ ἐμπεσε, καὶ ἔπειτα πολὺ ἐτρέπετο. καὶ σφῶν
 ἔπειτα ὑπὲρ τεσσάρων ἄνδρες. οἱ δ' ἐπελθόν-
 τες, ἀπαλλάσσοντο ὡς εἶχον ἰθὺς ὅππῃ Θεσσα-
 λῆς. Κλεομένης δ' ἀπὸ τῶν ἐς τὸ ἄσιν ἄμα
 Ἀθη-

vehementer spe deciderunt, Lipsydrium
 super Pæoniam communierunt: dehinc
 omnia adversus Pisistratidas commini-
 scendo, mercede conduxerunt ab Am-
 phictyonibus templum Delphis ædifican-
 dum, id quod nunc est, tunc autem non
 erat. Enimvero quum divitiis abunda-
 rent, ac viri spectati forent jam inde à
 suis majoribus, extruxerunt templum
 exemplari pulchrius. Inter cetera etiam
 quum ex lapide Porino conventum esset
 ut illud facerent, tamen anteriora ejus
 Pario lapide effecerunt. Ut igitur A-
 thenienses ajunt, hi viri Delphis seden-
 tes, Pythiam pecunia induxerunt, ut &
 quoties viri Spartiæ venirent, sive
 privato sive publico missu, petentes o-
 raculum, proponeret ipsis liberare A-
 thenas. Lacedæmonii autem, quum fili-
 idem semper diceretur, mittunt Anchi-
 molium, Asteris filium, inter popula-
 res eximium, cum exercitu ad expellen-
 dos Athenis Pisistratidas, tametsi ho-
 spites suos in primis: antiquiora enim
 duxerunt quæ ad deum quam quæ ad ho-
 mines pertinent. Hos itaque mari na-
 vibus miserunt: cum quibus Anchimo-
 lius ad Phalerum appulsus, copias expo-
 suit. Id præsciscentes Pisistratidæ auxi-
 lia ex Thessalia evocaverunt. societatem
 enim armorum cum Thessalis fecerant.
 quibus rogantibus, communi decreto
 Thessali miserunt mille equites cum suo
 rege Ginea, viro Coniæo. Hos socios ubi
 habuere Pisistratidæ, hoc excogitare:
 planitiem campi Phalereorum deton-
 dent, eumque locum equitando habilem
 reddunt, atque illac equitatum in castra
 immittunt. Equitatus in Lacedæmo-
 nios irruens, cum alios multos, tum
 vero Anchimolium interemit: ceteros
 qui superfuere, ad naves repulit. Hunc
 in modum prima ex Lacedæmone classis
 discessit. Extantque Alopecis Atticæ
 sepulchra Anchimolii, juxta Herculis
 templum quod est in Cynosargi. Post-
 ea vero Lacedæmonii majores copias
 contra Athenas miserunt, non mari, sed
 terra, præfecto illis rege Cleomene Ana-
 xandridæ filio: cum quibus regionem
 Atticam invadentibus congressus primum
 Thessalorum equitatus, non diu post
 in fugam versus est, cæsis supra qua-
 draginta è suis. qui superfuere, ut erant,
 recta in Thessaliam rediere. Cleome-
 nes ad urbem pergens, una cum iis A-
 the-

thenienſibus qui liberi eſſe cupiebant, obſedit tyrannos intra murum Pelasgicum redactos. Nec tamen omnino Piſiſtratidas ejeciſſent Lacedæmonii, quippe qui de obſidione paranda non cogitabant, & Piſiſtratidæ cibo potuque bene inſtructi erant. Itaque quum paucos dies Lacedæmonii tyrannos obſediſſent, Spartam abiere. Nunc tamen qui caſus aliis infauſtus exitit, aliis idem iſte comilito fuit. nam filii Piſiſtratidarum qui clam extra regionem educebantur, capti ſunt. Quo ex facto omnes eorum res perturbatæ ſunt, & pro redimendis filiis ad voluntatem Athenienſium tranſegerunt, ut intra quinque dies ex Attica excederent. Moxque in Sigeum quod eſt ſupra Scamandrum conceſſerunt, quum ſex & triginta annos regnaſſent, oriundi è Pylo atque à Neleo, ex eiſdem prognati etiam Codrus ac Melanthus, qui prius adventicii, Athenienſium reges evaſere. Eaque de re Hippocrates Piſiſtrati pater, repetita memoria Piſiſtrati filii Neſtoris, idem nomen filio ſuo impoſuit. Hoc Athenienſes modo tyrannis liberati ſunt. Qui recepta libertate, quæcumque aut fecere aut paſſi ſunt memoratu digna, antequam Ionia defecerit à Dario, & Ariſtagoras Mileſius Athenas oratum auxilia venerit, hæc prius ediſſeram. Athenæ, quum magnæ fuiſſent antea, tunc tamen tyrannis liberatæ, extitere majores. in quibus duo viri præpollebant, Clifthenes, vir Alcæmonides, qui (ut fama fert) Pythiam induxerat: & Iſagoras, Tiſandri filius, illuſtri quidem familia, ſed anteriora non queo affirmare: ejus tamen cognati Jovi Cario immolant. Hi viri per factiones de opibus in republica contendebant. Clifthenes, quum vinceretur, populum conciliavit; & ex quatuor tribubus mox decem effecit, cognominibus Ionis filiorum, Teleontis & Ægicoris & Argadei & Hopletis, in alia commutatis quæ ipſe invenit, aliorum heroum indigenarum, præterquam Ajacis: quem etſi peregrinum, tamen ad-

67 jecit, utpote finitimum ac ſocium. Qua in re videtur mihi Clifthenes hic avum ſuum maternum Clifthenem Sicyonis tyrannum fuiſſe imitatus. ille enim, quum bellum geſſiſſet cum Argivis, tum ſummovit è Sicyone certamina rhaſodorum canentium poemata, ob Homeri carmi-

na

Ἀθηναίων τοῖσι βαλομένοισι εἰνάμ' ἐλδ' ἡμέροισι,
 ἐπολιόρκει τὰς τυράννας, ἀπεργυμένους ἐν τῷ
 Πελασγικῷ πείχει. Καὶ ἔθεν τι πάντως ἂν ἐξέ-
 λον τὰς Πεισιπρατίδας οἱ Λακεδαιμόνιοι· ἔτι
 γὰρ ἐπιδόλῳ ἐπένοον ποιήσασθαι, οἱ τε Πεισιπρα-
 τίδασι στίχοι καὶ ποτοῖσι εὖ παρεσκόαδαν· πο-
 λιορκήσαντες τε ἂν ἡμέρας ὀλίγας, ἀπαλλάσσ-
 οντο ἐς τὴν Σπάρτην. νῦν ᾗ συντυχῇ τοῖσι μὲν
 κακῇ ἐπεγγέτο, τοῖσι δ' ἡ αὐτὴ αὐτῇ σύμ-
 μαχ'· ὑπεκλιθέμενοι γὰρ ἔξω τ' χώρης οἱ
 πάντες τ' Πεισιπρατιδῶν ἤλωσαν. τότε δ' ὡς ἐ-
 γίνετο, πάντα αὐτῶν πᾶσι πρήγματ' ἀντιπα-
 ρεστήσαν· παρέστησαν δ' ὅππῃ μὲν αὖ ποῖσι τίκονσι,
 ἐπ' οἷσι ἐβόλοντο οἱ Ἀθηναῖοι, ὥς ἐν παντί ἡ-
 μέρει ἐκχωρήσας ἐκ τ' Ἀθήκῃς. μὲν δέ, ἐξε-
 χωρήσαντες ἐς Σίρῃον τὸ ὅππῃ τῷ Σκαμάνδρῳ, ἀρξά-
 στες μὲν Ἀθηναίων ἐπ' ἔπα ἐξ ἑ τριήκοντα, ἐόν-
 τες δέ ἑ ἔπει ἀνέκαθεν Πύλοι τε ἑ Νηλεΐδα,
 ἐκ τ' αὐτῶν γερονότες ἑ οἱ ἀμφὶ Κρόνον τε ἑ
 Μέλαιον· οἱ περὶ τὸν ἐπὶ ἡλίουδ' ἐόντες, ἐφύον-
 το Ἀθηναίων βασιλῆες. ὅππῃ τὰς δέ ἑ ταῦτ' ὄνομα
 ἀπ' ἐμνημόνευσε Ἰπποκράτης τῷ πατρὶ γέ-
 νων τ' Πεισιπράειον, ὅππῃ δ' Νέστορ' Πεισιπράτῃ
 ποιδόμενον τὴν ἐπωνυμίαν· ἔτω μὲν Ἀθηναῖοι
 τυράννων ἀπὸ πλάγχθησαν· ὅσοι δέ ἐλδ' ἡμερωθῆναι
 ἔρξαν ἢ ἐπύον ἀξιοζέστα· ἀπὸ πρήξι, πρὶν ἢ
 Ἰωνίην τε ἑ ἀποστῆναι ἀπὸ Δαρείου, καὶ Ἀργεῖον
 ἑ Μιλήσιον ἀπὸ Κρόνου ἐς Ἀθήνας χρεῖσται
 σφύρων βοήθειαν, ταῦτα πρῶτον φράσω. Ἀθηναί,
 ἔσται ἑ πρὶν μεγάλη, τότε ἀπὸ πλάγχθηται τυ-
 ράννων, ἐφύοντο μέζοντες. ἐν δέ αὐτῇ δὲ δύο ἄν-
 δρες ἑδυάσθον, Κλεισθένης τε, ἀνὴρ Ἀλκιμα-
 ωνίδης, ὅσπερ δὴ λόγον ἔχει τὴν Πυθίην ἀνα-
 πύσσει· καὶ Ἰσχυρὸς ὁ Τισσένδρος, οἰκίης μὲν ἐὼν
 δοκίμος, ἀπὸ πᾶσι ἀνέκαθεν σὺν ἔχω φράσσει.
 Ζῆσοι δέ οἱ συγγεῖνες αὐτῷ Διὶ Κασίω. ἔστι οἱ
 ἄνδρες ἐκείσασθαι περὶ διωάμει· ἐσθ' ἔμενον δέ
 ὁ Κλεισθένης τ' ὅθμινον περὶ σπασθῆναι· μὲν δέ,
 τετραφύλας ἐόντας Ἀθηναίους, δεκαφύλας ἐπί-
 ησε, τ' Ἰων' παίδων Τελείων' ἑ Αἰγικέρι
 ἑ Ἀργαδῶν ἑ Ὀπλητ', ἀπαλλάσσας τὰς ἐπὶ
 νυμίας· ὅππῃ χωρῶν δὲ ἑτέρων ἡρώων ἐπωνυ-
 μίας ἐξ ὁρών, παρέξ Αἰάντ'. τῶν δ' ἡ, ἄν
 ἀσυγείτονα καὶ σύμμαχον ἔσθινον ἐόντα, περὶ
 ζεντο. Ταῦτα δ' ἡ, δοκίειν ἐμὰι, ἐμὴ μὲν ὁ Κλει-
 σθένης ἔστ' τ' ἐαυτῷ μητροπατέρα Κλεισθένα
 τ' Σικυῶν' ἑ τύραννον. Κλεισθένης γὰρ Ἀργεί-
 οισι πολέμοις, τότε μὲν, βαλὼν δὲ ἑπαυσε
 ἐν Σικυῶνι ἀγωνίζεσθαι τῶν Ὀμηρέων ἐπὶ τῶν

εἵνεκα, ὅτι Ἀργεῖοι πε καὶ Ἀργεῖοι τὰ πολλὰ πάντων ὑμνέοντες· τῆς δ', ἡρώων γὰρ ἡ καὶ ἐστὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἀγορῇ τῶν Σικυωνίων Ἀδρήστου ὁ Τάλας, τῆτον ἐπιθύμησε ὁ Κλειθένης εὐνὴν Ἀργεῖον, ἐκβαλεῖν ἐκ τῆς χώρας. ἐλθὼν δ' ἐς Δελφούς, ἐξησηλεύετο εἰ ἐκβάλοι τὸν Ἀδρήστον· ἡ δὲ γὰρ Πυθίη χεῖρ οἱ Φᾶσαι, Ἀδρήστον μὲν εἶναι Σικυωνίων βασιλῆα, ἐκείνον δ' ἀδελφόν. ἐπεὶ δ' ὁ θεὸς τῆτό γ' ἐπεδίδε, ἀπελθὼν ὁπίσω, ἐβλάβετο μηχανῶν τῇ αὐτῇ ὁ Ἀδρήστου ἀπαλλάξεσθαι. ὡς δὲ οἱ ἐξ Ἀργείων εἶδοσαν, πειρήσας ἐς Θήβας τὰς Βοιωτίας, ἔφη θέλειν ἐπαγαγέσθαι Μελάνιππον τὸν Ἀστὰκῃ^a. οἱ δ' ὀφθαλμοὶ εἶδοσαν. ἐπαγαγόμενος δ' ὁ Κλειθένης τὸν Μελάνιππον, τίμενός οἱ ἀπέδωκε ἐν αὐτῷ τῷ περὶ τῆς πόλεως, καὶ μὴν ἴδρυσε ἐν αὐτῇ ἐν τῷ ἰσχυροτάτῳ. ἐπὶ τῷ δ' ὁ Μελάνιππος ὁ Κλειθένης (καὶ γὰρ τῆτον δὲ ἀπαγαγέσθαι) ὡς ἐχθίστον εὐνὴν Ἀδρήστου· ὅς τιν περ ἀδελφεόν οἱ Μηκίστα ἀπεκρίνετο, καὶ τὸν γὰρ Τυδεΐα. ἐπεὶ περ δὲ οἱ τὸν τίμεν ἀπέδωκε, θυσιᾶς περ καὶ ὅρως Ἀδρήστου ἀπελόμενος, εἶδωκε τῷ Μελάνιππῳ. οἱ δὲ Σικυωνιοὶ εὐχόμενοι^b μετὰ τῷ περ καὶ τῷ πᾶσι τὸν Ἀδρήστον. ἡ γὰρ χώρα ἡ αὐτῇ Πολύβοι· ὁ δ' Ἀδρήστου ἡ Πολύβοι θυγατέρα^c. ἅπασιν δ' ὁ Πόλυβος πλάττων διδοῖ Ἀδρήστου τὴν δόξαν. περ περ δὲ ἄλλα οἱ Σικυωνιοὶ ἐτίμων τὸν Ἀδρήστον, καὶ δὲ πρὸς, τὰ πάρεσσιν αὐτῷ τραγικῶσι χοροῖσι ἐγχείριον· τὸ μὲν Διώνυσον ἐπιμένοντες, τὸ δ' Ἀδρήστον. Κλειθένης δ' χορὸς μὲν τῷ Διονύσῳ ἀπέδωκε, τὴν δὲ ἄλλαν θυσίαν τῷ Μελάνιππῳ. πᾶσι μὲν ἐς Ἀδρήστον οἱ ἐπιπύθητο. φυλάς δὲ τὰς Δωριέων, ἵνα δὲ μὴ αἱ αὐτῇ εἴσιν πᾶσι Σικυωνίοι καὶ τοῖσι Ἀργείοι, μετέβαλε ἐς ἄλλα ἐνόμαζα. ἐνθα καὶ πλείστον καταγέλασε τὸν Σικυωνίων. ὅτι γὰρ υἱὸς τε ὁ ὄντα τὰς ἐπωνυμίας μεταπύθη, αὐτὰ τὰ τελευτῶντα ἐπέθηκε, πλὴν τὸν ἐωυτὸς Φυλῆς. πᾶσι δὲ τὸν νόμον δὸς τὸν ἐωυτὸς δὲ δόξης ἔμετο. ἔτοι μὲν δὲ Ἀρχέλοιοι ἐκαλέοντο· ἕτεροι δὲ, Ἰᾶται· ἄλλοι δ', Ὀνεᾶται· ἕτεροι δὲ, Χοιρεᾶται. τῶτοι τοῖσι ἐνόμασι τὸν Φυλῆων ἐξέειπεν οἱ Σικυωνιοὶ, καὶ ὅτι Κλειθένης ἀρχόντος, καὶ ἐκείνους τεθνεώτους, ἐπὶ ἐπ' ἔτεα ἐξήκοντα. μετέπειτα μέντοι λόγον σφίσι δόντες, μετέβαλον ἐς τὰς Ἰλλείας καὶ Πάμφυλους καὶ Δυμανάτας· τετάρτους δὲ αὐτοῖσι προσέθεντο ὅτι τὸν Ἀδρήστου παῖδος Αἰγιάλεος, τὴν ἐπωνυμίην ποιούμενοι κεκληῖσθαι Αἰγιάλεας.

Ταῦτα.

na, in quibus Argos atque Argivi tantopere celebrantur, tum etiam cupivit monumentum Adraſti, Talai filii, quod erat in ipso Sicyoniorum foro, quia fuerat Argivus, exterminare: ideoque Delphos adiit ad oraculum consulendum numquid Adraſtum ejiceret. Cui Pythia respondens, inquit, Adraſtum quidem Sicyonium regem esse, ipsum vero lapidatorem. Id non concedente sibi deo, Clisthenes domum reversus excogitabat modum, quo Adraſtus ipse demigraret. Quem ubi excogitasse sibi visus est, misit ad Boeotias Thebas, dicens velle se reducere Sicyonem Melanippum Astaci filium: eumque tribuentibus Thebanis postquam reduxit, ei fanum in ipso prytaneo designavit, eumque locavit munitissimo in loco. Reduxit autem Clisthenes Melanippum (nam id oportet narrari) ut inimicissimum Adraſto, quod & Mecistem fratrem ejus & Tydeum generum Melanippus interfecisset. Clisthenes ubi fanum extruxit, sacrificia & dies festos Melanippo dedit Adraſto ablatos, quibus illum Sicyonii magnifice admodum honorare consueverant. Etenim regio ista Polybi fuerat, qui quum sine liberis decederet, imperium Adraſto legavit nepoti suo ex filia. Hunc igitur Sicyonii cum aliis honoribus prosequerantur, insuper vero tragicis choris casus ejus venerabantur, ita ut non Bacchum, sed Adraſtum colerent. at Clisthenes choros quidem Libero, reliquam vero solennitatem Melanippo dicavit. Hæc quidem ille in Adraſtum egit. Tribus autem Dorienſium ne forent eadem Sicyoniis quæ Argivis, in alia nomina trajecit, ita ut Sicyonios plurimum ridiculos redderet. quippe ab *hys* & *onon* vel sue & asino cognomina transponens, partes ultimas apposuit præterquam in tribu sua, cui à sua *arche*, vel imperio, nomen indidit. itaque hi tribules Archelai vocabantur: ceterorum autem alii Hyatæ ab suis: alii Oneatæ, ab asinis: alii Choereatæ ab porcis. His tribuum nominibus Sicyonii, & Clisthe imperante, & eo defuncto, ad sexaginta annos usi sunt; attamen postea inter se consilio habito transfulerunt in Hylleas, Pamphylos, Dymanatas: quartam tribum adjecerunt ab Ægialeo Adraſti filio imponentes cognomen, ut vocarentur Ægialenses.

Hæc

a MS. habet Ὀρεᾶς. b ἰσχυρῶς.

Mutatio status Athenarum per Clifthenem, qui cum reis in scelere Cylonis ab Cleomene expulsi etiam male regredio.

TERPSICHORE, LIBER V.

311

- 69 Hæc Sicyonius Clifthenes fecerat. Atheniensis autem Clifthenes, quum hujus Sicyonii esset ex filia nepos, & ab eo nomen haberet, & ipse, ut mihi videtur, præ contemptu Iorann, ne tribus forent eadem ipsis & Ionibus, Clifthenem sibi cognominem imitatus est. Postquam enim populum Atheniensem antea alienatum, tunc omnem ad suam unius auctoritatem redegit, tum tributum nomina immutavit, & plures ex paucioribus fecit, decem phylarchos pro quatuor, atque etiam decem demos, id est, populos distribuit in tribus: atque ita populum augebat multo ut esset
- 70 superior contraria factione. Vicissim superatus Isagoras, hæc contra molitus fuit, ut Cleomenem Lacedæmonium advocaret, jam inde ab obsidione Pisistratarum sibi hospitem factum: qui quidem culpabatur quod ad uxorem Isagoræ ventitaret. is misso primum Athenas caduceatore, Clifthenem ejecit, & cum eo alios complures Athenienses, eos enageas insuper vocans, q. d. *piaculares*. Hæc autem mittens dicebat admonitu Isagoræ. nam Alcæmonidæ & qui horum sectam sequebantur erant affines cædis hujus; ipse autem & amici ejus
- 71 non erant participes. Hi vero Atheniensem enageas *piaculo obstricti*, ita nominabantur. Cylon Atheniensis vir Olympicorum ludorum victor, affectatæ tyrannidis compertus est. Conciliato namque æqualium sodalitis arcem occupare conatus est. Id quum efficere non potuisset, affedit simulacro deæ supplex, ipse ac socii. hos illinc submoverunt quidam prytanes Naucratorum, qui tunc Athenas regebant, data fide puniendi eos citra mortem: sed culpa horum mox interfectorum fuit penes Alcæmonidas. Hæc ante Pisistrati ætatem gesta sunt.
- 72 Ubi autem Cleomenes mittens ejecit Clifthenem atque piaculares, quamvis Clifthenes ipse profugisset, nihilo secius Athenas venit, non magna cum manu, atque illinc septingentas familias Atheniensem, tanquam piaculo contaminatas, relegavit, quas ei suggerebat Isagoras. Hoc acto conabatur secundo loco senatum dissolvere, & magistratus trecentis Isagoræ factionis focis mandare: verum reluctante senatu, atque obtemperare nolente, Cleomenes Isagorasque cum suæ factionis hominibus arcem occuparunt. quos ceteri Athenienses cum senatu sentientes, biduo obsederunt: tertio die accepta fide ex Attica discesserunt, quicunque
- La-

ταῦτα μὲν νῦν ὁ Σικυώνιος Κλεισθένης ἐπαπαύκει. ὁ δὲ δὴ Ἀθηναῖος Κλεισθένης, ἐὼν ἔξ Σικυων. & τέττα θυγατρὶδὲς, καὶ τὸ ὄνομα ὅτι τέττα ἔχων, δοκέει μοι, καὶ ἔτι ὑπερβίων Ἴωνας, ἵνα μὴ σφισι αἱ αὐτῇ εἴσι φυλαὴ καὶ Ἴωσι, τὸ ἐμάνυμον Κλεισθένας ἐμμανίσατο. ὡς γὰρ δὴ τὸ Ἀθηναίων δῆμον πρῶτον ἀπασμένον, τότε πάντων πρῶτος τῶν ἐκείνῃ μοίρῃ παρσημένον, πρῶτος φυλάς μετωνόμασε, καὶ ἐποίησε ὡλεῖντας ἐξ ἐλασσόνων. δέκα τι δὴ φυλάρχους ἀντὶ πρῶτον ἐποίησε, δέκα δὲ καὶ τὰς δῆμους κατῆναι ἐς πρῶτος φυλάς. ἡ δὲ τὸ δῆμον παρσημένον πολλῷ κατῆναι τὴν ἀντιστοιχείαν. Ἐν τῷ μέρει δὲ ἐσόμενον ὁ Ἰσαγόρης ἀντιπεχνῶντα παρσημένον Κλεισθένα τὸν Λακεδαιμόνιον, φηρόμενον ἐκείνῳ ξείνον δότῃ Πεισιπραπιδεῶν πολιορκίης. τὸν δὲ Κλεισθένα εἶχε αὐτῇ φοιτῶν πρῶτος Ἰσαγόρου τὸν γυναικα. τὰ μὲν δὲ πρῶτον πέμπων ὁ Κλεισθένης ἐς τὰς Ἀθήνας κήρυκα, ἐξέβαλε Κλεισθένα, καὶ μετ' αὐτῷ ἄλλους πολλοὺς Ἀθηναίων, τὰς ἐναγείας ἀπὸ τῶν. πρῶτος δὲ πέμπων, ἔπειτα ἐκ διδασκῆς ἔξ Ἰσαγόρου. οἱ μὲν γὰρ Ἀλκίμωνιδαι καὶ οἱ συσπειρωμένοι αὐτῶν ἐχρον αὐτῇ ἔφονε τέττα. αὐτὸς δὲ ἐμετῆχε, καὶ οἱ φίλοι αὐτοῦ. οἱ δὲ ἐναγείας Ἀθηναίων ὡς ἀνομιμάδων. ἡ δὲ Κόλον τὸ Ἀθηναίων ἀντὶ Ὑλριπποκίης. ἔτι δὲ τὸν τυραννίδος ἐκέρησε. παρσημένον δὲ ἐπαρτήν τὴν ἡλικιωτίαν, καταλαβεῖν τὸν ἀκρόπολιν ἐπὶ τῇ. ἐδιδάμενον δὲ ἀπικρατῶν, ἰκέτης ἔειπε πρῶτος τῶν ἡγετῶν. τέττα ἀνίσταται μὲν οἱ πρῶτος τὸ Ναυκράταν, εἰπερ ἐνέμοντο τότε τὰς Ἀθήνας ὑπεργότας, πολλὰ θανάτω. φονεύσαι δὲ αὐτὸς αὐτῇ ἔχει Ἀλκίμωνιδας. πρῶτος πρῶτος Πεισιπράτης ἡλικίης ἐχρον. Κλεισθένης δὲ ὡς πέμπων ἐξέβαλε Κλεισθένα καὶ τὰς ἐναγείας, Κλεισθένης μὲν αὐτὸς ὑπεξέχευ. μετὰ δὲ, ὅτεν ἔσαν παρὼν ἐς τὰς Ἀθήνας ὁ Κλεισθένης, ἐκ τῶν μεγάλη καὶ ἀπικρατῶν δὲ ἀγλατῇ ἐπὶ ἀκροῖα ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων, τὰ οἱ ὑπερβίων ὁ Ἰσαγόρης. πρῶτος δὲ πρῶτος, δότῃ τὸν βαλὼν καταλύειν ἐπὶ τῇ. πρῶτος οἱ δὲ τῶν Ἰσαγόρου παρσημένον τὰς δότῃς ἐνεχείριζε. ἀντιστοιχείας δὲ τὸ βαλὼν, καὶ ἐκ βαλομένης περὶ τῶν, ὅτε Κλεισθένης καὶ ὁ Ἰσαγόρης καὶ οἱ συσπειρωμένοι αὐτοῦ καταλαβάντες τὸν ἀκρόπολιν. Ἀθηναίων δὲ οἱ λοιποὶ τὰ αὐτὰ φρονήσαντες, ἐπὶ ἀκροῖον αὐτὰς ἡμέρας δύο. τῇ δὲ τῇ ὑπερβίων ἐξέρχονται ἐκ τῇ χώρας ὅσοι εἴσω αὐ-

αὐτῶν Λακεδαιμόνιοι. ἐπεπλέετο δὲ τῷ Κλεο-
μένει ἡ Φήμη. ὡς γὰρ ἀνέβη εἰς τὴν ἀκρόπολιν,
μέλλων δὴ αὐτὴν καταχρῆσθαι, ἵε εἰς τὸ αὐτοῦ
τὸ θεῖον, ὡς περσέων. ἡ δὲ ἱεὴ ἐξαναστῆσαι
ἐκ τοῦ θρόνου, πρὶν ἢ τὰς θύρας αὐτὴν κλείψαι,
«εἶπε· ὦ ξεῖνε Λακεδαιμόνιε, πάλιν χωρεῖ,
«μηδὲ ἐσιθι εἰς τὸ ἱερόν. ἔγὼ θημίλον Δωριεὺς
«σι περλένομαι ἐν θηῶτα. ὁ δὲ εἶπε, ὦ γυνὴ,
«ἀλλ' ἐλδωριεύς εἰμι, ἀλλ' Ἀχαιός. ὁ μὲν δὴ
τῇ κληδόνι ὄδον χρεώμενος, ἐπεχείρησεν τε,
καὶ τότε πάλιν ἐξέπηκε μὴ τῷ Λακεδαιμονίῳ.
τὰς δὲ ἄλλας Ἀθηναῖοι κατίδησαν τὴν ἐπὶ θη-
νάτῳ· ἐν δὲ αὐτοῖσι, καὶ Τιμησίθεον τὸν ἀδελφε-
όν, ὃς ἔργα χρεῶν τε ἐλπίμασθαι ἔχοιεν ἀν-
μέγιστα καταλέγει. ἔτοι μὲν νῦν δεδεμένοι ἐτε-
λότησαν. Ἀθηναῖοι δὲ μὴ πάντες κλεισθέντες ἐ-
τὰ ἐπιπλοκῆσι θηῆσι τὰ διωχθέντα ὑπὸ Κλεο-
μένει μετὰ πμψάμενοι, πέμπουσι ἀγγέλους
εἰς Σάρδεις, συμμαχίην βεβλόμενοι ποιεῖσθαι
πρὸς Πέρσας. ἡγεστάτω γάρ σφι πρὸς Λακεδαί-
μονίους τε καὶ Κλεομένεα ἐκπεπολεμῶσθαι.
ἀπικόμενων δὲ τῶν ἀγγέλων εἰς τὰς Σάρδεις,
καὶ λεγόντων τὰ ἐντεταλμένα, Ἀρταφέρνης ὁ
Τρῳάσιος, Σαρδίων ὑπαρχός, ἐπαρῶτα πί-
νους ἰόντες ἄνθρωποι, καὶ ποὶ γῆς οἰκεῖσθαι,
δεοῖσθαι Περσῶν σύμμαχοι γίνεσθαι. πυθόμενος
δὲ πρὸς τῶν ἀγγέλων, ἀπεκέρυψε σφι τὰδε·
εἰ μὲν διδῶσι βασιλεῖ Δαρείῳ Ἀθηναῖοι γῆν τε
καὶ ὕδωρ, ὁ δὲ συμμαχίην σφι σιωπήσει· εἰ
δὲ μὴ διδῶσι, ἀπαλλάσσεσθαι αὐτὰς ἐκέλευε.
οἱ δὲ ἄγγελοι ἐπὶ σφῶν αὐτῶν βαλλόμενοι,
διδόναί φασαν, βεβλόμενοι τὴν συμμαχίην ποι-
ήσεσθαι. ἔτοι μὲν δὴ ἀπελθόντες εἰς τὴν ἐωυτῶν,
αἰτίας μεγάλας ἔχον. Κλεομένης δὲ ἐπιστάμε-
νος περὶ τούτων ἔπειτα καὶ ἔργου ὑπὸ Ἀθη-
ναίων, σιωπῶν ἐκ πάσης Πελοποννήσου στρα-
τὸν, οὐ φράζων εἰς τὸ συλλεῖν· τίσεσθαι τε
ἐθελῶν τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων, καὶ ἱσαζέσθαι
βεβλόμενος τύραννον καταστήσει. σιωπῶν γὰρ
οἱ οὗτοι ἐκ τῆς ἀκροπόλεως. Κλεομένης τε δὴ
εἰλῶ μέγαλῳ ἰστέαλε εἰς τὴν Ἐλῶσιναν, καὶ οἱ
Βοιωτοὶ δὲ πρὸς σιδημαῖον Οἰνόλυον αἰρέσθαι, καὶ
τῶν δῆμων τοὺς ἐσχάτους τῆς Ἀττικῆς. Χαλ-
κιδῆες τε ἐπὶ τὰ ἑτέρα ἰόντες, ἐπὶ οἰκίᾳ χώ-
ρας τῆς Ἀττικῆς. Ἀθηναῖοι δὲ, καί περ ἀμφιβο-
λή ἐχόμενοι, Βοιωτῶν μὲν καὶ Χαλκιδέων ἐσ-
τερον ἐμελλον μνήμην ποιήσεσθαι^β, Πελοπον-
νησίοις δὲ εὐοῖσι ἐν Ἐλῶσινι ἀντίπα ἔθεντο τὰ
ὅπλα. Μελλόντων δὲ σιναψῆν τὰ στρατόπεδα

Lacedæmonii ibi erant. Cleomeni au-
tem peragebatur omen. nam ei ad oc-
cupandam arcem ascendenti, & ad deæ
penetrare alloquendi gratia eunti, exsur-
gens ἐσθλὸς sacerdos, antequam ille val-
vas referaret, Lacedæmonie, inquit,
hospes, retro redeas, neve templum
introcas. non enim Dorienſibus huc in-
troire fas est. Cui Cleomenes, At ego,
inquit, ὁ mulier, Dorienſis non sum, sed
Achæus. Itaque admonitu uti nolens,
atque in conatu pergens, tunc quoque
iterum cum Lacedæmoniiſ excidit. Ce-
teros autem ad necem vinxere Atheni-
enſes, & in iis Timeſitheum fratrem e-
jus, cujus manuum opera atque strenui-
tatem maximam referre poſſem. Atque
hi quidem in vincula conſecti mortem
oppetiere. Athenienſes autem poſt hæc
revocatis cum Clisithene ſeptingentis fa-
miliis, quas Cleomenes exegerat, Sar-
des mittunt ad contrahendam cum Per-
ſis ſocietatem. Intelligebant enim ſibi
cum Cleomene atque Lacedæmoniiſ eſſe
bellandum. Ut Sardes venere nuncii,
mandataque expoſuere, percontatus eſt
eos Artaphernes Hyſtaſpis filius, Sar-
dium prætor, quānam homines eſſent,
& ubi terram incolentes, qui ſocii Per-
ſarum fieri orarent. Ubi id ex nunciis
audivit, hæc eis in breve contracta ob-
tulit, Si regi Dario terram Athenienſes
darent & aquam, ſe contracturum cum
eis ſocietatem: ſin minus, illos abſcedere
præcepit. Nuncii inter ſe colloquuti,
quod ſocietatem facere cuperent, datu-
ros ſe eſſe dixerunt. quo nomine, u-
bi reverſi ſunt domum, vehementer ac-
cuſati ſunt. Cleomenes intelligens ab A-
thenienſibus ſe & verbis & factis lædi,
ex omni Peloponneſo copias coëgit, diſ-
ſimulans quem ad finem, quum haberet
in animo tum populum Athenienſem ul-
ciſci, tum Iſagoram conſtituere tyran-
num, qui una cum eo ex arce deceſſe-
rat. Comparato exercitu ingenti, ipſe
Eleuſina invaſit, & ex composito Bœo-
ti OEnoën occuparunt & Hyſias, ul-
timos Atticæ populos: & ab altera par-
te Chalcidenſes oræ Atticæ loca popu-
labantur. Athenienſes etſi ancipiti bello
diſtriçti, Bœotorum & Chalcidenſium
ultione dilata, arma contra Pelo-
ponnenſes in Eleuſina agentes ferunt.
Dumque ambo exercitus conſerturi præ-
lium

Qui dilapsi sociis irritus abiit, unde lex Spartz facta
Reges simul duos non exire ad bellum. Athenien-
sium ultio ab Bœotis & Chalcidenſibus.

TERPSICHORE, LIBER V. 313

lium essent, Corinthii, primi omnium
secum reputantes iniuste à se agi, averter-
runt se, atque abſceſſerunt: secundum
hos Demaratus Ariftonis filius, qui &
ipse erat rex Spartiatarum, & è Lace-
dæmone copias simul eduxerat, nec à
Cleomene superiori tempore diſſenſerat.
Ob quam regum diſſenſionem lex apud
Spartam lata est non licere utrique regi
ſequi, exercitu progreſſo. nam prius
ſequebantur ambo. & altero horum va-
cante ab militia, alterum quoque è Tyn-
daridis relinqui; nam & iſti antehac ab
eis evocati ambo comitabantur. Porro
tunc ceteri ſocii qui erant in Eleuſine,
cernentes non convenire inter reges, &
Corinthios aciem deſeruiſſe, etiam ipſi
76 dilapſi abierunt. Quartum iſtud Dorien-
ſes in Atticam proſecti ſunt, bis ad bel-
lum ingreſſi, bis ob Athenienſium multi-
tudinis commodum: Primo, quum & Me-
gara coloniam deduxerunt, hæc expedi-
tio recte vocetur ſub Codro Athenarum
rege: iterum ac tertio, quum ad
expellendos Piſiſtratidas ex Sparta ven-
tum eſt: quarta vice, quum Cleomenes
Peloponnenſes ducens, Eleuſina invaſit.
Ita quarto tunc Dorienſes in Athenas
77 irruerunt. Dilapſo igitur inglorie hoc
exercitu, ibi Athenienſes volentes ul-
tum ire injurias, primam expeditionem
fecerunt adverſus Chalcidenſes: quibus
Bœoti ad Euripum iere ſuppeticas. His
conſpectis Athenienſes putarunt ſibi cum
eis prius quam cum Chalcidenſibus pu-
gnam conferendam. itaque congreſſi cum
illis egregie ſuperant, permultiſque eo-
rum cæſis, ſeptingentos vivos capiunt.
Eodem die tranſgreſſi in Eubœam, cum
Chalcidenſibus conſlixere: quibus et-
iam victis, quatuor millia colonorum
in prædiis hippobotarum reliquerunt.
hippobotæ autem apud Chalcidenſes vo-
cabantur locupletes. Horum etiam quof-
cunque vivos ceperunt, una cum Bœo-
torum captivis vinctos compedibus in
carcerem conjecerunt; quos aliquanto
poſt binis mulctatos minis ſolverunt: eo-
rumque vincula quibus alligati fuerant,
in arce ſuſpenderunt, quæ ad meam uſ-
que memoriam extabant, pendentia è
muris à Medo ambuſtis, è regione pe-
netralis ad occaſum ſpectantis. Decimas
quoque pretii redemptionis conſecrarunt,
facta ærea quadriga, quæ ad finiſtram
ma-

ἐς μάχην, κεράνθιοι μὲν πρῶτοι σφι^a αὐτοῖσι
δόντες λόγον ὡς ἔπιοιεν τὰ δίκαια, μετὰ βάλ-
λοντο τε^b καὶ ἀπαλλοτρίωτο^c μὲν δὲ, Δημάρετος^d,
ὁ Ἀχαιῶν^e, ἐὼν ἐστὶ βασιλεὺς Σπαρτιητῶν,
καὶ παυξάραγον τε τὴν στρατὸν ἐκ Λακεδαι-
μον^f, καὶ οὐκ ἐὼν Διόφορος^g ἐν τῷ πρῶτῳ
χρόνῳ κλειόμενοι. ἀπὸ δὲ ταύτης τῆς διχοστασίας,
ἐπὶ τὴν νόμον^h ἐν Σπάρτῃ, μὴ ἐξῆναι ἐπεὶ αὐτῶν
φοῦτον τὰς βασιλῆας, ἐξέκοιτο τῆς στρατῆς. πῶς
γὰρ ἀμφοτέρωι εἶπον. πρῶτον μὲνⁱ τὴν τῶν
ἐπὶ τῶν, καταλείπεσθαι καὶ τὴν Τιωδαριδῶν τῇ
ἐπὶ τῶν. πρῶτον γὰρ δὴ καὶ ἔπειτα ἀμφοτέρωι, ὁ Πί-
κλητος σφι^j ἐόντες, εἶπον. τότε δὲ ἐν τῇ Ἐλ-
λῶνι ὁρέοντες οἱ λοιποὶ τῶν συμμάχων τὰς τι βα-
σιλῆας τῇ Λακεδαιμονίων οὐκ ὁμολογούντας, καὶ
κορανθίας ἐκλιπνύσας τὴν πᾶσιν, οἴοντο καὶ
αὐτοὶ ἀπαλλοτρίωσιμοι. Τέταρτον δὲ τῶν ὁ Πί-
κλητος ἀπὸ τῶν Δωριέων, δις τε ὁ Πί-
κλητος ἐσβαλόντες, καὶ δις ἐπὶ ἀγαθῶν τῶν πᾶσιν τῇ Ἀ-
θηναίων^k πρῶτον μὲν, ὅτε ἐκ Μεγάρων κατήκισαν,
ἐστὶν ὁ γὰρ ἐπὶ Κόδρῳ βασιλεύοντι Ἀθη-
ναίων, ὁρῶντες ἂν καλέοιτο. δεύτερον δὲ ἐκ τῶν,
ὅτε ἐπὶ Πεισιφρατίδῶν ἐξέλαυν ὁρμηθέντες, ἐκ
Σπάρτης ἀπῆκον. τέταρτον δὲ τότε, ὅτε ἐκ Ἐλ-
λῶν Κλειμένης ἄγων Πελοποννησίους ἐσέβαλε. ἔ-
τω τέταρτον τότε Δωριέων ἐσέβαλον ἐς Ἀθήνας.
Διαλυθέντων ὧν τῶν γὰρ τῶν ἀκλεῶς, ἐστὶν αὐτῶν
Ἀθηναῖοι πῖνναξ βεβλόμενοι, πρῶτον στρατὸν
ποιεῖν^l ἐπὶ Καλκιδέων. Βοιωτοὶ δὲ πῖσι Καλκι-
δεῦσι βοηθῶσι ἐπὶ τῷ Εὐρυπῶν. Ἀθηναῖοι δὲ ἰδόντες
τὰς Βοιωτοὺς, ἔδοξε πρῶτον πῖσι Βοιωτοῖσι ἢ
πῖσι Καλκιδεῦσι ὁ Πί-κλητος συμβάλλασθαι τε δὴ
πῖσι Βοιωτοῖσι οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ πολλῶν ἐκράτησαν.
καρῶν δὲ πολλοὺς φονεύσαντες, ἐπὶ τῶν αὐτῶν
ἐζώρησαν. τῇ δὲ αὐτῇ ταύτης ἡμέρης οἱ Ἀθηναῖοι
Διόδοτος ἐς τὴν Εὐβοίαν, συμβάλλασθαι ἐπὶ τῷ
Καλκιδεῦσι. νικῶντες δὲ ἐκ τούτων, τῶν τετρακ-
λίους κληρούχων ἐπὶ τῷ ἰπποδοτίῳ^m τῇ χώρῃ λεί-
πεσι. οἱ δὲ ἰπποδοτίῳⁿ ἐκαλέοντο οἱ παχέες τῇ
Καλκιδέων. ὅσους δὲ ἐκ τῶν ἐζώρησαν, ἅμα
τοῖσι Βοιωτῶν ἐζώρημένοι^o εἶχον ἐν Φυλακῇ, ἐς
πῖδας δῆσαντες. χρόνῳ δὲ ὑστερον^p ἔλυσαν σφίνας
διμνέως ἀπολυμένους. πᾶς δὲ πῖδας αὐτῶν, ἐν
τῇσι ἰδεοῖσι, ἀνεκρέμασαν ἐς τὴν ἀκρόπολιν, αἶ-
περ ἐπὶ ἐς ἐμὴν ἔσαν περὶ τῶν, κρεμάνενοι ἐκ τῶν
χρῶν περὶ τῶν φερόμενων πυρὶ ὑπὸ τῷ Μῆδῃ, ἀν-
τίον δὲ τῷ μεγάρῳ τῶν πρὸς τῶν περὶ τῶν, καὶ τῷ
λύτρων τὴν δεκάτην ἀνέθηκαν, ποιησάμενοι τίθρα-
πον χάλκεον. τὸ δὲ ἀριστῆος χερὸς ἐστὶν πρῶτον^q

R r

ισιόν-

a πρῶτοι. b μετὰ βάλον. c MS. habet ἀπαλλοτρίωτο. d ἰπποδοτίῳ. e ἰπποδοτίῳ. f Hæc vox ὑστερον non est in MS. g πρῶτον.

ἐπὶ τὰ πύλαια τὰ ἐν τῇ ἀκροπόλει. ὅππῃ
ζήσαντες δὲ οἱ ταῦτε,

Ἐθέα Βοιωτῶν Ἑ Χαλκιδέων δαμασυντες
Παῖδες Ἀθῆναιων ἐργασιν ἐν πολέμῳ,
Δεσμῶ ἐν ἀχλύσιν ἡ σιδηρῶ ἐσέσαν ὕ-
βριν.

Τῶν ἱππῶν δεκάτῳ Παλλάδι τάσδ' ἔθε-
σαν.

Ἀθῆναιοι μὲν νῦν ἡδύωντο. ἄλλοι δὲ οὐ κατ'
ἐν μόνον, ἀλλὰ πανταχοῦ ἡ ἰσχυρὴ ὡς ἐστὶ
χρῆμα σπυδαῖον, οἱ καὶ Ἀθῆναιοι τυραννι-
μοι μὲν, οὐδαμῶν τ' σφίσι πεισισθέντων ἔ-
σαν τὰ πολέμια ἀμείνους, ἀπὸ λαχρήναις δὲ
τυραννῶν, μακρῶ πρῶτον ἔχοντο. ἄλλοι δὲ
πῶτα ἐπὶ καπιχόμενοι μὲν, ἐξαποκίοντο, ὡς
δεσπότης ἐργαζόμενος. ἐλαττωμένοι δὲ, αὐτοὶ
ἐκαστὸν ἐκ τῶν περὶ τὸν καπιχόμενον καπιχόμενοι. ὅ-
ταν μὲν νῦν πῶτα ἐπὶ τῶν. Θεβαῖοι δὲ μετὰ
πῶτα ἐς τὸν ἱππῶν, βελάμενοι πᾶσι τῶν Ἀ-
θηναίων. ἡ δὲ Πυθίη δὲ σφίσι μὲν αὐτοῖς
ὡς ἔφη αὐτοῖς εἶναι τίς, ἐς Πολύφημον δὲ
ἐξενέκωντο. οἱ αὐτοὶ τ' ἀρχαῖα δεσποῦν. ἀπὸ
τῶν ὡς τ' ἱππῶν, ἐξέφυγον τὸ χρηστέρων,
ἀλλὰ πᾶσι μὲν ὡς ἐπὶ τῶν δεσποῦν, εἶπαι οἱ Θε-
βαῖοι ἀκούσις τῶν, οὐκ ὡς ἀρχαῖα ἡ-
,, μέντοι οὐκ ἔστι τῶν ἀρχαῖα καὶ Κορωνάιοι καὶ
,, Θεσπιάς, καὶ ἔτι καὶ ἄλλοι ἡμῶν οἱ κα-
,, χόμενοι, περὶ τῶν ἀρχαῖα καὶ τὸ πάλαι-
,, μαν; τί δὲ τῶν καὶ δεσποῦν; ἀλλὰ μάλ-
,, λον μὲν ὡς τῶν ἡ καὶ χρηστέρων. Τῶν δὲ
δὲ ὁπλησθέντων, εἶπε δὲ πῶτα μὲν πρὸς
,, ἔγωγε μοι δοκεῖ σπυδαῖον ὡς τὸ ἐλάττω λόγον
,, ἡμῶν τὸ χρηστέρων. Ἀπὸ τῶν λόγων κα-
,, κέμεν ἡμῶν τὸν Θεβῶν καὶ Αἰγίνα. τῶν
,, τῶν ἀδελφῶν ἐσέσαν, δοκεῖ ἡμῶν Αἰγί-
,, νῶν δεσποῦν τὸν Θεβῶν πᾶσι τῶν ἡμῶν
γῆρας καὶ, ὡς τῶν γῆρας πᾶσι τῶν ἡμῶν
νῶν ἐδόκεν φαίμενοι, αὐτοὶ πᾶσι τῶν ἡμῶν
οἱ Αἰγίνοι, ὁπλησθέντες κατὰ τὸ χρη-
στέρων σφίσι βοηθεῖν, ὡς ἐσέσαν ἀρχαῖων. οἱ
δὲ σφίσι αὐτοῖς ὁπλησθέντες καὶ Αἰακίδας συμ-
πᾶσι ἔφασαν. Περὶ τῶν δὲ Θεβαίων
κατὰ τὸν συμμαχίῳ τὸν Αἰακίδων, καὶ τῶν
χῆρας πᾶσι τῶν ἡμῶν, αὐτοὶ οἱ Θεβαῖοι πᾶσι τῶν
ἀπὸ τῶν, τῶν δὲ ἀνδρῶν ἐδόκεν Αἰγίνοι, ὡς
ἀδελφῶν καὶ μακρῶν ἐσέσαντες, καὶ ἐχθρῶν
πᾶσι ἀκαμνηστέως ὡς τῶν Αἰγίνοι.

manum intranti statim in propylæa arcis
stabat, cum hac inscriptione,

*Aitica perdomitis acri sub marte ju-
venius*

*Bæotum populis Chalcidicæque manu,
Damna rependerunt vinculis & carcere
caco,*

*Quorum hæc de decima stant tibi Pallas
equæ.*

Et Athenienses quidem augescabant. Ju- 78
ris autem æquabilitatem esse rem seriam,
non ex uno tantum, sed undique datur
intelligi: siquidem Athenienses etiam
quamdiu tyrannis subiecti fuerunt, nul-
lis finitimorum in bello præstantiores e-
rant; liberati vero tyrannis, multo primi
extitere. Unde liquet, eos, dum con-
tinebantur, fegnissimos propositi fuisse, tan-
quam domino laborantes: at libertate
parta, sibiipsi quisque rem gerere pro-
perabat. Athenienses ita agebant. The- 79
bani autem post hæc ulciscendi illos cu-
pidi, sciscitatum ad deum miserunt. Qui-
bus respondens Pythia, negabat per se
eos posse illos ulcisci, sed ad Polyphē-
mum referentes jubebat ut rogarent pro-
ximos. Digressis igitur consultoribus
responsum vulgaverunt convocato po-
pulo Thebani. Ut vero sciscitari sunt
dicentibus illis à proximis peti debere,
auditis his dicebant; Numquid non pro-
xime nos incolunt Tanagrai Coronæ-
que & Thespienenses, qui nostri assidue
commilitones, alacri atque concordii in
partes animo bella nobiscum tolerant?
quid hos rogari oportet? sed potius non
hoc est oraculum. Hæc illis sermoci- 80
nantibus, quidam re audita, inquit, Ego
quid nobis significare velit oraculum vi-
deor mihi intelligere. Αἰόπης dux filiarum
fuisse traduntur, Thebe & Ægina; quæ
quoniam sorores sunt, opinor deum re-
spondere nobis, ut Æginetas rogemus vi-
cem nostram ulcisci. Thebani, quoni-
am nulla quam hæc visa est excogitari
posse potior sententia, protinus misere
ad Æginetas orandos auxilia, tanquam
proximos, ex dei oraculo. Illi petenti-
bus his auxilia dixerunt se mittere cum
eis Æacidas. Societate Æacidarum freti 81
Thebani, quum lacerassent Athenien-
ses, aspere ab iisdem excepti, iterum au-
xilia virorum remissis Æacidis oraverunt.
Quorum prece moti Æginetæ, tum ma-
gnitudine opum inflati, tum pristina
inimicitia quam gessere cum Athenien-
sibus

Æginetæ vasserunt Atticam; hujus ira origo. Damix & Auxesur numina & simulacra Epidauri, unde deficit Ægina, domina maris, & simulacra in se transfert. Cultus harum dearum per choros muliebres.

sibus memores, bellum illis haud inditum intulerunt. Nam quum Athenienses vertissent omnes vires adversus Bœotos, ipsi longis navibus in Atticam trajicientes, tum Phalerum diripuerunt, tum multos populos in cetera ora maritima,

82 nienfibus afferentes. Inimicitia autem quæ Æginetas stimulat adversus Athenienses, ab initio extitit talis: Epidaurii, quum sua ipsis terra nihil fructuum efferret, de hac calamitate Delphicum consulere oraculum. Quos Pythia jussit Damix & Auxesur simulacra erigere; & postquam erexissent, melius actum iri. Sciscitantibus igitur Epidauriis utrum ex ære facerent illa an ex lapide, Pythia ex neutro permisit fieri, sed è ligno mitis oleæ. Rogabantur ergo ab Epidauriis Athenienses ut sibi permitterent oleam cedere, oleas illas rati sacratissimas esse. Fertur etiam nusquam gentium nisi Athenis illa tempestate oleas fuisse. Athenienses se vero dixerunt concessuros, hac tamen lege, si quotannis illi sacra Minervæ Urbicæ & Erechtheo afferrent. Accepta condicione Epidaurii quæ rogabant impetraverunt, & simulacra ex his oleis fabricata statuerunt: terraque sua fructum eis ferente, quod con-

83 venerat Atheniensibus persolvebant. Eo adhuc tempore atque superiori Æginetæ Epidauriis parebant, tum in aliis, tum vero in litibus, quas Æginetæ inter se vel actores, vel rei, illuc transeuntes agebant: verum ex eo tempore fabricatis navibus, ad contumaciam versi, ab Epidauriis desciverunt: & jam potentiores vastabant eos, quippe maris imperio potiti, tum quoque simulacra ista Damix & Auxesur surripuerunt: eaque asportata, in regionis suæ mediterraneo loco statuerunt, cui nomen est OEæ, viginti ferme procul ab urbe stadiis. Hoc in loco illis erectis supplicabant sacrificiis atque jacobundis choris mulierum, denis viris utrique dæmonum assignatis, qui choris præessent. Chori autem neminem virum jocos lacescebant, sed indigenas feminas: quæ ceremoniæ apud ipsos quo-

84 que Epidaurios fuerant. Sunt illis etiam arcana sacra. Surreptis statuis, Epidaurii quod fuerant pacti Atheniensibus non solvebant: cujus rei quum à nunciis Atheniensium admonerentur, reddere

TERPSICHORE, LIBER V. 315

ες, τότε Θηβαίων δεθέντων, πόλεμον ἀκέρυκτον Ἀθηναίοισι ἐπέφερον. Ὀπτικμένων γὰρ αὐτῶν βοιωτοῖσι, ὀπτιπλώσαντες μακρῆσι νηυσὶ ἐς τὴν Ἀθηνῶν, κατὰ μὲν ἑσπέραν φάληρον, κατὰ δὲ ἄλλης ὥρας πολλὰς δήμες. πεισύντες δὲ ταῦτα, μεγαλῶς Ἀθηναίους ἐσνέοντο. Ἡ δὲ ἐχθρὴ ἡ προσφειλομένη ἐς Ἀθηνάους ἐκ τῆς Αἰγινήτης, ἔλκετο ἐξ ἀρχῆς τοιόδε ἂ. Ἐπιδαυριοῖσι ἡ γῆ καρπὸν ἔδεναι ἐδίδοιτο^β. πρὶν ταύτης ὥν δὲ συμφορῆς οἱ Ἐπιδάυριοι ἐχρύνοντο ἐν Δελφοῖσι. ἡ δὲ Πυθίη σφείας ἐκέλευε δαμῆς πικρῆς αὐξήσεως ἀράματα ἰδρύσασθαι· καὶ σφίσι ἰδρυσάμενοι αἰμαῖνον σιωοῖσασθαι. ἐπηρώτων ὧν οἱ Ἐπιδάυριοι κέπερα χαλκῆς ποῖοντο πρὸς ἀράματα, ἢ λίθου. ἡ δὲ Πυθίη ἐδέετο τέτων ἑα, ἀλλὰ ἔλυε ἡμέρης ἐλαίης. ἔδοντο ὧν οἱ Ἐπιδάυριοι Ἀθηνάων ἐλαίην σφίσι δέναι παμέσθαι, ἰρωπίας δὲ κείνας νομίζοντες εἶναι· λέγετο δὲ καὶ οἷς ἐλαίαι ἔσαν ἄλλοθι γῆς, ἔδαμῆ κατ' ἐκείνων τὸ χερόν, ἡ Ἀθήνησι^γ. οἱ δὲ ὅτι τοῖσδε δώσιν ἔφασκεν, ἐπ' ὧ ἀπάξουσιν ἐπὶ ἐκάστῃ τῇ Ἀθηνῶν πικρῇ Πωλιάδι ἱερά, καὶ τῷ Ἐρεχθεῖ. καταπνεύσαντες δὲ ὅτι τέτοιον οἱ Ἐπιδάυριοι, τὸ πικρὸν ἔπνυχον, καὶ ἀράματα ἐκ τῶν ἐλαίων τέτων ποιησάμενοι, ἰδρύσαντο. καὶ ἡ τε γῆ σφίσι ἔφερε^δ, καὶ Ἀθηνάοισι ἐπέπλεον πρὸς σπένδοντο. Τέτων δὲ τὸ χερόν, καὶ τὸ πρὸς τέτα, Αἰγινήτης Ἐπιδαυρίων ἦκεν, πρὸς τε ἄλλα, καὶ δίκας, Διφθαίμονες ἐς Ἐπιδάυρον, ἐδίδοσαν τε καὶ ἐλάμβανον πρὸς ἀλλήλων οἱ Αἰγινήται, τότε δὲ^ε δὲ τῶνδε, νῆας τε πηξάμενοι, καὶ ἀγνωμοσύνην χερσάμενοι, ἀπέστησαν ἀπὸ τῶν Ἐπιδαυρίων. αἵ τε δὲ ἐόντες Διφθοροί, ἐδήλεοντο αὐτοῖς. ὥς δὲ θαλασσοκράτορες ἐόντες, καὶ δὲ πρὸς ἀράματα ταῦτα δὲ τε δαμῆς ἐκ τῆς Αὐξήσεως ὑπαίρειον^ς αὐτέων. καὶ σφρα ἐνομίσαντο^ς ἐκ ἰδρύσαντο δὲ σφετέρης χώρης ἐς τὴν μεσσηνίαν, τῇ Οἰῇ μὲν ἐστὶ νόμος, εἰδὶα δὲ μάλιστ' ἐκ τῆς πόλεως ὡς εἶχε^ς ἀπέχθαι. ἰδρυσάμενοι δὲ ἐν τῇ τῷ χώρῳ, θυσιῇσι τε σφρα καὶ χοροῖσι γυναικείοισι κερτμοῖσι ἰλάσσαντο, χορηγῶν δόποθεν μὲν ἑκατέρῃ τῶν δαιμόνων δέκα ἀνδρῶν. καὶ ὥς δὲ ἡγήσαντο οἱ χοροὶ ἄνδρα μὲν ἰδέναι, τὰς δὲ ὀπτιχωρίας γυναῖκας. ἔσαν δὲ καὶ πῖσι Ἐπιδαυριοῖσι αἱ πιαῦται ἱεροργίαι^ς. εἰσὶ δὲ σφίσι καὶ ἀρρητοὶ ἱεροργίαι^ς. Κλεφθέντων δὲ τῶνδε τῶν ἀράματων, οἱ Ἐπιδάυριοι τοῖσι Ἀθηνάοισι τὰ ξυνέθεντο, σὺν ἐπέπλεον. πέμψαντες δὲ οἱ Ἀθηνάοιοι ἐμύλουν τοῖσι Ἐπιδαυριοῖσι. οἱ δὲ ἀπέφινον λέ-

R r 2

γν

a τοιόδε. b ἀπέδιδυ. c ἡ ἐν Ἀθηνῶν ἐστὶν in MS. d ἔφερε καρπὸν, καὶ. e τὸ δὲ. f ἐνομίσαντο^ς τε καὶ. g ἐκ αἰσίου.

h ἰεροργίαι bis.

Simulacris spoliati Epidaurii iubent, quod putant jus esse, ut Athenienses exigant debitum vestigal ab Æginetis, qui rapuissent. Varietas historiarum de illis, qui ad violente eripienda missi sunt.

γὰρ οὕτως αὐτοὶ κτείνον. ὅσον μὲν γὰρ χρόνον εἶχον
πρὸ ἀργαλμάτων ἐν τῇ χώρῃ, ὅππῃ δὲ τὰ συνήθη-
το. ἐπεὶ δὲ ἐστρηόχ' αὐτῶν, ἡ δίκαιον εἶναι δο-
φίρειν ἐπὶ, ἀλλὰ τὰς ἔχοντας αὐτὰ Αἰγινήτας
πρὸς τοὺς ἐκείλους. πρὸς ταῦτα Ἀθλωαῖοι, ἐς
Αἰγίαν πέλονται, ἀπάρητον τὰ ἀργαλματα· οἱ
δὲ Αἰγινήται ἔφασαν σφίσι τι καὶ Ἀθλωαῖοι
εἶναι ἄδεν πρῆγμα. Ἀθλωαῖοι μὲν νῦν λέγουσι,
ὅτι τὴν ἀπάρησιν δόξατε λῶσαι τριήρει μὴ τῶν
ἀστῶν τέρας, οἱ δὲ πρὸς τοὺς δόξ' ἔχοντες,
καὶ ἀπρόκομοι ἐς Αἰγίαν, τὰ ἀργαλματα πα-
σα, ὡς σφετέρων ξύλων ἐόντα, ἐπρωῶντο· ὅτι
τὸ βάθρων ἐξαναπαῖν, ἵνα σφρα ἀνακομι-
σάντων· ἡ δὲ διαμείνους δὲ τούτῳ τῷ τρόπῳ αὐ-
τῶν κρατῆσαι, περὶ αὐτῶν χάριν ἔλκεν τὰ
ἀργαλματα. καὶ σφί' ἔλκεν, βροντῇ τε, καὶ
ἅμα τῇ βροντῇ σέσμῳ ὅππῃ δὲ τῶν τοῦ
τριήρους τοὺς ἐλκόντας, ὑπὸ τῶν ἄλλοφρο-
νῶν· παρὸν δὲ τῶν, κτείνον ἀλλήλους ἀπὸ
πολέμους· ἐς δὲ ὅτι πᾶσι ἕνα λειψόντα, ἀνα-
κομιδῇ αὐτὸν ἐς Φάληρον. Ἀθλωαῖοι μὲν ἔ-
τι λέγουσι ἡμέα· Αἰγινήται δὲ, ἡ νῆς μὴ
ἀπρόκομος Ἀθλωαῖος, (μὴ μὲν γὰρ, καὶ ὅτι
πλεῖστας μῆς, καὶ εἰ σφί' μὴ ἔτυχον εἶσαι
νῆς, ἀπρόκομος ἂν ὄππῃ) ἀλλὰ πολλοὶ
νηοὶ ὅππῃ σφί' ὅτι τὴν χώρην· αὐτοὶ δὲ
σφί' εἶσαι, καὶ οὐ ναυμαχῆσαι· ὅτι ἔχουσι δὲ
τοῦτο ἀποσπῆσαι ἀσχεκέως, οὐτε εἰ ἴσους συ-
γκρινόμενοι εἶναι τῇ ναυμαχῇ, κατὰ τοῦτον εἶ-
ξαν, οὐτε εἰ βεβλόμενοι πῶς οἶον ἢ καὶ ἐπί-
ηται. Ἀθλωαῖος μὲν νῦν, ἐπεὶ τί σφί' οὐ-
δὲς ἐς μάχην κατῆται, δόξατε δὲ τῶν
νεῶν, τραπέσαι πρὸς τὰ ἀργαλματα· οὐ δια-
μείνους δὲ ἀναπαῖν ὅτι τὸ βάθρων αὐτὰ, οὕτω
δὲ περὶ αὐτοὺς χάριν ἔλκεν, ἐς οὐ ἐλ-
κόμενα τὰ ἀργαλματα ἀμφοτέρω τῶν πῶς
ἐμοὶ μὲν οὐ πῶς λέγοντες, ἀλλὰ δὲ πῶς. ἐς
γὰρ σφί' αὐτὰ πῶς, καὶ τὸ δόξ' ἔχοντες
χρόνον ἀποσπῆσαι οὕτω ἔχοντα. Ἀθλωαῖος μὲν
δὲ πῶς πῶς. σφί' δὲ Αἰγινήται λέγουσι πυ-
ρρὸν τοὺς Ἀθλωαῖος, ὡς μέλλοιεν ὅτι σφί' αὐ-
τοὺς τραπέσαι, ἐπόμενος Ἀργαῖος πῶς· τοὺς
τε δὲ Ἀθλωαῖος δόξατε ἕνα ἐς τὴν Αἰγίαν,
καὶ ἡκεῖν βοήθοντας σφί' τοὺς Ἀργαῖος, καὶ
λαβεῖν τε ἐξ Ἐπιδάουρ' ἀποσπῆσαι ἐς τὴν νῆ-
σιν, καὶ ἡ σφρακτοὶ πῶς Ἀθλωαῖοι ὅππῃ
πῶς ὑποταγόμενος τῶν δόξ' ἔχοντες· ἅμα
τε ἐς τῶν τῶν βροντῇ τε ἡμέα· ὅτι σέσμῳ
αὐτοῖσι. λέγει μὲν νῦν ὑπὸ Ἀργείων τε ἡ Αἰ-
γινή-

dere rationem cur injurii non essent: se enim quamdiu apud se statuas habuissent, quod conventum erat exsolvisse, eisdem jam viduatos jure non debere exsolvere, sed Æginetas, qui illas haberent, à quibus id exigi jubebant. Hoc responso accepto, ad eas repetendas Æginam Athenienses misere. Æginetæ negare quicquam negotii esse sibi cum Atheniensibus. Athenienses igitur 85
ajunt, post repetitionem illam, triremi una huc navigavisse cives illos, qui ab republica missi Æginam quum venerunt, simulacra illa, tanquam è suis lignis facta, conati sint suis sedibus emoliri ut asportarent: quumque eo pacto auferte nequirent, circumdatis funibus trahere tentasse. Sed dum trahunt, tonitrum & cum tonitru terræmotum extitisse: eaque de re illos remiges qui traherent simulacra, in amentiam esse conversos: & ex hoc morbo sese tanquam hostes mutuo trucidasse, donec unus ex omnibus relictus est, qui ad Phalerum se recepit. Athenienses quidem ita rem 86
gestam esse memorant: Æginetæ vero non illos una navi venisse, (facile enim se unam navim, atque etiam paulo plures unā, etiam si sibi nullæ fuissent naves, fuisse propulsaturos) sed multis navibus in ipsorum terram invasisse, se vero cessasse, nec pugna navali contendisse. Qui tamen planum facere nequeunt, an quia impares se esse ad pugnam navalem agnoscerent, cesserint, an volentes facere quod etiam fecerunt. Athenienses certe, quod nulli propugnatores obstant, egressos è navibus ad simulacra se convertisse: & quum ea è suis basibus amoliri nequirent, circumdatis restibus trahere ita conatos, donec illic ambo simulacra, dum traherentur, fecere rem eandem, sed apud me fide carentem, alicui forsan alteri credibilem. ajunt enim illa procubuisse sibi in genua, atque ex eo tempore semper in hoc gestu permanisse. Et hæc quidem Athenienses fecisse: Se vero, quod audirent sibi bellum ab Atheniensibus illatum iri, præparasse Argivos; & quum Athenienses in Æginam exscendissent, Argivos illis adfuisse auxilio, eosque, quum latuissent hostem in trajiciendo ex Epidauro in insulam, in Athenienses, qui nihil præscissent, à navibus disclusos irruisse: & interea tonitrum ipsis terræque motum extitisse. Hæc ab Argivis Æ- 87
gine-

a MS. habet πῶς. b ὅτι νῦν ἔτι. c Αἰγινήτω. d παρὸν.

Unus ex Atheniensibus domum rediens fibulis ab feminis ad mortem punctus, quibus nota hinc imposta. Vestis Græca muliebris. Athenienses potentiores nascuntur Æginetas oraculo disseſſe iubente.

ginetisque commemorantur. Athenienses quoque confitentur unum omnino è suis incolumem in Atticam revertiſſe, quem tamen Argivi ajunt superſtitem fuiſſe iſſis Atticum exercitum proſtigantibus; Athenienſes autem dæmonio: nihilo fecius ne hunc quidem incolumem manſiſſe, ſed periſſe, hunc in modum: Quum Athenas ſe recepſiſſet, clademque renunciaſſet, uxores eorum qui adverſus Æginam militatum proſecti fuerant, indigne ferentes unum iſtum ex omnibus eſſe reducem, circumfuſas hominem prehendiſſe, ac fibulis veſtimentorum pupugiſſe, percontantes ſingulas ubi ſuus vir eſſet, atque hoc modo hunc fuiſſe confectum. Idque factum mulierum viſum eſſe Athenienſibus ipſa clade triſtius. in quas quum alia ratione animadvertere non poſſent, veſtem illarum in Ionicam mutaverunt. nam antea Doricam veſtem gerebant Athenienſium feminæ, ſimillimam Corinthiæ: eam itaque mutaverunt in lineam, ne fibulis uterentur.

88 Quamquam ſi ex vèro ſermocinemur, non Ionica hæc olim veſtis fuit, ſed Carica: quoniam omnis priſca veſtis feminarum Græcanica eadem erat, quam nunc Doricam appellamus. Argivos quod attinet, & Æginetas, inſuper adhuc id etiam feciſſe, ut pro lege haberetur apud illorum utroſque, fibulas facere ſeſquialteras, quam erat meſura quæ tunc obtinebat, & has præſertim ab feminis in eorum numinum templis conſecrari: Atticum vero neque aliud quicquam ad templum offerre, ne urceum quidem, ſed lege juberi ex ollis gentilibus in poſterum ibidem potare. Eoque contentionis proceſſere Argivorum atque Æginetarum mulieres cum Atticis, ut ad meam uſque ætatem fibulas geſtaverint

89 quam antea grandiores. Inimicitia principium ab Athenienſibus in Æginetas ortum, hoc prout commemoratum eſt, exitit. Cujus rei circa ſtatuas geſtæ memoriam retinentes, libenter Thebanorum rogatu auxilium tulere Bæotis Æginetæ. Qui quum maritima Atticæ vaſtarent, Athenienſesque adverſus Æginetas expeditionem inirent, advenit è Delphis oraculum, ut ab Æginetis lædendis triginta annos abſtinerent; triceſimo anno, quum fanum Æaco dicaffent, bellum cum Æginetis inchoarent, ad votum eis re ſucceſſura. Sin bellum continuo

TERPSICHORE, LIBER V. 317

γεννητίων ταῦτε ὁμολογῶμεν ὅτι καὶ ἔτι Ἀθηναίων ἓνα μουῦον τὸ δόποσ' ἔντα αὐτίων ἐς τὴν Ἀθηναίων γένεσιν. πολλοὶ Ἀργεῖοι μὲν λέγουσι, αὐτίων τὸ Ἀθηναίων στρατιῶν ἀφ' ὧν ἔσαν, τὸ ἓνα τῶν περὶ γένεσιν. Ἀθλῶναι δὲ, ὅτι δαίμονες. περὶ γένεσιν μέντοι ἔδε τῶν τὸ ἓνα, ἀλλὰ δόποσ' ἔντα ποιεῖ. κομιθεὶς ἄρα ἔς τὰς Ἀθλῶνας, ἀπὸ γὰρ τὸ πάθος. πυθμένους δὲ τὰς γυναῖκας τὸ ἐπ' Αἰγίαν στρατιῶν ἀνδρῶν, δεινὸν τι ποιησάμενας κείνον μῦθον ἐξ ἀπάντων σωθῆναι, πῆρξεν τὸ ἀνδρῶν τῶν λαβόντων, καὶ κεντύσας τῇσι περόνησι τῇ ἰματίων, εἰρωτῶν ἐκάστω αὐτίων ὅπως εἴη ὁ ἐωυτῆς ἀνὴρ. καὶ τῶν μὲν ἔτω ἀφ' ὧν ἔσαν. Ἀθηναίοισι δὲ ἐπὶ τῷ πάθει δεινότερόν τι δοῦναι εἶναι τὸ τῇ γυναῖκῃ ἔργον. ἄλλως μὲν δὲ οὐκ ἔχον ὅπως ζημιώσῃ τὰς γυναῖκας, τὴν δὲ ἐοῦσαν μετῴκων αὐτίων ἐς τὴν ἰάδα. ἐφόρεον γὰρ δὴ περὶ αἱ τῇ Ἀθηναίων γυναῖκες ἐοῦσαν Δωρῶν, τῇ Κορινθίων στρατηγῶν μετῴκων ὡς ἐς τὴν λίνον κηθῶνα, ἵνα δὴ περὶ μὴ χεῖρονται. ἔστι δὲ, ἀληθεῖς λόγος χεῖρ μέντοι, οὐκ ἴσας αὐτῇ ἡ ἐοῦσα περὶ αὐτῶν, ἀλλὰ κάθαρτα. ἐπὶ ἧς ἑλληνικῇ ἐοῦς πῶς ἡ δευτέρῃ τῇ γυναῖκῃ, ἡ αὐτῇ τῇ, τὴν νῦν Δωρῶν καλέομεν. πῶς δὲ Ἀργεῖοις ἔστι Αἰγινήταις, καὶ περὶ τῶν ἐπὶ τῷ πῶς νόμον εἶναι περὶ σφί ἐκατέρω, τὰς περόνας ἡμιολίας ποιῶσαι τὸν κατὰ τὴν μέτρον, καὶ ἐς τὸ ἰδὸν τῶν θεῶν τῶν περόνας μάλιστα ἀναπνεύσαι τὰς γυναῖκας. Ἀθηναίων δὲ μήτις τι ἄλλο περὶ σφί περὶ τὸ ἰδὸν, μήτε χεῖρον, ἀλλὰ ὅτι χυτῶν ὅτι χυτῶν νόμον περὶ αὐτῶν εἶναι πῶς. Ἀργεῖων μὲν νῦν καὶ Αἰγινήτων αἱ γυναῖκες ἐκ τε πῶς κατ' ἔργον τῶν Ἀθηναίων, περόνας ἐπὶ καὶ ἐς ἐμὲ ἐφόρεον μέζοντας ἢ περὶ. τῆς δὲ ἐχθρῆς τὸ περὶ Αἰγινήτας ἐξ Ἀθηναίων γνομένης δὲ δέχῃ καὶ τὰ εἰρητῶν ἐγχεῖ. τότε δὲ Θεβαίων ὅτι καλεσμένων περὶ τῶν τῶν περὶ τὰ ἀγαλματα γνομέων ἀναμνησκόμενοι οἱ Αἰγινήταις ἐοῦτον πῶς βοιωτῶσι. Αἰγινήταις δὲ ἐοῦν τὸ Ἀθηναίων τὸ περὶ τῶν Αἰγινήτων ὁρμαινόμενοι ἐπ' Αἰγινήτας στρατιῶν, ἦλθε μαντήιον ὅτι Δελφῶν, ὅτι γὰρ τὰς δὲ Αἰγινήτων ἀδικίᾳ τῇ περὶ ἔργον, τῷ ἐνὶ καὶ τῇ περὶ τῶν, Αἰακῶ τῇ περὶ δόποσ' ἔντα, ἄρχειται τὸ περὶ Αἰγινήτας πῶς. καὶ σφί χαρῆς τὸ βέλονται. τὴν δὲ αὐτῶν ὅτι περὶ τῶν.

R r 3

της

πα, πολλά μὲν σφείας ἐν τῷ μεταξὺ τῶν ἑσόντων πείσονται, πολλά δὲ καὶ ποιήσονται. τὰ μὲντοι καθ' ἑαυτὰς αὐτὰς. ταῦτα ὡς ἀπενήχθεντα ἡκούσαν· οἱ Ἀθηναῖοι, τῷ μὲν Δίακῳ τέμενόν τι ἀπεδέξαντο τῶν πρὸ νῦν ὅτι τὸ ἀγορῆς ἱδρυτά· τρεῖς κύνες δὲ ἔπαιον ἀνέχοντες, ἀκύναντες ὅπως χρεὼν εἴη ὁπλοῦν πεπονθότας ὑπὸ Ἀιγινήτων ἀνάρσια. Ἐς τιμωρίαν δὲ ὁδοσκόποι ζομένοις αὐτοῖς, ἐκ Λακεδαιμονίων πειρηγματοφύλακον, ἐμπόδιον ἐγένετο. πυθόμενοι γὰρ Λακεδαιμόνιοι τὰ ἐκ τῶν Ἀλκιμαωνιδέων ἐς τὴν Πυθίαν μεμνηχασμένα, καὶ τὰ ἐκ τῶν Πυθίης ὅτι σφείας τε καὶ τὰς Πεισιπρατίδας, συμφορῶν ἐπεισὺν διὰ τῶν, ὅτι τε ἀνδρας ξείνας σφί ἐόντας ἐξεληλάκεσαν ἐκ τῶν ἐκείνων, καὶ ὅτι ταῦτα ποιήσονται χάρις ἐνδεμῆ ἐφαίνετο πρὸς τῶν Ἀθηναίων. ἐπὶ τε πρὸς ταῦτοις ἐνὶ τῷ σφείας οἱ χρησμοὶ, λέγοντες πολλά τε ἔσονται ἀνάρσια ἐσοῦντα αὐτοῖς ἐξ Ἀθηναίων, τὴν πρῶτον μὲν ἔσαν ἀδελφεὶς, τότε δὲ, Κλεομένει^α κομισαμένῳ^β ἐς Σπάρτην, ἐξέμαθον. ἐκήσαντο δὲ οἱ Κλεομένης ἐκ τῶν Ἀθηναίων ἀκροπάλιν^γ τὰς χρησμοὶς, τὰς ἐκείνων κτήν^δ πρῶτον μὲν οἱ Πεισιπρατίδας, ἐξελαυνόμενοι δὲ ἔλπον ἐν τῷ ἱερῷ καταλειφθέντας δὲ οἱ Κλεομένης ἀνέλαβε. Τότε δὲ ὡς ἀνέλαβον οἱ Λακεδαιμόνιοι τὰς χρησμοὶς, καὶ τὰς Ἀθηναίους ἐν ἑαυτοῖς αὐξομένους, καὶ ἑσθλῶς ἐπιμας ἐόντας πείθεσθαι σφί, νόον λαβόντες ὡς ἐλπίστον μὲν ἐὼν τὸ γὰρ τὸ Ἀπικόν, ἰσχυρόν τῶν ἐνὶ τῶν γένων^ε, κατεχόμενον δὲ ὑπὸ τυραννίδος, ἀδυνεὲς, καὶ πειθαρχεῖσθαι ἐπιμας. μαθόντες δὲ τῶν^δ ἐκείνων, μετὰ πεισμονῇ ἱππὶν τὴν Πεισιπρατίδα δὸς Σιγείας δὲ ἐν Ἑλλάσπonti, ἐς ὃ καταφύγουσι οἱ Πεισιπρατίδας. ἐπὶ τε δὲ σφί ἱππὶς καλεόμενον^ε ἦκε, μετὰ πεμπόμενοι καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων αὐγῆς, ἐλεγόν σφί Σπαρτιῆται ταῦτα, Ἄνδρες, σύμμαχοι, συγγινώσκομεν αὐτοῖς ἡμῖν ἔπι^ε, ἡσυχίᾳ ὁρῶν. ἐπαρξέντες γὰρ κισθόλοισι μαντή^ε, οἱσι, ἀνδρας ξείνας ἐόντας ἡμῖν τιμάλισα, καὶ ἀναδεκόμενας ὑποχρέους παρέχειν τὰς Ἀθηνας, τὰς ἐκ ἐκείνων πατριδὸς^ε ἐξηλάσσομεν, καὶ ἐπὶ ταῖς ποιήσασιν ταῦτα, δῆμον ἀχαρίστῳ παρεδώκαμεν τὴν πόλιν· ὅς ἐπὶ τε δι' ἡμέας ἐλπίστον^ε θεὸς ἀνέκυψε, ἡμέας μὲν ἐκ τῶν βασιλῆα ἡμέων^ε περὶ βροτοὺς ἐξέβαλε, δόξαν δὲ φύσας αὐξάνει^ε. ὥστε ἐκμεμαθήκασι μάλιστα μὲν οἱ περὶ^ε, καὶ αὐτῶν Βοιωτοὶ Ἑκακιδεὲς, τάχα δὲ περὶ^ε ἄλλοι ἐκμαθήσονται ἀμαρτῶν. ἐπὶ δὲ ἐκείνα πο^ε, ἡσυχίᾳς ἡμάρτομεν, νῦν πληροῦμεθα σφείας ἅμα^ε ὑμῖν

inferrent, fore ut interea multa ipsi detrimenta acciperent, sed & multa inferrent; sed ad extremum subigerent. Hoc oraculum ad se Athenienses allatum ubi audiere, Æaco quidem fanum dicaverunt, id quod nunc in foro extructum visitur, sed triginta annos non abstinerunt, quod videlicet audissent fieri debere ut multa paterentur indigna ab Æginetis, si bello abstinerent. His tamen ad ulciscendum se parantibus, Lacedæmonium factum extitit impedimento. Siquidem Lacedæmonii, audito commento Alcæmonidarum erga Pythiam, & quæ egisset Pythia in ipsos atque Pisistratidas, duplicem se jacturam fecisse animadvertabant: quod & suos hospites ἐ patria ejecissent, & nulla sibi ex hoc facto gratia ab Atheniensibus haberetur. Præterea oraculis urgebantur, denunciantibus multa ipsis & atrocia ex Atheniensibus futura, quorum antehac ignari fuissent, tunc autem Cleomene Spartam ferente didicerant. Et enim Cleomenes potitus est ex arce Atheniensium oraculis quæ a Pisistratidis prius possessa, ab iisdem expulsis relicta fuerant in templo, & relicta Cleomenes sumpserat. Ea Lacedæmonii oracula ubi per Cleomenem accepere, & videbant Athenienses augescentes, nec ad ipsis obtemperandum ullo modo esse animatos: præterea animadvertentes genus Atticum quod sub tyrannide mansurum esset infirmum, & parendo promptum, nunc parta libertate vel suo par existiturum: hæc singula considerantes, accessiverunt Hippiam Pisistrati a Sigeo Hellesponti, quo Pisistratidæ confugerant. Postquam Hippias arcessitus adfuit, accitis etiam aliorum sociorum nunciis, ita Spartiatæ apud eos verba fecere, Agnoscimus, viri socii, nos haud recte egisse, qui ementitis oraculis inducti, viros qui erant nostri in primis hospites, quique receperant præbere nobis Athenas obnoxias, illos ἐ patria ejecimus, & post id peractum ingrato populo urbem tradidimus: qui posteaquam per nos liberatus caput erexit, nos pariter ac regem nostrum per dedecus ejecit; inflatusque superbe, famam auget, ut præcipue quidem Bæoti illorum finitimi atque Chalcidenses didicerunt, fortassis & alius quis, si peccaverit, idem discet. Quare, quoniam in illis agendis peccavimus, nunc dabimus operam ut illuc cunctes

a ἐκείναι. b ἐκ τῶν. c ἐν τῶν ἐν ἡσυχίᾳ. d μετὰ τῶν. e ὑμῖν.

euntes una vobiscum, illos puniantus. Hac enim de causa & Hippiam & vos
ē sua quosque urbe arcessivimus, ut pu-
blico consensu & communi exercitu in-
troducetes hunc Athenas, reddamus quæ
92 abstulimus. Hæc Spartiatæ. Quæ quum
alii plerique socii non probarent, attamen
silentium tenerent, Corinthius Soficles ita
1 loquutus est: Certe quo tempore & hoc
cælum infra terram, ac terra sublimis
supra cælum erit, hominesque domici-
lium in mari habebunt, & pisces, quod
antea homines; quando vos, Lacedæmo-
nii, rebus publicis eversis, tyrannides in
urbes introducere conabimini. quibus ni-
hil est in rebus humanis neque iniustius,
neque magis pollutum cædibus. Quod si
bonum vobis videtur civitates subesse ty-
ramidi, ipsi vobis primi tyrannum con-
stituite, atque ita ut aliis constituatis o-
peram date. At nunc ipsi tyrannorum
expertes, & ne id in Sparta contingat
vehementissime caventes, hoc in socios
studetis efficere: qui si essetis, ut nos
sumus, experti, meliorem quam nunc
facitis, de hac re sententiam conferre
2 possetis. Nam iste apud Corinthios civita-
tis status fuit. Erat paucorum regimen:
& ii qui Bacchiadæ vocabantur, urbem
gubernabant; ultro citroque inter eos ma-
trimonia contrahebantur. Horum uni
nomine Amphioni nata est filia clauda,
cui nomen erat Labda: quam quoniam
nemo Bacchiadarum ducere volbat,
duxit Eetion Echecratis filius, ē Petra
quidem populo, sed ab prima origine
Lapitha ac Cænides. Qui quum neque
ex hac muliere, neque ex alia tolleretur
liberos, profectus est Delphos ad consu-
lendum de prole. eum introeuntem sta-
tim Pythia his versibus compellavit,

*Eetion, te nemo (licet sis tantus) hono-
rat.*

*Conceptum pariet saxum grave Labda,
monarchos*

*Quod cadet in cives, emendabisque Co-
rinthum.*

Hoc oraculum Eetioni redditum, enun-
ciatur casu Bacchiadis, quibus prius de
Corintho editum oraculum erat obscu-
rum & ignotum, eodem respiciens, quo
etiam istud Eetionis & in hæc verba,

*Concipit in petris aquila, enixa leu-
nem*

*Robustum, saevum, genna σ qui multa
resolvat.*

Hæc

„ ὑμῖν ἀπικόμενοι πόσιος. αὐτὲ γὰρ δὴ τῶδε εἶ-
„ νεκε τὸνδε τι ἰπώϊω μετεπεμψάμεθα καὶ ὑ-
„ μέας δὸτὸ τὸ πῶϊον, ἵνα κρινῶ τι λόγῳ καὶ
„ κρινῶ σὺν τῷ ἐσχατῶντες αὐτὸν ἐς τὰς Ἀθήνας,
„ δόσθῶμεν τὰ καὶ ἀπὸ λόμεθα. Οἱ μὲν πῶτα
ἔλεγον· τὴν συμμάχων τὸ πῶϊον σὺν ἐνδε-
κετο τὰς λόγους· οἱ μὲν νῦν ἄλλοι ἡσυχίαν ἡ-
γον· Κορινθίῳ δὲ Σωσιπλῆες ἔλεγε τῶδε,
„ Ἡ δὴ ὅτι ὁ ἔρανος ἐσθὲν ἐνεργεῖ τὴν γῆν, καὶ ἡ γῆ με-
„ τέωρ· ὑπερὶ τῶν ἐρασι, καὶ οἱ ἄνθρωποι νομὸν ἐν
„ θηλάσῃ ἐξέσσι, καὶ οἱ ἰχθύες τὸ πρῶτον ἄνθρω-
„ ποι, ὅτε γε ὑμεῖς ὡς λαοσεδαμόνιοι ἰσχυροτάτας
„ καταλόους, τυραννίδας ἐς τὰς πόλεις κατὰ γῆν
„ θρασυαῖα ἐσθὲν· ἢ ὅτε ἀδικώτερον ἔδεν ἐστὶ
„ κατὰ ἄνθρωπος, ὅτε μιαιφονώτερον. εἰ γὰρ δὴ
„ τῶτὸ γε δοκέοι ὑμῖν εἶναι χρηστὸν, ὥστε τυραν-
„ νιδεῖσθαι τὰς πόλεις, αὐτοὶ πρῶτοι τυράννων κα-
„ τὰσηαίμενοι πρὸς σφίσι αὐτοῖσι, ὅτε ἐπὶ τοῖσι
„ ἄλλοις διζέοιτε καλίσταναι· νῦν δὲ αὐτοὶ ἄπροι
„ εἶναι τυραννῶν, καὶ φυλάσσοντες θεινότερα τῶν
„ τοῦ ἐν τῇ Σπάρτῃ μὴ ἡμέα, θρασυαῖα ἐσθὲν
„ τὰς συμμάχους. εἰ δὲ αὐτὸ ἐμπεροῖ ἐσθὲν, καὶ
„ τῶτὸ ἡμεῖς, εἴχετε ἂν πρὸς αὐτὴν γῆναις ἂν
„ μέγιστος σύμβουλος ἐσθὲν ἡμῶν. Κορινθίῳ δὲ
„ γὰρ λέει πῶτα κατὰ γῆν τῶνδε. λέει θηλάσῃ,
„ καὶ ἐπὶ βασιλεύσας καλεόμενοι ἐνεμον τῶν πό-
„ λιν· ἐδίδου δὲ ἐπὶ ἡγόν· ἐξ ἄλλῃων. Ἀρ-
„ φιοντὶ δὲ εἶναι τῶν τῶν ἀσπράν, γῆν τῶνδε
„ χωλῇ· ἡνὸς δὲ οἱ λέει λαοσεδαμόνιοι, βασιλεύ-
„ δειν γὰρ ἔδεις ἡμεῖς γῆναι, ἐξ ἡμεῖς ὅτε
„ χερσάτε· ὅτι μὲν ἐκ Περσῆς ἐστὶν, ἀπὸ
„ τὰ ἀνέκαθεν Λαπίθης. τε καὶ Κιανίδης. ἐκ δὲ
„ οἱ πῶτης τὴν γυναικὸς, ἐστὶν ἐξ ἄλλης, πῶτος
„ ἐξ ἡμῶν· ἐστὶν ὅν ἐς Δελφὸς πρὸς γῆν. ἐστὶν
„ τὰ δὲ αὐτὸν, ἡ Πυθίη πρὸς ἀσπράν τῶν
„ σιδε τοῖσι ἐπὶ,

„ Ἡ ἐπὶ, ὅτις σε πρὸς πῶτα εἶναι.

„ Λαοσεδα καὶ, τίς δὲ ὁλοῖτο ὅσον· ἐν δὲ
„ πεσέται

„ Ἀνδράσι μοιναρχοῖσι, δικαιοσύνη δὲ Κοριν-
„ θον.

„ ταῦτα χρηστὰ τῶ Ἡετίῳ, ἐξαγγέλλεται
„ πως τοῖσι βασιλεύσας, τοῖσι τὸ μὲν πρῶτον
„ ἡμῶν πρῶτον ἐς Κορινθον λέει ἄσπρος
„ φέρον τε ἐς τῶνδε καὶ τὸ δὲ Ἡετίῳ, καὶ
„ λέγον ὡς,

„ Λεῖτος ἐν πρῶτῃ καὶ. τίς δὲ λέοντες

„ καρτερὸν, ὡμῆτος· πῶτα δὲ ὑπὸ γῆναι-
„ τα λῶσι.

Ταῦ

„Ταῦτά νυν εὖ φράζεσθε Κορίνθιοι, οἱ περὶ
„καλλῷ

„Πηλείῳ οἰκεῖται καὶ Ὀφρυόεντα Κόρινθον.

„τῶρ μὲν δὴ τοῖσι Βακχιάδῃσι πρῶτον γένε-
„νον, ἡ δὲ ἀπὸ μαρίον· τότε δὲ τῷ Ἡετίωνι γένε-
„νον ὡς ἐπὶ θοῖον, αὐτίκα δὲ τοπῶτερον πωτῆκαν,
„εὖδον πωτῶδον τῷ Ἡετίωνι. συνέντες δὲ τῶρ,
„εἶχον ἐν ἡσυχίᾳ, ἐθέλοντες τὸ μέλλοντα Ἡετίωνι
„γένεσθαι γένον διαφθεῖραι. ὡς δὲ ἔτεκε ἡ γυνὴ,
„πᾶσι πέμπῃσι σφείων αὐτῶν δέκα ἐς τὸ δῆ-
„μον ἐν τῷ καλοῖκῃ Ἡετίων, ἀποκτείνοντες τὸ
„παῖδον. ἀπικόμενοι δὲ ἔτοι ἐς τὴν Πέτρην, καὶ
„περελθόντες ἐς τὴν αὐλὴν τῆς Ἡετίωνος, αἰ-
„τεον τὸ παῖδον· ἡ δὲ Λάβδα, εἰδὼς τε εὖδεν τὸ
„εἶνεκα ἐκείνοι ἀπικίαρ, καὶ δοκέσθαι σφείας
„φιλοφροσύνης τῆς πατρὸς εἶνεκα αἰτεῖν, Φέ-
„ρσαι ἐνεχείριστο αὐτῶν ἐνὶ τοῖσι δὲ ἄρα ἐ-
„βέβηλτο κατ' ὁδόν, τὸ πρῶτον αὐτῶν λα-
„βόντα τὸ παῖδον προσεδόσαμ. ἐπεὶ τε ὦν εἶδω-
„κε Φέρσαι ἡ Λάβδα, τὸ λαβόντα τῶν ἀν-
„δρῶν θύῃ τὴν τὴν προσεγάλασε τὸ παῖδον. καὶ
„τὸ, φραδένια τῶτο, οἰκίος τις ἰσχυρὸς ἀποκτε-
„ναι. κατοικίῃσιν δὲ τῶν πατρῶν τῷ δαυτέρῳ·
„ὁ δὲ, τῷ τρίτῳ. ἔτω δὲ διεξῆλθε διὰ πάν-
„των τῶν δέκα ἀφαιδόμενον, εὖδενος βελομέ-
„νης διεργάσασθαι. ἀποδόντες ὦν ὀπίσω τῇ τελευτῇ
„τὸ παῖδον, καὶ ἐξελθόντες ἐξω, ἐστῶτες δὴ τὸ
„θύρῳν, ἀλλήλων ἀπὸν, κατακλιώμενοι· καὶ
„μάλιστα τῶν πρώτων λαβόντες, ὅτι σὺν ἐπίσησι
„κατὰ τὰ δεδογμένα· ἐς δὲ δὴ σφι χρόνος ἐγ-
„νομένη, εἶδοξε αὐτῆς περελθόντας πάντας τῶν
„φόνων μετῆλθαι. εἶδε δὲ ἐκ τῆς Ἡετίωνος γένε-
„σθαι Κορίνθω κακὰ ἀναβλάσσειν· ἡ Λάβδα γὰρ πάντα
„πᾶσι ἡκεῖ ἐστῶσαι πρὸς αὐτῇσι τῇσι θύρῃσι·
„δείσασθαι δὲ μὴ σφι μεταδόξῃ, καὶ ποδῶπρον
„λαβόντες τὸ παῖδον ἀποκτείνωσι, Φέρσαι κα-
„τακρύψει ἐς τὸ ἀφραστότατον οἱ ἐφαίνετο εἶ-
„ναι, ἐς κυψέλλῳ. ἀπικόμενη ὡς εἰ ὑπερ-
„ψαύεις ἐς ζήτησιν ἀπικνεοῖσιν, πάντα ἐρ-
„νήσῃν μέλλοιεν. πᾶσι δὲ καὶ ἐγένετο. ἐλθόντι δὲ
„καὶ διζήμενοι αὐτοῖσι ὡς σὺν ἐφαίνετο,
„εἶδοκε ἀπαλλάσσεσθαι, καὶ λέγειν πρὸς τὰς
„ἀποπέμψαντας, ὡς πάντα ποιήσαντα πᾶσι ἐκεί-
„νοι ἐνείκοντο. οἱ μὲν δὲ ἀπελθόντες, ἐλε-
„γον ταῦτα. Ἡετίωνι δὲ μὲν ταῦτα ὁ πᾶσι ἡ-
„ξάνετο· καὶ οἱ διαφθόνῃ τῶτον τὸ κίνδυ-
„νον, ἀπὸ τῆς κυψέλης ἐπὶ νυμῶν κυψέλλῳ
„ἔνομα ἐτίθη. ἀνδρωθέντι δὲ καὶ μαλίστῳ
„νῷ κυψέλλῳ ἐγένετο ἀμφιδέξιον χρηστήριον ἐν

Δελ-

*Hæc bene nunc animis versate Corinthia
proles,*

*Qua colis ad pulchram Pirenem, al-
tumque Corinthum.*

Id quidem antea Bacchiadis datum non 3
erat intellectum; tunc autem Ectioni da-
tum quum percepissent, statim etiam istud
prius intellexerunt, quippe concinens
oraculo Ectionis. Hoc quum animad-
vertissent, silentio suppressere, animo
futurum Ectionis filium extinguendi. Et
ut primum mulier enixa est, miserunt
e suo numero decem viros ad populum,
in quo habitabat Ection, qui puerulum
extinguerent. Isti, postquam ad Pe-
tram pervenere, & ad Ectionis atrium
accessere, puerum petunt. Labda cur
venissent ignara, paternæque amicitiae
officio venisse eos rata, affert filium, &
in unius eorum manum porrigit. erat
autem inter viam illis constitutum, ut
qui primus eorum puerulum cepisset,
is humi illum allideret. Verum divi-
na quadam fortuna puerulus ei viro cui
à Labda traditus erat, arrisit. quam
rem illi consideranti misratio subiit ejus
occidendi. Sic misertus alteri tradidit,
& ille tertio, atque ita deinceps per ma-
nus traditus infans, per omnes decem
transiit: ac nemine interimere volente,
rursus matri est redditus. Illi egressi
atque ante januam stantes, alius alium
inculabant castigabantque, sed primum
præcipue, qui eum nactus ex convento
non fecisset; donec interjecto temporis
spatio placitum esset, ut rursus introgressi 4
omnes fierent participes cædis. Sed e-
rat necesse ex Ectionis prole germinari
Corintho perniciem. nam Labda stans
ad easdem fores, hæc omnia exaudiebat:
eoque metuens ne illi immutata volun-
tate acceptum rursus puerulum interi-
merent, asportavit, & occuluit in eo,
ubi minime cogitari poterat, nempe in
mensura frumentaria: quum sciret, il-
los, si redirent ad investigandum, scru-
tatuos omnia: ut & contigit. nam
introgressis & scrutantibus ubi non appa-
ruit, visum est eis abeundum, atque iis
à quibus missi essent, dicendum se cun-
cta quæ illi mandassent perpetrasse: 5
atque ita reversi dixerunt. Post hæc
Ectionis filio crescenti impositum est
nomen Cypselo, ob periculum hoc
quod devitaverat in cypselo, *vel mensu-
ra frumentaria*. Ubi autem in virilem
adolevit ætatem, consulenti oraculum

Del-

a σφῆτισι. b κατακρύπτει. c ἀπικνεοῖσιν. d ἐνελθόντι γὰρ καὶ.

Cypselus crudelis, mitior filius Periander, sed ab Thrasibulo Miletio corruptus, & quomodo. Necyomantion Thelprotiz. Apparet umbra Melissæ.

Delphis, anceps redditum, quo fretus Corinthum aggressus occupavit. oraculum autem hoc erat,

Vir locuples nostras hic qui descendit ad ades

Cypselus Eetides, clara rex ille Corinthi,

Ipse, & eo nati, sed nulli deinde nepotes.

Et oraculum quidem hoc erat. Cypselus vero tyrannide potitus, talis extitit, ut Corinthiorum multos insequutus sit, multos pecunia, longe plurimos anima privaverit. Cui, quum triginta regnasset annos, bene vita defuncto successit in tyrannide filius Periander, qui inter initia mitius agebat quam pater: sed ubi per nuncios consuetudinem habuit cum Thrasibulo Miletii tyranno, multo magis quam pater cruentus effectus est. Misso enim legato, Thrasibulum interrogavit qua ratione ipse rebus tutius constitutis, civitatem pulcherrime gubernaret. Thrasibulus, eo qui à Periandro missus erat, extra oppidum educto, ingressus est arvom quoddam satum, & una cum eo segetem interambulans, sciscitabatur & repetebat hominem de suo adventu è Corintho, detruncans identidem ut quamque videbat spicam supra alias extantem, donec segetem formosissimam atque profundissimam hunc in modum corruptit: prædiumque illud pervagatus, nullo verbo reddito legatum remisit. Reversus Corinthum legatus, avido præceptionis audiendæ Periandro, negavit sibi quippiam respondisse Thrasibulum, & mirari quod se ad virum vesanum Periander misisset, & sua ipsius destruentem: exponitque quæ ex Thrasibulo vidisset. Periander id quod à Thrasibulo actum erat intelligens, atque interpretans sibi ab illo præceptum ut eminentissimos quosque popularium interimeret, tunc vero omnem in cives malitiam exercuit, interficiendo ac persequendo consummans id quod à Cypselo fuerat omissum. Atque adeo die uno universas mulieres Corinthias exuit, popper Melissam uxorem suam. nam quum ad Thesprotos ad flumen Acherontem misisset nuncios sciscitatum necyomantium de hospitibus deposito, Melissæ apparens negavit se indicaturam aut dicturam ubinam depositum esset collocatum; algere enim se & nudam esse. nihil enim sibi prodesse vestes cum quibus

TERPSICHORE, LIBER V.

321

„ Δελφοῖσι, τῷ πίστῳ ᾧ ἡρόμεν ἐπιχειρήσας

„ τε καὶ ἔχει Κόρινθον. ὁ δὲ χρησμὸς, ὅδε ἴσθι·

„ Ὅλεις ἔσθι ἀνὴρ ὃς ἐμὸν δόμον ἐσκαίαν

βαίνει,

„ Κυψέλῳ Ἡέπιδης, βασιλεὺς κλεινοῖο Κορίνθου.

„ Αὐτὸς, καὶ παῖδες, παίδων γὰρ μὲν εὐκείνῃ παῖδες.

„ τὸ μὲν δὴ χρησθήμεν τὸτο ἴσθι. τυραννίδας δὲ ὁ

„ Κύψελῳ, τοῖστ' ἔσθι τις ἀνὴρ ἐγγύς· πολλὰς

„ μὲν Κορινθίων ἐδίωξε, πολλὰς δὲ χρημάτων ἀ-

„ πεσέρησε, πολλῶν δ' ἐπὶ παλαιοῖς τὴν ψυχῆς ἀρξάν-

„ τος δὲ τέταρτον τριήκοντα ἔτεα, καὶ διαπολεῖται

„ τὸς τὸ βίον εὖ, διαδοχὸς οἱ τὴν τυραννίδα ὁ παῖς

„ Περίανδρος γίνεσθαι. ὁ τίνων Περίανδρος κατ' ἀρ-

„ χὰς μὲν ἴσθι ἡπιώτερος ἢ πατὴρ· ἐπὶ τε δὲ ὠμί-

„ λησε δὲ ἀγῶν ὁ Θεσπύλιος τῷ Μιλήτῳ τυραν-

„ νῶ, πολλῶν ἐπὶ ἐγγύς· Κυψέλῳ μαιφονώτερος.

„ Πέμψας γὰρ Θεσπύλιον κήρυκα, ἐπιση-

„ νεῖο ὅτινα ἀνὰ τὸν ἀσφαλέστερον κατὰ τὴν

„ μένος τὴν πηγάδα, καλίστῃ τῷ πλὴν ὅτι τὸ

„ παῖσι· Θεσπύλιος ὅς τ' ἐλθὼν Θεσπύ-

„ λανδρὸς ἐξῆγε ἐξ ὧν ἔσθι. ἐσθὰς δὲ ἐς ἀ-

„ ρεαν ἐπαρμένῳ, ἅμα τε διεξήγε τὸ λήιον,

„ ἐπὶ τῶν τε καὶ ἀναποδίζων τὴν κήρυκα κατὰ τὴν

„ δὴ Κορίνθου ἀπὸ τῆς καὶ ἐκείνης αἰεὶ ὅπως

„ πνὰ ἴδοι· τὴν ἀσφαλέστερον ὑπερέχοντα πολέων

„ δὲ, ἐρρίπτει· ἐς ὃν λήιον τὸ καλίστῃ τε ἐβαδύ-

„ ταιον διεφθάρη τὸ πᾶν ποιεῖται. διεξελθὼν ὅς τ' ἐπὶ

„ χωρὶς, καὶ ὑπομένει· ἐπὶ ἔδεν, δὴ πᾶν

„ τὴν κήρυκα. νοσήσας ὅς τ' ἐπὶ κήρυκα ἐς τὴν Κό-

„ ρινθον, ἴσθι πᾶν τὸ πᾶν τὴν ὑποθή-

„ κῶν ὁ Περίανδρος· ὅς τ' ἔδεν οἱ ἐφ' Θεσπύλιον

„ ὑποθήκῃ· θωμάζον τε αὐτῶν, παρ' οἷον μὴ

„ ἀνδρὰ δὴ πᾶν τὸ πᾶν, ὡς Θεσπύλιος τε ἐπὶ ἐπὶ

„ τῶν σωματῶν· ἀπηγόμεν· πᾶν τὸ πᾶν Θεσ-

„ πύλιος ὅπως. Περίανδρος δὲ, σκυλὶς τὸ ποι-

„ ἦεν, καὶ νόῳ ἴσθι ὡς οἱ ὑπερίητο Θεσπύλιος

„ τὸς ὑπερίητος· τὴν ἀσφάλεστερον, ἐν ταῦτα δὴ

„ πᾶν κακὸς ἐξέφαινε ἐς τὴν πολιτείαν. ὅσοι

„ γὰρ Κύψελῳ ἀπέλιπε, κλέων τε ἐδῶκεν Πε-

„ ρίανδρος σφρα ἀπέτελεσθαι· μὴ δὲ ἡμέρη ἀπύουσε

„ πᾶσας τὰς Κορινθίων γυναῖκας, ἀλλὰ τὴν ἐαυτῆς

„ γυναῖκα Μελισσαν. πέμψας γὰρ οἱ ἐς Θεσ-

„ πύλιος ἐπ' Ἀχέροντα πᾶν τὸν ἀγῶνα ὅτι τὸν

„ κυομαλῆριον Θεσπύλιος πέρι ξενικῆς, ἔτι

„ σημανένῃ ἐφ' ἡ Μελισσα ὅτι φανῆσαι, ἔτι καλε-

„ ρεῖν ἐν τῷ κείῳ χώρῳ ἡ Θεσπύλιος ῥιζοῦ

„ τε γὰρ, ἐῖναι γυμνή· τὴν γὰρ οἱ συγκαταβῆ

St

ίμα-

a ἡ τις ἐν αὐτῷ. πομπή. Ita exstat hic locus in MS. b ὅσοι πρὸς. c τῶν δὲ. d ὑπερίητος ἢ ὑπὲρ πολέων. e ὑπερίητος.

„ ἰματίων ὄφελ' εἶναι ἄλλαν, ἢ καὶ καταψεύτων.
 „ μαρτυρεῖν δὲ οἱ εἶναι ὡς ἀληθεῖς ταῦτα λέγει, ὅτι
 „ ὅτι ψυχρὸν τ' ἐπὶ Περικλῆος τὰς ἀρετὰς ἐπ-
 „ ἔβαλε. ταῦτα δὲ ὡς ὀπίσω ἀπὸ γέλοιου τῷ Πε-
 „ ρικλῆϊ, πρὶν γὰρ οἱ ἴσθαι τὸ συμβόλαιον, ὅς νε-
 „ κρῶν ἐκείνη Μελίσση ἐμίγη, ἰδέσθαι δὲ μὲν πρὶν ἀγ-
 „ γέλιον, κήρυγμα ἐποιήσατο, ἐς τὸ Ἑρμῆν ἐξεί-
 „ ναι πάντας τὰς Κορινθίων γυναικάς. αἱ μὲν δὲ,
 „ ὡς ἐς ἐρτίον ἦσαν κρύμναι τῷ καλλίστῳ χρεώμε-
 „ ναι· ὁ δ' ὑπακούσας τὰς δορυφόρους, ἀπαύουσι
 „ σφραγῆς, πάντας ὁμοίως τὰς τ' ἐλαδίνας ἔτι
 „ ἀμφιπάλαι· συμφορήσας δὲ ἐς ὄρυγμα, Με-
 „ λίσση ἐπαυχόμενον κατέκαιε. ταῦτα δὲ οἱ
 „ περὶ πρὸς, καὶ ποδέντρον πέμψαντες, ἐφραζε-
 „ τὸ εἶδαι τὸ Μελίσσης ἐς τὸ κατέθηκε χάρον
 „ ἔξ ἑστῆς πρὶν ὁδοκαταγέλει. τοῦτο μὲν ἐστὶ
 „ ὑμῖν ἡ τυραννὶς ὡς Λακεδαιμόνιοι, καὶ τοῖσιν
 „ ἔργον. ἡμῶς δὲ τὰς Κορινθίας τότε αὐτίκα
 „ θάψμα μέγα εἶχε, ὅτι ὑμῶς εἶδομεν μετὰ
 „ πεμπόμενης Ἰππίου· νῦν τι δὲ καὶ μαζόνως
 „ θάψμαζομεν λέγοντας ταῦτα· ὅτι μαρτυρό-
 „ μεθα τι ὀπικαλέομενοι ὑμῖν θεὸς τὰς Ἑλλη-
 „ νίαις, μὴ κατιστάειν τυραννίδας ἐς τὰς πόλεις.
 „ οὐκ ἔστιν ὡς μὴ πόσησθε, ἀλλὰ πρήσθε ὅσα
 „ τὸ δίκαιον κατέγοντες Ἰππίου, ἵνα ὑμῖν Κο-
 „ ρινθίαις γὰρ ἡ σωτηρία. Σωσιπλῆς μὲν ἀπὸ
 „ Κορίνθου προσέειπεν ἔλθετε παῖδε. Ἰππίης δὲ αὐ-
 „ τὸν ἀμείβετο, τοὺς αὐτοὺς ὀπικαλέσας θεοὺς
 „ κύνει, ἡ μὲν Κορινθίαις μάλιστα πάντων ὀπι-
 „ στήναι Πεισιπράτῃ, ὅταν σφί' ἦκωσι ἡμέραι αἱ
 „ κύριαι ἀνίστασθαι ὑπὸ Ἀθηναίων. Ἰππίης μὲν
 „ τοῦτοισι ἀμείβετο, οἳα τοὺς χρησμούς ἀντιέ-
 „ στα ἀνδρῶν ἐξεπιστάμενον. οἱ δὲ λοιποὶ τ' ἔθυ-
 „ μάχων τίως μὲν εἶχον ἐν ἰσχυρῇ σφείας αὐτοῦ·
 „ ἐπεὶ τι δὲ Σωσιπλῆς ἤκουσεν εἰπέναι ἐλάθε-
 „ ρῶσαι, πᾶς ἑπὶ αὐτῶν φωνὴν ῥήξας, αἰρέετο ἔ-
 „ Κορινθίαις τὴν γνώμην· Λακεδαιμονίοισι τι ἐπιμαρ-
 „ τυρόντο, μὴ ποιεῖν μηδὲν νεώτερον ὧς πάλιν Ἑλλά-
 „ δα. οὕτω μὲν τοῦτο ἐπαύθη. Ἰππίης δὲ ἐν-
 „ θύειν ἀπελαυνόμενος, εἶδεν μὲν Ἀμύντης ὁ Μα-
 „ κεδόνων βασιλεὺς Ἀνθημουῦν, εἰδέναι δὲ Θεσ-
 „ σάλους Ἰωλκόν. ὁ δὲ τετάρτων μὲν ὠδύρετο αἰρέετο,
 „ ἀντιχῶρει δὲ ὀπίσω ἐς Σίγρον, τὸ εἶλε Πεισιπρά-
 „ τῃ καὶ Μιτυληναίων. κρατήσας δὲ αὐτῶν, κα-
 „ τέστησε τυραννὸν εἶναι παῖδα τ' ἐαυτῶν νότον Ἡγησι-
 „ πρᾶτον, γεγονότα ἔξ Ἀργείης γυναικὸς· ὅς σφ' ἀ-
 „ μαχητὴ εἶχε τὸ παράλειπε ὅσα Πεισιπράτη. ἐπ-
 „ λέμενον γὰρ, ἐκ τοῦ Ἀλλήϊος πόλιος ὀρμώμενοι ἔστι-
 „ γαί,

bus sepulta fuisset, utpote non concre-
 matas. Cujus rei, quod vera loquere-
 tur, testimonio foret, quod Periander
 in frigidum furnum panes ingessisset.
 Hæc Periandro renunciata, ob illud ar-
 gumentum fidem fecere, quod ipse cum
 Melissa jam cadavere coierat. Itaque sta-
 tim post id nuncium per præconium edi-
 xit, ut omnes Corinthiorum mulieres ad
 Junonistemplum prodirent. Eo, tanquam
 ad festum, quam ornatissime poterant
 quum issent mulieres istæ, positis clam
 satellitibus, omnes sine discrimine, in-
 genuas pariter & ancillas, exiit atque ad
 foveam comportatas vestes Melissam pre-
 cando cremavit. Hæc ubi fecit, &
 nuncios iterum eosdem misit, tunc ei
 Melissa idolum exposuit ubinam deposti-
 tum hospitis collocasset. Hujusmodi qui-
 dem vobis, Lacedæmonii, est tyrannis,
 & tale opus: eoque nos Corinthios cum
 magna admiratio cepit, simulatque vidi-
 mus vos arcessere Hippiam, tum vero ma-
 jor nunc dum ista dicitis. Propterea deos
 Græcorum invocantes obtestamur vos,
 ne velitis tyrannides in civitatibus con-
 stituere; quod si non omittitis, sed ten-
 tabitis præter æquum reducere Hippiam,
 scitote Corinthios vobis non assensuros.
 Hæc quidem Soficles ab Corintho legatus
 dixit; quem excipiens Hippias eosdem
 illi deos invocando dixit, Certe Corin-
 thios maxime omnium desideraturos Pi-
 sistratidas, quum ipsis venissent dies sta-
 tuti vexationibus quas ab Atheniensibus
 passuri forent. Hactenus respon-
 dit Hippias, quoniam oracula ipse ac-
 curatissime nota haberet. Ceteri socii,
 qui antea silentium tenuerant, audito
 Soficle statuente liberare, pro se quis-
 que vocem rumpentes, accedere senten-
 tiæ Corinthii, obtestarique Lacedæ-
 monios, nequid agerent novi circa Græ-
 cam civitatem. Ita ab ea re cessatum
 est. Hippias illinc profectus, offeren-
 te sibi Amynta Macedonum rege An-
 themuntem, & Theffalis Iolcon, neu-
 trum accipere voluit, sed rursus ad Si-
 geum concessit, quod armis Pisistratus
 Mitylenæis eripuerat. Eoque capto,
 tyrannum ibi constituerat Hegesistra-
 tum, filium nothum ex muliere Argi-
 va, qui tamen, quæ à Pisistrato acce-
 perat, non tenuit sine procliiis. nam diu
 inter Mitylenæos ac Athenienses pugna-
 tum

tum est, hos ex oppido Achilleo, illos è Sigeo prodeuntes : hos repetentes regionem, illos non consentientes, & refellentes hac ratione, quod dicerent nihilo magis juris esse Æolensibus in agrum Iliensem, quam sibi ac ceteris Græcis qui Menelao in raptu Helenes

a τοῦτο Εἰρήνη, ὅσοι συνεπράξατε Μιλιάρη. b ἐγὼν ἐγὼ ἤξει. c ἀμφότεροι. d εἰς ὅσον ἴα.

γαίᾳ, ῥέοντι ᾧπὶ συχὸν, Μιτυληναῖοί τε ἔ' Ἀθη-
 ναῖοι· οἱ μὲν, ἀπαυτίοντες πλὴν χώρην· Ἀθλιναῖοι
 δέ, ἔτε συγνυνωσκόμενοι, ἀποδιδικνύουσιν τε λόγῳ
 ἔδεν μᾶλλον Αἰσλεύσει μετέον τ' Ἰλιάδῳ· Χωρὸς
 ἢ ἔ' Ἐσφίσι ἔ' τοῖσι ἄλλοις, ὅσοι Ἑλλήνων συνε-
 πσάξαντο Μενέλεω· πᾶς Ἑλένης ἀρπαγὰς. Πο-
 λεμεόνων δέ σφρων, καὶ ἄλλα πολλὰ παντοῖα ἐ-
 γνήϊοι ἐν τῇσι^β μάχῃσι· ἐν δὲ δὴ καὶ Ἀλκαῖῳ^θ
 ὁ ποιητὴς, συμβολῆς γηρομένης, καὶ νικῶντων
 Ἀθηναίων, αὐτὸς μὲν φάσγων ἐκφάσκει, τὰ δὲ οἱ
 ὅσπλα ἰσχυρὶ Ἀθηναῖοι, καὶ σφ' ἀνεκρέμασαν
 πρὸς τὸ Ἀθηναίων τὸ ἐν Σιγείῳ. ταῦτα δὲ Ἀλ-
 καῖῳ^θ ἐν μέλει ποιήσας, ᾧπιπθῆι ἐς Μιτυλήνῃν,
 ἐξασφαλόμενον^θ τὸ ἐωυτῷ παῖθ^θ Μελανίπῳ
 ἀνδρὶ ἐταρῷ. Μιτυληναῖος δὲ καὶ Ἀθηναῖος κα-
 τήλλαξε Περικλῆδ^θ ὁ Κυψέλας. τάτω γ' Ἀφρι-
 τητῇ ἐπετραπόνη. κατήλλαξε δὲ ὧδε· νέμεοχ
 ἐκατέρως^ε πλὴν ἰσχυρὶ. Σίγῃον μὲν νῦν ἔτω ἐγέ-
 νετο ἔσ' Ἀθηναῖοι^ζ. Ἰππῆος δὲ ἐπὶ τε ἀπύκετο
 ἐκ Λακεδαιμόν^θ ἐς τὴν Ἀσίην, πᾶν ῥῆγμα
 ἰκίνας, Ἀσβαλλῶν τὰς τε Ἀθηναῖος πρὸς τ'
 Ἀρταφέρνηα, καὶ ποιεῶν ἅπαντα ὅπως αἱ Ἀ-
 θῆναι γηροῖατο ἔσ' ἐωυτῷ καὶ Δαρείῳ. Ἰπ-
 πῆος τε δὴ ταῦτα ἐπῆρασε, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι πυ-
 ῥόμενοι ταῦτα, πέμπουσι ἐς Σάρδεις ἀγγέλους,
 ὅτι ἐὼντας τὰς Πέρσας πύθεται Ἀθηναίων τοῖ-
 σι Φυράσι, ὁ δὲ Ἀρταφέρνης ἐκέλευε σφῆας,
 ἰ βυλοῖατο σῶσι εἶναι, κατὰδεκεσθαι ὀπίσθ^θ
 πᾶσι. οὐκὼν δὴ ἐνδεκνῆτο τοὺς λόγους ἀπε-
 φερομένους Ἀθῆναι^{οι}· ὅτι ἐνδεκόμενοι^ζ δὲ
 σφί, ἐδεδόκητο ἐκ τ' Φανεροῦ τοῖσι Πέρσῃ^ζ πο-
 εμῆς εἶναι. Νομίζουσι δὴ ταῦτα, καὶ Ἀφ-
 εδλημένοι^ζ ἐς τοὺς Πέρσας, ἐν τούτῳ δὴ τῷ
 αἰρῷ ὁ Μιλήσι^ο Ἀρταφέρνης ἔσθ^θ Κλεομέ-
^θ τ' Λακεδαιμόνι^ς ἐξελαθεῖς ἐκ τ' Σπάρ-
 ης, ἀπύκετο ἐς Ἀθήνας. αὕτη γ' ἡ πόλις τ'
 οἰπέων ἐδωκασθε μέγιστον. ἐπλῶθ' ὅτι τ'
 ἴμον ὁ Ἀρταφέρνης, ταῦτα ἔλεγε τὰ καὶ ἐν
 Σπάρτῃ, πρὸ τ' ἀγαθῶν τ' ἐν τῇ Ἀσίῃ, καὶ
 Περσικῷ πολέμῳ, ὥς οὔτε ἀσπίδα οὔτε δό-
 νομίζουσι, εὐπετίες τε χαρωθῆναι εἴπουν.
 αὐτὰ τε δὴ ἔλεγε, καὶ πρὸς τοῖσι, ταῦτα
 οἱ Μιλήσιοι τ' Ἀθῆναι^{ων} εἰσὶ ἄποικοι,
 καὶ οἶκός σφῆας εἴη^δ ῥύεσθαι διωαμένους μέ-
 . καὶ οὐδὲν ὅ, π ὅτι ὑπάρχειτο, οἷα κάρτε^θ
 ὄμενον^θ. ἐς ὁ ἀνέπτε σφῆας. πολλοὺς γ' οἱ-
 εἶναι εὐπετίετον Ἀσβαλλῆν ἢ ἑνα, εἰ Κλεο-
 νεα μὲν τ' Λακεδαιμόνιον μοιῶν ὅτι οἷός τε
 ῥετο μετ' ἀβαλλῆν, τρεῖς δὲ μυριάδας Ἀ-
 θῆναι^{ων}

θλασίῳ ἐποίησε τῶν. Ἀθηναῖοι μὲν δὲ ἀναπη-
 δέντες ἐψηφίσαντο εἶκοσι νέας δοπεύειν βοηθῆς
 Ἴωσι, στρατηγὸν δὸποδεύειν αὐτῶν εἶναι Μη-
 λωντίον, ἄνδρα τ' αὐτῶν εὐνέειν πᾶντα δοκι-
 μον· αὐτῶν δ' αἱ νέες, ἄρχη^α καὶ κῶν ἐχθρόν-
 ῃ Ἰλίου τε ἔβαρβαροισι. Ἀριστάρχης δ' ὡς
 παλαιός, καὶ ἀπὸ κῶν ἐς τὴν Μίλητον, ἐξ ὧν
 βέλδμα ἀπ' ἑῷ μὲν ἐμελλε εὐδεμῆ ἀφελῆσαι
 ἰσχυρῶν, ἐπὶ ὧν ἔδε τὰς εἵνεκα ἐπείε, ἀλλ' ὅπως
 βασιλῆα Δαρεῖον λυπήσει, ἐπιμύει ἐς τὴν Φρυ-
 γίην ἄνδρα ὅτι τὰς Παίονας τὰς δὲ Στρυμόν^α
 ποταμῷ αἰχμαλώτους ἡγομένους ὑπὸ Μεγαβάρι,
 εἰκόντας δ' ἑὶ Φρυγίης χώρον τε ἔκωμιν ἐπ' ἐ-
 οὔτων· ὅς ἐπὶ δὴ ἀπικέειν ἐς τὰς Παίονας, ἔλε-
 γε τοῖς, Ἄνδρες Παίονες, ἐπιμύει με Ἀριστάρ-
 ρης ὁ Μιλήτης τύραννος^α, σωτηρίην ὑμῖν ὑπο-
 ῖναι, ὡς περὶ βέλδμα πείθεσθαι. νῦν γὰρ
 Ἰωνίῃ πᾶσι ἀπέθηκε δὸς βασιλῆ^α, καὶ ὑμῖν
 παρέχει σωζέσθαι ὅτι τὴν ὑμετέρην αὐτῶν.
 μέγιστα μὲν θαλάσσης, αὐτοῖσι ὅμιν· τὸ δ'
 δὸς τὰς, ἡμῖν ἤδη μελήσει. πᾶσι δ' ἀκούσαν-
 τες οἱ Παίονες, κάρτα τε ἀσπασὲν ἐπὶ ἡσυχίᾳ,
 καὶ ἀναλαβόντες πᾶσας τε ἔγυναικας, ἀπὸ
 ὧν ἦσαν ὅτι θαλάσσης· οἱ δὲ πᾶσι αὐτῶν ἔ-
 κατέμηναν, ἀρρωδῆσθαι, αὐτὰ. ἐπεί τε δ' οἱ
 Παίονες ἀπικίασθαι ὅτι θαλάσσης, ἐνθεῦτεν ἐς
 Χίον δέσποντο. εὐνέων δ' ἦδη ἐν Χίῳ, κατὰ πᾶ-
 δας ἐληλύθει Περγάων ἱππῶν πολλῇ, δυνάμει
 τὰς Παίονας. ὡς δ' ἔκατέλαβον, ἐπηγάρωντο
 ἐς τὴν Χίον τοῖσι Παίοις, ὅπως ἂν ὀπίσω ἀπέλ-
 θοιεν. οἱ δ' Παίονες τὰς λόγχας οὐκ ἐνεδέκοντο.
 ἀλλ' ὅτι Χίῳ μὲν Χίος σφραγὶς ἐς Λέσβον ἦν ἡγε-
 λῆσθαι δ' ἐς Δορύσκον ἐκόμεσθαι. ἐνθεῦτεν δὲ πε-
 ζὴν κομίζομενοι, ἀπικίασθαι ἐς Πακονίην. Ἀριστα-
 ρχης δὲ, ἐπὶ δὴ οἱ τε Ἀθηναῖοι ἀπικίασθαι^β εἶχον
 νηυσὶ, ἅμα ἀγόμενοι Ἐρετριέων πέντε τριήρεις,
 οἱ δὲ τὴν Ἀθηναίων χάριν ἐστράδοντο, ἀλλὰ
 πᾶν αὐτῶν Μιλησίαν, ὀφειλόμενά σφι δὸπο-
 δόντες. οἱ γὰρ δὴ Μιλήσιοι πρῶτον τοῖσι Ἐρετρι-
 εῦσι τ' ὡς Χαλκιδέας πολέμου συνδένεικον,
 ὅτε περ ἔκατέλαβον ἀντὶ Ἐρετριέων ἑ Μι-
 λησίαν Σάμιοι ἐβόησαν. ἔπειτα ἂν ἐπὶ τῇ σφὶ ἀπικ-
 ορία, καὶ οἱ ἄλλοι σύμμαχοι παρήσαν, ἐπείετο
 στρατὸν ὁ Ἀριστάρχης ἐς Σάρδεις· αὐτὸς μὲν δὲ
 οὐκ ἐστράδοντο, ἀλλ' ἔμενον ἐν Μιλήτῳ· στρα-
 γὸς δ' ἄλλος ἀπέδεδε Μιλησίαν εἶναι, τ' ἐοῦτ'
 ἀδελφὸν Χαροπῖνον, καὶ τ' ἄλλων αὐτῶν, Ἐρμό-
 φαντον. ἀπικόμενοι δὲ τῷ στόλῳ τοῦτ' Ἴωνες ἐς
 Ἐφεσον, πλοῖα μὲν κατέλιπον ἐν Κορίσῳ τ'
 Ἐφε-

Et placuit Atheniensibus mittere auxilium. Aristagoras
 porro Pexones in Asiam traductos incitat ad reditum
 qui bene illis cessit. Sed & expeditio Milesia contra
 Sardes.

theniensium effecit. Itaque Athenienses
 persuasi, decrevere viginti naves Ioni-
 bus auxilio mittendas, Melanthio illis
 praefecto, viro inter populares per om-
 nia spectato. Hæ naves initium malo-
 rum extiterunt Græcis pariter & bar-
 baris. Ante harum egressum Arista- 98
 goras revectus Miletum, excogitavit
 consilium, quod in nullam Ionum uti-
 litatem erat redundaturum. quamquam
 ne ille quidem hac ratione faciebat,
 sed ut regi Dario molestiam afferret. Et
 enim misit quendam in Phrygiam ad
 Pexones à flumine Strymone in captivita-
 tem abductos per Megabazum, incolen-
 tes locum atque vicum seorsum, ad quos
 ut pervenit nuncius, ita verba fecit,
 Viri Pexones, misit me Aristagoras Mi-
 leti tyrannus ad ostendendam vobis, si
 obtemperare velitis, salutem. Nunc e-
 nim cuncta Ionia ab rege defecit, vo-
 bisque praestat, ut salvi redeatis ad
 patriam vestram; per vos quidem solos
 usque ad mare, deinceps nobis jam cu-
 rare erit. His auditis Pexones & magnam
 sane voluptatem acceperunt, & sumptis
 liberis atque uxoribus, ad mare fuga se
 proripuerunt: nonnullis eorum præ me-
 tu illic remanentibus. Ubi ad mare per-
 venire, illinc in Chium transficere.
 quo postquam applicuere, eorum ves-
 tigia inseguutus adfuit ingens equitatus
 Persarum: & quia eos assequi non po-
 tuit, misit in Chium ad illos ut eo-
 dem redirent. Cujus oratione repudia-
 ta, à Chiis sunt ex insula ista in Lesbum
 transportati, mox à Lesbiis in Dori-
 scum, unde terrestri itinere se in Pæo- 99
 niam receperunt. Post hæc ad Arista-
 goram Athenienses viginti cum navibus
 venire, ducentes una quinque triremes
 Eretrienſium, qui non Athenienſium
 gratia militabant, sed ipsorum Milesio-
 rum, vicem debitam illis reddentes. Nam
 Milesii antehac pro Eretrienſibus in bello
 contra Chalcidenses præstiterant auxilia,
 quum Samii contra Eretrienſes atque Mi-
 lesios Chalcidensibus opem tulissent. A-
 ristagoras, ubi isti atque alii socii ad-
 fuere, expeditionem fecit adversus Sar-
 des, non tamen ipse proficiscens, sed
 Miletum remansens, præfectis aliis duci-
 bus Milesiorum, fratre suo Charopino,
 & ceterorum civium Hermophanto. Hæc classe Iones ubi pervenere Ephe- 100
 sum, relictis navibus apud Corisum agri
 Ephe-

Quæ cremantur præter arcem. Paetolus & Hermus fl. Cybebe templum. Mox collecti ex Asia Persæ prælio eos vincunt circa Ephesum fæde dilapso, nec ultra juvantur ab Atheniensibus.

Ephesii; ipsi cum ingenti manu, sumptis viæ ducibus Ephesiis, ad superiora tendebant, secundum flumen Caystrum tenentes iter. Illinc superato Tmolo Sardes adveniunt, easque obsistente nemine capiunt, omniaque ejus urbis, præter arcem, quam Artaphernes ipse tutabatur, habens non exiguas virorum copias.

101 Quod autem impedivit, quominus qui ceperant urbem, diriperent, hoc fuit. Erant Sardibus domus pleræque arundineæ: quæ autem istarum etiam latericiæ erant, tamen ex arundinibus tabulata habebant. harum unam quidam è militibus quum incendisset, repente ignis ab domo in domum progressus totam urbem absumpsit. Ardente urbe, Lydi & Persarum quicumque in urbe erant, undique circumventi, utpote vastante jam extrema incendio, nec præbente regressum, ex urbe in forum confluunt, & ad amnem Paetolum, qui medium forum interfluens, ramenta auri è Tmolo illis deferens, medium forum interfluit, ac deinde flumini Hermo immiscetur, & ille mari. Ad hunc amnem & in forum conglobati Lydi pariter & Persæ sese defendere adigebantur. Iones videntes hostium alios sese tutantes, alios magna multitudine se obviam ferentes, metu perculsi, ad montem qui dicitur Tmolus sese recipiunt, atque illinc

102 noctu ad naves discedunt. Crematis Sardibus, deflagavit una templum Cybebes indigenæ deæ: cujus prætextu postea Persæ templa in Græcis cremaverunt. Hoc ubi Persæ qui intra Halyn domicilia habebant, resciverunt, tunc vero ad ferendam Lydis opem convenerunt: nec adepti Sardibus Iones jam illinc profectos, eadem via insequuti, comperiunt Ephesi: congressique cum illis ex adverso instructis, in fugam eos vertunt, multosque occidunt, & in his cum alios illustres viros, tum EUalcidem Eretrienstem ducem, qui in certaminibus quorum præmia erant coronæ, illas adeptus fuerat, & à Simonide Ceo majorem in modum celebratus.

Ex ea pugna qui evasere, per urbes sue-
103 re dissipati. Et tunc quidem ita dimicatum est. Athenienses autem, post hæc desertis prorsus Ionibus, etsi per nuncios Aristagoras magnopere rogaret, negaverunt se auxilio futuros. Quorum societate fraudati Iones, tamen quoniam ista adversus Darium egerant, nihilo

TERPSICHORE, LIBER V. 325

Εφεσῆς· αὐτοὶ δ' ἀνέβαινον χερσὶ πολλῇ, πο-
δύμενοι Εφεσίης ἡγεμόνας. πορεύμενοι δ' ὡς
πρὸς τὸν Καίσιον, ἐνθ' ἔπιν ἐπὶ τῇ ὑπερβαίνῃ
τὸ Τμῶλον ἀπὸ πρὸς, αἰρέσαι Σάρδεις, ἐδένος σφι
ἀντικαθίστη. αἰρέσαι δ' χωρὶς τῆ ἀκροπόλεως
πάντα πάντα· τὴν δ' ἀκροπόλιν ἐρύνει αὐτὸς Ἀρ-
ταφέρνης, ἔχων διώκων ἀνδρῶν σὺν ἐλίγῳ.
Τὸ δ' μὴ λεηλαῖσσαι ἐλόντες σφεας τὴν πόλιν,
ἔχε πιδε. ἔσαν ἐν τῇ Σάρδεσι οἰκίαι, αἱ μὲν
πλειῶνες, καλὰ μιναι· ὅσαι δ' αὐτῶν καὶ πλιν-
θῖναι ἔσαν, καλὰ μιν εἶχον πᾶς ὀροφᾶς· τετάρτων
δὲ μίλιον τῇ τις στρατιωτῶν ὡς ἐνέπηγε, αὐτίκα
ἀπ' οἰκίης ἐς οἰκίαν ἰὸν τὸ πῦρ, ἐπενέμετο τὸ ἄστυ
ἅπαν. καί μεν δ' ἔσπετο, οἱ Λυδοὶ τε ἔσπετο
Περσῶν ἐν τῇ πόλει, ἀπολαμφθέντες πάν-
τοθεν, ὥς τε τὰ περὶ ἑαυτὰ νεκρομένους ἢ πυρὸς, καὶ
σὺν ἑχόντων ἐξήλυθον ἐκ τῆ ἄσπετο, συνέρροντες ἐς τὴν
ἀγορὴν ἐπὶ τῇ Πακτωλὸν ποταμὸν, ὅς σφι
ψῆγμα χρυσοῦ καὶ ἀργυρίου ἐκ τῆ Τμῶλης, ἀρ-
μύσας τὴν ἀγορῆς ῥέει, καὶ ἐπὶ τῇ ἐς ἑρμὸν ποτα-
μὸν ἐκδίδοι, ὃ δ' ἐς θαλάσσαν· ὅτι τῶτον δὲ τῇ
Πακτωλὸν, καὶ ἐς τὴν ἀγορὴν ἀθροίζοντο οἱ τε
Λυδοὶ ἔσπετο Περσῶν, ἐναγκάζοντο ἀμυνέσθαι. οἱ δ'
Ἴωνες ὀρέωντες τὰς μὲν τῇ πλεονέκων ἀμυνόμε-
νας, τὰς δ' ἐν τῇ πλεονέκων πλεονέκων ἀμυνόμε-
νας, ἐξανεχώρησαν δεξιῶντες πρὸς τὸ ἄστυ τὸ Τμῶ-
λὸν καλεόμενον· ἐνθ' ἔπιν δὲ ὑπὸ νύκτι ἀπαλ-
λάσσοντο ὅτι τὰς νέας. Αἱ δὲ Σάρδεις ἐνέπη-
θησαν, ἐν δὲ αὐτῇ καὶ ἰὸν ὅτι χωρὶς τῇ
κυβέλης· τὸ σκηπτόμενοι οἱ Περσῶν, ὑπερὸν ἀν-
τιπύμπρασσαν τὰ ἐν Ἑλλάδι ἰσθ. τότε δὲ οἱ Πέρ-
σαι οἱ ἐν τῇ Ἀλφειῇ ποταμῷ νομᾶς ἔχοντες, ἀπο-
πυρραινόμενοι πᾶσι, συνελθόντες καὶ ἐβόησαν
πᾶσι Λυδοῖσι· καὶ ὡς ἐν μὲν Σαρδείοις σὺν ἐπὶ ἰόν-
τας τὰς Ἴωνας εὐρίσκουσι, ἐπόμενοι δ' κατὰ τῶν
αἰρέων αὐτὰς ἐν Εφεσῶ. καὶ ἀντιπύχθησαν μὲν
οἱ Ἴωνες, συμβαλόντες δ' πολλὸν ἐσώθησαν. καὶ
πολλὰς αὐτῶν οἱ Περσῶν φονεύουσι, ὀνομαστές
τε ἄλλας· ἐν δὲ δὴ, καὶ Εὐαλκίδα· στρατη-
γόντα Ερετριέων, σεφανηφόρος τε ἀγῶνας ἀ-
ναρραιοῦς, καὶ ὑπὸ Σικωνίδει ὅτι Κηίς πολλὰ
αἰνεθῆναι. οἱ δὲ αὐτῶν αὐτίκα ἀπέφυγον τὴν
μάχην, ἐσπεδάθησαν ἀνὰ τὰς πύλας. Τότε
μὲν δὲ ἔτω ἡγωνίσαντο. μὲν δὲ, Ἀθλιναῖοι μὲν
πρὸς τῇ πλεονέκων ἀμυνόμενοι τὰς Ἴωνας ἀπικαλεο-
μένους σφεας πολλὰ δὲ ἀσφάλων Ἀρταφέρνη, σὺν
ἑφασαν πμωρήσαν σφίσι. Ἴωνες δὲ τῇ Ἀθη-
ναίων συμμαχίης ἐρηθόντες, (ἔτω γὰρ σφι
ὑπὸ τῇ πμωρήσαν ἐς Δαρείον) ἔδεν δὴ ἦσαν

Sf 3

a τ ποταμὸν, καὶ. b ἰσθ. καὶ Σάρδεις μὲν ἐνέπηθησαν. c MS. habet Εὐαλκίδα. d Hæc vox αὐτίκα non est
in MS. e ἐπὶ ἔσαν.

τὸ πρὸς τὸ βασιλεῖα πόλεμον ἐσκάδοντο. παλαιοὶ δὲ εἰς τὸ Ἑλλάσποντον, Βυζάντιον ἔτι παλαιὰς πόλιν ἀπασας τὰς ταῦτη, ὑπὸ ἐαυτοῖσι ἐποίησαντο. Ἐκπαλιόαντες τε ἐξω τὸ Ἑλλάσποντον, Καρίας τὴν πολλὴν περσεκλήσαντο σφίσι σύμμαχον εἶναι. καὶ γὰρ τὴν Καῦνον περσεκλήσαντο ὡς ἐπέστησαν τὰς Σαρδίδας, τότε σφίσι ἔτι περσεκλήσαντο. Κύπριοι δὲ ἐθελοντὶ σφίσι πάντες περσεκλήσαντο, παλὼν Ἀμαθυσίων. ἀπέστησαν γὰρ ἔτι ὅτε ὡς δὲ Μήδων. ὡς δὲ ὀνήσιλῳ, Γόργῳ μὲν ἔτι Σαλαμινίων βασιλεῖα ἀδελφεὸς νεώτερος, Χέρσι δὲ ἔτι Σιρώμῳ ἔτι Εὐέλθοντι παῖς. ἔτι ὡς πολλὰς μὲν ἔτι περσεκλήσαντο Γόργον παρηγορεῖται ἀπέστησαν τὸ βασιλεῖα, τότε δὲ ὡς ἔτι τὸν ἰώναν ἐπέστη ἀπέστησαν, πᾶσι δὲ ὅτι περσεκλήσαντο ἐπὶ γὰρ. ὡς δὲ ὅτι ἐπὶ γὰρ τὸν Γόργον, ἐπὶ ταῦτα μὲν φυλάξας ἐξελθὼν τὸ ἄστυ τὸ Σαλαμινίων ὁ ὀνήσιλῳ, ἄμα τοῖσι ἐαυτοῖς ἐπὶ ταῦτα, ἀπεκλήσαντο τὸν περσεκλήσαντο. Γόργῳ μὲν δὲ περσεκλήσαντο τὸν περσεκλήσαντο, ἐπὶ ταῦτα ἔτι Μήδων. ὀνήσιλῳ ἔτι περσεκλήσαντο Σαλαμινίων, καὶ ἀνέστη πᾶσι Κυπρίων περσεκλήσαντο. τὸν μὲν δὲ ἄλλας ἀνέστη. Ἀμαθυσίους ἔτι βυζαντινὸς οἱ περσεκλήσαντο, ἐπὶ ταῦτα περσεκλήσαντο. ὀνήσιλῳ μὲν νῦν ἐπὶ ταῦτα Ἀμαθυσίων. βασιλεῖ ἔτι Δαρείῳ, ὡς ἐξελθὼν τὸν Σαρδίδας ἀλλὰς ἐμπεπλησμένον. ὑπὸ τὸ Ἀθηναίων καὶ ἰώνων, τὸ ἔτι ἡγεμόνα ἡγεῖται τὸν συλλογῆς, ὡς ταῦτα περσεκλήσαντο, τὸν Μιλήσιον Ἀρταγόρῳ, πρῶτον μὲν λέγεται αὐτὸν, ὡς ἐπὶ ταῦτα, ἰώνων ὑπὸ ταῦτα λόγον ποιησάμενον, εὐ εἰδὼς ὡς ἔτι γὰρ οὐ κατὰ περσεκλήσαντο περσεκλήσαντες, ἐπὶ ταῦτα οἱ περσεκλήσαντο οἱ Ἀθηναῖοι. μὲν ἔτι περσεκλήσαντο, αἰτῆσαν τὸ τὸν. λαβόντες ἔτι καὶ ἐπὶ ταῦτα οἱ περσεκλήσαντο, ἀνὰ πρὸς τὸ οὐρανὸν ἀπέστησαν. καὶ μὲν εἰς τὸ ἥρα βαλόντες, εἰπὶν, ὦ Ζεῦ, ἐκπλησθῶ μοι Ἀθηναῖες πᾶσι. εἰπὶν δὲ ταῦτα, περσεκλήσαντο ἐπὶ τὸν περσεκλήσαντων, δειπνῶν περσεκλήσαντο αὐτῶν, εἰς τὸν ἐκάστη εἰπὶν, Δέσποτα, μέμνηο τὸν Ἀθηναίων. Προστάξας ἔτι ταῦτα, εἰπὶν, καλέσας εἰς ὅσον Ἰστιαίων τὸν Μιλήσιον, τὸν δὲ Δαρείῳ κατέχευε χρόνον, ἔτι πολλόν, Πρωτόνομι Ἰστιαῖ ἐπὶ ταῦτα τὸν ὅσον, τῶν δὲ Μιλήσιον ἐπὶ ταῦτα, νεώτερος εἰς, ἐμὲ περσεκλήσαντο περσεκλήσαντο. ἀνδρας γὰρ μοι ἔτι ἔτι περσεκλήσαντο ἐπὶ ταῦτα, καὶ ἰώνων περσεκλήσαντο αὐτῶν, σφίσι, τὸν δὲ δασιόνας ἐμὸι δίκην τὸν ἐποίησαν, τὸν περσεκλήσαντο ἀναγνώσας ἄμα ἐκείνοισι ἐπὶ ταῦτα, Σαρδίων μὲν ἀπεστήσαντο. νῦν ὡν καὶ τοῖς φαίνεται ταῦτα ἔχον, καλῶς; καὶ δὲ ἀνὰ τὸν ὅσον βυζαντινῶν τοῖς ἔτι

Fergunt tamen Iones turbare tum ultra Hellespontum, tum in Caria & Cypro, quæ deficit ab Persis, occasione fratrum Gorgi & Onesili. Darii ardor ad vindictam.

seignius bellum adversus regem parabant: Hellespontumque invecti, Byzantium ac ceteras circa urbes in suam potestatem redegerunt. Inde eundem evecti, magnam Cariae partem in belli societatem adsciverunt. nam Caunus, quæ prius societatem facere recusaverat, ubi Sardes conflagraverunt, & ipsa Ionibus accessit. Cyprii quoque omnes ultro, exceptis Amathusiis, accesserunt. Defecerunt autem Cyprii à Medis in hunc modum: Erat Onesilus, Gorgi Salaminiorum regis frater minor, Chersis filius, Siromi nepos, EUelthontis pronepos. Hic vir, quum sæpenumero antea Gorgum sollicitasset ad rebellandum ab rege, tunc audiens etiam Ionas rebellasse, vehementius urgere hominem institit. In quo quia nihil proficiebat Onesilus, observato tempore dum oppidum Salaminiorum egressus foret, una cum suæ factionis hominibus, eum portis exclusit. Gorgus oppido exutus, ad Medos fugit: eo potitus Onesilus Cypriis omnibus ut rebellarent suadebat: persuasis ceteris, Amathusios rebellare abnuentes obsidione circumdedit. Dum hic Amathuntem obsidet, Darius, ut ei nunciatum est Sardes captas incensafque ab Atheniensibus atque Ionibus, & hujus coetus ducem fuisse, ut talia contexerentur, Aristagoram Milesum, fertur primo, ut hæc audivit, Iones nihili fecisse, probe sciens non fuisse illos præ contemptu sui rebellaturos; interrogasse quinam essent Athenienses: dein id quum audisset, tum arcum poposcisse, eoque sumpto, sagittam quam imposuerat, in coelum emisisse: & ea in aërem emissa, dixisse, O Jupiter, contingat mihi Athenienses ulcisci! Atque hæc loquutus, cuidam famulorum præcepisse, ut sibi semper apposita cœna ter diceret, Here, memento Atheniensium. Et quum hoc præcepisset, accito ad suum conspectum Histiao Milesio, quem Darius jam diu detinebat, ita cum fuisse alloquutus, Audio, Histiaæ, procuratorem tuum, cui tu Miletum demandasti, novas adversum merces esse molitum. viros enim ex altera continente adductos & cum illis Iones (qui mihi commissorum pœnas dabunt) eos quum commovisset cum illis alteris me Sardibus privavit. Nunc igitur quomodo videntur hæc tibi bene habere? quomodo tale quid sine tuis consiliis actum est? Pro-

Proinde vide ne rursus teipsum in cul-
pam induas. Ad hæc Histiaeus, Quod-
nam, inquit, rex protulisti verbum?
mene consulere rem, quæ tibi sit quip-
piam sive multum sive parum molestiæ
allatura? Quid mihi quærens ista face-
rem? aut ejus rei indigens? cui omnia
adsunt quæ tibi? quem tu omnium con-
siliorum tuorum communione dignaris?
Quod si istud quod ais egit procurator
meus, sic habeto, id eum fecisse suo
consilio. Sed prorsus sermonem istum
non admitto, quasi Milessi ac meus pro-
curator quippiam rerum novarum fece-
rint circa imperium tuum: siquid ta-
men hujusmodi faciunt, & tu id quod
est audisti, rex, intellige quid rei ege-
ris, dum me à mari ablegandum putasti.
nam Iones id agere aggressi videntur,
postquam ego ex ipsorum conspectu
sum amotus, cujus aggrediendi jam pri-
dem libidine tenebantur: quum me ma-
nente in Ionia, nulla civitas vel mini-
mum commoverit. Proinde nunc prope-
re dimitte me ut in Ioniam contendam,
illic omnia negotia tibi in integrum re-
stituturus, & hunc Mileti præcurato-
rem, talium rerum machinatorem, in
tuam potestatem redacturus. Hæc,
quum ex animi tui sententiâ confecerò,
juro per deos regios me non prius exu-
tutum hanc vestem, qua indutus in Io-
niam descendam, quam Sardiniam insu-
lam maximam tibi tributariam reddam.

107 Hæc Histiaeus fallendi gratia dicebat,
quibus persuasus Darius hominem dimi-
sit, præcipiens ut posteaquam ea quæ
sponderat præstitisset, ad se Susa rever-
teretur.

108 Dum nuncius de Sardibus ad
regem venit, Dariusque illud circa ar-
cum fecit, & Histiaum est alloquutus,
Histiausque ab eo dimissus ad mare se
contulit, isto interea omni tempore hæc
gesta sunt: Onesilo Salaminio Ama-
thusios obsidenti nuncius affertur, Ar-
tybium virum Persarum navibus magnam
vim Persarum vehentibus cursum tene-
re in Cyprum. Quo accepto, Onesi-
lus legatos passim in Ioniam dimittit ad
Iones evocandos: qui non diu in de-
liberando cunctati, cum magna clas-
se ad eum se contulerunt. Et quum
Cyprum tenuissent, Persæ navibus è
Cilicia trajecerunt, terrestrique itinere
Salaminem contenderunt, Phœnicibus
classe circumeuntibus promontorium
quæ

„ ἔταν τι ἐπὶ ἤχῃ; ὅσα μὴ ἐξ ὑστέρης σεωυπὸν
ὦν αἰτῇ ῥῆς. εἶπε πρὸς ταῦτα ὁ Ἰστιαῖος, βασι-
„ λεύ κείον ἐφ’ ἑχέσας ἐπ’ αὐτῷ, ἐμὲ βαλεῦσαι πῆγ-
„ μα, ἐκ δ’ αὖ σὺ τὴν ἡμέραν ἢ σμικρὸν ἐμελλε λυ-
„ πηρον ἀνασχέσθαι; τί δ’ ἂν ἐπιδοζημεν αὐτῷ,
„ ποίεοιμι ταῦτα; τῷ δ’ ἐνδοεὶς εἶναι; τῷ πάρα
„ μὲν πάντως ὅσα περ σοὶ, πάντων δ’ ὑπὲρ σοὶ βα-
„ λείματων ἐπακονεῖν ἀξιοῦμαι; ἀλλ’ εἴπερ τι
„ τοῖσιν οἷον σὺ εἰρηκας πέρας, ὁ ἐμὸς ἐπὶ τῷ
„ πῶ, ἴσθι αὐτὸν ἐπ’ ἐωυτῷ βαλλόμενον. πεπαι-
„ κέμαι δ’ ἀρχὴν δ’ ἐγὼ γε εἶδε ἐνδεδυμένον τὸ λό-
„ γον, ὅπως τι Μιλήσιοι εἰς ὁ ἐμὸς ἐπὶ τῷ
„ νεώτερον πέποισται πρὸς πῆγμα, πᾶσι δ’ αὖ
„ δ’ ἄρα τι τοῖσιν ποιεῦσι, καὶ σὺ τὰ ἐόν ἀν-
„ κτας ὡς βασιλεὺς, μάτε οἷον πῆγμα ἐργάσῃ,
„ ἐμὲ δὲ τὸ θαλάσσης ἀνάσσειν ποιήσας. Ἴωνες
„ γὰρ οἴκατι, ἐμεῦ δ’ ἐξ ὀφθαλμῶν σφί’ ἴσμεν,
„ ποιήσας τὴν πάλαι ἡμέραν εἶχον. ἐμὸς δ’ ἂν
„ ἐόντος ἐν Ἰωνίᾳ, εἰδὲ μὲν πάλαι ὑπεκίνησε.
„ καὶ ὦν ὡς πᾶσι με ἄφες παραβλέψαι εἰς
„ Ἰωνίαν, ἵνα τοὶ κενὰ τι πάντα καταρτίσω
„ ἐς ταῦτα, καὶ τὴν Μιλήτιαν ἐπὶ τῷ τῶν
„ ταῦτα μηχανησάμενον, ἐγχαλεῖται πρὸς αὐτῷ.
„ ταῦτα δ’ ἐκαστὸν νόον τὸν ἐν ποίησας, θεὸς ἐπέ-
„ μυνε τὰς βασιλῆας, μὴ μὲν πρῶτον ἐκ-
„ δύσασθαι, τὸ ἔχον κινῶν κατελέσθαι εἰς
„ Ἰωνίαν, πρὶν αὖ τοι Σαρδῶν νῆσον τῷ μεγίστην,
„ δασμοφύρον ποιήσω. Ἰστιαῖος μὲν λέγων ταῦ-
„ τα, διέβαλε. Δαρῖος δ’ ἐπείθετο. καὶ μιν
„ ἀπὴν, ἐν τῇ λαμνῇ, ἐπὶ τῇ ὑπὲρ ἑστέ οἱ
„ ἐπιτελέα ποιήσας, πρὸς αὐτῷ οἱ ὀπίσω εἰς τὴν
„ Σῶσαν. Ἐν ᾧ δ’ ἡ ἀγγελίη τοῖς ἐν τῇ Σαρδῶν
„ πρὸς βασιλῆα ἀνέει, καὶ Δαρῖος τὰ πρὸς
„ τὸ πῶν ποιήσας, Ἰστιαῖος εἰς λόγους ἦλθε,
„ καὶ Ἰστιαῖος μεμετιμένῳ ὑπὲρ Δαρῖος,
„ ἐκομίζετο πρὸς θαλάσσαν. ἐν τῇ τῷ περὶ τῷ
„ χροῖνῳ ἐγένετο πρὸς. πολιορκεῖν τῷ Σαλα-
„ μινίῳ Ὀνησίλῳ Ἀμαθυσίους ἐξαίρεται,
„ νηυσὶ στρατιῶν πολλῶν ἀγαντὶ Περσικῶν Ἀρ-
„ τύσιον, ἀνδρὰ Πέρσιν, προσδύκμιον εἰς
„ τῷ Κύπρον εἶναι. συστῆμεν δ’ ἐκ τῶν ὁ Ὀ-
„ νησίαν, κήρυκας διέπεμπε εἰς τῷ Ἰωνίαν,
„ ἐπὶ καλόμενός σφας. Ἴωνες δ’ ἐπὶ εἰς μα-
„ κρῶν βαλόμενοι, ἦσαν πολλὰ πᾶσι. Ἴωνες
„ τοὶ δὴ παρῆσαν εἰς τὴν Κύπρον, καὶ οἱ Πέρσας
„ νηυσὶ διαβάαντες ἐκ τῇ Κιλικίᾳ, ἦσαν πρὸς
„ τῷ Σαλαμῖνι περὶ τῇ νηυσὶ οἱ Φοίνικας.
„ πρὸς ἐπὶ τῷ ἀκρῷ, αἱ καλόμεναι Κληίδες
„ δ’

τὴ Κύπρῳ. Τάτῃ δὲ πιάτῃ γινόμενα, ἔλεξαν
 εἰ τυραννοὶ τὴ Κύπρῳ, συγκαλέσαντες τὸ Ἰώνων
 „ τὸς στρατηγὰς, Ἄνδρες Ἴωνες, ἀφίεσιν ὑμῖν
 „ διδομεν ἡμεῖς οἱ Κύπριοι, ὁποῖοι βέλεσθε
 „ πρὸς Φέρεαδ, ἢ Πέρσησι, ἢ φοίνιξι. εἰ μὲν γὰρ
 „ περὶ βέλεσθε παχύνοντες Περσέων Δαπαρῶαδ,
 „ ὥρῃ ἂν εἴη ὑμῖν, ἐκβάντας ἐκ τῶν νεῶν πάσσεσθαι
 „ περὶ ἡμέας ἢ ἐς τὰς νέας ἐμβαίνειν τὰς ὑμετέ-
 „ ρας, φοίνιξι ἀνταγωνισμένους· εἰ δὲ φοινίκων
 „ μάλλον βέλεσθε Δαπαρῶαδ, ποιῆν χρεῶν ἐστὶ
 „ ὑμέας. ὁκνῶν ἂν δὴ ταπείων ἔλοισθε, ὅπως τὸ
 „ κατ' ἡμέας ἔσται ἢ τῇ Ἰωνίῃ ἢ τῇ Κύπρῳ ἐλευθε-
 „ ρη. εἶπαν οἱ Ἴωνες πρὸς ταῦτα, ἡμέας ἀπέ-
 „ πεμψε τὸ κοινὸν τῇ Ἰωνῶν, φυλάσσοντας τὴν θα-
 „ λασσαν, ἀλλ' ὅσον ἵνα Κυπρίοι τὰς νέας πα-
 „ ραδόντες, αὐτοὶ Πέρσησι περὶ πρὸς Φερῶαδ.
 „ ἡμεῖς μὲν νυνὶ ἐπ' αὐτῷ ἐπαχθήμεν, πῶτῃ πέρησ-
 „ μεθα εἶναι χρεῶσι· ὑμέας δὲ χρεῶν ἐστὶ ἀναμνη-
 „ σθῆναι οἷα ἐπάχετε δευτέρους πρὸς τὴν Μήδων,
 „ γίνεσθαι ἄνδρας ἀγαθούς. Ἴωνες μὲν τάτοις ἀμεί-
 „ ψαντο. Μετὰ δὲ ἐκείνων ἐς τὸ πεδίον τὸ Σαλαμι-
 „ νίων τῇ Περσέων, διέπρασον οἱ βασιλεῖς τῇ Κυπρίων,
 „ τὸς μὲν ἄλλους Κυπρίους κατὰ τὸς ἄλλους στρατιώτας
 „ ἀντιτάσσοντες Σαλαμινίων δὲ Σολίων ἀπολέξαν-
 „ τες τὸ ἄρμα, ἀντίπρασον Πέρσησι. Ἀρτυβίῳ δὲ
 „ τῷ στρατηγῷ τῇ Περσέων ἱελονησὶ ἀντιτάσσοντο Ὀνή-
 „ σιλον. Ἡ λαὸς δὲ ἵππων ὁ Ἀρτυβίῳ δειδωγα-
 „ μένον πρὸς ὁπλίτην ἀντιτάσσοντο ὄρῳ. πυθόμε-
 „ νων ταῦτα ὁ Ὀνήσιλον, ὡς γὰρ οἱ ὑπασιπύ-
 „ ρον μὲν Κάρ, τὰ δὲ πολέμια Κάρτα δοκίμου,
 „ καὶ ἄλλως λήμματα πλέον, εἶπε πρὸς τῶν,
 „ Πρωτόνομον τὸ Ἀρτυβίῳ ἵππων ἱστάμενον ὄρῳ, καὶ
 „ ποσὶ ἐσμάλη καταπράττει πρὸς τὸ ἂν πρὸς
 „ νεχθῇ· σὺ ὦν βελούσμενον, αὐτίκα εἶπε ὁκ-
 „ νον βέλεαι φυλάξας παλῆσαι, εἶπε τὸ ἵππων,
 „ εἶπε αὐτὸν Ἀρτυβίον. εἶπε πρὸς ταῦτα ὁ ὀπίων
 „ αὐτῷ, ὡς βασιλεῦς, ἐπὶ μὲν ἐγὼ εἰμι ποιῆν
 „ ἀμφοτέρω, καὶ τὸ ἔπρον αὐτῶν, καὶ πάντως τὸ ἂν
 „ ὀπλίτης σὺ. οἷς μὲν οἱ ἐμοίγε δοκεῖ εἶναι τοῖσι
 „ στίσι πρήγματι πρὸς Φερῶαδ, φράσω. βασι-
 „ λῆα μὲν ἐστὶν στρατηγὸν χρεῶν εἶναι Φημι βασιλείῃ
 „ τῇ ἐστὶν στρατηγῷ πρὸς Φερῶαδ. ὡς τε γὰρ κατέλθῃς ἂν
 „ ὄρα στρατηγὸν, μέγα τοι γίγνηται· καὶ δεύτερον, ὡς
 „ σὺ ἐκείνος (τὸ μὴ γίνοιτο) ὑπὸ ἀξιοχρεῶν ἐσσο-
 „ μεν, ἡμίσητα συμφορῇ. ἡμέας δὲ τὸς ὑπαρέτας
 „ ἐπὶ τοῖσι τῇ ὑπαρέτῃσι πρὸς Φερῶαδ καὶ πρὸς ἵπ-
 „ πων, ὅς σὺ τὰς μηχανὰς μηδὲν φοβήσῃς· ἐγὼ γὰρ
 „ δὴ τοῖς ὑποδέχομαι μὴ μιν ἀνδρὸς ἐπὶ γὰρ μηδενός
 „ σήσεσθαι ἐναντίον. Ταῦτα εἶπε, καὶ μεταπύκα συ-
 „ ἐμισγε

quæ Claves Cypri vocantur. His ea 109
 facientibus, Cyprii tyranni convocatis
 Ionum ducibus dixere, Viri Iones, vo-
 bis nos Cyprii optionem damus cum u-
 tris dimicare velitis, cum Persis an cum
 Phœnicibus. Si terra mavultis cum
 Persis acie configere, jam tempus est
 ē navibus egrediendi, & in acie standi,
 ut nos vestras ingressi naves, cum Phœ-
 nicibus dimicemus: sin cum Phœnici-
 bus fortunam tentare mavultis, facere
 vos opus est. Eligite horum alterutrum,
 ut quantum in nobis situm est, Ionia
 atque Cyprus sint liberæ. Ad hæc Io-
 nes, Commune, inquiunt, Ionix nos
 misit ad mare tutandum, non ut naves
 Cyprii tradentes, ipsi cum Persis in ter-
 ra configeremus. Nos quidem igitur
 ubicunque collocati fuerimus, ut ope-
 ram navemus enitemur: vos vero debe-
 tis qualia servientes fueritis passi ab Medis
 reminiscetes, viros egregios vos osten-
 dere. Hæc Iones responderunt. Post 110
 hæc Persis in campum Salaminiorum
 tendentibus, Cyprii reges adversus alios
 milites constituerunt alios Cyprios; ad-
 versus Persas optimum quodque Salami-
 niorum ac Solensium. adversus Artybi-
 um Persarum ducem Onesilus ultro con-
 stitit. Infidebat Artybii equo in arma 111
 tum erigere se docto. Quod audiens
 Onesilus, (erat enim ei satelles genere
 Car, sanequam peritus rei bellicæ, & alioqui
 audaciæ plenus) ad hunc, Audio,
 inquit, Artybii equum stantem & ere-
 ctum, & pedibus simul atque ore pugnam
 adjuvare adversus adversarium; proinde
 tu propere inita ratione dicito utrum
 malis observare, equumne tibi ferien-
 dum, an ipsum Artybium. Ad quem
 servus suus, Ego vero, inquit, rex,
 paratus sum & utrumque & alterutrum
 & omnino quicquid imperaveris, facere.
 promam tamen quod rebus tuis esse con-
 ducibilius sentiam, regem ac ducem o-
 portare cum rege ac duce certare. sive
 enim talem occidas, decori tibi fore:
 sive (quod secundum est) ille te, (quod
 absit!) ab digno occidi dimidiata cala-
 mitas; nos vero famulos cum famulis aliis
 configere: & quod ad equum attinet,
 non est causa cur ejus artificium exti-
 mescas. recipio enim tibi eum posthac
 adversus neminem se erecturum. Hæc 112
 illo loquuto, mox exercitus conflixere
 ter-

α πρὸς Φερῶαδ, Πέρσησι. β ὡς γὰρ οἱ ὑπασιπύ. γ χρεῶσι γίγνηται. δ ὡς γὰρ οἱ ὑπασιπύ. ε ὡς γὰρ οἱ ὑπασιπύ.

terrestres navalesque: & classe quidem Iones eo die strenue pugnantes superavere Phoenices: Samiorum tamen præcipua virtus extitit. In terra autem, ubi concursus est, dum acies dimicant, circa ambos imperatores hoc actum est. Ubi Artybius equo cui infidebat in Onesilum invehctus est, Onesilus (uti convenerat cum satellite) ipse invadentem Artybium ferit, mox equo pedes injiciente in scutum Onesili, ibi Car falce percutiens equi pedes abscidit. quo ictu Artybius Persarum imperator illic una cum
113 equo corruit. Ceteris autem pugnando occupatis, Stelenor Curii tyrannus, non parum circa se copiarum habens, prodidit focios. Curienfes hi Argivorum coloni dicuntur esse. Post horum proditionem, statim Salaminiorum bellici curus idem Curienfis fecere. quo ex facto Persæ Cyprii superiores extitere. Horum acie in fugam versa, cum alii multi occubuerunt, tum vero Onesilus Chersis filius, qui Cyprios ad defectionem induxerat, & Soliorum rex Aristocyprius Philocypri filius, ejus, inquam, Philocypri, quem Solon Atheniensis Cyprium profectus inter tyrannos maxime versibus celebravit. Onesili quidem caput Amathusii, quoniam ipsos obsederat, abscisum in oppidum retulerunt ac supra portas suspenderunt. Quod suspensum quum jam exinanitum esset, ingressum apum examen favo referfit. Quod quum tale contigisset, oraculum Amathusiis (nam oraculum consuluerunt) redditum est, ut tolentes caput humarent, Onesiloque quotannis tanquam heroi sacrificarent. hoc facientibus, melius cum eis actum iri. quod Amathusii ad meam usque memoriam faciebant. Iones, qui in Cyprio navali pugna dimicaverant, ubi didicere res Onesili perditas, & ceteras Cypriorum urbes obsideri præter Salaminem, eam autem Gorgo pristino regi Salaminios restituisse, in Ioniam redire maturaverunt. Civitatum autem Cypriarum diutissime obsidionem Soli urbs pertulit, sed eam Persæ quinto mense circum suffo
116 fossa muro expugnaverunt. Ita Cyprii, quum annum liberi fuissent, denuo in servitutem sunt redacti. At Daurises, qui filiam Darii uxorem habebat, Hy-mæsesque & Otanes, atque alii Persarum duces, & ipsi filias Darii in matrimonio habentes persequuti eos Iones qui

ἑμιστοὶ τὰ στρατόπεδα πεζῇ, καὶ νηυσὶ. νηυσὶ μὲν νῦν Ἴωνες ἄκροισι γυρόμενοι, πλοῦν τὴν ἡμέρην ὑπερβαλόντες τὰς φοίνικας, καὶ τριῶν Σάριοι ἡρώδου πεζῇ δὲ, ὡς συνῆλθε τὰ στρατόπεδα, συμπεσόντες ἐμάχοντο. κατὰ δὲ τὰς στρατηγὰς ἀμφοτέρων ταδὲ ἐγένετο. ὡς προσφύετο πρὸς τὸ Ὀνήσιλον ὁ Ἀρτύβιος, ὅππῃ ἔκπεσε κατήμενος, ὁ Ὀνήσιλος, καὶ ἁ ζυωθήκατο τῷ ὑπασπιστῇ, πρὸς προσφερόμενον αὐτὸν τὸ Ἀρτύβιον. ὅππῃ δὲ ἔκπεσε τὰς πόδας ὅππῃ τὴν Ὀνήσιλον ἀσπίδα, ἐκταῦτα ὁ Κάρδρεπώνω πωλῆσας, ἀππερώσας ἔκπεσε τὰς πόδας. Ἀρτύβιος μὲν δὴ ὁ στρατηγὸς τῶν Περσῶν ὁμῶς τῷ ἰππῷ πρὸς αὐτὴν ταύτην. Μαχομένων δὲ ἔτι ἄλλων Σησιήνων, τυράννων ἐὼν Κερκίς, προσδοῖ ἔχων δυνάμει ἀνδρῶν πρὸς αὐτὸν ἐμικρύν. οἱ δὲ Κερκίης ἔπειτα λέγοντες εἶναι Ἀργείων ἀπικεῖναι. Προδοῖων δὲ Κερκίαν, αὐτὰ καὶ τὰ Σαλαμινίων πολέμια ἄρματα τῷ τῷ Κερκίῳ ἐπέειπε. γινόμενων δὲ τριῶν, κατὰ πέρτεροι ἔσαν οἱ Πέρσαι τῶν Κυπρίων. πετραμμένους δὲ στρατοπέδους, ἄλλοι τε ἔπεισαν πολλοὶ, καὶ δὴ ὁ Ὀνήσιλος τε ὁ Χέρσιος, ὅς περ τὴν Κυπρίαν δόξασι ἐπὶ ἔξῃ, καὶ ὁ Σολίων βασιλεὺς Ἀρτίκυπτος, ὁ φιλοκύπτος. φιλοκύπτος δὲ τὸν τὸν Σόλων ὁ Ἀθηναῖος ἀπικόμενος ἐς Κύπρον, ὅς ἐπειτα αἶνεσε τυράννων μάστιγι. Ὀνήσιλος μὲν νῦν Ἀμαθίῃσι, ὅτι σφέας ἐπιλόρησε, δόξασι μόντες τὴν κεφαλὴν, ἐκόμισαν ἐς Ἀμαθίαν. καὶ μιν ἀνεκρέμασαν ὑπὲρ τῶν πυλῶν. πρεμαμένης δὲ τῆς κεφαλῆς, καὶ ἔσθης ἥδη καίλης, ἔσθμος μελίσσῃ ἐσθὺς ἐς αὐτὴν, κερκίαν μιν ἐνέπλησε. τότε δὲ γυρόμενος πρὸς αὐτὴν, ἐκέρωντο γὰρ αὐτῆς οἱ Ἀμαθίῃσι, ἐμπαύθη σφι, τὴν μὲν κεφαλὴν καλελόντας θάψαι, Ὀνήσιλον δὲ θῆναι ὡς ἔροι ἀνὰ πᾶν ἔτι. καὶ σφι ποιεῖσι πάντα, ἀμείνον σιωποῦσθαι. Ἀμαθίῃσι μὲν ἐποίησε ταῦτα ἔτι τὸ μέγιστον ἐμεῖ. Ἴωνες δὲ οἱ ἐν Κύπρῳ ναυμαχῆσαντες, ἐπεὶ τε ἔμαθον τὰ περὶ γυμὰ καὶ τὰ Ὀνήσιλον διεφθαρμένα, καὶ τὰς πόλεις τῶν Κυπρίων πολιορκούμενας τὰς ἄλλας, πλὴν Σαλαμίνος, ταῦτα δὲ Γόργῳ τῷ πρὸς ἐρῶ βασιλεῖ τὰς Σαλαμινίους ἀξιοδοῖντας, αὐτὰ μαθόντες οἱ Ἴωνες ταῦτα, ἀπέπληον ἐς τὴν Ἰωνίαν. τῶν δὲ ἐν Κύπρῳ πολιῶν ἀντίχρῳ χρόνον ὀπιωλῆσαν πολιορκούμενη Σόλοι, τὴν πρὸς ὑπορύσσοντες τὸ τέχον, πέμπων μὲν εἶλον οἱ Πέρσαι. Κύπριοι μὲν δὴ ἐν αὐτῷ ἐλεύθεροι γυρόμενοι, αὐτοὶ ἐκ νῆος κατεδεδέλωντο. Δαυρίῃσι δὲ ἔχων Δαυρίῃ θυγατέρα, καὶ Ὀτάνῃσι τε ὁ Ὀτάνης, καὶ ἄλλοι Πέρσαι στρατηγοὶ ἔχοντες ἔτι Δαυρίῃ θυγατέρα, ὅππῃ δὲ αὐτοὶ τὰς ἐς Σάρδεις ἐστράτευμένους Ἰώνων,

Τε

νων, καὶ ἐπαρξάντες σφέας ἐς τὰς νέας, τῇ μάχῃ
ὡς ἐπικράτησαν, πενθεῦτεν ὀπιδιέλομενοι τὰς
πόλεις ἐπὶ ῥέον. Δαυρίσης μὲν τραπόμενοι πρὸς
τὰς ἐν Ἑλλησπόντῳ πόλεις, εἶλε μὲν Δάρδαρον,
εἶλε δὲ Ἀβυδὸν τε ἔπειτα Περκότην, καὶ Λαμψάκων ἔπειτα
Παισον. ταύτας μὲν ἐπ' ἡμέρῃ ἐκάστη αἶρε. τότε
δὲ Παισὶν ἐλαύνοντι οἱ ὅτι Πάριον πόλιν, ἦλθε οἱ
ἀγγελία^β, τὸς Κᾶρες ταῦτ' ὧσι φρονήσαντας,
ἀπεσῆναι ἀπὸ Περγάων. ἀποσείψας ὧν ἐκ τῆς Ἑλ-
λησπόντου, ἤλαυνε τὸ στρατὸν ὅτι τὴν Καρὴν. καί
κως ταῦτα πῶσι Καρσὶ ἐξαγγέλην πρῶτον πρὶν^γ
ἢ τὸ Δαυρίσῳ ἀπικέσθαι. πυθόμενοι δὲ οἱ Κᾶρες
συνελέγοντο ὅτι Λαρκίας τε Στήλας καλεομένης,
καὶ ποταμὸν Μαρσύῳ. ὅς ῥέων ἐκ τῆς Ἰδρυάδος χω-
ρης, ἐς τὸ Μαίανδρον ἐκδίδοι. συλλεχθέντων δὲ τῶν
Καρῶν ἐνθαῦτα, ἐβρόνον βυλαὶ ἄλλαι τε ποταμοὶ,
καὶ ἀρίστη γε δοκέσαι εἶναι ἐμοί. Πιξοδάρος δὲ Μω-
σῶλα, ἀνδρὸς Κινδυέου, ὅς δὲ Κιλικῶν βασι-
λῆος^δ συνενέστι^ε εἶχε θυγατέρα. τὰς δὲ ἀνδρὸς
ἡ γνώμη ἔφερε, ἀφαιρῆναι τὸν Μαίανδρον τὸς Κᾶ-
ρες, καὶ κατὰ νότον ἔχοντας τὸν ποταμὸν, ἔτι ζυμ-
βάλλειν. ἵνα μὴ ἔχοντες ὀπίσω φεύγῃ οἱ Κᾶρες,
αὐτὰς τε μέντοι ἀναγκαζόμενοι, ἡγοίατο ἐπὶ ἀμεί-
νονες τὸ φύσει. αὕτη μὲν νῦν οὐκ ἐνίκα ἡ γνώ-
μη, ἀλλὰ πῶσι Πέρσῃσι κατὰ νότον γίνεσθαι τὸν Μαί-
ανδρον μάλλον ἢ σφίσι. δηλαδὴ ὡς^δ Φυγὴ τῶν
Περγάων ἡγοίατο, καὶ ἐσώθησαν τῇ συμβολῇ, ὡς οὐκ
ἀπονοστήσαντες ἐς τὸν ποταμὸν ἐσπίπτοντες. Μετὰ δὲ,
παρεόντων, καὶ ἀφαιρῆναι τὸν Μαίανδρον τῶν Περγάων,
ἐνθαῦτα ὅτι τῷ Μαρσύνῳ ποταμῷ συνέβαλον τε^ε
πῶσι Πέρσῃσι οἱ Κᾶρες, καὶ μάχῃ ἐμαχέσονται
ἰσχυρῶς, καὶ ἐπὶ χρόνον πολλόν. τέλος δὲ ἐσώθη-
σαν ἀφαιρῆναι. Περγάων μὲν δὲ ἔπειτα ἄνδρες
ἐς διαλίπας, Καρῶν δὲ, ἐς μυριάδας. ἐνθεῦτεν δὲ
οἱ ἀφαιρῆναι αὐτῶν κατέληθησαν ἐς Λαβραυν-
δὰ^ς, ἐς Διὸς Στρατίης ἱερὸν, μέγα τε ἔσθιον ἄλσος^δ
πυλαίωνων. μένοι δὲ, τὸ ἡμεῖς ἴδμεν, Κᾶρες εἰσι
οἱ Διὶ Στρατίῳ θυσίας ἀνάγκη. κατέληθη δὲ
ὧν^ε ἔπειτα ἐνθαῦτα, ἐβλάδοντο πρὸς σωτηρίας,
ὁκότερα ἢ ἀφαιρῆναι^β σφέας ἐωυτὰς Πέρσῃσι, ἢ
ἐκλιπόμενοι τὸν ποταμὸν τὴν Ἀσίαν, ἀμείνονας πρὶν^γ
ἔσθαι. βλάδόμενοι δὲ σφίσι ταῦτα ἀφαιρῆναι^δ
βοηθόντες Μιλήσιοι τε καὶ οἱ τῶν ζυμμάχοι.
ἐνθαῦτα δὲ, πρὸς μὲν πρῶτον οἱ Κᾶρες ἐβλάδοντο,
μετὰ δὲ, οἱ δὲ αὐτοὶ πολεμεῖν ἐξ ἀρχῆς ἀπέβοντο.
καὶ ὅτι πρὸς τε πῶσι Πέρσῃσι συμβάλλονται, καὶ μαχε-
σάμενοι ἐπὶ πλεονῇ πρῶτον, ἐσώθησαν. περὶ
τῶν δὲ πολλῶν, Μιλήσιοι μάλιστα ἀπλήρησαν. Μετὰ
δὲ τὸ πρῶτον, ἀνέλαβον τε ἔτι ἀνυμαχέσονται οἱ
Κᾶρες.

adversus Sardes expeditionem fecerant, postquam in naves repulerunt proelio victos, dehinc partiti urbes expugnarunt. Daurises quidem conversus ad urbes in 117
Hellesponto sitas, cepit Dardanum, cepit & Abydum, & Percoten, & Lamp-
sacum, & Pælon, singulas diebus sin-
gulis. Cui à Pælo ad urbem Parion con-
tendenti nuncius adfertur, Cares cum
Ionibus sentientes, à Persis defecisse.
igitur converso itinere ex Hellesponto
adversus Cariam copias duxit. Sed an- 118
tequam Daurises perveniret, de ejus ad-
ventu certiores facti Cares conveniunt
ad Columnas Albas quæ dicuntur atque
amnem Marfyam, qui ex Hidryade re-
gione defluit in Mæandrum. Ibi co-
actis Caribus, multæ sunt aliæ dictæ
sententiæ: sed optima omnium, meo
judicio, à Pixodaro Mausoli filio, vi-
ro Cindyensî, qui Syennesis Cilicum re-
gis filiam in matrimonio habebat. Ab
hoc sententia dicebatur, ut transmissio
Mæandro Cares flumen à tergo habentes,
ita cum hoste congredierentur, ut
sublata spe retro fugiendi, atque ibidem
manere coacti, redderentur meliores
quam natura essent. Verum hæc sen-
tentia non vicit, sed illa, ut Persis po-
tius à tergo Mæander esset, quam sibi,
ut si Persarum fuga accideret, & acie vin-
cerentur, ne redirent in flumen inciden-
tes. Post hæc quum adessent Persæ, 119
ac Mæandrum transissent, ibi super a-
mnem Marfyam Cares proelium conseru-
ere cum Persis acre atque diuturnum:
ad postremum præ multitudo hostium
terga vertunt. Quo in proelio, Persarum
cecidere duo millia, Carum decem
millia: ex quibus qui effugerunt, ad
Labraunda in Jovis Militaris templum,
& magnum atque sanctum lucum pla-
tanorum compulsi sunt. Soli autem ex
iis quos novimus, Cares sunt, qui Jovi
Militari sacrificia offerant. Hue igitur
compulsi Cares de salute consultabant,
utrum sese Persis dedere, an Asiam pe-
nitius relinquere satius esset. De hac re 120
consultantibus, subsidio venire Milesii
cum horum focis. Ibi Cares immutata
priori voluntate, rursus ad bellum in-
flaurandum animantur: & cum invaden-
tibus Persis concurrunt; & quum diu-
tius quam prius dimicatum esset, fugan-
tur, multis casis, Milesiorum præci- 121
pue. Post acceptam calamitatem hanc
Cares copiis reparatis denuo pugnave-
runt.

α ἐπ' ἡμέρας ἐκάστη. β ἄλλαι ἀγγελίαι. γ Hæc vocula πρὶν abest a MS. δ δηλαδὴ ὡς ἔστι. ε συνεκλιπόμενοι. f Λαβραυνδὰ. g κατεληθόντες ὧν. h ὁκότερα οἱ ἀφαιρῆναι.

Perfarum strages per infidias Carum; etiam Hymæ-
mors. Æolis reducā ad obsequium Perfarum, item
Gergithes, Clazomenæ, Cyma, ut desperet Arista-
goras ab Thracibus occisus.

runt. Audientes enim urbēs suas invasum
iri à Persis, infidias illis in via quæ in Pi-
daso est collocaverunt. In eas infidias
Persæ noctu incidentes, obtruncati sunt
cum ducibus suis Daurisē & Amorge &
Sisimace. Perit cum istis etiam Myrles

122 Gygis filius. Harum vero infidiarum
præfectus erat Heraclides Ibanolis fili-
us, vir Mylassensis. Hunc in modum
interiere hi Persæ. Hymæes autem (qui
& ipse erat ex insequentibus Iones qui
adversus Sardes militaverant) ad Pro-
pontidem conversus cepit Cion My-
siam. Hac expugnata, audiens Dauri-
sem relicto Hellesponto tendere adver-
sus Cariam, omiſſa Propontide, in Hel-
lespontum duxit exercitum, cepitque
Æolenses omnes qui oram Iliadem incol-
lunt. cepit item Gergithas, qui ex priscis
Teucris reliqui fuerant. Et ipse quidem
Hymæes, quum has gentes caperet, mor-
bo decessit Troade: & hic quidem ita

123 mortem obiit. Artaphernes autem Sar-
dium præfectus, & Otanes tertius dux,
adversus Ioniam confinemque Æolidem
delecti ad ducendum exercitum, cepere
ex Ionia quidem Clazomenas, ex Æo-

124 lide vero Cymam. Quibus oppidis cap-
tis, Aristagoras Mileſius, ut declara-
vit, non erat compos mentis, ut qui
perturbasset Ioniam, & magna negocia
confudisset. Itaque cernens hæc, atque
insuper ubi confitit non posse Darium
regem superari, de fugiendo deliberabat,
convocatisque suæ factionis hominibus,
consultabat, dicens fatius fore eis, si Mi-
leto expellerentur, aliquod perfugium
in promptu habere, sive ex hoc loco
ducat coloniam vel in Sardiniam, vel in
Myrcinum Edonorum, quam Histæus,
à Dario ea donatus, mœnibus sepserat.

125 Hæc Aristagoras percontabatur. Verum
Hecataeus Hegesandri filius, vir histori-
cus, negabat coloniam alterutrò ducen-
dam: sed, si Mileto ejiceretur, castel-
lum in Lero insula exstruendum, atque
illic quiescendum: deinde illinc Miletum
remeaturum. Hoc consulebat Hecataeus.

126 Sed Aristagoræ sententia præcipue erat
abundī in Myrcinum. Itaque demanda-
ta Mileto Pythagoræ, viro inter popula-
res probato, ipse sumptis secum omni-
bus ita volentibus in Thraciam naviga-
vit, regionemque obtinuit ad quam con-
cesserat. Ex ea profectus, dum urbem
obsidet, tam ipse quam ejus exercitus à
Thracibus, tametsi illinc accepta fide
excedere volentibus, interemptus est.

TERPSICHORE, LIBER V. 331

Κἄρες. πυθόμενοι γὰρ ὡς στρατεύεσθ' ὁρμέασι οἱ
Πέρσαι ὅτι τὰς πόλεις σφείων, ἐλοχίσαντο πλὴν
ἐν Πιδάσῳ ὁδόν· ἐς τὴν ἐμπροσθίαν οἱ Πέρσαι νυ-
κτὸς, διεφθάρησαν, καὶ αὐτοὶ, καὶ οἱ στρατηγοὶ αὐτῶν,
Δαυρῆος ἑ Α'μόργης ἑ Σισιμαχῆος^b. αὐτὸν δὲ σφι
ἀπέθανε ἑ Μύρσης ὁ Γύγης. ἔν τ' ἰλόχευ τέττα ἡγε-
μὼν ἠὲ Ἡρακλείδης Ἰβανώλει^c, ἀνὴρ Μυλασ-
σεύς. ἔπει μὲν νῦν τ' Περσέων ἔτῳ διεφθάρησαν.
τ' μὲνης ἡ καὶ αὐτὸς ἐὼν τ' ὀππιδιῶν ἄντων τὰς ἐς Σαρ-
δὶς στρατεύομενους Ἰώνων, τραπόμενοι^d ἐς τὴν
Προποντίδα, εἴλε Κίον τὴν Μυσίῳ. πῶτῳ ἡ ἐξε-
λὼν, ὡς ἐπύθετο τ' Ἑλλησποντὸν ἐκλελοιπέναι Δαυ-
ρῆσι, καὶ στρατεύεσθ' ὅτι Κάρης, καταλιπὼν
τὴν Προποντίδα, ὅτι τ' Ἑλλησποντὸν ἦγε τ' στρα-
τόν· καὶ εἴλε μὲν Αἰολέας πάντας, ὅσοι τὴν Ἰλιά-
δα νέμονται, εἴλε ἡ Γέργας τὰς ὑπολῆφθεν-
τας τ' ἀρχαίων Τόκρων. αὐτὸς τε τ' μὲνης^e αἰ-
ρέων πᾶντα καὶ ἔθνεα, νέσσω πλάτῃ ἐν τῇ Τρω-
άδι. ἔτ^g μὲν δὴ ἔτῳ ἐπιδόθησε. Ἀρταφέρ-
νης δὲ ὁ Σαρδίων ὑπαρχ^h, καὶ Ο'τάνης ὁ τρί-
τ^h στρατηγός, ἐτάχθησαν ἐπὶ τὴν Ἰωνίῳ,
καὶ τὴν περσοχίῳ Αἰολίδα στρατεύεσθαι. Ἰωνίης
μὲν νῦν, κλαζομενάς αἰρέεσι· Αἰολέων δὲ, Κύ-
μῳ. Ἀλίσκομενέων^d δὲ τ' πολίων, ἠὲ γὰρ δὴ ὡς
διέδεξε^e, Ἀρταφέρνης ὁ Μιλήσι^h ψυχρῶ σὺν
ἄκρ^h, ὃς παρὰ τὰς τὴν Ἰωνίῳ, καὶ ἐκπερασί-
μενοι^h πηγάματα μεγάλα, δρησὺν ἐβλάδε, ὀρέ-
ων πᾶντα. πρὸς δὲ οἱ ἑ ἀδιώτα ἐφαίνετο βασι-
λῆα Δαρεῖον ὑπερβαλέσθαι. πρὸς πᾶντα δὴ ὧν συγ-
καλέσας τὰς συσσιώτας, ἐβλάδετο, λέγων ὡς
αἰνόν σφι εἴη κρησφύγετόν τι ὑπάρχον εἶναι,
ἠὲ ἄρα ἐξωθῶνται ἐκ τ' Μιλήτης. εἴτε δὴ ὧν ἐς
Σαρδῶν ἐκ τ' τόπῃ τέττα ἄρα ἐς Δοτικίῳ, εἴτε ἐς
Μύρκινον τὴν Ἡδωνῶν, τὴν Ἰσιῶ^h ἐπείχετο ὁ
Δαρεῖς δωρεῶν λαβών. πᾶντα ἐπὶ πρῶτα ὁ Ἀρτα-
φέρνης. Ἐκατὴς μὲν νῦν ἡ Ἡγησάνδρῃ, ἀνδρὸς
λογοποιῆς, τῆς μὲν ἐς ὑδέρην ἐλλήν ἐφερε ἡ
γνώμη, ἐν Λέρῳ δὲ τῇ νήσῳ πείχ^h οἰκοδομη-
σάμενον ἰουλίῳ ἄγῃ, ἠὲ ἐκπίση ἐκ τ' Μιλήτης·
ἐπὶ τὰ δὲ ἐκ ταύτης ὁρμώμενον, καταπλάσεσθαι
ἐς τὴν Μίλητον. ταῦτα μὲν δὴ ἑκατὴ^h σιwei-
βλάδε. Αὐτῷ δὲ Ἀρταφέρνης ἡ παλαιή γνώμη ἠὲ
ἐς τὴν Μύρκινον ἀπάγῃ. τὴν μὲν δὴ Μίλητον ἐ-
πιτρέπει Πυθαγόρῃ, ἀνδρὶ τ' ἀσῶν δοκίμῳ. αὐ-
τὸς δὲ ὁ στρατὸς πᾶντα τ' βυλόμενον, ἐπάλει-
ε ἐς τὴν Θρηίκῳ· καὶ ἔχε τὴν χώραν ἐπ' ἠὲ
ἐσπέρῃ. ἐκ δὲ ταύτης ὁρμώμενοι^h, διπλόνηται
ὑπὸ Θρηίκων αὐτὸς τε ὁ Ἀρταφέρνης, καὶ ὁ
στρατὸς αὐτὸς πόλιν περικατήμενοι^h, καὶ βυλομέ-
νων τ' Θρηίκων ὑποσπόνδων ἐξίεναι.

Tt 2 HERO-

a τὴν ἐπὶ Διδάσῳ ὁδόν. b Σισιμαχῆος. c αὐτὸς μὲν τ' μὲνης. d Ἀλίσκομενέων. e διέδεξε.

ΗΡΟΔΟΤΟΥ
ΤΟΥ
ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΕΩΣ
ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΕΚΤΗ,
ΕΠΙΓΡΑΦΟΜΕΝΗ ΕΡΑΤΩ.

HERODOTI
HALICARNASSEI
HISTORIARUM
LIBER SEXTUS,
QUI INSCRIBITUR ERATO.

ῬΙΣΤΑΓΟΡΗΣ μὲν νυν ἰ-
ωνίῳ δόσσεας, ἔτω πι-
λάτῃ. Ἰστᾶνθ^α δὲ ὁ Μι-
λήτις τύραννός^α μεμετρί-
ν^α ὑπὸ Δαρείῳ, παρὼν
ἐς Σάρδεις. ἀπγμένον δὲ
αὐτὸν ἐκ τ^{ῆς} Σύων, ἤρετο^α

Ἀρταφέρνης ὁ Σαρδίων ὑπερχ^α, κατὰ κρίον τι
δοκίῳ^β Ἴωνα ἀπεσάναι· ὁ δὲ ἔπει εἰδέναι ἔφη,
ἐθαύμαζε τε τὸ γέγονός, ὡς ἔδεν δῆθεν τ^{ῆς} παρεόν-
των πηγμάτων ὀπισθᾶν^α. ὁ δὲ Ἀρταφέρνης
ὀρέων αὐτὸν τεχνάζοντα, εἶπε, εἰδὼς τὴν ἀρε-
ν^α, κίλῳ τ^{ῆς} δόσσεας^α, οὕτω τι Ἰστᾶνθ^α ἐχ^α κατὰ
ταῦτα τὰ πηγμάτα· τῆτι τὸ ὑποδήμα ἔρρα-
ψας μὲν σὺ, ὑποδήσει^α δὲ ὁ Ἀρταφέρνης. Ἀρ-
ταφέρνης μὲν ταῦτα ἐς τὴν δόσσεας^α ἔχοντα εἶπε·
Ἰστᾶνθ^α δὲ, δείκας ὡς αὐτιέντα Ἀρταφέρνηα, ὑπὸ
τὴν πρώτην ἐπελθόντα νύκτα ἀπὸ τῆς Ἰωνίας
βασιλῆα Δαρείον ἐξηπλήκως· ὅς Σαρδῶν νῆσόν τὴν
μεγίστην ὑποδεξάμενός^α καταγράψας, ὑπὸ τῷ
τ^{ῆς} Ἰώνων τὴν ἡγεμονίῳ^α ἔφρε^α Δαρείον πόλεμ^α.
Διὰ τὰς ἧ^α ἐς Χίον, ἐδέξθ^α ὑπὸ Χίων, καταγνω-
στὴς πρὸς αὐτῶν· νεώτερα πρὸς τὴν πρῶτα
ἐς αὐτὰς ἐκ Δαρείου. μαθόντες μὲν οἱ Χίοι
τ^{ῆς} πάντα λόγον, ὡς πολέμ^α εἶν^α βασιλεῖ, ἐ-
λυσαν αὐτὴν. Ἐνθαῦτα δὲ εἰρωτεύμενός^α ὑπὸ τ^{ῆς}
Ἰώνων ὁ Ἰστᾶνθ^α κατόπι πρὸς τὴν ἑσπέρην τῶν
Ἀρταφέρνηα

RISTAGORAS qui-
dem Ionicæ rebellionis
auctor ita oppetiit. Hi-
stiazus autem Mileti ty-
rannus à Dario dimissus
Sardes venit. eo quum
venisset è Sufis, inter-

rogatus est ab Artapherne Sardium præ-
fecto, quidnam ei videretur Iones ad re-
bellandum induxisse: & quum negaret se
id scire, quinimo mirari quod actum es-
set, tanquam rerum præsentium prorsus
ignarus, Artaphernes, qui eum artificio
uti comperisset, & veram defectionis ori-
ginem nosset, inquit, Histiazæ, sic resistæ
se habent, hunc calceum tu quidem fuisti,
Aristagoras autem calceavit. Hoc Arta-
phernes ad rebellionem pertinens dixit:
quem Histæus tanquam rei gnarum veri-
tus, prima statim nocte fuga se ad mare
proripuit, regem Darium frustratus, cui
Sardiniam insulam maximam in illius po-
testatem redacturum se pollicitus, subiit
ducatum Ionum belli adversus Darium.
Is quum in Chium transmisisset, à Chi-
is in vincula conjectus est, vituperatus
ab eis quasi res novas moliretur contra
ipsum ab Dario: sed ubi omnem cogno-
vere rationem, quod regi hostis esset,
hominem solyerunt. Ibi interrogatus
Histæus ab Ionibus, cur ita propense
Arista-

Histiazus falso responso placans Iones, ab Hermippo de-
ceptus, multis Persis exilio Sardibus fuit: ille ab Iolis
Lesbiis receptus vexat naves e Ponto venientes. Persa
tenentur Miletum versus, & consilia incolarum.

Aristagoræ ut à rege deficeret mandaf-
set, & tanta clade Iones affecisset, cau-
sam quæ ipsis fuerat plane non aperuit,
sed dixit regem Darium constituisse,
Phœnices è sedibus suis amotos in Io-
niam transferre, & Iones in Phœnicen,
& hac caussa sic monuisse: quum ni-
hil omnino tale rex deliberavisset, ipse
4 Iones terrefaciebat. Post hæc ad Persas
qui Sardibus erant, literas dat, tanquam
secum antea de rebellione fabulatos; quas
litteras misit per quendam Hermippum
Atarnitam. Eas Hermippus non iis
ad quos dabantur reddidit, sed in ma-
num dedit Artapherni. Ille, omnibus quæ
agebantur cognitis, jubet Hermippum
eas quidem reddere, quibus Histiazus mit-
tebat, sed quæ vicissim à Persis ad Hi-
stiazum responderentur, sibi dare. Ita
rebus palam factis, Artaphernes de mul-
tis Persarum supplicium sumpsit. Et
Sardibus quidem tumultus extitit: Hi-
stiazus autem hac spe lapsus, exoratis
Chiiis, Miletum ab illis reductus est. Sed
Milesii, libenter etiam ab Aristagora li-
berati, nullo pacto animum inducebant
ad alium tyrannum illuc recipiendum,
utpote gustata libertate. Histiazus igitur
sub noctem conatus per vim redire Mi-
letum, à quodam Milesio femur vulnera-
tus est. Ita rejectus à patria sua, se re-
cepit Chium: atque illinc, quoniam
Chios ad tradendas sibi naves inducere
non poterat, trajecit Mitylenen: &
quum Lesbii ut sibi traderent naves per-
suasisset, hi sane octo triremibus in-
structis Byzantium cum eo navigarunt.
Ibique subsidentes, navigia è Ponto e-
navigantia intercipiebant, præter eo-
rum qui se paratos obsequi Histiazæ ipsi
6 assentiebantur. Histiazæ & Mitylenæis
hæc agentibus, ad ipsam Miletum in-
gens exercitus navalis pariter & terrestris
expectabatur. Duces enim Persarum
coactis in unum exercitum copiis versus
eam ducebant, minoris cetera oppida
facientes. Inter classarios promptissimi
erant Phœnices, cum quibus militabant,
& Cyprii recens subacti, & Cilices, &
7 Ægyptii. Hos adversus Miletum & ce-
teram Ioniam venturos quum intellexis-
sent Iones, miserunt suos quique pri-
mores ad commune Ioniæ concilium.
Quibus in eura locum coactis atque de-
liberantibus, visum est, non debere terre-
stres copias adversus Persas contrahi, sed
ab

Ἀριστάγορα ἀπίστευτον ὑπὸ βασιλῆος, καὶ κακὸν
ποσῶτον εἰς Ἴωνας ἐξεργασμένον· τὴν μὲν ἡρο-
μένω αὐτοῖσι αἰτίαν ἔμάλᾳ ἐξέφανεν, ὁ δὲ
ἐλεγέ σφι, ὡς βασιλεὺς Δαρείος ἐβελόσκετο
φοίνικας μὲν ἐξαναθήσας, ἐν τῇ Ἰωνίᾳ κατοι-
κίσαι, Ἴωνας δὲ, ἐν τῇ φοινίκῃ· καὶ ταῦτ' αὖτε εἶπε-
κα ὁπισθεῖλε. ἔδ' ἐπὶ πάντως ταῦτα βασιλῆος
βελούσμενα, ἐδ' ἑμὰς τὰς Ἴωνας. Μετὰ δὲ,
ὁ ἱστίαος δι' ἀγγέλου ποδόμενος Ἑρμῖππον, ἀν-
δρὸς Ἀπαργεῖτω, τοῖσι ἐν Σάρδεσι ἔσσι Περσέων
ἐπιμπι βιβλία, ὡς περιελεγεσθόμενων αὐ-
τῷ, δασιεύσιος πέρι. ὁ δὲ Ἑρμῖππος πρὸς τὰς
μὲν ἀπιστέμωτον, ἔδ' ἰδοῖ, Φέρων δὲ ἐνεχεί-
ρῃσι τὰ βιβλία Ἀρταφέρνη. ὁ δὲ, μαθὼν ἅ-
παν τὸ γινόμενον, ἐκέλευε τὸν Ἑρμῖππον τὰ μὲν
πρὸς ἱστίαον, δῶναι Φέροντα τοῖσι περ ἔφερε,
τὰ δὲ ἀμοιβαῖα τὰ πρὸς τὸν Περσέων ἀντιπεμπόμε-
να ἱστίαῷ, ἐαυτῷ δῶναι. ταῦτ' αὖτε ἡρομένων
Φανερῶν, ἀπέκτινε ἐν ταῦτα πολλὰς Περσέων Ἀρ-
ταφέρνης. Περὶ Σάρδεος μὲν δὴ ἐβόητο παραχῇ.
ἱστίαον δὲ, πρὸς δασιεύσας τὸν ἐλπίδ' ὅτι, Χίος
κατήγον ἐς Μίλητον, αὐτὸν ἱστίαον δεητήν· οἱ
δὲ Μιλήσιοι ἄσμενοι ἀπαλαχθέντες Ἐρμῖππον
ρεω, ὅδαμῶς πρὸς αὐτοὺς ἔσαν ἄλλων τυράντων δέκε-
σαι ἐς πλεονέχων, οἳ ἐλδοθεῖς γινώσκοντο. καὶ
δὴ (νυκτὸς γὰρ ἐκείνης βίη ἐπὶ τὸν καὶ αὐτὸν ἱστίαον
ἐς τὴν Μίλητον) πτερώσκει τὸν κηρὸν ἐκ τῆς Μι-
λησίων. ὁ μὲν δὴ ὡς ἀπ' αὐτοῦ ἔσσι ἑαυτῷ γινώσκων,
ἀπικνέει ὁπίσω ἐς τὴν Χίον. ἐν ταῦτα δὲ (ἐν τῇ ἐπὶ
τὴν Χίον ὡς ἐαυτῷ δῶναι νέας) διέβη ἐς Μι-
τυλήνην, καὶ ἐπὶ Λεσβίους δῶναι οἱ νέας. οἱ δὲ,
πληροῦσθαι ἐκείνῃ τῇ νύκτι, ἐπὶ αὐτῷ ἑαυτῷ
ἐς Βυζάντιον. ἐν ταῦτα δὲ ἰζόμενοι, τὰς ἐκ τῶν
τῶν ἐκπλωγέων τὴν νύκτα ἐλαμβανόν, πλεονέχων
αὐτῷ ἱστίαῷ ἔφασαν ἐπιμοῖ εἶναι πίστωσαι.
ἱστίαῷ μὲν νυν ἐς Μιτυλήνην οἱ πλείονες ταῦτα.
ὅτι δὲ Μίλητον αὐτῷ ναυπηγὸς πολλὰς ἐς πλεονέχων
σεαῖος προσδοκίμ'· συσραφέντες γὰρ οἱ στρατη-
γοὶ τῶν Περσέων, καὶ ἐν ποιήσασθαι στρατόπεδον, ἡλα-
νον ὅτι πλεονέχων Μίλητον, τὰλλα πολίσματα πρὸς ἐ-
λάσσον' ποιησάμενοι. ἔδ' ἐναυτικῶν φοίνικας μὲν
ἔσαν πρὸς αὐτοὺς, αὐτοκρατεύοντες δὲ καὶ Κύ-
πριοι, νεωστὶ κατεστραμμένοι, καὶ Κίλικες τε καὶ
Αἰγύπτιοι. οἱ μὲν δὴ ἐπὶ πλεονέχων Μίλητον καὶ τὴν ἄλ-
λῃν Ἰωνίαν ἐστράτευον. Ἴωνες δὲ, πικρὰν ὀ-
νέοντα ταῦτα, ἐπιμπον πρὸς ἐλδοθεῖς σφέων αὐτίων
ἐς Πανιώνιον· ἀπικνέοντες δὲ τῇ τῇ τῇ ἐς τὴν
τὴν τὴν χαλκόν, καὶ βελούσμενοι, ἔδοξε πλεονέχων
στρατὴν μὴ συλλέγειν· ἀντιζέοντες Πέρσας, ἀλλὰ

a αὐτοῖς οἱ π. b οἱ πρὸς ἱστίαον. c πρὸς αὐτὸν.

d ἐστὶν αὐτῷ. e ἐστὶν αὐτῷ πρὸς αὐτὸν.

τὰ πείχεται ῥύεσθαι· αὐτὰς Μιλησίους· τὸ δὲ ναυ-
πικὸν πληροῦν, ὑπολειπομένους μηδεμίαν τῶν
νεῶν. πληρώσαντας δὲ, συλλέγεσθαι τὴν ταχίστην
ἐς Λάδην, πρηνευμαχησύντας Μιλήτας. ἡ δὲ
Λάδη, ἐστὶ νῆσος μικρὴ ἐπὶ τῇ πόλει τῇ Μιλη-
σίων κρήνῃ. Μετὰ δὲ ταῦτα, πεπληρωμένοι
τῆσι νηυσὶ παρήσαν οἱ Ἴωνες· οὐδὲ σφί, καὶ
Αἰολέων ὅσοι τὴν Αἰολίδα γῆν νέμονται. ἐτάσσον-
το δὲ ὧδε· τὸ μὲν πρὸς τὴν ἑὴν εἶχον κέρως αὐ-
τοὶ Μιλήσιοι, νέας παρεχόμενοι ὀγδώκοντα. εἵ-
χοντο ἡ τεττάρων Περσέων δώδεκα νηυσὶ, καὶ Μυ-
σίοι τρεῖς νηυσὶ· Μυσίων ἡ Τηίοι εἶχοντο ἐπτα-
καίδεκα νηυσὶ· Τηίων ἡ εἶχοντο Χίοι ἑκατὸν
νηυσὶ. πρὸς ἡ ταῦτα, Ἐρυθραῖοι τε ἐτάσσοντο
καὶ Φωκαεῖς· Ἐρυθραῖοι μὲν, ὀκτὼ νέας παρε-
χόμενοι, Φωκαεῖς ἡ, τρεῖς. Φωκαέων ἡ εἵ-
χοντο Λέσσιοι νηυσὶ ἐβδομήκοντα. πλεονέκτοι δὲ
ἐτάσσοντο ἔχοντες τὸ πρὸς ἐσπέρην κέρως Σά-
μιοι, ἐξήκοντα νηυσὶ. πασῶν ἡ τεττάρων ὁ σύμ-
πας ἀριθμὸς ἐγγύς, τρεῖς ἑκατὸν καὶ πενήκοντα ἑκα-
τόντα τριήρεις. αὐτὰ μὲν Ἴωνων ἔσαν. τῶν ἡ
βαρβαρῶν τὸ πλεονέκτον τῶν νεῶν ἔσαν ἐξακόσιοι
ὡς ἡ καὶ αὐτὰ ἀπικατοῦ πρὸς τὴν Μιλησίην,
καὶ ὁ πρὸς σφί ὅπας περιῶ, ἐνθαῦτα οἱ Περ-
σέων στρατηγοὶ πυθόμενοι τὸ πλεονέκτον τῶν Ἰάδων
νεῶν, κατὰρρώδοντο μὴ ἔδωκατοὶ ἡνίωνται ὑ-
περβαλεῖσθαι, καὶ ἔτω ἔτι τὴν Μίλητον οἰοί τε
ἔωσι ἐξελεῖν, μὴ οὐκ ἔόντες ναυκράτορες, πρὸς
τε Δαρὸν κινδυνώσωσι κακὸν τι λαβεῖν. ταῦ-
τα ἐπιλεγόμενοι ἔλεξαν συλλέξαντες^d τῶν Ἰώ-
νων τὴν πρῶτην, οἱ ἔσω· Ἀριστάρχῳ μὲν
ἡ Μιλησίᾳ κατὰλυτῆς τῶν Δαρῶν, ἐφώ-
ρον ἐς Μήδης, (ἐπύγχανον δὲ τότε συστράδω-
μενοι ἐπὶ τὴν Μίλητον) τεττάρων τῶν ἀνδρῶν
τὰς παρὲντας συγκαλέσαντες, ἔλεγον σφιν πᾶ-
„δε“, Ἄνδρες Ἴωνες, νῦν τις ὑμῶν εὐ πη-
„σαι Φανήτω τῷ βασιλεῖ οἶκον· τὴν γὰρ αὐ-
„τῶν ἑκάστω· ὑμῶν πολιήτας παρὰ δὲ δό-
„ξαζων δότ' ἔλοιτ' ἐσσυμένους· παρὲντες οἱ
„ἡ ἐπαγγέλλασθε ταῦτα, ὡς πείσονται τε ἄχαρι ἔ-
„δεν δὲ δότ' ἐσται, ἔδ' σφί ἔτι τὰ ἱερὰ ἔτι τὰ
„ἰδία ἐμπέσονται^b. ἔδ' βραχύτερον ἔχοντο ἔδ' ἐν,
„ἡ πρὸς τὸν εἶχον. εἰ δὲ ταῦτα μὲν ἔποιήσα-
„σι^c, οἱ δὲ πάντως δὲ μάχης ἐλθούσας,
„ταῦτα σφί λέγετε ἐπηρεάζοντες, τὰ περ σφέας
„κατὰξαι, ὡς ἐσθλότες τῇ μάχῃ, ἔχοντες
„ποδευῶνται, καὶ ὡς σφέων τὰς παῖδας ἐκ-
„μίας ποιήσωμεν, τὰς δὲ παρὲντας ἀνασπάζου-
„ς ἐς Βακτρίαν· καὶ ὡς τὴν χώραν ἀλλοίωσι παρὰ δὲ
μὲν.

ab ipsis Milesiis muros defendi, classem
sociis navalibus instruere nulla navi præ-
termissa: instructaque classe, primo
quoque tempore contrahi apud Ladam
pugna navali decreturos ad juvandam
Miletum. Lada autem, parva est in-
sula, urbi Milesiorum objacens. Post
hæc impletis navibus Iones præsto fue-
runt, comitantibus Æolensibus quicun-
que incolunt Æolidem terram, atque
ita aciem instruxerunt. Cornu quod e-
rat auroram versus, ipsi Milesii cum o-
ctoginta navibus quas etiam præbebant,
tenebant. His contigui Prieneses e-
rant, duodecim cum navibus & Myu-
siii cum tribus. His contigui Teii,
septem & decem cum navibus; illis jun-
cti Chii cum centum. Ultra hos lo-
cati erant Erythræi & Phocæenses: E-
rythræi quidem, collatis octo navibus,
Phocæenses vero tribus. Phocæensibus
adhærebant Lesbii cum navibus septu-
aginta. Ultimi in cornu occasum ver-
sus erant Samii cum sexaginta navibus.
In summa omnium numerus, trecentæ
quinquaginta tres triremes. Tot fuere
Ionum naves. Barbarorum vero, nu-
mero sexcentæ. Quæ ubi & ipsæ ad
agrum Milesium venerunt, omnisque eis
peditatus adfuit, tum vero duces Per-
sæ, audita multitudine Ionicarum
navium, extimuerunt ne hostem super-
rare, atque ita nec Miletum capere
possent classe non potentes, simulque ob
id apud Darium caderent in periculum
pœnæ subeundæ. Hæc reputantes,
contractis Ionum tyrannis, qui ab Ari-
stagra Milesio dejecti imperiis, ad Me-
dos fugerant, & tunc adversus Miletum
simul militabant, horum quicunque ad-
erant convocatis, ita verba fecerunt, Vi-
ri Iones, nunc aliquis vestrum bene me-
rens de domo regia appareat. Suos e-
nim populares quisque vestrum conetur
abducere à reliquis sociis, eliciendo illos
hac promissione, nihil eos quod rebel-
larint, molestiæ sensuros, nullas eorum
vel sacras vel privatas res incensum iri,
nihil violentius quam antea passuros; sin
minus ista facere, sed omnino decerne-
re proelio voluerint, hæc eis damna di-
cite eventura, quæ certe evenient; ipsos
proelio victos in servitutem rapiendos,
liberos eorum a nobis castrandos, virgi-
nes in Bactra asportandas. terram aliis tran-
den-

a ἄλλ' ἐκ τούτων ὡς δὴ τὸν ἑαυτοῦ. b MS. habet πᾶσι. c ἀπὸ τοῦ. d ἐπιλεγόμενοι, συλλέξαντες. e ἔλεγον
ταῦτα. f γὰρ ἡ ἑὴν ἑκάστω. g MS. habet ἐμπέσονται. h μὴ μὴ ποιήσωσι.

Iones fraudem proditiōis sapienter discutiunt, sed ad insulam Laden coacti utiliter monentem Dionysium spernunt, exosi laborem belli.

ERATO, LIBER VI.

335

- 10 dendam. Hæc loquutis Perfarum ducibus, Ionum tyranni sub noctem ad suos quisque populares denunciatum miserunt. Iones ad quos ii nuncii etiam pervenerunt, contemnere hæc nec admittere proditiōem, sibi quique solis illa à Persis denunciari existimantes. Hæc quidem, simulatque Miletum Persæ applicuere, gesta sunt. Mox quum ad Laden Iones coacti essent, conciliaque haberentur, & aliæ ab aliis sententiæ dicerentur, etiam in his Dionysius Phocænsis dux ita loquutus est: In acie quippe novaculæ res nostræ sunt, viri Iones, ut aut liberi simus aut servi, & quidem tanquam fugitivi. Itaque vos, si vultis ærumnas excipere, cum maxime quidem subeundus erit vobis labor; verumtamen superatis hostibus, liberi esse poteritis: sin autem ignavi fueritis, & per tumultum omnia confuderitis, nullam vestri spem habeo quominus pœnas regi rebellionis detis. Sed assentiamini mihi, & vos ipsos mihi permittite; & ego, diis ex æquo juvantibus, recipio vobis aut non concursuros hostes, aut si con-
- 12 current, multo inferiores futuros. His auditis, Iones sese Dionysio permisere. Ille naves identidem in cornua producens, ut remigibus uteretur, navibus inter se trajectum procurans, & propugnatores armaret, reliquum diei naves in ancoris retinebat, & quotidie laborem Ionibus exhibebat, ad septimum usque diem obtemperaverunt atque imperata fecerunt. Post dies istos proximo Iones, utpote talium vexationum insueti, tum laboris hac tolerantia, tum sole afflictati, inter se dixere, Quo nos deorum offenso ista patimur? qui desipientes ac de cursu mentis dejecti viro Phocænsi superbo tres naves habenti, omnino nos ipsos permisimus? quos ille sumptos perdit insaniabilibus ærumnis? quorum multi quidem in morbum inciderunt, multi idem passuri videntur. quibus satius est quidvis aliud quam hæc mala pati, atque adeo servitutem futuram, siqua erit, sustinere, quam præsentī afflictari. Agite, huic ne deinceps obtemperemus. Hæc inter se loquuti; & mox deinde nemo illi parere velle, sed tentoriis more militari in insula defixis, frui umbraculis, ac nolle naves ingredi, neque experimentis explorari. Id ab Ionibus fieri animadvertentes Samiorum duces, tunc per
- 13

μεν. Οἱ μὲν δὴ ἔλεγον ταῦτα· τῷ δὲ Ἴωνων οἱ τυραννοὶ διέπεμπον νυκτὸς ἕκαστος εἰς τὰς ἐωυτῶν ἐξαγχελλόμενοι. οἱ δὲ Ἴωνες, ἐς τὰς ἑ ἀπικνησθῆναι αὐτὰς αἱ ἀγγελίαι, ἀγνωμοσύνην τε διεχρέωντο, καὶ ἔπειθεν τὴν περδοσίην· ἐωυτοῖσι τε ἕκαστοι ἐδόκειον μῆνοι· ταῦτα δὲ τὰς Πέρσας ἐξαγχελλόμενοι. ταῦτα μὲν νῦν ἰδέως ἀπικνημένων ἐς τὴν Μίλητον τῷ Περσέων ἐγένετο. Μετὰ δὲ τῶν Ἴωνων συλλαχθέντων ἐς τὴν Λάδην, ἐγένοντο ἀγοραί· καὶ δὴ καὶ σφί· ἄλλοι ἡγορώωντο, ἐν δὲ ὁ Φωκαεὺς στρατηγὸς Διονύσιος, λέγων πάντες, Ἐπὶ ξυρῆ γὰρ ἡ ἀκμὴς ἔχει ἡμῖν, τὰ πηγήματα, Ἄνδρες Ἴωνες, ἢ εἶναι ἐλδοθήροισι, ἢ δόλοισι, καὶ τῶσι ὡς δρηπέτησι. νῦν ὦν ὑμεῖς, μὴ μὲν βέλῃτε ταλαιπωρῆσαι δέκεσθαι, τὸ πᾶρξεν μὲν πόντον ὑμῖν ἔσται, οἷοί τε ἢ ἔσονται, ὑπερβαλλόμενοι τὰς ἐναντίας, εἶναι ἐλδοθήροισι· εἰ δὲ μαλακίῃ τε ἑ ἀταξίῃ διαχρήσεσθε, ἔδεμίην ὑμῶν ἔχω ἐλπίδα μὴ ἔδωσιν ὑμῶν δι· κλῶν τῷ βασιλεῖ τὸ δόσασθαι. ἀλλ' ἐμοὶ τε πείθεσθε, καὶ ἐμοὶ ὑμῶν αὐτὰς ὀπιρέψατε. καὶ ὑμῖν ἐγὼ, θεῶν τὰ ἴσα νεμόντων, ὑποδέχομαι ἢ ἔσονται, συμμίζεν τὰς πολέμους, ἢ συμμίσρονας, πολ· λὸν ἐλασώσῃτε. Ταῦτα ἀκούσας οἱ Ἴωνες ὀπιτρέψαντες σφί· αὐτὰς τῷ Διονυσίῳ· ὃ δὲ ἀν· γων ἐκάστω ὀπι κέρας τὰς νέας, ὅπως τοῖσι ἐρέτη· σι χρῆσται, διέκωλον πιδόμενοι τῇ νηυσὶ δι' ἀλλήλων, καὶ τὰς ὀπιβάτας ὁπλίστε, τὸ λοιπὸν δὲ ἡμέρης τὰς νέας ἔχσκε ἐπ' ἀγκυρέων. παρείχετο τοῖσι Ἴωσι πόνον δι' ἡμέρης. μέχρη μὲν νῦν ἡμε· ρέων ἐπὶ ἐπείθοντο τε ἑ ἐπίειν τὸ κελεύμενον. τῇ δὲ ὀπι ταύτῃ, οἱ Ἴωνες, οἷα ἀπαγίης εόντες πόνων τοιῶν, τείρυμένοι τε ταλαιπωρησὶ τε ἑ, ἡελίῳ, ἐλέξαντο πρὸς ἐωυτὰς πάντες, Τίνα δαιμό· νων πᾶρξάντες, τὰδε ἀναπύματα; οἷπνες, πᾶρξοφρονήσας, καὶ ἐκωλώσας ἐκ τῆς νόας, ἀνδρὶ Φωκαεῖ ἀλαζόνι, παρεχομένῳ νέας τρεῖς, ὀπιρέψαντες ἡμῶν ἐωυτὰς ἔχομεν; ὃ δὲ, πᾶρ· λαβὼν ἡμῶν, λυμάνει· λύμῃσι ἀνηκέστοι· καὶ δὴ πολλοὶ μὲν ἡμῶν ἐς νέσους πεπλήκασι, πολλοὶ δὲ ὀπιδόχοι ταῦτα τῶν πείσεσθαι εἰσι. πρὸς τὰς τῶν τῶν κακῶν, ἡμῖν γὰρ κρέσσον ἑ ὀπὲν ἄλλο πα· ρέν ἐστι, καὶ τὴν μέλλουσιν δαλῆσαι ὑπομῆναι, ἢ πρὸς ἔσται, μᾶλλον ἢ τῇ παρεκῇ συνέχεσθαι. Φέ· ρε, τῶν λοιπῶν μὴ πύθωμεθα αὐτῶν. Ταῦτα ἐλέξαν· καὶ μὴ ταῦτα αὐτίκα πείθεσθαι ἔδειξεν ἡμεῖς, ἀλλ' οἷα στρατὸν, σκλιῶς τε πησάμενοι ἐν τῇ νήσῳ, ἐσκη· τροφόντο, καὶ ἐσβαίνοντο ἐν ἐθέλῃσιν ἐς τὰς νέας, ἐπὶ ἀναπείσεσθαι. Μαθόντες δὲ ταῦτα τὰ γινόμενα ἐκ τῶν Ἴωνων οἱ στρατηγοὶ τῶν Σαμίων, ἐν ταῦτα

δὴ

Unde Samii per Æacem fraude Persica corrupti & subtrahentes se praelio, præter xi naves, quæ miniserunt, causam dederunt magnæ Ionum stragis. Chiorum virtus.

δὴ παρ' Αἰάκε^α Συλοσῶν^β, κείνους τὰς πρό-
τερον ἐπεμπε λόγους Αἰάκης, κελδόντων τῶν Περ-
σέων, δεόμενός σφιν ἐκλιπεῖν τὴν ἰώνων συμμα-
χίαν· οἱ Σάμιοι δὲ ὀρέωντες ἅμα μὲν ἔβαν ἀτα-
ξίαν πολλὴν ἐκ τῶν ἰώνων, εἰδόντες τὰς λόγους·
ἅμα δὲ κατεφαίνετό σφι εἶναι ἀδιώκον τὴν βασι-
λῆ^α πρὸ γμα^α ὑπερβαλέει, εὐ τὴν ὀπίσταν-
τοι ὡς εἰς τὴν παρεόν ναυλκὸν ὑπερβαλοῖαν τὸν Δα-
ρεῖον, ἀλλ' οὐ σφι παρέσθαι πέντατον^α σιον. προσφά-
σι^α δὲ τῶν ὀπιλατόμενων, ἐπεὶ τὴν τάχιστα εἶδον τὰς
ἰώνας ἐβλαπομένους εἶναι χεῖρας, ἐν κέρδει ἐπι-
εὐρῶσαι ποιῆσαι τὰ τὴν ἰσθμὸν τὰ σφέτερα εἰς τὰ ἴδια.
ὁ δὲ Αἰάκης, παρ' ὃ^α τὰς λόγους εἰδόντες, πᾶς μὲν
τὴν Συλοσῶν^α Συλοσῶν^α Αἰάκε^α, τύραν^α δὲ τῶν Σά-
μων, ὑπὸ τῶν Μιλησίων Ἀρισταγόρῃ ἀπεστέρη^α τὴν
δεξιάν, καὶ ἀπὸ τοῦ ἄλλοι τῶν ἰωνίων τύραννοι. Τότε
δὲ ἐπὶ ἐπέπλεον οἱ φοίνικες, οἱ ἰῶνες ἀνταῆγον
ἐς αὐτοὺς τὰς νέας ὅτι κέρως. ὡς δὲ ἐς ἀρχὴν ἐ-
ξήκοντο, καὶ συνέμισγον ἀλλήλοισι, πρὸς τὴν ἐν
ἐκὼν ἀπρεκέως συστράψαι οἵπνες τῶν ἰώνων ἐγ-
νοῖον ἄνδρες κακοὶ ἢ ἀγαθοὶ ἐν τῇ ναυμαχίᾳ ταύ-
τῃ. ἀλλήλους γὰρ καταπιῶνται. λέγονται δὲ Σά-
μιοι ἐσθλὰτα, καὶ τὰ συγκείμενα πρὸς τὴν Αἰά-
κεα, ἀνεράμνοι τὰ ἴδια, ἀποπλῶσαι ἐκ τῶν
ἐξήκον^α ἐς τὴν Σάμον, πλὴν ἑνδεκα νεῶν· τα-
πῶν δὲ οἱ πρὸς ἑαυτοὺς παρέμενον^α καὶ ἐναυμά-
χεον, ἀνηκασσάμενοι πῶσι στρατηγῶσι. καὶ σφι
τὸ κρινόν τῶν Σαμίων ἔδωκε διὰ τῶν τὴν πρὸς γ-
μα^α, ἐν ἧλῃ ἀναστράφειν παρὸς τὴν, ὡς ἀν-
δράσι ἀγαθοῖσι γινώσκουσιν^α καὶ ἐστὶ αὐτῇ ἡ σῆ-
λη ἐν τῇ ἀγορῇ. ἰδόμενοι γὰρ καὶ Λέσβιοι τοὺς
προστυχίας φθονοῦσας, τὰ αὐτὰ ἐπίειν πῶσι Σα-
μίοις^α· ὡς δὲ καὶ οἱ πλευῦες τῶν ἰώνων ἐπί-
ειν τὰ αὐτὰ πῶσαι. Τῶν γὰρ ὀπίσταν^α ἐν
τῇ ναυμαχίᾳ περὶ τὴν τρηχύντα^α Χίοι, ὡς
ἀποδεικνυμένοι πὲρ ἐργα λαμπρὰ καὶ ἐκ ἐτελο-
κακίοντες. παρείχοντο μὲν γὰρ, ὥστε^α καὶ πρό-
τερον ἐρήθη, νέας ἐκατόν, καὶ ἐπ' ἐκάστης αὐτῶν,
ἀνδρας τεσσαρῶν^α τῶν αὐτῶν λογάδας ὀπι-
εατοῦσας· ὀρέωντες γὰρ τὰς πολλὰς τὴν συμμα-
χων παροδιδόντας, ἐκ ἐδικαίειν γινώσκαι πῶσι
κακοῖσι αὐτῶν ὁμοῖοι, ἀλλὰ μετ' ὀλίγων ξυμ-
μάχων μεμνημένοι, διεκπλῶντες ἐναυμά-
χεον, ἐς ὃ τὴν πολεμίων ἐλόντες νέας συχνὰς,
ἀπέβαλον τῶν σφετέρων νεῶν πὰς πλευῦας.
Χίοι μὲν δὴ τῇσι λοιπῇσι τῶν νεῶν ἀποφύγοντες^α
ἐς τὴν ἐκὼν. ὅσοι γὰρ τῶν Χίων ἀδιώ-
κτοι ἔσαν αἱ νέες ὑπὸ τρωμάτων, αὐτοὶ δὲ ὡς
εἰδόντες, κατέφυγον^α πρὸς τὴν Μυκάλλην.

νέας

per Æacem Sylofontis filium, illos quos
antea miserat sermones Æaces, jubenti-
bus Persis rogans illos, ut defere-
rent societatem Ionum: Samii igitur,
videntes simul gravem confusionem Io-
num existeret, admiserunt eos sermo-
nes, simul quod fieri non posse videretur,
ut regis potentiam superarent, ac
probe scirent, si præfens copia navalis
superaretur Darii, aliam quintuplo ma-
jorem adfuturam. Nacti igitur occasio-
nem, ubi primum viderunt Iones ne-
gantes se in officio futuros, lucrificien-
dam putaverunt suorum sacrorum atque
privatarum rerum conservationem. Æ-
aces autem cujus orationem admiserat Sa-
mii, filius Sylofontis Æacis filii fuit, Sa-
mi tyrannus, ab Aristagora Milesio exu-
tus principatu, quemadmodum alii Io-
niæ tyranni. Itaque posteaquam Phoeni-
ces adnavigare cœperunt, Ionesque &
ipsi naves in cornua digestas contra edu-
cere, ac propius ventum est, praelium-
que confertum, tunc quidam Iones igna-
vi, quive egregii fuerint, haud queo pro
comperto scribere, quia alius in alium
rejecit culpam. Dicuntur tamen Samii
tunc, quemadmodum cum Æace com-
posuerant, sublatis velis ex ordine ex-
cessisse Samumque abiisse, præter unde-
cim naves, quarum trierarchi permanse-
runt, dimicaruntque, nolentes dicto au-
dientes esse ducibus. Quo ex facto com-
mune Samiorum eis donavit, ut ipsorum
nomina à majoribus paternis repetita,
tanquam egregiorum virorum in colu-
mna scriberentur: exstatque ea columna
in foro. Lesbii videntes Samios qui juxta
erant fugam capeffere, idem fecere quod
Samii, sicut etiam plurimi Ionum fece-
runt hæc eadem. Ex iis vero qui in pu-
gna perstiterunt Chii, asperissime circum-
venti sunt, & quia nolebant perfide age-
re, & propter edita egregia opera. Qui (ut
superius dictum est) centum naves quum
præberent, singulas cum quadragenis
propugnatoribus delectorum civium,
etsi cernerent permultos sociorum esse
proditores, tamen non existimaverunt
sibi licere istis pravis similes esse. sed
desolati cum paucis sociis discursando di-
micaverunt, donec compluribus captis
hostium navibus, pluribus suarum amissis,
cum ceteris in terram suam perfugerunt.
Quorum vero naves invalidæ erant pro-
pter vulnera, illi, quum insequeretur ho-
stis, ad Mycalen fugientes, impactis

ter-

a περὶ ὅτι. b ἔμφοι. c οἱ παρείχοντες γὰρ, ὥστε. d εἶπον.

Sed circa Ephesum occisi. Dionysii Phocæensis reliqua
vira vaga. Miletus expugnata & Didymæum oraculum
spoliatum: cives Susa abducti.

terræ navibus atque ibi relictis, per
continentem pedestre iter fecerunt. Et
quum in agrum Ephesium ingressi essent,
sub noctem ad urbem contenderunt,
quum illic à mulieribus sacra legiferæ
Cereris fierent. quos armatos Ephesii in-
gressos agrum suum videntes, quum de eis
nihil audissent, prorsus suspicati fures esse
& ad mulieres tendere, universi ad vim
arcendam procurrerunt, Chiosque in-
teremerunt: & hi quidem hoc casu oc-
17 ciderunt. Dionysius autem Phocæensis,
posteaquam res Ionum accisas intellexit,
captis tribus hostium navibus abiit non
jam versus Phocæam, (probe sciens e-
am cum reliqua Ionia direptum iri) sed
ut erat, recta contendit in Phœnicen:
ubi navibus oneratis mersis raptaque in-
genti pecuniâ, in Siciliam navigavit: at-
que illic prodeundo, latrocinia agita-
vit, in nullum quidem Græcorum, sed
18 in Carthaginenses ac Tyrrenos. At
Persæ, victis pugna navali Ionibus, Mi-
letum à terra atque mari obsederunt,
suffossisque muris, & omni genere tor-
mentorum admoto, eam vi & armis ce-
perunt sexto quàm rebellaverat Aristago-
ras anno, atque diripuerunt: ut defun-
cta sit ea calamitate quam oraculum præ-
19 dixerat. Siquidem Argivis apud Del-
phos de civitatis suæ salute consulenti-
bus, oraculum commune redditum est,
partim ipsos quidem Argivos spectans,
sed adjectionem habuit, de Milesiis
eventura prædicentem, Illud quidem
quod ad Argivos pertinet, quum ad eum
locum venero, referam: quatenus au-
tem absentibus Milesiis cecinit, ita habet,

*Tunc quoque commentrix operum Mi-
lete malorum,*

*Per multis cæna & præstantia munera
fies,*

*Crinitisque pedes tua pluribus abluet
por:*

Nostri erit ast aliis delubri cura gemellis.

Hæc tunc Milesiis contigerunt, quum
ex iis plerique viri à Persis, qui criniti
erant, sunt cæsi, uxores ac liberi in
mancipiorum numerum cesserunt, tem-
plumque quod erat in Didymis, & de-
lubrum juxta oraculum exspoliata de-
flagrant. Pecuniarum autem quæ in
hoc templo erant, sæpe alibi mentio-
nem feci. Milesii conservati à cæde,
20 dehinc Susa perducti sunt: quos rex
Darius nulla alia pœna afficiens, collo-
cavit

νέας μὲν δὴ αὐτὰ πύτῃ ἐποκείλαυες κατέλιπον,
οἱ δὲ περὶ ἐκομίζοντο διὰ τὴν ἡπείρου. ἐπεὶ δὲ ἐσε-
βαλον ἐς τὴν Ἐφέσιον κρημίζοντες οἱ Χίοι,
νυκτὸς πᾶσι κείνοις ἐς αὐτὴν, καὶ ἐόντων τῆσι
γυναιξὶ αὐτοῖσι δεσμοφορέων, ἐν ταῦτα δὴ οἱ
Ἐφέσιοι, ὅτε παρὰ κρημνιστοὺς ὡς εἶχε^α πρὸς τῶν
Χίων, ἰδόντες πᾶσι τὸν ἐς τὴν χώραν ἐσε-
βληκὸς, πᾶν γὰρ σφέας καταδόξαιτες εἶναι
κλῶπας, καὶ ἵεναι ἵππας γυναικας, ἐξεβλή-
θον πανδημίαι, καὶ ἐκλείονον τὰς Χίους. ὅτι μὲν
τοῖς νῦν^β τοιαύτοις περὶ ἐπιπλοῦν τυχεῖσι. Διονύσιος
ἢ ὁ Φωκαεὺς, ἐπεὶ τε ἔμαθε τῶν Ἰώνων τὰ πηγή-
ματα διεφθαρμένα, νέας ἐλὼν τρεῖς τῶν πλε-
μίων, ἀπέπλεε ἐς μὲν Φωκαίαν ὁδοῖν, εὐ εἰδὼς
ὡς ἀνδραποδιστῶν τῇ ἄλλῃ ἰωνίῃ, ὃ ἢ ἰσχυρὸς ὡς
εἶχε, ἐπλεε ἐς Φοινίκην γαυλᾶς ἢ ἐν ταῦτα κα-
ταδύσας, καὶ χρημάτων λαβὼν πολλὰ, ἐπλεε ἐς Σι-
κελίαν. ὁρμώμενος δὲ ἐν ταῦτα, ληστὴς κατε-
στήκεε Ἑλλάνων μὲν ἑδενός, Καρχηδονίων δὲ καὶ
Τυρσένων. Οἱ ἢ Πέρσαι ἐπεὶ πᾶσι τῇ ναυμαχίᾳ ἐν-
κων τὰς Ἰωνας, τὴν Μίλητον πολιορκέοντες ἐκ γῆς
ἐκ θαλάσσης, καὶ ὑπορύσσοντες τὰ πείχεα, καὶ παν-
τοίας μηχανὰς προσφέροντες, αἰρέειν κατ' ἀκρῆς,
ἐκ τῶν ἐπὶ τῶν ὁδοῦν^γ ὁδοῦν^δ ἄρματα γέρον^ε καὶ λυ-
δραποδιστῶν τὴν πόλιν, ὡς τε ζυμπεσεῖν τὸ πᾶν
τῶν χρησθένων τῶν ἐς Μίλητον ἡγομένων. Χρωμέ-
νοι δὲ Ἀργείοις ἐν Δελφοῖς περὶ σωτηρίας τῆς
πόλεως τῆς σφετέρης, ἐξετάθη ἑπὶ τῶν χρησθένων.
τὸ μὲν ἐς αὐτὰς τὰς Ἀργείας φέρον, τὴν ἢ παρεν-
θήκην ἐξερεῖ ἐς Μιλησίους. τὸ μὲν νῦν ἐς αὐτὰς^ε
Ἀργείας ἔχον, ἐπεὶ κατὰ τὸν ἡρώον^ς λόγον,
τότε μνησθήσομαι. τὰ ἢ τοῖς Μιλησίοις ἐπερὶ
ἐξερεῖ, ἐχθρὸς ὧδε,

Καὶ τότε δὴ Μίλητε, κακῶν ἐπιμήχανε ἔρ-
γων,

Πολλοῖσι δαῖμόν τε ἐκ ἀγλαὰ δῶρα γήθη.

Σαὶ δὲ ἄλοχοι πολλοῖσι πόδας νύμφαις κρη-
μνῶν.

Νῆς δὲ ἡμετέραι διδύμοις ἄλλοις μελήσιν.

Τότε δὴ ταῦτα τῆς Μιλησίας καταλαμβάνει, ὅ-
ποτε ἄνδρες μὲν οἱ πλεῖστες ἐκλείονον ὑπὸ τῇ
Περσῶν ἐόντων κρημνῶν, γυναικες δὲ ἐκ τῶν
ἐν ἀνδραποδῶν λόγῳ ἐγίνοντο. ἱερὸν ἢ τὸ ἐν
Διδύμοις, καὶ ὁ νηὸς πᾶσι καὶ τὸ χρηστήριον, συ-
ληθέντα ἐνεπίμπεστο. τῇ δὲ ἐν τῷ ἱερῷ τέττω
χρημάτων πολλὰς μνημῶν ἐπὶ τῶν λόγων
ἐπισημαίνω. Ἐν ταῦτα οἱ ζωρηθέντες τῇ Μιλη-
σίῳ ἡγοῦντο ἐς Σῶσαν· βασιλεὺς δὲ σφῶν Δα-
ρεῖος, κακὸν ἔδεν ἄλλο ποιήσας, κατόικισε ἑπὶ
τῇ

τῇ Ερυθρῇ θαλάσῃ^α, ἐν Ἀμπε^β πόλει, παρ' αὐτῇ
 Τίγρης ποταμὸς ὁρμαίνων, ἐς θαλάσσαν ἐξίει.
 τὴν δὲ Μιλησίων χώραν αὐτοὶ μὲν οἱ Πέρσαι εἶχον
 πρὶν τὴν πόλιν καὶ τὸ πεδίον, τὰ δὲ ὑπερῶ-
 κρηνα ἔδωσαν. Καρσοὶ Πηδασεύσι ἐκτῆσθαι. Παρθοῖσι
 δὲ πᾶντα Μιλησίοις πρὸς Περσέων, οὐκ ἀπέδο-
 σαν τὴν ὁμοίαν Συβαρίται, οἱ Λάον τε ἔτι Σκιδρόν
 οἴκεον, τὴν πόλιν δὲ ἀπεστέρημένοι. Συβαρίται δὲ ἀ-
 λείψαντες ὑπὸ Κροτωνιτέων, Μιλησίοι πάντες ἤδηδον
 ἀπεκείρατο πᾶς κεφαλὰς, καὶ πένθος μέγα προσ-
 ῆλκε. πόλις γὰρ αὐτῇ μάστιγι δὴ τῇ ἡμεῖς ἴδμεν,
 ἀλλήλας ἐξενώθησαν, ἔδωκε ὁμοίως ἑ Ἀθηναῖοι.
 Ἀθηναῖοι μὲν γὰρ δῆλον ἐποίησαν ὑπεραχθεύον-
 τες τῇ Μιλήτῃ ἀλώσει, τῇ τε ἄλλῃ πολλαχῇ, καὶ δὴ
 ἔποισαν φρυγίῳ δράμα Μιλήτῃ ἀλώειν, καὶ
 διδάξαντες, ἐς δάκρυα τε ἔπεισε τὸ δῆλον, καὶ ἐξ-
 μίσωσάν μιν, ὥς ἀναμνήσαντα οἰκίᾳ κακῇ, χι-
 λήνῃ δραχμῇσι καὶ ἐπέταξαν μηκέτι μηδὲνα χρεώ-
 σθαι τῷ τῷ δράματι. Μιλήσιος μὲν νυν Μιλησίων
 ἡγήμην. Σαμίων δὲ τοῖσι περὶ ἔχουσι, τὸ μὲν ἐς τὰς
 Μηδὰς ἐκ τῶν στρατηγῶν τῶν σφετέρων ποιῆσαι, ἔ-
 δαμῶς ἤρεσκε· ἔδοκε δὲ καὶ τὴν ναυμαχίαν αὐτί-
 κα βεβλημένοι, πρὶν ἢ σφίσι ἐς τὴν χώραν ἀπ-
 ικέσθαι τὸν τύραννον Διάκεια, ἐς δὲ ποικίλῃ ἐκπλέ-
 ον, μηδὲ μένοντες, Μηδοῖσι περὶ Διάκει^δ δολώ-
 ον. Ζαγκλαῖοι γὰρ οἱ δὲ Σικελίης; τὸ αὐτὸν
 χρόνον τῶν πέμποντες ἐς τὴν Ἰωνίην ἀγγέλους,
 ἐπεκαλέοντο τὰς Ἰώνας ἐς Καλλὴν ἀκτὴν, βε-
 λόμενοι αὐτῇ πόλιν κτίσαι Ἰώνων· ἡ δὲ Καλλὴ
 αὕτη ἀκτὴ καλομένη, ἐστὶ μὲν Σικελῶν, πρὸς δὲ
 Τυρσηνίαν πετραμμένη τῇ Σικελίῃ. τῶν ὧν
 ὀπτακαλεομένων, οἱ Σάμιοι μοῦνοι Ἰώνων· ἐξ-
 ἄλυσαν, αὐτὴ δὲ σφίσι Μιλησίων οἱ ἐκπεφύγτες.
 Ἐν ᾧ τοῖνδε δὴ περὶ ξυμῶντος γένεσθαι· Σάμιοι γὰρ
 κημιζόμενοι ἐς Σικελίην, ἐχόντες ὅτι Λοκροῖσι
 τοῖσι Ἐπιζεφυρίοις, καὶ Ζαγκλαῖοις, αὐτοὶ περὶ ὁ
 βασιλεὺς αὐτῶν, τῷ ὄνομα ἦν Σκύθης, πει-
 καστὰ πόλιν τῇ Σικελῶν ἐξελεῖν βεβλημένοι.
 μαθὼν δὲ πᾶντα ὁ Ῥηγίης τύραννος Ἀναξίλειος,
 ὅςτις ἐὼν ἀφ' ὧν τοῖσι Ζαγκλαῖοις, συμμίσας
 τοῖσι Σαμίοις, ἀναπέσθαι ὡς χρεὼν εἰς Καλλὴν μὲν
 ἀκτὴν ἐπ' ἣν ἔπαλεον, ἐὼν χαίρειν, τὴν δὲ Ζαγκ-
 κλην χρεὼν, ἔδωκεν ἔρημον ἄνδρῶν. πηδόμενοι δὲ
 τῇ Σαμίων, καὶ χρεὼν τὴν Ζαγκκλήν, ἐν ταῦτα οἱ
 Ζαγκλαῖοι ὡς ἐπύθοντο ἐχόμενῃ τὴν πόλιν ἐωυ-
 τῶν, ἐβόησαν αὐτῇ, καὶ ἐπεκαλέοντο Ἰπποκράτη^ε
 τὸν Γέλης τύραννον· ἦν γὰρ δὴ σφίσι ἑταῖρος σύμμαχος.
 ἐπὶ περὶ αὐτοῖς ἔστι Ἰπποκράτης αὐτῇ τῇ στρατῇ ἦκε
 βοήθειαν, Σκύθην μὲν τὸν μόνον τῶν Ζαγκλαίων,
 δὲ πο-

cavit in urbe Ampe ad mare rubrum sita,
 ubi fluvijs Tigris eam præterfluens exit
 in mare. Agrum Milesum urbi circum-
 jectum atque planitiem ipsi Persæ obtinu-
 ere, montana Caribus Pedasensibus possi-
 denda dederunt. Hæc Milesijs quum ab
 Persis accidissent, non reddiderunt vicem
 Sybaritæ, qui urbe exuti Laon & Scidron
 incolebant. nam Sybari a Crotoniatis ca-
 pta, universi Milefii puberes capita deton-
 derunt, & ingentem luctum exhibuerunt.
 Ex omnibus enim civitatibus (quas novi-
 mus) hæ præcipue mutuo hospitio junge-
 bantur. At non similiter Athenienses; hi
 enim Miletum expugnationem se permole-
 ste tulisse cum alijs multifariam rebus de-
 clararunt, tum vero hac, quod Phrynicho
 docente fabulam, quam de Miletum direpta
 fecerat, theatrum illacrymavit, & Athe-
 nienses eum, quod domestica mala refri-
 cuisset, mille drachmis multaverunt; ad-
 jecto interdicto nequis postea ea fabula u-
 teretur. Et Miletus quidem Milefijs de-
 solata est. Samiis autem iis qui aliquid ha-
 bebant, adeo non id quod sui duces erga
 Medos fecerant, probabatur, ut inito sta-
 tim post pugnam navalem consilio, visum
 sit, priusquam eò tyrannus Æaces veni-
 ret, in coloniam proficisci, neque ma-
 nentes & Medis servire & Æaci. Etenim
 per hoc idem tempus Zancleis ab Sicilia
 missis in Ioniam nuncijs sollicitabant Iones
 ad Pulchrum litus, cupientes illic urbem
 Ionum condere. Hoc autem litus quod
 Pulchrum dicitur, Siculorum quidem
 est, sed in ea parte Siciliæ quæ ad Tyr-
 rheniam vergit. His ergo sollicitantibus,
 soli ex Ionibus Samii cum iis qui effu-
 gere Milefijs eo concesserunt. Quibus
 in Siciliam tendentibus, jamque navi-
 gantibus circa Locros Epizephyrios, hoc
 rei contigit, ut interea Zancleis una cum
 suo rege, cui nomen erat Scythes, ob-
 siderent urbem Siculorum eam expu-
 gnaturi; idque quum audisset Anaxileus
 tyrannus Rhegijs, offensus Zancleis, a-
 diens Samios, suavitius esse, ut Pul-
 chrum litus, ad quod navigabant, va-
 lere sinerent, & Zancleam occuparent
 viris desertam. Samii persuasi Zancleam
 occuparunt. Id Zancleis quum audis-
 sent, urbi suæ suppetias ferunt, advo-
 cato Hippocrate Gelæ tyranno. erat e-
 nim is eorum socius. Qui posteaquam
 ad illos juvandos cum exercitu venit,
 Scythæ Zancleorum monarcho, orba-

to

^α Ερυθρῇ καλομένη θαλάσῃ. ^β Ἀμπε. ^γ ἔπεισε. ^δ Διάκει. ^ε Ἰπποκράτης. ^ζ ἡγήμην.

Zanclæorum miseria, oppido a Samiis capto. Scythæ tyranni fuga ad Darium. Æaces restitutus tyrannidi Sami. Caria subacta ab Persis. Histiori felix pugna cum Chiis. Chorus C adolescentum Delphos missus.

- to urbe, & fratri ejus Pythogeni vincula indidit, eosque in oppidum Inycum relegavit: at ceteros Zanclæos ex compacto agens cum Samiis, dato & accepto jurejurando, prodidit, pacta mercede ut dimidium omnis supellectilis ac mancipiorum in urbe ipse haberet, quæ vero in agris essent, omnia ipsi cederent. Ergo plerosque Zanclæorum titulo mancipiorum in vinculis ipse habebat: quorum præstantiores trecentos Samiis occidendos tradidit: quod tamen illi facere non
- 24 luerunt. Ceterum Scythæ Zanclæorum monarcha ex Inyco profugit Himeram, atque illinc transmisit in Asiam, ascenditque ad Darium regem: quem Darius justissimum virorum omnium censuit qui è Græcia ad se ascendissent. nam quum exorato rege in Siciliam abiisset, rursus è Sicilia ad regem rediit: donec præ senio admodum beatus apud Persas excessit è
- 25 vita. Samii itaque Medis liberati, Zanclam urbem pulcherrimam nullo negotio adepti sunt. Ceterum post navale prælium pro Mileto gestum, Phœnices jubentibus Persis Æacem Sylofontis filium, utpote de ipsis bene meritum, & qui egregiam operam navasset, Samum reduxerunt. Quæ civitas, sola ex omnibus quæ Dario rebellaverant, ea fuit cujus neque urbs neque templa incenderentur, quod in pugna navali à sociis defecisset. Statim expugnata Mileto Persæ Cariam cepere, civitatibus partim se ultro dederunt, partim vi adactis. Et hæc quidem ita gesta sunt.
- 26 Histioro autem Milefio, dum circa Byzantium agit, & Ionum onerarias naves quæ è Ponto cursum tenebant intercipit, affertur nuncius de rebus ad Miletum gestis. Itaque negotiis ad Hellespontum pertinentibus Bisaltæ Apollonanis filio Abydeno delegatis, ipse habens Lesbios, Chium navigat, & apud locum quendam agri Chiï, quem vocant Cava, cum Chiorum præsidio, quod ipsum non recipiebat, congressus, permultos eorum interfecit: simulque ceteros Chios, utpote ex pugna navali male affectos subegit, quodam ex eorum oppidulo cum Lesbiis progrediens. Sed videlicet quoties ingentes sunt eventuræ calamitates civitati vel nationi, solent signis prænunciari. etenim Chiis ante hanc cladem ingentia signa contigerant: unum, quod ex choro centum adolescentum quos miserant Delphos, duo omni-

δοποβαλόντα^a τὴν πόλιν, ὁ Ἰπποκράτης πηδύσας, καὶ τὸ ἀδελφεὸν αὐτοῦ Πυθογόρεα, εἰς Ἴνυκον πόλιν ἀπέπεμψε. τὰς ἑ λοιπὰς Ζαγκλαίους, κεινολογησάμενθ' τοῖσι Σαμίοις, καὶ ὄρκον δὲς καὶ δεξάμενθ', παρεδωκε· μισθὸς δὲ οἱ ἦν εἰρημένθ' ὁδὲ ὑπὸ τῷ Σαμίῳ, πάντων τῶν ὀπίστων καὶ ἀνδραπιδῶν πᾶσι ἡμίσεια λαβεῖν τῷ ἐν τῇ πόλει· τὰ δὲ ὅτι τῶν ἀνδρῶν πάντα, Ἰπποκράτεια^b λαγχάνειν. τὰς μὲν δὲ πλεονῶς τῶν Ζαγκλαίων αὐτὸς ἐν ἀνδραπιδῶν λόγῳ εἶχε δῆσας· τὰς ἑ κορυφαίους αὐτῶν τριηκοσίας, ἔδωκε τοῖσι Σαμίοις κατασφάζειν· ἐ μὲν τοι οἱ γε Σάμιοι ἐποίησαν ταῦτα. Σκύθης δὲ ὁ τῶν Ζαγκλαίων μοῦναρχος, ἐκ τῆς Ἴνυκος ἐκδιδρῆσκέ εἰς ἱμέρην· ἐκ δὲ ταύτης, παρὴν εἰς τὴν Ἀσίην, καὶ ἀνέβη πρὸς βασιλῆα Δαρεῖον. καὶ μιν ἐνόμισε Δαρεῖος πάντων ἀνδρῶν δικαιοτάτην εἶναι, ὅσοι ἐκ τῆς Ἑλλάδος παρ' αὐτὸν ἀνέβησαν. καὶ γὰρ πρὸς τιθεσθῆναι βασιλῆα, εἰς Σικελίην ἀπῆκετο· καὶ αὐτὸς ἐκ τῆς Σικελίης ὀπίσσω πρὸς βασιλῆα, εἰς ὃ γῆρα μέγα ὄλεος ἔων ἐπείσθησε ἐν Πέρσῃσι. Σάμιοι ἑ ἀπαλαχθέντες Μήδων, δόπνησι πόλιν καλλιέλιον Ζαγκλῆν περιεβαλέατο. μὲν δὲ τὴν ναυμαχίην τὴν ὑπὲρ Μιλήτης γηρομένην, φοίνικες, κελύσιων Περσέων, καὶ ἄλλων εἰς Σάμον Αἰάκεια τῷ Συλοσῶντι, ὡς πολλὰ πᾶσι ἄξιον γηρομένον σφίσι, καὶ μεγάλα καταπραΰναι. καὶ Σαμίοις μοῦνοις τῷ δόπῳ τῶν ἀπὸ Δαρείου πρὸς τὴν ἐκλείπειν τῶν νεῶν τῷ ἐν τῇ ναυμαχίῃ, ἔπε ἡ πόλις, ἥτε πᾶσι ἐν ἐπεσθῇ. Μιλήτης δὲ ἀλάσης, αὐτίκα Καρίαν ἔχον οἱ Πέρσαι· τὰς μὲν ἐπὶ τῇ πόλει τῶν πολεμικῶν, τὰς δὲ ἀνάγκη προσποιεσθῆναι. ταῦτα μὲν δὲ ἔγωγε γινέομαι. Ἰστιαῖοι δὲ τῷ Μιλησίῳ ἐόντι πρὸς Βυζάντιον, καὶ συλλαμβάνοντι τὰς Ἰώνων ὀκτακίδας ἐκπλεούσας ἐκ τῆς Πόνου, ἐξαίρεται τὰ πρὸς Μίλητον γηρομένα. τὰ μὲν δὲ πρὸς Ἑλλήσποντον ἔχοντα πτήγματα, Πιπτεράπη Βισάλτη Ἀππολόφανε παιδί Ἀβυδηνῶ· αὐτὸς ἑ ἔχων Λεσβίους, εἰς Χίον ἔπλεε. καὶ Χίων Φερρῆ ἐπὶ προσεμένη μιν, σπείβαλε ἐν Κοίλοισι καλεομένοις τῇ Χίης χώρας. τέτων πᾶσι δὲ ἐφόνοντο συχνὰς, καὶ τῶν λοιπῶν Χίων, οἳ δὲ κεκακωμένων ἐκ τῆς ναυμαχίης, ὁ Ἰστιαῖος ἔχων τὰς Λεσβίους ἐπεκράτησε, ἐκ πολέμου τῇ Χίων ὀρμεύμενθ'. Φιλέξ δὲ κως προσσημαίνην εὐτ' ἂν μέλλῃ μεγάλα κακὰ πόλι· ἡ ἐθνὴ ἔσταθ'. καὶ γὰρ Χίοις πρὸς τέτων σημεῖα μεγάλα ἐγέρθη· τὰτο μὲν σφίσι πέμψασι εἰς Δελφὸς χορον

^a Ζαγκλαίων, οἱς δόποβαλόντα. ^b Ἰπποκράτεια. ^c Hæ voces em τ non sunt in MS. ^d ἐπὶ τῇ πόλει. ^e κακὰ ἡ πόλις.

νηπιέων ἑκατὸν, δύο μούροι τετάρων ἀπινύσσων, τὰς ἣ ὀκτώ π καὶ ἐννεήκοντα αὐτῶν λοιμὸς ἱσπολαβῶν ἀπλήκει· τὸ δὲ ἣ, ἐν τῇ πόλει τὸ αὐτὸν τῶν χρόνον, ὀλίγον πρὸ τῆ ναυμαχίας, παῖσι χρῆμα καὶ δὴ δασκαμένοι, ἐνέπεσε ἡ εἴρη, ὥστε ἀπ' ἑκατὸν καὶ εἴκοσι παίδων εἰς μούρου ἀπέφυγε. ταῦτα μὲν σφί σημεῖα ὁ θεὸς παρέδειξε^b. μετὰ δὲ ταῦτα, ἡ ναυμαχία ἱσπολαβῶσα, εἰς γένυ τῷ πλιν ἔβαλε. ὅππῃ δὲ τῇ ναυμαχίᾳ ἐπεγέρθη Ἰστιαῖοι Λεσείας ἄγων. κακωμένων ἣ τῇ Χίων, κατὰ σφοδρῶς ἀπετίνας αὐτῶν ἐπιήσαντο^c. Ἐν γὰρ τῇ ἣ Ἰστιαῖοι ἐσπατίοντο ὅππῃ θάσαν, ἄγων ἰώνων ἐν Αἰολέων συχύνες. περικατημένοι δὲ οἱ θάσαν ἦλθε ἀγγαλίη ὡς οἱ φοῖνικες ἀναπλῶσαι ἐκ τῆ Μιλήτης ὅππῃ τὴν ἄλλην ἰωνίαν. πυθόμενοι ἣ ταῦτα, θάσαν μὲν δότερήτην λείπει, αὐτὸς ἣ ἐς τὴν Λέσβον ἠπάγειτο ἄγων πᾶσαν τὴν ἑραλίαν. ἐκ Λέσβου ἣ δεικνύσας οἱ τῆ ἑραλίας, πῆλιν ἀφαιρῶν, ἐκ τῆ^d Ἀπρενέου ὡς ἀμῆσων τῆσιν, πῶν π ἐν γένυ, ἣ τῇ ἐκ Κάικης πῶν τῇ^e Μουσῶν. ἐν ἣ τῇ τοῖσι τοῖσι χωρὶς ἐτύχανε ἐὼν Ἀρπαγῆς, ἀνὴρ Πέρσης, ἑρατῆς ἑραλίας ἢ ὀλίγης· ὅς οἱ δότερῶν συμβαλὼν, αὐτὸν π Ἰστιαῖον ζώοντα ἔλαβε, ἣ τῇ ἑραλίων αὐτῇ τῇ πᾶσι διέφθαρ. Ἐζώοντα δὲ οἱ Ἰστιαῖοι ὥδε· ὡς ἐμάχοντο οἱ Ἕλληες τοῖσι Πέρσῃσι ἐν τῇ Μαλλίᾳ τῇ Ἀπρενέτιδι χωρὶς, οἱ μὲν συνέσταντο χρόνον ὅππῃ πολλόν, ἡ δὲ ἵππο^f ὕπερον ὀρωρηθῆσαι ὅππῃ πᾶσι Ἕλλησι. τότε δὲ ἔργον τῇ ἵππο^f τῇ ἐγέρθη. ἣ πετραμμένων τῇ Ἕλληων, ὁ Ἰστιαῖος ἐλπίων ἐκ δότερῶν ἑσπῶ βασιλῆ^g καὶ τὴν παρεῖσαν ἀμαρτίδα, Φιλοφύλιον τοῖνδε πᾶσι ἀναρέειται ὡς φάσκειν τε κατελαμβάνειο ἑσπῶ ἀνδρὸς Πέρσῃσι, ἣ ὡς καπνιόμενοι, ἑσπῶ αὐτῇ ἐμῶν συνεκνηθῆσαι, Περσίδα γλῶσσας μῆεις, κατὰ μὲν τῇ ἑσπῶν, ὡς αἱ Ἰστιαῖοι ὁ Μιλήσιοι. Εἰ μὲν νῦν, ὡς ἐζώοντα, ἀχθῇ ἀγόμενοι ὡς βασιλῆα Δαρεῖον, ὁ δὲ αἱ ἀνέπαθε κακὸν ἔδεν, δοκέει μοι, ἀφ' ἧς τῇ ἀν αὐτῇ τὴν αἰτίαν· νῦν δὲ μὲν, αὐτῶν τε τετάρων εἰνεκα, ἣ ἵνα μὴ ἀφαιρῶν, αὐτῇ μέγας ὡς βασιλῆα ἵππο^f, Ἀρπαγῆς π ὁ Σαρδίων ὑπαρχ^g, ἣ ὁ λαβὼν Ἀρπαγ^g, ὡς ἀπικέιο ἀγόμενοι ἐς Σαρδίας, τὸ μὲν αὐτῇ σῶμα αὐτῇ πᾶσι ἀνεσπῶνται, πᾶσι δὲ κεφαλῶν παρεχόμενοι, ἀνήνυσαν ὡς βασιλῆα Δαρεῖον ἐς Σῆσα. Δαρεῖος δὲ πυθόμενοι ταῦτα καὶ ἐπητηγμένον τὰς ταῦτα πῆσαντας, ὅππῃ μὲν ἐ ζῶοντα ἀνέσπῶν ἐς ὅππῃ τὴν ἑσπῶν, πᾶσι κεφαλῶν πᾶσι Ἰστιαῖοι λαβόντας π ἐκ περὶ τῇ αὐτῇ εὐ ἐνετάλατο^f

omnino rediere, nonaginta octo tabe intercipientes absumptis: alterum, quod sub idem tempus, paulo ante navalem pugnam, tectum supra pueros litteras discantes corruit, ita ut ex centum viginti pueris unus modò evaserit. hæc eis signa deus præmonstravit. Post hæc excepit pugna navalis, quæ civitatem in genu dejecit. Post eam pugnam accessit Histiaeus cum Lesbiiis, qui Chios jam exhaustos facile excidit. Histia-²⁸ us autem illinc cum multa Ionum & Æolensium copia adversus Thasum contendit. Cui Thasum obsidenti quum esset nunciatum Phœnices à Milcto in reliquam Ioniam proficisci, Thasum inexpugnatum reliquit, atque in Lesbum trajecit cum omnibus copiis: & illinc eas formidine invadente trajecit in oppositam continentem, ex Atarneo mesfurus frumentum tam illinc quam ex campo Caici qui erat Myforum. Erat in his locis forte Harpagus, vir Persa, non parvi exercitus dux: qui cum Histiaeo egresso in terram certamen committens, & ipsum Histiaum vivum cepit, & majorem exercitus ejus partem occidit. Hunc autem in modum captus est Hi-²⁹ stiaus: Dum Græci cum Persis pugnarent in Malena regionis Atarnitidis, illi quidem diu perstiterunt, deinde vero equitatus emissus in Græcos impetum dedit, & inde tota acies pependit, adeo ut versis in fugam Græcis, Histiaus sperans se ob præsentem noxam non interfecit iri ab rege, talem quandam vitæ cupiditatem concipit, ut quum fugiens caperetur à quodam Persa, atque captus ab eodem esset transfodiendus, sese Milesium Histiaum esse, lingua Persica utens indicaverit. Quem opinor si ita vivus captus³⁰ ad regem Darium perductus fuisset, nihil mali fuisset passurum, & remissurum ei Darium culpam; nunc ne id contingeret, neve fuga elapsus apud regem magnus rursus existeret, Artaphernes Sardium prætor & Harpagus, qui ceperat, ut Sardes reversus esset captivum ducens, corpus quidem ejus illic in crucem sustulerunt, caput sale conditum Susa ad regem Darium detulerunt. Ea re audita Darius objurgatis qui id fecerant, quod hominem vivum in conspectum suum non adduxissent, jussit Histiaei caput eos elotum atque decorè ob-

volu-

a λαβόντας. b παρέδειξε. c ἐπιήσαντο. d ἀφαιρῶν. e πᾶσι. f φάσκειν. g ἀνέσπῶν ἀνέσπῶν.

Iofulis Chio & Lesbo & Tenedo subactis etiam Ionia subjugata & dira exempla in pueros & puellas edira: mox & Europæ maritima Persis cesserunt. Catus Byzantii, Chalcedonis, Cyzici.

volutum sepelire, tanquam viri de ipso ac de Persis bene meriti. Ita res Histiaei se habuerunt. PERSARVM autem nauticæ copiæ circa Miletum hybernantes, altero anno ut inde navigarunt, haud difficulter insulas continenti adjacentes ceperunt, Chium, Lesbum, Tenedum: quarum insularum ut quamque capiebant, singulas barbari subactas verriculabant. verriculant autem hunc in modum: Vir viri manum tenens prehensam, à mari boreali ad australe transiverunt: post hæc omnem insulam peragrant, venando homines. Ceperunt quoque in continente urbes Ionicas eadem ratione, præterquam quod non verriculabant homines. neque enim poterant. Hic autem non falso cesserunt ea quæ duces Persarum minati sunt Ionibus, quum ex adverso castra haberent. nam posteaquam potiti sunt urbibus, formosissimos quosque puerorum feligentes exciderunt, ut exsectis testibus pro viris integris facerent eunuchos; virginisque forma præstantissimas ad regem transportarunt: & super hæc, urbes cum ipsis templis cremaverunt. Ita tertio Iones sunt in servitutem redacti, primum à Lydis, bis deinceps à Persis. Profectus ab Ionia navalis exercitus, omnia quæ ad lævam sunt Hellespontum innavigantibus subegit. nam quæ sunt ad dexteram, jam subacta erant à Persis per continentem. Hellesponti autem hæc in Europa sunt, Chersonesus, in qua frequentes sunt urbes, & Perinthus, & castella per Thraciam, & Selymbria, & Byzantium. Quorum Byzantii, & qui ulteriori in litore sunt Chalcedonii, ne expectaverunt quidem adventum Phœniciaë classis: sed relicta regione sua, in interiora Euxini ponti recesserunt, ibique urbem Mefambriam considerunt. at Phœnices his locis quæ deserta erant incensis, ad Præconneum & Artacen se convertunt. Quibus & ipsis igni traditis, rursus in Chersonesum revehuntur, everfuri ceteras urbes, quas superiore accessu non everterant. nam Cyzicum omnino ne acceperunt quidem; quod ipsi Cyziceni, jam ante adventum hunc classis Phœnicum sub rege erant, quum se OEbari, qui Dasylis præses erat, filio Megabazi, dedissent. Ceteras Chersonesi urbes præter Cardiam Phœnices subegerunt. Quatum usque ad id tempus tyrannus erat Miltiades, filius

Ἰστίαι, ὡς ἀνδρὸς μεγάλως ἐαυτῷ τε & Περσῶσι διεργάσῃ. τὰ μὲν πρὶ Ἰστιαίων ἔτω ἔρχε. Ὁ δὲ ναυτικὸς στρατὸς ὁ Περσέων, χημερίσας πρὶ Μιλήτων τῷ δουτέρῳ ἔτει ὡς ἀνέπλωσε, αἰρέει δουπέτως πᾶς νήσας πᾶς πρὸς τῇ ἡπείρῳ κημένας, Χίον & Λέσβον & Τένεδον. ὅπως δὲ λάβοι πᾶν τὸ νῆσων, ὡς ἐκάστῃ αἰρέοντες οἱ βάρβαροι ἐπαγλυδὸν τὰς ἀνθρώπους. ἐπαγλυδῶσι δὲ πᾶσι τὸ τρόπον. ἀνὴρ ἀνδρὸς αἰψάμενθ' ἢ χερὸς, ἐκ θαλάσσης δὲ βορείης ὅπῃ τὴν νοτίαν διήκουν^α, καὶ ἐπὶ τῇ Διὰ πύσης δὲ νήσῃ διέρχον^β ἐκθηρόντες τὰς ἀνθρώπους. αἶρεον δὲ & πᾶς ἐν ἡπείρῳ πόλιν πᾶς Ἰωνίας κατὰ τὰ αὐτὰ. πᾶσι δὲ ἐπαγλυδὸν τὰς ἀνθρώπους· καὶ οὐδ' οἶα τ' ἦν. Ἐνθαῦτα Περσέων οἱ στρατηγοὶ οὐκ ἐψύσαντο πᾶς ἀπὸ πᾶς τὰς ἐπηπλήσαντο^γ τοῖσι Ἰωνσι στρατοπεδομένοισι ἐναντία σφίσι. ὡς γὰρ δὴ ἐπεκράτησαν τῇ πόλει, καὶ πᾶσιν τε τὰς δευδετέρας ἐκλεγμένοι ἐξέταμνον, καὶ ἐπείεον ἀντὶ εἶναι ἐνόχους δυνάμεις^δ. καὶ παρῆντας τὰς καλλιθέκους, ἀνασπαστὰς πρὸ βασιλῆα. ταῦτά τε δὴ ἐπείεον, καὶ πᾶς πόλιν ἐνεπύμασαν αὐτοῖσι τοῖσι ἰοῖσι. ἔτω δὲ τοῖς Ἰωνσι κατεβλήθησαν· πρῶτον μὲν, ὑπὸ Λυδῶν, δις δὲ ἐξῆς^ε τότε ὑπὸ Περσέων. Ἀπὸ δὲ Ἰωνίας ἀπαλλασσόμενθ' ὁ ναυτικὸς στρατὸς, τὰ ἐπ' ἀριστερὰ ἐπὶ ἑλίουδ' ἔξ' Ἑλλησπόντῃ, αἶρεει πᾶσα. τὰ γὰρ ἐπιδέξια αὐτοῖσι τοῖσι Περσῶσι ὑποχείμα λαβὼν γεγονότα κατ' ἡπείρον. εἰσὶ δὲ αἱ ἐν τῇ Εὐρώπῃ αἰδοὶ ἔξ' Ἑλλησπόντῃ, Χερσονήσος τε, ἐν τῇ πόλιν συχναὶ εἵναι^ς, καὶ Πέρηνθος, καὶ τὰ τεῖχεα τὰ ὅπῃ Θρηίκης, καὶ Σηλυμβρίη τε^η καὶ Βυζάντιον. Βυζάντιοι μὲν νῦν καὶ οἱ Πέρηθεν Χαλκηδόνιοι, καὶ ὑπὸ ἐμψαν ὅπῃ πᾶσι τὰς φοίνικας, ἀλλ' οἶχοντο δόπολι πόντες τὴν σφετέρην, ἔσω^ι ἐς τὴν Εὐξῆν πόντον· καὶ ἐνθαῦτα πόλιν Μεσσημυρίην οἰκῶσαν. οἱ δὲ φοίνικες κατὰ καύσιντες πᾶντας τὰς χώρας τὰς κατελειφθείσας^κ, τράπονται ἐπὶ τῇ Προικόννησον, καὶ Ἀρτάκην. πρὸς δὲ καὶ πᾶντας νείμαντες, ἔπλεον αὐτῇ ἐς τὴν Χερσονήσον, ἐξαίρησιν τὰς ὅπῃ τοῖς πόλιν, ὅσας πρὸς τὸν ποταμόν^λ καὶ καίοντο· ὅπῃ δὲ Κυζικὸν ἔδε ἐπλώσαν τὴν δὲ χερσὶν αὐτοῖς γὰρ Κυζικηνοὶ ἐπὶ πρὸς τὸν ποταμόν^μ φοίνικων ἔσπλυν, ἐγγένεσαν^ν ὑπὸ βασιλείῃ, οἱ δὲ πρὸ τῷ Μεγαβάξῃ ὁμολογήσαντες τῷ ἐν Δασκυλίῳ ὑπάρχοντι. δὲ δὲ Χερσονήσῃ, πᾶσι Καρδίας πόλιν^ξ, πᾶς ἄλλας πόλιν ἐχθράσιν οἱ φοίνικες. Ἐνθαῦτα δὲ αὐτῶν μέγιστος τότε Μιλτιάδης

α ἔστω. β διήκουν. γ ἐπηπλήσαν. δ ἀντὶ ἐνόχους εἶναι δυνάμεις. ε ἢ ἐπὶ ἐξῆς. ζ εἰς δὲ ἐν. η πόλιν πόλιν εἰσι. θ Σηλυμβρίη. ι οἶχοντο. κ ἀκαταλείψας. λ ποταμὸν ποταμὸν. μ ἐγγένεσαν.

Crœsus amictus Miltiadis. In morem pinus extrerere. Miltiadæ plures imperarunt Cherfoneſo, etiam Steſagoras. Scytharum irruptio.

- ut hominem miſſum facerent: alioqui ſe illos in morem pinus extriturum minatus eſt. Hac oratione nutantibus Lam-
pſacenis, quid ſibi vellet quod Crœſus minabatur ſe illos in morem pinus extriturum, vix tandem quidam ē majoribus natu intelligens, quid illud eſſet expoſuit, inquires pinum ex omnibus arboribus ſolam eſſe, quæ exciſa nullam ſubolem remittat, ſed prorſus emoriatur. Eapropter veriti Crœſum Lampſaceni, ſolutum
38 Miltiadem remiſerunt. Ita Miltiades ob Crœſum evaſit: qui poſtea ſine liberis moriens, imperium atque opes tradidit Steſagoræ, Cimonis ſui fratris uterini filio. Cui deſuncto Cherfoneſitæ, ut mos eſt, conditori ſacrificant, certamenque equeſtre ac gymnicum ſtatuto tempore celebrant, in quo nulli Lampſacenorum certare permittitur. Durante autem cum Lampſacenis bello, contigit ut Steſagoras quoque liberis orbus decederet, in prytaneo percuffus ſecuri caput à quodam qui ſe transfugam verbis ſimulabat, ſed
39 re ipſa hoſtis erat & ſubardentior. Steſagora hunc in modum deſuncto, tum Piſiſtratidæ Miltiadem Cimonis filium fratrem deſuncti Steſagoræ, cum trireme ad ſuſcipiendas in Cherfoneſo res dimiſerunt: in quem etiam Athenis beneficia contulerant, tanquam non ſane conſcii mortis Cimonis patris ejus; quam mortem alio in libro qualis fuerit commemorabo. Miltiades ut venit in Cherfoneſum, domi tenebat fratrem Steſagoram, videlicet puniens. Quod quum audiſſent Cherfoneſitæ, undique ex omnibus civitatibus principes congregati ſunt; quum autem communi proſtectione uterentur, quaſi ad ſimul lugendum, in vincula ab eo conſecti ſunt, & Miltiades Cherfoneſum obtinet, adjuutores nutriens quingentos; filiamque Olori regis Thracum Hegſipylam duxit uxorem. Hic
40 Cimonis filius Miltiades nuper quidem in Cherfoneſum venerat, tamen poſtquam venit, alia graviora negotia quam præſentia erant, illum exceperunt. nam tertio quam hæc geſta ſunt anno Scythas profugit. Scythæ enim paſtorii à rege Dario irritati, coactis copiis ad hanc uſque Cherfoneſum proceſſerant. Hos non auſus expectare venientes Miltiades fugit ab Cherfoneſo. Donec illis digreſſis cum poſtea Dolonci reduxere tribus
41 annis antequam hæc ei acciderent. Tunc Phœ-

κλυοῖσι μετέναμι Μιλτιάδεα· εἰ δὲ μὴ, σφέας πύ-
του τρέπον ἀπειλὰς ἐκτρέψειν. πλανωμένων δὲ τῶν
λαμψακλίων ἐν τοῖσι λόγοις, τί θελὲ τὸ ἐπι-
εῖναι τὸ σφί ἀπειλήσεν ὁ Κροῖστος, πύτου τρέ-
πον ἐκτρέψειν, μόγις κατὰ μαθὼν τὴν πρὸς Κρο-
ίστῳ, εἶπε τὸ εἶναι, ὅτι πύτος μοιῶν δένδρεων
πάντων ἐκκοπεῖται, βλαστὸν ἔδνα μετὰ, ἀλλὰ
πανωλέθρως ἐξαπόλλυται. δέοντες ὦν οἱ λαμ-
ψακλιοὶ Κροῖστον, λύσαστες μετῆκαν Μιλτιά-
δεα. ἔτι μὲν δὴ διὰ Κροῖστον ἐκφύλαξ. μετὰ δὲ
πελοπιδῶν ἀπαγὰς, τὴν δὲ χεῖρ πρὸς τὴν χεῖρα
ἐξεδίδες Σθησαγέρεω τῷ Κίμωνος ἀδελφεῖ παύσθαι
ὁμομηρία. καὶ οἱ πελοπιδῶναι Χερσωνησῶντες
σιν, ὡς ὁ νόμος, οἰκιστὴν, καὶ ἀγῶνα ἱππικὸν πρὸς
γυμνικὸν ὁρίσασιν, ἐν τῷ λαμψακλίων ἔδνῳ
ἐβρίνετο ἀγωνίζεσθαι. πολέμῳ δὲ ἐόντι πρὸς λαμ-
ψακλίους, καὶ Σθησαγέρεα κατέλαβε δοτομανεῖν
ἀπαυδα, πλεονέκτηται τὴν κεφαλὴν πελέκει ἐν πρυ-
τανείῳ, πρὸς ἀνδρὸς αὐτομολῶν μὲν τῷ λόγῳ,
πολέμῳ δὲ ἐπὶ ὑποθερμότερα τῷ ἔργῳ. Τελδο-
πιδῶν δὲ ἐπὶ Σθησαγέρεω τρέπον παύσθαι, ἐν-
θῆναι Μιλτιάδεα τῷ Κίμωνος, Σθησαγέρεω δὲ
πελοπιδῶν ἀδελφὸν, καταλαμψόμενον πρὸς
πύργου, ὅτι Χερσωνήσας δοτομανεῖς τετρήει αἱ
Πισιστρατίδαι· οἱ μὲν ἐν Ἀθήνῃσι ἐποίησαν εὖ,
ὡς ἐπαυδοῦντες διήκοντες πατρὸς Κίμωνος αὐτὸν τὴν
θανάτον· τὸ ἐγὼ ἐν ἄλλῳ λόγῳ σημάνωμαι ἔχον-
το. Μιλτιάδης δὲ ἀπὸ Κίμωνος ἐς τὴν Χερσωνή-
στον, εἶχε κατ' οἴκῳ τὸ ἀδελφὸν Σθησαγέρεα,
δηλαδὲ ὁπτιμέων· οἱ δὲ Χερσωνησῶντες πωγωνό-
μενοι πάντες, συνελέχθησαν ἀπὸ πατρὸς τῶν πε-
λοπιδῶν οἱ δυναστεύοντες πάντες· κοινῶν δὲ ἐλά-
σασθαι ἀπὸ Κίμωνος ὡς συλλυπηθησόμενοι, εἰδέναι αὐ-
τὸν. Μιλτιάδης πρὸς δὲ ἰσχυρῶς τὴν Χερσωνήστον,
πεντακιστὸς βόσκων ὁπτικῶν, καὶ χαμέλι-
ολόων ἔθρησκων βασιλῆα τὴν θυγατέρα Ἡ-
γησιπύλῳ. οὗτος δὲ ὁ Κίμωνος Μιλτιά-
δης, νεωστὶ μὲν ἐληλύθει ἐς τὴν Χερσωνήστον,
κατελάμβανε δὲ μιν ἐλθόντα ἄλλα τῶν κατε-
χόντων πηγμάτων χαλεπώτερα. τρίτῳ μὲν
γὰρ ἔτι τετρίων, Σκύθας ἐκφύλαξ. Σκύθαι
γὰρ οἱ νομάδες ἐρεθισθέντες ὑπὸ βασιλῆα
Δαρείῳ, συνεσφάθησαν καὶ ἤλασαν μέχρι
Χερσωνήσας πύτης. τέταρτος δὲ πρὸς οὐκ ὑπα-
μεινας ὁ Μιλτιάδης, ἐφυγὼν ἀπὸ Χερσωνή-
σας· ἐς δὲ οἱ τε Σκύθαι ἀπαλλάχθησαν, καὶ
ἐκείνον δόλοισι κατήκαον ὀπίσω. πάντες μὲν
δὲ τρίτῳ ἔτι πρὸς ἄλλοις ἐχέμενοι τῶν τότε μιν
κατεχόντων. τότε δὲ πωγωνόμενοι εἶναι τὰς
φοί-

a MS. habet τὸ θίλῃ τὸ. b μετὰ δὲ ταῦτα πελοπιδῶν. c οἴκῳ. d ἱσχυρῶς Χερσωνήστον.

φοίνικας ἐν Τενέδῳ, πληρώσας χρημάτων τρι-
 ήρας πέντε τ' παρόντων, ἀπέπλεε ἐς τὰς Ἀ-
 θήνας. καὶ ὡπερ ὠρμηθὴ ἐκ Καρδίας πάλιν,
 ἐπλεε διὰ τὸ Μέλανον κόλπον. ὡρμηθεὶς τε
 τὴν Χερσονήσον, καὶ οἱ φοίνικες οἱ περὶ πηγάς τῆσι
 νηυσὶ. αὐτὸς μὲν δὴ Μιλτιάδης πάλιν τῆσι πέντε-
 ρσι τ' νεῶν κατὰ Φεύγῃ ἐς Ἰμβρόν· τὴν δὲ οἱ πέμ-
 πτω τ' νεῶν κατέειλον διώκοντες οἱ φοίνικες· ὃ ἦ
 νεὸς τούτης ἔτυχε τ' Μιλτιάδεω πατρὶος ὁ περὶ σὺ-
 πταῖον ἄρχων Μητιόχῳ, ὅστις ἐκ τ' Οὐλῶρος τ'
 Θρηκῆν ἐὼν θυγατρὸς, ἀλλ' ἐξ ἄλλης· καὶ τῶτον
 ἅμα τῇ νηὶ εἶλον οἱ φοίνικες· καὶ μιν ποτίζεμενοι
 ὡς εἴη Μιλτιάδεω πατρὸς, ἀνήγαγον ὡρμηθεὶς βασιλῆα,
 δεκόντες χάριν μεγάλῃ κατὰ ἡσέως· ἐπὶ δὴ
 Μιλτιάδης γνώμῃ ἀπεδέξατο ἐν ταῖσι ἰώσι, πε-
 ρεσθ' κελύων ταῖσι Σκύθησι, ὅτε οἱ Σκύθη περὶ
 δέοντο, λύσαντες τὴν σχεδίαν, ἀποπλέοντες ἐν τὴν ἐ-
 αὐτῶν· Δαρείῳ δ', ὡς οἱ φοίνικες Μητιόχον τ'
 Μιλτιάδεω ἀνήγαγον, ἐποίησε κακὸν μὲν ἔδεν Μη-
 τιόχον, ἀγαθὸν δ' ὅσον καὶ ὅσον καὶ κτήνιν ἔδωκε,
 καὶ Περσὶ γυναικας, ἐκ τ' οἱ πέντα ἐχόμενα, τὰ ἐς
 Πέρσας κακοσμέα. Μιλτιάδης δ' ἐξ Ἰμβροῦ ἀπ-
 κνέε' ἐς τὰς Ἀθήνας, καὶ κατὰ τὸ ἐπὶ τῶν ἐκ τ'
 Περσέων ἔδεν Ὀπίπλεον· ἐχόμενα τεταμένων, ἐς νεῖκον
 Φέρον ἰώσι, ἀλλὰ ταῦτα μὲν χερίσιν καὶ ταῖσι
 ἰώσι ἐχόμενα. τὰς δ' ἔτεον Ἀρταφέρνης ὁ Σαρ-
 δίων ὑπερχῶ, μετὰ πεμπάμενον ἀγγέλους ἐκ τ'
 πολιῶν^α, σωτήρας σφίσι αὐτοῖσι τὰς ἰώνας ἡνά-
 κασε ποιήσας, ἵνα δοσὶναι εἴεν, καὶ μὴ ἀλλήλους
 φέροντες καὶ ἀγνοῖεν. ταῦτα τε ἡνάκασε ποιήν, καὶ
 τὰς χώρας σφίων μέλλοντας κατὰ ὡρμηθεύσας, τὰς
 καλέουσι οἱ Πέρσας τὰ τριήκοντα στάδια· κατὰ δὴ
 τὰς μετρήσας, φόρος ἐπαξε ἐκάστῳ, οἱ κατὰ
 χῶρην διὰ τελέας ἐχόντες ἐκ τῶν δ' ἑξήκοντα αἰνέ
 καὶ ἐπὶ ἐς ἑμέ, ὡς ἐτάχθησαν ἐξ Ἀρταφέρνη· ἐ-
 τάχθησαν δ' ἑξήκοντα καὶ αὐτὰ τὰ καὶ πρῶτον ἐ-
 χον. καὶ σφὶ ταῦτα μὲν εἰρήναια ἔω. ἅμα δ' ἔτῳ
 ἑαυτῶν ἄλλων κατὰ λελυμένων στρατηγῶν ἐκ βα-
 σιλῆῳ, Μαρδόνιῳ ὁ Γωβρύεω κατέβαινε ὅτι
 θαλάσσαν, στρατὸν πολλὸν μὲν κατὰ πῆλιν ἅμα ἀ-
 γόμενον, πολλὸν δ' ἡ ναυικόν· ἡλικίην τε νεῶν ἐὼν,
 καὶ νεῶν γεγαμηκῶν βασιλῆῳ Δαρείῳ θυγατρὶ
 Ἀρτοζώστῃ. ἄγων δ' ἔτ' στρατὸν τῶτον ὁ Μαρδόνιος,
 ἐπεὶ τε ἐχόμενα ἐν τῇ Κιλικίᾳ, αὐτὸς μὲν ὅτι πρὸς ὅτι
 νεὸς, ἐκοιμίζετο ἅμα τῆσι ἄλλῃσι νηυσὶ, στρατὸν δ'
 πῶν περὶ ἄλλοι ἡγαγόμενοι ἦγον ὅτι τ' Ἑλλήσποντον.
 ὡς δ' ὡρμηθεύων τὴν Ἀσίην ἀπὸ κεῖθεν ὁ Μαρδόνιος
 ἐς τὴν ἰωνίην, ἐν ταῖς μέγιστον θάλασσαν ἐρεῖω τοῖσι
 μὴ ἀποδεκτομένοις Ἑλλήνων, Περσέων τοῖσι ἐπὶ αὐ-
 τῶν

Fuga Miltiadis Athenas, filio Metiocho ab Persis excepto
 & Susa perducto, ubi vixit. Ionia formata ad arbitrium
 Persicum. Parafangæ. Mardonius, gener regis, descen-
 dit cum novis copiis ad mare.

Phœnices apud Tenedum esse quum
 audisset, quinque cum triremibus (quas
 præsentibus facultatibus impleverat) A-
 thenas navigavit; & sicut solverat ex
 urbe Cardia, per sinum Melana navi-
 gabat, prætervehens Chersoneson, &
 Phœnicum classe circumventus, ipse
 quidem cum quatuor navibus ad Im-
 brum evasit, quintam vero Phœnices
 insequuti ceperunt, cui præerat Mil-
 tiadis filius natus maximus Metiochus,
 non ex filia Olori Thracis, sed ex alia
 muliere. Eum Phœnices cum navi ce-
 pere; & quum Miltiadis filium esse
 cognovissent, ad regem perduxerunt,
 rati se magnam apud eum gratiam ini-
 tuos: quoniam Miltiades dixerat apud
 Iones sententiam, ut suaderet Scy-
 this, rogantibus soluta rate domum ab-
 ire, obtemperare. Oblato tamen si-
 bi Metiocho Darius tantum abest ut
 quicquam mali fecerit, ut permultis eum
 bonis affecerit. donavit enim domo &
 possessione, uxore etiam Perside: ex
 qua liberi geniti sunt qui inter Persas
 censentur. Miltiades autem ex Imbro
 Athenas pervenit. Neque hoc anno
 quicquam est à Persis amplius in Io-
 nas statutum contentiosum, sed beni-
 gna sane hæc eis contigerunt. Hoc
 anno Artaphernes Sardium præses ac-
 citis civitatum legatis, adegit Iones
 ad pactiones inter se faciendas de ju-
 re dando, & ne sese invicem ferrent
 aut agerent. Ad hoc adactis Ionibus,
 per parafangas (ita enim Persæ trigin-
 ta stadia appellant) regiones eorum di-
 visit: regionatimque tributa singulis
 instituit, quæ ab Artapherne institu-
 ta, ad meam usque ætatem illic ob-
 tinuerunt, juxta eadem pæne quæ
 prius fuerant. Et hæc quidem illis pa-
 cata erant. Ceterum ineunte statim verè
 aliis ducibus ab rege abdicatis, Mardo-
 nius Gobryæ filius, adhuc adolescens, &
 recens in matrimonium accepta Darii
 filia Artozoftra, ad mare descendit,
 permagnas ducens peditum classiariorumque
 copias. Qui cum exercitu post-
 quam in Ciliciam pervenit, ipse con-
 scensa navi cum classe reliqua abiit,
 aliis ducibus pedestres copias in Hel-
 lespontum ducentibus. Posteaquam au-
 tem prætervectus Asiam in Ioniam per-
 venit Mardonius, miram hîc rem ego
 referam iis Græcis qui non assentiuntur
 Ota-

Otanem inter septem Persas suasisse potiore esse Persis statum popularem, abdicatis Ionum tyrannis Mardonius statum popularem per civitates constituit. his actis, in Hellespontum ire contendit: ubi coacta ingenti vi navium, etiam multo peditatu, eas copias navibus trajecit Hellespontum, perque Europam iter Erettriam versus atque Athenas faciebat.

44 Hæ enim civitates erant prætextus expeditionis: sed in animo habebat quam plurimas posset Græcarum civitatum subigere. Nam & classe Thasios nec manum ex adverso levantes subegit, & peditatu Macedones, ultra eos qui jam erant, infervitum redegit. etenim quæ intra Macedones sunt nationes, jam subactæ omnes erant. Hæc classis è Thaso transmittens, ac oppositam continentem legens, ad Acanthum usque processit: & ex Acantho solvens, dum Athon circumflectit, ventus aquilo vehemens atque arcens transitu in eam ingruit, naviumque valde multas in Athon expulit; adeo ut dicatur ad trecentas affixisse, & supra viginti millia hominum interiisse: quippe quum feris illud mare circa Athon plane scateat, perierunt rapti ab illis, aut petris allisi, partim quod natate nescirent, partim gelu absumpti. Et cum nautico quidem exercitu ita actum est. Mardonium autem cum pedestribus copiis in Macedonia stativa habentem Thraces Brygi sub noctem invadere, & cum alios multos ex eis occidunt, tum ipsum Mardonium vulnerant. Sed non tamen vel ipsi fervitum Persarum devitare potuerunt. nam Mardonius non prius ex iis locis decessit, quam illos in suam redegit potestatem. His subactis reduxit exercitum, tum ob eam quam adversus Brygos in exercitu terrestri, tum ob majorem quam in classe ad Athon acceperat calamitatem. Ita hic exercitus turpiter re gesta rediit in Asiam. Altero post hæc anno Darius ante omnia Thasios à vicinis insimulatos tanquam defectionem molientes, misso nuncio jussit diruere muros, & naves in Abdera transportare. nam Thasii, ut qui ab Histiaeo Milesio fuerant obfessi, & proventus magnos habebant, opibus utebantur, cum in texendis navibus longis, tum validioribus muris urbi circumdandis. Erat autem eis proventus hic ex continenti

Οτάνεια γνώμην δοποδέξατο, ὡς χρεὼν εἴη δημοκρατίᾳ Πέρσας. τὰς γὰρ πύργους τῶν ἰωνίων καταπαύσας πάντας ὁ Μαρδόνιος, δημοκρατίας καταστήσας εἰς τὰς πόλεις. πρῶτα δὲ ποίους, ἡγεῖν γὰρ εἰς τὴν Ἑλλάσποντον. ὡς δὲ συνελέχθη μὲν χρεῖμα πολλῶν νεῶν, συνελέχθη δὲ περὶ τὸν ποταμὸν πολλὰς, διαβαλόντες τῇσι νηυσὶ τὴν Ἑλλάσποντον, ἐπορεύοντο διὰ τὴν Εὐρώπης· ἐπορεύοντο δὲ ὅτι περὶ Ἑρέτταν ἐπὶ Ἀθήνας. αὐτὰ μὲν ὧν σφί περὶ ἡμεῖς εἶπα, ὅτι ἐπὶ τὸν νότον ἔχοντες ὅσας ἀνὰ πλείους διώκοντο καταστρέφοντο τὴν Ἑλλήνων πόλιν. τῶν μὲν δὲ, τῇσι νηυσὶ θασίως ἔδε χεῖρας ἀντιπαραμένους, καταπύσαντο· τῶν δὲ, τῶν περὶ τὸν Μακεδόνος ποταμὸν σφί περὶ ἡμεῖς εἶπα, ὅτι ἐπὶ τὸν ποταμὸν Μακεδόνων ἔθνεα πάντα σφί ἤδη τῶν ὑποχείριον γεγονότα. ἐκ μὲν δὲ θαλάσσης διαβαλόντες πύργον ἐπὶ τῇ ἡπείρῃ ἐκομίζοντο μέχρι Ἀκάνθου· ἐκ δὲ Ἀκάνθου ὁρμώμενοι, τὴν Ἀθῶν περὶ ἑαυτοὺς. ὅτι περὶ τὸν ποταμὸν, κατὰ τὴν χεῖρα πλείους πολλὰς τῶν νεῶν ἐκβαλόντες πρὸς τὴν Ἀθῶν. λέγει δὲ τῇσι νεῶν μὲν τῶν νεῶν πρὸς διαφθοράς εἶναι, ὑπερὶ δὲ δύο μυριάδας ἀνθρώπων. ὡς γὰρ θηριωδίας ἐκείνης τὴν θάλασσαν ταύτης τὴν περὶ τὴν Ἀθῶν, οἱ μὲν ὑπερὶ τῶν θηρίων διεφθέρουντο ἀρπάζοντες οἱ δὲ, πρὸς τὰς πέτρας ἀρασσόμενοι· οἱ δὲ αὐτῶν νεῶν σφί περὶ τὸν ποταμὸν, κατὰ τὴν διεφθέρουντο· οἱ δὲ, ῥίγῃ. ὁ μὲν δὲ ναυτικὸς ποταμὸς ἔτι ἐπερῆσε. Μαρδόνιος δὲ τῶν περὶ τὸν ποταμὸν ἐπορεύοντων ἐν Μακεδονίᾳ, νυκτὸς Βρύγοι ὁρμήσαντες ἐπεχείρησαν· καὶ σφῶν πολλὰς φονεύσαντες οἱ Βρύγοι, Μαρδόνιον δὲ αὐτὸν τραυματίσαντες. ἔμεινον ἔδε αὐτοὶ δελοσύνῃ διεφυγον πρὸς Περσῶν. ἔγινε δὲ πρῶτον ἀπάνεση ἐκ τῶν χωρίων τῶν περὶ τὸν Μαρδόνιον, πρὶν ἢ σφῶν ὑποχείριον ἐπιήσαντο. τὰς μὲν κατὰ τὸν ποταμὸν, ἀπῆλθον τὴν γῆν ὅπισθεν, ἀπὸ τῶν περὶ τὸν ποταμὸν πρὸς τὸν Βρύγον, καὶ τῶν ναυτικῶν μεγάλως πρὸς τὴν Ἀθῶν. ἔτι μὲν νῦν ὁ ποταμὸς αἰχρῶς ἀγωνισμένον, ἀπαλλάχθη ἐς τὴν Ἀσπίδα. Διὰ τὸν δὲ ἐπὶ τῶν περὶ τὸν ποταμὸν, πρῶτα μὲν θασίως διαβλήντας ὑπερὶ τῶν ἀσφαλτόνων ὡς ἀπὸ μηχανοῦ, πέμψας ἄγγελλον, ἐκέλευε σφῶν τὸ πῆχον περὶ αὐτῶν, καὶ τὰς νεῶς ἐς Ἀβδηρα κομίζειν. οἱ γὰρ δὲ θαῖοι, οἳ αὐτῶν ἰσχυρὰ πρὸς τὴν Μιλήσιον πολιορκηθέντες, καὶ προσδόντων ἐκείνων μεγάλων, ἐχρεῶντο πρὸς χρεῖμασι, ναῦς τε ναυπηγόμενοι μακρὰς, καὶ τεῖχος ἰσχυρότερον διαβαλόντες. ἡ δὲ προσδοκία σφί ἐγένετο ἐκ τῶν ἡγεῖν

XX

καὶ

Thafus à Phœnicibus condita, & unde nominata. Darius terram Græcos petendo aquam & terram, & accipit, etiam ab Æginetis, quos Lacedæmone accusans Athenienses, mittiturque Cleomeas puniturus.

καὶ ἅπτε τῶν μετάλλων. ἐκ μὲν γὰρ τῶν ἐν Σκα-
πύῃ ὕλη τῶν χρυσοῦν μετάλλων, πεπύπασαν ὀγ-
δάκοντα τάλαντα πρὸς ἡμᾶς· ἐκ δὲ τῶν ἐν αὐτῇ
θάσῳ, ἐλάσσω μὲν τετυῶν, συχνὰ δὲ ἔτω, ὥστε
πεπύπασαν θασίοισι ἔσσι καρπῶν ἀτελέσι, πρὸς ἡμᾶς
ἀπὸ τοῦ ἡπειρώτου τῶν μετάλλων ἑτεῖον ἐκά-
στη, διηκόσια τάλαντα· ὅτε δὲ τὸ πλεῖστον πρὸς
ἡμᾶς, τριηκόσια. Εἶδον δὲ καὶ αὐτὸς τὰ μέταλλα
ταῦτα· καὶ μακρῶν ἑν αὐτῶν θυμασκότατα τὰ
οἱ φοῖνικες ἀνεῦρον οἱ μὲν θάσῳ κτίσας τῶν νῆσον
παύτων, ἢ πρὸς νῆσόν τινά θάσῳ τῆς θοῖνικας
τῶν ὀρεῶν ἔσκε· τὰ δὲ μέταλλα τὰ φοινικὰ ταῦτα ἐστὶ
τοῦ θάσῳ, μεταξὺ Αἰνυρῶν τε χώρῃ καλουμένῃ, καὶ
Κοινυρῶν. ἀντίον δὲ Σαμοθράκης ὄρεος μέγας ἀνε-
στραμμένος ἐν ζήτησι. τῆς μὲν νῆσῳ ἐπὶ τοῦ ὄρεος. οἱ
δὲ θάσσοι τῶν βασιλείῃ κελύουσιν ἐπὶ τοῦ πελάγους τὸ
σφύρον κατὰ πύλον, καὶ τὰς νέας τὰς πύλους· ἐκὸς
μὲν ἐς Ἀθήνας. καὶ δὲ τῆς ἀπὸ τοῦ ὄρεος ὁ Δα-
ρεῖος τῇ Ἑλλάδι ὅς, πρὸς νῆσόν ἐχουσιν, καὶ πρὸς
πλεῖστον ἐαυτῶν, ἢ πρὸς ἑαυτῶν σφίρας αὐτῶν.
διέπεμπε ὧν κήρυκας, ἄλλους ἄλλῃ πύλῃ, ἀνὰ
τὴν Ἑλλάδα, κελύουσιν αἰτίαν βασιλείῃ γῆν τε καὶ
ὕδωρ. τῆς μὲν δὲ ἐς τὴν Ἑλλάδα ἐπέμπε ἄλ-
λους δὲ κήρυκας διέπεμπε ἐς τὰς ἐαυτῶν δασμο-
φόρος πύλῃ τὰς ἀπὸ τοῦ θαλάσσης, κελύουσιν
νέας τε μακρὰς καὶ ἰσχυράς πύλῃ ποιέσθαι.
οὐκ ἐστὶν δὲ περὶ τοῦ ἀπὸ τοῦ θαλάσσης πύλῃ, καὶ τοῖσι ἡ-
καῖ ἐς τὴν Ἑλλάδα κήρυξι, πολλοὶ μὲν ἡπείρω-
των ἔδοσαν τὰ πρὸς ἡμᾶς αἰτίαν ὁ Πέρσης· πάν-
τες δὲ νησιῶται, ἐς τὰς ἀπὸ τοῦ ὄρεος αἰτήσαντες, οἱ
τε δὲ ἄλλοι νησιῶται διδοῦσι γῆν τε καὶ ὕδωρ Δα-
ρεῖω, καὶ δὲ καὶ Αἰγινήται. ποιήσας δὲ σφί-
ρας Ἀθηναῖοι ἐπέκλειον, δοκέοντες ὅτι σφί-
σι ἐπὶ τοῦ ὄρεος τὰς Αἰγινήτας δεδωκέναι, ὡς ἅμα
τῶν Πέρσης ὅτι σφίρας σφύουσιν. καὶ ἄσμενοι
πρὸς ἡμᾶς ἐπέκλειον· φοιτοῦντες τε ἐς τὴν
Σπάρτην, κατηγέρον Αἰγινήτων τὰ πεποιήκειν,
πρὸς ἡμᾶς τὴν Ἑλλάδα. πρὸς ταῦτα δὲ τὴν κα-
τηγέρον, Κλεομένης ὁ Ἀναξανδρίδης, βασι-
λεὺς ὢν Σπαρτηνῶν, διέειπεν ἐς Αἰγίνας, βα-
λόμενος συλλαβεῖν Αἰγινήτων τὰς αἰτιώμα-
τας. ὡς δὲ ἐπὶ τοῦ συλλαβεῖν, ἄλλοι τε
δὲ αὐτῶν ἐγίνοντο ἀντίστοιχοι τῶν Αἰγινήτων, ἐν
δὲ καὶ Κλέος ὁ Πολυκρίτης μάλιστα· ὅς οὖν
ἔφη αὐτὸν εἶναι ἄξιον χαίροντα Αἰγινήτων. ἄ-
νδρες γὰρ μιν Σπαρτηνῶν ἔχουσιν πύλῃ ταῦ-
τα, ὡς Ἀθηναίων ἀναγνωδύντα χρηματι-
σάμενα ὅς ἂν μιν τῶν ἑτέρων βασιλείῃ ἐλθόντα συ-
λαμβάνειν. ἔλεγε δὲ ταῦτα ἐξ ὀπίσθας τοῦ Δη-
μαρίτου.

nenti atque ex metallis. ex auri quidem fo-
dinis in Scaptesyla plerumque redibant
octoginta talenta: ex Thafis autem me-
tallis pauciora quidem his, sed tamen ita
densa ut quum Thafii forent plerumque
immunes circa fructus, eis in summam
provenerint quotannis ex continenti at-
que ex metallis ducenta talenta; & quan-
do plurimum, trecenta. Quæ metalla ipse 47
quoque inspexi, & ex ipsis longe admiratu
dignissima erant, quæ Phœnices ii, qui
cum Thaso eam insulam condiderunt,
invenere; quæ ab hoc Thaso Phœnice
nomen obtinuit. Hæc autem Thasi
Phœnicia metalla sita sunt inter Ænyra
locum appellatum & Cœnyra: atque è
regione Samothraciæ ingens mons inda-
gando everfus est. Et hoc quidem hu- 48
jusmodi est. Thafii autem jubente
Dario, & murum suum diruerunt, &
naves omnes Abdera devexerunt. Post
hæc Darius, quid in animo Græci ha-
berent, bellarene secum an sese ipsos de-
dere, tentandum ratus, caduceatores per
Græciam alios alio dimittit, regi terram
& aquam petere iussos. Et hos quidem
in Græciam misit; alios autem ad tri-
butarias sibi maritimas civitates dimi-
sit, imperans longas naves fieri, & na-
vigia quibus equi vehuntur. Hæc igitur 49
isti comparabant, & legatis per Græ-
ciam euntibus, & quæ Persa præcepe-
rat petentibus, multi in continente po-
puli dederunt: insulani quoque omnes,
ad quos eadem petituri accessere, & tum
alii insulani dant terram & aquam Dario,
tum etiam Æginetæ. Qua re continuo
Athenienses irritati sunt, quod putarent
hostili in ipsos animo dedisse Æginetas,
ut una cum Persa adversus eosdem mili-
tarent. Itaque libenter occasionem am-
plexi, Spartam profecti illos insimula-
verunt, quasi eo quod fecerant Græciam
prodidissent. Ad hanc delationem Cleo- 50
menes Anaxandridæ filius, Spartiatarum
rex, Æginam transmisit, animo præci-
puos ejus rei autores comprehendendi.
Conanti autem illos comprehendere cum
alii Æginetæ intercessere, tum præci-
pue Crius Polycriti filius, negans fore,
ut gaudens quemquam duceret Ægineta-
rum: nam id cum facere sine commu-
ni Spartiatarum, ab Atheniensibus pe-
cunia corruptum; alioqui cum altero re-
ge venturum fuisse ad comprehendend-
um. Hoc autem dicebat ex epistola De-
marati.

a τὰς νέας πύλους. b σφίρας ἐχούσας. c συλλαμβάνειν.

marati. Crium Cleomenes ex Ægina repulsus interrogavit quod ei nomen esset. Ille respondit quod erat. Cui Cleomenes, Crie, inquit, jam nunc præferrato cornua, tanquam occursurus magno malo. Spartæ autem calumniabatur Cleomenem per id tempus remanens Demaratus Aristonis filius & ipse rex Spartiatarum, sed ex familia inferiore, non tamen ob aliud inferiore, (ab eodem enim oriundi) quam quod familia EUrysthenis, quia primogenituræ jus habebat, honoratior erat. Etenim Lacedæmonii, nulli poetarum assentientes, negant se in eam quam nunc possident regionem ductos à filiis Aristodemi, sed ab ipso Aristodemo, filio Aristomachi, nepote Cleodæi, pronepote Hylli regnante. Et post non multo Aristodemi uxorem nomine Argiam, (quam dicunt fuisse filiam Autefionis, neptem Tisameni, proneptem Therсандri, abneptem Polynicis) peperisse geminos: eisque conspectis Aristodemum morbo decessisse. Lacedæmonios autem qui tum erant, inito consilio creasse regem è pueris eum qui esset primogenitus, ut lex jubebat. Hinc igitur nescientes utrum eligerent, quum essent similes ac pares; id quum nequirent scire, aut etiam ante hoc tempus, fuisse percontatos genitricem: ea quoque ipsa negante se dignoscere, etsi optime nossent illa aperire, quod cupe-ret ambos effici reges: ita de hoc dubitantes Lacedæmonios misisse Delphos sciscitatum quid in ea re agerent; & iis Pythiam imperavisse, ut utrumque puerorum regem ducerent, sed primogenitum magis honorarent. Hoc responso à Pythia edito, Lacedæmonios nihilominus incertos quo pacto primogenitum reperirent, admonitos fuisse ab Messenio, cui nomen Panites, ut observarent utrum puerorum mater priorem lavaret cibaretque; quam si deprehenderent eodem semper modo factitare, illos vero habituros id omne quod quærerent, & velent invenire: sin & illa alternando erraret, palam eis fore ne ipsam quidem quippiam magis nosse; & ut isti aliam rationem inirent. Ibi Spartiatis ex admonitu Messenii observantes matrem Aristodemi puerorum, ignaram cur observaretur, animadvertentesque illam uno modo præferentem primogenitum tum cibando, tum lavando, accepisse pue-
rum

μαρήτην. Κλεομένης δὲ ἀπελευθερώμενος ὅτι φ
Αἰρίνης, εἶρετο τὸ Κελόν ὅ, π οἱ εἶη τὸ ἄνομα·
ὁ δὲ τὸ ἐόν ἐφρασε οἱ. ὁ δὲ Κλεομένης πρὸς αὐ-
,, τὸν ἔφη, Ἡ δὴ νῦν κατὰ χάλας ὦ Κελίε τὰ
,, κέρεα, ὡς σωοισμένον· μεγάλο κακῶ. Ἐν
δὲ τῇ Σπάρτῃ τῆτον τὸ χρονον ὑπομένων Δη-
μαρήτη ὁ Ἀρίων, διεβάλε τὸ Κλεομένεα,
εἰὼν βασιλεὺς καὶ ἔτ' ὅ Σπαρτητέων, οἰκίης δὲ
τὴν ὑποδεεστῆς· κατ' ἄλλο μὲν ἔδεν ὑποδεεστῆς,
(δοτὸ γὰρ ἔ' αὐτὸ γένος) καὶ πρὸς εὐφραδίῃ δὲ
κως τετιμῇ μάλλον ἢ Εὐρυδένε. Λακεδαι-
μόνιοι γὰρ, ὁμολογούντες ἔδενι ποιητῇ, λέγουσι
αὐτὸν Ἀριστόδημον τὸν Ἀριστομάχου ἔ' Κλοδαίῃ
ἔ' Ἰλλυρ βασιλεύοντα, ἀρχαίην σφείας εἰς ταύ-
την τὴν χώραν τὴν νῦν ἐκπίαται, ἀλλ' ἔ' τὰς
Ἀριστοδῆμους παῖδας. καὶ ἡ χρονον ἔ' πολλόν, Ἀ-
ριστοδῆμω πεκύν τὴν γυναικα, τῇ ἄνομα εἶναι
Ἀργίλῳ. θυγατέρα ἡ αὐτῷ λέγουσι εἶναι Ἀν-
τισίαν, ἔ' Τισαμενῆ, ἔ' Θερασίονα, ἔ' Πε-
λυωέκε. ποτὶν ἡ πεκύν διδυμα. Ὁπιδόντα
ἡ τὸν Ἀριστόδημον παῖ τέκνα, νῦν πελιδίαν.
Λακεδαιμονίους ἡ τὰς τότε ἐόντας, βαλεῦσαι κα-
τὰ νόμον βασιλῆα τὸν παῖδων τὸν πρὸς ὑπερον ποιη-
σαυ· ἔκων δὲ σφείας ἔχιν ὁκότερον ἔλων, ὡς
ἔ' ὁμοίον ἔ' ἴσων ἀμφοτέρων ἔ' ἐόντων. ἔ' διδυμῆ-
νας ἡ γυνῶναι, ἡ καὶ πρὸς τὰς, ἐπὶ ῥωίαν τὴν
πεκύνσαι. τὴν ἡ, ἔδεν αὐτὴν φάναι ἀφ' ἡνῶσάν,
εἰδῆναι μὲν ἔ' τὸν κάρτα λέξαν ταῦτα, βαλομένην
ἡ εἰς κως ἀμφοτέροις ἡνῶσάν βασιλῆας. τὰς ὡν
δὴ Λακεδαιμονίους ἀπορέειν. ἀπορέοντας δὲ, πέμ-
πῃν εἰς Δελφούς, ἐπὶ ῥωίαν ὅ, π χρονονται
τῷ πῆγματι. τὴν δὲ Πυθίῳ κελῶν σφείας
ἀμφοτέρα τὰ παῖδια ἡνῶσάν βασιλῆας, π-
μῶν δὲ μάλλον τὸν γεραίτερον. τὴν μὲν δὲ Πυ-
θίῳ ταῦτά σφί ἀνελείν. τοῖσι δὲ Λακεδαιμονί-
οις ἀπορέειν ἔδεν ἥσον ὅπως ἐξέδρωσι αὐτίων
τὸν πρὸς ὑπερον, ὑποθέσθαι ἄνδρα Μεσσήνιον, τῷ
ἄνομα εἶναι Πανίτῳ. ὑποθέσθαι δὲ τῆτον τὸν Πα-
νίτῳ ταῦτε τοῖσι Λακεδαιμονίοις, Φυλάξαι τὴν
ῥωίαν, ὁκότερον τὸν παῖδων πρὸς ὑπερον λαβὲ στί-
ζει· καὶ μὲν κατὰ πῶν φάνη αἰεὶ ποιεῦσαι, τὰς
δὲ πῶν ἔξιν ὅσον πῶν ἔ' διζῶν) ἔ' ἡλεσι ἐξέδρωειν· καὶ
δὲ πῶν) ἔ' ἐκείνη, ἐναλλάξ ποιεῦσαι, δηλὰ σφί
ἔσται ὡς ἔδεν ἐκείνη πῶν ἔδεν εἶδε· ἐπ' ἄλλην πῶ
σφείας τραπέσθαι οὐδὲν. ἐν ταῦτα δὴ τὰς Σπαρτητέας,
καὶ τὰς ἔ' Μεσσηνίας ὑποθήκας, Φυλάξαι τὰς
τὴν μητέρα τὸν Ἀριστοδῆμους παῖδων, λαβεῖν κα-
τὰ ταῦτα πῶν τὸν πρὸς ὑπερον καὶ στίσι καὶ
λατρείοις, ὅς ἐκείνην τὸν εἶνεκεν ἐφυλάσσειν. λα-
ΧΧ 2
ἐόντες

βούλῃς δὲ τὸ ποιεῖν τὸ πρῶτον πρὸς τὴν ἡμέ-
ραν, οἷς ἐὼν πρότερον, τρέφειν ἐν τῷ δημο-
σίῳ· καὶ οἱ ἄνθρωποι τὴν Εὐρυθένηα· τῷ δὲ
νεώτερον^a, Προκλέα. τῶν ἀνδρῶν γένεας, αὐ-
τὰς τε ἀδελφεὰς ἐόντας, λέγουσι Διαφόρους εἶναι
τὸ πᾶν χρόνον τὸ ζῆν αὐτῶν^b ἀλλήλοισι, καὶ
τὰς δὲ τῶν γυναικῶν, ὡσαύτως Διατελέειν.
Λακεδαιμόνιοι μὲν πᾶσι λέγουσι μῦθοι Ἑλλήνων·
πᾶσι δὲ κατὰ τὰ λεγόμενα^c ἔσθ' Ἑλλήνων, ἐγὼ
γράφω. τῶν δὲ Δωριέων βασιλέων, μέχρι
μὲν Περότου^d καὶ Δαναῆς καὶ θεῶν ἀπείοντες, κατὰ λε-
γόμενα ὁρθῶς ἔσθ' Ἑλλήνων, καὶ δὲ ποδοεικνυμένους
ὡς εἰς Ἑλλήνας· ἥδη γὰρ τιμικαῦτα εἰς Ἑλλήνας
ἔστι ἐπίλεον. ἔλεξα δὲ, μέχρι Περότου, τῶν δὲ εἰ-
νεκα, ἀλλ' οὐκ ἀνεκαθῆν ἐπὶ ἐλαβον, ὅτι οὐκ ἔπειτα
ἐπὶ πρῶτον Περότι ἑδμήν πατρὸς θνητῶν, ὡς περ
Ἡρακλῆος ἀμφιστέρων. ἥδη γὰρ ὁρθῶς λόγῳ χρῆμα-
μένῳ, μέχρι καὶ Περότου ὁρθῶς εἰρεάτη μοι^e. δὲ
δὲ Δαναῆς καὶ Ἀκροῖα κατὰ λέγοντι τὰς ἀνω αἰεὶ
πατέρας αὐτῶν, Φαινοῖα γὰρ ἐόντες οἱ τὸ Δωρι-
έων ἡγεμόνες Αἰγυπιοὶ ἰθαγενεῖς. πᾶσι μὲν νῦν
κατὰ τὰ Ἑλλήνας λέγουσι γενηολόγηται. ὧς
δὲ ὁ Περότων λόγῳ λέγεται, αὐτὸς ὁ Περότος
ἐὼν Ἀσύρα^f, ἐγγενοῦ Ἑλλήν, ἀλλ' οὐκ οἱ Πε-
ρότοι^g πρόγονοι. τὰς δὲ Ἀκροῖα κατὰ λέγοντι ὁμο-
λογεῖν κατ' οἰκισίαν Περότι ἑδμήν, τῶν δὲ
εἶναι, κατὰ περ Ἑλλήνας λέγουσι, Αἰγυπτίους. καὶ
πᾶσι μὲν νῦν περ τῶν εἰρησίων. ὅτι δὲ ἐόντες
Αἰγυπτίοι, καὶ ὅτι δὲ ποδοεικνυμένοι ἐλαβον τὰς Δωρι-
έων βασιλείας, ἀλλοῖσι γὰρ περ αὐτῶν εἶρη, ἐά-
σμεν αὐτά· τὰ δὲ ἄλλοι κατὰ λαβόντο, τῶν δὲ
μνήμη ποιήσμεν. Γερέα τε δὴ τὰδε τοῖσι βασιλευ-
σι Σπαρτίῃ^h δεδωκαί, ἱρωσῶν δὲ δύο, Διὸς τι λα-
κεδαίμωνⁱ, καὶ Διὸς ἑραῖα· καὶ πόλεμον γὰρ ἐκφέ-
ρην ἐπ' αὐτῶν βάλων^j χώρην. τῶν δὲ μηδὲνα εἶ-
ναι Σπαρτίῃ^k Διακωλύειν· εἰ δὲ μὴ, αὐτὸν ἐν
τῷ ἀγῶνι ἐνέχεαθ. στρατιωμένων δὲ, πρῶτος εἶναι
τὰς βασιλείας, ὑστάτος δὲ ἀπίναι· ἐκάστων δὲ ἀν-
δρῶν λογάδας ἔπ' αὐτῶν φυλάσσειν αὐτάς. περ-
βάσει δὲ χρεῖσθαι ἐν τῇσι ἐξοδίῃ^l, ὁκέσει δὲ ἀν-
θελῶσι^m. τῶν δὲ θυμένων ἀπίνων τὰ δερματὰ πᾶσι
ἐπ' αὐτῶν λαμβάνειν σφέας. πᾶσι μὲν τὰ ἐμπο-
λέμια. τὰ δὲ ἄλλα τὰ εἰρηναῖα κατὰ τὰδε σφίⁿ δε-
δο^o. ἐπ' αὐτῶν πᾶσι δημοσιῇ^p ποιή^q, πρῶτος ἔπ' αὐ-
τῶν δῆκνον ἔστιν τὰς βασιλείας· καὶ δὲ τῶν περ-
τον ἀρχεῖσθαι, διπλήσια νέμοντας ἐκάστω καὶ πάντι^r
καὶ πᾶσι ἄλλοις διατυμόνεσι. καὶ ἀπονόαρχους εἶναι
τῶν δὲ, καὶ τὴν τῶν περβάτων τὰ δερματὰ. νε-
μυίας δὲ πᾶσι^s καὶ ἐξόδοις ἱεμένους^t καὶ μηνός,
δίδο-

rum qui honorabatur à matre, tanquam
primogenitum publiceque alendum cu-
rassse, imposito ei nomine Eurysthene;
juniori, Procle. Hos autem fratres, ubi
adoleverunt, per omne vitæ tempus inter
se dissensisse, & itidem eorum posteros
perseverasse. Hæc soli Græcorum Lace-
dæmonii ajunt. At hæc secundum ea, quæ
commemorantur à Græcis, ego scribo;
hos Dorienſium reges uſque ad Perſeum
Danæ filium deo omiſſo, recenſeri recte
à Græcis, & demonſtrari Græcos
eſſe. jam tum enim iſti inter Græcos
cenſebantur. Ideo autem dixi, uſque
ad Perſeum, nec altius repetii, quod
nullum Perſeo cognomentum adest mor-
talis patris, quemadmodum Herculi Am-
phitryon. Itaque à me rectam rationem
ſequente dictum recte eſt uſque ad Per-
ſeum. A Danæ vero Acrifiſii filia retror-
ſum patres eorum ſuperiores recenſendo,
conſtabit principes Dorienſium eſſe Æ-
gyptios indigenas. Hæc generis recenſio
ex commemoratione Græcorum facta
eſt. Ut autem à Perſis narratur, Per-
ſeus ipſe, quum eſſet Aſſyrius, factus eſt
Græcus, non tamen progenitores ejus.
nam majores Acrifiſii fateri, quod ad cog-
nationem, nihil cum Perſeo ſibi eſſe; eol-
que quemadmodum Græci ajunt, Æ-
gyptios eſſe. Hæc de his haſtenus. Quod
autem in regna Dorienſium, quum Æ-
gyptii eſſent, ſucceſſerint, & ea accepe-
rint, hæc (quoniam ab aliis dicta ſunt) o-
mittimus: quæ vero alii non attigerunt,
eorum faciam mentionem. Hæc autem
decora regibus Spartiæ tribuerunt: duo
ſacerdotia, Jovis Lacedæmonis & Jovis
coeleſtis: & juſ belli in quamcunque libue-
rit regionem efferendi, ut id nulli Spar-
tiatarum prohibere fas ſit; ſin, piaculari
crimine teneatur. Ut in militando primi
eant reges, abeant poſtremi. Centum de-
lecti viri eis in militia cuſtodes adſint. In
profectionibus ad bellum utantur ovibus
quotcunque libuerit: quarum immolata-
rum omnium pelles ac terga accipiant
ipſi. Bellica hæc. Alia ſunt quæ pacis
tempore eis tribuuntur: Ut quoties ali-
quod publicum ſacrificium ſit, primi in
coena reges diſcumbant, & iis primis dari
partes incipiant, unicuique eorum du-
pla omnia quàm ceteris convivis: libami-
numque initia penes illos ſint, & immo-
latarum ovium coria. Singulis quoque
calendis & ſeptimis diebus ingreſſi menſis,
fin-

a Etiam hæc vox νεώτερον non eſt in MS. b Hæc quoque vox αὐτῶν non legitur in MS. c τὰς δὲ κατὰ λέγοντι εἶρη. d ἐγγενοῦ μοι. e τοῖσι ἐξοδίῃσι. f θυμολογῶ. g νεμυίας καὶ ἀνὸς πᾶσι.

singula pecora perfecta utrique è publico dentur in Apollinis : & farinæ medimnus , & vini Laconicus quartarius : & in omnibus certaminibus primaria sint exempta loca ; & penes illos sit constituere proxenos, quos ex civibus velint ; & utrique binos eligere Pythios. sunt autem Pythii, qui Delphos ad consulenda oracula mittuntur, quique publice cum regibus pascuntur. Regibus ad coenam non euntibus domum mittantur bini farinæ choenices, & vini cotyla : praesentibus dupla dentur omnia. eadem ratione à privatis quoque invitati ad coenam honorentur. Vaticinia quæ contigerunt, ab illis custodiantur : sed simul ea noscant Pythii. Reges soli de his solis iudicent : de virgine ad quam tota hereditas devenit, quem habere eam oporteat, si pater eam nondum desponderit : nec non de viis publicis : & si quis adoptivum filium facere velit, coram regibus id fieri : eosdem quoque consultantibus affidere senioribus, qui sunt duodetriginta : si eo non accesserint, eorum maxime propinqui fenes decora regum obtineant, duos calculos ponendi, tertium pro seipfis.

58 Viventibus hæc regibus à republica Spartatarum tribuuntur ; ista defunctis. Equites per universam Laconicam quid acciderit nunciant : feminae per urbem circumeunt lebetem pulitant. quumque hoc fit, necesse est ex singulis domibus duos ingenuos, marem ac feminam, contaminari, magnis poenis, nisi hoc faxint, impositis. Eadem autem circa mortes regum consuetudo Lacedæmoniis est, quæ barbaris Asianis. nam plerique barbarorum eodem ritu in mortibus regum utuntur. Siquidem posteaquam mortem obiit Lacedæmoniorum rex, oportet ejus exequiis adesse ex omni Lacedæmone absque Spartanis aliquo numero vicinos apertis pectoribus. Horum igitur & hilotarum atque ipso- rum Spartatarum posteaquam multa millia in unum coacta sunt, promiscue cum mulieribus frontes suas intrepide pul- sant, & ululatu immenso utuntur, ultimum semper quemque regum dicentes fuisse optimum. Qui vero regum in bello per- iit, ejus simulacrum quum expresserunt, in toro bene strato efferunt ; & cum se- peliverunt decem dies iustitium est, nullusque comitiorum confessus, sed lu-

59 ctus continens. Aliud autem hoc istis convenit cum Persis, quod defuncto re-

διδόσθαι ἐκ τῶν δημοσίων ἱρίων τέλφον ἐκατέρω ἐς Ἀπὸλλωνος, καὶ μέδιμνον ἀλφίτων, καὶ οἶνον περὶ τὴν Λακωνικὴν. καὶ ἐν τοῖσι ἀγῶσι πᾶσι προεδρίας ἐξαιρέτως, καὶ προξένους ἀποδεικνύειν τεταρτὶ περικεῖσθαι τὰς ἀν' ἐθέλωσι τ' ἀσῶν, καὶ Πυθίους αἰρέειν δύο ἐκάτερον. οἱ δὲ Πύθιοι, εἰσὶ θεοσφύτοι ἐς Δελφούς, σφειόμενοι μὲν τῶν βασιλῶν καὶ δημοσίων. μὴ ἐλθῶσι δὲ τοῖσι βασι- λῆσι ὅτι τὸ δεῖπνον, ἀποπέμπεται σφίσι ἐς τὰ οἰκία ἀλφίτων τε δύο χοίνικας ἐκατέρω, καὶ οἶνον κοτύλῃ. παρέχουσι δὲ διωλήσια πάντα διδόντες. ταῦτα δὲ τῶν ἐς πρὸς ἰδιωτῶν κληθέντας ὅτι δεῖπνον πρᾶσθαι. τὰς δὲ ματιήας τὰς γινόμε- νας, τὰς Φυλάσας. σφειόμεναι δὲ ἐς τὰς Πυθίους. δικάζουσι δὲ μύνας τὰς βασιλῆας ποιεῖν μύνα· πατρὸς τε πατρὸς περὶ, ἐς τὴν ἐκνέειν ἔχον, ὡς μὲν ὁ πατὴρ αὐτῶν ἐβύνησεν. καὶ οὐδὲν δημοσίων περὶ. καὶ ὡς περὶ τὸν πῦρα ποιεῖσθαι ἐθέ- λη, βασιλῶν ἐναντίον ποιεῖσθαι. καὶ παρὰ τὴν βα- σίλειον τοῖσι γέρας, ἐξοὶ δυνῶν δέξαι τετήρησθαι. ὡς δὲ μὴ ἐλθῶσι, τὰς μάλιστα σφίσι τὴν γέρας πρὸς ἑαυτὰς ἔχον καὶ τὴν βασιλῶν γέρας, δύο ψήφους πημένους, τρίτῃ δὲ, τὴν ἐωυτῶν. ταῦτα μὲν ὥς τοῖσι βασιλῆσι δέδοται ἐκ τῶν κοινῶν τῶν Σπαρτι- λίων. ἀποβαίνει δὲ, τὰς ἐκ τῶν περὶ τὴν γέρας κατὰ τὴν πῶσιν τὴν Λακωνικὴν. κατὰ δὲ τὴν πῶσιν γυναικας περὶ τὴν, λέξεται ὁ κροτέας. ἐπ- εὶν ὧν τῶν γυνῶν τῶν ἀνάγκη ἐξ οἰκίας ἐκά- της ἐλθόντες δύο καταμαίνεισθαι ἀνδρά τε καὶ γυ- ναῖκα· μὴ ποιῶσι δὲ τῶν, ζημία μεγάλη ὅτι κείσθαι. νόμος δὲ τοῖσι Λακεδαιμονίοις κατὰ τὴν βασιλῶν τὰς θανάτους ἐπὶ αὐτοῖς ἐπὶ τοῖσι βαρβάρ- ροις τοῖσι ἐν τῇ Ἀσίῃ. τὸ γὰρ ὧν βαρβάρων οἱ περὶ τὰς αὐτῶν νόμους χρεῶν κατὰ τὰς θανάτους τὴν βα- σιλῶν. ἐπεὶ γὰρ ἀποθνήσκουσι βασιλεὺς Λακεδαιμο- νίων, ἐκ πάσης δὲ Λακεδαιμονίας, χωρὶς Σπαρ- τήνων, ἀριθμῶ τὴν περὶ τὴν ἀναμαρτῶν ἐς τὸ κῆ- ρον ἵεναι. τῶν ὧν ἐπὶ τὴν εἰσώγειν, καὶ αὐτῶν Σπαρτιλίων ἐπεὶ συλλεχθῶσι ἐς τὸν πόλιν χιλιάδες, σύμμιχα τῇσι γυναιξὶ κόπτονται καὶ τὰ μέτωπα προσφύμωσι, καὶ οἰκωγὴν ἀναχρεῶν- ται ἀπὸ τῶν. φάμενοι τὴν ὑπερτον αἰεὶ ἀποφύ- μενον τῶν βασιλῶν, τῶν δὲ γυνῶν ἀρῶν. ἐς δὲ ἂν ἐν πολέμῳ τῶν βασιλῶν ἀποθνήσκουσι, τούτῳ δὲ εἰδωλὸν σφειόμεναι, ἐν κλίνῃ ἐν ἐρωμένη ἐκφέρουσι. ἐπεὶ δὲ θάψωσι, ἀγορὴ δέκα ἡμερῶν ἐκ τῆς πόλεως σφίσι, ἐπὶ δὲ χαίρειναι σφίσι, ἀλλὰ πινῶσι πᾶσι τὰς ἡμέρας. Συμφέρον δὲ ἄλλο τὸδε· τοῖσι Πέρσῃσι· ἐπεὶ

X x 3

ἀπο-

a προσφύμωσι. b λίσσεται. c γὰρ βαρβάρων. d Hæc tria verba non sunt in MS. e ἀπο θῆσι τούτοις.

δοτογανόν^α & βασιλῆ^β ἀλλ^γ ἐνίσ^δ βασιλῶς, ἐπ^ε ὁ ἐσιὼν ἐλδ^εθεροὶ ὅς τις π^ς Σπαρπητέων τῷ βασιλείῃ ἢ τῷ δημοσίῳ ὠφέλει. ἐν δ^ς αὖ Πέρσῃ^ς ὁ κατιστάμεν^ς βασιλῶς τ^ς πεσοφλόμενον φόρον μετ^ς πάσῃ^ς τῇσι πόλει^ς. Συμφέροντα^ς ἢ καὶ τὰδε Αἰγυπθίοι^ς Λακεδαιμόνιοι· οἱ κήρυκες αὐτέων καὶ αὐλητῶν καὶ μάχ^ςροισι ἐκδέχοντα^ς τὰς πατρῶας τέχνας· καὶ αὐλητῆς τε αὐλητῶν γίνεται, καὶ μάχ^ςρ^ς μαχί^ςρ^ς, καὶ κήρυξ κήρυκ^ς, καὶ κατὰ λαμπεροφωνίῳ ὅππ^ςιθ^ς ἄλλοι σφί^ςας ὠδ^ςακλή^ςσι^ς, ἀλλὰ κατὰ τὰ πάτρια ὅππ^ςιθ^ς ἐπ^ςιπλέ^ςσι^ς. ταῦτα μὲν δὴ ἔτω γίνεται. Τότε ἢ τ^ς Κλεομένεα ἐόν^ςτα ἐν τῇ Αἰγίνῃ, καὶ κοινὰ τῇ Ἑλλάδι^ς ἀγαθὰ περσεργαζόμενον, ὁ Δημάρχη^ς διέβαλε, ὅς τις Αἰγυπθίων ἔτω κηδόμεν^ς, ὡς φθόνῳ ἔ^ς αὐτῇ χρεώμεν^ς. Κλεομένης ἢ νοσήσας ἀπ^ς Αἰγίνης, ἐβόλ^ςατε τ^ς Δημάρχη^ς πῶσαι τ^ς βασιλῆ^ςς, ἀλλὰ πῆγμα ποιόνδε ὅππ^ςιθ^ς ἐπ^ςιπλέ^ςσι^ς ἐς αὐτὸν ποιδόμεν^ς. Ἀέριωνι βασιλῶν^ς ἐν Σπάρτῃ, καὶ γήμαν^ς γυναικάς δύο, πᾶδες ὅς τις ἐγνοντο. καὶ, ἐ^ς γὰρ συνεγνώσκετο αὐτὸς τάς τε εἶναι αἰπ^ςι^ς, καὶ μέ^ς τριτῶν γυναικῶν. ὧδε ἢ καὶ μέ^ς. ὡς οἱ φίλ^ς τ^ς Σπαρθητέων ἀνὴρ, τῷ περσεύετο τ^ς αἰσῶν μάλιστα ὁ Ἀέριων. τάτω τῷ ἀνδρὶ ἐτύχ^ςατε ἔσσαι γυνὴ καλλίστη μακρῶ^ς τ^ς ἐν Σπάρτῃ γυναικῶν· καὶ ταῦτα μέν^ς καλλίστη ἐξ αἰσχί^ςς γινόμεν^ς. ἔσσαι γάρ μιν τὸ εἶδ^ς Φλαυρί^ς, ἢ τρεφὸς αὐτῆς, οἷα ἀνθρώπων π^ς ὀλβίων θυγατέ^ςρα, καὶ δυσδέα ἔσσαι, περὶ ἢ καὶ ὀρέσ^ςαι τῆς γονέας συμφορῶν τὸ εἶδ^ς αὐτῆς ποιδόμεν^ς, ταῦτα ἕκαστα μαθῶσα, ὅππ^ςιθ^ς ἐπ^ςιπλέ^ςσι^ς τοιαυτῇ· ἐφόρε αὐτῶν ἀνὰ πᾶσαι ἡμέ^ςραι ἐς τὸ τ^ς Ελένης ἱερὸν, τό ἐστι ἐν τῇ Θεράπῃ καλούμεν^ς, ὑπερθε^ς τ^ς φοιβ^ςης ἱερ^ς. ὅπως ἢ ἐνέει^ς ἢ τρεφὸς, περὶ π^ς τῶν γαλαμά^ςσαι, καὶ ἐλίσσετο τῶν θεῶν ἀπαλλάξαι τ^ς δυσμορφί^ςς τὸ παιδίον. καὶ δὴ κατε^ς ἀπ^ςίστη ὅς τις ἱερ^ς τῇ τρεφῶ^ς γυναικῇ λέγεται ὅππ^ςιθ^ς ἐπ^ςιπλέ^ςσι^ς. ὅππ^ςιθ^ς ἐπ^ςιπλέ^ςσι^ς, ἐπ^ςιπλέ^ςσι^ς μιν ὅς, π^ς φέρ^ς ἐν τῇ ἀγκάλῃ. καὶ τῶν φερό^ςσαι, ὡς παιδίον φέρ^ς. τὴν ἢ κελεύσ^ςαι οἱ δεῖξ^ςαι· τὴν δὲ ἐ^ς Φάναι· ἀπ^ς ἡρῶ^ς γάρ οἱ ἐκ τ^ς γήμαν^ςων μηδενὶ ὅππ^ςιθ^ς ἐπ^ςιπλέ^ςσι^ς. τὴν δὲ πάντως ἐωυτῇ κελύ^ςειν ὅππ^ςιθ^ς ἐπ^ςιπλέ^ςσι^ς. ὁ^ς ῥῶσαι^ς δὲ τὴν γυναικῇ περὶ πολλὰ ποιδόμεν^ς ἰδέσθ^ςαι, ἔτω δὴ τὴν τρεφὸν δεῖξ^ςαι τὸ παιδίον. τὴν δὲ, κατεψῶσαι^ς τ^ς παιδ^ς τὴν κεφαλῇ, εἶπαι ὡς καλλιστό^ςσαι πᾶσαι τ^ς ἐν Σπάρτῃ γυναικῶν. ἀπὸ μὲν δὴ ταύτης τ^ς ἡμέ^ςρας μετ^ςαπ^ςεσθ^ςαι τὸ εἶδ^ς. καὶ μ^ς δὲ μιν ἐς γάμ^ςον ὥρ^ςαι ἀπ^ςικόμεν^ς Ἀγέτος ὁ Ἀλκείδ^ςων,

ge alter qui succedit liberat ære alieno, quicunque Spartiatarum aliquid aut reipublicæ debebat: & apud Persas item qui rex creatus est, omnibus civitatibus tributum quod debebant remittit. Cum Ægyptiis etiam Lacedæmonii in hoc congruunt, quod eorum præcones & tibicines & coqui excipiunt paterna artificia: & tibicen è tibicine, & coquus è coquo, & præco ex præcone gignitur, neque alii propter vocalitatem impositi ipsos excludunt, sed in paterno opere perseverant: atque hæc quidem ita fiunt. Cleomenes autem tunc quum apud Æginam esset, ac communi Græciæ bono operam daret, ac simulabat Demaratus, non tam Æginetis studens, quam invidia & damni studio ductus. Quem Cleomenes ab Ægina reversus consultabat ut regno submoveret; ob hanc rem intendens in eum actionem. Ariston Spartæ regnum obtinens, quum duabus uxoribus ductis liberos non susciperet, in se culpam ejus rei non esse agnoscens, tertiam duxit uxorem, & duxit hunc in modum. Erat ei amicus quidam Spartiata, cujus opera ex omnibus civibus maxime utebatur, cui viro erat uxor longe speciosissima omnium Spartanarum, idque sane ex turpissima talis facta: siquidem quum haberet faciem minus luculentam, nutrix ejus, utpote filia parentum locupletum & formæ indecoræ, insuper videns parentes ægre ferre, hoc excogitavit, ut puellam singulis diebus bajularet ad Helenæ templum, quod est in loco qui dicitur Therapne, supra Phœbieum fanum. eo quoties nutrix intulerat puellam, adstans simulacro, deam precabatur ut alumnam deformitate liberaret. Cui aliquando abeunti è templo mulier quædam apparuisse fertur, atque interrogasse illam quidnam in ulnis gestaret: & quum nutrix se infantem gestare respondisset, jussisse sibi ostendi: quumque negaret nutrix id se facturam, quod infantem parentes vetuissent ostendi cuiquam, jussisse prorsus ut sibi ostenderetur. Nutricem vero, quum videret mulierem illam magni æstimare visum, ei tandem puellam ostendisse. Hanc autem demulcentem caput puellæ dixisse, futuram eam omnium Spartæ mulierum formosissimam: atque ab eo die pristinam speciem mutari cœpisse. Hanc, quum ad nubilem pervenit ætatem, duxit uxorem Agetus Alcides

a MS. effest diserte ὠδ^ςακλή^ςσι^ς. b MS. habet κατὰ ἐν τῇ Ἑλλάδι. c φοιβ^ςης. d MS. habet ὀρέσ^ςαι.

Modus affutur ductus ab Aristone tertio uxoris, unde natus Demaratus citato partu, in quo temere quid proiecit pater, ob quod filius dein spoliarus regno, subiecto Leutyichide.

62 cidis filius, ille amicus Aristonis. Ejus mulieris amore titillatus quum esset Ariston, hanc rem commentus est: Ageto sodali suo, cujus illa erat uxor, recepit se dono daturum unam e suis rebus omnibus quamcunque ille optaret; atque invicem jussit illum simile munus sibi dare. Agetus nihil de uxore suspicatus, quum videret Aristoni quoque uxorem esse, accepit condicionem, & in eam rem jusjurandum interposuerunt. Cui mox Ariston e suis rebus pretiosis donavit, quaecunque fuit, quam ille elegit: ita ipse vicissim pro scopo habens donari ab illo, ibi tum ergo optavit uxorem amici abducere. Agetus dicere, se præter hoc unum cetera annuisse; jurejurando tamen adactus ac doli astutia permittit ab-

63 duci. Ita tertiam hanc Ariston repudiata secunda duxit uxorem: quæ intra brevius tempus, nondum exactis decem mensibus, hunc ei genuit Demaratum. Ariston, quum ei sedenti in sella regia cum ephoris quidam ex domesticis nuncium nati filii attulisset, sciens ab quo tempore duxisset uxorem, deductis per digitos mensibus, dixit adjurans, Hic non est filius meus. Quod audientes ephori, haud magni fecere impræsentiarum; sed posteaquam puer adolevit, pœnituit Aristonem dicti, opinantem utique filium sibi esse Demaratum: cui ideo nomen impositum est Demaratus, quod ante cum natum omnis populus vota fecit, ut Aristoni, omnium ante id tempus regum viro probatissimo, filius gigneretur. ea de re

64 id nomen huic impositum est. Interjecto deinde tempore Aristone vita functo, Demaratus obtinuit regnum: sed videlicet necesse erat ut hæc quæ in notitiam venerant, hominem regno privarent. Eapropter à Cleomene vehementer infimulabatur, cum antea quod ab Eleusine abduxisset exercitum, tum eo tempore quum adversus Æginetas cum

65 Medosentientes trajecit Cleomenes. Ergo ingressus eum ulcisci Cleomenes, componit cum Leutyichide Menaris filio, Agidis nepote, ex eadem qua erat Demaratus familia, ut si eum regem in locum Demarati constituisset, se adversus Æginetas comitaretur. Erat autem Leutyichides Demarato maxime inimicus, ob hanc causam, quod quum Percalum filiam Chilonis, neptem Demar-

κείδω, ἔτ' οὖν δὴ ὁ Ἰ. Ἀρίστωνος φίλος. Τὸν Ἰ. Ἀρίστωνος ἐκνίξας ἀρετὴν γυναικὸς ταύτης ἑώρας. μηχανεύεται δὲ παιδὶ αὐτὸς τι τῷ ἐπάρῳ ἢ ἡ γυνὴ αὐτῇ, (ὑποδέκεται) δωπόνῳ δώσῃ τὴν ἐαυτοῦ πάντων ἐν τῷ ἂν αὐτὸς ἐκείνῳ ἔλῃ, καὶ τὴν ἑαυτοῦ ἐκείλῳ ὡσαύτως τὴν ὁμοίαν οὐδύναι. ὁ Ἰ., ὅθεν Φοβηθεὶς ἀμφὶ τῇ γυναικί, ὁρώων ἐξ-σιν Ἡ. Ἀρίστωνι γυναικί, κατηνέει ταῦτα. Ὅτι τῆτοις Ἰ. ὅρκος ἐπὶ ἡλάσθη. μὲν δὲ, αὐτὸς τι ὁ Ἀρίστωνος ἔδωκε τῷ ὅ, πὶ δὲ ἡ αὐτὸ εἶλετο τὴν κημηλίαν τῇ Ἀρίστωνος ὁ Ἀγῆ, καὶ αὐτὸς τὴν ἐμαίλου ζη-τίων φέρεσθαι παρ' ἐκείνου. ἐν ταῦτα δὲ Ἰ. ἐπάρῳ τὴν γυναικί ἐπὶ ὅρκῳ ἀπάγαγε. ὁ δὲ, πολλὴν τέ-τη μισῶν, πᾶλλα ἔφη κατηνέει. ἀναγκαζόμε-νῳ μὲν τοι τῷ τι ὅρκῳ, καὶ τὴν ἀπάτης τῇ ὁδῷ γα-γῇ, ἀπίησι ἀπάγαγε. Οὕτω μὲν δὴ τὴν τρίτῃ ἐπὶ ἡλάσθη γυναικί ὁ Ἀρίστων, τὴν δούτῃσαν ἀπο-πεμψάμενῳ. ἐν δὲ οἱ χρόνῳ ἐλάσσονι, καὶ οὐ πολλῷ ὥστε τοὺς δέκα μῶνας ἡ γυνὴ αὐτῇ, πικρὰ τοῦτον τὴν Δημάρητον. καὶ τις οἱ τῶν οἰκείων ἐν θάκῳ κατημένῳ μὲν τῶν ἐφάρων, ἐξ ἁγῆλλας ὥς οἱ παῖς γέγονε. ὁ δὲ, ὅπως μὲν οἱ τὴν χρό-νον ἐξ ὅτε ἡγάγετο τὴν γυναικί, καὶ ὅτι δα-κτύλων συμβαλλόμενῳ τοὺς μῶνας, εἶπε, „δοτ' ὁμοῖος, οὐκ ἂν ἐμὸς εἴη. τοῦτο ἡγάγεον μὲν οἱ ἑφοροί. πῆγμα μὲν οὐδὲν ἐποήσασθαι τοῦ ἁγῆτος. ὁ δὲ παῖς ἡγῆτο. καὶ τῷ Ἀρί-στωνι τὸ εἰρημένον μετέμελε, πᾶντα ὅτ' ἐν Δημάρ-ητον ἐς τὰ μάλιστα οἱ ἐνόμισεν εἶναι. Δημάρητον δὲ αὐτῷ οὐνομα ἔθετο, διὰ τὸδε: πρῶτον τα-τίων, πανδημῇ Σπαρτιάτῃ Ἀρίστωνι ὡς ἀνὴρ δοδοκιμέοντι διὰ πάντων δὴ τῶν βασιλέων τῶν ἐν τῇ Σπάρτῃ γηομένων, ἀρῶν ἐποήσασθαι πᾶντα γενέσθαι. διὰ τοῦτο μὲν οἱ τὸ οὐνομα Δημάρη-τῳ ἐπέθη. χρόνος ἡ περὶ οὐνομα Ἀρίστων μὲν ἀπ-έθανε, Δημάρητῳ δὲ ἔχει τὴν βασιλείαν. ἔ-δεε δὲ (ὡς εἶκε) ἀνάπτει γηομένα ταῦτα, καὶ ἀπαύσας Δημάρητον τὴν βασιλείης, διὰ τὴν Κλεομένει διεβλήθη μεγάλως, πρῶτον τι ὁ Δημάρητῳ ἀπαγαγὼν τὴν βασιλείαν ἐξ Ἑλλά-σιν, καὶ δὴ καὶ τότε ἐπ' Αἰγινήτων τὰς μηδί-σιν διὰ διὰ Κλεομένει. Ὁρμηθεὶς ὡν ἀποτίννυσθαι ὁ Κλεομένης, πωτίζετο Λατυχί-δῃ τῷ Μενάρῳ Ἰ. Ἀγῆ, ἐόντι οἰκίῃς τῇ αὐ-τῆς Δημάρητῳ, ἐπ' ὃν πῆ, ἡ αὐτὸν κατὰ στή-βασιλέα ἀντὶ Δημάρητῳ, ἔψεται οἱ ἐπ' Αἰγινήτων ὁ δὲ Λατυχίδης ἡ ἐχθρὸς τῷ Δημάρητῳ μά-λιστε γέγονος, διὰ πῆγμα πῶνδε: ἀρροσσε-μένους Λατυχίδῃ Πέρκαλον τὴν Χίλων Ἰ. Δη-μαρ-

a ὑποδέκεται. b ἢ τι τὸ. c ἀπίησι. d χρόνον τῷ ἡγῆτο. e ἀνακύνει.

μαρμένῃς θυγατέρα, ὃ Δημάρῃ^α ὀπίεσθαι
 αἰς, ὁποσπερὶ Λαυτιχίδα & γαμῶ, φθίσας αὐ-
 τὸς τὴν Πέρκαλον ἀρπάσας καὶ αὐτὴν γυναικα.
 κατὰ τῆτο μὲν τῷ Λαυτιχίδῃ ἡ ἐχθρὴ ἡ ἐς τὴν Δη-
 μάρῃον ἐγγίνεε· τότε δὲ ἐκ τῆς Κλεομένη^α
 παρθενίας ὁ Λαυτιχίδης καίωμν^υ Δημάρῃ^α,
 Φᾶς αὐτὸν σὺν ἰκνεομένῳ βασιλεύειν Σπαρ-
 τηίων, σὺν ἐόντῃ παῖδα Ἀρίων^α. μὲν δὲ τὴν
 καίωμοσίν, ἐδύκε ἀνασώζων ἐκείνο τὸ ἐπὶ
 τὸ εἶπε Ἀρίων τότε, ὅτι οἱ ἐξήραλε ὁ οἰκίτης
 παῖδα γεγονέναι, ὃ δὲ, συμβαλλόμεν^α τῆς
 μῆνας, ἀπώμοσε, Φᾶς σὺν ἐαυτῷ εἶναι^α. τῆ-
 τα δὲ ὀπίεσθαι τῶν ῥίμα^α ὁ Λαυτιχίδης,
 ἀπέφαινε τὴν Δημάρῃον οὔτε ἐξ Ἀρίων^α γε-
 γονότα, οὔτε ἰκνεομένῳ βασιλεύοντῃ Σπαρ-
 τῆς, τοὺς ἐφόρους μάρτυρας παρεχόμεν^α
 ἐκείνους, οἱ τότε ἐτύχανον παρδροί τε ἐόντες καὶ
 ἀκῶσυντες πῶτα Ἀρίων^α. Τέλ^α ἦ, ἐόντων
 παρὶ αὐτῶν νεικέων, ἐδοξε Σπαρτήρησι ἐπιείρε-
 σθαι τὸ χρηστέρων τὸ ἐν Δελφοῖσι, εἰ Ἀρίων^α
 εἴη πᾶς ὁ Δημάρῃ^α. ἀνῶις ἦ γυμ-
 μέν^α ἐκ παρθενίας τῆς Κλεομένη^α ἐς τὴν Πυ-
 θίαν, ἐνθαῦτα παρῶσι^α Κλεομένης Κόβωνα
 τὴν Ἀρίων^α, ἄνδρα ἐν Δελφοῖσι διωσάμε-
 νον μέγιστον. ὃ ἦ Κόβων Περμάλλαν τὴν παρ-
 μανίαν ἀναπέμψαι τῇ Κλεομένης ἐβόλετο^α λέ-
 γοντα, λέγον. ἔτω δὲ ἡ Πυθίη, ἐπαρῶν^α τῇ
 θεοπέτρῳ, ἔκρινε μὴ Ἀρίων^α εἶναι Δη-
 μάρῃον παῖδα. ὑστέρῳ μὲντοι χρόνῳ ἀνάπτει^α
 ἔμετο τῶτα, καὶ Κόβων τε ἔφυγε ἐκ Δελφῶν,
 καὶ Περμάλλα ἡ παρμάνις ἐπαύσατο τὴν πῆν. Κα-
 τὰ μὲν δὲ τὴν Δημάρῃ^α κατέπαυσιν τὴν βασι-
 λείαν ἔτω ἐγχείρο. ἐφύγε ἦ Δημάρῃ^α ἐκ
 Σπαρτῆς ἐς Μήδους ἐκ τοιούδε ὄνειδε^α. μὲν τὴν
 βασιλείαν τὴν κατέπαυσιν ὁ Δημάρῃ^α ἔρχε-
 αἶρεται δὲρχν. ἦσαν μὲν δὲ γυμνοπαῖδια· γε-
 ωμέν^α ἦ δὲ Δημάρῃ^α, ὁ Λαυτιχίδης, γεγονὼς
 ἦδη αὐτὸς βασιλεὺς ἀντ' ἐκείν^α, πέμψας τὴν θε-
 ραπνίαν ὀπί γίλῳπ τε καὶ λάαθῃ, ἡρώτα τὴν Δη-
 μάρῃον οἰκίον τι εἴη τὸ ἀρχν μὲν τὸ βασιλεύειν.
 ὃ ἦ, ἀλγίστως τῷ ἐπερωτηματι, εἶπε Φᾶς, αὐτὸς
 „ μὲν ἀμφοτέρων ἦδη πεπρῶα, κείνον ἦ, ὅτι τὴν
 „ μένοι ἐπρωτησιν ταύτῃ ἀρξεν Λακεδαιμονίοις
 „ ἡ μυρίας κακότη^α, ἡ μυρίας δόδαμνις.
 Ταῦτα ἦ εἶπας, καὶ κατὰκαλυψάμεν^α, ἦε ἐκ τῆς
 θεήτης ἐς τὰ ἐαυτῷ οἰκία. αὐτίκα ἦ παρῶσι^α
 ἐβόλετο^α ἐθνε τῷ Διὶ βᾶν. θύσας ἦ, τὴν μητέρα
 ἐκάλεσε. Ἀπικμένη ἦ τῇ μητρὶ ἐοδείς ἐς τὰς
 χεῖρας οἱ τὴν παλάγγων, καλῶν^α, λέγων τοι-
 αδε,

marmeni sponfam haberet, Demaratus
 insidiosè hominem conjugio privavit,
 præveniens & præripiens Percalum ac pro
 uxore retinens. Ob hanc causam Leu-
 tychidi inimicitia cum Demarato exti-
 tere. Is tunc, Cleomene sollicitante,
 contra Demaratum juravit, negans eum
 rite in Spartanis regnare, qui Aristonis
 filius non esset; postquam ita juraverat,
 institit persequi, repetens quod Ariston
 tunc dixerat, quum ei nunciasset dome-
 sticus filium natum, & menses conferens,
 jurejurando negasset illum esse suum.
 Huic verbo insistens Leutychedes, pro-
 nunciabat Demaratum neque ex Aristone
 genitum esse, neque rite Spartæ re-
 gnare; eisdem ephoris adhibitis testibus,
 qui Aristoni assidentes tunc hæc ex illo
 audierant. Tandem re in contentio- 66
 nem deducta, visum est Spartatis ora-
 culum quod Delphis est consulendum,
 an foret Demaratus Aristonis filius.
 Quum ergo nihil suspicionis exstaret
 de Cleomenis providentia ad concilian-
 dam Pythiam, ibi ille subornat Cobonem
 Aristophanti filium maxima apud
 Delphos autoritate, ut persuadeat Pe-
 riallæ antistiti, dicere ea quæ Cleome-
 nes volebat dici. Ita Pythia sciscitanti-
 bus iis qui ad oraculum erant missi nega-
 vit Aristonis filium esse Demaratum.
 quæ tamen res sequenti tempore palam
 factæ sunt, & Cobon è Delphis profu-
 git, & Perialla honore spoliata est. Hac- 67
 tenus quæ ad dejiciendum regno De-
 maratum acta sunt. Is vero è Sparta ad
 Medos profugit, ob hanc contumeliam:
 post ejectionem ex regno gerebat ele-
 ctus magistratum, quum esset spectacu-
 lum luctæ nudorum puerorum, & ad-
 esset Demaratus, misit ad eum Leuty-
 chides, in locum Demarati jam rex fa-
 ctus, deridendi insultandique causa, mi-
 nistrum, qui interrogaret qualis esset
 hæc præfectura post regnum. Eam in-
 terrogationem agre ferens Demaratus,
 respondit se utrumque expertum esse,
 illum vero non; eam tamen interroga-
 tionem Lacedæmoniis futuram initium
 plurimæ aut calamitatis aut felicitatis.
 Hæc loquutus, velato capite è theatro
 domum abiit, confestimque præpara-
 tum Jovi bovem immolavit: quo im-
 molato matrem arcessivit. Quæ quum 68
 advenisset, positis in ejus manus extis,
 mulierem obsecravit his verbis, Per ego
 te

a σὺν ἐαυτῷ μιν εἶπας. b ἡ ἄρα Ἀρίων^α. c ἐβόλετο.

te, mater, cum alios deos, tum Jovem hunc Herceum tangens, precor, promas mihi veritatem : quisnam revera meus est pater ? Nam Leutychides quidem in contentionibus objecit, te è priore viro gravidam, ita ad Aristonem venisse. Alii etiam dementius referentes, ajunt te ad asinarium ex tuis servis ventitasse, illiusque me filium esse. ego igitur te obsecro per Deos, ut verum dicas. Siquid enim eorum quæ dicuntur fecisti, non sola fecisti, sed cum multis : & multus in urbe Sparta sermo est, negantium Aristoni fuisse semen procreando aptum. nam si fuisset, priores uxores ei
 69 fuisse parituras. Hæc Demaratus. Cui mater ita respondens, Fili, inquit, quoniam precibus mecum agis ut dicam veritatem, omne tibi verum exponetur. Ut me domum Ariston duxit, tertia quàm me duxerat nocte imago tanquam Aristonis ad me venit, quæ posteaquam mecum concubuit, coronis quas gestabat, me circumdedit, atque abiit. Dehinc Ariston advenit, qui cernens me coronas habentem, sciscitabatur quisnam me illis donasset. Ego ipsum dedisse respondi : coque id abnuente, juravi, asseverans non bene illum facere qui negaret, quippe qui paulo ante ingressus, ubi mecum coiisset, coronis me donasset. Ariston, cernens me jurantem, intellexit eam rem divinam fuisse. compertumque est partim illas coronas fuisse sumptas ex heroico conditorio, quod est juxta januam aulae extructum, quod vocant Astrobaci : partim vates esse hunc eundem heroem responderunt. Habet igitur, fili, ita omne, quod volebas audire. aut enim ex hoc heroë genitus es, paterque tibi est Astrobacus heros, aut Ariston. nam ea te nocte concepisti. Verum quod tibi præcipue exprobrant inimici, quod Ariston, quum ei te natum esse nunciatum est, multis audientibus negavit te suum esse, quia tempus, decem menses, non exisset, per inscitiam talium rerum illi hoc verbum excidit. nam mulieres novem etiam mensium ac septem mensium partum edunt, non omnes decimum mensem explentes. ego autem, fili, septimestrem te genui. Ipse quoque Ariston non diu post agnovit, se per dementiam id verbum eiecisse. Alias narrationes de tua origine noli admittere. omnia enim ve-

„ ἀδὲ, ὦ μήτερ, θεῶν σε τῶν τε ἄλλων κατὰ πό-
 „ μεν ἰκετεύω, καὶ ἔρκεις Διὸς τὰδε, Φεράται.
 „ μοι τὴν ἀληθείην, τίς μὲν ἐστὶ πατὴρ ὁρθῶ λό-
 „ γω. Λατυχίδης μὲν γὰρ ἔφη ἐν τοῖσι νεῖκεσι λέ-
 „ γων, κύνεσθαι σε ἐκ τῶ προτέρου ἀνδρός, ἔτω
 „ ἐλθεῖν ὧσα Ἀρίσωνα· οἱ δὲ ἔ τ' ματαιότατον
 „ λόγον λέγοντες, Φασὶ σε ἐσελθεῖν ὧσα τῶν οἰ-
 „ κείων τ' ὀνοφορέον, καὶ ἐμὲ εἶναι ἐκείνης παῖδα.
 „ ἐγὼ δὲ σε ὧν μετέρχομαι πρὸς θεῶν^a, εἰπὲν
 „ τῶληθες. οὔτε γὰρ, εἰ πεποίηκας τι τῶν λεγο-
 „ μένων, μοιῶν δὲ πεποίηκας, μή πολλῶν δέ.
 „ ὁ, τε λόγῳ πολλὸς ἐν Σπάρτῃ, ὡς Ἀρίσωνι
 „ σπέρμα παροποιῶν σὸν ἐνέω· τέκεν γὰρ ἂν οἱ ἔ
 „ τὰς προτέρας γυναῖκας. ὁ μὲν δὲ τοιαῦτα ἐ-
 „ λεγε. Ἡ δ' ἀμείβετο τοῖσδε, ὦ πάτερ, ἐπεὶ τί
 „ με λιτῆσι μετέρχεαι εἰπὲν τὴν ἀληθείην, πᾶν
 „ εἰς σὲ κατέρησεν τῶληθες. ὡς με ἤγάγετο Ἀ-
 „ ρίσων ἐς ἐαυτὴν, νυκτὶ τρίτῃ δὴ τὸ πρῶτης
 „ ἦλθέ μοι φάσμα εἰδόμενον Ἀρίσωνι· σπινθ-
 „ νηθὲν δ' ἔως σφάνους ἔς εἶχε, ἐμοὶ παρέστη.
 „ καὶ τὸ μὲν οἰχώκεε, ἦκε δ' ἐμὲ πῶτα Ἀρίσων.
 „ ὡς δὲ με εἶδε ἔχοντα σφάνους, ἥρώτα τίς εἴη
 „ ὁ, μοι δὲς. ἐγὼ δ' ἐφάμην ἐκείνον· ὁ δ'
 „ σὸν ὑπεδέκετο. ἐγὼ δ' ἐκαλωμύνην, φα-
 „ μένη αὐτὸν καλῶς ποιεῖν ἀπαρνεόμενον· ὁ-
 „ λόγον^b γάρ τι πρότερον ἐλθόντα καὶ σπινθη-
 „ ρήτα, δοῦναι μοι τὰς σφάνους. ὁρῶν δὲ με
 „ κατομυνημένην ὁ Ἀρίσων, ἔμαθε ὡς θεῖον εἴη
 „ τὸ πῆγμα. καὶ τῶν μὲν, οἱ σφάνοι ἐφάνη-
 „ σαν ἑόντες ἐκ τῶ ἥρωος ὧσα τῇσι θύρῃσι τῇσι
 „ αὐλείῃσι ἰδρυμένα, τὸ καλέεσσι Ἀσροβάκκ.
 „ τῶν δ' οἱ μάντιες τὸ αὐτὸν τέτον ἥρωα ἀναί-
 „ ρεον εἶναι. οὕτω δὲ ὧ πῶ ἐχρ' πᾶν ὅσον τι
 „ καὶ βέλεαι πυθέσθαι. ἦ γὰρ ἐκ τῶ ἥρωος^c του-
 „ τὰ γέγονας, καὶ σοὶ πατὴρ ἐστὶ Ἀσροβάκκος^d
 „ ὁ ἥρωος, ἢ Ἀρίσων. ἐν γὰρ σε τῇ νυκτὶ παύ-
 „ τη ἀναιρέομαι. τῇ δὲ σὺ μάλιστα κατὰ πόν-
 „ ται οἱ ἐχθροὶ, λέγοντες ὡς αὐτὸς ὁ Ἀρί-
 „ σων, ὅτε αὐτῷ σὺ ἡγγίλθης γεγημένῳ^d,
 „ πολλῶν ἀκούοντων οὐ φήσιν σε ἐαυτοῦ εἶναι.
 „ τὸ χέρον γὰρ τοὺς δέκα μύθας οὐδέκω ἐξη-
 „ κειν· αἰδρῆν τῶν πιούτων κείνῳ πῦρ ἀπ-
 „ ἔριψε τὸ ἔπῳ. πίπτει γὰρ γυναῖκες καὶ
 „ ἐνεάμηνια καὶ ἐπτάμηνια, καὶ οὐ πᾶσαι δέ-
 „ κα μύθας ἐκτελέουσιν. ἐγὼ δὲ σε ὧ πῶ
 „ ἐπτάμηνον ἔτεχον. ἐγὼ δ' καὶ ὁ αὐτὸς Ἀρί-
 „ σων οὐ μὲν πολλὸν χέρον ὡς ἀνείη τὸ ἔπῳ
 „ ἐκβάλλοι τοῦτο. λόγους δ' ἄλλους περὶ γυναι-
 „ σι^c τὸ σεαυτοῦ μὴ δέκεο. τὰ γὰρ ἀληθεύ-
 „ τα

Y y

τα

^a MS. habet μετέρχομαι τ' θεῶν. ^b MS. ὁ λόγος. ^c καὶ τοῖς. ^d αὐτῷ ἡγγίλθης γεγημένῳ. Sed MS. etiam habebat ἡγγίλθης.

„τα πάντα ἀκήκασας. ἐκ δ' ὀνοφορέων αὐτῷ τε
 „Λατυχίδῃ καὶ τοῖσι ταῦτα λεγούσι πικροῖεν αἱ
 „γυναικες παῖδας. ἡ μὲν δὲ ταῦτα ἔλεγε. ὁ
 „δὲ, πυθόμενος τε τὰ ἐβούλετο, καὶ ἐπὶ δα λα-
 „βὼν, ἐπιδύει ἐς Ἡλιν· τῷ λόγῳ φάσ ὡς ἐς
 „Δελφὸς χρησόμενος τῷ χρηστηρίῳ πορεύεσθαι. Λα-
 „κεδαιμόνιοι δ' ὑποπληθέντες Δημάρτην ὀρη-
 „σμῷ ὀπιχθέντων, ἐδίωκον· καὶ κως ἔφη ἐς Ζά-
 „κυνθον ἀφαιεῖσθαι ὁ Δημάρτης ἐκ τῆς Ἡλίδος.
 „ἑπιδιαιδάντες δ' οἱ Λακεδαιμόνιοι, αὐτὸς π' ἄ-
 „φροντο, καὶ τὰς θέρωντας αὐτὸς ἀπαίρουνται.
 „μὴ δ' ὅτι ἐξεδίδουσαν αὐτὸν οἱ Ζακύν-
 „θιοι) ἐνέειπεν ἀφαιεῖσθαι ἐς τὴν Ἀσίην ὡς
 „βασιλῆα Δαρεῖον· ὁ δ' ὑπεδέξατο π' αὐτὸν
 „μεγαλῶς, καὶ γὰρ π' καὶ πάλαι εἶδκε. ἔτω
 „ἀπικετο ἐς τὴν Ἀσίην Δημάρτης, καὶ ποιῆται
 „χρησόμενος τύχῃ· ἀλλὰ π' Λακεδαιμόνιοι
 „συχναῖς ἐργοῖσι τε καὶ γνώμησι δολαμπεύουσιν,
 „ὥς δ' ὅτι ἐλόμενα σφίσι ἀνελόμενος τεθέρπῃ
 „πρὸς τὰς, κοινῶς τὴν πάντων δὴ τ' ἡγομέ-
 „νων βασιλῆων ἐν Σπάρτῃ ποιήσας. Λατυχίδης
 „δ' ὁ Μενάρης, Δημάρτης καὶ ἀπαυιδέντος,
 „διεδέξατο τὴν βασιλείην· καὶ οἱ γίνεται πόσις
 „Ζαξιδήμου, τὸ δὲ Σπαρτιητῶν μετεξέτεροι
 „Καυίσκον ἐκάλεον. ἔτι δ' ὁ Ζαξιδήμος ὥς ἐ-
 „βασίλευσε Σπάρτης· παρ' Ἀλτυχίδου γὰρ τελευ-
 „τῆς, λιπὼν παῖδα Ἀρχιδάμω. Λατυχίδης δ' ἐ-
 „ρηθείς Ζαξιδήμῳ, γαμέει δ' αὐτῷ γυναικα
 „Εὐρυδάμην, ἑσσαν Μενίς μὲν ἀδελφεὺς, δι-
 „ακίρορδου δὲ θυγατὶς· ἐκ τῆς οἱ ἔρπον μὲν γί-
 „νεται ἑδὲν, θυγατὶς δὲ, Λαμπία· τὴν Ἀρχι-
 „δῆμος ὁ Ζαξιδήμῳ γαμέει, δόντι αὐτῷ Ἀλ-
 „τυχίδου. Οὐ μὲν ἑδὲ Ἀλτυχίδης κατεγήρα ἐν
 „Σπάρτῃ, ἀλλὰ πόσιν πολὺν πῖνα Δημάρτη
 „ἐξέπεισε· ἐγρατήρησε Λακεδαιμόνιοι ἐς Θεσσα-
 „λίην· παρὲν δὲ οἱ ὑποχέμενα πάντα ποιή-
 „σασθαι, ἐδαυροδόκησε δ' ἑγὼ μὲν πολὺ· ἐπ' αὐ-
 „ποφάρω δὲ ἀλὲς αὐτῷ ἐν τῷ στρατοπέδῳ, ὀπι-
 „κατήμενος χερσὶ διωλὴ δ' ἑγὼ μὲν, ἔφυγε ἐκ
 „Σπάρτης, ὑπὸ δικαστήριον ὑπαχθεῖς· καὶ
 „τὰ εἰκία οἱ κατεσκάφη. ἔφυγε δὲ ἐς Τεγῆν,
 „καὶ ἐτελεύτησε ἐν αὐτῇ. ταῦτα μὲν δὲ ἐγὼ μὲν
 „χρόνῳ ὕστερον. Τότε δὲ ὡς τῷ Κλεομένει ὠνδύ-
 „θη· τὸ ἐς τὸ Δημάρτην περὶ τὰς, αὐτῶν ὡς
 „λαβὼν Ἀλτυχίδα, ἦε ὅτι τὰς Αἰγινήτας,
 „δὴν πᾶσι σφίσι ἔγνωσαν ἀφ' ὅτι πρὸς ἡλακισμὸν
 „ἔχων. ἔτω δὲ ὅτι οἱ Αἰγινήται ἀμφοτέρων τῶν
 „βασιλέων ἡγόντων ἐπ' αὐτὰς ἐδικάσαντο ἐπ' ἀντι-
 „βασίαν, ἐκείνοι τε ὀπιτεζόμενοι ἀνδρας δέκα Αἰ-
 „γινήτων

Demaratus fugit in Asiam. Leutychidæ infelix vita & mors
 in exilio. Hic tamen comitatur Cleomenem in Aeginam.

verissima audisti. Nam quod ad asina-
 rios attinet, ipsi Leutychidæ & iis qui ta-
 lia loquuntur, suæ uxores de asinariis pa-
 riant filios! Hæc illa dixit. Demaratus
 auditis quæ volebat, sumpto viatico per
 speciem eundi Delphos ad oraculum con-
 sulendum, Elin contendit. Eum sus-
 picati Lacedæmonii fugam capeffere,
 insequuti sunt. sed Demaratus ante jam
 ex Elide Zacynthum trajecerat, quem
 illuc transgressi Lacedæmonii prehen-
 derunt, ejusque famulos auferunt; sed
 Zacynthiis eum dedere abnuentibus, De-
 maratus illinc in Asiam ad regem Dari-
 um trajecit: à quo magnifice exceptus
 est, terraque ac urbibus donatus. Ita
 in Asiam Demaratus abiit, ac tali for-
 tuna usus vir cum aliis in multis factis
 dictisque apud Lacedæmonios illustris,
 tum quod illis Olympiacam palmam qua-
 drijugo certamine adjecit, quod ille so-
 lus omnium Spartæ regum confecit. Leu-
 tychidi autem Menaris filio, qui in re-
 gnum amoti Demarati successerat, na-
 tus est filius Zeuxidamus, quem non-
 nulli Spartatarum Cynifcon, catulum,
 vocabant. Is Spartæ non regnavit, an-
 te Leutychidem defunctus, relicto filio
 Archidamo. Leutychides orbatus filio,
 alteram duxit uxorem Eurydamen, Me-
 nii forem, Diactoridis filiam, ex qua
 nullam prolem virilem suscepit, sed fi-
 liam nomine Lampito: quam Archida-
 mus Zeuxidami filius in matrimonium
 accepit, ab ipso Leutychide datam. At
 ne Leutychides quidem ipse Spartæ con-
 senuit, sed has quasdam pœnas Dema-
 rato rependit: In expeditione Thes-
 salica dux Lacedæmoniorum quum omnia
 subjugandi potestatem haberet, mul-
 tum pecuniæ per corruptelam dono ac-
 cepit, ipsaque in re deprehensus ibi in
 castris, quum sederet utraque manu pecu-
 niam tenens, in judicium delatus è Spar-
 ta profugit, domusque ejus excisa fuit:
 & Tegeæ in quam profugerat, mor-
 tem obiit. Sed hæc insequenti tempo-
 re acta sunt. Tunc autem Cleomenes,
 quum sibi res in Demaratum bene cef-
 sisset, assumpto protinus Leutychide,
 contendit adversus Aeginetas, majorem in
 modum illis propter ignominiam infen-
 sus. Ita & Aeginetæ utriusque regis con-
 tra se adventu non repugnandum jam sibi
 esse putaverunt, & isti quum elegissent
 viros decem, divitiis ac genere Aegine-
 ta-

a Hæc vox πᾶσι non exstat in MS. b MS. habet tantum ἐπὶ τῶν. c ἀπὸ γ. d αὐτὸ γ. e MS. habet
 Κλεομένη ἀνδρῶν.

Æginetæ principes male tractantur ab Cleomene, qui suorum iram veritus fugit, & mox reversus insanivit, ut se concideret. Aqua Stygis ad Nonacrin.

tarum eminentissimos duxerunt, cum alios, tum Crium Polycriti, & Cafambum Aristocratis filium, qui plurimum habebant potentia. Eos in Atticam adductos, penes inimicissimos Æginetis Athenienses deposuerunt. Post hæc Cleomenes, jam manifestus maleficii in Demaratum perpetrati, quum eum subiisset metus Spartiatarum, in Thessaliam subterfugit: atque illinc in Arcadiam profectus, res novas moliebatur, sollicitans Arcadas adversus Spartam, adigensque eos tum alio jurisjurandi genere ad se sequendum quocunque ipsos educeret; tum etiam in animo habebat primores illorum ad urbem Nonacrin ductos adigere ad jusjurandum per aquam Stygis. In hac ipsa autem urbe Arcadum fertur esse Stygis aqua: & est videlicet talis aliqua. E petra aqua exigua quæ apparet, stillat in vallem, in gyrum maceriat præseptam. Nonacris autem ubi fons hic visitur, urbs Arcadiæ est ad
75 Pheneon. Talia molientem Cleomenem Lacedæmonii quum didicissent, timentes sibiipsis, Spartam revocarunt eadem conditione, qua & ante regnabat. Sed eum reversum statim morbus infania excepit, jam etiam antea subinfanum. nam ut cuique Spartiatarum obvius erat, in ejus faciem infligebat sceptrum. Hæc illum facientem ac desipientem propinqui cippo illigaverunt. Qui custodem digressis aliis solum remansisse cernens, petiit ab eo gladium. custode abnuente dare ab initio, comminabatur quæ mox ei faceret, donec minis conterritus custos (erat enim hilotarum quidam) gladium illi tradidit. Eo accepto, Cleomenes à tibiis incipiens sese truncabat. In longum namque discindens carnes, è tibiis ad femora processit, è femoribus ad coxarum vertebra atque ilia, quousque pervenit ad ventrem, in quo rescindendo sic expiravit, ut quidem plerique Græcorum memorant, quia Pythiam corruperat ad ea dicenda quæ circa Demaratum acta sunt: ut autem foli Athenienses, quod adortus Eleusinem, fanum dearum fuerat depopulatus: ut Argivi, quia eos qui è pugna fugerant, Argivos ex Argi templo ipsorum abductos obruncarat; & ipsum lucum
76 irreverenter incenderat. Cleomeni enim Delphis oraculum poscenti responsum fuerat eum Argos esse capturum. qui posteaquam ad flumen Erasimum copias Spar-

γητιών τὰς πλείους ἀξίας ἐ πολούτω ἐ γρήι, ἴρον ἐ ἄλλας ἐ " δὴ ἐ Κελόν τε τ Πολυκρέτα, καὶ Κάσσιμον τ Ἀριστοκράτη, οἵπερ ἔχον μέγιστον κράτη. ἀγαγόντες δὲ σφεας ἐς γλῶ τὴν Ἀπικίαν, ὡς φησὶ τὸν ὡδρατίην) ὁ ἐς τῆς ἐχθιστας Αἰγινήτη(ι Ἀθηναίως. Μετὰ δὲ ταῦτα, Κλεομένηα ἐπαύσαν γνόμενον κακοτεχνήσαντα ἐς Δημάρτηον, δέμα ἔλαβε Σπαρτητιών, καὶ ὑπεξέχευ ἐς Θεσσαλίαν. ἐνθεῦτεν δὲ ἀπικόμενον ἐς τὴν Ἀρκαδίαν, νεώτερα ἐπέσχε πρήγματα, σιωπῶν τὰς Ἀρκαδας ὅτι τῇ Σπαρτῇ, ἄλλας τε ὅρκας προσιγών σφι, ἡ μὲν ἐψεδάμ σφεας αὐτῷ τῇ ἀν ἐξηγήται. καὶ δὴ ἐ ἐς Νῶνακραν πόλιν προσηύμενον ὡς τῇ Ἀρκαδῶν τὰς προσηύτας ἀγνέων, ἐξορκῶν τὸ Στυγὸς ὕδωρ. ἐν δὲ ταύτῃ τῇ πόλει λέγεται εἶναι τῇ Ἀρκαδῶν τὸ Στυγὸς ὕδωρ. καὶ δὴ ἐ ἐπὶ τοῖνδ' ἐπὶ ὕδωρ ὀλίγον φαινόμενον, ἐκ πέτρης ῥέζει ἐς ἄστρον, τὸ δὲ ἄστρον αἰμασθὴς τις περικύκλον. ἡ δὲ Νῶνακρας, ἐν τῇ ἡ πηγὴ αὐτῇ τυγχάνει εἶναι, πόλις ἐστὶ τῇ Ἀρκαδίας πρὸς Φενεῶν. Μαθήτης δὲ Λακεδαιμόνιοι Κλεομένηα ταῦτα προσηύοντα, κατῆγον αὐτὸν δέισαι ἐς ὅτι τοῖσι αὐτοῖσι ἐς Σπάρτῃ, τοῖσι ἐ πρῶτερον ἔρχε. κατελήθη δὲ αὐτὸν, αὐτίκα ὑπέλαβε μανίῃ νῦσθαι, ἐόντα ἐ πρότερον ὑπομαργότερον. ὅπως γὰρ τῶ ἐντύχοι Σπαρτητιών, ἐνέχευ ἐς τὸ πρόσωπον τὸ σκῆπτρον. ποιῶντα δὲ αὐτὸν ταῦτα, καὶ ὡς φησὶ τὸν ὡδρατίην, εἶησαν οἱ προσηύοντες ἐν ζύλω. ὁ δὲ, δεξίς, τὸ φύλακον μουνωθέντα ἰδὼν τῶ ἄλλων, αἰτεε μάχαιραν. ἐ βυλομένης δὲ παρῶτα τὸ φύλακας δίδοναι, ἀπειλεε τὰ μιν αὐτὸς ποιήσει. ἐς ὃ δέισας τὰς ἀπὸ τῆς οὐ φύλακον (ὡς γὰρ τὸ τις εἰλαίαν) δίδοι οἱ μάχαιραν. Κλεομένης δὲ ὡς φησὶ τὸν ὡδρατίην τὸ σκῆπτρον, ἄρχετο ἐκ τῇ κνημίων ἐωπὸν λωδῶμενον. ὅτι τῶ τῶν γὰρ κατὰ μῆκρον τὰς σῆρκας, προῦβαινε ἐκ τῇ κνημίων ἐς τὰς μηρῶν. ἐκ δὲ τῇ μηρῶν ἐς τὰ ἰχία, καὶ τὰς λαπάρας. ἐς ὃ ἐς τὴν γαστέρα ἀπικετο, καὶ ταύτῃ καταχορδῶν, ἀπέθανε τρέπον τοῖσιν. ὡς μὲν οἱ πολλοὶ λέγουσι Ἑλλήνων, ὅτι τὴν Πυθίαν ἀνέγνωσε τὰ ἐ πρὸς Δημάρτηον γνόμενα λέγαν. ὡς δὲ Ἀθῆναιῶι μύθοι ἐ λέγουσι, δίοτι ἐς Ἑλῶσθνα ἐσβαλὼν, ἐκέρε τὸ τέμενον τῇ θεῶν. ὡς δὲ Ἀργαῖοι, ὅτι ἐξ ἰρᾶ αὐτῶν τὸ Ἄργον, Ἀργαίων τὰς καταφυγόντας ἐκ τῇ μάχης καταγνέων, κατέκτεπε, καὶ αὐτὸ τὸ ἄστρον ἐν ἀλογίᾳ ἔχων, ἐπέσχετο. Κλεομένης γὰρ μαντιδομένῳ ἐν Δελφοῖσι, ἐξήδη Ἄργον αἰρήσαν. ἐπεί τε δὲ Σπαρτητίας ἄ-

Y y 2

γυν

a ἡγοῦ ἄλλας τε καὶ. b κατὰ τὸν ὡδ. c MS. ἐξέρχεται. d ἡναι ὑπ' Ἀρκαδίας. e ἄγγον bis. f μανίης νῦσθαι. g αἰ.

γων ἀπίκισθ' ὅππ'ι πλάμον Ἐραῖνον, ὃς λέγεται
ρίεν ἐκ τ' Στυμφαλίδου λίμνης. τὴν γὰρ δὴ
λίμνην ταύτην ἐς χάσμα ἀφανὲς ἐκδιδύσκειν,
ἀναφαίνεσθαι ἐν Ἀργεῖ, τὸ ἐνθεῦτεν δὲ τὸ ὕδωρ
ἦδη τῶν ὑπὸ Ἀργείων Ἐραῖνον καλέεσθαι. ἀπι-
κόμενος δὲ ὢν ὁ Κλεομένης ὅππ'ι τὸ πλάμον τῆτον,
ἐσφαγιάζετο αὐτῷ. καὶ, ἐπεὶ δὲ ἑδαμῶς ἐκαλλιέρεε
διὰ βλάβην μιν, ἀπαύξων μὲν ἔφη τῷ Ἐραῖνῳ καὶ
περὶ δούλιος τὰς πολιτείας, Ἀργεῖας μὲντοι ἐδὴ ὡς
χαυρήσιν. καὶ δὲ ταῦτα ἐξαναχωρήσας τὴν στρα-
τιὰν κατήγαγε ἐς Θυρίην. σφαγιασάμενος δὲ τῇ
θυλάσῃ ταύρων, πλοίοισι σφίαις ἤγαγε ἐς τὴν
Τιρυνθίαν χώραν ἐς Ναυπλίην. Ἀργεῖοι δὲ ἐβο-
ήθηον, πωληθέντες ταῦτα, ὅππ'ι θύλασσαν. ὡς
δὲ ἀγγεῖα μὲν ἐγίνοντο τῇ Τιρυνθίῳ, χάρων δὲ ἐν τῇ
τῷ κέει ἡ Σίπια τοῦτομα, μεταρχμίων ἐμέγα
ὑπερλίπντες, ἰζόντο ἀντίοι πῶσι Λακεδαιμονίοισι.
ἐν ταῦτα δὲ οἱ Ἀργεῖοι τὴν μὲν ἐκ τῷ Φαυερῷ μάχην
ἐκ ἐφοβέοντο, ἀλλὰ μὴ δόλῳ αἰρεθῆναι. καὶ γὰρ δὴ
σφίῃς τῶν τοῦ περὶ γμα εἶχε τὸ χρησιμῆλον, τὸ ὅππ'ι-
κωινὰ ἐλθόντες ἡ Πυθίη τῶν τοῖσι τε ἐς Μιλησίοισι, λέ-
γον ὡς δὲ,

Ἀλλ' ὅταν ἡ θύλα τ' ἄρσενά νικήσῃ
Ἐξελάσῃ, καὶ κύδος ἐν Ἀργείοισιν ἄρηται,
Πολλὰς Ἀργείων ἀμφιδρυφείας τότε θύσῃ.
εἰς ποτὶ τις ἐρέει καὶ ἐπ' ἐσομένων ἀνδρῶ-
πων,
Δεινὸς ὅφρις ἀέλικτος ὅς ἀπώλετο θυρεὶ δαμα-
δῆς.

ταῦτα δὲ πᾶντα ἀνελθόντα, τοῖσι Ἀργείοισι Φό-
βον παρέχε· καὶ δὴ σφίῃ περὶ ταῦτα ἐδῶξε τῷ κή-
ρυκι τὸν πολεμίων χρησάμενος. δόξαν δὲ σφίῃ, ἐπείεω
πρόνδε ὅπως ὁ Σπαρτιάτης κήρυξ περὶ σφαγῶν
πὶ Λακεδαιμονίοισι, ἐπείεω ὅτι οἱ Ἀργεῖοι τῶν τοῦ
τῆτον. Μαθὼν δὲ ὁ Κλεομένης πεινῶν τὰς Ἀρ-
γεῖας ὁκνοῦν ἐν τῷ σφέτερον κήρυξ σημήνη, ὡς δὲ
γάλλῃ σφίῃ ὅταν σημήνη ὁ κήρυξ ποιέεσθαι ἄρσεν,
ποτὶ ἀναλαβόντας τὰ ὅπλα, χωρήειν ἐς τὰς Ἀρ-
γεῖας. ταῦτα ὅτι ἐγχεῖτο ὅππ'ι πλεῖα ἐκ τῇ Λακεδαί-
μονίῳ. ἄρσεν γὰρ πεινῶν τοῖσι Ἀργείοισι ἐκ
τῷ κήρυκα ἐπέκλειτο· καὶ πολλὰς μὲν ἐφό-
βουσαν αὐτῶν, πολλὰ δὲ ἐπὶ πλεῖνας ἐς τὸ ἄλ-
σος τῷ Ἀργεῖ κατὰφυγόντας περὶ ζόμενοι ἐφύλασ-
σαν. Ἐνθεῦτεν δὲ ὁ Κλεομένης ἐπείεε τοῖονδε ἔχων
αὐτομάτως ἀνδρας, καὶ πωληθέντες τῶν τοῖσι,
ἐξεκάλεε πέμπων κήρυκα, ὀνομαστὶ λέγων τὰς
ἐν τῷ ἱρῷ ἀπεργμένους τῇ Ἀργείῳ. ἐξεκάλεε
δὲ, Φας αὐτῶν ἔχον τὰ ἀππια. ἀππια δὲ

Spartiatarum duxit, quod flumen ἐ lacu
Stymphalio manare fertur : hunc enim
lacum in voraginem obscuram condi, &
Argis rursus exorientem apparere, illinc-
que jam eam aquam ab Argivis vocari E-
rasinum: ad hoc igitur flumen posteaquam
pervenit, ei hostias immolavit; & quum
læta non essent exta de flumine transmit-
tendo, dixit delectari se quidem Erasino,
qui nollet prodere cives suos, non tamen
vel sic Argivos gavissuros. Moxque illinc
motis castris ad Thyream venit, & mari
taurum quum mactasset, navibus copias
ad regionem Tirynthiam ac Naupliam
duxit. Id audientes Argivi ad eos arcen-
dos obviam tendunt ad mare. Et quum
adventarent Tirynthem, in loco cui no-
men inditum est Sipia, relicta non ma-
gna inter duas acies intercapedine, con-
sederunt ἐ regione Lacedæmoniorum.
Neque vero illic pugnam ex aperto re-
formidabant, sed ne dolo caperentur.
nam ad hanc rem attinebat oraculum
quod Pythia ediderat communiter eis at-
que Milesiis, in hæc verba;

*Vernum quando marem praveret scæmina
visatrix,*

*Inter & Argivos referet praelustis bono-
rem :*

*Tunc Argivarum reddet plerasque ge-
mentes,*

*Us venturorum ajat quis quandoque vi-
torum,*

Telo saevus obit sinuoso corpore serpens.

Hæc omnia Argivis quum contigissent,
metum incutiebant; ideoque eis visum
est præcone hostium esse utendum. Quod
quum decrevissent, sic egerunt, ut quo-
ties præco Spartiata quippiam Lacedæ-
monius denunciaret, idem facerent ipsi.
Cleomenes autem animadvertens Argi-
vos facientes quicquid suus præco denun-
ciasset, præcepit suis, ut quum præco de-
nunciaret prandendum, tunc raptis armis
tenderent in Argivos. Hoc exequentes
etiam Lacedæmonii, in Argivos ἐ voce
præconis prandentes impetum faciunt,
eorumque cum multis occiderunt, tum
plures in lucum Argi fuga elapsos circum-
sederunt. Qui dum asservantur, Cleo-
menes hoc sibi faciendum putavit : Sci-
scitatus quosdam quos secum habebat per-
fugas, misit præconem ad evocandum
nominatim eos Argivos qui in luco præ-
clusi erant. Evocavit autem dicens se pro
illis accepisse redemptionis pretia. est au-
tem

tem apud Peloponnesienses redemptio in singulos captos viros, binæ minæ. Ita Argivorum quinquaginta, ut quisque evocatus fuerat, Cleomenes interimiebat. quod faciens, latebat ceteros qui in fano erant, utpote denso luco interjecto, qui vetabat interiores cernere, quid illis foras eductis accideret. nisi postquam quidam conscensa arbore, quod fiebat infrexit; unde non amplius qui vocabantur prodire. Ibi Cleomenes jussit unumquemque hilotarum lucum materia circumdare, atque illis obtemperantibus, lucum incendit. Eoque jam ardente, percontatus est quendam perfugarum cujus deorum esset ille lucus: perfuga, Argi esse respondit. Quo audito Cleomenes vehementer ingemiscens, O Apollo, inquit, vaticine, sane magnopere me frustratus es, dicens Argos esse capturum. conjicio jam exitum habuisse oraculum. Post hæc maiore copiarum parte Spartam redire permissa, ipse cum mille eorum delectis perrexerat ad templum Junonis sacrificaturus. Sed sacrificare super aram volens, quum à sacerdote vetaretur, negante fas esse externo illic sacra facere, jussit hilotas abductum ab ara sacerdotem verberare & ipse immolavit: quo facto, Spartam abiit. Reversum inimici ad ephoros citaverunt, criminales quod pecunia corruptus, Argos, quum facile posset, non cepisset. Quibus respondit Cleomenes, incertum mihi vere an falso. Respondit igitur, posteaquam templum Argi cepissent, visum sibi esse dei evenisse oraculum, & proinde non prius tentandam urbem quam sacris operatus sciret utrum sibi deus illam traderet, an impedimento esset. Sibi autem apud Junonis templum litanti effulsisse flammam ignis è pectore simulacri: atque ita se intellexisse clare non expugnare Argos. Si enim è capite simulacri effulsisset, urbem vi caperet: quum vero è pectore illa extitisset, id omne fuisse confectum quod deus confici voluisset. Hæc dicens, credenda ac probabilia Spartiatis dicere visus est, multoque maiore parte sententiarum absolutus. Ceterum Argos ita viris desolatum est, ut servi eorum res omnes suscepissent, atque magistratus administrarint, dum filii cæsorum accesserunt, qui urbem in suum jus redigentes, mancipia eiecerunt. Servi eiectione prælio Tirynthem obtinere. Aliquamdiu quidem igitur fuit in eis mutua benevolentia; sed postea ad eos

ἔστι Πελοποννησίοισι, δύο μινέαι τιταγμέναι κατ' ἄνδρα αἰχμάλωτον ἐκτίνειν. κατὰ πεντήκοντα δὴ ὧν ἂν Ἀργείων ὡς ἐκάστος ἐκκαλούμενος ὁ κλεομένης ἐκτίνει. ταῦτα δὲ κως γινόμενα ἐλελήθηε τὰς λιπὺς τὰς ἐν τῷ τεμένει· ἅτε γὰρ πυκνὰ εἶναι ἤ αἰσέει, σὺν ὧρων εἰ ἐντὸς τὰς ἐκλῆς, ὅ, πῃ ἐπερῶσον· πρὶν γὰρ δὴ αὐτῶν τις ἀναβὰς ἐπὶ δένδρῳ κατέειδε τὸ πιδύμενον. ἔκων δὴ ἐπὶ καλεόμενοι ἐξέειπον. Ἐνθαῦτα δὴ ὁ κλεομένης ἐκέλευε πάντα τινα τῷ εἰλωτῶν παρῆεν ὕλη τὸ ἄλσος· τῷ δὲ περῶμενων, ἐπέπεσε τὸ ἄλσος. καιομένην δὲ ἤδη, ἐπείρειο τῷ πτω αὐτομόλων, τίνος εἴη θῆων τὸ ἄλσος. ὁ δὲ ἔφη Ἀργὴ εἶναι. ὁ δὲ, ὡς ἤκουσε, ἀναστεινάσας μέγας, εἶπε, „ὦ Ἀπολλὼν χρηστήριε, ἡ μεγαλὴς με ἡπάτη· κας, Φάμενος Ἀργὸς αἰρήσῃ. συμβαλλομένη δὲ, „ἐξήκην μοι τὸ χρηστήριον. Μετὰ δὲ ταῦτα, ὁ κλεομένης τῷ μὲν πᾶσι σπᾶντῶν ἀπῆκε ἀπέναι ἐς Σπάρτην· χιλίης δὲ αὐτῶν λαβὼν τὰς ἀρμάτας, ἦεν ἐς τὸν Ἡραῖον θῆων. βυλόμενον δὲ αὐτὸν θῆων ἐπὶ τῷ βωμῷ, ὁ ἱεὺς ἀπηγόρευε, Φᾶς σὺ ὅσιον εἶναι ζεῖν αὐτόθι θῆων. ὁ δὲ κλεομένης τῷ ἱερεὶ ἐκέλευε τὰς εἰλωτὰς ἀπὸ τῷ βωμῷ ἀπάγοντας μαστιγῶσαι, καὶ αὐτὸς ἐθύσε. ποιήσας δὲ ταῦτα, ἀπῆκε ἐς τὴν Σπάρτην. Νοστήσαντα δὲ μιν ὑπαῖνον οἱ ἐχθροὶ ὑπὸ τὰς ἐφόρους, Φάμενοί μιν δωροδοκῶσαντα, σὺν ἑλκεν τὸ Ἀργὸς, παρὲν ἀπίείως μιν εἶλιν. ὁ δὲ σφι ἔλεξε, ἔτε εἰ ψευδόμενος, ἔτε εἰ ἀληθὴς λέγων, ἔχω σφιδεύω εἶπα· ἔλεξε δὲ ὧν Φάμενος, ἐπεὶ τε δὴ τὸ τῷ Ἀργὸς ἱρὸν εἶλον, δοκέειν οἱ ἐξεληλυθέναι τῷ χρησμῶν τῷ θῆ. πρὸς ὧν ταῦτα ἐδικαιεῖν πρᾶν τῷ πόλιος, πρὶν γὰρ δὴ ἱροῖσι χρησθῆται, καὶ μάθῃ εἴτε οἱ ὁ θεὸς ὡς δίδοι, εἴτε οἱ ἐμποδῶν ἔθηκε. καλλιερευμένῳ δὲ ἐν τῷ Ἡραῖῳ, ἐκ τῷ ἀγάλματος τῷ θῆων φλόγα πυρὸς ἐκλάμψαι. μαθεῖν δὲ αὐτὸς ἦτο τῷ ἀπρεκῆλιν, ὅτι ἐκ αἰρέτῃ τὸ Ἀργὸς. εἰ μὲν γὰρ ἐκ τῷ κεφαλῆς τῷ ἀγάλματος ἐξέλαμψε, αἰρέτῃ ἂν καὶ ἀκρὴς τῷ πόλιν· ἐκ τῷ θῆων δὲ λάμψαντος, πᾶν οἱ πεποιθῶς ὅσον ὁ θεὸς ἐβόλετο γνέσθαι. ταῦτα δὲ λέγων, πρὸς τι εἰκότα ἐδόκεε Σπαρτιάτησι λέγειν, καὶ διέφυγε πολλὸν τὰς διακονίας. Ἀργὸς δὲ ἀνδρῶν ἐχθρότητι ἔττω, ὥστε οἱ δῆλοι αὐτῶν ἔχον πάντα τὰ πρήγματα, ἀρχόντες τε ἐδίεποντες, ἐς δὲ ἐπέθεσαν εἰ τῷ δόσσοι μὲν πᾶντες· ἐπὶ τῷ σφειας, ἔττω ἀνακλιώμενοι ὀπίσω ἐς ἑαυτῆς τὸ Ἀργὸς, ἐξέβαλον· ἐξωθούμενοι ὅ, οἱ δῆλοι μάχῃ ἔχον Τίρυνθα. τέως μὲν δὴ σφιδὴν ἀριθμῶν ἐς ἀλλήλους· ἐπὶ δὲ ἐς τὰς δούλους

Yy 3

ἦλθε

a πεντήκοντα δὴ ὧν. b ἐκκαλούμενος. c ἐπέπεισε. d δίδωμι. e τῷ αὐτομόλῳ. f Ἀργὸς μιν αἰρίζετο. g ἀπαγαγόντας. h ὅτι. i ἀπρεκῆλιν, ὡς ἐστίν. k ἐκλάμψαι. l ἀπείφυγε. m εἴτοι.

ἦλθε ἀνὴρ μάνης Κλέανδρος, ἡμῶν ἐὼν Φιγα-
 σεὺς ἀπ' Ἀρκαδίας· ἔτ' ὅτε τὰς δ' ἄλλας ἀνέγνωσε
 ὅτι πρὸς τοῖσι δεσπόταισι. ὅτε τὰς ἡ πόλεμος σφι
 ὡς ὅτι χρόνον συχρὸν, ἐς ὃ δὴ μόλις οἱ Ἀργεῖοι
 ἐπεκράτησαν. Ἀργεῖοι μὲν νῦν διὰ πάντα Κλεο-
 μένεα Φασὶ μανέντα ἀπολέσθαι κακῶς. αὐτοὶ δὲ
 Σπαρτίῃ Φασὶ ὅτι δαιμονίᾳ μὲν ἔδενος μανῶναι
 κλεομένηα, σκυθήσι δὲ ὁμιλῶσιν αὐτῶν, ἀκρητοπό-
 τιν ἡμέας, καὶ ὅτι τὰς μανῶναι. σκυθὰς γὰρ τὰς
 νομάδας, ἐπεὶ τί σφι Δαρεῖον ἐσβαλεῖν ἐς τὴν
 χώραν, καὶ πάντα μεμονέναι μιν ποταμῶν· πύ-
 ψαντας δὲ ἐς Σπαρτίην, συμμαχίην τι ποιεῖσθαι, καὶ
 σωπῆσθαι ὡς χρεῶν εἴη αὐτὰς μὲν τὰς σκυθὰς
 ὡς φασὶν ποταμὸν περᾶν ἐς τὴν Μηδικὴν ἐσβα-
 λεῖν, σφέας δὲ τὰς Σπαρτίητας καλεῖσθαι ἐξ Ἐφέ-
 σης ὁρμυμένους ἀναβαίνειν, καὶ ἔπειτα ἐς ταῦτα ἀπ-
 αῖναι. κλεομένηα δὲ λέγουσι, ἡκόλιον τὴν σκυθῶν
 ὅτι ταῦτα, ὁμιλεῖν σφι μεζόνως· ὁμιλεῖντα δὲ
 μάλλον ἔτι κινεομένους, μαθεῖν τὴν ἀκρητοπόλιν
 παρ' αὐτῶν. ἐκ τὰς δὲ μανῶναι μιν νομίζουσι
 Σπαρτίητας. ἐκ τῆς δὲ, ὡς αὐτοὶ λέγουσι, ἐπειὶ ὡς
 ῥόπρον βέλων πῆλιν, ἔποικυδιον λέγουσι. ἔτι
 δὲ Σπαρτίῃ τὰ περὶ κλεομένηα λέγουσι· ἐμοὶ δὲ
 δοκεῖ πρὸς ταῦτα ὅτι κλεομένης Δημαρήτω ἐκτί-
 σαι. Τελούτῃσι δὲ κλεομένηα, ὡς ἐπύ-
 ροντο Αἰγινήται, ἐπεμπον ἐς Σπαρτίην ἀγγέλλας κα-
 τὰ τοιαύτους λόγους· ὡς τὸν Αἰγινήται ὁμή-
 ρων ἐχομένων. Λακεδαιμόνιοι δὲ δικαστήριον συν-
 αχρόντες, ἐγνώσαν περὶ τῆς Αἰγινήτας ὑπὸ
 Λευτυχίδει· καὶ μιν κατέκριναν, ἐκδοτὸν ἄγε-
 σθαι ἐς Αἰγίαν ἀντὶ τὸν Αἰγινήται ἐχομένων ἀν-
 δρῶν. μελλόντων δὲ ἄγε τὴν Αἰγινήται τὴν Λευτυ-
 χίδει, εἶπε σφι Θεασίδης ὁ Λεωπρέπης, ἐὼν ἐν
 „τῇ Σπαρτίῃ δόκιμος ἀνὴρ, τί βέλεσθε ποιεῖν,
 „ἄνδρες Αἰγινήται, τὴν βασιλῆα τὴν Σπαρτίητων
 „ἐκδοτὸν ἡμῶν ὑπο τῶν πολιτῶν ἄγε; εἰ
 „νῦν ὁργῇ χρεώμενοι ἐγνώσαν ἔτι Σπαρτίηται,
 „ὅπως ἐξ ὑστέρης μή τι ὑμῖν, ὡς ταῦτα περὶ ἡμεῶν,
 „πανώλεθρον κακὸν ἐς τὴν χώραν ἐσβάλωσι. ταῦ-
 „τα ἀκούσαντες οἱ Αἰγινήται, ἔχοντο τὴν ἀγωγῆς. ὁ-
 „μολογῶν δὲ ἐξήσαντο τοῦδε, ὅτι παρῶμενον Λε-
 τυχίδει ἐς Αἴθνας, ἀποδῶναι Αἰγινήται τὰς
 ἄνδρας. ὡς δὲ ἀπὸ κλέμενον Λετυχίδης ἐς
 τὰς Αἴθνας ἀπάγει τὴν ὡς καταθήκεν, οἱ
 Αἰθναῖοι περὶ φάσις εἶλον, καὶ ἐπαλόμενοι ἀπο-
 δῶναι, φάντες δύο σφέας ἐόντας βασιλῆας πα-
 ρεσθῆναι, καὶ ἐπὶ δικαιοῦ τῶν ἐτέρων ἀνεῦ ἑτέρων
 ἀποδιδόναι. καὶ φαιμένων δὲ ἀποδῶσιν τὴν Αἰθναίων,
 „ἐλεξέ σφι Λευτυχίδης τὰς, ὡς Αἰθναῖοι,

παι-

venit vates quidam Cleander, genere Phi-
 gæensis ab Arcadia. is persuasit servis ut
 dominos adorirentur: unde bellum inter
 eos diuturnum extitit, donec Argivi æ-
 gre evasere victores. Ob hæc ajunt Ar- 84
 givi Cleomenem ad insaniam redactum,
 male perisse. Ipsi autem Spartiata: ne-
 gant ab ullo dæmonio Cleomenem ad
 insaniam redactum, sed conversatione
 Scytharum, meribibam esse factum, &
 inde furiosum. Scythas enim Nomades,
 post illatum sibi à Dario bellum, ad il-
 lum ulciscendum perstitisse, missisque
 Spartam nunciis ad societatem faciendam,
 ita pepigisse, ut oporteret ipsos quidem
 Scythas juxta flumen Phasin conari Me-
 dicam regionem invadere, Spartiatas ve-
 ro jussisse ab Epheso exorfos ascendere,
 & deinde in idem occurrere. Cum iis
 Scythis qui ad hoc missi sunt, consue-
 tudinem habuisse Cleomenem ajunt, at-
 que plus nimio familiarem didicisse po-
 tationem meri; seque ob id eum insa-
 nisse arbitrari. Unde etiam quoties in-
 temperantius bibere volunt, ajunt, E-
 piscythison, adde Scythicum. Ita de
 Cleomene referunt Spartiata: Mihi vero
 videtur ille has pœnas Demarato pepen-
 disse. Eum vero esse defunctum ubi audi- 85
 vere Æginetæ, Spartam nuncios misere,
 exprobraturos Leutychildæ de obsidibus
 qui Athenis tenerentur. His Lacedæ-
 monii, judicio habito, multum injuriæ
 à Leutychide illatum esse censuerunt,
 hominemque dedendum, quem illi Æ-
 ginam deportarent pro iis qui Athenis
 tenerentur. Hunc quum essent ducturi
 Æginetæ, tunc ad eos Theasides Leo-
 prepis filius, vir Spartæ probatus, Quid,
 inquit, viri Æginetæ, facere vultis?
 regemne Spartiatarum deditum à suis
 civibus ducere? Si nunc præ iracundia
 Spartiata ita decreverunt, ut nequod exi-
 tiale malum posthac in vestram regionem,
 si hoc feceritis, inferant. His auditis Æ-
 ginetæ ab illo ducendo superfederunt,
 hac tamen condicione ut secum profe-
 ctus Athenas Leutychides redderet sibi
 viros qui illic depositi essent. Ubi Athe- 86
 nas venit Leutychides, ac depositum
 repoposcit, Athenienses (ut qui redde-
 re nollent) tergiverfari, quod dicerent
 duos in deponendo reges fuisse, ideo-
 que iniquum esse id alteri sine altero red-
 di. Quibus negantibus se reddituros, 1
 Leutychides, Facite, inquit, Athenien-
 ses

ses utrum ipsi vultis : si reddetis , san-
cte facturi ; è contrario , si non reddi-
tis. Qualis autem res circa depositum
contigerit Spartæ , volo referre. Dici-
mus nos Spartiatæ fuisse in urbe Lace-
dæmone tertia abhinc ætate Glaucum
Epicydidi filium , qui cum aliis sum-
mis laudibus excellebat , tum iustitia au-
diebat optime super omnes , qui per id
tempus Lacedæmonem incolebant. Et
huic procedente tempore contigisse , ut
vir Milesius Spartam venerit hominis
conveniendi gratia , atque hæc præ se
tulerit ; Milesius sum , qui ad tuam ,
Glaucæ , fruendam iustitiam venio. Nam
quum esset tuæ iustitiæ fama celebris
cum per omnem aliam Græciam , tum
vero per Ioniam , apud memetipsum ra-
tiocinatus sum , Ionia quidem semper
obnoxia periculis est , Peloponnesus au-
tem tuto fundata , & quod nuspam vi-
dere licet eosdem habere pecunias. Hæc
reputanti mihi atque consultanti visum
est dimidium mei census in pecuniam re-
ductum deponere penes te , quod pro-
be intelligo hæc penes te deposita mihi
salva fore : tu vero has mihi pecunias
accipe , & has notas , quas una custo-
di ; quas notas , quisquis habens repo-
scet pecuniam , ei reddito. Hæc ho-
spes qui Mileto venerat dixit ; atque ea
condicione depositum Glaucus accepit.

2 Multo deinde tempore interjecto , filii
ejus qui pecuniam deposuerat , Spartam
veniunt , Glaucum conveniunt : exhi-
bitisque notis pecuniam reposcunt. Ille
enimvero repellere , atque his verbis è
contrario respondere , Neque istius rei
quicquam reminiscor , neque ad me per-
tinet de illis scire quæ dicitis. Volo ta-
men reminiscens , quicquid justum fue-
rit facere , & , si accepi , jure optimo
reddere : sin omnino non accepi , Græco-
rum legibus in vos utar. Ad quod confir-
mandum præstituo vobis tempus hinc ad

3 quatuor menses. Ita Milesii deplorantes
casum suum , discessere tanquam fraudati
pecunia : & Glaucus Delphos se contu-
lit ad oraculum consultandum. Cui con-
sultanti , an jurejurando pecuniam præ-
daretur , Pythia respondit his versibus ,

Glaucæ Epicydide , sane expedit ad bre-
ve tempus

Jurando vicisse , intervvertisseque num-
mos ;

Jura : jurandi memorem quia mors quo-
que tollit.

Ju-

a E'πικυδίδει.

„ ποίετε μὲν ὅσπερ αὖ βελεθε αὐτοί. καὶ ἂν δοποδι-
„ δόντες , ποίετε ὅσα· καὶ μὴ δοποδιδόντες , τὰ ἐναν-
„ τία τῶντων. ὁκθεῖον μὲν οἱ τὴν ἐν τῇ Σπάρτῃ σωτη-
„ νείῃ γῆν ὡς αὖτε ὡς ἀκαταθήκης , βελομαι ὑ-
„ μῖν εἶπαί. λέγομεν ἡμεῖς οἱ Σπαρτιάται γῆν ὡς αὖτε
„ ἐν τῇ Λακεδαιμονίᾳ κατὰ τρίτῳ γῆν τὴν ἀπὸ
„ ἐμῆς , Γλαῦκον Ε'πικυδέου· παῖδα· τῶν τε
„ ἀνδρῶν φαμέν τε τε ἀλλὰ πάντα ὡς αὖτε τὰ
„ πρώτα , καὶ δὴ ἔσθ' ἀνὰ ἀρετὰ δικαιοσύνης πᾶ-
„ ρα , πάντων ὅσοι τὴν Λακεδαιμονίαν τῶν τε χρο-
„ νον οἴκεον. σωτηνείῃ δὲ οἱ ἐν χρόνῳ ἰκνύ-
„ μένωι τὰδε λέγομεν· ἀνδρῶν πολλῶν , ἀπὸ
„ μένον ἐς Σπάρτην , βελεθεαὶ οἱ ἐλθεῖν ἐς λό-
„ γους , περὶ ἡμῶν τοιαῦτα· εἰμὶ μὲν Μιλή-
„ σι· ἦκα ὅτι τῇ σῆς Γλαῦκε δικαιοσύνης βε-
„ λόμενοι· δοπολαῦσαι· ὡς γὰρ δὴ ἀνὰ πᾶσαι μὲν
„ τὴν ἁπλῆν Ἑλλάδα , ἐν ᾗ ἔσθ' ἰωνίῳ τῇ σῆς δι-
„ καιοσύνης λόγῳ πολλὸς , ἐμῶν τῶν λόγους ἐ-
„ δίδαν· ὅτι Ἰππικίνδυνός ἐστι αἰεὶ ἔσθ' ἡ ἰωνίη , ἡ
„ ἡ Πελοπόννησος· ἀσφαλέως ἰδρομένη· καὶ διότι
„ χρημάτων ἔδαμα· τὰς αὐτὰς ἐστὶ ὁρᾶν ἔχοντες.
„ τῶν τε ὧν ἰππικινομένων , καὶ βελεδομένων , ἐ-
„ δοξέ μοι , τὰ ἡμέτερα πάντα τῇ σῆς ἐξαργυρώσαν-
„ τα , γὰρ ὡς αὖτε οἱ· εὐ ἐξεπισταμένῳ ὡς μοι κῆ-
„ μενα ἔσθ' ὡς αὖτε οἱ σῶα. οὐδὲ μοι ἔσθ' ἡ χρημά-
„ τα δέξαι , καὶ τὰδε τὰ σύμβολα σῶζε λαβὼν· ἐς
„ δὴ ἂν ἔχων πάντα ἀπατήν , τῶν δοποδοῦσαι. ὃ
„ μὲν δὴ δοποδοίῃς ἡκὼν ξένῳ τοιαῦτα ἐλεξέ-
„ Γλαῦκ· ὅτι εἰδὼς τὴν ὡς ἀκαταθήκην ἰππὶ
„ τῶν εἰρημένων λόγῳ. χρόνος δὲ πολλὸς διεληλύθει ,
„ ἡλθον ἐς τὴν Σπάρτην τέτταρ' ὡς αὖτε μέντοι τὰ
„ χρημάτων οἱ παῖδες. ἐλθόντες δὲ ἐς λόγους τῶν
„ Γλαῦκῳ , καὶ δοποδεννύμεν τὰ σύμβολα , ἀπα-
„ τεον τὰ χρημάτων. ὃ δὲ διαώτερος , ἀντυποκρινό-
„ μεν· τοιαῦτα , οὐτε μὲν μνησθὲν τὸ πρῶτον , ἔτε με
„ ὡς αὖτε ἐφ' ἑδὲν εἰδέναι τῶν ὧν ὑμεῖς λέγετε. βέ-
„ λομαί τε , ἀναμνηθεῖς , ποίειν πᾶν τὸ δίκαιον. καὶ
„ γὰρ εἰ ἔλαβον , ὁρθῶς δοποδέναι· καὶ εἴγε δέχων μὴ
„ ἔλαβον , νόμοις τοῖσι Ἑλλήνων χρησόμεθα ἐς ὑμέας.
„ τῶν τε ὧν ὑμῖν ἀναβάλλομαι κυρώσῃ ἐς τέταρτον
„ μῆνα· ὅτε τοῦδε. οἱ μὲν δὴ Μιλήσιοι συμφορῶν
„ πιδόμενοι , ἀπαλλάσσοντο , ὡς ἀπεσπρημένοι τῶν
„ χρημάτων. Γλαῦκ· ὅτι ἐπαρθεῖς ἐς Δελφούς
„ χρησόμενοι τῶν χρημάτων. ἐπαρθεῖς δὲ αὖ-
„ τον τὸ χρησόμενον εἰ ὅρκῳ τὰ χρημάτων λήισται ,
„ ἡ Πυθίη μετέρχεται τοῖςδε τοῖσι ἐπὶ ,
„ Γλαῦκ· Ε'πικυδεῖδ' , τὸ μὲν αὐτίκα κέρδιον ἔστω ,
„ ὅρκῳ νικήσῃ , καὶ χρημάτων λήισα ἔστω·
„ ὅ μιν· ἐπεὶ ἰάνατος γε ἔσθ' εὐορκὸν μὲν ἀνδρῶν.
„ Ἄλλ'

Æginetarum adversus Athenienses inimicitia. Navis horum sacra mitti Delum solenniter solita abripitur ab illis. Nicodromi pactum ad Æginam prodendam destitutum ab Atheniensibus.

„ Ἀλλ' ὅρκῳ παῖς ἐστὶν ἀνώνυμος, ἔδ' ἐπὶ χεῖ-
ρες,

„ Οὐδὲ πόδες· κραιπνὸς δὲ μετέρχεται, εἰσὶναι
πάντων

„ Συμμάχους ἐλέσθ' ἡμεῶν, καὶ οἶκον ἀπάνηα·

„ Ἄνδρες δ' ὁρκῶν ἡμεῖς μετόπισθεν ἀμείνων.

„ τῶτα ἀκέσους ὁ Γλαῦκος συγγνώμην τῷ θεῷ παρε-

„ αἰτέσθ' αὐτῷ ἰσχυρὰ τῷ ῥήθειν· καὶ Πυθίᾳ ἔφη,

„ Τὸ πῆρ' ἡθῆναι ἔμεν, καὶ τὸ ποιῆσαι, ἴσον διώτα-

„ ται. Γλαῦκος μὲν δὴ, μετὰ πεμψάμενός τ' ἔς

„ Μιλησίους ξείνας, δῶποδ' οἱ σφί τὰ χεῖμαλα. ἔ-

„ ἵ εἶνεκα ὁ λόγος, ὃν Ἀθηναῖοι, ὅδε ὠρμήθη λέγε-

„ σθαι ἐς ἡμέας, εἰρήσεται. Γλαῦκος νῦν ἔτι π' ἀ-

„ πόρονόν ἐστι ἄδεν, οὐτ' ἐστὶ οὐδεμίᾳ νομιζομένη

„ εἶναι Γλαῦκος· ἐκτίττειται π' ἐπ' ἑρρίζοντι ἐκ

„ Σπάρτης. οὕτω ἀγαθὸν μηδὲ διανοέσθαι περὶ

„ ὧν ἀκαταθήκης ἀλλό γε, ἢ ἀπαρτιέντων δῶποδι-

„ δόνται. Δατυχίδης μὲν εἶπας πάντα, ὥς οἱ οὐδὲ

„ οὕτω ἐσκήσαν οἱ Ἀθηναῖοι, ἀπαλλάσσειο. οἱ δ' Αἰ-

„ γινήται, πῶν τ' ὡς περὶ ἀδικημάτων δοῦναι δι-

„ κας, τ' ἐς Ἀθηναίους ὕψιστον, Θεβαῖοισι χαλε-

„ ζόμενοι, ἐποίησαν τοῖονδε· μεμφομένοι τοῖσι Ἀ-

„ θηναίοις, καὶ ἀξιοῦσι ἀδικέειν, ὥς τιμωρησά-

„ μένοι τοὺς Ἀθηναίους παρεσκέδασον· καὶ, ὡς γὰρ

„ δὴ τοῖσι Ἀθηναίοις πεντήρης ὅππ' ἐσσιώω· λοχή-

„ σαντες ὦν, τὴν θεωρεῖν ἡμᾶς εἶλον πᾶν ἀνδρῶν

„ τ' πρῶτων Ἀθηναίων. λαβόντες δ' τοὺς ἀνδρας ἐ-

„ δησαν. Ἀθηναῖοι δὲ παύσαντες πάντα πρὸς Αἰγινή-

„ τῶν, ὅσπερ ἀνεβάλλοντο μὴ οὐ τὸ πᾶν μηχανή-

„ σασθαι ἐπ' Αἰγινήτῃ. Ἦν γὰρ Νικόδρομος Κνοί-

„ θας καλεόμενος ἐν τῇ Αἰγίνῃ ἀνὴρ δόκιμος. οὐ-

„ τ' μεμφομένους μὲν τοῖσι Αἰγινήταις, περ-

„ τέρην δ' ἐαυτὸν ἐξέλασε ἐκ τῆς νῆος· μαθὼν δὲ

„ τότε τοὺς Ἀθηναίους ἀναρτημένους ἔρδειν Αἰγινή-

„ τας κακῶς, πωτίη) Ἀθηναίοις προσδοσὶν Αἰ-

„ γίνης, φράσας ἐν ἡμεῖς ὅππ' ἐχειρήσῃ, καὶ ἐκεί-

„ νας ἐς ὧν ἡμᾶς δεῖσι βελήναι. μετὰ ταῦτα,

„ καλαλαμβάνει μὲν κατὰ τὰ πωθημένα ὁ Νικόδρο-

„ μος Ἀθηναίοις τὴν παλαιὰν καλεομένην πόλιν.

„ Ἀθηναῖοι δὲ οὐ πείθονται) ἐς δέον· οὐ γὰρ ἔτυχον

„ εἶσθαι νέες σφί ἀξιομαχοὶ τῇσι Αἰγινήτων συμ-

„ βαλέειν. ἐν ᾧ ὦν Κορινθίων ἐδέοντο χεῖρα σφί

„ νέας, ἐν τῇ διεφθάρῃ τῇ πηγάμῃ. οἱ δὲ

„ Κορινθιοὶ (ἔσαν γὰρ σφί τῶν τ' χρόνον φίλοι

„ ἐς τὰ μάλιστα) Ἀθηναίοις διδῶσι δεομένοισι εἰσ-

„ σι νέας, διδῶσι δὲ πενταδράχμους δαπνόμενοι.

„ Δωρεῶν γὰρ ἐν τῷ νόμῳ οὐκ ἐξέω δύναι. πάντας

„ π' δὴ λαβόντες οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ τὰς σφετέρους,

πλη-

*Jurandi tamen est natus sine nomine, nullis
Es manibus pedibusque, citusque supervenit, omnem*

Corripiens, donec tulerit subolemque domumque :

Postera jurandi memorem sed laudas origo.

His auditis Glaucus veniam sibi eorum quæ dixisset ut daret, deum obsecrabat. Cui Pythia inquit, idem pollere, tentare deum & facere. Tunc Glaucus accitis Milesiis hospitibus pecuniam reddidit. Cur autem, ὁ Athenienses, hæc oratio apud vos institui cœperit, dicetur: Glauci nunc neque ulla superest suboles, neque domus ulla, quæ Glauci censatur: sed ex Sparta radicitus extrita est. Ita bonum est nihil aliud de deposito cogitare, quam ut repetentibus reddatur. ⁸⁷

Leutychides hæc loquutus, quum nihilo magis ab Atheniensibus audiretur, discessit. At Æginetæ priusquam superiorum injuriarum, quas Atheniensibus intulerant gratificantes Thebanis, darent poenas, hæc fecerant. Quum Atheniensibus succenserent, & sibi ab illis injuriam fieri arbitrarentur, se ad castigandos eos apparabant. Erat autem Atheniensium in Sunio quinquemis: hanc igitur Æginetæ locatis insidiis navem ad sacra mitti solitam intercepte, plenam primoribus Atheniensium, virosque alligavere. Hæc ab Æginetis passi Athenienses non amplius differendum putaverunt quin omnia in illos excogita-

rent. Erat igitur nomine Nicodromus ⁸⁸ Cncæthi filius, in Ægina vir spectatus: hic vituperans Æginetas antea se ex Ægina ejecit: sed cognito Athenienses esse animatos ad nocendum Æginetis, composuit cum illis de prodenda Ægina, statuens certum diem, quo esset rem aggressurus ipse, & illos oporteret venire subsidio. Atque ita ex composito urbem quæ vetus vocabatur occupat. Sed ⁸⁹

Athenienses ad constitutum non adfuerunt, quia ipsis classis par ad pugnandum Ægineticæ non erat comparata. Dum igitur à Corinthiis commodari sibi naves rogant, interim res corrupta est. Corinthii autem per id tempus Atheniensibus amicissimi dedere rogantibus naves viginti, sed dedere vendentes singulas quinis drachmis: quoniam eas dono dare vetabantur lege. His acceptis Athenienses, & suis instructis in summam se-

a καὶ. b Αἰγινήτῃ. καὶ γὰρ. c μεμφομένους τοῖσι. d πείθονται.

Cui exulanti Sunium datum, unde infestavit Æginam. Seviriā procerum Æginæ in plebem cum piaculo in Cererem: ut post infelicem pugnam contra Athenienses frustra implorent Argivos.

septuaginta numero, in Æginam navigaverunt, perveneruntque postridie ejus diei qui erat destinatus. Qui quum ad diem non adessent, conscenso navigio Nicodromus ex Ægina profugit, aliis nonnullis Æginetarum cum comitantibus, quibus Athenienses Sunium incolendum dederunt. Unde isti prodeuntes, eos qui in insula erant Æginetas & ferebant & agebant. sed hæc posterius acta sunt. Ceterum proceres Æginetarum, superata plebe quæ una cum Nicodromo tumultum in ipsis fecerat, mox eos quos ceperant, ad necem educebant. Unde piaculum admifere quod nullo sacrificio expiare potuerunt, quum id sedulo facerent, præoccupatique, prius ex insula sunt dejecti quam sibi deam propitiarent. nam quum septingentos è plebe quos vivos ceperant, ad necem educerent, unus eorum è vinculis elapsus fugit ad Cereris legiferæ antefores, ejuisque cardinibus prehenfis adhærebat: quem illi quum avellere, quod tentabant, non possent, abscissis viri manibus ita duxerunt; quæ manus cardinibus confertæ manserunt. Sic in se ipsis consuluerunt Æginetæ. Mox classe septuaginta navium cum Atheniensibus, qui supervenere, congressi superantur. Victi navali prælio, eosdem quos prius Argivos in auxilium vocaverunt: sed illi noluere eis amplius auxilio esse, caussati quod & naves Æginææ per necessitatem sumptæ à Cleomene oram Argolidem tenuissent, & cum Lacedæmoniis in terram descendissent, ut nonnulli quoque è Sicyoniis navibus descenderunt in illa ipsa expeditione. Quo nomine utrique multa ab Argivis injuncta est mille talentorum, quorum quingena quisque populus solveret. sed quum Sicyonii suam culpam agnoscentes, centum talentis cum Argivis decidissent, Æginetæ ne agnoscere quidem culpam voluerunt: erant enim superbiores. Eapropter rogantibus eis nemo amplius Argivorum publice auxilium tulit, sed voluntariorum circiter mille, duce quodam cui nomen erat EUrybates, quinquentionem adeptus. quorum plures non remeavere, sed in Ægina ab Atheniensibus occubuerunt. Et ipse dux EUrybates singulari certamine ter victor, quarto sub Sophane Decelensi oppetiit. Verum Æginetæ sua classe adorti incompósitos A-

πληρώσαντες ἐξδομήκοντα πᾶς πύσας νέας, ἔπλεον ὅτι πλὴν Αἰγίαναι· καὶ ὑστέρῳ αὖ ἡμέρῃ μὴ τὸ συγκυμένῃς. Νικόδρομῳ ὃ, ὡς οἱ Ἀθηναῖοι ἐς τὸ καιρὸν ἔπαρεχόντο, ἐς πολλοὶν ἐσθλὰς, ἐκδοθήσκει ἐκ τῆς Αἰγίνης. σὺν δὲ οἱ ἑῶν ἄλλοι ἐκ τῆς Αἰγινήτων εἶποντο, τοῖσι Ἀθηναῖοι Σουμῶν οἰκῆσαι ἐδοῦσαν. ἐνθεῦτεν ὃ ἔπει ὁρμώμενοι ἔφερόν τε ἔχον τὰς ἐν τῇ νήσῳ Αἰγινήτας. ταῦτα μὲν δὴ ὑστέρῳ ἐγένετο. Αἰγινήτων ὃ οἱ παχέες, ἐπαναστάντες ἔδῃμα σφι ἅμα Νικόδρομῳ, ἐπεκράτησαν. καὶ ἔπειτα σφέας χειρώσαντες, ἐξῆγον δολέοντες. δὸτὸ τῆς ὃ ἑῶν σφι ἐγένετο, πὲρ ἐκθύσασθαι σὺν οἰοῖσι τε ἐχθρόντο ὅτι μαχανώμενοι, ἀλλ' ἐφθισαν ἐκπεσόντες περὶ ἐκ τῆς νήσου ἢ σφι ἵλεων χυμέναι πλὴν θεόν. ἐπὶ ταχέως γὰρ δὴ ἔδῃμα ζωρήσαντες, ἐξῆγον ὡς δολέοντες· εἰς δὲ πᾶς ταῦτων ἐκφυγόντων δὲ σμᾶ, καὶ ἀφ' οὗ καὶ περὶ τῆς Δημήτρους θεομοφῶντος. ὅτι λαμβανόμενοι ὃ ὃ τῆς ὅτι πᾶσιν ἔειπεν. οἱ δὲ, ἐπεὶ τί μιν δόσωσιν σὺν οἰοῖσι τε ἀπέλκοντες ἐγένοντο, δολέοντες αὐτὸς πᾶς χεῖρας, ἦγον ἔγω· αἱ χεῖρες δὲ κῆναι ἐμπεφυκῆναι ἔσαν τοῖσι ὅτι πᾶσιν ἔειπεν. Ταῦτα μὲν νῦν σφέας αὐτὰς οἱ Ἀιγινήται ἐργάσαντο. Ἀθηναῖοι δὲ ἤκιστα ἐναυμάχησαν νηυσὶ ἐξδομήκοντα· ἐσώθεντες δὲ τῇ ναυμαχίῃ, ἐπεκράτεοντο τῆς αὐτῆς τῆς καὶ πρότερον, Ἀργείας· καὶ δὴ σφι οὗτοι μὲν σὺν ἐπὶ βοήθειαι, μεμφόμενοι ὅτι Αἰγινᾶται νέες ἀνάγκη λαμβάνειν ὑπὸ κλεομένης, ἔχον τε ἐς πλὴν Ἀργολίδα χώρων, καὶ σωμαπῆσαν Λακεδαιμονίοισι. σωμαπῆσαν δὲ καὶ δὸτὸ Σικυωνίων νεῶν ἄνδρες τῇ αὐτῇ πᾶσι ἐσβόλῃ· καὶ σφι ὑπὸ Ἀργείων ἐπὶ ἐλπίδι ζήμῃ, χίλια τάλαντα ἐκπίσαν, πεντακόσια ἑκατέρως. Σικυωνιοὶ μὲν νῦν συζυγίῃς ἀδικῆσαι, ὁμολόγησαν, ἑκατὸν τάλαντα ἐκπίσαντες, ἀζήμιοι εἶναι· Αἰγινήται ὃ ἔπει συνελθόντες, ἔσαν τε αὐτὰδέσποροι. Ἀλλ' ὃ ὡν σφι ταῦτα ὁ δοκίμοις, δὸτὸ μὲν ἔδῃμα σφίσι Ἀργείων ἐπὶ ἐβόησε, ἐφελοντὴ ὃ ἐς χεῖρας. ἦγε ὃ αὐτὰς στρατηγὸς ἀνὴρ ὃ ὄνομα Εὐρυβάτης ἢ, πεντάεθλον ἐπασκῆσαι· ταῦτων οἱ πολλοὶ σὺν ἀπενόησαν ὀπίσω, ἀλλ' ἐπὶ ἐλπίδι ὑπὸ Ἀθηναίων ἐν Αἰγίνῃ. αὐτὸς ὃ ὁ στρατηγὸς Εὐρυβάτης μενομαχίῃ ἐπ' αὐτῶν, τρεῖς μὲν ἄνδρας τρεῖς πᾶσι πᾶσι κτείνῃ, ὑπὸ ὃ ἔδῃμα πᾶσι Σωφάνῃ ἔδῃμα Δεκελῆως δολοθήσκει. Αἰγινήται ὃ, ἐῶσι ἀπὸ τῶν Αθηναίων

ZZ

θηναίοισι

a ὑστέρῳ. b ἄλλοι. c γὰρ. d ἐπὶ λαμβάνειν. e σφέας οἱ. f Σικυωνίων ἄνδρες. g δὴ ταῦτα. h στρατηγός Εὐρυβάτης. i ἀδικῆσαι.

Delos ab Persis servata tremuit ad omen malorum Græciz. quæ toleravit sub tribus Persis regibus. Carystus subacta. Eretria accipit auxilia Athenis.

ERATO, LIBER VI.

365

entes abitis, non pro merito de me male opinantes? Ego enim & ipse etiam talia intelligo, & ab rege jussus sum, qua in regione duo dii geniti sunt, nequid aut eam regionem aut ejus incolas lædam. Et nunc igitur abite ad vestra ipsorum, & colite insulam. Hæc Deliis per caduceatorem dixit: mox trecenta thuris
98 talenta super aram aggesta adolevit. His actis Datis adversus Eretriam primum navigavit, simul omnem exercitum, simul Iones pariter atque Æolenses ducens. Statimque ab illius inde digressu Delos tremuit, ut Delii ajebant, & primum & postremum ad meam usque ætatem mota, deo mala ventura hominibus per hoc prodigium portendente. Nam sub Dario Hytaspis, & Xerxe Darii, & Artoxerxe Xerxis filio, tribus iis deinceps ætatibus, plus malorum passa est Græcia, quam viginti aliis ætatibus, partim à Persis, partim ab ipsis primoribus de principatu bellantibus: ut non ab re Delos mota sit, prius immobilis: de qua etiam in oraculo ita scriptum erat,

Et Delon, quamvis sit adhuc immota, movebo.

Et sane in Græca lingua pollent hæc nomina, Darius, idem quod *coërcitor*: Xerxes, idem quod *martius*: Artoxerxes, idem quod *magnus bellator*. Hos igitur reges ita recte Græci ex suo sermone vocaverint *εξείης*, *Α'ρήϊ*,
99 *μέγας Α'ρήϊ*. Barbari, postquam à Delo ad insulas profecti sunt, sumebant illinc tum copias, tum liberos insularum obsides. Ut vero insulas præternavigantes, Carystum appulerunt, Carystiique negarunt se vel obsides dare vel militare adversus vicinas civitates, Athenas & Eretriam significantes, Carystii tunc obsessi sunt, eorumque ager vastatus, donec in deditionem Persarum
100 venerunt. Eretrienfes autem audito Persarum exercitum adversus se venire, auxilia ab Atheniensibus imploravere. Quibus non deneganda auxilia rati Atheniensēs, concesserunt subsidio illis ea quatuor millia hominum, qui forte Chalcidensium equis euntium obtinuerant prædia. Sed Eretrienfium haudquaquam sincerum erat consilium, qui tametsi arcessēbant Atheniensēs, tamen anticipati sententia vacillabant; quibusdam eorum censentibus urbem deferendam, & in

„ὅς· ὅππῃ δὲ αὐτὴ κατὰ γνώμης καὶ ἐμεῦ; ἐγὼ γὰρ
„ἔ· αὐτὸς ἐπὶ γὰρ φρονέω, καὶ μοι ἐκ βασι-
„λῆος ὡς ἐπέταλ'· ἐν τῇ χώρῃ οἱ δύο θεοὶ ἐχέον-
„το, ταύτῃ μὴ δέν σπινεῶ, μήτε αὐτῷ τὴν χώραν,
„μήτε τὰς οἰκί· τρεῖς αὐτῆς. νῦν ἂν ἔ· ἀπὶ ἐπὶ
„τὰ ὑμέτερά αὐτῶν, καὶ τὴν νῆσον νέμεσθε. παῶτα
μὲν ἐπεκηρυκεύσατε τοῖσι Δηλίοισι· μὲν γὰρ, λιβαίνω-
τ' ἡ τριηκόντα πάλαντα καλαινῶσαι ὅππ' ἔβωμ' ἐθυ-
μίησε. Δῶπ' μὲν δὲ ταῦτα ποιήσεις, ἔωλεε ἅμα τῷ
σπασίῳ ὅππ' τὴν Ἐρετρίαν πρῶτα, ἅμα ἀγόμεν' ἔ·
Ἴωνας ἔ· Αἰολέας· μὲν γὰρ τῶτον ἐν· ἵευν ἐξαναχέν-
τα, Δῆλον ἐκινήσῃ, ὡς ἔλεγον· Δῆλιοι, καὶ πρῶτα
ἔ· ὑπέτα, μέχρ' ἐμεῖ σφάσει· καὶ τῶν μὲν κα-
τέρχ' ἀνθρώποισι τ' μελλόντων ἐσεῖν κακῶν ἐφη-
νε ὁ θεός. ὅππ' γὰρ Δαρείῳ ἔ· ἔ· ἔ· καὶ περ, καὶ ἔ·
ἔ· Δαρείῳ, καὶ Ἀρτοξέρξῳ ἔ· ἔ· ἔ·, τριῶν τε-
τῶν ἐπέξῃς ἡμέων, ἐχέμεν πλεονεκαὶ τῇ Ἐλ-
λάδι ἢ ὅππ' εἴκοσι ἄλλας ἡμέας πᾶς περὶ Δαρείῳ
ἡγομένας· τὰ μὲν, ὅππ' τ' Περσῶν αὐτῇ ἡγομένας,
τὰ γὰρ, ἀπ' αὐτῶν τ' κερυφαιῶν περὶ τ' δ' ἐχέει πο-
λεμῶν. ἔ· τῷ ἔ· ἔ· αἰεὶς κινήσῃ Δῆλον,
τοπείν ἔ· ἔ· ἀκίνητον. καὶ ἐν χρησμῷ ἔ· γοησα-
μένον περὶ αὐτῆς ἔ· ἔ·

Κινήσω καὶ Δῆλον, ἀκίνητόν περ ἔ· ἔ·.

διώσῃ γὰρ κατὰ Ἑλλάδα γλώσσαι ταῦτα τὰ ἐνό-
μα, Δαρείῳ, ἐξείης· ἔ· ἔ·, ἀρήϊ· Ἀρ-
τοξέρξῃ, μέγας ἀρήϊ· τοῦτ' δὲ τοὺς βασι-
λῆας ὡς ἂν ὀρθῶς κατὰ γλώσσαι τὴν σφετέρῃ
Ἑλλῆνες καλεοίεν. Οἱ γὰρ βάρβαροι ὡς ἀπῆραν
ἐκ τ' νῆσ'·, περὶ τὸν πρῶτον τὰς νῆσας. ἐν· ἔ·
τεν γὰρ σπασίῳ τε παρελάμβανον, καὶ ὁμήρης τ' νη-
σιωτῶν πᾶδας ἐλάμβανον. ὡς γὰρ περὶ πλεονῆς
τὰς νῆσας, περὶ τὸν ἔ· ἐς Κάρυστον, οὐ γὰρ δὴ
σφι οἱ Κάρυστοι οὔτε ὁμήρης ἐδίδον, οὔτε ἔ-
φασαν ὅππ' πάλιν ἀσυγείτονας σπασίῳ, λέ-
γοντες Ἐρετρίαν τε καὶ Ἀθήνας, ἐν ταῦτα τοῦτ'·
ἐπολιόρκεόν τε καὶ τὴν γλῶσσαν σφείων ἐκφρον, ἐς ὃ
καὶ οἱ Κάρυστοι παρέστησαν ἐς τ' Περσῶν τὴν γνώ-
μην. Ἐρετρίεις γὰρ, πτωχνομένοι τὴν σπασίῳ
τὴν Περσικὴν ὅππ' σφείας ὅππ' πλεονῶν, Ἀθη-
ναίων ἐδείκνυσαν σφίσι βοηθοὺς ἡμέσῃ. Ἀ-
θηναῖοι γὰρ ὅς· ἀπείκον τὴν ὅππ' ἐκφρον, ἀλ-
λὰ τοὺς τετρακισχίλους κληροχέοντας τ' ἱππο-
κτητῶν Χαλκιδέων τὴν χώραν, τοῦτ' σφι
διδούσι πτωχοὺς. τῶν γὰρ Ἐρετρίων ἔ· ἔ· ἔ·
δεν ὑπὲρ βάλαντα, οἱ μετεπίκον μὲν Ἀ-
θηναίους, ἐφρόνον γὰρ διφασίας ιδέας. οἱ μὲν
γὰρ αὐτῶν ἐβλεπόντο ἐκλιπῶν τῷ πάλιν ἐς τὰ
Ζ Ζ 2 ἀκρε

a ἐπὶ τοῦτο γὰρ. b λέγει. c ὡς αὐτὰ τὰ μέγας ἔ· μοι ὁ σφάσει. d MS. habet τοπείν ἔ· ἔ· ἀκίνητον. Δύναμις γὰρ, mediis omisiss. e τ' Δῆλον. f MS. habet περὶ τὸν πρῶτον τὰς νῆσας.

ἀκρὰ δ' Εὐβοίης· ἄλλοι δ' αὐτῶν, ἴδια κέρδεα
 προσδεχόμενοι ὡς δ' ἔπειτα Πέρσων οἴσεσθαι, προ-
 δοσίῳ ἐσθλάζοντο. μαθὼν δὲ τῶν ἐκείνων
 ὡς εἶχε Αἰχίνης ὁ Νόβωνος, ἐὼν δ' Ἐρετρίων
 πατρὶς, φράζει τοῖσι ἡγεσσι τῶν Ἀθηναίων
 πάντα τὰ παρεόντα σφί περ ἡγήματα· προσεδέ-
 το πὲρ ἀπαλλάσσεσθαι σφέας ἐς τὴν σφετέρην,
 ἵνα μὴ προσουπλώνται. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ταῦτα
 Αἰχίνῃ συμβαλεῖσθαι πείθοντο. καὶ ἔτοι μὲν
 διαβάλλεις ἐς Ὠρωπὸν, ἐσώζον σφέας αὐτές.
 οἱ δὲ Πέρσων πλεόντες κατέχον τὰς νέας δ' Ἐρε-
 τρικῆς χώρας κατὰ τέμενος, καὶ Χοιρέας, καὶ
 Αἰγίλια. καταχόντες δὲ ἐς ταῦτα τὰ χωρία,
 αὐτίκα ἵππους τε ἐξεβάλλοντο, καὶ περιστά-
 ζοντο ὡς προσισόμενοι τοῖσι ἐχθροῖσι. οἱ δὲ Ἐρε-
 τρεῖς ἐπεξελθεῖν μὲν καὶ μάχεσθαι· σὺν ἐπι-
 εὐρὶ βελλῶν, εἰκώς δὲ διαφυλάττειν τὰ τεί-
 χηα, τῆς σφί ἐμελε πέρι, ἐπεὶ τε ἐνῖκα μὴ
 ἐκλιπεῖν τὴν πόλιν. προσβολῆς δὲ θυομένης καρ-
 τῆς πρὸς τὸ τεῖχος ἐπιπρὸν ὅτι ἔξ ἡμέρας
 πᾶσι μὲν ἀμφοτέρων· τῇ δὲ ἐξ ὁδοῦ Εὐφωρβός
 τε ὁ Ἀλκιμάχης, καὶ Φίλαγρος ὁ Κυνεῖς, ἄνδρες
 τῶν ἀσῶν δοκιμοί, προσδίδουσι τοῖσι Πέρσιν. οἱ
 δὲ, ἐσέλθοντες ἐς τὴν πόλιν, τῶν μὲν, τὰ ἱερὰ
 συλήσαντες ἐνέπησαν, ἀπολινύμενοι δ' ἐν Σάρδι
 κατακαυθέντων ἱερῶν· τῶν δὲ, τῶν ἀνθρώπων
 ἡνδραποδίσαντες, κατὰ τὰς Δαρείας ἐντολάς. Χί-
 ρωσόμενοι δὲ τὴν Ἐρέτριαν, καὶ ὀπιπρόντες ὀλίγας
 ἡμέρας, ἔπαυον ἐς τὴν Ἀθήκην κατέργοντες τε
 πολλὸν καὶ δοκίμους ταῦτα τῶν Ἀθηναίων ποίησαν τὰ
 καὶ τῶν Ἐρετρίων ἐποίησαν. καὶ, ὡς δὲ ὁ Μαραθῶν
 ὀπιπρὸς ὅσον χωρίον δ' Ἀθήκῃς ἐκίπτετο,
 καὶ ἀγχοτάτω δ' Ἐρετρίῃς, ἐς τὴν σφί κατη-
 γέρει Ἰπώκῃς ὁ Παισιεργάτης. Ἀθῆναῖοι δὲ ὡς
 ἐπίθοντο ταῦτα, ἐβόησαν καὶ αὐτοὶ ἐς τὸ Μαρα-
 θῶνα· ἦγον δὲ σφέας στρατηγὸς δέκα· τὸ δὲ
 καὶ ὡς Μιλτιάδης, καὶ τὸ πατέρα Κίμωνα τὸ
 Σπησαγέρειω κατέλαβε Φυλακὴν ἐξ Ἀθηνῶν· Πα-
 σισεργάτην δ' Ἰπώκατον· καὶ αὐτῷ Φεῖρον-
 πην, ὀλυμπιάδα ἀνελόντα τεθρόπῳ συνέει, καὶ
 ταῦτῃ μὲν τὴν νίκην ἀνελόμενον· μιν, ταῦτῳ
 ἐξενείκασθαι τῷ ὁμομητρίῳ ἀδελφῷ Μιλτιάδῃ.
 καὶ δὲ, τῇ ὑστέρῃ ὀλυμπιάδι τῶν αὐτῶν ἱπ-
 ποιῶν νικῶν, ὡς δὲ οἱ Παισιεργάτῳ ἀνακηρυχθῆ-
 ναι· καὶ τὴν νίκην παρὲς τῆς, κατήλθε ὅτι
 τὰ ἐαυτῶν ὑποπαύοντο. καὶ μιν ἀνελόμενον τῇ-
 σι αὐτῶν ἱπποῖσι ἄλλῃ ὀλυμπιάδι, κατέ-
 λαβε ἀποθάνειν ὑπὸ τῶν Παισιεργάτων πᾶσιν,
 οὐκ ἐπὶ πρὸς αὐτῶν Παισιεργάτων. κτείνουσι
 δὲ

in promontoria Euboeæ eundem; quibus-
 dam, qui privata lucra à Persis expe-
 ctarent, prodicionem molientibus. Ho-
 rum utrorumque animos animadvertens
 Æschines Nothonis filius, Eretrien-
 sium primarius, patefecit Atheniensibus
 omnem præsentium rerum statum, o-
 ravitque ut domum abirent, ne una cum
 illis occumberent. Hac consulenti Æ-
 schini obtemperantes Athenienses, il-
 linc in Oropum transgressi, salutem si-
 bi pepererunt. At Persæ eo advecti, na-
 ves oræ Eretricæ ad fanum & Chœreas
 & Ægilia applicuerunt: potitque his
 locis, continuo equos exposuere, &
 tanquam cum hostibus conflicтури se
 instruxere. Adversus quos non decre-
 verunt Eretrienes sibi esse prodeundum:
 sed quandoquidem sententia de urbe non
 deferenda evicerat, dabant operam ut
 moenia custodirent. Adorientibus au-
 tem ea Persis, acri pugna per sex dies
 certatum est: multisque utrimque caden-
 tibus, septimo die Euphorbus Alcima-
 chi filius, & Philagrus Cyneæ, inter
 populares suos viri spectati, urbem ho-
 stibus prodidere. Quam ingressi Persæ,
 templa postquam spoliavere, incende-
 runt, in ultionem eorum templorum quæ
 Sardibus deflagraverant, hominibus jussu
 Darii in servitutem redactis. Potiti Ere-
 tria, & paucos illic dies morati, in Atti-
 cam navigaverunt, tum acriter se coër-
 centes, tum rati idem se illaturos Athe-
 nienibus quod Eretrienibus intulissent.
 etenim erat locus Atticæ Marathon ad e-
 quitandum opportunissimus, & proxime
 Eretriam; ideo huc illos Hippias Pisistra-
 ti filius deducebat. Eodem Athenienses
 & ipsi re audita ad vim arcendam procef-
 serunt, decem præfectis sibi ducibus:
 quorum decimus erat Miltiades, cujus
 patrem Cimonem Stefagoræ filium, ut
 fugeret ex Athenis Pisistratum filium
 Hippocratis coegerat casus, & dum exul
 erat, obtinere palmam Olympicam qua-
 drijugo certamine contigerat: quam vi-
 ctoriam muneris gratia transfudit in Mil-
 tiadem fratrem uterinum: proximaque
 Olympiade eisdem equabus iterum vin-
 cens concessit Pisistrato, ut renunciaretur,
 & sic victoria in hunc translata rediit in
 domum suam reconciliatus, idemque
 quum eisdem equabus aliam Olympiadem
 vicisset, à filiis Pisistrati interfectus est,
 non jam vivo Pisistrato. Interfecerunt
 au-

a μαχίμας. b ἑπὶ τὸν μὲν ἱππὶ. c Πέρσιν τὴν πόλιν. d MS. ὁ Μαραθῶν. e Ἀθῆναῖοι. f MS. habet ἀπὸ τῶν. g τοῖσι αὐτοῖσι, idque bis.

Eque victoria triplici Olympica illustres. Miltiades post pericula ab hostibus & acculatoribus dispulsa dux Atheniensium. Phidippides cursor. Panis apparitio faventis Athenis.

autem eum ad Prytaneum, noctu summis percussoribus, sepultisque ante urbem trans viam quæ vocatur percava: & è regione ejus sepultæ sunt equæ illæ quæ tres Olympicas victorias reportarant. Idem quod istæ, jam aliæ equæ fecerant, quæ fuerunt Euagoræ Laconis: aliæ præterea nullæ. Per idem tempus major natu filiorum Cimonis Stefagoras, apud Miltiadem patrum in Cherfonefo educabatur: minor autem apud ipsum Cimonem Athenis erat, nomen habens Miltiades à Miltiade Cherfonefi conditore. Hic igitur Miltiades è Cherfonefo tunc profectus, dux Atheniensium erat, è duplici eadē elapsus; nam simul cum Phœnices usque ad Imbrum persequuti, in magno negotio habebant capere hominem, ut ad regem perducerent; simul ab iis elapsum, & domum suam reversum, ac se salvum esse existimantem, inimici sui inde exceperunt, & judicio subjecerunt, accusantes occupatæ in Cherfonefo tyrannidis. Sed & hoc reatu liberatus, ita suffragiis populi dux Atheniensium declaratus est.

104 Ducēs autem quum adhuc in urbe essent, ante omnia præconem Spartam mittunt Phidippidem, illum quidem Atheniensem, sed diurnum cursorem & id ipsum meditantem. Huic Phidippidi, ut ipse dicebat, & Atheniensibus renunciavit, circa Parthenium montem, qui supra Tegeam est, obviu fuit Pan: compellatoque nominatim Phidippide, jussit nunciari Atheniensibus, quid ita illi nullam gererent curam sui, qui ipsis bene nunc vellet, quique jam sæpenumero de eis bene meritus fuisset atque etiam futurus esset. His verbis fide habita, Athenienses, quando eorum tandem status erat bene constitutus, extruxerunt sub arce templum Panis: illique annuis sacrificiis ex quo nuncium accipere, sacrificant, & lampadis cursu supplic-

106 cant. Tunc autem Phidippides hic à ducibus missus, quando sibi dixit etiam Pana apparuisse, secundo die postquam Atheniensium urbe exivit, Spartam pervenit, adiensque magistratus, Lacedæmonii, inquit, orant vos Athenienses ut sibi opem feratis, nec civitatem inter Græcos vetustissimam negligatis, in discrimen adductam, ut barbaris serviat. Etenim Eretria direpta est, insignique civitate Græcia imbecillior reddita. His man-

δε ἔτοί μιν κατὰ τὸ πρυτανήιον, νυκτὸς ὑπαί-
σαντες ἀνδρας. πῆλκται δὲ Κίμων πρὸ ἑσπεῖου,
πέρῳ δ' Ἀλκιβίου καλεομένης οὔδ'. καλάντιον
δὲ αὐτὸ αἱ ἵπποι περὶ φάται αὐτῇ αἱ τρεῖς
ὀλυμπιάδας ἀνελόμεναι. ἐπέστηεν ἡ καὶ ἄλλαι
ἵπποι ἡδὴ τῷ τῷ Εὐαγόρῳ Λακωνῶν.
πλείω ἡ τριτίων, ἑδάμα. ὁ μὲν δὲ πρὸς
πρὸ τῷ πατρὶ τῷ Κίμωνι Στηθαγόρης ἡ
πύλινκαυτα πρὸς τῷ πατρὶ Μιλτιάδῃ τρεφόμε-
νῶν ἐν τῇ Χερσονήσῳ. ὁ ἡ νεώτερος παρ' αὐτῷ
Κίμωνι ἐν Ἀθήνῃσι, τὸν οὖν ἔχων διὰ τὸ οἰ-
κιστὴν τῆς Χερσονήσου Μιλτιάδῃ, Μιλτιάδης.
οὐτῶν δὲ ὡν τότε ὁ Μιλτιάδης ἦκων ἐκ τῆς
Χερσονήσου, καὶ ἐκπεφύγως^b διωλόν θύνα-
τον, ἐβρατήγει Ἀθηναίων. αἶμα μὲν γὰρ, οἱ
φεινίκες αὐτὸν οἱ ἐπιδικασταὶ μέχρι ἱμῶν,
πρὸ πολλῶν ἐπιεικῶν λαβεῖν τι καὶ ἀναγκαῖον
πρὸς βασιλῆα. αἶμα ἡ, ἐκφυγόντα τι τέρας,
καὶ ἀπικόμενον ἐς τὴν ἐωυτῆ, δοκούντα τε εἶ-
ναι ἐν σωτηρίῃ, ἡδὴ πυνθῆναι μιν οἱ ἐχθροὶ
ὑποδεξάμενοι, ὑπὸ δικαστήριον αὐτὸν ἀρχαίαν-
τες^c, ἐδίδωκεν τυραννίδῳ τῇ ἐν Χερσονήσῳ. ἀ-
ποφυγὼν ἡ καὶ τέρας, γρατῆγος ἦτο Ἀθηνῶν
ἀπεδέχθη, αἰρεταὶς ὑπὸ ἑσθῆ. Καὶ πρῶτος
μὲν, ἐόντες ἐπὶ ἐν τῷ ἄσπῳ οἱ γρατῆγοι, δοσιπύμπησι
ἐς Σπάρτην κήρυκα φειδιππίδῃ, Ἀθηναίων μὲν
ἀνδρα, ἄλλως ἡ ἡμεροδρόμον τε ἐτῶ μελετῶν-
τα. τῷ δὲ (ὡς αὐτὸς τε ἔλεγε φειδιππίδῃ, καὶ
Ἀθηναίοισι ἀπήγαγε) πρὸ τῷ Παρθένιον ἔρτο το
ὑπὲρ Τεγῆς ὁ Πάν περὶ πᾶσι. βώσαντα ἡ τὸν οὖν
ματῶν φειδιππίδῃ τῷ Πᾶν, Ἀθηναίοισι κελεύ-
σιν ἀπαγγεῖλαι, διότι ἐωυτῆ ὑδεμίαν ὀππόμελαιαν
πεισῶμαι, ἐόντῳ εὖνῃ ἡδὴ Ἀθηναίοισι, καὶ
πᾶσι καὶ ἡμεροδρόμον ἡδὴ σφίσι χρησίμως, πᾶ δὲ π
καὶ ἐσόμενα. καὶ πρῶτος μὲν Ἀθηναίοι, καλῶ-
σάντων σφίσι εὖ ἡδὴ τῷ πηγμάτων, πεισῶσαν-
τες εἶναι ἀληθῆ, ἰδρύσαντο ὑπὸ τῇ ἀκροπόλει
Πανὸς ἱερόν, καὶ αὐτὸν διὰ πρῶτος τῇ ἀσπῆγος
θύσῃσι ἐπετείησι καὶ λαμπάδι ἰλάσκοντα. Τό-
τε δὲ πεμφθεὶς ὑπὸ τῷ γρατῆγῳ ὁ φειδιππί-
δης ἔρτο, ὅτε πρὸ οἱ ἔφη καὶ τῷ Πᾶν φα-
σῆναι, δεύτερα δὲ ἐκ τῷ Ἀθηναίων ἄσπῳ
ἦν ἐν Σπάρτῃ. ἀπικόμενῳ δὲ ὅππῃ τῆς ἀρχαν-
,, τας ἔλεγε, ὅτι Λακεδαιμόνιοι, Ἀθηναίοι ὑ-
,, μέων δέοντα σφίσι βοηθῆσαι, καὶ μὴ πρὸς
,, δαῖν πάλιν ἀρχαῖα ἐστὶν ἐν πῶσι Ἑλλᾶς δα-
,, λουμένη πρὸς πρῶτος πρὸς ἀνδρῶν βαρβαρίων.
,, καὶ γὰρ Ἑρετρία τε νῦν ἡνδεαπόδισται, καὶ πᾶ-
,, λι λογίμῳ ἡ Ἑλλᾶς γέγονε ἀσθενέστερη. ὁ μὲν
ΖΖ 3 δὴ

a Κίμωνι Ἀθηνῆσι. b Χερσονήσου, ἐκπεφύγως. c ἐκφυγόντως.

δὴ σφι τὰ ἐντεταλμένα ἀπήγγαλε· τοῖσι δὲ
 ἑαδε μὲν βοηθεῖν Ἀθηναίοις, ἀδυνάτα δὲ σφι.
 ὡς παρὰ φύτικα ποιεῖν ταῦτα, ἢ βυλόμε-
 νοισι λυεῖν τὸ νόμον. ὡς γὰρ ἰσχυμένη ἔμλωος
 εἰνάτη· εἰνάτη δὲ σὺν ἐξελεύσεσσι ἔφασκεν,
 μὴ ἔπαρρε^α εἶντ^α ἔκυκλε. ἔτοι μὲν
 νῦν τὴν πανσέλλων ἔμενον. τοῖσι δὲ βαρ-
 βάροις καθηγέρ Ἰππίας ὁ Πεισιράτης ἐς τὴν
 Μαραθῶνα, τὴν παροικομένης νυκτὸς ὄψιν ἰδὼν
 ἐν τῷ ὕπνῳ· τοῖσι δὲ· ἐδόκεε ὁ Ἰππίας τῇ μη-
 τρὶ τῇ ἐωυτῇ συνεδνηθῆναι. συνεβάλλετο ὡς
 ἐκ τῶν ὀνείρων, κατελθὼν ἐς τὰς Ἀθήνας, καὶ
 ἀνασωσάμεν^α τὴν ἀρχήν, πιδύθησθαι ἐν τῇ
 ἐωυτῇ γηραιός. ἐκ μὲν δὴ τὸ ὄψι^α συνεβάλ-
 λετο ταῦτα. τότε δὲ καθηγόμεν^α, τῷ μὲν,
 τὰ ἀνδραγαθὰ τὰ ἐξ Ἐρετρείης ἀπέχεσθαι ἐς τὴν
 νῆσον τὴν Στυρέων, καλεομένην δὲ Αἰγίλειαν·
 τῷ δὲ, κατὰ γομένης ἐς τὴν Μαραθῶνα τὰς
 νέας ὠρμιζε^α ἔτ^α. ἐκβάλλας δὲ ἐς τὴν γῆν
 τὰς βαρβάρους διέπεισε. καὶ οἱ ταῦτα διέπειν
 ἐπῆλθε παρὲν τε ἑβόλῃ μεζόνως ἢ ὡς εἴθε·
 οἷα δὲ περὶ τυτῶν εἶναι, τὸ ὀδόντων οἱ πλεονεξ-
 εἰσίν^α. ταῦτων ὡς ἑνα τὸ ὀδόντων ἐκβάλλει ὑπὸ
 βίης βίης. ἐκπεσόν^α δὲ ἐς τὴν ψάμμον αὐ-
 τῇ, ἐπιέετο πολλὰν σαρδὴν ἐξέρπειν. ὡς δὲ σὺν
 ἐφαίνετο οἱ ὀδὸς, ἀναστάντας, εἶπε πρὸς τὰς
 „παρεστῶτας, ἢ γῆ ἥδε σὺν ἡμετέρῃ ἐστὶ, ἔδε
 „μιν διωκόμεθα ὑποχέμεν ποιήσασθαι. ὀκῶσιν
 „δὲ πῶς μοι μέρ^α μετῆν, ὁ ὀδὸς μετῆξ. Ἰππίας
 μὲν δὴ ταῦτα τὴν ὄψιν συνεβάλλετο ἐξεληλυ-
 θῆναι. Ἀθῆναιοι δὲ τεταγμένοι ἐν τεμένει
 Ἡρακλέ^α, ἐπῆλθον βοηθόντες Πλαταιέες παν-
 δημί. καὶ γὰρ καὶ ἐδεδώκεσάν σφας αὐτὰς τοῖσι
 Ἀθῆναιοι οἱ Πλαταιέες, καὶ πόντος ὑπὲρ αὐ-
 τῶν οἱ Ἀθῆναιοι συχνὰς ἤδη ἀναιρέοντο. ἐδο-
 σαν δὲ ὧδε· περὶ εὐμενοὶ ὑπὸ Θεβαίων οἱ Πλα-
 ταιέες, ἐδίδοντο πρῶτα παρὰ τυχεῖς Κλεομένει
 τε τῷ Ἀναξανδρίδῃ καὶ Λακεδαιμονίοις σφείας
 αὐτῆς. οἱ δὲ, ἔδεχομενοι, ἔλεγον σφι ταῦτα,
 „Ἡμεῖς μὲν ἐκείρω τε οἰκόμεν, καὶ ὑμῖν ποι-
 „ῶμεν πῶς γίνονται ἂν ὀππότε ψυχρῇ. Φθαίητε
 „γὰρ ἂν πολλάκις ἐξανδραποδισθέντες ἢ πῶς πύ-
 „θεσθαι ἡμέων. συμβαλόμενοι δὲ ὑμῖν θάνατον ὑ-
 „μῶν αὐτῶν Ἀθηναίοις, πλεονεξίᾳ τῇ ἀν-
 δρασί, καὶ πτωχείᾳ ἐσσι κακῶσι. ταῦτα
 συνεβάλλον οἱ Λακεδαιμόνιοι, ἔπειτα εὐνοίην
 ἔτω τῶν Πλαταιέων, ὡς βυλόμενοι τὰς Ἀ-
 θηναίους ἔχειν πόντος, συνεστῶτας Βοιωτοῖσι.

Λα-

Lacedæmonii differunt auxilium ad plenilunium. Hippiæ somnium & explicatio vana: tussis & dens excussus & x-nigma detectum. Platæenses dediri Atheniensibus.

mandatis à Phidippide expositis, pla-
 cebat quidem Lacedæmoniis opem ferre
 Atheniensibus: sed id sibi impossibile
 confestim facere erat, nolentibus legem
 rumpere. nam erat nonus dies stantis men-
 sis, quo die negabant se progressuros,
 orbe lunari non impleto. Et isti qui-
 dem plenilunium expectabant. Hippiæ 107
 autem Pisistrati filio, qui barbaros in
 Marathonem ducebat, visum hoc in
 fomnis superiore nocte oblatum est: Vi-
 debatur sibi Hippias cum matre concum-
 bere. Quo ex somnio conjectabat fore,
 ut reversus Athenas, ac recepto domina-
 tu senex domi suæ obiret. Hunc in mo-
 dum interpretabatur visum suum. Tunc
 autem ducis officio fungens, partim man-
 cipia Eretriensia in insulam Styreorum,
 nomine Ægileam, deportat; partim
 naves ad Marathonem appulas ipse in
 stationibus locat; sed & barbaros in ter-
 ram egressos disponit. Ei talia admini-
 stranti contigit sternutatio, tussisque so-
 lito vehementior. unde concussis ejus,
 utpote senis, plerisque dentibus unus il-
 lorum ex violentia tussendi excussus est,
 & in arenam delapsus: qui magna adhi-
 bita ad inveniendum diligentia, quum
 tamen non appareret, suspirans Hippias,
 ad eos qui aderant ait, Hæc terra non
 est nostra, nec eam poterimus nobis sub-
 jectam efficere; quanta autem pars ad
 me pertinebat, dens obtinet. Ita Hip- 108
 pias ista visione interpretabatur se defun-
 ctum esse. Atheniensibus autem apud
 Herculis fanum instructis supervenere au-
 xilio Platæenses, omni cum populo;
 quippe qui sese Atheniensibus dedide-
 rant, & pro quibus frequentes jam labo-
 res susceperant Atheniensēs. Dediderant
 autem sese hoc modo: Quum à Theba-
 nis premerentur Platæenses, primum
 Cleomeni Anaxandridæ atque Lacedæ-
 moniis qui intervenerant, sese dedide-
 rant; à quibus tamen recepti non sunt,
 hac oratione utentibus: à nobis qui pro-
 cul habitamus, frigidum quoddam fuerit
 vobis auxilium. nam priusquam nostrum
 quisquam audiat, possitis occupati ab ho-
 stibus sæpe expugnari. Suademus autem,
 ut vos ipsos Atheniensibus dedatis, vici-
 nis pariter & ad tutandum non invali-
 dis. Hoc Lacedæmonii non tam consu-
 lebant Platæensibus quod eis bene vel-
 lent, quam quod optarent Atheniensēs de-
 fatigari Bœotorum bello. Id suadentibus

La-

a Hæ voces ἐν τῷ ὕπνῳ absunt ab MS. b ταῦτα τῶν. c περὶ εὐμενοί.

Thebani infelices in lite cum Plataënsibus. Modus dendi. Thebarum termini. Miltiades sermo cum Callimacho ad suadendam pugnam. Polemarchus Athenis magistratus.

Lacedæmoniis non adversati Plataenses, aditis Atheniensibus, dum rem divinam duodecim diis faciunt, eis ad aram sup-
pliciter sedentes sese dediderunt. Adversus quos Thebani re audita exercitum duxerunt, in eorumque auxilium Atheniensēs venerunt. Sed conferturos prælium, Corinthii non neglexerunt; verum occurrentes reconciliandi gratia, utrumque permissu regionem hunc in modum terminarunt, ut Thebani eos Bæotos qui nollent inter Bæotos cenferi, finerent facere quod vellent. Hoc ubi decrevere Corinthii, abscessere. Abscedentes quoque Athenienses aggressi Bæoti sunt, sed commissā pugna repulsi. unde Athenienses transgressi quos Corinthii statuerant Plataënsibus terminos, illos dico excedentes, Asopum ipsum statuerunt limitem esse Thebanis versus Plataenses & Hyfias. Ergo Plataenses Atheniensibus sese quum dedidissent eo quo dixi modo, ad Marathonem tunc auxilio
109 venerunt. Erant autem in Atheniensium ducibus ancipites sententiæ, aliis vetantibus fieri prælium: paucos enim se esse, ut cum Medis confingerent; aliis, quorum erat Miltiades, ad pugnandum hortantibus. Itaque quum separarentur, & deterior sententia vinceret, ibi Miltiades Callimachum Aphidnæum adiit, tunc forte polemarchum, *belli principem*: qui magistratus per fabæ sortitionem electus in ferendo suffragio undecimus est. nam quondam Athenienses vi sententiæ parem ducibus faciebant polemarchum. Ad hunc Miltiades, In te, inquit, nunc, Callimache, situm est, utrum in servitutem Athenæ redigantur, an tu eas liberando memoriam tui in omne ævum relinquas, qualem ne Harmodius quidem atque Aristogiton reliquerunt. Nam Athenienses nunc in maximum omnium ex quo fuerunt veniunt discrimen: qui si Medis succumbant, palam est quæ passuri sint, traditi Hippiae: si autem superent, poterit hæc civitas urbium Græciæ effici prima. Quo autem pacto hæc fieri possint, &, quomodo ad te harum rerum arbitrium redeat, nunc exponam. Nostræ, qui duces sumus numero decem, divisæ sunt sententiæ de prælio committendo: aliis id suadentibus, aliis dissuadentibus. Qui nisi prælium committimus, vereor ne magna existat seditio, quæ mentes civium sollicitet

ERATO, LIBER VI. 367

Λακεδαιμόνιοι μὲν νῦν Πλαταιεῦσι πᾶσι συν-
εβάλον· οἱ ᾗ σὺκ ἤπεισαν, ἀλλ' Ἀθη-
ναίων ἰσθ' πεπειγμένων τοῖσι δώδεκα θεοῖσι, ἰκέ-
ται ἰζήμενοι ὅτι τ' βωμῶν, ἐδίδουσιν σφέας
αὐτάς. Θηβαῖοι ᾗ πυθμένοι πᾶσι, ἐστρα-
τεύοντο ὅτι τὰς Πλαταιέας· Ἀθῆναιοι δὲ σφι
ἐσοῦντο. μελλόντων ᾗ συναΐειν· μάχῃ,
κορύνθιοι ἔπειθον· ὠδυσσεύς ᾗ, καὶ
καταλλάττειν, ὅτι πειρησίων ἀμφοτέρων,
ἔρποντι πῶς χάρις ὅτι πίσδε· εἴαν Θηβαίους
βοιωτῶν τὰς μὴ βυλομένους ἐς βοιωτὰς πλέειν.
Κορύνθιοι μὲν δὴ ταῦτα γρόντες ἀπαλλάσσον-
το. Ἀθῆναιοι ᾗ ἀπ᾽ οἱ ἐπετήκατο βοιωτῶν.
ὅτι πειθόμενοι ᾗ, ἐσώθησαν τῇ μάχῃ. ὑπερ-
βάντες δὲ οἱ Ἀθῆναιοι τὰς οἱ Κορύνθιοι ἔθη-
καν Πλαταιεῦσι εἶναι ἔργα, τὰς ὑπερ-
βάντες, τ' Ἀσώπων αὐτὴν ἐπιήσαντο ἔρον Θη-
βαίοις πρὸς Πλαταιέας εἶναι καὶ Ὑσίας. ἐ-
δοσαν μὲν δὴ οἱ Πλαταιεῖς σφέας αὐτὰς Ἀ-
θῆναιοις πρῶτα τῷ εἰρημένῳ· ἦγον ᾗ τότε
ἐς Μαραθῶνα βοηθόντες. τοῖσι ᾗ Ἀθηναίων
στρατηγοῖσι ἐγίνοντο διχα αἱ γνώμαι· τ' μὲν,
σὺκ ἐὼντων συμβάλλειν· ὀλίγους γὰρ εἶναι στρα-
τῆς τῇ Μήδων συμβαλέειν· τ' ᾗ, καὶ Μιλτιά-
δεω, κελδόντων. αἰς ᾗ διχα ἐγίνοντο,
καὶ οὐκ ἦ χεῖρων τῶν γνωμένων, ἐβλήθη,
ὡς γὰρ ἐνδέκατο ψηφισμοῦ· ὁ τῷ κυά-
μῳ λαχὼν Ἀθηναίων πολέμαρχος· ποταλαῖον
γὰρ Ἀθηναῖοι ὀμώψηφον τὸν πολέμαρχον ἐπι-
εῦτο τοῖσι στρατηγοῖς. ὡς ᾗ τότε πολέμαρ-
χος Καλλίμαχος Ἀφιδναῖος· πρὸς τῇ-
,,τον ἔλθων Μιλτιάδης, ἔλεγε ταῦτα, Ἐν σοὶ
,,νῦν Καλλίμαχε ἐστὶ ἡ καταδολῶσαι Ἀθῆνας,
,,ἡ ἐλδοῦντας ποιήσαντα, μνημόσμων λιπέ-
,,σαι ἐς τὸν ἅπαντα ἀνθρώπων βίον, οἷον
,,ἔδε Ἀρμόδιος τε καὶ Ἀριστογείτων λείπει-
,,σι. νῦν γὰρ δὴ ἐξ ἧς ἐγίνοντο Ἀθηναῖοι, ἐς
,,κίνδυνον ἔκαστος μέγιστον· καὶ ὡς μὲν γε ὑπο-
,,κύπτωσι τοῖσι Μήδοις, δεδοκται πᾶσι πείσων-
,,ται ὡς δεδομένοι ἱππῆς· ὡς ᾗ περὶ βλήθη
,,αὐτῇ ἡ πόλις, οἷα τέ ἐστι πρώτη τῇ Ἑλλάδι-
,,δων παλίων γυρόμεναι. κῶς ὦν δὴ πᾶσι οἶα τε
,,ἐστὶ γυρόμεναι, καὶ κῶς ἐς σε πᾶσι τῶν ἀνέκων
,,τ' περηγμάτων τὸ κύριον ἔχον, νῦν ἐρχομαι
,,φράσω. ἡμέων τ' στρατηγῶν ἐόντων δέκα, δι-
,,χα γίνονται αἱ γνώμαι, τ' μὲν, κελδόντων,
,,τ' ᾗ, ἔς συμβαλλειν. ὡς μὲν νῦν μὴ συμβαλῶ-
,,μεν, ἐλπίσιν πᾶσι πᾶσι μεγάλῃ ἐμπεσῶσι.

Διχα-

a δὲ σφις συναΐειν. b ἐς ἔτι ταῦτα.

„Δι' αἰσίου τὰ Ἀθῶναιων φρονήματα, ὥς τε
 „μῆδισσι. ἡ δὲ συμβάλλωμεν πρὶν τι καὶ
 „παθρὸν Ἀθῶναιων μετεξετέροις ἐγρημέσθαι,
 „θεῶν τὰ ἴσα νεμόμενοι, οἳ τὸ εἶμεν ἀεὶ ἐγρη-
 „μέσθαι τῇ συμβολῇ. ταῦτα ὦν πάντα ἐς σε νῦν
 „τείνε, καὶ ἐκ σὸ ἥρτηται. ἡ δὲ σὺ γνώμη
 „τῇ ἐμῇ προσοτρῇ, ἔστι τοι παρὰ τὸ ἐλθέμεν,
 „καὶ πόλις πρώτη τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι. ἡ δὲ δὲ τῇ
 „ἀποσπασθόντων τῶν συμβολῇ ἔλη, ὑπάρξει
 „τοὶ τῶν ἐγὼ κατέλεξα ἀγαθῶν πάντας. Ταῦτα λέγων ὁ Μιλτιάδης, προσκίῳται τὸν
 Καλλίμαχον. προσεγγομένης δὲ τῇ πολέμαρχος
 τῇ γνώμης, ἐκεκύρωτο συμβάλλειν. μετὰ δὲ,
 οἱ στρατηγοί, τῶν ἡ γνώμη ἐφέρειν συμβάλλειν,
 ὡς ἐκάστη αὐτῶν ἐγένετο περὶ τῆς ἡ-
 μέρης, Μιλτιάδης παρεδίδουσαν. ὁ δὲ, δεχόμενος,
 ἔτι καὶ συμβολῇ ἐπιέει, πρὶν γὰρ δὴ αὐτῇ
 περὶ τῆς ἡμέρας. Ὡς δὲ ἐς ἐκείνον ἀεὶ ἦλθε,
 ἐνηπύτα δὲ ἐπαύσαντο ὡς Ἀθηναῖοι ὡς συμβα-
 λόντες. ἔμην δὲ ἐξίει κέρειον ἡγήτο ὁ πολέ-
 μαρχος Καλλίμαχος. ὁ γὰρ νόμος εἶχε ἔτι
 τοῖσι Ἀθηναίοις, τῇ πολέμαρχον ἔχειν κέρως
 τὸ δεξιόν. ἡγεμένης δὲ τῆς, ἐξεδέχοντο ὡς ἀ-
 ελθόμενοι αἱ φυλαί, ἐχόμενοι ἀλλήλων. πε-
 λώται δὲ ἐπαύσαντο, ἔχοντες τὸ εὐώνυμον κέ-
 ρως, Πλαταιέες. ἀπὸ τῆς γὰρ σφί τῇ μάχης,
 θυσιῶν Ἀθηναίων ἀναγόντων ἐς πανηγύρεως τὰς
 ἐν τῇσι πεντηήροισι γινόμενας, κατεῦχε^δ ὁ κή-
 ρυξ ὁ Ἀθηναῖος, ἅμα τε Ἀθηναίοις λέγων
 γένεσθαι ἀγαθὰ καὶ Πλαταιεῦσι. τότε δὲ παρομέ-
 νων τῇ Ἀθηναίων ἐν τῇ Μαραθῶνι, ἐγένετο ποι-
 ὄνδε τι. τὸ στρατόπεδον ἐξισόμενον τῷ Μηδικῷ
 στρατόπεδῳ, τὸ μὲν αὐτῷ μέσον ἐγένετο ὅππῃ πύ-
 ξας ὀλίγας. καὶ αὐτῇ ἡ ἀδενέστατον τὸ στρα-
 τόπεδον. τὸ δὲ κέρως ἐκάπερον ἔρρωτο πάλαι.
 Ὡς δὲ σφί διεπίπτετο, καὶ τὰ σφάγια ἐγένετο
 καλὰ, ἐνηπύτα ὡς ἀπείθησαν οἱ Ἀθηναῖοι,
 δρόμῳ ἵεντο ἐς τὰς βαρβάρους. ἦσαν δὲ σπῆδοι
 ἐκ ἐλάσσονες τὸ μεταίχμιον αὐτῶν, ἡ ὀκτώ.
 οἱ δὲ Πέρσαι, ὀρέωντες δρόμῳ ὀπιόντας, παρε-
 σκάζοντο ὡς δεξόμενοι. μανίῳ τε τοῖσι Ἀθη-
 ναίοις ἐπέφερον, καὶ πύγῃ ὀλεθρῇ, ὀρέων-
 τες αὐτὰς ἰόντας ὀλίγας, καὶ τῆς δρόμῳ
 ἐπιγομένους, ἔτε ἵππων ὑπαρχούσης σφί, ἔτε
 τοξόματων. ταῦτα μὲν νῦν οἱ βάρβαροι καλ-
 εῖκαζον. Ἀθηναῖοι δὲ, ἐπεὶ τε ἀδρόοι προσ-
 μίξαν τοῖσι βαρβάροις, ἐμάχοντο ἀξίως λό-
 γω. πρῶτοι μὲν γὰρ Ἑλλήνων πάντων τῇ ἡμεῖς
 ἴδμεν,

citet ad sentiendum cum Medis: sin pu-
 gnamus antequam aliquid putre in non-
 nullis Atheniensium existat, possumus
 diis æquis cum victoria discedere. Hæc
 omnia ad te tendunt, & abs te depen-
 dent: qui si meæ sententiæ accesseris,
 est & tibi patria libera, & civitas Græ-
 carum omnium princeps: sin accesseris
 consilio dissuadentium pugnam, eor-
 um quæ recensui bonorum tibi contra-
 ria existunt. Hæc dicens Miltiades Cal-
 limachum induxit. Ita accedente sen-
 tentia polemarchi, obtentum est ut con-
 fligeretur. Post hæc ii duces quorum
 sententia de configendo fuerat, ut cu-
 jusque dies imperitandi venerat, vicem
 suam Miltiadi dabant: quam ille accipi-
 ens, non tamen prius decertandum pu-
 tavit, quam sua dies imperii advenit. I-
 taque ubi vices ejus fuere, tunc Athe-
 nenses hunc in modum instructi sunt ad
 configendum: Dextro cornu præerat
 Callimachus polemarchus. ita enim lex
 apud Athenienses tunc postulabat, ut po-
 lemarchus dextrum cornu teneret. Hoc
 duce sequebantur deinceps ceteræ tribus,
 ut quæque ordine erat, junctim cohæ-
 rentes. Novissimi autem sunt collocati
 Plataenses, sinistrum cornu tenentes. Quo
 factum est, ut ab hujus pugnae tempo-
 re, quoties Athenienses offerunt hosti-
 as apud sacros populorum conventus, qui
 quinto quoque anno fiunt, Atheniensis
 præco precetur bona Atheniensibus pa-
 riter & Plataensibus. Igitur Athenien-
 sium acie tunc apud Marathonem in-
 structa exstabat tale quid. Acies æquata
 aciei Medicæ in medio paucis consta-
 bat ordinibus, ideoque illic maxime de-
 bilis acies, utroque autem in cornu per
 multitudinem validior. Posteaquam vero
 structa est, ac sacrificium litavit, Athe-
 nenses ubi fuerunt emissi, cursu in bar-
 baros tendunt. erat autem inter utram-
 que aciem non minus octo stadiorum in-
 tercapedinis. Quos cursu ferri in se vi-
 dentes Persæ, aptabant se tanquam illos
 excepturi; infanæ eorum dantes & per-
 niciem omnium prædicentes inde quod
 cernerent eos cursu tendere, quum pau-
 ci essent, & nec equitatu nec sagittis freti.
 Hoc ita barbari auspicabantur. at vero
 Athenienses, posteaquam conferti admix-
 ti sunt barbaris, pugnam memoratu di-
 gnam edebant. Quippe primi omnium
 Græcorum (quos ipsi novimus) cursu
 in

a ἐκάστη αὐτῶν. b ἕκαστος. c αἰρέως. d Hæc vox ἰσχύς non existat in MS.

Forundem victoria, & aciei casus, & numerus castrorum, cum quorundam nominibus, frustra etiam ipsas Athenas tentantibus Persis, qui sic Asiam reperiverunt. Suspicio de Alcæonidia.

in hostem usi sunt; ac primi sustinuerunt cernere Medicam vestem & viros ea indutos: quum antehac vel audire nomen Medorum Græcis terror fuisset.

113 In Marathone quum diu pugnatum esset, barbari circa mediam aciem vincebant, ubi Persæ stabant & Sacæ; ibi ergo vincentes barbaricamque perrumpentes, hostem in mediterranea persequébantur: at in utroque cornu vincentes Athenienses Plataensesque, barbaris, qui terga dederant, fugam liberam dantes, contraxerunt utraque cornua, & cum iis, qui mediam ipsorum aciem perfregerant, dimicantes, quum superassent, fugientes Persas urgebant cædebantque, donec ad mare pervenientes, petito igne naves corripuerunt.

114 Quo in certamine Callimachus polemarchus interficitur, egregia navata opera. Occubuit quoque e ducibus Stesileus Thraſyli, & Cynagirus Euphorionis filius, qui illic aplustre navis apprehendens, abscissa manu securi cecidit: nec non alii Athenienses multi & clari.

115 Ac septem quidem naves obtinuerunt Athenienses hoc modo: navibus ceteris barbari inhibuerunt, receptaque præda Eretrienſi ex insula ubi reliquerant, circumvecti sunt Sunium, animo prævertendi Athenienses, ut in ipsam urbem venirent; quod consilium eos excogitavisse apud Athenienses in crimen coniecit Alcæonidas ex eo, quod ex composito Persis jam in naves redactis

116 scutum ostenderint. Dum illi Sunium circumvehuntur, Athenienses e vestigio abeuntes celerrime ad ferendam urbi oppem properarunt, barbarosque eodem tendentes præverterunt: progressique ex Herculis templo quod est in Marathone, in aliud Herculis fanum quod est in Cynofargi, castra posuerunt. Barbari, quum classe Phalerum superassent (hic enim Atheniensium navale tunc erat) super eum locum ad ancoras suspensis navibus

117 morati, rursus in Asiam abierunt. Quorum in hac pugna apud Marathonem pugnata occubuerunt circiter sex millia quadringenta: Atheniensium vero, centum nonaginta duo. tot ex utrisque cecidere. In qua pugna hæc res mira contigit, ut Atheniensis quidam Epizelus Cuphagoræ filius, dum stans in acie pugnabat strenue, luminibus caperetur, neque saucius ulla parte corporis, neque eminus ictus: atque ita cæcus in reliquum vitæ tempus

ἰδμεν, δρόμῳ εἰς πολέμους ἐξήσαντο, πρῶτοι τε ἀνέχοντο ἐοθιὰ τε Μηδικῷ ὀρέοντες, καὶ τὰς ἀνδρας παύειν ἐοθημένους· τίως ᾗ ὡς τοῖσι Ἑλλήσι καὶ τὸνομα τὸ Μυδῶν Φόβῳ ἀπέσκη. Μαχημένων ᾗ ἐν τῷ Μαραθῶνι, χροῖον ἐχέοντο πολλοί· καὶ τὸ μὲν μέσον ἔσρατοπὸν ἐνίκων οἱ βαρβάροι, τῇ Πέρσῃ τε αὐτοὶ ἐξάκαμ ἐπὶ ἀχάρ. κατὰ τὸ μὲν δὴ ἐνίκων οἱ βαρβάροι, καὶ ῥήξαντες, ἐδίωκον εἰς τὴν μεσσηγίαν. τὸ ᾗ κέρως ἐκάτερον ἐνίκων Ἀθηναῖοι τε ἐξ Πλαταιέων· νικῶντες δὲ, τὸ μὲν πετραμμένον τῷ βαρβαρῶν Φεύγῃ ἐων· τοῖσι δὲ τὸ μέσον ῥήξας αὐτῶν, σωμαχαλῆες τὰ κέρως ἀμφοτέρως, ἐμάχοντο, καὶ ἐνίκων Ἀθηναῖοι· Φεύγῃσι δὲ τοῖσι Πέρσῃσι εἰπὼσι κόπῃσι, εἰς ὅς ἐστιν ἡ γὰρ ἄσσαν ἀπικόμενοι, πῦρ τε αἶτεον, καὶ ἐπὶ λαμψάνῃσι τῷ νεῶν. καὶ τὸ μὲν, ἐν τῷ τῷ πῶν· ὁ πολέμαρχος Καλλίμαχος· ἀφαιρέται, ἀνὴρ ἡρόμενος ἀγαθός· ἀπὸ δὲ ἔθανε τῷ στρατηγῶν Σπυρίωνος ὁ Θερασίω· τὸ δὲ, Κυναίγῃσι· ὁ Εὐφορίωνος, ἐν τῷ τῷ Πηλαγόμην· τῷ ἀφλάσων νηὸς, τὴν χεῖρα ἀποκτείνε πελκεί, πῆλ· τὸ δὲ, ἄλλοι Ἀθηναῖων πολλοὶ τε καὶ ὀνομαστοί. Ἐπὶ μὲν δὴ τῷ νεῶν ἐπεκράτησαν πρόπῳ τοῖσι Ἀθηναῖοι. τῇσι δὲ λοιπῇσι οἱ βαρβάροι ἐξανακρεσόμενοι, καὶ ἀναλαβόντες ἐκ τῇ νήσῃ, ἐν τῇ ἔλιπον, τὰ ἐξ Ἐρείρας ἀνδράποδα, παρὶ ἐπλων Σάνιον, βεβλόμενοι Φθίγγῃ τὰς Ἀθηναίους ἀπικόμενοι εἰς τὸ ἄστυ. αἰτία δὲ ἔχε Ἀθηναῖοις ἐξ Ἀλκμαιωνίδων μηχανῆς αὐτὰς ταῦτα Πηλοθήναι. τῆς γὰρ πωθεμένους τοῖσι Πέρσῃσι ἀναδέξαι· ἀσπῖδα, ἐκαστὸν ἡδὲ ἐν τῇσι νηυσὶ. οὗτοι μὲν δὴ παρὶ ἐπλων Σάνιον. Ἀθηναῖοι δὲ ὡς ποδῶν εἰχόντο, τάχιστα ἐβοήθηον εἰς τὸ ἄστυ. καὶ ἐφθῆσαν τε ἀπικόμενοι, πρὶν ἢ τὰς βαρβάρους ἡκεῖν, καὶ ἐσρατοπεδεύσαντο ἀπυγμένοι ἐξ Ἡρακλείας· ἐν Μαραθῶνι ἐν ἄλλῃ Ἡρακλείῃ τῷ ἐν Κυνοσάργῃ· οἱ ᾗ βαρβάροι τῇσι νηυσὶ ὑπεραιωρηγνῆτες φάληρα, (τῶν γὰρ ὡς Πηλῶν τότε τῷ Ἀθηναίων) ὑπερ τῶν ἀνακωχεύσαντες τὰς νῆας, ἀπέπλεον ὀπίσω εἰς τὴν Ἀσίαν. Ἐν ταύτῃ τῇ ἐν Μαραθῶνι μάχῃ ἀπέθανον τῷ βαρβαρῶν κατὰ ἐξακισχίλις καὶ πεντακισχίλις ἀνδρας· Ἀθηναίων ᾗ, ἐκατὸν ἐνενήκοντα καὶ δύο. ἔπεσον μὲν ἀμφοτέρων πρῶτοι. σωζήθη ᾗ αὐτοῖσι θάναμα τοῖονδε ἡμέδα· Ἀθηναῖον ἀνδρα Ἐπίζηλον τῷ Κεφαλήρει ἐν τῇ συστάσει μαχημένον τε, καὶ ἀνδρα γινόμενον ἀγαθόν, τῷ ὁμμάτων σερρήνῃ, ἔπε πηλῆγῃσι ἔδεν ἔσώματι, ἔπε βληθέντα· καὶ τὸ λοιπὸν τῷ ζῆσι Διαιπλέων

per-
a κέρως. ἐμάχοντο. b ἐπὶ. c πολέμαρ. d abest hoc nomen ab MS. e in MS. est Κυρίγῃσι. f τοῖσι δι. g ἀναδέξαι.

δὸς τὸν ἔχοντα ἐόντα τυφλόν. λέγειν ἢ αὐτὸν
 ἦν οὕτως· ὅτι πᾶσι τοῖσι δὲ πᾶσι λόγοι· ἀνδρά
 οἱ δοκέειν ὁπλίται ἀντιστῆναι μέγαν, ἔτι τὸ γὰρ
 τῷ ἀσπίδι παύσαι σκιάζειν. τὸ δὲ Φάσμα τῶ
 ἐαυτὸν μὲν παρεξελθεῖν, ἔτι δὲ ἐαυτὸν ὡς ἀπὸ
 δότο κτείναι. ταῦτα μὲν δὲ ἐπὶ ζήλον ἐπυθόμενον λέ-
 γαν. Δᾶτις δὲ παρδόμενος ἄμα τῷ στρατῷ ἐς τὴν
 Ἀσίαν, ἐπεὶ τε ἐγένετο ἐν Μυκόνῳ, εἶδε ὅψιν ἐν
 τῷ ὕπνῳ. καὶ ἦτις μὲν λέω ἡ ὄψις, καὶ λέγει· ὁ δὲ,
 ὡς ἡμέρη ταχιστα ἐπὶ λαμψέ, ζήτησιν ἐπορεύετο
 νεῶν. εὐρὼν δὲ ἐν Φοινίκῃ νηὶ ἀγαλμα Ἀπόλλω-
 νος κεκρυσμένον, ἐπυνθάνετο ὅθεν σπουλη-
 μένον εἴη· πυθόμενος δὲ ἐξ ἑλὼ ἰρᾶ, ἔωλεε τῇ
 ἐαυτὸν νηὶ ἐς Δῆλον· καὶ ἀπικαίῳ ἡ τῶν πτωχῶν
 οἱ Δῆλιοι ὁπίσω ἐς τὴν νῆσον, κατέπλετο τε ἐς
 τὸ ἰρὸν τὸ ἀγαλμα, καὶ ἐνέπλετο τοῖσι Δηλίοις
 ἀπαγαγεῖν τὸ ἀγαλμα ἐς Δῆλον τὸ Θεβαίων. τὸ
 δὲ ἐστὶ ἐπὶ θαλάσῃ, Καλκιδὸν καὶ Ἀντίον. Δᾶ-
 τισ μὲν δὲ ταῦτα ἐντὶ λαμψέ ἀπέπλεε. τὸν δὲ
 ἀνδριάντα τῶτον Δῆλιοι οὐκ ἀπῆραγον, ἀλλὰ μιν
 δι' ἐτίων εἴκοσι Θεβαῖοι αὐτοὶ ἐκ Θεωπεσίας ἐκο-
 μίσαντο ἐπὶ Δῆλον. τῆς δὲ τῶν Ἐρετρίων ἀν-
 δραποδισμένους Δᾶτις τε ἐκ Ἀρταφέρνης, ὡς περ-
 εχον πρὸς τὴν Ἀσίαν πλείονες, ἀνῆραγον ἐς Σῶ-
 σι. βασιλεὺς δὲ Δαρεῖος, πρὶν μὲν ἀχμαλώ-
 τας ἡμέωται τὰς Ἐρετρίους, ἐνέχε σφι δαινὸν χό-
 λον, οἷα Σαρδάνων ἀδικίης πρεσβύτων τῶν Ἐρετρί-
 ων· ἐπὶ τε ἡ εἶδε σφέας ἀπαχθέντας παρ' ἐαυτὸν,
 καὶ ὑποχρῆσθαι ἐαυτῷ ἐόντας, ἐποίησε κακὸν ἄλλο
 ἔδεν, ἀλλὰ σφέας ἐκ Κισθίας χώρας κατόικισεν ἐν
 Σαρδωῖ ἐαυτῶν, τῷ ἔνομον ἐστὶ Ἀρδερικκᾶ· δὸς μὲν
 Σίστων δέκα ἐκ δικοσίων ἐαυτῶν ἀπέχοντι, τέσσε-
 ρᾶς δὲ τὸν δὲ Φρέατι, τὸ παρέχετο τριφά-
 σιας ιδέας. καὶ τὸ ἀσφαλτον ἐκ ἄλλας ἐλαιον ἀρ-
 ρύπον· ἐξ αὐτῶν τρεῖς πῶδες ἀνέλετο μὲν κηλο-
 νήϊον, ἀντὶ δὲ γαυλῆς, ἡμῖσι ἀσκήοι περὶ δέδετο·
 ὑποτύψας δὲ τῶν ἀνέλετο, καὶ ἐπὶ τῶν ἐγχεῖ ἐς
 δεξάμενόν· ἐκ δὲ πύθης ἐς ἄλλο ἀναχόμενον,
 τρεῖς τριφασίας ὁδὸς. καὶ ἡ μὲν ἀσφαλτος, καὶ οἱ
 ἄλλας πύγῃ ὡς στυπία, τὸ δὲ ἐλαιον συνάγει
 ἐν ἀγρίοις, τὸ οἱ Πέρσαι καλέουσι ῥαδινάκην· ἐστὶ
 δὲ μέλαν, καὶ ὁδμὴν παρεχόμενον βαρέαν. ἐν ταῦ-
 ταις τὰς Ἐρετρίους κατόικισεν βασιλεὺς Δαρεῖος,
 οἱ δὲ μέγαν ἐμὸν εἶχον τὴν χώραν πύθην, Φυλάσ-
 σι τις τὴν δὲ χαίτην γλῶσσαν. τὰ μὲν δὲ περὶ Ἐρε-
 τρίας, ἔχει ἔγωγε. Λακεδαιμονίων δὲ ἦσαν ἐς τὰς
 Ἀθήνας διότι οἱ μὲν τὴν πανσέλλων, ἔχοντες παρ-
 δὴν πολλὴν κατέλαβον ἔγωγε ὥστε τριτάτοι· ἐκ
 Σπάρτης ἐγένοντο ἐν τῇ Ἀττικῇ. ὕστεροι δὲ ἀπι-
 ρόμενοι

Cæcitas Epizeli. Delio ablatum simulacrum Apollinis
 restituitur. Eretrienſes captivi collocati in Cissia. Putus
 edens bitumen, sales & oleum. Post prælium duo millia
 Lacedæmoniorum venerunt.

permanſerit. Quem audiui dicere soli-
 tum de sua clade, visum sibi esse obſiste-
 re virum armatum, procero corpore,
 cujus barba omnem clypeum inumbra-
 ret: & hoc spectrum præter ipsum
 quidem ivisse, sed illum qui sibi affisteret
 occidisse. Hæc Epizelum solitum com-
 memorare audiui. Porro Datis in Asiam
 cum classe rediens, ubi Myconum te-
 nuit, vidit in somnis visum. id tamen
 quod fuerit, non traditur: sed ubi primum
 dies illuxit, naves rimatus est; comper-
 toque in navi Phœniſſa simulacro Apol-
 linis inaurato, sciscitatus est unde subla-
 tum esset: & ubi audivit ex quo tem-
 plo foret, navigans sua navi Delum (jam
 enim Delii in insulam redierant) ibi si-
 mulacrum in templo deposuit, præce-
 pitque Delii ut illud in Delium The-
 banorum referrent, quod est ad mare
 è regione Chalcidis. Hoc ubi præcepit
 Datis, vela illinc fecit. Delii tamen hanc
 statutam non reportaverunt, sed viceſi-
 mo post anno eam Thebani ex oraculo
 in Delium tulerunt. Datis autem & Ar-
 taphernes, posteaquam in Asiam navi-
 gaverunt, captivos Eretrienſes Susa per-
 duxerunt. quos Darius rex, etsi in eos ante
 captivitatem bilem contraxerat acerbam,
 quod priores cœpiſſent injuste agere, ta-
 men ut in conspectum suum abductos vi-
 dit ac sibi subjectos, nullo alio malo af-
 fecit, sed in suo Cissia regionis stathmo
 collocavit, cui nomen est Ardericca:
 ducentis ac decem stadiis procul à Susis,
 quadraginta à puteo qui exhibet triplices
 rerum species. nam ex eo bitumen &
 sales & oleum hauriunt, ad hunc modum.
 Hauritur quidem tollene; pro situla
 autem, dimidiatus uter ei est alligatus:
 quo in puteum decussus hauritur, & mox
 in cisternam diffunditur, atque hinc al-
 lio effusum, triplici varietate concreſcit:
 bitumen quidem & sales protinus; o-
 leum autem (quod Perfæ rhadinacen
 appellant) in vasa colligunt. est autem
 atrum ac gravior olens. Hoc loco rex
 Darius locavit Eretrienſes, quem ad me-
 am usque memoriam tenuere, servantes
 pristinam linguam. Quod ad Eretrien-
 ses attinet, ita habet. Ceterum post ple-
 nilunium duo millia Lacedæmoniorum
 Athenas venerunt, tanta festinatione ad-
 piscendi hostem, ut triduo quam ex Spar-
 ta discessere, in Atticam pervenerint:

&

a ἀπικαίῳ. b περὶ τὸν ἐς τὴν. c Ἀρδερικκᾶ. d ἀσκήοι περὶ δέδετο. e Ἡα voces συνάγει ἐν ἀγρίοις, τὸ non
 leguntur in MS. quatuor. f Post hanc vocem in MS. iterantur voces μετὰ τὴν πανσέλλων.

Ab illis spectati Persæ. Clypeus Persis ad signum ostentus. an ab Alcæmonidis? negat auctor. Tyrannorum hostes Callias & Alcæmonidæ.

& licet serius post pugnam venissent, tamen intuendi Medos cupidi, ad illos intuendos in Marathonem perrexerunt. Deinde laudatis Atheniensibus & eorum facinore, rursus redierunt. Tenet autem admiratio me, nec rationem inire possum, Alcæmonidas unquam Persis ex composito ostentasse clypeum, quod vellet Athenienses barbaris atque Hippie subesse. quippe quos constat vehementiore aut simili odio in tyrannos fuisse, quam fuit Callias Phænippi, pater Hipponici. nam Callias cum alia omnia in Pisistratum inimicissime commentus est, tum vero solus Atheniensium omnium, illius Athenis ejecti quum publice sub præcone venderentur bona, emere ausus est. Cujus Calliæ mentionem crebro plerique omnes habere debent cum ob ea quæ dicta sunt, ut viri summopere patriam liberantis, tum ob hæc quæ in Olympia fecit. nam & in equorum cursu palmam obtinuit, & in quadrigario fuit secundus: & in ludis Pythiis quum primas obtinuisset, in universos Græcos sumptuosissimus extitit: tum ob id quod talem se in filias suas quæ tres fuerunt, exhibuit. nam posteaquam nobiles existeret, hoc eis magnificentissimum munus est gratificatus, ut quem sibi unaquæque vellet ex omnibus Atheniensibus, eum deligeret: atque ita eam illi nuptum dedit. At Alcæmonidæ aut perinde aut nihil minus quam Callias, perosi tyrannos fuere. Quo major me admiratio subit, minusque admitto criminationem, eos clypeum Persis ostentasse, qui per omne tempus tyrannidis in exilio vixerunt, & quorum astutia Pisistratidæ tyrannidem dereliquerunt: atque ita multo magis Athenarum liberatores existerunt illi meo iudicio, quam Harmodius & Aristogiton. Illi enim Hipparcho interempto, non tam ceteros Pisistratidas ab affectanda tyrannide represserunt, quam asperaverunt: Alcæmonidæ autem ex aperto Athenas liberaverunt, si modo ipsi fuere qui Pythiæ persuasere, ut imperaret Lacedæmonius Athenas liberare, quemadmodum superius à me commemoratum est. Atenim propter aliquam causam forsitan succensentes Atheniensi populo patriam prodiderunt? Imo nulli erant viri illustriores eis inter Athenienses, neque qui magis essent honorati. Ita neque ratio probat clypeum ab

χόμενοι τῇ συμβολῇ, ἰμείροντο ὅμως θήσασθαι τὰς Μηδὰς. ἐλθόντες δὲ ἐς τὴν Μαραθῶνα, ἐθήσαντο. μετὰ δὲ αἰνέσωσις Ἀθηναίους, καὶ τὸ ἔργον αὐτῶν, ἀπαλλάσσοντο ὁπίσω. Θάρσυμα δὲ μοι, καὶ σὺ ἐνδέχεσθαι τὸ λόγον, Ἀλκίμωνιδᾶς ἂν κατε ἀναδέξαι Πέρσησι ἐκ σωτήριας ἀσπίδα, βελομένους ὑπὸ βαρβαροῖσι τι εἶναι Ἀθηναίους καὶ ὑπὸ Ἰππῶν. οἱ πινες μᾶλλον ἢ ὁμοίως Καλλίῃ τῷ φαεινίππῃ, Ἰπποκίχῃ δὲ πατρὶ, φαίνονται μιστύραννοι ἰόντες. Καλλίης τι γὰρ μὲν Ἀθηναίων αἰσίων τὸν ἐτόλμα, ὅπως Πεισιστράτῃ ἐκπέσι ἐκ τῆς Ἀθηένων, τὰ χρεῖματα αὐτῷ κηρυσσόμενα ὑπὸ τῆς δημοσίας ἀνέεσθαι, καὶ τὰλλα τὰ ἐχθιστὰ ἐς αὐτὴν πάντα ἐμχανᾶτο. Καλλίῳ δὲ τέττα, ἀξίον πολλὰ καὶ μνήμῃ ἐστὶ πάντα πᾶσι ἔχῃν. τέττο μὲν γὰρ, τὰ περιλεγεμένα, ὡς ἀνὴρ ἀκροῦ ἐλδ' ἱερῶν τῷ πατρὶδα. τέττο δὲ, τὰ ἐν Ὀλυμπίᾳ ἐποίησε, ἵππῳ νικήσας. πεθρόπῳ δὲ, δεύτρῳ θρόνον. Πύθια δὲ πρῶτον ἀνελόμενον, ἐφανέρωσεν ἐς τὰς Ἑλλάδας πάντας μεγίστησι δαπάνῃσι. τῶν δὲ, κατὰ τὰς ἐαυτῶν θυγατέρας, εὐσεῖς τρεῖς, οἷος τις ἀνὴρ ἐβήσε. ἐπὶ δὲ γὰρ ἐβήσαντο χάμπε ἀρσάσαι, ἔδωκε σφί δωρεῶν μεγαλοπρεπέστατον, ἐκείνησι τε ἐχαρῶσθαι. ἐκ γὰρ πάντων τῶν Ἀθηναίων τὸν ἐκάστη ἐθέλοι ἄνδρα ἐαυτῇ ἐκλέξασθαι, ἔδωκε τούτῳ τῷ ἀνδρὶ. Καὶ οἱ Ἀλκίμωνιδᾶι ὁμοίως, ἢ οὐδὲν ἥσαν τούτῳ ἴσων μιστύραννοι. Θάρσυμα ὦν μοι, καὶ οὐ πρὸς τῇ τῷ λαβούλῳ, τούτους γε ἀναδέξαι ἀσπίδα, οἱ πινες ἐφ' ὧν τε τὰ πάντα χρόνον τοὺς τυράννας, ἐκ μηχανῆς τε τῶν τούτων ἐξέλιπον οἱ Πεισιστρατίδῃ τῷ τυράννιδᾳ. καὶ οὕτω τὰς Ἀθήνας οὗτοι ἴσων οἱ ἐλδ' ἱερῶσταις πολλῶ μᾶλλον ἢ περ Ἀρμόδιος τε καὶ Ἀριστογείτων, ὡς ἐγὼ κέρνω. οἱ μὲν γὰρ ἐξηγέωσιν τοὺς λοιποὺς Πεισιστρατιδῶν Ἰππαρχὸν ἀποκλείναντες, οὐδὲ τι μᾶλλον ἐπαύσαν τοὺς λοιποὺς τυραννεύοντας. Ἀλκίμωνιδᾶι δὲ ἐμφανέως ἐλδ' ἱερῶσαν, εἰ δὲ οὗτοι γε ἀληθῶς ἴσων οἱ τῷ Πυθίῳ ἀναπέσσαις προσμαίνεσθαι Λακεδαιμονίοισι ἐλδ' ἱερῶν τὰς Ἀθήνας, ὡς μοι πρῶτον δεδήλωται. Ἀλλὰ γὰρ ἴσων ἢ Ἰππιμεφόμενοι τῆς Ἀθηναίων τῷ δήμῳ προσεδίδασθαι τῷ πατρὶδα; ἢ μὲν ὦν ἥσαν σφῶν ἄλλοι δοκιμώτεροι ἐν γε Ἀθηναίοισι ἄνδρες, ἐπὶ οἱ μᾶλλον ἐτέλμεναι. ἔγωγε δὲ λόγῳ αἰρεῖ ἀναδε-

Α α α 2

χθῆσαι

a Ἀθηναίων. b Καλλίῳ δὲ τούτῳ usque ad τούτῳ τῷ ἀνδρὶ hæc omnia absunt ab MS. c ἀναδέξασθαι. d ὑπολέγουσι. e ἴσων ἢ Ἰππιμεφόμοι.

χρῆναι ἐκ γὰρ ἂν τέτων ἀσπίδα ὅππῃ ποίετω λόγῳ.
ἀνδρείχην μὲν γὰρ ἀσπίς· καὶ τῶν οὐκ ἐστὶ ἀλ-
λας εἰπεῖν· ἐφάρ· γάρ. ὃς μὲν τοι ἴω ὁ ἀνα-
δείξας, οὐκ ἔχω περισώπρω εἰπεῖν τετύων. οἱ
ᾧ Ἀλκμαωνίδαι ἔσαν μὲν καὶ τὰ ἀνέκαθεν
λαμπροὶ ἐν τῇσι Ἀθήνῃσι, ὅτε ᾧ Ἀλκμαῶ-
ν^α καὶ αὐτοῖς Μεγακλῆ^α ἐφύοντο καὶ κάρτα
λαμπροί. τῶν μὲν γὰρ, Ἀλκμαῶν ὁ Μεγα-
κλῆ^α τοῖσι ἐκ Σαρδίων Λυδοῖσι ὄντι Κροίσῳ
ἀπικόμενοι^α ὅππῃ τὸ χρηστέρων τὸ ἐν Δελφοῖσι,
συμπέριπλεε τε ἐγνέο καὶ συναλάμβανε περὶ
μυῖς· καὶ μὲν Κροῖσ^α πυθόμεν^α τὸ Λυδῶν τὸ
ὅς τὰ χρηστέρων Φοῖβόνων ἐωὺτὸν εὖ ποιεῖν,
μετὰ περὶ πύλῃ ἐς Σάρδεις. ἀπικόμενον ᾧ δωρεῖται
χρυσῶν, τὸ ἂν δώσῃ τῷ ἐωὺτὲ σώματι ἐξενέ-
καθεν^α εἰσάπλξ. ὁ ᾧ Ἀλκμαῶν περὶ τὴν δω-
ρεῖν ἔσται πιαύτῃ τοιάδε ὅππῃ δέουσαι, περισ-
έφερε· ἐσθλὴς κίβητα μέγαν^α, καὶ κέλπον βαθύ
καταλύμεν^α ᾧ κίβητ^α, κτήρην^α ὅς^α εὐρυ-
σκε εὐρυτάτης ἐόντας ὑποδοσάμεν^α, ἥτε ἐς τὸ
θησαυρὸν ἐς τὸν οἱ κατηγόντο. ἰασεσὼν ᾧ ἐς σω-
ρὸν ψήγμα^α, περὶ τὸν μὲν περὶ σάξ^α τὰς
κνήμας ᾧ χρυσῶν ὅσον ἐχάρεον οἱ κτήρην^α. μὲν ᾧ,
τὸ κέλπον πᾶν^α πλοσάμεν^α χρυσῶν, καὶ ἐς τὰς
τρίχας τὸ κεφαλῆς δισπᾶσαι ᾧ ψήγμα^α, καὶ
ἄλλο λαβὼν ἐς τὸ σῆμα, ἐξήτε ἐκ ᾧ θησαυρῶν,
ἔλκων μὲν μόρας τῆς κτήρην^α, πᾶν^α δὲ πᾶν οἰ-
κὼς μάλλον ἢ ἀνθρώπων· ᾧ τό, τε σῆμα ἐδέξω-
το, καὶ πᾶν^α ἐξώκω^α. ἰδόν^α ᾧ τὸ Κροῖσ^α γάως
ἐπῆλθε· καὶ οἱ πᾶν^α ἐκείνα διδοῖ, καὶ περὶ
ἑτέρω δωρεῖται^α, οὐκ ἐλάσσω^α ἐκείνων. ἔτω
μὲν ἐπὶ λέτῃσι ἢ οἰκίᾳ αὐτῇ μεγάλως· καὶ ὁ
Ἀλκμαῶν ἔτ^α ἔτω τεθελπτοῖροφῆσαι, ὁ-
λυμπιάδα ἀναφύεται. Μετὰ ᾧ, γυνὴ δούτρη
ὑπερὸν, Κλειδένης μὲν ὁ Σικυανῶν^α τὸραν^α
ἐξήγειρε^α, ὡς πᾶν^α ὀνομαστοτέρων γυνεῶν ἐν
τοῖσι Ἕλλησι ἢ περὶ τὸν ἴω. Κλειδένης γὰρ τῷ
Ἀρξωνύμῳ ᾧ Μύρων^α ᾧ Ἀνδρῶν, γυνεῖται
θυγάτηρ τῇ ὀνομα μὲν Ἀρξίῃ. πᾶν^α ἡγε-
λησε, Ἕλληων πᾶν^α ἐξάρων τὸ ἄρξων,
τῶν γυναικῶν περὶ τὴν. Ὀλυμπίων ὡν ἐόν-
των, καὶ καὶ ἐν αὐτοῖσι περὶ τὴν ὁ Κλει-
δένης, κήρυγμα ἐπιστάτω, ὅστις Ἕλληων
ἐωὺτὸν ἀξιοῖ Κλειδένης^α γαμβρὸν γυνεῶν,
ἥτε ἐς ἐξήκοσθ^α ἡμέρων, ἢ καὶ περὶ τὸν, ἐς
Σικυανῶν, ὡς περὶ τὸν^α Κλειδένης^α τὸ γά-
μον ἐν ἐναιτῷ, ὅτε τὸ ἐξήκοσθ^α δεξαμένη ἡμέ-
ρης. ἐν τῷ τῷ Ἕλληων ὅσοι σφίσι πε αὐτοῖσι ἐ-
σαν καὶ πᾶν^α ἐξώκω^α, ἐφοίτεον μνηστῆρες·
πᾶν^α

ab his esse ostensum ob talem causam. Nam certe ostensus fuit clypeus, idque non licet aliter dicere: factum est enim. sed quis tamen ostenderit, nequeo ulterius dicere, quam dixi. Quamquam¹²⁵ Alcmaeonidae jampridem extiterant Athenis clari sane: sed ab Alcmaeone atque etiam Megacle extiterunt omnino splendidissimi. Etenim Alcmaeon Megaclicis filius, iis Lydis qui Sardibus à Croeso Delphos ad oraculum ierant, administrum se praeiuit, eosque comiter accepit. Cujus beneficentiam Croesus à Lydis ad oracula euntibus quum audisset, hominem Sardes arcessivit, & ubi advenit, eum donavit tanto auro quantum semel corpore suo efferre posset. Ad istam doni condicionem Alcmaeon hanc astutiam attulit: pergrandem tunicam amictus, ingenti in ea sinu relicto, cothurnisque quos latissimos reperit calceatus, ad thesaurum perrexit ad quem illi ducebant. Ibi in acervum ramentorum procumbens, primum quidem praeter tibias, quantum auri capiebant cothurni, inferat: deinde omnem sinum implens atque etiam crines ramentis perspargens, & parte in os desumpta, è thesauro processit, ægre trahens cothurnos, cuivis alteri rei quam homini similior: cujus & os turgidum erat, & omnia exporrecta. Id cernens Croesus, in cachinnumque erumpens, ea omnia illi donavit: nec minora his alia dona dedit. Ita domus hæc vehementer locupletata est, & sic Alcmaeon iste quadrijugos equos alens, vicit Olympia. Sed eam¹²⁶ deinde secunda ætate Clifthenes Sicyonius tyrannus extulit, ut multo magis quam prius inter Græcos celebris extiterit. Erat enim Cliftheni Aristonymi filio, Myronis nepoti, Andri pronepoti, filia nomine Agarista: quam pater destinabat nuptum dare ei quem praestantissimum Græcorum omnium comperisset. Quum igitur ludi Olympiaci celebrarentur, & eis Clifthenes curriculo quadrigæ victor extitisset, exclamari iussit voce præconis, ut quisquis sese dignum putaret qui Clifthenis gener esset, is ad sexagesimum diem aut prius, Sicyone præsto foret, quod Clifthenes intra annum à sexagesimo die incipiens, exequi nuptias destinasset. Itaque Græci omnes & sua ipsorum & patriæ claritate arrogantes, eo proci contendunt:

^a ἐξήκοσθ^α. ^b vox hæc ἀνάγει non apparet in MS. ^c τῶν. ^d ἐξήκοσθ^α μὲν δωρεῖται. ^e ἐλάσσω. ^f ἐξήκοσθ^α.
g Hoc verbum ἢ abest ab MS.

runt: quibus Clifthenes & spatium cur-
rendi, & palæstram ad certandum præ-
127 paraverat. Ex Italia illuc se contulit
Smindyrides Hippocratis filius Sybarita,
qui unus vir in delicias plurimum pro-
cesserat; florebat autem maxime Sybaris
ea tempestate: & Damas Samyris filius,
ejus qui sapiens appellabatur Sirites. &
hi quidem ab Italia venerunt. Ab Ionio
autem sinu Amphimnestus Epistrophii
filius Epidamnius. Ætolus vero Males,
frater Titorni illius qui Græcos robore
fuerat supergressus, & in extrema Æto-
liæ homines fugerat. E Peloponneſo au-
tem Leocedes Phidonis Argivorum tyran-
ni filius, ejus inquam Phidonis, qui men-
suras Peloponnensibus statuit, longe o-
mnium Græcorum insolentissimus; qui
summotis Eliensium agonothetis ipse a-
gonotheta extitit in Olympia: necnon
Amiantus Lycurgi filius Arcas, ex Tra-
pezunte: & Laphanes Azenus, ex urbe
Pæo, filius Euphorionis ejus qui (ut
in Arcadia fertur fama) in domum suam
excepit Castorem & Pollucem, & ab
eo in omnes homines hospitalis: & Ono-
mastus Agæi filius Eleus. Isti quidem ex
ipsa Peloponneſo venerunt. Ex Athe-
nienſibus autem, Megacles, Alcmaëoni-
dis ejus filius qui ad Cræsum se contule-
rat: alter, Hippoclidēs, Tifandri filius,
divitiis ac forma inter Athenienses præ-
cipuus. Ex Eretria autem, quæ per id
tempus florebat, Lyſanias: solus hic ab
Eubœa. E Thessalia vero à Scopadeis
Diactorides Cranonius. Ex Molossis au-
128 tem Alcon. Tot proci fuere. Qui quum
ad diem præstitutam adfuissent, Cli-
sthenes ante omnia patrias singulorum fa-
miliamque percontatur. deinde eos an-
num apud se detinens, exploravit unius-
cujusque & virilitatem, & iracundiam, &
eruditionem, & mores; nunc cum sin-
gulis, nunc cum universis congregiendi,
& juniores in gymnasia educens: præ-
cipue tamen in convivio experiebatur.
quandiu enim eos apud se tenuit, omnia
fecit ac magnifice accepit. Sed ei inter
procos præcipue cordi erant Athenien-
ſes: & illorum magis Hippoclidēs Ti-
fandri filius, & strenuus esse judicaba-
tur, & quod ejus majores Cypselidarum
fuisſent in urbe Corintho propinqui.
129 Quum autem illuxit dies destinatus &
accubitus nuptiali, & pronunciationi
ipsius Clifthenis, quem ex omnibus lege-
ret,

πῶς κληθέντες ἐ δρόμον ἐ παλαίστρῳ ποιού-
μεν, ἐπ' αὐτῷ τότ' εἶχε. Ἀπὸ μὲν δὲ Ἰωνίης
ἦλθε Σμινδυρίδης ὁ ἱπποκράτης Συβαρίτης, ὃς
ὅππ'ι πλείστον δὴ χλιδῆς εἰς ἀνὴρ ἀπέκερ'. ἡ δὲ
Σύβαρις ἡκμαζε τῶτον τ' χρόνον μάλιστα. καὶ
Σιρίτης Δάμιος ὁ Σαμίης, ὃς σφῶν λεγομένη
παῖς. ἔπει μὲν ἀπὸ Ἰωνίης ἦλθον. ἐκ δὲ Ἰωνίης
ἔτι δὲ ἐκ Ἰονίης κέλεται. Αἰτωλὸς δὲ ἦλθε,
Τιτόρμης τῶ ὑπερφύῳ τε Ἑλλήνας ἰσχυροί, καὶ
Φυζιόλης ἀνθρώπος εἰς πᾶς ἐξαχθῆς τ' Αἰτωλίδος
χωρὸς. τῶν τε Τιτόρμης ἀδελφὸς Μάλης. ἀπὸ
δὲ Πελοποννήσου, Φεῖδων τῶ Ἀργείων τυράννου
παῖς Λεωκίδης. Φεῖδων δὲ τῶ πρὸς μέτρα πο-
τήσῃ Πελοποννησίοις, καὶ ὑβέρσῃ μέγιστος
δὲ Ἑλλήνων ἀπάντων ὃς ἐξαναθήσας τὰς Ἡλέων
ἀγωνοθέτας, αὐτὸς ἐν Ὀλυμπῇ ἀγῶνα ἔδη-
κε. τῶν τε δὲ παῖς, καὶ Ἀμύνῃς Λυκούργου
Ἀρκᾶς ἐκ Τραπεζούντης, καὶ Ἀζῶν ἐκ Παιῖς
πάλιν Λαφάνης Εὐφορίων, τῶ δεξαμένη τε
(ὡς λόγος ἐν Ἀρκαδίῃ λέγεται) τὰς Διοσκύρους
οἰκίαις, ἐ δὲ τῶν ξενοδοκούντων πάντας ἀν-
θρώπους. καὶ Ἡλῆς Ὀνομαστὸς Ἀγῆς. ἔπει μὲν
δὲ ἐξ αὐτῆς Πελοποννήσου ἦλθον. ἐκ δὲ Ἀθηναίων
ἀπὸ Μιγαστῆς τὸ Ἀλκμαῶν τῶν
ὅσων Κροῖστος ἀπέχεσθαι, καὶ ἄλλ' ἱπποκλει-
δὸς Τιανδρῆς, πλείω δὲ εἰδὲ προσφύων Ἀθη-
ναίων. ἀπὸ δὲ Ἐρετρίας, ἀνθρώπος τῶν τ' χρό-
νον, Λυσανίας. ἔτι δὲ ἀπ' Εὐβοίας μὲν.
ἐκ δὲ Θεσσαλίας ἦλθε τ' Σκοπαδεῶν Διακτο-
ρίδης Κρανώνιος. ἐκ δὲ Μολοσσῶν, Ἀλκων.
τοῦτοι μὲν ἐγγύθιοι οἱ μνηστῆρες. Ἀπὸ μὲν
δὲ τῶν εἰς τὴν προσφύμεναι ἡμέραν, ὁ κλει-
θέντες πρῶτον μὲν πᾶς πάσης τε αὐτῶν ἀνε-
πύθη, καὶ ἑκάστῃ. μετὰ δὲ, κατέχων
ἐν αὐτῶν, διεπρήστο αὐτῶν τ' πε ἀνδραγαθίας,
καὶ τ' ὀργῆς, καὶ παιδείας τε ἐπὶ τῶν, καὶ ἐν
ἐκάστῳ ἰὼν εἰς αὐτοὺς, καὶ πᾶσι ἀπασιν. καὶ εἰς
γυμναστίαν τε ἐξαγνέων ὅσοι ἴσαν αὐτῶν νεώτε-
ροι. καὶ τὸ γὰρ μέγιστον ἐν τῇ σπουδῇ διεπρήστο.
ὅσον γὰρ κατέχευε χρόνον αὐτῶν, τῶν πάντων ἐ-
ποίησε, καὶ ἅμα ἐξέταξε μεγαλοπρεπῶς. καὶ δὴ
καὶ μάλιστα τ' μνηστῶν ἠρέσκοντο αἱ ἀπ' Ἀθη-
ναίων ἀπὸ μὲν, καὶ τῶν μάλιστα ἱππο-
κλειδὸς ὁ Τιανδρῆς, καὶ κατ' ἀνδραγαθίαν ὁ Ἀρ-
κᾶς, καὶ ὅτι τὸ ἀνέκαθεν πῶς ἐν Κερυνθῇ Κυψελ-
λίδῃσι μὲν προσήκων. ὡς δὲ ἡ κυρία ἐγγύθιοι
ἡμερῶν, τ' πε κατέκλειστο ἔργον, καὶ ἐκ-
φάσι αὐτὸς κληθέντες, τ' κερυνθῇ ἐκ πᾶσι,
Aaa 3 ἡσυχίας

ἦν βῆς ἑκατὸν ὁ Κλεισθένης, εὐώχεε αὐτὸς
 τε τὰς μνηστῆρας καὶ τὰς Σικυωνίας πάντας. ὥς
 ᾧ δὲ δέππου ἐγγύοντο οἱ μνηστῆρες, εἶχον ἐν
 ἀμφὶ τε μουσικῇ καὶ τῷ λεγομένῳ ἐς τὸ μέσον.
 προίσης ᾧ τὸ πρῶτον, κατέχων πολλὸν τὰς ἄλ-
 λας ὁ Ἰπποκλείδης, ἐκέλευσε τὴν αὐλητὴν αὐ-
 λῆσαι οἱ ἐμμέλειαν. πηδόμενος ᾧ τὸ αὐλῆσαι,
 ὠρχήσατο. καὶ κως ἐαυτῷ μὲν ἀρεστῶς ὠρχέε-
 το, ὁ δὲ Κλεισθένης ὁρέων ὅλον τὸ πῆγμα ὑ-
 πῆλθε. μετὰ δὲ, ἔπιχων ὁ Ἰπποκλείδης χρο-
 νον, ἐκέλευσε πῖνα τραπέζαν ἐσενεῖλαι. ἐσέλ-
 θους δὲ τὴν τραπέζης, πρῶτα μὲν ἐπ' αὐτῆς
 ὠρχήσατο Λακωνικὰ ῥημάτια· μετὰ δὲ, ἄλλα
 Ἀττικά. τὸ τρίτον δὲ, τὴν κεφαλὴν ἐρείσας
 ἐπὶ τὴν τραπέζαν τοῖσι σκέλεσι χειρονόμησε.
 Κλεισθένης δὲ πᾶ μὲν πρῶτα καὶ τὰ δεύτερα ὀρ-
 χεομένης δόπευγαν γαμβρὸν ἂν οἱ ἐπὶ ῥημάδι
 Ἰπποκλείδεια διὰ τὴν τε ὀρχήσιν καὶ τὴν ἀνα-
 δείλω, κατεῖχε ἐαυτὸν, ὃ βυλόμενος ἐκρα-
 γῶσαι ἐς αὐτὸν· ὥς δὲ εἶδε τοῖσι σκέλεσι χρο-
 νομήσασθαι, σὺν ἐπὶ κατέχεν διωάμενος, εἶπε,
 „ὦ πῶ Τισάνδρε, ὠπώρχησο γὰρ μὲν τὸ γά-
 μον. ὁ δὲ Ἰπποκλείδης ὑπολαβὼν εἶπε, Οὐ
 „φροντὶς Ἰπποκλείδῃ. δὲ τότε μὲν τότε ὁ
 „νομάζεται. Κλεισθένης δὲ σιγῇ πησάμενος,
 „ἐλεξε ἐς μέσον ταδε, Ἄνδρες παῖδες τὸ ἐμῆς
 „μνηστῆρες, ἐγὼ καὶ πάντας ὑμῶς ἐπαινῶ,
 „καὶ πᾶσιν ὑμῖν, εἰ οἷόν τ' εἴη, χαλεροίμην ἂν,
 „μὴτ' ἓνα ὑμῶν ἐξάρειον δόπευγαν, μὴτε
 „τὰς λοιπὰς δόπεδοκιμάζων. ἀλλ' ὃ γὰρ οἶα πῖ
 „ἐστὶ, μῆς πᾶσι παρὲν βυλεύοντα, πᾶσι
 „κατὰ νόον ποιεῖν. τοῖσι μὲν ὑμῶν ἀπελα-
 „νομένοις ταδε εἶ γάμῃ, τάλαστον δόπευγαν
 „ἐκαστῷ δωρεῖν δίδωμι τὴν ἀξιώσεως εἵνεκα τὴν
 „ἐξ ἐμοῦ γῆμαι, καὶ τὴν ἐξ οἴκου δόπευγαν.
 „τῷ δὲ Ἀλκμαῶνι Μεγακλείῃ ἐγγυῶ· παῖδα
 „τῷ ἐμῷ Ἀγαρίστῳ, νόμοις τοῖσι Ἀθηναί-
 „ων. Φαμένους δὲ ἐγγυᾶσθαι Μεγακλείῳ, ἐ-
 „κεκέρωτο ὁ γάμος Κλεισθένει. Ἀμφὶ μὲν
 „κέρως τὴν μνηστῆρων τοσαῦτα ἐγένετο, καὶ ὅ-
 „τω Ἀλκμαῶνιδαν ἐβάρησεν ἀνὰ τὴν Ἑλλά-
 „δα. ταῦτων δὲ συνοικησάντων, γένετο Κλει-
 „σθένης τε ὁ πᾶς Φυλάς καὶ τὴν δημοκρατίαν
 „Ἀθηναίοις κατέστησας, ἔχων τὸ ἔνομα δὲ τὸ
 „μητροπάτορος τὸ Σικυωνίης· ἔτος τε δὴ γέ-
 „νηται Μεγακλείῃ καὶ Ἰπποκράτης. ὅτε δὲ Ἰππο-
 „κράτης, Μεγακλῆς τε ἄλλος, καὶ Ἀγαρίστη
 „ἄλλη, δὲ Κλεισθένει Ἀγαρίστῃς ἔχουσι τέ-
 „νομα. ἡ συνοικησασαί τε Ξανθίππῳ τῷ Ἀρίφρονος,
 καὶ

ret, mactatis centum bubus, in convi-
 vium tum ipsos procos, tum omnes Si-
 cyonios accepit. Postea vero quàm cœ-
 natum est, proci certamen de musica
 habebant, & de sermone, qui profereba-
 tur in medium: procedente autem pota-
 tione, Hippoclidæ, quum longe alios an-
 tecederet, iussit tibicinem sibi canere
 ἐμμέλειαν, id est, concinnam quoddam sal-
 tationis genus. Tibicine obsequente sal-
 tavit, sibi quidem placens, sed Clisthenes
 omnem rem cernens diffimulabat. Post
 hæc aliquantulum interquiescens Hip-
 poclidæ, iussit aliquam inferri mensam:
 qua illata, primum super eam Laconi-
 cos saltavit modulos, mox alios Atti-
 cos: tertio super mensam capite statu-
 to, cruribus veluti manibus gestacula-
 batur. Ad cujus primam ac secundam
 saltationem, etsi averfabatur Clisthenes,
 Hippoclidæ adhuc generum sibi esse
 propter saltationem & impudentiam,
 tamen sese continebat, nolens in eum
 erumpere: at ubi vidit cruribus velu-
 ti manibus gesticulantem, jam se ul-
 tra continere non sustinens, inquit, Fi-
 li Tisandri, exsultasti sane matrimoni-
 um. Cui excipiens ille ait, Nulla cura
 Hippoclidæ. Unde proverbium factum 130
 est. Tunc Clisthenes silentio imposito,
 in medium hæc protulit, Viri proci meæ
 filiæ, vos equidem omnes laudo, vobis-
 que omnibus, si fieri posset, gratifica-
 rer, neque unum è vobis præcipuum pro-
 bans, neque ceteros improbens: verum
 fieri non potest, ut de unica virgine de-
 liberans, omnium voto satisfaciam. Ita-
 que singulis vestrum, qui compotes hujus
 matrimonii non estis, quod ita dignati
 fuistis uxorem petere ex me genitam,
 quodque domo peregre abfuistis, singu-
 la argenti talenta dono: Megacli autem
 Alcmaeonis filio meam filiam Agaristam
 despondeo ritu Atheniensium. Annu-
 ente conditioni Megacle, nuptiæ Cli-
 stheni confirmatæ sunt. De iudicio inter 131
 procos hæc evenerunt, atque hunc in
 modum Alcmaeonidæ per Græciam cele-
 brati fuerunt. Porro ex horum conjugio,
 cum Clisthenes, avo materno Sicyonii
 cognominis, procreatur, (qui Athenien-
 sium tribus populariumque statum insti-
 tuit) tum Hippocrates: ex Hippocra-
 te autem alius Megacles & alia Agarista,
 ab Agarista Clisthenis nomen habens.
 quæ nupta Xanthippo Ariphronis filio
 quum

a MS. legit δόπευγαν· Μεγακλείῃ δὲ ἐγγυᾶ omisso nomine patris. b MS. habet κέρως.

periculis inde mater. Miltiadis vana expeditio contra Parios, & vitium femoris, de quo Parii narrat aliquid superstitiosum.

quum pragnans esset, visa est sibi in somnis parere leonem, paucosque post dies
 132 peperit Xanthippo Periclem. Miltiades autem cum antea probatus apud Athenienses, tum vero post vulnus in Marathone hostibus inflictum magis tunc increvit, & quum petivisset septuaginta naves cum militum copia & pecunia, ab Atheniensibus, non promens eis cui regioni bellum esset illaturus, sed tantummodo illos locupletes futuros, si se sequerentur: ad eam enim regionem se ducturum, unde affatim auri nullo negotio deportarent. His Athenienses erecti
 133 tradiderunt. Itaque militibus acceptis Miltiades in Parum navigat, per speciem ulciscendi, quod Parii triremibus in Marathone una cum Persa venientes bellum priores intulissent. Hoc quidem colore orationis utebatur, sed odium quoddam gerebat adversus Parios ob Lyfagoram Tisifæ filium, genere Parium, qui ipsum apud Hydarnem Persam accusaverat. Eo postquam pervenit Miltiades, Parios intra moenia coactos obsedit, missoque caduceatore poposcit centum talenta, dicens, si ea sibi non darent, se non prius illinc abducturum copias quam eos evertisset. At Parii ut quicquam pecuniæ Miltiadi darent, non consultabant; sed ut custodirent urbem, id excogitabant, cum alia loca obsipientes, tum maxime unde ea oppugnari poterat; quæ pars noctu in duplum quam fuerat vetus, ex-
 134 citata erat. Hacenus Græci omnes in hac re commemoranda consentiunt; deinceps gesta ipsi Parii referunt hoc modo: Miltiadem, quum inops consilii esset, adisse atque alloquutam fuisse mulierem captivam, genere Pariam, nomine Timoun, quæ esset inferorum deorum subministra: hanc, quum in conspectum Miltiadi venisset, consilium ei dedisse ut si magni faceret Parum capere, exequeretur quæ à se præciperentur. Ejus deinceps præceptis auditis Miltiadem quum accessisset ad collem qui est ante urbem, maceriam Cereris legisferæ transsiluisse, quum nequiret fores aperire; & quum tamen transsiluisset, ivisse in ipsum delubrum ad aliquid intus faciendum, sive ad movendum aliquid quod moveri nefas esset, sive ad aliquid quodcunque agendum. Et quum ad fores esset, repente horrore objecto, eadem via revertisse, deque maceria defilientem femur convulsisse.

alii

ἡ ἔγκυθος ἔστα, εἶδε ὅψιν ἐν τῷ ὕπνῳ, ἰδόμεν
 ἢ λέοντα περὶ ἢ μετ' ὀλίγας ἡμέρας, περὶ
 Περικλέα γενέσθαι. Μετὰ δὲ τὸ ἐν Μαραθῶνι
 τραῦμα θυόμενον, Μιλτιάδης, καὶ πλεονεὺς εὐδο-
 κίμων ὡς Ἀθηναίοισι, τότε μάλιστα αὐξή-
 αῖται δὲ νέας ἐξδομήκοντα, καὶ στρατὸν τε
 ἡγεμένα τῶν Ἀθηναίων, καὶ Φεραῖος σφίσι ἐπ' ἡν
 ὅπισθ' αὐτοὺς χωρὶς, ἀλλὰ φάς αὐτοὺς κατα-
 παύειν ἢ οἱ ἐπώνται. ὅτι γὰρ χωρὶς τοιαύ-
 τῳ δὴ πῶς ἄξεν, ὅθεν χρυσὸν εὐπετίως ἀφ' ὅ-
 νον οἴονται. λέγων τοιαῦτα, αἵ τε νέας.
 Ἀθηναῖοι δὲ τούτοις ἐπαρξάμενοι παρέδοσαν. Πα-
 ραλαβὼν δὲ ὁ Μιλτιάδης τὴν στρατὸν, ἔωλε
 ὅτι Πάρον, πτόσασιν ἔχων ὡς οἱ Πάριοι ὑπερ-
 ζαν πτόστροι στρατιώμενοι τήνδε εἰς Μαραθῶ-
 να ἅμα τῷ Πέρσῃ. τῶν μὲν δὲ πτόσχημα λό-
 γων ἴσθαι, ἀπὸ πῶς καὶ ἔγκυθον ἔχει τοῖσι Πα-
 ρίοισι διὰ Λυσιστράτην ἢ Τισίαν, ἰόντα θύ-
 Πάρον, διαβαλόντά μιν πτόσ Τόδονα ἢ
 Πέρσῳ. ἀπὸ μὲν ὅτι ἐς τὴν ἔωλε ὁ Μιλ-
 τιάδης τὴν στρατὸν, ἐπὶ τῷ Πάρῳ, ἐγκατή-
 λημένους ἐν τῷ τείχεσσι. καὶ ἐπὶ τῷ κή-
 ρυκα, αἵ τε ἐκατὸν πτόσται, φάς, ἴσθαι μὲν
 οἱ δῶτα, ὅς τε δόκονος τῶν στρατῶν, πτόσ
 ἢ ἐξέλη σφείας. οἱ ὅτι Πάριοι, ὅπως μὲν πτό-
 σῳσι Μιλτιάδῃ δόκονος, ἔδεν διανοεῖσθαι. οἱ
 ὅτι ὅπως διαφυλάξωσι τὴν πόλιν, τῶν ἐμνησ-
 τῶν. ἀλλὰ τε ὅτι πτόστροι, καὶ τῇ μά-
 σῃ ἔσκε ἐκάσθῃ ὅτι μάχων ἢ τείχεσσι, τῶν
 ἅμα νυκτὶ ἐξήρετο διωλήσιον τῶν δόκων. Ἔς
 μὲν δὴ πτόστροι πτόσ λόγῳ οἱ πάντες ἔλθουσιν λέ-
 γουσι. τὸ ἐν τῷ πτόστροι αὐτοὶ Πάριοι θύσαντες ὡς
 λέγουσι. Μιλτιάδῃ δόκονος ἐλθὲν ἐς λόγους αἰχ-
 μάλῃον γυναικα, εὐστῶν μὲν Παρῶν γή-
 νῃ, ὄνομα δὲ οἱ εἶναι Τιμουῦ. εἶναι δὲ ὑπερ-
 ζάκρον ἢ χθονίων θεῶν. πτόστω ἐλθούσας ἐς
 ὅψιν Μιλτιάδῃ, συμβαλεῦσθαι οἱ, εἰ πτόσ πτό-
 λος πτόστω Πάρον ἐλθὲν, τὰ ἂν αὐτῇ ὑπερ-
 ζῇται, τῶν πτόστροι. μετὰ δὲ, τὴν μὲν ὑπερ-
 ζῇται, τὸ δὲ, ἀπὸ μὲν ὅτι τὸ καλὸν τὸ πτόσ
 ἢ πτόσ ἰόντα, ἔρκετο θεομοφόρῃ Δήμητρῳ
 ὑπερζορέν, οὐ δυνάμενον τὰς θύρας ἀνοίξαι.
 ὑπερζορόντα δὲ, εἶναι ὅτι τὸ μέγαρον,
 ὅτι δὴ πτόστροι ἐν τῷ, εἴτε κινήσιον πτόσ ἀκινή-
 των, εἴτε ὅτι δὴ πτόσ πτόστροι. πτόσ τῇσι θύρῃσι
 πτόσ θύσαντες, καὶ πτόσκα πτόσ φέρμας αὐτὸν ὑπερ-
 ζῇται, ὅτι πτόσ τῶν αὐτῶν ὅδον ἰεῶν. καταθρῶ-
 σκοντα ὅτι τὴν αἵμασίαν, τὸν μηρὸν ἀπαθῆναι.
 οἱ

a αἰσθῆσις ἔγκυθον. b Λυσιστράτης. c ἴσθαι μὲν οἱ δῶτα. d ὑπερζορέν.

οὐ γὰρ αὐτὸν τὸ γένυ παρῶν αἰῶσι λέγουσι. Μιλτιάδης μὲν νῦν Φλαύριος ἔχων, ἀπέταλε δὲ ὀπίσω, ἔπερξε μάλιστ' Ἀθηναίοισι ἄγων, ἔπερξε Πάρον παρῶν κτησάμενος, ἀλλὰ πολιορκήσας ἐξ ἑοικέναι ἡμέρας, καὶ δηρώσας τὴν νῆσον. Πάροι δὲ πυθόμενοι ὡς ἡ ὑποζάκρον τῶν Θεῶν Τιμῶν Μιλτιάδης κατηγήσαστο, βυλόμενοι μὲν ἀντὶ τῶν πτωχότητων, θεοπαύσας πέμπουσι εἰς Δελφούς, ὡς σφέας ἡσυχίᾳ τῇ πολιορκίας ἔσχε. ἐπεμποι δὲ ἐπηρεσόμενος εἰ κατὰ χεῖρ' ἔχον τὴν ὑποζάκρον τῶν Θεῶν, ὡς ἐξηγησάμεναι τοῖσι ἐχθροῖσι πατρὶδ' ὥλωσιν, καὶ τὰ εἰς ἔρσηνα γόνον ἀρήρτα ἱερὰ ἐκφύνασαν Μιλτιάδης. ἡ δὲ Πυθίη οὐκ ἔα, Φᾶσαι δὲ Τιμοῦν εἶναι τὴν αἰτίαν τῶν πτωχότητων, ἀλλὰ, δεῖν γὰρ Μιλτιάδεα τελευτᾶν μὴ εὖ, Φανηναίῳ δὲ τῷ κακῶν κατηγμένῳ. Παροῖσι μὲν δὲ ταῦτα ἡ Πυθίη ἔρησε. Ἀθηναῖοι δὲ ἐκ Πάρος Μιλτιάδεα δόκον ἡσυχίᾳ ἔχον ἐν ἐμάσσει, οἳ τε ἄλλοι, καὶ μάλιστα Ξάνθιππος ὁ Ἀριφρόνους, ὃς θανάτῳ ὑποαγαγὼν ὑπὸ τῷ δῆμον Μιλτιάδεα ἐδίωκε τὸν Ἀθηνῶν ἀπάτης εἰνεκα. Μιλτιάδης δὲ, αὐτὸς μὲν παρῶν οὐκ ἀπελογίετο, (ὡς γὰρ ἀδυνάτος, ὡς ἐσηπομένης ἔμμερ) παρῶν δὲ αὐτὸς ἐν κλίνῃ, ὑπεραπολογώμενος οἱ φίλοι, τῇ μάχῃ τε τῇ ἐν Μαραθῶνι πολλὰ ὀπτιμενημένοι, καὶ τὴν Λήμνον αἶρεσιν· ὡς ἐλὼν Λήμνον τι εἰσάμενος τὰς Πελασγούς, παρέδωκε Ἀθηνῶσι. παρῶν δὲ ἔμμερ δὲ αὐτὸς καὶ τὴν δόκον ἔμμερ, ζήμιον σάουσι καὶ τὴν ἀδικίαν πενήτην τὰ πάλαι οἱσι, Μιλτιάδης μὲν μὲν ταῦτα, σφακελίσαντι αὐτὸς τῇ μέρει, καὶ σάπιντι αὐτὸς τελευτᾶ. τὰ δὲ πενήτην τὰ πάλαι εἰσέπει οἱ πάντες αὐτὸς Κίμων. Λήμνον δὲ Μιλτιάδης ὁ Κίμων ὡς ἔσχε. Πελασγοί, ἐπεὶ τι ἐκτὸς Ἀθηνῶν ὑπὸ Ἀθηνῶν ἐξελάσθησαν, εἴτε ἂν δὴ δικαίως, εἴτε ἀδίκως, τῶν γὰρ οὐκ ἔχω φράσαι, πολλὰ τὰ λεγόμενα, ὅτι ἑκάστῳ μὲν ὁ ἡγήσανδρος ἔφησε ἐν τοῖσι λόγοις λέγων ἀδίκως· ἐπεὶ τε γὰρ ἰδεῖν τὰς Ἀθηνῶν τὴν χώραν, τὴν σφίσι αὐτοῖσι ὑπὸ τῷ Τιμοῦν ἐσσαν εἶδον οἰκῆσαι, μισθὸν τῇ τάχει τῇ περὶ τὴν ἀκρόπολιν καὶ ἐληλαμένῃ· πᾶσι δὲ ἰδεῖν τὰς Ἀθηνῶν ἐξεργασμένῃ εὖ, τὴν περὶ τὸν εἶναι κακῶν τι εἰς ἔμμερ ἀξίῳ, λαβεῖν φρόνους εἰς ἔμμερ τῇ γῆς, καὶ ἔτι ἐξελαιωθῆναι αὐτὰς, εἰδεμὶν ἄλλῃ παρῶν παρῶν τὰς Ἀθηναίους. ὡς δὲ αὐτοῖσι Ἀθηναῖοι λέγουσι, δικαίως ἐξελάσθη. καλοικημένῃ γὰρ τὰς Πελασγούς ὑπὸ τῷ Τιμοῦν, ἐνθεῦν ἐρμεωμένῃ, ἀδικίαν παρῶν. Φοῖβαν γὰρ αἰεὶ τὰς σφετέρους θυγατέρας τε καὶ παῖδας ἐπ' ὕδωρ ὅτι τὴν ἑννέακρονον. (καὶ γὰρ εἶναι

Miltiadis morbus, agitudine iudicii auctus, eum tollit, damnatum i. talentis. Lemnus quomodo ab eo capta. Pelasgi in Attica. Hecataeus. Enneacrunos.

alii illum impigisse genu ajunt. Ita Miltiades male habens, retro navigavit, neque pecuniam Atheniensibus portans, neque Paro acquisita; urbe tantum per sex & viginti dies obsessā, & insula vastata. Parii, cognito sub ministrum deorum Timoun Miltiadem edocuisse, volentes ob id de ea supplicium sumere, postquam obsideri desierunt, Delphos miserunt sciscitatum nunquid sub ministrum deorum occiderent, ut quæ rationem capiendæ patriæ hostibus detexisset, quæque Miltiadi exposuisset sacra quæ ad virilem sexum referri nefas esset. Id Pythia fieri non permisit, negans Timoun earum rerum esse causam: sed quia Miltiadi misera morte pereundum esset, ideo ei ducem malorum apparuisse: Hæc Pariis Pythia respondit. Miltiadem autem è Paro reversum cum alii Athenienses in ore habebant, tum præcipue Xanthippus Ariphronis filius, qui eum apud populum crimine capitali accusavit, quod Athenienses circumseripisset. Cui accusationi Miltiades non per se ipse respondit, (neque enim poterat, qui putrescente femore jaceret in lecto) sed acriter eum defenderunt amici, sæpe memorantes pugnam in Marathone gestam, & Lemnum expugnatam, quam ultus Pelasgos, Atheniensibus tradidisset. Interventu tamen populi ne capitis damnaretur, quinquaginta talentis culpa mulctata est. Post hæc Miltiades dissolutus atque putrefactus femore decessit: quinquaginta autem talenta Cimon filius exsolvit. Porro Lemnum Miltiades Cimonis filius hunc in modum obtinuerat: Pelasgi posteaquam ex Attica ab Atheniensibus exacti sunt, sive jure, sive injuria: nam de hoc nihil habeo præter relata, quia Hecataeus Hegesandri filius in historiis ait abrupte injuria. Athenienses enim, quum viderent regionem quæ ipsorum propria erat sub Hymesso, quam illis habitandam dederant, mercedem muri circa arcem ducti, bene excultam, quæ prius mala fuisset & nullius pretii, livore captos fuisse & amore terræ habendæ; & ita exegisse illos, nullam aliam speciem prætexentes Athenienses. Ut autem ipsi Athenienses ajunt jure ejecisse; quippe Pelasgos sub Hymesso habitantes, illinc prodire solitos hanc injuriam intulisse: filias enim ac filios Atheniensium assidue ad Novem fontes ire & aquam petere solitos (nulladum enim

Pelasgi ob nexam pulsi Attica, & Lemnum nasci rapiunt Atticas femineas; quas mox cum liberis inde quæsitis occidunt, divinitus inde puniri oraculum consulunt. Lemnia facinora.

enim aut eis aut ullis Græcis per id tempus servitia erant) quum ergo illæ irent, Pelasgos eis per libidinem & contemptum vim attulisse, neque hoc fecisse contentos, quippe ad extremum manifesto deprehensos, de invadendis Atheniensibus consilia agitasse. se vero adeo meliores quam illi fuerant, viros fuisse, ut quum haberent facultatem interimendi Pelasgos, ut quos sibi insidiosos deprehendissent, tamen noluerint; sed eis præceperint ut è regione excederent: atque ita illos solum vertentes, tum alia loca, tum
138 vero Lemnum obtinuisse. Illa Hecataeus, hæc Athenienses ajunt. At Pelasgi Lemnum tunc incolentes, hanc Atheniensium injuriam ulciscendi avidi, benignari quando dies festi Atheniensium celebrarentur, navibus quinquaginta remorum instructis, insidias collocarunt uxoribus Atheniensium diem festum Dianæ apud Brauronem agentibus: permultisque illarum inde raptis abierunt, & in Lemnum delatas pro concubinis habuerunt. Hæ feminæ posteaquam liberis abundavere, lingua Attica ac moribus Atheniensium pueros imbuerunt. At illi consuetudinem cum Pelasgidum filiis habere abnuebant: & si quis è suis ab illorum ullo vapularet, cuncti auxilio aderant, & mutuo sese tutabantur: ac dignosce qui aliis pueris dominarentur existimabant, atque adeo longe prævalebant. Qua re animadversa Pelasgi inter se colloquuti sunt, considerantesque indignatio quædam intravit; Si autem isti pueri dignoscunt etiam sibi opitulari adversus pueros uxorum istarum, quas virgines duxerant, & eis continuo præesse conantur, quidnam facient in virilem adulti ætatem? itaque placitum est ut eos filios è mulieribus Atticis susceptos necarent. his necatis, addunt & cædes matrum. Ex hoc facinore, & illo superiore feminarum, quæ viros suos una cum Thoante interemerunt, usu receptum est per Græciam, ut teterrima quæque facinora Lemnia appellentur, Pelasgi, quum eis post necem liberis suis atque mulieribus illatam neque tellus fructum redderet, neque uxores neque pecudes ut prius gignerent, pariter fame & liberorum sterilitate vexati, Delphos miserunt petitum aliquod laxamentum præsentium malorum. Jussi autem à Pythia poenas Atheniensibus quas illi vellent pendere, Athe-

ERATO, LIBER VI. 377

εἶναι τῶν τ' ἑρῶν σφίσι καὶ εἶε πῶς ἄλλοις Ἑλλήσι οἰκέτας) ὅπως ᾗ ἔλθοιεν αὐτὰς, τὰς Πελασγὰς ὑπὸ ὕδατος τε καὶ ὀλιγοῦρης βιᾶδαί σφας· καὶ ταῦτα μέντοι σφίσι σὺν δόπλῳ ποιεῖν, ἀλλὰ τέλει καὶ ἐπιβελούνας ἐπιχρήσιν, ἐπ' αὐτοφώρῳ φαῖναι. ἐαυτὰς ᾗ γῆρα τὸ σῶμα ἀνδρῶν ἀμείνονας, ὅσῳ παρὲν αὐτοῖσι δόπλῳ τὰς Πελασγὰς, ἐπεὶ σφας ἔλαβον ἐπιβελούνας, σὺν ἐτελήσῃ, ἀλλὰ σφίσι προσεπὶν ἐκ τ' ἡγῆσαι. τὰς ᾗ, ἔγω δὲ ἐκχωρήσας, ἀλλὰ τε δὴ χάριν χωρεῖα καὶ Ἀἴμον. ἐκείνα μὲν δὲ Ἑκατῆς ἔλεξε, ταῦτα ᾗ Ἀθηναῖοι λέγουσι. οἱ ᾗ Πελασγοὶ ἔτοι, Ἀἴμον τότε νεμόμενοι, καὶ βεβλόμενοι τὰς Ἀθηναῖας τιμωροῦσθαι, εὐ τε ἐξεπιστάμενοι τὰς Ἀθηναίων ὁρτὰς^b, πενηκοντῆρας κτησάμενοι, ἐλόχῃσιν Ἀρτέμιδι σὺν Βραυρωνί ἀγῶνας ὁρτῶν τὰς τῶν Ἀθηναίων γυναικας. ἐντεῦθεν ᾗ ἀρπάσαντες τῶν πολλὰς, οἰχόντ' ἀποπλέοντες· καὶ σφας ἐς Ἀἴμον ἀγαγόντες, παλλακὰς εἶχον. ὡς δὲ πικρὸν αὐτὰς αἱ γυναικες ὀπεπλήθησαν, γλαῦσάν τε τὴν Ἀθηναίαν καὶ τῶν Ἀθηναίων ἐδιδασκον τοὺς παῖδας. οἱ ᾗ οὔτε συμμίσγεσθαι^c τοῖσι ἐκ τῶν Πελασγίδων γυναικῶν παῖσι ἔχελον· εἴ τι τυπλοῖτο τις αὐτῶν ὑπ' ἐκείνων πνὸς, ἐβούλετόν τε πάντες, καὶ ἐπιμώρεον ἄλλήλοισι. καὶ δὴ καὶ ἄρχῃν τε τῶν παῖδων οἱ παῖδες ἐδικαίεον, καὶ πολλῶ ἐπεκράτειον. μαθόντες ᾗ ταῦτα οἱ Πελασγοὶ, ἐαυτοῖσι λόγους ἐδίδουσαν^d. καὶ σφίσι βεβλόμενοι, δεινὸν τι ἐπέδωκε· εἰ ᾗ δὲ ἀγαγνώσκουσιν σφίσι τε βοηθεῖν οἱ παῖδες πρὸς τ' κερδῶν γυναικῶν τοὺς παῖδας, καὶ τῶν αὐτῶν ἀρχῇν περὶ πᾶν, πῶς δὲ ἀνδρωθέντες δῆθεν ποιήσας; ἐνταῦτα ἐδοξέ σφίσι κτείναν τοὺς παῖδας τοὺς ἐκ τ' Ἀθηναίων γυναικῶν. ποιεῖσι δὲ ταῦτα· πρὸς πολλὰς δὲ σφῶν καὶ τὰς μητέρας. δότ' εὖ τούτῳ ᾗ ἔργῳ, καὶ ἔσθ' ὅπως τούτων πᾶσι ἐργάσαντ' αἱ γυναικες, τοὺς ἅμα θόαντι ἀνδρας σφετέρους δόπλῳ ποιεῖν, νεμόμεναι ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα τὰ ἀέτλια ἔργα πάντα, Ἀἴμονα καλέεσθαι. Ἀποκτείναντες δὲ τοῖσι Πελασγοῖσι τὰς σφετέρους παῖδας τε ἐκ γυναικας, οὔτε γῆ καρπὸν ἔφερε, οὔτε γυναικὰς τε καὶ πόλιν ὁμοίως ἐπικλόν καὶ^e πρὸς τοῦ. πειζόμενοι ᾗ λιμῶ τε καὶ ἀπαθείῃ, ἐς Δελφοὺς ἐπεμψον, λῦσιν πινὰ ἀιτησόμενοι τῶν παρεόντων κακῶν. ἡ ᾗ Πυθίη σφῶας ἐκέλευε Ἀθηναίοισι δίκας δίδοναι πάντας τὰς ἀν' αὐτοῖς

Bbb

Αθη-

a ὅσον. b ὁρτὰς αὐτῶν. c συμμίσγεσθαι. d ἔδωκεν. e ᾗ τὰς μητέρας αὐτῶν. δότ'. f πρὸς τὸ ἐργάσαντ'. g ἐκείνῳ ὡς κ'.

Ἀθηναῖοι δικαστῶν. ἤλθον τε δὲ εἰς τὰς Ἀθήνας οἱ Πελασγοί, καὶ δίκας ἐπαγγέλλοντο βυλόμενοι διδόναι πάντες ἑ ἀδικήματα. Ἀθηναῖοι δ' ἐν τῷ περὶ αὐτῶν κλίνῳ φησίν, ὡς εἶχον κάλλιπαι, καὶ τρεῖς ἔσαν ὀπρωτέων ἀγαθῶν πάντων ἑσθλῶν, καὶ ἐλάλουν τοὺς Πελασγοὺς τὴν χώραν σφίσι παραδόναι οὕτω ἔχον. οἱ δ' Πελασγοὶ ἔπειτα λαβόντες εἶπαν, Ἐπεὶ ἂν βορέη ἀνέμῳ αὐτῆμεν, ὅταν ἡμεῖς ἐξ αὐτοῦ ἐκ τῆς ὑμετέρας εἰς τὴν ἡμετέραν, ὅτε ἐξελθόμενοι τῶν εἰπόντων, ὅτις μὲν τοῦτο εἶναι ἀδικήματα φησὶν. ἡ δ' Ἀθήνη πρὸς νότον κίε, πολλὰ δ' Ἀἴμυρ. Τότε μὲν τοσαῦτα ἔειπον, καὶ κατέβη πολλοὶ ἐς τὸν ποταμὸν, ὡς ἡ Χερσόνησος ἦεν Ἐλευσίνῳ ἐγγύς, ἔπειτα Ἀθηναιοὶσι, Μιλτιάδης ὁ Κίμωνος, ἐπισητῶν ἀνέμων παρηγοῶν, καὶ καλῶντας ἐξ Ἐλευσίνῳ. ἔπειτα Χερσονήσου εἰς τὴν Ἀἴμυρ, περὶ γόρδι ἐξίοναι, καὶ τὴν πῆλιν Πελασγοῖσι, ἀναμνησκῶν σφίας τὸ χρηστὸν τὸ ἄλλα ἥλπιον σφίσι οἱ Πελασγοὶ ὀπρωτέων. Ἠφ' αὐτοῖς μὲν νῦν ἐπείθοντο. Μυρινάοι δ' ἐσθλῶν ἀνέμων ἐπὶ τὴν Χερσόνησον Ἀθηνῶν, ἐπὶ αὐτοῖς, εἰς δ' καὶ ἐπὶ παρέστησαν. ἔπειτα δὲ Ἀἴμυρ ἐχόν Ἀθηναιοὶ τε καὶ Μιλτιάδης.

Athenas iere; pollicitique sunt daturos se pœnas illis omnis injuriæ. Athenienses, stratis in prytaneo toris quam poterant splendidissime, appositæque mensa omnium bonorum refertissima, jusserunt Pelasgos ita comparatam regionem sibi tradere. Tunc Pelasgi excipientes dicere, Si vento aquilone navis peraget uno die cursum è vestra regione in nostram, ita trademus. Hoc dixere quod scirent fieri hoc non posse. nam Attica multo magis ad austrum vergit quam Lemnus. Hæc hæctenus. Tunc compluribus deinde interjectis annis, ubi Chersonesus quæ est ad Hellespontum, Atheniensium ditionis fuit, Miltiades Cimonis filius, ventis etesius perflantibus, ex Elæunte quæ est in Chersoneso, solvens, in Lemnum delatus est, præcepitque Pelasgis ut ex insula excederent: redigens eos in memoriam oraculi, quod nunquam illi expletum iri sperassent. Quorum Hephæstienæ quidem obtemperaverunt: Myrinæi autem, non agnoscens Chersonesum esse Atticam, tamdiu obsessi sunt donec in deditionem venerunt. Ita Lemno potiti sunt Athenienses atque Miltiades.

a Hæc duo voces sunt ab MS. b Ἐλευσίνῳ. c αὐτοῖς.

ΗΡΟΔΟΤΟΥ

ΤΟΥ

ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΕΩΣ
ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΕΒΔΟΜΗ,

ΕΠΙΓΡΑΦΟΜΕΝΗ ΠΟΛΥΜΝΙΑ.

HERODOTI
HALICARNASSEI
HISTORIARUM

LIBER SEPTIMUS,

QUI INSCRIBITUR POLYMNIA.

POSTEAQUAM nunci-
us pugnae in Mara-
thone peractae ad re-
gem Darium Hysta-
spis filium allatus est,
quum antea etiam ve-
hementer infensus ef-
fet ille Atheniensibus quod Sardes inva-
fissent, longe tunc infensior factus est,
ac propensior ad bellum Graeciae infe-
rendum: missisque continuo nunciis ad
civitates, edixit ut colligerent turbam mi-
litum, & singulae multo quam antea plu-
res naves longas, equos, rem frumen-
tariam & onerarias compararent. Dum
autem haec circumquaque denunciantur,
Asia triennium agitata est. Ubi dum
delectus agitur optimi cujusque, utpote
adversus Graeciam militaturi, & appa-
rui opera datur, quarto anno Aegyptii
qui fuerant à Cambyse subacti, defece-
re à Persis: quo magis etiam adversus
utrosque Darius expeditionem sumere
properabat, Aegyptios atque Athenien-
ses. Dum autem huc tendit, interea in-
gens inter ejus filios de principatu exor-
ta dissensio est, quoniam ex instituto
Persarum, oportebat ita demum ire in
expeditionem, quum regem declarasset.
Erant autem Dario jam antequam re-
gnaret, filii tres è priore uxore Gobryæ
filia

BΠΕΙ ὃ ἡ ἀγγελίη ἀπὸ κε-
ρὸς τῆς μάχης τῇ ἐν Μα-
ραθῶνι γηομένης πρὸς βα-
σιλῆα Δαρεῖον τὸν Ὑστά-
σπετον, καὶ πρὶν μεγάλως
κεχαρχγμένον τοῖσι Ἀθη-
ναίοις διὰ τὴν ἐς Σάρδεις
ἐξολὴν, καὶ δὴ καὶ τότε πολλῶν τε θανάτων
ἐποιεῖν, καὶ μᾶλλον ὥρμητο στρατεύεσθαι εἰς
τὴν Ἑλλάδα· καὶ αὐτίκα μὲν ἐπιτράλῃ, πύ-
λων ἀγγέλους κατὰ πόλιν, ἐπιμαζίνουσαν
πολλῶν τε πλεῖον ὀπλιτῶν ἐκάστῃ ἢ πρῶτον
παρέχον, καὶ νέας τε καὶ ἵππους, καὶ ὄππῃ,
καὶ πλοῖα. ταῦτων δὲ πρῶτα γὰρ ἐτα. κατὰ λεγομέ-
νων δὲ τῶν ἀρίστων ὡς εἴη τὴν Ἑλλάδα στρατεύ-
μενων, καὶ σφραγισσάμενων, τετάρτῳ ἔτι
Αἰγυπίοις ὑπὸ Καμβύσῳ δαλωθέντες, ἀπέστη-
σαν ἀπὸ Περσῶν. ἐνθαῦτα δὲ καὶ μᾶλλον ὥρ-
μητο καὶ ἐπὶ ἀμφοτέρω στρατεύεσθαι. Στελ-
λομένη δὲ Δαρεῖς ἐπὶ Αἰγυπτον καὶ Ἀθήνας, τῇ
παύσῃ αὐτῇ αἰσῇ ἐξήνετο μεγάλη πρὸς τὴν ἡγε-
μονίαν, ὡς δεῖ μιν ἀποδέξασθαι βασιλῆα κατὰ
τὸν Περσῶν νόμον, οὕτω στρατεύεσθαι. ἔσαν γὰρ
Δαρεῖω καὶ πρῶτον ἢ βασιλεύσῃ γεγονότες
τρεῖς παῖδες ὅν τῷ πρῶτῳ γυναικὸς Γοβρυῆ
Bbb 2 θυγα-

a Hæ voces πολλοὶ non exstant in MS. b ἐδοίκεν πᾶσι ἐπὶ c MS. habet τετάρτῳ δὲ ἔτι. d ἀρμυρῆς.

θυγατρὸς· καὶ βασιλεύουσα, ἐξ Ἀπόσσης τῆς Κύρης
 ἑτέροι πότερες. τῶν μὲν δὲ πατέρων ἐπεύθετο
 Ἀρτοβαζάνης, τῇ δὲ Ὀππυγμομένων, Ἑέρξης. ἑόν-
 τις δὲ μηρὸς καὶ τῆς αὐτῆς, ἐπασιάζον. ὁ μὲν γὰρ
 Ἀρτοβαζάνης, καὶ τότε πρεσβύτερος περὶ πάν-
 τος ἦ γένος, καὶ ἅπιν νομιζόμενον ὡς πρὸς πάντων
 ἀνθρώπων, τῷ πρεσβυτάτῳ τῷ δὲ χεῖρ ἔχον· Ἑέρ-
 ξης δὲ, ὡς Ἀπόσσης περὶ πάντας εἴη τῆς Κύρης θυγατρὸς,
 καὶ ὅτι Κύρῳ εἴη ὁ κτησάμενος τοῖσι Πέρσῃσι
 τὴν ἐλπίδα. Δαρεῖα δὲ σὺν δόποδονομένῳ
 καὶ γνώμῳ, ἐτύγχανε κατὰ ταῦτ' ὅτι τοῖσι καὶ
 Δημάρῳ· ὁ Ἀρτίωνος ἀναδοξῆως ἐς Σέου,
 ἐφεστημένῳ περὶ τὴν Σπάρτην βασιλείῃς, καὶ Φυ-
 γιῶν Ὀππυγμῶν ἐν αὐτῷ σὺν Λακεδαιμόνῳ. ὅτε
 ἀνὴρ πυθόμενος τῇ Δαρείῳ παίδων τὴν διαφοράν,
 ἐλθὼν, ὡς ἡ Φάρις μιν ἔχῃ, Ἑέρξῃ συνεβόλῃ
 λέγειν πρὸς τοῖσι ἔλεγε ἐπεὶ, ὡς αὐτὸς μὲν γνοί-
 τ' Ἀρτίωνος βασιλείῃς, καὶ ἔχοντα τὸ Περσέων
 κράτος, Ἀρτοβαζάνης δὲ, ἐπὶ ἰδιότητι ἐόντι Δα-
 ρείῳ. ἔκων ἔτι εἰκὸς εἴη ἔτι δίκαιον, ἀλλ' ὅτι πᾶσι
 τὸ γένος ἔχον πρὸς αὐτῷ. ἐπεὶ γὰρ ἐν Σπάρτῃ,
 ἔφη ὁ Δημάρῳ· ὑποβιβόμενος, ἔγωγε νομίζω,
 καὶ οἱ μὲν παραγονότις ἐν τῇ πρὶν ἢ τῷ πατέρα
 σφείων βασιλεύουσι, ὁ δὲ βασιλεύοντι ὀψιζον·
 Ὀππυγμῶν δὲ, ὅτε Ὀππυγμομένων τὴν ἐκδοξὴν τῇ βασιλείῃς
 γίνεσθαι. χρησάμενος δὲ Ἑέρξῃ τῇ Δημαρτήῳ ὑπο-
 θήκῃ, γινέσθαι ὁ Δαρεῖς ὡς λέγει δίκαια, βασιλεὺς
 μιν ἀπέδειξε. Δοκέει δὲ μοι ἐν αὐτῇ ταύτῃ τῇ ὑπο-
 θήκῃ βασιλεύουσι ἂν Ἑέρξης. ἡ γὰρ Ἀπόσα εἶχε
 τὸ πᾶν κράτος. Ἀποδέξας δὲ βασιλεὺς Πέρσῃσι
 Δαρεῖ· Ἑέρξῃ, ὡς ἄρ' ἐρατιεύεσθαι. ἀλλὰ γὰρ μὴ
 ταῦτα τε καὶ Αἰγυπτοῖσι δόσαν, τῷ ὑστέρῳ ἐταί-
 ρῳ ὁμοσπασσόμενον συνώλῃκε αὐτὸν Δαρεῖον,
 βασιλεύοντα πᾶσι πάντα ἐξ ἑνὸς τριήκοντα ἔτεα,
 δόσαν· ὅτε οἱ ἐξ ἑνὸς ἔτεος τὸ ἀπεσπασσόμενον
 Αἰγυπτίῳ οὔτε Ἀθηναῖσι τιμωρήσασθαι. Ἀποθανόν-
 τ' ὁ Δαρεῖς, ἡ βασιλείῃ ἀνεχώρησε ἐς τὴν πα-
 τέρ' ὅτι ἐκείνης Ἑέρξης. ὁ πότινος Ἑέρξης ὅτι μὲν
 τὴν Ἑλλάδα οὐδαμῶς πρὸς τὸν κατὰ δόξαν
 ἐρατιεύεσθαι, ὅτι δὲ Αἰγυπτοῖσι ἐποίησε τὴν ἐρατὴν
 ἐργασίαν. παρεὼν δὲ ἐδυνάμενος παρ' αὐτῷ μέ-
 γιστον Περσέων Μαρδόνιος· ὁ Γωβρύεω, ὃς καὶ Ἑέρξῃ
 μὲν ἀνεψίος, Δαρεῖα δὲ ἀδελφεῖς παῖς, τοιοῦτος
 „ λόγος εἶχ' ἐπὶ, λέγων, Δεῖσθαι σὺν εἰκὸς ἐστὶ Ἀθη-
 „ ναῖσι ἐργασσάμενος πολλὰ ἤδη κακὰ Πέρσας, μὴ
 „ οὐ δοῦναι δίκην τῇ ἐποίησεν. ἀλλ' εἰ τὸ μὲν νῦν
 „ ταῦτα πρὸς τοῖσι πάντεσσι χερσὶν ἔχῃς· ἡμερώσας
 „ δὲ Αἰγυπτοῖσι τὴν ἐξουσίαν, ἐρατὴν λατρεῖς ὅτι
 „ πᾶσι Ἀθηναῖσι, ἵνα λόγος τε σε ἔχῃ πρὸς ἀνθρώ-
 „ πων

Controversia filiorum Darii de successione. Demarati La-
 cedæmonii exilium Susa, & consilium datum Xerxi, qui
 vicit Atossa matris potentia. Mors Darii, & statim deli-
 beratum de Ægypto, an Græcia invadenda.

filia suscepti, & post partum regnum,
 alii quatuor ex Atossa Cyri filia. Supe-
 riorum maximus natu erat Artobazanes,
 posteriorum Xerxes. qui quum ex ea-
 dem matre non essent, disceptabant:
 nam Artobazanes quidem, quod omnis
 paternæ subolis ipse maximus natu fo-
 ret, & quod apud universos homines sit
 institutum, ut maximus natu obtineat
 principatum: Xerxes vero, quod ipse
 Atossa genitus esset, filia Cyri, & quod
 Cyrus foret, qui Persis libertatem ac-
 quisisset. Dario autem nondum ferente
 sententiam, aderat forte Demaratus A-
 ristonis filius, qui per id tempus alter-
 cationis Spartano regno exutus, ac La-
 cedæmone profugus, Susa ascenderat.
 hic vir audita liberorum Darii contro-
 versia, adiit (ut fama fertur) Xerxem,
 admonuitque ut ad cetera quæ pro sedi-
 cebat hoc adderet, se quidem genitum
 Dario jam regi & Persarum imperium ob-
 tinenti; Artobazanem vero, Dario etiam-
 dum privato: proinde neque æquum ne-
 que justum esse alium quempiam potius
 quam se illud decus adipisci; quoniam
 Sparta quoque sic usurparetur, ut sicui
 antequam regnet filii nati fuerint, dein-
 de regnanti alius nascatur, hujus postea
 nati successio regni sit. Hac à Demarato
 suggesta ratione utentem Xerxem, tan-
 quam iusta dicentem, Darius regem de-
 claravit. Quamquam etiam citra præce-
 ptum Demarati Xerxes (ut mea fert o-
 pinio) regnavisset: quippe quum omnis
 potentia penes Atossam esset. Declara-
 to Darius Xerxe rege quum conaretur
 rebus apparatus exire in expeditionem,
 altero ab defectione Ægyptiorum anno,
 supremum diem obiit, sex & triginta an-
 nis regni expletis, haud compos voti ut
 rebellantes Ægyptios & Athenienses ul-
 cisceretur. Ejus morte regnum ad Xer-
 xem filium devenit, qui ab initio nequa-
 quam animatus erat ad bellum Græciæ
 inferendum, sed Ægypto. Ceterum
 Mardonius consobrinus ejus, Gobryæ &
 sororis Darii filius, eum adiens, his ver-
 bis est alloquutus, Domine; haud deco-
 rum est Athenienses tam male jam de Per-
 sis meritos non dare poenas eorum quæ
 perpetraverunt. tu vero si quod in mani-
 bus habes nunc perficias: tamen ubi Æ-
 gyptum illam contumeliosam domueris,
 fume adversus Athenas expeditionem;
 ut & bene de te loquantur homines, &
 post-

Mardonii causæ ad Græciæ bellum adjuvantur ab Aleuadis & Pisistratidis & Onomacrito fortilego, satis aſtute. Ægyptus tamen primo ſubacta.

poſthac abſtineat quiſque belli cauſa in terras tuas veniendo. Et hæc quidem erat ratio ultionis exigendæ: illa autem rationis acceſſio, Europam eſſe regionem admodum ſpecioſam, omniaque genera felicitium arborum ferentem, ac ſummæ bonitatis, & dignam quæ à ſolo inter mortales rege poſſideatur. Hæc Mardonius dicebat ut novorum operum cupidus, & ambiens Græciæ præfectus eſſe. Tempore tandem intercedente etiam confecit, ac Xerxi perſuaſit, ut talia aggredereſtur. Contigit enim quoque, ut alia ad hoc perſuadendum adjumenta fuerint. primum è Theſſalia manciſi ab Aleuadis ad regem invocandum, ſe enim adverſus Græciam omne obſequium præſtituros: Aleuadæ autem iſti erant Theſſaliæ reges. deinde ii Piſiſtratidæ qui Suſa aſcenderant: qui cum eiſdem ſermonibus inniterentur quibus & Aleuadæ, tum vero aliquid ſuper hæc amplius adporrigebant, Onomacritum virum Athenienſem habentes fortilegum, & Muſæi ſortium venditorem. Aſcenderant autem ante cum eo reverſuri in gratiam. nam Onomacritus ab Hipparcho Piſiſtrati filio Athenis fuerat eiectus, quod à Laſo Hermionenſi manifeſtò deprehenſus fuiſſet, verſibus Muſæi etiam inferuiſſe oraculum fore ut inſulæ, Lemno adjacentes, mari ſubmergerentur. Ob id Hipparchus hominem eiecerat, familiariffime illo antea uſus. Et tunc cum ſimul aſcendiſſet, quoties in conſpectum regis veniret, honorifice de eo Piſiſtratidis loquentibus, ordine recenſebat quædam oracula. Si igitur aliquid ineſſet aliquid cladem barbaro nunciatus, ex illis nullum recitavit; ſed quibus feliciffima ſignificabantur, ea excerpens dicebat & Hellespontum jungi in fatiſ eſſe ab viro Perſa, & expeditionem

7 enarrans. Hic igitur oracula promens converſabatur, & Piſiſtratidæ ſententias dicentes. Ubi autem Xerxes ad inferendum Græciæ bellum inductus eſt, altero à morte Darii anno, primam expeditionem fecit adverſus eos qui rebellaverant: quos ſubactos, & Ægyptum omnem magis ſervam reddens quam ſub Dario fuerat, tradidit gubernandam Achæmeni fratri ſuo, Darii filio: quem præſidem Ægypti interjecto deinde tempore interemit Inarus Piſammitichi filius,

8 vir Afer. Xerxes recepta Ægypto, ducturus in operas adverſus Athenas exercitum,

POLYMNIA, LIBER VII. 381

„πων αγαθός, καὶ τις ὑπερον φυλάσσει) ὅτι
„γλῶ τῶ σὴν φραϊεύεσθαι. οὐτὸ μὲν οἱ ὁ λόγος
ἦν πιμωρός. τοῦδε δὲ ὁ λόγος παρενηγήκην ποι-
έσκεν ὁ τήνδε, ὡς ἡ Εὐρώπη περικαλλὴς εἴη
χώρη, καὶ δένδρεα παύσια φέρει τὰ ἡμέρα,
δρετὴν τε ἄκρη, βασιλεί τε μόνω θνητῶν
ἀξίη ἐκτῆσθαι. ταῦτα δὲ ἔλεγε, οἷα νεωτέρων
ἔργων ὀπιθυμητῆς εἶναι, καὶ γέλων αὐτὸς ὁ
Ἑλλάδ' ὑπαρχεῖν εἶναι. χρόνῳ δὲ κατεργά-
σατό τε καὶ ἀνέπνευσε ἑέρξεα ὥς ποιέειν ταῦτα.
συνέλαβε γὰρ καὶ ἄλλοι οἱ σύμμαχα θυόμενα
ἐς τὸ διπύθεσθαι ἑέρξεα· τῶ μὲν, διὸ τῆς
Θεσσαλίας περὶ τῆς Ἀλφειοῦ ἀπυγμένοι ἀγ-
γελοὶ ἐπεκαλέοντο βασιλῆα, πᾶσαν περὶ τὴν
παρεχόμενοι ὅτι τὴν Ἑλλάδα· οἱ δὲ Ἀλφειοὶ
ἔτι εἶσαν Θεσσαλίας βασιλῆες· τῶ δὲ, Παι-
σιραλιδέων οἱ ἀναβελήκτες ἐς Σῶσα, ὅτι τε αὐ-
τῶν λόγων ἐχόμενοι ὅτι οἱ Ἀλφειοὶ· καὶ δὴ π
πρὸς τῶτοις ὅτι πλεον περὶ τῶν οἱ ἔχον-
τες Ὀνομάκλειον, ἄνδρα Ἀθηνῶν χρησιμολό-
γον τε ὅτι διαθήκην χρησμῶν τῆς Μυση. ἀναβε-
βίκεσαν γὰρ τὴν ἐχθρὴν περικαταλυόμενοι. ἐξη-
λάθη γὰρ ὑπὸ Ἰππάρχου ὁ Παισιραλὶς ὁ Ὀνο-
μάκλειος ἐξ Ἀθηνῶν, ἐπ' αὐτοφύρῳ ἀλλῆς
ὑπὸ Λάσῃ ὁ Ἑρμιονέος ἐμπιέων ἐς τὴν Μυσίαν
χρησμὸν, ὡς αἱ ὅτι Λήμνα ὀπικείμενα νῆσι ἀ-
φανίζοιτο ἐκ τῆς θαλάσσης. διὸ ἐξήλασέ μιν ὁ
Ἰππάρχος, ὥστερον χρεώμενος παμάλιστα.
τότε ὁ πωαναβῆς, ὅπως ἀπὸ τοῦ ἐς ὅσον τὴν βα-
σιλῆα, λεγόντων τῶν Παισιραλιδέων περὶ αὐτῶν
σεμνὸς λόγος, κατέλεγε τῶν χρησμῶν. εἰ μὲν π
ἐνέοι σφάλμα φέρον τῶ βαρβάρῳ, ὅτι μὲν ἔλεγε
ἄδεν, ὁ δὲ πᾶς εὐτυχέστατος ἐκλεγόμενος, ἔλεγε
τὸν τε Ἑλλήσποντον ὡς ζυχθῆναι χρόνῳ εἴη ὑπὸ
ἀνδρὸς Πέρσῃ, τὴν τε ἑλᾶσιν ἐξηγούμενος. ὁ
τὸς τε δὴ χρησμῶν περὶ τῶν περὶ, καὶ οἱ τε Παι-
σιραλιδῶν γνώμας· διὸ δὴ κινούμενοι. ὡς δὲ ἀν-
εγνώθη ἑέρξης φραϊεύεσθαι ὅτι τὴν Ἑλλάδα,
ἐν ταῦτα δὴ τῶ μὲν ἐτεῖ μὲν ὁ γέναιον Δα-
ρεῖς, πρῶτα φραϊεὺς ποίεσθαι ὅτι τῆς ἀπερὶ-
τας. τῶ μὲν νῦν κατὰ φραϊεὺς, καὶ Ἀϊ-
γυπὸν πᾶσαν πολλῶν δαυτέρῳ ποιήσας ὅτι
Δαρεῖς ἦν, ὅτι τῶν Ἀχαιμένων, ἀδελφεῶν
μὲν ἐν τῶ, Δαρεῖς δὲ παρὸν. Ἀχαιμένεα μὲν
νῦν ὀπιτεροῦντα Αἰγύπτῃ, χρόνῳ μετέπειτα ἐ-
φόνευσεν Ἰνάρως ὁ Φαμμπτίχης, ἀνὴρ Λίβυς.
ἑέρξης ὁ μὲν Αἰγύπτῃ ἄλῳσιν, ὡς ἐμελλε ἐς χρε-
ας ἀξέσθαι τὸ φραϊεὺς τὸ ὅτι τῆς Ἀθήνας,

Bbb 3

σύλλο-

a τῶν θ. b ἐποιέει. c περικαλλὴς χώρα. d θυόμενα πρὸς τὸ. e ἔτι. f Παισιραλιδῶν καὶ οἱ Ἀλφειοὶ γνώμας

σύλλογον Ὀπίκλητον Περσέων τ' ὀρέων ἐπιέειρ,
 ἵνα γνώμαις τε πύθηται σφέων, καὶ αὐτὸς ἐν πάσι
 εἴποι τὰ βέλτ'. ὡς δὲ συνελέχθησαν, ἔλεξε Ξέρξης
 „πᾶδε. Ἄνδρες Πέρσαι, ἔτ' αὐτὸς κατηγήσομαι
 „νόμον τόνδε ἐν ὑμῖν σφίσι, ὃν ἀδεξάμενός τε,
 „αὐτῷ χηρήσομαι. ὡς γὰρ ἐγὼ πωυτάνομαι τ' περὶ
 „στυπέρων, ἔδαμά κω ἡτρεμήσομαι, ἐπεὶ τι πα-
 „ρελάβομεν τὴν ἡγεμονίην τήνδε ὃν τ' Μῆδων,
 „Κύρος κατελόντι ὁ Ἀσάγγελος. ἀλλὰ θεός τε ἔγωγε
 „ἄρα, καὶ αὐτοῖσι ἡμῖν πολλὰ ἐπέπλεξε (συμφέρε)
 „ὅτι τὸ ἄμνητον. τὰ μὲν νυνὶ Κύρος τε ὁ Καμ-
 „βύσης πατήρ τε ἐμὸς Δαρεῖος καίεργάσαντο καὶ
 „προσεκλήσαντο ἡθνεα, ὅπισσεμένοι, εὐ σὺν ἂν ἴς
 „λέγοι· ἐγὼ δὲ ἐπεὶ τι παρέλαβον τ' θρόνον, τῶ-
 „ν τὸ ἐφρόνιζον, ὅπως μὴ λείψωμαι τ' πρῶτον
 „ἡγεμονέων ἐν πᾶσι τῇδε, μηδὲ ἐλάσσω προσκλήσω-
 „μαι δύναμιν Πέρσας. φροντίζων δὲ εὐρύσκω, ἅ-
 „μα μὲν κύδος ἡμῖν τι προσγινόμενον, χάρων τε
 „τ' νῦν ἐκτιμήματα σὺν ἐλάσσονα ἔδε Φλαυρίε-
 „ρην^b, παμφορώτερην δέ· ἅμα δὲ τιμωρίην τε
 „καὶ πῶς γινόμενόν. διὸ ὑμέας νῦν ἐγὼ^c συνέ-
 „λεξα, ἵνα τὸ νόον περὶ σφίν, ὑπερβῆωμαι ὑ-
 „μῖν. μέλλω, ζεύξας τ' Ἐλλάσποντον, ἐλᾶν στρα-
 „τὸν διὰ τ' Εὐρώπης ὅτι τὴν Ἑλλάδα, ἵνα Ἀθη-
 „ναίους τιμωρήσωμαι, ὅσα δὴ πεποιήκασι Πέρ-
 „σαις τε ὁ πατήρ τ' ἐμὸν. ὠρεῖτε μὲν νυνὶ ὁ
 „πατήρ τ' ἐμὸν Δαρεῖον ἰθύοντα στρατεύεσθαι ὅτι
 „τῶν ἀνδρῶν τέτρες· ἀλλ' ὁ μὲν τετελεύτηκε, καὶ
 „σὺν ἐξέχμετο αὐτῷ τιμωρήσασθαι· ἐγὼ δὲ ὑπὲρ
 „τε ὁκείνῃ καὶ τ' ἄλλων Περσέων ἔπρῶτον
 „παύσομαι, πρὶν ἢ ἔλω τι ἐπυρώσω πᾶς Ἀθή-
 „νας, οἱ γὰρ ἐμὲ καὶ πατέρα τ' ἐμὸν ὑπερβῆσαν
 „ἀδίκῃ ποιειῶντες· πρῶτα μὲν, ἐς Σάρδεις ἐλ-
 „θόντες ἅμα Ἀρταγέρῃ τῷ Μιλησίῳ, δέλω ὅ
 „ἡμέτερον, ἀπικόμενοι, ἐνέπρησαν τὰ τε ἄλλα
 „καὶ τὰ ἱερά· δεύτερα δ' ὅ, ὑμέας οἷα ἔρξαν ἐς
 „τὴν σφέτερον ἀποδείξαντας, ὅτι δᾶπναι καὶ
 „Ἀρταγέρῃ ἐστρατήγον, τὰ ὅπισσε δὲ καὶ
 „πάντες. τῶν μὲντοι εἵνεκα ἀνάστημι ἐπ'
 „αὐτοὺς^d στρατεύεσθαι. ἀγαθὸν δ' ἐν αὐτοῖσι πο-
 „σάδε ἀνδρῶν λογίζομεν^e, εἰ τέτρες τι
 „καὶ τῶν τέτρεσι πλεονεχίως κατὰσφύομεθα,
 „οἱ Πέλοπτος^f φρυγῆς νέμον^g χάρων, γὰρ τε
 „τὴν Περσίδα ἀποδέχομεν τῷ Διὸς αἵματι ὁμ-
 „ρέεσαν. καὶ γὰρ δὴ χάρων γὰρ ἔδεμιν κατόψε-
 „ται ὁ ἥλιος ὁμώρεεσαν^h τῇ ἡμέτῃ, ἀλλὰ
 „σφῆας πάσας ἐγὼ ἅμα ὑμῖν μίαν χάρων γή-
 „σω, διὰ πάσης διεξελθὼν τ' Εὐρώπης. πωυτάνο-
 „μαι γὰρ ὡς ἐχρην· ἔτι πᾶσι πόλιν ἀνδρῶν ἔδεμιν,
 ἔτε

citum, præstantissimos quosque Persarum in concilium vocavit, ut & illorum sententias audiret, & ipse coram omnibus diceret quæ liberet. Quibus coactis, ita loquutus est, Viri Persæ, equidem ego non ero hujus instituti autor, sed ab aliis traditi imitator. nam quemadmodum à majoribus natu accipi, ex quo imperium hoc Medis eripimus, Astyage per Cyrum amoto, nunquam conquievimus, sed ita deus ducit, & ipsis nobis multa adsequentibus in melius confert. Atque ea quidem quæ Cyrus Cambyseque ac pater meus Darius fecere, qualesque gentes imperio addidere, non attinet referre apud probe scientes: ego autem posteaquam hanc sedem accipi, dedi operam ne ab iis qui hoc honore sunt functi degenerarem, neve minus potentia Persis acquirerem. Quod animo versans, invenio nobis accedentem gloriam pariter, & regionem ea quam nunc possedimus, neque minorem neque deteriore, sed feracior, una cum ultione injuriæ atque vindicta. Ideoque ego vos contraxi, ut id quod agere constitui vobis exponerem. Constitui, juncto Hellesponto, copias per Europam ducere in Græciam, ut Atheniensium ulciscar injurias, quas cum Persis aliis, tum patri meo intulere. Noratis autem & Darium adversus hos viros bellum movere destinasse: verum ei morte prævento non contigit ut illos ulcisceretur. Ego vero ejus vicem aliorumque Persarum ulcisci non prius desinam, quam expugnavero incenderoque Athenas; cuius cives & me & patrem meum priores injuria affecerunt: primum quum Sardes una cum Aristagora Milesio servo nostro venientes cremaverunt lucosque ac delubra. Deinde in vos quid fecerint terram suam ingressos, quum Datis & Artaphernes duces fuere, omnes scitis. Harum rerum gratia allevor ad inferendum eis bellum: in quibus tot bona ratiocinando comperio, si hos atque ipsorum finitimos, regionem Pelopis Phrygis incolentes, in potestatem redegerimus; terram Persidem ætheri Jovis conterminam reddemus. nullam enim regionem spectabit sol finitimam nostræ, sed ego omnem permensurus Europam, una vobiscum cunctas illas in unam redigam. Nam ita rem habere audio, nullam reliquam esse neque virorum ci-

vita-

a ἄρτοι Κύρος τε. b φανολίερην. c ὑμῖας ἐγώ. d ἐπ' αὐτοὺς. e εὐρύσκο ἀναλογίζομαι. f ὁμώρεον ἔσται

vitatem neque gentem aliquam hominum, quæ nobiscum dimicare possit extirpatis his quos dixi. Ita & qui nos la-
cesserunt, & qui sunt sine culpa, jugum
4 servile sustinebunt. In quo vos mihi hæc
faciendo gratificemini: ubi tempus vobis
indicavero quo præsto esse oportet, tunc
unusquisque debebit impigre adesse. Quo-
rum qui ornatissimis cum copiis aderit,
eum donabo iis quæ in nostra domo pre-
tiosissima habentur. Et hæc quidem ita
agenda sunt. Sed ne meo videar arbitrio
privatim consulere, rem pono in me-
dio, jubens unumquemque quam libet
sententiam dicere. His dictis loquendi
5 finem fecit. Post quem Mardonius, Do-
mine, inquit, tu vero non modo natis
Persis, sed etiam venturis es præstan-
tior: qui cum alia & optima & veris-
sima commemoras, tum vero Iones qui
Europam incolunt, non fines insultare
nobis, sane illos indignos. Etenim res mis-
feranda fuerit, si Sacas & Indos & Æ-
thiopes & Assyrios, aliasque multas ac
grandes nationes, quæ nihil Persas læfer-
tamen potentia prolata gratia in sa-
trapias rede-
gimus, Græcos, qui nos la-
cessere injuria in-
ceperunt, non ul-
ciscemur. quidnam metuentes? quam mul-
titudinis colluviem? quam pecuniarum vim?
Eorum pugnam novimus, eorum novi-
mus vires quæ sunt imbecilles, eorum
postquam subegimus liberos habemus,
hos qui in regione nostra habitantes, I-
ones & Æolenses & Dorientes appellantur.
Quos ipse quoque expertus jam sum,
quum eis jussu patristui intuli bellum: ac
mihi quum Macedoniam usque processis-
sem, & pene usque ad ipsas Athenas, ne-
mo pugnaturus occurrit. Quamquam con-
suevere Græci (ut audio) inconsultissime
inire bella, propter imperitiam ac siniste-
ritatem. nam quum bellum inter eos indi-
ctum est, in locum quem pulcherrimum
planissimumque invenerunt descendentes,
ibi prælia faciunt, ita ut magno cum
suo malo victores inde discedant: de vi-
ctis prorsus nihil dico. nam ad inter-
persionem deveniunt. quos oportebat,
quum sint ejusdem linguæ, interposi-
tis caduceatoribus ac nunciis dirimere
controversias, & omnia alia potius a-
gere quam pugnare: aut, si necesse ha-
beret inter se omnino pugnare, inveni-
re qua parte utrique sint expugnati
difficillimi, & ibi fortunam belli ten-
tare.

„ἐπεὶ ἔθνη ἔδεν ἀνθρώπων ὑπολείπεσθαι, τὸ
„ἡμῖν οἶον τε ἔσται ἐλθεῖν ἐς μάχην, τετινων ἦ
„κατέλεξα, ὑπεξαραιημένων. ἔτω οἱ τε ἡ-
„μῖν αἵτιοι ἔξωσι θάλιον ζυγόν, οἱ τε ἀναίτιοι.
„ὑμῖς δὲ ἂν μοι παῖδες ποιεόντες χαρίζοιθε·
„ἐπεὶ ἂν ὑμῖν σήμερον τὸ χεῖρον ἐς τὸ ἦεν δεῖν,
„προθύμως πάντα τινα ὑμῶν χεῖρσι παρῆναι.
„ὅς ἂν ᾗ ἔχων ἥκη παρεσκότασμένον στρατὸν
„κάλλιστα, δώσω οἱ δῶρα τὰ τιμιώτατα νομί-
„ζεσθαι εἴναι ἐν ἡμετέροις. ποιήεα μὲν νυν ταῖς
„τάεσι ἔτω. ἵνα ᾗ μὴ ἰδοῦσαλευεῖν ὑμῖν δοκέω,
„πίθημι τὸ πρῆγμα ἐς μέσον, γνώμην κελεύων
„ὑμῶν τὸ βεβλόμενον δοποαίνεσθαι. ταῦτα εἰ-
„πας ἐπέειπε. μετ' αὐτὸν ᾗ Μαρδόνιος ἔλεγε,
„ὦ δῖος ὦσα, ἐ μόνον εἰς τὸ γηομένων Περσῶν
„ἄρας, ἀλλὰ καὶ τὸ ἑσμένων· ἐς τὰ τε ἄλ-
„λα λέγων ὑπῆκειο ἀρετῇ καὶ ἀληθείᾳ, καὶ
„ἰώνας τὰς ἐν τῇ Εὐρώπῃ κατοικημένους σὺν ἐ-
„σὸς καταγαλάσσει ἡμῖν, ἐόντας ἀναξίους. καὶ γὰρ
„δεῖτον ἂν εἴη πρῆγμα, εἰ Σάκας μὲν καὶ Ἰνδοὺς
„καὶ Αἰθίοπας καὶ Ἀσσυρίους, ἀλλὰ τε ἔθνη πολ-
„λὰ καὶ μεγάλα, ἀδικήσασθαι Πέρσας ἔδεν, ἀλλὰ
„δυνάμιν προσκίεσθαι βεβλόμενοι, κατασφύα-
„μενοι θάλας ἔχομεν, Ἕλληνας δὲ, ὑπεξέσταν-
„τες ἀδικίης, ἐ τιμωρησόμεθα. ἢ δεισιπτοῖς;
„κοῖνῃ πλῆθει σὺν σφρολέω; κοῖνῃ δὲ χρημάτων
„δυνάμει; τὸ πρῆγμα μὲν τὴν μάχην, ὅππῃ
„εἴσμεθα δὲ τὴν δυνάμιν εἶσαν ἀδενέα· ἔχοι-
„μεν δὲ αὐτέων παῖδας κατασφύαμενοι, τέττας
„οἱ ἐν τῇ ἡμετέρῃ κατοικημένοι, ἰώνας τε καὶ Διο-
„λλέας καὶ Δωριέας καλέον. ἐπρήθη δὲ καὶ οὗτοι
„ἦδη ἐπιλαυνόντες ὅππῃ τις ἀνδρῶν τέττας ὑπὸ
„πᾶντος ἔσῃ κελύδεις· καὶ μοι μέγαρα Μα-
„κεδονίης ἐλάσσει, καὶ ὀλίγον δοπολιπνῆ ἐς αὐ-
„τάς· ἂν θύωας ἀππείδω, ἔδεις ἡνίκῃ ἐς μάχην
„καὶ τοὶ ὥσπερ Ἕλληνες (ὡς πυνθάνομαι)
„ἀεὶ ἐλόμεθα πολέμους ἵστασθαι, ὑπὸ τε ἀγνώμο-
„συνῆς καὶ σκαιότητος. ἐπεὶ γὰρ ἀλλήλοισι πό-
„λεμον προεῖπωσι, ἐξιδρόντες τὸ κάλλιστον χω-
„ρὸν καὶ λειότατον, ἐς τὸ καταπύοντες μάχον-
„ται· ὥστε σὺν κακῷ μεγάλῳ οἱ νικῶντες ἀπ-
„αλλασσόνται. ποῦ δὲ τὸ ἑστωμένων ἡδὲ λέγων
„ἀρχέμεν. ἐξώλεες γὰρ δὴ γίνονται. τὰς χεῖρας
„ἐόντας ὁμογλώσσους, κέρυξί τε διαχρεωμέ-
„νους καὶ ἀγγέλους, καταλαμβάνειν τὰς δια-
„φορὰς καὶ παντὶ μάλλον ἢ μάχῃσι. εἰ δὲ πάν-
„τως ἔδωκε πολέμειν πρὸς ἀλλήλους, ἐξιδρό-
„σκον χεῖρας τῇ ἐπ᾽ αἰπυρίῳ εἰσι δυσχερωπύπτοι,
„καὶ

„ἐν ταύτῃ πύρρην. ἐξόπῳ τίνυν εἰ χρηστῶ ἔλ-
 „λυνες διαχρεώμενοι, ἐμέο ἐλάσσονι^α μέλει
 „Μακεδονίης γῆς, οὐκ ἦλθον ἐς τῆτον λόγον ὡς-
 „τε μάχεσθαι. οὐδ' ὃ δὴ μέλλει τις ὦ βασιλεῦ
 „ἀντιώσεσθαι πᾶλεμον παρ' ἑφ' ἑρῶν, ἀγούρι^β ἔπι-
 „θες τὸ οὐκ ἔστι^γ Ἀσίης, καὶ νέας τὰς ἀπάσας; ὡς
 „μὲν ἐγὼ δοκέω, οὐκ ἐς τῆρ' ἔρρεσθαι ἀνίκη-
 „τὰ Ἑλλήνων πείγματα. εἰ δ' ἄρα ἐγὼ γε ψα-
 „δεῖην^δ γνώμη, καὶ σκεῖνοι ἐπαρθέντες ἀβελή-
 „ῃ εἴποιεν ἡμῖν ἐς μάχην, μάθοιεν ἂν ὡς εἰμὲν
 „ἀνθρώπων ἀρετοὶ τὰ πολέμια. ἔγω δ' ἴων μη-
 „δὲν ἀπείρηλον. αὐτόμαλον γὰρ ἔδεν, ἀλλ' ὁπότε
 „πείρης πάντα ἀνθρώποισι Φιλίφ' ἵνεσθαι. Μαρ-
 „δόνι^ε μὲν ποσὺντα Ὀπλιέντας τὴν ἑρξέω γνώ-
 „μην, ἐπέπαυτο. Σιωπῶντων δ' ὅτ' ἄλλων Πελοπόν-
 „νησος πολέμων γνῶμην δοποδείκνυσθαι ἀντίω τῇ
 „παρ' ἑμὲν, Ἀρτάβαν^ε ὁ ὕστατος^ε, πατέρως
 „ἴων ἑρξέη, τῷ δὲ καὶ πίσω^ε ἴων, ἔλεγε τάδε, ὅτι
 „Βασιλεῦ, μὴ λεχησίων μὲν γνῶμῶν ἀντίων
 „ἀλλήλοισι, οὐκ ἐστὶ τὴν ἀμείνων αἰρεόμενον ἐλέ-
 „σθαι, ἀλλὰ δεῖ τῇ εἰρημένῃ χρῆσθαι. λεχησίων
 „δ' ἐστὶ ὥσπερ τὸ χρυσὸν τὸ ἀκέραιον, αὐτὸν μὲν
 „ἐπ' ἐαυτῷ εἰ διαγινώσκωμεν, ἐπειὴν δ' ὁ χρυ-
 „σὸν πείρωμεν ἄλλω χρυσῷ, διαγινώσκωμεν τὸ ἀ-
 „μείνων. ἐγὼ δ' ἔπειτα^β τῷ σῷ, ἀδελφεῷ δ' ὃ
 „ἐμῷ, Δαρείω, ἡγέρθην μὴ στρατεύεσθαι ὅτι Σκυ-
 „θας, ἀνδρας ἐδαμόθι γῆς ἄστυ νέμοντας. ὃ δ' ὃ,
 „ἐλπίζων Σκύθας τὰς Νομάδας κατὰσφύειν^ε,
 „ἐμοὶ περὶ οὐκ ἐπίθετο, στρατοδύμενός περ, πολ-
 „λὸς περὶ Ἀραβίης τὴν ἑλπίδα δοποδάλων ἀπῆλθε.
 „οὐδὲ, ὦ βασιλεῦ, μέλλεις ἐπ' ἀνδρας στρατεύεσθαι
 „πολλὸν ἀμείνονας ἢ Σκύθας. οἱ κατὰ θάλασσαν
 „περὶ ἀρετοὶ ἔσονται γὰρ λέγοντες εἶναι. τὸ δὲ αὐ-
 „τοῖσι ἐνεστὶ δεινόν, ἐμὲ σοὶ δικαίον ἐστὶ φράζειν.
 „Ζεύς τις τὸ Ἑλλήσποντον, ἑλάνθων στρατὸν διὰ
 „τὸ Εὐρώπης ἐς τὴν Ἑλλάδα. καὶ δὴ καὶ συνώκει^ε
 „ἢ ἔσονται γὰρ ἢ κατὰ θάλασσαν ἐσώσονται.
 „ναὶ ἢ κατ' ἀμφοτέρω. οἱ γὰρ ἄνδρες λέγοντες
 „εἶναι ἀλκιμοὶ. πάρεστι δὲ ἔσθαι μῶσαται, εἰ
 „στρατὸν γε ποσὺντα σὺ Δάτι καὶ Ἀρτα-
 „φέρνηι ἐλθόντων ἐς τὴν Ἀττικὴν χώραν μὲ-
 „νοι Ἀθηναῖοι διέφθειραν, ἔκων ἀμφοτέρω
 „σφι ἐχώρησε^δ. ἀλλ' ἦν τῇσι νηυσὶ ἐμβά-
 „λωσι, καὶ νικήσαντες ναυμαχίῃ, πάλωσι
 „ἐς τὸν Ἑλλήσποντον, καὶ ἐπὶ λύσωσι
 „τὴν γέφυραν, τῆρ' δὴ, βασιλεῦ, γίνεται δαι-
 „μόν. ἐγὼ δ' ἰδεῖν οὐκ οἶμαι αὐτὸς συμ-
 „βάλλομαι ταῦτα. ἀλλ' οἷόν μοι ἔμελλε ὀλίγον
 „ἐδέξασθαι καταλαβεῖν πάντας^ε, ὅτε πατήρ σοι
 „Ζεύ-

tare. Hoc itaque ritu haud probo uten-
 tes Græci, nunquam mecum verbis e-
 gerunt de dimicando, quum Macedonia
 terra tenus promovissem. Tibi autem,
 rex, quis obviam venturus est bellandi
 causa, copias Asiæ atque omnem clas-
 sem agenti? non eo audaciæ procedunt,
 ut reor, Græcorum res. Quod si me fallit
 opinio, & illi vecordia elati ad pugnan-
 dum nobiscum venient, discant nos esse
 in re bellica præstantissimos hominum.
 Nihil igitur sit quod non experiamur.
 nam sua sponte nihil fit, sed omnia ab
 experimento hominibus fieri consue-
 runt. His Mardonius sententiæ Xerxis
 assentatus, loqui cessavit. Tum silenti-
 bus aliis Persis, nec diversam eis quæ
 dicta essent sententiam dicere audenti-
 bus, Artabanus Hystaspis filius, Xerxis
 patruus, eoque fretus, ita inquit, Rex,
 nisi diversæ inter se sententiæ dicantur,
 non potest quis eligere meliorem,
 sed necesse habet ea quæ dicta est uti:
 at quum plures dictæ sunt, licet; sicut
 aurum purum ipsum in se non discerni-
 mus, sed quum affricuerimus alteri, me-
 lius discernimus. Ego autem etiam pa-
 tri tuo Dario eidemque fratri meo sua-
 debam, ne sumeret adversus Scythas ex-
 peditionem, viros nulla usquam oppida
 incolentes: sed ille sperans Scythas No-
 mades se subacturum, mihi non est as-
 sensus, & sumpta expeditione, multis
 & egregiis viris de exercitu amissis ab-
 cessit. Tu vero, rex, bellum inferre
 destinas viris multo quam Scythæ sunt
 præstantioribus, quique & mari & ter-
 ra optimi esse dicuntur: in quibus quid
 formidandum sit, hoc me tibi iustum
 est promere. Quum ponte junxeris Hel-
 lespontum, ais te copias per Europam in
 Græciam ducturum: atqui contigerit aut
 in terra aut in mari aut utrobique te su-
 perari; siquidem feruntur viri esse for-
 tes. Cujus rei licet hinc argumentum
 capere: Si tot copias ductu Datis & Ar-
 taphernis Atticam regionem ingressas so-
 li Athenienses profligaverunt, ergo non
 utraque in parte illis successit. Quod si
 iidem consensu navibus pugna navali
 victores ad Hellespontum navigent, ac
 deinde pontem solvant, hoc formidabi-
 le, rex, fuerit. Neque vero hoc ex mea
 unius privata prudentia conjecto, sed eo
 casu quo aliquando parum abfuit quin
 opprimeremur, quum pater tuus jun-
 cto

a ἐγὼ ψαδεῖν. b ὃ παρ' ἐμῷ. c καὶ δὲ συνώκει. d ἀμφοτέρωτι ἐχώρησε.

Ἐν Βοσπόρῳ Θρακίῳ, ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ Ἰστρου
 pontibus commissio, trajecit ad Scythas:
 eum tractum Scythæ omnibus modis
 instigare precari Iones, quibus custodia
 pontium Istri delegata erat, ut interscinderent.
 Quo tempore si Histæus Mileti tyrannus aliorum sententiæ accessisset,
 ac non contradixisset, actum erat de rebus Persarum. Atqui res est dictu &
 auditu quoque horribilis, omnem regis
 4 statum in uno viro positum fuisse. Quare ne delibera tu ullum tale adire discrimen,
 nulla exigente necessitate, sed mihi obtempera: hunc coetum in præsens missum facito,
 iterumque quum tibi videbitur, re apud teipsum ante considerata, edicito quod optimum esse arbitraberis.
 bene enim consultare, comperio maximum esse lucrum. nam etiam si quid est contrarium
 evenire volet, nihilo tamen minus bene consultum est, sed superavit fortuna consilium:
 at qui turpiter consultavit, si ei fortuna obsecundet, ille est quidem voti compos,
 nihilo tamen minus male consilium cepit. Vides ut prægrandia animalia fulmine deus ferit nec finit infolscere:
 parva vero nec leviter lædit? Vides ut maximas semper domos & arbores talia tela percutiunt?
 Gaudet enim deus eminentissima quæque mutilare. Unde & ingens exercitus ab exiguo profligatur,
 quoties deus iis invidens, aut metum incutit aut tonitru, per quæ indignis priorē fortuna modis labuntur. Deus enim neminem alium quam seipsum finit
 6 magnum sapere. Quodcunque igitur quidem negotium properando parit errores, unde magna detrimenta fieri adsolent:
 in cunctando autem bona insunt, si non talia quæ statim appareant esse, certe suo tempore quis comperiat. Et hoc quidem tibi, rex, suadeo. Tu vero, Gobryæ fili Mardonie, desine loqui stulta de Græcis,
 haud dignis qui male audiant. nam Græcos calumniando, ipsum regem excitas ad bellandum;
 ad id tu omni aviditate contendere videris; Ne quæso ita sit. Calumnia namque importunissima res est:
 in qua duo sunt qui injuriam faciunt, unus cui injuria fit. Qui enim calumniatur, injurius est, quod non præsens aliquid accusat:
 item injurius est, qui sibi patitur ab hoc persuaderi, priusquam rem vere compertam habeat. & illi qui ab sermone abest, ob id fit injuria quod ab altero per calumniam traducitur, ab
 8 altero malus putatur. Quod si omnino bel-

„ ζεύξας Βόσπορον τὸ Θρηάκιον, γαφυρώσας δὲ
 „ πλάμῳ Ἰστρον, διέβη ὅππῃ Σκύθας· τίτε παν-
 „ τοῖσι ἐχθρόν τ' Σκύθαι, δεόμενοι ἰώνων λῦσαι
 „ τὸ πόντον τοῖσι ἐπιτέτραπτο ἡ Φυλακὴ τῇ γαφυ-
 „ ρέων ἔ' Ἰστρον. καὶ τότε γὰρ Ἰστᾶϊ· ὁ Μιλήτις
 „ τυραννέει εἰ ἐπὶ πλεονέκτησιν τῶν ἄλλων τυράννων τῇ
 „ γνώμῃ, μηδὲ ἡναντιώσῃ, διέρραστο ἂν τὰ
 „ Περσῶν πρῆγματα. καὶ τοὶ καὶ λόγῳ ἀκούσας
 „ δεινόν, ἐπ' ἀνδρὶ γὰρ ἐνὶ πάντεσσι τὸ βασιλεύειν
 „ πρῆγματα γιγνόμενα. σὺ δ' αὖ μὴ βαλεῖτο
 „ ἐς κίνδυνον μηδένα τοῖσιν ἀπικέσθαι, μηδε-
 „ μίης ἀνάγκης εἶσθαι. ἀλλ' ἐμοὶ πείθεο· νῦν
 „ μὲν τὸ σὺλλογον τόνδε Διόλυσον· αὐτὸς τε ὅταν
 „ τοὶ δοκῇ, προσκεψάμεν· ὅππῃ σιωπῇ,
 „ παραγόμεναι τε τοὶ δοκέει εἶναι ἄλλα. τὸ γὰρ
 „ εὖ βαλεῖσθαι, κέρδι μάλιστα εὐρίσκω εἶναι.
 „ εἰ γὰρ καὶ ἐναντιώσῃται τι θέλει, βεβήλωται
 „ μὲν ἔδεν ἥσων εὖ, ἔσονται δ' ὑπὸ τῇ τύχῃ
 „ τὸ βέλος· ὃ δ' ἐβλήσμεν αἰχρῶς,
 „ εἰ οἱ ἡ τύχη ἐπίσποιο, εὐρύμια εὐρύκε, ἥσων
 „ δὲ ἔδεν οἱ κακῶς βεβήλωται. ὁρᾷς ὡς τὰ
 „ ὑπερέχοντα ζῶα κεραιωτοὶ ὁ θεὸς, ἔδεν ἔω
 „ φανταζέσθαι, τὰ δ' ὁ μικρὰ ἔδεν μὲν κινεῖ;
 „ ὁρᾷς δ' ὡς ἐς οἰκῆματα τὰ μέγιστα αἰεὶ καὶ δέν-
 „ δρεα, τὰ πιαυτὶ δόποσιν ἡ βέλεα; Φι-
 „ λείει γὰρ ὁ θεὸς τὰ ὑπερέχοντα πάντα καλεῖν.
 „ ἔγω δὲ καὶ σπῆλος πολλὸς ὑπὸ ὀλίγῃ Διόφθει-
 „ ρεται καὶ αὐτοῖσι ἐπὶ σφίσι ὁ θεὸς φρονέας
 „ φόβον ἐμβάλλει, ἡ βροντὴ δ' ὡς ἐσφάλη-
 „ σαι ἡ ἀναξίως ἐαυτῶν. ἔγω δ' αὖ φρονέειν ἄλ-
 „ λον μέγα ὁ θεὸς ἢ ἐαυτῶν. ἐπὶ χθρῆται μὲν νῦν
 „ πᾶν πρῆγμα, πικτὴ σφάλματα, ἐκ τῇ ζημίᾳ
 „ μεγάλα φιλέει γίνεσθαι. ἐν δ' αὖ τῷ ἐπαρῆν
 „ γένεσι ἀγαθὰ, εἰ μὴ παρὰ τοῖς δοκούντεσσι εἶναι,
 „ ἀλλ' ἀνὰ χρόνον ἐξεύροι· πᾶσι δ' αὖ μὲν δὴ
 „ πάντες, ὡς βασιλεὺς, συμβαλεῖν. σὺ δ' αὖ πᾶσι
 „ βρύειω Μαρδόνει, πᾶσαι λέγων λόγους μα-
 „ τας παρὲς Ἑλλήνων, ὅτι ἐόντων ἀξίων φλαύ-
 „ ρως ἀκούειν. Ἑλλήνας γὰρ Διόβαλλων, ἐπαίρει
 „ αὐτὸν βασιλεῖα σπῆλαια. αὐτὸς δ' αὖ τὰς εἰνε-
 „ κα δοκίμους μοι πᾶσαι προθυμίᾳ ἐκπίνειν.
 „ μὴ νῦν ἔγω χθρῆται. Διόβολη γὰρ ἐστὶ δεινότη-
 „ τη τον· ἐν τῇ δύο μὲν εἰσι οἱ ἀδικεῖντες, εἰς δὲ
 „ ὁ ἀδικεῖσθαι. ὁ μὲν γὰρ Διόβαλλων, ἀδικεῖ,
 „ ἡ παρεὼν τι κατηγορέων· ὁ δὲ ἀδικεῖ ἀναπ-
 „ τόμενος πρὶν ἢ ἀπρεκίως ἐκμάθει. ὁ δὲ δὴ
 „ ἀπὸν τῶν λόγων τὰς ἐν αὐτοῖσι ἀδικεῖται, Διό-
 „ βολη γὰρ ἐστὶν ὡς ἐπὶ τῇ, καὶ νομοθεῖς παρὲς
 „ τῶν ἐπὶ κακῶς εἶναι. ἀλλ' εἰ δὴ δὴ γὰρ πάντως

Ccc

ἐπὶ

a ὁλῶθαι. b γνῶσθαι. c βυλάει. d πείθει. e δοκίμους. f ἐπισκεπτομένη βέλεα. g MS. habet ἐφθάρει. h εὐρύκει.
 i παρὰ τοῖς δοκούντεσσι.

Nox turbulenta Xerxi propter somnia; denique tamen perstat in proposito expeditionis sumendæ contra Græciam; & fecimo puerilis cum Artabano.

prorsus non esse suum opus inferre Græciæ bellum. Itaque postquam hæc rursus federunt, obdormiit: & in ista tunc nocte vidit, ut fertur à Persis, hoc visum; somniabat virum corpore ingenti atque specioso repente apparentem sibi dicere. Resilisque ab decreto & statuis, o Persa, exercitus non ducere in Græciam, quum imperaveris, ut Persæ comparent exercitum? Neque igitur mutans animum bene facis, neque qui tibi assentiatur adest. quare perge ire eam viam, quam interdium ire destinaveras. Hæc loquutus ille visus est Xerxi avolare. Ubi dies illuxit, Xerxes hujus insomnii nullam rationem habuit; imo ille coactis Persis quos & antea coëgerat, ita verba fecit: Viri Persæ, veniam mihi date dicenti contrariam superiori sententiam. nam & ipse nondum ad summum quo perveniendum est mihi prudentiæ perveni; & qui ut illud faciam suadent, nullo unquam à me tempore abscedunt. Equidem mihi Artabani sententiam audienti, confestim juvenus efferbuit, ut verba in virum grandiore natu effunderem petulantiora quam debui. nunc itaque agnoscens erratum meum, utar illius sententia: & quoniam revocavi expeditionis contra Græciam sumendæ sententiam, vos quieti estote. Hæc ubi audire Persæ, lætitia affecti adoravere. Insequenti nocte idem rursus insomnium quiescenti Xerxi apparens, inquit: Fili Darii, videris expeditionem apud Persas revocasse, verbis meis pro nihilo habitis, quasi illa à nemine audisses. Hoc igitur nunc bene intellige; nisi extemplo inis expeditionem, id tibi ex ea re continget: quemadmodum brevi magnus & amplius effectus es, ita brevi rursus humilis eris. Hoc viso perterrefactus, è cubili exiit pariter & nuncium misit ad arcessendum Artabanum. qui ubi advenit, ita ad eum inquit, Artabane, ego statim quum in te bene consulentem mihi stultis verbis invecus sum, non fui compos mentis: sed non multo post poenitens, cognovi id mihi esse faciendum quod tu præcipiebas. Tamen id volens exequi non possum. nam mihi jam animo immutato, & prioris sententiæ poenitenti, apparet in somnis visio, dissuadens omnino hoc quod posterius facere constitueram: quinetiam nunc interpositis minis abscessit. Quod si Deus est qui insomnium misit, eique prorsus

μα εἶναι στρατεύεσθαι ἐπὶ τῇ Ἑλλάδι. δεδογμένων δὲ οἱ αὐτὸς ταύτων, κατύπνωσε· καὶ δὴ καὶ ἐν τῇ νυκτὶ εἶδε ὅτι τὸν τοιούτου, ὡς λέγεται ὑπὸ Περσέων· ἐδόκει ὁ Ξέρξης ἄνδρα οἱ ὀπισθενῶντα μέγαν τε καὶ εὐεΐδεια εἰπεῖν, Μετὰ „ δὴ βελεύεαι, ὦ Πέρσαι, στρατόν· μὴ ἄρην· „ ἐπὶ τῇ Ἑλλάδι, παρσίπας ἀλίζεν Πέρσαις „ στρατὸν· ἔτε ὧν μεταβιβάζομεν πλείους „ εὐ, ἔτε ὁ συγνωσμένος τοι πάρα· ἀλλ' ὥστερ „ τῇ μέρης ἐβλεύσας πλείεν, πάντων ἱστὶ τὸ ὀδῶν. τὸν μὲν, ταῦτα εἶπαντα, ἐδόκει ὁ Ξέρξης δοπεπλάσθαι. Ἡμέρης ἣ ὀππλάσφαις, ὄνειρα μὲν τέτα λόγον εἶδεν ἐπιείρο, ὁ ἣ Περσέων σινωαλίσις τῆς καὶ πότερον σινωέλεξε, ἐλαγὰ „ σφι πάρε· Ἄνδρες Πέρσαι, συγγνώμην μοι „ ἔχετε ὅτι ἀγχιπροφα βελεύομαι. Φρενῶν τε „ γὰρ ἐς τὰ ἐμεωῦτ' ἑσώτα ἔκω ἀνήκω, καὶ οἱ „ παρηγορεόμενοι καίνα πλείεν, εἶδεν ἁρμόνον „ μὲν ἀπείχοντα. ἀκέραια μέντοι μοι τ' Ἀρταβάνης γνώμης, πᾶσαντα μὲν ἡ νεότης ἐπὶ „ ζεσε, ὥστε ἀκέραια δοπερίψαι ἔπει· ἐς „ ἀνδρα περσεύτερον ἢ ἁρῶν· νῦν μέντοι συγ „ γνώμης, ἁρῶν τῇ ἐκείνης γνώμῃ. ὡς ὧν με „ ταδεδογμένω μοι μὴ στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλ „ λάδα, ἥσυχοί· ἐστ. Πέρσαι μὲν, ὡς ἡκα „ σαν ταῦτα, κεχαρηκότες πεσοκυῖον. Νυκτὸς δὲ ἡμομένης, αὐτὸς ταῦτα ὄνειρον ἔλε „ ξε τῷ Ξέρξει, κατύπνωμένω ὀπισθεν· ὧ πᾶ „ Δαρείω, καὶ δὴ φαίνεαι ἐν Πέρσῃσι τι ἀπ „ πάμεν τὴν στρατηλασίω, καὶ τὰ ἐμαῖ ἔπει „ ἐν εἰδένι ποιησάμεν λόγῳ, ὡς παρ' εἰδένος „ ἀκέραια. εὐ νῦν τὸν ἱστὶ, ἡν περ μὴ αὐτίκα „ στρατηλατὴς, τὰδε τοι ἐξ αὐτίων πεσοδόκα „ ἀναχέσθαι· ὡς καὶ μέγας καὶ πολλὸς ἐξήκει ἐν „ ὀλίγῳ ἁρῶν, ἔτω καὶ ταπνὸς ὀπίσω κατὰ „ τάχ' ἔσται. Ξέρξης μὲν πεσοδὸς ἐξήκει τῇ ὀφει, ἀνά τε ἔδραμα ἐκ τ' κείτης, καὶ πᾶ „ πῃ ἀγγελον ὅτι Ἀρταβάνον καλέοντα. ἀππ „ μένω ἣ οἱ ἔλεγε Ξέρξης τάδε· Ἀρταβάνε, „ ἐγὼ πᾶσαντα μὲν σὺ ἐσωφρόνεις, ἔπει „ ἐς σε μάταια ἔπει ἁρῶν εἶνεκα συμβολίης· „ μὲν μέντοι ἐ πολλὸν ἁρμόνον μετήγων. ἐγνων ἣ „ ταῦτα μοι ποιητέα εἶντα τὰ σὺ ὑπερήκαο. „ ἔκων διωατός τοι εἰμὶ ταῦτα πλείν βελομέ „ ν· περαμμένω γὰρ δὴ καὶ μετηνωκῶ ὀπ „ φοίῳν ὄντρον φαλάζεταί μοι, ἔδαμῶς σινωπ „ αινέον πλείν με ταῦτα· νῦν ἣ καὶ ἀπαπλήσασ „ οὔχεται. εἰ ὧν θεός ἐστι ὁ ὀππῆμπων, καὶ οἱ

a στρατόν· ἄρην. b Πέρσαι στρατόν. c ἐβλεύσας. d σινωαλίσις τῆς αὐτῆς τοῦ. e ἡμομένης. f ἀγγελοι. Ἀρταβάνον. g ἀππῃ μὲν ἣ ἔλεγε. h MS. habet σὺ ἐσωφρόνεις. i συμβολίης.

33 πάντως ἐς ἡδονὴν ἐστὶ θυιάσαι στρατηλασίην·
 34 ὅτι τὴν Ἑλλάδα, ὅτι πηγήσεται καὶ σοὶ τῶν
 35 ὄντων, ὁμοίως ὡς καὶ ἐμοὶ ἐντελλόμενον. εὐ-
 36 εἰς τὴν ὥσθ' ἂν γινόμενα πάντα, εἰ λάβοις τὴν
 37 ἐμὴν σκευὴν πάντων, καὶ ἐνδύς, μὲν τὰ τ' ἰσοῖο
 38 ἐς τ' ἐμὸν θρόνον, καὶ ἐπείτω ἐν κοίτῃ τῇ ἐμῇ
 39 καυτοπνέσας. Πέρσης μὲν πάντα οἱ ἐλεγε.
 40 Ἀρταβάνῳ δ' ἔπειτα κελεύσματος παρόμενον,
 41 οἷα σὺ ἀξιοῦμεν ἐς τὸ βασιλῆιον θρόνον ἵστασθαι,
 42 τίλῃ ὡς ἡναγκάζετο, εἴπας ταῦτα, ἐποίησε τὸ κε-
 43 λόμενον, ἵσταν ἐκείνο, ὃ βασιλεῦ, παρ' ἐμοὶ
 44 κέκερται, φρονέειν τι εὖ, καὶ τῷ λόγονι χρη-
 45 σάει ἐθέλῃν πείθεσθαι. τίς σε καὶ ἀμφοτέρω
 46 περικύβητος, ἀνθρώπων κακῶν ὁμιλία· σφάλα-
 47 λος. κατὰ πρὶν τὴν πάντων χρησιμότητι
 48 ἀνθρώποισι θάλασσαν, πνεύματα φασὶ ἀνέ-
 49 μων ἐμπέμπουσι, ἃ περὶ ὧν φύσις τῇ ἐωυτῆς
 50 χρησάται. ἐμὲ δ' ἀκούσας περὶ σέυ κακῶς, ἃ
 51 ποσῶν ἔδρανε λύπη, ὅσον γυναικῶν δύο περ-
 52 κημένων. Πέρσης, τὸ μὲν, ἔβλεν αὐτὰν ἄ-
 53 σης, τὸ δ' ἄλλο, κατὰ πάσης, καὶ λεγέσθαι ὡς
 54 κακὸν εἴη διδάσκον τὴν ψυχὴν πλείον τι δι-
 55 ζέσθαι αἰεὶ ἔχειν ἢ περιόντι, ταύτων περ-
 56 κημένων γυναικῶν, ὅτι τὴν σφαλερωτέρην
 57 σιωπῆν τι ἢ Πέρσης ἀναίρει. νῦν ὧν, ἐπεί-
 58 δ' ἂν πέτραίηται ὅτι τὴν ἀμείνων, φῖς τι μετ-
 59 ἔνῃ τ' ἐπ' Ἑλλήνας ἔλκον, ὅτι φοιτῶν ὄνειρον
 60 θεῶν πινὸς πομπῇ, σὺ ἐόντες σε κατὰ λείων τ'
 61 ἔλκον. ἀλλ' ἂν ἐκείναι ἐστὶ θῆρα, ὃ πᾶς ἐνέ-
 62 πτω γὰρ τὰ ἐς ἀνθρώπους πεπωλεμένα, ποι-
 63 αῦτά ἐστι οἷα σε ἐγὼ διδάξω, ἔπειτα σέυ πλ-
 64 λῆσι περὶ σέυ τ' ὧν. πεπωλεμένη αὐτῇ
 65 καὶ λῆσι ἐσθλὰς αἱ ὄψεις τ' ἀναισθητοί, τὰ πρὸς
 66 ἡμέρας φρονέειν. ἡμῖς δ' ἡ τὰς ποσῶν ἡμέρας
 67 πάντων τὴν στρατηλασίην ἢ τὸ κατὰ εἶχμεν
 68 μὲν χεῖρας. εἰ δ' ἄρα μὴ ἐστὶ τῶν ποιῶν ἔσθον
 69 ἐγὼ ἀμείνων, ἀλλὰ πρὸς θεῶν μετέχον, σὺ
 70 πᾶν αὐτὸ ἐν τῇ ἐνέκῃ. φανήσεται γὰρ δὴ
 71 πᾶσι ὡς ἢ σὺ ἀπεκτελέσεις. φανέναι δ'
 72 ὅσον μᾶλλον μοι ὁφείλει ἔχοντα τὴν σκῆν ἰσθῆ-
 73 να, ἢ σὺ τὴν ἐμὴν. ὅδε τι μᾶλλον ἐν κοίτῃ
 74 τῇ σκῆν ἀναποταμένον, ἢ ἔστι ἐν τῇ ἐμῇ. ἐπεί-
 75 γε ἢ ἄλλως ἐθέλει φανέναι. ἔστι δ' ἂν ἐς ποσῶν
 76 τὰ γε εὐχρηστὴς ἀνέκει τῶν ὁ, πᾶσι δ' ἐστὶ τὸ
 77 ὅτι φανήσεται μοι ἐν τῷ ὕπνῳ, ὥστε δοῖται,
 78 ἐμὲ ὁρῶν, σὺ εἶπας, τὸ σκῆν ἰσθῆνα τεταμένον
 79 μεναι. εἰ δ' ἐμὲ μὲν ἐν ἰσθῆνι λόγῳ ποιήσεται,
 80 ὅδε ἀξιώσει ὅτι φανέναι, ἔπειτα ἂν τὴν ἐμὴν
 81 ἐσθῆτα ἔχω, ἔπειτα ἂν τὴν σκῆν, ὅδε ὅτι φανήσεται.

τὰς

est cordi expeditionem sumi adversus
 Græciam, advolabit hoc tibi quoque in-
 somnium, itidem ut mihi præcipiens.
 Quod ita fore conjecto, si omnem meum
 ornatum sumas, eoque indutus in folio
 meo confideas, & deinde in cubili meo
 capias somnum. Hæc loquuto Xerxi, 16
 Artabanus initio nolle obsequi, atque
 negare se dignum qui regio in folio fede-
 ret: tandem quum cogeretur, fecit im-
 perata, hæc præloquutus, Apud me, 1
 rex, tantundem valet bene sentire per se,
 & alteri bonam dicenti sententiam ac-
 cedere velle: quæ ambo tibi quum ad-
 sint, malorum tamen hominum collo-
 quia depravant: quemadmodum mare,
 quod est hominibus omnium utilissi-
 mum, ferunt ingruentes ventorum fla-
 tus non sinere, ut natura sua utatur.
 Me vero ex te mala verba audientem
 non tam dolor momordit, quam illud,
 quod quum propositæ essent duæ senten-
 tiæ Persis, una quæ contumeliam auge-
 ret, altera quæ tolleretur, ac diceret per-
 niciosum esse imbui animum plus aliquid
 semper expetendi quam præsens est; his
 propositis sententiis, tu elegisti eam quæ
 & tibi ipsi & Persis est periculiosior.
 Nunc igitur quum mutato in melius con- 2
 filio, tamen ais tibi remittenti adver-
 sus Græcos expeditionem accedere in-
 somnium, alicujus dei nutu, quod te ve-
 tat dimittere exercitum, hoc non res
 divina est, fili. infomnia enim ista, quæ
 adeuntia homines frustrantur, talia sunt,
 qualia ego te docebo, multis quam tu
 annis natu grandior. Consueverunt ipsa
 somniorum visa plerumque frustrari ob ea
 quæ quis per diem mente agitat. nos au-
 tem nudius tertius expeditionem hanc &
 quidem vehementer agitavimus. Quod si 3
 hoc non est cujusmodi ego discutio, sed
 aliquid divini particeps, tu ipse omnia in
 verbis tuis comprehendisti. apparebit e-
 nim & mihi ita, ut tibi, jubens. Verum
 nihilo magis apparere mihi debet tuum a-
 mictum gerenti, quam etiam non meum:
 neque magis quiescenti in tuo toro quam
 non & in meo: si etiam alias vult se
 exhibere. Neque enim eo vesaniæ per-
 venit illud quicquid est quod sese obtu-
 lit tibi in somnis, ut me cernens putet
 esse te, ducto è vestibulis argumento. Id
 autem si me contemptui habebit, nec
 aspectu suo dignabitur, siue mea ge-
 ram vestimenta, siue tua, non mihi su-
 perveniet;

a MS. habet στρατηλασίην. b καὶ ἐν. c ὁμιλία. d περὶ σέυ. e αὐτῶν. f τῶν τοιούτων.

Obtemperans tamen Xerxi in somnis videt eadem, quæ ille, cum verbis trucibus & minis circa oculos, crediturque bellum divinitus iustum.

perveniet; quod jam animadvertendum erit. Nam si frequentius accesserit, ipse quoque faterer divinum esse. Ceterum si ita tibi agendum videtur, neque id revocari potest, en ad cubandum in tuo cubili pergo. Age, mihi quoque, quum ista fecero, appareat. hac tantum conditione tuæ sententiæ acquiescam. Hæc loquutus Artabanus, qui speraret probaturum se Xerxem dicere nihil, iussa exequutus est. Et quum induta sibi Xerxis veste, regali folio resedisset, moxque cubitum ivisset, idem insomnium dormienti adsuit quod Xerxem adierat, eique superadstans, ita inquit, Tunc ille es qui festinantem bellare contra Græciam Xerxem detines, tanquam ejus curam gerens? Tu neque in futurum neque in præsens consideras, qui dissuades id quod debet contingere. Quid autem Xerxem pati necesse sit, dicto non audientem, ei ipsi demonstratum est.

18 His verbis Artabano visâ est illa visio in somnis minitari, candentibusque ferramentis conari oculos ipsius exurere. Quare vehementer exclamans Artabanus exiit, & sedens prope Xerxem, ubi obversatam sibi in somnis visionem exposuit, secundo loco hæc inquit: Equidem, rex, ego, utpote homo, qui multa jam videram & magna negocia cecidisse sub inferioribus, non sipebam te omnia ætati indulgere, gnarus rem esse malam multa concupiscere, memoria tenens expeditionem Cyri contra Massagetas quemadmodum cecidisset; etiam reminiscens, quomodo actum fuerit cum exercitu Cambydis contra Æthiopes: qui etiam cum Dario militavi adversus Scythas. Hæc sciens ego, sentiebam te, si quiesceres, ab omnibus hominibus pro beato celebratum iri. Sed quoniam divinus quidam instinctus est, & Græcos clades quædam (ut videtur) missa divinitus manet, ego quoque & ipse mutor, ac sentio aliter. Tu vero quæ divinitus missa sunt, indicato Persis, jubetoque ut iis quæ ad apparatus pertinentia prima præceperas, operam dent. Ita autem agito, ut nihil tuorum, deo tribuente, desit. His dictis, & elatis ex ea visione animis, simulatque dies extitit, ibi confestim & Xerxes hæc Persis exponit, & Artabanus, quem constabat prius solum omnium fuisse dehortatum, tunc

19 palam exhortabatur. Post hæc ineunti expe-

„τὸ μαθητιὸν ἦδη ἔσται. εἰ γὰρ δὴ ὁπποιοῦν-
 „σθε σωσέσθαι, Φαίλῃ δὲ αὐτὸς θύειν εἶναι.
 „εἰ δὲ τοῖς ἔτι δεδωκῆται ὁ γένεσθαι, καὶ οὐκ οἶα
 „τε αὐτὰ ὀφθαλμοῖς, ἀλλ' ἴδη ἡμῖν ἐν κοίτῃ
 „τῇ σὴ κατυπνῶσαι, Φέρε, ταῦτ' ἐξ ἐμοῦ
 „ὁπτελούμενων, Φανήτω ἔμοι. μέχρι ὅ
 „ταῦτα τῇ παρέσθῃ γνώμῃ χρῆσθαι. Τούτῳ
 „εἰπας Ἀρτάβανος, ἐλπίζων ἑξέρχεται διαπεί-
 „ξαι λέγοντα κῆρ, ἐποίησε τὸ κελεύσμενον. ἐνδὺς
 „δὲ πρὸς ἑξέρχεται ἐσθῆτα, καὶ ἐξέρχεται εἰς τὸ βασι-
 „λεῖον θρόνον, ὡς μετὰ πρῶτον καὶ τὸν ἐπὶ ἐξέρ-
 „χεται ἐφ' οἷμα. ὑπερστάν δὲ ὁ Ἀρτάβανος,
 „εἰπε, Ἀρξά σου δὴ κῆρ ὅς ὁ διαπορεύων
 „ἑξέρχεται στρατεύεσθαι ὅτι πρὸς Ἑλλάδα, ὡς
 „δὴ κηδόμενος αὐτῶν, ἀλλ' ἔτι εἰς τὸ μέγα
 „πῆτα, ἕτε εἰς τοῦτο αὐτῶν καὶ παρὰ
 „ἑαυτοῦ, διαπορεύων τὸ χρεὼν ἡνέσθαι. ἑξέρχεται
 „δὲ τὰ δὲ ἀνηκῆστοντα παρῆεν, αὐτὰ ἐκείνων
 „δεδήλωται. Ταῦτα τε δὴ ἐδόκει Ἀρτάβανος
 „τὸ ὄνειρον ἀπῆλθεν, καὶ θέρμοισι σιδηρεῖοις ἐκ-
 „καίειν αὐτὸν μέλειν τὰς ὀφθαλμούς. καὶ ὅς,
 „ἀμείνωσιν μέγα ἀναθρώσκοντα καὶ περὶ ὅσων
 „ἑξέρχεται, ὡς πρὸς οὐκ οἶα οἱ ἐκ στυγερῶν διεξήλθῃ
 „ἀπηγεόμενος, ὁ δὲ αὐτῶν οἱ λέγει ταῦτα. Ἐγὼ
 „μὲν, ὡς βασιλεὺς, οἶα ἀνθρώπων πρὸς ἡδὴ
 „πολλὰ τε καὶ μεγάλα πένοντα πηγήματα
 „ὑπὸ ἡσόνων, οὐκ ἔωσιν σε τὰ πάντα τῇ ἡλ-
 „κῇ εἶναι. ὁππότε μὲν ὡς κακὸν εἴη τὸ πολ-
 „λὸν ὁππότε μὲν μεμνημένον μὲν τὸ ὅτι
 „Μαυσαγέτης Κύριος ἔλεον ὡς ἐπερῆ, μεμνη-
 „μένον δὲ καὶ τὸ ἐπ' Αἰθιοπίας ὅτι καμύστωσιν
 „συραβιδόμενον δὲ καὶ Δαρείῳ ὅτι σκυῖται.
 „ὁππότε μὲν ὡς ταῦτα, γνώμην εἶχον, ἀ-
 „πρημύζοντά σε μακαρῶν εἶναι πρὸς πάν-
 „των ἀνθρώπων. ἐπεὶ δὲ δοκίμῃ τις γένεται
 „ὁρμή, καὶ Ἑλλήνας (ὡς εἶπε) φθόρῃ πρὸς
 „καταλαμβάνῃ θύλαται, ἐγὼ μὲν καὶ αὐ-
 „τὸς τρεπόμενος, καὶ τὴν γνώμην μετατίθειμι.
 „σὺ δὲ σήμερον μὲν Πέρσῃσι τὰ ἐκ τοῦ θεοῦ πεμ-
 „πόμενα, χρῆσθαι ὅτι κείνῃ πρὸς ἐκ σέω πρὸς
 „πρὸς πρὸς ὅσων εἰς πρὸς ὁππότε μὲν
 „ὅτι ἔτι ὅσων ὅτι θεὸς ὁππότε μὲν, τὸ ὡς ἐκ-
 „δεῖσθαι μηδέν. Ταῦτα λέγοντα, ἐσθῆτα ἐκ-
 „αὐτῶν τῇ οὐκ, ὡς ἡρώς ἐκείνη πρὸς
 „ἑξέρχεται πρὸς ὑπερστάν πρὸς Πέρσῃσι καὶ Ἀρ-
 „τάβανος, ὅς πρὸς διαπορεύων μὲν ἐ-
 „φαίνεται, πρὸς ὁππότε μὲν Φαπέρους λῶ. Ὁρ-
 „Ccc 3 μιν

Descriptio montis Atho, & adiacentium urbium. Modus
& locus fossæ factæ. Phœnicum solertia. Stimulus,
quo Xerxes infirmatus fuit.

POLYMNIA, LIBER VII. 391

effodiendo accolis montis: præpositis
operi, Bubare Megabazi, & Artachaxa
22 Artæi filio, viris Persis. Est autem A-
thos mons ingens ac nobilis, ad mare
pertinens, ab hominibus cultus; qua ad
continentem definit, habet speciem pe-
ninsulæ, & est isthmus duodecim fere sta-
diorum. Hæc planities, atque tumuli, è
mari Acanthiorum ad mare quod est con-
tra Toronen, non sunt magni. In hoc
isthmo ubi Athos finitur, sita est urbs
Græca nomine Sana. Quæ autem intra
Sanam & intus in Atho sitæ sunt urbes,
& quas tunc Persæ ex continentibus in-
sulanas facere aggressus est, sunt hæ,
Dion, Olophyxus, Acrothoon, Thyf-
sum, Cleonæ. Istæ quidem sunt urbes,
23 quæ Athon obtinent. Hoc autem mó-
do fodi placuit. barbari locum nationa-
tim divisum circa Sanam urbem fune por-
recto metientes posteaquam depressa alte
erat fossa, illi quidem in imo versantes
pergebant fodere, alii humum effossam
assidue tradebant aliis super scalas stan-
tibus: & isti excipientes deinceps aliis,
dum ad summos perveniebatur, qui il-
lam efferebant atque ejiciebant. Qua in
re aliis quidem deruptæ & præcipites
ripæ operis, præterquam Phœnicibus,
duplum laborem præbebant: nam quum
eandem facerent mensuram oris superio-
ris & ejus quod erat inferius in fundo,
id necesse fuit illis contingere. At Phœ-
nices cum aliis in rebus, tum vero in
illa prudentiam suam declaraverunt:
quippe partem, quanta ipsis sorte ducta
erat, ita excavaverunt, ut superius os
fossæ duplum facerent, quam ipsam fos-
sam esse oportebat, procedenteque o-
pere assidue illam coarctabant: ut & ad
imū deveniret ac fossa ceterorum par-
tibus adæquaretur. Est autem hoc loco
pratum quoddam, ubi illorum erat &
forum & mercatus, quo multum etiam
ex Asia frumenti moliti comportabatur.
24 Hanc fossam Xerxes (ut ego conjectura
colligo) jactantiæ gratia deprimi jussit,
potentiæ ostendendæ cupidus, ac mo-
numenta relinquendi. nam quum lice-
ret nullo negotio naves per isthmum
transportare, jussit isthmum intercidi,
ad mare recipiendum in fossam tantæ la-
titudinis, ut duæ triremes pariter illac a-
gitari possent. Eisdem autem quibus fue-
rat imperatum ut fossam facerent, et-
iam imperatum fuit, ut flumen Strymo-
nem

καταπικημένοι. Βῆσαρς δὲ ὁ Μεγαβάρις, καὶ
Ἀρταχάης ὁ Ἀρταξ, ἄνδρες Πέρσαι, ἐπετί-
πον τὸ ἔργον. Ὁ γὰρ Ἀθῶς ἐστὶ ὄρεος μέγα τι καὶ
ἐνομαστόν, ἐς θαλάσσαν κατήκον, οἰκημένον ὑ-
πὸ ἀνθρώπων. τῇ δὲ πλατύνῃ ἐς τὴν ἡπείρον τὸ ὄ-
ρεον, χερσονησοειδὲς τε ἐστὶ, καὶ ἰσθμὸς ὡς δώ-
δεκα σταδίων· πεδίον δὲ τῆτο, καὶ κελωνοὶ καὶ με-
γαλοὶ ἐν θαλάσῃ τῇ Ἀκανθίων, ὅππῃ θαλάσ-
σαν τὴν ἀντίον Τορώνης· ἐν δὲ τῷ ἰσθμῷ τῆτω,
ἐς ὃν πλατύνῃ ὁ Ἀθῶς, Σάνη πόλις Ἑλλάδος οἰ-
κῆται. αἱ δὲ ἐντὸς Σάνης, ἔσω δὲ τῷ Ἀθῶ οἰκη-
μεναι, πᾶς τότε ὁ Πέρσης νησιώπιδας ἀντὶ ἡπεί-
ρωτίδων ὥρμητο πείεειν, εἰς αἶδε, Δίον, Ὀλό-
φυξον, Ἀκρόθρον, Θύσσαν, Κλεωναί. πό-
λεις μὲν αὐτὰς αἱ τῇ Ἀθῶν νέμενται. ὤρυσσαν
δὲ ὧδε· δασάμενοι τὸ χωρὸν οἱ βαρβάροι κατὰ
ἐθνεα, κατὰ Σάνην πόλιν χροιοπενὲς ποιησά-
μενοι· ἐπεὶ δὲ ἐγένετο βαθεῖα ἡ διάρρυξ, ἔτι
μὲν, καλῶτα ἐστῶτες, ὤρυσσαν· ἕτεροι δὲ
παρεδίδουσαν τὴν κίαν ἐξορυσσάμενον χῶρον ἄλλοι-
σι κατόπερθε ἐστῶσι ὅππῃ βάθρων· οἱ δὲ αὐ-
τοὶ ἐκδεκόμενοι, ἑτέροισι, ἕως ἀπῆκοντο ἐς τὰς
ἀνωτάτω· ἔτι δὲ ἐξεφόρεον τε καὶ ἐξέβαλ-
λον. τοῖσι μὲν νῦν ἄλλοις πολλὴν φοινίκων,
κατὰρρηγνύμενοι οἱ κρηνοὶ τῷ ὀρύγματι, πό-
νον διωλήσιον παρέχον. ἄτε γὰρ τὸ ἔργον ἄνω
μαλῶ καὶ τῷ κάτω πᾶσι αὐτὰ μέτρα ποιε-
μένων, ἐμελλέ σφι τοῖστον ἀποδείκνυσθαι· οἱ
δὲ φοίνικες σφίλιν ἐν τῇ τοῖσι ἄλλοις ἐργί-
σι ἀποδείκνυσθαι, καὶ δὴ καὶ ἐν ἐκείνῳ. ἀ-
πολαχόντες γὰρ μόρον ὅσον αὐτοῖσι ἐπέβαλε,
ὤρυσσαν· τὸ μὲν ἄνω ἔργον τῷ διάρρυξ ποι-
εῦντες διωλήσιον ἢ ὅσον ἔδει αὐτῶν τὴν διά-
ρυχα γινέσθαι· παρελθόντων δὲ τῷ ἔργῳ
συνῆγον αἰεὶ· κάτω τε δὴ ἐγένετο, καὶ ἐξ-
ἔσθ' τοῖσι ἄλλοις τὸ ἔργον. ἐνθαῦτα δὴ λει-
μὼν ἐστὶ, ἵνα σφι ἀγορὴ τε ἐγένετο καὶ περ-
τήριον· ὅππῃ δὲ σφίσι πολλὸς ἐφοῖτα ἐκ
τῇ Ἀσῆς ἀληλεσμένῃ. ὧς μὲν ἐμὲ συμ-
βαλλέμενον εὐρίσκων, μεγαλοφροσύνης εἶνε-
κα αὐτὸν ἑξέρχης ὀρύσσειν ἐκέλευε, ἐθέλων
τε δυνάμιν ἀποδείκνυσθαι, καὶ μνημόσυνα λι-
πέσθαι. παρὲν γὰρ, μηδένα πῖνον λαβόντας,
τὸ ἰσθμὸν πᾶς νέας διαρύσσει, ὀρύσσειν ἐκέ-
λευε διάρρυχα τῇ θαλάσῃ, εὐρὺν ὡς δύο πε-
ντήρας πλέειν ὁμᾶ ἐλασσομένους. πῶσι δὲ αὐτοῖ-
σι τῆτοισι τοῖσι περὶ καὶ τὸ ὀρυγμα, παρετί-
τακτο καὶ τὸν Στρυμόνα ποταμὸν ζεύξαντας γα-
φυρῶσαι.

Φυρώσαι. Ταῦτα μὲν νῦν ἔγω ἐποίει. πα-
ρεσκευάζειν ἢ καὶ ὅπλα ἐς τὰς γαφύρας βύ-
βλινά τε καὶ λυκαλίνῃ. Ὀπιτάξας φοίνιξι τε
καὶ Αἰγυπθίοισι καὶ σιτία τῇ στρατῇ καταβάλλ-
ειν, ἵνα μὴ λιμῆνε ἡ στρατὴ, μηδὲ τὰ ὑπο-
ζύγια ἐλαυνόμενα ὀπί τῶν Ἑλλάδα. ἀναπύ-
μεν^α δὲ τὰς χώρας, κατὰβάλλειν ἐκέλευε ἵνα
ὀπιτηδεύωνται εἴη, ἀλλὰ ἄλλῃ ἀγνέοντες ἐλκᾶσι
τε ἔ πορθησίοισι ὅκ τ' Ἀσῆς πανίλαχόν τε. ἢ ἢ
τ' ὡλεῖσιν ἐς Ἀσκιὸν ἀκτὴν καλεσμένῳ τ' Ὀρη-
κης ἀγνέον, οἱ δὲ, ἐς Τυρόδιζαν τὴν Περηνθίων,
οἱ δὲ, ἐς Δορίσκον, οἱ δὲ, ἐς Ἡϊόνα τὴν ὀπί
Στρυμόνι, οἱ ἢ, ἐς Μακεδονίῳ Δαπειλαγμέ-
νοι. Ἐν τῷ ἢ ἔτοι τ' προκείμενον πόνον ἐργά-
ζοντο, ἐν τῷ τ' οὗτος ὁ περὶς ἅπας συλλελεγμέν^α
ἅμα ἔερχη, ἐπιδεύει ἐς Σάρδεις, ὅκ κετα-
λὼν ὀρηγῆς τ' ἐν Καππαδοκίῃ. ἐν ταῦτα γὰρ
εἴρηρ συλλεγᾶται πάντ^α τ' κατ' ἡπείρον μέλλον-
τα ἅμα αὐτῷ ἔερχη πορεύεσθαι στρατὸν. ὅς μὲν
νῦν τ' ὑπαρχῶν στρατὸν καλλίστα ἐσταλμένον
ἀγαγὼν, τὰ προκείμενα ὡς βασιλέ^α ἔ-
λαβε δῶρα, ὅκ ἔχω φράσαι. εἰδὲ δὲχλῶ^β
ἐς κέρσιον τάχα πέρα ἐλθόντας οἶδα. οἱ ἢ, ἐπεὶ
τε Διαβάντες τ' Ἄλῳ ποταμὸν, ὠμίλησαν τῇ
Φρυγίῃ, δι' αὐτῆς πορεύόμενοι, παρεγρόντο ἐς
Κελαινάς, ἵνα πηγαὶ ἀναδιδῶσι Μαϊάνδρου πο-
ταμῆ, καὶ ἐπὶ τὴν ὁκ ἐλάσσον^α ἢ Μαϊάνδρου,
τῷ ἔνομα τυγχάνει ἐὼν Καλαρρήκητις ὅς ἐξ αὐτῆς
τ' ἀγορῆς τ' Κελαινέων ἀναπλῶν, ἐς τ' Μαϊάν-
δρον ἐκδιδῶσι. ἐν τῇ καὶ ὁ Σιλίῳ Μαρσέω
ἀσπίς ἐν τῇ πόλει ἀνακρέματα. τ' ὑπὸ Φρυ-
γῶν λόγ^α ἔχ^α ὑπὸ Ἀπιδίων^α ἐκδιδῶσι
ἀνακρεματοδιδῶσι. Ἐν ταύτῃ τῇ πόλει ὑποκα-
τήμεν^α Πύθι^α ὁ Ἄπυ^α, ἀνὴρ Λυδός, ἐξεί-
νισε τὸν βασιλέ^α στρατὸν πᾶσαν ξενίοισι μεγί-
στοις, καὶ αὐτὸν ἔερχεα. χεῖματά τε ἐπαγγέλλε-
το, βυλόμεν^α ἐς τ' πόλεμον παρέχον. ἐπαγγελ-
λομέν^α ἢ χεῖματι Πυθίς, εἴρετο ἔερχης Περ-
σέων τὰς παρεόντας, τίς τε ἐὼν ἀνδρῶν Πυθί^α,
ἢ χόσ^α χεῖματι κεκλήμεν^α, ἐπαγγέλλοιτο ταῦ-
τα. οἱ ἢ εἶπαν, ὦ βασιλεῦ, ἔτός ἐστι ὅς
„τοὶ τ' πατέρ^α Δαρεῖον ἰδωρήσαιο τῇ παλαιανί-
„ῳ τῇ χρυσῇ, καὶ τῇ ἀμπέλῳ ὅς καὶ νῦν
„ἐστὶ πρῶτ^α ἀνθρώπων πλεῖστον τ' ἡμεῖς ἴδμεν,
μεῖα σε. Ὡυμάσας δὲ τ' ἐπὶ τὸ πλεῖστον
ἔερχης, αὐτὸς δεύτερον εἴρετο Πύθιον ὁκῶσι οἱ
„εἴη χεῖματι. ὁ δὲ εἶπε, ὦ βασιλεῦ, ἔτι σε
„δοτοκρύψω, ἔτι σήψομαι τὸ μὴ εἶδέναι τὸν
„ἐμεινῶν ἔστω, ἀλλ' ὀπιστάμενός τοι ἀτρεκέως
κατα-

nem pontibus jungerent. Ista Xerxes hunc in modum fecit. Comparabantur 25
item ad pontes armamenta juncea & ex albo lino, dato hoc Phoenicibus atque Ægyptiis negotio ut commeatum quoque exercitui comportarent: ne fame vexaretur exercitus, neve jumenta quæ ducebantur in Græciam. Sed admonitus jussit illum deponere in loca quæ ubique opportunissima essent, alium alia via comportantes undique ex Asia navibus onerariis & vectoriis. Verum ex plurimis collectum portarunt in oram Thraciæ quæ dicitur Album litus: alii in Tyrodizam Perinthiorum, alii in Doriscum, alii in Eionem, quæ est ad Strymonem: alii in Macedoniam ex jussu. Dum isti in 26
imposito opere occupantur, interea Xerxes, coactis omnibus pedestribus copiis, iter ingressus est Sardes versus, movens ex Critalis Cappadociæ. Illuc enim edictum erat, ut cunctæ copiæ cogerentur, quæ per continentem erant cum Xerxe ituræ. In quibus quisnam præfectorum agmen pulcherrime instructum ducens, ab rege donatus fuerit propositis donis, affirmare non possum; neque omnino venisse aliquos de ea re in judicium novi. Posteaquam autem transmissio flumine Haly, attigerunt Phrygiam, itinere per eam facto, pervenerunt Celænas, ubi fontes Mæandri existunt, & alterius amnis non minoris Mæandro, nomine Cattarractæ, qui ex eo ipso foro Celænarum exoriens influit in Mæandrum. In qua urbe & in quo foro visitur suspensa Sileni Mariæ pellis in utrem formata: quam à Phrygibus fertur Apollo illi detractam suspendisse. In hac urbe residens Pythius 27
Atyis filius, vir Lydus, omnem regis exercitum atque ipsum Xerxem magnificentissimo hospitio excepit: sponditque se pecuniam ei in bellum suppeditaturum. Ob quam sponsonem Xerxes eos qui aderant Persas interrogavit quisnam esset Pythius, & quantum possidens, qui hoc polliceretur. Illi, Rex, inquit, hic ille est qui Darium patrem tuum aurea platano ac vite donavit: quique nunc omnium hominum divitiis princeps est secundum te. Hæc 28
ultima verba Xerxes admiratus, secundo loco percontatus est ipse Pythium quantum ei pecuniarum esset. Cui ille, Neque te, inquit, celabo rex, neque prætexam me nescire meas ipsius facultates: sed sciens, proinde exacte re-

Pythii summa patrimonii, & celebratio regia. Terminus Phrygiæ à Lydia. Bivium in Cariam ducens ac Sardes. Huc se vertens Xerxes platano delectatur.

- censebo. Etenim simulatque accepi te ad mare Græcum descendere, volens tibi ad bellum pecuniam dare, subducta ratione comperi mihi esse argenti quidem duo millia talentorum, auri vero quadragies centena millia staterum Daricorum, septem millibus minus: quæ tibi dono do. nam mihi ipsi victus è mancipiis atque ex agricolis suppetit.
- 29 Hæc Pythius. Quibus verbis delectatus Xerxes, Hospes Lyde, inquit, ego ex quo Perfidem regionem egressus sum, neminem adhuc nactus sum qui in exercitum meum hospitalia officia exercere voluerit, aut qui in conspectum meum veniens, sua sponte pecuniam mihi ad bellum conferret, præter te, qui & exercitum meum magnifice hospitali comitate prosequutus es, & ingentem pecuniam polliceris. Pro his vicissim ego tibi ea decora confero. Hospitem meum te facio: & ista quadragies centena millia staterum de meo ipsius explebo, datis septem millibus: ne quadringentæ myriades destituantur septem chiliadibus, sed sit tibi è me suppleta summa solida. quæque possedisti, ipse possideto, ac scito semper talem agere. nam ita agentem te, neque in præsens neque in posterum poenitebit. Hæc loquutus, & quæ dixerat exequutus, perrexit assidue progredi: prætergressusque urbem Phrygiam nomine Anaua, & stagnum ex quo conficitur sal, pervenit Colofas Phrygiæ majus oppidum, ubi Lycus amnis hiatum terræ subiens occulitur, deinde fere quinque post stadia emergens, elabatur & ipse in Mæandrum. Movens autem è Colossis exercitus, venit ad confinia Phrygum ac Lydorum in oppidum Cydrara: ubi cippus defixus atque erectus à Cræso est, indicans litteris eos fines. Ubi autem è Phrygia in Lydiam ventum est, ad divortia viarum, quarum sinistra in Cariam fert, dextra Sardes: quam tenenti necesse est prorsus Mæandrum transire, urbemque Callatebium præterire, in qua sunt opifices mellis è myrica & tritico conficiendi: hanc viam tenens Xerxes, reperit platatum, quam ob pulchritudinem aureo monili donavit, eamque tuendam viro immortalis delegavit: & ad urbem
- 32 Lydorum altero die pervenit. Postquam Sar-

καταλέξω. ἐπεὶ τε γὰρ τὰχὺ σε ἐποτρύνω ἵππῃ
 „θάλασσαν καταβαίνοντα πρὸς Ἑλλήνιδα, βα-
 „λόμενός τοι δῶνα ἐς τὸν πόλεμον χρημάτων, ἐξέ-
 „μαθον, καὶ εὖρον λογιζομένῳ, δόρυξ μὲν
 „δύο χιλιάδας ἔσθης μοι τελευτήσω, χρυσὸς δὲ
 „τετρακσσίας μυριάδας σκετῶν δαρεϊκῶν, ὅππῃ-
 „δεῶσας ἐπὶ χιλιάδων καὶ τέτοις σε ἐγὼ δώ-
 „ρέωμαι. αὐτῷ δὲ μοι δότο ἀνδραπύων τε καὶ
 „γεωπύων ἐστὶ βίβῳ. ὁ μὲν τούτοις ἔλεγε. Ἐρ-
 „ξῆς δὲ ἡσθεὶς τοῖσι εἰρημένοισι, εἶπε, Ξεῖνε Λυ-
 „δε, ἐγὼ, ἐπεὶ τε ἐξῆλθον πρὸς Περσίδα χώ-
 „ρην, εἰδέναι ἀνδρὶ πυνέμιζα ἐς πόδα, ἐς πῆξ ἡτέ-
 „λησε ξείνια προσφείναι στρατῷ τῷ ἐμῷ, εἴδῃ ὅστις
 „ἐς ὅσον πρὸς ἐμὴν κατὰστας, αὐτοπαύσεται
 „ἐς τὸν πόλεμον ἐμοὶ ἡγήσεται συμβαλέσθαι χρημα-
 „τα, ἐξω σέ. σὺ δὲ ἐξείνιζας μεγάλως στρα-
 „τὸν τὸ ἐμὸν, καὶ χρημάτων μεγάλα ἐπαγγέλλεαι.
 „σοὶ ὦν ἐγὼ ἀντὶ αὐτέων γέρεα τοιαῦτα δίδωμι,
 „ξείνόν τε σε ποιεῦμαι ἐμὸν, καὶ πᾶς τετρακσσίας
 „μυριάδας τοῖς σκετῶν δότω πάλιν παρ' ἐμε-
 „ωτό, δούς πᾶς ἐπὶ χιλιάδας ἵνα μήτοι
 „ὀπίθεες ἔωσι αἱ τετρακσσιαὶ μυριάδες ἐπὶ
 „χιλιάδων, ἀλλ' ἢ τοὶ ἀπαρρηλογῇ ὑπὸ ἐμῷ
 „πεπληρωμένῳ. κέκλησ' τε αὐτὸς τότε αὐτὸς
 „ἐκτίσσο, ὅππῃσ' τε εἶναι αἰεὶ τοιοῦτον.
 „οὐ γάρ τοι τούτοις ποῖόντι, οὔτε ἐς τὸ παρεόν,
 „ἔτε ἐς χρόνον μεταμείσοι. ταῦτα δὲ εἶπας,
 „καὶ ὀπιτελῆα πῆξις, ἐπορεύετο αἰεὶ πρὸς ὄψω.
 „Ἄναυα δὲ καλεομένην φρυγῶν πόλιν ὠδωμαι-
 „όμενον, καὶ λίμνην, ἐκ τῆς ἄλῃς γίνονται,
 „ἀπὶ κετ' ἐς Κολοσσάς, πόλιν μεγάλῃ φρυγῆς,
 „ἐν τῇ Λύκῳ ποταμὸς ἐς χάσμα γῆς ἐσβαλὼν
 „ἀφανίζεται. ἔπειτα διὰ σταδίων ὡς μάλιστα κη-
 „πέντε ἀναφανόμενον, ἐκιδδοὶ καὶ ἔτ' ἐς τὴν
 „Μαίανδρον. ἐκ δὲ Κολοσσέων ὁρμώμενον ὁ στρα-
 „τὸς ὅππῃ τῶν ἄρ' ἐς τὴν φρυγῶν καὶ τὴν λυδῶν, ἀπὶ
 „κετ' ἐς Κύδραρον πόλιν. ἐνθα στήλη καλαππη-
 „γῆα, σκετῆσι δὲ ὑπὸ Κροίσῳ, καλαμνυῖα διὰ
 „γραμμάτων τῶν ἄρ' ἐς. ὧς δὲ ἐκ τῆς φρυγῆς ἐσέ-
 „βαλε ἐς τὴν λυδίην, ἡζομένης τῆς ὁδοῦ, καὶ τῆ
 „μὲν ἐπ' ἀριστερῇ, ὅππῃ Καρλίην Φερῆς, τῆ
 „δὲ δεξιῇ, ἐς Σάρδεις, τῇ καὶ πρόσδομένῳ διὰ
 „βῆναι τὸν Μαίανδρον ποταμὸν πᾶσι ἀνάγκη γίνε-
 „ται, καὶ εἶναι ὠδὴν καλλάτησον πόλιν, ἐν τῇ
 „ἄνδρες δημοεργοὶ ἐκ μυρικής τε ἔσ' πυρὸς μέλι πι-
 „έουσι. τούτῳ ἰὼν ὁ Ξέρξης τὴν ὁδὸν, εὖρε πλάτα-
 „νιστον, πρὸς καλλῆτον εἵνεκα, δωρησόμενον κόσμῳ
 „χρυσῷ, καὶ μελεδωνῷ ἀθανάτῳ ἀνδρὶ ὀπιτελέψας,
 „ὅσπερ ἡμέρη ἀπὶ κετ' ἐς τὴν λυδῶν τὸ ἄστυ. Ἀπὸ

Ddd

κόμενον

a Hæc vox μεγάλη non est in MS. b κέκλησ' τε αὐτὸς τότε ἐκτίσσο. c ἐς τὸ μέγιστον μεταμείσοι. d Κύδραρον.
 c MS. habet γὰρ ἐς ἀριστερῇ ἐπὶ Καρλίης.

κόμενος ἢ ἐς Σάρδεις, πρῶτα μὲν ἀπέπεμπε κήρυκας
 ἐς τὴν Ἑλλάδα, αἰτήσαντας γλῶν τε καὶ ὕδωρ, καὶ περ-
 ερέοντας δεῖπνα βασιλεῖ ὠδυσκοῦάζειν. πλὴν
 ἔτι ἐς Ἀθήνας, ἔτι ἐς Λακεδαιμόνα ἀπέπεμπε
 ὅτι γῆς αἰτήσιν, τῇ ἢ ἄλλῃ πάντῃ. τῇ ἢ εἵνεκα
 πρῶτον ἀπέπεμπε ἐπὶ γῆν τε καὶ ὕδωρ· ὅσοι περ-
 ῖον οὐκ ἔπεμψαν Δαρείῳ πέμψαντι, τῶν
 πάγχυ ἐδόκει τότε δέισαντας δώσθαι· βυλόμε-
 νον ὦν αὐτὸ τῶν ἐκμαθεῖν ἀκρίτως, ἔπεμπε.
 Μετὰ ἢ ταῦτα, παρεσκοῦζεν ὡς ἐλὼν ἐς Ἀβυ-
 δον· οἱ ἢ ἐν τῷ τῷ Ἑλλησποντῷ ἐζεύγυσαν ἐκ
 τῆς Ἀσίας ἐς τὴν Εὐρώπην. ἔστι ἢ τῆς Χερσονήσου τῆς
 Ἑλλησποντῷ, Σησῆ τε πόλιν μεταξὺ τε καὶ
 Μadyτῆς, ἀκτὴ παχέα ἐς θάλασσαν κατήκασα,
 Ἀβύδω καλαιντίον· ἐνθα μὲν ταῦτα, χερσὶν ὕστε-
 ρον ἐ πολλῶν, ἐπὶ Ξανθίππῳ τῷ Ἀρίφρονι, στρα-
 τηγῷ Ἀθηναίων, Ἀρτιάκτῳ ἄνδρα Πέρσῳ λα-
 βόντες Σησῆ ὑπαρχόν, ζῶντα πρὸς σκιδά πρὸς
 διεπασσάλοισιν· ὅς ἐστις ἢ Πρωτεσίλειον τὸ ἱερὸν
 τὸ ἐς Ἑλαιοῦντα ἀγινόμενον γυναικας, ἀφ-
 ἡμισυ ἐρδεσκε· ἐς ταῦτῳ ὦν τὴν ἀκτὴν ἐξ Ἀβύ-
 δας ὁρμειόμενοι, ἐμφύον τοῖσι προσέκειν· τὴν
 μὲν λυκαλίναν, φοίνικας· τὴν δὲ ἐπὶ τὴν βυ-
 βλίνην, Αἰγύπιοι. ἔστι ἢ ἐπὶ τῇ σάδῃ ἢ ἐξ Ἀβύ-
 δας ἐς τὴν ἀπαντίον. καὶ δὴ ἐξ ἀγμέναν τῆς πόρος,
 ὅτι γῆν ὁρμειόμενον χειμῶν μέγας σκιδά πρὸς
 να πάντῃ ἐ διέλυσε. ὡς δὲ ἐπὶ τῇ Ἑρξῆς, δει-
 νὰ πιεῖται, τῷ Ἑλλησποντῷ ἐκείλῃσε τριη-
 κσίας ὅτι κίεσαι μάστιγι πληγὰς, καὶ καπνῶν ἐς
 τὸ πύλαγον πύλων ζεύγον. ἡδὲ ἢ ἡκαστα ὡς ἐ-
 στίγας· ἅμα τῶν ἀπέπεμψε εἰζόντας τὸ Ἑλ-
 λησποντῷ. ἐνετίλθεν δὴ ὦν ῥαπίζοντας, λέγαν
 „βάβαρά τε καὶ ἀτάδαλα, ὡς πικρὸν ὕδωρ
 „καὶ ἀλμυρὸν^d, δεσπότης τοῖς δίκλῳ ὅτι πηγεῖ
 „τὴνδε, ὅτι μιν ἡδίκησας, ἔδεν πρὸς ἐκείνους
 „ἀδίκον παῖον. καὶ βασιλεὺς μὲν Ἑρξῆς Δία-
 „θήσετά σε, ὡς τε σύ γε βέλη, ὡς τε μή· σὺ
 „ἢ κατὰ δίκλῳ ἄρα ἔδεις· ἀνθρώπων γὰρ, ὡς
 „ἐόντι καὶ δολερῶ τε καὶ ἀλμυρῶ ποταμῶν. τὴν τε
 „δὴ θάλασσαν ἐνετίλθεν τῶν τῶν ζῆμιον, καὶ τῇ
 „ἐπεσιώτων τῇ ζεύξῃ τῷ Ἑλλησποντῷ δοτοπμῆν
 „πᾶς κεφαλὰς. Καὶ οἱ μὲν ταῦτα ἐπείον τοῖσι
 „προσέκειν αὐτῇ ἢ ἄχαρς τιμή· πᾶς ἢ ἄλλοι
 „δεχτήκτονες ἐζεύγυσαν. ἐζεύγυσαν δὲ ὡς πιν-
 „τηκοντῆρας καὶ τριήρας σκιδά πρὸς, ὡς μὲν τὴν
 „πρὸς τῷ Εὐξείνῃ Πόντῳ, ἐξήκοντά τε καὶ τριη-
 „κσίας· ὡς δὲ τὴν ἐπὶ τὴν τεσσαρεσκαιδεκά
 „καὶ τριηκσίας, τῷ μὲν ἢ Πόντῳ, ὅτι πικρῶς·
 „τῷ

Sardibus cum miserit ad Græcos petitum terram & aquam.
 Locus pontis in Hellesponto & longitudo. Array& ca-
 tius. Ob pontes tempestate disiectos stolidè furit.

Sardes advenit, principio caduceatores
 dimisit in Græciam petitum terram &
 aquam; edictumque ut cœnas regi in-
 struerent. Sed neque Athenas neque La-
 cedæmonem dimisit ad petitionem terræ,
 sed prorsus in ceteras. Ea vero causâ di-
 mittebat secunda vice ad terram & a-
 quam; quia quotquot hæc ante Dario mit-
 tenti non miserant, hos tunc perterritos
 omnino daturus arbitratur. Id igitur
 volens accurate explorare, misit. Se-
 33
 cundum hæc sese apparabat tanquam A-
 bydum profecturus, quum interea alii
 Hellespontum ex Asia in Europam jun-
 gerent. Est autem Chersonesi in Helle-
 sponto, Sestum inter & Madytum ur-
 bes, ora densa, quæ in mare procurrit
 è regione Abydi: ubi non longo post
 tempore sub Xanthippo Ariphronis fi-
 lio Atheniensium duce, Artayctem vi-
 rum Persam Sesti præfectum cepere, vi-
 vumque stipiti suffixerunt; qui in tem-
 plum etiam Protefilai quod est in Elæ-
 unte adductis feminis nefanda perpetra-
 bat. Ad hanc oram ex Abydo progressi
 34
 jungebant pontem ii quibus hoc munus
 erat delegatum: hinc Phœnices albo li-
 no, illinc Ægyptii sirpo. Est autem ex
 Abydo ad oppositam continentem sep-
 tem stadiorum trajectus: quem ponti-
 bus junctum ingens adorta tempestatas ea
 omnia contudit atque dissolvit. Quod
 35
 quum audisset Xerxes, indigne ferens,
 iussit trecenta Hellesponto verbera fla-
 gello infligi, & in pelagus par com-
 pedum demitti. Jam vero audiui mi-
 sisse quoque cum his tortores, stigma-
 ta Hellesponto inusturos. Certe manda-
 vit ut flagellantes eum dicerent barba-
 ra ac velana, O aqua amara, domi-
 nus hanc tibi irrogat pœnam quod
 cum læsisti, qui de te nihil male me-
 ritus erat. Te tamen rex Xerxes, velis
 nolisse, transmittet: meritoque nemo
 hominum tibi sacrificat, ut dolofo & in-
 gratae falsuginis flumini. Hac pœna
 mare Xerxes plecti iussit, atque eis qui
 præpositi jungendo Hellesponto erant,
 capita præcidi. Et quidem ista fecerunt
 36
 ii quibus hic ingratus honor propositus
 erat. At alii architecti illos junxerunt.
 Junxerunt autem hoc modo: quinquaginta remorum naves triremesque tre-
 centas sexaginta Euxinum versus Pon-
 tum composuere: item ab altero latere
 trecentas quatuordecim, Ponto quidem
 trans-

a αἰθμία ἔργον ἔρδεσκε. b MS. habet σάδοι. c περὶ γένος. d Hæc duæ voces καὶ ἀλμυρῶν non existant in MS.
 e ἔργον ὡς ἔδεις. f ἐξήκοντά τε καὶ τριηκσίας· τῷ μὲν.

Exacta descriptio pontis in Hellesponto. Xerxes ex hi-
bernis Sardium pergit petiturus Abydum. Sol deficit.
Unde inconsulta petitio Pythii de vacatione majoris filii.

POLYMNIA, LIBER VII. 395

transverſas, Hellesponto autem secundum
fluxum, ut laxa eſſet fluitatio intentionis
armamentorum. Quibus compositis, præ-
grandes ancoras demiserunt, partim ab la-
tere contra Pontum, ventorum cauſſa qui
intrinſecus exſpirant: partim ab altero
contra occaſum & Ægaeum, euri & au-
ſtri cauſſa: relicto ſub lumen navium L
remorum tranſitu tribus in locis: ut qui
vellet in Pontum minutis navigiis &
ex Ponto navigare poſſet. His actis,
intenderunt armamenta à terra torquen-
tes aſinis ligneis, non jam ſeparatim
utraque ordinantes, ſed bina ex albo li-
no partientes in utramque, quaterna è
byblo. hæc quidem erat craſſitudo &
ſpecies: ſed prout ratio dictat, linea e-
rant robuſtiora, quorum cubitus talen-
tum pendeſcit. Porro trajectu pontibus
juncto, truncos lignorum ſerra diſciſſos
& ad latitudinem pontis adæquatos apte
impoſuerunt ſuper armamenta inten-
ta. Hos ubi gradatim poſuerunt, tum
ibi ruriſus ſuperjunxerunt. Quod poſtea-
quam fecerit, materiam intulerunt con-
cinneque impoſuerunt, deinde terram
importarunt: qua complanata ſepem hinc
atque hinc, ne maris aſpectu jumenta
37 & equi terrerentur, prætenderunt. Per-
fectis iis quæ ad pontes pertinent, quum
& opera circa Athon, item aggeres ad o-
ra foſſæ jacti propter ætium maris, ne ipſa
ora alvei implerentur, atque etiam ipſa
foſſa penitus perfectæ nunciaretur: Sar-
dibus, ubi hybernaverat, ineunte vere
inſtructus exercitus profectus eſt Aby-
dum verſus. cui moventi ſol ſuam in cœ-
lo ſedem relinquens apparere deſiit,
quum nullæ nubes, verum ſereniſſimus
aër eſſet: & pro die nox extitit. Id a-
nimadvertenti Xerxi quum curainceſſi-
ſet percontandi magos quid oſtentum id
vellet portendere, illi reſponderunt,
deum præſignificare Græcis civitatum
deſectum: quod dicerent, ſolem, Græ-
corum; lunam, ipſorum eſſe præſidem.
Ea re audita Xerxes majorem in modum
38 lætatus ire pergebat. Quem proceden-
tem adiens Pythius Lydus cœleſti oſten-
to perterritus, elato animo propter mu-
nera his verbis alloquutus eſt; Domine,
indulgeas quid quod impetrare cupio, ti-
bi leve conceſſu, ſed mihi pro magno
futurum? Xerxes nihil non potius, quàm
petebat, illum petiturum ratus, ſe indul-
turum reſpondit, & ut peteret prolo-
qui

τῇ ἢ Ἑλλησπόντῃ, κατὰ ῥόον, ἵνα ἀνακωχέῃ τὸ
πόνον τῶ πόνων. σωφρονεῖς ἢ, ἀγκυρας κατήκον
αἰμῆκευ, τὰς μὲν πρὸς τὸ Πόντον τὴν ἐπὶ τῆς
ἀνέμων εἵνεκα τὴν εἰσῶθεν ἐκπνεύων. τὴν ἢ ἐπὶ
τῆς πρὸς ἐσπέρης τε καὶ τῆς Αἰγαῖας, εὐρὰ τε καὶ
νότος εἵνεκα. διέκλωρον δὲ ὑπὸ Φαῦσιν καπλί-
πον τὴν πεντηκοντέρων, καὶ τριχῶν, ἵνα καὶ ἐς τὸ Πόντον
ἔχη ὁ βαλλόμενος πλέεν πλοίοισι λεπτοῖσι, καὶ
ἐκ τῆς Πόντος ἔξω. πάντα δὲ ποιήσαντες, κατέτινον
ἐκ γῆς, σπρελάντες ὄνοις ἢ ξυλίνοις, τὰ ὅπλα.
ὅσπερ χωρὶς ἐκάπερα τάξαντες, ἀλλὰ δύο μὲν
λαβελίνας δασύμενοι ἐς ἐκατέρην, τέσσαρα δὲ
τὴν βυελίνων. παχύτης μὲν ἡ αὐτῇ, καὶ καλλο-
νῇ. κατὰ λόγον δὲ ἡ ἐμβρυέστερα τὰ λίνεα, τὰ
τάλαντον ὁ πήχυς εἴλκε. ἐπὶ δὲ ἢ ἐμφυρῶν ὁ
πρὸς, κερμὲς ξύλων καταπερίσαντες, καὶ ποιή-
σαντες ἴσως τὴν σχεδὸν τῶ εὐρεῖ, κόσμῳ ἐπετίθεισαν
κατύπερθε τὴν ὅσων τῶ πόντος. γέντες δὲ ἐπέξῃς,
ἐνθάδε αὐτῆς ἐπέζευκον. ποιήσαντες δὲ πάντα,
ὕλιν ἐπεφόρησαν. κόσμῳ δὲ γέντες καὶ τὴν ὕλιν,
γλῶ ἐπεφόρησαν. κατὰνάξαντες δὲ καὶ τὴν γῆν,
φραγμὸν περιέρυσαν ἐνθεν καὶ ἐνθεν, ἵνα μὴ φο-
βηται τὰ ὑπὸ ζῦμα τὴν θάλασσαν ὑπερορώντα,
καὶ οἱ ἵπποι. Ὡς δὲ τὰ τε τὴν γεφυρέων κατεσκευ-
ασθαι, καὶ τὰ πρὸς τὴν Ἀθῶν, οἱ τε χυτοὶ πρὸς τὰ
σώματα τὴν διώρυχας, οἱ τὴν ῥηχίης εἵνεκεν ἐ-
ποίησαν, ἵνα μὴ πύμπληται τὰ σώματα τῶ
ὀρύγματι, καὶ αὐτὴ ἡ διώρυξ παντελῶς πε-
ποιημένη ἀσφαλῆς, ἐνθάδε χημέρας, ἅ-
μα τῶ ἔαρι παρεσκόασμενος ὁ στρατὸς, ἐκ
τῆς Σαρδίων ὤρματο ἐλὼν ἐς Ἀβυδὸν. ὤρμημέ-
νω δὲ οἱ, ὁ ἥλιος ἐκλιπὼν τὴν ἐκ τῆς ἑρανῆς
ἐθρῶν, ἀφανὲς ἦν, ὅτ' ὀπινεφέων ἐόντων,
αἰθρῆς τε τὰ μάλιστα. ἀντὶ ἡμέρης τε, νύξ
ἐχέτω. ἰδόντι ἢ καὶ μαθόντι τῶν τῶ Ξέρξῃ ὀπι-
μελὲς ἐχέτω. καὶ εἶρετ' ἡ μάχης τὴν θάλα-
σαν φαίνειν τὸ φάσμα. οἱ ἢ ἔφασαν ὡς Ἑλλη-
σι περδαίνουσι ὁ θεὸς ἐκλείψαν τὴν πολίων. λέ-
γοντες ἥλιον εἶναι Ἑλλάνων περδελόρα, σελή-
νην ἢ, σφέων. πυθόμενος ἢ πάντα ὁ Ξέρξης,
παραχαρὲς ἦν, ἐπιέετο τὴν ἐξέλασιν. Ὡς δὲ
ἐξήλανε τὴν στρατὸν, Πύθῃ ὁ Λυδὸς κα-
ταπύρῳδός τις τὸ ἐκ τῆς ἑρανῆς φάσμα, ἐπαρθείς
τε τοῖσι δωρήμασι, ἐλθὼν πρὸς Ξέρξεα, εἶπε
,, τὰδε, ὧς δέωσθα, χρηστὸς ἂν τι τεὸ βελού-
,, μιν τυχεῖν, τὸ σοὶ μὲν ἐλαφρὸν τυγχάνει
,, εὖν ὑπερῆσαι, ἐμοὶ ἢ μέγα γινόμενον; Ξέρ-
ξης ἢ πᾶν μᾶλλον δοκέων μιν χρηστὸν ἢ τὸ ἐδεῖ-
σθαι, εἶπε τε ὑπερῆσθαι, καὶ δὴ ἀγορεύειν ἐκείνῳ
Ddd 2 ὅτι

a ὑπὸ. b ἐπὶ. c MS. habet κόσμῳ ἐπίθεσθαι καὶ ὑπερθε. d μὴ ἐμπλησθαι. e ἐπὶ ἐφ' ὅσον ἴσται.

ὅτω δέοιτο. ὁ ᾧ, ἐπεὶ τε πῦρα ἵκασε, ἔλεγε
 „παροῖσιν πῶδε, ὦ δέσποτα, τυγχάνωσι μοι
 „παῖδες ὄντες πέντε, καὶ σφραγὶς καὶ ἀλαμ-
 „βὰς πάντας ἀμα σοὶ σφραγεύεσθαι ὅτι τῶν
 „Ἑλλάδα. σὺ ᾧ ἂ βασιλεῦ, ἐμεῖς ἐς πῶδε ἡ-
 „λικίης ἡκόντες οἰκτεῖρας, ἃ μοι παῖδων ἕνα
 „ᾧ ἀλυσεν ἃ σφραγὶς ἃ πρεσβυτάτων, ἵνα
 „αὐτὰ τε ἐμεῦ καὶ τὰ χρημάτων ἢ μελεδωνός.
 „τῆς ᾧ τίσεως ἀγε ἀμα σευυτῶ καὶ περὶ ξας
 „τὰ νοῖας, νοσήσεις ὀπίσω. Κάρτα περ ἐθυ-
 „μῶν ὁ Ξέρξης, καὶ ἀμείβεταί τοιςδε, ὦ
 „κακὲ ἀνθρώπε, σὺ ἐπὶ ληΐας ἐμεῦ στρα-
 „τόμενος αὐτῶ ὅτι τῶν Ἑλλάδα, καὶ ἀγνο-
 „τῶ παῖδας ἐμὰς ἔ ἀδελφεὰς ἔ οἰκίους ἔ
 „Φίλους, μνησκόμα πῶς οὗτο παῖδος, ἐὼν ἐμὸς
 „δὲλτῶ. τὸ χεῖρ πανοικίη αὐτῇ γυναικὶ συνέ-
 „πιδεῖ· εὐ νῦν τόδ᾽ ἐξέπιστασ, ὥς ἐν τοῖσι ὡς τῷ
 „ἀνθρώπων οἰκίῃ ὁ θυμός· ὅς χεῖρ μὲν ἀκχ-
 „σας, πῶς ἐμπωλῆς πὸ σῶμα. ὡς ἐναν-
 „τία δὲ τέτοισι ἀκχσας, ἀνοιδεῖ. ὅτε μὲν
 „νῦν χεῖρ πῶσις ἔτερε πῶτα ἐπηγάρτεο,
 „δουρῶσι βασιλῆα ἔ καυχῶσαι ὡς ἐβα-
 „λέσται· ἐπεὶ τε δὲ ἐς τὸ ἀναιδέστερον ἐτραπεο,
 „τῶ μὲν ἀξίλῳ ἔ λάμψαι, ἐλάσσω δὲ τῷ
 „ἀξίῃ. σὲ μὲν γὰρ καὶ τῆς τίσεως τῷ πῶ-
 „δων ῥύεταί τὰ ξένια· τῷ δὲ ἐνὸς τῷ πῶς
 „μάλιστα, τῶ ψυχρῷ ζημιώσαι. ὥς δὲ ταῦτα
 „ὡς ἐκρίνατο, αὐτὰ ἐκέλευε πῶσι πῶσι πῶ-
 „κτο ταῦτα πῶσι, τῷ Πυθίῳ παῖδων ἐξ ἄρ-
 „τας τῷ πρεσβυτάτων, μέσον ἀφ᾽ ἑαυτοῦ. ἀφ᾽ ἑ-
 „μόνας δὲ, τὰ ἡμίτομα ἀφ᾽ ἑαυτοῦ, τὸ μὲν,
 „ὅτι τὰ δεξιά τῷ ὀδῷ, τὸ δὲ, ἐπ᾽ ὀπίσθῃ.
 „καὶ ταῦτα διεξίεναι τῷ στρατόν. Ποιῶσι δὲ
 „τῶν τῶ, μετὰ ταῦτα διεξίει ὁ στρατός.
 „ἡγεῖν δὲ πῶτοι μὲν οἱ σκόλοφοροι τε καὶ τὰ
 „ὡς ὡς· μετὰ δὲ τῶς, σύμμιχθαι ἃ στρα-
 „τὸς παλίων ἐθνῶν ἀναμίξ, ἔ ἀφ᾽ ἑαυτοῦ
 „νοῖ· τῷ δὲ ὡς ἐπ᾽ ἑαυτοῦ, ἐπ᾽ ἑαυτοῦ οἰκί-
 „λαιπῶ, καὶ ἔ πῶσις ἔπ᾽ ἑαυτοῦ βασιλεί. πῶ-
 „τῶ μὲν δὲ ἑαυτοῦ ἑαυτοῦ χίλιοι, ἔκ Περσῶν
 „πῶν δὲ πῶσις ἑαυτοῦ, μετὰ ᾧ ἀφ᾽ ἑαυτοῦ χί-
 „λιοι καὶ ἔπ᾽ ἑαυτοῦ πῶν δὲ πῶσις ἑαυτοῦ, πῶς
 „λόγχας κάτω ἐς τῶν γλῶ τῶσις ἑαυτοῦ. ὡς ᾧ,
 „ἑαυτοῦ Νισῶσι καλεόμενοι ἑαυτοῦ δέκα, κεκρο-
 „μένοι ὡς καλῶσι. Νισῶσι δὲ καλέοντῶ ἑαυτοῦ
 „τῶδε· ἐπ᾽ ἑαυτοῦ μέγα τῷ Μηδικῇ τῶ ἑαυτοῦ
 „Νισῶσι· τῶς ὡν δὲ ἑαυτοῦ τῶς μετὰ τῶ Φέρῳ
 „πῶσις τῶ. ὅπῳ δὲ τῶν τῷ δέκα ἑαυτοῦ,
 „ἑαυτοῦ Διὸς ἑαυτοῦ ἐπ᾽ ἑαυτοῦ, τὸ ἑαυτοῦ μὲν εἰλκον
 λδ-

qui iussit. Pythius ubi hoc audivit, sum-
 pta fiducia, Domine, inquit, quinque
 mihi filii sunt, quos omnes contingit
 in militiam tecum ire adversus Græciam:
 horum unum tu quaeso, rex, misertus
 mei qui huc processi ætatis, dimitte ab
 militia eum, qui natus est maximus: ut
 & mei ipsius & census curam gerat, qua-
 tuor tecum ducas. ita confectis quæ in
 animo habes, rursus revertaris! Rex ob 39
 id admodum indignatus, his verbis re-
 spondit, Homo improbe, tune, quum
 ego ipse in expeditionem eam adversus
 Græciam, filiosque meos & fratres &
 domesticos & amicos ducam, ausus es
 mentionem filii tui facere, qui meus es
 servus, quem oportebat cum omni familia
 & ipsa uxore me comitari? Probe nunc
 discito hoc, animum in hominum habita-
 re auribus. Qui bona quum audivit, cor-
 pus voluptate implet: qui his contraria,
 is exacerbatur. Tu itaque quum benefe-
 cisti, & alia ejusdem generis promissi-
 sti, non gloriaris te supergressum esse
 regem munificentia: quum vero ad im-
 pudencia convertus es, non tu quidem
 pro merito, sed minora quam pro me-
 rito accipies. nam te & quatuor filios
 liberant hospitalia munera: unius autem
 quem præcipue complecteris, damno
 mulctabere. Hæc quum respondisset,
 subito imperavit iis quibus delegatum e-
 rat ista exequi, ut maximum natu filio-
 rum Pythii inventum discinderent me-
 dium: ejusque discissi dimidium ad dex-
 terem viæ, & dimidium ad sinistram dis-
 ponerent, & illac transiret exercitus.
 Hoc illi ubi exequuti sunt, illac exerci- 40
 tus pertransivit. In quo præcedebant ii
 qui sarcinas portabant & impedimenta.
 Post hos omnigenarum gentium non
 distinctæ sed promiscuæ copiæ, nume-
 ro ultra dimidium exercitus. Post has in-
 tercedebat intervallum: neque enim i-
 sti cum rege miscebantur. Præcedebant
 mille equites è Persis omnibus delecti:
 secundum hos totidem hastati, & ii de-
 lecti ex omnibus, versis deorsum in ter-
 ram spiculis. Post hos sacri equi decem
 quam pulcherrime ornati, qui Nisæi
 dicuntur, ideo sic dicti, quod est in-
 gens Medicæ regionis campus nomine
 Nisæus, qui grandes fert equos. Hos
 decem equos sequebatur sacer Jovis cur-
 rus, quem octo equi albi trahebant, po-
 ne

a αὐτοῖς. b τῶσι, ἀνιδί. c Vox hæc τῶς abest ab MS. d Vox ista σύμμιχθαι non legitur in MS.
 e MS. habet συνίμιγον. f ῥῶ γὰρ ἑαυτοῦ.

ne auriga comitante, qui pedibus ingrediens habenas tenebat, hanc enim ſellam nemo mortalium inſcendit. Poſt quem ipſe Xerxes in curru equorum Niſæorum, ad latus incedente auriga, cui nomen erat

41 Patirampheſ, Otanis filius, viri Perſæ. Hunc quidem in modum Sardibus exceſſit Xerxes: ſed è curru, quoties ratio exigebat, in eſſedum tranſcendebat. Eum ſequébantur haſtati Perſarum optimi ac nobiliſſimi mille, è more ſpicula geſtantes. Poſt hos alius delectus equitatus mille Perſarum. Dehinc è ceteris Perſis decem millia peditum delecta, quorum mille in haſtis pro imis cuſpidibus geſtabant mala punica aurea, & reliquos undique includebant; at novem millia ſic ab eis circumdata habebant argentea mala punica; ſed & aurea mala punica habebant illi, quorum terram verſus ſpectabant ſpicula: etiam mala, ii qui Xerxem proxime ſequébantur. Hæc decem millia ordine ſubſequébatur equitatus è decem millibus Perſarum. Relicta poſt hos duorum ſtadiorum interapedine, mox ibat cetera multitudo promiſcue. Ita exercitus è Lydia perrexerat ad flumen Caicum & regionem Myſiam: à Caico autem à læva habens montem Canæ, per Artarnem ad urbem Carinam. Ab hac per campum Thebæ, urbem Adramyttium & Antandrum Pelasgidem prætergreſſi, & Idam ad ſiniſtram manum ſtringens, ad terram Ilienſem pervenit. cui primum ſub Ida noctem agenti, tonitrua & fulgura ingruerunt, & complures ibidem ex eo exercitu occiderunt. Deinde ad Scamandrum eſt ventum, quem fluviorum primum, ex quo iter è Sardibus fieri cœptum eſt, aqua deſtituit, nec hominibus jumentisque poſſantibus ſufficit. Ad iſtum amnem Xerxes poſtquam pervenit, Priami Pergamum aſcendit, loci viſendi cupidus. Quod ubi contemplatus eſt, & ſingula quæque eorum audivit, Minervæ Iliadi mille boves immolavit: ſed & libamina Magi heroibus dederunt. Hiſ actis terror per noctem exercitum invaſit. Simulatque illuxit, illinc movit, à læva ſtringens Rhœtion urbem, & Ophryneon, & Dardanum, quæ Abydo contermina eſt: à dextra, Gergithas & Teu-

42 ra multitudo promiſcue. Ita exercitus è Lydia perrexerat ad flumen Caicum & regionem Myſiam: à Caico autem à læva habens montem Canæ, per Artarnem ad urbem Carinam. Ab hac per campum Thebæ, urbem Adramyttium & Antandrum Pelasgidem prætergreſſi, & Idam ad ſiniſtram manum ſtringens, ad terram Ilienſem pervenit. cui primum ſub Ida noctem agenti, tonitrua & fulgura ingruerunt, & complures ibidem ex eo exercitu occiderunt. Deinde ad Scamandrum eſt ventum, quem fluviorum primum, ex quo iter è Sardibus fieri cœptum eſt, aqua deſtituit, nec hominibus jumentisque poſſantibus ſufficit. Ad iſtum amnem Xerxes poſtquam pervenit, Priami Pergamum aſcendit, loci viſendi cupidus. Quod ubi contemplatus eſt, & ſingula quæque eorum audivit, Minervæ Iliadi mille boves immolavit: ſed & libamina Magi heroibus dederunt. Hiſ actis terror per noctem exercitum invaſit. Simulatque illuxit, illinc movit, à læva ſtringens Rhœtion urbem, & Ophryneon, & Dardanum, quæ Abydo contermina eſt: à dextra, Gergithas & Teu-

43 cros. Ubi in mediam Abydon venerunt, Xerxi inceſſit cupido omnem exercitum oculis ſubjiciendi. itaque in exedra prominente, quam ei Abydeni prius ab illo juſſi

λαχνοὶ οὐκ ᾔδον. ὁποῦ δὲ τῶν ἵππων εἶπετο περὶ ἡνίοχου, ἐχόμενον τῇ χαλινῶν. εὐδαίμων δὲ δὴ ὅππῃ τῶν τῶν θρόνον ἀνθρώπων ἀναβαίνει. τὰς δὲ ὁποδέν, αὐτὸς ἑξέρχεται ἐπὶ ἄρματι ἵππων Νιſαίων· παρεβέβηκε δὲ οἱ ἡνίοχου, τῷ ἐννομαλῶ Παλιράμους, ὁ πέντε πῶς, ἀνδρὸς Πέρσεω. ἔξῃλασε μὲν δὲ ἔτω ἐκ Σαρδίων ἑξέρχεται· μετεκβαίνεσκε δὲ, ὅπως μὲν ὁ λόγος αἰρεῖται, ἐκ τῶν ἄρματι ἐς ἀρμάμαζαν. αὐτὸς δὲ ὁποδέν αἰχμοφόροι Περσέων οἱ ἀριστοὶ τε ἑθναῖοι τε, χίλιοι, κατὰ νόμον τὰς λόγχας ἐχόντες. μὲν δὲ, ἵππων ἄλλῃ χίλιον ἐκ Περσέων ἀπολελεſμένη. μὲν δὲ πῶν ἵππων, ἐκ τῶν λοιπῶν Περσέων ἀπολελεſμένοι μύριοι. ἔτι περὶς μύ. καὶ ταῦτων χίλιοι μὲν ὅππῃ τοῖσι δόρασι οἱ αὐτοὶ τῶν ſαυρωτῶν ῥοαῖς εἶχον χερούσας, καὶ πῶς σπυέκλον τὰς ἄλλας· οἱ δὲ ἐνακισχίλιοι ἐν τῶς ταῦτων ἐόντες, δαγυρέας ῥοαῖς εἶχον· εἶχον δὲ χερούσας ῥοαῖς ἐοικὸς τῶν γλῶττις τρέπνιες τὰς λόγχας, καὶ μῆλα, οἱ ἀγχιεὶ ἐπόμενοι ἑξέρχεται. τοῖσι δὲ μυρίοις ἐπετέτακτο ἵππων Περσέων μύριον. μὲν δὲ τὴν ἵππων διέλεγε ἐκ δύο ſαδίας, καὶ ἐπὶ τῷ ὁλοπὲς ὁμιλῶν ἦεν ἀναμίζ. ἑποῖε δὲ τὴν ὁδὸν ἐκ τῆς Λυδίας ὁ ſτρατός ὅππῃ τῷ πῶτον Κάρπον ἐκ τῆς γλῶττις Μυτιλή· ἀπὸ δὲ Κάρπου ὁρμηώμενον, Κάρπος ὄρῳ ἔχων ἐν ἀριστερῇ, ἀπὸ δὲ Ἀπάρτη ἐς Καρπῶν πλιν. ἀπὸ δὲ τῶν, ἀπὸ δὲ Κάρπου πῶτον ἐπὶ τῶν Πελασγῶν δα δαμάσσομενον. τὴν ἴδω δὲ λαβὼν ἐς ἀριστερῇ χεῖρα, ἦεν ἐς τὴν Ἰλιάδα γῆν. καὶ πρῶτον μὲν οἱ ἵπποι τῇ ἴδῃ νύκτι ἀναμείναντι βροντῇ τε ἐπὶ τῆς ἡμέρας ἐπὶ τῇ πῶτον, καὶ πῶτον αὐτῶν τῶν συχρὸν ὁμιλον διέφθρα. ἀπὸ μὲν δὲ τῶν ῥαῖς ἐπὶ πῶτον Σκάμανδρον, ὅς πῶτον πῶτον, ἐπὶ τῷ ἐκ Σαρδίων ὁρμηώμενος ἐπεχείρησεν τῇ ὁδῷ, ἐπὶ λιπε τὸ ῥέεθρον, εὐδὲ ἀπὸ τῆς τῇ ῥαῖς τε ἐκ τοῖσι κτήνεσι πνόμενον. ἑπὶ τῶν δὲ τῶν πῶτον ὡς ἀπὸ τοῦ ἑξέρχεται, ἐς τὸ Πελάμης Πέρκαμον ἀνέβη, ἡμέρον ἔχων γέσασα. γησόμενον δὲ, καὶ πνόμενον κένων ἔκαστα, τῇ Ἀθηναίῃ τῇ Ἰλιάδι ἔθυσεν βας χιλίας· χροῖς δὲ οἱ μάγοι τοῖσι ἡρωσι ἐχέαι. πῶτον δὲ ποιησάμενοι, νυκτὸς φέρον ἐς τὸ ῥαῖοπῶτον ἐνέπεσε. ἅμα ἡμέρη δὲ ἐπρενετο ἐν γένει, ἐν ἀριστερῇ μὲν ἀπὸ τῶν ῥοῖων πῶτον ἐκ Ὀφρύνην, καὶ Δάρδαρον, ἡπερ δὲ Ἀβυδῶν ὁμοῖος ἐστὶ· ἐν δεξιῇ δὲ, Γέργιθας τε ἐκ Τάκρας. ἑπὶ δὲ ἐξέρχεται ἐν Ἀβυδῶν μέσῃ, ἡγέλησε ἑξέρχεται ἰδέσθαι πάντα τὸν ſτρατόν, καὶ πῶτον περὶ τῶν λίαν λαχνοῦ· ἐποίησαν δὲ Ἀβυδωνοὶ, ἐν τῇ λαμίνε

Simul post copias universas, & navalis pugnae formam spectatam ridens rex & flens dat causam colloquit Artabano de brevitate vitae & ærumnis.

πρότερον βασιλῆος. ἐνθαῦτα, ὡς ἴζετο κατὰ
 ῥῶν, ὅππῃ δ' ἦν ὁ πῆλός τε περὶ τὸ πᾶς
 νέος. ἡγεύμενος δ' ἡ, ἰμάρη τῶν νεῶν ἀμύλλαν
 γρομέλειν ἰδέσθαι. ἐπεὶ δ' ἐγγετό τε ἔς ἐνίκων
 Φοίνικες Σιδώνιοι, ἥδη τε τῇ ἀμύλλῃ καὶ τῇ στρα-
 τῇ. ὧς δὲ ὦρα πᾶντα μὲν τ' Ἑλλήσποντον
 ὑπὸ τῶν νεῶν ἀποκεκρυμμένον, πᾶσις δ' ἡ τὰς
 ἀκτῆς καὶ τὰ Ἀβυδηνῶν πεδία ἐπίπλεα ἀνθρώ-
 πων, ἐνθαῦτα Ξέρξης ἐωὐτὸν ἐμακάρισε· με-
 τὰ δ' ἡ τῆρ', ἐδάκρυσε. Μάβων δὲ μιν Ἀρτά-
 βανος ὁ πάτερας, ὃς τοπεῶτον γνώμην ἀπε-
 δεξάτο ἐλδοθῆρας & συμβαλέων Ξέρξης στρα-
 τεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα· ἔτ' ὡς φρα-
 δεῖς Ξέρξης δακρύσαντα, εἶρετο ταῦτε, ὧς
 „ βασιλεῦ, ὡς πολὺ ἀλλήλων κεχωρισμένα
 „ ἐργάσσο νῦν τε καὶ ὀλίγω πρότερον. μακα-
 „ ρίους γὰρ σεωυτὸν, δακρυεῖς. ὁ δὲ εἶπε, Ἐπ-
 „ ἴλθε γὰρ με λογασάμενον κατοικίῃσθαι ὡς
 „ βραχύς εἴη ὁ πᾶς ἀνθρώπων βίος, εἰ
 „ τῶν γε ἰόντων τούτων, εἴς ἐς ἐκατὸς ἐν
 „ ἔτ' περὶ εἶσαι. ὁ δὲ ἀμείβετο λέγων, Ἐτε-
 „ ρα τέττα ὡς τὴν ζώην πεπόνθαμεν οἰκτρό-
 „ τερα. ἐν γὰρ ἔτω βραχεί βίῳ εἴς ἐν ἔτω
 „ ἀνθρώπων ἐὼν εὐδαίμων πέφυκε, ἔτι τῶν
 „ πίων, ἔτε τῶν ἄλλων, τῶν δ' ὡς ἀφασίσεται
 „ πολλὰς, καὶ οὐκ ἄπαξ, τεθνήσκει βέλε-
 „ σθαι μᾶλλον ἢ ζῶειν^α. αἱ τε γὰρ συμφοραὶ
 „ παρὰ τῆς ζωῆς, καὶ αἱ νῆσοι σιωπῶντος,
 „ καὶ βραχὺ ἐόντα, μακρὸν δοκέειν εἶναι πι-
 „ εῦσι τ' βίον. ἔτω ὁ μὲν θάνατος, μοχθηρὸς
 „ ἐκείνης τ' ζῆς, κατὰ φύσιν αἰρεῖται τῶν ἀν-
 „ θρώπων γένε· ὁ δ' ἡ θεός, γλυκὺν γένεας τ'
 „ αἰῶνα, φθονερὸς ἐν αὐτῷ εὐρίσκειται ἐὼν.
 „ Ξέρξης δ' ἀμείβετο λέγων, Ἀρτάβανε, βιοτῆς
 „ μὲν νῦν ἀνθρωπίνης πέρι, ἐκείνης τοιαύτης οἴην-
 „ περ οὐ^β ἀφίρεται εἶναι, παυσάμεθα, μηδὲ
 „ κακῶν μεμνόμεθα, χρῆσθαι ἔχοντες πῆγμα-
 „ τα ἐν χερσὶ. Φράσον δὲ μοι ταῦτα, εἰ τοι ἡ
 „ ὄψις ἔς ἐνυπνίᾳ μὴ ἐναργὲς ἔτω ἐφάνη, εἰ-
 „ χες ἀντὶ τὴν δὲ χαλκὴν γνώμην, ὅσα ἐὼν με
 „ στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, ἡ μετίσης^γ ἀν;
 „ Φέρε μοι τοῦτο ἀτρεκέως εἰπε. ὁ δ' ἀμείβετο
 „ λέγων, ὧς βασιλεῦ, ὄψις μὲν ἡ ὀπιφανέ-
 „ σαι ἔς ὀνείρα, ὡς βεβλόμεθα ἀμφοτέροι τε-
 „ λούτοσε· ἐγὼ δ' ἐπὶ καὶ ἐς ταῦτα δαίμα-
 „ τὸς εἰμι ὑπὸ πλεον^δ, οὐδ' ἐντὸς ἐμεωυ-
 „ τοῦ· ἀλλὰ τε πολλὰ ὀπιλερόμενος, καὶ
 „ δὴ καὶ ὀρίων τοι δύο^δ τὰ μέγιστα πάντων
 ἐόντων

jussi è candido lapide in tumulo indu-
 stric extruxerant, residebat prospiciens
 & in litore spectabat pedestres copias at-
 que classem. Quam dum intuetur, sub-
 iit cum cupiditas spectandi navale cer-
 tamen. Id certamen postquam commis-
 sum est, in quo Phœnices Sidonii vice-
 re, voluptatem Xerxes cepit, cum cer-
 taminis, tum copiarum spectaculo. Et
 quum intueretur omnem Hellespo-
 num navibus obductum, omnia vero li-
 tora atque Abydenorum campos homi-
 nibus refertos, ibi se beatum esse jacta-
 vit, & post hæc lacrymas fudit. Sed
 animadvertens Artabanus eum patruus,
 qui primo libere sententiam protulerat
 dissuadens bellum Græciæ inferendum,
 hic vir considerans Xerxem lacryman-
 tem, his verbis alloquebatur, Quam
 valde diversa, rex, inter se nunc facis &
 paulo ante: nam qui te beatum esse dixe-
 ras, nunc lacrymas fundis. Et ille, Re-
 putantem me, inquit, quam brevis sit
 omnis humana vita, subiit horum mise-
 ratio; quorum, quum tot sint, nemo
 ad centesimum annum supererit. Exci-
 piens Artabanus, Atqui, inquit, alia,
 quam istud est, vivendo miserabiliora
 patimur. Nam in tam brevi vita nullus
 hominum adeo felix extitit, neque ho-
 rum neque aliorum, cui non crebro,
 nedum semel, subitura sit animo mori-
 endi voluntas potius quam vivendi. In-
 cidunt enim calamitates & morbi per-
 turbant: efficiuntque ut quum vita bre-
 vis sit, tamen perlonga videatur. Ita
 mors optatissimum est perfugium æru-
 mnosæ vitæ; sed deus, dulce gustans sæ-
 culum, in eo invidus esse deprehenditur.
 Cui Xerxes, Artabane, inquit, de humana
 quidem vita, cujus condicio talis est qua-
 lem tu exponis, commemorare superfe-
 deamus: neque tristitium meminerimus,
 quum jucunda in manibus habeamus.
 Hoc mihi potius edissere: nisi tibi ita e-
 videns insomnii visio fuisset oblata, per-
 stare sine adhuc in priore sententia, dis-
 suadens mihi adversus Græciam bellum?
 an eam defereres? agendum aperte hoc
 mihi dicito. Ei respondens Artabanus,
 Visio, inquit, rex, quæ in somnis ob-
 jecta est, ad votum succedat amborum!
 ego autem adhuc adeo metu perculsus
 sum, ut non sim apud me; etiam me-
 cum reputans alia multa, tum quoque
 duo, omnium maxima, videns tibi summo-
 pere

^a οἰκτότερος. ^b ἔτι. ^c οἴκον. ^d ὀρίων δύο.

48 pere hostilia. Ad hæc hæc Xerxes, Di-
vine vir, inquit, quænam ista ais duo
mihi summopere hostilia esse? utrum
terrestres exercitus tibi improbandus
est, tanquam non satis copiosus? &
multo numerosior ille Græcus futurus
esse nostro videtur? an classis, tanquam
illorum classe inferior? an hæc ambo?
Nam si ob hoc imbecilliores tibi viden-
tur nostræ res, celerrime alterum quis
49 exercitum comparet. Respondit Ar-
tabanus, Neque hunc, Rex, exercitum
improbaverit quisquam, qui sit mentis
compos; neque hanc navium multitudi-
nem. Si vero plures coëgeris, quæ duo
dico, erunt tibi multo magis hostilia.
Ea vero duo sunt, terra & mare. neque
enim usquam maris portus est ejusmodi,
(ut ego conjecto) qui surgente tempe-
state sit capax hujus tuæ classis, idone-
usque ad eam tutandam: neque vero u-
num illum portum esse oportet, sed per
universam continentem, quam præter-
veharis. Itaque quum portus tibi op-
portuni desint, intellige homines in ar-
bitrio fortuitorum, non fortuita in ar-
bitrio hominum esse. Et sic è duobus
uno exposito, pergo dicere alterum:
Terra tibi hostilis est; si nihil illic adver-
sarium tibi vult constituere, eo hosti-
lior tibi est, quo longius processeris,
assidue ulterius surripuens. Nulla enim
est hominibus rei feliciter cedentis fatie-
tas. Unde etiam, ut nemo tibi occur-
rat, dico majorem majori in tempore
regionem, famem esse allaturam. At
vir ita demum fuerit optimus, si in de-
liberando quidem, omnem rem se pas-
surum reputans, extimescat, in re au-
tem agenda sit audax. Cui Xerxes, Ar-
50 tabane, inquit, probabiliter tu quidem
horum singula discrevist: tamen non
est ut omnia reformides, omniaque per-
æque confideres. Nam si velis in nego-
tii cujuscunque supervenientis consulta-
tione semper omnia perinde considerare,
nunquam aliquid efficias. Satius autem
omnia alacriter aggredientem dimidium
ærumnarum pati, quam omni in re præ-
sumpto metu nihil omnino pati. Quod
si repugnando omnibus quæ dicuntur,
neque quod firmum est, demonstrave-
ris, labi debes in illis, perinde atque is
qui contraria istis dicat. Hoc sane per-
inde se habet. Scire vero aliquem (quum
sit homo) qua ratione quid firmum esse
oporteat, nequaquam arbitror. At eos
qui

εόντα τὴν πολεμικότητα. Ἐξέρξης δὲ πρὸς ταῦτα
„ἀμείβετο τοῖσδε, Δαιμόνιε ἀνδρῶν, κῆρα ταῦ-
„τα λέγεις μοι εἶναι δύο πολεμικότητας; κότερα
„τὸ πεζὸς μεμπὸς κατὰ τὸ πλεονέκτης ἐστὶ, καὶ
„τὸ ἑλληνικὸν ἐράττωμα φαίνεται πλεοναπλή-
„στον ἔσεσθαι τοῦ ἡμετέρου; ἢ τὸ ναυικὸν τὸ ἡ-
„μέτερον λείψεται τοῦ ἐκείνων; ἢ καὶ σωμα-
„φότερα ταῦτα; εἰ γὰρ τὴν ταύτην ἐνδεέστερα
„φαίνεται εἶναι τὰ ἡμέτερα πείγματα, ἐρα-
„τοῦ ἀν' ἄλλῃ πῶς τὴν ταχίστην ἀγέρεσιν ποιῶν.
Ὅ δ' ἰ ἀμείβετο λέγων, ὦ βασιλεῦ, οὔτε ἐρα-
„τὸν τῆτον, ὅς τις γὰρ συνέσιν ἔχῃ, μέμφοιτ'
„ἀν', ἔπε τ' νεῶν τὸ πλεονέκτης. ἢ τὸ πλεονέκτης
„συνέξῃς, τὰ δύο τὴν λέγω, πλεονέκτης ἐπὶ
„πολεμικώτερον γίνεται. τὰ δ' ἡ δύο ταῦτα, ἐστὶ γῆ
„καὶ θάλασσα. ἔπε γὰρ τ' θαλάσσης ἐστὶ λι-
„μὴν ποσὶν ἐδαμόθι (ὡς ἐγὼ εἰκάζω)
„ὅς τις ἐχθρομένους χερσῶν, δεξάμενός σου
„τῶν τὸ ναυικὸν, φερέσθω ἐστὶ διασωσάτω
„τὰς νέας. καί τοι οὐκ ἓνα αὐτὸν δεῖ εἶναι τ'
„λιμένα, ἀλλὰ πολλὰ πᾶσαν τὴν ἡπείρου, παρ'
„τῷ δὴ κημίζεαι. ἔκων δ' ἐόντων τοι τ' λιμέ-
„νων ὑποδεξίων, μάθε ὅτι αἱ συμφοραὶ τ' ἀν-
„θρώπων ἀρχῆσι, καὶ οὐκ ὡς ἄνθρωποι τ' συμ-
„φορέων. καὶ δὴ τ' δύο τοι τὰ ἑτέρω εἰρημένους,
„τὸ ἕτερον ἐρχομαι ἐρέων. γῆ δ' ἡ πολεμικὴ τῇδε
„τοὶ κατίσται. εἰ ἐθέλῃ τοι μηδὲν ἀντιῆξον κα-
„ταστῆναι, τοσάτω τοι γίνεται πολεμικώτερη, ὅ-
„σω ἀν' ὑποβαίνεις ἐκαστέρω, τὸ πρὸς αὐτὴν αἰεὶ
„κλεπτόμενον. Ὀπσηζῆς γὰρ οὐκ ἐστὶ ἀνθρώποι-
„σι ὑδεμὴν πλεονέκτης. καὶ δὴ τοι ὡς ἔδενός ἐνα-
„πιδόμενος, λέγω τὴν χώραν πλεονέκτης ἐν πλε-
„ονί χερσὶν γινόμενον, λιμὸν πέσειν. ἀνὴρ δ'
„οὕτω ἀν' εἰς ἀρετῆς, εἰ βαλδύμενος μὲν,
„ἀρρωδέας, πᾶν ὑπὸ πλεονέκτης πείσεται χερ-
„μα, ἐν δὲ τῷ ἔργῳ θρασυὺς εἴη. Ἀμείβετο
Ἐξέρξης τοῖσδε, Ἀρτάβασι, εἰκότως μὲν σύ γὰρ
„ταπείων ἕκαστα διαίρεσαι· ἀτὰρ μήτε πάντα φο-
„βέο, μήτε πᾶν ὁμοίως ὑπὸ πλεονέκτης. εἰ γὰρ δὴ
„βούλοιο ὑπὸ τῷ αἰεὶ ἐπεσφερομένῳ πείγματι
„τὸ πᾶν ὁμοίως ὑπὸ πλεονέκτης, πῶς οὐδ' αὖτε
„οὐδέν. κρέσσον δὲ, πάντα θαρσύνοντα, ἡμῶν τ'
„δυνάων πάσῃ μάχῃ, ἢ πᾶν χεῖμα πρὸς ἐχθρῶν
„νοντα, μηδαμῶς μηδὲν παθεῖν. εἰ δὲ ἐχθρῶν πρὸς
„πᾶν τὸ λεγόμενον, μήτε βέβαιον ὑποδεξῆς,
„σφάλλασθαι ὀφείλεις ἐν αὐτοῖσι· ὁμοίως καὶ ὁ
„ὑπερναντία τοῖσιν αὐτοῖσι λέξας. τοῦτο μὲν νῦν ὑπὸ
„σῆς ἔχῃ· εἰδέναι δ' ἀνθρώπων ἐόντα ὡς χεῖρ τὸ
„βέβαιον, δοκέω μὲν ὑδαμῶς. τοῖσι πίνω βυ-
λομέ-

„λομένοισι ποίειν, ὡς τοεπίπαν Φιλέει γίνεσθαι
 „τὰ κέρδεα· τίτι ὃ ὀπλιεζομένοισι τε πάντα
 „ἔκινεσσι, & μάλα ἐφέλα. ὁρᾷς τὰ Περσῶν
 „πῆγματ' ἐς ὃ διωάμιν^α ποσεχωρήκε; εἰ
 „τοίνυν ἐκείνοι οἱ περὶ ἐμεῦ γινόμενοι βασιλῆες
 „γνώμησι ἐξέων^α ὁμοίησι^β ἔσ' σὺ, ἢ μὴ χρεώ-
 „μενοι γνώμησι τιαύτησι, ἄλλας συμβέλλας εἰ-
 „χον ποίεσθαι, σὺ δ' ἂν κατε^β εἶδες αὐτὰ ἐς τῶν
 „πρωτέρων^α. νῦν ὃ κινδυνὸς ἀναρριπείσθης ἐς
 „τὸ σφ' ἐα^α περηλάζοντο. μεχάλα γὰρ πῆγ-
 „ματ' ἀμείνοισι κινδυνώσι^α ἐφέλ' ἀπαρτέσθαι.
 „ἡμεῖς τοίνυν ὁμοιούμενοι κείνοι^α, ὥρην τε ἔ-
 „τε^α καλλίστην πορδόμεθα, & κατὰσφ' α-
 „μενοι πᾶσαν τὴν Εὐρώπην, νοσησμεν ὀπίσω,
 „ἔτε λιμῶ ἐντυχόντες ἑαυμάθι, ἔτε ἄλλο ἄχα-
 „ρα ἔδεν παρὸντες. τῶν μὲν γὰρ, αὐτοὶ πολλὴν
 „φοβῶν φερόμεθα πορδόμενοι· τῶν δ' ὅ, τ' ἂν
 „καὶ ὀπλιεζόμενοι γλῶ^α ἔθνη^α, τῶν τ' ὅτιον
 „ἔχομεν. ἐπ' ἀποτήρας δ' ἔσ' & νομάδας ἐραλ-
 „όμεθα ἄνδρας. Δέξ' Ἀρτάβαν^α μετὰ τῶν
 „ὧ βασιλεῦ, ἐπεί τε ἀρρωδέειν ἔδεν ἑᾶς πῆγ-
 „μα, σὺ δὲ μὴ συμβεβλήναι ἐνδεξαι. ἀναγκαίως
 „γὰρ ἐχ' ὡς πολλῶν πηγματῶν πλεονῶσα λό-
 „γον ἐκείναι. Κύρ^α ὁ Καμβύσης Ἰωνίην πᾶ-
 „σαν πλὴν Ἀθηνῶν κατεσφ' αἶο δασμοφό-
 „ρον εἶναι Πέρσῃ^α. τῶν δ' ὧν τῶν ἀνδρῶν συμ-
 „βαλεύω τοι μηδεμὴν μηχανῇ ἄρῃν ὅτι τοὺς πα-
 „τέρας. καὶ γὰρ ἄνδρες τῶν οἰοί τε εἶμεν τῶν
 „ἐχθρῶν κατὰπέρηροι γίνεσθαι. ἢ γὰρ σφ' αἶας, ἢν
 „ἔπωνται, δεῖ ἀδικωτάτους γίνεσθαι κατὰδελ-
 „μένους τὴν μητρόπολιν, ἢ δικαιοτάτους, συνε-
 „λδ' ἀπορροῦντας. ἀδικωτάτοι μὲν νῦν γινόμενοι,
 „ἔδεν κέρδι^α μέγα ἡμῖν προσβάλλεσθαι· δικαιο-
 „τάτοι δ' ὅ γινόμενοι, οἰοί τε δηλῶσαι μετὰ
 „τὴν σὺν ἐραλῇ γίνονται. ἐς θυμὸν ὧν βαλεῖ
 „ἢ τὸ παλαιὸν ἐπ' αὐτῶν, ὡς εὖ εἶρη^α, τὸ μὴ ἄμα
 „δεχθ' ἅν πᾶν πᾶν^α κατὰφαίνεσθαι. Ἀμείβε^α πρὸς
 „τῶν^α ἐξέξῃς, Ἀρτάβαν, τ' ἀπεφύγας γιν-
 „μέων, σφάλλεαι κατὰ τῶν δὴ μάλιστα,
 „ὡς Ἰωνας φοβέεαι μὴ μετὰβάλλωσι· τ' ἔχομεν
 „γνώμα μέγιστον, τ' σὺ πε μάρτυς γίνεαι, & οἱ
 „σφ' ἀρδύμενοι Δαρείω ἄλλοι ὅτι σκύθας, ὅτι
 „ὅτι τῶν τοῖσι ἢ πᾶσι Περσικῇ ἐραλῇ ἐγμ' αὐτῶν δια-
 „φθεῖραι καὶ ἀειποιῆσαι· οἱ δ' ὅ δικαιοσύνη καὶ
 „πιστή^α ἐνέδωκαν, ἄχα^α δ' ἔδεν. παρέξ^α
 „ὃ τῶν, ἐν τῇ ἡμετέρῃ κατὰλίστοντας τέκνα ἔ-
 „γυναικας καὶ χρεῖματα, ἐδ' ὀπλιεζόμενοι χρεῖ-
 „νέωτέρον π' ποιῶν. ἔτω δ' ἢ μηδὲ τῶν φοβέο,
 „ἀλλὰ θυμὸν ἔχων^α ἀράην, σῶζε οἶκόν τε τ'
 „ἐμὸν,

qui facere quid volunt, consueverunt
 plerunque sequi lucra: raro autem illos
 qui perpensant omnia, & qui agere cun-
 ctantur. Cernis quo res Persica poten-
 tia processit: quo nunquam progressam
 videres, si ii qui ante me extitere reges,
 istiusmodi consiliis, quibus tu, usi fuif-
 sent; aut non utentes istis, alios suasores
 tales habuissent: nunc pericula conte-
 mnentes, tantopere illam provexerunt.
 Magna enim negocia magnis cum peri-
 culis suscipi volunt. Quare nos, illo-
 rum facta æmulantes, optimo anni tem-
 pore ingredimur: subactaque omni Eu-
 ropa, rursus revertemur, nullam usquam
 neque famem neque rem tristem passi.
 nam & commacatus affatim ipsi nobis-
 cum portamus: & ad quamcunque vel
 regionem vel gentem veniemus, ejus
 re frumentaria potiemur. nam aratori-
 bus viris, non pastoribus inferimus bel-
 lum. Posthæc Artabanus, Quandoqui-
 dem, inquit, non finis ullam rem for-
 midari, tu tamen meum admitte con-
 silium: necesse est enim de multis nego-
 ciis in longius extrahi orationem: Cy-
 rus, Cambyse genitus, omnem præter
 Athenas Ioniam Persis tributariam red-
 didit. quare suadeo ne quo pacto hos vi-
 ros adversus parentes suos ducas. nam si-
 ne Ionibus satis superque sufficimus ho-
 stem superare: quos necesse est aut in-
 justissimos esse, si metropolim suam in
 servitutem redigant; aut justissimos, si
 illius libertatem adjuvent. Si injustissimi
 erunt, nullo modo certe nobis magnum
 lucrum adferunt: sin justissimi, magnam
 poterunt tuo exercitui afferre perniciem.
 Itaque hoc vetus dictum tanquam prob-
 um in mente habere, non statim cum ini-
 tio exitum omnem esse manifestum. Ad
 hæc excipiens Xerxes, Artabane, in-
 quit, sententiarum quas dixisti in hac
 præcipue falleris, qui Iones metuis ne
 immutentur; quorum maximum habemus
 documentum; quorum & tu testis
 es, & qui alii cum Dario adversus Scy-
 thas militaverunt; quia in eorum pote-
 state situm fuit universas Persarum co-
 pias & perdere & servare: illi vero fi-
 dem justitiamque præstiterunt, nihil in-
 gratum committentes. Præterea quum
 liberos suos atque uxores & opes in no-
 stra terra reliquerint, ne cogitare qui-
 dem oportet eos aliquid rerum novarum
 molituros. Quare neque hoc extime-
 scas, sed bonum habens animum, tuta-

re

a ἐχθρῶν τῶν τοῖσι. b σὺ δ' ἂν ποίε. c MS. habet σφ' αἶας. d MS. habet ἀμείβε^α πρὸς τῶν. e ἄχα^α δ' ἐνέδωκεν. f MS. habet ἔχον.

re meam domum atque tyrannidem. ti-
bi enim soli ex omnibus ego sceptrum mea
53 permitto. Hæc loquutus Xerxes Arta-
banum Susa dimisit, iterumque illustris-
simos quosque Persarum arcessivit. Qui
posteaquam præsto fuere, his eos ver-
bis alloquutus est, ô Persæ, ego hæc
à vobis contendens, vos contraxi, ut
viri præstantes existatis, neve res ante-
hac gestas à Persis magnas præclarasque
dedecoretis: sed cum singuli, tum uni-
versi exhibeamus alacritatem. commune
enim hoc omnibus bonum procuratur.
Eaque de re vobis impero bellum gna-
viter excipere: nam, ut ego audio, ad-
versus viros egregios tendimus; quos si
superaverimus, nullus unquam nobis al-
ius hominum exercitus obstabit. Nunc
igitur deos præsidēs terræ Persidis pre-
54 cati, transcamus. Ac eo quidem die se-
se ad transeundum paraverunt. Postero
autem tantisper morati sunt, volentes
solem exorientem cernere, omnis ge-
neris odores in pontibus adolentes, ac
myrto iter conspergentes. Ubi sol exor-
tus est, ex aurea phiala Xerxes libans in
mare, ad solem vota concepit, ne-
quid sibi adversi contingeret, quo prius
desisteret Europam subigere, quam ad
illius terminos pervenisset. Hæc preca-
tus, phialam in Hellespontum abjecit,
aureumque craterem, ac gladium Per-
sicum, quem acinacem vocant. Hoc
pro comperto dijudicare non possum,
utrum soli dedicans gladium demiserit in
pelagus; an Hellespontum, quod eum
flagellasse poeniteret, in compensatio-
55 nem gladio donaverit. His actis, per al-
terum pontium, qui vergebat in Pon-
tum, peditatus omnis equitatusque transi-
vit: per alterum, qui vergebat in Æ-
gæum, jumenta atque servitia, præce-
dentibus decem millibus Persarum, co-
ronatis omnibus, quos promiscuus o-
mnium nationum sequebatur exercitus.
& hi quidem eo die. Insequenti autem
die primi transire equites, quique spi-
cula deorsum versa gestabant, & hi et-
iam coronati, dehinc equi sacri, ac sa-
cer currus, tum ipse Xerxes, post ha-
stati, & mille equites; post hos alius
exercitus, & naves pariter ad ulterius li-
tus agebantur: quanquam audiivi quo-
que postremum omnium transisse regem.

Xer-

„ ἐμὸν, καὶ τυραννίδα τὴν ἐμὴν. οὐ γὰρ ἐγὼ μέ-
„ νω ἐκ πάντων σκῆπτρα τὰ ἐμὰ σπινθίσκω.
Ταῦτα εἶπας, καὶ Ἀρταβανὸν Δορυσταίᾳ ἐς Σα-
„ σα, δεύτερα μετεπέμψατο Ξέρξης Περσῶν τὰς
δοκιμωτάτας. ἐπεὶ δὲ οἱ παρήσαν, ἑλέξατο σφι
„ ταῖς, ὧς Πέρσαι, τῷ δὲ ἐγὼ ὑμέων ψεύζων,
„ ὑμέας ἄ συνέλεξα ἄνδρας τε γίνεσθαι ἀγαθούς,
„ καὶ μὴ κατασχύνειν τὰ παρόντα ἐργασμένα
„ Πέρσῃσι, εἶναι μεγάλα τε καὶ πολλὰ ἄξια.
„ ἀλλ' εἰς τι ἕκαστος καὶ οἱ σύμπαντες παροθυμῆσθαι
„ ἔχωμεν. ζυγὸν γὰρ τῶν πᾶσι ἀγαθὸν ἀπείδει-
„ ται. τῶνδε δὲ ἡ εἵνεκα παροχρεῖται ἀντιχεῖσθαι
„ τῷ πολέμῳ ἐντέταμένως. ὡς γὰρ ἐγὼ πωτὶ
„ νομῶ, ἐπ' ἄνδρας σπινθισμένους ἀγαθούς. τῷ
„ μὲν κρατήσωμεν, καὶ μή τις ἡμῖν ἄλλος στρα-
„ τὸς ἀντιστῇ κατὰ ἀνθρώπων. νῦν δὲ Δαδαιωνί-
„ μιν ἐπιδυόμενοι τοῖσι θεοῖσι τοὶ Περσίδα γλῶ-
„ λελόγηται. ταύτῃ μιν τὴν ἡμέρην πα-
ρεσκευάζοντο ἐς τὴν Δαδαιῶν. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ
ἀνέμενον τὸ ἥλιον, ἐβέλοντες ιδέσθαι ἀνίσχοντα,
θυμῆματά τε παντοῖα ὅτι τὸ γεφυρέων κατὰ γή-
ζοντες, καὶ μυρσίῃσι σπινθίσκω τὴν ὁδόν. ὡς
δὲ ἐπανεπέβη ὁ ἥλιος, ἀνέδων ἐκ χρυσῆς
Φιάλης Ξέρξης ἐς τὴν θάλασσαν, εὐχόμενος
τὸ ἥλιον μηδεμίᾳ οἱ σωτηρίᾳ ποιαῖται γνέ-
σθαι, ἢ μιν πύσσει κατὰ σφύρασθαι τὴν Εὐρώπην
πρότερον ἢ ὅτι πέσματι τοῖσι ἐκείνης γῆται.
εὐχόμενος δὲ, ἐπέβαλε τὴν Φιάλην ἐς τὴν Ἐλ-
λησπόντον, καὶ χρύσειον κρητῆρα, καὶ Περσι-
κὸν ξίφος, τὸ ἀκινάκῳ καλεῖται. πῶτα οὖν
ἔχω ἀτρεκέως διαχεῖναι ἔπειτα εἰ τῷ ἡλίῳ ἀνα-
πνεῖς κατῆκε ἐς τὴν θάλασσαν, ἔπειτα εἰ μετ-
μέλησέ οἱ τὸ Ἐλλήσποντον ματιγῶσαι, καὶ ἀν-
τι τρυπῶν τὴν θάλασσαν ἐδώρετο. ὧς δὲ ταῦ-
τά οἱ ἐπεποίητο, διέβαινον κατὰ μὲν τὴν ἐπὶ
τῇ γεφυρέων τὴν πρὸς τὸν Πόντον, ὁ πεζὸς
τε καὶ ἡ ἵππος ἄπασα. κατὰ δὲ τὴν πρὸς τὸ
Αἰγαῖον, τὰ ὑπερῷα, καὶ ἡ θερρακική. ἡγόν-
το δὲ πρῶτα μὲν οἱ μέγιστοι Πέρσαι, ἐσφανω-
μένοι πάντες. μετὰ δὲ ταῦτας, ὁ σύμμικτος
στρατὸς παντοίων ἐθνέων. πῶτῃ μὲν τὴν ἡμέρην
ἔτοι. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ, πρῶτοι μὲν οἱ τε ἵππο-
ται, καὶ οἱ τὰς λόγχας κάτω τρέπντες. ἐσ-
φάνοντο δὲ καὶ ἔτοι. μετὰ δὲ, οἱ τε ἵπποι
οἱ ἱροὶ, καὶ τὸ ἄρμα τὸ ἱρόν. ὅτι δὲ, αὐτὸς
τε Ξέρξης, καὶ οἱ αἰχμοφόροι, καὶ οἱ ἵπποτάται
οἱ χίλιοι. ὅτι δὲ τότε, ὁ ἄλλος στρατὸς καὶ
αἱ νῆες ἅμα ἀνήγοντο ἐς τὴν ἀπηναντίον. ἦδη δὲ
ἔχουσιν καὶ ὑστέρων διαβῆναι βασιλεῖα πάντων.

Ecc

Ξέρξης

a Hæc vox non est in MS. b τὸ δὲ, sed & modo ante erat in MS. ἀπείδειται. c MS. habet περιεπλάττειται.
d MS. habet ἐς τὸ πλάγῳ.

Ξέρξης ἢ ἐπεὶ τε διέβη ἐς τὴν Εὐρώπην, ἐξη-
εῖρ τὸ στρατὸν ὑπὸ μαστίγων διαβαίνοντα. διέ-
βη ἢ ὁ στρατὸς αὐτὸς ἐν ἐπὶ ἡμέρῃ καὶ ἐν ἐπὶ
διφρονήσι, ἐλινύσας ἑδὲνα χρόνον. ἐνδεύτα
λέγεται, Ξέρξης ἤδη διαβέβηκε τὴν Ἑλλάσ-
ποντον, ἀνδρὰ εἰπεῖν Ἑλλησπόντιον, ὧς Ζεῦ,
πὶ δὴ ἀνδρὶ εἰδόμενον Πέρον, καὶ ἄνεμα ἀν-
τὶ Διὸς Ξέρξεα θέμενον, ἀνάστατον τὴν Ἑλ-
λάδα ἐγείλεις ποιῆσαι, ἄγων πάντας ἀνθρώ-
πους, καὶ γὰρ ἀνὰ ταύτων ἐξελὼ τοὶ ποιεῖν
πῶτα. ὧς ἢ διέβησαν πάντες, ἐς ὁδὸν ὠρμη-
μένοισι πέρας σφι ἐφάνη μέγα, τὸ Ξέρξης
ἐν ἑδὲν λόγῳ ἐποίησε, καίπερ εὐσύμβου-
τον εἶναι. ἵππῳ γὰρ ἔπεσε λαγών. εὐσύμ-
βουλον ὦν τῆδε ἐγχετο, ὅτι ἑμᾶλλε μὲν ἑλάν
στρατιῇ ὅπῃ τὴν Ἑλλάδα Ξέρξης ἀγαυρότα-
τα καὶ μεγαλοπρεπέστατα, ὁπίσω ἢ πρὶ ἐω-
τῷ πρέχων ἦξεν ἐς τὸν αὐτὸν χώρον. ἐγχε-
το ἢ καὶ ἔπερον αὐτῷ πέρας εἶναι ἐν Σαρδι-
σι. ἡμίονον γὰρ ἔπεσε ἡμίονον διζὰ ἔχουσαν
αἰδοῖα, πᾶ μὲν, ἔρπον, πᾶ ἢ, θηλέης.
κατόπρεθε ἢ λῶ πᾶ ἔρπον. τῶν ἀμφοτέ-
ρων λόγον ἑδὲνα ποιησάμενον, τοπείῳ ἐπο-
ρεύετο, αὐτὸν δὲ οἱ πρὸς στρατὸς ὁ δὲ ναυτι-
κὸς ἔξω τὸν Ἑλλησπόντον πλέων, πρὸ γὰρ γλῶ-
σσαιμιζον, τὰ ἑμπλεκτὶν πηλῶν ἔπει. ὁ
μὲν γὰρ πρὸς ἑσπέρην ἔταλε, ὅπῃ Σαρπηδο-
νίης ἀκρῆς τὴν ἀπὸ τὴν ποιεῖται, ἐς τὴν
αὐτῇ πρὸς ἑσπέρην ἀπικόμενον περὶ μένον. ὁ δὲ κατ'
ἡπείρου στρατὸς πρὸς ἡῶν τε καὶ ἡλίου ἀνατολὰς
ἐπώετο τὴν ὁδὸν διὰ τὴν Χερσονήσῳ. ἐν δεξιῇ
μὲν ἔχων τὸν Ἑλλᾶς τάφον τὴν Ἀθηναίων,
ἐν ἀριστερῇ δὲ Καρδίην πόλιν. διὰ μέσης δὲ
παρδόμενον πόλιν, τῇ ἄνομα τυγχάνει εἶναι
Ἀγορῇ, ἐνδεύτην δὲ κάμπιον, τὸν κάλπον
τὸν μέλανα καλεόμενον καὶ μέλανα ποτα-
μὸν, οὗ ἀντιπρότερον τότε τῇ στρατῇ τὸ ρέε-
θρον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν πόλιν. τῆτον τὸν ποταμὸν
διαβάς, ἐπ' αὐτὴν καὶ ὁ κάλπος ἔτῃ τὴν ἐ-
πωνυμίην ἔχει, ἥτις πρὸς ἑσπέρην, Αἰνὸν τε
πόλιν Αἰολίδα καὶ Στενιορῆδα λίμνην περὶ
μὲν, ἐς ὃ ἀπικέσθαι ἐς Δορίσκον. ὁ δὲ Δορίσκος,
ἐπὶ τῇ Θρηάκῃς ἀγματοῦς τε καὶ πεδίου μέγα.
διὰ δὲ αὐτὸν ῥέει ποταμὸς μέγας Ἑβρος, ἐν
τῷ ταύτῳ τε ἐδεδμητο βασιλικόν, ταῦτο τὸ δὴ
Δορίσκον καλεῖται, καὶ Περσῶν Φρυγῶν ἐν
αὐτῷ καθίσταται ὑπὸ Δαρείῳ ἐξ ἐκείνου ἔχοντος
καὶ ἐπὶ τῇ Σκύθῃς ἐστρεφύτο. ἔδοξε ὦν
τῷ

Xerxes, posteaquam in Europam traje- 56
cit, conspicabatur exercitum sub flagel-
lis transeuntem. Transivit autem ejus ex-
ercitus septem per dies totidemque no-
ctes nullo tempore intermisso. Ibi jam
transgresso Hellespontum Xerxe, fertur
quidam vir Hellespontius dixisse, O Ju-
piter, quidnam tu sub specie viri Per-
sæ, & accepto Xerxis pro Jovis nomi-
ne, Græciam ἐ sedibus suis exturbare
vis, omnes homines ducens, quum et-
iam sine his tibi id facere liceret? Trans- 57
gressis omnibus & iter ingredientibus,
ingens prodigium oblatum est: quod
Xerxes nihili fecit, etsi ad conjecturam
patens, siquidem equa leporem enixa est.
quod facile erat inde ad conjectandum;
quod Xerxes quidem exercitum adver-
sus Græciam cum maximo strepitu &
ambitiosissime ducturus foret, rursus-
que pro seipso sollicitus, ad eundem lo-
cum fuga recursurus. Alterum quoque
ei prodigium, dum Sardibus foret, ex-
hibitum est. mula enim mulam edidit
ancipitia genitalia habentem, maris &
feminae, sed maris erant superiora. Quo- 58
rum prodigiorum utrumque pro nihilo
habens, ire pergebat, comitante cum pe-
destri copia, quum navalis exercitus
extra Hellespontum navigans terram
legeret, diverso pedestribus cursu. nam
iste quidem vesperam versus ad promon-
torium Sarpedonium navigabat; quo
quum pervenisset, jussus erat perma-
nere: at terrestris exercitus ad auro-
ram & solis exortum iter faciebat per
Chersonesum, dextrorsum habens sepul-
crum Helles filiae Athamantis, sini-
strorsum Cardiam urbem; tum progres-
sus per medium oppidi, cui nomen est
Agora, illinc deflectens ad sinum no-
mine Melana, & fluvium, cui idem
est nomen, fluxu non sufficientem exer-
citui, sed deficientem, hunc dico flu-
vium, unde etiam sinus iste accepit ap-
pellationem, transgressus vesperam ver-
sus contendit, & Ænon urbem Æolidem
& paludem Stentoridem præteriens, do-
nec ad Doriscum pervenit. Est autem 59
Doricus Thraciæ litus & campus in-
gens, quem grande flumen Hebrus in-
terfluit: ubi extructum est castellum re-
gium quod Doriscus appellabatur, in
quo Persarum erat præsidium à Dario
jam inde impositum, quum Scythis in-
ferebat bellum. Quum igitur locus di-
ge-

Ad Doriscum numeratio copiarum Xerxis. Varietates gentium, unde collectæ, & arma. Persarum appellationis origo.

gerendis recensendisque copiis idoneus videretur, Xerxes ita sibi faciendum putavit. Ejus jussu navarchi, quum eo appulissent, omnes naves ad litus Dorisco contiguum receperunt, ubi Sala urbs Samothracica & Zona sitæ sunt: cujus litoris ultima Serrium, celebre promontorium, qui locus quondam erat Ciconum. In hoc litus appulsa ac subducta classe, respiravere. Xerxes autem per hoc tempus apud Doriscum colligebat numerum militantium. Equidem quantam singuli turbam ad numerum præbuerint, pro certo affirmare non possum; quoniam à nullis prorsus hominibus id refertur: pedestris autem exercitus multitudo comperta fuit centum septuaginta myriades, vel *decies septies centena millia*. Numerum hoc modo inierunt: Conduxerunt unum in locum myriadem, vel *decem millia* hominum: qua coarctata quammaxime poterant, intus circulum circumscripserunt; quo facto emissæque illinc myriade, septem ex circuli modo circumdederunt, in altum excitantes umbilico viri tenus. Eam ubi fecere, aliam subinde intra illud circumstructum myriadem introduxerunt: donec omnes isto pacto enumeraverunt; numeratos autem nationum digesserunt. Ex quibus qui militabant, hi erant. Persæ, hunc in modum ornati: Circa capita gestabant pilea (quas vocant tiaras) non densata; circa corpustunicas, manicis auctas, varii coloris, squama è ferro conferta in similitudem piscium: femoralia circa crura: pro clypeis gerra, pharetris subter pendentibus: hastas breves, arcus grandes, sagittas arundineas: insuper ad dextrum femur pugiones è zona suspensos. Hi ducem habebant Otanem patrem Amestris, quæ erat uxor Xerxis. Vocabantur autem quondam Persæ à Græcis Cephænes; à se vero ipsis atque ab accolis, Artæi: verum posteaquam Perseus Danaë & Jovis filius ad Cepheum Beli filium commisit, & Andromedam ejus filiam duxit uxorem, sustulit ex ea filium quem Persæ appellavit, eumque illic reliquit: à quo (nam Cepheus carebat virili prole) cognomen sortiti sunt Persæ. Medici eodem ornatu instructi militabant. nam hæc armatura Medica est, non Persica. Habebant autem ducem Tigranem, virum Achæmenidem. Hi quondam ab omnibus vocabantur Arii: sed ubi ad istos Arios concessit ex Atheniensibus Medea

τῷ Ξέρξῃ ὁ χῶρος εἶναι ὀππότεδε ἐν Δα-
τάξαι τε καὶ ἐξαριθμῶσαι τὸ στρατόν, καὶ ἐποίησε
ταῦτα. τὰς μὲν δὴ νέας τὰς πάσας ἀπικομένους
ἐς Δορίσκον, οἱ ναύαρχοι, κελεύσαντες Ξέρ-
ξεω, ἐς τὸ αἰγναλὸν τὸ περὶ Σαμοθρακίαν ἐκό-
μισαν· ἐν τῷ Σάλλῃ τε Σαμοθρηκίῃ· πεπύλισται
πῆλιν, καὶ Ζώνῃ. πελοπόννησος δὲ αὐτῶ, Σέρρῳ,
ἄκρῃ ὀνομαστῇ. ὁ δὲ χῶρος ἐστὶ τοπικαίων
τῶ Κικόνων. ἐς τῆτον τὸ αἰγναλὸν κατασχόντες
τὰς νέας ἀνέψυχον ἀνελευσάντες. ὁ δὲ ἐν τῷ
Δορίσκῳ τῆτον τὸ χρόνον τὸ στρατῆς ἀριθμὸν ἐ-
ποίησε. Ὅσων μὲν νῦν ἕκαστοι παρέχοντες πλῆθος
ἐς ἀριθμὸν^β, ὅσων ἔχω εἶπαι τὸ ἀπρεκές· ἢ γὰρ
λέγει^γ περὶ ἑδαμῶν ἀνθρώπων· σύμπαντες δὲ
τὸ στρατὸς^δ περὶ τὸ πλῆθος ἐφάνη ἐδομήκον-
τα^ε καὶ ἑκάστον μυριάδας. ἐξηριθμήθησαν^δ δὲ
τόνδε τὸν τρόπον· σπηγαχόνιο^ε ἐς ἓνα χῶρον μυ-
ριάδα ἀνθρώπων, καὶ σπηγαχόνιοι^ε πάντων ὡς
μάστιγα εἶχον, περιέγραψαν ἐσώθεν κύκλον. πε-
ριεγράψαντες δὲ, καὶ ἀπέντες τὰς μυριάδας, αἵμα-
σιν περιέβαλον καὶ τὸν κύκλον, ὑψὺ ἀνέκ-
σαν ἀνδρὶ ἐς τὸ ὀμφαλόν. ταῦτῃ δὲ ποιήσαντες,
ἄλλους ἐσπεύσαντες ἐς τὸ περιεκοδομημένον· μέ-
χρῃς ἢ πάντας τάτῳ τῷ τρόπῳ ἐξηριθμήσαν.
ἀριθμήσαντες δὲ, καὶ ἔθνεα διεπίσαντο. Οἱ δὲ
στρατιώται, οἵδε ἔσαν. Πέρσαι μὲν, ὧδε ἐσκέ-
ασμένοι· περὶ μὲν τῇσι κεφαλῇσι εἶχον πάσας
καλεομένους, πῆλιν ἀπαγὰς· περὶ δὲ τὸ σῶμα,
κινῶνας χερσὶν αἰκίλους, λεπτοὺς σιδηρῆς
ἔσαν ἰχθυοειδέσ· περὶ δὲ τὰ σκέλη, ἀναξυ-
ρδας· ἀντὶ δὲ ἀσπίδων, γάρρα. ὑπὸ δὲ, φα-
ρετραῖνες ἐκρέμαντο. αἰχμὰς δὲ βραχέας ἔ-
χον, πῆλα δὲ μεγάλα, οἷσιν δὲ καλαμίνους.
περὶ δὲ, ἐγχερίδια ὧδε τὸ δεξιὸν μηρὸν πα-
ρεισώμενα ἐν τῇ ζώνῃ. καὶ ἀρχόντες παρεί-
χοντο ὅλκον τὸν Ἀμάρτιον πατέρα, τὸν Ξέρξεω
γυναικός. ἐκαλέοντο δὲ πάλαι ὑπὸ μὲν Ἑλλή-
νων Κηφῶνες, ὑπὸ μὲν τοῖς σφέων αὐτῶν ἔτι
περιοίκων, Ἀργῶροι. ἐπεὶ δὲ Περσεὺς ὁ Δαναῆς τε
καὶ Διὸς ἀπέκετο ὧδε Κηφεία τὴν Βῆλα, καὶ ἔχε
αὐτῶ τὴν θυγατέρα Ἀνδρομέδην γένετα, αὐτῶ
παῖς τῷ ὄνομαι ἔθηκε Πέρσης. τῆτον δὲ αὐτῶ κα-
ταλείπει. ἐτύχαιεν γὰρ ἅπας ἐὼν ὁ Κηφεὺς ἔρσηται
γόνυ. ὀππότε δὲ τῶ ἐπαννυμῖν ἔχον. Μηδοὶ δὲ
τῶ αὐτῶ πάντων ἐσπεύσαντες ἐστρατεύοντο. Μηδική
γὰρ αὐτῇ ἡ σκευὴ ἐστὶ, καὶ ἡ Περσική. οἱ δὲ Μηδοὶ ἄρ-
χόντες μὲν παρείχοντο Τιγράνῳ, ἄνδρα Ἀχαιμε-
νίδην· ἐκαλέοντο δὲ πάλαι περὶ πάντων Ἀριοί.
ἀπικομένης δὲ Μηδείης τὸν Κολχιδὸν ἐξ Ἀθηναίων

^a Σαμοθρηκίαν. ^b πλῆθος ἀριθμῶν. ^c πλῆθος, ἐδομήκοντα. ^d MS. habet ἐξεριθμήσαν. ^e Etiam habet MS. σπηγαχόνιοι. ^f σπηγαχόνιοι. ^g MS. habet διέπασαν.

ἐς τὰς Ἀράς τῆς, μετέβαλον ἔπειτα πᾶσι νομα-
αὐτοὶ περὶ σφύων ὡς λέγεται Μῆδοι. Κισσοὶ δὲ
ἐραβδόμενοι, τὰ μὲν ἄλλα καὶ ἁπλῶς Πέρσαι· ἐσκα-
δατο· ἀντὶ δὲ τῶν πύλων, μετροφόροι ἔσαν. Κισσίων
δὲ ἦρχε Ἀνάφης ὁ Οὔτανεω. Τρεκάνιοι δὲ, καὶ ἁ-
πλῶς Πέρσαι ἐσεσάχατο, ἡγεμόνα παρεχόμενοι Με-
γαπάνων, τὸ βαβυλῶν ὅτι ὑπερον τῶν ὀπίστρο-
πύων. Ἀσσύριοι δὲ ἐραβδόμενοι, περὶ μὲν τῆ-
σι κεφαλῇσι εἶχον χάλκεα π, καὶ πεπλεγμένα
τροχὸν πινὰ βάβαρον σὺν εὐαπήνην· ἀσπίδας δὲ
καὶ αἰχμὰς καὶ ἐλκιδία ὡς ἀπλήσια τῇσι Αἰγυ-
πλίῃσι εἶχον· περὶ δὲ, ῥόπαλα ξύλων πετυλ-
μένα σιδήρῳ, καὶ λινέας θώρηκας. ἔπειτα δὲ ὑπὸ μὲν
Ἑλλήνων ἐκαλέοντο Σύριοι, ὑπὸ δὲ τῶν βαβαρῶν
Ἀσσύριοι ἐκαλέησαν. Τυρίων δὲ μετὰ Χαλ-
δαίῳ· ἦρχε δὲ σφύων Οὔτανης ὁ Ἀρταχάης.
Βακτριοὶ δὲ περὶ μὲν τῇσι κεφαλῇσι ἀσπίδας ἔχοντες
Μηδικῶν ἔχοντες ἐραβδόμοιο, τόξα δὲ καλὰ μιν
ὀπίστροπα, καὶ αἰχμὰς βαρύνους. Σάκαι δὲ οἱ
Σκύθαι περὶ μὲν τῇσι κεφαλῇσι κυρτάσιν ἐς ὅζον
ἀπλεγμένας ὀρθὰς εἶχον πεπηγμένας, ἀναξυρῶν
δὲ ἐνεδεδυκέναι. τόξα δὲ ὀπίστροπα, καὶ ἐλκιδία,
περὶ δὲ, καὶ ἀξίνας καὶ σαγάρους εἶχον. τῆς
δὲ ἐόντος Σκύθας Ἀμυργίης, Σάκας ἐκαλέον. οἱ
γὰρ Πέρσαι πάντας τὰς Σκύθας καλέουσι Σάκας.
Βακτριῶν δὲ ἑσπερίων ἦρχε Τισσαφνης ὁ Δαρείης π
καὶ Ἀπίσης τὸ Κύριον. Ἰνδοὶ δὲ εἰμάλῳ μὲν ἐνεδυ-
κτες δόρυ ξύλων πεποιημένα, τόξα δὲ καλὰ μιν
εἶχον, καὶ οἷσιν καλαμίνους ὀπίστροπα δὲ, σιδήρον ἦν.
ἐραβδόμοιο μὲν δὲ ἔσαν ἔτι Ἰνδοὶ· περὶ τῇσι
δὲ ἐραβδόμοιο φαρναζάθρη τῷ Ἀρταξέρξῳ.
Ἄριοι δὲ τόξοις μὲν ἐσκασμένοι ἔσαν Μηδικῶ-
σι, τὰ δὲ ἄλλα, καὶ ἁπλῶς Βακτριοὶ. Ἀρίων δὲ ἦρχε
Σισαμνης ὁ Ὑδάριος. Πάρθοι δὲ καὶ Χορασμί-
οι, καὶ Σογδοὶ πὲρ Γαυδάριοι ἑσπερίων, τὴν αὐτὴν
σκάδον ἔχοντες τὴν ἑσπερίων, ἐραβδόμοιο. τυ-
ρίων δὲ ἦρχον οἱδὲ Πάρθων μὲν ἑσπερίων,
Ἀρταξέρξῳ ὁ φαρναξέω. Σογδῶν δὲ, Ἀζάνης ὁ
Ἀρταξέρξῳ. Γαυδάριων δὲ, καὶ Δαδικίων, Ἀρτυφίῳ
ὁ Ἀρταξέρξῳ. Κισσοὶ δὲ σισύρας πὲρ ἐνεδυκτες,
καὶ τόξα ὀπίστροπα καλὰ μιν ἔχοντες ἑσπερίων,
ἐραβδόμοιο. ἔπειτα μὲν ἦσαν ἐσκαδάδοι, ἡγε-
μόνα παρεχόμενοι Ἀριόμαρδον τὸν Ἀρτυφίῳ ἀδελ-
φόν. Σαράισον γάρ, εἰμάλῳ μὲν βεβαμμένα ἔχον-
τες, ἐνεδυκέναι· πιδία γὰρ ἀναλίσκοντες εἶχον,
τόξα δὲ ἑσπερίων Μηδικῶν. Σαράισον δὲ ἦρχε
Φερειδάτης ὁ Μεγαβάξ. Πάντες δὲ, σισυροφόροι
τὸ ἔσαν, καὶ τόξα ὀπίστροπα εἶχον ἑσπερίων.
Πάντες δὲ ἄρχοντες παρὶχοντες Ἀρτύντιον τὸν Ἰθα-
μάτρεω.

a χάλκεα π. κράτα π. b τοῖσι Αἰγυπλίῃσι. c ἀπλήσια. d ἐνεδυκέναι. e MS. habet ἀξίνας σαγάρους ab-
que interposito κα. f Idem MS. habet Αἰμυργίης. g οἱ γὰρ Πέρσαι. h σιδήρῳ. i MS. habet φαρναζάθρη. k In
MS. est σισύρας π. & μοχ σισυροφόροι.

dea Colchis. immutaverunt & ipsi no-
men. Ita de se ipsi Medi commemo-
rant. Cissii in militia cetero ornatu ut
Persæ erant armati, sed pro pileis mitras
ferebant. Eis dux erat Anaphes Otanis
filius. Hyrcani quoque Persica armatura
ornati ducem habebant Megapanum,
qui postea Babylonis procurator fuit.
Assyrii autem qui militabant, hunc ha-
bebant ornatum: æra in capitibus, bar-
barico quodam modo conferta nec facili
ad enarrandum: clypeos autem, ha-
stas, pugiones Ægyptiacis adsimiles:
& præterea ligneas clavas ferro quasi
callo horridas, ac lineos thoraces. Isti
à Græcis Syrii vocabantur, sed à barbaris
Assyrii sunt vocati. inter quos Chal-
dæi sunt. iis præerat Otaspes Artachæi
filius. Bactrii ornatu capitis persimili il-
lius Medici militabant, sed more gentis,
arundineis arcubus & hastis brevibus.
Sacæ, qui Scythæ sunt, in capitibus
gestabant pilea, in acutum erectas at-
que compactiles, induti femoralibus:
necnon arcus gentiles atque pugiones,
ad hoc secures ac bipennes. Hos, quum
sint Scythæ Amyrgii, Sacas appella-
bant; quod cunctos Scythas Persæ Sa-
cas appellant. Bactriis & Sacis præerat
Hyrtaspes, Darii filius & Atossæ Cyri
filix. Indi vestiti erant amictu è lignis
confecto: arcus arundineos gestabant,
itemque arundineas sagittas ferro præfi-
xas: ita instructi Indi, erant sub duce
Pharnazathre Artabatis filio. Arii Me-
dicis arcubus muniti erant, cetera Ba-
ctriorum similes. Iis præerat Sisamnes
Hydarnis filius. Parthi & Chorasmii &
Sogdi & Gandarii & Dadicæ eandem
quam Bactrii armaturam gestantes mili-
tabant. quorum Parthis & Chorasmii
præerat Artabazus Pharnacis filius: Sog-
dis, Azanes Artæi filius: Gandariis &
Dadicis Artyphius Artabani filius. Ca-
spii, sisyris (*genus est rude vestis*) induti,
arcus gentili more arundineos gestabant
& acinaces, ducem sui agminis habentes
Ariomardum Artyphii germanum.
Sarangæ indumenta gestantes versico-
loria decori erant, caligæque genuum
tenuis allevatas; sed arcus lanceasque
Medicas, duce Pherendate Megabazi
filio. Pactyes, & ipsi sisyras ferebant,
& vernaculos arcus atque pugiones: quo-
rum dux erat Artyntes Ithamatis filius.

Utii

- 68 Utii & Myci & Paricanii eodem quo
Pactyes modo armati erant sub his duci-
bus: Utii quidem & Myci, sub Arfa-
mene Darii filio: Paricanii vero sub Si-
romitre OEobazi filio. Arabes succin-
cti erant ziras, *amiculi genus*, arcusque
recurvos, habiles & longos gestabant.
Æthiopes pardorum pellibus leonum-
que amicti, arcus è palmarum spathis
factos gerebant, longos, quatuor non
minus cubitis; item breves ex arundine
fagittas, pro ferro præfixas eo lapide
acuminato quo figilla sculpunt: præter-
ea hastas & in eis capreæ cornu erat a-
cuminatum & instar lanceæ factum; sed &
clavas callo clavorum duratas habebant.
Hi quum eunt in pugnam, dimidiatum
corpus gypso, alterum minio illinunt. A-
rabum autem Æthiopumque qui super
Ægyptum incolunt, dux erat Arsanēs,
Darii filius & Artystonæ Cyri filix: quam
Darius ex uxoribus maxime adamans,
statuam auream malleo ductam fecit.
Arsanēs quidem Æthiopibus qui sunt
super Ægyptum, atque Arabibus præ-
erat. 70 Ii autem Æthiopes qui sunt ab or-
tu solis, (nam duplices militabant) ac-
censebantur Indis, forma nihil admo-
dum à ceteris differentes, sed voce dun-
taxat atque capillicio. Nam Æthio-
pes qui ab sole sunt, promissos crines;
qui ex Africa, crispas maxime inter o-
mnes homines habent. Æthiopes autem
hi ex Asia, pleraque arma eadem Indis
gestabant, sed antefrontes equinas cum
auribus excoriatas atque juba in capi-
tibus, ut ipsa juba pro crista esset, &
hirtæ aures equinæ rigerent. in locum
clypeorum pelles gruum prætendebant.
71 Libyes autem corio armati iere, ac ja-
culis adustis, duce Massage Oarizi filio.
72 Paphlagonēs autem capitibus gerebant
confertas plectendo cassides, scuta exi-
gua, hastas haud magnas; præterea
jacula, pugionesque; pedibus inductas
caligas populares ad mediam tibiam a-
scendentes. Eandem Paphlagonibus ar-
maturam gestabant Ligyes & Matieni &
Maryandeni & Syri. Isti autem Syri à
Persis Cappadoces vocantur. Paphlago-
num & Matienorum dux erat Dotus
Megastides filius: Maryandenorum &
Ligyum & Syrorum, Bryas Darii filius
73 & Artystonæ. Phryges autem proximam
Paphlagonicæ armaturam gerebant paul-
lum differentes: qui (ut Macedones a-
jungunt)

μύτρω^a. Οὔποί δὲ ἔ Μύκῃ τε ἔ Παρικανίῳ
ἐσκόλασμένοι ἔσιν κατέπερ Πάκτυες. τῆτιών δὲ
ἤρχον οἶδε. Οὔτιών μὲν ἔ Μύκων, Ἀρσιμένης ὁ
Δαρείῃ. Παρικανίων δὲ, Σιρομίτρε^b ὁ Οἰοβάξ^c.
Ἀρσάδιοι δὲ, ζήρας ὑπεζωσμένοι ἔσαν· τόξα δὲ
παλίντονα εἶχον πρὸς δεξιὰ, μακρὰ. Αἰθίοπες δὲ
παρδαλέας τε ἔ Λεοντίας ἐναμμένοι^e, τόξα δὲ εἶ-
χον ἐκ Φοινίκης παρὰ τῆς πεποιημένα μακρὰ, τε-
τραπληγίων σὺν ἐλάσσω· ὅππῃ δὲ, καλαμίνης οἰσῆς
μικρὰς^d. ἀντὶ δὲ σιδήρε^e ἐπὶν λίθῳ ὄξυς πεποιη-
μένῳ, τῷ ἔ τὰς σφρηγίδας γλύφει. πρὸς δὲ,
αἰχμὰς εἶχον, ὅππῃ δὲ, κέρως δορκάδ^f ἐπὶν ὄξυ,
πεποιημένον τρόπον λόγχης. εἶχον δὲ ἔ ρόπαλα τυ-
λωτά. ἔ δὲ σώμασιν τὸ μὲν ἥμισυ ἐξηλείφοντο
ἰόντες ἐς μάχην, γύψῳ τὸ δὲ ἕτερον ἥμισυ, μίλ-
τω. Ἀρσάδιον δὲ ἔ Αἰθίοπων τὴν ὑπερ Αἰγυπίας οἰ-
κημένων ἤρχε Ἀρσίνης^e ὁ Δαρείῃ ἔ Ἀρτυσώνης τὴν
Κύρῃ θυγατρός· τὴν μάλιστα ἐξήρας τὴν γυναικῶν
Δαρείῳ, εἰκὼ χρυσίῳ σφυρήλατον ἐποίησεν. ἔ
μὲν δὲ ὑπερ Αἰγυπίας Αἰθίοπων ἔ Ἀρσάδιον ἤρχε
Ἀρσίνης^e. Οἱ ἢ ἀπ' ἡλίας ἀνατολέων Αἰθίοπες
(διζοῖ γὰρ δὴ ἐβραλεύνῃ) προσετέταχτο τοῖσι Ἰν-
δοῖσι, ἀφ' Ἀλλασσόντες εἶδ^g μὲν εἶδεν τοῖσι ἐπεί-
ροις, Φωνίῳ ἢ ἔ τριχῶμα μόνον. οἱ μὲν γὰρ
ἀπ' ἡλίας Αἰθίοπες, ἰγυτρίχες εἰσι· οἱ ἢ ἐκ τῆς
Λιβύης, ἐλόπῃον τριχῶμα ἔχουσι πάντων ἀν-
θρώπων. ἔπει δὲ οἱ ἐκ τῆς Ἀσίας Αἰθίοπες, τὰ
μὲν πλείω κατὰ περ Ἰνδοὶ ἐσεύχοντο, περμελί-
πιδας δὲ ἵππων εἶχον ὅππῃ τῆσι κεφαλῇσι, πάντες
τοῖσι ὡς ἐκδεδαρμένα, καὶ τῇ λοφίῃ^f. καὶ ἀντὶ μὲν
λόφῃ, ἢ λοφίῃ κατέχευον· τὰ δὲ ὡς τὴν ἵππων,
ὄρεα πεπηγμένα εἶχον. περὶ ἑλμάσας δὲ ἀντὶ ἀ-
σπίδων ἐποιεῦτο γερῶν δοράς. Λίβυες δὲ σκώ-
λῳ μὲν σκυτίνῳ ἔσαν ἔχοντες, ἀκοντίοι δὲ ὅππῃ-
καῦτοισι χρεώμενοι· ἀρχόντῃ ἢ περὶ χοντορ Μασ-
σάγιον τὸν Οἰοβάξ^b. Παφλαγόνες ἢ ἐβραλέ-
οντο, ὅππῃ μὲν τῆσι κεφαλῇσι ἔχοντες κέρατα πε-
πλεγμένα, ἀσπίδας ἢ μικρὰς, αἰχμὰς ἢ ἔ με-
γάλας· πρὸς ἢ, ἀκόντια ἔ ἐγχέλυδια· πρὶν ἢ
τὰς πόδας, πιδίλα ὅππῃ χόρμα ἐς μέσῳ κνήμῳ
ἀναπίνοντα. Λίβυες δὲ, καὶ Μαθηνοὶ, καὶ Μαρυαν-
δίωοι καὶ ἔ Σύροι, τῶν αὐτῶν ἔχοντες Παφλα-
γόσι, ἐβραλεύνοντο. οἱ δὲ Σύροι ἢ ἔπει ὑπερ Περσέων
κατωδοκαὶ καλέοντο. Παφλαγόνων μὲν νῦν ἔ
Ματιλίων Δῶτ^g ὁ Μεγαστίδηςⁱ ἤρχε· Μαρυ-
ανδίων δὲ ἔ Λιγύων, καὶ Σύρων, Βρύης^k ὁ
Δαρείῃ καὶ ἔ Ἀρτυσώνης. Φρύγες δὲ ἀγχοπάτω
τὴν Παφλαγονικὴν σκώλῳ εἶχον, ὀλίγον σφρα-
λάσσοντες. οἱ δὲ Φρύγες (ὡς Μακεδόνες λέ-
γουσι)

Eee 3

^a Ἀρσίνῃ τὴν Ἰγυτρίαν. ^b Οἰοβάξ. ^c Ἀρσάδιος. ^d μικρὰς. ^e Ἀρσάκης bir. ^f τῇ λοφίῃ. ^g Μα-
σάγιον τὸν Οἰοβάξ. ^h Σύροι. ⁱ Μεγαστίδης. ^k Γαζεύς.

γῆσι) ἐκαλέοντο Βρίγας^a ἡρώον ὅσον Εὐρωπήιοι
 εἰσὶν συνοίκησαν^b Μακεδόσι· μεταβάντες δὲ ἐς
 τὴν Ἀσίην, ἅμα τῇ χώρῃ ἔτι ἔνομα μετέβα-
 λον ἐς Φρύγας. Ἀρμένιοι δὲ κατὰ περὶ Φρύγας ἐσε-
 σάχατο, εἰσὶν Φρυγῶν ἀποικίαι. τῶν πᾶσι συνοι-
 κησάντων ἦρχε Ἀρτόχμης, Δαρείας ἔχων θυγατέ-
 ρα. Λυδοὶ δὲ ἀσχοπάτω τῇ Ἑλληνικῶν εἶχον ὁ-
 πῶλα. οἱ δὲ Λυδοὶ, Μήονες ἐκαλεῖτο πάσαι· ὅτι
 δὲ Λυδοὶ ἔχον τὴν ἐπὶ πᾶσι κεφαλῇσι
 ἔχον κέρατα ὅτι κέρατα, ἀσπίδας δὲ μι-
 κράς. ἀκοντίοι δὲ ἐξέμελλον ὅτι καὶ ἀκόντιοι. ἔτι
 δὲ εἰσὶ Λυδῶν ἀποικίαι· ἀπὸ Οὐλύμπου δὲ ἔρε-
 καλέοντο Οὐλυμπηνοί. Λυδῶν δὲ ἔτι Μυσῶν ἦ-
 ρχε Ἀρταφέρνης ὁ Ἀρταφέρνης, ὃς ἐς Μαρμα-
 ρῶνα ἐσεβάλετο ἅμα Δάπην. Θρηίκης δὲ, ὅτι μὲν
 τῇσι κεφαλῇσι ἀλωπεκέας ἔχοντες, ἐσθλύνοντο,
 περὶ δὲ τὸ σῶμα, κιθῶνας· ὅτι δὲ, ζεφύροι περὶ
 ἑλκυσμένοι πικίλας· περὶ δὲ τὰς πόδας τε ἔτι
 κνήμας, πέδιλα νεβρών· περὶ δὲ, ἀκοντία τε ἔτι
 πέλτας, καὶ ἐξέμελλον μικρά. ἔτι δὲ διαβάντες
 μὲν ἐς τὴν Ἀσίην, ἐκλήθησαν Βιθυνοί· τὸ δὲ περὶ
 ἑκαλέοντο (ὡς αὐτοὶ λέγουσι) Στρυμόνιοι,
 οἰκίσαντες ἐπὶ Στρυμόνι· ἐξαναστῆναι δὲ φασὶ ἐξ
 ἡρώων ὑπὸ Τρώων τε ἔτι Μυσῶν. Θρηίκων δὲ τῇ
 τῇ Ἀσίῃ ἦρχε Βασσάνης^d ὁ Ἀρταφέρνης. ἀσπίδας δὲ
 ὡμοβοῖνας εἶχον μικράς, καὶ περὶ πόδας δύο λυκε-
 ρίας· ἑκάς δὲ εἶχε· ἐπὶ δὲ τῇσι κεφαλῇσι κέρατα
 χάλκεα· περὶ δὲ τοῖσι κέρασι, ὡς τε ἔτι κέρατα
 περὶ πόδας βοῶς χάλκεα. ἐπῆσαν δὲ ἔτι λόφοι. τὰς δὲ
 κνήμας ῥάκεσι Φοινικέοις κατέλινον. ἐν τῇσι
 τοῖσι ἀνδράσι Ἀρεὸς ἐστὶ ἡρώων. Καθηλῆες δὲ οἱ
 Μήονες, Λαόνιοι δὲ καλεῖσθαι, τὴν αὐτὴν Κίλικιν
 εἶχον σκῆλην· τὴν ἐγὼ, ἐπειὶ κατὰ τὴν Κιλικίαν
 πᾶσιν διεξίαν ἡρώων, τότε σημαίνω. Μιθύαι δὲ
 αἰχμῆς τε βραχέας εἶχον, καὶ εἴματα ἐνεπεπτε-
 ρῆται. εἶχον δὲ αὐτῶν τόξα μετεξέτεροι Λύκιοι·
 περὶ δὲ τῇσι κεφαλῇσι ἔτι διφθερέων πεπονημένας
 κυνέας. τῶν πᾶσι συνοικησάντων ἦρχε Βάδρης ὁ Ὑστάνης.
 Μόχοι δὲ περὶ μὲν τῇσι κεφαλῇσι κυνέας ξυλίνους
 εἶχον, ἀσπίδας δὲ ἔτι αἰχμῆς σμικράς· λόγχαι δὲ
 ἐπῆσαν μεγάλαι. Τιβαρῆνοι δὲ, καὶ Μάκρωνες, καὶ
 Μοσύνιοι, κατὰ περὶ Μόχοι ἐσθλασμένοι ἐσθ-
 λύνοντο. τῶν δὲ συνοικησάντων ἀρχόντες οἶδε· Μό-
 χος μὲν ἔτι Τιβαρῆνης, Ἀρτόμαρδος ὁ Δαρείας τε
 παῖς ἔτι Πάρμου· τῇ Σμέρδι· ἔτι Κύρις· Μάκρωνας
 δὲ ἔτι Μοσύνιος, Ἀρταφέρνης ὁ Χερσάνης, ὃς
 Σησὸν τὴν ἐν Ἑλλησπόντῳ ἐπεβόρῳ. Μάρες δὲ
 ἐπὶ μὲν τῇσι κεφαλῇσι κέρατα ὅτι κέρατα ὡς
 κτῆ

junt) tamdiu vocati sunt Briges, quam-
 diu EUropæi fuerunt, Macedonum ac-
 colæ; transgressi autem in Asiam, u-
 na cum loco nomen immutavere in Phry-
 ges. Armenii Phrygum cultu armati e-
 rant, utique illorum coloni. His utrif-
 que præerat Artochmes, qui Darii fi-
 liam in matrimonio habebat. Lydi pro-
 xime ad Græcorum armaturam accede-
 bant, olim Meones vocati: pristinoque
 nomine mutato, à Lydo Atys filio cog-
 nomen acceperunt. Myfi super capita
 gentiles galeas ferebant, scutula quoque
 ac adusta jacula. Sunt autem Lydorum
 coloni, à monte Olympo Olympieni
 nominati. Horum utrisque præerat Ar-
 taphernes Artaphernis filius, qui colle-
 ga Datis Marathonem invasit. Thraces
 vulpinas pelles capitibus gestabant, cor-
 pus tunicis, & insuper circumdati variis
 ziris; ad pedes ac tibias caligæ hin-
 nulorum: ferentes præterea jacula &
 peltas & pugiunculos. Isti transgressi in
 Asiam, vocati sunt Bithyni, prius ap-
 pellati (ut ipsi ajunt) Strymonii, quod
 Strymonem accolerent: à suisque sedi-
 bus exactos se dicunt à Teucris & Myfis.
 Thracibus autem qui Asiam incolunt
 præerat Bassaces Artabani filius, gestan-
 tibus brevia è crudo corio scuta, & bina
 singulis venabula ad lupos urgendos, in
 capitibus æreas cassides, & super cassides
 ex ære factas aures bovis & cornua, im-
 positis etiam cristis; tibias autem fasciis
 purpureis involutas. Martis oraculum
 apud hos viros est. Cabelecs Meones
 (qui Lafonii vocantur) eundem cultum
 gerebant Cilicibus: quem ego, quum or-
 dine ad Cilices veniam, indicabo. Mi-
 lyæ autem hastas breves gerebant, &
 vestes fibulis substrictas, & eorum non-
 nulli Lycios arcus, in capitibus galeas
 è pellibus factas. Horum omnium præ-
 fectus erat Badres Hytanis filius. Mo-
 schi ligneas circa capita galeas gere-
 bant, scutaque ac hastilia brevia, sed
 longa in hastilibus spicula. Eodem quo
 Moschi ornatu militabant Tibareni, &
 Macrones, & Mosynæci, quos hi re-
 gebant: Moschos & Tibarenos Ario-
 mardus, Darii filius & Parmyis filiae
 Smerdis, filii Cyri. Macrones & Mo-
 synæcos Artayctes, Chersamis filius, qui
 Sesti in Hellesponto præses erat. Mares
 in capitibus gentiles cassides plexas gere-
 bant,

a MS. habet Φρίγας. b συνοικῶν. c ἐλκυσμένοι. d Βασσανίας. e Λυκιστοργίαι.

- bant, scutaque coriacea parva & jacula. Colchi capita tegebant galeis ligneis; aderant scuta ex crudo bovis tergo parva & hastæ breves, præterea macharæ. Præerat autem Maribus & Colchis Pharandates Teaspis filius. Allarodii & Salspires eodem quo Colchi ornatu militabant, duce Masistio Siromitræ filio.
- 80 Insulanæ gentes, quæ rubro è mari sequuntæ sunt ex iis insulis ad quas transportare rex solet quos è suis locis summovet, gerebant proxima Medis & vestimenta & arma: quibus præerat Mardontes Bagæi filius, qui apud Mycalen dux secundo post hæc anno in pugna
- 81 oppetiit. Hæ erant nationes quæ per continentem ibant, ex quibus constabat pedester exercitus: quibus ii præerant qui commemorati sunt, quique ordinarant milites enumeraverantque & præfectos mille militum, & præfectos decem millium delegerant. nam hi creaverant centuriones decurionesque. Erant & alii agminum & gentium prætores: verum ii qui nominati sunt, erant
- 82 duces. Horum tamen & totius exercitus pedestris imperatores erant, Mardonius Gobryæ filius, & Trintatachmes filius Artabani, qui dissuaserat bellum Græciæ inferendum, & Smerdones Otanis filius, ambo hi fratrum Darii filii, Xerxis patruces: & Masistes Dario & Atossa genitus, & Gergis Arizi & Me-
- 83 gabyzus Zopyri filius. Hi erant imperatores omnium pedestrium copiarum, præter illa delecta Persarum decem millia, quibus præerat Hydarnes Hydarnis filius: qui Persæ vocabantur immortales, ob hoc, quod si quis eorum aut nece aut morbo numerum imminueret, alius sufficiebatur: nec unquam plures erant paucioresve decem millibus. Præcipuo inter omnes cultu erant Persæ decori, & iidem præstantissimi. Armaturam quidem habebant talem, quæ dicta est: & præterea multo & immenso auro conspicui, ducentes una carrucas cum pallacis ac familia permulta eaque belle ornata: necnon camelos ac jumenta, præter ceteros milites, quæ commea-
- 84 tum portabant. Equitant autem hæ nationes: sed non omnes habebant equos, verum hæ solæ: Persæ, qui eadem erant qua peditatus armatura ornati, nisi quod quidam illorum gestabant in caputibus opera ex ære ferroque ductilia.
- Sunt

καὶ εἶχον, ἀσπίδας δὲ δερματίνους μικροὺς, καὶ ἀκόντια. Κόλχοι δὲ πρὸς μὲν τῇσι κεφαλῇσι κράνηα ξύλινα, ἀσπίδας δὲ ὠμοβοῖνας μικροὺς, αἰχμὰς τε βραχέας· πρὸς δὲ, καὶ μαχαίρας εἶχον. Μαρῶν δὲ καὶ Κόλχων ἦρχε Φαρανδάτης· ὁ Τεάσπιος. Ἀλλαρόδιοι δὲ καὶ Σάσπιρες, καὶ ἅπαντες Κόλχοι ὠλισσμένοι ἐς Ἑρπιδίου. ταῦτων δὲ Μασίστιος ὁ Σιρομίτρεω ἦρχε. τὰ δὲ νησιώτικα ἔθνηα τὰ ἐκ τῆς Ἑρπιδίης θαλάσσης ἐπόμενα, νήσων δὲ ἐν τῇσι τὰς ἀνασπάσας καλεομένους κατακίχθη βασιλεὺς, ἀγχιότατος τῆς Μηδικῆς εἶχον ἐδοῖτ' αὖτε καὶ ὅσα ἡσπείων δὲ τῆς νησιωτικῆς ἦρχε Μαρδόνιος ὁ Βαγῆς, ὃς ἐν Μυκάλῃ στρατηγὼν, δούλῳ ἔτι ταῦτων ἐτελεύτησε ἐν τῇ μάχῃ. ταῦτα γὰρ τὰ κατ' ἡγήρων στρατιώμενά τε ἔθνηα, καὶ τεταγμένα ἐς τὸ πέζον· τὰς γὰρ ἡ στρατὸς ἦρχον ἔτοι οἵπερ εἰρέαται· καὶ οἱ ἀρχαῖαι καὶ ἐξαραιμῆσαι, ἔτοι ἔσαν· καὶ χιλιάρχους τε καὶ μυριάρχους ἀποδείξαντες· ἑκατοντάρχους δὲ καὶ δεκάρχους οἱ μυριάρχοι. τελείων δὲ καὶ ἐθνέων ἔσαν ἄλλοι σημαντοὶ. ἔσαν μὲν δὴ ἔτοι, οἵπερ εἰρέα, ἄρχοντες. Ἐστρατήγον δὲ ταῦτων τε καὶ τῆς σύμπαντος στρατὸς καὶ πεζῆς, Μαρδονίος τις ὁ Γαβρύς, καὶ Τριπταχμῆς ὁ Ἀρπιδίαν, ὃς γνώμην θεμένης μὴ στρατεύεσθαι πρὸς τὴν Ἑλλάδα, καὶ Σμερδόνος ὁ Ὀπάνεω, Δαρείς ἀμφότεροι ἦσαν ἀδελφεῶν παῖδες, ἐξέστη δὲ ἐγόνον ἀνεψιοί· καὶ Μασίσης ὁ Δαρείς τε καὶ Ἀπόσης παῖς, καὶ Γέργης ὁ Ἀρμῆς, καὶ Μεγάβουζος ὁ Ζωπύρης. οὗτοι ἔσαν στρατηγοὶ τῆς σύμπαντος στρατὸς πεζῆς, χωρὶς τῆς μυρίων. τῇ δὲ μυρίων ταῦτων Περότων τῶν ἀπολελεγμένων ἐστρατήγει μὲν Ἰδάρνης ὁ Ἰδάρνης· ἐκαλέοντο δὲ Ἀθηναῖοι οἱ Πέρσαι ἔτοι πρὸς τὰς· εἰ τις αὐτῶν ἐξέλιπε τὸ ἀριθμὸν, ἢ θανάτῳ βιασθεῖς, ἢ νόσῳ, ἄλλος ἀνὴρ ἀραίρητο· καὶ ἐγόνοντο ὁδομαῖ ἔτε πλεῖνες μυρίων, ἔτε ἐλάσσονες. κόσμον δὲ πλεῖστον παρείχοντο διὰ πάντων Πέρσαι, καὶ αὐτοὶ ἄριστοι ἔσαν. σκῆλυ μὲν ποικίλῃ εἶχον ἡπὲρ ἄλλων· χωρὶς δὲ χρυσὸν τε πολλὸν καὶ ἄφθονον ἔχοντες ἐπέπεν· ἀρμαμάξας τε ἅμα ἦγοντο, ἐν δὲ, παλλακὰς καὶ θρασυπύλους πολλὰς τε καὶ εὐεσκάσμενους. οἷα δὲ σφι, χωρὶς τῶν ἄλλων στρατιωτῶν, κάμηλοί τε καὶ ὑποζύγια ἦγον. ἵππεύς δὲ πάντες τὰ ἔθνηα· πολλὴ δὲ πάντα παρείχοντο ἵππων, ἀλλὰ τοσάδε μῆνα· Πέρσαι μὲν, πλὴν αὐτῶν ἐσκαπασμένοι καὶ οἱ πεζοὶ αὐτῶν. πολλὴ δὲ πρὸς τῇσι κεφαλῇσι εἶχον ἐνίοι αὐτῶν καὶ χάλκεα καὶ σιδήρεα ἐξηληλαμένα ποιήματα.

Εἰσι

a Φαρανδάτης. b ἐς τὸ πέζον. c Ἀρμῆς. d σύμπαντος πεζῆς. e MS. habet ἔτοι διὰ τὰς ἐπὶ τῇσι. f αἰναι· ἔτι.

Εἰσὶ δὲ πινες νομαῖδες ἀνθρώποι Σαγάρθιοι κα-
λεόμενοι, ἔθνη μὲν Περσικὸν καὶ Φωνίη, σκώ-
λῳ δὲ μεταξὺ ἔχουσι πεποιημένῳ δὲ Περσικῆς πε-
καὶ δὲ Πακτωϊκῆς· οἱ παρείχοντο μὲν ἵππον ὀκ-
τακιζλίῳ, ὅπλα δὲ ἐνομίζουσι ἔχειν ἔπει χαλ-
κεα, ἔπει σιδῆρεα, ἔξω ἐγχέμενοι δὴν. χεῖρονται
δὲ σφῶσι πεπλεγμένῳ ἐξ ἱμάντων, πῶτῃσι
πίπῳσι ἔρχονται ἐς πόλεμον. ἡ δὲ μάχη τέτιων
τῶ ἀνδρῶν, ἡ δὲ ἐπεὶ συμμίσγῳσι τοῖσι πε-
λεμίοις, βάλλουσι πᾶς σφῶς, ἐπ' ἀκρῶ βρό-
χος ἐχέουσι· ὅτῳ δὲ ἂν τύχη, λῶν τε ἵππου,
λῶν τε ἀνθρώπου, ἐπ' ἐαυτὸν ἔλκει. οἱ δὲ ἐν ἔρ-
κεσι^b ἐμπηλασόμενοι ἀσφθέρωνται. τέτιων
μὲν αὖτῃ ἡ μάχη, καὶ ἐπεπτάχαρ ἐς τὰς
Πέρσας. Μῆδοι δὲ, τῶν περ ἐν τῷ πεζῷ εἶχον
σκώλῳ, καὶ Κίριοι ὠπώτως. Ἰνδοὶ δὲ σκώλῳ
μὲν ἐσπείχατο τῇ αὐτῇ καὶ ἐν τῷ πεζῷ, ἡλαυ-
νον δὲ κέλητας καὶ ἄρματα. Ἰσὶ δὲ τοῖσι ἄρμα-
σι ὑπῆσαν ἵπποι καὶ ὄνοι ἄγριοι. Βάκτριοι δὲ
ἐσκαδάρα ὠπώτως καὶ ἐν τῷ πεζῷ, καὶ Κά-
σσιοι ὁμοίως. Λίβυες δὲ καὶ αὐτοὶ κατὰ περ ἐν
τῷ πεζῷ. ἡλαυνον δὲ καὶ ἐπὶ πάντες ἄρματα.
ὡς δὲ αὖτως Κάσσιοι καὶ Παρμάνιοι ἐσπείχατο
ὁμοίως καὶ ἐν τῷ πεζῷ. Ἀράβιοι δὲ σκώλῳ μὲν
εἶχον τῶν αὐτῶν λῶν καὶ ἐν τῷ πεζῷ· ἡλαυ-
νον δὲ πάντες καμήλας, πεχυτῆτα^d δὲ λεπ-
μένους ἵππων. Ταῦτα πᾶς ἔθνεα μοῦνα ἵππευσι.
ἀριθμὸς δὲ τῶν ἵππων ἐγγύς ὀκτὼ μυριάδες, πᾶ-
ρες δὲ τῶν καμήλων^e καὶ τῶν ἁρμάτων. οἱ μὲν νῦν
ἄλλοι ἵππεες ἐπεπτάχαρ^f κατὰ τίλεια· Ἀ-
ράβιοι δὲ, ἔχουσι ἐπτάχατο. ἅπῃ γὰρ τῶν ἵππων
ἐπὶ ἀνεχομένων τὰς καμήλας, ὑπεροὶ ἐπτάχα-
το, ἵνα μὴ φοβέοιτο τὸ ἵππικόν. Ἰππάρχοι δὲ
ἔσαν Ἀρμαμίθρης πε καὶ Τίθη^g, Δάτι^h
παῖδες· ὁ δὲ τρίτ^h σφίσι πρὶν ἵππαρχ^h φα-
νέχης κατελείπειτο ἐν Σάρδιⁱ νοσῶν· ὡς γὰρ
ὀρμένοντο ἐν Σαρδίων, ἐπὶ συμφορῶν περὶ ἐπε-
σε^b ἀνεγέλητον. ἐλαύνοντι γὰρ οἱ, ἰσὶ τὰς
πόδας δὲ ἵππων ὑπεδῆσαν κύων· καὶ ὁ ἵππος
ἐπερίδων ἐφοβήθη τε, καὶ πᾶς ὀρθὸς ἀπεσεί-
σατο τὸ φαρνέχεια· πεσὼν δὲ, αἰμά τε ἤρρε,
καὶ ἐς φθίσιν περὶ ἦλθε ἡ νῆσ^h. τὸ δὲ ἵππον
αὐτίκα κατ' ἐρχόμενος ἐποίησαν οἱ οἰκέται ὡς ἐκέ-
λθε· ἐς τὸ χῶρον ἐν τῷ περ κατέβαλε τὸ δεσπό-
τεα ἀπαρχόντες, ἐν τοῖσι^h γένεσι ἀπέπεμον
τὰ σκέλεα. φαρνέχης μὲν ἔτω παρελθὼν τὸ ἵγ-
μονίης. τῶν δὲ τριήρων ἀριθμὸς μὲν ἐγγύς ἑπτά
καὶ διηκόσια καὶ χίλια, παρείχοντο δὲ αὐτὰς· οἶδε·
φοί-

Sunt autem quidam pastorii homines, 85
qui Sagartii appellantur, gens quidem
etiam sermone Persica, sed cultu inter
Persicum & Pactyicum, qui contule-
runt equitatum octo millium equitum,
armaturam neque aheneam neque fer-
ream affucti ferre, praeter pugiones, u-
tentes recte è loris conferta, qua freti
in bellum eunt. Est autem pugna eo-
rum virorum huiusmodi: Cum hoste
congregientes injiciunt eas rectes in
summo habentes laqueos, qui quum aut
equum aut hominem adepti sunt, eum
ad se trahunt: ita illi septis illaqueati
conficiuntur. Talis horum pugna est,
iidemque inter Persas erant collocati.
Medi eandem equites quam pedites ar- 86
maturam gerunt: & item Cissii. Indi
quoque eandem quam peditatus suos ge-
stant armaturam. ceterum equos singu-
lares agebant & currus: quibus curribus
suberant & equi & asini agrestes. Ba-
ctrii eodem ornatu instructi erant equi-
tes quo pedites, & item Caspii. Afri
& ipsi eandem quam pedites armaturam
gerebant: curruum autem hi cuncti e-
rant agitantes. Caspii quoque & Pari-
canii itidem atque suos peditatus instru-
cti erant. Necnon Arabes eo quo pedi-
tes ornati cultu; sed cuncti agitabant
camelos nihilo inferiores equis perniti-
tate. Hæ solæ gentes erant equestres. 87
Fuitque numerus equitum, octoginta
millia, praeter camelos & currus. Et al-
ii quidem equites per ordines fuerunt
appositi: Arabes autem in ultimo loca-
ti, ob id postremi ne equitatus conste-
naretur, equis camelos non tolerantibus.
Equitatus autem praefecti erant, Har- 88
mamithres & Tithæus, filii Datis: quo-
rum tertius collega Pharnuches Sardi-
bus erat relictus ægrotus. Nam quum
Sardibus proficiscerentur, in calamita-
tem incidit insciens. equitante enim eo
canis sub pedes equi intercurrit: quo e-
quus improviseo territatus atque erectum
sele attollens, Pharnuchem excussit. Hic
collapsus sanguinem vomuit, & morbus
transiit in tabem. Equo autem, à casu
statim domini, fecerunt famuli ut ille
jufferat: Abducto namque in eum lo-
cum ubi dominum straverat, crura in
genibus absciderunt. Itaque Pharnuches
ita à praefectura summotus est. Porro 89
triremes inito numero fuere mille du-
centæ & septem; quas hi praebuere:
Phœ-

a τῇσι. b ἄρμασι. c αὐτῶν. d πεχυτῆτι. e τῶν ἁλίων καμήλων. f ἐπὶ ἐπτάχατο. g οἰκίται. h σὺν τοῖσι.

Navium quantus numerus & quarum gentium & qualia arma. Gentes sunt Phoenices, Syrii, Egyptii, Cyprii, Cilices, Pamphyli, Lycii, Dorienſes, Cares, Iones.

POLYMNIA, LIBER VII. 409

Phoenices, cum Syriis qui Palæſtinam incolunt, trecentas, hunc in modum ornati: Circa capita galeas Græcanicis proximas gerebant, induti thoracibus lineis, cum scutis umbone carentibus, cumque jaculis. Hi Phoenices, ut ipsi memorant, quondam mare rubrum accolebant: illinc transgressi, maritima Syriæ habitant. Is autem tractus Syriæ, & quicquid Ægypto tenus est, Palæſtina vocitatur. Ægyptii ducentas præbebant naves. Hi circa capita cassides forcipiculatas gerebant, concava autem scuta magnis umbonibus prædita, ac hastas nauticas, & grandes bipennes: eorum turba thoraces gerebat ac magnas machæras. Hunc in modum isti armati e-
90 rant. Cyprii autem centum quinquaginta naves præbebant, hoc modo armati: Reges eorum mitris redimita capita habebant; reliqui tunicas gestabant, cetera ut Græci. Quorum illæ gentes sunt partim à Salamine & Atheniensibus, partim ab Arcadia, partim à Cythno, partim à Phoenice, partim ab Æthiopia oriundi, ut ipsi Cyprii ajunt. Cilices, centum naves. hi circa capita ferebant gentiles galeas, pro scutis parmulas è crudo bovis corio factas, laneis tunicis induti: bina singuli jacula gestantes, & ensẽ machæris Ægyptiacis persimilem. Hi quondam Hypachæi appellati fuerant, sed à Cilice Agenoris filio, viro Phoenice, illud nomen acceperunt. Pamphyli, triginta naves, Græcanicis armis ornati: qui ab illis originem ducunt, qui cum Amphilocho & Calchante è
92 Troia disjecti fuerunt. Lycii præbuerunt naves quinquaginta, thoracibus oreisque instructi; arcubus quoque è cornu factis, & arundineis sagittis sine pen- nis, atque jaculis: gerentes ex humeris suspensas capræ pellem, & in capitibus pilea pennis circumcoronata, quinetiam pugiones & falces. Hi è Creta oriundi, quondam Termilæ nominati, sed à Lyco Pandionis filio, viro Atheniensi, Ly-
93 cii fuerunt cognominati. Dorienſes qui sunt ex Asia, naves triginta. hi Græca gerebant arma, è Peloponneſo propa- gati. Cares, septuaginta naves, cetera Græco more ornati, sed & falces & pugiones gerebant. qui quales prius appel- lati fuerint, in prioribus libris dictum
94 est. Iones, centum naves, armati Græ- co

φοίνικες μὲν, σὺν Συρίοις τοῖσι ἐν τῇ Παλαιστίνῃ, τρηκτοσίας, ὥδε ἐσκαδασμένοι· ὡς μὲν τῇσι κε- φαλήσι κυνέας εἶχον ἀγχοτάτω πεποιημένας τρύ- πον τ' ἑλλωικόν· ἐνδεδυκότες ᾧ θώρηκας λινέας· ἀσπίδας ᾧ ἵπυς σὺν ἐχέσας εἶχον, καὶ ἀκόντια. ἔτι ᾧ οἱ φοίνικες τοπαλαίων οἶκεον, ὡς αὐτοὶ λέγουσι, ὅτι τῇ Ἐρυθρῇ θαλάσῃ· ἐνθεῦπεν ᾧ ὑπερβάντες τ' Συρίης οἰκέουσι τὴν ὡρὰν θαλάσσαν· τ' ᾧ Συρίης τῶν τὸ χωρίον καὶ τὸ μέγεθος Αἰγυπίας πᾶν, Παλαι- στίνῃ καλεῖται. Αἰγυπίοις ᾧ νέας παρείχοντο διηκ- σίας. ἔτι ᾧ εἶχον ὡς μὲν τῇσι κεφαλῇσι κρένεα χηλῶπι, ἀσπίδας ᾧ κυίλας, τὰς ἵπυς μεσάλας ἐ- χέσας, καὶ δόρυ τε ναύμαχα, καὶ τύχας μεγά- λας. τὸ ᾧ πληθὺν αὐτῶν, θωρηκφόροι ἔσαν, μαχαίρας δὲ μεγάλας εἶχον. ἔτι μὲν ἔτι ἐστ- λάδαρ. Κύπριοι δὲ παρείχοντο νέας πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν, ἐσκαδασμένοι ὥδε· τὰς μὲν κεφαλὰς εἰ- λίσσας μίτρησι οἱ βασιλεῖς αὐτῶν, οἱ δὲ ἄλλοι εἶχον κιθῶνας· τὰ δὲ ἄλλα κατὰ περ Ἑλλήνες. Τυτῶν δὲ ποσὶ ἐθνεὰ ἐστὶ· οἱ μὲν, δὸτ' Σαλαμί- νου καὶ Ἀθηναιῶν· οἱ δ' ἄπ' Ἀρκαδίας· οἱ δὲ, δὸτ' Κυθνοῦ· οἱ δ' ἄπ' Αἰθιοπίας, ὡς αὐτοὶ Κύπριοι λέγουσι. Κίλικες δὲ ἑκα- τὸν παρείχοντο νέας· ἔτι δ' αὖ ὡς μὲν τῇσι κε- φαλήσι κρένεα ὀπιχώρια, λαισιθία τε εἶχον ἀντ' ἀσπίδων, ὡμοβοίης πεποιημένα, καὶ κιθῶνας εἰρ- νεὲς ἐνδεδυκότες. δὴ δὲ ἀκόντια ἑκάστω καὶ ἑξίφω εἶχον, ἀγχοτάτω τῇσι Αἰγυπίῃσι μαχαίρησι πε- ποιημένα. ἔτι μὲν τοπαλαίων ἑπτακαίδεκα κα- λέοντο, ὅτι ᾧ Κίλικας καὶ Ἀθήνησιν ἀνδρὸς φοίνι- κας εἶχον τὴν ἐπωνυμίην. Πάμφυλοι ᾧ τρηκτοσίας παρείχοντο νέας, Ἑλλωικοῖσι ὅπλοισι ἐσκαδασμέ- νοι. οἱ ᾧ Πάμφυλοι ἔτι, εἰσι τ' ἐκ Τροίης δόπτεκε- δαδέντων ἅμα Ἀμφιλόχῳ καὶ Κάλχαντι. Λύκιοι ᾧ παρείχοντο νέας πεντήκοντα, θωρηκφόροι τε εἰόν- τες καὶ κρημιδοφόροι· εἶχον ᾧ τὸν κρανίον, καὶ οἷσ' ἐς καλαμίνης ἀπέρως, καὶ ἀκόντια· ὅτι δὲ αἰγὸς δέρμα ὡς μὲν τῇσι κεφαλῇσι πύλας περὶ τοῖσι περὶ εὐφραυνόμεναι. ἐγγυλῶ- δια δὲ καὶ δρέπανα εἶχον. Λύκιοι δὲ, Τερμίλαις κα- λέοντο ἐκ Κρήτης γεγονότες· δὸτ' δὲ Λύκας καὶ Παν- δίωνος, ἀνδρὸς Ἀθηναίου, εἶχον τὴν ἐπωνυμίην. Δωριεὲς δὲ οἱ ἐκ τ' Ἀσπιδος, τρηκτοσίας παρείχοντο νέας, ἐχοντές τε Ἑλλωικὰ ὅπλα, καὶ γεγονότες δὸτ' Πελοποννήσου. Καρες δὲ, ἐξδομήκων παρείχοντο νέας, τὰ μὲν ἄλλα κατὰ περ Ἑλλήνες ἐσκαδασμένοι· εἶχον ᾧ καὶ δρέπανα καὶ ἐγγυλῶδια. ἔτι ᾧ, οἱ πινες ὡς περὶ ἐκαλέοντο, ἐν τοῖσι πρώτοις τ' λόγων εἰ- ρη). Ἴωνες ᾧ, ἑκατὸν νέας παρείχοντο, ἐσκαδα-
Fff σμένοι

a δίμαζα ὡς τοῖς ἄλλοις αἰσινόμενα. b γεγονότες ἐκ Πελοποννήσου.

σμέναι ὡς Ἑλλήνες. Ἴωνες δ', ὅσων μὲν ῥηθόντων ἐν Πελοποννήσῳ οἶκον πρὶν νῦν καλεομένῳ Ἀχαιῶν, καὶ πρὶν ἢ Δαναῶν τε καὶ Ἑθρῶν ἀπικέσθαι ἐς Πελοπόννησον, ὡς Ἑλλήνες λέγεται, ἐκαλέοντο Πελασγοὶ Αἰγιαλεῖς. Ἰππὶ δὲ Ἴωνος ἔ' ἕβη, Ἴωνες. Νησιῶται δέ, ἐπὶ ἀκαίδεκα περιέχοντο νέας, ὡλισμένοι ὡς Ἑλλήνες. καὶ τὸ Πελασγικὸν ἔθνος, ὕπερον δὲ Ἴωνικὸν ἐκλήθη κατὰ τὸ αὐτὸν λόγον, καὶ αἱ δωδέκα πόλεις Ἴωνες οἱ ἀπ' Ἀθηναίων. Αἰολεῖς δέ, ἐξήκοντα νέας περιέχοντο, ἐσκαδασμένοι τε ὡς Ἑλλήνες, καὶ τοπικῶς καλεόμενοι Πελασγοί, ὡς Ἑλλήνων λόγῳ. Ἑλλησπόντιοι δέ, πάλιν Ἀεθδυνῶν. (Ἀεθδυνῶσι γὰρ προσετίθητο ἐκ βασιλῆος κατὰ χώραν μέναι, Φύλακας εἶναι τῶν γαυρῶν) αἱ δὲ λοιπὴ ἐκ τῆς Πόντης στρατιώμενοι, περιέχοντο μὲν ἑκατὸν νέας, ἐσκαδασμένοι δὲ ἔσαν ὡς Ἑλλήνες. ἔτοι δέ, Ἴωνων ἑ' Δωρῶν ἀπικῆ. Ἐπεβάλλον δὲ Ἰππὶ πλοίων τῶν νῶν Πέρσας, καὶ Μηδοί, καὶ Σάκας. τῶν δὲ ἄλλων πλεόντας περιέχοντο νέας φοινίκας, καὶ φοινίκων, Σιδωνίους. τῶν δὲ πᾶσι ἑ' τοῖσι ἐς τὸ πᾶν πεταγμένοι, αὐτῶν ἐπὶ πλοίων ἐκάσθαι Ἰππικῶς ἡγεμόνες. τῶν δὲ ἐγὼ (καὶ γὰρ ἀναγκαίη ἐξέρομαι ἐς ἰσχυρὸν λόγον) ἐπεπραμένηναι. ἔτι γὰρ ἔθνεσσι ἐκάσθαι ἀπᾶσι ἔσαν οἱ ἡγεμόνες, ἐν τῶν ἐθνῶν ἐκάσθαι ὅσων περ πόλεις, τοσούτοι καὶ ἡγεμόνες ἔσαν. εἰπὼν δὲ ὡς ἐστρατιῶται, ἀλλ' ὥστε οἱ ἄλλοι στρατιώμενοι δόδοι. ἐπὶ στρατηγοὶ τε ἑ' ἄρχοντες οἱ τὸ πᾶν ἔχοντες κατὰ τὸν, καὶ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν ἐκάσθαι, ὅσοι αὐτῶν ἔσαν Πέρσας, εἰρήσται μοι. Τῶν δὲ ναυτικῶν ἐστρατήγων οἶδε Ἀριαβίγνης τὸ Δαρείς, καὶ Πρηξάσπης ὁ Ἀσπαθίνεω, καὶ Μεγαβάς ὁ Μεγαβάτω, καὶ Ἀχαιμένης ὁ Δαρείς. τῶν δὲ ἰατρῶν τε καὶ καρυκῶν στρατῶν, Ἀριαβίγνης, ὁ Δαρείς τε πᾶσι ἑ' Γωδρυέω θυγατρὸς. Αἰγυπτίων δὲ ἐστρατήγῃ Ἀχαιμένης, Ξέρξῳ ἐὼν ἀπ' αἰμοφύρων ἀδελφεός. τῶν δὲ ἄλλων στρατῶν ἐστρατήγων οἱ δύο. Τριηκόντεροι δέ, καὶ πεντηκόντεροι, καὶ κέρκεροι, καὶ ἰππαγωγαὶ πλοῖα μακρὰ^b συνελθόντα ἐς τὸ ἀριθμὸν ἑφᾶν τετρακτῖα. Τῶν δὲ Ἰππικῶν μετὰ γὰρ τὰς στρατηγὰς, οἶδε ἔσαν ὀνομαστάται, Σιδωνίῳ Τετραμένης^c Ἀνύσας^d, καὶ Τύρι^e Μάρτιω Σιρώμης^d, καὶ Ἀράδι^e Νέρβαλ^e Ἀγβάλης^f, ἑ' Κίλιξ Συέννεσις Ὀρμεδονί^g, καὶ Λύκι^g Κυβερνίσκος^g Σίκα^g. καὶ Κύπριοι, Γόρτ^g τε Χέρσι^g, καὶ Τιμώνας^g ὁ Τιμαγύρεω^g. καὶ Καρῶν, Ἰσαῖος τε ὁ Τύμνεω, καὶ Πίγρης^g ὁ Σελδώμης, καὶ Δαμασίθυμ^g ὁ Κανδαυλεω^g.

Τῶν

co ritu: qui quandiu in Peloponneso regionem, quæ vocatur nunc Achaia, incoluerunt, & ante adventum Danaï & Xuthi in Peloponnesum, ut Græci ajunt, vocabantur Pelasgi Ægialees, *litto-
rales*, sed ab Ione Xuthi filio, Iones sunt appellati. Infulani, naves decem⁹⁵ & septem, armati ut Græci: & ipsi Pelasgica gens, sed mox Ionica ob eandem causam, & duodecim oppida Ionica ab Athenis. Æolenses, sexaginta naves, more Græco armati, & olim Pelasgi (ut apud Græcos fertur) vocati. Hellepontii, præter Abydenos, quibus mandatum erat ab rege ut loco manerent ad pontes custodiendos, ceterique à Ponto, dabant centum naves, Græce ornati, Ionum ac Dorienſium coloni. In omnibus autem navibus epibatae erant Persæ & Medi & Sacæ; quarum optime navigantes præbuere Phœnices, & inter Phœnices, Sidonii. His omnibus, & item pedestribus eorum copiis præfecti erant populares duces: quorum ego (quia ratio historiarum non exigit necessario) non faciam mentionem. Neque enim singularum nationum duces digni memoria fuere, quarum quot urbes, tot duces existerent: sequebantur enim non ut ductores, verum ut alii bellantes servi: quoniam duces & præfecti penes quos summa imperii erat, & singularum gentium principes, quinam eorum Persæ fuerint, à me commemoratum est. Nauticis autem hi copiis præfuerunt: Ariabignes Darii, & Prexaspes Aspathinis, & Megabazus Megabatis, & Achæmenes Darii filius. Ionicæ quidem classis & Caricæ Ariabignes, ex Dario & filia Gobryæ genitus: Ægyptiacæ autem Achæmenes, Xerxis ex utroque parente germanus: reliquæ autem classis reliqui duo. Porro triginta aut quinquaginta remorum navigia, & cercuri, cum hippagogis, longa, contracta constat ad tria millia pervenisse. Eorum autem qui in classe erant, secundum duces, illustrissimi fuere, Sidonius Tetramnestus Anyfi filius, & Tyrius Marten Siromi, & Aradius Nerbalus Agbali, & Cilix Syennesis Oromedontis, & Lycius Cyberniscus Sicæ filius. Cyprii autem, Gortus Chersis, & Timonax Timagoræ filius. Carum vero Histiaxus Tymnis, & Pigres Seldomi, & Damafithymus Candaulis filius. Alio-

a Ἀθηνῶν. b μικρὰ. c Ἀθήνη. d Μάρτιω Σιρώμης. e Ἀράδι. f Ἀγβάλης. g Πύγρης.

Artemisia in navali exercitu describitur. Xerxes è curru pedestres, ex navi navales copias inspicit. Hinc ejus sermo iactabundus cum Demarato.

99 Aliorum nunc præfectorum mentionem facere supercedo, tanquam non necesse habens. Verum Artemisiæ præcipua me tenet admiratio, mulieris expeditionem adversus Græciam sequutæ: quæ defuncto viro, & ipsa tyrannidem obtinens, quum & filius ei esset adolescens, præstantia animi atque virilitate in militiam concessit nullâ adaucta necessitate. Nomen ei erat Artemisiæ, Lygdamis filia, paternum genus ex Halicarnasso, maternum è Creta. Imperans hæc Halicarnassensibus, & Cois, & Nisyrus, & Calydniis, quinque cum navibus venit, & universæ classis post Sidonias, naves præbuit celebratissimas. Eadem apud regem optimas inter omnes socios sententias dixit. Quas civitates recensui sub illius imperio fuisse, earum universam gentem annuo Doricam esse; Halicarnassenses quidem Træzenios, ceteros autem Epidaurios. Hactenus de
100 nautico exercitu. Xerxes, inito copiarum numero, militibus compositis, concupivit illos lustrando oculis obire: quemadmodum & fecit. Itaque incenso curru unamquamque nationem lustrans, percontabatur; quam professionem scribæ excipiebant, donec ab extremis ad extremos equitum peditumque perventum est. Hoc perfecto, & navibus in mare deductis, ibi Xerxes è curru in navem Sidoniam transcendit: residensque sub aurco tabernaculo, prætervehensque navium proras sciscitabatur de singulis itidem ut de terrestri exercitu fecerat, describique jubebat. Enimvero navarchi productas à litore quatuor fere plethrorum spatio naves stabilierant, conversis ad terram proris, omnes versus frontem, propugnatoribus quoque tanquam ad prælium armatis; quos Xerxes inter proras & litus navigans con-
101 spicabatur. Ubi autem & classem lustravit, egressus navi arcessivit Demaratum Aristonis filium, comitem hujus adversus Græciam expeditionis, eique arcessito ita inquit, Demarate, juvat nunc me quæ cupio abs te interrogare, qui & Græcus es, & non ex minima neque maxime invalida civitate, ut audio tam ex te quam ex aliis Græcis, qui in sermones mecum veniunt. nunc igitur hoc mihi expone, nunquid Græci sustinebunt manus contra me levare. nam, ut ego opinor, nec si omnes Græci ac ceteri

Τῶν μὲν νῦν ἄλλων ἐ σφραγισμένηται παξιαρχείων, ὡς οὐκ ἀναγκαζόμενοι. Ἀρτεμισίης δ', ἡ μάλιστα θαῦμα ποιῶμαι, ὅτι τῶν Ἑλλαδα στρατεύσασσας γυναῖκες, ἥτις δόξα νοῦν ἔχουσιν ἄνδρες, αὐτὴ τι ἔχουσι τῶν τυραννίδων, καὶ παιδὸς ὑπαρχόντι νεώτερον, ὑπὸ λήμματος τι καὶ ἀνδρείης ἐσθλίου, ἐδεμῆς ἐσθης ἀναγκαίης. ἔνομα μὲν δὲ τῷ αὐτῇ Ἀρτεμισίᾳ, θυγάτηρ δὲ τῷ Λυγδάμῳ. γένος δ' ἐξ Ἀλικαρνησῶν, τὰ πατρὸς πατὸς, τὰ μητρὸς δ' ἐξ Ἑλλάδος. ἡγεμόνους δ' Ἀλικαρνησίων τε ἐκ Κίων καὶ Νισυρίων τε ἐκ Καλυδονίων, πέντε νέας παρεχομένη· καὶ συναπάσης τ' ἐσθλῆς, μετὰ γε τὰς Σιδωνίων, νέας ἐνδοξοτάτας παρείχετο. πάντων δ' ἡ συμμάχων γνώμας ἀρίστας βασιλεὺς ἀπεδέξατο. τὴν κατέλεξα πλῆθιν ἡγεμονεύειν αὐτῷ, τὸ ἔθνος δόποθαῖνον πᾶν ἐὼν Δωρικόν. Ἀλικαρνησῶν μὲν, Τροϊζηνίης· τῆς δ' ἄλλης, Ἐπιδαυρίας. ἐς μὲν ποσπδε ὁ ναυπηγὸς στρατὸς εἴρηται. Ζεῦξης δὲ ἐπὶ ῥέθυμσέ τε, καὶ διατάχῃ ὁ στρατὸς, ἐπεθύμησε αὐτὸς σφραγίσαι δι' ἐλεάσεις θείας. μετὰ δὲ, ἐποίησεν ταῦτα, καὶ δι' ἐλεάσιον ἐπ' ἀρματὶ παρ' ἔθνος ἐν ἑκάστῳ, ἐπισημάνει. καὶ ἀπὸ τῶν οἱ γραμματισαί· ὥς ἐξ ἐχάτων ἐς ἑκατὰ ἀπικέτο καὶ τ' ἴππων καὶ ἔπιζον. ὡς δὲ ταῦτα οἱ ἐπισημάνει, τὴν νεῶν κατελκυομένων ἐς θάλασσαν, ἐν ταῖς οὐ Ζεῦξης μετεκβάς ἐκ τ' ἀρματὶ ἐς νέα Σιδωνίαν, ἵκετο ὑπὸ σκηνῇ χρυσῇ. καὶ παρέταξε αὐτὴν τὰς πρώτας τὴν νεῶν, ἐπειρωτῶν τε ἑκάστας ὁμοίως ὡς καὶ τὸ πεζόν, καὶ ἀποστραφόμενον. τὰς δὲ νέας οἱ ναυαρχοὶ ἀναγκάσιον ὅσον τε πλοῖα ἔχοντες ἀπὸ τ' αἰγυλῶν, ἀνεκώχον τὰς πρώτας ἐς γλῶν τρέψαντες πάντες μετωπῶν, καὶ ἐξοπλισάμενοι τὰς ὀπίσθας ὡς ἐς πόλεμον. ὁ δ' ἐν τῇ πρώτῃ νεῇ ἐπὶ τῇ αἰγυλῇ. ὡς δὲ καὶ ταῦτα διεξέταξε, καὶ ἐξέβη ἐκ τῆς νεῆς, μετεπέμψατο Δημάρτην τὸν Ἀρίωνος σφραγισμένον αὐτὸν ὅτι τῶν Ἑλλάδων. καλέσας δ' αὐτὸν, εἶρετο
,, τὰδε, ὦ Δημάρτε, νῦν μοί σε ἡδύ π' ἐστὶ
,, ἐπείρεσθαι τὰ θέλω. σὺ εἰς Ἑλλᾶν τε, καὶ
,, (ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι σὺ τὴν καὶ τὴν ἄλλων
,, Ἑλλάνων τὴν ἐμοὶ ἐς λόγους ἀπικνεομένων) πᾶσι
,, μοί ἐστὶ ἐλαχίστης, ἔτι ἀδυνάστευτης. νῦν ὦν
,, μοί ποτε φράσον, εἰ Ἑλλᾶνες ὑπομένουσιν
,, χάρας ἐμοὶ ἀνταειρόμενοι. ἐ γὰρ, ὡς δοκέω
,, ἐγὼ, ἐστὶ εἰ πάντες Ἑλλᾶνες, καὶ οἱ λοιποὶ
Fff 2 οἱ

a Hac vocula ἵς non est in MS. b ὅσον τίσις.

,, οἱ πρὸς ἐσπέρης οἰκούντες ἄνθρωποι συλλεχθεῖ-
 ,, ησαν, ὅτε ἀξιόμαχοί εἰσι ἐμὲ ὀπιόντα ὑπο-
 ,, μέναι, μὴ εὐνίης ἀσθμιοί. ἐθέλω μέντοι καὶ
 ,, τὴ δαύτῃ σέδ, ὁκείον πὶ λέξης πρὸς αὐτίων, πυ-
 ,, θέσθαι. ὁ μὲν ταῦτα εἰρώται. ὁ δὲ; ὑπολαβὼν
 ,, ἔφη, ὦ βασιλεῦ, πότρεα ἀληθινή γινώσκω
 ,, καὶ πρὸς σε, ἢ ἡδονῇ; ὁ δὲ μὲν ἀληθινή γινώ-
 ,, σθαι ἐκέλευε, φᾶς ἄδεν οἱ ἀηδέστερον ἔσεσθαι ἢ
 ,, πρῶτον ἴδω. ὧς δὲ ταῦτα ἔκαστε Δημάρητον,
 ,, ἔλεγε τάδε, βασιλεῦ, ἐπεὶ δὲ ἀληθινή δια-
 ,, γινώσκω πάντως με κελεύεις ταῦτα λέγοντα,
 ,, τὰ μὴ ψευδόμενος τις ὕστερον ὑπὸ σέδ ἀλώ-
 ,, σται, τῇ Ἑλλάδι πενίη μὲν αἰεὶ σπάντος^a
 ,, ἐστὶ· ἀρετὴ δὲ ἑπακτός ἐστι, δαύτῃ τε σοφίης
 ,, καὶ ἐργασμένη καὶ νόμος ἰσχυρὸς· τῇ διαγινώ-
 ,, σθαι ἢ Ἑλλάς, τίω τε πενίην ἀπαμυνεσθαι,
 ,, καὶ τίω δεασομένην. αἰνέω μὲν νυνὶ πάντας Ἑλ-
 ,, λήνας τὰς πρὸς κείνας τὰς Δωρικὰς χώρας
 ,, οἰκημένας. ἐρχομαι δὲ λέγων ἢ πρὸς πάντων
 ,, τῶνδε τὰς λόγους, ἀλλὰ περὶ Λακεδαιμονίων
 ,, μένων· πρῶτα μὲν, ὅτι ὅτε ἐστὶ ὁμοίως κατὰ σὺς
 ,, ὄντων^b λόγους δελοσύνῃ φέροντας τῇ Ἑλ-
 ,, λάδι· αὐτὴ δὲ, ὡς ἀντιώσονται τοὶ ἐς μάχην,
 ,, καὶ ἡ οἱ ἄλλοι Ἑλλήνες πάντες πρὸς αὐτὴν φρονέω-
 ,, σι· αἰριθμῶ δὲ πέρι, μὴ πόθῃ ὅσοι πνέες εὐνίης
 ,, ταῦτα ποιεῖν οἶοι τί εἰσι. ἡ πὶ γὰρ τύχῃσι ἐξε-
 ,, σφαλόμενοι χίλιοι, ὅσοι μαχίσοντάς τοι, ἡ πὶ
 ,, ἐλάσσονες τετάρων, ἡ πὶ ἑπτακτίων. Ταῦτα
 ,, ἀκούσας ἔρριψεν, γαλάσσας ἔφη, Δημάρητε, οἶον
 ,, ἐφθελῆσαι ἐπὶ, ἄνδρες χίλιες σφαλῆς ποσὶδε
 ,, μαχίσοντάς; ἄγε, εἰπέ μοι, σὺ φῆς τετάρων ἢ
 ,, ἄνδρων αὐτὸς βασιλεὺς ἡμέτερος; σὺ δὲ ἡμέτερος
 ,, αὐτίκα μάλα πρὸς ἄνδρας δέκα μάχεσθαι, καὶ
 ,, τοὶ εἰ τὰ πλείονα ὑμῖν πᾶν ἐστὶ ποῖστον οἶον σὺ
 ,, διαιρέσεις, σὲ γὰρ ἢ κείνων βασιλῆα πρὸς πρὸς
 ,, τὸ διαλέσθαι ἀντιτάσσεται κατὰ νόμους τὰς ὑ-
 ,, μετέρους. εἰ γὰρ κείνων ἑκατὶ δέκα ἄνδρων
 ,, ἢ σφαλῆς δὲ ἐμῆς ἀντάξιος ἐστὶ, σὲ δὲ γὰρ^d
 ,, ὁ δὲ κερὶ εἰκοσι εἶναι ἀντάξιον· καὶ ἔγωγε μὲν ὁρ-
 ,, γιστὶ ἂν ὁ λόγος ὁ πρὸς σέδ εἰρημένον. εἰ δὲ
 ,, τοῖσδε τοὶ τε εὐνίης, καὶ μετὰ ταῦτα ποσὶ τοὶ ὅσοι σὺ
 ,, πὶ ἑπτακτίων φρονέωσι Ἑλλήνων ἐς λόγους,
 ,, αὐχέειτε ποσὶστον, ὅσα καὶ μάτῃ καμπῇ ὁ
 ,, λόγος ἔστω ὁ εἰρημένον εἶη. ἐπεὶ φέρε ἰδὼ
 ,, πάντῃ τῶν εἰκότι, κῶς διωαῖα χίλιοι, ἢ ἑπ-
 ,, τὰκτίων, ἢ ἑπτακτισμύριοι, εὐνίης γὰρ ἐλεύθε-
 ,, ροὶ πάντες ὁμοίως, καὶ μὴ ὑπὸ ἐνὸς δέχόμενοι,
 ,, σφαλῆς ποσὶδε ἀντιτάσσεται· ἐπεὶ τοὶ πεντακτίων^e
 πρὸς

teri ad occasum incolentes homines con-
 gregarentur, pares essent ad me invaden-
 tem sustinendum, siquidem non sint
 concordēs. Libet tamen mihi abs te au-
 dire quid de hoc dicas. His verbis ille in-
 terrogavit. Demaratus autem excipiens,
 Utra, inquit, apud te rex utar, veritate an
 jucunditate? Ille ut veritate uteretur ju-
 bere. neque enim sibi ob id eum minus
 jucundum fore quam antea fuisset. Hoc
 ubi Demaratus audivit, Quoniam, in-
 quit, me jubes, rex, omnino verita-
 tem proloqui, ea dicentem ob quæ
 nemo mendacii postea à te convincetur;
 Græcia semper quidem alumna
 fuit paupertatis, hospes virtutis, quam
 à sapientia accivit & à severa disciplina,
 quam usurpans Græcia, & paupertatem
 abigit & dominatum. Ita laudo quidem
 omnes Græcos qui circa Dorica illa loca
 incolunt: sed non de cunctis eis hæc
 verba faciam, verum de Lacedæmo-
 niis solis. Jam primum fieri non pote-
 rit, ut tuas voces admittant, afferen-
 tes Græciæ servitutem: deinde venient
 tibi obviam ad pugnandum, etiam si
 ceteri Græci omnes sentiant tecum. Ne-
 que vero de numero eorum quæras, quot
 illi sint qui hoc facere possint. nam si
 in exercitu eorum mille fuerint, ii te-
 cum congredientur; & item si ve pau-
 ciores siue etiam plures. Hæc quum au-
 diffet Xerxes, cachinnans inquit, De-
 marate, quodnam extulisti verbum? mil-
 le omnino viros cum tanto exercitu con-
 gressuros? Agedum, dic mihi, nonne
 teipsum ais istorum virorum fuisse regem?
 visne igitur sine mora tu cum decem vi-
 ris dimicare? Quod si vestri populares
 omnes tales sunt, quales tu prædicas,
 profecto secundum vestra instituta de-
 cet te, qui illorum es rex, ad duplum
 comparari. nam si denis è meo exercitu
 singuli eorum pares sint, jure abs te po-
 sco ut viginti sis par; ita verba quæ di-
 xisti, comprobabuntur. Atqui si tales
 sunt illi ac proceritate tanti, quanti tu,
 ac Græci qui in colloquium meum ve-
 nerunt, tantopere gloriamini, vide ne
 frustra id insolenterque faciat. nam a-
 ge intelligam quacunque probabilitate,
 unde fieri queat, ut mille aut decem mil-
 lia vel etiam quinquaginta millia homi-
 num, qui pariter omnes liberi, nec u-
 nius imperio subiecti, tanto exercitui
 obfisterent: quum simus nos pluresquam mil-

a αἰεὶ κατὰ σπάντος. b ὅτε εἰς ὅλην. c μαχίσοντάς. d σὲ γὰρ. e ἐπεὶ πεντακτίων.

Demarati responsio. Lacedæmoniōrum religioſa
obſervantia legis ac diſciplinæ.

POLYMNIA, LIBER VII. 413

milleni ad ſingulos eorum, ſi fuerint
quinque millia. Nam ſub uno, quemad-
modum apud nos ſit, imperatore mili-
tes, illius metu etiam contra ſuam ipſo-
rum naturam meliores efficiuntur, ada-
ctique flagello, vel pauciores adver-
ſus plures eunt: iidem remiſſo libero
ſibi arbitrio, neutrum horum facerent.
Adeo opinor Græcos etiam pares nu-
mero Perſis, ægre cum eis ſolis certa-
turos. quinimo iſtud apud nos eſt id
quod ais: verum non ita multum, ſed
rarum. ſunt enim è Perſis meis ſatelli-
tibus qui velint cum ternis viris Græcis
pariter dimicare: quorum tu inexpertus
104 multa blateras. Ad hæc Demaratus, In-
telligebam, inquit, rex, ab initio me
veritate utentem, non jucunda tibi di-
cturum: ſed quia tu dicere me veriſſi-
ma coegisti, dixi quæ erant ex officio
Spartanorum. Quanquam ipſe optime
intelligis quantopere nunc illos ego a-
mem, qui me honore & decore pa-
terno exutum, extorrem profugum-
que fecerunt: quem pater tuus exce-
ptum, victu ac domicilio donavit. Qua-
re non eſt credibile virum prudentem
reſpuere benevolentiam exploratam,
ſed maxime obſervare. Ego autem ne-
que cum decem viris promittam me
poſſe dimicare, neque cum duobus: ac
ne ſingulari quidem certamine volens
certaverim. At ſi neceſſe fuerit, aut ve-
hemens diſcrimen inſtiterit, libentiſſime
cum uno quolibet iſtorum hominum di-
micarem, qui ſe ſingulos ajunt idoneos
ad certandum cum ternis Græcorum.
Etenim Lacedæmonii pugnando cum
ſingulis, non ſunt illi quidem ullis de-
teriores viris: at conferti, cunctorum
viro-
rum ſunt excellentiſſimi. nam licet
ſint liberi, non tamen ſunt omnia libe-
ri: quippe quibus præeſt domina lex,
quam multo magis metuunt quam tui
te. Faciunt ergo quæcunque illa cogit.
cogit autem idem ſemper, vetans eos
ex acie fugere quantamvis hominum
multitudinem; ſed ut ordinem non de-
ferentes, aut vincant aut occumbant.
Hæc ego loquens, ſi tibi blaterare vi-
deor, volo poſthac in ceteris ſilentium
agere. Haſtenus loquutus ſum coactus:
tibi vero ex ſententia contingat, rex.
105 Hæc loquuto Demarato, Xerxes ad ri-
ſum verſus, nulla indignatione permo-
tus eſt, ſed comiter hominem remiſit.
Poſt

„ὡς εἶναι ἕκαστον γινόμεθα, ἢ χίλιοι, ἰόντων
„ἐκείνων πέντε ᾠ χιλιάδων. ὑπὸ μὲν γὰρ ἑνὸς
„δεχόμενοι καθὰ τρέπον τὴν ἡμέτερον, ἡγνοῖται
„ὅτι δειρμόνοί τις τῶτον ἔσθ' ὅτι τὴν ἐαυτῶν
„φύσιν ἀμείνους· καὶ ἴσμεν ἀναγκαζόμενοι
„μάστιγι ἐς πλευνῶας ἐλάσσονες ἰόντες· ἀ-
„ναιμένοι δὲ ἐς τὸ ἐλδοτέρων^β, ὅσα ἂν ποιέ-
„οιεν τῶν ἄλλων. δοκέω δὲ ἐγὼ γε ἔαν
„ἰσθῆναι τῶν ἄλλων, χαλεπῶς ἂν ἔλθῃ-
„νας Πέρσῃσι μουνοῖσι μάχεσθαι. ἀλλὰ παρ'
„ἡμῖν τῶτό ἐστι^γ τὸ σὺ λέγεις. ἔστι γε μέντοι
„ἡ πολλὸν, ἀλλὰ σπάνιον. εἰδὶ γὰρ Περσέων
„τῶν ἐμῶν αἰχμοφόρων, οἱ ἐπὶ τῶν Εἰλ-
„λῶν ἀνδράσι τριπλὸν ὄμῃ μάχεσθαι· τῶν σὺ
„ἑὼν ἄπρῳ, πολλὰ Φλυηρείς. Πρὸς πα-
„τα Δημάρτη^δ λέγεις, ὅτι βασιλεὺς, δε-
„χθῆναι ἡπιστάμενος ὅτι ἀληθινήν ἡρεώμενος, ἡ
„φίλα τοι ἐρέω· σὺ δὲ ἐπεὶ ἡνδρακαὶς λέ-
„γῃ τῶν λόγων τὰς ἀληθεύουσας, ἐλέγον τὰ
„κατήκοντα Σπαρτιάτησι. καίτοι ὡς ἐγὼ
„τυγχάνω τὰ νῦν τὰδε ἐστρωγὼς ἐκείνης, αὐ-
„τὸς μάλιστα ἐξεπίστα, οἱ μὲν τιμῇ τε καὶ
„γέρεα ἀπελόμενοι πατρῷα, ἀπλὴν τε καὶ
„φυγὰν πεποιήκασι· πατήρ δὲ οὗτος ὑπὸ
„δεξιμένῳ, βίον τὴν μοι καὶ οἶκον δέδωκε.
„ἔκων εἰκὸς ἐστὶ ἄνδρα τὸ σῶφρονα Διονίῳ
„Φανομένῳ διωθόμενος, ἀλλὰ ἐστὶν ἡ μάλιστα.
„ἐγὼ δὲ ἔτε δέκα ἀνδράσι ὑπὸ τῶν οἴδ' ὅτι
„τε εἶναι μάχεσθαι, ἔτε δυοῖσι· ἐκὼν γε εἶ-
„ναι ὅτι ἂν μουνομαχοίμην. εἰ δὲ ἀναγ-
„καίη εἶη, ἡ μέγας τις ὁ ἐπὶ τῶν ἀγῶν,
„μαχοίμενος ἂν πάντων ἡδίστα ἐνὶ τῶν τῶν
„ἀνδρῶν, οἱ Εἰλλῶν ἕκαστος Φησί τῶν
„ἄλλων εἶναι. ὡς ἡ καὶ Λακεδαιμόνιοι, κα-
„τὰ μὲν ἕνα μαχοίμενοι, ὁδὰ μὲν εἰς πα-
„κίονες ἀνδρῶν· ἀλλ' ἡ, ἀρσῇ ἀνδρῶν ἀ-
„πάντων. ἐλεύθεροι γὰρ ἐόντες, ἡ πάντες ἐλεύ-
„θεροί εἰσι. ἔπειτα γὰρ σφίσι δεσπότης, νόμος,
„τὸ ὑποδεδειγμένον πολλῶν ἐπὶ μάχῃ ἢ οἱ οἱ,
„σέ. ποιέουσιν γὰρ τὰ ἂν ἐκείνῳ ἀνίστηναι. ἀνῶ-
„ν ἡ τὸ τῶν αἰεὶ, ὅτι ἑὼν φεύγειν ἔδεν πᾶσι
„ἡ ἀνθρώπων ἕκαστος μάχης, ἀλλὰ μένοντες
„ἐν τῇ τάξει, ὅτι πρᾶξιεν, ἡ δὲ πόλιν αὐτῶν. οὗ
„ἡ, εἰ φαίνομαι τῶν λέγων Φλυηρείων,
„πᾶσι σιγαῖν ἐγὼ^ε πολλοῖσιν. νῦν δὲ ἀναγ-
„κασθεὶς ἐλέξα. ἡγροῖτο μὲν τοὶ κατὰ νόον τοὶ
„βασιλεῖς. οἱ μὲν δὲ πᾶσι ἀμείψασθαι. ἔξερξας
„δε ἐς γέλωτά τε ἐτρέψε^ε, καὶ ὅτι ἐπὶ ἡσυχίᾳ ὄρ-
„γῳ ἔδεμιλλεν, ἀλλ' ἡπῶς αὐτὸν ἀπεπέμψατο.

Fff 3

τέ-

^α ἰόντων πέντε. ^β ἐλδοτέρων. ^γ ἡμῖν μὲν μέντοι τῶτό ἐστι. ^δ αἰσθῶν. ^ε Habet codex MS. φλυηρείων, ἡμῶν γέλω.
^ε ἡσυχίᾳ.

τάτω δὲ ἐς λόγους ἐλθὼν Ξέρξης, καὶ ὑπαρχὸν ἐν τῷ Δορίσκῳ τῷ κατὰ τὴν Μασκάμην τὸν Μεγαδόστου, τὸ δὲ ὑπὸ Δαρείου ἐστὶν κατὰ πᾶν, ἐξήλασε τὸ στρατὸν διὰ τὴν Θρηκίαν ὑπὲρ τὴν Ἑλλάδα. Κατέλιπε δὲ ἀνδρά τοιόνδε Μασκάμην γηρόμενον, τῷ μουῦν^a Ξέρξης δῶρα πέμπεσκε, ὡς ἀριστεύοντα^b πάντων ὅσους κατέστησε αὐτὸς ἢ Δαρείῳ ὑπάρχοντι πέμπεσκε δὲ ἀνὰ πᾶν ἔτος· ὡς δὲ Ἐρτοξέρξης ὁ Ξέρξεω, τοῖσι Μασκαμίνοι^c ἐκγόνοι^c. κατέπεσαν γὰρ ἐπὶ πρῶτον τῆς τῆς Ἑλλάδος ὑπαρχοὶ ἐν τῇ Θρηκίᾳ ἔτι τῷ Ἑλλησπόντῳ^c πάντῃ. ἔτοι ὧν πάντες, οἱ τε ἐκ Θρηκίης ἔτι Ἑλλησπόντῳ, πολλὸν δὲ ἐν Δορίσκῳ, ὑπὸ Ἑλλάνων ὕστερον ταύτης τὴν στρατηλασίην ἐξηρέησαν. τὸ δὲ ἐν Δορίσκῳ Μασκάμην ἑδοαμοὶ καὶ ἐδυήθησαν ἐξελείν, πολλῶν πρησασμένων. διὰ τὸ δὲ οἱ τὰ δῶρα πέμπει^d ὡς δὲ βασιλευσὶν αἰεὶ ἐν Πέρσῃ. τῶν δὲ ἐξαίρετῶν ὑπὸ Ἑλλάνων ἑδοα βασιλεὺς Ξέρξης ἐνόμισε εἶναι ἀνδρά ἀγαθόν, εἰ μὴ Βόγλῳ μένον τὸν Ἑλλάνων· τὸν δὲ αἰνέων οὐκ ἐπαύετο, καὶ τὰς παρὰ τὸν αὐτὸν ἐν Πέρσῃ παῖδας ἐτίμα μάλιστα. ἐπεὶ δὲ ἄξιον αἶναι μεγάλῃ ἐχέμεν Βόγλης· ὅς, ἐπὶ δὲ ἐπιλορέετο ὑπὸ Ἀθηναίων ἐκ Κίμωνος^c ἔτι Μιλτιάδῳ, παρὸν αὐτῷ ὑποσπονδὸν ἐξελθεῖν ἐνοστήσει ἐς τὴν Ἀσίαν, οὐκ ἐθέλησε, μὴ δειλὴν δοξῆε παρὰ βασιλεῖ, ἀλλὰ διεκαρτέρει ἐς τὸ ἔσχατον. ὡς δὲ ἔδεν ἐπὶ Φορβῆς ἐν τῷ ἐν τῷ πύλῳ, σπυρνήσας πυρρὴν μεγάλῃ, ἐσφαξε τὰ τέκνα ἔτι γυναικὰς ἔτι παλλακάς, καὶ τὰς οἰκέτας· καὶ ἐπὶ τὴν ἐστὶν ἐς τὸ πῦρ. καὶ τὰ παῖτα, τὸν χρυσὸν ἀπαντὰ τὸν ἔτι ἄσπετον ἔτι τὸν ἀργυρὸν ἑσπέρει δὸτὸν τὸν πύλῳ ἐς τὸν Στρυμόνα. πῆχυν δὲ τὰ παῖτα, καὶ ἐαυτὸν ἐστὶν ἐς τὸ πῦρ. ἔτι μὲν ἔτι δὲ δικαίως αἰνέει^d ἐπὶ δὲ ἐς τὸδε ὑπὸ Περσέων. Ξέρξης δὲ ἐκ τῶν Δορίσκων ἐπορεύετο ὑπὲρ τὴν Ἑλλάδα. τὰς δὲ αἰεὶ γινόμενας ἐμπόδων, οὐκ ἐβόησε, ὡς δὲ ἐδοῦντο γὰρ (ὡς ἔτι πρὸν μοι δεδῶκεται) ἢ μέγας Θεσσαλίας πᾶσα, καὶ ὑπὸ βασιλῆα δασμοφόρον, Μεγαβάριον κατὰ τὴν ἑσπέρην, καὶ ὕστερον Μαρδονίαν. ὡς δὲ μετὰ τὸν ποταμὸν τὸν Δορίσκον, περὶ μὲν τὰ Σαμοθρηκίαν πύλῳ, τὸν ἔσχατον πεπλίσσεται πρὸς ἑσπέρῳ πόλιν τῇ ἐνομῇ ἐστὶ Μεσαμβρίαν· ἐχέτω δὲ ταύτης Θασίων πόλιν, Στρυμνίαν. διὰ δὲ σφῶν δὲ μέγας Λίσσον^c ποταμὸς διέρχεται· ὅς τότε οὐκ ἀντίχετο τὸ ὕδωρ παρέχων τῷ Ξέρξεω στρατῷ, ἀλλὰ ἐπέλιπε· ἢ δὲ χώρα αὕτη πάλαι μὲν ἐκαλεῖτο Γαλαϊκή^d, νῦν δὲ Βριαντική. ἐστὶ μὲν

Post Demarati colloquium, ubi Dorisco illi præfecit prætorem Malcamem Megadoſtis filium, amoto eo quem Darius præfecerat, ire cum exercitu per Thraciam adversus Græciam pergit. Huic Malcami, quem illic reliquit Xerxes, uni tanquam omnium prætorum præstantissimo quos ipse aut Darius constituitisset, dona quotannis misit; & item ejus posteris Artaxerxes filius Xerxis. Etenim ante hanc expeditionem in Thracia & in Hellesponto ubique prætores fuerant, qui omnes post eandem expeditionem à Græcis ejecti sunt & à Thracia & ex Hellesponto, præterquam iste in Dorisco, quippe hunc in Dorisco Malcamem nulli unquam, etsi multi conati fuerint, tamen ejicere nequierunt. ob id huic ab eo qui semper in Persis regnat, dona mittuntur. Eorum vero qui à Græcis expulsi sunt, neminem rex Xerxes virum egregium esse dixit, præter unum Bogem ex Ejone, quem laudare non desinebat, ejusque qui superfuere liberos maximo inter Persas honore prosequabatur. Siquidem magnis ferri laudibus Boges meruit: qui quum ab Atheniensibus & Cimone Miltiadis filio obsideretur, liceretque ei accepta fide egredi & in Asiam remeare, tamen abnuvit, ne regi præ metu superfuisset videretur, sed ad extremum usque perstitit: atque ubi nihil in moenibus commeatus reliquum fuit, collato ingenti rogo, interemit liberos, conjugem, concubinas, familiam, eosque mox in ignem iniecit: dehinc omne aurum urbis atque argentum è muro dispersit in Strymonem. his actis, etiam semetipsum misit in ignem. Ita hic meritò à Persis ad hoc usque tempus celebratur. Xerxes è Dorisco in Græciam tendens, ut quosque populos adibat, secum militare cogeabat. Erat autem (ut superius à me expositum est) omnis ad Thessaliam usque tractus in ditionem redactus & regi tributarius effectus à Megabazo & mox à Mardonio. Digressus à Dorisco, præterit primum Samothracica castella, quorum ultimum oppidum ad vesperam situm est, nomine Mesambria, cui vicinum est oppidum Thasiorum, Stryma: quæ oppida interfluit amnis Lissus, cujus aqua tunc non suffecit copiis Xerxis, sed defecit. Hæc olim regio vocabatur Galaica, nunc autem Briantica: quæ tamen

^a Hæc vox non est in MS. ^b Habet MS. ὡς ἀριστεύοντες. ^c In eodem est ἔτι Ἑλλησπόντῳ. ^d Habet MS. Γαλαϊκή.

Urbes & paludes, quas præterit Xerxes; regiones, quas transit ad fluvium Strymona usque. Sattarum pro-
pria. Castella Pierum. Pangæus mons. Phyllis regio.

POLYMNIA, LIBER VII. 419

- 109 men optimo jure Ciconum est. Trans-
misso alveo fluminis Lissi arefacto, Xer-
xes has Græcas urbes prætergressus est:
Maroneam, Dicæam, Abdera, eas in-
quam præterit, & has quæ juxta eas sunt,
nominis clarissimi paludes, Ismaridem,
quæ Maroneam Strymamque interjacet:
Bistonidem Dicææ contiguam, in quam
duo flumina ingrediuntur, Trauus &
Compsatus. Juxta Abdera autem nullum
nobilem lacum præterit Xerxes, sed
fluvium Nestum mare subeuntem. Post
has regiones pergens mediterraneas ur-
bes præterit: in quarum una est lacus
triginta ferme stadiorum in circuitu, pi-
scosus & admodum salus: quem sola
jumenta quum aquarentur exsiccavere.
Huic urbi nomen est Pystirus. Has ur-
bes & maritimas & Græcas sinistrorsum
110 relinquens præterit Xerxes. Per quas
autem gentes Thraciæ iter fecit, hæ
sunt: Pæti, Cicones, Bistones, Sa-
pæi, Derfæi, Edoni, Satræ. Qua-
rum quæ maritimæ erant, navibus sequu-
tæ sunt: quæ vero mediterraneæ, quæ &
commemoratæ sunt à me, præter Satras,
ceteræ omnes pedestres sequi coactæ sunt.
111 Satræ nulli unquam hominum, quan-
tum nos scimus, fuere subjecti, sed so-
li è Thracibus ad meam memoriam li-
beri semper perstitere. Editos enim
montes incolunt omnigenis arboribus ac
nivibus obritos: suntque viri in re bel-
lica eximii. apud quos oraculum est Li-
beri, idque in editissimis montibus. Ex
Sattris qui in illo templo vaticinantur,
sunt Bessi: antistes vero quæ reddit res-
ponsa, quemadmodum Delphis, & ni-
112 hilo magis varic. Peragrata autem quam
dixi regione, Xerxes secundo loco trans-
iit muros Pierum, quorum uni nomen
est Phagræ, alteri Pergamo. Et hac
quidem iter propter eos muros faciebat,
à manu dextera relinquens montem Pan-
gæum, magnum atque excelsum, in quo
aureæ sunt & argentea metalla, quæ cum
Pieres & Odomanti, tum præcipue Sa-
113 træ exercent. Super Pangæum ad aqui-
lonem habitantes Pæones, Doberes &
Pæoples prætergressus Xerxes, occa-
sum versus contendit, donec ad flumen
Strymonem pervenit, & urbem Eio-
nem, cujus prætor Boges (cujus paulo
ante feci mentionem) adhuc vivebat.
Regio autem hæc Pangæo monti cir-
cumjecta nominatur Phyllis; hinc oc-
casum

μέντοι τῷ δικαιότατῳ τῶ λόγων ἐ αὐτῇ Κικόνων. Διαβὰς ἣ δὲ Λίσσυ ποταμὸς τὸ ρέθρον ἀποξηρασμένον^a, πόλεις Ἑλληνίδας τάδε πα-
ραμειβετο, Μαρόνησαν, Δικαίαν, Ἀβδηρα. πό-
τις τε δὴ παρεξήιε, καὶ κατὰ ταύτας, λίμνας ὀνομασθῆς ταύτας. Μαρωνείης μὲν μετὰξὺ ἐ
Στρυμῆς κείμενη Ἰσμοῦ ποταμὸς κατὰ δὲ Δικαίαν,
Βιστωνίδα, ἐς τὴν ποταμοὶ δύο εἰσεῖσι τὸ ὕδωρ,
Τραυὸς τε ἐ Κόμψῳ^b. κατὰ δὲ Ἀβδηρα,
λίμνην μὲν ἑδεμένην ἔχουσαν ὀνομασθῆναι ὠθεσμεΐ-
ψατο Ξέρξης, ποταμὸν δὲ Νέστον, ρέοντα ἐς θά-
λασσαν. μὴ δὲ ταύτας πᾶς χώρας ἰὼν, τὰς ἡ-
πρωτίδας πόλεις παρήιε· τὴν μὲν λίμνην ἔχουσαν
τυγχάνει ὥστε τριήκοντα σκαδίων μάλιστά κη τὴν
πᾶσαν, ἰχθυώδης τε ἐ κάρβα ἀλμυρῇ. ταύ-
την τὰ ὑποζύγια μῆνα δεδόμενα ἀνέξηρνε.
τῇ δὲ πάλι ταύτῃ ὀνομαζομένη Πύστιρ^c. ταύτας
μὲν δὴ τὰς πόλεις τὰς ὠθεσθαλασσίας τε ἐ Ἑλ-
ληνίδας ἐξ Ὠνύμης χάρος ἀπέργων παρεξήιε.
ἔθνεα δὲ Θρηίκων, δι' ἃν τὴν χάρος ὁδὸν ἐποιέ-
ετο, ποσὶ· Παῖτοι, Κικόνες, Βίσονες, Σα-
πῆοι, Δερσῆοι, Ἡδωνοὶ, Σάτται. ταύτων οἱ
μὲν ὠθεθὰ θάλασσαν κατοικημένοι ἐν τῇσι^d νηυσὶ
εἰπὼντο· οἱ δὲ αὐτῶν τὴν μεσσηγίαν οἰκόντες,
καταλεχθέντες τε ὑπὸ ἐμεῦ, πλὴν Σατρείων, οἱ
ἄλλοι πάντες, περὶ^e ἀναγκαζόμενοι εἰπὼντο. Σά-
τται δὲ ἑδενός κω ἀνθρώπων ὑπὸ ἡγετοῖ ἐγόντο, ὅσον
ἡμεῖς ἴδμεν, ἀλλὰ ἀφελεῦσι τὸ μέγεθος ἐμὸν αἰεὶ
ἑόντες ἐλεύθεροι μῆνοι Θρηίκων. οἰκῆστέ τε γὰρ ἄρκα
ὕψηλα, ἴδῃστέ παλαιοῖσι ἐνιφάσι^f σωηρεφέα·
καὶ εἰσὶ τὰ πολέμια ἄνθρωποι. ἔτι οἱ δὲ Διονύσου τὸ
μαντήιον εἰσὶ ὀκνημένοι. τὸ δὲ μαντήιον τῆτο,
εἰ μὲν ὅτι τὴν ἑρῶν τὴν ὑψηλοτάτων, Βηοτοὶ δὲ τὴν
Σατρείων εἰσὶ οἱ πομφηγευεῖς ἣ ἰρῆ. πομφηγεῖς
δὲ ἡ γῆρας, κατὰ περ ἐν Δελφοῖσι, καὶ ἑδὲν ποι-
κλώτερον. Παραμύψαμεν^g δὲ ὁ Ξέρξης τὴν
εἰρημένην, δεύτερα ταύτων ὠθεσμεΐβετο τείχεα
τὰ Πιέρων, τὰ ἐνι φάξης ἐπὶ ὀνομα, καὶ ἐτέρω Πέρ-
γαμ^h. ταύτη μὲν δὴ παρ' αὐτὰ τὰ τείχεα τὴν
ὁδὸν ἐποιέετο, ἐκ δεξιῆς χάρος τὸ Πάγγαον ἔρⁱ
ἀπέργων, ἐὼν μέγα τε ἐ ὑψηλόν, ἐν τῷ χερύσειά
τε ἐ δρυρεὰ ἐνι μέγαλα. τὰ νέμονται Πιέρεις τε
ἐ Ὀδομανοὶ, καὶ μάλιστα Σάτται. Ὑπεροικόντες
δὲ τὸ Πάγγαον πρὸς βορέω ἀνέμῳ, Παμόνας, Δό-
σηράς τε ἐ Παϊώνας^k περιέχων, ἥτε πρὸς ἑσπέρῳ.
ἐς ὃ ἀπὸ τοῦ ὅτι ποταμὸν τε Στρυμόνα ἐ
πόλιν Ἡϊόνα. τὴν ἐπὶ ζωὸς ἰὼν ἤρχε Βόρης, ὅς περ
ὀλίγῳ^h πρὸς τὴν τῆτων λόγον ἐποικεύει. ἡ δὲ
γῆ αὕτη ἡ πᾶσι τὸ Πάγγαον ὀρⁱ, καλεῖται^j φυλλίς,
κατὰ

^a ἀπεξηρασμένον. ^b Habet M^s. τραυὸς καὶ κόμψῳ. ^c Πίστυρ. ^d κατοικητοὶ τῆσι. ^e περὶ. ^f Habet MS. καὶ χιόνι. ^g In MS. cilt καὶ ὀπλῆς. ^h ἐλίγον. ⁱ Φυλλίς.

κατατίνασαι, τὰ μὲν πρὸς ἑσπέρην, ὅτι ποταμὸν Ἀγγίτην, ἐκδιδόντα ἐς τὸ Στρυμόνα· τὰ δὲ πρὸς μεσημβρίην, πίνουσι ἐς αὐτὸν τὸ Στρυμόνα, ἐς τὸ οἱ μάγοι ἐκαλλιερύοντο, σφάζοντες ἵππους λακούς. Φαρμακεύοντες δὲ ταῦτα ἐς τὸ ποταμὸν, καὶ ἄλλα πολλὰ πρὸς τέτοιαι, ἐν ἑννέα ὁδοῖσι τοῖσι Ἡδωνῶν, ἐπορεύοντο κατὰ τὰς γεφύρας, τὸ Στρυμόνα εὐρόντες ἐζαγμένον. ἑννέα δὲ ὁδὸς πωθανόμενοι τὸ χῶρον τῆτον καλέεσθαι, ποσῆτας ἐν αὐτῇ πῦδάς τε καὶ παρθένους ἀνδρῶν τὸ ὀπιχωρίων ζώντας καταρύσσον. Περσικὸν δὲ τὸ ζώντας καταρύσσον· ἐπὶ καὶ Ἀμυσρην τὴν Ξέρξῃ γυναικα πωθανομένην γηράσκειν δις ἐπὶ τὰ ἐόντων ὀπιφανεῶν Περσέων παῖδας ὑπὲρ ἐαυτῆς τῷ ὑπὸ γῆν λεγόμενῳ εἶναι θεῷ ἀνιχαρίζεσθαι καταρύσσασθαι. ὧς δὲ ὁπότε τὸ Στρυμόνα ἐπορεύετο ὁ στρατός, ἐνθαῦτα πρὸς ἡλίου δυσμέων ἐστὶ ἀγχαλός, ἐν ταῖσι κημένῳ Ἀργίλον πάλιν Ἑλλάδα παρεξήιε. αὕτη δὲ καὶ ἡ κατυπερθε πύτης, καλεῖται Βισαλίτη. ἐνθαῦτεν δὲ κάλπον τὸ ὅτι Ποσιδηίης ἐξ ἀριστερῆς χειρὸς ἔχων, ἦεν Διὸς Συλὲος πεδὶς καλειόμενα, Στάγην πάλιν Ἑλλάδα ὠδραμεύομενον· καὶ ἀπὶ κερὲς Ἀκανθῶν, ἅμα ἀγόμενον τριτὴν ἑκάστον τὸ ἐθνέων, καὶ τὸ πρὸ τὸ Πάγγαμον ὅρῳ οἰκεόντων ὁμοίως, καὶ τὸ πρὸτερον κατέλεξα· τὰς μὲν ὠδραμεύσαντες ἔχων οἰκημένους, ἐν νηυσὶ στρατομεύοντας· τὰς δὲ ὑπὲρ θαλάσσης, περὶ ἡ ἐπομένους. τὴν δὲ ὁδὸν ταύτην τῇ βασιλεὺς Ξέρξης τὸ στρατὸν ἤλασε, ὅτε συγχέσσι Ὀρηίκες, ἐπὶ ὀπιπασσάμενοι· σέβοντά τε μεγάλως τὸ μέγεθος ἐμεῦ. ὧς δὲ ἄρα ἐς τὴν Ἀκανθῶν ἀπὶ κερὲς, ξενίῳ τε ὁ Πέρσης τοῖσι Ἀκανθίοις παρεῖπε, καὶ ἐδωρήσατο σφῆας ἰοδίητι Μηδικῇ· ἐπαγγέει τε, ὁρέων ἔτις, ποσὺν μὲν ἐόντας ἐς τὸ πᾶλεμον, καὶ τὸ ὄρυγμα ἀκῶν. Ἐν Ἀκάνθῳ δὲ ἐόντι Ξέρξῃ, ξυμύεικε ὑπὸ νόσῃ δολιχά νῆον τὸ ἐπεστώτα τὸ διώρυγῳ Ἀρταχάμῃ, δόκιμον ἐόντα ὠδραμεύει Ξέρξῃ, καὶ γὰρ Ἀχαμενίδῃ· μετὰ δὲ τε μέγιστον ἐόντα Περσέων· (ὁπότε γὰρ πάντες πηχέων βασιλῆων ἀπέλιπε πᾶσας δακτύλους) Φωνέοντά τε μέγιστον ἀνθρώπων. ὥστε Ξέρξης, συμφορῶν ποιούμεενον μετὰ τὸν, ἐξενέεικαί τε αὐτὸν κάλλιπαι ἔτι φησὶ. ἐνυμφοχόος δὲ πᾶσι ἡ στρατιά. τῷ δὲ τῷ Ἀρταχάμῃ θυγατρὶ Ἀκάνθιοι ἐκ θεοπροπίης, ὡς ἥρωι, ἐπονομάζοντες πύλον. βασιλεὺς μὲν δὲ Ξέρξης, δολιχομένους Ἀρταχάμῃ, ἐποιεῖτο συμφορῶν. οἱ δὲ ὑποδεκόμενοι Ἑλλήων τὴν στρατίαν, καὶ δειπνίζοντες Ξέρξης, ἐς πᾶν κακῶς ἀπὶ κέραιον, ἔτι

casum versus porrecta ad fluvium Angitem, qui Strymonem intrat: hinc meridie versus ad ipsum Strymonem, ad quem magi mactatis equis candidis litaverunt. His & aliis compluribus incantamentis circa flumen factis, per Novem vias Edonorum iere ad pontes Strymonem junctum invenientes. Audientes autem eum locum Novem vias appellari, totidem illic pueros ac virgines virorum indigenarum vivos defoderunt. Persicum enim est defodere vivos. nam & Ameltrin Xerxis uxorem, jam provectæ ætatis, audio bis septem illustrium Persiarum liberos defodisse sic gratificantem deo qui sub terra esse fertur. Ubi à Strymone progressus est exercitus, illic ad solis occasum est litus, in quo sitam urbem Græcam nomine Argilum præterit. hæc & quæ super eam est regio, vocatur Bifaltia. Illinc autem, finem ad Neptuni templum à læva manu habens, processit trans campum nomine Syleum, præteriens Stagirum Græcam urbem, pervenitque Acanthum, ducens simul unumquemque horum populorum, & item ex accolis montis Pangæi, & ex illis quos superius commemoravi: iis qui maritimi erant, classe, qui procul à mari aberant, terrestri itinere sequentibus. Hanc autem viam qua rex Xerxes duxit exercitum, Thraces neque confundunt, neque ferunt, sed ad mea usque tempora magnopere venerantur. Posteaquam autem Acanthum pervenit, imperavit Persa Acanthiis hospitalia, eosque Medica veste donavit: laudavitque quod alacres cerneret esse ad bellum, quodque audiret fossam esse absolutam. Xerxe autem apud Acanthum agente contigit, ut Artachæes, qui fossæ faciundæ præfuerat, morbo decederet, vir Xerxi spectatus, genere Achæmenides, statura inter Persas procerissima. quippe cui quatuor digiti decrant à longitudine quinque regionum cubitorum; clamabatque maxime præ aliis. Xerxes magno damno ducens eum fato functum, apparatissime funeravit, inferias illi faciente toto exercitu: cui tanquam heroi ex oraculo Acanthii sacrificant, nomine eum nuncupantes. Et rex quidem Xerxes amisso Artachæe jacturam se fecisse existimabat. At ii Græci qui exercitum excipiebant, quum Xerxi coenam præberent, in omnem miseriam

Ærumnæ civitatum in instruendis coenis Xerxi, quam transiret, ex apparatu & impensis. Jocus inde Megacreontis.

riam devenire, adeo quidem ut suis laribus fierent extorres; dum & Thasii pro suis urbibus quæ in continente sunt accipiunt Xerxis copias & coenam iis præbent, Antipater Orgis filius, electus ab civibus, vir quam maxime probatus, 119 erogavit in coenam quadringenta pecuniæ perfecta talenta. Sic igitur magistratus & aliarum urbium similiter proposuerationem. Tale enim convivium parabatur, utpote jampridem indictum, & multa cura instructum; partim quidem simulatque audiverunt præcones passim annunciantes, tunc vero oppidani frumentum quod in urbibus erat, inter se distributum in farinam & pultem omnes redigebant ad complures menses: partim pecora saginabant pretio optima reperientes & altiles aves habebant terrestres palustresque, in cortibus & in vivariis, ad excipiendum exercitum: partim etiam aurea argenteaque pocula & crateres faciebant, & cetera omnia quæ ad mensam ponuntur. Hæc quidem ipsi regi & iis qui cum illo vesciebantur, fiebant: cetero autem exercitui, quæ ad esum duntaxat imperata erant. adveniente autem exercitu, tabernaculum stetit fixum paratumque, in quo mansionem caperet rex; reliqui sub dio agebant. Ubi tempus coenæ aderat, illi sane qui excipiebant distinebantur labore: isti vero, quum expleti noctem illic exegerant, postero die revulso tentorio & omni paratu sumpto, 120 ita abscedebant, nihil relinquentes, sed omnia asportantes. Unde Megacreontis viri Abderitæ elegans dictum extitit, qui suasisit Abderitis, ut universi, mares pariter ac feminæ, sua delubra adirent, suppliciterque diis assidentes precarentur, ut posthac dimidium futurorum malorum à se propulsaretur. nam de præteritis magnam se gratiam illis habere, quod rex Xerxes non bis quotidie cibum capere consueffet. Fore enim ut Abderitæ, si juberentur etiam prandium simile coenæ instruere, aut non præstolarentur Xerxem advenientem, aut præstolati, pessime inter omnes homines affligerentur. Et isti quidem quanquam gravate, tamen quod sibi imponebatur exsequebantur. Xerxes vero ex Acantho duces classis à se dimisit, iussos ad Thermam cum classe se opperiri. Est autem Therma in Thermæo sinu sita, à qua ipse

ἔτω ὥστε ἀνάσσει ἐκ τῆ οἰκίαν ἐγίνοντο. ὅκως θασίοις ὑπὲρ τῆ ἐν τῇ ἰπείρῃ πολιῶν τῆ σφετέρων δεξαμένοις τὴν ξέρξῃ σφαλίῃ, καὶ δειπνίσαι, ἀντίπατερ ὁ Ὀργὴ ἀραιρημένῳ τῷ ἀσῶν, ἀνὴρ δοκιμὸς ὁμοίᾳ τῷ μάλισται, ἀπιδέξει ἐς τὸ δεῖπνον πλεονέκσια πύλαια δρυγυρίᾳ πεπιεσμένα. Ὡς ᾗ παρὰ πολλήνως καὶ ἐν τῇσι ἄλλῃσι πόλεσι οἱ ἐπεσεῶτες ἀπεδείκνυσαν τὸν λόγον. τὸ γὰρ δεῖπνον ποινὸν ἐξήμετρο, οἷα ἐκ πολλῶν χρόνων περσευρημένον καὶ πλεονέκσια ποιούμενον. τῶν μὲν, ὡς ἐπύθοντο πάχιστα τῶν κηρύκων τῶν περὶ ἀσπληνόντων, δασύμενοι σίτον ἐν τῇσι πόλεσι οἱ ἀσπῆ, ἀλδύρα τε καὶ ἀλφίτα ἐποίησαν πάντες ὅτι μύνας συχνάς· τῶν δὲ, κτῆνεια ἐσπίδον, ἐξδύρσκοντες πικρὰ καὶ κάλλιπα, ἔτρεφον τε ὀρνίθια χειρὸς, καὶ λιμναίους, ἐν τε οἰκίῃσι καὶ λαύκοις, ἐς ὑποδοχὰς δὲ σφαλῆ· τῶν δὲ, χερύσεά τε καὶ δρυγυρία πηλὴν τε καὶ κρητῆρες ἐποίησαν, καὶ τὰλλα ὅσα ὅτι τράπεζαν πηλάται· πάντα. πάντα μὲν δὲ αὐτὰ τε βασιλείᾳ καὶ τοῖσι ὁμοσίοις μετ' ἐκείνῃς ἐπεποίητο· τῇ δὲ ἄλλῃ σφαλίᾳ, τὰ ἐς Φορβύλῃ μουῖα πασόμενα. ὅκως δὲ ἀπὸ κείνου ἡ σφαλή, σκληρὴ μὲν ἔσκε πεπηγυῖα ἐποίημα, ἐς τὴν αὐτὸς σταθμὸν ποιέεσκετο ξέρξης, ἡ δὲ ἄλλῃ σφαλίᾳ ἔσκε ὑπαίθερα. ὡς δὲ δεῖπνον γίνοιτο ὥρῃ, οἱ μὲν, δεκόμενοι ἐχέσκον πόνον, οἱ δὲ, ὅκως παληοτέρους νύκτα αὐτὰ ἀγάγοιεν, ἐν τῇ ὑπερῇ τὴν τε σκηνὴν ἀνασπασάμενοι, καὶ τὰ ἐπιπλάα πάντα λαβόντες, ἔτω ἀπελαυνέσκον, λείποντες ἕδεν, ἀλλὰ φερόμενοι. Ἐνθα δὲ Μεγακρέοντι ἀνδρὸς Ἀβδηρίτῃ ἐπὶ εὐεργετικὸν ἐχέειν, ὃς σιωπῶν λαύσε Ἀβδηρίτῃ, πανδημίᾳ αὐτὸς καὶ γυναῖκας, ἐλθόντας ἐς τὰ σφέτερά ιερά, ἰζέσθαι ἱκέτας τῶν θεῶν, παραιομένους καὶ τὸ λοιπὸν σφί ἀπαμύειν τῇ ἐπιόντων κακῶν τὰ ἡμίση· τῶν τε παροχομένων ἔχειν σφί μετὰ ἑλπίδι χάριν, ὅτι βασιλεὺς ξέρξης ἐδὲ ἐκάστης ἡμέρης ἐνόμισε σίτον αἰρέσθαι· παρέχειν γὰρ ἂν Ἀβδηρίτῃ, εἰ καὶ ἄριστον περσεύρητο ὁμοίᾳ τῷ δεῖπνῳ παρὰ σκιδάξαι, ἢ μὴ ὑπομένειν ξέρξεα ἐπιόντα, ἢ κατὰ μέναιτας, κακίστη πάντων ἀνθρώπων διατρέφειναι. Οἱ μὲν δὲ πεζόμενοι, ὁμοίως τὸ ἐπιπασόμενον ἐπέτελεον. ξέρξης δὲ ἐκ τῆς Ἀκάνθης ἐντὶ ἡμέρῃ τοῖσι σφατηροῖσι τὴν ναυτικὴν σφατὴν ὑπομένειν ἐν Θέρμῃ, ἀπῆκε ἀπ' ἐαυτοῦ πρὸς νέας πόρῳ· Θέρμη δὲ τῇ ἐν τῷ Θερμῷ κέλῃ οἰκισμένη,

Ggg

Per Pæoniam & Crestonæm progredientes cameli invaduntur ab leonibus, qui illic erant. Boves agrestes. Spatium, quod istæ bellux tenent, & castrorum. Peneus inter Olympum & Ossiæm.

Pæonicum agrum atque Crestonicum, super amnem Chidorum, qui è Crestonæis initio sumpto, per terram Mygdoniam fluens, propter paludem quæ
125 est supra Axium evolvitur. Hæc iter faciente Xerxe, leones impetum dederunt in camelos qui commeatum portabant. Sub noctem enim relictis locis consuetis eo descendebant, nulloque alio neque jumento neque homine tacto in camelos solos grassati sunt. Cujus causam admiror, quæcunque illa erat, quod leones compelleret abstinere ab aliis adoriri camelos: quod animal nunquam antea nec viderant nec
126 experti illic fuerant. Sunt autem per ea loca leones multi, & boves agrestes prægrandibus cornibus, quæ ad Græcos veniunt. Leonum autem terminus est hinc Nestus flumen per Abdera, inde Achelous per Acarnaniam fluens. nam neque ad auroram trans Nestum viserit quis leonem usquam gentium in Europa, aut trans Acheloum ad occidentem in reliqua continente: sed in horum fluviorum medio leones gignuntur. Postquam autem Thermam venit Xerxes, ibi substitit, tantum ad mare spatii occupantibus castris quantum est ab urbe Therma & Mygdonia usque ad Lydian & Haliacmona, qui amnes agrum Bottæicum Macedonicumque terminant in eundem alveum confluentes. In his locis stativa habuere barbari: quibus ad potum solus ex iis qui commemorati sunt omnibus Chidorus è Crestonæis
128 fluens non suppetiit, sed defecit. Xerxes è Therma prospiciens Thessalicos montes, Olympum & Ossiæm, præcelsæ magnitudinis, audientique in medio eorum canalem angustum esse, per quem fluit Peneus, & illic viam esse quæ in Thessaliæ fert, cupidine captus est navigandi ad ostium Penei inspicendum: quia superiorem viam tenenti erat eundem per Macedones superne habitantes ad Peræbos, præter Gonnum urbem. nam hæc tutissimum iter esse audiebat. Atque ut concupivit, ita & fecit. itaque conscensa navi Sidonia, (quam semper conscendebat quoties ei tale aliquid facere libebat) extulit signum ceteris quoque navibus solvendi, relictis illic terrestribus copiis. Eo postquam pervenit, ostium Penei contemplantem ingens admiratio quum sub-

Διὰ τὴν Παιονικὴν καὶ Κρησωνικὴν ὁππὶ ποταμὸν Χείδωρον, ἐς ἣν Κρησωναίων δὲξάμεντο, ῥέει Διὰ Μυγδονίης χώρας, καὶ ἐξίει παρὰ τὸ ἐλθόν τὸ ἐπ' Ἀξίῳ ποταμῷ. Πορδουμένῳ ἢ παύτῃ, λέοντες οἱ ἐπεθήκαντο τῇσι σιτοφόροις καμήλοισι. καταφοιτούντες γὰρ οἱ λέοντες τὰς νύκτας, καὶ λείποντες τὰ σφέτερα ἡγεῖα, ἄλλως μὲν ἑδενὸς ἀπίοντο ἔτι ὑποζυγίαις, ἔτι ἀνθρώπων, οἱ ἢ τὰς καμήλας ἐκεράζον μένας. θωμάζω ἢ τὸ ἀπίον, ὅ, τί κατελῶ, τ' ἄλλων τὸ ἀναγκάζον ἀπεχομένους τὰς λέοντας, τῇσι καμήλοισι ὁπιτιθεσθαι· τὸ μῆτε πᾶσι περὶ ὁπῶν περὶ θηρόν μὲν ἐπιπρέατο αὐτῶν. Εἰσὶ δὲ καὶ τὰ πᾶσι τὰ χωρία καὶ λέοντες πολλοὶ, καὶ βόες ἀγροί, τ' αὖ κέρει ὑπερμεγέθει ἐστὶ πᾶσι ἐς τὰς Ἑλληνας φοιτούντα. ἔρχεται ἢ πῶσι λίσσεται ὅ, τε δὲ Ἀχελώων ῥέων ποταμός Νέστος, καὶ ὁ δὲ Ἀκαρνανίης ῥέων Ἀχελῷος. ἔτι γὰρ τὸ πρὸς τὴν ἡῶν ἔξ Νέστος ἑδαμέθι πύσης τ' ἔμπαρσεν Εὐρώπης ἰδοὶ τίς ἂν λέοντα, ἔτι πρὸς ἑσπέρης ἔξ Ἀχελώος ἐν τῇ ὑπολοίπῳ ἡπείρῳ, ἀλλ' ἐν τῇ μετὰ τῶν ποταμῶν γίνονται. ὧς δὲ ἐς τὴν Θέρμην ἀπῆκετο ὁ Ξέρξης, ἰδρυσεν αὐτὸς τὴν στρατὸν. ἐπείγετο δὲ ὁ στρατός αὐτῶν στρατοπεδεύομεντο τὴν παρὰ θάλασσαν χώραν ποσίνδε δὲξάμεντο ἀπὸ Θέρμης πόλιν καὶ τὴν Μυγδονίης, μέχρι Λυδίων τε ποταμῶν καὶ Ἀλφειῶν, οἱ ἐρχόμενοι γὰρ τὴν βοτταϊκὴν τε καὶ Μακεδονίαν, ἐς ταῦτόν ῥέεθρον τὸ ὕδωρ συμμίσχοντες. ἐστρατοπεδεύοντο μὲν δὲ ἐν τῇσι τοῖσι χωρίοις οἱ βαρβαροί. τ' δὲ καταλεχθόντων τῶν ποταμῶν, ἣν Κρησωναίης ῥέων Χείδωρος, μὲντο ὅτι ἀντήρῃσε τῇ στρατῷ πινόμεντο, ἀλλ' ἐπέλιπε. Ξέρξης ἢ ὀρέων ἣν τὴν Θέρμης ἔρεα τὰ θετταλικά, τὴν περὶ Ὀλύμπου καὶ τὴν Ὀσσῶν, μετὰ τῇ περὶ ὑπερμήκει ἐόντα, Διὰ μέσσω τε αὐτῶν αὐλῶνα ἐκόντων πυνθάνομεντο εἶναι, δὲ ἢ ῥέει ὁ Πηνειός, ἀκάνων τε εἶναι πρῶτη ὁδὸν ἐς Θεσσαλίαν φέρουσαν, ἐπεθύμησε πλώσας θείσας τὴν ἐκβολὴν ἔξ Πηνειοῦ ὅτι τὴν ἄνω ὁδὸν ἐμελλε εἶλθαι Διὰ Μακεδόνων τ' κατὰ περὶ οἰκημένων ἐς Περραιβὴς παρὰ Γόννον πόλιν· ταύτῃ γὰρ ἀσφαλίστατον ἐπιπλῆναι εἶναι. ὧς ἢ ἐπεθύμησε, καὶ ἐπείετο πᾶσι, ἐσθλὰς ἐς Σιδωνίαν νέας, ἐς τὴν περὶ ἐσθλὰν αἰεὶ ὅπως τοὶ ἐχθροὶ τοῖστο πλοῖσι, ἀνέδεξε σημήιον καὶ τοῖσι ἄλλοις ἀνάγκη, κατὰ τὴν αὐτῶν τ' περὶ τὸν στρατόν. Ἐπεί ἢ ἀπῆκετο, καὶ ἐθέλωτο Ξέρξης τὴν ἐκβολὴν ἔξ Πηνειοῦ, ἐν θωμάσει μεγάλῳ

ἐνέχεται. καλέουσιν ἢ τὰς κατηγεμόνας ἢ ἐὸν, εἶρετο εἰ τὸ ποταμὸν ἐστὶ παρὰ τρεῖς μίλια, ἐπὶ τῇ ἐς θάλασσαν ἐξαρχαίῃ. Τὴν δὲ Θεσσαλίην λέγουσιν ἐστὶ τοπαλαῖον εἶναι λίμνην, ὥστε γε συγκαλημένην ἅπαντες ὑπερμήκεσι ἔρεσι. τὰ μὲν γὰρ αὐτῆς πρὸς τὴν ἡῶ ἔχοντα, τὸ, τε Πηλεον ἔρεσι ἢ ὅσα δὸπακλείδ, συμμίσθοντα πᾶς ὑπωρείας ἀλλήλοισι. τὰ δὲ πρὸς βορρῶν ἀνέμῳ, Οὐλυμπῶ. τὰ δὲ πρὸς ἐσπερῇν, Πίνδῳ. τὰ δὲ πρὸς μεσημβρίην τε ἢ ἀνεμὸν νότον, ἢ Ὀθρυς. τὸ μέσον δὲ τῶν τῶν λεχθέντων ἔρεων ἢ Θεσσαλίῃ ἐστὶ, ἐῶσα κρίλη. ὥστε ὧν ποταμῶν καὶ ἄλλων συχρῶν ἐς αὐτὴν ἐσβαλλόντων, πάντες δὲ τῶν δοκίμων μάλιστα τῶνδε, Πηνεῖα, καὶ Ἀπιδανῶν, καὶ Ὀνοχῶν, καὶ Ἐνιπέῳ, καὶ Παμίσῳ. οἱ μὲν νῦν ἐς τὸ πεδίον τῆτο συλλεγόμενοι ἐκ τῶν ἔρεων τῶν περικληϊόνων τὴν Θεσσαλίην ἐνομαζόμενοι, δι' ἐνὸς αὐλῶν καὶ τῶνδε ἐρεῶν, ἐκροον ἔχουσι ἐς θάλασσαν, περυσυμίσθοντες τὸ ὕδωρ πάντες ἐς ταῦτό· ἐπεὶ δὲ συμμιχθέντες τῶνδε, ἐνθεῦτεν ἤδη ὁ Πηνεὶς τῷ ἐνομαλί καλακρεατίῳ, ἀνωόμενος πᾶς ἄλλης ποιεῖ εἶναι. τὸ δὲ πελαῖον λέγει, ὅτι ἐόντος καὶ αὐλῶν καὶ διακρῶς τῶνδε, τῶν ποταμῶν τῶνδε, καὶ πρὸς ποταμῶσι τῶνδε τὴν βοιωτίδα λίμνην, ἐπὶ ἐνομαλίᾳ κατὰ περὶ νῦν, ῥέειν τε ἔδειν ἥσον ἢ νῦν. ῥέειντος ἢ, ποιεῖν τὴν Θεσσαλίην πᾶσαν πέλαγον. αὐτοὶ μὲν νῦν Θεσσαλοὶ φασὶ Ποσιδέωνα πᾶσαν τὴν αὐλῶνα, δι' ἣν ῥέει ὁ Πηνεὶς οἰκῆται λέγοντες. ὅστις γὰρ νομίζει Ποσιδέωνα τὴν γλῶσσαν, καὶ τὰ διεσπῶτα ὑπὸ σισμῷ, ἢ ἢ τῶνδε ἔργα εἶναι, καὶ ἐκείνο ἰδὼν, Φαίη Ποσιδέωνα ποιεῖν. ἔργον γὰρ ἐστὶ σισμῷ, (ὡς ἐμοὶ φαίνεται) ἢ ἀφίστασθαι τὴν ἔρεων. Οἱ ἢ κατηγεμόνοι, ἐρομένους ἔεργον εἰ ἐστὶ ἄλλη ἐξοδῶν ἐς θάλασσαν τῷ Πηνεῖ, ἐξεπιστάμενοι ἀτρεκέως, εἶπεν, Βασιλεῦ, ποταμῶν τῶνδε ὅτι ἐστὶ ἄλλη ἐξέλευσις ἐς θάλασσαν κατὰ κῆρα, ἀλλ' ἴδε αὐτὴ ἔρεσι γὰρ, ἐπεὶ ἐφάνωται πᾶσι ἢ Θεσσαλίῃ. ἔεργον ἢ λέγεται εἶπεν πρὸς ταῦτα, Σοφοὶ ἄνδρες εἶπεν Θεσσαλοὶ. ταῦτ' ἄρα πρὸς πολλὰ ἐφυλάξαντο, γνωσιμαχείοντες καὶ τὰλλα, καὶ ὅτι χώρῳ ἄρα εἶχον εὐαίρετόν τε ἢ περὶ αὐλῶν. τὸ γὰρ ποταμὸν περὶ γῆμα ὧν ἡ μὲν ἐπὶ ἐπὶ σφραγίσαντα, καὶ τὴν χώρην, χωρῆα ἐκ τῶν αὐλῶν ἐκβεβάσαντα, καὶ παρὰ τρεῖς μίλια δι' ὧν νῦν ῥέει ῥέεθρον. ὥστε Θεσσαλίην πᾶσαν ἔξω τῶν ἔρεων ὑποβρυχία γινώσκου. ταῦτα δὲ ἔχοντα ἔλεγε ἐς τὰς Ἀλφειῶν

subiret, accitos viæ ductores interrogavit nunquid flumen posset averti, ut alibi mare ingrederetur. Narratur autem 129 Thessalia quondam palus fuisse, utpote conclusa undique præaltis montibus. nam quæ ejus ad auroram spectant, ea Pelion mons & Ossa junctis inter se radicibus præcludunt; quæ ad ventum aquilonem, Olympus; quæ ad occasum, Pindus; quæ ad meridiem & ventum austrum, Othrys: quod inter hos, quos dixi, montes medium, id Thessalia est, ita cava, ut cum alii frequentes amnes in eam influant, tum hi quinque maxime præcipui, Peneus, Apidanus, Onochonus, Enipeus, Pamisus: qui è montibus Thessaliam cingentibus in eam planitiem confluentes & nominibus cogniti, per unum canalem & eum arctum in mare evadunt, in unam aquam omnes ante redacti: & simulac confluentem fecerunt, Peneus excellens suo nomine ceteros innominatos reddit. Fertur quondam, quum nondum esset hic canalis & effluxus, hos fluvios & præter eos paludem Boebeidem non habuisse nomen, quemadmodum nunc, & tamen non minus quam nunc fluxisse, sed suis fluentis omnem Thessaliam effecisse pelagus. Ipsi quidem Thessali memorant Neptunum fecisse convallem per quam meat Peneus, haud absurde sentientes. qui enim arbitratur Neptunum terram quater, & quæ terræmotu diducta sunt, hujus dei esse opera, is etiam cernens hunc locum dixerit Neptunum fecisse. namque diductio illa montium (ut mihi videtur) terræmotus est opus. Xerxi autem 130 interroganti nunquid alius foret exitus in mare Penei, duces viæ rem compertam habentes, Rex, inquit, nulli sunt huic flumini alibi in mare tendentes exitus, quam iste hic. cuncta enim undique montibus redimita Thessalia est. Ad hoc Xerxes dixisse fertur, Solertes sunt viri Thessali, qui suæ sibi imbecillitatis conscii, jampridem cum alia custodiverunt, tum vero hoc, quod regionem habeant facilem occupatu, & mature expugnabilem. Solum enim hoc esse negocium, flumen, obstructo canali, aversoque alveo per quem meat, in eorum terram inducere, à quo omnis Thessalia præter montes aquis merge-retur. Hæc vero Xerxes dixit filios Aleuæ

a συγκαλησθῆναι. b Hæc duæ voces ἐς αὐτὴν non exstant in MS. c διεσπῶτα.

Theſſali primi dederunt ſe Perſis; & qui alii? De illis juſjurandum Græcorum. Cur Xerxes nullos miſerit Athenas aut Spartam petiſſuros terram & aquam. Talthybii cultus Spartanorum & ira in eos.

POLYMNIA, LIBER VII. 421

leuæ reſpicientia, quoniam Theſſali è Græcis primi ſeſe regi tradiderant, ratus illos ab tota natione polliceri amicitiam. Hoc loquutus, & locum con-
 131 templatus, Thermam renavigavit. Ubi complures dies circa Pieriam eſt comoratus (nam montem Macedonicum, ut illac in Peræbos omnis tranſiret exercitus, tertia ejus pars tondebat) eodem legati qui dimiſſi in Græciam fuerant ad terram petendam, regreſſi ſunt partim inanes, partim terram & aquam
 132 ferentes. Quam qui dederunt eorum, hi fuere, Theſſali, Dolopes, Enienes, Peræbi, Locri, Magnetes, Melienſes, Achæi Phthiotæ, & Thebani, ceterique Bœoti præter Theſpienſes & Plataenſes: adverſus quos ii Græci qui bellum contra barbarum ſumpſerunt, conceperunt juſjurandum: id erat hoc exemplo. Quicumque Græci ſe ipſos dederunt Perſæ, non adaſti neceſſitate, rebus ſuis bene conſtitutis eos decimare deo qui Delphis eſt. Ita apud
 133 Græcos juſjurandum ſe habebat. Xerxes autem neque Athenas neque Spartam legatos terram petitum miſerat, ob id quod quos ante Darius ad hoc ipſum miſiſſet, eorum alios iſti in voraginem, alios in puteum dejecerant, jubentes eos illinc terram & aquam ferre ad regem. Hac de cauſſa nullos ad petendum miſit. Et Athenienſibus quidem, quod ita legatos tractarint, quid triſte contigerit non queo dicere, niſi quod eorum ſolum cum urbe vaſtarum eſt: quod tamen ipſum non ea cauſſa ſuſpicio contigiffet. Lacedæmoniiſ vero ira Talthybii, qui fuit Agamemnonis præco, incubuit. eſt enim Spartæ Talthybii templum; ſed & ſunt ejus poſteri Talthybiadæ nominati, quibus legationes Spartanæ omnes inſtar præmii tribuuntur. Itaque poſt eam rem Spartiatæ, quum læta cxta eis immolantibus non eſſent, idque diu contingeret, pertæſi hujus calamitatis Lacedæmonii, cœtu frequenter coaſto, hoc præconium ediderunt, ſiquis Lacedæmoniorum vellet pro Sparta occumbere. Tunc Sperthies Aneriſti & Bulis Nicolai filius, viri Spartiatæ, & ingeniis egregii & opibus inter primos, ultro ſe obtulerunt ad ſolvendam Xerxi Darii filio ultionem ob legatos Spartæ interemptos. Ita hos Spartiatæ tanquam mortem obituros, miſerunt ad

λέναι πῶδας, ὅτι πρῶτοι Ἑλλήνων ἴαντες Θεσσαλοὶ ἔδοσαν ἑωὺτ' ἑ βασιλεῖ, δοκέων ὁ ξέρξης ἀπὸ παντὸς σφείας ἔ' ἔννε' ἐπαγγέλλεσθαι Φιλίην. εἶπας δὲ ταῦτα, καὶ θεησόμενον, ἀπέπλεε ἐς τὴν Θέρμην. Ὁ μὲν δὲ πρὶ Πιερίην διέτριβε ἡμέρας συχνάς. τὸ γὰρ δὲ ἔρ' πὲ Μακεδονικὸν ἔκκρεε τ' ἐραλῆς τριτημορίας, ἵνα ταύτῃ διεξίη ἅπαντα ἡ ἐραλὴ ἐς Περαιεύς. οἱ δὲ δὴ κήρυκες οἱ δόπιπεμφθέντες ἐς τὴν Ἑλλάδα ὅττι γῆς αἴτησιν, ἀπικέατο, οἱ μὲν κενοὶ, οἱ δὲ φέροντες γῆν τε καὶ ὕδωρ. τῶν δὲ δόντων ταῦτα ἐγίνοντο οἶδε, Θεσσαλοὶ, Δόλοπες, Ἐνιλιῆς, Περραιβοὶ, Λοκροὶ, Μάγνητες, Μηλιεῖς, Ἀχαιοὶ οἱ Φθιώται, καὶ Θεβαῖοι, καὶ οἱ ἄλλοι Βοιωτοὶ, πολλὴ Θεωσιέων τε καὶ Πλαταιέων. ὅττι τέτοις οἱ Ἕλληες ἔπαμον ὄρκιον, οἱ τῷ βαρβάρῳ πόλεμον ἀφρόμενοι. τὸ δ' ὄρκιον ἄδε εἶχε. Ὅσοι τῷ Πέρσῃ ἔδοσαν σφείας αὐτὰς, Ἕλληες ἐόντες, μὴ ἀναγκαζέμεντες, καθ' ἑαυτῶν σφι εὖ τ' ἐπρηγμάτων, τέττας δεκαεῖς τῷ ἐν Δελφοῖσι θεῷ. τὸ μὲν δὲ ὄρκιον ἄδε εἶχε τοῖσι Ἕλλησι. Ἐς δ' Ἀθήνας καὶ Σπάρτῃν σὺν ἀπέπμψε Πέρσης ὅττι γῆς αἴτησιν κήρυκας, τὰνδε εἶνεκα. πρῶτον Δαρεῖς ἐπέμψατο ἐπ' αὐτὸ τῆτο, οἱ μὲν αὐτῶν, τὰς αἰτίοντας ἐς τὸ βάρεθρον, οἱ δ' ἐς Φρέσας ἐσβαλόντες, ἐκέλευον γλῶ τε καὶ ὕδωρ ἐκ τῶν Φέρων ἄσθ' βασιλείᾳ. τῆτιον μὲν εἶνεκα σὺν ἐπέμψε ὁ ξέρξης τὰς αἰτίοντας. ὁ, π' ἡ τοῖσι Ἀθηναίοις ταῦτα ποιήσας τὰς κήρυκας σολωμένη ἀνεθέλητον γνέσθαι σὺν ἔχω εἶπας, πολλὸν ὅτι σφείων ἡ χώρα καὶ ἡ πόλις ἐδῆται. ἀλλὰ τῶρ ἂν διὰ τοῦτον τὴν αἰτίαν δοκέω γνέσθαι. τοῖσι δ' ὦν Λακεδαιμονίοις μὲν κατισκομένη Ταλθυεῖς ἔ' Ἀγαμέμνον' κήρυκα. ἐν γὰρ Σπάρτῃ ἐστὶ Ταλθυεῖς ἱόν. εἰσὶ δ' καὶ δόπιγοι, Ταλθυεῖαδαι καλεόμενοι, τοῖσι αἱ κήρυκῆαι αἱ ἐκ Σπάρτης πῶσαι γέρας δίδονται. μετὰ δ' ταῦτα, τοῖσι Σπαρτιάταις καλλιεργήσας θυομένοισι σὺν ἐδύνατο. τῶρ δ' ὅττι ζέονον συχρὸν ἐν σφι. ἀχθόμενων δ' καὶ συμφορῇ ζεωμένων Λακεδαιμονίων, ἀλὴς τε πολλὰς συλλεγομένης, καὶ κήρυγμα τοιόνδε πῶσαι, εἴ τις βέλοιο Λακεδαιμονίων πρὸ τ' Σπάρτης δόπονησάν, Σπερθίης τε ὁ Ἀνηρῆς καὶ Βῆλις ὁ Νικόλεω, ἀνδρες Σπαρτιάται, φύσας τε γερονότες εὖ, καὶ ζεῖμα ἀνηκόντες ἐς πὲ πρῶτα, ἐβελοντὶ ὑπεδύσαν πινεὺ πῶσαι ξέρξῃ τῷ Δαρεῖς κήρυκων τ' ἐν Σπάρτῃ δόπολομένων. ἔτω Σπαρτιάται τέττας ὡς δόποζανόμενες ἐς

Ggg 3 Μη

a ἐσβαλόντες. b σὺν ἀπέπμψι. c ἀπ' ἑαυτοῖς Ταλθυεῖς, Ταλθυεῖαδαι.

Μήδης ἀπέπεμψαν. Αὐτὴ τε ἡ πόλις τῶν τῶν
 ἀνδρῶν θωύμαίᾱ ἀξίη, καὶ ταῦτα πρὸς τέτοις
 τὰ ἔπτα. πορεύομενοι γὰρ ἐς Σάσαι, ἀπικνέοντα
 ὡς τὰ Ἰθάκην. ὁ δὲ Ἰθάκης ἦν μὲν γῆν Πέρ-
 σης, κρατηγὸς δὲ τῶν θαλασσιῶν ἀνθρώπων τῶν
 ἐν τῇ Ἀσίᾳ ὅς σφεας, ξείνια προσέμεναι, εἰσία.
 „ξενίζων δὲ, εἰρήνη ταῦτα, Ἄνδρες Λακεδαιμόνιοι,
 „τί δὴ φεύγετε βασιλεῖ φίλοι γῆρας; ὁρᾶτε γὰρ
 „ὡς ὅπως βασιλεὺς ἀνδρῶν ἀγαθῶν τιμῶν, ἐς
 „ἐμὲ τε ἔτι ἐμὰ πηγάματα δότι ἐλπίοντες ἔγωγε
 „δὴ ἔτι υἱεὶς εἰδοίητε υἱεὶς αὐτοὺς βασιλεῖ, (ὅτε
 „δόξατε γὰρ πρὸς αὐτῶν ἀνδρῶν εἶναι ἀγαθῶν) ὅ-
 „πως ἀνὴρ υἱῶν ἀρχοὶ γῆς Ἑλλάδος, δούλος βα-
 „σιλῆος. πρὸς ταῦτα ὑπεκρίναντο ταῦτα, Ἰθά-
 „νες, οὐκ ἐξ ἴσως γινέῃ ἡ συμβολή ἡ ἐς ἡμέας
 „πίνυται. ἔμην γὰρ πεπλημένον συμβολεύς, ἔ-
 „τι ἀπὸ τῶν ἐόν. τὸ μὲν γὰρ δὲ λῆναι εἰς ἐπίσταται,
 „ἐλθόντες ἡ ἔκω ἐπὶ ἡμέρας, ἔτι εἰ ἐστὶ γλυκὺ,
 „ἔτι εἰ μή. εἰ γὰρ αὐτῆς πῆρσας, οὐκ ἀνὴρ δόξασι
 „συμβολεύς ἡμῶν πρὸς αὐτῆς μάχεσθαι, ἀλλὰ ἔ-
 „πλέκεται. ταῦτα μὲν Ἰθάκην ἀμείψαντο. Ἐν-
 „θεῦν δὲ ὡς ἀνέβησαν ἐς Σάσαι, καὶ βασιλεῖ ἐς ὅ-
 „ψιν ἦλθον, πρῶτα μὲν, τῶν δορυφόρων κελεύοντων,
 „καὶ ἀνάγκῃ σφι προσφερόντων προσκυνεῖν βα-
 „σιλῆα προσκυνήσαντες, οὐκ ἔφασαν, ὡς ἐπόμενοι ὑπὸ
 „αὐτῶν ὅτι κεφαλῶν, ποιήσαντα ταῦτα ἔδομα. ἔ-
 „τε γάρ σφι ἐν νόμῳ εἶναι ἀνθρώπων προσκυνεῖν,
 „ἔτι κατὰ ταῦτα ἡκεν. ὡς δὲ ἀπμαχέσωντα τῶν
 „δεύτερα σφι λέγεται ταῦτα, καὶ λόγος τοῦδε ἐχόμε-
 „να, ὅτι βασιλεὺς Μήδων, ἐπέμψαν ἡμέας Λα-
 „κεδαιμόνιοι ἀντὶ τῶν ἐν Σπάρτῃ δόπολομένων κη-
 „ρύων, πινῶν ἐκείνων τίς τινος. λέγεται δὲ αὐ-
 „τοῖσι ταῦτα, Ἐρξῆς ὑπὸ μεγαλοφροσύνης, οὐκ
 „ἔφη ὁμοῖον ἔσεσθαι Λακεδαιμόνιοι. κείνους μὲν
 „γὰρ συγγένοι τὰ πάντων ἀνθρώπων νόμιμα, δό-
 „κλεινάντας κήρυκας· αὐτὸς δὲ, τὰ ἐκείνοις ὅτι
 „πλήσας, ταῦτα ἔποιον, ὅτι ἀντὶ πλείνας ἐκεί-
 „νους, δόπολόν τινος Λακεδαιμόνιος τῶν αἰτίας. Οὕτω
 „ἡ Ταλθύβις μύθους, καὶ ταῦτα ποιήσαντων Σπερ-
 „πιτιῶν, ἐπαύσατο ἡ ὡς αὐτῶν, καὶ περ δό-
 „ποσησάντων ἐς Σπάρτην Σπερθίῳ τε ἔτι Βούλιον.
 „πρῶτον δὲ μετέπειτα πολλὰ ἐπηγέρθη κατὰ τῶν Πελο-
 „ποννησίων ἔτι Ἀθηναίων πόλεμον, ὡς λέγεται Λα-
 „κεδαιμόνιοι. τῶν μοι ἐν τοῖσι θότατον φαίνεται
 „γῆρας. ὅτι μὲν γὰρ κατέσκηψε ἐς ἀγγέλους ἡ Ταλ-
 „θύβις μύθους, ὅτε ἐπαύσατο πρὶν ἢ ἐξῆλθε, τὸ δὲ
 „καὶ ἔγωγε ἔφερε· τὸ δὲ συμπεσεῖν ἐς τοὺς παῖδας
 „τῶν ἀνδρῶν τῶν τῶν ἀναβάντων πρὸς βασιλῆα
 „Διὰ τῶν μύθων, ἐς Νικόλαον τε τὸν Βούλιον, καὶ
 „ἐς Ἀνήραρον τὸν Σπερθίῳ, ὡς εἶλε ἀλίας τοὺς
 „ἐκ Τίρυνθον, ὁλκάδι κατὰ πλώσας πλοῖα ἀν-
 „δρῶν,

Medos. Digna autem admiratione cum hac audacia horum virorum, tum verba ab eis habita. nam Susa tendentes, ad Hydarnem Persam in Asia subjectorum litoralium præfectum venerunt: qui eos hospitaliter munificeque acceptos, his verbis interrogavit, Viri Lacedæmonii, quid tandem respuitis esse amici regis? cernitis enim ex me & meo statu quam scit honore prosequi rex viros egregios. Sic & vos, si vos ipsos ei dederitis (nam ab illo existimati estis viri egregii) unusquisque vestrum rege donante, regioni Græciæ præerit. Ad hæc illi respondentes, Hydarnes, inquit, non ex æquo oritur consilium tuum ad nos spectans. quippe condicionem suades, quam expertus es, alterius inexpertus. nam servitutem subire quidem nosti; libertatis autem nondum expertus es, utrum sit res dulcis an non. quæ si tibi experta foret, non ut hastis, sed ut etiam securibus pro ea dimicarem, nobis suaderes. Hæc Hydarni responderunt. De hinc vero ut ascenderunt Susa, & in conspectum regis venerunt, principio jubentibus satellitibus ac vim afferentibus ut procumbentes regem adorarent, negaverunt, vel si in caput ab eis truderentur, se unquam id esse facturos. neque enim sibi esse consuetudinem hominem adorandi, neque se ad id venisse. Posteaquam autem in hoc repugnaverant, secundo loco hæc & his similia dixere, Rex Medorum, nos miserunt Lacedæmonii ad luendam poenam pro iis legatis qui Spartæ interiere. Hæc illis dicentibus, Xerxes præ magnanimitate negavit se fore Lacedæmonii similem. illos enim interimendis legatis jus omnium hominum confudisse: se vero quod illis exprobraret, id non esse facturum: neque eos vicissim occidendo, Lacedæmonios culpa soluturum. Hac re sic per Spartiatis gesta, in præsens ira Talthyrbii cessavit, etsi Spartam reversis Sperthie & Buli; sed longo deinde tempore interjecto excitata sit in bello inter Peloponneses & Athenienses, ut Lacedæmonii ajunt. quod mihi divinitus maxime videtur esse gestum: quippe iram Talthyrbii ingruisse in nuncios, nec quievisse priusquam excesserit & eventum nata fuerit, fas ita ferebat. Quod autem inciderit in eorum qui ad regem propter iram istam ascenderunt filios, Nicolaum Bulis, & Aneristum Sperthiæ filium, quum pisces Tiryntios navi oneraria plena vi-

Status Græciæ & discordia ad adventum Xerxis. Liber-
tas Græciæ venit ab Athenis. Nisi hæc fortiter decre-
vissent, nihil opis erat in Lacedæmoniis.

POLYMNIA, LIBER VII. 423

ris adnavigans cepit; manifestum igitur est apud me divinitus id factum esse, ex ira. Nam nuncii in Asiam à Lacedæmoniis missi, proditi à Sitalce Terei filio Thracum rege, & à Nymphodoro Pythæ filio, viro Abderita, excepti sunt juxta Bisanthem quæ est in Hellesponto, & abducti in Atticam, ab Atheniensibus necati sunt: cumque iis Aristæas Adimanti filius, Corinthius. Verum hæc multis post regis expeditionem annis gesta sunt. Quæ expeditio (ut ad superiorem orationem redeam) nomen quidem habebat, quasi tenderet contra Athenas, sed descendit contra cunctam Græciam. Eam diu ante Græci quum percepissent, non perinde omnes affecti sunt. nam ii qui terram & aquam dederant Persæ, fiduciam animo præsumebant tanquam nihil ingratum passuri à barbaro: qui non dederant, magno in metu versabantur. quippe quum nulla tanta classis esset in Græcia quæ posset excipere invadentem, etiam plerisque detrectantibus resistere, & libenter ad partes Medorum inclinanti-
138 bus. Hoc ego loco necesse habeo ferre sententiam apud plures quidem homines invidiosam, at tamen qua mihi videtur esse verum, non inhihebo. Si Athenienses formidantes periculum quod impendebat, patriam deseruissent, aut etiam, non deferentes, sed manentes sese dedissent Xerxi, nulli omnino adversus regem in mari tentavissent: si igitur nemo mari se opposuisset Xerxi, hæc in continenti gesta essent: si etiam multæ murorum essent tunicæ ductæ à Peloponnensibus per Isthmum; proditi Lacedæmonii ab fociis non voluntariis, sed necessitate per singulas urbes à classe barbara captis desolati fuissent; desolatique & magna opera edentes, generose occubuissent. Aut hæc passi essent, aut priusquam id fieret, videntes etiam alios Græcos cum Medis sentientes, foedus cum Xerxe inivissent etiam. Ita utroque modo sub Persis Græcia fuisset. Nam murorum per Isthmum ductorum quænam utilitas futura esset rege mari potiente, nequeo percipere. Nunc autem si quis Athenienses Græciæ liberatores extitisse dicat, profecto non aberret à vero. nam hi in quæcunque advertissent, hæc partes erant præponderaturæ: quum vero prætulerint Græciam

δρῶν, δῆλον ἂν μοι ὅτι θεῖον ἐγγίγται τὸ πῆγμα ἐκ τῆ μηνιᾶ. οἱ γὰρ πεμφθέντες ὑπὸ Λακεδαιμονίων ἄγγελοι εἰς τὴν Ἀσίαν, προσδοξάντες ἢ ὑπὸ Σιτάλκεω ἢ Τήρειω, Ὁρηίκων βασιλεῖ, καὶ Νυμφόδωρῳ ἢ Πύθειω ἀνδρὸς Ἀθηναίου, ἡλωσσαν κατὰ Βισάνθιον τὴν ἐκ Ἑλλησπόντιω, καὶ ἀπαχθέντες εἰς τὴν Ἀθήνην, ἀπέθανον ὑπὸ Ἀθηναίων· μὴ δ' αὐτῶν, καὶ Ἀριστάκῳ ὁ Ἀδμαντίης, Κορίνθιῳ ἀνδρὶ. πάντες μὲν νυνὶ πολλοῖσι ἔτεσι ὑστέρων ἐγγίγται ἢ βασιλεῖ σέλας. Ἐπαύμην δ' ὅτι τὸ πρῶτον λόγον. ἢ δ' ἡ στρατηλασίῃ ἢ βασιλείᾳ ὄνομα μὲν εἶχε ὡς ἐπ' Ἀθήνας ἐλαυνή, κατέπερ δὲ εἰς πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα. πυνθανόμενοι δὲ πάντες πρὸς πολλὰ οἱ Ἕλληνες, ὅτι ἐν ὁμοίῳ πάντες ἐποιεῦντο. οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν δόντες γλῶττι ἐὺδωρ τῷ Πέρσῃ, εἶχον θάρσος ὡς εἶδεν πρόσμμενοι ἄχαρ· πρὸς δ' βαρβάρῳ· οἱ δὲ καὶ δόντες, ἐν δειμαλίᾳ μεγάλῃ κατίστανον, ἅτε ἔτε νεῶν ἐκείνων ἐν τῇ Ἑλλάδι ἀριθμὸν ἀξιωμαχῶν δέκατον τὸν ὀπίοντα, ἔτε βαλομένων τῶν πολλῶν ἀντιπλησθῆναι τῷ πολέμῳ, μηδίζοντων δὲ προθύμως. Ἐνθαῦτα ἀναγκαίᾳ ἐξεργασίᾳ γνώμῃν ἀποδέχασθαι, ὅτι φθονοῦν μὲν πρὸς τῶν παλαιῶν ἀνθρώπων, ὁμῶς δὲ, τῇ γὰρ μοι φαίνεται εἶναι ἀληθές, ὅτι ὀπίοντα εἰ Ἀθηναῖοι κατὰρρύθησαν τὸν ὀπίοντα κίνδυνον, ἐξέλιπον τὴν σφετέρῃν, ἢ καὶ μὴ ἐκλιπύνης, ἀλλὰ μένουσιν, εἶδοσαν σφέας αὐτὰς ἐέρξει, κατὰ τὴν θύλασσαν εἰδομένοι ἂν ἐπὶ τῶν ἀντιπλησθέντων βασιλείᾳ. εἰ τίνων κατὰ τὴν θύλασσαν μηδεὶς ἠντιπῆτο ἐέρξει, κατὰ γὰρ ἂν τὴν ἡπύον τοιαύτῃ ἐγγίγται· εἰ δὲ πολλοὶ τῆς κινήσεως ἦσαν ἐληλαμένοι διὰ τὸ Ἰσθμῷ Πελοποννησίῳ, προσδοξάντες ἂν Λακεδαιμόνιοι ὑπὸ τῶν συμμάχων ὅτι ἐκόντων, ἀλλ' ὑπὸ ἀναγκῆς, κατὰ πάλιν ἀλυσκομένων ὑπὸ τῆς ναυικῆς στρατῷ τῷ βαρβάρῳ, ἐμνησθήσαν. μνησθέντες δὲ ἂν, καὶ ἀποδέχασθαι ἔργα ἡντιάα, ἀπέθανον ἡντιάως. ἢ πάντες ἂν ἐπαθεν, ἢ πρὸς τῷ, ὁρῶντες ἂν καὶ τὰς ἄλλας Ἑλλήνας μηδίζοντας, ὁμολογῆναι ἂν ἐξήσαστο πρὸς ἐέρξει. καὶ ἔτω ἂν ἐπ' ἀμφοτέρω ἢ Ἑλλὰς ἐγγίγται ὑπὸ Πέρσῃ. τὴν γὰρ ὠφελίαν τὴν τῶν τειχεῶν τῶν διὰ τὸ Ἰσθμῷ ἐληλαμένων οὐ δύναμαι πυνθῆναι ἥτις ἂν ἦν, βασιλείᾳ ὀπίοντα τῆς θαλάσσης· νῦν δὲ Ἀθηναῖος ἂν πρὸς λέγων σωτήρας ἡντιάσται τῇ Ἑλλάδι, ὅτι ἂν ἀμαρτάνοι τὰ λήγεις. οὗτοι γὰρ ὅτι ὁπότε τῶν πηγμάτων ἐτραπέντο, πάντες ῥέψαν ἐμῇ· ἐλόμενοι δὲ τὴν Ἑλλάδα

a Τύειν. b ἐκίχεν. οἱ Ἀθηναῖοι. c πρὸς τῷ.

δα παρῆναι ἐλθόντων, τῶν τὴν Ἑλληνικὴν πᾶν
τὸ λοιπὸν ὅσον μὴ ἐμήδιζε, αὐτοὶ ἔτοι εἶσαν οἱ
ἐπεγείραντες, καὶ βασιλῆα μετὰ γε θεῶς ἀνω-
σάμενοι. ἔδ᾽ σφῶας χρηστήρια φοβερά ἐλθόντα
ἐκ Δελφῶν, καὶ ἐς δαίμα βαλόντα, ἔφησε
ἐκλιπεῖν τὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ καταμείναντες,
ἀνέχοντο τὸ ἴππιντα ἴππιν τὴν χώραν δέξασθαι.
Πέμψαντες γὰρ οἱ Ἀθηναῖοι ἐς Δελφὸς θεοπε-
πας, χρηστήρια δέσθαι ἔσαν ἐτοῖμοι. καὶ σφι
πηήσαντι παρὶ τὸ ἱερὸν τὰ νομιζόμενα, ὥς ἐς τὸ
μέγαρον ἐσελθόντες ἴζοντο, ἡρᾶ ἢ Πυθίῃ, τῇ
ἄνομα τῷ Ἀριστονίῃ, τὰδε,

ὦ μέλαιοι, τί κάθησθε; λιπὼν Φεῦγ' ἔρχατο

ζαῖης

Δώματα, καὶ πάλιν τροχοδέεσσι ἄκρα κά-
ρῳα.

Οὔτε γὰρ ἡ κεφαλὴ μὲν ἐμπέδον, ἔτι τὸ σῶ-
μα,

Οὔτε πόδες νέστοι, ἔτι ὦν χεῖρες, ἔτι τι μέσσης
λείπεται, ἀλλ' ἀζήλα πέλει. κατὰ γὰρ μιν
ἐρείπει

Πῦρ τε καὶ ὄξος Ἄρης, συρμηγνὺς ἄρμα δι-
ώκων.

Πολλὰ δ' ἀλλ' ἀπολείπει πυργώματα, καὶ τὸ
σὺν οἶον.

Πολλὰς δ' ἀθανάτων νηὲς μαλερῶν περὶ δώσθαι,
οἱ πᾶσι νῦν ἰδρῶτι ρέεμενοι ἐσθλασι,
δαίματι παλλόμενοι. κατὰ δ' ἀκροτάτοις ὀ-
ρόφοις

Αἶμα μέλαν κέχυται, παρὶδὸν κακότητι
ἀνάγκας.

Ἀλλ' ἴτον ἐξ ἀδύτου, κακῶς δ' ἴππικίδνα-
τε θυμόν.

Ταῦτα ἀκούοντες οἱ τῶν Ἀθηναίων θεοπετόι, συμ-
φορῇ τῇ μεγίστῃ ἐχρῆντο. παρὰ δὲ σφῶας
αὐτὰς ὑπὸ τῷ κακῷ ἔκχευον, Τίμων ὁ
Ἀνδροβούλου τῶν Δελφῶν ἀνὴρ δόκιμος ὁμοῖα
τῷ μάλιστα συνεβούλευε σφι ἱκετηρίῳ λαβού-
σι, δεύτερα αὖτις ἐλθόντας χρᾶσθαι τῷ χρησ-
τῶ ὡς ἱκέτας. πηρομένοις δὲ πάντα τοῖσι Ἀ-
θηναίοις, καὶ λέγεσθαι, ὧν αὖ, χρῆσον ἡμῖν
ἄμεινον τι παρὶ τῷ πατρίῳ, αἰδεσθεὶς τὰς
ἱκετηρίας τὰςδε τὰς τοὶ ἡκομέν' ἑρπονέες. ἢ
οὐ τοὶ ἀπικεν ἐκ τῷ ἀδύτῃ, ἀλλ' αὐτὸς τὸδε με-
νέομεν, ἐστ' ἂν καὶ τελευτήσωμεν. πάντα λέ-
γεσθαι ἢ πρόμαντις χρᾶς δεύτερα τὰδε,

Οὐ διώπαται Παλλὰς Διὶ Ὀλύμπιον ἐξίλασαι-
σθαι,

Λισσομένη πολλοῖσι λόγοις καὶ μήνιδι πυκνῇ.

Σοὶ δὲ πόσι αὖτις ἔπειτα ἔρω, ἀδάμαντι
πελάσσας.

Τῶν

ciam superesse liberam, hi ipsi fuere qui
quicquid Græciæ reliquum erat cum
Medis non sentiens crexerunt; quique
secundum deos, regem repulerunt; ne-
que illos oracula horrenda ac terribilia,
quæ à Delphis veniebant, induxerunt ad
Græciam deferendam, sed persistentes
sustinuerunt excipere hostem sua inva-
dentem. Siquidem consultoribus Del-
phos missis, uti oraculo Athenienses
volebant: iisque factis apud templum
quæ ritus postulabat, ubi ædem ingres-
si confederunt; Pythia cui nomen erat
Aristonice, ita vaticinatur,

*O miseri! quid adestis? ad extrema ce-
dite terra,*

*Ædibus & globida desertis collibus ur-
bis.*

*Non etenim firmum remanet caput, ac
neque corpus,*

*Extremæ pedes; manibus pariter me-
dioque*

*Nil salvi est. destructa jacent. illam i-
gnis & horrens*

*Mars vastat Syrio in curru furibundus
& armis.*

*Hic tibi non solum, hic aliis castella re-
vellit,*

*Permultasque decum saxis dabit igni-
bus ades,*

*Quas nunc hic illic spectas sudore fluen-
tes,*

*Atque metu tremulas; & de laque-
ribus altis*

*Prospiciens fati arumnas cruor editur
ater.*

*Ite sed ex adyto, atque malis effundi-
te mentem.*

His auditis Atheniensium consultores
maximo sunt mœrore affecti. quibus
inter sese agitantibus tam triste re-
sponsum, Timon Androbuli filius, vir
apud Delphos illustris ut qui maxime,
suasit illis, ut sumpto supplicum habi-
tu de integro reverterentur ad consu-
lendum oraculum ut supplices. Obtem-
perantibus ei Atheniensibus & dicenti-
bus, O Rex, redde nobis oraculum me-
lius de patria, reveritus hæc pignora sup-
plicantium, quæ gestantes ad te veni-
mus. alioqui ex adyto non abimus, sed
hic alibi manemus vel ad obitum usque;
Hæc dicentibus, antistes iterum hoc mo-
do respondit,

*Officiosa juvem dominantem Pallas O-
lympo*

*Nec ratione potest sed nec placare pre-
cando.*

*Hoc tibi sed rursus ipso adamante per-
ennius ajo:*

Nam

*Nam capitis reliquis, qua limes Cecro-
pis intus*

*Comprendit, quodcumque sacer penetrale
Citharon,*

*Juppiter è ligno muris Trionida do-
nat.*

*Qui soli invicti tibi sint natisque salu-
ti.*

*Tu vero adventum peditumque equitum-
que quietus,*

*Terrestresque acies ne praestolare: sed
hosti*

*Terga dato, vel si tibi fors eris obvius
usquam.*

*O Salamis divina, teres tu pignora ma-
trum,*

*Sit licet aut dispersa Ceres, aut prompta
coire.*

142 Hæc legati, ut erant, arbitrati priori-
bus mitiora, postquam conscripserunt,
Athenas rediere, reversique ad populum
recitavere; tum multæ & aliæ senten-
tiæ exstiterunt oraculi mentem quæren-
tium, & hæc quas maxime solidas esse ap-
parebat: quidam è majoribus natu di-
xere, videri sibi deum respondere sal-
vam fore arcem. olim enim Athenien-
sium arx præcepta vallo fuit. & ii qui-
dem ad vallum conjiciebant spectare
hunc ligneum murum. Alii vero dice-
bant deum significare naves, easque ce-
teris omiſſis parari jubebant. Verum
eos qui agebant naves esse ligneum mu-
rum, falsebant duo postrema dicta ab
Pythia,

*O Salamis divina, teres tu pignora ma-
trum,*

*Sit licet aut dispersa Ceres, aut prompta
coire.*

Circa hos versus confundebantur eorum
sententiæ, qui naves dixerunt esse ligne-
um murum. nam oraculi interpretes il-
luc ea accipiebant, quasi oporteret cir-
ca Salaminem ipsas vinci pugnam nava-
lem aggressos. Erat autem inter Atheni-
enses vir ad primores recens progressus,
nomine Themistocles, Neoclis filius.
Hic vero negabat interpretes omnia re-
cte conjectare: talia dicens, Si illud
carmen quod dictum est ad Athenien-
ses spectaret ullo modo, non ita pla-
cide videri deum fuisse responsurum,
sed sic, O Salamis misera, pro eo quod
dixit, O divina Salamis; si circa eam
incolæ forent appetituri: sed enim re-
cte conjectanti sentiendum à deo contra
hostes

Τῶν ἄλλων γὰρ ἀλίσκομένων ὅσα Κέκροτο
οὐρ

Εὐντὲς ἐχθρῶν τε Κιθαρώων Ζαθέιοι,
Τεῖχ' Τρατοῦμει ξύλινον διδοὶ εὐρύοπα Ζεὺς
Μοῦνον Δοπόρῃον τελέθειν, τό σε τέκνα τ' ὀ-
νήσῃ.

Μὴ δὲ σὺ γ' ἰπποσώων τε μένῃν καὶ πεζῶν
ἰόντα

Πολλὸν ἀπ' ἡπείρου στρατὸν ἥσουχ', ἀλλ'
ὑποχωρεῖν,

Νῶτον ὀπιστρέψας, ἐπὶ τοι κατὰ κἀντί-
ἔοσῃ.

Ὡς γοῖν Σαλαμίς, Δοπολεῖς δὲ σὺ τέκνα γυ-
ναϊκῶν,

Ἡ περ σκιδναμένης Δημήτερ', ἡ σωιού-
σης.

Ταῦτά σφι (ἡπιώτερά γὰρ τῷ προτέρῳ ἔστιν ἢ
ἐδόκει εἶναι) συγγραψάμενοι, ἀπελάσαντο ἐς
τὰς Ἀθήνας. ὡς δὲ ἀπελθόντες οἱ θεοπρόσιτοι ἀπ-
ήγγελλον ἐς τὸ δῆμον, γνώμῃ πολλὰ ἔτι ἄλλα ἐ-
γνοῖο, διζήμενων τὸ μαντήιον, καὶ αἰεὶ συν-
εσηκῆται μάλιστα. τῷ πρεσβυτέρῳ ἔλεγον μετεξ-
έτεροι^a, δοκέειν σφι τὸν θεὸν τὴν ἀκρόπολιν
χρησθαι παρίεσθαι. ἡ γὰρ ἀκρόπολις τοπάλαι τῇ
Ἀθηναίων ῥηχρῶ ἐπέφρατο. οἱ μὲν δὲ κατὰ τὴν
φραγμὸν, συνεβάλλοντο τῷτο τὸ ξύλινον πῆχ'
εἶναι. οἱ δ' αὖ ἔλεγον τὰς νέας σηματοῖν τὸν θεόν,
καὶ πάντας παρρησιάζεσθαι ἐκείλων, καὶ ἄλλα ἀπὸν-
τας. τὰς ὧν δὴ τὰς νέας λέγοντας εἶναι τὸ ξύ-
λινον πῆχ', ἔσφαλλε τὰ δύο τὰ πλεονέκτα
ῥηθέντα ὑπὸ τῇ Πυθίᾳ,

Ὡς γοῖν Σαλαμίς, Δοπολεῖς γ' σὺ τέκνα γυ-
ναϊκῶν,

Ἡ περ σκιδναμένης Δημήτερ', ἡ σωίσσης.

κατὰ πάντας τὰ ἔπα συνεχέοντο αἱ γνώμῃ τῶν
φραγμένων τὰς νέας τὸ ξύλινον πῆχ' εἶναι. οἱ
γὰρ χρησμολόγοι ταύτῃ ταῦτα ἐλάμβανον, ὡς
ἀμφὶ Σαλαμίνα δὲ σφραγὶς ἐσωθήναι, ναυμα-
χίῃν παρρησιάζεσθαι^b. Ἡ γὰρ τῇ περ Ἀθη-
ναίων ἀνὴρ ἐς πρώτας νεωστὶ παρών, τῷ ἔνο-
μα μὲν ἔην Θεμιστοκλῆς, πῶς γ' Νεοκλέης
ἐκαλέετο. ἔτι δ' ὁ αὐτὸς σὺν ἔφῃ πᾶν ὁρθῶς τὰς
χρησμολόγους συμβάλλεσθαι, λέγων πιαδε, εἰ
ἐς Ἀθηναίους εἶχε τὸ ἐπ' εἰρημένον ἐόντως,
σὺν ἂν ἔτω μιν δοκέειν^c ἡπίως χρησθῆναι, ἀλ-
λά ὥδε, Ὡς γοῖν Σαλαμίς, ἀντὶ τῆς, Ὡς
γοῖν Σαλαμίς. εἰπερ γὰρ ἐμελλον οἱ οἰκήτορες
ἀμφ' αὐτῇ τελευτήσθαι. ἀλλὰ γὰρ ἐς τὰς πλε-
μίας τῷ θεῷ εἰρηδοῦναι τὸ χρηστήριον, συλλαμ-
βάνοντα

Hhh

Γάνοντα

a MS. habet μετέξτεται τι. b παρρησιάζεσθαι. c ἔτω μοι δοκέειν, d χρηστία.

ἑκὼν καὶ τὸ ὄρθον, ἀλλ' οὐκ ἐς Ἀθη-
ναίους. ὁρῶν δὲ αὐτὰς ὡς ναυ-
μαχῆσιν συνεβόλαι, ὡς τότε ἰόντων
ἔξωθεν τείχεσσι. πύτη Θερμοκλῆς ἀπο-
φαινομένη, Ἀθηναῖοι πῦτά σφι ἔγνωσαν
αἰρετώτερά εἶναι μᾶλλον ἢ τὰ τῶν χρησμο-
λαγῶν, οἱ οὐκ ἔων ναυμαχίῃ δρῶντες. τὸ
ἢ σύμπαν εἶναι, καὶ χεῖρας ἀνταίρειναι, ἀλ-
λὰ ἐκλιπνόντες χώρῳ πρὸς Ἀἰγίῳ, ἄλλω
πρὸς οἰκίαν. Ἐπὶ τῇ τε Θερμοκλείῃ γνώμῃ ἔμ-
πεδοι ταύτης ἐς καιρὸν ἤρξεν, ὅτε Ἀθη-
ναῖοι, ἡγομένων χρημάτων μεγάλων ἐκ
τῶν πονῶν, τὰ ἐκ τῶν μεταλλῶν σφι προσ-
ῆλθε τῶν ἀπὸ Λαυρεῖς, ἔμελλον λάξαι
ὄρχηδον ἑκάστη δέκα δραχμῆς. τότε Θε-
ρμοκλῆς ἀνέγνωσε Ἀθηναίους, ὅτι ἀφαιρέ-
σι ταύτης πωσαμένους, νέας τετάρτων τῶν
χρημάτων ποιήσασθαι δεικνύσας ἐς τὸν πόλε-
μον, τὰς πρὸς Αἰγινήτας λέγων. ἔτι γὰρ
ὁ πόλεμος οὐκ ἔστω, ἔστω τότε πρὸς Ἑλλά-
δα, ἀναγκάσας θαλασσίους ἡμεῖς Ἀθη-
ναίους. αἱ ἢ ἐς τὸ μὲν ἐποιήσαν, οὐκ ἐ-
χρήσασθαι, ἐς δὲ ὅσον δὲ ἔτω τῇ Ἑλλάδι ἐγ-
γονε. αὐτὰ τε. δὴ αἱ νέες πῶσι Ἀθηναίοισι
προσηγνύσθαι ὑπάρχον, ἑτέρους τε εἶδε προσ-
ναυπηγεῖσθαι. ἔδοξε τε σφι μετὰ τὸ χρη-
στέον βεβαιομένοι, ὅτι πρὸς Ἀἰγίῳ πρὸς Ἑλ-
λάδα τὸν βαρβαρὸν δέκεσθαι τῇσι νηυσὶ πανδη-
μεῖ, τῷ θεῷ πρὸς ἡμῶν, ἀλλὰ Ἑλλήνων πῶσι
βεβαιομένοι. πᾶ μὲν δὴ χρηστέα ταῦτα πῶ-
σι Ἀθηναίοισι ἐγγόνεε. Συλλεγομένων ἢ ἐς
τῶν τῶν πρὸς Ἑλλάδα Ἑλλήνων τῶν
πᾶ ἀμένω φρονούντων, καὶ διδόντων σφίσι
λόγον καὶ πίστιν, ἐν ταῦτα εἶδοκε βεβαιομέ-
νοι αὐτοῖς, πρῶτον μὲν χρημάτων πέντων
καταλλάσασθαι πᾶς τε ἐχθρας καὶ τὰς κατ'
ἀλλήλους ἰόντας πολέμους. ἔπειτα ἢ πρὸς π-
νας καὶ ἄλλους ἐγκεχρημένοι. ὁ ἢ ὡς μέγ-
στον, Ἀθηναίοισι τε καὶ Αἰγινήται. καὶ ἢ,
πρωθυπόνοιοι ἑξῆς οὗ τῷ στρατῷ εἶναι ἐν
Σάρδι, ἐβελύσαντες κατὰ σκοπὸν πᾶσι ἐς
πρὸς Ἀσίαν τῶν βασιλέων πηγαμάτων. ἐς
Ἄργον τε ἀγγέλους, ὁμοχμίῃ συνήσο-
μεν. πρὸς τὸ Πέρσιν, καὶ ἐς Σικελίαν
ἄλλους πᾶσι πρὸς Γέλωνα τὸν Δινομέ-
νον, ἐς τὸν Κέρκυραν, κελεινόντες βο-
θῆναι τῇ Ἑλλάδι, καὶ ἐς Κρήτιν ἄλλους. φρο-
νῶντες εἰ πως ἐν τῇ ἡμετέρῃ πρὸς Ἑλλήνων, καὶ
εἰ

hostes editum esse oraculum, non con-
tra Athenienses. Itaque suadebat ut sese
instruerent tanquam proelio navali cer-
taturi, utpote quum hic esset ligneus mu-
rus. Hanc Themistoclis sententiam A-
thenienses potiore esse censuerunt ma-
gis quam illorum interpretum oraculi,
qui dissuadebant apparatus pugnae na-
valis: sed hanc esse summam senten-
tiæ dicebant, non levandam in hostem
manum, sed ex Attica regione demi-
grantes aliam quandam incolere. Exti- 144
tit & alia ante hanc Themistoclis sen-
tentia ad tempus egregia. magna vis
pecuniæ collecta erat ex reipublicæ ve-
tigalibus. Unde illam è proventu me-
tallorum quæ sunt è Laureo, erant æ-
que divisuri viritim denis in singulos
puberes drachmis; tunc Themistocles
hanc dissuasit Atheniensibus distribu-
tionem, sed ex ista pecunia classem du-
centarum navium ad Ægineticum bel-
lum comparare suavit. Hoc enim bel-
lum tunc conflatum Græciæ salutem at-
tulit, cogens Athenienses nauticos fieri.
Hæ vero naves quidem in quem usum
comparatæ fuerant, non fuerunt adhibi-
tæ; at tamen ita in oportunitatem Græ-
ciæ cesserunt. Istæ igitur naves jam
præparatæ Atheniensibus erant, & alias
exædificari oportebat; placuitque illis,
inito post oraculum consilio, barbarum
Græciam invadentem navibus excipere
universos Atticos, deo obsequentes, u-
na cum Græcis ita volentibus. Et hæc
quidem oracula Atheniensibus sunt red-
dita. Coactis autem in eundem locum 145
Græcis qui circa Græciam melius sen-
tiebant, interque se colloquutis inter-
posita fide, ibi consilio habito visum est
ante omnia faciendum, ut reconcilia-
rentur inimiciæ & bella quæ ipsis in-
cesserant. Quippe erant jam adversus
quosdam & alios inchoata; sed ma-
ximum inter Athenienses & Æginetas.
Posteaquam autem Xerxem cum exer-
citu Sardibus esse audire, Athenien-
ses decrevere cum aliquos in Asiam mit-
tendos ad res regis explorandas, tum
nuncios partim Argos, ad contrahen-
dam adversus Persiam belli societatem,
partim in Siciliam ad Gelonem Dino-
menis filium, sed & in Corcyram,
etiam in Cretam, jubentes opem Græ-
ciæ ferri: eo animo ut si fieri pos-
set, omne Græcum nomen unum esset,
&

Magnus Xerxis animus erga speculatores captos circa Sardes, & in naves frumentarias Æginæ & Peloponnesi præternavigantes Abydum.

& ad idem agendum omnes incumbere, utpote calamitate cunctis similiter Græcis impendente. Ferebantur autem res Gelonis magnæ esse, ut nullis
146 Græcis non majores haberet vires. Ubi hæc eis placuere, & in gratiam inter se rediere, primo exploratores in Asiam tres viros misere: qui quum Sardes venissent, & in speculando regis exercitu deprehensi essent, à ducibus pedestrium copiarum torti ducebantur tanquam perituri, lata in eos mortis sententia. Id ubi Xerxes audiit, reprehensa ducum sententia, mittit quosdam è satellitibus jubens ut si vivos adipiscerentur speculatores, ad sese ducerent. Eos adhuc superstitibus adepti satellites, in regis conspectum adduxerunt; qui sciscitatus quæ de causâ venissent, præcepit satellitibus, ut homines circumducerent, pediatum omnem equitatumque ostentantes: & eos, ubi contemplando illa expleti fuissent, sine noxa dimitterent quocunque locorum ire ipsis libuisset. Hoc Xerxes ea ratione imperavit, quod cogitabat fore, ut si speculatores necati fuissent, neque Græci præsciscerent potentiam suam esse famâ majorem, neque graviter læderent hostem tribus viris interemptis: at iisdem in Græciam regressis, fore ut Græci (quod se opinari dicebat) auditis rebus suis antequam expeditio hæc accederet, propriam libertatem proderent, atque ita non oporteret suscipere molestiam de exercitu in eos ducendo. Hæc sententia Xerxis cum altera quadam congruit. nam quum Abydi ageret Xerxes, vidit naves cursum tenentes per Hellepontum, quæ frumentum è Ponto in Æginam Peloponnesumque portabant. quas ubi audire ejus affectores esse hostium, sese ad eas corripandas accingebant, intuentes in regem, quando id agi præciperet. Xerxes eos interrogavit quonam illi tenderent; qui quum respondissent, Ad hostes tuos, domine, frumentum vehentes: tunc Xerxes excipiens inquit, Nonne eodem, quo isti, & nos navigamus, tum rebus aliis, tum frumento instructi? quid igitur hi faciunt nobis, quibus commeatum portant? Ceterum speculatores illi rebus inspectis dimissi in Europam rediere.
148 Post quorum reditum Græci qui contra Persam conjurarant, nuncios iterum Ar-

εἰ συγκύβαντες τὰυτὸ πρήσσοιεν πάντες, ὡς δεινῶν ὁπιόντων ὁμοίως πᾶσι τοῖσι Ἕλλησι. τὰ δὲ Γέλωνος πρήγματα, μέγιστα ἐλέγχετο εἶναι, ἑδάμων Ἑλληνικῶν τ' ἔ πολλὸν μῆζω. ὧς δὲ ταῦτά σφι ἔδοξε, καθ'αλυσάμενοι πᾶς ἐχθρας, πρῶτα μὲν κατασκόπους πέμπουσι εἰς τὴν Ἀσίαν ἄνδρας τρεῖς. οἱ δὲ, ἀπικόμενοί τε εἰς Σάρδεις ἐκαταμάθοντες τὴν βασιλῆος στρατιάν, ὡς ἐπαΐουσι ἐχθρὸν, βασιανιδέντες ὑπὸ τῇ στρατηγῶν ἔπιζον στρατῷ, ἀπήγοντο ὡς διπλάμενοι. καὶ τοῖσι μὲν κατεκέλευτο θάνατον. Ξέρξης δὲ ὡς ἐπύθετο ταῦτα, μεμφθεὶς τῶν στρατηγῶν τὴν γνώμην, πέμπει τῶν πινας δορυφόρων, ἐντελάμενον, ἦν καταλάβωσι τὸς κατασκόπους ζώλιας, ἀρῆν παρ' ἐωυτῶν. ὡς δὲ ἐπὶ παρειόντας αὐτὰς κατέλαβον, καὶ ἦγον εἰς ὄψιν τὴν βασιλῆος, τὸ ἐνθεῦτεν πυθόμενον ἐπ' οἷσι ἦλθον, ἐκέλευσε σφείας τὸς δορυφόρους παειάζουσις ὁπιδέικνυσθαι πάντα τε τὸ πίζον στρατον καὶ τὴν ἵππον. ἐπὴν δὲ ταῦτα θεύμενοι ἑωὶ πλήρεις, διπλομένη εἰς τὴν ἀν αὐτοὶ ἐθελῶσι χώρην ἀσινέας. ὁπιλέγων δὲ τὸ λόγον τίνδε, ταῦτα ἐνετέλλετο, ὡς εἰ μὲν ἀπώλοντο οἱ κατασκόποι, ἔτ' ἂν τὰ ἐωυτῷ πρήγματα περεπύθοντο οἱ Ἕλληες ἐόντα λόγῳ μῆζω, ἔτ' ἂν πὶ τὸς πλεμίας μέγα ἐσινέαστο, ἄνδρας τρεῖς διπλοσάντες. νοσησάντων δὲ τετιῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα, δοκῆν ἔφη ἀκυσσάντας τοὺς Ἕλληνας τὰ ἐωυτοῦ πρήγματα περὶ τῶν ἐσίνων γινομένην, παρὰ δὲ σφείας τὴν ἰδίαν ἐλάττερον, καὶ οὕτω οὐδὲ δεήσειν ἐπ' αὐτοὺς στρατηλατίου πρήγματα ἔχθρην. Οἷκε δὲ αὐτῷ αὕτη ἡ γνώμη τῆς ἀλλῆ. ἐὼν γὰρ ἐν Ἀεὺδῷ ὁ Ξέρξης, εἶδε πολλοὶα ἐκ τῶν Πόνου σιλαγωγῶν, διεκπαύοντα τὴν Ἑλλάσποντον, εἰς τε Αἴγινα, καὶ Πελοπόννησον κομιζόμενα. οἱ μὲν δὲ παρόδρου αὐτῷ ὡς ἐπύθοντο πλεμίας εἶναι τὰ πολλοὶα, ἐπὶμοι ἔσαν αἰρέειν αὐτὰ, ἐσβλέποντες εἰς τὴν βασιλῆα, ὅσπερ παρὰ γαλῆ. ὁ δὲ Ξέρξης εἶπε, αὐτὰς ὅκη παλέειν. οἱ δὲ εἶπαν, Εἰς τὰς πλεμίας, δέσποτα, σπονδὰς ἄγοντες. ὁ δὲ, ὑπολαβὼν ἔφη, Οὐκῶν ἐγὼ ἡμεῖς ἐκείνους παλέομεν, ἐνθάδε περὶ ἐστὶ, πῶς τε ἄλλοι, σὶ ἐξηρημένοι καὶ σπῶν. τί δὴτα ἀδικέουσι, ἔπει ἡμῖν σιπὰ παρὰ κομιζόντες; οἱ μὲν νῦν κατεσκόποι ἔτω θεησάμενοί τε καὶ διπλομένης, ἐνόησαν εἰς τὴν Εὐρώπην. οἱ δὲ σπονδοῦντα Ἑλλένων ὁπὶ τῷ Πέρσῃ, μετὰ τὴν διπλομένην τὴν κατασκόπων, δεύτερα ἐπεμψον εἰς

Ἀργῶν ἀγγέλους. Ἀργεῖοι δὲ λέγουσι τὰ κατ' ἐωυτάς γινέσθαι ἕδε. πυθιάται γὰρ αὐτίκα κατ' ἀρχαίς τὰ ἐν τῇ βαρβάρῃ ἐχθρόμενα ὑπὲρ τῶν Ἑλλάδων· πυθόμενοι δὲ, καὶ μαθόντες ὡς σφίσι οἱ Ἕλληνες πρήσσονται· ὁρῶντες δὲ Πέρσων, περιψαί θροπώπας εἰς Δελφούς, τὸ θεὸν ἐπὶρησμένους ὡς σφίσι μέλλει ἄριστον ποιεῖν σφίσι γινέσθαι· νεωστὶ γὰρ σφίσι τινάναναι ἐξακιχλίης ὑπὸ Λακεδαιμονίων καὶ Κλεομένεος· ὁ δ' Ἀναξανδρίδην. τῶνδε δὲ εἶνεκα πέμπειν. τῶν δὲ Πυθίῳ ἐπὶρωῶσι αὐτοῖσι ἀνελεῖν τὰδε,

Ἐχθρὲ περικτόντοισι, Φίλ' ἀθανάτοισι θεοῖσι,

Εἴσω τ' ἐπεσώλαμον ἔχων, πεφυλαγμένον ἦσο,

Καὶ κεφαλῶν πεφύλαξο· κάρη δὲ τὸ σῶμα σώσεται.

πῶς μὲν τῶν Πυθίων χρησάμενος πρῶτον. μὲν δὲ, ὡς εἰρησάμενος ἀγγέλους εἰς δὴ τὸ Ἀργῶν, ἐπεσώλαμεν· ὅτι τὸ βαρβάρητον, καὶ λέγειν τὰ ἐντεταλμένα. τὰς δὲ πρὸς τὰ λεγόμενα ὑποκρίνασθαι, ὡς ἐπιμοῖ εἰσι Ἀργεῖοι ποιεῖν πῶς, πρήσσοντες ἕτα εἰρήνην ἀποσώζοντες ἑαυτοὺς Λακεδαιμονίοισι, καὶ ἡγεμόνοι κατὰ τὸ ἥμισυ πάσης τῆς συμμάχης. καὶ τὰ κατὰ τὸ δικαίον γίνεσθαι τῶν ἡγεμονίων ἐωυτῶν, ἀλλ' ὅμως σφίσι δοξαζέμενοι κατὰ τὸ ἥμισυ ἡγεμόνοι. Ταῦτα μὲν λέγουσι τῶν βαλῶν ὑποκρίνασθαι, καὶ περ ἀπαγορεύοντες σφίσι τὸ χρησέμεν μὴ ποιεῖν τῶν πρὸς τὴν Ἑλλάδα συμμάχην· ἀπελθὼν δὲ ἔχον ἀπονδᾶς ἡμέρας πρηνεστέρας, καὶ περ τὸ χρησέμεν φοβερόμενοι· ἵνα δὲ σφίσι οἱ πῦδες ἀνδρεωθῶσι ἐν τῇ τοῖσι ποῖσι ἐπὶ, μὴδὲ ἀπονδῶν ἐκείνων ὀπλίζεσθαι, ἵνα ἅρα σφίσι κατὰ τὴν πρὸς τῶν γονόνων κακῶν ἄλλο πλάσμα πρὸς τὸ Πέρσων, μὴ τολοῦν ἐπὶ τὸ Λακεδαιμονίων ὑπὸ τῶν. τὸ δὲ αἰγῶν τὰς δὲ Σπάρτης πρὸς τὸ πρὸς τὴν Ἑλλάδα ἐκ τῇ βαλῇ ἀμειψάσθαι τοῖσδε, πρὸς μὲν ἀπονδῶν ἀνοίστην ἐς τὰς πολέμους, πρὸς δὲ ἡγεμονίας, αὐτοῖσι ἐντεταλῶν ὑποκρίνασθαι, καὶ δὴ λέγειν, σφίσι μὲν εἶναι δύο βασιλεῖς, Ἀργεῖοι δὲ ἓνα· ἕκων δυνάστην εἶναι τὸν Σπάρτης ἑδῆτερον πῶς τὸ ἡγεμονίας. μὲν δὲ δύο τὸ πρὸς τὴν ὁμάλητον τὸ Ἀργείων εἶναι, καὶ λυγρὸν ἔδῃ. ἔτω δὲ οἱ Ἀργεῖοι φασὶν οὐκ ἀναχέειν τὸν Σπαρτιῶν τῶν πολέων ἐξίλω, ἀλλ' ἐλέειν μάλλον ὑπὸ τῇ βαρβάρῃ ἀρχῇ ἢ πρὸς τῇ Λακεδαιμονίοισι. πρὸς περὶ τὸ τοῖσι αἰγῶσι, πρὸς δὲ τῇ ἡλίας ἀπαλλοτρίωσθαι ἐκ τῇ Ἀργείων χώρης.

Argos miserunt. Sed Argivi narrant hoc negotium apud se ita confectum esse. Audisse se statim ab initio ea quæ ab barbaro excitarentur adversus Græciam, & quum accepissent intellexissentque ab Græcis se tentatum iri, ut ipsos adsciscerent contra Persam, misisse Delphos qui deum consulerent quid sibi facientibus esset optime eventurum. nuper enim sex millia suorum fuisse interempta à Lacedæmoniis & Cleomene Anaxandridæ filio, eaque de causa se mittere. Ita qui missi fuerant interrogantibus, sic Pythiam respondisse,

Finitimis invise, deis dilecte beatiss, Interius intamen habens, cautusq; sedeto,

Et intare caput: nam membra tenebitur illud.

Hæc illis Pythiam prius respondisse. Postea vero quam nuncii Argos venerunt, senatumque ingressi mandata retulerunt, Argivi responderunt ad ea quæ dicebantur, se promptos esse in triginta annos pacificare cum Lacedæmoniis, percusso tædere, & dimidium imperii penes se esse postulare. quanquam enim æquum foret jus imperandi ipsorum esse, tamen dimidio imperii se esse contentos. Hoc agebant suum senatum respondisse, quamvis dissuadente oraculo societatem contrahere cum Græcis: & licet formidarent oraculum, tamen ferio urgere, ut foedus triginta annorum feriretur; intra quos annos liberi sui in virilem ætatem adoliscerent: hac videlicet ratione, ne si qua calamitas ad superius malum accederet in bello Persico, nisi foedera forent, in posterum subjecti Lacedæmoniis essent. His dictis Argivorum à senatu, nuncios Spartanos ita respondisse, quod ad foedera quidem attineret, se ad eos qui plures essent relegare: quod autem ad imperium, id vero sibi demandatum esse, ut responderent, ac sane dicere, sibi duos esse reges, Argivis unum, ideo non posse fieri ut alterutri Spartæ regi abrogaretur imperium: quominus cum iis duobus rex Argivus parem dignitatem obtineret, nihil ob stare. Ita Argivi dicunt se noluisse perpeti Spartanorum insolentiam, sed præoptasse à barbaro imperari sibi, quam Lacedæmoniis cedere. atque ita edixisse nunciis, ut priusquam occideret sol, ex agro Argivo excederent;

a παρῆστοι. b MS. habet κύρη. c MS. habet ἐπιβλήν.

d MS. habet ἀποσώζοντες. e καλὴν. f ἢ ὑπὸ τῇ.

150 rent; alioqui hostium loco futuros. Hoc ipsi Argivi sic se habere memorant; aliter tamen per Græciam narratur, Xerxem antequam bellum Græciæ inferret, misisse Argos caduceatorem: quo quum pervenit, ita fertur verba fecisse, Viri Argivi, Xerxes rex hæc vobis inquit, Nos arbitramur, Persem, ex quo nos progeniti sumus, fuisse filium Persei Danaës filii, ex Andromeda genitum, quæ fuit Cephei filia. ita igitur ex vobis oriundi sumus. Quod quum ita sit, nefas est & nos progenitoribus nostris inferre bellum, & vos aliis opem ferendo, nobis adversarios fieri; sed potius domi vestræ vos confidentes otium tenere. nam si mihi ex sententia succedet, nullos majores quam vos faciam. Hæc Argivi quum audissent, habuisse alicujus momenti dicuntur, & statim quidem nihil promittentes vicissim poscere: sed quum ab Græcis adsciscerentur, tunc partem imperii poposcisse, gnari eam Lacedæmonios non concessuros, ut hoc prætextu tranquilli agerent. Quibus convenisse etiam hanc narrationem quidam Græcorum memorant, rei multis postea annis gestæ: Quum Susi Memnoniis alterius negotii gratia essent Atheniensium legati Callias Hipponici filius & collegæ qui pariter ascenderant, contigit ut Argivi & ipsi per idem istud tempus Susa miserint legatos, qui Artaxerxem filium Xerxis interrogarent, utrum amicitiam quam cum Xerxe contraxissent, ipsis adhuc continuaret, an ab illo pro hostibus haberentur. Quibus Artaxerxes, imo vero maxime perdurare respondit, nullamque sibi civitatem 152 amiciorem putare quam Argos. Verum an caduceatorem Xerxes Argos miserit ad ea dicenda, & an Argivorum nuncii qui Susa ascenderunt, Artaxerxem de amicitia interrogaverint, pro comperto dicere non possum, nec ullam de his aliam ferre sententiam, nisi quam Argivi ipsi edunt. Id demum scio, si omnes homines qui domestica mala in medium contulissent, cum vicinis mutare volentes, mala vicinorum intuiti fuissent, libenter reportaturos rursus illorum singulos ea quæ ipsi attulissent. Ita non turpissime ab Argivis actum est. Ego vero quæ dicuntur dicere debeo, atamen non omnino omnibus credere: quod in universam historiam à me dictum

ρης· εἰ δὲ μὴ, πείθειν οὐκ ὡς πολέμους. Αὐτοὶ μὲν Ἀργεῖοι τοῦτων τῶν λόγων πείθειν λέγουσι. ἔτι δὲ αὐτοὶ λόγῳ λεγόμενον ἀνὰ τιμὴν Ἑλλάδα, ὡς Εὐρέξης ἐπέμψεν κήρυκα εἰς Ἀργεῖον πρεσβυτερον ἡγετῆρα ὁρμήσαντα τραφεύεσθαι ὅτι τὴν Ἑλλάδα. ἐλθόντων δὲ τῶν λόγων εἶπα, Ἄνδρες Ἀργεῖοι, βασιλεὺς Εὐρέξης τὰδε ὑμῖν λέγει· Ἡμεῖς νομίζομεν, Πέρσῳ εἶναι, ἀπ' οὗ ἡμεῖς γεγόναμεν, πατέρα, Περσέῳ δὲ Δανάης, γεγονότα ὅτι καὶ Κηφέῳ θυγατρὸς Ἀνδρομέδης. ἔγωγε ἂν ὧν εἴημεν ὑμέτεροι δότογονοι. ἔτε ὧν ἡμεῖς εἰκὸς ὅτι τὸς ἡμέτερος προγόνους τραφεύεσθαι, ἔτε ἡμεῖς ἀλλοιῶν, τιμωρόντας, ἡμῖν ἀντίθετος ἡμέτερος, ἀλλὰ παρ' ὑμῖν αὐτοῖσι ἡσυχίαν ἔχοντας κατῆσθαι, ὡς γὰρ ἐμοὶ γῆρας κατὰ νόον, ὥδαμὲν μέλαινα ὑμέων αἶψα. ταῦτα ἀκούσας Ἀργεῖος λέγοντες πρήγμα ποιήσασθαι, καὶ πρῶτον μὲν εἶδεν ἐπαγγελλομένους ὁ μεταπύθῃ· ἐπεὶ δὲ σφίσι περὶ λαμβάνειν τὴν Ἑλλάδα, ἔγωγε ὅτι πρὸς ἡμέτερος ὅτι ὁ μετὰ δώσας δὲ δέχῃς Λακεδαιμόνιοι, μεταπύθῃ, ἵνα ὅτι περὶ σφίσι ἡσυχίαν ἔχουσιν. Συμπροσθῇ δὲ τῶντι καὶ τὰνδε τὸν λόγον λέγοντες Ἑλλήνων, πολλοῖσι ἔτεσι ὑστέρῳ ἡμέτερον τῶντων· τυχὴν δὲ Σάωσι πατρὶ μεμνημένοι εἰόντας ἐτέρῳ πρήγματι εἶναι ἀλλοιῶν Ἀθηναίων, Καλλίην τε τὴν Ἰπποκρίαν, καὶ τὴν καὶ τῶν ἀναβάντας Ἀργεῖος δὲ, τὸ αὐτὸν τῶν χρόνων ἐπέμψας καὶ τῶνδε εἰς Σάωσι ἀγαθῶς, εἰρωτῶν Ἀρτοξέρξεα τὸν Εὐρέξην, εἰ σφίσι ἐπὶ ἐμμένῃ τὴν πρὸς Εὐρέξην Φιλίην σιωπῆσαι εἴασι, ἢ νομίζοιεν πρὸς αὐτὴν εἶναι πολέμιοι. βασιλεῖα δὲ Ἀρτοξέρξεα μάλιστα ἐμμένῃ φάναι, καὶ ὑδεμένη νομίζον παλαιῶν Ἀργεῖον Φιλίωρην. Εἰ μὲν νῦν Εὐρέξης τε ἀπέπεμψε τῶντων λέγοντες κήρυκα εἰς Ἀργεῖον, καὶ Ἀργεῖον ἀλλοιῶν ἀναβάντας εἰς Σάωσι ἐπὶ πρώτων Ἀρτοξέρξεα πρὸς Φιλίην, ὥς ἔχω ἀτρεκέως εἰπεῖν. ἔδὲ πᾶσι γνώμην περὶ αὐτῶν δότοφαινομεν ἄλλην γε ἢ τὴν περὶ αὐτοῖς Ἀργεῖοι λέγουσι. ὅτι πᾶσι ἀνθρώποις τὰ οἰκία κατὰ ἐς μέσον συνενεῖκασι, ἀλλὰ ἔσθαι βεβλημένοι τοῖσι πλεονεξίοις, ἐσκήψαντες ἂν ἐς τὰ τὰ πλεονεξία κατὰ, ἀσπασίως ἕκαστοι αὐτῶν δότοφαινομεν ὅπισθεν τὰ εὐενεῖκασι. ἔγωγε δὲ ὅτι Ἀργεῖοι αὐτοῖς πεπνυγμένοι. ἐγὼ δὲ ὁφείλω λέγειν τὰ λεγόμενα, πείθειν οὐκ ὡς πᾶσι ἀνθρώποις ὁφείλω. καὶ μοι τῶνδε τὸ ἐπὶ ἔχειν εἰς πάντα τὸν χρόνον.

Hhh 3

λόγον. ἐπεὶ καὶ ταῦτα λέγεται, ὡς ἄρα Ἀργεῖοι ἔσαν οἱ ὀπικαλεσάμενοι τὴν Πέρσῳ ὅπῃ τῶν Ἑλλάδα, ἐπὶ δὴ σφί περὶ Λακεδαιμονίους κακῶς ἡ αἰχμὴ ἐσήκее, πᾶν δὴ βεβλόμενοί σφί εἶναι περὶ τὴν παρεχόμενης λύπης. τὰ μὲν οὖν Ἀργείων εἴρηται. Ἐς δὲ τῶν Σικελίων ἄλλοι τε ἀπὶ ἱκάτο^α ἄγχιλοι δὲ τὴν συμμάχων συμμίζοντες Γέλωνι, καὶ δὴ καὶ δὲ τὴν Λακεδαιμονίων Σύαγρον^β. Ἐξ δὲ Γέλων^γ τῆς πατρὸς^δ, οἰκῆτορ^ε ὁ ἐν Γέλῃ^ς ὡς ἐκ τῆς Τήλης^ς τὴν Τροπῶν^ς κλημένης, ὅς κληρομένης Γέλῃς ὑπὸ Λινδίων τε τὴν ἐκ Ρόδου, καὶ Ἀντιοφῆμης, ὅς ἐκ ἐλείφθη^ς. ἀνὰ χρόνον δὲ αὐτῶν οἱ δότονοι γινόμενοι, ἱροφάνται^ς τὴν χθονίων θεῶν διεπέλεον ἑόντες, Τηλινέω^ς ἐνός τῶν τῶν πατρῶν^ς κησσιμένους τῶν πατρῶν^ς. ἐς Μακρίων^ς πάλιν τῶν ὑπὲρ Γέλῃς οἰκημένων, ἔφυγον ἄνδρες Γελῶν, ἐσθλότες^ς τῶν. τῆς^ς ὧν ὁ Τηλίνης κατήγαγε ἐς Γέλῃν, ἔχων ἑδεμῖν^ς ἀνδρῶν διώκων, ἀλλ' ἱερὰ τῶν^ς τῶν. ὅθεν δὲ αὐτὰ ἔλαβε, ἡ αὐτὴς ἐκτίσται^ς, τῆς^ς δὲ ὅς ἐχω εἶπα. τῶν^ς δὲ ὧν πίσυρ^ς ἐὼν κατήγαγε, ἐπ' ὧν^ς οἱ δότονοι αὐτῶν ἱροφάνται^ς τὴν θεῶν ἔσονται. θάυμά μοι ὧν^ς ἐ τῆς^ς γέγονε πρὸς τὰ πωλῆνομα^ς κατηγάσασθαι Τηλίνην ἔργον πᾶσιν^ς. τὰ ποιῶντα γὰρ ἔργα ἐ πρὸς ἑ^ς ἀπαυλῶ^ς ἀνδρὸς νενόμικα γίνεσθαι, ἀλλὰ πρὸς ψυχῆς^ς π. ἀγαθῆς, καὶ βίῃς ἀνδρείας. ὁ δὲ λέγει^ς πρὸς τὴν Σικελίης^ς τὴν οἰκητῶν^ς τὰ ὑπερνατία. τῶν^ς πεφυκέναι, θηλυδρίας^ς π. ἐ μαλακώτερον^ς ἀνῆρ. ἔγω μὲν νῦν ἐκτίσται^ς τῆς^ς τῶν γέρας. Κλεάνδρου^ς δὲ Παντάρου^ς πλοῦτος^ς τὴν βίον, ὅς ἐπυρρῶνδουσε^ς μὲν Γέλῃς ἐπὶ ἅ^ς ἔπα, ἀπῆλθε δὲ ὑπὸ Σαβύλλου^ς ἀνδρὸς Γελῶν, ἐνθαῦτα ἀναλαμβάνει τῶν μεναρχῶν^ς ἱπποκράτης, Κλεάνδρου^ς ἐὼν ἀδελφεός. ἐχόν^ς δὲ ἱπποκράτης^ς τῶν τυραννίδας, ὁ Γέλων^ς ἐὼν Τηλινέω^ς ἱροφάντεω^ς δότονον^ς, πολλῶν μετ' ἄλλων, καὶ Αἰνησιδῆμης^ς Παλαίκε^ς, ὅς ἐκ δоруφόρου^ς ἱπποκράτης^ς, μὲν δὲ ἐ πολλὸν χρόνον δι' ἀρετὴν ἀπεδέχθη^ς πάσης^ς τῶν^ς ἱππῶν^ς εἶναι ἱπποαρχῶν^ς. πολιορκέον^ς γὰρ ἱπποκράτης^ς Καλλιπλίτας^ς τε ἐ Ναξίους, καὶ Ζακλαίους^ς τε ἐ Λεοντίους, καὶ πρὸς, Συρηκσίους^ς τε ἐ τὴν βαρβάρων^ς συχνας, ἀνῆρ^ς ἐφαίνετο^ς ἐν τῶν^ς πᾶσι πολέμοις^ς ἐὼν ὁ Γέλων^ς λαμπρότατος^ς. τῶν^ς εἶπον^ς πολλῶν^ς τῶν^ς τῶν, πολλῶν^ς Συρηκσίων^ς, ἑδεμῖν^ς πέφωκε^ς δαλυσίῳ^ς περὶ ἱπποκράτης^ς. Συρηκσίους^ς δὲ Κορινθιοί^ς π. ἐ Κερκυραῖοι^ς ἐρρύσαντο^ς, μάχη^ς ἐσθλῶν^ς ὅπῃ^ς τῶν^ς Εὐρώων. ἐρρύσαντο^ς δὲ ἔπει^ς ὅπῃ^ς πᾶσι^ς καταλέξαντες^ς; ἐπ' ὧν^ς ἱπποκράτης^ς Καμαρίνα^ς

etum sit. quoniam & hoc narratur, Argivos extitisse qui Persam in Græciam accessiverint, posteaquam cum Lacedæmoniis male pugnascent, præ dolore præfenti quidvis præoptantes. Talia quidem de Argivis dicta sunt. In Siciliam autem ad 153 agendum cum Gelone, tum alii legati à sociis iere, tum vero etiam à Lacedæmoniis Syagrus. Hujus Gelonis progenitor inhabitans Gelam erat, ex insula Telo quæ Triopio adjacet: qui dum Gela conderetur à Lindiis, qui sunt è Rhodo, & Antiophemo, relictus non est. Interjecto autem tempore, posterius ejus deorum inferorum antistites esse perseveraverunt, Teline, uno ex majoribus consequto hunc in modum: Viri Geloi in seditione inferiores, in Macturium urbem sitam supra Gelam profugerunt: hos Telines Gelam reduxit nullis viro- rum copiis adjutus, sed horum deorum sacris. quæ unde acceperit, aut ipse possederit, id vero dicere non possum. His sacris fretus, reduxit illos, pactus, ut posterius sui illic deorum antistites forent. Admiratio igitur & mihi incescit ad ea, quod audio tantum opus Telinem effecisse: qualia opera non à quocunque viro effici opinor, sed ab eo qui sit bonæ mentis & virili robore. At ille fertur ab incolis Siciliae contra fuisse ab natura comparatus, nempe & effeminatus ac mollior vir. Hunc in modum ille hoc decus adeptus est. Cleandro 154 autem Pantarei filio qui septem annos Gelæ tyrannide potitus est, vita functo, (à Sabylo autem viro Geloo fuit interfectus) ibi frater ejus Hippocrates suscepit imperium. Quo tyrannidem obtinente, Gelon inter posteros Telinis vatis, cum aliis multis & Ænefidemo Pataici filio, qui erat satelles Hippocratis, non diu post ob virtutem declaratus est totius equitatus præfectus. nam quibus in bellis Hippocrates obsedit Callipolitanos & Naxios & Zancleos & Leontinos, atque insuper Syracusanos & permultos barbarorum, in iis bellis Gelon extitit vir clarissimus; adeo ut nulla omnium quas retuli civitatum effugerit Hippocratis dominationem, præter Syracusanos: quos pugna ad flumen Elorum superatos Corinthii Corcyraique liberaverunt: qui id fecerunt certis conditionibus, quas recensuerunt, atque etiam hac, ut Syracusani Camari- nam,

^a ἀπὸ τῆς. ^b ἐλείφθη. ^c Πατρίων.

nam, quæ ipsorum jam olim fuerat,
155 Hippocrati traderent. Hippocrates au-
tem quum totidem annos quot frater
Cleander tyrannidem obtinuisset, illato
Siculis bello, apud urbem Hyblam peri-
iit. ita Gelon per causam tuendi libe-
ros Hippocratis, EUclidem & Clean-
dram, ubi cives, quod abnuerent di-
cto amplius audientes esse, prælio vicit,
re vera ipse Geloorum imperium ade-
ptus est, liberis Hippocratis dominatu
fraudatis. Post hoc commentum, Sy-
racusanorum Gamoros, ut vocabantur,
à plebe & servis suis qui Cyllyrii no-
minabantur ejectos, in patriam ex urbe
Casmena reducendo potitus etiam est i-
psis Syracusis. nam ei venienti plebs Sy-
racusana & urbem & seipsam tradidit.

156 Quam Gelon ubi accepit, Gelam quam
tenebat minoris faciens, Hieroni fra-
tri demandavit, sibique Syracusas ha-
buit, & quidem omnia erant Syracusæ,
ideoque ea civitas confestim convaluit
ac floruit; partim deductis eo Camari-
næis omnibus, quos cives fecit, quum
Camarinam everteret; partim dimidio
& eo amplius Geloorum perinde usus
ut Camarinæis. Necnon Megarensium
qui sunt in Sicilia, quum obsessi ad de-
ditionem venissent, locupletes quoque,
qui & bellum ei intulerant, & ob id se per-
ditum iri putabant, Syracusas tradu-
cens, etiam cives fecit. at plebem Me-
garensiem, quæ belli movendi fuerat
expers, quæque nihil mali se passuram
expectabat, Syracusas adductam venun-
dedit, ea conditione, ut ex Sicilia ex-
portaretur. Idem hoc fecit Eubœensibus
qui sunt in Sicilia, postquam distin-
xisset. Hoc autem ideo de utrisque fla-
tuit quod arbitraretur contubernium ple-
bis rem esse molestissimam. Ea ratione

157 magnus tyrannus effectus est Gelon. Ad
quem legati Græcorum, posteaquam
Syracusas venerunt & admitti contigit,
ita loquuti sunt; Lacedæmonii pariter
& Athenienses eorumque socii nos mi-
fere ad te in societatem assumendum ad-
versus barbarum. nam prorsus audisti
hunc irruentem in Græciam, ut vir Per-
sa juncto pontibus Hellesponto, secum
omnes orientis ex Asia copias ducens,
bellum inferat Græciæ; titulo quidem
utens belli Athenis inferendi, sed in a-
nimo habens omnem Græciam redigere
in suam potestatem. Tu igitur, cui ma-
gna

ναν Συρηκῆσιν παρὰ δὲ ἄναι. Συρηκῆσιν ἢ ἡ
Καμαρῖνα παρχαῖον. ὡς ἢ ἔῃ ἰπποκράτης
τυραννεύσας ἴσα ἔτα τῷ ἀδελφεῷ Κλεάνδρῳ
κατέλαβε δόξαν εἶναι πρὸς πόλιν Ἰβλῆ, ἐπὶ δὲ
οἰόμενον ὅτι τὰς Σικελίας, ἔτω δὲ ὁ Γέλων τῷ
λόγῳ πτωχῶν τοῖσι ἰπποκράτεσσι παρὰ Εὐ-
κλείδῃ τε ἔῃ Κλεάνδρῳ, ἔῃ βεβλημένων τὴν
πολιτείαν κατηκύνει ἐπὶ εἶναι τῷ ἔργῳ, ὡς ἐπι-
κράτησε μάχῃ τὴν Γελῶν, ἤρχε αὐτὸς δόξας
ῤῥῆσιν τὰς ἰπποκράτεσσι παρὰ. μετὰ ἢ τῆτο
τὸ εὖρημα, τὰς γαμύρας καλεσμένους τὴν Συρη-
κῆσιν, ἐκπύοντες ὑπὸ τῇ δῆμῳ, ἢ τὴν σφε-
τέρων δέλων, καλεσμένων ἢ Κυλλυριῶν, ὁ Γέ-
λων κατὰ γὰρ τῆς ἐκ Κασμένης πόλεως εἰς
τὰς Συρηκῆσιν, ἔρχε ἔῃ τάσας. ὁ γὰρ δῆμος ὁ τὴν
Συρηκῆσιν ὅτι ὅτι Γελῶν παρὰ δὲ ἄναι τὴν πόλιν
ἔῃ εἰσῆλθον. ὁ δὲ, ἐπὶ τε παρέλαβε τὰς Συρηκῆ-
σιν, Γέλῳ μὲν ὅτι κεραιῶν, λόγον ἐλάσας ἐ-
ποίησε, ὅτι κεραιῶν αὐτὴν ἰέρων ἀδελφεῷ εἰσῆλθον.
ὁ δὲ τὰς Συρηκῆσιν ἐκράτει, ἢ ἔσαν ἀπαιτῶν αἱ
Συρηκῆσιν. αἱ δὲ παρὰ δὲ ἄναι ἀνὰ τὴν ἑδραμον ἔ-
ἔλασαν. τῆτο μὲν γὰρ, Καμαρῖνας ἀπαιτῶν
εἰς τὰς Συρηκῆσιν ἀγαγὼν, πολίτας ἐποίησε, Κα-
μαρῖνης δὲ τὸ ἄναι κατέσκαψε. τῆτο δὲ, Γελῶν
ὑπερῆμισας τὴν ἀσὶν τῶν τοῖσι Καμαρῖναίοισιν
ἐποίησε. Μεγαρέας τε τὰς ἐν Σικελίᾳ, ὡς πολιορ-
κεύμενοι εἰς ὁμολογίαν προσεχώρησαν, τὰς μὲν
αὐτῶν παχέας, ἀεισμένους τοῖς πόλεμον αὐτῶν
ἢ προσδοκούντας δόξαν εἶναι δὲ τῆτο, ἄγων εἰς
τὰς Συρηκῆσιν, πολίτας ἐποίησε. τὸ δὲ δῆμον τὴν
Μεγαρέων, ἐκ ἑόντα μετὰ τὸν ὅτι πόλεμος τῆτος,
ἔδωκε προσδεκόμενον κακὸν ἔδωκε πίστεως, ἀγαγὼν
καὶ τῆτος εἰς τὰς Συρηκῆσιν, ἀπέδοτο ἐπὶ ἔξα-
γωγῇ ἐκ Σικελίας. τῶν τοῖσι τῆτο καὶ Εὐβοέας
τὰς ἐν Σικελίᾳ ἐποίησε δὲ καρῖνας. ἐποίησε ἢ
πῶν τε τῆτος ἀμφοτέρους, νομίσας δῆμον εἶναι
συνοίκημα ἀχαριστόν. τοῖς τῶν μὲν τῶν τοῖσι
τύραννον ἐργάζετο μέγας ὁ Γέλων. πῶν δὲ ὡς οἱ
ἄλλοι τὴν ἑλλῶν ἀπικατοῦ εἰς τὰς Συρηκῆσιν
ἐλθόντες αὐτῶν εἰς λόγους, ἔλεγον ταῖς, ἔπεμ-
,, ψαν ἡμῶς Λακεδαιμόνιοι, ἢ οἱ τῆτων σύμ-
,, μαχοι, παρὰ λαμβανόμενοι σε πρὸς τὴν βάρ-
,, βαρον. τὸ γὰρ ὅτι ὅτι τὴν ἑλλάδα πάντως
,, καὶ πωθήνεαι, ὅτι Πέρσης ἀνὴρ μέλλει, ζεύ-
,, ξας τὴν ἑλλῶν, καὶ ἐπὶ γὰρ πάντα τὴν ἡῶν
,, σπαρὸν ἐκ τῆς Ἀσίας, σφατηλάτῃσιν ὅτι τὴν
,, ἑλλάδα. παρὰ γὰρ μὲν ποιεύμενον ὡς ἐπὶ
,, Ἀθῆνας ἐλαυνῇ, ἐν νόῳ ἢ ἔχων πῶν τὴν
,, ἑλλάδα ὑπὸ εἰσῆλθον ποιήσασθαι. σὺ ἢ διωά-
μῶς

a MS. habet καὶ Κασμένη. b MS. habet Κυλλυριῶν. c αἰετῶν. d ἀεισμένους. e ἀπικατοῦ. f σφατη-
λάτῃσιν.

„μῖός τε ἦκεις μεγάλης, καὶ μοῖρά τοι τῆς Ἑλ-
 „λάδος· οὐκ ἐλαχίστη μέτρα ἄρχοντί γε Σικε-
 „λῆς· βοήθη τε τοῖσι ἐλευθεροῦσι τὴν Ἑλλάδα,
 „καὶ σωελεύεσθαι. αἰλῆς μὲν γὰρ ἡγομένη πᾶσι ἡ
 „Ἑλλάς, χεῖρ μεγάλη συνάγει, καὶ ἀξιομαχοῖ
 „γινόμεθα τοῖσι ὅπλοι· ὡς δὲ ἡμέων οἱ μὲν κα-
 „ταπεσθιδιώσι, οἱ δὲ μὴ θέλωσι πτωρεῖν, τὸ δὲ
 „ὑμαῖνον τῆς Ἑλλάδος ἡ ὀλίγον, τὰς δὲ ἡδὴ δὴ-
 „νον γίνεταί, μὴ πίσυρ πᾶσι ἡ Ἑλλάς. μὴ γὰρ
 „ἐλπίσης, ὡς ἡμέας κατασφύηται ὁ Πέρσης μά-
 „χη κρατήσας, ὡς οὐκ ἔχει ὥσθ' ὅτι γε, ἀλ-
 „λά περὶ τὰς Φύλαξαι. βοηθεῖν γὰρ ἡμῖν σε-
 „αὐτῶ πτωρεῖς· τῶ δὲ εὐβελόθεν περὶ γυμνασί-
 „αυ, τελευτῇ ὡς τοσπίαν χρηστὴν ἐθέλει ὀπιζόμεσθαι.
 „οἱ μὲν ταῦτα ἔλεγον. Γέλων δὲ πολλὸς ἐνέκειτο
 „λέγων τοιαῦτα, Ἄνδρες Ἑλλήνες, λόγον ἔχον-
 „τες πλεονέκτιν, ἐτολήσασθε ἐμὲ σύμμαχον
 „ὅτι τὸ βαρβαρον ὥσθ' ἀκαλίοντες ἔλθειν· αὐτοῖ
 „δὲ, ἐμεῦ πρὸς πρὸν δευτέρῳ βαρβαρικῇ στρα-
 „τῇ συνεπαύσασθε, ὅτι μοι πρὸς Καρχηδονίαν
 „νεῖκεται σωτήριον, ὅτι σπικηπὸν τὸ δὲ Δωριέως
 „δὲ Ἀναξανδρίδην πρὸς Αἰγεγαίων φόνον ἐκ-
 „περὶ ἔσασθε, ὑποπίνοντες τε τὰ ἐμπόρια σω-
 „ελεύεσθαι, ἀπὸ ἧν ὑμῖν μεγάλα ἀφελεία τε
 „δὲ ἐπαυρήσεις γεγένησιν· οὐτε ἐμεῦ εἰνεκα ἡλ-
 „θετε βοηθεῖν, οὐτε τὸ Δωριέως φόνον ἐκ-
 „περὶ ἔσασθαι· τὸ δὲ κατ' ὑμέας, ταῦτα πάντα
 „ὑπο βαρβαροῖς νέμεται. ἀλλ' εὖ γὰρ ἡμῖν καὶ
 „ὅτι τὸ ἀμεινον κατέστη· νῦν δὲ ἐπὶ δὴ ἐπιελή-
 „λυθε ὁ πόλεμος καὶ ἀπικται ἐς ὑμέας, ἔτω
 „δὲ Γέλων μῆσις γέγονε. ἀπικται δὲ πρὸς
 „ὑμέων κυρήσας, οὐκ ὁμοιωσόμεν ὑμῖν, ἀλλ'
 „ἐπιμῖός ἐστι βοηθεῖν, παρεχόμενος δὴ κη-
 „σίαν τε τριήρας, καὶ δισμυρῆς ὀπλίτας,
 „καὶ διγυλίου ἵππων, καὶ διγυλίας τοξότας,
 „καὶ διγυλίας σφενδονήτας, καὶ διγυλίας ἵπ-
 „ποδρόμους ψαλῆς· σίτον τε ἀπάσῃ τῇ Ἑλλη-
 „νων στρατῇ, ἐστὶ ἂν διαπολεμήσωμεν, ὑπο-
 „δέσμευ παρεῖν. ὅτι δὲ λόγῳ τοιαῦτα ταῦτα
 „ὑποτίθεται, ἐπὶ ᾧ στρατηγός τε καὶ ἡγεμὼν
 „τῶν Ἑλλήνων ἡγοσόμεν πρὸς τὸν βαρβα-
 „ρον· ἐπὶ ἄλλῳ δὲ λόγῳ ἔτ' ἂν αὐτὸς ἔλ-
 „θοιμι, ἔτ' ἂν ἄλλας πέμψαιμι. Ταῦτα ἀ-
 „κούς ἔτε ὡς ἔλεγε ὁ Σύλαξ, εἶπε τε τὰ
 „δε, ἢ καὶ μέγ' οἰμώζειν ὁ Πελοπίδης Ἀγα-
 „μέων, πύθοντος Σπαρτιάταις τὴν ἡγεμο-
 „νίαν ἀπαρχειρῆσθαι ὑπο Γέλωνος τε καὶ Συ-
 „ρακυσίων. ἀλλὰ τοῦτε μὲν τὰ λόγῳ μεκέ-

gna potentia adest, nec minima Græciæ
 portio, quum sis Siciliae princeps, fer-
 to opem iis qui Græciam a servitute vin-
 dicant, eamque una cum illis liberato.
 Coacta enim cuncta Græcia, constabit
 magna manus, & ad pugnam pares erimus
 invadentibus nos: quod si è nobis alii
 proditores fuerint, alii nolint adjuvare,
 quod sincerum supererit Græciæ, exi-
 guum sit; jam hoc periculum est ne
 omnis Græcia pessum eat. Neque enim
 speraveris Persam, si nos proelio supe-
 raverit, ad te non esse venturum: quin-
 imo hoc ante caveris. nobis namque
 opem ferendo, temetipsum tutaris. Rei
 bono consilio gestæ salubris plerumque
 vult adesse exitus. Hæc legati dixerunt.
 Sed Gelon vehemens erat in urgendo,
 utens hac oratione; Viri Græci, info-
 lentem habetis orationem, qui ausi es-
 tis me adire, hortantes ad ineundam
 adversus barbarum societatem: at vos
 ipsi quum orarem prius adversus exer-
 citum barbaricum juvare bellum, quod
 mihi erat cum Carthaginensibus; etiam
 quum obtestarer ut ultio necis Dorici A-
 naxandridæ filii de Ægestanis exigere-
 tur; quin & quum offerrem me adju-
 torem ad liberanda emporia, unde vo-
 bis magna emolumenta atque commodi-
 tates provenerant, vos neque mei causa
 auxilii, neque ultionis de nece Doriei
 exigendæ venire voluistis. Itaque quod
 ad vos pertinet, omnia hæc a barba-
 ris obtinentur. Verum nobis hæc be-
 ne & in melius reciderunt. nunc autem
 postquam circumiit bellum, atque vos
 attigit, ita demum Gelonis memoria fit.
 Sed in contemptum apud vos lapsus,
 non ero vestri similis; sed paratus sum
 ferre opem collaturus ducentas triremes,
 & viginti millia gravis armaturæ, ac
 duo millia equitum, totidem sagittario-
 rum, totidem funditorum totidemque
 cursores equestres leviter armatos. Sed
 & rem frumentariam cunctis Græciæ co-
 piis, donec fuerit debellatum, suppedita-
 taturum recipio. Cæterum ea lege hæc
 polliceor, ut ego sim adversus barbarum
 Græcorum dux & imperator: aliter ne-
 que ipse venirem, neque alios mitterem.
 Ea Syagrus audiens, non tulit; sed, O quam
 ejularet, inquit, Pelopides Aga-
 memnon, si audiret Spartiatis imperio
 spoliatus esse ab Gelone atque Syracu-
 sanis. Tu vero ne feceris hujus rei men-
 tionem

tionem amplius, ut nos tibi tradamus ducatum; sed si tibi animus est opem ferendi Græciæ, esto dicto audiens Lacedæmoniiis: si dedignaris mandari, o-
160 pem ne feras. Ad hæc Gelon ubi vidit verba Syagri averfa, hanc ad extremum protulit orationem, Hospes Spartiata, contumeliæ homini immiffæ folent irritare indignationem. tu tamen contumeliâs in verbis invehens, non induces me, ut vicem meam indecorus fim. Sed ubi vos ita ducatum amplectimini, me magis quam vos decet illum amplecti, qui multo majorum copiarum imperator sum ac plurium navium. Ceterum, quoniam vobis oratio ifta tam difficilis accidit, nos aliquantum à fuperiore oratione decedemus. Si vos terreftribus copiis præfuëritis, ego nauticis præero: fin vos mari imperitare juvat, ego terreftribus volo. Ex quo oportet vós aut ad alterutram harum conditionum accedere, aut tantis fociis deftitutos abfcedere. Hanc Gelon
161 condicionem offerebat. Cui legatus Athenienfis Lacedæmoniorum legatum antevertens, ita refpondit, Rex Syracufanorum, Græcia nos ad te mifit, non imperatoris indiga, fed exercitus: tu vero præ te fers non miffurum te exercitum, nifi fis Græciæ dux; videlicet ut illius exercitui imperes affectas. Itaque quatenus quidem cuncto Græcorum exercitui præeffe postulabas, fufficiebat nobis Athenienfibus filentium agere, intelligentibus Laconem fore idoneum ad reddendam de utrifque rationem: quoniam vero dejectus ab imperio fummo omnium pofcis ut imperio claffis præfis, ita habeto: nos, etiam ut Lacon permittat, non effe permiffuros præeffe te claffi. noftrum enim munus hoc eft, nifi Lacedæmonii id velint: quibus præeffe claffi volentibus non contradicimus, alteri vero concederemus nemini. nam fruftra maritimas copias Græcorum plurimas poffideremus, fi Syracufanis imperio cederemus, qui fumus Athenienfes, antiquiffimæ originis gens, folique Græcorum qui nunquam folum vertimus: è quibus virum inftruendo ornandoque exercitu aptiffimum Homerus etiam verfificator ait Ilium veniffe. Adeo non eft dedecus
162 nobis ifta commemorare. His Gelon ifta refpondit, Hospes Athenienfis, vos qui præfint habere videmini, quibus præ-

„πι μνησθῆς, ὅπως τὴν ἡγεμονίαν τοι ὠφελεῖται
„σωμεν. ἀλλ' εἰ μὲν βέλεαι βοηθῆν τῇ Ἑλλάδι,
„λάδι, ἴσθι δὲξόμεθα ὑπὸ Λακεδαιμονίων.
„εἰ δ' ἄρα μὴ δικαίως ἀρχεῖσθαι, σὺ δὲ μὴδὲ βο-
„ήσῃ. Πρὸς τὰυτὰ δὲ Γέλων, ἐπεὶ δὴ ὥρα ἀπετρα-
„μένους τὰς λόγους ἔσχευαρχε, τὸ τελευτῶν σφί-
„τονδε ἐξέφηνε λόγον. Ὡς ξεῖνε Σπαρτιάτῃ, ὀνεί-
„δεα καλίωντα ἀνθρώπῳ, Φιλίει ἐπανάγῃ τὸ θυ-
„μόν. οὐ μὲντοι δόποδεξάμεθα ὑδρόμαχον ἐν τῷ
„λόγῳ, ὃ με πείσῃς ἀρχόμενα ἐν τῇ ἀμοιβῇ γνέ-
„σθαι. ὅκα δ' ὑμεῖς ἔτω παύετεσθε τὴν ἡγεμονίαν,
„οἷός ἐστι ἐμὲ μᾶλλον ὑμῶν παύεσθαι, στρατὸς
„τε εὐόντα πολλοπλοῦτος ἡγεμόνα, καὶ νῆων πολὺ
„πλεούνων. ἀλλ' ἐπεὶ τε ὑμῖν λόγῳ ἔτω παρ-
„άντης κατίσταται, ἡμεῖς τοι ὑπαίξομεν ἔσχευ-
„χαίς λόγῳ. εἰ δ' μὲν περὶ ὑμῖν ἡγεμονίαν, ἔ-
„στι ναυτικὴ ἐγὼ. εἰ δ' ὑμῖν ἰδὼν δὲ κατὰ θά-
„λασσαν ἡγεμονεύειν, ἔστι περὶ ἐγὼ θάλασσα. καὶ ἡ
„τῆτοις ὑμῶν χρεὼν ἐστὶ ἀρῆσθαι, ἡ ἀπέ-
„ναι συμμαχῶν τοιῶνδε ἐρήμους. Γέλων μὲν δὴ
„τὰυτὰ παύειν. Φθιάσας δὲ δ' Ἀθηναίων ἀγγε-
„λῶν τὸν Λακεδαιμονίων, ἀμείβετο τοῖσδε, ὥς
„βασιλεὺς Συρηκυσίων, ὅκα ἡγεμόνῳ δεομένη
„ἡ Ἑλλάς ἀπεπεμψεν ἡμέας πρὸς σέ, ἀλλὰ στρα-
„τῆς. σὺ δὲ ὅπως μὲν στρατὸν πεμψῇς μὴ ἡ-
„γεύμεθα τὴν Ἑλλάδα, ὃ περὶ ἐγὼ θάλασσα. ὥς δὲ
„στρατηγὸς αὐτῆς, γλίχεται. ὅσον μὲν νῦν
„παντὸς Ἑλλήνων στρατοῦ ἔδρα ἡγεῖσθαι, ἐξήρ-
„κει ἡμῖν τοῖσι Ἀθηναίοις ἡσυχίαν ἔχον, ὅππῃ-
„εμενόμενι ὥς ὁ Λάκων ἱκανὸς τοι ἐμὲ παύει
„σθαι καὶ ὑπὲρ ἀμφοτέρων δόπολογεῖσθαι.
„ἐπεὶ τε δὲ ἀπάσης ἀπελαυνόμεθα, δέεαι τὴν
„ναυτικὴν ἀρχὴν, ὃ ἔτω ἐχέ τοι, οὐδ' ἂν ὁ
„Λάκων ὅππῃ τοι ἀρχὴν αὐτῆς, ἡμεῖς ἐπὶ σὺ-
„μεν. ἡμετέρῃ γὰρ ἐστὶ αὕτη γὰρ μὴ αὐτίων βε-
„λομένων Λακεδαιμονίων. τῆτοις μὲν ἂν ἡγε-
„εῖσθαι βελομένοις ὅκα ἀντιπείνομεν, ἀλλὰ δὲ
„παρήσομεν ὅθεν ναυαρχεῖν. μάτῳ γὰρ ἂν ὡ-
„δε παρέλκον Ἑλλήνων στρατὸν πλεῖστον εἴμεν
„ἐκτεμένοι, εἰ Συρηκυσίοις εὐόντες Ἀθηναίοις
„συγχωρήσωμεν τὴν ἡγεμονίαν, δέχαμῶτα μὲν
„ἐθῆναι παρεχόμενοι, μέντοι δὲ εὐόντες ὃ με-
„πανάσσει Ἑλλήνων. τὴν καὶ ὁ μὴ ὁ ἐποποιός
„ἀνδρα ἄριστον ἐφῆκε ἐς Ἴλιον ἀπικέσθαι, πᾶ-
„σαι περὶ καὶ ἀνακροσμήσασθαι στρατὸν. ἔτω ὅκα ὄν-
„δῃ ἡμῖν ἐστὶ ὅθεν λέγειν τὰ τοιαῦτα. Ἀμεί-
„βετο Γέλων τοῖσδε, ξεῖνε Ἀθηναῖε, ὑμεῖς οἱ-
„καπε τὰς ἀρχοντας ἔχον, τὰς δὲ δέξο-
Lii μένους

μέγας σὺν ἔξην. ἐπὶ τῶν τῶν αὐτῶν δὲν δ' ἰππῶν
 ἔχον τὸ πᾶν ἐξέλετο, σὺν αὖ φθάνοντες τὴν
 παρὲς τὴν ὁπίσσω ἀπαλλασσόμενοι, καὶ ἀγγέ-
 λουτες τῇ Ἑλλάδι ὅτι ἐκ τῆς ἐν αὐτῇ τὸ ἔαρ
 αὐτῇ ἐξαερίρη. ἔτι δὲ ὁ νότος ἔρημαίον,
 τὸ ἐξελθὲν λέγειν. δὴλα γὰρ αἷς ἐν τῷ ἐν αὐτῷ ἐστὶ
 τὸ ἔαρ δοκιμώτατον, ὃ δὲ τῇ Ἑλλάδι σφαγῆς,
 τὴν ἐαυτῆς σφαγῆς. σφαγόμενον αὖ τὴν Ἑλ-
 λάδα τῇ ἐαυτῆς συμμάχῃς, εἰκαζέσθαι αἷς τὸ ἔαρ
 ἐκ τῆς ἐν αὐτῇ ἐξαερίρημενον εἶναι. οἱ μὲν δὲ τῇ
 Ἑλλήνων ἀγγελοὶ τῶν τῶν τῶν γέλωνι χρηματισά-
 μενοι ἀπέπλεον. γέλων δὲ πρὸς τῶν δέσποιν
 μὲν περὶ τοῖσι Ἑλλήσι μὴ οὐ διώκων^α τῇ βάρβα-
 ρον ὑπερβαλέσθαι, δεινὸν δὲ ἐστὶ σὺν ἀναρχίαν ποι-
 ησάμενοι^β ἐλθὼν ἐς Πελοπόννησον ἀρχεῖται^γ ὑπὸ
 Λακεδαιμονίων, ἐὼν Σικελίης τύραννος^δ, πρῶτον
 μὲν τὴν ὁδὸν ἡμέλησε, ὃ δὲ ἀλλῆς εἴχεται. ἐπὶ τε
 γὰρ πᾶσι ἐπύθετο τῇ Περσίῃ ἀφ' ἐξουσίας τῇ Ἑλ-
 λάδι^ε πᾶσι, πᾶσι παντοκέντροις^ζ τρισὶ Κᾶδμον
 τῇ Σκύθῃ, ἀνδρᾶ Κᾶων, ἐς Δελφοὺς, ἐχάσθαι^η χρη-
 ματὰ πολλὰ, καὶ Φιλίης λόγους, καραδοκῶν^θ
 τὴν μάχην, ἢ ποτε^ι. καὶ μὲν ὁ βάρβαρος^κ νι-
 κᾶς, πᾶσι τε χρηματὰ αὐτῷ δίδοναι, καὶ γῆν τε ἐ-
 ὑψωρ, τῇ ἀρχῇ ὁ γέλων^λ. ἦν δὲ οἱ Ἑλλῆνες, ὁπίσσω
 ἀπαρχῇ. οἱ δὲ Κᾶδμος^μ οὐτ^ν, πρῶτον τα-
 τῶν παραδεδεγμένων^ξ πρὸς τῶν τυραν-
 νίδων Κᾶων, εὐβερηκῶν, ἐκὼν τε εἶναι, καὶ
 δὴν^ο ἐπὶ τοῖσι^π ἔδενος, ἀλλ' ἀπὸ^ρ δικαιοσύνης,
 ἐς μέσον Κᾶοις^ς κατὰ δέξιν τὴν ἀρχὴν, οἷχετο ἐς
 Σικελίην. ἐνθα μὲν Σαμίων^τ ἐστὶ καλοῖσθε
 πάλιν Ζάγκλην τῇ ἐς Μεσσηνίην^θ μεταβαλὼν
 τὸν οὐκ. τοῦτον δὲ ὁ γέλων^ι τῇ Κᾶδμον^κ ἐτοί-
 μῃ τῇ^λ ἀπικόμενον, ἀπὸ^μ δικαιοσύνης, τὴν
 οἱ αὐτὸς ἀλλῶν συνήδεε^ν εὐοῦρε, ἐπεμπε. ὅς^ξ ἔπῃ
 τοῖσι ἀλλοῖσι δικαίοις τοῖσι ἐξ ἐαυτοῦ ἐργασμέ-
 νοις, καὶ τῶν σὺν ἐλάχιστον τατῶν ἐλαίπερ. κα-
 τήσθαι γὰρ μεγάλων χρημάτων, τῇ οἱ γέλων^π ἐπ-
 τράπερ, πρὸς κατὰ δέξιν, σὺν ἐξέλεσε. ἀλλ'
 ἐπὶ οἱ Ἑλλῆνες ἐπεκράτησαν τῇ ναυμαχίῃ, καὶ
 ἐξέρχης οἰχώκεε^ρ ἀπὸ^ς λαμῶν, καὶ δὴ ἐκ^τ ἐκ^θ
 ἀπικέτο ἐς τὴν Σικελίην, ἀπὸ^θ πάντων τῇ χρη-
 ματῶν ἄγων. λέγεται δὲ ἐκ^ι τῶν ἐν Σι-
 κελίᾳ οἰκημένων, ὡς ὅμως ἐκ^κ μέλων ἀρχεῖται^λ
 ὑπὸ Λακεδαιμονίων ὁ γέλων, ἐβλήθησε^μ ἀν^ν τοῖσι
 Ἑλλήσι, εἰ μὴ ὑπὸ^ξ Θήρων^π καὶ Αἰνησιδῆμος
 Ἀκραγαντίνων^ρ μνηστῆρας^ς ἐξέλαθαι^τ ἐξ^θ ἱμέρης
 Τηλέλλ^θ ὁ Κερνίπας, τύραννος^ι ἐὼν ἱμέρης,
 ἐπῆγε^κ ἐπὶ αὐτὸν τῇ^λ φονίαν^μ τῶν, φονίαν, καὶ Λι-
 βύων,

præfint nequaquam. Quocirca quum
 nihil cedentes totum obtinere velitis,
 quamcelerrime hinc retro abscedatis, re-
 nunciaturi Græciæ, ver ex anno illi
 exemptum esse. Cujus dicti sensus hic
 est, quem vult dicere; constat enim
 probatissimam anni partem esse ver; ta-
 lem esse suum exercitum in exercitu
 Græcorum. Igitur si Græcia privaretur
 sua societate, quasi quoddam ver ex
 anno sublatum esse conjectabat. Hoc
 responso Gelonis accepto legati Græ-
 corum abnavigarunt. Post hæc Gelon
 timens quidem ille Græcis, ne supera-
 re barbarum non possent, & tamen in-
 dignum atque intolerandum sibi ratus,
 ut profectus in Peloponnesum subesset
 Lacedæmoniiis, qui Siciliæ tyrannus es-
 set, omissa hac via aliam iniit. Nam
 simulatque audiit Persam transmisisse
 Hellepontum, Delphos misit cum tri-
 bus navibus quinquagenûm remorum
 Cadmum Scythæ filium Coum, mul-
 ta cum pecunia ac placidis verbis, ad
 observandum quo casura esset pugna: ut
 si barbarus vinceret, ei pecuniam tra-
 deret terramque & aquam eorum loco-
 rum quibus Gelon imperaret; sin vin-
 cerent Græci, retro navigaret. Hic Cad-
 mus ante id tempus quum tyrannidem
 Coorum à patre accepisset bene ceden-
 tem & nullo molesto incurrente, sed
 sua sponte ob justitiam, in medium
 Cois reddito imperio, in Siciliam abiit.
 ubi una cum Samiis tenuit atque in-
 coluit urbem Zanciam, cujus nomen in
 Messaniam mutatum est. Hunc igitur
 Cadmum, hoc modo accedentem, Gelon
 ob justitiam quam illi ex aliis rebus
 adesse noverat, misit: qui homo præ-
 ter alia quæ edidit opera justa, hoc non
 minimum illorum reliquit; quod tan-
 tum pecuniæ à Gelone commissum in-
 tervertere quum posset, noluit, sed post-
 equam Græci pugna navali superio-
 res extitere, & Xerxes cum exercitu abiit,
 ipse etiam in Siciliam rediit cum
 omni pecunia. Fertur autem & hoc ab
 iis qui Siciliam incolunt; Gelonem in-
 ducto ad obtemperandum Lacedæmo-
 niis animo, fuisse laturum Græcis au-
 xilia, nisi Terillus Crinippi filius eje-
 ctus ex Himera, ubi erat tyrannus, à
 Therone Ænesidemi filio Agrigentino-
 rum monarcho, contra ipsum adduxisset
 per id tempus Phœnicum & Afro-
 rum

Causa per Siculos iactata expeditionis Amilcaris in Siciliam, post cladem se cremantis, ut auspiciis foret, unde erga eum superstitio. Corcyzorū astutia.

rum & Iberorum & Ligurum & Elifycorum & Sardonum & Cyniorum trecenta millia, duce eorum Amilcare Annonis filio Carthaginensium rege: quem Terillus conciliatum & hospitii necessitudine, & præcipue prompta animi voluntate Anaxilai Cretinei filii, Rhegini tyranni, qui filios suos Amilcari obsides dedit, induxit in Siciliam ulciscendi focii causa. habebat enim Anaxilaus in matrimonio Terilli filiam, nomine Cydippam. Ita Gelonem, quum nequiret auxilia Græcis ferre, Delphos misisse pecuniam. Præterea ajunt idem contigisse, ut eodem die Gelon & Theron Amilcarem Carthaginensem in Sicilia superarint, quo Græci in Salamine Persam. Quinetiam Amilcarem, qui à patre quidem Carthaginensis, à matre vero Syracusanus erat, & ob virtutem rex Carthaginensium, quum conflixisset, proelio victum, è conspectu fuisse ablatum audio, nec usquam gentium aut vivum aut mortuum comparuisse. omnia enim Gelonem indagando 167 lustravisse. Apud ipsos autem Carthaginenses illius imaginem servantes, hæc fama est, dum barbari cum Græcis in Sicilia ab aurora ad crepusculum pugnarent, (tamdiu enim traxisse dicitur conflictus) interea Amilcarem in castris manentem sacrificasse atque litasse in ingenti pyrâ integra corpora adolentem: sed quum conspiceret suos in fugam verfos, ut erat adfundens libamenta sacris, sese in ignem misisse, atque ita combustum è conspectu sublatum. Cui, si-
ve hoc modo, ut Phœnices, si-ve alio, ut Carthaginenses memorant, ex oculis ablato, partim sacrificant, partim extruxerunt monumenta in omnibus coloniarum urbibus & præcipuum in ipsa Carthagine. Hactenus quæ ad Siciliam 168 attinent. Corcyræi autem aliud legatis responderunt, aliud fecerunt. nam quum eos iidem qui in Siciliam ierant, adfumerent, iisdem quibus Gelonem verbis alloquuti, hi vero polliciti sunt confestim se auxilia missuros ac præsidio futuros, negantes sibi Græciam pereuntem neglectui habendam: quæ si collaberetur, nihil aliud sibi superesse, quam ut primo quoque die servirent; ideoque sibi, quoad maxime possent, illam esse adjuvandam. Hæc illi aspectu speciosa responderunt: at ubi ferre opem oportuit, aliud habentes in animo, sexaginta

ἄνδρων, καὶ Ἰβήρων, καὶ Λιγυρίων, καὶ Ἑλισυκίων, καὶ Σαρδόνων, καὶ Κυρνίων τρεῖς ἑκατὸν μυριάδας, καὶ στρατηγὸν αὐτῶν, Ἀμίλκα καὶ τὸν ἄνδρα ἄνδρα, Καρχηδονίων ἐόντα βασιλῆα. κατὰ ξενίῳ περὶ τὴν ἐωυτῶν τὴν Τηρέλιν ἀναγνώσας, καὶ μάλιστα Διὰ τὴν Ἀναξίλειον ἔκρηπτεν παρρησίῳ, ὅς φηγίαν τύραννον, τὰ ἐωυτῶν τέκνα διὰ ὁμίρας Ἀμίλκα, ἐπὶ γὰρ μιν ὅτι τὴν Σικελίαν, πτωρίων τῷ πυνθέρῳ. Τηρέλιν γὰρ εἶχε θυγατέρα Ἀναξίλειον, τῇ ἔνομα ἡ Κυδὶππη. ἔτω δὲ οὐκ οἶον περὶ γινόμενον Γέλωνα βοηθεῖν τοῖσι Ἕλλησι, δοτοπύμπην ἐς Δελφὸς τὰ χερμάτα. Πρὸς δὲ καὶ τὰδε λέγουσι, ὡς συνέβη τῇ αὐτῇ ἡμέρῃ ἐν τῇ Σικελίᾳ Γέλωνα καὶ Θήρωνα νικᾶν Ἀμίλκα καὶ Καρχηδόνιον, καὶ ἐν Σαλαμῖνι τὰς Ἑλλήνας τὴν Πέρσιν. τὴν δὲ Ἀμίλκα, Καρχηδόνιον ἐόντα πρὸς πατρός, μητρόθεν δὲ Συρηκέσιον, βασιλεύσαντα τε, κατ' ἀνδραγαδίῳ, Καρχηδονίων, ὡς ἡ συμβολή τε ἐγχετο, καὶ ὡς ἐοῦτο τῇ μάχῃ, ἀφανισθῆναι πυνθάνομεν. ἔτε γὰρ ζῶντα, ἔτε δοτοπύμπην φαῖναι ἑδάμῃ γῆς· τὸ πᾶν γὰρ ἐπεξελθεῖν διζήμενον Γέλωνα. ἔτι δὲ ὑπὸ αὐτῶν Καρχηδονίων οὐδὲ ὁ λόγος λεγόμενος, εἰκὼν χρωμάτων, ὡς οἱ μὲν βάρβαροι τοῖσι Ἕλλησι ἐν τῇ Σικελίᾳ ἐμάχοντο, ἐξ ἧς δεξάμενοι μέχρι δειλῆς ὁψέως· ὅτι πρὸς γὰρ λέγουσι ἐλκυσσῆναι τὴν σύγκρισιν. ὁ δὲ Ἀμίλκας ἐν τῷ τῷ χρώματι μένων ἐν τῷ στρατοῦ, ἐβύτο καὶ ἐκαλλιέρετο ὅτι πυρὴς μεγάλης σώματα ὅλα καπνίζων· ἰδὼν δὲ τροπὴν τῶν ἐωυτῶν γινόμενῳ, ὡς ἔτυχε ὁπλισμένων τοῖσι ἱπποῖσι, ὥστε ἐωυτῶν ἐς τὸ πῦρ. ἔτω δὲ κατακαυθέντα ἀφανισθῆναι. ἀφανισθέντα δὲ Ἀμίλκα τρώπων εἴτε τοῖσιν (ὡς φοίνικες λέγουσι) εἴτε ἐπὶ τῷ, (ὡς Καρχηδόνιοι) τῷ μὲν οἱ θυεῖ, τῷ δὲ, μνημαῖα ἐποίησαν ἐν πάσῃ τῇσι πόλεσι τῶν δοτοπύμπην· ἐν αὐτῇ τε μέγιστον Καρχηδόνιον. Τὰ μὲν δὲ Σικελίᾳ, τοσούτοις. Κερκυραῖοι δὲ πᾶσι δὲ ὑπεκρινάμενοι τοῖσι ἀγγέλοις, τοιαύτη ἐποίησαν· καὶ γὰρ τῶν παρελάνθανον οἱ αὐτοὶ οἱ περὶ καὶ ἐς Σικελίαν ἀπὸ τῶν, λέγοντες τὰς αὐτὰς λόγους τὰς καὶ πρὸς Γέλωνα ἔλεγον· οἱ δὲ στραυτικά μὲν ὑπάρχοντες πέμψαν περὶ καὶ ἀμυνεῖν, φερόντες ὡς ἔσφι περὶ οὐκ ἐπὶ ἡ Ἑλλάς δοτοπύμπην· (ἡ γὰρ σφαλῇ, σφῆς γὰρ ἄλλο ἢ δαλεῦσαι τῇ πρώτῃ τῇ ἡμερίᾳ) ἀλλὰ πτωρητίον εἴη ἐς τὸ δυνάτωτον. ὑπεκρινάμενοι μὲν ἔτω ὑπεκρινάμενοι. ἐπὶ δὲ ἐδὲ βοηθεῖν,

ἀλλὰ νοέοντες, ἐπαύρησαν νέας ἐξήκοντα. μίας δ' ἀναρχήντες, παρσέμξαν τῇ Πελοποννήσῳ, καὶ πρὸ Πύλου καὶ Ταΐναρον γῆς τῆς Λακεδαιμονίων ἀνεκώχοντες τὰς νέας, καρσδοκέοντες καὶ ἔπι τὸν πόλεμον, ἣ πεσέται. ἀδελφόντες μὲν τὰς Ἑλλήδας ὑπερβαλέσθαι, δοκούντες δὲ τὸν Πέρσῳ, κατὰ κράτην τὰ πολλὰ, ἀρξάναι πάσης τῆς Ἑλλάδος. ἐπεί μιν οὐκ ὄπισθες ἵνα ἔχωσι πρὸς τὸν Πέρσῳ τοιαῦτα, ὡς βασιλεὺς, ἡμεῖς, παραλαμβανόντων τῶν Ἑλλήων ἡμέας ἐς τὸν πόλεμον τῶτον, ἔχοντες δυνάμιν οὐκ ἐλαχίστην, ὅδε νέας ἐλαχίστας ὀφθαλμόντες ἂν, ἀλλὰ πλείους, μετὰ γὰρ Ἀθηναίους, οὐκ ἐβλήσμεν τοὺς ἐκαστοὺς, ὅδε πὶ Δοιοῦμιον ποιῶσι. τοιαῦτα λέγοντες, ἤλπιζον πλεονεξίαν τῶν ἄλλων οἰσέσθαι. τὰ περ ἂν καὶ ἐγύρετο, ὡς ἐμοὶ δοκέει. πρὸς δὲ τὰς Ἑλλήδας σφίσι στήλεις ἐπεποιήσθαι, τῆ περ δὴ καὶ ἐβλήσαντο. αἰτιωμένων γὰρ τῶν Ἑλλήων ἐπὶ οὐκ ἐβούλετο, ἔφασκεν ἀπὸ τῶν μὲν ἐβλήσαντο τριήρεας, ὑπὸ δὲ ἐτησίων ἀνέμων ὑπερβαλέειν Μάλειον οὐκ οἷός τι γινέσθαι. ἔτα οὖν ἀπικέσθαι ἐς Σαλαμίνα, καὶ ἐδεμῆ κακότητι λειψύσαι τὴν ναυμαχίαν. ἔπι μὲν ἄτω διεκράσαντο τὰς Ἑλλήδας. Κρήτες δὲ, ἐπὶ τῇ σφύρας παραλαβάνοντες οἱ σφίσι τέπιοι παχυνέες Ἑλλήων, ἐπὶ τῶν τοιαῦτα. πλείους κοινῇ θεῶν πρὸς ἐς Δελφούς, τὴν δὲ ἐπηρώτων ἐπὶ σφίσι ἀμεινὴν γὰρ πτωχέουσι τῇ Ἑλλάδι. ἡ δὲ Πύθια, σφίσι ὑπεκρίνατο, ὡς νῆποι, σφίσι μὲν φέρεται, ὅσα ὑμῖν οὐκ ἐπὶ Μενελάω πτωχέων Μίνως, ἐπὶ μὲν, μινύων δακρύματα. ὅτι οἱ μὲν ὡς σφίσι ἐπὶ τῶν αὐτῶν τῶν ἐν Καμίκῳ θανάτων ὡς γινόμενοι, ὑμεῖς δὲ κείνοισι τῶν ἐν Σπάρτῃ, ἀρπάζεισθαι ὑπὸ ἀνδρὸς βαρβάρου γυναικῶν. πάντες οἱ Κρήτες ὡς ἀπενεχθέντα ἤκουσαν, ἔχοντες τὴν πτωχίαν. λέγεται γὰρ Μίνων κατὰ ζήτησιν Δαίδαλῳ ἀπὸ τῶν ἐς Σικανίαν, τῶν ἐν Σικελίᾳ καλούμενων, Δοιοῦμιον βιάσθαι θανάτων. ἀνὰ δὲ χρόνον Κρήτες, θεῶν σφίσι ἐπὶ σφύρας, πάντες, πλείων Πελοποννησίων καὶ Πρασιῶν, ἀπὸ τῶν ἐν Σικελίᾳ ἐν Σικανίᾳ, πολλοὺς ἐπὶ ἐπὶ πέντε πάλιν κατέμειον, τῶν κατ' ἐμὲ Ἀρεσίου πῖνοι ἐνέροντο. πάλιν δὲ, ὡς δυνάμενες ἔτι εἶναι, ἔτι παραμένειν, λίαν θυμωμένους, Δοιοῦμιον ἐβλήσαντο. ὡς δὲ κατὰ Ἰηπυρίαν γινέσθαι πλείοντες, ὑπερβαλέοντες σφύρας χειμῶνα μέγαν ἐβλήσαν ἐς τὸ γῆν. σωμασθέντων δὲ τῶν

ta naves instruxere: ægreque in altum eVecti, Peloponneso applicuere, ac circa Pylon ac Tænaron oræ Lacedæmoniorum naves in salo statuerunt; observantes & ipsi bellum quo caderet, desperantes quidem fore ut Græci superarent, sed opinantes Persam multo superiorem universæ Græciæ imperatorem. Itaque studio & astu id egerunt, ut hæc ad Persam haberent, Adiscitibus nos Græcis ad hoc bellum, O rex, qui copias habemus non sane minimas & naves præbemus non minimas, sed plurimas secundum Athenienses, tamen adversus te ire noluimus, aut quippiam tibi ingrati facere. Hæc dicendo sperabant se plus aliquid quam ceteros abluros: quod etiam, ut mihi videtur, contigit. Ad Græcos autem excusationem paravere, qua etiam usi sunt. accusantibus enim Græcis quod opem non tulissent, dixere sexaginta se triremes armavisse, sed per ventos etefias superare Maleam nequisse: atque ita ad Salaminem non venisse, nec ullam malitiam in causa fuisse, ut post navalem pugnam venerint. Et isti quidem ita Græcos summovertunt. Cretes autem, postquam adsciti sunt ab iis Græcis quibus hoc negotium datum erat, ita faciendum putarunt, ut communiter Delphos mitterent consultores deum rogaturos, numquid sibi satius foret Græciam defendere. Quibus Pythia respondit, O stulti, reprehendite quæcunque ob ultionem Menelai vobis Minos misit, indicans lacrimas. Quoniam illi quidem non adjuverunt ulcisci in illo cædem in Camico factam: vos autem in illis mulierem e Sparta a viro barbaro raptam. Hæc Cretes allata ubi audire, ab auxilio ferendo supersedere. Siquidem fertur, Minoem, quum Dædalum vestigans in Sicaniam, quæ nunc Sicilia dicitur, pervenisset, violenta nece occubuisse: interjecto deinde tempore omnes Cretes, præter Polichnitanos & Præfios, divinitus impulsos, cum magna classe in Sicaniam trajecisse, & quinquennio obsidisse Camicum, quam mea ætate Agrigentini incolunt: ad extremum quum neque illam expugnare possent, neque permanere, fame compulsos relicta urbe abiisse: & dum circa Japygiam cursum tenerent, ingenti eos tempestate adorta, in terram fuisse ejectos: lacera-

Micythus Anaxilae famulus, procurator Rhegii, exul
Tegea vixit Olympiam statuis ornata. Creta cala-
mitates, Thesiali quales se gesserint.

POLYMNIA, LIBER VII. 437

tisque navibus, quia nullus in Cretam
receptus ostendebatur, illic subsidentes
urbem Hyriam condidisse: & mutato
nomine pro Cretibus Japyges Messapios
esse effectos, & pro insularis continen-
tis incolae: & ab urbe Hyria alias inco-
luisse. quas diu post Tarentini everten-
tes, magnam in ruinam devenero, ut
haec maxima caedes omnium quas no-
vimus, extiterit, tum ipsorum Taren-
tinorum, tum Rheginorum, qui à Mi-
cytho Choeri filio ad tria millia civium
adaacti opem ferre Tarentinis, interie-
re. Ipsorum autem Tarentinorum qui
caesi sunt, numerus non est initus. Mi-
cythus autem, quum Anaxilae famulus
esset, procurator Rhegii relictus, ubi
ex ea urbe excidit, Tegeam Arcadam
incoluit, compluresque itatus in Olym-
pia 171 consecravit. Sed mihi Rheginorum
& Tarentinorum res sint interpositio
historiae. In Cretam igitur desolatam
Præfii ajunt cum alios homines, eum
præcipue Græcos immigrasse: tertia-
que à morte Minois ætate, res Troja-
nas fuisse, in quibus non deterrimos
extitisse Cretes Menelai defensores: &
ob id eos Troja reverbos una cum suis
ovibus fame pestilentiaque correptos,
iterumque desolatam Cretam cum reli-
quis, à tertiis Cretensibus habitari. Ha-
rum rerum memoriam refricando, Py-
thia illos ad ferenda Græcis auxilia ani-
matus 172 cohibuit. At Thesiali necessitate
subacti circa initia Medorum partes
foverunt, quum ostenderent non pla-
cere sibi quæ Aleuadae excogitassent.
nam quum primum audierunt Persiam tra-
jicere in Europam, legatos ad Isthmum
mittunt, ubi provisos Græciæ dele-
cti è civitatibus coacti erant, quæ de
Græcia meliora cogitabant. Ad quos
postquam venire legati Thesalorum,
ita verba fecere, Viri Græci, Olym-
picum ingressum custodiri expedit, ut
Thessalia pariter atque omnis Græcia
sit septa ab bello. Nos equidem ad cu-
stodiendum simul parati sumus: sed vos
quoque debetis multum mittere copia-
rum; quas nisi mittatis, scitote nos pa-
titionem inituros esse cum Persa. Ne-
que enim decet nos adeo ante ceteram
Græciam positos pro vobis solos occum-
bere. Quibus ferre opem si recusatis,
nullam potestis injungere necessitatem.
Nulla namque fortior necessitas est im-
becil-

των παλίων, ἐδεμίλω γὰρ σφί ἐπὶ κορινθίῳ ἐς
κρήτην φαίνομαι, ἐν ταῖς τῶν παλίων κτή-
σαντας, καταμείναι τε καὶ μεταβαλόντας, ἀν-
τι μὲν κρητῶν, ἱππύρας Μεσσαπίας γινώσκαι,
ἀντὶ δὲ εἶναι νησιώτας, ἡπείρωτας. Διὸ δὲ
τῶν παλίων τὰς ἄλλας οἰκῶμαι, τὰς δὲ Τα-
ραντίνους ἡρώων ὑπερὸν πολλῶν ἐξαίσιαντες, παρ-
επαύσαν μερόλως· ὥς τε Φόνος Ἑλλήνων μέ-
γας ἐστὶν δὴ ἐχέτω πάντων τῶν ἡμεῖς ἰδμεν,
αὐτῶν τε Ταραντίνων καὶ Ῥηγίων· οἱ ὑπὸ
Μικυθῶ καὶ Χοίρῳ ἀναγκαζόμενοι τῶν αἰσῶν, καὶ
ἀπαικόμενοι πτωχοὶ Ταραντίνους, ἀπέθανον τρι-
χίλια ἔστω. αὐτῶν δὲ Ταραντίνων ὅσα ἐπὶ τῶν αἰ-
εθμῶν. ὁ δὲ Μικυθός, οἰκίτης ἐὼν Ἀναξίλειω,
ὅστις προπῶν Ῥηγίῳ καταλείπειτο ἔστω. ὅσπερ
ὀκνησῶν ὅκ Ῥηγίῳ, καὶ Τεγέῳ τῶν Ἀρκάδων οἰ-
κίστας, ἀνέστηκε ἐν Ὀλυμπίῃ τὰς πολλὰς ἀνδριάν-
τας. Ἀλλὰ τὰ μὲν κατὰ Ῥηγίους τε ἑταραντί-
νους, καὶ λόγῳ μοι παρενθήκη γέγονε· ἐς δὲ τὴν
κρήτην ἐρημωθεῖσαν, ὡς λέγουσι Πραίσιος, ἐσικί-
ζεσθαι ἄλλας τε ἀνθρώπους, καὶ μάλα πολλὰ Ἑλλήνων.
ἀείτη δὲ γυνὴ μὲν Μίνεω· τελευτήσασσα, γινώσκῃ
τὰ Τρωικά· ἐν τοῖσι δὲ Φλαυροπῆτας φαίνομαι
ἐόντας Κρήτας πτωχοὺς Μενέλεω. Διὸ ταῦτάων δὲ
σφιδάπνοσησσι ὅκ Τροίης^β, λιμὸν τε ἑταροῖν
γινώσκῃ ἑαυτοῖσι ἑταροῖσι παρὸντα· ὥς τε ποδύτας
ρον ἐρημωθεῖσης Κρήτης μὲν τῶν ὑπολοίπων, τρίτας
καὶ τὴν νῦν νέμεσθαι Κρήτας. ἡ μὲν δὲ Πυθία ὑπε-
μνήσκειται ταῦτα, ἔχει βελομένους πτωχοὺς ταῖς
ἑλλάσι. Θεσσαλοὶ δὲ ὑπὸ ἀναγκῆς παρῶνται
ἐμνήδισαν, ὡς διέδεξαν, ὅτι ἔσφιν ἡνδανε τὰ οἱ
Ἀλκίονα ἐμνηχανέωντο. ἐπὶ τε γὰρ ἐπύθειτο πῶ-
χον μέλλοντα Δία· αἰνῆν τὴν Πέρσῃ ἐς τὴν Εὐρώ-
πην, πέμπεισι ἐς τὸν Ἰσθμὸν ἀγγέλους. οἱ δὲ τῶν
ἰσθμῶν ἔσαν ἀλισμένους παρὸντα τῶν Ἑλλήνων,
ἀραιορημένοι διὸ τῶν παλίων τῶν ἀμείνων φρονε-
σων παρὶ τὴν Ἑλλάδα. ἀπαικόμενοι δὲ ὅτι τὰς
τῶν Θεσσαλῶν οἱ ἀγγελοὶ, ἔλεγον, Ἀνδρες Ἑλλή-
νες, δεῖ φυλάσσεσθαι τὴν ἐσβολὴν τὴν Ὀλυμ-
πικὴν, ἵνα Θεσσαλίῃ τε ἑταροῖσι ἡ Ἑλλάς
ἐν σκέπῃ εἴη πολέμου. ἡμεῖς μὲν νῦν ἐπὶ τοῖσι
ἐμνησόμεθα. πέμπει δὲ γὰρ ἑταροῖσι σφῶν
τῶν πολλῶν· ὡς εἰ μὴ πέμπωμεν, ὅστις αὐτὸς καὶ
ἡμεῖς ὁμολογήσιν τῶν Πέρσῃ. καὶ γὰρ τοὶ παρὸντα
ἐμνησόμενοι παρὸντα τῶν Ἑλλήνων μόνους
ἐταροῖσι δὲ διὰ τὴν ἐσβολὴν· βοηθῶν δὲ βελομέν-
ων, ἀναγκαῖον ἡμῖν ἐδεμίλω οἰοῖν τε ἐστὶν παρὸντα
φέρειν. ἑταροῖσι γὰρ ἀδυνατήσας ἀνάγκη κρείσσειν
ἴψυ.

ἡμεῖς ὅτι πέρησόμεθα αὐτοῖσι πῶς σωθήσονται
μηχανώμενοι. ταῦτα ἔλεγον οἱ Θεσσαλοί. οἱ
Ἕλληες πρὸς ταῦτα ἐβλαβέοντο ἐς Θεσσαλίαν
πέμπειν κατὰ θάλασσαν πεζὸν στρατὸν φυλάσσοντα
τὴν ἑσβολήν. ὡς ὅτε πωλέεσθαι ὁ στρατὸς, ἔπαυσε δὲ
Εὐρύπης ἀπὸκομένῳ ὅτε Ἀχαιῆς ἐς Ἄλωνα,
ἀπὸ βᾶς ἐπορεύετο ἐς Θεσσαλίαν, τὰς νέας αὐτῆς
καταλιπών. καὶ ἀπὸκετο^β ἐς τὰ Τέμπεια ἐς τὴν
ἑσβολήν, ἥπερ δὲ Μακεδονίης τὴν κάτω ἐς Θε-
σσαλίαν Φέρφω^δ Πηνελόων ποταμὸν, μεταξὺ ὅτε Οὐ-
λύμπης ἔρετο^ε ἰόντα ἑστῆς. ἐν ταῦτα ἐστρα-
τοπεδεύοντο τῶν Ἑλλήων κατὰ μυριάδας ὁπλίῃσιν
λεξιπύλαις· καὶ σφίσι περὶ τὴν Θεσσαλῶν ἵππων
ἐστρατήγετο ὁ Λακεδαιμονίων μὲν, Εὐαίνειος^ε ὁ Κα-
ρίων^ε ἐκ τῆς πολέμαρχων ἀραιρημένῳ, ἥμε-
μέντοι ἐὼν ὁ βασιλεὺς Ἀθηναίων, Θεμιστο-
κλῆς ὁ Νεοκλῆς. ἔμειναν ὅτε ἑλίγας ἡμέρας
ἐν ταῦτα. ἀπὸκομένοι γὰρ ἄγγελοι πρὸς Ἀλεξάν-
δρον τὸν Ἀμύντιον, ἀνδρὸς Μακεδόνος, συνε-
βέβηκον σφίσι ἀπαλλάσσεσθαι, μηδὲ μένοντάς ἐν
τῇ ἑσβολῇ, καταπατηθῆναι ὑπὸ τοῦ στρατοῦ ὁπ-
λίῃσιν. σημαίνοντες τὸ πᾶν τὴν στρατὸς ἑστῆς
νέας. ὡς ὅτε σφίσι ταῦτα συνεβέβηκον, (χρη-
στὴ γὰρ ἰδοῦσαν συμβαλέμεναι, καὶ σφίσι εὖνο^ε ἐ-
φαίνετο ἐὼν ὁ Μακεδὼν) ἐπέειπον. δεκτέον δέ
μοι, ἀρρωδὴ τὸ πᾶν, ὡς ἐπύθοντο καὶ
ἄλλοι ἐξ αὐτῶν ἑσβολῇ ἐς Θεσσαλίας κατὰ τὴν
ἄνω Μακεδονίαν διὰ Περραιβῶν κατὰ Γόννον
πάντα, τῆπερ δὴ καὶ ἐσέβαλε ἡ στρατὸς ἡ ἐξέρχεται.
καταβάντες ὅτε οἱ Ἕλληνες ὅτι τὰς νέας, ὅπ-
σω ἐπορεύοντο ἐς τὸ Ἰσθμόν. αὐτὴ ἐχέμετο ἡ ἐς
Θεσσαλίαν στρατὸς, βασιλεὺς^ε πὲρ μέλλοντι^ε
διεβραίναν ἐς τὴν Εὐρώπην ἐκ τῆς Ἀσίας, καὶ
ἰόντι^ε ἦδη ἐν Ἀβυδῷ. Θεσσαλοὶ ὅτε ἐρημαγῆτες
συμμάχων, οὕτω δὴ ἐμύδισαν περὶ τῶν, ὅτε
πὲρ ἐνδοιασῶς, ὡς περ ἐν πῶσι πῆγμασι ἐφαί-
νοντο βασιλεῖ ἀνδρες ἰόντες χρησιμώτατοι.
οἱ ὅτε Ἕλληες ἐπὶ πὲρ ἀπὸκα^ε ἐς τὸν Ἰ-
σθμόν, ἐβλαβέοντο πρὸς τὰ λεχθέντα ὑπὸ
Ἀλεξάνδρου, ὅτε πὲρ ἔσονται τὸν πόλεμον καὶ ἐν
οἰοῖσι χώροις. ἡ νικῶσα ὅτε γνώμη ἐχέμετο, τὴν
ἐν Θερμοπύλῃσι ἑσβολῇ φυλάττειν. ἐννοτήρη
γὰρ ἐφαίνετο ἔσσαι τὴν ἐς Θεσσαλίαν^ε, καὶ ἁ-
μα ἀγχοτέρη πὲρ τῶν ἐν τῶν. τὴν ὅτε ἀπὸκα^ε
δὲ τὴν ἡλώσαν οἱ αἰλόντες Ἑλλήων ἐν Θερμο-
πύλῃσι, ὅτε ἡδεσαν ἔσσαι πρὸς τὸν ἀπὸ-
κόμενοι ἐς Θερμοπύλας ἐπύθοντο Τρηχινίων. πᾶ-
ν τὸν ὅν ἐβλαβέοντο φυλάσσοντες τὴν ἑσβολήν,
μή

becillitate. Itaque nosmet ipsi aliquam
salutem comparare conabimur. Hæc
Theſſali. Ob quæ Græci illuc mittent- 173
dum decrevere exercitum pedestrem per
mare ad ingressum custodiendum. Ex-
ercitus, ubi coactus est, per Euripum
navigavit. Qui postquam ad Alum A-
chaïæ pervenit, egressus, relictis illic
navibus, in Theſſaliam contendit, &
ad Tempe pervenit, ad ingressum, qui
ab inferiore Macedonia in Theſſaliam
fert, juxta amnem Peneum inter Olym-
pum & Oſſam montes. Ibi castra posue-
re Græci, ad decem millia gravis arma-
turæ coacti: quibus aderat Theſſalorum
equitatus, ducibus Lacedæmoniorum
quidem EUæneto Carenii filio, dele-
cto ex polemarchis, quamquam non ef-
set e regio genere; Atheniensium au-
tem, Themistocle Neoclis filio. Ve-
rum paucos illic dies morati sunt. ad-
venientes enim ab Alexandro Amyntæ
filio viro Macedone legati, suaserunt
eis ut discederent, ne in illo ingressu
perstantes, ab exercitu irrumpente pro-
culcarentur; multitudinem terrestrem
nauticamque indicando. Horum consi-
lio Græci (nam & bene sibi consuli,
& bono erga ipsos animo Macedo esse
videbatur) obtemperaverunt. Quamquam
mihi videtur diffidentia id suasisse, quum
audirent alium etiam esse in Theſſalos
ingressum per Perrhæbos, in superiori
Macedonia, juxta urbem Gonnon, quâ
& transivit exercitus Xerxis. Ita Græ-
ci ad naves regressi, rursus ad Isthmum
se receperunt. Hæc fuit in Theſſaliam 174
sumpta expeditio, dum rex in Europam
ex Asia transiturus erat, & Abydi jam
agebat. A sociis autem deserti Theſſali,
ita prompti ad Medos transire, jam
nihil ambigentes, ut in rebus gerendis
sele regi præstiterint utilissimos. Græ- 175
ci autem ad Isthmum reversi, ob ea
quæ ab Alexandro dicta erant, consul-
tabant & qua bellum statuerent, & qui-
bus in locis. evicitque hæc sententia, ut
præsidio aditum Thermopylarum custo-
dirent, quippe qui videbatur & angus-
tior quam ille Theſſaliæ, & simul ipso-
rum terræ propinquior. Nam semitam
qua intercepti sunt apud Thermopylas
ne quidem noverant illi Græci qui capti
sunt, prius quam ingressi Thermopylas
ab Trachiniis sciscitati sunt. Hunc igitur
aditum tuendo decreverunt, non sine

re

a Ἀλόν. b ἀπὸκα. c Καρίων. d ἀν

POLYMNIA, LIBER VII. 419

176 Quæ loca ita se habent: Artemisium quidem à pelago Thracico, ex laxitate in arcum cogitur trajectum, qui est inter insulam Sciathum & continentem Magnesium: ab angustiis autem Euboeæ jam Artemisium excipit litus, in quo est Dianæ templum. Ingressus vero in Græciam per Trachinem, ubi arctissimus, dimidiati plethri est. quamquam ad cæteram regionem non est hic locus arctissimus, sed ante postque Thermopylas: juxtaque Alpenos à tergo sitos, tantummodo ad agendum vehiculum via patet: antèrius etiam juxta flumen Phœnicem, prope urbem Anthellam solum agendo vehiculo rursus via sufficit. Thermopylarum autem quod ad occasum vergit, mons est inaccessus & præalti præcipitii, procedens usque ad Oetam. quod autem viæ vergit ad auroram, mare excipit ac vada. In hoc autem ingressu sunt calida lavacra, quæ *χούρες, id est ollas*, indigenæ vocant: & prope illa est ara Herculi extructa. Ad hos ingressus, murus ædificatus erat, & olim portæ aderant. Eum autem murum ædificaverant Phœncenses metu Thessalorum, quoniam illi ex Thesprotis veniebant antea Æolidis terræ habitatores, quam nunc possident; quippe Thessalis conantibus eos evertere, hoc præsidio imposito se tutabantur: aquamque illam calidam in ingressum immisere, ut esset lacunosus locus; omnia excogitantes, ne in suam terram Thessali incurfarent. Hic tamen antiquus murus quondam extructus, majori ex parte jam vetustate erat collapsus: quem qui rursus excitaverunt, visum est illis faciendum ut illac barbarum arcerent à Græcia. Est autem proxime viam vicus nomine Alpeni, unde frumentari Græci statuerant. Et hæc quidem loca videbantur Græcis opportuna. cuncta enim ante rimati atque ratiocinati, ubi barbari neque multitudine neque equitatu uti possent, ibi illum Græciæ turbatorem excipere statuerunt. Postea vero quam Persam in Pieria esse audire, ex Isthmo digressi sunt; peditatus ad Thermopylas insidendas, ceteri mari, ad Artemisium.

ρῶν παρελθόντων ἐς τὴν Ἑλλάδα τὸν Βάρβαρον, καὶ
 τὸν ναυτικὸν στρατὸν ἀπέειν ὅτι τῆς τῆς Ἰταλίας
 οὐκ ὅτι Ἀρτεμίσιον· ταῦτα γὰρ ἄλλοι τε ἀλ-
 λήλων ἐστὶ, ὥστε πτωχύνονται καὶ κατ' ἐπίρας
 εἰσὶν. Οἷτοι χωροὶ ἔτι εἰσὶν· ἔτι μὲν τὸ Ἀρ-
 τεμίσιον ἐκ τῆς πελάγους καὶ ὁρμηκίας ἐξ εὐρέως
 πωμάτων ἐς τὴν πόρον, καὶ μετὰ τὸ εἶναι νηὶς
 τε Σκαῖα καὶ ἡπίρας Μαγνητῆς· ἐκ τῆς δὲ ἐπὶ
 νῆς τῆς Εὐβοίας, ἥδη τὸ Ἀρτεμίσιον ὀνομαζέται· αἰ-
 γυαλός· ἐν τῇ, Ἀρτεμίδος ἵκον· ἡ δὲ αὖτε Διὸς
 Τρηφίνος ἐσθλὴ ἐς τὴν Ἑλλάδα, ἐστὶ, τῇ ἐπὶ
 νοτίῃ, ἡμίπλευρον· καὶ μέντοι κατὰ τὴν γὰρ ἐστὶ
 τὸ ἐπὶ νοτίῃ τῆς χώρας τῆς ἄλλης, ἀλλ' ἐμπεσόντες
 τε Θερμοπυλῶν καὶ ὅπως· κατὰ τε Ἀλφει-
 νὸς ὅπως ἐόντας ἀμαξίτας μοῦνη, καὶ ἐμ-
 πεσθῆναι κατὰ φοίνικα πλάμον, ἀσχετὴ Ἀνθη-
 λῆς πέλιος, ἀμαξίτας ἄλλη μὲν. καὶ τῇ Θερ-
 μοπυλῶν τὸ μὲν πρὸς εἰσόδου, ὅρα ἄλλα
 τὸν τε καὶ ἀποκρημνόν, ὑψηλὸν, ἀναστρέφον
 ἐς τὴν Οἰτίαν. τὸ δὲ πρὸς τὴν ἡμῶν δὲ ὁδὸν, ἡμέ-
 λαοσα ὑποδέχεται καὶ τεύχεα. ἐστὶ δὲ ἐν τῇ
 ἐσθλῇ πύλῃ θερμὰ λυτὰ, καὶ χύτρες καλε-
 σαι οἱ ὀπτιχωροὶ· καὶ βωμὸς ἱερὸς Ἡρα-
 κλέος ἐπὶ αὐτοῖσι. ἐδεδόθη δὲ τῇ τείχεσσι κατὰ
 ταύτας τὰς ἐσβολὰς· καὶ τὸ γὰρ παλαιὸν κα-
 λὰ ἐπῆσαν. ἐδίδμαν δὲ φωκέες τὸ τεῖχος, δεί-
 σοντες, ἐπεὶ Θεσσαλοὶ ἦλθον ἐκ Θεσσαλῶν οὐκ
 κήρυκες γὰρ τὴν Αἰολίδα, τὴν περὶ νῦν ἐκ
 πείσεται. ἀτὰρ δὴ πρὸς τὴν τῶν Θεσσαλῶν κα-
 τὰ τὴν ἐσθλὴν σφῆας, τῶν περὶ φυλάξαντες οὐ
 φωκέες· καὶ τὸ ὕδωρ τὸ θερμὸν τότε ἐπῆ-
 καν ὅτι τὴν ἐσθλὴν, ὡς ἂν χαλαρωθῇ τὸ
 χωρὸν· πάντες μηχανώμενοι ὅπως μὴ σφῆς ἐσ-
 βολοῖεν οἱ Θεσσαλοὶ ὅτι τὴν χώραν. τὸ μὲν
 νῦν τεῖχος τὸ δευτέρον ἐκ παλαιῶν τε ἐδέ-
 δμεν, καὶ τὸ παλαιὸν αὐτὸ ἥδη ἐπὶ χρόνῳ
 ἔκειτο. τοῖσι δὲ αὐτοῖς ἐπὶ τῇ ἐσθλῇ, ἐδόξε πύλῃ
 ἀπαμυνθῆναι ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος τὸν Βάρβαρον. κα-
 μὴ δὲ ἐστὶ ἀγχοτάτω τῇ δὲ ὁδῷ, Ἀθηνοὶ ἔνομα·
 ἐκ τῆς πύλης δὲ ὀπτισιμέναι ἐλογίζοντο οἱ Ἕλλη-
 νες. Οἱ μὲν νῦν χωροὶ ἦν τοῖσι Ἕλλησι εἶναι
 ἐμφαίνοντες ὀπτισθέντες. ἀπαντα γὰρ περὶ σφῆ-
 μενοι καὶ ὀπτισθέντες, ὅτι ἔτι παλαιὸν ἔχουσι
 χεῖρας οἱ Βάρβαροι, ὅτι ἵππων, ταύτην σφῆ-
 ἐδόξε δεκεῖναι τὸν ὀπτισθέντα ὅτι τὴν Ἑλλάδα. ὡς
 δὲ ἐπύθοντο τὸ Περσὸν εἶναι ἐν Περσῇ, ἀγαλῶντες
 ἐκ τῆς ἰσθμῆς, ἐσφάειοντες αὐτοῖσιν οἱ μὲν, ἐς Θερμο-
 πύλας περὶ, ἄλλοι δὲ, καὶ ἀγαλῶντες ἐπὶ Ἀρ-
 τεμίσιον.

a οὐδὲν). b ἰούδας ἔβρα ἁμαρτωτοί. c τό γι παλαιόν. d οἰκήτορες. e ἐφώτιστο.

τεμίσον. Οἱ μὲν δὲ Ἕλληνες κατὰ τάχ' ἐβόη-
 θεον Διὶ ἄρχοντες· Δελφοὶ δ' ἐν τῷ τῷ χρόνῳ
 ἐξηγήσαντο τῷ θεῷ, ὡς ἐωυτῶν ἐστὶ Ἕλ-
 λαδ' καθάρωδης. καὶ σφί ἐξηγήθη ἀνέμοι-
 σι εὐχεσθ'· μεγάλας γὰρ τὰς ἐσθ' τῇ Ἑλλάδι
 συμμαχίας. Δελφοὶ δ' ἐδεχάμενοι τὸ μαντήιον,
 πρῶτα μὲν Ἑλλάνων πῖσι βυλομένοισι εἶναι ἐλ-
 θέροισι, ἐξήγαγον τὰ χρησθέντα αὐτοῖσι. καὶ σφί
 δεινῶς καθάρωδεις τὸ βάρελλον ἐξαγγέλαντες,
 χάριν ἀθανάτων κατήντη. μὲν δ' ἡ πᾶσι οἱ Δελ-
 φοὶ πῖσι ἀνέμοισι βωμόν πε ἀπὸδέξαντο ἐν Οὔης,
 (τῇ περ ἐ Κηφισῶ θυγατρὸς Οὔης τὸ τιμένός
 ἐστὶ, ἐπ' ἧς καὶ ὁ χῶρ' ἔσται τῷ ἐπωνυμίῳ
 ἔχῃ) καὶ θυσιῇ σφίρας μετήσαν. Δελφοὶ μὲν
 δὴ κατὰ τὸ χρησθῆναι ἐπὶ καὶ νῦν τὰς ἀνέμους
 ἱλάσκονται. ὁ δ' ἐναυτικός ἐξέρχεται στρατός ὁρμώ-
 μενος ἐκ Θέρμης πάλιν, περιέβαλε νηυσὶ τῇ-
 σι ἀεὶ πλεῖστοι δέκα, ἣν Σκιάθῃ· ἐνθα
 ἔσαν περφυλάσσαντες νέες τρεῖς Ἑλλήνιδες, Τροι-
 ζωίη τε καὶ Αἰγινάη καὶ Ἀττική. περὶ δὲ οὐκ
 ἔστι πᾶς νέας τὸ βάρελλον, ἐς Φυγίῳ ὤρ-
 μισαν. Τῷ μὲν δὲ Τροϊζωίῳ, τὸ ἦρχε Πηξί-
 νος, αὐτίκα αἰρέσει Ἰππασόμενοι οἱ βάρελλοι.
 καὶ ἐπὶ τῇ Ἰππασίῳ αὐτῇ τὸ καλλιστεῖον
 ἀραγόντες ἵππ' ἐπὶ τῇ νηὶ ἐσφάζαν, Δι-
 δέχον ποιέμενοι τὸ εἶλον τῇ Ἑλλάνων πρῶτον καὶ
 καλλιστον. τῷ δ' ὀφθαλμῷ τῷ τῷ τῷ τῷ
 δέων. τάχα δ' ἂν πε καὶ ἐνόμαζον ἐπὶ τοῖσι.
 Ἡ δ' Αἰγινάη, τὸ ἐπὶ τῇ νηὶ Ἀσωνίδης,
 καὶ πᾶσι σφί θυροδον παρέχε, Πύθῳ δ' ἰχ-
 νόα Ἰππασίῳ, ἀνδρὸς δέξιν ἡγομένης
 πρῶτον τῷ ἡμέρῳ· ὅς, ἐπὶ δὲ ἡ ναὺς ἡλίσκετο,
 ἐς τῷ ἀντίτῃ μαχόμενος, ἐς ὃ καὶ ἐκρε-
 γήθη ἄπας. ὡς δ' ἡ πρῶτη οὐκ ἀπέθανε, ἀλλ' ἦν
 ἐμνησθῇ, οἱ Πέρσαι οἵπερ ἐπεβάλλον ἵππ' τῶν
 νεῶν, δι' ἀντίτῃ τῷ ἐκείνῃ, περὶ τῇ μιν
 περὶ πλεῖστα ἐπὶ τῇ νηὶ, σμύρνησι τε ἰώμενοι τὰ
 ἔλκεα, καὶ σπινθῶν βυσσῆς τελαμῶσι κα-
 λίστοντες. καὶ μιν, ὡς ὁπίσω ἀπὸ τῇ ἐς τὸ
 ἐωυτῶν στρατόπεδον, ἐπεδείκνυσαν ἐκπαγλόμε-
 νοι πᾶσι τῇ στρατῷ, περὶ τῇ νηὶ εὐ· τὰς δ' ἄλ-
 λας τὰς ἑλάνων ἐν τῇ νηὶ πρῶτη, περὶ τῇ νηὶ ὡς
 ἀνδραπόδα. Αἱ μὲν δὲ δύο τῶν νεῶν ἔτι ἐχρη-
 ῖσαν. ἡ δ' ἑτέρα, τὸ ἐπὶ τῇ νηὶ φέρουσα,
 ἀντὶ Ἀθηναίων, Φεύγουσα, ἐξοκέλει ἐς πᾶς
 ἐμβολὰς τῇ Πλωίῃ· καὶ τὸ μὲν σκάφη ἐκρά-
 τισαν οἱ βάρελλοι, τὸ δ' ἀνδρῶν, ἢ ὡς γὰρ δὴ
 πᾶσι ἐπὶ τῇ νηὶ τὴν νέα οἱ Ἀθηναῖοι, διπερ-
 ρόντες, κατὰ Θεσσαλίῳ ποδόμενοι ἐκομίσθη-
 σαν

temisium. Et Græci quidem ex jussu 178
 propere ad succurrendum tendunt; in-
 terea vero Delphi deum consulere, de
 seipsis & de Græcia solliciti. His respon-
 sum est ut ventos precarentur: illos en-
 nim maximos fore Græciæ auxiliares.
 Delphi quod acceperere oraculum, cum
 iis primum Græcis communicavere qui-
 bus libertas cordi erat; quo nuncio il-
 los quod barbarum magnopere timerent,
 immortalī beneficio demerere. Deinde
 statuta ventis ara in Thyiæ, ubi fanum
 est Thyiæ Cephissi filia, à qua & lo-
 cus hic habet nomen, etiam hostiis illos
 prosequuti sunt: propter quod oraculum
 etiam nunc Delphi ventos propitiant.
 Nauticus autem Xerxis exercitus ex ur- 179
 be Therma movens, decem ex omni-
 bus navibus velocissimas recta trajecit in
 Sciathum, ubi erant tres præfidiaræ na-
 ves Græcæ, Træzenia, Æginæa, At-
 tica: quæ prospicientes barbarorum na-
 ves, in fugam se proripuerunt. Sed ex 180
 iis Træzeniam, cui præerat Praxinus,
 insequuti barbari, continuo capiunt;
 ac deinde strenuissimum propugnatorum
 ejus ducentes, in prora navis jugulant,
 perfauftum existimantes, quem primum
 & strenuissimum Græcorum ceperant:
 huic autem, quem mactaverunt, nomen
 erat Leon, fortasse etiam non nihil ipso
 nomine fructus est. Æginæa vero, cu- 181
 jus trierarchus erat Afonides, nonnihil
 tumultus hostibus præstitit, quod inter
 propugnatores erat Pythes Ischenoi fi-
 lius, vir eo die præstantissimus; qui
 quum caperetur navis, tamen eousque
 pugnando restitit, donec totus in fru-
 sta carnis concisus est; quumque col-
 lapsus non esset mortuus, sed spiraret,
 Persæ qui in navibus militarem operam
 præstabant, admiratione virtutis, ma-
 gnum operæ pretium putaverunt serva-
 re, vulnera myrrha sanantes, sindoni-
 que byssinæ fasciis obvolventes. ac rursus
 in castra sua reversi, hominem univer-
 so exercitui ostentabant admirabundi,
 ac probe excipientes: quum alios quos
 in eadem navi ceperant, tanquam man-
 cipia tractarent. Duabus navibus ita in- 182
 terceptis, tertia, cui præerat Phirmus
 vir Atheniensis, dum fugit, ad ostia
 Penei impacta est; qua sine viris barbari
 potiti sunt. nam Athenienses, simul-
 atque navem impegerunt, ab ea defi-
 lentes, iter Thessaliam intenderunt,
 seque

Græci hinc ab Artemisio se receperunt Chalcidem. Perse tribus navibus scopulo Myrmeci impactis pro-
cesserunt ad oram Magnesiæ Sepiadem incolumes.
Summa navium, propugnatorum, nautarum, pedi-
tum, equitum, lixarum.

seque Athenas receperunt. Hujus rei per-
ignes è Sciatho editos facti certiores
Græci qui ad Artemisium castra habe-
bant, & ob id perterriti, illinc Chal-
cidem concesserunt quidem ad EUri-
pum tutandum, relictis tamen per edita
EUbœæ loca diurnis speculatoribus.

183 Ex illis autem decem barbarorum navi-
bus tres ad faxum, quod est inter Scia-
thum & Magnesiā, nomine Myrmec-
em, invectæ sunt. quo loco ubi barbari
lapideam columnam apportatam impo-
suere, ipsi qui ex Therma solverunt, post-
quam omnia ante oculos fuerunt pura,
cum totā classe adnavigabant undecim
diebus ex quo rex à Therma discesserat,
interpositis: sed eos ad id faxum quod erat
in tractu deducebat præcipue Scyrius
Pammon. Hinc totum diem navigan-
tes barbari, partem oræ Magnesiæ per-
agunt ad Sepiadem, & litus quod est
inter urbem Casthanæam & oram Sepi-
adem.

184 Ad hunc usque locum atque
Thermopylas exfors malorum Xerxis
exercitus fuit: & adhuc multitudo erat,
quemadmodum ego conjiciendo inve-
nio navium quidem ex Asia mille du-
centarum septem antiquam turbam è sin-
gulis nationibus millia ducenta & qua-
draginta unum ac quadringentos, ducen-
os supputando viros in unaquaque na-
ve: & in his navibus præter indigenas sin-
gularum propugnatores, erant Persarum
Medorumque ac Sacarum triceni epiba-
tæ. Hæc alia turba constabat ex tri-
ginta sex millibus, ducentisque ac decem.
Adjiciam autem huic & superiori
numero eos qui sunt ex navibus quinquaginta
remorum, supponens, quidquid
plus erat in eis aut minus, ad singulas
octoginta viros. Quarum navium sum-
ma, ut superius jam à me dictum est,
trium millium fuit. ita in eis fuerint viro-
rum ducenta & quadraginta millia. Hæc
igitur erat classis ex Asia, quingentorum
& decem millium virorum in univer-
sum, & præterea septem millium sex-
centorum decem. Peditatus fuit decies sep-
ties centenum millium: equitatus, octo-
ginta millium: quibus addo Arabes qui ca-
melos, Afros qui currus agitabant, quos
facio viginti millium. Quæ copiarum clas-
sificatiæ & terrestres in summam redactæ
fiunt ter & vicies centena & præterea
decem & septem millia, sexcenti & vi-
ginti.

POLYMNIA, LIBER VII. 441

σαν ἐς τὰς Ἀθῆνας. Ταῦτα οἱ Ἕλληες οἱ ἐπ' Ἀρτεμισίῳ στρατοπεδούμενοι πυνθάνονται πρὸ πυρσῶν ἐκ Σκιάθου. πυνθόμενοι δὲ καὶ κατὰ ῥω-
θήσαντες, ὅπου δ' Ἀρτεμισίῳ μεταρμίζοντο ἐς Χαλκίδα, φυλάσσοντες μὲν τὸν Εὐρεπον, λαίπνυες ἢ ἡμεροσκοπῶντες πρὸς τὰ ὑψηλὰ τὸν Εὐβοίης. τὸ δὲ δέκα νεῶν τὴν βαρβαρὸν τρεῖς ἐπέλασαν πρὸς τὸ ἔρμα τὸ μετὰ τὸν Σκιάθου τε καὶ Μαγνησίης, κα-
λεόμενον δὲ Μύρμηκα. ἐνθαῦτα οἱ βάρβαροι, ἐπεὶ δὴ σήλῳ λίθῳ ἐπέθηκαν, κομίσαντες ὅτι τὸ ἔρμα, ὁρμηγίης αὐτοῖς ἐκ Θέρμης, ὡς σφί το ἐμποδὼν ἐγγίνετο καθαρόν, ἐπέπλεον πάσης τῆς νηυσὶ, ἑνδεκα ἡμέρας παρέντες μετὰ τὴν βασιλείῃ ἐξέλαυν ἐκ Θέρμης. τὸ δὲ ἔρμα σφί καταγέσθαι ἔον ἐν πρῶν μάλιστα Πάμμων Σκύρα. πανημερὸν δὲ πλοῦντες οἱ βάρβαροι, ἐξανύοντες τὴν Μαγνησίης χώρας ὅτι Σηπάδα τε καὶ τὸ αἰγιαλὸν τὸ μετὰ τὸν Καοθανίης πέλιον ἔοντα ἐκ Σηπάδος αὐτῆς. Μέχρι μὲν νῦν τέ-
τα ἡ χώρα ἐκ Θερμοπυλίων, ἀπαθῆς τε κακῶν ἔλῳ ὁ στρατός· καὶ πλεονέχῳ ἔλῳ πνικαῦτα, ὡς ἐγὼ συμβαλεόμενον εὐρίσκω, τὸ μὲν ἐκ τῶν νεῶν τὸ ἐκ τῆς Ἀσίης ἐκστῶν ἐπὶ τὴν διηκοσίαν καὶ χιλίαν· τὸ μὲν δὲ χαλκὸν ἐκάστων τῶν ἐθνῶν ἔοντα ὁμιλον, πότερας δὲ εἰκοσι μυριάδας, καὶ πρὸς, χιλιάδα τε καὶ τετρακοσίους· ὡς ἀνὰ διηκοσίους ἀνδρας λογιζόμενοι ἐν ἐκάστῃ νηί. ἐπεβάτῳ δὲ ὅτι τε πῶν τῶν νεῶν, χωρὶς ἐκάστων τῶν ὀπλιτῶν ὀπλι-
ταίων, Περσῶν τε καὶ Μήδων καὶ Σακίων, τριήκοντα ἄνδρες. ἔτι δὲ ἄλλοι ὁμιλοὶ γίνονται τρισμύριοι, καὶ ἑξακισχίλιοι, καὶ πρὸς, διηκοσίοι τε καὶ δέκα. προσθήσω δὲ ἡ τέττω καὶ τῷ πρὸς τὴν ἀριθμῶν τὰς ἐκ τῶν πεντηκοντήρων, πηλίκας ὅτι πλεονέχῳ αὐτῶν ἢ ἑλαστον ἀν' ὀγδοήκοντα ἄνδρας ἐκείναι. συνελέχθη δὲ ταῦτα πᾶσι ταῖς (ὡς ἐκ πρὸς μὲν μοι ἐρήθη) τριήκοντα. ἦδη δὲ ἄνδρες ἂν εἶεν ἐν αὐτοῖσι πότερες μυριάδες, καὶ εἰκοσι. τέττω μὲν νῦν τὸ ἐκ τῆς Ἀσίης ναυτικὸν ἡ σύμπαν ἔον, πεντήκοντα μυριάδες, καὶ μία χιλιάδες πᾶσι ὅτι ταῖς ἐπὶ τῇ καὶ πρὸς, ἐκατοντάδες ἐξ, καὶ δεκάς. δὲ περὶ, ἐκδομήκοντα καὶ ἐκατὸν μυριάδες ἐγίνοντο· τὸ δὲ ἰππέων, ὀκτὼ μυριάδες. προσθήσω δὲ ἐπὶ τέττωι τὰς καμήλας τὰς ἐλαύνοντας Ἀραβίους, καὶ τὰς πᾶσι ἄρματα λίβους, πλεονέχους πηλίκας δις μυριάδας ἀνδρας. καὶ δὴ τὸ, πᾶσι ἐκ τῶν νεῶν καὶ περὶ πλεονέχῳ πλεονέχοντι, γίνονται διηκοσίοι πᾶσι μυριάδες, καὶ τριήκοντα, καὶ μία, καὶ πρὸς, χιλιάδες ἐπὶ, καὶ ἐκατοντάδες ἐξ καὶ δεκάδες

Kkk δύο.

δύο. τὰ το μὲν δὲ τὸ ἄλλ' αὐτῶς ὡς ἄλλης ἐράττω-
μα ἐξαπαχθὲν εἴρηται, ἀνὰ τὴν δὲ θρηακίαν δὲ
ἐπικμένης, καὶ τὴν σιταγωγῶν παλαιῶν, καὶ ὅσοι ἐνέ-
παλειον τέτισι. Τὸ δὲ δὲ ἐκ τῆς Εὐρώπης ἀγόμενον
ἐράττωμα, ἐπὶ προσλογιστὰ τέτταρ' αὐτῶν τῶν ἐξη-
ραμμένων. δόκησιν δὲ δὲ λέγειν. νέας μὲν
νῆας αἱ ἀπὸ Θρηάκης Ἕλληνες, καὶ ἐκ τῶν νήσων τῶν
ἐπικλημένων τῇ Θρηάκῃ, παρείχοντο εἰκοσι εἰκα-
τόν. ἐκ μὲν νῆων τέτταρ' ἑνῶν, ἄνδρες περα-
κιστάριοι καὶ δισμέλαιοι γίνοντο. περὶ δὲ τῶν Θρηάκων
παρείχοντο, καὶ Παίονες, καὶ Εὐρδοί, καὶ Βοττιαῖοι,
καὶ τὰ Χαλκιδικῶν γένος, καὶ Βρυγιοί, καὶ Πίερες, καὶ
Μακεδόνες, καὶ Περραιβοί, καὶ Ενιέες, καὶ Δολοπες,
καὶ Μάγνητες, καὶ Ἀχαιοὶ, καὶ ὅσοι τῆς Θρηάκης τὴν
ἐπικληθῆναι νέμοντο. τέτταρ' ἑνῶν, τριπρόκοντα
μυριάδας δοκίω γένος. αὐτῶν ὧν αἱ μυριάδες
ἐκείνησι προσετίθεντο τῶσι ἐκ τῆς Ἀσίας, γίνοντο
ἀνδρῶν αἱ πᾶσαι μάχαιοι μυριάδες διηκίσαι, καὶ
ἐξήκοντα, καὶ πέντε. ἐπὶ δὲ ταῦτα εἰκασιοντάδες
ἐκκαίδεκα, καὶ δεκάς. τὰ μάχαια δὲ τέτταρ' ἑνῶν
ἀριθμὸν ποσῶν, τὴν θρηακίαν τὴν ἐπικληθῆναι τέ-
τισι, καὶ τὰς ἐν τοῖσι σιταγωγῶσι ἀκάτοισι ἑόν-
τας, καὶ μάλα ἐν ταῖσι ἀλλοῖσι πολείοις, τοῖσι
ἅμα πλεονέχουσιν τῇ στρατίῃ, τέτταρ' ἑνῶν μάχαιων ἀν-
δρῶν ἡ δοκέω εἶναι ἐλάσσονας, ἀλλὰ πλεονέχουσιν.
καὶ δὲ σφαιρὰς πῶν ἴσας ἐκείνησι εἶναι, καὶ ἐπὶ
πλεονέχουσιν, ἡ ἐλάσσονας εἶναι. ἐξισόμενοι δὲ ἔσονται
τῶν μάχαιων, ἐκπληρῶσι τὰς ἴσας μυριάδας
ἐκείνησι. ἡ τῶν πεντηκιστῶν τε μυριάδας εἰκοσι-
σι καὶ ὀκτώ, καὶ χιλιάδας πέντε, καὶ ἐκασιον-
τάδας δύο, καὶ δεκάδας δύο ἀνδρῶν ἡ γὰρ πέντε
ἐκείνη ὁ Δαρρεὺς μέχρι Σηπιάδων, καὶ Θερμοπυ-
λέων. οὗτοι μὲν δὲ τῶν πεντηκιστῶν δὲ στρατιῶν
μάλιστα τῶν πέντε ἀριθμὸς. γυναικῶν δὲ σιτο-
ποιῶν, καὶ παλλακῶν, καὶ ἐνέκων, ἡ δὲ
ὧν εἴη ἀπρεκῆ ἀριθμὸν ἡ δὲ αὐτῶν ἱσοζυγῶν
τε, καὶ τῶν ἄλλων κτινέων τῶν ἀχθρόρων,
καὶ κτινῶν ἰνδικῶν τῶν ἐπικληθῆναι, ἡ δὲ αὐτῶν τε-
τταρ' ἑνῶν πλεονέχουσιν ἡ δὲ αὐτῶν ἀριθμὸν. ὥς
τε ἡ δὲ μοι θάνατος περὶ ταῦτα περὶ ταῦτα
ῥέεθρα τῶν ποταμῶν ὄντων, ἀλλὰ μάλιστ' ὅ-
πως τὰ σιτία ἀπὸ τῆς θάλασσας μοι μυριά-
σι ποσῶν. εὐερίαν γὰρ συμβαλλόμενον, εἰ
χρὸνικα πῶν ἑκάστω τῇ ἡμέρῃ ἐλάμβανον,
καὶ μηδὲν ὀλίγον, ἑνδεκά μυριάδας μεδίμνων
πλεονέχουσιν ἐπὶ ἡμέρῃ ἑκάστω, καὶ πέντε, τριπρό-
κοντες τε ἄλλας μεδίμνας, καὶ ποτεροῦσιν
γυναικῶν δὲ καὶ ἐνέκων, καὶ ἱσοζυγῶν,
καὶ νῆοι, καὶ λοχίσματα ἀνδρῶν δὲ ἐκείνων
ποσῶν.

ginti. Has copias ex ipsa Asia fuisse edu-
ctas dictum est, præter servitia quæ comi-
tabantur, & frumentarias naves, & quot
in eis vehebantur. Huic omni enume- 185
rato exercitui adjiciendus est ille ductus
ex Europa, de quo ex opinione dicere
oportet. Isti igitur Græci ab Thracia,
& ex insulis Thraciæ objacentibus, præ-
buerunt naves centum viginti, quarum
viri fiunt viginti quatuor millia: ter-
restres copias præbuerunt Thraces, &
Pæones, & Eordi, & Bottiai, & go-
nus Chalcidicum, & Brygi, & Pieres,
& Macedones, & Perrhæbi, & Enie-
nes, & Delopes, & Magnetes, & A-
chæi, & qui maritima Thraciæ habi-
tabant. Harum nationum reor trecen-
ta millia fuisse: quæ myriades illis Asia-
ticis adjunctæ, fiunt in summa virorum
pugnantium ducentæ sexaginta qua-
tuor, & præterea mille sexcenti ac
decem. Hoc autem ipso tali pugnan- 186
tium numero non pauciora sed plura
fuisse arbitror, quæ eos comitabantur
ministerii instrumenta, & eos qui in
frumentariis acatiis erant, & omnino
in aliis navibus quæ una cum exercitu
proceedebant. Et sane facio illos istis
pares esse, & neque plures neque ul-
la parte pauciores. Ita æquati numero
pugnantium, explent easdem illis my-
riadas. Sic quingentas & viginti octo
myriadas, & tria millia ducentos & vi-
ginti viros Xerxes Darii filius duxit ad
Sepiadem usque & ad Thermopylas. Hic 187
est univertarum copiarum Xerxis nume-
rus. Nam mulierum pindentium &
pallacarum & eunuchorum numerum
nemo pro comperto dixerit: ac ne
impedimentorum quidem, aliorumque
jumentorum sarcinariorum, neque ca-
num Indicorum exercitum comitantium,
præ multitudinem quicquam iniverit nu-
merum. Quo minus miror prodidisse
fluenta quorundam annuum; magis mi-
ror, quomodo tot myriadibus cibaria
suppetierint. nam subducta ratione com-
perio, si singuli quotidie singulos fru-
menti chœnicias¹, & non amplius acce-
perunt, absumpta fuisse singulis diebus
centum decem millia medimnorum, &
alios trecentos ac quadraginta medi-
mnos². Haud annuero datum mulieri-
bus eunuchisque, & jumentis, atque
canibus. In quo exercitu quum tot vi-
rorum.

1 id est, semodia.

2 qui singuli constant e
seus modis.

a ἡ δὲ το. b δόκησιν δὲ δὲ. c ἀκάτοις. d συμπαιῶν.

Kerkis forma. Clasis circa Magnesium ab Hellepontia vento boreali cladem nata. Boreæ conjugium & Orithyis Atticis celebratum.

rorum myriades forent, nec specie nec magnitudine corporis quisquam eorum Xerxe ipso erat dignior qui illud imperium obtineret. 188 Navales autem copiae, postquam è statione solverunt, provectæque litus terræ Magnesiæ tenuerunt, quæ est inter urbem Casthanæam & oram Sepiadem, primæ quæque naves ad terram habuere stationem, aliæ deinceps in ancoris; utpote quum non magnum foret litus, capitibus in pontum obversis stabant etiam ad octavum usque ordinem, atque ita per istam noctem. Sub ipsum vero diluculum, ex sereno cœlo & tranquillo quum mare efferverbuisset, incidit in eam atrox tempestas, ac vehemens ventus subsolanus, quem Hellepontiam nuncupant qui circa illa loca habitant. Eum ventum quicumque augescere animadverterunt, & quibus per condicionem stationis licuit, ii tempestatem prævenērunt retrahendo naves, & sese atque illas incolumes præstiterunt: at quas naves ventus in alto nactus est, earum alias ad loca quæ dicuntur ἱπποί, id est, furni, quæ sunt in Pelio; extulit, alias in litus, aliæ in ipsam Sepiadem illisæ sunt, aliæ in urbem Melibœam, aliæ in Casthanæam expellebantur. erat enim intoleranda 189 vis ejus. Enimvero feruntur Athenienses divinitus Boream invocasse, allato ad eas oraculo alio, ut generum suum ad sibi opitulandum invocarent. Habet autem (ut apud Græcos fertur) Boreas in matrimonio Orithyiam, Atticam, Erechthei filiam. Ex hac affinitate (ut fama est) Athenienses inducti sunt ad conjectandum Boream sibi generum esse, & dum in Chalcide Eubœæ excubarent, quum intelligerent auctum iri tempestatem, aut etiam ante hoc tempus, sacrificaverunt, & invocaverunt Boream & Orithyiam, ut sibi auxilio essent, & barbarorum naves corrumperent, quemadmodum prius etiam circa Athon. Num autem ob id Boreas ingruerit in barbaros stationem agentes, non queo dicere: certe Athenienses ajunt Boream, qui ante fuerit ipsis auxilio, etiam tunc illa effecisse. atque digressi illinc, delubrum Boreæ extruxere ad amnem I-lissum. In hac clade qui paucissimas naves, ii non pauciores quadringentis per- 190 risse ajunt, viros quoque innumerabiles, ac vim pecuniarum immensam; ut

ποσειδῶν μυριάδων, κάλλιός τε εἶνεκα, καὶ μερόπιδος, ὕδεις αὐτῶν ἀξιονικέτην. ὡς αὐτὰ εἰρήνῃ ἔχῃν τῷ τὸ κράτος. οἱ δὲ δὴ ναυικός στρατός, ἐπὶ τῇ ὁρμηγίῃ ἐπλεε, καὶ κατέχευε τῆς Μιαινήσης χώρης ἐς τὸν αἰγυαλόν, τὸν μεταξὺ Καοθαναίης τε πόλεως εὐνίας καὶ Σηπιάδος ἀκτῆς, αἱ μὲν δὲ πρῶται τῶν νεῶν ὤρμεον πρὸς τῇ γῇ, ἀλλὰ οἱ ἐπ' ἐκείνησι ἐπ' ἀγκυρίων· ὅτι γὰρ ἔα αἰγυαλὸς εὐνίας ἔμεγαλε, πεπρωτοῖσι ὁρμήσιν ἐς πόλιν, καὶ ὅτι ἐκείνῃ νέας. πρῶτον μὲν πλὴν εὐφρόνῳ ἔτω. ἅμα δὲ ὁρῶν, ἐξ αἰθέρος τε καὶ νημεῖας τῆς θαλάσσης ζεῦσις, ἐπέπεσε σφί χειμῶντι μέγας καὶ πολλὸς ἀνέμος ἀπηνιότης, τὸν δὲ Ἑλλησποντίην καλέουσι οἱ περὶ ταῦτα τὰ χωρία οἰκούμενοι ὅσοι μὲν ἂν αὐξόμενον ἔμαθον τὸν ἀνέμον, καὶ πῶσι ἔτω εἶχε ὄρμη, οἱ δὲ ἐφθῆσαν τὸν χιμῶνα, ἀνασπασάμεναι τὰς νέας, καὶ αὐτοὶ τε περὶ τῶν καὶ αἱ νέες αὐτῶν· ὅσας δὲ τῶν νεῶν μεταρσίας ἔλαβε, τὰς μὲν ἐξέφερε πρὸς ἱππὸς καλεομένους, τὰς δὲ Πηλίου, τὰς δὲ ἐς τὸν αἰγυαλόν· αἱ δὲ περὶ αὐτῶν τῶν Σηπιάδων περὶ ἐπὶ πόλιν, αἱ δὲ ἐς Μελίβοιαν πόλιν, αἱ δὲ ἐς Καοθαναίην ἐξεβόρυσαν. ὡς τε ἔα χιμῶντος χεῖμα ἀφόρητον. λέγεται δὲ λόγῳ ὡς Ἀθηναῖοι τὸν Βορρῶν ἐκ τῶν περὶ τὴν ἐπικαλέσασθαι, ἐλθόντι σφί ἄλλῃ χρηστέῃ, τὸν χαμῶδον ὀπίκτερον καλέσασθαι. Βορρῆς δὲ, κατὰ τὸν Ἑλλένων λόγον, ἔχει γυναικα Ἀθικίην, Ὀρεσθίην τὴν Ἑρεχθίδην. κατὰ δὲ τὸ πῆδον τῆς οἱ Ἀθηναῖοι (ὡς Φάτις ὁρμηγίῃ) συμβαλλόμενοι σφί τὸν Βορρῶν χαμῶδον εἶναι, καὶ ναυλοχεύειν τῆς Εὐβοίης ἐν Χαλκίδι, ὡς ἔμαθον αὐξόμενον τὸν χιμῶνα, ἢ καὶ πρὸς τὰς ἐξουσίᾳ τε καὶ ἐπεκαλέοντο τὸν τε Βορρῶν καὶ τὴν Ὀρεσθίην, πτωρῶσιν σφί, καὶ διαφθεῖραι τῶν βαρβάρων τὰς νέας, ὡς καὶ πρῶτον περὶ Ἀθῶν. εἰ μὲν γὰρ διὰ ταῦτα πῶσι βαρβάροις ὁρμήσιν Βορρῆς ἐπέπεσε, σὺν ἔχω εἶπαι· οἱ δὲ ὡς Ἀθηναῖοι σφί λέγουσι βοηθήσαντα τὸν Βορρῶν πρῶτον, καὶ τότε ἐκείνα καλεῖσθαι. καὶ ἰδὸν ἀπελθόντες Βορρῶν ἰδρύσαντο περὶ τὸν ποταμὸν Ἰλίσσον. Ἐν τῷ τῷ πῶσι νέας οἱ ἐλαχίστους λέγουσι διαφθάρησαι, τετρακιστίων σὺν ἐλάσσονας, ἀνδράς τε ἀναλβήντας, χεῖμασιν τε πλῆθος ἀφθῆναι. ὡς

a ὅτι οὐκ αὐτῶν αὐξόμενον. b MS. habet εἶπαι.

ἑμεινανκλεί τῷ Κρητίκῳ, ἀνδρὶ Μάγνητι, μηχανήν τε Σηπιάδα, μεγάλως ἡ ναυηγὸν αὐτῇ χρησὶ ἐχρήσατο. ὅς πολλὰ μὲν χρεῖσα ποτήρια ὑπερῷ χρέων ἐκβερασσόμενα ἀνέλετο, πολλὰ δὲ δρεγυρεῖα. μηχανὴν τε τῶν Περσέων εἶπε, ἀλλὰ οὐ χρεῖσα ἀφάρτα^b χρημάτων πεισεβάλετο. ἀλλ' ὁ μὲν, πολλὰ οὐκ εὐτυχέων, εὐρήματα μέγα πλάσσει^c ἐχρήσατο. καὶ γὰρ τις καὶ τῶν ἀσχεστῶν συμφορῇ λυπεῖσθαι παροφόν^c. Σιπυωνίων δὲ ὀλκάδων, καὶ τῶν ἄλλων πολλῶν ἀποφθειρομένων, οὐκ ἐπ' αὐτῷ ἀριθμός. ὥς τε δειπνῶντες οἱ στρατηγοὶ τῶν ναυικῶν στρατῷ μὴ σφί κακωμένοις ὀπθίζοντες οἱ Θεσσαλοὶ, ἐκ τῆς ὑψηλῆς ἐκ τῶν ναυηγίων πεισεβάλλοντο. ἡμέρας γὰρ δὴ ἐχέμαζε τρεῖς. τέλος δὲ, ἐντομὰ πεισιμῶντες, καὶ καταβάντες γήσι τῷ ἀνέμῳ οἱ μάχοι, πρὸς τι τέπεισι, καὶ τῇ Θέτι καὶ τῶν Μηρησίων θύοις, ἐπύσαντο τέλει τῇ ἡμέρῃ, ἡ ἄλλως πως αὐτὸς ἐθέλων ἐκόπασε. τῇ δὲ Θέτι ἐθρον, πυθόμενοι ὡς δ' ἰώνων τὸ λόγον, ὥς ἐκ τῶν χώρων τῶν ἀρπαγῶν ἐπὶ Πηλῷ^c, εἴη τε ἔπειτα ἡ ἀκτὴ ἡ Σηπιάς ἐκείνης τε καὶ τῶν ἄλλων Μηρησίων. ὁ μὲν δὴ τέλει τῇ ἡμέρῃ ἐπύσαντο. τοῖσι δὲ ἑλλήσι οἱ ἡμεροσκοποὶ διὰ τὸ ἀμφοτέρωθεν εὐδοικῶν καταπραμνίτες δότῃ ἡμέρῃ, ἅπ' ὅς ὁ χημὸν πρῶτον ἐχρήσατο, ἐπύσαντων πᾶσι περὶ θύοις καὶ τῷ ναυηγίῳ. οἱ δὲ, ὥς ἐπύσαντο, Ποσειδῶνα σωτῆρα εὐχόμενοι, καὶ παυδῶς προχέμενοι, τῷ περὶ τὴν ὁπίσσω ἡπύσαντο διὰ τὸ Ἀρτεμίσιον. ἐλπίσμενοι ὁπίσθας πινῶς^d σφί ἀντιπρός ἐσεσθαι νῆας. οἱ μὲν δὴ πρῶτον ἐλθόντες περὶ τὰ Ἀρτεμίσιον, ἐκαστοχέον, Ποσειδῶνα^c σωτῆρα ἐπύσαντο διὰ τῶν ἐπὶ τῷ ἐς τὸδε νομίζοντες. οἱ δὲ βαρβαροὶ, ὥς ἐπαύσαντο τε ὁ ἀνέμ^c, καὶ τὸ κύμα ἔσπυτο, κατασπασσάμενοι πρὸς τῆς, ὡς λέοντες περὶ τῷ ἡπύσαν. κάμψαντες δὲ τῷ ἀνέμῳ τῆς Μαγνητῆς, ἵησαν ὡς λέοντες ἐς τὸν κόλπον τὸν ὅπῃ Παγασίων φέρονται. ὅς δὲ χώρ^c ἐν τῷ κόλπῳ τῶν τῶν Μαγνητῶν, ὡς λέοντες τὸν Ἡρακλῆα καταλοιφθῆναι ἐπὶ ἰόντος τε καὶ τῶν συνεπύσαντων ἐκ τῆς Ἀργεῖς ἐπ' ὕδαρ πεισθέντα, ἐν τῷ ὅπῃ τὸ κύμα ἔσπυτο ἐς Αἶαν τῷ Κολχίδῃ ἐνθεῖν γὰρ ἐμελλον ὑδρασκεμένοι ἐς τὸ πλάγ^c ἀφίστην. ἐκ τῶν δὲ τῶν χώρων ἔνομα γέγονε Ἀφείτη. ὅπῃ τῶν ὅν ὄρμον οἱ ἑρῶντες ἐπύσαντο. Πυγμακίδεα δὲ τῶν νηῶν τεταύτην

Aminocli Cratini filio, viro Magneti, circa Sepiadem possessiones habenti, majorem in modum fuerit fructuosum hoc naufragium, qui sequenti tempore multa pocula aurea per aestum ejecta, multa argentea sustulit, thesaurosque Perfarum invenit, affatimque aliarum ex auro rerum lucratus est: & quum alioqui non esset fortunatus, e rebus repertis mirifice est ditatus. nam & hunc calamitas quaedam tristis lugere cogebat ob librorum caedem. Navium autem frumen-

tariarum aliorumque navigiorum quæ perierunt, numerus iniri non potest. Unde præfecti navalium copiarum, veriti ne sibi post acceptam calamitatem Thessali incurfarent, excelsum vallum e naufragiis circumdederunt. Triduo enim tempestas perstitit: quarto tandem die magi humanis hostiis, & præstigiis incantando ventum, ad hæc Thetidi ac Nereidibus sacrificando, tempestatem compescuerunt; sive alioquin ipsa sua sponte cessavit. Thetidi autem sacrificavere, quod ab Ionibus acceperant Thetin ex eo loco raptam fuisse à Peleo, omnemque eam oram Sepiadem illius esse, aliarumque Nereidum. Et illa quidem quarto die conquievit. At Græcis diurni sui speculatores ex Eubœicis promontoriis decurrentes, altero ab exorta tempestate die indicaverunt omnia quæ circa naufragium contigerant. Quæ isti ubi audire, fusis ante votis Servatori Neptuno ac libamentis, ceteris rursus ad Artemisium revehantur, sperantes sibi paucas aliquas naves fore adversarias. Ita ad Artemisium revedi iterum stationem habuere ad templum Neptuni cognomine Servatoris: quod nomen ab illis inditum, ad hoc usque tempus perdurat. Barbari, posteaquam ventus quievit, & fluctus strati sunt, deductis navibus præter continentem enavigabant, circumvehentesque promontorium Magnesiæ, rectum cursum in sinum qui ad Pagasas fert tenebant. In hoc Magnesiæ sinu locus est, in quo fertur Hercules, quum e navi Argo aquatum missus esset, derelictus fuisse ab Jasone, atque à fociis, dum in Æam urbem Colchidis ad vellus navigarent. Illinc enim aquati in pelagus erant abitururi, eaque de re nomen loco fertur esse Aphetæ. Hoc in loco Xerxis naves stationem habuerunt: quarum quinde-

a Vox αὐτῇ non est in MS. b Vox ἀφάρτα non est in MS. c παρὸν^c. d Vox τῆς non est in MS. e λῶν τῷδε ἔτι. f ἐν τῷδε.

Sandoces cruci olim fixus & refixus vivis. Aridolis Alabandensium tyrannus. Penthylius ex Papho. Thessalici equi infra Periscos. Onochontus & Apidanus Savii siccati. Jupiter Aphlystius.

POLYMNIA, LIBER VII. 449

cim, quæ longe ultimæ navigabant, prospectis Græcorum ad Artemisium navibus, ratae suas esse, in medium earum hostilium navium delatae sunt: quarum dux erat Sandoces Thaumasiae filius, Cymæ Æolidis præfectus: quem ante hæc tempora Darius in hoc crimine deprehensum cruci affixerat, quod quum è regis iudiciis esset, iniquam sententiam ob pecuniam tulerat, sed ejus in cruce suspensi Darius reputans plura peccatis esse beneficia in domum regiam collata, hoc reperiens, agnoscentique properantius se quam prudentius egisse, hominem solvit. Ita regem Darium elapsus, ut ab eo non occideretur, supererat; tunc vero in Græcos delatus, non iterum erat elapsurus. hos enim ad se cursum tenentes Græci ubi videre, cognito hominum errore, contra inve-

195 sti, facile eas cepere. In quarum navium una captus est Aridolis, Alabandensium qui sunt in Caria tyrannus; in altera Penthylius Demonoi filius, dux Paphius, qui è Papho duodecim naves quum duxisset, amissis earum undecim tempestate quæ ad Sepiadem extiterat, cum una quæ superabat tendens ad Artemisium, captus est. Hos Græci quæ volebant de Xerxis exercitu sciscitanti, victos ad Corinthiorum Isthmum dimis-

196 runt. Cetera barbarorum classis, præter quindecim naves quibus præfuisse Sandocem dixi, ad Aphetas pervenit. Xerxes cum terrestribus copiis per Thessaliam & Achaiam iter faciens intraverat & quidem post triduum in Melienfes: quum in Thessalia certamen equorum suorum fecisset, Thessalici equitatus experienti gratia, illum optimum in Græcis esse edoctus. in eo autem certamine multo inferiores fuerunt equi Græci. Fluviorum porro qui sunt in Thessalia, solus Onochontus potanti exercitui non suffecit. Fluviorum autem Achaiæ quum maximus sit Apidanus, ne hic quidem

197 suffocit, nisi maligne. Xerxi ad Alium urbem Achaiæ tendenti, duces viæ cum-cta referre cupientes, enarrabant id quod de templo Jovis Aphlystii ab indigenis narratur: Athamantem Æoli filium, inito cum Ino consilio necem Phrixo machinatum: deinde Achæos ex oraculo tale certamen illius posteris proposuisse, ut qui ex eo genere maximus natus esset, huic aditu prytanei, quod leitum Achæi

ἔτυχόν τε ὕστατι πολλὸν ἐξαναχθεῖται, καὶ πρὸς κατεῖδον πᾶς ἐπ' Ἀρτεμισίῳ τ' Ἐλλείων νῆας· ἔδοξάν τε δὴ πᾶς σφετέρως εἶναι οἱ βάρεσσοι, καὶ ὠλεόντες, ἐπέπεσον ἐς τὰς πολεμίας, τ' ἐσρατῆγε ὁ δὸτ' Κύμης ἔ' Αἰολίδ' ὅ' ὑπαρχ' ὁ Σανδώκης ὁ Θωύμασις· ἔ' δὴ πρῶτον τῶν βασιλεὺς Δαρείῳ ἐπ' αἰτῇ ποῖδε λαβὼν, ἀνεσώρωσε, εὐνὰ τ' βασιλῆϊον διακῆσαν· ὅπ' ὁ Σανδώκης ὅπ'ι χεῖματι ἔδωκεν δίκλιν ἐδάσσα ἀνακρεμασθέν' ὡν αὐτ', λογιζόμεν' ὁ Δαρείῳ, πλέω^b ἀγαθὰ τ' ἀμαρτημάτων πεποιημένα ἐς οἶκον τ' βασιλῆϊον· ευρὼν δὲ τὸν ὁ Δαρείῳ, καὶ γνῆς ὡς παχύτερα αὐτὸς ἢ σφάτερε ἐργασίμεν' εἴη, ἔλυσε. Βασιλῆα μὲν δὴ Δαρείον ἔτω Διὰφυγὼν μὴ ἀπολέσθ', περὶ δὲ τότε ἢ ἐς τὰς Ἐλλείας κατὰπλώσας, ἐμελλε ἢ ποδύπερον Διὰφυγὼν ἔσεσθ'. ὡς γὰρ σφέας εἶδον προσπλάιόντας οἱ Ἐλλείες, μαθόντες αὐτῶν τὴν γνομένην ἀμαρτίαν, ἐπαναχθέντες, εὐπετίως σφέας εἶλον. Ἐν τῶν μὴ Ἀρῶν πλέων ἦλω, τύρανν' Ἀλαβάνδων τ' ἐν Καρῇ· ἐν ἑτέρῃ δὲ, ὁ Πάφ' ὁ στρατηγὸς Πενθύλ' ὁ Δημόνομ'· ὅς ἦν μὲν δυώδεκα νῆας ἐκ Πάφου, δόξα δὲ σφῶν πᾶς ἑνδεκα τῶ χεῖματι τῶ γησμένῳ κατὰ Σηπιάδα, μὴ τῇ περὶστομένη κατὰπλώων ἐπ' Ἀρτεμισίον ἦλω. τέτρες οἱ Ἐλλείες ἐξιστρήσαντες παρὰ ἑλόντ' πυλῶν δὸτ' ἐξέρχεται τραχὺς, ἀποπύμπη δὲ δεδεμένους ἐς τὸ Κερυνθίον ἰσθμόν· ὁ μὲν δὴ ναυτικός ὁ τ' βαρεῖρων στρατός, παρεῖ τῶν πεντεκαίδεκα καὶ τῶν εἴπων ὁ Σανδώκεα στρατηγόν, ἀπῆκετο ἐς Ἀρφέτας. ἐξέρχεται δὲ ὁ πεζὸς πρόδρεϊς Διὰθεσσαλίας ὁ Ἀχαιῆς, ἐς ἐπὶ ἑλόντας ἐν δὲ τριτῇ ἐς Μηλιέας· ἐν Θεσσαλίῃ μὲν ἀμύλλαν ποιούμεν' ἰππῶν τῶν ἐωυτῶν, δότι πρῶτον ὁ τ' Θεσσαλίας ἰππῶν· πυθόμεν' ὡς ἀρίστη εἴη τῶν ἐν Ἐλλήσιν, ἐνθα δὲ αἱ Ἐλλήνιδες ἰππῶντι ἐλίσποντο πολλόν. τῶν μὲν νῶν ἐν Θεσσαλίῃ ποταμῶν, ὁ νύχλιον μὲν ὡς ἀπέχετο τῇ τραχὺ τῷ ρέειρον, πινόμεν'· τῶν δὲ ἐν Ἀχαιῇ ποταμῶν ρεόντων, ὅδε ὅστις μέγιστος αὐτῶν ἐστὶ Ἡπιδαιδὸς, ἔδε ὅτος ἀντίχε, εἰ μὴ Φλαύρας. Ἐς Ἄλωνα δὲ ὁ Ἀχαιῆς ἀπικόμεν' ἐξέρχεται οἱ κατηγεμόνες τῆς ὁδῶν βεβλόμενοι τὸ πᾶν ἐξηγήσασθαι, ἐλθόν οἱ ὀπιχώροισι λόγον, πᾶσι δὲ τὸ ἶσον ἔ' Ἀφλυστῆ Διὸς, ὡς Ἀτάμας ὁ Αἰόλης ἐμνηχανόσας φέρων μῆρον αὐτῷ Ἴνοι βεβλῦσας· μὴ δὲ, ὡς ἐκ θεοπροπίης Ἀχαιοὶ πομπῇσι ποῖσι δακύνει δόπητον δὲ δέλφας ποῖσδε· ὅς ἂν ἢ ὅς ἦν τῶν τῶν περὶ οὐρανὸς, τῶν δὲ πᾶσι πάντες ἐργάζετο ὁ περὶ Ἀχαιῶν, αὐτοὶ Φολακὰς ἔχοντες· Ἀθήτων δὲ καλέει τὸ περὶ Ἀχαιῶν οἱ

Kkk 3 Ἀχαιοί·

a Vox ὅτι non est in MS. b ἀναλογίζομαι ὁ Δαρείῳ, εὐνὰ οἱ πλέω. c ἐργασίμεν' d πεντεκαίδεκα ἑσθ', ὅς ἑσθ'.

Ἀχαιοί· ὡς δὲ ἐσέλθῃ, οὐκ ἔστι ὅπως ἔξεσι, πρὶν ἢ θύσεσθαι μέλη. ὥς τε πρὸς τὰ τοιαῦτα πολλοὶ ἦδη τῶν μελλόντων τετιών θύσεσθαι, δέσποντες, οἷον ἡ δὴ δολοφάντες ἐς ἄλλαν χώραν· χρόνος δὲ περιόντος, ὁπίσω καταλθόντες, ἢν ἀλίσκων), ἐσέλθοντο ἐς τὸ περὶ Ἀχαιοῖν, ὡς θύεσθαι τε ἐξ ἡγήσαντο, ἐγμῶσι πᾶσι πυκαδεῖς, καὶ ὡς σὺν πομπῇ ἐξαχθεῖς. ταῦτα δὲ πᾶσι οἱ Κυλισσῶρες ἔφραζον παῖδας δολοφάντοι, διότι κατακτείνοντες τῆς χώρας παιδισκῶν Ἀχαιῶν ἐκ θεοπροπίου Ἀθιμαντίου τὸν Διόλῃ, καὶ μελλόντων μιν θύειν, ἀπὸ κτείνοντος ὅς τις Κυλισσῶρος ἐξ Αἰῆς τῆς Κολχίδος, ἐρρύσαιτο. ποίνης δὲ τῆς, τοῖσι ὀπιγυρομένοις ἐξ ἐωυτῶν μῆνιν τῇ θεῇ ἐνέβαλε. ἐξέρχεται δὲ ταῦτα ἀκούσας, ὡς κατὰ τὸ ἄλσος ἐλθόντο, αὐτὸς τε ἐργαστὸς αὐτῶν, καὶ τῇ στρατῷ πᾶσι παρήγγειλε· τῶν τε Ἀθιμαντίου δολοφάντων τῶν οἰκίῳ ὁμοίως καὶ τὸ τέμενος ἐπέβητο. Ταῦτα μὲν τὰ ἐν Θεσσαλίῃ, καὶ τὰ ἐν Ἀχαιίῃ. δὲ δὲ τετιώντων τῶν χώρων ἢ ἐς τὴν Μηλιάδα ὡς ἐκ κελπον ἡλιασσης, ἐν τῷ ἁμπελώσι τε ἔρηχον ἀνὰ πᾶσιν ἡμέραις γίνεσθαι. ὡς δὲ τὸ κελπον τῶν ἐν χῶρον πεδινός, τῇ μὲν, εὐρύς, τῇ δὲ, ἔκαρτα ἔστιν. ὡς δὲ τὸ χῶρον ἔρεα ὑψηλὰ ἔσβαλα περικλήσας πᾶσιν τὴν Μηλιάδα γλῶ, Τρηχίνας πετρᾶς καλεόμεναι. πρώτη μὲν νῦν πόλις ἐστὶ ἐν τῷ κελπῷ ἰόντι ἀπὸ Ἀχαιίης, Ἀντικύρη· παρὶ δὲ Σπερχίος ποταμὸς ῥέων ἐξ Ἐνιεύων, ἐς γάλασσαν ἐκδίδοι. δὲ δὲ τῆς, ἀπὸ εἰκοσὶ καὶ σταδίων ἄλλῃ ποταμὸς, τῷ ὄνομα καὶ τῇ Δύρεος, τὸ μυθιόντα βοηθόντα Ἡρακλεῖ καιομένην ἀναφανίσκει. δὲ δὲ τῆς, δι' ἄλλων εἰκοσι σταδίων ἄλλῃ ποταμὸς ἐστὶ, ὃς καλεῖται Μέλας. Τρηχίς δὲ πόλις δὲ δὲ Μέλαν τῆς ποταμῶν πᾶσι σταδία ἀπὸ τῆς· πρώτη δὲ καὶ εὐρύτη ἐστὶ πᾶσι τῆς χώρας τῆς ἐκ τῶν ἑρέων ἐς γάλασσαν, κατὰ τὴν Τρηχίς πεπλίσκει. διὰ τὴν τε γὰρ καὶ δις μύρια πλεῖστα ἔστι πεδία ἐστὶν ἔρεα, τὸ περικλήσας τῶν γλῶ. τῶν Τρηχινίῳ, ἐστὶ ἀσφαῖς πρὸς μεσημβρίῳ Τρηχινίῳ. ἀπὸ τῆς ἀσφαγῆς Ἀσωπὸς ποταμὸς ῥέει ὡς τῶν ὑπερίῳ ἔρεα. ἔστι δὲ ἄλλῃ φοινίξ ποταμὸς καὶ μέγας πρὸς μεσημβρίῳ τῇ Ἀσωπῇ· ὃς ἐκ τῶν ἑρέων τετιών ῥέων ἐς τὴν Ἀσωπὸν ἐκδίδοι. κατὰ τῆς φοινίκα ποταμὸν ἐνὸς ἐστὶν ἀμαξίτος γὰρ μίση μένη δέδμηται. δὲ δὲ τῇ φοινικῇ ποταμῷ πεντεκαίδεκα σταδία ἐστὶ ἐς Θερμοπύλας. ἐν τῇ τῷ μετὰ τὴν φοινικῇ ποταμῷ καὶ Θερμοπύλεων καὶ

Achæi vocant, interdicentes ipsi excubias agunt; quod si quis intravisset, non prius exire posset quam mactandus esset. Ita multos, quum jam mactandi essent, eo metu in aliam profugisse regionem: interjecto deinde tempore quum reversi essent, si deprehenderentur in prytaneum mittebantur & quemadmodum mactarentur, referebant toto corpore infulis cooperto, & cum pompa ducti. Hoc autem posteros Cytissori Phrixo geniti ob id pati, quod quum Achæi ad expiandam regionem elegissent ex oraculo Athamantem Æoli filium, eumque essent immolaturi, Cytissorus iste ex Æa Colchide veniens illum liberavit: eoque facto posteris ejus iram dei fuisse injectam. Hæc quum audisset Xerxes, ubi ad lucum adfuit, & ipse ab eo abstinuit, & idem suis copiis imperavit, domumque posterorum Athamantis item ac fanum veneratus est. Hæc in Thessalia Achaiaque, à quibus 198 locis processit Xerxes in Melidem juxta maris sinum, ubi totum diem æstus atque reciprocatio fluctuum fit. Huic finui circumjectus est locus campester, alibi spatiosus, alibi arctus admodum. Suntque ipsi campo circumjecti montes editi atque inaccesi, omnem Meliadem cingentes regionem, quæ petræ Trachiniæ nominantur. Prima in sinu urbs ab Achaia euntibus est Anticyra, quam amnis Sperchius præterlabens, ex Enienibus in mare defluit. A quo alter amnis xx ferme stadiis abest, cui nomen inditum est Dyras, quem fama est emisisse ad ferendam Herculi quum cremaretur opem. Ab hoc totidem stadiorum intercapedine alius amnis est, qui vocatur Melas. Unde urbs Trachis quinque stadia abest. Illic est amplissimum regionis totius ad quæ est sita urbs Trachis, spatium à montibus ad mare, utpote duorum & viginti millium plethrorum planitie; montis vero qui terram Trachiniam circumdat, est ad Trachinis meridiem anfractus, per quem Asopus circa radices montis defluit. Ad 200 cujus meridiem alius non magnus amnis est, nomine Phœnix ex his montibus in Asopum defluens. Juxta Phœnicem amnem est angustissimum: quippe ubi sola una via munita est, qua plaustrum agi potest. A flumine Phœnice ad Thermopylas quindecim stadiorum est intervallum: in isto autem spatio inter fluvium Phœ-

a τῇ δὲ κατὰ. b χῶρον τῶν ἑρέων. c εὐρυχωρῆτατοι ἐστὶ.

d Vox μή non est in MS.

Memorabilia circa Thermopylas, quas & Trachineta
qui Græci & quot insederint. Dux omnium Leonti-
des, cujus generis series ad Herodotum.

POLYMNIA, LIBER VII. 447

Phoenicem ac Thermopylās, in quo vicus
est nomine Anthela, quem præterfluens
Asopus in mare evolvitur: & ei locus spa-
tiosus est circumjectus, ubi templum Ce-
reris Amphictyonidis, extructum visitur,
& sedilia Amphictyonibus, & ipsius Am-
phictyonis delubrum. Ceterum rex Xer-
xes quidem in Trachinia Melidis castra
habebat, Græci vero in transitu: qui loc-
us à plerisque Græcorum vocatur Ther-
mopylæ, ab indigenis autem atque acco-
lis Pylæ. Hæc erant utrorumque castro-
rum loca; Xerxe omnibus, quæ ad ven-
tum boream spectant usque ad Trachi-
nem, potito: Græcis, quæ in hac con-
tinente ad austrum & meridiem ferunt,
201 tenentibus. Qui hoc in loco Persam
Græci opperiebantur, hi fuere, Spar-
tanorum trecenti armati, Tegeatarum
& Mantinensium mille, totidem ex utrif-
que; ex Orchomeno Arcadiæ centum
viginti, ex reliqua Arcadia mille. tot
quidem Arcades. A Corinthiæ autem qua-
dringenti: à Phliunte ducenti, & My-
cenæorum octoginta. hi ex Pelopon-
neso aderant: ex Bœotis autem The-
spienfes septingenti, Thebani quadrin-
202 genti. Præter hos evocati erant Locren-
ses Opuntii cum omni copia, & Pho-
censium mille. Ipsi enim Græci eos e-
vocaverant, missis nunciis, qui dicerent
ipfos quidem præcursores aliorum veni-
re, ceteros autem socios quotidie pe-
nes ipsos, atque etiam expectari: ac tu-
telam maris esse in Atheniensium præ-
sidio Egineatarumque, & eorum qui-
bus res navalis injuncta esset. nec ipsis
quippiam esse formidolosum. non enim
deum esse qui bellum Græciæ inferret,
sed hominem: nec mortalem quempiam
aut esse aut fore, qui ex quo natus est,
mali exfors sit: & ut quique maximi sunt,
ita mala maxima. debere itaque fieri,
ut quum mortalis esset qui bellum infer-
ret, ab opinione sit casurus. Hæc illi au-
dientes, in Trachinem auxilio iere. E-
204 rant his cum alii duces suæ quisque civi-
tatis, tum vero, penes quem summa im-
perii erat, quem maxime admirabantur,
Lacedæmonius Leonides, Anaxandridæ
filius, qui Leontis, qui Eurycratidæ,
qui Anaxandri, qui Eurycratis, qui
Polydori, qui Alcamenis, qui Telecli,
qui Archelai, qui Agefilai, qui Do-
ryagi, qui Leobotis, qui Echeostrati,
qui Agis, qui Eurythemis, qui Ari-
sto-

κώμη τί ἐστὶ τῇ ἔνομα Ἀνθῆλη καὶ τῇ, παρ' ἣν
δὴ ἀφ' ὧν ὁ Ἀσώπις, ἐς θάλασσαν ἐκδιδόν;
καὶ χάρις αὐτῇ· εὐρύς, ἐν τῷ Δῆμῳ
τῇ ἰσὺν Ἀμφικτυονίδος ἱδρυμένη, καὶ ἔδρα ἐστὶ
Ἀμφικτυοῦσι, καὶ αὐτὴ δ' Ἀμφικτυόνος ἰσὺν. Βα-
σιλεὺς μὲν δὴ Ξέρξης ἐστρατοπεδεύει· ὁ Μελιδίῳ
ἐν τῇ Τρηχινίῳ· οἱ δὲ Ἕλληες, ἐν τῇ διόδῳ.
καλέεται δὲ ὁ χάρις ἔτι· ὑπὸ μὲν τῷ καλέοντι
Ἑλλήων, Θερόπυλαι· ὑπὸ δὲ τῷ ὀπίσθῳ· ἑνὶ
καλέοντι, Πυλαί. ἐστρατοπεδεύει μὲν νῦν ἐκά-
τεροι ἐν ταῖσι τοῖσι χωροῖσι. ἐπικρατεῖ δὲ, ὁ
μὲν τῷ πρὸς βορέαν ἀνεμὸν ἐχούσῳ πάντων μέ-
γιστος Τρηχινίῳ· οἱ δὲ, τῷ πρὸς νότον ὁ μισθί-
στῶν Φερώνῳ τὸ ὄπλι πύσης· ὁ δὲ ἑπὶ τῷ
ὅδε Ἑλλήων οἱ ὑπομένοντες τὸ Πέρσῳ ἐν τῇ
τῷ χάρις· Σπαρτιατῶν τὴν τρηχύναν, ὁ δὲ
καὶ Τεγεαίων· καὶ Μαντινέων χίλιοι, ἡμί-
σεες ἑκατέρων· ἐξ Ὀρχομενῶν τὴν δ' Ἀρκάδης,
εἴκοσι ἑκατέρων· καὶ ἐκ τῶν λοιπῶν Ἀρκάδης,
χίλιοι. τοσούτοι μὲν Ἀρκάδων. ὑπὸ δὲ Κορινθίων,
τετρακῆστοι· καὶ ἀπὸ Φλιθίων, διηκῆστοι· καὶ
Μυκηνάων οὐδ' ὀλίγοι. οἱ μὲν ὑπὸ Πελοποννή-
σου παρήσαν· ὑπὸ δὲ Βοιωτῶν, Θεσπιέων τε ἐπὶ
ἑσπέρῳ, καὶ Θεβαίων τετρακῆστοι. Πρὸς τῇ
ὀπίσθῳ ἐστὶν ὁ Λοκρῶν τε οἱ ὀπίσθῳ πεν-
τήκοντες, καὶ Φωκίων χίλιοι. αὐτῶν γὰρ σφέας οἱ Ἕλ-
λήες ἐπικαλέσασθαι, λέγοντες δὲ ἀπὸ τῶν
αὐτῶν μὲν ἡγεῖν ἀπὸ βορέων τῶν ἀπὸ νότον, οἱ δὲ
λοιποὶ τῶν συμμάχων, ἀπὸ νότον καὶ πρὸς ἑσπέρῳ
ἐπὶ τῇ ἑσπέρῳ· ἡ θάλασσα τε σφίσι ἐστὶν ἐν Φυλακῇ, ὑπὸ
Ἀθηναίων τε φρουρούμενη, καὶ Αἰγινήτων, καὶ τῶν
ἐν τῇ ναυτικῇ στρατῶν παρ' ἑσπέρῳ, καὶ σφίσι ἐστὶν ὁ
νότος· καὶ γὰρ ἵνα τὸ ὄπλι πύσης ὅτι τῷ Ἕλ-
λάδα, ἀλλ' ἀνθρώπων· εἶναι δὲ τῶν ἀνθρώπων
ὅδε ἐσθλὸς, τῷ κατὸν ἐξ ἀρχῆς γινώσκοντες ὅτι
ἐπὶ τῇ· τοῖσι δὲ μέγιστοι αὐτῶν, μέγιστοι
ὀφείλουσιν ὧν ὁ ἐπὶ τῇ κατὰ τῇ, ὡς ἐστὶν ὁ
νότος, καὶ τὸ δόξης πρὸς τῇ. οἱ δὲ, τῶν
πρωτομένων, ἐσθλὸν ἐς τῇ Τρηχινίῳ. τῇ
τοῖσι ἑσπέρῳ μὲν νῦν καὶ ἄλλοι στρατηγοὶ κατὰ τῇ
λαίας ἐκάσαν. οἱ δὲ θωύμαζοντες· ὁ δὲ
παντὶς δ' ἐπὶ τῇ κατὰ τῇ, Λακεδαιμό-
νιῳ, Λεωνίδης ὁ Ἀναξάνδριδος, δὲ Λέον-
τος, δὲ Εὐρυκράτιδος, τῇ Ἀναξάνδριδος, τῇ
Εὐρυκράτιδος, τῇ Πολυδώρου, τῇ Ἀλκαμένηδος,
τῇ Τηλέκλῃ, τῇ Ἀρχέλου, τῇ Ἡγήσιππου,
τῇ Δορυκράτους, τῇ Λεωκόπου, τοῦ Ἐχεστρά-
του, τοῦ Ἡγήτου, τοῦ Εὐρυδίου, τοῦ Ἀρ-
στο-

a MS. habet αὐτῇ. b οἱ δὲ. c Τρηχινίῳ. d χίλιοι, καὶ ἡμίσεις. e διηκῆστοι ὀπίσθῳ, καὶ. f ἐστὶν. g MS.
habet Ἀλκαμένηδος. h MS. habet Τηλέκλῃ. i Ἡγήσιππου.

Anaxandrides pater quatuor filiorum, quorum tertius Leonides. Thebanus dux Leontiades. In evocando prudentia Leonidæ, & Græcorum vanæ opiniones de Thermopylis.

σοδήμας, ἔ' Ἀριστομάχας, ἔ' Κλεοδαίς, ἔ' Ἰλλας, ἔ' Ἡρακλέου· κτησάμενοι τὴν βασιληίην ἐν Σπάρτῃ ἐξ ἀπεροδοκῆτος. Διζῶν γάρ οἱ ἐόντων περσευτέρων ἀδελφεῶν, Κλεομένεός τε ἔ' Δωριέου, ἀπαλήλατο τὸ Φροντίδου παῖδ' ἔ' βασιληίης· ἀπεθανόντου ἔ' Κλεομένεου ἀπαυδόντος ἐροσέντου γένος, Δωριέου περσευτέρου ἐόντου, ἀλλὰ τελευτήσαντι ἔ' τῆς ἐν Σικελίῃ, ἔτω δὴ ἐς Λεωνίδην ἀνέβαινε ἡ βασιληίη· καὶ διότι παύσασθαι ἐγγόνες Κλεομβρότου, (ἔσθαι γὰρ τὸ νεώτερον Ἀναξανδρίδην παῖς) καὶ δὴ καὶ εἶχε Κλεομένεος θυγατέρας. ὅς τότε ἦν ἐς Θερμοπύλας ὁπλιζόμενος ἄνδρας τε τὰς κατεστῶτας τριηκοσίας, καὶ τοῖσι ἐτύχανον παῖδες ἐόντες. Ὁρῶντων ἔ' ἀπὸ τοῦ καὶ Θεβαίων τὰς ἐς τὸν Δριμόν λογιζόμενος εἶπον, τὸ ἐσπότηναι Λεωνίδαος ὁ Εὐρυμάχας. τῷ δὲ εἰνεκα τῆς αὐτοῦ ἐπιτοῆς Λεωνίδης μέγας ἑλλάνων ὄρεσθαι, ὅτι σφῶν μεγάλως καθήκοντο μηδίζειν. παρεκάλεσεν ὡν ἐς τὸν πόλεμον, θέλων εἰδέναι εἴτε συμπεμψέσθαι, εἴτε καὶ ἀπερεῖσθαι ἐκ τῆς ἐμφανείας τῶν ἑλλάνων συμμαχίῃ. οἱ δὲ, ἀλλοφρονέοντες, ἐπιμνον. Τῆς μὲν τὰς ἀμφὶ Λεωνίδην πρώτης ἀπέπεμψαν Σπαρτιάται, ἵνα τοῦτας ὁρῶντες οἱ ἄλλοι συμμαχοί, σφαιρεύονται· μηδὲ καὶ οὗτοι μηδίζωσι, τὸ αὐτοὺς πτωχύνονται ὑπερβαλλομένους. μετὰ δὲ, Κάρνητας γὰρ σφῖν ἐν ἐμποδῶν, ἐμμελὸν ὁρῶντες, καὶ φυλακὰς λιπύρας ἐν τῇ Σπάρτῃ, κατὰ πάχος βοηθεῖν πανδημεί. ὡς δὲ ἔ' οἱ λοιποὶ τῶν συμμαχῶν ἐνεώϊο καὶ αὐτοὶ ἔπειτα πιαῦτα ποιήσιν· ἢ γὰρ κατὰ τὸ αὐτὸ ὀλυμπίας τοῦτοισι τοῖσι πηγήμασι συμπεσῶσι· οὐκ ὀκνεῖν κατὰ πάχος οὕτω ἀνακρίσασθαι τὸν ἐν Θερμοπύλῃσι πόλεμον, ἐπιμνον τοὺς περσευτέρας. Οὗτοι μὲν δὴ οὕτω διενεγῶν ποιήσιν. οἱ δὲ ἐν Θερμοπύλῃσι ἑλλάνες ἐπεὶ πύλας ἐχέοντες τῆς ἐσβολῆς ὁ Πέρσης, καταπύρρυνοντες, ἐβλεπόντων παῖς ἀπαλλαγῆς. τοῖσι μὲν νῦν ἄλλοισι Πελοποννησίοισι ἐδόκει ἐλθοῦσι ἐς Πελοπόννησον, τὸν Ἰσθμὸν ἔχον ἐν φυλακῇ· Λεωνίδης δὲ, Φωκίων καὶ Λοκρῶν παρὰ περσευτέρων τῇ γνώμῃ πύστη, αὐτὰς τε μέγαν ἐψηφίζοντες, πέμπειν τε ἀγγέλους ἐς τὰς πόλεις, κελεύοντάς σφιν ὁπλοθεῖν, ὡς ἐόντων αὐτῶν ὀλίγων σφῶν τὸν Μυδῶν ἀλέξανδρον. Ταῦτα βεβλῶσθαι σφῶν, ἐπεμπεῖν ἑρῆς κατασκοποῦν ἰππείας, ἰδέσθαι ὅσοι πύλῃσι, καὶ ὅ, τι ποιοῖεν. ἀκηχέει δὲ ἐπὶ ἐὼν ἐν Θεσσαλίῃ, ὡς ἀλισμένη εἴη

stodemi, qui Aristomachi, qui Cleodæi, qui Hylli, qui Herculis filius fuit: adeptus ex inopinato Spartæ regnum. Nam 205 quum duo forent ei fratres natu majores, Cleomenes & Dorieus, aberat a cura regni adipiscendi: verum Cleomene sine virili sobole defuncto, & Dorieo jam non superstiti, sed & ipso in Sicilia vita functo, ita regnum ad Leonidem pervenit, quia & major natu erat Cleombroto (is enim novissimus fuit Anaxandridæ filiorum) habebatque in matrimonio Cleomenis filiam. Qui tunc se ad Thermopylas contulit, delectis trecentis compositis viris, & quibus filii erant: assumpseratque eos Thebanos, quorum de numero feci mentionem, quorum dux erat Leontiades Eurymachi filius. Hac de causa Leonides dedit operam ut Græcos fumeret hos solos, quod eos maxime infimulabat cum Medis sentire. Evocabat igitur eos ad bellum, sciendi cupidus utrum simul mitterent auxilia, an ex professo abnegarent Græcorum societatem: sed illi aliud sentientes, tamen auxilia miserunt. Eos qui cum Leonide 206 fuere, primos miserunt Spartiatæ, ut his inspectis alii socii militiam fumerent, neve cum Medis etiam ipsi sentirent, si ipsos cunctari audirent. Ipsi autem celebratis Carniis, (hæc enim sacra morabantur eos) relictis Spartæ custodiibus, erant cum omni copia illuc celerrime ituri auxilio. Reliqui autem socii ad id agendum itidem animati (nam tempus Olympiadis in hæc negocia inciderat) haud suspicati tam cito apud Thermopylas bello decernendum, antecurfiores miserant. Ita isti sibi faciendum sta- 207 tuerant. At ii Græci qui in Thermopylis erant, ubi ad ingressum Persæ adventabat, metu perculsi de discedendo consultabant. Ac ceteri quidem Peloponnesenses censebant faciendum, ut reversi in Peloponnesum, Isthmi custodiam agerent: huic autem sententiæ quum valde infensi essent Phocenses & Locri, Leonides suadebat illic perstandum, & nuncios ad arcessenda subsidia per civitates dimittendos, tanquam se paucioribus quam ut Medorum exercitum arcerent. Hæc istis consultantibus, Xer- 208 xes equitem quandam ad speculandum quales illic essent, & quid agerent, mittit. Audierat enim jam tum quum in Thessalia esset, eò loci contractam esse

Eques speculatum missus & referens tenuia omnia apud Græcos cogit Xerxem rursus cum Demarato agere: qui vera monens non auditur. Spartanus comam peccens.

POLYMNIA, LIBER VII. 449

esse exiguam copiam, ejusque duces esse Lacedæmonios, atque Leonidem e genere Herculis. Eques ubi ad stationem Græcorum successit, contemplatur aspicitque non ille quidem omnes milites (nam eos, qui intra murum quem excitaverant excubabant ad ejus custodiam, intueri nequibat) sed eos qui extra murum agebant. Erant autem eo tempore exterius manendi in Lacedæmoniorum statione vices: eos animadvertit partim se ludo gymnastico exercentes, partim comam peccentes. Hæc cum admiratione intuitus, etiam cognito eorum numero, ac omnibus plane perceptis, per otium sese recipit. nemo enim insequabatur, sed hominem magno contemptui habebant. Regressus ad Xerxem, cuncta quæ inspexerat 209 refert. Quæ Xerxes audiens, non poterat conjectare quod erat, eosque parare se, tanquam perituri, & perdituri, quantum possent. Sed (ridiculam enim rem facere sibi videbantur) arcessit Demaratum Aristonis filium, qui in exercitu erat: quem, ut venit, interrogavit horum singula, cupiens nosse quid ab Lacedæmoniiis ageretur. Et ille, Audisti, inquit, & antea me, dum adversus Græciam proficisceremur, de his viris: & quum audisses loquentem hæc ipsa quæ eventura providebam, derisui habuisti: nam mihi summa contentio est adversus te, o rex, veritatem colere; audias vero nunc utique. Hi viri ad nobiscum pugnandum de introitu venire, atque hoc apparant. nam ita sese apud eos habet consuetudo: quoties adire vitæ periculum debent, tunc capita comunt. sed scito, si & hos & quod in Sparta residuum est, subegeris; nulla hominum gens alia est, quæ contra te, rex, audeat tollere manus. Etenim nunc adversus regnum atque civitatem in Græcia pulcherrimam atque viros præstantissimos tendis. Et admodum hæc dicta incredibilia Xerxi videbantur, & denuo interrogabat, quo pacto tantillæ copię cum suis pugnabunt. ille vero inquit, O Rex, utere me ut viro mendaci, nisi hæc tibi 210 ebenerint, prout ego dico. Hæc dicens, tamen Xerxi non persuasit. Itaque quatrimum Xerxes superfedit, ratus eos illinc fugam esse facturos. Quinto die quum non discederent, atque ipse putaret impudentia illorum atque tem-

πύστη στρατὴν ὀλίγη, καὶ τοὺς ἡγεμόνας, ὡς ἐκ
ἡσαν Λακεδαιμόνιοι τε καὶ Λεωνίδης ἐὼν γῆρος
Ἡρακλείδης. ὡς δὲ προσέλασε ὁ ἰππεὺς πρὸς
τὸ ἄσπιδον, ἐξηϊτό τε ἔκαστος πᾶν μὲν
οὐ τὸ ἄσπιδον· τοὺς γὰρ ἔσω τεταγμένους τοῦ
τείχεος, τὸ ἀνορθώσαντες εἶχον ἐν Φυλα-
κῇ, οὐκ οἶά τε ἦν καὶ δέσσειν· ὁ δὲ τοὺς ἔξω
ἐμάνθανε, τοῖσι πρὸ τοῦ τείχεος τὰ ὅπλα ἐ-
κείτω. ἔτυχον δὲ ταῦτον τὸν χρόνον Λακεδαιμό-
νιοι ἔξω τεταγμένοι. τοὺς μὲν δὲ ὥρα γυμνα-
ζομένους τῶν ἀνδρῶν, τοὺς δὲ τὰς κόμας κτε-
νιζομένους. ταῦτα δὲ θεώμενος, ἐθαύμαζε,
καὶ τὸ πλῆθος ἐμάνθανε. μαθὼν δὲ πάντα ἀ-
ντιέκως, ἀπήλαυε ὀπίσω κατ' ἡσυχίαν. οὐ-
τε γὰρ τις ἐδίωκε, ἀλογίης τε ἐνεκύρησε πολ-
λῆς. ἀπελθὼν δὲ, ἔλεγε πρὸς Ξέρξεα τάπερ ὁ-
πάπτει πάντα. Ἀκούων δὲ Ξέρξης, οὐκ εἶχε
συμβαλέσθαι τὸ ἐὸν, ὅτι πρὸς ἀσπίδα ζοῖτο ὡς
ἀπολεόμενοι τε καὶ ἀπολέοντες κατὰ δύναμιν.
εἰλλ' (αὐτῷ γὰρ οἶα γὰρ ἐφαίνοντο ποιεῖν) με-
πιπέμψατο Δημάρην τὸν Ἀρίωνος ἐόντα ἐν
τῷ ἄσπιδι. ἀπὸ τοῦ μὲν ἡρώτα Ξέρ-
ξης ἕκαστα τέτυκται, ἐξέλεον μαθεῖν τὸ ποιῶ-
μενον πρὸς τῶν Λακεδαιμονίων. ὁ ἦ εἶπε,
„Ἦκιστα μὲν μοι καὶ πρὸς τὸν, εὖτε ὁρῶν-
„μὲν ἵππῃ τῷ Ἑλλάδα, πρὸ τῶν ἀνδρῶν τε-
„τύκται. ἀκέρως ἦ, γίλωτά με ἔχει, λέγοντάς
„τάπερ ὥρων ἐκθεσόμενα πηγήματα πάντα.
„ἐμοὶ γὰρ τῷ ἀληθίῳ ἀσκέειν ἀντία σὺ, ὦ
„βασιλεῦ, ἀγὼν μέγιστος ἐστὶ· ἄκιστον ἦ καὶ
„νῦν. οἱ ἄνδρες ἔτοι ἀπικατὰ μαχεσόμενοι ἦ-
„μῖν πρὸ τῆς ἐσθῆς, καὶ πάντα πρὸς ἀσπίδα
„ζοῖται. νόμος γὰρ σφί' ἔτω ἔχων ἐστὶ· ἐπὶ τῶν
„μέλλωσι κινδυνεύειν τῇ ψυχῇ, τότε τὰς κε-
„φαλὰς κροσόμενται. ὅστις ποτὶ ἦ, εἰ τέτυκται
„καὶ τὸ ὑπόμενον ἐν Σπάρτῃ καταστέψαι,
„ἐστὶ ἄλλο ἔθνος ἀνθρώπων τὸ σε, βα-
„σιλεῦ, ὑπὸ μιν χεῖρας ἀνταφρόμενον. νῦν
„ἢ πρὸς βασιλῆα τε ἔκαστος πάλιν τ' ἐν
„Ἑλλήσι προσφέρειαι, καὶ ἄνδρας ἀρίστους. κάρ-
„τα τε δὲ ἄπιστα Ξέρξει ἐφαίνοντο τὰ λεγόμενα,
καὶ δεύτερα ἐπηρώτα, ὅτινα τρέπον, τοσῶτοι ἐόν-
τες, τῇ ἐωυτῇ στρατῇ μαχεσόνται. ὁ ἦ εἶπε,
„ὦ βασιλεῦ, ἐμοὶ χρᾶσθαι ὡς ἀνδρὶ ψεύσει,
„ὡς μὴ πάντα τοι ἐκέῃ, τῇ ἐγὼ λέγω. ταῦ-
τα λέγων, οὐκ ἐπῆθε τ' Ξέρξεα. πότερας μὲν
δὲ παρεξήκει ἡμέρας, ἐλπίζων αἰεὶ σφέας ἀ-
ποδρῆσθαι. πέμπη δὲ, ὡς οὐκ ἀπαλλάσσον-
το, ἀλλὰ οἱ ἐφαίνοντο, ἀναυδεῖν τε καὶ ἀβελήν
LII 213

a ἰππεὺς ἐς τὸ. b ἀπὸ τοῦ μὲν. c αὐτῷ τ'. d οἶα, οἶα τὴν ἐν. στρατῇ. μαχίμας.

ἀσχευόμενοι, μένιν, πέμπει ἐπ' αὐτὰς Μήδους τε καὶ Κισίους θυμωθεὶς· ἐντελέμενος σφάας (ὡς χήσεται) ἀγὰν ἐς ὅσον πλεονέχῃ. ὡς δ' ἐπέπεσον Φερόμενοι ἐς τὰς Ἑλλάδας οἱ Μῆδοι, ἐπὶ πλεονέχῃ· ἄλλοι δ' ἐπεσπίσαν, καὶ οὐκ ἀπελαύνοντο, καίπερ μεγάλως περισπείοντες. δῆλον δ' ἐποίησαν περὶ τῶν, καὶ οὐκ ἦκιστα αὐτῷ βασιλεῖ, ὅτι πολλοὶ μὲν ἀνθρώποι εἴεν, ὀλίγοι δ' ἄνδρες· ἐγίνετο δ' ἡμεῖς δι' ἡμέρας. Ἐπὶ τι δ' οἱ Μῆδοι περὶ χεῖρας παύσαντο, ἐνθαῦτα ἔτοι μὲν ὑπερχήσαν, οἱ δ' Πέρσαι ἐκδεχόμενοι ἐπήσαν, τὰς ἀθανάτους ἐκάλεσε βασιλεὺς, τῶν ἦρχε Ἰθάκης, ὡς δὴ ἔτοι γὰρ εὐπετίως καταπραΰναι. ὡς δ' καὶ ἔτοι συνέμισγον τοῖσι Ἑλλήσι, ἔδεν πλεονέχῃ ἐφείροντο τῆς στρατῆς τῆς Μηδικῆς, ἀλλὰ πλεονέχῃ, ὅτε ἐν στενότητι τε χώρῃ μαχόμενοι, καὶ δόρασι βραχυτέροις χερούμενοι ἦσαν οἱ Ἑλλῆες· καὶ οὐκ ἔχοντες πλεονέχῃ· χερούμενοι. Λακεδαιμόνιοι δ' ἐμάχοντο ἀξίως λόγῳ, ἀλλὰ τε ἀποδιδυμύμενοι ἐν οὐκ ὀπίσθιαι μάχεσθαι ἐξέπισταμένοι, καὶ ὅπως ἐντρέψαντο πλεονέχῃ, ἀλλὰ Φεύγοντες δῆθεν. οἱ δ' βαρβαροὶ ὀρέωντες Φεύγοντας, βοῇ τε καὶ παύσῃ ἐπήσαν. οἱ δ' ἂν καταλαμβάνοντο, ὑπερέφον ἀντίοι εἶναι τοῖσι βαρβάροις· μετὰ σφύροντες δ', κατέβαλλον πλεονέχῃ ἀναρρηγνύοντες τῶν Περσέων. ἐπὶ πλεονέχῃ καὶ αὐτίκῃ τῶν Σπαρτησίων ἐνθαῦτα ὀλίγοι. ἐπὶ δ' ἔδεν ἰδυμένῳ ὡς θαλασπείν οἱ Πέρσαι τῆς ἐσθῆς περὶ μέντοι, καὶ κατὰ τέλα καὶ περὶ οὐκ ὀπίσθιαι, ἀπὸ λαύων ὀπίσθιαι. Ἐν πρώτῃσι τῇσι περὶ οὐκ ὀπίσθιαι τῆς μάχης λέγοντι βασιλῆα θηρούμενον, τρεῖς ἀναδραμεῖν ἐκ τῆς θρόνου, δείσαντες πλεονέχῃ τῇ στρατῇ. τότε μὲν ἔτω ἡγωνίσαντο· τῇ δ' ὑπερχήσῃ οἱ βαρβαροὶ ἔδεν ἀμύνον ἀνδρείων. ὅτε γὰρ ὀλίγων ἐόντων, ἐλπίσαντες σφάας κατατετρωματίσθαι τε, καὶ οὐκ οἷος τε ἐσθῆς ἐπὶ χεῖρας ἀνταίρεσθαι, συνέβαλλον. οἱ δ' Ἑλλῆες κατὰ τάξιν τε καὶ κατὰ ἔθνηα κεκοσμημένοι ἔσαν, καὶ ὅν μέρει ἕκαστοι ἐμάχοντο, πλεονέχῃ φωνέων· ἔτοι δ' ἐς τὸ ἔργον ἐπέχρησαν, φυλάσσοντες πλεονέχῃ ἀνταπῶν. ὡς δ' ἔδεν εὐλοκὸν ἀλλοιότερον οἱ Πέρσαι ἢ τῇ περὶ σφάας ὀνύρων^b, ἀπὸ λαύων. Ἀπὸ πλεονέχῃ δ' ἐκ βασιλῆος^a ὅ, πλεονέχῃ τῷ περὶ οὐκ ὀπίσθιαι, Ἐπάλτης ὁ Εὐρυδῆμης, ἀπὸ Μηδίου, ἦλθε οἱ ἐς λόγους, ὡς μέγας πλεονέχῃ

meritate fieri, ut manerent, ira percitus, Medos in eos ac Cissios mittit, imperans ut illos caperent vivos & in conspectum suum ducerent. Medi, ubi facto impetu in Græcos impressionem fecerunt, multi cadebant, aliisque supervenientibus nihil tamen depellebantur, etsi vehementer ingruerent: palam facientes aliis omnibus, & non minimum ipsi regi, penes ipsum quidem multos homines esse, at paucos viros. Fuit autem hic pugnae congressus interdiu. Post, 211 ubi Medi asperere fuissent excepti, tum vero ipsi se subduxere, Persæque subeuntes exceperunt, immortales quorum dux erat Hydarnes, rex appellavit, tanquam facile rem profligaturos. Ubi & hi cum Græcis congressi, nihilo magis quam Medi proficiebant, sed eodem modo, utpote in loco angusto, pugnantes, & brevioribus hastis quam Græci utentes, & nullus multitudinum erat usus: ibi Lacedæmonii dignam memoratu pugnam edebant, cum aliis in rebus ostentantes se peritos inter imperitos pugnare, tum vero in eo, quod quoties terga vertebant, conferti fugiebant. Quos barbari dum fugientes cernerent, cum vociferatione & strepitu ingruerant: at Græci deprehensi revertebantur, ut adversis pectoribus barbaros exciperent: & sic conversi quamvis Persarum innumeram multitudinem prosternebant, aliquot tamen illic ex ipsis etiam Spartiatis occubere. Persæ, posteaquam & catervatim & universis copiis introitum occupare conati, nihil tamen promovebant, iterum sese receperunt. Fertur autem Xerxes, 212 quum ad spectaculum adesset, in his pugnae congressibus ter e folio resiliisse, quod videlicet exercitui suo timeret. Tunc igitur ita pugnarunt. Postridie autem nihilo melius barbari præliati sunt. Ita enim pugnant, ut qui existimarent illos, utpote paucos, faucios esse, eisque adhuc ad tollendas manus vires non superesse. At Græci eos exceperunt, instructis ordinibus, ac per nationes digesti, & in suo quisque loco præter Phocenses, qui in monte ad iter obsidendum locati erant. Persæ ubi nihil aliud discriminis quam in pridiana pugna vident, abscedunt. Ibi regem ancipitem quodnam in 213 re præsentis consilium capefferet, Epialtes Eurydemi filius, vir Meliensis, alloquiturus adiit, tanquam magna aliqua

Epialtes spe doni Xerxi indicat tramitem ad ascensum, & per eum ducit Hydarnem & milites, postea ab pylagoris ideo damnatus.

re ab illo remunerandus, indicavitque ei tramitem qui per montem in Thermopylas ferebat: quo virtutem eorum Græcorum qui illic manserant, evertit. Is postea Lacedæmoniorum metu in Thesfaliam profugit; sed cui profugo ab pylagoris, Amphictyonibus ad Pyliæam congregatis, pecunia præconio publico imposita fuit: qui interjecto deinde tempore ab Athenade viro Trachinio, Anticyræ (nam illuc redierat) interemptus est. Quem, etsi ob aliam causam, quam ego in sequentibus reddam, Athenades hic interemit, nihilo tamen secius à Lacedæmoniis præmio affectus est. Hunc in modum Epialtes postea interiiit. Est & alia quæ fertur fama, Onetem Phanagoræ filium, virum Carystium, & Corydalum Anticyrensem, fuisse, qui ea dixerint regi, & circum montem Persas duxisse. Quod apud me prorsus fide caret. nam partim hinc licet conjectemus, quod Græcorum pylagori non Onetæ & Corydali, sed Epialtæ Trachinii capiti pecunia & præconio periculum moverunt, id scilicet compertissimum habentes: partim quod Epialten ob hoc crimen scimus se fuga propripuisse. Sane quidem etiam, quanquam vir Melienfis Onetes tramitem illum novisset, si in ea regione multum versatus fuisset: sed enim Epialtes est, qui montem circumduxit, & quod ad tramitem

215 pertinet, illi culpam adscribo. Xerxes ea quæ Epialtes se confecturum spondebat, probans, majorem in modum lætus, sine mora Hydarnem cum iis quibus præerat copiis misit. Ille circa primam facem è castris profectus est. Tramitem vero illum indigenæ Melienses vestigaverunt; eoque investigato Thesfalos deduxere adversus Phocenses, eo tempore quo Phocenses interfecta muro semita, erant in loco securo belli; & ex tanto tempore monstratus est nihil utilis Meliensibus.

216 Sic autem sese habet ille callis: incipit ab Afopo fluvio, qui per montis meat anfractum, cui monti ac viæ idem nomen est inditum Anopæa. hæc Anopæa per dorsum montis porrecta, definit juxta Alpenum urbem, quæ prima est ex Locridibus, Melienses versus ac juxta lapidem nomine Melampygum ac juxta Cercopum sedes, ubi angustissimus

217 est. Hac ipsa via atque ita se habente Persæ Afopum transgressi, iter tota nocte fe-

πρὸ βασιλῆος δοκέων οἴσεσθαι· ἔφρασε τε τὴν ἀτραπὴν τὴν διὰ τῆς ἔρεθας φέρεσαν ἐς θερμόπυλας, καὶ διέφραρε τὰς ταύτης ὑπομεινάντας Ἑλλήων. ὕστερον δὲ δέσποινες Λακεδαιμονίους, ἔφυγε ἐς Θεσσαλίῳ· καὶ οἱ Φυζόνῃ, ὑπὸ τῶν πυλαγόρων, τῶν Ἀμφικτυόνων ἐς τὴν Πυλαίῳ συλλεγομένων, δαγύρον ἐπεκνήρυχθη· χερσὶν δὲ ὕστερον (κατήλθε γὰρ ἐς Ἀντικύρην) ἀπέθανε ὑπὸ Ἀθηνάδῳ, ἀνδρὸς Τρηχινίου. ὁ δὲ Ἀθηνάδης ἔτι ἀπέκτανε μὲν Ἐπάλτῃ δι' ἄλλῳ αἰτίῳ, τὴν ἐγὼ ἐν τοῖσι ὅποθεν λόγοις σημανέω· ἐπιμήτη μὲντοι ὑπὸ Λακεδαιμονίων ἔδεν ἦσαν. Ἐπάλτης μὲν ἔτω ὕστερον τῶν αὐτῶν ἀπέθανε. ἔστι δὲ ἕτερος λεγόμενος λόγος, ὡς Ὀνήτης τε ὁ Φαναγόρειος, ἀνὴρ Καρύστιος, καὶ Κορυδαλὸς Ἀντικυρεὺς, εἰσι εἰς εἰπανίνας πρὸς βασιλῆα τῆς τῶν λόγων, καὶ πεποιημένοι τὸ ἔργον τοῖσι Πέρσῃσι· ἑδάμῳς ἐμίγη πιστός. τῶν μὲν γὰρ, τῶν δὲ χερσὶν σαθρῶσιν, ὅτι οἱ τῶν Ἑλλήων πυλαγόροι ἐπεκνήρυξαν ὅσα ὅτι Ὀνήτης ἔ Κορυδαλῶ δαγύρον, ἀλλ' ὅτι Ἐπάλτης τῶν Τρηχινίων, πάντως καὶ τὸ ἀντικύρην πυθόμενοι τῶν τῶν Φεύγοντα Ἐπάλτην ταύτην τὴν αἰτίῳ οἶδαμεν. εἰδὲν μὲν γὰρ ἔ ἐὼν Μηλιεύς ταύτην τὴν ἀτραπὴν Ὀνήτης, ἐκ τῆς χώρας πολλὰ ὠμοληκώς εἶη. ἀλλ' Ἐπάλτης γὰρ ἐστὶ ὁ πεποιημένος τὸ ἔργον· καὶ κατὰ τὴν ἀτραπὴν, τῶν αἰτίων χερσὶν. Ξερξὺς δὲ, ἐπεὶ οἱ ἤρεσε τὰ ὑπὸ ἑτέρου Ἐπάλτης κατεργασθῆναι, αὐτὰ καὶ περὶ χαρὶς ἡνόμενος, ἐπιμπετὶ Ἰδάρνεα, καὶ τῶν ἐσπρήγῃ Ἰδάρνης. ὠρμίαν δὲ περὶ λυχῶν ἀφ᾽ ἑκῆς τῆς στρατοπέδου. τὴν δὲ ἀτραπὴν ταύτην ἐξέυρον μὲν οἱ Ὀπτιχάριοι Μηλιεῖς· ἐξέδρόντες δὲ, Θεσσαλοῖσι κατηγήσαντο ὅτι Φωκέας, τότε ὅτε οἱ Φωκέες φράζαντες τείχεα τὴν ἐσβολῇ, ἔσαν ἐν σκέπῃ τῶν πλέμων· ἐκ τε τῶν δὴ κατέδεκτο ἔσται ἔδεν χερσὶν Μηλιεῦσι. ἔχῃ δὲ ὡς ἡ ἀτραπὸς αὐτῇ· ἀρχεται μὲν ἀπὸ τῆς Ἀσωπὸς πλάμης τῆς διὰ τῆς διὰσφαγῆς ῥέοντος, ἔνομα δὲ τῶν ἔρεθας τῶν ἔ τῆς ἀτραπῶν τῶν κατὰ, Ἀνόπῃα. τείνῃ δὲ ἡ Ἀνόπῃα αὐτῇ κατὰ ῥάχιν τῆς ἔρεθας, λίγῃ δὲ κατὰ τε Ἀλπιδὸν πόλιν, πρῶτῳ ἐξέσαν τῶν Λοκρίδων πρὸς τῶν Μηλιέων, καὶ κατὰ Μελάμπυριν τε καλεόμενον λίγον, καὶ κατὰ Κερκῶπων ἔδρας· τῇ καὶ τὸ ἐνὸς τῶν ἐστὶ. Κατὰ ταύτην δὴ τὴν ἀτραπὸν καὶ ἔτω ἔχσαν οἱ Πέρσαι τῶν Ἀσωπὸν διὰσφάλλεις, ἐπρεύοντο πᾶσαν τὴν

τὴν νύκτα, ἐν δεξιῇ μὲν ἔχοντες ἔρεα πὰ οἰ-
 τῶν, ἐν δεξιερῇ δὲ, πὰ Τρηχινίων. ἡὼς τε δὴ
 διέφαινε, καὶ οἱ ἐγγύοντες ἐπ' ἀκρωτηριῶν ἔ-
 ρεον. κατὰ δὲ τῆς ἔρεας ἐφύλασσον (ὡς
 καὶ πρῶτον μοι δεδήλωται) Φωκῶν χίλιοι ὁ-
 πλίται, ρυόμενοι τε τῶν σφετέρων χώρων, καὶ
 φρερόντες τὴν ἀπρωπὸν. ἡ μὲν γὰρ κάτω ἐσο-
 λὴ ἐφύλασσε τὸν τῶν εἰρηται· τὴν δὲ Ἀχαι-
 ῶν ἔρεα ἀπρὸς ἐξελοντὴν Φωκῆας ὑποδε-
 ξάμενοι Λεωνίδῃ ἐφύλασσον. Ἐμαθόν δὲ σφε-
 ρας οἱ Φωκῆες ἅδε ἀναβεβηκότες· ἀναβαίνον-
 τες γὰρ ἐλάνθανον οἱ Πέρσαι τὸ ἔρεον, πῶν
 ἐὼν δρυῶν ὀπίσθην. ὡς μὲν δὴ ὕψωμένη,
 ὑπόφω δὲ γυρομένη πολλῶν, ὡς εἰς ὡς, Φύλ-
 λων ὑποκεχυμένων ὑπὸ τοῖσι ποσὶ, ἀνά τε
 ἔδραμον οἱ Φωκῆες^α, καὶ ἐνέδωον τὰ ὄπλα,
 καὶ αὐτίκα οἱ βάρβαροι παρήσαν. ὡς δὲ εἰ-
 δὼν ἄνδρας ἐνδυομένους ὄπλα, ἐν θυμῷ
 ἐγγύοντες. ἐλπόμενοι γὰρ ἔδεν σφί^β Φαινέσδῃ
 ἀντίστον, ἐνεκύρησαν^γ κρατῶν. ἐνθαῦτα Ὑδάρ-
 νης κατὰρρώδης μὴ οἱ Φωκῆες ἔωσι Λακε-
 δαιμόνιοι, εἶρετο τὸν Ἐπάλτεα ποδαπὸς εἴη
 ὁ κρατὴς· πυθόμενος δὲ ἀπρεκίως, διέπασσε
 τὰς Πέρσας ὡς ἐς μάχην. οἱ δὲ Φωκῆες, ὡς
 ἐβόωντο τοῖσι τοξέμασι πολλοῖσι τε καὶ πυ-
 κνοῖσι, οἴχοντο Φεύγοντες ὅτι ἔρεον^δ τὸ κέ-
 ρυλλον, ὀπίσθιαι μὲν ὡς ὅτι σφείας ὠρμήθησαν
 δεξιῶν, καὶ παρεσκόδατο ὡς ἀπολεόμενοι. ἔπει-
 μὲν δὴ πᾶσι ἐφρόνεον. οἱ δὲ ἀμφὶ Ἐπάλτεα
 ἔτ' Ὑδάρνεα Πέρσαι Φωκῶν μὲν ἔδεν λόγον ἐ-
 πιειῶν, οἱ δὲ κατέβαινον τὸ ἔρεον κατὰ πύ-
 λαν. τοῖσι δὲ ἐν Θερμοπύλῃ ἐσσι Ἑλλήνων,
 πρῶτον μὲν ὁ μάντις Μεγίστης ἐσιδὼν ἐς τὰ ἱερά,
 ἔφρασε τὸ μέλλοντα ἔσεσθαι ἅμα τοῖσι σφί^ε θύνα-
 τιν· ἐπεὶ δὲ ἔτ' αὐτόμολοι ἔσαν οἱ ἐξαγγέλαν-
 τες τὴν Περσέων τὴν παῖδον, ἔπει μὲν ἐπὶ νυκτὸς
 ἐσήμεναν· τρίτοι δὲ οἱ ἡμεροσκοποί, κατὰ δε-
 μόνας ἀπὸ τῶν ἄκρων, ἤδη ἀφαινέσης ἡμέρης·
 ἐνθαῦτα ἐβέλευον οἱ Ἕλληνες, καὶ σφειῶν
 ἐχέοντο αἱ γνώμαι. οἱ μὲν γὰρ σὺν ἑὼν τὴν τά-
 ξιν ἐκλιπεῖν, οἱ δὲ ἀντίστην. μὲν δὲ τῆς ἀφαι-
 κρήντες, οἱ μὲν ἀπαλλάσσοντο, καὶ ἀφαι-
 κιδάδηντες, κατὰ πόλιν ἕκαστοι ἐτράποντο· οἱ δὲ
 αὐτῶν ἅμα Λεωνίδῃ μένῃ αὐτὸν ὀφθαλμοδιδά-
 τει. λέγεται δὲ ὡς αὐτὸς σφείας ἀπεπεμψε Λε-
 ωνίδης, μὴ ἀπολάντα κηδόμενος· αὐτὸν δὲ
 καὶ Σπαρτιῶν τοῖσι παρεῖσι σὺν ἑχθρῶν εὐ-
 πρεπῶς ἐκλιπεῖν τὴν τάξιν ἐς τὴν ἡλ-
 θον

Phocenses in cacumine custodientes & turbati diffugiunt,
 quia spernebantur; quod teneri ab Persis tribus nunciis
 intellexit Leonides, aliique digressis ipse cum suis mansit.

fecerunt, habentes à dextra OEtæorum
 montes, à sinistra Trachiniorum; ac
 sub exortum auroræ in cacumen montis
 evaserunt: quo in montis loco (sicut
 superius ostensum est) mille Phocen-
 sium armatorum præsidium excubabat,
 tum ad liberandam suam terram, tum ad
 callem tutandum. nam ingressus inferior à
 quibus dictum est custodiebatur, & hanc
 per montem viam ultro polliciti Leo-
 nidae custodiebant Phocenses. Hoc au-
 tem modo Phocenses ascendisse Persas di-
 dicerunt: nam quum montem isti ascen-
 derent, prorsus latebant, quia totus erat
 obsitus quercubus. Quum vero esset cœ-
 li tranquillitas, edito multo strepitu (ut
 res postulabat) propter frondes sub pe-
 dibus stratas, Phocenses recurrerunt;
 & dum sibi arma induunt, confestim
 barbari adfuere: qui conspicati viros
 arma sibi circumdantes, obstupuerunt.
 quippe qui adversarium nihil sibi spera-
 bant apparitum, inciderunt in exer-
 citum. Ibi Hydarnes formidans ne Pho-
 censes forent Lacedæmonii, Epialtem
 percontatus est, cujus ille esset exerci-
 tus. Mox certior rei factus, Persas tan-
 quam in aciem instruxit. quorum sagit-
 tis multis crebrisque Phocenses quum
 ferirentur, fugerunt in verticem mon-
 tis, gnari adversus se omnino illos venisse;
 & se præparabant tanquam perdit. Ita
 isti sentiebant. Verum Phocenses hos
 nihili æstimantes spernebant ii qui cir-
 ca Epialtem & Hydarnem erant: ita il-
 li rapide de monte descendunt. At iis
 Græcis qui in Thermopylis erant, pri-
 mum vates Megistias extis inspectis in-
 dicavit mortem illis cum aurora impen-
 dere. Postquam vero etiam transfugæ
 notum fecere Persarum montis circui-
 tum, illi quidem adhuc noctu signum
 dederunt. Tertio loco significare spe-
 culatores diurni, qui à verticibus mon-
 tis decurrerant jam die illucescente. Hic
 inter se consultantes Græci, sententiis
 discrepabant. alii enim stationem non
 sinebant deferere, alii contra tendebant.
 Ita dissidentes partim abscedunt, dila-
 psique in suam quisque urbem se reci-
 piunt: partim cum Leonide ad illic
 perstandum se accingunt. Fertur autem
 ipse Leonides eos qui abscessere dimi-
 sisse, ne perirent procurans; se vero &
 Spartiatis, qui adessent, non facturos è
 sua dignitate, si stationem desererent,
 ad

^α Φωκῆες. ^β ἐδὶνα σφί. ^γ ἐνέκρησαν.

Digressi focii dubium sponte, an missu Leonidæ, ut credit auctor & probare vult. Oraculum Spartanis futura prædicens. Manserunt Thespienfes & Thebani.

POLYMNIA, LIBER VII. 453

ad quam venissent omnino custodituri. Ad hanc quoque ego magis opinionem vergo, Leonidem, posteaquam animadvertit socios minime promptos esse & nolle simul periculum subire, veniam eis abeundi dedisse, sibi vero decedere inhonestum putasse: permanenti autem illic ingentem gloriam futuram, & Spartæ felicitatem non defuturam. Si quidem jam inde ab initio moti hujus belli Spartiatis consulentibus à Pythia redditum erat oraculum, fore ut aut Sparta everteretur à barbaris, aut rex ipsorum occumberet. Quod oraculum hexametris illa versibus reddidit, in hæc verba,

Vobis, amphivaga colitis qui mania Spar-
ta,

Aur nris clara dabit Persa victore rui-
nam:

Aut (si non eris hoc) oriundus ab Her-
cule quidam

Flebitur extinctus rex in Lacedæmonis
ora.

Nam neque tantorum neque vim feret
ille leonum,

Sed Jovis, & cuius reor hand tole-
rabile robur,

Alternitum donec passim discerpsit
horum.

- Hæc reputantem Leonidem, cupidumque gloriæ solius comparandæ Spartiatis dimisisse socios potius, quam illos qui abierunt, in sententiis disidentes, tam deformite abisse. Cujus rei non minimo id mihi testimonio est, quod non modo alios, sed etiam vatem Megistiam, hujus expeditionis comitem, Acarnanem, qui à Melampode oriundus dicebatur, hunc qui etiam prædixit ex extis ea quæ erant illis eventura, propagalam Leonides dimiserit, ne secum periret; at iste dimissus tamen ipse non deseruit, filium modo, qui ei unicus erat, una militantem missum fecit. Ita focii quos Leonides remittebat, ei obtemperantes abiere. Thespienfes tantum atque Thebani persistere cum Lacedæmoniis: Thebani quidem, inviti ac nolentes, quippe quos Leonides loco obsidum distinebat: Thespienfes vero libentissimi, qui negaverunt se Leonide & iis qui cum eo erant desertis abscessuros: permanentesque una cum illo occubuerunt: quorum dux erat Demophilus Diadromæ filius. Xerxes, sub exortum solis libaminibus factis, tantisper moratus

τον Φυλάξοντες δὲ χεῖρ. ταύτη καὶ μάλλον τῇ γνώμῃ πλεῖς εἰμι, Λεωνίδῳ, ἐπὶ τε ᾗ ποτε τὰς συμμαχὰς ἐόντας ἀποστῆναι, καὶ οὕτω ἐξελόντας συναλκινοδυνεύειν, κελεύσασθαι σφεας ἀπαλλάσσειν· αὐτῷ δὲ ἀπίεσαι ἔκαλεως ἔχον· μένοντι δὲ αὐτῷ, κλέειν μέγα ἐλείπετο, καὶ ἡ Σπάρτης εὐδαιμονίῃ οὐκ ἐξηλείφετο. ἐπέφησεν γὰρ ἱπποφίας τοῖσι Σπαρτιάταισι χρεωμένοισι πρὸς τὴν πλῆμιν τῶν ἀντίπαλον κατὰ δὲ χάρις ἐχθρομένους, ἢ Λακεδαιμόνα ἀνὰ πρὸν γῆρας ἱπποφίας τῶν βαρβάρων, ἢ τὴν βασιλῆα σφείων ἀποπλέεσθαι. ταῦτα δὲ σφί ἐν ἔπαισι ἐξαμέτροισι ἔχοντες χεῖρ, λέγοντες ὡς,

Ἵμιν δὲ, ὦ Σπάρτης οἰκῆτορες εὐρυχόροιο,
Ἡ μέγα ἄστυ ἐρικυδέες ἱπποφίας ἀνδράσι Πελοπόννησιν

Πέρφετα· ἢ τὸ μὲν, σὺν, ἀφ' Ἡρακλείους
δε γνέβλης

Πενθήσῃ βασιλῇ φθήμενον Λακεδαιμόνον
ἐρῶ.

Οὐ γὰρ τῶν πατρῶν χάρις μὲν ἔδδε λεόντων
ἀντιπλέω. Ζήως γὰρ ἔχῃ μὲν ἔδδε ἐφ' ἡμῖν

Σχίσσεσθαι, πρὶν τὴν δὲ ἔπειρον διὰ πᾶντα δάσσειται.

ταῦτα τε δὴ ὀπλιζόμενον Λεωνίδῳ, καὶ βεβλόμενον κλέειν κατὰ χάρις μῆνον Σπαρτιατικῶν, ἀποπέμψαι τὰς συμμαχὰς μάλλον, ἢ γνώμῃ διενεχθῆναι ἔτῳ ἀκρόσμως οἰχεσθαι τὰς οἰχομένους. Μαγίστην δὲ μὲν καὶ τὸδε οὐκ ἐλάττωσεν τῶν πρὸς γέροντες. ἔδδε μῆνον τὰς ἄλλας, ἀλλὰ καὶ τὴν μόντην ὅς ἐπειρὶ τῇ στρατῷ ταύτῃ, Μεγίστην τὴν Ἀκαρνανίαν, λεγόμενον εἶναι τὴν ἀνέκαθεν ἀπὸ Μελάμποδος, τῶν ἀπῶν ἐκ τῶν ἱππῶν πρὸς μέλλοντα σφί ἐκβαίνειν εἰπόντες, Φανερός ἐστὶ Λεωνίδης ἀποπέμπων, ἵνα μὴ συναπολητῇ σφί. ὁ δὲ, ἀποπέμπόμενος, αὐτὸς μὲν οὐκ ἀπέλειπετο, τὴν δὲ πᾶσαν συναλκιδόμενον, ἐόντας οἱ μενονεύα, ἀπέπεμψε. Οἱ μὲν νῦν σύμμαχοι οἱ ἀποπέμπόμενοι, οἰχόμενοι τε ἀπὸντες, καὶ ἐπείθοντο Λεωνίδῃ. Θεσπιδες δὲ ἐπὶ Θεβαῖσι κατέμειναν μῆνοι πρὸς Λακεδαιμονίους. τῶν δὲ Θεβαῖων μὲν, ἀέκοντες ἔμενον, καὶ ἔβλόμενοι· κατὰ χάρις σφεας Λεωνίδης, ἐν ὁμήρῳ λόγῳ ποιούμενος· Θεσπιδες δὲ, ἐκόντες μάλιστα· οἱ οὐκ ἔφασαν, ἀπολιπόντες Λεωνίδῳ τὰς μετ' αὐτῷ, ἀπαλλάξεσθαι, ἀλλὰ κατὰ μέναιες συναπείναν. ἐστράτηγε δὲ αὐτῶν Δημόφιλος Διαδρόμῳ. Ζέρξης δὲ, ἐπὶ ἡλίου ἀνατείλῃ σπονδὰς ἐποίησεν,

a MS. habet ἐκίχετο. b βασιλῆα. c MS. habet τῶν ἐπὶ πᾶσι. d Vocem ἐπὶ πᾶσι ignorat MS.

ἔπειθ' ὅταν χρόνον, ἐς ἀγορῆς καὶ μάστιγι πλεονέχων
 ῥίον περὶ πόλιν ἐπιείκοι. καὶ γὰρ ἐπὶ πάλαι ἐξ Ἐπι-
 αλτεω ἔγωγε. ἀπὸ γὰρ ἔξωθεν ἡ κατὰ βῆλιν στυ-
 γήνη ἐστὶ, καὶ βραχυτέρῳ ὁ χώρῳ πολλὸν
 ἤπερ ἡ περὶ πόλιν τε καὶ ἀνάσσει. οἱ τε δὲ βάρβα-
 ροὶ οἱ ἀμφὶ Ξέρξεα περὶ πόλιν, καὶ οἱ ἀμφὶ Λε-
 ωνίδην ἑλλήνες, ὡς πλεονέχων ἔξωθεν
 ποιεῖσθαι ἤδη πολλὰ μάλλον ἢ κατὰ δόξαν ἐπ-
 εχέουσιν ἐς τὸ εὐρύτατον ἔξωθεν. τὸ μὲν γὰρ
 ἔρμα ἔξωθεν ἐφυλάσσεται. οἱ δὲ, ἀνὰ τὰς
 περὶ πόλιν ἡμέρας ὑπερβύσσοντες ἐς τὰ ἐνδοτέρω
 ἐμάχοντο. τὸ τε δὲ συμμίσχοντες ἔξωθεν τὸ ἐνδο-
 τέρον, ἐπὶ πόλιν πολλοὶ τῶν βαρβάρων. ὅπου γὰρ
 οἱ ἡγεμόνες τῶν τελευτῶν ἔχοντες μάστιγας, ἐρρά-
 πνον πάντας ἀνδράς, αἰεὶ ἐς τὸ πρὸς πόλιν ἐπιβύ-
 σοντες. πολλοὶ μὲν δὲ ἐπὶ πόλιν αὐτῶν ἐς πλεονέ-
 χοντα, καὶ διεφθέρωντο. πολλὰ δὲ ἐπὶ πλεονέ-
 χοντα κατεπαύοντο (ὡς ἔπειθ' ἀλλήλων. ὡς δὲ λό-
 γῳ ἔδειξεν ἔξωθεν ἀπολλυμένων. ἅτε γὰρ ἔπειθ' αὐτοὶ
 τὸ μέλλοντα σφὶ ἐπεδιδίκαζον ὅτι τὸ περὶ πόλιν
 τῶν οὐρῶν, ἀπεδείκνυντο ῥώμης ὅσον ἔχον
 μέγιστον ἐς τὰς βαρβάρους, ἀλλὰ ἡγεμόνες οἱ
 καὶ αὐτοὶ. Δόξα δὲ μὲν νῦν ποῖσι πλεονέχοντα αὐ-
 τῶν πλεονέχοντα ἐτόλμαν κατεγνώσαν ἤδη, οἱ δὲ
 ποῖσι ξίφεσι διερχόμενοι τὰς Πέρσας. Λεωνίδης
 τε ἐν τῷ τῷ πᾶσι πᾶσι, ἀνὴρ ἡγεμόνῳ ἄ-
 ριστος, καὶ ἕτεροι μετ' αὐτῶν ὀνόμασται, πολλοὶ δὲ
 ἐς τὸν ὄνομασται Σπαρτηνῶν, τὸ ἐγὼ ὡς ἀν-
 δρῶν ἀξίων ἡγεμόνων ἐπὶ πόλιν τὰ ἐνδοτέρω.
 ἐπὶ πόλιν καὶ ἀπὸ πόλιν τὸ τελευτῶν. καὶ δὲ
 καὶ Περσῶν πᾶσι ἐν πόλιν ἄλλοι τε πολλοὶ καὶ
 ὀνόμασται, ἐν δὲ καὶ Δαρείω δύο παῖδες, Ἀ-
 βροχόμης τε καὶ Ὑπεράνης, ἐκ τῆς Ἀρτά-
 νειας ἡγεμόνος φρατρίδος γεγονότες Δαρείω.
 οἱ δὲ Ἀρτάνης, Δαρείω μὲν ἔξωθεν βασιλεὺς ὡς ἀ-
 δελφεός, Ὑπεράνης δὲ ἔξωθεν Ἀρσάμειος παῖς. ὅς
 καὶ ἐκδοὺς πλεονέχοντα Δαρείω, τὸν οἶκον
 πάντας τὸν ἐνδοτέρω ἐπέδωκε, ὡς μὲν οἱ ἐκείνης
 τῆς τέκνης. Ξέρξεω τε δὲ δύο ἀδελφοὶ ἐν-
 πόλιν πᾶσι μαχεόμενοι ὑπὲρ ἔξωθεν νεκρῶν
 Λεωνίδην. Περσῶν τε καὶ Λακεδαιμονίων ὁ-
 δισμὸς ἐν πόλιν πολλός. ἐς δὲ τῶν τε ἀρετῶν
 οἱ ἑλλήνες ὑπερεξέρχονται, καὶ ἐπὶ πόλιν τὰς
 ἐναντίας τετρακίς. τῶν δὲ σπασίαντες μέγιστον
 οἱ σὺν Ἐπιάλτῃ παρεχόμενοι. ὡς δὲ τῶν ἡγεμόνων
 ἐπὶ πόλιν οἱ ἑλλήνες, ἐνδοτέρω ἤδη ἕτεροι οὐκ
 ἐπὶ πόλιν. ἐς τε γὰρ τὸ ἐνδοτέρω ὅδ' ἀνεχώρουν
 ὀπίσω, καὶ ἀλλοτρίως ἀνεχώρουν τὸ πᾶσι, ἐλ-
 θόντες,

tus dum tempus esset quo forum solet
 maxime frequens esse hominibus, ἐ κα-
 stris movit. etenim ita ab Epialte erat
 mandatum. nam descensus à monte,
 compendarius magis ac brevioris multo
 spatii quam circuitus atque ascensus. Et
 Barbari igitur, qui circa Xerxem erant,
 accessere, & Leonides ac Græci, qui
 cum eo erant, tanquam ad necem exitum
 facturi, jam multo magis quam à prin-
 cipio itidem progressi sunt ad faucium
 partem laxissimam. nam munitiones muri
 eos tutabantur. Et qui superioribus die-
 bus in loca arcta prodeuntes dimicave-
 rant, tunc extra angustias facto confli-
 ctu permulti barbarorum cadebant. Nam
 duces à tergo sui quisque agminis, fla-
 gellis quæ gestabant unumquemque cæ-
 debant, assidue ad procedendum adhor-
 tantes. unde multi eorum in mare deci-
 dentes absumebantur, multo plures in-
 vicem vivi proculcabantur, quum nulla
 pereuntis ratio haberetur. Quumque sci-
 rent impendere sibi necem ab iis qui mon-
 tem circumvicerant, quantum maxime ro-
 boris poterant id in barbaros ostende-
 bant, ingruentes ac sese intrudentes.
 Quorum plerisque quum jam lanceæ 224
 diffractæ essent, illi vero gladiis Perfas
 obtruncabant, & Leonides in hoc discrimi-
 mine cecidit, navata strenuissime opera,
 & cum eo alii insignes, multi vero et-
 iam non insignes Spartani: quorum ego
 tanquam dignorum virorum nomi-
 na sciscitatus sum; sed & sciscitatus fui
 trecentorum omnium. Persarum quo-
 que illic cum multi alii celebres cecide-
 runt, tum vero duo Darii filii, Abro-
 comes & Hyperanthes: quos Darius ex
 Phrataguna Artanis filia sustulerat. Ar-
 tantes autem, Darii regis frater, & Hy-
 staspis filius nepos Arsamis erat, qui quum
 Dario filiam nuptum dedit, omnem in-
 super ei domum tradidit, ut qui esset
 unicæ pater. Xerxis igitur duo fratres 225
 de cadavere Leonidæ pugnantes occu-
 buere; adeoque vehemens fuit Persarum
 Lacedæmoniorumque conflictus, donec
 Græci & cadaver Leonidæ virtute sub-
 traxerunt, & quater adversarios fugere
 compulerunt. & eousque perstiterunt,
 dum ii qui cum Epialte erant adfuere.
 Quos ubi venire audierunt Græci, tum
 vero pugnandi ardor immutatus est. nam
 ad angustias viæ sese retro recepere: &
 prætergressi murum, quum venissent, in-
 tu-

a ἐφ' ὅτι. b ὅσοι ἔχοντες μέγιστον ἐς. c μετ' αὐτῶν ὀνόμασται Σπαρτηνῶν. d Ἀρτάνης & μοχλὶς Ἀρσάμειος. e ὑπε-
 εξέρχονται.

Leo lapideus ad sepulchrum Leonidæ. Locus ubi ceteri perierint. Dionece, Alpheus & Maron maxime laudati, & Dithyrambus Thespicius. Carmina funebria Amphictyonum.

POLYMNIA, LIBER VII. 455

tumulo addensati federunt cuncti, præter Thebanos. Est autem iste tumulus in ingressu, ubi nunc ad Leonidem stat lapideus leo. Hoc in loco defensantes se gladiis suis, qui adhuc supererant, barbari & manibus & mucronibus obruerunt incessentes; alii ex adverso urgentes, & in munitionem muri terra congesta; alii undique circumvenientes & circumstantes. Lacedæmonii autem atque Thespicienses quum tales extiterint, præstantissimus tamen extitisse fertur Dionece Spartiata: quem, antequam cum Medis confingeretur, hoc dictum dixisse ajunt: quum à quodam Trachinio audisset barbaros ubi emissuri essent arcus, præ multitudine sagittarum solem obducturos, tantam eorum esse copiam, adeo non his expavescit, ut parvi faciens Medorum turbam, responderit, Omnia sibi bona Trachinium hospitem nunciare, si Medis solem occultantibus sub umbra cum illis, & non in sole pugna ipsis futura esset. Hæc & alia hujusmodi dicta ajunt Dionece Lacedæmonium reliquisse monumenta. Post hunc è Lacedæmoniis duo fratres præstantissimi feruntur fuisse, Alpheus & Maron, Orsiphanto geniti: è Thespiciensibus autem excelluit maxime Dithyrambus Harmatidæ filius. His eo loci ubi ceciderunt sepultis, & iis fociis qui prius occubuerunt, quam à Leonide dimissi abierunt, epigrammata his verbis inscripta sunt,

Terdices centum hic certarunt millibus olim

È Peloponneso millia quarta virum.

Hæc universis superscripta sunt: ista peculiariter Spartiatis,

Nos Lacedæmoniis refer hic, peregrine, jacentes,

Illorum dictis dum damus obsequium.

Et Lacedæmoniis quidem istud: vati autem quod sequitur;

Nobilis hoc bustum est (Medi occidere) Megiste,

Sperchium ad fluvium: non sed innuit obit.

Qui vates obitum quamvis præscreta adesse,

Sparta haud sustinuit deservisse duces.

Qui hos inscriptionibus & cippis exornarunt, præter inscriptionem vatis Amphictyones fuere: at istud vatis Megistiæ, Si-

γόντες, ἴζοντο ὅππῃ τὸν κελωνὸν πάντες ἀλλέες οἱ ἄλλοι παλὺ Θηβαίων. ὃ ἢ κελωνὸς ἐπὶ ἐστὶ ἐν τῇ ἐσοδῷ ὅκα νῦν ὁ λίθινος λέων ἐστὶ Λεωνίδῃ. ὦν τέτω σφείας τῷ χώρῳ ἀλεξομένους μαχαίρησι τῇσι αὐτῶν αἰ ἐτύχωνον ἐπὶ περὶ σταί, καὶ χερσὶ ἐς σμάσι κατήχωνον οἱ βάρβαροι βάλλοντες, οἱ μὲν, ἐξ ἐναντίας ὀπισθοσπόμενοι, καὶ τὸ ἔρμα ἔτειχε συγχάσαντες. οἱ ἢ, περὶ γόντες πάντοθεν περὶσσεύον. Λακεδαιμονίων δὲ ἐ Θεσπιέων ποιούτων ἡγομένων, ὅμως λέγει ἄριστος ἀνὴρ ἡμέαυ Σπαρτιάτης Διωνέκης. τὸ τότε Φασὶ εἰπεῖν τὸ ἐπὶ πρὶν ἢ συμμιξάσθαι σφείας τοῖσι Μήδοι, πυθόμενον πρὸς τῷ τῷ Τρηχινίῳ ὡς ἐπεὰν οἱ βάρβαροι ἀπείωσι τὰ τοξεύματα, τὸ ἥλιον ὑπὸ ἔσπερῃ τῶν οἰσῶν ἀποκρύψουσιν. τοσούτῳ πᾶσι αὐτῶν εἶναι. τὸ δὲ, σὺν ἐκπλαγῆναι τοῖσι, εἰπεῖν (ἐν ἀλογίᾳ ποιούμενον τὸ Μήδων πλῆθος) ὡς πάντα σφί ἀγαθὰ ὁ Τρηχινίος ζεῖν ἀγγέλλοι, εἰ ἀποκρυφίσαντων τῶν Μήδων τὸ ἥλιον, ὑπὸ σκίῃ ἔσσοι πρὸς αὐτοὺς ἡ μάχη, καὶ σὺν ἡλίῳ. πάντα μὲν καὶ ἄλλα τοιαύτοισι ἐπεὰ Φασὶ Διωνέκεια τὸ Λακεδαιμόνιον λιπέσθαι μνημόνια. Μετὰ ἢ τῶν δριεῦσαι λέγον Λακεδαιμόνιοι δύο ἀδελφοὶ, Ἀλφεὺς τε ἐ Μάρων, Ὅρσιφάντης παῖδες. Θεσπιέων ἢ εὐδοκίμει μάλα τῷ ἔνομα ἡ Διθυράμῳ, Ἀρματίδῃ. Θαφθεῖσι δὲ σφί αὐτῶν πρὸς τῇ περὶ ἐπεσιν, καὶ τοῖσι ὡς περὶ πρὸν πελώρησιν ἢ ὑπὸ Λεωνίδῃ ἀποπεμφθέντας ὕχοντο, ὀπιγέγραπται γράμματά τε λέγοντα ταῦτα,

*Μυριάσιν ποτὶ τῇδε τρηκεσίαις ἐμάχοντο
Ἐκ Πελοποννήσου χιλιάδες πύστες.*

ταῦτα μὲν δὴ τοῖσι πᾶσι ὀπιγέγραπται. τοῖσι δὲ Σπαρτιάταις ἰδίᾳ,

*Ὡς ζεῖν, ἄγγελλον Λακεδαιμονίοις ἐπὶ τῇδε
Κείμεθα, τοῖς κείνων ῥήμασι πεφθόμενοι.*

Λακεδαιμονίοισι μὲν δὴ ταῦτα. τῷ ἢ μάντι, τῷ δὲ,

Μνήμα τόδε κλεινοῦ Μεγίστα, ὃν ποτὶ Μήδοι

*Σπερχίδῳ πῶτα μὲν κτεῖναν ἀμύψαμενοι·
Μάντι, ὃς τότε κῆρας ἐπερχομένας σάφα
εἶδώς,*

*Οὐκ ἔτλη Σπάρτης ἡγεμόνας περὶ λυγρῶν.
ὀπιγέγραμμαι μὲν νῦν ἐς εἰρήνην, ἔξω ἢ τὸ ἔμάντι
ὀπιγέγραμμαι, Ἀμφικτυόνες εἰσὶ σφείας
οἱ ὀπιγροσμήσαντες. τὸ ἢ ἔμάντι Μεγίστῳ,
Σι-*

a Hæc vox ἐστὶ non est in MS. b αὐτίαν ἐτύχωνον. c εἰπα bis. d Ἐκ Πελοποννήσου.

Σιμωνίδης ὁ Λεωνιδέος ἐστὶ κατὰ ξένῳ ὁ Πι-
γρῆς. Δύο ἢ τετάρων τῶν τριηκσίων λέγει Εὐ-
ρύτον τε ἔστιν Ἀριστοδήμον, παρεόν αὐτοῖσι ἀμφοτέ-
ροι, κοινῶς λόγῳ χρησασμένοι, ἢ δόποσῳ ἴνα
ὁμῶς ἐς Σπάρτην, ὡς μεμελημένοι περὶ ὅσον ἐστὶν ἔ-
ρατοπιδεῖα ὑπὸ Λεωνιδέω, καὶ κατεκείατο ἐν Ἀλπίνῳι-
σι ὁφθαλμίωντες ἐς τὸ μέγιστον· ἢ εἴγε μὴ ἐβέβηλον το-
νοσησάτω, δόποσῳ ἄμα τοῖσι ἄλλοις· παρεόν σφι
τετάρων τὰ ἑπὶ ποιεῖν, ὅτε ἐβελήσῃ ὁμοφρονέειν.
ἀλλὰ γνώμη διενεχθέντας, Εὐρύτον μὲν, πυθόμε-
νον τὴν τῶν Περσέων πείσοδον, αἰτήσας τε τὰ ὅπλα,
καὶ ἐσδιώτα, ἀρῆν αὐτὸν κελεύσας τὸ εἰλῶτα ἐς τὰς
μαχομένους· ὅπως ἢ αὐτὸν ἤραγε, τὸ μὲν ἀναγόν-
τα, οἷχεσθαι Φεύγοντα· τὸ ἢ, ἐσπεύοντα ἐς τὸ ὁμι-
λον, διὰ φθάρῃαι. Ἀριστοδήμον ἢ, λήποψυχέ-
οντα λήφθῃαι. αἱ μὲν νῦν ἡ μὲν Ἀριστοδή-
μον ἀλογήσαντα ὁ δόποσῳ ἐς Σπάρτην, ἢ καὶ
ὁμῶς σφῶν ἀμφοτέρων τὴν κομιδὴν ἡμέα, δο-
κῆν ἐμοί, ὅτε ἂν σφι Σπαρτίητας μιλῶν ἐδεμίλῳ
περὶ δέξῃ. νῦν ἢ ἔστι μὲν αὐτῶν ἀπολομένης, ἔ-
στι, ἢ μὲν αὐτῆς ἐχομένης περὶ φάσι, ὅτε ἐβ-
ελήσῃ ἢ δόποσῳ ἴνα, ἀναγκαίως σφι ἐχθρὸν
μιλῶσιν μέγας Ἀριστοδήμῳ. οἱ μὲν νῦν ἔτι
σωθῆναι λέγουσι Ἀριστοδήμον ἐς Σπάρτην, καὶ
διὰ περὶ φάσιν πῶς· οἱ δὲ, ἄγχι πρὸς πε-
φθῆναι ἐκ ἔρατοπιδεῖα, ἐξέον αὐτῶν καταλα-
βεῖν τὴν μάχην γινόμενῳ, ὅτε ἐβελήσῃ, ἀλλ'
ὑπομείναντα ἐν τῇ οἰᾷ, περὶ γένεσιν· τὸ ἢ συν-
άγχι πρὸς αὐτῶν, ἀπικόμενον ἐς τὴν μάχην, δό-
ποσῳ εἶναι. Ἀπνοσησας ἢ ἐς Λακεδαίμονα ὁ Ἀρι-
στοδήμῳ, ὁ γένος τε εἶχε ἔστιν ἀπικόμενον· πᾶσιν
ἢ πᾶσι, ἢ πᾶσι· ἔτι οἱ πῦρ ἐδεῖς ἑναυε Σπαρ-
την, ἔτι διελέγετο. ὁ γένος τε εἶχε, ὁ γέν-
ος Ἀριστοδήμῳ καλεόμενον. ἀλλ' ὁ μὲν ἐν τῇ
ἐν Πλαταιῇσι μάχῃ ἀνέλαβε πῶς τὴν ἐπενε-
χθεῖσαν οἱ αἰτίαι. λέγεται ἢ ἔστι ἄλλον δόποσῳ
φθῆναι ἄγχι πρὸς Θεσσαλίῳ τῶν τριηκσίων τε-
τάρων, περὶ γένεσιν, τῶν ἑνομα εἶναι Παντίῳ.
νοσησάντα ἢ τετάρων ἐς Σπάρτην, ὡς ἡπύματο,
ἀπᾶν γένεσιν. οἱ ἢ Θεβαῖοι, τὸ ὁ Λεοντιάδης
ἐστρατηγεῖ, πῶς μὲν μὴ τῶν ἑλλήνων ἐόντες ἐ-
μάχοντο, ὑπὸ ἀναγκαίης ἐχόμενοι, πῶς
τὴν βασιλείᾳ ἐρατῶν· ὡς ἢ εἶδον κατωπέρ-
περα τῶν Περσέων γινόμενα τὰ πηγήματα,
ἔτι δὲ τῶν σὺν Λεωνιδῇ ἑλλήνων ἐπὶ γινόμενων
ἐπὶ τὸν κελώνον, δόποσῳ ἐόντες τετάρων, χεί-
ρας τε περὶ τῶν, καὶ ἡσαν ἀσπονδῶν βαρβα-
ρων· λέγοντες τὸν ἀληθέστατον τῶν λόγων, ὡς ἔ-
στιν

Simonides Leoprepis filius, propter ho-
spitii jucunditatem inscripsit. Ex his tre- 229
centis feruntur duo EUrytus & Aristode-
mus, & quum liceret ambobus publico ju-
re utentibus aut salutem sibi parare Spar-
tam euntibus, sicut erant è castris ab Le-
onide remissi, & decumbebant in Alpenis
acerrime oculis laborantes; aut, si rever-
ti recusarent, una cum aliis occumbere:
quum liceret illis alterutrum facere, no-
luisse idem consilium sequi: sed quum
discrepant, EUrytum quidem audita
Persarum circuitione petiisse arma, &
quum induisset jussisse hilotam ad pu-
gnantes ducere. hunc ubi duxit, illum
qui duxerat fugæ se mandantem abiisse,
illum dato in agmen impetu occubuisse:
Aristodemum vero præ ignavia re-
mansisse. Quod si vel Aristodemus solus
redire Spartam neglexisset, aut si pari-
ter ambo reduces fuissent, videntur mi-
hi Spartiatæ nullam iis pœnam irroga-
turi fuisse; nunc autem altero eorum
extincto, altero qui vicinus eidem oc-
casioni, tamen occumbere noluerit, ne-
cessario debuisse magnopere irasci Ari-
stodemo. Quidam hunc in modum & 230
ob hanc causam Aristodemum sospitem
rediisse Spartam ajunt. Alii autem ab
exercitu pro nuncio missum, quum pos-
set pugnae quæ fiebat adesse, noluisse,
sed moratum in via, fuisse superstitem:
fociumque ejus qui una mittebatur, in
pugnam profectum oppetiisse. Lacedæ- 231
monem igitur regressus Aristodemus
probro & ignominia notatus est: qualia
quum exciperet, erat infamis, neque
eum quisquam Spartiatarum igni aut al-
loquio impertivit; & ignominiam subi-
bat Aristodemus fugax appellatus. Ve-
rum hic omnem sibi objectam culpam
in pugna apud Plataeas gesta delevit.
Fertur item alius ex eisdem trecentis su- 232
perfuisset, in Thessaliam pro nuncio mis-
sus, cui nomen erat Pantizæ: sed Spar-
tam reversus, quum opprobrium esset,
se se strangulasse. Thebani autem, quo- 233
rum dux erat Leontiades, hætenus vi-
retenti à partibus Græcorum dimicave-
runt adversus regis copias; at ubi res
Persarum superiores esse animadvertere-
runt, ibi à Græcis cum Leonida ad tu-
mulum ire properantibus se dissociantes,
manus ad barbaros protenderunt,
ad eosque propius accesserunt, referen-
tes, quod verissimum erat, sese cum
Me-

Et tamen asperare habiti. Hinc Xerxis cum Demarato consilium de Lacedæmoniorum numero, & modo eos subigendi. Cytheræ insulæ ratio, & Chilonis de ea iudicium.

Medis sentire, terramque & aquam regi inter primos dedisse; at vi coactos ad Thermopylas venisse, & à culpa cladis regi illatæ abesse. Hæc allegantes, quorum etiam Theffalos testes habebant, servati sunt: non tamen omnia fortunati fuerunt. nam barbari qui eos illuc progressos cepere, aliquos horum ut accedebant etiam obtruncaverunt; pluribus, jussu Xerxis, regias notas inusserunt, à duce Leontiade exorfi: cujus filium Eurymachum postea Platæenses, quadringentorum Thebanorum ducem, quum urbem ipsorum teneret, interemere.

234 Hunc quidem in modum Græci ad Thermopylas dimicaverunt. Xerxes autem accitum Demaratum interrogavit, hinc orsus, Demarate, virum te bonum esse indicio veritatis experior; quæ enim dixisti, ea omnia perinde evenere: nunc hoc mihi pandito, Quotnam sunt reliqui Lacedæmonii, quotve eorum tales in re bellica? an & universi? Cui Demaratus, Multitudo, rex, inquit, Lacedæmoniorum omnium magna est, & civitates multæ. Quod autem discere vis, scies: Est enim in Lacedæmone urbs Sparta octo millium ferme virorum, qui omnes iis qui hîc pugnare sunt similes; ceteri Lacedæmonii, non illis quidem similes, sed tamen strenui. Ad hunc Xerxes, Demarate, inquit, agendum expone quo pacto hos viros minimo cum labore subigamus. tu namque calles quo tendant eorum consilia, ut-

235 pote quorum rex fuisti. Cui Demaratus, Quum, inquit, me, ô rex, libenter consulas, æquum est me tibi expromere, quod sit optimum; nempe, si trecentas naves ex navali copia in oram Lacedæmoniam mittas. adjacet autem illi insula nomine Cythera: quam obrui mari quàm extare conducibilius esse Spartiatis Chilon ajebat, vir apud nos sapientissimus: videlicet expectans semper ab ea aliquid tale futurum, quale nunc ego expono; non ille quidem tuam classem prævidens, sed quamcunque similiter extimescens. Ex hac igitur insula exorti tui Lacedæmonios territent. Ita illi ex vicino nacti domesticum bellum, nihil tibi erunt timendi, ne ceteræ Græciæ, quum à tuis pedestribus copiis expugnatur, auxilia ferant: subacta autem reliqua Græcia, Laconica sola jam linquitur invalida. Quod nisi feceris, hoc fo-

POLYMNIA, LIBER VII. 457

μηδίζεσι, καὶ γὰρ τι ἐὶ ὕδαρ ἐν πρώτοις ἐδοσαν βασιλεί. ὑπὸ ᾧ ἀναγκαίης ἐχόμενοι, ἐς Θερμοπύλας ἀπικνέσθω, καὶ ἀναίτιοι εἶεν ἔργα ματ. ἔργον ὅτ. βασιλεί. ὥστε πάντες λέγοντες περὶ ἐχνοῖο. εἶχον γὰρ ἐὶ Θεσσαλὸς τὸ λόγων τῶν τῶν μαρτυρας. ἔμηνιοι τὰ πάντα ἠτύχησαν. ὥς γὰρ αὐτὰς ἔλαβον οἱ βαρβαροὶ ἐλθόντες, τὰς μὲν πῖνας αὐτῶν καὶ ἀπέκταναν περὶ σιόνας, τὰς δὲ πλεῖνας αὐτῶν, κελεύσαντος Ξέρξεω, ἐστὶν ἐν στήματι βασιλείᾳ, δρῶντες ἀπὸ τῆ στρατηγῆς Λεοντιάδεω. τῇ τὴν παῖδα Εὐρύμαχον χροῖα μετέπειθε ἐφόνδσαν Πλαταιέες, στρατηγῆσαν ἀνδρῶν Θεβαίων τετρακσίων, καὶ χροῖα τὸ αὖτὸ Πλαταιέων. Οἱ μὲν δὲ περὶ Θερμοπύλας ἔλθοντες ἔτῳ ἠγωνίσαντο. Ξέρξης δὲ καλέσας Δημάρηον, ἠρώτα „δρῶντες ἐνθένδε, Δημάρηε, ἀνὴρ εἰς ἀρχάς. „τεκμαίρομαι δὲ τῇ ἀληθείᾳ. ὅσοι γὰρ εἶπας, ἀ- „παῖα ἀπέβη ἔτῳ. νῦν δὲ μοι εἰπέ ὅσοι πινές „εἰσι οἱ λοιποὶ Λακεδαιμόνιοι. καὶ τῶν ἐκείνοι „τοῖσδε τὰ πολέμια, εἴτε ἔσονται. ὁ δὲ εἶπε, „ὦ βασιλεῦ, πολλὰ μὲν πάντων τῶν Λακεδαι- „μονίων πολλόν, καὶ πόλιν πολλὰ. τὸ δὲ θάλας „ἐκμαίειν, εἰδὼς. ἐστὶ ἐν τῇ Λακεδαιμόνι „Σπάρτη, πόλιν ἀνδρῶν ὀκτακισχλίων μάλιστα. „καὶ ἔτοι πάντες εἰσι ὅμοιοι τοῖσι ἐνθάδε μαχε- „σμένοις. οἷα μὲν ἄλλοι Λακεδαιμόνιοι, τὰ „τοῖσι μὲν ὅσοι ὅμοιοι, ἀρχαὶ δὲ. εἶπε πρὸς πάν- „τα Ξέρξης, Δημάρηε, τίω τρώπῳ δόκνησας „τὰ τῶν ἀνδρῶν τῶν ἐπικρατήσμεν; ἴθι, ἐξή- „γῶ. σὺ γὰρ ἐχὼς αὐτῶν τὰς διεξόδους τῶν βαλδ- „μῶν, οἷα βασιλεὺς ἡρώμεν. ὁ δὲ ἀμείβε- „το, ὦ βασιλεῦ, εἰ μὲν δὴ συμβαλέναι μοι περ- „θύμως, δίκαιόν μὲ σοὶ ἐστὶ φράζειν τὸ ἄριστον. „εἰ τῆς ναυτικῆς στρατῆς νέας τριηκοσίας δόπ- „τεῖς, εἰλίας ἐπὶ τῇ Λακωνίᾳ χώρῳ. ἐστὶ δὲ ἐπὶ „αὐτῇ νῆσ. ἐπικράμεν, τῇ ἐνομᾷ ἐστὶ Κύθη- „ρα. τῇ Χείλων, ἀνὴρ παρὲς ἡμῖν σφώτα „τῶν ἡρώμεν, κέρδ. μέζον ἐφῆ εἶναι „Σπαρτίῃ κατὰ τὴν θαλάσσης καταδεδυκέναι „μᾶλλον ἢ ὑπερέχον, αἰεὶ πὶ προσδοκῶν ἀπὸ „αὐτῆς τοῖσδε ἐσέσθαι οἷον πὶ ἐγὼ ἐξηγέομαι. ἔτι „τὸ σὺν ἑλόν περὶ δὲ, ἀλλὰ πάντα ὅμοιος φο- „βούμεν ἀνδρῶν ἑλόν. ἐκ τούτης ὡς τὴν ἡ- „συχὸν ὁρμώμενοι, φοβούμεν τὰς Λακεδαιμόνους. „περὶ καὶ τὴν πόλεμιν σφί ἐόντ. οἰκίᾳ, εἰδὲν „δαίνοι ἐσόντ. μοι, μὴ τὴν ἄλλης Ἑλλάδ. αἰσχρο- „μένης ὑπὸ τῆς πύξης, βοηθῶσι ταύτῃ. κατα- „δολογίᾳ δὲ τὴν ἄλλης Ἑλλάδ, ἀδυνάτους ἦδη „τὸ Λακωνικὸν μῆνον λείπεται. νῦν δὲ πάντες μὴ

M m m

ποιῆς,

„πίης, παδέ τοι παρσδόκα ἐσθαι· ἐστὶ δὲ Πε-
 „λοποννήσῃ ἰσθμὸς ἐθνός. ἐν τῷ τῷ τῷ χαίρων
 „πάντων Πελοποννησίων παρομοσάντων ὅτι σοί,
 „μάχας ἰσχυρότερας ἄλλας ἢ ἡγομένων παρ-
 „δέκω ἐσθαι σοί. ἐκείνῳ δὲ ποιήσαντι, ἀμαχη-
 „τὶ ὅ, τὸ ἰσθμὸς ἔσθαι καὶ αἱ πόλεις παρσχω-
 „ρήσονται. λέγῃ μὲν τῶν Αἰχαιμένων, ἀδελ-
 „φός τε ἐὼν ξέρξῃ, καὶ ἔξ ναυλικῆς στρατῆς στρα-
 „τῆος, ὡδρατυχὼν τε τῷ λόγῳ, καὶ δέοις μὴ
 „ἀναγνωδῆ ξέρξῃ ποιῆν ταῦτα, ὡς βασι-
 „λεύς, ὅρῳ σε ἀνδρὸς ἐκδεκόμενον λόγους, ὅς
 „φθονέῃ τοι εὐ πῆγασοντι, ἢ καὶ παρσδοῖ πῆγ-
 „γμαλα πᾶσι σοί. καὶ γὰρ δὴ καὶ τῶ ποιοῖσι τοῖς
 „τοῖς χρεώμενοι οἱ Ἕλληες χαίρουσι· ἔξ τε
 „εὐτυχέην φθονέουσι, καὶ τὸ κρέσσον εὐγύουσι.
 „εἰ δὲ ὅτι τῇσι παρεῖσθαι τύχησι, τῶν νέες
 „νεαυνηγῆκασι πηρακόσια, ἄλλας ἐκ ἔξ στρα-
 „τόπιδος τρηκασίας ἀποπέμψεις παρσπαλῶν Πε-
 „λοποννησόν, ἀξιομαχοῖ τοι γινόνται οἱ ἀντί-
 „παλοι· ἀλῆς δὲ ἐὼν ὁ ναυλικὸς στρατός, δυσμε-
 „πεχείριστος τε αὐτοῖσι γίνεται, καὶ δὲ χλῶ
 „ὅς ἀξιομαχοῖ τοι ἔσονται· καὶ πᾶς ὁ ναυλι-
 „κὸς τῷ πεζῷ ἀρήξῃ, καὶ ὁ πεζὸς τῷ ναυλι-
 „κῷ, ὁμῶς πορδόμενοι. εἰ δὲ ἀφασίας,
 „ἔπε σὺ ἔσται κείνοις χερίσιν, ἔπε κείνοι
 „σοί· πᾶσι σὺν δὲ πῆγασοντι εὐ, γνώμην ἔ-
 „χων πᾶσι τῶν ἀντιπολέμων μὴ ὀπιλέγεσθαι
 „πῆγματα, τῇ τε εἴσονται τὸν πόλεμον, πᾶσι
 „τε ποιήσονται, ὅσοι τε παλῆος εἰσι. ἱκανοὶ γὰρ
 „ἐκείνοι γε αὐτοῖς ἐαυτῶν πᾶσι φροντίζον εἰσι,
 „ἡμεῖς δὲ ἡμέων ὡπαύτως. Λακεδαιμόνιοι δὲ,
 „ὡς ἴωσι ἀντία Πέρσῃ ἐς μάχην, ὅθεν τὸ
 „παρεὼν τῶμα ἀνιεύεται. Ἀμείβεται ξέρξῃ
 „τοῖσδε, Αἰχαιμένες, εὐ τε μοι δοκέεις λέ-
 „γειν, καὶ ποιήσω ταῦτα. Δημάρητος δὲ
 „λέγῃ μὲν πᾶσι ἄρσας ἔλπεται εἶναι ἐμοί,
 „γνώμην μὲν τοι ἔσονται ὑπὸ σεῦ. ἢ γὰρ δὴ
 „ἐκείνῳ γε ἐνδέχομαι, ὅπως ὅς ἐννοέῃ τοῖσι
 „ἐμοῖσι πῆγμασι, τοῖσι τε λεγομένοις παρ-
 „προν ἐκ τῆς παρσπασμένης, καὶ τῷ ἐόντι.
 „ὅτι πολίτης μὲν πολίτης εὐ πῆγασοντι φθον-
 „νέῃ, καὶ ἐστὶ δυσμενὴς τῇ σιγῇ· ὅθεν ἐν ἡ συμ-
 „βελαδόμενος ἔξ ἀσῆ, πολίτης ἀνὴρ πᾶσι ἄρ-
 „σας οἱ δοκέοντα εἶναι ὑποφῶν, εἰ μὴ παρσσω
 „ἀρετῆς ἀνὴρος· (παρσάνιοι δὲ εἰσὶ οἱ ποῖσται)
 „ξείνῳ δὲ ξείνῳ εὐ πῆγασοντι ἐστὶ εὐμενέστα-
 „τον πάντων, συμβελαδόμενος τε ἀνὴρ συμβε-
 „λεούσῃ πᾶσι ἄρσας. ἔτω ὡς κατὰ λόγους πᾶσι δὲ
 „ἐς Δημάρητον, ἐόντῳ ἐμοί ξείνῳ, παρσχεσθῶ

πῆγασον

fore expecta : Est Peloponnesi arctus i-
 sthmus, quo in loco Peloponnesibus
 omnibus adversum te conjuratis, alia ti-
 bi proelia superioribus atrociora futura
 expecta. At si illud feceris, citra præ-
 lium & isthmus hic & civitates tibi se
 dedit. Post hunc Achæmenes, Xerxis 236
 frater, classis præfectus, quum ei col-
 loquio interesset, veritus ne Xerxes ad
 id agendum induceretur, Animadverto,
 inquit, te, ὁ rex, verba admittere viri
 qui tibi prospere agenti invidet, aut etiam
 res tuas prodit. His enim moribus uti
 Græci gaudent, ut & fortunato invideant
 & meliorem oderint. Quod si è
 præfenti condicione, quum naves qua-
 dringentæ naufragium fecerint, trecen-
 tas alias è cetera classe miseris ad obeun-
 dam Peloponnesum, fiunt nobis adver-
 sarii pares ad decertandum. at si conjun-
 cta classis fuerit, inoppugnabilis illis red-
 detur, & omnino nobis illi impares e-
 runt : simulque omnis exercitus nauti-
 cus terrestri, & invicem terrestris, una
 iter faciens, nautico erit auxilio. Quos
 si distraxeris, neque tu illis usui eris, ne-
 que illi tibi : sed tua ipsius bene consti-
 tuens eoque animo agens, ut adversa-
 riorum res non perpendas, vel ubi bel-
 lum gesturi sint, vel quæ acturi, vel
 quot numero sint. Illi enim soli ad sibi-
 ipsis prospiciendum sufficiunt, & nos i-
 tidem ad consulendum nobis. Quod si
 Lacedæmonii adversus Persas in pugnam
 ibunt, præfens hoc vulnus minime fa-
 nabunt. Ad hæc subjiciens Xerxes, Re- 237
 cte, inquit, Achæmenes, mihi vide-
 ris dicere : quæ & faciam. Demara-
 tus, quod optimum ille quidem mi-
 hi sperat esse, id suadet : ejus tamen
 sententia à tua superatur. Neque enim
 illud admitto, eum nolle rebus meis be-
 ne consultum, ut ex iis quæ antea ab eo
 dicta sunt, & ex ipsa re conjecto. Quo-
 niam civis quidem civi secundis rebus
 prædito invidet, & in taciturnitate eum
 male odit : neque quidquam civi con-
 sultanti, vir civis quæ optima sibi viden-
 tur, suadeat, nisi prope accesserit ad
 virtutem, quales pauci sunt. Hospes au-
 tem hospiti prospera fortuna utenti, om-
 nium est benevolentissimus, eique con-
 sultanti optima consuluerit. Quapropter
 ab insectatione in Demaratum, quum
 sit hospes mihi, posthac abstinere ju-
 beo.

Xerxi placuit transire per mortuos & illudere fara Leonidæ per crucem. Lacedæmonii per Demaratum primi sciverunt consilium regis de invadenda Græcia.

POLYMNIA, LIBER VII. 459

238 beo. Hæc Xerxes loquutus, inter cæsôs transiit, ubi erat Leonides: quem quum audisset Lacedæmoniorum regem cundemque ducem fuisse, jussit, postquam abcidissent caput, in crucem tolli. Ee mihi cum multis quidem aliis indicis, tum hoc non minimo factum fuit manifestum, regem Xerxem maxime omnium excanduisse in Leonidem viventem: nam alioqui nunquam in defunctum hoc genere deliquisset; quum ex omnibus quos ego novi hominibus Persæ maxime soleant viros in re militari præstantes honore afficere. Illi igitur quibus imperatum erat, id exequuti sunt. Redeo ad eam narrationem unde antea defecit. Lacedæmonii primi regem adversus Græciam tendere perceperunt, atque ita Delphos ad oraculum miserunt: ubi responsum est id redditum, cujus paulo ante memini. Perceperunt autem miro modo. Demaratus enim Aristonis filius qui profugit ad Medos, non ille erat Lacedæmoniis benevolus (ut ego quidem arbitror, & ratio mecum militat) tamen hoc fecit, sive in hoc bene illis consultum vellet, ut conjectare licet, sive quod insultaret. Nam posteaquam Xerxes statuit adversus Græciam sumere expeditionem, id Demaratus qui Susis erat, quum accepisset, censuit Lacedæmoniis esse indicandum: sed quum aliter nequiret, (quippe periculosum erat ne deprehenderetur) hanc rem commentus est. Sumptis duplicium paginarum pugillaribus, ceram illinc eradit: deinde in eorum ligno consilium regis exarat. quod litteris exaratum, rursus cera inducit, nequid negotii apud viarum custodes exhiberent pugillares vacui qui ferrentur. Sed & ubi Lacedæmonem allati sunt, non poterant Lacedæmonii conjectura adsequi, antequam (ut ego accipio) Cleomenis filia, eademque Leonidæ uxor, Gorgo, illos edocuit sola ipsa, quum excogitavisset, jubens ceram eradi. fore enim ut litteras in ligno reperirent. Ita ei auscultantes litteras repertas legerunt, easque deinde ad alios Græcos miserunt.

ἡ πινὰ δὲ λοιπὰ κελεύω. ταῦτα εἶπας ἐξέρχης διεξήκει ἀπὸ τῶν νεκρῶν καὶ Λεωνίδεω πέρι ἀκηκῶς, ὅτι βασιλεὺς τι λῶν ἔσρατηγὶς Λακεδαιμονίων, ἐκέλευσε ἀποστρέφοντας τὴν κεφαλὴν ἀναστρωσάτω. ὁ δὲ μοι πολλοῖσι μὲν ἑσὶ ἀλλοῖσι περὶ μερόσι, ἐν δὲ δὴ ἑσὶ τῷδε σὺν ἡκίστα γέγονε, ὅτι βασιλεὺς ἐξέρχης πάντων δὴ μάλιστα ἀνδρῶν ἐθυμώθη ζῶντι Λεωνίδῃ. ἔλαβον γὰρ κατὰ ἑσὶ τῶν νεκρῶν πῶτα παρλωρόμην. ἐπεὶ τιμὴν μάλιστα νομίζεις τὴν ἐγὼ οἶδα ἀνθρώπων Περσῶν ἀνδρας ἀγαθὰς τὰ πολέμια. οἱ μὲν δὲ πῶτα ἐπίειμι τοῖσι ἐπετίτακτο ποιεῖν. Ἄνεμι δὲ ἐκέλευσε δὲ λόγῳ τῇ μοι πρότερον ἐξέλιπε. ἐπύθηντο Λακεδαιμόνιοι ὅτι βασιλεὺς ἐλθοῖτο εἰς τὴν Ἑλλάδα, πρῶτοι, καὶ ἔτι δὴ ἐς τὸ χρησιμὸν τὸ ἐς Δελφὺς ἀπέπεμψαν. ἔνθα δὲ σφί ἐχρήσθη τὰ ολίγα πρότερον εἶπον. ἐπύθοντο δὲ τῷ πρώτῳ θάυμασι. Δημάρητος γὰρ ὁ Ἀρίωνος, Φυγῶν ἐς Μήδους, ὡς μὲν ἐγὼ δοκέω, καὶ τὸ οἶκός ἐμοὶ συμβάχεται, σὺν λῶν εὖνο Λακεδαιμονίοισι. παρέστι δὲ εἰκάσαι εἴτε εὖνοίη πῶτα ἐποίησε, εἴτε καὶ καταχαίρων. ἐπεὶ τε γὰρ ἐξέρχῃ ἐδοξε στρατηλατίαν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἔων ἐν Σάμοσι ὁ Δημάρητος, καὶ πυθόμενος ταῦτα, ἠθέλησε Λακεδαιμονίοισι ἐξαγγεῖλαι. ἄλλως μὲν δὲ σὺν εἶχε σμῆναι. Πικίνδιον γὰρ λῶν μὴ λαμφθεῖν ὁ δὲ, μηχανᾶται τοιαύτην δελτίον διπλῆχον λαβῶν, τὸ κηρὸν αὐτὸν ἐξέκνησε, καὶ ἔπειτα ἐν τῷ ξύλῳ δὲ δελτίῳ ἐγραψε τὴν βασιλέως γνώμην. ποιήσας δὲ ταῦτα, ὁπίσω ἐπέτηξε τὸ κηρὸν εἰς τὰ γράμματα, ἵνα φερόμενον κεινὸν τὸ δελτίον, μηδὲν πῆγμα παρέχοι πρὸς τῶν ὁδοφυλάκων. ἐπεὶ δὲ καὶ ἀπῆκετ' ἐς τὴν Λακεδαίμονα, σὺν εἶχον συμβαλέσθαι οἱ Λακεδαιμόνιοι, πρὶν γὰρ δὴ σφί, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι, Κλεομένεος μὲν θυγάτηρ, Λεωνίδεω δὲ γυνή, Γοργῶ, ὑπέρθερ', εἰσιφραδοῖσιν αὐτῇ, τὸ κηρὸν κινῶν κελεύεσθαι, καὶ εὐρήσθαι σφείας γράμματα ἐν τῷ ξύλῳ. πυθόμενοι δὲ, εὖρον, καὶ ἐπελέξαντο, ἔπειτα δὲ πῶσι ἀλλοῖσι Ἕλλησι ἐπέστειλαν.

a Vox hæc πινὰ non est in MS. b ἡ γὰρ αὐτὴ κοῖτις. c Σάμοσι. d ἐπεὶ δὲ ἀπῆκετ'. e ἐπίθῃ. f Apponuntius in MS. hæc verba, ταῦτα μὲν δὲ ἔτι λόγῳ ἡρώδῃ. HROΔOTOY Z.

ΗΡΟΔΟΤΟΥ
ΤΟΥ
ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΕΩΣ
ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΟΓΔΟΗ,
ΕΠΙΓΡΑΦΟΜΕΝΗ ΟΥΡΑΝΙΑ.
HERODOTI
HALICARNASSEI
HISTORIARUM
LIBER OCTAVUS,
QUI INSCRIBITUR URANIA.

ΤΑΥΤΑ μὲν δὴ ἔγω λέγεσθαι
ἠθέλω. οἱ δὲ Ἑλλήνων ἐς
τὴ ναυικὴν στρατὸν παχύντες,
ἔσθαι οἶδε. Ἀθηναῖοι μὲν,
νέας παρεχόμενοι ἑκατὸν καὶ
εἴκοσι καὶ ἐπὶ. ὧς δὲ ἀρε-
τῆς τε καὶ προθυμίας Πλαταιῆς, ἀπὸροι δὲ
ναυικῆς ἐόντες, συνεπαλήρην τοῖσι Ἀθηναίοι-
σι πᾶς νέας. Κορινθιοὶ δὲ πεσσεράκοντα νέας
παρεῖχοντο. Μεγαρεῖς δὲ, εἴκοσι. καὶ Χαλ-
κιδεῖς ἐπληρώω εἴκοσι, Ἀθηναίων παρεχόν-
των σφί πᾶς νέας. Αἰγινῆται δὲ, ὀκτωκαί-
δεκα. Σικυωνιοὶ δὲ, δυσκαίδεκα. Λακεδαι-
μόνιοι δὲ, δέκα. Ἐπιδαυριοὶ δὲ, ὀκτώ. Ἐ-
ρετριεῖς δὲ, ἐπὶ. Τροιζηνιοὶ δὲ, πέντε. Στυ-
ρεῖς δὲ, δύο. καὶ Κιοὶ, δύο τε νέας, καὶ
πεντηκόντερας δύο. Λοκροὶ δὲ σφί οἱ ὀπιώ-
τιοι ἐπεβοήθειον πεντηκόντερας ἔχοντες ἐπὶ. Ἔ-
σθαι μὲν ὧν ἔσθαι οἱ στρατεύοντες ἐπὶ Ἀρτεμι-
σίον. εἰρηται δὲ μοι καὶ αἷς τὸ πλεονεχθεῖν
τῶν νεῶν παρεῖχοντο. ἀριθμὸς δὲ τῶν συλλεχθει-
σέων νεῶν ἐπὶ Ἀρτεμίσιν, ὧς, παρέξ τῶν πεν-
τηκόντερων, διηκόσια καὶ ἐβδομήκοντα καὶ μία.
τὸ δὲ στρατηγὸν τὸ μέγιστον κάρτεον ἔχοντα,
παρεῖχοντο Σπαρτιάται, Εὐρυβιάδην τὸν Εὐρυκλεί-
δεω. οἱ γὰρ σύμμαχοι ὅσον ἔφασαν, ὧς μὴ ὁ
Λακων ἡγεμονεῖν, Ἀθηναῖοις ἐψέδωκεν ἡγεμονε-
ναι, ἀλλὰ λύσθαι τὸ μέλλον ἐσέσθαι στρατεύματα.
Εἰ γὰρ

ATQUE hæc quidem
ita gesta dicuntur esse.
Græci autem quibus
res navalis delegata e-
rat, hi fuere. Athenien-
ses, qui naves centum
& septem viginti præ-
buere; sed quas virtute & promptitudi-
ne stimulante, Plataenses rei nauticæ in-
experti, propugnatoribus instruxerunt.
Corinthii, qui attulere naves quadragin-
ta: Megarenses, qui viginti. Chalcidenses
totidem sibi ab Atheniensibus præbitas
armaverunt: Æginetæ, duodeviginti:
Sicyonii duodecim, Lacedæmonii, de-
cem: Epidaurii, octo: Eretrienes, se-
ptem: Træzenii, quinque: Styreen-
ses, duas: Cii, totidem, cum totidem navigiis
quinguentium remorum. Quibus auxili-
ares erant Locri Opuntii cum septem na-
vibus L remorum. Hæ naves ad Artemi-
sium in statione erant: quarum quot qui-
que præbuerint, à me dictum est. U-
niversarum vero præter naves L remo-
rum, ad Artemisium coactarum, nu-
merus fuit ducentarum septuaginta unius.
His ducem, penes quem summa imperii
esset, Spartiatæ præbuerunt EUrybia-
dem EUryclidæ filium. Nam socii nega-
verunt se, nisi Lacon esset imperator,
sequeuturos esse Athenienses ductores,
sed exercitum qui futurus erat soluturos.
E-

Atheniensium prudens cessio imperii. Sapiens largitio Themistoclis ad socios retinendos prope Artemisium ex petitu Eubœensium.

3 Etenim jam inde ab initio, antequam in Siciliam ad societatem ineundam mitteretur, agitatum sermone erat, tanquam expediret rem nauticam Atheniensibus permittere: ceterum recusantibus sociis, cessere Athenienses, quod magni facerent Græciam superesse; quam intelligebant esse perituram, si de ducatu contenderent; recte sentientes. Nam intestina seditio tanto deterior est bello quod concorditer geritur, quanto bellum pace. Hoc itaque ipsum intelligentes, non repugnaverunt, sed ceesserunt usquedum magnopere illis indigebant, quemadmodum ostenderunt. Siquidem posteaquam expulso Persa jam de illius terra certabant, superbiam Pausaniæ caussati, Lacedæmonios ducatu abdicaverunt. Verum hæc posterius gesta sunt.

4 Tunc autem ii Græci qui ad Artemisium se contulerant, ubi viderunt & multum navium ad Aphetas esse contractum, & omnia plena militum, perculsi metu, quod præter opinionem suam expectationemque res barbarorum succederent, consultabant de facienda fuga ex Artemisio intus in Græciam. Quorum consultatione cognita, Eubœenses obsecrabant Eurybiadem ut exiguum temporis præstolaretur, usquedum ipsi liberos atque mancipia subducerent. Ubi non persuadent, ad ducem Atheniensium Themistoclem transgressi, paciscuntur cum eo triginta talentis, ut manentes ante Eubœam pugna navali decreturi essent. Themistocles autem hac ratione Græcos retinuit. Eurybiadæ ex hac pecunia, quinque talenta impertit, tanquam de suo donans scilicet: hoc persuaso, Adimantum Ocyti filium Corinthium ducem, qui solus reluctabatur negans se permanfurum, sed ab Artemisio profecturum, ita alloquutus est rejurando interposito; Tu vero nos non deferes, quem ego majoribus donabo muneribus, quam quæ rex Medorum tibi mitteret socios deserenti. Hæc loquutus, statim ad navem Adimanti tria misit argenti talenta. Istis donis icti obtemperabant, & Eubœensibus gratificatus est. Sed & ipse Themistocles lucratus est & clam reliqua tenuit: sed qui partem illius acceperant, putabant eam ab Atheniensibus ad hoc ipsum profectam esse.

6 Ita in Eubœa perstitere, ac prælium mari fecere, quod ita gestum est. Barbari

461

Mmm 3

8286

ἐπεί τε δὴ ἐς τὰς Ἀφῆτας πρὸ δέϊλῳ πρῶτῳ
 γυρομένην ἀπὶ κάρ^a· οἱ βάρβαροι, πυθμένοι μὲν
 ἐπὶ καὶ πρῶτον πρὸ τῶ Ἀρτεμίσιον ναυλοχίῃν
 νέας Ἑλλήνων ὀλίγας, τότε δὲ αὐτοὶ ἰδόντες,
 πρῶτοι ἔσαν ὀππὶ ἀφῆταις εἰς κῶς ἔλοιεν αὐτάς.
 ὅκ μιν δὴ δ' ἀντὶς παρὰ πλάγιν^b ἔκω σφι ἐδόκει,
 τῶνδε εἵνεκα· μή κῶς ἰδόντες οἱ Ἑλλῆνες παρὰ
 πλάγιν, ἐς Φυγίῳ ὁρμήσαν, Φεύγοντες τε
 εὐφροῇ καταλαμνάνη^c, καὶ ἔμελλον δὴθεν ὅκ
 Φεύγειν. ἔδδ' ὅ μινδε πυρφόρον, τῷ ὁκείνων λό-
 γῳ, ὅκφυγνάντα παρὰ πλάγιν. Πρὸς ταῦτα ὧν τά-
 δε ἐμμεχάνοντο· τῶ νεῶν ἀπασι τὸ ποικίλον
 διηκῶσι, παρὶ ἐπεμπον ἔχοντες Σκιάθην, ὡς ἂν
 μὴ ὁφείησαν^d ὑπὸ τῶ πολεμίων παρὰ πλάγιν
 εὐβοίαν, κατὰ τε Καφῆρ, καὶ πρὸ Γεραιῶν,
 ἐς τὴν Εὐρίπῳ, ἵνα δὴ παρὰ πλάγιν. οἱ μὲν, ταῦ-
 τη ἀπὸ κέρμενοι, καὶ φράζαντες αὐτῶν τῶ ὀπίσῳ
 φέρσαν ὁδὸν, σφῆς δὲ ὀππὶ ἀπὸ κέρμενοι ἐξ ἐναντίας.
 Ταῦτα βελδοῦσμενοι, ἀπὸ ἐπεμπον τῶ νεῶν τὰς
 ταχίστας· αὐτοὶ ὅκ ἐν νόῳ ἔχοντες ταύτης δὲ
 ἡμέρας τοῖσι Ἑλλῆσι ὀππὶ ἀπὸ κέρμενοι, καὶ πρῶτον
 ἢ τὸ πᾶν σφι ἔμελλον φανήσεσθαι πρὸ τῶν
 παρὰ πλάγιν, ὡς ἔχοντες. ταύτας μὲν δὴ παρὰ
 ἐπεμπον. τῶ δὲ λοιπῶν νεῶν ἐν τῇσι Ἀφῆταις
 ἐπιεικῶς τὸ ἀριθμὸν. Ἐν δὲ τῇ τῶ πρῶτῳ, ἐν
 ᾧ ἔστι ἀριθμὸν ἐπιεικῶς τῶ νεῶν, ἡ δὲ ἐν τῷ
 στρατοπέδῳ τῇ Σκυλλίῃ Σκίωναϊ^e, οὗτος τῶ
 τότε ἀνθρώπων ἀριστῶν^f. ὅς ἐστι ἐν τῇ ναυηγίῃ τῇ
 κατὰ τὸ Πηλίου γυρομένη, πολλὰ μὲν ἔσωσε τῶ πρῶ-
 τῶν τοῖσι Πέρσησι, πολλὰ δὲ αὐτὸς παρὰ πλάγιν
 λείπει^g. ἔστι δὲ ὁ Σκυλλίης ἐν νόῳ μὲν εἶχε ἀρετὴν
 πρῶτον αὐτομολήσας ἐς τὰς Ἑλλῆνας, ἀλλ' ἐπὶ γὰρ
 οἱ παρὰ πλάγιν, ὡς τότε. ὅτε μὲν δὴ τῶ πρῶτῳ τὸ ἐνδε-
 ῖν ἐπὶ ἀπὸ κέρμενοι ἐς τὰς Ἑλλῆνας, ὅκ ἔχω εἶπα
 ἀρετικῶς· τῶ μὲν δὲ τῶ πρῶτῳ λέγμεν ἔστι ἀληθῆα.
 λέγει^h γὰρ ὡς ἐξ Ἀφῆταιν δὺς ἐς τὴν θάλασσαν, καὶ
 πρῶτον ἀνέχετο πρὶν ἢ ἀπὸ κέρμενοι τὸ Ἀρτεμί-
 σιον, καὶ δὲ μάλιστα καὶ τῶ πρῶτῳ ἐς ὁδὸν ἀφῆταις
 τῶ θάλασσης διεξελθῶν. λέγειⁱ μὲν νῦν ἐστὶ ἄλλα
 ψυδῆσι εἶκελα πρὸ τῶ ἀνδρὸς τῶ πρῶτῳ· καὶ δὲ με-
 τεξέτερος, ἀληθῆα. πρὸ μὲν τοῖς τῶ γνῶμι μοι
 ἀπὸ κέρμενοι, πολλοὶ μιν ἀπὸ κέρμενοι τὸ Ἀρτε-
 μίσιον. ὡς δὲ ἀπὸ κέρμενοι, αὐτὰ καὶ ἐσημνε τοῖσι στρα-
 τηγόσι τῶν τε ναυηγίῳ, ὡς γνοῖτο, καὶ τὰς παρὰ
 ἐπεμφῆσι τῶ νεῶν πρὸ Εὐβοίαν. Τῶ δὲ ἀπὸ κέρ-
 μενοι οἱ Ἑλλῆνες, λόγον σφι αὐτοῖσι ἐδιδό-
 σαν· πολλῶν δὲ λεχθέντων, ἐνίκα, τῶν ἡμέρων
 ὁκείνων αὐτῶ μείναντες τε ἐπὶ αὐτοῖς, με-
 τὰ τῶ νύκτα μείναντες παρὰ πλάγιν, πορεύεσθαι, καὶ
 ἀπαι-

bari ad Aphetas circa diluculum pro-
 gressi, quum etiam ante audivissent pau-
 cas Græcas naves ad Artemisium statio-
 nem habere, tunc autem ipsi cernentes
 cupidine tenebantur aggrediendi, si forte
 eas interciperent. Ceterum ex adverso
 invadendum ideo non videbatur, ne Græ-
 ci, conspectis ipsis obviam tendentibus,
 fugam caperent, noxque fugientes exci-
 paret, atque ita eventurum esset ut hi
 scilicet effugerent; at illorum, prout ja-
 ctabant Persæ, ne ignifer quidem evadere
 debebat. Igitur ad eam rem hoc sunt ma-
 chinati: Ducentas ex omnibus navibus
 delectas extra Sciathum circummittunt,
 ne circumvehentes Eubœam ab hoste
 cernerentur prope Capharea & circa
 Geræstum ad Euripum, ut sic cir-
 cumdarent, illi quidem huc tenden-
 tes, & viam quæ retro ferebat obse-
 pientes; ipsi vero ex adverso ingru-
 entes. Hoc capto consilio quas con-
 stituerant naves miserunt, non habentes
 in animo ipsi eo die Græcos adoriri, nec
 priusquam signum ab illis qui circumve-
 hebantur, ederetur jam de suo adventu.
 His circummissis navibus, reliquarum
 apud Aphetas numerum inibant. In qui-
 bus recensendis dum occupati sunt, Scyl-
 lias quidam Scionæus qui iisdem in ca-
 stris erat, omnium ejus tempestatis ho-
 minum optimus urinator, qui etiam in
 naufragio ad Pelium facto multam pec-
 uniam Persis servavit, multa & sibi lu-
 cratus est. Hic Scyllias jampridem in a-
 nimo habuerat ad Græcos transire, sed
 quum ad eam diem non fuisset nactus
 occasionem, tunc ad Græcos transfu-
 git. Sed incertum quonam modo illinc
 transierit. demiror tamen si vera sunt
 quæ referuntur. Fama est enim, quum
 ex Aphetis mare subiisset, non prius e-
 meruisse quam ad Artemisium pervenit,
 octoginta ferme illa stadia per mare e-
 mensus. De hoc viro & alia memoran-
 tur, partim mendaciis similia, partim
 vera: de quo mihi ea probatur opinio,
 eum navigio ad Artemisium pervenisse.
 Is ubi eo pervenit, duces certiores fe-
 cit & naufragii facti & navium ad cir-
 cumeundam Eubœam dimissarum. Hoc
 Græci audito inter se colloquuti sunt: &
 quum multæ essent sententiæ, illa evi-
 cit, ut eum diem illic maneretur & in
 statione perstaretur; dehinc media no-
 cte præterita proficiscerentur, & classi
 ho-

a ἀπὸ κέρμενοι. b MS. & hoc loco & ubique in hac parte retinet παρὰ πλάγιν. c κατὰ πλάγιν. d ἐπὶ πλάγιν.

Navale proelium inter Persas & Græcos sub Pelio, nocte diremptum; postremi tamen fuisse feliciores, Lycomedes primo navem hostilem capiente, capto Philaone, Antidoro Lemnio ad Græcos transfuga.

hostium quæ circumageretur occurrerent. Post, ubi nemo se ex adverso fert, observato diei crepusculo ipsi feruntur in barbaros, animo experiundæ fortunæ cum in pugnando, tum in perumpendo. Quos Xerxiani milites ducesque paucis cum navibus venientes in se conspicati, magnæ hoc illis dementiae dantes, & ipsi naves educunt, sperantes facile se illos ire interceptum. merito sane id sperantes, quod viderent paucas Græcorum naves, suas vero multo plures atque velociore. itaque præ contemptu illos in medio concludunt. Ex Ionibus tamen illi qui Græcis bene volebant, inviti militabant, magnæ calamitatis loco ducentes quod viderent circumveniri illos, quorum neminem animadverterent esse rediturum: adeo infirmæ res Græcorum esse illis videbantur. At ii Iones quibus id quod fiebat voluptati erat, pro se quisque adnitebatur, ut ipse primus aliqua navi Atheniensium capta, dona ab rege acciperet. Nam apud exercitum plurimus erat per hos de Atheniensibus sermo atque respectus. Græci, ubi eis signum datum est, primum conversis in barbaros proris, puppes in medium coegerunt, deinde secundo signo dato, opus capefcenti, quamquam in exiguo spatio deprehensi, & à fronte: mox triginta barbarorum naves excipiunt, in quibus & Philaonem Cherfis filium, Gorgis Salaminiorum regis germanum, & in eo exercitu virum eximium. Græcorum autem primus navem hostium cepit vir Atheniensis Lycomedes Æschreæ filius, idemque palmam rei bene gestæ retulit. In hac pugna quum invicem nunc hi, nunc illi superiores essent, interventu noctis dirempti sunt: & Græci quidem ad Artemisium avecti, barbari vero ad Aphetas, multo majus opinione sua certamen experti. In hoc prælio, solus è Græcis qui cum rege erant, Antidorus Lemnius ad Græcos transfugit; quem Athenienses ob eam rem loco in Salamine donarunt. Ubi nox adfuit (erat autem anni tempus mediæ ætatis) immensa vis aquarum extitit per totam noctem, & dura tonitrua à Pelio. Cadavera quoque ac naufragia ad Aphetas efferebantur, & circa navium prorasolvebantur, & remorum palmulas perturbabant. Hæc audientes qui illic erant milites, metu consternabantur, credentes se esse utique

ἀπαυλῶν τῇσι περικλεῶσι τῇ νηῶν. καὶ ἡ τῆτο, ὡς ἔδεις σφι ἐπέπαυε, δαίμων ἐψέω γινόμενῳ τῇ ἡμέρῃ Φυλάξαιες, αὐτοὶ ἐπανέπαυον ὅτι τὰς βαρβάρους, δότι πρὶν αὐτῶν ποιεῖσθαι βυλόμενοι τῇ μάχῃ καὶ τῷ διεκωλύει. ὁρέοντες δὲ σφῆας οἱ τε ἄλλοι στρατιῶται οἱ ἐέρξεω καὶ οἱ στρατηγὸι ὅτι πάλιν νηυσὶ ὀλίγησι, πάγχυ σφι μανίῳ ἐπενείκοντες, ἀνῆγον καὶ αὐτοὶ τὰς νέας, ἐλπίσαντες σφῆας εὐπετίως αἰρήσιν· εἰκότα καὶ ἔλπίσαντες. τὰς μὲν γὰρ τῇ Ἑλλένων ὁρέοντες ὀλίγας νέας, τὰς δὲ ἐαυτῶν, πλεῖστέ τι πολλαπλάσιαι, καὶ ἄμεινον πλεονέκτες, κατὰ φρονήσαντες πάντα, ἐκυκλοῦντο αὐτὰς ἐς μέσον. ὅσοι μὲν νῦν τῇ ἰώνων ἔσαν εὐνοοὶ τοῖσι Ἕλλησι, ἀέκοντες τε ἐστρατεύοντο, συμφορῶν τε ἐπιεικῶν μεγάλῃ, ὁρέοντες περὶ ἐχομένους αὐτὰς, καὶ ὅτι πρὸς αὐτὰς ὡς ἔδεις αὐτῶν ἀπονοστήσει· ἔτω ἀδενέα σφι ἐφαίνετο εἶναι τὰ τῇ Ἑλλένων πρὸς γμάλα. ὅσοι δὲ ἔκ ἡδομένοις τῇ πρὸς γινόμενον, ἀμεινον ἐπιεικῶν ὅπως αὐτὰς ἔκαστος πρῶτον βία Ἀθηναίων, δῶρα πρὸς βασιλῆα λάμβανον. Ἀθηναίων γὰρ αὐτοῖς λόγον τῇ πλεῖστον ἀνὰ τὰ στρατόπεδα. τοῖσι δὲ Ἕλλησι ὡς ἐσήμηνε, πρῶτον μὲν, ἀντίπρῳ τοῖσι βαρβάροις γινόμενοι, ἐς τὸ μέσον τὰς πρύμνας συνήραον· δεύτερον δὲ σιμῆναι, ἔργα εἰχοντο ἐν ὀλίγῳ περὶ δότι λαμβάνοντες, καὶ κατὰ σῆμα. ἐν ταῖς τρεῖσιν ταῖς νέαις αἰρῶν τῇ βαρβάρων, καὶ τῇ Γόργῃ τῇ Σαλαμινίων βασιλῆα ἀδελφὸν φιλάονα τῇ Χέρσι, λόγιμον ἐόντα ἐν τῷ στρατόπεδῳ ἀνδρα. πρῶτον δὲ Ἑλλήνων νέαι τῇ πολεμίων εἴλε ἀνὴρ Ἀθηνῶν Λυκαμίδης Αἰσχρεῖ, καὶ τὸ ἀριστίον ἔλαβε ἔστω. τὰς δὲ ἐν τῇ ναυμαχίῃ πρῶτη ἐτετρακτέως ἀγωνιζόμενες νύξ ἐπὶ πλεῖστον διελυσε. οἱ μὲν δὲ Ἕλληνες ὅτι τὸ Ἀρτεμίσιον ἀπέπαυον, οἱ δὲ βαρβάροι ἐς τὰς Ἀφέτας, πολλὸν πρὸς δόξαν ἀγωνισάμενοι. ἐν πρῶτῃ τῇ ναυμαχίῃ Ἀντίδωρος Ἀθηναῖος, μὲν τῇ σὺν βασιλεῖ Ἑλλήνων ἐόντων, αὐτομαλὴ ἐς τὰς Ἑλλήνας, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι διὰ τῆτο τὸ ἔργον, ἔδοσαν αὐτῷ χάρον ἐν Σαλαμῖνι. οἱ δὲ εὐφρόνη ἐχρόνουν, ἢ μὲν τῇ ὥρῃς μέσον γέρου, ἐχρόνουν δὲ ὕδωρ τε ἀπλετόν διὰ πάσης τῇ νυκτὸς, καὶ βροντῇ σκληρᾷ διὰ τῇ Πηλῆι· οἱ δὲ νεκροὶ καὶ τὰ ναυήματα ἐξεφέροντο ἐς τὰς Ἀφέτας· καὶ πρὸς τὰς πρῶτας τῶν νεῶν εἰλέοντο, καὶ ἔσπευσον τὰς τὰς τῶν κωπῶν. οἱ δὲ στρατιῶται οἱ πρῶτοι ἀκρόντες πάντα, ἐς φόβον καπνίσαντο, ἐλπί-

a πολλαπλάσιαι. b ὅπως ἕκαστος αὐτίαν πρῶτον.

c MS. habet Αἰσχρεῖ. d οἱ δὲ ὥρῃς ἐχρόνουν.

ἐλπίζοντες πύγχῳ ἀπολέεσθαι, ἐς οἷα κακὰ ἦκον. πρὶν γὰρ ἢ καὶ ἀναπνεῦσά σφεας ἐκ τῆς καυρήνης καὶ τῆς χειμῶνος τῆς θυομένης κατὰ Πήλιον, ὑπέλαβε ναυμαχίῃ καρτερή· ἐκ δὲ τῆς ναυμαχίας, ὁμῶς τε λάβρῳ, καὶ ρεύματα ἰσχυρὰ ἐς θάλασσαν ὠρμημένα, βρονταὶ τε σκληραί. καὶ τῆτοις μὲν πιαυτὴ νύξ ἐγένετο. τοῖσι δὲ παχθεῖσι αὐτῶν περὶ πλάγῳ Εὐβοίαν, ἢ αὐτὴ περὶ ἑῶσα νύξ, πολλὸν ἰὼν ἐπὶ ἀσχετιώτερη, ποσάτω ὅσω ἐν πλάγῳ φερομένοι πῆλπιε. καὶ τὸ τέλος σφί ἐγένετο ἀχαρὲς. ὡς γὰρ δὴ πλέεσσι αὐτοῖσι χειμῶν τε καὶ τὸ ὕδωρ ἐπρίνετο, ἑῶσα κατὰ τὰ κῆλα τῆς Εὐβοίας, φερόμενοι τῷ πνεύματι, καὶ οὐκ εἰδότες στῆ ἐφείροντο, ἐξέπιπτον πρὸς τὰς πέτρας. ἐπιέετο τε πᾶν ὑπὸ τῆς θύρας, ὅπως ἀνὰ ἐξισωθεῖν τῷ ἑλληνικῷ τὸ Περσικόν, μηδὲ πολλῶν πλεόν εἶη. ἔπειτα μὲν νῦν περὶ τὰ κῆλα τῆς Εὐβοίας διεφθέρουντο. οἱ δὲ ἐν Ἀφίῃσι βάρβαροι, ὡς σφί ἀσμένιοις ἡμέρῃ ἐπέλαμψε, ἀτρέμας τε εἶχον τὰς νέας· καὶ σφί ἀπεχρῆτο κακῶς πρὸς τὰς ἡσυχίαν ἄλῃ ἐν τῷ παρεόντι. τοῖσι δὲ Ἕλλησι ἐπεβόηθον νέες τρεῖς καὶ πεντήκοντα Ἀττικάι. αὐτὰς τε δὴ σφεας ἐπέρρωσαν ἀπικόμεναι, καὶ αἶμα ἀγγαλίῃ ἐλθέσαι, ὡς τῶν βαρβάρων οἱ περὶ πλεόντες τῶν Εὐβοίων πάντες εἶσαν διεφθαρμένοι ὑπὸ τῆς θυομένης χειμῶνος. φυλάξαντες δὴ τῶν αὐτῶν ὥρην, πλώοντες ἐπέπεσαν νηυσὶ Κιλίσσησι. πῶτας δὲ διαφθεύσαντες, ὡς εὐφρόνῃ ἐγένετο, ἀπέπλων ὀπίσω ὅτι τὸ Ἀρτεμισιον. Τρίτῃ δὲ ἡμέρῃ δεινὸν τι ποιούμενοι οἱ στρατηγοὶ τῶν βαρβάρων, νέας ἔτῳ σφί ὀλίγας λυμάνεσθαι, καὶ τὸ ἀπὸ Ξέρξεω δειμῶνοντες, οὐκ ἀνέμψαν ἐπὶ τὰς ἑλλήνας μάχης ἀρξαι, ἀλλὰ ὠδονελεύοντες, κατὰ μέσον ἡμέρας ἀνῆγον τὰς νέας. σὺνέπιπτε δὲ ὡς τῆς αὐτῆς ἡμέρας τὰς ναυμαχίας γίνεσθαι πῶτας καὶ τὰς περὶ τοῦ μαχίας τὰς ἐν Θερμοπύλῃ. ἦν δὲ πᾶς ὁ ἀγὼν πῶς κατὰ θάλασσαν περὶ τῆς Εὐβοίας, ὡς περὶ τοῖσι ἀμφὶ Λεωνίδα, τῶν ἐσβολῇ φυλάσσον. οἱ μὲν δὲ παρεκλεύοντο, ὅπως μὴ παρήσῳ ἐς τῶν ἑλλήνων κράτος βαρβάρων, οἱ δὲ ὅπως τὸ ἑλληνικὸν κράτος διαφθεύσαντες, τῆς πόρος κρατήσῳ. ὡς δὲ παχθεῖς οἱ Ξέρξεω ἐπέπλων, οἱ Ἕλληνες ἀτρέμας εἶχον πρὸς τῷ Ἀρτεμισίῳ. οἱ δὲ βάρβαροι μυλοειδὲς ποιήσαντες τὰ νεῶν, ἐκυκλευοντο ὡς περὶ λάβοιεν αὐτὰς. ἐνθεῦτεν οἱ Ἕλληνες ἐπανεπλεόν

τε

Atrox tempestas nocuit parti classis, quæ circumnavigabat Eubœam, ad hujus Cava superveniens. Græca classis aucta supplemento Attico, naves Cilissas destruit. Persæ denuo invadunt Græcam classem.

que perituros, ut qui in tantum malorum devenissent: quippe quos, antequam respirassent è naufragio & tempestate quæ ad Pelion extiterat, excepisset atrox pugna navalis, ex pugna navali vehemens imber & validi in mare fluxus turbantes, ac dura tonitrua. Et istis quidem hujusmodi nox contigit. At iis quibus negocium datum erat, ut Eubœam circumirent, eadem sane illa nox, etiam multo atrocior erat: tanto quidem, quanto majus est quod eos dum in pelago ferrentur invalit: adeo ut tristis exitus fuerit. Ut enim eos cursum tenentes tempestas ac pluvia adorta est, quum essent ad cava Eubœæ, ac flatu ferrentur, ignari quo ferrentur, ad petras impingebantur. Et omne à deo fiebat, quo Græcæ classi par redderetur id navium Persicarum quod supererat, nec multo plus foret. Atque hi quidem circa Eubœæ cava periere. Barbari vero qui apud Aphetas erant, ubi ipsis libentibus dies illuxit, naves tenebant tranquillas, satis habentes, quum male agerent, quietem captare in præsens. At Græcis auxilio tres & quinquaginta naves Atticæ supervenere: quæ suo adventu illos corroboraverunt & simul nuncium allatum, eos barbaros qui Eubœam circumvehantur, tempestate illa quæ extiterat cunctos interiisse. Itaque Græci eadem observata hora profecti, naves Cilissas invasere. Quas ubi corrumpere, & nox advenit, iterum se ad Artemisium receperunt. Tertio die barbarorum duces, tum indigne ferentes naves tam paucas ipsis insultare, tum à Xerxe supplicium timentes, non expectarunt amplius, ut Græci priores pugnam capefferent, sed cohortati sese naves circa meridiem eduxerunt. Contigit autem ut per eodem dies & hæc navalia proelia & illa in Thermopylis terrestria gererentur. Erat autem omne certamen his in mari de Euripo, quemadmodum illis qui cum Leonide erant de transitu custodiendo. & Græci quidem sese adhortabantur, ne barbaros intrare Græciam sinerent; barbari vero, ut Græcorum copiis profligatis, transitu potirentur. Procedente autem Xerxianorum classe in aciem ordinata, dum Græci se apud Artemisium immotos tenerent, tunc eos barbari, ut comprehenderent, lunata classe circumdabant. Ibi Græci ex adverso pro-

a ἰσχυρὰ κατὰ θάλασσαν. b ὑπὸ θύρας. c ἀτρέμας τε.

Magna utrinque clade, hinc Ægyptiis, inde Clinia celebrata. Themistoclis astus in Ionibus & Caribus murandis. Eubœensium negligentia versus oraculum-Bacidis.

prodeuntes conflixere. Qua in pugna pari marte pugnatum est. nam Xerxiana classis præ magnitudine & copia sua in se incidebat, perturbatis navibus & mutuo incurfantibus: resistebat tamen neque cedebat. Indigna enim res videbatur, à paucis navibus in fugam converti. Itaque multæ Græcorum naves interibant, multi etiam viri, sed multo plures barbarorum & naves & viri: atque ita dimicantes utrique ab al-

17 teris abcessere. Hoc in prælio Xerxianos inter milites optimam Ægyptii navaverunt operam, cum aliis magnis editis operibus, tum hoc, quod quinque Græcas naves cum viris omnibus cepere. E Græcis autem eo die præstantissimi extitere Athenienses, & inter Athenienses, Clinias Alcibiadis filius, qui domestico sumptu ac propria

18 navi cum ducentis viris militabat. Ubi utrique libenter in diversum abiere, ad stationem festinabant. Græci autem dirempto prælio revecti, etsi cæforum corporibus ac naufragiis potiebantur, tamen quod asperere vexati essent, præcipueque Athenienses, quorum dimidium navium vulneratum erat, de fugiendo interius in Græciam deliberabant. Themistocles, reputans,

19 si ab viribus barbari abduceret Iones & Cares, fieri posse ut reliquos superarent, dum Eubœenses pecora ad mare istud propellunt, duces contraxit, eisque dixit se viam quandam habere, qua speraret optimos sociorum ab rege abductum iri. Hacenus rem enudavit, addiditque in rebus præsentibus hoc ab illis agendum esse, ut Eubœicorum pecorum quantum vellet quisque mactaret; satius enim esse suos milites potiri quam hostem. Ac monuit ut suis quique popularibus præciperent ignem accendere; sibi autem de discessu tempus curæ fore, ut sine noxa abirent in Græciam. Hoc illis probatum quum esset, accensis ignibus ad pecora est itum.

20 Nam Eubœenses, contempto Bacidis oraculo, tanquam nihil dicente, neque exportaverant quicquam, neque importaverant, velut impendente eis bello, & res sibi quoque ipsis ambiguas effecerant. ita enim habebat de his oraculum Bacidis,

*Dum juga barbaricus canabacea jactat
in æquor,*

EU-

URANIA, LIBER VIII.

464

τε καὶ σωέμισγον. ἐν ταύτῃ τῇ ναυμαχίῃ πα-
ραπλήσοι ἀλλήλοισι ἐχθρόν. ὁ γὰρ Ξέρξης σρα-
πὸς ὑπὸ μεγάρους π καὶ παλήτε, αὐτὸς ὑπὸ
ἐωυτῷ ἐπιπλε, παρασομενέων τε τ νεῶν καὶ
πεπιπλεσέων παρὶ ἀλλήλων. ὁμῶς μέντοι ἀν-
τίχε, καὶ σὸκ εἶκε. δεινὸν γὰρ χεῖμα ἐπιέοντο,
ὑπὸ νεῶν ὀλίγων ἐς Φυγίῳ τραπέδαι. πολλὰ
μὲν δὴ τ Ἑλλήνων νέες διεφθίροντο, πολλοὶ δὲ
ἄνδρες, πολλῶ δὲ ἐπὶ πλευνῶς νέες π τῶν βαρ-
βάρων καὶ ἄνδρες. ἔτω δὲ ἀγωνιζόμενοι, διέσσαν-
χωρὶς ἐκάτεροι. Ἐν ταύτῃ τῇ ναυμαχίῃ Αἰγυπτιοὶ
μὲν τῶν Ξέρξης στρατιωτῶν ἡρέδουσιν. οἱ ἄλ-
λά π μεγάλα ἔργα ἀπιδέξαντο, καὶ νέας αὐτοῖς
ἀνδράσι εἶλον Ἑλλενίδας πέντε. τῶν δὲ Ἑλλήνων
κατὰ ταύτῃ τῷ ἡμέρῳ ἡρέδουσιν Ἀθηναῖοι, καὶ
Ἀθηναίων Κληνίης ὁ Ἀλκιβιάδου. ὃς δαπάνῃ
οἰκίῃ παρεχόμενος, ἐστρατεύετο ἀνδράσι τε
διηκούοις καὶ οἰκίῃ νηί. ὧς δὲ διέσσαν ἄσμε-
νοι ἐκάτεροι, ἐς ἔρμον ἱπείροντο. οἱ δὲ Ἑλλη-
νες, ὡς ἀσμενέες σὺν τ ναυμαχίῃ ἀπλη-
λάχησαν, τῶν μὲν νεκρῶν καὶ τῶν ναυηγίων
ἐπεκράτεον, τρηχέως δὲ παρὶφθίρες, καὶ σὸκ
ἤκιστε Ἀθηναῖοι, τῶν αἰ ἡμίσεα τῶν νεῶν τε-
τραμμένα ἔσαν, δρησμον δὲ ἐβάλλον ἔσω ἐς
τὴν Ἑλλάδα. Νόω δὲ λαβὼν ὁ Θεμιστοκλῆς
ὡς εἰ δοῖτοραγίη δότ ἔ βαρβάρους ὅ, τε ἰω-
νικὸν καὶ τὸ Καρχηὸν Φύλον, οἷοι τε εἴησαν τῶν
λοιπῶν κατύπερθε γνέσθαι. ἐλαυνόντων τῶν Εὐ-
βοίων παρὰ τὴν τὴν θάλασσαν ταύτῃ, συλ-
λέξας τὰς στρατηγὰς, ἐλεγέ σφι ὡς δοκεῖ ἐχθρὸν
πινὰ παλάμην, τῇ ἐλπίσει τῶν βασιλῶν
συμμάχων δόσσην τὰς δόσεις. ταῦτα μὲν νυν
ἐς ποσὶν παρεγύμνα. ὅτι δὲ πῶσι κατήκασι
περήγμασι ταῦτε ποιητὰ εἶναι σφι ἔλεγε. τῶν τε
παρὰ τῶν Εὐβοικῶν ὅσα πῖς ἐθέλοι κατὰ-
θῆν. κρέσον γὰρ εἶναι τὴν στρατὴν ἐχθρὸν ἢ τὰς
πολεμίας. παρὰ τὴν τε παρὰ τῶν τοῖσι ἐωυτῶν
ἐκάσας πῶρ ἀνακαίειν, κομιδῆς δὲ πέρη τὴν
ὥρην αὐτῶν μελήσθαι. ὥστε αἰσινίας ἀπικέσθαι ἐς
τὴν Ἑλλάδα. ταῦτα ἡρεσέ σφι πείειν. καὶ αὐ-
τίκα πῶρ ἀνακαυόμενοι, ἐτρέποντο ὡς τὰ
παρὰ τῶν. Οἱ γὰρ Εὐβοεὺς παρὰ τῶν ἡμετέρων
Βάκιδος χρησμον ὡς ἔδεν λείπονται, ἔτ' ἐξεκο-
μίσαντο ἔδεν ἔτε παρὰ τῶν ἡμετέρων, ὡς παρὰ τῶν
σφι πολέμα, παρὰ τῶν τε ἐπισησάντο σφίσι αὐ-
τοῖσι τὰ περήγματα. Βάκιδος γὰρ ὡς ἐχθρὸν παρὰ τῶν
ὁ χρησμός,

φράξο, βαρβαρόφωνον ὕται ζυγὸν εἰς ἄλλα
βαλῶν

N n n

B.

a ἰβυλιεύς. b βαρβαρικός. c ἐλπίς. d πέρη ἀνακαίειν. e ἀπικέσθαι ἐπὶ τὴν. f ἰσχυρόν.

Persica classis progressa ad Artemisium & Histiazam. Xerxis vanus alius in spectaculo casorum in Thermopylis. Arcades pauperes transfugæ. Græci spectant Olympia.

- qua re per istas nunciata, prout erat, simulatque refulsit sol, omnis classis addensata ad Artemisium contendit: ubi ad meridiem usque immorata, mox ad Histiazam processit. Eo appulsi, urbe Histiazorum potiti sunt, & Hellopiæ portionis, regionis autem Histiaotidis maritimos vicos omnes incurfaverunt.
- 24 Dum isti hoc in loco agunt, Xerxes præparatis quæ volebat circa cadavera, præconem ad classiarios mittit. Hæc autem præparaverat. Quicumque è suo exercitu apud Thermopylas cæsi (erant autem viginti millia) eorum mille ferme relictis, ceteros depressis fossis humavit: & ne à classiario exercitu cerni possent, foliisque constravit, & humum aggeravit. Praeco ubi ad Histiazam transiit, factò totius exercitus coetu, hæc dixit, Viri socii, rex Xerxes dat veniam cuicunque libet relictis ordinibus ire visum, quemadmodum pugnet cum amentibus hominibus, qui se superaturos speraverant copias regis. Hæc denunciante præcone, mox nihil infrequentius fuit navigiis: ita multi visere cupiebant. Illuc transvecti & transcuntes cernebant cadavera. Cuncti vero sciebant omnes Lacedæmonios esse ac Thespenses qui jacebant, quum etiam hilotas cernerent. Itaque eos qui transmisere non latuit Xerxes, qui circa suorum cadavera id fecisset. Etenim erat res profecto etiam ridicula, ut illorum quidem mille jacentes occisi extarent, isti vero omnes conferti eundem in locum quater milleni comportati essent. Atque hunc quidem diem in spectaculo consumpsērunt: postero autem classiarii Histiazam ad classem remeaverunt. Xerxes & qui
- 26 cum eo erant, iter ingressi sunt. Verum ad hos pauci quidam ab Arcadia perfugæ venerunt, victus inopes, & operam suam præstare cupientes: qui in conspectum regis adducti, interrogatique cum ab aliis Persis, tum vero præcipue à quodam, de Græcis, quæ agerent, responderunt eos agere Olympia, & spectare certamen gymnicum atque equestre. Rursus eodem percontante quodnam illis præmium esset propositum propter quod certarent, oleaginam coronam inquirunt esse qua donarentur. Ibi Tigranes Artabani filius generosissimam quum dixisset sententiam, à rege pro timido est habitus. Audiens enim præ-

ἀπαρχαίων δὲ τετιών τὰ ἦν, ἔτω δὲ αὐτῶν σκιδναμένῳ πᾶσι ἡ στρατὸς ἐπέπλεε· αἰλὴς δ' ἦν τὸ Ἀρτεμίσιον. Ὀπισθοῦντες δὲ ἐν τῷ τῷ χώρῳ μέγρι μέσῃ ἡμέρῃ, τὸ δὸτὸ τῶν ἐπὶ τῶν ἐς Ἰστιαίῳ. ἀπὸκομένοι δ', τὴν πάλιν ἔχον τὴν Ἰστιαίων, καὶ τὴν ἑλλοπίης μοίρης, γῆς δ' ἡ τὴν Ἰστιαίων τὸ πᾶς τὸ ἀδελφασίας κώμας πάσους ἐπέδραμον. Ἐνθῦτα δ' τετιών ἐοῦσαν, ἑξέξῃς ἐτοιμασόμενοι τὰ πρὸς τὰς νεκρὰς, ἐπέμπε ἐς τὴν ναυικὸν στρατὸν κήρυκα. παρεπιμάσκει δ' τὰδε· ὅσοι δ' ἐστὶν ἡ ἐωὺτ' ἔσαν νεκροὶ ἐν Θερμοπύλῃσι, (ἔσαν δ' καὶ δύο μυριάδες) ἱσχυρίζομενοι τετιών ὡς χιλίους, τὰς λοιπὰς, τὰ φρεσὶ ὀρυζόμενοι, ἔταψε· Φυλλάδα πρὸς Ὀπιδίων, καὶ γὰρ ἐπαμνησόμενοι, ἵνα μὴ ὑφείκησαν ὑπὸ τῇ ναυικῇ στρατῷ. ὡς δ' διέβη ἐς τὴν Ἰστιαίῳ ὁ κήρυξ, σύλλογον ποιησάμενος πάντας τὸν στρατὸν, ἔλεγε τὰδε, ἄνδρες ξύμμαχοι, βασιλεὺς ἑξέξῃς τὰ βελομένῳ ὑμῶν ἀδίδωσι, ἐκλιπὼν τὴν τὰ ξὺν, καὶ ἐλθόντα, θεήσωμαι ὅπως μάχεται, πρὸς τὰς ἀνοήτους τὴν ἀνθρώπων, οἱ ἡλιπῶν τὴν βασιλῆος διώκων ὑπερβαλέσθαι. Ταῦτα ἐπαρχαμένους, μὴ ταῦτα ἔδεν ἐγίνετο πλοίων ἀπανιόπρον· ἔτω πολλοὶ ἦσαν θεήσωμαι. ἀπεπράξαντες δ' ἐθελῶν διεξιόντες τὰς νεκρὰς. πάντες δ' ἡπιστάτο τὰς κειμένης εἶναι πάντας λακεδαίμονας καὶ θεσπίας, ὁρέοντες καὶ τὰς εἰλωτάς. ἡ μὲν ἐστὶν ἐλάνθανε τὰς ἀφαιρηκτάς ἑξέξῃς ταῦτα πρὸς πρὸς τὰς νεκρὰς τὰς ἐωὺτ'. καὶ γὰρ δὴ καὶ γελοῖον ἦν· τὴν μὲν χίλιοι ἐφαίνοντο νεκροὶ κείμενοι, οἱ δ' ἡ πάντες ἐκείατο αἰεὶς συγκεκοσμημένοι ἐς τὸν τὸν χώρον, πέντε χιλιάδες. πάντων μὲν τὴν ἡμέρην πρὸς χίλιον ἐπράποντο· τῇ δ' ὑστεραίῃ οἱ μὲν ἀπέπλων ἐς Ἰστιαίῳ πρὸς τὰς νῆας, οἱ δ' αὐτοὶ ἐξέβη, ἐς ἔδον ὠρμέατο. ἦκεν δὲ σφι αὐτόμελοι ἄνδρες ἀπ' Ἀρκαδίας ὀλίγοι πνὲς, βίβη πε δέεμενοι, καὶ ἐνεργοὶ βελομένοι εἶναι. ἀρχόντες δ' ἡ τῶν ἐς ὅσον τὴν βασιλῆος, ἐπὶ τῶν οἱ Πέρσαι πρὸς τὴν ἑλλάνων τὰ ποιεῖον· εἰς δὲ πρὸς πάντων ἡν ὁ ἐρωτῶν αὐτὰς ταῦτα. οἱ δὲ σφι ἔλεγον, ὡς Ὀλύμπια ἀείροισιν, καὶ θεωροῖεν ἀγῶνα γυμνικὸν καὶ ἵππικόν. ὁ δ' ἐπείρετο ὁ, πρὸς τὸ ἀέθλον εἴη σφι κείμενον, πρὸς ὅτ' ἀγωνίζοντα· οἱ δ' εἶπον, ὅτι ἐλαίης τὴν δίδόμενον σφίσι. ἐνθῦτα εἶπας γνώμην χιναῖοις τὴν Τιγράνης ὁ Ἀρταβάνης, δειλίῳ ὦφλε πρὸς βασιλῆος. πωτὰ

Nnn 2

νόμα-

νόμην^α γὰρ τὸ αἶθρον ἐὼν ἑφ' ἑαυτὸν, ἀλλ' ἔχρηματίζετο, ὅτε ἠνέχετο σιγῶν, εἰπέ τε ἐς πάντας^β ταῦτα, Παπαὶ Μαρδόνι, κείνους ἐπ' ἀνδρας ἡγάγες μαχησομένους ἡμέας, οἱ δ' ὡς ἐπὶ χρημάτων τ' ἀγῶνα ποιειῶται, ἀλλὰ ὡς ἀρετῆς; τῶν μὲν δὴ πᾶντα εἶρητο. Ἐν δ' τῷ Διὶ μέσῃ χρόνῳ ἐπεί τε τὸ ἐν Θερμοπύλῃσι τραῦμα ἐργάσθη, αὐτίκα Θεσσαλοὶ πέμπουσιν κήρυκα ἐς Φωκέας, ἅτε σφί ἐχοντες αἰεὶ χόλον, διὰ δ' ὅτι ὅς τις ἐστὶν τρώματι^α ἐπὶ τὸ κάρτερον ἐσβαλόντες γὰρ παντράλῃ αὐτοὶ τε οἱ Θεσσαλοὶ ἐπὶ οἱ σύμμαχοι αὐτῶν ἐς τὰς Φωκέας, ἔπαινον ἔτεον πρῶτον ταύτης τῆ βασιλῆος^α στρατηλασίας, ἐσώθησαν ὑπὸ τῆ Φωκείων, καὶ ὡς ἐφ' ἡσυχίαν τρηχέως. καὶ ἐπεί τε γὰρ κατέληθον ἐς τὴν Παρνησσὸν, οἱ Φωκέες ἐχόντες μάνην Τελλίῳ τῇ Ἡλῆον, ἐνθαυτὰ ὁ Τελλὴς ἔστ' ὅσον σφίζεται αὐτοῖσι τοῖον δέ· γυνῶσας ἀνδρας ἐξακροῖς τῆ Φωκείων τὰς δέξιας, αὐτὰς τε τῆς, καὶ πᾶ ὅσα αὐτῶν, νυκτὸς ἐπετήκατο τοῖσι Θεσσαλοῖσι· περὶ πάντας αὐτοῖσι, τὴν ἀνὰ μὴ λώκανθίζοντα ἰδόνται, τὰ πον κλείνειν. τῆς ὡς αἱ τε Φυλακῇ τῆ Θεσσαλῶν πρῶτα ἰδῶσαι, ἐφοβήθησαν, δεξάσθαι ἄλλο πὲρ εἶναι πῆρας· καὶ μὲν πᾶς Φυλακὰς αὐτῇ ἡ στρατῇ, ἔτω ὥστε τετρακιζαλίῳ κρατῆσι νεκρῶν καὶ ἀσπιδῶν Φωκέας, τὴν μὲν ἡμισίαν ἐς Ἀβας ἀνέστειλαν, πᾶς δ' ἡ λοιπὴ^γ, ἐς Δελφὸς· ἡ δ' ἡ δέκατη ἐξήντη τῶν χρημάτων ἐκ ταύτης τῆ μάχης, οἱ μεγάλοι ἀνδράνεις οἱ ὡς τὴν τρίπῳδα σπινθεῶτες, ἐμπεσόντες δ' ἐν τῇ Δελφοῖσι, καὶ ἕτεροι τοῖστοι ἐν Ἀβῇσι ἀνακέσθησαν. Ταῦτα μὲν νῦν τὸ περὶ εἰρησύνῃ τῶν Θεσσαλῶν οἱ Φωκέες, πολιορκούντες ἐωυτὰς· ἐσβαλόντες δὲ ἐς τὴν χώραν τὴν ἵππων αὐτῶν, ἐλυμήναντο ἀντικείως. ἐν γὰρ τῇ ἐσβολῇ ἡ ἐπὶ κατὰ Γάμπλιν, ἐν ταύτῃ τὰ φρον μεγάλα ὀρύξαντες, ἀμφορέας κενεὺς ἐς ταύτην κατέπηκαν. χοῦν δὲ ὀπιθορήσαντες, καὶ ὁμοιωσαντες τῷ ἄλλῳ χώρῳ, ἐδέκοντο τὰς Θεσσαλὰς ἐσβαλόντας. οἱ δὲ, ὡς ἀναρπασμένοι τὰς Φωκέας φερόμενοι, ἐσέπεσαν ἐς τὰς ἀμφορέας· ἐνθαυτὰ οἱ ἵπποι πᾶ σκέλεα διεφθάρησαν. Τῶν δὴ σφί ἀμφοτέρων ἔχοντες ἐγκροτον οἱ Θεσσαλοὶ, πέμπουσιν κήρυκα, ἡγάγοντα ταῦτα, ὅτι Φωκέες, ἡδὴ πᾶ μᾶλλον γνωσιμαχέετε μὴ εἶναι ὁμοῖοι ἡμῖν. ὡς ἐπεί τε γὰρ ἐν τοῖσι Ἑλλήσι ὅσον χρόνον ἐκείνα ἡμῖν ἤνδανε, πλεοναίει κατεύμενον

præmium coronam esse, non pecunias, silentium tenere non potuit quin coram omnibus diceret, Papæ Mardonii, in quos viros induxisti nos ad pugandum? qui non pecuniarum certamen agitant, sed virtutis? Hæc ab illo dicebantur. Eo interim tempore post acceptam apud Thermopylas calamitatem confestim Theſſali caduceatorem ad Phocenses mittunt, utpote iis infensi, cum semper antea, tum præcipue post novissimam cladem. Quippe non multis ante hanc regis expeditionem annis, quum ipsi Theſſali omni cum copia & eorum socii aggressi essent Phocenses, à Phocensibus fugati sunt aspereque vexati. Etenim quum ad Parnassum conclusi essent, Phocenses habentes Telliam faticinum Eleum, ibi Tellias hic huiusmodi rem eis commentus est. Sexcentos viros è Phocensibus præstantissimos gypso tam ipsos quam arma illinit, eosque sub noctem in Theſſalos immisit, dato præcepto ut quemcunque non albicantem cernerent, eum obtruncarent. Hos primi Theſſalorum excubitores, aliud quoddam prodigium esse arbitrati, & post has excubias, ipse exercitus adeo exhorruerunt, ut quatuor millibus cæſorum atque scutorum Phocenses potiti sint; quorum scutorum dimidium apud Abas, reliqua apud Delphos dedicaverunt: & ex decimis pecuniarum huius pugnae factæ sunt statuæ grandes, quæ circa tripodem è regione delubri Delphis visuntur: & alteræ ejusmodi in Abis repositæ. Hæc 28 Phocenses in peditatum Theſſalorum, à quibus obsidebantur, egerunt: equitatum quoque eorundem, qui in suum agrum incurſaverat, insanabili clade affligerunt. ad ingressum enim qui est juxta Hyampolin, depressa istic ingenti fossa, amphoras inanes in ea deposuerunt, humumque desuper injecerunt, eamque reliquo solo exæquaverunt: atque ibi Theſſalos exceperunt incurrentes. Theſſali impetu sumpto, tanquam eos rapturi, in amphoras inciderunt, ibique equorum crura corrupta sunt. Ob 29 hæc ambo Phocensibus infensi Theſſali, misso caduceatore ita dixere, O Phocenses, nunc aliquid amplius resipiscentes agnoscite non esse vos nobis pares; qui & antehac inter Græcos, quandiu partes illorum nobis placuerunt, semper

VO-

a πᾶσι τοῖσι. b εἰς τὴν πᾶντα. c Hæc vox λοιπὰ non est in MS.

vobis antecelluimus, & nunc apud barbarum adeo pollemus, ut penes nos sit & agro vos exui, & præterea in ſervitutem redigi. Quam facultatem etſi obtinemus, tamen injuriarum non ſumus memores, niſi ut eo nomine quinquaginta talenta rependatis: & nos vobis recipimus, damna omnia nos ab agro veſtro averſuros.

- 30 Hæc Theſſali Phocenſibus denunciabant, quod ſoli Phocenſes inter ejus loci homines cum Medis non ſentiebant; idque nulla alia cauſſa, ut ego conjectura comperio, quàm Theſſalorum odio; partes Medorum (ut mihi videtur) ſequuturi, ſi Theſſali partes Græcorum foſiſſent. Hæc deferentibus Theſſalis, negarunt ſe Phocenſes pecuniam daturus; & ſibi itidem, ut Theſſalis, facultatem eſſe ſentiendi cum Medis, ſi aliter ſentire vellent: ſed nequaquam fore ut ſponte eſſent proditores Græciæ. His verbis renuntiatis ita Theſſali irritati in Phocenſes barbaro duces itineris extiterunt, & ex Trachinia Doridem regionem incurſaverunt. nam ejus regionis limes anguſtus illuc triginta non amplius ſtadia in latum pertinet, inter Meliadem ac Phocenſem regionem ſitus, quæ olim Dryopis erat. Hæc autem regio, Dorienſium qui ſunt in Peloponneſo, metropolis eſt. Hanc igitur Doridem regionem ingreſſi barbari nihil læſerunt; cum Medis enim, etſi Theſſalis non videbatur, ſentiebant. Poſteaquam autem è Doride in Phocidem ingreſſi ſunt barbari, ipſos quidem Phocenſes non ſunt adepti: eorum enim nonnulli cacumina Parnaſſi conſcenderant; & eſt vertex Parnaſſi juxta urbem Neonem ſitus, nomine Tithorea, in ſe aptus turbæ capiendæ, in quam aut vecſti erant, aut ipſi aſcenderant: ſed plures ad Locros Ozolas exierant in urbem Amphiffam, quæ ſupra Criſæum ſita eſt campum. At barbari omnem agrum Phocenſem incurſaverunt: ſic enim ducebant exercitum Theſſali; & omnia quæ naſti ſunt, igni ferroque vaſtarunt, in urbes etiam & ſacras ædes igne injecto. Nam peragranter Phocidem juxta Cephiffum amnem, cuncta populati ſunt, & hinc urbem Drymon incenderunt, illinc Charadram & Erochum & Tethronium & Amphicæam & Neonem & Pedicas & Tritæas & Elateam & Hyampolin & Parapotamios, fluminis accolas, & Abas: ubi delubrum A-

„ ὑμέων ἐφερόμεθα· νῦν πὶ τοῦτ' αὖτ' ὁ βαρβάρων
„ πῶς ἔσται ἐνιστάμεθα, ὥς περ' ἐπ' ἡμῖν ἐστὶ τὸ γῆς
„ ἐστέρησθαι καὶ περὶ σὺν δραπεδῶν ὑμέας. ἡμεῖς
„ μέντοι τὸ πᾶν ἔχοντες, ὃ μνησικακούμεν,
„ ἀλλ' ἡμῖν ἡρέσθω ἀντὶ αὐτῶν πεντήκοντα τάλαντα
„ δεγνέμεν· καὶ ὑμῖν ὑποδεκόμεθα πρὸς
„ ὁππότε ὁππὶ πλὴν χώρῳ διατρέψιν. ταῦτά
„ σφι ἐπαγγέλλοντο οἱ Θεσσαλοὶ. οἱ γὰρ Φωκῆες
„ μένοι τῇ ταύτῃ ἀνθρώπων σὺν ἐμὴ δίζον, κατ'
„ ἄλλο μὲν ἔθεν, ὥς ἐγὼ συμβαλλόμενοι εὐ-
„ ερίσκω, κατὰ τὴν τὸ ἔχοντα τῇ Θεσσαλῶν· εἰ δὲ
„ Θεσσαλοὶ τὰ Ἑλλήων ἡύξον, ὥς ἐμοὶ δοκέειν,
„ ἐμὴ δίζον ἂν οἱ Φωκῆες. ταῦτα ἐπαγγελλόμε-
„ νων Θεσσαλῶν, ἔπειθ' ἄσπονδοι ἐφασαν χεῖματα,
„ παρέχοντες σφι Θεσσαλοῖσι ὁμοίως μηδίζειν,
„ εἰ ἄλλως βελοῖαντο· ἀλλ' οὐκ ἐσέσθαι ἐκόντες εἶ-
„ ναι περὶ δότι τὸ Ἑλλάδ' ἐστίν. Ἐπεὶ δὲ τὴν ἀντι-
„ χησάντων ἔτοι οἱ λόγοι, ἔτι δὲ οἱ Θεσσαλοὶ κε-
„ χολωμένοι τοῖσι Φωκεῦσι, ἐγὼντο ἰζημόνες τῷ
„ βαρβάρῳ τῷ ὁδῷ. ἔκ μιν δὲ τὸ Τρηχινίης εἰς τὴν
„ Δωριίδα ἐσέβαλον. τὸ γὰρ Δωριδῶν χώρης πε-
„ δεῶν ὅτις ταύτῃ κατὰ πείρην, ὥς τριήκοντα στα-
„ δίων μάλιστα καὶ εὐρύτερα, κείμενοι μετὰ τὴν
„ περὶ Μηλιάδων καὶ τὴν Φωκιδῶν χώρης, ἥπερ
„ τὸ παλαιὸν Δρυοπίς. ἡ δὲ χώρα αὕτη ἐστὶ μη-
„τρόπολις Δωριέων τῇ ἐν Πελοποννήσῳ. ταῦτ' ὡς
„ ὦν τὴν Δωριίδα γὰρ οὐκ ἐστὶν ἄλλοις οἱ βάρβαροι· ἐμὴ δίζοντες γὰρ, καὶ οὐκ ἐδόκει
„ Θεσσαλοῖσι. Ὡς δὲ ἔκ τῃ Δωριδῶν εἰς τὴν
„ Φωκίδα ἐσέβαλον, αὐτοὶ μὲν τὰς Φωκῆας οὐκ
„ αἰρέσκει. οἱ μὲν γὰρ τῶν Φωκῶν εἰς τὰ ἄκρα τῆς
„ Παρνησῶς ἀνέβησαν. ἐπὶ δὲ καὶ ὁππότε δέ-
„ ξασθαι ὁμίλον τῆς Παρνησῶς ἢ κορυφῇ, κατὰ
„ Νέωνα πλὴν κείμενη, ἐπ' ἐαυτῆς. Τιθorea
„ ὄνομα αὐτῆς. εἰς τὴν δὲ ἀντιώκταν, καὶ αὐ-
„ τοὶ ἀνέβησαν· οἱ δὲ πλεονεχέες αὐτῶν εἰς τοὺς
„ Ὀζόλους Λοκροὺς ἐξεκομίσαντο, εἰς Ἀμφισ-
„σαν πλὴν τὴν ὑπὲρ τῆς Κρισηῆς πεδὺς οἰκο-
„ μένῳ. οἱ δὲ βάρβαροι τὴν χώρῳ πᾶσαν
„ ἐπιδραμον τὴν Φωκίδα· Θεσσαλοὶ γὰρ οὕτω
„ ἦγον τὸ στρατόν. ἐκείνοι δὲ ἐπύχον, πάντα ἐ-
„ πέφλεγον καὶ ἐκείρον, καὶ εἰς τὰς πόλεις ἐνι-
„ ἐντες πῦρ καὶ εἰς τὰ ἱερά. Πορδύμενοι γὰρ ταύ-
„την ὁδὸν τὴν Κηφισὸν ποταμὸν, ἐδίοντο πάν-
„τα· καὶ κατὰ μὲν ἔκαυσαν Δρύμον πλὴν,
„ κατὰ δὲ Χαράδραν, καὶ Ἐρωχον, καὶ Τε-
„θρώνιον, καὶ Ἀμφικαίαν, καὶ Νέωνα, καὶ Πε-
„διέας, καὶ Τριτίας, καὶ Ἐλάτταν, καὶ Τάμπο-
„λιν, καὶ Παρκαπτομίαν, καὶ Ἀβας· ἐνθα δὲ ἱερὸν

N n n 3

Ἀπλ.

Ἀπόλλωνος ἱερὸν, ἡσπαροῖσι περὶ ἀναθήματα πολλοῖσι κατισκιδασμένον. ὧν δὲ πικρὸν τὸ ἐν νῦν ἐστὶ χρηστέρων αὐτῶν. καὶ τῶν τὸ ἱερὸν συλίσαντες ἐνέπρησαν, καὶ πινὰς διώκοντες εἶλον τὴν Φωκίαν πρὸς τοῖσι ἔρεσι· καὶ γυναικάς πινὰς διέφθρεον μισγόμενοι, ὑπὸ πᾶσι. Παρὰ ποταμὸν δὲ ὡς ἐμειζόμενοι οἱ βαρβάροι, ἀπὸ πικρῶν ἐς Πανοπίαν· ἐνθεῦτεν δὲ ἔδη διακρινόμενη ἡ στρατὸς αὐτῶν ἐρίζετο. τὸ μὲν πλεῖστον καὶ διωκόμενον ἔσχετο, ἀλλὰ αὐτῶν ἐξέρχεται πρὸς Ἀθήνας, ἐσέβαλε ἐς Βοιωτὰς, ἐς τὴν τὸ Ὀρχομενίων. Βοιωτῶν δὲ πᾶν τὸ πλεῖστον ἐμῆλθε. πᾶς δὲ πόλις αὐτῶν ἄνδρες Μακεδόνες διατεταγμένοι ἐσώζον, ὑπὸ Ἀλεξανδρῶν δὲ πεμφθέντες· ἐσώζον δὲ τῇδε, βαλόμενοι δὴλον ποιεῖν ἐξέρχεται ὅτι τὰ Μήδων Βοιωτοὶ φρονέουσιν. ἔτι μὲν δὲ τὴν βαρβάρων τάσιν ἐπείκουσιν. Ἄλλοι δὲ αὐτῶν ἡγεμόνας ἔχοντες, ὁρμιάων δὲ τὸ ἱερὸν τὸ ἐν Δελφοῖσι, ἐν δεξιῇ τὴν Παρηγοῶν ἀπέργοντες. ὅσα δὲ ἐστὶ ἐπὶ τὴν Φωκίαν, πᾶντα ἐσινάμωρον. καὶ γὰρ τὴν Πανοπίαν τὴν πόλιν ἐνέπρησαν, καὶ Δαυλίων, καὶ Αἰολιδέων· ἐπορεύοντο δὲ τῇδε δὲ περὶ τὴν αἰὲς στρατὸς, τῶνδε εἵνεκα, ὅπως συλίσαντες τὸ ἱερὸν τὸ ἐν Δελφοῖσι, βασιλείᾳ ἐξέρχεται ἀποδέξαιεν τὰ χρημάτα. πᾶντα δὲ ἡπίετο τὰ ἐν τῷ ἱερῷ ὅσα λόγῳ ὡς ἄξια ἐξέρχεται (ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι) ἄμεινον ἢ τὰ ἐν τοῖσι οἰκίαισι ἐλπί, πολλῶν αἰεὶ λεγόντων, καὶ μάλιστα τὰ Κροίσου ἔσθ' Ἀλκμήων ἀναθήματα. Οἱ Δελφοὶ δὲ, πυνθάνομενοι ταῦτα, ἐς πᾶσαν ἀρρωδίαν ἀπῆλκον· ἐν δὲ μαλὶ δὲ μεθ' αὐτῶν κατεστώτες, ἐμαυλύνοντο πρὸς τὴν ἱερῶν χρημάτων, εἰ τί σφεα κατὰ γῆς κατορύσσουσι, εἴτε ἐκκομίσουσι ἐς ἄλλω χώρῳ· ὁ δὲ θεὸς σφεας οὐκ ἔα κινέειν, φάς αὐτὸς ἱκανὸς εἶναι τὴν ἐν τῷ περὶ τῶν Δελφῶν δὲ ταῦτα ἀκρῶσαι, σφῶν αὐτῶν περὶ ἐφρόντιζον· τίνα μὲν νῦν ἐστὶ γυναικάς περὶ ἐς τὴν Ἀχαιοῖν διέπεμψαν· αὐτῶν δὲ οἱ μὲν πλεῖστοι ἀνέβησαν ἐς τὴν Παρηγοῶν τὰς κερύφας, καὶ ἐς τὸ Κωρύκιον ἄντρον ἀνελύκατο· οἱ δὲ ἐς Ἀμφισσαν τὴν Λοκρῶν ὑπεξῆλθον. πάντες δὲ ὧν οἱ Δελφοὶ ἐξέλιπον τὴν πόλιν, πολλῶν ἐξήκοντα ἀνδρῶν, καὶ ἔσθ' ἐπὶ τῷ. Ἐπεὶ δὲ ἀγχι τε ἔσαν οἱ βαρβάροι ὀπίοντες, καὶ ἀπώρεον τὸ ἱερὸν, ἐν τῷ τῷ ὁ περὶ τῆς, τῷ ἔνομα ὡς Ἀκέραι, ὅρα πρὸς τὴν νῆα ὅσα περὶ ἐκείνη ἐσώθησαν ἐκ τοῦ μεγάλου ἐξενλισσόμενα ἱερὰ, τῶν οὐκ ὅσων ὡς ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπων ἔδε-

Apollinis erat locuples & thesauris donariisque compluribus exornatum; ubi etiam tunc erat, sicut nunc quoque est oraculum. Hoc delubrum posteaquam diripuerunt, incenderunt. Phocensium etiam quosdam ad montana insequuti ceperunt, & mulieres aliquot, præ multitudine stuprantium extinxerunt. Prætergressi quoque Parapotamios, pervenire ad Panopeas. Inde copiarum delectu habito divisæ fuerunt: quarum plurima pars ac validissima cum ipso Xerxe Athenas versus tendens in Boeotos, in agrum Orchomeniorum ingressa est. Boeoti autem cum Medis universi sentiebant: quorum urbes viri Macedones in eis collocati, qui ab Alexandro missi fuerant, fervaverunt, volentes planum facere Xerxi Boeotos sentire cum Medis. Et hi quidem barbari hac iter intenderunt. Ceteri vero commissi ducibus Parnassum à dextra præstringentes, ad templum quod est Delphis processerunt; quicquid agri Phocenensis etiam hi nanciſcebantur, id omne foedantes. nam & Panopensium oppidum incenderunt, & Dauliorum, & Æolidarum. Ideo autem hæc ab aliis sejuncti pergebant, ut direpto quod Delphis est templo, pecunias monstrarent Xerxi regi; qui omnia quæ in eo templo erant memoratu digna, melius norat (ut ego audio) quam quæ in ædibus suis reliquerat; permultis assidue referentibus cum alia, tum præcipue Cræſi Halyattis filii donaria. Hoc Delphi quum audissent, in extremam prorsus devenere formidinem: quæ attoniti, deum de sacris opibus consultarunt, numquid eas humi defoderent, an alium in locum transportarent. Et deus illis interdixit, ne moverent: se enim idoneum esse, qui rebus suis præſideret. His auditis Delphi de semetipsis curandum putaverunt, liberis uxoribusque in Achaiam trajectis. Ipsorum plerique quidem vertices Parnassi superaverunt, & ad Corycium antrum delati sunt; quidam ad Amphissam Locridem se subdixerunt. Ita omnes Delphi urbem deseruerunt, præter sexaginta viros, ac prophetam. Postea vero quam barbari subeuntes appropinquabant, templumque cernebant, interim propheta cui nomen erat Accaratos, aspicit ante delubrum sacra arma proposita è penetrati, ab intus exprompta, quæ nefas erat cuiquam mortalium con-

a Αἰολιδέων. b MS. habet ταύτην. c ἀπικίασθαι.

Miracula Delphis videri, etiam partes montium abrupta oppresserunt Perfas. Heroes Phylacus & Autonous. Græci ab Artemisia abeunt Salamina propter Peloponnesium inertiam.

contingere. quod ostentum Delphis qui aderant perrexit nunciatum. Ubi autem barbari urgentes venire ad fanum Minervæ quod est ante templum, tum vero etiam majora quam superius prodigia illis exhibita sunt. Nam & res hæc profecto valde miranda est, arma Martia sua sponte extra delubrum proposita apparuisse. Quod tamen secundo loco evenit, ex omnibus miraculis maxima est admiratione dignum. quum enim barbari ad sacellum Minervæ quod est ante templum, accederent, interea è coelo fulmina in eos deciderunt; & à Parnasso duo abscissi vertices, magno cum fragore sunt devoluti, permultosque eorum interceperunt: atque ex ipso sacello Minervæ vociferatio jubilatioque ex-
38 titerunt. Quibus omnibus pariter ingruentibus, terror incussus est barbaris, ut fugæ se mandarent. Ea re cognita Delphi descendentes magnam eorum stragem edidere. Qui autem superfuere, recta ad Boeotos fugerunt: & qui ex eis redierunt, referebant (ut ego accipio) se præter ista etiam vidisse alia divina, duos armatos humana natura augustiores instituisse sibi, eadem facientes atque insequentes. Hos autem duos
39 Delphi ajunt indigenas heroas esse, Phylacum & Autonoum, quorum fana exstant circa sacellum: Phylaci quidem, secundum ipsam viam super ædem Minervæ: Autonoi vero, prope Castaliam, sub Hyampeo vertice. Saxa autem quæ à Parnasso deciderunt, adhuc ad nostram usque memoriam salvæ erant in fano Minervæ protemplaris locata, ad quod per barbaros devoluta pervenere. Atque hic discessus à templo horum vi-
40 rorum fuit. Græcorum autem classis ab Artemisio profecta, rogatu Atheniensium ad Salaminem substitit. Quod ut facerent ideo rogaverant Athenienses, tum ut liberos atque uxores ex Attica subducerent; tum ut consulerent quid sibi agendum esset. Nam pro rebus quæ contigerant, consilium capturi erant, tanquam opinione frustrati: quippe qui quum putassent inventuros se Peloponneses communiter ad excipiendum barbarum in Boeotia subsidentes, horum nihil invenerant, sed audiebant illos Isthmum ad Peloponnesum muro sepire, hoc plurimi facientes ut ipsi superessent, & istam obtinentes tutarentur, omiffis

ιδέναι. οἱ μὲν δὲ τὰς Δελφοῦ παύσαι παρῆσαν ἀμαυώσαι τὰ πύλας. οἱ δὲ βαρβάρων, ἐπὶ δὲ ἐκείνους ἐπιβήμενοι κατὰ τὰ ἱερὰ τῆς Προναίης Ἀθηναίης, ὅππῃ ἐπιβήμενοι πύλας ἐπὶ μέσσοις ἔπειτα γυρομένους πύλας. δαίμονα μὲν γὰρ ἐστὶν κατὰ τὰ ἐπὶ, ὅπλα ἀρχαῖα ἀντάμα. Φυλακὴν ἔχοντα προκείμενα ἔχοντα. πᾶσι δὲ ἐπὶ τῶν δαίμονων ὅππῃ ἐπιβήμενοι, καὶ διὰ πάντων φασμάτων ἄλγιστα δαίμονας μάχεται. ἐπὶ γὰρ αὐτοὶ ὅππῃ οἱ βαρβάρων κατὰ τὰ ἱερὰ τῆς Προναίης Ἀθηναίης, ἐκ τῶν ἐκ μὲν ἔχοντος κεραυνοὶ αὐτοῖσι ἐνέπιπτον, διὰ δὲ ἔχοντος Παρηγοῦ διὰ κερυφαὶ ἐφέροντο πολλὰ πατάγια ἐς αὐτοὺς, καὶ κατέλαβον συχνούς σφραγίδας. ἐκ δὲ τοῦ ἱεροῦ τῆς Προναίης βοή τι ἐκ ἀλαλαγμῶς ἐγένετο. Συμμιγνύμενοι δὲ τῶν παλίων, φέροντο τοῖσι βαρβάρων ἐνεπαινώσας. μαχόμενοι δὲ οἱ Δελφοὶ φεύγοντας σφραγίδας, ὅππῃ ἐκείνους, ἀπειτῆσαι πλῆθος τῶν αὐτῶν. οἱ δὲ παλαιότεροι, ἰδὺς βοιωτῶν ἐφύλαγον. ἔλεγον δὲ οἱ δεισιπρόνοιοι οὗτοι τῶν βαρβάρων (ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι) ὡς πρὸς ταῦτοις ἐκ ἀλλὰ ὡρῶν θύει. δύο γὰρ ἐκ παλίων μέσσοις καὶ ἀνθρώπων φύσιν ἔχοντες, ἐπὶ δὲ σφραγίδας καὶ δαίμονας. τοὺς δύο δὲ τοὺς Δελφοὶ λέγουσι ὅππῃ ἐκείνους ἦρωας εἶναι, Φυλακὸν τε καὶ Αὐτόνοον. τῶν τὰ τεμένεα ἐπὶ παρὲς τὸ ἱερὸν. φυλακὴ μὲν, παρὲς αὐτὴν τὴν ὁδὸν κατέπερθε τοῦ ἱεροῦ τῆς Προναίης, Αὐτόνοος δὲ, πύλας τῆς Κασταλίας, ὑπὸ τῇ Ὑάμπεῳ κερυφῇ. οἱ δὲ πύλας διὰ τοῦ Παρηγοῦ δίδου, ἐπὶ καὶ ἐς ἡμέρας ἔσαν σῶοι, ἐν τῷ τεμένει τῆς Προναίης Ἀθηναίης κείμενοι, ἐς τὸ ἐνέσκηψαν διὰ τῶν βαρβάρων φερόμενοι. τῶν μὲν νῦν τῶν ἀνδρῶν αὐτὴ διὰ δὲ ἰδὺς ἀπαλλοτρίη γίνεσθαι. οἱ δὲ ἑλλήνων ναυτικὸς στρατὸς διὰ δὲ Ἀργεμισίαν, Ἀθηναίων δεηθέντων, ἐς Σαλαμίνα κατέχει τὰς νῆας. τῶν δὲ εἰνεκα περὶ δεισιπρόνοιοι αὐτῶν ἔχοντες Σαλαμίνα Ἀθηναῖοι, ἵνα αὐτοὶ πᾶσας τε καὶ γυναικάς ὑπεξάγαγυνται ἐκ τῆς Ἀττικῆς. πρὸς δὲ, καὶ βυλεύσονται τὸ πικρὸν αὐτοῖσι ἔσθαι. ὅππῃ γὰρ τῆσι κατήκασιν πύλας βελλῶ ἐμελλον ποιήσασθαι, ὡς εἰδόμενοι γνῶμης. θεοκένους γὰρ εὐρήσαν Πελοποννησίους πανδημῶς ἐν τῇ βοιωτῇ ὑποκατημένους τὸν βαρβάρων, τῶν μὲν εὖρον ἔδεν ἐόν, αἱ δὲ ἐπυνθάνοντο τὸ ἰσχυρὸν αὐτὰς τηχέντας ἐς τὴν Πελοπόννησον, πᾶσι πλείους τε πιδόμενος περὶ εἶναι, καὶ πάντων ἔχοντες ἐν φυλακῇ, πᾶσι δὲ

a γινόμενοι. b MS. εὐθὺν habet. c In MS. est πανδημῶς.

δὲ ἀπέναι. πάντα πυνθανόμενοι, ἔτω δὲ περσ-
 εδείησάν^a σφῶν χάιν πρὸς τὴν Σαλαμῖνα.
 Οἱ μὲν δὲ ἄλλοι κατέχον ἐς τὴν Σαλαμῖνα,
 Ἀθηναῖοι δὲ ἐς τὴν ἐωλύων. μὲν δὲ τὴν ἀπῆξιν,
 κήρυγμα ἐποίησαν, Ἀθηναίων τῇ πρὸς διώ-
 πῃ σῶζειν τὰ τέκνα τε καὶ τὰς οἰκίας. ἐνθαυ-
 τα οἱ μὲν πλεῖστοι ἐς Τροϊζῶνα ἀπέστησαν, οἱ
 δὲ, ἐς Αἴγινα, οἱ δὲ, ἐς Σαλαμῖνα. ἑσώ-
 σαν δὲ πάντα ὑπεκρέδαι, τῷ χρησιμῶ τε βα-
 λόμενοι^b ὑπερετίειν, καὶ δὴ καὶ τὰδε^c εἵνεκα
 εὖ ἤκιστα λέγουσι οἱ Ἀθηναῖοι ὅφιν μέγα φύ-
 λακα τὸ ἀκρόπολιν ἐν Διαιπῶντι ἐν τῷ ἱρῷ.
 λέγουσι τε πάντα, καὶ δὴ ὡς εἶοντι Ὀπμιλῶνα
 Ὀπμιλέα^d περὶ τῶν περσῶν. τὰ δὲ Ὀπμιλῶνα,
 μελιπύσσα^e ἐστὶ. αὕτη δὲ ἡ μελιπύσσα ἐν τῷ
 περσῶν αἰεὶ χροῖον ἀνασιμυμένη, τότε μὲν ἄ-
 ψαυε^f. σημεῖος δὲ τῶν τῶν ἱερῶν, μάλ-
 λόν τι οἱ Ἀθηναῖοι καὶ πρότερον^g ἐξέλιπον τὴν
 πόλιν, ὡς καὶ τὸ θεῶν ἀπολειπομένης τὴν ἀκρό-
 πολιν. ὡς δὲ σφί περὶ πάντα ὑπεξέκειτο, ἑσώων
 ἐς τὸ στρατόπεδον. Ἐπεὶ δὲ οἱ ἀπ' Ἀρτεμι-
 σίης ἐς Σαλαμῖνα κατέχον τὰς νέας, συνέρ-
 ρεε καὶ ὁ λοιπὸς πυνθανόμενος^h ὁ τὸ Ἑλλήνων
 ναυπλοῦς στρατὸς ἐκ Τροϊζῶν. ἐς γὰρ Πάγω-
 να τὸ Τροϊζῶν λιμένα περὶ ἡρῶν συλλέγε-
 σθαι. συνελεχθῶσαν τε δὴ πολλὰ πλεῖν νέες
 ἢ ἐπ' Ἀρτεμισίῳ ἐναυμάχων, καὶ ἀπὸ πελίων
 πλεονῶν. ναυαρχὸς μὲν νῦν ἐπὶ αὐτὸς
 ὥσπερ ἐπ' Ἀρτεμισίῳ, Εὐρυβιάδης ὁ Εὐρυκλεί-
 δεω, ἀνὴρ Σπαρτιάτης, ὃ μὲντοι γένεⁱ τὸ βα-
 σιλικὸν ἔων. νέας δὲ πολλὰς πλεῖστας τε καὶ ἄ-
 ρεα πλεονέκας παρέχοντο Ἀθηναῖοι. Ἐστρα-
 τεύοντο δὲ οἷδε. ἐκ μὲν Πελοποννήσου Λακε-
 δαιμόνιοι, ἑκατὸν νῆας παρεχόμενοι. Κο-
 ρινθιοὶ δὲ, τὸ αὐτὸ πλῆρωμα παρεχόμενοι τὸ
 καὶ ἐπ' Ἀρτεμισίῳ. Σικυωνιοὶ δὲ, πεντακάδε-
 κα παρέχοντο νῆας. Ἐπιδάυριοι δὲ, δέκα.
 Τροϊζῶνιοι δὲ, πέντε. Ἑρμιονέες δὲ, τρεῖς.
 εἰς ἡτοῖ, πλεονέκων, Δωρικῶν τε καὶ
 Μακεδόνων^j ἔθνη, ἐξ Ἑρμιονέων τε καὶ Πίνδα
 καὶ τῆς Δρυοπίδος ὑπερὶ ὁρμητῆρας. οἱ δὲ
 Ἑρμιονέες, εἰς Δρύοπος, ὑπερὶ Ἑρακλῆος
 τε καὶ Μηλιέων ἐκ τῶν νῦν Δωρικῶν καλεο-
 μένης χώρας ἐξαναστάντες. εἰς μὲν νῦν Πελο-
 ποννησίων ἐστρατεύοντο. Οἱ δὲ ἐκ τῶν ἑξω ἡπεί-
 ρα, Ἀθῶνιοι μὲν, πρὸς πάντας τὰς ἄλ-
 λους, παρεχόμενοι νῆας ὀγδὼκοντα καὶ ἑκατὸν
 μοῦσαι. ἐν Σαλαμῖνι γὰρ ὃ συνεναυμάχουν
 Πλαταιέες Ἀθῶνιοι, Διὰ τοῖονδε πῆγμα^h.

ἀπαλ-

Athenæ evacuantur, etiam angue arcis custode digressio, quem colunt. Naves Peloponnesiorum ex Troezenē abeunt Salamina. Dorienſes & Dryopes in Peloponneso.

ceteris. Hæc Athenienses quum audis-
 sent, ita socios obsecraverunt, ut ad Sala-
 minem sisterent classem. Quo aliis ap- 41
 pulsus, Athenienses in terram suam pro-
 fecti, præconio edixerunt, ut qua quis-
 que Atheniensium ratione posset serva-
 ret liberos atque domesticos. Ibi pluri-
 mi quidem Troezenem miserunt, qui-
 dam in Aeginam, nonnulli in Salami-
 nem, pro se quisque properantes sua pi-
 gnora exportare, & quod oraculo vel-
 lent obsecundare, & non minime pro-
 pterea, quod Athenienses ajunt in-
 gentem anguem arcis custodem in tem-
 plo solitum obverſari. Hæc & dicunt,
 & tanquam re vera esset, serpenti men-
 strua non cessant libamina proponere.
 Ea menstrua sunt placenta melle con-
 dita: quæ quum semper superioribus
 temporibus depasceretur, tunc illibata
 manserat. Id quum templi antistita in-
 dicasset, eo magis Athenienses eoque
 prius deseruere urbem, tanquam à dea
 etiam destituta arce. exportatis itaque re-
 bus omnibus, ad castra navigaverunt.
 Posteaquam autem eos qui ab Artemisio 42
 solverant, ad Salaminem substitisse au-
 ditum fuit, reliqui classarii qui ad Troe-
 zenem erant, eodem confluxere. nam
 ut in Pogonem Troezeniorum portum
 coiretur erat edictum. ita multo plures
 contractæ sunt naves quam ad Artemi-
 sium decertaverant, & à pluribus civi-
 tatibus, eodem quo ad Artemisium du-
 ce, Eurybiade Euryclidæ filio, viro
 Spartiata, non tamen è genere regio:
 quarum multo plurimas atque optime
 navigantes præbebant Athenienses. Quæ 43
 classis ex his constabat: Ex Peloponneso
 Lacedæmonii sedecim naves præstabant:
 Corinthii, totidem quot ad Artemisi-
 um præstiterant: Sicyonii, quindecim:
 Epidaurii, decem: Troezenii, quinque:
 Hermionenses, tres. Hi Doricæ ac Ma-
 cednæ gentis (Hermionensibus exce-
 ptis) ex Erineo & Pindo & Dryopide
 novissime profecti. nam Hermionenses
 Dryopes sunt, ab Hercule & Meliensibus
 è regione quæ Doris nunc vocatur,
 abducti. Hæ copiæ Peloponnesium e-
 rant. Eorum autem qui sunt in exteriori 44
 continente, Athenienses quidem pa-
 res omnibus aliis, præstabant naves cen-
 tum octoginta soli; quippe quibus non
 adfuerunt in pugna ad Salaminem gesta
 Plataenses, ob hanc causam: quod
 quum

^a ταῦτα δὲ πυνθανόμενοι, ἔτω περσέειν. ^b χρησιμῶ τε πειθομένοι καὶ βαλόμενοι. ^c τὰδε. ^d Ὀπμιλῶνα τε-
 λειπῶ. ^e μελιπύσσα. ^f MS. habet ἀπολειπομένης. ^g Μακεδονικοί. ^h τοῖονδε πῆγμα.

Platæenses abfuere ab pralio ad Salaminem, & qua occasione. Recensio Græcorum ex continente & insulis, qui illic interfuere, varizque eorum origines.

quum Græci ab Artemisio discesserunt, ubi juxta Chalcidem appulsi fuere, Platæenses exscendentes in oppositam oram Boeotizæ, ad exportandos domesticos conversi sunt. ita dum in suis conservandis occupantur, relictæ fuere. Athenienses autem sub Pelasgis eam quæ nunc Græcia nuncupatur tenentibus, Pelasgi erant, Cranaï nominati; sub rege autem Cecrope, Cecropidæ sunt vocati; Erechtheo autem adepto imperium, immutato nomine Athenienses appellati: deinde Iones, ab Ione Xuthi filio, qui
45 dux extitit Atheniensis exercitus. Megarenses autem tantundem copiarum, quantum ad Artemisium, attulerunt: Ampraciotæ septem cum navibus auxilio venerunt: Leucadii cum tribus, Dorica gens, & à Corintho oriunda.
46 Ex insulaniis autem Æginetæ triginta naves exhibuerunt: quibus aliæ quoque erant naves instructæ, sed iis oram suam tutabantur: verum cum triginta omnino navibus ad navigationem optimis ad Salaminem dimicaverunt. Sunt autem Æginetæ Dorienſes, ab Epidauro, cui insulæ nomen antea fuerat OEnone. Post Æginetas easdem quas ad Artemisium viginti naves præbuere Chalcidenses: & Eretrienſes, septem. hi Iones sunt. Dehinc autem Cii easdem præbuere, gens ab Atheniensibus Ionica. Naxii autem naves præbuere quatuor, qui quemadmodum & ceteri insulani, à popularibus ad Medos missi erant, sed illorum jussa aspernati, transiere ad Græcos, suafu Democriti, viri inter cives illustres, & tunc trierarchi. Naxii autem Iones sunt ab Atheniensibus ducentes originem. Styreenſes quoque easdem quas in Artemisio naves præbuere. Cynthii unam omnino, & penteconterum. horum utrique Dryopes sunt. Seriphii etiam & Siphnii & Melii fuere in partibus. hi enim soli ex insulaniis terram barbaro & a
47 quam negaverunt. Intra Theſprotos isti omnes & amnem Acherontem incolentes militabant. Siquidem Theſproti, sunt contermini Ampraciotis ac Leucadiis, qui ex ultimis regionibus in militiam venerunt. Eorum autem qui extra hos habitant, soli fuere Crotoniatæ qui Græciæ periclitanti auxilium una navitulerent, cui præerat Phayllus, vir ter Pythiorum victor. Sunt autem Crotoni-
48 atæ genere Achæi. Et ceteri quidem ex hac

ἀπειλασσομένων τῷ Ἑλλένων δὸτὲ τῷ Ἀρτεμίου, ὡς ἐγένοντο κατὰ Χαλκίδα, οἱ Πλαταῖες δὸτοδάντες ἐς τὴν περὶ αὐτὴν βοιωτῆς χώρας, πρὸς ἐκκρημίδῳ ἐτραπὸντο τῷ οἰκετίῳ. ἔπει μὲν νῦν τέρας σῶζοντες ἐλείφθησαν. Ἀθῆνῶναιοι δὲ ἐπὶ μὲν Πελασγῶν ἐχόντων τὴν νῦν Ἑλλάδα καλεομένων, ἔσαν Πελασγοί, ὀνομαζόμενοι Κραναοί. ἐπὶ δὲ Κεκροπὶ βασιλῆϊ ἐκλήθησαν Κεκροπίδαι. ἐκδεξαμένους δὲ Ἐρεχθίδῳ τὴν ἀρχὴν, Ἀθῆνῶναιοι μετωνομάσθησαν. Ἴωνες δὲ τῷ Ἐὐθῆ τραπεζείῳ ἡγομένους Ἀθῆνῶναιοι, ἐκλήθησαν δὸτὲ τῷ Ἴωνες. Μεγαρεῖς δὲ τῷ αὐτῷ πληρώματι παρέχοντο τὸ καὶ ἐπ' Ἀρτεμισίῳ. Ἀμπρακιάται δὲ, ἐπὶ αὐτῷ νέας ἔχοντες ἐπεβοήθησαν. Λευκάδιοι δὲ, πρεῖς, ἐβνῶντες ἔπει Δωρεὸν δὸτὲ Κορινθίου. Νησιωτῶν δὲ, Αἰγινήται, τριήκοντα παρέχοντο. ἔσαν μὲν σφί καὶ ἄλλαι πεπληρωμέναι νέες. ἀλλὰ τῇσι μὲν τὴν ἐαυτῶν ἐφύλασσαν, τριήκοντα δὲ τῇσι ἄλλῃσι παρέσχον ἐν Σαλαμῖνι ἐναυμάχησαν. Αἰγινήται δὲ εἰς Δωρεῖες, δὸτὲ Ἐπιδάυρου. τῇ δὲ νήσῳ πρὸς τὸν ὄνομα τῷ Οἰνώνῃ. μετὰ δὲ Αἰγινήτας, Χαλκιδεῖς τὰς ἐπ' Ἀρτεμισίῳ εἶχον παρέχόμενοι, καὶ Ἐρετριεῖς τὰς ἐπὶ αὐτῇ. ἔπει δὲ, Ἴωνες εἰσι. μετὰ δὲ, Κίιοι, τὰς αὐτὰς παρέχόμενοι, ἐβνῶντες ἰὼν ἰωνικὸν δὸτὲ Ἀθῆνῶν. Νάξιοι δὲ παρέχοντο πέντερας, δὸτὲ πεμψθέντες μὲν ἐς τὰς Μήδους ὑπὸ τῷ πολιτείῳ, κατὰπερ οἱ ἄλλοι νησιῶται, ἀλογήσαντες δὲ τῷ ἐντολίῳ, ἀπικατο ἐς τὰς Ἑλλῆνας, Δημοκρίτῃ ἀπεύσιντο, ἀνδρὸς τῷ ἀσὼν δοκίμου, καὶ τότε τριηραρχέοντο. Νάξιοι δὲ εἰσι Ἴωνες ἀπ' Ἀθῆνῶν γηγενεῖς. Στυρεῖς δὲ τὰς αὐτὰς παρέχοντο νῆας τὰς περ ἐπ' Ἀρτεμισίῳ. Κυθῖοι δὲ, μίαν καὶ πεντηκόντην, ἰόντες σωμαφότεροι ἔπει Δρυόπες. καὶ Σερίφιοι τε καὶ Σίφνιοι καὶ Μήλιοι ἐσπρευόντο. ἔπει γὰρ οὐκ ἔδοσαν μοῦνοι νησιῶν τῷ βαρβάρῳ γλῶ τε καὶ ὕδωρ. οὗτοι μὲν ἅπαντες ἐντὸς οἰκημένοι Θεσπρωτῶν καὶ Ἀχέρωντος ποταμοῦ, ἐσφαλεύοντο. Θεσπρωτοὶ γὰρ εἰσι οἱ ὁμαρτέοντες Ἀμπρακιάται καὶ Λευκάδιοι. οἱ ἐξ ἐχρατέων χωρέων ἐσφαλεύοντο. τῷ δὲ ἐκτὸς τῶν οἰκημένων, Κροτωνιῶν μοῦνοι ἔσαν οἱ ἐβοήθησαν τῇ Ἑλλάδι κινδυνώσῃ, νηὶ μίῃ, τῇ ἡγεῖσθαι πρὸς πυθιονίης, φαύλῃ. Κροτωνιῶται δὲ ἦσαν εἰς Ἀχαιοί. οἱ μὲν νῦν ἄλλοι,

ΟΟΟ

τρίη-

τριήρας παρεχόμενοι ἐσχαλείοντο· Μηλίοι δὲ, καὶ Σίφνιοι, καὶ Σερίφιοι, πεντηκοντήρες. Μηλίοι μὲν, ἥμισυ εὐόντες διὰ Λακεδαιμόνους, δύο παρείχοντο· Σίφνιοι δὲ καὶ Σερίφιοι, ἰώνες εὐόντες ἀπ' Ἀθηνάων, μίαν ἐκάτεροι. ἀλβμός δὲ ἐγένετο ὁ πᾶς τῶν νεῶν, παρέξ τῶν πεντηκοντήρων, τριηκόσια καὶ ἐβδομήκοντα καὶ ὀκτώ. ὧς δὲ ἐς τὴν Σαλαμῖνα συνηλθον οἱ στρατηγοὶ διὰ τῶν εἰρημένων πολιῶν, ἐβηλεύοντο, προσέειπεν Εὐρυβιάδης γνώμην, δοφάμεναι τὸ βεβλόμενον, ὅκα δοκέοι Πηληθεώπατον εἶναι ναυμαχίῃσιν πείθεσθαι τῶν αὐτῶν χωρίων ἐγκρατεῖς εἶσι. ἡ γὰρ Ἀττικὴ ἀφείπετο ἡδὴ, τῇ δὲ λοιπῇν περὶ προσέειπε. αἱ γνώμαι δὲ τῶν λεγόντων αἱ παλαιοὶ συνεξέπληον, πρὸς δὲ Ἰσθμόν τελευτῶντας ναυμαχεῖν πρὸς τῆς Πελοποννήσου. Πηλέγοντες τὸ λόγον τένδε, ὡς, εἰ νικῶνται τῇ ναυμαχίῃ, ἐν Σαλαμῖνι μὲν εὐόντες, πολιορκήσονται ἐν νήσῳ, ἵνα σφίσι πτωρὴν ἐδεμίην Πηληθεώπατος· πρὸς δὲ τῷ Ἰσθμῷ, ἐς τὰς ἐαυτῶν ἐξοίσονται. Ταῦτα τῶν διὰ Πελοποννήσου στρατηγῶν Πηληγεομένων, ἐλήλυθε ἀνὴρ Ἀθηναῖος, ἀγγέλων ἡκεῖν τὸ βάρβαρον ἐς τὴν Ἀττικὴν, καὶ πᾶσαν αὐτὴν πυρπολέεσθαι. ὁ γὰρ Διφύβοιων τραπεζιμένους στρατὸς ἅμα ἐέρξῃ, ἐμπεσῶντας Θεσπιῶν τὴν πόλιν, αὐτῶν ἐκλειπόμενων ἐς Πελοπόννησον, καὶ τὴν Πλαταιῶν ὁσπύτως, ἥκετε ἐς τὰς Ἀθήνας, καὶ πάντας ἐκείνους εἶδε. ἐνέπεσε δὲ Θεσπιῶν τε καὶ Πλαταιῶν, πυρρῶν Θεσπιῶν ὅτι οὐκ ἐμῆδιζον. Ἀπὸ δὲ τῆς Διφύβοιο ἡ ἑλληνιστὸν τε, ἐνθεν προεῖναι ἤρξαντο οἱ βάρβαροι, ἵνα αὐτῶν Διφύβοιοι μύθῳ, ἐν τῷ διέβαινον ἐς τὴν Εὐρώπην, ἐν τῇ ἐτέροις μὴτὶ ἐλθόντες ἐν τῇ Ἀττικῇ, Καλλιᾶδην ἀρχοντὶ Ἀθηνάων· καὶ αἰρέσει ἱερὸν τὸ ἄστυ, καὶ πᾶς ὀλίγους εὐρύσκοσι τῶν Ἀθηνάων ἐν τῷ ἱερῷ εὐόντας, παμίας τε ἔργα, καὶ πένης ἀνθρώπων· οἱ φερεῖσθαι τὴν ἀκρόπολιν θύρῃσι τε καὶ ξύλοις, ἡμῶν τὰς ἐπιόνας· ἅμα μὲν ὑπὸ ἀδελφῆς βίβης οὐκ ἐκχωρήσαντες ἐς Σαλαμῖνα· πρὸς δὲ, αὐτοὶ δοκέοντες ἐξυρηνέειν τὸ μαντήσιον τὸ ἡ Πυθίῃ σφίσι ἐχρησε, τὸ ξύλινον τεῖχος ἀνάλωτον εἶσεσθαι· καὶ αὐτὸ δὴ τὸ εἶναι τὸ κρησφύγετον κατὰ τὸ μαντήσιον, καὶ ἐπὶ τῆς νῆας. Οἱ δὲ Πέρσαι ἰζόμενοι Πηληθεώπατος καὶ ἀκρόπολιν ὄχλον, τὴν Ἀθηνάων καλεῖσθαι Ἀρῆιον πύργον, ἐπολιόρκεον τρόπον πτόνδε ὅπως συπεῖον πρὸς τὰς οἰσὺς πρὸς τῆς αἰτίας, ἐτόξον

Congressi ad Salaminem Graeci dum consulant de loco praelii, ut plerique Isthmum praeferrent, venit fama post crematas Thespiam & Plataeam Athenas capras tertio mense ab discessu Hellepontii. Quales eas acceperit Xerxes.

hac classe triremes praeberunt: Melii autem & Siphnii & Seriphii quinquaginta remorum naves, Melii duas, Siphnii Seriphiique unam utrique: Melii, a Lacedaemone genus ducentes; Siphnii & Seriphii, ab Atheniensibus Iones. Summa navium, praeter illas quinquaginta remorum, fuit trecentae septuaginta octo. Ut vero duces ex iis quas dixi urbibus ad Salaminem convenerunt, consultabatur, Eurybiade referente, ut qui vellet sententiam diceret, ubinam ex iis locis quibus ipsi potirentur, commodissimum videretur pugna navali decernere. jam enim Attica pro derelicta erat: itaque de ceteris deliberabatur. Pleraque igitur illorum sententiae in hoc congruebant, ut profecti ad Isthmum ante Peloponnesum decertarent, hac videlicet ratione, quod, si male pugnassent, ad Salaminem quidem, obsessis sibi in insula nullum subsidium ostendebatur, ad Isthmum vero dabatur ad suos effugium. Haec ratio quum a ducibus qui ex Peloponneso erant redderetur, advenit quidam Atheniensis nunciatum, jam Atticam barbarum ingredi, eamque omnem igne vastare. nam copiae quae cum Xerxe erant, Boeotiam peragrantes, incensam Thespienis, qui in Peloponnesum abscesserant, tum Plataeensem urbe, Athenas pervenerant, & omnia illa pervastabant. Ideo autem Thespiam & Plataeam incenderunt, quod a Thebanis acceperant illas civitates non sentire cum Medis. A trajectu autem Hellepontii ex quo iter ingredi coepere barbari, unum mensem trivere transeundo in Europam, tres alios dum in Atticam pervenire, Calliade summum Athenis magistratum gerente; urbemque desertam cepere, paucis quibusdam Atheniensibus in templo repertis, nec non quaestoribus templi, & hominibus egenis, qui praesepa foribus atque lignis arce subeuntes arcebant: qui non exierant illinc ad Salaminem, simul praeter inopia victus, simul opinione oraculi intellecti, quod reddiderat ipsis Pythia, murum ligneum inexpugnabilem fore: id interpretantes ex oraculo effugium esse, non naves. Hos Persae, castris ex adverso arcis positis in colle, quem Martium collem Athenienses vocant, hunc in modum obsederunt: Sagittas stupae circumdatas ubi incenderant, emit-

Arx Attica capta, ubi maxime erat prærupta & hinc secuta. Aglauros filia Cecropis ibi culta. Nuncius Sufa missus. Superstitio Xerxis ex sacra olea cremata sed tamen fruticante.

mittebant in sepem. Athenienses, quam obfessi, & ad ultimum malorum deducti, etiam quum sepes prodidisset, tamen resistebant; ac ne verba quidem Pisistratarum condicionem deditiois offerentium admittebant: & cum alia ad repugnandum excogitarunt, tum vero hoc, quod in barbaros portis subeuntes devolvebant saxa molaria: adeo ut Xerxes per diu inops consilii fuerit, quod eos expugnare non posset. Tandem ex difficultatibus accessus quidam apparuit barbaris. necesse enim erat, secundum oraculum, omnem Atticam quæ in continente est, subjici Persis. Igitur à fronte arcis, à tergo autem portarum & ascensus, qua parte nemo excubabat, quaque nemo credebat quempiam hominum ascensurum, hac parte, etsi loco prærupto, quidam ascenderunt, juxta templum Aglauri filiae Cecropis. Quos ubi in arcem ascendisse viderunt Athenienses, partim è muro sese præcipitaverunt, atque extincti sunt, partim in ædem refugerunt. At Persæ qui ascenderant, primum ad portas contendunt, eisque patefactis supplices trucidant: atque ubi omnium stragem fecerunt, direpto templo arcem totam incendunt. Athenis omnino Xerxes potitus, equitem nuncium Sufa mittit Artabano nunciaturum felicitatem præsentem. Postero die quàm nuncium miserat, convocatis Atheniensium exulibus, expeditionis suæ comitibus, jussit ut consensa arce hostias suo ritu immolarent: sive ita jusserit ex aliquo in somniis visu, sive religio ei fuerit objecta quod templum concremasset. Exules Athenienses id quod jussi erant exequuti sunt. Cujus rei cur mentionem fecerim exponam: Est in arce hac, Erechthei (qui fertur fuisse terrigena) templum, in quo olea est & mare, ut apud Athenienses prædicatur, Neptuno & Minervæ in testimonium posita quod de regione decertassent. Hanc igitur oleam una cum cetero templo contigit ab barbaris exuri: quam Athenienses qui ab rege jussi erant rem divinam facere, altero ab incensione die quum in templum ascendissent, aspexerunt fruticasse, edito à stipite virgulto cubiti instar. Et hæc quidem illi narraverunt. At Græci qui apud Salaminem erant, ubi nunciatum est, uti res circa Atheniensium arcem se ha-

ἐτοξέον ἐς τὸ Φράγμα. ἐνθαῦτα Ἀθῆναιων οἱ πολιορκούμενοι, ὅμως ἰμῶνόντε, καίπερ ἐς τὸ ἔχατον ἔκαστος ἀπυγμένοι, καὶ τὸ Φράγμα πᾶσι περὶ δωκίᾳ. εἶδε λόγους τῶν Πεισιστρατιδῶν περὶ σφερόντων πρὸς ὁμολογίης ἐνεδέχοντο. ἀμυνόμενοι δ', ἀλλὰ τε ἀνέμηνανέοντο, καὶ δὴ ἐπεσιόντων τῶν βαρβάρων πρὸς τὰς πύλας, ὁλοιτρόχους ἀπίσαν, ὥς τε ἑέρζεα ὅτι χρόνον συχρὸν ἀπορῆμι ἐνέχεσθαι, καὶ διωκόμενον σφῆας εἶλιν. χρόνῳ δ' ἐκ τῶν δούρων ἐφάνη δὴ τις ἐσομένη τοῖσι βαρβάροις. εἶδε γὰρ κατὰ τὸ θεοπρόπον πᾶσαν τὴν Ἀθῆναιων τὴν ἐν τῇ ἰπείρῳ, γνέσθαι ὑπὸ Πέρσῃ. ἐμπεσόντων ὡν πρὸ τῆ ἀκροπόλεως, ὅποθεν δὲ τὴν πύλιν, καὶ τὴν ἀνάσσει, τῇ δὲ ἐκείνῃ πρὸς ἐφύλασσε, ἔτι ἂν ἤλπισε μήτις πρὸς κατὰ πᾶσαν ἀναβαίνει ἀνθρώπων, πρῶτη ἀνέβησαν πινες κατὰ τὸ ἱόν τὸ Κέκροπος θυγατρὸς Ἀγλαύρης, καίτοιπερ δότικη μὲν ἐόντων ἔκαστος. ὥς δ' εἶδον αὐτὰς ἀναβέβηκας οἱ Ἀθῆναιοι ὅτι τὴν ἀκρόπολιν; οἱ μὲν ἱρρίπτεον ἐαυτοὺς κατὰ τὴν τεύχεα κάτω, καὶ διεφθίροντο, οἱ δ' ἐς τὸ μέγαρον κατέφθον. τῶν δὲ Περσῶν οἱ ἀναβέβηκτες, πρῶτον μὲν ἐπείσαντο πρὸς τὰς πύλας, πρῶτος δ' ἀνοίξαντες, τὰς ἐκείνας ἐφόνοντο. ἐπεὶ δὲ σφίσι πάντες κατέσπυντο, τὸ ἱόν συλῆσαντες, ἐνέπρηνον πᾶσαν τὴν ἀκρόπολιν. Σχῶν δ' ὅτι παντελῶς τὰς Ἀθῆνας ἑέρζεσθαι, ἀπέπεμψε ἐς Σῶσαν ἀγγελλον ἰππῶνα, Ἀρταβάνῳ ἀγγελλέοντα τὴν παρεῖσθαι σφίσι εὐπείθειαν. δὴ δὲ τὸ πέμψῃ καὶ κήρυκε δότι τῇ ἡμέρῃ συγκαλέσας Ἀθῆναιων τὰς Φυγάδας, ἐαυτῶν δ' ἐπομένους, ἐκέλευε πρῶτον τῶ σφετέρῳ ἔσθαι τὰ ἐκ ἀναβάντας ἐς τὴν ἀκρόπολιν. εἴπε δὲ ὡν ὅφιν πνὰ ἰδὼν ἐνυπνίᾳ ἐνεπίλλετο πᾶσι, εἴτε καὶ ἐνθυμίων οἱ ἐχέοντο ἐμπέσσαντι τὸ ἱόν. οἱ δὲ Φυγάδες τῶν Ἀθῆναιων ἐποίησαν τὰ ἐντεταλμένα. Τῇ δ' εἵνεκεν τῆς ἐπεμνύσεως, Φράσω. ἐστὶ ἐν τῇ ἀκροπόλει πρῶτη Ἐρεχθίη καὶ γνημέα λεγομένη εἶναι νηὸς, ἐν τῇ ἐλαίῃ τε καὶ θαλάσσῃ ἐνι. τὰ λόγῳ παρ' Ἀθηναίων Προσδιδόντα τε καὶ Ἀθῆναιων ἐρῶντας πρὸς τὴν χώραν, μαρτύρια θεῶν. πρῶτον ὡν τὴν ἐλαίαν ἅμα τῷ ἄλλῳ ἱρῶ κατέλαβε ἐμπέσσαντι ὑπὸ τῶν βαρβάρων. δώτερη δὲ ἡμέρῃ δότι ἐμπέσσαν, Ἀθῆναιοι οἱ θύειν ὑπὸ βασιλῇ κελούμενοι, ὥς ἀνέβησαν ἐς τὸ ἱόν, ὥρων βλαστὸν ἐκ τῆς ἐστέρας ὅσον τι πηχυαῖον ἀναδεδραμῆκα. ἔπει μὲν νῦν πᾶσι ἐφῆσαν. οἱ δὲ ἐν Σαλαμῖνι ἑλλήνες, ὥς σφίσι ἐξηγήθη ὥς ἔχε τὰ πρὸς τὴν Ἀθῆναιων ἀκρόπολιν,

Capta arce territi Græci voluere desertæ Salaminæ ad Isthmum cedere, ni consilio Mnesiphili firmasset Eurybiadem Themistocles, cujus comites in altercando & cautela non offendendi locios notatur.

κρόπολιν, ἐς πύργον Ἰόρυβον ἀπικουρ, ὡς ἐ-
νοι τὴν στρατηγῶν ἔδε κυρωθῆναι ἔμενον τὸ προ-
καίμενον πρῆγμα, ἀλλ' ἐς τὰς νῆας ἐπέ-
πλον, καὶ ἰστὰ ἀείροντο ὡς δοποδύσμενοι. τοί-
σι τε ὑπολειπομένοις αὐτέων ἐκυρώθη πρὸ τῆς
Ἰσθμῆς ναυμαχεῖν· νύξ τε ἐγένετο, καὶ οἱ Δι-
αλυθῆντες ἐκ τῆς σωερίης, ἐσθλάνον ἐς τὰς νῆας.
Ἐνθαῦτα δὴ Θემιστοκλῆς ἀπικόμενον ὅππῃ τῶν
νῆα, εἶρετο Μνησιφίλῳ, ἀνὴρ Ἀθηναῖος,
ὃς, πῶς σφί εἴη βεβαλόμενον. πυθόμενος δὲ
πρὸς αὐτὸν ὡς εἴη δεδογμένον ἀνάγκη τὰς νῆας
πρὸς τὴν Ἰσθμὸν, καὶ πρὸ τῆς Πελοποννήσου ναυ-
μαχεῖν, εἶπε, οὐτ' ἄρα λὺν ἀπαύρωσι τὰς
νῆας διὰ Σαλαμῖν, πρὶν ἂν ἐδεμῆς ἐπὶ πε-
ρὶ τῆς ναυμαχίας. κατὰ γὰρ πόλιος ἕκαστος
τρέψονται. καὶ ἔτι σφείας Εὐρυτιάδης κατέ-
χην διωχέσται, ἔτι τις ἀνθρώπων ἀλλ',
ὥστε μὴ ἂν Διασκορδοῦναι τὴν στρατὴν. δι-
λέσται τε ἡ Ἑλλὰς ἀβελήσοι. ἀλλ' εἴπῃς ἐπὶ
μηχανῇ, ἴθι, καὶ πρῶτον Διαχέαι τὰ βεβα-
λόμενα, ἣν κως διωχὴ ἀναγνώσκει Εὐρυτιά-
δεα μετὰ βελούσκαται, ὥστε αὐτὰ μένειν.
Κατὰ δὴ τῶν Θემιστοκλείης ἤρσεν ἡ ὑποθήκη· καὶ
ἔδεν πρὸς πάντας ἀμειψάμενος, ἥτις ὅππῃ τῶν
νῆα τὴν Εὐρυτιάδεω. ἀπικόμενος δὲ, ἔφη θέλειν
οἱ κοινόν τι πρῆγμα συμμίξαι. ὃ δὲ αὐτὸν
ἐς τῶν νῆα ἐκέλευε ἐσθλάναι λέγειν εἰπὶ θε-
λῶ. ἐνθαῦτα ὁ Θემιστοκλῆς παρεζόμενός οἱ
καταλέγει καὶνὰ τι πάντα τὰ ἥκιστα Μνησι-
φίλῳ, ἐωυτὸν ποιεῦμενος, καὶ ἄλλα πολλὰ
παραστήσεις· ἐς ὃ ἀνέγνωσε χρηζέων ἐκ τῆς
νῆος ἐκβῆναι τὸν Εὐρυτιάδεα, συλλέξαι τι
τὰς στρατηγὰς ἐς τὸ σωερίον. ὡς δὲ ἄρα
σωελέχθησαν, πρὶν ἢ τὸν Εὐρυτιάδεα προ-
θεῖναι τὸν λόγον, τῶν εἵνεκα σωήσασθαι τὰς
στρατηγὰς, πολλὸς ἦν ὁ Θემιστοκλῆς ἐν τοῖσι
λόγοις, οἷα κατὰ δέομενος. λέγοντι δὲ
αὐτὸς, ὁ Κορίνθιος στρατηγὸς Ἀδείμαντις ὁ
ὡς κύριος εἶπε, ὡς Θემιστοκλῆς, ἐν τοῖσι ἀ-
γῶσι οἱ παροξυνώμενοι ῥαπίζονται. ὃ δὲ
ἀπολυόμενος, ἔφη, οἱ δὲ γε ἐγκαταλεί-
μενοι ἂν στεφανοῦνται. τότε μὲν ἡπίως πρὸς
τὸν Κορίνθιον ἀμείψατο· πρὸς δὲ τὸν Εὐρυτιά-
δεα ἔλεγε ἐκείνων μὲν ἐπὶ ἔδεν τὸ πρῶτον λε-
χθέντων, ὡς ἐπεὶ ἀπαύρωσι διὰ Σαλαμῖ-
ν, Διαδρόσκονται. (παρεόντων γὰρ τῶν συμμά-
χων, οἷα ἐφ' ἑρῆ οἱ κόσμον ἔδενον κατηγορεῖν)
ὁ δὲ ἄλλῃ λόγῳ εἶχετο, λέγων ταῦτα, Ἐν σοὶ
νῦν ἐστὶ σωσάτω τὴν Ἑλλάδα, ἣν ἐμοὶ περὶ
ναυ-

haberent, eo perturbationis devenere, ut nonnulli è ducibus non expectarent, dum propositum negocium constitueretur, sed in naves irruerent, ac vela tollerent tanquam profecturi: ceterique qui relinquebantur, statuerent sibi ante Isthmum prælio navali decernendum. Et quum nox adfuisset, digressi è concilio, naves conscenderunt. Ibi The-
mistoclem pergenterem ad navem sciscitatur Mnesiphilus vir Atheniensis, quidnam ab ipsis decretum esset: & quum ab eo audisset decretum esse, ut ad Isthmum navigarent, & ante Peloponnesum dimicarent, Si isti, inquit, à Salamine profisciscantur, jam tu pro nulla adhuc patria dimicabis. ad suam enim quique patriam remeabunt: ut nec Eurybiades, nec alius hominum quispiam illos cohibere possit quominus copiarum dilabantur; Græciaque peribit consilii inopia. Quare siquid comminisci potes, perge, & quæ decreta sunt tenta disjicere, si forte possis Eurybiadem à sententia revocare, ut hic persistet. Themistocles, quum hæc admonita sibi admodum probarentur, nullo reddito responso ad Eurybiadem navem perrexit. ubi hominem conveniens, ait velle se de negotio communi cum eo colloqui. Hunc ille in navem ingressum jubet loqui quæ vellet; cui Themistocles assidens, quæcunque à Mnesiphilo acceperat, tanquam à semetipso refert, & alia adjicit multa, donec Eurybiadem à sententia revocavit; persuasitque ut è navi prodiret, & duces ad concilium contraheret. Ii posteaquam congregati sunt, priusquam ad eos Eurybiades referret id cuius gratia ipsos coegerat, Themistocles multis agebat verbis, prout magnopere expetebat. Quem interfatus Corinthiorum dux Adimantus Ocyti filius, Themistocles, inquit, in certaminibus ii qui ante tempus surgunt, colaphis cæduntur. Eum refellens Themistocles, At, inquit, qui domi relinquuntur, non coronantur. Comiter autem Corinthio quum respondisset, ad Eurybiadem conversus, nihil amplius eorum dicebat quæ dixerat prius, illos, posteaquam à Salamine profecti fuissent, dilapsuros: (præsentibus enim sociis, non putabat sibi decorum quempiam accusare) sed aliunde oratione sumpta, In te nunc, inquit, situm est servare Græciam, si mihi assentiens, na-

Diversitas praelii prope Salaminem ab praelio prope Isthmum. Indigna exprobratione irritatur Themistocles, ut Græcos, maxime Corinthios sperneret. Patria ejus.

URANIA, LIBER VIII. 477

navale proelium hîc manens facias, & non ab horum quibusdam orantibus persuasus, classẽ ad Isthmum retrahas. utrumque enim, quum audieris, inter se comparato. Si ad Isthmum confliges, in patenti pelago dimicabis, ubi nobis minimum expedit, naves habentibus & graviores & numero inferiores. Ex quo, etiam si in aliis feliciter nobis omnia sint eventura, tamen amittes Salaminem & Megara & Æginam. nam illorum navales vires una comitabitur suus pedester exercitus. atque ita tu eos in Peloponnesum duces, omnemque Græciam discrimini 2 objicies. Sin autem id feceris quod suadeo, hæc in eo reperies commoda: Primum si in arcto conflixerimus, paucæ naves cum multis, profecto si probabilia ex bello contingent, multo superiores erimus: quoniam in arcto pugnare, pro nobis est; in spatio, pro illis. Præterea Salamis servatur, ubi nostri nunc liberi collocati sunt & uxores. Est in his & aliud in quod etiam præcipue incumbitis; hîc manens similiter pro Peloponneso pugnabis, perinde ac ad Isthmum: neque illos, 3 si sapias, ad Peloponnesum duces. Quod si id quod spero continget, ut classe vincamus, barbari neque ad Isthmum nobis aderunt, neque longius ab Attica procedent, sed nullo ordine abeunt; & nobis lucrifaciemus quæ servaverimus, Megara, Æginamque, atque Salaminem, in qua etiam nobis oraculum dicit hostibus fore superiores. Consentanea equidem rationi deliberantibus, ut plurimum solent evenire: secus facientibus ne deus quidem solet velle accedere ad humanas sententias. Hæc dicentem Themistoclem rursus interpellabat Corinthius Adimantus, jubens filere eum, cui patria non esset; quin etiam EUrybiadem non sinens ex viri extorris sententia decernere, & ita demum id permittere, quum urbem Themistocles habuisset: videlicet hæc exprobrans, quod Athenæ captæ essent, tenerenturque ab hoste. Tunc Themistocles, & illi & Corinthiis multa ingerens probra, ratione ostendit, sibi esse & solum, & urbem majorem quam illis, quamdiu naves ducentæ ipsis adessent locis navalibus ac militibus armatæ, quas nulli Græcorum invadentes possent depellere. Hæc quum sermone significasset, ad EUrybiadem transiens, majori cum acrimonia loquebatur, inqui-

„ναυμαχίῃ αὐτὰ μένων πιέεσθαι, μηδὲ πηγεῖ-
 „μενθ' ὀρεσσάμενος τοῖσι λέγουσι, ἀναζεύξης πρὸς
 „τὸ Ἰσθμὸν τοῖς νῆας. ἀντίχες γὰρ ἑκάτερον, ἀ-
 „κέρως. πρὸς μὲν τῷ Ἰσθμῷ συμβαλλόν, ἐν
 „πλάτῃ ἀναπεπταμένῳ ναυμαχήσας, ἐς δ' ἡ-
 „μιστε ἡμῖν σύμφορόν ἐστι, νῆας ἔχουσι βαρύν-
 „τες, καὶ ἀντιπρὸς ἐλάσσονα. τῷ δὲ, ὅπου
 „λείεις Σαλαμῖνά τε καὶ Μεγάρα καὶ Ἄγιναί, καὶ
 „ἡνπερ καὶ τὰ ἄλλα εὐτυχήσωμεν. ἅμα γὰρ
 „τῷ ναυτικῷ στρατῷ αὐτῶν ἔσεται καὶ ὁ πε-
 „ζὺς στρατός. καὶ ἔτω σφέας αὐτοὺς ἄξας ὅτι
 „τὴν Πελοπόννησον, κινδυνεύσας τε ἀπὸ τῆς
 „Ἑλλάδος. ὡς γὰρ ἐγὼ λέγω πῶς, τοιοῦτος
 „ἐν αὐτοῖσι χρηστὸς εὐρύς. πρῶτα μὲν, ἐν ἐν-
 „νῷ συμβαλλόντες νηυσὶ ἐλίγῃσι πρὸς πολλὰς
 „ὡς τὰ οἰκῶντες ἐκ τῆς πολέμου ἐκείνης, πολλὸν
 „κεκρήσμεν. τὸ γὰρ ἐν ἐννῷ ναυμαχεῖν, πρὸς
 „ἰμέων ἐστὶ. ἐν εὐρυχωρίᾳ δὲ, πρὸς ἐκείνων.
 „αὐτὶς γὰρ, Σαλαμῖς περιγίνεται, ἐς τὴν ἡμῖν
 „ὑπεκκρήσεται πέτρα τε καὶ γυναικες. καὶ μὲν
 „καὶ τότε ἐν αὐτοῖσι ἔνεστι, καὶ περὶ ἐκείνου
 „μάλιστα ὁμοίως αὐτὰ τε μένων, περὶ ναυμα-
 „χήσας Πελοποννήσου, καὶ πρὸς τῷ Ἰσθμῷ. ὅ-
 „δε σφέας, εἴπερ εὐφρονεῖς, ἄξας ὅτι τὴν
 „Πελοπόννησον. ὡς δὲ καὶ τὰ ἐγὼ ἐλπίσω
 „γίγνηται, καὶ νικήσωμεν τῆς νηυσὶ, ὅτε ἡμῖν
 „ἐς τὸ Ἰσθμὸν παρέσονται οἱ βάραροι, ὅτε περὶ
 „ἑσόντων ἑκατέρω τῇ Ἀπικῇ. ἀπασί τε ἔδεν
 „κόσμῳ, Μεγάροισί τε κερδανέομεν περὶ ἐκεί-
 „νης, καὶ Ἀίγινα ἔσται Σαλαμῖνι, ἐν τῇ ἡμῖν ἔσται λόγος ἐστὶ
 „τῶν ἐχθρῶν κατὰ πᾶν γινέσθαι. οἰκῶντες μὲν νῦν
 „βυλδομένοις ἀνθρώποις, ὡς περὶ πᾶν ἔτε-
 „λε γίνεσθαι. μὴ οἰκῶντες γὰρ βυλδομένοις, ὅτε
 „ἐξέλθῃ ἔδεν ὁ θεὸς παραχωρεῖν πρὸς τὰς ἀνθρώ-
 „πους γνώμας. ταῦτα λέγοντι Θεμιστοκλῆς,
 „αὐτὸς ὁ Κορινθίου Ἀδείμαντι ἐπιφέρει, σι-
 „γᾶν τε κελεύων τῷ μὴ εἶσι πατέρες, καὶ Εὐρυ-
 „βιάδῳ ὅτε ἐὼν ὀπίσθη φίζεν ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς. πῶ-
 „λιν γὰρ τὸ Θεμιστοκλῆα παρεχόμενον, ὅτε ἐκεί-
 „νῳ γνώμας συμβαλλέσθαι. ταῦτα δὲ οἱ περὶ ἐ-
 „φερε, ὅτι ἡλώκεσάν τε καὶ κατέχοντο αἱ Ἀθη-
 „ναι. τότε δὴ ὁ Θεμιστοκλῆς κῆνόν τε καὶ τὰς
 „Κορινθίους πολλὰ τε καὶ κακὰ ἔλεγε. ἐαυτοῖσι
 „τε ἐδήλα λόγῳ, ὡς εἴη καὶ πᾶσι καὶ γῇ μέζων
 „ἢ περὶ κείνοις, ἐς τὸ ἀνδιηκῆσθαι νῆας σφί ἐν
 „πεπληρωμέναις. ἔδαμῶς γὰρ Ἑλλήνων αὐτῆς ὀπί-
 „σθας ὀπισθόκρουσιν. Σημάνων γὰρ ταῦτα τῷ λόγῳ,
 „διέβαινε ἐς Εὐρυβιάδα, λέγων μᾶλλον ἐπιτραμ-
 „μένα,

Οοο 3

a ἐλάσσονας. b πῶς. γ. c ποιός. d καὶ περὶ ἐκείνου μάλιστα χρεώ. ὁμοίως.

Minatur, ni pugna ad Salaminem fiat, se cum suis petiturum Sirin Italicam. Decernitur manere ad Salaminem. Terræ motus. Pietas erga Æcidas. Miraculum ex pulvere excitato.

„μένα, Σὺ εἰ μενέεις αὐτὸ, καὶ μένων ἔσται
 „ἀνὴρ ἀρχαῖος· εἰ δὲ μὴ, ἀναστρέψεις τὴν ἑλ-
 „λάδα. τὸ πᾶν γὰρ ἡμῖν ἔστω πολέμῳ Φέρῃσι αἱ
 „νῆες. ἀλλ' ἐμοὶ πείθεο. εἰ δὲ ταῦτα μὴ ποιήσῃς,
 „ἡμεῖς μὲν ὡς ἔχομεν ἀναλαβόντες τὰς οἰκίας,
 „καμεινόμεθα ἐς Σίρην τὴν ἐν Ἰταλίῃ, ἥπερ ἡ-
 „μετέρῃ τέ ἐστι ὡς παλαιᾷ ἐπὶ, καὶ τὰ λόγια
 „λέγῃ, ὅτι ἡμεῶν αὐτῶν δέειν κινδυνεύει· ὅ-
 „μεις δὲ συμμάχων τοιῶνδε^β μοιωθέντες, με-
 „μνήσεσθε τῶν ἐμῶν λόγων. Ταῦτα δὲ Θεμιστο-
 „κλῆς^γ λέγων^δ, ἀνεδιδάσκετ Εὐρυβιάδης. δο-
 „κέειν δέ μοι, ἀρρωδήσας μάλιστα τὰς Ἀθηναίας,
 „ἀνεδιδάσκετ, μή σφεας ἀπολίπωσι, ἣν πρὸς τὸ
 „Ἰσθμὸν ἀράγη τὰς νῆας. ἀπολίπων γὰρ Ἀθη-
 „ναίων, σκέπτετο ἔργον αἰσχύνομενοι οἱ λοιποὶ. ταῦ-
 „τῳ δὲ αἰρέεται τὴν γνώμην, αὐτὰς μένοντας ἀλα-
 „ναυμαχεῖν. Οὕτω μὲν οἱ περὶ Σαλαμῖνα, ἐπι-
 „σι ἀπορολισσάμενοι, ἐπὶ τῇ Εὐρυβιάδῃ ἔδοξε,
 „αὐτὰς παρεσκευάζοντες ὡς ναυμαχίοντες· ἡμέρη
 „τὴν ἔργον, καὶ ἅμα τῷ ἡλίῳ ἀνιόντι σέσμος ἐγένε-
 „το ἐν τῇ γῇ καὶ τῇ θαλάσσῃ. ἔδοξε δέ σφιν εὐ-
 „χασθῆναι τοῖσι θεοῖσι, καὶ ὑπεκαλεσθῆναι τὰς Αἰ-
 „ακίδας συμμάχους. ὡς δέ σφιν ἔδοξε, καὶ ἐπίειπεν
 „ταῦτα. εὐχόμενοι γὰρ πᾶσι τοῖσι θεοῖσι, αὐτὴν
 „μὲν ὡς Σαλαμῖνα^ε Αἰαντὰ^ς καὶ Τελαμώνια
 „ἐπεκαλέοντο· ὅτι δὲ Αἰακὸν^ς ἔτρεψεν ἡ Αἰα-
 „κίδα^ς νῆα ἀπέστειλον^ς ἐς Αἴγναν. Ἐφῆ δὲ Δι-
 „καῖς^ς ὁ Θεοκύδης^ς, ἀνὴρ Ἀθηνῶν^ς, Φυ-
 „λάος τε^ς ὡς Μήδοι^ς λόγῳ^ς ὁρμώμενος^ς τῆτον
 „τὸ χρόνον, ἐπεὶ τε ἔκτειρε^ς ἡ Ἀθηναίων^ς χώρα^ς ὡς
 „περὶ^ς ἑρῆς^ς ἔξερξεν, ἔσται ἑρῆμος^ς Ἀθηνῶν^ς,
 „τυχὲν τότε ἔων ἅμα Δημαρτῷ τῷ Λακεδαιμο-
 „νίῳ ἐν τῷ Θερμασίῳ πεδίῳ· ἰδεῖν δὲ κενόρτον^ς
 „χωρὸν^ς ἀπὸ ἑλδυσίν^ς, ὡς ἀνδρῶν μάλιστα
 „καὶ^ς τρισμυρῶν^ς. ἀποθνήσκοντες^ς τὴν σφεας^ς τὴν
 „κενόρτον^ς, ὅτε ἂν καὶ εἴη ἀνθρώπων, καὶ περὶ
 „τῶν Φωνῶν ἀκύνειν, καὶ οἱ φαίνεσθαι τῶν Φωνῶν
 „εἶναι^ς τὴν μυτικὴν Ἰακχόν^ς. εἶναι δὲ ἀδαήμονα^ς τὸν
 „Ἰρῶν^ς τὸν ἐν ἑλδυσίν^ς γινόμενον^ς τὸν Δημάρτην^ς.
 „εἰρεωδῆ^ς τε αὐτὸν ὅ, τι τὸ φθιγγόμενον^ς εἴη τῶν^ς.
 „αὐτὸς δὲ εἶπεν, Δημάρτη^ς, σέκ^ς ἐστὶ ὅπως^ς ἔ-
 „μέγα^ς τι σῖν^ς ἔσται^ς τῇ βασιλῇ^ς ἑρῆς^ς. πᾶ-
 „δε γὰρ ἀρίδῃ^ς, ἐρήμῃ^ς ἐκείνῃ^ς τῇ Ἀθηναίων^ς, ὅτι
 „θεῖον^ς τὸ φθιγγόμενον^ς, ἀπὸ ἑλδυσίν^ς ἔον^ς ἐς
 „πρωτόν^ς Ἀθηνῶν^ς οἱ τε^ς ἑλδυσίν^ς συμμάχοισι.
 „καὶ^ς ὡς μὲν γε κατὰ σκῆψιν^ς ἐς τὴν Πελοπόννησον,
 „κινδυνεύοντες^ς αὐτὰς^ς τε βασιλείῃ^ς τῇ ἑρῇ^ς τῇ ἐν
 „τῇ ἡπείρῳ^ς ἔσται^ς. ὡς δὲ ὅτι τὰς νῆας^ς τρεῖς^ς
 „πᾶς^ς ἐν Σαλαμῖνι, τὸ ναυικὸν^ς ἑρῆον^ς κινδυνεύοντες^ς
 βα-

ens, Tu vero si hic manes, vir eris e-
 gregius: sin minus, Græciæ everfor. to-
 tum enim belli momentum nobis naves
 sustinent. Sed mihi crede, nisi hoc fe-
 ceris, nos, prout sumus, ubi domesti-
 cos receperimus, profecturos ad Sirin
 quæ est in Italia, & ab prisco tempo-
 re nostra ea fuit, & quam, ut oracu-
 la ajunt, à nobis condi oportet. Vos
 autem talibus sociis destituti meorum
 verborum reminiscimini. Hæc dicente⁶³
 Themistocle EUrybiades edocebatur:
 & ob id edocebatur, ut mihi videtur,
 quod maxime formidabat ne si ad Isth-
 mum classẽm eduxisset, ab Atheniens-
 bus deferretur: quibus deferentibus, jam
 reliqui non essent in pugnando hostibus
 pares. Ita sententiam eam probavit, ut
 illic permanentes, pugna navali decer-
 nerent. Quod ubi EUrybiadi placuit, ii⁶⁴
 qui altercationibus velitati fuerant circa
 Salaminem, quum illic sese appararent
 tanquam prælium navale facturi, dies
 illuxit: & simul oriente sole extitit terræ
 & maris motus; propter quod visum est
 votum diis faciendum, & ut Æcidas in
 auxilium invocarent. Decretum factum-
 que. Nam post omnibus diis vota nuncu-
 pata, illinc è Salamine & Ajacem & Tela-
 monem invocaverunt, navemque ad Æa-
 cum & alios Æacidas Æginam miserunt.⁶⁵
 Narrabat autem Dicæus Theocydis filius,
 vir Atheniensis, atque exul, & apud
 Medos factus illustris, per id tempus
 quo Attica regio Atheniensibus desolata,
 à pedestri Xerxis exercitu vastabatur, se
 forte fuisse una cum Demarato Lacedæ-
 monio apud campum Thriasium, vidis-
 seque pulverem triginta ferme millium
 virorum procedentem ab Eleusine: &
 quum demirarentur quorumnam homi-
 num esset ille pulvis, statim se audisse vo-
 cem, quæ vox ipsi videretur Iacchus my-
 sticus: & Demaratum (ut qui esset sacro-
 rum quæ fierent in Eleusine ignarus)
 interrogasse quidnam esset quod ita so-
 naret? seque dixisse, Demarate, non ab-
 erit quin grandis aliqua clades contingat
 regis copiis. Hoc enim palam est, quum
 Attica sit desolata, numen ab Eleusine
 resonans, venire auxilio Atheniensibus
 ac fociis: & siquidem in Peloponnesum
 incumbat, periculum ipsi regi erit, e-
 jusque copiis quæ sunt in continente: sin
 ad classẽm, quæ ad Salaminem est, verta-
 tur, periculum adibit rex, ne nauticum
 ami-

a αὐτῶν. b τοιῶν. c ἀπέστειλαν. d ἰδεῖν κοινῶς. e μάλιστα κα.

Demarati utilis commendatio silentii. Ad Phalerum venerunt Persæ integris copiis ob nova supplementa Græcorum, qui ab eis stabant. Ibi consilium de bello habitum. Pariorum pravitās.

amittat exercitum. Hæc autem solennia Athenienses quotannis celebrant Cereri atque Proserpinæ; & his sacris quicunque vult etiam aliorum Græcorum initatur: & vocem quam audis, in hoc festo per Iacchum emittunt. Ad hæc dixisse Demaratum, Sile, neve alteri cuiquam hunc sermonem dixeris. nam si ad regem referantur hæc verba, capite plecteris, ut nec ego te nec alius quispiam hominum queat eripere. quamobrem tene silentium. hæc autem expeditio diis curæ erit. Hoc quidem Demaratum admonuisse. Ex illo autem pulvere ac voce coisse nubem, eamque in sublime eductam, Salaminem versus ad Græcorum exercitum fuisse delatam. Ita ipsos didicisse nauticas Xerxis copias esse perituras. Hæc Dicæus Theocydis filius referebat, Demaratum atque alios testes citans. Classiariæ autem Xerxis copię, ubi conspecta strage Laconum ex Trachine in Histiazam trajecerunt, triduum illic moratæ, per Euripum navigabant, & intra totidem dies ad Phalerum præsto fuerunt. Nec vero minore (ut mihi videtur) numero, vel qui terra venerunt vel qui navibus, Athenas invaserunt, quam quum ad Sepiadem atque Thermopylas accesserunt. nam in supplementum eorum qui aut tempestate, aut ad Thermopylas, aut in navalibus ad Artemisium præliis interierunt, hos substituiam qui nondum regem tunc sequebantur, Melienses, Dorientes, Locros, Bœotos, qui cum omni copia advenerunt, exceptis Thespiensibus & Platæensibus: nec non Carystios, Andrios, Tenios, ac ceteros omnes insulanos, præter quinque civitates, quarum nomina superius commemoravimus. nam quo magis penetrabat intro in Græciam Perses, eo plures eum nationes sequebantur. Qui omnes, exceptis Pariis, postquam Athenas venerunt, & ad Phalerum, (Parii autem in Cythno relictī, quo bellum caderet expectabant) ceteri ergo ut venerunt ad Phalerum, ibi Xerxes ipse ad classem descendit, animo coetum classiariarum adiundi, & audiendi sententias. Eo profectus ubi præfedit, assidentibus qui accitu ejus ex navibus aderant, suæ quibusque gentis tyrannis ac ordinum ductoribus, ut cuique rex honorem dederat; quorum primus erat Sidonius rex, tum Tyrius, deinceps alii. Sic ubi deinceps

„ βασιλεὺς Διοδοσίην. τὴν δ' ὀρθὴν πρῶτῳ ἄ-
„ γασι Ἀθῆναι ἀνὰ πᾶντα ἔπα τῇ μητρὶ ἔ τῇ
„ κόρῃ, καὶ αὐτῶν τε ὁ βυλόμενος ἔ τ' ἄλλων
„ Ἑλλήνων μνῆται. καὶ τὴν Φωνίῳ τ' ἀκούεις,
„ ἐν πρῶτῃ τῇ ὀρθῇ ἰακχαλῶσι. πρὸς ταῦτα εἶ-
„ παυ Δημάρτην, Σίγα τε ἔ μηδενὶ ἄλλῳ τ' λό-
„ γον τῆτον εἶπης. λέω γάρ τοι ἐς βασιλῆα ἀνε-
„ νεχθῆναι πρὸς ταῦτα, Διοδοσίης τὴν κεφα-
„ λῶν. καὶ σε ἔτε ἰγὼ δυνήσομαι ῥύσασθαι, ἔτ'
„ ἀλλ' ἄνθρωπων ἐδῆς. ἀλλ' ἔχ' ἡσυχίαν. πρὸς
„ τὴν γραμμὴν τῆςδε θεοῖσι μελίσσι. τὸ μὲν δὲ πάντων
„ ὁρμήν. ἐπεὶ δὲ ἔχοντο ἑοῦ ἔ τ' Φωνίης γῆ-
„ ὤναι νέφους, καὶ μεταρσιωθῆναι, Φέρων δ' ὅτι Σα-
„ λαμῖν, ὅτι τὸ στρατόπεδον τὸ τ' Ἑλλήνων. ἔτω
„ ἡ αὐτὸς μαθεῖν ὅτι τὸ ναυικὸν τὸ ξέρων Διο-
„ δόσιος μέλλοι. ταῦτα μὲν Δικαῖος ὁ Θεοκλῆς
„ ἔλεγε, Δημάρτης τε ἔ ἄλλων μαρτύρων κατα-
„ πτόμενος. Οἱ δ' ἐς τὸ ξέρων ναυικὸν στρατὸν
„ παχύνοντες, ἐπὶ δὲ ἐκ Τρητῆν θεσπόμενοι τὸ
„ πρῶτον τὸ Λακωνικόν, διεβήσαν ἐς τὴν Ἰσθμῶν,
„ ὅτι παχύνοντες ἡμέρας τρεῖς, ἐπὶ δὲ Εὐρύπῃ, καὶ
„ ἐν ἐπὶ τῇ τρεῖς ἡμέραι ἐλθόντες ἐν Φαλήρῳ. ὡς
„ μὲν ἐμοὶ δοκέειν, ἐκ ἐλάσσονος ἐόντος ἀρι-
„ στῶν, ἐστὶναλον ἐς τὰς Ἀθήνας, κατὰ τε ἡπεί-
„ ρον ἔ τῇσι νηυσὶ ἀπικόμενοι, ἡ ἐπὶ τε Σηπτά-
„ δα ἀπικόντες ἔ ἐς Θερμοπύλας. ἀνέλθον γὰρ πο-
„ σὶ τε ὑπὸ τῇ χερσὶν αὐτῶν ἀπολαμμένοι, καὶ
„ τοῖσι ἐν Θερμοπύλῃ, καὶ τῇσι ἐπ' Ἀρτεμισίῳ
„ ναυμαχίῃ, τῆςδε τῆς τότε ἐκὼ ἐπόμενες βα-
„ σιλῆι, Μηλῆας, καὶ Δωρεῆας, καὶ Λακωνῆας, καὶ
„ Βοιωτῆας, πανστράτη ἐπόμενες, πολλὴν Θεσπιῶν
„ τε ἔ Πλαταιῶν. καὶ μάλα Καρυστῆς τε. καὶ
„ Ἀνδρίας, καὶ Τένιες τε ἔ τῆς λοιπῆς νησιώτης
„ πάντας. πολλὴν τὴν πᾶντε πολλῶν τ' ἐπικυρόδησαν.
„ πρῶτον πρὸς ἐνόμας. ὅσω γὰρ δὲ προσέειπεν
„ ἐσωτέρω τ' Ἑλλάδι ὁ Πέρσης, πρῶτον πρὸς
„ ἔθνεα οἱ εἶπε. ἔπειτα ὡς ἀπικόντες ἐς τὰς Ἀ-
„ θήνας πάντες ἔται πολλῶν. Πάρων. Πάρων δ'
„ ὑπολαβόντες ἐν Κύνῳ, ἐκαρσάδεον τὸ πρῶ-
„ λεμον τῇ ἀποβήσεται. οἱ δ' λοιποὶ ὡς ἀπικόντες
„ ἐς τὸ Φάληρον, ἐν ταῦτα κατέβη αὐτὸς ξέρων
„ ὅτι τὰς νῆας, ἐθέλων σφίσι παραμύσαι τε καὶ
„ πυθῆσαι τῶν ἀπικόμενων τὰς γαμῆρας. ἐπεὶ δ'
„ ἀπικόμενος προσέειπε, παρῶν μάλιστα παρῶν οἱ
„ τῶν ἐθνῶν τῶν σφετέρων τύραννοι καὶ ταχίστα
„ χοὶ Διὸς τῶν ἡγῶν, καὶ ἴζαντο, ὡς σφίσι βασι-
„ λεὺς ἐκάστω πρῶτον ἐδιδάκετο. πρῶτον μὲν, ὁ
„ Σιδώνιος βασιλεὺς μὲν δ', ὁ Τύριος. ὅτι δ'
„ καὶ ἄλλοι.

a MS. legit κόρη. b δουίη. c ἐπικυρόδη. d ἀπικίαν. e πάντες, καὶ ἄλλοι.

ἄλλοι. ὡς ἢ κόσμος ἐπεξῆς ἴζοντο, πέμψας
 Ἐρξῆς Μαρδόνιον, ἡρώτα, δοποδράμεν^α ἐ-
 καστὰ, εἰ ναυμαχίῃ ποιεῖντο^β. Ἐπεὶ ἢ πε-
 ριῶν ἡρώτα ὁ Μαρδόνιος^γ δόξαμεν^δ δὸπ^ε Σιδωνίᾳ,
 οἱ μὲν ἄλλοι κατὰ τὸντὸ γνώμῃν ἐξε-
 φέροντο, κελεύοντες ναυμαχίῃ ποιεέσθαι. Ἀρ-
 τεμισίῃ ἢ ταῦτε ἔφη, Εἰπέ μοι^ε πρὸς βασι-
 λῆα, Μαρδόνιε, ὡς ἐγὼ ταῦτε λέγω, ἕτε κα-
 κίστη ἡγομένη^ε ἐν τῇσι ναυμαχίῃσι τῇσι πρὸς
 Εὐβοίῃ, ἕτε ἐλάττω δόποδραμένη^δ, δέασο-
 πε. τί^ζ ἢ ἔσται γνώμῃν με δίκαιόν ἐστιν δόπο-
 δαίνεσθαι, πὰ τυγχάνω φρονέσαι ἄριστα ἐς
 πρήγματ^α πὰ σά. καίτοι ταῦτε λέγω, φεῖδ^ε
 τὴν νῆων, μηδὲ ναυμαχίῃ ποιεέσθαι. πὶ γὰρ ἄνδρες
 τῶν ἀνδρῶν κρείσσονες ποσῶν εἰσι κατὰ θά-
 λασσαν, ὅσον ἄνδρες γυναικῶν. τί ἢ πάντως
 δέ^ε σε ναυμαχίῃσι ἀνακινδυνεύειν; ὅση ἔχεις
 μὲν πὰς Ἀθλῶας, τὴν περ εἵνεκα ὠρμήτης στρα-
 τίας; ἔχεις ἢ τί^ζ ἄλλῃν Ἑλλάδα; ἐμποδῶν
 δέ^ε ποῖ ἴσται^ε ἔδεις. οἱ δέ^ε ποῖ ἀντίστησαι, ἀπῆλ-
 λαξαν ἔγωγε ὡς ἐκαίνοις ἔπρεπε. τῇ ἢ ἐγὼ δό-
 κῶ δόποδραίνεσθαι. πὰ τὴν ἀντιπλέμων πρήγματ^α,
 τῶτο φράσω. ἦν μὲν μὴ ἐπὶ χθῆς ναυμαχίῃ
 ποιεῖμεν^γ, ἀλλὰ πὰς νῆας αὐτὰ ἔχεις πρὸς
 γῆ μένων, ἢ ἔ^ε περὶ αἰώνων ἐς τὴν Πελοπόννη-
 σον, εὐπετίως τοι, δέασο^ε, χωρήσῃ πὰ νούων ἐ-
 λήλυπας. ἔ^ε γὰρ οἷοί τε πολλὸν χρόνον εἰσὶ τοῖς ἀν-
 τίστασθαι οἱ Ἕλληνες, ἀλλὰ σφῆας ἀσσεδεαῖς^ε.
 κατὰ ἢ πόλιν ἕκαστοι φεύγον^ε. ἔπε γὰρ σπῆ^ε
 σφῆ^ε σφίσι ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ, ὡς ἐγὼ πυν-
 θάνομαι, ἔπε αὐτὰς οἶκος, ἦν οὐδὲ τὴν Πελο-
 πόννησον ἐλαυνῆς τὴν περὶ στρατὸν ἀντρεμῆν τὰς
 ἐκείθεν αὐτῶν ἡγετίας. ἔδ^ε σφί^ε μελήσῃ πρὸς τὴν
 Ἀθλῶαίων ναυμαχίῃν. ἦν ἢ αὐτίκα ἐπὶ χθῆς
 ναυμαχῆσαι, δευτέρῳ μὴ ὁ ναυτικός στρατὸς
 κακῶς, τὴν περὶ περὶ ἀσσεδεαῖς^ε. πρὸς ἢ, ὡς
 βασιλεὺς, καὶ ταῦτε ἐς θυμὸν βάλεο^ε, ὡς τοῖς
 σι μὲν χρηστοῖς τὴν ἀνθρώπων κακῶς δέλοι Φι-
 λῆσι γινέσθαι, τοῖσι ἢ κακῶς, χρηστοῖς. οἱ
 ἢ ἐόντι ἀρίστῳ ἀνδρῶν πάλιν, κακῶς δέλοι
 εἰσι. οἱ ἐν συμμάχων λόγῳ λέγονται εἶναι,
 ἐόντες Αἰγύπτιοι πὶ καὶ Κύπριοι, καὶ Κίλικες,
 καὶ Πάμφυλοι, τὴν ὀφελός ἐστι ἔδ^ε. Ταῦτα
 λεγόντες πρὸς Μαρδόνιον, ὅσοι μὲν ἔσαν εὖνοοι
 τῇ Ἀρτεμισίῃ, συμφορῇ ἐποικεῖν τῆς λόγας,
 ὡς κακὸν πὶ πρὸς βασιλῆ^ε, ὅτι οὐκ
 εἰς ναυμαχίῃ ποιεέσθαι. οἱ ἢ ἀγαθόμοιροι τε καὶ
 φρονέοντες αὐτῇ, ἄτε ἐν πρῶτοις τελεμημένης^ε.
 ἀπὸ πάντων τὴν συμμάχων, ἐπέρποντο τῇ ἀνα-
 κρῆσι,

ceps ordine confederunt, misit ad eos Mar-
 donium tentandi gratia, sciscitatum singu-
 los, an proelium navale facerent. Postea-
 quam Mardonius à Sidonio exorsus, sin-
 gulos circumiens interrogavit, ceteri qui-
 dem eandem dixere sententiam, jubentes
 fieri proelium: Artemisia vero, Hæc, in-
 quit, Mardonie, regi referas me dicere,
 quæ in proeliis ad EUBœam gestis non
 ignavissima extiti, neque minima osten-
 di, domine. Sententiam vero quam ha-
 beo, æquum est me proferre quæ in
 rem tuam maxime esse sentio. Itaque
 hoc tibi suadeo, ut navibus parcas, nec
 proelium navale facias; illi enim viri
 tanto sunt tuis viris in mari præstantio-
 res, quanto feminis viri. Quid vero ne-
 cesse habes omnino venire in discrimen
 pugnae navalis? nonne Athenas habes,
 quarum gratia expeditionem sumfisti?
 nonne reliquam Græciam? ac nemo ti-
 bi obsistit. Qui tibi obsistebant, ita
 summoti sunt ut eos decebat. Quo au-
 tem ego exituras hostium res arbitror,
 id exponam: Si non instabis pugnae na-
 vali committendæ, sed classem perges
 hic continere ad terram, aut etiam ten-
 dere in Peloponnesum, tunc tibi, do-
 mine, succedent ea quorum gratia ve-
 nisti. neque enim diu tibi resistere
 Græci possunt, sed illos dissipēs, & ad
 suas quique urbes defugient; quoniam
 neque commeatus est eis in hac insula,
 ut ego audio, neque, si tu in Pelopon-
 nesum pedestres copias duces, hic eos
 credibile est perstituros qui illinc huc
 advenerunt, neque de pugna pro Athe-
 nienfibus facienda curaturos. At si pu-
 gnam navalem gerere approperebis, ve-
 reor ne copiarum nauticarum male re gesta insu-
 per pedestribus sint exitio. Præterea
 hoc etiam, rex, in animum demitte:
 usu venire, ut bonis quidem hominibus
 mali servi sint, malis autem boni. Ideo-
 que tibi (qui virorum omnium es opti-
 mus) servi sunt mali, qui numero soci-
 orum censentur, Ægyptii, Cyprii, Ci-
 lices, Pamphyli, è quibus nulla utilitas
 est. Hæc loquente Artemisia, quicun-
 que ei bene volebant, noxiam illi rebantur
 suam orationem, tanquam aliquid mali
 passuræ ab rege, quem vetaret pugnam
 facere navalem: at ii qui male consul-
 tum illi volebant invidabantque, utpo-
 te cui inter primos sociorum omnium
 honos haberetur, gaudebant ejus senten-
 tia,

a ποιεῖσθαι. b MS. habet εἰπέ μοι. c MS. habet κακίστην ἡγομένην. d MS. δόποδραμένην. e ἀσσεδεαῖς. f περὶ ἀσσεδεαῖς. g βασιλῆ. h τελεμημένης.

Manet tamen Xerxes in consilio pugnae ineunda, nocte tunc diem eximente, quando Graecis anxii de patria, exercitus terrestris tendit in Peloponnesum, Graecis iter obstruentibus, & quibusnam?

URANIA, LIBER VIII.

481

tia, tanquam perituræ. Sed Xerxes, postquam ad eum sunt relatæ sententiæ, magnopere delectatus est Artemisiæ sententia, & quum jam antea seriam esse sensisset, tunc multo impensius laudavit. Nihilominus ut pluribus staretur jussit, ratus ad Eubœam suos sponte male pugnas, quod videlicet ipse abfuisset: itaque constituit spectaculo pugnae navalis interesse. Classarii, ubi nunciatum est illinc esse solvendum, classem Salaminem versus ducunt, & per oceanum in aciem sunt digesti. Sed quum eos dies defecisset quominus praelium committerent, (nox enim supervenit) in posterum diem sese instruebant: quum interim Græcos metus formidoque cepit, cum alios, tum vero non minime Peloponneses, quod ipsi desidentes in Salamine, pro Atheniensium terra essent certaturi: qui si superarentur, in insula deprehenso forent obsidendi, sua terra sine præsidio relicta. Per eandem noctem pedester exercitus barbarorum contendebat in Peloponnesum: quamquam cuncta quæ poterant excogitata erant, ne barbari per continentem ingrederentur. Nam ubi Leonidem cum suis apud Thermopylas occubuisse accepere Peloponneses, celerrime ex urbibus concursu facto, Isthmum infederunt, duce Cleombroto Anaxandridæ filio, Leonidæ fratre. Ibi confidentes, primum viam Scironidem obstruxerunt, deinde consilio inito Isthmum muro inædificabant, opusque perficiebant, quippe nemine (quum tot millia virorum essent) cessante. nam & lapides & lateres & ligna, & cistas fabulo plenas afferebant, nullo temporis momento opus intermittebant, neque diurno neque nocturno.

72 Hi autem è Græcis fuerunt qui ad Isthmum auxilio cum omni copia venerunt: Lacedæmonii, & Arcades omnes, & Elei, & Corinthii, & Sicyonii, & Epidaurii, & Phliasii, & Trœzenii, & Hermionenses. Hi fuerunt qui quidem auxilio venerunt, metuentes periclitanti Græciæ. Ceteris enim Peloponnesibus id nihil admodum curæ erat, & Olympia jam & Carnia præterierant. Incolunt autem Peloponnesum gentes septem, quarum duæ indigenæ eundem quem habitarent olim locum nunc habitant, Arcades & Cynurii: una, Achæica, quæ nunquam illa quidem è Pelopon-

κρίσι, ὡς ἀπολεομένης αὐτῆς. ἐπεὶ ὃ ἀνελυεί-
χθησαν αἱ γυνῶμαι εἰς Ξέρξεα, κάρτα τι ἔσθη τῇ
γυνῶμιν τῇ Ἀρτεμισίᾳ· καὶ νομίζων ἐπὶ πλεονέκτον
παρδαίλῳ εἶναι, τότε πολλῶ μάλλον αἰνεῖ. ὅμως
ὃ τοῖσι πλείοσι πειθεσθὲν ἐκέλευε, πᾶσι κατὰ δό-
ξας· πρὸς μὲν Εὐβοίᾳ σφέας ἐθελokaκέειν, ὡς ἂν
παρεόντι αὐτῷ, τότε ὃ αὐτὸς παρεσκεύαστο θεή-
σαιτο ναυμαχέοντας. Ἐπὶ ὃ παρήγαλλον ἀνα-
παύειν, ἀνήγον τὰς νῆας ὅππῃ τὴν Σαλαμῖνα,
καὶ παρεκέρχθησαν ἀναπαύειν κατ' ἡσυχίαν.
τότε μὲν νῦν σὺν ἐξέχρησέ σφι ἡ ἡμέρη ναυ-
μαχίῳ ποιεέσθαι. νῦν γὰρ ἐπεθύμει· οἱ ὃ παρε-
σκέαζοντο εἰς τὴν ὑπεραίλου. τὰς ὃ Ἑλλήνας εἶ-
χε δέσποτε καὶ Ἀργείῳ, σὺν ἦνισα ὃ τὰς ἀπὸ
Πελοποννήσου. Ἀργείων ὃ, ἐπὶ αὐτοῖς μὲν ἐν Σα-
λαμῖνι κατήμενοι, ὑπὲρ γῆς τῇ Ἀθηναίων
ναυμαχέειν μέλλοιεν· νικητῆρες τε, ἐν νύσῳ
ἀπολαμψέμενοι πολιορκήσουσιν, ἀπέντες τὴν ἐ-
κὼντων ἀφύλακτον. Τῶν ὃ βαρβάρων ὁ πρὸς
ὑπὸ τὴν παρεῖσθαι νύκτα ἐπιδέειν ὅππῃ τὴν Πε-
λοπόννησον· καίτοι τὰ διωκτὰ πάντα ἐμεμνηχά-
νητο, ὅπως κατ' ἡπείρου μὴ ἐσβάλλοιεν οἱ βάρ-
βαροι. ὡς γὰρ ἐπύθοντο τάχιστα Πελοποννήσιοι τὰς
ἀμφὶ Λεωνίδῳ ἐν Θερμοπύλῳ τετελεσθῆκεναι,
συνδραμόντες ἐκ τῆ πόλεως, εἰς τὸ Ἰσθμὸν ἵζοντο.
καὶ σφι ἐπὶ τῷ στρατηγῷ Κλεόμβροτῷ ὁ Ἀναξάν-
δριδῳ, Λεωνίδῳ δὲ ἀδελφεῷ. ἰζόμενοι δὲ ἐν
τῷ Ἰσθμῷ, καὶ συγχώσασθαι τὴν Σκιρωνίδα ὁ-
δὸν, μὴ τῆτο ὡς σφι ἔδοξε βεβλημένοι, ὡ-
κρόμεον ἀπὸ τῆ Ἰσθμῷ τάχιστα· ἅτε δὲ ἐσθίων
μυρμαδίων πολλῶν, καὶ πάντες ἀνδρὸς ἐργαζο-
μένους, ἠνέειν τὸ ἔργον. καὶ γὰρ λίθοι, καὶ πλίν-
θοι, καὶ ξύλα, καὶ φορμοὶ ψάμμου πλήρεις
ἐσσεύοντο, καὶ ἐλίνυον ἄνενα χρόνον οἱ βοη-
θήσαντες ἐργαζόμενοι, ἕτε νυκτὸς, ἕτε ἡμέ-
ρης. Οἱ δὲ βοηθήσαντες εἰς τὸ Ἰσθμὸν πανδη-
μεῖ, οἵδε ἔσαν Ἑλλήνων· Λακεδαιμόνιοι τε,
καὶ Ἀρκάδες πάντες, καὶ Ἡλείοι, καὶ Κο-
ρίνθιοι, καὶ Σικυώνιοι, καὶ Ἐπιδάυριοι, καὶ
Φλιάσιοι, καὶ Τροιζήνιοι, καὶ Ἐρμιονεῖς. ἔ-
πει μὲν ἔσαν οἱ βοηθήσαντες, καὶ ὑπεραρρώ-
δέοντες τῇ Ἑλλάδι κινδυνεύουσι· τοῖσι δὲ ἄλ-
λοισι Πελοποννήσιοις ἔμελε ἕδεν. Οὐλύμπα δὲ
ἐκ Κάρνεια παροικώκεν ἔσθῃ. οἰκέει δὲ τὴν Πε-
λοπόννησον ἔθνεα ἐπὶ τῷ· τεττίων δὲ τὰ μὲν δύο
αὐτόχθονα ἴοντα, κατὰ χώρων ἰδρυται· νῦν
τε ἐκ πάσαις οἰκεον, Ἀρκάδες, καὶ Κων-
εῖοι. ἐν δὲ ἔθνεσιν τὸ Ἀχαιῶν, ἐκ μὲν Πελο-

Ppp

πιν

a ἰζόμενοι. b Hæ-dux voces καὶ πλίνθοι ab MS.

ποννήσας οὐκ ἐξεχώρησε, ὅκ μέντοι τῆς ἐωυ-
τῶν· οἰκέει δὲ τὴν ἀλλοτριήν. πὰ δὲ λοιπὰ ἔθνεα
τ' ἐπὶ αὐτῇ, πότερα ἐπὶ ἡλύδα ἐστὶ, Δωρεῖες τε ἔ
Αἰτωλοὶ, καὶ Δρυόπες, καὶ Λήμνιοι. καὶ Δω-
ρεῶν μὲν, πολλὰ τε ἔ δόκιμοι πόλεις· Αἰτω-
λῶν δὲ Ἡλὶς μοῦνη· Δρυόπων δὲ, Ἐρμιῶν τε^b,
καὶ Ἀσίνη ἡ πρὸς Καρδαμύλῃ τῇ Λακωνικῇ· Λη-
μνίων δὲ, Παρωρεῆται πάντες. οἱ δὲ Κυωῆται
αὐτόχθονες ἰόντες, δοκέουσι μοῦνοι εἶναι Ἴωνες,
ἐκδεδωμένους δὲ, ὑπὸ τοῖς Ἀργείοις ἀρχόμενοι,
καὶ ἔ ῥόνος ἰόντες Ὀρνεῆται^c, καὶ οἱ πρὸς Ἰουίαι.
τῶν ὧν τ' ἐπὶ αὐτῇ ἔθνεα αἱ λοιπὰ πόλεις πὰ-
ρεῖ τῶν κατέλεξα, ὅκ ἔ μέσας ἐκατίαν· εἰ
δὲ ἐλδοθήρως ἔξει εἴπω, ὅκ ἔ μέσας κατήμε-
νοι, ἐμῇδιζον. Οἱ μὲν δὲ ἐν τῷ Ἰσθμῷ, πι-
πτόντων πονῶ σπυρίσκου, ἅτε πρὸς ἔ παντός ἴδη
δρόμας θροῖες, καὶ τῆσι νηυσὶ οὐκ ἐλπίζοντες
ἐλδομῆσθαι· οἱ δὲ ἐν Σαλαμῖνι Ἑλλῆνες^d,
ὅμως πῶτα πωρηνόμενοι, ἀρρώδεον, οὐκ ἔτω
πρὸς σφίσι αὐτοῖσι δειμαίνοντες, ὡς πρὸς τῇ Πε-
λοποννήσῳ· ἔως μὲν δὲ αὐτῶν ἀνὴρ ἀνδρὶ πα-
ραστὰς σιγῇ λόγον ἐποιεῖτο, θάυμα πεινόμενοι^e
τὴν Εὐρυτιάδῃ αὐτῇ· τίλ^θ δὲ, ἔξερρά-
γη ἐς τὸ μέσον, σύλλογός τε δὲ ἐγένετο, καὶ
πολλὰ ἐλέγετο πρὸς τῶν αὐτῶν. οἱ μὲν, ὡς ἐς
τὴν Πελοποννήσον ῥεῶν εἴη ἀποπλῶσαι, καὶ πρὸς
ἐκείνης κινδυνεύειν, μηδὲ πρὸς χώρης δορυαλώ-
τα μένοντες μάχεσθαι· Ἀθῆναι^{οι} δὲ, καὶ Αἰ-
γινήται, καὶ Μεγαρεῖς, αὐτὰς μένοντες ἀμύνε-
σθαι. Ἐν τῷτα Θεμιστοκλῆς, ὡς ἐστ' ἔ τῇ
γνώμῃ ὑπὸ τῶν Πελοποννησίων, λαθὼν ἔξερ-
χετο ὅκ ἔ σπυρίσκου. ἐξελθὼν δὲ, πέμπει ἐς
τὸ στρατόπεδον τὸ Μῆδων ἀνδρὰ πολίω, ἐν τῇ
λάμει^θ πὰ λέγειν ῥεῶν· τῷ ἔνομα μὲν Ἰω
Σίκιν^θ, οἰκέτης δὲ καὶ παιδαγωγός Ἰω τῶν
Θεμιστοκλή^θ παίδων· τ' δὲ ὑστερον τῶν τῶν
πρηγματῶν Θεμιστοκλῆς Θεσπία τε ἐποίησε,
ὡς ἐπιδέκοντο οἱ Θεσπῆες πολίτας, καὶ ῥεῖμα-
σι ὄλθισον. ὅς τότε πολίω ἀπὸκόμεν^θ, ἐλέγετο
πρὸς τοὺς στρατηγὰς τῶν βαρβάρων πὰδε, ἔ-
„πρὸς με στρατηγὰς ὁ Ἀθῆναι^{οι} λαβὴ τῶν
„ἄλλων Ἑλλήνων, (πυγχανὴ γ' ὅς φρονέων πὰ
„βασιλῆ^θ, καὶ βαλόμεν^θ μάλλον τὰ ὑμέ-
„τερα κατὰ πρὸς γνέσθαι ἢ τὰ τῶν Ἑλλήνων
„πρηγματῶν) φροῦν^θ ὅτι οἱ Ἑλλῆνες δρησμον
„βηλεύονται καταρρώδης. καὶ νῦν παρέχ^θ
„καλῶς ὑμῶς ἔργων ἀπάντων ἐξερράσθαι,
„Ἰω μὴ πρὸς ἴδῃτε ἀφ' ἀνδρῶν αὐτῶν. ἔτε γ' ὅ
„ἄλλοι οἱ ὁμοφρονέουσι, ἔτε ἀνίστηνται ὑ-
μῖν·

ponneso excessit, sed pristino loco e-
gressa, alienum incolit: reliquæ e se-
ptem sunt quatuor adventiciæ, Dorien-
tes, Ætoli, Dryopes, Lemnii. Ac Dori-
ensium quidem multæ sunt & insignes ci-
vitates: Ætolorum sola Elis: Dryopum
autem Hermion & Asina, quæ ad Car-
damylam Laconicam sita est: Lemnio-
rum autem, omnes Paroreata. Cynurii
autem, quum sint indigenæ, soli pu-
tantur Iones esse, sed effecti sunt Do-
res, sub imperio Argivorum siti, & pro-
gressu temporis, quum essent Orneata,
itemque accolæ. Harum igitur septem
gentium ceteræ præter eas quas recen-
sui, e medio cesserunt; & (si ingenue
loqui fas est) e medio sedentes cum Me-
dis sentiebant. Apud Isthmum quidem⁷⁴
in tali labore isti occupati erant, utpote
pro omni jam cursu currentes, & ne-
quaquam opinantes navibus se illustres fu-
turos. Quæ audientes illi qui in Salami-
ne erant, formidine afficiebantur, non
tam pro seipsis quàm pro Peloponneso
soliciti; & adhuc quidem in eis vir vi-
ro adstans clanculum loquens admiraba-
tur in Eurybiade consilii inopiam: tan-
dem vero erupit in medium, concilium-
que contractum est, & multa de hoc i-
pso dicebantur, ab his quidem, oportere
in Peloponnesum navigare, & pro illa
adire periculum, non autem manentes,
pro captiva regione pugna decernere:
ab Atheniensibus vero & Æginetis &
Megarensibus, satius esse illic manentes
dimicare. Ibi Themistocles, postquam⁷⁵
sententia Peloponnesium evictus fuit,
clanculum e concilio egressus, misit ad
elassum Medorum navigium, cum quo-
dam edocto quæ dicere oporteret; cui
nomen erat Sicino, domestico suo, at-
que eodem prædago liberorum suo-
rum: quem post has res gestas ipse The-
spiensem fecit, quando Thespienes in ci-
vitatem recipiebant, atque locupletem.
Is tunc navigio ad duces barbarorum
profectus, hæc inquit; Dux Athenien-
sium, quod partibus regis favet, præ-
optatque res vestras quàm Græcorum es-
se superiores, misit me clam aliis Græcis
indicatum vobis, illos metu perculsos
fugam facere velle, & nunc offerri vo-
bis occasionem exequendi rem omnium
præclarissimam, nisi per negligentiam
eos dilabi sinatis. nam neque inter se
consentiant, neque vobis amplius obfi-
scent:

a Vocula ista καὶ destituitur MS. b Ἐρμιῶν τε. c Ὀρνεῖται. d Hæc vox Ἑλλῆνες non est in MS. e πρὸς Ἰουίαι.

stent : sed inter se dimicantes cernitis eos qui vobiscum & eos qui contra vos sentiunt. Hac re Sicinus indicata, ab il-
76 lis abscessit. Cui fidem habentes barbari, tum in insulam parvam nomine Plyttaleam, quæ inter Salaminem & continen- tem sita est, multos Persarum trajiciunt, tum mediam circa noctem cornu quod ad occasum spectabat producunt Salami- nem versus, eam circumituri : produ- cunt autem qui circa Ceon & Cynosu- ram instructi erant, occupantes navibus omne fretum Munychia tenus. Ideo au- tem & naves producebant, ne qua Græcis liceret effugere : sed circumventi in Sa- lamine pœnam redderent præliorum ad Artemisium gestorum. Ad insulam au- tem Plyttaleam trajiciebant Persas ob hanc causam, tanquam commisso navali certamine, illuc præcipue ejiciendis & viris & naufragiis, (erat enim insula in trajectu, ubi futura erat pugna, sita) hos quidem fervarent, alios vero interir- merent. Hoc autem ne hostes sentirent, clanculum egere. Atque ita illi nulla no-
77 tis parte concessa somno parabantur. In has ego res intuens, non habeo adversa- ri oraculis tanquam non veris, nolens evidenter loquentia conari refellere ;

*Auricoma densis ubi litora sacra Dia-
na*

*Navibus infestant & litoream Cynosu-
ram,*

*Spe stolidi fortes quod Athenas dilace-
rarunt,*

*Compescet juvenem meritisissima pœna su-
perbum,*

*Influctum furis, sibi cedere cuncta pu-
tantem.*

*Nam miscebitur as ari, mars sangui-
ne pontum*

*Inficit : Graiis tunc libera tempora
reddet*

*Saturno genitus, simul & Victoria pol-
lens.*

Quum ita evidenter in his à Bacide di- catur, profecto de contradicendo ora- culis neque ipse ausim dicere, neque ab
78 aliis dici sustineam. Porro inter duces qui in Salamine erant ingens conflata est rixa, nondum scientes à barbaro- rum navibus se circumveniri ; sed sic- ut per diem viderant eos collocatos, ita existimabant eos illo ordine manere.
79 Quibus congregatis, applicuit ex Ægi- na Aristides Lyfimachi filius, Athenien- sis

„ μῖν. πρὸς ἐαυτὰς τε σφέας ὄψεσθαι ναυμα-
„ χεόντας τὰς πρὸ ὑμέτερα φρονέοντας, καὶ τὰς
μῆ. ὁ μὲν, ταῦτά σφι σημήνας, ἐκποδὼν ἀπελ-
λάσσει· τοῖσι δὲ ὡς πρὸς ἐγήμεναι τὰ ἀσφαλθί-
ναι, τῶν μὲν, ἐς τὴν νηϊάδα τὴν ψυττάλειαν,
μεταξὺ Σαλαμῖνός τε καὶ μένιν καὶ τὴν ἡπίραν, πολ-
λὰς δὲ Περσέων ἀπεβιάσασθαι· τῶν δὲ, ἐπὶ δὴ
ἐγίνοντο μέσση νύκτις, ἀνῆγον μὲν τὸ ἀπ’ ἐσπé-
ρης κέρως κυκλόμενοι πρὸς τὴν Σαλαμίνα,
ἀνῆγον δὲ οἱ ἀμφὶ τὴν Κέον τε καὶ τὴν Κνωσσέραν
πεταγμένοι, κατέχον τε μέχρι Μενυχῆς πάντα·
τὴν προθμὸν τῇσι νηυσὶ. τῶν δὲ ἡ εἵνεκα ἀνῆγον τὰς
νῆας, ἵνα δὴ τοῖσι Ἕλλησι μηδὲ φυγῆν ἐξῆ, ἀλλ’
δοπολαμφθέντες ἐν τῇ Σαλαμῖνι, δοῖεν πῖσιν τ’ ἐπ’
Ἀρπυμίσῳ ἀγωνισμάτων. ἐς δὲ τὴν νηϊάδα τὴν
ψυττάλειαν καλεομένην ἀπεβιάζον τῶν Περσέων
τῶν δὲ εἵνεκα, ὡς ἐπεὶ ἀνὰ γῆν ναυμαχίῃ, ἐν γῆναι
μάλιστα ἐξοισμένων τῶν τε ἀνδρῶν καὶ τῶν ναυη-
γῶν (ἐν γὰρ δὴ πρὸς ναυμαχίῃς τὸ μέλλεσθαι ἐσοχὴ
ἐκείνῳ ἡ νῆσος) ἵνα τὰς μὲν πεποιῶσι, τὰς δὲ
διεσφείρωσι. ἐποίησεν δὲ σιγὴν ταῦτα, ὡς μὴ
πρωθαίεσθαι οἱ ἐναντίοι. οἱ μὲν δὴ ταῦτα τὴν
κτῆς, ἔδον δοποκρημένους, παραρτίοντο. Χρη-
σμοῖσι δὲ σὺν ἔχῳ ἀντιλέξαν ὡς σὺν εἰσι ἀλη-
θῆες, καὶ βυλόμενοι ἐναργῶς λέγοντας πρῶτος
καταβάντων, ἐς πιαδὲ πρῆγμα ἐσβλέψας,

Ἀλλ’ ὅταν Ἀρτίμιδ’ ἔχουσιν ἱερὸν ἀ-
κτῶν

Νηυσὶ γαφρωσώσι, καὶ εἰναλίῳ Κνωσσέ-
ραν,

Ἐλπίδι μαρτυμένη λιπῶν πέρσαιες Ἀθή-
νας,

Δία δίκη σέβας κρατερὸν κόρον, ὕβρι-
τον,

Δεινὸν μαμῶντα, δοκεῖν ἀνὰ πάντα πυθέ-
σθαι.

Χαλκὸς γὰρ χαλκῷ συμμίζεται, αἷματι δὲ
Ἄρης

Πόντον Φοινίξ· τότε ἐλεύθερον Ἑλλάδα ἤμαρ
Εὐρύσπη Κρονίδης ἐπάγῃ, καὶ πότνια Νίκη.

ἐς τοιαῦτα μὲν καὶ ἔτι ἐναργῶς λέγοντι Βάκι-
δι ἀντιλογίῃς χρησμῶν πέρα, ἔτε αὐτὸς λέξαν
τολμῶν, ἔτε παρ’ ἄλλων ἐνδεχόμεν. τῶν δὲ ἐν
Σαλαμῖνι στρατηγῶν ἐγένετο ὠτισμὸς λόγων
πολλός. ἤδεσαν δὲ ἔκω ὅτι σφέας περικυκλίου-
το τῇσι νηυσὶ οἱ βάρβαροι· ἀλλ’ ὥσπερ τὴν ἡμέ-
ρης ὄρων αὐτὰς τεταγμένους, ἐδόκεον κατὰ χώ-
ρην εἶναι. Σωεσηκῶν δὲ τὴν στρατηγῶν, ἐξ Αἰγί-
νης διέβη Ἀρτεμίδης ὁ Λυσιμάχης, ἀνὴρ Ἀθηναῖ-
ος

ος μὲν, ἐξωστρεμισμένῳ δὲ ὑπὸ τῷ δήμῳ. ἔγωγε νενόμισκα, πτωθευόμενῳ αὐτῷ τὸ πτόπον, ἀρξεν ἀνδρᾶ ἡμέτερον ἐν Ἀθήνῃσι καὶ δικαιοτάτον. ἔστι δ' αὖτῃς εὖς ὅτι τὸ σωφρόδιον, ἐξοκαλέσθαι Θεμιστοκλέα, ἰόντα μὲν ἐαυτῷ ἐφίλον, ἐχθρόν δὲ πτωθείσθαι. ὑπὸ δὲ μεράσθαι τῶν παρεόντων κακῶν, λήθην ἐκείνων ποιούμενῳ ἐξοκαλέσθαι, θύλων αὐτῷ συμμίζεσθαι. πτωθευόμενος δὲ ὅτι ἀπευδοίεν οἱ πόσι Πελοποννήσιον ἀνδρᾶ τῶν νῆων πρὸς τὸ ἰσθμόν. ὡς δὲ ἐξῆλθ' οἱ Θεμιστοκλῆς, ἔλεγε Ἀρξιδίδης πρὸς ἡμᾶς, «στραζέειν χρεῖάν ἐστι ἐν τῷ ἄλλῳ καιρῷ, καὶ ἡ δὴ καὶ ἐν τῷδε, πρὶν ἢ ὁκότερ ἡμῶν πάσῃ ἀρχαίᾳ τῇ πατριδῇ ἐργασέται. λέγω δὲ τοι ὅτι ἴσον ἐστὶ πολλά τε καὶ ὀλίγα λέγειν, πρὶν ἂν ἀποπλόη ἢ ἐνθεύῃν Πελοποννησίῳσι. ἐγὼ γὰρ αὐτόπῃς τοι λέγω ἡνόμενῳ, ὅτι νῦν, ἐπὶ τῷ θύλῳ Κορινθιοὶ τε καὶ αὐτοὶ Εὐρυπιάδης οἰοὶ τε ἔσονται ἐκπληρώσει. πρὸς ἐχόμενα, ὅτε γὰρ ὑπὸ τῷ πολέμῳ κύκλῳ. ἀλλ' ἐστὶ θῶν σφι ταῦτα σημήνον. ὅτι δὲ ἀμείβετο τοῖς, δε, Κάρτε τε χρῆσθαι ἀσχελεύειν, καὶ εὖ ἡγῆσθαι. πρὶν γὰρ ἐγὼ ἐδεόμην ἡμέτερον, αὐτὸς αὐτόπῃς ἡνόμενῳ, ἡκέτι. ἴσθι γὰρ ἐξ ἡμέτερον ποιεύμενα ὑπὸ Μήδων. ἔδεε γὰρ ὅτε οὐκ ἐκόντες ἔχελον ἐς μάχην κατέπεσθαι οἱ ἑλλήνες, ἀέκοντες ὡδραστήσασθαι. σὺ γὰρ ἐπὶ περ ἡκέτι χρῆσθαι ἀπαγγέλλων, αὐτὸς σφι ἄσχυρον. ὡς γὰρ ἐγὼ αὐτὰ λέγω, δοξῶ πάσας λέγειν, καὶ ἐπεὶ πείσω, ὡς ἐποιεῦντων τῶν βαρβάρων, ταῦτα. ἀλλὰ σφι σημήνον αὐτοὺς παρελθόντων, ὡς ἐχθρῶν. ἐπὶ δὲ σημήνης, ὡς μὲν πείθωνται, ταῦτα δὴ τὰ κάλλιστα. ὡς γὰρ αὐτοῖσι μὴ πιστὰ ᾔσκηται, ὁμοῖον ἡμῖν ἔσται. ἐπὶ δὲ ἐπὶ ἀσχυρῶνται, εἴπερ πρὸς ἐχόμενα πᾶσι γὰρ ὅθεν, ὡς σὺ λέγεις. Ταῦτα ἔλεγε παρελθὼν ὁ Ἀρξιδίδης, φάμεν ἔξ Αἰγίνης τε ἡμῖν, καὶ μόλις ἐκπληρώσει λαθὼν τὰς ἐπορμόνους. πρὸς ἐχόμενα γὰρ πᾶν τὸ στρατόπεδον τὸ ἑλλενικὸν ὑπὸ τῶν νεῶν τῶν ἑρξέω. ὡδραστήσασθαι τε συνεβόλῃς, ὡς ἀλεξήσομεν. καὶ ὁ μὲν, ταῦτα εἶπας, μετὰ ἤμει. τῶν γὰρ αὐτὸς ἐγένετο λόγων ἀμφισπῆσις. οἱ πλεῖντες γὰρ τῶν στρατηγῶν σὺν ἐπειρήντο τὰ ἐξαγγέλλοντα. Ἀπιστόντων γὰρ ταῦτων, ἦκε τριήρης ἀνδρῶν Τηνίων αὐτομολέσθαι, ἥ ἦρχε ἀνὴρ Παναίτιος ὁ Σωσιμένης, ἥπερ δὴ ἔφερε τῇ ἀληθείᾳ πᾶσαν. Διὰ δὲ τῶν τὸ ἐργὸν ἐνεργάσθαι Τένιοι ἐν Δελφοῖσι ἐς τὸ

sis quidem, sed testa in exilium à populo eieectus, quem ego, ut ejus mores acciperi, virum optimum fuisse Athenis atque justissimum censui. Hic vir concilio assistens, Themistoclem evocavit, non amicum sibi, sed in primis inimicum: verum præ magnitudine presentium malorum oblitus simultatum, evocavit hominem colloquendi gratia. præsenferat enim Peloponnesienses maturare ad Isthmum classem reducere. Qui, quum prodiiisset Themistocles ad eum, inquit, Nos & alio tempore & hoc ipso contendere debemus inter nos hac de re, uter nostrum de patria præclarior mereatur. te vero certior facio; peræque esse Peloponnesiis multa verba facere ac pauca de abducendis hinc navibus. Ego enim tibi quod ipsemet vidi, refero: nunc, ne si velint quidem, Corinthios atque ipsum EUrybiadem enavigare posse, quoniam circumdati ab hostibus undique sumus: quare ingressus eis hæc indicato. Cui respondens Themistocles, 80 Utilia valde, inquit, jubes, ac bene annuncisti. Nam quæ ego precabar ut fierent, ea ipse tu conspiciatus fieri, venis. ut enim scias, quæ sunt à Medis, per me fiunt: quoniam opus factum fuit, ut Græci qui nolebant sua sponte ad pugnam descendere, descenderent inviti. Tu vero, quandoquidem utilia nuntiaturum venis, ipse illis nunciato. Quoniam si ego retulero, videbor rem commenticiam dicere, nec persuadebo, tanquam non hoc agentibus barbaris. Itaque tute ingressus, uti res habet ipse illis referas. Quod ubi feceris, si tibi fidem habebunt, optime habet; sin minus, perinde nobis erit. neque enim si undique circumdati sumus, ut tu ais, amplius isti defugient. Aristides concilium intro- 81 gressus, eadem retulit, dicens se ex Ægina venisse, & ægre elapsam, latendo stationem hostium. Omnem enim classem Græcorum, à Xerxis classe circumventam; ideoque hortari se, ut ad defensionem sui illi sese præpararent. Hæc loquutus Aristides, retro abiit. Rursus autem inter duces altercatio orta, plerisque eorum fidem nuncio non habentibus. Quibus non credentibus advenit triremis 82 transfuga virorum Teniorum, cui præerat Panætius Sofimemis filius, quæ omnem veritatem attulit. Cujus facti nomine Tenii in tripode qui Delphis dedit

Classis Græca 350 navium. Themistoclis consilio ante pugnam. Navis Æacidas ab Ægina adferens. Initium pugnae incertum. Ionum varietas. Orofanga.

URANIA, LIBER VIII.

485

catus est, inter eos qui barbarum debellarunt, scripti fuere. Ex hac autem navi quæ ad Salaminem & altera quæ ad Artemisium transfugit Lemnia, expleta est Græcorum classis trecentarum & octoginta navium. duæ namque prius ad explendum numerum defuerant naves. Græci, ubi eis verba Teniorum fecerunt fidem, sese apparaverunt tanquam dimicaturi. Et sub diluculum, quum propugnatorum cœtum fecissent, Themistocles ex omnibus quæ expedirent præcipiebat: cuius orationis summa erat, meliorum cum pejoribus comparatio, quæcunque in hominis natura atque industria existunt, exhortatus ut meliora eligerent. Ubi peroravit, iussit illos ingredi naves. quibus ingressis, rediit ab Ægina triremis quæ profecta ad Æacidas erat, moxque omnes naves Græci solverunt. In quos moventes continuo barbari sunt inveci. Ibi ceteri quidem Græci quum inhiherent remis, cæssimque irent, Aminias Palienensis, vir Atheniensis, eVectus navi in hostilem incurrit: cui implicitus quum hæreret, nec abstrahi posset, ita ceteri venientes auxilio conferti sunt. Hunc in modum ajunt Athenienses extitisse initium pugnae: Æginetæ vero, navem quæ ad Æacidas abierat fecisse initium. Quamquam etiam hoc refertur, simulacrum mulieris fuisse eis oblatum: & quum apparuisset, ita illos exhortatum ut omnis Græcorum exercitus exaudierit: sed prius his verbis convitatum, O imperiti, quousque remis inhibebitis? Ceterum adversus Athenienses instructi erant Phœnices. nam hi cornu tenebant quod ad Eleusinem occidentemque vergebat. Adversus Lacedæmonios instructi erant Iones. hi autem cornu tenebant quod ad auroram spectabat & Piræum: quorum pauci admonitu Themistoclis de industria ignave agebant, plerique minime. Enimvero complurium trierarchorum nomina commemorare possem, qui Græcas naves expugnare: sed neminem nominabo præter Theomestorem Androdamantis filium, & Phylacon Histiaei filium, ambos Samios. quorum duntaxat ideo mentionem facio, quod Theomestor ob hanc navatam operam à Persis tyrannus Sami sit creatus: Phylacus inter bene de rege meritos adscriptus sit, & multo tractu soli donatus. Bene meriti autem de rege, Persica lingua Oro-

τρέποδα, ἐν πῶσι τὸ βάρβαρον κατελῶσι. καὶ ἢ ὡν πρώτη τῇ νηὶ τῇ αὐτομολήσει εἰς Σαλαμῖνα, καὶ τῇ ὑστερον ἐπ' Ἀρτεμίσιον τῇ Ἀθηναίᾳ, ἐξεπληρῶν τὸ ναυικὸν τοῖσι Ἑλλήσι ἐς τὰς ἐνθάδε κεντὰς ἑξηκαστίας νῆας. διὰ γὰρ δι' ἡμῶν τότε κατείδεε ἐς τὸ ἀριθμὸν. τοῖσι ἢ Ἑλλήσι ὡς πρὸς δὴ τὰ λεγόμενα ἢ τῇ Τρωϊκῇ ῥήματα, παρὰ σκευάζοντες ὡς ναυμαχαστῆς. ἥως τι διέφαινε, καὶ οἱ σύλλογον τῇ ἑπιστασίᾳ ποιούμενοι. παρὰ ἡγήσασθαι εὖ ἔχοντα μὲν ἐκ πάντων θεμιστοκλῆς, πρὸς ἢ ἔπειτα ἢ πάντα κρείσσει τοῖσι ἡγετοσὶ ἀντιπρὸς ἡμέτερα. ὅσα ἢ ἐν ἀνθρώπῳ φύσει καὶ κατὰ φύσιν ἐγγίνεται, παρὰ φύσιν δὴ ταῦτων πρὸς κρείσσει αἰρεέσθαι, καὶ κατὰ φύσιν τῶν ῥῆσιν, ἐσθαι μὲν ἐκείνῳ ἐς τὰς νῆας. καὶ ἔτοι μὲν δὴ εἰσέβαλλον, καὶ ἦκε ἡ ἀπ' Αἰγίνης τριήρης, ἡ κατὰ τὰς Αἰακίδας ἀπεδήμησε. ἐν ταῦτα ἀνῆγον τὰς νῆας ἀπ' ὅσας οἱ Ἕλληνες. ἀναγομένοις δὲ σφί, αὐτίκα ἐπεκέατο οἱ βάρβαροι. οἱ μὲν δὲ ἄλλοι Ἕλληνες ὅτι πρὸς μὲν ἀνεκρέοντο, καὶ ὅκελον τὰς νῆας. Ἀμεινίης ἢ Παλλίου, ἀντὶ δὲ ἡγενομένης, ἐξαναχθεῖς, νηὶ ἐμβαλὼν. συμπλακείσθαι ἢ τὸ νηὸς, καὶ ἢ διωκόμενοι ἀπὸ πλοῦναι, ἔτω δὲ οἱ ἄλλοι Ἀμεινίᾳ βοηθούσας σπείνουν. Ἀθῆναιοι μὲν ἔτω λέγουσι ἡγεσθαι τὴν ναυμαχίαν τῶν δὲ χεῖρ' Αἰγινήται, τῶν κατὰ τὰς Αἰακίδας ἀποδημήσαντων ἐς Αἶγιναν, πρὸς τῶν αἰετῶν. λέγεται ἢ καὶ ταῦτα, ὡς φασὶ σφί γυναικὸς ἐφάνη. φανείσθαι ἢ ἀπὸ κλειστέσθαι, ὥστε καὶ ὅπως αἰετῶν τὸ σπείνουν τῇ Ἑλλήνων. ἀνεδίδουσαν πρὸς τὸν τῶν, ὅτι δαίμονιοι, μέγιστοι, ὅσων ἐπὶ πρὸς μὲν ἀνακρέσθαι; κατὰ μὲν δὴ Ἀθῆναις ἐτελέχατο φοίνικες. ἔτοι γὰρ εἶχον τὸ πρὸς Ἑλλάδινός τε καὶ ἑσπερίας κείρας. κατὰ ἢ Λακεδαιμονίης, Ἴωνες. ἔτοι δὲ εἶχον τὸ πρὸς τῶν ἡμῶν τε καὶ τῇ Περσείᾳ. ἐπὶ λοκάρεον μὲν τοι αὐτῶν, κατὰ τὰς θεμιστοκλῆς ἐντολάς, ὀλίγοι, οἱ ἢ πλεονῶντες, ἢ. ἔχω μὲν νῦν συχνῶν ἐνόματα τριηράρχων κατὰ λέξαι, τῶν νῆας Ἑλλενίδας ἐλόντων. χρεῖσται δὲ αὐτοῖς ἔδεν, πρὸς θεομήτορος τε ἢ Ἀνδρόδαμεινῶν, καὶ φυλάκας ἢ Ἰστίας, Σαμίων ἀμφοτέρων. τὰ δὲ εἵνεκα μέμνηται ταῦτων μένων, ὅτι θεομήτορος μὲν διὰ τῶν τὸ ἐργον Σάμῃ ἐντελέσαντο, κατὰ σπείνουν τῇ Περσέων. φυλάκας δὲ, εὐεργέτης βασιλῆος ἀνεγέρθη, καὶ χάρις οἱ ἐδωρήθη πολλή. οἱ δὲ εὐεργέται ἢ βασιλῆος, ὁροσπύργου καλέοντο Περσέων.

Ppp 3

πρὸς

πρὸς μὲν νῦν τάς τε ἄλλας εἶχε. τὸ δὲ πλεονέχον
 τῇ νηῶν ἐν τῇ Σαλαμῖνι ἐκέραιζετο, αἱ μὲν,
 ὑπὸ Ἀθηναίων διαφθιρόμεναι, αἱ δὲ, ὑπὸ
 Αἰγυπτιῶν. ἀπὸ γὰρ τῇ μὲν Ἑλλάνων συνήθειᾳ
 ναυμαχεόντων κατὰ τάξιν, τῇ δὲ βαρβάρων ἢ
 τετυγμένων ἐπὶ, ὥστε συνὸν νόον ποιούντων ἔδειν,
 ἡμελλε τοῖσδε σφὶ συνοίσεσθαι οἷόν περ ἀπέειπε. καὶ
 πρὸς ἑαυτοὺς γὰρ ἐχόντων πρὸς τὴν τῶν ἡμέρων μακρὰν
 ἀμείνονες αὐτοὶ ἐαυτῶν, ἢ πρὸς Εὐβοίῃ, πᾶς
 τις περὶ θυμωμένων ἢ δειμαίνων ἐέρξην. ἐδό-
 κέε τε ἕκαστος ἐαυτὸν θύσεισθαι βασιλῆα. Κα-
 τὰ μὲν δὴ τὰς ἄλλας, οὐκ ἔχω μετεξετίρας
 εἶπαι ἀρεκέως, ὡς ἕκαστος τῇ βαρβάρων ἢ τῇ
 Ἑλλάνων ἡγωνίζοντο. κατὰ δὲ Ἀρτεμισίῃν πᾶν
 ἐχόντων, ἀπὸ ὧν εὐδοκίμησε μάλλον ἐπὶ τοῖς βα-
 σιλῆσι. ἐπεὶ δὲ γὰρ ἐς θέρυσον πολλὸν ἀπικέλο τὰ
 βασιλῆας πρὸς ἑαυτοὺς, ἐν τῇ τῶν καιρῶν ἢ νηὺς
 ἢ Ἀρτεμισίης ἐδιώκετο ὑπὸ νηὸς Ἀθηναίων. καὶ ἡ
 οὐκ ἔχουσα διαφυγῆναι, (ἐμπεσοῦσα γὰρ αὐτῆς
 ἦσαν ἄλλαι νηὲς Φίλιαι, ἡ δὲ αὐτῆς πρὸς τῶν
 πολεμίων μάλιστα ἐτύγχανε εἶσαι) ἐδόξε οἱ το-
 δὲ ποιῆσαι, τὸ καὶ συνήθεικε ποιήσασθαι. διωκ-
 μένη γὰρ ὑπὸ τῇ Ἀθηναίων, φέρουσα ἐνέβαλε νηὶ
 Φιλίᾳ, ἀνδρῶν τε Καλυδόνων, καὶ αὐτῇ ὀπί-
 πλεονέχοντι Καλυδόνων βασιλῆϊ Δαμασθί-
 μῳ. εἰ μὲν καὶ πρὸς αὐτὸν ἐγγόντες
 ἐπὶ πρὸς Ἑλλάσποντον ἐόντων, ἢ μέντοι ἔχω γὰρ
 εἶπαι, ὥστε εἰ οὐκ περὶ αὐτοῦ ἐποίησε, ὥστε
 εἰ συνεκέρησε ἢ τῶν Καλυδόνων κατὰ τύχην
 ἀφ᾽ ἑαυτοῦ νηὺς. ὡς δὲ ἐνέβαλέ τε καὶ κατέ-
 δυσε, εὐτυχῆ χρησαμένη, διωκτὴς ἐαυτὴν ἀγα-
 θὰ ἐργάσατο. ὅ, τε γὰρ τῇ Ἀθηναίων νηὶ τριτάτῃ
 χῶ, ὡς εἶδε μιν ἐμβαλῆσαι νηὶ ἀνδρῶν βαρ-
 βάρων, νομίσας τὴν νῆα τῇ Ἀρτεμισίῃ ἢ Ἑλλάνι-
 δα εἶναι, ἢ αὐτομαλῆεν οὐκ τῶν βαρβάρων, καὶ
 αὐτοῖσι ἀμύνειν, διπερέψας, πρὸς ἄλλας ἐ-
 τρέπετο. Τῆτο μὲν, τοῖσδε αὐτῇ συνώλκε
 ἡμέρας διαφυγῆναι τε καὶ μὴ διπλέεσθαι. τῆ-
 το δὲ συνώλκε ὥστε κακὸν ἐργασμένῃν, διπ-
 τῶν αὐτῶν μάλιστα εὐδοκίμησαι ἀφ᾽ ἑρ-
 ξῆ. λέγουσι γὰρ, βασιλῆα θηούμενον, μαθεῖν
 τὴν νῆα ἐμβαλῆσαι, καὶ δὴ πῶς εἶπαι τῶν
 „παρεόντων, Δεσποῖα, ὅπως Ἀρτεμισίην ὡς
 „εὐ ἀγωνίζεται, καὶ νῆα τῶν πολεμίων κατέ-
 δυσε; καὶ τὴν ἐπείρεσθαι εἰ ἀληθῶς ἐπὶ Ἀρτε-
 μισίῃς τὸ ἔργον. καὶ τὰς Φάναι, σαφέως
 τὸ ὀπίσθημον τῇ νηὶ ὀπισθασμένους. τὴν δὲ δια-
 φθαρῆσαν ἡπιστάτο εἶναι πολεμίνην. τὰ τε γὰρ
 ἄλλα,

Orosangæ vocantur. De his quidem ita
 res habet. Multitudo autem navium ad 86
 Salaminem lacerabatur, partim ab A-
 theniensibus corrupta, partim ab Ægine-
 tis, utpote Græcis servato ordine ac lo-
 co certantibus, barbaris & incompote
 & inconsulte agentibus: ut non eventurum
 illis esset aliud quam evenit. quan-
 quam eo die fuerunt atque extiterunt
 longe se ipsis præstantiores, quàm ad
 Eubœam extiterant, pro se quisque ad-
 nitentes, ac Xerxem reformidantes, &
 quod ab rege se singuli conspectum iri
 arbitrabantur. Et de aliis quidem vel 87
 barbarorum vel Græcorum singulatum,
 quomodo dimicaverint, non possum pro
 comperto referre. Circa Artemisiam ve-
 ro hoc rei gestum, ex quo impensius illa
 regi commendata est: Posteaquam regiæ
 res magno tumultu misceri cœperunt,
 hoc interim tempore Artemisia, quum
 navem suam navis Attica insequeretur,
 nullum habens effugium, quia ante ipsam
 aliæ naves amicæ, sua vero proxima ho-
 stibus erat, hoc sibi putavit faciendum,
 quod & fecisse profuit. nam ut fugiebat
 Atticam navem, in navem sociam, quæ
 erat virorum Calyndensium, impegit,
 quaque rex ipse Calyndensium Damasi-
 thymus vehebatur. Cum quo etsi huic
 jam inde quum essent in Hellesponto,
 contentio intercesserat, tamen incertum
 utrum consulto id fecerit, an fortuito na-
 vis Calyndensium præternavigans oblata
 fuerit. Eam Artemisia ubi incurrit pari-
 ter ac demersit, prospero casu uia &
 duplex hinc sibi bonum est adeptæ. nam
 trierarchus Atticæ navis eam conspica-
 tus incurrisse in barbarorum virorum na-
 vem, existimans hanc Artemisiæ navem
 aut Græcam esse, aut è barbaris profu-
 gere, & à Græcis pugnare, ab hac ad
 alias se convertit. Ita ex hoc facto con- 88
 tigit Artemisiæ tum ut exitium evita-
 ret, nec interiret; tum ut è malo ope-
 re præcipue se probatam apud Xerxem
 redderet. siquidem fertur, quum rex
 spectans animadvertisset hanc navem al-
 teri incurrisse, quendam eorum qui ad-
 erant dixisse, Cernis Artemisiam, do-
 mine, ut bene præliatur, utque na-
 vem hostilem depresso? Et regem in-
 terrogasse nunquid vere id opus Artemi-
 siæ esset: & illos, utpote qui plane nos-
 sent infigne navis, ita rem habere adfir-
 masse, ratos eam navem quæ corrupta
 esset, hostilem fuisse. nam præter cete-
 ra

ra quæ mulieri (ut dictum est) prospere cesserunt, hoc quoque accessit, quod è navi Calyndensi nemo servatus est qui existeret accusator. Unde Xerxem ferunt ad ea quæ narrabantur dixisse, Viri quidem extiterunt mihi feminæ, feminæ autem, viri. Hæc ajunt dixisse
89 Xerxem. In eo prælio cum alii multi & illustres viri tam Persarum Medorumque quàm aliorum sociorum occubuerunt, tum vero dux Ariabignes Darii filius Xerxifque frater: è Græcis pauci. quippe qui gnari natandi, ubi suæ naves corruptæ erant, nec in pugna peribant, ad Salaminem enatabant. cujus rei quia imperiti erant barbarorum plerique, in mari periere. Posteaquam autem primæ naves in fugam versæ sunt, tum vero plurimæ contumpebantur. nam qui in posterioribus locati erant, in anteriora progredi navibus conantes ut & ipsi aliquod opus regi exhiberent, undique in suorum
90 naves fugientes incidebant. Quo in tumultu etiam hoc actum est, ut quidam Phœnices quorum naves corruptæ fuerant, regem adeuntes, infimulaverint Iones tanquam proditores, quod propter eos naves amissæ essent. unde id contigit, non ut Ionum duces interficerentur, sed ut ii Phœnices qui illos infimulabant, talem acciperent mercedem. Etenim illis adhuc ea loquentibus, Samothracia navis impacta Atticæ, eam demersit: & in hanc Æginæa impulsæ ipsam deprefsit. Verum Samothracæ, ut qui jaculatores essent, propugnatores navis quæ suam depresserat, jaculorum ictibus excusserunt, eorumque conscensâ navi potiti sunt. quod factum Iones liberavit. Nam Xerxes ubi egregium facinus Ionum aspexit, conversus ad Phœnices, ut erat supra modum mœstus, & omnes arguens, jussit eorum capita præcidi, ne, quum ipsi imbelles essent, meliores criminarentur. Quoties enim suorum quempiam aliquod opus edentem in hoc navali prælio cernebat, de eo homine percontabatur, sedens sub monte qui est è regione Salaminis, nomine Ægaleo, & scribæ trierarchum illum ab patre & urbe annotabant. Quinetiam cladi Phœnicum qui aderant, additus est Ariaramnes vir Persæ, quanquam amicus regis.
91 Et isti quidem in Phœnices se convertabant: barbaris autem in fugam versis, & ad Phalerum elabentibus, Æginetæ in fre-

ἄλλα, ὡς εἴρηται, αὐτῇ σωθήκει ἐς εὐτυχίαν
ῥηόμενα, καὶ τὸ τ' ἐκ τῆς Καλυδικῆς νηὸς μηδὲνα
δοποσώμενα κατηγοροῦν ῥηόμενα. Ζεῦξίῳ δ' εἶπα
„λέγεται πρὸς τὰ φεχζόμενα, οἱ μὲν ἄνδρες,
„ῥηόμενασιν μοι γυναῖκες· αἱ δ' ἡ γυναῖκες, ἄν-
δρες. ταῦτα μὲν Ζεῦξιν φασὶ εἶπα. Ἐν δ' τῷ πώ-
νῳ τῷτῳ, ἀπὸ μὲν ἔθανε ὁ στρατηγὸς Ἀριαβίγνης
ὁ Δαρείῳ, Ζεῦξίῳ δὲ ἀδελφεὸς· ἀπὸ δ' ἄλλοι
πολλοὶ τε καὶ ὀνομαστοὶ Περσῶν καὶ Μήδων, καὶ
τῶν ἄλλων συμμάχων· ὀλίγοι δὲ πινες ἔ-
λθον. αἱ γὰρ νέεαι ὀπισθήμενοι, πῶσι αἱ νῆ-
ες διεφθίροντο, καὶ μὴ ἐν χερσὶν νόμῳ δοπιλῶ-
μενοι, ἐς πλὴν Σαλαμῖνα διένεον. τῶν δ' βαρ-
βάρων οἱ πολλοὶ ἐν τῇ θαλάσῃ διεφθάρησαν,
νέεαι δὲ ὀπισθήμενοι. ἐπεὶ δ' αἱ πρῶται ἐς Φυ-
γίαν ἐτρέποντο, ἐν ταῦτα αἱ πλεῖσται διεφθίρον-
το. οἱ γὰρ ὀπίωτε πεταγμένοι, ἐς τὸ ἐμπεσοῦν
τῇσι νηυσὶ παρελθόντες πρῶτοι, ὡς δοπιδοῦμε-
νοὶ τε καὶ αὐτοὶ ἔργον βασιλεῖ, τῇσι σφετέρη-
σι νηυσὶ φάλαγγας ἐπείπτον. Ἐγέρθη δὲ ὁ
τοῦδε ἐν τῷ θορύβῳ τῷτῳ. τῶν πινες φοίνικες,
τῶν αἱ νῆες διεφθάρησαν, ἐλθόντες ὡς βα-
σιλεῖα, διέβαλλον τὰς Ἴωνας, ὡς δ' ἐκόντες
δοπιλοῦντο αἱ νῆες, ὡς περδοῦσαν· σωθήκει ὡς
ἔγω, ὡς τε Ἴωνων τε τὰς στρατηγὰς μὴ δοπι-
λέσθαι, φοινίκων τε τὰς διφθαλμῶν, λαβόν-
των δὲ ἑμῶν. ἐπὶ ταῦτα πάντα λεγόντων,
ἐνέβαλε νῆϊ Ἀττικῇ Σαμοθρηκικῇ νῆϊ. ἡ δὲ δὴ
Ἀττικὴ κατεδύετο, καὶ ὀπισθήμενη Ἀιγιναίῃ
νῆϊ κατεδύσετο ἡ Σαμοθρηκικὴ πλὴν νῆα· αἱ δὲ
ἰόντες ἀκοντιστῶν οἱ Σαμοθρηκίαι, τὰς ὀπισθήμε-
νὰς ἀπὸ τῆς καταδυσάσης νηὸς βάλλοντες ἀπῆρτασαν,
καὶ ἐπέσθον τε καὶ ἔχον αὐτῶν. ταῦτα ῥηό-
μενα, τὰς Ἴωνας ἔρυσαν. αἱ γὰρ εἶδε σφῶας
Ζεῦξος ἔργον μέγα ἐργασσόμενας, ἐτρέποντο πρὸς
τὰς φοίνικας, αἱ δὲ ὑπερλυπόμεναι τε καὶ
πάντας αἰτιώμεναι^d. καὶ σφῶας ἐκέλευσε τὰς
κεφαλὰς δοπιλοῦν, ἵνα μὴ αὐταὶ κακῶς ῥηό-
μενοι, τὰς αἰμένοντας διφθαλμῶν ὡς γὰρ τι-
να ἰδοὶ Ζεῦξος τῇ ἐαυτοῦ ἔργῳ τε δοπιδοκνήμενον
ἐν τῇ ναυμαχίᾳ, κατῆμεναι^c. ὑπὸ τῷ ἔργῳ τῷ
ἀντίον Σαλαμῖνι^c τὸ καλέσται Ἀιγιάλειος, ἀνε-
κωλύοντο τὸ πηδῶν^c. καὶ αἱ ῥηόμενα αἱ
νῆες φον πατρῶν τὸ τριεσάρχον ἔ-
πλεον. πρὸς δ' ἐπὶ καὶ περδοῦσαν Φίλ^c ἐν Ἀρια-
βίγνης ἀνὴρ Πέρσης παρεὼν τῷτῳ ἔ-
φοινικίᾳ πᾶσι^c. οἱ μὲν δὴ πρὸς τὰς φοίνικας ἐτρέ-
ποντο, τῇ δ' βαρβάρων ἐς Φυγίαν τραπέντων,
καὶ ἐκωλύοντων πρὸς τὸ φάλαγγον, Ἀιγινῆται
ὑπὸν.

ἱστυαίνεες ἐν τῷ περὶ μῶ, ἔργα ἀπιδέξαντο
λόγῳ ἄξια. οἱ μὲν γὰρ Ἀθῆνῶναι ἐν τῷ θο-
ρύῳ ὁκρεάζοντες τὰς τε ἀντισταμένας καὶ τὰς
φάργους τῶν νηῶν, οἱ δὲ Αἰγινήται τὰς ἐκ-
πλεούσας· ὅπως δὲ τινες τὰς Ἀθῆνῶναις δι-
φύγοιεν, φερόμενοι ἐσπείπουν ἐς τὰς Αἰγινή-
τας. Ἐνθαῦτα συνεκύρεον νῆες ἡ τε Θेमιστο-
κλέης διώκουσα νῆα, καὶ ἡ Πολυκρίτης ὁ
Κριεῖς, ἀνδρὸς Αἰγινήτου, νηὶ ἐμβαλὼσα Σι-
δωνίῃ· ἥπερ εἶλε τὴν περὶ φυλάσσαν οὖν
Σκιάθῳ τὴν Αἰγινάϊον, ἐπ' ἧς ἔπλεε Πυθῆς
ὁ Ἰσχένος· τὸν οἱ Πέρσαι κατέκοπντο, ἀρε-
τῆς εἵνεκα εἶχον ἐν τῇ νηὶ ἐκπαγλεόμενοι.
τὸν δὲ παρὰ τὴν ἄμα τοῖσι Πέρσησι ἦλθον
νηὺς ἡ Σιδωνίη, ὥστε Πυθῆν ἔτι σωθῆναι
ἐς Αἴγιναν. ὡς δὲ ἐσέειδε τὴν νῆα τὴν Ἀττι-
κὴν ὁ Πολύκριτος, ἔγνω, τὸ σημεῖον ἰδὼν τῆ
στρατηγίδος· καὶ βιάσας τὴν Θेमιστοκλῆα, ἐπ-
εκετόμησε, ἐς τῶν Αἰγινήτων τὸν μηδι-
σμόν ὀνειδίζων. ταῦτα μὲν νῦν νηὶ ἐμβαλὼν
ὁ Πολύκριτος ἀπέρριψε ἐς Θेमιστοκλῆα. οἱ
δὲ βάρβαροι, τῶν αἱ νῆες παρὲς ἔχοντες, Φεύ-
γοντες, ἀπῆκον ἐς Φάληρον ὑπὸ τὸν πῆζον
στρατὸν. ἐν δὲ τῇ ναυμαχίᾳ πρῶτη ἔκαστος Ἑλ-
λῶν ἀρετὰν Αἰγινήται· ἐπὶ δὲ, Ἀθῆνῶναι·
ἀνδρῶν δὲ, Πολύκριτος τε ὁ Αἰγινήτης, καὶ
Ἀθῆνῶναις Εὐμένης τε ὁ Ἀναγυράσιος, καὶ
Ἀμινίας Παλλήνιος· ὃς καὶ Ἀρτεμισίῳ ἀπ-
εδίωξε. οἱ μὲν νῦν ἔμαθον ὅτι ἐν πρῶτῃ παλῇ
ἡ Ἀρτεμισία, ὅτε ἂν ἐπαύσατο πρῶτον ἢ εἰ-
λέμεν, ἡ καὶ αὐτὴ ἦλθον. τοῖσι γὰρ Ἀθηναί-
ων τετραρχοῖσι παρὰ τὴν ἀκρόασι· πρὸς δὲ,
καὶ ἄλλοι ἐκεῖθεν μύρια δραχμαί, ὃς ἂν μιν
ζώῳ ἔλθῃ. δεινὸν γὰρ τοῖσι ἐπιεικῶς γυναικαῖς
ὅτι τὰς Ἀθῆνῶναις στρατεύεσθαι. αὐτὴ μὲν δὲ
(ὡς πρῶτον εἶρηται) διέφυγε. ἔσαν δὲ καὶ οἱ
ἄλλοι τῶν αἱ νῆες παρὲς ἔχοντες ἐν τῷ φαλή-
ρῳ. Ἀδείμαντιον δὲ τὸν Κορινθίων στρατηγὸν λέ-
γασιν Ἀθῆνῶναις, αὐτὰ κατ' ἀρχὰς ὡς συν-
έμιστον αἱ νῆες, ἐκπλαγῆναι τε ἐπὶ ὑπερ-
δείσαντα, τὰ ἱστὰ ἀειράμενον, οἵχεσθαι Φεύ-
γοντα. ἰδὼν δὲ τὰς Κορινθίους τὴν στρατηγί-
δαν Φεύγοντας, ὡσαύτως οἵχεσθαι. ὡς δὲ ἄρα
Φεύγοντας γίνεσθαι τὴν Σαλαμινίαν κατὰ τὸ ἰόν
Ἀθῆνῶναις Σκιστῶν, παρὲς πλεον σφί κέλη-
ται θείῃ πομπῇ· τὴν ἔτι πέμψαντα Φανίαν εὐέ-
να, ἔτι π τῶν δὸτ' ἡ στρατῶν εἰδοῖσι περὶ
ρεατῶν τοῖσι Κορινθίοις. τῇδε δὲ συμβαλλόν) εἶναι
θείον τὸ πᾶν γὰρ· ὡς γὰρ ἀγχι γινέσθαι τῶν νηῶν
τὰς δὸτ' ἡ κέληται, λέγειν ταῦτα, Ἀδείμαντι, οὐ
μὲν

freto subsistentes, opera memoratu di-
gna ediderunt. nam Athenienses quidem
in tumultu naves simul obsistentes fugi-
entesque expugnabant, Æginetæ vero
eas quæ elabebantur: & quoties aliqua
effugiebat Athenienses, eo ipso cursu in
Æginetas incidebat. Quum interim con-
fluxerunt naves duæ, una Themistoclis
insequens aliam, altera Polycriti Crio-
geniti, viri Æginetæ, dum navi Sido-
niæ impingit, illi videlicet quæ specula-
toriam Æginetæam ad Sciathum ceperat,
qua vehebatur Pytheas Ischeni filius:
quem Persæ seminecem plagis, tamen
admiratione virtutis servatum in navi ha-
bebant. Sidonia quæ hunc circumfere-
bat navis, una cum Persis est intercepta,
ut Pytheas ita sospes rediret in Æginam.
Polycritus ubi inspexit Atticam navem,
agnito signo navis imperatoris, incla-
mans Themistoclem, jocatus est, ex-
probrans Æginetis quod cum Medis
sentirent. Hoc Polycritus sua navi in-
currens, in Themistoclem jaculatus est.
Barbari autem quorum naves supererant,
fuga se proripuerunt in Phalerum pede-
stres ad copias. In hac pugna navali è
Græcis optime audierunt Æginetæ, se-
cundo loco Athenienses: è viris, Poly-
critus Æginetæ, Atheniensesque, EU-
menes Anagyræus, & Aminias Palle-
nensis, qui & Artemisiam est insequutus,
non prius desiturus quam aut illam ce-
pisset, aut ipse captus esset, si Artemisiam
ea navi vehi animadvertisset. quippe tri-
erarchis Atheniensium præceptum erat
ut eam caperent, propositumque præ-
mium decem millium drachmarum ei
qui vivam cepisset. Indigne enim fere-
bant mulierem adversus Athenas milita-
re. At illa (ut antea dictum est) aufu-
git. Fuerunt & alii, quorum naves in-
columes in Phalerum evaserunt. Adim-
antum autem Corinthium ducem A-
thenienses ferunt statim inter initia con-
cursus navium expavescere atque per-
territum sublatis velis fugæ se dedisse:
Corinthiosque, inspecta fuga navis im-
peratoris, itidem abiisse: & quum fu-
giendo venissent in orā Salaminia ad
templum Minervæ Sciradis, occurrisse
eis celocem divino missu: quem quis-
nam misisset non apparuisse, & nihil
de copiarum statu scientibus Corin-
thiis appropinquavisse. eos ob id con-
jectasse rem divinam esse: ut enim illi
qui in celoce erant, propiores fuerunt,
ita loquutos fuisse, Adimante, tu qui-
dem

Aristidis opera in hoc proelio. Expectatio secundi apud Græcos. Colias Attica repleta naufragiis, & de ea oraculum. Xerxes aggeres duxit in Salamina, ut videretur non abire velle.

dem conversis in fugam navibus abscedere vis Græcorum proditor : at illi quantum votis conceperunt, victores hostium evadunt. Et quum his verbis fidem non haberet Adimantus, hæc iterum dixisse, ipsos posse pro obsidibus ductos mortem obire, nisi coperirentur Græci victores. Ita conversa navi Adimantum cum ceteris ad classem suorum, re jam ab aliis navata, venisse. Hic de illis apud Athenienses rumor exitit. quod ipsi Corinthii non fatentur, seque inter primos in pugna extitisse affirmant, quibus etiam testimonium dicit
95 reliqua Græcia. Aristides autem Lyfimachi filius, vir Atheniensis, cujus paulo ante ut viri optimi mentionem feci, per eum tumultum qui circa Salaminem fiebat, hoc rei gessit : Per multis armatorum qui per litus Salaminis locati erant, genere Athenienses, sumptis & in Psytta-
96 leam insulam ductis exscendit, qui omnes Perlas qui in ea insula erant interemerunt. Defuncti navali pugna Græci, deductis in Salaminem naufragiis quæ illic etiamnum supererant, parati erant ad aliam navalem dimicationem, quod expectarent, regem iis quæ sibi reliquæ erant navibus adhuc usurum. Porro naufragiorum pleraque ventus zephyrus suscipiens portavit in oram Atticæ, nomine Coliadem; ut impletum sit tum aliud omne oraculum de hac pugna navali editum à Bacide & Musæo, tum vero id quod fuit de naufragiis illuc evectis ante hos multis annis prædictum in oraculo Lyfistrato Atheniensi, viro sortilego, quod omnes Græcos latuerat,

Coliades multo trepidabunt remige matres.

Hoc autem futurum erat avecto rege.
97 Cognita sua clade Xerxes, veritus nequis Ionum Græcos subornaret, aut sponte ipsi cogitarent navigare in Hellespontum ad solvendos pontes, unde ipse in Europa deprehensus salute periclitaretur, de fugiendo consultabat. nolens tamen neque à Græcis neque à suis detegi, aggerem in Salaminem tentabat educere; navesque Phœnicum onerarias, ut pro ponte ac muro essent, connectebat: & se, tanquam aliam pugnam navalem facturum, ad bellum instruebat. Quæ agentem videntes ceteri, pro certo habebant eum manendi animo atque bellandi illa apparare: sed nihil eorum

Mar-

„ μὲν δότορρέψας τὰς ναῦς ἐς Φυγὴν ὤρμησται
„ κατὰ πρὸς τὰς Ἑλλήνας· οἱ δὲ δὴ νικῶσι,
„ ὅσον αὐτοὶ ἱρώωντο ἐπικρατῆσαι τὴν ἐχθρῶν. ταῦ-
τα λεγόντων, ἀπίσταν γὰρ τὸ Ἀδείμαντον, αὐτὸς τὰ-
δε λέγων· ὡς αὐτοὶ οἰοί· τε εἶεν ἀγόμενοι ὁμηροὶ ἀ-
ποθνήσκον, μὴ νικῶντες φαίνωνται οἱ Ἕλληνες.
ἔτω δὲ δότορρέψαντα τὴν νῆα, αὐτὸν τε ἔτι τὰς
ἄλλας ἐπὶ ἐξείργασμένοισι ἐλθεῖν ἐς τὸ στρατόπεδον.
τῆς μὲν πρῶτης φάτις ἔχοντο Ἀθηναίων. ἔ-
μνῃ αὐτοὶ γε Κορινθιοὶ ὁμολογῶσι, ἀλλ' ἐν πρῶ-
τοις σφῆας αὐτὰς τὴν ναυμαχίης νομίζουσι θητιά-
μαρτυρεῖ δὲ σφί· ἡ ἄλλη Ἑλλάς. Ἀριστίδης δὲ ὁ
Λυσιστράτης, ἀνὴρ Ἀθηναῖος, ἔτι ὀλίγω τι προ-
προντατίων ἐμνήσθη ὡς ἀνδρὸς ἀρίστου, ἔτι ἐν
τῷ θορύβῳ τῷ τῷ ἐπὶ Σαλαμῖνα ἡγεμένῳ τά-
δε ἐπίει· ὡς Σαλαμῖν πολλὰς τὴν ὁπλιτῶν, οἱ
ὡς Σαλαμῖνα τὴν ἀκτὴν τὴν Σαλαμῖνίης
χωρῆς, γὰρ ἐόντες Ἀθηναῖοι, ἐς τὴν Ψυττά-
λειαν νῆσον ἀπέβητε ἄγων, οἱ τὰς Πέρσας τὰς ἐν
τῇ νησὶ πρῶτη κατεφόνοντο πάντας. ὡς δὲ ἡ
ναυμαχία διεέλυτο, κατήρυσαντες ἐς τὴν Σα-
λαμῖνα οἱ Ἕλληνες τὴν ναυηγίαν ὅσοι πρῶτη ἐτύ-
χανε ἐπὶ ἐόντα, ἐπὶ οἱ ἔσαν ἐς ἄλλαν ναυμα-
χίαν· ἐλπίζοντες τῇσι περὶ ἐξουσίᾳ νηυσὶ ἐπὶ χε-
ρσὶ βασιλῆα. τὴν δὲ ναυηγίαν πολλὰ ὑπολα-
βὼν ὁ ἀνεμὸς ζέφυρος, ἔφερε τὴν Ἀθηναίων
τὴν ἰστίαν τὴν καλεομένην Κωλιάδα· ὡς τὸ δό-
τωρρέψαν τὴν χερσὶν, τὸν τε ἄλλον πάντα τὸν
τὴν ναυμαχίης πρῶτης εἰρημένον Βάκιδι ἔτι Μυ-
σῶν, καὶ δὲ κατὰ τὴν ναυήγαν τὴν πρῶτη ἐξ-
νεχθέντα τὸ εἰρημένον πολλοῖσι ἐπὶ προπροντα-
τίων ἐν χερσὶν, Λυσιστράτῳ Ἀθηναίῳ ἀνδρὶ
χερσὶνολόγῳ, τὸ ἐλελήθει πάντας τὰς Ἑλλήνας,

Κωλιάδες δὲ γυναῖκες ἐρέμοισι φέρονται.

τῶν δὲ ἐμελλε ἀπελάσασθαι βασιλῆα ἔσε-
σαι. Ἐξέρχεται δὲ ὡς ἔμαθε τὸ γεγονός πᾶσι,
δείξας μὴ τις τῶν ἰώνων ὑποστήται πῶσι Ἕλλησι
ἢ αὐτοὶ νοήσωσι πᾶσιν ἐς τὴν Ἑλλάδα, λύ-
σοντας τὰς γεφύρας, καὶ δότορραμφοὺς ἐν τῇ
Εὐρώπῃ δότορραμφοὺς κινδυνεύουσι, δρῶντων ἐξ-
λαβεῖ. θέλων δὲ μὴ ὑποστήται εἶναι μήτε
πῶσι Ἕλλησι μήτε πῶσι ἐωυτῇ, ἐς τὴν Σαλα-
μῖνα χῶμα ἐπὶ τῇ Διόχοῦ· γαυλὰς τε φοι-
νικῆς σπένδει, ἵνα ἀντὶ τῆς χερσὶς ἐωσι καὶ
πείχεται· ἀρπάζει τε ἐς πόλεμον, ὡς ναυμα-
χίαν ἄλλην ποιήσμεν. ὁρῶντες δὲ μιν πάντες
οἱ ἄλλοι ταῦτα περὶ ἑαυτῶν, εὐημεροῦσι ὡς ἐν
παιγνίῳ νόον παρεσκεύασται μὲν ὁ πολέμῳ.

Qqq

Mar-

a δότορρέψαντες. b οἱ ποιοὶ ὡς Σαλαμῖνα. c κατήρυσαντες. d ἐπιλάσασθαι. e κινδυνεύουσι. f ἐξελάσασθαι.

Μαρδόνιον δὲ ἔδεν τετρίων ἐλάνθανε, ὡς μάλιστα
 ἑμπήρον ἐόντα ἢ ἐκείνῃ Διανοίῃς. ταῦτά τε ἅμα
 Ξέρξης ἐποίησε, καὶ ἐπιπέτε ἐς Πέρσας ἀσφαλίζοντα
 τὴν περὶ ἑαυτὸν σφίσι συμφορὴν. Τετρίων δὲ τὸ ἀγ-
 γέλων ἐστὶ ἔδεν ὃ, πὶ θάλασσαν ἐξέρχεται θνη-
 τὸν ἐόν· ἔτω τοῖσι Πέρσῃσι ἐξεύρηται τῆς. λέ-
 γεται γὰρ ὡς ὅσων ἀν' ἡμερῶν ἡ πᾶσα ὁδὸς, πο-
 σὶται ἵπποι τε καὶ ἄνδρες διεσῶσι κατὰ ἡμερη-
 στήν ὁδὸν ἐκείνην, ἵπποι τε ἑ ἀνὴρ τεταπνύμενος·
 τὰς ἔτε σιφίλος, σὺν ὁμῶς, καὶ καῦμα, καὶ
 νύξ ἐέρχεται καὶ ἐκαστὸς τὸν περὶ ἑαυτὸν
 δρόμον πλὴν περὶ τῶν. ὁ μὲν δὲ πρῶτος δραμὼν
 ὡς δίδωσι τὰ ἐπιτεταμένα τῷ δαδέρῳ, ὃ δὲ δει-
 πρὸς τῷ τρίτῳ· τὸ δὲ ἐνδεύτερον ἤδη κατ' ἄλλον
 διεξέρχεται ὡς δίδωσι, κατὰ τὴν ἑλπίδα ἢ
 λαμπάδιον, πλὴν τῷ Ἡφαιστῷ ὀπτιλέεσι.
 τῆς τὸ δράμαμα τὸ ἵππων καλέεσι Πέρσας ἀσφα-
 ρίον. Ἡ μὲν δὲ πρῶτη ἐς Σάρον ἀσφαλὶς ἀπικο-
 μένη, ὡς ἔχει Ἀθλῶνας Ξέρξης, ἐπεψὲ ἔτω δὲ ἡ
 Περσῶν τὰς ὑπολῆψεις, ὡς πᾶς τὸ ὁδὸς μυρ-
 σίνῃσι πᾶσας ἐσέρεσαν, καὶ ἐθυμίων θυμὸν ἡμῶν· καὶ
 αὐτοὶ ἴσως ἐν θυμῷ τε ἑ εὐπαθῆσι. ἡ δὲ δαδέρη
 σφίσι ἀσφαλὶς ἐπιτεταμένη συνεχέει ἔτω, ὡς τὰς
 καθῶνας κατερρήξαντο πάντες, βοῇ τε ἑ οἰμωγῇ
 ἐχρῶντο ἀπὸ τῶν, Μαρδόνιον ἐν αἰτῇ πηλῆς.
 σὺν ἔτω δὲ πρὸς τὴν ἀχθόμενοι πάντες οἱ Πέρ-
 σαι ἐποίησαν, ὡς πρὸς αὐτῷ Ξέρξῃ δειμαίνοντες. καὶ
 πρὸς Πέρσας μὲν πᾶσι ταῦτα, τὸ πᾶντα μεταξὺ χρο-
 νον ἡμῶν, μέχρι καὶ Ξέρξης αὐτὸς σφίσι ἀ-
 πικόμενος ἔπαυσε. Μαρδόνιος δὲ, ὁρῶν μὲν
 Ξέρξῃ συμφορὴν μεγάλην ἐκ τῆς ναυμαχίας
 ποιούμενον, ὑποσχεύων δὲ αὐτὸν δρῶν βελεύ-
 ειν ἐκ τῶν Ἀθλῶν, φροντίσας πρὸς αὐτὸν ὡς
 δώσει δίκην, ἀναγνώσας βασιλῆα γραφεύσας
 ὅτι τὴν Ἑλλάδα, καὶ οἱ κρέσσον εἰς ἀνακιν-
 διμύσας, ἢ κατεργάσας πλὴν Ἑλλάδα, ἢ αὐ-
 τὸν καλῶς τελευτήσας τὸν βίον, ὑπὲρ μεγα-
 λων αἰωρηθέντα, πᾶσι μὲντοι ἔφερε οἱ ἡ γνώ-
 μη κατεργάσας πλὴν Ἑλλάδα. λογιζόμενος
 ὡς ταῦτα, προσέφερε τὸν λόγον τόνδε, Δέσπο-
 τα, μήτε λυπῶ, μήτε συμφορὴν μηδεμίαν
 „μεγάλην πῶς, τῆς δὲ γαρονότος εἵνεκα
 „περὶ τῶν. καὶ γὰρ ἔξωθεν ἀγῶν ὁ τὸ πᾶν Φέ-
 „ρων ἐστὶ ἡμῖν, ἀλλ' ἀνδρῶν τε καὶ ἵππων. οὐ
 „δὲ ἐπὶ πᾶσι τετρίων τὸ πᾶν σφίσι ἤδη δοκεόν-
 „των κατεργάσας, ὁποῦτος ὁπότε τὸ νεῶν πη-
 „ρήσεται ἀντιπληθύνει, ἐπὶ ἐκ τῆς ἡπείρου τῆςδε·
 „οἱ τε ἡμῖν λυπώσονται, ἔδοσαν δίκας. εἰ μὲν
 νυν

Mardonium latebat, ut maxime gnarum
 ingenii illius. Xerxes & hæc faciebat,
 & in Persidem misit qui præsentem cla-
 dem nunciaret. His nunciis nihil est in 98
 rebus humanis, quod perniciosius transcur-
 rit, idque hunc in modum est à Persis ex-
 cogitatum: Quot dierum est tota via,
 totidem equos ac viros ferunt distare ad
 diei uniuscujusque iter, equi nempe & vir
 destinatus; quos neque vis nivium, ne-
 que imber, neque æstus, neque nox ar-
 cet quin propositum sibi cursum celer-
 rime conficiant. Quorum primus cur-
 rendo mandata tradit secundo, secundus
 item tertio: & ita deinceps illa tradita
 in alium atque alium pertranseunt, quem-
 admodum apud Græcos lampadis gesta-
 tio quam Vulcano peragunt. Hanc e-
 quorum cursitationem Persæ angareion
 appellant. Primum igitur nuncium Susa 99
 perveniens, Xerxem Athenis potitum
 esse, tanta Persas qui relictæ erant volu-
 ptate affecit, ut omnes vias myrto con-
 sternerent, & odores incenderent, & ipsi
 in sacrificiis ac gaudiis versarentur: se-
 cundum autem nuncium illis superveni-
 ens ita eos confudit, ut universi vestes
 dilaniarent, vociferationeque & ejulatu
 irrequieto uterentur, culpam in Mardo-
 nium refundentes. Non tamen adeo de
 navibus dolentes ista Persæ faciebant,
 quam de ipso Xerxe solliciti: eaque apud
 Persas duraverunt toto medio tempore,
 donec Xerxes ipse illos redeundo sedavit.
 At Mardonius quum videret Xerxem 100
 magnam è pugna navali calamitatem sibi
 illatam ducere, suspicans agitare eum
 fugam ex Athenis, de se ipso curam a-
 gebat, tanquam poenas daturus, qui regi
 persuasisset inferre Græciæ bellum:
 putabatque sibi conducibilius esse, ite-
 rum prælio periclitari aut subigere Græ-
 ciam, aut magna opera aggressum lau-
 dabiliter vita defungi; tamen opinio ejus
 de subigenda Græcia prævalebat. Hæc
 quum secum agitasset, regem hac orati-
 one est alloquutus, Domine, noli mœ-
 rorem capere, aut gravem maculam ex
 hac re sic gesta tibi illatam crede. non
 enim certamen, quo omnia nostra con-
 stant, in lignis est, sed in viris & equis.
 Itaque nemo tibi aut horum qui sibi vi-
 dentur jam omne confecisse, egressus è
 navibus conabitur obviam se ferre, aut ex
 hac continente, & qui se nobis obvios
 tulere, poenas dedere. Quod si tibi vide-
 tur

tur faciendum, Peloponnesum continuo
tentemus, si videtur superfedendum, su-
perfedeamus licet. nec animo consterneris:
neque enim ulla possunt ratione sub-
terfugere Græci, quo minus rationem
dent eorum quæ & nunc & antea per-
petrarunt, tuique sint servi. Et hoc qui-
dem præcipue tibi agendum puta. Quod
si tibi constitutum est ut ipse cum exer-
citu revertaris, aliud quoque habeo ex
hoc proposito consilium. Ne committas,
Rex, ut Persæ Græcis ludibrio fiant. non
enim ab his Persis aliquid rerum est per-
ditum; neque tu ubinam viri fuerimus
ignavi dicere potes. quales si Phœnices
& Ægyptii & Cyprii & Cilices fuere,
nihil ista ad Persas attinet culpa. Qua-
re, quoniam Persæ hujus rei infontes
sunt, jam mihi credito. si tibi non vi-
debitur permanendum, remea ipse ad
solum natale cum pleraque parte copia-
rum: ego vero cum delectis de exerci-
tu trecentis millibus militum debeo
Græciam in tuam redigere servitutem.

101 His auditis Xerxes, ut ex malis, gavi-
sus est, voluptatemque cepit: & ad
Mardonium inquit, se, ubi consilium
cepisset, responsurum utrum eorum ef-
fet facturum. Et quum deliberaret cum
advocatis Persarum, placuit ei Artemi-
siam quoque ad consultandum arcessere:
quam solam constabat antea quæ facienda
essent intellexisse. Quæ ubi advenit, eam
Xerxes summotis aliis Persarum consi-
liariis atque satellitibus, hunc in modum
alloquutus est; hortatur me Mardonius
hic permanere ad tentandam Peloponne-
sum, negans ullam culpam hujus damni
esse penes Persas atque pedestres copias,
sed eis volentibus fiat experimentum.
Itaque aut hoc me facere hortatur, aut
ipse vult trecenta millia militum deli-
gens subactam mihi tradere Græciam: me
vero ad patrias sedes monet cum reliquo
exercitu discedere. Tu igitur, etenim de
pugna navali quæ contigit, non com-
mittenda probe consuluisti, nunc quo-
que dicito utrum mihi suadeas horum,

102 quod eligendo bene consulueris. Hæc
Xerxi consultanti respondens Artemi-
sia, Arduum, inquit, rex, est me quæ
dixi optima, consulenti adesse: tamen
pro statu rerum præsentium censeo te
ipsum retro abire; Mardonium vero hic
relinquas cum iis quos vult, si modo ve-
lit ille, atque recipiat se ista facturum.

Nam

„ νῦν δοκέει, αὐτίκα πρῶμεθα τὴν Πελοποννή-
„ σον· εἰ δὲ καὶ δοκέει ὀπίσχειν, παρέχει πείθειν
„ ταῦτα. μὴ δὲ θυαδύμεθ. ἔ γάρ ἐστι Ἑλλήσι ἄ-
„ δεμμία ἐκδυσίς, μὴ ἔδόντες λόγον τῇ ἐπιήσῃ
„ νῦν τε καὶ πρῶτον, εἶναι σὺς δόλους. μά-
„ ηλιστα μὲν νῦν ταῦτα ποίει. εἰ δὲ ἄρα τοι βε-
„ βάλωμαι, αὐτὸν ἀπελαιῶντα ἀπάγην τῷ
„ στρατῷ, ἄλλω ἔχω καὶ ἐκ τῶνδε Βαλῆν.
„ σὺ Πέρους, βασιλεῦ, μὴ ποιήσῃς καταγλάσας
„ ἡμέδαμ Ἑλλήσι. ἔδεν γὰρ ἐν Πέρσῃ τοῖσι δε-
„ δήληται τὰ πηγμάτων, ἐδί' ἐρεῖς ὅκω ἐγμό-
„ μεθα ἄνδρες κακῶ. εἰ δὲ φοίνικες τε καὶ Λι-
„ γύπιοι, καὶ Κύπριοι τε καὶ Κίλικες, κα-
„ καὶ ἐγμόντ, ἔδεν πρὸς Πέρους τῶν πρῶτον
„ καὶ τὸ πάθος. ἤδη ὦν ἐπὶ δὴ ἔ Πέρσῃ τοι
„ αἰπτοὶ εἰσι, ἐμοὶ πείθο. εἰ τοι δεδοκται μὴ
„ ὀφθαλμῶν, σὺ μὲν ἐς ἦτα τὰ σωτῆς ἀπέ-
„ λαιωε, τὸ στρατῷ ἀπάγων τὸ πολλόν· ἐμὲ
„ δὲ σοι χεὶρ τὴν Ἑλλάδα ὀφθαλμῶν δεδωλόμε-
„ νῶν, τρεῖς κεντα μυριάδας ἔ στρατῷ δόπολεζά-
„ μενον. ταῦτα ἀκούσας ἔερχῃς, ὡς ἐκ κα-
„ κῶν ἐχάρη τε καὶ ἡδὴ πρὸς Μαρδόνιον τε
„ βεβλώσμεν· ἔφη δόπολεν ἔδωκεν, ὁκῆτον
„ ποιῇς ταῦτων. ὡς δὲ ἐβλεψεν ἅμα Περσῶν
„ τοῖσι ὀπικλήτοις, ἔδοξε οἱ καὶ Ἀρπημισίῳ
„ ἐς συμβαλίῳ· μετὰ πέμψαται, ὅπ πρῶτον
„ ἐφαίνετ μοιῶν νόεσσι τὰ ποιήσια λῶ. ὡς δὲ
„ ἀπὶ κετο ἡ Ἀρπημισίῳ, μετὰ πρῶτον τὸς ἄλ-
„ λας τὸς τε συμβαλῶν Περσῶν, καὶ τὸς δο-
„ ρυφόρας, ἔλεξε ἔερχῃς τῶνδε. Κελεύει με Μαρ-
„ δόνι· μὲνοντα αὐτὸν, πρῶτον τὴν Πελοπον-
„ νῆσον· λέγων ὡς μοι Πέρσῃ τε καὶ ὁ πρὸς
„ στρατὸς ἔδενος μετῴποι πάθος εἰσι, ἀλλὰ
„ βεβλομένοι σφι χροῖτ' ἂν δόπολεξίς. ἐμὲ ὦν
„ ἡ ταῦτα κελεύει ποίειν, ἡ αὐτὸς ἐθέλει τρεῖς
„ κεντα μυριάδας δόπολεζάμεν· ἔ στρατῷ
„ ὀφθαλμῶν μοι τῷ Ἑλλάδα δεδωλόμενῳ.
„ αὐτὸν δὲ με κελεύει ἀπελαιῶντα σὺν τῷ
„ λοιπῷ στρατῷ ἐς ἦτα ταῖμα. σὺ ὦν ἐ-
„ μοι, καὶ γὰρ πρὸς τῆς ναυμαχίης εὖ σπει-
„ βάλωσας τὴν ἡγομένης σὺν ἑῷσι ποίεισθαι,
„ νῦν τε συμβαλῶσιν, ὁκῆτετα ποίειν ὀπι-
„ τῶν εὖ βεβλώσμεν· ὁ μὲν ταῦτα σπει-
„ βλεψεν. Ἡ δὲ λέγει τῶνδε, βασιλεῦ, χα-
„ λεπὸν μὲν ἐστὶ συμβαλῶσιν τυχῆν τὰ ἄρματα
„ εἰπάσθαι. ὀπὶ μὲν τοῖσι κατήκασι πρὶν γμασι,
„ δοκέει μοι αὐτὸν μὲν σε ἀπελαιῶντα ὀπίσω· Μαρ-
„ δόνιον δὲ, εἰ ἐθέλει τε καὶ ὑποδέκεται ταῦτα
„ ποιήσθαι, αὐτὸν καταλιπεῖν σὺν τοῖσι ἐθέλει.

Qq q 2

τῶν

„τῶν μὲν γὰρ, ὡς καθ' ἑστέφηται τὰ Φησι ἐθέ-
 „λεν, καὶ οἱ παρὰ χωρήσῃ τὰ νοέων λέγῃ, σὺν
 „τὸ ἔργον, ὡς δ' αὖτοῖα, γίνεται· οἱ γὰρ οὐ δέλοι
 „κατεργασμένοι· τῶν δ' ἢ, ὡς τὰ ἐναυτία τ' Μαρ-
 „δονίῃ γνώμῃς γήνηται, ἐδεμὴ συμφορῇ μεγάλῃ
 „λη ἔσται, σὺν τε παρ' ἐόντι, καὶ ἐκείνων τ'
 „πρὸς γῆματων πᾶσι οἴκον τ' σὺν. ὡς γὰρ σὺν τε πε-
 „ρὶς, καὶ οἴκῳ ὁ σὺν, πολλὰς πολλὰς ἀγῶ-
 „νας δεξιόθεν πᾶσι σφέναν αὐτίων οἱ Ἕλληες·
 „Μαρδονίῃ δ' ἢ, ὡς π' πύθη, λόγῳ ἐδὲς γί-
 „νεται· ἐδὲ π' νικῶντες οἱ Ἕλληες νικῶσι, δὲ
 „λον σὺν ἀπολεσάντες· σὺν δ' (τ' ἕνεκα τ' ἑ-
 „λον ἐποίησεν) πυρώσας τὰς Ἀθῆνας, ἀπελᾶς.
 Ἡ δ' αὖτε δὴ τῇ συμβαλίῃ· ἐξέρχῃ. λέγεται γὰρ
 ἐπιτύχωναι πάντες αὐτὸς ἐπινέει. ἐδὲ γὰρ εἰ πάν-
 τες εἰ πᾶσιν σιωπῶντων αὐτῶν μένειν, ἐμνε-
 ᾶν, δοκίειν ἐμοί· ἔγω καθ' ἑστέφηται. ἐπινέει
 δ' πύθ' Ἀρτεμισίῳ, πύθῃ μὲν ἀποστέλλῃ ἀγῶ-
 σαν αὐτῶν τὰς πύθας εἰς Ἐφεσον. νόθοι γὰρ πινε-
 πύθας οἱ σιωπῶντες· Συμπέμπῃ δ' τοῖσι πα-
 σὶ Φύλακον Ἐρμότιμον, γῆμα μὲν ἐόντα Πη-
 δασέα, Φερόμενον δ' οὐ π' δεύτερα τ' εὐνοῦχων
 πύθ' βασιλείῃ. οἱ δ' Πηδασεὶς οἰκίῃσι ὑπὲρ Ἀ-
 λικαρνησοῦ. ἐν δ' τοῖσι Πηδασεῖσι τοῖσι τοι-
 ὄνδε συμφέρε· πρὸς γῆμα γίνεσθαι· ἐπινέει τοῖσι
 ἀμφικτίῃσι πᾶσι τοῖσι ἀμφὶ ταύτης οἰκίῃσι
 τ' πύθῃ μέλλῃ ἢ ἐνὶ τοῖς χρόνῃς ἐστέφ' χαλεπὸν,
 τότε ἢ ἱρεῖν αὐτόθι τ' Ἀθῆναις Φύλ' πύθωνά
 μέγαν· τοῦτο δὲ σφί δις ἤδη ἐβλήτο. Ἐκ τε-
 πίων δ' ἢ Πηδασέων ὁ Ἐρμότιμος ὡς· τῶ με-
 γίστῃ πῖσις ἤδη ἀδικηθέντι ἐχρῆτο πάντων τ' ἡμῶν
 ἰδμεν. ἀλόντα γὰρ αὐτὸν ὑπὸ πολέμων, καὶ πα-
 λόμενον, ὠνέειται Πανιώνι, ἀνὴρ Χίῳ· ὅς
 πύθ' ζῶν κατέστησεν ἀπ' ἔργων ἀνοσιωπάτων.
 ὅπως γὰρ κτήσεται πύθας εἶδε· ἐπαμμένους,
 ἐκταμένων, ἀγνέων ἐπώλεε εἰς Σάρδεις π' εἰς Ἐ-
 φεσον γῆματων μεγάλων. πύθ' γὰρ τοῖσι βαρ-
 βάροισι τιμωτέροι εἰσι οἱ εὐνοῦχοι, πῖσι εἰ-
 νεκα τ' πῖσις, τ' ἐνορχέων. ἀλλὰς π' δὴ ὁ Παν-
 ιώνι ἐξέταμε πολλὰς, (ἀπὲρ πινέμεν ἐκ
 τεπίων πύθ' ζῶν) καὶ δὴ εἰς τῶν. καὶ, ἐπὶ τὰ
 πάντα ἐδυσχεές ὁ Ἐρμότιμος, ἀπικνέεται
 ἐκ τῶν Σαρδίων πύθ' βασιλῆα μετ' ἄλλων
 δώρων· χρόνῃ δ' παρ' ἐόντι, πάντων τ' εὐνο-
 χων ἐπινέει μάλιστα πύθ' ἐξέρχῃ. ὡς δ' τὸ
 ἐξέρχεται τὸ Περσικὸν ἔργον ὁ βασιλεὺς Πη-
 τὰς Ἀθῆνας, ἐὼν ἐν Σάρδισι, ἐν ταῦτα καθ-
 εῖς κατὰ δὴ π' πρὸς γῆμα ὁ Ἐρμότιμος εἰς γλῶ-
 τῇ

Nam siue ea quæ ait se velle; subegerit,
 & hæc ei quæ cogitans dicit succe-
 dant, tuum, domine, opus est; quia id
 tui serviri effecerint: siue Mardonio con-
 tra opinionem contingat, non magna
 sane calamitas erit, salvo & te & rerum
 domesticarum statu. Etenim si incolu-
 mis es & domus tua, profecto Græci
 sæpenumero pro se ipsis multa certami-
 na cursitabunt: at si quid contingat
 Mardonio cladis, id nullius erit momen-
 ti, Græcique vincendo non vicerint, ser-
 vo tuo interempto. Tu vero Athenis in-
 census (cujus rei gratia expeditionem
 sumfisti) reverteris. Delectatus eo con-
 filio Xerxes, quod idem illa suafisset quod
 ipse haberet in animo: quippe qui, ut
 ego opinor, non remansisset, si vel cun-
 cti atque cunctæ id ei suafissent, adeo
 perterritus erat. Artemisiam igitur lau-
 datam dimisit, ducentem secum liberos
 regios Ephesum. nam aliquot eum filii
 nothi comitabantur. Cum quibus adeo-
 rum custodiam misit Hermotimum, ge-
 nere quidem Pedasensem, sed apud re-
 gem inter eunuchos nulli secundum. In-
 colunt autem Pedasenses super Halicar-
 nassum; apud quos hoc rei fertur con-
 tingere, ut quoties accolis omnibus qui
 circa eam urbem habitant aliquid adversi
 intra annum est eventurum, tunc Mi-
 nervæ antistiti, quæ illic est, grandis
 barba nascatur: quæ res bis apud eos jam
 accidit. Ex his Pedasensibus Hermoti-
 mus erat, cui maxima ex omnibus quos
 quidem ipsi novimus, ultio contigit ac-
 ceptæ injuriæ. Siquidem eum captum
 ab hostibus ac venalem mercatus est
 Panionius, vir Chius, ex hoc impurissi-
 mo quæstu vitam sectans. nam quos
 pueros forma præditos coëmerat, eos
 castrabat; ductosque aut Sardes aut E-
 phesum, magna pecunia venundabat. A-
 pud barbaros enim pretiosiores eunuchi
 sunt quam qui non sunt castrati, univer-
 sæ fidei gratia. Ceterum ut alios per-
 multos, ita hunc quoque Panionius exe-
 cuit, ut qui ex hac re vitam toleraret.
 Sed non omnia infelix Hermotimus, è
 Sardibus ad regem cum aliis muneribus
 deductus est, progressuque temporis ex
 omnibus eunuchis maximo in honore a-
 pud regem Xerxem est habitus. Quum
 autem rex adversus Athenas moveret è
 Sardibus, per id tempus Hermotimus
 cujusdam negotii gratia descendit in a-
 grum

Atarnens in Mysia, ab Chiis habitatur. Mardonius jubetur eligere ccc milia. Classis regia ab Phalero pergit Zosterem; Græci persequuntur Andrum usque.

grum Mysium, qui à Chiis incolitur, sed Atarneus vocitatur: ibi inventum Panionium atque agnitum alloquutus est & multis & comibus verbis, primum recensens ei quot per illum esset assequutus bona, deinde pollicens quam gratiam illius meriti foret relaturus, si homo cum suis domesticis illuc commigrasset. Ea oratione libenter audita Panionius contulit se illuc cum uxore & liberis. Quem posteaquam cum omni familia adeptus est Hermotimus, his verbis affatus est, O omnium post homines natos ex nefandissima negotiatione quæstum faciens, quid aut ipse ego, aut meorum quispiam majorum vel tibi vel tuorum cuipiam mali fecit, quod me ex viro feceris nihil esse? & putabas fore ut quæ tunc machinabar is laterent deos? qui iusta lege utentes, te infandorum opificem tradiderunt in manus meas, ut de pœna à me tibi irroganda queri non possis. Hæc ubi exprobravit homini, filiis in conspectum adductis, coactus fuit Panionius genitalia filiorum suorum qui quatuor erant, abscidere: & coactus illa fecit, & postquam fecisset, filii adacti virilia ejus absciderunt. Ita ultio ac Hermotimus persequutus est Panionium. Xerxes autem filiorum Ephesium deducendorum negotio Artemisiæ demando, accitum Mardonium jussit è copiis quos liberet eligere, ut consentanea verbis facta exequi experiretur. Hactenus eo die est actum. Noctu autem regis jussu duces è Phalero naves retro Hellespontum versus abduxerunt, pro se quisque accelerantes, ad custodiendas regi rates quibus transfiret. Ita navigantes barbari quum Zosteri appropinquarent, minuta quædam continentis illius prominentia promontoria suspicati navigia esse, per diu illinc auferunt: tandem deinde edocti non navigia esse, sed promontoria, in agmen se se receperunt. Ut autem dies illuxit, Græci cernentes ibidem pedestres copias hostium peritare, rati classem quoque circa Phalerum esse, ac pugnam navalem commissum iri, se ad resistendum apparabant. Sed cognito illam vela fecisse, confestim insequi censebant: itaque eam insequuti Andro tenus, cernere quum nequissent, ad Andrum profecti consultabant. Quibus Themistocles suadebat, ut per insulas navigatione instituta, classem hostium insequentes, recta ad Hel-

URANIA, LIBER VIII.

493

τὴν Μυσίῳ, (τὴν Χίῳ μὲν νέμοιται, Ἀτάρνεὺς ἢ καλέεσθαι) εὐρίσκει τὸ Πανιώνιον ἐνθάδε. ὅτε γινέσθῃ, ἔλεγε πρὸς αὐτὸν πολλὰς ἐφιλίους λόγους· πρῶτα μὲν οἱ κατὰλέγων ὅσα αὐτὸς δι' ἐκείνον ἔχοι ἀγαθὰ· δευτέρᾳ δὲ οἱ ὑποταγνέμενῳ ἀντὶ τρεπίων ὅσι μιν ἀγαθὰ ποιήσεν, ἡδονὴς τὰς οἰκέτας· οἰκὴν ἐκαίειν· ὥστε ὑποδεχόμενον ἄσμενον τὰς λόγους τὸ Πανιώνιον, κομίσαι τὰ τέκνα ἐκ τῆς γυναικός. ὡς ἢ ἄρα πανοικίῃ μιν παρέλαβε, ἔλεγε ὁ Ἑρμοτόμῳ· τί, δέ, ὦ πάντων ἀνδρῶν ἥδη μάλιστα ἀπ' ἐργῶν, ἀνοσιωγῶν τὴν βίαν κτησόμενε, τί σε ἐγὼ κακὸν ἢ αὐτὸς, ἢ τὸ ἐμῶν τίς σε προχέων ἐργάσατο, ἢ σε, ἢ τὸ σὺν τινι, ὅτι με ἀντ' ἀνδρὸς ἐποίησας τὸ μηδὲν εἶναι; ἐδόκεός τε θεοὺς λήσθην, οἷα ἐμνηχανῶ τότε· οἱ σε ποικιλοῦσα ἀνόσια, νόμῳ δικαίῳ χρεώμενοι, ὑπὴρχον ἐς χέρας τὰς ἐμας, ὥς τί σε μὴ μέμψασθαι τὴν ἀπ' ἐμῶ τοι ἐσμένῳ δίκῃ. ὡς δὲ οἱ πάντα ὠνέδιζε, ἀχθέντων τὸ πάθων ἐς ὄψιν, ἠγαγκάζετο ὁ Πανιώνιῳ τὸ ἐαυτοῦ πάθων τεσσέρων ἐόντων τὰ αἰδοῖα δοτῆσθαι. ἀναγκαζόμενῳ ἢ, ἐποίησε πάντα· αὐτὸς πε, ὡς πάντα ἐργάσατο, οἱ παῖδες ἀναγκαζόμενοι ἀπέταμνον. Πανιώνιον μὲν νυκτὶ περὶ ἤλθε ἢ τε τίσις καὶ ὁ Ἑρμοτόμῳ. Ξέρξης ἢ, ὡς τὰς παῖδας Ἀρτεμισίῃ ἐπιτρέψε ἀπαρτὴν ἐς Ἐφεσον, καλέσας Μαρδόνιον, ἐκέλευσε μιν τὴν στρατὸς διαλέξαν τὰς ἀν βύληται, καὶ ποιεῖν τοῖσι λόγοις τὰ ἐργα πρῶτον ὁμοῖα. πάντων μὲν τῶν ἡμέρων ἐς πᾶσιν ἐγένετο· καὶ ἡ νυκτὸς, κελευσάτω βασιλῆϊ, τὰς νῆας οἱ στρατηγοὶ ἐκ τῆς φάλης ἀπῆγον ὀπίσω ἐς τὴν Ἑλλάσποντον, ὡς ταχέως εἶχε ἕκαστος, διαφυλάσσοντας τὰς σχεδίας προθυῶν βασιλῆϊ. ἐπεὶ ἢ ἀγχιῶ ἔσαν ζωῆται πλώοντες οἱ βάρεσσοι, ἀναλίσκοντες γὰρ ἀκραὶ λεπταὶ τὴν ἡπείρου πλοῦτος, ἐδοξάν τε νῆας εἶναι, καὶ ἐφάσθον ὅτι πολλόν. χερόνῳ ἢ μαζόντες ὅτι ἐν νῆας εἶεν, ἀλλ' ἀκραὶ, συλλεχθέντες, ἐκομίζοντο. ὡς ἢ ἡμέρῃ ἐγένετο, ὁρέοντες οἱ Ἕλληνες κατὰ χώραν μένοντες τὴν στρατὸν τὴν πεζόν, ἤλπιζον ἐπὶ τὰς νῆας εἶναι περὶ φάληρον· ἐδόκεόν τε ναυμαχίαν σφίσι, ὡς ἐφάσθοντο τε ὡς ἀλεξήσομενοι. ἐπεὶ δὲ ἐπύθοντο τὰς νῆας οὐκ ὄντας, αὐτίκα καὶ ταῦτα ἐδόκει ὅτι διώκοντες. τὸ μὲν νυκτὶ ἐπύθοντο τὴν στρατὸν ὅτι ἐπείδον διώκοντες μέχρι Ἀνδρῶν. ἐς δὲ τῶν Ἀνδρῶν ἀπέκτομενοι, ἐβλεπόντο. Θεμιστοκλῆς μὲν νυκτὶ γνώμην ἀπιδείκνυτο, διὰ νήσων τεταπομένους, καὶ ὅτι διώκοντες τὰς νῆας, πλώοντες ἴθις ὅτι τὴν Ἑλλάσποντον.

Q99 3

Porro quid agendum esset, deliberantibus Græcis quum Themistocles suavisset per insulas Hellepontum petere. obstitit Eurybiades, & alter permisit domum redire, etiam suadens Atheniensibus.

λήσποντον, λύσοντας τὰς γαφύρας· Εὐρυβιάδης δὲ τὴν ἐναντίαν ταύτην γνώμην ἐτίθετο, λέγων ὡς εἰ λύσας τὰς σχεδίας, τῷτ' ἂν μέγιστον πάντων σφῆς κακῶν τὴν Ἑλλάδα ἐργασίητο. εἰ γὰρ ἀναγκασθεὶς διπλάμφοις ὁ Πέρσης μένειν ἐν τῇ Εὐρώπῃ, πρῶτ' ἂν ἡσυχίην μὴ ἄρῃ· ὡς ἄρῃ μὲν οἱ ἡσυχίην ἔτι περὶ χωρεῖν οἷόν τε ἐστὶ τῶν περηγμάτων, ἔτι τις κομὴ τὸ ὀπίσω φανίσται, λιμῶν τε οἱ ἡ στρατὸς ἀφθαρτέται· Ὀπιχρέοντα δὲ αὐτῷ, καὶ ἔργα ἐχομένῳ, πάντα τὰ κατὰ τὴν Εὐρώπην οἷά τε ἐστὶ περὶ χωρῆσαι κατὰ πῆλιν τε καὶ κατὰ ἔθνη, ἥτοι ἀλισκομένων γε, ἢ περὶ τῆς ὁμολογούντων· προσφύ τ' ἔξεν σφέας τ' ἐπέστην αἰεὶ τῇ Ἑλλένων καρπῷ. ἀλλὰ δοκέειν γὰρ νικηθέντα τῇ ναυμαχίῃ, ἢ μένειν ἐν τῇ Εὐρώπῃ τῇ Περσείᾳ. ἱστίον ὦν εἶναι Φεύγον ἐς ὃ ἔλθοι^b Φεύγων ἐς τὴν ἰωνίαν· τὸ ἐν θύπιν ᾧ περὶ τὸ ἐκείνην ποιεῖσθαι ἤδη τὸ ἀγῶνα ἐκέλευε. πάντες ᾧ εἶχοντο τὸ γνώμης καὶ Πελοποννησίων τ' ἄλλων οἱ στρατηγοί. ὧς ᾧ ἔμαθε ὅτι ἢ πείσας τὰς γε πολλὰς πλώων ἐς τὴν Ἑλλάσποντον ὁ Θεμιστοκλῆς, μετὰ βαλὼν περὶ τὰς Ἀθηναίους, (ἔπει γὰρ μάλιστα ἐκπεφύγῳτων περὶ μὲν κτερον· ὡρμέατο περὶ ἐς τὴν Ἑλλάσποντον πλώων, καὶ ὅτι σφῶν αὐτῶν βαλλόμενοι, εἰ οἱ ἄλλοι μὴ βυλοῖαν) ἐλεγέ σφι παῖδε, καὶ αὐτὸς ἡδὲ πολλοῖσι παρεγνώμην, καὶ πολλὰ πλέω, ἀκήρυκα παῖδε γνέοντο· ἄνδρας ἐς ἀναγκαίην, ἀπὸ ληθέντας, νενικημένους ἀναμάχεσθαι τε καὶ ἀναλαμβάνειν τὴν περὶ τὴν κακότητα· ἡμεῖς δὲ, εὐρημα γὰρ εὐρήκαμεν, ἡμέας τε αὐτὰς, καὶ τὴν Ἑλλάδα, νέφθ' τοσῶτον ἀνθρώπων, ἀνωσάμενοι, μὴ διώκωμεν ἄνδρας Φεύγοντας. παῖδε γὰρ σὺν ἡμεῖς καταπραϊσμένα, ἀλλὰ θεοὶ τε καὶ ἥρωες, οἱ ἐφύνησαν ἄνδρα ἐνα τὸ περὶ Ἀσίης καὶ τὴν Εὐρώπης βασιλεύσας, ἐόντες ἀνίστιον τε καὶ ἀπείδαλον· ὅς τ' ἰσά, καὶ τὰ ἴδια ἐν ὁμοίῳ ἐποιεῖτο, ἐμπροσθεν τῶν κατὰ βαλόντων τῇ θύπιν τὰ ἀγαλματα· ὅς, καὶ τὴν θάλασσαν ἀπεμαστῆγασε, πύδας τε κατῆκε. ἀλλ' εὖ γὰρ ἔχῃ ἐς τὸ παρὲν ἡμῖν· νῦν μὲν ἐν τῇ Ἑλλάδι καταμείναντες, ἡμῶν τε αὐτῶν ὀπιμνησθῶμεν καὶ τῶν οἰκτιῶν. καὶ τις οἰκίῃν τε ἀναπαλασάσθω, καὶ πόρην ἀνακῶς ἐχέτω, παντελῶς^d ἀπελάσας τὸν βάρβαρον· ἅμα δὲ τῷ ἑαρεῖ καταπλέωμεν ὅτι Ἑλλησπόντῃ καὶ Ἰωνίᾳ.

πα-

lespontum navigarent, soluturi pontes. Huic contrariam Eurybiades opponebat sententiam, quod diceret fore ut si dissolverent pontes, maxima ob id calamitate afficerent Græciam. Persa enim, si deprehensus manere in Europa cogere-tur, tentaturus est quietem non agere, quod sibi otium quidem agenti nec ulla res posset procedere, nec ullus retro ostenderetur receptus, & exercitus suus fame conficeretur: aggredienti vero & rebus gerendis operam danti omnia pos-sent per Europam succedere, tum in ur-bibus, tum in nationibus quæ vel cape-rentur, vel antea sese dederent: quin-etiam rem frumentariam habituros ex annuis semper fructibus Græcorum. Nunc autem videri, Persam utpote vi-ctum navali proelio, non perstare in Eu-ropa: ideoque permitti oportere, ut fu-giat, dum in terram suam fugiendo per-veniret. de qua terra tunc certamen fie-ri jubebat. Huic sententiæ aliorum Pe-loponnensium duces assensere. At The-¹⁰⁹ mistocles, postquam animadvertit se non posse plerisque persuadere ut ad Helle-spontum navigarent, adiit Athenienses, qui præcipue indignabantur hostem ef-fugere, animatique erant ad navigandum in Hellepontum, etiam per se ipsos, si ceteri recusassent: eosque ita est allo-quutus, Et ipse multis jam hujusmodi casibus interfui, & de multo pluribus audiavi talia contigisse, viros ad neces-sitatem redactos etsi victos proelium in-staurasse, & superiore inertiam emen-dasse: itaque nos, quoniam hoc lucro potiti sumus, ut & nosipsos & Græciam tueremur, repulsa tanta hominum nube, non insequamur viros fugientes. Neque enim nos ista effecimus, sed dii pariter & heroës, qui inviderunt unum virum esse & Asiæ regem & Europæ, qui sit impiissimus atque scelestus: qui sacra eodem loco atque profana habens, utraque incendit, deorumque simulacra subvertit, qui & mare cecidit flagellis, & compedes in illud dejecit. Sed bene nobiscum in præsens tempus agitur. ideoque nunc quidem ut & nostri ipso-rum & nostrorum domesticorum curam geramus, & ut spatium quis ad reficien-das ædes, faciendamque sementem ha-beat, in Græcia maneamus, barbaro prorsus ejecto: quum autem ver appet-tet, tunc in Hellepontum & Ioniam

πα-

a ἀφθαρτέται. b ἔλθοι. c MS. habet ἐμπροσθεν τε. d παντελῶς.

Themistocles, assensu sociorum potitus, infligat Xerxi ad fugam salvis pontibus Helleponti se commendat. Andrios constantes reuert Themistocles frustra.

navigemus. Hæc dicebat Themistocles, animo sibi apud Persam comparandi receptum, ut siquid apud Athenienses accideret adversi sibi, haberet quo se con-
110 verteret; prout & contigit. Hæc dicenti Themistocli Athenienses, quum tamen ab eo deciperentur, assensi sunt. nam quia & antea sapiens esse visus, vere prudens ac bene consulens compertus fuit, prorsus ei ad assentiendum prompti erant. Ille, ubi Athenienses ipsius sententiam probavere, misit è vestigio viros eum navigio ad exponenda regi mandata, iussos tacere, et si in omne tormentum devenirent; quorum etiam rursus erat Sicinnus contubernalis. Hi posteaquam ad Atticam pervenere, ceteris apud navigium remanentibus, Sicinnus ad regem ascendit, atque ita eum alloquutus est, Themistocles Neoclis filius, dux quidem Atheniensium, sed inter omnes socios vir optimus ac sapientissimus, misit me tibi denunciatum, tibi præstandi officii ergo se retinuisse Græcos, classem tuam insequi volentes, pontesque qui sunt in Helleponto solvere: etiam nunc multa cum tranquillitate te illuc recipias. Hac re nunciata, isti denuo ab-
111 iere. At Græci, posteaquam decreverunt neque persequi ulterius barbarorum classem, neque navigare in Helleponto ad solvendum trajectum, Andrum obsederunt, animo illam delendi. nam primi ex insulanis Andrii pecunias poscenti Themistocli denegaverant, eique alleganti Athenienses illuc ire duobus magnis numinibus fretos, Suadela & Necessitate, & ita sibi dandas utique esse pecunias, responderant ad hæc, Athenas merito magnas esse atque felices, & diis bonis bene vigere. quoniam Andrii ad maximam soli tenuitatem redacti essent & ipsorum insulam totidem damnosa numina nunquam derelinquere, sed semper incolere, Inopiam & Impossibilitatem: quibus diis potientes Andrios pecuniam non duros; nunquam enim sua imbecillitate validiorem fore Atheniensium potentiam. Hæc illi quum respondissent, nec pecuniam dedissent, ob-
112 sidebantur. Themistocles vero, neque enim ab acquirendo cessabat, ad ceteras insulas minacia verba mittens, pecuniam flagitabat, eisdem nunciis eisdemque verbis utens quibus ad Andrios fuerat usus: nisi pecuniam darent quam posce-

παῦτα ἔλεγε, διποθῆκην^a μέλλων πεισέσθαι ἐς τὴν Περσίδα, ἵνα ὡς ἄρα π μιν καταλαμβάνῃ πρὸς Ἀθῆναιων παῖδι, ἔχῃ διποροφίην. πάντες ὦν καὶ ἐχόντες. Θεμιστοκλῆς ταῦτα μὲν λέγων, διέβηκε, Ἀθῆναιαι δὲ ἐπέθοντο· ἐπιπὶ δὲ καὶ πρῶτον δεδογμένον εἶναι σφός, ἐφάνη ἐὼν ἀληθὲς σφός τε καὶ εὐδαίμων, πάντως ἐπὶ μοι ἔσαν λέγοντι πείθεσθαι. ὡς δὲ ἔτι οἱ ἀνεγνωσμένοι ἔσαν, αὐτίκα μὲν ταῦτα ὁ Θεμιστοκλῆς ἀνδρας ἀπέπεμπε ἔχοντας παλοῖον, τοῖσι ἐπέπλεε αἰγῶν, ἐς πῶσιν βιάσασθαι ἀπικνεύμενοις^b, τὰ αὐτὴς ἐκτεπύλατο βασιλεῖ Φερασί. τὴν καὶ Σίκιννον ὁ οἰκίτης αὐτῆς ἐχόντες. οἱ ἐπὶ δὲ ἀπικνεύοντες πρὸς τὴν Ἀττικὴν, οἱ μὲν κατέμενον ὅτι τῷ παλαίῳ, Σίκιννον δὲ ἀναβάς πρὸς Ξέρξεια, ἔλεγε ταῦτα, Ἐπεμψέ με Θεμιστοκλῆς ὁ Νεοκλῆς, στρατηγὸς μὲν Ἀθῆναιων, ἀνὴρ δὲ τῶν συμμάχων πάντων ἄριστος καὶ σφωτάτος, Φεράσιντα τοῖσι ὅτι Θεμιστοκλῆς ὁ Ἀθῆναιος, σὺ βεβλόμενος ὑπερβρίην, ἔχει τὰς Ἑλλήνας, τὰς νῆας βεβλόμενας διώκειν, καὶ τὰς ἐν Ἑλλάσπονδῳ τῷ γιγνέσθαι λύειν. καὶ νῦν κατ' ἡσυχίαν πολλὰ καμίζεις. οἱ μὲν, ταῦτα σημήναντες, ἀπέπλεον ὁπίσω. Οἱ δὲ Ἕλληνες, ἐπὶ τῇ σφί ἀπιδόξῃ μὴ τ' ὀπιθώμενοι ἐπὶ πρὸς σωτέρῳ τῷ βασιλεῖ τὰς νῆας, μήτε πλώμεν ἐς τὴν Ἑλλάσποντον λυσιπύρας τὸ πόντον, τὴν ἄνδρον περιεκαταίετο, ἐξελθὼν ἐξελόντες. πρῶτοι γὰρ Ἄνδριοι νησιωτῶν, χρηματὰ αἰτητήνους πρὸς Θεμιστοκλῆς, σὺκ ἴδοσαν· ἀλλὰ περιχομένῃ Θεμιστοκλεῖ λόγον τόνδε, ὡς ἦκειν Ἀθηναῖοι πρὸς ἐαυτοὺς ἔχοντες δύο θῆας μεγάλας, Παιθῶ τε Ἑλαναγκαίην, ἔγωγε σφί κατὰ δοτῖα εἶναι χρηματὰ ὑπεκρύναντες πρὸς ταῦτα, λέγοντες ὡς κατὰ λόγον ἔσαν ἄρα αἱ Ἀθηναὶ μεγάλαι τε ἑὸς εὐδαίμονες, καὶ θεῶν χρηστῶν ἦκειν εὖ. ἐπὶ Ἀνδρίας γε εἶναι γεωπείνας ἐς ταμέγιστον ἀνίσκοντας, καὶ θεῶν δύο ἀρχέστας σὺκ ἐκλείπην σφέων τὴν νῆσιν, ἀλλ' αἰεὶ Φιλοχωρέην, Περὶν τε Ἑλμυράνην καὶ τετύων τῶν ἐπηβόλης ἐόντας Ἀνδρίας, καὶ δώσθαι χρηματὰ. εἰδέσθαι γὰρ τὴν ἐαυτῶν ἀδυναμίαν τὴν Ἀθηναίων δύναμιν εἶναι κρείσσειν. ἔτοι μὲν δὲ ταῦτα ὑπεκρύναντες, καὶ ὁ δούλος χρηματὰ, ἐπιλοιδόοντο. Θεμιστοκλῆς δὲ, καὶ γὰρ ἐπὶ πρὸς πλεονεκτεῖν, ἐσπεύπων ἐς τὰς ἄλλας νῆσους ἀπληθεῖς λόγους, αἵ τες χρηματὰ διὰ τὴν αὐτῶν ἀξίας, χρῶμενοι λόγοισι τοῖσι ἑαυτοῖς Ἀνδρίας ἐχρήσατο λέγων ὡς εἰ μὴ δώσῃς τὸ αἰτεούμενον,

a παροχὴν. b ἀπικνεύμενοις. c ἐς ταμέγιστον.

τεόμενον, ἐπαΐει τὴν στρατιάν τῶν Ἑλλήνων, καὶ
πολιορκέων ἐξυμνήσας. λέγων ταῦτα, συνέλε-
γε χρήματα μεγάλα πρὸς Καρυσιῶν τε καὶ
Παριῶν. οἱ πυνθανόμενοι τῷ τε Ἄνδρῳ ὡς
πολιορκεῖσιν, οἷοι ἐμῆδιε, καὶ Θεμιστοκλῆα,
ὡς εἴη ἐν αἰνῇ μεγίστῃ τῶν στρατηγῶν, δείσαν-
τες ταῦτα, ἐπεμπον χρήματα. εἰ δὲ δὴ πινες
καὶ ἄλλοι ἔδωσαν νησιωτῶν, σὺν ἔχῳ εἶπα·
δεκέω δὲ πινας καὶ ἄλλας δῶναι, καὶ ἡ τέχνη
μένεσθαι. καί τοι Καρυσιῶσι δῶν, τέτταρς εἵνεκα,
ἔκαστος ὑπερβολὴν ἔχρηστο. Παριοὶ δὲ Θεμι-
στοκλῆα χρήματι ἰλασάμενοι, ἔφυγον· τὸ στρα-
τόμα. Θεμιστοκλῆς μὲν νῦν ἐξ Ἀνδρῶν ὁρ-
μώμενος, χρήματα πρὸς νησιωτῶν ἐκτίπα-
το^α, λάβειν τῶν ἄλλων στρατηγῶν. οἱ δὲ ἀμ-
φὶ ἐέρξεα, ὀπισθοχώρουν ὀλίγας ἡμέρας μὲν τὴν
ναυμαχίαν ἐξέλαυνον εἰς Βοιωτῆς τῷ αὐτῷ ἰ-
δόν. ἔδοξε γὰρ Μαρδονίῳ, ἅμα μὲν προσέμ-
ψαι βασιλῆα, ἅμα δὲ ἀνῶρεν· εἶναι δὲ ἐπὶ
πολεμείῳ. χθιμέρῃσι δὲ ἄμεινον εἶναι ἐν Θεσσα-
λίῃ, καὶ ἐπὶ τῷ ἅμα πρῶτον πελοποννησίᾳ. ὡς δὲ ἀπὸ
καρδίας ἐς τὴν Θεσσαλίαν, ἐνθαῦτα Μαρδόνιόν τι ἐξελάνθῃ
πρῶτος μὲν Πέρσης πάντας τὰς ἀθανάτους καλεομέ-
νας, πάλιν ἰδάνετον τὸν στρατηγόν. ἔτι δὲ
σὺν ἔφη λείπεσθαι βασιλῆα^β. μὲν δὲ, τῶν ἄλ-
λων Περσῶν τὰς θωρηκτοφόρας, καὶ τῶν ἵππων
τῶν χιλῶν. καὶ Μήδων τε καὶ Σάκων, καὶ Βακ-
τρῶν, καὶ Ἰνδῶν, καὶ τῶν περὶ τὴν ἄλλην
ἵππων. πάντες μὲν ἔθνεα ὅλα εἴλετο· ἔκ δὲ
συμμάχων^γ ἐξέλεγε κατ' ὀλίγους, ποῖσι εἰδεῖν
τι ὑπερχεῖ ἀφ' ἑαυτῶν, καὶ εἰ ποῖσιν τι χρῆσθαι
συνήθειον πεποιθέντων. ἐν δὲ, πλεῖστον ἔθνη Πέρ-
σης αἰρέειν, ἄνδρας σπερτοφόρους τε ἔψελτοφό-
ρους. ὅππῃ δὲ, Μήδων. ἔπειτα δὲ πλεῖστον μὲν σὺν
ἐλάσσονες ἔσονται τῶν Περσῶν, ῥώμῃ δὲ ἴσωντες. ὡς
τι σύμπαντας, τρεῖς καὶ ἑκατὸν μυριάδας ἡμέρας πᾶσι
ἵππευσι. Ἐν δὲ τῷ τῷ χρόνῳ ἐν τῷ Μαρ-
δονίῳ τι τὴν στρατιάν διεκέραιε, καὶ ἐέρξης ἦν
πρὸς Θεσσαλίαν, χρηστέριον ἐληλύθει ἐκ Δελ-
φῶν Λακεδαιμονίοισι; ἐέρξεα αἰτίαν δίκας τῆς
Λεωνίδου φόνος, καὶ τὸ διδόμενον ἐξ ἑκείνου δέ-
κεσθαι. πέμπουσι δὲ κήρυκα τὴν παρὴν Σπαρ-
τῇται· ὅς ἐπεδὴ κατέλαβον εἶσαν ἐπὶ πᾶσαν τὴν
στρατιάν ἐν Θεσσαλίῃ, ἐλθὼν ἐς ὅσον τὴν ἐέρ-
ξην, ἔλεγε πᾶσι· Ὁ βασιλεὺς Μήδων, Λα-
κεδαιμονίοις τι σε καὶ Ἡρακλείδῃσι οἱ δὲ
Σπάρτης αἰτίαι φόνος δίκας, ὅτι σφῶν
βασιλῆα ἀποκτείναντες ῥυόμενον τὴν Ἑλλάδα.

Ex alijs insulis pecunias nactus clam reliquis ducibus.
Exercitus cum Xerxe redit in Boeotiam, ut hinc in
Thessalia; unde ccc millia eligit Mardonius, inferias
Leonidæ.

scerentur, exercitum se Græcorum illuc
adducturum, & obsidendo deleturum.
Hæc dicendo, ingentem pecuniæ vim
coëgit à Carystiiis atque à Pariis: qui au-
dito tum Andrum obsideri, quod cum
Medis sensisset, tum Themistoclem ma-
ximo in honore inter duces esse, hoc
metu pecuniam misere. Aliarum autem
insularum aliqua pecuniam dederit nec-
ne, affirmare nequeo: reor tamen alias
quoque quasdam dedisse, non has solas.
Quamquam Carystiiis ne hæc quidem re
contigit effugere cladem, ut Pariis, qui
Themistocle pecunia delenito, expeditio-
nem devitarunt. Ita Themistocles ex
Andro exortus, clam ceteris ducibus ex-
egit pecunias ab insularis. At copiarum¹¹³
Xerxis illic aliquot post pugnam dies
immoratae, moverunt in Boeotos eadem
qua venerant via. Quippe Mardonio vi-
sum est simul regem prosequi, & simul
intempestivum anni tempus esse ad bel-
ligerandum; atque etiam in Thessalia fa-
tius esse hybernare, & deinde ineunte
vere tentare Peloponnesum. Itaque ubi
in Thessalam perventum est, ibi Mar-
donius ante omnia Persas universos, qui
immortales vocantur, elegit, excepto eo-
rum duce Hydarne, qui negavit se re-
ge esse cariturum. Item ex alijs Persis
thoracatos, & millenarium equitatum:
ad hæc Medorum, Sacarum, Bactria-
norum, Indorum & peditatum & equi-
tatum reliquum. Has nationes sibi totas
desumpsit: ex focis autem elegit discer-
nens quibus aut species aderant, aut à qui-
bus aliquod egregium facinus peractum
cognoverat. Sed plurimos ex una gente
Persarum delegit torquatos & armillatos;
secundo loco Medos, qui non numero
Persis inferiores erant, sed robore: ita ut
universi, trecenta millia una cum equiti-
bus essent. Hoc interim tempore quo¹¹⁴
Mardonius habebat delectum copiarum,
& Xerxes circa Thessalam agebat, ora-
culum è Delphis ad Lacedæmonios ve-
nit, ut Xerxem pœnas necis Leonidæ
poscerent, & quod daretur ab eo acci-
perent. Mittunt igitur quam citissime
Spartiatæ caduceatorem. Is adhuc in
Thessalia nactus integrum exercitum,
ubi in conspectum Xerxis venit, ita
verba fecit; Rex Medorum, Lacedæ-
monii te & Heraclidæ ab Sparta pœ-
nas cædis poscunt, quod regem ipso-
rum interemisti, dum Græciam prote-
git.

a διέρχων. b ἡ εἶδη. c ἀνῶρεν. d ἀπὸ τῆς. e τὸ ἄριστον συμμάχων.

git Ad ea Xerxes cachinnos tollit: ac
diu responso non reddito, Hic, inquit,
(monstrato Mardonio, ut ille ei assiste-
bat) pœnas tales dabit quales illos decet.
Caduceator hoc responso accepto discef-
115 sit. Xerxes Mardonio in Theffalia reli-
cto, ipse ad Hellefpontum ire matura-
bat: intraque quinque & quadraginta dies
ad trajectus locum pervenit, nullam, ut
ita dicam, partem copiarum ducens: quo-
cunque autem veniebant, & ad quos-
cunque homines, eorum direptis fructi-
bus vesciebantur: ubi autem nihil fru-
ctuum reperiebant, ipsa herba, ut è so-
lo germinabat; & arborum delibratis
corticibus, & strictis frondibus uteban-
tur tam agrestium quam mansuetarum,
nihil omnino relinquentes. hoc autem
præ fame facere cogebantur. Quos de-
inde pestilentia excipiens ac dysenteria,
vel alvi tormina, inter viam extingue-
bat. Eorum etiam nonnullos Xerxes æ-
grotos reliquit, injungens civitatibus,
ut in quamque veniebat, uti illos cura-
rent & pascere: quosdam etiam in
Theffalia, & aliquot in Siri Pæoniæ, &
in Macedonia; ubi sacrum Jovis currum,
quem in Græciam tendens reliquerat, re-
versus non offendit. Eum Pæones Thra-
cibus quum dedissent, tamen reposcenti
Xerxi dixere, equas pascentes fuisse ab-
actas à Thracibus superioribus, qui Stry-
116 monis circa fontes incolerent. Quo in
loco rex Bisaltarum ac terræ Crestonicae,
Thrax, facinus supernaturam fecit. hic
& se volentem negavit Xerxi servitutum,
eoque in superiora ad montem Rhodopen
abiit: & filiis interdixit adversus Græ-
ciam militare. Illi patre contemptui habi-
to, sive alioqui belli libidine inspicundi,
militavere cum Persa. qui postquam in-
columes reverterunt omnes (erant autem
sex) ob eam culpam oculos pater effodit.
Et isti quidem hanc mercedem accepe-
117 runt. Persæ autem, ubi ex Thracia ad
trajectum pervenere, urgentes Hellef-
pontum navibus trajecere ad Abydum.
non enim intentas adhuc rates invenere,
sed tempestate dissolutas. Ibi copiosio-
rem quam in itinere commeatum ade-
pti, nullo cum modo sese reficientes, ac
mutatis aquis, permulti interibant de
exercitu qui supererat: ceteri cum
118 Xerxe Sardes pervenere. Narratur au-
tem & alia hæc res, Xerxem, postea-
quam Athenis profectus venit ad Eio-
nem

ὁ δὲ, γελάσας τε ἔκ κατασχὼν πολλὸν χρόνον, ὡς
οἱ εὐτυχᾶνε παρεστῶς Μαρδόνιῳ, δεικνύς ἐς
,,τῷτον, εἶπε, τοιγάρ σφι Μαρδόνιῳ ὅδε δι-
,,κας δώσῃ τοιαύτας οἰας ἐκείνοισι πρέπῃ. ὁ μὲν
δὴ, δεξάμενῳ τὸ ῥήγιν, ἀπαλλάσσει. Ἐέρξης
ᾧ Μαρδόνιον ἐν Θεσσαλίῃ καταλιπὼν, αὐτὸς
ἐπορεύετο κατὰ τὰς ἐς τὴν Ἑλλάσποντον· καὶ
ἀπικνέεσθαι ἐς τὸ πόρον τὸ Διὰ Βασίῳ, ἐν πέντε
ἔτισσε χρόνῳ ἡμέρησι, ἀπὸ γὰρ τῆς ἑραλῆς ἔ-
δεν μέρεθ, ὡς εἶπα. ὅκα δὲ πορεύομενοι γινώ-
σκω, καὶ κατ' ἑς πινὰς ἀνθρώπων, τὰ τῶν καρ-
πὸν ἀρπάζοντες ἐσθίωντες· εἰ δὲ καρπὸν μηδὲνα εὐ-
ροίεν, οἱ δὲ τὴν πόλιν τὴν ἐκ τῆς γῆς ἀναφυομέ-
νην, καὶ τὰ δένδρεων τὰ Φλοῖον περιέλεοντες, καὶ
τὰ φύλλα καταδρέποντες κατήδιον, ὁμοίως τῇ
τε ἡμέρῳ ἔκ τῶν ἀγρίων· καὶ ἔλιπον ἔδεν. ταῦτα
δὲ ἐποίουν ὑπὸ λιμῷ. Ὀππλάδων δὲ λοιμός τε
τὴν ἑραλὸν ἐδυσεν περὶ κατ' ὁδὸν ἐφθάρη. τὰς δὲ
ἐν νοσούντας αὐτῶν κατέλιπε, Ὀππλάδων τὸι
πόλιν, ἵνα ἐκάστῳ γίνωσκῃ ἐλαύνων, μελεδά-
ναι τε ἔτρεφειν· ἐν Θεσσαλίῃ τὴν πινὰς, καὶ ἐν
Σίρῃ τὴν Παιονίαν, καὶ ἐν Μακεδονίᾳ. ἐνθα καὶ
τὸ ἱερὸν ἄρμα καταλιπὼν ὁ Διὸς, ὅτε Ὀππὶ τὴν
Ἑλλάδα ἤλαυνε ἀπὸν, σὺν ἀπέλαβε· ἀλλὰ
δόντες οἱ Παιόνες ποῖσι ὀρήξει, ἀπὸ τῆς ἑραλῆς
ἔδεν, ἐφασαν νεμομένης ἀρπάζειναι ὑπὸ τῶν
ἀνὰ ὀρήκων τῶν περὶ τὰς πηγὰς τῆς Στρυμόνῃ
οἰκομένων. Ἐνθα καὶ ὁ τῶν Βισαλτῶν βασι-
λεὺς γῆς τε τῆς Κρησωνικῆς, ὀρήξει, ἔργον ὑ-
περφυές εἰργάσασθαι· ὅς ἔτε αὐτὸς ἐφ' ἡ τῇ ἑέρξει
ἐκὼν εἶναι δελεεύειν, ἀλλ' οἷχετο ἄνω ἐς τὸ πρὸς
τὴν Ῥοδόπιν, ποῖσι τε πασι ἀπηγάσθαι μὴ στρα-
τεύεσθαι ὅτι τὴν Ἑλλάδα. οἱ δὲ, ἀλογόματες,
ἢ ἄλλως σφι θυμὸς ἐβόρετο θεήσασθαι τὸν πόλεμον,
ἐσπρίοντο ἅμα τῷ Πέρσῃ. ἐπεὶ δὲ ἀνεχώρησαν
ἀσινέες πάντες, ἐξ ἐόντες, ἐξώρυξε αὐτῶν ὁ
πατὴρ τὰς ὀφθαλμούς, διὰ τὴν αἰτίαν ταύτην.
καὶ ἔπει μὲν τῷτον τὸν μισθὸν ἔλαβον. οἱ δὲ Πέρ-
σαι ὡς ἐκ τῆς ὀρήκης πορεύομενοι ἀπικνέοντο ὅτι
τὸ πόρον, ἐπὶ γινόμενοι, τὴν Ἑλλάσποντον τῇσι νηυσὶ
διέβησαν ἐς Ἀβυδὸν. τὰς γὰρ σχεδίας σὺν εὖρον
ἐπ' ἐντέλει μὲν, ἀλλ' ὑπὸ χερσὶν ἀνθρώπων διέβη-
σαν. ἐνθα δὲ κατεχόμενοι, σιτία πωλέω
ἢ κατ' ὁδὸν ἐλάγχσανον· ἔδεν τε κέρμον ἐμ-
πιπλάμενοι, καὶ ὕδατα μεταβάλλοντες, ἀπέ-
θνησκον ὅτι ἑρατὰ ὅτι περὶ πολλοί. οἱ δὲ
λοιποὶ ἅμα ἑέρξει ἀπικνέοντο ἐς Σάρδεις. Ἐστὶ δὲ
ἑτέρα ὁδὸς λεγόμενα λόγῳ, ὡς, ἐπὶ δὲ ἑέρ-
ξης ἀπελαύνων ἐξ Ἀθηνῶν, ἀπικέτο ἐπ' Ἡϊό-

Rrr

ra

να τὴν Ὀπὶ Στρυμόνι, ἐνθεῦτεν σὺν ἐπὶ ὁδοιπο-
ρήσει διερχέτο, ἀλλὰ τὴν μὲν στρατὸν ἔδρα-
νεν Ὀπιτρέπῃ ἀπάρχῃ ἐς τὴν Ἑλλάσποντον, αὐτὸς
δὲ Ὀπὶ νηὸς φοινίκης Ὀπιτιάς, ἐκομίζετο ἐς
τὴν Ἀσίαν. παλιόντα δὲ μιν ἄνεμον Στρυμονίαν
ὑπολαβεῖν μέγαν ἔκυματίαν· καὶ δὴ, μάλ-
λον γὰρ πᾶσι χερμαίνεσθαι γυμνάς τὴν νηὸς, ὥστε
Ὀπὶ ἔκατασρώμασιν ἐπιόντων συγχῶν Περσέων
τῶν σὺν ἑξέρῃ κομιζομένων, ἐνθαῦτα ἐς δέσμα
πρόντα τὴν βασιλῆα, εἰρεσθαι βύσαντας τὴν κυ-
βερνήτεα, εἰ τις ἐστὶ σφὶ σωτηρίῃ. καὶ τὴν εἶπα,
,, Δείπωσα, σὺ ἐστὶν ἑδεμῆ, εἰ μὴ τῶν ἀπ-
,, ἀλλαγῇ τις γῆρας τῶν πολλῶν Ὀπιτιάδων.
καὶ ἑξέρῃ λέγεται ἀκρόασις πάντων, εἶπα,
,, Ἄνδρες Πέρσαι, νῦν τις ἀδεξάτω ὑμῶν
,, βασιλῆα καὶ κομιζόμενον· ἐν ὑμῖν γὰρ οἶκα^b ἐμοὶ
εἶναι ἡ σωτηρία. τὴν μὲν πάντα λέγειν· τὰς δὲ,
παρασκευάσαντας, ἐκπηδῶν ἐς τὴν θάλασσαν· καὶ
τὴν νῆα Ὀπικαφιδόσαν, ἔτω δὴ ἀποσωθῆναι
ἐς τὴν Ἀσίαν. ὥς δὲ ἐκβλήσθαι πέρις ἐς γλῶττον
ἑξέρῃα, ποιῆσαι τοῖονδε· ὅτι μὲν ἔσωσε βασι-
λῆα τὴν ψυχὴν, διαρῆσαι χρυσὴν σφάνην τὴν
κυβερνήτεα· ὅτι δὲ Περσέων πολλὰς ἀπώλεσε,
ἀποταμῆναι τὴν κεφαλὴν αὐτῆς. Οὕτω δὲ ἄλλως
λέγεται ὁ λόγος· περὶ δὲ ἑξέρῃα νόσος, ἑδεμῶς
ἐμοῖσι πιστὸς, ἔπε ἄλλως, ἔπε τὸ Περσέων τῶν
πάντων. εἰ γὰρ δὴ πάντα ἔτω ἐρρήθη ὅτι ἔκυβε-
ρήτω περὶ ἑξέρῃα, ἐν μυθήσει γνώμῃσι μίλιν
σὺν ἔχω ἀντίστον, μὴ σὺν ἂν ποιῆσαι βασι-
λῆα τοῖονδε· τὰς μὲν Ὀπὶ ἔκατασρώμασιν,
καταβιβάσαντας ἐς κρίλιν νῆα, ἐόντας Πέρσας, καὶ
Περσέων τὰς πρώτας· τὴν δὲ ἐρετίων, ἐόντων
φοινίκων, ὅπως σὺν ἂν ἴσων παλῶσι τοῖσι Πέρ-
σαις ἐξέβαλε ἐς τὴν θάλασσαν. ἀλλ' ὁ μὲν (ὥς
καὶ παρ' ἑτέρους μοι εἰρηται^c) οὕτω χρεώμενος ἄ-
μα τῷ ἄλλῳ στρατῷ, ἀπενόησε ἐς τὴν Ἀσίαν.
Μέγα δὲ καὶ τοῦδε μαρτύριον· φαίνεται γὰρ ἑξέρ-
ῃα ἐν τῇ ὀπίσῃ κομιδῇ ἀπικόμενον ἐς Ἀθή-
νας, καὶ ξενίαν τε σφὶ σιωθῆμενον, καὶ δω-
ρησάμενον αὐτὰς ἀκινάκη πᾶσι χρυσῶν καὶ πῆ-
ρεϊ^d χρυσοπαῖς. καὶ, (ὥς αὐτοὶ λέγουσι
Ἀθηναῖοι, λέγοντες μὲν ἑδεμῶς ἐμοὶ πιστῷ)
πρώτων ἐλύσαν τὴν ζώνην Φεύγων ἐξ Ἀθη-
ναίων ὀπίσω, ὥς ἐν ἀδείῃ εἶναι. περὶ δὲ Ἑλλησ-
πόντιος δὲ μάλλον πρὸς Ἀθήνας ἰδρυται, ἢ ὅτι Στρυ-
μόνι, καὶ τὴν Ἡϊόν. ὅθεν δὴ μιν Φασὶ Ὀπι-
τιάς Ὀπὶ τὴν νῆα. Οἱ δὲ Ἑλλήνες, ἐπεὶ τε σὺν
οἷοι τε ἐχθροῖς ἐξελεῖν τὴν Ἀνδραν, τραπόμενοι ἐς
Κα-

nem urbem Strymoni appositam, illinc
non amplius per viam iter fecisse: sed ex-
ercitu Hydarni permisso, quem ad Hellef-
pontum deduceret, ipsum navem Phœ-
nissam conscendisse, ut in Asiam se reci-
peret: & dum cursum tenet, à Strymo-
nia ingenti vento & fluctuoso fuisse ex-
ceptum; & eo vehementius tempestate
vexatum quod navis referta vectoribus e-
rat, utpote quum super contabulata es-
sent frequentes Persæ qui cum Xerxe ve-
hebantur. Ibi metu perculsum regem
cum clamore interrogasse gubernatorem
num qua salus eis esset. Et quum ille re-
spondisset, Here, nulla admodum est,
nisi horum multorum propugnatorum a-
liqua fiat abitio: tunc Xerxem eo audi-
to ita loquutum, Viri Persæ, nunc ali-
quis vestrum declaret se curam habere
regis. in vobis enim videtur sita esse sa-
lus mea. Hæc ubi dixit Xerxes, illos eo
adorato exsiluisse in mare: atque ita leva-
ta navi, Xerxem incolumem in Asiam
pervenisse. Et ubi primum in terram e-
gressus est, hoc egisse: gubernatorem,
quod regis quidem animam servasset, au-
rea corona donasse; quod autem multos
Persarum perdidisset, decollasse. Hic au-
tem alter modus qui narratur reversionis
Xerxis, haudquaquam fidem apud me ha-
bet cum propter alia, tum propter istum
casum Persarum. nam si ista regi à guber-
natore sic dicta sunt, in infinitis sententiis
unam non habeo repugnantem regem non
fecisse istud: illos quidem Persas in tabu-
lato jussurum in cavam navem demitti,
utpote qui & Persæ & primores Persarum
essent, at remigum, qui erant Phœnices,
multitudinem Persis numero parem in
mare ejecturum. Sed is (ut dictum est
superius) itinere pedestri cum reliquo
exercitu in Asiam reversus est. Cujus rei
id quoque magno est testimonio, quod
apparet, Xerxem, quum rursus in Asi-
am reciperet se, Abdera pervenisse, &
hospitii fœdus cum illis pactum esse, &
acinace aureo eos ac tiara auro intertex-
ta donasse: & ut ipsi oppidani ajunt,
quod apud me fide caret, Xerxes, post-
quam ex Athenis retro fugit illic pri-
mum zonam solvit utpote jam terrore li-
ber. Sunt autem Abdera propius ad Hel-
lespontum sita quàm Strymon, atque Ei-
on, unde navem illum conscendisse fe-
runt. Ceterum Græci posteaquam An-
drum expugnare nequibant, conversi in
Ca-

Dona diis data ad memoriam pugnæ, etiam Delphos missa; sed Æginetas exigente Deo. Frustra conveniunt Græci ad monstrandum qui primas ferret, Themistocli secundæ concessæ.

Carystum, vastato illorum agro rediere Salaminem. Ibi ante omnia diis primitias exemerunt cum alias, tum Phœniffas triremes tres: quarum una reponeretur apud Isthmum, quæ ad meam usque memoriam extabat; altera apud Sunium, tertia Ajaci illic apud Salaminem. Post hoc prædam dispartivere, & primitias Delphos misere. Ex quibus statua effecta est longitudine cubitorum duodecim, aplustre manu sustinens; eodem in loco stans, ubi Alexander Macedo
 122 aureus. Missis Delphos primitiis, Græci publice deum percontati sunt, nunquid perfectas & gratas primitias accepisset. Quibus ille respondit habere se à Græcis quidem aliis, verum non ab Æginetis: sed reposcebat eos donum optime navatæ ad Salaminem operæ in pugna navali. Id quum audissent Æginetæ, aureas stellas tres dedicaverunt, quæ super malum navis æreum stant apud angulum, proxime Cræsi
 123 craterem. Post dispartitam prædam Græci ad Isthmum navigaverunt, daturi virtutis præmium Græcorum meritissimo in hoc bello. Eò ubi perventum est, duces Græci in aram Neptuni suam quisque sententiam scriptam detulere, quemnam ex omnibus primum & quem secundum judicarent. In ea autem suum quisque nomen inscripsit, se illum qui præstantissimus extitisset existimans: sed in secundis partibus Themistocli adjudicandis plerique congruerunt. Ita quum singuli in primo loco singulos calculos haberent, in secundo Themistocles multo superior extitit. Et licet hanc rem
 124 Græci livore superfederint judicare, in suam quisque patriam revecti, tamen Themistocles & habitus est & celebratus per universam Græciam omnium Græcorum longe prudentissimus. Ipse tamen quia victor non fuisset honore affectus ab iis qui ad Salaminem dimicassent, ut honore afficeretur Lacedæmonem se contulit. Eum Lacedæmonii & splendide exceperunt, & magnifice honoraverunt: & primas quidem partes rei bene gestæ, Eurybiadæ; solertiæ vero ac dexteritatis, Themistocli dederunt, utrumque oleagina corona donantes: præterea hunc vehiculo, quod Spartæ erat præstantissimum: laudatumque verbis amplissimis, trecenti ex delectis Spartiatarum, qui equites vocantur, recedentem ad Tegea-

Κάρυστον, καὶ δηϊώσαντες αὐτέων τὴν χώραν, ἀπαλλάσσοντο εἰς Σαλαμῖνα. πρῶτα μὲν νῦν τοῖσι θεοῖσι ἐξείλον ἀκροθίνια ἅλλα τε καὶ τριήρεας τρεῖς φοινίσσας· τὴν μὲν, εἰς Ἰσθμὸν ἀναθεῖναι, ἥπερ ἐπὶ καὶ ἐς ἐμὰ ἦν· τὴν δὲ, ὅτι Σοῦμιον· τὴν δὲ, τῷ Αἰάντι αὐτὰ εἰς Σαλαμῖνα. μὲν δὲ τὰς, διεδάσαντο τὴν λήϊον, καὶ τὰ ἀκροθίνια ἀπέπεμψαν· εἰς Δελφάς· ἐκ τῶν ἐγήμετο ἀνδραῖς ἔχων ἐν τῇ χειρὶ ἀκρωτήριον νηὸς, ἐὼν μέγαθ' ὅσον καίδεκα^β πηχέων· ἐσήκее δὲ ὅτι^γ τὴν περ ὁ Μακεδὼν Ἀλέξανδρος^δ ὁ χρύσεον. Πέμψαντες δὲ ἀκροθίνια οἱ Ἕλληνες εἰς Δελφάς, ἐπὶ πρῶτον τὸν θεὸν κρινῆ, εἰ λελάσθηκε πᾶν ἄρεσά τε ἀκροθίνια. ὁ δὲ παρ' Ἑλλήνων μὲν τῶν ἄλλων ἔφησε ἔχειν, παρ' Αἰγινήσιων δὲ, ὅ· ἀλλ' ἀπαίτεε αὐτὰς τὰ δρισηία τῆς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίης. Αἰγινήτην δὲ πυθόμενοι, ἀνέστησαν ἄστρας χρυσεῖς, οἱ δὲ ὅτι ἰσὺ χαλκῆς ἐσσι^ε τρεῖς ὅτι^δ γωνίης, ἀγχοτάτω^ε ἔκ Κροίσω^ζ κρητήρ^η. Μετὰ δὲ τὴν διαίρεσιν τῆς λήϊης ἑσπῶον οἱ Ἕλληνες εἰς τὸ Ἰσθμὸν, ἀρισηία δῶσαντες τῷ ἀξιώπατῳ θυομένω Ἑλλήνων ἀνὰ τὸν πόλεμον τῶτον. ὡς δὲ ἀπὸκείμενοι οἱ στρατηγοὶ διένεμον^δ πᾶς ψήφους ὅτι^ε Ποσειδῶν^ς τῷ βωμῷ, τὸ πρῶτον καὶ τὸν δεύτερον κρινόντες ἐκ πάντων· ἐνθαῦτα πᾶς τις αὐτέων ἐαυτῷ ἐτίθετο τίω ψήφον, αὐτὸς ἕκαστος δοκέων ἄριστος^ς θυέσθαι. δεύτερον δὲ, οἱ πολλοὶ συνεξέπτηον Θεμιστοκλῆα κρινόντες. οἱ μὲν δὲ ἐμεινῶν· Θεμιστοκλῆς δὲ δαυτερείοι^ς ὑπερεβάλλετο πολλόν. οὐ βυλομένων δὲ ταῦτα κρινόντων τῶν Ἑλλήνων φθόνῳ, ἀλλ' ὀσπῶντων ἐκάστων εἰς τὴν ἐαυτῶν ἀκρότην, ὅμως Θεμιστοκλῆς ἐβόηθη τε καὶ ἐδοξώθη εἶναι ἀνὴρ πολλὸν Ἑλλήνων σφώτα^ς ἀνὰ πᾶσι τὴν Ἑλλάδα. ὅτι δὲ νικῶν ἐκ ἐπιμήτην πρὸς τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν^ς, αὐτίκα μὲν ταῦτα εἰς Λακεδαιμόνα ἀπέπεσε, θέλων πμῆσθαι· καὶ μὲν Λακεδαιμόνιοι καλῶς μὲν ὑπεδέξαντο, μετὰ τὸν δὲ ἐπίμνησαν. ἀρισηία μὲν νῦν ἔδοσαν Εὐρυβιάδῃ ἐλαίης στέφανον· σφίης δὲ καὶ δεξιότη^ς, Θεμιστοκλεῖ, καὶ τῷ τῷ στέφανον ἐλαίης. ἐδωρήσαντο δὲ μὲν ὅχῳ τῷ ἐν Σπάρτῃ καλλιτεύσαντι. αἰνέσαντες δὲ πολλὰ, πέπεμψαν ἀνιόντα^ς τετρακῆσιοι Σπαρτητῶν λογάδες, ὅτι ὅπερ ἰππεὶς καλέονται, μέχρι ἔρων τῶν Τεγεατῶν.

κῶν. μῆνον δὴ τῶν πάντων ἀνθρώπων τῶν ἡμῶς ἰδμεν, Σπαρτιάται περὶ ἐμῶν. ὧς ἡ ἐκ Λακεδαιμόνων ἀπῆκετο εἰς τὰς Ἀθήνας, ἐνθαῦτα Τιμόδημος Ἀφιδναῖος, ὃ ἐχθρὸν μὲν ἦ Θεμιστοκλῆος ἰών, ἄλλως δὲ ἔκ τῶν Ὀπιδαιμόνων, φθόνῳ καὶ μαρτυρίῳ, ἐνείκεε τὸ Θεμιστοκλῆα, τὴν ἐς Λακεδαιμόνα ἀπῆλθιν ποσφύρων, ὡς Ἀθῆναι τὰς Ἀθήνας ἔχοι^a τὰ γέρεα τὰ πρὸς Λακεδαιμονίων, ἀλλ' ἔτι ἐν ἑαυτῶν. ὁ δὲ, ἐπεὶ τε ἀνέκλετο^b ἔσθ' ἐπὶ αὐτῷ τὰς λέγων ὁ Τιμόδης, μῦθος, εἶπε, Οὐτὶς ἔχ' ἐγὼ. ἔτι ἂν ἐγὼ ἰών, Βελγινίτης ἐπιμήτην ἔτω πρὸς Σπαρτιάται, ἔτι ἂν οὐ ὦ νῆρως, ἰὼν Ἀθῆναι. ταῦτα μὲν ἐς^c ποσφύρων ἐγέμετο. Ἀρταβάζος δὲ ὁ Φαρνακίης, ἀνὴρ ἐν Πέρσῃ λογισμῷ ἔσθ' ἐπὶ ἑαυτῶν, ἐκ δὲ τῶν Πλαταικῶν ἔσθ' ἐπὶ θυμῷ, ἔχων ἐξ μυριάδας στρατὸν^d Μαρδόνιος ἐξελέξατο, ποσφύρων βασιλεῖα μέχρι^e πύργου. ὡς δὲ ὁ μὲν ἰὼν ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὁ δὲ, ὅπως ποσφύρων, καὶ τὴν Παλλήνην ἐγέμετο, ἄτε Μαρδόνιος τε χθιμερῶν^f πρὸς Θεσσαλίῳ τε ἔσθ' ἐπὶ Μακεδονίῳ, ἔτι ἔθεν καὶ καὶ ἐπὶ ἑαυτῶν ἦκεν ἐς τὸ ἄλλο στρατόπεδον, ὅς ἐστιν ἐδικαίᾳ ἐντυχῶν ἀπεστῶσι Ποπιδαιῆσι μὴ ὅς ἐξ ἀνδραποδισαδῶν σφεας. οἱ γὰρ Ποπιδαιῆται, ὡς βασιλεὺς παρεξελλάκει, καὶ ὁ ναυικὸς τοῖς Πέρσῃσι οἰχώκεε Φεύγων ἐκ τῆς Σαλαμῖνος, ἐκ τῆς Φανερῆς ἀπέσπασεν ἀπὸ τῶν βαρβάρων. ὡς δὲ ἔσθ' οἱ ἄλλοι οἱ τὴν Παλλήνην ἔχοντες. ἐνθαῦτα δὴ Ἀρταβάζος ἐπιλιόρκεε τὴν Ποπιδάην. Τποπιδάης ἡ ἔσθ' ἐπὶ Ὀλυμπίᾳ ἀπέσπασεν ἀπὸ βασιλῆος, καὶ πύργῳ ἐπιλιόρκεε. εἶχον ἡ αὐτῶν Βοττιαῖοι, οἱ ἐκ τῆς Θεσμῆς καὶ τῆς ἐξ ἀναστάσης ἔσθ' ἐπὶ Μακεδόνων. ἐπὶ δὲ σφεας εἶλε πολιορκίαν, καὶ σφάζει ἐξ ἀγαγὼν ἐς λίμνην. τὴν ἡ πόλιν πρὸς ἀδίδει Κελτῶν Τωρωναῖον Ὀπιδαιμόνιον, καὶ τῶν Χαλκιδικῶν ἦκεν. καὶ ἔτω Ὀλυμπίον Χαλκιδιέες ἔχον. Ἐξελθὼν ἡ πόλιν ὁ Ἀρταβάζος, τὴν Ποπιδάην ἐντυπύμενος ποσφύρων. ποσφύρων δὲ οἱ ποσφύρων σφεας πύργῳ ποσφύρων Τιμόδης ὁ τῶν Σκιωναίων στρατηγός. ὄντα μὲν ποσφύρων, δέχων ἐγὼν ὅς ἐχον εἶπαι (ἔτι ὡς λέγεται) πύργῳ μὲντοι, ποσφύρων ἐγίγνετο. ὅπως βιβλίον γράφει ἡ Τιμόδης ἐξελθὼν πρὸς Ἀρταβάζον πύργῳ, ἡ Ἀρταβάζος πρὸς Τιμόδην, ποσφύρων πρὸς τὰς γλυφίδας πρὸς ἐλπίδας, καὶ πρὸς πύργον τὸ βιβλίον, ἐπὶ πύργῳ ἐς συσκέμενον χωρίον. ἐπὶ πύργῳ ἡ ἐγίγνετο ὁ Τιμόδης πρὸς τὴν Ποπιδάην. ποσφύρων γὰρ ὁ Ἀρταβάζος ἐς τὸ συσκέμενον, ἀμαρτῶν^g χω-

uticos usque fines comitati sunt. Hunc solum ex omnibus quos novimus hominibus Spartiatæ abeuntem deduxerunt. Eidem, postquam ex Lacedæmone Athenas¹²⁵ venit, ibi Timodemus Aphidnæus unus ex inimicis ejus, alioqui non è claris viris, livore infansiens, crimini dabat itionem in Spartam: dicens illum Athenarum respectu, non sui, ab Lacedæmoniis honores assequutum. Et quum non faceret finem talia dicendi, inquit ei Themistocles, O homo, ita res habet, neque ego si Belbinitanus forem, sic à Spartanis honoratus fuissē: neque tu, etsi Atheniensis. Atque hæc hæctenus. Artabazus autem Pharnacis filius, vir inter Persas cum antea illustris, tum ex rebus Plataensibus factus illustrior, regem deducebat sexaginta millibus ex exercitu, unde sibi Mardonius delegerat: quem ubi trajectu tenus comitatus est, quum jam ille in Asia esset, regressus circa Pallenen agebat, utpote Mardonio per Thessaliam Macedoniamque hybernante, nec etiamdum urgente venire in alia castra, non existimabat jus esse non diripere rebelles Potidæatas, in quos casu incidisset. Etenim Potidæata, postquam rex præterit, & classis Persica à Salamine fugiens abiit, manifeste à barbaris defecerant: mox aliis quoque qui Pallenen incolebant rebellantibus. Tunc vero Artabazus Potidæam obsedit:¹²⁷ sed suspicatus etiam Olynthios ab rege deficere, & ipsam obsedit. Eam autem tenebant Bottiæi, qui è sinu Thermæo fuerant à Macedonibus ejecti. Hos Artabazus postquam obsidione cepit, in paludem deductos trucidavit, urbemque administrandam Critobulo Toronæo tradidit, etiam huic genere Chalcidico. Ita Chalcidenses Olynthum obtinuerunt. Expugnata Olyntho Artabazus Potidææ¹²⁸ impensius incumberebat. Hoc faciens, cum Timoxeno Scionæorum magistratu de facienda proditione transēgit, prorsus incertum mihi quonam modo; neque enim traditur. ad extremum ita evenit: Quoties exaraverat libellum aut Timoxenus ad Artabazum mittere volens, aut Artabazus ad Timoxenum, eum sagittæ circumvolvebant prope crenas, & aptatum quasi alas, ad locum de quo convenerat sagittam emittebat. Sed Timoxenus qui Potidæam prodebat, proditionis compertus est. nam Artabazus ad compactum locum sagittam dirigens, fru-

^a ἔχ' ἐγὼ. ^b Hæc voces ἀνέκλετο καὶ non sunt in MS. ^c ταῦτα μὲν ἰσχυροῦς. ^d ἐν. ^e MS. habet Κελτῶν ἐπὶ πύργῳ, omittit voce Τωρωναῖον.

Ex istis sagittis affigat, proditorem indicant, non tamen puniunt. Circa Pallenen eluvies & caedes Persarum. Artabazus reversus ad Mardonium. Navales reliquiae versus Ioniam.

frustrante jactu humerum cujusdam Potidæatæ percussit. Quem faucium turba quum circumcurrisset, ut adsolet in bello fieri, hi subito sagittam, quum animadverterent libellum, nacti detulerunt ad magistratus. aderat autem & ceterorum Pallenenensium commilitum. Perleto libello magistratus & cognito proditionis autore, non tamen censuerunt Timoxenum esse proditionis supplicio plectendum, Scionæ civitatis gratia, ne in posterum semper Scionæi pro proditoribus haberentur. Atque hunc quidem in modum Timoxenus proditionis manifestus fuit. Artabazum vero tres jam menses obsidentem ingens æstus maris excepit, & is diutius: unde barbari videntes locum factum lacunofum, in Pallenen concesserunt. cujus itineris quum duas partes permeassent, tres aliæ supererant, quas ubi pertransissent, oportebat intrare Pallenen. sed eas ibi tanta maris æstuatio invasit, quanta nunquam extiterat, ut indigenæ ajunt, quum ea frequenter illic acciderit. Eorum qui nandi erant ignari, interiere: qui erant gnari, eos Potidæatæ navigiis adorti trucidavere. Hujus autem æstus ac restagnationis & cladis Persarum ferunt Potidæatæ hinc causam extitisse, quod isti è Persis qui sunt à mari oppressi, in templum Neptuni & ejus simulacrum quod situm est in suburbano, impie se gesserant. Hanc fuisse causam illi videntur mihi vere dicere. Eos autem qui superavere, Artabazus in Thessaliam ad Mardonium duxit. Et cum iis qui regem reduxerunt ita est a-

129 Etum. Navalis autem Xerxis exercitus qui superfuera, ubi à Salamine fugiens attigit Asiam, rege & copiis è Cherfoneo Abydum traducto, hyemavit apud Cymam. Idem primo statim vere Samum convenit, ubi nonnullæ etiam naves hyemaverant. Ejus classis plerique propugnatores erant ex Persis & Medis, duceisque iis accesserant, Mardontes Bagæi, & Artayntes Artachæi filius, cujus patrui Amitres ab eodem ascitus erat istorum collega. Hi utpote magnopere percussi, non altius processerant occasum versus, neque ullus ad hanc necessitatem eos adegit, sed Samo desidentes Ioniam custodiebant ne deficeret, trecentas naves cum Ioniis habentes. Neque expectabant Græcos in Ioniam ituros, sed illis satis fore, si sua tutarentur;

130 du-

χωρὶς τὰτα, βάλλει ἀνδρὸς Ποτιδαίηται τὸ ὤ-
μον· τὸ δὲ, βλήντα περὶδραμε ὁμίλῳ, (οἷα
Φιλέφ γινέσθαι ἐν πολέμῳ) οἱ αὐτίκα τὸ πρὸς
μα λαβούτες, ὡς ἔμαθον τὸ βιβλίον, ἔφερον ὅτι
τὰς στρατηγὰς· περὶσσεύει δὲ τὸ ἄλλων Παλλη-
ναίων συμμαχίᾳ. τοῖσι δὲ στρατηγοῖσι ὅτι· λεί-
μένοισι τὸ βιβλίον, καὶ μαθητοῖσι τὸ αἶπιον τὸ παρ-
δοσῆς, ἰδοῦτε μὴ καὶ ἀπολῆται Τιμόξενον παρ-
δοσῆς, καὶ Σκιωναίων πᾶσι· εἴνεκα, μὴ νομι-
ζοία· εἶναι Σκιωναῖοι ἐς τὸ μετέπειτα χρόνον αἰὲς
παρδοσῆς. ὁ μὲν δὲ τοιαύτω τρόπῳ ἐπέμει-
νετο. Ἀρταβάζῳ δὲ, ἐπὶ δὴ πολιορκεῖν ἐν γό-
νεσσιν τρεῖς μῶνες, γινέσθαι ἀμπῶνις καὶ θαλάσ-
σης μεγάλη, καὶ χρόνον ὅτι πολλόν. ἰδόντες δὲ
οἱ βάρεσσοι τέναγ· ἡρόμενον, παρέσαν ἐς
τὴν Παλλήνην. ὡς δὲ τὰς δύο μείρας δια-
δοιπορήσαντες, ἐπὶ δὲ τρεῖς ὑπόλοιποι ἔσαν,
τὰς διελθόντας χερσὶ ἔσθαι εἶναι ἐν τῇ Παλλήνῃ,
ἐπὶ ληγε πηλημυρὶς καὶ θαλάσσης μεγάλη, ὅση
ἔδαμά κω, ὡς οἱ ὀπιχωροὶ λέγουσι, πολλὰ
κίς ἡρόμενη. οἱ μὲν δὲ νέων αὐτῶν οὐκ ὀπι-
στέμενοι διεφθέρουσι, τὰς δὲ ὀπισθεμένους Πο-
τιδαίηται ὀπιπλάσαντες πολλοὶσι ἀπώλεσαν. αἶ-
πιον δὲ λέγουσι Ποτιδαίηται καὶ τὸ ῥήγναι καὶ τὸ
πηλημυρῶ καὶ τὸ Περσικῇ πάτῃ· γινέσθαι
πῦρ, ἐπὶ δὲ Ποτιδαίηται ἐς τὴν νῆον καὶ τὸ ἀναλ-
μα τὸ ἐν τῷ πρὸς αἰὲς ἡρόμενον ἔτοι τὸ Περ-
σίων τοῖσι καὶ διεφθέρουσι ὑπὸ τῇ θαλάσσης.
αἶπιον δὲ τὰτα λέγοντες, εὐ λέγουσι ἔμοιγε δοκέω-
σι. τὰς δὲ περὶ ἡρόμενης ἀπὸ ἡρ· Ἀρταβάζ· ἐς
Θεσσαλίᾳ πρὸς Μαρδόνιον. ἔτοι μὲν οἱ παρ-
πέμψαντες βασιλῆα, ἔτιω ἔπερξαν. ὁ δὲ
ναυτικός ὁ ἔρξω· περὶ ἡρόμενον, ὡς παρδο-
μιζε τῇ Ἀσίᾳ, Φεύγων ἐκ Σαλαμῖν, καὶ
βασιλῆα τε καὶ τὴν στρατὸν ἐκ Χερσονήσου διε-
πορθεύοντες ἐς Ἀβυδὸν, ἐχθμέροισι ἐν Κύμῃ. ἔα-
ρ· ὅτι ὀπιλάμψαντες, πρὸς αὐτὴν ἐπὶ τὴν Σάμον· αἱ δὲ τῶν ἐχθμέροισι αὐτῶν. Περ-
σίων δὲ ἐκ Μήδων οἱ πλεῖστες ἐπὶ τῶν δυνά-
στην δὲ σφί· ἐπὶ ληγον, Μαρδόνιος τε ὁ βασιλεὺς ἐκ
Ἀρταμῶντος ὁ Ἀρταχάης· αὐτῶν δὲ τῶν καὶ
ἀδελφίδος αὐτῶν Ἀρταμῶντος παρδοσῆς ὁ Ἀ-
μίτρης· ὅτι δὲ μεγάλως πηλημυρὶς, καὶ παρδοσῆς
ἀνθρώπων τὰ παρδοσῆς ἐσθέρης, καὶ ἐπὶ τὴν ἀναγκα-
στὴν· ἀλλ' ἐν τῇ Σάμῳ κατήμενοι, ἐφύλασ-
σον τὴν ἰωνίαν μὴ ἀποσῆ, νῆας ἔχοντες σὺν τῇ-
σι ἰάσι τρηχέσσι. καὶ μὲν ἔδωκε παρδοσῆς τὰς
ἑλλήνας παρδοσῆς ἐς τὴν ἰωνίαν, ἀλλ'
ἀποχρήσειν σφί τὴν ἐαυτῶν φυλάσσειν· ἐσθ-
Rrr 3 μέμμενοι.

a περιλῶ. b Hæ duæ voces ἔτιω ἔπερξαν absunt ab MS. c ναυτικός στρατός ὁ ἔρξω. d ταῖσι.

μεύμενοι ὅτι σφέας οὐκ ἐπεδίωξαν Φεύγοντας ἐκ Σαλαμῖν^Θ, ἀλλ' ἄσμενοι ἀπαλλάσσοντο. κατὰ μὲν νῦν τὴν θάλασσαν ἐσωμένοι ἔσαν τῷ θυμῷ, περὶ ᾧ ἰδοῦκεον πολλῶν κρατήσθαι τὸν Μαρδόνιον. ἔόντες δ' ἐν Σάμῳ, αἶμα μὲν ἐμβαλεῖοντο εἰς τὴν διωαίαν²· κακὸν τὰς πολέμους ποιεῖν, αἶμα δ' καὶ ὑπεκίεον ὅκη πιστεύειν τὰ Μαρδονίῳ πηγήματα. Τὰς δ' Ἑλλήνας τὸ, πῶς ἔαρ ἡνόμενον ἦν, καὶ Μαρδόνι^Θ ἐν Θεσσαλίᾳ ἔων. ὁ μὲν δὴ περὶ οὗτοσ' ἔκω συνελέγητο· ὁ δ' ἡναυκὸς ἀπὸ κερ³ ἐς Αἴγινα, νῆες ἀριθμὸν δέκα καὶ ἑκατὸν. στρατηγὸς δὲ καὶ ναύαρχος^Θ Λύδου Λάτρυχιδης ὁ Μενάρης^Θ, ἔξ Ἡγησίλειω, ἔξ Ἰπποκράτιδew, ἔξ Λάτρυχιδew, ἔξ Ἀναξίλειω, ἔξ Ἀρχιδήμew, ἔξ Ἀναξανδρίδew, ἔξ Θεοπόμπεω, ἔξ Νικάνδρῳ, ἔξ Χαρίλῳ, ἔξ Εὐνόμῳ, ἔξ Πολυδέκτῳ^Θ, ἔξ Πρυτανί^Θ, τῷ Εὐρυφῶνι^Θ, τῷ Προκλέ^Θ, τῷ Ἀριστοδήμῳ, τῷ Ἀριστομάχῳ, τῷ Κλειδοαίῳ, τῷ Ἰλῳ, τῷ Ἡρακλέ^Θ. ἔων δ' ἐπὶ τῆς οἰκίῃς τῷ βασιλεῖ. ἔπει πάντες, πολλῶν δ' ὄντων τῷ Λάτρυχιδῳ πρώτων κατὰλεχθῆναι, οἱ ἄλλοι, βασιλεὺς ἐγγύοντο Σπάρτης· Ἀθηναίων δὲ ἐστράτηγε Ἐάνθιππος^Θ ὁ Ἀρίφρων^Θ. ὧς δὲ παρεγγύοντο ἐς τὴν Αἴγινα πᾶσαι αἱ νῆες, ἀπὸ κερ³ ἰώντων ἄβηλοι ἐς τὸ στρατόπεδον τῷ Ἑλλάνων· οἱ καὶ ἐς τὴν Σπάρτην ὀλίγω χρόνῳ τῶν πρώτων ἀπὸκείμενοι, ἰδέοντο Λακεδαιμονίων ἐλθόντων τὴν ἰωνίαν, τῷ καὶ Ἡρόδοτος^Θ ὁ Βασιλίδῳ^Θ· οἱ εὐσιώπῃ σφι ἡνόμενοι, ἐπεὶ ἔλθον θάνατον Στρατῇ τῷ Χίῳ τυραννῶ, ἔόντες δὲ χεῖρ³ ἐπὶ τῇ. ἑπὶ ἐμβαλεῖοντες δὲ ὡς φανεροὶ ἐγγύοντο, ἐξενείκασθαι^Θ τὴν ἐπιχείρησιν ἐνὸς τῷ μετιχόντων, ἔτω δὲ οἱ λοιποὶ ἐξ ἔόντες ὑπερχέοντες ἐκ τῷ Χίῳ, καὶ ἐς Σπάρτην ἀπὸ κερ³, καὶ δὴ καὶ τότε ἐς τὴν Αἴγινα, τῶν Ἑλλάνων δεόμενοι κατὰπλῶσαι ἐς τὴν ἰωνίαν· οἱ προσήκοντες αὐτὰς μόγις μέχρι Δύλῃ. τὸ γὰρ προσωπὶον πᾶν δεινὸν ἦν πῶσι Ἑλλήσι, ἔπει τῶν χώρων εἶσι ἐμπείροις, στρατῆς πᾶντα πλεονάζοντες εἶναι· τὴν δὲ Σάμον ἡγεῖσθαι τὸ δόξῃ καὶ Ἡρακλέας σήλας ἴσθαι ἀπὸ τῆς σωπῆς δὲ πικρῶ, ὥστε τὰς μὲν βαρβάρους τὸ πρὸς ἐσπέρης ἀνωπὶον Σάμῳ μὴ πολὺν κατὰπλῶσαι κατὰρρωδῆσθαι, τὰς δὲ Ἑλλήνας, χεῖρ³ ἐπὶ τῇ Χίῳ τὸ πρὸς τὴν ἡῶ κατὰπλῶσαι Δύλῃ. ἔτω δὲ τὸ μέσον ἐφύλασσον σφέων. Οἱ μὲν δὴ Ἑλλήνες ἔπλυνον ἐς τὴν Δύλιν· Μαρδόνιος δὲ πρὸς τὴν Θεσσαλίαν ἐχέμα-
ζε.

Vere primo pedites Græci tardiores, at classis coit circa Æginam Leutyichide xxi ab Hercule, duce & Xanthippo. Occasio Ionum Græcos orantium liberare Ioniam. Ignari tunc Græci rerum ultra Delon.

ducta ex hoc conjectura, quod ipsos ἐ Salamine fugientes non fuissent insequuti, sed libenter abcessissent. Ac mari quidem victi erant animo; at longe superiorem terra Mardonium futurum arbitrabantur. Qui dum Sami erant, simul consultabant si quid mali possent facere hostibus, simul etiam subauscultabant quonam res Mardonii caderent. At 131 Græcos excitabat tum veris adventus, tum Mardonius in Thessalia agens. & eorum quidem exercitus pedestris nondum cogebatur: naves autem Æginam abierant numero centum ac decem, præfecto atque navarcho Leutyichide, qui fuit Menaris, qui fuit Agefilai, qui fuit Hippocratidæ, qui fuit Leutyichidis, qui fuit Anaxilai, qui fuit Archidami, qui fuit Anaxandridæ, qui fuit Theopompi, qui fuit Nicandri, qui fuit Charili, qui fuit Eunomi, qui fuit Polydectis, qui fuit Prytanis, qui fuit Euryphontis, qui fuit Proclis, qui fuit Aristodemi, qui fuit Aristomachi, qui fuit Cleodæi, qui fuit Hylli, qui fuit Herculis filius, ex altera regum familia. Hi omnes, præter duos qui post Leutyichidem primi commemorati sunt, reges Spartæ fuerunt: Atheniensium autem, duce Xanthippo Ariphronis filio. Hac 132 omni classe Æginam profecta, adveniunt in Græcorum castra nuncii Ionum iidem qui paulo ante ierant Spartam ad orandos Lacedæmonios ut Ioniam liberarent, quorum unus fuit Herodotus Basilidæ filius. Hi septem omnino erant, qui conjuratione inter se facta de trucidando Stratte Chii tyranno, postea conspiratione patefacta per unum qui particeps erat, ceteri qui sex erant, ἐ Chio se subdlexerunt, Spartamque se contulerunt, & tunc Æginam, oraturi Græcos ut in Ioniam navigarent; ægreque exoratos Delon usque perduxere. Nam ulteriora omnia Græcis formidolosa erant, cum locorum ignaris, tum plena omnia hostium esse videbantur, & Samum vero sciebant opinione & Herculis columnas tantundem distare. Contigitque huic rei, ut neque barbari occidentem versus supra Samum navigare auderent, metu perterriti; neque Græci Chiorum rogatu, orientem versus, infra Delon. ita timor medium eorum tuebatur. Dum 133 Græci navigavere Delon, Mardonius qui in hibernis circa Thessaliam erat, in-

inde movens misit ad oracula quendam
genere Europensem, cui nomen Mus,
jubens ut ubicunque consulens vaderet
ac pertentans quæ liceret. Quid tandem
volens ab oraculis scire talia mandaverit,
haud compertum habeo. non enim me-
moratur: opinor autem ob nihil aliud
134 misisse quam de rebus præsentibus. Con-
stat hunc Myn in Lebadiam venisse, &
mercede corrupto quodam indigenarum
ad Trophonium descendisse, & in Abas
Phocensium, ad oraculum: quinetiam ad
Thebas primum quum adisset, ibi tum A-
pollinem Ismenium consuluisse, quod il-
lic, quemadmodum in Olympia, fas est
in templis sciscitari oracula: tum ab quo-
dam peregrino & non Thebano, pecu-
nia corrupto, impetravisse ut in Am-
phiarai iret dormitum. Ideo autem ne-
mini Thebano licet eo in loco vaticina-
ri, quod quum Amphiaraus optionem eis
per oracula dedisset, utrum mallent eli-
gere ex his, vate uti se an auxiliatore, al-
terutro carentes: Thebani sibi auxiliato-
rem eum maluerunt. ea propter nefas est
135 ulli Thebano illic obdormiscere. Tunc
autem maximum extitisse miraculum à
Thebanis mihi narratur: Myn Europen-
sem, pervestigatis omnibus oraculis, is-
se etiam ad fanum Apollinis Ptoi. voca-
tur autem id fanum ita; sed est The-
banorum, situm supra paludem Copai-
dem, ad montem, proxime urbem A-
cræphiam. Ad hoc templum postquam
pervenisset is qui Mus appellaretur, se-
quutos eum tres urbanos viros publice
delectos ad describenda ea quæ homini
responderentur. & statim antistitem bar-
bara lingua usam: & qui eos subsequen-
bantur, stupuisse audientes barbaram lin-
guam pro Græca. Quumque nescirent
quid in præsentī negotio agerent, Myn
Europensem pugillares ab eis quos fere-
bant abstulisse, & in illis ea quæ dice-
rentur à propheta exarasse, eaque, ut
dicebant, lingua Carica: & ubi illa scri-
psisset, digressum in Thessaliā abiisse.
136 Ea Mardonius intelligens quid dicerent,
nuncium dehinc Athenas mittit Alexan-
dram Macedonem Amyntæ filium, tum
quia in eum propensierant Persæ, (quip-
pe cujus sororem Gygæam Amyntæ fi-
liam in matrimonio habuerat Bubares vir
Perses, ex qua genuerat Amyntam in A-
sia, avi materni ferentem nomen, cui
ab rege data erat colenda urbs Phrygiæ A-

ζε. ἐντυπν ὃ ὀρμεώμενον, ἐπεμπε κατὰ τὰ
χρησθήμελα ἄνδρα Εὐρωπαϊά ἄνθρωπον, τῷ ἔννομον
Μῦς· ἐντιλάμενον πανταχῇ μιν χρησάμενον
ἐλθεῖν, τὸ οἶά τι μὲν σφίσι διπληροῦσθαι. ὃ, τι μὲν
βυλάμενον ἐκμαθεῖν πρὸς τὴν χρησθῆσαν τῶν
ἐπιπλήτων, ὅτι ἐχὼ φράσαι. (ὃ γὰρ ὡς λέγε-
ται) δοκέω δὲ ἔγωγε περὶ τὴν παρεόντων πρηγμα-
των, καὶ ὅτι ἄλλων περὶ πῶμα. Οὗτος ὁ Μῦς
ἐς τε Λεβადίαν ἀπικόμενος φαίνεται, καὶ μισθῷ
πίσιος τὴν Ὀπτιχωρίαν ἄνδρα, κατὰδῆσαι πρὸς
Τροφόνιον· καὶ ἐς Ἀβας τὰς Φωκίων ἀπικόμενος
ὅτι τὸ χρησθῆμελον. καὶ δὴ ἐς Θήβας πρῶτα ὡς
ἀπῆκετο, τῆτο μὲν, τῷ Ἰσμελίῳ Ἀπόλλωνι ἐ-
χρήσατο· ἐστὶ δὲ, κατὰπερ ἐν Ὀλύμπῳ, ἱεροῖσι
αὐτῷ χρησθῆμαί τε. τῆτο δὲ, ξεινόν πνα ἐ-
ὃ Θηβαίων χρημασι πῖσιος, κατεκρίμισε ἐς Ἀμ-
φιάρεω· Θηβαίων δὲ ἔδεν ἐξέσι μαιεύεσθαι αὐ-
τῷ διὰ τὸδε· ἐκέλευσε σφίτας ὁ Ἀμφιάρεος
διὰ χρησθῆμελον πειεύμενος, ὁκότερα βέλονται
ἐλέαθαι τῶν, ἐαυτῷ ἢ ἄτε μανθῆ. χρεέσθαι, ἢ
ἄτε συμμάχῳ, τῷ ἐτέρῳ ἀπικομένῳ· οἱ δὲ συμ-
μαχόν μιν εἰλοντο εἶναι. διὰ τῆτο μὲν ὅτι ἐξέσι
Θηβαίων ἔδεν αὐτόθι κατακρημνηθῆναι. Τότε δὲ
Θωύμῳ μοι μέγιστον γνέσθαι λέγει ὑπὸ Θηβαίων.
ἐλθεῖν ἄρα τὴν Εὐρωπαϊά Μῦν, ἀντιπροφάμενον
πανταχῇ τὰ χρησθήμελα, καὶ ἐς τὴν Πτώα Ἀπόλλωνος
τὸ πῖμενος· τῆτο δὲ τὸ ἱόν, καλεῖται μὲν Πτώον,
ἐστὶ δὲ Θηβαίων, κέει δὲ ὑπὲρ τὴν Κωπιδίος λί-
μνης πρὸς ἔρη, ἀντιχόσται Ἀκραιφίης πόλιος.
ἐς τῆτο τὸ ἱόν ἐπεὶ τε παρελθεῖν τὴν καλεόμενον
τῆτον Μῦν, ἐπεσθαι δὲ οἱ τὴν ἀσάν αἰρετὴς ἄν-
δρας τρεῖς διὰ τὴν κοινῶν, ὡς ἀποχρησθέντες τὸ
πρηματῆν ἐμελλε. καὶ πρὸς τε τὴν πρὸς ἡμῶν
βαρβάρῳ γλώσῃ χρεῖν· καὶ τὰς μὲν ἐπομένους
τῶν Θηβαίων ἐν Θωύμῳ ἔχεσθαι ἀκούοντες βαρ-
βάρῳ γλώσσης ἀντὶ Ἑλλάδος· οὐδὲ ἔχθιν, ὃ, τι
χρήσθαι τῷ παρεόντι πρηγματῆ. τὴν δὲ Εὐρωπαϊά
Μῦν ἐξαργασσάμενα παρ' αὐτῶν τὴν ἐφερόντο δέλ-
τον, τὰ λεγόμενα ὑπὸ τοῦ προφήτου χρεῖν ἐς
αὐτήν. (Φάναι δὲ Καρῇ μιν γλώσῃ χρεῖν)
συγγραψάμενον δὲ, οἷχεσθαι ἀπὸντα ἐς Θεσσαλίαν.
Μαρδόνιος δὲ ὀπιλεξάμενος ὃ, τι δὴ ἦν λέγοντα
πρὸς χρησθήμελα, μὲν τῶν ἐπιπλήτων ὡς ἔλεγον ἐς Ἀ-
θήνας Ἀλέξανδρον τὸν Ἀμύντεω, ἄνδρα Μακεδό-
να· ἅμα μὲν, ὅτι οἱ προσσηδῆες οἱ Πέρσαι ἔσαν.
(Ἀλέξανδρος γὰρ ἀδελφεὶν Ἰνυάην, Ἀμύντεω δὲ
θυγατέρα, βαρβάρῳ ἀντὶ Πέρσης ἔχε, ὅτι οἱ ἐγ-
γόντες Ἀμύντης ὁ ἐν τῇ Ἀσίῃ, ἔχων τὸ ὄνομα τοῦ
μητροπάτορος· τῷ δὲ ὅτι βασιλῆος τὸ φρυγῆς ἰδοῦναι
Ἀλά-

Ἀλάβανδᾶ πόλιν μεγάλη νέμεσθαι) ἄμα πὺ Μαργόνι πύθμεν ὅτι πρὸς ἐνός τι εἴη καὶ εὐεργέτης ὁ Ἀλέξανδρος, ἐπέμπε. τὰς γὰρ Ἀθηναίους ἔτω εἰδοκέε μάλιστ' ἀποσκήσεσθαι, λεῶν τι πολλὸν ἄρα ἀκύνει εἶναι ἢ ἄλκιμον. πᾶσι κατὰ τὴν θύλασσαν συντυχόντά σφι πατήματα καθ' ἑαυτοὺς μάλιστ' Ἀθηναίους ἡπίεστο. τῶν γὰρ ἀποσκηνομένων, κατήλπιζε εὐπείως ἢ θάλασσης κρατήσθαι. πάντες ἂν ἔλυν. πείθετε εἰδοκέε πολλῶν εἶναι κρέων. ἔτω τε ἐλογίζετο κατὰ πρὸς οἱ τὰ πένηματα ἔσονται τῇ Ἑλλήνων. τάχα δ' ἂν ἔτι τὰ χρησιμὰ πάντα οἱ πρὸς ἑαυτοὺς συμβαλεῖν σύμμαχον τῇ Ἀθηναίων πείεσθαι. τοῖσι δὲ πύθμεν ἐπέμπε. Τὴν γὰρ Ἀλέξανδρος τὰς ἐδομ' ἡμέρας Περδικκῆς ἐστὶ, ὁ κηρύτμεν τῇ Μακεδόνων τὴν τυραννίδα τρώων τοιαύτη. ἐξ Ἀργεῖ ἐφυγον εἰς Ἰλλυριοὺς τῇ Τημενοῦ δ' ἀπογόνων τρεῖς ἀδελφοί, Γαυάνης τε ἢ Ἀέροπος ἢ Περδικκῆς. ἐκ γὰρ Ἰλλυρίων ὑπερβαλόντες εἰς τὴν ἀνω Μακεδονίᾳ, ἀπὸ κύνει εἰς Λεβαίᾳ πόλιν. ἐν τῇ τῇ ἐστὶν οὖν ὅτι μισθῶσθαι τῷ βασιλεῖ, ὁ μὲν, ἵππους νέμων. ὁ δὲ, βοῦς. ὁ δὲ νεώτατος αὐτῶν Περδικκῆς, τὰ λεγόμενα τῇ πρὸς αὐτῶν. ἔσαν γὰρ τοιαύται ἢ αἱ τυραννίδες τῇ ἀνθρώπων ἀδινέες χρήμασι, οὐ μόνον ὁ δὴμος. ἢ δὲ γυνὴ τοῦ βασιλῆος, αὐτὴ τὰ σπία σφι ἔπεισε. ὅπως δὲ ὁπλῶν ὁ ἄριστος τοῦ πύθμεν τοῦ Περδικκῆς, διωλίσθη ἐγένετο αὐτῶν ἐωυτῆς. ἐπεὶ γὰρ αἰεὶ τῷ τῇ ἐγένετο, εἶπε πρὸς τὸν ἄνδρα ἐωυτῆς. ὡς γὰρ ἤκουσε, ἐπὶ ἡλθ' οἱ αὐτῶν ὡς εἴη πρὸς, καὶ φέροι εἰς μέγα τι. καλέσας γὰρ τὰς θῆτας, πρὸς ἑαυτοῖς σφι ἀπαλλάσσεσθαι ἐκ γῆς τῇ ἐωυτῆς. οἱ γὰρ, τῇ μισθὸν ἔφασαν δίκαιον εἶναι ἀπολαβόντες, ἔτω ἐξίεναι. ἐν τῇ τῇ βασιλεὺς, τῇ μισθῇ πρὸς ἀκύνει, ἢ γὰρ κατὰ τὴν καποδοκίᾳ εἰς τὸ οἶκον ἐσέχων ὁ ἥλιος, εἶπε, θεοβλαπὲς γρό-, μιν, μισθὸν δὲ ὑμῖν ἐγὼ ὑμῶν ἄξιον τὸνδε ἀποδοιδύμι. δείξας τὸν ἥλιον. ὁ μὲν δὲ Γαυάνης τε ἢ ὁ Ἀέροπος οἱ πρὸς οὐτοὶ ἐστὶν ἐκπεπληγμένοι, ὡς ἤκουσαν ταῦτα. ὁ δὲ πᾶς, ἐτυχε γὰρ ἔχων, μάχαιραν, εἶπας τὰδε, Δεχόμεθα ὡς βασιλεὺς, τὰ διδοῖς, πρὸς ἑαυτοῖς τῇ μαχαίρῃ εἰς τὰς τὰς τῇ οἶκον τὸν ἥλιον. πρὸς ἑαυτοῖς δὲ, εἰς τὸν κελὸν τρεῖς ἀρυσόμενος τῇ ἥλιος, ἀπαλλάσσετο αὐτὸς τι ἢ οἱ μετ' αὐτῶν. οἱ μὲν δὲ ἀπῆσαν. Τῷ δὲ βασιλεῖ σημεῖν τις τῇ παρέδρων οἶον τι χρημὰ ποιῆσε ὁ πᾶς, καὶ ὡς σὺ νῶν ἐκείνων ὁ νεώτατος λάβοι τὰ δεδομένα. ὁ δὲ, ταῦτα ἀκύνει, καὶ ὅξωθις, πέμπει ἐπ' αὐτῶν ἵππους ἀπολείοντας. πᾶσι δὲ

ἐστὶ

Alabanda) tum quia audiebat hospitalem atque munificum esse virum, Mardonius mittendum duxit: hac præcipue ratione arbitratus se conciliaturum sibi Athenienses, populum & multum & strenuum esse audiens, & qui cladis Persicæ in mari acceptæ præcipuus autor extitisset. Quibus sibi conciliatis, spem concipiebat facile potiundi maris, prout etiam contigisset. nam terrestribus copiis longe superior esse videbatur. Ita colligebat suas res fore superiores rebus Græcorum. Cui fortassis oracula illa redita suadebant, ut Atheniensem sibi socium ascisceret. His obtemperans, Alexander hunc mittebat septimum à Perdicca, qui Macedonum tyrannidem obtinuit hunc in modum: Tres fratres à Temeno oriundi, Gavanæ, Aëropus, Perdiccas, ex Argo in Illyricos profugerunt: & ex Illyriis transgressi superiorem Macedoniam, pervenerunt ad urbem Lebam. ubi se ad mercenariam operam regi locaverunt, unus quidem equis, alter vero bobus, minimus autem natus, minutis pecoribus pascendis. Erant enim olim quoque imperia hominum debilia in re nummaria, non solum popularis status: ipsa autem regi sua uxor coquebat cibaria. Quum panis pueri mercenarii Perdiccæ coqueretur, efficiebatur altero tanto major quam erat; id ipsum quoniam semper contingebat, indicavit marito. Ille ut audivit, illico eum ingressa est opinio, quasi ostentum foret, ac cederet in aliquid magnum: moxque accitis mercenariis, ut à sua terra discederent, imperavit. Et quum isti dicerent, ita demum se abscedere iustum esse, ubi mercedem accepissent: ibi rex de mercede audiens quum forte per fumarium sol penetraret in domum, Hunc, inquit, solem ostendens, dignam vobis mercedem reddo. Hæc audientes majores natu Gavanæ & Aëropus, steterat attoniti. at puer, Accipimus rex quæ das, præloquutus, gladio (nam gladium gerebat) circumscriptum in pavimento domus solem: circumscriptumque quum ter in sinum suum hausisset, abiit cum ceteris. Quale autem esset id quod fecerat puer, & quod cum illorum assensu acceperit minimus natus, renunciat quidam assessorum regi. Hoc audito, rex ira percitus equites ad eos interimendos mittit. Est autem in ea regione amnis cui

a πρὸς ἑαυτοῖς. b ὁ πρῶτος. c ἀπολαβόντες. d MS. habet τὰδε αὐτὸ δίκαιον. e ἀρυσόμενος ἐκ γῆς. f MS. habet μετ' ἐκείνων.

Horti Midæ. Silenus captus. Bermius mons. Temenidæ
Macedoniam tenent. Regum nomina. Alexandri oratio
ad Athenienses, suadens pacem cum Xerxe.

cui tanquam Solpitori immolant ex incolis istis posteri ab Argo orti: hic amnis, posteaquam cum Temenidæ transierant, ita auctus fluxit, ut ab equitibus transiri nequirit. Temenidæ in aliam Macedoniæ plagam transgressi, habitant prope hortos qui ferebantur esse Midæ Gordio geniti, quibus in hortis sua sponte nascuntur rosæ sexagenum foliorum singulæ, fragrantiori odore quam ceteræ; in quibus etiam ut fertur à Macedonibus, Silenus fuit exceptus. Super eos hortos situs est mons, nomine Bermius, per hyemem inaccessus. Hinc egressi postquam

139 teram Macedoniam subegerunt. Ab hoc autem Perdicca hunc in modum Alexander oriundus est: Amyntæ filius fuit Alexander, Amyntas Alcetæ, pater Alcetæ fuit Aëropus, Aëropi Philippus, Philippi Argæus, hujus Perdiccas, qui paravit imperium. Ita Amyntæ fuit Alexander filius. Qui ubi Athenas venit à

140 I Mardonio missus, ita verba fecit, Viri Athenienses, Mardonius hæc inquit, Nuncius mihi ab rege venit in hæc verba, Atheniensibus injurias quas mihi intulerunt omnes remitto. nunc autem, Mardonio, ita facito: partim quidem eis regionem reddito: partim aliam insuper ad istam pro suo arbitratu capiant, suisque legibus potiantur. Quinetiam eorum templa, si mecum fœdus inire volent, omnia quæ ego incendi, restituito. Hæc quum mihi allata essent, necesse habeo ista exequi, nisi per vos steterit. Ego vero hæc vobis duco dicenda. Nunc quid infanitis, bellum regi inferentes, cui nec unquam præstare, nec semper obstare poteritis? Nostis enim Xerxis & copias bellicas & facta: auditis quoque nunc de exercitu qui mecum est: quod si etiam nos superaveritis atque viceritis, cujus nulla vobis, si bene sapitis, spes est, alius huic par exercitus est adfuturus. Nolite igitur, æquiparando vos regi, privari solo vestro, & pro vobisip-sis assidue currere. imo redite in amicitiam, quum honestissime liceat vobis iram deponere rege huc propenso. Estote liberi, societate belli nobiscum inita citra dolum & fraudem. Hæc me jussit, Athenienses, apud vos Mardonius dicere. Ego vero de mea in vos benevolentia nihil commemorabo. neque enim nunc primum eam cognoveritis. Obscuro

au-

URANIA, LIBER VIII. 505

ἔστι ἐν τῇ χώρῃ ταύτῃ, τῷ θύεσσι οἱ τετῶν τ' ἀνδρῶν ἀπ' Ἀργεὸς ἀπὸ γόνου σωτήρια. ἔπος, ἐπεὶ τὸ διέβησαν οἱ Τημενίδαι, μέγας ἔτα ἱρρύη ὥστε τὰς ἰππέας μὴ οἷος τὴν γῆν ἀναβῆναι. οἱ δὲ, ἀπὸ κρήνης εἰς ἄλλαν γλῶττι Μακεδονίῃς, οἰκίσαντες πέλας τῇ κήπων τῶν λεγομένων εἶναι Μιδέω τῷ Γορδίῳ· ἐν τοῖσι φύεται αὐτόματα ῥόδα, ἐν ἑκάστῳ ἔχον ἑξήκοντα φύλλα, ὁμῇ τε ὑπερφύροντα τῶν ἄλλων. ἐν ταῖσι δὲ ὁ Σιλῆνος τοῖσι κήποισι ἦλθ' ὡς λέγεται ὑπὸ Μακεδόνων. ὑπὲρ δὲ τῶν κήπων ἔρος κείνῳ, Βέρμιον ὄνομα, ἀβατον ὑπὸ χειμῶνος. ἐνθεῦτεν δὲ ὁρμεώμενοι, ὡς ταύτῃ ἔχον, κατεσφύροντο εἰς τὴν ἄλλαν Μακεδονίαν. Ἀπὸ τῆς δὲ τοῦ Περδίκκου Ἀλέξανδρος ὡς ἐγγενεῖς. Ἀμύντεω πατρὶς γὰρ Ἀλέξανδρος. Ἀμύντης δὲ, Ἀλκίτεω. Ἀλκίτεω δὲ πατὴρ γὰρ Ἀέροπος· τοῦ δὲ, Φίλιππος. Φίλιππος δὲ, Ἀετοῦ. τῆς δὲ, Περδίκκης, ὁ κτησάμενος τὴν γῆν. ἐγγενεῖς μὲν δὲ ὡς Ἀλέξανδρος ὁ Ἀμύντεω. ὧς δὲ ἀπὸ κρήνης εἰς τὰς Ἀθῆνας πεμφθεὶς ὑπὸ Μαρδονίῃς, ἔλεγε ταῖς, Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Μαρδόνιος ταῖς λέγει, Ἐμοὶ ἀγγελίη ἦκε παρὰ βασιλέως, λέγουσα ἔτι, Ἀθῆναίσι τὰς ἀμαρτυρίας τὰς ἐξ ἐκείνων εἰς ἐμὴν γηρομένης πάσης μετήμι· νῦν τε ὡς Μαρδόνιος πείσῃ. τὰτο μὲν τὴν γλῶττι σφίσι, δόξα δὲ τῆς δὲ, ἄλλαν πρὸς ταύτῃ ἐλθέων αὐτοὶ ἡνίκα ἀν' ἐξέλωσι, εὐνοῖες αὐτόνομοι. ἰσθὶ τε πάντες σφίσι (ἦν δὲ βέλωνται γὰρ ἐμοὶ ὁμολογίην) ἀνὸρθωσον, ὅσα ἐγὼ ἐνέπησα. τετῶν δὲ ἀπὸ κρήνης, ἀναβῆναι ἔχει μοι πείσῃ ταῦτα, ἦν μὴ τὸ ὑμέτερον αἶπρον γῆν. λέγω δὲ ὑμῖν πάντες, Νῦν τι μένεσθε πάλεμον βασιλεῖ ἀνταφύροντες; οὔτε γὰρ ἀν' ὑπερβάλωσθε, οὔτε οἷοι τε ἔσθ' ἀντιχρὴν τ' πάντα χρονον. εἰδότε μὲν γὰρ τὸν ἑρξέω στρατηλασίης τὸ πᾶντος, καὶ τὰ ἔργα. πυνθάνεσθε δὲ εἰ τὴν νῦν παρῶσιν μοι διώκων· ὥστε εἰ ἦν ἡμέας ὑπερβάλωσθε, καὶ νικήσῃτε, τοῦ περ ὑμῖν οὐδεμίῃ ἐλπίς, εἴπερ εὖ φρονέοιτε, ἀλλὰ παρέσθαι πᾶσι πᾶσι. μὴ ὡς βούλωσθε παρῶσιν μοι βασιλεῖ, ἐτρέσθαι μὲν τὴν χώραν, γῆν δὲ αἰεὶ πρὸς ὑμῶν αὐτῶν. ἀλλὰ κατὰ λῦσθε. παρέχθ' ὑμῖν κάλλιστα, κατὰ λῦσθαι, βασιλεῖ ταύτῃ ὡρμημένῃ· ἔσθ' ἁλῶντες, ἡμῖν ὁμοχμίλῳ συνθεμένοι ἀνὰ τὴν δόλῃν εἰς ἀπάτης. Μαρδόνιος μὲν ταῦτα ὡς Ἀθῆναίσι ἐνεῖλατό μοι εἶπαι πρὸς ὑμῶν. ἐγὼ δὲ πρὸς μὲν εὐνοίης τὸ πρὸς ὑμῶν ἐξῆς ἐξ ἐμοῦ, ὡς ἐν λέξω. καὶ γὰρ ἀννῶν πρῶτον ἐκμάθοιτε. πρῶτον

Sff

χεῖν

„*ῥήζω ἢ ὑμῶν πεῖθεσθαι Μαρδονίῳ. ἐνορέω*
 „*γὰρ ὑμῖν οὐκ οἰοῖσι τε ἐσθμένοισι τὸ πᾶντα ῥεῖ-*
 „*νον πολεμῆν Εἰρήνη. εἰ γὰρ ἐνῶρων τῷτο ἐνόν*
 „*ὑμῖν^a, οὐκ ἂν κατεῖς ὑμῶν ἦλθον, ἔχων*
 „*λόγους τῶδε^b. καὶ γὰρ διώκεις ὑπὲρ ἀνθρώ-*
 „*πων ἡ βασιλῆος ἐστὶ καὶ χεῖρ ὑπερμῆκης. λῶ*
 „*ὦν μὴ αὐτίκα ὁμολογήσῃτε, μετὰ ταῦτα περὶ*
 „*νόμων ἐπὶ οἷσι ὁμολογήσῃτε ἐθέλῃσι, δευτέρῳ*
 „*ὑπὲρ ὑμῶν, ἐν τῷδε περὶ μάστιγι οἰκημένων*
 „*τὴ συμμάχων πάντων, αἰεὶ τε φθιρόμενων*
 „*μένων, ἐξαίρετόν τι μετὰ χμῖον τῷ γῆν ἐ-*
 „*κτιμένων. ἀλλὰ πεῖθεσθε. πολλὰ γὰρ ὑμῖν ἄξια*
 „*ταῦτα, εἰ βασιλεὺς γε ὁ μέγας μένοισι ὑμῖν*
 „*Ἑλλήνων πᾶς ἀμαρτιάδας ἀπίεις, ἐθέλῃ φί-*
 „*λῳ^c γινέσθαι. Ἀλέξανδρῳ^d μὲν ταῦτα ἔλεξε.*
 „*Λακεδαιμόνιοι ἢ, πυθόμενοι ἡμῖν Ἀλέξανδρον*
 „*ἐς Ἀθῆνας, ἐς ὁμολογήσειν ἄγοντα τῷ βαρβα-*
 „*ρῷ Ἀθῆναίῃς, ἀναμνησθέντες τὸ λογίων, ὥς*
 „*σφῆας ῥεῖων ἐστὶ ἅμα τοῖσι ἄλλοισι Δωριεῦσι*
 „*ἐκπέπλην ἐκ Πελοποννήσου ὑπὸ Μήδων τε καὶ*
 „*Ἀθῆναίων, κάρτε^e τι ἔδεισαν μὴ ὁμολογήσωσι*
 „*τῷ Πέρσῃ Ἀθῆναῖοι, αὐτίκα τε σφί^f ἔδοξε*
 „*πέμπειν ἀγγέλους. καὶ δὴ συνέπιπτε ὥστε ὁμᾶ*
 „*σφῶν γίνεσθαι τῷ κατὰσπιν. ἐπανέμειναν γὰρ*
 „*οἱ Ἀθῆναῖοι διατρέχοντες, εὖ δὲ πεισμένοι ὅτι*
 „*ἐμελλόν Λακεδαιμόνιοι πύσεσθαι ἡκόντα^g ὡς ἡ*
 „*βαρβαρὰ ἀγγαλὸν ἐπὶ ὁμολογήσει^h πυθόμενοι τε,*
 „*πέμψεν κατὰ τάχⁱ ἀγγέλους. ὅππῃδες ὦν*
 „*ἐπίειν, ἐνδεικνύμενοι τοῖσι Λακεδαιμόνιοις τῷ*
 „*ἐωυτῶν γνώμῃ. ὧς ἢ ἐπαύσατο λέγων Ἀλέ-*
 „*ξανδρῳ^j, διαδεχόμενοι ἔλεγον οἱ Δοτὸ Σπάρ-*
 „*της ἀγγελοι, Ἡμέας ἢ ἐπέμψαν Λακεδαιμό-*
 „*νιοι δεησόμενους ὑμῶν, μήτε νεώτερον πείσιν*
 „*μηδὲν κατὰ τῷ Ἑλλάδα, μήτε λόγους ἐνδέ-*
 „*κεσθαι ὡς ἡ βαρβαρὰ. ἔτε γὰρ δίκαιον ἔδα-*
 „*μῶς, ἔτε κόσμον φέρον ἔτε γε ἄλλοις Ἑλ-*
 „*λένων ἔδαμοῖσι, ὑμῖν ἢ δὴ ἐ^k δια πάντων ἡ-*
 „*μισσε, πολλῶν εἴνεκα. ἐγείρατε γὰρ τόνδε τὸ πό-*
 „*λεμον ὑμεῖς, ἔδεν ἡμῶν βελομένων, καὶ ὡς*
 „*τὸ ὑμετέρους δόχῃς ὁ ἀγὼν ἐγύρετο· νῦν ἢ φέ-*
 „*ρε^l ἐς πᾶσαν τῷ Ἑλλάδα. ἄλλως τε, τῶν*
 „*ἀπάντων αἰτίας γινέσθαι δελοσυνῆς τοῖσι Ἑλλήσι*
 „*Ἀθηναίῃς, ἔδαμῶς ἀναρχετόν· οἵτινες αἰεὶ ἐ*
 „*τὸ πάλαι^m φαίνεσθε πολλὰς ἐλαττωσύναις*
 „*ἀνθρώπων. περὶζόμενοι μὲντοι ὑμῖν συναχθό-*
 „*μεθα, καὶ ὅτι καρπῶν ἐσπέρηταιⁿ διζῶν ἤδη, καὶ*
 „*ὅτι οἰκὸς φέρησθε ῥεῖον ἤδη πολλόν. ἀντὶ τῶ-*
 „*ντων ἢ ὑμῖν Λακεδαιμόνιοι τε ἐ^o οἱ σύμμαχοι*
 „*ἐπαγ-*

autem ut Mardonio morem geratis, quos animadverto non semper validos fore ad gerendum cum Xerxe bellum: quales si animadverterem esse, nequaquam huc cum his verbis venissem. Quippe regis potestas supra humanam est & manus praelonga. Quod nisi propere paciscamini, quum magnas proponant condiciones, quibus pacisci volunt, timeo vestram vicem, qui ex omnibus sociis maxime in via habitatis, & soli semper perdimini, & possideatis eximiam quandam terram in acierum intervallo positam. Itaque persuadeant ista vobis, quum sint illa quantivis pretii, si rex iste magnus vobis Græcorum solis injurias remittens, velit fieri amicus. Hæc Alexander. Quem Athenas ire ad inducendos in bar- 141
 bari societatem Athenienses quum audissent Lacedæmonii, id ne fieret vehementer extimuerunt, reminiscens oraculorum, quibus prædictum erat, fatale esse ut ipsi cum ceteris Dorienfibus e Peloponneso ejicerentur à Medis pariter & Atheniensibus: ideoque sine mora mittendos illuc censuere legatos. Et sane contigit, ut concioni adessent Lacedæmonii. extraxerant enim Athenienses tempus, probe scientes fore ut Lacedæmonii audirent venire à barbaro legatum ad societatem contrahendam, & postquam audissent, celeriter missuri essent legatos. quare de industria id fecere declarantes Lacedæmoniis sententiam suam. Ubi dicendi finem fecit Alexander, ex- 142
 cipientes nuncii ab Sparta, ita loquuti sunt, Nos vero misere Lacedæmonii oratum vos, ne quid novi circa Græciam agatis, neque verba à barbaro admittatis. Id enim nullo modo justum sit, neque decorum cum aliis ullis Græcis, tum inter omnes vobis, idque multis de causis. Vos enim hoc bellum excitastis etiam nobis invit, & propter imperium vestrum est decertatum: quod certamen nunc in universam Græciam emanavit: præsertim vero horum omnium autores fieri servitutis Græcis Athenienses res nullo pacto toleranda. quos constet semper jam inde à prisca temporibus vindicasse multos homines in libertatem. Et tristem quidem condicionem vestram dolemus, quod jam bis provenitu frugum fraudati estis, & jam diu domibus quæ dirutæ sunt caretis. quo nomine Lacedæmonii vobis ac ceteri socii spon-

a MS. habet τῷτο ὡς ὑμῖν. b τοῖσδε. c αἰεὶ κατὰ τὸ πάλαι. d ἐσπέρηται.

spondent se uxores vestras & omnia ad bellum inutilia ad domesticos pertinentia, quoad bellum hoc steterit, alituros. Neque vobis Alexander Macedo persuadeat, molliens Mardonii orationem. facit enim quod sibi faciendum est: quippe qui tyrannus tyranno operam præstat. Sed non sunt hæc ab vobis facienda, siquidem recte sapitis, qui scitis nihil barbaris esse neque fidum neque verum.

143 Hæc quum nuncii dixissent, Athenienses Alexandro quidem ita responderunt, Et ipsi cognitum habemus hoc, vires Medo etiam atque etiam majores esse quam nobis, ut id nihil oportuerit exprobrare: attamen in tutanda libertate eatenus resistemus, quatenus valebimus. societatem vero cum barbaro contrahere, neque tu persuadere nobis tentes, neque nos tolerabimus. Tu vero renuncia Mardonio Athenienses dicere, quoad sol eodem itinere meabit quo etiam nunc meat, nunquam nos cum Xerxe societatem inituros, sed eum exsequuturos propulsando, fretos ope commilitonum deorum atque heroum, quorum ille, nihil pensi habens, & templa & simulacra incendit. Tu quoque posthac cum oratione istiusmodi ne committe ut in Atheniensium venias confectum, neve dum videris commoda subministrare, ad infanda nos facienda adhorteris. nolumus enim te ingratum quippiam ab Atheniensibus pati, quibus & hospes & ami-

144 cus es. Hæc Alexandro responderunt. nunciis autem ab Spartâ ista, Sane quidem Lacedæmonios vereri, ne fœdus ineamus cum barbaro, valde humanum est: sed turpiter videmini, habentes mentem Atheniensium exploratam, vereri: quoniam neque tantum auri usquam gentium est, neque regio ulla specie & bonitate valde præstans, quæ nos adepti velimus cum Medis sentientes tradere servituti Græciam. Multa enim & magna sunt, quæ deterrent talia facere, vel si velimus: primum atque idem maximum, deorum simulacra & ædificia cremata pariter & in tumulos aggerata, quæ nos ultum ire vel maxime necesse est potius quam cum eo fœderari qui ista fecerit: deinde, Græcanici sanguinis conjunctio & sermonis fœdus, & deorum & fana communia & sacrificia, & mores consimiles; quorum proditores fieri Athenienses, non bene ha-

„ἐπαγγέλλοντα γυναικῶν τε καὶ τὰ ἐς πόλε-
„μον ἀχρηστὰ οἰκετῶν ἐχόμενα πάντα ὀπιθρέ-
„ψεν ἐστὶ ἀνὸς πόλεμος ὁδε σωεσθήκη. μηδὲ
„ὑμῶν Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδὼν ἀναγκάσει,
„λεήνας τὸ Μαρδονίᾳ λόγον. τῶν μὲν γὰρ πα-
„τρὶ ποιητῶν ἐστὶ τυραννὸς γὰρ εἶναι, τυραννῶν
„συγκατεργάζεται. ὑμῶν δὲ ἐποιητῶν, εἴπερ εἴ
„τυγχάνειτε φρονέοντες, ὀπισθεμένοι, ὡς βαρ-
„βάρους ἐστὶ πρὸς πρῶτον, ἔτι ἀληθὲς εἶναι. ταῦτα
„ἔλεξαν οἱ ἄγγελοι. Ἀθηναῖοι δὲ πρὸς μὲν Ἀ-
„λέξανδρον ὑπεκέρναντο ταῦτα, καὶ αὐτοὶ τῶ-
„ν γὰρ ὀπισθεμένων, ὅτι πολλὰ ἀπληροῦν ἐστὶ τῶ
„Μηδῶ δυνάμεις ἤπερ ἡμῶν. ὡς εἶναι δὲ τῶ
„τὸ γὰρ ὀνειδίζειν. ἀλλ' ὅμως ἐλδοθεῖν σκε-
„πόμενοι, ἀμυνόμεθα ἔτι ὅπως ἀνὰ καὶ δυ-
„νάμει. ὁμολογήσῃ δὲ τῶ βαρβάρῳ μήτε
„σὺ ἡμῶν πρῶτον ἀναπαύσῃ, ἔτι ἡμεῖς πρὸς ἡ-
„μᾶς. νῦν τε ἀπάγγελτε Μαρδονίῳ ὡς Ἀθη-
„ναῖοι λέγουσι, ἐστὶ ἀνὸς ἥλιος τὴν αὐτὴν
„ὁδὸν ἢ τῇ περὶ καὶ νῦν ἔρχεται, μήποτε ὁ-
„μολογήσῃ ἡμῶν ἑξέρῃ. ἀλλὰ θεοῖσι τε συμ-
„μάχοις πίσυνοί μιν ἐπέξιμεν ἀμυνόμενοι,
„καὶ τοῖσι ἥρωσι, τῷ ὀκνῶντι εὐεμεῖν ὅππῃ ἐ-
„χων, ἐνέπεσσε τῆς τε οἴκας καὶ τὰ ἀγάλ-
„ματα. σὺ τε ἔλοιπ' λόγους ἔχων ποιῆσθαι μὴ
„ὀπιθαίνειο Ἀθηναῖοι. μηδὲ δοκίμων χρεῖσθαι
„ὑπουργεῖν, ἀθέμιτα ἔρδην ὡς εἰσίνε. ἐ γὰρ σε
„βυλόμεθα εἶναι ἀχαρῶς πρὸς Ἀθηναίων παθεῖν,
„εἶναι πρὸς εἶναι τε ὁ φίλον. Πρὸς μὲν Ἀλέξαν-
„δρον ταῦτα ὑπεκέρναντο. πρὸς δὲ τῶν λοιπῶν
„Σπάρτης ἄγγελοι, ταῦτα. τὸ μὲν δεῖσθαι Λα-
„κεδαιμονίους μὴ ὁμολογήσωμεν τῶ βαρβάρῳ,
„καρτὰ ἀνθρωπίνου λόγου. ἀπὲρ αἰσχροῦ γὰρ οἰκῶν
„ἐξεπιστάμενοι τὸ Ἀθηναίων φρόνημα ἀβύρῳσθαι.
„ὅτι ἔτε χεῦρος ἐστὶ γῆς εὐδαμόδι ποσὶν,
„ἔτε χώρα κάλλει καὶ ἀρετῇ μέγα ὑπερφέρει-
„σαι, τὰ ἡμεῖς δεξάμενοι, ἐθέλομεν ἀνὰ μη-
„διστοῦντες, καταδελῶσαι τὴν Ἑλλάδα. πολλά
„τε γὰρ καὶ μεγάλα ἐστὶ τὰ διακωλύοντα ταῦ-
„τα μὴ ποιεῖν, μηδὲ λῶν ἐθέλωμεν. πρῶτα μὲν
„καὶ μέγιστα, τὸ θεῶν τὰ ἀγάλματα καὶ τὰ οἰ-
„κήματα ἐμπεπεσμένα τε καὶ συγκεχωσμέ-
„να, τοῖσι ἡμῶν ἀναγκαίως ἐχρὶ τιμωρεῖν ἐς
„τὰ μέγιστα μᾶλλον, ἢ περ ὁμολογήν τῶν πα-
„τρὶ ἐρρασιμένῳ αὐτοῖς, τὸ Ἑλληνικὸν εἶναι
„ὁμομῶνι καὶ ὁμόγλωσσον, καὶ θεῶν ἰδρύ-
„ματα τε κοινὰ καὶ θυσίαι, ἥ τε δὲ ὁμοτροπία.
„ὡν πρὸς ὅσους ἡμεῶν Ἀθηναῖος εἶναι ἀνὰ εἶ-
Sff 2 ἔχοι.

a MS. habet τῶ καὶ. b Ἑλληνικὸν ὁμομῶνι τε. c ὡς καὶ πρὸς ὅσους.

„ἔχοι· Ὀπίσθε δέ τε ἔτω, εἰ μὴ πρῶτον ἐ-
 „πογγάνειε Ὀππόμενοι, ἔστ' ἂν καὶ εἰς πῶν
 „Ἀθηναίων, μηδαμῶ ὁμολογήσαντες ἡμέας Ξέρ-
 „ξη. ὅμως μέντοι ἀράμεθαί τε καὶ περνοίην, τὴν
 „πρὸς ἡμέας ἔχουσι, ὅτι περνοίην ἡμέων οἰκ-
 „οφθημένων ἔτω, ὥστε Ὀπιθρεῖσαι ἐθέλῃ ἡμέων
 „τὰς οἰκίας. καὶ ὑμῖν μὲν ἡ χάρις ἐκπεπλη-
 „ρωται· ἡμεῖς μέντοι λιπερήσμεν ἔτω ὅπως ἂν
 „ἔχωμεν, ἔδεν λυπρόντες ὑμέας. νῦν ᾗ ὥς ἔ-
 „τω ἐχούων, σπαιλὼν ὡς τάχιστα ἐκπέμπει.
 „ὥς γὰρ ἡμῶς εἰκάλομεν, ὅτι ἐκὰς χρόνον πα-
 „ρίσσει ὁ βασιλεὺς ἐσβαλεὶν ἐς τὴν ἡμετέραν·
 „ἀλλ' ἐπεὶ δὲν τάχιστα πύθηται τὴν ἀσπλίην, ὅτι
 „ἔδεν ποιῆσαι τὴν ἐκείνην ἡμέων περνοίην·
 „πρὶν ὅν περνοίην ἐκείνην ἐς τὴν Ἀττικὴν, ἡ-
 „μέας καιρὸς ἐστὶ περνοίην ἐς τὴν Βοιωτίην.

haberet. Et certe ita scitis, si antea ne-
 sciebatis, dum vel unus Atheniensium
 supererit, nunquam nos conventuros esse
 cum Xerxe. Vestram nihilominus erga
 nos providentiam, quod consulatis no-
 bis domi perditis ita ut domesticos no-
 stros alere velitis, gratam habemus. Et
 vobis quidem beneficium prorsus con-
 summatum est: nos tamen ita illud tole-
 rabimus, prout poterimus, ut nihil vobis
 molestiae adferamus. Nunc vero quum
 ita se hæ res habeant, copias primo
 quoque tempore emitti curate. nam,
 ut nos conjectamus, non diu differet
 barbarus invadere regionem nostram; sed
 simulatque acceperit nuncium nos nihil
 eorum esse facturos quæ ille oravit, ade-
 rit. qui ante quam adsit in Attica, tem-
 pus est nos prius in Bœotiam auxilio ire.

ΗΡΟΔΟΤΟΥ

ΤΟΥ

ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΕΩΣ
ΙΣΤΟΡΙΩΝ ENNATH,

ΕΠΙΓΡΑΦΟΜΕΝΗ ΚΑΛΛΙΟΠΗ.

HERODOTI
HALICARNASSEI
HISTORIARUM

LIBER NONUS,

QUI INSCRIBITUR CALLIOPE.

ΗΟς ab Atheniensibus reddito responso Lacedæmonii Spartam reverterunt. Mardonius autem, postquam regressus ad eum Alexander Atheniensium responso indicavit, movens è Thessalia, citato agmine Athenas ire contendit, quacunque iter faciebat, illinc viros ad bellum sumens. At Thessaliæ principes adeo non poenitebat eorum quæ antehac egerant, ut etiam multo studiosius Persam inducerent. E quibus Thorax Larissæus & Xerxes effugientem deduxerat, & tunc Mardonium propalam trans mittebat in Græciam. Postquam vero exercitus progrediens in Bœotos venit, Thebani Mardonium exceperunt; suadendoque non sinebant progredi longius, quod negarent ullum locum ponendis castris opportuniorē esse quam illum, ubi subfidens consequeretur, ut omnem Græciam sine prælio subigeret. Arduum enim esse universis etiam hominibus vi subigere Græcos inter se convenientes: quod & antea cognovissent. Si vero feceris (dicebant) quod nos suademus, occupabis nullo negotio validissima quæque illorum consilia. Mitte pecuniam ad eos qui

ὁ μὲν, ταῦτα ὑποκρίνα-
μένων Ἀθηναίων, ἀπαλ-
λάσσειν εἰς Σπάρτην. Μαρ-
δόνιος δ' ὅτι, ὥς οἱ διαπονήσας
Ἀλέξανδρος πρὸς τὴν Ἀθη-
ναίων ἐσίμῃν, ὀρμηθεὶς ἐκ
Θεσσαλίας, ἦγε τὴν στρατὸν
παρὰ τὴν πρὸς Ἀθήνας. ὅκω δ' ἐκάστη γίνον-
το, τέρας παρελάμβανε. τοῖσι δ' Θεσσαλίας
ἡγεμόνοις ἔπε τὰ πρὸς τῷ πεπληγμένῳ μετέ-
μελε ἔδεν, πολλῶν τε μᾶλλον ἐπῆγον τὸν Πέρ-
σῳ. καὶ συμπροσέμψεν τε. θωρήξ ὁ Λη-
ριστῶν ἐξέρχεται φεύγοντα, καὶ πότε ἐκ τῆς
φανερῆς παρῆκε Μαρδόνιον ὅτι τὴν Ἑλλά-
δα. Ἐπεὶ δ' ἐπιδόμηνος γίνετο ὁ στρα-
τὸς ἐν Βοιωτοῖσι, οἱ Θηβαῖοι κατελάμβανον
τὸν Μαρδόνιον. καὶ συνεβέβηκεν αὐτῷ,
λέγοντες ὡς σὸν εἴη χῶρος Ἰππιτηδεώτερος.
ἐν στρατοπεδεύεσθαι ἐκείνῳ. ἔδεν ἔων ἵνα ἱκαν-
στέρῳ, ἀλλ' αὐτὸς ἰζόμενον, ποιέειν ὅπως ἀμα-
χητὶ τὴν πᾶσαν Ἑλλάδα καταστρέψῃται. κα-
τὰ μὲν γὰρ τὸ ἰσχυρὸν Ἑλλήνας ὁμοφρονέοντας,
οἵπερ καὶ πᾶν τὸ αὐτὸ ἐγίνωσκον, χαλεπὸν
εἶναι πείθεσθαι καὶ ἅπαντας ἀνθρώπους. οἱ
δ' ὅτι πείθοντας τὸ ἡμεῖς πείθεινόμενον, (ἐφα-
σαν λέγοντες) ἔξεις δαπάνῃς ἅπαντα τὰ κεί-
νων ἰσχυρὰ βαλεῦματ'α. πέμπε χρήματα εἰς
Sff 3 τες

Theffali Thebanique eximie student Persis. Mardonius denuo capit Athenas, & incolae ejus in Salamine fallaciter allicit per Murchidem, unde Lycidas & familia ejus lapidibus occisa.

ἡ τὰς διωαγεύοντας ἀνδρας ἐν τῇσι πόλεσι· πέμ-
 ,, πων ἧ, τὴν Ἑλλάδα διαστήσας· ἐμθεῖτεν ἧ
 ,, τὰς μὴ τὰ οὐ φρονέοντας, ῥηϊδίως μὲν τῇ πα-
 ,, σιωπῇ καταπρέψαι. Οἱ μὲν ταῦτα συνε-
 βάλον· ὁ ἧ οὐκ ἐπείθετο, ἀλλὰ οἱ δεινὸς ἐνέ-
 σκετο ἡμέρῃ τὰς Ἀθήνας δεύτερα εἰλεῖν· ἅμα
 μὲν ὑπὸ ἀγνωμοσύνης, ἅμα ἧ πυρσῶσι δια-
 νήσων ἐδόκει βασιλεῖ δηλώσιν ἐόντι ἐν Σάρδισι,
 ὅπῃ ἔχοι Ἀθήνας. ὃς ἔδωκε τότε ἀπικόμενῃ ἐς
 τὴν Ἀπικὴν εὐρε τὰς Ἀθηναίους, ἀλλ' ἐν τε
 Σαλαμῖνι τὰς πλείους ἐπωθάνετο εἶναι, ἐν πε-
 τῇσι νηυσὶ, αἰρέει τε ἐρῆμον τὸ ἄστυ. ἡ ἧ βασι-
 λῆν αἰρέσεις ἐς τὴν ὑστέρην τὴν Μαρδονίαν ἐ-
 πιστραπῆν, δεκάμηνον ἐγχετο. Ἐπεὶ ἧ ἐν Ἀ-
 θήνῃσι ἐγχετο Μαρδόνιῳ, πέμπη ἐς Σαλαμῖνα
 Μυρσίχιδην, ἄνδρα Ἑλλησπόντιον, φέροντα τὰς
 αὐτὰς λόγους τὰς καὶ Ἀλέξανδρῳ ὁ Μακεδὼν
 τοῖσι Ἀθηναίοις διεπρήσμεναι. ταῦτα ἧ πεδύτε-
 ρον ἀπέπεμψε, προσέχων μὲν τῇ Ἀθηναίων ἐφι-
 λίας γνώμῃς, ἐλπίζων δὲ σφραγίσαι ὑπόσιν τῇ ἀ-
 γνωμοσύνης, ὡς δορυαλῶτα ἐκείνης τῇ Ἀπικῇ
 χώρῃ, καὶ ἐκείνης ὑπὸ ἐαυτῷ. ταῦτων μὲν εἵνεκα
 ἀπέπεμψε Μυρσίχιδην ἐς Σαλαμῖνα. Οἱ ἧ, ἀπ-
 ικόμενῃ ὅπῃ τὴν βελὴν, ἔλεγε τὰ πρὸς Μαρ-
 δονίαν. τῇ ἧ βελόπῃ Λυκίδης εἶπε γνώμην,
 ὡς ἐδόκει ἀμεινον εἶναι, δεξαμένους τὸν λόγον τὸν
 σοφὸν Μυρσίχιδος προσφέρει, ἐξενεῖκα ἐς τὸ δῆμον.
 ὁ μὲν δὴ πρῶτῃ τὴν γνώμην ἀπεφαίνετο, εἴτε
 δὴ δεδεγμένῃ χεῖματι πρὸς Μαρδονίαν, εἴτε
 οἱ καὶ ταῦτα εἰδότες. Ἀθηναῖοι ἧ, αὐτίκα δεινὸν
 ποιούμενοι, οἱ τε ἐκ τῇ βελῆς ὅ οἱ ἔωθεν,
 ὡς ἐποθόντο, πεισθέντες, Λυκίδαν κατέλυσαν
 βάλλοντες, τῇ ἧ Ἑλλησπόντιον Μυρσίχιδην, ἀπέ-
 πεμψαν ἀσινέα. φηρόμενος ἧ θορύβῳ ἐν τῇ Σα-
 λαμῖνι πρὸς τὴν Λυκίδαν, πωθάνοντα τῇ Ἀθη-
 ναίων αἱ γυναῖκες τὸ γινόμενον. Διακελεύου-
 μένη ἧ γυνὴ γυναικί, καὶ πρὸς ἀλλήλους, ὅπῃ
 τὴν Λυκίδαν οἰκίῳ ἦσαν ἀποκείεες· καὶ κα-
 τὰ μὲν ἔλυσαν αὐτὰς τὴν γυναῖκα, κατὰ ἧ τὰ
 τέκνα. Ἐς ἧ τὴν Σαλαμῖνα διέβησαν Ἀθη-
 ναῖοι ἄδω· ἔως μὲν προσεδέκοντο τὸ ἐκ τῇ Πελο-
 ποννήσῃ στρατὸν ἥξειν πτωρήσονται σοφί, οἱ ἧ ἐ-
 μενον ἐν τῇ Ἀπικῇ. ἐπεὶ ἧ οἱ μὲν μακρότερον
 τε καὶ χολαίτερον ἐποίησαν, ὁ ἧ ὅπῃ καὶ δὴ ἐν
 τῇ Βοιωτίῃ ἧ ἐλέγετο εἶναι, ἔτω δὴ ὑπεξεκο-
 μίσαντο τε πάντα, καὶ αὐτοὶ διέβησαν ἐς Σαλα-
 μῖνα· ἐς Λακεδαιμόνα τε ἐπεμψαν ἀγγέλους, ἅ-
 μα μὲν, μεμφομένους τοῖσι Λακεδαιμονίοις ὅτι
 πρὸς ἐαυ-

qui præpotentes sunt in civitatibus: mis-
 sa pecunia Græciam separando conturba-
 bis: hinc eos qui tecum non sentient,
 cum factiosis facile evertes. Hæc The-
 bani suadebant: quibus ille obtemperan-
 dum non putavit, partim acri quadam
 libidine Athenas iterum occupandi, par-
 tim animi fastu; denique quod videba-
 tur incensis per insulas ignibus signifi-
 caturus regi Sardibus agenti, Athe-
 nas ab ipso teneri. Igitur in Atticam
 contendens, quum illic Athenienses ne
 tunc quidem invenisset, sed plerosque
 aut Salamine, aut in classe esse audiret,
 urbem cepit desertam, decimo mense
 quàm fuerat ab ipso rege capta. Illic
 quum esset, Salaminem mittit Murchi-
 dem, virum Hellepontium, cum eis-
 dem mandatis quæ Alexander Macedo
 ad Athenienses pertulerat. Mittebat au-
 tem eadem vice altera, gnarus ille qui-
 dem non benevolo erga ipsum animo es-
 se Athenienses, sed sperans contumaci-
 am deposituros, tanquam subacta Atti-
 ca regione, & sub ipsius imperio posita.
 hac de causâ Murchidem misit Salami-
 nem. Is ubi in senatum venit, Mardo-
 nii mandata exposuit. & è senatoribus
 Lycidas sententiam dixit, Satius videri
 sibi esse, ut ea quæ Murchides apud
 senatum diceret, ipsi admittentes ad po-
 pulum referrent. Hanc ille sententiam
 dicebat sive quod pecuniam à Mardonio
 accepisset, sive quod ea ipsi probarentur.
 Quod simulatque audire Athenienses,
 tam ii qui ex senatu, quam qui extra eum
 erant, confestim indigne ferentes, Lyci-
 dam circumsteterunt, lapidibusque inter-
 emerunt: Hellepontium vero Murchi-
 dem dimiserunt illæsum. Excitato circa
 Lycidam Salamine tumultu cognoscunt
 quod gestum erat, Atheniensium uxores,
 & alia aliam exhortantes atque pre-
 hendentes, ultro domum Lycidæ adie-
 re, hominisque uxorem ac liberos lapi-
 daverunt. Hoc autem modo Athenien-
 ses in Salaminem transierunt: Quamdiu
 ipsi copias è Peloponneso venturas sibi
 auxilio expectabant, tandiu in Attica
 manserunt: at ubi & socii tardius segni-
 usque agunt, & Mardonius adventans
 jam esse in Bœotia audiebatur, ita ex-
 portatis omnibus rebus & ipsi in Sala-
 minem trajecerunt, nunciosque Lace-
 dæmonem miserunt, simul conquestum
 de Lacedæmoniis, qui neglectui habe-
 rent

rent barbarum in Atticam ingressum, ne-
que cum ipsis ei in Bœotiam occurrif-
sent, simul admonituros, quæ sibi, si ad
eum deficere vellent, Persa spondisset:
tum prædicere, nisi præsidio Athenien-
sibus essent, se aliquod remedium inven-
turos. Agebant per id tempus Lacedæ-
monii solennia quæ vocantur Hyacin-
thia: quæ festa dei celebrare plurimi fa-
ciebant. ad hæc murum sibi in Isthmo
extruebant, qui jam pinnas accipiebat.
Posteaquam nuntii Atheniensium Lacedæ-
monem venerunt, ducentes simul
Megarensium ac Plataensium legatos,
ad Ephoros admissi, ita loquuti sunt,
Athenienses miserunt nos, dicentes re-
gem Medorum cum nostram nobis re-
gionem reddere, tum societatem nobis-
cum velle æquis condicionibus inire
citra fraudem & dolum, tum velle quo-
que aliam regionem nostræ addere,
quam ipsi nostro arbitrio optaverimus:
nos tamen reverentia Jovis Græci, &
pro atroci ducentes prodere Græciam,
non annuimus, sed omnia recusavimus,
quamvis injuria affecti à Græcis ac ve-
hementer proditi. Qui, etsi non igno-
remus conducibilius esse nobis societa-
tem inire cum Persa, quam bellum ge-
rere, tamen sponte nostra societatem
non inibimus. Et sic quidem quod no-
stri est officii, purum simplexque admi-
nistratur erga Græcos. At vos, qui
tunc in omnem metum deveneratis ne
pacisceremur cum Persa, posteaquam
compertam penitus habuistis sententiam
nostram, nequaquam prodendi Græci-
am, & murum quem in Isthmo inædi-
ficabatis absolvistis, & sane nullam ha-
betis Atheniensium rationem; & quum
conveneritis nobiscum de occurrendo
Persæ ad Bœotiam, desertores extiti-
stis, pro nihilo ducentes barbarum At-
ticam esse ingressum. Itaque vobis Athe-
nienfes in præsens usque succensent, quod
non estis officio functi: quod superest,
ut primo quoque tempore nobiscum co-
pias mittatis jubent; quo barbarum in
Attica excipiamus. Quoniam enim in
Bœotia tergiversati sumus, nostra in ter-
ra campus Thriassius appositissimus est ad
dimicandum. Hæc ubi accepere Ephori,
responsum in diem posterum distulerunt,
postero die in alterum: idque in decem
dies fecerunt, diem de die extrahentes.
Intra quod tempus universi Peloponnesi-
ses

περιεῖδον ἐμβαλόντα τὸν Βάρβαρον εἰς τὴν Ἀττικὴν, ἀλλ' ἔτι σφύων ἡγήσασθαι εἰς τὴν Βοιωτίαν· ἅμα δ' ὑπομνήσαντες ὅσα σφίσι ὑπέσχετο ὁ Πέρσης μεταβαλῶσι δώσιν· παροῦσιν τε ὅτι εἰ μὴ ἀμυνεῖσι Ἀθηναίοισι, ὡς ἔαυτοὶ πῖνα ἀλευρῶν εὐρήσονται. οἱ γὰρ δὴ Λακεδαιμόνιοι ὥρταζον τὸ τῶτον τὸ χρόνον, καὶ σφίσι λῶν Ἰακίνθια· παρὶ τολέως δ' ἦγον τὰ ἔργα πορευομένην. ἅμα δ' τὸ πειχὸς σφίσι τὸ ἐν τῷ Ἰσθμῷ ἐπείχεον, καὶ ἤδη ἐπαλξῆς ἐλάβαντο. ὧς δὲ ἀπὸ κρητοῦ εἰς τὴν Λακεδαιμόνα οἱ ἀγγελοὶ οἱ ἀπ' Ἀθηναίων, ἅμα ἀγόμενοι ἐκ τῶν Μεγαρέων ἀγγέλους καὶ ἐκ Πλαταίων, ἔλεγον ταῦτε ἐπιβήντες ὅτι τὰς ἐφόρας, Ἐπιμύσαν ἡμέας Ἀθηναῖοι, λόγοντες ὅτι ἡμῖν βασιλεὺς ὁ Μήδων, τῶν μὲν, τὴν χώραν διποδοῖ· τῶν δ' ἑταίρων, συμμάχους, ἐθέλει ἐπ' ἵστη τε καὶ ὁμοίᾳ ποιῆσαι, ἀνδρῶν τε δόλως καὶ ἀπάτης. ἐθέλει δ' καὶ ἄλλων χωρίων πρὸς τῇ ἡμετέρῃ διδόναι, τὴν δὲ αὐτοῖς ἐλώμεθα. ἡμεῖς δ', Δία τε Ἑλλένιον αἰδέσμενοι, καὶ τὴν Ἑλλάδα δεινὸν πεινύμενοι, παροῦσιν, ἔκατονέσασμεν, ἀλλὰ πάντα τε ἀπὸπάμεθα, καίπερ ἀδικούμενοι ὑπ' Ἑλλήνων καὶ κατὰ παροῦσιν· ἐπιστάμενοί τε ὅτι κερδαλεώτερόν ἐστι ὁμολογῆσαι τῷ Πέρσῃ, μᾶλλον ἢ περὶ πλεμῆναι· ἔτι μὲν γὰρ ὁμολογήσμεν ἐκόντες εἶναι. καὶ τὸ μὲν ἡμέτερον ἔστω ἀκίβδηλον ἐὼν νέματα ὅτι τὰς Ἑλλήνας· ὑμεῖς δ', εἰς πᾶσαν ἀρρωδίην τότε ἀπὸ κρητοῦ μὴ ὁμολογήσωμεν τῷ Πέρσῃ, ἐπεὶ τε ἐξεμάθετε τὸ ἡμέτερον Φρόνημα σαφώς, ὅτι γὰρ ἡμεῖς παροῦσιν τὴν Ἑλλάδα, καὶ διότι τείχεσσι ἡμῖν διὰ τὸ Ἰσθμὸν ἐλαυνόμενον ἐντελές ἐστι, καὶ δὴ λόγον γένοιτο τὸν Ἀθηναίων ποιέειν· σωζόμενοί τε ἡμῖν τὸν Πέρσιν ἀντιώσασθαι εἰς τὴν Βοιωτίαν, παροῦσιν δὲ δώματα, περιεῖδετέ τε ἐμβαλόντα εἰς τὴν Ἀττικὴν τὸν Βάρβαρον. εἰς μὲν νῦν τὸ παρὸν Ἀθηναῖοι ὑμῖν μιλίεσι. ἔτι δ' ἐπιήσεται ὅτι περὶ τῶν. νῦν δὲ ὅτι πείχεσθαι ἅμα ἡμῖν ἐκέλευσαν ὑμέας ἐκπέμψαι, ὡς ἂν τὸν Βάρβαρον δεκόμεθα ἐν τῇ Ἀττικῇ. ἐπειδὴ γὰρ ἡμεῖς τὸν Βοιωτῆα, τὸ γὰρ ἡμετέρης ὅτι περὶ τῶν ἐστι μαχέσασθαι τὸ Θερμάσιον πεινόν. ὧς δὲ ἄρα ἀκυσαν οἱ ἔφοροι ταῦτα, ἀνέβαλλοντες εἰς τὴν ὑπεραίω ὑποκρίνανται· τῇ δὲ ὑπεραίῳ, εἰς τὴν ἐπὶ τὴν. τῶν δὲ καὶ ὅτι δέκα ἡμέρας ἐπείον, ἐξ ἡμέρας εἰς ἡμέραν ἀναβαλλόμενοι. ἐν δὲ τῷ χρόνῳ τὸ Ἰσθμὸν ἐτεί-

ἐτείχεον, παρὼν ἔχοντες πολλὰ πάντες Πελοποννήσιοι· καὶ σφί λῶ πρὸς Πέλει. ἔσθ' ἔχω εἶπα τὸ αἶπιον, διότι ἀπικόμενα μὲν Ἀλεξάνδρου ἔμακεδόνου εἰς Ἀθήνας παρὼν μετὰ τὴν ἐπιστάσαντα μὴ μηδισαί Ἀθηναίους, τότε ὅτε ἄρ' ἐπιστάσαντα ἔδεμιν, ἀλλό γε ἢ ὅτι ὁ Ἰσθμὸς σφί ἐτείχετο· καὶ ἐδόκεον Ἀθηναίων ἐπὶ δεῖσθαι ἔδεν. ὅτε ὅτε ὁ Ἀλέξανδρος ἀπῆκερ εἰς τὴν Ἀττικὴν, ἔκω ἀπετείχετο· ἐργάζοντα δὲ, μετὰ τὴν καταρρωδισθέντες τὰς Πέρσας. Τέλει δὲ, τὸ τε ἱστοκρίσιον ἔξοδα τὴν Σπαρτητίων ἐγχετο τὸ πρὸς τοῖςδε· τὴν περὶ τὴν ἑσπέρην τὴν ὑστέτην καταστάσει μετὰ τὴν ἐσπέρην, Χίλεον ἐνόμαζεν, ἀνὴρ Τεγεατῆς, διωκόμενος ἐν Λακεδαιμόνι μέγιστον ξεινών, τὸ ἐφόρων ἕνα ἐπύθητο ὅτι πάντες λόγον τὸ δὴ οἱ Ἀθηναῖοι ἔλεγον. ἀκούσας δὲ ὁ Χίλεος, ἔλεγε, „ Ἄρα σφί πάδε ἔτω ἔχθ' ἀνδρες ἐφόροι· Ἀθηναίων ἡμῖν ἰόντων μὴ δρομίων, τὰ δὲ βαρβαρῶν συμμάχων, καίπερ τεῖχεον διὰ τὸ Ἰσθμῶν ἐληλαμένους κρατερῶν, μετὰ τὴν κλισιάδες ἀναπεπείαται εἰς τὴν Πελοπόννησον τῶ Πέρσῃ. ἀλλ' ἐσπέρην περὶ πᾶσι ἄλλοις Ἀθηναίοις δόξα σφάλλμα τὴν Ἑλλάδι φέρον. ὁ μὲν σφί πᾶσι πωλεῖται· οἱ δὲ, φρενὶ λαβόντες τὸ λόγον, αὐτὰ φρεσίντες ἔδεν τοῖσι ἀσπασίνοις τοῖσι ἀπικόμενοις διὰ τὸ πλῆθον, νυκτὸς ἐπὶ ἐκπεμπέναι πέντακιστ' Ἀθηναίων, καὶ ἐπὶ τῇ ἐκάστῃ πύλῃ τῇ εἰσόδῃ, Πausanίῃ τῶ Κλεομβρότῃ ὀπίσθας ἐξάγειν. ἐγίνετο μὲν ἡ ἡγεμονία Πλάτωνα ἔξω Λεωνίδεω· ἀλλ' ὁ μὲν, ὡς ἐπὶ πάς, ὁ δὲ, τὰς ὀπίσθας τε ἔνευσε. Κλεομβρότος γὰρ ὁ Πausanίῃ μὲν πατήρ, Ἀναξανδρίδῃ δὲ πάς, ἐσκέπει περὶ τὴν, ἀλλὰ ἀπαρταγὼν ἐκ τὸ Ἰσθμῶν τὴν στρατὸν τὴν τὸ τεῖχος δέμασαν, μὴ πᾶσι ἔχοντες πολλὸν χρόνον πινὰ βίβας ἀπέθανε. ἀπῆγε δὲ τὴν στρατὸν ὁ Κλεομβρότος ἐκ τὸ Ἰσθμῶν διὰ τὸδε· θυομένῳ οἱ ὅτι τῶ Πέρσῃ, ὁ ἡλικίῳ ἀμαυρῶν ἐν τῶ ἔρατι. προσωπρέπει δὲ ἐωὺτῶ Πausanίῃς Εὐρύαναν τὴν Δωριεῖαν, ἀνδρα οἰκίῃς ἐόντα τὴν αὐτῆς. οἱ μὲν δὴ σὺν Πausanίῃ ἐξεληλύθησαν ἔξω Σπάρτης. οἱ δὲ ἀσπασίνοι, ὡς ἡμέρη ἐγγίνετο, ἔδεν εἰδότες περὶ τὸ ἔξοδα, ἐπῆλθον ὅτι τὰς ἐφόρους, ἐν νόῳ δὲ ἔχοντες ἀπαλλασσέσθαι αὐτοὺς ὅτι τὸ ἐωὺτῶ ἐκάσθ' ἐπελθόντες δὲ, ἔλεγον πάδε, ὅτι μὲν ὡς Λακεδαιμόνιοι αὐτῶ τῇδε μένοντες, ὅτι ἀκίνδία τε ἀγῶν ἐπὶ πάσῃ, κατὰ προσόντες τὰς συμμάχους, ὅτι Ἀθηναῖοι ὅτι, ὡς ἀδικεόμενοι ὑμῶν ὑμῶν, χί-
τεῖ

ses magno studio incumbentes, Isthmum muro intercludere, ad finemque perducere. Neque ausim dicere causam, cur isti magnopere solliciti fuerint, quum Alexander Macedo Athenas venit, ne Athenienses Medum amplecterentur, nunc autem nihil prorsus curaverint, aliam; quam quod ipsis Isthmus inædificatus erat. Ita putabant non amplius quicquam Atheniensibus indigere. At sub adventum Alexandri in Atticam, murus nondum perfectus erat; sed extruebant, Persarum vehementi metu capti. Tandem & responsum & exitus Spartiatarum fuit huiusmodi: Pridie quam ultima constitutio futura esset, vir Tegeata, nomine Chileus, apud Lacedæmonios maximæ inter peregrinos potentiæ, sciscitabatur ex uno Ephorum omnia quæ Athenienses dixissent; & quum audivisset, his verbis eos alloquutus est, Ergo ita feres habet, viri Ephori: si Athenienses non sentiunt nobiscum, sed cum barbaro societatem iniverint, quamvis valido muro sit Isthmus inædificatus, tamen magnæ fores patefactæ sunt Persis in Peloponnesum. Quare prius eos audiat, quam aliquid decernant quod cladem Græciæ adferat. Hoc Chileus consilium dedit. 10 quod in animum admittentes Ephori, confestim nihil colloquuti cum nunciis qui à civitatibus venerant, quinque millia Spartiatarum quum adhuc nox esset emitunt, septenis helotis circa unumquemque collocatis Pausania Cleombroti filio iussu eos educere. erat quidem præfectura Plitarchi Leonida geniti: sed adhuc is puer erat, alter ejus tutor & patruelis. nam Cleombrotus Anaxandridæ filius, pater Pausaniæ, jam non supererat, non diu post quàm copias quæ murum extruebant in Isthmo, reducerat, vita functus. Reduxerat autem ab Isthmo copias Cleombrotus ob eam causam, quod sibi inter sacrificandum adversus Persam sol in cælo obscuratus esset. Adscivit autem Pausanias sibi Euryanactem, Dorici filium, suum gentilem. His copiis è 11 Sparta cum Pausania profectis, nuncii de illarum profectioe ignari, ubi dies illuxit, Ephoros adeunt, habentes scilicet in animo abire in suam quique civitatem. Ubi adierunt, ita verba fecere, Vos quidem, Lacedæmonii, desidentes hîc Hyacinthia agitis, ac luditis, sociis fœde proditis: Athenienses vero, ut à vobis læsi, & ob penuriam sociorum, ita

ut

a Hæc vox ἐνόμαζεν non est in MS. b MS. habet τὸ ἐφόρων ἐπύθητο, sine vocula ἕνα. c ἀκούσας ὅτι ταῦτα ὁ Χίλεος. d οἱ δὲ φρενὶ. e ἐπὶ πλῶ habet MS.

πον ἔλοι. ὑπερέψας ᾧ τὴν γραπὴν ἦγε ὅτι τὰ
 μέγαρα· ἢ ᾧ ἵπποισι παρελθῶσα καλιπώδασα
 χώρην τὴν Μεγαρέϊδα. ἐς ταύτην δὴ ἐκασάτω ἡ
 Εὐρώπης τὸ πρὸς ἡλίᾳ διωόνισθαι ἢ Περσικὴ αὐτῇ
 γραπὴ ἀπικεῖν. Μετὰ δὲ ταῦτα, Μαρδόνιος ἦκε
 ἀγγελίην ὡς ἀλέες εἴησαν οἱ Ἕλληες ἐν τῷ Ἰσθ-
 μῷ. ἔτω δὴ ὀπίσω ἐπρεύνετο Διὰ Δεκελείης. οἱ
 γὰρ βοιωτάρχαι μετεπέμψαντο τὰς παραώρας τῆς
 Ἀσωπίων. ἔπει δὲ αὐτῶ τὴν ὁδὸν ἤγοντο ἐς Σφεν-
 δαλείας· ἐνθεῦτεν δὲ, ἐς Τανάγραν. ἐν Τανά-
 γρῃ δὲ νύκτα ἐναυλισάμενοι, καὶ τραπόμενοι
 τῇ ὑστεραίῃ ἐς Κῶλον, ἐν γῇ τῇ Θεβαίων ἦν. ἐν-
 θαῦτα δὲ τῇ Θεβαίων, καίπερ μηδίζοντων, ἐκφρε-
 τὰς χώρας, ἔπι κατὰ ἐχθρῶν αὐτῶν, ἀλλ'
 ὑπ' ἀναγκῆς μεγάλης ἐχόμενοι· βεβλόμε-
 νον ἔρυμά τε τῷ στρατοπέδῳ ποιήσασθαι, καὶ τὴν
 συμβαλόντι οἱ μὴ ἐκβαίνειν ὁκιοῖον πὶ ἐχθροῖς,
 κρησφύγετον τῶν ἐπιοέων. παρήκε δὲ αὐτῶ τὸ
 στρατοπέδον, δρξάμενον ἀπὸ Εὐρυθραίων ὡς
 Ἰστιάς. κατέστην ᾧ ἐς τὴν Πλαταιίδα γλῶν, πρὶν
 τῇ Ἀσωπὶν πελάμον πελάμενον. καὶ μένοι τότε πῆ-
 χον ποσσὶν ἐπιέειν, ἀλλ' ὡς ὅτι δέκα σταδίας
 μάλιστ' αὐτῶν μέτωπον ἔκαστον. ἐχόντων ᾧ τὸ πόνον
 τῶν τῇ βαρβαρῶν, Ἀτταγίνου ὁ φρυώνου,
 ἀνὴρ Θεβαῖος, ὡς ἀποκαταστάμενος μεγάλως,
 ἐκαλεῖ ὅτι ξένια αὐτῶν πὶ Μαρδόνιον ἐπενή-
 κοντα Περσῶν τὰς λογιμωτάτας· κληθέντες ᾧ ἔ-
 ποι ἔπνον. ἦν ᾧ τὸ δειπνον ποιούμενον ἐν ὀφείσει.
 Ταῦτε ἦδη τὰ ὀπίλοιπα ἤκοντο Θερανόδρου, ἀνδρὸς
 μὲν Ὀρχομενίου, λογίμου ᾧ ἐς τὰ πρῶτα ἐν Ὀρ-
 χομενίῳ. εἶπε ᾧ ὁ Θερανόδρου κληθῆναι ἐκ αὐτῶς
 ὑπὸ Ἀτταγίνου ὅτι τὸ δειπνον τῶν κληθῆναι ᾧ
 καὶ Θεβαίων ἀνδρας πενήκοντα, καὶ σφραγῶν καὶ
 χωρὶς ἐκατέρως κλίνειν, ἀλλὰ Πέρσων τε ἐκ Θε-
 βαίων ἐν κλίνῃ ἐκάστη. ὡς δὲ ἀπὸ δειπνῶ ἔσαν,
 Διφπνόων, τὸ Πέρσων τὸ ὁμόκλινον, Ἐλλάδα
 γλῶσσαν ἰέναι, εἰρεσθαι αὐτὸν ὁποδαπὸς ἐστὶ,
 αὐτὸς δὲ ὑποκρίνασθαι ὡς εἴη Ὀρχομενίου. τὸ
 „δὲ εἶπαί, Ἐπεὶ νῦν ὁμοῖός περ εἰς τὸν καὶ ὁ-
 „μῶσπονδον ἐγέρω, μνημόσυνά τι γνώμης ᾧ
 „ἐμῆς κατὰ λιπέαζ ἡλέω· ἵνα ἐκ παρδῶς αὐτὸς
 „πρὶν σιωτῆ βεβλεύεσθαι ἐχῆς τὰ συμφέροντα.
 „ὁρᾷς τὰς τὰς δαυνομένους Πέρσας, καὶ τὸ γρα-
 „πὸν τὸ ἐλίπμεν ὅτι τῷ ποταμῷ στρατοπεδοῦμε-
 „νον; τὰ τῶν πάντων ὄψεαι, ὀλίγας πινὸς χρο-
 „νῶ διελθόντι, ὀλίγας πινὰς τὰς περὶ γρομένους.
 „ταῦτα ἅμα πὶ τὸ Πέρσων λέγειν, καὶ μέλιναι πολ-
 „λά τῇ δακρυῶν. αὐτὸς ᾧ θωμάσας τὸ λόγον,
 „εἶπαί, πρὸς αὐτὸν, Οὐκὼν Μαρδόνιῳ πὶ ταῦ-
 τα

Itaque conversum exercitum ducebat
 Megara, præmisso equitatu qui oram
 Megaridem incurfaret. Huc usque Eu-
 ropæ ad solem occidentem versus longis-
 sime processit hæc Persica expeditio.
 Post hæc nuncius ad Mardonium venit, 15
 Græcos in Isthmo frequentes coactos es-
 se: atque ita retrocessit per Deceleam.
 Magistratus enim Bœotorum accolas A-
 sopiorum arcessierant, qui Mardonium
 in Sphendaleas & illinc in Tanagram du-
 ces itineris deduxerunt. In Tanagra no-
 ctem moratus Mardonius, postero die
 ad Scolon conversus in agro Thebano
 erat. Ibi Thebanorum rura, tametsi
 Medicas partes fœventium, vastavit; non
 illorum odio, sed ingenti necessitate ad-
 actus: quod vellet munimentum castris
 apponere, & si sibi in acie non cederet
 ex sententia, effugium comparare.
 Exportexit autem castra sua ab Ery-
 thræis, secundum Hysias, Plataensi
 tenuis agro, juxta flumen Alosum: mu-
 ro communis, sed non pro magnitu-
 dine castrorum, verum per singulas fron-
 tes dena stadia habente. Hoc in opere
 barbaris occupatis Attaginus Phrynonis
 filius, vir Thebanus, convivio magnifi-
 ce apparato Mardonium ipsum & Per-
 sarum honoratissimos quinquaginta ad
 hospitales epulas invitavit. invitati illi
 hominem sunt sequuti. fiebat autem cœ-
 na Thebis: Cetera quæ referam, ex 16
 Therfandro accepi, viro quidem Or-
 chomenio, sed Orchomeni inter pri-
 mos honesto: qui se quoque agebat ad
 hanc cœnam ab Attagino fuisse invita-
 tum cum quinquaginta Thebanis: nec
 utrosque seorsum discubuisse, sed in
 quovis lecto Persam & Thebanum. Post
 cœnam quum potioni daretur opera,
 Persam qui eodem toro recumbebat,
 Græce ipsum interrogasse cujus esset; se
 vero respondisse Orchomenium esse: tum
 illum dixisse, Quoniam tu mihi mensæ
 consors & libaminum effectus es, volo
 tibi relinquere sententiæ meæ monimen-
 ta, ut ipse quoque præscius hujus rei,
 queas tibi consulere. Cernis hos Persas
 in convivium acceptos, & copias quæ
 ad flumen in castris relictæ sunt? horum
 omnium parvo post tempore pauculos
 cernes superstites. Et inter dicendum
 multas lacrymas Persam effudisse. Admi-
 ratumque se eam orationem, ad illum
 dixisse, Nonne hæc Mardonio expedit
 di-

Necessitatem ab deo illatam non vitari. Mardonius in Boeotia. cui adfunt omnes finitimi Græci. Veniunt & M. Phocenses, ambiguum, an ab equitatu trucidandi.

CALLIOPE, LIBER IX. 515

dicere, & iis Persis qui secundum eum in honore sunt? Et illum post hæc subiecisse, Hospes, quicquid ex deo fieri oportet, id ab homine nulla ratione averti potest. nam ne credibilia quidem dicentibus credere quisquam vult. Atque hæc permulsi Persarum quum sciamus, tamen sequimur illigati necessitate. Est autem mœror hic in hominibus acerbissimus, eum qui multum sapit nullius rei potentem esse. Hæc ego ex Orchomenio Therfandro audiebam, atque ista insuper, ipsum hæc statim per homines sparsisse, priusquam
17 proelium ad Plataeas factum est. Porro Mardonio in Boeotia stativa habenti, præbuerunt copias alii quidem omnes, & simul invaserunt Athenas, quotquot cum Medis sentiebant, ex Græcis illic habitantibus; soli hujus irruptionis non fuere participes Phocenses. nam & isti vehementer Medis studebant, non tamen voluntarii, sed coacti. Sed iidem non multis post diebus quam Thebas itum est, & ipsi advenere, mille armati, duce Harmocyde inter populares spectatissimo. Eos Mardonius, ubi Thebas pervenere, missis equitibus iussit seorsum in campo subsidere: quod quum fecissent, protinus adfuit universus equitatus. Unde postea rumor exercitum Græcorum qui cum Medis erant, pervasis, Phocenses ab equitatu jaculis confossum iri. quinetiam per ipsos Phocenses idem divulgatum est. quos tunc dux suus Harmocycles his verbis adhortabatur, O Phocenses, palam est hos homines certæ nos neci destinasse, accusatos (ut suspicor) à Theffalis. Quare unumquemque vestrum jam oportet egregium virum esse. Præstat enim facientes aliquid & defendentes finire vitam, quam dedentes nos foedissima morte trucidari. Sed & discat eorum aliquis illos barbaros Græcis hominibus mortem machinatos fuisse. His suos Harmocycles
18 hortabatur. Quos ubi concludere equites, invehebant tanquam ad eos occidendos; & sane tela intendebant, veluti emissuri: & forsân aliquis emisit. Phocenses ex adverbo stantes & undique se vertentes & quammaxime condensati quum sese opponerent, ibi equites digressi retro abiire. Affirmare autem pro certo nequeo, an ad hos interficiendos rogatu Theffalorum ierint; & posteaquam animadverterunt eos ad de-
fen-

„τα χρεών ἐστὶ λῆγαν, καὶ τοῖσι μετ' ἐκεί-
νον ἐν αἰνῇ εἶσι Πελοπόννησον. τὸ δὲ μετὰ ταῦτα εἶ-
„ποι, Ζεῖνε, ὅ, τι δὲ ἡμέτερον ἐκ τῆς θεῆς,
„ἀμύχανον δόποτέν περ ἀνθρώπων· εἴδω γὰρ πᾶ-
„σαι λέγουσι ἐξέλεν περὶ τῶν εὐδαιμόνων. ταῦτα δὲ
„Πελοπόννησον συχνοὶ ὀπίσσωμένοι, ἐπόμεθα ἀναγ-
„καίῃ ἐνδεδεμένοι. ἐχθιστὴ δὲ οὐδὲν ἐστὶ τῶν
„ἐν ἀνθρώποισι αὐτῇ, πολλὰ φρονέοντα, μη-
„δενὸς κρατεῖν. ταῦτα μὲν τῶν ὀρχομένων θεο-
„σάνδρα ἤκουον· καὶ τότε πρὸς τὰ τοιαῦτα, ὡς
αὐτὸς αὐτίκα λέγει ταῦτα πρὸς ἀνθρώπους πρὸς
πρὸν ἢ ἡμέτερον ἐν Πλαταῖσι τῶν μάχων. Μαρ-
δονίῳ δὲ ἐν τῇ Βοιωτῇ στρατοπεδοῦμενος, οἱ μὲν
ἄλλοι παρέχοντο ἅπαντες στρατῶν, καὶ συνε-
έβαλον ἐς Ἀθήνας, ὅσοι περ ἐμῆδον Ἑλλήνων
τὴν ταύτην οἰκημένων· μένοι δὲ φωκῆες ἔσυνε-
έβαλον. ἐμῆδον γὰρ δὴ σφοδρὰ· ἔστωι, ὅτι
ἐκόντες, ἀλλ' ὑπὸ ἀναγκῆς. ἡμέτεροι δὲ ἔ-
πολλῃσι μὲν τῶν ἀπῆν τῶν ἐς Θήβας ὑπερὸν,
ἤλθον αὐτῶν ὁπλίται χίλιοι. ἦγε δὲ αὐτὰς Ἀρ-
μοκυδῆς, ἀνὴρ τῶν αἰσῶν δοκιμώτατος· ἐπὶ
δὲ ἀπικέας ἔστωι ἐς Θήβας, πέμψας ὁ Μαρ-
δονίῳ ἰππέας, ἐκέλευσε σφραγῆσαι ἐπ' ἐωυτῶν
ἐν τῷ πεδίῳ ἵζεσθαι. ἐπὶ δὲ ἐπὶ τῶν ταῦτα,
αὐτίκα παρῶν ἢ ἰπποῦ ἀπῆκε. μετὰ δὲ ταῦ-
τα, διεξῆλθε μὲν Δία τῶν στρατοπέδων τῶν Ἑλλήνων
καὶ τῶν Μήδων ἐόντων· φήμη ὡς κατακρήναι
σφραγῆσαι· διεξῆλθε δὲ δι' αὐτῶν φωκῶν ταῦτο
τῶν. ἔνθα δὲ σφίς ὁ στρατηγὸς Ἀρμοκυδῆς πα-
„ραίνεε, λέγων τοιαῦτα, ὧς φωκῆες, πρὸς θε-
„λα γὰρ ὅτι ἡμεῖς ἔστωι οἱ ἄνθρωποι μέλλοι
„περὶ τῶν θανάτων δώσιν, διαβεβλημένους ὑπὸ
„θεοσάλων, ὡς ἐγὼ εἰκάω. νυνὶ ὦν ἄνδρες
„πινὰ πάντα ὑμῶν χρεών ἐστὶ ἡμέτερον ἀρᾶν.
„κρείσσον γὰρ, ποιῶντας τι καὶ ἀμυνόμενους
„πλοῦτησιν τὸ αἶψον, ἢ περὶ παρέχοντες Δία
„φθαρῶν αἰσῶν μόρω. ἀλλὰ μαρτυρῶ τις
„αὐτῶν ὅτι ἐόντες βαρβαροὶ ἐπ' Ἑλλήσι ἀν-
„δράσι φόνον ἔρρασαν. οἱ μὲν ταῦτα πα-
„ραίνεε. οἱ δὲ ἰππέες, ἐπὶ σφραγῆσαι ἐκυκλώ-
σαντο, ἐπὶ τῶν ὡς δολοῦντες, καὶ δὴ διε-
πύοντο τὰ βέλεα ὡς ἀπῆσαντες· καὶ καὶ τις
καὶ ἀπῆκε. καὶ οἱ ἀντίοι ἐκείνων, πάντη
εἰσαντες ἐωυτοὺς, καὶ πυκνῶσαντες ὡς
μάστιγα. ἐνθαῦτα οἱ ἰπποὶ ὑπέσπερον, καὶ
ἀπῆλθον ὀπίσω. ὅτι ἔχω δὲ ἀπὸ τῶν εἰ-
ποι ἔτε εἰ ἤλθον μὲν δολοῦντες τὰς φω-
κῆας, δεηθέντων θεοσάλων· ἐπὶ δὲ ὡρῶν
πρὸς ἀλέξασθαι τραπεζομένους, δεισύντες μὴ
Τττ 2 καὶ

καὶ σφιοὶ γῆγηται τρώματ'α, ἔτω δὲ ἀπῆλ-
νον ὀπίσω, ὥς γὰρ σφί ἐνετείλατο Μαρδόνιος·
ἔτ' εἰ αὐτῶν πῆρησῃνα ἔθελον εἰ π' ἀλκῆς με-
τίχουσι. ὥς δὲ ὀπίσω ἀπῆλσαν οἱ ἱππῶται,
πέμψας Μαρδόνιος κήρυκα, ἔλεγε ταῦδε, Θαρ-
„ σέετε ὦ Φωκέες· ἄνδρες γὰρ ἐφάνητε ἰόντες ἀγα-
„ θοὶ, σὺν ὥς ἐγὼ ἐπιωθανόμην. καὶ νῦν περ-
„ ρύμως φέρετε τὸν πόλεμον τῶτον· εὐεργιστήσι γὰρ
„ ἔ νικήσετε ἔτε ὡς ἐμὲ, ἔτε βασιλῆα. τὰ
πρὸ Φωκίων μὲν ἐς τοσούτον ἐγγύετο. Λακεδαι-
μόνιοι δὲ, ὥς ἐς τὸ Ἰσθμὸν ἦλθον, ἐν τῷ
ἐσρατοπεδεύοντο. πιωθανόμενοι δὲ ταῦτα οἱ λοι-
ποὶ Πελοποννήσιοι, πῶσι τὰ ἀμείνων ἐάνδανε,
οἱ δὲ καὶ ὀρέοντες ἐξιόντας Σπαρτιάτας, σὺν
ἐδικαίον λείπεσθαι τὸ ἐξ ὁδοῦ Λακεδαιμονίων. ἔκ
δὲ ὡς ἔ τ' Ἰσθμῷ καλλιερησάντων τὸ ἰσθμὸν ἐπορεύ-
οντο πάντες, καὶ ἀπικνέοντα ἐς Ἐλῶσιν· ποι-
ήσαντες δὲ καὶ ἐν ταῦτα ἱερὰ, ὥς σφί ἐκαλ-
λιερέετο, πρὸς τὸν ἰσθμὸν ἐπορεύοντο. Ἀθηναῖοι δὲ ἅμα
αὐτοῖσι, Ἀχαιῶνες μὲν ἐκ Σαλαμῖνος, συμ-
μνηστῆς δὲ ἐν Ἐλῶσιν. ὥς δὲ ἄρα ἀπῆλθον τὸ
Βοιωτίας ἐς Ἐρυθρὰς, ἔμαθον τε δὴ τὰς βαρβάρους
ὅτι τῷ Ἀσπυῶ στρατοπεδομένους· φεα-
δέντες δὲ τῶτον, ἀντιπᾶσαντο ὅτι τὸ ὑπὸ αἰνῆς
Κισσηρῶν. Μαρδόνιος δὲ, ὥς ἔ κατέβαινον οἱ
Ἕλληες ἐς τὸ πεδῖον, πέμψας ἐς αὐτὰς πῶσι
τὴν ἵππον, τὸ ἱππάρχου Μασίστιος, εὐδοκίμων
πρὸς Πέρσης· (τὸ Ἕλληες Μακίστιον καλέουσι)
ἵππον ἔχων Νισάον χρυσοχάλινόν τε, καὶ ἄλλως
κεκοσμημένον καλῶς. ἐν ταῦτα ὥς προσήλασαν
οἱ ἱππῶται πρὸς τὰς Ἕλληας, προσέβαλλον κα-
τὰ τίλεα· προσεβλόοντες δὲ, κατὰ μεγάλα ἐρ-
γάζοντο, καὶ γυναικῶν σφῆας ἀπικάλειν. Κατὰ
σιωπηλῶν δὲ Μεγαρέων ἐτυχον ταχθέντες ἢ τὸ
ὅππμαχάτασιν ἢ τῇ χωρὶς παντὸς, καὶ πρὸς
δὲ μάλιστα πρὸς τὴν ἐγάνετο τῇ ἵππῳ. προσεβα-
λόντες ὡς τὸ ἵππον, οἱ Μεγαρέες πεζόμενοι ἐπε-
πον ὅτι τὰς στρατηγὰς τὸ Ἕλλῶν κήρυκα. ἀπι-
κόμενοι δὲ ὁ κήρυξ πρὸς αὐτὰς ἔλεγε ταῦδε,
„ Μεγαρέες λέγουσι, Ἡμεῖς, ἄνδρες σύμμαχοι,
„ ἔ διωκατοῖ εἰμὲν τὴν Περσέων ἵππον δέκατον,
„ μόνον ἔχοντες σῶσιν ταῦτῳ ἐς τὴν ἔσμεν δὲ-
„ χνῶ· ἀλλὰ ἔ ἐς τὸδε λιπαρὴν τε ἔ ἀρετὴν ἄν-
„ τέχομεν, καί περ πεζόμενοι. νῦν τε, εἰ μὴ π-
„ νας ἄλλας πέμψῃς Ἀχαιοὺς τὸ πᾶσι, ἴσθ
„ ἡμέας ἐκλείψοντες τὴν τάξιν. ὁ μὲν δὲ σφί ταῦ-
τα ἀπήγγελε. Πανσθενῆς δὲ ἀπεπερᾶτο τὸ Ἕλλη-
νων, εἰ πινες ἐθέλοιν ἄλλοι ἐθέλοντάς ἱέναι πρὸς
τὸ χῶρον τῶτον ἔ πᾶσι δὲ Ἀχαιοὶ Μεγαρεῦσι.

Sed parit eis Mardonius & laudat. Ex Isthmo transeunt
per Eleuthina Græci ad Erythras & Cithæronis radices, ubi
ab equitatu Persico pressi Megarenses petunt subsidium.

fendendum se convertere, veriti ne sibi
quoque vulnera inferrentur, ita retro
abscesserint, tanquam à Mardonio iussi:
an experiri voluerit num quid isti robo-
ris haberent. Post abscessum autem equi-
tatus, missio ad eos præcone, Mardonius
ita inquit, Bono estote Phocenses ani-
mo: viros enim strenuos vos esse de-
distis specimen, non tales quales ego au-
dieram. Quo magis alacri animo tolera-
te hoc bellum. non enim aut me bene-
ficiis aut regem vincetis. Hactenus quæ
circa Phocenses sunt gesta. Lacedæmo-
nii ubi ad Isthmum venire, illic castra
communieri. quod quum audirent cete-
ri Peloponneses, quibus meliora cordi
erant, alii quoque cernerent Spartiatis
egressos, indignum putaverunt à Lacedæ-
monis se in exeundo superari. itaque
quum pulchre litatum esset, cuncti ex
Isthmo profecti sunt & Eleusinem per-
veniunt: ubi quum factis sacris etiam
pulchra fuissent exta, ire perrexerunt;
cumque illis Athenienses à Salamine trans-
mittentes, & in Eleusine admixti. Isti
posteaquam ad Erythras Boeotiæ venire,
cognito barbaros ad Asopum castra ha-
bere, inito de hac re consilio, è regio-
ne tetenderunt ad Cithæronis radices.
In quos Mardonius, quod in campum
non descenderent, omnem immittit e-
quitatum, cui præerat Masistius (à
Græcis Macisius dictus) vir apud Per-
sas inclytus, Nisæo equo insidens, au-
reo freno & aliis insignibus eximie orna-
to. Equites ubi appropinquarunt Græ-
cis, per turmas aggressi, multum detri-
menti inferebant, & feminas eos appel-
labant. Erant forte Megarenses ea parte
collocati, qua nulla alia magis oppu-
gnari nullaque magis ab equitatu adiri
poterat: hanc, impressione facta equi-
tum, Megarenses quia premebantur,
mittunt ad duces Græcorum præconem,
qui ita, quum venit, verba fecit, Me-
garenses ajunt, viri focii, Nos excipi-
endo hostium equitatu impares sumus,
qui soli tenemus hanc in qua colloca-
ti sumus omnino stationem: ubi hacte-
nus tametsi pressi, tamen strenue for-
titerque resistimus. nunc nisi alios no-
bis substituat, qui excipiant pugnam,
scitote nos ab acie discessuros. Hæc ubi
præco nunciavit, Pausanias experiri fe-
cit Græcos, siqui alii ultro ad locum i-
rent, ut Megarensibus succederent. Re-
cu-

Quod præstant Athenienses ecce duce Olympodoro, & Masistum occidunt equo potiti, mox & cadaverē, unde luctus Persarum.

CALLIOPE, LIBER IX. 517

cusantibus ceteris, Athenienses susceperunt hoc munus, videlicet eorum trecenti delecti, quibus præerat Olympodorus Lamponis filius. Hi fuere qui succederent, & præ aliis Græcis ad Erythras castra habentibus in aciem compositi fuerunt, sagittariis assumptis. qui quum aliquamdiu pugnassent, hic fuit pugnae exitus: Impressionem faciente per turmas equitatu, equus Masistii, ut erat præ aliis eminens, sagittâ latera ictus est: quo dolore in pedes erectus, Masistium excussit. Collapsum confestim Athenienses urgent: & tum equumprehendunt, tum hominem sese defensantem interimunt, quum aliquamdiu non potuissent. Ita enim erat armatus: scilicet intus gerebat thoracem aureis squamis confectum, desuper purpuream tunicam. Ejus thoracem quum ferirent, non prius aliquid profecerunt, quam quidam reanimadversa illum percussit in oculo. Ita Masistius collapsus interiit. Hæc autem res latebat alios equites. non enim eum aut ab equo cadentem viderant aut occumbentem. & quum in prælio fieret nunc recessus, nunc subvectio, quod actum erat non cognovere, sed postquam constitere, quia nemo ipsis imperabat, statim desideraverunt: cognitoque quod gestum erat, mutuo se adhortati, omnes in hostem equos admiscere, ut cadaver eriperent.

23 Eos autem conspicati Athenienses non jam turmatim sed universos pariter irruerunt, ceterum exercitum inclamaverunt. Sed dum omnis peditatus auxilio veniebat, interea cietur acre prælium de cadavere. Quamdiu igitur soli erant isti trecenti, multo inferiores erant, & cadaver deferebant: at ubi præsidio venere copiae, non amplius perstiterunt equites, neque illis colligit mortuum eripere, sed alios super illum è suis amiscere. Digressi illinc duo circiter stadia, consultantes quid facto opus esset, decrevere sibi carentibus præfecto eundem ad

24 Mardonium. Ubi in castra redire, maximus luctus cum omnem exercitum, tum vero Mardonium cepit, extincti Masistii: & seipfos & equos & jumenta tondentes ejulatu tristissimo usi sunt, ita ut ejus echo omnem Bœotiam pervaserit, utpote amisso viro secundum Mardonium honoratissimo tam apud Persas quam apud regem. Et barbari quidem suo more Masistium defunctum honorabant.

ὁ βελομένων τῶν ἄλλων, Ἀθῆναιοι ὑπεδέξαντο, καὶ Ἀθῆναιων οἱ τριηκῆστοι λογάδες, τῶν ἐλοχῆρας Ὀλυμπόδωρ ὁ Λάμπωνος. οὗτοι ἔσαν οἱ τε ὑποδεχόμενοι, καὶ οἱ πρὸ τῶν ἄλλων τῶν παρεόντων Ἑλλήνων ἐς Ἐρυθρὰς παχύντες, τὰς πρῶτας προσελόμενοι. μαχομένων δὲ σφῶν ὅτι χρονον, τέλος τοιόνδε ἐγένετο ὅτι τῆ μάχης. προσβαλόντες τὸ ἴππεα κατὰ τέλος, ὁ Μασίστιος πρὸς τῶν ἄλλων ἵππων βάλλεται τοξεύματι τὰ πλάγῃ· ἀλγήσας δὲ, ἵσταται ὀρθός, καὶ δοπείσεται τὸ Μασίστιον. πεσὼν δὲ αὐτῷ οἱ Ἀθῆναιοι αὐτίκα ἐπεκείατο· τὸ δὲ ἵππον αὐτὸν λαμβάνοντες, καὶ αὐτὸν ἀμυνόμενον κτείνουσι, κατὰ δὲ χάσας ἐδιωκόμενοι. ἐνεσκέυαστο γὰρ ἔτι· ἐντὸς θώρακα εἶχε χρύσειον λεπίδα πέντε· κατὰ περὶ δὲ θώρακα, κιβῶνα φοινίκιον ἐνεδεδυκέε. τύπλοντες δὲ ἐς τὸ θώρακα αὐτοῦ, ἐπὶ δὲ ἔδον· πρὶν γὰρ δὴ μαθὼν τις τὸ ποιεύμενον, πᾶσι μὲν ἐς τὸ ὄφθαλμόν· ἔτι δὲ ἔπεσε τι καὶ ἀπέθανε· πάντες δὲ κως γινόμενα ἐλελήθη τὰς ἄλλας ἵππιας. ἔτι γὰρ πεσόντες μὲν εἶδον ὅτι ἵππεα, ἔτι δοπθνήσκοντες. ἀναχωρήσιός τε γινόμενης ἐς ὑποστροφῆς, σὺν ἑμαυτοῖς τὸ γινόμενον· ἐπεὶ τε δὲ ἔστησαν, αὐτίκα ἐπὶ ἔστησαν, ὡς σφῶας ἔδεις μὴ ὁ πῖσων. μαθόντες δὲ τὸ γεγονός, διψοκλυδίμενοι, ἤλαυνον τὰς ἵππους πάντες, ὡς ἂν τὸ νεκρὸν ἀνελοίαιτο. ἰδόντες δὲ οἱ Ἀθῆναιοι σκῆπτρον κατὰ τέλος προσλαίονοντας τὰς ἵππιας, ἀλλὰ πάντας, τὴν ἄλλην στρατὸν ἐπεκείατο. ἐν ᾧ δὲ ὁ πῖσος ἅπας ἐπεβοήθει, ἐν τῇ τῇ μάχῃ ὅξεια πρὸς τὸ νεκρὸν γίνετο. ἕως μὲν νῦν μοιῶσι ἔσαν οἱ τριηκῆστοι, ἐσθῆντό τε πολλόν, καὶ τὸ νεκρὸν ἀπέλιπον· ὡς δὲ σφι τὸ πλῆθος ἐπεβοήθησε, ἔτι δὲ σκῆπτρον οἱ ἵππιας ἐπὶ μενον, ἐδὲ σφι ἐξεγένετο τὸ νεκρὸν ἀνελείναι, ἀλλὰ πρὸς ἐκείνῳ ἄλλας προσπαύλεσαν τὰ ἵππων. δοπρήσαντες ὡς ὅσον τε δύο στάδια, ἐβηλεύνοντο, ὅ, πρὸς ἑαυτοῖς εἶη ποίεον· ἐδόκεε δὲ σφι, ἀναρχίης ἐξῆς, ἀπελαύνειν παρὰ Μαρδόνιον. Ἀπικόμενης δὲ τῆ ἵππιας ἐς τὸ στρατόπεδον, πένθος ἐποίησαντο Μασίστιος πᾶσά τε ἡ στρατὸς καὶ Μαρδόνιος μέγιστον· σφῶας τε αὐτοὺς κτείνοντες, καὶ τοὺς ἵππους καὶ τὰ ὑποζύγια, διωγῇ τε χρεώμενοι ἀπώλετο. ἅπασαν γὰρ τὴν βοιωτίαν κατέχευε ἡχώ, ὡς ἀνδρὸς δοπλομένη μετὰ γὰρ Μαρδόνιον λογιμώτατα πρὸς τὴν Πέρσῃ καὶ βασιλείῃ. οἱ μὲν νῦν βάρβαροι τρὸς τῷ σφετέρῳ δοπθάνοντες ἐπίμων Μασίστιον.

T t t 3 O i

a ἰχθυὶς τῆ μάχης. b Vox αὐτῶ abest à MS. c MS. habet ἀπέρχον.

οἱ δὲ Ἕλληες, ὡς τὴν ἵππον ἰδέσθαι οὐκ ἐβόησαν, καὶ δεξάμενοι ὥσπερ, ἐπαρήσαν τε πολλῶν μάλλον· καὶ πρῶτα μὲν ἐς ἀμαξάν ἐσφέντες τὸν νεκρὸν, ὥσπερ πρὸς τάξιν ἐκόμισον· ὁ δὲ νεκρὸς ἔην θύης ἄξιον, μεγάλην εἵνεκα, καὶ κάλλειον. τῶνδε εἵνεκα καὶ ταῦτα ἐποίηον, ἐκλείποντες τὰς τάξεις ἐφοίων· θρηνησάμενοι Μασίσιον. μὲν γὰρ, ἔδοξε σφὶ ὀπικαταβῆναι ἐς Πλαταιάς. ὁ γὰρ χῶρον ἐφαίνετο πολλῶν ἐὼν ὀπιτηδεύερός σφιν ἐστρατοπεδεύεσθαι ὁ Πλαταικὸς ἔξ Ἐρυθραίας, καὶ τε ἀλλὰ, καὶ εὐδρότερον. ἐς τὸν δὴ τὸ χῶρον, καὶ ὅτι τὴν κρίνῃ τὴν Γαργαφίην, τὴν ἐν τῷ χῶρῳ τῷδε ἔσται, ἔδοξε σφιν χρεῶν εἶναι ἀπικέσθαι, καὶ διαταχθῆναι ἐστρατοπεδεύεσθαι ἀναλαβόντες γὰρ πᾶσι ὅπλα, ἥσαν δὲ τῆς ὑπερείης ἔξ Κιθαρῶν ὡς ἴσας ἐς τὴν Πλαταιίδα γλῶ· ἀπικέμενοι γὰρ, ἐπάσοντο κατὰ εἴνεα, πλεονάζοντες τὴν κρίνῃ τὴν Γαργαφίην, καὶ ἔξ τεμένεος ἔξ Ἀνδροκράτεος ἔξ ἥρωος, δι' ὅχθων τε οὐκ ὑψηλῶν, καὶ ἀπὸς χωρίων. Ἐνθαῦτα ἐν τῇ διατάξει ἐγένετο λόγων πολλῶν ὠδισμὸς Τεγεαίων τε καὶ Ἀθηναίων. ἐδικαίεον γὰρ αὐτῶν ἑκάτεροι ἔχθρην τὸ ἕτερον κίεσθαι, καὶ καινὰ καὶ παλαιὰ ὥσπερ ἐροῦντες ἔργα. τῶν μὲν, οἱ Τεγεαῖται ἔλεγον ταῦτα, « Ἡμεῖς αἰεὶ κατε ἀξιεύμεθα παύσης τῆς κρίσεως », « ἐκ τῆς συμμάχων ἀπάντων, ὅσων ἴδη ἐξοδοί », « καινὰ ἐγένοντο Πελοποννησίοις καὶ τὸ παλαιόν », « καὶ τὸ νέον, ἐξ ἐκείνων ἔξ ἡρόντος ἐπὶ Ἡρακλείδῃ ἐπὶ ἡρώων γὰρ ἔξ Ἐυρυπιδέος θάνατον », « κατιόντες ἐς Πελοπόννησον. τότε εὐρόμεθα τῶν », « τοῦ, δὲ πρῆγμα τοιόνδε, ἐπὶ μετ' Ἀχαιῶν », « καὶ Ἰώνων τῶν τότε ἐόντων ἐν Πελοποννήσῳ », « ἐκκορήσαντες ἐς τὸ Ἰσθμὸν, ἰζόμεθα ἀντίοι », « τοῖσι κατιόνσι. τότε ὦν λόγος Ἰλλῶν ἀγορεύουσαν, ὡς χρεῶν εἴη τὸ μὲν στρατὸν τῶν », « στρατῶν μὴ ἀνακινδυνεύειν συμβαλόντα· ἐκ γὰρ », « ἔξ Πελοποννησίων στρατοπέδων, τὸ ἂν σφείων », « αὐτῶν κρίνωσι εἶναι ἄριστον, τῶν οἱ μυ », « νομαχῶν ὅτι διακαίμενοι. ἔδοξε τε τοῖ », « σιν Πελοποννησίοις ταῦτα εἶναι πειρία, καὶ », « ἔταμον ὅρκιον ὅτι λόγῳ τοιῷδε· ἡ μὲν Ἰλλ », « λος νικήσῃ τὴν Πελοποννησίων ἡγεμόνα, καί », « εἶναι Ἡρακλείδης ὅτι τὰ πατρῷα· ἡ μὲν γὰρ », « νικήσῃ, τὰ ἔμπαλιν Ἡρακλείδης ἀπαλλάσ », « σσεται, καὶ ἀπάγει τὴν στρατὸν ἑκατόν τε », « ἐπὶ μὴ ζητήσῃ κάτοδον ἐς Πελοπόννησον. », « παρεκρίθη τε δὴ ἐκ πάντων συμμάχων ἐθε », « λοντῆς

Hinc aucta & stimolata virtus Graecorum. ut ad Plataas transirent. Tegeatæ vindicant sibi alterum cornu. Fons Gargaphie. Androcrates heros. Heraclidæ sub Hyllō.

bant. Græci autem, postquam equitatum invadentem exceperere, & exceptum repulere, tum multo sunt audaciores effecti, tum ante omnia cadaver plaustris impositum per ordines circumtulērunt. erat autem spectaculo digna proceritatis ac formæ gratia. Idcirco etiam istud faciebant; relictis ordinibus ad intuendum Mafitium pergebant. Dehinc censuerunt ad Plataeas descendendum, quod sibi Plataeensis ager multo videbatur opportunior habendis castris quam Erythræus, cum propter alia, tum propter aquæ ubertatem. Ad eum locum & ad fontem Gargaphien, qui ibidem est, decreverunt abeundum esse, & bene dispositos metari castra; & sumptis armis ierunt per radices Cithæronis circum Hyfias in agrum Plataensem. Eo quum pervenire, ordinati sunt nationatim proxime fontem Gargaphien, & fanum Androcratis herois, per non editos tumulos & locum planum. Ibi in disponendis nationibus magna sane altercatio extitit inter Tegeatas & Athenienses, utroque se dignos qui alterum cornu tenerent arbitantes, & sua facinora præclara tum recentia tum prisca referentes. Dicebant quidem his verbis Tegeatæ, Hoc nos semper digni loco, ubi staretur, è sociis omnibus habiti sumus, quotiescunque à Peloponnesibus communiter in externas peregrinationes itum est, & proxime, & quondam, jam inde ex quo Heraclidæ post mortem Eurysthei sunt conati in Peloponnesum redire. quo tempore hanc dignitatem assequuti sumus ob hanc rem gestam. Posteaquam cum Achæis & Ionibus, qui tunc Peloponnesum incolebant, nos auxiliarii in Isthmum profecti confedimus adversus eos qui redibant; tunc Hyllus orationem habuit, non expedire ut uterque exercitus confligendo periclitaretur: sed ut ex Peloponnesi exercitu quem suorum judicarent præstantissimum esse, is secum singulari certamine dimicaret conceptis legibus. Placuitque ita fieri Peloponnesibus, & jusjurandum in hæc verba dederunt; Si vinceret Hyllus Peloponnesium ducem, ut Heraclidæ in paterna reverterentur; sin victus esset, retro Heraclidæ cederent, & exercitum abducerent, neve per annos centum de redeundo in Peloponnesum agitent. Ab omnibus sociis ad eam rem voluntarius electus

Hyllædes. Heraclidæ fugerunt contumeliam Mycenæ-
orum & Euryſthei. Argivi ad Thebas cum Polynice ex-
iit Eleufinæ ſepulti. Amazonides à Thermodonte fluvio.

CALLIOPE, LIBER IX. 519

ctuseſt dux atque idem rex noſter Eche-
mus Aëropi filius, Phegei nepos, qui
ſingulari congreſſus certamine Hyllum
interemit. Ex quo factò nos cum alia de-
cora magna inter ejus ætatis Pelopon-
neſes aſſequuti ſumus, quæ adhuc ob-
tinemus, tum hoc, ut alteri cornu præ-
ceſſemus quoties communiter itur in ex-
peditionem. Et vobis quidem Lacedæ-
monii non adverſamur, ſed optionem ce-
dentes utri cornu præceſſe malitis indul-
gemus: alteri vero cornu ut nos præſi-
mus, dicimus convenire, quemadmo-
dum in anteriore tempore. Etiam vero
citra hoc factum quod narratum eſt, A-
thenienſibus ſumus digniores, qui hujus
ordinis decus obtineamus: quippe qui
proſpere & multa vobiſcum, viri Spar-
tiatæ, certamina decertavimus, & mul-
ta cum aliis. Quo fit ut æquius ſit nos
alterum cornu tenere quam Athenien-
ſes: à quibus non tales geſtæ res ſunt
quales à nobis, neque recentes neque
27 vetuſtæ. Hæc Tegeatæ. Ad quæ hunc in
modum reſponderunt Athenienſes, Sci-
mus quidem has copias pugnandi cum
barbaro, non altercandi gratia eſſe con-
tractas; tamen quoniam Tegeata refer-
re conſtituit præclara facinora tum vetu-
ſta tum nova, quæ per omne tempus ab
utriſque edita ſunt, neceſſe habemus &
nos exponere apud vos, unde nobis pa-
trium ſit, dum publice utiles ſumus,
ſemper eſſe primis potius quam Arca-
dibus. Heraclidas, quorum ducem iſti
apud Iſthmum ſe prædicant interfeciſſe,
primo quidem ejeçtos prius ab omnibus
Græcis, quos illi adibant fugientes fer-
vitutem Mycenæorum, nos ſoli excepi-
mus; & EUryſthei injuriam una cum
eiſdem pugnando propulſavimus, victo-
riæque potiti ſumus de iis qui tum Pelo-
ponneſum tenebant: deinde Argivos,
qui ad Thebas cum Polynice militave-
rant, vita defunctos & inſepultos, du-
cta in Cadmeos expeditione dicimus re-
cepiffe ſua cadavera & in noſtra terra a-
pud Eleuſinæ humaviſſe. Jam vero no-
ſtrum præclarum facinus extat etiam in
Amazonidas, quæ à flumine Thermo-
donte aliquando in Atticam terram ex-
currere. Ac quidem in laboribus Troicis
nequaquam fuimus ſegnes. Sed nihil ad-
modum proficit horum feciſſe mentio-
nem. etenim qui tunc egregii fuere, ii-
dem nunc queant eſſe inertiores, & tunc in-

λοντὴς Ἐχεμὸς ὁ Ἡρόπης ἔφηγε, στρα-
τηγὸς περὶ τῶν καὶ βασιλεὺς ἡμέτερος· καὶ ἐμὴν
νομάχησέ περὶ καὶ ἀπέκτεινε Ἴλλον. ὅτε ταῦτα ἔ-
ργα εὐρόμεθα ἐν τοῖσι Πελοποννησίοις τοῖσι
τότε καὶ ἄλλα γέρεα μεγάλα, καὶ ἀσπιδόεμεν
ἔχοντες, καὶ ἔκ κερεῖται ἑπὶ τῶν αἰεὶ ἡγεμονεύον,
κρινῆς ἐξοδὸς γανομένης. ὑμῖν μὲν νῦν, ὦ Λα-
κεδαιμόνιοι, ὅτε ἀντιέμεθα, ἀλλὰ διδόντες
αἵρεσιν ὁκότερα βάλετε κέρεα ἄρχην, πα-
ρεμεν· ἔτι ἑπὶ τῶν Φαμέν ἡμέας ἰκνέεσθαι ἡ-
γεμονεύειν, κατὰ περ ἐν τῷ παρόντι χρόνῳ.
χωρὶς περὶ ταῦτα ἔειπεν ἡγεμονεύον ἔργα, ἀξιονι-
κῆτοροι εἰμὲν Ἀθηναιῶν παύσειν τὴν πύξιν ἐ-
χειν. πολλοὶ μὲν γὰρ περὶ καὶ εὐ ἔχοντες πρὸς
ὑμῶν ἡμῖν ἄνδρες Σπαρτιάται ἀγωνες ἀγω-
νίδαται; πολλοὶ δὲ καὶ πρὸς ἄλλους. ἔγωγε ὦν
ἡμέας δίκαιον ἔχον τὸ ἑπὶ τὸν κέρας, ἥπερ
Ἀθηναιῶν. εἰ γὰρ σφίσι ἐστὶ ἔργα οἷά περ ἡμῖν
κατεργασμένα, ἔτι ὦν καινὰ, ἥτε παλαιὰ.
οἱ μὲν πάντα ἔλεγον. Ἀθηνῆες δὲ πρὸς ταῦ-
τα ὑπεκρίναντο τάδε, Ἐπιστάμεθα μὲν σύνο-
δον τιθεῖν μάχης εἵνεκα συλλεγόμενοι πρὸς τὴν
βάρβαρον, ἀλλ' εἰ λόγων· ἐπὶ δὲ ὁ Τεγεά-
της παρεθήκε παλαιὰ καὶ καινὰ λόγον τὰ ἐ-
κατέρωθεν ἐν τῷ παντὶ χρόνῳ κατεργασθαι χρη-
στὰ, ἀναγκαίως ἡμῖν ἐχρὶ δηλώσει πρὸς ὑ-
μῶν, ὅθεν ἡμῖν πατρώϊον ἐστὶ, εἴστι χρηστοί-
σι, αἰεὶ πρώτοι εἶναι μᾶλλον ἢ Ἀρκάσι. Ἡ-
ρακλείδας, τῶν Φασί ἐπι δαρκτοῖναι τὸν
ἡγεμόνα ἐν Ἰσθμῷ, τῶν μὲν, ταῦτα πρὸς
ἑπὶ τὸν ἐξελαιωμένους ὑπὸ πάντων τῶν Ἑλλή-
νων, ἐς τὰς ἀπικρία Φειζονίους δαλοσύναι
πρὸς Μυκηνῶν, μοῦνοι ὑποδεξάμενοι,
τὴν Εὐρυπείην ὑβριν κατέλοιπον, σὺν κεί-
νοισι μάχην νικήσαντες τὰς τότε ἐχόντας Πε-
λοπόννησον· τῶν δὲ, Ἀργίους τὰς μετὰ Πο-
λυεῖναι ὅτι θύβας ἐλάσαντας, τελευ-
τήσαντας τὸν αἰῶνα, καὶ ἀτάφους καίμενας,
στρατοδυσάμενοι ὅτι τὰς Καδμείας, ἀνελέσθαι
τε τὰς νεκρὰς Φαμέν, καὶ θάψαι τῆς ἡμε-
τέρας ἐν Ἐλιδῶνι. ἐπὶ δὲ ἡμῖν ἔργον εὐ ἔχον
καὶ ἐς Ἀμαζονίδας, τὰς δαρκτοῖναι τὰς δαρκ-
τοῖναι πρὸς τὸν ἑσθλάσας κατὰ ἐς γλῶ-
τὴν Ἀθηνῶν. καὶ ἐν τοῖσι Τρωϊκοῖσι πόνοισι
ἑδάμων ἐλαπόμεθα. ἀλλ' εἰ γὰρ περὶ παρόντι τε-
τιῶν ὅτι μεμνησθαι. καὶ γὰρ ἂν χρηστοί· τότε
ἑόντες, ὡς τοῖσι νῦν ἂν εἶεν φλαυρότεροι· καὶ
τότε ἑόντες φλαῦροι, νῦν ἂν εἶεν ἀμείνονες.

πα-

„παλαιῶν μὲν νῦν ἔργων ἄλις ἔσω· ἡμῖν δ',
 „εἰ μὴδὲν ἄλλο ἐστὶ δοποδεδωγμένον, ὥσπερ ἐστὶ
 „πολλὰ τε καὶ εὖ ἔχοντα, εἰ ποίοισι καὶ ἄλλοισι
 „Ἑλλήων, ἁλλὰ καὶ δὴ τὸ ἐν Μαραθῶνι ἔρ-
 „γῳ ἄξιοι εἶμεν τῶν τὸ γέρας ἔχειν, καὶ ἄλ-
 „λα πρὸς τῷ· οἱ πνὲς μοῦνοι Ἑλλήων δὴ
 „μοῦνομαχῆσαντες τῷ Πέρσῃ, καὶ ἔργῳ πο-
 „σῆτον ὀπιχειρήσαντες, ἀντιεγρόμεθα, καὶ ἐ-
 „νικήσμεν ἐθνεα ἕξ τε καὶ πωτεράκοντα. ἀρ'
 „ὧς δίκαιοι εἶμεν ἔχον παύτῃ τῷ τάξιν δὴ
 „τῆς μοῦνης ἔργῳ; ἀλλ' ὧς ἐν τῷ ποιῶδε
 „τάξι· εἵνεκα πασιάζειν πρὸς. ἄρτιοι εἰ-
 „μὲν περὶδοι ὑμῖν, ὡς Λακεδαιμόνιοι, ἵνα
 „δοκέῃ ὀπιτηδεύεσθαι ἡμέας εἶναι ἐστῆναι, καὶ
 „κατ' ὧς πινᾶς. πάντῃ γὰρ πεπαγμένοι, πρὸς
 „σῆμεθα εἶναι χρῆστοι. ἐξηγήσῃ δ' ὡς περὶ
 „νων. Οἱ μὲν παῦτα ἀμείβοντο· Λακεδαιμο-
 „νίων δ' ἀνέβωσεν ἅπαν τὸ στρατιωτικὸν Ἀθηνῶν
 „ἀξιονικητέρους εἶναι ἔχειν τὸ γέρας ἢ περὶ Ἀρκά-
 „δας. ἔτω δὲ ἔχον οἱ Ἀθηνῶν, καὶ ὑπερε-
 „βάλοντο τὰς Τεγεάτας. μετὰ δ' οἱ παῦτα, ἐπισ-
 „συντο ὡς οἱ ὀπιφωγῶντες τε καὶ οἱ δὲ χιλι-
 „στῆτες Ἑλλήων. τὸ μὲν δεξιὸν γέρας εἶχον
 „Λακεδαιμονίων μύριοι· τετάρτων δ' οἱ τὰς πεντα-
 „κισχίλιους ἔχοντες Σπαρτιάτας ἐφύλασσαν ψιλοὶ
 „τῶν εἰλωτῶν πεντακισχίλιοι καὶ τρισμύριοι, οὗτοι
 „ἄνδρα ἕκαστον ἐπὶ πεπαγμένοι. περὶ τῆς δὲ
 „σφίς εἰλοντο ἐστῆναι οἱ Σπαρτιάται τὰς Τεγεάτας,
 „καὶ πρὸς εἵνεκα καὶ ἀρετῆς. τετάρτων δ' οἱ ἔσαν
 „ὅλῳ χιλιοὶ καὶ πεντακισχίοι. μετὰ δ' οἱ τῆς
 „ἱερᾶς Κορινθίων πεντακισχίλιοι. οὗτοι δὲ σφίσι
 „ἔφροντο οὗτοι Παιονίᾳ ἐστῆναι Ποτιδαίων τῶν
 „ἐκ Παλλήνης τὰς παρὲν τὰς Τεγεάτας. τε-
 „τάρτων δ' οἱ ἔχοντες ἱερᾶς Ἀρκάδας ἑξακισχίλιοι
 „ἔχοντες· τετάρτων δ', Σικυωνίων τετρακισχίλιοι. τε-
 „τάρτων δ' οἱ ἔχοντες, Ἐπιδαυρίων ὀκτακισχίοι. οὗτοι
 „δ' οἱ τῆς Τροϊζωνίων ἑξακισχίλιοι· Τροϊ-
 „ζωνίων δ' οἱ ἔχοντες, Λεπρεαίων ὀκτακισχίοι.
 „τετάρτων δ', Μυκηνῶν καὶ Τυρινῶν πεντα-
 „κισχίοι. τετάρτων δ' οἱ ἔχοντες, Φλιάσιοι χιλιοὶ.
 „οὗτοι δ' οἱ τῆς ἑσπερίας Ἑρμιονέας τετρακισχίοι.
 „Ἑρμιονέων δ' οἱ ἔχοντες ἱερᾶς Ἐρετριέων τε
 „καὶ Στυρέων ἑξακισχίοι. τετάρτων δ' οἱ Χαλκιδέες
 „τετρακισχίοι. τετάρτων δ', Ἀμπερακιστῶν πεντα-
 „κισχίοι. μετὰ δ' οἱ τῆς Λοκασίων καὶ Ἀνακτο-
 „ρίων ὀκτακισχίοι ἔσταν. τετάρτων δ' οἱ ἔχοντες,
 „Παλῆες οἱ ἐκ Κεφαλληνίας ὀκτακισχίοι. μετὰ δ' οἱ
 „τῆς Αἰγινήτων πεντακισχίοι ἐτάχθησαν. οὗτοι δὲ

instrenui, nunc sint meliores. Itaque fa-
 tis sint de rebus prisca ista. Ut nullæ
 autem res aliæ nobis gestæ sint, quæ mul-
 tæ & præclaræ sunt, si ullis etiam aliis
 Græcorum, certe ob rem in Maratho-
 ne gestam digni sumus qui hoc decus &
 alia insuper obtineamus: qui soli Græ-
 corum per nos cum Persa dimicavimus,
 & rem tantam aggressi, victores evasi-
 mus, sex & quadraginta nationibus su-
 peratis. quo solo nomine an non merui-
 mus, ut hunc loci honorem iuste conse-
 quamur? Verum non decet in hac rerum
 condicione de ordine contendere: ubi-
 cunque & juxta quoscunque vobis, La-
 cedæmonii, videbitur appositissimum
 nos stare, illuc euntes obtemperabimus.
 Ubicunque enim loci nos collocati fue-
 rimus, conabimur strenui existere. ita-
 que ducite nos, tanquam vobis paritu-
 ros. Hæc quum pro sua parte dixissent
 Athenienses, cunctus Lacedæmoniorum
 exercitus succlamavit digniores qui cor-
 nu tenerent Athenienses quam Arcades.
 Ita Athenienses Tegeatis superiores ha-
 buere cornu. Mox hunc in modum or-
 dinati sunt & qui supervenere Græco-
 rum, & qui à principio venerant: Dex-
 trum cornu tenebant Lacedæmoniorum
 decem millia: quorum quinque millia e-
 rant Spartiatæ, quos custodiebant leviter
 armata triginta quinque hilotarum mil-
 lia, septenis circa singulos viros colloca-
 tis. Applicuerant autem sibi Spartiatæ
 Tegeatas, ut proximi starent, honoris &
 virtutis ergo, numero mille & quingen-
 tos armatu pleno. Secundum hos stabant
 Corinthiorum quinque millia. Prope ip-
 sos impetraverant ab Pausania stare tre-
 centos Potidæatas eorum qui ex Pallene
 erant. Juxta hos stabant Arcades Orcho-
 menii sexcenti: juxta hos Sicyoniorum
 tria millia. His adpositi erant Epidauri-
 orum octingenti: super hos locati erant
 Troezenii mille. juxta Troezenios du-
 centi Lepreatæ. post hos Mycenæorum
 & Tirynthiorum quadringenti. Secun-
 dum hos, mille Phliasii: dehinc Her-
 mionenses trecenti. juxta Hermionenses,
 Eretrienfium & Styrenfium sexcenti.
 juxta hos, Chalcidenfes quadringenti.
 post hos, Ampraciatarum quingenti.
 post eos, Leucadorum & Anactoriorum
 octingenti. Hos sequebantur Palæenses
 ex Cephallenia, ducenti. post hos in-
 structi Æginetarum quingenti. juxta hos
 Me-

Numerus ejusdem, & qui in Persica acie singulis fuerunt oppositi.

Megarensium tria millia, quibus adstant Platæenses sexcenti. Ultimi & iidem primi stabant Athenienses, lævum tenentes cornu, octo millia, duce Aristide Lyfimachi filio. Hi omnes, prætereos qui septeni circa singulos ab Spartanis statuti erant, fuerunt numero triginta octo millia & septingenti. Gravis quidem armaturæ omnes, adversus barbarum contracti, tot erant. Leviter vero armati, triginta quinque millia, septeni circa singulos Spartiatis collocati, quorum unusquisque ad pugnandum erat instructus. Ceterorum autem Lacedæmoniorum ac Græcorum leviter armati, utpote viro uno circa virum unumquemque stante, triginta quatuor millia quingenti. Summa igitur totius levis armaturæ, quæ pugnare posset, sexaginta novem millia quingenti. Totus autem Græcus exercitus qui ad Platæas coit pugnæ aptus, tam levis quam gravis armaturæ, fuit centum & decem millium, minus mille & octingentis. Sed numerus centum & decem millium explebatur ab Thespiensibus, qui aderant; quippe etiam Thespienſes in exercitu superstites ad mille & octingentos, qui nec ipsi arma habebant. Et hi quidem ad flumen Aſopum positi castra metabantur. Barbari vero qui cum Mardonio erant, posteaquam Masistium eluxerunt, cognito Græcos apud Platæas esse, & ipsi ad Aſopum qui illac fluit, ita sunt e regione à Mardonio collocati: Adversus quidem Lacedæmonios Persæ, qui quia copia antecedeabant, & in ordines plures erant digesti, usque ad Tegeatas opponebantur: ita ut quod robustissimum in exercitu erat, id omne contra Lacedæmonios; quod infirmius, id contra Tegeatas esset. Hæc faciebat Mardonius Thebanorum indicio atque admonitu. Juxta Persas autem collocavit Medos, ut ex adverso essent Corinthiis & Potidæatis & Orchomeniis & Sicyoniis. Post Medos collocavit Bactrios ex adverso Epidauriorum & Trœzeniorum & Lepreatarum ac Tirynthiorum, Mycenæorumque & Phliasiarum. Secundum Bactrios collocavit Indos ex adverso Hermionensium & Eretrienſium Styrenſiumque & Chalcidensium. Post Indos statuit Sacas oppositos Ampraciatis, & Anaſtoriiis, & Leucadiis, & Palenſibus, & Ægineſtis. Post Sacas posuit ex adverso Atheni-

CALLIOPE, LIBER IX. 521

δὲ τῆς ἐπείσεως Μεγαρίων περιγίλοι· εἶχον δὲ τῆτων, Πλαταιέες ἑξακῆστοι. πλεονῶσι δὲ ἑπῶσι Ἀθηναῖοι ἐπείσεοντο, κέρως ἔχοντες τὸ εὐώνυμον, ὀκτακίχλιοι· ἐσρατήγει δὲ αὐτῶν Ἀρεστίδης ὁ Λυσιμάχης. οὗτοι, πολλὴ τ' ἐπὶ αὐτοῖς ἕκαστον πεποιημένων Σπαρτιάτησι, ἔσαν ὁπλίται, σύμπαντες ἔοντες ἀριθμὸν τρεῖς μυριάδες, καὶ ὀκτὼ χιλιάδες, καὶ ἑκατοντάδες ἐπὶ. ὁπλίται μὲν οἱ πάντες συλλεγόντες ὅτι τὸ βάρος, ἔσαν ποῦτοι. Φιλῶν δὲ πολλοὶ μὲν τῶν περὶ τὸν Σπαρτιάτην πεζοὶ, πεντακίχλιοι καὶ τρισμύριοι ἄνδρες, ὡς ἐόντων ἐπὶ αὐτοῖς ἕκαστον ἄνδρα· καὶ τῆτων πᾶς τις παρήρητο ὡς ἐς πόλεμον. οἱ δὲ λοιπὴν Λακεδαιμονίων ἑκκατὼν Φιλοῖ, ὡς εἰς αὐτοῖς ἕκαστον ἑὸν ἄνδρα, πεντακῆστοι ἑπὶ πρῶτοι κίχλιοι ἑκκατὼν τρισμύριοι ἔσαν. Φιλῶν μὲν δὲ τὸ ἀπὸ πηλίων μαχίμων μὲν τὸ πολλοὶ ἐξ τῶν μυριάδων, καὶ ἐνέα χιλιάδες, καὶ ἑκατοντάδες πέντε. δὲ σύμπαντες δὲ ἑκκατὼν τρισμύριοι ἑπὶ πρῶτοι Πλαταιῶν σὺν τοῖς ὁπλίταισι καὶ Φιλοῖσι τοῖσι μαχίμοις, ἑνδεκά μυριάδες ἔσαν, μῆς χιλιάδων, πρὸς δὲ ὀκτακῆστων ἀνδρῶν καταδέχοντο. σὺν δὲ Θεσπείων τοῖσι παρεῖσι ἐξεπληρῆντο αἱ ἑνδεκά μυριάδες. παρήσαν γὰρ ἑ Θεσπείων ἐν τῷ στρατοῦν οἱ περὶ αὐτοὺς, ἀριθμὸν ἐς ὀκτακῆστας ἑκατὼν χιλίας. ὅπλα δὲ καὶ ἔτοι εἶχον. ἔτοι μὲν νῦν παρῆσαν ὅτι τῷ Ἀσωπῷ ἐσρατοπέδοντο. οἱ δὲ ἀμφὶ Μαρδόνιον βάρεσται, ὡς ἀπεκῆδονσαν Μασιστον, παρήσαν, πυθόμενοι τὰς ἑλλήνας εἶναι ἐν Πλαταιῇσι, καὶ αὐτοὶ ὅτι τὸ Ἀσῶπὸν τὸ πᾶσι ῥέοντα. ἀπκόμενοι δὲ ἀντιπύσαντο ὡς ἔπειτα Μαρδονίῳ· κατὰ μὲν Λακεδαιμονίαν ἔστησε Πέρσης. καὶ δὴ πολλὸν γὰρ ὥρῃσαν πλεονῶσι Πέρσας, ὅτι τε τάξις πλεονῶς ἐκεκρομένη, καὶ ἐπείχον τὰς Τεγεάτας. ἐπῆξε δὲ ἔτω· ὅ, τι μὲν μὲν αὐτὸς διωκόμενον πᾶν ἀπολέσας, ἔστησε ἀντίον Λακεδαιμονίων· τὸ δὲ ἀδυνάτερον παρέταξε κατὰ τὰς Τεγεάτας. πᾶσι δὲ ἐπείσε, φραζόντων τε ἑ διδασκόντων Θεσπείων. Περσῶν δὲ ἐχομένους ἐταξε Μήδων· ἔτοι δὲ ἐπείχον Κορινθίους τε ἑ Ποτιδαίτας, καὶ Ὀρχομενίους τε ἑ Σικυωνίους. Μήδων δὲ ἐχομένους ἐταξε Βακτριῶν· ἔτοι δὲ ἐπείχον Ἐπιδαυρίους τε ἑ Τροιζηνίους, καὶ Λεπρεάτας τε ἑ Τίρυνθους, καὶ Μυκηνάους τε ἑ Φλιασίους. καὶ δὲ Βακτριῶν ἔστησε Ἰνδῶν· ἔτοι δὲ ἐπείχον Ἐρμιονίους τε ἑ Ἐρετριῶν, καὶ Στυρίας τε καὶ Χαλκιδίους. Ἰνδῶν δὲ ἐχομένους Σάκας ἐταξε· οἱ ἐπείχον Ἀμπρακίτας τε ἑ Ἀνακτορίους, καὶ Λευκαδίους, καὶ Παλιῶν, καὶ Αἰγινῶν. Σακῶν δὲ ἐχομένους ἐταξε ἀντὶ Ἀθη-

V V V ναίων

ναίων τε καὶ Πλαταιέων καὶ Μεγαρέων, Βοιω-
 τές τε καὶ Λοκροί, καὶ Μηλιάς, καὶ Θεσσα-
 λές, καὶ Φωκέων τὸς χιλίους. ἔ γ' ὧν ἅπαν-
 τες οἱ Φωκέες ἐμνηστῶν, ἀλλὰ πινες αὐτίων.
 καὶ τὰ Ἑλλήων ἡῦξον, πρὶ τὸν Παρνησὸν
 κατὰλημμένοι. καὶ ἐνθεῦτεν ὁρμεώμενοι ἔφερόν
 τε καὶ ἦγον τῷ τε Μαρδονίῳ στρατῷ καὶ τὰς
 μετ' αὐτὸ ἐόντας Ἑλλήων. ἔπαξε ἡ καὶ Μα-
 κεδόνας τε καὶ τὰς πρὶ Θεσσαλίῃ οἰκημέ-
 νους^a κατὰ τὰς Ἀθηνάϊας. Ταῦτα μὲν τῶν
 ἐθνέων τὰ μέγιστα ὀνόμασται τῶν ὑπὸ Μαρδο-
 νίῳ παχθέντων, τῶν περ Ὀπιφανέστατα τε λῶ
 καὶ λόγῳ πλείεστα. ἐνίσταντο ἡ καὶ ἄλλων ἐθνέ-
 ων ἄνδρες ἀναμειγμένοι, Φρυγῶν τε καὶ
 Θρηίκων, καὶ Μυσῶν τε καὶ Παιόνων, καὶ
 τῶν ἄλλων. ἐν ἡ, καὶ Αἰθίοπων τε καὶ Αἰ-
 γυπτιῶν, οἱ τε Ἑρμοτύβιες, καὶ οἱ Καλασί-
 ραιες, καλεόμενοι μαχαίροφόροι. οἵ περ εἰσὶ Αἰγυ-
 πτιῶν μοῦνοι μάχημοι. τάς τε δὲ ἐπὶ ἐὼν ἐν φα-
 λήρῳ, κατὰ τῶν νηῶν ἀπιδιδάσασθαι, ἐόντας Ὀπ-
 βάτας. ἔ γ' ἐτάχθησαν ἐς τὸν πεζὸν τὸν ἄμα
 ἑρῆον ἀπὸκείμενον ἐς τὰς Ἀθηνάϊας Αἰγυπτιοί.
 τῶν μὲν δὲ βαρβάρων ἔσαν τρεῖς κόντα μυριά-
 δες, ὡς καὶ πρῶτόν μοι^b δεδήλωται. τῶν
 δὲ Ἑλλήων τῶν Μαρδονίῳ συμμαχῶν οἶδε
 μὲν ἑδείς ἀριθμόν. (ἔ γ' ὧν ἡερβμήθησαν)
 ὡς δὲ ἀπὸκῆσαι^c ἐστὶ, ἐς πέντε μυριάδας συλ-
 λεγμένῳ εἰκάζω. ἔπει οἱ ὠδραπαχθέντες πε-
 ζοὶ ἔσαν. ἡ δὲ ἵππων^d χωρὶς ἐπὶ τὰ κρ. ὧς δὲ
 ἄρα πάντες οἱ ἐτετάχατο κατὰ ἔθνη καὶ κα-
 τὰ τέλεα, ἐνθαῦτα τῇ δαυτέρῃ ἡμέρῃ ἐθύοντο
 καὶ ἀμφοτέροι. Ἑλλήοι μὲν, Τισαμενὸς Ἀν-
 τιοχῆς λῶ ὁ θυόμενος. ἔπει γ' δὴ εἶπερ τῷ
 στρατεύματι τάτω μάντις. ἡ, ἐόντα Ἡλεῖον,
 ἡ γ' ἡμεῖς ἔ Γαμιδέων Κλυπιάδῳ, Λακεδαιμό-
 νιοι ἐποίσσαντο λεωσφέτερον. Τισαμενῷ γ' μαν-
 τειομένῳ ἐν Δελφοῖσι πρὶ γόνυ, ἀνέειλε ἡ Πυ-
 θίη, ἀγῶνας τὰς μεγίστας ἀναιρήσεσθαι πέντε.
 ὁ μὲν δὲ ἀμαρτῶν ἔ χερσηρῆς, προσεῖχε
 τοῖσι γυμνασίοις, ὡς ἀναιρησόμενος γυμνικὰς
 ἀγῶνας. ἀσκέων δὲ πεντάεθλον, ὡς ἐν πύ-
 λαισμα ἑδραμε νικᾶν ὀλυμπιάδα, Γερωνύ-
 μῳ τῷ Ἀνδρίῳ ἐλθὼν ἐς ἔργον. μαθόντες δὲ
 Λακεδαιμόνιοι σὺν ἐς γυμνικὰς, ἀλλ' ἐς ἀρήϊας
 ἀγῶνας φέρον τὸ Τισαμενῆς μαντήιον, μισθῷ
 ἐπὶ τῶν περσῶν Τισαμενὸν ποιεῖσθαι ἄμα Ἡ-
 ρακλειδέων τοῖσι βασιλεῦσι ἡγεμόνα τῷ πολέμῳ.
 ὁ δὲ, ὁρέων πρὶ πολλὰ ποιεῖσθαι Σπαρτιά-
 τας

Phocensium divisio. Sed Persis admixta magna varietas
 nationum, etiam Aegyptiis ex classe huc translatis, ut
 super trecenta millia auctor conjectet adhuc quinquaginta
 millia. Tisamenus Graecorum vates.

nienfium Plataensiumque ac Megaren-
 sium, Boeotos & Locros & Meliensēs
 & Thessalos, & mille Phocensium. Non
 enim Phocenses omnes à partibus Me-
 dorum stabant, sed eorum nonnulli &
 Graecis studebant apud Parnasum depre-
 hēsi; & illinc excurrentes, invadebant
 & vexabant Mardonii copias pariter &
 Graecorum qui cum illo erant. Contra
 Athenienses item posuit Macedonas,
 Thessaliaeque accolae. Hæ nationum ma-
 ximæ nominatae sunt à Mardonio in aci-
 em instructae, quæ & celeberrimæ erant
 & plurimi fiebant. Aderant ceterarum
 quoque gentium intermixti viri, tñm
 Phrygum, Thracum, Mysorum, Pæ-
 onum, & aliorum. Quinetiam Aethio-
 pum & Aegyptiorum qui Hermotybies
 & Calasirics nominantur, gladio cincti,
 qui soli sunt ex Aegyptiis pugnaces: à
 Mardonio, quum adhuc esset in Phale-
 ro, è navibus in quibus propugnatores
 erant, in terram translatis. non enim cum
 pedestribus copiis, quæ cum Xerxe A-
 thenas ierant, Aegyptii censi fuerant.
 Barbarorum igitur (ut etiam superius
 ostensum est) trecenta millia fuere: Grae-
 corum vero Mardonii auxiliatorum, ne-
 mo numerum (neque enim numerati fu-
 erant) novit. Ut autem conjectura col-
 ligere licet, ad quinquaginta millia fu-
 isse conjecto. Tot ex adverso instructi
 fuere pedites: equitatus vero seorsum e-
 rat collocatus. Ita dispositi nationatim
 manipulatimque quum essent omnes,
 utrique etiam altero die sacrificaverunt.
 Apud Graecos sacrificus erat Tisamenus
 Antiochi filius. is enim hunc exercitum
 vates comitabatur, Eleus quidem & ex
 genere Jamidarum Clytiades, à Lacedæ-
 moniis populo ipforum insertus. Nam
 huic consultanti oraculum apud Delphos
 de prole respondit Pythia quinque ipsum
 maxima certamina excepturum. Quo
 non intellecto Tisamenus gymnasiis ope-
 ram dabat, tanquam gymnicos agones
 excepturus, quumque se exerceret in
 quinquertione, præter unum ludicrum
 ei processit vincere Olympia, veniens in
 contentionem cum Hieronymo Andrio.
 Lacedæmonii autem interpretantes non
 ad gymnica certamina spectare Tisame-
 ni oraculum, sed ad bellica, conaban-
 tur eum mercede conducere, ut una cum
 Heraclidarum regibus dux bellicorum
 certaminum foret. Hic videns Spartia-
 tas

^a οἰκιστὴς. ^b Vocula hæc μοι non est in MS. ^c MS. habet ἐποικίσαι.

Pretiosa opera varum. Melampodis solertia. Tisamenus Eleus factus civis Spartanus, per quinque praelia adfuit Spartanis. Quid sacra Græcis & Persis prædixerint.

CALLIOPE, LIBER IX. 523

tas plurimi facere ipsius amicitiam, id animadvertens, extendebat amicitia suæ decus: quod negaret se alio pretio id facturum, quam si Spartiatam se civem facerent, omnia jura civitatis impertientes. Id Spartiatæ quum primo audissent, ferentes indigne, oraculum missum omnino fecerunt: tandem imminente ingenti Persici istius exercitus metu, indulgentes annuebant. Eos iste immutatos intelligens, negare jam se eis solis esse contentum: sed oportere fratrem suum Hegiam etiam fieri Spartiatam eadem condicione qua & ipse fieret. Hoc autem dicens imitabatur, ut conjectare licet, Melampodem, regnum pariter & civitatem poscendo. Etenim Melampus quum ab Argivis mercede conduceretur è Pylo ad compescendum morbum furoris mulierum suarum, poscebat pro mercede dimidium regni. recusantibus id Argivis atque digressis, quum plures è mulieribus insanirent, ita obtemperantes, quod Melampus poposcerat daturi reverterunt. Ibi ille cernens hos esse immutatos, plura optavit, negans se indulturum quæ vellent, nisi & fratri suo Bianti tertiam partem regni donassent. Argivi in arctum redacti hoc quoque annuerunt. Ita Spartiatæ, quum majorem in modum Tisameno egerent, prorsus ei assenserunt: & concessu istorum Tisamenus Eleus Spartiata effectus quinque maxima certamina vaticinans cum eis suscepit. Hi ex omnibus hominibus soli sunt à Spartiatis civitate donati. Quinque autem certamina hæc fuere: Unum & id primum hoc quod pugnatum est ad Plataas: alterum, quod in Tegea cum Tegeatis atque Argivis: tertium, quod in Dipæensibus cum universis Arcadibus præter Mantineos: quartum, quod cum Messeniis ad Isthmum: ultimum, quod in Tanagra cum Atheniensibus & Argivis. Hoc autem ultimum peractum fuit 35 quinque certaminum. Tisamenus igitur Spartiatarum tunc ductor vaticinatus est Græcis in agro Plataensi: & apud Græcos quidem pulchre litatum est, si se defenderent: non si Asopum transgressi 36 pugnam capefferent. Mardonio autem capeffendæ pugnae avido non exitere pulchra exta, nisi & ipse sese defenderet. nam is quoque Græcis sacrificiis utebatur, haruspicem habens Hegesistratum virum Eleum, & Telliadarum præstanti-

της φίλον αὐτὸν περὶ δέδωκε, μαθὼν τῶν ἀνείμα, σημάτων σφί, ὡς ἔω μιν πολίτην σφέτερον ποιήσωνται, τὸ πάντων μετὰ δόντες, ποίησά τε, ἐπ' ἄλλω μισθῷ δὲ ἔ. Σπαρτιάται ἦ, πρῶτα μὲν ἀκούσαντες, δεινὰ ἐπίειν τε καὶ μετίεσαν τὴν χρησιμοσύνης τοπαράπαν· τί λ' ἔστι, δέματι μὲν μεγάλα ὀπικρεμαμένα ἔ. Περσικῇ τέτῃ στρατιᾷ, κατάρτεον μέν- έντες. ὁ ἦ, γὰρ τετραμμένους σφείας, ἐδ' ἔτω ἔφη ἐπὶ δεκίεσθαι τέπιοι μοιούοις, ἀλλὰ δέιν ἐπὶ καὶ τὸ ἀδελφεὸν ἐαυτῷ Ἡγίῳ γνέσθαι Σπαρτιάτην ὅππῃ τοῖσι αὐτοῖσι λόγοις τοῖσι καὶ αὐτὸς γίγνεται. Ταῦτα ἦ λέγων ἔτι ἐμμεύετο Μελάμπδα, ὡς εἰκάσαι, βασιλῆϊν τε ἔ. πολιτῆν αἰτε- ὀμεν. καὶ γὰρ δὴ καὶ Μελάμπες, τὸ ἐν Ἀργεὶ γυναικῶν μανείων, ὡς μιν οἱ Ἀργεῖοι ἐμισθοῦντο ἐκ Πύλου παῦσαι τὰς σφείρας γυναικῶν τὴν νέσθαι, μισθὸν περετείνετο τὸ βασι- λῆος τὸ ἡμῖν. ὅσῃ ἀναρχομένων δὲ τὸ Ἀργείων, ἀλλ' αἰπὸν, ὡς ἐμμενὸν πολλὰ παλιῶν τὸ γυναικῶν, ἔτω δὴ ἱσποσάντες τὰ ὁ Μελάμπες περετείνετο, ἥισαν δώσαντες οἱ ταῦτα. ὁ δὲ ἐν ταῦτα δὴ ἐπορεύετο, ὀρέων αὐτὸς τετραμ- μένους, Φαῖς, ἔω μὴ καὶ τῷ ἀδελφεῷ Βίαντι μετὰ δὲ τὸ τρίτη μέρει τὸ βασιλῆος, ἔ. πι- ἥσαν τὰ βέλονται. οἱ δὲ Ἀργεῖοι, ἀπληθέντες ἐς εἶνόν, κατανέχονται καὶ ταῦτα. ὥς δὲ καὶ Σπαρτιάται, ἐδεοντο γὰρ δεινῶς ἔ. τισι μεν, πάν- τως περὶ χῶρεόν οἱ. συγχωρησάντων δὲ καὶ ταῦ- τα τὸ Σπαρτιάταιν, ἔτω δὴ πέντε σφί μαλ' ὀ- μεν ἀγῶνας τὰς μεγίστας τισι μεν ὁ Ἡλῆος, ἡμῶν Σπαρτιάταις, συγκαταμρέ. μοιούοι δὲ δὴ πάντων ἀνθρώπων ἐχθρόν ἔ. Σπαρτιάταις πολίται. οἱ δὲ πέντε ἀγῶνες, εἶδε ἐχθρόν· εἰς μὲν ἔ. πρῶτον, ἔ. ὁ ἐν Πλαταῖσι. ὅππῃ δὲ, ὁ ἐν Τεγῇ πρὸς Τεγεάτας ἔ. Ἀργεῖους ἡμῶν. καὶ δὲ, ὁ ἐν Διπαεῦσι πρὸς Ἀρκάδας πάντας, πολλὰ Μαυινέων. ὅππῃ δὲ, Μεσσηνίων ὁ πρὸς τῷ Ἰσθμῷ ἔ. ὁ ἐν Ταναγρῇ πρὸς Ἀθηναίους τε ἔ. Ἀργεῖους ἡμῶν. ἔ. δὲ ἔ. καὶ ἐργασίῃ τὴν πέντε ἀγῶνων. Οὐτὸ δὴ τότε τοῖσι ἔ. λ- λησι ὁ τισι μεν, ἀγῶν τὸ Σπαρτιάταιν, ἐμμε- τεύετο ἐν Πλαταῖσι. τοῖσι μὲν νυν ἔ. ἡλῆσι καλὰ ἐγίνετο τὰ ἱερά ἀμυνομένοι. ἀλλὰ δὲ τὸ Ἀσω- πῶν, καὶ μάχης ἀρχῇ, ἔ. Μαρδονίῳ δὲ περὶ μεομένῳ μάχης ἀρχῇ, ὅσῃ ὀππῇδε ἐγίνετο τὰ ἱερά ἀμυνομένῳ δὲ ἔ. τῶ, καλὰ. καὶ γὰρ οὐτὸ ἔ. ἡλῆσι τοῖσι ἐχθρόν, μάντιν ἔ. ἡλῆσι τὸν ἄνδρα Ἡλῆον τε ἔ. τὸ Τελλιαδέων ἐόν- τα

Hegesistrati mirum effugium ex carcere Spartano, postea tamen ab eis occisi. Hippomachus vates Græcorum in Perficis castris, Timogeuide consilium de tramitibus Cithæronis servandis.

τα λογιμώτατον· τὸ δὲ πρῶτον τούτων Σπαρ-
τιτῶν λαβόντες, ἔδησαν ὅππῃ θανάτῳ, ὡς πε-
πνυότες πολλά τε ἔσαν ἀνὰ ἑαυτοὺς αὐτῶν. ὁ δὲ,
ἐν τούτῳ τῷ κακῷ ἐχόμενος, ὡς τε τρέχων παρὶ
τῆ ψυχῆς, πρὸς τε τὴν θανάτῳ προσμένον πολλά
τε ἔλυσεν, ἔργον ἐργάσασθαι μίζον λόγῳ. ὡς
γὰρ δὴ ἐδέετο ἐν ξύλῳ σιδηροδέτῳ, ἐσενεχθέν-
τος κως σιδηρῆς ἐκράτησε. αὐτίκα δὲ ἐμη-
χαιῶτο ἀνδρείοτατον ἔργον πάντων τῶν ἡμεῖς ἴδμεν.
καθήμενος γὰρ ὅπως ἐξελεύσεται οἱ τὸ λοιπὸν
ἔπος, ἀπέταμε τὸ παρὸν ἐαυτοῦ. ταῦτα δὲ
ποιῶν, ὡς φυλασσόμενος ὑπὸ φυλάκων,
διορύξας τὸ πῖχον, ἀπέδρη ἐς Τεγέην, πᾶς μὲν
νύκτας παρούμενος, πᾶς δὲ ἡμέρας καταδιώκων
ἐς ὕλῳ, καὶ αὐλιζόμενος ἔτι, ὡς τε Λακεδαιμο-
νίων πανδημῆι διζήμενων, τρίτῃ εὐφρόνῃ γνέσται
ἐν Τεγῇ. τὰς δὲ ἐν θωύματι μεγάλῳ ἐπέχεσθαι
τὴν τε πολέως, ὁρῶντας τὸν ἡμίτομον ἔπος τῆς
κείμενον, κακείνον καὶ διωαμένους εὐρεῖν. τότε
μὲν ἔτι ἀφ' οὐρανὸν Λακεδαιμονίους, καταφεύ-
γοντας ἐς Τεγέην, ἔβαντο σὺν δρεμῖν Λακεδαιμο-
νίοις τῶν τῶν χρόνον. ἰγὴς δὲ γνόμενος, καὶ
προσποιοῦμενος ξύλινον πόδα, κατήσκηκε ἐκ
τῆς ἰγῆς Λακεδαιμονίοις πολέμιος. καὶ μὲν τοῖς
ἐς γὰρ τέλῳ οἱ σωλύνει τὸ ἐχθρὸν τὸ ἐς Λα-
κεδαιμονίους συγκεκυρμένον. ἦλθον γὰρ μακρό-
μενος ἐν Ζακύνθῳ ὑπὸ αὐτῶν, καὶ ἀπείδαιε.
Ὁ μὲντοι θάνατος ὁ Ἡγησιφράτης, ὑστερον ἐγγε-
το τῷ Πλαταικῶν. τότε δὲ ὅππῃ τῷ Ἀσπῶ τῷ
Μαρδονίῳ μεμειδωμένῳ σὺν ὀλίγῳ, ἐθύετο τε
ἐπὶ πρῶτον κατὰ τε τὸ ἐχθρὸν τὸ Λακε-
δαιμονίων, καὶ κατὰ τὸ κέρδιον. ὡς δὲ σὺν
ἐκαλλίερε ὡς μάχεσθαι, ἔτε αὐτοῖσι Πέρσῃσι,
ἔτε τοῖσι μετ' ἐκείνων ἔστι Ἑλλήνων, (εἶχον γὰρ
ἐπὶ ἐπ' ἐαυτῶν μάνην ἱππομάχον, Ἀδκά-
διον ἄνδρα) ὅππῃ ῥέοντων δὲ τῶν Ἑλλήνων, καὶ γνο-
μένων παλευῶν, Τιμογνίδης ὁ Ἑρπυῖος, ἀνὴρ
θηεῖος, συνεβόλασε Μαρδονίῳ πᾶς ἐκβολὰς
τῆς Κιθαρωνῆος φυλάξαι· λέγων ὡς ὅππῃ ῥέοντες
οἱ Ἕλληνες αἰεὶ ἀνὰ πάντων ἡμέρων, καὶ ὡς διπο-
λάμφοιτο συχνὰς. Ἡμέραι δὲ σφίσι ἀνπατημέ-
νοισι ἤδη ἐγγένεσαν ὀκτώ, ὅτε ταῦτα ἐκείνῳ
συνεβόλασε Μαρδονίῳ. ὁ δὲ, μαθὼν τῇ πε-
ραίνεσιν εὐχέσασθαι, ὡς εὐφρόνῃ ἐγγετο, πᾶ-
σι τῇ ἱππῶν ἐς πᾶς ἐκβολὰς πᾶς Κιθαρωνί-
δας, αἱ ὅππῃ Πλαταιῶν φέρουσι. πᾶς Βοιωτῶν
μὲν, τρεῖς κεφαλὰς καλέουσι, Ἀθηνῶν δὲ,
δύο κεφαλὰς· πεμφθέντες δὲ οἱ ἱππῶν, καὶ
μάτῳ ἀπὸντο. ἐσβάνοντα γὰρ ἐς τὸ πῖχον,
λαμ-

tissimum. Hunc ante ea tempora Spar-
tiae quum cepissent, in vincula conje-
cerant morte affecturi, ut à quo multa
& intoleranda perpeffi fuissent. Ille in
hac calamitate positus, utpote de vita
periclitans, & qui ante mortem multa ac
tristitia foret passurus, rem perpetravit
dictu majorem. nam ut erat constrictus
nervis ferro vinctis, ferro forte illato fu-
it potitus, & confectum excogitavit opus
omnium, quæ nos novimus, maxime
virile. Conjectans enim qua ratione re-
liquum pedis educeretur, præcidit sibi
plantam pedis. hoc acto, quum ab ex-
cubitoribus observaretur, tamen subfos-
so muro profugit Tegeam, noctu pro-
grediens, interdiu sylvis se abdens atque
immorans ita, ut Lacedæmonis cum
passim perscrutantibus, trinoctio Tege-
am pervenerit, utque admirarentur ma-
gnopere hominis audaciam, cujus dimi-
diatum pedem jacentem cernerent, ipsum
invenire non possent. Ita Hegesistratus
Lacedæmonis elapsus, Tegeam, quæ
per id tempus non erat pacata Lacedæ-
monis, transfugit. Sanato vulnere & li-
gneo pede adscito, ex professo Lacedæ-
monis hostis extitit. Sed non ad postre-
mum ei protractum in Lacedæmonios o-
dium profuit. nam in Zacyntho quum
vaticinaretur, ab his captus atque inter-
emptus est. Verum hic Hegesistrati in-
37
teritus posterior rebus Plataensibus fuit.
Tunc autem is à Mardonio non exigua
summa conductus, cupide sacrificabat,
cum in Lacedæmonios odio, tum luci
gratia. Quum igitur exta non essent pul-
chra ad pugnam committendam neque
ipsis Persis, neque Græcis qui cum illis
erant, (habebant enim & Græci illi se-
orsum suum haruspiciem quendam Leu-
cadium Hippomachum) quumque ad-
fluere Græci, & eorum numerus cre-
sceret, suavit Mardonio Timogenides
Herpyis filius vir Thebanus, ut exitus
Cithæronis custodiret, quod diceret af-
sidue indies adfluere Græcos, ac fore,
ut multos interciperet. Jam autem dies
38
octo abierant positæ à regione castris,
quum iste Mardonio hoc consilium de-
dit. Mardonius, admoneri se probe in-
telligens, primis tenebris equitatum mit-
tit ad egressus Cithæronis, qui Plataas fe-
runt: quæ Bœoti Tria capita, Atheni-
enses Capita quercus appellant. Equites
missi non frustra pervenere. nacti enim in-

ingredientia campum quingenta jumen-
ta, quæ commeatum ē Peloponnesio ad
exercitum subvehebant, cum hominibus
qui sequebantur vehicula, capiunt. Per-
sæ hanc prædam nacti, immisericorditer
trucidant, neque jumento ulli neque ho-
mini parcentes. In quibus occidendis post-
eaquam fatis sunt grassati, cum ceteris
quæ corripuerant, ad Mardonium sunt &
39 ad exercitum reversi. Post hanc rem ge-
stam biduum absumptum est, neutris pu-
gnam laceßere volentibus. nam etsi A-
tiopo tenus barbari processerant irritandi
Græcos gratia, neutri tamen sibi trans-
eundum statuebant. equitatus modo Mar-
donii progrediebatur, & Græcos infesta-
bat: quia Thebani, utpote in amorem
Medorum vehementer propensi, fere-
bant alacriter bellum, & assidue prove-
hebantur usque ad prælium: deinde ex-
cipientes Persæ ac Medi, præcipue præ-
40 clara facinora edebant. His amplius ad
decem ulque dies nihil est actum. at ubi
undecimus dies exstitit confidentibus ex
adverso copiis ad Plataeas, & Græcis lon-
ge plures accesserant, quum etiam Mar-
donius stativa illa gravaretur, ibi venire
in colloquium Mardonius Gobryæ & Ar-
tabazus Pharnacis filius, vir apud Xer-
xem inter paucos Persarum probatus.
quorum consultantum hæ fuere senten-
tiæ: Artabazi quidem, expedire motis
quamprimum castris ire ad moenia The-
bana, quo multum rei frumentariæ ipsis
multumque pabuli jumentis comparavif-
sent; atque ibi confidentes tranquille
rem conficerent ita agendo. Quippe
quum multum auri tum signati, tum non
signati haberent, multum etiam argenti
ac poculorum, ne parcerent illis, sed ea
ad Græcos mitterent, eos præcipue qui
civitatibus præfiderent. fore enim, ut illi
suam celeriter traderent libertatem: ne-
que rursus pugnandi adire discrimen.
Eadem autem Thebanorum quæ illius
sententia erat, tanquam aliquid plus illo
prospiciente. Mardonii autem sententia
ferocior pertinaciorque, & nullo modo
cedens: quippe opinantis multo melio-
rem suum esse quam Græcorum exerci-
tum, & primo quoque tempore confli-
gere, quam committere ut pluresquam
coacti erant cogerentur: Hegesitra-
ti vero auspicia valere finire, nec eis
vim afferre: quinimo Persarum more
41 servato configere. Mardonio ita opus
fa-

λαμβάνοντες ὑποζύγια τε πεντακόσια, σιτία ἄ-
γοντα δὴν Πελοποννήσου εἰς τὸ στρατόπεδον, καὶ ἀν-
θρώπους, οἱ εἰπόντο τοῖσι ζευγεῖσι. ἐλόντες δὲ
ταύτην τὴν ἀρχὴν οἱ Πέρσαι, ἀφειδέως ἐφό-
νουν, καὶ Φειδόμενοι ἔτε ὑποζύγια ἑδνός,
ἔτε ἀνθρώπων. ὡς δὲ ἄλλω εἶχον κλείνοντες, καὶ
λοιπὰ αὐτίων ἤλασμον περιβαλλόμενοι ὥρᾳ τε
Μαρδόνιον εἰς τὸ στρατόπεδον. Μετὰ δὲ τοῦτο τὸ
ἔργον, ἐπέρας δύο ἡμέρας διέτριψαν, οὐδέτεροι
βεβλόμενοι μάχης ἄρξαι. μέχρι μὲν γὰρ τῷ Ἀσω-
ποῦ ἐπῆσαν οἱ βάρβαροι, πύρρῳ μὲν τῷ Ἑλλήνων,
δυσβαίνον δὲ οὐδέτεροι. ἡ μὲν οὖν ἰπποσύνη καὶ Μαρδο-
νίᾳ αἰεὶ προσεκίχοντο τε εἰς ἑλπίδας τοὺς Ἕλληνας.
οἱ γὰρ Θηβαῖοι, ἅτε μηδίζοντες μεγάλως, προ-
θύμως ἔφερον τὸν πόλεμον, καὶ αἰεὶ καταγόνοντο
μέχρι μάχης. τὸ δὲ δὴν τότε ὡς ἀδεύοντες
Πέρσαι τε καὶ Μῆδοι, μάλα ἔσπον οἱ ἀπιδεί-
κνυον ἀρετῆς. Μέχρι μὲν νῦν τῷ δέκα ἡμέ-
ρων ὅθεν ὅτι πλεῖν ἔγινετο τῶν. ὡς δὲ ἐν-
δεκάτῃ ἐργάσαντο ἡμέρῃ ἀντικατημένοισι ἀλλήλοισι
b ἐν Πλαταῖσι, οἱ τε δὲ Ἕλληνες πολλὰ
πλεῖντες ἐργάσαντο, καὶ Μαρδόνιον περιημέ-
κτε τῇ ἑδρῇ, ἐνθαῦτα εἰς λόγους ἦλθον Μαρδό-
νιος τε ὁ Γωβρύεω καὶ Ἀρταβάζῳ ὁ Φαρνά-
κεῳ, ὅς ἐν ὀλίγοις Περσέων ὡς ἀνὴρ δόκιμος
ὥρᾳ ἔερχετο. βεβλόμενων δὲ αὐδὲ ἔσαν αἱ γνώ-
μαι. ἡ μὲν Ἀρταβάζου, ὡς χρὴν εἴη ἀναζεύ-
ξαντας τὴν ταχίστην πάντα τὸ στρατόν, ἵνα εἰς
τὸ πῆχον τὸ Θηβαίων, ἐνθα στήναι τί σφι ἐσ-
σηνέειχται πολλόν, καὶ χόρτον τοῖσι ὑποζύ-
γοις. κατ' ἡσυχίαν τε ἱζόμενος διαπερὶσσεύεται
ποιεῦντας ταῦτα. ἔχον γὰρ χρυσὸν πολλόν μὲν ὅτι-
σημον, πολλὸν δὲ καὶ ἀσημον. πολλὸν δὲ καὶ ἄρ-
γυρόν τε καὶ ὀκτώματᾳ. τῶν Φειδόμενος
μηδενός, διαπέμπει εἰς τοὺς Ἕλληνας, Ἑλλη-
νων δὲ μάλιστα εἰς τοὺς περὶ τῶν ἐν τῇσι πό-
λισι. καὶ ταχέως σφέας ὡς ἀδυνάτους τὴν ἐλπί-
στειν, μηδὲ ἀνακινδυνεύειν συμβάλλοντες. τῶν
μὲν ἡ αὐτὴ ἔγινετο καὶ Θηβαίων γνώμη,
ὡς προσδοκῶν πλεῖν τε καὶ τότε. Μαρδόνιος
δὲ, ἰσχυροτέρῃ τε καὶ ἀγνωμονεστέρῃ, καὶ ἑδαιμῶς
σφηνωσκομένη. δοκέειν τε γὰρ πολλῶν κρείσσονα
εἶναι τὴν σφετέρην στρατὸν τῷ Ἑλληνικῷ, συμ-
βάλλειν τε τὴν ταχίστην, μηδὲ περιόρᾳ συλλεγο-
μένους ἐπὶ πλεῖνας γνώμας d τῶν συλλεγομένων.
πάντα τε σφάγια καὶ ἡγήσις ἔσται ἵνα χαίρειν,
μηδὲ βιάζεσθαι, ἀλλὰ νόμῳ τῶν Περσέων χρῶ-
μένους συμβάλλειν. Τότε δὲ ἔτω δικαιοῦντο,
V V V 3 ἀντί-

a ἰφίκοι, φειδόμενοι. b Vox ἀλλήλοισι non est in MS. c τότε γὰρ τὴν αὐτὴν. d Vox γίνεται non est in MS.

ἀνέλεγε δὲ αἰεὶς, ὥστε ἐκράτεε τῇ γνώμῃ· τὸ γὰρ κράτος εἶχε τῇ στρατῆς ἐπὶ τῇ βασιλείᾳ, ἀλλ' οὐκ Ἀλέξανδρος. μετεπεμψάμενος ὦν τὰς παρὰ τὸν Περσέων, καὶ τῇ μετ' ἐωυτὸν ἰόντων Ἑλλήνων τὰς στρατηγίας, ἡρώτα εἰπεῖν ἰδοῖεν λόγον περὶ Περσέων, ὡς διαφθερόντων ἐν τῇ Ἑλλάδι. σιγῶντων ὅτι τῇ ὀπικλήτων, τῇ μὲν οὐκ εἰδότες τὰς πράξεις, τῇ δὲ, εἰδότες μὲν, ἐν ἀδείῃ ὅτι ἐπιδομένους τὸ λέγειν, αὐτοὶ Μαρδόνιον εἶλεγε, Ἐπεὶ πόινω ὑμεῖς ἢ ἴσθε ἔδεν, ἢ ἢ ἐπιδόμειτε λέγειν, ἀλλ' ἐγὼ ἐρέω ὡς εἴ ἐπιδομένους. ἐπὶ λόγον ὡς πράξας ἐπὶ Πέρσας, ἀπικεμένους ἐς τὴν Ἑλλάδα, διαπραγματῶν τὸ ἱερὸν τὸ ἐν Δελφοῖσι, καὶ ὅτι τὴν διαπραγματῶν, ἀπικεμένους πάντας. ἡμεῖς πόινω αὐτὸ τὸν ὀπικλῆται, ἐπὶ τε ἡμεῖς ὀπικλῆται τὸ ἱερὸν τὸν, ἔτε, ὀπικλῆται Μαρδόνιον· τούτου τε εἵνεκα, τῇ αἰτίας οὐκ ἀπολεόμεθα. ὥστε ὑμεῖς ὅσοι, πύχνασι εἴνοι ἐόντες Πέρσας, ἴδεσθε τοῦδε, εἵνεκα, ὡς περὶ ἐσόμενης ἡμεῖς Ἑλλήνων. πᾶσι σφίσι εἴπας, δευτέρως ἐσόμενης, ὡς αἶμα ἡμέρη τῇ ὀπικλῆται συμβολῆς ἐσόμενης. τοῦτον δὲ ἐγὼ τῇ πράξας τῇ Μαρδόνιον εἶπε ἐς Πέρσας ἔχων, ἐς Ἰλλυρίους τε καὶ τῇ Ἐγγέλειον στρατὸν οἶδα πεποιημένον, ἀλλ' οὐκ ἐς Πέρσας. ἀλλὰ πᾶσι μὲν βασιλῇ ἐπὶ ἐς πάντων τὴν μάχην πεποιημένα,

τὴν δὲ ὀπικλῆται Θερμῶνδον καὶ Ἀσωπῶ λεχέ-
ποιῃ

Ἑλλήνων σῴζοντες, καὶ βαρβαρόφρονον ἰσχυρῶν,
τῇ πολλοὶ πεσόντων, ὡς ἐπὶ λαχέσας τε μέρος
τε,

τοῖς ὀφείλων Μείδων ὅταν αἰσιμον ἡμᾶς ἐπὶ λ-
θη.

πᾶσι μὲν ἐπὶ ἀπλήσια τοῖσι ἀλλὰ Μαρδόνιον ἔχοντα οἶδα ἐς Πέρσας. ὅτι Θερμῶνδον πᾶσι μὲν μεταξὺ Τανάγρας τε καὶ Γλίσσαντος. Μετὰ ὅτι τὴν ἐπὶ τῇ πράξας, καὶ ὡς ἐπὶ τὴν τὴν Μαρδόνιον, νύξ τε ἐγένετο, καὶ ἐς Φυλακὰς ἐπάσαντο. ὡς δὲ περὶ τῇ νυκτὶ περὶ ἡμέραν, καὶ ἡσυχίᾳ ἐδόκει εἶναι ἀνὰ πᾶσι στρατιώταις, καὶ μάστιγι οἱ ἄνθρωποι εἶναι ἐν ὑπνῷ, τῇ καὶ περὶ ἀπλήσια ἰσχυρῶν πᾶσι μὲν Φυλακὰς τῇ Ἀθηναίων Ἀλέξανδρος ὁ Ἀμύντεω, στρατηγὸς τε ἐὼν καὶ βασιλεὺς Μακεδόνων, ἐδίξασθε τοῖσι στρατηγῶσι ἐς λόγους ἐλθεῖν. τῇ Φυλακῶν οἱ μὲν ἀπλήσια παρεμνον, οἱ δὲ ἔθρονον ἐπὶ τοῖς στρατηγῶσι. ἐλθόντες δὲ ἐλεγον ὡς ἄνθρωποι ἡμεῖς ἐπὶ ἰσχυρῶν καὶ στρατιώταις τῇ Μείδων· ὅς ἄλλο μὲν οὐδὲν ὡς ἀπλήσια ἐπὶ, στρατηγῶσι δὲ ὀνομάζοντες,

facto esse censenti nemo contradicebat. qui, ubi sententia sua vicit, sicut penes cum erat summa imperii, non penes Artabazum, accitis cohortium praefectis & qui secum erant ducibus Græcorum, eos percontabatur, num aliquod oraculum scirent de Persis tanquam perituris in Græcia. Silentibus illis quos advocaverat, partim quod ignorarent oracula, partim quod haud tutum putarent proferre quod scirent, inquit ipse Mardonius, Quoniam vos aut nihil nostis, aut promere non audetis, ego rem proferam, utpote bene cognitam habens. Est oraculum, Persis fatale esse, ut in Græciam profecti diripiant templum quod Delphis est, utque direpto templo omnes intereant. Quocirca, quum hoc sciamus, neque adibimus templum istud, neque diripere conabimur, ob hanc causam interitum devitaturi. quo nomine quicumque vestrum bene Persis volunt, voluptatem capiant, tanquam nobis Græcos superaturis. Hæc loquutus, secundo loco signum dedit, ut omnia apparerent, & bene disposita haberent, veluti sub lucis exortu proelio futuro. Oraculum autem, quod ad Persas agebat spectare Mardonius, id ego scio non Persis redditum esse, sed Illyriis & Encheleum copiis. Ab Bacide autem de hoc proelio ista edita sunt,

Gramineis ripis Asopi ac Thermodon-
tis

Barbarica Graiis acies clamore coi-
bunt.

Hic multi occumbent defuncti munere
vita,

Quando sagittiferis aderit lux ultima
Medis.

Hæc ego atque alia his similia è Musæo novi ad Persas spectavisse. Fluvius autem Thermodon Tanagram ac Glissem interfluit. Postquam Mardonius de oraculis interrogavit, exhortatusque suos est, excubias dispositas fuere. Ejus noctis quum multum processisset, conticiniumque in exercitu esset & tempus maxime concubium, tunc Alexander Amyntæ filius, dux & idem rex Macedonum, ad excubias Atheniensium adequitavit, efflagitavitque ut cum ducibus colloqueretur. Id audientes excubitores, plerique quidem remanserunt, nonnulli ad duces concurrerunt: quibus aditis inquirunt quendam equo advehere è castris Medorum: qui nihil aliud proloqueretur, nisi nominatim appellans duces, vel-

velle se in colloquium illorum venire.
44 Duces, hoc audito, confestim ad locum
excubiarum sequuti sunt. quos Alexan-
der ubi venere, his verbis alloquitur, est,
Viri Athenienses, hæc ego vobis verba
pro deposito trado arcana, ne cui efferatis
nisi Pausaniæ: ne ob id me perditum eatis.
Quæ haudquaquam dicerem, nisi de uni-
versa Græcia sollicitus essem: quippe qui
vetusta origine Græcus sum, nec vellem
videre Græciam pro libera servam. Ita-
que vos certiores facio, Mardonium at-
que exercitum litare non posse; alioqui
olim jam confingeretis. Is nunc sacrifi-
cia valere sinere constituit, & ubi pri-
mum illuxerit, vobiscum confligere: ex-
timescens admodum (quantum ego con-
jicio) ne plures ad copias vestras acce-
dant. Ad hæc vos parati estote. Quod
si differet Mardonius, nec committet
certamen, vos perseverate hic mane-
re: ad paucos enim dies eis suppeditat
commeatus. Quod si hoc bellum vo-
bis ex sententia finietur, decebit etiam
aliquem recordari meæ liberationis,
qui Græcorum causa rem adeo peri-
culosam, libenter tamen feci, ut ad
vos consilium Mardonii deferrem; ne
barbari ex improvviso vos non expectan-
tes adorirentur. Ego autem sum Alex-
ander Macedo. Hæc loquutus Alexan-
45 der, ad exercitum se recepit ad suam-
que stationem. Duces Atheniensium ad
cornu dextrum profecti, quæ ab Alex-
andro audierant Pausaniæ retulere. Hoc
sermone Pausanias in metum Persarum
adductus, Quoniam igitur, inquit, sub
auroram prælium fiet, necesse est vos
Athenienses stare in acie adversus Persas;
nos autem contra Bæotos & vobis oppo-
sitos Græcos, ideo quod Medos cognosci-
tis & pugnam eorum, ut qui in Maratho-
ne pugnaveritis: nos vero eorum sumus
inexpertus atque ignarus; nemo enim Spar-
tiata fecit periculum Medorum, sed Bæo-
tos & Thessalos sumus experti. Itaque
opus est sumptis armis vos in hoc, nos
in sinistrum cornu transire. Ad hæc ita
responderunt Athenienses, Nobis quo-
que olim jam inde ab initio, posteaquam
aspeximus Persas adversus vos esse collo-
catos, fuit in animo istud dicere quod
vos dicere occupastis: sed verebamur ne
non grata esset vobis oratio. nunc quan-
doquidem ipsi fecistis hujus rei menti-
onem, & vobis jucunda oratio est, etiam

μάζων, ἐθέλειν Φησὶ ἐς λόγους ἐλθεῖν. Οἱ δὲ
ἐπεὶ πάντα ἤκουον, αὐτίκα ἔποντο ἐς τὰς Φυ-
λακάς. ἀποκομένοις δὲ ἔλεγε Ἀλέξανδρος· τὰ
„δε, Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὥρσθηκα ὑμῖν τὰ
„ἔπα τὰδε τίθειμι, δοτῆρῃτα ποιεῦμεν πρὸς
„μηδένα λέγῃν ὑμῶς ἄλλον ἢ Πausanίῳ, μή
„με ἐλθοῦσθαι· οὐδὲ γὰρ ἂν ἔλεγον, εἰ
„μὴ μετὰ τὸς ἐκδομῶν συναπτόμενος ἔειπεν·
„αὐτὸς τε γὰρ ἔλλω ἦν εἰμὶ τὰρχαῖον, καὶ
„ἀντὶ ἐλδοῦρης δεδωλωμένω σὺν ἂν ἰέλοισι
„οἶον τὴν ἑλλάδα. λέγω δὲ ὡς ἐπὶ Μαρδονίῳ
„τε ἐπὶ τῇ στρατῇ τὰ σφάγια οὐ δύναται κατα-
„θύμια ἡμεῶν· πάλαι γὰρ ἂν ἐμάχεσθε· νῦν
„δὲ οἱ δεδοκται, τὰ μὲν σφάγια ἔαν χαίρειν,
„ἂν ἡμέρη δὲ διαφασκεύσῃ συμβολῶν ποιε-
„σθαι. καταρρώδῃτε γὰρ μὴ πλευνες συλλεχθῇ-
„τε, ὡς ἐγὼ εἰκάω. πρὸς ταῦτα ἐπομάζε-
„σε. ἡ δὲ ἄρα ὑπερβάλλῃ τὴν συμβολῶν
„Μαρδονίῳ, καὶ μὴ ποιεῖται, λιπαρέσει μένον-
„τες. ὀλίγων γὰρ σφί ἡμερῶν λείπει σιτία.
„ἡ δὲ ὑμῖν ὁ πόλεμος εἰς κατὰ νόον τελευ-
„τήσῃ, μνηστῆράς τε καὶ ἡμεῖς ἐλδοῦρῶν
„σιτία, ὡς ἑλλήνων ἕνεκα οὕτω ἔσθον
„ὑπερβάλλον ἔργασμα ὑπὸ προσωμῆς, ἐθέ-
„λων ὑμῖν δηλώσῃ τὴν διάνοιαν τὴν Μαρδονίῳ,
„ἵνα μὴ ὑπιστάσῃ ὑμῖν ἐξαιφνης οἱ βαρβαροὶ
„μὴ προσδοκούμενοισι καὶ εἰμὶ δὲ Ἀλέξανδρος
„ὁ Μακεδών. ὁ μὲν, πάντα εἰπας, ἀπῆλθαι
„ὀπίσω ἐς τὸ στρατόπεδον ἐπὶ τὴν ἐαυτοῦ τάξιν. Οἱ
„ἢ στρατῶν τῶν Ἀθηναίων, ἐλθόντες ὅππῃ τὸ δεξιὸν
„κέρως, ἔλεγον Πausanίῃ πάτερ ἤκουον Ἀλέξαν-
„δρου. ὁ ἢ, τῷ λόγῳ καταρρώδῃς τὰς Πέρ-
„σας. ἔλεγε τὰδε, Ἐπὶ τοίνυν ἐς ἡμῶν ἢ συμβολῇ
„γίνῃ, ὑμῶς μὲν ἡμεῶν ἐστὶ τὰς Ἀθηναίους σῆναι
„κατὰ τὰς Πέρσας· ἡμεῖς ἢ κατὰ τὰς Βοιωτὰς τε
„ἢ τὰς καὶ ὑμῶς τεταγμένους ἑλλήνων, τῶνδε
„εἵνεκεν· ὑμεῖς ὅττι ἐμάχεσθε τὰς Μηδὰς ἐπὶ τὴν μά-
„χην αὐτῶν, ἐν Μαραθῶνι μαχισσάμενοι· ἢ
„μεῖς ἢ ἀπὸ τοῦ τε εἰμὲν ἐκ ἀδελφῶν τῶν Ἀνδρῶν.
„Σπαρτιησίων γὰρ ἔχεις πεπείρηται Μιδων. ἡμεῖς ἢ
„Βοιωτῶν ἐκ Θεσσαλῶν ἐμπηροὶ εἰμὲν. ἀλλ' ἀνα-
„λαβόντες τὰ ὅπλα ἡμεῶν ἐστὶ ἵεναι ὑμῶς μὲν ἐς
„τὸδε τὸ κέρως, ἡμεῖς ἢ ἐς τὸ εὐώνυμον. πρὸς δὲ
„πάντα εἶπαν οἱ Ἀθηναῖοι τὰδε, Καὶ αὐτοῖσι ἡμῖν
„πάλαι ἀπ' ἀρχῆς, ἐπὶ τε εἰδομέν καὶ ὑμῶς
„πασομένων τὰς Πέρσας, ἐν νόῳ ἔχοντες εἶπαι ταῦ-
„τα τὰ περὶ ὑμῶν φθάνοντες προσφέρετε· ἀλλὰ ἀρρω-
„δεόμεν μὴ ὑμῖν σὺν ἡδέες ἡμεῶν οἱ λόγοι. ἐπὶ δὲ
„ὡς αὐτοὶ ἐμνησθῆτε, καὶ ὑπομένοντες ὑμῖν οἱ λόγοι γί-
„γνασσι,

γύνακι, καὶ ἐπὶ μοι εἰμὲν ποιεῖν ταῦτα. ὥς δὲ ἵρεσκε ἀμφοτέροισι ταῦτα, ἡὼς τι διέφαινε, καὶ Ἀχαιῶσιν τὰς τάξεις. γνώτες δὲ οἱ Βοιωτοὶ τὸ πιεῦμενον, ἐξαγορεύουσι Μαρδονίῳ. ὁ δὲ ἐπὶ τῇ ἡκαστε, αὐτίκα μελίσσαναι ἔαυτὸς ἐπὶ τῶν παρῶν τὰς Πέρσης κατὰ τῆς Λακεδαιμονίας. ὡς δὲ ἐμαθε τῶν ποιεῖν γινόμενον ὁ Πausanias, γινέσκει ὅτι ἔλαυνεν, ὅπως ἦγε τὰς Σπαρτιήτας ὅτι τὸ δεξιὸν κέραι· ὡς δὲ αὐτὸς ἔαυτὸν Μαρδόνιῳ ὅτι εὐωύμην. Ἐπεὶ δὲ κατίστησαν ἐς τὰς δευτέραις τάξεις, πέμψας ὁ Μαρδόνιῳ κήρυκα ἐς τὰς Σπαρτιήτας, ἔλεγε ταῦτε, ὦ Λακεδαιμόνιοι, ὑμεῖς δὴ λέγεσθε εἶναι ἄνδρες ἄριστοι ὑπὸ τῇ τῆδε ἀνθρώπων, ἐκπαυλεμένων ὡς ἔτι Φεύγετε ἐκ πολέμου, ἔτι τάξιν ἐκλείπετε· μένοντες τῇ δόλῳ τὰς ἐναντίας, ἢ αὐτοὶ δόλῳ. τῷ δὲ ἄρ' ἔγωγε ἔδωκα ἀληθείας. πρὶν γὰρ ἢ συμμίσγειν ἡμέας, ἐς χερῶν τε νόμον ἀπικέσθαι, καὶ δὴ Φεύγοντας ἔσταιν ἐκλείποντας ὑμέας εἶδομεν· ἐν Ἀθιναίοις τε τὴν περὶ τὴν ποιεῖν μένεις, αὐτοὺς τε ἀντὶ δούλων τῇ ἡμετέρων ταπεινότητας. ταῦτα οὐδαμῶς ἄνδρῶν ἀγαθῶν ἔργα· ἀλλὰ πλεῖστον δὴ ἐν ὑμῖν ἐφύεσθαι. προσδεχόμενοι γὰρ κατὰ κλέπτε, ὡς δὴ πέμψετε, ἐς ἡμέας κήρυκα προκαλούμενοι, καὶ βεβημένοι μένοισι Πέρσησι^b μάχεσθαι, ἄριστοι εὐόντες ποιεῖν ταῦτα· ἔδωκα ποιεῖν λέγοντας ὑμέας εὐρομεν, ἀλλὰ πρῶτος ὡς μάλλον. νῦν ὡν ἐπὶ τῇ σὺν ὑμῖν ἡγεῖσθε τῶν λόγων, ἀλλ' ἡμεῖς ἀρχομεν, τί δὴ ἔσται μὲν τῇ Ἑλλήνων ὑμεῖς, ἐπεὶ τι δεδοξώσθε εἶναι ἄριστοι, πρὸς τῇ βαρβάρων ἡμεῖς, ἵσθι πρὸς ἴσθας ἀρετῶν ἐμαχόμεθα; καὶ ἔγωγε δοκέοι^c καὶ τὰς ἄλλας μάχεσθαι, οἷός ἐστιν ὡν μετέπειτα μαχέσθων ὑμεῖς. εἰ γὰρ ἔγωγε δοκέοι, ἀλλ' ἡμέας μένεις, ἀποχεῖν, ἡμεῖς γὰρ ἀμαχόμεθα. ὁκτέροι δὲ ἂν ἡμεῶν νικήσωσι, τῶν ἁπάντων στρατοπέδῳ νικῶν. ὁ μὲν, ταῦτα εἶπας τε, καὶ στρατὸν ἡγεῖν, ὡς οἱ ἔδωκα ἔδωκα ὑπεκρίνατο, ἀπαλλάσσειν ὀπίσω. ἀπελθὼν γὰρ ἐσήμηνε Μαρδονίῳ τὰ κατὰ λαβόντα. ὁ γὰρ, περὶ χαρῆς γινόμενος, καὶ ἐπαρξίς ψυχῆς νίκη, ἐπῆκε τὴν ἵππον ὅτι τὰς Ἑλλήνας. ὡς γὰρ ἐπῆλθαν οἱ ἵπποτες, ἵσθοντες πᾶσαν τὴν στρατὸν τὴν Ἑλληνικὴν, ἵσθοντες πᾶσαν τὴν στρατὸν, ὡς ἵπποτες ἵσθοντες τε ἵσθοντες, καὶ προσφύρεσθαι ἄριστοι^d. τὴν τε κρήνην τὴν Γαργαφίην, ἀπ' ἧς ὑδρευετο πᾶν τὸ στρατόμαχος τὸ Ἑλληνικόν, συνεπαράγειν καὶ συνεχωσαν. ἔσαν μὲν ὡν κατὰ τὴν κρήνην Λακεδαιμόνιοι μοῦνοι τεταγμένοι· πῶσι γὰρ ἄλλοις Ἑλλήσι ἢ μὲν κρήνη πρὸς τὸν ἐγγύς, ὡς

Quod & fit, sed Mardonio, ubi scivit, similiter aciem suam mutante omnia restituantur. Mardonius hinc exprobratione facta Lacedæmoniiis, equitatum emittit in Græcos.

iam parati sumus istud exequi. Ubi hoc 46 utrique placitum est, simul aurora illuxit, simul loca permutaverunt; rem vero advertentes Bæoti, ad Mardonium detulerunt. Ea audita Mardonius extemplo & ipse conatus est Persas contra Lacedæmonios obducere. Pausanias autem hoc fieri intelligens, nec latere factum suum, rursus in dextrum cornu Spartiatis reducit; similiter etiam Mardonius suos in sinistrum. Postquam acies pristino in 47 loco steteret, idem misso caduceatore ad Spartiatis ita inquit, Lacedæmonii, vos vero ab his gentibus mire celebramini esse præstantissimi, qui neque è bello fugiatis, neque ordines deferatis, sed perstantes aut interficiatis hostes, aut ipsi occumbatis. Horum nihil admodum veri est. quippe antequam congressi essemus & manus confererentur, vos cernimus fugientes, locumque deferentes, & delegato Atheniensibus experiendi principio, consistentes ex adverso nostrorum servorum: quod nequitiam est factum præstantium virorum. Ex quo plurimum de vobis nos scellit opinio, quos expectabamus pro gloria missuros caduceatorem ad nos, quo provocaretis, quod cum solis Persis, tanquam ad id parati, pugnare velletis. At nihil tale invenimus vos dicere, sed potius esse perterritos. Nunc igitur quoniam vos non incepistis hoc dicere, sed nos incipimus, quidni vos pro Græcis quia præstantissimi esse existimamini, & nos pro barbaris, dimicavimus totidem utrique numero? & si videatur ut ceteri quoque itidem, & illi postmodum pugnent: sin hoc non videatur, sed satis esse nos solos, nos sane decernamus, & utri è nobis vicerint, ii totum exercitum vicisse censeantur. Hæc fatus caduceator, quum aliquamdiu 48 expectasset, nemine quippiam respondente, retro abiit, & rem Mardonio retulit. Ille maiorem in modum lætatus, & frigida victoria elatus, equitatum in Græcos immisit. Equites illuc invecsti, omnem Græcum exercitum pervexabant, jaculis sagittisque incessentes; quippe equites sagittarii, & accessu ad cominus pugnandum difficiles. Itaque fontem Gargaphien, unde cunctus Græcorum aquabatur exercitus, conturbant obstruxeruntque. Eum juxta fontem soli Lacedæmonii ordinati erant; ceteri Græci, ut quique locum nacti erant, procul

a ταῦτα ἡγεῖσθαι. b καὶ οἱ Πέρσησι. c δοκέει bis. d προσφύρεσθαι ἄριστοι.

Aquæ & cibi inopia apud Græcos, & infestant Persæ, unde duces censent murari castra: sed exercitus ab-
lit ulterius ad ipsas Platæas.

CALLIOPE, LIBER IX. 529

cul aberant, Afopus autem in propin-
quo: sed aquari ex eo ab equitibus mis-
silibusque prohibiti, ita ad fontem per-
49 gebant. Hæc quum talia forent, duces
Græcorum, quippe aqua exercitu ca-
rente, & perturbato ab equitatu, tum
his, tum aliis de caussis frequentes ad
Pausaniam in dextrum cornu veniunt.
Qui, etsi talis esset rerum status, tamen
magis angebatur, quod jam re frumen-
taria deficiebantur, & illorum servi in
Peloponnesum missi frumentatum, in-
tercluderentur ab equitatu quominus ad
50 castra reverterentur. De hoc autem de-
liberantibus ducibus visum est, si Persæ
eo die supersederent committere præli-
um, esse eundum in insulam quæ ab A-
fopo & à fonte Gargaphie, ubi tunc ca-
stra habebant, decem stadiis aberat, an-
te oppidum Plataense; ita ut insula sit
in continente, hunc in modum: Fluvi-
us superne è Cithærone delabens in cam-
pum, divortia facit; intercapedine tri-
um ferme stadiorum sua fluentia separans,
& post commiscit in unum. Nomen est
Oëroë, quam Afopi filiam esse indigenæ
ajunt. In hunc locum Græci transire de-
creverunt, ut & affatim aquæ ad usum
haberent, neque ab equitatu, sicuti quum
ex adverso erant, infestarentur. Et de-
creverant transire secunda noctis vigilia,
ne ipsos proficiscentes conspicati Persæ,
insequente equitatu in tumultum veni-
rent. quinetiam quum ad eum locum
ventum esset, ubi Afopi filia Oëroë di-
vortio aquarum è Cithærone cingitur,
mitterent sub noctem istam dimidium
copiarum in Cithæronem ad recipienda
servitia quæ frumentatum concesserant.
erant enim illa in Cithærone interclusa.
51 Hæc ubi statuerunt, totum illum diem
incessente equitatu immensum laborem
pertulerunt. Sub abitum diei digressis
equitibus ea noctis hora qua de abeundo
convenerat, plerique sublati utensilibus
abscesserunt, non habentes in animo lo-
cum qui convenerat petere. immo illi, ut
moveri coeptum est, cupide equitatum
effugerunt ad urbem Plataensem, in
templumque Junonis fugiendo perveni-
unt, quod situm est ante urbem, à fon-
te Gargaphie viginti stadiis distans. Quo
ubi pervenere, positis pro templo armis,
circa templum ipsum castra posuere.
52 Hos Pausanias cernens ab exercitu di-
gressos, præcepit & ipse Lacedæmoni-
is,

ὡς ἕκαστοι ἔτυχον τετραγμένοι, ὁ δὲ Ἀσωπὺς, ἀγ-
χῶ. ἐρυκόμενοι δὲ δὸτὸ τῆς Ἀσωπῆς, ἔτω δὴ ὅτι τὴν
κρίνῃ ἐφοίτεον. δὸτὸ τῆς ποταμῆς γὰρ σφί σὺν ἑξῆν
ὑδωρ φορέεσθαι, ὑπὸ τῇ ἰππέων καὶ πεζομάταν.
Τὰς δὲ ποιεῖται γινόμενα, οἱ τῆς Ἑλλήνων στρατηγῶν,
αἵ τε τῆς ὑδατὸς σερρήσεις τῆς στρατῆς, καὶ ὑπὸ τῇ
ἰππῶν παρεσχημένης, συνελέχθησαν πρὸς αὐτῶν
τετρατῶν ἑλλήνων, ἐλθόντες πρὸς Πανσανίαν ὅτι
τὸ δεξιὸν κέραι. ἀλλὰ γὰρ τετρατῶν ποιεῖται ἐόντων,
μᾶλλον σφείας ἐλίπτε. ἔτε γὰρ σιτία εἶχον ἐπὶ,
οἱ τῆς σφείων ὁπίωνες, δότοπεμφθέντες εἰς Πελοπόν-
νησον ὡς ἐπισπιούμενοι, ἀπικεκλήσθαι ὑπὸ τῇ
ἰππῶν, οὐ διωκόμενοι ἀπικέσθαι εἰς τὸ στρατοπέδον.
Βυλόμενοι δὲ τοῖσι στρατηγῶσι ἐδόξε, ἢν ὑπερ-
βαλὼν κείνῃ τὴν ἡμέρην οἱ Πέρσαι συμβολῇ
ποιούμενοι, εἰς τὴν νῦν ἵεναι. ἡ δὲ ἐστὶ δὸτὸ τῆς Ἀσω-
πῆς τῆς κρήνης τῆς Γαργαφίης, εἰς τὴν ἐστρατοπεδεύ-
οντο τότε, δεκά σταδίας ἀπέχουσα, πρὸς τῇ Πλαται-
ῶν πόλει. νῆσθαι δὲ ἔτω ἂν εἴη ἐν ἡπείρῳ
ῥιζόμενοι ὁ ποταμὸς ἀνωθεν ἐκ τῆς Κιθαιρῶν,
ρεῖσι κάτω εἰς τὸ πέδιον, διέχων ἀπὸ ἀλλήλων τὰ
ρέεθρα ὅσον περ τρία στάδια· καὶ ἐπὶ ταῖς συμμίσθαι
εἰς ταῦτό. ἔνομα δὲ οἱ Ὠερόη. θυγατέρα δὲ πύτῃ
λέγουσι εἶναι Ἀσωπῆς οἱ Ὀπιχώριοι. εἰς τῶν δὴ τῶν
χωρὸν ἐβυλευσάντο μετὰ νύκτα, ἵνα ἐκ τῆς ὑδατὸς ἔ-
χουσι πρὸς ἀφ᾽ ἑαυτῶν, καὶ οἱ ἰππῆες σφείας μὴ σι-
νοῖσθαι, ὡς περ κατὰ τὴν ἐόντων. μετὰ κινεῖσθαι τε ἐδό-
κει τότε, ἵπταν τῇ νυκτὶ ἡ δὲ ἀπὸ τῆς Φυλακῆς, ὡς
ἂν μὴ ἰδοῖσθαι οἱ Πέρσαι ἐξορμωμένους, καὶ σφείας
ἐπιμένοι παρὰ τοῖς οἱ ἰππῶν. ἀπικόμενων δὲ εἰς τῇ
χωρὸν τῶν, τῇ δὲ ἡ Ἀσωπῆς Ὠερόη πρὸς ἑαυτῶν, ρέου-
σα ἐκ τῆς Κιθαιρῶν, ὑπὸ τὴν νύκτα ταυτὴν ἐδόκει
τῶν ἡμισίας διαστῆλθαι τῆς στρατοπέδου πρὸς τῇ Κιθαι-
ρῶν, ὡς ἀναλάβοιεν τῶν ὁπίωνες ὅτι τὰ σιτία οἱ-
χομένους. ἔσαν γὰρ ἐν τῇ Κιθαιρῶν δότολεα μινέει.
Ταῦτα βυλόμενοι, κείνῃ μὲν τὴν ἡμέρην πᾶ-
σαν παρεσχημένης τῇ ἰππῶν, ἔχον πόνον ἀντὶ τῶν· ὡς
δὲ τῇ ἡμέρῃ ἔληγε, καὶ οἱ ἰππῆες ἐπέπαυον, νυκτὶς
δὲ γινόμενης, καὶ ἐξῆς τῇ ὥρης εἰς τὴν συνέκλιντο σφί
ἀπαλλάσσεσθαι, ἐν ταῦτα ἀεργῆντες οἱ πολλοὶ ἀπαλ-
λάσσοντο, εἰς μὲν τὸν χωρὸν εἰς τὸν συνέκλιντο, σὺν ὧν
νόω ἔχοντες· οἱ δὲ, ὡς ἐκινήθησαν, ἐφ᾽ ἑαυτῶν ἄσμε-
νοι τὴν ἰππῶν πρὸς τὴν Πλαταιῶν πόλιν. Φεύγον-
τες δὲ, ἀπικνέοντο ὅτι τὸν Ἡραῖον. τὸ δὲ πρὸς τῇ πό-
λει εἰς τῇ Πλαταιῶν, εἰκοσι σταδίας δὸτὸ τῇ κρήνης
τῆς Γαργαφίης ἀπέχον. ἀπικόμενοι δὲ ἔθεντο πρὸς τῇ
ἰρῇ τὰ ὄπλα. καὶ οἱ μὲν πρὸς τὸν Ἡραῖον ἐστρατοπε-
δεύοντο. Πανσανίης δὲ, ὅρῳ σφείας ἀπαλλάσσοι-
μένους ἐκ τῆς στρατοπέδου, παρὶς γὰρ ἐπὶ τοῖσι Λακεδαι-
μονίοις,

XXX

μονίοισι, ἀναλαβόντας τὰ ὄπλα, ἰέναι κατὰ
 τὰς ἄλλας τὰς περιόνας, νομίσας αὐτὰς εἰς τὴν
 χῶρον ἰέναι εἰς τὴν σιμωθήκαυτο. ἐνθαυτὰ οἱ μὲν
 ἄλλοι ἄρτοι ἐστὶν τὴν περὶ ἡρώων περὶ ἡρώων Παν-
 σανίη. Ἀμομφάρεϊ δὲ ὁ Πολιάδεω, λοχη-
 γῶν δὲ Πιτάνητων λόχῳ, οὗ ἐφη τὰς ξείνας
 Φεύγεσθαι, εὖδ' ἐκὼν εἶναι αἰσχυνέην τῷ Σπάρ-
 τῳ· ἐθωύμαζέ τε ὁρέων τὸ πιεῦμενον, ἀπὲρ
 ὁρῶμεν τῷ περὶ ἡρώων λόγῳ. ὁ δὲ Παν-
 σανίης τε ἔσθ' Εὐρύαναξ δεινὸν μὲν ἐπιεῦντο τὴν μὴ
 περὶ ἡρώων σφίσι, δεινότερον δ' ἐπὶ, κείνῳ
 πῶς ἀναστροφῆς, δολιπῶν τὸν λόχον τὸν Πιτάνητων,
 μὴ, ὡς δολιπῶσι ποιεῦντες τὰ σιμωθήκαυτο
 τοῖσι ἄλλοις Ἕλλησι, δολιπῶν τὸν λόχον τὸν Πιτάνητων
 τὴν τε Ἀμομφάρεϊ δὲ οἱ μὲν αὐτὰ. πῶς τοι
 λοχηγόμενοι, ἀτρέμας εἶχον τὸ στρατόπεδον τὸ Λα-
 κωνικόν, καὶ ἐπὶ ἡρώων περὶ ἡρώων μιν ὡς ἔχον
 εἴη πῶς ποιεῖν. καὶ οἱ μὲν παρηγέριον Ἀμομφά-
 ρετον, μῆνον Λακεδαιμονίων τε ἔσθ' ἡρώων Λα-
 κωνικόν. Ἀθηναῖοι δὲ ἐπὶ ἡρώων ποιεῖν· εἶχον
 ἀτρέμας σφίσι αὐτὰς ἵνα ἐπὶ ἡρώων, ὅπως
 μὲν τὰ Λακεδαιμονίων φρονήματα, ὡς ἄλλα
 φρονήματα ἔσθ' ἡρώων. ὡς δὲ ἐπὶ ἡρώων τὸ
 στρατόπεδον, ἐπεμῖν σφίσι ἡρώων, οἱ μὲν ποιεῖν
 εἰ περὶ ἡρώων ὅπως ποιεῖν οἱ Σπάρτην, εἴτε ἔ-
 σθ' ἡρώων μὴ ἀπὸ ἡρώων ἀπὸ ἡρώων· ἐπὶ
 ἡρώων τε Πανσανίη τὸ ἡρώων εἴη ποιεῖν. ὡς δὲ
 ἀπὸ ἡρώων ὁ κήρυξ εἰς τὰς Λακεδαιμονίους, ὡς
 σφίσι κατὰ χῶρον περὶ ἡρώων, καὶ εἰς νείκεα
 ἀπὸ ἡρώων αὐτῶν τὰς πρώτας. ὡς δὲ δὴ παρη-
 γέριον τὸ Ἀμομφάρετον ὁ, τε Εὐρύαναξ δὲ ὁ Παν-
 σανίης, μὴ κινδυνεύειν μένοντες μούνας Λακεδαί-
 μονίους, ἔκως ἐπὶ ἡρώων· εἰς ὁ εἰς νείκεα τε συμ-
 πόντες ἀπὸ ἡρώων, καὶ ὁ κήρυξ τὸ Ἀθηναίων περὶ ἡ-
 τό σφίσι ἀπὸ ἡρώων. νείκεων δὲ ὁ Ἀμομφάρεϊ δὲ,
 λαμβάνει πέτρον ἀμφοτέρῃσι τῇσι χερσὶ καὶ πηλὴς
 περὶ ποδῶν τὸ Πανσανίη, πῶς τῇ ψήφῳ ψη-
 φίζεσθαι ἐφη, μὴ Φεύγειν τὰς ξείνας· λέγων
 τὰς βαρβάρους. ὁ δὲ, κινδυνεύον καὶ ἔσθ' ἡρώων
 καλέων ἐκείνους, περὶ τε τὸν Ἀθηναίων
 κήρυκα ἐπὶ ἡρώων τὰ ἐπὶ ἡρώων, λέγειν ὁ
 Πανσανίης ἐκείνους τὰ παρεόντα σφίσι περὶ ἡ-
 ἡρώων· ἐπὶ ἡρώων τε τῶν Ἀθηναίων περὶ ἡρώων
 περὶ ἡρώων, καὶ ποιεῖν περὶ τῇσι δολιπῶν
 περὶ ἡρώων καὶ σφίσι. Καὶ ὁ μὲν ἀπὸ ἡρώων εἰς
 τὰς Ἀθηναίους· τὰς δὲ ἐπὶ ἡρώων ἀνακρινόμενος περὶ
 ἐκείνους ὡς κατελάμβανε, ἐν τῷ τῷ ἡρώων
 κατελάμβανεν ὁ Πανσανίης, καὶ δολιπῶν τὸ Ἀ-
 μομφάρετον λέγειν, τὸ ἡρώων Λακεδαιμονίων
 δολι-

is, ut sumptis armis irent quā ceteri præ-
 cederent, ratus illos tendere ad locum
 constitutum. Ibi ad obtēperandum
 Pausaniæ ceteri præfecti parati quum ef-
 sent, Amompharetus Poliadae filius tri-
 bunus cohortis Pitanaatarum, negare se
 fugituum peregrinos, neque ultro de-
 decoraturum esse Spartam: quinetiam
 mirari id quod fieri cerneret, quippe qui
 colloquio superiori non interfuisset. Pau-
 sanias autem & EUryanax cum indigne
 ferentes non parere sibi illum, tum in-
 dignius cohortem Pitanaensem relictum
 iri tribuno repugnante: quod erat futu-
 rum, si ipsi eos missos facerent, gratia
 exequendi ea quæ cum aliis Græcis con-
 stituissent, ut periret desertus Amompha-
 retus & qui cum eo erant. hoc reputan-
 tes substiterunt cum Laconicis cōpiis,
 conabanturque persuadere homini non id
 facto opus esse. & alii quidem hortaban-
 tur Amompharetum solum ex Lacedæ-
 moniis ac Tegeatis relictum. Athenien-
 ses autem hoc sibi faciendum putarunt,
 ut ubi collocati erant, ibi tranquille si-
 sterent, intelligentes Lacedæmoniorum
 ingenia aliud sentientium, aliud dicenti-
 um. Itaque ubi exercitus movere cœpit,
 equitem e suis miserunt speculatum nun-
 quid Spartiatæ tentarent abire, an vero ab-
 ire prorsus in animo non haberent, sciscita-
 tumque à Pausania quidnam facere oport-
 teret. Nuncius ubi pervenit ad Lacedæ-
 monios, cernit in loco instructos, eo-
 rumque primores devenisse ad rixas. Hortantibus enim Amompharetum EU-
 ryanacte & Pausania, ne Lacedæmonii
 soli remanentes periclitarentur, necdum
 persuadentibus, donec ventum est ad
 jurgia, intervenit nuncius Atheniensis,
 Amomphareto inter altercandum fumen-
 te ambabus manibus saxum, & illud ante
 pedes Pausaniæ ponente, ac dicente, se
 illo calculo sententiæ suæ calculum da-
 re, non fugere peregrinos: appellans
 barbaros. Eum Pausanias insanum nec
 potentem mentis vocans, ad nuncium
 Atheniensium, quæ jussus erat percon-
 tantem, respondit ut illis referret præ-
 sentem rerum suarum statum, obsecrans
 eos ut ad sese venirent, & de discessu
 eadem quæ ipsi agerent. Nuncio ad A-
 thenienses reverso, hos inter se altercan-
 tes aurora deprehendit. Ad id tempus
 moratus Pausanias, ratus Amompharetum
 non deserturum alios, Lacedæmonios dif-

Tandem Pausaniam digressum sequitur Amompharetus cum cohorte, & sic loco ab Græcis murato insultat Mardonius, maxime ridens Lacedæmonios.

CALLIOPE, LIBER IX. 531

discedentes, prout & contigit, dato signo ceteros omnes per edita abduxit, Tegeatis sequentibus; Athenienses vero servatis ordinibus in contrarium iverunt Lacedæmoniis; nam hi tenebant prærupta & Cithæronis radicem metu equitatus, Athenienses vero deorsum ad campum deflexere. Amompharetus autem prorsus non credens ausurum ipsos relinquere Pausaniam, contendere, ut illic manentes non deferrent ordinem. At ubi ii cum Pausania procedebant, tunc ratus ex bellicæ artis jure illum deferere, sumptis armis cohortem lento gradu duxit ad reliquum agmen, quod decem circiter stadia digressum ad amnem Moloëntem, in loco qui dicitur Argiopius (ubi situm est templum Cereris Eleusiniæ) substitit, opperiens Amomphareti cohortem, eo consilio, ut si Amompharetus cum sua cohorte non discederet loco in quo instructa erat, sed in eo persisteret, retro ad hominem suppetias iret. Itaque & Amompharetus cum suis ad ceteros pervenit, & omnis barbarorum equitatus ingruerat, agens pro sua consuetudine. nam quum inspexisset locum, ubi superioribus diebus habuerant Græci castra, vacuum, admissis equis assidue ulteriora petens, illos adeptus urgebat. Mardonius quoque cognito Græcorum nocturno abitu, inspectoque loco deserto, accitis Thorace Larissæo & fratribus ejus Eurypylo & Thrafydejo, inquit, Filii Aleuæ, quidnam dicetis adhuc, quum hæc deserta cernatis à Lacedæmoniis, quos negabatis vos finitimi ex acie fugere, sed viros summos esse in re bellica? quos & prius vidistis locum in acie immutare, & nunc proxima nocte se fuga proripuisse videmus omnes: ostenderuntque quia illos oportebat cum iis prælio decernere, qui non falso sunt hominum præstantissimi, nullius sese pretii, inter Græcos, & ipsos nullius pretii viros, demonstrari. Ceterum vobis Persarum inexperitis, sanequam facile ignoscebam, quum laudaretis istos in quibus aliquid etiam notum simul erat: Artabazum autem vehementius admirabar formidare Lacedæmonios, & præ formidine sententiam dicere ignavissimam, expedire ex his castris nos in urbem Thebanorum concedere obsidendos. quam sententiam ipse rex ex me audiet. Sed de hoc alias dicitur. Nunc autem istis ita facientibus non

δοπεσχόντων (τὰ δὲ ἔειπεν) σημήνας ἀπήγα-
 λὰ τὰ κελωνῶν τὰς λοιπὰς πάντας· εἶπεν γὰρ ἔ-
 Τεγεῖται. Ἀθηναῖοι δὲ παρθένης ἦσαν τὰ ἐμπαι-
 λιν ἢ Λακεδαιμόνιοι. οἱ μὲν γὰρ τὰ περὶ ὄχθων ἀν-
 τίστοιχοι καὶ τὰ ὑπορείας ἔκ Κιθαιρών, Φοβεό-
 μενοι τῶν ἰππῶν. Ἀθλιῶται δὲ, κάτω τεραφθέντες
 εἰς τὸ πεδῖον. Ἀμομφαρέτης δὲ, δόχλῳ τε ἐδα-
 μαδοκέων Πανσωνίῳ πολυμήσῃ σφέας δόπολιπῖν,
 περὶ εἰχλο αὐτὰς μένοντας μὴ ἐκλιπῖν τὴν τάξιν·
 περὶ τεροσίῳ δὲ τὸν Πανσωνίῳ, καθάδοξας αὐ-
 τὰς ἰσχυρὰ τέχνη δόπολιπῖν αὐτὸν, ἀναλαβόντα τὸ
 λόχον παρὰ ὅπλα ἤγε βάδην πρὸς τὸ ἄλλο σφῆτον.
 τὸ δὲ, ἀπελθὼν ὅσον τε δέκα στάδια, ἀνέμενε τὸ Ἀ-
 μομφαρέτης λόχον περὶ πᾶσιν Μολοέντα ἰδρυ-
 μένον, Ἀργιόπιον τε χώρον καλεόμενον, τῇ δὲ Δή-
 μητρί· Ἐλευσινίης ἱερὸν ἦσαν. ἀνέμενε δὲ τὰς εἰ-
 νεκας, ἵνα μὴ δόπολιπῇ τὸν χώρον ἐν τῷ ἐτετά-
 χασθαι ὁ Ἀμομφαρέτης τε ἔοι λόχος, ἀλλ' αὐτὰς
 μένωσι, βοηθεῖσι ὀπίσω παρ' ἐκείνας. καὶ οἱ τε Ἀμ-
 φὶ τὸ Ἀμομφαρέτην παρελθόντες σφί, καὶ ἡ ἰπποσύνη
 ἢ τὰ βαρβάρων προσέειπεν πᾶσι· οἱ γὰρ ἰπποσύνη
 ἐπὶ οἷον οἷον ἔωθεσαν ποιεῖν αἰεὶ. ἰδόντες δὲ τὸν
 χώρον κενὸν ἐν ᾧ ἐτετάχασθαι οἱ Ἕλληες τῆσι
 περὶ τῇσι ἡμέρησι, ἡλαυνον τὰς ἰππας αἰεὶ το-
 πρὸς ὧν καὶ ἅμα καταλαβόντες, προσεκάτῳ σφί.
 Μαρδόνιος δὲ, ὡς ἐπύθετο τὰς Ἕλληας δόπολιχο-
 μένας ὑπὸ νύκτα, εἶδε τε τὸν χώρον ἐρημον, κα-
 λίσας τὸν Ληρσάων Θώρηκα, καὶ τὰς ἀδελφεὰς
 αὐτὰς Εὐρύπυλον καὶ Θεραυδῆιον^b, ἔλεγε, ὦ
 „παῖδες Ἀλεῦεω, ἐπὶ τί λέξετε τὰς ὀρέοντες ἐ-
 „ρήμα; ὑμεῖς γὰρ οἱ πλεῖστοι χωροὶ ἐλέγετε^c Λα-
 „κεδαιμονίους καὶ Φεύγαν ἐκ μάχης, ἀλλὰ ἄν-
 „δρας εἶναι τὰ πολέμια πρῶτας· τὰς περὶ τὸν
 „τε μεπεσμένους ἐκ τῆς τάξεως εἶδετε, νῦν τε
 „ὑπὸ τὴν παροικομένην νύκτα, καὶ οἱ πάντες
 „ὀρέομεν λίσσασθαι. διέδεξάν τε, ἐπεὶ σφέας
 „εἶδε πρὸς τὰς ἀψιδέως ἀρίστους ἀνδράπων
 „μάχη λίσσασθαι, ὅτι ἔδνεες ἄρα εἶοντες ἐν
 „ἐδαμοῖσι εἴσι Ἕλλησι ἐναπεδεικνύατο. καὶ
 „ὑμῖν μὲν εἴσι Περσέων ἀπείροι, πολλὰ ἔκ
 „μεῦ ἐγένετο συγγνώμη, ἐπαυνοῖσιν τοὺς, καὶ
 „ποῖσι πὶ καὶ σωηδέαται· Ἀρταβάζης δὲ θάυ-
 „μα καὶ μᾶλλον ἐπιεύμεν, τὸ καὶ καθάρων
 „δῆσαι Λακεδαιμονίους· καταρρωδῆσαι^a τε,
 „δόποδέξασθαι γνώμην δειλοτάτην, ὡς χρεὼν
 „εἶναι ἀναλεύξασθαι τὸ στρατόπεδον, ἵεναι εἰς
 „τὸ Θηβαίων ἄστυ πολιορκησόμενος· τὴν ἐπὶ
 „πρὸς ἐμεῦ βασιλεὺς πύσεται. καὶ τῶν μὲν
 „ἐπὶ ῥωθὶ ἔσται λόγος· νῦν δὲ ἐκείνοισι παύει-

XXX 2

ποιεῖ-

^a ἀναλεύξασθαι τὴν. ^b Θεραυδῆιον. ^c λέγετε.

„ποιεῦσι οὐκ ὀπιρρεπεία ἐστὶ, ἀλλὰ διωκτοὶ εἰ-
 „σί· ἐς δὲ καταλαμφθέντες, δώσασσι ἡμῖν τῶν
 „δὴ ἐποιήσω· Πέρσας πάντων δίκας. Ταῦτα
 εἶπας, ἵνα τοὺς Πέρσας, δρόμῳ ἀθροάντας Ἀ-
 σωπὸν κατὰ τὸν ἑὸν Ἑλλήνων, ὡς δὴ ἀποδι-
 δρησκόντων· ἐπιέχετε πρὸς Λακεδαιμονίους πρὸς
 Τεγεάτας μοῦνας. Ἀθηναίους γὰρ τραπμένους ἐς
 τὸ πεδῖον, ὑπὸ τῶν ὄχθων ἐκαίωσα. Πέρσας δὲ
 ὅς ἐόντες ὠρμημένους διώκων τὰς Ἑλλήνας οἱ
 λοιποὶ τῆ βαρβαρικῶν πελίων ἄρχοντες, αὐτί-
 κα πάντες ἦσαν τὰ σημήνια, καὶ ἐδίωκον ὡς πο-
 δῶν ἕκαστος εἶχον, ἕτε κῶμῳ ἑδενὶ κῶσμηθέν-
 τες, ἕτε τάξει. καὶ ἔτοι μὲν βοῇ τε καὶ ὁμίλῳ
 ἐκήρυσσαν, ὡς ἀναρπαζόμενοι τὰς Ἑλλήνας· Παι-
 σαίνης δὲ, ὡς προσέειπε ἡ ἱπποκῶ, πέμψας
 πρὸς τὰς Ἀθηναίους ἱππέα, λέγῃ τὰδε, Ἄν-
 „δρες Ἀθηνᾶιοι, ἀγῶνι μεγίστῃ προσκημύ-
 „νε, ἐλθέμεν εἶναι ἡ δεδωλωμένῳ τῷ Ἑλ-
 „λάδα, περὶ δὲ τῶν συμμάχων ἡ-
 „μῶν τε οἱ Λακεδαιμόνιοι, καὶ ὑμεῖς οἱ Ἀθη-
 „ναῖοι, ὑπὸ τῷ παροισχυμένῳ νύκτα ἀθροάν-
 „των. νῦν ὧν δέδοκται πειθεῖται τὸ ποιήσιον
 „ἡμῖν· ἀμυνόμενοι γὰρ τῇ διωμένῃ ἀρετῇ
 „περιεστέλλειν ἀλλήλους. εἰ μὲν νῦν ἐς ὑμέας ὠρ-
 „μησε ἀρχὴν ἡ ἱπποκῶ, χερσὶ δὲ ἡμέας τε καὶ
 „τὰς μετ' ἡμέας τῷ Ἑλλάδα ἐπεδιδόντας
 „Τεγεάτας, βοηθήσει ὑμῖν· νῦν δὲ, ἐς ἡμέας
 „γὰρ ἄπασα κεχώρηκε, δίκαιοι ἐστέ ὑμεῖς πρὸς
 „τῷ πεζομένῳ μάλιστε τῶν μοιρέων ἀμυνέον-
 „τες ἵναμι. εἰ δὲ ἄρα αὐτὰς ὑμέας καταλελά-
 „θηκα ἀδιώσιον πρὸς βοηθῆσαι, ὑμεῖς δὲ ἡμῖν τὰς
 „τοξότας ἀποπέμψατες χάριν ἴεσθε· σωοί-
 „σθαι μὲν δὲ ὑμῖν ὑπὸ τῷ παρόντι τόνδε πόλεμον
 „ἔσσι πολλὸν πρὸς τυμοτάτοις, ὥστε καὶ ταῦτα
 ἐσκαύειν. Ταῦτα οἱ Ἀθηνᾶιοι ὡς ἐπύθοντο,
 ὠρμέατο βοηθῆσαι, καὶ τὰ μάλιστε ἐπαμύνειν.
 καὶ σφι ἴδη εἰσέχουσι ὀπιρρήντων οἱ ἀνιπαχθέν-
 τες Ἑλλήνων τῇ μὲν βασιλῇ ἡγουμένων, ὥστε
 μηκέτι διώσασθαι βοηθῆσαι. τὸ γὰρ προσκείμενον
 σφείας ἐλύπει. ἔτω δὲ μενωθέντες Λακεδαιμό-
 νιοι καὶ Τεγεῆται, ἐόντες οὖν ψιλοῖσι ἀριθμὸν,
 οἱ μὲν, πεντακισμύριοι, Τεγεῆται δὲ, τριχι-
 λιοὶ· (ἔτοι γὰρ ἑδάμα ἀπερχόμενοι ἀπὸ Λακεδαί-
 μονίων) ἐσφραγίζοντο, ὡς συμβαλέοντες Μαρ-
 δονίῳ καὶ τῇ στρατῇ τῇ παρεούσῃ. καὶ ἐχάρη σφι
 ἐγίνετο τὰ σφάγια χερσὶ, ἐπιπλόν δὲ αὐτῶν ἐν
 τῷ τῷ χρόνῳ πολλοὶ, καὶ πολλῶν παλῶνες ἐ-
 τρωματίζοντο. Φράζαντες γὰρ τὰ γέγραφα οἱ Πέρσαι,
 ἀπεί-

non est concedendum, sed instandum, donec intercepti nobis dent poenas eorum omnium quæ in Persas perpetrarunt. Hæc loquutus, Persas Asopo trans-
 misso cursim ducit per vestigia Græcorum, tanquam fugam capeffentium; & in Lacedæmonios ac Tegeatas solos in-
 gruebat. nam Athenienses subter prærupta in planum digressos non cernebat. Ceteri autem barbarorum agminum præfecti Persas moventes ad Græcos insequendos conspicati, sublatis confestim & ipsi signis cuncti insequuntur, pro se quisque accelerantes, nulla disciplina nulloque compositi ordine. Et isti quidem cum vociferatione ac turba instabant Græcis, tanquam rapturi. Pausanias autem, ubi equitatu premi cœpit, equite ad Athenienses misso, hæc dicit, Viri Athenienses, proposita dimicatione maxima, ut aut libera Græcia sit aut servituti obnoxia, prodimur à sociis nocte præterita elapsis & nos Lacedæmonii & vos Athenienses. Inde igitur ita nobis visum est esse faciendum, ut quam strenuissime possumus defensores, mutuo simus auxilio. Ac si quidem in vos prorsus impetum dedisset equitatus, oporteret sane nos, & qui post nos stant, Tegeatas Græciam non proden-
 tes, subsidio vobis venire: nunc, quoniam totus in nos contendit, iustum est vos ad partem maxime laborantem suppetias ferre. Quod si vobis ipsis aliquo discrimine occupatis fas non est subsidio venire, saltem hoc gratificamini nobis, ut sagittarios mittatis: quos agnoscimus longe omnium qui in hoc bello sunt promptissimos esse ut etiam hæc exaudiant. Hæc ubi audire Athenienses, 60 moverunt ad ferendam opem, & strenuissime propugnandum. At hos jam incedentes ea pars Græcorum qui partes regias sequebantur ex adverso instructi, invadit, ut amplius auxilium ferre non possent; nam quod objiciebatur negotium, eos dolore afficiebat. Ita destituti Lacedæmonii, numero cum levi armatura quinquaginta millia, & Tegeatæ numero tria millia (hi enim nusquam ab Lacedæmoniiis dirimebantur) sacrificaverunt tanquam conflicturi cum Mardonio præsentibusque copiis: & quum litare non possent, multi eorum interea cadebant, multo plures vulnerabantur. Confertis enim gerris Persæ ingentem
 vim

Sed exorata Juno & impetus Tegeatarum rem restituit. Persis nocuit mala armatura. Mardonius occisus ab Aeimnesto, ceteri fugerunt.

CALLIOPE, LIBER IX. 533

vim sagittarum emittebant, adeo instant, ut laborantibus Spartiatis, & quia litare non poterant, respiciens ad templum Junonis Plataënsium Pausanias, imploraverit deam, obsecraveritque ne
61 spes sua ipsos frustraretur. Adhuc eo deam his verbis invocante, Tegeatæ prius exsurgentes in barbaros tendunt: statimque post Pausaniæ preces sacrificantibus Lacedæmoniis exta pulchra extitere: qui aliquanto post & ipsi in Persas eunt. Persæ omisissis arcubus ex adverso steterunt. Ad quorum gerra primum pugna commissa est; quæ quum cecidissent, jam atrox pugna constitit juxta ipsum Cereis templum, eaque pertinax, donec ad propulsionem ventum est. Siquidem barbari prehensantes lanceas confringebant, nec audacia nec robore inferiores: sed inermes erant & præterea imperiti, nec hostibus prudentia pares. qui etsi in singulos deni pluresve aut pauciores irruebant, tamen quia incidebant in Spartiatis, conficiebantur. Mardonius, quaparte ipse ex equo albo ciens pugnam, mille delectis Persarum præstantissimis stipatus erat, ea maxime parte hostem urgebat. qui quamdiu superfuit, Persæ resistentes seseque defendentes, stravere multos Lacedæmoniorum. Postea vero quàm Mardonius mortuus fuit, & agmen quod circa illum robustissimum erat occubuit, tum demum alii quoque terga vertentes cessere Lacedæmoniis; quippe eis plurimum officiebat vestis armis vacans: inermes enim cum armatis
63 prælium faciebant. Ibi & ultio necis Leonidæ de Mardonio peracta est, secundum oraculum Spartiatis redditum: & victoria omnium quas unquam novimus speciosissima potitus est Pausanias Cleombroti filius, Anaxandridæ nepos. Hujus autem superiorum majorum nomina in Leonida recensui. illius enim iidem qui & Pausaniæ majores fuere. Oppetiit autem Mardonius ab Aeimnesto, viro inter Spartiatis eximio: qui aliquamdiu post bellum Medicum trecentos viros secum habens, apud Stenyclerum belli tempore cum omnibus Messeniis confixit, ubi ipse & trecenti illi occubuerunt.
64 Ad Plataeas autem Persæ, postquam à Lacedæmoniis in fugam versi sunt, nullo ordine ad castra sua contendunt, & ad murum ligneum quem fecerant in parte agri Thebani. Tenet autem me admi-
ra-

ἀπίσαν τοξόματων πολλὰ ἀφειδέως ἔτω, ὥς τε
πυρρομένων τῇ Σπαρτιάτων, καὶ τῇ σφαγῶν ἐ-
γνομένων, ἀποβλέψαντα τὸ Πανσάνιου πρὸς τὸ
Ἡραῖον τὸ Πλαταιέων, Ὀπικαλίσεσθαι τὴν θεόν,
χρηζόντα μηδαμῶς σφεας ψαυθῆναι τὸ ἐλπίδος.
Ταῦτα δὲ ἐπὶ τέττα Ὀπικαλούμενα, πρὸς ἑα-
νασπῆτες πρῶτοι οἱ Τεγεῆται ἐχώρεον ἐς τὰς
βαρβάρους. καὶ τοῖσι Λακεδαιμονίοισι αὐτίκα μὲν
τὴν εὐχλὴν τὴν Πανσανίειω, ἐγένετο θυμμένοισι πρὸς
σφάγια χρησά. ὥς ὅτι χρόνον κατὰ ἐγένετο, ἐχώ-
ρεον καὶ ἔτοι ὅτι τὰς Πέρσας, καὶ οἱ Πέρσαι ἀν-
τίοι, πρὸς τὸς μετέλτες. ἐγένετο ὅτι πρῶτον πρὸς
τὰ γέρρα μάχη. ὥς ὅτι ταῦτα ἐπεπλήκει, ἤδη
ἐγένετο ἡ μάχη ἰσχυρὴ παρ' αὐτὸ τὸ Δημήτριον,
καὶ χρόνον ὅτι πολλόν, ἐς ὃ ἀπὸ κρήνης ἐς ὠδι-
σμόν. πρὸς δὲ δόξα ὅτι λαμβανόμενοι κατέκλων
οἱ βάρβαροι. λήμματι μὲν νῦν καὶ ῥώμῃ σὺν
ἑσόνες ἔσαν οἱ Πέρσαι, ἀνέωλοι ὅτι ἑόντες, καὶ
πρὸς, ἀνεπισήμονες ἔσαν, καὶ σὺν ὁμοίοις τοῖσι
ἐναυτοῖσι σφίλιν. πρὸς αἰόσοντες ὅτι κατ' ἑνα,
καὶ δεκα, καὶ πλεονῶντες τε καὶ ἐλάσσονες συσρε-
φόμενοι, ἐπέπιπον ἐς τὰς Σπαρτιάτας, καὶ διε-
φθίρουν. Τῇ ὅτι ἐτύγχανε αὐτὸς ἐὼν Μαρδόνι-
ος, ἀπ' ἱππῶν τε μαχόμενος ἄλκιρ, ἔχων
τε πρὸς ἐαυτὸν λογάδας Περσέων τὰς ἀρίστους χι-
λίας, ταύτη δὲ καὶ μάλιτα τὰς ἐναυτοὺς Ὀπι-
σεν. ὅσον μὲν νῦν χρόνον Μαρδόνιος πρὸς ἑλῶ,
οἶδε ἀντίεχον, καὶ ἀμυνόμενοι κατεβάλλοντο
πολλὰς τῶν Λακεδαιμονίων. ὥς ὅτι Μαρδόνιος
ἀπέθανε, καὶ τὸ πρὸς ἐκείνον τεταγμένον εὖν
ἰσχυρότατον ἔπεσε, ἔτω δὲ καὶ οἱ ἄλλοι ἐτραπὸν-
τε, καὶ εἶξαν τοῖσι Λακεδαιμονίοισι. πλεῖστον γὰρ
σφεας ἐδηλέετο ἡ ἐσθλὴ ἐρήμῳ ἔσσαν ὄστων.
πρὸς γὰρ ὁπλίτας ἐόντες γυμνήτες ἀγῶνα ἐποι-
εῦτο. Ἐν ταῦτα ἡ τε δίκη τῇ Φόνει τῇ Λεωνίδειω,
κατὰ τὸ χρησέλιον, τοῖσι Σπαρτιάταις ἐκ Μαρ-
δονίως ἐπετελέετο, καὶ νίκῃ ἀναιρέεσθαι καλίστῃ
ἀπάσων τῇ ἡμεῖς ἴδμεν, Πανσανίης ὁ Κλεομβρό-
της τῇ Ἀναξανδρίδειω. τῇ ὅτι κατόπερθε οἱ πρὸς ἑόντων
πρὸς ἐνόμα (αἰρή) ἐς Λεωνίδην. ὡς πρὸς γὰρ σφί-
τυγχανοσι ἐόντες. ἀποθνήσκῃ ὅτι Μαρδόνιος ἔσσαν
Ἀεμνήσας, ἀνδρὸς ἐν Σπάρτῃ λογίμῳ. ὅς χρόνον
ὑπερον μὲν πρὸς Μηδικὰ, ἔχων ἀνδρας τριηκοσίους,
συνέβαλε ἐν Στενυκλήρῳ, πόλεμος ἐόντος, Μεσ-
σηνίοισι τε πᾶσι. καὶ αὐτὸς τε ἀπέθανε καὶ οἱ τριηκο-
στοι. Ἐν τῇ Πλαταιῇ οἱ Πέρσαι ὥς ἐτραπὸν ἔσσαν
τῇ Λακεδαιμονίων, ἐφάγον ἑδένα κόσμον ἐς τὸ
σπρίσπεδον τὸ ἐαυτῶν, καὶ ἐς τὸ τεῖχος τὸ ξύλινον,
τὸ ἐποίησαντο ἐν μοίρῃ τῇ Θεβαίων. θάνατος δὲ μοι
Xxx 3 ὅπως

ὅπως ὦρα^a ἡ Δῆμητρος τὸ ἄλσος^b μαχομέ-
νων, ὅδε εἰς ἐφάνη τῶν Περσέων ἔτε ἐσελθὼν
εἰς τὸ πέμεν^c, ἔτε ἐναποθανῶν πρὸς τὸ ἱόν,
οἱ δὲ πλεῖστοι ἐν τῷ βεβήλω ἐπεσον. δοκέει δὲ,
(εἰ πὲρ τῶν θείων πηγμάτων δοκέειν δεῖ)
ἡ θεὸς αὐτῇ σφεας σὺν ἐδέκετο^d, ἐμπέστησαν-
τας τὸ ἱόν τὸ ἐν Ἐλδῶνι ἀνάκτορον^e. αὕτη
μὲν νῦν ἡ μάχη ὅππῃ προσῆτον ἐγένετο. Ἀρτιά-
βαζος^f δὲ ὁ φαρνάκεος^g αὐτίκα τε σὺν ἀρέσ-
κετο, κατ' ἀρχὰς λιπομένης Μαρδονίᾳ δὲ
Βασιλῆος^h. καὶ τότε πολλὰ ἀπαγορεύων, οὐ-
δὲν ἔνυε, συμβάλλειν σὺν ἑῶν. ἐποίησε τε αὐ-
τὸς παιδὲ, ὡς σὺν ἀρεσκόμενοςⁱ τοῖσι πηγ-
μασι τοῖσι ἐν Μαρδονίᾳ ποιοιμένοισι. τῶν
ἐσρατήγει ὁ Ἀρτιάβαζος^j. εἶχε δὲ διῶαμιν σὺν
ὀλίγῳ, ἀλλὰ καὶ ἐς πέντερας μυριάδας ἀν-
θρώπων πρὸς ἑαυτῶν. τέτρας ὅπως ἡ συμβολὴ ἐ-
γένετο, εὐ ἐξεπιστάμενος^k τὰ ἐμελλε δοκῆσαι
ἀπὸ τῆς μάχης, ἥτε^l καθρηπισμέν^m,
ὡς Ἰσθμίου κατ' αὐτὸ ἰέναι πάντας τῇ ἀν αὐ-
τὸς ἐξηγήται, ὅπως ἀν αὐτὸν ὁρώσι παρὸς
ἔχοντα. πάντα ὡς Ἰσθμίου, ὡς ἐς μάχην ἦ-
γε ὄντην τὸν στρατόν. προσπεύων δὲ τῆς οὔδ',
ὡς δὲ καὶ Φεύγοντας τὰς Πέρσας. ἔτω δὲ
σὺν τὸν αὐτὸν κόσμον καθήγει, ἀλλὰ τῷ
πείσῳ ἐπρόχαζε Φεύγων, ἔτε ἐς τὸ ξύλι-
νον οὔτε ἐς τὸ θηβαίων τεῖχοςⁿ, ἀλλ' ἐς Φω-
κέας, ἐθέλων ὡς πείσῳ ὅππῃ τὸν Ἑλλησπόντον
ἀπικέσθαι. καὶ δὲ ἔπει μὲν ταῦτα ἐτραπὸντο.
τῶν δὲ ἄλλων Ἑλλήνων τῶν μετὰ Βασιλῆος^o
ἐθελόκακεόντων, Βοιωτῶν Ἀθιναίων τε ἐμαχέ-
σαντο χρόνον ὅππῃ συχνόν. οἱ γὰρ μηδίζοντες τῷ
θηβαίῳ, ἔπει ἔχον προσθυμίῳ σὺν ὀλίγῳ,
μαχεόμενοι τε ἐς σὺν ἐθελόκακεόντες ἔτω, ὡς
τρηκέσσι αὐτῶν οἱ πρῶτοι καὶ ἀριστοὶ ἐν ταῖς
ἐπεσον ὑπὸ Ἀθιναίων. ὡς δὲ ἐτραπὸντο καὶ ἔ-
πει, ἐφύγον ἐς τὰς Θήβας, σὺν ἥπερ οἱ Πέρ-
σαι, καὶ τῷ ἄλλων συμμαχῶν ὁ πᾶς ἐμῖλ^p,
ἔτε διψαμαχεσόμενος^q ἔδεν, ἔτε δὲ πρὸς ἄμε-
νός πε, ἐφύγον. Δηλοὶ γὰρ μοι ὅτι πάντες τὰ
πείσῳ τῶν βαρβάρων ἡγήτοιο ἐν Περσέων,
εἰ καὶ τότε ἔπει, πρὶν ἢ καὶ συμμῖξαι τοῖσι πο-
λεμίοις, ἐφύγον, ὅτι καὶ τὰς Πέρσας ἐφύγον.
ἔτω τε πάντες ἐφύγον, πλεονὲς δὲ ἰπῶν δὲ τε
ἄλλης καὶ τῇ Βοιωτίας. αὕτη δὲ τοσαῦτα προσω-
φέλεε τοὺς Φεύγοντας, αἰεὶ τε πρὸς τῶν πο-
λεμίων ἀγχιτε εὐδοῖα, ἀπειροχρῶς τε τοὺς Φι-
λίους Φεύγοντας ἀπὸ τῶν Ἑλλήνων. οἱ μὲν δὲ
μικῶντες εἰπὼν, τοὺς ἑρξέω διακρίσεις καὶ Φο-
νύον-

ratio, quum juxta lucum Cereris dimi-
caretur, ne unum quidem Persarum vi-
sum esse intrasse fanum, neque circa tem-
plum occubuisse, sed plerisque in pro-
fano: sed opinor (siquid de rebus divinis
opinari oportet) deam ipsam eos non
recepisse, qui sacrum quod est in Eleu-
sine Anaكتورum concremaverant. Hac-
tenus pugna hæc gesta est. Artabazus⁶⁵
autem Pharnacis filius, cui jam inde ab
initio displicuerat Mardonium relinqui ab
rege, quique multis verbis pugnam dissua-
dens nec sinens præliari nihil profecerat,
hoc sibi agendum putavit. Is, quod sibi
non placerent quæ à Mardonio fiebant,
eos quibus præerat (præerat autem non
parvis copiis, sed ad quadraginta usque
millibus hominum) illos, inquam, dum
proelium fiebat, quid futurum è proelio
esset probe intelligens, quum parasset,
ibat, tessera data, ut omnes irent qua-
cunque ipse duceret, & quâ viderent ip-
sum festinantem. Sic jussas tanquam ad
pugnam copias scilicet ducens, sed paul-
lum progressus cernit Persas fugientes.
ita non servato amplius eodem ducendi
ordine, sed repente effuso cursu fugæ
se dedit, non ligneum murum versus,
aut Thebana moenia, sed ad Phocenses,
animo celerrime perveniendi ad Helle-
pontum. & hi quidem istuc iter inten-
derunt. Ceteris autem Græcis qui sta-
66
bant à regis partibus, ignaviter de indu-
stria agentibus, Boeoti tamen per diu cum
Atheniensibus decertaverunt. Nam ex
Thebanis ii qui cum Medis sentiebant,
non parva strenuitate utebantur, pu-
gnantesque & non ignaviter agentes, ita
ut trecenti primores eorum ac fortissimi
illic ab Atheniensibus occisi fuerint. Ubi
autem & isti terga dederunt, fugerunt
non quo Persæ & aliorum sociorum uni-
versa multitudo, quæ & cum nemine pu-
gnaverat, & nihil forte demonstraverat,
sed Thebas versus fugerunt. Omnem⁶⁷
autem barbarorum rem pendisse à
Persis, inde mihi fides fit, quod tunc
& ipsi, antequam etiam cum hoste con-
grederentur, fugæ se mandaverunt, quod
Persas quoque cernebant fugientes. at-
que ita cuncti fugam capesserunt, præ-
ter equitatum, tum alium, tum Boeo-
tium: qui hætenus profuit fugientibus,
ut assidue hostibus proximus iret arcens
amicos fugientes ab Græcis, qui qui-
dem sane victores sequebantur urgendo
Xer-

Ad famam victoriæ ostentant se infelicitet Corinthii, à Thebanis repulsi ac cecidi. Ab Atheniensibus ruptus murus ligneus aperit viam Regi Persarum (xviffima. Mardonii præsepe.

68 Xerxianos atque interficiendo. Inter hunc cœdis tumultum nunciatur reliquis Græcis qui circa templum Junonis constituti erant, & à prælio abfuerant, peractum esse prælium & Pausaniam cum suis vincere. Ea re audita, Corinthii nullo ordine eunt per radicem montis & per colles viam in alta ferentem recta qua itur ad Cereris templum: Megarenfes & Phliasii per campum, quæ planissima viarum erat. Quos utroque jam hosti propinquos nullo ordine irruere conspicati Thebanorum equites, quorum præfectus erat Afopodorus Timandri filius, equos in illos incitaverunt, & invecti sexcentos istorum straverunt: ceteros ad Cithæronem impulerunt persequendo. Et hi quidem nulla cum laude 69 perierunt. At Persæ ceteraque multitudo postquam ad ligneum murum fugerunt, turres, antequam Lacedæmonii advenirent, ascendere occupant. Illis conscensis quamoptime possunt murum præstruunt. ex quo subeuntibus mox Lacedæmoniis, acrior extitit muri oppugnationo. Nam quoad Athenienses abfuerant, non modo sese defensabant, sed etiam Lacedæmonii multo antecellebant, utpote ignavis murorum oppugnandum: ut vero Athenienses supervenirent, tum atrox circa murum pugna extitit, eaque magno temporis spatio: sed tandem virtute & pertinacia Athenienses murum transcenderunt, subrueruntque, atque ea parte Græci infundebantur, quorum Tegeatæ introiere principes, iidemque sunt, qui tentorium Mardonii diripuerunt, & ex eo cum alia, tum vero equorum præsepe ex ære totum, spectatu dignum: quod præsepe Mardonii Tegeatæ in templo Alcæ Minervæ reposerunt. nam cetera quæ cepere, in unum cum ceterorum Græcorum præda contulerunt. Proruto muro barbari non amplius catervam cogere, nemo strenuitatis memor esse; & erant stupefacti, quippe intra exiguum tempus exterriti & multæ myriades hominum interceptæ. Quos tam licite Græci trucidabant, ut ex trecentis millibus militum (exceptis quadraginta cum quibus Artabazusaufugit) reliquorum ne tria quidem millia cœdi superfuerint. E Lacedæmoniis autem qui Spartani essent, unus & nonaginta sunt omnino desiderati: Tegeatarum, sedecim: Atheniensium, duo & 70 quinquaginta. Porro inter barbaros strenuissimi

νεύκτες. Εὐ δὲ τούτῳ τῷ γινόμενῳ φόβῳ ἀγχαλίεσθαι τοῖσι ἄλλοις. Ἑλλήσι τοῖσι τεταγμένοις περὶ τὸ Ἡραῖον, καὶ ἀπογυμνόμενοι τῆς μάχης, ὅτι μάχη τι γέρονε, καὶ νικήεν αἰμετὰ Πρωσανίῳ. οἱ ᾗ, ἀκύνειες πῶτα, ἐδένα κέσμον τυχόντες, οἱ μὲν ἀμφὶ Κορανθίης, ἐτραπὸν δὲ τῆς ὑπαρῆς καὶ τῶν κλωνῶν τὴν Φέρυσαν ἀνω, ἰθὺ δ' ἰρὴ τῆς Δήμητρος. οἱ ᾗ ἀμφὶ Μεγαρέας τε καὶ Φλιασίης, δὲ δ' ἐπὶ τῶν ληοτάτῳ τῶν ὁδῶν. ἐπὶ τε ᾗ ἀγχα τῶν πολεμίων ἐγίνοντο οἱ Μεγαρέες καὶ Φλιασίοι, ἀπιδόντες σφίεας οἱ τῶν Θηβαίων ἰππῶτα ἐπὶ γυμνῶν ἐδένα κέσμον, ἡ λειων ἐπ' αὐτὴς τῆς ἰππῆς, τῶν ἰππάρχων Ἀσωπιδῶν δ' Τιμάνδρου. ἐσπεύοντες ᾗ κατεστρεψαν αὐτῶν ἐξακισίς, τὸς ᾗ λοιπὸς κατήρξατο διώκοντες ἐς τὸν Κιθονῶνα. ἔτι μὲν δ' ὅν ἐδὲν λόγῳ ἀπώλοντο. Οἱ ᾗ Πέρσαι, καὶ ὁ ἄλλος ὅμιλος, ὡς κατ' ὄψιν ἐς τὸ ξύλιον τείχεος, ἐφθίσαν ὅτι τοὺς πύργους ἀναβάντες, πρὶν ἢ τοὺς Λακεδαιμονίους ἀπικέσθαι. ἀναβάντες δὲ, ἐφράξαντο ὡς ἡδυάτο ἀρῆς τὸ τείχος. προσελθόντων δὲ τῶν Λακεδαιμονίων, κατεστρέφε σφι τήχομαχίῃ ἐβρωμενέστερη. ἔως μὲν γὰρ ἀπῆσαν οἱ Ἀθηναῖοι, οἱ δ' ἡμιόλιος, καὶ πολλὰ πλεονέχον τῇ Λακεδαιμονίῳ, ὡς σὺν ὀπισθεμένον τήχομαχίῃ. ὡς δὲ σφι οἱ Ἀθηναῖοι προσῆλθον, οὕτω δὲ ἰσχυρὴ ἐγένετο τήχομαχίῃ, καὶ χρόνον ὅτι πολλόν. τίλθαι δὲ, ἀρετὴ τε καὶ λιπαρὴ ἐπέσθισαν Ἀθηναῖοι δ' εἰς τείχεος, καὶ ἥραπον, τῇ δὲ ἐσεχέοντο οἱ Ἑλλήνες. πρῶτοι δὲ ἐσῆλθον Τεγεῆται ἐς τὸ τείχος, καὶ τὴν σκηνὴν δ' Μαρδονίῳ οὗτοι ἔσαν οἱ διαρπάσαντες, καὶ τὰ ἄλλα ἐξ αὐτῆς, καὶ τὴν Φάτνῳ τῇ ἰππῶν εἶσαν χαλκίῳ πᾶσαν, καὶ γῆς ἀξίῳ. τὴν μὲν νῦν Φάτνῳ πᾶσιν τὴν Μαρδονίῳ ἀνέσθισαν ἐς τὴν νῆον δ' Ἀλέης Ἀθηναίης Τεγεῆται, καὶ δὲ ἄλλα ἐς ταῦτ' ὅσα περ ἔλαβον ἐσώσαντο τοῖσι Ἑλλήσι. οἱ δὲ βάεβαροι οὐδὲν ἐπὶ σίφθαι ἐποίησαντο πρὸς τείχεος, οὐτε πρὸς αὐτῶν ἀλκῆς ἐμέμηλο. ἀλύκαζόν τε οἷα ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ πεφθεγμένοι τε καὶ πολλὰ μυριάδες κατήλημμένοι ἀνθρώπων. παρὲν τε ποῖσι Ἑλλήσι φονεύσαν οὕτω, ὡς τρήκοντα μυριάδων στρατοῦ, κατεδεχόντων τεσσάρων, πρὸς ἑχῶν Ἀρτάβαζος ἐφύλαξε, τῇ λοιπῇ μὲν πρὸς χιλιάδας ἐβλήμενται. Λακεδαιμονίῳ δὲ τῇ Σπάρτης ἀπὸ θάνατον οἱ πέντες ἐν τῇ συμβολῇ, ἐς καὶ ἐνενήκοντα. Τεγεατῶν δὲ, ἑκατάδικα. Ἀθηναίων δὲ, δύο καὶ πενήκοντα. Ἑρῆς δὲ

δε τῶν βαρβάρων περὶ μὲν, ὁ Περσῶν, ἵππῳ^α δὲ, ἡ Σακῶν· ἀνὴρ δὲ λέγεται Μαρδόνι^α. Ἑλλήων δὲ ἀγαθῶν γυμνῶν καὶ Τεγεαίων καὶ Ἀθιναιῶν, ὑπερβάλλοντες ἀρετῇ Λακεδαιμόνιοι. ἄλλω μὲν ἔθεν ἔχω δοπομήνασαι· ἅπαντες γὰρ ἔτι τὰς κατ' ἐωυτῆς ἐνίκων. ὅτι δὲ κατὰ τὸ ἰσχυρότατον προσωρεύχθησαν, καὶ τῶν ἐκράτησαν, καὶ ἄριστος^α ἐγὼν μακρῷ Ἀριστοδημῳ^α κατὰ γνώμης τὰς ἡμετέρας· ὅς ἐκ Θερμοπυλίων μοῦ^α τῶν τρηκσίων σωθεῖς, ἔχε ὅνδ^α καὶ ἀπμίλῳ. μετὰ δὲ τῶν^α, ἡρίσθυσαν Ποσιδώνιος^α πὶ καὶ φιλοκύων καὶ Ἀμομφάρετος^α Σπαρτιάτης. καίτοι γυμνῆς λέξης ὅς γάνοιτο αὐτίων ἄριστος^α, ἐγνωσαν οἱ ὄψα γυμνομένοι Σπαρτιάται, Ἀριστοδημον μὲν βυλόμενον φανερώς δοποθῆναι ἐκ τῆς παρεξήτης οἱ αἰτίας, λυσώντας πὶ καὶ ἐκλείποντας τὴν τάξιν, ἔργα δοποδέξασθαι μεγάλα· Ποσιδώνιον δὲ, ὃ βυλόμενον δοποθῆσκαι, ἄνδρα γυμνῶν ἀγαθῶν· τοσάτω τέτον εἶναι ἀμύνω. ἀλλὰ ταῦτα μὲν καὶ φθόνῳ ἂν εἴποιμεν^α. ἔτι δὲ τὰς κατέλιξα πάντας, πάλιν Ἀριστοδήμῳ, τῶν δοποθανόντων ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ, τίμοι ἐγόντες. Ἀριστοδημῳ^α δὲ, βυλόμενον^α δοποθῆναι διὰ τὴν προσωρημένῳ αἰτίῳ, ὅς ἐπμήθη. Οὗτοι μὲν τῶν ἐν Πλαταιῇσι ὀνομαστότατοι ἐγόντες. Καλλικράτης γὰρ ἔξω τῆς μάχης ἀπέθανε, ἐλθὼν ἀνὴρ καλῆς^α ἐς τὸ στρατόπεδον τῶν τότε Ἑλλήων, ὃ μόνον αὐτίων Λακεδαιμονίων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήων. ὅς, ἐπὶ δὲ ἐσφαριάζετο Πausanias^α, κατήμενος^α ἐν τῇ τάξιν, ἐτρωματίσθη τοξέματι τὰ πλάγῃ^α καὶ δὴ οἱ μὲν ἐμάχοντο, ὃ δὲ ἐξενέμενος^α ἰδυοθανάτεε^α τε, καὶ ἔλεγε πρὸς Ἀρμίνην^α, ἄνδρα Πλαταιέα, ὃ μέλει οἱ ὅτι πρὸς τῆς Ἑλλάδος^α δοποθῆσκει, ἀλλ' ὅτι ὅς ἐξήσασθε τῇ χειρὶ, καὶ ὅτι ἔθεν ἔτι οἱ δοποδεγμένον ἔργον ἐωυτῶν ἄξιον προσωμολόμενα δοποδέξασθαι. Ἀθιναιῶν δὲ λέγεται εὐδοκίμῳ^α Σωφάνης ὁ Εὐτυχίδεω, ἐκ δὲ δῆμος Δεκελῆς^α. Δεκελείων δὲ τῶν πότε ἐργασαμένων ἔργον χρησίμον ἐς τὸν πάντα χρόνον, ὡς αὐτοὶ Ἀθηναῖοι λέγουσι. ὡς γὰρ δὴ τοπία κατὰ Ἑλένης κομιδῶν Τιωδαρίδα ἐσβαλὼν ἐς γλῶττιν Ἀθικλῶ^α σὺν στρατῷ^α παλῖν, καὶ ἀνίστασθαι τὰς δῆμους, ὅς ἐιδότες ἵνα ὑπερέκειτο ἡ Ἑλένη, τότε λέγουσι καὶ τὰς Δεκελέας, οἱ δὲ αὐτὸν Δέκελον, ἀχθόμενον^α τε

nuiissimi extiterunt, è peditibus quidem Persæ, ex equitibus autem Sacæ, è viris vero, Mardonius: inter Græcos autem cum Tegeatæ Atheniensisque multum eminuerunt, tum virtute superaverunt Lacedæmonii. Quod nulla alia re possum ostendere, nisi quod omnes hi eos qui sibi oblatis sunt vicerunt: Lacedæmonii vero quod robustissimum fuit hostilis exercitus superaverunt. Quorum longe præstantissimus extitit measententia Aristodemus, is qui solus trecentorum, quod ex Thermopylis evasisset, dedecus ignominiamque acceperat. Secundum hunc navavere operam Posidonius & Philocyon & Amompharetus Spartiata. Quamquam quum sermo haberetur quisnam eorum præstantissimus extitisset, ii Spartiatæ qui adfuere, censuerunt, Aristodemum, quum vellet mori propalam ex inflicta ipsi criminatione, furibundum & deferendo ordinem præclara facinora edidisse: Posidonium vero, qui perire noluisset, ob id extitisse tanto præstabiliorem virum. verum id quidem etiam livore dixerimus. Quos hac in pugna mortem oppetisse edidi, omnes honore affecti sunt, præter Aristodemum: qui ideo caruit honore, quod ob causam prædictam sibi occumbendum putavit. Hi sunt qui ad 71 Platæas nobilissimi extitere. nam Callicrates extra prælium occubuit: quo nemo tunc in castra Græcorum præstantior venerat, non modo ipsorum Lacedæmoniorum, sed etiam aliorum Græcorum. Hic, quum Pausanias sacrificaret, sedens in ordine, sagitta latera ictus est: & aliis pugnantibus ipse exportatus, sese morientem miserabatur, ad Arimnestum virum Platæensem inquiring, non se curare quod pro Græcia periret, sed quod nihil manu usuf esset, nullamque operam navasset dignam se & sua cupiditate navandi. Ex Atheniensibus 72 eminuisse fertur Sophanes Eutyichidis filius, è populo Decelenfi: Decelenses autem rem aliquando gesserunt, ut ipsi Atheniensēs ajunt, in omne ævum fructuosam. siquidem quum olim ad reportandam Helenam Tyndaridæ cum magnis copiis oram Atticam invasisset, & populos è sedibus suis eiicerent, ignari quonam loci subducta Helena esset, tunc Decelenses feruntur, & (ut quidam volunt) ipse Decelus, tum dolore contum-

a MS. habet τῶν. b ἔποιον. c Ἀθήνησιν.

Deceli, vel Decelensium facinus favorabile. De Sophane narrationes, ejusque mors. Coa femina pallaca Persæ petit libertatem ab Pausania & impetrat.

CALLIOPE, LIBER IX. §37

meliae quam Theseus intulisset, tum metu totius Atheniensium soli, ne vastaretur, exposuisse illis omnem rem gestam, eoque deduxisse ad Aphidnas, quas Titacus indigena Tyndaridis proderet. Quo ex facto Decelensibus permansit ad hanc usque memoriam in Sparta immunitas vectigalium, & dignitas præsidendi: adeo quidem ut bello quod multis postea annis inter Athenienses atque Peloponneses gestum est, Lacedæmonii quum ceteram Atticam popularentur, à Decelate temperaverint. Ex hoc populo ortus Sophanes, & præclarissime tunc inter Athenienses navata opera, ancipiti sermone celebratur: uno, fertur gestasse ferream ancoram è balteo thoraciscatena alligatam, quam, quoties adventantibus hostibus propinquus erat, objiciebat, ne illi irruentes, ipsum ex ordine summovere possent: rursus eisdem in fugam se vertentibus, resumpta ancora ita fugientes insequabatur. Altero sermone à superiori differente fertur gestasse ancoram non ferream ex thorace alligatam, sed insignitam in scuto, quod nunquam quiescens, assidue rotabatur. Extat & alterum Sophanis præclarum facinus, quod obsidentibus Æginam Atheniensibus, EUrybatem virum Argivum quinquentionem ex provocatione interemit. Sed aliquanto post hæc gesta virum egregium exhibens, dum Atheniensium una cum Leagro Glauconis filio dux esset, ac de metallis aureis decertaret, contigit ut ab Edonis apud Daton occumberet. Postquam barbari ab Græcis ad Plataas strati sunt, accessit illuc ad hos mulier quædam transfugiens, quæ quum accepisset Persas periisse & Græcos victores, pallaca Pharandatis filii Teaspis, viri Persæ, multo auro ornata, tum ipsa, tum ancillæ, & cum veste speciosissima præ omnibus quæ aderant; descendens ex carpento pergit ad Lacedæmonios adhuc in cæde occupatos: & intuita Pausaniam illa omnia administrantem, cujus & nomen jam pridem & patriam noicebat, ut quod utrumque sane audierat, cognovit Pausaniam: Ejus genua amplectens, Spartæ rex, inquit, libera me supplicem captivitatis servitute, quam etiam hoc facto demeritis es quod istos extinxisti neque dæmonum neque deorum respectum habentes. Equidem genere sum Coa, He-

τῇ Θησέῳ ὕβρι, καὶ δειμαίνοντα πρὸ πάσης τῇ Ἀθηναίων χάρι, ἐξηγησάμενόν σφι τὸ πᾶν πείγμα, κατηγήσασθαι ὅππῃ τὰς Ἀφιδνας, ταῖς δὲ Τिताκὸς ἐὼν αὐτόχθων κατὰ πρὸς διδοὶ Τιυδαρίδῃσι. τοῖσι δὲ Δεκελεύσι δὸτε τέττα ἔργα ἐν Σπάρτῃ ἀτελείη περὶ πρὸς δριῖν Διὰ πρὸς ἐς τὸδε αἰεὶ ἐπὶ ἔσθαι ἔτω, ὥστε ἐς τὸ πρὸς πρὸς ὕστερον πολ- λοῖσι ἔτεσι τέττων ἡνόμενον Ἀθηναίοισι περὶ Πελοποννησίοισι, σινομένων τῷ ἄλλῳ Ἀπικλῷ Λακεδαιμονίων, Δεκελῆς ἀπέχεσθαι. Τέττα ἔργα ἐὼν ὁ Σωφάνης, καὶ ἀριστεύσας ποτὶ Ἀθηναίων, διζὺς λόγους λεγομένους ἔχῃ. τὸ μὲν, ὡς ἐκ τῷ ζῳῆς τῷ θῳῆς ἐφόρεε χαλκῇ αἰλῦσι δεδεμένῳ ἄγκυραν σιδηρέῳ. τῷ, ὅπως πρὸς ἀπικνεύμεν τοῖσι πολεμίοις, βαλλέσκετο, ἵνα δὴ μιν οἱ πολεμιοὶ ἐκπίπτοντες, ἐκ τῷ πρὸς μετὰ κινῆσαι μὴ δυναίαν. ἡνόμενης δὲ Φυγῆς τῷ ἐναντίων, δεδοκτο, τῷ ἄγκυραν ἀναλαβόντα, ἔτω δάκνει. ἔτῳ μὲν ἔτω λέγεται. ὁ δὲ ἐπὶ τῷ λόγων, τῷ πρὸς πρὸν λεχθέντι ἀμφισβασίων, λέγεται ὡς ἐπὶ ἀπὸ τοῦ αἰεὶ πρὸς τῆς καὶ ἔδαμα ἀπρεμιζῆς ἐφόρεε ἄγκυραν, καὶ ἐκ ἐκ τῷ θῳῆς καὶ δεδεμένῳ σιδηρέῳ. ἔτι δὲ καὶ ἔτερον Σωφάνης λαμπρὸν ἔργον ἐξεργασμένον. ὅππῃ περικατημένων Ἀθηναίων Αἰγίαν, Εὐρυβάτῳ τῷ Ἀργεῖον ἄνδρα πεντάεθλον ἐκ πρὸς κλῖσι ἐφό- νησε. αὐτὸν δὲ Σωφάνηα χροῖον ὕστερον τέττων κατέλαβε, ἄνδρα ἡνόμενον ἀρχῇ, Ἀθηναίων στρατηγόντα ἅμα Λααρχῷ τῷ Γλαύκων, δὸτε- θῶν ἐπὶ ἡδωνῶν ἐν δάτῳ, πρὸς τῷ μεταλ- λων τῷ χρυσέων μαχεόμενον. ὡς δὲ τοῖσι ἔλ- λησι ἐν Πλαταιῇσι κατέστρωτο οἱ βάρβαροι, ἐν- θῶν σφι ἐπὶ ἡλθῃ γυνὴ αὐτόμολ. ἡ ἐπὶ δὲ ἔμαθε δὸ πολωλότας τὰς Πέρσας, καὶ νικῶντας τὰς Ἕλληνας, ἔσθαι παλλακὴν φαρανδάτε τῷ Τε- ἀσπῳ, ἄνδρὸς Πέρσῳ, κοσμησμένη χρυσῷ πολλῷ καὶ αὐτὴ καὶ ἀμφίπολοι, καὶ ἐσθῆτι τῇ καλλίστῃ τῷ παρεσέων, καταβάσας ἐκ τῷ ἀρ- μαμαζῆς, ἐχώρεε ἐς τὰς Λακεδαιμονίους ἐπὶ ἐν τῷσι Φονῆσι ἐόντας. ὁρῶσι δὲ πάντα ἐκείνα δι- ἐπόντα Πausανίῳ, πρὸς πρὸν τὸ ἵνομα ἐξε- πτεμένη καὶ τῷ πρὸς, ὥστε πολλὰς ἀκῆ- σιαι, ἔγνω περὶ τῷ Πausανίῳ, καὶ λαβομένη τῷ „ γυνάτων, ἔλεγε τὰδε, ὦ βασιλεῦ Σπάρ- „ της, λῦσά με τῷ ἰκίπναι αἰχμαλώτῃ δα- „ λωσῆς. σὺ γὰρ καὶ ἐς τὸδε ὦνσεις, τὰςδε „ δολέσας τοὺς οὔτε δαιμόνων οὔτε θεῶν ὅππῃ „ ἐχούσας. εἰμὶ δὲ ἡνόμενον μὲν Κῶν, θυγάτηρ

Yyy δ

a ἀμφισβασίων. b ἀπὸ τοῦ αἰεὶ πρὸς τῆς. c καλλίστη ἐκ τῷ. d Vocem ἰόντας non agnoscit MS.

„δε Ἡγήτοριδew ἔ' Ἀνταγόρην. βίη δέ με λαβὼν
 ἐν Κῶ ἔχε ὁ Πέρσης. ὁ δὲ ἀμείβεται· πῖπτε,
 „Γυναι, γάρη, καὶ ὡς ἰκέτις, καὶ εἰ δὴ πρὸς
 „τούτῳ τυγχάνεις ἀληθῆα λέγουσι, καὶ εἰ θυγά-
 „τηρ Ἡγήτοριδew ἔ' Κῶς, ὅς ἐμοὶ ξείνῳ μά-
 „λιστε τυγχάνῃ ἐὼν τ' ὡεὶ ἐκείνης τοὺς χώρους
 „οἰκειομένων. πάντ' αὖτε εἶπας, τότε μὲν ἐπέτε-
 „ψε τ' Εὐφῶρων τοῖσι παροῦσι, ὕστερον δὲ ἀπέπεμ-
 „ψε ἐς Αἴγινα, ἐς τὴν αὐτὴν ἦγελε ἀπικέσθαι. Με-
 „τὰ δὲ τὴν ἀπῆλθιν τ' γυναικὸς, αὐτίκα μὲν πᾶ-
 „σα ἀπῆκοντο Μαντινέες ἐπ' ἐξεργασμένοι. μα-
 „θόντες δὲ ὅτι ὕστεροι ἴκασιν τ' συμβολῆς, συμφο-
 „ρὴν ἐποιεῦτο μεγάλην, ἀξιοὶ τε ἐφασαν εἶναι
 „σφέας ζημιῶσαι. πωθανόμενοι δὲ τὰς Μήδας
 „τὰς μὲν Ἀρταβάζης Φεύγοντας, τὰς δὲ δώκεν
 „μέχρι Θεσσαλίας. Λακεδαιμόνιοι δὲ οὐκ ἔων
 „Φεύγοντας δώκεν. οἱ δὲ ἀναχωρήσαντες ἐς τὴν
 „ἐωῦτ' αὐτῶν, τὰς ἡγεμόνας τ' στρατῶν ἐδῶξαν ἐκ τ'
 „γῆς. μὲν δὲ Μαντινέας, ἴκον Ἡλείοι. καὶ ὡσού-
 „τως οἱ Ἡλείοι τοῖσι Μαντινεῦσι συμφορὴν πεποι-
 „μένοι, ἀπαλλάσσοντο· ἀπελθόντες δὲ καὶ ἔπει,
 „τὰς ἡγεμόνας ἐδῶξαν. τὰ κατὰ Μαντινέας μὲν
 „ἔ' Ἡλείας ποσῶνται. Ἐν δὲ Πλαταιῶσι ἐν τῷ στρα-
 „τοπέδῳ τ' Αἰγινήτων ἡ Λάμπων ὁ Πύθων, Αἰ-
 „γινήτων τὰ πρῶτα φέρων· ὅς ἀνοσιώτατον λό-
 „γον ἔχων, ἔπει πρὸς Πανσανίην. ἀπῆκοντο
 „δὲ παρὰ τὴν, ἔλεγε τὰδε, ὦ πάτερ· κλεομβρό-
 „της, ἔργον ἐργαστή τοι ὑπερφύες, μέγας δὲ
 „πε καὶ κάλλος. καὶ τοι θεὸς παρέδωκε ῥυσά-
 „μενον τὴν Ἑλλάδα, κλέος καταφέρου μέ-
 „γιστον Ἑλλήνων τῶν ἡμῖς ἰδμεν. σὺ δὲ ἔ' τὰ
 „λοιπὰ τὰ ὅπ' ἑταίροις πείσων, ὅπως λόγος
 „τέ σε ἔχη ἐπὶ μέζων, καὶ τις ὕστερον Φυλάσ-
 „σεται τῶν βαρβάρων μὴ ὑπάρχειν ἔργα ἀ-
 „τάσθαλα πείων ἐς τὰς Ἑλλήνας. Λεωνίδην
 „γὰρ ἀποθανόντα ἐν Θερμοπύλῃσι, Μαρδονίος
 „τε καὶ Ξέρξης ἀποταμόντες τὴν κεφαλὴν ἀν-
 „εσχάρωσαν. τῷ σὺ τὴν ὁμοίην ἀποδίδες, ἔπ-
 „αινον ἔχεις πρῶτα μὲν ὑπὸ τῶν Σπαρτηέων
 „πάντων, αὐτὸς δὲ ἔ' πρὸς τῶν ἄλλων Ἑλλήνων.
 „Μαρδόνιον γὰρ ἀνασκολοπίσας, πεπιμώρησαι ἐς
 „πατέρων τ' ὅσον Λεωνίδην. ὁ μὲν, δοκέων χα-
 „ρίζεσθαι, ἔλεγε τὰδε· ὁ δὲ ἀνταμείβετο
 „τοῖσδε, ὦ ξείνε Αἰγινήτα, τὸ μὲν εὐνοεῖν πε-
 „καὶ πρὸς ἡμᾶς, ἀρχαίη σεῦ· γνώμης μέντοι ἡ-
 „μάρτηκας χρηστῆς. ἐξάρσας γὰρ με ὑψῆς, καὶ
 „τὴν πατέρα καὶ τὸ ἔργον, ἐς τὸ μηδὲν κατέβα-
 „λες, ὡς αἰνέων νεκρῷ λυμάνεας· καὶ, ὡς πᾶ-
 „σα πείων, φῶς ἀμύνον με ἀκρόατος, τὰ πρὸς
 „μᾶλ-

Hegetoridæ filia, Antagoræ neptis, quam
 vi raptam ex Co Perſa habuit. Huic re-
 spondens Pauſanias, Bono, inquit, o
 mulier, animo eſto, tum quia ſupplex,
 tum ſi inſuper loqueris illa vera, & filia
 es Hegetoridæ Coi, mihi inter omnes
 qui illa circa loca incolunt hoſpitis præ-
 cipui. Hæc loquutus, eam impræſenti-
 arum Ephoris qui aderant commendavit:
 poſtmodum in Æginam, quo illa vo-
 luit, dimiſit. Poſt hujus mulieris digref- 76
 ſum continuo Mantineenſes ſupervene-
 runt rebus confectis: qui ſe animadver-
 tentes veniſſe ſero ad pugnam, magnæ
 jacturæ loco id ſibi eſſe putaverunt, ſed
 idoneos ſe eſſe ad ſumendas de ipſis pœ-
 nas dixere. Itaque cognito, Medos qui
 cum Artabazo erant, fugæ ſe mandaſſe,
 eos in Theſſaliam uſque perſequuti ſunt,
 etſi vetantibus Lacedæmoniis inſequi fu-
 gientes. Idem poſtea domum reverſi,
 duces ſuos exilio multaverunt. Poſt
 Mantineenſes venerunt Elei, qui itidem ut
 Mantineenſes magno id ſibi detrimento
 exiſtimantes, diſceſſerunt, ſuoſque &
 ipſi duces exilio multaverunt. Hæc-
 enus de Mantineenſibus & Eleis. Erat au- 77
 tem apud Platæas in exercitu Ægineta-
 rum ἐπὶ primoribus Lampon Pythei filius,
 qui Pauſaniam adiens, inſanდიſſima uſus
 eſt oratione, inquiens, Fili Cleombro-
 ti, rem tu mirificam & magnitudine &
 fulgore geſiſti, cui deus tribuit ut libe-
 rata Græcia, omnes quos novimus Græ-
 cos gloria ſupergredereris. quod ſupereſt
 in hac re, agas ita, ut & tu majore fama
 celebreris, & aliquis barbarorum poſt-
 hac caveat nefanda facinora inchoare in
 Græcos. Etenim Leonidæ apud Ther-
 mopylas interempti recifo capite Mar-
 donius ac Xerxes truncum in crucem
 ſuſtulerunt: cui ſi vicem reddes, lau-
 dem nanciſceris, primum ab omnibus
 Spartiatis, ſecundo loco ab univerſis
 Græcis, ſiquidem ſuffixo Mardonio,
 Leonidam patrum tuum fueris ultus.
 Hæc Lampon gratiam ſe initurum ratus
 apud Pauſaniam dicebat. Cui respon- 78
 dens Pauſanias, Tuam, inquit, hoſpes
 Ægineta, benevolentiam atque provi-
 dentiam amplector: tamen ab æquitate
 judicandi decerras. nam qui & me & pa-
 triam in altum extuliſti & hæc geſta, ad
 nihilum redigis, quum ſuades mihi ſæ-
 vire in mortuum, aſque me auditurum
 melius, ſi iſtud fecero, quod barbaros de-
 cet

cet potius facere quam Græcos, quod-
que in illis exprobramus. quare ego ne-
que Æginetis, neque iis quibus ista pro-
bantur assentior: contentusque sum Spar-
tatis placere ut in negociis dictisque fas
tuear. Leonidæ autem, cui me jubes
parentare, affirmo magnifice esse paren-
tatum; nam funeribus horum innumerabi-
libus vindicatus est & ipse & ceteri, qui
apud Thermopylas occubuerunt. Tu ve-
ro posthac hærens in hac eadem cogita-
tione ne me adieris: quod tibi impune
79 esse, loco beneficii ponas. Hoc quum
ille audisset, abiit. Pausanias autem quum
præconio edixisset, nequis de præda quid
tangeret, iussit helotas omnem compor-
tare pecuniam. Illi per castra dispersi in-
veniunt tentoria auro & argento ornata,
lectosque ex auro & argento, crateras et-
iam aureos, phialasque, & alia vasa po-
toria, nec non saccos super plaustra, in-
terlucentibus intus inclusis ex auro & ar-
gento lebetibus. Quinetiam cæsum cad-
avera spoliabant armillis & torquibus,
sed & acinaces aureos tollebant. Nam
diversicolora vestimenta nullius momenti
habebantur. Ibi tum multa furto subtra-
hentes helotæ Æginetis venundabant;
multa, quæ occultare non poterant,
monstrabant: prorsus ut inde extite-
rint ingentes divitiæ Æginetis, utpote
aurum ab helotis pro ære mercantibus.
80 Collata autem pecunia decimam selege-
runt deo, qui Delphis est, ex qua tum
tripēs aureus ibi repositus est, insistent
super tricipiti ex ære colubro, proxime
aram: tum deo qui est in Olympia,
aureus decem cubitorum Jupiter: tum
deo qui est in Isthmo, aureus septem cu-
bitorum Neptunus. Hac parte selecta,
ceteras inter se distribuerunt, pro suo
quisque merito accipientes: itemque pal-
lacas Persarum, & aurum & argentum
& reliquas opes cum jumentis. Quæ au-
tem eximia data sint iis qui optimam o-
peram navaverant ad Plataæas, refertur
a nemine, data tamen illis fuisse arbi-
tror: certe Pausaniæ sunt ex omnibus
dena, & ea delecta, dono data, ex mu-
lieribus, equis, talentis, camelis, & item
81 ex ceteris rebus. Feruntur autem hæc
quoque acta esse: Xerxem, dum è Græ-
cia fugit, omnem apparatus suum Mar-
donio reliquisse: & Pausaniam dum eum
apparatus videt, ex auro argentoque
& vclariis diversicoloribus confectum, ius-

„μᾶλλον βαρβαροῖσι πιεῖν ἢ περ Ἑλλήσι, καί-
„ κείνοις ἢ ὀπιφθονέομεν. ἐγὼ δὲ ὦν τὰς εἰ-
„ νεκα μήτε Αἰγινήτησι ἄδοιμι, μήτε τοῖσι παῶ-
„ τα ἀρέσκειται· δοτῶν δέ μοι, Σπαρτιάται
„ ἀρεσκόμενον, ὅσα μὲν πιεῖν, ὅσα ἢ ἔ-
„ γῶν. Λεωνίδῃ, τῷ με κελεύεις πτωρῶσαι, Φη-
„ μὶ μεγάλως πτωρῶσθαι. ψυχῆσι τε τῶνδε ἀν-
„ αριθμήτοισι πέτιμα αὐτῶν τε ἔ-
„ οἱ ἄλλοι οἱ ἐν Θερμοπύλῃσι πελοπόνησες. σὺ μέντοι ἐπὶ
„ ἔχων λόγον τοῖονδε, μήτε προσέλθῃς ἔμοιγε,
„ μήτε συμβαλεῖς· χάριν τε ἰδοί, ἐὼν ἀπα-
„ θής. Οἱ μὲν, τὰντα ἀκροῖς, ἀπαλλασσερ. Παι-
„ σονίης ἢ κέρυγμα πιηοῦμεν, μηδὲνα ἀπτε-
„ ραι τῇ λήϊς, συγκομίζῃν ἐκέλευε τὰς εἰλωτας
τὰ χεῖματα. οἱ ἢ, ἀνα τὸ στρατόπεδον σκιδνά-
μενοι, εὐρισκὼν σκιδνάς κατεσκάσμενας χρυ-
σῶ ἔ-
„ δέγῳ, κλίνας τε ὀπιφθονίας ἔ-
„ παρ-
„ γυρας· κρητῆρας τε χρυσέας, καὶ Φιάλας τε ἔ-
„ ἀλλὰ ἐκπώματα· σικκας τε ἐπὶ ἀμαξέων εὐ-
„ ρισκων, ἐν ποσὶ λείβῃς ἐφαίνοντο ἐνεόντες χρυ-
„ σοῖ τε ἔ-
„ δέγῳ. ἀπὸ τε τῶν κείμενων νεκρῶν
ἐσκέλευον ψείδιᾳ τε ἔ-
„ σπείδῃς, καὶ τὰς ἀκινά-
„ κας, ἐόντας χρυσέας· ἐπὶ ἐοδῆς γε πικίλης
λόγῳ ἐγένετο ἐδῆς. ἐν ταῦτα πολλὰ μὲν κλέ-
„ ποντες ἐπώλεον πρὸς τὰς Αἰγινήτας οἱ εἰλωτες,
πλὴν ἢ ἔ-
„ ἀπιδέκνυσαν, ὅσοι αὐτῶν σὺν εἰᾶ τε
λεῶ κρείψαι· ὥστε Αἰγινήται οἱ μεγάλοι πλεῖστοι
δεχθὲν ἐν ταῦτα ἐγένοντο, οἱ τῶν χρυσῶν, ἀτε ἐόντα
χαλκὸν δὲ ἦν, ὥστε τῶν εἰλωτῶν ἀνέοντο. Συμφε-
ρήσαντες ἢ τὰ χεῖματα, καὶ δεκάτῳ ἐξελόντες τῷ
ἐν Δελφοῖσι θεῷ, ἀπὸ ἧς ὁ σέπας ὁ χρυσὸς ἀνε-
τίθη, ἐπὶ τῷ τετρακλίῳ ὄφει· ἔ-
„ χαλκὸν ἐπεσε-
„ ὡς ἄλκις ἔ-
„ βαμῶ· καὶ τῶν ἐν Ὀλυμπῇ θεῷ ἐξελόν-
„ τες, ἀπὸ ἧς δεκάτῳ χαλκὸν Δία ἀνέθηκαν·
καὶ τῶν ἐν Ἰσθμῷ θεῷ, ἀπὸ ἧς ἐπὶ Ἀπὸντος χαλκὸν
Ποσειδῶν ἐξεγένετο. ταῦτα ἐξελόντες, τὰ λοιπὰ δι-
αιρέοντο ἔ-
„ λαβὼν ἕκαστοι, τῶν ἀξιοῖ ἔσαν, καὶ τὰς
παλλακὰς τῶν Περσῶν, καὶ τῶν χρυσῶν, καὶ τῶν ἀργυρῶν,
καὶ ἄλλα χεῖματα τε ἔ-
„ ἵπποισι. ὅσοι μὲν νῦν
ἐξαίρετα ποσὶ δέξινυσαν αὐτῶν ἐν Πλαταιῇσι
ἐδόθη, καὶ λέγεται πρὸς ἑδαιμῶν, δοκέω δὲ ἔγω-
γε καὶ τέτοις δοῖναι. Πανσινὴ ἢ πάντα δέκα
ἐξαίρεθαι τε καὶ ἐδόθη, γυναῖκες, ἵπποι,
παιδῶν, κάμηλοι, ὡς ἢ αὐτῶν καὶ ἄλλα
χεῖματα. λέγεται ἢ καὶ πᾶσι γνῶσθαι, ὡς ἔρ-
„ ξης Φεύγων ἐκ τῆς Ἑλλάδος, Μαρδονίῳ τῷ
κατασκοπῶν καταλίπει τῷ ἐν τῇ· Πανσι-
νίῳ ὦν ὁρέοντα τῷ Μαρδονίῳ κατασκοπῶν
χρυσῶ τε καὶ δέγῳ καὶ ὡς ἐπὶ τῶν πω-
κίλοις κατεσκάσμεναι, κελεύει τὰς τε

δερτόκπες καὶ τὰς ὀψοπίους κατὰ ταῦτα καθὼς Μαρδονίῳ δέειπον ὡδασκάζειν. ὡς ᾧ κελύομενοι ἔτοι ἐπίειυ πῶτα, ἐνθαῦτα δὲ Πausanίῳ ἰδόντα κλίνας τε χρυσείας ἔδεργυρέας εὐ ἐρωμένους, καὶ τραπέζας χρυσείας καὶ δεργυρέας, καὶ ὡδασκάζων μεγαλοπρεπείᾳ ἔδειπνε, ἐκπαλάγνυται τὰ περὶ κείμενα ἀγαθὰ, κελεύσας δὲ τὴν γέλωπι τὰς ἐωυτῆς διηκόνους ὡδασκάζασθαι Λακωνικὸν δέειπον. ὡς ᾧ δὲ θοίνης ποιηθείσης ὡς πολλὸν τὸ μέσον, δὲ Πausanίῳ γιλάσαντα μεταπέμψασθαι τὸν Ἑλλήνων τὰς στρατηγὰς· συνελθόντων δὲ τῶν τετύων, εἶπαι δὲ Πausanίῳ, δεικνύντα ἐς ἐκατέρωθεν ἔδειπνε, πῶς τὴν ὡδασκάζων, Ἄνδρες Ἕλληνες, τῶνδε εἴνεκα ἐγὼ ὑμῶς συνήγαγον, βεβλόμενος ὑμῶν τῶνδε ἔμηνον βασιλῆος τὴν ἀφροσύνην δέειξαι· ὅς ποτε δὲ δαίαν ἔχων, ἔλθῃ ἐς ἡμέας, ἔτω οἰζυρὴν ἔχοντας ἀπαρησόμενος. ταῦτα μὲν Πausanίῳ λέγει· εἶπαι πρὸς τὰς στρατηγὰς τὸν Ἑλλήνων. Ἦν δὲ τῶν μάλιστα χρόνῳ μὲν ταῦτα καὶ τὸν Πλαταιέων εὖρον συχνοὶ θήκας χρυσῆς καὶ δεργυρέας, καὶ τὰ ἄλλων χρημάτων. ἐφάνη δὲ καὶ τοδε ὑστέρων δὲ τῶν τετύων τὸ νεκρῶν περὶ φλωθέντων πρὸς αἰρέας· συνεφύρεον γὰρ τὰ ὅσα οἱ Πλαταιέες ἐς ἓνα χώρον· εὐρέτη κεφαλὴν σὺν ἔχοντα ραφίῳ ὑδεμίῳ, ἀλλὰ ἐξ ἐνὸς ἔσσα ὅσα. ἐφάνη δὲ ἔμηνον, καὶ τὸ ἄνω· δὲ γνάθος, ἔχοντα ὀδόντας μουνοφυέας, ἐξ ἐνὸς ὅσα πάντας τὰς τε ὀδόντας καὶ τὰς γομφίας· καὶ πενταπέχοντα ἀνδρὸς ὅσα ἐφάνη. Εἰπέτε δὲ Μαρδονίῳ δαίτηρ ἡμέρη ὁ νεκρὸς ἡφάνιστο^b, ὡς ὅπως μὲν ἀνθρώπων, τὸ ἀντικρὺ σὺν ἔχω εἶπαι· πολλὰς δὲ πινὰς ἦδη καὶ παντοδαπὰς ἔκαστοι θάψαι Μαρδονίον, καὶ δῶρα μεγάλα οἶδα λαβόντας πολλὰς ὡδὰς Ἀρμόντιον δὲ Μαρδονίῳ παῖδος Διὸς τῶτο τὸ ἔργον· ὅσας μὲντοι ἦν αὐτῶν ὁ ὑπελόμενος τε καὶ θάψας τὸν νεκρὸν τὸν Μαρδονίον, καὶ διώκασι ἀντικρὺς πυθόμενοι. ἔχοντα δὲ πῶς φάπιν καὶ Διονυσιοφάνης, ἀνὴρ Ἑφέσιος, θάψαι Μαρδονίον. ἀλλὰ ὁ μὲν τῶτω πρῶτον ἐπέφη. Οἱ δὲ Ἕλληνες ὡς ἐν Πλαταιῇσι τὴν λήϊον δαίλοντο, ἔταπιν τὰς ἐωυτῶν, χωρὶς ἕκαστοι. Λακεδαιμόνιοι μὲν τριζὰς ἐποίησαντο θήκας. ἐνθα μὲν τὰς ἱεράς ἐθαψαν, δὲ καὶ Ποσειδώνιον καὶ Ἀμμοφάρετον· ἔσαν καὶ φιλοκύων τε καὶ Καλλικράτης. ἐν μὲν δὲ ἐνὶ τῶ ταφῶν ἔσαν οἱ ἱερεῖς, ἐν δὲ τῶ ἐπὶ τῶ, οἱ ἄλλοι Σπαρτιάται· ἐν δὲ τῶ τρίτῳ, οἱ ἑλλήνες. ἔτοι μὲν ἔτω ἔταπιν· τεγῆται δὲ χωρὶς πάντας ἀλίας^c· καὶ Ἀθηναῖοι τὰς ἐωυτῶν οὐκ,

jussisse pistores & coquos cœnam sibi uti Mardonio instruere. quod quum illi ex jussu fecissent, tum Pausaniam lectos intuentem aureos argenteosque probe stratos, mensas etiam aureas ac argenteas, magnificumque cœnæ apparatus, propolis bonis stupefactum, imperasse ad risum suis ministris ut Laconicam intuerent cœnam. Ea quum esset parata & pateret magnum intervallum, ibi eundem cachinnantem arcessivisse Græcorum duces, eisque ubi convenerunt, inter ostendendum utrumque cœnæ apparatus, dixisse, Viri Græci, hac ego vos de causa convocavi, quod volebam vobis amentiam hujus Medorum regis ostendere, qui quum talem vitam duceret, ad nos spoliandos venit qui tam misere victitamus. Hæc Pausanias apud Græcorum duces dixisse fertur. Inter-82 jecto deinde tempore complures Plataensium repererunt loculos auri argenti-que & aliarum pecuniarum. Hoc quoque rei apparuit postmodum in his cadaveribus carne nudatis, ut quum eorum ossa comportarent unum in locum Plataenses, inventum sit caput nullam futuram habens, sed ex uno osse solidum; item maxilla, cum eo quod super maxillam est, habens dentes, etsi distinctos, tamen ex uno osse universos tam molares quam ceteros. quinetiam ossa viri quinque cubitorum. Postquam vero 83 cadaver Mardonii altero die subductum fuit, à quo hominum certum non habeo dicere, audiui tamen jam multos, immo omnigenas sepelisse Mardonium; & ob id multos scio ingentia dona ab Artontæ Mardonii filio accepisse. Sed quis illorum curam suscepit cadaveris Mardonii subtrahendi & humandi, pro comperto non possum sciscitari. habet tamen nonnihil tamæ Dionysiophanes vir Ephesius sepelisse Mardonium. At hic quidem hoc modo tumulatus est. Græci 84 vero, posteaquam prædam Plataensem dispertierunt, cæfos separatim quisque suos tumularunt. Lacedæmonii, tribus sepulcris effectis, in eorum uno sacerdotes, è quibus fuere Posidonius & Amompharetus & Philocyon & Callicrates. In uno igitur sepulchrorum fuerunt sacerdotes; in altero reliqui Spartiæ, in tertio helotæ. Sic quidem illi humaverunt: Tegeatæ vero seorsum omnes confertos, & Athenienses suos simul, nec

a τὸ ἐπὶ αὐτῶν. b ἐφάνιστο. c πάντας ἑθάρψαν ἀλίας.

nec non Megareses atque Phliasii suos
ab equitatu interemptos. Horum igitur
quidem omnium sepulcra fuerunt reple-
ta. At aliorum sepulcra quotquot ad
Plataas ostenduntur, illi sunt (quantum
ego accipio) tumuli ab iis singulis exci-
tati communiter, qui erubescabant se à
pugna abfuisse, respectu posteriorum ho-
minum. Quippe tumulus illic est etiam
qui dicitur Æginetarum: quem ego au-
dio vel decem post hanc pugnam annis
rogatu Æginetarum à Cleade Autodici
filio, viro Plataensi, illorum hospite
85 aggeratum fuisse. Græcis statim à cæso-
rum humatione in agro Plataensi, inito
consilio visum est bellum Thebis infe-
rendum, exposcendumque eos qui cum
Medis sensissent: & in primis Timege-
nidem & Attaginum, qui principes fa-
ctionis inter primos extitissent; &, ni
eos dedidissent, non prius ab urbe dis-
cedendum quam eam evertissent. Hoc
ubi decrevere, undecimo à pugna die
moventes obsidere Thebanos, jubentes
dedere quos diximus viros. Abnuentibus
dedere Thebanis, agrum eorum popu-
labantur, murumque adoriebantur. Quo-
rum ager quum continenter vastaretur,
vicesimo die Timegenides ad populares
ita inquit: Viri Thebani, quandoqui-
dem Græcis ita constitutum est, non
prius abscedere ab oppugnatione The-
barum, quam aut eas expugnaverint, aut
nos illis dedideritis, absit ut nostra caus-
sa Bœoti ager amplius vexetur: sed si-
ve per causam deposcendi nos, pecu-
nias cupiunt, pecunias eis è publico de-
mus: nam & publice cum Medis sensi-
mus, non autem nos soli. si vera
deposcantes nos urbem obsident, nos ipsi
nos in disceptationem exhibemus. Eum
Thebani sane probe & opportune loquu-
tum arbitantes, è vestigio caduceato-
rem ad Pausaniam misere, velle se viros
87 dedere. Ea re inter eos conventa, At-
taginus ex urbe profugit: cujus liberos
ad se Pausanias adductos culpa absolvit,
negans pueros factionis Medicæ esse par-
ticipes. Ceteri quos Thebani dedidere,
ipsi quidem putabant se adepturos dis-
ceptationem, atque etiam intellexerant
pecunia disiectum iri. Pausanias autem
hoc ipsum suspicans fore, ubi accepit,
dimissis omnibus sociorum copiis, etiam
illos Corinthum deductos supplicio affe-
88 cit. Hæc hæctenus quæ ad Plataas & ad
The-

οἰμῶ, καὶ Μεγαρέες τε καὶ Φλιάσιοι τὰς ὑπὸ τῷ
ἵππῳ ἀφαιρέντας. τῶν μὲν δὲ πάντων
πατέρους ἐχθρόντες οἱ παῖδες. τῷ δὲ ἄλλων ὅσοι καὶ
φαίνονται ἐν Πλαταίῃσι ἰόντες παῖδες, τέττας
δὲ, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι, ἀπομαχνομένοις τῇ
ἀπερὶ τῆς μάχης, ἐκάστος χῶματι χῶμα κει-
νὰ, τῷ ὀπλινομένων εἵνεκα ἀνθρώπων. ἐπεὶ καὶ
Αἰγινητέων ἐστὶ αὐτόθι καλεόμενον τὰ φῶ, τῷ
ἐγὼ ἀκῶ καὶ δέκα ἔπαι ὕπερον μὲν παῖτες, δε-
μήτων Αἰγινητέων, χῶμα Κλεαδῶν ἢ τὸ Αὐτο-
δικῶ, ἀνδρά Πλαταιῆα, πρῶτον ἰόντα ἐαυτῶν.
Ὡς δὲ ἄρα ἐθαίψαν τοὺς νεκροὺς ἐν Πλαταίῃσι
οἱ Ἕλληνες, αὐτίκα βυλδομένοισι σφί ἐδόκει
σραπνεῖν ἔπειτα τὰς Θήβας, καὶ ἐξαίτιον αὐτέ-
ων τοὺς μηδισαίτας. ἐν πρώτοις δὲ αὐτέων, Τι-
μηγηνίδην, καὶ Ἀτταγίνον, οἱ ἀρχηγοὶ ἀνὰ πρῶ-
τας ἔσαν. ἦν δὲ μὴ ἐκδιδῶσι, μὴ ἀπανίστασθαι
ἀπὸ τῆς πόλεως πρῶτον ἢ ἐξέλωσι. ὡς δὲ σφί
πάντα ἔδοξε, οὕτω δὲ ἐνδεκάτῃ ἡμέρῃ ἀπὸ τῆς
συμβολῆς ἀπὸκόμενοι ἐπολιόρκειον Θηβαίους, κε-
λεύοντες ἐκδιδόναι τὰς ἀνδράς. καὶ βυλδομένων δὲ
τῶν Θηβαίων ἐκδιδόναι, πῶς τε γὰρ αὐτίαν ἐπα-
μνον ἔπερσεν ἅλлон πρὸς τὸ πῆχυν. Καί, καὶ γὰρ
ἐπαύοντες σινόμενοι, εἰκοστῇ ἡμέρῃ ἐλεξε πῶσι Θη-
βαίοισι Τιμηγηνίδης τάδε, Ἄνδρες Θηβαῖοι,
ἐπεὶ δὲ ἔγωγε δέδοκται πῶσι Ἕλλησι, μὴ πρῶτον
ἀπανασταῖναι πολιορκέοντας, πρῶτον ἢ ἐξέλωσι
Θήβας, ἢ ἡμέας αὐτοῖσι πρῶτον πρῶτον, νῦν ὡν
ἡμέων εἵνεκα γῆ ἢ Βοιωτῇ πᾶσι μὴ ἀνασπῆ-
σθαι. ἀλλ' εἰ μὲν χρημάτων χρῆζοντες, πρῶ-
τον ἡμέας ἐξαίτιον, χρηματὰ σφί δῶ-
μεν ἐκ τῆς κοινῆς. σὺν γὰρ τῷ κοινῷ καὶ ἐμῶν
σάμεν, καὶ δὲ μῶνοι ἡμέας. εἰ δὲ ἡμέων ἀλη-
θῶς δεόμενοι πολιορκέετε, ἡμεῖς ἡμέας αὐ-
τὰς ἐς ἀντιλογίαν παρέξομεν. καὶ τὰ τε ἔδοξε
εὖ λέγειν, καὶ ἐς καιρὸν αὐτίκα τε ἐπεκρηκευ-
οντες πρὸς Πausanίην οἱ Θηβαῖοι, θέλοντες ἐκ-
διδόναι τὰς ἀνδράς. Ὡς δὲ ὁμολόγησαν ὅτι τῶν
πᾶντων δὲ αὐτῶν ἀπὸ τῆς Πausανίης ἀπέλυ-
σε τῆς αἰτίας, φάς δὲ μηδισμῶν πᾶντας ἔδεν
εἶναι μεταίτιους. τὰς δὲ ἄλλας ἀνδράς τὰς ἐξέ-
δσαν οἱ Θηβαῖοι, οἱ μὲν ἔδοκειον ἀντιλογίᾳς τε
κυρίῃσιν, καὶ δὲ χρηματὶ ἐπέπλητον ἢ διωθῆ-
σθαι. ὁ δὲ, ὡς παρέλαβε, αὐτὰ πάντα ὑπο-
νοῶν, πῶς σραπνὴν πῶς τῶν συμμάχων ἀπα-
σαν ἀπῆκε, καὶ ἐκείνους ἀγαγὼν ἐς Κόρινθον
διέφθειρε. Ταῦτα μὲν τὰ ἐν Πλαταίῃσι καὶ
Θή-

Yyy 3

a ἐπομαχνομένοις. b MS. habet Ἀλιδῶν. c σραπνὴν. d Vox ista πρῶτον non est in MS, e ἀντιλογίᾳ
f ἐπικαίεισαν.

Θηβαίῳ γινόμενα. Ἀρτάβαζος δὲ ὁ Φαρνάκης, Φεύγων ἐκ Πλαταιῶν, καὶ δὴ πρὸς ὧν ἐγένετο. ἀπικόμενον δὲ μιν οἱ Θεσσαλοὶ ὡς σφέας, ὅτι τε ξένια ἐκάλουν, καὶ ἀνηρώτων περὶ τὴν στρατὸν τῆς ἄλλης, ἔθεν ὅπως αἰσχρονομιᾶς τὴν Πλαταιῶν γνομῶν. ὁ δὲ Ἀρτάβαζος, γὰρ ὅτι εἰ ἐθέλοι σφί περὶ πᾶσαν τὴν ἀληθείαν τῶν ἀγώνων εἰπαί, αὐτοὶ τε κινδυνεύουσι διπλοῦν καὶ ὁ μετ' αὐτῶν στρατός· ὅτι πηδύμενοι γὰρ οἱ πάντα πινὼ οἱ ἐπὶ πυνθαιόμενον τὰ γέγοντα· ταῦτα ἐκλογίζομεθα, ὅτε πρὸς τὰς Φωκέας ἐξηγήσει οὐδὲν, πρὸς τε τοὺς Θεσσαλοὺς ἔλεγε ταυτε, „Εἰ γὰρ μὲν, ὡς ἄνδρες Θεσσαλοὶ, ὡς ὄρατε, ἐπιπομπήν τε κατὰ τὴν ταχίστην ἐλθὼν ἐς Θρησίαν, καὶ σπουδὴν ἔχω, πεμφθεὶς κατὰ πᾶν πῆγμα ἐκ τῆς στρατοπέδου μὲν τῶνδε. αὐτὸς δὲ ὑμῖν Μαρδόνιον, καὶ ὁ στρατός αὐτοῦ οὗτος κατὰ πόδας ἐμεῦ ἐλαυνῶν, προσδοκίμους ἐστὶ. πῦντον δὲ ξενίζετε, καὶ εὐπαιεῖτε φαίνεσθε. οὐ γὰρ ὑμῖν ἐς χρόνον ταῦτα πειεῖς μελαμλίσι. ταῦτα δὲ εἶπας, ἀπέλαυε σπαρτὴν τὴν στρατὸν ἀπὸ Θεσσαλίας πρὸς Μακεδονίαν ἰδὼν τὴν Θρησίαν, ὡς ἀληθῶς ἐπὶ γινόμεθα, καὶ τὴν μεσσηνίαν τῶν ὁδῶν καὶ ἀπικνέει ἐς Βυζάντιον, καταλιπὼν τὴν στρατὸν ἐκ αὐτῶν συχνὰς ὑπὸ Θρησίων πεκατακρινέας κατ' ὁδόν, καὶ λιμῶν συστάντας ἐκαμάτω. ἐκ Βυζαντίου δὲ διέβη πλοίοισι. αὐτὸς μὲν ἔτι ἀπενόσησε ἐς τὴν Ἀσίαν. τῆς δὲ αὐτῆς ἡμέρης τῆς περὶ ἐν Πλαταιῶσι τὸ πρῶτον ἐγένετο, συνεκίνησε θυμὸς ἐν Μυκάλῃ τῇ Ἰωνίᾳ. ἐπὶ δὲ γὰρ ἐν τῇ Δῆλῳ ἐκατίαν οἱ Ἕλληες, οἱ ἐν τῇσι νηυσὶ ἅμα λούτχιον τῶν Λακεδαιμονίων ἀπικόμενοι, ἦλθον σφί ἄσπελοι διπλὸν Σάμῃ, Λάμπων τε Θερακλή, καὶ Ἀθηναγόρου Ἀρχεστράτου, καὶ Ἡγησίπρου Ἀρχεστράτου, πεμφθέντες ὑπὸ Σαμίων λαβρῇ τῇ τε Περσῶν καὶ τῶν τυράννων Θεομήτορος τῆς Ἀνδροδამαντίου, τὴν κατέστησαν Σάμῃ τύραννον οἱ Πέρσαι. ἐπιπληθύνον δὲ σφῶν ὅτι τὰς στρατηγὰς, ἔλεγε Ἡγησίπρου πολλὰ καὶ παντοία· ὡς γὰρ μῶνον ἰδόντων αὐτοὺς οἱ Ἴωνες, διπορήσαντων διπλὸν Περσῶν, καὶ ὡς οἱ βάρβαροι οὐκ ὑπομένεσσι· γὰρ καὶ ἄρα ὑπομένωσι, οὐκ ἐτέρῳ ἀγῶνι πεισύντω εὐρεῖν ἂν αὐτοὺς. θεὸς τε κινεὶς ἀνακαλέων, προσέειπε αὐτοὺς ῥυπαῖται ἄνδρας Ἕλληες ἐκ δαλοπύλης, καὶ ἀπαμύναται τὸν βαρβαρον· εὐπετὲς τε αὐτοῖσι ἐφ' αὐτὰ γίνεσθαι· τὰς τε γὰρ νῆας αὐτῶν κακῶς πλέειν, καὶ οὐκ

Thebas gesta sunt. Artabazum autem Pharnacis filium, ut ἐ Πλατᾶς fugiens porro se proripuerat, Thessali, quum ad ipsos venit, hospitio invitatum interrogabant de reliquo exercitu, ignari prorsus rei ad Platæas gestæ. Iste intelligens, si omnem veritatem pugnarum illis referret, aditurum se vitæ discrimen cum suo exercitu; fore enim ut unusquisque cognita re ipsum adoriretur: hæc considerans, nec apud Phocenses retulerat quippiam, & tunc ad Thessalos ita loquutus est: Equidem, viri Thessali, maturo (ut cernitis) quam celerrime pervenire in Thraciam, idque operam do missus ex castris cum hac exercitus parte ad quoddam negotium. Mardonius autem ipse cum suo exercitu, meis vestigiis insistent, expectandus est, cui & hospitium & officium præstare. non enim vos in tempus hæc præstitisse prænitabit. Hæc fatus, coplas festinabundus per Thessaliam Macedoniamque agebat, recta Thraciam versus, tanquam vere properans: ac regionem mediterraneam viæ præcidens pervenit Byzantium; permultis sui exercitus in itinere relictis, qui vel à Thracibus obtruncati fuerunt, vel fame atque labore enecti. Ex Byzantio navigiis transmisit. Hunc in modum iste quidem rediit in Asiam. Quo autem die ad Platæas vulnus illatum est, ea die contigit & apud Mycalen Ionæ inferri: quum apud Delon Græci confiderent, ii qui una cum Leutychide Lacedæmonio navibus venerant, eo appulsi sunt ἐ Samo legati, Lampon Thrasyclis & Athenagoras Archestratidæ & Hegesistratus Aristagoræ filii, missi à Samiis clam Persis ac tyranno Theomestore Androdamantis filio, quem Persæ tyrannum Sami constituerant. Hi quum adierunt duces, verba fecit Hegesistratus multa & varia: Fore enim ut si tantummodo viderent hos Iones, à Persis deficerent, nec barbari manerent: etiam, ut manerent, tamen fore ut non aliam prædam talem isti reperirent. Præterea deos communes invocans obsecrabat, ut Græcos Græci liberarent ex servitute, ulciscerenturque barbarum. quæ facilia eis dicebat factu esse, quia naves illorum segnes essent ad cursum, nec

Hegesistratus manet in classe Græca, alii Samii donum rediere ad suos incitandos. Deiphonus vates clausis, cui pater Euenius & casus ejus. Oves solis apud Apolloniatas.

CALLIOPE, LIBER IX. 543

nec pares Græcis ad proelium. Siquid vero apud hos suspicionis subesset, ne dolo ipsos deducerent, dicere paratos esse se ut in horum navibus pro obsidi-
 90 bus veherentur. In his obsecrandis quum multus esset hospes Samius, sciscitabatur Leutyichides, (sive ominis gratia volens audire, sive casu, deo agente) Samie hospes, quod est tibi nomen? Ille respondet, Hegesistrato. Leutyichides interpellata reliqua oratione, si quam instituerat, Accipio, inquit, omen Hegesistrati, hospes Samie; effice tu, ut & ipse fide data abnaviges, & isti qui tecum sunt, certe Samios promptos fore nobis socios. Hæc loquutus, & rem pariter exequi aggressus est. nam quum Samii extemplo fidem interposito etiam jurejurando dedissent de societate cum Græcis, Leutyichides dimissis domum ceteris legatis, jussit eum, cujus nomen pro augurio acceperat, secum navigare. Græci eum illic diem commorati, postridie pulchre litavere, haruspice Deiphono EUenii filio Apolloniata, ex Apollonia quæ est in sinu Ionio. Hujus patri EUenio res hujusmodi contigit. Sunt in hac Apollonia sacræ solis oves, quæ interdum secundum flumen pascuntur, quod è monte Lacmone per Apolloniatem agrum fluit in mare juxta Oricum portum. noctu autem delecti viri, divitiis & genere inter populares suos splendidissimi, illi custodiunt singulis annis singuli; nam ex oraculo quodam Apolloniatae eas oves permagni faciunt. Stabulantur autem in antro procul ab urbe. Ibi EUenius hic, quum aliquando delectus ad custodiendas oves non excubaret vigilans, sed obdormisset, ingressi antrum lupi oves circiter sexaginta trucidarunt. Id ubi iste animadvertit, rem suppressit, neminique aperuit, habens in animo totidem mercari, quas substitueret. at Apolloniatae ubi acceperunt (neque enim eos quod gestum erat latuit) adductum in judicium EUenium condemnaverunt, ut, quia vigiliam edormisset, visu privaretur. Quem posteaquam excæcaverunt, mox eis neque pecora fortificabant, neque humus pro consuetudine fructum ferebat. Erant autem illis prædicta & in Dodona & in Delphis. Interrogati mox prophetæ de causa mali præsentis, responderunt illis causam esse, quia custodem

ἀξιόμαχος κείνοις εἶναι. αὐτοὶ πὲρ ἡ πῶς πλεύσει μὴ δόλῳ αὐτὰς πωράσκειν, ἐν τῇ πνευσί ἐπιῖμοι εἶναι τῇσι ἐκείνων ἀγόμενοι ὄμηροι εἶναι. ὧς ᾗ πολλὸς ὡς λισσόμενος ὁ ξείνος ὁ Σάμιος, εἶρετο Λεωτυχίδης, (εἶπε κληῖδον εἵνεκεν θέλων πυθέσθαι, εἴτε ἑ κατὰ σωτυχίην, „θεὸν ποιεύμενος) ὧς ξείνε Σάμιε, τί τοι τὸ ἔννεμα; ὁ ᾗ εἶπε, Ἡγησίστρατος. ὁ ᾗ, ὑπαρπίσας τὸν ὅπλοισιν λόγον, εἶπεν ὡς ἡμεῖς λέγαν, „ὁ Ἡγησίστρατος, εἶπε, Δέχομαι τὸ οἰωνὸν τὸ Ἡγησίστρατος, ὡς ξείνε Σάμιε· σὺ ᾗ ἡμῖν πῶς ὅπως αὐτὸς τε δὲς πίσιν δποπλεύσας, καὶ οἱ σὺ σὺ εὐνότες οἶδε, ἡ μὲν Σαμίς ἡμῖν πωρὸς ὡς, ἔσονται συμμάχος. Ταῦτα τε ἅμα ἡγήσατο, καὶ τὸ ἔργον πωρῶσε. αὐτίκα γὰρ οἱ Σάμιοι πίσιν τε ἑ ὅρκια ἐπιεὶντο συμμάχους πέρα πρὸς τὰς Ἑλλήδας. ταῦτα ᾗ ποιήσαντες, οἱ μὲν ἀπέπλεον. (μετὰ σφῶν γὰρ ἐκέλευε πλεῖν τὸ Ἡγησίστρατον, οἰωνὸν τὸ ἔννεμα ποιεύμενος) οἱ ᾗ Ἑλληνες, ὅτι πρὸς τὴν πᾶν ἡμέραν, τῇ ὑπεραίῃ ἐκαλλιερῶντο, μαλίσσομενος σφί Δηϊφόντα ἔφειλεν, ἀνδρὸς Ἀπολλωνίητος, Ἀπολλωνίης ᾗ τὸ ἐν τῷ Ἰονίῳ κέλευε. Τὰτα τὸ πατήρ κατέλαβε Εὐλῶιον πῆγμα ποῖονδε· ἐπὶ ἐν τῇ Ἀπολλωνίῃ ταύτῃ ἱερὰ ἡλίας πρὸς αὐτὰ, πᾶς μὲν ἡμέρας βόσκειται πρὸς τὸν ποταμὸν, ὃς ἐκ Λακμωνος ἔρεται ῥέει διὰ τῆς Ἀπολλωνίης χώρας ἐς θάλασσαν, παρὲν δὲ ῥέον λιμένα· πᾶς δὲ νύκτας ἀραιρημένοι ἄνδρες οἱ πλοῦτω τε καὶ γῆναι δοκιμώτατοι τῶν ἀστῶν, οὗτοι φυλάσσουσιν ἐνιαυτὸν ἑκάστος. πρὸς πολλοῦ γὰρ δὴ ποιεῖν Ἀπολλωνίῃ πᾶς πρὸς αὐτὰ, ἐκ θεοπροπίης πινός. ἐν δὲ ἀντρω αὐλίζον γὰρ τὸ πόλις ἑκάς. ἐνθα δὴ τότε ὁ Εὐνίος οὗτος ἀραιρημένος ἐφυλάσσει· καὶ κατε αὐτὸν κατὰ τοῖς ἡμέραις πᾶν φυλακὴν, παρελθόντες λύκοι ἐς τὸ ἀντρω, διέφθειραν τῶν πρὸς αὐτὰ ὡς ἐξήκεν. ὁ δὲ, ὡς ἐπήσει, εἶχε σὺν, καὶ ἔφερα οὐδένι, ἐν νόῳ ἔχων ἀντικαταστήσιν ἀλλὰ πριάμενος. καὶ οὐ γὰρ ἔλαθε τοὺς Ἀπολλωνίητας ταῦτα γῆνομενα· ἀλλ’ ὡς ἐπύθοντο, ὑπαγαγόντες μιν ὑπὸ δικαστήριον, κατέκριναν, ὡς πᾶν φυλακὴν κατὰ τοῖς ἡμέραις, τῆς ὁψις ἐρηθῆναι. ἐπεὶ τε ᾗ τὸν Εὐνίον ἐξετύφλωσαν, αὐτίκα μετὰ ταῦτα οὐτε πρὸς αὐτὰ σφί ἐπικλε, οὐτε γῆ ἔφερε ὁμοίως καρπὸν. πρὸς αὐτὰ δὲ σφί ἐν τε Δωδώνῃ καὶ ἐν Δελφοῖσι ἐγένετο. ἐπειτα ἐπείρωτευσεν τοὺς πρὸς αὐτὰς τὸ αἶπιον ἔπερῶντο κακῶς. οἱ δὲ αὐτοῖσι ἔφερα ὅτι ἀδίκως τὴν

a ποιῶν. b ἐς τὸ δικαστήριον.

Φύλακον τῶν ἱρῶν περὶβάτων Εὐνήιον τῆς ὀψι-
 ἐστέρησαν. αὐτοὶ γὰρ ἐπορμήσαντες τὰς λύκας· ἔ-
 περὶ τὸν τε παύσεσθαι τιμωρέωντες ἐκείνῳ, πρὶν
 ἢ δικὰς δῶσι τῶν ἐποίησαν, παύσας τὰς ἀν-
 αὐτὸς ἔληται καὶ δικαιοὶ. ταῦτων δὲ πελεομέ-
 νων, αὐτοὶ δῶσαν Εὐλυνίῳ δόσιν τοιαύτην τῶν
 πολλὰς μιν μακαρκεῖν ἀνθρώπων ἔχοντα. Τὰ
 μὲν χρηστέρηα ταῦτά σφι ἐρρήθη. οἱ δὲ Ἀ-
 πολλωνίηται, δατήρητα ποιησάμενοι, περὶέθεσαν
 τῶν ἀσίων ἀνδράσι διαπερῆσαι. οἱ δὲ σφι
 διέπερῆσαν ὡς· κατημέναι Εὐλυνίᾳ ἐν θάλασσῃ,
 ἐλθόντες οἱ παρέλκοντο, καὶ λόγους ἄλλας ἐ-
 ποιεῦντο· ἐς δὲ κατεβάνον συλλυπεύμενοι τῶν
 πάντων. ταύτῃ δὲ ὑπαζόντες, ἡρώτεον τίνα δι-
 κλὴν ἀνέλοιτο, εἰ ἐθέλοιεν Ἀπολλωνίηται δι-
 κάας ὑποστῆναι δῶσαν τῶν ἐποίησαν. ὁ δὲ, σὺν
 ἀκηχεῶς τὸ θεοπετόν, εἴλετο, εἰπας, εἴ τις
 οἱ δοίῃ ἀρχὴς· τῶν ἀσίων ὀνομάσας, τοῖσι ἡ-
 πίστατο εἶναι καλλίστας δύο κλήρας τῶν ἐν τῇ
 Ἀπολλωνίᾳ· καὶ οἴκησιν περὶ τέποισι, τῶν
 ἡδέε καλλίστῳ εἶσαν τῶν ἐν τῇ πόλει. ταῦ-
 των δὲ εἶπε ἐπὶ ἑσθλῶν γυμνομένων, ἔσθλοι πᾶσι
 εἶναι, καὶ δίκλῳ οἱ παύτῳ δόπο-
 χεῖν γυμνομένῳ. καὶ ὁ μὲν ταῦτα ἔλεγε. οἱ
 „ δὲ παρῆροι εἶπαν ὑπολαβόντες, Εὐνήιε, παύ-
 „ τῳ δίκλῳ Ἀπολλωνίηται τῆς ἐκτυφλώσει
 „ ἐκτίνεσσι περὶ κατὰ τὰ θεοπετότα τὰ γυμνο-
 „ να. ὁ μὲν δὲ πρὸς ταῦτα, δεινὰ ἐποίησε, ἐν-
 θεύτην πυθόμενον τὸν πάντα λόγον, ὡς ἐξα-
 πατηθεῖς. οἱ δὲ, πεισάμενοι ὡς τῶν ἐκτε-
 μένων, δίδασσι οἱ τὰ εἴλετο. καὶ μετὰ ταῦ-
 τα αὐτίκα ἐμφυτον μαντικὴν εἶχε, ὥστε καὶ
 ἐνομαστὸς γινέσθαι. Τότε δὲ ὁ Διήφορος ἐὼν
 παῖς ἔσθλῳ Εὐλυνίᾳ, ἀργύριον Κορινθίων, ἐμαν-
 τεύετο τῇ στρατῇ. ἡδὴ δὲ καὶ τότε ἤκατο, ὡς
 ὁ Διήφορος ὑπεβαλέων ἔσθλῳ Εὐλυνίᾳ ἐνόμα-
 τος, ἐξελάμβανε ὅτι τῶν Ἑλλάδα ἔργα,
 σὺν ἐὼν Εὐνήιᾳ παῖς. Τοῖσι δὲ Ἑλλήσι ὡς
 ἐκαλλιερέσθη, ἀνῆγον τὰς νῆας ἐκ τῆς Δι-
 αλᾶς πρὸς τὴν Σάμον. ἐπεὶ δὲ ἐγγύοντο τῆς Σα-
 μίης πρὸς Καλαμίσι, οἱ μὲν αὐτὲς ὀρμισά-
 μενοι κατὰ τὸ Ἡράειον τὸ ταύτη, παρεσκό-
 αζοντο ὡς ἐς ναυμαχίαν· οἱ δὲ Πέρσαι, πυ-
 θόμενοι σφῶας περὶ πλεῖν, ἀνῆγον καὶ αὐτοὶ
 πρὸς τὴν ἡπείρου τὰς νῆας τὰς ἄλλας, τὰς δὲ
 φοινίκων ἀπῆκαν δόποπλεον. βελδομένοισι γὰρ
 σφι εὐδοκεε ναυμαχίαν μὴ ποιεέσθαι· ἔσθλῳ ὦν
 εὐδοκεον ὁμοῖοι εἶναι. ἐς δὲ τὴν ἡπείρου ἀπέπλεον^b,
 ὁκως

stodem sacrarum ovium EUenium in-
 que luminibus orbassent. se enim immi-
 sisse lupos : nec prius ab illius ultione
 cessaturos quam ei satisfecissent de iis
 quæ in eum perpetrassent, prout ipse
 sibi suo arbitrio satisfactum putaret. His
 perfectis, daturus se EUenio tale do-
 num, quod habentem plerique hominum
 putarent beatum. Hæc Apolloniatis sunt
 reddita oracula. Quæ Apolloniata silen-
 tio supprimentes, quibusdam è civibus
 exequenda delegaverunt. Isti hunc in
 modum putarunt exequenda : EUenium
 in sella sedentem adeunt, eique assiden-
 tes aliis de rebus verba faciunt, donec
 deveniunt ad miserandam hominis cala-
 mitatem. Ita introducta ejus rei mentio-
 ne, percontantur quam multam ejus
 injuriæ optaret, si eam promitterent
 pendere Apolloniata. Hic, qui oracu-
 lum non audisset, se optare dixit duo
 prædia civium, quos nominabat, quorum
 patrimonia omnium Apolloniatarum pu-
 tabat esse pulcherrima, & præterea do-
 micilium quod in urbe sciebat esse opti-
 mum. Horum si compos effectus esset,
 non infensum se posthac fore dicebat,
 sed hac satisfactione contentum. Hoc
 quum respondisset EUenius, tum ii qui
 ei assidebant, excipientes, EUeni, in-
 quunt, hanc tibi satisfactionem Apol-
 loniata pro ereptis oculis rependunt, ex
 oraculis redditis. EUenius, ubi omnem
 rem audivit, indigno animo tulit sese fu-
 isse deceptum. At cives ea prædia à do-
 minis mercati, huic illa quæ optarat de-
 dere : qui mox deinde insitam divinatio-
 nem obtinuit, unde celebratus fuit. Hu-
 jus EUenii filius fuit Deiphonus, qui
 ductus à Corinthiis exercitui vaticinaba-
 tur. Jam vero illud quoque audivi, Dei-
 phono negotium in Græcia fuisse exhi-
 bitum, quod se filium EUenii, cujus
 non esset, nuncuparet. Ceterum post-
 quam litavere Græci, classem è Delo
 Samum versus solverunt : & quum Sa-
 mum venissent ad Calamisa, illi quidem
 istic applicantes circa templum Juno-
 nis sese ad proelium navale parabant. Eos
 adnavigare quum Persæ audivissent, &
 ipsi ceteras naves ad continentem redu-
 cunt, nisi quod Phœnicum naves abire
 permisissent. deliberantes enim censebant
 pugnam navalem sibi non esse cape-
 ssendam, quum pares hosti non esse sibi vi-
 derentur. In continentem igitur abna-
 vi-

a Vocula ὡς abest ab MS. b Hoc verbum ἀπίπλοι quoque abest a MS.

Perſæ ad Mycalen è navibus eunt in terram illic caſtra munientes, mirantibus Græcis & ſequuturis. Iones inſtigat ad defectionem Leuty chides.

CALLIOPE, LIBER IX.

543

vigabant, ut eſſent ſub ſuo pedestri exercitu qui in Mycale tendebat, ex mandato Xerxis ab aliis copiis relictus ad Ioniam tutandam, numero ſexaginta millium, duce Tigrane, Perſarum & ſpecie & ſtatura eminentiſſimo. Ad hunc exercitum conſtituerunt refugere duces claſſis, ſubductiſque navibus, munimenta circumdare, in illarum præſidium ſuumque refugium. Hoc inito conſilio, proſecti ſunt, & evecti prope Venerandarum templum Mycales ad Gæſonem & Scoloποέντην (ubi Cereris Eleuſiniæ cernitur templum, quod Philiftus Paſiclis filius condidit, ſequutus Neleum Codri filium ad Miletum condendam) ibi ſubductas naves munimento circumdederunt è ſaxis ſtipitibusque mitium arborum, quas exciderunt, & circum munitiōnem depactis ſudibus. Ita ſe inſtruxerunt, tanquam & obſidendi & victoria potituri. in utrumque enim caſum ratione inita ſeſe parabant. Barbaros abiſſe in continentem poſtquam acceperere Græci, tanquam qui effugiſſent, ægre ferebant, incerti quid agerent, retrōne ſe reciperent, an procederent in Helleſpontum. Tandem neutrum horum viſum eſt faciendum eſſe, ſed navigandum verſus continentem. Præparatis igitur ad pugnam navalem & deſcenſuum tabulis, aliſque quibuſcunque opus erat, ad Mycalen navigant: & quum prope caſtra hoſtium ſuere, neminem ex adverſo obviam navigare vident, ſed naves intra murum ſubductas, & magnam vim peditatus pro litore diſpoſitam. Ibi primum Leuty chides in nave prætervehens, litori appropinquans quammaxime, Ionibus per præconem imperabat, inquiens, Viri Iones, quicumque è vobis me exauditis, intelligite quæ dico. nihil enim horum quæ vobis mando intelligent Perſæ. Ubi pugnam conſeruerimus, primo quidem debetis remiſci libertatis omnium: deinde teſſeræ Hebes. Atque hoc qui è vobis non audit, ab eo qui audit diſcat. Facti autem eadem iſta mens fuit quæ Themiftoclis ad Artemiſium: quod videlicet hæc verba, ſi laterent barbaros, perſuaſura Ionibus eſſent; ſin mox delata ad barbaros, red-
98 ditura maleſidos Græcis. His per Leuty chidem admonitis, ſecundum opus Græcorum fuit, ut naves litori admoventes in litus egrederentur. Et hi ſeſe
ad

ὄκως ἔωσι ὑπὸ τῷ πεζῷ στρατῷ τὸ σφύπερον, εὐνο-
τα ἐν τῇ Μυκάλῃ· ὅς, κελεύσας ἱκέτας, κατελειμμένον τὸ ἄλλο στρατὸν, ἰωνίῳ ἐ-
φύλασσε. τὰ πλεῖστα μὲν ἦν ἐξ μυριάδων· ἐ-
στρατήγει δὲ αὐτὸν Τιγράνης, καλλεῖ τε καὶ με-
γαλὴν ὑπερφέρον Περσέων. ὑπὸ τοῦτον μὲν
δὴ τὸ στρατὸν ἐβελεύσαντο καταφυγόντες οἱ τὰ
ναυικὰ στρατηγοὶ ἀνείρυσαι τὰς νῆας, καὶ διε-
βαλεῖσθαι ἕκαστον, ἔρυμα τῶν νεῶν, καὶ σφίων
αὐτῶν κρησφύγεον. Ταῦτα βελούσμενοι ἀν-
ήγοντο. ἀπικόμενοι δὲ πρὸς τὸ τὸ Ποτινιέων ἱερὸν
τῇ Μυκάλῃ ἐς Γαίωνα τε καὶ Σκαλοπέντην,
τῇ Δήμητρει Ἐλδουίνῃ ἱερὸν, τὸ φίλιον οὐ
Πασικλῆος ἰδρύσαντο, Νάλεω τῷ Κόδρῳ ὀπι-
σόμενος ὀπί Μιλήτη κτιστῷ· ἐνηῶντα τὰς τε
νῆας ἀνείρυσαν, καὶ διεβαλοντο ἕκαστον καὶ
λίθων ἐξ ὕλων, δένδρεα ἐκκρίψαντες ἡμέρας, καὶ
σκόλοπας πρὸς τὸ ἕκαστον κατήτηξαν. καὶ παρε-
σκαδάσθω ὡς πολιορκησόμενοι, καὶ ὡς νικησόμενοι.
ἐπὶ ἀμφοτέρω ὀπιλεγόμενοι γὰρ παρεσκαδάσθαι.
Οἱ δὲ Ἕλληες, ὡς ἐπιβόλον οἰχωκῆτας τὰς βαρβάρους
ἐς τὴν ἡπείρον, ἡχθόντες ὡς ἐκπεφύγτων.
Διπορήν τε εἶχοντο ὅ, τι ποίεωσι, εἴτε ἀπαλλάσ-
σωνται ὀπίσω, εἴτε κατὰ πλέωσι ἐπὶ Ἑλλησπόν-
την. πλεῖστον δὲ ἔδοξε τριῶν μὲν μηδέτερον ποι-
εῖν, ὀπιπλέειν δὲ ὀπί τὴν ἡπείρον. πρὸς σκα-
δόμενοι ὡν ἐς ναυμαχίαν ἐδοξάσθαι ἐς ἄλ-
λα ὅσων εἶδες, ἔσπεον ὅτι τῇ Μυκάλῃ. ἐπεὶ δὲ
ἀγχι πρὸς ἐγόνοντο στρατοπέδων, καὶ εἰς ἐφά-
νετό σφι ἐπαναζόμενοι, ἀλλὰ ὥρων νῆας ἀν-
ελκυσμένας ἔσω τὰ πείχεσθαι, πολλὸν δὲ πεζῷ
πρὸς ἀκεκρημένον πρὸς τὸ αἰγιαλόν, ἐνηῶντα πρῶ-
τον μὲν ἐν τῇ νηὶ πρὸς πλέων, ἐγχεύμενος
τῷ αἰγιαλῷ ταμάριον Λαυτιχίδης, ὑπὸ κήρυ-
κος προσηγόμενος τοῖσι Ἴωσι, λέγων, Ἄνδρες,
Ἴωνες, οἱ ὑμῶν τυγχάνουσιν ἐπακρόντες, μά-
ζετε τὰ λέγω. πάντως γὰρ ἔσθαι σωθήσασιν Πέρ-
σαι τῇ ἐγὼ ὑμῖν ἐντίλλουμαι. ἐπεὶ ἀν συμμίσγω-
μεν, μεμνηδαιήναι γὰρ ἐλδοτέρης μὲν πάν-
των πρῶτον· μετὰ δὲ, τὰ σωθήσασθαι ἡβῆς.
καὶ ταῦτα ἴστω ὅ, μὴ ἀκρόσας ὑμῶν πρὸς τὰ ἀ-
κροσῆσθαι. Οὗτος δὲ ἔσθαι ἐὼν τυγχάνει νότος τὰ
πείχεσθαι καὶ ὁ Θεμιστοκλῆς ὁ ἐπὶ Ἀρ-
μισίῳ. ἢ γὰρ δὴ λαβόντες τὰ ῥήματα τὰς βαρ-
βάρους ἐμελλε τὰς Ἴωνας πείσθαι, ἢ ἐπὶ ἀν-
ειχθέντες ἐς τὰς βαρβάρους, ποιήσαν ἀπίστευ-
τοῖσι Ἕλλησι. Λαυτιχίδῳ δὲ ταῦτα ὑποθιμῆ-
ναι, δεύτερα δὲ ταῦτα ἐποίησαν οἱ Ἕλληες· πρὸς
χόντες τὰς νῆας, ἀπέβησαν ἐς τὸ αἰγιαλόν. καὶ
Ζ Ζ Ζ ἔτοι

a ἐπὶ ταῦτον. b ἐγχεύμενος. c δεύτερα ταῦτα.

Samiis suspectis ob captivos Athenienses redemptos auferuntur arma, & Milefii extra exercitum amoveantur. Fama divinitus missa de victoria ad Platæas, & utrobique templa Cereris.

ἔτοι μὲν ἐτάσσοντο. οἱ δὲ Πέρσαι ὡς εἶδον τὰς Ἑλλήνας ὀρθοκλυζομένους ἐς μάχην, καὶ τοῖσι ἰώσι ὀρθοκλυζομένους, τῶν μὲν, ὑπονοήσαντες τὰς Σαμίους τὰ Ἑλλήνων φρονέειν, ἀπαρέοντο τὰ ὅπλα. οἱ γὰρ ὧν Σάμιοι, ἀπικυμένων Ἀθηναίων αἰχμαλώτων ἐν τῇσι νηυσὶ τὴν βαρβαρῶν, τὰς ἐλαβον ἀνὰ τὴν Ἀθηνῶν λελειμμένους οἱ ἑξέρχοντο, τὰς λυσάμενοι πάντας, ἀπὸ πᾶσι ἐποδίασαντες ἐς τὰς Ἀθήνας. τὴν εἵνεκεν οὐκ ἦκιστα ὑποψίαν ἔχον, πεντακισίας κεφαλὰς τὴν ἑξέρχοντο πολεμίων λυσάμενοι. τῶν δὲ, πρὸς διόδους πρὸς ἐς κερυφὰς τὴν Μυκάλης φερόμενος πρὸς τῷ Μιλησίοισι φυλάσσον, ὡς ὑπὸ πρὸς μὲν οἱ δὴθεν μάχισται τὴν χώρην. ἐπὶ τῇ τῶν εἵνεκεν, ἵνα ὅπως ἔσται πρὸς ἑαυτοὺς ἔωσι. τὰς μὲν ἰώνων, τοῖσι ἑ κατεδόκεον νεοχμὸν ἀντιποιεῖν, διωάμενοι ὑπὸ πρὸς μὲν οἱ Πέρσαι. αὐτοὶ δὲ σωεφόρησαν τὰ γάρρα ἑκὼν εἶναι σφι. ὡς δὲ ἄρα παρεσκευάσαντο τοῖσι Ἑλλήσι, πρὸς τὴν πρὸς τὰς βαρβαρὰς. ἰῶσι δὲ σφι Φῆμη πρὸς ἐπὶ πρὸς ἐς τὸν στρατόπεδον πᾶν, καὶ κηρυκίον ἐφάνη ὑπὸ τὴν κυμαλῶν κείμενον. ἡ δὲ Φῆμη διήλθε σφι ὡς, ὡς οἱ Ἑλλήνες τὴν Μαρδονίαν στρατὸν νικῶν ἐν Βοιωτοῖσι μαχομένοι. δὴλα δὲ πολλοῖσι περημένοι ἐς τὰ θεῖα τὴν περημάτων. ἐπὶ καὶ τῇ αὐτῇ ἡμέρῃ συμπίπτουσαν, ἔπειτα ἐν Πλαταιῇσι καὶ ἔπειτα ἐν Μυκάλῃ μέλλοντο ἑσέσθαι πρὸς μὲν οἱ Φῆμη τοῖσι Ἑλλήσι τοῖσι πρὸς τῇ εὐπικίᾳ, ὡς τὴν πρὸς τῇ πρὸς τὴν πολλὰ μάχον, καὶ ἔπειτα πρὸς τὴν κινδυνεύειν. Καὶ τότε ἕτερον συνέπεσε γινόμενον, δὴ μὲν οἱ τεμένεα Ἑλλήσιν ὡς ἀμφοτέρους τὰς συμβολὰς εἶναι. καὶ γὰρ δὴ ἐν τῇ Πλαταιίδι παρ' αὐτὸ τὸ Δημήτριον, ἡ ἑλπίς (ὡς ἑ πρὸς τὸν μοι εἶρηται) ἡ μάχη, καὶ ἐν Μυκάλῃ ἐμελλε ὡς πρὸς τὴν ἑσέσθαι. γινόμενα δὲ νίκην τὴν μὲν Πανσινίῳ Ἑλλήνων, ὁρθῶς σφι ἡ Φῆμη συνέβαινε ἐλθῆσαι. τὸ μὲν γὰρ ἐν Πλαταιῇσι πρὸς ἐπὶ τὴν ἡμέρῃς ἑλπίς. τὸ δὲ ἐν Μυκάλῃ, πρὸς δὲ δὴλα. ὅπῃ δὲ αὐτῇ ἡμέρῃς συνέβαινε γίνεσθαι, μὲν οἱ τὴν αὐτὴν, χρόνῳ δὲ πολλῷ σφι ὑστερον δὴλα ἀναμαρτάνει ἑλπίς. ἡ δὲ ἀρρωδὴ σφι πρὸς τὴν Φῆμιν εὐπικίᾳ, ἔπειτα πρὸς σφῶν αὐτῶν ἔπειτα, ὡς τὴν Ἑλλήνων, μὴ πρὸς Μαρδονίῳ πρὸς ἡ Ἑλλάς. ὡς μὲν οἱ κληδὼν αὐτῇ σφι ἑσέσθαι, μᾶλλον πρὸς καὶ ταχύτερον τὴν πρὸς τὴν εὐπικίᾳ. οἱ μὲν δὲ Ἑλλήνες καὶ οἱ βαρβαροὶ ἑσέσθαι ἐς τὴν μάχην, ὡς σφι καὶ αἱ νῆσοι καὶ

ad pugnandum instruebant. Quod facientes Græcos quum cernerent Persæ, & scirent Ionas fuisse adhortatos, arma Samiis adimunt, suspicati illos sentire cum Græcis. Quippe Samii devotos illuc classe barbarorum Athenienses captivos, quos exceperat circa Atticam relictos miles Xerxis, redemerant eos omnes, Athenasque cum viatico remiserant. Quo nomine non minimum suspicionis attraxerant, qui quingenta capita hostium Xerxis liberaverant. Præterea Milefii, tanquam maxime loci istius gnaris, Persæ imperant, ut tramites qui ad cacumina Mycales ferunt custodiant; eo consilio id facientes, ut Milefii extra exercitum essent. Hunc in modum ab iis Ionibus qui aliquid rerum novarum molituri videbantur, si facultatem nacti essent, Persæ sibi præcaverunt. Iidem facto ex scutis vimineis sepimento sese constipaverant. Græci, ubi instructi fuere, ire in barbaros tendunt: quibus euntibus ad-
volavit in universum exercitum rumor, caduceumque supra fluctus positum apparuit. Rumor autem huiusmodi ad eos ferebatur, Græcos acie in Bœotia superasse Mardonii copias. Multis nempe signis res quæ divinitus fiunt, declarantur. si etiam tunc eodem die procedente utriusque cladis, & ejus quæ ad Platæas, & ejus quæ ad Mycalen futura erat, fama huc ad Græcos venit, ita ut reddiderit eos multo ferociores, & ad subeundum ultro periculum alacriores. Al-
terum etiam quiddam concurrere contigit, ut prope ad utramque pugnam fuerint Cereris Eleusiniæ templa. nam & apud ipsum Cereris fanum (ut à me superius demonstratum est) in agro Platæensi pugna facta est, & similiter in Mycale futura pugna erat, ut non abs reverit ad istos fama victoriæ ab Græcis, qui cum Pausania erant, paratæ. nam pugna ad Platæas diluculo diei gesta est, apud Mycalen vespere. quarum utramque eodem ejusdem mensis die gestam esse, non diu post ab his rem cognoscentibus declaratum est. Ante rumoris autem adventum subibat istos timor non tam de seipsis quam de Græcis, ne in Mardonio offenderet Græcia: at ubi fama hæc ad eos advolavit, impensius atque properantius ad congregiendum processerunt. Attamen Græci ac barbari in pugnam festinarunt, tanquam & insulæ eis &

& Hellepontus proposita præmia essent.
 101 Athenienses porro, & qui juxta erant instructi, pæne dimidium copiarum, inter tenebant per litus atque planitiem; Lacedæmonii autem, & deinceps collocati, per confragosa & montes. Quæ dum Lacedæmonii circuibant, interim Athenienses in altero cornu jam proeliabantur. Persæ, quoad ipsis sepimenta mansere recta, sese defensavere, & nihilo inferiores in pugna erant: postea vero quàm Atheniensium & eorum qui cum Atheniensibus erant copiarum adnixæ sunt vehementius, se mutuo adhortantes, ut laus operis ipsorum esset, non Lacedæmoniorum, tum commutari jam res, & dejectis sepimentis Græci confertim impressionem facere in Persas. Illi excepto impetu per diu resistere, ad postremum in murum refugere: cum quibus pariter irruerunt Athenienses & Corinthii & Sicyonii & Træzeni. ita enim erant ii junctim in acie collocati. Ubi vero & murus captus est, ibi barbari non roboris memores esse, sed fugæ, præterquam Persæ: hi autem ad paucos redacti pugnabant, Græcis assidue in murum irruentibus. Et Persici duo classarii duces, Artayntes & Ithamitres, effugerunt: totidem pugnantes occubuerunt, Mardontes, & pedestrium copiarum dux
 102 Tigranes. Adhuc autem dimicantibus Persis supervenere Lacedæmonii ac socii, qui eos qui supererant trucidaverunt. Ipsorum quoque Græcorum complures illic cecidere, & cum alii ex Sicyoniis, tum eorum dux Perilæus. Quinetiam Samii qui in exercitu Medorum militabant, quibus adempta arma fuerant, ubi viderunt statim ab initio pugnam pertinaciorem, quoad poterant Græcis suppetias iere. Quos inchoasse cernentes alii Iones, ita & ipsi à Persis deficientes
 103 adorti sunt barbaros. Milesiis autem præceptum erat ut exitus viarum custodirent, Persarum salutis gratia, ut si quis casus, qualis accidit, eos deprehendisset, Milesiis ducibus salutem sibi ad Mycales cacumina compararent. hujus quidem rei caussa Milesiis illic collocati fuerant, neve si exercitui adessent, aliquid innovarent. At illi è contrario profusus quam jussi fuerant fecere: qui & per alias quæ ad hostem ferebant vias illos in fugam verfos deduxere, & ad extremum in eis mactandis omnium exitere maxime

καὶ ὁ Ἑλλάσποντος ἀέθλα παρέειπε. τοῖσι μὲν νῦν Ἀθηναῖοι καὶ τοῖσι περσεσχεῖσι τέτοις τεπαγμένοι, μέχρι καὶ τῇ ἡμιστῶν, ἡ ὁδὸς ἐγίνετο κατ' αἰγιαλὸν τε ἔσπεδον χώρον· τοῖσι δὲ Λακεδαιμονίοισι, καὶ τοῖσι ἐπεξῆς τέτοις τεπαγμένοι, κατὰ τε χαράδρην καὶ ἔρεα. ἐν ᾧ οἱ Λακεδαιμόνιοι παύσαντο, ἔτοι οἱ ὅτι τῶ ἐπὶ κέρει ἐπὶ καὶ δὴ ἐμάχοντο. ἕως μὲν νῦν τοῖσι Πέρσῃσι ὄρθια ἦν τὰ γέρεα, ἡμιμόνοντό τε, καὶ ἔδεν ἐλαστον εἶχον τῇ μάχῃ. ἐπεὶ δὲ τῇ Ἀθηναίων ἔτ' ἐπεσσεχέων ὁ στρατὸς, ὅπως ἐαυτῶν γήϊον τὸ ἔργον ἔμῃ Λακεδαιμονίων, ὅπως κελεύσαντες, ἔργα εἶχοντο περσικότερον, ἐνθεύτην ἴδη ἑτεροῖστο τὸ πῆγμα. διωσάμενοι γὰρ τὰ γέρεα ἔτοι φερέμενοι ἐσπέσαν ἀλῆες ἐς τοὺς Πέρσας. οἱ δὲ δεξάμενοι, καὶ χρόνον συχρὸν ἀμυνόμενοι, πάλιν ἐφύγον ἐς τὸ τεῖχος. Ἀθηναῖοι δὲ καὶ Κορινθιοὶ καὶ Σικυωνῖοι καὶ Τροιζηνῖοι (οὗτοι γὰρ ἔσαν ἐπεξῆς τεπαγμένοι) συνεπαπόμενοι, συνεισέπιπτον ἐς τὸ τεῖχος. ὡς δὲ καὶ τὸ τεῖχος ἀραίητο, οὐτὲ π' ὡς ἀλλήλῳ ἐπράποντο οἱ βάρβαροι, πρὸς Φυγὴν τε ὁρμήατο οἱ ἄλλοι, πλὴν Περσέων. οὗτοι δὲ κατ' ὀλίγους γινόμενοι, ἐμάχοντο τοῖσι αἰεὶ ἐς τὸ τεῖχος ἰσότησι Ἑλλήνων· καὶ τῇ στρατηγῶν τῇ Περσικῶν δύο μὲν Δοποφύγῃ, δύο δὲ τελευτῶσι. Ἀρταάντης μὲν ἔτ' Ἰθαμίτης· ἔτ' ναυπηγὸς στρατηγόνες, Δοποφύγῃ. Μαρδόντης δὲ, καὶ ὁ περὶ στρατηγὸς Τιγράνης, μαχόμενοι τελευτῶσι. ἐπὶ δὲ μαχομένων τῶν Περσέων, ἀπὸ κρήνης Λακεδαιμόνιοι, καὶ οἱ μετ' αὐτῶν, καὶ τὰ λοιπὰ συνδιεχείριζον. ἐπὶ δὲ αὐτῶν τῶν Ἑλλήνων συχνοὶ ἐπὶ αὐτῶν· ἄλλοι τε ἔτ' Σικυωνῖοι, καὶ στρατηγὸς Περικλῆς. τῶν τε Σαμίων οἱ στρατιώται, ἔοντες ἐν τῇ στρατιᾷ τῇ Μηδικῇ, καὶ ἀπαραιρημένοι τὰ ὅπλα, ὡς εἶδον αὐτῶν κατ' ἀρχὰς γινόμενῳ ἐπερχομένῳ τῷ μάχῃ, ἔδον ὅσιν ἐδιωκτο, περσωφελῆς ἐγένοντο τοῖσι Ἑλλήσι. Σαμίους δὲ ἰδόντες οἱ ἄλλοι Ἴωνες ἀρχαίας, ἔτα δὲ αὐτοὶ ἀποσάντες Δοπὸ Περσέων, ἐπέθεντο τοῖσι βαρβάροισι. Μιλησίοι δὲ ἐπεσσεπίασαν μὲν τῇ Περσέων πρὸς διόδους τηρεῖν, σωτηρίας εἰνεκά σφι· ὡς ἡ ἀρετὴ σφίνας καταλαβάνη οἱά περ κατέλαβε, ἔχοντες ἡγεμόνας, σώζωντες πρὸς κερυφὰς τῇ Μυκάλης. ἐπὶ χηρῶν μὲν νῦν ὅτι τὸ πῆγμα οἱ Μιλήσιοι τέταρτον εἰνεκα, ἔτ' ἵνα μὴ παρεόντες τῷ στρατοπιδῶ πνεύχμον ποίσειν. οἱ δὲ πᾶν τὸ ναυτικὸν ἐπεσσεπίασαν ἐπὶ οἷον. ἄλλας τε κατηγενομένοι σφι ὁδὸς φεύγῃ, αἱ δὲ ἔφερον ἐς τὰς πολεμίας· καὶ πάλιν, αὐ-

Z z z 2 τί

a μέχρι κατὰ τ. b κέρει. c συνεισέπιπτον. d ὡς ἔτε. e Ἰθαμίτης.

τοὶ σφι ἐγένοντο κτείνοντες πολέμιαταί. ἔτω δὴ τοδεύτερον Ἰωνίῃ δὸς Περσέων ἀπέστη. Ἐν ᾗ πρώτῃ τῇ μάχῃ Ἑλλήνων ἠέρσυσσαν Ἀθηναῖοι καὶ Ἀθηναίων, Ἑρμόλυκος ὁ Εὐθόνης, ἀνὴρ παγκράτιον ἐπισκήσας· τῷτον ᾗ τ' Ἑρμόλυκον κατέλαβε ὑπερον τειπών, πόλεμος ἐόντος Ἀθηναίοισι τε καὶ Καρυστίοις, ἐν Κύρνῳ τ' Καρυστής χώρης δὸς Περσέων ἐν μάχῃ, κείσθαι δὴ Γεραιῶν. μετὰ ᾗ Ἀθηναίους, Κορινθίους καὶ Τροιζηνίους καὶ Σικυωνίους ἠέρσυσσαν. Ἐπεὶ τε ᾗ καλεσθέντες οἱ Ἕλληνες τὰς πολλὰς, τὰς μὲν μαχομένους, τὰς ᾗ καὶ Φεύγοντας τ' βαρβάρων, τὰς νῆας ἐνέπησαν, καὶ τὸ τεῖχος ἄπαν, πλὴν λίγῳ περὶ ἑξαχαλόνες ἐς τ' αἰγυάλον· καὶ θησαυρὸς τινὰς χρημάτων εὖρον. ἐμπέσαντες ᾗ τὸ τεῖχος ἔς τὰς νῆας, ἀπὸ πλεον. ἀπὸ κέμενοι ᾗ ἐς Σάμον οἱ Ἕλληνες, ἐβηλεύοντο πρὸ ἀναστῆσις τ' Ἰωνίης, καὶ ὅποι χρεὼν· εἴη τ' Ἑλλάδος καλοικίσται, τ' αὐτοὶ ἐγκρατεῖς ἔσαν· πλὴν δὲ Ἰωνίῃ ἀφῆναι τοῖσι βαρβάροις. αἰδωμένοι γὰρ ἐφαίνετό σφι εἶναι ἐνὶ τῇ τῶν Περσέων περὶ τῇ Περσέων ἀπὸ πλεον. πρὸς ταῦτα Πελοποννησίων μὲν τοῖσι ἐν πλεον ἐδόκει τ' μηδισίων ἐθνέων τ' Ἑλληνικῶν τὰ ἐμπόρια ἐξαλασθάντας, δοῦναι πλὴν χώρῳ Ἰῶσι ἐνοικίσσαι· Ἀθηναίοισι ᾗ οὐκ ἐδόκει δέχσθαι, Ἰωνίῃ ἡμέτερον ἀνάσσειν, ἔδδε Πελοποννησίοις πρὸ τ' σφετέρων δὸς Περσέων βηλεύειν. ἀντιπρόσθεν ᾗ τειπών, περὶ τῶν οἱ Πελοποννησίοι· καὶ ἔτω δὴ Σαμῖος τε ἔς Χίος ἔς Λεσβίους, καὶ τὰς ἄλλας νησιώτας, οἱ ἔτυχον συσπράττονται τοῖσι Ἕλλησι, ἐς τὸ συμμαχικὸν ἐπεισέναι, πῶς καταλαβόντες ἔς ὀρκίοις, ἐμμένειν τε ἔς μὴ ἀποστήσασθαι. τὰς ᾗ καταλαβόντες ὀρκίοις, ἔπλεον τὰς γὰρ φέρεται λύσσειν. ἐπὶ γὰρ ἐδόκειον ἐν τῇ μέναις εὐρησθαι. ἔπει μὲν δὴ ἐπ' Ἑλλησπόντῃ ἔπλεον. τῶν ᾗ δὸς Περσέων βαρβάρων, ἐς τὰ ἄκρα τ' Μυκάλης κατὰ ληγνίων, ἐόντων ἔς πολλῶν, ἐγένετο κρημίδη ἐς Σάρδεις· πορβούμενων ᾗ κατ' ὁδόν, Μασίης ὁ Δαρείας ὁ ἄριστος τῶν πᾶσι τῶν γεγονότων, τ' στρατηγὸν Ἀρτιάτην ἔλεγε πολλὰ τε καὶ κακὰ, ἀλλὰ τε καὶ γυναικὸς κακίῳ φᾶς αὐτὸν εἶναι, πᾶσι στρατηγέσσιν· καὶ ἄξιον εἶναι πάντος κακῶς, τ' βασιλῆος οἶκον κακώσαντα. ὅθεν ᾗ τοῖσι Πέρσῃσι, γυναικὸς κακίῳ ἀκῶσαι, δένοντος.

me hostiles. Hunc in modum Ionia iterum defecit à Persis. In hoc prælii præclarissimam inter Græcos operam navaverunt Athenienses, & ex Atheniensibus Hermolycus Euthoni filius, vir in pancratio celebris: cui postea contigit, ut bello inter Athenienses & Carystios, in pugna apud Cynum agri Carystii occisus in Geræsto sepeliretur. Secundum autem Athenienses egregii extitere Corinthii Troezeniique ac Sicyonii. Græci vero plerisque barbarorum aliis in pugna, aliis in fuga interfectis, eorum naves incenderunt, totumque murum, ante egesta illinc in litus præda, & quosdam pecuniarum thesauros repperunt. Ubi murum atque naves cremavere, vela fecerunt. & quum Samum appulsi sunt, consultabant de gente Ionica transferenda, & ubinam in Græcia illam locari oporteret, cujus ipsi imperium obtinerent; Ioniam autem barbaris relinquerent. Neque enim videbatur eis fieri posse, ut per omne tempus Ionibus tutandis præessent; sin autem non tutarentur, sperare non poterant, ut Ionæ à Persis defecisse gauderent. Ad hæc magistratus Peloponnesium censebant emporia nationum Græcarum quæ cum Medis sentissent, eiectionis incolis danda cum agro Ionibus habitanda. Athenienses nullo pacto sedibus summovendos esse Ionæ censebant, nec Peloponnesibus de ipsorum coloniis consultandum; & quum in hoc contenderent Athenienses, libenter eis cessere Peloponneses: atque ita Samios & Chios & Lesbios ac ceteros insulanos, qui secum militabant, ad societatis fœdus adsciverunt, data acceptaque fide cum jurejurando, se permanfuros in societate, nec ab ea defecturos. Hoc jurejurando perfectò, ad pontes solvendos navigaverunt, rati adhuc illos intentos se esse inventuros. Et quidem in Hellespontum navigabant. Iive-
ro barbari qui effugerant, quum ad cacumina Mycales venissent, non ita multi se Sardes recipiebant. Qui dum iter faciunt, Masistes Darii filius, qui pugnae male gestæ adfuerat, conviciari præfecto Artayntæ cum aliis multis probris; tum vero dicere, illum muliere esse ignavio-
rem, qui ita ducis munere fuisset functus, dignumque omni malo esse qui de regia domo male meritus esset. Apud Persas autem summo opprobrio datur, au-

a Εὐθόνιος. b ὅποι χρεὼν. c καλοικίσται. d τίλοις ἰᾶσι ἰδοκέει. e πῶς τε καὶ κακῶς.

Masfites, Xerxis frater, convitium facit Artayntz, nec huic ultio contigit. Xerxis, Sardibus agentis, amor erga fratris uxorem, & dilectus Sufa, ubi inde turbæ.

CALLIOPE, LIBER IX. 549

audire se muliere esse ignaviozem. Artayntes igitur, ubi multa audiit, indigne ferens, acinacem in Masfitem stringit, interficiendi avidus. quem irruentem praveniens Xenagoras Praxilai filius, vir Halicarnassensis, ut stabat à tergo Artayntæ, hominem medium rapit, sublatumque humi allidit. intereaque factellites Masfitis adfuere. Eo facto Xenagoras & ipsius Masfitis gratiam meruit, & Xerxis, cujus fratrem servasset, ita ut ab eo ob hanc rem totius Ciliciæ præfectura donatus sit. Nihil hoc amplius inter viam barbari egerunt, Sardesque pervenerunt, ubi rex erat ex eo tempore, quo Athenis prælio navali
107 male gesto, illuc profugerat. Sardibus autem tunc agens, adamabat uxorem Masfitis, quæ & ipsa illic erat. ea quum potiri non posset, neque donis missitandis, neque vim afferre vellet, fratris Masfitis respectu: quæ res & mulierem retinebat, probe gnaram non se coactum iri vi. ibi Xerxes ceteris prohibitus, huc evasit, ut filio suo Dario in matrimonium daret filiam hujus mulieris ac Masfitis; existimans, si hoc fecisset, commodius se illa potiturum. Contracto matrimonio, aliisque ex consuetudine celebratis, Sufa profectus est. eo postquam pervenit, & uxorem Dario domum duxit, ita demum ab uxoris Masfitis amore cessavit; sed mutato amore ambiit & potitus fuit Darii quidem sui uxore, sed Masfite filia, cui nomen erat Artayntæ.
108 Qua quum potiretur, processu temporis res patetacta est, hunc in modum: Amestris uxor Xerxis, amiculum quod ipsa texuerat, grande atque variegatum, & spectatu dignum, viro donavit. Quo ille delectatus atque amictus, ad Artayntam se confert: atque ubi se oblectavit cum ea, jussit à se petere mulierem quæ optaret sibi fieri pro bene de ipso meritis. omnia enim quæ peteret, impetraturam. Ad hoc illa respondens, (debebatur enim toti familiæ infortunium) Dabifne, inquit, mihi quicquid à te petiero? Xerxes, omnia alia potius eam petituram ratus, cum jurejurando promisit. Qui postquam juravit, mulier intrepide amiculum poposcit. Xerxes enimvero recusare, non ob aliud quam quod vereretur Amestrin, ne sic illarem quæ agebatur, jampridem suspicata, deprehenderet: sed offerre ei & urbes, &

νῦν μέγας ἐστὶ. ὁ δ' ἔπειτα πολλά ἥκαστε, δεινὰ ποιεῖμεν^α, σωᾶται ἡπὶ τὴν Μασίτιν τὴν ἀκινάκεια, δοποιεῖναι ἡλὼν. καὶ μὴν ὀπλιζόντων Φοῖβος Ξεναγόρης ὁ Περσὶς, ἀνὴρ Ἀλικαρνησεύς, ὅπου τε ἐστὶ αὐτὸς Ἀρταύνην, ἀρπάξει μέσον· καὶ ἐξάρας, παρὰ ἐς τὴν γῆν. καὶ ἐν τῷ οἱ δορυφόροι Μασίτιν προέβησαν. ὁ δ' Ξεναγόρης ταῦτα ἐργάσατο, χάρις αὐτῷ τὴν Μασίτην πημεν^β ἐξέρξῃ, ἐκσώζων τὸ ἀδελφεὸν τὸν ἐκείνῃ· καὶ διὰ τὸ τὸ ἐργον Ξεναγόρης πύσης ἤρξε Κιλικίης, δούλῳ βασιλῆ^γ. τὴν κατ' ὁδὸν πορδισμένων βαρβάρων^δ, ἔδεν ἐπὶ πλεον ἐγγύς τετιών, ἀλλ' ἀπικνέοντα ἐς Σάρδεις. ἐν δὲ τῇ Σάρδισι ἐτύγχανε ἐὼν βασιλεὺς ἐξ ἐκείνων ὁ χρόνος, ἐπὶ τῇ Ἀθηναίων πρὸς Πηλοῦς τῇ ναυμαχίᾳ, Φυγὼν ἀπὸ κίελο. Τότε δὴ ἐν τῇ Σάρδισι ἐὼν ἄρα, ἦρα τὴν Μασίτιν γυναικὸς, ἐκείνης καὶ παύσης ἐν ταῦτα· ὡς δὲ οἱ προσημνονί οἱ ἐδύνατο καλεῖσθαι, καὶ βίβλιν προσφέρειν, προσημνονί^ε τὴν ἀδελφεὸν Μασίτιν. (ταῦτο δὲ τὸ ἔχει καὶ τὴν γυναικᾶ· εὐ τε γὰρ ὀπίσθιο βίης ἐ τὸ ἐξομένη) ἐν ταῦτα δὴ ἐξέρξῃ ἐργόμεν^ε τῶν ἄλλων, πρὸς τὴν γάμον τῶν τῶν παρὰ τῷ ἐαυτῷ Δαρείῳ θυγατέρι τὴν γυναικὸς παύσης καὶ Μασίτιν· δοκέων αὐτὴν μᾶλλον λάμψουσαν ὡς ταῦτα ποιήσῃ. ἀρμόσις δὲ, καὶ πρὸς νομιζόμενα ποιήσας, ἀπὸ λαιμῇ ἐς Σῶσιν· ἐπὶ δὲ ἐκείνῃ ἀπὸ κίελο, καὶ ἡγάγετο ἐς ἐαυτὸν Δαρείῳ τὴν γυναικᾶ, ἔτω δὴ τὴν Μασίτιν μὲν γυναικὸς ἐπέπαυτο· ὁ δὲ, διὰ μὲν ψάμεν^ε, ἦρα πρὸς ἐτύγχανε τὴν Δαρείῳ μὲν γυναικὸς, Μασίτιν δὲ θυγατέρις· ἔνομα δὲ τῇ γυναικὶ παύτης ὡς Ἀρταύνη. χρόνος δὲ προσιόντων, ἀνὰ πρὸς γένετα τῶν πρὸς πρὸς· ἐξυφῆσαι Ἀμης^ε ἢ ἐξέρξῃ γυνὴν Φάρ^ε μέγα πρὸς καὶ πικίλον ἐστὶν ἄξιον, διδοῖ ἐξέρξῃ. ὁ δ' ἦ, ἡδὲ, πρὸς ἀλλετῇ τῇ ἐξέρξῃ τῇ Ἀρταύνην. ἡδὲ δὲ ἐστὶν, ἐκείνῃ αὐτὴν αἰτήσας, ὅτι βέλεται οἱ ἡμέτεροι ἀντὶ τῇ αὐτῇ ὑπερρημένων. πάντα γὰρ πύξασθαι αἰτήσασθαι. τῇ δὲ κακῶς γὰρ ἔδει πανοικίᾳ ἡμέτεροι, πρὸς ταῦτα εἶπε^δ ἐξέρξῃ, δώσας μοι τὰ ἀντὶ σε αἰτήσας; ὁ δ' ἦ, πᾶν μᾶλλον δοκέων ἐκείνῃ αἰτήσας, ὑπερρημένων καὶ ὡμοσε. ἡ δ' ἦ, ὡς ὡμοσε, ἀδεῖα αἰτίαι τὴν Φάρ^ε. ἐξέρξῃ δὲ, παντοῖος ἐγγύς, ἐ βεβλήμεν^ε δὴνα· κατ' ἄλλο μὲν ἔδεν, φοβεόμεν^ε δὲ Ἀμης^ε, μὴ καὶ πρὸς κατακαλῆσθαι τὰ γινόμενα, ἔτω ἐπὶ δὲ πρὸς πρὸς. ἀλλὰ πρὸς

Zzz 3 λιν

a ποιεῖμεν. b Hæc vox βαρβάρων non est in MS. c Etiam hæc vox τῶν abest ab MS. d εἶπα.

λισ τε ἐδίδυ καὶ χρυσὸν ἀπλετον, καὶ στρατὸν
 ἔμελλε εἰδὲς ἀρξάν αὐτὸν ἀλλ' ἢ σκείνη. (Περσικὸν
 δὲ κάρτα ὁ στρατὸς δῶρον) ἀλλ' ἐγὼ ἐπέμψα. δι-
 δοὶ τὸ Φάρθον. ἡ δὲ, περὶ χαρὸς ἔχουσα τῷ δῶρῳ,
 ἐφόρεε τε καὶ ἡγάλλετο. Καὶ ἡ Ἀμῆστρις πυνθά-
 νετὰ μιν ἔχουσιν. μαθῶσα δὲ τὸ ποιούμενον, τῇ
 μὲν γυναικὶ ταύτῃ σὺν ἔχε ἔγκοτον. ἡ δὲ, ἐλ-
 πίξασα τὴν μητέρα αὐτῆς εἶναι αἰτίῳ, καὶ ταύ-
 τῃ σκείνῳ πέποιθεν, τῇ Μασίστῳ γυναικὶ ἐξ-
 ἄλλοι ὄλεθρον. Φυλάξασα δὲ τὸν ἄνδρα τὸν ἐαυτῆς
 ἐξέρχων βασιλῆιον δεῖπνον παροπλισμένον. τὰς δὲ
 τὸ δεῖπνον ὁρᾷ, πικρὰ λέγει ἀπαξ ἔς ἐνιαυτῶν, ἡ-
 μέρῃ τῇ ἐν ἡμέρᾳ βασιλεὺς. ἔνομα δὲ τῷ δεῖπνῳ
 τῷ τῷ, Περσὶ μὲν, τυκτά. κατὰ δὲ τὴν ἑλ-
 λῶν γλῶσσαν, τέλειον. τότε καὶ τὴν κεφα-
 λὴν σμᾶται μὲν βασιλεὺς, καὶ Πέρσης. δω-
 ρέεται. ταύτῃ δὲ τὴν ἡμέρῃ Φυλάξασα ἡ Ἀ-
 μῆστρις, χρεῖζει ἔξ ἐξέρχων, δοῖναι οἱ τὴν Μα-
 σίστῳ γυναικί. ὁ δὲ δεινὸν τε ἔσθ' ἀνὰ σπονδὰς ἐπι-
 ἔειπε, τῷ τῷ μὲν, ἀδελφεῖ γυναικί. ὁ δὲ ἀνὰ σπον-
 δὰς, τῷ τῷ δὲ, ἀναίτιον ἔχουσα ἔπεμψεν τῷ τῷ.
 σωθῆκε γὰρ ἔπειτα εἰνεκεν εὐδαιμονίᾳ. Τέλειον μὲντοι,
 σκείνης τε λιπαρῆος, καὶ ὑπὸ ἑ νόμος ἐξεργά-
 μενον, (ὅτι ἀπυκνῶν τὸ χρεῖζον, οὐ σφί δυ-
 νατὸν ἐστὶ βασιλῆϊ δεῖπνον παροπλισμένον) κάρτα
 δὲ ἀέκων κατὰ νῆα. καὶ ὁρᾷ τοὺς, πικρὰ ὡς.
 τὴν μὲν κελεύει πικρὰν τὰ βούλεται. ὁ δὲ, μετα-
 πεμψάμενον τὸν ἀδελφεόν, λέγει ταύτῃ, Μασίστε
 „σὺ εἰς Δαρείον τε πᾶς, καὶ ἐμὸς ἀδελφεός. πᾶς
 „ὅς ἐστι τοῦτοισι, καὶ εἰς ἄνδρα ἀγαθόν. γυναικὶ δὲ
 „ταύτῃ τῇ νῦν συνοικίῃς, μὴ συνοικίῃς. ἀλλὰ τοι
 „ἀντ' αὐτῆς ἐγὼ δίδωμι θυγατέρα τὴν ἐμὴν. πᾶς
 „τῇ συνοικίῃ. τὴν δὲ νῦν ἔχεις (ἐγὼ δοκίμῃ μοι)
 „μὴ ἔχει γυναικί. ὁ δὲ Μασίσης ἀποθωμιάσας τὰ
 „λεγόμενα, λέγει ταύτῃ, ὅτι δέσποτα, πᾶς μοι λό-
 „γον λέγεις ἀχρηστον, κελεύων μοι γυναικί, ὅτι
 „τῇ μοι παῖδες νελύαια τε εἰσὶ τρεῖς, καὶ θυγατέρες,
 „τῇ καὶ σὺ μίλλω τῷ πατρὶ τῷ σεωυτῆς ἡγάγεο γυναι-
 „κα. αὐτὴ τέ μοι κατὰ νόον τυχευμένη κάρτα ἔχου.
 „ταύτῃ με κελεύεις μεθύνειν, θυγατέρα τὴν σεωυ-
 „τῃ γῆμαι. ἐγὼ δὲ, βασιλεῦ, μεγάλα μὲν ποιῶ-
 „μαι, ἀξιοῦμαι θυγατρὸς τῆς σῆς, ποιήσω μὲν τοι
 „ταύτων ἑδέτερα. σὺ δὲ μηδαμῶς βιώσῃς γαμῶς
 „τοιαῦτα δεόμενον. ἀλλὰ τῇ τε σῇ θυγατρὶ ἀνὴρ
 „ἀλλ' ὅτι φαίνεται ἐμεῦ εἰδέν ἡσσω, ἐμὲ τε ἑα γυ-
 „ναικὶ τῇ ἐμῇ συνοικίῃ. ὁ μὲν δὲ τοιαῦτοι ἀμεί-
 „βετο. ἐξέρχων δὲ θυμωθεὶς λέγει ταύτῃ, Οὕτω δὲ τοι
 „Μασίστε πέπεσεν. ἔπειτα γὰρ ἀντὶ τοῦτο θυγατέρα
 „τὴν ἐμὴν γῆμαι, ἔπειτα σκείνη ἐπὶ ὡλεῖσθαι χρὴ

immensam vim auri, & copias militum,
 quibus nemo præter illam esset impera-
 turus. Eximium autem donum est apud
 Persas, exercitu donari. Verum quum
 non posset persuadere mulieri, amiculum
 dedit. Quo dono illa supra modum læta,
 cogestando gestiebat. Amestris ubi mu-
 lierem habere amiculum scivit, & rem
 gestam, non in puellam concepit odium,
 sed in illius matrem, penes quam culpam
 & quam hujus rei autorem esse crede-
 bat, exitium machinatur. Observato i-
 taque tempore quo vir suus Xerxes re-
 galem instrueret cœnam, quæ cœna se-
 mel quotannis eo die quo rex creatus est
 intruebatur: (cœnæ nomen Persice Ty-
 cta, Græce τέλειον, id est, perfecta: in
 qua rex solum caput ornatur, Persasque
 strenis donat) hoc die observato Ame-
 stris à Xerxe petiit, ut se Masiſtæ uxore
 donaret. Xerxes id indignum factu ne-
 fariumque arbitrari, uxorem germani
 dono dari, eamque infontem negotii il-
 lius cujus causâ uxor sua eam flagitaret.
 Tandem hujus precibus evictus, & in-
 stituto, quo nefas est regia cœna propo-
 sita orantem non exorare, invitatus ad-
 modum annuit: tradensque uxori, ac
 jubens facere quod liberet, germano ad
 se arcessito, ita inquit, Masiſta, tu Da-
 rii filius es, idemque mihi frater, præ-
 terea vir eximius: tamen istam mulierem,
 cum qua nunc domum communicas, noli
 habere: in cujus locum do tibi filiam
 meam, cum qua domum communices.
 Istam autem quam in matrimonio habes
 (non enim mihi videtur habenda) mis-
 sam facias. His verbis stupefactus Masi-
 stes, Domine, inquit, quam tu mecum
 orationem habes importunam: qui uxo-
 rem, ex qua liberi mihi sunt adolescen-
 tes tres, & filia, (quarum unam tu fi-
 lio tuo duxisti uxorem) jubes me re-
 linquere, quæ mihi est ex animi mei
 sententia, ut filiam tuam in matrimonio
 ducam? Equidem, rex, etsi magni fa-
 cio me dignari conjugio filia tua, ta-
 men neutrum istorum faciam. tu vero,
 qui nequaquam necesse habes, noli ad
 hoc rei me cogere. alius non inferior me
 existet maritus filia tua: sine me meæ
 uxoris consuetudine frui. Hæc ille quum
 respondisset, percitus ira Xerxes, At-
 qui, inquit, ita tecum, Masiſta, age-
 tur, ut neque jam tibi filiam meam nu-
 ptum dem, neque tu consuetudine tuæ
 diu-

Masistes crudelitatem in uxore exercitum ulturus, in Baëtra tendens occiditur. Græci post victoriam Sestum oppugnant, ab Xerxe commissam Artayctæ sacrilego Protefilai.

- diutius fruaris : ut discas accipere oblata. Masistes his auditis, exiit, hactenus loquutus, Domine, nondum me interemisti. Hoc interim tempore dum Xerxes cum fratre colloquitur, Amestris accitis satellitibus Xerxis, uxorem Masistæ excarnificat, mammas præcidit, easque canibus objicit: præcidit nares, aures, labra, linguam : atque ita excarnificatam remittit domum. Harum rerum quum nihil audisset Masistes, metuens tamen aliquid sibi esse mali, cursu se domum proripiebat. ubi vero mutilatam uxorem vidit, confestim inito cum liberis consilio, abiit Baëtra cum illis & aliis quibusdam, tanquam præfecturam Bactriam ad defectionem inducturus, & plurimum mali regi facturus. Quod & contigisset (ut mihi videtur) si occupasset ad Bactrios & ad Sacas ascendere. etenim præses erat Bactriorum, à provincialibusque diligebatur. Sed enim hæc eum perpetraturum Xerxes audiens, missis adversus hominem copiis, & ipsum & liberos & copias in itinere trucidavit. De amore Xerxis & nece Masistæ hæc hactenus. Græci à Mycale profecti Hellespontum versus, primum circa Lecton stationem habuerunt, à ventis intercepti. Inde Abydum tenuerunt: & quum pontes, quorum præcipue caussa illuc ierant, credentes se adhuc eos intentos esse inventuros, reperissent solutos, deliberabant. Leutychedi & qui cum eo erant Lacedæmonii, videbatur in Græciam redeundum: Atheniensibus autem & eorum duci Xanthippo, illic manendum, ut Cherfonefum tentarent. Itaque illi quidem abire: Athenienses autem Abydo in Cherfonefum trajicientes, Scitum obsidebant. Huc, postquam auditum est Græcos in Hellesponto adesse, tanquam ad omnium ejus tractus munimentum validissimum, convenere cum alii ex aliis circa locis, quæ incolebantur, tum ex Cardia urbe Oëobazus, vir Persa, qui arma è pontibus illuc comportaverat. Tenebant autem id oppidum indigenæ Æolenses, junctis Persis pariter & magna sociorum frequentia. Tyrannidem illius præfecturæ obtinebat Xerxis prætor Artayctes, vir ille quidem Persa, sed dirus tamen & facinorosus, qui & Xerxem Athenas tendentem circumvenit, subreptis Protefilai Iphiclo geniti ex Elæunte pecuniis. Etenim est in Elæun-

„νον σωοικίσης · ὡς μάης τὰ διδόμενα δέκε-
 „δοι. ὁ δ' ὡς ταῦτα ἤκουσε, εἶπας τούνδε, ἐχώ-
 „ρεε ἔξω, Δέσποτα, ἔδῃ καὶ με ἀπώλεσας. Ἐν
 „ῇ τέτῳ τῷ Διὶ μέσῃ χροῖνῳ ἐν τῷ ἑρέξει τῷ
 „ἀδελφεῷ διέλεγετο, ἡ Ἀμestris μεταπημφα-
 „μένη τῆς δορυφόρου ἔ' ἑρέξει, Διαλυμένηται
 „τῷ γυναικῇ τῷ Μασίστῳ · τῆς τε μαζῆς ὠ-
 „ποταμῆσαι, κυσὶ παρέβαλε · καὶ ῥίνα, καὶ ὠτα,
 „καὶ χεῖλα, καὶ γλῶσσαν ἐκταμῆσαι, ἐς οἶκόν
 „μιν ἀποπέμψῃ Διαλελυμασμένῳ. Ὁ δ' Ἄμα-
 „σίσης, ἑδὲν καὶ ἀκηχεῖς τέτῳ, ἐλπομένη
 „δὲ πὶ οἱ κακὸν εἶναι, ἐσπίπει δρόμῳ ἐς τὰ ci-
 „κία · ἰδὼν δ' ἐπεφθαρμένῳ τὴν γυναῖκα, αὐ-
 „τίκα μὲν ταῦτα συμβεβηκυῖαι πῶς παῖσι,
 „ἐπορεύετο ἐς Βάκτρα σὺν τε πῶσι ἐαυτῇ ἡσίοι, καὶ
 „δὴ καὶ πῶσι καὶ ἄλλοις, ὡς ἀπορήτων νομὸν τ'
 „Βάκτριον, καὶ ποιήσων τὰ μέγιστα κακῶν βασι-
 „λῆα. τὰ περ ἂν ἔ' ἐγχετο, ὡς ἐμοὶ δοκέει, εἴ περ
 „ἔ' ὦν ἀναβὰς ἐς τοὺς Βακτρίους, καὶ τοὺς Σάκας ·
 „καὶ γὰρ ἐσεργάν τε μιν, καὶ ἡ ὑπερχῶ τ' Βακτρίων.
 „ἀλλὰ γὰρ ἑρέξει πυθμένῳ ταῦτα ἐκείνον πρὶς-
 „σόντα, πέμψας ἐπ' αὐτὸν στρατῷ, ἐν τῇ οὐδ' ἀλ-
 „έκλεινεν αὐτὸν τε ἐκείνον ἔ' τοὺς παῖδας αὐτῆς, καὶ
 „τῷ στρατῷ τῷ ἐκείνῳ. κατὰ μὲν τ' ἐρωτῶ τ' ἑρέ-
 „ξει, καὶ τ' Μασίστῳ θάνατον, ποσῶτα ἐγχετο. Οἱ
 „δ' ἐκ Μυκάλης ὀρμηθέντες ἔ' ἄλλους ἐπ' Ἑλλησπόν-
 „τον, πρῶτον μὲν περὶ Λεκτὸν ὠρμεον, ὑπὸ ἀνέμων
 „ἀπὸ λαμφθέντες ἐνθεῦτεν ἡ ἀπὸ κῆρυος ἐς Ἀβύδον,
 „καὶ τὰς γεφυράς εὖρον Διαλελυμένας, τὰς ἐδόκεον
 „εὐρίσσειν ἐπὶ ἐντέταμέναις · καὶ τέτῳν σὺν ἡκιστα ἔνε-
 „κα ἐς τ' Ἑλλησπόντον ἀπὸ κῆρυος. πῶσι μὲν νῦν ἄμ-
 „φι Λαυρυγίδα Πελοποννησίῳσι ἐδοξε ἀποπλεῖν ἐς
 „τῷ Ἑλλάδα · Ἀθηναίοισι δ', καὶ ἑαυθίπῳ τῷ
 „στρατηγῷ, αὐτῶν ὑπομείναντας, παρεῖναι τ'
 „Χερσονήσῃ. οἱ μὲν δὲ ἀπέπλεον. Ἀθηναῖοι δ',
 „ἐκ τ' Ἀβύδου Διαβάντες ἐς τὴν Χερσονήσον, Ση-
 „σὸν ἐπολιόρκεον. Ἐς δ' τὴν Σησὸν ταῦτῳ, ὡς ἐ-
 „όντῳ ἰχυροτάτῃ τειχεῖ τ' ταύτῃ, σωήλητον,
 „ὡς ἡκούσαν παρεῖναι τῆς Ἑλλάδας ἐς τ' Ἑλλησπον-
 „τον, ἐκ τε τ' ἄλλων τ' περὶ οἰκίδων, καὶ δὴ ἔ' ἐκ Καρ-
 „δῆς πόλιν, Οἰόβαντα, ἀνὴρ Πέρσης, ὃς τὰ ἐκ
 „τ' γεφυρῶν ὅπλα ἐν ταῦτα ἡν κεκομικώς. ἔχον
 „τὴν ταύτῃν ὀπχιώροι Αἰολέες, σωήσαν δ' Πέρ-
 „σαι τε ἔ' τ' ἄλλων συμμάχων συχνὸς ὁμίλῳ.
 „Ἐν τῇ οὐδ' ἐδοξε τῶν νομῶν ἑρέξει ὑπερχῶ
 „Ἀρταύκτης, ἀνὴρ μὲν Πέρσης, δεινὸς δὲ καὶ
 „ἀπάσταλῳ · ὃς ἔ' βασιλῆα ἐλαυνόντα ἐπ' Ἀ-
 „θήνας ἐξηπάτησε, τὰ Πρωτοσίλειον ἔ' Ἰφίκλῳ χρο-
 „ματῇ ἐς Ἑλαῖνῳ ὑφελόμενον. ἐν γὰρ Ἑλαῖ-
 „νῳ

ἔνπι ἢ Χερσονήσῃ ἐπὶ Πρωτεσίλειω πέφθοντι, καὶ τίμεντο παρὲς αὐτὸν, ἔνθα ἔλω χεῖματα πολυλά, καὶ Φιάλαι χρύσειαι καὶ ἀργύρεαι, καὶ χαλκῆς, καὶ ἐσθῆς, καὶ ἄλλα ἀναθήματα, τὰ Ἀρταύκτις ἐσύλησε, βασιλῆϊ δόντι. λέγων ἡ ποιάδε, Ξέρξεα διεβάλετο, Δέσποτα, ἐστὶ οἶκός ἀνδρὸς Ἑλλήνων ἐνθαῦτα, ὃς ὅππῃ γλῶσσῃ σπῶν σπῶν σπῶν, δι- κῆς κυρήσας, ἀπέθανε· τέττα μοι δὸς τὸν οἶκον, ἵνα καὶ πῆς μάθῃ ὅππῃ γλῶσσην μὴ σπῶν. ταῦτα λέγων, εὐπετίως ἐμελλε ἀναπεῖσθαι Ξέρξεα δὲνα ἀνδρὸς οἶκον, ἔδεν ὑποπτηθέντα τῶν ἑκείνων ἐφρόνεε. ὅππῃ δὲ τὴν βασιλῆϊ σπῶν Πρωτεσίλειον ἔλεγε, νοέων ποιάδε· τὴν Ἀσίῃ πᾶσαν νομίζουσι ἐωυτῶν Πέρσαι εἶναι, καὶ ἔα αἰεὶ βασιλεύοντι. ἐπεὶ δὲ ἐδόθη τὰ χεῖματα, ἐξ Ἑλαύνῃ εἰς Σητὸν ἐξεφόρησε, καὶ τίμεντο ἑσπεριε, καὶ ἐνέμετο· αὐτὸς πῶς ἀπὸ τοῦ εἰς Ἑλαύναντα, ἐν τῷ αὐτῷ γυναιξὶ ἐμίσηται. τότε δὲ ἐπολιορκέειτο ὑπὸ Ἀθηναίων, ἔπειτα παρεσκόρασμένον εἰς πολιορκίαν, ὅτε προσδεχόμενον τὰς Ἑλλάδας· ἀφύκτως δὲ κως αὐτῷ ἐπέπεσον. ἔπειτα δὲ πολιορκούμενοι· σὶ σφίσι Φθινόπωρον ἐπέχρητο, καὶ ἡγάλαον οἱ Ἀθηναῖοι διὰ τὴν τῆς ἐωυτῶν ἀποδημίας, καὶ ἔδωκα μὲν ἐξελθὲν τὸ τεῖχος, ἐδόντο τε τῶν στρατηγῶν ὅπως ἀπαράγοιεν σφέας ὀπίσω. οἱ δὲ οὐκ ἔφασαν, πρὶν ἢ ἐξέλωσι, ἢ τὸ Ἀθηναίων κρινόν σφέας μεταπέμψηται. οὕτω δὲ ἐστέρησαν τὸν παρὲντα. οἱ δὲ ἐν τῷ τεῖχεσσι ἀμφὶ τὸν Ἀρταύκτιον εἰς πᾶν ἡδὴ κακῶς ἀπγυμένοι ἔσαν οὕτω, ὥστε τοὺς τόνους ἐψόντες τῶν κλινέων, ἐσιπύοντο. ἐπεὶ τε δὲ οὐδὲ ταῦτα ἐπὶ ἔχον, οὕτω δὲ ὑπὸ νύκτι οἶχοντα ἀποδράντες οἱ τε Πέρσαι, καὶ ὁ Ἀρταύκτις καὶ ὁ Οἰόβαζος, ὅποτε ἔτι τεῖχος καταβάντες, τῇ γλῶσση ἐρημότατον πολεμίων. ὥς δὲ ἡμέρη ἐγένετο, οἱ Χερσονησίται διὰ τῶν πύργων ἐσήμηναν τοῖσι Ἀθηναίοις τὸ γεγονός, καὶ πᾶς πύλας ἀνοιξαν. τῶν δὲ οἱ μὲν παλευῶν ἐδίωκον, οἱ δὲ τὴν πόλιν ἔχον. Οἰόβαζον μὲν νυκτὶ ἐκφεύγοντα εἰς τὴν Θρηκίαν, Θρηκίαν Ἀψινθίους λαβόντες, ἔθυσαν Πλειστώρῳ ὁππῶς γὰρ θεῷ, τρόπῳ τῷ σφετέρῳ· τοὺς δὲ μετ' ἐκείνους, ἄλλῳ τρόπῳ ἐφόνευσαν. οἱ δὲ ἀμφὶ τὸν Ἀρταύκτιον, ὑπεροὶ ὀρηγνέτες Φεύγον, ὥς κατελαμβάνοντο ὀλίγοι εὐνοῖες ὑπὲρ Αἰγὸς πηγαίων^d, ἀλεξόμενοι

unte Cherfonesi sepulcrum Protefilai, & ei fanum circumjectum, ubi inerat ingens vis pecuniæ, nec non phialæ aureæ argenteæque, & æs, & vestis, aliaque donaria, quæ Artayctes rege donante compilavit, his verbis eum circumveniens, Here, est hoc in loco domus viri Græci, qui cum militum copiis terram tuam adortus, meritis morte pœnas dedit: ejus mihi domum dato, ut discant alii non militare adversus regionem tuam. Hæc dicendo facile erat persuasurus Xerxi ut largiretur sibi domum ejus viri, de quo nihil suspicabatur eorum quæ iste statueret. Enimvero dicebat Artayctes Protefilaum in terram regis militasse, quod videlicet Persiæ omnem Asiam suam esse arbitrabantur, & ejus semper qui potitur regno. Hic, postquam pecuniis ab rege donatus est, eas ab Elæunte Seston exportavit, fanumque sevit & coluit: & quoties Elæuntem pergebat, in penetrali cum mulieribus concumbebat. Tunc autem ab Atheniensibus obsidebatur, neque paratus ad obsidionem, neque expectans Græcos qui ex improvise illum invaserunt. Illi, posteaquam obsidione advenerat autumnus, tum & gravari peregrinam à patria expeditionem, & quoniam castellum expugnare non poterant, orare duces suos ut se illinc reducerent. Duces negare se prius id facturos quam aut castellum expugnassent, aut ipsos respublica Atheniensium arcessivisset: ita illi præsentem rerum statum boni consulebant. At ii qui cum Artaycte intra muros erant, in omnem adducti calamitatem, adeo ut funibus lectorum elixis vescerentur; ubi jam ne hos quidem habebant, ita sub noctem caesserunt fugam cum alii Persæ, tum Artayctes & Oëobazus, delapsi ab tergo castelli, quod præcipue destitutum ab hostibus erat. Postquam illuxit, Cherfonesitæ à turribus rem indicavere Atheniensibus, portasque patefecere, quorum plerisque fugientes Persas persequentibus, alii urbem tenuere. Oëobazum in Thraciam fuga elapsum, Thracæ Apſinthii exceptum, Pleistoro indigenæ deo, ritu suo immolaverunt; ceterum ejus comites aliter interfecerunt. Artayctes autem cum suis inita posterius fuga, quum pauci deprehenderentur supra Capræ fluentia, quum per-

a σπῶν σπῶν σπῶν. b MS. habet ἀπῶν. c Hæc tres voces ἀμφὶ τὸν Ἀρταύκτιον non sunt in MS. d ποταμῶν.

Artayctes captus discit ostento futuram ultionem Protefilai, quam fatie cogitans redimere occiditur cum filio, nepos Artembaris, qui sub Cyro suadebat Persis migrare ad meliorem regionem incolendam.

CALLIOPE, LIBER IX. 553

diu sese defensasent, partim occubuerunt, partim vivi sunt capti. Quos Græci alligatos Sestum duxerunt, interque eos Artayctem cum filio suo æque ligatum. Tunc uni eorum qui istos servabant fertur ab Chersonesitis, dum falsamenta torret, tale ostentum extitisse: falsamenta igni imposita resiliuerunt palpitaveruntque quemadmodum pisces recens capti. Qua de re quum circumfusi admirarentur, Artayctes ostentum ut vidit, accito viro qui falsamenta parabat, Hospes, inquit, Atheniensis, non est quod istud metuas ostentum; quod non tua causa effulsit, sed mihi Protefilaus qui est Elæunte, signum dat, quantopere mortuus ac sale conditus, habeat à diis potestatem, eum, à quo injuriam accepit, puniendi. Nunc igitur ei præmia redemptionis ista tribuere in animo habeo: pro pecuniis quidem quas è templo sustuli, huic deo centum talenta pendam: pro mea vero ipsius salute ac filii, ducenta talenta Atheniensibus. Hæc pollicens Xanthippum Atheniensium ducem non mitigavit, tum sua sponte animatum, tum ab Elæusiis exoratum, quo Protefilaum ulciscerentur, ut hominem interimeret. Itaque adductum hunc in litus in quo Xerxes trajectum junxerat, (ut alii ajunt, in tumultum urbi Madyto imminentem) depacto humi affere suffixerunt, filio ante patris oculos lapidibus obruto. His actis Athenienses in Græciam remeaverunt, portantes tum alias pecunias, tum vero arma pontium, tanquam apud templa reposituri. Nec aliud præterea quippiam gestum est per eum annum. Hujus autem Artayctæ, qui suspensus est, avus paternus fuit Artembares, qui orationem quandam habuit apud Persas, quam excipientes Persæ, ad Cyrum detulerunt in hæc verba, Quandoquidem Persis Jupiter principatum dedit, & ex viris tibi Cyre, Astyage dejecto, agedum demigrantes ex hac regione, quam exiguum habemus & asperam, obtineamus meliorem aliam. Multæ sunt nobis confines, multæ longinquæ: quarum unam incolentes, efficiemur pluribus admirabiliores. Decet autem hoc eos viros facere qui imperant. nam quando facultas nobis præstabitur melior, quam dum multorum hominum imperium habemus, & universæ Asiæ? Hac oratione audita, Cy-

μενοι χερσὸν ὅππῃ συχόν, οἱ μὲν ἀπέθανον, οἱ δὲ, ζῶντες ἐλάμψθησαν. καὶ στυδισαυῆες σφεας οἱ Ἕλληες, ἤγον ἐς Σησὶν· μετ' αὐτῶν δὲ καὶ Ἀρταύκτιν δεδεμένον, αὐτὸν τε καὶ τὸν παῖδα αὐτοῦ. Καὶ πρὶ τῶν Φυλασσόνων λέγεται ὑπὸ Χερσονησιωτῶν παρέχας ὀπίωντι, πῆρας γνέσθαι τοιόνδε· οἱ παῖχοι ὅππῃ τῷ πυρὶ κείμενοι ἐπάλλοντό τε καὶ ἔσπαιρον, ὅπως περ ἰχθύες νεάλωται. καὶ οἱ μὲν, περὶχυθέντες, ἐθαύμαζον. ὁ δὲ Ἀρταύκτης ὡς εἶδε τὸ πῆρας, καλέσας τὸν ὀπίων· «τα τὰς παρέχας, ἔφη, εἴνε Ἀθηναῖε, μηδὲν φοβέο το πῆρας τῆτο. ἔ γάρ σοι πέφηνε, ἀλλ' ἐμοὶ σημαίη ὁ ἐν Ἐλαιουῦ Πρωπιόλειως, ὅπ καὶ πένεως, καὶ πᾶρχου· ἐὼν, διώαμιν πρὸς θεῶν ἐχθρὸν ἀδικούντα, πίνεσθαι. νῦν ὦν ἀποιναὶ οἱ ταδε ἐγέλω ὅππῃ θείναι· ἀντὶ μὲν χρημάτων τῶν ἔλαβον ἐκ τῆς ἱᾶς, ἑκάστον τάλαντα κατὰ θείναι τῷ θεῷ· ἀντὶ δὲ ἐμεωῦτ' καὶ τῆς παῖδος, ἀποδώσω τάλαντα διήκοντα Ἀθηναίοισι περὶ γρόμμεν. ταῦτα ὑποχόμεναι, τὸν κρατηγὸν εἰνδύππον σὺκ' ἐπῆγε. οἱ γὰρ Ἐλαιοῦσι τῷ Πρωπιλάῳ πμωρόντες, ἰδέοντό μιν καταχρησθῆναι, καὶ αὐτὸς τῆς κρατηγῆς παῖτη ὁ νότος ἐφηρε. ἀπαρχίντες δὲ αὐτὸν ἐς τὴν ἀκτὴν ἐς τὴν ξέρξης ἐξέδωκε τὸν πόνον, (οἱ δὲ λέγουσι, ὅππῃ τὸν κελωνὸν τὸν ὑπὲρ Μαδύτα πᾶλε) σπινδα παραπλάσσειναι, ἀνεκρέμασαν· τὸν δὲ παῖδα ἐν ὀφθαλμοῖσι τῆς Ἀρταύκτιος κατέλδον. Ταῦτα δὲ ποιήσαντες ἀπὸ πᾶλεον ἐς τὴν Ἑλλάδα, τίς τι ἄλλα χρέματα ἄγοντες, καὶ δὴ καὶ τὰ ὅπλα τῆς γούρεων, ὡς ἀναθρόντες ἐς ἱᾶς· καὶ κατὰ τὸ ἐπὶ τῆτο, ἔθεν ἐπὶ πᾶλεον τῆτων ἱγίετο. Τῆτος δὲ τῆς Ἀρταύκτιος τῆς ἀνακρέμασθ' ἐπὶ τῶν Ἀρτιμάρης ἐστὶ, ὁ Πέρσης ἐξηγησάμεναι λόγον, τῆς κείνοις ὑπολαβόντες, Κύρω παρθένηκαν, λέγοντα ταδε, Ἐπεὶ Ζεὺς Πέρσης ἡγεμονίῳ δίδοι, ἀνδρῶν δὲ σοὶ Κύρε, καπλὼν Ἀσνὰ· γα, Φέρε, γὰρ γὰρ ἐκτίμεθα ὀλίγην, καὶ ταῦτῃν τερχίλει, μέγανασσόντες ἐκ ταύτης, ἄλλῃν ἔχωμεν ἀμείνω· εἰσὶ δὲ πολλαὶ μὲν ἀσυνείτονες, πολλαὶ δὲ καὶ ἐκαστῶ· τῆς μίλιν, ὁρόντες πᾶλεσι ἐσόμεθα θωύμαστοτεροι. εἰκὸς δὲ ἀρχόντας ἀνδρας ποιαῦτα ποίειν. κατὰ γὰρ δὴ καὶ παρέξει κάλλιον, ἢ ὅτε γε ἀνδρῶν πῶν τε πολλῶν ἀρχομεν, πῶς τε τῆς Ἀσπης;

Αααα

Κῦα

Κύρῳ δὲ πῶτα ἀκέραια, καὶ ἐθνωμάσεις τὸν λόγον, ἐκέλευε ποιῆναι πῶτα. ἔτω δὲ αὐτοῖσι παρήγεε κελύων ἐξασκάζεσθαι ὡς σκέπτι ἀρξέοντας, ἀλλ' ἀρξομένους· φιλέειν γὰρ ἐκ τῶν μαλακῶν χώρων μαλακὰς γίνεσθαι. ἐγὼ γὰρ τοὶ αὐτῆς γῆς εἶναι, καρπὸν τε θωμάσων φύειν, καὶ ἀνδρείας ἀγαθὰς τὰ πολέμια. ὥς τε συγγόντες Πέρσῃ οἰχόμενοι δοτῶντες, ἐσώζοντες τῇ γνώμῃ πρὸς Κύρῳ. ἀρχὴν τε εἶλοντο, λυπεῖν οἰκέοντες, μάλῃον ἢ πεδία ἀσείροντες, ἀλλοιοῖσι δαλεῖν.

Cyrus haudquaquam admiratus, iussit eos illud facere: sed ita ut jubendo admoneret, se posthac præpararent non ad imperandum aliis amplius, sed aliis parendum. natura enim comparatum esse, ut è mollibus regionibus molles viri existant, neve ex eadem terra admirandæ fruges & egregii bello viri gignantur. Hac Cyri sententia Persæ superati, discesserunt suam damnantes: præoptaruntque exile solum incolentes, imperare aliis, quam campestre colentes, aliis servire.

GERARDUS JO. VOSSIUS *libro I de Historicis Græcis.*

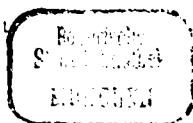
Præter vero Musarum opus Herodoto etiam tribuitur liber de vita Homeri. Qui tamen an genuinus sit, nondum satis convenit inter eruditos. Meminit ejus Stephanus in Νέον πῖχ. ὡς Ἡρόδοτος ἐν ὁμήρῳ βίῳ. Mea sententia est, non esse antiqui illius Herodoti. Ac movet, quod in vita ea legere sit, fuisse Homerum annis CLXVIII post bellum Trojanum: annis ICCCXII ante expeditionem Xerxis in Græciam. At Herodotus longe aliter: ut qui in Euterpe sua referat, Homerum, ac Hesiodum, fuisse ante se annis non amplius quadringentis: ac proinde annis totidem post captum Ilium.

LUCAS HOLSTENIUS *de vita & scriptis Porphyrii Philosophi.*

Illi vero qui de vita & dogmatibus clarorum virorum, eorumque operibus tractarunt, longe plurimi ab antiquis recensentur. & supersunt etiam nunc præstantes aliquot in hoc genere scriptores, inter quos Herodotus, edito de genere & vita Homeri libro principem locum meretur.

TANAQUILLUS FABER *in notis in D. Longinum pag. 364, ubi agit de versu* ἔστ' ἂν ὕδαρ τι ρέη καὶ δένδρεα μακρὰ πηγή.

Unde? ex Homero? non ex Iliade tamen aut Odyssea; sed ex epitaphio Midæ. Locus integer est apud Herodotum in libello de vita Homeri. Sed ille, quem dico, libellus, non magis Herodoti est, quam Ciceronis aut T. Livii.

A P P E N D I X
AD
HERODOTI HISTORIAS

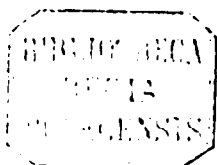
CONTINENS

**VITAM HOMERI AB EODEM
SCRIPTAM,**

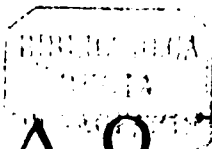
EXCERPTA EX ALIIS AUCTORIBUS ET CTESIÆ,

ITEM NOTAS OMNIUM

T O M. II.

1. 1901 2. 1902 3. 1903 4. 1904 5. 1905 6. 1906 7. 1907 8. 1908 9. 1909 10. 1910 11. 1911 12. 1912 13. 1913 14. 1914 15. 1915 16. 1916 17. 1917 18. 1918 19. 1919 20. 1920 21. 1921 22. 1922 23. 1923 24. 1924 25. 1925 26. 1926 27. 1927 28. 1928 29. 1929 30. 1930 31. 1931 32. 1932 33. 1933 34. 1934 35. 1935 36. 1936 37. 1937 38. 1938 39. 1939 40. 1940 41. 1941 42. 1942 43. 1943 44. 1944 45. 1945 46. 1946 47. 1947 48. 1948 49. 1949 50. 1950 51. 1951 52. 1952 53. 1953 54. 1954 55. 1955 56. 1956 57. 1957 58. 1958 59. 1959 60. 1960 61. 1961 62. 1962 63. 1963 64. 1964 65. 1965 66. 1966 67. 1967 68. 1968 69. 1969 70. 1970 71. 1971 72. 1972 73. 1973 74. 1974 75. 1975 76. 1976 77. 1977 78. 1978 79. 1979 80. 1980 81. 1981 82. 1982 83. 1983 84. 1984 85. 1985 86. 1986 87. 1987 88. 1988 89. 1989 90. 1990 91. 1991 92. 1992 93. 1993 94. 1994 95. 1995 96. 1996 97. 1997 98. 1998 99. 1999 100. 2000 101. 2001 102. 2002 103. 2003 104. 2004 105. 2005 106. 2006 107. 2007 108. 2008 109. 2009 110. 2010 111. 2011 112. 2012 113. 2013 114. 2014 115. 2015 116. 2016 117. 2017 118. 2018 119. 2019 120. 2020 121. 2021 122. 2022 123. 2023 124. 2024 125. 2025 126. 2026 127. 2027 128. 2028 129. 2029 130. 2030 131. 2031 132. 2032 133. 2033 134. 2034 135. 2035 136. 2036 137. 2037 138. 2038 139. 2039 140. 2040 141. 2041 142. 2042 143. 2043 144. 2044 145. 2045 146. 2046 147. 2047 148. 2048 149. 2049 150. 2050 151. 2051 152. 2052 153. 2053 154. 2054 155. 2055 156. 2056 157. 2057 158. 2058 159. 2059 160. 2060 161. 2061 162. 2062 163. 2063 164. 2064 165. 2065 166. 2066 167. 2067 168. 2068 169. 2069 170. 2070 171. 2071 172. 2072 173. 2073 174. 2074 175. 2075 176. 2076 177. 2077 178. 2078 179. 2079 180. 2080 181. 2081 182. 2082 183. 2083 184. 2084 185. 2085 186. 2086 187. 2087 188. 2088 189. 2089 190. 2090 191. 2091 192. 2092 193. 2093 194. 2094 195. 2095 196. 2096 197. 2097 198. 2098 199. 2099 2100 2101 2102 2103 2104 2105 2106 2107 2108 2109 2110 2111 2112 2113 2114 2115 2116 2117 2118 2119 2120 2121 2122 2123 2124 2125 2126 2127 2128 2129 2130 2131 2132 2133 2134 2135 2136 2137 2138 2139 2140 2141 2142 2143 2144 2145 2146 2147 2148 2149 2150 2151 2152 2153 2154 2155 2156 2157 2158 2159 2160 2161 2162 2163 2164 2165 2166 2167 2168 2169 2170 2171 2172 2173 2174 2175 2176 2177 2178 2179 2180 2181 2182 2183 2184 2185 2186 2187 2188 2189 2190 2191 2192 2193 2194 2195 2196 2197 2198 2199 2200 2201 2202 2203 2204 2205 2206 2207 2208 2209 2210 2211 2212 2213 2214 2215 2216 2217 2218 2219 2220 2221 2222 2223 2224 2225 2226 2227 2228 2229 2230 2231 2232 2233 2234 2235 2236 2237 2238 2239 2240 2241 2242 2243 2244 2245 2246 2247 2248 2249 2250 2251 2252 2253 2254 2255 2256 2257 2258 2259 2260 2261 2262 2263 2264 2265 2266 2267 2268 2269 2270 2271 2272 2273 2274 2275 2276 2277 2278 2279 2280 2281 2282 2283 2284 2285 2286 2287 2288 2289 2290 2291 2292 2293 2294 2295 2296 2297 2298 2299 2300 2301 2302 2303 2304 2305 2306 2307 2308 2309 2310 2311 2312 2313 2314 2315 2316 2317 2318 2319 2320 2321 2322 2323 2324 2325 2326 2327 2328 2329 2330 2331 2332 2333 2334 2335 2336 2337 2338 2339 2340 2341 2342 2343 2344 2345 2346 2347 2348 2349 2350 2351 2352 2353 2354 2355 2356 2357 2358 2359 2360 2361 2362 2363 2364 2365 2366 2367 2368 2369 2370 2371 2372 2373 2374 2375 2376 2377 2378 2379 2380 2381 2382 2383 2384 2385 2386 2387 2388 2389 2390 2391 2392 2393 2394 2395 2396 2397 2398 2399 2400 2401 2402 2403 2404 2405 2406 2407 2408 2409 2410 2411 2412 2413 2414 2415 2416 2417 2418 2419 2420 2421 2422 2423 2424 2425 2426 2427 2428 2429 2430 2431 2432 2433 2434 2435 2436 2437 2438 2439 2440 2441 2442 2443 2444 2445 2446 2447 2448 2449 2450 2451 2452 2453 2454 2455 2456 2457 2458 2459 2460 2461 2462 2463 2464 2465 2466 2467 2468 2469 2470 2471 2472 2473 2474 2475 2476 2477 2478 2479 2480 2481 2482 2483 2484 2485 2486 2487 2488 2489 2490 2491 2492 2493 2494 2495 2496 2497 2498 2499 2500 2501 2502 2503 2504 2505 2506 2507 2508 2509 2510 2511 2512 2513 2514 2515 2516 2517 2518 2519 2520 2521 2522 2523 2524 2525 2526 2527 2528 2529 2530 2531 2532 2533 2534 2535 2536 2537 2538 2539 2540 2541 2542 2543 2544 2545 2546 2547 2548 2549 2550 2551 2552 2553 2554 2555 2556 2557 2558 2559 2560 2561 2562 2563 2564 2565 2566 2567 2568 2569 2570 2571 2572 2573 2574 2575 2576 2577 2578 2579 2580 2581 2582 2583 2584 2585 2586 2587 2588 2589 2590 2591 2592 2593 2594 2595 2596 2597 2598 2599 2600 2601 2602 2603 2604 2605 2606 2607 2608 2609 2610 2611 2612 2613 2614 2615 2616 2617 2618 2619 2620 2621 2622 2623 2624 2625 2626 2627 2628 2629 2630 2631 2632 2633 2634 2635 2636 2637 2638 2639 2640 2641 2642 2643 2644 2645 2646 2647 2648 2649 2650 2651 2652 2653 2654 2655 2656 2657 2658 2659 2660 2661 2662 2663 2664 2665 2666 2667 2668 2669 2670 2671 2672 2673 2674 2675 2676 2677 2678 2679 2680 2681 2682 2683 2684 2685 2686 2687 2688 2689 2690 2691 2692 2693 2694 2695 2696 2697 2698 2699 2700 2701 2702 2703 2704 2705 2706 2707 2708 2709 2710 2711 2712 2713 2714 2715 2716 2717 2718 2719 2720 2721 2722 2723 2724 2725 2726 2727 2728 2729 2730 2731 2732 2733 2734 2735 2736 2737 2738 2739 2740 2741 2742 2743 2744 2745 2746 2747 2748 2749 2750 2751 2752 2753 2754 2755 2756 2757 2758 2759 2760 2761 2762 2763 2764 2765 2766 2767 2768 2769 2770 2771 2772 2773 2774 2775 2776 2777 2778 2779 2780 2781 2782 2783 2784 2785 2786 2787 2788 2789 2790 2791 2792 2793 2794 2795 2796 2797 2798 2799 2800 2801 2802 2803 2804 2805 2806 2807 2808 2809 2810 2811 2812 2813 2814 2815 2816 2817 2818 2819 2820 2821 2822 2823 2824 2825 2826 2827 2828 2829 2830 2831 2832 2833 2834 2835 2836 2837 2838 2839 2840 2841 2842 2843 2844 2845 2846 2847 2848 2849 2850 2851 2852 2853 2854 2855 2856 2857 2858 2859 2860 2861 2862 2863 2864 2865 2866 2867 2868 2869 2870 2871 2872 2873 2874 2875 2876 2877 2878 2879 2880 2881 2882 2883 2884 2885 2886 2887 2888 2889 2890 2891 2892 2893 2894 2895 2896 2897 2898 2899 2900 2901 2902 2903 2904 2905 2906 2907 2908 2909 2910 2911 2912 2913 2914 2915 2916 2917 2918 2919 2920 2921 2922 2923 2924 2925 2926 2927 2928 2929 2930 2931 2932 2933 2934 2935 2936 2937 2938 2939 2940 2941 2942 2943 2944 2945 2946 2947 2948 2949 2950 2951 2952 2953 2954 2955 2956 2957 2958 2959 2960 2961 2962 2963 2964 2965 2966 2967 2968 2969 2970 2971 2972 2973 2974 2975 2976 2977 2978 2979 2980 2981 2982 2983 2984 2985 2986 2987 2988 2989 2990 2991 2992 2993 2994 2995 2996 2997 2998 2999 3000 3001 3002 3003 3004 3005 3006 3007 3008 3009 3010 3011 3012 3013 3014 3015 3016 3017 3018 3019 3020 3021 3022 3023 3024 3025 3026 3027 3028 3029 3030 3031 3032 3033 3034 3035 3036 3037 3038 3039 3040 3041 3042 3043 3044 3045 3046 3047 3048 3049 3050 3051 3052 3053 3054 3055 3056 3057 3058 3059 3060 3061 3062 3063 3064 3065 3066 3067 3068 3069 3070 3071 3072 3073 3074 3075 3076 3077 3078 3079 3080 3081 3082 3083 3084 3085 3086 3087 3088 3089 3090 3091 3092 3093 3094 3095 3096 3097 3098 3099 3100 3101 3102 3103 3104 3105 3106 3107 3108 3109 3110 3111 3112 3113 3114 3115 3116 3117 3118 3119 3120 3121 3122 3123 3124 3125 3126 3127 3128 3129 3130 3131 3132 3133 3134 3135 3136 3137 3138 3139 3140 3141 3142 3143 3144 3145 3146 3147 3148 3149 3150 3151 3152 3153 3154 3155 3156 3157 3158 3159 3160 3161 3162 3163 3164 3165 3166 3167 3168 3169 3170 3171 3172 3173 3174 3175 3176 3177 3178 3179 3180 3181 3182 3183 3184 3185 3186 3187 3188 3189 3190 3191 3192 3193 3194 3195 3196 3197 3198 3199 3200 3201 3202 3203 3204 3205 3206 3207 3208 3209 3210 3211 3212 3213 3214 3215 3216 3217 3218 3219 3220 3221 3222 3223 3224 3225 3226 3227 3228 3229 3230 3231 3232 3233 3234 3235 3236 3237 3238 3239 3240 3241 3242 3243 3244 3245 3246 3247 3248 3249 3250 3251 3252 3253 3254 3255 3256 3257 3258 3259 3260 3261 3262 3263 3264 3265 3266 3267 3268 3269 3270 3271 3272 3273 3274 3275 3276 3277 3278 3279 3280 3281 3282 3283 3284 3285 3286 3287 3288 3289 3290 3291 3292 3293 3294 3295 3296 3297 3298 3299 3300 3301 3302 3303 3304 3305 3306 3307 3308 3309 3310 3311 3312 3313 3314 3315 3316 3317 3318 3319 3320 3321 3322 3323 3324 3325 3326 3327 3328 3329 3330 3331 3332 3333 3334 3335 3336 3337 3338 3339 3340 3341 3342 3343 3344 3345 3346 3347 3348 3349 3350 3351 3352 3353 3354 3355 3356 3357 3358 3359 3360 3361 3362 3363 3364 3365 3366 3367 3368 3369 3370 3371 3372 3373 3374 3375 3376 3377 3378 3379 3380 3381 3382 3383 3384 3385 3386 3387 3388 3389 3390 3391 3392 3393 3394 3395 3396 3397 3398 3399 3400 3401 3402 3403 3404 3405 3406 3407 3408 3409 3410 3411 3412 3413 3414 3415 3416 3417 3418 3419 3420 3421 3422 3423 3424 3425 3426 3427 3428 3429 3430 3431 3432 3433 3434 3435 3436 3437 3438 3439 3440 3441 3442 3443 3444 3445 3446 3447 3448 3449 3450 3451 3452 3453 3454 3455 3456 3457 3458 3459 3460 3461 3462 3463 3464 3465 3466 3467 3468 3469 3470 3471 3472 3473 3474 3475 3476 3477 3478 3479 3480 3481 3482 3483 3484 3485 3486 3487 3488 3489 3490 3491 3492 3493 3494 3495 3496 3497 3498 3499 3500 3501 3502 3503 3504 3505 3506 3507 3508 3509 3510 3511 3512 3513 3514 3515 3516 3517 3518 3519 3520 3521 3522 3523 3524 3525 3526 3527 3528 3529 3530 3531 3532 3533 3534 3535 3536 3537 3538 3539 3540 3541 3542 3543 3544 3545 3546 3547 3548 3549 3550 3551 3552 3553 3554 3555 3556 3557 3558 3559 3560 3561 3562 3563 3564 3565 3566 3567 3568 3569 3570 3571 3572 3573 3574 3575 3576 3577 3578 3579 3580 3581 3582 3583 3584 3585 3586 3587 3588 3589 3590 3591 3592 3593 3594 3595 3596 3597 3598 3599 3600 3601 3602 3603 3604 3605 3606 3607 3608 3609 3610 3611 3612 3613 3614 3615 3616 3617 3618 3619 3620 3621 3622 3623 3624 3625 3626 3627 3628 3629 3630 3631 3632 3633 3634 3635 3636 3637 3638 3639 3640 3641 3642 3643 3644 3645 3646 3647 3648 3649 3650 3651 3652 3653 3654 3655 3656 3657 3658 3659 3660 3661 3662 3663 3664 3665 3666 3667 3668 3669 3670 3671 3672 3673 3674 3675 3676 3677 3678 3679 3680 3681 3682 3683 3684 3685 3686 3687 3688 3689 3690 3691 3692 3693 3694 3695 3696 3697 3698 3699 3700 3701 3702 3703 3704 3705 3706 3707 3708 3709 3710 3711 3712 3713 3714 3715 3716 3717 3718 3719 3720 3721 3722 3723 3724 3725 3726 3727 3728 3729 3730 3731 3732 3733 3734 3735 3736 3737 3738 3739 3740 3741 3742 3743 3744 3745 3746 3747 3748 3749 3750 3751 3752 3753 3754 3755 3756 3757 3758 3759 3760 3761 3762 3763 3764 3765 3766 3767 3768 3769 3770 3771 3772 3773 3774 3775 3776 3777 3778 3779 3780 3781 3782 3783 3784 3785 3786 3787 3788 3789 3790 3791 3792 3793 3794 3795 3796 3797 3798 3799 3800 3801 3802 3803 3804 3805 3806 3807 3808 3809 3810 3811 3812 3813 3814 3815 3816 3817 3818 3819 3820 3821 3822 3823 3824 3825 3826 3827 3828 3829 3830 3831 3832 3833 3834 3835 3836 3837 3838 3839 3840 3841 3842 3843 3844 3845 3846 3847 3848 3849 3850 3851 3852 3853 3854 3855 3856 3857 3858 3859 3860 3861 3862 3863 3864 3865 3866 3867 3868 3869 3870 3871 3872 3873 3874 3875 3876 3877 3878 3879 3880 3881 3882 3883 3884 3885 3886 3887 3888 3889 3890 3891 3892 3893 3894 3895 3896 3897 3898 3899 3900 3901 3902 3903 3904 3905 3906 3907 3908 3909 3910 3911 3912 3913 3914 3915 3916 3917 3918 3919 3920 3921 3922 3923 3924 3925 3926 3927 3928 3929 3930 3931 3932 3933 3934 3935 3936 3937 3938 3939 3940 3941 3942 3943 3944 3945 3946 3947 3948 3949 3950 3951 3952 3953 3954 3955 3956 3957 3958 3959 3960 3961 3962 3963 3964 3965 3966 3967 3968 3969 3970 3971 3972 3973 3974 3975 3976 3977 3978 3979 3980 3981 3982 3983 3984 3985 3986 3987 3988 3989 3990 3991 3992 3993 3994 3995 3996 3997 3998 3999 4000 4001 4002 4003 4004 4005 4006 4007 4008 4009 4010 4011 4012 4013 4014 4015 4016 4017 4018 4019 4020 4021 4022 4023 4024 4025 4026 4027 4028 4029 4030 4031 4032 4033 4034 4035 4036 4037 4038 4039 4040 4041 4042 4043 4044 4045 4046 4047 4048 4049 4050 4051 4052 4053 4054 4055 4056 4057 4058 4059 4060 4061 4062 4063 4064 4065 4066 4067 4068 4069 4070 4071 4072 4073 4074 4075 4076 4077 4078 4079 4080 4081 4082 4083 4084 4085 4086 4087 4088 4089 4090 4091 4092 4093 4094 4095 4096 4097 4098 4099 4100 4101 4102 4103 4104 4105 4106 4107 4108 4109 4110 4111 4112 4113 4114 4115 4116 4117 4118 4119 4120 4121 4122 4123 4124 4125 4126 4127 4128 4129 4130 4131 4132 4133 4134 4135 4136 4137 4138 4139 4140 4141 4142 4143 4144 4145 4146 4147 4148 4149 4150 4151 4152 4153 4154 4155 4156 4157 4158 4159 4160 4161 4162 4163 4164 4165 4166 4167 4168 4169 4170 4171 4172 4173 4174 4175 4176 4177 4178 4179 4180 4181 4182 4183 4184 4185 4186 4187 4188 4189 4190 4191 4192 4193 4194

ΗΡΟΔΟΤΟΥ

ΤΟΥ

ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΗΣ

ΕΞ ΕΛΛΗΝΙΣΤΗΣ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΟΥ ΟΜΗΡΟΥ ΓΕΝΕΣΙΟΣ ΚΑΙ ΒΙΟΤΗΣ.

HERODOTI
HALICARNASSEI
DE GENERE
VITAQUE HOMERI LIBELLUS.

G. I. LECTORI.

Quum opera Marni nostri jam ad hunc libellum pervenissent, poscerentque porro exemplum, commodum in mentem venit, me olim dum Heidelbergae vivebam apud patronum meum V. ampliss. Georg. Mich. Lingelsheimium, ipso mihi hac oia faciente, illam *πρὸς Ὀμήρου ἐξήγησιν* ad ms. Palatinum comparasse, cum forte ea aliorum scriptis uno libro esset juncta. An quid boni tamen nec quod in faba se reperisse pueri clamitare solent inde eruissem, mehercle jam oblitus eram, ut qui inter scidas meas jacere excerpta illa neglexissem, nec inspexissem amplius. Jamjam itaque daturus hypothetis nostris exemplum, quo operam suam continuare pergerent, viso etiam, H. Stephanum nihil scriptae lectionis variantis, sicut fecerat in praecedenti novenarum sororum choro, isti libello adscripsisse, forte quod hic eum ms. deficeret, parvi monemi animo, et vix inventa illa excerpta ms. Palatini, perlustrare capsi. Quid multis? *παῦρος μὲν, ἀλλὰ μάλ' ὀρθὴς. Ὁ Δαφνίου χαφῶς* vulgatis, nisi fallor, fere meliores. verbulo etiam interdum auctior ms. immo toto versu locum cap. IX egregie supplens, quem cum suboluit defectum? minutiora alia, sed rectiora tamen. Et nulla invidia, credo, si nos etiam in minutis istis, quod verum et rectum, maximorum Criticorum exemplo, invenire labor habet, invenisseque juvas. Qui aliter sentiunt, iis non ideo tamen *κλαίειν λέγομεν*, uti Dario Indathyrus. Ceterum in contextu, sicut eum H. Stephanus edidit, nihil mutavimus: sed eadem religione, qua in prioribus libris, et hic versari mihi fuit decretissimum. Ista vero excerpta omnia prepositis siglis *Σ* in oram contextus Graeci suis locis spectanda apposuimus singula. Tu ideo se Bibliotheca Palatina debere scias, mi lector.

HERODOTUS Halicarnassaeus de natalibus, atque vita Homeri ista in historiam contulit, conatus quam verissime referre. Quum enim illa quondam Æolum civitas Cyme conderetur, eodem cum aliae omnis Graeci generis gentes confluerunt, tum ē Magnesia & alii, & inter hos Melanopus Ithagene Crithonis filio genitus, homo fortunae non per-

‘ΡΟΔΟΤΟΣ ὁ Ἀλικαρνασσεὺς πρὸς Ὀμήρου ἡρώσιον καὶ ἱλικίης καὶ βιοτῆς πατρὸς ἐστέρηκε, ζητήσας ἐπεξελθεῖν εἰς τὸ ἀπρεκέστατον. ἐπὶ γὰρ ἡ πάλαι Αἰολῶπις Κύμη ἐκτίζετο, σωτῆρον ἐν ταυτῷ παντοδαπὰ ἔθνη ἐκ Ἑλλωπιδῶν, καὶ δὴ καὶ ἐκ Μαγνησίας, ἄλλοι τε πνεες, καὶ Μελάνωπος ὁ Ἰθαγηνέος καὶ Κριθωνέος, ἐκ πολέμοιο, ἀλλὰ

Aaaa 2

λα

λα βραχεία ἔβίη ἔχων. ἔτι δὲ ὁ Μελάνω-
 πος ἐγημεν ἐν τῇ Κύμῃ τὴν θυγατέρα Οὐ-
 ρητίνην, καὶ αὐτὴν γινεσθαι ἐκ κρίτης ἡμεῖς τέ-
 κνον, ὃν ὄνομα τίθηται Κριθείς. καὶ αὐτὸς μὲν
 ὁ Μελάνωπος ἔστι ἡ γυνὴ αὐτῆς ἐτελεύτησεν τὴν
 βίον· τὴν δὲ θυγατέρα ὅστις ἐπὶ ἀνδρὶ ὡς ἐχρή-
 μαλιστα, Κλεάναντι τῷ Ἀργεῖω. χρόνος δὲ παρ-
 ὄντων, συνέβη τὴν παῖδα μνηστῆσαι ἀνδρὶ λα-
 θραῖως, ἐν γαστρὶ οὖν. τὸ μὲν οὖν πρῶτον ἐ-
 λάνθανεν. ἐπεὶ δὲ ἤσθητο ὁ Κλεάναξ, ἔχρη-
 τῇ συμφορῇ, καὶ καλεσόμενος τὴν Κριθείδα
 χωρὶς πάντων, ἐν αἰτῇ μεγάλῃ εἶχεν, ὅπ-
 λεζόμενος τὴν αἰσχύνην τὴν πρὸς τὰς παλ-
 τας, παρὰβλέπειται δὲ περὶ αὐτῆς ταῦτα· εὐτυχον
 αἱ Κυμαῖοι κηρύττοντες ἔρμεις καλὰς τὴν μου-
 χὸν· κηρύττοντες δὲ τὴν πάλιν Σμύρναν ἔσθον
 τὸ ὄνομα Θησεύς, μνηστῆσαι ἐθέλων κατὰσθῆσαι
 τὴν ἐωυτῆς γυναικὸς ἐπ' ἀνυμνον. ὡς γὰρ αὐτῇ τῷ
 ὄνομα Σμύρνη. ὁ δὲ Θησεύς ὡς τὴν Κύμην
 κηρύττων ἐν τοῖς πρώτοις Θεσσαλῶν, ἀπὸ Εὐ-
 μήνης ἔρμεις, κάρτεα οὖν ἔχων ἔβίη. ἐν-
 ταῦθα ὑπεκρίθηται ὁ Κλεάναξ τὴν Κριθείδα
 πρὸς Ἰσμηνίην τὴν Βοιωτίαν τὴν ἀποίκων λελογχό-
 τα, ὅς ἐτυχεν αὐτῇ ἐὼν ἐπὶ τῇ παμάστει.
 χρόνος δὲ παρὸντος ἐξελθόντος ἡ Κριθείς μετ'
 ἄλλων γυναικῶν πρὸς ἑορτὴν πῖνα ὅππῃ τὸ ποταμὸν
 τὸ καλλέμενον^b Μέλιον, ἥδη ὅππῃ τὸν ἔσθαι,
 πικρὴν τὴν Ὀμήρον, καὶ τυφλὸν, ἀλλὰ δεδορκέναι·
 καὶ τίθηται ὄνομα τῷ πατρὶ Μελησιγνεία, ἀπὸ δὲ
 ποταμοῦ τὴν ἐπωνυμίαν λαβόντα. πῶς μὲν οὖν
 ἡ Κριθείς ὡς περὶ τῷ Ἰσμηνίᾳ· παρὸντος
 δὲ χρόνος ἐξῆλθε, καὶ ἀπὸ ἐργασίας χειρῶν ὡρ-
 μημένην ἔτρεφε τὸ παιδίον ἐν ἐωυτῇ, ἄλλοτε
 παρ' ἄλλων ἐργα λαμβάνουσα· καὶ ἐπαυδούσε τὴν
 παῖδα ἀφ' ὧν ἐδυάτο. Ἦν δὲ τις ἐν Σμύρνῃ
 τῆτον τὸν χρόνον φημι τῷ ὄνομα, παῖδας γε-
 μαῖα ἐν τῇ ἄλλῃ μουσικῇ διδάσκων πᾶσαν.
 ἔτι μωδῆται τὴν Κριθείδα, ὡς μονότροπος,
 ἐλκερῆσαι αὐτὴν ἑλάντα πῖνα ἀπὸ τῆς παῖδων
 εἰς μωδὸς ἐλάμβανεν. ἡ δὲ παρ' αὐτῇ εἰργάζε-
 το, πολλῶν χρομίων ἐσωφροσύνη πολλῇ χρωμέ-
 νῃ, καὶ τῷ φημὶ καρίᾳ ἡρέσκετο. πάλιν δὲ
 παρὰ τὴν ἐγκλίον αὐτῇ λόγους, πείθων ἐωυτῇ συν-
 οικεῖν, ἀλλὰ τε πολλὰ λέγων οἷς μιν ὤετο
 παρὰσχεῖσθαι, καὶ ἐπὶ περὶ τῆς παιδός, ὅν ποί-
 μενος· καὶ ὅππῃ τρεφεῖς ἐπαυδούεις παρ' αὐτῇ,
 ἀξιόλογος ἔσται· εὐρεῖα γὰρ τὴν παῖδα ὄντα συν-
 ετον ἐκ καρίᾳ εὐφροῖα. ἐστὶ ἀνέπειστον αὐτῇ ποιεῖν
 παῖ-

perinde amplæ, sed arctæ & expeditæ.
 Hic Melanopus in ista Cyme Omyretis
 filiam duxit uxorem; procreavitque in-
 de femineam prolem, cui nomen indidit
 Critheidem. Et ipse Melanopus quidem
 una cum uxore vita functus est, com-
 missa interim filia Cleanactis Argivi tu-
 telæ, quo familiarissime uti consueve-
 rat. Porro tempore interjecto accidit, 2
 ut puella ista è furtivo concubitu præ-
 gnans fieret: id quod primo suppres-
 sum quum Cleanax rescivisset, vehem-
 enter rei indignitate commotus, Cri-
 theidem seorsum ad se arcessitam acerbe
 objurgavit, commemorans quæ fu-
 tura esset apud populares infamia. Pos-
 tremo hujusmodi quippiam de illa exco-
 gitat. Cymæi tum in Hermei sinus re-
 cessu ædificabant. Civitati autem quæ
 condebatur, nomen imposuit Smyrnam
 Theseus, ab uxoris nomine, cujus me-
 moriam relinquere volebat. Hic The-
 seus ex primariis Thessalorum fuit, qui
 Cymen condiderant, ab Eumelo Adme-
 ti filio oriundus, vitæ facultatibus ap-
 prime instructus. Clam exportatam huc
 Critheidem Cleanax Ismeniæ Bœotio
 commisit, ex iis qui coloniam illuc du-
 xerant, & in primis sibi amico. Progressu 3
 deinde temporis, Critheis cum aliis mu-
 lieribus ad festum quoddam egressa, jux-
 ta fluvium Meletem, quum partui jam
 vicina esset, Homerum peperit, non
 cæcum, sed videntem; nominavitque
 eum Melesigenem à fluvio. Quum au-
 tem apud Ismeniam Critheis antea diver-
 sata esset, ab eo digressa, manuarum in-
 dustria se filiumque alebat, aliunde alia
 suscipiens opera; unde filium quoque
 quantum potuit, instituit. Erat autem 4
 eo tempore Smyrnæ quidam nomine
 Phemius, qui juventuti litteras musicen-
 que aliam universam tradebat: hic quum
 esset solitarius, Critheidem conduxit,
 quæ lanas quasdam pararet, quas à disci-
 pulis in mercedem acceperat. Illa vero
 indemo ejus operabatur multa elegantia
 multaque frugalitate utens, ut Phemio
 impense placeret: adeo ut tandem eam
 verbis ad conjugium sollicitaret, referens
 cum alia multa quibus ei fidem facere
 putabat, tum præterea de filio quem fo-
 ret adoptaturus, qui liberaliter ab ipso
 altus institutusque vir egregius futurus
 esset. Siquidem hunc cernebat jam mi-
 ram quandam & ingenii & indolis spem
 de

a Pal. ὡς περὶ. b Sic Ox. vulgo τὸ καλλέμενον καλλέμενον.

de se polliceri : donec persuasit illi in hoc consentire. Melesigenes cum naturæ bonitate præstans, tum cura accedente institutioneque, continuo omnes adolescentes multum antecessit : atque temporis progressu vir factus, nihilo erat ipso Phemio in doctrina inferior. Et quum Phemius vita functus univèrsa ei legasset, non multo post Critheis quoque fato concedit. Melesigenes itaque ludopræfectus, sui que jam juris effectus, magnopere ab hominibus conspiciebatur, & in admiratione erat non apud suos modo, verum apud peregrinos etiam, qui illuc conveniebant. Erat enim Smyrna emporium celebre, unde frumenta è vicinis agris abunde convecta exportabantur. Peregrini igitur quum ab opere cessarent, Melesigeni libenter vacabant confidentes. Commodum inter hos Mentès fuit nauclerus, qui è finibus Leucadis nave sua huc navigaverat propter frumenta, vir, quantum illa ferebant tempora, & eruditus, & multarum rerum notitia excellens. Hic Melesigeni persuasit, ut relicto ludo secum navigaret, accepturus & mercedem & omnia necessaria; & quod dum juvenis esset, civitates regionesque spectare operæpretium illi fore duceret. Et per talia potissimum cum arbitror pellectum. Forsan enim quoque poesi jam animum admovere cogitabat. Proinde dissoluto ludo cum Mente navigavit : & quocunque locorum appellebat, studiose univèrsa perrogabat, quæ forent peculiaris & inspiciens resciscebatur; apparet etiam commentarios eum de singulis scripsisse. Porro quum ex Etruria & Hispania delati in Ithacam deveherentur, contigit Melesigenem oculis jam ante ægrum, extreme laborare : ita ut Mentès, in Leucadem trajecturus, eum medicinæ causâ apud Mentorem Alcimi filium Ithacensem reliquerit, hominem sibi vehementer amicum; multis precibus adigens eundem quo Melesigenis curam haberet tantisper dum è Leucade revertens ipsum reciperet. Mentor vero ægrotantem Melesigenem sedulo curavit, vir nimirum facultatibus pollens : quique ob egregiam æquitatem hospitalitatemque ex Ithacensibus maxime prædicaretur. Atque hîc accidit, ut de Ulyssè multa Melesigenes percontando cognosceret. Narrantque ipsi Ithacenses, tum visum eum amisuisse ibidem : atqui ego affirmare non dubitem, tum eundem convalescere, at postea apud Colophonem prorsus cæcum factum fuisse.

a Pal. ὅτι τι χάρις. b Pal. ἐπιμελίω. c Pal. ἐνοστήλουν. d Pal. ἐξισορῶται ἐπὶ τοῦ ὄχλου.

παῖτα. ὁ πᾶς ὃς ἔστιν ἐν τῇ φύσει ἔχων ἀγαθὴν, ἐπιμελὴς τῇ καὶ παιδείᾳ περὶ ὅσον μένης, αὐτὰ πολλὰ τῶν πάντων ὑπερεῖχε. ἄλλος ὃς ἐπιτηδεύων ἀνδραμενός, ἔδεν δὲ φημὶς ὑποδέεσθαι ἢ ἐν τῇ διδασκαλίᾳ. καὶ ἔτι ὁ φημὶς ἐπελεύτησε τὸν βίον, καταλιπὼν πάντα τῷ παιδί. ἔτι πολλῶν ὃς ὕστερον καὶ κελύφῃς ἐπελεύτησεν. ὁ δὲ Μελησιγῆς ἐπὶ τῇ διδασκαλίᾳ καθεστὴς. καθ' ἐαυτὸν ὃς ἡρώμενος, μᾶλλον ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν ἐωρεῖτο καὶ αὐτὸς θαύμασται καθεστὴς καὶ εἰς τὴν ἐγχώριον καὶ τῶν ξένων οἱ ἐσπιπνεόμενοι. ἐμπόριον γὰρ ἦν ἡ Σμύρνη, καὶ οὐκ ἐξήγαγε πολὺς αὐτῇ ἐκ τῆς ἐπιτηδεύουσας χώρας θαλάσσης κάρτα ἐσπόμενος ἐς αὐτήν. οἱ οὖν ξένοι, ὅσους πάσιν τῶν ἔργων, ἀπερχόμενοι πρὸς τὴν Μελησιγῆς ἐγκαθίσταντο. Ἦν δὲ ἐν αὐτοῖς τότε καὶ Μέντης ναυκληρὸς διὰ τῶν περὶ Λευκάδα τόπων καταπλεούσας ἐπὶ οἴκῳ, ἔχων ναυὺν, πεπαυμένον τῇ ἀνὴρ ὡς ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ καὶ πολὺς ὢν. ὅς μιν ἔπεισε τὴν Μελησιγῆς μετ' ἐαυτοῦ πλεῖν καταλύσασθαι τὴν διδασκαλίαν, μισθὸν τῇ λαμβάνοντι, καὶ τὰ δέοντα πάντα, καὶ ὅτι χώρας ἔστι πλείας θησαυρῶν ἄξιον εἶναι αὐτῷ ἔως νῆος ἐστὶ. καὶ μιν οἶοντο μάλιστα τέτοιον περὶ αὐτῶν ἵσως γὰρ ἐστὶ τῇ ποιήσει τότε ἐπινόει ἐπιτηδεύειν. καταλύσας δὲ τὴν διδασκαλίαν, ἐναυτίλλετο μετὰ δὲ Μέντῃ. καὶ ὅπως ἐκάστω ἀφίκοιτο, πάντα τὰ ἐπιτηδεύοντα διεωρεῖτο, καὶ ἰσορῶν ἐπιωρῶντο. εἰς δὲ μιν ἦν ἐν μνημόσυνῳ πάντων χεῖρα φέουσα. Ἀνακτομένοντες δὲ ἐκ Τυρηνίας ἐκ τῆς Ἰθάκης, ἀπικνέοντες εἰς Ἰθάκην. καὶ τῷ Μελησιγῆς συνίβη, νοσήσαντι τὰς οφθαλμῶν, καὶ δεινῶς ἔχον, καὶ αὐτὸν θεραπεύειν εἵνεκα, πλεῖν μέλλον ἐκ τῆς Λευκάδας, καταλιπεῖν δὲ Μέντης πρὸς ἀνδρὶ φίλῳ ἐαυτῷ ἐς τὰ μάλιστα Μέντῃ τῷ Ἀλκίμῳ Ἰθακήσιῳ, πολλὰ δειγθεὶς ἐπιμελίῳ ἔχον. ἐπαναπλώσας δὲ, ἀναλήψεσθαι αὐτόν. ὁ δὲ Μέντωρ ἐνοστήλουν αὐτόν ἐκτενέως. καὶ γὰρ τῷ βίῳ δεικνύσας εἶχε, καὶ ἤκουεν εὖ ἐς δικαιοσύνην τε ἐκ Φιλοξενίῳ μακρῶν μάλιστα τῶν ἐν Ἰθάκῃ ἀνδρῶν. ἐσταῶτα συνέειπε τῷ Μελησιγῆς περὶ οὐδυσσεὺς ἐξισορῶσαι πηδῶν. οἱ μὲν δὲ Ἰθακῆσιοι λέγουσι τότε μιν παρ' ἐαυτοῖς τυφλωθῆναι. ὡς δὲ ἐγὼ φημι, τότε μιν ὑγῆναι, ὕστερον δὲ ἐν Κολοφῶνι τυφλωθῆναι.

Αααα 3

συνω-

συνομιλοῦσι δέ μοι καὶ Κολοφώνιοι τέτις. Ὁ
 ὃ Μέντης, ἀναπαλέων ἐκ τῆ Λακάδου παρσι-
 χεν εἰς τὴν Ἰθάκην, καὶ ἀνέλαβε τὴν Μελησι-
 γνέα· χρόνον τε ὅππῃ συχρὸν συμπερίεπλ' αὐτῷ.
 ἀπικόμενός ὃ εἰς Κολοφῶνα συνεβη πάλιν νοσή-
 σαντα τὰς ὀφθαλμούς, μὴ διώσθαι Διὰφυγεῖν
 τὴν νόσον, ἀλλὰ τυφλωθῆναι ἐνταῦθα. ἐκ δὲ
 τῆ Κολοφῶντος τυφλὸς ἐὼν ἀπικνέεταί εἰς τὴν
 Σμύρναν, καὶ ὥτως ἐπεχίρει τὴν ποιήσιν. Χρό-
 νος δὲ παρσιόντος ἐν τῇ Σμύρνῃ ἄπερτος ἐὼν ἔ-
 βίς, διενόησεν ἀπικέσθαι εἰς Κύμῳ· πορεύομε-
 νός ὃ Διὰ τῆς Ἑξμῆς πεδῖος, ἀπικνέεταί εἰς
 Νέον πύχον, δόπικίλῳ Κυμαίων. ὠκιστὴ δὲ
 τῷ τὸ χωρὶον ὑπερον Κύμης ἐπεσιν ὀκτώ. ἐν-
 ταῦθα λέγεται αὐτὸν ὀπισθενῆσαι ὅππῃ σκυπιὸν τι,
 εἰπεῖν πρῶτα τὰ ἔπειτα ταῦτα,

Αἰδεῖσθε ξενίων κεχρημένον ἠδὲ δόμοιο,
 Οἱ πόλιν αἰπεινὴν Κύμῳ Ἐριώπιδά κού-
 ρῳ
 Ναιέτε, Σαρδώνης πόδα νεύατιν ὑψόμοιο·
 Ἀμβρόσιον πίνοντες ὕδωρ θεῖς ποταμοῖο
 Ἐρμῆς δινέει, ὃν ἀθανάτων τέκετο Ζεύς.

ἡ δὲ Σαρδώνη, ὅρα ἐστὶν ὑπερκαίμενον τῇ τε
 Ἑρμῇ ποταμῷ καὶ τῇ Νέῃ τείχεσσι. τῷ δὲ σκυπι-
 ὄνομα ἦν Τύχῳ· ἀκούσαντι δὲ τῶν ἐπεων ἔδο-
 ξεν αὐτῷ δεῖσθαι τὸν ἀνθρώπον. ἠλέησε γὰρ ἀλ-
 γόντα τυφλόν, καὶ μετέξεν· ἔφη τὴν παρεόν-
 των. ὁ δὲ ἐσθλῆ. κατήμενος δὲ ἐν τῷ σκυ-
 τείῳ, παρεόντων καὶ ἄλλων, τὴν τε ποιήσιν αὐ-
 τοῖς ἐπέδεικνυτο, Ἀμφιάρῳ τε τὴν ἐξελασίαν
 τὴν εἰς Θήβας, καὶ τὰς ὕμνας τὰς εἰς θεὸς πεποι-
 μένας αὐτῷ· καὶ παρὰ τῶν λεγομένων ὑπὸ τῶν
 παρεόντων εἰς τὸ μέσον γνώμας δόπικαιόμενος,
 θωύματός αἰετῶν ἐφαινότο εἶναι τοῖς ἀκού-
 σι. Τίως μὲν οὐ κατεῖχεν ὁ Μελησιγνὴς παρὰ
 τὸ Νέον τεῖχος, δόπῃς ποιήσός γε τῆς βίης
 τὴν μηχανὴν ἔχων. ἐδείκνυον δὲ οἱ Νεοειχθεῖς
 μέχρ' ἐπ' ἐμοῦ τὸν χώρον ἐν ᾧ κατιζόντων
 ἐπεων τὴν ὀπίδειξιν ἐποιεῖτο. καὶ καρτὰ ἐπέ-
 βοντο τὸν τόπον· ἐν ᾧ καὶ αἰγυρῶν ἐπεφύ-
 κει, ἣν ἐκείνοι ἐφασαν, ἀφ' ἧς ὁ Μελησιγ-
 νὴς ἦλθεν, αὐτοῖς πεφυκέναι. Χρόνος δὲ παρσι-
 όντος, δόπῃς κείμενος, καὶ μόλις τὴν τροφήν
 ἔχων, ἐπενοήθη εἰς τὴν Κύμῳ ἀπικέσθαι, ὅπ-
 πῃ βέλπον περίξει. μέλλων δὲ πορεύεσθαι, ταῦτα
 ἔπειτα λέγει,

Αἰψά ποδες με Φέροισιν εἰς αἰδοίων πόλιν ἀν-
 δρῶν.

Τῶν γὰρ ἐς θυμὸς παρσέφρων ἐμῆς ἀρίστη.

δὲ

a Pal. αἰτίοντα τυφλὸν ἐκείλῳσιν ἐκείνῳ τε αὐτὸν εἰς τὸ ἔργον ἔλασεν ἐμῇ.

id quod ipsi quoque Colophonii me-
 cum fatentur. At vero Mentis è Leuca-
 de Ithacam reversus, Melesigenem rece-
 pit, cum quo inde diu huc illuc circum-
 navigavit; donec Colophonem appel-
 lenti eveniret, ut vetere oculorum mor-
 bo tentatus, nequiverit eum effugere, sed
 visu privatus fuerit. E Colophone autem
 jam cæcus Smyrnam remeans, ad poesi-
 fin convertit. Tempore deinde interje-
 cto, quum Smyrnæ victu necessariisque
 destitueretur, constituit Cymen profi-
 cisci: commodumque transiens Hermi-
 pratum, ad eum locum pervenit qui
 appellatur Novus murus, Cymæorum
 coloniam. qui locus post Cymen con-
 ditus fuit annis octo. Hic memoratur
 Melesigenes apud coriarii officinam con-
 sistens, hæc prima carmina pronuncia-
 visse,

*Hospitium prabete viro profugoque va-
 goque*

*Qui sublimem urbem Cymen, Erio-
 pida prolem,*

*Radice incolitis Sardenes alticomantis,
 Divini potatis aquam qui fluminis Her-
 mi,*

*Vorticibus torii, pater est cui Jupiter
 ipse.*

Sardena autem mons est imminens Her-
 mo fluvio Novoque muro. At coria-
 rio illi nomen erat Tychio, cui conti-
 nuo auditis versibus visum est hominem
 recipiendum. miseratus enim est mise-
 rum & oculis mulctatum: iussitque præ-
 sentibus secum frui. Ille fuit ingressus,
 & confidens in futrina, præsentibus et-
 jam aliis, tum poesi fin suam ostendit, &
 Amphiarai in Thebas expeditionem, &
 hymnos quos in deos scripserat. Et quum
 de illis, quæ edebantur ab præsentibus
 in medium, judicaret, ac sensus suos
 proferret, in admiratione habitus est
 ab auscultantibus. Atque hæcenus apud
 Novum murum agens è poesi victus sub-
 sidia habebat: ostenduntque ad mea us-
 que tempora Neoteichentes locum, ubi
 sedens carmina sua exhibuerit, eumque
 in magna habent veneratione, ubi etiam
 populus arbor crevit, quam ab Melesi-
 genæ adventu in eo dixerunt natam esse.
 Porro egestate postea adactus, quum
 vix alimenta haberet, statuit Cymen ad
 feliciorum successum reverti. Iturusque
 hæc pronunciat carmina,

*Vos me hominum rapide planta portetis
 in urbem,*

*Quorum animus promptus, pollent qui
 mente sagaci.*

E

E Novo igitur muro proficiscens venit Cymam, per Larissam itinere facto, utpote facillimo: &, ut Cymæi narrant, flagitantibus ejus foceris, epigramma hoc scripsit Midæ Phrygiæ regi Gordii filio, id quod etiam nunc in cippo monumenti Gordii inscriptum extat,

*Aeneæ sum virgo, Mida quæ incum-
bo sepulcro:*

*Dum fluit unda levis, sublimis nasci-
tur arbor,*

*Dum sol exorietur & splendida luna re-
lucet,*

*Dum fluvii labuntur, inundant litora
fluitus,*

*Hic constanter ago, lacrymasque in
marmore tincto*

*Fixæ, Mida moneo tumulatum hic,
chære viator.*

- 12 Cymæ igitur in senum conventiculis carmina quæ fecerat ostentabat, colloquique suavitate auscultantes oblectans, etiam in sui admirationem pertrahebat. Intelligens igitur Cymæos poësin suam grate recipere, & in consuetudinem audientes ducens postremo hujusmodi condicionem proponit, dicens si publice eum alere vellent, se civitatem illorum celeberrimam redditurum. Qui præsentibus hæc audiebant, probabant; addentes se quoque adiuturos, si petitionem suam ad senatum referret, quod hortabantur eum facere. Melesigenes his verbis erectus, collecto senatu in curiam processit: rogatoque eo cujus id muneris erat, ut in senatum duceretur, ille nihil recusans, ubi opportunum erat, hominem deduxit. Hic consistens Melesigenes, eadem verba de alimentis habuit in senatu quæ paulo ante in conventiculis proposuerat. Ubi dixisset, egressus sedebat. Dum autem senatores agitarent quidnam par esset homini respondere, visumque esset cum ei qui deduxerat, tum aliis senatoribus quotquot in conventiculis eum audierant, petitionem admittendam: unus tantum è senatoribus refertur Melesigenis postulatis calculo suo repugnasse, interque alia multa, hæc quoque commemorasse: si semel θήρης, hoc est, cæcos, alendos susciperent, futurum esse, ut turbam & multam & inutilem haberent. Atque hinc primum Homeri nomen Melesigeni inditum est, ab isto casu. nam Cymæi cæcos όμήρης appellant. Jamque inde,

ἀπὸ δὲ τῆς Νέας πίχεται παρόμενον, ἀπὸ κεφαλῆς εἰς τὸν κύμῳ, ἀπὸ Λαρίσσης τὰς παρείων ποιούμενον. ὡς γὰρ ἔτι αὐτῷ εὐπορώτατον. καὶ, ὡς κυμαῖοι λέγουσι, τῷ φρυγίῃ βασιλεῖ Μίδῃ τῷ Γορδίου, δεηθέντων πενθερῶν αὐτοῦ, ποιεῖ καὶ ὁπίγραμμα τοῦτο, τὸ ἐπὶ καὶ τοῦ ὁπί τῆς σήλης τῆς μνήματός τῆς Γορδίου ὁπίγραμμαι,

Χαλκῇ περὶ τὸν εἰμὶ, Μίδῃ δὲ ὁπί σήματι καίμῃ.

Ἔστ' ἂν ὕδωρ τι ρέῃ, καὶ δένδρεα μακρὰ τι θάλη,

Ἡελίος τ' ἀνιῶν λάμπει, λαμπρὰ τι σελήνη,

Καὶ ποταμοὶ ῥέουσιν, ἀνακλύζει δὲ θάλασσα,

Αὐτὰ τῇδε μένεται πολυκλαύτω ὁπί τύμβῳ.

Ἀγγελεύ παρῆσι, Μίδῃς ὅτι τῇδε τίθεται.

Καπίζων δὲ ἐν ταῖς λέσχαις τῶν γερόντων ἐν τῇ κύμῳ ὁ Μελεσιγνήτης τὰ ἔπεα πᾶσι πεποιημένα αὐτῷ ἐπεδείκνυτο, καὶ ἐν ταῖς λέσχαις ἐπερπε τὰς ἀκρόντας. καὶ αὐτῷ θωυμάσας καθεστηκέναι. γινῆς δὲ ὅτι ἀποδέχονται αὐτῷ τὴν ποίησιν οἱ κυμαῖοι, καὶ εἰς πωήσαν ἔλκων τὰς ἀκρόντας, λόγους πρὸς αὐτὰς τοῖςδε προσώγει, λέγων ὡς εἰ θέλοιεν αὐτὸν δημοσὴν τρέφειν, ὁπίπλε-εσάτω αὐτῶν τὴν πόλιν ποιήσας. τοῖς δὲ ἀκρόνταις, βελομένοις τε ἦν πάντα, καὶ αὐτοὶ παρήνεον ἐλθόντα ὁπί τὴν βελὴν δεηθῆναι τῶν βελότων. καὶ αὐτοὶ ἐφασαν συμπερὶν. ὁ δὲ ἐπέμεινεν αὐτοῖς, καὶ βελὴς συλλεγομένης ἐλθὼν ὁπί τὸν βελῆον, εἰδὼν τὸ ὁπί τῇ πμῇ παύσας καθεστῶτα, ἀπαγγελεῖν αὐτὸν ὁπί τὴν βελὴν. ὁ δὲ ὑπεδέξατο τε, καὶ, ἐπεὶ καιρὸς ἦν, ἀπήγαγε. κατασὰς δὲ ὁ Μελεσιγνήτης ἔλεξε πρὸς τὸν προφῆτην τῶν λόγων ὅν καὶ ἐν ταῖς λέσχαις ἔλεγε. ὡς δὲ εἶπεν, ἐξελθὼν ἐκάστην. οἱ δὲ ἐβελεύοντο ὅ, τι χρεὼν εἴη ἀποκρίνασθαι αὐτῷ. προσθυμωμένης δὲ τῆς ἀπάγοντος αὐτὸν, καὶ ἄλλων ὅσοι τῶν βελότων ἐν ταῖς λέσχαις ἐπήκουον ἐγγύῳ, τῶν βελότων ἑνα λέγειναι ἐναπαυθῆναι τῇ χρέμῃ αὐτοῦ, ἀλλὰ τε πολλὰ λόγων, καὶ ὡς εἰ τὰς ὁμήρους δόξει τρέφειν αὐτοῖς, ὁμίλον πολλόν τε καὶ ἀρρεῖον ἔχουσιν. ἐντεῦθεν δὲ τὸ τέκνονισμα ὁμήρου ἐπεκράτησε τῷ Μελεσιγνήτῃ ἀπὸ τῆς συμφορῆς. οἱ γὰρ κυμαῖοι τὰς τυφλὰς ὁμήρους λέγουσιν. ὡς τε

a Pal. ποιεῖ τὸ ὁπίγραμμα τοῦτο. b Pal. πολυκλαύτω ἐπὶ τύμβῳ. c Pal. αὐτὸν.

ὥς τε πρῶτον ὀνομαζόμενος αὐτὸς Μελεσιγένης, τῷ τῷ γινώσκειν τὸν ὄνομα Ὀμηρον· καὶ οἱ ξένοι διέλεγαν, ὅτι μνήμην αὐτὸς ἐποιεῖν. ἐτελεύτησε δὲ ἐν ὃ λόγῳ τῷ ἀρχόντι μὴ τρέφειν τὸ Ὀμηρον, ἔδοξε δὲ πως καὶ τῇ ἄλλῃ βελῇ. ἐπελθὼν ἣ ὁ Ὀπισιάτης καὶ παρεζόμενος αὐτῷ διηγῆσαι τὰς ἐναυπηγείας λόγους τῇ χεῖρὶ αὐτῇ, καὶ τὰ δόξαντα τῇ βελῇ. ὃ ἣ, ὡς ἤκουσεν, ἐσυμφόρην τε καὶ λέγει τὰ ἔπεα ταῖδε,

Οἴη μ' αἴση δῶκε πατὴρ Ζεὺς κύμα γινώσκειν,

Νήπιον αἰδοῖς ὅππῃ γένεαι μήρεος ἀπείλων,
Ἦν ποτ' ἐπύργωσαν βελῇ Διὸς αἰγιόχοιο
λαοὶ φέρωντες, μάργων ὀπιθήτορες ἵππων.

Ὀπλοῖται μαλεροῖο πυρὸς κρένοντες Ἄρηα
Αἰολίδα Σμύρνην αἰλιγέτονα ποτνιαγάχον.
Ἦν τε δὲ ἀγλαὸν εἶπεν ὕδαρ ἱεροῖο Μέλῃ-
τος,

Ἐνθεν δασπρύνμεναι κέρει Διὸς, ἀγλαὰ τί-
κναι,

Ἦ θέλει τινι κληῖσται δῖαν χθόνα ἔτι πάλιν ἀν-
δρῶν.

Οἱ δὲ ἀπαυηνάσθην ἱερῷ ὅππῃ, Φημὶ ἀει-
δῶ.

Ἀφραδίῃ τῶν μὲν τε παθὼν τις φράσεται
αὐτῆς,

Ὅς σφιν ὀνειδέησιν ἔμδον διεμήσατο πότμον.
Κῆρα δὲ ἐγὼ τίω μοι θεὸς ὥπασε χθονίαν
πρ,

Τλήσκειν ἀκράαντον φέρων πετληότι θυμῷ.
Οὐδέ τι μοι φίλα γῆα μένειν ἱερὰς ἐν ἀ-
γχαῖς

Κύμης ὀρμαίνουσι, μέγας δὲ με θυμὸς ἐπεί-
γῃ

Δῆμον ἐς ἀλλοδαπὸν ἵεναι ὀλίγον περ εὐόντα.

Μετὰ τούτῳ ἀπαλλάσσεται ἐκ τῆς Κύμης ἐς Φω-
καίαν, Κυμαίοις ἐπαρησόμενος μὴδὲν ποιητῶν
δοκιμον ἐν τῇ χώρᾳ γινώσκειν ὅς τις Κυμαίος ἐπα-
γλαίει. ἀπὸ τῆς Φωκαίας ἣ ἐς Φωκαίαν, τῷ αὐτῷ
τρόπῳ ἐβιότθισεν, ἔπεα ἐνδεικνύμενος ἐν ταῖς
λέσχαις κατίζων. ἐν ἣ τῇ Φωκαίᾳ τῶν τῷ χεῖ-
ρον Θεστυρίδης τις τῷ γράμματι διδάσκων τὰς
παιδας, ἀνὴρ ἔκ κρήνης· κατανοήσας ἣ τῷ Ὀ-
μήρῳ τινι ποιῇσιν, λόγους τοῖςδε αὐτῷ προσή-
νεγκε, φῶς ἐπιμὸς εἶναι θεραπεύειν ἔτι τρέ-
φειν αὐτὸν ἀναλαβὼν, εἰ ἐθέλοι ἄγε πεποιη-
μένα εἶναι αὐτῷ τῶν ἔπειν ἀναγράψασθαι, καὶ
ἄλλα

de, qui prius Melesigenes, nomen ob-
tinuit Homerus. Et extraneos discre-
pare contigit, quum mentionem ejus fa-
cerent. Itaque terminata est deliberatio
ab magistratu, non alere Homerum,
placuitque id fere cætero senatui. Acce-
dens autem præfectus & adfidens ipsi
enarravit contrarias petitioni ejus sen-
tentias & consulta senatus: utque audiit,
his versibus calamitatem suam deplora-
bat,

*Hei mihi quam fatum dat Juppiter al-
mus iniquum.*

*Infanti mihi lac veneranda ex ubere
matris*

*Præbuit, AEolica Smyrna, quam Mar-
sia quondam*

*Gens Phriconitis, certamine fortis eque-
stri,*

*Condidit ad pelagus, præterlabente Me-
lete.*

*Docta Iovis proles mecum hinc digressa
volebat*

*Carminibus celebrare urbem, quam no-
mine dicunt*

*Cymam, quosque viros intra sua mæ-
nia claudis.*

*Illi audire sacra spreverunt carmina
votis.*

*Sed quicumque mihi cladem exitium-
que paravit,*

*Non impune feret lava quod mente vo-
lunt.*

*At mihi quam dederint nascenti nu-
mina sortem,*

*AEgro animo quamvis, certum est
perferre patique.*

*Sed jam per sacra vestigia ponere Cymæ
Compita non suadet mihi mens, poti-
usque remota*

*Inque peregrina sedem mihi quærere
terra.*

Cyma deinde abiens Phocæam conten-
dit, imprecans interim Cymæis, ne-
quis unquam insignis poeta in illa regio-
ne existeret qui Cymæos celebraret.
Phocææ autem eodem modo victum
paravit, in conventiculis passim carmi-
na sua ostentans & confidens. Erat au-
tem eo tempore in illa Thestorides qui-
dam, qui pueros litteras docebat, ho-
mo fidei parum probatæ. Hic confide-
rata Homeri poësi, hujusmodi verbis
eum compellavit, paratum se inquires
& ministrare ei, & victum suppeditare,
si carmina quæ meditatus esset, descri-
bere

bere pateretur, & alia subinde faciens, ad se deferret. Homerus, jam ministerii alicujus atque adeo necessariorum indigens, recipiendam hanc condicionem putavit: commoratusque apud Thestoridem, minorem illam facit Iliadem, cujus initium est;

Trojam & Dardaniam canto, quæ mater equorum,

Quæ Danaïs Mavorte satis mala plurima vexit.

Phocaidem quoque quam vocant, Phocæenses apud se conditam ab Homero ajunt. Iam vero Thestorides, ubi Phocaidem atque alia omnia ab Homero communicata descripsisset, constituit è Phocæa discedere, Homerique poësin pro sua venditare. Unde factum, ut quum Homeri non perinde curam haberet, ille ad Thestoridem hujusmodi sit usus disticho,

Thestoride, ex multis, mortalibus, abditæ quæ sunt,

Mens habet in primis cecos, humana recessus.

Thestorides igitur ex Phocæa Chium concessit: ubi erecto ludo, carmina illa pro suis evulgans, egregiam simul laudem sibi paravit & fructum. Porro Homerus iterum pristino more vivere pergebat apud Phocæenses, è poësi victum habens. Tempore deinde non multo, viri aliquot è Chio eorum periti Phocæam veniunt, & audientes Homeri carmina quæ antea sæpius in Chio à Thestoride audierant, indicabant in Chio hæc ipsa à quodam ludimagistro pro suis cum magno fructu ostentari. Homerus intelligens continuo Thestoridem esse, toto studio properabat in Chium transmittere. Et quum portum adiisset, neque offendisset navem quæ illuc trajiceret, essent autem qui ob ligna in Erythræam solvere pararent, belle convenire videbatur, si per Erythræam iter faceret. Accedens igitur nautas, oravit ut comitem se navigationis reciperent, multis blandisque usus verbis, quibus quod desideraret persuaderet. Nautæ admittentes hominis preces, jussurunt navem eum conscendere. Quo impetrato Homerus confidens in navi, his versibus nautis bene precatur,

Audi qui pelagus valido Neptune tridentis

Imperioque regis, spatiosaque culta Heliconis:

Da

ἄλλα ποιῶν, πρὸς ἐωυτὸν ἀναφέρειν ἑαίει. τὰ δ' Ὀμῖρῳ ἀκούσας, ἔδοξε ποιητὰ εἶναι ταῦτα. ἐνδεὴς γὰρ ἦν τῷ ἀναγκαίων ἐ θεραπείης. ἀναγείων δὲ πρὸς τῷ θεσπιδῇ; ποιεῖ ἱλιάδα τὴν ἐλάσσω, ἥς ἡ δευτέρα,

Ἴλιον αἰδῶ ἐ δαρδανίῳ ἐπὶ πώλῳ,

Ἡς πέρι πολλὰ πάθον Δαναοί, θεράποντες Ἀρης.

καὶ τὴν καλεσμένην φωκαίδα, ἣν φασιν οἱ φωκαεῖς Ὀμηρον περὶ αὐτοῖσι ποιῆσαι. ἐπεὶ δὲ τὴν τε φωκαίδα ἐ τὰλλα πάντα πρὸς Ὀμήρῳ ὁ θεσπιδὴς ἐγράψατο, διενόησεν ἐκ τῆς φωκαίδος ἀπαλλασσεσθαι, τὴν ποιήσιν ἑλῶν ὁ Ὀμήρῳ ἐξιδιώσασθαι. καὶ οὐκ ἐπὶ ὁμοίως ἐν Ὀπιδεικνύμενος εἶχε τὸ Ὀμηρον. ὁ δὲ λέγει αὐτῷ τὰ ἔπεα ταῦτα,

θεσπιδὴς, θνητοῖσιν ἀνώγειν πολέων περ, οὐδὲν ἀφραγότερον πέλειται νόσ ἀνθρώποισιν.

ὁ μὲν δὲ θεσπιδὴς ἐκ τῆς φωκαίδος ἀπηλλάγη ἐς τὴν χίον, καὶ τὴν διδασκαλίῳ κατεσκάδατο. καὶ τὰ ἔπεα Ὀπιδεικνύμενος ὡς ἐαυτῷ ἐόντα, ἐπαμνόν τε πολλὸν εἶχε ἐ ὠφελεῖτο. ὁ δὲ Ὀμήρος πάλιν τὸν αὐτὸν ἄρσιον διηγεῖτο ἐν τῇ φωκαίῃ, ὅτι τῆς ποιήσεως τὴν βιοτὴν ἔχων. χρόνῳ δὲ ἐ πολλῷ μετέπειτα ἄνδρες χίοι ἐμπροσὶ ἀπὸ τῆς χίῳ ἐς τὴν φωκαίδα. ἀκούσας δὲ τῶν ἑπτῶν Ὀμήρῳ ἀ πρῶτον ἀκηκόεσαν πολλὰ καὶ ἐν τῇ χίῳ ὁ θεσπιδὴς, ἐξηγγέλλον ὅτι ἐν τῇ χίῳ τὸς Ὀπιδεικνύμενος τὰ ἔπεα ταῦτα γραμμάτων διδασκαλός, κάρτα πολλὸν ἐπαμνόν εἶχε. ὁ δὲ Ὀμήρος κατενόησεν ὅτι θεσπιδὴς ἂν εἴη, καὶ παντὶ θυμῷ ἐσπῶδαζεν ἐς τὴν χίον ἀπικέσθαι. καταβὰς δὲ ὅτι τὸ λιμένα, ἐς μὲν τὴν χίον ἐ καταλαμβάνει ἔδεν πλοῖον πλεόν, ἐς δὲ τὴν ἐρυθραίαν πνὺς ὅτι ξύλα παρεσκάδοντο πλεῖν. καλῶς δὲ εἶχε τῷ Ὀμήρῳ δι' ἐρυθραίης τὸ πλοῖον ποιήσασθαι. καὶ προσελθὼν ἐξερεῖ πρὸς τὸ ναυτίων δέξασθαι αὐτὸν σύμπλοον, πολλὰ τε ἐ προσαγορὰ λέγων οἷς σφέας ἐμελλε πείσθαι. ποῖς ὁ ἔδοξε δέξασθαι αὐτόν. καὶ ἐκέλευον ἐσβαίνειν ἐς τὸ πλοῖον. ὁ δὲ Ὀμήρος πολλὰ ἐπαμνόνεας αὐτὰς, ἐπέειπε καὶ ἐπὶ ἐξέειπε, λέγει τὰ ἔπεα ταῦτα,

Κλυθεῖ Ποσειδάων μεγαλοφρονὲς ἐννοήσαμε,

Εὐρυχόρῃ μεδέων ἡδὲ ξανθῇ Ἐλικώνος.

Bbbb

Δοθ

a Pal. γδ ἡμ. b Pal. καὶ ἔπαυον. c Pal. καὶ διδασκαλίῳ. d Pal. ἔμπροσθι. e Sic cum Pal. etiam MS. Ox. vulgo καὶ ἔπαυον substantivo omisso. f Sic MS. Ox. vulgo καὶ τὸ προσαγορὰ.

Δὸς δ' ἔρον καλὸν καὶ ἀπήμονα νόσον ἰδέ-
σθαι

Ναύταις, οἱ νηὸς πομπὴν ἡδὲ δέχοι ἔασιν.

Δὸς δ' ἔς ὑπάρειαν ὑψικρήμυσι Μίμαν-
τα

Λιδοίων μ' ἐλθόντα βροτῶν ὁσίων γε κυρ-
σαι.

Φῶτά τε παύμεν, ὅς ἐμὸν νόον ἡπεροπεύ-
σαι,

Ὡδύσσο Ζῆνα ξένιον ξενίῳ τε τραπέ-
ζῳ.

Ἐπεὶ δὲ ἀπῆκοντο εὐπλοήσαντες ἐς τὴν Ἐρυ-
θραίην, τότε Ὀμηρὸς τὴν αὐλὴν ὅτι τῷ
πλοίῳ ἐπιήσαστο· τῇ δὲ ὑστεραίῃ ἐξερχόμενοι τῶν
ναυτῶν πινὰ ἡγήσασθαι αὐτὰ ἐς τὴν πόλιν. οἱ
δὲ συνέπεμψαν ἕνα αὐτῶν. πορεύμενος δὲ
Ὀμηρὸς ἐπεὶ ἔτυχεν τῇ Ἐρυθραίῃς, τραχείης
καὶ ὀρεινῆς ἐκείνης, φθέγγεται πᾶδε πᾶ ἔπεια^β,

Πόντια γῆ, πάνδωρε, δόπιρα μελίφρονος
ὄλεθρον,

Ὡς ἄρα δὴ τοῖς μὲν Φωτῶν εὐχχὸς ἐτύ-
χτης,

Τοῖσι δὲ δύσκολος καὶ τραχεὴ οἷς ἐχολώ-
της.

ἀπῆκοντες δὲ ἐς τὴν πόλιν τῶν Ἐρυθραίων ἐπη-
ρώτησε πρὸς τὴν Χίον πλοῖον· καὶ πινος πρὸς-
ελθόντος αὐτῷ τῷ ἑωρακέντων ἐν τῇ Φωκαίῃ, καὶ
ἀπασαιμένους, ἐξερχόμενος αὐτὸς συνεξέρειν αὐτῷ
πλοῖον, ὅπως ἂν εἰς τὴν Χίον διαβῇ. ἔκ
μὲν δὴ τῷ λιμένος ἔδεν ἡ δόρυ, ἀλλὰ δὲ
αὐτὸν ἔνθα τῶν αἰλιῶν τὰ πλοῖα ἐρμίζετο.
καὶ πῶς ἐστυγχανέ μελλόντι ποτὶ διαπλεῖν ἐς
τὴν Χίον, ὧν εἰδέτο πρὸς τὸν ὄλκον αὐτὸν
ἀναλαβῆναι τὸν Ὀμηρον. οἱ δὲ, ὅθεν αὐτὸν λόγον ποιη-
σάμενοι, ἀνήγοντο· ὁ δὲ Ὀμηρος φθέγγεται τὰ
δε τὰ ἔπεια,

Ναῦταις ποντοπόροις συγῆναι ἐναλίγκιοι ἄ-
τη,

Πτωχάειν αἰθίῃσι βίον δύσζηλον ἔχοντες,

Αἰδεῖσθαι ξενίῳ Διὸς σέβας ὑψικρήμυτος.

Δεινὴ γὰρ μέτοπις ξενίᾳ Διὸς, ὅς κ' αἰλίτη-
ται.

ἀναχθεῖσι δὲ αὐτοῖς συνέβη, ἐναντίον ἀνέμῳ
ῥυομένους, πάλινδρομήσαι, καὶ ἐς τὸ χωρεῖν
ἀναδραμεῖν ὅθεν ἀνηγάγοντο, καὶ τὸν Ὀ-
μηρον

Da precor his nautis reditum, ventosque secundos,

Qui mihi sunt comites placidi, navisque magistri:

At mihi da misero sacra contingere terram,

Aëris qua parte Mimas ad sidera surgit,

Inde hominis iusti me fac succedere tellis,

Ulciscique virum qui me improbitate fefellit,

Laxis & hospitii sacra iura Jovisque benignum.

Ubi autem secundo vento Erythræam¹⁸ appulissent, Homerus in navi diversatus est. postero autem die rogavit, ut nautarum aliquis ad urbem eum duceret. Illi unum è suis simul miserunt. Quumque jam pergendo ad Erythræam appropinquasset, quæ est aspera atque montosa, in hæc prorupit carmina,

O sacra multorum largitrix terra bonorum,

Quam in plana aliis & parte æqualis ab omni;

Aspera contra aliis, in quos converteris iram.

Ingressus deinde Erythræorum urbem, percontatur de navigatione versus Chium. Et quum forte quidam occurrisset salutaturus, qui eum in Phocæa viderat, ab hoc contendit ut secum dispiceret sicubi navis esset qua in Chium transmitteret. Et quum in portu nullum esset¹⁹ trajecticium navigium, ille Homerus ad eum locum ducit, ubi piscatoriæ naviculæ stationem habebant. Et forte fortuna incidit in quosdam in Chium trajecturos. Hos adiens ille qui ducebat eum, precatus est ut Homerum acciperent. Verum illi nulla ratione ejus habita solverunt. Homerus autem hæc cecinit carmina,

Infidi nauta, gens diris tristior ipsis,

Sæva quibus velut mergis dans æquora vicium,

Acrius a vobis Jovis hospitii ara colatur.

Tristis enim vulnus Jovis est, ræque parata,

His quibus hospitii non est pia tessera cura.

At vero in altum jam provectis contigit, ut adverso vento rapti, eodem unde solverant recurrerent, ubi etiamdum Homerus

merum in litoris crepidine confidentem offenderunt. qui cognito navis recurfu, hunc in modum eos alloquitur, *Vos, o peregrini, venitis adversus excepit; sed me nunc quoque admittite, & secunda vobis navigatio erit.* Piscatores autem; pœnitentia ducti quod prius hominem non receperant, testatique se non relicturos eum si velit simul navigare, jubent
20 navem conscendere. Recepto Homero vela faciunt, & iter peragunt. Quibus ad sua opera digressis, Homerus in litore ea nocte mansit. Ubi diluxit, itineri se accingens oberransque, ad eum locum pervenit qui appellatur Pinus: illicque quiescenti per noctem pini fructus est illapsus; quem aliqui *ερόβιον*, alii *κῶνον* appellant. Homerus autem hos cecinit versus;

Funduntur fructus alia magis arbore dulces,

Quam fovet umbrosis felix in collibus Ida:

Hinc ferrum veniet Martis validaque secures,

His ubi consistet campis Cebrenia pubes.

21 Eo enim tempore Cymæi Cebrenia ad Idam montem ædificare parabant, unde ferrum effoditur. Ceterum illinc abiens Homerus, vocem caprarum ibidem pascentium sequutus, in canes incidit: qui quum adlatrarent, vociferabatur. Quod audiens Glaucus (id enim erat caprario nomen) accurrit festinanter, revocatofque canes; ab Homero excussit. Atque ubi diu admiratus fuisset; quod nimirum cæcis existens solus eo locorum pervenisset & quid vellet; tandem accedens rogabat quisnam esset quibusque modis ad inhabitata illa & non calcata loca divertisset; & cujus rei indigens. Homerus, omnem suam calamitatem commemorans, ad commiserationem Glaucum pertraxit. siquidem homo erat (ut apparet) cordatus. Excipiens igitur Homerum, ad suum deduxit tugurium, incensoque igne cœnam instruxit: qua
22 posita jussit cœnare hospitem. At vero quum canes à cibo abstinentes non cessarent suò more cœnitantem adlatrare, Homerus Glaucum his versibus alloquitur

Glauce precor, paucis me audi, pareque monenti:

Pra foribus stabulis canibus sua fercula primum

Fac

μηρὸν ἀναλαβὼν κατήμενον ἐπὶ τῆς κυμαίνοντος·
μαθὼν ἢ αὐτὸς πεπαλινδρομηκέναι, ἐλέξε τά-
δε, Ἰμᾶς ὡς ξένοι ἐλαβεν ὁ ἀνεμῶ ἀντίῳ
„θρόμενῳ· ἀλλ’ ἐπὶ καὶ νῦν με δέξαοτε, καὶ
ὁ πῶλός ὑμῖν ἔσται. οἱ δὲ αἰεῖς, ἐν μεταμέ-
λῃ· θρόμενοι ὅτι ἔσπευτον ἐδέξαντο, εἰπόντες
ὅτι ἔκατε λιμπάνουσιν καὶ ἐθέλοι συμπαθεῖν, ἐκέ-
λδον ἐσθαινεῖν· καὶ ἔτως ἀναλαβόντες αὐτὸν
ἀνέχθησαν, καὶ ἴαχον ἐπ’ ἀκτῆς. οἱ μὲν δὲ
αἰεῖς πρὸς ἔργον ἐτραπίσαν· ὁ ἢ Ὀμηρῶ τῶν
νύκτα ἐπὶ τῇ αἰγιάλῃ κατέμεινε, τῶν ἢ ἡμέραν
παρόμενῳ, καὶ πλανώμενῳ, ἀπικεῖτο εἰς
τὸ χωρὸν ὃ Πίτος καλεῖται. κύνωντα αὐτῷ
ἀναπυρομένῳ τῶν νύκτα, ἐπιπύθει καρπὸς τῆ
πίτου, ὃν δὴ μετεξέτεροι ερόβιον, οἱ ἢ κῶ-
νον καλεῖσιν. ὁ ἢ Ὀμηρῶ φηγγετῇ τὰ ἐπὶ
ταῦτα;

Ἀλλ’ ἡ τίς σε πένον ἀμείνονα καρπὸν ἴη-
σιν

Ἰδης ἐν κορυφῇσι πολυπύχῃς ἡγεμόεσσης,

Ἐνθα σιδήρῳ Ἀρηῶ ὀπιχθονίοισι βροτοῖσιν
ἔσσει, εὐτ’ ἂν μιν Κεβρῆνιοι ἄνδρες ἔχωσι.

τὰ ἢ Κεβρῆνια τῆτον τὸ χερόνον κτίζαν οἱ Κυμαῖοι
παροσκαλόντες πρὸς τῇ Ἰδῇ, καὶ γίνετο αὐτοῖσι
σιδήρῳ. Ἐντεῦθεν ἀναστὰς Ὀμηρῶ ἐπηρεύετο
κατὰ Φωνίῳ πῖνα αἰγῶν νεμομένων: ὡς ἢ ὁ
λάκτεον αὐτὸν οἱ κύνες, ἀνέκραγν. ὁ ἢ Ἰλαῦ-
κῶ ὡς ἤκαστο τῶν Φωνῶν; (καὶ γὰρ τῶτο ὄνομα
τῷ νέμονι τὰς αἰγὰς) ἐπιδραμεν ὀτραλέως,
τὰς τε κύνες ἀνεκαλεῖτο, καὶ ἀπύθεσεν δὸν
τῶν Ὀμήρων. ἐπὶ πολλῶν ἢ χερόνον ἐν θαύματι καὶ
ὅπως τυφλὸς ὢν, μόνος ἀπικεῖτο ἐς τοῖτας
χώρας, καὶ ὁ, τι θέλων· προσελθὼν τὴν μιν ἰσ-
ρεν ὅστις τε καὶ, καὶ τίνι τρόπῳ ἀπικεῖτο ἐς τό-
πος δοικόντας ἐς ἀστὴρα χωρῆα, καὶ τίνος κε-
ρημένος εἴη. ὁ ἢ Ὀμηρος, αὐτῷ πᾶσαν τὴν
ἐαυτοῦ πᾶσιν καὶ ἀλεγόμενος, εἰς οἶκτον προη-
γάμει. καὶ γὰρ, ὡς εἴκειν; ἐστὶ αἰγῶν ὁ
Γλαῦκος. ἀναλαβὼν ἢ αὐτὸν ἀνέκραγν ἐπὶ τῷ
σταθμῷ· πῦρ τε ἀνακαύσας, δειπνον πρὸς
σκαλίζει, καὶ πρὸς θεῖς, δειπνεῖν ἐκέλευεν ὁ
Γλαῦκος. τῶν ἢ κυνῶν μὴ ἐοδίωνων ἐς ὕλα-
κτύλων δειπνέοντα, καθάπερ εἰώθεσαν, λέγει πρὸς
τὸν Ἰλαῦκον Ὀμηρος τὰ ἐπεὰ ταῦτα,

Γλαῦκε πέπων, ὀπιπὼν τὸ ἔπος τὸ ἐνὶ φρεσὶ
γῆσιν·

Πρῶτον μὲν κυσὶ δειπνον ἐπ’ αὐλείῃσι θύρῃ-
σι

Bbbb 2

Δοῦμαι.

Δουῶναι. ὡς γὰρ ἄμεινον · ὃ γὰρ καὶ πρῶτον ἀ-
κῆ

Ἀνδρὸς ἐπαρχομένῃ, καὶ εἰς ἑρκεα θηρὸς ἰόν-
τῳ.

ταῦτα ἀκούσας ὁ Γλαῦκ^α, ἥδη τῇ περιει-
σῇ, καὶ ἐν θωύματι εἶχεν αὐτόν. δεκνήσαντες
ᾧ, διὰ λόγων εἰσιῶντο. ἀπηγομένῃ ὁ μή-
ρῃ τῷ πε πάλαν τῷ ἐωυτὲ καὶ τὰς πό-
λεις ὡς ἐσπύκωτο, ἐκπαλῆ^β τῷ ὁ Γλαῦ-
κ^α ἀκῶν^β. καὶ τότε μὲν, ἐπεὶ ὥρῃ καίτε
τῷ, ἀνεπαύει^γ. Τῇ δὲ ὑστεραίῃ διενόη^δ ὁ
Γλαῦκ^α πρὸς τὸν δεσπότην πορεύσθαι, ση-
μαίνειν τὰ περὶ Ὀμήρου. ὅππότε^ε τῷ
συνδῆλον νύμειν τὰς αἰγας, τὸν Ὀμήρον κα-
ταλείπει ἔνδον, εἰπὼν πρὸς αὐτόν, ὅτι διὰ
παχέων πορεύσμαι. καταβάς ᾧ εἰς Βολισσόν,
(ἐστὶ ᾧ πωλίστον ἔχει χωρὶς τέτα^ς) καὶ συγ-
γεγόμεν^α τῷ δεσπότη, ἀπηγέρ^ε ὑπὲρ Ὀμή-
ρῃ πῶσαι τὴν ἀλήθειαν, περὶ τὴν αὐτὴν τῆς ἀφ-
ἱξί^α, ἐν θωύματι ποιέμεν^α. ἥρώπῃ^β πῇ
ὁ, πῇ πῇ ποιέειν περὶ αὐτῶν. ὃ ᾧ ὀλίγα μὲν
πρὸς τὸν λόγον, καταγίνωσκε ᾧ ἔξ Γλαῦ-
κῃ ὡς ἀφρον^α ἰόντ^α, καὶ τὰς ἀναπήρας
δεχομένῃ καὶ τρέφοντ^α. ἐκέλευσε ᾧ ὅμως
τὸν ξένον ἄρῃ πρὸς ἑαυτὴν. Ἐλθὼν δὲ πρὸς
τὸν Ὀμήρον διηγήσατο ταῦτα ὁ Γλαῦκ^α, καὶ
ἐκέλευσε^δ πορεύεσθαι τέτον^α. ἔτω γὰρ εὐ πρὸς ἑαυ-
τὸν ὁ δὲ Ὀμηρ^α ἤθελε πορεύεσθαι. ἀναλαβὼν
αὐτὸν ὁ Γλαῦκ^α ἤγαγε πρὸς τὸν δεσπό-
την. διὰ λόγων δὲ ἰὼν τῷ Ὀμήρῳ ὁ Χί^α,
εὐρύμα^α ἰόντα δεξιὸν καὶ πολλῶν ἐμπήρον^α. ἐ-
πιπῇ^β τὴν αὐτὸν μένειν, καὶ τῶν παιδίων ὅππ-
μέλειαν ποιέειν^α. ἴσται γὰρ τῷ Χίῳ πᾶδες ἐν
ἡλικίῃ. τέτα^ς οὐκ αὐτῷ ὁρᾶσθαι παιδεύειν.
ὁ δὲ ἐπῆρσε ταῦτα^α. καὶ τὰς κέρκυρας, καὶ
βατραχομυομαχίαν, καὶ ὅππικιχλίδας, καὶ
πᾶλλα πάντα ὅσα παῖγνά^α ἴσται Ὀμήρῃ, ἐνταῦ-
θα ἐποίησε ὁρᾶ^α τῷ Χίῳ ἐν Βολισσῷ. ὥστε
καὶ ἐν τῇ πόλει περὶ ὁρᾶ^α ἥδη ἐγγύε^α ἐν τῇ
ποιήσει. καὶ ὁ μὲν Θεστορίδης, ὡς παρῆκε^α ἐ-
πύθε^α αὐτὸν παρὲν^α, ὥχε^α ἐκπαλῶν ἐκ
τῆς Χί^α. Χρόν^α δὲ περὶ ὁρᾶ^α, δεηθεῖς ἔξ Χί^α
πορεύσθαι αὐτὸν εἰς τὴν Χίον, ἀπῆκε^α εἰς
τὴν πάλιν^α. καὶ διδασκαλεῖον κατασκευασάμε-
ν^α, ἐδίδασκε πᾶδας τὰ ἔπα. καὶ κάρτα^α
δεξιὸς ἐδόκεεν εἶναι τοῖς Χίοις, καὶ πολλοὶ θωύ-
μασθ^α αὐτῷ κατείσκησαν. συλλεξάμενος δὲ βίον
ἱκανόν, γυναῖκα ἐγχευεν ἐξ ἧς αὐτῷ θυγατέ-
ρες δύο ἐγγον^α. καὶ ἡ μὲν αὐτῶν ἀγαμὸς ἐτε-
λεῖται,

*Fac tradas: nam sic molins. custodibus
illis,*

*Nec fera nec futes venient ad septa do-
lofi.*

Hæc audiens Glaucus, lætatus est ad-
monitione illa, habuitque hominem in
admiratione. Cœnati autem, ultro ci-
troque habitis sermonibus oblectaban-
tur. Nam quum Homerus errorem su-
um, civitatesque quas adiisset, comme-
moraret, Glaucus hæc audiens stupebat:
Et tunc quidem, quia cubandi tempus
erat, quieti se dabat. Postero die Glau- 23
cus cogitavit ad herum suum proficisci,
ad hæc de Homero indicanda. Proinde
commisissis conservo capris pascendis,
Homerum intra tecta reliquit, promit-
tens se quam festinantissime iturum. De-
scendens autem ad Bolissum (erat vici-
num huic loco) herumque suum adiens,
narravit de Homero, quemadmodum res
se habebat, deque ejus adventu, quem
pro miraculo duceret: demum rogat
quid facere in eo conveniat. Herus pa-
rum delectatus hoc nuncio, cœpit cum
Glaucō ut stupido-expostulare, qui quol-
libet mutilos reciperet aleretque; tamen
præcepit ut hospitem ad se perduceret.
Glaucus vero ad Homerum reversus nar- 24
ravit, jussitque sequi se in urbem. fore
enim hæc ei ad felicem fortunæ succes-
sum. Quibus non gravatim assentiens
Homerus, caprarium sequitur. Hic Chi-
us colloquutus cum Homero reperit ho-
minem esse politum & multorum peri-
tum, cœpit suadere ei ut apud se com-
moraretur, liberorumque quos habebat
adolescentes, formandorum curam sus-
ciperet. Ille accepta condicione, pue-
ros sibi creditos erudivit. Interim Cerco-
pas, Batrachomyomachiam, Epicichli-
das, & alia omnia quæcunque juvenilia
ludicra Homeri extant, apud Chium il-
lum condidit in Bolisso; ita ut ex poësi
cœperit per urbem inclarescere. Jam
vero Thestorides, utprimum intellexit
Homerum adesse, navigans è Chio fu-
gam capeſſebat. Deinde progressu tem-
poris impetrata ab hero Chium visendi
copia, urbem adiit, ludumque illic in-
stituens, pueros carmina docebat. Id
quum magna dexteritate Chiis facere vi-
deretur, etiam multos sibi admiratores
conciliavit. Hinc igitur victum parans
copiosum, uxorem duxit, è qua duas
sulcepit filias, quarum una deceſſit in-
nupta,

a Pal. ἰσπανίαν. b Pal. ἀίπαι. c Pal. ποι. ὁρᾶ. ἥρωπῃ. d Pal. ἐκέλευσε.

26 nupta, alteram viro Chio elocavit. Enimvero hic poësin excolens, gratiam reddidit, quam habuit; & primum quidem Mentori Ithacensi, in Odyssæa, ut qui laborantem ex oculis impense curavisset in Ithaca, ejus nomine poësi suæ inserto, quem Ulyssis dicit esse socium: cujus fidei Ulysses, Trojam navigans, domum familiamque crediderit, tanquam Ithacensium præstantissimo atque æquissimo. Sæpe etiam aliis poëmatis locis eundem laudibus vehit, siquidem Minervam quoties in sermonem cum aliquo venit, Mentori tradit assimulatam. Ad hæc Phemio præceptori suo gratiam eruditionis simul & nutritionis in Odyssæa retulit, præcipue in his versibus,

Phemius at cunctis præstantior arte canendi

Insignem citharam, dederat quam præco, tenebat.

Et rursum,

Fundere & hanc pulsans modulamina dulcia corpor.

Meminit & naucleri, in cujus comitatu circumnavigans, urbes locaque plurima perlustravit. Huic nomen erat Mentæ: cujus meminit his versibus,

Anchialo Mentis foris genitore creatus,

Imperito Taphiis, quibus est ars nautica cordi.

Habuit etiam Tychio coriario gratiam, qui venientem ad sutrinam apud Novum murum hospitio excepisset. Hunc enim Iliadi inferfit his versibus,

Comminus accessit clypeo septemplex in-

Ajax: huic clypeum turri fabricaræ ad instar

Urbe in Hyle Tychius: non sutor doctior alter.

27 A poësi vero hac inclarescit Homerus circa Ioniam; jam & in ipsam usque Græciam de eodem sermo perferebatur. Et quum habitaret in Chio multis visitatum venientibus, eruditionis existimatione augescens, inciderunt qui suaderent ut in Græciam se transferret. Quod consilium admittens, impense cupiebat illuc demigrare. Commodumque intelligens Argos multis egregiisque elogiis celebratum, Athenas non item, poësi suæ inferit, in majori quidem Iliade hos versus, quibus Erechtheum magnifice laudibus vehit, in navium catalogo,

Or-

λεύτῃσιν, τὴν δὲ συνώκισεν ἀνδρὶ Χίῳ. Ἐπὶ χειρήσας δὲ τῇ ποιήσῃ, ἀπὶδωκε χάριν ἡδὲ εἶχα, πρῶτον μὲν Μέντορι τῷ Ἰθακησίῳ ἐν τῇ Ὀδυσσεΐᾳ, ὅτι μιν κάμνοντά τῆς ὀφθαλμοῦς ἐν Ἰθάκῃ ἐνοσίχθων ἐκπνῶς, τένομα αὐτῷ ἐναρμόσας ἐς τὴν πῆλιν, Ὀδυσσεύς τε ἐπὶ ῥον Φᾶς εἶναι· ποιήσας, Ὀδυσσεΐα, ὡς ἐς Τροίῃν ἔπαυε, Μέντορι δὲ πειρᾶσθαι τὸν οἶκον, ἐόντι Ἰθακησίῳ ἀρίστῳ καὶ διακιστάτῳ. πολλὰ γὰρ δὲ καὶ ἄλλα τῆς ποιήσεως πρῶτον αὐτὸν, τὴν Ἀθηνᾶν, ὅπου ἐς λόγον πνὶ καδίσταται, τῷ Μέντορι εἰκίμῃ ποιεῖ. ἀπὶδωκε δὲ καὶ Φημίῳ τῷ ἑαυτῷ διδασκάλῳ προφεία καὶ διδασκαλεῖα ἐν τῇ Ὀδυσσεΐᾳ^b, μάλιστα ἐν τοῖσι τοῖς ἐπεισι,

Κῆρυξ δ' ἐν χειρὶν κίθαριν περικαλλὲ ἔθηκε

Φημίῳ, ὅς τις πολλὸν ἐκαίνυτο πάντας ἀείδων.

καὶ πάλιν,

Αὐτὰρ ὁ Φορμίζων ἀνεβάλλετο καλὸν αἰεῖν: μέμνηται γὰρ ἔξ ναυκλήρης, μεθ' ἧς ἐκπαΐε-
παύσεν, καὶ εἶδε πηλίας τε πολλὰς ἔχουσας,
(ὧ ὄνομα ἡ Μέντης) ἐν τοῖς ἐπεισι τοῖσιδε,

Μέντης Ἀγγιᾶλοιο δαΐφρονος εὐχομένη εἶ-
ναι

Γίους, ἀπὸρ Ταφίοισι Φιληρέμοισιν ἀνάσσειν:
ἀπὶδωκε δὲ χάριν ἔτι Τυχίῳ τῷ σκυτῇ, ὅς ἐ-
δέξατο αὐτὸν ἐν τῷ Νέῳ Πίχῃ, προσελθόντα
πρὸς τὸ σκυτεῖον, ἐν τοῖς ἐπεισι καταζεύχας ἐν
τῇ Ἰλιάδι τοῖσιδε,

Αἴας δ' ἐγγύθεν ἦλθε, Φέρων σῆπ' ἦντε
πύργον,

Χάλκεον, ἐπαβόειον· ὃ οἱ Τύχῃ καί μιν πύ-
χων,

Σκυλοτόμων ὅχ' ἄριστος, ἴλῃ ἐνὶ οἰκίᾳ
ναίων.

Ἀπὸ δὲ τῆς ποιήσεως ταύτης εὐδοκιμεῖ Ὁμήρου
πρὸς τὴν Ἰωνίαν, καὶ ἐς τὴν Ἑλλάδα ἤδη πε-
ρὶ αὐτῷ λόγῳ ἀναφέρεται· καὶ οἰκείων δὲ ἐν
τῇ Χίῳ, καὶ εὐδοκιμῶν πρὸς τὴν ποίησιν, ἀπ-
κεομένων πολλῶν, συνεβόλουν οἱ ἐν τυγχάνον-
τις αὐτῷ ἐς τὴν Ἑλλάδα ἀπικέσθαι· ὃ δὲ προσε-
δέξατο τὸν λόγον, ἔτι κάρτε ἐπεθύμῃ λαοδημή-
σαι. Κατανοήσας δὲ ὅτι ἐς μὲν Ἀργὸν πολλὰ ἔ-
μεγάλα εἶεν εὐλογίαι πεποιημένα, ἐς δὲ πᾶς
Ἀθῆνας ἔτι, ἐμποιεῖ ἐς τὴν ποίησιν, ἐς μὲν Ἰ-
λιάδα τὴν μεγάλην, Ἐρεχθίᾳ μεγαλειῶν ἐν
νεῶν καταλόγῳ, τὰ ἐπεὶ ταῦτα,

Bbbb 3

Δῆ-

Ἀτρυγὸν Ἐρεχθίδην, ὃν ποτ' Ἀθῆναι
 ἰσχυρὰν

Θρέψε Διὸς θυγάτηρ, τέκε δ' Ἰφιδωρ ἄρ-
 ας.

καὶ τὴν στρατηγὸν αὐτῶν Μενεσθέα, ὡς πάντων
 εἴη ἀριστὸν τάξαι περὶ τὸν στρατὸν καὶ ἱπποτάς,
 ἐν τοῖςδε τοῖς ἔπεσιν εἶπε,

Τῶν αὖτ' ἡγεμόνων ἦτορ Πεπῶος Μενεσθεύς.

Τῷ δ' ἔγωγε πῶς ὁμοῖον ὁπλιχθῆναι γέρετ'
 ἀνὴρ

Κοσμήσασθαι ἱπποτάς τε καὶ ἀνέχας ἀσπίδιώ-
 τας.

Αἰακὸς δ' ἔτι τὸν Τελαμῶνα καὶ Σαλαμινίους ἐν
 νεῶν καταλόγῳ ἔταξε πρὸς Ἀθηναίους, λέγων
 ταῦτε,

Αἴας δ' ἐκ Σαλαμῖν ἄγχι δυοκαίδεκα
 νῆας,

Στῆσε δ' ἄγων ἴν' Ἀθηναίων ἱεστὸν Φάλαγγ-
 γος.

ἐς δ' ἐπὶ τὴν Ὀδυσσεΐδην ταῦτε ἐποίησεν, ὡς Ἀθηναῖοι
 ἐς λόγους ἐλθόντες τῷ Ὀδυσσεῖ ἐς τὴν Ἀθηναίων
 πόλιν ἀπῆλθον, τιμῶσαι πατρίην τὴν ἄλλων πολλῶν
 μάλιστα,

ἵκετο δ' ἐς Μαινακῶνα Εὐρυχόρως ἐς Ἀθήνας·
 Δωῖε δ' Ἐρεχθίδην πυκινὸν δόμον.

Ἐμπόρους δ' ἐς τὴν πόλιν παῖδες, καὶ ὁδοσκό-
 ασάμενοι, ἐς Ἑλλάδα βεβλόμενοι ποιεῖσθαι τὴν
 πόλιν, προσέειπεν τῇ Σαμῷ. ἔτυχον δ' οἱ ἐκεί-
 σε τὸν τότε καιρὸν ἄγοντες ἐορτὴν Ἀπατήρια·
 καὶ πῶς τὴν Σαμίων ἰδὼν τὸν Ὀμήρον ἀπυκνέοντα,
 πρὸς αὐτὸν ἰσχυρῶς ἐν Χίῳ, ἐλθὼν ἐς
 τῆς Φεάτορας διηγήσατο, ἐν ἐπαύρῳ μεγάλῳ
 ποιεῖσθαι αὐτὸν. οἱ δ' ἐπὶ Φεάτορες ἐκέλευον ἄ-
 γαν αὐτὸν· ὁ δ' ἐντυχὼν τῷ Ὀμήρῳ, ἐλέξεν,
 „ὦ ξένε, Ἀπατήρια ἀγέσθης τὴν πόλιν, κα-
 „λῶσί σε οἱ Φεάτορες οἱ ἡμέτεροι σιωποῦντες πο-
 ται. ὁ δ' Ὀμηρὸς ἐφ' ἑαυτῷ ποιεῖσθαι, καὶ ἡμεῖς
 μετὰ τῷ καλέσασθαι. Πορεύομενοι δ' ἐγγυρ-
 πτεται γυναιξὶ Κυροτρόφῳ θυγάτι ἐν τῇ τριό-
 δῳ. ἡ δ' ἱέρεια εἶπε πρὸς αὐτὸν, δυσχερῆνασαι
 „τῇ ὄψει, Ἄνερ, ἀπὸ τῶν ἱερῶν. ὁ δ' Ὀμηρὸς
 ἐς θυμὸν πῶς ἔβαλε τὸ ῥήγναι, καὶ ἤρετο τὸν ἄγον-
 τα πῶς τε εἴη ὁ Φεαγέμενος, καὶ πῶς θύων
 ἐρεῖα θύεσθαι. ὁ δ' αὐτῷ διηγήσατο ὅτι γυνὴ εἴη
 Κυροτρόφῳ θυγάτηρ. ὁ δ' ἀκούσας, λέγει ταῦτα
 ἔπειτα,

Κλυθεῖ μοι εὐχομένῳ Κυροτρόφῳ, ὅς σε γυ-
 ναικά

τλήν.

a Pal. ποιήσας.

*Orum ab Erechtheo populum: nutritu-
 rat illum*

*Pallas Erechtheum, tellus quem vasta
 creatas.*

Menestheum etiam, ducem Athenien-
 sium, tradit in exercitu tam pedestri
 quam equestri ordinando peritissimum,
 idque his carminibus,

*Hos tunc ducebat patria virtute Mene-
 sthem*

*Maximus: huic nemo poterat certare
 regendis,*

*Aut etiam ornandis vel equis, vel in
 arcta locandis*

Agmina militibus.

Ajacem vero Telamonium ipsosque Sa-
 laminios Atheniensibus in navium no-
 menclatore annumeravit, sic scribens,

*Bis sex è Salamine rates Telamonius A-
 jax*

*Egit, & adduxit statuens in litore juxta
 Cecropias naves.*

Postremo in Odyssea Minervam, post-
 quam cum Ulyssse in colloquium vene-
 rit, ad Atheniensium urbem, quam præ-
 cipue colebat, concessisse fingit.

*Ad Marathonā dehinc & magnas ve-
 nit Athenas;*

Tellusque Erechthei subiit.

His ubi complevit suam poësin, & ap-
 29
 ta omnia composuit, animo in Græciam
 trajiciendi, Samum appulit: contigit-
 que forte ut eodem tempore Samii Apa-
 turia festum agerent. Hic Samius qui-
 dam agnito Homero (utpote quem jam
 ante in Chio vidisset) tribules suos adi-
 ens, indicavit ejus adventum cum mul-
 ta hominis celebratione. Tribules vero
 jubebant adduci eum. Conveniens igitur
 Homerum Samius; Quandoquidem, in-
 quit, hospes, Apaturiorum festum agit
 civitas, invitant te nostri tribules ad idem
 festum concelebrandum. Homerus adfu-
 turum se affirmans, comitatur invitan-
 tem. Illuc pergens, in mulieres impe-
 30
 git quæ Curotropho sacra in trivio faci-
 ebant. Sacrifica occurrentis aspectu in-
 dignata, exclamat, Vir, inquit, fa-
 cessas à sacris. Homerus dictum illud in
 animo volvens, rogabat quisnam esset
 qui loqueretur, & cui deo sacrificaretur.
 Dux ejus indicavit mulierem esse, quæ
 Curotropho sacrificaret. Quod audiens
 Homerus, hæc carmina protulit,

*Dive preces audito meam, mulierque face
 ista*

Aust.

*Aversata totum juvenili aetate vigen-
tum,
Canorum veterumque senum capiatnr
amore,
Est animi effata quibus, sed prompta vo-
luntat.*

- 31 Ubi vero ad tribulium collegium acces-
sit Homerus, jamque in limine concla-
vis, in quo epulabantur, constitit, ali-
qui narrant jam tum illic ardente igne
poëtam cecinisse, alii postea eos accen-
disse, quàm carmina ista cecinisset,

*Ut patri, nasi, sic iuntes sunt decus
nobis:*

*Sic & equi campum decorant, sic aquo-
ra naves,*

*Sic & opes ornant ades: praesentia regum
Angusto in folio decorat fora laeta seden-
tium:*

*At lucente domus multo est angustior i-
gne.*

Ingressus autem & accumbens, cum tri-
bulibus epulo fruens, in magno honore
admirationeque est habitus, ibidemque
32 ea nocte cubile sibi paravit. Crastino die
conspicantes eum abeuntem figuli qui-
dam in furno tenuiorem tegulam coquen-
tes, quum intellexissent hominem esse
eruditum, ad se vocantes jusserunt ca-
nere, pollicentes cum regulas, tum
quidquid aliud haberent, se illi daturus.
Homerus hæc illis cecinit carmina quæ
vocantur Caminus, id est fornax.

*Si mihi mercedem dabisu figuli, ista ca-
nemus.*

*Hinc ades o Pallas, dextraque foveo
caminum;*

*Pulchre ut antrescant calices, & mollia
cuncta*

*Siccanturque probe, & figulis lucra ma-
gna reportent,*

*Vendita perque forum multa, & per
compita, multa.*

*Sic illis quæstus crescat, prudentia no-
bis.*

At si deposito juvat irridere pudore,

*Hinc precor ut pestes veniant quæcun-
que per orbem*

*Grassantur, fundant & in hunc mala
cuncta caminum.*

*Irruat hinc Smaragus, gravis Asbetus,
atque Sabactes:*

*Contere tu Pallas flammamque & vasa
camini,*

*Ille licet rapido multum nunc ferueat
astu.*

In-

Τῷδε νέων μὲν ἀνέναντον Φιλότητα καὶ εὐ-
νῶ,

Ἡ δὲ ὀππότερότω πολικροτάφοισι γάρου-
σιν,

Ὡν ὥρῃ μὲν ἀπαμειβόμεν, θυμὸς δὲ μανινᾶ.
Ἐπεὶ δὲ ἦλθεν εἰς τὴν Φρήγῳ, καὶ ἔοικε
ἔνθα δὴ εἰδένω, ὅτι τὸ εἶδον ἔσθι, οἱ μὲν λέ-
γασιν, κακομένεσ πυρὸς ἐν τῷ οἴκῳ, οἱ δὲ φασὶ
πότε ἐκκαῦσαι σφᾶς, ἐπειδὴ Ὀμήρου τὰ ἔπαι
εἶπεν,

Ἀνδρὸς μὲν ἐφαιτό, παῖδες· πύργοι δὲ,
πύλη.

Ἰπποὶ δὲ ἐν πεδίῳ κόσμον· νῆες δὲ, θα-
λάσσης.

Χρήματα δὲ αὖξαι οἶκον· ἀτὰρ θεαροὶ βα-
σιλῆες

Ἡμενοὶ εἰν ἀγορῇ, κόσμον τ' ἄλλοισιν ὀρεῖ-
σται.

Ἀιδομένεσ δὲ πυρὸς θεαρώτερον οἶκον ἰδέ-
σται.

εἰσέλθων δὲ, καὶ κατεκλιθεὶς· εἰδάνυτο μετὰ τῷ
Φρατόρῳ· καὶ αὐτὸν ἐπιμῶν, καὶ ἐν θυμῷ μα-
εἶχον· καὶ τότε μὲν τὴν κοίτῃ αὐτῷ ἐπιήσαντο
Ὀμήρου. Τῇ δὲ εἰσπύρῳ καταπαρόμενον ἰδέν-
τες κεραμῆες τινες, κάμινον ἐγκαίνοντες κεράμει
λεπίδῃ, προσεκαλίσσαντο αὐτὸν, πεπυσμένοι ὅτι
σοφὸς εἴη· καὶ ἐκέλευόν σφιν αἰεῖσαι, φάμενοι
δῶσθαι αὐτῷ κεράμει, καὶ ὅ, τι ἄλλο ἔχωσιν.
ὁ δὲ Ὀμήρου ἀεὶδὼ αὐτοῖς τὰ ἔπαι ταῦτα, κα-
καλεῖται κάμινος,

Εἰ μὲν δώσετε μισθόν, αἰεῖσω, ὃ κεραμῆ-
ες.

Δεῦρ' ἀγ' Ἀθηναίη, καὶ ὑπείρεχε χεῖρα κα-
μίνῃ.

Εὖ δὲ μελαυθεῖεν κέτυλοι, καὶ πάντα μαλ'
ἰερά.

Φρυγῆναι τε καλῶς καὶ τιμῆς ὦνον δρέ-
σται,

Πολλὰ μὲν εἰν ἀγορῇ πωλεύμενα, πολλὰ δὲ
αἰγμαῖς,

Πολλὰ δὲ κερδῆναι· ἡμῖν δὲ δὴ ὥς σφι νοῆ-
σαι.

Ἡ δὲ ἐπ' ἀναιδείῳ τρεφθέντι ψευδὲς ἄρη-
σθε,

Συγκαλέω δὲ ἥπιτα καμίνῳ δηλήτη-
ρας,

Σιώτρε' ὁμῶς Σμάραγόν τε καὶ Ἀσβετον,
ἥδε Σαδάκτιν,

Σιμό-

Ὡμοδαμόν θ' ὅς τῃδε τέχνη κακὰ πολλὰ πεί-
 ρεῖται.
 Πείθετε πυραϊθόων καὶ δώματα, σὺν δ' ἀ-
 μιν.
 Πᾶσι κυκητεῖν, κεραμίων μέγα κωκυστίν-
 των.
 Ὡς γνάθῳ ἰππεύει βρύκη, βρύκει δὲ κά-
 μιν,
 Πάντ' ἐν ποτὶ αὐτῆς κεραμῖα λεπτὰ ποιῶ-
 σα.
 Δεῦρο καὶ ἡελίς θύγατερ πολυφάρμακε Κίρ-
 κη,
 Ἄγρεα φάρμακα βάλλε, κακὰ δ' αὐτῆς
 περ ἔργα.
 Δεῦρο δὲ ἔχειρων ἀγέτω πολέας Κενταύ-
 ρας.
 Οἱ θ' Ἡρακλείδης χεῖρας φύγον, οἱ τ' ἀπό-
 λοντο,
 Τύπτοιεν τὰδε ἔργα κακῶς, πίπτοι δὲ κάμι-
 νον.
 Αὐτοὶ δ' οἰμάζοντες ὁρώμεν ἔργα πονηρὰ
 Γηθήσω δ' ὁρώων αὐτῶν κακῶς αἰμονα πύ-
 χιν.
 Ὅς δὲ χ' ὑπερκύψῃ, ὡεὶ τὰς πᾶν τὸ πρὸς-
 ὦπον
 φλεχθεῖν· ὡς πάντες θήσονται αἵσιμα ῥέ-
 ζεν.
 Παραχρῆμαζων δὲ ἐν τῇ Σάμῳ, τῆς νεμελῆαις
 προσωποδόμενον πρὸς τὰς οἰκίας τὰς εὐδαιμο-
 νεστάτας, ἐλάμβανέ τι, αἰδῶν τὰ ἔπειτα πῶς
 αὐτὸν καλεῖται Εἰρεσιώνη, (ὠδίζουσι δὲ αὐτὸν ὡς
 συμπάρῃσαν αἰετῶν παίδων πνέει τῶν ἐγγυ-
 ρῶν)
 Δῶμα προσετραπόμενός τινος μέγα διωα-
 μένοιο,
 ὅς μέγα μὲν διώσται, μέγα δὲ βρέμει, ὅλ-
 βισι αἰετῶν.
 Αὐτὰρ ἀνακλίνεσθε θύραι· πλάτῃ γ' ἔσ-
 σοι
 Πολλὸς, σὺν πλάτῃ δὲ ἔστι εὐφροσύνη περὶ
 λῆξ,
 Εἰρήνη τ' ἀγαθή. ὅσα δ' ἄγρια, μετὰ μὲν
 εἶη,
 Κυρβαίη δ' αἰεὶ κατὰ καρδὸν ἔρπει μάλα.
 Τῶν παῖδων δὲ γυνὴ κατὰ διφραδα βήσεται
 ὕμνῳ.
 Ἡμίονοι δ' ἄγχοι κεκατῆποδες ἐς τὸδε δῶμα.
 Αὐτὴ δ' ἴσθιν ὑφαίνοι ἐπ' ἡλέκτρῳ βεβαῖα.
 Νεῦμά σοι, νεῦμα, ἐνιαύσιον, ὥςτε χελιδῶν.
 Ἐστὶν

*Insper Omodamus feriatque & da-
 mna dei artis.*

*Omnia misceto, fornacem, vasa, do-
 mumque,*

*Ut fragor immensus fiat, signisque ire-
 miscant:*

*Non secus ac mala crepitum clauduntur
 equine,*

*Sic subita fornax crepissetque cadatque
 ruina,*

*Inque lutum redeant calices & vasa mi-
 nima.*

*Hinc quoque Solis ades nata, incanta-
 re perita,*

*Inque ipsos & opus tua noxia sparge ve-
 nena.*

*Hinc ducat longo Centauros agmine Chi-
 ron:*

*Quique manu Herculeae cecidere super-
 que fuerunt,*

*Illi contendant opus omne, ipsumque
 caminum*

*In nihilum penitus redigant. signi ista
 videntes*

*Plorent, & lacrymis spectent ingentia
 damna.*

*Improbis ego spectabo hac premia la-
 tus.*

*Denique qui pronus fornacem respicit, illi
 Flamma vorax faciem circa penitusque
 perurat.*

*Sic scelus agnoscent omnes, atque inde
 cavebunt.*

At vero in Samo hybernans, calendis 33
 beatiorum ædes adiens aliquid accipie-
 bat, canens hæc carmina, quæ Eirefione,
 hoc est, ramalia, vocantur: ducente
 eum semper & comitante aliquot pue-
 rorum indigenarum choro,

*Venimus ad magnas ades civemque po-
 tentem,*

*Cuius divitiis resonat domus atque red-
 undat.*

*Vos aditum præbetes fores: feliciter intrent
 Divitia, & requies hilaris, Charites-
 que sequantur:*

*Vasa opibus tumeant, nihil hic videat-
 ur inane:*

*Sintque laborata Cereris repleta canistra.
 Excelsa curru nurus hic portetur, &
 ipsam*

Veloci cursu revehant ad limina muli.

*Hæc premat electrum pedibus, telaque
 laboret.*

*Ast ego vos repetam, repetam (mibi
 crede) quotannis,*

Non

*Non secus atque redit sub tellus gar-
rula Progne.*

*Assumus in porta : sem munera ferre
placebit,*

*Sem nihil, est tamen hinc abeundi certa
voluntas.*

*Non etenim hic habitare diu nec adesse
paramus.*

Atque hæc carmina postea in Samo diu
à pueris decantabantur, quoties in A-
34 pollinis festo stipem colligebant. In-
eunte deinde vere moliebatur Homerus
è Samo Athenas navigare : solvensque
una cum nonnullis incolarum, ad Ion
appulit; ubi stationem non in urbe, sed
in litore habebant. Hic contigit Home-
rum graviter ægrotare : egressus igitur
è navi, in crepidine litoris jacebat inva-
lidus. Quumque diutius illic ob navi-
gandi difficultatem remorarentur, sub-
inde quidam descendentes ex urbe Ho-
mero vacabant, cumque audientes, re-
35 verenter observabant. Jam vero nautis
& aliquot è civitate illic apud Homerum
confidentibus, forte pueri piscatores eo
appulerunt : qui è navicula egressi, hæc
illis verba fecerunt, Agite hospites, au-
dite nos, numquid ea quæ vobis propo-
nemus explicabitis? Ibi è præsentibus
quidam jubebat proloqui. Illi, Nos, in-
quiunt, quæcunque cepimus, reliqui-
mus: quæ vero non cepimus, nobiscum
portamus. Et quum nemo ex præsentibus
interpretari dicta posset, pueri ex-
plicabant : significantes nimirum, se,
quum piscium nihil capere possent, de-
fidentes in sicco, pediculos venari ten-
tavisse; & horum quotquot cepissent
reliquisse, quos autem nequiverunt, do-
mos retulisse. Quæ audiens Homerus,
hæc dixit carmina,

*Hi vos, o pueri, tales genere paren-
tes,*

*Nec latis fundis, gregibus neque millo
potentes.*

36 Ex hac autem infirmitate extremum di-
em clausit Homerus in Io, non (ut ar-
bitrantur aliqui) ænigmatis perplexitate
enectus, sed morbo. Extinctus vero in
Io Homerus, à comitibus suis atque ci-
vibus qui in colloquio cum eo fuerant,
in litore ibidem sepultus est. Cujus se-
pulcro multo post tempore Ietæ, ubi
poësis ejus jam publicata ab omnibus ce-
lebrabatur, hujusmodi inciderunt car-
men elegiacum; neque est Homeri:

Con-

Ἐστὶ ἐν πορθύροισι· καὶ εἰ μέντοι^a δώσῃς, εἰ
δὲ μὴ,

Οὐχ ἐσθίζομεν· ἔ γὰρ σωοικῆσονται ἐνθάδε
ἡλθόμεν.

ἥδε γὰρ δὲ ταῦτε ἐν τῇ Σάμῳ ὅππῃ πολὺν χρόνον
ὑπὸ τῶν παίδων, ὅτε ἀγείροιν ἐν τῇ εὐρυίᾳ^β
Ἀπόλλωνος. Ἀρχομένους δὲ ἔξ ἑαυτοῦ, ἐπι-
χείρησε πλεῖν Ὀμηροῦ εἰς τὰς Ἀθήνας ἐκ τῆς
Σάμης. καὶ ἀναχθεῖς μετὰ πινῶν ἐγχεύρων,
ἀπὸ πύργου εἰς τὴν Ἰόν· καὶ ὠρμίσθησαν ἔκα-
τὰ πλιν, ἀλλ' ἐπ' ἀκτῆς. σωείῃ δὲ τῷ Ὀ-
μήρῳ κατὰ πλὴν π' ἀρξάμεθα μαλακῶς ἔχειν·
ἐκείνης δὲ ἐκ^β ἔξωλοις, ἐκοιμᾶτο ὅππῃ τ' κυ-
ματώγῃς ἀδυνατῶς ἔχων. πλείους δὲ ἡμέρας
ἀρμουῶν αὐτῶν δι' ἀπλοῖαν, καθάδαινοντες
αἰεὶ πνες τῶν ἐκ τῆς πόλεως, ἀπεχόλαζον
ὥσθ' αὖτ' Ὀμήρῳ, καὶ ἐν θανάτῳ εἶχον αὐτὸν,
ἀκροῦντες αὐτοῦ. τῶν δὲ ναυτῶν, καὶ τῶν ἐκ
τῆς πόλεως πινῶν ἡμέων ὥσθ' αὖτ' Ὀμήρῳ,
κατέπλωσαν παῖδες ἀλιεῖς τὸν τόπον, καὶ ἐκ-
βάντες ἐκ τῆς ἀκατίας, προσελθόντες αὐτοῖς τά-
,, δὲ εἶπον, Ἄγετε ὧς ξένοι, ἐπακύνετε ἡμέων,
,, ἂν ἄρα διωχθεὶς ἀγαγῶμαι ἄσθ' ἂν ὑμῖν
εἰπώμεν. καὶ τις τῶν παρεόντων ἐκέλευε λέ-
,, γειν· οἱ δὲ εἶπαν, Ἡμεῖς ἄσθ' αἰλομεν,
,, κατελίπομεν· ἂ δὲ μὴ εἰλομεν, φέρομεν.
οἱ δὲ φασιν μέτρῳ εἰπεῖν αὐτάς,

Ἄσθ' εἰλομεν, λιπόμεθα· ἂ δ' ἔχ' εἰλομεν,
φερόμεθα.

ἔ δ' ἀδυναμένων δὲ τῶν παρεόντων γινῶναι τὰ ρη-
θέντα, διηγήσαντο οἱ παῖδες, ὅτι ἀλιεύοντες ἔ-
θεν ἐδύναντο εἰλεῖν· καθήμενοι δὲ ἐν γῇ, ἐφθί-
ρίζοντο. καὶ ὅσους μὲν ἔλαβον τῶν φθιόντων, κατ-
έλιπον· ὅσους δὲ μὴ ἐδύναντο, εἰς οἶκους ἀπε-
φύοντο. οἱ δὲ Ὀμηροῦ, ἀκκοῦς ταῦτα, ἔλεξε
τὰ ἔπεα ταῦτα,

Τοίων γὰρ πατέρων ἐξ αἵματός ἐκγεγά-
τε,

Οὔτε βαθυκλήρων, ἔτ' ἀατεῖα μῆλα νεμόν-
των.

Ἐκ δὲ τῆς ἀδυνείας τούτης σωείῃ τ' Ὀμηρον
τελευτήσας ἐν Ἰῳ, καὶ ὥσθ' αὖτ' ὅτι μὴ γινῶναι τὸ πα-
ρὰ τῶν παίδων ρηθὲν (ὡς οἰοντά πνες) ἀλλὰ τῇ
μαλακίᾳ. τελευτήσας δὲ ἐν τῇ Ἰῳ, αὐτὸς ἐπ'
ἀκτῆς ἐπέφη ὑπὸ τῇ συμπλεόντων ἐκ τῶν πο-
λιτῶν^γ ὅσοι ἐν ἀμφιλογίᾳ ἔρχοντο^δ αὐτῷ. καὶ τὸ
ἐλεγεῖον τόδε ἐπέγραψαν Ἰήται ὑστερον χρόνῳ
πολλῷ, ὡς ἦδη ἢ τε ποιήσις ἐξεπεπλήκει, καὶ
ἐθαυμάζετο ὑπὸ πάντων· ἔδ' Ὀμήρου ἐστίν.

CCCC

Εν-

a Pal. μέν τι. b Pal. εἰ ἐκ. c Pal. πολυήλιον. d Pal. ἐγχεύων.

Εὐρύδης τὴν ἱερὴν κεφαλὴν κατὰ γαῖαν καλύ-
πτει^a,
Ἀνδρῶν ἥρώων κοσμήτορα θεῖον Ὀμη-
ρον.

Ὅπ' δὲ καὶ Αἰολεὺς Ὀμηρῶς, καὶ ἔτε Ἴων,
ἔτε Δωρεὺς, πῶς τε εἰρημένους δεδήλωται
μοι, καὶ δὴ καὶ τοῖςδε τεκμήρεσσι παρέ-
χει· ἀνδρα ποιητὴν τηλικούτων εἰκὸς ἐστὶ τῶν
νομίμων τῶν παρὰ τοῖς ἀνθρώποις ποιουμένων ἐς
τὴν πίστιν, ἔποι τὰ κάλλιστα ἐξιδρόντα πιέ-
ειν, ἢ τὰ ἐωυτῆ, πάτερμα ἐόντα. ἤδη τῶν
τὸ ἐρῆνδε αὐτοὶ τῶν ἐπέων ἀκούοντες κρινέ-
ται. ἱεροποιῆν γὰρ ἢ τὴν κρατίστην ἐξιδρώντα ἐ-
ποίησιν, ἢ τῇ ἐωυτῆ πατρίδι^b προσήκοντα.
λέγει γὰρ αὐτὸς,

Αὐτῶν μὲν πρῶτα καὶ ἐσφαζαν καὶ ἔδει-
ραν,
Μηρὸς τ' ἐξέταμον, κατὰ τε κνίσσῃ ἐκάλυ-
ψαν,
Δίπρυχα ποιήσαντες, ἐπ' αὐτῶν δὲ αἰμοχέ-
τησαν.

ἐν τούτοις ὑπὲρ ὀσφύος^c ἔθεν εἴρηται, ἢ ἐς
τὰ ἱερά χρέονται· μονώπυτον γὰρ τῶν Ἑλλή-
νων τὸ Αἰολικὸν ἔθνος^d ἔκαίει ὀσφυῖ. δηλοῖ
δὲ καὶ ἐν τοῖςδε τοῖς ἐπεσιν ὅτι Αἰολεὺς ὦν,
τοῖς νόμοις τοῖς τέτων ἐχρήτη,

Καίει δὲ Ἰπὶ χόλης ὁ γέρων, Ἰπὶ δὲ αἴθοπι
οἶνον
Λαῖες· νέοι δὲ παρ' αὐτὸν ἔχον πεμπώεσσι
χερσίν.

Αἰολεὺς γὰρ μόνος τὰ σπλάγχνα Ἰπὶ πέν-
τε ὀβελῶν ὀπῶσιν, οἱ δὲ ἄλλοι Ἑλλῆνες ἐ-
πὶ τριῶν. καὶ γὰρ ὀνομάζουσιν οἱ Αἰολεῖς
τὰ πέντε, πέμπι. Τὰ μὲν οὖν ὑπὲρ τῆς
ἡμέσης^e καὶ τελευτῆς καὶ βίης δεδήλωται
μοι. Περὶ δὲ ἡλικίης τῆς Ὀμήρου, ἐκ τῶνδ'
ἂν τις ὀπιασκέπόμενος^f, ἀκρίβως καὶ ὀρθῶς
λογίζοιτο. Δοτὴ γὰρ τῆς εἰς Ἴλιον στρατείας,
καὶ Ἀγαμέμνωνος καὶ Μενέλαος^g ἔχραον, ἔτε-
στι ὑπερὸν ἑκατὸν καὶ τετράκοντα λέσβος^h
ἀκρόδι κατὰ πόλεις, πρῶτον ἐξοκ' ἀπο-
λῖς. μετὰ δὲ Λέσβον οἰκοδεῖσαν ἔτεστιν ὑπε-
ρὸν εἴκοσι Κύμη ἢ Αἰαλιῶπις καὶ Φρυγῶπις
καλεομένη ἀκρόδι. μετὰ δὲ Κύμῳ, ὀκτω-
καίδεκα ἔτεστιν ὑπερὸν Σμύρνα ὑπὸ Κυμῶων
κα-

*Condit humus caput hoc sacrum, qui
versibus arma*

*Fortia divinis heroum ornauit, Home-
rum.*

Porro quod Æolensis fuerit Homerus, 37
& non Ion, neque Dorienſis, partim ē
jam dictis perspicuum esse poterit, par-
tim etiam his conjecturis deprehenditur.
Siquidem poetam tantum, qui aliqua ex
hominum moribus in suam poesin trans-
ferre studuerit, par est aut laudatissimos
excogitasse, aut suos, quos patrios ha-
bebat, commemorasse. Jam vero ipsi car-
mina ejus audientes, indidem pronunci-
abitis. nam sacrificii ritum probatissi-
mum retulit aut ipse eundem excogita-
vit, aut quod cum patriis institutis con-
veniret. Sic enim inquit,

*Κοιναῖας jugulant pecudes, & tergora
corbis*

*Deripiunt, semperque soros & crura
residant,*

*In partefque secant geminas: imm pin-
guia nidat*

Kisera nibe agit densa.

In his versibus de iliis nulla mentio,
quibus in sacrificiis tamen utebantur ce-
teri, præter unam Æolicam gentem,
quæ illa non concremabat. Indicat præ-
terea his quoque versibus, quod Æolen-
sis existens, suæ gentis ritibus usus sit,

— *imm segmina carniunt*

*Ipsæ facis malis crepantiibus admovet
igni*

*Cruda senex, & vina super nigrantia
fundit:*

*Quem verubus quinis juvenes onerata
tenentes.*

Brachia circumstant.

Æolenses enim soli intestina quinque ve-
rubus fixa torrebant, reliqui Græci tri-
bus. etenim πέμπι dicunt Æolenses pro
πέντε, id est, quinque. Atque hæc sane 38
de genere, vita interituque Homeri à
nobis relata sint. Ceterum ætatem Ho-
meri si quis diligenter recteque ratiocine-
tur, ex hisce facile deprehendet. Næ-
pe ab expeditione, quam Agamemnon
& Menelaus in Ilium habuerunt, annis
centum post atque triginta Lesbos oppi-
datim habitari cœpit, quum antea nul-
lam prorsus haberet civitatem. Post
Lesbum habitatam annis viginti Cyme
Æolica & Phricotis appellata habitata
fuit. Porro à Cyme annis duodeviginti,
in Smyrnam Cymæi coloniam deduxe-
runt:

a Pal. κάλυπεν. b Sic MS. male vulgo ἐωυτῆ πατρίδι, qui tamen male retinet τῷ.

runt: quo tempore natus fuit Homerus. Ab Homero autem nato anni sunt sexcenti vigintiduo ad Xerxis usque in Græciam trajectum, qui videlicet juncto pontibus Hellesponto cum exercitu ex Asia in EUropam transiit. Ex his igitur tempus illud calculo colligere facile fuerit ei qui prætorum Atheniensium rationem habuerit. Centum autem & sexaginta octo post Trojanum bellum annis extitit Homerus.

κατωκίδη· καὶ ἐν τῷ γένει Ὅμηρος. ἀφ' ἧς ὁ Ὅμηρος ἐγένετο, ἐπὶ ἐστὶν ἑξακῶσα εἰκοσιθύν μέχρι τῆς Ξέρξεω διαβάσεως, ὡς στρατοσύμενος διὰ τὰς Ἑλλᾶδας, καὶ ζεύξας τὸν Ἑλλάποντον, διέβη ἐκ τῆς Ἀσίας εἰς τὴν Εὐρώπην. ὥστε ἡ τῶν ῥηθιδίως ἐστὶν ἀριθμῶται τὸν χρόνον τῷ ἐθέλοντι ζητεῖν ἐκ τῶν δαχόντων Ἀθηνησι. τῶν δὲ Τρωϊκῶν ὕστερον χρόνον Ὅμηρος ἐστὶν ἑκατὸν ἐξηκοντοκτῶ.

Τ Ε Λ Ο Σ

τῶν ἐνεία Μουσῶν Ἡρόδοτος & Ἀλκιμαχάουτος, καὶ ἐξηγήσιν τῶν ἐν Ὀμήρῳ.

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

JOACHIMI CAMERARII
P R O O E M I O
IN HISTORIAS HERODOTI.

UUM Ricardus Crocus, Britannus, qui Lipsiam advenerat, statuis-
set domi suæ quibusdam privata opera Herodoti historias explicare,
nos etiam tum ad hunc autorem cognoscendum à magistro sumus
missi. Etsi autem Crocus vix pervenit ad secundum illius auctoris li-
brum enarratione sua, ego tamen captus dulcedine & elegantia atque
etiam facilitate scriptorum, quum celeriter diversitatem quandam ser-
monis, quam *Ἀγέλειον* vocant, percepissem, ita postea semper in il-
lo legendo hæsi atque perseveravi, ut qualemcunque (sentio enim quàm exigua hæc
sit) facultatem Græcæ linguæ consequuti sumus, eam magna ex parte Herodoti lectioni
acceptam referre debeamus. Itaque & nunc eum quo tum usus fui (acceptum à magi-
stro) Herodoti codicem, tractatum versatumque à me plurimum, omnibus in pagellis
notatiunculis & scriptura nostra insignem, inter alios omnes & diligo maximè, & quo-
ties fortè aspexi, non unquam ferè temperare mihi possum quin aperiam, & in eo ali-
quid legam. Tum redit in memoriam puerilis studii jucundissima cogitatio: & illum la-
borem mediocrem, non tamen fuisse omnino *ἄλιον*, *ἐδὲ ἀτέλειον ἰδρῶθ' ὅν ἰδρῶσα*, lætor.
Autorem autem istum tanti facio animo meo, ut nullum omnium aliorum huic meritò
anteponi possè censeam.

Paulo post.

Neque me fugit, posse hoc testimonium de Herodoto meum videri magis amoris es-
se erga illum tam longo tempore confirmati, quàm iudicii, vel etiam illo hoc esse cor-
ruptum. Notum enim quod & astrologi usurpant, *τὴν φιλίαν ἢ τὸ μῖσος ἐλατῶν τὰ μέ-
γιστα, ἢ μεγαλύνειν τὰ μικρότατα*. Quapropter hoc loco placuit causas exponere cur tan-
ti facerem illum, & veluti rationes referre sententiæ nostræ, atque etiam respondere iis
quæ rescivissemus adversus ipsum dici solere: ut intelligi posset, neque nos temere aut
de puerili persuasione quadam illum celebrare, & insectatores ipsius ad malignitatis cri-
men quandam etiam imprudentiæ ignominiam sibi accersere. Ac nostra sententia paucis
illa quidem confirmabitur. responsio erit longior, ut necesse est: de qua tamen & ipsa,
inductio animi mei & rationum conclusio magis atque certius poterit perspicui. Quum
igitur in quocunque autore in primis id quod ab illo susceptum est ad exponendum, &
ipsa expositio, considerari soleat: in priore hæc ferè spectanda ad laudem existimo, si
eæ res sumptæ delectæque sint quarum cognitione alii adjuvari, quæque ipsæ suapte
bonitate placere posse videantur: in posteriore, si expositio sit verbis sententiisque ap-
ta atque consentanea. Quæ breviter dicta late patent ad intelligendum. Sed in utroque
quid Herodorus neglexit, vel non præstitit potius, quominus præclarissimus & cele-
berrimus autor haberi debeat? Nam quæ accedit antiquitatis autoritas, quanti & ipsa
sit putanda, quantumque ponderis habeat, quis non videt? Quisve ignorat, omnium
consensu maximam huic laudem, admirationem, reverentiam deberi? Quum autem
priorum temporum historias, variarum quidem gentium, sed potissimum Persarum &
Græcorum, componendas & narratione sua exequendas suscepisset, nonne potius præ-
cipuas & præclaras res complexus est expositione sua, quam nihili atque futes? ut fece-
re, fortasse & veteres aliqui, certe posteriorum ex illo genere sophistico multi, qui ni-
hil nisi inani quadam oblectatione animos levium quorundam afficere studuerunt. sicut
ille Æthiopicorum & Deæ Syriæ autor: de quibus facile existimari potest de similibus
operibus aliorum. Ergo nihil tale in hoc esse autore affirmo? Minime equidem: sed
hoc caput esse historiæ nego, quum sit potius expositio & exaggeratio quædam illius.
Argumentum autem & caput quod? foundationes, everfiones, mutationes regnorum
maximorum, opulentissimarum urbium expugnationes, successiones potentissimorum
regum, celeberrimarum civitatum fortunæ & imperia. Oratio vero nonne placidissime de-

decurrens, omnibus ornamentis conspicua est & illustris? Sola compositione (ut Ciceroni placet) dissolutior, id est, numeris carent: quum naturalium quædam in illa tamen numerorum modulatio insit, à quo ipso etiam præstantia quædam non abest. Narrationes sunt disertæ: indicationes expressæ & speciosæ: explicationes accuratæ & evidentes: collectiones certæ atque plenæ: in his rerum gestarum, hominum, temporum fides: accurata compertorum relatio, dubiorum conjectura sagax, fabulorum verenda commemoratio: mira ubique simplicitas, & eximius quidam candor. Quæ omnia historiæ potissimum famam, dignitatem, virtutem constituunt & perficiunt.

His breviter & strictim commemoratis, ad ea quæ in hoc autore reprehendi, quorumque nomine vituperari à quibusdam ille solet, accedamus. Contra quæ quum dicemus, etiam eorum pleraque quæ posuimus paulo ante, tractabuntur copiosius & enodatus. Ac primum de illa vulgari & sane veteri accusatione mendaciorum pauca differamus: non enim certe res ipsa multa desiderat. Aldus etiam Manutius jam hoc antea crimen diluit. Sed quænam sunt illa obsecro mendacia? Quidam sane profitentur ea se annotasse & confutasse: quæ utinam pervenissent in manus nostras. ita enim futura esset responsio copiosior. Neque desunt qui Herodoti potissimum scripta illi satyræ (*Juven. sat. 10.*) inestimationi occasionem præbuisse perhibeant, ut audaciam mentiendi in historia Græcorum exagitet. Nam Athos (ut ille loquitur) velificatus, deridetur, & compedes Helleponti, epotaque flumina Medo. Nonnulli fabulosas quasdam narratiunculas insertas passim historiæ, ut hujus gravitate indignas, rejiciunt, & propter illas autorem mendacii damnant. Sed de iis quæ memorantur ab Herodoto propter magnitudinem nobis incredibilia, periniquum fuerit judicium, si non vera esse ideo statuamus, quod notis cuique rebus, moribus, disciplinæ non similia, neque rationibus nostris congruentia esse videantur, sique nonnisi iis quæ facile intelligere & animo complecti possumus, fidem habendam esse ducemus. Quam multa illi ipsi qui hæc antiquiora falsa si etaque esse affirmare audent, se vidisse referunt & pro certis commemorant, à quibus assensus legentium refugit? Etiam posteris hoc nostris accidet, ut multa quæ nunc nimis vere fiunt atque geruntur, expositione inflata & amplificata esse suspicentur. Sunt sane quædam inaniora (non enim nego) in talibus, ut in peregrinatorum, qui adiere illa loca quæ tellus extrema refuso summovet oceano, sermonibus. Cujus inhumanitatis tamen fuerit, universum genus narrationum istarum semel abjicere ut futile & vanum? Quod si fiat, omnem historiæ rationem confundi, habitumque perverti necesse sit. Quid de Babylone prodiderit Herodotus, non est ignotum. Hæc nobis scilicet probabuntur de sensu & cognitione oppidulorum nostrorum. Quid enim ad illa spatia, vel maximæ urbis omnium quas novimus ambitus? itaque & Aristoteles (*Polit. 3.*) gentem regionemve appellandam potius Babylona, & si qua alia æqualis fuerit, quam civitatem aut urbem, censet. Quid? de fertilitate soli Assyrii quæ narrat, an nos credere poterimus de nostris arvis? Quo tamen loco ipse ignorantiae incredulitatem refutavit. sic enim ait (*In Clío, c. 193*) *Ita bene fert ea terra fruges ut nunquam non reddat ducena: si autem quam potest optime tulerit, reddit trecena. Folia tritici & hordei lata nascuntur digitis commodis quatuor. At milii & sesami quam procera arbores exeant, in scientia certa non memorabo. Intelligo enim, eos qui in regione Babyloniarum non fuere, minime crediuros vel ea qua de frugibus modo diximus.* Sunt autem hæc etiam distinguenda. Alia enim ad utilitatem aliquam legentium, vel explicationem eorum de quibus narratio fit, referuntur atque pertinent: ut Babylonis descriptio (*Clío, c. 178. & s.*) & copiarum Xerxis enumeratio (*Polymnia, c. 61. & s.*) de quorum altero facile perspiceretur, merito fuisse securos cives in tali & ita munita urbe: alterum & potentiam regni Asiatici, & in quod tum periculum Græcia venerit, demonstrat. Utrumque autem documentum quoddam dat, nullas, quamvis magnas, vires, infractas, neque opes invictas esse. In aliis nihil quæritur, nisi vel delectatio, vel ut audientium animi moveantur nova mirabilique narratione: ut de gryphibus (*Enterpe. 73.*) formicis Indicis (*Thalsia c. 102. & 116.*) Phœnice (*Melpom. c. 13.*) & his similibus. Horum, ut illa omni equidem mendacii crimine plane libero, ita haud facile concessero, in horum ullo mendacii manifesti autorem redarguendum esse: quum tot derisa quondam & exhibita, pæne jam comperta esse existimentur: quumque non minus istis à veritate abhorrentia multa asseverentur ab iis, qui non audivisse de aliis, sed seiplos apexisse dictitent: ut nihil tam sit absurdum quin fidem reperire posse videatur. Sed ab his recedamus.

Ob fabulosas quidem narratiunculas tantum abest ut quasi mendacem incessi vituperari-

rarique autorem hunc debere putem, ut etiam, quum & aptissime illas inseruerit, & bel-
lissime concinnarit, & venustissime composuerit, admirandus: quumque instructionem
in singulis aliquam vitæ, consiliorum, actionum comprehenderit, eximiam gratiam
quoque ab omnibus meritis esse videatur. Quid quod fidem suam in his fere liberat,
cavetque nequis simplicior decipiatur, quum addit semper hujusmodi quiddam, *Ut fe-
runt, Ut ego audiui, Quod veri mihi quidem simile non sit.* In Euterpe vero (c. 131.)
plane refutat illam fabulam de præcisis ancillarum manibus, *Hæc garrientes ita narrare
mihi quidem videntur.* Item Melpomene (c. 173.) fabulam de Pylis præmunit. ea e-
nim quæ Afri perhibeant se memorare ait. Quid autem dicit in Polymnia (c. 152) quod
meminisse in tota historia vult lectorem? *Ego inquit, quæ fando cognovi, exponere nar-
ratione mea debeo omnia: credere autem esse vera omnia, non debeo.* In conjecturis qui-
dem sequendis, quum de apparentibus (ut ipse ait *Euterpe*, c. 33.) obscura colligere stu-
deret, si falsus est cui obsecro omnium hoc non accidit? Neque qui tale aliquod erra-
tum in scriptis veterum animadvertit, sibi ideo placere & illum contemnere debet. quod
fere ineruditiores isti facere consuevere, qui exultant ad hos notationum & reprehen-
sionum successus, non secus ac si thesaurum inveniissent: quum hic vere tum thesaurus
(secundum vetus verbum) in carbores evadat. Sed paulum etiam ad fabulas illas rever-
tamur: quæ, obsecro, cur offendunt animum cujusquam, quum veritati & integritati
historiæ minime officiant? Sed ut insertæ apud Thucydidem conciones, (quas certe
nemo, ut opinor, non confictas, neque non quidem nullas, sed non tales ab iis quibus
attribuuntur habitas esse videt) illæ tamen ut in gravitate hujus auctoris, admirationem,
ita in dulcedine nostri, fabellæ voluptatem habent. At egressionem, & nihil ad rem per-
tinentium quasi inculcationes, ab historia alienæ sunt. De quo equidem aliter sentio,
neque in hoc, neque ullo in genere eruditionem, intelligentiam, doctrinam quasi in
angustum cogendam, ut non liceat evagari & excurrere, si libeat, longius. Immo vel
solus hic fructus est ingenii & industriæ studiorum, ut veluti ostentatione jactantiaque
sui gloriam laudemque petat. Auferat in his mihi aliquis ista: incorruptam, sanctam,
castam, ut virginem, debere esse historiam. Non corrumpunt enim, non violant hæc
illam: sed exornant, ut aurum & gemmæ pudicissimarum quoque corpora, purissima
illa quidem. Nam ut malæ & profligati pudoris feminæ insigniorem reddunt comptu
turpitudinem suam: ita, quamvis varia copiosaque sit quasi emblematis quibusdam,
summa historiæ falsa & commentitia, merito in sua hæc infamia quasi superba improbe-
tur. Itaque non inornatam, non nudam, non contractam, sed splendidam, vestitam, expli-
catam (dummodo integram, & ut ita dicam, probam & incorruptam) decet esse historiam.
Cujus fidem omnem nonne in temporum indicatione, in nominum commemoratione,
in rerum tam bello quam pace à quibusque susceptarum atque gestarum certa enarratio-
ne, in occasionum consiliorumque prudenti persecutione omnes positam esse sentiunt?
Quæ universa nostrum autorem existimo & custodisse diligenter, & præstitisse præcla-
re. Quæ enim tempora indicavit falso, quæve confudit? Quorum hominum locorum-
ve nomina posuit perperam? Res autem ab iis gestas quos complexus fuit narratione
sua, accurate illas quidem retulisse non dubitarim asseverare: certo autem & vere quo-
que, libenter equidem crediderim, quanquam ab aliquibus assensio quodammodo refu-
giat. In consiliis profecto & occasionibus recensendis qui circumspeditionem & pruden-
tiam requirit majorem, nimium is quidem esse fastidiosus mihi videtur. Ad hæc, si,
ut in tabula magni & memorabilis argumenti, adjuncta sunt veluti *πάρεργον*, quibus un-
dique illa insignis & conspieua reddatur, cujus quæso vel rationis vel sapientiæ, ne
dicam incogitantæ & stultitiæ, fuerit reprehendere? Quum autem historia non solum
delectationem cognitionis, sed instructionem etiam animorum continere debeat, ut &
voluptatem & utilitatem afferat legentibus: si his ipsis quæ ut fabulosa notantur, etiam
monita utilia atque salutaria multa insunt, quis jam eos non modo qui vituperent, sed
qui laudent, iniquius ferre omnino possit? Fuit Candaules rex Lydorum: (*Clio*, c. 7.)
nemo, ut opinor, negare audeat. Hoc tempore in aliam familiam translatum fuit re-
gnum Lydiæ. an quisquam falso hoc proditum dicit? Cur igitur illa jam culpant de fa-
tellite coacto aspicere nudam reginam? Quæ si, quod haud scio an non sint, conficta
essent, quanti multis de causis fieri mererentur? Nonne illam perversionem animorum,
quæ ita mirabiliter, ut divinitus effici videatur, sæpe urgentibus fatalibus casibus ani-
madvertitur, demonstrant? Quam speciosis & bonis sententiis illustris est narratio? Idem
& in aliis multis poteram, sine ullo exquisitionis labore, ostendere. Expugnari præter
omnium

omnium metum & opinionem Sardis oportuit. Sit jam illud de puero nato cum capite leonino falsum, (*Clio*, c. 84.) (quod fortasse minime est) quam pulchrum hoc? quod non circum ille urbem totam larus fuit: quod si factum fuisset, capi secundum responsum divinatorum urbs non posset. Sint sane illa Scytharum dona fictitia: (*Melpom.* c. 131.) quid incommoditatis tamen habet, vel quid potius pulchritudinis & bonitatis non habet cum enarratio tum interpretatio, elegans, festiva, acuta? Sed quare ego pravitate quadam animi, non vera esse potius, id est, ita audita cognitaque auctori, putem? Eadem & de Xerxis somnio, (*Polymnia*, c. 14.) de regibus Macedonum, (*Urania*, c. 137.) deque aliis similibus dici possint. Quapropter, quod ad crimen hoc vanitatis attinet, prorsus in nostro autore turpitudinem illam & mendaciorum maculas deterfas esse confido. Neque possum satis animo constituere meo, qui factum esse existimem; ut à veteribus quoque illud in hunc conferretur. Nisi unus fortasse aliquis plures in errorem induxit, aut invidia odiumve, vel (ut mollius dicam) animi certa quædam destinataque inductio quosdam ad huiusmodi calumnias impulit. Sed hæc velle exquirere omitteremus.

Nunc ad aliam maiorem studio susceptam & gravius atque inimicus factam accusationem veniendum, quam intendit huic vir magnæ doctrinæ & sapientiæ laude clarus, Plutarchus Chæronensis, qui nostrum autorem acerbissime postulavit & convincere conatus est malignitatis, edito libello, cui præscripsit *Ἐὶ τὸν Ἡρόδοτον κακωνθείας*. Contra quæ, etsi singularis est viri autoritas & celebris eruditio, concedi tamen nobis oportere puto, ut pro Herodoto dicere liceat: si illi permittitur, contra non minus se, quam nobis ipse est, antiquiorem Herodotum scriptio, atque aliquanto certe præstantiorem multis nominibus virtutum. Ipse quidem Plutarchus quo paratior venit ad maledicendum Herodoto, & in eo copiosus fuit ac vehemens, hoc minus læsisse illum putari debet. Quis est vero qui non laudatissima quoque conviciis impetere posse videatur, quum Zoilos & Xenophanes suos habuerit Homerus? Quid autem verbis conquirere & comprehendere homini non infanti neque obtuso difficile? Et dicit hoc egregie Æneas ad Achillem, *Iliad.* v.

*Multa licet memoret convicia uterque vicissim,
Qua neque centenis remis instructa carina
Perferat. ipsa etenim facilis verbisque redundans,
Sermones variis hinc lingua revolvit & illinc:
Quisque & forte alii quod dixerit, audiet ipse.*

Ut autem contra ea quæ quisque improbet dicere recte possit, ita quomodo dicat diligenter considerandum: nequid vel infcite vel etiam maligne improbare videatur. Nam horum utrumcunque deprehensum & notatum contradictionem omnem infirmat: ita quidem sæpenumero, nemo ut responsione magnopere dignam arbitretur. De quo & elegantissimis versibus & luculento sensu compositum epigramma Græcum Eueni veteris poetæ fertur: quod nos quondam Latinum fecimus ut sequitur,

*Est multis pariter mos omnia dicere contra,
Sed non & similis dicere recta labor.*

*His sat erit verbum me commemorasse vetustum:
Hæc mihi quum placeant, tu licet illa probes.*

Plutarchus autem minime cavet ne insimulando malignitatis alterum, malignitatem ipse quandam singularem suam proderet. Nam quum collegisset quasi intimos sensus & reconditam voluntatem pravitatis malignorum, ad illa à se proposita postea, ut pueri à magistris secundum capita quædam traditas materias deducere jubentur, sic accusationem suam applicavit, in autorem hunc (ut ego quidem iudico) illa conferens alienæ malignitatis crimina. Ac ne dissimulavit ipse quidem neque textit causam iræ ac odii sui: nam suam civitatem, id est Bæotos, ignominia affectos, & infamatos (ut ait) immerito, graviter fert & dolenter. Hinc igitur illæ lacrymæ, hæc illa indignatio. Statim igitur quid autoritatis in tali criminatione sit, quam non veritatis sed ultionis cupiditas expresserit, apparet, ut illius quasi filum sequentes, refellere quæ congeffit singula nihil sit necesse. Sed ad quædam tamen aliquid dicamus.

Quod vero huic incipiens, suavitatem orationis, qua jucunde commoverentur legentes, exprobrat, ad id nihil aliud respondendum censeo, quam quod Alexander Hectori fratri, qui sibi in iurgio formositatem objecisset, *Οὐ τοι λυσιτελεῖς ἐν θεῶν ἐλευθερία δούγῃ*. Sed malignitatem omnem undique ita colligit: Primum de usu nominum asperiore, de-

que verbis durioribus, in copia molliorum & leniorum. Deinde, si extra historiae feriem alicujus vitia, vel si in hac laudes jejunijs commemorentur. Præterea, quum plurium forte sermones referantur, assentiri deterioribus. omnino enim conjecturas sequi ad pejora, esse malitiosi & infensi animi. Postremo, laudis adjectione veluti condire vituperationem. esse enim simplicitatis hanc simulationem pessimam. Quid ad hæc ergo dicemus? profecto non reperit in Herodoto ista Plutarchus, sed animo suo conquistata in illum intulit. Quare enim usum nominum verborumque in hoc autore non probat? qui quidem (ut existimo) usus est disertis & accurata oratione ætatis suæ, quam à posterioris sæculi forma differre nos quoque intelligere possumus. Quid autem causæ fuerit cur non potius illa vere & simpliciter, quam mendaciter & invidie, dici sentiamus? Egregium est quod conquerenti Læsthenis factioni, (quorum scelere prodita fuerat Olynthus) contumeliose à Macedonibus se nefarios proditores appellari, respondisse Philippum regem accepimus, *Macedonas esse indoctam nationem ac incivilem, solereque sicum nominare sicum, & ligonem ligonem*. Quid autem offendit (obsecro) Plutarchum, quod Herodotus protulit asperius quædam, ac non mollivit appellationibus? Visum enim scilicet illi fuit id dicere quod esset. Nam de conjecturis sequendis deque laude & vituperatione universa hoc licebit unum iterum atque iterum respondere: de suo illum iudicio historiam susceptam exposuisse: neque recte facere eum qui ingenii sui vires in alieno opere explicare velit, præsertim ad infamiam auctoris. Ego, ut quicque retulit, sic sensitse, audiisse, comperisse existimo. Et cur non in hac potius persuasione perseverem quam illam inducam malevolentiae, perversitatis, virulentiae? Quia enim contumelia afficit divina & humana, sacra & profana. Si vera sunt, quæ est contumelia? (recte enim ille in comœdia negat se maledicere, quum, quæ vera sint, dicat) sin falsa, ostendatur falsitas. Sed quomodo ostendit? ratiunculis quibusdam & conclusiunculis levissimis. Quod quasi ipse sentiret, ne hoc quidem agere se ait, ut mendacii, sed ut malignitatis reum peragat Herodotum. Hanc igitur defendamus, si possumus. Ac laudationibus illis minutis & tenuibus (ut vult Plutarch.) quot possunt opponi præclare, & pleno ore (ut dicitur) enunciatae? Quale enim hoc? (*Erato, c. 112.*) *Omnium quos scimus hominum primi Athenienses cursu illati in hostes sunt: omnium primi sustinere vestitus Medici & hoc ornatorum aspectum: ad illud autem usque tempus nomen quoque Medorum terribile fuerat*. Addantur his quæ de Cynægiro scripsit (*Ibid. c. 114.*) Ac nequis Athenienses tantum laudatos benignius credat, (in quo nescio quam suspicionem corruptæ largitionibus voluntatis movet Plutarchus, temere quidem, ut videtur, neque ipse quicquam explanat) quid? parcene Lacedæmonios laudavit his verbis? (*Polymn. c. 104.*) *Sunt Lacedæmonii in certaminibus singularibus haud ullis aliis inferiores: in acie vero omnium mortalium præstantissimi*. Quid? horum cives Sperthiam & Bulin parumne prædicatione sua ornavit? (*Polymn. c. 134. & f.*) Sed hæc innumerabilia sunt. Atque in nomen sophistæ (*Hoc nomine usus est Herod. in Clio, c. 29.*) etiam invehitur quasi probrosum: quum profecto eos, qui velut opifices quidam essent sapientiæ, & artem quandam facerent illius, sophistas, ut citharistas & grammatistas, vocatos, & postea vitio hominum, (ut in aliis pluribus evenit) nomen quoque male audiisse constet. Nam quod exagitat præclaram sententiam de instabili & incerta fortuna rerum humanarum, quam Herodotus Soloni attribuerit (*Clio, c. 32.*) (cui quidem similes & alibi leguntur) nimis sapientiæ & pietati hominis concedatur: qui veritus sit, ne si ita de Deo loquamur, ut humanus intellectus quæ dicuntur percipere possit, parum pii esse videamur. Cur ergo Deo oculos, manus, pedes, aures attribuimus? cur dicimus Deum irasci? cur ulcisci? etiam vereri profecto, tentare, pœnitere, lætari, dolere. *πόρρω ᾧ λυπῆς ἢ χαρῆς ἰδρῶσαι τὸ θεῖον*. sine quibus illa ne intelligi quidem possunt. Quid Xenophon? (quo nemo fuit numinis colentior, nemo observantior, nemo impietatis erga Deum acrior hostis) nonne eandem sententiam ponere non dubitavit in præclaro illo opere suo historiae rerum Græcarum? sic enim ait (*Hellenicwn l. 5.*) *ἢ ὁ θεὸς ἢ, ὡς εἶπεν, πολλὰν καὶ τὰς μὲν μικρὰς μεγάλαις ποιῶν, τὰς ἢ μεγάλαις μικρὰς*. Hæc igitur sacrilega est in Herodoto sententia, quia secundum hominum intelligentiam *θεο-νερόν* dixit esse τὸ θεῖον. Sed hæc quam sint futilia quis non videt? Omissam autem illam retis fabulam & Pittaci pugnam ferat æquo animo Plutarchus: seque hoc consoletur, quod, ut ait, tot alias exposuerit non magis profecto fabulosas. Sed prætereunda sunt certe aliqua, indigna quæ refutentur. Cræsi quidem annon satis clare memorat eruditionem, & doctrinam fortunæ adversæ (*Clio, c. 207.*) cui τὸ παθήματα μαθή-
ματις

μᾶλα ἰσχυρότε. Neque Xenophon sapientissimus vir dubitavit similiter post amissum regnum prudentiorem Cræsum producere. Ad alias atque argumentationes illius de Ephesiis, Colophonis, Chiis: ubi quam levi utitur ratione, quod Lampfacenus Charon, antiquior ille quidem Herodoto, quædam non scripserit. Quasi nihil oportuerit narrare Herodotum, nisi quod in litteras jam esset relatum. Quod dictum est perquam ridiculum: præsertim quum ipse profiteatur, eorum quæ alii non comprehenderint, mentionem facere decrevisse. Sed cum de illis, tum de Samiis, Corinthiis, Lacedæmoniis. de Isagora, Aristogitone, Atheniensibus, Plataënsibus, quæ disputat, patiamur sane illum vincere. Quis enim, qui advertere animum paulum modo voluerit, non perspecturus facile est victoriæ istius præclarum successum?

Venio igitur ad plenam lunam: de qua ingenue fateor non intelligere me quæ à Plutarcho disputantur. Herodoti luculentissima narratio, quum nemini non sit evidens. Dicit enim (*Erato*, c. 106. & 120.) *negasse Lacedæmonios, posse contra legem ante plenam lunam in expeditionem sese proficisci, & remansisse in patria dum luna orbis compleretur: ac postea profectos, ita accelerasse ut tertio die in Atticam Lacedæmone pervenirent.* Hæc cuncte narratio illam merebatur tragicam acclamationem, hunc autorem cælum ipsum, dierum rationem, omnes res confundere? Nam de lege, deque prælii die, sua fide affirmante utroque, venia (ut opinor) dabitur ei qui fidem Herodoti pluris sibi faciendam quam Plutarchi, & illum potius quam hunc sibi esse sequendum putaverit. De Philippide etiam obscura est infectatio: & erat hic locus in nostro libro corruptior.

Reliqua sunt calumniis manifestis referta, & ubique conspersa nigro sale, & atrocibus quidem illis sed infirmis criminibus referta. Sane Thebanos, ut civitatem suam, (notum enim, fuisse hunc Chæronensem Bœotum) exquisita & peraccurata defensione propugnavit, & in hac parte admodum vexavit autorem nostrum. In quo quidem ignoscendum est dolori ipsius, sed reprehendenda profecto impatientia & ira. Quam enim moleste fert & indigne læsos oratione ab Herodoto suos? Hoc igitur (ut apparet) ulcus tangi noluit, neque potuit ferre. Sed mendacii crimine Herodotum (ut opinor) facile liberat non modo fama illis temporibus longe lateque vagata, sed conservata etiam ad posteritatem, prodicionis Thebanorum: de qua & Demosthenes (*Philippica* 2.) argumentum duxit levitatis & infidelitatis illius civitatis: & illud in sermonibus hominum semper permanfit, decimam à Thebanis Apollini persolvi oportere. Cujus mentionem à Xenophonte scimus semel atque iterum fieri (*Hell.* 5.) Quum enim communi decreto statuissent Græciæ civitates, quæ adversum barbaros consenserant, ab iis qui nulla necessitate coacti Persæ se subjecissent, Delphico Apollini bello confecto decimam exigi debere, Thebani quidem potentia sua resistere decreto: sed quod illo tenerentur, fama memoriaque hominum constantissime perduravit. (*Decretum fœderis extat in Polymnia*, c. 132.)

Præterea quamvis malitiosum & prævum Plutarchus faciat Herodotum, non stultum tamen fuisse neque hebetem confitetur. Quid autem incogitantius fieri potuisset, & in summa audacia amentius, quam ea affirmare atque tradere, quæ, si falsa essent, non modo paulo ante defunctorum dictis atque relationibus, sed memoriæ, vivorum propmodum, testimonio refutari atque redargui possent? Et ille cum tam impudente mendacio, cum tam incontinentanea expositione, cum narratione tam dissidente, in celeberrimum frequentissimumque totius Græciæ conventum (ita enim accepimus) venire, & illa vanissima atque levissima scripta, plena malevolentiae & obrectationis, reclamantibus divinorum & humanorum monumentorum inscriptionibus, recitare non dubitaret? Nimis ineptum & frivolum facis autorem, contra tuam quoque existimationem. Non audivissent ac potius exhibissent, vel male etiam multatum illo tanto theatro eiecissent eum, qui plane ad irridendum & eludendum auditores, quique in communi Græciæ solennique cœtu ad nomen Græcum proscindendum lacerandumque adesset. De consilio autem & factis Leonidæ retinendi Thebanos etsi astute differit (*Polymn.* c. 205. & 220.) nemini tamen non plurima in mentem venire arbitror quibus hoc etiam loco defendi possit narratio. Adduxerat invitos, sed sic ut à civitate delectos: ergo non modo illius, sed suorum quoque metus hos continuit. Dimisit alios, quos minus alacres in aperto esse discrimine videbat. illis enim parcendum decreverat. Quomodo voluit autem vel potuit omnino quadringentos retinere, quum trecentos solum haberet ipse secum? Primum voluisse Leonidam perdere istos Thebanos dixerat: neque non plures quam trecenti cum illo fuere. Nam præter Thespenses, etsi non dicitur, cum

trecentis tamen Spartanis sequutos alios plures ditionis ipsorum intelligere debemus. Ita enim fieri solitum scimus, ut Spartani nequaquam veluti solitarii, sed quodam satellitio suorum stipati in expeditionem proficiscerentur, quum singuli interdum ad septenos adducerent eorum quos *ἑλωτας* vocarunt (*Calliope*, c. 28.) Sed quid facerent? aut in illis angustiis quid experirentur tutius quam quod retulit Herodotus? Neque aliud tempus omnino videtur fuisse vel defectionis, vel fugæ, vel transitionis, quam quod memoravit Herodotus (*Polytn.* c. 233.) Sed in tanto tumultu quo pacto exaudiri potuit imploratio? Et interfectos enim scribit nonnullos, & vel de gestu intellectum fuit supplices hos esse. Notas quidem cur impudentissime confingere voluerit, causam equidem nullam reperio. Accusat paulo post asperitatem vocabuli, quod de fuga consuluisse dixerit Græcos. Nimis est severus noster Aristarchus. Atque etiam illud non tulerit credo, quod rex regum censet aufugiendum de Troja. non enim (ut opinor) mollius est *φευγῶμεν*, quam *δεησµὸν βελεύεσθαι*. Quid vero de Naxiis & Themistocle dicemus? (*Urania*, c. 4.) Scilicet in metu tanti belli, & tempestate barbaricæ classis ingruente, incredibile fuerit, insulanos homines non ad eos proficisci voluisse quibus nemo non interitum aut servitutem impendēre existimaret. Themistocli vero indecorum aut turpe fuerit, adjutum ipsum alterius consilio, non solum omnia commentum fuisse: at Agamemnonem, non unum aut alterum, sed decem *συμφορὰς* optare non puduit. Nam in Artemisia quod facetias consumit suas, quibus nequaquam abundat, fecisse videtur incogitantius.

In iis quæ sequuntur, quod non modo quid perperam scripserit, sed quæ scribere etiam debuerit Herodotus, docere vult, sit hoc & ipsum præclaræ & singularis sapientiæ Plutarchi. Cetera involuta suspicionibus, & alienarum rerum mentionibus confusa, & fallacibus complexionibus intricata, & anxietate quadam mirifica accusationis sese ipsa infirmantia, vel relinquamus sane, vel ad priora remittamus. Ad omnia enim ferme responderi dicique idem videtur posse: insaniam esse & furorem, non perversitatem, neque fraudulentiam, ea commemorare, quæ quum primum cognita fuissent, hominum scientia reprobarentur, à posterioribus autem inter se dissidere & contraria esse facile perspicerentur. Etsi autem homines docti ac ingeniosi non difficulter reperiunt quomodo aliquid dicendo evertere odiosumque reddere aut suspectum possint, tanta est tamen vis veritatis, ut nescio quo pacto, quamvis oppressa & obscurata, illa plerunque tamen resistat atque eluceat contra dolos & versutiam. Quapropter non quid conquiescit ad insectationem Herodoti Plutarchus, neque convitia quæ illi facit nimis cupide, neque studium exagitandi autorem antiquissimum, sed rem ipsam spectabimus. Ipsi autem Plutarcho hoc dicimus, (*Iliad.* η.)

— — — οὐ μὲν ἔ καλὰ ταῦτ' ἀγορεύεις.

Οἶδά σε ἄλλον μῦθον ἀμείνονα τῶδε νοῆσαι.

Εἰ δ' ἔτεόν δὴ τῶτον ὑπὸ πρυθῆς ἀγορεύεις,

Ἐξ ἄρα δὴ τοι ἐπὶ τὰ θεοὶ φρένας ὤλεσαν αὐτοί.

Sic enim videtur non ille quidem quæ senserit ipse, in hoc libello differuisse, sed vel aliorum voluntati assentatus esse: vel quid in mala causa posset, ostendere voluisse. Quod si de animi sui iudicio & inductione illa ad talem modum disputavit, profecto in hac parte recessit à se ipse. Non enim aliter existimo quam fuisse Plutarchum, virum non modo eruditum & sapientem, sed etiam bonum, quam famam, præsertim probitatis, ut tueretur, minus curasse illum apparet in proposito accusationis hujus. Sed finem faciamus. Non enim jucunda nobis fuit quasi contentio & rixa cum tanto viro, quam tamen ut necessariam, omittere non potuimus, & in officii (ut rati sumus) custodia, & in studio nomini bonitatisque auctoris excellentissimi debito.

Objicitur autem & hoc nobis, quod quidam volunt à Thucydide contra Herodotum dici, de fabulosis narrationibus & historiis confictis ad auditorum voluptatem (*Thucyd.* lib. 1. *κτῆμά τε ἰσαὶ μᾶλλον ἢ ἀγώνισμα ἐς τὸ πλεονεχῆμα ἐύχεσθαι*.) quæ, quum delectatione tantummodo afficerent audientes, in presentia quidem juvarent, sed distantium fructum non haberent. Ego vero non magis in Herodotum hæc conferri posse puto, quam in quemlibet priorum de scriptoribus historiarum. Et (ut verum fatear) illas plane prietas expositiones antiquissimarum rerum oratione & verbis ad venustatem, & jucunditate quadam animos perfundendum, compositas (quales potissimum Pherecydis Syrii fuisse accepimus) gravissimum autorem existimo veritati rerum gestarum non oportere præferri censuisse: ac hilaritatem historiæ cedere severitati, neque suavitatis cuiusdam leni-

lenitatem, constantiæ & dignitati narrationis anteponi voluisse. Sed de hoc quisque, ut lubuerit, ita statuat atque sentiat. Nos autem hoc teneamus: non modo propter sermonis elegantiam, & illam cum ab aliis tum Cicerone laudatam dulcedinem, & quasi amoenitatem quandam, diligendum hunc autorem, & in manibus semper habendum esse: sed propter rerum cognitionem maximarum, propter maxime ad vitam utilium sententiarum copiam, ob plurima certo, accurate, prudenter, honeste dicta, magnificandum nobis, vel in suo potius genere anteponendum universis. Nota sunt ex Latinis Ciceronis & Quintiliani elogia præclarissima hujus auctoris. Græcorum autem quæ opinio de his libris fuerit, satis indicat inscriptio nominum Musarum, quibus omnem sapientiam & doctrinam & ingenii præstantiam, antiquitatem significasse notum est. Et quicumque meminere ipsius, honoris & laudis præstationem semper usurpasse reperiuntur. Quas ob res neque me pigere operæ positæ in hoc autore debere puto, neque non hortandi mihi videntur omnes, ut studio singulari in hoc autore versari, & illum præcipuo amore complecti velint. Nam & mihi fructuosam fuisse lectionem hujus videor sentire, & aliis item futuram esse confido. Visum autem, &c.

DE HERODOTO, EX EODEM
JOACH. CAMERARIO.

HERODOTI patrem fuisse Lyxem & Dryo matrem perhibent, patria Halicarnassensem: quod præscriptum nunc etiam in historia illius legitur. Parentes in sua civitate bono loco natos tradunt, ipsumque fratrem habuisse Theodorum nomine. Quum autem teneretur Halicarnassus à Lygdamide tyranno, nepote Artemisiæ reginæ Cariæ, secessit Herodotus in Samum insulam: atque ibi lingua Ionica historiam magna cum cura composuit, relatam in libros novem: (*Lucian. Herodoto, vel Estione.*) quam quum in frequenti Græciæ conventu Olympiorum recitavisset, sic placuit universis ut ita audirent quasi Musas loquentes: ideoque libris qui novem (ut diximus) essent, Musarum novem indidere nomina. Quum reversus in patriam auctor fuisset civibus suis tyranni expellendi, successit quidem res, sed invidia maxima Herodotum excepit. Ita enim fieri solet ut periculorum metum parva securitate obrectationes fere sequantur. Cedendum igitur, relinquendos ingratos cives ratus, quum Atheniensium tum colonia in Thurios Italiæ populos deduceretur, sua sponte illis se colonis socium addidit: & ibi finivit vitam suam: sepultusque fertur in foro. et si quidam Pellæ mortuum fuisse tradidere. Ipse facit mentionem (*Clis, c. 109.*) λόγων Ἀστυρίων & λόγων Λιευκῶν, (*Enterpe, c. 161.*) quos conscripserit: de quibus tamen hæc mentio solummodo restat. Herodotum scribunt, quum recitaret in Olympiis (ut supra retulimus) historias suas, audivisse Thucydidem qui adhuc ætate puer esset: quumque Thucydides tum quasi divinitus commotus lacrymas profudisset, animadvertisse hoc Herodotum; & gratulatum fuisse patri ipsius Oloro: hortatumque ut erudiendum curaret filium diligenter: gliscere enim in animo illius cupiditatem bonarum artium atque disciplinarum. De Herodoto Græcum epigramma fertur, quo memoratur & illa invidiæ fuga & discessio in Thurios.

Ἡρόδοτον Λυξίῳ κρύπτει κόνις ἡδὲ θανόντι

Exiat apud Stephanum:

Ἰάδ' αἰετὶς ἀρχαίης ἰσοείης πρύτανιν,

sed magis integrum in scho-

Δωρεῶν πάτερης βλαστόν' ἀπο. τῷ δ' ἀπλήγον

liis Nebularum Aristoph.

Μῶμον ὑπεκφευγὼν, Θέλειον ἔχει πάτερ'.

quod nos ita aliquando convertimus,

Terra, satum Herodotum Lyxe, tegit ista sepulchrum,

Qui prisca Ionica laudem habet historia.

Dorica produxit tellus hunc: inde fugatus

Invidia, hac patria Thuride sedis humo.

Ex eo factum est ut aliqui præscriptionem *Halicarnassensis* mutarent in *Thurii*: quod & Plutarchus annotavit in libello De exilio. Reperio relatam hunc in olympiadem LXXVII, & LXXXIII. cum quo non dissentit quod traditur, floruisse Thucydidem olympiade LXXXVII, & olympiade LXXXVIII mortuum Periclem Xanthippi filium, cujus Herodotus meminit (*Erato, c. 131.*) Plinius ubi de ebreno differit, Herodotum scribit Thuriis condidisse historiam anno ab V. C. trecentesimo decimo. Quod & ipsum cum numero LXXXVII olympiados consentit, quo aliqui floruisse Herodotum tradidere: quum acce-

perimus Romam conditam esse circiter olympiada vi. Sane cum Hellanico vixisse fuisseque apud Archelaum, traditum est: quod tempus & Euripidis poetæ fuit, quem genitum accepimus eo die quo Persæ fuere à Græcis fusi. Pherecydes & Hecataeus diu ante illum historias & fabulas componere primi oratione soluta cœpere. Fuit & Xanthus quidam scriptor Lydus, quem in Lydorum historia sequutum Herodotum putant. Fuit & Charon Lampsacenus paulo hoc superior, qui & ipse bellum Persicum descripsit. Sed & Hellanicus suas historias ante Herodotum edidit, quas ipse se legisse significat. Fuit hoc nomine Olophyxius Thrax, qui de nymphis & sacris scripsit: & alius, medicus.

DE DIALECTO IONICA, EX EODEM.

ORATIO Herodoti elegans est, & Ionicæ linguæ propria quadam facilitate, sine omnibus veluti anfractibus, defluens. Dialectus autem (id est peculiare orationis genus) Ionum cum Attica lingua magnam habet communitatem. Nam & hæc quodam tempore appellatio Atheniensium, & Ionicæ omnes colonie Atheniensium fuere. In quibus accidit ut sonus vocis & forma sermonis in alieno scilicet solo Asiæ atque insularum mutaretur. Traditum autem est, appellatos primum Cranaos incolas Atticæ, quum Pelasgi adhuc Græciam tenerent: regnante deinde Cecrope, Cecropidas. Cui quum successisset Erechtheus; tum illis fuisse inditum nomen Atheniensium: ac mox ab Ione ductore, Ionum. Hic fuit Xuthi, vel Apollinis (ut poetæ) filius, susceptus ex Creusa Erechthei filia: & Ægiali ac Helices regnum tenuit. Cujus gens postea à Dorienfibus pulsæ, ab Atheniensibus in civitatem recepti fuere. (*Pansan. Achaicis.*)

Varietates in Ionica lingua hæc fere annotantur. Α in η mutatur, nisi Doricum fuerit α. ω mutatur in η. Mutatur & ε in η, divisa diphthongo, itemque in genitivis nominum ω. ων mutatum est ex εν. Crassæ mutantur in tenues. Attica mutatio est α in ε. Usurpant Iones & ε cum ο, in genitivis nominum ις, ubi Attici ω ponunt: quum ις quoque communis sit & Ionica flexio. Vertunt π in κ. Item αυ in ου. itaque hæc diphthongus, Ionica vocatur. Pro ω accusativo faciunt ουω. Duo α in ξ mutant. Metaplasmus οι, in ες, Ionicus est. similiter & aliæ quædam suæ hujus dialecti formæ sunt. Est & mutatio η in α. Mutant ου in ω. item ε in α. Addunt Iones finali σ, litteram ι, & in verbis, σι. Syllabam ω circumflexam, εω faciunt. Interdum & non circumflexum ου primæ declinationis, εω faciunt. Vocabulis initialibus τ præponunt. ο & ε producant, addita υ & ι. Tertiæ declinationis genitivum in οιο, de υ, proferunt. φ faciunt ωι. Geminant consonantes, ut ας, τι, ππ. Inferunt ε, item σ. nam θα primæ personæ pluralis, σθα, & θον dualis, σθον faciunt. Inferunt α in patronymicis. Iones integris & incontractis verbis nominibusque & participiis adverbiiisque, omnibus denique orationis partibus utuntur. Mutant λω in εα. Augmenta præteritorum & aliarum dictionum initia abjiciunt. τ nominum in ας in declinatione elidunt. Utuntur reduplicatione. Utuntur & transpositione tam litterarum quam syllabarum. Abjiciunt ι de diphthongo ι. Initiales litteras abjiciunt. Ex ιε faciunt ι longum. Suas habent tertias personas plurales præteriti perfecti passivi, posita littera α ante ται finale, ut & in aliis. Infinitiva per syllabam με producant. Sunt & contractiones & synalœphæ Ionum: sunt & apocopæ.

Horum exempla promiscue subnotavimus, & aliis quibusdam proprietatibus dialecti Ionicæ indicatis. Ηρόδοτος Ἀλικαρνασσοῦ Ἰσουλῆς Σοπίδεξις ἦδε, pro Ἀλικαρνασσοῦς Ἰσουλῆς Σοπίδεξις. Θουμασά, pro θουμασά. Γουῶ πῶν Ἰνάχῃ, pro Γῶ. Πλεῦνας, pro πλείονας. Ἀπ' ἧς, pro ἀφ' ἧς. Ἀπελόμῃοι, pro ἀφελόμῃοι. & Ἀξιαπηγηλότατα, pro ἀξιαφηγηλότατα. Διαπερηξάμῃος ἐ τὰλλα τ' ἐνεκεν, pro διαπερξαμῃος ἐ τὰ ἄλλα ὡν ἐνεκα. Ἐγγόνες, pro ἐγγόνι. Ηῖδες, pro ἦδες. Δεωότεα, pro δεωότην. Μίδης, pro Μίδας. Θρόνον βασιλῆιον, pro βασίλειον. Ἐσάμῃαι, pro ἐσάναι. Ἐπεκράτειον, pro ἐπεκράτην. Κύελῳ τ' ἡμερίων, pro κυρίαν τ' ἡμερῶν. Κιθῶνας, pro χιθῶνας. Ἐπὶ νόον ποιέσαι, pro ἐπὶ νῶν ποιῆσαι. Περλάσπε, pro περλάσπε. Ἱερὸν, pro ἱερὸν. Ὀρετῇ, pro ὀρετῇ. Κεῖν, pro ἐκεῖν. Ἐὼν, ἱῶσα, pro ὦν, ὑσα. Κεχωράδαται, pro κεχωρασμένοι εἰσι. Ἐτετάχαλο, pro τεταγμένοι ἦσαν. Τάρχαον, ἄνθρωπε, ὠναξ, ὠνῆρ, ἄτερ, τάνθρωπε, pro τὸ ἀρχαῖον, ὦ ἄνθρωπε, ὦ ἄναξ, ὁ ἄνῆρ, ὁ ἔτερ, & ἄνθρωπε. quæ Attica synalœpha & in aliis reperitur: ut θαλίρα, & ἐτέρη. Ἰβελ, πόλι, pro ὕβρις, πόλις. Ἐγγιελόισι, pro ἐγγιελόισι. Ἐπᾶν, ἀδελφός, pro ἐπᾶν, ἀδελφός. Τῆνομα, μῆν, ξῆν, pro τὸ ὄνομα, μῆν, ξῆν. Ποιέσαι, pro ποιῆσαι. ἐδι-
καίαν.

καίν. Μέγαθ, τάμνθ, pro μέγεθ, τέμνθ. Ο'πίωνες, pro ο'πάωνες. Ο'ρέων, pro ο'ρέων. σαθμειώμιοι, pro σαθμειόμενοι. χρεωμένοι, pro χρωμένοι. Κυνή, pro κυνή. άνθραπήη, pro άνθραπή. Τυφά, άθα, pro τυφά, άθων. quod plane Atticum est. Πλεθα, pro πλεσ. Προσδέχο, pro προσδέχ. Ωρε, pro ώρε. Διζά, τεζα, pro διαζά, τέλοα. ΑΥ'π-πλεω, pro αυτόπλε. Εν τήσι άμάξισι, pro εν ταίς άμάξιας. ac concursum omnino vocabulum Iones amant. Α'ίρεσα, pro άδρεσα, quae non soletur aufugere. Επίβαλιω, pro επιβαλίων. Ο'κόνον, όκν, κόνι, pro όπόνον, όπν, πότι. Βεβαλις, όφις, pro θεβαλις & όφς. Εσωνέντες, pro ήσωνέντες & έσωνες, pro ήσωνες. Α'δαίς, pro άδαίς. Ο'κασι, pro ο'κασι. Κίρεα & γίρεα, pro κίρεα & γίρεα, contracto de κίρεα, eliso τ. Ε'ελαδά-το, έεραλμένοι ήσαν. Κατεςράφατο, κατεςραρμένοι ήσαν. Τρωμ, pro τραύμα, omisso u. nisi magis est à verbo Ionico factum quod τρώει illi dicunt. id est, τιτρώσκν. Apud Homerum Ε'είρες, pro έείρες positum volunt: Ε'ευσάματες ήπιοι. Herodotus ΑΥ'τοκίλες, pro αυτόκίλες. Contra μαρτυροι & φύλακοι, Iones, pro μάρτυρες & φύλακες. Ο'ψει, pro όψη. quod Atticis est όψη. Α'πικοιάτο, pro άφικοντο. Ο'ρεμάλο, pro ώρεμάλο. Μα-νασίων, pro μίλωσσών. Λάξισ, pro λήξισ. ΟΥ' in οιο solutio, & εθα, ac εθων. ποιηκώτε-ρον videtur. Υ'περώϊον, λώϊον, pro ύπερών, λών. Κραδίη, pro καρδιά. κρατερς, pro καρτερός. ut Homero Κραπαθ, pro Κάραπαθ. Reduplicaciones sunt Homericæ, τε-τύκοντο, εκλέλαθον, τεταγών. Herodotus Α'εραρημένοι dixit pro ήρημένοι. Ενθεύτεν, pro ενθευθεν. Α'ποθανόμενοι, pro σποθανόμενοι. Duplicationes consonantium Ionicæ illæ qui- dem esse perhibentur, sed sunt poeticae, ut Ο'σων φέρετες είμι. Ο'τη τοι εν μεγάροισι. Ο'ππότ' άνήρ έθέλη.

EX EODEM.

IONICUS est & articuli pleonasmus. ut, Τες μιν ανασήσεν, ο δ' Α'τρείδω έναίξοι, pro έναίξοι δέ. in quibus ο pronomem esse volunt, & significare αυτός, Ionice. Polymnia, εί μιν τι ενίοι σφάλμα φέρον τω βαρβαρώ, τ' μιν έλεγω υδεν, ο ή τα άτυχεσάτ' εκλε-γόμεν, *siquid inerat quod frandi esset barbaro, eorum nihil memorabas, sed eligens ma- ximo fausta.*

Est autem & aliorum pronominum hic usus, εί ή ταυτα ύποδωίν σκν έθελήσς, ου ή πάντως σράτμα ανάξιν, pro άλλα πάντως ανάξεις. Et rursum, ή σε γε, pro ή γε. Iliad. ρ.

Ο'ς' επεί άρεε κάμησι κώας τ' άνδρας τ' έρεθίζων,

ΟΙ' τέ μιν σκν είώσι βοών εκ πίναρ έλέσθ,

Πάννυχοι έρησόντες, ο ή κρήν έρατίζων γθύφ.

Ionum sunt anastrophæ. ut, όρεντες ως. Iliad. β, -- ή σε έοικε κακόν ως διαδασεθς. Sic φ' έπι, pro εφ' ή. Et, βιοτής τω μιν άνθραπήης πέρι. Iliad. β. τότε δ' ήδη έχεν κατ' γαία μέλαινα. i. κατήχε.

Sunt & σποκοπαι Ionicæ verbi substantivi. ut, ενι pro ενεσι, μετά pro μέτεσι. Hom. παρ' έμοι γε & άλλοι, id est, παρ' ενι έμοι.

Cum aliter, tum interposito ών dirimunt conjungenda. μέχρι μιν ών τέτων. & βύβλω πει τα κίρεα έλίστων, id est, φειελίστων. & κατ' ών εκάλυψε, pro κατεκάλυψε. & κατ' με έφάρμαξας, pro κατεφάρμαξας έμέ. & επε τ' ης βαβυλωνίων, pro τ' βαβυλωνίων ης. Sic ως ή αύτως, pro ώσαύτως δέ. Iliad. β, καδδέ κεν άχωλλώ. & Iliad. ρ, -- σπν ή μελινθέα θυμιν έλωμαι, pro κατ' ή άχωλλώ, & αφέλωμαι θυμιν. Iliad. α, εκ δ' έλον Α'τρείδην. i. έξέλον δέ. Sic ύπ' δ' ήρεον, pro ύφ' ήρεν. Polymn. σπν πάντ' τα χρέματα άγων, i. απάγων.

Præpositiones absolute, quasi adverbialiter, sæpe ponunt: μετ' ή, τ' σράλως απικρομέ-νης εις Σάρδεις, postea veno, quum exercitus Sardis venisset. Sic, ή πρς ανεπισήμονες έσαν, praterea, Iliad. χ, Πρς δέ με τ' δύσλουν έτι φρονέοντ' έλίσαιε. Alibi, εν δ' αυτός έδύσατο νώ-ροπα χαλκίον. Item, Αθ' πρς ή είσάλο ή τ'. Herod. Polymnia, εν ή Α'ρετίμειδ' Ιερών, εν il- lo litore est fanum Diana.

Ionicum est casum ad præpositionem referti quæ cum verbo adjuncto composita est. ut, ότι οι ενορώη, id est, ή όρώτο εν αύτῳ, quid in se animadverteres. Iliad. β, -- τέο δ' αυ δπ-μέμφει, id est, δπν τίν' μέμφη. Et ώμοισιν επείη. i. ειη δπν τοίς ώμοις. Item Iliad. ν, θεσσω έκτορε επε πρσας. i. σας πρς τ' εκτορε. Herod. Clio τρία ρ' έτα επανεβάμειο τῳ Σαρδίων άλλωιν, id est, επ' έτα τρία, in tertium annum distulit Sardinum expugnationem. Idem, σπίζη τ' χώρης τ' Α'ρεσίνης, id est, όζι σπν τ' χώρης.

Singularis usus infinitivi είναι, Ionicus est, hoc modo, ή τας ίωνας εν υδενι λόγω ποιησάμθ' τῳ πρώτῳ είναι, ut hac prima quidem cura esset. Et, υδ' όμολογήσομθ' εκόντες είναι, quod volen- tibus quidem nobis fiat. Et, τὸ ή σύμπαν είναι, In quo totum verteret, aut Re ipsa.

HERO-

HERODOTI VOCABULA IONICA, ET QUÆDAM LOQUENDI GENERA, ILLI CUM HOMERO MAGNA EX PARTE COMMUNIA: NECNON ALIA.

Collecta & Latine reddita, partim ab Joachimo Camerario, partim ab Henrico Stephano: littera C illius nomen, H huius nomen indicante, à quo & addita nunc fuerunt aliquibus Camerarii interpretationibus exempla.

HENRICUS STEPHANUS LECTIONIS
HERODOTI STUDIO SIS.

Si vulgo receptum morem usurpare, quam meum tenere, maluissem, Joach. Camerarii nomen silentio praterissem: ac titulum huic opusculo præfixissem quo hanc recensonem pariter & interpretationem vocabulorum, quæ quum Herodotus sibi habere peculiaris videatur, habet tamen cum ceteris Ionibus, & nominatim cum ipso etiam Homero (ad pleraque quod attinet) communia, totam suscepissem & in me recepissem. Nec tamen magnum onus humeris meis imposuissem. quæ enim Camerarius de illis vocabulis antea scripserat, meis insarciendo, eaque pro meis ostendendo, magnum oneris levamentum in promptu mihi fore animadvertēbam. Præsertim vero quum multo plures à me quam ab illo voces recenserentur & exponerentur, sub meæ commentationis prætextu dominium in illius quoque commentatiunculam usurpare, res fuisset quæ multorum exemplis defendi (si exempla malam defendere causam queunt) potuisset. Verum ego non solum, alienis tantummodo plumis se vestire, corniculæ in morem, sed etiam vel miscere suis alienas, atque id dissimulare, vix ingenui esse hominis, semper existimaui. Atque hoc & meus Thesaurus testari abunde potest. Quinetiam Paralipomena tantum institutionis grammatices (aut saltem eorum partem) scribere malui, quam meam institutionem grammatices ad tam multas aliorum addendo, in aliena plurima manum injicere, simulque miseros lectores trambe toties repetita occidere. Neque tamen sum nescius, reperiri quotidie qui multo majori cum turpitudine plagiarii sint: id est, multo turpius & magis pudendum plagium committant, dum aliena, & quidem è multorum nonnunquam libris consarcinata, sive consuta, aut (sicui Græca vox magis placet) *συρραμμένη* (licet eorum nonnulli ne artem quidem talia consarcinandi, sive consuendi, sive *συρράττειν*, calleant) impudentissimo novi tituli libri, aut novi saltem nominis autoris, mendacio, pro suis obtrudentes, & obtrusa venditantes, fucum faciunt: etiamsi nulla futura sit qua vel *ῥῶ* tam multis alienis *οἰσθῆν* (id est, de suo) insuisse dici possint.

Ceterum, quamvis pauca illa quæ Camerarii sunt, ita meis inseruerim (apposito ubique ejus nomine) ut intacta in illis omnia reliquerim, fuisse tamen ubi ejus interpretationi nonnullarum vocum aliquid adjicere, aut in eam non sine aliquo fortasse lectoris fructu inquirere potuerim, ostendam alias (deo favente) in iis quibus Herodoti lectores, præsertimque ejus valde studiosos, amplius juvabo. Sed malui exemplorum alicubi adjectione, aut exempli, ubi Camer. nullum attulerat, contentus esse. Ne hoc quidem tacebo, me in quibusdam vocabulis exempla Homeri, in quibusdam Hippocratis, (quæ Erotiani, & Galeni lexicis, quum ea excudi, destinaveram) in nonnullis, utriusque, attulisse.

A.

ἄν ἐ φέρειν, Ionicum est de hostilibus direptionibus. Herodot. lib. i. c. 88. φέρειν τε ἐ ἄνσι τὰ σά. Et rursus i, 166. ἃ ἄνσι ᾧ ἡδὴ ἐ ἔφερον τὰς παλιν-
κας ἀπαντες. Iliad. ε. Οἷόν κ' ἢ φέροισιν Ἀχαιοὶ
ἤκεν ἄνοιον. Neque me fugit, & apud Xeno-
phonem & alios Atticos autores hanc fig-
uram reperiri. nam & alia, quæ ut Ioni-
ca annotavimus, illi usurparunt. utriusque
enim linguæ eadem (ut supra diximus) or-
rigo fuit. C.

Ἀγνέειν vide in Ἀπαγνέειν. Pass. Ἀγνέει-
ν αἰνέειν significat. *Adducens*, vii, 33. ἀ-
γνέειν γυναικας. H.

Ἀγορεύω, ὦμαι, *Concionor, Concionem*
habeo. Unde ἡγορεύω, vi, 11. ἡγούνοιο ἀγορεύ-
ει δὴ καὶ σφί ἐ ἄλλοι ἡγορεύω. Sic Hom. II. δ, 1,
versu 1. Οἱ ᾗ θεοὶ παρὲς Ζηνὶ καθήμενοι ἡγορεύον-
το. Sed hic est potius *Concilium habebant*,
Consultabant. At quum dicit, ἀγορεύω ἐ
μετίεπε, est *Concionem habuit*. Verbum au-
tem Ἀγορεύω apud hunc (sicut apud Thu-
cyd. & Aristoph.) est, *In foro versor*. H.

Ἀγχιέροφα, *In contrarium mutata, Con-
traria*. ἀγχιέροφα βελόομαι, vii, 13. Pro-
prie autem Ἀγχιέροφον q. d. *Conversionem*,
id est, mutationem, *propinquam habens*, si-
ve *Mutationi propinquum*. H.

Ἀγωνίδα, pro ἡγωνισμός, est, sed passiva
significat. pro *Decertati sunt*: ix, 26. 2. πολ-
λοὶ μὲν γὰρ τε ἐ εὐ ἔχοντες πρὸς ὑμῶν ἡμῶν ἀν-
δρες Ἐπαρήϊον, ἀγῶνας ἀγωνίδα, multa cer-
tamina decertata sunt. Sed perperam in Al-
dina & Germ. edit. ἀγῶνας pro ἀγῶνες scrip-
tum est. H.

Ἀδαίτες, *Ignari, Imperiti*. ix, 45. ἡμῶς ᾗ
ἄπροι τε εἰμὲν ἐ ἀδαίτες τυτίων ᾗ ἀνδρῶν. H.

Ab eodem pro Ἀδαίς dicitur Ἀδαίμων, ut
viii, 65. ἀδαίμονα ᾗ ἱπῶν. Quinetiam ver-
bum ἀδαίης, *didicit*. H.

Ἀδύν & Ἀνδάν, *Placere*, Ἀδ' ὅκ' Ἀτρείδης
Ἀγαμέμνονι ἑδῶκε θυμῷ. Et, ὧς ὅφελεν θά-
νατος μοι ἀδύν κακός. C. Vide Ἀπαδύν & Ἐαδ.

Αἰμασιῶ, *Septa*. Sed addit Herod. in pri-
mo, c. 180. αἰμασιῇ πλινθίων ὀπίων. Odyss.
ε. αἰμασιῶς τε λίγων, *Septa struens*. C.

Αἰνη, *Existimatio*. C.

Αἰχμή κακῶς ἐσηκέναι dicitur πρὸς ἱππᾶς, ab
Herodoto, rarissimo sed elegantissimo lo-
quendi genere, lib. vii. c. 152. de Argivis,
ἐπὶ δὴ σφί πρὸς Λακεδαιμονίους κακῶς ἢ αἰχμῇ
ἐσηκε, hoc sensu, *Quum minime secundum
eis adversus Lacedaemonios praelium fuisset*.
Quam interpretationem etsi aperte præce-
dentia & sequentia confirmant, possit ta-
men ea & Eustathii testimonio comproba-

ri: qui postquam dixit δόρυ nonnunquam
significare πόλεμον, id est, *bellum*, (veluti
quum aliquis vocatur δαρεὶ πλυντός) itidem-
que vocem αἰχμῇ usum istum habere: unde
δορυάλω & αἰχμαλώ & significare pariter
ὅ ἐν πολέμῳ αἰλός. subjungit, λέγει δὲ πᾶς
Ἡρόδοτος πρὸς τινῶν, ὡς κακῶς αὐτοῖς ἢ αἰχμῇ
ἐσηκε πρὸς τὰς δαίνας, ἢ πρὸς ἐδυσυχήθῃ αὐτοῖς ὁ
πόλεμος. Additque, hoc ex consequenti
esse dictum. πρὸς πολέμῳ ᾧ τοῖς ἐν μάχῃ δυ-
συχῶσι, κακῶς αὐτοῖς ἐσάναι τὴν αἰχμῇ. Ce-
terum in compositione quoque nomen hoc
pro bello usitatum esse apud Iones sciendum
est, quum videlicet appellant ὁμαχμίλῳ
quod alii συμμαχίας. ut viii, 140: 1. ὁμα-
χμίλῳ σωθήμενοι. Ab eadem voce est με-
ταίχμι. unde μεταίχμιον γλῶ legimus,
viii, 140, 2. μεταίχμιον τὴν γλῶ ἐκλήμενον. H.

Ἀλίεις, *Conferri*. Et Ἀλίζεσθ ac Συναλί-
ζεσθ, *Colligi seu Congregari*. Et Ἀλίη, *Ca-
vus*. C. Exemplum verbi Ἀλίζεσθ, i, 79.
ἀλίζεσθαι τὴν ᾗ Ἀνδῶν θυμῶν. Utitur &
Hippocr. hoc verbo Ἀλίζεσθαι. Invenitur
autem & activum Ἀλίζειν apud Herod. vii,
12. necnon compositum Συναλίζειν, i, 126.
Ad nomen autem ἀλίεις quod attinet, sciendu-
m est, ἄλις quoque apud Hipp. existare:
atque alicubi ἄλις & πᾶν copulari.

Ἀλειτὴ χώρα, *Calida regio*. Et Ἀλῆα, *Ca-
lar*, ut in locis apricis. C.

Ἀλωρὴ à Valla redditur *Remedium*, ix,
6. ὡς ἐ αὐτὰ τινὰ ἀλωρῇ ἀρήσει. Proprie
autem sonat *Evitatio, Declinatio, Effugium*.
Ac redditur etiam *Levamen*, & *Laxationem*,
necnon *Solatio* Hippocr. ἐν πᾶσι γλῶ-
λίαις utitur, Ἀλωρῇ ᾧ νόσος τινὸς κάμνοντι πα-
ρέχῃ μεγάλῳ ἀλωρῇ.

Ἀλκή ut ab Homero, ita etiam ab Herod.
quibusdam loquendi generibus adhibetur:
quorum vel frequentissimum est (nisi me
memoria fallit) ἐς ἀλλῶν τρέπεσθαι. quo vi-
detur significari quod vulgo dicimus, *Se
mettre en defense*. Hoc autem existimatur
dici à Livio, *Vim parare*: veluti quum scri-
bit, *Alios vim parantes occidit*. iii, 78. ἀ-
νά τε ἔδραμον πάλιν ἀμφοτέροι, ἢ ὡς ἐμαθε
τὸ ποιεῖμενον πρὸς ἀλλήλῳ ἐτρέποντο. Quibus
verbis subjungit. ὁ μὲν δὲ αὐτῶν φθάνει τὰ
τοῦ κατελόμενου, ὁ δὲ πρὸς τὴν αἰχμῇ ἐτρέ-
πετο. (ubi observa simul eundem usum verbi
τρέπεσθαι cum alio accusativo.) Estque
πρὸς ἀλλῶν τρέπεσθαι tanquam genus, at
πρὸς αἰχμῇ τρέπεσθαι, velut species. Pau-
lo post τῇ χειρὶ χρῆσθαι hac in signif. usura-
pat: ἔριον δὲ μοι ἀργὸν ἐσώτα ὁ Γοδρεως ἔρε-
το ὅτι κ' χρῆται τῇ χειρὶ. Alioqui χειρὶ χρῆ-
σθαι reddi etiam potest *Manum conferere*.
Fortassis tamen πρὸς ἀλλῶν ἐτρέποντο eo in

Yyy

loco

loco reddendum potius fuerit, *Vi agere cæperunt*, vel, *Vim moliti sunt*, aut *Totius viribus obistere cæperunt*. Nam illud *Vim parare*, minus est in quibusdam locis quam πρὸς ἄλλω τρέπεσθαι. veluti quum in principio II, 45. dicitur de Hercule, ἐς ἄλλω τρεπόμενον πάντας σφέας καὶ φονεύσαι. H.

Ἀλογίω, *Nullam rationem alicujus rei habeo, Contemno*. Unde ἀλογήσας, III, 124. Sic & compos. Κατηλογίω· unde κατηλογέοντο, III, 121. H.

Ἀμαρῆς pro ἁμαρτία, *Peccatum*. ut I, 167. αἰσάσθαι τὴν ἀμαρτίαν. H.

Ἀμύσας, ἀναμύσας. C. Sic ἐπίμύσαςθαι pro ἐπιμύσασθαι, I, 87. initio. H.

Ἀμείνονες αὐτοὶ ἑωυτῶν, *Seipsos vicerunt*. C.

Ἀμφισασία, *Disceptatio, vel Dissensio*. C.

Ἀναγινώσκω, *Suadeo, persuadeo*, (quemadmodum πείθω utrumque usum habet) ut VII, 10. γινόντο ἐπὶ οἷς ἄνδρας ἀναγινώσκεις βασιλῆα στρατεύεσθαι. ubi est potius *suades*, quam *persuades*: quamvis postea persuaserit. At IV, 158. ἀνέγνωσαν ἐκλιπῶν· non solum *suaserunt*, sed etiam *persuaserunt*. Sic etiam I, 187. τίς σὲ ἀνθρώπων ἀνέγνωσε, sequente infinitivo καὶ τρωῶν. Itidem pass. Ἀναγνώσθεις, *persuasus*, in IV, 154. ὃ δ' ἀναγνώσθεις ὑπὸ τῷ γυναικὶ, ἔργον σὺν ὅσιον ἐμνησάμετο ἐπὶ τῇ θυγατρὶ, *Is autem, ab uxore persuasus, rem nefariam adversus filiam moliri cæpit*. At interpres male ἀναγνώσθεις reddidit *deceptus*. Omnemque illi excusationem præripit verbum πείθω, quod proxime præcedit, de eadem, πείθω τὸ ἄνδρα ταῦτα ἔχον ἔγω. Quinetiam lib. III, c. 61, ἀκτιῶν vocī ἀναγνώσας aliam tribuit significationem idem interpres: τῦτον δ' ἄνδρα ἀναγνώσας ὁ μάγος Παλιζίθης ὥς οἱ αὐτὸς πάντα ἀπερῆξεν, εἶπε ἄγων ἐς βασιλῆον θρόνον. ita enim hæc reddidit, *Hunc virum magus Patizithes instructum quemadmodum ipse illi omnia peracturus esset, in regium solium perducit*. Quum debuisset ita vertere, *Hunc viro quum persuasisset magus Patizithes fore ut ipse illi omnia effecta redderet*. Erat enim Patizithes qui Smerdi omnia confecturus erat, non contra: quod tamen potius præ se ferre videtur altera interpretatio. Ut autem Ἀναγινώσκω, sic etiam Συγγινώσκω apud Herodotum à vulgari usu discedit. Sed quid de Galeno & Erotiano dicemus, verbum ἀναγνῶναι apud Hippocratem, Ionica dialecto utentem & ipsum, non πείσαι, id est, *Persuadere*, sed μετὰ πείσαι, (id est, *Dissuadere*, vel *De sententia deducere*, *A sententia dimovere*) nec non μεταδιδάξαι exponentibus? ἢ σὺν ἡδυνάμῳ (inquit Hippocr. lib. De artic.) αὐ-

τὸς ἀναγνῶναι, εἰ μὴ μάλιστα, ὅτι τόδ' ἐστὶ τοιοῦτον. Sulpicor, unum ex altero sumpsisse, qui loco præpropere (ut fit) lecto, nec bene memoriæ mandato, horum tantum verborum recordatus sit, αὐτὸς ἀναγνῶναι· (ac non horum etiam quæ subjunguntur, ὅτι τόδ' ἐστὶ τοιοῦτον) simulque præpositionis ἀνὰ verbo γινῶναι præfixæ usum cum imaginatus sit quem habet in aliis quibusdam verbis, & nominatim in Ἀναδιδάσκειν, apud ipsum Herodotum. Hoc etiam addo, perperam Galenum, & Erotianum ἀναγνῶναι, non ἀναγνώσκειν legisse apud Hippocratem: & quosdam male lectionem hanc in illam mutandam censuisse. Nam & hic ex I, 87. habes ἀνέγνωσε, & legitur itidem VI, 75. Eodemque modo existat ἀνέγνωσαν I, 128. Sic autem & I, 85. ἄλλον γνώσας: ubi repono ἀπογνώσας.

Ἀναγκαίη pro ἀνάγκη· ut in I, 11. μὴ μιν ἀναγκαίη εἶδεῖν. H.

Ἀναδιδάσκειν vide VIII, 63 initio, & quæ adscripti margini. H.

Ἀναιρεῖσθαι, vide in Ἐπαναιρεῖσθαι.

Ἀναισιμῶσαι. ut I, 72 fine, πέντε ἡμέραι ἀναισιμῶν, *Quingue dies insumuntur*. sive *impenduntur*. H.

Ἀνακῶς ἔχον, φρονέειν, seu ὀφειλῶς ἔχον. VIII, 109 fine, ἀπορὲ ἀνακῶς ἔχεται. C.

Ἀναπλῶσαι pro ἀναπλεῦσαι. C.

Ἀνάπυσον, *Quod innois, Patefactum, Palam factum*. VI, 66. extremo, ὑστέρῳ μάλιστα χρόνῳ ἀνάπυσον ἐλήντο ταῦτα. Sed male in Ald. & German. edit. ἀνάπυσον. contra vero recte in iisdem, paulo ante, ἀνάπυσον χρόνον ταῦτα. H.

Ἀνέβλητον, quod ab aliis dicitur ἀβέβλητον, de eo quod triste nobis accidit. VII, 133 ὃ, ἡ δὲ τοῖσι Ἀθωαίοις ταῦτα ποιήσας τὸς κήρυκας συνήντηκε ἀνέβλητον χρόνον, σὺν ἔχω εἶπαι, πλὴν ὅτι σφέων ἡ χώρα ἢ πόλις ἰδρωθή, *quid adversi illis contigerit*. Et ἀνέβλητον συμφορῇ apud eundem, (sicut dicitur ἀβέβλητον συμφορῇ) alibi ἀχρεὺς συμφορῇ. Quibus in locis vocabulum συμφορῇ ponitur tanquam μέσον, more antiquo. H.

Ἀνέμνενον. II, 167. τὸς εἰς πόλεμον ἀνέμνενος. bello deditos. Sic paulo ante, ἀνέμνενον ἐς τὸ μάχιστον. Sed ibi, sicut & in Ald. edit. male ἀνέμνενον. H.

Ἀνελῆν, est *Respondere*, ut de oraculis Latini dixere. I, 13. ὡς μὲν δὴ τὸ χρηστήριον ἀνελῆν μιν βασιλεῖα εἶναι τῷ Λυδῶν. Si oraculum responderit, ipsum regem Lydorum esse. Euterpe, c. 139. ἀνέλετο ὡς δέοι αὐτὸν Αἰγύπτῳ βασιλεύσαι ἔτεα πενήκοντα. C.

Ἀνένναι, vide in Ἀνέμνενον.

Ἀνέω, ὦ, ex quo ὡτῆσι pro ἔτυχε II,

119, initio, ἡ ξενίων ἦντσε μεγάλων. quum præcedenti cap. 115. dixisset, ξενίων τυχόν. Sic Homerus Iliad. α. ἀντιάσας dixit pro τυχόν, sive δωπλάσας, aut μετὰ τυχόν· ubi caput αἰκέν πως ἀντών κνίσσης αἰγών τε τελείων Βύλε? ἀντιάσας, ἡμῖν δὸν λοιγὸν ἀμύναι. Facit autem illud ἀντῶν ut minus mirari debeamus participium ἀπαυλίσσας genitivo itidem junctum, hoc in versu, Ἀ δειλοὶ νεότητῳ ἀπαυλίσσας ἐκείνης Πρωτοπόρου, δι' ὅσης ἤλθεε πυρκαϊῆς. vel πρωτοδόλης, ut alibi legitur. pro quo tamen malim πρωτοδόλοι. Suspicio autem priorem illum versum mutatum fuisse ab iis quibus insolens videbatur ille usus participii ἀπαυλίσσας. Pro illo enim habetur hic, Anthol. epigr. lib. III, pag. 232. meæ editionis, Ἦν νέον ἡγήσασαν δωπρέψαντες ἱερῶν. H.

Ἀντίξο, Adversarius, Hostis, ἐναντί, πολέμι. In cap. 218. lib. VII. ἐλπίσμενοι δ' ἀδύνα σφι φανήσεσθ' ἀντίξοον, ἐνεκέρυσαν σφατῶ. Et adjective, γνώμη ἀντίξο, Sententia contraria, Sententia repugnans, VIII, 119. H.

Ἀνήμενοι sunt Ionibus qui aliis ἐναντίμενοι, sive ἐναντίοι. ut initio Melpomenes, ἡ νικήσαντες μάχη τῶν ἀνήμενους. Paulo post, εὐρον δ' ἀνήμενόν σφι σφαλῶν σὺν ὀλίγῳ. At vero alibi VII, 9. cum accus. personæ, sequente etiam præpositione ἐς, habente suum accusativum, pro Occurrere seu obviam venire hostiliter. H.

Ἀνιπόλομοι, Hostes, Adversarii, πολέμοι. VII, 236, fine. H.

Ἀνυσάμενοι, VII, 139. in fine, ἡ βασιλῆα μετὰ γε θεὸς ἀνυσάμενοι. Qui repulerunt, pro ἀκυσάμενοι. nisi forte hoc ipsum rependum sit. H.

Ἀξιένμεναι, activa signif. pro ἀξιῶσαι. I, 199. principio, ποῦναι δ' ἡ σὺν ἀξιδόμεναι ἀναμίσγεσθ' τῇσι ἀλλοις. Quæ non dignantur, Quæ dedignantur. Item VII, 16 initio ἀξιόμενῳ activa itidem significatione. Verum σὺν ἀξιδόμενῳ ibi non est Dedignans, sed Dignum non judicans sedere, vel rem se dignam, aut, Indignum se judicans qui sederet. Eod. cap. 16. n. 2. tamen voce activa dixit ἀξιῶσθ', Dignabitur. H.

Ἀπαγνίειν significat Exportare sive Deportare. Ἀγνίειν, Apportare: & simpliciter ἄγν. C. Frequens usus horum verborum est III, 89, 92, 93, 94, 97.

Ἀπαδάν, Displicere: ut Ἀδάν, Placere. H.

Ἀπειμαζίσσι significat apud Herodotum, Crepiunt emissi. II, 162. ὁ δ' ἡ Ἀμασις (ἔτυχε δ' ἐπ' ἵππῳ κατήμενῳ) ἐπάρας ἀπειμαζίσσι. C.

Ἀπεςώ, Absentia, (ut Democrito δίεςω, Bona constitutio) IX, 84. ἐπαυχνομένους τῇ ἀπεςώ τ' μάχης. C.

Ἀπὸ μὲν ἔθανε pro ἀπὸ θανέ μὲν, VIII, 89. initio. Sic multa composita dividit, inserta particula ὦν. ut ἀπ' ὦν ἔθωκαν pro ἀπὸ θωκαν· & κατ' ὦν ἐκάλυψε, pro κατεκάλυψε. H.

Ἀρδί, Genus teli, & (ut volunt) Pharetra: sed significat apud Herodotum Ferunt (ut opinor) sagitta. C.

Ἀρθμι, Concors, Benevolus, Amicus, VII, 101. in principio, μὴ ἐόντες ἀρθμιοι. Et IX, 9. Ἀθηναίων ἡμῖν ἐόντων μὴ ἀρθμίων. Ae vero ἀρθμια substantivi vice fungitur, VI, 83. τίως μὲν δὴ σφι ὡς ἀρθμια ἐς ἀλλήλους, concordia inter eos erat. Item ἀρθμῖν, Concors, Amica, IX, 36. H.

Ἀρθεξ de natura equæ posuit Herodotus. C.

Ἀση, Molestia. Et, Ἀσῶδξ, Molestia & dolore affici. C. I, 136 extremo, μηδεμίαν ἄστω ἀνδρῇ τῷ πατρὶ περιβάλλῃ. ubi videri possit necesse minime fuisse addere ἀνδρῇ. Ab Hippocr. ἄση δὲ certo quodam molestiæ genere dicitur: nimirum de stomachi fastidio, necnon de fastidio ciborum. Quinetiam de inquieta corporis jactatione quæ ægrotis contingit. Unde & Ἀσώδης hi vocantur. pro quo & Ἀσώδης gemino ὠς scribitur. Sic vero & Ἀσῶδξ apud eundem, non solum Ἀσῶδξ. Vide Hippocr. lexicon.

Ἀσινής, Illusus, Incolumis. IX, 5. ἀπίπεμψαν ἀσινεία, passiva signif. Apud Hippocr. activa etiam. ut ἀσινέες ῥήξεις, innoxia. Sic & adverb. Ἀσινέως apud eundem, Innoxie.

Ἀτὰρ, sicut & apud Homerum (cui Ἀτὰρ etiam in usu est) pro Autem, vel Sed. lib. VI, cap. 133. respondet particulæ μὲν, cui passim δέ: ac interdum apud hunc quoque: ut IX, 115.

Ἀτάδαλα, Nefaria, Nefanda, Scelestia. IX, 77. & aliis plerisque locis. Necnon aliquis dicitur ἀτάδαλα, ut IX, 115 initio. Frequens est & Homero. H.

Ἀτέοντες, Nihil curantes. Est & Homerus similiter usus. C.

Ἀτρεκίως, Verè. vel Certò, ut I, 57. σὺν ἔχω ἀτρεκίως εἰπεῖν. Sic II, 167. ἐκ ἔχω ἀτρεκίως κελῖναι. Hoc adverbium frequens est apud Homerum etiam & Hippocratem: apud Homerum pro Vere, apud Hippocratem & pro Certo, Explorato: & plerumque pro ἀκριβῶς, Exakte. ut in Prognost. ἡ δύνανται ἀκριβῶς ἀτρεκίως. Sic & Ἀτρεκίη pro Exakte. Extat etiam Ἀτρεκίη apud Herodotum, quo significatur veritas. Apud Hippocr. ἀτρεκίη scribitur: ut ἀτρεκίη κελῖναι apud eum legitur pro eo quod attuli ex Herodoto ἀτρεκίως κελῖναι. H.

ἄτρυτον πόνον, *Intolerabilem*, IX, §1. initio, ἔχον πόνον ἄτρυτον. C.
 Ἀτ' ἀλέειν, *Vocem emittere*, seu *Loqui*. C.

B.

Βαθυγῆτι αὐτὴ ἐωυτῆς, *Ubi profundissimum est*. Item de Iltro IV, 48. Ἰσθ' αὐτὸς ἐ-
 αὐτῷ ῥέει. id est *Aequabili flumine fertur*. C.
 Βάεις, in Euterpe, c. 41. Navigium *Æ-*
gyptiacum. C.

Βαρυσυμφερώταλ' ἀνθρώπων, I, 45. id est,
 βαρεῖας συμφορὰς ἀνθρώπων μάλιστα παθών. vel
 βαρεῖαν συμφορὰν. *Qui omnium hominum*
maxime graves calamitates est perpeffus. five
gravem calamitatem. Vel una voce, *Miser-*
rimus. H.

Βασίλεια, I, II. ὅπως ἡ βασίλεια καλέοι. At
 vero βασιλεία, cum accentu in penult. in
 lingua communi dicitur *regnum*: apud He-
 rodotum βασιλιή. ut ibidem sequitur pro-
 xime βασιλιή. H.

Βεβωμῆα, id est, *celebrata*, *Celebria*. C.
 Vide Βῶσαι.

Βωθεῖν pro βοηθεῖν, (id est, *Auxiliari*) apud
 hunc scriptorem, teste Eustathio: affertur-
 que & ab Hesychio. Legimus tamen & cum
 οη, βοηθησάντων I, 150. in medio. H.

Βῶσαι pro βοησαι (ut proxime præcedit
 βοθεῖν pro βοηθεῖν) *Clamare*. At in fine c. 146,
 I, 1, μηδὲ ἐνύμαλα βῶσαι τ' ἐωυτῆς ἀνδρα, non
 male, neque nomine compellere sunt *mar-*
ium. Sic Ἀναβῶσαι pro ἀναβοῇσαι. unde ἀνέ-
 βωσεν I, 10. exclamavit. Sic alibi I, 8 ἀμ-
 βώσας pro ἀναβοῇσας, & ἀπρωῶσαδ' I, 87 pro
 ἀπρωῇσαδ'. Passivum autem particip. βε-
 βωμῆα pro βεβοημῆα habuisti paulo antè.

Γ.

Γενέτωρ, *Progenitor*, in Urania, c. 137.
 Alioqui qui vulgo recepta significatione
 est *pater*. H.

Γένεα Ægyptiorum esse ait septem, II,
 164. & alios, sacerdotes, alios, pugnatō-
 res, alios, bubulcos vocari. &c. Ubi Val-
 la interpr. *Septem genera hominum*. Sed
 non minus placeret mihi *Septem ordines*,
 vel *Septem classes*. Sic alibi I, 125. aliquot
 γένεα Persarum esse scribit. At vero I, 56,
 legimus & Δωρικῶν γένεα, & & Ἰωνικῶν. H.

Γνωσιμαχίην interpretantur *Perpendere suas*
vires, qua inferiores sint *adversariorum vi-*
ribus. Itaque posset accipi Thalla, c. 25.
 εἰ μὴ νυν μαθὼν ταῦτα ὁ Καυθύσης ἰγνωσιμά-
 χηε. Significare videtur simpliciter, τῇ γνώ-
 σιμάχεσθαι. hoc est, *Mutare sententiam*, &
perpendere. Urania, c. 29, γνωσιμαχίηε μὴ

εἶναι ὁμοῖοι ἡμῖν. At Polymnia, c. 130. γνωσι-
 μαχέοντες ἢ τᾶλλα, ἢ ὅτι χάριεν ἀρετῇ εἶχον ἀ-
 αῖρεῖον. C.

Δ.

Δεῖπνα annotarunt ab Ionibus appellari
 Cœtus triginta hominum qui simul ci-
 bum caperent. Homero tamen δεῖπνον sim-
 pliciter cibum significat, atque etiam equo-
 rum pabulum. ut Νῦν δ' ἐρχεσθ' ὅππῃ δεῖπνον.
 & Εὐ ἧ τις ἵπποισιν δεῖπνον δότω.

Δένν', *Dedecus*, *Opprobrium*. Unde &
 verbum Δεννάζω.

Δηλῆσαι pro βλάψαι, apud hunc scri-
 ptorem, sicut apud Homerum: ut Eusta-
 thius quoque annotat in hunc illius poetæ
 locum, II. α. Οὐδὲ ποτ' ἐν Φθίῃ ἐλεώλαπι
 βωλανεῖρη Καρπὶν ἐδηλῆσαντ'. ἐπὶ δ', &c. A-
 pud hunc IV, 198, legitur & δεδήλη), passiva
 signific. Hinc & Δηλήσις apud Hippo-
 cratem: item Δηλήσια φάρμακα, perni-
 ciosa atque adeo lethifera. H.

Διὰ cum genitivo, usum habens diligen-
 ter notandum, hoc in loco, I, 25. θεῖης ἀ-
 ξιον Διὰ πάντων τ' ἐν Δελφοῖσι ἀναθημάτων, ἵνα
 iter omnia qua sunt Delphis donaria. H.

Διαβάλλειν, *Calumniari*, & *Insectari*, &
Fallere, & *Verba dare*. C.

Διαιτῶν ποιεῖσθαι, *Diversari*, *Habitare*,
Commorari. Sic III, 51. ἧ ὁ ἐξελαθεῖς ὧς αὐ-
 τῷ παῖς διαίταν ἐποιέειτο, ἐς τᾶς πέμπων ἀγ-
 γελον (ita enim interpungendum est, non
 inter παῖς & διαίταν, ut in Ald. & Germ.
 editione) id est, *Ubi diversabatur*. seu, *A-*
puud quos domicilium habebat. At vero IX,
 81. circa finem, διαίτην interpretes reddidit
vitam: de rege Persarum, ὃς τοιῷδε διαί-
 τῃν ἔχων, ἦλθε ἐς ἡμέας ἅτω οἰζυρεὺν ἔχοντες ἀ-
 παιρησόμεθα. Sed malim, *Cui quanta talis*
sit ratio vitæ, five, *Qui quanta tali vitæ*
utatur. Cum hoc autem usu nominis διαί-
 τῃ, non cum illo, convenit ille qui passim
 apud Hippocratem occurrit, quin etiam
 apud medicos ejus posteros, qui ex eo sunt
 mutuati: nisi quod multorum ægrotorum
 διαίτῃ, cum illa regis Persarum compara-
 ta, plane est οἰζυρεῖ (ut loquitur illic Pau-
 sanias) præsertim si verum est illud, *Qui*
medice vivit, misere vivit.

Διαφάξ, *Crepido rapium*. C.

Διαφέρειν τ' αἰών, III, 40. *Ævum transi-*
gere, seu *Ævum agitare*. Perinde ac si di-
 ceretur, *Perdurare in vita*. Apud Hippocr.
 Διαφέρει exponitur etiam *Morbum perfe-*
runt. Atque idem & voce pass. Διαφέρεσθαι
 utitur pro *Donare*: si mendo carent exem-
 plaria.

Δι.

Διαχρησθαι pro simplici χρῆσθαι. ut VI, 11. εἰ ἢ μαλακίῃ τε & αἰσθητῇ διαχρησέσθαι. In præcedenti autem cap. 10. dixerat, ἀγνώμοσύνη τε διεχρέωντο. Sic III, 72. οἷτε ψάδόμενοι ἢ οἱ τῇ ἀληθείῃ διαχρεώμενοι. At vero VII, 101, cum eodem dativo utitur & composito illo & simplici verbo, ὡ βασιλεῦ κότρεσσ ἀληθείῃ χρῆσθαι περὶ σε, ἢ ἰδονῇ. Et sequitur, εἰ ἢ μὴν ἀληθείῃ χρῆσθαι ἐκέλευε. Paulo post c. 102. ἀληθείῃ διαχρησάσθαι. Et mox, τῇ (videlicet ὄρετῇ) διαχρεώμενῃ ἢ Εἰπῶς.

Verum alicubi pro Interficere. ut I, 24. sed ibi διαχρεῖσθαι, pro διαχρεῖσθαι. Quinetiam compositum κατὰ χρῆσθαι usum hunc apud illum habet, si bene memini: apud posteros quidem certe eum habere constat. H.

Διδόναι λόγον ἑαυτῷ, vide in Λόγῳ.

Δίκαιαι ὀργαί, II, 149. *Qua sunt iusta magnitudinis.* Utitur autem & lingua Gall. illa voce Lat. hac in signific. Apud Hippocratem δίκαιον exponitur ὁ λόγος: quod non solum rationi consentaneum, sed proportioni consentaneum, alicubi interpretandum esse videtur. Alioqui ἴσον etiam exponitur. Erotianus autem & quasdam expositiones affert quæ mihi violentæ videntur. H.

Δικαῖον sæpe pro ἀξίον, sequente infinito. Proprie autem sonat perinde ac si quis dicat, δίκαιον κρίνεν, id est, *iudicare rem esse iustam.* III, 148. ἐς λαβεῖν μὴ δίδόμενα σὺν ἰδικαίῳ. ubi Valla, *recipienda non putavit*: sed malim, *recipere iustum esse non putavit.* Vel potius, *par esse non putavit.* H.

Διφάσιον. *Geminum*: seu *Duplex.* C.

Item plural. Διφάσια, *Duplicia.* vel *Bina.* aut *Duo.* ut διφάσια τραύματα, I, 18. *Duo vulnera.* Et διφάσια αἰτίαι III, 122. Et διφάσια εἰκόνες, II, 182. *Bine imagines.* seu *bisfaria.* Suspicio autem ex hoc διφάσιον Latinos mutuatos esse suum *Bisfarius*, itidemque *Trisfarius* ex τριφάσιον. Quod si ita sit, rectius scribentur per ph. H.

Δοξάζεσθαι, pro quo dictum postea fuit δοξάζεσθαι. IX, 47. ἐπεὶ τε δεδοξώσθε εἶναι αἰετοί, *existimatis essis.* Et VIII, 124. ὅπως Θεμιστοκλῆς ἐβώσθη τε & ἰδοξώσθη εἶναι αἰετὸς πολλὸν Ἐλλήνων σοφώτατον ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα. Ubi fortasse aliquis ἰδοξώσθη ut ἐβώσθη scribendum putet. Sed quid si ἐβώσθη male pro ἐβώθη scriptum est? & scribendum est ἐβώθη, factum ex ἐβήθη, (ut antea βῶσαι pro βοῦσαι, βεβωμένα pro βεβωμένα, atque alia hujus ipsius familiae habuimus) manente altero ἰδοξώθη, sine σ, ut ἰχθυώθη absque littera illa scribitur? H.

Δυλοτέρῳ, *Magis servus.* Et Δυλοτέρῳ, *magis serva* VII, 7. H.

Δωτίναι, δῶρα, seu δόσεις, *Munera, Largitiones.* Et ἔδωκε δωτίνῳ, *dono dedit.* II, 19. Οἱ καὶ ἐδωτίνῳ θεὸν ὡς τιμίσασιν. Et Δωτίνῳ ζεῖν, *Dona corrogare* II, 179. H.

E.

Εἶδε, *Placuit*: ea signific. qua dicitur *Placuit ita facere.* pro *Visum est.* IV, 145. Λακεδαιμονίοις ἢ εἶδε δέχεσθαι τὸς Μιανίας ἐπ' οἷσι θίλας αὐτοί. Sic alibi, ἐς ὅσον εἶδε ὁμολογίῃ χρῆσασθαι. Item εἰδάναι, circa principium Calliopes, c. 5, sine infinito, εἴτε οἱ ἐ ταῦτα εἰδάναι, *Sive hac illi placebant, Sive hac sentiebat.*

Εἴκοτον in duobus Herodoti locis legi: sed alios præterea occurrere cupio in quibus hoc vocabulum legatur, antequam de eo dicere ausim quod suspicor. Vix enim in duobus illis εἴκοτον pro κότον dictum esse, mihi persuadere possum. H.

Εἴκυρῖν, vide in Κυρῖν.

Εἰθέλῃ, pro εἴθε, *Soles, Solitum est.* Pro quo & φιλέει dicitur. Utrumque eodem loco habes, VII, 50: I. Quum autem videamus Herodotum in priore quidem membro dicere φιλέει, in posteriore autem, εἰθέλῃ: minime dubium esse cuiquam debet quin ita sit accipiendum. Ideoque Galenus, apud Hippocratem ita potius exponere debuit quam verbo δύνασθαι. H.

Εἴ. Præpositio hæc apud Herod. usum quendam habet, qui non animadversus fecit ut huic loco absurda interpretatio daretur, I, 10. μαθῆσα ἢ ποιηθὲν ἐκ τῶν ἀνδρῶν. Male enim intellectum fuit, μαθῆσα ἐκ τῶν ἀνδρῶν, pro τὸ ποιηθὲν ἐκ τῶν ἀνδρῶν. id est, ὡς πρὸς τὸν ἀνδρῶν: ut alibi docebo, simulque alia hujus usus exempla proferam. H.

Εἰκαστέρῳ (pro quo perperam alicubi ἐκαστέρῳ, quum positivum sit ἐκάς) *Longius, Remotius, Ulterius*: & Εἰκαστέρῳ, *Longissime.* H.

Εἰκαστέρῳ, *Licere, in Facultate esse.* Sic III, 142, initio, τῷ δικαιοτάτῳ ἀνδρὶ βελομήλει γνέσθαι, σὺν ἐξεγέρῳ. *Non licuit, Facultas ei non fuit, Datum non est, sive, concessum.* H.

Εἰκαυλεόμενοι, *Admirantes,* vel potius *Valde admirantes,* & ad stuporem usque. IX, 47. initio ἐκαυλεομένων ὡς ἔτε φάγεται ἐκ πολέμου. Derivatum ex ἐκαυλῶ. unde & adverbium ἐκαυλῶς, apud Homerum, necnon apud Hippocratem, non simpliciter *Mirum in modum,* sed *Stupendum in modum.* Nisi quis *Ad stuporem usque* malit dicere. H.

Εἰκλωσας ἢ φρενῶν, *De statu mentis dejectum esse.* III, 155. πῶς ἐκ ἐκλωσας ἢ φρενῶν.

Υyy 3

υῦν 3

νῶν ; Alibi in propria signif. ἐκπλάζας, I, 29, de Solone. Sic autem & ἀναπλάσι, II, 93. ubi proxime præcedit & ἐκπλάωνες. Invenitur tamen alicubi in hoc verbo, & apud hunc, diphthongus α, more linguæ communis, non ω. sed ex errore, ut opinor. Eorum locorum unus est II, 179, πρὸς ἀνέμους ἀντίς πλέϊν. H.

Εκτῆσθαι, pro κεκτῆσθαι, ut apud Homer. unde ἐκτῆμενον, VIII, 140 extremo. Sic & Hom. II. 6, -- ἐδ' ὅρα φασὶν Ἴλιον ἐκτῆσθαι ἀναϊόμηνον πολίεθρον. Vult tamen Eustathius non minus Atticum esse quam Ionicum. Quamvis autem hoc ex aliorum (ut credibile est) grammaticorum auctoritate dicat, aut illi fides habenda non est, aut exemplaribus Aristophanis deneganda. Non ignoro alioqui Atticis cum Ionicis esse quædam communia. H.

Ἐλινύειν, *Acquiescere*. C.

Ἐλάμψεσθαι, pro ἐλάψεσθαι. ut I, 80 τῷ δῆτοι ἢ ἐπ' αὐτῷ ἐλάμψεσθαι αὐτός. de equitatu Cæsi. Quo (inquit) & ipse Cyrus oppressum iri se verebatur. Et Melpom. [v, 21] κατ' ἐλαμψεῖς, pro κατ' ἐλαψέας. à verbo λάμπτειν, quod λαμπρεύειν, id est, accipere, illis significat. C.

Invenitur & λάμψαι. VII, 39. Quinetiam compositum φοιβόλαμπειν pro φοιβόληπειν, IV, 13. Cum hoc autem usu hujus verbi convenit quod & eod. lib. IV. c. 79. legitur, νῦν ἔσθ' ὁ δαίμων ἢ τ' ὑμέτερον βασιλεία λελάσκει, ἢ βακχέει. H.

Ἐμβολον, *Rostrium in navi, & veluti claustrum regionis*. Et de portis, χαλκόμεν' ἔμβολα, Phoenissis. C.

Ἐναγίζειν, vide in κατ' ἀγίζειν. H.

Ἐνέριες, Scythæ evirati & vates Scythici, quorum & Hippocrates meminit ἐν τῷ πρὸς αἰγῶν, ὑδάτων, τόπων. sed ibi ἀναδελεῖς vocat. Aliqui annotarunt ἐνέριες esse bellatores apud Ionas. C.

Ἐνέικω, est ἐνέγκω. C.

Ἐνώσας, id est ἐνοήσας, *Quum intellexisset*, Clio, c. 68. Et ibid. c. 77. ἐνέωλο, τ' ἡμῶνα παρὲς αἶμα τῷ ἡρῇ σεβιδίην, in animo habebat. Et, ἐνέωκασι, *Animadvertunt*, III, 6. C.

Ἐξέεις de dimissione, seu amandatione uxoris v, 40. Vide Eustathium, qui & uno verbo ἀφ' ἑξέων exponit. H.

Ἐπαῖς, *De quo auditum est aliquid*. ut II, 119. ὡς ἐπαῖς ἐγὼ τοῦτο ἐργασμῶ. *Postquam auditum fuit eum hoc fecisse*, vel *Innotuit*, *Comperitum fuit*, sive *Comperitus est*. Sic VIII, 128, ἐπαῖς ἐγὼ τοῦτο περὶ δίδας. H.

Ἐπεί τε, pro ἐπὶ vacante particula τε, passim. H.

Ἐπὶ ξυρῇ τ' ἀκμῇ, vide in ξυρόν.

Ἐπί, cum genitivo quoque *Ad* significat. ut ἀποπλέοντες ἐπ' Αἰγυπίας I, 1 extremo. Quod & ipsum plane Atticum est. ut ἀπὸ πηλὸν ἐπὶ φυλῆς. Calliope c. 11. ἀπαπλάσσειν ἐπὶ τ' ἐωυτῇ ἐκαστῷ. Hæc ipsa præpositio ἐπὶ cum dativo interdum ubi potius moris est uti præpositione ἀπὸ cum suo genitivo. ut I, 15. καλέει Γυγάδας ἐπὶ ἑ ἀναθελῶ ἐκωνυμῇ, quum potius dicendum videretur, sequendo vulgarem sermonis formam, ἀπὸ τ' ἑ ἀναθελῶ ἐκωνυμῆς. Imitati autem sunt hunc præpositionis hujus usum quidam ex posteris: quorum ideo loci mendii suspecti fuerunt. Sic apud Arrianum ἐνομασθῆσαν ἐπὶ μιᾷ τ' ὁπαδῶν τ' Κυβέλης νυμφῶν. At vero ubi hæc præpositio genitivo juncta huic rei significandæ adhibetur, ibi certum est mendosum esse locum. H.

Ἐπιπλα, *Supellex*. C.

Ἐπίσασθαι non solum pro *Scire*, *Nosse*, sed alicubi & pro *Existimare*. In quibusdam autem Homeri & Hippocratis locis exponitur δύνασθαι, ubi tamen non video quid obstat quominus significationem suam retineat. H.

Ἐπίσι, ἐφίσι. Et Jupiter ἐπίσι I, 44. C.

Ἐπιστεφίως, *Accurate*, *Vehementer*. Itera *Oblique*. C.

Ἐπίτεξ, *Vicina partui*, I, 3. C.

Adjuvat autem valde Hippocratem hic locus Herodoti: quum ostendat legi perperam apud eum ἐπιτέξη, & ab aliis ἐπιτέξη, pro ἐπίτεξ ἢ, in hoc Περὶ γυναικ. loco, φημι ἢ γυναικα, ὡς ἐπίτεξ ἢ. H.

Ἐπιφροῦσθαι, *Excogitare*, *Perspicere*, *Animadvertere*: in fine Polymniæ, & in cap. 10. Terpsich. Et κατ' ἐφροῦσθαι αὐτὸν ταῦτα ποιῶν IV, 76. *Quum animadvertisset illum hac facere*. H.

Ἐρχομαι φροῦν, *Ἐρχομαι ἐρίων*, *Ἐρχομαι λέξων*, & in præterito, ἦα λέξων, *Ingreddiar exponere*. Virg. Sic contra est *ingressa Venus*. C.

Ἐς τὸ, ἕως ἧ, *Donec*. C.

Ἐνέσω, ea forma qua alibi ἀπέσω. Videtur autem dativus illius nominis ἐνέσω, videlicet ἐνέσω, quod margini adscriptum est I, 85, vera esse lectio: & ἐνέσω quod in ipso textu est, ad illius expositionem positum, eo irrepsisse. H.

Εὐμαρίη, *Stercus*. C.

Εὐτ' ἂν pro ἐπειδ' ἂν. C.

Εὐφρόνη, *Nox*. ut IX, 38. ὡς εὐφρόνη ἐγένητο. Itidemque εὐφρόναι, *Noctes*. H.

Εὐχαιρίως, idem quod κεχαρισμένως. I, 32, fine. H.

Εφ' α-

ἔφησε λέγων pro ἔφη, vii, 137. Sic ἔφασαν λέγοντας pro ἔφασαν, circa initium Calliopes, c. 2. H.

ἔχεν cum prapof. ἐπί ut ἔχοντας ἐπί σφίσι, eo fortasse modo quo dicimus, *Ille enim est à moy.* item, *A qui en avez-vous?* Vide inter Gallicismos Ionicos. H.

Z.

Ζών, id est, βίη, *Vita.* Et Ζωός, *Vivens.* ut & Odyss. λ, Ζωός ἰών. Et Ζωάρεα, Odyss. θ. & Ζωρεῖν, Iliad. ζ. C.

Quamvis autem ζών esse Ionum dicatur, ab ipso etiam Eustathio, tamen & ζωή alibi scriptum est: ut i, 38. genitivus ζωῆς. H.

Ζώνη, est Herodoto πορφυρῆν ἱμάτιον, teste Suida. H.

H.

Ἡῥεα, *Domicilia*, id est, *Ea loca in quibus vel homines vel animantes alix degere solent.* C.

Ἡμεκλήν, *Indignari, Offendi.* C.

Vide Πελημεκλήν.

Θ.

Θαλία, *Convivium laetum & opiparum.*

Si à θάλλω derivatur, sonabit quasi quis dicat *Convivium florens*, ut in Theauro scripti: sed addidi vocem *laetum*. Dixi enim posse videri respondere his duobus, *θαίς τεθαλλῶ.* perinde ac si diceretur *Convivium laetum & quasi florens.* Verum apud Herodotum (ut & Bud. scribit) non tantum est *Epulum* sed etiam *Dies festus.* Sic autem in isto scriptoris huius loco in principio cap. 27. ἡ ἦσαν ἐν θαλίῃ, Valia usus est hac interpretatione, *& celebrando festo operam dabant.* Non video tamen cur altera significatio locum habere hic non possit. H.

Θοίνιζεν. *Cibo, Pasco.* Factum ex θοίνη, ita ut sonet quasi quis dicat, *Θοίνην παρέχω*, vel *εἰς θοίνην παρέχω.* eodem modo quo ex δῆπνον fit δῆπνίζω. In Clio, cap. 129. cum accusat. personæ & dativo rei, πρὸς τὸ ἐαυτῷ δῆπνον τὸ μιν ἐκείνῳ σαρξὶ & παιδὸς ἰθοίνῃ. Ubi fortasse rectius τῷ quam τὸ post δῆπνον scriberetur. Alioqui subaudiendum fuerit καὶ. H.

Θορός, τὸ σπέρμα. C.

Θορεῖ non Θορός habet editio Basiliensis Hervagii, unde sumpta hæc Camerarii fuerunt: sed hunc tamen Θορός scripsisse mi-

hi persuadeo. Nam illud Θορεῖ ne speciem quidem vocabuli Græci præ se fert: at Θορός significans σπέρμα, id est, *semen* (sed intellige *semen genitale*) legitur apud hunc nostrum scriptorem, legitur apud Hippocratem. Apud hunc, ut ii, 93. principio, ἀπορράινοντες & Θορεῖ: apud Hippocratem, ut quum scribit libro De morbis secundo, ἀεὶ ἐρχεῖται οἱ Θορός πολὺς ἢ ὕψος. Scio alioqui fuisse qui aliquantulum discriminis inter Θορεῖν & σπέρμα ponendum existimarint. Observandum est autem, non simpliciter σπέρμα, sed σπέρμα παιδοποιῶν, ab Herodoto dici, vi, 68. H.

Θυμαλγῆς, *Animo dolorem afferens.* ut Θυμαλγία ἔπει. i, 29 initio. *Verba dolorem animo afferentia*, vel *Agritudinem alicui afferentia*, ut loquitur Terentius. Possis & ita reddere, *Verba quæ animus agre fert.* Quoniam autem Homerus quoque isto composito utitur, (veluti quum Θυμαλγῆς ἔπῃ & Θυμαλγία μῦθον dicit) possis, magis poëtice loquens, reddere, *Verba animum mordentia.* H.

Θυμός, vocabulum valde alioqui & apud ceteros usitatum, quendam usum habet qui apud ceteros vix occurrat, nisi ex ejus imitatione. Jungit enim genitivo: ut quum lib. i, cap. i. dicit, ἀνέεδξ ἦ φαρῶν ἦ σφιν ὡς θυμός μάλιστα. id est, *quorum maxime (vel potissimum) erat illis cupido.*

Θύσανοι, id est, κρωστοί, *Bulla aut simbria in Clypeis & iuniciis.* C.

Θύσανοι geminato σ apud eum antea scriptum fuit: sed ne geminetur σ obstat quantitas syllabica, quum prima brevis sit apud poëtas: etiamsi, licentia utentes, in θυσανόεις & θυσανόεσσα producant, ut metrum possit ingredi. Tum autem & duplicatur illa littera in quibusdam exemplaribus. H.

I.

Ἰθαρχῆς, *Germanum, Nativum.* ii, 17. Ἰσὲν ἰθαρχία σόματά ἐσι, ἀλλὰ ὀρυκτά, *Non sunt ostia nativa, sed fossilia.* C.

Usus est hoc vocabulo non solum Homerus, sed Hippocrates quoque: sed uterque paulo alia significatione quam in loco qui modo ex nostro scriptore allatus fuit. Legimus enim οἰδ. ζ.

— ἀλλὰ με ἴσον ἰθαρχέεσσιν ἱτίμα.

ubi ἰθαρχέεσσιν sonat γνησίους: apud Hippocratem vero ἰθαρχῆς κύημα potest quidem fortasse exponi itidem γνήσιον, sed alia tamen ratione. Est enim conceptus verus, & qui à falso, id est, à mola, distinguitur.

tur. Videndum an vocabula *Genuinus* & *Germanus* & hic & illic habere locum possint. H.

Ἰθὺς & ἰθὺ pro ἄθους & ἄθῦ, itidemque Ἰθία pro ἄθια, sicut apud Homerum & Hippocratem. Dicit autem ab Herodoto ἐκ τῆς ἰθείας exponit ἐκ τῆς περὶ φανῆς & παρὰ θύ· hunc ejus locum afferens, III, 127. ἐκ μὲν δὴ τῆς ἰθείας ἑρμῆδον ἐπ' αὐτὸν οὐκ εἰδότες πέμπειν, αἶτε οἰδεύων ἐτε ἢ περηγμάτων. Est enim reponenda apud Suidam hæc scriptura, οἰδεύων una voce, pro illa quæ apud eum duas voces habet, οἰδεύων. Vide plura super hoc loco in his verbis, οἰδεύοντα περηγμάτων. H.

Ἰκνεομένης, unde οὐκ ἰκνεομένης & οὐκ ἰκνυμένης, *Non debite*. & μάλλον ἢ ἰκνεομένης, *Magis quam conveniret*. Hæc Camer. Exempla autem habes VI, 85. φῶς αὐτὸν ἢ ἰκνεομένης βασιλεύειν ἢ Σπαρτιῆων. Paulo post eod. cap. αἶτε ἰκνυμένης βασιλεύοντα Σπαρτίης. Quod autem & aliis in locis feci in Gallorum, & aliorum qui Gallici sermonis studiosi sunt gratiam, hic quoque faciam, ut quam bene conveniat hic adverbii istius usus cum eo quod Gallice dicitur, ostendam. Quum enim adverb. ἰκνυμένης, vel potius ἰκνεομένης, (hanc enim lectionem præfero) à verbo ἰκνεομαι originem habeat, quod est *venire*, Gallicè *venir*: animadvertendum est ista verba, ἢ ἰκνεομένης βασιλεύειν, posse ita nostro illo sermone exprimi, *Il ne luy vient pas de regner*. Est autem *vient* à Latino *venis*, (littera i ex fine ad principium transeunte) Ionice, ἢ ἰκνέειν. perinde ac si quis diceret, ἢ ἰκνέειν οἰς αὐτὸν τὸ βασιλεύειν, pro illis, ἢ ἰκνεομένης βασιλεύει. Alioqui & his verbis hoc exprimeret sermo noster, *Il ne luy touche pas de regner*. Alterius autem generis loquendi, μάλλον ἢ ἰκνεομένης, exemplum tibi suppeditat VI, 84. ὁμιλέοντα μάλλον ἢ ἰκνεομένης. quum antea pro μάλλον ἢ ἰκνεομένης dixisset μεζόνως· utens his verbis, ὁμιλέειν σφι μεζόνως. Nam qui aliquid facit μάλλον ἢ ἰκνεομένης, id est, magis quam convenit, sive magis quam par est, is dici potest illud παύειν μεζόνως, quod Ionicum est pro μεζόνως. quasi dicas, *majorum in modum quam oporteat*. Sed Valla male hunc locum cum vertit, non secus quam si verba illa μάλλον ἢ ἰκνεομένης non ad ὁμιλέειν sed ad ἀκρηλοποιεῖν, sive ad ἀκρηλοποιεῖν (ut ibi legimus) referrentur. Addam & hoc, Hippocratem quoque illo adverbio usum esse, & quidem alicubi significare apud illum *Quantum par est*, *Quantum satis est*. ut quum dicit, γάλα πίνειν ἰκνεομένης. Apud eundem ἐν τῷ ἰκνεομένῳ χρόνῳ.

Debito tempore, Convenienti tempore, Suo tempore. Miror autem afferri ex illo loco scripturam ἰκνυομένης· è loco libri Defract. ἐν τῷ ἰκνυομένῳ χρόνῳ, & dici, ἰκνυομένον χρόνον non minus quam ἰκνεόμενον, in usum esse. quasi vero illam quoque scripturam Græca lingua possit admittere, ac non jubeat nos vel ἰκνυομένης vel ἰκνεομένης dicere. Ceterum hujus generis loquendi aptum habemus hoc quoque exemplum, περὶ γηγεῖσθαι ἢ χρόνον ἢ ἰκνυομένης, *Senescere ante debitum tempus*. Et quasi quis dicat, *Ante legitimum tempus*. Alioqui & simpliciter, *Ante tempus*, dici potest. Poëtæ autem dicerent etiam (ut opinor) *Ante suum tempus*. Ex eodem affertur & hoc, φροντίδες ἢ ἰκνυομένης (sed malo ἰκνεομένης) pro *cursis intempestivis*. at vero illud, ἐν τῷ ἰκνεομένῳ χρόνῳ, apud Herodotum etiam existat. VI, 86.

Ἰσορέειν & Ἰσορέειν sæpe apud hunc scriptorem occurrunt, præsertimque illa vox activa. Est autem Ἰσορέειν *Interrogare, Sciscitari, Percontari, Inquirere*: & Ἰσορέεσθαι, *Interrogari, Inquiri*. II, 19, Ἰσορέων αὐτὸς ἑωτὶνα δυνάμειν ἐχθρὸν Νεῖλον τὸ ἐμπάλιν πεφυκέναι ἢ ἄλλων πόλεμον. Et paulo post. ταῦτά τε δὴ τὰ λεγόμενα βυλόμενοι· οἰδεύειν Ἰσορέων. Sic I, 61. μετὰ τῷ, αἶτε Ἰσορέειν, αἶτε ἐπὶ, φρεσὶ τῇ ἐωτὶς μηδέ. *Dicit matri sive percontanti sive non*. Sed Valla longe Ἰσορέειν hic esse putavit *Enunciare*, ideoque alienum ab hoc loco sensum commentus est: ut tibi patebit ex collatione verborum ejus cum iis quæ margini adscripta sunt. At vero pass. vox Ἰσορέεσθαι I, 24. legitur, sed ita ut activam potius significationem habere videatur. H.

K.

Kαὶ δὴ frequens est apud hunc, in narrationis velut incremento: ut quum Latine dicitur *Atque etiam*, vel *Tum*, vel *Tum etiam*, & similiter. C.

Κάρα πάνν, *Admodum*. C.

Aliquando (I, 71.) & præfixo articulo dicit τὸ κάρα, sive τοκάρα. Eustathius tamen in librum iuxta Iliadis, non Ionum sed Dorum esse dicit articuli pleonasmum ante adverbium. H.

Καταγίγειν, ut καταγίγειν πυρὶ, *Igni consecrare*. Item, *Immolare & sacrificare*, Clio c. 86. & Melpomene c. 35. Et Εὐαγίζειν, *Inferias mittere*: Euterpe, c. 44. in fine. ὡς ἦρως εὐαγίζει. C.

Illi autem Καταγίγειν addendum est Καταγίγειν· si quidem emendate scriptum est καταγίγειν, I, 202. Sed (verum ut fac-

tear)

tear) suspitione apud me scriptura hæc non caret: præsertim quum & Erotianus, suo in Hippocratem lexico, *Εναγίζην*, non *Εναγιαζίζην*, scribat, exponens, τοῖς κατοικοῦμένοις ἢ τοῖς καταχθονίοις θύειν. sicut Hesychius, *χοῶς θηπέειν*, vel θύειν τοῖς κατοικοῦμένοις. Sed magis priorem probo expositionem quam posteriorem: & in posteriore placet quod κατοικοῦμένοις tantum dixerit, non autem cum Erotiano, ἢ τοῖς καταχθονίοις: quoniam hoc de diis inferis dici solet. Non solum autem *Inferias mittere* dixerunt Latini, sed etiam *Inferias ferre*, & *Inferias dare*. At *Inferias facere* (ut etiam exponitur) me legere haud memini. H.

Καταδοῦμαι usurpat ut alii *καταγνῶναι*. H.

Καταπεριεῖδαι interpretantur, *Grate habituros aut imprime laturos esse*. Σπῆν δ' περιεῖδαι deducto vocabulo. ut *Thalia*, c. 36. extremo, & *καταπεριεῖδαι*, de iis qui Cræsum conservassent. Et non minus in fine ejusdem libri, c. 156. & Polym. c. 17. Sed Terpsich. c. 105. posse ita accipi videtur ut sit à verbo *ἐκείδαι* Ionico, & significet, *Progredi longius aut effugere*, simileve ali- quid. C.

Καταφράζομαι, vide in *Ἐπιφράζομαι*. H.

Κατίδωκαν φῶρος εἶναι, II, 174. metaphora respondente ei quam habet *ἀπέλυσαν*. H.

Κατηλογέοιτο, vide in *Ἀλογήσας*.

Κείρειν apud Herodotum, *Vasitare*, *Popularem*. veluti quum dicit VIII, 32. πάντα ἐπιφλεγον & ἐκείρον. Et IX, 15. ἐκείρε τὸς χώρους. itidemque passive, VIII, 65. ἐκείρετο ἡ Ἀττική. Quem verbi hujus usum sumpsit Herodotus ex Homero, utente non solum simplici, sed & composito *Κατακείρειν* ut *Odyss.* χ. — ὅτι μοι κατακείρετε οἶκον, *Depradabimini domum, Spoliabatis domum*. Herodoti autem exemplo usurparunt etiam Thucyd. & Plato. H.

Κεερίζειν, *Diripere*, *Sternere*. II, 115. ἀλλὰ & οἶνία & ξύνη κεερίζας ἦκε. Et Homer. — ὅθι περ Τρώας κεερίζει & ἄλλας. C.

Κῆ, ut *πῆ*, item *Κη* sine accentu, quum est particula *καταπληρωμαλική*, id est expletiva. Exemplum illius exstat I, 32 extremo, σκοπέειν ἢ κῆ παλὸς χεῖμαί τε τὴν τελευτῶν κῆ ἀποθήσει. At hujus exemplum cum alii plerique præbent loci, tum hic, IV, 124, σάδιος ὡς ἐξήκοντα μάλιστά κη. H.

Κληδὼν & *Κληδών*, *Raptor*, *Fama*, *Omen*. *χαῖρε* ἢ *κληδόνι*. *Odyss.* υ. C.

Κυζημαίων, *Euterpe*, c. 2. *Vagitus puerilis*: significatio *πεποιημένος*, ut videtur Cam. Quamvis autem ita legatur in edit. illa Basilienfi, puto tamen Cam. scripsisse *πεποιημένη*, non *πεποιημένος*. aut ita, *πε-*

ποιημένος (ut videtur) *facta*. vel potius *hinc vocabulo data*. Vel tale quid.

Κόσμος, *τάξις*, id est, *Ordo*, *Ratio*, I, 99. κόσμον τόνδε ὁ Διὸς πρῶτος ἐπὶ καλῶς ἐσάμψεν. *Haec rationem primum insinavit*. vel, *Ita res regni ordinavit*. Item, II, 13, ἐφύγον ἑδνὶ κόσμῳ, *de effusa fuga*. Inde Homericæ, *κοσμήτορε λαῶν*. &, αὐτὰρ ἐπεὶ κόσμηθεν ἄμ' ἡγεμόνεσσιν ἑκάστοι. C.

Κυρίδι ab Herodoto (sicut & ab Homero ante illum), dicta fuit uxor, quam duxit dum adhuc esset *ἄρρη*, id est *virgo*, & quidem *juvencula*, sive *juvenilem aetatem non excedens*. Sic in Clio cap. 135. γαμῆν δ' ἑκάσθ' αὐτῶν πολλὰς μὲν κυρίδας γυναικάς. Sed ab Homero terminatione *αἰλῆ* κυρίδι dicitur. Sic II, 1, οἱ μὲν κυρίδ' ἄλοχον & κτήματα πολλὰ Μαιῶν οἴχεσθ' ἀεάγοντες. Sic Iliad. 7, --- Ἀχιλλεὺς δ' αἰεὶ κυρίδ' ἄλοχον θήσειν. Verum & *κυρίδι* *πίσις* (id est *maritus*) vicissim ab Homero dicitur. H.

Κυρεῖν, cum genit. *τυγχάνειν*, sive *τυχεῖν*. Item *Κυρεῖσαι*. ut I, 59. circa finem, ἰδέετό τε & δῆμα φυλακῆς τινὸς πρὸς αὐτὴν κυρεῖσαι. *aliquam custodiam ab illo consequi*, vel *obtinere*. Hinc & *Κυρεῖσαι* pro *τυχεῖν*. Apud Hippocratem participio jungitur, eo modo quo *ἔτυχε*, vel *τυγχάνει* plerumque illi jungi videmus. Legimus enim apud illum, *ὃ μὴπω κυρήσῃ τὸ σῶμα τεθνεὺς*, id est, *neque dum corpus mortuum fuerit*. Ubi alioqui *τύχη* dici potuisset.

Ἐγκυρεῖν itidem pro *ἐντυχῶν*, ut lib. VII, 218. ἐνκυρεῖσαν σελῆν, *inciderunt in exercitum*. Exstat vero & aliud compositum apud Hippocratem, videlicet *συγκυρεῖν*, ut in libro De morb. *συγκυρεῖται ὡς ἐργῶμαι μεθύοντα*. sed hoc est pro *συμβήσει*, id est, *eveniet*.

Κῶμα *χεῖσθαι*, *Comessionem exercere*, vel potius *comessiones* in Clio, cap. 21 extremo, τότε πίνει τε πῶλος & κῶμα χεῖσθαι ἐς ἀδήλως. ubi interpretes vertit, *Et inter se comessionibus mterentur*. Ab hoc nomine est *κωμάζειν*. At vero *κῶμα*, quod frequens est apud Hippocratem, quamvis consequi illas τῶν κωμαζέων computationes plerumque videamus, mirum tamen est si Galenus *κωμάζειν* prius esse quam *κῶμα*, & hoc ex illo deduci putavit. Nec enim rationi & artis grammatices legibus consentaneum magis puto *κῶμα* quam *κῶμον* ex illo deducere: id est, non minus præpostere illud quam hoc posse fieri.

κῶς, & *κως* enclitice, pro *πῶς* & *πας* enclitico, passim apud hunc scriptorem, præsertimque hoc posterius: ut lib. III, c.

150. καὶ κως ταῦτα ποιεῦντες ἐλάμβανον.

Λ.

Λαβών, unde *ἐλαβών* 1, 114. Et *λαβών*, 19, 79, νῦν ἔστι ὁ δαίμων ὃς ὑμέτερον βασιλείᾳ λελάβεκε. Paulo ante, ὃς ἡμάς ὁ θεὸς λαμβάνει. legitur & *λαβέ*, cum alibi, tum 1, 108.

Λαυσία, *Parma*, aut *Pelta*. C.

Λαύσι, *Angerorium*. ut & *Odyss.* χ. C.

Λέχη, *Sermo*, *Colloquium*. In *Euterpe*, c. 32. ἀπικέσθαι ἐς λέχην πρὸς Νείλῳ, *pen-tionem factam* dicit *Nili*. Et *Calliope*, c. 70. ἡμετέρας λέχης, *verba quæ fierent*. Et *Ἐλεχα* ut 1, 153. ἃ τὰ ἱόνων πάθη ἔσαι ἔλεχα, ἀλλὰ τὰ οἰκία, *non de Ionum malis sed de suis fabulabuntur*. Et *Περικλεχένης*, 11, 135. *Celebris*. Et apud *Hesiod.* λέχη, locus publicus, de fabulis & colloquio vulgi, ut apparet, dictus. *Odyss.* ε. οὐκ ἐθέλεις δὲν χαλκήϊον ἐς δόμον ἐλθὼν, *ἢ πρὸς ἐς λέχην*. C.

Ληΐσθαι, *Rapere*. C.

Λιπαρή τε ἔστι δεινὴ, 1X, 21. *Constantia* (seu *tolerantia*) & *fortitudo*. *Λιπαρή* ῥέοντες, *durate*, *Calliope* c. 44. Et *Euterpe*, c. 42. ἐπὶ τε λιπαρὴν ἢ *Ἡρακλῆα*, *quæm Hercules perseveraret in flagitando*. C.

Λόγος, etiam *fabulam*, id est, *μῦθον*, significat. ut *Clio*, cap. 141. ἔλαξέ σφι λόγον. Et, *Λίσσας* λογοποιός, & *Ἐκαίω* λογοποιός, *Euterpe* c. 134. & 143. C.

Λόγον ἰσχυρὸν δίδοναι, *Reputare aliquid*, seu *Secum perpendere*. C.

Λωβᾶσθαι, *Fadare*, eo modo quo dicitur à *Virgilio*, *Fadavit vultus*, de facie mutilata. Sic enim apud nostrum scriptorem *Zopyrus* seipsum *λωβᾶται*, 111, 154. Atque ut hic legimus *ἰσχυρὸν λωβᾶται* (ad-ditis etiam his duobus verbis, *λωβῶν ἀνι-κεσθῶν*) sic paulo post, *ἰσχυρὸν λωβᾶν*. Ac parvo intervallo sequitur cap. 155. *λεω-θεμένον* significat. passiva. Apud *Homerum* *Iliad.* β. ἢ δ' ἂν Ἀτρεΐδην νῦν ὕστατον λωβήσαιο, *Nunc postremum me injuria affecisses*. vel, *contumelia*. *Λωβᾶσθαι* etiam invenitur, & quidem apud *Hippocratem*. Ac significa-tionem passivam habet *λωβέον* in hoc ejus loco, ὅταν ποτὶ μὲν δὴ ἔσται λωβέον. ubi redditur, *Probro & dedecore afficiuntur*. H.

Μ.

Μελεδώνος, *Curator*, vel *Curatrix*, *Cui cura rei alicujus demandata est*, *Præfectus alicui rei*, seu *alicui negotio*. 1. 11, c. 65.

μελεδωνοὶ *δοποδέχων* ὃς τροφῆς χωρὶς ἐκάστων, ὃς ἔρπεντες ὃς θήλειαι, & *Αἰγυπλίαν*. Paulo post, τῇ μελεδωνῷ θηρίων. Item, & οἰκίαν μελεδωνόν, 111, 61. quod reperitur & c. 63. seq. Sed & ipsum verbum *μελεδώνον* habes VIII, 115. *μελεδώνον* τε ὃς τρέφον, vide-licet, τὰς νοσέοντες. H.

Μέμονα, sequente infinitivo, *Fert ani-mus hoc facere*, *Animatus sum ad hoc faciendum*. In *Erato*, c. 84. μετὰ ταῦτα μεμονέναι μιν τίσαδξ. Sic *Homerus* *Iliad.* σ. — μάλιστ' ὃ φαίδιμος ἔκλωρ Ἐλκίμηναι μέμονέν. Sic autem dicitur *μεμαώς* cum eodem infinitivo, & ad eandem rem signifi-candam, paulo ante, *Ἐλκίμηναι μεμαώς*.

μετὰδόξα dicitur, *Qui mutavit senten-tiam*, seu *quem revocavit*. H.

μεταίχμιος γῆ, vide in *Αἰχμῇ*.

Μετεξέτεροι, id est, *τινές*. 11, 36. *Ζιάς μετεξέτεροι καλέσσι*. C.

Μῆνις, κότος & ἔργος, *Vehemens ira*. C.

μῆχος pro *μηχανή*. ut 11, 181. τῆτο γὰρ οἱ κακὸν εἶναι μῆχος. Estque reponendum hoc ipsum verbum, & lib. IV. cap. 151. non longe à princ. pro *μῆκος*. Utitur & *Homerus*: ut *Iliad.* β. -- εἰδὲ τι ρῆχος εὐ-ρέμηναι θωάμεσθα. Ut autem *μῆχος* pro *μηχανή* ab hoc scriptore dicitur, ita vicissim *πάθος* pro *πᾶθος*.

Μιν dicunt αὐτόν. C.

μύδρος, *Caudens massa*. ut *μύδρον* σιδήρεον. 1, 165. vel *λίθος* *ἀξέπυρος*. ut ille philoso-phus dixit: solem esse μύδρον, *Anaxagoras* *Clazomenius*, *Ion*. C.

Μυσιδάην, *Dissecare*, *Hom.* μίσηδαν τ' ἀεγ-τάδην. In *Clio*, c. 132. *ἀγρονυσίας κατὰ μέ-ρεα τὸ ἱερὸν*, *secta in partes victimæ*. C.

Ν.

Νεωχμῶν, *Novare*, id est, *reverti*. C. *Νόμος*, ut communiter, *legem* signi-ficat: ut, 1, 29. Σόλων ἀνὴρ Ἀθηνῶν, ὃς Ἀθηναίοις κελεύσας νόμους ποιήσας. Et, *Μο-res* ac *instituta*: quæ & *νόμοι*. ut *Tha-lia*, cap. 38. ἔγω νομίζω πολὺ ἢ καλίστης τὰς ἐνὸν νόμους ἕκαστοι εἶναι. In *Melpom.* c. 76. *ξενικοῖσι ὃ νομαίοισι ἔσται αἰνῶς χεῖ-ρος φέρονσι*. Et *consuetudinem* ac *morem*. Εἰ ἐξαπατῶν τὰς εὐ ποιῶντας νόμους, ἐν οἷς, in *Clio*, cap. 90. Significat & *Ράσκη*: ut apud *Homer.* quoque ἐπεί κε νομῶ μίγνυσι. Et *regia*: ut *νομὸς* *Θηβαῖος*, *Μενδήςος*. Et *claf-fis*: ut *νομὸς* *φύρων*, in *Thalia*, c. 90. & c. Atque hæc posteriores duæ significationes sunt acuti nominis. Est & *modorum* appella-tio: ut de *Arione*, 1, 24. νόμον ὃς ὀρθιον διεξ-

διεξελέειν, quos apparet acutos fuisse, & concini solitos voce altiore. Εν χερῶν νόμῳ, significat, *In consiliis, confectis manibus.* C.

Νῦν, particula πληρωματική, id est, expletiva, passim apud hunc scriptorem, πομπῇ. Ac statim initio primæ Musæ, Περσέων μὲν νῦν οἱ λόγοι φοινίκας φασὶ γνέσθαι τὸ ἀσφοδὲς αἰτίαι. Sape autem his particulis μὲν νῦν respondet ἢ in altero membro. ut lib. II. circa finem. H.

Ξ.

Ξενίῳ & φιλίῳ & ὁμαιχμίῳ συνθέσθαι & ἀσπλύνσασθαι, Hospitii amicitiaque & belli conjunctionem & dissolutionem significat. C.

Ξυρὸν, *Novacula.* Adhibetur autem hoc nomen cuidam loquendi generi, quo utitur VI, 11. ὅππῃ ξυρῇ τὸ ἀκμῆς ἔχει ἡμῖν τὰ πρήγματα, ἄνδρες ἴωνες, ἢ εἶναι ἐλδόμενοι ἢ δέλοισι. Existat idem loquendi genus (quod proverbiale fuisse videtur) apud Homerum: nisi quod ἰσάσαι est apud eum, non ἔχεισαι. Iliad. κ.

Νῦν δὲ δὴ πάντεσιν ὅππῃ ξυρῇ ἰσάσαι ἀκμῆς ἢ μάλα λυγρὸς ὀλεθρὸς ἀχαιῶσι, ἢ βιωῶσι. In quo proverbiali genere loquendi exponendo usurpari solet vox *Discrimen*: quæ tamen utrique parti convenire non potest. neque enim dicet aliquis *sibi imminere discrimen de tuenda vita*, ut dicet *discrimen de amittenda*: neque *discrimen de libertate subeunda*, ut *discrimen de subeunda servitute*. Hoc constat, eos dici ὅππῃ ξυρῇ τὸ ἀκμῆς ἰσάσθαι, vel, ὅππῃ ξυρῇ τὸ ἀκμῆς ἔχεισθαι dici τὰ πρήγματα eorum qui ab ipso temporis articulo velut opprimuntur, quo vel prosperam vel adversam fortunam experientur. Nec aliunde videtur petitum hoc loquendi genus (quamvis alii secus sentiant) quam ab iis quæ aciei cultri seu gladii admota, levi manus impulsu amputari possunt. Atque ita pertinebit ad id quod proverbialiter itidem dicitur, *Sub cultro esse*. Unde apud Horatium, *Ei me sub cultro liquit.* H.

Ο.

Οἰδίων & πρήγματα, vel οἰδαίνοντα, ad verbum, *Res timentes*, de iis quæ adhuc sunt turbulentæ, sive quæ nondum sunt compositæ: quasi quis dicat, *quoniam timentor nondum resedit.* In Thalia, c. 127. ἄττι οἱ οἰδεύοντων ἔτι τὸ πρήγματῶν. quod male reddit interpret, *Unique rebus nondum satis*

fundatis. Sic autem & eod. lib. c. 78. ubi Ald. & Germ. editiones οἱ δεύοντων habent pro οἰδεύοντων. qui error est apud Suidam quoque. Sed illo in loco interpret ea verba præterit: ego in margine adscripta ibi interpretatione reddidi, *rebus flagrantibus.*

Οἰχώκεε, pro ὠχώλο. Et Iliad. β, ἐπὶ σῆ-
δῳ συνοχωκότε. C.

Ὀκως pro ὄπως. *quomodo.* ut III, 116. ὄ-
κως μὲν γινόμεθῃ. & paulo ante, ὄκως θά-
λασσα ἐστὶ τὰ ἐπέκφυα. Sed alium etiam usum habet istud vocabulum, qui non datur illi ὄπως. ut in Clio, c. 11. ἐώθεε δὲ ἢ πρὸ-
σθεν, ὄκως ἡ βασιλεὺς καλέοι, φοιτῶν. ubi red-
ditur *quum* vel *quousies* vocaret. Sic ὄκως ὄοις,
quum vel *quousies* plueret. Atque ita pluri-
mis in locis utitur. H.

Ὀλοίτροχῳ, subaudito nomine πέτεσθαι, Saxi quoddam genus est, in hostes projici vel potius devolvi soliti: quod à rotunditate nomen istud habere quidam crediderunt. Xenophon ad ὀλοίτροχους addidit πέ-
τερος. Homerus autem Iliad. v, quadrissylla-
be, ὀλοοίτροχῳ ὡς δὲ πέτερος, ubi subau-
ditur πέτεσθαι. Quidam tenui spiritu hanc vocem scribunt, tanquam ita dicatur qua-
si ὀλοός ἐν τῷ τρέχειν. Fusius de hac voce differitur in meo Thesouro Græcæ linguæ. H.

Ὀνομαι, *Vituperare*, vel *Contemno*, *Pro vi-
li habeo.* ut II, 167. ἡμισα ἢ Κορινθιοὶ ὀνομαί-
αυς χερστέχνας. ubi interpret contrario sen-
su dixit, *Corinthii quoque minimi faciunt
ορίστες.* Sic apud Hom. ὀνομοί, Iliad. v, &
Od. ξ. Et ὀνομαί, Od. φ.

Ὅτι interdum pro ἀπὸ τί. ut I, 1, 78. ἔ-
ρετο ὅτι ἔχεται τῇ χειρὶ. Sic II, 19. circa
finem, ἢ ὅτι αὐτοὺς ἀποπνεύσας μὲν ὁ πάριον
πλάμων ἔπαρχει. H.

Ὅτι τάχῃ, pro ὅτι τάχις, *Quam ce-
lerime, Quam citissime.* Vel, *Primo quo-
que tempore.* IX, 7. in fine. H.

Ὅτι μὴ significat εἰ μὴ, *Nisi, Præterquam,*
& similia. C.

Οὐδαμοί, id est, ἑδέρες. C.

Π.

Παρεκλῶσαι, *Introducere.* C.

Παρεμνήμηναι alicubi poni videtur pro simplici μέμνημαι, sicut pro hoc poni-
tur quibusdam in locis compositum ἀπὸ μέ-
μνημαι, vel ἐπεμνήσθην. H.

Πάρεξ, *Præterquam.* C.

Παρέχῃ μοι, sequente infinitivo pro ἔξει-
μοι, *Lices mihi, Penes me est, In me sumpt
est.* III, 142. H.

Παλειδών, I, 37. ἔτε λινὰ δειλίω μοι παελ-
Z z z z 2 δαίτ.

δών. Et paulo post, c. 38. ἔτε ἄλλο ἔδεν ἀχαιεὶ παριδόν τοι. Utrobique pro ἐνιδών positum quidam existimarunt. H.

Παχέες, *Divites, Opulenti, Aιγινηίων* ἢ οἱ παχέες, ubi interpr. vertit *proceres*. Nam sæpe hi sunt ex illorum numero. H.

Πελημεκλήω, ᾧ, idem cum simplici Ἡμεκλήω significare videtur: videlicet *Ægre ferre, Graviter ferre, Indignari*: atque adeo magnam indignationem præ se ferre: quod fit querendo, sive quiritando: Unde factum est ut III, 64. πελημεκλήσας τῇ ἀπάσῃ συμφορῇ, reddiderim, *De tota calamitate quesitus*. Sed VIII, 109 initio, absque ullo casu ponitur πελημεκλήων. Apud Suidam & πελημεκλήσας (non πελημεκλήσας) & πελημακλήων, non πελημεκλήων. At vero illius πελημεκλήων plura tibi exempla Thesaurus meus suppeditabit.

Πελεαρχήνδρ, vide in Λέαχ.

Πέραξ, *Circum*: ut *Arboribus clausi circum*. vel *Circa*: ut *Corpora multa virum circa*. C.

Πεσόμενα σιτία, id est ὀπίωμενα. πίοσιν enim *Coquere & Conficere*. ut Homero quoque, metaphorice γέσθ πίοσμεν. C.

Πίσυν, id est, *πειποιῶς, Fretus*: ut & Hom. ἦγορῃ πίσυνοι & κάλει χιρῶν. Sed & Eurip. Oreste, θορύβῳ τε πίσυνῳ κάμαθι παύρησις. C.

Πολέμια, alicubi pro πολεμικά. H.

Πρόκα, *Subito*. lib. VIII, c. 65. & πρέκω τε φωνῆς ἀκούειν. C.

Σ.

Σαγήρης, *Secures, aut Bipennes, aut aliud barbarici teli genus*. Ita Camer. siquidem fides habenda est illi Basiliensi editioni: ac non potius credendum est illum σαγήρης scripsisse. H.

Σαρκάζειν, *Tondere* significat seu *Vellere*. ut Melpom. c. 64. Σαρκάζας βοὸς πλῆρη. Atque id & Hippocrati significat verbum, ἐν τῷ περὶ ἀρθρων, α. C.

Σαυκίω, *Excolo*, in Melpom. c. 23. τῷτο ἐπεὶ γένηται πέπον, σαυκίεσι ἱμαίοις. ubi tamen interpr. verbo *exprimunt*, non verbo *excolant*; usus est. Sed Eustathius, vel potius Dionysius apud Eustathium, ex hoc nostro historico Herodoto affert etiam χερμαθ' ὑποσαυζόμενοι. Quinetiam ὑποσαυζέειν ὅδ' εἶναι ait τὸ σαυκίειν & ὑφαιρῆσθαι (subaudiendum autem puto ὅδ' cum hoc verbo ὑφαιρῆσθαι) atque addit, in hac significatione respici fortasse ad saccum qui paulatim evacuatur. Alioqui σαυζέειν dicuntur etiam saccularii fures, sive faceulorum fu-

res: quum Hefychius σαυζέειν exponat, τὸ ἐκκεῖναι διὰ κλοπῆς τὰς σάκκας. Sed apud illum & in verbo & in nomine littera σ geminatur (sicut & in σαυκίεσι apud Herodotum) quum Ælius Dionysius σάκκας etiam non σάκκας ab Atticis scriptum fuisse testetur.

Σπέρχην, *Adversari & Offendi*. Et Σπέρχεις *Perturbatus*. C.

Συγσινώσκω (ut admonui in Ἀναγινώσκω) à vulgari usu & ipsum discedit apud Herodotum: qui duobus modis eo utitur. VII, 13. νῦν μὲν τοι συγσίνες, χρήσομαι τῇ ἐκείνῃ γνώμῃ. ubi συγσίνες est, *Postquam mecum reputavi hanc rem*. vel, *consideravi*, seu *perpendi*. Sic in fine cap. 3. lib. IV. μαθόντες ὅτι εἰσι ἡμέτεροι δέλοι, ἢ συγσίνες τῶτο. Sic & cap. V. in fine. (Talem autem usum esse verbi συμφραεῖν, in meo linguæ Græcæ Thesauro docui.) Aliter in fine c. 43. lib. IV. ubi infinitivo jungitur, ἔεξεξ δέ οἱ & συγσινώσκων λέγειν ἀληθεία. q. d. *Non assentiens ipsi vera dicere*, ipsum videlicet. q. d. *Non conscius ipsi veritatis*. In hoc tamen loco libri V, cap. 91. συγσινώσκομεν αὐτοῖς ἡμῖν & ποιήσας ὁρθῶς, magis proprie reddi potest, *Conscii nobis sumus*. Quinetiam voce passiva utitur alicubi hac in signific. ut V, 86. ἔσονται συγσινώσκόμενοι εἶναι, κατὰ τῶτο εἶξω. Ubi autem dicit, VI, 92. ἔτε συνεγινώσκοντο, ἢ ἴδαν τε αὐθαδέτεροι, signific. *Non agnoscebant culpam*. H.

Συμφήσας interpretantur *Conversas*, Clio, c. 189. Significat autem correptionem. C.

Συναλίζω, vide in Ἀλέεσ.

Συναμωρέειν, *Vastare, Perdere*. Et Συναμωρέω, *Noxius*. C. Sed scribitur etiam Συναμωρέειν. H.

Συννοίη ἐχόμεν, I, 88. *Cogitabundus*. Vel, *Quum in assenta cogitatione versaretur*. H.

Συρμαίζειν, *Pargare* τῇ Συρμαίῃ: quam alii potionem, alii herbam aut radicem, alii succum quempiam fuisse putaverunt. C.

Συπαρῶδω τινι, sequente infinitivo, I, 92. *Studio meo & opera aliquem adjuvo ad aliquid efficiendum*, vel, *Studium meum alicui ad aliquid praesto*. At vero Ἐπαρῶδω & Ἀπαρῶδω alibi in locis vicinis ceu contraria ponuntur. H.

Σφι pro Σφίς ponunt. C.

Σχυνόενες, *Relicti*. C.

Τ.

Τάρεες καλάμων, Clio, c. 179. interpretantur *Areolas arundineas, super quibus lateres arescerent*. Sunt & τάρεες ποδῶν. Et

Et remigia ταρσῶν habent appellationem. Nominantur etiam ταρσοὶ in volucribus. C.

Τέλειον, *Perfectum*, *Confirmatum*, *Evidens*. δι' ὅψιν ὀφείας ἔτελείω. I, 121. Et, τὰ τέλεια τῶν περὶ αὐτῶν, I, 183. *grandes oves*. C.

Τέλη, *Impensa*, *Ordines*. C.

Τέω interrog. ut I, 117. τέω δὲ μόρω τῇ παῖδα κατεχρήσαο; *Qua morte interfecisti?* Eodem modo τεοῖσι ὁμμασι. I, 37. H.

Τελεύει, *Afflictum esse*. C.

Τὸ, passim pro ὃ, id est *quod* relativum. Sic I, 51. εἰδὼλον τὸ λέγειν εἶναι. Et paulo ante, ἡ δὲ πρὸς αὐτὸν τὸ ὄνομα pro ὃ, *cujus nomen quatuordecim sciam*. Sic alibi ἐν τῷ pro ἐν ᾧ, *in quo*. Pluralis autem genitivus τῶν, quum est articulus præpositivus, interdum voculam τις interjectam habet inter nomen cum quo junctus est. ut I, 51. τῶν Δελφῶν, pro τῶν τῶν Δελφῶν. vel potius τῶν Δελφῶν τις.

Τετράσιον, *Triplex*: ut διφάσιον, *Duplex*. C.

Τῷ ἐόντι χρησάμενος, *Veritate usus*, *Eo quod res erat*. Et τῷ ὄντι γε, *Revera*. Et κατὰ τὸ ἐόν, *Secundum veritatem*. C.

Τῶν ἰδμῶν, pro ὧν ἰσμῶν, *Qua comperta sunt cognita sunt*. usitata parenthesis Herodoto. C.

Τῶντο, id est, τὸ αὐτὸ, similitudinem & æqualitatem & conjunctionem significat. κατὰ τῶντο τὸ ἐπὶ αὐτῶν λέγειν, I, 1. *idem ipsum quod Græci memorant*. Χῖοι μὲν νῦν ἐπὶ Εὐβοίᾳ κατὰ τῶντο Διελέγοντο, I, 142. *eadem lingua utuntur*. Item τῶντο φρονήσαντες, de consensione & concordia, in Clio, c. 59. fin. Et in Polymn. c. 145. συνέλεγον μὲν ἐς τῶντο, *quum convenissent*. C.

T.

Υἱός, *Petulantia & Lascivia*: ut de equis, Clio, c. 189. de mulis Melpom. C.

Υγιεινός, id est, ὑγιεινός, *Sanus*. C.

Υπερβώσκω, *Supersilire*, ut II, 66. ὑπερβώσκοντες τὰς ἀνθρώπους. Apud eundem legimus & καταβώσκω. apud Homerum autem & ἀποβώσκω & ἐπιβώσκω legimus.

Υπερετίθεμαι usum quendam apud Herodotum habet multorum auribus valde mirum futurum. Ponitur enim pro *Communico*: ea in signific. qua dicimur consilium nostrum alicui vel cum aliquo communi-

care, (utriusque enim exempla inveniuntur) & qua Cicero dicit, *De societate multa inter se communicarent*. lib. v, c. 24. circa finem, νῦν ὧν, ὅπνισιν ὅδ' ἐπὶ γράμματα μεγάλα κατεργάσασθαι, ἀπικνέοι μοι πάντως, ἵνα τοι αὐτὰ ὑπερετίθεμαι. *Nunc igitur quum res magnas aggredi in animo habeam, fac omnino ad me accedas, ut tecum de iis communem*. sed alterum verbum multo aptius mihi videtur. Interpr. reddidit *Aperiam*. Sic VII, 8: I. διὸ ὑμέας ἐγὼ συνέλεξα, ἵνα τὸ νοεῖν πρὸς ἑαυτὸν ὑπερετίθεμαι ὑμῖν. Quinetiam I, 8. τότε τῷ Γύγῃ ἐπὶ τὰ σπυδαίεσσα τῶν πρηγμάτων ὑπερετίθετο. Utitur vero & activa voce ὑπερετίθεμαι eadem in signific. ut videbis III, 155. & v, 32. H.

Φ.

Φάλαρα, Ornamenta equorum. C.

Φάρμακα, *Colores*. Clio, c. 98. περὶ μαχεῖνες ἡθισμένους εἰς φαρμάκοις, *nitent coloribus*. Et φαρμακῶν, *Tingere*. C.

Φάρος, *Portio*. C.

Φερέγυς, *δυνάμει*, *Sufficiens*. C.

Φρενής, *Mentis compos*. C.

Φῶρ, *Fun*. C.

X.

Χεῖρ χρησθῆ, seu τῇ χειρὶ, vide in Α'λή. Χεῖρ, *Respondere*, id est, *Oraculum reddere*. ἡ δὲ Πυθίη οἱ χεῖρ τάδε, I, 55. *responsum Pythia hoc reddidit*. Et, χεῖρ αὐτῇ δὲ θεῇ, Clio, c. 69. *Quum oraculum reddidit mihi sit*. Inde & Χρησέμεον sed hoc communius. C.

Χεῖμα. ut, σὺς μέγα χεῖμα. I, 36. Et, τυραννὶς χεῖμα σφαλερόν. III, 53. Et, χεῖμα πολλὸν νεῶν. VI, 43. Et, χεῖμα χερμῶν ἀφ' ὀφείλων. VII, 188. C.

Ψ.

Ψῆνες, *Quæ in caprificis bestiolæ nascuntur*. C.

Ω.

Ωἶον ἔχειν, I, 3. *Respectum habere*, aut *curam*. Et, ἔδεμιν ὧν ἴσμεν, III, 155. *Nihil momenti attuleris*, vel, *Nihil retuleris*. C.

EX EJUSDEM H. STEPHANI PROLEGOMENIS,
IN SECUNDA EDITIONE HERODOTI.

QUANTA sit variis in rebus Gallicæ linguæ cum Græca convenientia, & quam multa Græcorum loquendi genera in Gallicum sermonem ita verti possint ut verbum verbo reddatur, (quum Latina contra Græcis nullo modo respondeant) ante multos annos docui, in Gallico libro cui titulus est, *De la conformité du langage François avec le Grec*: id est, De conformitate (si ita loqui licet) Gallici sermonis cum Græco: at quum primam Herodoti editionem dedi, vel hunc unum argumento meo non parum exemplorum suppeditare animadverti. Quum autem ea illi editioni præfixissem, ne in hac quidem prætermittenda, sed potius cum aliquo auctario exhibenda censui.

IONISMI GALLICI, SIVE IONICI GALLICISMI,
QUI APUD HERODOTUM LEGUNTUR.

Ἀποβαλέψ τῷ κεφαλῷ, Tu perdras la tesse. VIII, 65

Καμβύσεα ἔτυψε ἡ ἀληθινή τ' λόγον, Cela luy toucha le cœur. III, 64

Τὰ μὲν ἄνω, κάτω θήσω, τὰ δὲ κάτω, ἄνω, Je mettray ce que dessus, dessous. id est, Je renverseray tout l'ordre qui y est établi. III, 3

Οὐκ ὁρθῶς σεωυτῶ περὶ ἐξήκας, Vous ne vous gouvernez pas bien. II, 173

Κόσμον τένδε Διόκου πρῶτος ἐστὶ ὁ κατὰ σπουδαίμενος, Il fut le premier qui établit cest ordre. I, 99

Μωρὴ πολλὴ λέγειν, C' est une grande folie de dire cela. I, 146

Ἐρχομαι φερέων, Je vien à dire. Utitur autem illo genere loquendi frequentissime: sed mutato interdum partic. φερέων in λέγων, aut ἐγών. I, 194

Συνέχευθ, S' attacher, de conferentibus manus. I, 214

Ἰνα ἴδω τί ποτε ἐλέξει, Pour voir qu' il dira. II, 114

Ἐλαβε τ' μισθόν, Il à recen son salaire, vel son payement. de eo qui punitus fuit pro meritis: seu, poena quam meruit affectus fuit. III, 15

Ὡς δὲ ἐς τ' οἶνον ἀπικέλο. Quand il vint au vin, pro, Quand il vint à parler du vin. III, 22

Τὸν ταῦτα διδόμενον εἰπεῖν, Qui a donné charge de dire ceci. III, 63

Ἀπλώφε Καμβύσεα, Il emporta Cambyfes. ut dicitur, Ceste maladie l'emporta. Alibi, λοιμὸς δολαφῶν ἀπλώφε. III, 66

Ἐπεὶ τε δὲ ἐς Δαρεῖον ἀπικέλο γνώμην δισφαίνεσθαι, Quand il vint à Darius de dire sa sentence. III, 71

Ἀπῆκε ἐαυτὸν διὰ κεφαλῷ φέρεσθαι δὸς δὲ πύργῳ κάτω, Il se laissa tomber. etiam de eo qui præcipitem se dedit. III, 75

Θυμὸν ἔχε ἀγαθόν, Ayez bon courage. III, 85

Προσέφερε Δαρεῖον λόγον τοῖονδε, Porta ceste parole à Darius. III, 134

Ἔσαν ἐν φυλακῇ, Ils estoient sur leurs gardes. III, 152

Ἰνῶναι τὸ θέλει τὰ δῶρα λέγειν. ut dicimus, Que veut dire cela? pro, Quid hoc sibi vult? IV, 131

Ἔδσαν σφέας αὐτέας Ἀπείη τῷ Αἰγυπῆ βασιλεῖ, ut dicimus, Ils se donnerent à un tel prince. IV, 159

Εἰ ὑμῖν φίλον ἐστὶ, S' il vous plaist. quum rogamus ut aliquid fiat. V, 20

Οἷόν τι χεῖμα ἐποίησας; Qu' avez vous fait? cum increpatione. V, 23

Ἐκ νέης, De nouveau, pro, De integro, Rursus. V, 116

Ἀτάξιν, Desordre. VI, 13

Οὐκ ἀπέδσαν τῷ ὁμοίῳ, Ils n'ont pas rendu la pareille, vel, Ils ne rendirent pas. VI, 21

Τρίτω ἐτὶ τῶν, Il y a trois ans de ceci. pro, Trois ans depuis ceci. VI, 40

Ἐπὶ σφίσι ἔχοντες. ut dicitur, A qui en avez-vous? pro, A qui en voulez-vous? VI, 49

Ἔς τ' ἰκνέει ἔχον, A qui il vient, pro, A qui il appartient. Huc pertinent quæ de adverbio ἰκνεομένως dixi in recensione vocab. Herodoti. VI, 57

Τὸτο ἀπέριψε τὸ ἐπ' αὐτῷ, Il jetta ce propos. VI, 69

Καὶ τὸτο οὐκ ἐστὶ ἄλλως εἰπεῖν, On ne le peut dire autrement. id est, On ne le peut nier. VI, 124

Οὐκ ἦλθον ἐς τὸν τ' λόγον ὥς μάχεσθαι, Ils n'en vindrent pas à ces termes. VII, 9: 2

Τὰς περὶ τῶν ἡμέρας, Ces jours passez, pro, Nuper. VII, 16: 2

Νομίζων ἔξερα δισφείην λέγοντα ἑδέν. ut Gall. Ce n'est rien dit. VII, 17

Πεῖγμα ἂν εἴη μῦθον, sequente infinitivo, On n'auroit autre chose à faire que, &c. VII, 130

Πρῶ-

Πρώτον χρημάτων πάντων, *Devant toutes choses.*

VII, 145

Εὐρίσκω συμβαλλόμενον, ut à nobis dicitur, *Je trouve par mon compte.*

VII, 187

Διέξοδοι βελωμάτων, ut dicimus, *Discours.*

VII, 234

Ἀριθμὸν ποιεῖν, *Faire le compte.*

VIII, 7

Ἦπερ δὴ ἔφερε τῷ ἀληθινῷ πάσαν. Tale est in nostro sermone, *On lui apporte toute la vérité du fait.*

VIII, 82

Φέρει ἐκ τῆς πάσης τῷ Ἑλλάδι, *Il emporte à toute la Grèce.*

VIII, 142

Ἐξέμαθον πᾶν τὸ ἐν, *Ils firent tout ce qui ou estoit.*

IX, 11

Ἐκάλον ὀργαὶ δίκαιαι, ut Gall. *Justes*, id est, *De juste mesure.* Juste mesure.

Ἀπὸ τοῦ, aliquot in locis ad regem: ut illi dicimus *Sire*: pro quo scribi *Cyre*, postulare derivatio à voc *κύριε* (id est, *dominus*) quæ postea depravata fuit in *κύριε*.

ALIA DE HERODOTI VOCIBUS, ET VARIA IN QUIBUSDAM MS. SCRIPTURA &c.

Ex ejusdem prolegomenis in eadem secunda editione.

RATIONI autem consentaneum mihi videtur ut à quibusdam illius recensitionis [*precedentis vocum Herodoti*] locis initium sumam, super quibus habeo quod te moneam. Primus erit ubi vocabulum *ἀτίοντες* (VII, 223. in fine) Camerarius interpretatur *Nihil curantes*, addens, Homerum similiter esse usum. Nam *ἀτίοντες* quidem legimus apud Homer. Iliad. v, sed pro *βεβλαμμένον*, (videlicet *eis τὰς φέρας*, sive *τῷ φέρινα*. unde dicitur aliquis voce composita *βλαψίφρων*) ab *ἀτη*. Pro illo igitur *ἀτίοντες*, ego vel *ἀτίοντες* (fuit autem facilis lapsus ex *ἀτίοντες* in *ἀτίοντες*) vel *ἀτίοντες* reponendum censeo. Illud tamen mihi nullum lexicum sed memoria diu sollicitata suppeditavit. Recordatus sum enim me legisse (apud Theognin, ni fallor) hunc versum,

Πᾶς ἔτι πλείονος ἀνδρὸς τίς, ἀτὶς δὲ πενιχρόν.

At vero *ἀτίοντες*, pro *καταφρονῶν* apud Homerum extat Iliad. v. Quod si etiam incidisset Camerarius in aliquem Herodoti locum ubi vox *ἀτίοντες* usum illum haberet, eam pro mendosa habendam esse, ex iis quæ dixi constat.

Fuerunt alioqui vocabula quædam inter illa quæ idem recensuit, in quorum scriptura ab editione Basiliensi discedere non dubitavi, quum manifestus esse error videretur. Sed tamen, ne meo stare iudicio necesse habeas, hæc sunt, *αἰγυίης*, mutatum in *αἰγυίης* & *διμαρίης*, in *διμαρίης* necnon *δορῆς*, (quod barbarum potius quam Græcum videri poterat) mutatum in *δορός*. Item *χλῶες* in *φλῶες*, de bestiolis quæ in caprificis nascuntur. Monui autem & de nomine *σαγίρης*, tanquam suspecto, pro *σαγίρης* quod apud Herodotum legitur.

Sed hinc ad alia venio, quæ scrupulum injicere cuipiam possint circa interpretationem. Ex his est *διμαρίης*, quod ille interpretatus est *stercus*: quum potius *venaris exoneratio* significetur: sicut & *ἀπὸ πάλῳ* (quo illud exponitur) hoc sonat.

In vocabuli *Ἐπιστροφῆς* interpretatione dubitari potest de illa voce Latina *Oblique*, posita inter hæc duas *Accurate* & *Vehementer*: & suspicatus sum primo aspectu, *Oblique* eum scripsisse: sed quum postea cogitavi, Suidam testari, Herodotum esse usum pro *ἀπατηλικῶς*, id est, *Falaciter*, *Deceptoris* (si & hæc uti voce licet) *Fraudulenter*, illud *Oblique* retinendum, & tantum sedem ei suam mutandam censui.

In voce *χεῖμα* locos aliquot, tanquam ejusdem rei exempla, affert, quum tamen non eundem in omnibus illis locis usum habeat vox ea de qua agitur. Quatuor enim exemplorum, quæ proponit, primum ei est hic locus, *τοὺς μέγα χεῖμα*. secundum, iste, *τοῖσι χεῖμα σφαλερόν*. tertium, *χεῖμα πολλὸν τοῖσι*. quartum, *χεῖμα χαμῶν* αἰφώρησιν. atqui in illo secundo loco ubi dicitur, *τοῖσι χεῖμα σφαλερόν*, non idem est usus vocabuli *χεῖμα*, qui in ceteris tribus: adeo ut hic *χεῖμα* in *πρᾶγμα* mutando, dici queat eodem sensu *τοῖσι χεῖμα*, *πρᾶγμα σφαλερόν*: at in ceteris illis locis ubi genitivus jungitur illi nomini *χεῖμα*, hæc mutatio locum non habeat. Quoniam autem hujus loquendi generis nullam ille expositionem addit, ideoque lector eam se à me expectare non immerito dicturus est, oro ut meum Thesaurum consulere, & ita vicariam operam illam mihi præstare, malit: simulque diligenter eum quem ibi propono Plauti locum expendere, annon in eo Ionicam illam phrasin repræsentare, aut saltem ad eam alludere, voluerit. Simul autem inde discas, non minus Atticis quam Ionibus usitatum

illud loquendi genus fuisse, quum & Aristophanes eo utatur. Ac sunt certe & alia plurima quæ Attici ab Ionibus mutuari non dubitarunt.

In iis quæ parvo intervallo sequuntur (pauca enim tantum verba interjecta sunt, quibus vox ὤντες exponitur : pro qua perperam scriptum esse χῆνες in editione Basilicensi, paulo ante dixi) postquam ὤντων ἔχον, interpretatus est *Respectum habere aut curam* : subjungit, *Et, ἰδεμὴν ὤντων ἔσται. Nihil momenti attulerit.* Quæ tamen interpretatio convenire loco non potest. Sunt enim verba illa ex hoc lib. III, 155. loco, ὃ σιωπῇ σερβήσας ὃ ἰδεμὴν ὤντων ἀποκλυμμένης. Sonant autem hæc, *Cujus amissionem nemo curabit*, vel, *De cujus amissione nihil pensi cuiquam erit.*

Sed nec ad verbi γνωσιμαχέειν interpretationem non satis attentionis attulisse videtur : atque id vel ex iis intelligere poteris quæ in meo Thesaurο de verbo illo dicuntur.

Venio nunc ad aliud cujus mentionem obiter tantum feci in illa ipsa recensione, ne, si forte diutius differam, obliviscar. Id autem est de vocabulo ἔγκλον. Dixi enim me vix persuadere mihi posse, ἔγκλον in duobus quos legissem Herodoti locis, pro κόντων positum esse. Ideo autem à me dictum hoc est, quod vocem hanc pro adjectivo tantum nomine habeam, & nihilomagus substantivum esse nomen posse existimem quam ἔγκυκλον, aut ἔγγονον, aut ἔμγονον. Confirmant autem mihi hanc opinionem quatuor nostri scriptoris loci : quorum primus sit hic, VI, 73. δεινὸν τινὰ σφι ἔγκλον ἀλφ' ἢ περὶ λακισμὸν ἔχων. Secundus autem hic, VI, 133. ἀτὰρ τινὰ ἔγκλον ἔχε. Tertius sit iste, VIII, 29. ἔγκλον σφι ἀμφοτέρων ἔχοντες. Ad quartum autem antequam veniam, considerare te jubebo in duobus locis sequi participium ἔχων, in uno ipsum verbum ἔχε. Quid tum? dices. Quoniam dico scriptam ab Herodoto fuisse præpositionem ἐν scorsum ab illis duabus syllabis quæ sunt secunda & tertia in voce ἔγκλον, & illam præpositionem per tmésin à participio & alibi à verbo separasse, remanente in medio voce κόντων. ut perinde sit ac si scriptum esset, δεινὸν τινὰ σφι ἐν κόντων ἔχων, pro δεινὸν τινὰ σφι κόντων ἐνέχων. Item, ἀτὰρ τινὰ κόντων ἐνέχε. Eodem modo in illo tertio loco κόντων σφι ἀμφοτέρων ἐνέχοντες. Sed quid me in hanc suspensionem, vel potius sententiam (omnino enim illud mihi persuadeo) adducit? Locus ille qui superest ex iis quos me allaturum promiseram. Is legitur in Clio, c. 118. Ἀντιάγης δ', κρέντων τὸν οἰ ἐνέχε χόλον. Esse enim scribendum ἐνέχε, ut habet posterior hæc editio, non ἐνέχει, ut in priore legebatur, (Aldinam & Basilicensem perperam sequente) luce clarius est. Quomodo enim ab ἐνέχω esse ἐνέχει possit? Jam vero & absque adjectione dici ἐνέχοντι, Thesaurus meus docebit. Ac meminit certe hujus usus verbi ἐνέχον Eustathius quoque : scribit enim, ἐπέχον apud Homerum in Odysseia esse καὶ τινὸς ἔχον. atque hoc dici etiam ἐνέχον. Ille autem Odysseæ locus est hic, ex libro τ,

Δαιμονίη, τί μοι ὦδ' ἐπέχες κεκοιμήτοι θυμῷ;

Ubi postquam dixit idem scholiastes, ἐπέχες (intellige tamen ἐπέχες μοι) idem esse quod καὶ ἐμὲ ἔχες, & præpositione hac indicari interdum ἐναυλοτήσας, exemplis quibusdam docuit, tandem subjungit, simile verbo ἐνέχον esse hoc ἐπέχον. Hoc tantum superest nunc ut videamus an Herodotus libenter tali tmési utatur seu dialysi seu diæresi qualem haberet illa quam apud eum repono scriptura. Sed præter unum quod habemus in eodem scholiastæ loco hujus figuræ exemplum ex historico, VI, 49. ὅπῃ σφίσιν ἔχοντες τὰς Αἰγυπτίας pro σφίσιν ἐπέχοντες (nam hoc esse dictum ἀσβελευμένης scribit : & alicubi διηρημένως eadem de re dicit) alia passim apud eum occurrunt. ut ἀνα τ' ἰδερμον, pro ἀνέδερμον & ὁπὸ μὲν ἔθανε, pro ἀπέθανε. & κατὰ μὲν ἔλινεν, pro κατέλινε. Ac (ut de alia dialysi loquar quæ illi vel potius dialecto illius est peculiaris) interjicitur & vocula ὦν. ut ἀπ' ὦν ἰδουσαν. & κατ' ὦν ἐκάλυψε, pro κατεκάλυψε. Hæc autem quum ita sint, non immerito (ut opinor) vocabulum illud ἔγκλον, quatenus quidem substantivi, non adjectivi tantum, sedem obtinebat, è Græcæ linguæ finibus procul amandatur. Nec mirum est tamen tam multis doctis viris & in Græca lingua exercitatis, ac nominatim, Joachimo Camerario, viro doctissimo & hujus linguæ peritissimo, (scribit enim Μῆνις, Κότος, Ἐγκλος, Vehemens ira) non mihi tantum, vocem illam fucum fecisse, quum & Græcis lexicographis fecerit : ac potissimum Suidæ : qui eo etiam magis est reprehendendus quod ex hoc epigrammatis loco, — τίς φθόνῳ αἰὲν Θησείδας ἀγαθῶν ἔγκλον αἰὲν ἔχῃ, colligat, ἔγκλον ἐν ἡ θήμιον ὀργῇ, & non animadvertat, ἔγκλον ut adjectivum, jungi cum substantivo φθόνῳ.

Libet autem eadem opera & de quibusdam aliis vocabulis te commonescere, quæ quum ex Herodoto afferantur, ut scripta sunt in typographicis editionibus, suspicione

tamen haud carent, praesertim veteris libri autoritate (ad nonnulla quod attinet) eam augente. Ex his est verbum *διαφορεῖ*, in hoc lib. i, cap. 88. loco, *πάν τε τῶ εὐω διαπεράζει, καὶ χεῖματι τὰ σα διαφορεῖ*. Quamvis enim primo aspectu videri possit verbum istud *διαφορεῖ* admitti posse (ut ex nomine *διαφορεῖ* factum) tamen Herodoti saeculo in usu fuisse, vix credibile est. Huc autem accedit quod in vet. exempl. non *διαφορεῖ* sed *διαφορεῖ* legitur. Quod si quis aliud exemplum afferat eodem è scriptore, videlicet vii, 10. extremo, *διαφορεῖ μὲν ὑπὲρ κινῶν* is ex me audiet, ibi pariter in vet. exempl. non *διαφορεῖ μὲν*, sed *διαφορεῖ μὲν* legi. Hunc autem verbi istius usum exprimere videtur voluisse Horatius Latino illi omnino respondente, quum dixit, *Poss. inseparata membra different lupi*.

Sic autem, quum *ὑποθέμην* apud hunc scriptorem habeamus i, 107. ubi scriptum est, *ὑποθέμην ὃ τὸ μάγων τοῖσι ὀνειροπόλοις τὸ εὐπνιον*, non dubito quin vet. exempl. sequi oporteat, ex quibus annotatum est *ὑπερθέμην* pro *ὑποθέμην*, in eo qui hunc non magno intervallo c. 108. sequitur, *ἰδὼν ὃ τὸ τοῦ ὑποθέμην τοῖσι ὀνειροπόλοις*. Nam in priori editione mea non minus hic quam illic *ὑπερθέμην* scriptum erat: sed quum hic ex vet. exempl. adscriptum margini invenirem *ὑπερθέμην*, malui huic locum illius dare. Quod autem factum hic fuit non dubito quin & priore faciendum loco fuerit, scribendo, *ὑπερθέμην ὃ τὸ μάγων τοῖσι ὀνειροπόλοις*. Haud enim dubito quin haud aliunde quam ex incuria contigerit ut illi etiam praecedenti loco apposita ex iisdem veteribus libris illa lectionis diversitas non esset, eo in libro (scriptus autem & ipse erat, sed minus vetustatem praese ferens) quem posterior in margine sibi appositum habebat. At editio Aldina in priore quidem loco *ὑποθέμην*, at in posteriore *ὑπερθέμην* nobis exhibet. Estque & hoc sciendum, fuisse repertum exemplar, quod vicissim pro illo *ὑπερθέμην* haberet idem illud *ὑποθέμην*, quod non longo intervallo praecesserat. Quorsum tam multa? ut ostendam, quam verisimile sit quaedam vocabula, praesertimque verba, ob significationem quae plerisque lectoribus insolens videbatur, ab eorum aliquo (nimirum eo qui ceteris audacior erat) mutata in alia fuisse, hunc etiam apud scriptorem. Sed quis (dices) verbo *ὑπερτίθεσθαι* ita unquam usus est? nimirum significare volens, communicare quidpiam alicui: eo modo quo dicimus nos communicare aliquid ei, quod ita exponimus ut simul ejus super eo consilium audire cupiamus. Ipsemet Herodotus (inquam) ita est alibi usus, non uno in loco. E duobus saltem unus quidem exstat, *ἐπὶ τε ὃ ὑμῖν ἀναφέρειν ἐς πλεῖνας ἰδοῦτε, καὶ ἐμοὶ ὑπερτίθεσθαι, ἢ ποίωμεν σήμερον*, &c. Ubi interpretes non omnino male vertit, *Sed quoniam stansistis ad plures referendum, & me adhibendum*. Dicens autem, non omnino male hunc locum ab eo esse redditum, hoc addo, dummodo verba ista quibus utitur, *& me adhibendum*, recte intelligantur. Significare enim voluit, *& me adhibendum in consilium*. Alioqui non dubium est quin potius, *& mihi communicandum*, dicere debuerit. Alter autem locus est hic, ex lib. iii, c. 71. *εἰ μὴ τοῖς ὑπερτίθεσθαι τὰ ἐμὰ ποιεῖν, σὺ δ' ἂν με πελάγεις· νῦν δ' ἐπ' ἐμῶν βλάπτει*, *ἐπὶ τῷ*. Ubi interpretes tandem animadvertit quod alibi animadvertere non potuerat: videlicet *ὑπερτίθεσθαι* (nam hic voce activa utitur, quum potius passivae usum hunc dare soleat) esse quod Latini *communicare* dicunt. Ut autem minus mirer istum verbi *ὑπερτίθεσθαι* usum non tantum novum & mirum visum fuisse, sed etiam mendi suspectam scripturam habuisse, hoc facit, quod verbum quoque *ἀνατίθεμαι* quum apud quendam historicum significationem istam haberet, interpretes *differre* vertit: quemadmodum & *ὑπερτίθεσθαι* hunc vulgo usum habet. Jam vero & quum apud Appianum *ἀνατίθεσθαι τὰ πελάγεια*, sonaret *revocare*, seu *retractare*, interpretes *differre* reddidit, ut in Annotationibus admonui. Verum, ut ad mentionem diversitatis lectionum redeam, sciendum est, sicut in praecedente loco pro *ὑπερθέμην* scriptum in quibusdam fuisse dixi *ὑποθέμην*, ita etiam in eo Herodoti de quo nunc agitur loco, aliam quandam ex uno manuscripto codice habemus, & eam quidem valde miram, videlicet *ὑπερτίθεσθαι*: quam si loco huic accommodare lector velit, valde suum ingenium, & quidem frustra, fatiget.

Sunt vero & alii loci in quibus contigisse idem videmus. Nec dubito quin eorum sit è numero iste è lib. v. cap. 92: *καὶ διαπλάσσει τὸ βίον*. Suspicor enim è lectoribus quempiam, cui insolens valde hæc metaphora lectori videbatur, vocem illam *διαπλάσσει* in hanc quam margini adscriptam vides, *διαπλέξει*, mutasse. Atqui cogitandum erat, Herodotum habere nonnulla ejusmodi, & quæ quum in aliis tantum scriptoribus versato, mira & plusquam mira videri queant, esse tamen suspecta non debeant.

Ad hoc quidem certe διαπλῦσαι quod attinet, talem ejus usum apud hunc ipsum animadvertisse mihi videor: quod si tamen nullum aliud apud eum existeret hujus phrasidis exemplum, saltem non minus admitti posse quivis concesserit quam quod alibi apud eum legitur, videlicet III, 155. πῶς οὐκ ἐξέπλωσαι τὸ φρενῶν, σπαυτὸν διαφθείρας; Nam (ut dixi in recensionem & interpretationem vocum Herodoti) ἐκπλῶσαι τὸ φρενῶν est *De statu mentis dejectum esse*: siquidem ad illud ἐξέπλωσαι respiciamus. Alioquit, si presentis significatio alicubi huic aoristo datur, significat *De statu mentis dejecti*. vel brevius, *De mente exire*. vel, *ē mente*. Aut elegantius, *E potestate mentis exire*. Quod si verbum verbo reddatur, *E mente emigrare*. nam ἐκπλῶσαι τὸ φρενῶν, quid aliud est? Est autem ἐκπλῶσαι pro ἐκπλῦσαι. nec dubito quin pro illo διαπλῦσαι Herodotus διαπλῶσαι itidem scripserit. Sed de hac apud illum scripturæ inconstantia dicendum in sequentibus erit.

Sunt autem quædam loquendi genera quibus verba ahibentur valde vicina, (præsertim ad scripturam quod attinet) & ita quidem ut modo hoc modo illud verbum iis esse adhibitum videamus, non sine diffensione exemplarium. Horum unum est αἰκίη αἰσπῶν enim accusativo persone, & interdum τρηχέως αἰσπῶν. Nam & αἰκίη huic loquendi generi adhibetur. Ac lib. I, c. 115. legimus quidem, ἡ τῆδε παῖδα αἰκίη τοῖδε αἰσπῶν, in Aldina etiam editione: sed paulo ante, c. præced. ubi habes itidem τρηχέως κίρτῳ αἰσπῶν, in Aldina legitur αἰσπε. at αἰσπε ē vet. exempl. est sumptum. Sed tamen initio libri v occurrit, αἰσπῶν τῶν παλίων τρηχέως. quod est à αἰσπῶμαι. Quinetiam III, 115. extremo habemus αἰτε πολέμους αἰσπῶν.

Ac sunt & diversis lectionibus nonnullæ quæ haud uno in loco annotantur. ut νομοίσι pro νόμοις. nam ut in hoc lib. III. c. 99. loco, νόμοις τὸ τοιοῦτον λέγοντες χρῆσθαι, habes ex vet. cod. νομοίσι pro νόμοις. sic & alibi hæc diversa lectio in iisdem libris se offert.

Sunt denique & lectiones nonnullæ margini adscriptæ, quæ germanæ esse videntur: quum illæ quæ in textu sunt, videantur esse vocabula quæ margini expositionis loco adscriptæ à quopiam fuerant. Exemplum nobis suggerit I, 85. ubi pro ἀδελφῶν margini adscriptum est ἀδελφῶν, nam illud ἀδελφῶν fuisse adscriptum margini, ad exponendum illud ἀδελφῶν, & ex margine (ut fit) in contextum irrepsisse verisimile est.

Sunt vero & nonnullæ lectiones, quæ quavis merito suspectæ esse videantur, tamen eadem illa vocabula non uno in loco leguntur. Ex his est verbum πρῶτον pro πρῶτον.

Sunt denique & quædam ex illis lectionibus quæ quum per se nullo admitti modo queant, si aliquantum adjuventur (hoc autem fit aliquid in illis emendando) dignæ sunt quæ magis aut saltem non minus quam quæ in textu sunt recipiantur. Sed hoc in meis Annotationibus aliquando (deo favente) exemplis planum faciam.

Ut autem interim intelligas lector quanto accuratius in hac editione fuerit à me emendata Vallæ interpretatio, quam in priore, quæ illis typographis pro exemplari fuit: magnum majoris hujus accurationis indicium vel in prima totius libri periodo habes. Magis tamen insigne exemplum occurreret, lib. I, 10. nam ibi si Vallæ interpretationem sequeris, & totum locum attente considerabis, Herodotum sibi non constare, sed aperte sibi repugnare, dicere cogeris. Hæc enim verba, in illa tam celebri historia de Candaule male merito de uxoris suæ pulchritudine, μαθῶσα ἡ τὸ ποιηθὲν ἐκ τῆς ἀνδρός, ἔτε ἀνέβωσεν αἰχμωθῆσα. ἔτε ἰδοὺ μαθῆναι, Laurentius Valla ita vertit, *Hac ut didicit à viro quid actum esset, neque præ pudore exclamavit, neque visa est percepisse*. Quid (respondebunt hic plerique) peccatum à Valla dici potest? Nonne μαθῶσα ἐκ τῆς ἀνδρός, significat id quod apud eum legitur? *ut didicit à viro*. sive, *ut didicit ex viro*. Certe, μαθῶσα ἐκ τῆς ἀνδρός, non aliud significare potest: sed dico repugnare hoc prorsus illi tam bellæ dissimulationi ipsius, quæ his etiam verbis describitur, ἔτε ἰδοὺ μαθῆναι, & quam quum in ea permanisset, sequutus est is quem ex ea sperabat exitus. Sed quæ tamen alia loci illius excogitari interpretatio potest? Aliam nihilominus excogitandam esse ajo: nec tamen aliam (meo quidam iudicio) excogitari posse quam hanc quæ à me margini est adscripta, *Hac ut animadvertit quod à viro factum erat*. Sed tu (dices fortasse) ita interpretando, præpositionem ἐκ cum ποιηθὲν jungis, perinde ac si dictum esset ποιηθὲν ὑπὸ τῆς ἀνδρός. Atque plane novum in Græca lingua hoc esse arbitror. At ego, quid tibi & plurimis fortasse aliis in ea novum est, mihi novum esse nego: atque adeo talis usus præpositionis hujus exempla tibi jam nunc duo, duobus ē locis, cedo. Unus est, ex cod. lib. I, c. 87. ἡ τὸ κτελεσμένον ἐξ αὐτῆς ἰδωρῆθαι. Alter autem legitur eod. lib. I, c. 114. non procul ab initio, ἡ δὲ ἡ ποίησε τὸ πρῶτον ἐκ τῆς Κῆρας. Animadver-

ti autem & Dionem, Herodoti imitatione, aliquoties hac præpositione ita esse usum. Jam considera lector quantum errorem inducat interdum ignoratus tam parvæ particulæ extraordinarius (ut ita dicam) usus. Sed libet obiter & aliud de iis quæ in eodem (I, 10.) sequuntur loco addere. Quum igitur hæc subiungantur, ἔτε ἀνέβω(εν αἰχμυθῆσαι, & hæc ita vertantur a Valla, *neque præ pudore exclamavit*, quasi pudor efficere debuerit ut exclamaret: ego, qui aliam atque adeo contrariam, esse video mentem Herodoti, ita eam expressi *neque exclamavit*, *utpote pudore retenta*. Quinetiam, ut lectori hanc esse mentem Herodoti subindicarem, inter ἀνέβω(εν & αἰχμυθῆσαι, interpunctionem posui. Illa autem verba, ἔτε ἰδοξε μάθῃν, quæ vertit, *neque visa est percepisse*, maluisssem ut vertisset, *neque visa est animadvertisse*: aut *neque præ se sulis animadvertisse*: ut habes margini à me cum præcedentibus adscriptum.

Alia exempla majoris in hac posteriori editione accurationis (& quidem nonnulla haud minus fortasse insignia) circa emendationes interpretationis Vallæ, ipsæmet editionem hanc cum altera conferens, aut annotationes meas legens, invenies: atque in iisdem plurimarum ejus emendationum, margini adscriptarum (quarum plerasque & prior editio habuit) quæ alioqui dubitationem tibi movere possent, reddetur. Simul vero & de quibusdam quæ in ipsa Herodoti dictione (vulgo textum vocamus) vel emendata sunt, vel videntur emendanda, in illis differetur. De emendationibus autem loquor sive iis quas jam prior editio exhibuit, sive iis quas ista nunc exhibet. Emendata porro fuerunt ex veteris quidem exemplaris autoritate plurima, vel potius veterum exemplarium (nam raro absque duorum saltem consensu id facere sum ausus) verum & unus interdum locus ex collatione cum aliis. Sic enim lib. I, cap. 46. ἐς Ἀῆας pro ἐς Σάλας, alio è loco: & lib. II, cap. 40. pro τῇσι repositum τῇ ἴσι fuit, alio itidem è loco. Dicitur autem ἴσι pro ἴσιδι. Verum & quædam (ac non pauca fortasse) emendationes conjecturales in illis annotationibus proponuntur: & quidem nonnullæ quæ nova etiam vocabula Herodoto dabunt: (nova voco quæ antea apud illum non comparebant in illis quæ usquam comparebant exemplaribus) ex quibus sunt ἀλογνώσας & δεσποσωόμενον. sed de illo quidem ἀλογνώσας vix ulla dubitatio relinquitur: at de hoc δεσποσωόμενον relinquitur mihi dubitationem fateor. Reponetur autem hoc δεσποσυνόμενον pro δεσπασόμενον, quod legitur lib. I, c. 59. initio, adjunctum participio κατεχόμενον interposito particulæ & vinculo. Jam vero ex Plutarcho atque aliis qui locos hujus scriptoris citant, emendationes depromuntur. Horum autem in numero est Eustathius suis tum in Homerum tum in Dionysii de situ orbis poematum commentariis. Quinetiam ex ipso interprete Valla nonnullæ emendationes sumentur: quarum tales sunt nonnullæ ut quod in nostra lectione affirmatur, id lectio ejus neget, aut vice versa.

Quod vero ad eam scripturæ inconstantiam attinet, de qua me verba facturum promisi, (unde nimirum fit ut eadem vocabula non ubique eam litteræ aut litterarum mutationem habeant quam dialectus Ionica poscit aut poscere videtur) eam inconstantiam non Herodoto sed librariis, dialecti qua ille utitur, sæpe obliviscentibus, imputandam esse ajo: aut certe nonnullis qui alicubi vocum quæ Ionice scriptæ erant scripturam à lingua communi receptam margini apposuissent. Ut enim à mentione verbi ἐκπλῶσαι (quod sermonis hujus occasionem mihi præbuit) initium sumam, quis credat Herodotum ita inconstantem fuisse ut modo πλώσαι, aut ἐκπλῶσαι, aut δοπιπλώσαι, modo πλεῦσαι, vel ἐκπλεῦσαι, vel δοπιπλεῦσαι diceret? Atque, ut de hac ipsa littera ω loqui pergam, in ejusdem formæ vocabulis, aut etiam iisdem, modo litteram illam ω modo ο habemus, haud enim χεῖων] tantum, sed χεῖον] etiam legitur: itidemque ὀρέωντες & ὀρέοντες. illud III, 157. hoc, IV, 125. Ac scimus tamen à Corintho scribi, Iones ὀρέω pro ὀρέω, itidemque ἰχεῖον] pro ἰχεῖον] dicere. Quinetiam modo hæc littera α, modo η, in uno eodemque verbo occurrit. nam & χρεῖος & χρεῖος legitur. Sic ἰχεῖτο & ἰχεῖτο. Ac quamvis θεῖσας & θεῖσαι pro θεῖσας & θεῖσαι scriptum sit, cum alibi cum I, 8. itidemque θεῖσάμεν, non θεῖσάμεν, I, 59. item alibi ἀξιοθέων pro ἀξιοθέων quumque in his non alia sit mutatio quam litteræ α in η, tamen ἰθῆτο, non ἰθεῖτο, alicubi nostris se oculis offert, mutato etiam ε in η. Atque, ut in mentione mutationis litteræ α in aliam maneam, quamvis μέγαθ pro μέγαθ tot loci nobis exhibeant, eodemque modo alicubi ὑπερμεγάθας pro ὑπερμεγάθας legamus: tamen & μέγαθ locis aliquot scriptum est: ut I, 60. Sic etiam ταμνω dicit, pro τέμνω, vocali α locum vocalis ε tribuens: sed ne hæc quidem mutatio ubique fit.

A vocali α ut veniam ad ε, quum hæc Ionico more auferri à principio quorundam

vocabulorum dicatur, & ἐκείνῳ inter illa ponatur, tanquam κείνῳ non ἐκείνῳ, Ionicum sit: tamen ἐκείνῳ quoque hunc apud scriptorem sæpe occurrit. Sic non solum ὤρων pro ἰώρων, sed etiam hoc ipsum ἰώρων apud eum legimus. Ac ne ὀρή quidem pro ἰορή constanter scriptum est. Utque loquar de iis quibque locis ubi contra inseritur hæc vocalis, præter morem linguæ communis, sciendum est, non μηχανώμενῳ tantum sed μηχανώμενῳ etiam, itidemque μηχανῶν legi.

Ab ε ad η transiens, mutari quidem & hanc vocalem η dico in aliam, Ionico more: sed ne hic quidem constantiam servari. nam quum vox ηὐς Ionicæ dialecto assignata sit, non minus tamen νεὺς, vel νέας seu νέας quam νῆας, seu νῆας apud eum esse scriptum videmus. Ac pro ἡσών & ἡσωνθῆναι legimus ἰσών & ἰσωνθῆναι multis quidem in locis, (in quorum uno ita est allucinatus Valla interpret, ut vii, 18, ex genitivo plurali ἰσόνων, dicto pro ἡσόνων, fecerit gentem quæ *Hessones* diceretur) sed non tamen in omnibus. Quumque pro οἰκᾶ scribi debeat οἰκῆ, tamen & illud interdum occurrit. Sic etiam μανῖον pro μανῖον nec solum ἀτρεκῆν, sed & ἀτρεκῆ. Atque adeo 17, 33. ἀσφαλείης, non ἀσφαλῆης, legitur.

Ad vocalem ι quod attinet, alicubi nec in ipsa lex Ionicæ dialecti servatur. Nam haud tantum εἰμὲν sed ἐομὲν quoque apud eum habemus. Ac initio Terpsichores περὶ αἰθέρος, pro περὶ αἰθέρος, ut alibi καὶ τῶν αἰθέρων. Ac, quum ι sæpe ab Ionibus inseratur, veluti quum ξένῳ pro ξένῳ dicitur, in omnibus tamen ejusmodi vocabulis id factum non videmus. Quumque vicissim in multis detrahatur ι, veluti in Πηγήδεῳ (item in ἰων, in ἰώδεσαν, atque aliis) tamen & Πηγήδεῳ legitur. Et alicubi αἰνί, alicubi αἰνίς legitur. Vocalem ο plerique loci habent in pronomibus ἐμέο & σέο, sed illam (tanta est scripturæ inconstantia) eadem pronomina non minus frequenter coguntur relinquere, ejus locum occupantibus ἐμεῦ & σεῦ. Eodemque modo participii ποιοῦμενῳ locum sæpe à ποιδόμενῳ occupari, idemque in aliis hujusmodi participiis, quinetiam in ipsis verbis, fieri videmus.

Vocalis υ non minus habet & ipsa quod queratur. Quum enim quodam suo jure debeat cum vocali ο, ad efficiendam diphthongum, coalescere, in plerisque vocabulis, & quorum numero est ὄνομα pro ὄνομα, (quod idem juris cum ὀνομασθῆναι & ὀνομάζω commutatur:) en tibi nihilominus ὀνομάζων, non ὀνομάζων, I, 44.

Nec melior est vocalis ω, quam aliarum conditio: quum eam ex verbo πένω, superveniens ε sæpe expellat, ut dictum est: nec ζῶν semper, sed plerumque ζῆν, scribatur.

In ultima vocali ultimus sit meus hoc de genere inconstantia, qua leges Ionismi violantur, sermo: (alioqui enim, quo plura de illa dico, eo plura superesse dicenda video) donec non solum has lectiones διαφασίας (ut Herodoti vocabulo utar) proferre, sed de iis judicium ferre vacet.

EX EJUSDEM H. STEPHANI PROLEGOMENIS

aliis ibidem, de opera à se præstata in secunda editione, quam in nostra sequenti sumus.

Ac primum quidem, ad eos quod attinet quibus sine cortice natæ in Græcorum scriptorum lectione datur, id est, qui interpretis operam, tanquam χρεώμενοι cuiusdam, non requirunt, (quamvis multo pauciores in Herodoto & Thucydide, quam aliis, eam non requirere notum satis sit) sed ceteris ad hanc lectionem admimiculis esse contenti possunt: non eas tantum quas antea diversas scripturas (ut Græci διαφορὰς χαρακας appellant) exhibui, sed numerum earum auxi: & censura adhibita, quasdam exautoravi: non tamen ita ut amandarem, sed tantum ut loco suo motis alium minus honorificum darem. Ex ipso enim textu (ut hodie moris est vocare) in marginem transtuli. Sed quasdam vicissim majore dignas honore judicavi, ideoque eas hinc illuc transtuli. Jam vero & plerosque locos emendavi, qui tibi facessere alioqui negotium poterant: & quidem haud parum negotii nonnulli. Quorum in numero est hic qui in Euterpe cap. 40. legitur, ἐπὶ τῷ περὶ τῆς αἰθέρας τῆς, ἢ ἐπὶ τῷ κατὰ τὴν, δύσει τῷ βῆν. Quam enim illa vocula τῆς non torqueat? cui crucem non figat? Sed esto, verisimilem posse videri hanc emendationem, unde tamen tantum confidentiæ (dices) ut eas voculas τῆς τῶν margini non adscriperis, sed ipsis Herodoti verbis inserere ausus fueris? Quoniam Herodotum ex Herodoto me emendare, vel (si mavis) Herodotum esse sui ipsius emendatorem, videbam. Ita enim ille in sequentibus, eadem in Musa, paucarum paginarum inter-

tervallo, cap. 61. ἐν δὲ δυοῖσι πόλεσι ὡς ἀνάγκη τῇ ἰσὶ τῶν ὀρθῶν, ἔρη) πλεονέκων μοι. τὴν δὲ
 δὲ δὴ μοι τῶν δυοῖν πάλιν ἔπαυται, μοι. Sunt vero & alii loci quibus male affectis ex
 ipso Herodoto medicinam adhibui. Sed superesse fateor qui eandem à me aut ab alio
 quopiam opem exspectent. Parum autem absuit quin & alium quendam emendare mihi
 permiserim: suum illi vocabulum, antiquum certe, & multorum auribus, etiam in
 Græca lingua valde exercitatorum, insolens futurum, restituendo. Id autem est ἀλ-
 γράς. Nec dubito quin, si de hac emendatione, tanquam ex nimia fiducia profici-
 scente, accusatus fuissē, causæ meæ patrocinium Hefsechius suscepisset. Sed (ut opi-
 nor) nec Hippocrates Ioni, quum me scriptori Ioni operam præstantem vidisset, opem
 vicissim præstare mihi recusasset: præsertim quum eodem & ipse vocabulo utatur, pau-
 lo quidem alium sed tamen non alienum ab eo quem apud Herodotum habuisset, dans
 ei usum. Ut taceam, non absimile vero esse, utrumque ab illo, Hippocrate inquam,
 datum ei usum fuisse. Est vero & alius quidam nostrī historici locus, qui vocabulum
 quoddam non minus Hippocrati quam Homero usitatum requirere videtur: ut in meis
 annotationibus (deo favente) declarabo. Immo quid obstat quominus jam nunc illam
 saltem libri illius portiunculam (aut siquid portiuncula minus dici potest) repræsentem?
 Scito igitur agi de hoc loco, quem habes lib. II, cap. 47. οἱ δὲ πέντες αὐτῶν, ὑπὲρ ἀσθενείας
 βίης καὶ ἰσχυρῶς πλάσσειν ὅς, καὶ ὀπλήσαντες ταύτας, θύουσι. Nam quum in Aldina ista pariter &
 Basiliensi editione habeamus, ὑπὲρ ἀσθενείας βίης τε τινὰς πλάσσειν ὅς, quid vetat quomi-
 nus quis pro voce βίης scribendum βουῖς suspicetur? Saltem è scriptura qua nihil signi-
 ficari potest, aliam quæ non incommodum sensum habeat, efficiet: idque minima cum
 mutatione. Talem autem mutationem, id est minimam sive levissimam, quum sufficere
 ad quorundam locorum emendationem viderem, pro religioso supersticiosus esse nolui.
 Atque hinc factum est ut in hac posteriore editione (hoc exemplo contentus ero) pro
 ἀπὲρ πέντες scribere ἀπὲρ πέντες non dubitaverim, lib. II, cap. 94. quum manifestum sit ἀπὲρ
 πέντες esse quod Dioscorides ἐξὶ πέντες dicit. Adscripta autem margini lectio ἀπὲρ πέντες, quæ
 nihil potest significare, fieri potest ut ex alia manarit, aliis litteris scripta, sed eandem
 tamen pronuntiationem (ut jam pridem litteris diversis eadem pronuntiatio dari cœpit)
 habente: ac audiens aliquis verbum ἀπὲρ πέντες (quod esse poterat expositio illius ἀπὲρ πέντες)
 non illo modo scripserit, sed hoc, ἀπὲρ πέντες.

Jam vero & commoda quorundam locorum interpunctione magis etiam quam antea
 lectoribus commodasse, & labore illos levasse, ex ipsa collatione apparebit. Alicubi ta-
 men eorum diligentia hoc reliqui, ut quam interpunctionem in annotatione margini
 adscripta sequutus essem, eam in ipsis Herodoti verbis (nisi forte à me dissentirent) se-
 querentur. Ac hujus etiam rei exemplum suggeret illa ipsa quæ modo proposita fuit pa-
 gina. In eadem enim, lib. II, c. 95. legitur, τὴν δὲ νύκτα αὐτῷ χρεῖται ἐν τῇ ἀναπαύσει καὶ
 τῇ. ὥς τὸν τὴν ἰσχυρῶς τὸ ἀμφιέχον: sed tamen sequendo ea quæ margini adscripsi, post
 χρεῖται ponenda est τὰς αὐτῶν σιγμῇ, at post καὶ τῇ, tantum ὑποσιγμῇ. Fateor interim me si-
 mul etiam mutaturum libenter αὐτῶν in ὅτω.

Paulo post.

Ad eos autem ut veniam, quibus contra sine cortice natæ in Græcorum scriptorum
 lectione est negatum, eos qui sine Theseo è multis illorum locis emergere non possunt,
 eos qui duce filo, ut in aliquo labyrintho, sua ponere vestigia necesse habent: multo
 plus & ipsi huic editioni, quam priori, se debere, merito fatebuntur: quum me in
 multo pluribus locis interpretationem Vallæ emendasse, in quibusdam in meipsum et-
 iam, ad emendationem quod attinet, inquisivisse animadvertent. Hoc enim de quibus-
 dam locis posse mihi videor dicere, ubi quæ me non satis tum temporis oculatum sub-
 terfugerant, à me nunc, ceu facto oculatiore, deprehensa fuerunt. De locis tamen iis
 non jam loquor, ubi tales erant commissi errores quales in nominum quorundam inter-
 pretatione: qui nimirum sunt eorum è genere quos μεταμορφώσις sive μεταμορφώσις ap-
 pellare soleo, quod metamorphoses, & miras quidem eas, in quibusdam scriptorum
 Græcorum locis interpretandis faciant. Atque horum è numero unus est ubi nomen ἡσ-
 σονες, quod sonat inferiores, seu viribus minus valentes, mutatum fuit ab interprete in
 nomen populi omnibus geographis, omnibus historicis incogniti: quum is ab illo voce-
 tur Hæssones. Locus ille est in Polymnia, c. 18. ἰδὼν τε ποταμὸν καὶ μεγάλα πρὸς αὐτὸν πρηνήματα
 ὑπὸ ἡσόνων. ubi vide quæ margini adscripta sunt. Ac eodem modo cod. lib. c. 93. no-

men vel potius pronomen relativum οἷτις, quod respondet Latino *quis*; videbis transformatum in quandam populum. ita enim ille, *quos prius appellatos fuisse Hæcines, dictum est*: quum verba Herodoti (de Caribus loquentis) hæc sint, ὅτοι δ', οἷτις πρῶτον ἐκαλέοντο, ἔξηναν. Sonant vero hæc, *Hi autem, quinam* (id est, quo nomine) *prius vocarentur, dictum est*. Sic lib. 1, c. 176. vides, ex ἰσιῶν, quod Ionica dialecto dicitur pro ἰσιῶν, ab ἰσία, (cujus nominativus singularis est ἰσίη, quo significatur *familia*) quandam populum seu quandam gentem ab interprete nobis fieri, cui nomen sit *Istia*. Atque his adjiciendus est mons *Hirus*, per eandem metamorphosin factus, lib. 1, cap. 80. nam ibi legitur, *qui è monte Hiro matris Dindymena lapsus*. ubi admonitiunculam margini adscriptam vide. Quod si ad aliud genus errorum interpretis à me emendatorum veniendum sit, illi non cedens, quin potius id superans, de nullo potius hoc dici posse existimo quam de eo ubi contrarium omnino sensum verbis autoris dat interpret. Exemplum quod in mentem venit primum, est in Euterpe, cap. 167. hæc enim exhibet ista Herodoti verba, ἡἰσα δ' Κορίνθιοι ὀνομάζουσιν τὰς χειροτέχνους, à Valla sic interpretata, *Corinthii quoque minimi faciunt opifices*: quum Herodotus contrarium de Corinthiis testetur, eos nequaquam minimi facere opifices, vel potius, contemptui habere. Aliunde autem non contigit tam magnus error quam ex non intellecto verbi ὀνομάζω usu: sicut nec compositum ex hoc factum καὶ ὀνομάζω intellexit Euterp. cap. 136. ubi exstat inscriptio, cujus principium hoc est, ΜΗ' ΜΕ ΚΑΤΟΝΟΘΗΣ ΠΡΟΣ ΤΑ'Σ ΛΙΘΙΝΑΣ ΠΥΡΑΜΙΔΑΣ. nam has voces ille ita reddit, *NE ME LAPIDEIS PYRAMIDIBUS COMPARES*. Ubi illum videri aliud verbum quam καὶ ὀνομάζω legisse, dixi in iis quæ margini adscripta sunt: sed quum ne illius quidem verbi ὀνομάζω significationem assequutus sit, facile mihi persuadeo, non aliam eum lectionem illic sequutum esse, sed idem ei in illo etiam verbo quod ex hoc compositum est usuvenisse. Quis igitur est illorum verborum sensus? Illorum regis Asychis verborum sensum (lectores enim ibi suspensos reliqui) esse hunc arbitror, *NE ME CONTEMNAS PRÆ LAPIDEIS PYRAMIDIBUS*. Vel, *Ne me asperneris*. Ceterum, ad priorẽ illum quod attinet locum, quem Valla ita vertit, *Corinthii quoque minimi faciunt opifices*, suam ei interpretationem vel hoc reddere suspectam debebat, quod ulla vix artificia magis celebrarentur quam quæ Κορίνθιουγῇ (eo modo quo Ἀττικουγῇ, & Μηλσιουγῇ, & Ναξιουγῇ) nominabantur. Haud scio autem an ex ullo nobis clarius & certius esse id possit loco, quam ex Actorum apostolicorum capite XIX. Ibi enim quidam nomine Demetrius vel ex uno artificio procudendi templa Dianæ argentea (sive thecas templi effigie, aut scriniola, sive nummos celeberrimi illius templi formam repræsentantes, aut alias ejus imagines, intelligere oporteat) magnum artificibus præbuisse quæstum dicitur. In dubium igitur vocari non potest quin mea quam vera est, tam falsa sit illa meæ contraria interpretatio. Quod si librum hunc evolvere libeat, alios plerosque locos invenies ubi meam itidem interpretationem, & quidem alteri omnino repugnantem, propono. Taceo de locis ubi Latina ejus verba negant quod Herodotus ait, aut vice versa: sed ita ut id è lectione contraria nostræ contigerit, eique imputari debeat. Ac fateor posse alicubi, utri potius lectioni acquiescendum sit, dubitari: atque hæc, ut opinor, incidere dubitatio poterit non procul ab initio Cliūs, cap. 24. ubi de Arione legimus, ἡ Ἀρίωνος ἐστὶν ἀνάθημα χάλκεον, & μέγα, ὅππῃ Ταινάρῳ. contra enim, χάλκεον, μέγα, legisse Vallam videmus. At eod. lib. cap. 37. vicissim negationem ille habet ubi nullam habemus. nam pro Σοφῶν χρεωμύθων λεκτὸν ab illo fuit σὺν Σοφῶν χρεωμύθων.

Verum, ut de locis in quorum interpretatione peccavit, verba pergam facere, eorum in numero nonnulli sunt ubi hoc inde contigit, quod non animadverteret verbum quodpiam usum quandam Herodoto, aut certe ejus dialecto, peculiarem habere. ut 1, 45, *συγινωσάμεθα*. Nam & activam vocem *συγινωσκν* longe aliud sonare passim apud hunc scriptorem, quam *ignoscere*, in recensione & expositione quorundam ejus vocabulorum à me aliquot exemplis ostensum fuit. Minus autem quis miretur fortasse illum *ἑπιστάλῳ* reddidisse *epistolam*, lib. vi, c. 50. quum potius *mandatum* significare videatur. Ac fallitur Eustathius in eo quod credit, vocem *ἑπιστάλῳ*, quæ apud Æschylum id sonat, pro *ἑπιστολῳ* positam esse, adjectione litteræ *ε*. quasi vero à verbo *ἐπιστάσθαι*, quod Homero usitatissimum est, deduci eam necesse foret, ac non *ἐπιστάλῳ* quoque, & quidem in soluta etiam oratione, cum usum haberet. Qua de re si quis cum Eustathio dubitat, omnem utrique meus Thesaurus Græcæ linguæ dubitationem tollet.

Inter illa autem de quibus nunc demum in hac posteriore editione monui, est quidam usus præpositionis *ἐκ*, qui non animadversus fecit ut in eorum interpretatione quæ de Cambyse & Gyge

Gyge narratur, 1, 10. aliquid sit absurdum ex eo quod, ubi dicitur, *μαθῶσα δὲ τὸ ποιεῖν ἐν ἡ ἀνδρῶν*, interpretor non viderit, intelligi debere, non *μαθῶσα ἐν ἡ ἀνδρῶν*, sed τὸ ποιῆσαι ἐν ἡ ἀνδρῶν: ut ostendit in iis quæ recensio et expositioni vocabulorum hujus scriptoris subjunxi.

At eorum est numero de quibus in annotationibus agitur, est quod dicitur de Persis, 1, 133. *μεθυσομένοι δὲ ἰσθμῶν* *βυλὸν δὲ τὰ πρὸ αὐτῶν πρηγμάτων*. Nec enim eos tantum facere injuriam Herodoto arbitror, qui ista ex eo afferunt, at quæ subjungit tacent: sed eos etiam qui *μεθυσομένοι* interpretantur *ebrii*: ut intelligamus, Persas, quum jam sunt ebrii, de rebus, maxime seriis consultare. Cur enim *μεθυσομένοι* pro *μεθυοίτες* accipiamus, potius quam id quod proprie sonat intelligamus? Id vero non aliud est quam *dum se inebriant*. Quantum autem sit discriminis inter eum qui ad ebrietatem iter facit, eumque qui jam iter illud confecit, atque ad eam pervenit, cui libet judicandum relinquo. Tantum certe discriminis est quantum inter eum qui urbem quampiam oppugnat, & eum qui jam expugnauit. Quæ comparatio est eo aptior, quod is etiam qui se inebriat, mentem suam velut oppugnat, & de statu suo deturbare conatur: at postquam hoc effecit, jam dici potest eam expugnasse. Quam obrem non video quid obset quin participium illud *μεθυσομένοι* interpretemur (si verbum, verbo reddere nolumus) *inter pocula*, aut saltem *inter larga pocula*. Quod *ποινῆναι τε* esse fatetur: quamvis Livius largius vinum etiam dicat. *Largiore vino* (inquit) *usus*. Nec vero videtur contra me facere quod sequitur, de eo qui domui in qua sunt præest, proponente postredie quod ipsis in ea consultatione potatoria visum fuit. Proponit enim tanquam iis qui e mensa (si tamen ea tum utebantur) tandem nonnisi ebrii surrexerint, ideoque illorum quæ à se statuta fuerint, recordari haud queant. At nihil obstat interim (meo quidem iudicio) quin intelligamus illis inter larga pocula, & tamen antequam essent ebrii, consultantibus, ebrietatem solitam supervenire. Sed viderit alius quispiam quid pro Persis afferri possit, super eo etiam quod subjungitur, & quomodo illud quoque factum ostendi minus absurdum queat quam prima fronte videatur: τὰ δὲ αὖ τήσδε ἀποβελόντων, *μεθυσομένοι* *ἀποβελόντων*.

Exhibebunt porro illæ annotationes meæ, deo favente, & quorundam locorum emendationes, ex conjectura: quandoquidem vetero exemplari (cujus etiam expectatio fecit editionem hujus scriptoris differre) video me ante bellorum nostrorum finem, potiri haud posse. Atque ut hujus quoque operæ aliquod tibi velut *γέμα* interim præbeam, quandam loci quem habet Thalia, c. 130, proponam. Nam ibi pro *ἐπὶ πύλαις* scribo *ἐπὶ πύλαις*, levi cum mutatione, sed ejusmodi tamen, ut quum ex illo *ἐπὶ πύλαις* nihil nisi ineptum elici possit, (præsertim si quis Vallæ interpretationem sequatur) contra in *ἐπὶ πύλαις* non dubitem quin Herodoti mentem habeamus.

Eodem in opere, eademque opera, de illa quoque scripturæ diversitate agam, qua sit ut ejusdem vocabuli scriptura modo dialecti Herodoti, id est, Ionicæ, legem servare, modo ab ea discedere videatur: & è duabus tribusve (tot enim sunt interdum) quam potius recipiendam arbitror, declarabo. Interim certe adeo in hac parte nihil mutare sum ausus, ut in ipso etiam principio *Ἀλικαρνασῶν* retinuerim, & in *Ἀλικαρνησῶν* mutare noluerim: quamvis sit *Ἀλικαρνησῶν* 11, 4. & *Ἀλικαρνησῶν* 111, 104. In eo quidem magna est constantia, quam valde quis mirari possit, quod nusquam (si memoria non me fallit) genitivo Ionico, id est, in *οιο* desinente, utatur: sed quemadmodum prima totius operis vox est *Ἡρόδοτος*, non *Ἡρόδοτιο*, sic alibi alia virorum nomina illo non hoc scripta modo, & *Νέαις*, non *Νέαιο*, *Ποταμῶν* itidem, non *Ποταμῶν*, atque adeo *λόγος* etiam, non *λόγοιο*, habeamus.

Sed quamvis de multis te monuerim, non dubito quin aliqua quæ in eorum esse numero debebant, mihi exciderint: quod si ita est, suus illis eodem in opere locus erit.

Jam vero, quoniam, si *αἰδοίη* *λέγειν* non oportet, multo minus, *ἐρᾶν* *λέγειν*, quid attinet, quæ hæc EDITIO POSTERIOR adjuncta priori habeat dicere? Sed ea quidem quæ huic Herodoti libro præfixa sunt, partim mea, partim Joachimi Camerarii, fuerunt tantum locupletata, & quidem ea in parte quæ mea est: at quæ subjuncta, DE LEGIBUS ET INSTITUTIS TAM PERSICIS QUAM ÆGYPTIACIS, ex variis scriptoribus sumpta, nunc primum adjecta sunt. At poterant tamen (inquires) ex aliis etiam alia quædam sumi. Poterant, fateor: sed iis quæ præcipua videbantur, esse contentus volebam.

EX EJUSDEM H. STEPHANI PRÆFATIONE IN PRIMAM EDITIONEM.

Herodoteæ autem historiæ virtutes non ex ore meo, sed Joachimi Camerarii, omni genere doctrinæ celeberrimi, accipies. Quem ego virum cum antea plurimum dilexi,
(ut

(ut vicissim ab eo plurimum mediligi animadverti) tum vero ex quo ipsum quoque vehementi amore Herodotum complecti cognovi, illa certe amoris in Herodotum nostrum societas, pristina illam amicitiam, quantum augeri potuit, tantum auxit. Quod si lectis illis Camerarii de Herodoto scriptis aliquid tibi oculi superfuerit, meæ etiam editioni Latinæ interpretationis præfixa quædam à me ejusdem argumenti invenies: in quibus satis prolixè illis respondeo qui mendacem esse Herodotum mentiuntur: adeo ut præfationem illam, apologiam Herodoti ideo inscribendam censuerim. Inter alia multa ibi, miram illam historiam & quæ præ ceteris omnibus judicari fabulosa posset, de Scythis servis qui dominis absentibus in uxorum illorum possessionem involarant, tandemque quum iusto prælio repelli ab armatis dominis non potuissent, solis flagellis repulsi fuerunt: illam inquam historiam annalibus posterorum (in his enim & Moschovitæ numerantur) testatam ad hunc usque diem extare leges: detortis duntaxat (ut sit) nonnullis facti circumstantiis. Leges item, quod de Thresis mulieribus narrat Herodotus, eas excedentibus è vita maritis comites se certatim offerre, simili Indicarum mulierum facto (cujus testes oculati hodieque extant) confirmari. Quid quod illa de mulieribus Babylonicis historia, quæ viris extraneis semel in vita se prostituere necesse habebant, Jeremiæ Prophetæ testimonio confirmatur? Quod autem ad quasdam de rebus levioribus historias attinet, (in quibus tamen non minus fides ejus suspecta est) eas ab aliis quoque scriptoribus, addito non ejus sed aliorum testimonio, referri scimus. Cujusmodi est quod de Amasidis thorace apud hunc nostrum historicum legimus. ab illo enim proditum est, unamquamque ejus ἀπειδόνω, quamvis alioqui ἰσχυρὰ λαπύω, habuisse in se ἀπειδόνως τελευτήσας & ἐξηκοντὶα πάδας φαιεγίς. At Plinius nullam Herodoti mentionem faciens, certam tamen huic rei fidem affert, quum ita scribit, *Mirantur hoc, ignorantes in Egypti quondam regis (quem Amasin vocant) thorace, in Rhodiorum insula ostendi in templo Minervæ CCCLXV filis singula fila constare. quod se experientem nuper Roma prodidit Mutianus ter consul: parvasque jam reliquias ejus superesse, hac experientium injuria.* (Taceo insignem errorem quem interpretes hic commiserat, ἀπειδόνως non fila sed venationes interpretatus.) Hæc ego aliaque hujusmodi mecum reputans, & mendacem tamen subinde vocari Herodotum audiens, hoc epigramma inter scribendam illam apologiam, in calumniatores illos lusi, tanquam ipsum Herodotum compellans:

Ἀφρον ὅς ψάδω σε καλεῖ, ὅτι πείθειαι ἄλλα.
 Καὶ τί γὰρ εἰ ψάδω ψάδεται ὅς σε καλεῖ;
 Εἰ δὲ παλαιὰ λέγῃ δεδοκέναι αὐτὸς ἄμεινον,
 Ἀφρον & ψάδης δίδως ἄλλωκεν ἰόν.

Huic certe potissimum scriptori id accidit quod præ quovis alio metuisse videmus, nimirum ne mendacis à posteris nomen acciperet. Sed si quæcunque incredibilia videntur (dum ea experientia nostra vel sensu nostro sive ingenii captu metimur) mendacii insimulanda essent, quam multa in sacris historiis, quæ tam certæ sunt fidei, mendacii insimularentur? Quem autem librum post sacrosanctos illos habemus in quo res adeo magnæ commemorentur? in quo providentiæ potentiæque divinæ, quæ superbos deprimit, tot tamque luculenta exempla conspiciantur? ubi regum, potentissimorum alioqui (quorum & ipse superbiam ac vesaniam nobis ante oculos sæpe ponit) regnorumque adeo horrendæ everisiones narrentur? Quis est ex quo certius sacra chronologia cum profanis historiis conciliari possit? Adde etiam (quod vel maxime commendare nobis hunc scriptorem debet) qui religiosius de divina providentia & quidem valde similibus verbis, interdum etiam iisdem, loquatur? Omitto, prisca illius sæculi simplicitatem, & humile (in quibusdam etiam regibus) vitæ genus eodem nobis modo utrobique describi. Omitto & hoc, nullum usquam extare apud Græcos autores scribendi genus, quod (ut in omnino diversa lingua) ad Hebraici brevitatem simplicitatemque magis accedat. Nemo certe est qui quum legit apud Herodotum hanc inscriptionem, *Amasis Polyerati ita dicit*: item, *Mardonius hac dicit*: non possit usitatum prophetis præsertim stylum agnoscere, *Hæc dicit Dominus Deus*. Nemo est item qui quum Herodotum ita ordientem suam historiam audit, *Herodoti Halicarnassei historia editio hac*: de qua interpretatione alibi dicendum erit) simile esse hoc Esaïæ exordium fassurus non sit, *Visto Esaïa filii Amos*. Nec non istud Jeremiæ, *Verba Jeremia filii Helcia*. Cui simile est omnino apud prophetam Amos, *Verba Amos*.

Jam vero quod ad Homerum attinet (ut à sacris ad profana veniamus) quisquis lectionis illius studiosus est, ad eam profecto neque magis compendiarium neque magis expeditam viam, quam hunc autorem pervolutando, sternere sibi potest: nec aliunde melius quæ apud Homerum Ionica sint, & quæ non tam Ionica quam poetica, cognoscere. adeo ut qui sit φιλόμηρος, cum esse etiam φιληρόδοτον, rationi consentaneum sit.

ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΩΝ ΗΡΟΔΟΤΕΙΩΝ Λ Ε Ξ Ε Ω Ν.

Ex ms. codice Melchioris Haiminsfeldii Goldasti.

ΝΕΛΗ· χρήση.

Α'ναξυρίδας· τὰ βαθία ἔ βασιλικὰ
ἤ ὑποδημάτων.

Α'υλός· ἑδῶ ἀκολούθησιν ὀρχήματα.

Α'νακώς· ἐπιμελῶς, φυλακτικῶς.

Α'βρόν· κελόν, αὐθαδὲς, τρυφερόν.

Α'νασιμῆν· δαπανῶν, ἀναλίσκην.

Α'νεγναζεν· ἀνέπτεν, ἐδίδαξεν.

Α'ντίξον· τὸ ἐναντιώμενον.

Α'λεξομήνης· ἀμυνόμενος.

Α'ρεδīs· φαιέρεται ἢ τὸ βέλῳ.

Α'πίσας· ἱκανώζας.

Α'φιδέας· ἀλύσις· οἱ ἦ, ψέλια.

Α'ποφρίω· τίω τελευτήσω τιμῶ ὑπὸ τῷ δέλιω
τοῖς διαπύτοις.

Α'πολημοίρεται· αἰτίμας.

Α'πεμαζίζεν· ἐμώρηνεν.

Α'πηλικέστερον· πρεσβύτερον.

Α'μύσσην· ταρασσέην, ἰλκῶν, ξέην.

Α'νδρόσφιγλα· σμύθειον ἀνθρωπῶ ἢ σφίγξ δη-
μιουργημα.

Α'λεμωρηί· ἦγυν κατὰ φρονήζας.

Α'νδρόγυνῳ· ἐραφροδίτῳ.

Α'μβολάδην· καθ' ὑπερβολῶν.

Α'ιγίς· ἡ δὲ βουε φορεῖται δορεῖν.

Α'νθέρικας· τὴν καυλὸν τῷ ἀσφοδέλων.

Α'γνηλαίην· διώκην, φυγαδίζην, ἐπιβλήν, ὑβρίζην.

Α'χαίρειση· τὸ πρὸς χάριν τοῖς πολλοῖς ζῶν, ἢ
τὸ ἐπιδόξας χρημάτων ποιῶν.

Α'φλασον· τὸ ἄκρον τῷ πρύμνης.

Α'ρθμία· φίλια.

Α'ιωρηθέντες· μέλει μελέντες.

Α'ναρεόμενον· τὸ ἐν γαστρὶ συλλαμβανόμενον.

Α'κανθοπλήξ· ὁ πληροσόμενος.

Α'βιῶ· ὁ πολυβιῶ· ὡς ἀβύλῳ, ὁ πολυβύλῳ.

Β'υσός· βυθός.

Β'άρις· ναῦς.

Β'υπόρεται· ὁ βυθὸς μετὰ τὴν.

Βαλανάγρεται· κλείς.

Γ'αυλός· πλοῖον Φοινίκιον. ἢ φρέατῳ ἀντλη-
τήριον, ἢ γαλακτοδόχον αἰγείον.

Γ'εωπείναι· οἱ γῆς πρὸντες ἔσονται.

Γ'νωσιμαχέην· τὸ γινῶναι τίω αὐτῷ ἀδένειον ἢ
ἐναντίον τίω ἰσχύον.

Γ'οργύρη· δεσμώησον ὑπογυν.

Γ'υμνοπαδία· ἐορὴ ἐν Σπάρτῃ, ἐν ᾗ γυμνοὶ χορεύ-
ονται.

Δ'ημέγεργοι· εἰς τὸ δημόσιον καίμενοι.

Δ'ιδύρεται· ὅμοιος εἰς Διόνυσον.

Διασφᾶγες· αἱ διεσῶσαι πέτραι.

Διφοφορούμενος· φορέας φορυνόμενος.

Ε'γχείψαι· ἐμπερῆν, περυσινάσαι.

Ε'σθηθίαντες· ὑλισαντες.

Ε'νηθήρηται· ἐνδωχθήρηται.

Ε'λόχιζεν· εἰς λόχους κατέταξεν.

Ε'υλέων· σκωλήκων.

Ε'πιφορήματα· τρεγγύματα.

Ε'πίλαμπῳ· κατὰ φανῆς.

Ε'παίσις· φανερός.

Ε'πιπλα· ἡ μὴ βεβαία κτῆσις, ἀλλ' ἐπιπόλαια.

ἐπιπλα ἔ τὰ ἐπάνω τῷ σωματι.

Ε'υτοκῶ· ῥαδίως ἐργασμένα.

Ε'νώσας· ἐνωσας.

Ε'υμάρεται· ἡσυχία, δύκολία.

Ε'μβολῳ· χάλκωμα ἐκλήθμενον πρὸς τὴν
πρώτην ταῖς ναυσίν.

Ε'νάρες· οἱ ὀπλῖται.

Ε'φεδρον· ὀπλῖτην.

Ε'πίσιον· ἐποικον, κατὰ λυμῶν.

Ε'κνιζεν· ἔδωκεν, ὥστε τῷ πύας.

Ε'ναγίζεν· χορὰς ἐπιφέρειν τοῖς καλοῖχομένοις.

Ε'δῶλοις· ὑποστράματι νηός.

Ε'κνύρην· ἔτυχε.

Ε'πικάρειον· πλάγιον.

Ε'πισφειώσας· ἐπιμελῶς.

Ε'λῶν· ἐλάσας.

Ε'παρησάμενῳ· ἀνακινήσας.

Ε'νωμοία· τάξις πρὸς τοῖς Ἀθηναίοις.

Ε'ρμῖς· ὁ κλινόπυς.

Ε'λῦρον· σκέπη, δέσμα.

Εἰρῶ· πρὸς Λακεδαιμονίοις ἐν τῷ πρώτῳ ἐνιαυ-
τῷ ὁ παῖς ῥωβίδας καλεῖται, τῷ δὲ δεύτερῳ περ-
νομιζόμενος, τῷ τρίτῳ μικιζόμενος, τῷ τε-
τάρτῳ περπατῶν. τῷ πέμπτῳ παῖς, τῷ ἕκτῳ
μελείρην. Ε'φ' ἐβόλῃ ἢ παρ' αὐτοῖς ὁ παῖς ὥστε
ἐτῶν ἰδί μίχεται. Βαρυόνως ἢ τὸ μελείρην,
ὥστε πυθμῶν ἀπύθμην, αὐχλῶ ὑψαύχην.

Ε'πίδοξα· ἀντὶ τῷ προσδόκιμα.

Ε'υεση· ἡ ὀνημερία, ἀντιεστία· ἡ κατὰ τὴν τῷ
ἐν τῷ Διῳγενῇ. Διογενῆος ἀντὶ τῷ σ' ἡράφ.

Ε'πιδῶ· μίτρας, ζώνη.

Ζ'ύγαις· καθίδραις.

Ζ'ώνη· περφυρῶν ἐνδυμα.

Ζάκορῳ· νεωκόρῳ, ἱερέως.

Η'μεκλίων· δυσφορῶν.

Η'βηδόν· μετ' ἰσχύῳ, μετ' ἀκολούσιας, δε-
χιδόν.

Η'λυσιν· ἱφθον, πορείαν.

Bbbbbb

Γλη·

1. scr. ἀμφιδ. 11, 69. 2. scr. ἀμφιδ. 11, 109. 3. f. ἀμφιδ. 111, 108. 4. scr. ἀμφιδ. 11, 58.
5. scr. ἰδωλ. 1, 24. 6. Scribendum puto ζήσας & refero ad Z. vide 11, 69, & 75.

Ιλη· πάξις ἰππική, συστραφή.

Ιθαρχαῖς· οἱ γησῖαι παῖδες.

Ισία· δάπνα.

Ιακχαῖς· λέγναι, φλυαρεῖς.

Κνάφθ· ἀκανθα ἔλκυσμα ἱμάτια.

Καῖτελεα· τὰ ἀναλωμένα, καὶ συνιδρῖαι.

Κνυζημάτων· γοεῶν ὑποφθεγμάτων.

Κορύνη· ξύλον ὀθριαμπές.

Κρέξ· ἐρεος δυσσιάνισον τοῖς γαμῦσι.

Κάπτιονες· ὑποδοχόμενοι.

Καινῦν· τὸ χρήσασθαι λόγῳ καινῷ.

Κομιδή· ἀνάσσεις, ὀθριαμπές.

Κέρκερθ· νεὸς εἶδθ.

Κληρεῦες· γεωργοί.

Κρησφύγιον· κατὰφυγή, ὀχύρωμα.

Καῖγινίων· καλαῦαν.

Καλιερεῖδθ· θύειν.

Κυμαῖωγή· ὑπαγωγὴ, αἰγιαλός.

Κυρεασίας· τιάσας.

Λάκη· πάθος πρὸς ὅλον τὸ σῶμα.

Λαύραι· ῥυμαι, ἀμφόδια.

Λίνον· λύσας χορδή, ἢ ὑδῆς ὄνομα.

Λάξιν· λήξιν, μελισμὸν, κλήρον.

Λάσθ· αἰχμήν.

Μετέξετεροι· τινές.

Μύδρον· σίδηρον ὄργανον.

Μελεδανοί· φρονίσιμα.

Μυχοί, κατὰδυσθ.

Νεοχμῶσαι· νεύει κηρύσαι.

Ναυλόχιον· λιμνὴν.

Ξενίλιν συνεθήκατο· ὡς ξενίλιν ἰδαρφέατο.

Οῦρεθις νόμος· τρόπος μελωδίας.

Ούδρον· ὄρεθσία.

Οῦχανα ἀσπίδων· πόρπακες ἐ δεισμοί.

Οὐ κατὰπρὸξεδθ· πρὸξικα ποιῆσαι.

Οργίσας· μαλαξας.

Οισύπη· ῥυπαρὰ πρὸςβάτων ἔλαια.

Οὐκ ἰκνομήτως· ἐ πρὸςσηκόντως.

Ούτος· τὸ πρὸς τὰ ὕδατων αἰγυῖα πολύπην ἐ συστρεφόμενον.

Ορχηδόν· ἡδιδόν.

Πηκτίς· ὄργανον, ψαλτήριον.

Πεασοί· ψῆφοι.

Περύλακτον· δεισμοθέτιον, θόλος, καὶ ἢ ὅτε θήκη.

Πρόχυσις· τὸ ὑποσπῆσαι.

Πρόπολος· νεοκόρος. μετὰ ὅς, ὁ δῆλος.

Πάταικοι· θεοὶ Φοινικικοὶ ἐν ταῖς πρύμναις ἰδρυμένοι.

Παλάδας· τὰ ἐκ τευγὸς πλάσμαια. κυρίως ὅτι ἢ ὅτε σύκων ἐπάληλος θείας.

Πελοφορηθῖ· αἰκτὰ.

Πρόξιοι· πρὸςάται.

Πολέμαρχος· ἀρχὸν ὅτι ξένων.

Πρόκα· δίδυς.

Ρήπις· πλέγμα.

Ρήχιν· φραγμῶν, ἢ δέσμευς ὅτι φραγμῶν.

Ρήχος· φραγμός.

Σπερχθεῖς· ταραχθεῖς.

Σπδὴ· ὀπλις ἐ σολή.

Συμφήσας· συντείφας.

Σαγάρεις· πελίκας.

Σχοινιδένες· μακρόν.

Συρμαῖζεν· κατὰδρῖν πόματι τῷ ἐκ ζιῶν ἐ ὑδατος.

Σπαδίξας· ἐκδέρας. Σπαδίξ ὅτι φλοῖος ῥίζης πελίνης. οἱ ὅτι, φοίνικος ῥάβδον. Σπαδάκας ὅτι οἱ κύνες. καὶ σπαδίξ, ὄργανον ἢ κισσῶν.

Συρμαῖα· βρώμα ἀπὸ σῆματος ἐ μέλιτος, ἢ λαχανον σελίνῳ ἰσικός.

Σκυλάις· ῥάβδοις.

Σῶσεθ· σῶματα, λύτρεθ.

Σώχου· τείχεα.

Σχοῖνς συμβολαῖς· οἱ ψιαθοπλόκοι.

Στρόφος· τὸ πρὸς τῷ κεφαλῷ ἑρῶν.

Σταθμός· ὁδὸς μέτρον, κατὰλύμα.

Σιτάμωρον· κακόχολον.

Σαυρωῖθ· ξυστὸν, δόρυ. ἢ σύραξ ὅτι ἐνίοι κατὰ λῆξιν ὑέλαχον.

Τεληκάδας· δῆπτα κατὰ δῆμους ἐ δριθμῶς ἀνδρῶν λ'.

Ταρεοὶ κατὰμῶν· πρὸςάται ἐν ἢ ἐξήκωνον πῶν πλίνθον.

Τελφάσιοι· τεύφωνοι, τευπλάσιοι.

Τόρεθ· τὸ τεῖχος, καὶ τὸ ἐνέμῳρον εἰς αὐτό.

Τίμπια· τὰ σενὰ ὅτι ὄρεθ, καὶ οἱ σῶιδενδροὶ τὰ ποι.

Ταινίαν· ἀφῆδημα.

Ταρεῖς· ἢ ὅτι ὄρεθον πῆρωσις.

Φαρμάκοις· βαφαῖς.

Φάλαρα· τὰ πρὸς τὰς γνάθους σπασματῶν.

Φάρεθ· τεύφθ, κλῶσμα.

Φρενήρης· σῶφρον.

Φερμάξας· φερμάξας, φουσηζαί.

Φόρμθ· πλέγμα, ὁ κόφινθ.

Φυλάξαιες· ἐπιτηρήσαιες.

Φερέγγυθ· βελανθίς.

Χρήμαθ· πρὸςγυμναθ.

Χοιράδες· πέτραι λίθαι ἐν θαλάσῳ.

Χορδῶν· τίμνων.

Υῆνες· κανὼπια τὰ ἐν τοῖς ἐλύθους τοῖς ἀρσείοι.

CHRONOLOGIA HERODOTI.

INITIUM HISTORIÆ HERODOTI.

A B hoc anno Mundi 3246. deinceps continua series annorum 140. in HERODOTO extat, à GYGE Lydorum Rege, usque ad Cræsum ipsius abnepotem à Cyro Persarum Rege captum, & deinceps usque ad Xerxis & Persarum ex Græcia fugam, quæ in annum mundi 3486. incidit.

Est autem Cræsus à Cyro captus anno mundi 3416. anno nono ante Cyri Monarchiam.

A Cræso capto, usque ad initium GYGIS, & interfectum Candaulem, postremum ex Heraclidis Lydorum Regem, numerat Herodotus annos 170. In vulgaribus vero Chronologiis tantum 150. ponuntur.

Cæpit igitur regnare GYGES, anno Mundi 3246. qui est primus annus Manassis Regis Juda: cum ante 34. annos urbs Roma primum condita esset.

Ab eo tempore, continua Annorum Series in Herodoto, usque ad 10. annum Xerxis, extat. Quam sequenti Tabella, seu Chronologia spectandam proponemus.

<i>Anno Mundi</i>	REGES JUDA.	LYDIÆ.	MEDIÆ.
	Ezechias.		
3246	Manasses Rex Ju- da annis 55. 4. Reg. 21. 2 Par. 33.	Candaules po- stremus ex Hera- clidis Rex Lydo- rum, quo interfe- cto, Satelles ipsius Gyges regnavit annus 38. Herodot. lib. 1. pag. 2, 3.	
3256		Cepit Colopho- nem: & Smyrnam ac Miletum oppu- gnavit, pag. 3.	Deioces vir sapiens, & justus, Medorum rex annus 53. Herodot. lib. 1. pag. 21.
3277			Condidit Egpathana pag. 22.
3284		Ardys, secundus Rex Lydorum, an- nis 49. Herodotus lib. 1. pag. 3. Ce- pit Prienem.	Hic existimatur esse Arphaxad, cujus dux fuit Holophernes à Ju- ditha interfectus.
3293	Amon Rex Juda 2. annis, 4. Reg. 31.	Ardys tempore Cimmerii à Scy- this pulsi, Asiam pervagati sunt, & Sardes ceperunt. pag. 3.	
3301	Josias, 31. annis, 4. Reg. 22. Paral. 34 35.		Phraortes annis 22. Herodot. lib. 1. pag. 22.
3316	Jeremias Prophe- ta concionari incipit. Jerem. 1.	Nabuchodonosor primus Babylone regnat 35. annis. Incipit cum Josia.	
3331			Cyaxares Medorum Rex, annis 40.
3333	Joachaz tribus men- sibus.		
3334	Joachim rex Ju- da, 11. annis. 4. Reg. 23, 24. 2 Paral. 36.	Sadyattes 3. Rex Lydorum 12. an- nis, pag. 3.	Totam Asiam, usque ad Halym fl. Medis subjecit. Cepit Nini- ven, ut à Propheta Nahum erat prædi- ctum.
3336	Daniel cum sociis in Babylonem abdu- ctus est. Dan. 1.		
3338	Jeremias prædicit captivitatem 70. an- norum, cap. 25. Et dictat volumen commi- nationum cap. 36. 45.	Nabuchodono- sor Magnus Chal- deorum Rex annis 43. Jerem. 25.	

ÆGYPTI.

Ægypti descriptionem accuratam, & longam Regum Ægyptiacorum seriem, quæ tamen temporum distinctione caret, Herodotus Libro secundo complexus est.

Sethon Sacerdos, & Rex Ægypti, sub quo Sennacherib rex Assyriorum obsidens Pelusium divinitus in fugam vertitur. existimo autem Herodotum voluisse liberationem Jerosolymæ, & Ezechie obsessi à Sennacherib indicare. Sed vera historia non integrè ipsi nota fuit.

Duodecim duces Ægypti post Sethonem, Herodot. lib. 2. pag. 75.

Psammetichus unus ex 12. Ducibus, solus regnat annis 54. Herodot. lib. 2. pag. 77, 78. 45, 46. 50, 51.

Ab hoc certa series annorum & rerum in Ægypto gestarum, apud Herodotum extat.

Necho Rex Ægypti, annis 17. Herodot. lib. 2. pag. 78.

Interfecit Josiam Regem Juda in Mageddo. 2. Paralip. 35. 4. Reg. 23.

Duxit fossam ex Nilo in sinum Arabicum. pag. 78. 122.

Jussit circumnavigari Africam, ut Terre ambitum, & magnitudinem exploraret. Herod. lib. 4. pag. 122.

GRÆCIE.

Archilochus Partus Poëta Iambicus, vixit tempore Romuli, (Cicero Tuscul. 1.) & Gygis Lydorum regis. Herodot. lib. 1. pag. 3. Hunc ob mordacitatem Lacedæmonii ex urbe eiecerunt.

Battus filius Polymnesti, & Phronimes ex Insula Thera Coloniam duxit in Lybiam, & urbem Cyrenen condidit, juxta fontem Apollinis, Herodot. lib. 4. pag. 141, 142. circa annum Mundi 3300.

Cypselus Corinthi Tyrannus, pater Periandri, Herod. lib. 5. pag. 167.

Phalaris Agrigenti Tyrannus.

Zaleucus Locrensiū legislator. tametsi hunc ad Pythagoræ tempora aliqui referunt.

Alcman Lydus Poëta Lyricus.

ROMÆ.

Urbs Roma à Romulo condita annis 34. ante Candaulum Lydorum Regem à Gyge interfectam.

2. Numa Pompilius regnare incipit anno 4. Gygis, qui est Mundi 3250.

3. Tullus Hostilius. annis 32.

4. Ancus Martius, 24. annis.

Anno Mundi	REGES JUDA.	LYDIÆ.	MEDIÆ.
3345	Jechonias Rex 3. mensibus, suasu Jeremiae, dedit se Babylonis, anno 8. Nabug. 4. Reg. 24. Hic una abductus est Mardocheus. Esth. 1. Sedechias ultimus rex Judæ, annis 11. 4. Reg. 25. Paral. 36.	Alyattes 4. Lydorum Rex, annis 57. Herod. pag. 5.	Scythæ viginti octo annos imperium Asiæ tenuerunt. Herod. pag. 25. 115.
3350	Ezechiel Propheta in Babylone concionari incipit. Jerosolyma eversa à Nabuchodonosore. 4. Reg. 24. 25. 2. Paralip. 36.	Ejecit Cimmericos ex Asia. Cepit Smyrnam. Obsedit Miletum, cujus Princeps erat Thrasybulus, qui Periandro consilium dat de Spicis extantibus decutiendis, Herodot. lib. 5. pag. 168. lib. 1. pag. 4.	
3356	Initium Captivitatis Babylonicæ, quæ duravit annos 70. Jer. 25. 29. Dan. 9.	Gessit bellum cum Cyaxare Medorum Rege. Herod. pag. 15.	Scythæ Mediam incolentes transfugiunt ad Alyattem Lydum. Inde ortum bellum sexennale. Post quod Alyattes filiam suam Aryenen, filio Cyaxaris Astyagi elocat. Herod. pag. 15. 22.
3371			Astyages Medorum rex, annis 35. Herodot. pag. 28. Hic fuit sororius Cræsi Regis Lydorum (pag. 15.) & avus Cyri maternus. Herod. lib. 1. pag. 23.
3382	Jechonias liberatur ex carcere, anno 37. transmigrationis. 4. Regum 25.	Fuit amicus Periandri Tyranni Corinthiorum, Herodot. lib. 3. pag. 93.	
3390			Jubet exponi Cyrum infantem, pag. 23, 24.

ÆGYPTI.	GRÆCIÆ.	ROMÆ.
Pfammys sex annis in <i>Æthio-</i> <i>pia</i> bellum gessit, pag. 74. Apries superbus, 35 annis. Hujus mentionem facit <i>Jeremias</i> cap. 44. Apries cum initio opibus, & potentia floruisse, tandem victus est à Græcis ad <i>Cyrenen</i> lib. 4. pag. 142. lib. 2. pag. 79. Ideo <i>Lybies</i> ab eo defecerunt, eumque strangulârunt. Amasis <i>Ægypti</i> Rex annis 44. attigit initia regni <i>Camby-</i> <i>sis</i>.	Arion <i>Methymneus</i> <i>Musicus</i> Delphino ex <i>Italia</i> <i>Corinthus</i> vehi- tur. <i>Herodot.</i> lib. 1. pag. 5. <i>Stesichorus Siculus</i>, <i>Poëta Lyricus</i>. <i>Lacedæmonii</i> à <i>Tege-</i> <i>atis</i> victi & capti sunt. <i>Herod.</i> pag. 13. SEPTEM SA- PIENTES. <i>Thales Milesius</i> præ- dixit <i>Eclipsin Solis</i> sub <i>Cyaxare</i>. pag. 15. 35. <i>Bias Prieneus</i>, pag. 5. 35. <i>Pittacus Mitylæneus</i>. pag. 5. <i>Cleobulus Lyn-</i> <i>dus</i>. <i>Chilon Lacedæ-</i> <i>monius</i>, pag. 11. <i>Petriander Corinthi</i>, & <i>Cercyræ</i> dominus. pag. 4. 93. 94. 167. 168. <i>Solon Atheniensium</i> <i>Legislator</i>, cujus pere- grinationum in <i>Ægy-</i> <i>ptum</i>, <i>Cyprum</i>, <i>Asiam</i> ad <i>Cræsum</i>, mentio fit, pag. 82. 172. 6. 7. 18. <i>Epimenides Cretensis</i>. Eodem tempore <i>Ana-</i> <i>charsis Scythæ</i>, doctrinæ	5. <i>L. Tarquinius</i> <i>Priscus</i> 38 annis. 6. <i>Servius Tullius</i>, <i>Cicero gentilis</i>, an- nis 44. Cræ-

Anno Mandi	LYDIÆ.	MEDIÆ.	ÆGYPTI.	GRÆCIÆ
3403	Croesus Lydo- rum hex annis 14.	Harpago propo- nit proprium ipsius filium comeden- dum. pag. 26.	Amasis.	causa in Græ- cia peregri- natur. Hero- dot. libro 4. pag. 128. 123.
3406	Ephesum, & vi- cinas urbes Ionicas suo regno adjecit, Herod. pag. 5.	Astyages Medo- rum rex, cui soror Cræsi Aryenis nu- pta fuit. (pag. 15.) capitur à Cyro Re- ge Persarum. (pag. 28.) Hinc sumi- tur initium 29 an- norum Cyri regis Persarum, quorum Sacrificia, & mo- res describuntur; pag. 29. Herodoti.	Hujus A- masis tempo- re Ægyptus florentissima fuit.	Pisistratus filius Hippo- cratis Nisæ- am arcem ca- pit & astu Tyrannidem Athenis oc- cupat. Unde ejectus ab Alcmaeonidis, Eretriæ in Eubæa 21 annos exulat, Herod. lib. 1. pag. 11. 12.
	Colloquium So- lonis, & Cræsi de vita beata. Herod. lib. 1. pag. 6, 7, 18.			
	Adrastus filius Gordii, nepos Mi- dæ Regis Phrygum, pollutus cæde fra- terna, expiatur à Cræso. pag. 7, 8.			
	Croesus, victo Astyage sororio, ex- plorat veritatem o- raculorum. Hero- dotus pag. 9.	PERSARUM.	Amasis.	
	Delphis accipit o- raculum, Κροῖσος ἄ- λω Δελφῶς μεγάλῳ ἀρχῇ κατὰ δυνάμει.	Cyrus Mazaren Medum, & Har- pagum mittit, ut Ioniam, Cariam, & Lyciam occuparent, pag. 33, 34.	Fuit confæ- deratus Cræ- si, pag. 16. Herod.	Sappho Lesbia, pag. 78. 300 La- cedæmonii cum 300 Argivis de Thyria pug- nant. pag. 17.
3416	Deinde moto ad- versus Cyrum bello vincitur in Cappa- docia (pag. 16.) & statim postea Sar- dibus obsessus à Cy- ro capitur, Irus & est subito, qui mo- do Cræsus erat. pag. 17, 18. Herodoti.	Phocenses obses- si ab Harpago cum conjugibus, & li- beris navigant in Corsicam. Inde Rhe- gium, & Veliam, pag. 34. Ab his Phocensibus Massy- liam postea condi- tam esse, Thucydi- des scribit, lib. 1. pag. 4.	Amicus Polycratis Samiorum Tyranni fe- licissimi, lib. 3. pag. 91, 92.	Alcæus Poeta Mity- lenæus, p. 168. Argantho- nius Gadium, & Betica Rex annis 80. Phocen- sium amicus, pag. 34.
			Amasis.	Judæi

Anno Mundi	JUD.	PERSARUM.	ÆGY- PTI.	GRÆ- CIÆ.	RO- MÆ.
		Teji, relicta patria, urbem <i>Abdera in Thracia condide- runt</i> , pag. 35. Xanthii in Lycia obsessi, suas conjuges, & liberos in arce inclusos ipsi comburunt, pag. 36. CYRUS Babylonem ce- pit (pag. 37. 40.) & totius orbis terrarum Monarchiam occupavit.	Duxit uxorem Laodi- cen fili- am Bat- ti Regis Cyrena- rum. Hero- dotus pag 82. 142.	Pytha- goras Sa- mius. Phocyli- des Mile- sius. Theo- gnis Me- garensis Siculus. Anaxi- mander Milesius. Zeno E- leates Di- alecticus. Parme- nides physica carmine scripsit. Epichar- mus Si- culus. Symo- nides Po- eta, qui 89 annos vixit. Anacre- on Poeta Polycrati familia- ris. pag. 107. Polycra- tes Sami Tyrannus ab Oroete Sardium præfecto, strangu- latur. pag. 107, 108.	Ser- vius Tul- lius. 7. L. Tar- quinius Super- bus 25 annis.
3424					
3425	Judæi redeunt ex Baby- lone, Duce Zoroba- bel.	Cyrus anno primo monar- chiæ, qui fuit regni 21. pu- blico Edicto concedit Judæis potestatem instaurandi Tem- plum, & Politiam. 2. Pa- ral. 36. Esd. 1. Bellum contra Massagetæ: cujus anno 7 Cyrus à Tomyri Regina captus, & interfectus est. Herod. lib. 1. p. 42. 44. Cambyfes II Monarcha Persarum septem annis. pag. 97. Egyptum regno Persico adjecit. lib. 3. p. 83, 84, 85. Sisamni Præsidi, quem pe- cunia corruptum, injuste ju- dicasse resciverat, pellem detrahi jussit, eamque in tri- bunal expandi. Herod. lib. 5. pag. 154. Suscepit infelicem Expedi- tionem in Æthiopiam. lib. 3. pag. 87, 88. Reversus Apim interfecit, & fratrem Smerdim; duxit sororem conjugem, eamque desertentem fratris necem, post- ea interfecit, & c. p. 89, 90. Tandem mota seditione à Magis in Persiam properans, seipsum vulneravit. Ex quo vulnere, cum antea fratris necem miserabiliter deplo- rasset mortuus est. p. 96, 97.			
3434	Camby- ses pro- hibet in- staura- tionem Politie, & Tem- pli, 1. Esd. 4.	Darius rex Persarum à septem Principibus eligitur, lib. 3. pag. 100, 101. Regna- vit annos 36. lib. 7. p. 199. Distribuit regnum in 20 Provincias. pag. 102, 103.	Ama- sis, anno primo regni Camby- ses mo- ritur, l. 3. p. 84. Huic successit filius Psam- meni- tus, qui à Cam- byse vi- ctus, & tandem interse- ctus est. lib. 3. pag. 85. 86.		
3442	Agge- us, & Zacha- rias.				

FAMILIA ACHÆMENIDARUM.

Achæmenes

Cambyſes

Cyrus

Teiſpes

Ariaramnes

Arſamenes, *cujus men-**tio fit libro 1. pagi-**na 43, 44.*

Hyſtaſpes.

Gobry- as pater Mardonii, pag. 180, 199, 200.	---soror Darii.	DARI- US rex.	Atar- nes, p. 237.	Arta- phernes, p. 154.	Arta- banus. p. 130. & 201.
			Artaphernes p. 193, 211, 212.		
Mardo- nius Dux adversus Græcos, lib. 6. p. 180. de- ponitur 189. In- flammat Xerxem, ut instauret bel- lum. p. 199. 220.	---Arto- zostre.	Artoba- zanes primogenitus, cedit fra- tri de regno, pag. 199.	Xer- xes.	Achæmē- nes Ægy- pto præ- fectus, p. 200. 214. 239.	Masi- ſtes p. 213. 285. 286.

PER.

Anno Mundi	PERSARUM.	GRÆCIÆ.
3447		Plateenses à Thebanis deficientes adjunxerunt se Atheniensibus, Thucyd. lib. 3. pag. 77. Pisistrati filius Hipparchus, ab Aristogitone, & Armodio, cujus pudicitia insidiatus fuerat, necatus est, Herod. lib. 5. pag. 159. Thucyd. lib. 6. p. 159. anno quarto ante ejectum Hippiam. Dorieus frater Cleomenis Coloniam ducit in Siciliam, sed ab Egestanis interfectus est, lib. 5. pag. 157. Hippias frater Hipparchi propter Tyrannidem Athenis pellitur (anno 20 ante prælum Marathonium) cum Pisistratidæ 36 annos Athenis regnassent. Secesserunt autem una in Sigæum, pag. 161.
3450	Darius Babylonem industria & fide Zopyri recipit. lib. 3. pag. 113, 114.	Democedes Medicus Dario familiaris, ducit filiam Milonis athletæ, lib. 3. pag. 108, 109, 110, 111. Sylofon Sibaridis frater Polycratis, in Crotonia-Samum re-ducitur, pag. 111, 112. Cleomenes Rex Spartanus Pisistrati Filios Athenis ejicere conatur, lib. 5. pag. 161. Aryandes Ægypti Præfectus in Lybiam copias mittit, à quibus urbs Barce capta est, & direpta. pag. 144, 149. Consules Romæ Regibus ejectis Remp. regunt.
3352	Bellum adversus Scythas à Dario infeliciter suscipitur, lib. 4. pag. 115. usque ad 136. cui expeditioni etiam Miltiades Atheniensis interfuit, pag. 138. 180.	
3456	Perinthus, Thracia, Pæonia Persis subjiciuntur à Megabazo Darii capitaneo, lib. 5. pag. 159. Darius mittit legatos ad Amyntam Regem Macedoniae, qui cum immodestius attrectassent sinus mulierum in Gynæceis, interfecti sunt, lib. 5. pag. 152, 153. Byzantium, Chalcedon, Lemnus à Persis capiuntur.	Cleomenes rursus in Atticam exercitum ducit, ut Clisthenem pelleret, sed orta dissensione cum collega Demarato, re infecta dedit. Postea Clisthenes Alcmeonides, Periclis avus maternus, cum Isagora de principatu Athenarum contendit: & Decem Tribus instituit, pag. 161, 162. Deinde cum Lacedæmoniis, Bæotiis, & Ægynētis bellum gerunt Athenienses, pag. 165, 166. Lacedæmonii revocant Hippiam, & suadent focis, ut eum restituant, pag. 166. Sed repugnante Sosicle Corinthio, nihil actum fuit. Hippias itaque ad Artaphernen Sardium præfectum fugit. Is Atheniensibus mandat, ut Hippiam recipiant. Quod cum recusarent Athenienses, postea se Aristagoræ Milesio contra Persas conjunxerunt, pag. 169.

Anno Mundi	PERSARUM.	GRÆCIÆ.
3458	<i>Expediit in Naxum frustra suscipitur ab Aristagora Milesio & Artapherne Sardium præfecto, pag. 154, 155.</i>	Miltiades Lemnum Atheniensibus subjicit, pag. 197, 198.
	Aristagoras Milesius, impulsus ab Histæo deficit à Persis, & Ionas, & Athenienses, & Eretrienes in societatem belli attrahit, quod sex annos duravit.	Hecataeus historiarum scriptor Aristagoræ familiaris, pag. 156. 173. 197.
	Sardes incensæ ab Aristagora, & Atheniensibus, conflagrarunt, pag. 169.	Athenienses Aristagoræ 20 naves auxilio mittunt, αὐταὶ δὲ αἱ νῆες δέχονται κακῶν. ἐξ ὅπου το ἔδληται π, καὶ βαρβαρούσι. pag. 169.
	Postea Ionibus ad Ephesum cæsis, Athenienses eos deferunt.	Samii hoc tempore Coloniam in Messenem Siciliæ urbem ducunt.
	Tandem Persæ Ionas, Cares, & Cyprios vicerunt: & Aristagoras fugiens in Thraciam, interfectus est, lib. 5. pag. 173.	
3464	Sed Histæus bellum instaurat, cujus hic exitus fuit, ut Mileto capta, & direpta, Histæus cruci affigeretur, libro 6. pag. 176, 178.	Miltiades Chersonesi Thraciæ Præfectus, cum Persæ, capta Mileto, Thraciam invaderent, Athenas fugit. pag. 179. ubi paulo post Persas ad Marathonem profligavit, pag. 193.
3465	Circa hæc tempora Mardonius gener Darii exercitum in Græciam ducit, & Thasum Insulam, & Macedoniam occupat. Sed cum ad Athon montem Naufragium fecisset, & ipse à Brygis Thracibus vulneratus esset, inglorius in Asiam rediit, pag. 180, 181.	
3467	Darius legatos in Græciam mittit, petentes sibi terram & aquam dedi. pag. 181.	Thasii à Dario jubentur muros demoliri. pag. 181.
3471	Datis Artaphernes, & Hippas Pisistrati filius, à Dario ad delendam Eretriam, & Athenas mittuntur, pag. 190, 191.	Æginetæ cum Dario terram, & aquam dedissent, à Cleomene Lacedæmoniorum rege bello petuntur. pag. 181, 185.
3472	Sed cum in campum Marathonium Athenis vicinum Persæ descendissent, consilio Miltiadis ab Atheniensibus profligati sunt, anno quinto ante mortem Darii.	Demaratus Rex Spartanus à Cleomene æmulo pulsus transfugit ad Darium regem Persarum.
	Hoc prælium anno 20 post ejectum ex Athenis Hippiam, & Pisistratidas, factum esse scribit Thucydides pag. 160. & decem annis ante prælium navale ad Salaminem, Plato lib. 3. de legibus pag. 537.	Empedocles Agrigentinus Philosophus.
3477	Darius anno quinto post prælium ad Marathonem mortuus est, lib. 7. pag. 199.	Anaxagoras Clazomenius præceptor Periclis, Socratis, Thucydidis.

Anno
Mundi
3478

PERSARUM.

Xerxes Dario succedit. lib. 7. pag. 199.

2. Xerxes Aegypto, quæ ante triennium defecerat, vi recuperatæ, præficit Achæmenem fratrem, qui post annos 20 ab Inaro rege Libyæ, & Atheniensibus interfectus est, lib. 7. pag. 200. & lib. 3. pag. 85. Herod.

3. Sapientissima Deliberatio in senatu Regni Persarum habita, de bello Græcis inferendo, quam describit Herod. lib. 7. p. 200, 201, 202, 203, 204.

Decreto bello integrum quadriennium in apparatu belli, & perfodiendo monte Atho, consumit, pag. 204.

3483 6. Xerxes cum exercitu pedestri ex Cappadocia movens, ad Pythium Phrygiæ Regem opulentissimum divertit, & per Colossas itinere facta, venit Sardes, ubi per hyemem commoratur, pag. 205, 207.

Interea mittit legatos in Græciam, petentes terram & aquam, pag. 206. & 220.

Et Hellespontum pontibus jungi, & flagris cædi, & mari compedes injici jubet, pag. 206.

3484 7. Xerxes primo vere ex Sardibus movet, pag. 207. & Abydi totum exercitum, navalem & terrestrem, ex sublimi conspiciens lachrymat, quod post centum annos nemo ex toto illo numero superstes futurus esset. p. 208.

3484 Postea Hellespontum transit (pag. 210.) & in Dorisco Thraciæ littore, ad ostium Hebri, universum exercitum numerat, usque ad pag. 217. Fuerunt autem eo tempore in exercitu Xerxis Homines 3317920.

Transiens autem per Thraciam, Macedoniam, Thessaliam (pag. 217, 219, 233.) tandem ad Thermopylas, trecentos Lacedæmonios una cum rege Leonide trucidat. pag. 236, 237. Tempore Solstitii æstivi, quo Olympias 75 mense Maio, aut Junio celebrabatur. pag. 234, 244.

Inde progressi Persæ per Phocaicam à Templo Delphico fulminibus depelluntur, lib. 8. pag. 245, 246.

GRÆCIÆ.

Aristides ab ingratis civibus in exilium ejectus.

Græci audita fama imminentis belli, omnes privatas simultates oblivione delent, & συγκαταλαμψάτο facta, mittunt Legatos, petentes auxilium à Gelone Syracusarum Rege, à Cretensibus, & Corcyraeis. pag. 223.

Themistocles interpretatur oraculum de muris ligneis. pag. 222, 223.

Decreverunt aditum ad Thermopylas custodiendum, & classem ad Artemisium mittendam esse (pag. 229, 230.) ubi resciscunt classem Xerxis ad Magnesium naufragio disiectam esse. pag. 232.

Gelon Syracusanorum Rex, frater Hieronis (ad quem multa Pindari Oda extant.) Amilcarem Carthaginensem ducem ad Himeram cum 30000 trucidat eadem die, qua ad Thermopylas (ut Diodorus Siculus lib. 11 testatur) vel qua ad Salaminem dimicatum est, ut Herod. pag. 227, 228. scribit.

Ccccc 3 Xer-

Anno Mundi	XERXIS PERSARUM REG.	GRÆCIÆ.
3484	<i>Xerxes urbem Athenas vacuam capit, & arcem incendit tertio mense, postquam ab Hellesponto discesserat, pag. 247.</i>	<i>Græci ad Artemisium Classem Persicam vincunt, lib. 8. pag. 242.</i>
	<i>Eadem æstate circa autumnum classis Xerxis ad Salaminem profligatur, pag. 253, 255.</i>	<i>Postea decernunt se ad Salaminem velle classis Persicæ impetum sustinere, pag. 249.</i>
	<i>Xerxes fugiens die 45 Hellespontum trajicit (pag. 257, 259.) relicto in Græcia Mardonio, qui imminente hyeme, cum 300000 Persarum in Thessalia hybernat, pag. 259, 261.</i>	<i>Olynthus ab Artabazo Persa expugnatur: Sed à Potidææ obsidione æstu maris depellitur. pag. 261.</i>
3485 Ante Christum 477	<i>8. Mardonius Alexandrum Macedoniæ regem Legatum ad Athenienses de pace mittit, quam illi simpliciter recusant, pag. 263, 264.</i>	<i>Græci primo vere Classem ad Egina colligunt, & ducibus Leotychide Rege Spartano, & Xantippo patre Periclis Atheniense (Nam Themistocles, propterea quod à Lacedæmonis dona accepisse ferebatur, ducatu privatus est, ut Diodorus Siculus lib. 11 recitat) ad Delum navigant, pag. 261, 262.</i>
	<i>Mardonius Thebas cum exercitu venit: Inde misit ad Athenienses Legatum Marichidem. Cum autem Lycidas quidam de ejus postulatis ad populum ferendum esse suaderet, lapidibus obrutus est. lib. 9. pag. 265. Herod.</i>	<i>Inde à Samiis vocati in majorem Asiam navigant, pag. 282.</i>
	<i>Mardonius urbem Athenarum incendit, & solo æquat. pag. 267.</i>	<i>Pausanias dux Spartani exercitus ad Platæas cum Atheniensibus proficiscitur. pag. 266, 267, 268. Et Mardonio interfecto (pag. 277.) Persas ex tota Græcia profligavit.</i>
3485	<i>Postea confligens cum Lacedæmoniis, & Atheniensibus ad Platæas interficitur. pag. 277, 278. Mensis Augusti die 3.</i>	<i>Post prælium abstinet à captiva Coa, & non sœvit in cadavera Persarum, edens hanc honestissimam vocem; ἀποχρᾶ μὲν Σπαρτιάται ἀρεσκόμενον, ὅσα μὲν ποίειν, ὅσα δὲ λέγειν. pag. 280.</i>
	<i>8. Eadem die ad Mycalen minoris Asiæ promontorium, Græci terra & mari exercitum Persicum vicerunt (pag. 284, 285.) cum quidem fama victoriæ ad Platæas eadem die ex Græcia in Asiam transvolasset. pag. 284. Xerxes interea Sardibus amori, & nuptiis operam dat, & fratris Masisæ uxorem de adulterio sollicitat, unde tristis tragædia & calamitas totius familiæ exitit, pag. 286.</i>	<i>Ionia tota à Persis deficit, pag. 285.</i>
	<i>Allato autem nuncio de Persis ad Mycalen victis in Persiam fugit.</i>	<i>Athenienses Xantippo duce in Hellespontum navigant, & expugnata Sesto, Artayctem sacrilegum suspendunt, pag. 288. & ultima Herodoti & Thucydidis, lib. 1. pag. 20.</i>

V A R I A N T E S LECTIONES ET NOTÆ

B R E V E S

A D

HERODOTI HISTORIAS;

Opera & Cura THOMÆ GALE Angli.

Var. Lect. suppeditarunt duo codices Manuscripti; quorum alter profectus est à Bibliotheca R. P. G. Sandcroft Arch. Cant. &c. alter est Coll. Etonensis.

Ἡρόδοτος Ἰσραήλων πρώτη.]

Cæteris omiſſis ita omnium librorum titulos concipit codex Archiepiscopi. Lucianus in Libro de scribenda historia, innuit Musas ab aliis, non ab ipso Hero-

doto, hos libros fuisse vocatos. Sane ipse Herod. libro v. & Antiquiores Scriptores fere citant Herodoti α. β. γ. δ.

Ἡρόδοτος Ἀλκιμαρ.] Exordium hoc præmisit Plesirrhous, Herodoti amafius. Quæ sequuntur post ἀλλήλοισιν, sunt verba Herodoti.

Pag. 1. lin. 6. τὰ μὲν Ἑλλήσι.] Etonen. MS. legit μὲν ἐν. male.

9. Περσέων μὲν γὰρ οἱ λόγοι.] Plutarchus in lib. de Herod. Malign. legit λόγους, hæc ipsa verba adducens; Ptolemæus Heph. vidit λόγους, hunc locum verbatim adferens. Et hæc est potior lectio.

17. Ἀργῶ.] Intelligit Peloponnesiacum.

25. Ἰὼν τῶν Ἰνῶχων.] Vide quæ dixi ad secundum Apollodori. Vide & Parthenium c. 1. Sed Jasi filiam fuisse veri est similis. v. Strabonem, l. 14. & 16.

P. 2. l. 6. Οὐχ ὡς ἑλλήως.] Vera est lectio; & confirmat Pausanias l. 2. v. lineam 6. p. 3.

9. τῆς Φοινίκης.] Hæc omisit Valla. Vide Apollodorum sub initio III.

20. Ὑποκρίνασθ.] Vera est lectio. Notat Eustathius ita semper loqui Homerum.

30. Προισχυμένων.] Magis placet lectio marginalis, quam sequutus est Eustathius ad Γ. Iliados.

43. Ἐβυλίαι.] Stefichorus, ut aliqui volunt, de hac Helena scripsit, quod, Ἐλένη ἐκῶσα ἀπῆρε. Ob quod famosum scriptum oculos amiserit.

44. Πίρσαι.] MS. Eton. πίρσαι.

P. 3. l. 6. Φοινίκης.] Iidem Ἐρυθραῖοι: quoniam mare rubrum accolebant, ut libro septimo scribit Herodotus. v. Hesychium in Σιδόνιοι. Plutarchus ait hoc in loco Herodotum mala fide usum esse, in citando Phœnicum testimonio.

11. Ἐθελοντῶ.] Ut Εὐπορίῃ, ἀπορίῃ πρώθησθ, προθήσθ· sic ἰθελοντῆς, ἰθελοντῆ. Εμψαῖσθ. vel ut παρροφόνῃ μηρὸς apud Euripidem; sic ὁ ἑθελοντῆς. Ἐκοντῆς ejusdem formæ est participiale, & nonnulla alia. Vide p. 325.

25. Κροῖσθ.] Hunc locum Dionysius Herodoti popularis ob σύνθεσιν plurimis laudat.

28. Σύρων & Παφλαγ.] Hos Leucosyros à Strabone, Dionysio Halic. etiam Herodotodici constat. v. Constantinum in Them. l. 1. p. 14. Adi pag. 27, & 196, infra.

42. Καλένσι.] Codex Eton. cum marginali lectione, ὀνομάζουσι.

44. Ἀργων.] Codd. MSS. Ἀργων. recte.

P. 4. l. 9. Γυναικός.] Quare nomen non posuit? Herodoti παιδικὰ Plesirrhous adamabat Nyssiam, Halicarnassæam genere; repulsam passus, suspendio vitam finivit. Fuit reginæ huic nomen Nyssia; quod ideo silentio obscurare voluit Herodotus. Alii vocant Tudun, alii Clytiam, alii denique Abronem.

13. Σπυδαίσιτος.] Codd. MSS. σπυδαίσιτος. Formatio est Attica & Ionica; ut Μενέλεως & Χαρίλεως, aliaque.

18. Γύγη.] Hunc locum ob elegantiam συνθέσεως, admiratur Dionysius Halicarnassæus.

30. Δείδθ.] Dionysius legit, vel intellexit χερῆζεν.

32. Ἀμείβεθ.] Dionys. ἀμείβετο.

34. Πειράμηνον.] Lectio quæ ponitur in margine, placuit Dionysio Hal. & utrique codici MSto.

40. Κοίτῃ.] Ita MSS. codd. & Dionysius.

43. Παρ-

43. Παρέξει.] Forte παρέσαι; ut apud Dionysium παρὰ συνθέσεως.
- P. 5. l. 5. Οὐρα μιν ἐξιώνει.] Fingunt habuisse lapidem Dracontitem; alii ajunt fuisse διήκον.
32. Ἀποκλῖναι.] Margo & Codex Eton. ἀποκλύναι. Prior vox est glossa.
49. τῷ ᾧ εἶ.] Archilochus *Gygis* meminit: meminit & Euphorion in *chil.* ut testantur veteres Grammatici. Vide & Tatianum, qui de Archilochus hic Herodotum sequitur. Scripsit porro Archilochus alia præter Iambica, teste Athenæo.
- P. 6. l. 39. Δυνῶν ἔτρεα.] Suidas hunc locum exscripsit; & legit δυοῖν. Regnavit Olympiade xxii. ut vult Cl. Alexandrinus ex Euphorione; Olympiade xxiii. ut Cyrillus & Tatianus.
47. Ἀρδύει.] Suidas addit τὴν ἀρχαίαν· quod est hic ineptum. Lege μοχθάρει; id enim est ἰωνικώτερον: Itaque perpetuo scribit codex Arch. quod semel monuisse suff. Alex. ficiat.
- P. 7. l. 3. Σμύρνην.] Suidas & MS. Arch. hic non σμῦρ sed σμῖν legunt. Vel igitur σμῖν Κολοφώνει, post Colophonem: vel σμῖν Κολοφώνει, n. quam Colophonii, Smyrναῖς opitulantes, condiderunt: ut intelligat non veterem Smyrnam, sed posteriorem. Vide Strabonem l. 14. Vel Κολοφών est ἀκρόπολις quoddam. Suidas mox ἐξέλεν legit.
10. Ἐπολιόρκει.] Suidas rectius, ἐπολιόρκει. Hæc variatio sexcenties occurrit.
12. Ἐσέβαλλε.] Aliter ἐσέβαλε.
13. Γυναικίς.] Ionicoteras, γυναικίης ἐ ἀνδρείης.
16. Κατίσπα.] Margo & Suidas ἀπέσπα, uti & Etonensis MS.
20. Ἐπ' ἰδρῆς.] Legit Suidas ἐπιδρῆς.
25. Ἐσέβαλλον.] MS. A. ἐσβαλόν.
45. Ἀσσησίης.] Stephanus Ἀσσησός πόλις Μηλησίης γῆς. Καὶ Ἀσσησία Ἀθηνῶν, παρ' Ἡρόδοτου. Apud Polyænum sexto *Strateg.* male Ἀσσησία dicitur.
- P. 8. l. 20. Σιτός.] Polyænus sexto narrat hoc strategema Thrasybuli.
- P. 10. l. 3. Ὑποκρηλίδιον.] Plutarcho Ἐπικρηλίδιον. Describitur apud Athenæum l. v. c. xiii. per κοκλήον, videtur significare τὰ συνθήματα. V. Hesychium, & Plutarchum de Def. Or.
4. Θέης ἄξιον.] Schema est Ionicum. Veteres vocant διάλυσιν, vel μετατύπωσιν. Sic dicis Κενὴ δόξα pro κενοδοξία: apud Theocritum δρυὸς ἄκρος pro ἀκρόδρυα. Et Noster alibi νεκρὸς λῶ Θέης ἄξιον, i. e. ἀξιοθέωτον.
9. Πρώτοις.] In Latinis male, *primus*. l. 40.
- Hæc narrat Polyænus l. i.
40. Ἴνα ὑπὲρ 7.] Mallem *super his Græcis*. Hæc linea ἀρῶμαι pro ἀρῶμαι habet codex Etonensis & A. ut in margine.
- P. 11. l. 7. Ἐλάδου σοφισαί.] Plutarchus vocem hanc Græcorum sapientissimis indignantur attribui. Vide eundem de 11. apud Delphos.
15. Αὐτῷ.] Lectio in margine confirmatur MSS.
21. Μετ' ἡμέραν.] Lege cum MS. A. ἡμέραν.
34. Ἐπιδείκνυσαν.] Codd. MS. Ἐπιδείκνυσαν.
- P. 12. l. 41. Θεῖον πᾶν ἰὸν φθονερόν.] Haufit hanc opinionem Herodotus ex Homero, ll. γ. v. 164. Vide p. 286.
- P. 13. l. 12. Καὶ πλατείαν.] Cod. A. & E. cum margine πλατύν. Adi Cl. Alexand.
17. Εἰ μὴ τύχη.] Codex A. E. & marg. Εἰ μὴ οἱ τύχη.
18. Ἐχοντε τελευτῆσαι.] Codex A. & Eton. εὐ τελευτῆσαι· quod postulat sententia.
- P. 14. l. 2. Οὐρανὸν ἐκέλευε.] Codex Arch. legit ἐκέλευε. Et perpetuo addit ὑποφασίαν definentibus in, vel ε; quod semel hic monuisse contentus ero.
19. Ἀνδρεών.] Dicitur Ἀνδρῶν & ἀνδρεών, ut χαρῶν, κυκεών. Apud posteriores ἀνδρόδομον & τελέκλιν. Est hæc forma Ionica & Attica. Nam Attica ab Ionica profluxit dialectus. Vide Herod. p. 467.
25. Κατὰ νόμους.] Scholia in Homerum vide ad versum 1. libri M. ad v. 14. l. π. ad v. 480. l. Ω. Iliados.
31. Ἐπίσι.] Iones ψιλῶν καὶ ἰφέσι Attice. Mox apud Nostrem Ζῶς καθάρεσι & Ἰήσι.
35. Ἀδελφεόν.] Fuit ei nomen Agathon. certamen erat de coturnice.
- P. 15. l. 6. Ἐξελαῶμαι.] Codex Eton. ἐξελαῶμι.
41. Διεφθαρμένον τὴν ἀκοήν.] Codex Arch. legit ἀκοή. Quod hic probo; nam video cur quis mutare potuit ἀκοή in ἀκοῶν; non contra.
- P. 16. l. 5. μέλιμι.] Codex Arch. propius μέτημι. Alibi Noster; μέλισσας θηὶ θάλασσαν.
10. Οἰκίσις.] Hic & alibi sæpe Cod. Arch. habet in forma fœmin. οἰκίαν.
17. Ἀπολαμπρύνει.] Codd. MSS. & margo ἀπολαμπρύνει. Quod restituendum puto in suam possessionem.
47. Ὅτι ᾧ οἰκίσις.] Codex Arch. διότι δὲ οἰκίαν· ut fere in margine.
- P. 17. l. 1. Εὐέριστοι.] Codex Arch. Ἐρήκοι.
13. Καὶ αἵτις.] A. καὶ ταῦτα. Homerum χημαίζει.
14. Ἐργάσασθαι.] Arch. c. ἐργάσαι.
16. Εἰκὸς λῶ εἶ.] Codex Arch. addit εἰκὸς λῶ θάψαι.

21. Αὐτὸς ἔδε.] Margo ἤδε. Vera lectio est codicis A. ἤδε.

25. Ἀσπύγεθ'.] Codex Arch. perpetuo Ἀσπύγεω. recte.

32. Καὶ ἔν Δελφίσι.] Codex A. ἐν Δελφίσι.

P. 18. l. 7. Οἶδα.] Oraculum hoc citant Eusebius v Præp. Chrysostomus, Cedrenus, Suidas in Κροῖσθ'.

9. Κροταυρή.] Lege κροταυρέναιο. Confirmat margo & Suidas in Κροῖσθ'. Versu 26 lego χαλκὸς δ' ἤπιεσσι.

34. Πάντ' ἐτραχίλια.] Interpres Latinus non intellexit hanc locutionem: verte, *trecenta omnia*. Strabo, Deipnosophista, & Parthenius in Eroticis consulendi. Sane Eustathius in explicatione vocis Ἐκατόμβη non videtur hanc phrasin recte explicasse. Vide quæ nos ad Parthenium.

P. 19. l. 20. Θεοφανίη.] Plutarchus, Polux, Synesius. Delphi celebrabant Apollinis Theophania. Tangit Virgilius, IV Æneidos.

21. Θεοδώρ' ἔ Σαμίς.] Athenæus 12. c. 2.

30. Ἐπισάμην' τένονα, &c.] Huic nomen fuit Æthus, ut volunt Grammatici veteres. Pro ἑπιμνησσομαι alii legunt ἑπιμνησθήσομαι.

37. Ἀγροκόπυ.] Plutarchus l. de *Pythia Oraculis*.

P. 20. l. 37. ἑδαμῆ.] Rectius ἑδαμῆ, Cod. Arch.

38. Βασιλόειν.] Codex Arch. præfert βασιλόειν. Et statim προσέειπεν pro προσέειπεν.

47. Πολυπλάνητον.] Vide Eustathium ad *Dionys.* v. 347.

P. 21. l. 7. Πελοπόννησον.] Confer Apollodori l. 1. Cononem *Narratione* 26 & 27. Locum istum adducit Stephanus in fragmento quod edidit vir doctus Abrah. Berkelius.

8. Ἡνίκα γλώσαν.] Nempe quam à Patre Javane acceperant. V. Reineccium *de Familias*.

10. τῶν ὑπὲρ Τυρσίων.] Dionysius Halicarnassæus tradit Pelasgos Latium etiam infedisse. Scholiastes Apollonii Argon. 1, scribit his consona. Πελασγοί, ἔθνη βαρβαρικά. & paulo post, ἃ οἱ Τυρσίοι ἔθνη, Πελασγοί. Macrobius oraculum conservavit, quo Pelasgi jubentur quærere sedes novas prope Siciliam & Italiam, h. e. in magna Græcia. Pelasgi videntur dicti ab Atticis per opprobrium. Dodonæos & Pelasgos Halicarn. Dionysius cognatos esse vult. Dodon & Dodanim à Javane, qui & Ion. Adi Meurf. *Cecrop.* p. 13.

16. Σύνοικοι ἐχθρόν τε Αἰθιωαίοις.] Heracleotes Marcianus.

Εἴητε Αἰθιωαῖοι Φασὶν οἰκῆσαι λαβόν

Τὸ μὲν Πελασγὸς πρῶτον. — Vide Herod. v.

23. Κρησωνίη.] At hi longe alibi gentium. Lego Κροτωνίη. Vide Dionysium Halicarnassæum, Libro 1. In III. codex Arch. habet Κροῶνα. illud rectum.

P. 22. l. 4. Παρσάλιον.] Respub. Atheniensis trifariam dividebatur, cum hæc gererentur. Erant Παρσάλιοι, Πεδιάδοι, & Διάκριοι, (qui & Ἐπακριοί, & Ὑπερσάλιοι & Παρσάλιοι dicebantur.) Vide Plutarchum *Solone*.

19. Δορυφόροι.] Hastis armati nondum erant; sed puris clavis. De numero non consentiunt Auctores. Videntur aucti κορυωφόροι, procedente tempore, ut fit, à quinquaginta ad quadringentos.

44. Φύη.] Narrat hinc Polyænus in primo.

P. 23. l. 16. Ἀλκμαιωνίδων.] Megacles erat filius Alcmaeonis. Cylonem & socios ad Minervæ simulacrum occidit Megacles. V. p. 311. Hoc est Κυλόνειον ἄγος, ob quod Alcmaeonidæ habebantur ἐλαγείς. Thucydides, & Suidas. Plutarchus Herodotum malignitatis damnat, quod Alcmaeonidas, viros probos prodicionis infimulet. De tota re vide Plutarchum in *Solone*. Schol. Arist. *Equit.*

27. Ἰππῖω ἢ γνώμῳ.] Duo codd. γνώμῳ. Quod melius, uti & mox χρόνῳ pro χώρῳ.

P. 24. l. 1. Βοηθέην.] Mallem ad Ionicam formam, βοθέην.

12. Νυκτός.] Cl. Alex. Strom. 1. notat Amphilytum tempus invadendi hostes significasse.

14. Συμβαδόν.] Lego συμβαλόν τό. Quiveteres codices scriptos legunt, sæpe poni vident hæc duo pro se invicem. Tale est συμβαλόν ἐνύπνια. Nostro infra p. 27. l. 2. p. 38. l. 22. 24. & alibi.

27. Πισομήρων ἢ Αἰθιωαίων.] Polyænus in 1. Strategema paulo subtilius profert.

P. 25. l. 28. Ἀνά τε ἑδραμον.] Homericum hoc, ὅδ' ἀνέδραμον ἔρνεϊ τόθ'. Iones dividunt præpositionem à verbo. Homerus ἀνά ἢ Χρυσ. καλ. βῆσε θεῶ.

35. Βαλαυηφάγοι ἄνδρες ἴασιν.] Homerus II. β. Ἐγχείσασθαι ἄνδρες ἴασιν.

Deinde illud, οἷς δόπον καλύσσειν, est parodia ad Homeri — οἱ μὲ μέγα πλάττει —

P. 26. l. 20. Ἐνὶ ἄνεμοι πνέει δύο. &c.] Ænigmatice describit officinam ferrarii fabri, folles, & incudem. Hæc duo oracula habet Stephanus in Τέγεα.

29. Λίχης.] Codex Eton. Λιχίδης. Vide Pausaniam l. III.

46. Ἐπὶ πύχῃ.] Solinus, c. 5. *Ossa* (Orestis) implerunt longitudinem cubitorum septem.

D d d d d

P. 27.

- P. 27. l. 24. Δωρεά τε φ.] Cod. Arch. δωρεά τε. Quod rarum.
- P. 28. l. 6. Απεληύσαντο.] Ita quidem Cod. Arch. sed Eton. facit cum margine.
12. Ηρεσιον.] Codex Arch. ιερών. male.
14. Κατά μιν νυν κε.] Decst Cod. Arch. νυν.
29. Απαιρήσαι.] Codex Arch. απαιρήσας.
37. Καππαδόκαι.] Ita & Dionysius Perieg. Herodotum fere sequens; Strabo autem περιπαροξύνωνας.
43. Μαυλίως.] Matiani. Nam Μαυλίως cum Cod. Arch. non legerim. De Cappadocia vide Constantinum *Themate* 11. & Eustath. ad *Dionysium*.
46. Συρίαις καππ.] Codex Arch. & καππ. De Paphlagonibus vide Const. in *Them.*
- P. 29. l. 4. Καί γῆς ἡμέρω.] Legit cod. Arch. γῆς ὀπθυμῶν ἡμερον. Eam lectionem sequutus est Interpres: non accedo. Supra χώρῳ ἔχοντες τρεχείλω. Nota autem linea 2 decisse codici Arch. ἀνδρῶν. v. p. 43. l. 40.
14. Κυαξάρης.] Drusius, *Axares est Assuerus, & idem Κυαξares*. KY significat *Dynastam*.
17. Παῖδα.] Interpres recte, παῖδας.
21. Κενῆσι.] Rectius & ἰωνικώτερος κενῆσι. Ita margo & cod. Eton.
43. Ημίρην.] Vide infra p. 43.
- P. 30. l. 3. Λαβύνησι.] Josepho, Nabonnedius. Eusebio, Nabonnidochus: idem Danieli, Darius Medus.
5. Επαλαγῶν.] Ἐπιπλοκῶν. *Hesych.*
11. Ομοχοροῖν.] Aliud legit Interpres. Lege vel ὁμοκχιμῖν, vel ὁμοχοροῖν, τὸ αἶμα. ut quasi concolores sint. v. p. 243. vel ὁμοχολῶν. vide *Hesychium* in ὁμοχέῳ, & in Ἀρχοῖν. Vel αἰμορροῖν. Solinus c. 20. *hansu mutui sanguinis*. v. Vossium ad *Melam.*
37. Κῶς γάρ.] Scholiastes ad *Nubes* idem notat.
- P. 31. l. 8. Οὐδέτεροι νικῶσι.] Polyænus, alios sequutus auctores, ait Cræsum fuisse victum hoc in prælio.
- P. 32. l. 18. Εἴλω.] Præfero Ὑἷλω cum margine.
27. Ἐβησε.] Suidas legit, ut in ora, ἀνέβησε. Codex Arch. ἔβησεν, Pro ἀνέβησεν.
37. Εἵνεκε.] In cod. Arch. εἵνεκεν perpetuo.
42. Εἰπέχε ἰλαμ.] Polyænus explicat, μέγα ὅτι τῷ τοῖς ἐφρονέ κροῖσι.
44. Ὄσφρανον.] Strategema hoc paulo aliter narrat Polyænus, ut & Frontinus.
- P. 33. l. 18. Κυθήραι.] Omnes scripti κυθηρίη. Stephanus κυθήροι, & κυθηρία, & κυθηραία agnoscit derivata.
- P. 34. l. 19. Περησαμῶν.] Ambo scripti περησαμῶν, quod & Interpres legit.
21. Μάρδο.] Codex A. Μάρδης. Enimve-

ro Μάρδο & Ἀμαρδο inter Hyrcanos, & Persas agnoscit *Ethnicographus*, *Isidorus* & *Ammianus*.

44. Εὐθηνία.] In margine stat δέσσοι, cuius δέθνηα est explicatio. δέσσο dictio est Ionica ex *Democrito* aliisque nota.

47. Χρησαμῶν.] Cod. A. χρησαμῶν.

P. 35. l. 7. Ηἵε γάρ τις.] Cod. A. ἡ τις.

8. Ἀλόν γνώσας.] *Hesychius* ἀλόν γνώσας, ἀλόν γνώσας.

13. Ἀνθρωπε.] Melius Ἀνθρωπε. Hunc puerum Atyn vocat *Solinus*; *Herodotus* alium, jam mortuum, sic nominavit supra.

25. Ἀκροβίνια.] Eustathius ad *Il.* ψ. notat in more Gallis fuisse aliquem ex captivis sacrificare tanquam ἀπαρχῶν.

33. Παρσελῶν.] Cod. A. παρσεῖ legit.

34. Ἀνεγκάμνον.] Non recte Interpres. Vertes *resipiscentem*, ad se reversionem, respicientem: ut infra p. 48. l. 33. Tale est Homericum illud, μνησαμῶν δ' ἀνεγκάλο φώνησέν τε, hoc est, ἀνέπνυσε.

38. Τέως.] Cod. Arch. ἔως. Quod ponitur quidem pro τέως. Ut apud *Homerum*, ἔως ὃ ταῦθ' ὤρμαινε κατὰ φρένα. Ita quoque hic legit Eustathius. ἔως μὲν σιγῇ ἔχῃ, i. e. πρὸς τὸ παρόν.

P. 36. l. 16. Ἀπόλλωνα.] Ctesias non recte finxit Apollinem templum habuisse apud *Iydos*.

22. Κατασθεθῶν.] *Ptolemæus* *Hephæstio* hanc tetigerat *Historiam*, teste *Photio*. Codex Arch. legit & σθεθῶν. Hæc aliter Ctesias. Vide *Cl. Alexandrinum* de *Cræso*.

28. Ὁ βασιλεῦ.] Hæc parum scite ab *Herodoto* tribui *Cræso* contendit *Plutarchus*: neque enim *Cyrum* tali monitore opus habuisse; & ut habuerit, *Cræso* istas partes non dandas fuisse. Observa autem totum hunc locum desumptum fuisse ex *Homeri Iliados* β. ver. 111.

Ζῶς με μέγα κρονίδης ἄτη ἐνέδησε βαρεῖη. usque ad

Οὐτὼ πᾶσι Διὶ μέλλον ὑπερμένει φίλον εἶναι. Ctesias nullorum sermonum meminit.

P. 37. l. 6. Ποιδωμοῖσι.] Codex Arch. ποιδωμοῖσιν.

14. Κάτιον.] Codex Arch. Θάρρησον. Probo: ut sit ἐπιθάρσυνον. vel saltem θάρσυνον, quod *Hesychius* exponit per κάθισον. Glossa sæpe ex ora in verborum contextum venit.

27. Βύλεα.] Ionica forma postulat βύλεε. Ita habet codex *Archiepiscopi*. v. *Etym.* M. in ἡίδη.

39. Οἰεῖδισαι.] Arch. Codex οἰεῖδισαι.

P. 38. l. 11. Οἶόν τε.] Cod. A. οἶς τε.

18. Οἶε-

18. ὁ ῥῶς μέμφει.] Vide Cl. Alex. contra hoc oraculum.
26. Εἶπε τὰ εἶπε Λοξ.] Defunt τὰ εἶπε codici Arch.
27. Τῷτο συνέλαβε.] Ad p. 24. l. 14. dixi συνέλαβε hīc restitui oportere. Id hoc in loco habet codex Arch.
29. Μηρὸς αἰμείνονθ.] Codex Arch. ad dialectum Ionicam, αἰμῖνοθ.
- P. 39. l. 10. Καίρης.] Homerus γυνή — Μηονίς ἢ Καίρη.
14. Τὴν ᾗ ἐσίγη.] Plutarchus impotenter hīc in Herodotum insurgit. Recte & iuste ex more istarum gentium, istius hominis bona potuit Cræsus in ἀναθήματ᾽ sacrare.
32. Πορρόνισαι πᾶσαι.] Confer Athen. l. 12. c. III.
44. Πρῶτοι κάπηλοι.] Zenobius in Adag. Λυδὸς καπ.
45. Αὐτοὶ Λυδοί.] Xanthus Lydus dedit Herodoto ἀφορμὰς ad scribendum, inquit Athenæus; ex eo videtur hæc hausisse.
- P. 40. l. 1. Ἐπὶ Ἀτρυθ.] Lydorum historicos sequitur Noster, & errat cum errantibus. Nam ad Trojam aleam, & astragalos, & id genus lusus invenit Palamedes.
10. Πρὸς λιμόν.] Aliter ex nostro Dionysius Halic. l. 1. & Athenæus.
- P. 42. l. 48. Ἐδικαίδω.] Plutarchus sine ratione queritur Herodotum traduxisse Deiocem.
- P. 43. l. 1. Συνέσπεψε.] Codex Arch. συνεσπῆλο. Ita solet loqui Herodotus.
8. Ἀπεχρῆτο.] Arch. Cod. ἰωνίζων legit ἀπεχρῆτο.
14. Ἀστυρίων τέτρε.] Cod. Ἀστυρίε τέτ.
- P. 44. l. 27. Χωρὶς δέ.] Hæc ex repetitione; non agnoscit Interpres.
40. Μανδάνη.] Ita cam & Valerius appellat. Quare Æliano ne fidas cui dicitur Μανδάλῃ. N & Λ in his literis sæpe permutantur.
- P. 45. l. 2. Τρόπε δέ.] Legit Cod. Arch. ἡσυχιον.
8. Ὑπερβόμενθ.] Codex Arch. cum margine ὑποθέμενθ· quod placet.
17. Τοιαύδε.] Codex Arch. legit τὰδε, & quidem perpetuo. Pro περθεῖω, habet περθεῖω, ut in margine.
19. Παραβάλλη.] Fullas. ἀπαλήση. Hefychius.
30. Τὴν ἐπὶ θανάτῳ.] Codex Arch. θάναλον.
48. Ἐπιτηδιότατα.] Codex Arch. ἐπιηδιότατα. Intra idem legit συνδέλω.
- P. 46. l. 4. Σπακώ.] Græca est terminatio. Justino Spacos. Noster ait in eam litteram terminari nomina, p. 57.
7. Ἐκβαλόντων.] Codex Arch. Ἀγχαλ. ita & Ctesias passim. Herodianus grammaticus probabat Ἐκβαλ. Horum testis nobis Stephanus.
9. Σαππείρων.] Supra Σάππρες: infra p. 198. Σάρπαροι. Stephano Σάπρες. Codici Arch. Ἀπείρων. Litera σ in περθεῖω huc addi debet: ut sit περθεῖω Σαπείρων. sic περθεῖω, ἀπτεπες.
21. Πάσαν ἡμέραν, τὸ τέκθ.] Cod. Arch. ὅππῃ die pariteri vicina, reperet. μοχ μετεπέμψατο.
- P. 47. l. 44. Ὁφθαλμὸν βασιλῆθ.] Dion. Chrysost. Orat. III. Ὁ μὲν Πέρσης ἕνα τινα ἔχεν, ὁφθαλμὸν βασιλῆθ λεγόμενον. Ita & Helychius. Sunt qui plures fuisse innuunt.
45. Τὰς Ἀγελίας ἐσφέρειν.] Diæresis hæc est Ionica. Ἀγελιαφόρος dixit, p. 51.
- P. 48. l. 2. Περύεσσε.] Codex Arch. περύεπε. Pro ἐμείειθῃ idem habet ἐμασίχθῃ, τάχιστα, ὥς γε.
4. Περιημέκτε.] Codex Eton. glossema hīc posuit, ut sæpe, ἰδυχέραινε.
6. Ἡντηεν.] Herodoto ἀντῶν est in rem quamvis incidere; vel in bono, vel in malo sensu. Anglice, with what he met.
46. Ἀνάγκας.] Codex Arch. ἀγκάλας.
- P. 49. l. 29. Κρύπτων.] Noëma Homeri Iliad. α. v. 80.
- P. 50. l. 7. Τρόπεζα.] Suidas hīc τρέπεζαν ἐπιπλέαν παλοῖων ἀγαθῶν περθεῖντες. Sed propius Cod. Arch. τρέπεζα μνηστῶν κρεῖων.
- P. 51. l. 15. Προπλίον.] Cod. Arch. προπλίον, & paulo infra περθεῖω κρεῖων.
24. Τῇ σεαυτῷ.] Codex Arch. τῇ σεαυτῷ μούρης περύεσε.
33. Περιημέλο.] Cætera sic cod. Arch. ὁ δέ σφιν ἔλεγέ σφρα, περθεῖω, &c.
39. Ἡῖς τε.] Codex Arch. & Eton. εἴη τε ταύτῳ ἐπαινέων δ.
- P. 53. l. 3. Ἐστὶ δέ.] Codex Arch. ἐστὶ ᾗ τὰδε ἐξ, ὧν ὅλοι πάντες. Lego, ἐξ ὧν ὅλοι πάντες.
4. Ἀρτεάται.] Est Ἀρταῖα primitivum. Persæ Artæos vocant antiquos homines. Herodianus Herodoti nomenclaturam sequebatur; alii ἀρταῖες dixerunt. Stephanus.
- Ibidem. Παρσαγάται.] Interpres cum Stephano, Περσῶν, στρατόπεδον. Hoc Cyrus munivit; hinc in Astyagen movit.
- Ibidem. Μερσίφιοι.] Stephanus, & Codex Arch. Μαρσίφιοι.
5. Μάσιοι.] Stephanus legit μάσιοι, ut in margine. Codex Arch. legit κάσιοι. Stephanus agnoscit κασίους inter Persas.
9. Πανθέλαστοι.] Stephanus Πανθιάσαι legit. Idem Ἀρεσάσιοι, & καρμάνιοι.
12. Σαγαρέοι.] In Chersoneso prope mare Caspium isti confidebant.
16. Ἐξημερῶν.] Polyænus vocem retinuit. Hæc contra lectionem marginalem.
32. Βυλομένοις ᾗ, εἰς.] Codd. A. & E. repetunt ἐμὸ πείθεσθ.
49. Στρατήγον αὐτῶν.] Codex Arch. αὐτόν.

- P. 54. l. 4. *ὄσοι μὴ*.] Homerus, *ὄσοι μὴ βελῆς ἐπ' ἀνέμῳ*.
14. *Εὐσάβη*.] Polyæn. vii. narrat Cyrum à Medis in hoc bello semel victum fuisse.
- P. 55. l. 7. *Ἀγάμας*.] Sub Artaxerxe simulacrum Veneris cœpit coli à Persis.
13. *Τὸν κύκλον*.] Strabo xv. *τὸ ἐργὸν ἡγέμενοι Δία*. v. Briffon. l. 2. De igne & aqua *Cl. Alex.* ex Dinone. Item Laertius in *Proaemio*.
19. *Μύλη*.] Hesychius *Μύλη*. Vide Seldenum de Diis. Vossius putat vocem esse Hebræam Moledeth, ejus mentio *Gen.* 48. 6.
20. *Ἀλὶτ*.] Vide infra ad pag. 162. Videtur esse ejusdem originis cum priori; & hîc rectius, quam ibi, scribi.
- Ibidem*. *Μίτρα*.] Pro Venere sumi rarum est. Deinde *μίτρα* hîc & alibi apud Nostrum scribitur, non *Μίθρα*. De Voce Ger. Voss. l. ii. *Idol*. Scaliger, aliique.
35. *Θεογονίαν*.] Oden πολυώνυμον & πολυχρόνιον. Arcana Beli Sacra.
36. *Ἀνὸ Μάγν*.] Marcellinus xxiii. *Εἶσι πιακύματα aras adire, vel hostiam contrectare, antequam Magnus concepis precationibus, libamenta diffunderet precursoria*.
- P. 56. l. 7. *Σπυδακία*.] Athenæus totum hoc *χρῆμα* suum fecit, legitque hîc αὐτῶν περημάτων.
38. *Αἰγυπῖους θάλασας*.] Fiebant è lino, funiculis contortuplicatis. Vide pag. 178.
- Λινοθήρηξ*, *Iliad.* β. Libyes gerebant *απολάδας, δερμαίνους, θυρεοὺς θάλασας*. Hesychius.
39. *Πυθαγόρειοι*.] Pretium ei proponebatur, qui novam aliquam Regi voluptatem excogitaret. Xenophon in Agesilao; *Persarum Regi universam terrarum orbem circumvenit perquirentes quid illi potu jucundum, &c.*
40. *Ἀπ' ἑλλάνων*.] Negat Plutarchus.
- P. 57. l. 6. *Ἀσέν*.] Codices nostri hîc admiserunt in ordinem *βλάβην*, quæ vox est alterius interpretamentum.
9. *Μήτε ἤ ἄλλων*.] Suspiceris deesse hîc, *ἵνα*. Addit cod. Arch.
33. *Εἰς ποταμόν*.] Nam colebant tanquam numina, fluvios. Tiridates placando Euphrati equam mactat. Tacitus vi. *Annal.* Herod. vii.
35. *Τῶν πάντων*.] Id est, *pro ceteris hominibus*.
49. *μάγν*.] Cicero i. *Tuscul.* *Μαγοῦντος erat, non humare corpora, nisi à fetis essent ante laniata*.
- P. 59. l. 44. *τελοπία Ἀπολλ.*] Scholiastes Theocriti ad *ιδ.* 17. Et Hesychius. Abas genuit Triopum, hic condidit Triopium *Cnidi ἀκρόπληρον*. ibi *Δωλειῶν* agebatur Neptuno & Nymphis.

- P. 60. l. 45. *Εἰ Μιλήτα*.] Ex his conjugii Milesios ortos innuit. Hoc ægre fert Plutarchus.
- P. 61. l. 16. *Γεόμια*.] Ut *Πανιώνια*, sic *Διονύσια*, *Κάρνια*, *Ταινίδια*, *Θαλύσια*.
- P. 62. l. 28. *Ἀλεχα*.] Interpretes aut aliud legit, aut vocem hanc non intellexit. Credo scripsisse Herodotum *ἐλαχα*. *Ἀεχα* sunt *φλυαεῖαι*.
37. *Κροῖσον ἄρω*.] Ctesias ait collocatum fuisse in Barene prope Ecbatana. Tabalus is esse videtur qui Eisdra dicitur Tabecl.
38. *τὴν πρώτῃ εἶμι*.] Locus hic mendosus est: nec adjuvant codices: non videntur multa desiderari. Forte *Ἦαν primam fuisse Ioniam servitutem*. v. p. 67. l. 49.
- P. 63. l. 20. *Ἀναμάξας*.] Desumpsit ex Odyss. t. Terentius, *Mali*. (*quod suo fuit capiti*) Ita emendandus comicus, ex quadam Ciceronis epistola. Inepte legitur *ῖας*.
48. *Παλῦς*.] Charo Lampiscenus Herodoto antiquior, apud Plutarchum hanc rem sic narrat. *Παλῦς ὃς ὡς ἐκύθλο παρσελάωνος τὸ ἐρεῖον τὸ Περσικόν, ὡς ἐκὼ φέγγαν* — vides eadem verba.
- P. 64. l. 7. *Ζῆς*.] Eustathius notat Herodoti libros emendatiores ita hanc vocem scribere.
- P. 65. l. 8. *Εἰ μὴ μὲν*.] Plutarchus iniquum Græcis hîc clamat esse Herodotum.
47. *Ὁ γδώνον*.] Tzetzes ita hîc legit. Cicero, *Arganthonius Gaditanus octoginta regnavit annos, centum viginti vixit*. Valerius Maximus ex Asinio Pollione, & Silius Italicus centum & triginta ei annos tribuunt. Strabo ex Anacreonte quinquaginta ultra centum. Arganthonius, ut bene Bochartus conjectat, significat *longævum*.
- P. 66. l. 15. *Καλῶσα*.] Hesychius, *Θεῶν ἀντιδιδόναι*. Interpretes aliud.
- P. 67. l. 1. *Κύρον*.] Heroa Herculis filium.
48. *Ἀΐδης*.] Condidit Hercules in memoriam Abderi. Hellanicus apud Stephanum, & Apollodorus l. 2.
- P. 68. l. 26. *Νῆσον μεγίστην*.] Alexis comicus apud Stephanum de Urbibus Sardiniam, inter septem insulas notas, secundam facit.
31. *Θαλίω*.] Plutarchus in Herodotum invehitur, quod Thaletem ad Phœnices referat. Sane Democritum & Durin Laërtius; Leandrum Cl. Alexandrinus idem prodidisse testantur.
42. *Μίνω καὶ Ἡχοί*.] Confer Parthenium c. xi. & xi. Antonin. Liberalem c. 30.
- P. 69. l. 1. *Λογμώταλον*.] Stephanus legit *δομώταλον*. Forte memoriæ fîsus.
19. *Μυλασσοί*.] Aliter *Μυλασσεῖς*. Ita Stephanus in *Καρία*. Æolus, Sisyphus, Glau-

Glaucus, Chrysaor, Mylasos; qui hanc gentem condidit.

38. Καλινδικῶν.] Scribe καλινδικῶν. l. 7. scribitur καλινδικῶν: quod rectius. in viii καλινδικῶν est enim κάλινδα Cariae urbs.

P. 70. l. 15. Ἀνανίε.] Suidas ἀνανίε] videtur hic legisse, quod & κατὰ λέγει exponit.

47. Ζεὺς γὰρ.] Eusebius v. de *Præparatione*. P. 71. l. 7. Μέγαν.] Interpres vidit ἰσόν, quod glossator in μέγαν vertit.

41. Βαβυλῶν.] Adi Fragmenta in fine, p. 678. P. 72. l. 8. Ἐλπίσας.] Hesychius ἐλπίσας.

11. Πλίνθι.] Codex Arch. πλίνθοις. Veteres hunc locum sic exposuere: Πλίνθος ἀσφάλτω δῆσαι. Diodorus & Josephus.

Ibidem. Ταρσὺς καλᾶμων.] Gregorius (sive Georgius) Pardus, quem Corinthum fere vocant; (erat autem Corinthi Metropolitae) ταρσὺς explicat per περσιᾶν, ἣ ἐξηρσίνουσι πλίνθος. Hesychius, πλέγμα καλᾶμων, quod huc quadrat. Salmasius in Plinianis maluit, ταρσῆ. Et locum totum legit, Ἀφ' ἧ ἰσοδόμων πλίνθων, sine suffragiis codicum veterum. — Noster codex legit Ἀφ' ἧ τελέκων δομῶν est autem δόμη, τέχνη. Vitruvius, lateritia struentes alligant eorum alternis choris coagmenta. Si quid libeat mutare, mallet τελέκων δομῶν ut sint lateres magni — Aristophanes μεγάλους πλίνθοις, ὥστε βαβυλῶν. Hesychius videatur in δῶρον. Interferebantur stramenta ad lateres suscipiendos, tuendosque, ne se attererent, & se mutuo sua duritie confringerent; simul, & ad conspissandum & constringendum bitumen.

12. Μονόκωλα.] An hinc tibiae μονόκωλοι apud Pollucem?

14. Ἐνεσᾶσι.] Codex Arch. ἐσᾶσι. infra l. 40. ἐσῆκεσαν.

16. Τ' ἐρέθουα.] Locum hunc adducit Eustathius ad Dionysium, ita uti hic scribitur. Nam codex Arch. legit ἐπ' ἐρέθουα. Confer Diodorum. De Babylone lectu digna sunt quæ habet Ethnographus in Βαβυλῶν, & Καλδαῖοι & ad eundem illustrandum, Eustathius ad Dionysii v. 1005.

17. Ἰς.] Phylax quidam historicus apud Eustathium hujus meminit.

28. Ἐρθελεὺ θάλασσαν.] Sinum Persicum, θάλασσαν Περσίδα cuius accolæ Persæ. Dionysius hæc verba fere omnia in versum conclusit.

38. Ἀγύσας.] Glossa est, nam Cod. Arch. & E. legunt ἰχθύσας. Eadem est paginae 77 lectio ad l. 20.

44. Ἀδ' ἐνέστερον.] Videtur in his Herodotus velle μεταρρύνειν Berosi verba, quæ ex-

tant apud Josephum libro primo contra *Apionem*, p. 1044.

48. Διὸς Βήλκ.] Retulit Belus in deos Ninus filius. Belus primus Babylonem ædificavit. Abydenus apud Eusebium, & Curtius.

P. 74. l. 2. Ἀσσυρίοις.] Qui libri nunquam lucem viderunt.

3. Τείχεα ἐπέσκησαν.] Vide verba Berosi apud Josephum contra *Apionem*.

5. Γενεῇ πινέ.] Semiramis antiquior non condidit, sed reparavit, & auxit Babylonem. (Fuit alia Semiramis hac longe junior, quæ & Atossa dicebatur.) Nitocris fuit uxor Nebuchodonosoris (cujus Daniel meminit, & ex Josepho Eusebius Præp. ix. c. xli.) Cum igitur tot anni inter hanc & Semiramidem intercesserint, non πινέ γυνή hic legerim, sed numerum ampliarem, si faverent codices scripti.

13. Ἀγαιημέλκ.] Codex Arch. ἀνθημέλκ. Interpres ita legit.

29. Παράλινκ.] Codex Arch. consentiente E. habet παρὰ λινκ.

P. 75. l. 19. Φοίεοντες.] Scripti melius, ἀφ' φοίεοντες.

P. 76. l. 3. Λαβυρίτις.] Codex Arch. male Λαβυρίτις. Darium Medum intelligit, de quo supra.

13. Γύνδη.] Tibullus, *Cyri dementia Gindis*. Fluit porro ex montibus Matienis (ita scribes) per Darrhæos (non Dardanenses) in Tigrim. Vide Stephanum in Δαρᾶ. & p. 82.

38. Κατελήθησαν.] Codex Arch. & E. κατελήθησαν, ut p. 163. & hæc est vera lectio. P. 77. l. 12. Γενομένης ἡ δ' τοιαύτη.] Codd. A. & E. semper, τέτς, quæ est lectio in margine.

24. Μεγάλο.] Confer Jeremiæ c. li. v. 31, 32.

28. Ὁρτῶ.] Sacra festum dierum quinque hoc tempore actum fuisse est verisimile.

47. Πολεμιστηῶν.] Codex Arch. πολεμισίων. P. 78. l. 11. Ἐηλωνίοις.] *Anthis ligneis*.

17. Οἰκίαση.] Codex Arch. οἰκώηλο. alii, οἰήλο.

28. Δένδρε μέγαλο.] Codex Arch. δένδρον. 33. Φοίνικες.] Hunc locum transcripsit Athenæus l. 14. apud eum vox ἑλλῶες deest, quæ sequitur pagina proxima.

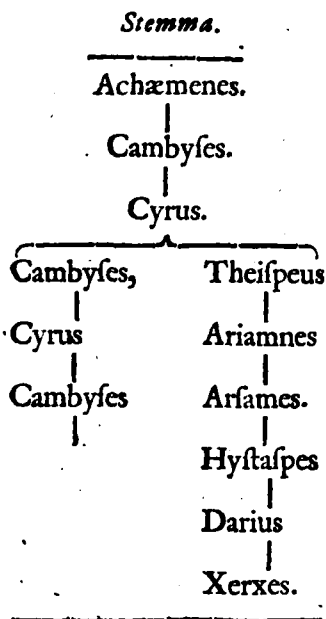
P. 79. l. 25. Ἐπὶ τῷ.] Cod. A. τῷ. Mox χαλαμύδιον. & pro ἰχθῶσι, ἔχον.

28. Τῇσι βοιωτῇσι.] Codex Arch. τοῖσι βοιωτοῖσι.

45. Πραθείη.] Cod. Arch. περθεύη.

48. Βαβυλωνίων.] Nicolaus Damascenus in Catholica Historia hinc idem commemorabat.

- P. 80. l. 5. Ἀμορφοζάτῳ.] Postulat Ias lingua ἀμορφεζάτῳ. Atque ita cod. A. Significat porro ἔμπρηστος, eum qui est ἐνεχυραζόμενος, ære alieno oppressus, oppignorat. Interpres non vidit, quæ videre oportuit. Noster paulo infra explicat se ipse — ubi βίς σπανίζον, idem sonat.
- P. 81. l. 7. Σχοινιδένες.] Jeremias in Epistola hujus moris meminit. αἱ γυναικες πωλιδένεσαι χροινία ἐν ταῖς ὁδοῖς ἐγκάθην.]
21. Λάμψαι.] Hinc φοιβάλαμπτος. & in Bibliis Græcis, (quæ Alexandria, in Angliam venerunt) ἀνλήμπτος, & ἀντρίμψαι, ad eandem Asianam loquendi formam.
- P. 82. l. 10. Μανήλων.] Codex A. Μαληκῶν. Quod ex margine sanabis Μαληκῶν, quemadmodum p. 76. prius emandavi.
27. Εὐὼν ὅρ.] Cod. A. ut in margine. Idem ubique καυκάσιος.
45. Ἡ ἡέρις.] Hæc ex Isaia, c. 45 illustrabis. Putat Josephus Cyrum vidisse penes Judæos captivos Prophetæ verba.
- P. 83. l. 3. Οὐκ αὐτῷ.] Cod. Arch. ἔκαστος αὐτῷ. Μοχ τελεύμενα ἀπ τελεύμενα, sive λεγόμενα, αὐτ τελεόμενα ex scriptis reponas, incertum.
18. Πάνως.] Cod. Arch. & reliqui πάντα.
- P. 84. l. 39. Ἀρσάμης.] Cod. Arch. Ἀρσάμενος. Arsames & Cambyfes fratres fuere; Cyrus & Hytaspes patruels. Achæmenes fuit pater Arsamis. Ab Achæmene genus paternum duxit Cyrus.

42. Καλαλέπτος.] Ælianus tamen in V. H. facit Cyri φαρμακον δολω.
- P. 85. l. 28. Λεφθέντας.] Suidas legit ὀφθέντας.

43. Δολώσας.] Codex Etonensis δηλώσας an δηλῶσας, quo modo dicitur φάρμακον δηλῶσας? Δολώσας Hesychio ἀπαλήσας infra ἐλὼν δολῶ.
- P. 86. l. 23. Ἐνὸς δέοντα λ.] Ctesias, Cl. Alexandrinus alique tribuunt ei annos triginta. Videatur Cicero l. i. de Divin. ubi Dionysium in Persicis laudat, quem alii Deionem vocant.
28. Σὺ μὲν ἐμεῦ.] Codex Arch. & Aquædu-nensis, ἐμὲ ζῶσαν & νικῶσαν.
32. Πιθανώτατος.] Diodorus scribit eam cruci suffixisse cadaver. Josephus in obscuro relinquit exitum Cyri.
- P. 87. l. 14. Θεῶν.] Codex Eton. θεῶν. Pro ἵπποις Codex Arch. legit ἵπποις. Persæ quoque Soli equum macant. Ovidius, — *Ne deus celeri víctima tarda Deo.* Nescio tamen an hoc ex Herodoto confirmari possit. Quanquam enim Xenophon & Philostratus id asserant, & Eustathius ad Homerum scribat Herodotum hoc de Persis tradidisse; video tamen Eustathium μνημονικῶς ἀμαρτήματι posuisse Persas pro Massagetis. Equos Soli sacros non matatos fuisse ex Herodoto constat.

AD LIBRUM SECUNDUM

HERODOTI.

- P. 88. l. 14. Φαρμακον.] Codex Arch. perpetuo φαρμακον appellat. Favet huic lectioni liber impressus præ manibus; favet & Plinius, & Hieronymus qui apud Eusebium legit Psammethichus. Dictio composita est: Nam ψάμμις est regis Ægyptiaci alius nomen.
- P. 89. l. 7. Εἰσιόντες.] Aut ἐπιόντες cum codice Arch. aut ἐσιόντες leges.
8. Βέκτος.] Scholiastes hæc Herodoti adducit ad iv Apollonii; legit tamen βέκ, quod puto rectum, nam & terminatio Græca est: eadem cum Scholiaste Apollonii habet Scholiastes Aristophanis ad *Nubes*. Hesychio βέκτος, ut & Galeno ii libro de *Diff.* Suidas tamen sequitur lectionem editam.
19. πρεσβύτερος.] Codices E. & Arch. πρώτος, quam veram puto esse lectionem, quoniam & in Suida comparet.
21. Μάταια πολλά.] Non solus de Græcorum vanitate queritur Herodotus. Hecataeus Milesius ei prævit apud Demetrium Phalereum. Queritur & Porphyrius, ut alibi à nobis dictum.
28. Αὐτῶν εἶπεν.] Codex Arch. addit αὐτῶν τῶν.

P. 90. l. 15. Δῶρον πόδαμψ.] Hæc ab Hecæ-
tæo sumfisse Herodotum colligas ex Ar-
rhiani l. v.

27. Σεβανίδε.] Codices scripti, Σεβανί-
δε. ut Interpres. Sæpe in libris calamo
exaratis λ & ρ similes reperiuntur.

41. Ἄνω ἰόνη.] Codex Arch. ἀνιόνη.

49. Πίσαν.] Codex Arch. πσαν & ππὶ τ βω-
μὸν & Δ. & mox pro ἰδῶν, ὀδῶν.

P. 91. l. 15. Τέρμαλα.] Codex Arch. τέλμα-
τα. Ob similitudinem λ & ρ in MSS. ut
alibi intra dictum.

40. Μενάθεις.] Inepta est hæc lectio; nec
alibi reperitur: Codex Arch. μεγαθεί. Quod
pluribus confirmari potest exemplis.

P. 92. l. 14. Μύχη.] Codex Arch. μάχη.
Intra idem Αἰθιοπίω, & Συρίω recte habet.

P. 93. l. 16. Πονθανόμνοι.] Omnes lectiones
marginales hujus paginæ agnoscuntur
MSS. codicibus nostris.

28. Αὐξανόμενη.] Codex Arch. αὐζομένη.
Quæ cit Ionica dictio.

41. Εσθλάει εἰς αὐτὴν ὄς.] Varro, grege ju-
mentorum ἱναίτο. Plutarchus Sympof. iv.
τὰς ὅς κατέβαλον. Videtur Plutarchus sum-
fisse ab Herodoto. Equidem vehementer
vereor, ut rectè Nostrium intellexerit;
& qui tantæ & tam multijugæ fuerit le-
ctionis, potuit nonnulla (quod & alii
exemplis productis ostendere) minus cau-
te & pensitate scribere. Porro, *fues immif-
sa in sementem* haud dubie omne frumen-
tum in ventres, potius quam in limum
recondent. Adhuc, quis docuit *fues* ἀπ-
δινῶν (ut infra) frumentum? Alia inter-
pretationis via ineunda est. Hesychius τς,
ἀλειφαρ. βς. significat igitur hoc in loco
vaccas, vel juvenecas, quæ pedibus suis in
agros missæ primo semen, molli humo in-
culcant, & obruunt; deinde segetem adul-
tam suis itidem pedibus è spicis excutiunt.
De hoc more serendi & tritrandi scribit
Varro l. i. RR. c. liii. Et aperta sunt ves-
tigia in Sacra pagina Esaiæ c. 28. Hofæ
10. 11. Eadem dictio apud Hebræos si-
gnificat & δάμαλιν & τροχὸν ἀμάξες. Quid
de suisbuserint Ægyptii, docet Hero-
dorus infra c. 47. Certe libenter non tra-
ctabant.

42. Τοῖς ὄσι.] Immo τῆσι. Major boum fœ-
minarum apud Ægyptios religio, quam
masculorum.

48. Ταριχείων.] Cod. Arch. ταριχίων. recte.
Ibidem. ταριχίων.] Putei ad salsamenta
curanda: item Insulæ. v. Strabonem, &
Stephanum.

P. 96. l. 38. Φάγεται.] Homeri verba γ.
Iliados, initio.

P. 97. l. 11. Ἡέρε & κατ.] Cod. Arch. τὸ κ.
mox ἐξσης & ἀνεμῶν. Cod. Arch. οὐκ ἐνίων
ἀνέμων. Infra cum margine, & cod. E.
etiam cod. A. ὑπολείπεσθ.

44. Διεξιόν.] Cod. Arch. διεξιὼν δ' ἂν ἡμῶν
δ. Hæc vidit Interpres: infra ἐσι τε, &
τὴν ἀρχὴν. & mox κρωφί ἐ Μωφί.

P. 98. l. 44. Τῆς διεκπλο.] Cod. Arch. τὴ δὴ
ἐκπλωσ. ἐκ & N.

P. 100. l. 1. Ἡλὶς δυσμέων.] Codici Arch.
non adest ἡλὶς, nec pagina sequenti l. 36.
habetur.

P. 101. l. 12. Πυρίλως.] Cod. Arch. πυρή-
νης. Vide Stephani fragmentum, περὶ Ἰβη-
ρίας.

48. Γεῖται.] Codex Arch. ἰεῖ τε. Μοχ,
καμὸν(ι, & ζηρῶν) ut & sequenti pagina.

P. 102. l. 30. Χαλκίων.] Æris in Sacris u-
sus celebratissimus est.

37. Ἐγγίνη.] Codex Arch. legit ἔγγινῆ
σφι, Θεραπύοντες τὸς θεῖς.

40. Λαβείν.] Codex Arch. βαλείν. Vesti-
menta linea & calceamenta papyracea so-
la placuere, quoniam sine cujuscunque ani-
malis nece comparantur.

45. πασόμενα.] Codex Arch. πασόμενα.

P. 103. l. 6. Ἀνικαδίσαι.] Athenagoras,
p. 31.

24. Δείρε.] Codex Arch. δέρε.

27. Ἐμπερε.] Paulus 1 Cor. x. vers. 28.
εἰδωλόθυλον vocat. Paulus tamen scripserat
non εἰδωλόθυλον sed ἱερόθυλον, ipsorum ven-
dentium voce usus. Atque ita legit olim
Eusebius.

34. Ἐπίσπριν.] Codex Arch. ἐπίπριν. He-
sychius πασάτω, ῥανάτω.

45. Τῇ ἴσι.] Codex A. τῆσι, καί. male.

P. 104. l. 7. Τὸς μὲν νυν καθαρές.] Codex
Arch. καθαρές βς τὸς ἔρσενας, & τ. Hunc
fuisse olim verborum ordinem, colligo ex
Athenagora, qui sic adducit, loco citato.

P. 106. l. 11. Ἀπικόμεν.] Codex Arch.
ἀπικόμεν ὃ ἐς Θάσον, ἐν τῇ εὐρον. Hoc In-
terpres vidit.

P. 107. l. 37. Τῆς ἐρή.] Codex Arch. ἐρῆς
τὴ τηδορίης. Ita & Eton. l. 6. intellige fe-
stum Pamyliorum. Plutarchus *Iside*.

49. Μελάμπας.] Vide Plutarchum de He-
rod. p. 857. Lectiones marginales confir-
mantur passim in hac pagina ex codd. A.
& E.

P. 108. l. 40. Οὐδ' ἤρωι ἰδέν.] Codex A. &
E. & δὴ δρῶν ἰδέν.

P. 110. l. 8. Δωδωναίων.] Eustathius ad Ὀ-
dyss. hunc locum expendit: videatur &
& Stephani fragm. de *Dodona*.

44. Ἐδόμεν.] Codex Arch. ἐδόκεον.

P. 111. l. 3. Προσαγωγάς.] Alii προσεγγίσεις

vocant. *Κωμαστέρα*, & *κωμαστική τάξις* apud Ægyptios hæc omnia denotat; de quibus Synesius ex Cl. Alexandrino.

19. *Κομίζονθ*.] Mallem *κωμάζοντα*. confer Cl. Alex. p. 567.

44. *Τῷ ᾧ τύπινται*.] Athenagoras, ᾧ ᾧ τύπινται τρέπον.

P. 112. l. 14. *Πάπημι*.] Codex Arch. pagina priori & hac & infra, cum margine legit *Πατρημι*. Putant urbem hanc à Persis fuisse deletam. V. l. 3. c. 12.

P. 113. l. 3. *Οἱ ἔνθων ἡμέα*.] Codex Arch. τέλεα, & *τεμύρε*. mox *χωρεῖς ἐκάστῃ*.

P. 114. l. 9. *Θήκη*.] Codex Arch. *Θήκη*. Exod. 2. vers. 3. Porro *ἰχνόλαι* sunt *ἰχνόμοι*.

28. *Χαυλιόδοντας*.] Quasi dicas *προόδοντας*. Est autem *ἰδών* vox Ionica: inde *Ἀμφόδων* & *Χαλκόδων*. Plinius vertit *Dentes rectissime se spirantes*. *Χαυλιόδοντας*. Codex Arch. sic. *Χαυλιόδοντον*. *Φαῖνον ἔρω*. Sed Aristoteles conjungit *Χαυλιόδοντας* & *προφανομένους*. Homerus de hujusmodi animalibus loquens dixit, *λὸν ὀδόντα*. Solino, *Dentes aprugni*. Plinio, *adunci*. Sunt crocodili dentes non unius formæ; habet quatuor in anteriori oris parte longiusculos; in media aliquot crassiusculos; alios plerosque sagittæ cuspidi similes, à lateribus ferratos, undique ad acumen scabros; horum aliquot dum hæc scribo, manu teneo. Fauces utraque in comedendo movet Crocodilus.

45. *Μοίρα*.] Codex A. *Μύρα*, & sic apud Diodorum. Idem c. A. mox *λιθαῖ* habet non *λιθινά*.

P. 115. l. 10. *Κροκοδείλοι*.] Hoc est *σαυροῖς*. Hos Hefychius, & Aristoteles *Χερσαῖας κροκοδείλους* videntur intellexisse.

13. *Νῶτον υἱός*.] Codex Arch. *νῶτῳ υἱός*. Recte. Nam & Aristoteles ita hic legit.

31. *Εὐύδριες*.] Solinus. *Enhydrys*, alterum *ichneumonum* genus, penetrat crocodilum, erosaque exit alvo.

37. *Εν τῇ χαφῇ*.] Codices Arch. & E. *οἱ τῇ*. Interpres legit *εἰ*. mox non *πλεῶν* sed *πλεῖων*. Etymologici magni auctor ait Manethonem quendam scripsisse ad Herodotum de Phœnice: vide eum in voce.

P. 116. l. 19. *Επὶ τέτων*.] Codices scripti, *ἐπὶ τέτων*. sic & margo. Mox *κατακεχύδαται*.

P. 117. l. 5. *Υγιέσαιο*.] Codex Arch. *υγιέσαιο*. Sophron apud Etymologicum magnum usus est: nec tamen Doricum ideo esse statuas, sed & Ionicum.

8. *Μεταβολῆσι*.] Hoc Hippocrates paulo aliter effatus est.

11. *Κυλῆσις*.] Ita codex Arch. margo, *κολῆς*. Athenæus in III libro *Κυλῆσις*. Ita &

Hefychius. Athenæus *κ. κυλῆσις*. Pol- lux, *Καλῆσις*. Hecataeus, *Κυλῆσις*. Idem Hecataeus ubi de his egerat statim addidit, uti & hic sequitur, *ταῖς δὲ κελεύσας ἐς πόλιν καταλεαίνοντας*. Hæc nobis insinuat Athenæus.

15. *Τεταρχοκότες*.] Interpres videtur cum Nostris legisse, *Τεταρχοκότες*.

22. *Γδώνται*.] Codex Arch. *ἡδώνται*. Sane istud fiebat in cœnæ fine. Petronius, & Plutarchus p. 148. 357, *Moralium*.

23. *Μεμνημύρον*.] Codex Arch. *μεμνημύρον*. Astipulatur etiam codex Etonensis.

29. *Νόμοι*.] Non recte interpres. Nam Hymnos intelligit Herodotus, sic dicimus Terpandri *νόμους*. Vide Proclum, *Chrestom.* & Pollucem l. 4. c. 7. §. 1.

31. *Καὶ δὴ καί*.] Codices scripti melius, *καὶ δὴ ἐ δαισμα ἐν ἐστὶ, ὡς ἐν τε Φοινίκη αἰδιμόν τι, ἢ ἐν Κύπρῳ ἐ δαῖτη*. Decet ergo vox *ἀνθ*. Intelligit autem Herodotus *Ἀδωνιασμούς*, quos celebrabant Phœnices, Cyprii, Byblii, Alexandrini, & alii. Vide Stephanum in *Ἀμαθῆς*. & Seldenum l. 2. de *Diis*, *Synt.* c. 11. Pollucem l. 4. c. 7. §. 2. Bochartum l. 1. c. XLII. de *Phœnicum Col.*

37. *Εἶλας τῆνομα*.] Ita quidem Eustathius: sed codices scripti melius, *ἐν δὲ δὴ ἐ δ ἄνον, ὁκόθεν ἔλας τῆνομα*. Vide Hefychium in *Μανέρως*. Pausaniam in *Attisis*.

39. *Μανέρως*.] Dictionis prima pars est *μᾶν*, vel *μῶν*, vel *μέν*. ut *Μανεθῶς* vel *Μανεθῶς*. Inde Græcis *μήνης*, qui primus fuit Ægyptiorum Rex. Hujus filium volunt fuisse Manerotem, qui acerba morte periit, adeoque ingenti luctu ab Ægyptiis per secula deflebatur. Hæc omnia conveniunt Adonidi sive Thammuz. Et Osiridi (nam & is cum istis coincidit) quem Hippopotamus rapuit. Vide Plutarchum de *Iside* p. 357.

41. *Ἄνων*.] Codex Arch. & Eustathius *Ἄνων*. Idemque mox legunt, *αἰδιμῶν τε αὐτῶν ἐ μάνω σφίσι γένεθ*. Hæc confirmant supra legi debere *ἐν*.

P. 118. l. 8. *Ὁμολογέει*.] Codex Arch. *ὁμολογέει*.

16. *Τῶν ἑλλώων*.] Interpres male omisit. Intelligit Musæum & Orphea.

43. *Ἐπιζωσμένοι*.] Codex Arch. *ὑπεζωσμένοι*. Infra l. 45. *ἐπιζωσμένοι, capitibus obductis, ὁ ορεῖται*.

45. *Κατάσαι*.] Codex Arch. *κατατέλασαι*.

P. 119. l. 10. *Μυξήρων*.] Scripti, *μυκλήρων*.

12. *Παροχίσαντες*.] Hinc dicti apud Ægyptios *παροχίσαντες*.

P. 120. l. 21. *Χέμεις*.] Diodorus interpreta-

tatur *Πανός πόλιν*.

P. 121.

- P. 121. l. 11. Δρέψων.] Magis placet δρέψων. Sic Codex Arch. Eton. & Eustathius ad Odyss. 1.
13. Οπίσαντες.] Codex Arch. πύσαντες. Lege πύσαντες. sic quoque Plinius videtur legisse: nam vertit *siccata tundunt*. Theophrastus tamen de hac re agens, legit *οπίσαντες*. Sed prius est pinsere, quam facere panes. Rem extra dubium ponit Eustathius, qui ad Odyss. 1. habet πύσαντες, ex hoc ipso loco.
15. καὶ ἰγγλύσθ.] Codex Arch. ἰγγύς εἰ. Interpres, *suavitatis praestanti*. Scribe, ἰγγλύσθ, ὅποι. 5p. μέγαθ. καὶ μῆλον. Intellige malum cottonium.
19. Ρίζης.] Codex Arch. ut Interpretis, γῆς.
- P. 122. l. 19. Σιλικύπερον.] Lege Σιλικύπερον. Sili, aliis est seseli. Apud Dioscoridem Σίσελι κύπερον.
44. Ομοίη.] Codices nostri ὁμοιοῦται. Ita Interpres, ita margo.
- P. 123. l. 2. Ἀρμονίας.] Verba haec ferè omnia petiit ex E. Odyssæ. mox codex A. pro ἐν legit εἰ, male. Idem pro ἀρφαίνεσθαι habet melius, ἀρφύνεσθαι.
9. Ρίπη.] Codex Arch. ῥιπικαλάμω.
22. Αἰγαίω κόλπῳ.] Scripti omnes cum Interprete πόλῳ. Diodorus haec transcripsit.
33. Ἐς ὑποδήματ.] Athenæus l. 1. hanc urbem εἰς ζώνας concessam scribit. V. Stephanum.
35. Ἐξ ὅου.] Codex Arch. ἐξ ὅτι. recte.
37. Ἀρχανδρὲ πόλις.] Ptolemæo forte Ἀνδρόπολις. Erat Archondes inter reges Ægyptiacos.
47. Ψάμμινον.] Codex Arch. ψάμμιον.
- P. 124. l. 23. Νίτωκας.] Eratosthene interprete, *Minerva Victrix*. Νεὺ Platonii Minerva.
29. Τύομαιον.] Arch. codex. ὑπόγειον. & καλίσσας.
35. Σπόδ.] Codex Arch. σπονδῆς.
39. Μοίετ.] Codex Arch. & Diodorus, Μύετ.
42. Περίμετ.] Codex Arch. περίοδ.
49. Σίσωσεις.] Manethoni, Josepho, Africano Σεθώς, vel Σιθώσις. Diodoro Σεσώσις. Sacris Scriptoribus Sefac, & Sulacim. Aristoteli, aliisque multis tum Græcis tum Latinis, Sesostris. Scholiastes Apollonii, ex Decæarcho, Sesonchosis appellat.
- P. 125. l. 3. Περὶ τῷ.] Codex Arch. & margo πῶς.
18. Προσανέγραφε.] Rectius, προσειρέγραφε.
23. Αἰγύπτιον σεπτός.] Codex Arch. Σίσωσεις.
34. Κόλχοι.] Codex Arch. τῇ χροίῃ. Vide l. 42.
40. Ἀνίκη.] Arch. Cod. ἀφίκη.
42. Κόλχοι.] Quod Colchi Ægyptiorum ἄποικοι sunt, testatur Scymnus apud Scholiastem Apollonii, l. 4. Dionysius in Perieg.
45. Καὶ αὐτοί.] Josephus contra Apionem legit ἔτοι.
46. Σύριοι.] Inter hos numera Thracicam gentem Odomantas, quos Judæos ait esse Scholiastes Aristophanis ad *Acharnenses*.
- P. 126. l. 11. Ἀπὸν ἐργάζονται.] Eustathius ad Dionysium ait ἀμπέχειδ. sed Herodotus tantum πῶς ὑφῆς loquitur.
15. Ἀπικνέμενον.] Locum hunc codices scripti sic legunt, ἀπικνεόμενον, κ. Α. Τὰς δὲ σήλας τὰς ἵσα καὶ τὰς χιόους — σὺν ἐπὶ ἐπιφαίνονται περ. Habeas apud Tacitum l. 2. Ann. 771.
19. Συεῖη.] Josephus capite 3. l. 1. ubi de Sethi columnis loquitur, non disertim affirmat à Setho positas fuisse, famam sequitur. Lateritiam columnam ad sua usque tempora permanuisse ait καὶ τῷ Συριάδα.
27. Τοξον.] Codex Arch. τόξα. uti & Interpres.
32. Ἐγὼ τῷδε.] Hanc inscriptionem integriorem exhibet Diodorus. Τῷδε τῷ χῶρον ὅποιοι καὶ ἐσέψατο τοῖς ἐαυτῶ βασιλεῦς βασιλείων καὶ δεσπότης δεσποτῶν Σεσώσις. Ex his corrigas, licet, Herodoti illud ὁμοί, quod factum ex ὅποιοι. Sane in codice Arch. legitur νόμοι.
- P. 128. l. 31. Λόγον μάλιστ' ἄξιον.] Codex Arch. λόγῳ.
44. Τὸ ἱερὸν Ἑλένης.] Codex Arch. εἶναι Ἑλένης. mox ὡς ἐδιακήθη.
- P. 129. l. 10. Ἐπιβάλλει.] Codex Arch. ut Interpres, ἐπιλάβει. Eustathius tamen ἐπιβάλλει. Infra l. 23. ἐργασάμεν. l. 29. πρῶ. λέγων. l. 31. ἀπαγαγείη.
21. Θῶνις.] Sunt Ægyptiaca θῶς & θῶν. Habes in μανεθῶς, & μανεθῶν. Multa huc spectantia collegit Eustathius ad Odyss. Δ.
38. Τὸς ἱκέτας.] Codex Arch. οἰκέτας. ἀνακομιθέντων δὲ πάντων, εἰρώτω. Infra linea 46. οἱ λεγόμενοι οἰκέται.
- P. 130. l. 5. καὶ μάλα.] Codex Arch. non agnoscit μάλα.
15. Μετορμίζεδ.] Codex Arch. γῆς ἀπὸ τινὰ μετωρμίζεδ.
42. Μενέλα.] Codex Arch. Μενέλεως. p. 131. l. 15. τὰ κεῖδα γλαῦ.
- P. 131. l. 16. Μενέλεων.] Hæc apud Homerum Iliados γ.
47. Ὅς ἐτεσπείλο.] Codex Arch. confirmat lectionem marginis.
- P. 132. l. 6. Φρενοβλαβής.] Confer Eustathium ad Odyss. Δ. p. 174. Basil. Infra 20. Codex Arch. legit, ὡς ἐκείνῳ, & ἀλλῶ καὶ

- Εἰλωρ. Deinde 30. l. ut in margine.
 35. Ραψίνιον.] Codex Arch. Ραψίνιον. Africanus Ραψάκης, Eusebio Ράμψες, Diodoro Ρέμψης dicitur.
 40. Καλέει Θέρθ.] Propter repetitionem hujus vocis non dubito, quin ea quæ in margine stant, omissa fuerint: nulla est ratio cur quispiam ea adderet, si non ab initio hic occurrerant.
 48. Οικοδομέειδ.] Codex Arch. οἰκονομέειδ οἰκῆμα λιθινόν, §, 7.
 P. 133. l. 26. Στήσαι.] Codex Arch. hæc quæ sequuntur, habet; 1. σκῶσαι. 2. ἐσθύν-
 τθ. 3. ἰθίως τῇ πάγῃ ἔχεδθ. 4. ἔχον, ἀφ-
 ναίμενον. προσβόμενον, quod est *abuisse* apud
 Interpretem.
 43. κατὰ στήσαιθ.] Codex Arch. κατὰ στήσαι,
 ἐλείλασθαι τε σφθ. Infra μηχανῶσαι, deinde
 πομίσθ & ἀπειλῆν αὐτίκθ, mox φυλάσσανθ
 ἡ δ' ἴσον ἢ κρεμ.
 P. 134. l. 9. Ποδεύτας.] Colla, cervices. A-
 pud Apollodorum 3. Ἀσκῶ τὴν πρὸ χονία πο-
 δάονα μὴ λύσης.
 21. Προσαγαγέσθαι.] Codex Arch. προσα-
 γαγῆν· ut Interpres.
 38. Καίσιμα ὑπὸ οἰκήμαθ.] Verte, in *fornice*, *lupanari*.
 P. 135. l. 24. Ἀΐδλω.] Ægyptiis dicebatur
 Amenthes. Plutarchus *Iside*.
 P. 136. l. 5. Β' λῶων.] Intelligit *Orpheum*,
Thaletem, *Homerum*, *Pythagoram*.
 24. Εργάζεσθαι ἐαυτῷ.] Codex Arch. ἐαυτῷ.
 Infra ἐγχεσθαι τελεθ. codex A. ἐπιγινέσθαι.
 25. Πυραμίδθ.] Vide Pyramidographiam
 Joannis Gravii. Cheops ille Diodoro est
 Chembes.
 P. 137. l. 26. Μνημόσυνον.] Omnes scripti
 μνημῆιον. Mox ἢ ἐστὶ τὸ κῶλον.
 34. Λέγειθ.] Codex Arch. ἔλεγον. deinde
 Χερεῖνα pro Χεφελῶα.
 P. 138. l. 6. Φιλίλιονθ.] Cod. Arch. Φιλίτιος.
 11. Λαὸν τέλειμθον.] Codex Arch. λεὼν τε-
 τηυγμθον.
 P. 139. l. 21. Εὐσεβῆς ὦν.] Codex Arch. Εὐ-
 σεβῆων. Mox τὸ χρεὼν ἡ.
 49. Λιπόλων.] Codex Arch. λειπομένων. co-
 dex Eton. ἡ λειπομένη.
 P. 140. l. 1. Γάδμονθ.] Suidas in Αἴσανθ,
 & Ροδῶπις· & Plutarchus in libro *de sera*
nocturnis vindictis.
 17. Πυραμίδα.] Hæc lectio sollicitari non
 debet. Apellas Ponticus apud Suidam cre-
 didit Pyramidem ab hac constructam
 fuisse.
 26. Βυτόρεθ.] Suidas in Ροδῶπις. Scribitur
 & Βυτόρεθ. Vide eundem in Βυτόρθ.
 36. Η' ὅσον.] Codex Arch. κηῶσων ἢ ἢ ἐτέρεθ
 ἀελέαλω· ἔτος χαρ. δέ. Aliter legit In-
 terpres.

39. Κατεκρέμηνσέ μιν.] Nescio an fratrem;
 certe Rhodopin inestabatur, vocabaturque
 Δωρίχαν, teste Suida.
 49. Εὐ γεγλυμμένους.] Codex Arch. ἐγγε-
 γλυμμένους.
 P. 141. l. 15. Μή με καλονοθῆς.] Codex Arch.
 καλονομασθῆς. Mox παρσέχοισθ. Deinde Αι-
 θίοπατε ἢ Σάβακον. Porro οἰκέντων pro α-
 δικεόντων. Denique pro κάρθῃ ὑψηλαί, habet
 ἢ κάρτα, ut in margine.
 43. Βεβάσις.] Redditur & αἰλαρθ. *Stephan*.
 P. 142. l. 10. Ἐστὶ δ' ἔσθθεν.] Codex Arch.
 ἔσθθεν μὲν ἄλλοθ δ. μ. πεφυτμένον. Deinde
 l. 17. ἀρχονία Αἰγ. ἐκχωρήσθ.
 47. Νήσω Ἐλῶθ.] Soks Eton. Ἐλῶθ.
 P. 143. l. 5. Ἐξαιρέτως.] Codex Arch. ἐξαι-
 ρέτως. Infra, τάτοιθ δὴ μιν, ut & margo.
 37. Γενεάγασθ.] Homerus in Nestoris annis
 pauciores aliquanto numerat.
 49. Καταβίῳθ.] Codex Arch. καταδύναθ.
 P. 144. l. 4. Ἐκαταίωθ.] Historicus fuit, non
 fabulator, tametii Diodoro inter eos re-
 cenfetur qui ad fabulas declinare soleant.
 Scripsit autem libros complures *ἡμερολο-
 γίων*, in quibus suam quoque intexuit fa-
 miliam. Mox ut in margine, codex Arch.
 οὐ *ἡμερολογήσανθ*. Plutarchus libro de *Isi-
 de*, quædam ex Hecatæo adfert de *Psam-
 meticho*, unde & historias Ægyptias cum
 attigisse colligas. Hæc autem verba, ἐαν-
 τὸν, ἢ ἀναδῆσανθ τε, defunt codici Archæ
 nam infra occurrunt. Citat Hecatæum
 Herodotus, p. 376, 377.
 21. Ἐς ὃ τέθ.] Codex Arch. Ἐς ἐαυτῆς. Pro
 ἀπίδεξαν, idem ponit ἀπκρῆμθαν αὐτῆς,
 Πίρωμιν ἐκ Πιρώμθ θηρόμθον.
 27. Σφείας πάντας.] Codex Arch. σφ. αὐτῆς.
 Hunc locum citat Athenagoras *Legatione*,
 p. 31. & legit quæ cod. Arch.
 41. Λεγομένωνθ.] Θεῶν addit codex Etonen-
 sis. Arrhianus l. 11. adfert hunc locum.
 P. 145. l. 42. Χαλκίῃ Φιάλῃ.] Vide pag. 147.
 48. Μοίεθθ.] Codex Arch. perpetuo μύ-
 ριθ.
 P. 147. l. 4. Ἐξαπόδθ.] Codex Arch. ἐξαπέ-
 δθ, ut in margine.
 17. Μεσόγαίαν.] Codex Arch. μεσόγειαν, &
 infra ἐπαγέοιθ· & quidem perpetuo.
 42. Φιάλας χρυσίας.] Athenæus vi. c. 14.
 miris modis pervertit hanc historiam.
 P. 148. l. 30. Χαλκῶθ.] Putat Eustathius ex
 Homérico, Ἐρεκί χαλκίῳ, hoc oraculum
 fuisse defuntum. Diodorus ait milites
 Psammeticho conductos fuisse ex Caria,
 Ionia, & Arabia.
 32. Μαθὼν τὸ χρεσθήριον.] Pigres Car docuit
 Psammetichum suos cives primos galeis
 cristatis usos esse. Polyænus l. 7. c. 3. Vi-
 de

de Schol. Aristoph. in *Avibus*, p. 555.

42. Φαῖη ὁ Ἀπῖς.] Festum dicitur Θεοφάνεια.

47. Επαφῶ.] Æschylus *Suppl.* καὶ Ζεὺς γ' ἰφάπλωε χερσὶ φυτόν γόνον. & *Prom.* Επαφῶν ἄταρβῆ ἢ θίγων μόνον.

P. 149. l. 9. Πρὸς ὀλίγον.] Codex Arch. πρὸς θαλάσσης ὀλίγον.

42. Θωῦμαςότερον.] Codex Arch. Θωῦμαςόταον. Quæ autem hic dicitur Insula Chemmis, non recte sic dicitur. Nam Chemmis & urbs & insula alibi ponitur ab ipso Herodoto. Adde quod codex Arch. legat Εἵχεμις, quam quidem lectionem secutus est Eustathius ad κ Odysseas. Sane Stephanus in χέμις scribit hujus insulæ nomen per β, itaque apud Hecataum reperisse se testatur. Verba Hecatai ex Πειρηγῆς Αἰγυπῖς hæc sunt: Εἰν Βάτοις, (mallem ἐν Βάτοι) ὡς τὸ ἱερόν τ' Αἰγυπῖς, ἐστὶ νῆσος Χέμις ὀνομα, ἰσὴ δ' Ἀπόλωνος. ἐστὶ δ' ἡ νῆσος μεταρσίη, ἢ ὡς ἐπλεῖ θηὶ δ' ὕδατος, ἢ κινεῖ θηὶ δ' ὕδατος. Vides ut alibi, ita quoque hic, Herodotum ipsa Hecatai verba posuisse.

P. 150. l. 2. Εἰμπεφύκα.] Postulat Ionismus εἰμπεφύκα, ut est in cod. Arch. & apud Homerum: mox συχναί, cod. Arch. l. 11. ὅτε δὴ πᾶν, codex Arch. Idem ὀσίει & Ἀητῶ habet.

16. Ὠρεῶ.] Codex Arch. Ὠρεῶς. l. 20. idem legit ποιηέων λεγομένων.

20. Δήμηρεῶ.] Diana, Luna & Proserpina eadem sunt. Æschylus in septem ad *Thebas* vocat Dianam; Λητογένειαν κῆραν.

26. Ἀζωτῶ.] Codex Arch. Εἴζωτῶ. Infra idem τ' μῆκος μὲν.

P. 151. l. 3. Ὀρέουονες.] Codex Arch. Ὀρέουονες. Infra pro ὀπίδηλοι, εἰσι δῆλοι.

14. Μαγδόλη.] Alii cum ω in penultima. Ejus mentio in Exodo, Ezechiele & Jeremia. Eusebius ait fuisse πρὸ τ' ἐρυθρῆς θαλάσσης. Ezechiel. ἀπὸ Μαγδώλης ἢ Συήνης. Atque Mageddo urbs erat mediterranea, prope quam hoc prælium fuisse commissum Sacra Scriptura testatur. Josuæ cap. 17. Mageddo dicitur Chaldaeo Migdo; quod parum abest à Migdol, quo modo Pagninus legit Exodi 14. ubi vulgo Magdolum.

15. Κάδυλν.] Stephanus legit κάλυλν. Infra p. 161. κάδυλνς dicitur codici Arch. in Mappis vulgaribus, *Cadissa*. A Magdolo recta tendit Necho ad Carchemishum: ut 2 Chron. 35. vers. 21. legitur. Hujus ad Euphratem situs arguit eam esse urbem, quam Ammianus vocat Cercusium, Zosimus Κιρκήσιον. Vide Ortelium in *Circesium*, & *Cadusii*. Opinor Κάδυλν primo vo-

catam hanc urbem, deinde Carchemishum, à clade; vox enim significat urbem deletam. Eam post multa secula Diocletianus munivit. Vide p. 161.

P. 152. l. 24. Εἰλῶν.] Codex Arch. ἐλθῶν.

P. 153. l. 16. Διαρρήξῃ.] Codex Arch. διήρηται. Mox Πατρημίτης, ut supra.

24. Σεβεννίτης.] Codex Arch. Σεβεννύτης. Codex Eton. Σεβεννίτης.

25. Ὀνεφίτης.] Codex Arch. κεφίτης: sed Ptolemæus & Dio Prusensis priorem lectionem confirmant. Codex Arch. μοχ, Ἀνύσιος, Μικροφίτης.

32. Ἐκδεκόμενοι.] Codex Arch. recipit omnes lectiones, quas margo hujus paginæ habet.

49. Καλασιέων χιλ.] Codex Arch. — εἰων ὃ χ. —

P. 154. l. 7. Εἰπικέρως.] Codex Arch. κᾶρως.

35. Τύνομα, ἐν Σαί.] Athenagoras aliter, τύνομα. ἐν Σαί. Totum locum aliter legit codex Arch. & melius quam editus, ἐχάμηναι τοίχῃς. Sic quoque Athenagoræ interpreter legit. Mox pro ἐργασμένη, cod. Arch. ἐρμωσμένη.

46. Εὐσομα κείδω.] Citat Plutarchus l. de defectu Oraculorum. Linea 33, cum margine ἀγνωμοσύνη codex Arch.

P. 156. l. 1. Ὅτε ἡ ἰδιώτης.] Margo rectius ἢ ὅτε ἡ ἰδιώτης. Ita quoque codex Arch. Eandem lectionem habet Athenæus l. vi. c. xvii.

15. Ἀληθέων.] Codex Arch. cum Valla, ἀληθῶς θεῶν ἐόντων.

36. Ἀτὰρ ἔσωθεν.] Codex Arch. ἀ γὰρ ἔσωθεν τὸ μῆκος ἐστίν.

42. Πολλὰ, καταχθόμενον.] Codex Arch. hæc omnia sic leviter sed in melius mutat, ἀχθόμενον, οἳ δ' ἵπτες, ἀφ' ὧν τῆτο. ἐν δ' ἢ ἐν Μ.

P. 157. l. 3. Εἰσαί.] Codex Arch. ἐσαῖον. Αἰθιοπικῶς ἐόντος λιθῶ.

8. τῇ ἴσι τε.] Codex Arch. λέγουσί τε τό.

P. 158. l. 15. Λαδίκη.] Codex Arch. Δαδίκη, perpetuo. Vide p. 197. l. 43.

32. Τετραμμένον.] Codex Arch. ἰδρυμένον. Marcellinus in *Vita* Thucydidis non vere pronunciavit, τοῖς II. Herodoti liber mentitur hypothesis.

AD LIBRUM TERTIUM

HERODOTI.

Pag. 159. l. 7. Βελῆς.] Codex Arch. συμβελῆς. Mox tamen συμβελῆ.

P. 160. l. 2. Διαβεβλημένοι.] *Derisus*. ὡς λογιζέμενοι. Hesychius, & Schol. *Aristophanis*, *Avib.*

32. Νιτήτι.] Codex Arch. Νίκηη. mox πρε-
σβύτατον.
42. Επικλήρων Α'μάσι. Codex Arch. —ρων
τ' Α'μ. —— ἔνομα ἢ ἡ οἱ Φ.
45. Α'μα(ιν) Διδράσκ. Idem.
47. Οἷα ἢ ἐόν(α). Codex Arch. ὁ δε.
- P. 161. l. 14. Καδύτι. Codex Arch. κα-
δύτι. Mox ἱκνύσ. Stephanus ἱνυσ. —
Infra τ' Α'ραβ. rectius codex Arch. τ' Α'ραβ.
prout infra. Adhuc, ὡς δ' ἱκνύσ. πόλις
Συρίων.
32. Κείμενον.] Codex Arch. κενόν, quod vi-
dit Interpres.
41. Ε'πὶ τ' παλαιῶν.] Codex Arch. ἐπὶ τ' πα-
λαιόν.
44. Ἐλξάντες ὕδαλ.] Cod. Arch. Σάξαντες ὕδαλ,
ἐπὶ τὸ χασά. ut pagina 162. l. 21. Recte.
47. Α'ράβιον.] Codex Arch. cum Interpre-
te, legit hic βασιλέα.
- P. 162. l. 7. Κροκύλ.] Codex Arch. κροκίδα.
16. Ἰπιδρόχαλα.] Codex A. πιδρόχαλα.
Sic Plutarchus, ex hoc loco. κρεθὺν hanc
σιόσω (ex dictione Hebræa) vocant 70,
Levit. c. 19. ubi vide Scholia edit. Rom.
Choerilus apud Josephum l. 1. contra A-
pionem. — κορυφὰς τροχοκέραδες —
17. Ούροτάλ.] Codex Arch. Ο'ρατάλ. Ea-
dem est lectio codicis Oxoniensis, uti no-
tat optimus doctissimusque vir, Edoardus
Pocockius in Notis ad *Specimen Arab.* p.
107. quem vide.
29. Ρ'αψάμενον.] Codex Arch. αἰψάμενον.
mox idem pro τέτων, τέτον. & infra pro
σώζω(ι), ποτίζω(ιν).
40. Τεσσαρεῖς ἢ τεσσαρέκοντα.] Codex Arch.
tantum τεσσαρέκοντα, at Diodorus ei dat
annos 55.
41. Οὐδέν οἱ ἀνάρ(ι)ον.] Codex Arch. facit
cum margine.
46. Τ' ὄησαν.] Suidas ὄδησαν ἢ τότε Θῆβαι,
ἐδαμῶς πρεύτερον ὑσθεῖσαι.
- P. 163. l. 7. τῷ Φάνη.] Codex Arch. ut prius
τ' Φάνη. mox ἐπ' Αἰγύπτω.
19. Περιεχυμένων.] Codex Arch. κεχυμέ-
νων. infra ξυρῶν τὰς κεφ.
33. Φορέα(ι).] Addit Codex Arch. τὰς κεφα-
λὰς, ita & Valla.
- P. 164. l. 18. Πάρη(αν).] Codex Arch. παρή-
ε(αν). mox ὡς τὰς παλ. & ἄλλοι παλῆρες. non,
παῖδες.
21. Ψαμμυλῶ(ι).] Codex Arch. perpetuo
ψαμμάινε(ι). idem mox πρεσιδῶν, & πα-
ρεξελθυσέων, & ἡ γονῖο, reliquaue, quæ
mox in margine.
43. Ποιδύμενον πᾶν.] Codex Arch. ἅπαν ἐπ'
ἐκείνῃ ἐξ ἐκάστης ἐξόδου. Mox ἐπ' ἐρώτα.
- P. 165. l. 48. Κατακαῦσαι.] Vide excerpta
Ctesiana p. 653, in fine.

- P. 168. l. 3. Δολεραὶ ἢ αὐτέων.] Hæc ex He-
rodoto non est dedignatus mutuari Plutar-
chus. Bis tanquam suis usus est; semel He-
rodoto attribuit.
17. Σιτέμενοι κίπρον.] Julianus quadam E-
pistola hinc, κίπρια legit.
18. Α'νέφυρον.] Codex Arch. ἀναφέρων.
43. Ε'ξ ὑέλε.] De his Herodoto contradi-
cit Ctesias pag. 579.
- P. 169. l. 16. Στραλδόμενον.] Codex Arch.
πορδόμενον. uti & Interpres. Mox cod.
Eton. pro ἥιε habet ἡλῶ, male.
37. Θηβῶν δέ.] Cætera ad καταβάς non a-
gnoscit cod. Arch. neque Interpres. Pro
Θηβῶν idem, ut mox, legit Θηβαίων.
41. Ε'πορόνιο.] Hæc ex scribæ hallucina-
tione etiam supra ponebantur, loco non
suo.
43. Ο'ασιν.] Ægypti, vel Libyæ urbem.
Duris Samius quoque μακάρων Νῆσον voca-
bat, teste Stephano in Λῦσας. vide eun-
dem in Ὑαντις. Cod. Arch. habet μακάρων
νῆσοι, quod probo; sunt enim plures insu-
læ: imo Eustathius ad Odyss. Δ, hæc ver-
ba legit, ut cod. Arch.
- P. 170. l. 5. Ε'πατοῖτες.] Cod. Arch. ἱσατοῖτες.
13. Ε'πιφανέος.] Diodorus videatur p. 76.
Plutarchus *Iside* p. 367.
36. Σέλας.] Mela l. 1. non coitum pecoris, ne
ajunt, sed divinitus & celesti igne conceptus.
κατίχιν opponitur τῷ ἀνίχιν, verte, de-
scendere. Omnia huc facientia vide apud
Pignorium *Mensæ Isiacæ* p. 35.
39. Μέγας.] Cod. Arch. & Eton. μέλας.
Mela, ubi supra, *Bos niger, certis maculis
insignis*: Eusebius, τὸ μέλαν & σώματος. *Præp.
Evangel.* l. 3. c. 12.
- P. 171. l. 6. Ε'δικαιῶντο.] Cod. Arch. ἐδι-
κεῶντο.
22. Ἀρχη.] Ut in margine.
40. Βασιληὺς δικ.] Cod. Arch. καλεομένους
δικ.
44. τοῖ(ι).] Addit hic recte cod. Arch. πέρ-
ε(ι).
- P. 172. l. 28. Εἴη αἰμένων.] Cod. Arch. ἐσ(α)
εἴη καλίων. mox δα(εῖ)αν, ut in margine. &
οἰκειοῦντες, ut Valla.
- P. 173. l. 1. Φιλονεική.] Cod. Arch. cum Val-
la φιλονική.
4. Φασὶ Πέρσαι οἶνω πρεσιδόμενον.] Cod. A.
rectius, quam editur.
14. τῇ γινομένη κέρσ(ι).] Cod. Arch. melius
opinor impresso.
19. Σύ νυν μάθε, εἰ.] Cod. Arch. μάθε αὐτός.
mox λέγ(ε) ταῦτα ὡς ἀφρονέοντες. ἡ μὲν.
39. Ο'μοίως.] Cod. Arch. ὁμοίως.
45. Α'γαθὼν τε πρεν.] Cod. Arch. ἀγαθόν
τε.

- P. 174. l. 12. Οὗτοι χαίρων.] Cod. Arch. ἔτι χαίρων. mox τὰ τέσσα.
34. Παταξοῖσι.] Scaliger à Pathach, quod in Piel significat *insculpsit*. Ovidius dixit — *pictos verberat unda deos*. Bochartus à Batach, *secutum esse* deducit. Herodotus locat in prora; Hefychius in puppi; quod est veri similis. Vide Hefychium in Γιγνῶν & Εὐφροδης. Item Seldenum de *Diis Syris*. Videntur Patæci fuisse dii tutelares, quos ad naufragia vitanda invocabant. Idem Cabiri sunt & Corybantes, Magni Dii, i. e. potentes. Vide omnino Bochartum l. i. c. xii. In Samothracia ante portum duo simulacra, quibus Castor & Pollux denotabantur, stabant. His naufragio liberati vota solvebant. Pauli Apolloli navis eos habebat *περὶ στήμον*. Mox *πελάγῃ*, *pingui*.
41. Πανταχῇ.] Cod. Arch. πολλαχῇ, cod. Eton. πολλαχῇ.
49. Ἄλλον.] Ita cod. Arch.
- P. 175. l. 10. καλλιῖαι.] Stephanus ex Hecataeo cum unico λ scribit. Eadem est scriptio codicis Arch.
16. Πίνδαρον.] Paulo plenius Plutarchus ad *Principem ineditum*; Item Cl. Alex. Strom. 2. Νόμος ὁ πάντων βασιλεύς, θνητῶν ἢ ἀθανάτων.
32. Ἰθύσσει.] Hoc est ἐρμήσει. & ἰθύς, ἡ ἐρμή. Alibi noster παθηλικῶς, ἰθύσιό σερλιόεος. Mox cod. Arch. pro ἐκλήτο habet κέκλητο.
45. Πολλῷ δέ τοι.] Cod. Arch. πολλῷ ὃ ἔτι ἡρομένης.
48. Ὡς δὲ λέγει.] Suidas in χαίρειν hanc formulam veterem fuisse notat.
- P. 176. l. 2. Θεῶν φθονερὸν.] Eustathius φθονερὸς τῆς θεᾶς ἐξ ὁμήρου οἶδεν Ἡρόδοτος.
15. Τοι τῷ πό τῷδε.] Cod. Arch. τὸ ὑπὸ τῆς ταῖς πάθαις. mox idem ἢ ἐν νόμω λαβῶν.
22. Ἡνοίσφρηγίς.] Cod. Arch. ἡνίσφ. Mox Θεοδώρης τιμόκλειος. De hoc Theodoro apud Athenæum, Pausaniam, & supra p. 19. Fuit & alius horum temporum nobilis δακτυλογλύφος, Pythagoræ pater, Mnesarchus. Vide quæ Suidas in Σμάραγδος.
25. Τάδε.] Cod. Arch. hic & ubique pro τάδε legit τοιαῦτα.
- P. 178. l. 2. Εἶχε ἐτοιμῶς.] Suidas hæc verba laudat in Νεώσοικοι. Legit autem paulo rectius, ἔχον ἐτοιμῶς. Mox cod. Arch. ἐξελαθέντες.
11. Εφα(αν τ' ἀλφ.) Cod. Arch. cum margine, τ' θύλακον ἀλφ. mox *πελεργάσας*.
16. Οὐκω τι.] Cod. Arch. οὐκ ἔτω τιμ. δέομενοι. Locum hunc acriter vellicat Plutarchus libro contra Herodotum.
24. Εἰσέεισι ὑπὸ ξύλας.] Codex Arch. legit

ζώων ἐνυφασμένων χειρῶν ἢ ἐρείσι, ὑπὸ ξύλας. Theophrastus novit ἐρεοφέρα δένδρα. Lego etiam ἐρεον ὑπὸ ξύλας dici ἐρτάριον apud Rhetorem ineditum. Hæc sunt apud Indos frequentissima.

34. Κερκυραίων γὰρ.] Plutarchus, l. contra *Herodotum*, hæc examinat. Laërtius in *Periandro* eadem cum Herodoto tradit.

P. 179. l. 3. Ἐς τῷτο.] Hæc cod. Arch. sic ordinat, ἐς τῷτο ὃ τῷδε ἐγίνετο ἔτι ἐς ταυτὸν, ἔς δ' οἱ κ.

6. Περίανδρον.] Petavius in Paralip. lib. de *Doctrina temporum*.

18. Μέλιον.] Laërtius, *Periandro* Lysiden vocat. Procles codici Arch. est Patrocles. Perinde est.

P. 180. l. 44. Ἀνακρίσεως.] Cod. Arch. ὑπὸ κρείεως.

P. 182. l. 29. Εὐθύς, ἔτε.] Cod. Arch. ἰθύς, ut & infr. l. 44.

P. 183. l. 4. Καπρίως.] Cod. Arch. Κυπρίως.

47. Προσερέοντα.] Cod. Arch. προελθόντες. forte προελθίντας. Mox, ἐς μέσον.

P. 184. l. 9. Εἶπε, Πηξάσας.] Cod. Arch. Πηξάσας, ἔφη, ἔτω μοι διέπρηξας τ. τ. προζε. πρηγμα. Infra 27. ἐς ὅψιν.

34. Ἐπιθέμενον.] Cod. Arch. ὑπόμενον.

P. 185. l. 5. Μύκης.] Scholiastes Nicandri *Alex.* τὸ ἀκρὸν ὃ ξίφους, τὸ κατὰ κλεῖον πλὴν θήκῃ.

24. Κατέλαβεν.] Cod. Arch. κατέλαβε. Mox pro ἐκρυπτον, idem ἐπρησεν.

P. 186. l. 16. Μήδ' ἀνασωσμένοις ἀρχαίς.] Cod. Arch. πλὴν ἀρ. Hæc non vertit Interpreter.

24. κατερείκον.] Apud Hephæstionem de Metris, κατερέκοντο χιτώνας.

P. 187. l. 1. Κατέδηλον τρέπων.] Cod. Arch. ἐς λῶ. Ita & Interpreter.

10. Φαιδύμη.] Cod. Arch. hic & sequenti pagina Φαιδιμήν.

P. 188. l. 3. Μέρῳ ἐγίνετο.] Vide l. *Efther*, cap. 2.

10. Ἀσπαθίνῳ.] Cod. Arch. semper Ἀσπαθίνῳ.

P. 189. l. 5. Πάρεμιν.] Cod. Arch. τῇ, πάρεμι, φᾶς τε ἤκην.

P. 190. l. 6. Ἐν αἰνῇ μεγίστῃ.] Alibi ἐν τιμῇ. Hic autem ἐν αἰτίῃ legit Valla; & recte vertit; aliter licet sentiat auctor Lexici Ionici. Arch. codex legit αἰτίῃ. ut libro 6.

12. Τποχομένῃ.] Cod. Arch. ut Valla, ὑποδεχομένη. consentit Etonensis.

27. Ὡς ἐς τῷτο.] Rectius τῷτον. Ita cod. Arch. ita Valla.

47. Οἰδεύων.] Valla hic nihil vidit, p. 218, eadem hæc locutio recurrit. Infra τεθαρσηκότας. Eeeee 3 P. 191.

- P. 191. l. 35. Σωδασπίπλε[ι].] Magis placet codicis Arch. scriptura σωδεμπίπλ. Infra ἐτι ἐσεώς. Arch. & Eton. & mox ἐσεῶτα. Tum ἔξω ἔθεν, ut Valla.
- P. 192. l. 16. Ἐντὸς πίντε ἡμ.] Cod. Arch. ἐκτὸς π. ἡ. ἐξήντο.
22. Μέναρχον.] Cod. Arch. cum margine Μέναρχον μηκέτι ἡμέωδ.
- P. 194. l. 14. Μενάρχη.] Cod. Arch. hīc & infra μενάρχης.
25. Ἐκείνοι.] Cod. Arch. stabilit lectionem marginis.
34. καὶ ἀρχε[ι].] Cod. Arch. καὶ ἔτε ἀρχε[ι] πλὴν τούτων.
40. Ἐκάστῃ ἐτας.] Confer paginam 221.
- P. 195. l. 4. Ἐχὼν τὴν βασιλ.] Cod. Arch. addit καμύσσει.
44. Δαρεῖος ὁ Ὑδάσπε[ς].] *A maitre expositus, equa nberibus laetatus est, ab equorum curatore Spargariza. Idem hinni equi rex declaratur.* Ptol. Heph.
- P. 196. l. 23. τὰ ἐκαστέρω.] Cod. Arch. προσεχίας, ἀποιοῖν ἄλλα ἐκαστέρω ἔθεναι νέμων, ἀρχάς καὶ φέρων προσδοκόν.
44. Ἀλυσονίων.] Cod. Arch. Λασονίων. Mox pro Ὑλυνίων cod. Eton. Αὐλυνίων. cod. Arch. Αὐτενίων. Talentorum summa literis numeralibus in margine cod. Arch. ponitur, in ipso textu dictionibus integris.
48. Συρίων.] Cod. Arch. Ἀσσυρίων, ἐξηκόσια καὶ τεληκόσια. Infra pro φρερέων, idem habet φορέων, & ἀναισιμύτο.
- P. 197. l. 33. Ὁρθοκορυβαλίων.] Cod. Arch. cum margine; mox Πανήμαθεῖται.
36. Ἀπὸ Βακλ.] Cod. Arch. Βάκλων ἢ μ. Λίγδων, ἐξηκόσια & τριήκοντα. Mox Πακιοκίης.
- P. 198. l. 5. Μανήλωσι.] Margo & cod. Arch. consentiunt, de his prius. Vide pag. 407.
7. Μαρσοῖ.] Cod. Arch. Vossius ad Melam, p. 13.
42. Καλανίαι.] Supra p. 175.
49. Ἐτάξαν.] Cod. Arch. ἐτάξαντο. Ita Valla. Mox καυκάσιοι.
- P. 201. l. 40. Εὐπέλειος.] Cod. Arch. δυσπέλειος. Confule paginam proximam.
- P. 202. l. 6. Ἀνιηρά.] Cod. Arch. ἀνιητά. Hinc videtur Aristoteles hausisse, τὰ ἀρπακτικά οὗτοι ἀγελαῖα.
7. Λαγώς.] Cod. Arch. ubique λαγός. Mallem λαγώς.
12. Ἀναιρέειαι.] Eustath. legit ἐπαναιρέειαι, hoc est, ἐπαναλαμβάνειαι.
18. Αὐξανόμενοι.] Cod. Arch. αὐξόμενοι. v. p. 211. — ἐσικνέειαι καὶ γνάφον.
33. Ὁφίων.] Cod. Arch. Eton. ut & margo τέκνων. Valla itidem. Quod haud dubie rectum est.

- P. 203. l. 6. Πεπλασμέναι.] Cod. Arch. πεπλασμέναις ἐν πηλῷ.
12. Νεοσιών.] Forte νεοσιών. mox Arch. cod. καὶ πλαμῖνας. & linea 19. ἐτι τέτων θαυμασ.
29. Τεληχέων.] Margo & codex Arch. τριών πηχέων, quod quidem ἰωνικώτερον.
43. Ἐχάλια.] Scribe Ἐχάλια. Vide Stephanum in Λιεύη.
- P. 204. l. 3. Βαρεβαρικών.] Cod. Arch. & Valla Βαρεβαρον. mox, τῆτο ἢ ἔδενός. mox cod. Eton. μοι λέγοντο pro μελεῖων. cod. Arch. με λέγον.
6. Ἐχάτης.] Cod. Arch. ἐχάτης. Alii ἐχάτων. Forte Ἐχάτων.
22. Θωμαίων.] Cod. Eton. Θαιμαίων. Cod. Arch. Θαμναίων. Mox, Ἀκίς.
39. Μελίνω.] Cod. Arch. μελίω.
49. Χρημάτα.] Darius ob hoc caupo merito dicebatur. Huc Martialis Epigramma facit.

Sit cisterna mihi quam vinea malo.

- P. 205. l. 23. Οὐ τυχημενδοῖ.] Cod. Arch. συνέκνειοι. Mox κλαίεσκε & ὠδύρεσκε.
41. Περιεῖναι τοι.] Cod. Arch. elegantius & Herodotæ phrasi vicinior, περιεῖναι, τὸ, καὶ ἀποτριώτατον — κεχαρισμένον.
- P. 206. l. 17. Ἀνδρὸς λόγῳ.] Cod. Arch. ἀνδρῶν λόγῳ.
22. Αὐτῆς.] Cod. Arch. αὐτός. mox δι' ὅλην.
30. Ἀνακρίοντα.] Erat Polycratis præceptor. Vide Ælianum in V. H.
36. Ὑποκρίνομαι.] Hinc ὑποκρίτης Dramaticorum.
45. Θαλασσοκρίεν.] Castor & Apollodorus in chronicis diligenter notarant θαλασσοκρίεντας. Vestigia vides apud Eusebium. Mox pro μὲν, cod. Arch. ἐς) πρῶτα ἐλπ.
- P. 207. l. 19. Μαίανδρον.] Cod. Arch. Μαίανδρον. uti infra.
24. Προσδόκιμον.] Cod. Arch. δόκιμον ἐπιτοιάδε.
31. Ἐξέλεο αὐτὸς ἀπιέναι.] Non autem αὐτόσε.
- P. 208. l. 21. Ἀποδαιρημένους.] Cod. Arch. ἀδαιρημένους. Quod melius. Τίς σὰς παρήρε φρένας, Archilochus. Mox pro τῇ ἀρχῇ — idem c. A. ταρχῇ. Vide p. 217. l. 32.
25. Κρανάπλω.] Cod. Arch. Κρανάτης.
27. Ἀγγεληφόρον.] Cod. Arch. Ἀγγαρήιον, multo verius.
30. Ὑπεί.] Ut & margo.
36. Οιδαινόντων.] Cod. Arch. (quod prius dictum) hīc quoque οιδεόντων.
43. Δογμωτάτης.] Cujus est interpretatio δοκιμωτάτης.
- P. 209. l. 36. Θερῶν.] Cod. Arch. Θερίων.
44. Ἀχρῶν

44. Ἀρχυπνίη[ι] εἴχεται.] Hunc locum Suidas multo emendatius exscripsit, ἀρχυπνίην συνέχεται.

P. 210. l. 9. Ο' ᾧ ἐνθαυται δὴ αὖν.] Suidas δὴ ἐν ἐαυτῷ αὖν.

12. Ἡπιάμα[ι].] Codex Arch. ἡπια μετὰ τὰ ἰχθυα — ὕπνε μεταλαγχάνει, Suidas. Infra δύο ζεύγεις.

P. 211. l. 33. Αὐξανομή[ω].] Cod. Arch. αὐξανομή[ω], ut prius p. 202. Quid quod Eustathius hunc locum adducat, legatque, ut dixi. L. 39. Codex Arch. lectionem in margine agnoscit.

P. 212. l. 25. Πάν[ι].] Codex Arch. πάν[ι].

26. Καταλείπ[η].] Mox ἀπέσειθεν.

32. Φοινίκης.] Εἰς φοινίκης, αἶμα ᾧ αὐτῇ[ι].

39. Κρησώνης.] Cod. Arch. differte habet κρητών[ω]. Hoc pacto supra legi oportere notavimus p. 21.

P. 213. l. 25. Εμπίπ[η].] Cod. Arch. ἐκπίπ[η], cum navibus suis deferuntur.

32. Δι' αὐτῆς.] Ita Valla.

41. Cod. Arch. & E. ἐσάβη.] Hujus videtur locum occupasse ἐπερήχθη.

48. Οἶδε σε[ν].] Nam id hic deest.

P. 214. l. 1. Συλο[ν] Διάκε[ω].] Ita omnino. Vide p. 175.

19. Πρὸς ἐαυτόν.] Cod. Arch. αὐτόν, uti & Valla. Mox ὡς ἐγώ. Infra εἰρώτων.

P. 216. l. 30. Κακῶς, περσεμ.] Cod. Arch. πάρε[ω], cum Valla.

P. 217. l. 23. Εξέκρυξαν.] Cod. Arch. ἀπέπεμπον. cod. Eton. ἐξώθησαν. Hæc autem glossemata sunt.

P. 218. l. 18. Ἰδῶσι.] Cod. Arch. δέλοισι.

31. Cod. Arch. ἀπὸ μὲν νῦν, & mox ἐποχέλω.

P. 219. l. 3. Εξέπλω[αι].] Codices scripti ἐξάμελω[αι]. Vide Hesych. in ἐξήμελω[αν].

41. Πεπόνθεις.] Cod. Arch. ἐπεπόνθεις.

AD LIBRUM QUARTUM

HERODOTI.

P. 222. l. 10. Πρῶτερον.] Supra p. 3. 7. 390. Eustathius hos peculiariter τρεῖς vocat. Videndus Geographus.

P. 223. l. 40. Γονίας.] Cod. Arch. & margo τοκίας. l. 4. Idem πιθανῶ pro πιαῖ.

44. Λεπτόξαιν.] Cod. Arch. Νιτόξαιν. Non nunc primum istæ duæ literæ ab exscriptoribus confunduntur.

P. 224. l. 4. Ἀπώσαο[ι].] Cod. MSS. ἀπαλάσαο[ι].

11. Τρέπιοι.] Pro Τρέπαιες.

49. Χάρις.] Cod. Arch. χερών. Probat quoque Etonensis.

P. 225. l. 9. Μιχθῆ.] Ita cod. Arch. Valla hic male omisit Echidnam.

18. Τρέφεις.] Apud Homerum τρέφει νῦμα. Opprianus τρέφειν habet. Ergo non recte Helychius dixit poni pro τρέφειμον. Τρέφεις sunt τέλειοι.

29. Εἰρύσαν[ι].] Educem[em]. Interpres male.

P. 226. l. 14. πρὸ πολλῶ.] Alii codd. πρὸς πολλῶς, quod sequitur Valla.

42. Τρεφθέντες.] Cod. Arch. σεφθέντες. Mox λεγόμεν[ω] pro γνόμεν[ω].

P. 227. l. 15. Τεθνηκώς.] Cod. Arch. τεθνηώς. Mox Ἀρτάκης, ut Valla. Mox ἰόνη, ut Valla, non ἰόνη.

32. Μεταπονίω.] Valla legit, ut in margine. Ita quoque cod. Arch. Idem mox pro πόλιν habet χέλιω, ut paulo infra.

36. Στήσαι.] Ita codex Arch.

40. Εἰπαύ[ι].] Ita codex Arch. rectius.

46. ποιῆσαι ὀπιτελέω.] Cod. Arch. ταῦτα ἐπ[η]. Deinde ἐσηκε · quod rectius.

48. περὶ δέ.] Omnino πέλειξ. Paulo infra ἀτρεκές, est omnium scriptorum lectio.

P. 228. l. 6. τῶπερ.] Cod. Arch. ὅθεν ὀλίγον.

12. Ἀκοῇ.] Non agnoscit Valla, nec cod. Arch.

25. Ἐρημον.] Arch. cod. ἔρημ[ω], ut mox.

26. Ὑπαν[ι].] Cod. Arch. & quidem perpetuo.

P. 229. l. 7. Μαιητίδ[ω].] Antiquior est lectio per ω. eam habet cod. Arch.

19. Τάτοι[ι].] Cod. Arch. τάτων — τάξιν.

27. Ἰύρεκα.] Mela legit Τύρεκα · sed & Plinius.

34. Τελεσμένον.] Cod. Arch. Σπουκλιναν[ι], quod agnoscit margo, nec tamen vertit Valla.

P. 230. l. 3. Ἀγν[ω].] Codex Arch. Ἀγχν[ω].

14. Οὐδ' αὖν καί[ι].] Cod. Arch. φάτων καί[ι] φύγη.

16. Ἀργιππαῖοι.] Cod. Arch. Ὀργιμπαιῖοι. Zenobius Ὀργεμ. Plinius scriptus Argemphæos. Mela Αργυραι.

25. Ἀτρεκές.] Cod. Arch. ἀτρεκές.

42. Ἀπχευσοῖ[ι].] Cod. Arch. καλαχευσοῖ[ι].

P. 231. l. 1. Λέγοντες μονοφθ[η].] Cod. Arch. addit bene articulos τὰς μὲν & τὰς χρυσοφ.

Infra l. 7. Οὕτω δὴ τι. l. 11. Idem τάφρης.

5. Ἀεμα.] Hæc paulo aliter Eustathius ad Dionysium. Æschylo μόνω φεραῖος.

27. Οὐδ' ὄνοι.] Cod. Arch. ὡδ' ὄνοι.

38. Φύ[ι].] Cum Interprete Cod. Arch.

40. Προθήκας.] Opinor ἐπὶ τὸ δία dicit, quæ in eo bene multa, sed & laudata Dion. Hælicarnasseo. Ipse alibi vocat παρηνθήκας. Has in eo culpât Marcellinus.

P. 232. l. 21. Ἐνδεδμένα.] Cod. Arch. ἐνδεδμένα. De his lege Pausaniam in Atticis,

- cis, Porphyrium II. de Abst. 5. 18.
39. Περιφέρειες.] Cod. Arch. περιφέρειες. Hesychius, περιφέρειες, θεωροί.
P. 233. l. 19. Ἀργιν.] Vid. Callimachum in Hymno in Delum, & Pausaniam.
26. Ἀγείρονιαι.] Forte ἰγείρονιαι. Diētio est in sacris propria. Plutarchus de *Iside*, ὅταν θηάδες ἰγείρωνι τὸ Διχύντιω. & Interpretes Septuaginta ἰγέρθητι κύριε.
32. Ἀγχιόζατα.] Cod. Arch. ἀγχιόζατη.
P. 234. l. 22. τὴν αὐτὴν τὴν.] Cod. Arch. recte omittit αὐτὴν τὴν. Paulo infra ἐρημῶ, quæ lectio supra etiam restituebatur.
- P. 235. l. 12. Περιπλώσαντες.] Cod. Eton. πλώσαντες τὴν Διθύω. Valla forte αὐτὴν πλ. Cod. Arch. περιπλώσαντες Διθύω.
15. Τεάσις.] Vide p. 410. 541. Male Pausaniæ τεάσις.
30. Παρὰ Ἡρακλ.] Cod. Arch. ἐπὶ Ἡρακλ. Mox Σολόεις, ut Eton. & margo. pro αὐτῶ βασιλ. idem legit ἐς βασ.
37. Φάσι τὰ.] Cod. Arch. σφίαις περὶ τὰτα, & χρεωμένους.
42. Βρῶτα.] Cod. Arch. περὶ τὰτα. Valla *rescra*. Mox pro ἱελες, ἐλέγχο.
- P. 236. l. 4. Επιλήθομαι.] Cod. Arch. ἐπιλήσομαι.
10. Σκύλακα.] Si Scylax hic scripsit εἰπλυν, qui sub ejus nomine extat, mirum non significasse hoc, ut in aliis solet, Herodotum. Vide Suidam. Ajunt eum Dario opus inscripsisse.
11. Κασπαίην.] Supra, 201. p. Apud Stephanum vitiole Κασπάπυρ.
37. Ἀσία.] Stephanus in Ἀσία pro κότυ videtur mihi legisse λυδῶ. Cod. Arch. habet Βότυ. Infra τυρίης, ut in margine, codd. Arch. & Eton. Mox itidem περὶ ἀλέθαι, & λόγιμον λεγόμενον.
- P. 237. l. 16. Ἀρότες.] Cod. Arch. & E. ἄρτα. Paulo infra ἰνδρῶ.
36. Πόρεζα.] Cod. Arch. τωρεζα. Hinc Mela, Torcatas formavit.
41. Πρὸς ἰσπέρης.] Cod. Arch. ἰσπέρην. ut mox περὶ Βορίην.
43. Ὀρδισός.] Cod. Arch. ὀρδισῶ. Hesiodo Ἀρδισῶ.
49. Ἀνέας ἐ τίς.] Cod. Arch. Ἀνέας ἐ τίς.
- P. 238. l. 1. Ἀθελς.] Νόας ἐ Ἀθελς. ἰσδι-δῶ. Cod. Arch.
8. Δέχε.] Cod. Arch. quod præstat.
9. Κάρις.] Codd. ambo.
12. Εὐ Κελτῶν.] Vide Eustath. ad Dionysium p. 41, 42.
13. Μετὰ Κύνῃας.] Stephanus in Ἰβηρίᾳ videtur hunc locum attulisse.
15. Πράων.] Cod. Arch. πρίμων.
20. Οἱ.] Utrobique omittit cod. Arch.
25. Ὀλίγον.] τὰ πάντα χρεῖται. l. 27. Cod. Arch. ut in margine.
36. Τύρης.] Mela, Tyra. Suidæ in Σκύθαι, Τύρας.
41. Ἰπανις.] Cod. Arch. semper Ἰσπανις. male.
44. Μήτηρ.] Mela, *matrem ejus accolæ appellant*.
49. Κρήνη πικρή.] Stephanus in Ἰσπανίᾳ idem ex Metrodoro docet. Pro δανῶς autem hac in linea magis ex Ionica forma habet Cod. Arch. αἰνῶς.
- P. 239. l. 5. Ἐξάμπῳ.] Mela, *ei cognomen est Exampreo*.
21. Κήτεά τε.] Cod. Arch. κότηά τε. De Antacais meminit Hesychius, Ἀντάκιοι. Eustathius ad Dionysium locum exscripsit.
24. Γέρρες.] Imo Γέρρι, ut infra l. 49. Est & hæc codicis Arch. lectio.
36. Ἰππολέων.] Cod. Arch. Ἰππολέω. Scribe, Ἰππολέω. Nam Dioni est Ἰππολάς, in *Orat. Borysth.*
41. Πρὸς μὴ γὰρ.] Cod. Arch. πρὸς ὃ ἐστῶ.
47. Ὑπάκαρις.] Cod. Arch. cum margine facit; sed nihil muto.
- P. 240. l. 9. Ὅγδοο Τάναις.] Tres has lineas citat Arrhianus in III. Eustath. ad Dionysium.
29. Παπαῖς.] Arrhianus in *Bithyn.* Βιθυνοὶ τὸ Δία καλεῖσιν Πάπαν. Eustathius ad E. Ἰλιάδ.
30. Γῆ ὃ Ἀπία.] Cod. Arch. Ἀπία.
31. Θαμισσάδης.] Cod. Arch. Θαμισσάδης.
42. Καταρξάμην.] Omnes scripti ut Val-λακατὰρξάμην. Quod ideo observat Herodotus, quoniam alius Græcis mos. Ἀπάρεχας post hæc faciebant, ut mox infra.
- P. 241. l. 12. Καὶ ταῦτα τῶν.] Cod. Arch. τὰ ἄλλα τῶν. Mox Ἀρχαίων, & συνείλαι.
17. Ἀπιδον.] Cod. Arch. & Eton. Ἀπιδον.
20. Ἰππονοσίς.] Cod. Vallæ videtur obtulisse Ἰππονοσίς.
39. Νομίζουσι, ἔδέ.] Cod. Arch. νομίζουσι χρεῖ-εσθαι. Alibi ita loquitur Herodotus.
42. Ἐμπίν.] Cod. Arch. ἐμπίν.
44. Ἀποφίς.] Pro ὀπιδείς. Mela, *refertur*.
48. Ἐξίς.] Cod. Arch. Ἐκεί. Cæterum alia hic legit Interpres.
- P. 242. l. 1. ὀργίνας.] Cod. Arch. ὀργίνας. Vulgo ὀργάνας. Hesychio μαλάξας, ἀνα-δύσας.
22. Περιχρυσώσας.] Cod. Arch. & Eton. καταχρυσώσας.
30. ὁ νομάρχης.] Non οὐνομάρχης.
39. Ράδοις.] Scholiastes in Nicandri Ther. hunc locum respexit. Rabdomantia.
46. οἱ ὃ Ἐνάρις.] Supra, libro primo ἐνα-ρίης

- είας. Cod. Arch. εἰ ἢ Νάριες οἱ ἀνδρόγυνοι.
 P. 243. l. 40. *Επιζώνοντες.*] Hunc locum
 expendit Vossius ad Melam p. 112.
 P. 244. l. 28. *Θεραπείοντες.*] Cod. Arch. ἔτοι
 δὴ θεραπείῃσι.
 31. *καλίσθοντες.*] Cod. Arch. non καλίσκας.
 48. *ἐπ' ἵππων.*] Cod. Arch. melius ἐπ' ἵππον.
 P. 245. l. 3. *Επισήσαντες.*] Cod. Arch. στεί
 σαντες. l. 20. λινέω.
 21. *ταύτη ἢ πολ.*] Male Interpres. Cod.
 Arch. legit ταῦτα. Verte, *his vero longe*
super cannabis. Hefychius in Καναμίς (Κά
 ναβις) videatur.
 34. *ὠρύονται.*] Cod. Arch. ὠρύεται. Vox no
 tat ἐξικμῶδες ἢ πυρραδῶναι. Vide Hefy
 chium in Καναβιστίῳ & ὀρύῳ. Forte
 ἰδρόονται.
 38. *λιβάνη ξύλα.*] Cod. Arch. λιβανώϊ. Mox
 καὶ πλάσονται.
 46. *Διέδεξαν Ἀνάχαρες.*] Cod. Ἀναχάρσι
 τε & δ. αὐ. Σκύλη. Dixit & Homerus, &
 εἶρετο δούτερον αἵθις.
 49. *Ἐχομίζετο εἰς ἥβη ταύτη.*] Cod. Arch.
 ἔχομίζετο εἰς ἥβη τ. Mox πλέων δ' εἰ
 πόντω. Paulo infra μεγαλοπρεπῶς, & κα
 τὰ ἑώρα.
 P. 246. l. 12. *Ἐκδησάμενος ἀγάλματι.*] Ver
 te, *appensis collo simulacris.* intelligit, *sym*
balum & tibiam, &c. Vide Cl. Alexan
 drinum de Anacharfi. Sunt apud Herodo
 tum ἀγάλματα, sensu latiori, ea omnia,
 quibus quis oblectatur, decorum ἀθύρματα.
 21. *Ἐπιτόπων.*] Cod. Arch. ἐπιτροπον εἶναι,
 &c. Vide Laërtium & Suidam in Ana
 charfi. H. St. videtur verum hīc tenuisse.
 35. *Ἀλως πέπασαι.*] Cod. Arch. ἄλως πέ
 πασαι. Forte ὅλως πέπασαι ὑπὸ αὐτῶν ἑλ.
 40. *Ἀεπιέθει.*] Cod. Arch. semper Ἀε
 παθ. Infra Ὀπίη.
 P. 247. l. 15. *Οὔτε ἄλλ.*] Cod. Arch. & E
 ton. λάα. Ita & Valla.
 21. *Ποδάκις.*] Cod. Arch. πλεονάκις.
 37. *Διεπρήσθη.*] Forte διεπρέσθη. Cod.
 Arch. διετοίσθησε.
 P. 248. l. 3. *Τήρεω.*] Sic codex Arch.
 9. *Σιτάλκης.*] Cod. Arch. Σιδάλκης, perpe
 tuo. Male. v. p. 423. l. 4.
 18. *Μήτρωα.*] Cod. Arch. μήτρω Σιδάλκη.
 45. *Πολλῶν.*] Cod. Arch. πολλόν. Ita Valla.
 P. 249. l. 30. *Πρότερον.*] Ante Argonauta
 rum tempora. Infra Θωμάσσιότατον.
 35. Pro δικήσισι Cod. Arch. τεληκόσισι, quod
 verum est, & ex sequentibus confirmatur
 pag. seq.
 44. *Στενοτήν.*] Cod. Arch. στενότατον, ut su
 pra ὀρύται. l. 45. puto ἰσθιδῶν reponen
 dum, ut hīc & alibi habet Cod. Arch.
 P. 250. l. 35. *Ἐδωρήσατο πασι δέκα.*] Cod.

- Arch. πᾶσα δέκα. Margo, πᾶσι. H. Ste
 phanus putabat textum Græcum esse men
 dosum. Lego πᾶσι δέ κε. Hefychius, πᾶσι
 πάντων ἢ, *donis omnis generis, vel eximiiis.*
 36. *Ζωαρχαψάμεν.*] Cod. Arch. ζῶα ζα
 ψάμεν, *ad vivum pingens.*
 P. 251. l. 10. *καὶ ἡδιδύ.*] *Per pontem.*
 12. *τίαν.*] Meminit in v. Item Plinius.
 Eustathius ad x Iliad. locum hunc in hæc
 verba adducit, excepto quod δύνειν habeat
 pro δύν.
 41. *Κολωνός.*] Eustathius λόφος, βενός. Infra.
 47. *Κυρμιάναι.*] Cod. Arch. Σκυρμιάναι, quod
 accedit ad Stephani Σκυρμιάνας. Sunt a
 pud eundem Σκύρμιοι.
Ibid. *Μυψαῖοι.*] Cod. Arch. Νιψαῖοι, rectifi
 cime. Stephanus Νίψα & Νιψαῖοι. Hero
 dianum in iv pro Herodoto laudans. Or
 telius in hac voce emendandus est.
 P. 252. l. 1. *Ἀνδριότατοι ἐδ.*] Cod. Arch. &
 γηναῖοι ἐδ.
 3. *Ζάμολξιν.*] Codex Ζάλμολξιν δαίμονα.
 Eandem lectionem tuetur margo; item
 Hefychius. Vide Porphyrium v. *Pythagora.*
 Hefychium, & Suidam in Ζάλμολξιν.
 Julianus scripsit, eos libentius mortem,
 quam iter obire; tanta in Zamolxe fiducia.
 5. *Πεντέηριδ.*] Cod. Arch. & Valla πεν
 τηρίδ. Male.
 32. *Ἑλλών.*] Hellanicus apud Suidam hæc
 difertis verbis narrat. Fuit is Herodoto
 σύγχρονος, at paulo senior.
 P. 253. l. 4. *Δαρείω.*] Deest codici Arch. nec
 vidit Valla.
 11. *Ἐξάνδρ.*] Cod. Arch. ῥεξάνδρ.
 P. 256. l. 18. *Οὐδὲ δίαυτος ἡ αὐτή.*] His addit
 cod. Arch. ἐστὶ τοῖς Γελωνοῖσι ἐν Βυδινοῖσι.
 26. *Ἰδη.*] Cod. Arch. ἰδη ἢ παντοῖα. Est
 autem ἰδη lingua Ionica δρυμῶν ὄρος, He
 fychio. Didymo ὄρος. Interpres non ver
 tit. Vide 277.
 28. *Ἐν τῇ ταύτῃ.*] C. A. ἐκ τῇ ταύτης. Uti & Vall.
 P. 257. l. 6. *Μάχης.*] Cod. Arch. consentit
 cum margine.
 40. *Ἐπιλάσαντο.*] *Mitigabant.* Eustathius,
 κτίλ, χειροῦθης, ἡμερ, συνηθής.
 P. 258. l. 36. *Σολοικίζοντες.*] Cod. Arch. αὐ
 τοὶ α. & ἀρ. ὅτι.
 P. 259. l. 37. *Καὶ ἐκείνοι.*] Cod. Arch. ἐκεί
 νοι.
 42. *Οὐκ εἰσόμεθα.*] Ita legit Valla cum cod.
 Arch.
 P. 260. l. 4. *Σκώπα.*] Cod. Arch. Κώπα.
 11. *Ἰνδάνθρος.*] Cod. Arch. Ἰδάνθρος
 perpetuo. Vide Strabonem, 14.
 13. *Προσγρομνίων, ἡμέρης.*] Cod. Arch. προσ
 γρομνίων μοίρης. ut sæpe infra.
 P. 261. l. 7. *Λύκας.*] Confer Arrhianum iii.
 Γ ffff 35. Εμ-

35. Εἰμβαλεῖν.] Cod. Arch. συμβαλεῖν, quod habet hic locum.
- P. 262. l. 6. Σὺ ᾗ σῆθι.] Cod. Arch. & margo consentiunt.
31. Σκυθέων ῥῆσις.] De hoc proverbio Suidas, Adagiographi, & Demetrius, vulgo, Phalaræus.
- P. 265. l. 45. Αἰακίδης.] Cod. Arch. Αἰάκης, ut supra.
- P. 266. l. 32. Πρότερον ἐαυτὸν.] Suidas hic legit ἐαυτῶν. idem προΐησαν ἦσαν. cod. Arch. ἦσαν.
34. Οἶαδε. & ἀπίκαλο.] Rectius editis.
46. Ἀνελθίεμεν.] Recte. Ita & Vallæ codex.
- P. 267. l. 11. Κόκκα.] Eustathius, β. Γλιάδος, ad τοῖαυτοί δέκα μοι συμφορέδμονες εἶεν, adducit hunc locum.
48. Μετέχοντες.] Cod. Arch. μετέχοις.
- P. 268. l. 17. Λόγον.] Forte δόλον.
37. Μεμβλάρειν τ. Π. ἄνδρες Φοίνικες.] Stephanus *Eibh.* legit Μεμβλιάρειν. Vide Apollodorum.
- P. 269. l. 13. Μάγισον.] Cod. Arch. Μάκισον confirmat Stephanus. Idem Arch. c. Θελίας habet pro Φελίαν, ut Stephanus; deinde Εἴπον, & Νύδειον.
36. Εὐθυμήδης.] Sic quidem Valla. Cod. Arch. Εὐφημήδης.
- P. 270. l. 6. Συμμίσθης.] Cod. Arch. συμμίσθης. Ita Valla. Mox Κερύβιος.
26. Ἀκίεθλον.] Cod. Arch. ἀκίεθλον.
- P. 272. l. 47. Τέτρηται.] Significant loci felicitatem, & ubertatem.
- P. 273. l. 6. Συνοικίζοντας.] Cod. Arch. συνοικήσοντας. Recte.
- P. 274. l. 26. Ἐδέετο σελήᾳς.] Eustathius ad Ζήλιαδος. Forte respexit Herodotus præceptum Homericum, ἴσον τ' ἡλακάτιω τε, — quod infra sequitur.
- P. 275. l. 23. Ἀλαζήρ.] Cod. Arch. Ἀλαζήρ.
38. Φόρες.] Cod. Arch. φόρον, ut Valla.
39. Ἀρυνάνδεω.] Polyænus l. viii. p. 625. Cod. Arch. Ἀρυνάνδεω.
49. Δαρεῖς.] Hefychius, Δαρεῖκοι, οἱ χερσὶν σατῆρες. Lege Χερσοῖ σατῆρες.
- P. 276. l. 28. Τὸς ἐωντῆς.] Cod. Arch. ἐωντῆς.
32. Ἀδρυμαχίδα.] Apud Ptolemæum Ἀδρυμαχίται, ut Εὐεσπερίται apud Stephanum, quæ quidem terminatio his & Ægyptiis usitatior. Silio *Adrymarchida*. Stephano Ἀδρυμαχίται, male.
33. Πλεῦν.] Cod. Arch. Πλυνός. Sic Lycophron quoque.
45. Τεθελιπποῦται.] V. Hefychium in Βαρκαίοις ὄχοις. Athen. 3. l. 21. c.
49. Λύχισται.] Cod. Arch. Λύχίται. Stephanus, Λύχίται, ἐθν. Λιθύης ὑπερβάκης. Lege ὑπερβάκης. Cæterum qui hic Γιγάμαι, cod. Arch. Γήγαμαι, Stephano Γιλιγάμαι.
- P. 277. l. 11. Ἀττελέβης.] Hefychius, ἀκρίδας exponit.
13. Ἐπῆτα γάλα.] Rectius cod. Arch. ἐπῆτα θηγάλα θηπ. has lacti inspergebant.
42. Γαρχμαῖες.] Mela, Plinius, Capella, Γαμφάσαιες.
- P. 278. l. 1. Ἐν χροῖ.] Hefychius ἐν χροῖ κρυφ. πρὸς τῷ χρωτὶ.
17. Γλυκύντη.] Ἀνγλυκάται; Eustathius enim sic hic legit.
- P. 279. l. 1. Ἀυσῆς.] Cod. Arch. Αὐσῆς. Astipulatur Stephanus. Mela, *Ausenses*.
47. Μεσαμβρίη τε.] Cod. Arch. μεσαμβρίης κάρη.
- P. 280. l. 3. Θερονίς μεσ.] Cod. Arch. Θερονίς μέσας νύκτας πελαΐει.
10. Αἴγίλα.] Cod. Arch. Αὐγίλα. Sic & Stephanus.
26. Τρωγλοδύται.] Eustathius ad Dionysium p. 28. Mox Τρωγλοδ. Αἰθίοπες, & τετρίγασσι habet codex Arch. cum Eustathio.
- P. 282. l. 5. Αἰγίδας.] Locum istum diligenter excutit Eustathius ad E. Iliad.
7. Πιλῶ ᾗ ὅτι.] Melius Cod. Arch. πιλῶ ᾗ ὅτι.
13. Αἰγίδας.] Cod. Arch. & Eustathius Αἰγίας, uti & margo.
18. Χρῶνται καλῶς.] Codex Arch. melius χρ. αἱ Αἰθίοσσαι, ἢ χρῶνται καλῶς.
- P. 283. l. 4. Ζορκάδες.] Codices MSS. Ζορκάδες. Hefychius in Ζόρ. & Callimachus *Hymno* in Dianam.
7. Πήχες.] Illæ sunt in cithara partes quas ἀγκῶνας vocant.
18. Ζεγέμεν.] Hefychio minus recte Ζεγέμαι. codex Arch. Αἰθυσινον.
25. Ζαύηκες.] Cod. Arch. Ζάβηκες. quod est idem.
27. Ζύγαντες.] Bochartus distinguit inter Ζύγαντας, & Stephani Ζύζαντας. Lege l. 33. κυρηνίν. Sic Arch. c. & Stephanus.
46. Πισκίης.] Cod. Arch. Πίσκινης. Recte; Hefychius, πίσκινον δάκρυον, πίσσαν. Mox ἀναφέρει non ἀναφαίνει).
- P. 284. l. 42. Ἐπ' ἑκατοσά.] Cod. Arch. ἑκατόν.
- P. 285. l. 1. Τά μέσα.] Desunt codici Arch.
2. Βανὸς καλέει.] Dictio est Libyca. κολωνός, λόφος, Hefychius & Bochartus.
18. Ἐπιχάλλω ἀσπίδι.] Eustathius ad N. Iliad.
- P. 286. l. 17. Βάρης.] Supra p. 276. Βάρης, & Μάρης. cod. Arch. hic Μάνρης. alius, Βερίδες. V. p. 406.

AD LIBRUM QUINTUM.

HERODOTI.

- P**ag. 287. l. 6. Δαρείω.] Cod. Arch. Δαρείω:
 7. Περειφθέντας.] Hefychius ἐκδιδέσθαι ex-
 ponit per ἐκμασιγώσηται. Alibi variant co-
 dices; aliquando πεισπέν scribebunt. Vide
 Hefychium in ἐψέσαι, ubi ait, ἀπὸ ἑῖς ἐπεσθ.
 8. οἱ γὰρ ὦν.] Cod. Arch. ὧς γὰρ ὦν. L. cod.
 Arch. ἀντικατιζομένην.
 23. Πολλὸν ἐκέρχθη(αν).] Cod. Arch. πολλῶν.
 P. 288. l. 5. Δαρείω.] Codici Arch. & Val-
 læ deest.
 P. 289. l. 29. Σιγύντας.] Apollonio Rhodio
 Σίγυντοι.
Ibidem. Σιγύντας.] Cod. Arch. Hefychius,
 Σίγυντοι, τὰ ξυστὰ δόξατα. Eundem vide in
 Ζηέλιω, Ζιέυνη, Σιέυνη. Aristotelem Poët.
 c. 2. Schol. Apollonii p. 72.
 35. Εἰκότα.] Ionismus postulat οἰκότα.
 47. Ἡδωνίδα.] Cod. Arch. Sic Valla.
 P. 290. l. 5. Πίγρης.] Cod. Arch. Τίγρης &
 Μασίης. V. p. 410. Fuit & Pigres Artemi-
 siæ frater, Poëta. Plutarchus contra He-
 rodotum, videtur ei tribuere βαλτραχομο-
 μαχίαν.
 15. Ἐπιμελὲς τῶ.] Suidas hîc videtur legif-
 se ἑπὶ μελέων.
 16. Λυδικά.] Cod. Arch.
 19. Φυλάξαι.] Suidas legit γυνῶναι.
 30. Ποταποὶ εἶεν.] Cod. Arch.
 36. Παιονίη.] Eustathius ad Periegeten, &
 Iliados B.
 P. 291. l. 21. Οδομαάντας.] Cod. Arch. Οδο-
 μάνας. prius agnoscit Thucydides II. Vi-
 de Scholiastem Aristophanis ad *Achar-
 nenses*.
 43. Τίλωντας.] Hinc forte emendandus He-
 fychius, cui τίλτον est εἰδὲ ταρχίς.
 P. 292. l. 26. Ἀνίας.] Cod. Arch. ἀνία. Il-
 lud porro ἀλγυθόντας ὀφθαλμῶν respexit co-
 micus, ut *dolcant ei oculi*. Usurpavit quo-
 que Plutarchus, non agnito auctore.
 48. Ἀνακακομένης.] Certum est Vallam le-
 gisse ἀναγομένης, ut habet codex Arch.
 P. 193. l. 28. μακεδών.] Cod. Arch. Μακε-
 δόνων. Vidit idem Valla.
 41. Γυγαίη.] Vide l. VIII. c. 136. l. 1. c. 93.
 P. 294. l. 1. Ἐλλινωδικά.] Cod. Arch. Ἐλ-
 λιών· ita & Eton. Codex. Nec aliter
 Valla. De Hellenodicis Ælianus *Var. Hist.*
 IX. c. XXXI.
 15. Μύρκινθ.] Ita paulo prius. Cod. Arch.
 hîc Μύρκινθ. Stephanus ex Parthenio cum
 duplici v. scribit.
 20. Ἰνα ἰδη.] Cod. Arch. ἵνα ἴανται. ἔστι ἰδη

- ἀφθ. κ. π. κ. ἢ μεγάλη ἀργύρεα. Ita Valla.
 25. Σὺ τοῖνον.] Melius cod. Arch. σὺν. Ita
 enim p. 300. l. 21.
 P. 295. l. 35. Ἄνεως κακῶν.] Non est solici-
 tandus iste locus. Est enim ἀνεως, ἡσυχῃ,
 Hefychio. Μοχ πείχνημα significat *pro-
 pugnaculum*.
 P. 297. l. 20. Καὶ τὸ βασ.] Suidas & codex
 Arch. αὐτὸν β. ut mox.
 26. Διηκοσίας τελέρεις.] Hinc Suidam emen-
 da, apud quem ἐβδομήκοντα legis.
 P. 298. l. 6. Ἐσπέρχελο.] Cod. Arch. ἐπέρ-
 χελο. Hoc Valla videtur sequi. Prior le-
 ctio melior, nam σπέρχελος, est hoc in loco
 θυμῷ δαί.
 36. Ἐσιγυμῶν.] Æneas in Poliorcetico, &
 Polyænus l. 1. idem tradunt.
 P. 299. l. 25. Ἐν τῷ περὶ ἑρῶ.] Haud dubie,
 ἐν τῷ πρώτῳ. Ibi de istis agit. Cod. Arch.
 confirmat, & Stephanus in *τέρμερσι*.
 33. Τερμύτια.] Margo & codex Arch. τερ-
 μερία. Stephanus itidem, *τερμερδῆς*. Cæ-
 terum in i. hos vocat noster *τερμίλας* quos
 hic diceret *τερμερίας*. Vide p. 70. Puto
 literarum ρ & λ aliquam fuisse etiam in so-
 no affinitatem apud antiquos. Inde trau-
 lismus. V. Stephanum in *τέρμερσι*, & in
τερμίλη. ubi *τέρμερ* & *τέρμιλ* promi-
 scue. Sic *τέργ* & *τίλγ*, *Αλύμβας* &
Αρύμβας, *ὄλορ* & *ὄρολ*, *Κόραξ* & *Κόλαξ*.
 38. Μετείς.] *Adiens*, μετερχόμενος, *περσέ-
 κων*.
 40. Cod. Arch. Ἐνίτες pro Ἐκόντες. & συνα-
 ποσάσιο.
 P. 300. l. 34. Ἐξέσιθ.] Eustathius ad O-
 dyss. ἐκπεψις, ἀξέζυγιον.
 P. 302. l. 1. Κεχάσιν.] Cod. Arch. Κεχάσιν.
 Sic & Stephanus.
 37. Εἰχέλο.] Cod. Arch. οἰχέλο.
 P. 303. l. 20. Ἀναξυρίδες.] Hunc locum
 non vertit Valla. *faminalia*, Hefychio.
 28. Κατάκεινται.] Cod. Arch. quod probō.
 Reliqua in hac pagina cum margine habet
 idem codex.
 P. 304. l. 21. Εὐπέια.] Cod. Arch. Διπέια.
 Hoc accedit ad Διπέια. v. p. 303. l. 22.
 26. Ἐπακίσσας.] Lectio marginis placet co-
 dici Arch.
 32. Ἀρχεται.] pag. seq. l. 8. ἀρχαίφεται
 mallem cum codice Arch. quam ἀρχαί-
 φεται.
 44. Σταθμοὶ τε βασ.] *Manfiones*. Isidorus
 Characenus scripsit *σταθμοὶ Παρθικός*. Opi-
 nor hinc ἀφορμῶν sumfit. In eo legas
σταθμὸν βασιλικὸν p. 185. paulo infra *Μιρρά-
 δα σταθμὸς, βασιλῆος*, lego *σταθμὸς βασιλικός*.
 Idem porro subinde *σταθμὸς* commemorat
 alios, quos *βασιλικὸς* fuisse certum est. De
 Fffff 2 Stathmis

- Stathmis etiam scripsit Amyntas quidam, cujus meminit Athenæus. Hujusmodi est Hieronymi opus de *Mansionibus filiorum Israel*. Hesychius exponit *σεβαστικὴν κατάλυσιν*. Talis fuit Nazianzum. Suidas in *Γρηγόρι*.
- P. 305. l. 24. *Εσβαλόν*.] Cod. Arch. *ισβαλόν*, uti *μοχ μεταβαλόν*. Ferri potest prior lectio. *διαβαλόν* & *εὐφρατὶν πόλις ἐστὶ* *Ἀπάμια*. Isidorus Characenus.
33. *Ὁ δὲ παρὰ γαγγή*.] Vide Briffonium de *regno Pers.* item Casaubonum ad xi Strabonis, sub finem.
- P. 306. l. 7. *κτείνουσι*.] Vide Marcellinum in v *Thucydidis*. Ejus fides in his desideratur.
38. *Φονικὴν χάμμα*.] Vide Scaligeri digressionem ad *Eusebii Chron.*
- P. 307. l. 35. *Ἀχαΐης*.] Hesychius, *ὅτι ἔπει τὴν πόλιν ἄχυν*.
- P. 308. l. 9. *Παρίων*.] Scribe cum codice Arch. *Πωρίων*. meminit Pausanias, & Polux, & Suidas.
- P. 309. l. 3. *Πελασγικῶ τέχῃ*.] Murum hunc Pelasgi Atheniensibus condiderunt. V. p. 376.
4. *Εἰήλον*.] Magna est dissensio de duratione tyrannidis Pisist. V. sc. Aristoph. p. 464.
40. *Πελεον*.] Cod. Arch. *Γελεον*, Geleontis.
- P. 311. l. 7. *τὸν δ*.] Cod. Arch. *τὴν δὴμ*.
8. *Πάντων πρὸς τὴν*.] Cod. Arch. legit recte *πάν*. & l. 12. *τὴν δὴμ*. ipse populo se adjunxit.
28. *Εκόμεν*.] *Efferebatur*. ἐπήθη. Usus est & Aristophanes, hac sententia.
- P. 312. l. 14. *Εἶργα χερῶν*.] *Fortia facta, & animi virt.* *λήμα*, est *βέλδμα*, *φρόνημα*.
- P. 313. l. 31. *Ἰδῶσι τὸς Βοιωτῆς*.] Cod. Arch. *Βοηθῶν*.
39. *Ἰπποβαλίων*.] Vide pag. 363.
43. *Ἐν πέδαις*.] Cod. Arch. non *ἐς πέδας*.
46. *Περαπεφλὸς μύων*.] Aristophani *Nubibus* *περιφλύγ*, *amburis fulmine*. Sunt, qui affirmant ignis Medici vestigia adhuc cerni in marmoreis parietibus cujusdam templi Palladis, quod Athenis extat.
- P. 314. l. 10. *Ἰσχυομένη*.] Hic se suæ permiscet historiæ, *μνησικακῇ*, & oblique animum suum aperit.
49. *Εὔσης πρὸς*.] Cod. Arch. cum margine, *ἐχέσης ἐς*.
- P. 315. l. 9. *Ἀπείδου*.] Cod. Arch. *ἀνείδου*.
11. *Δαμῖν*.] Meminit Pausanias.
18. *Ελαΐαι*.] Imo forte in lūco Mycenæo. Vide Apollodorum, & quæ ibi attuli p. 70. & 222. Item Herodotum p. 477.
41. *Κεβόμοι*.] Festum in harum memoriam dicebatur *Λιθοβολία*. quod imitabatur *ἐπεβολία*.
45. *Εἰσι δὲ σφι καὶ Ἀρρητὸς ἱερουργία*.] *Celebrant & sacra quadam arcana*, nempe, præter festum jam dictum.
- P. 316. l. 10. *Ἀσὺν τῆς*.] Cod. Arch. *τῶν*, οἱ *πεμφθέντες*.
13. *Κορίων*.] Ita cod. Arch.
17. *Ἀποφρονῆσαι*.] Eustathius, *ἀποφρονῆσαι, μανῶσαι*.
- P. 317. l. 5. *τὸν ἐνὰ τετέων*.] Cod. Arch. *τῶν*. ut *μοχ*.
6. *Ἀθλωαῖοι δὲ*.] Verte, *Athenienses autem ne hunc quidem tanta cladi supervivisse*, &c.
21. *Δωρίδα*.] Hesychius in *Δωρίζειν*.
44. *Ἐπ' Αἰγινήτας*.] Valla legit *Αἰγίνης*. consentit codex Arch.
- P. 319. l. 38. *Ὀλοϊτροχον*.] Nempe *πέτρον*. Apud Homerum N. *Iliados*, *ὀλοοίτροχ*. Herodotus infra, *ὀλοϊτρόχως ἀπίσαν*, *lapides molares devolvebant*.
- P. 320. l. 47. *κυβέλλω*.] Plutarchus in *Symposio* hæc excersipit. Pausanias i. *Eliacōn* vocat *λάρανα*. Apud Hesychium varia significat.
- P. 321. l. 13. *Διαπλῦσαι*.] Cod. Arch. & Eton. *ἀππλῆσαι*. Mallem *ἀππλήσαι*, quod est *διαπληρώσαι*.
12. *Ἠπιώτερος*.] Homerus, *πατὴρ ὡς ἦπι*. Vide p. 180.
21. *Καὶ τὴν*.] Cod. Arch. *καὶ τὴν δὴμ*.
23. *Ἰδῶν*.] Non *ἦδῶν*.
- Ibid.* *τὸς ὑπερίχονας ἑσχαχύν*.] Hæc verba Aristoteles adfert libro iii. Pol. c. 9.
32. *Συνόμορον*.] Cod. Arch. *σινόμορον*. Hesychio *κακόχαλον*. Vide *Lex. Herod.*
- P. 322. l. 12. *Ὀρυγμα*.] Homerus *βόθρον* vocat, ubi ista sacra sanguine fuso fiebant.
16. *τοιῦτον ἔργον*.] Cod. Arch. cum Valla, *τοιούτων ἔργων*.
25. *Σωτέον*.] Puto Vallam ea legisse, quæ in textu.
29. *Ἡμέραι αἱ κύραι*.] Cod. Arch. *ἡραιαί*. quod non capio. *ἀνισθῆναι* vexari; explicabis hæc ex verbis paginæ 318. l. 35.
- P. 323. l. 5. *καὶ τοῖσιν*.] Locum totum sic concipit codex Arch. *μέτρον ἢ ἴλ. καὶ ἢ καὶ σφι καὶ τοῖσιν ἄλλοις, ὅσοι ἐπὶ τὴν σιωπὴν τὰς Ε*.
12. *Ταῦτα δὲ Ἀλκαῖος*.] Scripsit *σεσιωπῆ* de seditionibus Mityleneensibus. Hoc in opere multa pro patria dixit, unde & *aureum plestrum* meruit; multa pro se. Horatius,
- Es te sonantem plenius aureo
Alcae plestro.*
- de fuga ejus, quam tangit Herodotus, ista capio, — *Da-*

Dura navis,

Dura fuga mala, dura belli.

Plutarchus libro contra Herodotum p. 858. gravem impingit historico nostro culpam, ob Pittaci res gestas male hic silentio obscuratas.

P. 325. l. 30. κυβέλης.] Cod. Arch. κυβέλης. Restitue κυβέλης. Mons in Phrygia κύβελλον. Virgilio Cybelon, III. Æneidos, *Hinc Mater cultrix Cybeli.*

Imoidem, Cybele Ovidio, Fast. IV. *Inter,* ait, *viridem Cybelen.* Hic culta, & hinc dicta Cybele, & Cybelle. Claudianus,

Thyasos spectat de more Cybelle.

41. Σιμωνίδει.] De eo Stephanus in Ἀμοργός & Ἰαλίοις, inconstanter. Noster infra filium Leoprepis facit, p. 452. Scholiastes Pindari, Callimachum laudans, hæc habet,

ὡς ὁ Κεῖος Ὑδάχης ἔπεισε.

unde de genere ejus aliquid amplius colligitur. Aristoteles Rhetoricor. 3. taxat hominis tum mores tum dictionem, ut qui de asinabus dixerit,

Χαίρει' ἀεθλοπόδων θύγαῖρες ἵππων.

Plura de eo Scholiastes Aristoph. p. 532. P. 326. l. 9. ἑβελοναί.] Hic codex Arch. & Eton. legit ἑβελοντί. Vide quæ ad p. 3. l. 11.

14. Παρηγορέαιο.] Cod. Arch. παρηγορέετο.

19. Στεφάνωτη.] Ita codex Arch.

36. Τίσαοθ.] Vide pag. 379.

47. Ἀναγνώσας.] Scholiastes ad Dionysium Thracem notat hanc esse locutionem Ionicam. Apud Herodotum frequens est.

49. τοῖστέν τι.] Codices scripti, ut & margino, τῶν τι ἂν.

P. 327. l. 7. ὅσα περ σοί.] Cod. Arch. ὅσα Πέρση.

17. Οἰκαί.] Cod. Arch. ἡκαίν. id recte.

21. Καταβήσω.] Paulo supra κατὰ τῆς τῆς. & cod. Arch. hic κατὰ τῆς.

29. Δέβαλι.] *Decerit.* Alibi διαβεβλημένος βασιλῆος, *decertans.* v. p. 552. l. 24.

P. 328. l. 8. ἑμβαινόν.] Scripti omnes ἑμβαίνον. Mox codex Arch. in melius restituit — ἐπεμψεν ἡμᾶς τὰ κοινὰ τῶν φυλάξον-
τας.

24. Σολίων.] Cod. Arch. rectius, Σολέων ἀποδείξασθαι.

28. Ἀντίσαοθ.] Cod. Arch. ἴσασθαι ὀρθόν. Mox pro κατὰ idem habet πολέμια ἔργα.

32. Ἰσάμενον ὀρθόν.] Hæc confirmant codicis Arch. lectionem, l. 28.

38. Αὐτέων, δέ.] Omnino ut codex Arch. & πάντως. & ut Valla.

46. Προσφερέσειον.] Et codex Arch. & margino.

P. 329. l. 10. ὁ καὶ δε.] Cod. Arch. non

agnoscit: sed pro ὁ καὶ habet, ὁ ἐπ' αὐτῶν, ut pagina præcedenti.

33. Σωμείσασθαι.] Cod. Arch. ἡσισθαι.

47. Ὑμέης.] Cod. Arch. Ὑμαίης.

P. 330. l. 5. Περλώπην.] Cod. Arch. Olim quidem inquit Stephanus περκώπην dicebatur quæ nunc περκώτη.

18. Κινδύος.] Hæc quidem est lectio codicis Arch. Est apud Strabonem l. 14. Μίνδου, apud Scylacem Μίνδος in Caria; ut-
cunque hic nihil muto; nam apud Polybium Κινδίας Ἀρτεμίδας legitur. Syennesis mentio est in I. libro.

21. Κατὰ νῶτα.] Cod. Arch. κατὰ νῶτα. mox συμβ. & ἀνόντες.

38. Στεφάνω.] Est enim is ταμίης πολέμοιο.

P. 331. l. 3. Δάσω.] Margo lectionem aliam profert Πηδάσω. Codex Arch. Λασοῖσιν. Interpres μύλασσα. Quam forte dictionem voluit indicare codex Arch. Qui infidias struxit, erat Mylassensis.

5. Ἀμέργης.] Cod. Arch. Ἀρμόγης ἢ Συσσάμαγης — ἢ Μύρσο. Cæterum Amorgen novit Ctesias.

15. Ἰλιάδα.] Cod. Arch. Ἐλιάδα. Vera lectio est Αἰολίδα. Sunt in Æolide Gergitha.

16. Ἀπολαφθέντας.] Cod. Arch.

41. Μίλητον.] Mirum cur Henr. Stephanus infimularet Vallam, ac si Pythagoræ hoc nomen dedisset, quod non fecit.

AD LIBRUM SEXTUM

HERODOTI.

Pag. 333. l. 9. Ποιδίμφο.] Valla pagina proxima vertit, *fecit literas*; mallet *opera, ministerio utens.*

P. 334. l. 1. Ἀπ' ἐκ τείχεσσι.] Cod. Arch. habet Interpretis lectionem, ἀπὸ τείχεα ῥυεσθαι.

8. Οἱ Δέσπον νεμ.] Cod. Arch. & Eton.

11. Δώδεκα νηυσί.] Reliqua sic pertexit codex Arch. Πελλωίων ἡ εἰρηλο Τηίοι εἰκοσι νηυσί. Τηίων, &c. ita ut nulla hic sit mentio Myusiorum. Numeri autem summa sine istis constat. Puto nihilominus Myusios interfuisse ob vicinitatem. Vide p. 59. l. 5.

32. τῶν Ἀρχαίων.] Cod. Arch. τῶν ἀρχαίων. Sic & Valla.

35. Εὐγκαλέσαντες.] Cod. Arch. melius συγκαλ. longius abit codex Eton. συγκαλέσαντες.

46. Κατάξ.] Cod. Arch.

P. 335. l. 11. Ἐπὶ ξυρῷ.] Homerus hoc usus est proverbio, Ἐπὶ ξυρῷ ἵσα ἀκμῆς. Vide & Plutarchum contra Herod. p. 870. Longinus hunc locum laudat.

25. Εἰκάζετε.] Cod. Arch. Ἐκαστε.

F f f f f 3

P. 336.

- P. 336. l. 11. οὐ βροχόμενος.] Cod. Arch. propius ad Vallam ἀνδρομήτας.
 25. Ἐνδεκα.] Cod. Arch. δέκα. Ita Valla.
 P. 337. l. 7. Post χίων codex Arch. addit ὁ δέν. recte.
 16. Καταδύσας.] Cod. Arch. καταλύσας.
 23. καὶ ἄκρης.] Homericæ est locutio.
 25. Συμπεισίην.] Recte. Cod. Arch.
 P. 338. l. 1. Ἀμπι.] Cod. Arch. Ἀμπη. Ita & Stephanus hic legit.
 15. Μιλήτη ἄλωσις.] Drama, cujus pauci qui de Phrynicho agunt, meminerunt. Callisthenes apud Strabonem xiv. eadem scribit. Vide Longinum Sect. 21.
 P. 339. l. 14. τῆς Γυνεῖς.] Cod. Arch. Γυνύς. Sic Stephanus in Κάμικ. Idem tamen in Γυνέει aliter. Nisi forte locus sit mendosus.
 P. 341. l. 47. τῷ ἀρχίῳ τ' x.] Valla & cod. Arch. ut in margine.
 P. 344. l. 18. Δαρειῖ.] Marcellinus in vita Thucydidis de hac re dubitat.
 P. 345. l. 18. Ἀθων.] Charon Lampfacenus scripsit, columbas albas plurimas hoc tempore visas. Ælianus V. H. l. i. c. 15. Vide p. 362.
 P. 347. l. 18. Ἀργείῳ.] Cod. Arch. Ἀργίνῳ. Vall. Αἰγίνῳ. Vide Apollodorum II. Bibl. Ibi Ἀργεία dicitur.
 29. Εἴκας.] Cod. Arch. εἰός. Ita Valla.
 P. 348. l. 39. Λογάδας.] Cod. Arch. λογαδάς. Vide Scholiastes Aristophanis ad *Alcharnenses* p. 422.
 P. 349. l. 2. Ἐς Ἀπόλων.] Cod. Arch. Ἀπόλλων.
 17. Ἐχόν, ὡς μήπερ.] Cod. Eton. cum Val- la facit ὡς ἡ μήτηρ ἢ ὁ πατήρ.
 22. Δύω ψήφους.] Thucydides l. 1, refellit vulgatam de re sententiam. Nescio an Herodotum designet.
 P. 351. l. 23. ἰπιδανύλῳ.] Cod. Arch. δαντύλῳ. vidit Valla.
 44. Ἀγί.] Vide p. 503.
 P. 352. l. 9. Κατωμοσίῳ.] Alii recentiores dicunt διωμοσίῳ.
 P. 355. l. 25. Ὅπως γάρ.] Suidas hæc adducit paulo aliter, ἐνέχευαν τὸ πρῶτον τῷ σκήπτρῳ. Codici Arch. & Eustathio decet σκήπτρον.
 28. Ἐν ξύλῳ.] In codice Numellis.
 47. Ἐν ἀλογίῳ.] Cod. Arch. ἐν ἀπορίῳ.
 P. 356. l. 16. Σίψα.] Cod. Arch. Σήψα. Sic Interpres.
 20. Ἐπικονα.] Vide pag. 337.
 P. 358. l. 1. Φιγασθῶς.] Non puto alibi hoc nomen reperiri. Codices A. & E. Φιλαγθῶς habent. Hinc vero lectio emicat, Φιγαλθῶς, quam Stephanus in Φιγαλία agnoscit.
 P. 359. l. 48. Λήτσα.] Cod. Arch. λήτσα-

- α. Quartum autem versum sic legit,
 Ἀλλ' ὅρκα παῖς ἐστὶν ἀνώμαλος, ἔσθ' ὅτ' ἔχεται
 οὐδὲ πόδας, κασιπνῶς δ' μετέρχεται —
 Ultimus versus, si recte memini, est Hesiodi.
 P. 360. l. 31. Κνοίθς.] Cod. Arch. Κνέθς.
 48. Δωρεῖ.] Cod. Arch. δατίνῳ. Recte, nam alibi ἤγερσεν δατίνας ἐκ πολίων.
 P. 361. l. 8. Ἐφείρον τε ἔηγον.] *Depradaban-*
tur.
 19. Ἐπιασθέντων.] Aliter ἐπιασθεν, ῥόπρον, κορώνη.
 P. 365. l. 20. Πολεμίων.] Cod. Arch. πολεμιζόντων.
 26. Δαρειῖ.] Hesychio, φρόνιμος ὑπὸ Περσῶν. ὑπὸ Φρυγῶν Ἐκίωρ. forte ἐκίωρ. Ctesias Δαριαίον scribit.
 44. Ἰπποβοτέων.] Cod. Arch. De quibus supra jam meminit, p. 313. Nihil hic muto.
 49. Τῷ πόλῳ.] Addit codex Arch. ἃ ἐλθάν ἐς τὰ ἄκρα. Consentit Valla.
 P. 364. l. 25. Ἀποληνύμμοι.] Confer p. 326. l. 6. Ibi uniustantum ἰεῖς meminit combusti; hic ἰεῶν.
 29. Κατέρχοντες.] Cod. Arch. κατεργάζοντες.
 42. Ὀμομήτορες.] Quod rectius, Cod. Arch.
 43. Τῇσιν αὐτῇσιν ἵπποις.] Uti & paulo infra. *idem.*
 P. 367. l. 2. Τίθαπτα.] In his Cimoniis sepulcris ipse Herodotus sepeliebatur. Marcellinus vit. Thucyd.
 9. Μιλήτιδῳ.] Vide Marcellinum in *Vita Thucydidis.*
 14. Ἐκπεφύγων.] Cod. Arch. ἐκπεφύγως.
 26. Φιλιππίδῳ.] Lucianus hæc ridet. Infra Φειδιππίδῳ. Cod. Arch. & hic, & ibi Φιλιππίδῳ. Ita & Plutarchus, contra *Herodotum.* & Isidorus Pelus. l. 4. Epist. 69.
 P. 368. l. 4. Ἰσαμνός.] Ita omnino. vide autem quæ Plutarchus i contra Herodotum p. 861 adfert. confer & Justinum.
 24. Ψάμμον.] Cod. Arch. γλῶ. Idem lectiones marginales confirmat, in quibus ὀδῶν Ionicum est; & parit compositum Χαυλιόδων aliaque.
 40. Ἐκείρῳ.] Cod. Arch. ἐκασέρῳ.
 P. 367. l. 12. Ταῦτα γένετες.] Cod. Arch. ἀναγνόντες.
 P. 368. l. 27. Θυσίας.] Meminit Scholiastes Aristophanis. Fiebant hæc sacra Braurone, Pollux viii. c. ix. §. xxvi.
 P. 369. l. 28. Αἰτίνη, ἣ ἔρε.] Plutarchus, αἰτίνῳ ἔρον, hic legit.
 30. Ἀναδέξασθ.] Pagina proxima ἀναδέξαι. Atque ita Plutarchus hic legit, & codex Arch. & pag. 371. Scutum sublatum erat proditiōis signum.
 P. 370.

P. 370. l. 26. Δεινὸν χέλον.] Puto Vallam vertisse *multum acerbitalis*.

P. 372. l. 15. Ἐξενέκαι.] Cod. Arch. ἔξενέ-
καδς ἐσώπαξ.

P. 373. l. 6. Δάμας.] Cod. Arch. Δάμασθ.
Ἀνύεσθ. Vera est lectio Ἀνύεσθ. *Amy-
tis insani* quid sit norunt parœmiographi.

11. Αἰολίδθ.] Cod. Arch. Αἰτωλίδθ. Val-
la Ætolia.

P. 374. l. 13. Σχήμαθ.] Cod. Arch. ὀρχή-
μαθ. Ambigo.

P. 375. l. 36. Χθονίων θεῶν.] *Deorum infero-
rum*.

P. 378. l. 16. Κατάνυσας.] Codex Eton. κατ-
λυσας. sic interpres. Cod. Arch. κατῶσας.

AD LIBRUM SEPTIMUM

HERODOTI.

P. 379. l. 7. Ἐς Σάρδεϊς.] Vide pagi-
nam 236. l. 25. & 26. περὶ πλέω —
παρεῖχον, Cod. Arch.

P. 380. l. 24. Βασιλεύσαι.] Cod. Arch. ἐβα-
σίλωσεν.

27. Ἐξέσω.] Cod. Arch. melius. Valla non
vertit.

P. 381. l. 21. Ἀναβέβηκεσαν.] Cod. Arch.
ἀναβέβηκεσαν τινὲς χερσὶν περκαταλυσάμενοι.
Id est, inimicitias prius deponentes.

23. Πεισιγχετίδω.] Puto sic scripsisse He-
rodotum. Ita sane cod. Arch.

25. Λάσθ' Ἐρμῶν.] Cod. Arch. sed notior
est Lasus Hermionensis ex Procli chresto-
mathia, & Tzetze ad Lycophronem, Pau-
sanias, aliisque, quam ut de eo hic dubitari
possit.

27. Ἐκ τῆς θαλάσσης.] Cod. Arch. cum mar-
gine κατὰ τὴν θάλα.

38. Ἐξέρης.] Darii & Xerxis bella hæc scri-
psit Charon Lampfacenus Herodoto pau-
lo senior. Item Simonides. *Suidas* & Ter-
tullianus lib. de *Anima*, & Plutarchus, &
Pausanias hoc docent.

P. 382. l. 1. Σύγκλον ὀπίκληον.] Posteriores
una voce σύγκληον. aliquando σύγκληθ
βελή. Tragicus quidam λέχλω σύγκληον
dixit.

22. Ὑπερθέωμαι.] Omnino ὑποθέωμαι. un-
de apud nostrum toties ὑποθήκαι. Sic ὑπο-
θέμεθ, τοῖς ὀνειροπόλοις τὸ ἐνύπνιον. Quan-
quam ibi quoque ὑπερθέμεθ male scri-
batur. ut etiam p. 389. l. 47. ubi iterum
codex Arch. ὑπερθέε.

P. 383. l. 4. Ἀναίτιοι ὑμῖς.] Codex Eton.
hæc interponit, ἡμεῖς μὲν τοσαῦτα ἀγαθὰ
ἔχομεν. ὑμεῖς δὲ. *Nos tibi bona reportabimus.*
Infra codex Arch. χερὶ συμπαρεῖναι.

24. Ὑπάρξαντας ἀδικίης.] Scio alibi sic lo-
qui Herodotum, & alios. Hic autem in
codice Arch. video ἀληθείης. Puto igitur
Herodotum scripsisse ἀλίτας, *peccatores*.
Homerus etiam dixit τίσαδς ἀλέπλω.

P. 387. l. 5. Μετὰ δὲ βυλῶσαι.] Cod. Arch.
βυλῶσαι δ. Π. σρ. μὴ ἀγῆν, quod rectum
est. Vide l. 24.

49. Θεός ἐστι.] Cod. Arch. Θεός τις ἐστὶ. Ita
p. 388. l. 16.

P. 388. l. 12. Φρονέειν τε εὔ.] Formavit hoc
ex noto Hesiodi dicto.

38. Φανήσθ.] Cod. Arch. φανῆθ. Margo
φανέτω. vide pag. seq.

49. Οὐδὲ ὑποφωτισθ.] Cod. Arch. & Eton.
& Valla hic legerunt σὲ δὲ ὑποφ. Postulat
id sententia.

P. 389. l. 8. Νομίζων.] Scripserat ἰλπίζων.
Ita legit Valla, ita codex Arch.

47. Ὑπετίθεε.] Cod. Arch. ut p. 382. l. 22.

P. 390. l. 17. Ἀνομένω.] Cod. Arch. ἀνασι-
μομένω. Indubitabilis lectio.

21. Σκύβαι.] Vide paginam 3. & 6.

26. Μυσῶν τε ἐτὶ τῶν κερῶν.] Vide p. 406. l. 24.
Xerxes finxit Principes Græcorum sibi
patriæ prodicionem addixisse. Hinc tot
gentes non tam ad bellum, quam spolia,
confluxere. Polyænus vii.

36. Ὑδωρ πινόμενον.] Juvenalis;
— *epotaque flumina Medo*

Prandente

Inter hos fuere Onochon, five Onócho-
nus, Ilissus, Scamander, Melas, Lissus;
Echidorus, v. p. 446.

P. 391. l. 1. Βεβάρης.] Supra βεβάρης, ut
οἱ βάρης. ita Justinus. Tzetzes falso vocat
βεβάρηω.

14. Κλεῶναι.] Erant & aliæ Cleonæ inter
Argos & Corinthum.

P. 392. l. 14. Πόνον.] Puto recte se habere.
Valla tamen cum codice Arch. legit πόρον.
Alii χῶρον.

28. Καταρρήκης.] Multa de hoc disputat
Salmasius ad *Plinium*.

34. Πύθιθ' ὁ ἄτυθ.] Omnino contemnen-
da est lectio marginalis. Locum hunc ad-
ducit Eustathius ad B. Γ. ἰαδθ, non tamen
fane.

P. 393. l. 9. Γεωπόδων.] Cod. Arch. γεωπε-
δίων (vel γεωπέδων) ἀρκέων ἐστὶ βίθ.

44. Καλλάτηθ.] Cod. Arch. καλλάτιον π.
Forte καλλατίας. Nam Stephanus in κάλ-
λαίς habet καλαΐα. Idem tamen hic le-
gisse videtur καλλάτηθ.

48. Χρυσέω.] Tzetzes ad Lycophronem vi-
detur hic legisse ἐχρυσέω.

P. 394. l. 2. Γλῶτ' ὕδωρ.] Vide Brissonii col-
lectanea de *regno Persico*, l. III.

14. Μαδύται.] Cod. Arch. Α'δύται. Vide tamēn p. 553. l. 26.
31. Μασηγέας.] Cod. Arch. rectius *σιγέας*. P. 395. l. 10. Ο'νυξι. Cod. Arch. ο'νοιξι. Hoc rectum.
- P. 396. l. 27. Τῇ ψυχῇ.] Sic legit codex Arch. non τῷ ψυχῷ.
45. Νισαῖοι.] Cod. Arch. & Stephanus Νησ. Arrhianus etiam Νησαῖαι ἵπποι genere mutato. Suidas Λεονάτω, vulgatos libros sequens scribit Νισαῖοι. Vide supra, p. 201.
- P. 398. l. 37. Οἴλω συ.] Cod. Arch. οἴλω περ.
38. Μεμνέωμεθα.] Cod. Arch.
47. Τ'όπλεως.] Cod. Arch.
- P. 399. l. 22. Κομίζεαι.] Cod. Arch. δὲ κομίζεσθ. Quæ lectio Vallæ placuit, uti & hæc ἔκων δὴ τοι λιμ. & l. 29. ἔσον ἀν' ὡρεαίνης ἐκατέρω.
- P. 400. l. 40. Μεταβάλλω[ι. ᾤ.] Cod. Arch. — λωσι γνάμας ἔχουσι, ᾤ σύ τε. Valla videtur legisse amplius *ερετόμα μίγισον*.
- P. 401. l. 13. Ἐντεταμύως.] Cod. Arch. ὠντεταμύως. *Intente*.
31. Διαχεῖναι.] Cod. Arch. ἀφαγεῖναι. Ita Valla.
32. Πέλαγος.] Uterque legit. ut miram ubique inter Vallæ codicem & hunc nostrum observes concordantiam.
- P. 403. l. 15. Πλήθος, ἐβδ.] Cod. Arch. ἐφάνη ἐβδ. De numero nimium quantum variant Auctores. Ælianus videatur l. 13. c. 3. Diodorus II. Plinius 33. c. 10. Ne pos in vita *Themistoclis*, Justinus, Isocrates *Panathenais*. De hac expeditione scripserunt horum temporum celebres auctores cum alii tum Charon Lampfacenus, Phrynichus tragichus, quem sequebatur Æschylus in Persis, Choerilus Samius, qui omnes gentes, teste Josepho, recensuit.
- P. 404. l. 5. Ἀνάφης.] Cod. Arch. & Valla Ἀναφάνης.
6. Ἐσσεάχαλο.] Cod. Arch. ἐτεῖχαλο. Vide p. 403. l. 28. 406. l. 4.
38. Ἀ'ζάνης.] Cod. Arch. Ἀ'ζάνης ὁ Ἀ'εργαῖς. Magna est in his ducibus nominum varietas. Quædam finxit Æschylus, nec satis apte, si terminationem spectes.
- P. 405. l. 6. Παλίνονα.] Eustathius ad hunc locum respexit, cum τόξον παλίνονον exponeret κυκλοτερές, τὸ ὅτι θάτερος μέρη κλινόμενον.
34. Ἐσαν.] Cod. Arch. ἴσαν, ut Valla.
- P. 406. l. 6. Φρύγας.] Conon *Narratione* 1.
19. Νεβρων.] Cod. Arch. non νόβρων. facilis lapsus.
26. Λυκοεργέας.] Athenæus, ἐν Λυκίᾳ εὐργασμένους. l. xi. c. xi.
31. Καβηλέες.] Cod. Arch. Καμηλέες — Λασίνιοι.

34. Μιλύται.] De his in τ dixit, eosdem & Solymos facit. Hinc Josephus cives suos esse vult, quos Choerilus enumerarat in hoc exercitu, & tribuit iis pro galeis ἱππῶν δαρεῖς πέντε ὡπα, Herodotus διφθέρας. V. p. 405. l. 29. Cod. Arch. hic, Μινύται.
- P. 407. l. 23. Τετραταίχμης.] Cod. Arch. ut margo & Eustathius Τετραταίχμης.
28. Ζερεδομήρης.] Cod. Arch. Μασσίσης, & Γέργης. V. p. 418.
34. Θανάτω βιαθείς.] Cod. Arch. βιωθείς. Placet μιωθείς.
- P. 408. l. 7. Σιεῖσι.] Potius Ζιεῖσι. *Sagulis*. ut supra p. 406.
48. Ἐπ' ἑ δ' ἀλκ.] Numerum navium variant Justinus, Tzetzes, Herodotum sequitur Diodorus.
- P. 409. l. 9. Αἰγύπτῃ πάν.] Josephus adducit primo contra Apionem.
26. Ὠμοβοίης.] Eustathius hic legit ὠμοβοίης.
31. Παμφύλιοι.] Cod. Arch.
- P. 410. l. 34. Ἀ'χαμῆης.] Cod. Arch. — νης ὁ Δαρεῖς ἐὼν ἀπ' αἰμφ. ἀδελφεῶν.
44. Πάπῳ.] Cod. Arch. μάπην, & μέρεα λος, & Ὠ'ρομέδανος, & Γέργος, & Τιμωνῆς. Mallem hic pro Ἀ'εῖδινος, legere Ἀ'εῖδινος. est enim Ἀ'εῖδινος insula Phœnicia.
48. Πύγρης.] Cod. Arch. πύγρης ὁ Σελδ. Fuit Pigres alius ab hoc. Vide & p. 289. Scribitur Tigretus, & πύγρης. V. Voss de Poët. Gr.
- P. 411. l. 9. Αὐγδάμινος.] De hac vide Ptolemæum Hephæstionem l. vii.
12. Καλυδόνιαν.] Scribe Καλυνδέων, ut pag. 410. Ita & Stephanus. Mox ut in margine, codex Arch. Εὐδοξοτάτας.
- P. 412. l. 13. Σύνοφος.] Hæc non recte vertit Valla. Mallem, *Paupertas quidem Græcis semper fuit indigena, virtus autem adscititia: Hanc sapientia & legibus rigidis excolunt*.
22. Δυλασύνην.] Pagina 394. l. 2. γλῶ ἐ ὕδωρ petebat. Aristoteles ait id servitutem denotare. Himerius vocat σύμβολα δουλείας. Ipse Xerxes, δούλιον ζύγον. Homerus δούλιον ἥμαρ.
31. Εἰπέ μοι, σύ.] Imo εἰ φῆς. Ita & Valla, & sententia postulat.
39. Δίζημαι.] *Posuilo, conicio*. pro ἀντάξιον codex Arch. δίκαιον. & puto sic scripsisse Herodotum, quoniam & alibi sic scripsit: ut δίκαιός ἐστι φέρεσθαι τὸ νόμα. & ὑμεῖς δίκαιοι ἐσεσθε ἀμυνέοντες ἑναι. *Equum est vos ire*. Hippocrati δίκαιος, ὅμοιος, ὁ λόγος, ἴσος. *Hesychius*. Vide p. 425. l. 21.
- P. 413. l. 1. Εὐνίων πέντε.] Cod. Arch. ἐόντων ἐνείων. Ita Valla.

P. 414. l. 2. Μεγαδόσεω.] Cod. Arch. Μεγαλόσεω.
 40. Μεγαθύζε.] Cod. Arch.
 P. 415. l. 37. Ειρημίων, δώτερος.] Cod. Arch. χώρη δ.
 P. 416. l. 9. Εννέα δδοί.] Amphipolis.
 32. Εέξης.] Pro Πέρσης. Cod. Arch.
 35. Ακίον ήδη γημόμνον.] Addit Cod. Arch.
 49. Ες πᾶν κακῷ.] Athenæus hic legit πᾶν κακῷ.
 P. 417. l. 15. Σιτῶσεων.] Cod. Arch. Quod est Ionicum.
 P. 418. l. 9. Τελταλαίχμης.] Eustathius prius p. 80. l. 5. legit Τελταλαίχμης. Vide & paginam 407. Pro Σέργης codex Arch. hic habet Γέρτης, ibi Γέργης. Mox Σμερδομύεα.
 16. Πίδωρε.] Cod. Arch. πῖλωρε. Ita & Stephanus. Emenda Ortelium.
 P. 419. l. 2. Χείδαρεν.] Ptolemæo Ε'χείδαρε. Ita scribitur apud Apollodorum.
 P. 421. l. 44. Σπερθής.] Suidas, Σπέρχης. ut & codex Eton. pag. proxima.
 P. 422. l. 48. Ως ἔλεν.] Cod. Arch. ὡς ἔχεν αἰτίας. Locus est depravatissimus.
 P. 423. l. 4. Σιτάλκω.] De Sitalce Thucydides videndus. Pro Τύρεω scribe Τήρεω. Vide p. 247.
 8. Α'εσιέας.] Thucydidi Α'εσιόας. Vide hanc rem apud eum, libro 2.
 25. Οἱ Α'θηναῖοι.] Cod. Arch. cum Valla, εἰ.
 33. Περδόντες.] Cod. Arch. περδοθέντες.
 46. Σωτήρας.] Herodotus, quasi esset Atheniensium historicus, libenter eos laudat. Diyllus apud Plutarchum scribit, ob eam rem, multo auro donatum ab Atheniensibus.
 P. 424. l. 22. Συρηγῶες.] Cod. Arch. Α'σιγῶες, quod puto esse glossema. Oraculum hoc extat apud Eusebium *Prep.* V. Suidam in Α'εἰλεν, Tzetzem *chil.* IX.
 38. Γκλήρην.] Cod. Arch. ικετηρίας. Ut Valla.
 47. Οὐ δύνα) Παλας.] Habes apud Aristot. *Rhet.* lib. I. Cl. Alexandrinum, Eusebium, & Suidam.
 P. 425. l. 18. Α'πή(αν.) Pro ἀπαλάσωνο, Cod. Arch. & Eton.
 43. Ε'π.) Cod. Arch. & Eton. & Valla πάθος.
 P. 427. l. 16. Ε'ς ὄψιν.] Narrat Polyænus VII. 43. Α'δικέ(ι.) Narrat Polyænus VII.
 P. 428. l. 17. Σαώσι.] Cod. Arch. φυλάξι. Extat Oraculum apud Eusebium *Prep.* VI.
 P. 429. l. 11. Ημέας εἰκός.] Cod. Arch. οἰκός. recte. mox ἔξα, ut in ora.
 30. Ε'μμῶν.] Cod. Arch. Ε'πιμένον.
 45. Α'εργίοισι.] In his expendendis multus est Plutarchus.

P. 431. l. 37. Α'χαρσίταλον.] Scripti omnes ἀχαρσιτάλον.
 41. Δακεδαιμόνιοι.] Deest & Α'θηναῖοι. ut constitatur codex Arch. & Eton.
 P. 433. l. 19. Α'ρίσκεδ.] Cod. Arch. ἀρίσκεδ.
 46. Διακοσμήσαι.] Intelligit Menesthea in *Homeri Catalogo*.
 P. 434. l. 1. Cod. Arch. Τ'πίντες. recte.
 P. 435. l. 3. Α'μίλκων.] Diodorus Α'μίλκωνα, Polyænus Γ'μιλκῶνα vocat, male. erat hic Himilcas junior.
 23. Εἰκόνι χρεωμένων.] An forte εἰκότι. Vide p. 549. l. 48.
 24. Εν τῇ Σικελίᾳ.] Defunt codici Arch.
 34. Φοίνικες λέγου(ι.) Intelligit Phœnicum Annales, quos cum alibi, tum pagina 2 & 3. laudat.
 P. 436. l. 9. Εέξης.] Non Πέρσην codex Arch. ut prius. De Amilcaris exitu vide Diodorum.
 32. Μηνύων.] Cod. Arch. μηνίων. Cretenses non sunt ulti Minois mortem, sed Menelai injurias ulti sunt.
 P. 437. l. 24. Αντι τάτε.] Cod. Arch.
 25. Εκ Κρήτης.] Omnino ut Valla & codex Arch. Τροίης.
 36. Φρονεσίων.] Cod. Arch.
 42. Εν.] Deest, recte.
 P. 440. l. 4. Α'νέμοι(ι.) Vide Hesychium in *Βορεασμοί*, & Herodotum p. 443.
 29. Α'σωνίδης.] Cod. Arch. Α'σωνιδης.
 44. Φόρμ.) Cod. Arch.
 P. 441. l. 2. Δια πυρσών.] Cod. Arch.
 7. Ε'πέλα(αν.) Cod. Arch. & Eton: ἐπεσάλησαν.
 12. Εκποδών.] Mox ἐπέπλεον. Pro παρέντες videtur Valla legisse σπαρέντες.
 P. 442. l. 10. Δισμύριοι.] Cod. Arch. τετ-
 σμύριοι.
 19. καὶ τέσσαρες:] Cod. Arch. πέντε. Mox ταύτῃσι χιλιάς & ἑκατοντάδες ἔξ, & δέκα.
 29. Οὕτω πενήκοσιας.] Sic codex Arch. ὡς συμβαίνειν γίνεσθαι πάντα τ' σελῖον μυρ. πενήκ. & τελέκοντα & — ἀνδρῶν τ' ἡγαγῶ, &c.
 P. 443. l. 7. Αἰμὲν δὴ πε.] Cod. Arch. & Eustathius, πρὸς τῷ γλῶ.
 11. Ε'ς Π.] Lege εἰς πόντον. Ita Suidas, Eustathius & Cod. Arch. & ὅτι ὀκτώ νέας. Suidas contra omnes auget numerum ad πενήκοντα.
 25. Ε'ξεβροσόντο.] Ita & Plutarchus hic legit. Cod. Arch. ἐξεβροσόντο. male.
 35. Εὐρώπης.] Cod. Arch. & Valla.
 P. 444. l. 1. Κρητίνα.] Plutarchus Κρητίνα.
 9. Παιδοκλόν.) Plutarchus libro contra Herod. hæc explicat.
 15. Ε'ντομα.] Scholiastes Apollonii l. i. exponit

- ponit τὰ σφάγια. Recurre ad p. 416. ubi σφάζοντες ἴππους λαβὼντες Μάχοι. Nisi τὰ ἱππομαῖα intelligat τὰ ἀνορχα. Ista enim τοῖς νεωτέροις macabant.
21. Πηλῆς. Cod. Arch. ἢ ὡς ἄρ.
26. Πρωτῶ. Cod. Arch.
36. Ἐστρωτοῦμα. Homerus, ἐστρέσαν ἢ θεὸς μεγαλήτεα πόντον.
- P. 445. l. 20. Ἀρίσταλις. Cod. Arch. Ἀρ-σταλις.
37. Οἰόχων. V. p. 390: l. 7. Tzetzes Οἰόχων scribit.
- P. 446. l. 5. Ἐτελοῦτες. Cod. Arch. pro ἰ-τέλοισι.
- P. 448. l. 15. Θεβαίων. De hoc loco multa disputat Plutarchus l. contra Herodotum. L. 29. Cod. Arch. Δορύσας, ut & margo.
- P. 450. l. 18. Βερχυλῆροι. Cod. Eton. μακροτ. Ita Valla. Cod. Arch. μικροτέρου.
- P. 453. l. 6. κλέει μέγα. Hæc vellicat Plutarchus.
- P. 455. l. 1. Κολωνόν. Plutarcho pro nomine proprio videtur sumi, l. contra Herod.
24. Ἀλφειός. Eustathius legit Ἀλφεῖος.
27. Θαφθεῖσι. Pro ταφθεῖσι. Est quidem τερχυφονία, sed quæ placuit Homero, Euripidi, & aliis. Vide Eustathium ad E. Iliados, ad πρώτων μὲν σρεφθέντι.
36. Πειθόμενοι νομίμοις. Strabo. Cicero, *Dic, Hospre, Sparta, nosse hic vidisse jacentes,*
Dum sanctis patria legibus obsequimur.
Diodorus aliud Simonidis epigramma citat.
- P. 456. l. 40. Λεοντιάδης. Negat Plutarchus eum fuisse ducem, sed Anaxandrum.
- P. 457. l. 23. Λακεδαιμονίη. Cod. Arch. Λακεδαίμωνι. Ita & Eustathius legit.
31. βασιλῶς γρόμ. Cod. Arch. βασιλῶς τέτων γρ.
35. Λακεδαίμονα χ. Cod. Arch.
- P. 458. l. 27. Ἐπιλέγεσθαι. Cod. Arch. Ἐπιδέχεσθαι.
- P. 459. l. 22. Ἐδοξε. Cod. Arch. ἰδοῦσε.
30. Ἐπίτηξεν ἡ κηρόν. Vide Voffrum ad Just.
33. Ἐπὶ ἡ ἀπίκισι. Cod. Arch.
37. Γοργώ. Vide p. 302, 305. Meminit Plutarchus in *Laconicis*.
- Ibid.* Ὑπέθετο. Cod. Arch.
40. Ἀΐαισι. Deest Cod. Arch. deerat & Vallæ.

AD LIBRUM OCTAVUM

HERODOT I.

P. 460. l. 23. Ἐβδομήνοισι. Nepos ecc facit.

- P. 461. l. 12. πειρῆς. Lege γῆς. Quamquam & τῆς ferri possit.
- P. 462. l. 10. Πυρφόρον. Interpres hic plane hallucinatus est. Πυρφόρος sacerdos est, Sacerdotibus solet parci in præliis. Cum volunt significare cladem maximam, ajunt μηδὲ πυρφόρον, &c. deinde λόγῳ Valla vertit in λόχῳ. Diodorus Siculus rem sic extulit, μηδὲ ἀγγελον, τὸ δὲ λεγόμενον, ἀπὸ σαθλῶν.
32. Ἀπὸ τῆς γῆς. Codex Eton. ἀπὸ τῆς γῆς καὶ τῶς παρῆγε. Ita Valla. Diodorus indicem hunc *Samiu* facit.
- P. 464. l. 35. Παρθενόδοσσοι. Cod. Arch. παρθενόδοσσοι, ut Valla.
- P. 466. l. 32. Ὡς ἀφίστασθ. Cod. Arch. ἢ ὥς μὴ ἀπίστασθ. Quod probum.
45. Scribe ἱστῶντες cum cod. Arch. Plutarcho, & Stephano.
- P. 467. l. 14. Ὁρῶντες. Polyænus narrat *septimo libro*.
48. Τυχάνης. Cod. Arch. rectissime τεταναίχης, ut supra.
- P. 471. l. 3. Προνοίης. Epitheton est Minervæ, *Pronoia*. Pausanias, Diodorus.
- P. 474. l. 7. Τεληκισίαι. Cod. Arch. οὐκ ἔστι πενήκοντα & τεληκισίαι. V. pag. 485.
- P. 478. l. 38. Μουσικὸν ἱακχόν. Vide Hefychium in ἁλαδε μουσαί & ἱακχόν. & Scholiastem Aristophanis ad *Nubes*, p. 142.
- P. 481. l. 45. Ἐπὶ. Videtur Homerus sex tantum agnoscere. Vide ejus *Catalogum*.
- P. 485. l. 47. Εὐεργέ. Talis Soloson supra l. III. & Mardochæus. Briffonius l. 1. de *Regno Persico*.
- P. 486. l. 11. Θεάσασθαι. Sedit Xerxes sub aurea platano, aderat ei Draco Eupompi F. qui per stadia xx prospicere valuit. is Xerxi omnia narrabat. *Ptol. Hephaestio*.
48. Ἐπίσημον τῆς νῆος. Quod erat in prora, τύπος, puta, Cignus, Taurus, Tigris, Sus, unde & nomen navi. Ἐπίσημον in puppi. Sed nec hæc ubique distinguuntur.
- P. 487. l. 37. Πάν αἰτιώμεν. Cod. Arch. πάντες αἰτιώμεν, ut Valla.
- P. 488. l. 37. Ἀδείμαντον. Hæc finxisse de Corinthiis Herodotum ait Marcellinus. *V. Thucyd. Plutarchus, & Dion Chrysostomus*.
- P. 496. l. 23. Πρώτας μὲν Π. Cod. Arch. μὲν τὸς μύθους. ut Valla. Vide Plutarchum in *Themistocle*, ubi Σιρίφτι dicitur.
- P. 500. l. 4. Ἀφιδναῖος. Cod. Arch. Ἀθηναῖος. Mox idem κατὰ μαργίων. Vide Plutarchum in *Themistocle*.
17. Στρατὶς ὦν. Cod. Arch. melius ἢ μαρδ, exercitus, quem sibi elegerat, &c.
- P. 501. l. 37. Πρωῖ. Cod. Arch. πρῶτον.
- P. 502. l. 13. Ἡγήσιλευ. Cod. Arch. ἡσίλευ. Ma-

Male. Vide Pausaniam *Lacon*. Herodotum p. 351. 452. sed in his recensendis pauci conveniunt, sive nomina sive ordinem spectes. V. *Reinessium*.

29. Στασιῶν.] Cod. Arch. *σεσιῶται*.

P. 503. l. 3. Πανταχῇ μιν χρησόμενον.] Sic cod. Arch. *ubique terrarum oracula consuleret*.

16. Εἰς Ἀμφιάρεω.] Ut Thebano nemini licuit dormire in Amphiarai æde, ita in Herculis, nemini peregrino. Plutarchus contra Herodotum.

P. 504. l. 30. ὧς ᾗ ἤκουσε.] Codices scripti lectionem oræ agnoscunt.

47. Σὺν νόῳ.] Homericæ est locutio; Νόῳ δὲ ᾧ πᾶσιν ἰμάσθην.

P. 505. l. 18. Ἀργαῖοι.] Cod. Arch. Ἀργαῖοι, vel Ἀργεῖος. Ab hoc reges deinceps *Argæada* dicti.

35. Παρεῖσαν.] Cod. Arch. cum margine stat; nec non & Cod. Eton. Mox καταλύσεσθε. *Idem*. V. p. 513. l. 3.

P. 507. l. 27. Ἀθέμισα.] Cod. Arch. ἀθέμισα ῥέξεν.

45. Τοῖσιν ἐργαζομένοις.] Cod. Arch.

P. 508. l. 5. ἔδσαν.] Cod. Arch. ἔχσαν.

AD LIBRUM NONUM

HERODOTI.

Pag. 510. l. 4. Στασιῶν.] Cod. Arch. *σεσιῶν*. Non probo.

40. κατὰ μὲν ἔλ.] Epimone, sive anaphora; quali Homerus utitur, ἔνδ' ἐνὶ μὲν φιλότης, ἔνδ' ἡμερῶ, ἔνδ' ἀολεῖς.

P. 511. l. 27. Καὶ τὸ μὲν ἡμέτερον.] Cod. Arch. ἀπ' ἡμέων ἔως ἀκίβδηλον νέμειαι.

38. Μηνύς.] Cod. Arch.

41. Ἐκδεκώμεθα.] Cod. Arch.

42. Ἐπιτηδέσασιν.] Cod. Arch.

P. 512. l. 13. Χίλεοι.] Plutarchi codices habent χείλεως.

27. Ἐπὶ πρὸς ἑκάστων.] Desunt hæc Cod. A. & Vallæ, & Eton. nec hic locum habent, nam infra pag. 520. recurrunt. Plutarchus tamen videtur hic legisse.

P. 513. l. 9. Ξενός.] Hefychius, in ξένοι. Τὸς Πέρσας.

P. 514. l. 24. Ἀτταγίνος ὁ Φε.] Athenæus libro II. Ubi Casaubonus notat in MS. esse Ἀτταμίνος. Vide infra 541. Plutarcho Ἀτταγίνος, male.

P. 516. l. 28. Μακίσιον.] Cod. Arch. Μακίσιον. Ita & margo. probabilior est hæc lectio; ab itzetzis, cui dicitur *μακίσριος*.

P. 517. l. 20. Ὀφθαλμόν.] Cod. Arch. ὀμφαλόν, *umbilicum*. Recte. Thorax reponebatur Athenis, in Minervæ Poliadis templo. *Pausanias*.

30. Ἀλλὰ πάντας.] Deest ἄμα. supplet codex Arch.

43. Κείροντες.] Morem multis testimoniis illustrat Briffonius. Ratio hæc subesse videtur; ἄψυχα ἀψύχοις. Vide Hefychium in *αἵμακνείαι*.

P. 518. l. 13. Γαργαφίλω.] Cod. Arch. *Γαργαφίλω*.

23. Πολλὸς ὠθισμός.] Cod. Arch.

41. Ἐπὶ ἀσφακτομένοις.] Interpres non cepit sententiam. Verte, *ex pacto, ex consensu*. τὰ διακείμενα sunt ὡρισμένοι συμφωνίαι, συνθεσίαι, ὁμολογίαι, ut Diodorus loquitur. Illud nota, Herodotum ἑκάστον ἑτα, Diodorum πεντήκοντα ponere.

P. 519. l. 42. τὰς ἀποθήκας.] Hæc dele; neque enim agnoscit codex Arch. nec Valla, nec margo.

44. Τρωικοῖσι πόνοις.] Virgilius, *Trojaque labores*. Cod. Arch. hic ἡρώικοις.

P. 526. l. 26. Ἀλλὰ τὰ μὲν.] Cod. Arch. τὰ δὲ μὲν.

41. Προελήλατο.] Cod. Arch. *προσελήλατο*.

P. 527. l. 10. Ἐθέλοισι.] Puto ita scripsisse Herodotum; habet tamen codex Arch. haud male, ἔλοισι.

16. Καταρρώδηκε.] Rectius, ad normam Ionismi, *καταρρώδηκε*. Mox pro συναχθῆτε idem cod. Arch. συλλεγῆτε. Est autem *λεπαρεῖν* quod sequitur *λίαν παρεῖναι* τισι.

34. Ἀθηναίους.] Vide ut omnes scriptores in Atheniensium laudes conspirent. Plutarchus innuit Herodotum pretio ad hæc fingenda adductum fuisse.

P. 528. l. 14. Ἐκπλαγεσμένων.] Cod. Arch. *ἐκπλαγεσμένων*. Hanc scriptionem præfero, quoniam multis aliis in locis sic video scripsisse Herodotum.

29. Ἀρχομεν.] Cod. Arch. *ἀρχομεν*, *Incipimus*.

45. Εὐποροί.] Cod. Arch. *ἄποροι*. Ita Valla. & res postulat: nam Persæ cominus, ut Spartani, non pugnabant.

P. 529. l. 9. Παρὰ τὸ δεξιόν.] Cod. Arch. & Eton. & Valla, *παρὰ Πανσανίω* ὅτι τὸ δεξιὸν κίεσς. Rectissime.

15. Συμβολῶ ποιεῖμενοι.] Atqui locus postulat particulam negantem *μή*. Supplet codex Arch. & Valla.

44. Ἡγεῖον.] Cod. Arch. & Valla *ἱέν*. Hæc omnia Plutarchus in *Aristide* sublegit.

P. 530. l. 6. Πιτανήων λόχος.] Erat *πιτάνη* quidam δῆμος, cuius meminerunt Pausanias, Hefychius, Thucydides, Herodotus supra, p. 181. l. 40. Ex hoc populo turma Amompharetum sequebatur, quæ quidem turma una fuerit ex turmis militaribus Spartanorum. Turmas has, seu *τάγματα*, quæ-

Ggggg 2

quatuor aliqui faciunt, uti legere est apud Scholiastem Aristophanis in *Acharn.* ^{αδ} Λακεδαιμονίους ἐπὶ ἔρχον τέσσαρες λόχοι. Aristophanes ipse in *Lyfistrata*, τέσσαρες λόχοι ἀνδρῶν μαχίμων. Alii tamen quinque fuisse volunt. Hefychius & Harpocration citant Aristotelem in *R. P. Lacedaemoniorum*. Has enumerat, opinor ex Aristotele, Scholiastes ineditus in *Lyfistrata*, ἑδωλῶ, Σίνις, Ἀέμας, Πλάας, Μεσοαῶνης, vel rectius Μεσοαῶτης, ut apud Stephanum. ἑδωλὼ meminit Hefychius. De tribus reliquis non constat. Thucydides affirmat septem fuisse: Notat hoc idem Scholiastes ad *Lyfistrata*, productis Thucydidis verbis. Video alios alium numerum ponere. Negat interim Thucydides ullam fuisse apud Lacedaemonios Πιτανήϊων λόχον, & Herodotum oblique tangit. Eum sequitur Hefychius, qui tamen etiam apud aliquem poetam reperisse videtur Πιτανήϊης στρατός.

P. 531. l. 12. Ὀπλά ἦγε.] Cod. Arch. λόχον ἦγε, rectius; erat enim λοχαγός.

P. 533. l. 3. Γινομένων, ἀποβλ.] Cod. Arch. interponit χρεῶν.

42. Αἰμνήσιν.] Cod. Arch. hic optime Αἰμνήσιν. Sane ad stipulatores habet Plutarchum & Pausaniam.

P. 535. l. 31. Τάχῳ, ἃ τῶ σκωλῶ.] Vide quid hic sperabat se inventurum Polycrates Atheniensis, apud Schol. Aristophanis P. 333.

P. 536. l. 36. Αἰμνήσιν.] Ita & codex Arch. nam hic Plataeensis alius est ab Arimnesto Spartano, de quo ad p. 533.

P. 537. l. 23. Εφόρεε ἀγκυρας.] Plenius codex Arch. ἑπίσημον ἀγκυρας.

26. Εὐρυδάτῳ.] Cod. Arch. Εὐρυβιάδῳ.

36. Φαρανδάτης.] Sic Pausanias. aliter Φερενδάτης. Vide p. 405. & 407. Hic apud Æschylum in Persis corrupte dicitur Φαρανδάκης.

46. Δύσαι.] Placet cum codice Arch. lege-
re ῥύσαι.

P. 539. l. 41. Πανσανίη.] In ejus honorem Πανσανίη festum fuit. *Pausanias*.

P. 540. l. 15. Μήδων.] Athenæus hunc locum transcripsit. Legit autem ut codex Arch. & margo & Valla ἡγεμόνῳ.

41. Ἐθαπίον.] Cod. A. ἔθαφθεν. Ita & Valla.

P. 541. l. 3. Τῶν ἃ ἄλλων.] Hæc verba omisit codex Arch. sed non omisit Plutarchus, imo acerbè de iis agit cum Herodoto.

6. Κοινά.] Lege κενά, *νασμα*. κενοτάφια. Ita hic legit Plutarchus.

P. 542. l. 30. Συνεκήρυξε.] Cod. Arch. συνεκέρησε, *euenit*.

P. 543. l. 11. Ἡγήσεις ἐχέτω.] Cod. Arch. ἡγήσεις ἐχέτω.

26. Ποταμόνδε.] Duo sunt: oportuit nomine distinxisse. Vide Stephanum in *Λάκμων*. P. 544. l. 42. Καλαμίσοι.] Cod. Arch. Λαμίσοι.] N. L. Duris ἐν ὄρεσι Σαρμίων hic nobis usui foret.

P. 545. l. 15. Κτισίω.] Scribendum κτισύν, ea est forma Ionica.

P. 546. l. 8. Οἱ ἔξεξω.] Omnino ut codex Arch. ἐπὶ ἔξεξω.

41. Μλωός.] Confer Ælianum in V. Hist. l. 2. c. 25. Plutarchum, *Camillo* p. 138.

P. 547. l. 27. Ἰθαμίτης.] Cod. Arch. Ἰθαμίτης. Vide p. 405. l. 1.

34. Περίλεω.] Scribe Περίλεως.

P. 548. l. 20. Αἰφάναι.] Lege ἀπάναι.

25. Πελοποννησίων.] Valla videtur vertisse Λακεδαιμονίων.

46. Φθάς.] Omnes scripti φεσθάς, *percipiens*.

P. 550. l. 14. Τυγῶ.] Dictio est Perfica. Xenophonti, *Γενέθλια*. Athenæus l. xiii. hæc adducit.

18. χερίζει.] Habet hic codex Arch. δέειναι, puto ex interpretamento.

37. Εἰσι τρεῖς.] Nec Valla nec codex Arch. agnoscit.

40. Μεθένῳ.] Repone cum codice Arch. μετένῳ.

41. Μεγάλα ποιεῖν.] Cod. Arch. μέγα. Alibi μέγα ποιδύμῳ ταῦτα, & μέγα ὑπερφέρεσα.

45. Ἡῶσα.] Scribe ἦσαν.

49. Γῆμαι.] Cod. Arch. γυναικα.

P. 551. l. 36. Διαβάντες.] Cod. Arch. διαβαλόντες. Ita prius, διέβαλον ἐκ τῆ Χις ἐς Νάξον.

41. Οἰόβαζῳ.] Cod. Arch. οἰάβαζῳ, *Valla*. *Oebazus*.

46. Ἀρεταύκτης.] Plura Pausanias.

49. Τ' φελομόνῳ.] Valla *petitis*. Cod. Arch. αἰτίσας.

P. 552. l. 6. Διεβάλετο.] *Fefellit*. Archippus in *Philo*, γέροντα διαβάλλεται τήμερον. Aristophanes *Λυβίης*, διαβάλλεται σε ὁ θεός. Imo διαβάλλεται σε apud Alcæum, & παραβλήδῳ ἀγορεύειν apud *Homerum*. Schol. Aristophanis horum auctor. V. p. 327. l. 29.

23. Αἰφύκτως.] Cod. Arch. ἀφύλακτως.

P. 553. l. 9. Νεάλωσι.] Puto hic Eustathium legisse ἑσπερον. Ita sane apud eum video haberi hodie in *Odyssæam*.

17. Τίνεσθ.] Cod. Arch. σίνεσθ, nec dubito quin ita & Vallæ occurrebat. Eustathius exposuit per βλάψαι.

36. Ἀρετεμάχης.] Cod. Arch. Ἀρετεμάχης, & quidem in l. 1, sic semel pinxit: sed male.

P. 554. l. 5. Μαλακὸς χυμός.] Cod. Arch. supplet ἄνδρας, consentit Valla.

Hæc

L. S.

Hæc sunt, *Lector* candide, quæ vere καὶ Ἰνδοπόλις ex Herodoto meo transfudi in calcem hujus editionis; postquam acta jam, & transacta erant omnia, quæ ad hanc impressionem concinnandam spectare videbantur. Multa sciens intacta reliqui; ab aliis occupata non reposui. In Latinis quædam denuo verti, in Græcis quamplurima emendavi. Nec arroganter hoc à me dici quisquam existimet: Nam conjecturis meis nihil, omnia vero accepta refero scriptis exemplaribus; quorum illud, quod mihi utendum dedit R. P. Archiepiscopus Cantuariensis, utramque paginam in hoc negotio fecit. Nec pœnitendum interim subsidium attulit alter codex MS. cujus Variantes Lectiones mihi subministravit Johannes Roswel, Vir humanissimus, & præclararum omnium artium peritissimus. Illud vere dicturus videor, me venam saltem aperuisse ad Herodotum sanandum. Id certe volui, & ut consequerer, ex Galeno, Hesychio, Georgio Pardo Ionicarum dictionum Lexicon auxi & locupletavi; tum etiam Herodotum non indiligenter contuli cum Athenæo, Eustathio, Suida, aliisque scriptoribus, qui ab eo quicquam fuerant mutuati. Linguae Ionicæ canon fuit olim Herodotus; Enimvero in vulgatis libris tot occurrunt glossemata, tot ab ea dialecto ad alias aberrationes, ut vix trientem Ionici idiomatis nunc superesse crediderim. Infinita sunt, quæ ex Codice Archiepiscopi hoc in genere restitui poterant; sed nunc non erat his locus. Exoriatu aliquis, ita voceo, cui otium sit uberius & ingenium, ad perpurgandum Herodotum; Ille his nostris & plura & elegantiora facile inveniet; Ille de optimo scriptore, de viris doctis, & de me etiam optime merebitur, si, reconditori instructus eruditione, tumultuariam hanc nostram scriptionem, quasi Herodoto minime dignam, plane dispungat. Vale.

JACOBI GRONOVII
N O T Æ
ET
OBSERVATIONES
in novem libros
HERODOTI.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

793

JACOBI GRONOVII

NOTÆ ET OBSERVATIONES

in novem libros HERODOTI.

ΗΡΟΔΟΤΟΥ ΗΕΡΟΔΟΤΙ.]

An recte sic edatur id nomen, ambiguum facit auctoritas eruditorum, in quibus Henr. Valefius ad Ammiani Marcellini librum xxi cap. 6. fustinuit palam notare Latinos Græca nomina fere adspirare solere, ut cum Herodotum & Herophilum & Herodicum scribunt, cum Erodotus & Erophile & Erodicus emendate scribi debeant. Erodotum quidem passim in Græcis editionibus adspirari hodie videas; sed id mendum esse non dubito. Novimus hanc causam in similibus vocibus, ut Hannibal, Homerus, sæpe tractatam fuisse, quam relinquimus, quum sufficiat nunc expromere rationem Medicæ Bibliothecæ, & ejus longævi codicis, quem antetuli. Nam illic exstant varia exemplaria hujus voluminis & historiæ, ubi nomen istud sine dubio adspiratur. Cæterum in hoc nostro legitur Κλειώ Ἁ Ἡροδότη ἀλικαρνησῶν. Harum postremarum appellationum primis vocalibus nunc imposita est nota ῥ, at non aureæ repetitioni nominis Ἡροδότη in fine libri primi, ubi videas ΗΡΟΔΟΤΟΥ. non in principio secundi, non tertii, non quarti, non quinti, sed sexti principio apponitur contrario ductu ῥ (tanquam vetus illud Ἡ præponi solitum scriba hic librarius divideret: de hac autem psile & de priore aspera monuit Salmasius ad Consecrationem Regillæ p. 44 & 52, ubi plura huc pertinentia.) ut lenis sit spiritus, quum septimo imponatur similis primo, ut & nono, quum octavus liber eum ignoret. Sed & alter eodem nomine usus apud auctorem nostrum 8, 132 simili modo adspiratur in MS. Hic vero spiritus nunc aureo, nunc rubro colore inductus est. Ex quibus ante omnia præclarum & bona fide odoris verissimi plenum patet istud ἀλικαρνησῶν. Ita enim turpiter istud appellativum ventilatur variis velut follibus, ut Camerarius in dialecti Ionicæ specimenibus pag. hujus editionis 718 annotaverit Ἀλικαρνησῶν pro Ἀλικαρνασῶν, & tantum hætenus; Ste-

phanus in Prolegomenis pag. 743 [Interim certe adeo in hac parte nihil mutare sum ausus, ut in ipso etiam principio Ἀλικαρνησῶν retinuerim, & in Ἀλικαρνησῶν mutare noluerim: quamvis sit Ἀλικαρνησῶν 3, 4 & Ἀλικαρνησῶν 8, 104] Tanquam hæc summa hæsitatio foret, quum Ἀλικαρνησῶν etiam exstet 2, 178 & Ἀλικαρνησῶν 1, 144, quum in eodem libro 1 cap. 175 exhibeatur Ἀλικαρνασῶν. Hoc magnum incertum videbat Stephanus, ubi notari debet illud libri 1 cap. 144 Ἀλικαρνησῶν factum esse ab ipso Stephano, tanto indecentius, quod ibi mox ab ipso eodem relinquatur etiam Ἀλικαρνησῶν, quum Aldus & Camerarius ediderint Ἀλικαρνησῶν. Et hic Stephanus etiam ipsum titulum mutavit, etsi id neget, & quum Aldus & Camerarius edant Ἀλικαρνασῶν (sicut nummi, qui hodie superstites & in notitiam producti sunt, fere cusi sub Cæsaribus, habent Ἀλικαρνησῶν) ipse fecit Ἀλικαρνησῶν; quod placuit etiam Tanaq. Fabro in Epistolis Criticis pag. 30. Nunc igitur principio hoc ad veterem & genitivam formam confirmato ex prisca fide, etiam gemino Σ, interdum uno concessio, unum illud in libri 1 cap. 175 Ἀλικαρνασῶν non pro exterricinio haberi debet, sed in quo conniverunt oculi inspicientium libros antiquos, quod meis forsitan quoque contigit. Sed ab Stephano deterritus & ipse fui, quam tamen meram Empusæ hujus esse vanitatem jam declarat codex Medicus, & omnino posthac ita mutari debet; tum ex reliquis colligas huic ipsi volumini, quum primo scriberetur, adspirationem non fuisse datam, sed postea impositam. Etiam hinc patet singulorum dein librorum titulos ab isto Stephano pro lubitu suo auctos densatosque, nempe ut omnes ad unam formam eamque satis verbosam redigerentur; quum nec Aldus nec Camerarius, nec liber certe Medicus, unde colligo etiam de aliis, habeant illam adjectionem Ἀλικαρνασῶν: quæ an non satis est, si semel in primo conspectu & fronte exstet? Ut hoc addam, Suidas in v. Λέχη citat epigramma Callimachi, quod notavit chirographo suo Hadr. Junius ex-

H h h h h stare

stare in *Anthologia* Epigr. 3, 399, esse autem Callimachi, in quo dicitur *Ξάν' Ἀλικαρνασσεύ*; ut legitur in editione Basilensi, prout etiam exhibet MS. codex Lugdunensis; sed perperam Genevæ & Cantabrigiæ mutaverunt in *Ἀλικαρνασσεύ* geminato sigma ex vulgari nimirum pronuntiatione. Quum autem Herodotus vel Græcia, ut fere innuit Lucianus, historias has publico Musarum nomine insignitis quibusque partibus etiam numero novenario definierit, crediderim ab Gellio innui Herodotum, quum scripsit in præfatione *alii Musarum inscripserunt*; sicut notum quoque reddidit Suetonius Aurelii Opillii factum, qui volumina novem unius corporis variæ eruditionis scripsit ex numero Divarum & appellatione; videlicet ut observatum est ab aliis numerum novenarium in divisione scripti & in serie rerum per partes digerenda sæpe placuisse; etiam de Cephalæone monuit ad Græca Eusebii Scalliger & alii. His adde, quid in hoc principio cogitaverit Daniel Heinsius ad Horatium pag. 101. Nam cui bono erit inspicere Nesselium pag. 143 de Herodoto Viennensi loquentem?

1, 4. *τῷ χρόνῳ ἐξίτηλα.*] Hæc recte dicuntur, adeoque videntur placuisse Philoni & Gregorio Nazianzeno, ut etiam voluerint imitari, prout patet ex verbis allegatis Henr. Stephano in *Thesauro*. Itaque affatim prudenter hæc Herodotus conjunxit, sed quibus non debebant agglutinari præcedentia *ἐξ ἀνθρώπων*, quod tamen manifestissime videtur fecisse interpretes Valla, etiam ille ipse qui continuis recognitionibus, ut vocat, interpretationem ejus lustravit, Henr. Stephanus, quem occasione loci 1, 10 *μαθήσας ἢ ποιήεν ἐκ τῶ ἀνδρός* non tædunt ter de ista præpositione scribere, primo in recensione & interpretatione vocum Herodoti p. 725, secundo in *Prolegomenis* p. 738, tertio in alteris *Proleg.* pag. 743. Ille tamen reddebat *ex hominum memoria temporis longinquitate deleantur*. Omnino perperam, unde accidit, ut eum simul cum Valla aggredieretur in *Epistolis* eisdem loco citato Tanaq. Faber, quasi uterque existimaverit posse dici Græce *ἐργα χρόνων ἐξίτηλα γίνετα ἐκ τῶ ἀνθρώπων*. Nam sane in tribus illis locis Stephanus secernit se ab Valla, quod debuit Faber agnoscere, quem sæpe fervor nimius attollit. Utique clarum est in voce *ἐξίτηλος* non supponi alios quam homines, & solam memoriam hominum interque eos usum vox ista respicit, ut illorum mentio istic fieri noti debeat, præsertim quum a-

gatur de historia. Jam ista loquutio per præpositionem *ἐκ* tam frequens est in Herodoto, ut qui supponitur cum evoluisse, doceri de ea non debeat, quum occurrant & *ἐξήμηνω ἐξ ὅταν*, & *τέταν ἐξ ἐμῶ ὑπελόμενων*, & *λεγομένη ἐκ τῆ ἀεσαγόρεω*, ac similiter tam aliis verbis, & ut nunc sunt *χρόνια ἐξ ἀνθρώπων*, ita *ποιήματα* & *ποιηθέντα*, sensusque Herodoti est, ut neque illa quæ evenerunt vel facta sunt ab hominibus, tempore exoleant. Hinc jam apparet quanto pejus sit, quod quondam ex Lipsia adferebat Fridericus, *ut neque præterita res ex hominum memoria, temporis longinquitate, exoleant*. Nec enim attendit vel ad loquutionem Herodoteam *χρόνια ἐξ ἀνθρώπων*, vel ad sententiam plane perfectam in *ὡς τῷ χρόνῳ ἐξίτηλα γήνη*. Hæc si non satisfaciant, plane rem conficit Lucianus, in scripto de conficienda historia: *τοῖς τοῖς περὶ οἱ ἀετοὶ τῇ συγγραφῇ ἐχρήσαντο*. *Ἡρόδοτος μὲν ὡς μὴ τὰ γενόμενα ἐξίτηλα τῷ χρόνῳ γήνη, μεγάλα δ' αὖτα ματὰ ὄντα* &c.

1, 8. *Ἐπολέμην* [αν ἀπὸ ἡλίου.] Lepidum est, quod de his & anterioribus verbis notat Thomas Gale, *Exordium hoc præmissi Plesirrhous, Herodoti amasius. Quæ sequuntur post ἀπὸ ἡλίου, sunt verba Herodoti*. Itaque causam hanc suam facit, & ex sua persona atque auctoritate sic docet lectorem, quasi illum quemcunque Plesirrhous vidisset hanc præfationem antepone. Oportet unum hoc specimen dari, quia similiter consulit in aliis, quæ peculiaria hic illic occultata tanquam sua profert. Sed bonus vir talia θαύματα ab Herodoto debebat abigere, & fateri alium esse fundum hujus narrationis, quum ipse auctor esse non posset, nempe Ptolemæum Hephæstionem, ex illo enim refert Photius, *ὡς Πλησίρρῳ δ' Θεσσαλὸς ὁ ὕμνορχαφός, ἐξήμεν γεγωνὶς Ἡρόδοτος, ἢ κληρονόμος τῇ αὐτῇ, ἔτ' ποιήσας τὸ περὶ οἰκιστὸν τῆ πρώτης ἰσορίας Ἡρόδοτος Ἀλικαρνασσίας, non addito, utrum probaverit & crediderit ipse Ptolemæus, non etiam an firmaverit id iste Plesirrhous. Certe quidquid illud est, & qualiscunque iste Plesirrhous, obstare illi videtur Dio Chrysostomus in *Orat.* 53 de Homero. *καὶ τοὶ τῶ ἀπὸ ἀπάντων, ὅποσοι τινὰ ἔδοξαν ἔχειν δύναμιν, ἢ πρὸς τοῖς ἢ κατὰ λογάδιον συγγραφοῖτες, ἢ πρῶτον, ἢ τελειοῖτες, τὸ ἐαυτῶν ὄνομα συγγραφοῖται, πολλῶν δ' ἐν αὐτοῖς τοῖς λόγοις τε ἐποιήμασιν solitorum scribere suum nomen, ὡς περ ἐκαλαῖται τε Ἡρόδοτος ἐ θεκυδίδης*. Hujus sane fides melior, & vicissim ea juste illi tribuitur. Et pari modo mox judicari debet de nomine uxoris Candaulæ, item de*

regina conspiciente Gygen egredientem ex cubiculo in cap. 10 de draconite lapide.

1, 19. Διατίθεσθαι τὸ φέρον.] Consensum mirabili intellexerunt interpretes *mercimonia exposuisse*, prout id sane erat unum ex muneribus eorum, qui ibant in commercia. Sed in Græcis non est præteritum perfectum. Deinde non agitur per illam locutionem de digerendis certo loco rebus venalibus per seriem decoram ad invitandos ad spectacula & hinc emptionem prætereuntes, quod est in verbo Latino *exponere*, sed de distrahendis disponendisque accepto pretio, quod convenit per illos, qui emerunt. Recte intellexit hoc Æmilius Portus in Lexico Ionico, & adjunxit huic locum capitis 194 ex hoc ipso libro, ubi vertebant similiter *onusque exposuerant*. Hinc mutavi vitiosa.

1, 24. τῷ τὸ δ' ἑλῶες.] Sic quum exstaret in optimo codice, non rebar Ionismum interpellare, quo minus reciperem pro vulgato τῷ τὸ δ' ἑλῶ. Nec enim sic illi adhæret noster auctor, ut non aliquando deferat, sive interdum in ejus ulu aliquid offenderit, sive alia causa compulerit. Interim sicut nunc exigitur ab codice isto, sic jam editur cap. 216. ὁ δ' Σκύθας φασὶ ἑλῶες ποιεῖν. Infra etiam sic MS. c. 186. Ἐν ᾧ ὑπὸ πλάτῳ τῆτο. Etiam c. 202. Ἀνθρώπους, οἱ σιτέον]. Sic 2, 51 & 75 & 131 idem deprehendes. Etiam libro 5 cap. 108 ἀκρω, αἱ καλέονται Κληίδες dicit, non ται. Noli irasci, quum me vides in tenui quoque aliquid molientem: plus enim justo sumpserunt sibi ad dominandum in eis particulis. Nam & lib. 2 cap. 48 ediderunt τὰ περὶ φορέας καὶ κώμας τὰ γυναῖκες. Satis conspicuus illic articulus ται, qui nullus apparet in codice Mediceo, & hinc à me non admissus, id quod in antecessum nunc moneo.

Ibid. 1' ἐν τῷ Ἰνάχῃ.] Difficile probatu erit apud Herodotum legisse videri Pausaniam non ita, sed τῷ Ἰάσῃ, ut affirmat doctissimus Vindingius in *Hellene*, in hac re concinens Th. Galeo, qui & ipse ex fabulatoribus & aliis ut Strabone ipso scribit Iasi filiam fuisse veri esse similius, ac mox Pausaniæ librum II quoque advocat. Oportet hic cavere. Nam de Io, quem patrem habuerit, nihil profert ex Herodoto Pausanias, sed eum tradit ex sua sententia, ut nihil ista nominis proprii appellatio faciat ad Herodotum. Utrius autem verior opinio sit, id vero aliam constituit controversiam. Pausaniæ verba sunt: Ἰὼ μὲν

ἐν Ἰάσῃ θυγάτηρ, εἶτε ὡς Ἡρόδοτος ἔγραψεν, εἶτε καὶ ὁ λέγων ἑλῶες, ἐς Αἴγυπτον ἀφικνέται.

2, 10. Βασιλῆος θυγατὸς Εὐρώπῃ.] Hujus narrationis memoriam quum ita renovavisset Eusebius ad annum χϞ Εὐρώπῃ Ἀγένορος ὑπὸ Κρητῶν ἡγεμῶν ἐμπόρων, ὡς φησὶν Ἡρόδοτος. & ἡ πλοῖς ἀρπάσσει μὲν ταῦτα, in Latinis autem tria ista verba ὡς φησὶν Ἡρόδοτος essent omiſſa ab Hieronymo, magnus Scaliger ibi notat: *Omiſſit vero Hieronymus Græca, ὡς Ἡρόδοτος φησὶν. Herodotus ait; quod a Phœnicibus rapta fuerit Io, propterea Græcos hanc injuriam ultimos Europam rapuisse.* Vir maximus non cogitat Herodotum versari in narratione Persica, & Persas esse, qui sic narrent de Io, item Persas esse, qui sic narrent de Europa: nec tamen etiam Græcos injuriæ prioris ulciscendæ causa eam rapuisse dicit ista narratio, sed ipsos Persas ita compensavisse crimina, de qua interim re hi Græci, quos Herodotus conjicit fuisse Cretenses, forsan ne quidem cogitaverint. Quod quum ita sit, fortassis hinc Hieronymus omiſſit illa tria Græca verba, quæ memorant Herodotum, quem sciebat alia scribere.

2, 12. ταῦτα δὲ ἴσα πρὸς ἴσα σφί γενέσθαι.] Hic ordo vocum est in libro castigatissimo, quem violant edentes ἴσα σφί πρὸς ἴσα, quum non videantur vel Græci vel Herodotus concessisse, ut istam repetitionem ἴσα πρὸς ἴσα interrumpere aliquid alienum: certe ex tali consideratione videtur venisse ἀλλοπρεπέστατον. Etiam lib. 7, c. 100 ἐξ ἐχάτων ἐς ἑκατὰ sic junctim ponuntur sine alio interposito; & 5, 102 ἀπ' ἀλλ' ἐπ' ἄλλο & ἴσον ἴσω πρὸς φέρεν est in Mnesitheii fragmento. Carterum in MS. legitur etiam ut in aliis MSSis, ταῦτα μὲν δὲ, quæ vocula inferi debet.

2, 16. τῶν εἰνεκεν ἀπὶ κνίλο.] Est, non est ex vena Ionicæ inscriptionis, unde præterquam quod in præpositione has ipsas voces, prout cito, contulit Porti Lexicon Ionicum Herodoti, insuper verbum ἀπὶ κνίλο separatim tractat, quum sane id jam antecessisset & sæpius sequuturum sit. Nequivi tamen hic tolerare; nequivi credere ab Herodoto id nunc usurpatum fuisse; tanti ponderis est testimonium ab optimo codice, qui non tantum ex antiquo ævo candidè producebat ἀπὶ κνίλο, sed etiam indicabat se venisse in manum recentem, quæ juris Græci parum & hodierno solum modo gustaverat, & ita violenta esse conabatur superponendo ν, quasi deberet esse ἀπὶ

καλο. Sed illa ploret. Verissima venit manus vetusta, & aliquoties infra fulgebit, quoniam verbum istud est continui usus in historia, nobis per sua loca professuris aperte & sequuturis, quod proprie fuit antiquum: & Herodotus sectatur varietatem mirabiliter prorsus, ut deprehendes.

2, 30. Τὰς ἡ περιχομῶν ταῦτα, περιέ-
ρην σφι.] Quum sic diu sit editum in Hero-
doto, tandem notavit Galeus, sibi magis
placere lectionem marginalem, quam se-
quutus est Eustathius ad Γ. Iliados. Idem
opinor cogitavit Srephānus, à quo ista
marginalis lectio primum exsistit, nempe
περιχομῶν. Sufficit hic scire nec codices
illos duos quos Gale inspexit, nec Medi-
ceum abire ab vulgato per Aldum: idque
in dubium trahi non debet ab Herodoti
studio, quum is tantopere amet istum
genitivum in participiis, ut rejiciat con-
structionem vulgarem. Est enim simile il-
li, quod exstat 3, 31. Εἰρομένη ὦν ἡ καμ-
βύσσω, ὑπεκρίναντο αὐτῷ. Ibi enim poterat
simpliciter dicere εἰρομένη ἡ αὐτῷ ὑπεκρί-
ναντο. Quod genus loquendi tam frequens
occurrit etiam in libris Sacris N. T. immo
& apud Latinos, ut agnosci debeat, non
mutari.

2, 34. Μέχρη μὲν ὦν τέτων.] MS. τέτῃ;
& eo usum Herodotum ostendit satis repe-
titio ejusdem numeri mox sequens, τὸ ἡ δὲ
τέτῃ, quæ his verbis respondent. Accedit,
quod istud τέτῃ in τέτων transfulerit vecors
ad eandem literas inclinatio calami, ut
quum præmississet ὦν, id etiam iteraretur
in τέτων. Mox dedi vocibus ordinem pri-
stinum ex MS. ubi vulgo erat ἀνδρῶν ἀδι-
κῶν ἔργον νομίζειν εἶναι.

2, 44. Ἀρπαζομένων τῶν γυναικῶν.] Sunt ve-
stigia manus alienæ, quæ Stephano & de-
inceps aliis editoribus non debuerant ita
placere, ut ideo manum Herodoti dele-
rent, & terminationibus fœmininorum tam
aperta exempli iteratione præcedentibus,
huic constructioni non idem indulgerent.
Sicut enim Aldus & Camerarius ediderunt,
ita habet MS. ἀρπαζομένων. Confusio in
contrarium occurrit libro II. Cæterum ex
tali origine videtur exstitisse lex apud By-
zantios quam statuit Achilles Tatius lib. II.
Νόμος γὰρ ὅτι ἐν Βυζαντίοις, εἰ τις ἀρπάσαι παρ-
θέρον, φθάσαι ποιῆσαι γυναῖκα, γάμον ἔχον
πλὴν βίαν.

3, 6. Πέρσῃσι ἔτω Φοίνικες.] MS. Πέρσῃσι
ἔτω Φοίν. & sic statim λέγῃσι ἀγαγεῖν, non
λέγῃσι. & rursus Φοίνικες λέγῃσι. ἐγὼ &c.
Nam Iones non impediunt vocales concur-
rere.

3, 25. Ἀνδὸς μὲν τὸ γένος.] Sic & alii &
passim quidem. Verum nunc MS. delet
vocalam τὸ, & vult Herodoti esse Ἀνδὸς μὲν
γένος. Et recte, ut cap. 31. Τῶτοις γὰρ εἶσι
γένος Ἀργείοις &c. cap. 162. Ἀρπαγὸς γέν-
ος ἑ αὐτὸς ἰὼν Μῆδ. 2, 114. Εἰνὸς γέν-
ος μὲν Τεῦκερος. 4, 6. Γεγονέναι τέτῃς τῶν Σκυθίων,
οἱ αὐτῶν γένος καλέοντο. Immo lib. 9 c. 75
pallaca Pherendatis dicit εἶμι ἡ γένος μὲν
κῶα. Mox etiam MS. ut jam ex aliis quo-
que libris productum fuit, Μυρσίλον ὀνομά-
ζουσι, non καλέοντο, ut vulgo, quum suffi-
ciat bis illud verbum antecessisse in hac nar-
rationis parte.

3, 44. Ἀρχων μὲν γὰρ ὁ Νίνος, ἡ Βήλας &c.]
Quantarum turbarum apud eruditos causa
& fons fuit hic locus? Scaliger lib. III. Ca-
non. Isag. p. 327 obstinatus in retinendo
Ἀρχων, rogat, [quis non miretur Ninum
Beli filium unum ex posteris Herculis fuisse,
qui annis mille ut minimum Nino Beli filio
posterior fuit: Aut est Herodoti, aut li-
brariorum error.] Et mox Omphalen col-
ligit fuisse Jardani ancillam. Sic quum ma-
ximus ille vir palam efferre non dubitaret
serupulum suum, mirabiliter eum ipsum
fugere conati sunt, qui maxime appropin-
quare ausi sunt. Nam Marshamus in sæcu-
lo XVII omnes hujus narrationis partes cir-
cumrodit, Mermnadas quoque nominatim
recensens, sed hanc partem negligens. Mox
accesserunt & Palmerius a Grentemefnil &
Tanaq. Faber in Epistola ad Petavium, &
speculari maluerunt famulam Jardani, quam
illa exulcerata, quum speravisset me ex-
cepturum omnia ab illis complanata. Prout
editum est, ita reperi in MS. Mediceo,
etiam in suis Gale. Itaque sicut suos Ni-
nos & Belos jactavit Asia Major, ita vide-
tur & suos narravisse Lydia, quos eximi il-
li ab nobis non oportet, vel hoc uno lo-
co teste, qui sicut Agronem publice & Al-
cæum conspicuum præbet, detur illis quo-
que hæc venia, ut in Lydia quondam no-
tos ac claros Nilum & Belum posteris ex-
hibeant manu Herodoti. Neque multum
miraberis, si intellexeris quæ dehinc scri-
bet hic ipse auctor in Euterpe cap. 79. Ἀ-
ρχων autem confirmatur ab MS. ut etiam
Ἀλκαῖος, pro quo Camerariana editio in
posteriore loco edens Ἀλκαίης multos dece-
pit. Etiam de Jardana interpretum nuper
monere lectores voluit Holfstenius ad Ste-
phani Ἰαρδανος. Interim plus æquo de con-
jectura sua exultat Cl. Faber, quippe quæ
Herodotum non restituit, & verum aufert.
Omphalen intelligi ante eum viderunt be-
ne multi, ut patet ex interpretatione Fri-
de-

derici. Quæ fuerit licet uxor Jardani, an idcirco in isto imperio Asiaticis simili nequit vocari δάλη? Non cogitavit Faber, quum tamen sciret, præter solos reges omnia illic fuisse serva. Jordani filiam dixerat Palæphatus, sed Tolloius restituit ἰαε-δάνη. Adde Peiresciana pag. 445, ubi & Valesius.

4, 2. Παρεῖ τῶν δ' Ἡρακλῆδαι.] Adversativa abest a MS. quum sit certe nulli bono, & sine ea lenior incedit sermonis nexus. ac deinde ab eodem vocula μὲν interponitur: ἀρεῖαι μὲν δὲ τὸ δὲ εἰκοσι, quod ipsum prorsus est Herodoti.

4, 19. Ὡς αἰσιότερα ἐφθαλμῶν.] Hæc respiciens scripsit Lucianus in Saltatione: Ἡροδότῳ μὲν ἐν τὰ δὲ ὀμμάτων φαινόμενα, πιστότερα εἶναι ἢ ὧν δοκεῖ.

4, 21. Ὅς μὲν αἰσώσας.] Nihil est, quod in dubium voces, quum sic repetat 3, 38. Οἱ δ' αἰσώσας μὲν αἰσώσας. & 7, 18. Καὶ ὅς αἰσώσας μὲν αἰσώσας. Quæ exempla annotavit & Portus. Quibus addi potest ex 2, 121. τὴν κεφαλὴν μιν κόπτεσθαι μεγάλῳ βοῶν-τα. Sed nihili illa sunt præ codice Mediceo, qui negat locum vocabulo μὲν αἰσώσας. Et recte, quum ab verbo isto solo satis exprimitur impetus hoc loco adhibitus, sane diversus ab istis reliquis. Hunc clamorem audivit nemo præter Candaulen, unde ita sequutus fui. Etiam paulo ante habet MS. ποίη, non ποίη, & infra sicut edidi, non τινὰ σκοπῶν, ut passim, & hinc similiter.

4, 34. Πειρώμενον λέγω λόγον.] Sic integre MS. prout Stephanus notavit ad marginem, quum sine medio verbo omnia sint male integra. Πειρώμενον, quod etiam ponitur illic ab Stephano, & Gale videtur confirmare ex gemino MS. est correctorum, sicut in hoc etiam codice mox aliqua posterior manus facere voluit nos; a qua etiam videtur esse illud τοιαῦτα post verbum αἰσώσας, quum in MS. prior manus habeat τοῖςδε, illo altero superscripto postea.

4, 36. Οὕτως ὥστε.] MS. egregie ὥς ὥς-τε. ut cap. 11. Hinc & pag. seq. edidi ex eodem ὥς ὥς τὸν δὲ σκῆψιν, ubi edunt ὥς. sæpius reor id corruptum.

4, 44. Στείχη δὲ τὴν δὲ δυνάμει.] MS. clare σίχη, ut sit a σιχάω. Deinde repetitio particulæ turbat, σοι, σε, quum res ultro satis pateat, & longe mitius sit, dum pro μή σε ὅψιν legit MS. μή ἐσὶς ὅψιν ἰόντα δὲ θυ-ρεῶν, non δὲ θυ-ρεῶν.

4, ult. Εἰδοὺς ὥρην.] MS. iterum abrafa consonante ν finali, εἰδοὺς. & Εἰθεῖτο pro εἰθητο. Utique sic editur cap. 68. εἰθεῖτο σί-θηρον ἐξελαυνόμενον. Nec dissimile sequetur

mox cap. 11. ἐπὶ τῶν pro ἐπὶ τῶν, & c. 32. ἐπὶ τῶν.

5, 8. Ἐν νόῳ ἔχουσα τίσαδ.] Cap. 73 sic occurrit τίσαδ θείων, sed ibi futurum est jam propius. In hoc loco MS. τίσαδ, ut c. 86. ἐν νόῳ ἔχων ἀρεβίνω κατὰ γινῶν, etsi præsens quoque usurpetur. Etiam MS. non habet μαθῆν, sed μαθῶν, confirmans etiam ἰπορῶ, quod ex aliis codicibus jam notatum fuit ab Stephano.

5, 10. Εἰς αἰσώσας μὲν. Φέρει.] Hoc est Herodoteum, & ideo a MS. probatum, quum præpositio vulgo abfit, nec nisi margini credatur. Infra cap. 120. Καὶ νῦν ἐς τὴν ταῦτα φαίνεται Φέρειν; 9, 32. Οὐκ ἐς γυναικῶν, ἀλλ' ἐς ἀρεβίνω αἰσώσας Φέρει τὸ μαλῆιον.

5, 26. Τὸν ταῦτα βυλδῶσαν.] Ex margine hanc participii formam collegi pro vulgato βυλδῶσαν ad manum Herodoti reponendam, quia sic quoque habet MS. Mediceus, & frequentissima est in hac historia. Unde etiam admisi elisionem in verbo σκοπῶμαζε, quod & ipsum ita sæpe novi occurrere, sanctiore scilicet codicis ejus manu, quam omnium aliorum, ut rursus cap. 30. Talia sunt & τρώμα cap. 18. Hic vero observabis & in litera ω & in voce τρώμα diligenter annotari ab Æmil. Porto in Lexico Ionico pro vulgari τρώμα, non dici tantum τρώμα, sed & τρώμα: verum in verbo θανμάζω quanquam mirabiliter scateat exemplis, tamen non nisi hanc mutationem fieri agnoscit, ut dicatur θωμάζω addita υ, eadem litera dempta θωμάζω dici aut ignorat aut prætermisit quacunque de causa. Add. Salmasius ad statuum Regillæ pag. 36.

5, 32. Τὸν δεσπότεα σκοπῶσαν.] Sic tandem relata juste sibi componuntur, quod præclare huc convenit, & vile est verbum ἀποκλῆναι, quod Herodotus non scripsit, sed captavit varietatem, unde mox tantum habet κτείνην. Itaque sic statuo teste optimo codice, quem tuentur alii in margine Stephani, atque item Anglici apud Gale. Notatur hoc verbum ab Suida.

5, 41. Οὐ γὰρ μετέτο δ' ὕμνης.] Anxie hoc in verbo speculando versatus fuit Æm. Portus, in Lexico Ionico interpretans Gyges negotium susceptum non dimittebat, de manibus non deponebat, de eo conficiendo non remittebat, fere ad mentem Vallæ interpretati nihil cunctatus est. Quod ut in hoc potest tolerari, quum in Porto, quum ipse notum habuerit ex capite 114 ἐπεὶ ἐμετάθη τάχιστα, & verterit, dimissus est? Prout sane etiam reddi voluit & intelligi Stephanus, cui parui. Etiam activum eodem sensu in hoc scripto patet. Sed & il-

lud ipsum quinquessyllabicum plane nunc quoque adhibuit Herodotus ex fide optimi codicis.

6, 5. Ἐν ὄπλοις ἦσαν.] Non debuit hoc instar spumæ expelli ad marginem, ut pejus reciperetur in contextum, præsertim quum præter codices Stephani id probaretur ab Mediceo, ut 9, 75. Εἶναι ἐν φοιῇ. Alianus dicit ἐν Μάεαις εἶναι, & imitati sunt Latini.

6, 6. Οἱ τε ἔγγυες σασιῶται.] Mireris unde hi existant, quum novitas regni nondum passa fuerit eos colligi, unde nec Valla milites agnovit, sed factionem Gygianam, hoc est, σασιῶται, quos ideo Tan. Faber strepitu majore, quam par erat, reducit: exempla vocis ejus Herodotea satis multa monstrat Lexicon Porti Ionicum, sed & posterius hoc perspicue habet MS. unde merito restitui.

6, 7. Ἦν μὲν δὴ τὸ.] Solas voces μὲν τὸ habet MS. nec quidquam confert particula δὴ: hinc delevi. Et mox βασιλεῖα εἶναι Λυδῶν, non ἢ Λυδῶν.

6, 18. Ἀλλ' ὅσα &c.] Nec Valla bene vertit, & Stephanus male interponit cum alia. Neuter intellexit separatas voces ὅσα & πλεῖστα in construendo oportere jungi. ἀλλ' ὅσα πλεῖστα μὲν &c. Sed plurimum quantum quidem est ejus donariorum argenti.

6, 26. Οὕτω δὴ ὁ Γύγης.] Sicut in ora notatum est ab Stephano, ἔτ' ὁ Γύγης, ita legitur in MS. & melius est vulgato. ut paulo ante δημοσίς, non δήμης. Vallam quidem video interpretari Corinthii populi, quod sequitur Spanhemius ad Callimach. pag. 68. ut retineat δήμης, sed id sine respectu ejus, quod verum est, sic scribebatur. Quid si senatus posuisset, non foret δημοσίον? Præstat hoc ex MS. retinere, quum plene se exprimat. & statim Ἄ Γοργίῳ Φρυγίης βασιλ. ubi iterant τὸν.

6, 34. Καλεῖται Γυγάδας ὅτι ἑ ἀναθέντι ἐπωνυμίῃ.] Hoc ipsum exemplum est, quo utitur pag. 726 in recensione vocum Herodoti Henr. Stephanus ad probandum præpositionem ὅτι cum dativo interdum poni, ubi potius moris est uti præpositione ὅτι cum suo genitivo, ut & nunc potius dicendum videretur, sequendo vulgarem sermonis formam, ὅτι ἑ ἀναθέντι ἐπωνυμίας: Addit aliquid gravius. Imitati autem sunt hunc præpositionis hujus usum quidam ex posteris: quorum ideo loci mendis suspecti fuerunt. Sic apud Arrianum ἰσομαθεῖσαν ἐπὶ μιᾷ ἢ ὅπαδων ἢ Κυβέλης νυμφῶν. At vero ubi hac præpositio juncta huic rei significanda adhibetur, ibi certum est mendosum esse locum. Et hæc

pro laudabilibus recoxit Th. Gale, ne patria ipsius foret exfors tantæ doctrinæ. Similiter Portus in Lexico Ionico: ἐπὶ ἑ ἀναθέντι ἐπωνυμίῃ in ἐπὶ explicat, *propter cognomen, vel potius nomen illius, qui hoc dicavit*: sed in v. ἐπωνυμίῃ ob nomen, id est, *de nomine illius, qui hoc dicavit*. Et novimus circa tempus Galei ludos de his ortos inter alios. At hic tamen in voce ἐπὶ cum genitivo profert ex Herodoto quatuor loca de appellando agentia, ubi non tertius casus additur, sed secundus, plane in omnibus. Itaque si existant illa verba Arriani, valeant, prout jam in hac parte ostendi Arrianum mihi notum esse in illustrationibus, quas ei attuli lib. v. cap. i. Sed certe dubitari nequit de ejus constructione cum genitivo in illa significatione cognominandi, quum pateat apud omnes Græcos scriptores alios præter Herodotum nostrum, qui in libro 2 cap. 42 ὁπὸ sic usurpat, eandem confirmari, quo spectant verba 5, 65. ἐπὶ ἑ Νέσσορ Πεισιφράτης ποιδίμῳ τῷ ἐπωνυμίῳ. ubi sicut ἐπὶ removeatur loco ab voce ἐπωνυμίῳ, ita oportet etiam in constructione manere ab eo remotam: & cap. 68 ἐπὶ ἑ ὅς τε ἐστὶν τὰς ἐπωνυμίας μεταλήθεις. Porro est aliquid singulare in hoc loco, quod excedebat captum scribarum, quibus Herodoti exemplaria facere commissum fuit, & proprium est diligentiae ejus, qui exaravit codicem Mediceum, qui plane exhibet ἐπωνυμίῳ, ita ut hæc vox videatur absolute & ex proprietate Græcismi posita, sic construendo καλεῖται ἐπωνυμίῳ Γυγάδας ὅτι ἑ ἀναθέντι, ut denotet, *quod ad cognomentum, vocatur Gygadas ab eo qui consecravit*. Prout est hæc grata styli nota & phrasidis bene densa in Herodoto, tum in materia nostra 4, 182. ἐπὶ κλητὶν ἢ αὐτῇ ἡ κλήνη καλεῖται ἡλῖς, tum in alia quacunque, ut 1, 166. Πλοῖα ἰόντα ἀεθλὸν ἐξήκοντα. 7, 138. Νεῶν ἀεθλὸν ἀεθλομάχων. 1, 172. Περσέων χωρηκαὶ γλώσσαν μὲν πρὸς τὸ Καρκὸν ἐθνῶν. 1, 60. Πρῶτοι σοφίῳ. 2, 20. Ἐπίσημοι σοφίῳ. 9, 61. Οἱμοῖοι σοφίῳ. 3, 61. Οἱμοῖοι ἐδῶ. 2, 7. Οὐδὲ ἴσας μῆκ. Et c. 32, ἅπαντες τοῖσι ἀγασί τὸ μέγεθος ἴσας &c. Nec enim placuit Gyganem, ut Latine interpretari voluit Stephanus. Nam licet istud adjectivum occurrat apud Propertium, nec ego illud detrectare auisim; tamen & universa venustas appellationis perit, quum omnia ab Gyge profecta sic appellari possint, nec recordatus videtur vir doctus jam antea dictam factionem Gygianam. Sed χερσὸς hic habuit peculiare quid in appellatione, idque anno-

tandum censuit Herodotus, & proprie additum ab Delphis.

6, 39. *Τεσσαράκοντα*.] MS. *τεσσαράκοντα*. Sic quoque perverse editum erat c. 31 & 206, quod utrobique ex MS. correxi, quum non aliter voluerit Herodotus loqui.

7, 4. *Σμύρνην τε τὴν ἐπὶ Κολοφῶντι κληθεῖ*.] Quod post tot prisca exemplaria adhibita vix expectari poterat, scito legi in optimo MS. *ἐπὶ Κολ.* Qua mutatione cernis egregie dispelli dubitationem Grentemefnii, five animadversionem vocare placet, præpositionem *ἐπὶ* considerantis nimium arcte, tanquam Smyrna sita sub Colophone diceretur, dum detrectat agnoscere versionem Vallæ, qui recte intellexit. Ita mihi videtur agendum. Simile ex MS. testatur Th. Gale, sed cætera non intelligo.

7, 10. *Ἐπελαύνων δὲ ἐπολιόρκει*.] MS. idem *ἐπολιόρκει*, & recte, quum istud imperfectum tempus in sequentibus exacte servatum jam nunc esset inchoandum.

7, 17. *Ἐὰν καὶ χάρις ἐσάμηναι*.] Opinor hoc esse exemplum, quod ante oculos fuit Camerario, dum varietates Ionicæ linguæ in Herodoto annotat pag. 718 hujus editionis: sed ex corrupto exemplari ab Aldo editum & alibi non usurpatum jubet hora tandem detergere, quum clare exhibeat optimus MS. *ἐσάναι*, quod est perpetuum in Herodoto. In præcedenti electum à me est verbum *ἀπέσσα*, quippe quod suppeditabat idem codex & ex suis ac Suida confirmabat Th. Gale.

7, 20. *Ἐπέδρης μὴ εἶναι ἔργον*.] Si fuit tale ingenium Tanaq. Fabro, nempe deditum scribendo, non inquirendo, debuit Petavius, Herodoti attentus lector, certe id castigare, quum totus iste epistolæ articulus hilum non mereatur. Quid potuit clarius fieri, quam attulit Æm. Portus [*ἐπέδρη* Ion. pro comm. *ἐφέδρα*, mora quæ ab aliquo trahitur, dum alicubi juxta aliquem locum vel personam sedet, manet, moratur, 5, 65. lib. 1. c. 17 vitiose scriptum videtur *ἐπ' ἐδρης* pro *ἐπέδρης* unica voce] Item in v. *Ἐδρη*, quum citasset hunc locum, addit [Sed legendum arbitror unica voce *ἐπέδρης* ut 5, 65] Quum vero & Suidas etiam Galco notus ipsi offerret hanc compositam vocem, certe debuit se coercere.

7, 27. *Ἐν τῇ Λιμενήτι*.] Huc tandem venimus, ut dici debeat, hic rodu hic saltus, id est, manifestum indicium præstantiæ codicis Medicei super omnes alios in Herodoti deliciis non suppressendis. Habet enim *ἐν τῇ Λιμενήτι*. Id quod certe

pereruditum & plane *Ἡροδότου*; non quod vocabulum loci aliud vulgato hinc procudamus, appellemusque Enlimeneium, sed præclara præpositionis iteratione educenda Herodotum illustremus. Scilicet notavit Camerarius pag. 719 præpositiones absolute quasi adverbialiter sæpe poni, & in his *ἐν δέ*. Item Portus notavit istam præpositionem sine ullo casu verbis expresso poni &c. ex c. 74 *Ἐν δὲ ἐνυκτομαχίῃ τινὰ ἐποίησαντο*. & 185 & 192. Et sane id quidem est perfrequens, prout ab quovis lectore potest congeri: facile enim potest, & forsitan infra occurret quoque nobis dicendum. Sed ut geminari contingat præpositionem istam, id vero est plane ignotum, & tamen firmabimus exemplis. Nunc igitur scribendum distinctis singulis *ἐν τῇ Λιμενήτι*. ut 2, 176. *Ἐν δὲ ἐν Μέμφι ἡ ὕλην κείμενον κολλασόν*, quod exemplum ab nullo annotatur, etsi maxime conspicuum, ut sic in vacuum interjiciatur. Itaque ulterius jam progredi oportet, & quod beneficium præbetur ab MS. optimo, sic denuo restituius Herodotum ex eo in hujus libri cap. 67. *Ἐγὼ δὲ ἐν τῇδε θάλασσῃ ἐν τῇ αὐτῇ φρέσι ποιήσας*, ubi posterius *ἐν* vulgo abest. Ut egregie suspensa oratio mox demum nanciscatur plenitudinem, non tam in sententia, quam elegantia prorsus Herodotea, quæ causa est, ut cogar suspicari id genus loquendi corruptum esse in lib. 3 cap. 38. *πολλοὶ τε δὲ ἄλλοι τεκμηρίοι παρὲς σαρμώσας*, *ἐν δὲ δὴ ἐν τῷδε*. Sic vulgo editur, neque ex aliis exemplaribus quidquam notavi, quum tamen prorsus videatur scripsisse, *ἐν δὲ δὴ ἐν τῷδε*. Atque ita repurgavi manum Herodoti & exemplari Mediceo ob fidem laudes gratæque egi. Sed an hoc solum est fulcrum, cui innixus ita de scriptoris hujus stylo arbitror? Poterat certe id solum satisfacere, quum similia specimina immensum illi robur addant. Sed veritas ex puteo protrahenda est. Quid igitur volo? Nempe hunc locum citavit etiam Suidas in v. *τρώματ᾽*, idque scivit Kusterus; sed multum abest, ut passim ille solet, ab veritate: ne quidem ex MSS. Parisiensibus quidquam adfert. Scias igitur oportet in MSto Lugdunensi absque ulla litura istic exhiberi *Ἐν τοῖσι τρώματ᾽ μεγάλη διάστασι Μιλησίων ἐγένετο* (non *ἐγένετο*) *ἐν τῇ Λιμενήτι*. Quod jam castellum potest munitius extrui, quam est hic consensus? Ita ergo habe. Cæterum quod ad bonum Suidam attinet, oportet nosse hunc ipsum locum jam antea ab eo fuisse adhibitum in voce *τύγης*, ubi hanc restitutionem ex isto

isto MS. commendare non possum, quia quidquid in isto articulo legitur post verba *πρωταίσις μεγάλης*, non exstat in MS. Lugdunensi, & nescio a qua male fida manu adjectum esse patet inde, quia id non pertinet ad Gygen. Nisi fallor, sic jam securus esse potes.

7, 31. *Σαδυνίτης ἔτθ' ἔθ'.*] Hæc est series vocum in optimo codice, non ut vulgo *Σαδυνίτης ἔθ' ἔτθ'.* Ne dubita id venisse ab Herodoto, ut hujus libri cap. 119. *Σῶσεθ' ἢ παιδὸς ἢ μέλλω θύειν.* 9, 96. *Ἐπ' αἰμφοτέρῃ θηλεγόμῃσι ἢ παρεσπλάδατο.* Hujus libri 24. *καὶ τοῖσι ἐσελθεῖν ἢ ἡδονῶν.* Qui locus adeo non omnibus placuit, ut possideam exemplar, quod vir doctus ita mutavit: *καὶ τὰς μὲν (ἐσελθεῖν ἢ ἡδονῶν, εἰ μέλλοιεν ἀκύνεσθ' ἢ ἀρίστῃ ἀνθρώπων αἰοιδῇ) ἀνπαρηρῆσαι.* Sed male.

8, 3. *Πρὲν ἢ τ' νηὸν ἀνθρώπων.*] MS. *ἀνθρώπων*, sicut mavult illic istum modum subjunctivum ponere, ut infra hoc lib. c. 136 & 8, 58. *Πρὲν ἢ πενταετής γένηται.* Alioqui jungit infinitivum.

8, 11. *Πρὸς τὸ παρόν.*] MS. *παρὸν.* Sic plane c. 156. *Ἦν τὸ παρὸν ὑπεκδράμωσι.* Infra: *Παρεόντων & παρεύσης*, & cap. 33. *τὰ παρεόντα ἀγαθὰ.* cap. 77. *Παρεόντα στρατὸν*, ut cap. 24. *ἐπεὶ.* cap. 153. *τὰς παρεόντας οἱ ἑλλάνων.* Et quanto plura apud Portum? Immo ut ubique id retineat.

8, 24. *Αὐτίκα ἐπεμπε κήρυκας.*] Pro his κήρυξι infra Herodotus nominat *δοπίσολον*, ubi Valla interpretabatur *Dum caduceator Milesium venit* ad singularem redacto sermone. Id videns Henr. Stephanus illic notat se vertere illa verba *ὁ μὲν δὲ δοπίσολος* ἐς *τὴν Μίλητον* ὡς sequendo præcedentia, *dum caduceatores Milesium veniunt Thras.* Sed quaeso an commodius hoc loco scribere κήρυκας, quam inferius tantopere turbare? Sane liber MS. plane κήρυκας, sed alia manus deinde superposuit *ς*, eodem exemplo, quo jam notavi superius, ut rem pretiosissimam scias in mala manu fuisse. Sed & Lipsiæ ab Jo. Friderico κήρυκας editum vidi. Unde singularem retinui, & voci *δοπίσολος*, cujus vim & efficaciam non intellexerunt interpretes (quis enim dixit *δοπίσολον εἶναι* ἐς *τινα πόλιν* pro *venire in aliquam urbem*?) suam veramque significationem dedi, de qua forsan alibi. Deinde MS. *πεπεπυσμένον*, non *πεπεπυσμένον*, & τὰ *ἀλυατίης μέλλοι*, non *μέλλει*. Sed & alia, quæ ad marginem expulerant vulgo, longe veraciora quam quæ Herodoto dabantur, reposui MSto obsequutus. Habes & κήρυκας cap. 76.

9, 5. *τὸν πολλὸν ἔχοντα ἀγαθὴν αἰσῶν Περικλῆα.*] Ita ut amicum ejus amatumque scribere potuerit Gellius 16, 19. Quod tamen quomodo cum temporis notatione & Olympiadum computo conveniat, jam notavit Scaliger in *Animadvers.* pag. 84. Vide etiam Jo. Meursium lib. 1. de Archontibus Atticis cap. 10. & Salmasium in *Plinianis Exerc.* pag. 138.

9, 21. *Ἐν τοῖσι ἐδωλοῖσι.*] Sic quum duobus plane locis exstaret in optima membrana pro vulgatis *ἐδωλοῖσι*, quæ penitus nota fuerunt Suidæ, Stephano & Scheffero citanti lib. 1. *Mil. Nav. c. 41*, nequivi id pro nihilo prætermittere vel propter sinceritatem ejus ubique servatam. Jam vero quum sic viderem quoque testari viros doctos legi pag. 745 in *Goldasti Lexico* vocum Herodotearum, *ἐδωλοῖσι, ὑπεστρώματι νηὸς*, ubi bonus Jungermannus (cujus marginalem notam prætermisit Th. Gale) eam vocem vult fieri quinesyllabicam, omnino pro vera lectione habendum decrevi, quum Herodotus pluribus in locis abeat ab eo, quod vulgo terebatur, utque idem nunc contigerit, quod optimus codex testatur factum 2, 77 in his *μικρὰ ἢ ἐρνιθίων.* Et porro huic opinioni testimonium præbetur vel ab voce *ἀνακτόρον*, ut 9, 64 habet MS. pro *ἀνακτόρον*, vel ab voce *ἐπινύμιον*, quod occurret 2, 112, vel *θηδήμιοι* 2, 39. Quid si & *ἀπώλεον* adjective dixerit, prout bis notavi in MS. legi cap. 32? Sic *εἰνάλος* *εἰνάλιος* notatum Scaligero *Anim. 84*. Sic tum *θηθάναιος*, tum *θηθανάιος*. Accedit, quod in talibus vocabulis Herodotus habuerit suum aliquid peculiare, quod produco cap. 193 in voce vulgari etiam *κηλωνίσι*. Jocosum est, quod vides admitti in cap. 59, ubi quum Herodotus partem tertiam Atheniensium appellet *Παρόλους*, & sic cum omnibus exhibeat in sua editione Th. Gale, is tamen in notis detrectat aliter illos vocare quam *Παρόλους*, etiam sic ante notam velut ex Herodoto citans. Quis hanc Herodoti spretionem illi invidet? Nec ignosci potest Meursio negligentiam nimiam adhibenti & citanti *Παρόλων* in *Pisistrato* cap. 3. Recte utroque utitur Marshamus pag. 601 *Chronici*.

9, 30. *Ἀποπλέειν ἐς τὴν Κόρινθον.*] Ex tot ante & post exemplis apparet vocolam *τὴν* profectam ab male otiosa manu, quum & optimus MS. eam non agnoscat; qui etiam vers. 39 *Σὼς περὶ Ἰταλίῳ*, omiſſa eadem particula. Deinde pro *ἐξενέκῃ ἐς ταῖναρον* MS. idem præfert *ἐξενέκῃ ἢ ταῖναρον*. Id quod

quod etiam præcedens sermo auctori nostro vindicat.

10, 5. Γλαύκῃ & Χίῃ] Nomen inter antiquos mire celebratum ob peritiam hujus temperaturæ vel fabricæ, sed ut discordent in patria, & de Samio Glauco alii loquantur. De qua ambiguitate crediderim optime scripsisse Stephanum Byzantinum, nisi ab Hermolao vel ab tempore sic fuissent correpta, quæ ille latius extulit, & tantum miseris modis contracta ad nos venissent. Loca nota sunt, quæ viri docti vel ex antiquis conduxerunt, vel in quibus ipsi aliquid huc pertinens efferre voluerunt. Addi potest Æm. Portus in v. τ' ποικηληρίδιον. Sed qui Glaucum Chium venerari quoque ob hanc artem voluit, est Achilles Tatius lib. 2. pag. 69, ubi dicit *ποικηλῆς μετὰ Γλαύκῃ & Χίῃ δόττερον*. Unus Plutarchus est, quem video in libello de Oraculorum defectu non modo citare nomen Herodoti, sed etiam rem immutare in *Ἐπικηληρίδιον*, quod postremum Stephanus ponit in Indice Thesauri, ita ut ignoret *ποικηληρίδιον*, quod sane exiguam meretur laudem. Plutarchus depravato animo maluit ab operculo & ὑψόθεν insultare Herodoti nomini, quam ex inferiore parte, unde nescit quid dicat.

10, 13. Ἐστὶ δὲ μεταξύ τ' παλαιῆς πόλιος.] MS. τ' τε παλαιῆς. Quod si scivisset Tan. Faber, exclamavisset ad tam festivum ἔρμαιον, quippe inventis quasi duabus literis, etsi loco suo emotis & in τε mutatis, quæ fuerant το. Is enim tripudians in Epistolis Criticis pag. 105 rogat Petavium, [Numquid dubitas, Vir Maxime, quin legendum sit ἐστὶ τὸ μεταξύ τ' πόλιος & νηῖ, ἐπὶ σάδιοι,] gloriaturque per hanc voculam τὸ orationis vitium, quod a nemine animadversum fuit, tolli. Sed eat Faber, quo mitti debent tales alienæ denotationes. Nam primo non sic hanc structuram effert Herodotus per singularem εἰς, sed per pluralem εἰσι, ut cap. 93. Ἡ μὲν δὲ πόλις & σήματι εἰσι σάδιοι ἐξ ἑνὸς πλῆθους. Et cap. 160. Καὶ ᾧ ἢ ἡ πόλις & τείχεα οὐκ ὀλίγοι σάδιοι εἰσι. Præterea hic nihil deest, si ἐπὶ σάδιον scribas una voce, quæ scribendi vitio distracta est in duas ἐπὶ σάδιοι. Mox optimus codex negat Herodotum ubique servasse illud αὐτίων, sed habet τοῖσι ἢ αὐτίων, ut etiam cap. 29 Ἐκαστος αὐτίων.

10, 26. Ἐρρομένη ἢ Κροίσῃ.] Vocula ἢ rursus hic non est in MS. & debet ejici, oratioque connexa legi.

10, 36. Εἰκότα ἐλπίζων.] MS. εἰκότα, quod nequit Herodoto negari.

10, 39. Λαβὼν ἀρώμην Λυδὸς &c.] Vox media est per conspicuam nimietatem omnino supervacua. Hinc illa jactatur & in formam diversam collata, utique ab editionibus Stephani, nempe in ἀρώμην, prout hic infinitivus sane ex vulgata constructione convenit antecedentibus τί δοκέας εὐχεσθαι ἄλλο ἢ ἀρώμην. Sed contra MSSos hæc lucta est, & idcirco audax, unde Stephanus etsi præponens infinitivum, penitus tamen spernere non ausus participium, in margine signavit, quod plane legitur in optimo libro, servatumque fuit Aldo & Camerario. Et utique participiorum usurpationis, quam Herodotus in deliciis habet, vix commodam alius ediderit rationem, ut illa ponat nullo innixa verbo. Vel unum vide ex 2, 127 de Chephrene: Νῆσον περιέρειν, ἐν τῇ αὐτὸν λέγουσι καὶ Χίῃ. ὑποδείμας ἢ τὸ πρῶτον δόμον λίθου λίθιοποιῶ ποικίλῃ, τεσσερτάκοντα πόδας ὑποβάς, τὸ ἐτέρησιν αὐτὸ μέγαθον, ἐχομένῃ τὴν μεγάλῃσιν οἰκοδομῇ. ἐστὶν ἢ τῇ λόφῃ &c. quæ posteriora nihil pertinent ad participia præmissa. Et hic tamen antecessit ἐπύθεντο.

11, 12. Ἦνα δὴ μὴ τινα.] Opinor longe suaviorem accidere unicuique seriem vocum ita ex MS. digestam, quam inverso vulgi modo Ἦνα μὴ δὴ τινα.

11, 16. Τὰς αὖ σφίσι Σόλων θῆται.] Inepte putidus fuit calamus, qui sic abundavit, quum Herodotus una syllaba minus scripserit, τὰς αὖ σφι Σόλων. Sic enim MS. idque cum plurimis aliis exemplis approbetur, patiatur, oro, publica utilitas hoc loco conducere notabilia quædam exempla, quæ separatim indicare est molestius. Nam similiter corruerunt iidem cap. 159. Ὅς ἂν αὐτὶς τὸ αὐτὸν σφίσι χρησμὸν ἔφατε. Lib. 2. cap. 2. Καὶ τῷ ὄρῳ ἐπαγινέει σφίσι αἰγας. & cap. 13. Ὡς εἰ μὴ ἐβελήσῃ σφίσι ὕψιν. Quibus omnibus locis MS. constanter syllabam unam deripit retinens solum σφι, sed & in postremo, εἰ μὴ σφι θίλοι ὕψιν. Quod rejici nequit propter gemina plane in lib. 3 cap. 117. Τὸν μὲν ᾧ χρησμὸν ὕψιν σφι ὁ Θεός. Vice tamen contraria idem hoc libro primo cap. 142. Κατὰ ταῦτα ἀγλαγόμενοι σφίσι, non σφι, ut est in vulgatis. Lib. 2. cap. 37 ἐγγληταί σφι. MS. σφίσι. & cap. 39. Ἐλθένης σφίσι εἴωσι. & cap. 121 parte tertia ἐπείλασθαι σφίσι τὸν αὐτὸν. cap. 158 Τὰς μὴ σφίσι ὁμογλώσσους. lib. 3. cap. 71 Ἐδίδουσαν σφίσι πύσεις.

11, 30. Τῆς ποδῆς θεωρῆς ἔνεκεν ἐπελήλυθας.] Ante hæc verba videas in editionibus magnam bonæ lectionis copiam ejci-

etiam in margines; quam quum etiam confirmaret Mediceus codex, ut genuina Herodoti recipienda judicavi, nempe αὐτῶν δὴ ὧν τῶν . . . εἰκεν; item ἐπεδείκνυσαν. Item θεσπάρμοι δέ μιν τὰ πάντα ἐσεψάρμοι δ' c. Sed quod maximi momenti est, & minime præteriri oportuit, sedet in verbis, quæ prima posui. Neque enim miror interpretes in hoc loco apte vertendo ab se invicem castigari, & rejecto Valla ab Friderico præferri versionem Stephani, *quam, utpote philosophari volens, multa videndi studio consecisti*. Sed ubi in Græcis illud *quam*? Immo illi præcipites feruntur, quia corruptis Græcis Latina quæ possunt bene emendata esse, aut illis corruptis concinne respondere? Crediderunt nempe illi Herodotum ab se legi, prout credidit tantus lectorum numerus, forsitan etiam ab se intelligi, quæ legerent. Sed hic dies fidem faciet inepti esse omnia velle interpretari, & relictis in vitio verbis scriptorum sententiam suam exprimere. Omnino illud ἐπεληλυθας nihili est, nisi accusativum suum videat. Igitur ut non tantum intelligatur, sed & lenitas Herodoteæ manus appareat, corrige pulcherrime ex MSto ὡς φιλοσοφίῳ τῷ πολλῷ θεωρεῖν εἵκεν ἐπεληλυθας. Verto autem; *Quæ admodum philosophari cupiens plurimam mundi partem videndi studio adieris*. Ita perspicue iste codex, & miror hîc tacere Galeum. Et universa loquutio est in illis 2, 157 ὅτε τὸ πᾶν διζήμενος ὁ Τύφων ἐπῆλθε. Solet enim sic agere Herodotus, ut voculam γῶ & χώραν sæpe reticeat, interdum retineat & exprimat, ut 4, 76. Ἐπεῖτε γῶ πολλῷ θεωρήσας, καὶ ἀποδείξάμην καὶ αὐτῷ σοφίῳ πολλῷ. Et cap. 171. Μὴν κατεσχεμμένῃ γῶ πολλῷ. Sed quod dixi suppressere, habes 5, 103 καεῖν τῷ πολλῷ, ut nunc quoque sub τῷ πολλῷ eadem intelligatur, nec dubito, quin ea observatio neglecta fraudis hujus fuerit origo. Sic libri primi cap. 96. Ἐν τῇ ἰωνίᾳ ἔστιν ἑπὶ τὸν δίκην, ubi etiam à turbando absterret idem codex, quum sic quoque loquatur lib. 2 cap. 113. Nam rei ipsius exemplum est ipse noster Herodotus Solonem imitatus, ut patet ex narratione lib. 2 cap. 104, & duobus sequentibus. Immo verba Herodoti Democritus ad se transfert apud Clementem 1 Stromat. Ἐγὼ ἀνδράπων γῶ πλείῳ ἐπεπλησάμην, ἰσορέων τὰ μήκιστα.

11, 43. Ἐς τὸ τοῦ βίβλ. εὐ ἡκονῆ.] Malus Græcismus ab Valla spectatus, ut interpretaretur, *quam hoc vira, quantum in nobis situm est, bene traduxisset*. Nec enim is

genitivus aliunde debet pendere quam ab verbo ἡκον. Itaque Portus in Lexico Ionico vertit (ubi etiam habes affatim exemplorum de isto genitivo verbum ἡκον comitari solito) *Cum ad hoc usque tempus vitam feliciter traduxisset*. Sed notatio illa temporis supervacua, idque ut tibi persuadeas, liber vetus Florentiæ ignorat istud εἰ. Hinc jam manifeste patet Herodotum scripsisse τέτρε ἡ βίβλ. εὐ ἡκονῆ, palmaria sane correctione.

12, 7. Τέτοις γὰρ & c.] Quam extulerint antiqui rhetores id quod sequitur, tanquam παρδείγμα διηγήσεως, & quidem petitum ἐκ τῆ περὶ μαλίκων, patet ex notatione Theonis Sophistæ in Progymnasm. pag. 15.

12, 10. Λέγεται ὡς λόγος.] Rectius in MS. λέγεται ὡς ὁ λόγος. Sed & paulo post MS. ἐκκληζόμενοι, non ἐκκληζόμενοι. in quo unice firmat integritatem suam aliis labe temporum infectis, quum id prorsus Herodoti sit. cap. 182. Τότε ὅν συγκακλήτε. Itaque recte MS. lib. 2 cap. 121. καὶ οἱ κήμας κεκλημένοι pro vulgato καὶ κεκλημένοι. Et si nihil notaverim ad illud 3, 117 περικεκλημένον, quod exstat in medio vocum περικλήσεαι & περικλήσιος & συνεκκλημένοι.

12, 18. Ἀπὸ κοῖτο ὅτι τὸ ἱερὸν.] MS. Ἀπὸ κοῖτο εἰς τὸ ἱερὸν. Contra quam supra vidimus accidisse. Sed ἐπὶ non sufficit, quum jam requisitum fuisse dixerit κοινοῦ εἰς τὸ ἱερὸν. Quinimo præclare de Herodoto nunc mereri codicem Mediceum ostendit Plutarchus in consolatione ad Apollonium, ubi referens hæc ipsa dicit non modo τῆς εἰς τὸ νεὼν ἀναβάσεως ἡκον ὁ καιρὸς, sed etiam ἀγαγεῖν εἰς τὸ ἱερὸν, ubi quum in narratione sequenti testetur ex Pindaro se habere illam, in hac suppressit auctoris, quem sequitur, nomen, nec Herodotum agnoscit, otiose illi infestus. Utique cap. 35 iterum habes ἀπικνέεσθαι εἰς τὰς Σάρδεις.

12, 24. Ἐμακάριζον τὰ τέκνια τῷ γυνάμῳ.] Recta videntur hæc & ideo sine vitii suspicionem ita legi placuit, perinde ut facit Ælianus de Solone 13 Var. Hist. 37. καὶ ἐθαύμασον αὐτὴ τῷ γυνάμῳ οἱ Σαρακῆσιοι. Attamen nec ipse nec alius opinor quisquam credet ita Herodotum instituisse; ut eodem paulo ante vocaret νεηνίας, nunc τέκνια, versiculo uno post τέκνια: & si id factum est, utique illud τέκνια vix bene convenit. Præterea animadvertendum est ab Herodoto non modo non statim ante, sed ne deinceps quidem dicere celebratam esse γυνάμην horum adolescentium; quin etiam

ne si habuissent adeo piam γνώμην, ut in locum jumentorum succedere & matris currum trahere vellent, id facere potuissent, nisi pares vires ipsis adfuissent. Unde etiam occasione narrationis virium in ipsis ad alteram historiam hanc venit Herodotus. Itaque si non in universa, certe in priore harum vocum parte melius ac rectius existimem legi in optimo codice *μακάριον τὸ νηγιέων τὴν γνώμην*, & utrumque probavi.

12, 44. Πολλὰ μὲν ἐστὶν ἰδέειν.] Hæ sunt captationes & acrimoniarum ingeniorum, quum Herodotus teste membrana Medicea ediderit *ἐστὶν ἰδέειν*, ut deinde *παθεῖν*, quibus Valla interposuit insulse *quæ nolis quispiam tolerare*. Id enim habet inclusum malum; ideo omittit Herodotus. *ἰδέειν* est ambiguum & commune.

12, 47. Παρέχοντα ἡμέρας.] Hoc computum quotidianum erat penes nummularios, ut quum subducerent sua in futurum lucra ex mutuis sub usurâ nummis, non in annos ea aut menses præsignarent, sed & in dies, immo & in horas infinita, ut mireris fere ab Herodoto sic introduci loquentem Solonem, idque inter Lydos, isto tempore tocullionibus uberrimos. Nihilominus recte venit quoque ad dies, nec solum perdurat dixisse annorum numerum, ut sic defungatur. Mentio dierum magis commovet audientem, quum optime sciat exiguitatem singulorum, quæ facile & coleriter circumvolvi potest: sed & dies proprie sunt intervalla, quibus actiones humanæ includuntur; ut vita per dies agi dicatur, non annos, quod constat ex scriptis antiquissimis, quæ modum vitæ humanæ terminantes aut miserantes voce dierum utuntur. Etiam in anaglyphis, ubi mortalitas per alicujus mortem & hinc solennia circa morientem exprimuntur, sæpe solem & lunam reponi pariterprehendimus diem naturalem peragentes. Quod innuere videtur voluisse auctor cælatæ in pluribus imaginibus urnæ, quarum utrinque seriem includit hinc Luna, inde ab tergo Sol, inter horum vicissitudines vitæ actionibusque hominum provolventibus. Exstat apud Cl. Monfaucon in Diario Italico pag. 314, sed obscurior.

13, 4. Τελεοντα.] MS. *τελεοντα*. ut cap. 65 norunt *τελεοντας*: & mox idem MS. *τετέων*. item *ἐξακιχίλειαν ἔδυσμενέων*.

13, 5. Μῶες τελεοντα πέλει.] Sapiens ille Sam. Petitus ad hæc notat *Imo etiam plures*, & præterea errorem Herodoto impingit, quem ego absterfurus non sum. Sed,

credo, Petitus doluit, quod ad colloquium Cræsi & Solonis non fuerit admittus tertius; quam minute is hæc omnia regi proposuisset? Sic hominum sunt diversæ factiones. Cæterum his intermisceri debet, quod Herodotus annum statuat dierum 360 manifeste lib. 3 cap. 90, sicut Ægyptios ait *τελεοντα ἡμέρας ἐγίσε τὰς δυώδεκα μῶνας* 2, 4.

13, 11. Πᾶν ἐστὶν ἄνθρωπος συμφορῇ.] Non dubitavi reponere veterem ex fidelissimo codice lectionem, præsertim quum viderem similiter legi in editionibus priscis Aldi & Camerarii, nisi quod habeant *συμφορῇ*. Henr. Stephanus est, qui ultra sæculum sic fascinauit sua lectione Herodotum, obtemperante inique Jungermanno, ut in eo legatur *Πᾶς ἐστὶν ἄνθρωπος συμφορῇ*, exigens etiam ut verteretur, *Ita igitur, o Cræse, omnis homo est ipsa calamitas*, prout in hac parte ei obsecundavit quoque Friedericus, quum ego mirer sic ordinem verborum, quem dedit Herodotus, turbari, & ubi in illis est *ipsa*? Immo quid vult? Profecto quæsivit Stephanus amplificationem in verbis, quæ ipsam non capiunt nec continent. Nec sane quia quisque dies diversus est ab altero in rebus, quæ adducuntur, ideo omnis homo potest dici ipsa calamitas. Quid igitur dicit Herodotus? Nempe Solonem introducit dicentem Cræso *ita igitur, Cræse, universum est, homo calamitas*. Distinctione enim adjuvandus erat locus. Nonne enim penitus simile est, quod legimus apud Græcos eosdem *ἄνθρωπος εὐτυχῶς*, & *ἄνθρωπος παμφόλως* vel bulla, ut vertit Varro. *βραχυλογία* placuit. Majus corruptelæ momentum accessit ab illis, qui Herodotum ad suas opiniones meditationesque citant, plerumque licenter, ut Clemens Alexandrinus sustinuit libro 3 Stromat. p. 432 citare *Πᾶς ἄνθρωπος ἐστὶν συμφορῇ*, permixto jam Græcorum ordine.

13, 12. Πλατέων μέγα φαίνειαι.] Non male ita, sed debuerunt pergere, & sequentiâ componere pari modo, *ἡ βασιλῶν πολλῶν ἀνθρώπων* aut *βασιλῶς ὧν*, quum verbum quoque amet Herodotus conjungere participiis; quod illi nunc displicuisse probant ista *βασιλῶς εἶναι*, ut scripsit in sequentibus, & vulgo recte legitur. Docte igitur & in præcedente parte *πλατέων*, ut mox *ἡ βασιλῶς εἶναι*, in quo bene convenit codici Mediceo cum codicibus MSS. Galei.

13, 18. Εἰ μὴ ἡ τύχη ὀπίσσω πᾶν καλῶ ἔχοντι.] Hoc quoque ad Herodoti dulcedinem acidum est. Unum tamen ex fide editores, quod in scriptis exemplaribus in-

venientes *ἔχοντα*, eam varietatem publicaverunt, etsi tantum in margine, quum verbum *ῥήματα* tertio casu suo fraudari nequiret, sed ignari, qui uterentur. Nos utrumque percommodo remedio emendamus ex optimo MS. qui habet, *εἰ μὴ οἱ τύχη ῥήματα πάντα καλὰ ἔχοντα τελευτῆσαι τὸ βίον*. Visum enim fuit Herodoto sufficere, si verbum unum casui suo jungeretur, alter infinitivus ne sua parte careret. Sic cap. 19. *Εἴτε δ' αὐτῷ ἰδοῖε πέμψαντες τὸ θεὸν ἐκείνους πρὸς τὸ νόστον*. Sic quidem editur vulgo. Sed MS. plane habet *πέμψαντες*, cui secunda alia manus superinscripsit *τι* & tanquam elegans potuit prevalere genuino, quod nunc restituiamus. Sic etiam cap. 53. *τὰς δ' ἐκλήσαν διαβόλους τοὺς σωθεῖσθαι οἱ ἐξουσία φίλους προσέειπε*. Æmil. Portus, quum haberet ante oculos verba ex 7, 10 *οἱ δ' ἡ τύχη ῥήματα*, in nostro tamen loco citando eum dativum ignorat. Incertos nos relinquit Galeus, quum post citata verba *ἔχοντα τελευτῆσαι* dicit in MSS. suis legi *εὐ τελευτῆσαι*, idque postulare sententiam. Utrum ergo pro participio est in illis *εὐ*, an *ἔχοντα* *εὐ τελευτῆσαι*? Cuperem id scire. Prave utique iudicium exercet, & quum scribit voculam *εὐ* postulari ab sententia, labitur, quippe cuius vis est in illis *πάντα καλὰ ἔχοντα*. Interim præclare idem confirmat voculam *οἱ*.

13, 21. *Εὐτυχέες*.] Hæc prima huius vocis mentio in hac historia, de qua sic notat Camerarius in historia rei nummariæ non procul ab principio [Apud Herodotum docet Solon Cræsum, quid inter *ἄλκιον* & *δύτην* intersit: *ἄλκιον* enim dici neminem oportere ante felicem vitæ finem; sed rebus secundis & fortuna prospera *δύτην*. Hoc non sapienter monuisse Solonem dicit Cato in tertio Finium] Id non patitur hic ipse Herodoti locus, ubi æque *δύτην* dicuntur, qui mediocria habent patrimonium.

13, 29. *Ἀπὸ δ' ἐστὶ νόστον, ἀπαθὲς κακῶν*.] Quid de hoc loco muginati inter se sint Cl. viri, Joh. Georg. Grævius & Tanaquillus Faber, ignoro. Sed hic in Epistolis Criticis pag. 205. de eo testatur ad oram libri sui hæc verba adscripsisse. [Legi potest *ἀπὸ δ' ἐστὶ νόστον, ἀπαθὲς κακῶν*. Itaque, ut vides, in tanto locorum, intervallo *συμφωνῶμεν*: nam utrique nostrum idem in mentem venerat.] Si hæc ita se habent, potuerant sine damno publico contineri intra privatos parietes. Nam & sancte ista edita sunt ex codicibus antiquis, & sensus cum Græcismo est plenissi-

mus, quum procedat ab generali ad specialia, primo dicens eum esse *ἀπὸ*, non tentare multa & hinc etiam non discere quanta varietas sit difficultatum, etiam est *ἀνυσθ*, etiam *ἀπαθὲς κακῶν* &c. Quid autem volunt illi? an *ὄλκιον* est *ἀπὸ* νόστον? Quo pignore, quo exemplo id probant? an is non circumfert corpus humanum? Certe non est *ἀπὸ* νόστον, sed est *ἀνυσθ*, non ut dives luxuriosus & corrupto corpore perpetuis morbis sibi ipsi gravis. *Ἀπὸ*, *ὅτι* *ἰδὼν* *ἰδὲ* *παθὼν* *ἀ* *ποῦ* *καὶ* *παθὼν* *δεῖ* *ἄλλως*. *Ἀπὸ* & *ἀπαθὲς* sic junguntur cap. 207, etsi in alia causa.

13, 33. *Ἐπιχρῆν μὴδὲ καλέν*.] Sic viri docti valde anxii sunt de Ionismo. Sed cur non etiam 7, 10? *Ἐν δ' τῷ ἐπιχρῆν ἐνεστὶ ἀγαθά*. Agnoscis castitatem exemplaris Italici, unde hanc ipsam scripturam huic loco reddidi, ex quo præterea non *ἰδεμὴν* mox leges, sed *ἰδεμὴ*.

13, 38. *Ἀντὰ πλεῖστα ἔχοι*.] MS. *ἔχη*. Itaque rursus cap. 138. *Ὅς ἂν ἄλκιον ἔχη* MS. ubi vulgo similiter *ἔχοι*, & sæpe quod ex MS. decernemus, sed & mox *αὐτῶν* *πλεῖστα*, non *αὐτέων*, quod est morosi.

13, 39. *Ὅς δ' ἂν ἀνθρώπου σῶμα ἐν ἰδὲν αὐταρχείῃ*.] Hunc locum imitabatur Cassius Sophista, quum scriberet: *Virgilium illa felicitas ingenii in oratione soluta reliquit, Ciceronem eloquentia sua in carminibus destituit, orationes Sallustii in honorem historiæ leguntur, Platonis oratio pro Socrate scripta nec patrono nec reo digna. Hoc non ingenii tantum, sed corporibus videmus accidere. Illi nemo luctando par est, ille ad tollendam magni ponderis sarcinam pravalet* &c.

13, 44. *Τὸ ἔνομα τῶτο, δὲ βασιλῆος, δικάσαι ἐστὶ φέρει*.] Retinui editam antehac mira continentia lectionem, sed quæ doctos lectores sæpe offendit, ut vix credam fuisse quenquam vel exigua peritia, qui non correxerit *ὁ βασιλεὺς*. Quod etsi protulerit primus Stephanus, habeo tamen & Aldinum, cui docta manus adscripsit, sive illa sit Rudolphi Launæi, quod nomen primis in paginis signatum est, sive alterius. Id nobis nequaquam probatur, qui adhæremus antiquis libris, quos credibile non est, si hoc loco concepta fuit talis alloquutionis formula, non magis tunc eam corrupturōs, quam corruerunt in principio, quod est in cap. 30. Et quare non ad illustrandum *ὄλκιον* decus integrum arcesseret similitudinem regis, quam Cræsus optime noverat? Hic est, qui velut omnia implet felicitatis suæ; qui perpetuo usu possessam semel obtinet felicitatem

tem omnibus amoenitatum deliciis ac votis cumulata; qui sicut est super omnia, sic bene mortuus plane est ille, qui sub pedibus subjecta habet omnia mortalitatis discrimina. Nonne dixit jam supra? Ἐμοὶ δὲ σὺ ἐπὶ πλεονεξίᾳ μέγα φαίνεται, καὶ βασιλῆος εἶναι πολλῶν ἀνθρώπων. Tale apud Palæphatum in capite de Spartis Cadmi. Κάδμῳ αἰφίκετο ἐς Θήβας πρὸς τὸ ἀδελφὸν Φοῖνικα ἀμυληθροῦ μὲν πρὸς τὴν βασιλείαν, ἔχον ἄλλα τε πολλὰ, ὅσα βασιλῆος, ἀλλὰ δὴ ἐπὶ ὀδόντις ἐλεφάντων. Nonne τοῖς ἐν τέλει apud Sophoclem in Antigone explicant scholia τοῖς βασιλευσιν? ut βασιλεῖα sit τέλη.

14, 4. Ἐκ θεῶν νέμε[ις.] MS. ἐκ θεῶν, ut semper Herodotus. 2, 13 Εἰ μὴ ἰθαλήσῃ σφιν ὁ θεός. Et cap. 64. Εἰ ἂν ᾤ τῷ θεῷ τῆτο μὴ φίλον, quum præmittat de deorum templis. 8, 13. Ἐποιετό τε πᾶν ὑπὸ θεῶν, ὅπως ἂν &c. Et notabile hujus libri cap. 105. 7, 46 fin. 8, 60.

14, 17. Τοῦτον πρῆγμα.] Sic sæpius & alii. Sed & nostro Herodoto id impingitur rursus 2, 5. Verum in hoc loco habet optimus MS. τοῦτο. Ut cap. 93 τῆτο μὲν δὴ τοῦτο ἐστὶ. cap. 185. τῆτο μὲν δὴ τοῦτο ἐποίησε. 2, 119. Ἐπειδὴ δὲ τῆτο ὅτι πολλὸν τοῦτο ᾤ. & 4, 82.

14, 26. Καθαρσίᾳ ἰδέετο ὀπικρῆσθαι.] Omnino & hoc alienæ liberalitatis specimen est. Et quid? an non mirari oportet Æm. Portum annotare noluisse hoc compositi exemplum, quum simplicis verbi κυρεῖν vel sex loca congerisset? Quod amplius est, Henr. Stephanus ex Herodoto confirmat hoc compositum, non declarans, utrum ex hac parte, an aliunde; etiam mirare eundem ex Hesiodo id compositum immiscentem Græco sermoni. Scias, bone lector, in Mediceo MS. deleta præpositione exhiberi ἰδέετο κυρεῖσθαι. Neque est necesse in hoc luxuriari exemplis, quum jam indicaverim iis abundare Lexicon Æmil. Porti, quum interim supersit 9, 87 αἰνολογίης κυρεῖσθαι. Deinde MS. ὠνθρωπε pro ὠθρῶπε, quomodo & filium Croesi infra exclamasse testatur MS. idem ὠνθρωπε μὴ πτενε Κροῖσον.

14, 31. Ἐπίσι(ο) ἔμοι ἐχέμε[ν.] Interpretatio Latina, domesticus mihi factus es. Sane & hoc inest. Sed oportebat exprimi aliquid magis specificum & arctum. Itaque per gradus complures ascendit Æmil. Portus, & nescio an ad proprium hujus loci venisset domesticus, qui apud aliquem divertis, vel, qui ad aliquem accessit supplex. Qui ad alicujus larem supplex sedet. Sed propior venit Des. Heraldus lib. 1. Digres-

sionum cap. 26. Eas quoque adium partes quandoque occupabant, quas existimabant sanctiores, veluti focum, ἱεῖον, ubi etiam Dii penates. Ubi plura. Vide & ad 16, 47.

14, 33. Γορδῖον μὲν δὲ Μίδιον παῖς.] Vallam, quum interpretatur Mida Gordio prognati filius legisse Μίδιον μὲν δὲ Γορδῖον, quod notat Stephanus, vel puer videat, ut ista nota non tantum sit supervacua, sed etiam inutilis. Nec enim inde affertur quidquam melius. An inspexit locum Ptolemæi Hephæstionis inter excerpta Photii, ubi scribitur Ὅτι παρ' Ἡροδότου, ἐν τῇ πρώτῃ τῆ ἱστορίᾳ, ὑπὸ Ἀδράστου δὲ Γορδίου ἀνηρημῆ(ο)ς? Ut cum putet ostendendum contra Vallam, qui sufficit refutandæ illi mutationi? Quid in mente fuit Cl. Theod. Bezzæ ad Πράξεις Ἀποστόλου. 7, 16 scribenti [sed subaudiri etiam interdum parentum nomen in hoc dicendi genere liquet ex his Herodoti verbis in Clio, Ἀδράστου δὲ Γορδίου, δὲ Μίδιον, id est, Adrastus nepos Gordii, qui pater fuit Mida?] Ipse dixerit. Nihil in his est scrupuli.

14, 35. Φονδύσαι δὲ ἀδελφεῶν.] Cautior profecto in hac parte Grentemesnilius, traditurus alias circumstantias, quæ haberi poterant, & nomen fratris, præmittens [si fides Ptolemæo Hephæstioni apud Photium] quam Galeus, qui in hoc indicio frustra jungi huic antecessori voluit & ridicule adscribit [Fuit ei nomen Agathon. certamen erat de coturnice] quasi sua fide in eo niti lectorem vellet. Mox edidi ἐν ἡμετέροις, & ἐν Κροῖσῳ, quod utrumque sic existat in optimo MS. item simpliciter ὀρμῶν μὲν δὲ ἔτ(ο) ἐκ δὲ ὄρε(ο).

14, 44. Σὺν δὲ χεῖμα γίνεται μέγα.] De hoc loco jam olim ita notavit Æm. Portus in Lexico Ionico [χεῖμα Nomen hoc sæpe non rem, sed rei magnitudinem quandam inusitatam ac admirandam significat. μέγα σὺν δὲ χεῖμα Aper eximie magnitudinis p. 93, 34.] At Stephanus in Recensione pag. 733 maluit exempla congerere, nihil suum dicens. Illa igitur Porti, nisi fallor, affatim sunt clara. Quid ergo habet, quod licetis imputet Ezech. Spanhemius hæc ipsa Herodoti verba trahens ad Callimachi ἐλάφου μέγα τι χεῖ(ο) pag. 201. & mirifice illam insignem magnitudinem inculcans nulli ignoratam? Præsertim quum jam ex Budæo reddiderit Stephanus, quasi ὦν(τ) δὲ μεγέθους καὶ θαύματος dicunt per genitivum; ut χεῖμα νῦ &c. ubi etiam habet ex Xenophonte καταβάλλ(ε) τῷ ἐλάφῳ καλὸν τι χεῖμα ἐ μέγα. Est autem id assiduum & apud fabulatores quos λογοποιεῖς vocant, & historicos, in quibus est Antoninus Liberalis, sed ma-

gnitudinis ejus notatio non sedet in vocabulo *χεῖμα*, verum in adjectivo quod addunt, non-addituri, si naturaliter inhæret voci *χεῖμα*.

14, 45. Τὸ ἔρεθ.] MS. ἔρεθ. Et cur non cap. 43 fecerunt τὸ ἔλυπον τὸ ἔρεθ, sed retinuerunt ἔρεθ?

14, 47. Εἰπὶ αὐτὸν ἐλθόντες.] MS. ἐπὶ αὐτὸν ἐξελθόντες. Id certe ad proprietatem loquendi multo aptius. Notum est ὡς ὅτι ἀγνώ ἐξεληλύθατε.

15, 15. Ἀποχρεομένων ἢ τῶν (ἢ Μυσῶν.) Nimii hic fuerunt viri docti. Nam quum Valla sustinisset vertere *Cujus verbis quum contenti non essent Mysii*, collegit inde Stephanus & in notis & in præfat. pag. 742 lectum ab illo fuisse *ἐκ ἀποχρεομένων*, eamque in nota ait videri veram lectionem esse; quomodo & alii & Ælianus 6, 8 Var. τῶ ἢ βαγῶα *ἐκ ἀπέχρησε τὸ ἀποκλεῖναι τὸ ὄχον*. Itaque huic obsecutus Jo. Fridericus vculam utramque in contextum & per Græca & per Latina contulit. Sed imperite, præsertim quum jam ante illum monuisset Æm. Portus in Lexico, citans hunc locum, & interpretans [*Quum his contenti essent Mysi*, Latinus interpres vertit *Quum contenti non essent Mysii*. Sed male. vertendum enim, ut hic vertimus, quod aliis exemplis illustratum confirmabitur.] Quod si multitudo usurpationis vincere potest, omnino prævalet hæc sententia & explicatio Porti, qui plurima ejus exempla collegit tam in activa, quam media forma; et si non inique interim cogitaveris, quid sit intervenire filium, quum contenti essent Mysi? ubi nec ullum vestigium suæ animi molestiæ hi Mysi præbent, sicut neque contrarium sibi ostendunt valde placere responsum Cræsi; nisi si ex verbis suis id auctor vult colligi. An non posset esse compositum pro simplici! ut notaret, quod sensus requirit: *dum Mysi hoc responsum dabantur*, vel *quum Mysi per ista responsum darentur*. Attamen placeat Portus.

15, 41. Διεφθαρμένον τὴν ἀσπίδα.] Galeus. Herodoto confert aliquid dimidiatum, & ex MS. profert ἀσπίς, sed articulum non tangit, qui quomodo legatur in MS. certe intererat scire. Quod etsi ille probet, ego nihil muto. Nam sic ἀσπίς τὸ σῶμα apud Ælian. 10, 6. Ex Lycophrone Pollux κατεσθῆς τὸ σπῆλαιον πληγὴς ξύλων. Noster 1, 174 Τίτρωσκεθ τὰτε αἶλα δὲ σώματα, ἢ μάλιστα τὰ πρὸς τὰς ὀφθαλμούς. 2, 111. Καμὸν τὰς ὀφθαλμούς. 122. Καταδεδεμένον τὰς ὀφθαλμούς.

16, 2. Ἀμείβεσθαι κροῖσθαι τοῖς δα.] Vox postrema non exstat in MS. quum antea probavisset.

16, 8. Εἰ γὰρ σε συμφορῇ πεπληγμένον ἀχάει εἰ τι τοι *ἐκ ἐνεδίδων ἐκάθησε*.] Hæc improbe spuria sunt, & uno eodemque anhelitu nimis multa simul efflat. Et quid est, quod Valla non retinet participium, sed parenthesi admissa vertit *non ingrato tibi hæc exprobro?* nec aliter Stephanus etsi corrigens & vim vocis ἀχάει aliorum trahens, *quod non dico ne quicquam ingratum tibi exprobrem?* Mirum erit, nisi prior legit in suo exemplari ἐνεδίδω. Quod sane ita exstat in optimo codice, ejusque verbi ab Porto derelicti proprietates in Herodoti exemplis hæc est. Hujus libri cap. 90. Παρεπιτόμενον ἐπείναι οἱ τῷ θεῷ τῶν ἐνεδίδων. 4, 79. Σκῦθαι δὲ βακχεύοντες ἐπὶ Ἑλλήσι ἐνεδίδων. 8, 92. Εἰς τὴν Αἰγυπτίαν τὸν μηδισμὸν ἐνεδίδων. & 106. Ὡς ἢ οἱ ταῦτα ἐνεδίδε. 143. Ὡς τὸ εἶναι δὲ τῶ γε ἐνεδίδειν. Quæ variam ostendunt ejus usurpationem, faciuntque, ut hæc vulgata sordida & confarcinata male existimem (nam neque dicitur apud Græcos verbum ἐνεδίδειν junctum duobus accusativis) præ illis, quæ in MS. leguntur, nempe: ἀχάει τῶν τοι *ἐκ ἐνεδίδω*. & includenda parenthesi. Nam vocis hujus ἀχάει ingenuitas non magis mihi suspecta venit, quam alia, ἀχάει in hujus libri cap. 90. vel ἀχάει cap. 207. prout hoc ipsum ἀχάει etiam modo ex uno exemplo memorant, nempe Plutarchi Solone.

16, 13. Παιδὸς σε τῆς.] MS. ἢ ἐμῆ.

16, 22. Οἰκὸς ἐστίν.] Sic est in MS. non οἰκός, ut est in antedictis, quod ita frequentatur Herodoto, ut solum annotatum sit ab Porto, vocis οἰκός ne mentionem quidem faciat; certe οἰκός ter repetantur in libri 8 cap. 60. Et jam supra habuisti cap. 27, ac sæpius infra monere oportebit. Mox vocem ἀπῆμονα adnexui verbo ἀπονοστήειν, à quo per comma in omnibus editionibus solebat divelli, quum Valla in Latinis id jam fecisset.

16, 31. Λογάσει τε νεκρῶν τε ἢ κυρῶν.] Hæc quum sic confecissent editores, etiam versio similis procusa est *viris delectis juvenibusque & canibus*. Quo nihil nasutius, tanquam λογάδες non nisi de viris delectis intelligi deberent, & quum Thucydides alique λογάδας dicunt, non flos militaris ætatis, sed solum viri accipiendi essent. Nugæ prorsus. Lege ex optimo MS. deleta una supervacua ex copulativis, λογάσει τε νεκρῶν τε κυρῶν. Et *delectis juvenibus & canibus*. Quid quod ne petierunt quidem plura Mysi. Dixit paulo ante Προσδεόμεθα σεῦ τὸ πᾶν δὲ λογάδας νεκρῶν τε κυρῶν συμπεριψῆσθαι ἡμῖν, prout crebrius hanc vocem usurpari in

in hac historia docet Lexicon Æmil. Porti: & certe hic locus est, quem innuit in verbo ἐξηλυμένοι, citans ἐξηλυμένοι λογάσι νελωίας, oblitus Ionismi. Salmasius in Re militari Rom. p. 146. ex Onofandro adducit λογάδας στρατιώτας, quem vide. Sed ne turbet, quod λογάδες ex se sit fæmininum, annotavit idem ad Simmiæ Ovum pag. 172 ατοράδας πόδας & plura. Diodorus Sicul. 14, 67 μιγάσιν ἀνθρώποις dixit.

16, 34. Ο' ξένος αὐτὸς δὴ.] Sic sane cap. 84 Ο' ὦν δὴ Ἰστιάδης αὐτὸς ὁ Μάρδος. MS. tamen hoc loco ὁ ξένος ἔτ' δὴ. Et videtur operosior Herodotus in demonstrando Adraſto, sicut etiam vox ista intentius eum designat; ut sic repetens cap. 45. Ἀδρηςος ἢ ... ἔτ' δὴ ὁ Φονδύς. Et cap. 32. Οὐτ' ἐκέν' ἐν σὺ ζήτεις. Et c. 85. Ο' ἢ πάς ἔτ' ὁ ἄφρων. Et cap. 91. Ο' Κύρ' ἔτ'. Et cap. 110. Οὐτ' δὴ βεκόλ'. Nolo tacere in MS. etiam extare Ὀλυμπον, non Ὀλυμπον, etſi & ante & postea sic gravet.

16, 38. Ἀγγελέων τῷ Κροίσῳ.] MS. ἀγγελέων Κροίσῳ. Ipsa lectio elatior id commendat. Ac deinde ἐσημνη, non ἐσημαίνε: quod nemo non est probaturus, etſi statim sequatur ἐσημαίνε.

16, 47. Ἐπίσιον.] Sic dici pro ἐφείσιον, ut ἰσίη pro Ἐσίη, & ἰσιηόλεον pro ἰσιαιόλεον notavit bene suis locis Æmil. Portus in Lexico. Modo si quid ea res juvat literas, ista ipsa tria notavit quoque Ezech. Spanhemius ad Callimachum pag. 522, nisi quod vitiose apud Herodotum scribit dici ἰσιαιόλεον. Fruere, qui potes: sed si de voce hac aliquid placet, potius lege Porphyrii Quæstiones Homericas num. 2, ubi agit de ignibus Trojanis in poëta aliquoties occurrentibus, ubi vult intelligi ὅσοι Τρῶες αὐθιγῆς & ἔξένοι, ἀπ' ἑσίου ἐχοντες, ὡς ἐν ἄλλοις πρὶ αὐτῶν φασὶ Τρῶες μὴ λίξαδ' ἐφείσιοι ὅσοι ἑασί, τατέσιν, ὅσοι πῦρ & ἑσίας ἔχουσιν. ὡς & ἐν ἄλλοις, ἦλθε μὴ αὐτὸς ζῶν ἐφείσι, ἦτοι ἐς πλὴν ἑσίου. ἑσία ἢ ὁ οἶκος. Ο' ἔν κελὴμ' οἰκίαν, ἐφείσι. ὁ ἢ ἀπολις & φυγὰς, ἀφρήτωρ, ἀθέμιος, ἀνέσι &c. Si ullis aliis, certe his illustrantur ea, quæ scribit Herodotus 8, 61 inter Themistoclem & Adimantum acta.

17, 1. Φύλακα συμπέμφας αὐτῷ.] Nihil causæ est, ut nunc in loquendo tangat filium, quem modo memoravit. Invidia oneranda est in Adraſtum, ut docet optimus MS. legendo αὐτὸν, quum illud αὐτῷ videatur imperite iteratum ex cap. 36. Ex eodem MS. etiam admisi δῶρηχοι, quod alii jam ex codicibus scriptis protulerant, &

postea Κροίσ' ἢ τῶν αἰώνων, non αἰέσας.

17, 7. Καθάρων.] MS. καθήρων, quod expressi, ut infra καθήρων.

17, 16. Ὡς εἰκός.] Ne hic quidem eam vulgari Græciæ usurpatam vocem quietam tolerat optimus MS. sed ut corruptam mutat in ὡς εἰκός, ut & paulo ante & cap. 137 ἢ ἢ δὴ φασὶ οἶκός εἶναι. Sic enim habet MS. pro εἰκός. Cap. 155. Ὡς οἰκασί, est in eodem MS. pro εἰκασί. Cap. 56 lib. 2 οἶκός & ibidem οἰκότα pro εἰκότα. Etiam 3, 38.

17, 20. Παρὰ τὸ σῆμα.] Vertunt ad sepulcrum, & divulsa ab antecedentibus volunt jungi sequentibus. At quæ ista loquutio: ad sepulcrum sese super bustum transfodit? an ex altero utro non satis perspicitur mens Herodoti? Sensus erat in his clarissimus, quum dicitur super bustum fecisse quodcunque. Laudemus igitur optimum MS. qui nobis Herodoti manum pariter servavit, ac veram sententiam indicat, exhibendo πρὶ τὸ σῆμα, idque non ad sequentia, sed ad præcedentia pertinet. Vertere igitur mutata distinctione, ubi silentium hominum fuit circa sepulcrum, ... sese super bustum transfodit. Deinde MS. αὐτὸς ἦν ἰδε, non ἦδε, non ἦδε, & jam notavit Gale idem ex suorum codicum uno.

17, 30. Καταβαλεῖν αὐτῶν αὐξανερῶν.] Vertunt, potentiam Persarum priusquam magna efficeretur, occupare. At in Græco plus est, & non modo occupare designat, sed prorsus tollere & evertere. Sed & id præterquam quod nimium videtur, parum sensui convenit, quum plerumque legamus crescenti imperio aliquem resistere, invidere, & incrementa impedire, non crescentem potentiam penitus tollere, quod tam facile nequivit Cræsus sibi proponere. Nescio quid respexerit interpres. Sed MS. Florentiæ habet καταλαεῖν, idque ad versionem accedit, quasi cuperet continere & reprimere dominationem augentem. Cap. 87 Πάντ' μὲν ἄνδρα σβεννύω τὸ πῦρ, δωαμένους ἢ σκέτι καταλαεῖν, in quo loco absurde se movet Æm. Portus.

17, 39. Ἀπέσειλε.] MS. ἀπέσεπε, omnino recte, nec enim id nunc cohæret cum proxime antecedenti ἀπέπεμψε, sed respicit remotius ἐπέμποντο, ἀπεπεράτο, & hinc sequens est διέπεμπε. Nec temere à me factum reor, quum paulo ante ex MS. reposui Ἀέας τὰς Φωκίων pro τῶν, aut mox πέρωμ' ex eodem pro πέρωμ'.

17, 47. Ἡμερολογέοντες τὸ λοιπὸν χρόνον ἑκάστον τῇ ἡμέρῃ χρεῖσθαι.] Sic quidem editores loquuturos persuadeor: an vero Herodotus ita scripserit videamus. Nec vero ambigendi

gendi aliam causam habeo, quam solum codicem MS. Florentinum, quem ipse inspexi, aliis quid viderint celantibus, & certe lectorem non instruentibus: in eo autem exstat clare ἕκαστος. Et probe sane video vel priora vel posteriora. Habeo quoque aliquam notitiam vulgatæ syntaxeos. Sed cogor indulgere tamen codicis MSti lectioni, etsi vix rationem dare queam. Sed super omnia sufficere oportet, si aperiatur se Herodotus. Illius enim arbitratu, si pateat claris exemplis, stare oportet. Is scribit lib. 2. c. 73. Τῆς σμύνης ὡν πλάσσειν ὅσον τε διωαῖος εἶναι φέρειν· μετὰ δὲ πρῆξαι αὐτὸ φορέοντα &c. Et cap. 141. Ολοφρομένην δὲ ἄρχαν ἐπελθεῖν ὕπνον, καὶ οἱ δόξαν ἐν τῇ ὁψὲ ἐπιστάντα τὸ θεὸν παρσύνειν, ὡς ἔδεν πίνεσθαι ἀρχαὶ ἀνιάντων τὸ ἀρχαίων στρατόν. Αὐτοὺς γὰρ οἱ πέμψειν τιμωρῶς. τῷτοις μὲν δὲ πίνων τοῖσι ἐνυπνίοις &c. Omnino quicumque scriptor dixisset αὐτὸν ὅτι οἱ πέμψει &c. Rursus eodem secundo libro c. 162. Παρίεσθαι δὲ ἐ αὐτὸς ἐ ἄλλως ἄξιον. Nemo in his vetuisset Herodotum scribere αὐτὸν, prout hoc casu etiam utitur, 1, 63. Ἐλεγον τὰ ἐπεσπλάμναι ὑπὸ Πεισιφράδε, παρσύνειν τε κελύοντες ἐ ἀπέναντι ἕκαστον ἐπὶ τὰ ἐνυπνία. Hoc placet omnibus, at non placet MS. Mediceo, in quo legitur ἕκαστος. Lib. 3, 63. Φῆς γὰρ ἦν ἀγγελος. & 144. Ἐφασαν εἶναι ἐτοῖμοι. lib. 4. cap. 81. Κομισθῆναι τε δὲ χρῆμα πολλὸν ἀργύριον, ἐ οἱ δόξαν ἐξ αὐτῶν μνημόσμων ποιήσαντι λιπέσθαι. Ubi MS. idem ποιήσας. lib. 6. cap. 61. Τῷ δὲ πάντως κελύειν οἱ ὀπιδεῖται· ὁρῶσα δὲ τῷ γυναικίᾳ πρὸς ποιδμένῳ ἰδέσθαι, ἔτω δὲ τῷ τροφὸν δεῖξαι τὸ παιδίον. ut indicavi existare in MS. ubi vulgo ὁρῶσαν. Scilicet quasi post multa in accusativo prolata reciprocans anhelitum, orationem petit ab integro, & statim post id factum reminiscens priorum iterat quartum casum, quod grammatici varie appellant. Illic vide plura.

17, 48. Ἐπηρώτιοντα.] MS. ἐπερωτίωντας. Sicut & mox ἐπερωτῶν pro ἐπερωτέων. Deinde ὅτι ποιεῖν τυγχάνοι, non τυγχάνει, & ἐθέσσι pro θεασίνοι.

18, 10. Κραταίρη οἶα χελώνης.] Quum Aldus & Camerarius edidissent κραταίρειοιο, nescio quid sequutus fuerit Stephanus, ut hac voce in margines expulsa ita inquinaret contextum, ut adeo ineptum aliquid supponeret, quum nihil Herodoto noceret, nisi confusio literarum η & ι, quam sciebat ab pronuntiatione existare. Mediceus MS. plane exhibet κραταίρειοιο. Quæ vox licet ignota Lexicographis Græcis, sed proba; & sic legisse patrem meum video, qui eam

vocem in Lexico Scapulae, sicut nec Stephanus in Thesaurο annotavit, nedum ejus compilator, apposuit. Id miror, unde Stephanus arcessere potuerit centonem adeo insulsis verbis confutum, quum haberet ante oculos lectionem Suidæ, in quo edebant Οσμή δὲ ἐς φρένας ἤλυθε μετὰ κραταίρειοιο χελώνης, insigni quidem focordia in metiendis pedibus, sed bene intellecto sensu, quum Æmil. Portus ibi interpretaretur *pellem robustam habentis*. In quo eodem Suidæ loco jam Hadr. Junius manu sua correxit perspicue κραταίρειοιο, & in MS. Lugdun. is ipse versus ita exhibetur Οσμή μὲς φρένας ἤλυθε μετὰ. propius ad veram lectionem. Sed primus publice de Herodoti hoc loco bene meritus fuit Fr. Vigerius ad Eusebii Præparationem, cujus verba hæc sunt: Ita Herodoti editio Græco-Lat. „Henr. Stephani: qui è regione hujus vers. „annotat; in manuscr. legi κραταίρειοιο pro „κραταίρη οἶα. Sane vereor, ut κραταίρεος val- „de sit in usu pro κραταίρεος, & noster hic „Oenomaus aliquid ἔ κραταίρειοιο similis „probasse visus est. Id fortassis erat κραταί- „ρειοιο (nam & Suidas habet κραταίρειοιο) ut „enim dicunt κραταίρηγυαλος, κραταίρης & si- „mil. sic κραταίρεος dici queat, hoc est, „testæ durioris, σκληρότερον καὶ σπέρροτερον δέ- „μας. Est enim ῥινός, δέρμα, βύρσα, im- „mo & ἀσπίς, ut notum est, cui non ab- „similis illa testudinis domuncula σύμφυτος. „Audi Homerum hymno in Mercur. v. 48. „ubi de testudine illa novam in citharam „à Mercurio conformata Πειρῶνας ἀφ’ νῦτα „ἀφ’ ῥινόιο χελώνης. Prope est, ut legen- „dum putem κραταίρειοιο. Quæ enim, aut „cujusmodi est ista conjunctio, ἀφ’ νῦτα, „διὰ ῥινόιο? Hæc præclara. Cæterum sicut stupeas in Lexico Æmilii Porti non occurrere vocem κραταίρεος, quum occurrat tum vox οἶα, tum χελώνη, utrobique hoc ipso loco memorato, sed sine mentione vocis κραταίρεος; tum non minus stupe ad absurditatem Kusteri tunc Cantabrigienfis, hoc est, compilationem præcedentium in voce Κροῖος [sed putem potius sic scribendum esse: Οσμή δὲ ἐς φρένας ἤλυθε κραταίρειοιο χελώνης. Nam κραταίρειοιο quod Suidas habet metro versus repugnat. Est autem κραταίρεος χελώνη, testudo duro vel firmo corio tecta: à κραταίος firmus, & ῥινός corium.] Quum ante xxx annos illa præcedentia habuerim in promptu, ibi nunc ita commentantur. Post centum annos veniet alius Ædituus, qui stuprum Musæ inferat. Immo jam antea scripserat Cantabrigiæ Th. Gale [Legο κραταίρειοιο. Confirmat margo & Suidas

das in Κροῖσος] Nempe ibi magnas res agunt hoc modo scribes.

18, 10. Εμνηχανῶτο.] Longe decentius hoc est præ vulgato ἐμνηχανήσατο.

18, 34. Ἡ ὅτι ἐ τὸ ἐνόμιζε μ. α. ἐκλήθη. *Quam quod & hoc Cræsus verax vaticinium se natum esse existimavit.*] Sic vertunt. Sed sodes, an id dicunt Græca? An quia peregrinus explorans probavit, ideo potest dici ἐκλήθη eo sensu, quo sæpiissime adhiberi ab Herodoto docent exempla in Æm. Porti Lexico collecta? Ubi sane & hic locus citatur. Omnino Cræsus non possidet, non habet hoc oraculum, ut illic vertitur. Tolerabilius est Vallæ *nancisci*. Cæterum MS. τὸ ἐνόμιζε & κεκλήθη. Et puto scribendum ἡ ὅτι ἢ τὸν ἐνόμιζε μ. α. κεκλήθη: hoc est, *quam quod & illum* (nempe Amphiarum) *verax oraculum tenere arbitrans sit*. Ad quam sententiam eximie habes 2, 172. Ὡς ἐδενός ἐσσι ἀξίοις, nempe Θεοῖς, ψάδεώ τε μαθήσια κεκλημένοις. Adde ad caput 95 ejusdem libri.

18, 36. Κτελέω τε τὸ τὸ θύσιμα πάντα τριχίλια ἔθου.] Quum Valla interpretatus esset *Immolavit lectis pecora numero ter mille*, illustrare perrexit Æmil. Portus in Lexico: [θύσιμα κτελέω Ion. pro comm. *τερέω λευγῶ, ἃ θύειν νόμος ἐ θέμις*. Pecudes victimæque lectæ, quas immolare licet, fas est, & mos permittit vel flagitat] Atque ita hactenus. Sed porro in voce Πάντα commentatur ita [Πάντα Ion. & Poët. redundans. κτελέω τὰ θύσιμα πάντα τριχίλια ἔθου. *Lectas pecudes, lectas victimas numero ter mille immolavit.*] Mira sane doctrina, quum statim in isto Lexico sequatur ex 9, 80. Πανσανίη δὲ πάντα δέκα ἐξαίρεθη. *Pausanias sunt ex omnibus dena &c.* Itaque merito dixit Cl. Gale Vallam hæc non intellexisse. Sed Casaubonus non modo ad Athenæum hæc illustravit, sed etiam ad Strabonem pag. 70, ubi πάντα monet intelligi ἐκάστῃ γένους. Quo ipso modo agit in Mose ad Exodum 9, 6 Castalio. Vult enim Cræsum ita instituisse sacrificium, ut ex omni genere animalium, quod lege sacrorum licebat Diis offerre, immolarentur tria millia. Nam Galeum sefellit calamus, dum in ejus nota editum vides [lege: *trecenta omnia*.

18, 40. Μᾶλλον τοι τέτοις ἀνακλήσεσθαι.] MS. μᾶλλον τι τέτοις ἀνακλήσεσθαι. Quod ad prius μᾶλλον τι, est continuum Herodoti: Cap. 74. Καὶ μᾶλλον τι ἐπὶ τῶν εἰσέλων χυλῶν. & cap. 99. Τὸ ἢ ἐ μᾶλλον τι ἐπιτηδόν. Posterius futurum nequit illi auferri, quum participio ἐλπ. ζων aut id aut præfens ubique adnectat. Cap. 54 Πάγχυ τε ἐλπίσας κατα-

λύσθαι τὴν Κύρῃ βασιλίῳ. 3, 143. Ἐλπίζαν δὲ μιν σποθάνεσθαι. Etiam deinde ἐξαπάλασα, τεπάλασα, παλασιαῖα. Quæ doctiora sunt, quam ut potuerint nosse editores. Habuerit reliqua Græcia diphthongum, certe vel Herodotus ex doctrina vel ex more patriæ aut alia consuetudine potest illam vitavisse. Id docet inæstimabilis bonitas codicis Medicei. Ἡμιπλύνθια video reddi Latine *semilateres*, sed Vitruvius agnoscit *semilateria*, quæ etiam expolit Salmasius in Plinianis Exercit. p. 1233.

18, ult. Τεῖα ἡμιτάλαντα.] Donavi Vallæ suam interpretationem, etsi haud dubie factam non ex arte: quippe patet eum pro eodem habere τεῖα ἡμιτάλαντα & τρίτον ἡμιτάλαντον. Illa enim nunc vertit *pondo duorum & dimidii talenti*, quum debuisset *talenti & semissis*, ut semilateria purissimi auri habuerint minus pondus, (ut semper fieri solet) quam ista ἡμιτάλαντα, quæ erant διτάλαντα. Et bene curavit maximus Casaubonus ad Theophrasti Characterem *σπινθίας*; non tamen satis providum & cautum, ut patet ex cap. 3. lib. 1 operis paterni de Pecunia Vetere.

19, 3. Λέοντα εἰκόνα χρεῖται.] Quo animo hunc leonem dedicaverit, aut cujus rei symbolum esset futurus, quum Herodotus plane taceat, sustinuit scribere Pignorius ad tabulam Isiacam pag. 23. [*Leonis signum in Zodiaco Aegyptii domicilium solis appellaverunt; & idem Cræsus Delphos inter alia Anathemata leonem aureum misit.* Herod. lib. 1.] Quod si cui placet, ego non invideo.

19, 5. Κατεκαίετο ὁ ἐν Δελφοῖς ναός.] Incendio per Pisistratidas excitato, prout ex Scholiis Pindari illustrat Scaliger in Animadversionibus p. 94.

19, 11. Μεγάθι μεγάλης.] Facile sic lingua rapitur ad eandem pronunciationem, si modo in proclive trahi se siverit Herodotus. Nam optimus liber habet μεγέθις, quæ ipsa ratio scribendi in eo servatur etiam cap. 70; ubi repetebant editiones illud α, quum cap. 60 retineant μέγεθος. Sic certe eripio Æm. Portus hæc duo loca ex libro 1, quibus addo ex cap. 98, (etsi illic tacuerim & reliquerim) in quibus ipse vidi & notavi ex MS. literam α, quod in reliquis non feci, sed credo tamen existare, ut fere nusquam Herodotus scripserit μέγαθος. Præter Portum sciat hoc etiam Camerarius, qui in propriis Dialecti Ionicæ pagina hujus editionis 719 hoc μέγαθος recensuit.

19, 18. Ἐπὶ τῷ περὶ τῶν γυναικῶν.] Ambiguitas

guitas sedet in his vocibus. Et Valla quidem interpretatus *suggrundam anguli templi* ostendit, quomodo construxerit, jungendo ἐπὶ τῷ πρυθίων. Sed Herodotus dicens πρυθίων, indicat suggrundam illam quamcunque non posse separari ab voce templi: unde vituperat Vallam Æm. Portus, scribens. [πρυθίων τὸ Ion. & Poët. pro com. πρυθίων, templi vestibulum. Lat. interpres suggrundam vocat. Sed non videtur hæc interpretatio huic loco satis apte convenire] Inique prorsus. quum non suggrundam, sed suggrundam templi scripserit Valla, nisi Portus quoque velit genitivum *templi* ab antecedenti suo sermone hic iterum intelligi. Videtur Valla quasi πρυθίων Xerxis ex lib. 7 huc trahere explicando. Itaque quum Latinis etiam talia composita in usu fuisse constaret, ut sunt antefixa, infranæ *μύσαξ*, superalia *ἐπεδύτης*, vestibulum Romanis ædibus in historia Græca relinquens, usurpavi ex glossis præeunte Stephano vocem *antetemplum*; neque opinans ulli *ναῦ* posse apponi varia πρυθία, sed unum modo unicuique, censui intelligendum ἐπὶ τῷ γυνίῳ τῷ πρυθίων in *angulo antetempli*. Utique angulus γυνίῳ nequit supponi habuisse peculiare πρυθίων, sed forma πρυθίου potest sic fuisse concepta, ut foret angulosum. Nimirum ædes sacræ veterum habebant πρυθίους ἢ ἐπισθιδόμους ἢ ἱερῶν, ut clare nos docet Diodorus Sicul. xiv, 42. in historia Siciliæ sub Dionysio, ubi reddunt *vestibula & postica*, quum ignorent, quales πρυθίοι fuerint, & vix quidquam simile vestibulo.

19, 20. Θεοφανίῃσι.] Si Ægyptia tractaremus, poteram Θεοφανίῃσι hic tolerare ut 2, 62 Λυχνονίῃσι in Sai. Sed verius opinor in MS. legi Θεοφανίῃσι, & tam vere, ut priore expulso posterius receperim. Et satis firmum fidei pignus est MS. Mediceus, sed non est dubium, quin ita quoque exstiterit in exemplari, quo usus fuit Valla, inde vertens *Theophaniorum*, quod non convenit τῇσι Θεοφανίῃσι. Deinde adest ipsa proprietas in fectorum typis, prout ex Polluce & Synesio Meursius habet Θεοφάνια, qui quum omiserit Herodotum, Pet. Castellanus Græca & Latina ex eo citat, prout in editionibus habentur. Sane perperam; & juit tamen Portum quoque in his ludere, sed prorsus absurde: & quæso quam superstitiose, dicam? an attente in Thesaurο Stephanus? Ne quid omitteret, præmittens Θεοφάνια τὰ, sive Θεοφανίαι, αἱ, festum solenne, subjungit nonnisi hunc locum Herodoti. Quid autem affert Th.

Gale? nempe [Θεοφανίῃσι Plutarchus, Polux, Synesius. Delphi celebrabant Apollinis Theophania. Tangit Virgilius iv Æneidos] nullo melior antiquioribus. Sane & Θεοφάνια ab aliis memorantur ex Philostrato. Etiam 2, 171 sunt Θεομοφώρεια.

19, 29. Βελύχῃσι χαρίσασθαι.] MS. χαρίζεσθαι.

19, 42. Οἷοιός ἐστι αἰχμὴν σφελὺν πᾶσαν χρυσέην ἢ τὸ ξυσόν.] Importunis modis in hoc loco laudi suæ eripitur Herodotus, quod etsi conniventes prætermittant viri docti, ostendunt se in parvis acutos, in majoribus cæcutire, etsi rebus probent hæc omnia affatim ab eis examinata fuisse. Quid enim fit ex fide interpretum? nempe creditur narrari Croesum donavisse Amphiarao clypeum ex auro totum, totamque ex auro solido hastam, & xystum cum suis jaculis (pro quibus quatuor vocibus suppositæ sunt ab Stephano, *hastile cum suis spiculis*, prout quoque recepit in suum specimen Fridericus) Portò admittente *hastile*, in *αἰχμαῖς* non nisi *hastam* noscente. Cæterum major insidet difficultas. Nam quisquis es, qui legis, te rogo, an illa quæ annumeravi, non perspicue aut tria sunt aut pro quaternis habenda? & tamen dicit Herodotus modo τὰ ἀμφοτέρω, & vertunt ipsi *qua ambo*. Quæ quomodo simplicitati scriptoris hujus conveniunt? Ubi certe non aliter agit, quam paulo post in capite sequenti, quia nunc memorantur oracula duo Delphicum & Amphiarai, ad quæ misit Croesus dona, ideo illic rursus ponit ἢ τὴν μαντήτιον ἀμφοτέρω &c. & in libro 2 c. 164 quum nominavisset Aprien & Atmasin, ἐξήκοντο ἀμφοτέρω. Neque enim probari potest Herodotum à voce ἀμφοτέρω excepisse clypeum solum vel clypeum cum hasta, & tantum eam retulisse ad postrema, hastile & spicula, aut ad hastam & hastile cum spiculis, tanquam aliquot spicula cum uno hastili reliqua manserint Thebis, aut hasta cum hastili & spiculis. Fieri nequit, quin appareat unicuique locum hunc esse fœde sordidum; nec tamen ullius ingenium polire curavit, nedum ut aggressus fuerit accusare. Ut ipse faciam, postquam prima juvenus mea in hoc loco hæsit, referas acceptum oportet unico MSto Mediceo, quo arbitro delenda prorsus est altera conjunctio, etsi potius non tam delenda est, quam demittenda ad inferiorem versum, ubi eximie & concinnius locum suum tuetur. Ita enim perfectissime MS. καὶ αἰχμὴν σφελὺν πᾶσαν χρυσέην, τὸ ξυσόν τῇσι λόγχῃσι ἐόν ὁμοίως χρυσοῦν τὰ

τὰ ἐτι καὶ ἀμφότερα ἐς ἐμὲ ὡς κείμενα &c. *Solidamque hastam auream universam, hastile cum acuminibus similiter aureum adest, quæ utraque etiam ad meam &c.* Sunt enim partes αἰχμῆς proprie ξυστὸς & duæ ad lædendum λόγχοι, quæ alioqui dici solent σαρπηγεῖς & ὑπὸ δακτύλοις. Et in tali sensu ut plurimum Herodotus usurpat particulam καὶ, ut optimo jure eam descendere in hunc suum locum jubeat codex optimus. Est enim cap. 92. Ταῦτα μὲν καὶ ἐτι ἐς ἐμὲ ὡς περ ἐούνα, & sæpissime.

20, 1. Προσθέν] φίλον.] MS. προσθέσειν & hic & inferius, quod gratissimum.

20, 7. Ἐξδρημάτων.] Nihil Valla. Stephanus, *dona vestris inventis convenientia.* Et illud inventum jactat in Lexico Portus. Quod tamen nescio quomodo minus aptum, ubi sermo de oraculo, certe nimis plebejum: neque quum cap. 48 dixit ὅτι οἱ ἐξδρημαί, τὰ αὐτὸς ἐποίησε, Valla verbum *invenire* usurpat, sed *quod comperisset, quod ipse fecerat.* Intelligit ergo, *dona digna dedit notitia arcanorum.*

20, 10. Οἱ μὲν ταῦτα ἐπὶ πρώτον.] MS. ἐπὶ πρώτων. Et mox καταλῦσαι pro καταλύσειν, quod futurum in proxime sequentibus haberi oportet.

20, 18. Πέμψας αὐτὶς ἐς Πυθῶ Δελφῶς, δωρεῖται.] Mirifica loquendi solennitas Πυθῶ Δελφοὶ velut unius loci nomen. Magis audax & veteratoria versio *rursus mitteret Delphos ad Pythiam dona.* Male distinctus locus, & sic componendus: πέμψας αὐτὶς ἐς Πυθῶ, Δελφῶς δωρεῖται] &c. Δελφῶς enim notat ipsos cives Delphicos, hos donat illis muneribus.

20, 22. Ἀγγελεῖν.] Est lepidum nec insuave cognitu, quid viri docti speculentur in hac Herodotea quadam angelia. Probabile satis est circa ista celebria oracula sacerdotes excogitavisse varia ad causam lucri, quibus consultores exciperentur vel pro donorum pretio vel beneficiorum respectu, quæ hic tanguntur. Æmil. Porto placet in Lexico [peculiari quodam modo apud Herodotum sumitur pro præcipua potestate renuntiandi oraculi, quod quis audivit. Delphi Cræso dederunt in oraculo renuntiando prærogativam] Quod totum scilicet est imaginarium commentum. Et tamen excogitavit Henr. Stephanus in Herodoti editione & *renunciando oraculo*, quum Valla in versione Latina id omisisset, quamvis Stephanus notet Vallam legisse ἀτελεῖν, quod nescio unde pro iusto proferat, quum nulla vox similis in Latinis interveniat. Sed in Thesaurum ita retulit ibi-

dem Stephanus: [Ἀγγελία pro relatione, secundum quosdam, apud Herodotum lib. 1, ubi quod ille dicit *προμανθίλω* & *ἀγγελλίω*, vertit interpres, *primas partes in consulendo oraculo & referendo.*] Quanto adstrictior Valla; eo copiosior; sed plena Italica interpretatio, etiam serie donorum mutata, ut *προεδρίαν* primam ponat: *donarno à Cresò il primo luogo del tempio per sua sedia. Le prime parti della consultatione all' oraculo, perpetua essempione.* Illa autem plerumque solet sequi Vallam, non Herodotea Græca. Unde igitur accepit ista? Ut ex his nugis igitur tandem eripiamur, beneficium est optimi codicis, in quo clare exaratum est ἀτελεῖν. Indulgentia & comitas solennis, qua se invicem vicinæ & amicæ urbes honorabant, aut urbes tribuebant regnis propter accepta beneficia. Sed ad Delphos unice pertinet inscriptio Whelero & Sponio tam feliciter spectata ΤΥΧΑ ΔΕΛΦΟ... ΑΝ ΠΑΤΡΩΝΑ... ΩΝΙΟ ΕΥΔΩΡΩΙ... ΤΑΡΧΟΥ ΒΟΙΩΤΟΙΣ... ΤΑΝΑΓΡΑΣ ΑΤΤΟΙΣ. ΕΓΓΟΝΟΙΣ. ΠΡΟΞΕΝΕΙΑΝ. ΠΡΟΜΑΝΤΕΙΑΝ. ΑΤΕΛΕΙΑΝ. ΑΣΤΕΛΙΑΝ. ΠΡΟΕΔΡΙΑΝ. ΠΡΟΔΙΚΙΑΝ. ΕΠΙΤΙΜΑΝ &c. Simile est inter Marmora Oxoniensia pag. 291. Εἶναι δὲ αὐτὸν προξένον καὶ διεργέτην ἐν ἱερῷ καὶ Δελφῶν καὶ αὐτὸν καὶ ἐγγόνους· εἶναι δὲ αὐτοῖς ἀτελείαν ἐν Δελφῶ, καὶ ἀν καὶ γῆς καὶ οἰκίας ἐγκλησιν καὶ πρὸς οὐδὲν πρὸς τὸ βυλλῶν, καὶ τὸ δῆμον πρώτοις μετὰ τὰ ἱερά καὶ προεδρίαν ἐν τοῖς ἀγῶσι καὶ αὐτῶ καὶ ἐγγόνους καὶ τὰ ἄλλα ὅσα καὶ τοῖς ἄλλοις προξένοις καὶ διεργέταις δέδοται. Similis erat προπομπεία apud alios. Dio Chrysostomus ad Nicomedien-

ses pag. 479. Εἰ μή τι νῦν δοκέτε αὐτὸς ὑπὲρ τῆ προπομπείας καλῶς ἀγωνίζεσθαι, καθάπερ ἐν μυσηρίῳ τινι, παίζοντάς ὑπὲρ ἀλλοτρίων πραγμάτων. Itaque etiam libro 9, 72 Decelensibus in urbe Sparta scribitur concessa ἀτελείη τε καὶ προεδρεία.

20, 38. Βασιλεύειν Μήδων.] MS. βασιλεύειν. Quippe & sequitur πάνσεοξ, & antea jam firmavimus.

21, 2. Ὅσῳ τε καὶ τὸ Οὐλύμπον.] Ut 7, 173. Μετὰ δὲ τὸ Οὐλύμπῳ ἔρεθον ἐν τῷ ὄσῳ. Interim hoc loco mirari certe oportet, quis sibi tantum arrogaverit, ut quum Aldus & Camerarius ediderint ὄσαν, in mediis editionibus usque ad hanc ætatem id sic mutaret, præsertim ubi id fieret contra MSS. sicut & Mediceus codex clare habet ὄσαν. Non enim ad hoc quod volo roborandum sustineo adhibere citationem Stephani Byzantini ex fragmento Seguieriano in v. Δωρεῖν, ubi etiam quidem vocat ὄσαν, sed ille ita citat, ut o-

omnia signa Ionismi ex loco hoc deleret; quod quo jure aut modo fecerit Stephanus, nequaquam adsequor; nisi quod unusquisque in Herodoto voluerit stultitiam suam exercere, ut ex tot exemplis patet. Sed & Dionysius Halicarn. 1, 17 occasione Pelasgorum ita vocat. Utique lectionem, quam reposui, per vocem ὄσαν probat Herodotus 7, 127, ubi quoniam nunc edunt ὄλυμπον, modo οὐλυμπον, debeo indicare prorsus in optimo existare pro posteriore ὄλυμπον, quod obliviscebam monere; sicut 2, 7 Νηὸν δὲ Διὸς δὲ ὀλυμπίῃς, ut in loco citato ex libro 7 omiserim annotare.

21, 9. Ei δὲ χρεῖων ἐστὶ &c.] Locus omni typographiæ tempore, quod nos scimus, habitus & intellectus pessime; cui molestiæ primam opinor occasionem natam ab versione Laur. Vallæ, quæ neque cohæret, neque illud concludit, quod ausus fuit ipse Valla adjicere in principio eandem linguam esse, qua tempore Herodoti uterentur Pelasgi Crestonenses. Sed neque ex Græcis hoc confici vult Herodotus, qui tantum indagat, utrum barbara fuerit lingua nec ne. Magnum igitur aliquid ac temerarium audendum esse judicavit Henr. Stephanus, nonnulla quidem poliens ac mitigans, sed mire transponens, quod tamen sibi placere testantur editores sequentes; imo satagunt, ut id cum laude ostentent ac proclamant in Græco exemplari hunc locum valde fuisse perturbatum. Id verbum sic prolatum est ab Stephano, Jungermannus propagavit, Lipsiæ repetivit Fridericus, in Anglia Thomas Gale, Phil. Cluverius autem in Ital. Antiq. pag. 574 non dubitat hunc locum ex sententia Stephani transpositum citare, & omisiss illis verbis καὶ ὅσα ἄλλα Πελα. ε. π. τ. υ. μετέβαλε, item illo commate quod incipit ab Εἰ τοῖνυν ἴω ἐπ' αὐτὸν &c. non aliter ac si ex libris MSS. sic exstaret in editionibus, palam vitiosi omnes, & vitiosiores quam Valla in eo quod quum οἶκον vertissent per incolere, mox οἰκησάντων intelligant *condiderunt*, quod non sic directo affirmavit Herodotus, & videri etiam potest in Lexico Porti. Cluverius præterea intolerandus, dum citat contra omnes codices καὶ τοῖσι τινὶ Πλακίην. Immo & foedior est hallucinatio Friderici, qui quum ex Stephano adoptasset *Scylacen condiderunt*, adnectit cum parenthesis (*habitantes ad Hellepontum*) quod deferitur ab Stephano penitus, ab Cluverio refertur *Scylacem condiderunt apud Hellepontum*. In Aldi & Camerarii editionibus absunt illa prima αἰ δ, nec indicatur, unde fuerint

addita in editionibus Stephani, sed neglecta in versione ejus. Sed debent addi & sunt in MSS. Argumentatio interim Herodotea rite procedit, sicut in Græcis codicibus digeritur, nec eam auctor vult alia re niti, quam conjectura sumpta ex certis & tunc haud dubie agnitis pro vero reliquiis Pelasgorum, maxime binis, tum quæ super Tyrrhenos erant in Italia, tum quæ in Hellesponto circa Placiam & Scylacen. Sed sic addit hæc bina consideranda, ut constiterit plura fuisse Pelasgorum quoque oppida, quæ interim mutaverint nomen, quod licet contigerit, tamen sermo eorum illos satis prodit etiam ab Pelasgis aliquid illic manere. Itaque ea non debuerunt ab Stephano transponi, quum palam falsum sit alias civitates Pelasgicas, quæ nomen mutarunt, mutatas fuisse in Hellenas aut suam linguam dedidicisse, quod non magis contigit aliis, quam ipsis Athenis. Interim & in illis utrisque & in aliis istis mutato nomine fuit animadversa peculiaris quædam loquela, nec plane Græca: unde colligit fuisse peregrinam, & ut ipse vocat, barbaram & peregrinam Græcis. Athenienses vero, licet Pelasgici generis essent, sicut olim simul vixerunt, deseruisse ait eandem majorum suorum linguam mutatione quæ contigit per discessum Pelasgorum, & mox vicinia Hellenum eos illiciente, ut in horum sermone deprehenderent aliquid venustius ac blandius ac humanius. Κρησῶνα vero & Κρησωνίται defenduntur ab MS. optimo, etsi Dionysius Halic. abierit ab hac appellatione antiqua Herodoti, non ideo ista venia aut Stephano aut Cluverio mutandi in Crotonen aut Cortonam. Adde Hellena Doctissimi Er. Vindingii circa principium.

21, 29. τῇ αὐτῇ χρεῖται.] MS. τῇ αὐτῇ ἀγχεῖται. Quod quidem satis notabile, quia Æm. Portus agnoscit ex Herodoto ἀγχεῖσθαι, ἀλαχελῶσαι & ἀλαχρεῖσθαι, sed ut in verbi primi significatione violentum aliquid ad necem usque agnosceret ac nihil aliud; in secundo vituperat nescio quos post consideratam lectionem loci 7, 54: in tertio mox velis plenis citationum fertur ad probandam utendi significationem, in quarum tamen copia citat ex editione Stephanica 87, 7 τῇ αὐτῇ τρεῖς διαχρεῖσθαι *Eodem modo usum esse*. Sed & numerus ille pravus est, quum 88, 7 incidat in libri secundi caput 127. ubi ista verba existant, & infinitivum istud intempestive citatur, quum pertineat ad dialectum, quam in hoc loco restituo, qua etiam utitur Herodotus

2, 13. *Αὐχμῶ διαχεῖσθαι*, quod vel ignoravit Portus, vel neglexit.

21, 31. *Ἀπὸ σμικρῶ τίως τὴν ἀρχ. ὀσμ.* Quid in his loci sit vocabulo *τίως*, nullus opinor me docebit, nec ipse percipio. Immo nec quisquam in vertendo rationem habuit. Scribit Æmil. Portus [*τίως* Ionice, Poët. & com. Aliquandiu. Ad aliquod tempus 14, 4] Is est hic ipse locus. In qua igitur versione id exstat, utrum Vallæ, an Stephani, cujus versionem elegit Fridericus? Certe in neutra, quoniam nullum ea vox ibi locum habere potest, licet viri docti manum Herodoti Græcam ita passi fuerint conspurcari, ut illic exstaret. Unde illis merito exprobratur lectio sine intellectu, multo magis depulsio infanda ab notitia dulcedinis Herodoteæ. Hæc enim ut scirem atque exsecrarer, foedissimam nescio cujus impostoris manum hic grassatam esse, indicavit mihi MS. unde pretiosissima & ad quam nullius acies unquam perventura esset, restitutione corrigo *ὑπὸ σμικρῶ τέῳ τῶν* &c. Cujus expositio etiam in margine est *τινός*. Hujus voculæ frequentiam in auctore nostro notavit Portus, ubi quisque potest inspicere; sed præter ista scio exstare lib. 2. 48. *Ἐν ποδῶ τέῳ ἱλασσον ἰὸν ἔσθ' αἶψα σώματι*. 67 *Λύκας ἔ ποδῶ τέῳ ἰὸν ἔσθ' ἀλωπέκων μέζονας*. Et c. 124. *Ἐργον ἰὸν ἔ ποδῶ τέῳ ἱλασσον*. 4, 47. *Ποδῶμοι ἔ ποδῶ τέῳ ἀρδμόν ἱλάσσονες*. Et cap. 86. *Οὐ ποδῶ τέῳ ἱλάσσον ἱαυτῶ*. Igitur eadem membrana sanat Herodotum lib. 3. cap. 65. *Ἐτε ἔ σβένει τέῳ κατεργασάμενοι*, ubi subripiunt Herodoto literam *ε*, edentes *σβένει τῶ*.

21, 35. *Ὡς δὴ ὧν ἰμοίτε δοκέει*. Intellexit Valla, *quia causa mihi videtur fuisse* &c. Quæ causa quum non satis pateret Stephano, maluit iste interpretari, *& sic quomodo mihi videtur*. Idque probatum Lipsiæ. Sed utrumvis æque opportunum. Nam certe quod Hellenica gens multum increverit, causa non potest esse infirmitatis Pelasgorum: nam & hi potuerant increvisse accessione aliarum gentium. Sed neque dici potest, quemadmodum Hellenica gens multum increvit, sic videri posse Pelasgicam, cum barbara esset, non magnopere crevisse. Hoc enim nihil est nisi insipida quædam ex nescio qua similitudine collectio: & barbara quoque gens potuit magnopere crevisse. Omnino hinc aliquid peculiare notat, quod non pendet ex præcedentibus, aut inde causam petit. Certissima correctio est, quam profero ex MS. *Πρὸς δὴ ὧν ἰμοίτε δοκέει* &c. hoc est, *præterea quomodo mihi videtur*. Sunt enim duæ Herodo-

ti opiniones de duabus gentibus, diversæ per se, non quod altera alterius sit causa. Notat enim particula ista adverbii in modum usurpata talem transitum & apud alios & apud Herodotum. Cap. 71. *Πρὸς ὃ σὺ αἶνω διαχεῖων*. Prout in capite xvi Supplementorum integravi Dionem Cassium; ut huic particulæ suavitas constaret.

21, 45. *Χείλων ὃ*. MS. liber, cui magis erat obediendum, quam omnibus editionibus, habet recte *Χίλων*, perinde ut 7, 235. In multis præplacuit etiam *ι*, ubi requirebatur *ε*, notante Salmas. ad Stat. Regill. p. 64. Deinde quum vulgo legant *συνεβῆλθεν ἱπποκράτει* non male, quoniam ita 7, 235. *Εἰ μὴ δὴ συνεβλήσεαι μοι προθύμως*: attamen MS. *συνεβῆλες*, quod refert Ionismi lenitatem.

22, 6. *τῶ Ἀλκμαίων*. MS. constanter & hoc loco legit *Ἀλκμείων* & cap. 61. *Ἀλκμεωνίδων*, & cap. 64. *Ἀλκμεονίδων*. Certe hinc est, ut & qui in isto nomine diaphthongum in scribendo servarunt, eam corrigere voluerint, ut notatum eidem Salmasio ad Simmiam Ovum pag. 187. Et deinde *ἔδωκε οἱ*, non *ἔδωκέν οἱ*.

22, 9. *τῶν Ὑπερακρίων πρὸς αὐτ.* Vertebat Valla *montanos*. Nec forsitan valde errat, si modum regionis spectes. Nam quum hos Hyperacrios intelligant viri docti eisdem Diacriis, prout alii scriptores vocant; pars regionis quam olim habuere describitur etiamnum ab insigni Whelero pag. 387 ita *entre les montagnes Parnes & Brauron, c'est à dire depuis le mont Pentelicus, la plaine de Marathon & les montagnes Bryllesus, Lycabettus, & Parnes jusqu'à Oropus, ce qui s'appelloit autrefois Diacria*. Sed quum mentio horum incidat in historiam Pisistrati, nobilissimam illam, & sæpius ab eruditis ingeniis tractandam, ubi jam factiosi non erant extra urbem, sed intra eam, omnino rectius vertisset *Hyperacrios*, quomodo ex Herodoto jam citavit Meursius in Pisistrato cap. 3, & certe pro Diacriis poni evicit. Unde patet valde sero Grentemesnilium venisse ad quærendum, qui sint illi Hyperacrii, & perperam Vallam interpretatum esse, ita ut dixi, quum sint habitantes *ὑπὲρ τῶν ἀκρῶν*. Port. Sane Valla securius vertisset Hyperacrios, ut libro 4, 36 *Ἵπερβολίης* vertit *Hyperbolios*. *Ἵπερακρίης* vocat quoque Dionys. Halic. 1, 11. *Ἀρχαῖκόν γ' ὃ φιλοχωρεῖν τοῖς ἔρεσι, ὡς Ἵπερακρίοι καὶ Παρσάλιοι ἐν Ἀθήναις*.

22, 25. *Ἐπὶ τε τοῖσι κατεστῶσι ἔμμεν, τὴν πόλιν κοσμεῖν*. Quoniam salva in his est syntaxis, nemo potuit subodorari vitium.

At sane sic loqueretur forsitan alius, neque inconvenienter; si tamen recte ita possit intelligi. Nimis enim se extendit & vergit ad descriptionem boni ac quieti civis loquutio illa *ἡ μὲν δὴ τοῖσι καί εἰσεῶσι*, quam ut de Pisistrato tyrannidis auctore & factiosissimo capi mereatur. Nec vero Herodotus potuit esse, qui istam adeo laudabilem loquelam sic inquinaret: quippe quem non ita scripsisse testatur MS. qui habet *ἐνεμε*. Hanc Herodoti manum esse opinor doctiorem, quam ut minus intente editores genium hujus scriptoris advertentes observarent. Scribe igitur ommissa distinctione *ἐπὶ τε τοῖσι καί εἰσεῶσι ἐνεμε τῶν πόλιν κοσμεῖν καὶ εὖ*. Est quidem verborum & νέμειν & κοσμεῖν eadem ferme hoc loco significatio, quæ nimirum ad rectores urbium & regionum pertinet, qui passim & νέμειν dicuntur eas & κοσμεῖν. Sed ea præcipua veræ lectionis fides, quippe solet auctor sic congrua & prorsus eadem jungeret 1, 82. *Συνέβησαν ἐς λόγους συνελθόντες*. Sic abundat lib. 7 cap. 8. *Πρῶτα μὲν ἐς Σάρδεις ἐλθόντες ἅμα Ἀριστογόρῃ τῷ Μιλησίῳ, δὲ λῶ ἢ ἡμετέρῳ, ἀπικόμενοι ἐνέπρησαν τὰ ἄλσεα*. Sed nostrum νέμειν. 3, 39 *καὶ τὰ μὲν πρῶτα τετραχὺ δασαμένῳ τῶν πόλιν τοῖσι ἀδελφοῖσι ἐνέμε*. 5, 29. *Ἀπέδεξαν τέτρες μὲν τῶν πόλιν νέμειν, τῷ εὖρον τὰς ἀγρὰς εὖ ἐξεργασμένους*. Adde Portum. Junxit fere has voces in Ovo Simmias *ἰχθύων κόσμον νέμοντι ῥυθμῶ*, de quo Salmasius pag. 171.

22, 39. *Ἀπεκρίθη ἐκ παλαιτέρῃ τοῦ βάρβαρον ἔθνος ἢ Ἑλληνικῆς*.] Mene igitur oportuit primum esse, qui inculcatum Herodoto per typos impresso ab viris doctis loquendi genus tam molliter procedens, tam syntaxi conveniens rursus expellam, & lectionem scriptam ab Henr. Stephano productam quidem, sed in oras relegatam, & qua turbatur sensus, ausus fuerim repetere auctoritate inductus codicis Medicei? Atqui unusquisque videt illa sequentia *ἔδν ἐ δεξιώτερον* &c. referri ad Græcum genus, non ad τὸ βάρβαρον ἔθνος, quo necessarie id revocat constructio, utrisque nominativum injungens. Verum scias oportet miram esse incuriam Herodoti circa præcedentia & sequentia, sed illam eruditam & non culpandam nec vitiosam, quam exempla patefacient melius. Sic 4, 50. *Ἀντιτιθέμενα ἢ ταῦτα ἀντιστήκωσι γίνεσθαι*, ubi alius dixisset *ἀντιτιθέμενων ἢ τέτων*. 8, 83 *Ἡὼς τε διέφανε, καὶ οἱ σύλλογον τῷ Ὀπθαλίῳ ποιησάμενοι*. *Προηγόρευε εὖ ἔχοντα μὲν ἐκ πάντων Θεμισοκλῆς*. 9, 57. *καὶ ὅμιν μὲν ἔσσι Περσέων ἀπείροισι πολλὰ ἐκ γὰρ ἐμεῦ ἐγένετο συγγνώμη*

ἱπαινεύων τέτρες. Ubi omnino dici debuit *ἱπαινεύσι*. ut pluribus jam notavit Æmil. Portus in Lexico in voce *Συνηδία*. 8, 87 *καὶ ἡ σὺν ἔχουσα διαφυγέειν . . . ἔδοξε οἱ τόδε ποιῆσαι*. Quibus si addatur id quod collegi in Arriani libro 1. cap. 30, jam certe non est, quod quis hæsitet in his *ἢ Ἑλληνικῶν, ἐδν ἐ δεξιώτερον ἐ δυνάμεις ἡλιθίᾳ ἀπηλλαγμένον μάλλον*. Quin etiam præcipue in his lascivit Ælianus, dum vult scribere non aliter ac si narraret, quando sæpe accidit ut priorum obliviscamur, & ita subnectamus aliena ab syntaxi. Omnino unicum & invictum est, quo se probat Herodotus, in hujus libri capite 84. *κατηλόγησε τέτρες, ὡς ἐδν ἁμαχόν τε ἐ δούτομον*, quum posset *ἐδν τῷ ἁμαχῷ τε ἐ δούτομον*.

22, 45. *Ἀπὸ πηχέων τεσσάρων*.] MS. *δούτο τεσσάρων πηχέων*. Certe & in altero loco, quem notavit Portus 7, 117, ubi est eadem sententia, & pariles voces, quoque ordinat *δούτο πέντε πηχέων*.

23, 9. *Πυθόμενοι*.] Neque enim vel necessum erat persuasos esse, ut interpretantur hunc locum, etiam citante Meursio in Pisistrato suo; neque etiam probabile sic temere credidisse, ut volunt, qui edunt *πειθόμενοι*, contra fidem codicis optimi; quum ratio doceat Pisistratum habuisse multos in civibus conscios, ad quos relaturi erant, qui audiissent quid ab præconibus clamaretur, ut rogarent, an ea res ita se haberet. Id exprimere vult Herodotus.

23, 14. *Γαμέτ τῶν θυγατέρων αὐτῆς*.] Quod mirum est, habet MS. *γαμέτ ἢ Μεγακλῆς τῶν θυγατέρων*. Id mutarunt, qui repetitionem nominis averfabantur tantopere Herodoto amatam; ut quisque potest annotare. Mox iterum habet ille optimus liber plane *Ἀλκμεονιδέων*, quod indicare prætermisi, & tamen scire debuit lector.

23, 18. *κατὰ τὸ νόμον*.] Plutarchus plerumque ipsa verba Herodoti contrectans in libello, quem de ejus malignitate scripsit, inducit puellam matri loquentem, *ὦ μίγνυταί μοι κατὰ νόμον Περσέων*. Ecce fidem invictam MS. Medicei, dum exhibet, *κατὰ νόμον*. Hoc Herodoteum 6, 52. *Βυλεύσαι κατὰ νόμον βασιλῆα ποιήσασθαι*. 1, 35. *κατὰ νόμον τὰς Ὀπθαλίους*. Sic & 8, 111. *κατὰ λόγον & κατὰ καιρὸν*. ut & postremum hoc 1, 30.

23, 29. *Προειδέατο καὶ ἡ*.] Difficile judicium est, utrum Herodotus intellexerit, quæ ipsis nonnihil benevola erant, quem sensum Valla illi præbet, an *ex verbis antea sibi nuncque cognitis*, quod adfingit illi Stephanus, & Lipsiæ admisit Fridericus, &

in hac urbe Meursius Pisistratum colligens cap. 5. quum tamen iste prætextus valere in tantum nequeat. Elegantissime prorsus MS. προηδέατο, ab eodem verbo; unde est ἀδοιμι 9, 78, idque in versione respexi. Nec ad alium fontem videtur ire nos debere in spectando verbo συνεδέατο in 9, 57, de quo multa fatagit Æmil. Portus, ut referat ad συνείδειν vel συνείδεσθαι. Atqui inde habemus plane in Herodoto 5, 24. Συνείδως. In iis quæ sequuntur elegi ex optimo MS. ἔτοι μὲν & πορεύεσθαι.

24, 7. Ἀμφίλυτον ὁ Ἀκαρνάν.] Non habuit in animo Herodotus, ut discederet ab sententia communi, utque Acarnaniæ ad mare Ionium donaret, quem alii scribunt fuisse Atheniensem, ut plane vocat Clemens in 1 Stromateo, haud dubie ex Platone, qui eum dicit ἡμεδαπὸν, quos bene junxit Cl. Meursius in cap. v libelli de Pisistrato. Itaque quod hic legitur Ἀκαρνάν posset accipi ex genio Ionismi, cui indulgens passim auctor dicere solet δέκεσθαι pro δέχεσθαι, ut aliquoties etiam notabitur, & infinita similia. Quod quidquid sit, certe terminatio hæc discitur ex hoc loco usurpata etiam fuisse antiquis in Attica, præsertim si accedat auctoritas Senecæ Hippolytum sic inducentis loquentem in principio ejus tragædiæ: *Frigora mollis Durnus Acharnan*, ut est in omnibus MSSis libris; ut id non debeat tentari aliqua mutatione.

24, 14. Συμβαλὼν τὸ χρησέμεον.] Ita tum aliis quoque refert membrana Medicea, nec video causam, cur voluerit mutari hanc lectionem Th. Gale in Συμβαλὼν; prout se legere dicit, quum quod prætexit, nihil præferat firmum. Ponantur enim hæc duo verba sæpe pro se invicem in codicibus scriptis, & dixerit Herodotus συμβάλλειν ἐνύπνια; id utrumque nullam adfert machinam justam ad vexandum hunc locum; ne dicam Herodotum non dicere συμβάλλειν ἐνύπνια, sed συμβάλλεσθαι. Sed miserrime vir egregius decipitur in citationibus quas posuit has (p. 27. l. 34. p. 39. l. 13. 15.) quæ incidunt in hujus libri caput 68, ubi legitur συνεβάλλετο & συμβαλέμεσθαι, & cap. 91, ubi legitur συλλαβὼν τὸ ῥήεν, & ἔδὲ τὸτο συνέλαβε, ut palam pateat ex illa varietate deceptum prorsus fuisse. Sed ne quid videamur in hoc loco hære, scio illum locum esse ex cap. 91, ubi idem Th. Gale notare aliquid voluit, nisi eum typi delusissent. Sic enim illic editur. Τὸτο συνέλαβε.] Ad pag. 24, l. 39 dixi συνέλαβε hic re-

stitui oportere. Id hoc in loco habet codex Arch.] Voluit enim vir doctus illic exhiberi συνέλαβε, quod fateor etiam legi in codice Florentino; ut suo loco testabor & pro vero admittam, etsi forsan non ea sententia, quam putat Gale, qui omnino videtur nullum usum habuisse Lexici Æmil. Porti, quod certe in lectione Herodoti tuetur aliquem locum & usum, ubi multa exempla verbi συλλαμβάνεσθαι hoc sensu; sed nullum activi συμβάλλειν. Sed in verbo συλλαμβάνειν habes ex 3, 64 συλλαβὼν ἢ τὸ θεοπροπίον, quo certissime confirmatur vetus lectio. Accedit, quod hujus responsi claritas tanta est, ut ultro pateat sensus, nec aliqua ξυμβολῆς jactatio requiratur. *Accepto responso* dicit Servius ad 2. Æncid. & mille alii.

24, 26. Καὶ ἀπείναι ἕκασον ὅτι τὰ ἑωυτῶν.] Perquam scitu necessarium est, etiam hunc quartum in optima membrana efferri in casu primo ἕκασον. Nec dubitavi quoque illi manum dare tum ob notata jam ad 17, 47, tum quod hic infinitivus consideratur habere efficaciam imperativi, & verba illa θαρσύνειν κελδύνειν, καὶ ἀπείναι ἕκασον in constructione Herodotea existimantur parum habere efficaciam, ac si dixisset θαρσύνειτε, κελδύνειτε, καὶ ἀπείναι ἕκασον; ut cap. 60. λέγοντες τοιαῦτα, εἰ Ἀθηναῖοι, δέκεσθε. Nec enim necesse est huc citare, quæ collegi ad Arriani Ἀνάβασις. Nec dissimilia sunt 6, 97. Νῦν ὦν εἰ ἀπείναι ὅτι τὰ ὑμέτερον αὐτῶν, καὶ τίω νῦν νέμεσθε.

24, 36. καθήρας.] Cl. Meursius ex hoc ipso Herodoti loco & verbo dicit Pisistratum lustravisse Delum. Dubito an recte. Sacra forsan quædam addita fuisse videtur verisimile. Sed Herodotus utique non dicit, & ex sepulcris transferre cadavera non est lustrare. Itaque hoc sensu καθαρὸς τόπος etiam dicitur in inscriptione Thyatirena apud Whelerum & Sponium Σορὸν ἔθετο ὅτι τόπος καθαρὸς ὄντος πρὸς τὴν πόλιν πρὸς τὴν Σάμῳ θείω ἐν τῷ Χαλδαίῳ φιλοβόλῳ, ut simpliciter intelligi debet inscriptio tam excelsæ ab aliis spectata. Sambas enim nomen est ejus, & non procul inde situs erat. Porro mirare in pinguiissimis illis Observationibus ad Callimachi Delum tum in v. 1, pag. 320; tum v. 277, pag. 485 Herodotum, qui primus in hac parte est, omnino supprimi.

24, 42. τῆς οἰκῆς.] MS. τὴν οἰκῆς, ut scripturam cap. 71, alibi ἀνδρῶν.

25, 8. Ἡκεῖ ὡς Λυκίεργε.] Sic & in fine horum versuum appellatur. Sed optimus MS.

MS. utrobique habet *Λυκίεργε*, quod ego accipiendum puto. Nam si vulgata lectio vere declararet pronunciationem nominis resoluti in quatuor syllabas, quod contra-cte trisyllabicum *Λυκίεργ* editur; profecto ab aliis populis posset nominari *Λυκίεργ*, non item apud Lacedæmonios, qui soliti non fuere vocales *oe* contrahere in *eu*, sed ita retinere, ut patet manifeste ex hoc ipso lib. cap. 67 *τῶν ἀγαθεργῶν καλεομένων Σπαρτιέων*. Procul dubio enim illic innuit Herodotus sic ipsos Spartæ nominatos fuisse, non *ἀγαθεργῶν*, quomodo potuisset enunciare; & præterea ab oraculo eum appellari nunc, prout Laconico more solebat extendi diphthongus *ou*. Sane diffiteri non possum contractionem in Græca seu verbi conjugatione, seu nominis declinatione vocalium *eo* in *u*, ut omnibus Græcis familiarem, sic quoque Laconibus fuisse usurpatam; sed ita quoque actum in positione contraria earundem vocalium id videtur negare hic codex in tam splendido nomine. Unde non tam conjectura, quam conclusio evidens sequitur, nempe etiam *Λυκίεργ* dictum fuisse hunc legistatorem, non *Λυκίεργ*, ut fecerunt & omnibus fere historicis hanc appellationem breviorē aut tribuerunt, aut usurpare permiserunt, nempe ut in decreto Laconico contra Timotheum Musicum *μῶων* dicunt Lacones, ubi Græci alii *μῶσαν*. Hujus correptionis exemplum quoque est apud Grammaticos, *ὑποεργὸς ὑπεργός*, quod est in Favorino. Ubi Stephanus rogat, an pro *ὑπέεργ*?

25, 23. *τὸς ἐφόρως ἐ γέροντας ἐσησε Λυκίεργ*.] Locus conspicuus & ideo notatus ab viris doctis, qui de Ephoris egerunt, præfertim etiam erudito illo Cragio cap. 4. libri 2. de rep. Laced. satis ample demonstrante dissensum, qui de hac re est inter Herodotum, à quo stat & Xenophon, ac Aristotelem & Plutarchum aliosque, qui ad Theopompum hos deferunt, prout in pluribus fieri contingit. Ne dicam de Scaligeri Animadversionibus ad Eusebium proponentis Chilonem ex Laërtio ut primum Ephorum. Sed quod idem aut sponte animadvertens, aut ex Cragio repetens Jo. Marshamus in Chronico Canone pag. 509, ludit, opinor, & in lusu sperat lectoribus imponere, id parum laudabile est; & ante omnia non debuit eo prolabi, ut publicaret sibi suspensionem esse vocem *ἐφόρως* in textum irrepsisse, prout jam ante sustinuit credere Grentemesnilius, sed fide temeraria. Si id jam ita sit, an Herodoto relinquet *τὸς ἐ γέροντας ἐσησε*? Quæ in con-

nectenda serie lenitas Herodotea? Nimis præcox fuit in hac parte. Neque enim fides ulla fieri potest hic aliquid irrepsisse in contextum, quem tot fida monumenta purum servaverunt. Cæterum quum circa hos versus repleta esset pagina in exemplari Mediceo, in ima ora erat adscriptum manu sane etiam vetustissima hoc ipsum: *Χρησμός ἐν τοῖς Θησείας βίαις ἀναφερόμεν*.

Ὁλβι. ἔτ. ἀντ. ἐς νῦν κατὰ λαίνοις ἐδόν Φοῖβος ἀπόλων. Χρησέμεον εἰσαναβαίνει.

Ἡλυθεν δὲ νομίμω διζήμεν. αὐτὰρ ἐγώ σοι Δάσω, ἵδ' οὐκ ἄλλῃ ὀππλοθονίων πόλιν ἔξω.

25, 29. *Οὐκέτι ἀπέχερη*] MS. *ἀπέχερ*.

25, 46. *Ὅσοι αὐτέων.*] MS. *αὐτέων*. Et vere, ut c. 64 *Οἱ δ' αὐτέων*.

26, 3. *Ἀλαίης.*] MS. *Ἀλέης*. Utique sic vocavit quoque lib. 9 cap. 69. Et est eadem ratio *τῶν Ἀλκμεωνιδέων*, de quibus ante fuit dictum. Et mox idem codex non *ἰσσανίλο*, sed *ἰσάνίλο*, ut 3, 106. *Οὔτοι δ' ἰσάν*.

26, 16. *Ἐπεμπον αὐτὶς ἐς θεόν.*] MS. *ἔπεμπον αὐτὶς τῶν ἐς θεόν*. Nec placet eam scripturam negligere, quum proba sit intellecto vocabulo *ἐδόν*. Habet nempe & Herodotus suas ellipses, quæ ab librariis utique omnibus intellectæ non sunt. Sic ipse Æmil. Portus *τῶ πρώτῳ* dici agnoscit Ion. & Att. κατ' ἐλκείφιν ἔδόν. *primum, initio, principio*, vel primo quoque tempore, confestim, ut 1, 153. *τὸς ἰώτας ἐν ἐδόνι λόγῳ ποιησάμεν* τῶ πρώτῳ εἶναι. ubi Camerarius vertebat *ut hac prima quidem cura esset*. Sed acrior est Portus ad se defendendum in voce *λόγῳ*, ubi simul refutat Vallam interpretantem *etiamsi primum adorandi fuissent*, & Stephani suspensionem de mendoso isto loco.

3, 134 *Ἐπὶ Σκύθας μὲν τῶ πρώτῳ εἶναι ἑσόν*. Ita doctissimus Mercerus ad Aristænetum 1, 15 notat: *τῶ πρώτῳ* accipio ut solet *τῶ ταχίστῳ*, *ὀππλομαχίῳ*. Accipere ita potest, ut tamen non male etiam spectaverit Portus. Sed ad nostram in hoc Herodoti loco brevitem & præcisam articuli positionem non debemus oblivisci, quo unico optimè defenditur, illud vetus, *τῶ κατὰ σάνιν ἔλα*. Opinor hoc inexpectatum *ἔρμαιον* restitutionis Herodoteæ tanti est, ut minuta illa, quæ & antea & postea annoto me ex eodem codice mutavisse, facile pro verissimis trahat ac persuadeat. etiam in *κατέων* & *ἐρίων* expellendis. Deinde *ἐγινοντο* pro *ἐγινάτο*, ne simus nimium curiosi. Sed & mox MS. habet non *ἐπερησομένους*, sed *ἐπερησομένους*: quomodo vox hæc ipsa occurrit 6, 35 & 7, 148.

26, 22. *Καὶ τῶν ἀντίτυπ*.] Quum Val-

Valla interpretatus fuisset *Forma hostis forma*, omissa copulativa (imprudenter omnino; neque enim in his aliquid quod hostem oleat, nec ἀντί semper hostem exprimit) Stephanus censuit verti *Hic typus antitypus*, nec quidquam postea illi cum hoc loco fuit, ita ut noluerit in Thesouro eundem vel citare, nedum accurate inspicere; nisi quod ut promittit, deinde exposuit typum vocari malleum ictum incudi impingentem, quem quum vicissim repellat incus, antitypus vocatur quasi vicissim feriens. Atqui nec interpretatio hæc est, nec explicatio. Quomodo enim typus & antitypus illa expriment, quum sint inde re motissimæ voces? Et quando malleus impingit ictum incudi talem? Versionem vero Stephani probat Fridericus, donec nuper in Suidæ mutilata ultra modum & fas editione iste in Anglia tenebrosus, in Gallia lucidus Kosterus reddidit: *Ἰκτὺς ἐστὶν ἐναντίος*, quo nihil immitius potest aut durius superaddi. Quod quum colligat ex ratiocinatione Stephani, nempe ex vitiosa vitiosum; aut retinet aut non in v. *Διάμετρος*, ubi ex Eunapio hæc citantur, *ὧς καὶ τινὰς Διαμέτρους κεραίας κεχῶσθαι τῷ γλῶττι τῆς ἀντιτύποις συμβολαῖς ἢ ἀκίδων. Ἰα καὶ ἡ λέξις ἀντιτύπος ἀπὸ τοῦ διαμέτρου, ἀντιτύπος ἐστὶν ἐναντίος*. Istic oblivio aut negligentia aut NESCIO QUO PACTO eripuit illi integram vocem *κεραίας*. At in voce *Ἡχῶ*, ubi propria sedes est ἢ ἀντιτύπος, in hac voce nil nisi durum agnoscit. Epigramma tractatur ab Salmasio in Exercit. p. 636. *Ἀργύρεος πόλιν ἔτρε, ὅπῃ φαέθοντα σελήνην*. *Δερεται, ἀντίτυπον πιμπλαμένη φαέων*. Videntur decipi boni viri ista explicatione auctoris nostri de mentione incudis & mallei, quam arripuit quoque Suidas. Horum mentio eos trahit ad violentiam & ictum & feriendum. Atqui illa duo adsunt quidem: sed in iis non existit typus aut antitypus: tum malleus non tundit incudem, sed ferrum ignitum, quod ex ictu mallei superne τύπον, & ab altero latere ab forma incudis accipit ἀντίτυπον formam, scilicet obversam alteri typo. Hinc apud Minucium Felicem cap. 23 *tunditur malleis, incudibus figuratur*. Suavissime apud Macrobius lib. 2 Somn. Scipionis cap. 1 Pythagoras casu præterit *in publico fabros ignitum ferrum ictibus mollientes*, ut illic omnino adsit τύπος ἀντίτυπος, quum tamen nulla mentio ibi sit incudis, quam memorat Jamblichus 1 Vit. Pythag. c. 26 *ἐπὶ τῇ σιδερον ἐπὶ ἄκμονι γαλόνων*, sed ubi

ἄκμων nullam edit percussione. Forma Vallæ omnino recipienda est, ut quæ congruit Græco vocabulo, & interpretandum; *Et forma cum adversa forma*, sed id in Latino minus est, quod Græca vox τύπος veniat ab τύπω, & hinc habeat aliquid inclusum operationis fabrilis, quo destituitur Latina.

26, 38. *Ἐλθὼν ἐς χαλκήϊον*.] Forfan non simpliciter, ut derideretur aut repelli posset, sed ex Græcæ comitatis more, calefaciendi causa, & instar λέξης, prout ad hanc rem talia loca illic petita fuisse constat. Mox MS. Mediceus non habet ποιεῖν, sed ποιεῖν.

27, 2. *Ὁ μὲν δὲ ἔλεγε*.] MS. plenior, *Ὁ μὲν δὲ οἱ ἔλεγε*.

27, 4. *Συμβαλλόμενος* & 10. *Συμβαλλόμενος*.] Accurata distinctio codicis MSti inter duo participia, quorum prius est præsentis aut imperfecti temporis, unde in eo est geminum λλ, secundum est aoristi secundi & de præterito agit. Sic igitur & in interpretatione distinxi, quod vulgo non fit.

27, 17. *Καὶ τὰ ὄρεα συνέζας*.] Quod contigit Erxidide Athenis Archonte, Olympiade octava & quinquagesima, ut ex diversis colligitur ab Meursio lib. 1. de Archontibus cap. 11. Quæ notio facit rem probabilem. Sed & post id tempus servata, ut denique doceat Servius Dianam illam Tauricam ad Laconas translata fuisse, Orestis vero ossa ab Aricia Romam, & condita ante templum Saturni, juxta Concordiæ templum ad 2 Æneid. 116. Hæc potuit, certe debuit quoque scire Gellius, quum scriberet caput decimum libri 111. Historia vero hæc similis est alteri de Phalanthi cineribus in foro Tarentino sparsis apud Justinum lib. 3. cap. 4.

27, 43. *Τύτων τε ὦν εἵνεκα*.] MS. *τύτων τε ὦν εἵνεκα*. Et sic semper. Sed quod me præteriit, sicut supra, nunc quoque MS. habet *μεγέθει*, non *μεγάθει*.

28, 6. *Ἀπελοίατο αὐτόν*.] Sic enim ex Stephani marginibus recepi, quod ille viderat in codicibus antiquis, ad quos accedit optimus Mediceus, non *ἀπεληύσατο*, ut edidit Aldus & mox Camerarius, quo non solet uti Herodotus, sed simplici *ληίζεσθαι*, quod unicuique patere potest insipienti collectanea Porti in Lexico, eoque etiam utitur in lib. 3. cap. 47, ubi repetitur hæc historia.

28, 15. *Οὕτως ἔχει*.] Offero lectori, quod est in probatissimo codice; non *ὕτως ἔχει*, ut vulgo, & alibi maluit. Itaque quamvis

perceperim, quid interdum placeat Herodoto, nunc tamen opiner sic voluisse. Nam & cap. 76. οὕτως ἡγωνίσαντο. Cap. 176. ἔα-
θον ἔτις ἔχῃ ὁ Ἀρπαγό.

28, 28. Οὐ σὺκα, σὺν ἄλλο ἀγαθὸν ἔδεν.] Nempe σὺκα & σάφουλα sunt optima teste Lucian. lib. 2 veræ hist. Itaque hic erit locus, quem notavit Julianus in Epistola ad Sarapionem num. 24. cui mittit ἰαχάδας ἰκαλόν, ubi scribit Ἡροδότῳ ἄρα τῷ συγγρα-
φεῖ πρὸς ἐπίδειξιν ἱερμίας ἀληθὲς ἀρτίσαι, εἰπόν-
τι, παρ' οἷς ἔτε σὺκά ἐστιν, ἔτε ἄλλο ἀγαθὸν ἔδεν. Ubi hæreo, an non pro Imperatoria potestate ultra conetur trahere verba ista, quam Herodotus voluit, quum Persæ non sint ἱερμοί, nisi quod postrema verba id tradant, non priora.

28, 30. τοῖσι γε μήϊσι μηδέν.] Et hoc novit Stephanus existare in MSS. & ut quilibet id sciret, in margine posuit, quod pro Herodoteo habendum testatur Medicus liber.

28, 40. Ο' ῥ' ἔρθῃ.] MS. optimus ἔρθῃ, accurate, sed simpliciter circa spiritum, de quo quantopere vexetur Herodotus, vide apud Portum in Lexico.

28, 41. Ο' Ἀλυσ ποταμὸς &c.] Exemplo hic locus est, quam incondite scripserit illa sua pingua ad Callimachum Puteolanus vector, dum pag. 154 audet referre [Halys autem fluvius, qui Lydiam terminat, ut de eo Curtius l. iv. c. v. & pridem ante Herodotus lib. 1. cap. xxxii] Tanquam nihil nisi vitio fœdum posset scribere, & numerus falsus est, & in Herodoto sodes ubi mentio istius Lydiae? Halys Lydiam ne quidem tangit, immo per quas gentes ille fluat, diserte recenset Herodotus, nec in his ullus Lydiae locus. At alia res est, si fluvius dicatur imperium regionis alicujus terminare, ut nunc Lydicum & Medicum. Ita profecto jam docebit quoque Spanhemius Halyn fluvium terminare Mediam. Quid potest scribi magis ridiculum & erubescendum?

28, 48. Ποταμὸς ὑποτέμνῃ.] MS. ὑποτέμνῃ. Et ut hæc mutatio admittatur, tempus est. Sic libri hujus cap. 82 exstat non tantum ὑποτέμνομένη, sed etiam quum istic paulo ante edant ἀποτεμόμενοι, præclare monet MS. codex restitui debere ἀποτεμόμενοι ἔχον. Sic cap. 186 ἐπ' αἰνέσει λίθου. 2, 33 τὰ μιν, & cap. 92 ἀποτέμνοντες. 4, 70 τὰ ὅρτια ταμνομένον.

29, 2. Πέντε ἡμέραι ἀνασιμῶνται.] Hoc ipsum rursus adfirmat lib. 2 cap. 34. Quod testimonium conveniebat cum Scylacis pari numero dierum, unde illic ab If. Vossio

citatur, qui de isto numero sollicitus fuit, adeo ut Herodoto, cui adlueverat, propria manu quondam adscribere non dubitaverit in nostro hoc loco [f. πέντε & δέκα.] Quod non ita debuit prostitui, ut venderetur. Cæterum video Patri meo in mentem aliquando venisse, ut legeret, satis probabiliter: Οὕτω ὁ Ἄλυσ ποταμὸς ὑποτέμνῃ ἔχον πάντῃ τῇ Ἀσίῃς τὰ κάτω ἐκ θαλάσσης τῇ ἀντίον Κύπρου ἐς τὴν Εὐξείνου Πόντον (ἐστὶ ἡ αὐχλὴ ἔσθ' ἡ χώρας ταύτης ἀπ' αἰῶνος) μήκῃ οὐδ' ἐξίστην ἀνδρὶ πέντε ἡμέρας ἀνασιμῶντα.

29, 7. Τίσι μὲν ἰδέων.] MS. θέλων. Sic & ante edidi ex eo εἵνεκα & μοίῃ, quæ utraque sic exhibet, non εἵνεκα, non μοίῃ. quod ipsum recurrit cap. 75.

29, 11. Νομάδων ἰλη.] MS. ἔλη. Et infra εἰλαδὸν idem MS. Et post ἐκμαθῆν, non ἐκμαθῆν.

29, 17. Παῖδα σοφὶ παρέδωκε.] Ex his Græcis Latina finxi, quum nihil abiret hinc lectio antiqui libri, & fieri potuerit, ut in filio primum Scythas expertus, deinde permiserit aliorum quoque filios ob eandem causas illuc ire, aut simul intelligantur comitati fuisse ab initio regum filium. Alioquin satis probe legit Valla παῖδας, quod & Stephanus videtur probavisse. Fridericus sane sustinuit ad istam formam contextum instituere. Nec mirum, quum non aliter in hoc loco agat Dion. Petavius in citando libro 10. cap. 2, adeo ut pueros ipsis Scythica lingua & sagittandi disciplina instituendos traderet. Thomas etiam Gale testatur recte interpretem sic egisse, ut legeret παῖδας. Cernis omnes miro impetu actos, qui tamen cæcus totus est. Sed videtur succrevisse ex imitatione lib. 2 cap. 154.

29, 25. Ἀνάξια σφίον ἐωυτέων.] MS. σφίον αὐτῶν. Sic enim exhiberi oportuit, quippe quod legitur in veteri libro, similiter ac cap. 97, ἡσάμεν ἡμῶν αὐτῶν βασιλεία. Adde finem capituli 143. Etiam mox in illis ταῦτα ἐ δὴ ἰγλὸν vocem tertiam non agnoscit idem codex. Et statim ἐβλάσαν pro ἐβλάσαντο.

29, 36. Κναζάρῃ.] Quum nemo æque noverit virtutes Herodoti, nemo perinde eas celebraverit, ac magnus ille & divinus Jos. Scaliger, nescio quid hæsit is in hoc loco, ut narrationem Herodoti reprehenderet. Id facit in Animadversionibus pag. 89. nec quæ ibi inamæna ei impingat, hic exscribo, quum satis graves eorum pœnas dederit, sequuto truci ultore Dion. Petavio in libro x. de doctrina temporum. Mox accessit Marshamus apud Stan-

Stanleium ad Æschyl. p. 775. Licet utrumque & tertium consulere.

29, 37. Τοῖς Λυδοῖσι ἔτι Μήδοισι.] MS. τοῖς Λυδοῖσι ἔτι τοῖς Μήδοισι. Id Herodoti esse infinita exempla evincunt. Jam supra habuimus cap. 35. Τοῖς Λυδοῖσι ἔτι τοῖς Ἑλλήσι. Et infra c. 141. Τοῖς Ἰωσι ἔτι τοῖς Λιολεύσι. Nec dissimile est, quod sequitur: Οἱ δὲ Λυδοὶ τε ἔτι οἱ Μῆδοι.

30, 11. Ἐς τὴν ὁμοχροῖσιν.] Quamdiu hic lectum fuit αἰμορροῖσιν? Id excitabat Stephanus vertebatque, usque dum sanguis profluit, junctis scilicet his verbis cum precedenti τῇ γυναικί. Is tamen in Thesauro noluit hunc Herodoti locum nosse, nec quum ὁμοχροῖσιν tractabat, nec quum αἰμορροῖσιν. Nihilominus ut voluit Stephanus, ita locum hunc distinguendum & corrigendum exclamat Æm. Portus, interpretans *secuerint brachia usque ad sanguinis profluvium*. Quin & forte hoc rectius statuit in margine Fridericus, quum interim in Latinis exhibeat *brachia secuerint usque ad sanguinis eruptionem*. At Valla ὁμοχροῖσιν spectavit, quasi designaret locum, nempe *qua brachia humeris connectuntur*, quum teste Vossio Jos. Scaliger intellexerit curvaturam brachii, qua contingunt se partes duæ interiores brachii, cum angulum faciunt. At ipse Vossius succensens omnibus, statuit αἰμορροῖσιν inepte reponi, & quia Tacitus, Valerius Maximus, Lucianus manuum aut digitorum aut pollicum mentionem faciunt, credit rectius ὁμοχροῖσιν intelligi mutuum cutis contactum, nempe locum qua se contingebant dextræ invicem implexæ & colligatæ. Neque enim tanti ducit Herodotum Vossius, aut putat ad se facere, quod diserte scribat Herodotus τὰς βραχίονας ἐπιταμέδ. Itaque nos hinc colligimus vanam esse interpretationem Vossii de dextris, & mirari me dico, cur & iste ferus Isaacus & alii viri docti velint ita Herodotum tractare. Porro an brachia possunt dici incidi, ut sanguis non profluat, vel eruptio aut profluvium sanguinis non fiat? An qui dicit τὰς βραχίονας ἐπιταμέδ, debet adhuc mentionem facere αἰμορροῖσιν, idque ex cerebro horum homuncionum, non ipsius Herodoti? Quale monstrum id est? Nihil itaque hic video nodosum. Dicit auctor, quando brachia inciderint æquo modo, ut sint concoloria, nec dubitari potest, quis color intelligatur. Immo ut ab Herodoto indicari scias, pergit dicere τὸ αἷμα ἀνάλλ. αἷμα. Nonne habes sic omnia perfecta? Nam Th. Gale instar feræ inclusus occæcatur, ut omnia toleret, &

ambiguitatis instrumenta augeat nihil pensi habens, dum varia vocabula ad hanc similitudinem ex copiarum, sed jejunissimarum, scilicet cornu jaciatur, quum in Indice habeat inter dictiones Ionicas, ac tandem Vossium inspicere velit ad Melam. Quid infau- stius?

30, 16. Ἐς τε τὰ χερσὶν. ἔπεμπε, εἰς τὴν δὲ τῇ Πέρσας εἰρωλίαν.] Habe ex MS. Mediceo simul pignus fidei suæ ac præstantiæ, quam temporis nostro ille præbet; simul specimen suavitatis Herodotæ. Nam id quod legit huc usque eruditus orbis in hoc loco, non est Herodoti, sed nugatorum, qui cupide sua adsuunt alienis. Etenim istud participium non extat in illo MS. & insulse abundat. Quis enim ignoret ad oracula mittentem mittere consulendi causa? Itaque est hoc elegantiarum & politurarum Græcæ, ut subintelligant, non expriment quid agant. Ipse noster 3, 13. Κήρυκα πέμψεν βαλόμενον αὐτὸς μὲν εἰς Κέρκυραν ἤκειν *Caduceatorem mittit*, qui dicat *se quidem in Corcyram velle concedere*, ut vertit augestque Valla. Sic igitur & Diodorus Siculus 14, 113, ubi Dionysius Rhegio capto cruciat Phytonem κήρυκα συνακολουθεῖν, ὅτι τὸ ἄνδρα Διονύσιον τιμωρεῖται, ubi interpres, *præclamante interim præcone*, nequaquam ex vero. Habent autem omnes ab fonte eruditionis Græcæ. Sic enim Homerus Iliad. Γ, 116.

Ἐκτὼς δὲ πρὸς δὲ δύο κήρυκας ἔπεμπε

Καρπαλίμω, ἄγνας τε φέρειν, Πριάμῳ τε καλίσσῃ.

Interpretantur; *Tum Hector ad urbem duos præcones misit celeriter, qui agnos adferrent, Priamumque vocarent*. Atqui id non est opus præconum, sed indicare & jubere agnos ducendos & Priamum vocandum. Hinc ergo & Livius 22, 50. *Nuncium, qui in majoribus castris erant, mittunt, dum praelio fatigatos quies nocturna hostes premeret, ut ad se transfirent*, omisso verbo iussurum vel indicaturum vel monituum. Ibidem cap. 54. *Nuncium extemplo mittunt, quanta secum peditum equitumque copia essent, sciscitatumque simul, utrum &c.* ubi posterior pars mire impletur, prior destituitur. Atque ita patet simul firmitas ejus, quod ante multos annos scripsi ad ejusdem Livii locum 4, 20.

30, 23. Ὁ αὐτὸς οἱ δὲ Μιλήσιον διεβίβασε.] Longe mollior accidit hæc series vocum istarum, prout exstat in MS. Mediceo, quam vulgo; Ὁ αὐτὸς οἱ Μιλήσιον διεβίβασε οἱ. et si probe norim particulam istam ab He-

rodoto interdum in fine appositam esse, ut cap. 86 & 91.

30, 36. Ἀρχαῖον ῥέθρον.] Sic liquide legitur in MS. nec potui repugnare, etsi modo ante scripserit ἀρχαίων ῥέθρων.

31, 1. Πέμπας κήρυκας ἐς τὰς Ἰωνάς.] Est eadem causa, quæ occurrebat 8, 14. Nam obloquitur sibi Herodotus, quum cap. 141 ait. Ὅτι δὴ οἱ Ἴωνες πρῶτον αὐτῷ Κύρου δεηθέντες δι' ἀγγέλου ἀπίστωσαν σφέας Σὺν Κροίσῳ. Ubi unum modo nuncium ab Cyro dicit missum, quum hoc loco plures. Verum non ita immemor sui Herodotus. Immo & MS. clare profert in hoc loco κήρυκα, quod opportunum est egregie, & idcirco repositum in alterius vicem. Sed ne quid celestetur, idem MS. in advocatis verbis ex cap. 141 habet δι' ἀγγέλων, ut, nisi pluribus vicibus unum misisse credatur, nihil ἀπελξ definire liceat.

31, 22. Ἀλίσας ἢ δὴ.] MS. αλίσας τε δὴ, quod hoc in loco jungit concinnius, quam vulgata lectio per adversativam.

31, 25. Φρονέων ἀπὲς τοὺς Σάρδεις, ἐπεμπε τε κήρυκας.] Longe molliore nexu narratur in MS. Φρονέων, ὡς ἀπὲς τοὺς Σάρδεις, ἐπεμπε κήρυκας, unde non potui ambigere de eligendo.

31, 30. Ἐλπίσας μὴ ποτε ἐλασθῇ.] MS. ἐλάσῃ, quæ perpetua est Herodoti consuetudo.

31, 35. Φοιτέοντες.] MS. φοιτῶντες, & paulo ante φάνειον ἢ αὐτῶν, non αὐτέων. Sed & mox longe mitius ἰδόντι ἢ τῷ Κροίσῳ, non ἰδόντι ἢ τῷ Κροίσῳ τῷτο. Nam ex varia lectione non potuit dubitari, quin eligerem ἐπεμπε Θεοπόμπης ἐς τὴν ἑξηγησίαν, quum sic legeretur in MS.

31, 46. Πολέμιόν τε εἶναι.] Aut hinc aut paulo ante expellendum videtur verbum substantivum εἶναι. Sane nihil potest hic esse ambiguum bene consulenti, si quis modo sciverit ex hoc loco id expelli ab MS. Florentino. In priore agnosce manus male feriatas. Nam qui hoc infinitivum ita duplicavit, est ipse Stephanus, quod inde patet, quia editio tam Aldi quam Camerarii exhibet ὅφιν γῆς παῖδα, non ὅφιν εἶναι γῆς παῖδα. Quid tum? an igitur Stephanus pro arbitrio sic voluit abuti isto verbo, ut inculcaret ubi vellet, quamvis non foret necesse? Immo adest illi sua quædam excusatio, quum pateat ex dictis istud verbum ab aliis MSSis illic poni, ab aliis vero istuc, ut videatur Stephanus inspexisse varios antiquos codices, unde iudicavit præstare, si abundaret potius quam ex alterutro deleret. Cæterum laudetur ac su-

peret sanctitas codicis Medicei, quam modo rursus experiemur.

32, 5. Ὅπως πρὶν ἢ τὸ δεύτερον ἀλ. πλὴν τῶν Λυδῶν δυν. αὐτὸς ἐπικαταλάβοι.] Nihil quidem in his non Græcum. Hoc videlicet est Herodotum vel edere vel legere. Dices vero nihil in his occurrere molestum, quum Valla etiam commodissimo sensu sit interpretatus. Recte. Sed ubi in Herodoto deprehendes talem usum verbi istius decompositi ἐπικαταλαβεῖν? Quum iste scriptor brevius istud καταλαβεῖν toties usurpet, sed peculiari suo modo, ut collegit jam in Lexico Æm. Portus, quomodo credetur decomposito usus tam vulgarem ad modum? Immo quum adeo diligens sit Portus in annotandis decompositis ab Herodoto usurpatis, prout est ἐπικατακλύσαι, nostrum hoc ἐπικαταλαβεῖν non dignatus fuit annotare vel ex hoc nostro vel ex alio, qui nempe nullus est, loco? Non Stephanus ipse dignatur in Thesaurο agnoscere Herodotum hujus verbi approbatorem. Et quo ista omnia? Nempe ut bene præparatus (etsi forent animadvertenda plura, quæ inspidam faciunt hanc densationem) discere incipias in MS. optimo nec ὅπως nec πλὴν nec αὐτὸς ἐπικαταλάβοι conspici, & sine injuria ulla abesse queunt. Verti debuerat, *promovere exercitum Sardes, primisquam denno contraherentur Lydorum copia.* Satis clare exponitur scopus Cyri.

32, 14. Ἡ ἢ μάχη σφίον ὡς ἀπ' ἵππων.] Nullus miror sic edi, sic legi in hoc loco, quum vix aliter sciret idiota Græcus loqui. Interim est aliquid, quod morari possit legentem. Nam cur ita nunc scribit, qui mox dicet ἀποθορόντες Σὺν τῷ ἵππων? Nec sane nova sector, sed auxilia quæ possumus habere veterrima, publicare & illustrare cogor. In his vel primaria est membrana Medicea, quæ intactum ab licentia servavit Herodotum, in qua plane legitur ἀφίππων una voce. Nec temere, etsi enim sciam, quomodo id adjectivum celebrent Lexicographi, novimus tamen illud Σὺν non esse semper privativum, etsi id solum isti in hac voce spectent, haud dubie nimis arcte coercentes. Exemplo est, quod in Strabone notavit maximus Casaubonus ἀφίππάζεσθαι & in Diodoro Siculo ἀφίππιδεν, non desilire ab equo, & eum relinquere, sed abequitare, ut sic dicam, & in equo fugere, ut te eripias. Sic quum in isto composito ludatur, quidni simpliciter μάχη σφίον ἀφίππων dicetur pugna contemplatione dirigendi ictus demittentium plagam ab equis, eorundem sci-

scilicet, qui contemplatione sedendi aliis dicuntur ἑφιπποι? Ita quidem mihi videtur.

32, 17. Εὐν μέγα τε ἐ ὑψηλόν.] Contra omnem rationis speciem veritas priscae scripturae in hoc commentum abiit. Quid ineptius, quam Lydos Sardianos dicere bonos equites, & eosdem agere in campo non solum sublimi, sed etiam fluviis interciso, unicis equitandi impedimentis? Et quid est, quæso, πεδίον ὑψηλόν? nempe montibus collibusque inæquale & levatum, ut cap. 110 de Mediae parte. ταύτη γὰρ πρὸς Σαοπείρων ὄρεσιν ἐστὶ κάθισα ἐ ὑψηλή τε ἐ ἰδησι συνηρεφής. Idem dicit Strabo de omni Media versus Boream patente lib. 11. Ἡ ποταμὸς μὲν ἐν ὑψηλῇ ἐστὶ ἐ ψυχρά. Nihil æque incommodum equis agitandis, quam hæ locorum descriptiones, ut quisque potest comprehendere, imo novit ex Thessalia. Quare emendatissime prorsus membrana Flor. ἢ ψιλόν, hoc est, nudum, patulum, arboribus & vepribus cursum equorum non impediens. Egrege prorsus se explicat auctor Herodotus 4, 175. Οἱ γὰρ λόφοι ἔτι οὐ χαρίτων δασύς ἰδησί ἐστι, ἐσθὺς τὸ ἄλγος τὸ προκαταλεχθείσης λιθῶν ψιλῆς. Eodem lib. 21. Πᾶσαν εἴσαν ψιλῶ ἢ ἀγρίων ἢ ἡμέρων δένδρεων. Insuper occurrit 2, 76 ψιλῇ τῶ κεφαλῇ. Immerito vocabulum istud penitus omisit Æmil. Portus. Mox ex MS. dedi ῥᾶ & ἔρε.

32, 21. Φωκίῳ πόλιν.] Si placet ridere, ea culpa est Tanaq. Fabri, ut de vulgata in editionibus scriptione hujus urbis deplorans in epistola ad Petavium, etiam nescio quid de Sylburgio querens, quasi à quo Φωκαίη diversa habeatur urbs ab hac Φωκίη, certe risum meruerit. Quænam ista grassatio, quæ ista illi questio superest, quum jam diu Salmasius in Exercitationibus pag. 863 scribat Φωκαίην, appellet Phocæam, testetur male edi Φωκίην. Has utique Petavius bene lectas habuit. Et quanto risu debuit legisse hanc epistolæ istius XL partem? Utique jam olim Italica versio *appresso alla terra di Phocæa*. Ego remittere sane queo, quod in modò præcedentibus ex communi dialecto retinuerunt οἰκίης, σεστίν: huic nasutiæ quis indulserit non intelligo, ut talem urbem conderent, quum in MS. Fl. aperte & verissime legatur Φωκαίην? Sed ita etiam 3, 14. ἐς Πτωχίην fecerint, quum in MS. sit Πτωχίην. Res est satis jocosa. Æmil. Portus in Lexico citat tria loca, in quibus editur Ξανίη, nec ipse de eo aliud quid notavi. At lib. 3 cap. 39 rursus occurrit ea vox, nec eum locum

novit Portus (forsan volens, quia incidit in ambiguitatem) at illic ex MS. reponam Ξανίην.

32, 35. Συλλαμβανόμεναι ἀμύνηται.] Verbum utrumque pernotum. Nec prioris statum moveo; sed in posteriore, quod ex vulgari modo exemplis quam plurimis firmat in hoc scriptore Portus, meretur notari acumen aliquod Herodoteum, cujus notitiam præbet codex optimus, dum exhibet ἀμύνηται, quam literæ v elisionem spernere nequivi; & dein τῶνδε εἵνεκεν.

32, 42. Τῷ δὲ τει ἐ ἰπέκε.] Nullus ausit hoc culpate. Et tamen id facit MS. Mediceus, dum legere jubet τῷ δὲ τι ἐ, omnino meritis quorumvis obsequia etiam in hoc exiguo, ut quod vere est Herodoteum. 3, 12. Οὕτω δὲ τι ἰαχυραὶ κεφαλῇ. 4, 52. Κρήνη ἔτω δὲ τι εἴσα πικρῇ.

32, 43. Ἐνθαῦτα ὡσφραγίῳ τάχιςα τ καμ. οἱ ἵπποι ἐ ἰδόντες αὐτὰς &c.] Est fractus & elumbis sermo & importune variegatus. Nihil candidius membrana Medicea, ἐνθαῦτα ὡς ὡσφραγίῳ τάχιςα τ καμ. οἱ ἵπποι, ἢ ἰδόν αὐτὰς, ἐπίσω &c. Mox ex margine recepi in contextum χρονον ὅτῃ μακρὸν eadem membrana probante.

33, 11. Τοῖσι γὰρ αὐτοῖσι τοῖσι Σπαρλήτησι.] Ita ex MS. supplevi locum addito altero τοῖσι. Quod sive additum legas, sive ponas abesse, apparet eos qui Herodotum ediderunt, in hac parte non intellexisse, acquiescentes tali versionī & ipsis Spartiatīs incidere; neque enim Græcismus patitur talem verborum seriem τοῖσι γὰρ αὐτοῖσι Σπαρλήτησι, neque ista in eo sensu reperitur apud Herodotum. Sed eximie succurrit optima membrana ad plenum restituens manum & sententiam Herodoti, qui significat Lacedæmoniis autem & ipsis Spartiatīs tale quid contigisse. Τοῖσι γὰρ nempe ἔσι ἐν Λακεδαιμόνῳ, ἢ αὐτοῖσι τοῖσι Σπαρλήτησι, nempe ex distinctione Herodoti, qua scribit lib. 7. cap. 234. Ἐστὶ ἐν Λακεδαιμόνῳ Σπάρτη. Nonne ad hunc modum scripsit jam supra cap. 65? Φερίσαι τ νῦν κατεσεῶτα κόσμον Σπαρλήτησιν. Ὡς γὰρ αὐτοὶ Λακεδαιμόνιοι λέγουσι &c. Et cap. 68. καὶ ἀπελθὼν ἐς Σπάρτην ἔφραζε Λακεδαιμόνιοις non tantum civibus & incolis Spartæ, sed qui forent in omni Laconica regione. Et jam ante cap. 65 offendes plane similia. Articulus autem iste etiam in dativo omissus occurret infra aliquoties; sed bene 4, 35 αὐτοῖσι τοῖσι θεοῖσι.

33, 18. Κύθηρα.] Equidem sic etiam vocatur in libro VII, sed ibi aliter loquitur, nempe ἐστὶ νῆσος ἐπικείμενη, τῇ ὀνομαῖ ἐστὶ Κύθηρα. nunc jungit subjunctivo suo conve-

niens adjectivum, & scripsit Κυθηρή ηῆς, ut est in MS. non tantum Florentino, sed & utroque Britannico apud Th. Gale.

33, 24. Μηδὲ φεμένην.] Quod nemo potuit cogitare, in tam obsequioso silentio aliorum, unus huic verbo contradicit optimus MS. in ejus locum reponens φεμένην. Id certe eo magis mireris oportet, quia Cl. Portus utrumque verbum nullius pensi habuit neglexitque in Lexico. Sed certe Herodoti lector debuit cognitam habere differentiam, qua φεμένην usurpatur in expectando, ut 4, 89 Εἰθ' αὐτὴ αὐτὸν πεφμενὴν ζῶντων ἔτι πόλεμον. 7, 58 Εἰς τὴν αὐτῶν προεῖρητο ἀπικομένη φεμένην, qui sensus hinc alienus est, ubi notatur perseverare & manere, quod est in verbo φεμένην, ut nunc restituo, & tuetur ipse Herodotus, tum mox iterando, tum perpetuis exemplis. Sic cap. 30. Καί σφι εἶδε ἅπασιν τέκνα ἐκφυγόντα ἔ πάντα φεμέναια. 3, 57. Εἰ αὐτοῖσι τὰ παρεόντα ἀγαθὰ οἷα τέ ἐσι πολὺν χρόνον φεμένην. 7, 170 Οὐ δυναμένους ἔτε ἔλθ' ἔτε φεμένην. Deinde legitur in eodem optimo MS. Συνθέμενοι ταῦτα absque interjectione ὦν. Ac sane nimium brevis est hæc clausula, quam ut toleret eam particulam. Tum etiam εωμένους, non εωμένους, & ejus scripturæ plura exempla collegit Portus.

33, 30. Ἀλκίνοε.] MS. Ἀλκίνοε.

33, 49. Πρὶν ἂν θυρέας ἀνασώσωμαι.] Credo in his voculam ἂν satis sæpe occurrere, ut lector una carere possit. Ad cujus solatium unica illa Herodoti adjutrix membrana secundam voculam testatur se non reperisse in codicibus proxime ætatem Herodoti scriptis, ideoque hinc omisit, & ego expuli rursus. Deinde eadem τὰ ἐναντία solutis & integris verbis, non τὰναντία, quod vulgare: sicut etiam ex ejus auctoritate suscepi, quæ ad oras erant ab Stephano conjecta, ἐνεσώτων & ἤλωσαν.

34, 19. Πειρησάμενος ὁ Σαρδίων.] His nequaquam congruit interpretatio Vallæ, quæ totum hoc refert ad exercitum, quum hæc Græca referant ad Cyrum, & quidem prave, ut scio ex optimo MS. qui præstanti correctione id sanat, Πειρησάμενης, quomodo scribendum certe est, nec videtur in aliam lectionem incidisse Valla, quem defendunt quoque codices Britannici apud Th. Gale. Itaque etiam probari debet προσεχάρεε, quod in eo legitur, non προσεχάρεε, quod male sic mutatum est.

34, 25. Ὁ πρῶτος βασιλεύς.] Si is primus fuit Lydorum rex, bene est. Sed MS. Florentinus ὁ πρῶτον βασιλεύς, ut plane expressit etiam Valla.

34, 38. Καὶ μετ' αὐτὸν ἄλλοι.] Opinor sic loqueretur vel ineptissimus. MS. καὶ κατ' αὐτὸν, ut edidi & interpretatus sum. Et deinde ἔτω δὲ Σάρδεις τε, & videtur Herodotus ista secunda vocula tunc carere noluisse, ut 4, 184 Ὑψηλὸν ἢ ἔτω δὲ τι λέγεται. 9, 65. Οὕτω δὲ ἐπέτετι τὸ αὐτὸν κόσμον καὶ ἡγήετο.

34, 43. Ἐν τῇ ὥν παρελθούσῃ διβλώσῃ.] Non miror editores harum historiarum nequissime discedere ab voce tam benigna laudatæ non in scriptis modo, sed jam quoque in nummis, ut produxit And. Morelius. Quia tamen abesse ab his Musis debet contumacia aut violentia, sustinuit Stephanus fateri, quid invenisset in libris scriptis, uno vel altero vel pluribus, nempe διεσοῖ, & statim mentem advertit Portus, ad vocem διβλώσῃ scribens [ubi pro διβλώσῃ scribitur ad marginem διεσοῖ,] quasi non unusquisque id satis videret ipso indicente. Ergo nec tacere potuit Th. Gale [In margine stat διεσοῖ, cujus διβλώσῃ est explicatio. διεσοῖ dictio est Ionica ex Democrito & aliis nota] Sic scribit quantum vult, non quantum potest. Potuit enim aliquid falsis adspargere ex ipso Herodoto, qui reliquit 9, 84. Ἐπαιχνομένους τῇ ἀπεσοῖ τὴν μάχης, eamque vocem novit Æmil. Porti Lexicon, sed loci designatione per numeros caret, cujus facti occasionem ignoro, & hinc eam retinuit Plutarchus in fine de Malignitate nostri scriptoris pag. 872. Etiam potuit addere aliquid de lectione duorum MSS. totum satis bonorum; nec utique indigebat Herodotus explicatione tali. Hoc miror, cur viri boni sic destituerint Lexicon Herodotearum vocum ex codice Goldasti, ubi legitur pag. 745: Εὐεση. ἡ διημερία, διετρία (pro διετρία) ἡ καθίστη ἢ ἐπὶ τὴν ἀγαγῆ. Διοχυσίανος ἀνδρὶς ἔσχετο. An id parvi momenti apud istos est, & nihil ad incendendos eos facere potuit mentio laudati olim Grammatici, ac sententia notabilis in eximenda litera sibilante? Scilicet spreverunt, quia διετρία ex ipsorum sententia nihil poterat conficere bene Græcum. Hæc igitur omnia in tranquillum redigat sanctissimus codex, & Græci sermonis notitiam, prout ad nos pervenit, augeamus pulcherriima voce διετοῖ, prout in Herodoto legendum esse probat ille Heros ex Florentia.

34, 44. Τὸ πᾶν ἐς ἐαυτὸν ἐπεποιήκαε.] Pro ut antecessit Valla, sic sequitur & Stephanus interpretando pro viribus, etiam Æm. Portus, & in monstrando usu voculæ ἐς citat hunc locum, ubi ἐς ἐαυτὸν ponatur pro τὸ ἐν ἐαυτῷ, quicquid in se erat, fecit. Omnia quæ potuit, pro viribus fecit. An & sic

fic cap. 86. *Εἰς ἐνὺτὸν λέγων* ? nequaquam. Nescio ubi talia didicerit ; nisi quod nunc harioletur. Est enim mera corruptela, quam docet vetustissimus codex exhibendo *ἐς αὐτὸν* scilicet filium ; ut *εἰπὲν ἐς πάντας* 8, 26, quod illic restituam. Alias solet omittere præpositionem, ut 5, 97 *Τρεῖς ὃ μυριάδας Ἀθλιαίων ἐποίησε τότο*, & notavit quoque Portus. Sed nunc in animo oportuit habere, quod antecessit cap. 41. *Εἰ μὴ περιποίησάσθαι χρῆσθαι ἐς σε*.

34, 46. *Ἐπεπόμενοι χρῆσθαι μὲν*.] MS. *χρησόμενοι*. Quod est necessarium. In ipso autem oraculo MS. liber habet *βέλε*, non *βέλδ*.

35, 7. *Ἡῖς γὰρ τις Περσέων*.] Hæc nempe erat Græca lingua, exercitata inter librarios, qui describendo & manu quæstum faciebant, nati ad corrumpendum, & festinato nimis scriptu implentes seriem membranarum sine custodia ejus, quod sequebantur, non Herodoti, non elegantiorum, non cruditorum, qui sibi ipsi bibliothecas describebant. Ergo & suavissime MS. *Ἡῖς ᾧ τις Περσέων*. Id est ingenuum auctoris nostri. Sic infra cap. 109. *Ἄν μὲν τοι τις τινὰ ἀσυνάγει*. Et cap. 124. *Ἡντε τις δοκίμων ἀπὸ Μήδων*. 2, 179. *Ἐς τις ἄλλο σομάτων ἢ Νείλῃ*. 4, 111. *Τῶν τινὸν οἰκτεῖσθαι εἶναι*. 7, 143 *Τῶν τις Ἀθλιαίων*. Et 146. *Τῶν τινὰς δορυφόρων*. Et alio modo 8, 90. *Τῶν τινες Φοίνικες*. Sic cap. 114. idem MS. habebat *τῶν δέ τις τινὰ αὐτῶν*, non *τὸν ὃ*, idque placitissimum est. Immo non aliter paulo ante, *ἰδὼν τῇ περιεργίᾳ τις τινὰ Λυδῶν* : quamquam illic MS. *τὸν τινὰ Λυδῶν*, quod non est contemnendum, ut cap. 90. *Αἴτεο δόσιν τῷ τινὰ βέλεσθαι τοι γῆρας*. Nam sic quoque MS. non *τῷ δόσιν τῷ τινὰ*, ut vulgo. Mox liquide in MS. eodem habetur *ἀλλογενῶσας*. Valeant igitur depravati & hæreant in suo *ἄλλον γινώσας*.

35, 13. *Ἀνθρῶπε, μὴ κτείνε*.] Sic est. Sonitum vocis, quam edidit hic Croesi filius, nemo aut illius sæculi, quo vixit Stephanus, aut nostri audivit, unde eidem Stephano major libertas fingendi aut sumendi, quod præplaceret. Ille enim est, qui sic vexavit Herodotum in edendo, quum & Aldus & Camerarius probè sequuti prisca exemplaria dedissent *Ἀνθρῶπε*. An securius aut politius est ex Gellio (qui citat hæc lib. 5 cap. 9. ut notum est) refingere Herodotum, quam ex antiquis ipsius Herodoti exemplaribus? Quasi non experiremur illa Græca in Latinis istis libris perditissime scripta esse, ut difficillima sit divi-

rodoto ita mutatas, ita ad communem rationem loquendi redactas, ut omne Herodoteum in eis sit abolitum. Imo testor in optimo MS. exstare *Ἀνθρῶπε*, & Th. Gale, quasi arbitrum se vocatum imaginatus, dum scribit [Melius *Ἀνθρῶπε*] opinor indicat in codicibus suis ita legi, ut id sit purum putum Herodoteum.

35, 19. *Πολιορκηθέντα καὶ τὸ χρησθέντος καὶ παύσαντα*.] Ita exhibent ac distinguunt omnes omnino editiones ab Aldo ad hanc usque. In quibus tamen vertendis, etsi liberiores se gesserit Valla, tamen omnes pariter eum sequuntur, & nullus est, qui ut in his Græcis junguntur illa priora usque ad copulativam *καὶ*, ita idem in Latinis non faciendum censuerit. Nonne inimica bonis auctoribus fastidia? Immo nesciverunt se expedire, & Græca assequuti intelligendo non sunt : ex quibus & nota distinctionis poni debet post participium *πολιορκηθέντα*, & vocula *καὶ* necessario ejici, quum non oraculum dixerit de xiv dierum obsidione, sed tantum de everfione magni imperii, quod bene advertit interpres. Itaque volente & indicante MS. nos hæc ita repurgavimus.

35, 33. *Μηδὲν εἶναι τις ζώντων ὀλέων*.] Abest ab MS. vox *εἶναι*, quod expuli ut supervacuum pondus ; & paulo ante eidem obsequutus edidi *ἀνεκον*, pro vulgato *εἵνεκα*.

Ibidem. *Ἀρξαι μιν πρὸς τῷ τῷ*.] Negotium est peculiare, & vix occurrit similis narratio ; unde existimem magis tenendum esse, quod offert optimus codicum MS. *πρὸς τῷ*. Id enim fere sensum quoque verbi alterius continet aut supplet. ut cap. 119. *Ἀρχαγον ἐκέλευον προσάϊτες δὲ πικρὰ λυγρὰ*. Hi sunt adstantes. 2, 173 *Οὐκ ὀρθῶς στανύτῃ προέσηκας*. Et legi meretur defensio hujus verbi, quam exaravit Portus contra Stephanum in verbo *πρὸς τῷ*, & plura de hoc loco affert in vocula *ἄς*. Istam vero præpositionem in eo verbo probat quoque apud Th. Gale C. A. ut vocat, sed ex quo dimidium modo citat *πρὸς ὃ*.

35, 35. *Ὀνομάσαι τὸ Σόλων*.] Articulus ab MS. non agnoscitur, qui etiam probat non *λεποψυχίης*, quod temere fingitur, sed *ἡσυχίης*, sæpe celebratæ ab Herodoto, etiam ut post eam vox elatior sonet, ut in hac narratione fit, præsertim 5, 93, quem locum vide.

35, 42. *Ἐπειρώτεον*.] MS. *ἐπαρώτεον*, ut & mox *ἐρωτώμενον*, non *ἐρωτεύμενον*. Etiam deinde *τῇ αὐτῇ πάντα συνεβήκει οἱ τῇ περ*, interposita vocula *οἱ*, quæ vulgo omittitur, quia non satis intelligitur Herodoteæ sua-

suavitatis indoles. Et si enim dativus esset repletus per præcedentem vocem αὐτῷ, ut putavisse videntur, id non putavit Herodotus. Hinc 3, 72. Οὗς ἂν μὴ νῦν ᾤ πυλωρῶν ἐκὼν παρείη, αὐτῷ οἱ ἄμεινον ἐς χρόνον ἔσαι. 2, 175. Ἐν Σαῖ τῇ Ἀθλωαίῃ προπύλαια θαυμάσια οἱ ἐξεποίησε. 3, 55. Καὶ οἱ τῷ πατρὶ ἔφη Σάμιον τὸνομα τεβλώαι. 6, 68. Ἀπικομένη θ' μητρὶ ἰοδῆς ἐς τὰς χῆρας οἱ τῶν σπλάγχχνων. 7, 125. Πορβοῦλῳ ταύτῃ λέοντες οἱ ἐπεθήκαντο τῇσι στοφόροις καμήλοισι.

36, 2. Καίεδ' τὰ περὶ ἔχαια.] Succubui turbæ, ut cogerer sequi, quod priores dederant, etsi forsitan inutiliter & incaute. Nam omnes editiones, quas vidi, sic exhibent, quum tamen non oporteret hic aliter agi, quam fit lib. 5 cap. 101, ubi vides edi; Ἀπολαμφθῆναι πάντοθεν, ὥστε τὰ περὶ ἔχαια νεμομένης θ' πυρός. Sed accipe verba Stephani ex Thesaurο [Περὶ ἔχαια, pro *Extrema* affertur cum hoc exemplo adespoto, Περὶ ἔχαια νεμομένης θ' πυρός, *Extrema* jam vastante incendio. Sed viderint.] Heu quam imperite!

36, 6. Περὶ δίδοι.] Atrocius quid requiritur. Id enim nihil est, & longe melius legitur in MS. *περὶ δίδοι*. Ut 7, 140. Νηὲς μαλ' ἔω περὶ δίδοι. Vice versa lib. 4 cap. 145, ubi editiones habent *πῦρ ἀνέκαιον*. MS. mutat in *περὶ ἔκαιον*, etsi sequatur *πῦρ αἰθοῖεν*, sicut confuse agitur quoque in lib. 8 cap. 19. Παραίνε' τε προΐπῃν τοῖσι ἐαυτῶν ἐκείνης περὶ ἀνακαίειν, quum sufficiat *πῦρ*, ut habet solum MS. ille optimus.

36, 9. Κελῶν σεννῳά &c.] Valde paratum habuit Henr. Stephanus calamum in corrigendo clam & latenter, quod Aldus & Camerarius admiserant, vitiose scilicet. Itaque quia voluit latere, etiam Germani, qui post accessere ad Herodotum edendum, tacitum prætermittunt, donum ejus accipientes, sed forsitan nescii. Certe non Fredericus, non Sylburgius, non Jungermanus aut gratias agunt Stephano de hac correctione, aut scire se monstrant eam ab isto venire; immo ne quidem deliberavisse credo, an tolerari deberet: etiam nec Stephanus tanti habuit, ut in margine poneret cum multis aliis: in ipso contextu grassatus fuit, & sine hæsitacione scripsit *κελῶν*, pro quo duo priores habent *κελῶν*, quod ex judicio Stephani tam fuit fœdum & maculosum, ut litera v callide immissa sanaret totam hujus loci connexionem. Quippe antecedunt tot accusativi, ut aliter fieri nequeat. Recte profecto, nisi tractarent Herodotum, qui fruitur suo genio, nec multum curat, quid antecel-

ferit. Pro testimonio sint verba ex lib. 8 cap. 87 de nave Attica: καὶ ἡ σὺν ἔχουσα ἀγαφυγίειν, ... ἔδοξε οἱ τόδε ποιῆσαι. Vide alterum locum 9, 57, quem versat Portus in v. *Σινηδέα*. Scito igitur ad illos codices, quos tractaverunt Aldus & Camerarius, ex quibus exhibuerunt *κελῶν*, accedere codicem præstantissimum, etiam illum, qui Oxonii à me est inspectus.

36, 20. Σωδραμῶν ἑξαπίνης νέφεα.] Ita in MS to optimo legebam primum verbum sine captatione dialecti singularis, ut vulgo *σωδραμῆιν*. Id eo facilius eligere potui, quia videbam Ælianum sic voluisse loqui describentem sine dubio hæc ipsa Herodotea & respicientem ad hanc historiam, etsi suo jure voluerit uti in nonnullis variantibus. Quod quoniam ignoratur ab illis, qui Æliani fragmenta ex Suida collegerunt, & perinde novit is, qui Suidam edidit, verba Æliani hic appono ex voce *βαθύτατα*. Ἀθρείας γὰρ ὕψους καὶ πασηλίας ἡμέρα ἄφω εἰ ἀδανήτως νέφη σωδραμῶν οἶα δὴ πρὸς βαθύτατα, καὶ καταρρῆξαι πάντοθεν νέφον. Sicut huc spectare etiam partes fragmentorum itidem ex Æliano apud Suidam in vv. Ἐρεθ, Προήκσι & Τυράννοις videtur subodoratus fuisse Kuhnus, dum ea in unum feliciter jungit, etsi ab Æliano veniant illa καὶ τοῖς ὅπλιν μέγα πλῆτος προήκσι.

36, 37. Κατέσι τε ἑγγὺς ἐαυτῷ.] Quod Ælianus in Varia Historia 12, 1 dicit ἐκέλευσε πλησίον αὐτῷ τὰς ἀνθρώπους καθίσαι. Sed prout citavi, ita scribitur in MS. libro, non *κάτισε*, etsi mox c. 89 sequatur *κάτισον*: sed alio sensu. Etiam paulo ante ex eodem edidi *δαίμοσι κα*, non *δαίμονι*, sicut Cyrum scripserat auctor in cap. 86 voluisse *εἰδέναι εἴ τις μιν δαίμόνων ῥύσει*. Nam de vovula *κα* nequit ulla existere dubitatio, etsi in editionum marginibus ostentetur *κα*. Quod si venit ab Stephano, aberravit omnino ejus calamus.

36, 43. Κότερον λέγει.] MS. *Κότερον*. Hunc etiam singularem exigit MS. codex in lib. 3, 32. Κότερον ὠφειλεμένην ἡ θεία καὶ ἡ δασεία εἰν αἰμῶν, ubi plane legitur in illo *κότερον*, etsi Herodotus frequentia habeat ista pluralia, & hoc ipsum *κότερον* mox cap. 91.

36, 44. Ἐν τῷ παρεόντι χρόνῳ.] Ita plenissime exstat scriptum in Mediceo, quod indicare debui, quoniam quum priores omiffissent substantivum, Stephanus incidens in exemplaria quæ id confirmabant, ita ambigue appoluit margini, quasi pro participio *παρεόντι* substitutam eam vocem vellet. Hæc enim est ratio notarum ejus per margines.

36, 49. τὰ σα διαφορεῖς.] Quia Portus hunc locum in Lexico suo bis producit, incertus utrum præstaret legere διαφορεῖς, quod vulgo obtinet, an διαφερεῖς, quod ex MS. Stephanus non modo posuit in margine, sed etiam in Prolegomenis pagina 737 hujus editionis celebrans ostendat, tesslor in optimo codice legi διαφορεῖς, quod & crebrius ita occurrit in Herodoto, & iram hostilem in turbandis omnibus exprimit acrius, ut id mereatur non sperni, etsi in ipso contextu tacuerim. Habes etiam ἐκφορεῖν 2, 150.

37, 1. Χρημαία τὰμα.] Huic elisioni nulla adest venustas, & legit optimus MS. τὰ ἱμά, quam veram lectionem esse patet tum inde, quod exacte videtur voluisse, ut hæc convenirent prioribus τὼ ἱμῶ, sed vel maxime ex eo, quod mox dicat ἑδὲν ᾗ ἱμοί. non vero ἑδὲν γάρ μοι. Idem occurrit in libro 2. Immo & deinde integrius ἑδωκαν.

37, 13. Τῶτον περσδέχεσθαι τοι.] Nec Portus hoc verbum ita scriptum dignatus fuit referre in Lexicon, & Camerarius p. 719 notat περσδέκεο pro περσδέχεσθαι. Bene igitur legit hoc loco MS. περσδέκεσθαι. Ex eodem mox edidi αἰτέο δόσιν &c. quod lege modo, & experieris mollius, quam ut vulgo, αἰτέο τὼ δόσιν. Item χαλεπῶ.

37, 49. Τοιαῦτά τε ἐπὶ φρωῖν.] MS. ταῦτά τε. Quod quum magis sit δεικνύον, tum vulgatum ingrate repetitur. Etiam paulo ante non putavi rejiciendum ἤκουσε ὁ Κροῖσος, præ isto vulgari & brevi ἤκουε Κροῖσος, quum ne interpretes quidem sustineat uti imperfecto.

38, 2. Λυδοῖσι λέγεται ταῦτα δὲ ἐν τεταλμ.] Quantis nugis sunt illa ipsa incrustata? quam lenis & grata simplicitas in exemplari MS.? Λυδοῖσι ἔ λέγεται τὰ ἐν τεταλμ.

38, 5. Πέμπτη γένεσθαι ἀμαρτία ἐξέπλησε.] Nihil in his est, quod queamus ἀχαλεπῶν Æm. Porto. Ita nuspiam in his censuit vel vocem unam esse, quæ deceret ejus Lexicon, non ἀμαρτία, non γένεσθαι, non ἐξέπλησε. Stephanus quid conatus fuerit, apparet, nempe ut quum Valla dedisset *quinta retro ætatis crimen luit*, hoc est, *abavi*, pro hoc postremo offerat tritavum, de qua voce nec cogitavit Herodotus; attamen ex annotatione Suidæ novit ἀμαρτία in Thesauro. Unus se sollicitum monstravit Fridericus, qui quum interpositionem solitam (hoc est, Gygis abavi sui) hoc loco admisisset, ad caput 13 adnotavit [Abnepos Gygis. Et de hoc dicitur infra, quod, captus a Cyro, quintæ retro ætatis, id est, Gygis abavi facinus seu crimen lucrifecit]

sic illi. Quid igitur? An γένεσθαι verti potest Latine ætas? vel an *ætas* dici possit cuiusque regis in regnando tempus, quod quum diversis temporibus finiri soleat, tum in Lydorum regibus etiam non nisi XII annos duravisse invenimus? Neque tamen jam id inquiri, etsi mihi videatur vox molesta, & melius opinor eam intuebatur, qui in margine Aldini exemplaris, quo utor, adscripsit [Pœna in quintam generationem] Vides aliquid propius τῷ γένεσθαι Græco. Id certum est non solere ita loqui auctores nisi de futuris, non de præteritis, quod hic fit, & ideo interpretes in Latinis *retro* interposuit: quod in Græcis omnino non legitur. Cæterum quicquid sit, facile proster nitur inopia perditissima lectionis vulgatæ ab elegantia scripturæ in membrana Medicea latentis; quæ est tum ipsa veritas & Herodoti manus, tum originis in vanissimo errore revelatio: unde omnino lege, πέμπτη γένεσθαι ἀμαρτία, hoc est, *quintæ progenitoris crimen*, qui fuit Gyges. Γονεά quidem variis locis celebrat auctor, ut 3, 109 & 4, 5 & alibi monumenta vetera, ut inscriptio notata Cl. Monfaucon in Diario Italico pag. 273 ὃν χαλεπῶν τελευτῶν πατριάρχον ἐδὲν ἔχοντα Διολόκων γονεῶν φθόνον ἤρπασεν, ubi editur Διολόκων εὐν. Sed ita suppleri debet. Γονεῶς igitur proprie pater est, sed quum capite hujus libri 146 dicit quosdam ex Atheniensi prytaneo in Ioniam transgressos duxisse Caricas fæminas, ἦ ἐφένόσαν τὰς γονεῶς, in his nullum avum fuisse vix credas, ut γονεῶς non utique referri debeat ad primam & novissimam generationem. Quem nunc γονεῶς dicit, eum 8, 136 vocat γυνεῶς. Τῇ δ' Ἀλεξάνδρῳ τῷ τε ἑβδόμῳ γυνεῶς Περδίκκῃς ἐστίν. Denique voluit his verbis Herodotus alludere ad verba oraculi, prout ab ipso fuerunt edita cap. 13. ὡς Ἡρακλείδῃσι τίσις ἦεν ἐς τὴν πέμπτην ἀπὸ γονον Γύγεω. Huic ἀπὸ γονον est oppositus γονεῶς.

38, 9. Τὰς παῖδας ἔ Κροῖσος.] MS. τὰς παῖδας τὰς Κροῖσος. quod quodammodo gravius.

38, 20. Μεγάλῳ ἀρχῇ καταλύσιν.] Quum Latina non aliter sint salva, nisi dicatur, *eum esse magnæ imperium eversum*, quæ res vetuit editores in Græcis id ipsum clare exprimere? Omnino requiritur μεγ. ἀρχῇ αὐτὸν καταλύσιν, ut est in optimo MS. quod etiam credo innui ab marginali nota Stephani, sed quam animadverto in omnibus editionibus prave legi ἀρχῇ αὐτὸν μεθ. Quid vult ista postrema & decurtata vox? Non debuerat eam tolerare Jungermanus, multo minus Th. Gale.

38, 23. Ἡ τῶ Κόρυ λέγει ἀρχῶν.] MS. λέγοι.
 38, 27. Οὐδὲ τὸτο συνέβαλε.] Accurate
 exprimo, quod in optimo exemplari ex-
 stare vidi, ut scilicet ita nunc legeretur,
 non συνέβαλε, quod vulgo in hac parte
 legebatur. Duo ista verba solertius ex ve-
 ro distinguuntur in hac lectione. Nam
 prius de solvendo imperio exprobrat Cræ-
 sum nec comprehendisse nec denuo rogare
 voluisse; quod utrumque certe ita conti-
 git: at posterius de mulo ne quidem tantū
 putavisse, ut vel menti adhiberet veritatis
 inquirendæ ergo, & suspicando saltem vel-
 let assequi, quis ille mulus ab oraculo tam
 certo diceretur. Id etiam supra sic narra-
 vit auctor, ut prorsus acciderit. Itaque
 vulgata sunt maculosa.

38, 33. Δεσποίνῃ τῇ ἑαυτῇ συνοίκεε.] Sic
 MS. Medic. non συνώκεε. ut 2, 140. Νῆσον
 χώσας οἴκεε. Singularis enim cura Herodoti
 in augmento inde pellendo.

38, 35. Ἀπήγγειλαν τῷ Κρόισῳ.] Articulus
 non agnoscitur à MS.

38, 44. Ἐν ᾧ προνηϊοῖς τοῖσι ἐν Δελφοῖσι.]
 Hic locus est, quem innuit Æm. Porti
 Lexicon in v. Προνήιον, per hunc nume-
 rum 25, 14. Is enim ex editione Stephani
 in paginam hanc versumque incidit; sed
 unde apparet eum hîc hæsisse. Et sane ser-
 mo est intricatus & inexplicabilis. Nam si
 fuerunt Delphis plura vestibula (prout nunc
 interpretabatur Valla in vestibulis templi a-
 pud Delphos) & unus tantum in iis clypeus
 à Cræso suspensus fuit; vel clypeum illum
 in plures partes pro vestibulorum numero
 divisum oportet, vel in uno tantum ex il-
 lis fuisse, plurali velut posito pro singu-
 lari. Quod si fuit, cedo, in quo tan-
 dem? Profecto sunt hæ nugæ nugacissimæ.
 At quam eximie membrana Medicea! Ἐν ᾧ
 Προνήϊς τῇ ἐν Δελφοῖσι. hoc est, in fano Προ-
 νᾶæ vel Prodomiæ Delphis: quo cogno-
 mine Minervam Delphis cultam testatur
 denuo ipse Herodotus lib. 8 cap. 37. in quo
 ter habetur ejus mentio, & quarta atque
 quinta accedit in cap. 39. quæ quinque lo-
 ca fieri non potuit, quin recte simul vide-
 rit eximius Meursius, quum scriberet libri
 secundi Atticarum Lectionum caput xvii,
 ubi tamen modo duo Herodoti loca pro-
 fert, quorum respectu laudat Vallam præ
 Henr. Stephano. At nunc ipse testor sic
 plane legi προναΐης in illo optimo libro per
 quinque ista loca, cui præclare indicat
 concinere codicem Vaticanum ad restituti-
 onem Harpocratonis. Hic autem præ-
 stantissimus adjutor Græci sermonis, quum
 diserte ex Herodoti libro octavo mentio-

nem hujus προναΐας illic se novisse ex an-
 notatione ostendat, patet hanc ex libro pri-
 mo verissime à nobis restitutam ei fuisse
 ignoratam, ut apparet, certo indicio, ipsius
 jam tempore corruptum & obumbratum
 hunc locum fuisse in nonnullis exemplari-
 bus & iis certe, quibus ipse utebatur. Sed
 interest cognoscere, quam bene viri docti
 noverint hanc Minervam, & quam vane
 illa usi fuerint. Nam quum Meursius illic
 præter Herodotum citaret quoque Æschyl-
 li locum & Callimachi, hos duos postero-
 res legens Henr. Valesius adscripsit sui
 Harpocratonis margini cum præclaro lo-
 co Demosthenis, in quo describitur Προ-
 ναΐης Ἀθλων, etsi in eo adhuc siverit ex-
 stare Προναΐας; quum interim eruditus ille
 Stanleyus Æschylum illustrans in initio Eu-
 menidum rursus ex Callimacho id demon-
 strare voluerit & ex Pausania in Phocicis,
 quem ideo emendat, etiam locum Æschyl-
 nis ab Harpocrate indigetatum. Deni-
 que prodierunt illæ densæ Observationes
 ad Callimachum, ubi pag. 620. octoginta
 post Meursium annis renovatur cantilena
 Ἀθλων Προναΐας ex Æschylo & Callimacho,
 & Pausanias etiam, si Musis placet, emen-
 datur. Nonne hoc præsegnem Ocnum o-
 stentat? Sed & quum illic video identidem
 dici ei ante adem Delphicam sacellum & si-
 mulacrum erectum, item ita de Delphis huius-
 que Minerva ibidem templo seu sacello agens,
 apparet non bene nosse quid illic obtinue-
 rit Minerva. Sacellum vocat. Nisi fallor,
 id bene conveniet cum verbis Demosthenis:
 Καὶ Προναΐας Ἀθλων ὡς μεγάλης ἐ ἀγαθῆς Θεᾶς,
 ἣ πρὸ τῶ Ἀπόλλωνι ἐν Δελφοῖς κάλλις & ἐ μέ-
 γις & νεῶς δὴν εἰσιόνῃ εἰς τὸ ἱερόν. Ne quid
 ad hanc confirmationem omittatur, ipsa
 phrasis ἐν τῇ Προνήϊς evincit non aliunde se
 nisi ab Herodoto venire. Sic cap. 35. οὐ μὲν
 δῖαν εἶχε ἐν Κρόισῳ. Et cap. 111. κλαυθμὸν
 καλεσεῦται ἱμφανέα ἐν Ἀργεῶν. Cap. 133.
 Στέγαςχος, ἐν ᾧ ἀν ἰόντες βελδύον. Ita mox
 in hoc ipso capite ἐς τὴν Ἀμφιάρεα, quam lo-
 cutionem sine articulo ex eodem MS. re-
 stituam auctori in libro 8 cap. 134, quippe
 ubi absurde corruerunt, ἐς Ἀμφιάρεα.

38, 47. Ἐν Βραγχιδῶν τῇσι Μιλησίων.]
 Nullus adsequor, quemadmodum tot edi-
 tiones Herodoti potuerint tacitæ in tam
 vitioso loco se oblectare: nam licet forsân
 in eo deprehenderent viri docti corruptos
 libros, utique tamen intererat verbo mo-
 nere, ut saltem constaret ipsos bene nosse
 hanc labem, sed non sustinuisse mutare,
 quum auctoritas vetustatis intercederet.
 Certe ego nihil notavi ex MS. & tamen offen-

offendor hac lectione, sed nec ita mutare sustinui, quamvis cap. 158 aperte legatur ἐς τὰς Βραγχίδας, ubi praecedit ἐν Βραγχίδῃσι, ut quidem de Herodoti manu vel sententia ambigere nullus queat. Sed locus hic est singularis & jam olim mire agitatus, quod docent Porphyrii Homericæ Quæstiones, ubi pag. 20 quæstione octava exstant hæc verba, quæ refert ab omnibus inspicere Philemonis Symmicta memorantis: Φησὶ γὰρ ὅτι ἐν τῇ πρώτῃ Ἡρόδοτος τῶν ἰσραηλῶν περὶ Κροίσου ἔχει Λυδῶν πομπὰν τε ἄλλα διηλεκτῶν. καὶ μὲν ὅτι θεοσεβείας αἰὲν γένοιτο, καὶ διαπρεπῶς τιμήσοι τὰ Ἑλληνικὰ μαντεῖα, τὰ ἐν Δελφοῖς, τὰ ἐν Θήβαις, τὸ δὲ Ἀμμωνίῳ, τὸ δὲ Ἀμφιαράῳ. Τῶν μὲν δὲ ἄλλοις ἄλλα πέμψαι δώρεα. ἀνέθηκε δὲ τινα καὶ ἐν Βραγχίσι (prave pro Βραγχίδῃσι) τῆσι Μιλησίων. Καὶ γέγραπται ἤδη καὶ πάντα ἀπλῶς τὰ ἀντίγραφα τοῦ τῆς ἀρετῆς σὺν τῷ ἰωτᾷ ἰσοδυναμεῖν τῷ τῶν. Οὐδένα γε μὲν Ἑλλήνων ὑπομνήσαι θηλυκῶς τὰς Βραγχίδας ἀνείπειν. Ἡρόδοτον δὲ μᾶλλον ἀν' ἐτέρων φυλάττειν ἀκρίβειαν τε ὄντως περὶ τὰ ὀνόματα, καὶ πάνυ ὀρθῶς φρονήσικόν. Τὸτο δὲ θεοσεβείαν τις εἴη Ἡρόδοτος φησὶν ἀμαρτήματα γεγονέναι, μᾶλλον δὲ τὴν συγγραφήν φησὶν διαμαρτεῖν παρεμβολόντα τοῖς πομπὰν φέρεσθαι μέγας νῦν ἀμαρτήματα κατὰ τὴν Ἡρόδοτος συγγραφήν. Unde cognoscimus litem vel obscuritatem jocofam antiquitatis, sed indignam & pertinacem, quum etiam libro 2, c. 159 existeret ἐς Βραγχίδας τὰς Μιλησίων. Sed tam tetrum nævum non æstimaverim ego majoris momenti, quam quum 2, 15 editur γυνή τοῖσι Ἰώνων, quum ejusdem libri cap. 18 edant τῆσι ἰμενωτῶν γυνήσιν; seu cod. lib. cap 8 ἐν τοῖσι ὁδοῖσι.

39, 6. Ἀνίστασιν ὡς κατεσκήκε.] Quum vox prima in Aldi editione haberet ultimam syllabam nota vel compendio expressam tali ῥ, cam Camerarius explicavit per τας, quasi foret accusativus pluralis, quum haud dubie Valla ex codicibus, quos in interpretando Latine ante oculos habuit, tale quid non verterit, sed id ipsum, quod & ego reperi clare in Mediceo MS. ἀνίστασιν ὡς κατεσκήκε. Unde merito censuimus hoc quoque recipiendum. Neque id impedit ulus verbi κατεσκήκε, quod ut non nego sensu activo sumi posse, ita pro neutro adhibuisse Herodotum quoque patet ex cap. 132. Θυσίῃ δὲ τοῖσι Πέρσῃσι ἤδε κατεσκήκε. cap. 178. Ἐνθα τὰ βασιλῆα κατεσκήκε. cap. 197. Δούτερος δὲ σοφίῃ ἔδε ἄλλος σφί νομῶ κατεσκήκε.

39, 17. Θῶμα δὲ γῆ.] Magnopere liberam constructionis licentiam attribuerunt Herodoto, qui sic cum præmissis statuunt, ut sequatur οἶα τε, & non εἰον τε. Sed be-

ne Mediceus MS. θῶματα.

39, 32. Τὸ δὲ Λυδῶν δῆμα αἱ θυγαῖ αὐτῶν.] Hoc integrum membrum Desid. Heraldus, ut scribit lib. 1. Adversar. cap. 10, videtur adeo non situm naturaliter, ut Herodotus illi sit pro monstro; nempe quia censet ista omnia poni debere post verbum καταπορεύονται, ut ista corruptelæ Lydiacæ relatio sit continens nec diducatur. Mirabar equidem interpretationem Vallæ solitam grassari in talibus transpositionibus hunc locum illi residuum fecisse. Ac sane si solam contempleris, sicut solam ibi allegat Heraldus, satis concinna foret ista sic cohærens continentia. Sed alia est Herodoti mens. Quippe hanc periodum præmittit, non ut doceat sædam Lydiæ disciplinam; sed indicet, unde puellis Lydorum tantæ opes, ut potuerint tam grande opus suscipere, & quidem ita ut ei quoque iussuissent. Id necessario statim lector scire debuit, alioquin pro falso vituperaturus, quum nusquam ea pecuniarum copia sit penes puellas. Hoc igitur statim absolvens interponit, ac paulo post occasione legum otiose repetit, prout licuit. Nihil ergo boni est in hac Heraldina solertia.

39, 35. Ἡ μὲν δὲ πελὶος δὲ σήματι εἰσι σάδιοι ἑξ, καὶ δύο πλέθρα τὸ δὲ εὐρεῖ.] Quomodo hæc mensura intelligatur ab viris doctis, qui tam multi eam legerunt, non assequor. Utique πλέθρα nihil faciunt ad circuitum, sed ad longum aut latum ampliandum, prout vel in hoc vel in isto latere sunt posita. Sed neque quum calculus loci circumsepti incepit poni, quod ad circuitum pertinet, per stadia, nescio posse in ista parte spatium relinqui, quod per πλέθρα aut debeat aut soleat mensurari. Nec video exitum, si neges aliquid excidisse. Itaque sit satis me monuisse, docte lector, ut conferas, si quid in promptu tibi sit melius. Quod me attinet, interea legere solitus sum: Ἡ μὲν δὲ πελὶος δὲ σήματι εἰσι σάδιοι ἑξ. καὶ δύο πλέθρα τὸ μήκος. τὸ δὲ εὐρεῖ εἰσι &c.

39, 44. Ἀποικῆσαι.] Est ergo hæc thanus & ingenium Henr. Stephani, quum Aldus & Camerarius ederent ἀποικῆσαι, in quo nimis se exercuit Portus, damnans hoc postremum, Stephanum recusans nominare; ipse tamen aut ejus probans correctionem quam citavi, aut ex se offerens ἀποικῆσαι, quod postremum plane legitur in codice MS. atque ideo elegi.

40, 9. Τὴν εὐρεῖαν.] MS. τὴν ἐξέρεῖαν, quod compositum continuo usu antecessit. Paulo ante cur edant καὶ ἄλλων πασίων, non

tantum omisso articulo τ , sed cur media vox non merebatur eandem terminationem, quam postrema, ut pateret esse fœmininum $\alpha\lambda\epsilon\acute{\alpha}\nu$? Etiam in MS. non inveni geminum σ , sed unum in voce $\pi\epsilon\sigma\omega\acute{\nu}$, eodem lusu, qui est in $\delta\alpha\sigma\omega\acute{\nu}$ & $\delta\sigma\omega\acute{\nu}$.

40, 34. $\Gamma\acute{\alpha}\nu\tau\omicron\upsilon\ \Pi\acute{\epsilon}\rho\sigma\eta\sigma\iota\ \delta\epsilon\delta\acute{\epsilon}\lambda\omega\nu\iota\sigma\iota.$] MS. $\iota\delta\epsilon\delta\acute{\epsilon}\lambda\omega\nu\iota\sigma\iota.$

40, 48. $\tau\omega\upsilon\tau\omicron\upsilon\ \mu\acute{\eta}\delta\omicron\iota\sigma\iota.$] Habes hoc loco unum specimen omissi articuli præpositivi in tertio casu plurali, haud dubie ab illis, qui non intelligebant lenitatem Herodoti lente & tractim procedentem. Nam clare & prorsus suaviter Mediceus MS. $\tau\omega\upsilon\tau\omicron\upsilon\ \tau\omicron\iota\sigma\iota\ \mu\acute{\eta}\delta\omicron\iota\sigma\iota.$ Sed & in proxime antecedentibus $\tau\alpha\ \alpha\lambda\alpha$, non $\tau\alpha\lambda\alpha$.

41, 1. $\Lambda\acute{\iota}\eta\epsilon\ \epsilon\acute{\nu}\ \tau\omicron\iota\sigma\iota\ \mu\acute{\eta}\delta\omicron\iota\sigma\iota\ \epsilon\gamma\acute{\epsilon}\nu\epsilon\iota\omicron.$] Bene constat hæc loquutio, ut 2, 53. $\chi\epsilon\eta\sigma\eta\epsilon\acute{\iota}\omega\acute{\nu}\ \eta\ \pi\acute{\epsilon}\rho\alpha\ \tau\omega\acute{\nu}\tau\epsilon\ \epsilon\acute{\nu}\ \epsilon\lambda\lambda\eta\sigma\iota\ \epsilon\ \xi\ \epsilon\acute{\nu}\ \lambda\iota\beta\acute{\upsilon}\eta.$ Et plena manu effudit similia in capite 92. Attamen particula $\epsilon\acute{\nu}$ non admittitur jam ab optimo MS. qui tantum habet $\Lambda\acute{\iota}\eta\epsilon\ \tau\omicron\iota\sigma\iota\ \mu\acute{\eta}\delta\omicron.$ Quod nec ipsum improbæ monetæ. Immo quî possum temperare lætitiæ, deprehendens ab hoc inæstimabili monumento sic Herodotum dari adiutorem illis, quæ ad Stephanum in voce $\Lambda\acute{\iota}\epsilon\omega$, sane etiam ex MS. produxeram, & fidejussione Diodori Siculi, Strabonis, Jamblichi confirmaveram? quibus socium se jungit nunc Sophocles Oedipo Tyr. 919. $\tau\omicron\acute{\nu}\ \Lambda\acute{\iota}\epsilon\alpha\iota\sigma\iota\ \nu\alpha\acute{\nu}.$ Immo & fragmentum nobile ex Farnesiana columna editum ab Cl. Sponio in Miscellaneis pag. 49, ubi inter Herculis gesta refertur $\kappa\alpha\iota\ \pi\omicron\lambda\iota\nu\ \tau\eta\nu\ \sigma\iota\beta\alpha\iota\varsigma\ \omicron\iota\kappa\iota\zeta\epsilon\iota$, quod bonus ille vir interpretatur $\epsilon\acute{\nu}\ \mu\epsilon\tau\epsilon\iota\ \sigma\iota\beta\alpha\iota\varsigma\ \hbar\alpha\beta\iota\tau\alpha\upsilon\iota$. At $\sigma\iota\beta\alpha\iota$ dicuntur populus Indiæ, in quo populo urbem condidit, ubi intelligitur particula $\epsilon\acute{\nu}$, aut vult dativus hic significare in eorum gratiam & commodum ab Hercule id factum.

41, 6. $\kappa\alpha\iota\ \mu\alpha\lambda\acute{\iota}\omega\nu\ \tau\epsilon\ \chi\epsilon\iota.$] Nimia copulativæ repetitio, nec necessaria. Immo exigit MS. $\kappa\alpha\iota\ \mu\alpha\lambda\acute{\iota}\omega\nu\ \tau\iota\ \chi\epsilon\iota.$ Id prorsus Herodoteum, ut patuit 18, 40. Nam quod præcessit $\epsilon\acute{\nu}\ \gamma\eta\ \epsilon\omega\upsilon\tau\epsilon$, debui mutare, secundam vocem in $\tau\eta$, ut jam in ora Stephanus, cui adsentitur MS. Italicus. Ipsa res requirit. Eadem ista membrana mox non aliter legit quam $\mu\upsilon\nu\acute{\omega}\mu\epsilon\iota\omicron$, non $\mu\upsilon\epsilon\acute{\omega}\mu\epsilon\iota\omicron$, nec $\epsilon\phi\omicron\iota\tau\epsilon\omega\nu$, sed $\epsilon\phi\omicron\iota\tau\omega\nu$.

41, 15. $\pi\acute{\rho}\omicron\varsigma\ \tau\eta\ \pi\omicron\lambda\iota\tau\epsilon\omega\nu.$] Effugit igitur hoc specimen diligentiam Æm. Porti, qui omnia loca enumerat, ubi mentio fit $\pi\omicron\lambda\iota\tau\epsilon\omega\nu$. $\pi\omicron\lambda\iota\tau\epsilon\omega\nu$ omnino obliviscitur, tanquam qui nulli sint in Herodoto. Equidem nec ipse meminî alio in loco eos conspici, ut mihi imaginer, si Herodotus u-

sus fuerit vocabulo octo literarum, prorsus eum scripsisse $\kappa\omega\mu\eta\acute{\iota}\omega\nu$.

41, 46. $\pi\omicron\iota\epsilon\chi\epsilon\iota\ \delta\eta\ \tau\alpha\upsilon\tau\alpha.$] MS. $\pi\omicron\iota\epsilon\upsilon\zeta\epsilon\iota.$ Talia persæpe in antecedentibus habuimus.

42, 8. $\epsilon\upsilon\epsilon\sigma\omega\tau\alpha.$] Recte codex MS. $\epsilon\upsilon\epsilon\sigma\omega\tau\alpha$, qui etiam exhibet $\Lambda\gamma\epsilon\acute{\alpha}\tau\alpha\iota\alpha.$

Ibid. $\omicron\upsilon\tau\omega\ \tau\omicron\ \tau\epsilon\acute{\iota}\chi\epsilon\iota.$] MS. suavissimo procedendi tractu, $\epsilon\acute{\iota}\tau\omega\ \tau\epsilon\tau\omicron\ \tau\omicron\ \tau\epsilon\acute{\iota}\chi\epsilon\iota.$

42, 11. $\tau\omicron\ \mu\acute{\eta}\ \kappa\epsilon\ \tau\iota.$] Hæc est series, quæ in his vocabulis placuit Herodoto, ut cap. 61. $\Lambda\acute{\iota}\ \tau\iota\acute{\nu}\epsilon\varsigma\ \sigma\phi\iota\ \pi\epsilon\sigma\eta\delta\epsilon\alpha\tau\omicron\ \kappa\epsilon\ \tau\iota.$ 9, 13. $\kappa\alpha\iota\ \epsilon\acute{\iota}\ \kappa\epsilon\ \tau\iota\ \epsilon\phi\theta\acute{\omicron}\nu\ \lambda\omega.$ Itaque hanc seriem probat optimus ex Italia codex, non $\tau\omicron\ \mu\acute{\epsilon}\nu\ \tau\iota\ \kappa\epsilon.$

42, 13. $\kappa\acute{\upsilon}\kappa\lambda\omega\nu\ \epsilon\acute{\omicron}\nu\tau\omega\nu\ \tau\eta\ \sigma\upsilon\nu\alpha\pi\acute{\alpha}\nu\iota\omega\nu\ \epsilon\pi\acute{\epsilon}\rho\epsilon\iota.$] Video equidem ab interpretibus muros hos, nunc unum alteri veluti confines dici, nunc istos ambitus dici contiguos; quum Æmil. Portus hunc locum innuens scribat, *conjunctum esse, contiguum esse.* Id sane an verum sit, & quomodo muri hi sese contingere potuerint, nec ipse conjicere & intelligere, nec ex verbis Herodoti colligere queo. Unius modo hujus loci verba tale quid videntur innuere; sed qui haud dubie vitiosus est. Etsi enim $\omicron\iota\ \sigma\upsilon\nu\alpha\pi\acute{\alpha}\nu\iota\omega\varsigma\ \kappa\acute{\upsilon}\kappa\lambda\omicron\iota$ aliis fortasse auctoribus in modum neutrum usurpari potuisse videantur, at noster auctor ea constructione non utitur, nisi volueris huc trahere eandem nuditatem, qua utitur 4, 8. $\mu\epsilon\lambda\acute{\iota}\omega\nu\ \eta\ \alpha\upsilon\tau\omega\nu\ \sigma\upsilon\nu\alpha\pi\acute{\alpha}\nu\iota\omega\nu$: ubi idem Æmil. Portus notat esse $\epsilon\lambda\lambda\epsilon\psi\iota\varsigma$ nominis $\tau\alpha\epsilon\varsigma\ \chi\epsilon\iota\epsilon\alpha\varsigma$. Sed fraus est clarissima cogitanti non esse hanc occasionem enarrandi, quo cursu ac ductu positi sint hi circuli, & utrum se contingant nec ne, quum tantum velit colligere numerum, & nihil aliud. Laudatissima ergo est auctoritas MS. Mediceæ, unde præclare restituo $\kappa\acute{\upsilon}\kappa\lambda\omega\nu\ \epsilon\acute{\omicron}\nu\tau\omega\nu\ \tau\eta\ \sigma\upsilon\nu\alpha\pi\acute{\alpha}\nu\iota\omega\nu\ \epsilon\pi\acute{\epsilon}\rho\epsilon\iota.$ Ita & sententia est perfectissima & vox Herodotea. Sic cap. 134. $\eta\epsilon\chi\epsilon\ \tau\alpha\ \epsilon\theta\upsilon\epsilon\alpha\ \alpha\lambda\lambda\eta\lambda\omega\nu$, $\sigma\upsilon\nu\alpha\pi\acute{\alpha}\nu\iota\omega\nu\ \mu\acute{\epsilon}\nu\ \mu\acute{\eta}\delta\omicron\iota.$ cap. 178 $\epsilon\acute{\iota}\tau\omicron\iota\ \varsigma\acute{\alpha}\delta\iota\varsigma\ \tau\eta\ \phi\epsilon\lambda\acute{\iota}\omega\delta\alpha\ \tau\eta\ \pi\acute{\omicron}\lambda\iota\epsilon\iota\ \gamma\acute{\iota}\nu\omicron\iota$ $\sigma\upsilon\nu\alpha\pi\acute{\alpha}\nu\iota\omega\varsigma\ \omicron\gamma\delta\acute{\omega}\kappa\omicron\nu\iota\alpha\ \epsilon\ \tau\epsilon\lambda\epsilon\alpha\kappa\acute{\omicron}\sigma\iota\omega\iota.$ 2, 39. $\Lambda\iota\gamma\upsilon\pi\acute{\iota}\omega\ \tau\eta\ \sigma\upsilon\nu\alpha\pi\acute{\alpha}\sigma\eta.$ Et c. 112. $\omicron\ \chi\omega\epsilon\iota\ \epsilon\acute{\iota}\tau\omicron\ \omicron\ \sigma\upsilon\nu\alpha\pi\acute{\alpha}\varsigma.$ Quæ colligere fas fuit, tum quia Portus vix ex uno loco aut novit aut voluit producere; tum quia emendari debet Herodotus 7, 187, ubi editur $\xi\ \sigma\acute{\upsilon}\mu\pi\alpha\tau\omicron\ \varsigma\epsilon\alpha\lambda\acute{\delta}\mu\alpha\iota\omicron$, quum liquide exstet in MS. $\sigma\upsilon\nu\alpha\pi\acute{\alpha}\nu\iota\omicron$.

42, 29. $\mu\acute{\eta}\tau\epsilon\ \epsilon\acute{\sigma}\iota\epsilon\acute{\nu}\alpha\iota\ \phi\epsilon\lambda\acute{\iota}\ \beta\alpha\sigma\iota\lambda\epsilon\alpha\ \mu\acute{\eta}\delta\iota\alpha\ \sigma\upsilon\gamma\chi\omega\epsilon\acute{\iota}\nu.$] Verbum postremum non apparet in egregio MS. & puto debere abesse. Etsi enim commoda aliqua interpretatione adjuvari possit; tamen non magis credendus est Herodotus huic loco appo-

uisse

fulisse, quam cap. 155 Ἀπείπε μὲν σφιπέμψας, ὅπλα ἀρήϊα μὴ ἐκτῆσθαι. Cap. 183 καὶ τὸ ἱεὶα ἀπέκλεινε ἀπαγορεύοντα μὴ κινεῖν τὸ ἀνδριάντα. Quippe κόσμον καλασῆσαι μὴδέναι ἐσίεναι, est idem quod ἀπαγορεύειν vel ἀπειπεῖν μὴδέναι ἐσίεναι. Κόσμη enim iste circa regem consistit in vetando, & ut ne quis eum accedat.

42, 34 Περί ἐωυτὸν ποιεῖν.] Quæ hic ad marginem leguntur in editionibus ab Stephano procuratis & post illum, & re ipsa & auctoritate libri Medicei confirmantur, ut sine dubio ea pro vera lectione haberi debeant. Tantum rectius MS. ἐσέμνυνε τῶνδε εἵνεκεν, ὅπως ἀν μὴ ὀρῶντες. & reliqua prout exhibui: & deinde φλαυροδέρης, non φανολοδέρης. Id quoque Herodotus suum esse probat, dum cap. 86 ait, θεησάμεντο πάντα τὸ ἐωυτῷ ὄλβον ἀποφλαυροῦσθαι οἱ. Sed tot paginæ occurrunt in Herodoto insignitæ hoc vocabulo, ut nec omnes possint nec quædam ex his debeant citari. Sufficit illic reperiri; sed nusquam oportet arbitrium optimi codicis inter duo ista adjectiva rejici, unde nec tacuerim in libri 1 capite 120 quum legantur ista, Ἀποσκήψαντο δὲ ἐν ὑπνίᾳ ἐς φλαύρον, ibi contraria vice in isto codice legi φαῦλον, quod & recepi securus. Denique veram esse sententiam in iis, quæ aut Stephanus posuit tenerior in margine, aut ego firmatus majore fulcro in contextu, patet ex eo, quod falsa sint omnia, si de Medis, aut eorum regibus cunctis ea accipias, & toleres interpretationem *hac ideo faciunt apud regem*. Sed ad solum Deiocem & ejus regiminis tempus, immo fere tantum novitatem hæc respiciunt, ut est perspicuum.

42, 38. Ἀλλ' ἐτεροῖον.] Nescio utrum subintelligi velint χρεῖμα, ut videtur voluisse Valla, an habeant pro accusativo. Sed utrumcunque non est melius illo, quod legitur in Mediceo MS. ἀλλ' ἐτεροῖον. Sane hoc rectum.

43, 4. Γένεα μὲν Μήδων ἐστὶ τὰδε.] Non poterat Cl. Stanleius aliter citare in notis ad Æschyli Persas, ubi etiam μάγος deprehendit esse nomen gentilicium, n. 318. quum non nisi ex editionibus ita repeteret: neque ille tunc indolem suavitatis Herodotæ respexit. Sed rectius videtur in MS. Mediceo Γένεα μὲν δὴ Μήδων ἐστὶ τοσάδε. Repetit enim ex more perpetuo easdem voces, quas ante adhibuit.

43, 19. Δύο τε εἴκοσι.] Nihil frugiferum in isto τε, & simplicius est in optimo MS. δύο εἴκοσι.

43, 28. Μαχεσάμεθα, ὅτε νῦν ἡ ἡμέρα ἐγγένητο &c.] Narrationem agnoscis bicipi-

tem & veram quidem, sed cujus capita prorsus dilacerari & fecerni volunt numeri Chronologorum, quos non placet jam atrectare.

44, 5. Ἀπορίεπι προσώλεω.] MS. Ἀπορίεπι τοπροσωλέω. Id quoque fert genius Herodoti, ut multis variæ naturæ vocibus has duas literas vel potius articulum hunc præfigat, ut τοπάλαι, τοανέκαθεν, τενθεῦ-τεν, τολαιπόν, τομέχει, τοπριν, τοπερίτερον, τοδούτερον. 7, 58. τοπρίσω, quorum multa monstrat Lexicon Æm. Porti, aliqua omisit. Ex quo patet prave edi 3, 45. τὸ προσωλέω, quum etiam 7, 166 liber optimus legat τότε τοπαλαίων, & libro 3 cap. 133 editur ἐνέμειλο προσω haud dubie vel pro ἐνέμε τοπρίσω vel pro ἐνέμειλο τοπρίσω quum formam mediam in hoc verbo colat quoque Herodotus. Deinde etiam MS. Ἀσκάλωνι πόλι, non πόλῃ, certo manus Herodotæ indicio.

44, 10. Εὐύλησαν τὸ ἱεὺν.] Hactenus igitur Herodotus. At Scaliger in Animadversionibus pag. 83 prorsus scribit incendisse. Mox bene suaviter MS. Φοινίκες εἰσιν οἱ ἰδρυσάμενοι ἐν ταύτης τῇ Συρίᾳ ἐόντες, non ὄντες, ut 3, 49. Εἰσὶ ἀπὸ ἡλίου Διόφοροι ἐόντες. Et deinde νοσέειν pro vulgato νοσῆν.

44, 18. Ἐνέσκηψε ὁ θεὸς θήλειαν νῦσον.] Quam conspectus hic locus antiquitati fuerit, apparet ex Dionysii Longini περὶ ὕψους cap. 28, ubi de postrema parte plurimum sudaverunt docti editores, ut θήλειαν νῦσον producerent, etiam advertentes, quod festinans & nimium tribuens memoriæ Dionysius scripserit ἐνέβαλεν pro verbo ἐνέσκηψε, quod sæpe in morbos ab Græcis adhibetur. Id relinquunt, quod Dionysius non dubitet citare ἡ θεός, quod non exstat in MS. sed prout dixi, plane ὁ θεός. Et Æm. Portus quidem in Lexico hinc collegit exempla, ubi quum præmisisset hæc [θεός ἡ Ἰον. & Poët. & comm. pro θεῶ quod longe frequentius] ostendit porro sic declinavisse Herodotum, τῇ θεῷ, τῇ θεῶ, τῷ θεῶν, additis locorum & paginarum numeris, ubi tamen notari debet, id quod citat sub numero 8, 16, id incidere in 1, 31. ubi agitur de Junone Argiva, & tam ὁ θεός occurrere, quam τῷ θεῶν. Secundum τῇ θεῷ est ex hoc loco, ubi omittit memorare ὁ θεός. Reliqua conveniunt ejus proposito. Itaque quum pateat singulare aliquid in nostro loco esse, ista ὁ θεός non opinor revocanda esse ad hanc Venerem, sed prout Græci solent exprimere porrecta notione, sicut alii dicunt τὸ θεῶν, ut significet numen, perinde ut 8, 13. Ἐποίητό τε πᾶν ἔπος

δεῖ, ὅπως ἂν ἰσθῆναι τῷ Ἑλληνικῷ τὸ Περσικόν, Valla à deo fiebat. Sed nullus ante nominatus fuit. Rectius, a numine fiebat.

44, 45. Ἐκαστα ἐκμαθῶν.] MS. μαθῶν. Et si composito utatur rursus cap. 124. τὰς ἐκ πάλαι δοκίω πάντας ἐκμεμαθηκέναι, tamen nimis sæpe in præcedentibus utitur simplici verbo, quam ut credi queat nunc jam deflexisse ad compositum. In superioribus mutavi ex optimo MS. sed quæ levia sunt.

45, 5. Ἐδούκει οἱ.] MS. ἐδόκει δὲ οἱ, quæ vocula necessarium præbet huic loco transitum. Deinde MS. ὁπίτεκα, quod novit nemo, non ὁπίτεκα, quod ut recta demissum ab primo casu ὁπίτεξ, quæ vox statim sequitur c. 11, norunt omnes. Sed habuit Herodotus suum aliquid, cur litteram ο in multis præferret, etiam in declinando. Nonne sic vulgo creditur effecisse eum χαμόθεν ab χαμαί, ut 4, 171? Sed nos talibus non omnia parebimus.

45, 11. καὶ ἐκ γὰρ οἱ.] Putida est hoc loco copula, ut recte MS. eam non agnoscat. Nam particula οἱ in talibus debet esse vox tertia. Hæc lex Herodoti. 5, 92. Ἐκ δὲ οἱ ταύτης τῆς γυναικὸς παῖδες ἐγένοντο. 6, 63. Ἐν δὲ οἱ χρόνῳ ἐλάσσονι. . . τίτη. Præterea οἱ μέλλοι, pro μέλλει. Tum integra scriptura, Ἄντι ἐκείνῃ, non ἄντ' ἐκ.

45, 19. Μηδαμὴ πῶς χρεῖται.] Mirum est hic fluctuare Herodotum in terminatione adverbii, utrum μῆ an μᾶ, quum vetustius utroque sit μηδαμῶς. quod clare exstat in optimo libro, & suppositui iusta fiducia. Deinde ex his verbis ἐξ ὑστερης σεωυτῶ πειπ. demonstrare voluit Æm. Portus in Lexico sic dicere Herodotum pro σεαυτῶ. Sed nescivit hæc esse correpta & corrupta indecenter, quum Herodotus dederit ἐξ ὑστερης σοι ἐωυτῶ, prout scriptum exstat Florentiæ, & jubet fortius de se ipso cogitare. Præterea τῆς Μανδάνῃ absque vocula ἂν, quod & ipsum severius. Quod sequitur φέρε ἢ ἐς ἐωυτῶς, numquid manifeste vitiosum est? Id negat Æmil. Portus, ex hoc ipso loco deducens [Ἐωυτῶ Ion. pro com. ἐαυτῶ, hocque pro σεαυτῶ, Tui ipsius 29, 18] Unde constabit veritas hujus tam acute inventi Ionismi? Immo id notare non potest in tuam domum, sed tantum si tertius quis de eo loquitur, quid de se aut de propria ejus domo fecerit, ut cap. 21. de Thraſybulo, ὅς ἐστι ἐν τῷ ἄσπιδι σίτη. Ἐ ἐωυτῶ ἔδιδωκεν. Et prout mox Herodotus narrat Harpagum φεράειν τῇ ἐωυτῶς γυναικί. Optime vero in hac parte legit præclarus MS. ἐς σεωυτῶ.

45, 34. Εἰ πῶς φρονήσεις τε.] Hæc non conveniunt sequentibus ἢ μακρῶς, quæ

sunt in indicativo, sed oportune adjuvat MS. εἰ πῶς φρονήσεις τε.

45, 46. ταῦτα εἶπας αὐτίκα &c.] Multo melius & ad Herodoti consuetudinem concinnius hæc ita refert MS. ταῦτα εἶπε, ἢ αὐτίκα ἄγγελον ἐπεμπε ὅπῃ τῆς βυκόλων τῆς Ἀστυάγεος, τῆς ἡπίστατο. Certe istud τῆς βυκόλων τῆς Ἀστυάγεος, & &c. est bubulci sermo. Cæterum acriter in hac vicinia grassati sunt in hoc articulo præter quas immittendo vel mutando ejus genere, quæ omnia reparavi ad vetustissimum exemplar, ut apparet in imis contextus oris.

46, 18. Διατέταγμα ἐγὼ.] Inolevit in hac parte Lexici Cl. Æmil. Porti nævum, quod omnino in aliorum culpam rejici debet, ubi hæc ipsa verba Latine explicat Ego impereo. Interim negari nequit verbum διατάττω magis convenire pluribus, quam uni; ut 7, 178. Οἱ μὲν δὲ Ἑλλῆνες παρὰ τὰς ἐσθλότητας διαλαχθέντες. 8, 34. Τὰς δὲ πόλεις αὐτῶν ἄνδρες μακεδόνες διατέταγμένοι ἐσώζον. Activi quoque exempla habet Portus. Hinc apparet, quam fœde corruerint hunc locum, in quo scripserat Herodotus τέταγμα ἐγὼ, prout legitur in unica ista membrana Florentina.

46, 28. Ἀρπαγὸς μετεπέμψατο.] Stolidi & cæca iteratio ejus quod præcessit; ubi si ea tolerari potest, sicut tanta legentium copia inficere toleravit, certe multo opportunius est, quod Herodotus scripsit, & exhibetur in optimo MS. μετεπέμψατο. Et mox idem habet, ἐς δεωότεας τῶς ἡμετέρας, non prout in editionibus legitur, δεωότεας ἡμετ. quæ lectio unde exorta sit, ignoro, quum etiam cap. 112 edant, Ἀδικίων τῶς δεωότεας, ubi constanter MS. retinet δεωότεας, prout cap. 129 similiter jam ediderunt, Νῦν γὰρ δεωότεας, quod confirmat quoque codex Medicæus. Cæterum quod præcedit τὸ μήτε ἰδεῖν ὄφελον, Portus proſcribit quasi poeticum potius quam solutæ orationis verbum. Sed notavit hunc locum Thomas magister. Ἀπαρεμφάτω δὲ (ὄφελον συντάσσῃ) ὅτε ἄντι τῆς εἰς ἐμελλον τίθειται. Ἡ ῥόδοις ἐν τῇ πρώτῃ. μήτε ἰδεῖν ὄφελον. Sic ergo etiam 3, 65. Εἶδον ὅψιν ἐν τῷ ὕπνῳ, τὴν μηδαμᾶ ὄφελον ἰδεῖν, ait Cambyſes. Cæterum hic ipse Thomas est, unde in præfatione sua Jungermannus ad 1, 117 notavit Ἐθαφάμην, quod nescio cur ille vir insignis non maluerit ocus proſcribere ut plane supposititium; quam favorabiliter producere, quasi forte alicui non displiceat ista lectio. Est enim certe alienissimum ab Herodoto, qui non utitur isto medio, sed & lib. 3 cap. 62 dicit Ἐθαφάμην, & 6, 30 de

de Histiazo πῶ κεφαλῶν ἐπέλατο θάψαι, & 7, 117. Εἰρξια συμφορῶν ποιητάμενον μεγάλων ἐξενεῖται τε αὐτὸν ἐ θάψαι.

46, 39. Τὸν τοιαῦτα θηθέμ.] MS. ἢ ταῦτα θηθέμ. Certe de eadem hac re dicit cap. 113. Καὶ αὐτίκα ἰποῖε ταῦτα. Mox e-legi, quod Stephanus in margine publica-vit, ac mihi apparuit in veterrimo codi-ce, non ἔνθεν γνέω, sed ἔνθεν γε ἴω, aper-tissima labentis calami fraude.

46, 45. Καὶ δὴ κατ' ὁδὸν πυνθάνομαι.] Hic vero longe aliter MS. καὶ πρὸ κατεδὴ κατο-δὲν. Quod quum videatur merum nugis constare, literarum tamen series, etsi con-fuse divisa, monstrabat apertam viam ad Herodoti manum, quam inde satis vere ac perite educentes arbitramur sententiam sic absolvisse; καὶ πρὸ κατ' ὁδὸν πυνθάνομαι, hoc est, & statim in viā sciscitor &c. scilicet, simulatque ex aedibus Harpa-gi egressus suspensæ & curiosæ ob tam ino-pinatum conspectum menti satisfaciō & sciscitor ex comite, plane ut fieri solet. Exempla vocis omnino restituendæ πρὸ κατ' ex Herodoto præbet Lexicon Æmil. Por-ti. Et sicut illis duobus jam novum hoc addi potest, ita quod ille omisit, scias etiam usurpari ab auctore nostro 6, 134. καὶ πρὸ κατ' ὁδὸν αὐτὸν πυνθάνομαι, ut tanto magis tibi constet veritas.

46, 48. Τῆς ἀσυνάγειας θυγατρὸς.] MS. o-ptimus non aliter nunc declinat, quam in-fra, nempe ἀσυνάγεα, idque recepi, quia mox ita semper in hoc nomine, & infra cap. 114 intelliges etiam ἀσυνεβάρεια.

47, 11. Πᾶσα γε ἀνάγκη.] Ignorat me-diam particulam MS. πᾶσα ἀνάγκη. Et quæ fides eam deducet ab Herodoto? qui sic scribit 2, 90. Τῆς πᾶσα ἀνάγκη ἐστὶ ταρ-χάσασθαι θάψαι. Paulo ante ex margine & Italico MS. recepi ἐποφορμῆς, non κατο-φορμῆς.

47, 18. Οὐκ ἀπλήρει.] MS. οὐκ ἀπλήρ, delicatissima temporis mutatione.

47, 32. Τὸ μὲν ἐθάπτετο.] MS. ἐθάπτο, ut magis asseveret ita factum esse; qui codex etiam antea probabat prolatum ab Step-hano φύλακον.

47, 35. καὶ ὅτε δὴ ἴω.] MS. καὶ ὅτε ἴω, nec locus nunc particulæ isti.

47, 44. Τὰς ἀγγελίας ἐσφέρειν.] Hi sunt illi ipsi, quorum meminit in irruptione septem Persarum libro 3 c. 77. ut de eis dicat, Ἐνέκυρσαν τοῖσι τὰς ἀγγελίας ἐσφέρειν ἀνέχοις. Ut mireris nec in Thesaurο Henr. Stephanum, nec in Lexico Portum voluisse id compositum verbum eo respectu annotare, utpote quod plane adæquat ver-

bum εἰσκομίζεν, quod usurpat in hac causā Ælianus lib. 1 Variar. H. cap. 21 de Ti-thrauste. Interim scire oportet huic usuū eximi hunc locum debere, quippe in quo legit optimus MS. tantum φέρειν. Idque propterea omnino restituendum; atque etiam, quia hoc simplex non dubitat pa-riter in hoc munere usurpare, ut 3, 34. Τὸν ἐτίματε μάλιστα, καὶ οἱ τὰς ἀγγελίας ἐσφύρεε εἶναι, quem locum attulit quoque Brissot-nius in regno Persarum: sed quem non at-tulit, quia non agit de Persis, habes cap. 53. Οὐδὲ ἀνακρίσει καὶ ἡζώσε καὶ φέρειν πῶ ἀγ-γελίῳ. Jam vero istud simplex huic loco videtur commodius Herodoto visum fuisse, ut tam de ferendis nunciis ad regem, quam de referendis responsis ab rege ad supplices intelligatur, hoc est, integro internuncii officio. Inde ergo etiam ἀγγε-ληφίρας in hoc ipso casu appellat cap. 120 hujus libri & 3, 118 & 4, 71.

48, 31. Προσφέρειν ἐδόκει αἰετῶν.] No-tanda amplitudo interpretationis apud Val-lam, ut pateat eam ab ipso non leviter ef-fusam: *visaque est figura oris referre ac re-presentare ipsum.* An hoc dicetur προσφέ-ρειν αἰετῶν? Immo ait Portus verbum istud [apud Herodotum interdum accipi-tur pro similem esse, referre, repræsentare aliquid... sui similis, vel, sibi similis esse videbatur. Ibi agitur de vultus figura] Ergo volunt Herodotum dicere nepotem avo fuisse similem. Quod si fuisset, non suffecisset Trogo (ex quo hæc ipsa verba exscripsit Justinus) *Atque ita cum & vul-tus similitudo & expositionis tempora convenirent.* Cur enim ista similitudo ad avum utique referetur, & non potius ad matrem, aut ad ipsum adhuc recentem à matre, ut ista lineamenta primæ vitæ inhaeserint As-tyagi avo, qui tunc viderat, vividius & acrius? Quidquid sit, alium his verbis sen-sum adesse opinatus fuit Trogus, etiam longe aliter hæc leguntur in fidelissimo MS. nempe ἐδόκει ἐς αὐτὸς, quod prætuli. At nulli prope præmittuntur, qui isti αὐ-τοὶ intelligi possunt. Immo nullus legit hæc fata Cyri pueri, quin proxime con-tinuo in mente habeat Mandanen & Cam-byfen. Mox etiam ἐκβίβει pro ἐκβίβει.

48, 38. ὡς τε ἐπαῖδα καὶ σὸν &c.] Indignum prorsus tamdiu his insidere potuisse mani-festum defectum. Indignissimum tam vitiosis calamis & libris commissæ esse Herodotea. Quæ, oro, vis est in interpretatione vocis *quoque*? An vero filius graviore querela de-plorabat plagas suas? Immo sane pater vi-detur tenerior longe fuisse in miseranda ista

ista contumelia, atque ideo is potissimum Astyagi querelam detulit, non filius. Portus in v. *Επιμέμφεσθαι* non alia retulit, quam *ὥς τ' ὁν παῖδα μὴ ὑπὲρ μέμφεσθαι*. Sed documento etiam hic locus erit, quantum fide exsuperet omnes alios codex Mediceus, in quo legitur *ὥς τε σε ὁ παῖδα τ' ὁν με ὁ γ' ὁ filius tuus*. Quid potest aut mollius proferri aut commodius optari?

48, 42. *Μενώθεν τὰδε αὐτὸν εἶρετο*.] Hæc omnibus numeris constant, & fere aliquid scrupuli moverit hic locus de existimatione optimi codicis. Nequivi tamen ne nunc quidem opinari in eo esse aliquid, quod decedere debeat aliis. Sane verbum hoc esse & probum & Herodoteum nemo ambigat, & loca etiam ab Porto diligenter notata id satis affirmaverint, pro quo cap. 209 dicitur *ὑπολαβὼν μὲνον Ἰσάπτεα*. Jam vero ita intempestivum nunc est participium istud, ut locum habere non debeat, quum jam modo proximis verbis rusticus dictus fuerit *ὑπολαβὼν μὲνον*, unde sequentia verba non sunt separata, ut idem dicendo & iterando velut per gradum ascendat, quod fit interdum. Hoc tale non est, & requirit aliquid de Astyage, qui abire omnes suos jussit. Et id vult Herodotus. Omnino codex Florentinus proscribit hoc participium, temere huc usque porrectis syllabis, quas ei voci Herodotus modo tres dederat, nimirum *μνόνθεν τὰδε*. Quod si verum est, sicut ego quidem non habeo ullam causam secus de eo statuendi, ne mihi invidiæ sit, si discurrenti, inquirenti & sedulo laboranti aliquid occurrerit in sermone quondam Græco usque ad hanc ætatem nostram ignoratum, etiam illis, qui nuper jactantissime eo usi fuerunt. Augeo enim notitiam ejus reparatione hujus incogniti adhuc vocabuli. Et quidni hujus vocabuli? quum nec in derivatione quidquam appareat vitii, & MS. hic liber ex tot perfectissimis indicis debeat esse instar omnium. Et amat talia adverbia hic scriptor, ut probant vel *ἀρχῆθεν* vel *μητρόθεν* vel *πέρθεν*. Denique jam olim hic hæsitatum fuisse indicat liber Oxoniensis, unde exsignavi *μνόνθεν τ' ὁ τὰδε αὐτὸν*, scilicet bis repetita eadem voce, quum litera *ω* impediret eos *μνόνθεν* aspicere.

49, 2. *Καὶ συγγνώμην ἐαυτῶν κελύειν ἔχον*.] Ex omni parte melius exstat in MS. *κελύων*, ut statim *κατέβαινε λέγων*.

49, 14. *Ποιήσω κατὰ νόον &c. ποιῶ δὲ ὧδε*.] Id sane est ex vero infuscare nitorem linguae Herodoteæ, & dulcedinem universam, quippe fractis omnibus, expellere. Quod fa-

tis patet ex restituto per codicem scriptum utroque verbo, tum contracto, tum in eodem tempore, qui assiduus & perdulcem omnino continens repetitionem mos est hujus scriptoris in narrando, ut opus non sit per exempla fusc adstruere, quum quavis pagina id demonstret. Deinde *ἀρχεῖ*, non *ἀχρεῖς*.

49, 29. *Τὸν οἱ ἐείχε*.] MS. *ἐείχεε*. Quæ est infamis nota violentiæ Stephani, ut in ejus posterioribus editionibus ita exhiberetur, quum Aldus & Camerarius & ipsius prima editio jam dederint probum *ἐείχεε*, nisi quod & Jungermanni culpa est, quod huc usque ea ineptia propagata fuerit; neque enim Th. Gale animum habuit emendandi Herodoti. Quin immo non aliter quam nunc reposui, citat Portus in Lexico, etsi frustra hic operosus. Sed ne dubites, Stephanus etiam in Prolegomenis p. 736 vituperat, quod ego nunc tueor, tum Aldinam æque ac Basilicensem: & nihil profert, nisi quomodo ab *ἐείχω* esse *ἐείχεε* possit? Roget ergo Herodotum, unde similiter habeat *ἀποβέβηκε* vel *κεχωρήκεε*. Ac rursus *κατὰπερ ἦκασι αὐτὸς περὶ* &c. quum vulgo absit *αὐτὸς*.

49, 40. *Πάρεθί μοι*.] MS. *πάρεθί μοι*. Nam & statim dicit *παῖσαν*. repetita, ut solet fieri, ejusdem verbi aliqua derivatio. & cap. 126 *παρεῖναι* in negotio simili.

50, 4. *Ἐπ' ἵτα ὃ τ' ὄρης*.] Necessario scribendum ex MS. *ἐπ' ἵτε ὃ τ' &c.* nec post vocem *ἄρπαγ* ponenda est finalis nota, sed media quædam, ut appareat omnia hæc cohærere, nec dissecanda esse, ut bene fit in Latinis. Idem vitium occurrit 2, 52.

50, 7. *Παρετιθέατο τρέπεζα ὑπὲρ πλεῖα*.] Ab Aldo & Camerario hic editum *ὑπὲρ πλεῖα*. Mutavit Stephanus & ab eo sic editur, quum tamen in antiquis libris sibi lectum testetur *τρέπεζαν ὑπὲρ πλεῖαν*, ut probant ejus margines: quasi vellet indicare librariorum dubitavisse de verbo, utrum id deberet pro activo haberi, an passivo, quod ad sensum & syntaxin. Portus interim, cui magna cura fuit ista resolutio per vocales *εα*, accepit vocem *παρετιθέατο* pro *παρετιθέατο* *αποφύεσθαι*, ut activam, & tamen in v. *ὑπὲρ πλεῖα* noluit aliud agnoscere quam *τρέπεζα ὑπὲρ πλεῖα* *μηλίων κρεῶν*, ut nihil ab eo adjuvetur hic locus, & multo rectius in interpretando se gesserit Valla, dum exponit, *mensæ appositæ sunt*, prodens nescio quomodo aliquam notam, quasi incidisset in codicem veterem, ubi legebatur *παρετιθέατο τρέπεζα ὑπὲρ πλεῖα*. Et sane id ipsum servatur in optimo libro, & propterea

pterea in locum reposui, praesertim quum huc quoque Cod. Arch. dirigat, sed Th. Gale dimidium dante, nempe *τερέζω*, adjectivum omittente. Nescio quidem quid velit, quum Suidam hic citet ex alio loco *τερέζαν ὀπιπλίαν παλίοιων ἀγαθῶν ἀφαιέντες*. Nec nuperus Suidæ editor scivit hæc esse Herodoti verba, nec Gale, nisi quod Suidas præponat nomen, sed sumpta illa verba ex fine libri sexti huc, nihil faciunt, nisi quod sint parallela.

50, 8. *τῷ ἰωὺτῷ παιδὸς πλὴν ᾧ κεφ.*] Rude hoc & durum. At quam suave istud ex MS. *ᾧ παιδὸς ᾧ ἰωὺτῷ πλὴν κεφαλῆς τε*.

50, 22. *ὅτ' αὖθις κρία βεβρώκει.*] Longe melius MS. *βεβρώκοι*. Idem dein *ἔρδη*, non *ἔρδοι*, quæ terminationes crebro fuerunt confusæ. Sed & ex margine ab Stephano productam sumpsi *ταύτῳ* ex ejusdem libri auctoritate.

50, 32. *εἰ ἐπέζησε.*] MS. *ἐπέζωσε*, quod satis probabis inspiciens collectanea Porti in v. *Ζώνιν*.

50, 44. *τῶν λόγιων ἡμῶν ἓν αὖ κεχώρηκε.*] Sic sane allegat hæc quoque in Lexico Portus, & liquidiora conatur reddere interpretando *Nonnulla de nostris vaticinationibus in exigua evadunt*, id est, *exitum parum firmum certumque habent*. Id quidem crediderim; sed non video aliquid melius ab eo dici, quam ab Valla. Immo nec satis video id ab his magis dici. Omnino enim oportuit *ἡμετέρων* sic dici. Utinam quoque aperuisset, quasnam intelligeret vaticinationes magorum! Itaque mutavi, quum omnino *λόγια* sint vaticinia vel oracula. Ex his quædam cessisse in jocum & vanum & mimicum, non id quod videbantur significare, serium & meticulosum, narrant regi, ut minus mirum sit, ea quæ insomnio monstrata sunt, ad ludicrum abire, quum etiam data ab Diis oracula deprehenderint similiter, quum expectarent maxima, in exiguum aut jocosum transisse.

50, 47. *ταύτη πλεῖς τῇ γνώμῃ εἰμι.*] Debui manum dare marginibus Stephani, dum illic notat omisso articulo *πλεῖς τῇ γνώμῃ* inventum sibi in nonnullis MSS. quod plane tuetur codex Florentinus, & est haud dubie genuinum Græcismi, ut patere potest ex 5, 41: etsi in libro 7 cap. 220 existet eadem locutio, bene annotata ab Porto, sed in qua regnat dativus, etiam ex consensu exemplarium MSSorum.

51, 2. *ὁμῶς μὲν τοι.*] Hæc posteriores particulae jam sic junctæ antea occurrerunt, sed augeri vult MS. *μὲν γὰρ τοι*, quod edidi. Deinde idem *εἰς ᾧ ᾧ σὺ ἀρχῆς*, quum vulgo *εἰς τε ᾧ ᾧ*.

51, 18. *καὶ σοὶ ἕτερον τοιαῦτα ἀφαιρόμεθα.*] Non Stephanus hoc verbum in Thesaurο illustrare ex Herodoto, non Portus in Lexico annotare voluerunt. Rectè quod ad hunc locum; ubi non solum MS. Mediceus, sed etiam Cod. Arch. apud Th. Gale habent, *ἀφαιρόμεθα*, quod propterea pro vero recipi debet. Interim tamen & in Herodoto existat verbum *διακείνω*. Mox quoque, *ἔλεγε οἱ τὰδε*, non *τοιαῦδε*; & rursus *μεγάλως ἀπαζώνο*, neglecto augmento, quod mire nostro placet.

52, 3. *τὰς πάδας ᾧ κύρῃ τῇ ἐαυτῷ ὁμοίμεν.*] Sic est; unum modo vulnus & miserabilem casum Harpagi novimus. Sed quantas id ei calamitates aut etiam contumelias attulerit, & quidem tantas, ut velut novæ *πάδας* quotidie possent censerī, id nescimus, ut hoc respectu unam modo in Harpago agnoscat vulgata Herodoti narratio, etli nescio quomodo puerilis in repetitione articuli ad genus substantivæ vocis commutati. Hinc oportunitatem quandam vides in eo *τῇσι*, quod in margine publicavit Stephanus, sed integre præclaram opem accipit Herodotus, antehac publice non suus, ex optimo MS. qui perhibet *τὰς πάδας τὰς κύρῃ τῇσι ἐαυτῷ*. Elegantissima & historiæ integratione & articuli in eodem genere conservatione. Sed major corruptela latet in illis sequentibus, *ὥς δ' ἔτι τὰδε οἱ κατέργατο*. Quorum interpretatio est, *praeterea vero hæc ab eo facta erant*. Ex quibus intelligas præter hæc quæ sequuntur, alia adhuc citata fuisse ab Harpago, quæ nulla fuere; dona misit Cyro, sed non aperuit, quo sensu id faceret: neque enim ausus fuit. Omnia priora in animo coxit ac tenuit, nisi quod Cyrum veneratus fuit donis licitis. Nunc Cyro adulto parat coetum, ut non *praeterea* id fecerit, sed primum, quum Medos ante sollicitasset ac pellexisset. Itaque & in hoc tam minuto, sed permultas ineptias secum trahente vocum serie, Lector, vide quam venerabilis sit fides vetustissimi exemplaris, unde corrogo; *πρὸ δέ τι τὰδε οἱ κατέργατο*, hoc est, aliquo tempore ante quam id Cyro indicaret, hæc ab eo facta sunt. Nam quæ quis machinatur ad efficiendum aliquid, utique is ea ante excogitat, quam illud efficitur. In exemplari quidem illo post primam vocem sunt eadem literæ quatuor ac se invicem sequentes, prout exstant in editionibus, ubi quum sic separantur *δ' ἔτι*, in libro MS. vergunt ad aliam separationem, nempe *δι-τι*, quod ideo nequivi spernere, qui didi-

ci, quam suaviter Herodotus ludat in ista vocula *τι*, ut etiam per merum pleonasmum interponat, ubi vix locum habere videbatur, quum in hoc loco habeat aliquam vim. 3, 12. Αἱ δὲ Ἰγυπλίῳν κεφαλὰὶ ἔτω δὴ τι ἰχυρεαί. 4, 52. Κελεύη ἔτω δὴ τι ἔσσα πικρή.

52, 15. Καὶ ἔδεν Σοπίελας.] Valde taciturnum oportet fuisse Stephanum, qui Laur. Vallæ interpretationem non magnopere venerans *ut nihil omnino rescinderetur*, ideoque subjiiciens *nihil lacerando*, nusquam voluit patefacere, quid de isto participio Græco statueret. Eo lauius luxuriari in eo voluit Æm. Portus, ut non modo interpretationis Stephanicæ requireret auctorem, sed etiam totus laberetur ad verbum Σοπίελας, & quidem per hæc verba [Ἀποτίλειν Herodoteum verbum, Σοπίελας τείχεις τίλειν, Σοπίελας, ἐκαστὴν, Ab aliquo pilos detrahere, pilos evellere, vellicare, depilare, ἔδεν Σοπίελας δὲ λαγῦ, cum nullam leporis partem depilasset, pilis nudasset. Sic enim ibi legendum videtur: non autem, ut in vulgatis Herodoti codicibus legitur, ἀποτείλας, quod ab ἀποτίλλω deducitur, quod verbum non reperitur apud eos, qui Lexica varia conscripserunt] Nonne hæc singula destruunt sententiam Porti? Non usurpat Herodotus ἀποτίλειν, nisi cum accusativo rei, quæ eximitur. 3, 16 καὶ τὰς τείχας ἀποτίλειν. Cur autem hinc pili detraherentur? An id solitum est fieri? Nescio quid velit in negando eum fecisse, quod fieri nunquam solet. Immo tamen id fieri, quod reor nunquam factum esse, statuens Jo. Fridericus interpretabatur: *cum leporem arte composuisset, ejusque ventrem rescidisset, nulla parte depilata*, quod est plenum joci, quum hæc narratio occurrat apud Antonin. Liber. cap. 12. ὁ δὲ Φύλιος ἀναρρήξας τὸ λαγυόν, καὶ δὲ αἷμα ἐκείνου ἀναπλήσας ἐπὶ τῷ γῆς ἐκείνῳ. non etiam vellus nudavit. Sic deserunt viri docti Herodotum, certe frustra eum scriptis onerant. Mihi quum nulla apparuerit diversitas scribendi in MS. etiam succrevit inde fides de veritate vulgatæ editionis, ut nec ex supervacuo abundare aliquid in eo verbo videatur, nec defici vel litera aliqua: & quum in Græco sermone ὠτίλη non possim mihi imaginari venisse ab ἑτάω; ut volunt, (nec licet Homerus scribat ἑταρμίας ὠτίλας, idcirco istud utique innuit) sed adspici debere ut vocabulum ei simile ἀπειλή, undecunque primum ω venerit, certe reliquum corpus videtur venisse ab hoc verbo, cujus unicum tempus nobis præbe-

tur ab Herodoto, sive in simplici fuerit ὠτίλω, cujus primam vocalem lenem fecerit more suo Herodotus, sive quid aliud fuerit per minus o.

52, 16. Ἐπέθηκε βιβλίον τὰ οἱ ἰδοῦσαι ἰγγραφέας.] Tanquam nunc eadem verba adhiberi oporteret, quæ usurpavit 3, 42. Γεγράφει βιβλίον πάντῃ τὰ ποιήσαντά μιν οἷα καταλελάβετο. γράφας δὲ ἐς Αἴγυπτον ἐπέθηκε. Etiam ἰγγραφεῖν habet 4, 91. Sed nunc probe MS. ἐπέθηκε βιβλίον γράφας τὰ οἱ ἰδοῦσαι. Sic sane mox de Cyro, γράφας ἐς βιβλίον τὰ ἐβέλετο. Quod autem infra Stephanus in margine ostentat αὐτοχρῆμα, id quum viderem quoque in MS. Mediceo, probare debui, quum etiam cap. 140 scribat μάγας πάντῃ αὐτοχρῆμα κλίνουσι.

52, 26. Θεοὶ ἐπορεύσι.] Multus est in hac paralyti ω celebranda Portus in Lexico, producitque tum ὀρέων, tum ὠέω: hoc ipsum illic omissum affert in Ἐπορεύειν, & prave curavit scribi ἐπαρεύσι. Sed quidquid sit, potuerat tacere. Nam id adsciticiū est hoc loco, & Herodotum scripsisse testatur optimus MS. ἐπορεύσι. Et pro ἀπίκνω statim ἀπικνῶ, omisso ν, ut supra ἀμύνηται, & cap. 153. ἐμῶντες. Terminationem quoque ut Ionici saporis monstravit Portus variis in speciminibus, sed hoc ipsum ab eo negligitur.

52, 28. τὸν ἐωῦτὲ φονέα.] Hoc non potest aliter intelligi, quam de eo, qui se ipse interficit: quod nulla ratione huc convenit, ut c. 129. τὸ ἐωῦτὲ δάπνον. Sed jam similis pravitas in consideranda hac voce fatigavit nos antea. Itaque emendandum est τὸν ἐωῦτὲ φονέα, quod perquam tempestive nobis suppeditat eximia membrana Medicea, & sic intelligimus, *ita necis auctorem*.

52, 38. Ἔσαι τοι τὰ σὺ βύλευαι.] Potuit sic dixisse de futuro Harpagus. Cæterum MS. habet ἐσι τὰ σὺ βύλευαι. Quod ut est in præfenti, ita sane efficacia ejus est vehementior; & potuit sic etiam promississe Harpagus, ut qui omnia ad voluntatem deficientis ita præparaverat, quo non tam desiderare quidquam, & pro futuro certe sibi polliceri, sed potius velut præsentibus uti posset. Et est egregium in his temporibus exemplum cap. 126. Βυλουῖσι μὲν ἐμὸ πείθεσθαι, ἔσαι ταῦτα τε. Ἐ δὲ ἄλλα μύρια ἀγαθὰ, ἔδεναι πόνον δολοπρεπείᾳ ἔχουσι. μὴ βυλουῖσι δὲ, εἰσι ὑμῖν πόνοι τῷ χθιζῶν ἀπληροῖσι ἀναρῆθμενοι. Sic quidem illic vel editoribus vel ante eos aliis librariis libuit exstare, tanquam formosa esset hæc temporis variatio: quum ipsa oppositionis ratio utri-

que

que eundem attribuat statum, & tam volentibus rebellare flet paratus ante fores bonorum cumulus, quam desidentibus continentia hesterni laboris. Prorsus nulla in his potest reponi varietas; unde ex laudatissimo libro illic reponendum, *Ἐστὶ τὰδε τε ἑτέρα*, quasi praesentia essent, parataque, modo aperirent sinum; ut minus mirum sit in sacris libris idem usurpari.

§2, 45. *Ἐξέσσε ταῦτα.*] MS. *Ἐξέσσε* ταῦτα. Sed & deinde, ut pleno numero procedat acceptae Herodoto vocis repetitio, MS. *ἔποιε δὴ ταῦτα*, non *τάδε*.

§3, 5. *Ἐξ ὧν ἄλλοι πάντες.*] MS. *Ἐξ ὧν ἄλλοι πάντες*. Ne dubita, quin sit ipsum Herodoti. Jam supra sic restituimus. Sed & mox cap. 162 *οὐτὸ ὦν*. Et 173. *τὴν ἡμέραν*. Et 199. *τὴν ὥραν*. lib. 2. cap. 36. *καὶ περὶ τῶν ἄλλων*. Nam & ibi MS. accentu circumflexo utitur, nec novit nisi unum spiritum lenem. Quod obiter nunc annotandum censui propter illa, quae acuta huc congrebat in Lexico Æmil. Portus, verba nempe & nihil aliud.

§3, 21. *ἔθνε ἑσπερίων ὡς δεξιῶν ἐσπερίων.*] MS. *ἔθνε & δεξιῶν*, non illud quod editur auctis syllabis. Certe jam habuimus c. 122 *δεξιῶν* parentes *Cyrum*. Item *ἐσπερίων*, non *ἐσπερίων*. Et scriptam lectionem videtur agnovisse interpres, recte quidem, quoniam illic prata & arva immensi spatii, ut non contigerit eis per plura separari.

§3, 35. *Μὴ βελομήνῃ.*] An hoc loco ellipsin amaverit auctor, ita ambiguum est, ut editiones sine haesitatione eam statuunt. Sed his omnibus contradicens optimus MS. ex jam praemissis speciminum exemplis pignorat sibi certiore fidem, quam illae omnes: unde etiam nunc credas licet Herodotum adjunxisse *ἐμὸ πένθος*. Neque enim id ab facilitate & simplicitate Herodoti alienum. Dubitatur etiam? Habes igitur 4, 127. *καὶ γνώσεθε τίτε, εἴτε ὑμῖν μαχρόμεθα ὡς τὰ τῶν, εἴτε ἑτέρα μαχρόμεθα*. Immo rursus in hoc iterandi vocabuli genere adjuvabimus Herodotum 3, 12.

§4, 1. *Ἀπέδειξε Ἀρπαγον.*] MS. *ἀπέδειξε*.

§4, 5. *Ἀυτομόλεον ὡς τὴν Πέρσας.*] Sententiae quidem nihil interest, quin hoc pro Herodoteo cedat: adeo multa exempla hujus praepositionis *ὡς* congeffit Portus, & in iis quoque hunc ipsum locum, ut omnia liquida videantur. Attamen optimus MS. *ὡς τὴν Πέρσας*. Quod rejici non debuit. Pejus est, quod in editionibus Stephani contigit 2, 32. ubi editur *φάναι ἰλ-*

δὲν πότε παρ' αὐτῶν Νασαυῶνας ἀνδρες, ubi Aldus & Camerarius recte dederant *παρ' αὐτῶν*, nec aliter legit Valla, & hinc providere melius debuerat Jungermannus.

§4, 11. *Ἀλέγνασαν μεῖναι τὴν Κέρων.*] Nul- lum est hoc loco momentum Thomae Magistri, quem observavit Jungermannus in citando eo mutasse nonnihil, nempe ut pro secundo verbo ponat *με κτεῖναι*, unde ipse scilicet pro vulgato isto conjicit forte legendum *μὴ κτεῖναι*. Vere enim suaserant *ἀποπέμψαι*. Alterum incertum & ignotum est. Sane non debuit vir doctus ita ratiocinari, quoniam ita citat Thomas, ideo veteres codices ita habuisse: nec enim innuit iste Thomas, se pluribus uno exemplaribus usum esse, & utique suffecit illi impensas fecisse in unum exemplar: certe veteres codices plures inspecti quoque erant ab Aldo & Stephano. Et uter ille horum est, Thomas an Jungermannus, cujus in auribus perfonabat clamor filii Cræsi, Lydiaco sermonē usi, sed quem Herodotus more veteri Graece exprimens in fine capitis 35 protulit *μὴ κτεῖναι Κέρων*?

§4, 24. *καὶ τὸ πῆγμα δὴ &c.*] Copula ista in principio turbat, ut videtur, derivata ex postrema syllaba praecedentis verbi *χάψαι*, ut recte non appareat in optimo MS. & debeat tolli. Sed nec particula *δὴ* in eodem conspicitur, & vides his omissis integerrimum esse sermonem. Quod si tamen aliquid infulcire placet, decentissime conveniet in illis statim sequentibus exhibere, *δὲ ἰωὺτ' γε ἐπὶ ἡμέρῃ*, ut est in MS. quum particula tertia vulgo absit.

§4, 30. *Εἰ δὲ δὴ δύν.*] Recte MS. *δύν*.

§4, 44. *Ὅπισθεν κατεσφηνῶν.*] MS. *κατεσφηνῶν*.

§4, 48. *Κακὸν ἔδεν ἄλλο πείσας εἶχε παρ' ἰωὺτῶν.*] Non videntur haec satis clara, si credimus editori Juliano, cui in hoc loco citatur in notis pag. 213 Herodotus, hoc addito judicio [non indicans, an in liberali tantum custodia, securitatis ergo, ne avitum regnum repeteret, cum retinuerit, an vero, quod ait Justinus, non tam à se victum, quam ut avum, singulari in honore ad mortem usque coluerit.] Est ergo politicum hoc arcanum & congruum in procellis Puteolanis fugienti ad vota ex Anthologia Graeca. Loca quae huc adducuntur, saepe vidi ab aliis ante ipsum conducta. Hoc miror, ab nullo in hac parte allegari Isocratem, qui in Euagora pag. 422 scribit: *Κῦρ' ὃ τὸ πάρος τὸ μὴ εἰς ἀπεκλίνεν*. Sed notari debet esse Graecis & Latinis in promptu figuram extenuationis, quum ea

forma dicendi adhibetur, ut minus dicatur, ubi plus in intellectu relinquitur, de qua integrum caput composuit in Adversariis suis doctissimus Gatakerus 1, 7, & quasi λιτότητα, quæ supponit, quum dicitur nihil mali effecisse, intelligi plurima bona contulisse. Justinus scribit noluisse ipsum reverti in Medos; puduit illorum oculos subire: ergo præpositum fuisse Hyrcaniæ. Utrumque potest ita esse, utrumque potest Justinus vel magis Trogus ex probatis scriptoribus petivisse. Sive sciverit Herodotus, sive ignoraverit, nequit à nobis affirmari, certe totum hoc reticet. Sed quid communius quam assignari gubernandam provinciam primati viro, quem tamen rex jubet apud se manere præsentem? Utique in Justino non dicitur eum in istam provinciam ivisse. Sed rursus quid celebratius in Palatiis Regum, quam dierum & fortunæ diversitas? Utique qui scribitur noluisse reverti in Medos, haberi monstratur in honore & oblata fuisse isti hæc satrapia.

§§, 10. Οὐκ ἀνθρώπου φέας ἐνόμισαν τὰς θεάς.] Fieri nequivit, quin hæc Herodoti capitula aliquid Persicum attrahentia allicerent eruditissimum virum Th. Stanley, ut in notis ad Æschyli Persas debuerit aliquid Herodoteum dicere. Sic quum in hoc loco displiceret illi interpretatio Vallæ ex hominibus ortos (quod inscite circumrodit Portus) intellexit potius humana forma præditos esse.

§§, 11. Διὶ, Οὐρανίῳ, Ἀφροδίτῳ &c.] Videndus, quem dixi, Stanley p. 762 & 769. Caterum debet hoc loco pervulgari, quantum mendacium hinc consuevit potuerit Johannes Clericus in Artis Criticæ p. 11 S. 1. c. XIII. ita scribens [Quia apud Græcos, Deorum summus Ζεὺς vocabatur, ideo Græcorum Historici, ubi loquuntur de Numine, quod apud aliam gentem summum habebatur, id etiam Δία vocant. Ita Herodotus postquam dixit à Persis neque statuas, neque templa, neque aras Diis consecrari, quod non crederent eos ἀνθρώπου φέας, uti Græci, subjicit: *Fori solent sacra facere in altissima montium ascendentes, ambitum omnem cæli Jovem vocantes.* Nemo non crediderit, his lectis, Persas eodem nomine summum Numen appellasse, quo Græci utebantur, nisi aliunde notum esset Linguam Persicam nihil habuisse commune cum Græca &c.] Quid falsius illa Persarum summi Numinis appellatione? Vel Stanley notæ id vituperarint. Is enim in postrema citatione non modo notat, Cælum, ut Herodoto placet, sub nomine Διὸς ha-

buisse Persas, sed mox iterum: *Maxime vero Persis convenit hæc loquendi formula, quos Solem pro summo Deo habuisse Herodotus lib. 1. & alii tradiderunt.* Ita priore loco monuerat Historicos, Geographos aliosque Deorum Græcorum nomina Diis Persicis accommodasse, & Δία ab Herodoto & Strabone dici, quem Agathia teste dixerint Βῆλ. Stanley ergo evincit mendacii eum in hac parte, prout omnia sic conspurcata sunt, quæ in istas paginas congeffit.

§§, 15. Θύε(ι) ἡ Ἡλῖω ἐ Σελῶν ἐ γῇ ἐ Πυρρῇ ἐ Ἰθάκῃ ἐ Ἀνέμοι(ι).] Nisi insuper desit ἡ Ἀσέε(ι): nam videtur aut ex hoc loco aut ex Persis certe habuisse Epicharmus, quod ex eo interpretabatur Menander hoc disticho:

Ο' μὲν Ἐπίχαρμος τὰς θεὰς ἄναι λίγῃ
Ἀνέμους, Ἡλῖον, Γλῶ, Ἰθάκῃ, Πύρρῃ, Ἀσέε(ι).

§§, 18. Καλέε(ι) ἡ Ἀσέε(ι) τὴν Ἀφροδίτῳ Μύλη(ι).] De hac dixerint omnia quæ sciverit Th. Gale, an quæ voluerit, non facile assequar. Caterum sunt valde exigua de omnibus his tribus, ex Seldeno scilicet ac Vossio. Et Seldenus quidem primum pagina 249 Syntagmatis secundi ita scripsit: *Vocabant Assyrii Mylittam, Arabes Alilat, Persæ Mitram, ut scripsit Herodotus, quem videsis in primo & tertio.* At pag. 253 citat verba Herodoti, & sibi objicit esse in Herodoto Ἀλίτ(ι): additque, *anne corrupti codices heic Herodoti, & Alilat substituendum?* Est sane magna πολυπερὶ γροσύνῃ. Sed quid inde lucri fecit præclarus ille vir, nisi quod se ostenderit intricatum, nec expedire potuisse, quantacunque etiam adfuerit peritia Asiaticarum linguarum. Cur sic leviter contemnit aut librarios scribas Herodoti, aut ipsum Herodotum; ut utique expromi debuerit suspicio prorsus lapsabunda? Nec vero *Mitram* vocat Herodotus, sed *Mitran*: quam posteriorem literam non minus illic servari debere opinor, quam *a* in prioribus appellationibus, utpote in lingua Persica perinde finalem literam utique in hac voce, ac apud Assyrios & Arabas litera *a*. Sic enim prorsus statuo hic agendum, ut Herodotea *Mitran*, nihil habuerit commune cum virili appellatione quam creduntur Soli attribuisse sub nomine & titulo *Mithras*, ut in plerisque locis scribi video, nec ego tergiverfor. Attamen id adeo mirum apparuit interpreti, immo omnibus, qui citaverunt & Latinam interpretationem addiderunt (& quis non ita fecit?) ut in Latinis dixerint *Mylittam* & *Alittam*; quod quidem interpretes facit eodem jure, quo lib. 4 cap. 59 Scythicos Deos, omnes ab Herodoto pos-

tos in nominativo, in Latinis noluit videri nisi in quarto casu. Id quod pergit facere etiam lib. 2 c. 199, ubi Græca sunt Ἐπικαλέω τοι τὴν Θεὸν Μύλην, & Μύλην ἣ καλέσῃ τὴν Ἀφροδίτῃν Ἀσσυριοί. Nihilominus etsi liquida sit mentio Ἀφροδίτης, Cl. Spornius dans les recherches Curieuses d'Antiquité num. 28 non veretur producere epistolam amici, in qua scribitur avec celui de la Junon des Assyriens appelée Melitta, & alteram ejusdem, in qua repetitur, que les Assyriens représentoient leur Junon appelée Melitta. Quis id illi aperuit? Id igitur pro absurdo rejiciendum. Major molestia in eo, quod Nicol. Damascenus in Excerptis Peiresc. pag. 429 scribit: καὶ ἐπώμοζε τόντε Βῆλον ἐ τὴν Μόλιν. ὅπως δὲ τὴν Ἀφροδίτῃν καλέσαι Βαβυλώνιοι, ubi Cl. Henr. Valesius non desit diversitatis spectandæ causâ Herodoteam appellationem adducere: utinam adjecisset potuisse Babylonios aliquam differentiam in hac appellatione habere ab reliquis Assyriis, de quibus agebat Herodotus! Nam Herodoti lectionem tot pignoribus fundatam tentare non fert animus; quodcunque etiam speciosum & probabile posset videri alicui, ut fateri jam sustinuit Seldenus in Alitra. Quod tanto stabilius in me est, quia speciem novam vel ansam conatur præbere auctor funeris Hellenisticæ linguæ, dum probans scriptores sæpe accommodare suo sermoni, quo utuntur, nomina peregrina, inter alia scribit pag. 383. [Sic Nicolao Damasceno Μόλις pro Μολιδ.] Ubi retinet bisyllabum, quod cur prætuleris Herodoteo trisyllabo, nisi quod vox illa terminet in consonantem, quam didicit & ipse & alii ex idoli Βῆλ similitudine terminavisse istos populos? Sic certe quis velit quoque Arabicam Ἀλίτ, valde congruam idolo Allatt, quod habuerunt Arabes notante Cl. Pokockio ad Abulfaraïum, & in scripturâ vicinam urbi Ailat, quæ ab Hieronymo scribitur in extremis finibus Palæstinæ, juncta meridianæ solitudini & mari Rubro. Interim non debet hic omitti, quod notatur ab Casaubono & Freinsheimio; ab illo quidem ad Strabonem pag. 255. [Quod Soli sacrificent, & Herodotus ait aliique multi: quod solem vocent Mithram, dissentit ille, qui sic Venerem à Persis vocari scribit: nisi Μίτρω & Μιδρω differre putet] ab hoc in Indice Curtii in voce MITHREN [Herodotus 1, 131 asserit Μίτην apud Persas censeri Venerem. Nisi ex Theologia Physicorum idem Sol atque Venus est: causa & sors generationis.] Sciat quisque hæc licet; nihil inde frugiferum aut Herodoto aut lectori

ejus. Quibus omnibus annectenda sunt ejusdem Seldeni verba in notis ad Marmora Arondelliana, ut pateat, quantopere magnificus ille vir sua mutaverit scribens illic pag. 124. *Iis vero Uraniam hanc Μύλην, seu Μύλην dictam esse testes sunt Herodotus in Clio & Hesychius. Μύλην autem Γενέτρεαν, seu Genetricem denotat Syris, ut Ἀλίτ pro eodem numine Arabibus etiam, apud Herodotum loco citato, usurpatum.*

55, 24. τῶνδε ὡς ἐκάστω θύειν θέλει.] Præcedentia narrantur omnia in plurali, ut nesciam an Herodoteæ lenitatis sit transire tam leviter in singularem, quum videatur plene dedisse τῶνδε ὡς τις ἐκάστω θύειν θέλει. An excidit ἐκάστω ex similitudine literarum?

55, 26. τὴν τιάραν.] Citant hunc locum varii, sicut omnes legerunt, inter alios bona fide Casaubonus ad Strabonem p. 255. Brissonius de regno Persar. lib. 11, pag. 174, quem ita citavisse mirari non licet, quum liber iste plenus regii splendoris in gerenda τιάρα ἑρῆ Græculis plurimum, & nominatim apud Suidam Philarcho, jactatâ, mentem implevisset hoc genere. Prior potuit aliquanto diffidentior huc accedere, quum procul dubio sciverit & meminerit existare etiam 7, 61 τιάρας καλεομένης πύλης ἀπαγίας, ubi masculina ratio tantum momenti habet, quantum fœminæ. Jam vero Musas omnes testor, in perveſtito illo Mediceo exemplari legi τιάραν, ut divinum Virgilium iusta Herodoti admiratio & imitatio compulerit dicere sacerque tiaras, destituerit illic Servium tota eruditione, quod propterea genus opportune pluribus exemplis confirmabat ad Prudentii Apotheosin v. 145 Nic. Heinsius in isto loco Prudentii unum modo reperiens Puteaneum codicem servare, quod à manu auctoris venit, corruptis reliquis, quod idem certe in Herodoto nunc etiam perspicue apparet. Neque enim Portus in Lexico aliter se gerit, quam ut lector dicat eum νοσῆσαι φρένας. Quam erudite in Hesychio conjectavit Guyetus, Ἡρόδοτος ἣ ἐν ἀ ἀρσενικῶς? Quid peti potest amplius?

55, 30. Ἐν δὲ τοῖσι ἅπασιν Πέρσῃσι ἐ αὐτὸς γίνεθ.] Apparet igitur, unde hunc sensum exceperit Seneca, plane Latinus in hac parte interpretes Herodoti, lib. 6 de Beneficiis cap. 19. *Primum cum cogitavit Princeps Gallis omnibus prodesse, & mihi cogitavit prodesse; erant enim Gallus, & me etiam, si non mea, publica tamen nota comprehendit.*

55, 32. Ἵποπλάσας ποίην.] Non contigit mihi videre ullam editionem, quæ non ita

haberet. Prout Aldus incepit, exceperet Camerarius, Stephanus, Fridericus, Jungermannus, Galeus. Et nemo tamen controuersiam refert interpretationi Vallæ; immo illam foveat ac retinent, adeo quidem, ut Portus hoc verbum ne quidem dignatus fuerit in Lexico tangere, ingrata austeritate, aut magis absurda, quoniam Græco *ὑποπάσας* non respondet Latinum *substernens*, sed contra *subtrahens*. Agnosce igitur in publica negligentia curam ejus, a quo optimum Medicæ Bibliothecæ exemplar conscriptum est, unde produco emendatissime *ὑποπάσας*. Hoc habebat sub oculis Valla interpretans. Etsi enim sit nunc velut abolitum ex memoria, sedet tamen ac viget in tam conspicuo monumento, cui etiam aliqua appropinquat illud Aristophanis in Ἰππείσει 99. Πάντα ταυτὶ καταπάσω Βυλδμάτων. Et fragmentum comœdiæ antiquæ apud Grotium pag. 917. Ἀψινθίῳ κατέπασας Ἀττικὸν μέλι. Contrarium quid describit Palæphatus de Glaucō Minois. ὃς ἰδὼν δράκοντα ἐτέρῳ δράκοντι πῶαν ἐπιθέντα τεθνεῶτι, ἢ ἀναστῆσαν αὐτόν. Sed compositum *καταπάσαι* notum est. De nostro *ὑποπάσαι* quam pueriliter, quam ultra fidem imperite scripserit H. Stephanus, refert ut hic cognoscas [ῥυποπάσσω, subinspergo. Unde *ὑποπάσαν* subinspersum. Ex Plut. affertur pro alia etiam signific. verum ex loco qui suspectus est.] Neque hæc ille posuit loco justo & solenni inter composita ab verbo *πάσσω* post istud *συμπάσσω*, sed relegavit ex patria, & seposuit in indice. Nullum dubium est, quin sicut 4, 172 potuit dicere *ἐμπάσωντες γάλα*, ita nunc dixerit *ὑποπάσας πῶην*.

55, 46. Λεπὴ τῶν περβάτων.] Plane id ipsum, quod exprimitur in fragmento Menandri, quod superest ex comœdia μέθη.

Εἴτ' οὐκ αὐτοπάταλα πράττομεν ἢ θυρόν,

Ὅπῃ γε τοῖς θεοῖς μὲν ἡγορασμένον

Δραχμῶν ἄγω περβάτιον ἀγαπήλιν δέκα.

Sed de isto pecore sic iterum Herodotus 8, 137. Ὁ μὲν ἵππας νέμων, ὃ ἢ βῆς, ὃ ἢ νεώτατ' αὐτέων Περδίκης τὰ λεπὰ τ' περβάτων.

55, 48. καὶ ἔ καλοῖσι.] MS. καλέσι. Et quamvis exemplum aliud vocis hujus non existat, certe annotatum non est, non audeo tamen rejicere, & vel Græciam hac quotidianæ vocis nova declinatione, vel Herodotum manus suæ veritate reparata fraudare, præsertim quum adversus barbaram contumaciam, ut spero, evicerim ac Arriano restituerim *περὸς* & *περὴς*: Sic *δρυχωρὸς* & *δρυχωρὴς*, *αἰνναὸς* & *αἰνναὴς*, & quod adhuc ignotum sequetur infra *ὕγιμος* & *ὕγιμος*. Sed hæcenus; & vide an non sit ἢ οὐκ ἀλέσι?

56, 7. τὰ σπυδαῖα.] Prout creditur scripsisse etiam 2, 87. Τὴν μὲν σπυδαῖα πῶν αὐτέων. Idque nihil moror. Sed hoc loco purus ille MS. τὰ σπυδαῖα. Agnosceis ejusdem genii delicias, quasi quæ Herodoto nunc magis fuissent obversatæ ac placitæ, etsi hanc usurparit jam supra c. 8, ut annotavit Portus, τῷ γύγῃ τὰ σπυδαῖα εἰς τὸ πρηγματῶν ἐπετίθετο. Quibus annexi debet superlativum, quod sequitur c. 196 *ἀμορφεσάτω*, ut plane etiam legitur in MS. Mediceo. Hæc enim duo adjectiva sunt, quæ hanc terminationem Græciæ considerans Eustathius ad Β Οδυσσείας etiam conjungit, notans *ἀμορφεσάτω* γυνὴ παρ' Ἡρόδω ἐν ἀρετῆς ἁνδραγαθίαις, in quorum idcirco numerum vel præcipue mitti meretur codex ille, cujus divina munera cum maxime publico, cui propterea nefas est oblirepere.

56, 38. Αἰγυπῖος θώρηκας.] MS. θώρηκας.

56, 41. Κελεῖας γυναικας.] Sicut in libro 5 c. 18 dicit auctor *γυναικας κελεῖας*, ita nunc quoque scripsit *κελεῖας*, prout existat in MS. Mediceo, cui fides ista nequit negari. Plane sic inscriptio Attica apud Sponium Itiner. II p. 349 Μνημ' ἀλόχῳ Φιλίῳ Θήκαλο κελεῖν, quam constructionem heroës illi petunt ab primævo auctore Homero.

57, 6. Μηδεμίῳ δοῦναι ἀνδρῶν.] Quum sicut hoc loco substantivum, ita 3, 41 verbum *ἀνδρῶν* Herodotus adhibeat, ita agunt Stephanus & Portus, ut hic in Lexico Ionico nihil voluerit agnoscere præter postremum, Stephanus in Recensione vocum Herodoti hæreat totus in illo substantivo, velut fastidio fatuo abalienati, forsitan quod Portus non haberet, quo coerceret Stephanum, qui sustinebat illic projicere, ubi videri possit necesse minime fuisse addere ἀνδρῶν, quum tamen sæpe loquutionibus addita percipiamus vocabula, quæ necesse non fuerat. Sed in Stephano ut agnoscas aliquid velut ex oraculo præceptum, facit fidelissimus codex ex Italia, unde prorsus abest istud adjectivum, nec ulla fuit causa ut pro Herodoteo haberetur aut ulterius habeatur. Insuper idem MS. *μηδεμίαν*, non *μηδεμίῳ*, prout etiam paulo ante auxi vocabulo *τὸτο ἔτω ποιεῖται*, ubi vulgo media vox non agnoscitur, nisi Stephano ad marginem, quum sit vera auctoris nostri.

57, 15. Πατέρα ἢ μητέρα.] MS. πατέρα ἢ δὲ μητ. Quod valde probo, ut per æquales gradus ad utrumque parentem procedat amor ac reverentia filii, non alter alteri adhaereat.

57, 19. Εἰκὸς εἶναι.] Habes ergo primum exemplum verissimæ mutationis ex optimo MS. unde edidi εἰκὸς, quod supra notavi aliquoties in Herodoto corruptum legi.

Ibidem. τὸν γε αἰληθῶς τοκέα.] Unde hoc? & certe ab cumulo Porti citationum vocis αἰληθῶς hic locus exulat. Immerito prorsus. Nam plane MS. αἰληθῶς, idque toties in Herodoto, ut fere sit assiduum.

57, 20. Ἄσσα δὲ σφί ποιῶν σὺν ἔξει.] Præclara veteris Herodotei calami restitutio, quam expulerat satis subdole explicatio ejus ὁύσα, quod quum modo antecesserit, credibile est non placuisse auctori, cui ἄσσα etiam grata fuerunt c. 179, scilicet ex Homero repetitione facta; ut mirer pigriari voluisse Stephanum, quum verum haberet in manibus. Sic quoque mox recepi ἡδὲ ἄλλον ἰδένα παροῶσι, prout legitur in MS. non, ut prodit Stephanus, παροῖσι, quum quod vulgo suppositum legitur, ita vagum sit & infinitum, ut terminum ignoret; quod est ridiculum.

57, 35. Σέβον] ποτὲ μὲν ἢ πάντων μάλισα.] Intrepide igitur & Valla, verum astute: *sed flumina inter omnia religiosissime colunt.* Neque enim ἢ πάντων μάλισα notat *inter omnia*, idque ipse optime noverat, qui lib. 2 cap. 37 θεοσεβείας ἢ πασι πᾶσι ἐνέτες μάλισα πάντων ἀνθρώπων interpretatur *in Deos supra modum supraque omnes homines religiosi sunt.* Ubi quum Herodotus præbuerit vocem quam adjectam velit voci πάντων, nimirum ἀνθρώπων, cur Valla nunc recusât subintelligere, sed πάντων vult habere pro neutro? Ineptit Valla: sed bonus vir penetrare nequivit, quid noxæ subesset. Scito igitur duas illas voces ἢ πάντων abesse ab MS. quæ fidelissima est admonitio.

57, 37. Ἡμέας ἢ ἰ.] Satis rustice & abrupte, quod non est Herodoti. Itaque Medicus MS. ἡμέας μέντοι ἰ. Quod satis politum & ad genium auctoris. ut cap. 58. Ἀποχρὶσθὲν μὲν τοι δὲ Πελασγικοῦ. Cap. 120. Ὅμως μὲν γε τοι συμβεβλῶστέ μοι. Et mox sequitur.

57, 39. Τελούτωσι ἐς ταῦτὸ χράμμα.] Id non sustinuit admittere simpliciter maximus Scaliger, ideoque obducebat quædam nomina aliam sortem habentia: sed repellere ea doctissimus Stanley ad Æschylum pag. 756 conatus est.

57, 48. Περὶ ἀνὴρ δὲ ἐνὶ θῷ . . ἔλκυθῃ.] Quasi facta foret hæc periodus ad tutelam loci, quem tractavi in numeris 33, 49. Alio tamen modo in hac agi oportet exigente optimo codice, etiam Valla, quum verterit *trabatur*, transeunte in aliud Græco tempus.

Sed ejus vim apertius probat codex MS. dum pariter ostendit verbum in fine truncatum esse, infinitivum usurpans ἔλκυθῆναι. Ea est æque frequens Herodoti phrasis, sed jam ulterius indicat tractum esse.

58, 29. Κύρε δὲ ἐνὶ θῷ δι' ἀγγέλων.] Hærent hæc inter ipsum auctorem & interpretem, qui uno legato non satis honoratus reddidit *per legatos*; quam licentiam oportebat reprehendi, nisi is procul dubio ab exemplari antiquo invitatus fuisset ad hanc sententiam, quum huc quoque vergat fidelitas Medicei codicis, quam probare debui.

58, 34. Ἰῶνες ἢ ὡς ἤκουσαν τῶν ἀνερχθέντων ἐς τὰς πόλεις, τείχεά τε παρὰ ἑαλλοῖο.] Sic accurate jam distinxit ipse Aldus, ut ista media sic fluitarent inter antecedens & consequens. Neque sane scio, de quibus Ioni- bus loquatur, utrum de legatis, an vero de magna multitudine quadam, quæ huc excucurrerit ac novum Lydiæ regem spectatum iverit: nam quæ mox prædicat de urbium mœnibus firmatis, certe id non pertinet ad legatos, sed ad populum Ionicum. Insuper quum non diserte numerum legatorum ab Ionibus missorum expediat Herodotus, sed tantum dixerit Jonas atque Æolenses misisse ἀγγέλους παρὰ κύρεν, æque potuerunt unum singuli misisse quam plures. Sed hoc mitto. Potius videndum, an Græcismus patiatur Ἰῶνες ἀνερχθέντες pro reversi. Agnoscit hunc unum locum Portus. Sed nec de Æolensibus tale quid dicit, qui tamen etiam reversi sunt. Totum est hiulcum ac male diffusum, & tanto majoris pretii, ac longe magis mihi arridet, quod exstat in unico illo MS. ὡς ἤκουσαν τῶν ἀνερχθέντων ἐς τὰς πόλεις. Id vere Herodoteum, & sic participio isti vera sedes redditur ubique usurpato de ipsis rumoribus aut responsis, quæ renunciantur. Sic cap. 158. Ταῦτα ὡς ἀπερχθέντα ἤκουσαν οἱ Κυμαῖοι. Quæ totidem apicibus repetit cap. 160. Sic lib. 2 cap. 121. ὡς ἢ ἐ ταῦτα ἐς τὴ βασιλίαν ἀνερχθῆν. Lib. 5 c. 89. Ταῦτα ὡς ἀπερχθέντα ἤκουσαν οἱ Ἀθωαῖοι. Lib. 7 c. 169. Ταῦτα οἱ Κρηῖτες ὡς ἀπερχθέντα ἤκουσαν.

58, 42. Τῷ μὲν ἕρην ἔφ' ἔριον.] Sunt eadem, per quæ Daram Parthicam celebrat Justinus 41, 5. *Cujus loci ea conditio est, ut neque munus quidquam esse, neque amicus possit. Ita enim ἔφ' præruptis montibus undique cingitur, ut tutela loci nullis defensoribus egeat, ἔφ' soli circumjacentis tanta ubertas est, ut propriis opibus expleatur.* Alioqui tanta vicinia est vocum ἕριον, ἔριον & ἔριον, ut posset supponi confusio. Pro vulgato autem ἔριον legitur cap. 172 ἔριον, & ἔριον qui-

dem pro ὅττω notavit ex Ionismo Salmasius ad consecrat. Regillæ p. 36. Sed specimen Herodoteum in ὅττω, ὅ, est sub numeris 28, 40.

58, 45. Τὸ αὐτὸ ἐποίητο ἱανίη. Scilicet quia inceperat per imperfectum ἐτύγγανον ἱδρυσάμενοι, in eo debuit progredi, quum longe alterius generis sit prior pronuntiatio, quam hæc, quæ amplificat præcedentia, & monstrat, unde illa nosci queant, & in quo consistat illarum urbium beatitudo. Itaque suavissimum est, quod legitur in optimo MS. τὸ αὐτὸ ποιεῖ τῇ ἱανίῃ. Sic patet, unde venerit istud grande ἐποίητο. Neque enim hic imperfectum tolerari potest. Dent veniam tot lectores.

59, 1. Τὸ δὲ θεμελίον. MS. ὑπὸ δὲ θεμελίῳ τε & sic quam præclare sermo respondet antecedentibus ψυχροῦ τε & ὑδροῦ. Sed & deinde τῶσδε. Sic etiam seq. pag. τῶσδε. Unde etiam 1, 166 feci τῶσδε γέγονε, etsi non notarim ex MS.

59, 8. Αἰδὲ ἐν τῇ Λυδίῃ. Εἴθε. Id probare annixus fuit Vir doctissimus I. Rutgersius, unde hinc inchoavit caput primum libri secundi Variarum Lectionum.

59, 19. Ὁρκεῖα ποιησάμενοι. Magna obli-vio præcedentium. Itaque quum sic male confirent alii, unus ille optimus & continentior MS. reservat Ὁρκεῖον. quod omnino vindicandum & reducendum in sedem suam est. Nam & sic paulo ante dixit πρὸς τούτους Ὁρκεῖον Κύρῳ ἐποίησα. Infra rursus cap. 169. Μιλήσιοι δὲ αὐτῷ Κύρῳ Ὁρκεῖον ποιησάμενοι. Paulo ante etiam ex MS. edidi σφίσι δὲ ὁμοφωνέει, ubi vulgo, σφι δὲ, de quo confer annotata sub numeris 11, 16.

59, 34. Ἐπὶ τῶσδε αὐτέων. Primo MS. ἐπὶ σφίων sine copula. Cæterum locus est conclamatus per speciosam medicinam Henr. Stephani, qui tam leniter videtur absterfisse totam molestiam, ut omnes posterii gratias illi agant, quum interim universam Herodoti mentem hinc expulerit. Nam Aldus & Camerarius ediderunt ἐπὶ τῶσδε αὐτέων τὸ νομα. unde quum Stephanus refinxit ἐπὶ τε, sane molliter, creditur Herodotus, nihil aliud nisi indicare fanum quoque de suo nomine construxisse eos Panionium, (& meminerat Stephanus locutionis ἐπὶ σφίων ἔνομα θείας) aucta in immensum Latina interpretatione per voces Græcis ignotas & falsas, tanquam Panionius nomen sibi indiderint. At longe alia nunc gloriatur Herodotus de his Ionibus, nempe aulos fuisse spernere reliqua & in suis rebus lætos egisse, quod beneficentia suavissima mihi significatum ab optimo MS.

nunc communico cum omnibus, dum legit diserte & ἱερὸν ἱδρύσαντο ἐπὶ σφίων αὐτέων, τῷ ἔνομα ἔθεντο & fanum construxerunt sibi peculiare, (aut separatim suis opibus) cui nomen dederunt Panionio. Sic cap. 149. Ἀγέσαν ὁρτῶν, τῇ ἔθεντο τοῦ νομα Πανιώνια.

59, 42. Τελοπικὸν ἱερὸν. Sic scripsit, quum tamen mox sequatur Τελοπία Ἀπόλων. Ita accuratus fuit Herodotus in distinguendo ethnico derivato ab possessivo, quod proinde ex eodem facit quoque Stephanus de Urbibus in v. Τελοπιον. Facit etiam studiose & laudabiliter Salmasius ad consecrationem Regillæ pag. 58, etsi inscriptio ista nonnisi gentile agnoscat. Fecit quoque Jo. Fridericus. Non facit Valla interpretans Triopium sacrum, non Stephanus Triopium templum, non Marshamus in Chronicis Herodotum citans & sequens Stephanum pag. 341, ut reddat ad Templum Triopium; & potest fieri, ut bene adsciverit Stephanus vocem templum. Sed quid frequentius apud antiquos occurrit, quam sermo de communione sacrorum (ut loquitur Holstenius ad Stephanum in v. Ἀκυφας, ubi Dorica in Græcia & altera Dorica in Asia confundi apparet, quod vitare debuerat editor) & societate, unde alios arceant, alios ad eam admittant? Nec sacri celebratio intelligitur absque templo, quod hic adfuisse etiam clarissime patet ex sequentibus, & simile est in cap. 171. Cæterum ad illustrationem hujus antiqui moris de tripodum in locis sacris dedicatione utitur hoc loco Casaubonus ad Suetonium in Augusto c. 52.

60, 21. Καὶ Δύμη. Sic edidi, non Δεῖμη, obtemperans Casaubono rite monenti ad Strabonem pag. 167, quum jam anteivisset recte Valla in interpretando: à quo cur discesserit Jo. Fridericus, & pag. 239 ediderit Postea Drima & Tritæenses viderit. Certe nulla potest oriri suspicio urbem istam ita quoque fuisse appellatam, quippe quod in larga sua ἐκφρασίᾳ annotavisset Stephanus Seguierianus.

60, 25. Ὡς γε τοι μᾶλλον. Est hoc dissolutum, ut nihil proprie afferat, quum debeat id facere, prout declarat codex MS. Ὡς γε τοι μᾶλλον. Sic de præsentī; mox sequitur de præterito, & utrobique debet adesse τι, non τοι.

60, 30. Μινύαι δὲ Ὁρχομενίοις ἀναμεμίχασται. Ut alii in suis, ita ipse reperi in codice Florentino. Inde negat Grentemesnilius emergere commodum sensum, nisi legat Ὁρχομενίοις, ut referatur ἀναμεμίχασθαι ad Ionas. Explicat se paulo obscurius. Si enim vult ἀναμεμίχασθαι bis poni eodem, & innuere tum Minyas Orchomenios mixtos fuil-

fuisse Ionibus, tum Cadmeos, Dryopas, & Phocenses mixtos fuisse iisdem Ionibus, debuit cogitare tunc solere fieri aliam feriem verborum, ut cap. 163. *Ἐδίδεσφι χερήματα τῆχθ' ὠκυβαλέας πῶ πῶλιν* · ἔδιδε δ' ἀφιδέως. 2, 35. *Οἱ δ' ἄνδρες κατ' οἴκους ἐόντες ὑφαίνε(ι) · ὑφαίνε(ι) δ' οἱ μὲν ἄλλοι &c.* Itidem alii. Cæterum sic agit Herodotus, quasi Minyæ fuerint tam pauci, ut pro numero populi in Ioniam trajecti nequirent haberi, nec in illa expeditione Minyæ singulatim fuerint nominati: sed Orchomenii legantur fuisse nomen iusti populi, & hinc nominati lib. 8 in transitu Xerxis, quibus tamen constet fuisse intermixtos Minyas, ut fuerunt illi Argonautarum posterius etiam ex Lemno erratici, de quibus agit lib. 4. Certe Minyas nec Scylax nominat, & ὀρχόμενον Μινύεον Græcis poetis celebratissimum habemus, quod istam videtur habere originem. Huc pertinent quæ in Hellene collegit Cl. Erasmus Vindingius, & jam ante notavit Casaubonus ad Strabonem pag. 178.

60, 31. *Φωκίης ἀποδάσμιοι.*] Hoc adiectivum est, in quo Saturnalia luisse viros doctos dicas, si cogitando recenscas, ut Valla pigratus fuerit interpretari Latine, Stephanus id notaverit, nec quidquam suum addiderit: in Thesaurο reddiderit *Portionalē*, non tamen citans hunc locum: *Æmil. Portus* riserit tacentem Stephanum, & illud *portionalis* noluerit agnoscere nisi in Scapula, mox ἀποδάσμιθ' illi visus fuerit ὁ δ' ἀποδάσμιθ' ἀποφίρων, vel ὁ ἀποδεδασμένθ', quæ omnia imitatus fuerit Jo. Fridericus, sed denique ambo desponderint. Maxime vero & penitus desperaverit Grentemesnilius, in hæc verba prolapsus [Phocenses Herodotus ἀποδάσμιος vocat, *Apodasmios*, qua de causa dubium, & difficile est dicere, quomodo intelligenda sit ea vox. Vide locum] Galeus suppleverit notationem Stephani clam immittendo *veEligales*. At hos quum vult innuere auctor, dicit δασμοφόρος, ut 3, 96. Sane participium ἀποδάσμιθ' usurpatur quoque ab Herodoto 2, 103. Etiam memini legisse δασμῶν de turba hominum ex patriis regionibus excitorum in alium locum translata & ibi collocata, quod jam valde propinquum est. Quin etiam Phocenses certe sunt, quorum partibus contigit dividi ac separari, ut Delphos ipsos ab vicinis. Cæterum ista literis vicina sunt, sejuncta vero ab proprietate significationis, quam pono in tributo. Quippe semper existimavi designari partem Phocidos, cujus incolæ ob rupes & aspera terrarum nihil poterant conferre, ut illorum

vita esset inops, & idcirco libenter potuerint ex natali solo digredi, quod hi fecerunt. Nota est ex Pausania ἡ ἀφιδένειά τε ἡ ἐξ ἀρχῆς ἢ ἡ χρημάτων ἐνδεΐα, nota in aliis πάντες ὕδατθ' ὕδατος ὕδατος, ut non nisi ab quatuor, alibi ab tribus stadiis aquam petere possent, aliam partem ψυχρὸν ἢ ἀνέμωδῃ, etiam Λεδονίως ὑπὸ ἀφιδένειας ἐκλιπόντας πῶ πόλιν. Horum partem opinor innui ab Herodoto, quam nullæ patriæ illecebæ deterrebant ab Ionιæ celebratæ deliciis sectandis abstinere. Herodotus autem compositis suam quandam sententiam sæpe tribuit.

60, 45. *Αὐτοῖσι συνοικέον.*] Prout jam cap. 37 questus fuit Cræsi filius, κοίω δ' ἐκνήη δόξει ἀνδρὶ συνοικέον; Sed masculinum istud hoc loco intolerabile est, quod & vidit Valla, qui nimis longo circuitu dicit, *simul orbas ad concubitum violenter raptissent*: quod non dicit Herodotus. Attamen scribe αὐτῶσι συνοικέον, ut clare exstat in egregio MS.

61, 8. *τῆς Μυκάλης χωρῆς ἰερὸς πρὸς ἄρκιον τετ.*] Hinc ita doctrinam publicam concedat & illustrat Ezech. Spanhemius ad Callimachum pag. 596. [Sic Panionia primum celebrata in *sacro loco* prope Mycalen juxta Herodotum lib. 1 cap. cxlviii] An non oportuit illum alios reliquis hominibus habuisse oculos? In Græcis certe locus ille nullus exstat. Debit ergo hanc partem Herodoti Latine legisse, ut pro *loco* syllabizaret *lucō*. An non egregium? Non enim potest esse dubium, quum illic agat de lucis. Nam ἱερὸς χωρῆς potest esse admodum varius, & quidem extra lucum. Idem tamen in iisdem commentis pag. 404 aliter & rectius egit, sed male scribens [Hinc juxta Herodotum l. 1 c. xlviii Ποσειδέωνι Ἐλικονίῳ *Neptuno Heliconio* sacer ille ad Mycalen locus Panionium dictus, ubi nempe solemnis Ionum panegyris & Neptuni cultus, eo nempe delatus ex hac *Helice*] Quasi hanc antegressam scriptionem voluisset emendare per posteriorem. Certe non fuit bonæ memoriæ.

61, 14. *Οὐ τι μόναι αἱ Ἰώνων.*] Ubi Ionismus? at eum clare effert optimus MS. μύνη. Et ab hoc quidem nævo nulli sunt immunes. Sed cap. 188 habet Aldus & Camerar. ἡ μὲν πίνει, ubi Stephanus corrumpit tertiam vocem in μόναι, idque retinent posteriores, usque ad hanc ipsam; quis credat? quantum ludunt? Mox idem ducte ἐς τὸ αὐτὸ χάμμα τελευτῶσι, non ἐς τὸ αὐτὸ χάμμα τελευτῶσαι, ubi etiam in præcedentibus confirmavit, quod Stephanus ad

marginem ponebat Ἐλλήνων πάντων, ut omnia nunc sint complanata.

61, 20. τῇνϙ.] Vicinæ prorsus appellationes sunt Temnus, quæ hæc urbs est, Tenus & Telus insulæ, etiam Teus, ex 2, 178, ut non debuerint confundi, & omnes in historiam hujus auctoris conveniunt. Itaque Holstenius ad Stephanum pronunciat male sic edi in Herodoto. At tamen nec Mediceus nec alii MSS. quidquam mutant, licet Temnus τῇνϙ satis constanti appellatione signetur & nota sit omnibus tum per historias, & Geographos, tum per nummos veteres. Itaque reliqui vocabulum istud certiori probationi & Holstenio, ut ipse corrigeret, measque manus abstinui, qui scio, quod & ipse cogitare debebat, lemniscos ab Latinis dici, qui sint ab Ἀλνίσουϙ, & πίπλημι pro πίμπλημι, & καμφθῆναι, etiam occurrere nunc Πάπρημις, nunc Πάμπρημις, Παπρήμις 2, 71.

61, 22. Πόλις ἀρχαία.] MS. πόλις αἰ ἀρχαία, medio interposita particula, quam & Ionice urbibus apposuit: & similiter statim δυνάμει αἰ ἐν τῇ ἡπείρῳ, ubi vulgo ignorant articulum αἰ.

61, 38. Αἱ ἡγερώτιδες Αἰολίδες πόλις.] Quum in editione anni 1592 male cecidisset Stephano, ac operæ typographicae notam Stephani, qua in margine apponi volebat ρε. Αἰολίδες πόλις, adnexuissent verbis antecedentibus αἰ ἐνδεκα πόλις, Jungermannus defectus copia codicum MSS. huic vitio mederi nequivit, & eodem pede progredi editionem suam passus est, eo faciliore venia dignus, quod ne in Anglica quidem id corrigere conatus fuerit Th. Gale, quum supponam ex eis codicibus, quos ille ad manum habuit, certe id potuisse caveri. Nunc igitur moneo mentem Stephani eam fuisse, ut testaretur in MSS. legi ἡγερώτιδες Αἰολίδες πόλις. Ex quibus censeo vocem Αἰολίδες omnino esse Herodoteam, idque fide optimi codicis, & debere eam conspici hoc in loco, ubi hæc editio eam censâ est.

61, 42. Ἀλέξανδρον ὠδραπόδισιν.] Bene improbavit periodi hujus versionem ab Valla datam Erasmus Vindingius in Hellene de Lesbii, & sic correxit: Sextam in Lesbo civitatem everterunt Methymnei, civesque in servitutem abstraxerunt, cum tamen ipsorum consanguinei essent.

62, 13. ὡς ἐμοὶ δοκέει.] Edidi ex MS. ὡς μὲν ἐμοὶ δοκέει.

62, 18. Πόλιν συναμωρέειν.] Joach. Camerarius hanc vocem ita scriptam probat, exponitque vastare, perdere: cui subnotavit

H. Stephanus scribi etiam συναμωρέειν. Portus postquam verbo συναμωρέειν dedisset suam stationem, mox locat Συναμωρέειν vel συναμωρέειν, ubi alios agnoscit per i, & o scribendum censere, ita ut mox redeat ad prius συναμωρέειν, etiam ibi notans esse, qui συναμωρέειν per i scribendum putent. Sed est purum putum vitium primo scribarum, mox typothetarum. MS. optimus ad nos transmittit clare συναμωρέειν non modo per i, sed & per μικρόν o. Itaque rectius decrevit Stephanus in Thesaurο, ubi perperam scribi ait συναμ. Quod debuerat in hac prorsus editione observatum fuisse, sed quò minus factum fuit, variæ interim causæ obfuerunt. Firmus autem est codex in tuendo μηδεμίαν, non μηδεμίαν.

62, 28. Οὐ τὰ Ἰώνων πάθια ἔσσι ἔλεχα.] Non intelligo, quid in hoc loco egerint viri docti. Aldus & Camerarius ediderant ἔλεχα. Quod quum videretur nihili, Stephanus ista voce in oras expulsa reposuit ἀλεχα, quod satis pro imperio. Et tamen in Thesauri indicem is ipse contulit [ἔλεχα dicuntur τὰ ἐν λέχῃ ὄντα, quæ omnium in ore sunt & in omnium sermone versantur, vulgata Herodot. lib. 1] Quæ varietas dedecet. Portus neutrum voluit agnoscere. Sed ex Stephano Jo. Fridericus edere sustinuit ἔλεχα, cum hac notatione [ἔλεχα τὰ ἐν λέχῃ & λόγῳ ὄντα, quæ sunt in omnium ore & sermone. Male in cunctis pene codicib. legitur ἀλεχα: alicubi etiam ἔλεχα] Sublimia audis, sed lutosâ, et si agnoscas Stephanum. Postremus accedit Th. Gale, ex inopinato citans ἀλεχα [Interpres aut aliud legit, aut vocem hanc non intellexit. Credo scripsisse Herodotum ἔλεχα. λέχα sunt φλυαρίαι.] Adeo nihil de illis duobus codicibus MSS? Non ex ipsius fide pendet Herodotus. Itaque ut omnia posthac sint serena, scito, mi lector, in vetustissimo codice legi prorsus ἔλεχα, unde merito hinc omnia alia abegi. Vox est clarissima, & λέχα nimis sæpe illustrata.

63, 9. ὡς εἰ τις πατέρα ἀποκτείνει &c.] Ex hoc igitur loco hausta illa doctrina est, qua posteriores tyranni calide fuerunt usi, adeo ut Philippus Persei pater quoque inde versum compositum in ore habuisse dicatur Νήπιϙ, ὃς πατέρα κτείνει ἕως ἀπολείπει apud Polybium in Excerptis Peirescianis pag. 118.

63, 20. Καὶ ἐγὼ κεφαλῇ ἀναμάξας φέρω.] Elegi quod erat verissimum, utpote jam ab Stephano in MSS. lectum & ideo in margine notatum, quod etiam exstare cernebam in codice optimo. Si qui exhibue-

runt

runt ἡ ἐμῇ κεφαλῇ &c. adulteratam Homeri (dicentis ita σὴ κεφαλῇ) imitatione Herodoto invito ingerunt. Et quoties istud capite apud Latinos, ut apud Græcos κεφαλῇ, & quidem sic solā, in legendis antiquis occurrit? Opportune Livius 2, 52. *Duo millia æris damnato mulctam edixerunt. Ea in caput vertit.* In Phædro notissimum, *Ab universis capite est protrusus foras.* Etiam 2, 35 *Ἐπὶ τῇ κεφαλῇ φορέει*, absque αὐτῶν. Adde, quæ proferuntur ad 2, 39.

63, 25. *Μῆτε δεινοί τε ἔωσι.*] Ingrata plane repetitio particulæ τε & omnino inanis, quam præclara ope adjecta declarat optimus MS. unde processerit, legendo: *μῆτε δεινοί τοι ἔωσι.* quod vides egregie firmari in sequentibus his, *ὥς τε ἰδὲν δεινοί τοι ἔσονται* μὴ ἀποσέωσι. Sed & MS. *κεκλήσθαι*, non ἐκτῆσθαι, quomodo rursus cap. 170 *ἐν βουλευήσῃ* ἰσως κεκλήσθαι.

63, 34. *ταῦτα οἱ ὑπελίθεο.*] Eleganter MS. *ταῦτα τε οἱ ὑπελίθεο*, nempe præterquam quod iram ejus ab Lydis conabatur avertere in se ipsum (quod fecerat in prior parte hujus collocutionis) hæc etiam ei monita adjecit.

63, 35. *Αἰρεώτερα, ἢ ἀνδραποδιθέντες πρὸς θῶμα.*] Hæc prorsus illa ipsa sunt, quæ Romæ jactabat Fabricius Luscinius, ut ex Ciceronis libro II de Oratore & Gellio 4, 8 discimus: *Nihil est, quod miremini; si malui compilari, quam venire.*

65, 1. *Ἐλθοιτε ὅτι τὸ χρεῖς.*] MS. *ἔλθῃτε.*

65, 12. *Ἐξ ἱερῶν Ἀθλιωαῖης Πολιέχης.*] Hæc in Chio, prout Palæphatus scribit *Ἀργεῖος Πολιέχον αὐτοῖς πλὴν ἦσαν ἡγεῖσθαι*. Ita vocabulum istud transit per civitates & Deas.

65, 47. *Ὁ γδῶκον.*] MS. *ὁ γδοήκον.* Quod propterea nunc libentius noto, ut vetustas & veritas ejus vocis ac numeri perinde ac sequentium *ἐκκοῖ* & *ἐκαῖον* confirmetur etiam ex fide illius codicis contra amaram suspensionem Gentemessilii, qua vitiosam memoriæ Luciani aberrationem audet præferre stabili auctoris ipsius lectioni; quum vel ex ipsius nota, quam habet ad caput 57 de Crestone, constare illi posset vitiosa ratio antiquorum in alleganda aliqua parte ex hoc Herodoto, testante illic Dionysio Halicarnasseo, quasi popularis ejus appellasset incolas *Κρεῖσιωνιάτας*. Inprimis vero absurdum mihi videtur in hac re citare quoque Strabonem, nec tamen consulere Casaubonum, qui ad illum ipsum Strabonis locum levitatem istam Luciani jure perstrinxerat, quem ut nunc quoque videas, moneo.

66, 33. *Ἐβλάδιον.*] MS. simpliciter, *ἔβλαδιον*.

67, 9. *καὶ ἄγον ᾧ ἡδη.*] Ita sane alibi Herodotus augmenti notam negligit. Nunc tamen ut opiner non sprevisse, evincit fides codicis optimi, præsertim si consideretur commoditas, quam simul huic parti affert, ubi nullus locus, nulla vis vocis ἡδη. Itaque habet MS. *καὶ ἡγον ᾧ δὴ*. Et rursus cap. 169 *Μιλήσιοι ᾧ ἡσυχίαν ἡγον*.

67, 29. *Διάστροφαι ἐμπυρα ἐ δότι πλεηκτα.*] Reliqua sane percipio: sed quæ sint *πλεκτα* vel *ὑποζύγια ἐμπυρα* vel, ut interpretes, animalia igne sacro correpta, nondum satis potui discere. Certe quum id videatur nihil esse, longe apud me antecellit scriptura veteris membranæ, *ἐμπυρα*, eamque puto esse Herodoti manum; hoc est, debilia & stupida, aut quæ parte aliqua corporis capiebantur aut mutila nascebantur. Infra cap. 196. *Ἀνίστη ἀντὶ τῶν ἀμορφωτάτων, ἢ εἰ τις αὐτῶν ἐμπυρᾷ* ἦε, ubi Valla legens *ἐμπυρᾷ* alienissima Latina ediderat; sed quibus succurrerunt Stephanus & Fridericus. Mirabili suavitate vertit Livius 7, 4. *Ne mutas quidem bestias minus alere ac fovere, si quid ex progenie parum prosperum sit.*

67, 40. *Ἦ τις νῦν Τέλη καλέεται.*] Mirari oportet Stephanum illum Byzantium, tanta doctrina & lectione instructum, potuisse sic decipi ab chirographo, quo is exaratum Herodoti exemplar habuit, ut inde produceretur ab eo *Θυέλα* urbs, plane citato hoc loco, prout in præfatione observavit Cl. Jungermannus, quod genus erroris ex nostris exemplaribus nequit oriri. Sicut autem citavi, plane existat quoque in Mediceo, ut & in aliis. Cæterum in eo, quo fuit usus ille Stephanus, videtur scriptum fuisse *ἦ τις νῦν Θυέλη καλέεται*, vel gemino λ, pro quo scilicet dicere *ἦ τις ἐ νῦν Τέλη*, prorsus vitiose pro more Herodoti.

67, 42. *Κύρον, ἡρώων ἰόντα, ἀπ' ἐ πλὴν νῆσον.*] Id enim vel ab ratione fabulandi promanavit in Græcam linguam, vel industria naturæ ac proprietate insita comparatum est, ut eadem nomina regionum & urbium tradantur quoque fuisse ipsorum hominum, de qua re singularem locum captavit Stephanus Byzantius in v. *Αἰμονία*, quem utinam ipsum illic possemus legere!

67, 47. *Πλείονες ὅτι τῇ Θρηκίης.*] Ita est in editionibus, nec scio aliter legi in MSSis. Attamen Salmasius hæc citans in Plinianis pag. 161 ponit *ὅτι τῇ Θρηκίης*, ut Herodotus 9, 88. *Ἐλὼν ἐς Θρηκίην*.

68, 1. *Τὸ Θρηκίον ἐξελαθείς.*] Ita prorsus conjugavit 3, 46. 4, 3 *ἐξελαθέντες* & pluribus

ribus locis, ut notavit Portus. Sed prout in his concedit liber optimus, ita in hoc loco pervicax est ille ipse, ut omnino inferi velit sibilum, scribendo ἐξελαθεῖς. Nec id in hoc tantum loco, sed etiam inferius cap. 173. Ἀνὰ Πανδίων ἐξελαθεῖς ἐστὶ. Deinde MS. ὑπὸ Τηίων ἔν Α' 68. ubi vulgo articulum omittunt.

68, 10. Ἐμὲ καὶ χάρι' ἑκάστω. MS. ἑκάστοι, quod verum, quum agat de populis, non de singulis hominibus. Sic 2, 41. Τὰς δ' ἐρεσνας καὶ ὀρέσας ἑκάστοι ἐν τοῖσι περὶ αἰσίοις. Et cap. 63. Εὐχολὰς ὀπτελέοντες πλεῖνες χιλίων ἀνδρῶν, ἑκάστοι ἔχοντες ξύλα &c.

68, 22. Κοινῷ σόλῳ ἰώνας ἀερεθέντας. Sic sine capitis 165, & alium addit locum Portus. Nihilominus nunc legitur in optimo MS. ἀερεθέντας, & est differentia.

68, 32. Ἀνέκαθεν γὰρ. Reparatio præclara ex MS. Mediceo, qui habet τὸ ἀνέκαθεν, quod jam supra vidimus placere Herodoto articulum sic addere adverbis; qui nunc occasione præcedentis verbi ἐχέτο elapsus est. Etiam hic locus apponendus est illis, quæ notavimus 3, 25.

68, 37. Οὕτω μὲν δὴ σοι. Apparet Valam legisse εἶτοι, idque commodum foret, aliter tamen in priscis libris.

68, 43. Τὸ δὲ παλαιὸν ἰόντες Μίνω καὶ ἡκοοὶ ἐκαλ. Tanquam ubi Herodotus & τὸ & τε interposuit, alterum delendum statuissent nonnulli curiosi, ita nunc etiam ediderunt, quum legatur eximie in optimo MS. τὸ δὲ παλαιὸν ἰόντες Μίνω τε καὶ ἡκοοὶ ἐκαλ.

69, 2. Καὶ μακρῷ μάλισα. Copula καὶ non est in MS. optimo, unde ferendam non putavi. Ut enim potest locum quendam hic tueri & alibi, quid? an etiam Herodotus eam posuit 2, cap. 41. Βὲς Θηλέας σίβον περὶ πάντων πάντων μάλισα μακρῷ. Et c. 77. Μνήμην ἀνθρώπων πάντων ἐπασκόντες μάλισα λογιώτατοι εἰσι μακρῷ &c.?

69, 32. Ἰλαδὸν συγγίνεσθ. MS. εἰλαδόν. An placuit scribis hanc diphthongum deprimere pro arbitrio, & ubi contra libuit, ostentare, atque ita lusum exercere? In Chilone vidimus supra; & sic mox in editis legitur εἰποντο, pro quo MS. habet ἔποντο. Atqui cap. 202 edunt καὶ εἰλας.

70, 6. Ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν. MS. ἀδελφεῶν. Et quomodo potuerunt aliter vel scribere vel edere, quum & in fine capitis 7, & toties aliis locis id usurpetur? Etiam ante paulo Ἀθλιέων, ut 7, 6.

70, 11. Οὐδ' αἰμοῖσι ἀλλοῖσι συμφέρον ἀνθρώπων. Locus jam olim conspicuus, adeo ut denique Portus, quum varia hujus loquelæ exempla conducturus esset, atque hæc ipsa

vertisset, cum nullis aliis hominibus consentiunt, sustinuerit quoque efferre [Hunc locum nec Latin. interpretes, nec Steph. ejus corrector satis fideliter est interpretatus] quod ipse præstet. Cæterum alius hic erat nodus & alia securis adferenda. Primo enim an in hoc loco unum modo peculiare Lyciorum sequitur expressum? an non plura? nempe de appellatione materna. Hoc prius. Alterum est de conjuge Lycia & servo. Tertium de marito Lycio & conjuge peregrina vel pallaca. Certe hæc unitatem excedunt. Accedit quod mirari oporteat tot voces ab Herodoto coacervari, ut bis idem dicat: quid enim illa ἐν τόδῃ ἰδίῳ νενομίκασι notant diversum ab istis ἑταμοῖσι ἀλλοῖσι συμφέρον ἀνθρώπων? Quod vero caput est, legitur aperte in exemplari optimo συμφέρον. Id vero quam variis modis queas considerare? sive quum de legibus agat, ex media materia oporteat subintelligere νόμον, ut sit accusativus singularis: sive quum inceperit loqui per neutrum genus, etiam nunc in eo perseverare voluerit, nequaquam anxius vicem numeri, & quum in singulari præmiserit, jubeat subsequi aliquid in plurali; qualia habere hunc Herodotum plura ostendi 36, 9, in quibus recusat ad rationem vocari, ut nunc quoque negari non deceat potuisse numeros subita mutatione disconvenire, qui etiam dixit 1, 89. Κέρω δ' ὀπτελέοντες ἐγὲν εἰς τὰ κρεῖσσον εἶπε. Cæterum quæ hoc modo notantur ab Herodoto, tetigit quoque Nicolaus Damascenus in Peirescianis, ubi videndæ Valesii notæ pag. 122.

70, 14. Καὶ τὸ μητὸς ἀναμνέειν τὰς μητέρας. Nauseam fere parit violenta grassatio, quæ Herodotum ut alibi, ita nunc miserrime vexavit. Etenim quum Aldus & Camerarius sancte ex antiquis libris edidissent ἀναμνέειν, ea fuit audacia Stephani, ut in vicem ejus verbi subjiceret id quod posui in citatione, & jam ultra centum annos pro Herodoteo legitur, nec tamen est Herodoteum. Tanto autem monstrosior est hæc suppositio, quod illius ipsius Stephani est hæc in Thesaurο animadversio [Suidas ἀναμνέειν ab Epicharmo poni ait pro ἀναγινώσκειν. ab Herodoto autem ἀναμνέειν pro καταλέγειν, id est, recensere. At in v. l. assertur ex Herodoto ἀναμνέειν τὸ μητὸς τὰς μητέρας, quæ lectio suspecta est] An hæc sunt studia ejusdem viri? Hæc ingrata varietas quum sit Stephani, quæ tandem suavitas est Æmiliū Porti? Ille vero in Lexico Ionico novit ac suo ordine ponit verbum ἀναμνέειν, explicat, citationem

tionem hujus loci addit & exsequitur explanationem, plane quasi ambiguitas nulla cum ureret, adeo ut illic ne noverit quidem verbum ἀνανεμέει. Quid igitur? Nempe hic Portus Suidam quoque delenire conatus est; unde quum in Suida ad verbum Ἀνανέμειν veniret, id quidem nec attingere voluit, sed post citationem Herodoti prave & ex Stephani corruptela factam scribit ista [Ἀνανεμέει] vero dictum Ionice, pro communi ἀνανεμέειν & Attice ἀνανεμῶται. Quare Suidæ locus non caret mendi suspitione. Fortasse scribendum Ἀνανεμῶται &c.] Sic denique cernimus bonum illum virum tam effrontem esse, ut à quo abstinere jubebat ipsa series literarum in isto Lexico, sustinuerit contra ipsam sic irrumperere, ut Suidam adhuc magis perderet: ut ego certe hanc unam ex infelicissimis Porto illuxisse horis existimem, quas Suidæ impendit. Atqui hanc eandem pro una probatissima ingessit lectori & commendavit Cantabrigienfis non editio, sed editio editionum, ut notam sex versibus ineptissime vitiosis conflata integram chartæ inquinandæ describeret, editore tunc cum Appolline suo Λοιδορίᾳ versus Berolinum aut Amstelodamum aut Roterodamum aut denique Lutetiam ad tripodas & victorias volante, ut nesciverit QUO PACTO. Haud dubie enim vetus ille Lexicographus docte & doctius, quam aut Stephanus aut Portus aut Kusterina vanitas, ad illam priscam respexit lectionem, immerito ab illis in suspitionis nefas vocatam, cujus fides adeo est aperta. Nam vulgatum ἀνανεμέειν suspèctum debere esse potius ostendit vox præcedens καταλέγει. Cur enim non pergit Herodotus in eo tempore? Sed & ἀνανεμῶται aliena vox est, ut non debeat poni tanquam parallela verbo καταλέγειν. Quod volo, hoc est, ut omnino probanda fides sit illius veteris ἀνανεμέειν, vindicante eam tum ipsa ratione ac significatione, tum optima membrana Medicea, quæ perfectissime exhibet ἢ τῷ μητρὸς ἀνανεμῶται μητέρας. Cernis facilitatem corruptionis. Nam Th. Gale bonus vir est, qui notat [Suidas ἀνανεμέειν videtur hic legisse, quod & καταλέγειν exponit] nec ulla mentio alicujus ex duobus codicibus tam dignis memorari.

70, 15. Ἦν μὲν γυνή.] Dulcius ex MS. ἦν μὲν γε γυνή.

70, 42. Ἐπεμπον ἐς Δελφὺς ἐπερησομένους.] MS. una voce auctior ἐς Δελφὺς θεοπρόπας ἐπερησομ. Nonne sic Herodotum sentimus, qui in cap. 67 dixit? πέμψαντες θεοπρόπας

ἐς Δελφὺς ἐπερησομένους. lib. 6 c. 135 dicit θεοπρόπας πέμψαντες ἐς Δελφὺς ἐπεμπον ἢ ἐπερησομένους. Et multa habet Lexicon Porti.

71, 7. Ἡ ἱέρεια τῆς Ἀθηνῶν.] Confer hunc locum cum Strabone If. Cataubonus in notis ad lib. 13 pag. 228.

71, 16. Κατέληθόντες ἐς τὸ ἄστυ συνέλυσαν.] Ac si in his paucis eadem voce usus fuerit Herodotus, & sonus diphthongi perinde accidisset auribus Herodoti, ac ipsis. Verbum συνέλυσαν probum est; sed quo nunc auctor usus non fuit, sed, prout legitur in optimo MS. συνέλιζαν, quod æque probum, & nunc Herodoto præplacuit.

71, 34. Πλέω παρέσομαι.] MS. παρέσομαι. Quod quamvis sequatur singulare ἐπιμήσομαι, tamen ne ipsum quidem male habet, aut vitiosum videri potest. Nam similiter quum soleat plerumque interjicere ὡς ἐγὼ ἀκῶ, ὡς ἐμοὶ δοκέι, idem tamen sæpe quoque adhibere solet, ἢ ἡμεῖς ἰδμεν.

71, 35. κῦρῳ ἢ ἐπειτε τὰ πάντα.] MS. ignorat voculam δέ, & recte, ut prorsus in nova narratione.

71, 37. Ἐστὶ μὲν καὶ ἄλλα.] MS. ἐστὶ τὰ μὲν καὶ ἄλ.

71, 47. Τάφρῳ μὲν πρῶτα βαθέατε ... περὶ θεί.] Nemo potest colligere in his aliquid omissum esse, quum περὶ θείν sic rursus occurrat c. 180. Attamen præter encliticam in numero secundo MS. agnoscit inter vocabula tertium & quartum alteram unisyllabicam μιν, quam tanto cautius, quam priorem, custodiri oportuerat, quoniam utique tantum momenti adferebat, quam altera prior, in qua nihil est ullius momenti. Lib. 2, 138 dicit περὶ θεί ἢ αὐτὸ αἵμασι.

72, 11. Διὰ τελέων δέμων πλίνθας τερσῶς καλαίων ὀπισθοζώντες.] En verba nitida profecto & Herodotea, sed intellectu ardua, quem ingrediari forsan instar Labyrinthi, unde vix exitus sperandus. Laudabile opinor in Valla, Stephano & Porto, quod Græcorum legitime securi neque ea violanda opinantes id egerint, ut ex Latina versione verus pateret intellectus. Id displicuit Salmasio, ut in Plinianis Exercitat. p. 1230 testetur se emendare διὰ τῶν ἰσοδόμων πλίνθων, ex ordine progrediens porro in explicando, tum τέλει, tum inter singulos ordines laterum texta cannarum stipata fuisse, ut interpretetur & inter ordinariam laterum structuram texta cannarum stipantes, quæ nimis docta per majorem doctrinam insuper decorat, ita ut tandem in se collabantur. Sumantur enim texta cannarum: an illa stipaverunt inter structuram, ut stipula stipatur in navium fabrica

inter juncturas tabularum? Certe ita istud textum contunderetur, nec textum maneret: cur igitur non solutas arundines? Accedit quod in Salmasiana fabrica tantum usum præbuerint *ταρσοὶ καλάμων*, quantum *ἡ ἀσφάλτιος θερμὴ*. Quod si ita esset, jam dixisset auctor, *τέλματι χρεώμενοι ἀσφάλτιος θερμῇ ἢ ταρσοῖς καλάμων*, *ἰδέμεναι*. Nulla enim utriusque diversitas fuit. Sed quod amplius est, hæc mutatio tollit sublimitatem mensuræ, quæ sumpta fuit ad comprimendum flumen, plane vagam in ea re cogitationem relinquens, quam Herodotus sapienter definivit. Quis ea carere velit? Certe illis nequeo uti. Post accessit Tan. Faber in eadem ista Epistola ad Petavium, & infando ictu vocem *τέλματι* expellit ut glossema asphalti, pro *χρεώμενοι* formans *χρεώμενοι illinentes vel intingentes*, tanquam lateres asphaltu ferventi illinerentur, quo tenacior esset compages & junctura murorum, qui ex tam exiguis constarent partibus; quum Herodotus clare non dicat ferventem asphaltum, etsi ita vertat quoque Valla, sed modo calentem. Quantum distat *illinere* ab *intingere*? Denique in eo quod summam spectat, fere scurriliter jocatur. Quis enim vertit *per triginta domos lateris*? quod sic exagitat & majusculis literis ostentat, haud dubie tunc febricitantis delirium, quod in aliis ridens existimat legi debere *ἂν τεληκόντων πλίνθιν*. Quod jocosum est, addit Gallica, *A chaque trentième rang de brique*. Atqui hæc ipsa sunt verba Porti in voce *δομοῦ*, quem tamen veretur nominare. Porro *τεληκόντες πλίνθιν* non possunt habere eum sensum; sed solummodo istæ notant triginta solos lateres in ratione computandi, ubi iste numerus multiplicatus est, non laterum ordines. Nocuit viris doctis, quod non viderint vere antiquos Herodoti libros, unde didicissent reverentiam antiquitati debitam præstare, nec mutare, quod sanctum est, præsertim in designatione antiqui ædificii, quod inde solummodo fidem capit, non ex nostra fictione. *τέλματι χρεώμενοι ἀσφάλτιος θερμῇ* omnino recte dicitur, & recte intelligitur loco *ἔνθα vice luti utentes bitumine calido*; ubi certe est eadem appositio, quæ cap. seq. *αἱ ἑπικαμπαὶ αἰμασιν πλίνθιν*. Dehinc recte sequentia vulgo leguntur, ubi *δομοὶ* dicuntur ab verbo *δοῦναι*, quod mox subnectitur bis ab Herodoto, adeo ut ea vox auferri ei non debeat, quum suam esse evincat 2, 127. *Ἰπποδείμας ἧ ἡ πρῶτον δόμον λίθιναι θοικίαι ποικίλιν*, ubi nescio cur Valla vertit *domum*, Stephanus *ædificium*. Ex De-

metrio Phalereo servavit hanc vocem Polybius 10, 22. *καθάπερ ἐν οἰκοδομίαις, ἐὰν καὶ μίαν πλίνθιν θῇς ἢ καθ' ἓνα δέσμον ἢ καθ' ἓνα δόμον*. Diodorus Sicul. 1, 64. *τὴς ἧ τοίχης ὅπῃ μὲν πεντεκαίδεκα δόμους κατεσκεύαζεν ἐν μέλαντι λίθῃ*. Et 17, 115. *Εἰς τελευτὴν ἧ δόμους διελόμενοι τὸ τόπον, ἢ κατὰ τριῶν τὰς ὁροφὰς φοινίκων σελέχεσι &c.* Et exemplum aliud est in citatione fragmenti anonymi apud Casaubonum ad Strabonem pag. 270. Posui ergo *compagem*; bene etiam Valla *ordinem*, nisi quod Græca vox congruat magis compagi, in qua rite facienda consistit officium *ἡ δέματι*, & illic est sedes bitumini vel calci, & quas hic admixtas dicit, *ταρσοῖς καλάμων*. Quas considerent alii ex lubitu, vocabula explicant *alas arundinum*, quas Valla vocavit *summitates*, quoniam in summo arundinis nascuntur, materia nempe levissima & par alis avium; quæ cur intipata fuerit, dicant periti. Salmasius dicit simpliciter accipi de textis cannicis, quæ singulis laterum ordinibus interposita erant & bitumine oblita ad continendam structuram. Primo si interposita, certe non stipata: interponuntur enim omnia leniter ad fabricam necessaria: alia ratio est stipandi. Deinde quod scribit de singulis ordinibus, est falsa illius suppositio. Porro si tam multiplex canna adfuit, eaque canna addidit tantam firmitatem structuræ, certe auctores junxissent bitumini cannam loquentes de his muris, qui tamen solum norunt bitumen. Ridiculus præsertim hac in parte est Faber, scribens [Quæ texta cum bitumine illita, immo imbuta, essent, magnum laterum numerum sua latitudine tegebant & continebant] Abjicit Salmasianam structuræ continentiam, & aliam continentiam inducit de numero laterum cum sua latitudine. Atqui *ταρσοὶ* istæ non illinebantur ex ipsius emendatione, sed *πλίνθιν*, quæ commodum præcesserunt. Sane post aliquot ordines demum adhibebantur isti *ταρσοὶ*, non per singulos, in quo lapsus est Salmasius. Quid autem erunt *ἂν τεληκόντες δόμων* vel *δοῦναι*? Hæc utraque offert Th. Gale, prius testans ex MS. alterum ex Hesychio, ut perinde ipse in hoc faciat, quod in Salmasio videtur culpæ, sine suffragiis codicum veterum. Vel maxime cave illi credas in eo, quod tanquam faber addit [Interferebantur stramenta ad lateres suscipiendos, tuendosque ne se attererent, & se mutuo sua duritie confringerent; simul & ad conspissandum & confringendum bitumen] Non interferebantur, sed perstipabantur; non sunt stramen-

τα, sed κάλαμοι & quidem horum τάρσοι, non suscipiebant lateres, sed postquam inferior ordo positus esset, illi infundebatur bitumen calidum, & stipabantur alæ arundinum, ut τάρσοι etiam fuerunt πτεροὶ ἀκροῦ in avibus. Et quando saxa vel lapides coctos vidit quis se atterere & mutuo sua duritie confringere, quum in ædificando alter imponeretur alteri? Et quomodo lateres potuerunt conspissare & confringere bitumen? Sunt hæc plena ἀδυναμίας. Et quid scripsit nuper Tavernerius? Nempe tomo 1. Itinerarii pag. 238. de Bagdat, quam vicinam veteri Seleuciæ, aut ipsam volunt. *La fabrique estoit de cette maniere. Sur un lit de cannes ou roseaux concassez & meslez avec de la paille de bled de l'épaisseur d'un pouce & demi, il y a sept ordres ou rangs de ces briques les unes sur les autres, y aiant entre chacune un peu de paille. Après il y a un autre lit ou couche de mesmes roseaux sur lequel on met six rangs de brique & cela continue ainsi en diminuant jusques au haut.* Hinc apparet, quo illa res pertinet. His addi debet, quod scribit capite sequenti: *Il y a des restes de murailles qui sont si larges qu'il y pourroit passer six carosses de front. Elles sont de brique cuite au feu, & chaque brique est de dix pieds en quarré & de trois d'épais. Les Chroniques du pais disent que ce sont les ruines de l'ancienne Babylone.*

72, 15. Οἰκήματα μνηκώλα. Contignationem Vallæ approbat Æmil. Portus, quum Salmasius intelligat ædificia, quæ plura membra adjuncta non habent, sed singulari structura surgunt; quibus tamen contraria dicit quæ pluribus cænaculorum contignationibus coaxata sunt, in Plinianis iidem pag. 1006. Erant domunculæ unius conclavis, ut haberent modo unum membrum, prout 2, 126 memorat pyramidem filiæ Cleopis, ἥ ἐστὶ τὸ κῶλον ἕκαστον &c.

72, 33. Αἱ θηκαμπαι &c.] Absit ut possit videri in his quidquam irrepticium, quod ab Stephano projectum ostendant editiones, ut pateat nihil eas intelligere. Verte; quod autem sequitur, *curvature* (vel lineæ per cubitos aut angulos flexæ) juxta utrumque fluminis labrum maceria cœtilium laterum prætexitur. Innuit utraque extremitate muri angulos occurrere, qui solent cubiti appellari & qui ducti fuerint ad fluvium, ut inde post urbem undiquaque mœnibus inclusam flexura fieret ad interiorem murum, atque item maceriam, quæ utraque hinc initium capientia progredierentur secus amnem, maceria quidem instar lorice, & minus emergeret, altior vero foret murus. Sic diversi numeri in appositio-

ne cap. 205. Γεφύρας τε ζυγνύων θῆναι & ποταμὸν διάβαιναι τῷ στρατῷ. Ut mirer Stephanum irrepticam vocem causari; neque incurvæ sunt utriusque ripæ, ut scripsit Val-la, quippe quas recta præter fluvium ductas supra affirmavit & ipse & Herodotus. Concedit tamen Stephano Fridericus, eum non sine causâ suspicari irrepticam [non satis enim inter se verba cohærent. Et satis alias sententia constat; quemadmodum ex adjuncta interpretatione liquet.] Interpretatur autem bonus homo: *Cæterum utriusque fluminis ripæ maceria è latere cœtili prætexitur.* Sic nihil putat interesse, utrum ex Herodoto discamus, unde incipiat hæc maceria, an non.

72, 34. Αἰμασίη πλίνθων ὀπίσθον.] Jam dixi in his esse epexegefin. Cæterum hujus αἰμασίας mentio quæ sequitur ita ut iteretur, advocari huc debet, ut omnia conjuncta nos adjuvent. Itaque mox ait, καὶ ἐκὰς τὸν ὁδὸν ἐν τῇ αἰμασίῃ τῇ πρὸς τὸ ποταμὸν πυλίδες ἐπήσαν. & cap. 191. καὶ αὐτοὶ θῆναι τὰς αἰμασίας ἀναβάλλειν τὰς πρὸς τὰ χεῖλα & ποταμὸν ἐληλαμένας. Sic ter ejus meminit, ut affatim notitia ejus pateat. Unde apparet indecentissima oblivio Stephani, qui in neutra αἰμασίῃ, quam sub litera H designavit, vel unam portam monstrat in iconē Babylonis, quam edidit, ut nihil illic sit nisi cæca lineæ; quod ita conspici non debebat, præsertim quum in eadem sit alter lapsus, quod portas Babylonis concipit in summo arcuatas, quum omnis vetustas distinxerit arcus & portas, quæ simpliciter positæ non intelliguntur nisi quadratæ. Quid autem in hac parte agit Suidas ille nunc per Cantabrigiam tantopere celebratus? Ille vero ad hæc attendit, scribitque: Αἰμασία, τὸ ἐν χαλίκων ὁδοποιημῶν τῆς ἑκὰς πηλῆς πρὸς Ἡρόδοτον. ὡς τινες ἤρπαζον. Ὁ Ἰωνὲς ἔτω χρῶνται. δηλοῖ ὅτι Ἡρόδοτος ἐν τῇ πρώτῃ. Quæ quum nequeant intelligi, ecco tamen quam præclare intelligat Cantabrigiensis ille editor: *Sic apud Herodotum vocatur murus ex parvis lapidibus sine luto constructus, quem nonnulli ἤρπαζον appellant. Sic Iones vocabulum hoc accipiunt, ut declarat Herodotus libro primo.* Itaque illius plagæ acr est, qui istum ædituo nugaci simillimum interpretem docuit, esse gentem aut turbam hominum, quæ ἤρπαζον appellet talem murum. Nam tota hæc Latina interpretatio est Cantabrigiæ nata, quum Portus aliter interpretatus esset, & sic quam maceriam quidam rapiebant. Ita hanc ovem suam ista urbs lupo commisit. Venit raptus quasi ad Suidam imparatus omnino. Quippe ante XL annos jam

jam Menagius in Amœnitatibus Juris pag. 133. locum Herodoti cum Suida conferens monuerat legendum *ὡς τινες ἄρπεζον*, idque probat loco Eustathii ad Odyss. Σ, ubi apparet etiam consensus Ælii Dionysii. Hæc utique cum sint notissima vel mediocriter eruditis vel qui prima labra huic poculo admoverunt, tum lepidius est, quod restat. Nam in MS. Lugdunensi clare exstat scriptum *ἄρπεζον*. An credibile est non item id ipsum exstare in ullo ex tribus Bibliothecæ Regiæ, unde & luscus poterat doceri? Alter locus Herodoti ab Grammaticis apud Menagium citatus exstat lib. 6 cap. 74. Vos, Menagiani manes, agitate illum turbatorem quietis Suidæ, illum nugacem in tot sacris locis & vanissimum impiumque antistitem, furiis meritis præcipitate in istam voraginem, ubi ære gravi pressus anhelet.

72, 38. *τὰς θῆτι τὸ ποταμὸν ἀγύσας.*] Eleganter & maxime commoda ad Herodotum restitutione corripo ex MS. *ἐχύσας*. Solitus est enim noster isto verbo sic uti. Ut cap. 191 de his ipsis: *Πάσας τὰς ἐς τὸ ποταμὸν πυλίδας ἐχύσας*. Sic 2, 17. *Ἡ δὲ ἑτέρα τῶν ὁδῶν πρὸς ἰσπύριον ἐχέει*. Imo etiam cap. seq. *Ἀνάβασις ἐς αὐτὰς ἐχύνει*. Et 4, 42 corruerunt iterum hoc Græci sermonis Herodoteum decus. Notavit quoque Stephanus in Thesaurο. Itaque quum idem in Anglicis testetur Th. Gale, recte pro glossa habens illud *ἀγύσας*, non dubitavi reponere probabilius.

72, 41. *Ὅσαιπερ λαῦραι.*] MS. *ὅσαιπερ αἱ λαῦραι*. Omnino lenius ac politius, etsi prout alii vulgo ediderunt non aliter scivit hunc locum citare maximus Casaubonus ad Athenæum 12, 10. Ubi præclare meretur eruditissimus vir de hac Græca *λαῦραι*, sed miris modis turbatur in verbis Athenæi ἡ Σαμίων *λαῦραι* *σινὴ τις* *ὡς γυναικῶν*, neque assequi potest, quid in isto adjectivo *σινὴ* lateat, ut varia proferat indigna certe, quum vitium sit in scriptura & legi debeat *εἰς γυναικῶν*. vere aliquod lupanar.

72, 48. *Περὶ δὲ τὸ μέγαλόν ἐστι.*] MS. accurate perfecteque *περὶ δὲ τὸ μέγαλόν ἐστι*. Sed insuper vitiosum est, quod præcedit *ἐν δὲ φάρασσιν ἐκατέρωθεν*. Nam dixit jam duo φάρασσιν fuisse Babylonis: modo non id agit, ut scribat regias fuisse in ambobus illis φάρασσιν, sed in altero fuisse palatia, in altero templum Beli, ut adeo scribi debeat *ἐτέρωθεν*. Utique sic intellexit quoque Stephanus in iconē Babylonis, ponens sub litera M *la tour située de l'un des costez de la ville*, & sub altera litera N *le palais du roy assés de l'autre*

part. Sed aliter prorsus agi oportet, nec error est in hac voce *ἐκατέρωθεν*, verum in verbo *ἑν*. Res autem ita habet, ut scribi debeat *ἑν δὲ φάρασσιν ἐκατέρωθεν τὸ πόλιον ἐτελείχιστο ἐν μέσῳ*. *ἐν τῷ μὲν τὰ βασιλῆα περιβάλλει τε μέγαλόν τε καὶ ἱερὸν*. *ἐν δὲ τῷ ἐτέρῳ Διὸς Βήλων ἱερὸν &c.* In utraque autem civitatis parte exstructa sunt in medio, in una quidem palatium regis, confecto etiam tum magno, tum valido; in altera templum Jovis Beli &c. processu narrationis æquissimo. Hoc autem Jovis templum diligenter peregit Salmasius vel ad Historiam Augustam p. 377. vel in Plinianis Exercit. p. 1235.

73, 4. *καὶ ἐπὶ τῷ τῷ πύργῳ ἀπὸ πύργου ἐπὶ &c.*] Est ipsa forma ipsaque descriptio, ad quam postea Romani instruxerunt Cæsareum rogam, de quo sunt hæc verba Herodiani in libro IV, ubi ait esse *τελεσθέντων τι ἐς ἰσπύριον ἐν μόνῃ συμπερίεως ἐκλόν μεγίστων ἐς ἄλμα οἰκισμάτων*. *ἐπὶ ἐκείνῳ δὲ ἑτέρων ἄλμα μὴ ἀπὸ πύργου, μικρότερον δὲ ἐπὶ ἐκείνῳ, τρίτον τε ἐς τετάρτον, αἱ δὲ ὑποκειμένη μείων, ἐς τελευτῶν βραχύντων περιεῖται*, & hanc adjicit esse fabricam pharorum.

73, 6. *Ἀνάβασις ἐξ ὕψους κύκλῳ πρὸς πάντας &c.*] Tale quid hodieque narratur in locis prope Tigrim exstare, scribente Tavernerio pag. 229. *A cinq cens pas de cette Mosquée on voit une tour fort ingénieusement bastie. Elle a deux escaliers par dehors faits en limaçon, l'un desquels est plus enfoncé dans la tour que l'autre. Je remarquay seulement, qu'elle est de brique & qu'elle marque fort son antiquité. A un demis lieu de là on voit aussi trois grands portaux qui semblent avoir esté l'entrée de quelque palais. Il y a mesme de l'apparence qu'il y a eu autrefois en ce lieu-la une grande ville; car plus de trois lieues le long de fleuve on ne voit que des ruines.*

73, 11. *Νηὸς ἐπεσι μέγας.*] Quam bene nunc convenit Tanaquillo Fabro cum Laurentio Valla! ut quum hic omisso Græco postremam vocem reddiderit per *aliud*, ipse Græcam quoque trahat ad eandem metamorphosin, ut scribatur *ἀλλὰ* ex necessitate quadam proportionum, ut sustinuerit rogare, [si octava turris omnium minima fuerit, quum potuit in illa fuisse magnum templum?] Fallit se ipse. Cur enim in minima turri Babylonica non potuit fuisse magnum templum? Nonne magnum templum fuit, in quo poterat esse lectus & quidem magnus, potuit fuisse mensa? Quæ plura illic fuerint, non memorat; sed certe locus debuit fuisse ad apparandum hominibus. Nescit veteres *νηοί* parvi præsertim per Asiam quales fuerint. Uterque videtur

detur præcipitatus fuisse ad istam vocem ἄλλο per verba quæ mox sequuntur : Εἴς τὸ ἐν Βαβυλῶνι ἱερὸν ἃ ἄλλο κατω νηός, donec tandem sequatur ἄλλο βωμὸς μέγας. Ita scilicet hoc etiam in loco scripsit Herodotus, si temeritati credimus. Certe etiam Fridericus retinuit istud aliud. Sed subtilior Marshamus sine dubio ponit νηὸν μέγαν fanum ingens.

73, 13. Καὶ ἡ τερέπεζα.] Sic nempe per articuli præpositionem debebat demonstrari mensa ista, & quum κλίνη illo careat, τερέπεζα carere non poterat. Quid nugacius tali aut librariorum aut editorum turba? Laudatissime membrana MS. exhibet Herodoti veram manum καὶ οἱ τερέπεζα, ut infra, Καὶ οἱ τερέπεζα μεγάλη πρὸς ἀκρίβειαν χρυσέη.]

73, 20. Καὶ ἀμπαυέσθ.] Scio & Græcis & Herodoto talia esse, ut ἀμώσας, ἀμωλάδω, immo & paulo ante præcessisse vocem ἀμπαυέσθαι, velut ad confirmationem in antecessum vocis sequuntur ex eadem derivatione. Attamen Mediceus MS. ἀναπαυέσθαι. Itaque probavi. Mireris forsitan cur id fecerim, quum sic exigat ipsa fides.

73, 27. Οὐ γὰρ δὴ αἰεὶ ἐστὶ.] MS. ἢ γὰρ ἂν αἰεὶ ἐστὶ.

73, 28. Ἐσθὲ ἐς τὴν νεών.] MS. ἔσθω ἐν τῇ νηῷ.

73, 32. Καὶ τὸ βάθρον.] Valla reddit ὧς sustentaculum. Fero, si intellexerit. Certe βάθρον isti usui non infervit, ut foret sustentando. Commodius igitur ab Stephano redditur scamnum; idque accepit Fridericus, etiam in Chronicis usurpavit Marshamus pag. 550. Quod tamen cum sit vagum nimis, & βάθρον duplici usui fuerit, tum ad adscendendum in thronum, tum ad pedes sedentis, ut illi inniterentur instar ὑποπόδης, malui interpretari gradum.

73, 39. Χίλια τάλαντα.] Res clara est. Verterat tamen Valla centum millia talentorum. Eum arguit in verbo καὶ γίγιναι Æmil. Portus, negans id esse in Græco, mira taciturnitate prætermittens Stephanum, qui Porti versionem sic fœde immutabat quotannis libanotum ad pondus centum mill. tal. adolent. Id correxi; neque enim opinor illis aliquam causam fuisse, ut in Græco scriperint aut suspicati fuerint δεκάκις μύρια, vel ut Fridericus ἐκατονταχιλία, si ita Græci modo dixerunt: nam in illo numero jam venerunt ad myriadas.

73, 43. Μέν νυν σὺν ἔδον.] Polite explet defectum sermonem MS. μὲν μιν σὺν ἔδον. Quid vero? an istam vocem infero ex arcana lectione codicis Italici? Immo sic ple-

ne edidit Aldus, edidit Camerarius, Stephanus in culpa est, ex cujus editione anni 1592 exulare coepit, & perseverat Germana atque item Anglica.

74, 6. Χώματα ἀνά τὸ πείδιον.] Quæ illustrantur ab Scaligero in Animadversion. pag. 16. Mox quod margini apposuit Stephanus ῥέοντα πρὸς τὸν ἰθὺν probat MS. Mediceus, unde excepi libens, quotiescunque etiam iteretur id verbum.

74, 15. Εὐφράτην ποταμὸν, ῥέοντα πρὸς τὸν ἰθὺν, ὅς σφι διὰ τὸ πόλιος μέσης ῥέει &c.] Hæc sunt lenissima & ad intelligentiam bene pronā. Quum Ninum recuperare nequiret, aut ad munimentum validum restituere, & ibi limites suos munire, illi urbi valere dicens magnanima Nitocris, circumspexit, quid posset excogitari ad muniendam aliam urbem & quidem caput regni, nempe Babylonem, cujus ille situs erat, ut fluvius Euphrates per mediam fluere. Unde igitur isti pio ac probo Bocharto potuit innasci tantus amor criminandi, ut citaret hunc locum & scriberet in Phaleg lib. 4 cap. 22 [Quid quod horum singuli sibi non constant, & de situ ejusdem urbis scribunt plane ἀσύστατα. Herodotus lib. 1 cap. 185 obiter de Nino loquutus, Euphratem amnem fluere scribit διὰ τὸ πόλιος μέσης per mediam urbem. Sed id recantat idem his verbis cap. 193 ejusdem libri: τὸν Τίγριν παρ' ὃν Νῦν οἰκίσασαι, Tigrim ad quem Ninus habitatur. Et rursus cap. 150 libri secundi; τὸν Τίγριν ποταμὸν πρὸς ῥέοντα Νῦν Tigrim fluvium Ninum præterfluentem.] Mihi præ dolore excidunt lacrimæ. At vos, doctissimi Viri, tu Sarravi, tu Gretemefnili, qui cum Bocharto vixistis, & Herodotum legeratis, potuistis taciti concoquere, ut tot editionibus tam magna manus conspurcetur? Debit venti Bocharto id indicari, ut verteret manum styliumque ac meliora sciens desisteret ab tam calumniosa dica scribenda. An per hæc loca reclamare etiam aliquid dicitur Herodotus, ille immo distincte variat sermonem de fluviis, & Tigrin ait præterfluere Ninum, quum Euphrates transfluat mediam Babylona. Quicumque proximus sanguine superstes es, cura ut hujus nævi memoria universa aboleatur. Herodotus major est, quam ut sic attaminetur. Sed quum talis sit Theologia, quid mirum, si Chronologia cæco furore ruens & per ærem imaginata se videre momenta temporum per Parcas cifris Ægypti, Arabiæ, Chaldaæ & Persidos æternis tabulis incisa exclamet Herodotum mentiri?

74, 29. ὤρουσε ἑλυσρον λίμνης.] MS. λίμνη. Quod adeo temerarium non videtur, ut sic ab Herodoto scriptum opiner; nam ita rursus pag. seq. ἐπεί τε ᾧ ὤρουσε τὸ ἑλυσρον τῇ λίμνῃ.

74, 31. Εὐρεῖ τὸ πλείονος &c.] Ut solet interdum Jo. Fridericus Vallam, quem in præfatione nominavit, hic illic per notulas veterem interpretem vocare & carpere, sic & hoc loco arguit versionem ejus *latitudine vero ejus quoquo versus*, idque propterea quod sic intellexerit latitudinem vel τὸ πλάτος καὶ διάμετρον, quum Herodotus intelligat latitudinem seu flexum circumcirca, quam versionem pro Vallengi supponit, &, quod in eadem notulâ addit, ambitum paludis & id quod mox dicit μακρὴν πείλοδον τῇ λίμνῃ. Non opinor aliud intellexisse Vallam, etsi per istas voces dederit occasionem aliter de eo cogitandi.

74, 35. Λίμνη ἀγομένη.] MS. ἀγαγομένη. Cap. 196 Ἀπαγαγέσθαι. 2, 64 Ἀγαγομένην ἀνθρώπους. Huc pertinet, quod in fine cap. 186 restitui jubebat codex optimus Ἐκ τῆς λίμνης ἐξήγαγε pro vulgato ἐξάγαγε, ut 2, 115 ἀνήγαγε MS. habet pro vulgato ἀνήγαγε.

74, 41. Περίοδος τῇ λίμνῃ μακρῇ.] MS. μακρὸς. Sic vicissim cap. 193 μεδίμνος Ἀττικῆς, quod notaverat jam Stephanus, ipse quoque deprehendi in MS. optimo. vide alia ad 38, 47.

74, 47. Τῶν περὶ ἑρῶν βασιλείων.] MS. περὶ τερῶν. Sic supra, sic infra, at 2, 140 dicit οἱ περὶ τερῶν γυρόμενοι βασιλεῖς Ἀμυρταίου.

75, 7. Ἐν τῇ ἐπίμπλατο τῷ τῷ.] MS. ἐν ᾧ. ut jam patefecisse memini. Utrum hic notatio mutat? ut sic de tempore, sed τῷ de aliis maluerit? an quæcunque alia causa?

75, 9. τὰ χεῖλα δὲ ποταμοῦ καὶ τὴν πόλιν ἢ καὶ τὰς καταβάσεις.] Non vitupero repetitionem præpositionis καὶ, utpote quæ repetitio etiam placet Herodoto, sed ubi placere potest, ut cap. 191. Κατὰ τε τὸ ποταμὸν ἢ καὶ τὴν λίμνην. Sed magna prorsum in his residet ineptia. Nam quum dicit labra fluvii per urbem, an possunt alia ulla intelligi, quam quæ sunt prope descensus; imo quam in quibus ipsis descensus est extra portulas? Certe enim non per alias urbis partes currit flumen, ita ut quum dicatur Nitocris fluvii labra per omnem urbem lapide struxisse, id omnino intelligi debeat & tantum possit, factum circa descensus ex transversis plateis ad fluvium. Legendum procul dubio deleta altera particula καὶ τὴν πόλιν ἢ τὰς καταβάσεις. Innuit enim Hero-

dotus tum reliquis partibus simplicem circa fluvii ripas murum ductum, tum ipsos illos descensus ab ipsa recte concinnatos fuisse, & majore quadam impensa & mole, quam alia ripæ pars, roboratos. Jungi enim oportet τὰ χεῖλα δὲ ποταμῷ ἢ τὰς καταβάσεις. Ignorat purissime spuriam particulam codex MS. & videtur quoque non agnovisse interpretes.

75, 15. Ἐπείνεσκε δὲ ἐπ' αὐτῇ.] MS. ἐπείνεσκε. Sic ἐσώγεσκον, πωλέεσκε, & quæ sic plura: certe ejus quoque generis est, quod sequitur ἀπαίρεσκον, quod ut Stephanus vidit in suis, ita ipse in Mediceo id offendens reposui pro vulgato ἀπαίρεσκον: prout etiam ἀφροιστίονες pro simplici φοιτέονες, quæ accessio est meritissima.

75, 26. Ἡ δὲ αὐτὴ βασίλισσα.] MS. ἡ δὲ αὐτὴ αὐτὴ βασίλ. ut 2, 198. Ταῦτά δὲ ταῦτα ἢ Ἀρχαίοι ποιεῖσι. Deinde est in eodem λαοφόρων, non λεωφόρων.

76, 2. Τὸ παρὸς δὲ ἐκ τῶν τῶν Λαβυνίτου.] De hoc loco quum scripsisset Scaliger in Animadversionibus pag. 91 ita [apud Babylonios Labynitus, id est Nabonidus, & Nabuchodonosorus idem Herodoto] in Emendatione Temporum pag. 579 & hoc ipsum & alia grandiora profert, quæ videas licet.

76, 3. Στεφάνος δὲ βασιλεὺς.] MS. δὲ δὲ βασ. Erat enim hic excessus ad morem regis Persici tam novus, quam in præcedente periodo est reditus in historiæ viam, ut utrobique ista particula merito interponatur.

76, 9. Ἀμαξαι τετρακύκλοι ἡμιόνηται.] Interpretatur Valla, *carrucæ quatuor rotarum*, quum carrucas pateat non fuisse fabricatas in hunc usum, quem colligere licet ex capite 27 libri II de re vehicularia Cl. Schefperi, qui idcirco in capite 19 ejusdem libri statuit rectius futurum *multa plaustra quatuor rot.* Recte ad differentiam, quum alioquin ἀμάξαι dicat simpliciter, ut 4, 62. Attamen Gatakerus lib. 2 cap. 5 Adversar. reddiderat *petorritis multis secum inter impedimenta vehendam.* Nam de Choaspe egerunt & alii & Salmasius in Plinianis pag. 699.

76, 11. Ὅποι ἂν ἐλαῦνοι.] Ubique occurrens verbum. Sed nunc MS. ὅποι ἂν ἐλαύνῃσι. Quid dicemus? utrum placet postremam syllabam *σι* natam ex corrupta diversa lectione *οι*, hærente librario priore inter voces ἐλαύνῃ & ἐλαῦνοι (ut videmus hæc in MSS. mixta) ac propterea utramque postremam syllabam exprimente, quæ postea ex *οι* in *σι* depravata adhæsit ipsi verbo? an

vero esse aliam hujus verbi formam, nunc quidem abolitam, sed Herodoti tempore Helladi & Herodoto usurpatam abscondi ελαύνημι. An non simile huic verbum πατερνῦσι, quod exstat 4, 69, non observatum Porto, quum habeat κατέρχυν Ion. pro com. κατέρχυν, quod etiam habet hic scriptor; sicut observat alterum ἐσεργῦσαι ex 2, 86. Quæ composita nec ipse Stephanus annotavit in grandi Thesaurō.

76, 21. Κάρετα ἢ δὴ.] Id vero jam nimium quidem, nec tam adversativa exspectatur, sed ut narrationis pars lenissime succedat. Id probat MS. κάρετα τε δὴ. ac mox γόνυ ἢ βρεχῦσαι, non γόνυ μὴ βρ. quod vani & prolationem Herodoteam non ferentes videntur sic mutavisse.

76, 31. Ἦνετο μὲν τὸ ἔργον.] Sic edidi sane non invitus, quum emendatissima membrana Medicea conspiraret cum MSSis, unde id ipsum verbum produxit Stephanus; sed adeo non curavit, ut id nunc in marginem abjiciens, in Thesaurō pulcherrimum hoc exemplum annotare detrectaret, ubi tamen de hac forma istius verbi agit, & quasi ipse nesciret, sub Budæi nomine ex Herodoto citet ἀνόμῃον ἐτ' de exacto anno, quod scimus exstare 7, 20. Πέμπτῳ ἢ ἑτὶ ἀνόμῳ, etsi neque Portus memorare voluerit.

76, 39. Κατέληθον (αὐτὸς τὸ ἄν.)] Lapsus credo esse typographicus pro κατέληθον. quod est in MS. & semper auctori adhibitum, plane ut in libri hujus capite 176, cujus varia exempla composuit diligenter Portus in Lexico, qui & hunc locum recte producit, ut pateat hunc errorem ignoratum prioribus, adeo ut etiam Stephana anni 1592 ab eo sit immunis, ab Germanica incaute fuisse admissum, Anglica imitante.

76, 42. Προσάξατο.] Nescio unde petant hoc verbum lectores, nescio unde petiverint interpretes: certe Latinum comportaverant proprie huc non accedit. Portus hunc locum noluit attingere, sed producit verbum προσάξατο ex lib. 8. cap. 20. At hoc ipsum est, quod in hoc loco adhibuit Herodotus. Sic enim planissime scriptum habet optimus MS. προσάξατο.

77, 2. Τῇ ἐξήκῃ.] MS. ἐξήκ. Et hoc verbum est, quo antea de Halys fluvio, infra de Nilo utitur auctor, ut videre est apud Portum. Mox deinde Stephanus eandem pruriginem scabit ἔτω ἢ δὴ τάξας ponens in margine, quum vulgo edatur ἔτω δὴ τάξας. Sed verum est ἔτω τε δὴ τάξας, quod profecto ex MS. Mediceo.

77, 14. Κατὰ τὸ ῥέθρον ἔξ Εὐφράτης ποταμῶ ὑπεννοσηκὸς ἀνδρείως ἐς μέσον μηρὸν μάλιστ' αὖ κατὰ τὸ ἐπὶ ἰσθμῷ.] Negari nequit bellos Herodoto contigisse interpretes & curatores, qui & edere ita & explicare hæc omnia potuerunt. At profecto nec dictum usquam ulli Græco reor ἀνδρείως εἰσέναι, ut illi jungunt in Latinis, quum palam sit in Græcis ita eos distinguere, ut verba ὑπεννοσηκὸς ἀνδρείως ἐς μέσον μηρὸν μάλιστ' αὖ κατὰ τὸ ἐπὶ ἰσθμῷ separata velint esse ab reliquis. Id illi interpretari debuerunt sine tormento tractarum vocum & Herodoti sententiam expiscari, non omnibus permixtis suam exponere. Sed & laudatio illa, quasi viriliter fecerint, intempestiva prorsus est, nec aliter etiamnum se gerunt, quam stolidè audaces & quidem in perniciem suam, si adfuisset Babylonis bona mens. Immo ut videas omnia rejicula esse (id enim certe fateberis) nisi ex utilissimo apographo sic restituantur & distinguantur, en tibi quod fero: κατὰ τὸ ῥέθρον, ἔξ Εὐφράτης ποταμῶ ὑπεννοσηκὸς ἀνδρείως ἐς μέσον μηρὸν μάλιστ' αὖ κατὰ &c. Verto. *Perse, qui ordinati erant prope abveum, postquam Euphrates fluvius subfudisset, ut transiret vir circiter medio femore tenus, illic Babylonem introruerunt.* Non fallit me animus, quin egregius lector hanc unam præstantissimam emendationem clarissime causas corruptelæ aperientem sit exosculaturus, adeo ut fides optimi libri dubia ulterius esse non possit. Dativus ille ἀνδρείως plane Geographicus illustrationem accipit ex notis paternis ad Livium lib. 1. cap. 8. ἀνδρείως ponit pro quocunque transiente, ut plane videas Herodotum sibi similem, ecce lib. 7 cap. 60. Αἰμασίλῳ παρὲς ὄρεα κατὰ τὸ κύκλον, ὑπὸ ἀνήκῃ ἀνδρείως ἐς τὸ ὀμφαλόν. Sed neque dissimilia sunt 3, 22. Ὁ γδ' ὠκὼνα δὲ ἔταξεν ζῶντος πλήρωμα ἀνδρείως μακρότατον περὶ κείνου. 4, 22. Ἐπειὶ ἀνδρείως ὑπὸ δ' ἀνὴρ πατήρ. Etiam ejusdem generis 4, 20 Διαβάνη, & seq. cap. Ἀποκλινάνη. 7, 198 ἰόνη. Distinguere potes, ut volueris, & voces ἔξ Εὐφράτης ποταμῶ possunt perinde commode referri ad præcedens ῥέθρον, quam ad sequentia ὑπεννοσηκὸς &c. Ideo nunc aliter exhibeo, quam in contextu. Utere quo libet.

77, 36. Τὴν τέσσαρτος τρέφει μὲν.] Maligni sunt & parci erga Herodotum posteriores, qui ne illa quidem ei volunt linquere, quæ ipse ad copiam protulit. Hinc enim MS. τὴν τέσσαρτος μὲν τρέφει μιν. Omnino rectissime.

77, 42. Τελαίχμη τῷ Ἀρταβάζῃ.] MS. Τελταίχμη. idque probum judico, ut in li-

bro 7, 82. Est enim idem nomen : quod scribo per tertiam literam , quia sic exstat in scripto libro , non per χ.

78, 11. Καὶ κηλωνίοις.] MS. liquide refert ἡ κηλωνήϊοις. Quæ est illa ipsa forma , quam usurpamus hodieque in lib. 6. cap. 119, quæ hinc quidem confirmatur esse verissima , quicquid etiam suspicetur Portus. Et hinc apparet , quod supra occurrebat ἰδωλίοις , non scripturum fuisse Herodotum , sed ἰδωλῆτοις , si usus ea vocis forma fuisset , quod nimis facile crediderunt. Quod mireris , non aliter citat Salmasius in Plinianis pag. 589. Hoc rectum. Sed contineat quæso manum , & ne doceat Herodotum , quomodo Ionice pronunciari ea vox debeat. Illic etiam pag. 581 citat sequentia Herodoti verba ἐπὶ δὲ ἄρῃ αὐτῇ ἐαυτῆς ἐνέκη , quum in editionibus existeret ἐπεὶ ἡ ἄρῃα. Quod miror , quoniam in MS. legebam ἐπεὶ δὲ ἄρῃα , quod & sequutus fui , sed δὲ invasit male. Sed & sequentia vides citata esse ab viro maximo , prout edita sunt , quod patuit ad 74, 15. ut videatur rejecisse , quod Stephanus ad marginem posuit οἰκήο. Quam felix fuisset ejus memoria , si universum locum omisisset ? Nec enim cognitam habuit Herodoti manum , quam nunc accipe ex MS. Mediceo , πόλις οἱ οἰκήο.

78, 27. Τεσσέρων δὲ πέλῃων δακτύλων.] At quinam sunt illi δὲ πέλῃες δακτύλοι , quia velut in materiariam tabernam ingressi culmina ad digitorum mensuras mercabimur ? Dicit ergo Valla *maximorum*. At sanctitas publica negat esse easdem justas mensuras vel maximas vel minimas. Non enim respicimus in communi usu ad cubitos regiones. Alius est Valla , alius Herodotus , qui scripsit δὲ πέλῃες , ut præter MSS. Stephani probat inculpatus ille codex Florentiæ. Non fui igitur segnus in reparando auctore. Cl. Fridericus nequivit hinc abire sine mentione variæ lectionis in hoc adverbio , & addit [ut sic quaternum fere digitorum latitudo significetur] quum notet aut juste impleri aut superari potius hanc mensuram , & fere sibi servare potuerit.

78, 28. Ὅσον ἡ δένδρον μέγεθος γίνε.] Hoc plebeium est ad id quod scripsit Herodotus , exstatque fideliter custoditum in MS. ὅσον ἡ δένδρον μέγεθος γίν. ubi notabis vocem μέγεθος esse quarti casus , ut addi debeat illis , quæ notavi sub numeris 6, 34. prout etiam simile est c. 202. Λέσθω μεγάθεα παρεπλησίας. Perinde ut 2, 32. Πάντας τοῖσι ἄρχε τοὺς μέγεθος ἴσους. Et c. 71. Immo nunquam Herodotus in his locutionibus vocem

μέγεθος ulli alii junctam voluit , estque imprimis notabile exemplum 118, 42. ubi MS. plane διπηχυν. Prorsus simile est quod c. 199 sequetur : τὸ ἡ ἀργύρεον μέγεθος ἐστὶ ὅσον ὦν , ubi post tertiam vocem prave distinguunt.

78, 36. τὰς συνέων τρόπον διεσπείλει.] Citatur hic locus ab Salmasio in Plinianis pag. 1334, ubi plenis foliis legi & distingui jubet verba , quæ vulgo non recte habeant. Ea tu scrutare lector. Nam quia vitiose illic magis credo ab typis actum , huc adferre commode illa nequeo , & incommode non placet.

78, 42. Κατάπερ δὲ οἱ ἄλυνθοι.] MS. omittit particulam δὲ. & mox ἀπῆϊσι pro ἀπῆϊσι.

78, 48. Νομίας ἰτέης ταμύομοι.] Hινομίες sæpe versati sunt & cæsi & in eis Valla ambustus. Ultimus qui accessit , est Cl. Grævius ad Solœcistam Luciani pag. 113. Nonne satis tarde ? nam post Brodeum & Leopardum popularis ipsius Fridericus jam bene correxerat pag. 321 etiam omisissis pecuariis , quos cognatus ejusdem Jungermannus , alia vitiosa bene mutans , reliquerat. Jubet videre quæ docuerit Schefferus. Vide quæso illa , & dic mihi , an non sint oppido macilenta ? immo quæ sint illa , quæ doceat ?

79, 13. Ἐπεὶ δὲ ὦν.] MS. ἐπεὶ δὲ ὦν , quod certe Ionicum & continuum in Herodoto , ut nunc id ei eripi non debuerit.

79, 16. Ἀπεκέρυξαν.] Est notum verbum in jure etiam Græco , sed non hujus loci , & ut notet abdicare & ultro abjicere , ut pro lucro habeatur ea re spoliatum esse. At hi sane non sic consuluerunt in navigiis suis. Hinc oppido notabile est , quod legitur in optimo MS. ἀπινεκέρυξαν , ita ut super , habeat positum , ut etsi forte quid lateat nesciam , hæc tamen observaverim , ut ediderim ἀπινεκέρυξαν , ut decompositum pateret , satis alioqui rarum , sed ideo Herodoteum , & quod notet , ibi in urbe solitos ea præconio subjicere ; quod intelligis plurimum distare ab isto composito nimis hic incommode.

79, 25. Καὶ ἐπὶ τέτα.] MS. ἡ ἐπὶ τέτον. Et recte ex modo scribendi , nec intercedit terminatio sic ter geminata. In qua tamen videntur offendisse lectores : unde enim potuit huc delabi Fridericus , ut ederet ἐπενδύνει , quum ante illum ab omnibus fuerit editum ἐπενδύνει. Id quidem est principale facinus. Sed inconsulte agitur in distinguendo. Nam cur in Latinis non ita distinguitur pænula ab calceis , ut in Græ-

Græcis? Sed scias oportet hic quoque subesse fallaciam, quam aperit optimus MS. legendo *ἡλικιωμένοι ὑποδήματα ἔχον*. Sic omnia planissima.

79, 28. *Βοιωτικῆς*.] MS. *Βοιωτικῆς*, ut ex oraculo citat *Βοιωτίων ἀνδρῶν* Stephanus Byz. in v. Ἀργη. Et 5, 88 *ἑδῆτα Δωρίδα* mavult, quam *Δωρικῶν*.

Ibidem. *Κορυμβοὶ τὰς κεφαλὰς, μήτηρ ἀναδίωνται*.] Reliqui Herodotum arbitrio aliorum, qui consensu ita distinguunt, quum ego gnarus *κορῆν* non licere homini in humeris aut brachio, crederem Herodotum junxisse *τὰς κεφαλὰς μήτηρ ἀναδίωνται*, ut apud Ælian. 4 Var. 22. *Κορύμβους ἢ ἀναδύμενοι ἢ ἐν τῇ κεφαλῇ τελεῶν*.

79, 33. *Μῆλον ἢ ῥόδον ἢ κέρινον ἢ αἰστὸς*.] Hoc specimen consuetudinis Babylonicæ melius ob oculos hodie poni nequit, quam ex tabula Isiaca, ubi talia sceptrâ vel hastæ infinitæ cum istis ornamentis, ut sic quasi Herodoto interprete discamus, unde ea res ad Ægyptios venerit; quippe Babylona statuit quasi originem hujus rei, & ubi præcipuus erat usus. In cap. 198 vides aliud commune Babyloni & Ægypto.

79, 37. *Ὁ μὲν σοφώτατος ὅδε, καὶ ὁ δὲ*.] Sic distinxi hunc locum obsequutus necessaria, post deviam ab vero interpretationem Vallæ, monitioni præclari viri Jo. Friderici, quam large commendat in præfatione.

79, 45. *Περθεῖν*.] MS. *πρηθεῖν*. 2, 54 *Ἐς λιθύνω πρηθεῖσαν*. Et non diu ante legimus *ἀνδραποδιῶντας πρηθύναι*.

80, 6. *Ὅς τις θέλει*.] MS. *θέλοι*. Deinde quod sequitur, *τῷ τὸ ἐλάχιστον ἐπισαμῶν*, & vertitur, *qui minimo contentus esset*, si recte inspicias, omnino nihil tale exprimit, & necessario corrigendum *ὑπισαμῶν*, ut legitur in MS. donec adhæreret illi, qui in minimum consentiret aut promitteret. ut cap. 208 *ὑπέχθη* de pollicendo.

80, 15. *οὕτω ἀνάγεσθαι*.] Unde locum huic composito ad hanc causam? Longe æquius legitur in MS. *ἀπάγεσθαι*. Deinde MS. *διετέλειται*, quo inclinabant etiam codices Stephani, sed Ionismo absciso.

80, 34. *οὕτω σοφὸς ἔξει*.] Vox prima non est hujus sententiæ, & bene MS. *ἢ σοφὸς ἔξει*.

80, 38. *Πυρὶ θυμῖμα καταγιζόμενον ἔζει*.] Ad ista sic annotavit Jo. Fridericus, quum vertisset *igni suffitum adolendo facit* [*τὸ ἔζει* active hic accipio, ut ex interpretatione liquet. Valla minus accommodata ad verba *adhibito thymiamati assidet*. Nisi is forte (ut suspicor) pro *πυρὶ* legit *πυρὶ θυμῖμα καταγ*.

ἔζει] Sic ille, addens quoque in præfatione Vallam nimis frigide vertisse, & ex auctoritate Herodoti & Vallæ interpretatione errorem irrepsisse in vulgata Lexica. Et sane H. Stephanus in indice Thesauri exponit *adolere*, & citat ex Herodoto *καταγιζόμενον πυρὶ θυμῖμα*, ut appareat unde iste hæc habeat. Immo sic obsedit eundem insignem virum hic locus ita lectus, ut non dubitaverit scribere etiam in Recensione vocum Herodoti pag. 728 hujus editionis [*καταγιζεν*, ut *καταγιζεν πυρὶ igni consecrare*, Item immolare & sacrificare Clione c. 86. & Melpomene c. 35] Scias in neutro loco existare vocem *πυρὶ*. Qualiacunque ea sunt, MS. Mediceus plane habet *πυρὶ*. Et quod existimat Fridericus de verbo *ἔζειν*, Herodotus pronunciat illum falli 5, 25. *Ἐς ἢ ἔζων ἰδὲ καὶ*, ubi omnino est *sedens*, non *stans*, ut putabat intelligendum.

80, 40. *Λένται ἀμφοτέροι*.] Vim suam affert, quod legitur in optimo MS. *λένται ἢ ἀμφοτέροι*. ac deinde *ποιεῖσι* pro *ποιεῖται*.

81, 19. *Εἰδὲός τε ἐπαμύμναι*] Mire in hoc participio agunt Henr. Stephanus & Æmil. Portus. Ille enim in indice Thesauri sui sic notavit [*ἐπαμύμναι εἰδὲ πᾶδας*, Pueros forma præditos ex Herodoto] Proculdubio alludit ad 8, 105. At vero posterior sic agit in Lexico Ionico [*ἐπαμύμναι* Ion. pro com. *ἐπαμύμναι*. Ad aliquid addictus. Ad aliquid progressus. *ὅσαι γυναῖκες εἰδὲ ἐπαμύμναι εἰσι*. Quotquot mulieres ad formam sunt progressæ. 1. Quotquot sunt formosæ 52, 6] qui numerus innuit hunc locum. Sed & aliud ab eo projicitur [*εἰδὲ ἐπαμύμναι πᾶδες*. Herodotea locutio p. 314, 6. Pueri formosi. q. d. Pueri, qui formam attingunt egregiam scil. 1. Pueri egregia forma præditi. *εἰδὲ* enim est mediæ significationis vocabulum.] Ergo hæctenus Stephanus. Sed Porto notus fuit uterque locus. verum qua ratione comparari deberent, uterque aut nescivit, aut detrectavit loqui & lectorem pro virili instruere. Sed quid aliud proferunt, quam quod valde clausos relinquit oculos lectoris, Porto tantum in his postremis exiguam scientiam projiciente & alterum audacter distinguente ab altero. Quid enim aliud hic est, quam participium ab præsentī *ἐφάπτομαι*, unde quum vulgo sit *ἐφηνμέναι*, noster more suo præbet *ἐπαμύμναι*. Ne dubita. Nam & egregia Medicea membrana prorsus habet *ἐπαμύμναι*, quod est ejusdem prorsus monetæ illi *ἀπαμύμναι* lib. 2 cap. 121.

81, 28. *κατεσῆται*] MS. *κατεσῆται*.

PPPPP 3

81, 37.

81, 37. Ὅτι ἐαυτὸν ποιήσασθαι.] MS. ἐαυτῶν.

82, 4. Καταγιάζομεν.] Equidem venit hoc ab ipso Aldo. Sed est nullius momenti, quum & optimus MS. legat καταγιάζομεν, & ipse Herodotus passim non aliter loquatur, ut notavit exempla Portus.

82, 12. Στόμαζι ἡ ἐξερύγεται τετραερίκοντα.] Hæc verba observari oportet ad spectandum insigni exemplo, quam magnifice & ample largiti sint de Herodoteo etiam antiqui. Scribit enim claris verbis Strabo lib. xi Herodotum dicere eum εἰς τετραερίκοντα ποταμὸς ἀρῖσθαι, μερίζειν ἡ Σκύθας ἢ Βακτριανούς. Unde abest longe Herodotus, nec si fluvius inter montana profluens, hic illic inveniens vallem, ita ut in eam effluat aliquid aquæ, is statim fluvius novus dici debet, præsertim si ista aqua dispergatur in arenas aut paludes, ut clare de hoc Araxe testatur Herodotus. Itaque Vossius ad Melam lib. 3 cap. 5 mirabiliter circumiens in quærendo Araxe non tantum in meridiano latere Caspii maris, sed etiam boreali, & ubique eum reperiens, testatur Herodotum scribere Araxem quadraginta ostia, si-ve potius ἐκροπὰς habere. Prius recte: quod cur corrigendum ita censuerit, ignoro. Non enim sunt ἐκροπὰς dicendæ, quippe quæ integros possunt constituere fluvios. Idem Vossius lib. 2 cap. 2 ibidem tangit quæ Herodotus de accolis Araxis scribit, eos invenisse talia quorum odore inebriarentur. Primo an iste potus vocari possit, viderit. Secundo non herbam aut plantam esse dicit Herodotus, uti hederam, arbutum, cyclaminum aut simile origano, sed ἐξερῆσθαι δένδρεα καρπὸς τοιάδε τινὰς φέροντα. Itaque ut ludicrum exitu simile est, ita nequeunt hæc ita inter se componi, ut eadem re pariter Thraces & Araxeni fuerint usi. Quam bene dixit Herodotus ἐξερύγεσθαι?

82, 14. Κατοικῆσθαι.] MS. κατοικῆσθαι. An non notavit Portus ἡρίνεθ dici ab Herodoto pro ἡρίνεθ, quum cap. 203 dicat tamen ἡρίνη.

82, 20. Τῶ μὲν δ' ἑλλήνες ναυτίλονται πάσαν.] Ita scribunt nugatores, & qui male coctum aliquid hodiernum eructant, ut nempe convenient rite casus. Sed non οἱ χαλεπότεροι. Utique pereleganter & proprie ad manum Herodoti Mediceus ille codex MS. præfert πᾶσα. Sic enim omnino scribendum. Syntaxis est, πᾶσα δ', τῶ ἑλλήνες μὲν ναυτίλονται. Omne enim illud mare, quod quidem Græci navigant. Sine ope istius codicis ne odorari quidem ullus potuisset

hanc emeditatam profecto Herodoti loquutionem.

82, 23. Εἰρεσίη χρησμένη.] Observari debet conditio hæc, quam ponit Herodotus, & absque qua non debet de longitudine hujus maris disputari: id quod strenue fecit Vossius ille idem ad Melam 3, 5, & ipsi quoque, quibus illic obtreccat.

82, 30. Ἐξ ὕλης ἀγρίης ζώντω.] Rarus quidem præpositionis istius usus in hoc genere sermonis apud auctorem nostrum, ut 8, 106 ποιδόμενον ἐν τυτίων τῶν ζώων. Sed libentior & gratior fuit altera δὸν, prout nunc quoque habet optimus MS. ἀπ' ὕλης. In fine hujus libri δὸν κληνίων ζώνται ἢ ἰχθύων. 2, 92, Ζῶσι δὸν ἰχθύων μένον. 4, 22. Ζῶσι δὸν θήρης. & 103. Ζῶσι ἡ δὸν λήης τε ἢ καλέμεν. Imo & 2, 18 πίνει δὸν πάλαιμ. 2, 36. Ἀπὸ πυρῶν ἢ κελεύων ὧλοι ζώνται.

82, 40. Πεδίον ἐκδέχεται.] MS. ἐκδέχεται, ut semper, immo non aliter habet Aldus, ut sit lapsus editionum sequentium.

82, 46. Δώτερον δ'.] Sic scriberet quoque alius quidam, & poterat omnino etiam scribere Herodotus, ut facit 2, 22, ubi etiam nectuntur πρῶτον, δώτερον, τρίτον. Sed habet insuper Herodotus aliquid inexpectatum, ut quum incipiat per πρῶτον, desinat per τρίτον, medium tamen ponat in plurali, prout nunc habet optimus MS. δώτερον δ' plane ut 2, 137 πρῶτον & δώτερον, & 3, 22 δώτερον & τρίτον. Adde 3, 65. Et mox γηνομένη, non γενημένη.

83, 3. Τόμυρας συνῆσα.] MS. συνῆσα. ut συνίης τὸ ποιηθὲν 5, 92. ac statim προσχώρει, non προσεχώρει.

83, 18. Εἰ μεγάλως περιθύμει.] MS. ὡς μεγ.

83, 33. Εἶπον μὲν ἢ πρῶτερόν τοι, ἐπεὶ με Ζῶς ἔδωκε τοι &c. δὸν ῥέψαν.] Non potest in his vocibus ulla injuria animadverti; adeo apparent omnia integra, & robusti coloris ac nitentia. At vero per similes literas absorpta est vocula, quam codex MS. interpositam sic restituit legitque: εἶπον μὲν ἢ πρῶτερόν τοι, ὅτι ἐπεὶ με δέ. δὸν ῥέψαν. Quod quanto est electius, suavius, atque etiam apertius? Id enim quoque Græcæ urbanitatis est, particulam ὅτι quidem immiscere, & nihilominus tamen verbi quod sequitur formam ex ea non gubernare, sed, perinde ac si admixta ipsa non esset, ex præcedenti periodo.

83, 41. Κύκλῳ δ' ἀνθραπητῶν ἐστὶ περὶ γαίαν.] Quum hic locus sit, qui tantopere placuerit Latinis, ac præsertim Ciceroni toties hinc jactanti istum orbem reipublicæ esse conversum, non debet abire inditus.

etus. Quippe qui istam loquutionem & similes in Latinis legit, & hæc Herodoti verba in numerato non habet, fieri nequit, ut is dici possit aut credi debeat intelligere ista erudita Latina. Audimus hæc in Asia dici inter duos reges, utroque id expertos, alterum in persona sua, alterum in eis, quos subegit. Inde igitur exstitit & ortum est. Quod minime cogitans Simeo Bosius ad librum 2 epist. 9 ad Atticum nihil potest in eo nisi cæcutire, ut revera est, deducens ab ludo Græco qui dicretur *κεκολασία*, quum tempora horum regum adscendant ad eam vetustatem, ut tunc apud Græcos *κεκολασία* nec dicta fuerit nec cogitata nec peracta: certe ipse ex feris tantum temporibus profert: ne dicam ab eo videri nimis exiguum & puerilem facere originem rei maximæ, quæ universi generis humani statum & eventum exprimeret. Interpono igitur nummum Hadriani, & ab ingeniosissimo Principe cum oculis offero ad spectandum quod ho-

mines pragmatici & ipse Cicero de volventibus rerum humanarum vicibus habuerunt in ore. Nummus hic aureus penes Occonem, illum primarium hujus doctrinæ promundum condum, jam fuit, à quo dicitur pulcherrimus, qualem nunquam vidit alias. De eodem quoque scripsit Trifanum in Hadriano. Sed qui monetam publicavit, est Morellius, præ duobus illis infelix prorsus in hac eruditionis parte, nisi quod caleret opificio imitandi in charta. Sicut ostendit quoque in tabula XII^a Speciminis, nihil afferens, quam quod vel Occo vel Trifanum dixerunt. Sed egregie Jupiter est, qui & stat in orbe, ut divinæ majestatis præsentiam innuat; & cum tenet, ut in eo plane dominetur, etiam convertens prout vult; cujus quoque alteri parti admoveat terram, alteri phœnicem, scilicet prout vult mactare gloria & aureum donare sæculum aut vicissim deprimere.

84, 30. *τὰς ἐναντιμένους*] Hoc est unicum in Herodoto exemplum hujus sic compositi verbi; per reliqua non occurrit nisi

simplex *ἀντίω*. Quod quum exstet tam crebris locis, certe ista ipsa multitudo hoc debet fieri suspectum. Jam vero ut plane ab Herodoto expulsum fuisse scias, legimus in Mediceo MS. *τὰς ἀντιμένους*: idque crede tam Herodoto placuisse, quam Thucydidi compositum. Præterea MS. statim *τομύει*, non *τομύειδ*, & videtur ita maluisse Herodotus, non ut pro lege aliquid in eo sequeretur, sed pro lubitu variaret. Quamvis enim libri 2 capite 41 notaverim ex MS. *Ὀσίειδ*, tamen cap. 156 in eodem MS. exstat *Ὀσίει*, & sic infra MS. semper *τομύει*, sic & *Ἰσι* & 2, 111 *Σεσάει*, & c. 50 *Θίμι*. Talia sunt *Ποδάπει*, *Ἀβάρει*, *Ἀναχάρσει*, *Λυγδάμει*, *Σαμύει*. Sed etiam mox MS. *αἰχρὸν ἢ σὺν ἀναχρὸν*, sine vocula *τε*.

84, 5. *Γυναικὶ ἐξ αὐτοῦ ὑποχωρῆσαι τὴν μάχην.*] *Detrectare pugnam* reddidit quoque interpret. In omni hac relatione vestigium nullum est prorsus, unde Croesus hoc firmamentum & statumen argumentationis suæ potuit jure & merito hausisse, vel potius ad quæ superius narrata Herodotus his verbis queat respicere. Non in aliorum sententia; nam non ideo jubeant Tomyrin recipere in regnum suum, quod detrectaret pugnam, sed vere, ut locum pugnandi condiceret. Non in Cyri animo, quippe is ipse bellum prior inferebat, quod sine prælio confici non posse ipse satis sciebat; & qui haud dubie amavit pericula sibi tum gloriosa, tum felicia. Certissime igitur hoc spurium est, & rursus aureum purgatissimumque, quod ex optimo MS. suppono: *ὑποχωρῆσαι τὴν χώραν*. Id namque unum agebatur.

84, 7. *Διαβάντες προελθεῖν.*] Et hoc satis commode, si ad præcedentia respicias, in quibus cum solo Cyro egit, eumque alloquutus est. Nunc vero & in sequentibus agit de omni exercitu, & quid eum facere potissimum oporteat, consilium dat. Itaque videmus illic *ποιεῦντες, καὶ ἀκούσαντας, σὺν δαίμονι*, & si hæc ipsa quoque non minus ad Cyrum quam ad milites pertineant æque ac præcedentia. Sed Herodoto ita placuit. Aggrediamur igitur & hoc loco legere *Διαβάντας*, ut exstat in MS. Mediceo. Etiam mox habet MS. *ἐπιγινώσκοντες*, non *ἐπιγινώσκοντες*.

85, 6. *Σὺ ταῖναι.*] MS. *σὺ νῦν*.

85, 11. *τῷ δὲ ὁ δαίμων.*] MS. *τῷ δὲ οἱ ὁ δαίμων*. Hoc vitium scripturæ aut ineptiam librarii vocabit iners Græcæ polituræ cultor, aut Herodoti incuriosus. Sed est exquisitum prorsus ac delicatum. Geminus da-

clavus sic junctus placet. Jam supra in cap. 34 dixit : μή τι οἱ κρεμάνθων τῷ παιδὶ ἐμπέση. Et 205. 2, 89. Μὴ σφί οἱ ταρχαυταὶ μίσγων) τῆς γυναιξί. & ibid. 175. τῇ Ἀθηναίῃ προπύλαια θανμάσια οἱ ἐξεποίησε. 3, 55. Καὶ οἱ τῷ πατρὶ ἐφ' ὧν Σάμιον τέτομα τεβύωσι. 6, 68. Ἀπικομνήν) τῇ μητρὶ ἐς τὰς χεῖρας οἱ τ' ἀπώγχων.

85, 13. Ἀμείβε) ὦν δὴ.] MS. ἀμείβεταί οἱ δὴ ὦν.

85, 48. Εἰ) μὴ ταῦτα σὺ ποιήσεις.] MS. εἰ) μὴ ταῦτα ἐ ποιήσεις. Sed ita ut appareat negativam ἐ manifeste ex vocula σὺ immutatam esse ab eo scilicet, qui particulam μὴ in antiquissimis exemplaribus non repiciens, quum tamen requireretur negatio, intelligebat tandem in pronomine σὺ errorem admissum esse, quem recte ita abstergebat. Non magis σὺ nunc locum habet, quam in præmissis.

86, 2. τῶν ἐπέων τῶν ἀνενηχθέντων, ἐδένα ἐποιέει λόγον.] Quis negabit molliter fluere seriem horum verborum ita concinnatam? Univerſa plebs ita loqueretur. Juncta enim sunt, quæ jungi decebat, & separata, quæ erant intercindenda. Sed id non placuit semper Herodoto, qui etiam mox scribit : ἥτε δὴ πολλὴ τ' Περσικῆς αὐτῆς σερβικῆς ταύτῃ διεφθάρη. Atqui passim dicit αὐτῆς ταύτῃ junctis & connexis omnino vocibus. Id nunc etiam placuerat Herodoto, ut docet præstantissimus codex servans τ' ἐπέων ἐδένα τῶν ἀνενηχθέντων ἐποιέει λόγον.

86, 17. Καὶ δὴ ἐ πυνθάνομαι.] Quam bene geminatae occurrunt istæ copulæ mox ἐ δὴ ἐ αὐτὸς Κύρ) τελευτᾷ, tam nulli usui inservit, immo turbat consequentiam hujus loci penitus secunda vocula ἐ, ut omiserit quoque Valla. Et certe non exstat in optimo MS. unde omisi.

86, 26. Ἐναπῆκε αὐτῶ κεφαλῶ.] Venimus ad partem historiæ per omnia sæcula memoratam & temporis sui gloriosissimam notam. Quæ quum ideo deberet habita esse sanctissime, prout ab humano genere accepta erat ex Herodoti manu, vide, quam malevole & ingrante fuerit tractata. Neque enim sic dubitavit edere Aldus, non Camerarius, non Stephanus, capitales in hoc auctore triumviri; sed tamen postremus ita, ut margo ejus obduceret aliquid editioni vulgatæ, nempe ἐναπῆπτε. Ex quibus quid proprie expresseſſet Valla per hanc interpretationem *caput in utrem demisit*, non facile dixeris; nisi quod videtur respexisse Valerium Maximum, qui lib. 9 c. 10 dicit : *in utrem humano sanguine repletum demitti jussit*; exprobrans illi *insatiabilem cruoris sitim*,

simulque pœnas occisi ab eo filii sui exigens. Valla hinc certe illud ἀπ, quod in isto decomposito est, voluit plane exprimere, quum Justinus dicat tantum *conjici*. Neque potest dici id non sufficere ad exponendam rem. At tamen Herodotus noluit usurpare verbum ἐρίμει, quod habet 8, 32. ἐς τὰς πόλεις ἐνέεντες πύρ. Itaque omnino putavit Valla exprimendum istud δπν. Sed quod ex illis duobus ante oculos habuit? Immo unde sic profiliuit Stephanus cum ista altera lectione? an ignorata Aldo simul & Camerario? Miror, sed res tamen indicat ita esse. Atqui neutrum verbum attingere voluit Æmil. Portus, quum Ἀπῆσαν, Ἀπίσαν & Ἀπίσαν non præteriret, certe minoris illa momenti. Quid ergo est, quod scribere potuit Stephanus in Thesauſo? [Ἀφάπλω suspendo, unde ἀπαμυδύω, pro *suspensus* Herodoto ab ejus passiva voce. Idem ἐναπῆπ) αὐτῶ κεφαλῶ ἐς τ' ἀσπὸν, demisit vel afflixit in utrem cruore plenum. Ἀφάπλω idem Applico, Admoveo. Suid. Hactenus Bud.] Quid sodes hæc afferunt? Jam Budæus aliquid notavit in Herodoto, quod ejus editores nesciverunt? & quum is jam id notavisset, latuit per sæculum, donec Stephanus incondite id proferret in Thesauſo, ac denique ad margines Herodoti bene aperiret? Quis cogitet narrationem æque ridiculam, aut de studiis docte & sapienter sentiat? Oportet eos, qui in Herodoto versati fuerunt, historiam hanc satis agresti modo percepisse. Quoniam hîc fuit aliquid peculiare, ideo Herodotus etiam uti voluit verbo non quotidiani cursus. Dixit ἐναπῆπτε. Ita habet quoque codex Mediceus, ut scias & Budæum potuisse id nosse, & unde id notum habuerit. Hoc verbo dicitur, non demisisse aut conjecisse caput in utrem, ut illic putresceret ac dissolveretur, sed egregie insultans alligavit superiori ejus ori, ut modo posset demittere quasi ad potandum, modo rursus attrahere, ut intermitteret, quum interim per muliebres intemperies & insaniam Scythicam aliis ludibriis id horrificaret, etiam alios contumeliæ modos in reliquum corpus similiter exserens.

86, 28. Σὺ μὲν ἐμεῦ ζώσης τε &c.] Crede hanc citationem ita progredi, ut inclusum habeat verbum κρέσω. An quisquam ex viris doctis, qui sic multi & fausti fuerunt in literis restituendis, ita se gessit, ut ostenderit se intellexisse ista verba, aut potius acrimoniam in illis abditam? Valla vertit lectionem corruptam satis accurate.

Sed

Sed nihil profert, unde appareat hoc apophthegma dignum esse quod ostentaret Herodotus: tantum enim enunciat res, prout gesta est, ut nulla ibi sit hilaritas, nullum acumen. Nonnisi in posteriore parte notare licet aliquam venustatem in interpretatione duplici verborum αἰμαῖα καρεῖν. At priora pingui modo efferuntur, sine acrimonia aut ullo sale, quæ vere acciderunt. Pejora sunt quæ sequuntur. Nam quum tot constructionum modos admittat verbum νικᾶν, non memini uspiam aut me observasse aut ab aliis observatum esse νικᾶν ἐς μάχην. Ipse ille Portus, à quo in præpositione ἐς tot exempla congeruntur, ubi videtur poni pro ἐν, ab hoc tamen exemplo manum abstinere. Tetrius factum est hoc ulcus, ex quo Th. Gale in duobus codicibus fuit testatus legi ἐμὲ ζῶσαν ἢ νικῶσαν, quod ipsum quoque notavi in Oxoniensi. Sed quid proderit, quum maneat νικῶσαν ἐς μάχην? Satis magna equidem turba accusativorum. Itaque hæc illa margarita est, quam ab ingenio Herodoti perpolitam, sed ab sordidis tractantium manibus luto collecto, quod omnem fulgorem obnubilaret, mirabiliter fœdatum jaçtitare volui fidem curamque codicis Medicei, qui solus cimelium tanti temporis incorruptum servavit, exhibendo Σὺ μὲν ἐμὲ ζῶσαν τε ἢ νικῶσαν σε μάχῃ ἀπώλεσας, παῖδα δὲ ἐμὸν ἐλὼν δόλω. In primo audimus validissimum oxymorum & plane paradoxum, ut occisus vivam vincentemque per-

verterit; sed cujus clara & plana sequitur explicatio, nempe ex filio unico & successore amisso. Hæc est conquestio assidua parentum. Hinc Niobe apud Ovidium 6 Metam. *Per funera septem Effror.* Lucianus Tyrannicid. pag. 801 inducit exclamantem patrem: Τινὶ με φυλάττει Διὶ σε τέκνον προσηγμένον, in filii nempe morte jam antea occisum. Inscriptio apud Capaccium lib. 1 Neap. p. 351. *Crispe. fili. lepidissime. heu. heu. orcus. cum. te. voravit. delictum. mihi. omne. abstulit. baculum. exuctis. medullis. edentulæ. senectutis. secuit.* Id pluribus suspiriorum formulis hoc ἀνθρώπινον παῖδ' approbant Gruteri notæ nuper utiliter editæ in Publii Syri illud *Homo toties moritur, quoties amittit suos.* Nec enim tantum in propria subole id evenit, sed in omnibus caris. Hinc Propertianum illud, 1, 14.

Conjugis Euadne miseros elata per ignes

Occidit Argivæ fama pudicitiae.

Clamat Halcyone apud Ovidium: *Et sine me me pontus habet*, nempe per submersum maritum. Josephus lib. 8 p. 275. Νομίσας αὐτὸν βεβλήσθαι τοῖς λίθοις, οἷς τὸ ὑπερέττω ἀπέκλεινεν αὐτὴ τὸ πλῆθος. Jam crebrum in eo est verbum ἀπόλλυμι. Hinc Heliodorus 2 pag. 63. Ἀπολώλεκας με τὴν ἡδίστην ἀφελόμενον θάνατον. Achilles Tatius lib. 5 p. 351. Ὁ θάλασσα, πλέυσαν μὲν με διέσωζας, σώσασα δὲ μάλλον ἀπολώλεκας. Sic cap. 45 hujus libri gemit Adrastus ὡς τὴν καθάρτην ἀπολώλεκας εἶναι in filio occiso.

JACOBI GRONOVII NOTÆ ET OBSERVATIONES in librum secundum HERODOTI.

88, 13. **Ε**λλῶν τ' ἐπεκράτες.] Sic conspiciatur codex Medicæus cum libris Stephani, unde is ad marginem conjecebat pro vulgato Εἰλλῶας, quum nimis foret Herodoteum, substantiva voce ad casum relativi sequentis flexa.

88, 14. Πρὶν μὲν ἢ Ψαμμήτιχον σφίον βασιλεῦσαι.] MS. Ψαμμήτιχον, & recte. ut 5, 24. Μέγα ποιέμενον βασιλείας σύμβελον γένος.

88, 16. Ἐπειδὴ δὲ Ψαμμήτιχον.] Sic legit liber citatus: quod nescio an voluerit & Stephanus, quum ad marginem ponit ἐπὶ δὴ pro vulgato ἐπεὶ δὲ.

88, 20. Ψαμμήτιχον δ' ὡς.] MS. δ' ὡς. Est

quippe principium narrationis de hoc rege & quidem isto ejus facto. Neque enim necesse est monere alios id narrare de Sesonchosi.

88, 25. Μηδὲν ἀντίον αὐτίων.] Interpretatio Vallæ est, *neminem coram eis.* Sed hoc imperii genus proficeret nihil, & iste nemo est frustraneus. Etenim licet hominis nullius vocem audiant, quid si animalium alicujus? Haud dubie familiaris & creber auditus ovis balantis, sicut videtur hic pastor supponi talis pecudum generis fuisse, aut si fuerunt etiam alia, certe istorum alicujus sonitus quotidie auditus iis inculcasset similem sonum & exstingueret simplex naturæ ac propriæ indolis discernimen, quod

Qqqqq Plam-

Psammetichus dicitur inquisivisse. Optime proinde membrana Medicea ostendit Herodotum scripsisse μηδέν αντίον. Sic prorsus omnia ab eis remouentur, eumque fuisse vel Psammetichi vel Herodoti sensum manifeste probant hæc sequentia ἐν εἰργῇ ἐρήμῃ ἐπ' αὐτῶν κείσθαι.

88, 27. Καὶ τὴν ὄρελιν ἐπαγινέειν σφίσι αἰγας. De hoc verbo ἐπαγινέειν valde sollicitus fuit Portus, adeo ut in Lexico non tantum id ostendet loco, quem postulat prima syllaba, sed etiam in cognato Ἀπαγινέειν. Interim hoc est unicum exemplum ejus compositi in Herodoto, cui tam densa erat occasio sæpius adhibendi. Hinc igitur existima & quod legitur clare in optimo MS. ἐπάγειν σφί αἰγας, quod prætuli, quum & Stephanus ex suis MSS. noverit posueritque in margine. Sed illa τὴν ὄρελιν nec notant in tempore, ut Valla, nec certis temporibus, ut H. Stephanus interpretantur, proprie de vespera usurpant ac cœna. (est tritum.

1. Πλήσαντες δὲ γάλακτι. Satis commoda ad intelligendum oratio, si supponere licet unum solummodo pastorem eundemque istum, cui Rex id imperaverat, curaturum puerulos per integrum biennium, ita ut nemo alius vicem ejus interdum subeat. Certe quasi id non ita facile fieri posset aut soleret, scito in optimo MS. existare πλήσαντες, ut nunc iste, nunc ille pastor eos nutrirī curaret.

89, 2. Ἐποίητο δὲ ἐν τεύχεσιν. MS. ἐποίησε το ἐν τε. multo rectius.

89, 8. Βέκε. Ante omnia poni hic oportet verba doctissimi Maussaci in Dissertatione ad Harpocratonem pag. 358 [Quod autem Phryges panem sic vocitent, patet ex Herodoti Euterpe. Hunc consule, ut & enarratores Apollonii Rhodii ad illud lib. 4 Argonaut. Οὗτι δὲ πᾶς Δαναῶν ἱερὸν ἥμ' ἔεν αἰεῖσαι, Comici scholiastem ad vocem Βεκ-κισίλω, & Suidam ead. voce. Adverte vero quosdam βέκ, quosdam βέκ' vel βέκε' scribere] Hinc videat Th. Gale, quum non notet, quæ ignota sunt. Neque vero quoniam scholia ista scribunt βέκ, ideo istud vere Phrygium est, & altera syllaba Græca; quæ ipsa forsitan quoniam fuit conjectura auctoris illorum scholiorum, unam modo syllabam scripsit sane temere & nimis sero, quum Herodotus testetur fuisse bisyllabicum. Cæterum in MS. Mediceo legitur βέκε, quod præter Hesychium habuit quoque Suidas in editione Basileensi, nec aliter legitur in MS. Exemplari hujus Bibliothecæ Academicæ, quæ mihi valida

fuerunt documenta; præsertim quum & Stephanus in suis ita invenerit, ut opinor typis vitiose exprimentibus κεκός. Paulo ante legebatur ἀνοίγοντι τε τὴν θ. ubi illud τε ignorat codex optimus, & habuit Herodotus causam omittendi.

89, 28. Αὐτίων ὀνεκεν. MS. præclare αὐτίων τατίων ὀνεκεν, & nescio an non Valla id habuerit. Sic & antea auxi ex MS. τῶν ἱερίων δὲ ἡφαίστου δὲ ἐν Μίεμφι, quum posterius illud δὲ vulgo ignoretur.

89, 31. Αἰγυπτιῶν εἶναι λογιμώτατοι. Nescio an recte verterint, feruntur Ægyptiorum solertissimi. In Herodoto frequentissime occurrunt ἄνδρες λόγιοι vel λογιμώτατοι, etiam πόλεις λόγιοι, etiam ἱεροὶ λογίμοι. Sed nihil in eis est hoc intellectu. Certe verbis libri I cap. 143. Ὅτι δὲ μὴ Ἀθήναι, ὡς ἔδεν ἄλλο πόλιν λογίμον, nequaquam solertia applicari posset, quum agatur de potentia & robore. Itaque nec ipse Valla ibi solertiam indicari credidit, quum interpretetur nulla urbs alia insignis erat. Forasan rectius; sed insignis multum distat ab solerte. Iterumque hoc lib. 2 cap. 98. Τατίων δὲ ἡ μὲν Ἀνθυλλὰ εἴσα λογίμη (sic enim illic scribit) πόλις, Harum urbium Anthylla quæ est insignis. Ut ex his exemplis sane quam claris existimatio facienda sit in locis, ubi nonnihil dubia videri potest significatio. Sic lib. 1 cap. 171. Τὸ Καρὶκὸν ὡς ἔδεν λογιμώτατον ἔθνος αἰπύων, ubi vertunt Caricæ gentis ingeniosissima. Quamvis enim sequentia (ibi narrantur tria ipsorum inventa, sicut Samios alibi ait fecisse tria maxima) faciant, ut tolerari istic interpretatio illa possit; nihilominus ex aliis apparet Herodoti hanc mentem non fuisse, nec tam ad ea respexisse, quam ad omnem ejus gentis præstantiam ac famam. Similiter hoc loco tam laudata argutaque omnium Ægyptiorum ingenia obumbrare non videtur voluisse Herodotus palmam Heliopolitis solis tribuendo, quum utique in sequentibus nihil præcipuum Heliopoleos narret, sed omnium Ægyptiorum. Itaque quum ingenium omnibus Ægyptiis sit acutum, tum possumus in uno aliquo superasse reliquos Ægyptios Heliopolitæ. Quod videtur extitisse in cultu liberalium artium, ac proinde exosculari cogor, quod mihi suggessit MS. optimus, λογιώτατοι. Id enim nunc agitur, nempe de historia & cognitione antiquitatis Ægyptiacæ, ab temporibus scilicet Psammetychi; eam ait Herodotus se voluisse quoque ab Heliopolitis discere tanquam maxime in ea versatis. Λόγ' quin etiam proprie Herodoto historia, unde &

ipsi

ipsi cognomen λογοποιός. Unicum ad hæc omnia est, quod ait lib. 4 cap. 46 circa Euxinum habitare dicens ἔθνεα ἀμαθίστατα· ἔτι γὰρ ἔθνη τῶν ἐν τῷ Πόντῳ ἐδὲν ἔχοντες πᾶσι βασιλέας σοφίης πέρι, ἔτι ἀνδρᾶ λόγιον οἰδαμὲν γενόμενον πάρεξ τῆς Σκυθικῆς ἔθνεος ἢ Λαχάρειος. Sed & hoc libro c. 77 Αἰγυπτίαν μάλιστα λογιώτατοι εἰσι μακρῶ, dum vertit longe excellentissimi, nihil agit. Strabo lib. 13 pag. 618. Ἀπαντᾷ μὲν γὰρ λόγους ἐποίησε τῆς μαθητικῆς Ἀριστοτέλης, λογιώτατον δὲ Θεόφραστος. Sane Jamblichus imitari Herodotum videtur in Vita Pythag. 1, 28 p. 144. ὡς ἐνέμοιο γὰρ Αἰγυπτίαν οἱ Λόγιοι.

89, 28. καὶ ἐς Ἡλίεπολιν.] Hæc prima mentio urbis celebratæ in Ægypto, quam toties posthac commemorabit. Sed quoniam in nulla parte etiam simul refert conditorem ejus Actinem, creditum Solis filium; ideo Tan. Faber in Epistolis Criticis num. 8. contendit satis acerbè nomen ejus excidisse exscriptorum vitio; qui sustulerint vocēs ὑπὸ ἀκλινῶ, quibus intelligebant ab Actinio dici, non ab Actine, & fortasse etiam plura. Causa primæva est, quoniam apud Hermolaum in Ἑθνικοῖς scribitur Ἡλίεπολις, πόλις Αἰγυπτίας, ὡς ἐκλήσεν Ἀκτίς ὁ Ἡλίου ἢ Ῥόδης. Ἡρόδοτος ἐν δὲ δέτῃ. Sed nullus in eo loco ita fatuus fuit, ut inde colligeret ab Herodoto nominari debere conditorem ejus urbis, quum abunde sufficiat illa mentio, si urbs ipsa in ista parte scripti Herodotei nominetur. Nullus ex tribus, qui nuper exstiteret, Stephani fautoribus aliter diceret. Faber tamen iterat pag. 70 ejusdem voluminis.

89, 36. Ἐξαναγκαζόμενος.] Id quum viderit in MSS. Stephanus, ipse etiam in Italico, cur non opiner esse Herodoti?

89, 41. Ἐκ τῶν ἀστέρων.] Nequivit hoc ex stellis fieri. Itaque rectius in MS. ἀστέρων, ut ζώδια intelligat.

89, 42. Ὡς ἐμοὶ δοκέει.] MS. ἐμοὶ δοκέειν omissa vocula priorè. Et id Herodoti esse docet quælibet pagina, ut supersedeam exemplis per alios affatim annotatis.

89, 44. Τῶν ὁρέων εἵνεκεν.] Hæc in Herodoto laudat Sam. Petitus de anno Attico cap. 8, & tamen Herodotum arguit, qui annum hic non Lunarem confuderit cum Lunari: dubito an recte, quum toto isto loco nihil dicat de statu, quem ponit Herodotus, nempe quo per triennia intercalatio fit; quod videtur clarius ponere Pet. Haguelonus in Calendario Trilingui, ubi illud πάρεξ τῆς ἀελυμῆς ab Valla omissum videtur interpretari cum quadrante, scribens Ἀγυπτίῳ vero quinos addunt dies cum quadrante.

90, 4. Τυτίων μὲν νῦν.] Non est hic mollis nec Herodoteus nec tendi modus. Bene MS. ἢ τυτίων μὲν νῦν.

90, 5. Βασιλεύσαι δὲ πρῶτον ἀνθρώπων Ἰλεγον Μῆνα.] Quod edidi δὲ πρῶτον Αἰγυπτίᾳ ἀνθρώπων, plane sic exaratum est in MS. optimo. Vide igitur quid fecerit Stephanus. Posuit ille ad marginem velut ex MSS. suis δὲ Αἰγυπτίᾳ πρῶτον. Non credo, & vereor seriem verborum ab eo mutatam esse, quoniam videbatur ea nimis involuta & fere confusa. Sed huc jam pertinet, quod notavi 86, 2. Cæterum quem editiones hoc loco appellant Μῆνα, eum vocat optimus MS. Μῆνα. Ne hoc quidem contemni decet, licet paulo ante dixerit μῆνας: ita enim plane hoc lib. cap. 82. Μῆς τε ἢ ἡμέρη ἐκάστη θηῶν ὅτεν ἐστὶ. Et de hoc vocabulo agit etiam Casaubonus ad Strabonem pag. 228 B. Infra cap. 99, ubi repetit hoc ipsum de isto rege, continue deprehendi in MS. Μῆνα. Etiam in hac parte loquax est Etymologicum.

90, 9. Ἐνέρεθι λίμνης τῆς Μύριος.] Collegit Portus varia exempla hujus adverbii, & ubique ut notaverit infra. Ista vidit sane & Valla. Quid est igitur, ut nunc interpretetur, supra stagnum Myries. Quid igitur id differt ab istis sequentibus κατὰ πέραθι τῆς λίμνης, quod etiam vertitur supra stagnum? Est sane id puerile, & minus idcirco debuerat connivere Jungermannus aut Th. Gale. Ἐνέρεθι τῆς λίμνης dicuntur, quæ sunt versus mare. Præterea MS. Μοίριος, non tantum hoc loco, sed etiam cap. 149, & 3, 91, ubi licet edatur Μύριος, Valla tamen retinuit Μορίdis. Notavit de hac scribendi varietate Casaubonus ad Strabonem, tum pag. 33, tum pag. 270, in eo frustratus, quod notet apud Herodotum reperiri duplicem lectionem per υ & per οι. Et scire & notare debuerat in editionibus ita fieri: nam de bonis MSS. jam contraria intelligit lector.

90, 12. Ἀλλὰ γὰρ δὴ καὶ.] Crebro sic loquitur Herodotus, quum sermo exigit quia baud dubie, ut interpretabatur Valla 1, 207. Tale quid in hac parte non habet locum, unde accuratam agnosce manum optimi codicis MS. quæ exhibet ἀλλὰ γὰρ καὶ, quod plane, opinor, habuit Valla, dum interpretatur manifestum enim est.

90, 18. Ἐστὶ δὲ ἕτερον τοῦτον.] Sicut præmonui ad 14, 17, MS. τοῖόνδε. Nec moratur ejusdem vocis triplex repetitio.

90, 24. Αὐτῆς δὲ τῆς Αἰγυπτίας ὁππότε μῆνα.] Lege hunc locum quisquis es, & detestaberis arenas sine calce. Nam quid longitudo

Ægypti secus mare habet commune cum illis quæ dicta sunt de luto quod ab aquis Nili provolvitur in mare? Immo certe ego, quum in declaranda indole telluris Ægypti supra ostenderit se particulatim ire velle per numeros, atque adeo incipiat ex more suo *πρῶτα μὲν*, (perperam vertente Valla *Jam primum*, quasi obscurare id Herodoti propositum conaretur) sæpe solitus sum hic circumspicere, quod secundum hujus declarationis caput esse oporteret. Expectavi aut *δύτρεα δ'*, ut est 82, 46, aut simile quid & æquivocum: *δύτρεα αὐτίς* 7, 141 junctim habet. Utrum dememnisse sui statuemus Herodotum, qui tam nitide perfecteque scripsit? An in hac quoque parte injurias ab incurioso hominum genere pati debuit? Quodcunque sit, quomodo legerunt hucusque omnes Herodotum, quum nihil intelligerent? Ipse certe nihil potui invenire, nisi postquam præclara manus antiquæ membranæ Medicæ me docuit putidas esse has voces & infamem in modum corruptas & recisas præveris, quas ita extendebat, *αὐτίς δ' αὐτῆς ἐστὶ Αἰγύπτῳ μήκη*, id est, *Rursus vel Deinde vel præterea ipsius Ægypti longitudo est*. Deinde MS. *Πλινθινήτω*, quum edant *Πλινθινήτω*. Attamen Valla expressit nostrum istud.

90, 29. *ταύτης ὧν οἱ ἐξήκοντα χοῖνοί εἰσι.*] Nec hanc scripturam consideravisse videtur interpres, qui vertit *Itaque ab hac parte sexaginta schœni sunt*; nec quam vertit aut ipse potuit intellexisse, aut alius poterit divinare. Certe *ταύτης* non potest referri, nisi ad *Σερβωνίδῳ λίμνης*, quum alterum *Αἰγύπτῳ* sit sane remotum. Et tamen versio imperfecta est admodum, nisi de tota maritima Ægypti parte intelligatur. Has tricas nescio unde ortas dissolvit præstantissimus MS. legendo *ταύτης ὧν ἅπο οἱ ἐξήκοντα* *χ.* ab hac igitur (n. palude Serbonide ad finem Plinthinetem) *sexaginta illi schœni sunt*. Sed & in antecedentibus *παρ' ἧν τὸ Κάσιον ὄρε* *τίνδ* vox postrema ab MS. ignoratur. Nam hunc locum Valla dum vertit *ad quod mons Castius usque pertingit*, facit præter elegantias suas. Et sane non ad id modo pertinet iste mons, sed ad alia quoque, quum dorsum ducat satis laxè. Immo videtur differre Herodotus verbi hujus notionem in alium historiæ suæ locum, nempe 3, 5, ubi integrans omnia scribit *παρ' ἧν δὴ τὸ Κάσιον ὄρε* *τίνδ* *ἐς θάλασσαν*. Nunc sufficit præmonuisse juxta illam celebratissimam paludem esse montem Casium.

90, 30. *Ὀργήσι μεμελέηκασιν πῶν χώρων.*]

Valla *metiuntur*, non male, nisi quod Herodotus aliter loquatur, & perfectum præteritum posuerit, idque judicavi magis convenire, quoniam consuetudo ex præteritis debet colligi; intelligit enim *metiri solent*, ut cap. 47. *Διότι δ' τὰς ὕς ἐν μὲν τῇσι ἀλλοσι ὀρεῖσι ἀπεσυγήκασι, ἐν δ' ταύτῃ θύκοι.* 3, 38. *Ὡς δ' ἔτω νενομίκασι τὰ πλεῖστα τῶν νόμων πάντες ἄνθρωποι.* Sic 4, 183 *Τρογλodyτὰ γλῶσσαν ὑδεμὶν ἄλλῃ παρομοίῳ νενομίκασι, ἀλλ' ὡς τέρνυκασι.* Non aliter infra hoc lib. c. 36. *Τοῖσι μὲν ἄλλοις ἀνθρώποις χωρὶς θηρίων διάστα δὲ κέρεται, Αἰγυπίοις δ' ὅμῳ θηρίοις ἢ διαστά ἐσι.*

90, 38. *Εὐθεῦτεν ἕ μέχει.*] MS. *εὐθεῦτεν μὲν ἕ μέχει*. Quæ particula satis opportuna est, ut appareat nunc sermonem redire ad scopum, quem interposita nonnulla abruperunt.

90, 45. *Εἰς τε Πείσαν.*] MS. *εἰς τε Πείσαν*, ut & rursus *εἰς Πείσαν*. Quæ vero Stephanus posuit in margine, nimirum *τὸ ἀξίφορον & ἴσας μήκος εἶναι*, ambo approbantur ab optimo codice, ubi vulgo edebant *ἀξίφορον* & omiſsa voce *μήκη*.

91, 1. *Καταδεῖ πεντακάδεκα σταδίων, ὡς μὴ εἶναι πεντακοσίων.*] Potius dixisset *ὡς εἶναι πεντακ.* nam minus quindecim stadiis fuisse innuit mille quingentorum. Itaque deficitur tot stadiis, ut impleat alterum numerum. Sed alia ratio fuit loquutionis Herodotæ, quum particula *ὡς* in MS. non existat: & omnino deleri debet. Dicit defectu quindecim stadiorum non implere numerum mille quingentorum; carens illis paucis non est MD, ἀπολείπεται alias dicunt.

91, 8. *Εν τῷ ἕ λιθοτομίᾳ ἐνέει.*] *Ibi insunt ἔρ lapidicinæ*, ut industrie interpretatur Valla; tanquam & aliud illic memorandum inesse dixerit Herodotus. Quod si forsitan est, (neque enim ulla causa id vetat) at auctor id nunc non retulit, ut nec illa huc conveniant & corrigi debeat ex MS. *ἐν τῷ αἰ λιθοτομίᾳ ἐνέει* *Ibi insunt lapidicinæ*. Vides segnitiam manus & calami corrupisse tantum auctorem, & quidem facillime, & forsan cum ratione, quod non *αἰ* deberet tradi, sed *ταῖ*, more Herodoti & Ionico. Sic autem cogitabat in hoc loco vel scriba vel malus lector, quia primum erat, non prospiciens & statim repeti illud *αἰ*, & altera vice sequi, *ἐν τῷ αἰ πυρραμίδες ἐνέει*. Cæterum error erat, quum & prorsus hæc ipsa repetantur cap. 158. *τὸ κατὰ μέμφιν ὄρε*, *ἐν ᾧ αἰ λιθοτομίαι ἐσι.*

91, 19. *Ψάμμῳ κατελημμένον.*] Statuunt igitur viri docti montem recte dici *καταλαμβάνεσθαι ψάμμῳ*. Quid hoc erit? Certe Portus quum plurima collegerit de verbis

καταλαμβάνειν & καταλαβάν, non novit vocem καταλημμένη, nisi ex lib. 9 c. 69, vertens *interceptus* propter lapsos muros. Mons vero an recte intelligitur *obsitus fabulo*? Nescio quid id fiat. Sed quanto conspectius & sanius est, quod legitur in MS. *καταλυμένον*? Nonne hæc est ipsa & mera Homeri imitatio, quippe quem non frustra legit Herodotus: Κάδδ'ε μιν αὐτὸν Εἰλύσω φαρμάτοις? Sed de tanta doctrina librarii cogitare nequiverunt. Stephanum miror, qui locum Homericum bene notavit in Thesaurο. Quod ipsum præcipue quidem huc idoneum ad declarandum ista lapidosa juga involuta esse arenis ac tegi, sive id naturaliter ac perpetuo ita fuerit, seu paulatim magis magisque venti illuc compulerint. Stephanustom. 1 pag. 1126 confuse affert Lucianum & Herodotum, quæ sunt diversi thematis verba.

Ibid. *Τεταμένον*] Non quæro, quid id verbi huc afferat, quidque velit; sed potius à quo sit inculcatum. Certe à MS. prorsus abest, & debet abesse; nec interpretis quidquam ejus expressit, sed recte concepit ea quæ sequuntur, non narrari de processu jugi montani, sed facie, qua sibi similis est uterque hic mons super saxa gerens arenam.

91, 22. *τῶν ἡρέων*.] MS. ignorat adverbativam, quæ nihil huc adfert.

91, 27. *Πέφυκε μὲν ὦν*.] At MS. *μὲν νῦν*, quod particulae genus leni huic dissertationi multo melius convenit.

91, 34. *Ὅσον ἢ τῇ δαπνῇ*.] Quid illa vocula tertia habeat muneris, nequivi intelligere; immo prorsus inducebam, quum prorsus mihi displiceret. Sed MS. *ὅσον δέ τι δαπνῇ*. Et vere: nam id interponit, ut mox cap. 11. *Μακρὸς ἔτω δέ τι ἢ σενός*. Ita solet.

91, 40. *Ἐδόκει ἢ ἔ*.] Recte MS. *ἔδοκει ἢ*, ommissa adverbativa, quæ additur frustra. Etiam deinde *μεταξὺ ἐφάνειο* rejecto γ': cui tamen verum locum attribuit idem MS. exhibendo mox *ὡππερ γε τὰ πέλ*.

92, 3. *Ὁ κατὰ τὴν Νῆλον ἐόντες μεγάθεις*.] An credam hæc lecta esse ab viris doctis, & potuisse eos sub prætextu Ionisini talem locutionem Herodoto ingerere? Immo scribit bonus Æmil. Portus *Μεγάθεις ποταμοὶ Ἰον. pro comit. μεγάλοι ποταμοὶ Magni fluvii*. Quin etiam, quod maximo tædio est, potuit hæc describere summus vir Ifac. Casaubonus, & inserere notis ad Strabonem pag. 35 D. Quod quis credat? Ex qua, non dico Ionia, sed Græcia petiverunt istud adjectivum *μεγάθεις*? Itaque rite id rejectit Th. Gale. An non post tot annorum pœnas exclamabis mactæ fide istum codicem, qui tibi testabitur Herodotum scripsisse *μεγάθεια*, ut certe est in optimo libro, & passim iste accusativus ab hoc auctore usurpatur. Nam quod Th. Gale offert ex codice quem vidit, *μεγάθεις*, ut quod

pluribus confirmari posset exemplis, vereor ne tunc longe Herodotus illi abfuerit.

92, 16. *Ῥήχιν δ' ἐν αὐτῷ ἔαμπους &c.*] Et si Valla videatur in versione largior fuisse ad verba danda potius quam sensum; ideo tamen non debuit hunc locum venditare velut gloriæ suæ datum Tanaq. Faber in epistola LXXI ad Petavium, quum Portus illam *Ῥαχίαν* bene satis ornasset in Lexico.

92, 18. *Δοκέω ῥηέως κα.*] Particula postrema accessit nunc ex optimo codice tum eleganter, tum oportune *fuisse* nempe *aliquando*. Mox recepi *ἐχέοντα* pro *ἰσέχοντα* quod vulgatur, quia isti testimonium veri præbet codex optimus, qui sane penitus ita nunc repetit *ἐκ τῆ βορέης θαλάσσης κόλπον ἐχέοντα*. Sed quod majoris momenti est, idem iste codex in præcedentibus non legit *ἕτερον τοιοῦτον κόλπον ἢ ὅπῃ τῷ Αἰγυπτίον δοκέω ῥηέως*, sed particulam *ὅπῃ* ignorat, & ipsam Ægyptum in primi temporis vetustate fuisse vult nihil aliud, quam finem.

92, 22. *Ἀλλήλοισι συμπεραίνοντα τὰς μυχὰς*.] Hic vero pretium suum extendit mirabiliter codex Medicæus. Verbi hujus tres notiones contulit in Thesaurum suum magnus ille Stephanus, nempe vel *una perficere*, vel *concludere* & *colligo more dialectici*, vel *coitum perago*. Istarum nulla, si quid video, apte huic loco accommodari potest, ut mirari liceat diligentissimum illum Herodoti lectorem oculos nunc accurate non advertisse. Sed & quid sibi vult illud Vallæ, *prope inter se suos recessus terminant*? Sane perspicuum magis foret, si omisisset illud *inter*. Et cur sic in silentio jacet Portus? Quicquid autem sit, vox *συμπεραίνειν* quacunque demum notione hinc videtur expellenda, quum non *una finire*, sed potius *conjugere* & *una peragere* requiratur. Vult enim Herodotus eos sinus in continentem tanto impetu irrumpere, ut finibus suis vel intimis recessibus pene coeant, parva modo terræ lacinia instar isthmi interjecta & separante. Ubi jam nihil confert istud verbum, ut patet vel ex *συμπεραίνοντες μεγάλας ἐνιαυτὸς πλείω*, quæ sunt verba Plutarchi apud Valesium ad Euseb. p. 221, vel ex Appiani tom. 1 pag. 288. *ὁτὼ συμπεραίνεν τὸ μέτρον*. Unde etiam *συμπέρασμα* in Martiano Capella p. 98. Et *συμπέρασμα* conclusiones Gregorio Nysseno, ut notarunt docti, & Eusebius contra Marcellum lib. 3 cap. 16. Itaque venerari libet neque secus ac cæleste munus suspicio præstantissimi codicis scripturam, ex quo rarissimi verbi & pene intermortui usum in Græcia redaugeo. Scribendum enim *συμπεραίνοντες*. Sane quam idonea & significantissima vox, hoc est, *perforando pene commiscentes recessus suos*, quod Seneca in Medea 35 dicit Corinthus *cremata flammis*

maria committat duo, pro quo dicit 4, 52. *Συνάγει τὰ τέρματά οἱ τε Τύρης & Ἰπῆαις*. Portus noster agens quidem industrie collegit τέρεται & τετραμήνη & διατελέσνεις ex 3, 12 in διατελέσιν. Etiam Stephanus in verbo *Συντελέσιν* tenuissimus est, quod miror: quum & usurpaverit Diodorus Sic. 3, 19 *Αὐλῶνας τετραμήνης & πέντε ἀπὸ αὐτῆς συντελεσμένης*. Et Strabo lib. 7 p. 317. *Συντελέσθαι τὰ πελάγη*. Adriaticum & Ægeum ut perforando & cuniculo pertuso conjungantur, ubi tamen Casaubonus destitutus hoc loco Herodoti notabat. [Imo terram potius *συντελέσθαι*, quæ est inter duo πελάγη,] non attendens, quomodo in utraque lingua loquutiones transferre amant sententiam, ut quod alteri attribui oportet, attribuitur alteri, ut quum dicunt *digito inferi anulum*, *terra mari expurgare Pænos* apud Florum.

92, 23. *Εἰ ἂν δὴ ἐβλήθαι &c.*] MS. codex optimus negat voculam δὴ esse Herodoti. Et sane sine ea prout nunc de Nilo loquitur, ita de terra agens dicit 7, 49. *Εἰ ἐβλήθαι τοι μηδὲν ἀντίξοον κατασλῶαι*. Cæterum in illis, quæ sequuntur, difficultas est peracute, ut videtur, pungens eos, qui dum magna sibi proponunt, exigua prætereunt. Talis certe est interpretatio Vallæ. Quid enim protulit ille per multas voces? *Ego enim credo, intra decem millia annorum qui ante me natum transferunt, sicubi siccanca facta sunt, nimirum & ficcanum fieri posse, etiam multo quam hic est majorem &c.* Quis tam nugax est, ut non credat etiam suo tempore posse terras exsiccari, ut narrantur antea exsiccata? Si hæc quaestio foret, facile decidi posset. Sed quis Herodotum judicabit tam stolidum, ut ante suam vitam scribat effluxisse decem millia annorum? Nihil vanius. Igitur quum Stephanus quoque hunc locum ostentavisset stigmatē, adscribens [Hic Græca exemplaria mendosa esse videntur] commodare ab ingenio suo cuneum robustiorem voluisse opinor viros insignes, sed tacuerunt, donec Cl. Grævius sustinuit excitare Tan. Fabrum; quorum prior quid cogitaverit, quum sit occultum, audiamus simul posterioris & judicium de eo & auxilium quod Herodoto confert ex Epistola LIX [Ad priorem autem Herodoti emendationem quod attinet, sic judico, textum scilicet, seu κείμενον, corruptum esse, id quod vel Stephano tacente liquet. Sed tuane emendatio an nostra, quæ jam ascribetur, verior sit, tute judicabis. Sic igitur ad libri oram annotavimus: Locus corruptus; lege, *Ἐγὼ μὲν γὰρ ἔλπομαι γε εἰ μυρία ἔτεσιν τῷ προανασιμωμένῳ χρόνῳ πρῶτον ἢ ἐμὲ γινέσθαι ἐχώσθαι, ὡς ἂν καὶ γε δὴ χωθείη κόλπον & ποτὶ μέζον &c.* Id autem, si nihil aliud, certe ratiocinatio probaverit] Vellem hæc ab ipso Fabro in Latium versa fuisse; deprehendisset saltem erro-

nec hinc expulsum esse negativam ante verbum *χωθείη*, ne quid dicam de suppositicio tempore decem millium annorum: & tota ratione sanandi, qua plus luxat & convellit, quam integrat. Maxime labitur in judicio de contextu, in quo nulla adeo corruptela est, ut sermo sit plane *ολόκληρος*, & in quo moveri nihil oportet. Contigit tantum in editione Aldina, ut omitteretur distinctio post voces *χωθείη* ἂν. Post debuerat sequi *καὶ γε δὴ ἐν τῷ προανασιμωμένῳ*. Nam in ratiocinando vocula ἂν est sermonis terminatrix. Sic 7, 203. *Ὁφείλειν ἂν καὶ τὴ ἐπολεύοντα, ὡς ἰόντα θνητῶν, ὅτι τὸ δόξης περὶ ἂν*. Et capitis 16 fine. Porro in eodem ratiocinandi genere initium sumit ab particula *καὶ* & aliis annexis 3, 6. *καὶ δὴ τὰ ταῦτα ἀνατιμῶν*; Dicit ergo Herodotus: *quid illum prohibet fluente isto oblimari intra viginti millia annorum? Ego enim quidem opinor intra decem millia oblimatum fore: quomodo igitur in tempore consumpto antequam ego nascerer non fuisset alte vel denuo aggeratus sinus, etiam longe major isto, ab tanto fl.? Nam ἀναχωθείη*, quod verbum in margine vibrat Stephanus ex suis MSS. legitur quoque in MS. Mediceo, non ἂν *χωθείη*. Tum in eodem est *ἐλπομαι γε εἰ μυρίων*, ubi vocula καὶ vulgo omittitur omnino necessaria. Cæterum hinc vides non posse haberi illa exemplaria optimæ notæ, quæ probant omnia huic paginæ commissa ab Stephano, ut de suis iudicat Th. Gale.

92, 42. *Μελάγγρον τε.*] MS. *μελάγγρῳ τε*.

92, 44. *Κατανειγμένῳ.*] MS. *κατενιγμένῳ*.

93, 4. *Ἀρδέεσκε.*] Non sic optimus MS. sed simpliciter *ἄρδεσκε*.

93, 5. *καὶ Μύρας ἔκω ἢ ἔτα ἐνακόσια τετελευτηκώς.*] Euge & belle, si plebeji alicujus Græculi & nihil nisi macilentam, dicam? an scabiosam syntaxeos necessitatem spectantis sermonem te habere putare potes. Totum fatuum ac spinosum, immo nihil si ad suavem sublimitatem polituramque linguæ Herodoteæ conferas. Scribe ex MS. optimo καὶ *Μοίρας ἔκω ἢ ἔτα ἐνακόσια τετελευτηκῶτι*. Mirabilis certe reparatio, ut cap. 145. *Ἡρακλῆς μὲν δὴ ὅσα αὐτοὶ Διγύπῃσι φασὶ εἶναι ἔτα ἐς Ἀμασιν*. Sic cap. 124. *τῇ δὲ πυρραμίδι αὐτῇ χρόνον γινέσθαι ἑκοσι ἔτα ποιούμενη*. 4, 6. *ἔτα δὲ σφὶ τὰ σύμπαντα λέγεται εἶναι χιλίων ἢ πλείων*. 8, 129. *Ἀρταβάζω δὲ ἐπειδὴ πολιορκεὶν ἐγεγόνεσαν τρεῖς μῆνες*. Achilles Tatius lib. 5 pag. 293. *καὶ ἤδη μοι γεγόνεσι μῆνες ἕξ, καὶ τὸ πολὺ δὲ πένθος ἤρχετο μαραινέσθαι*. Sed sciendum in MS. existare semper *Μοίρας* quoque, ut dixi.

93, 9. *Δοκέει δέ μοι.*] Longe nitidior conexio in MS. *δοκέει* τέ μοι, qui etiam probabat inventum in suis ab Stephano *πυθόμενοι*, non *πυθανόμενοι*.

93, 31. Εἰ μήτε γδ' οὐαὶ σφι ἢ χώρη τὰ δ' οὐ Διὸς μήτε ὁ πόλεμος &c.] Hæc certissima est illorum manus, qui quum pulchre sibi viderentur concinnasse verbum γδ' οὐαὶ, similem labro isti lactucam comparaverunt, reperiendo τὰ δ' οὐ Διὸς. Neque enim hæc postrema aliter considerari oportet, quam inaniter & violente iterata, quæ videbant præcessisse commodum ἐν δ' Διὸς, quod furtum per mutatam præpositionem voluerunt velare. Quid vero est, quod vult nescio quis, sed primus videtur Stephanus, & consentiunt postea Jungermannus simul cum Th. Gale, subnotans? [Lego autem οὐαὶ pro γδ' οὐαὶ.] Quod genus illud vel Græcismi vel humani sermonis erit εἰ μήτε οὐαὶ σφι ἢ χώρη τὰ δ' οὐ Διὸς? Etsi tamen laudabilis hæctenus conatus istorum, qui incredibilem translationem & ab Herodoto alienam maluerunt aliquid agendo tentare, quam nimis ex se improbi esse. Sed quid ego nunc antepono conatum Stephani illis priscis corruptoribus & centonis male sumpti adfutoribus, quum hic locus videatur sepositus fuisse ab Æmil. Porto, ut feriret acriter Stephanum, immodice quidem incensus, & hinc miserandus, ut Herodoto adtribuat *pluvias cælitus cadentes*, sic cavens opinor, ne quis intelligat alias: etiam arcessens Evangelium Joannis & Epistolam ad Hebræos cap. 6 v. 5, ubi tacet aut pudet illum loqui de varietate contructionis verbi γδ' οὐαὶ in duobus deinceps versibus. Utique Herodotus non imitatur ista loca; immo ille nescit γδ' οὐαὶ aliter construere, quam cum genitivo. Sic γδ' οὐαὶ τῶν ἀγαθῶν dicit lib. 1, non τὰ ἀγαθὰ, ut mendaciter fingens supplet Portus. Sic γδ' οὐαὶ ἐλδοθεῖς lib. 6. Sic quum pateat in hoc loco nihil boni actum esse, spero me securum fore, & ut opinor, esse possum, restituens ex fide optimi MS. εἰ μήτε γε οὐαὶ σφι ἢ χώρη, tribus vocibus explosis. An nocuisse dicam illis primis tantæ pravitate fabris, quod οὐαὶ noluerint passivo sensu intelligere, quum tamen dicat Herodotus πολιορκησόμενοι pro πολιορκηθέντες, εἰρήσεται pro εἰρηθήσεται, εὐσεύσεται. Nam quæ præcedunt θείλοι & παροικομένοι ab Stephano apposita in margine laudat exemplar vetus, unde probavi & ipse. 3, 10 dicit εἰ γδ' δὴ οὐαὶ τὰ ἀνὰ τὴν λίγυπτον τοπαρχίαν· ἀλλὰ καὶ τότε οὐσθσαν αἱ Θῆβαι ψεκασί.

93, 37. Τῶν ἄλλοι ἀνθρώποι.] MS. τῶν ἄλλοι ἀνθ. Nam quæ præcedentia habet in margine Stephanus οἷος τ' ἔσαι ἐς τὰς ἀρ. item κομίζονται ἐκ γῆς, probabat idem MS. ubi mittebantur voces ἐς τὰς, & pro ultimis scribebatur ἐκλός. Male utrumque. Infra etiam recepi ἐπελθῶν.

93, 43. Τὸν ἀμην.] Priorem voculam ignorat MS. qui mox etiam retinet καὶ παλαιοὶ τῆς οὐαὶ.

93, 45. Γνώμη(ι) τοῖσι Γόων.] MS. recte τῇσι. Sed est vitium ex editione Jungermanni sola, credo quia putabant typographi illud τῇσι hic satis fuisse dominatum.

93, 48. Μέχρι ταραχῶν τῶν Πηλουσιακῶν.] Quum & Stephanus & Portus ita antecesserint, facile fuit & mihi, indulgere tantum versioni Vallæ, ut lucraretur *Taricheas Pelusiacas*; nisi quod agnoscebam non bene convenire, quum ταραχθέντες, & ταραχθέντες, & vicina vocabula Latino sermone decoraveris, si substantivum hoc non similiter lectori noscendum tradas, neque id hoc tantum loco, sed etiam cap. 113 ἐς τὸ νῦν Κανωσικὸν στόμα δ' Νείλου ἐς ταραχίαι, unde certe discimus juxta illa Nili ostia & per Ægypti litora fuisse tales apparatus ad falsamenta condienda in copia insigni piscium, ut nequeat de ista removeri aliquid dubitationis. Attamen doctissimus Stanlejus ad Æschyli Prometheum victum rejicit ac fastidit has ταραχίαι, & ait [Legerim βαρεθρών. sic enim loca circa Pelusium vocari solita ex Strabone constat] Mireris in hac mutandi propensione non venisse viro doctissimo in mentem Δάφνας τὰς Πηλουσιακὰς ex cap. 107. Constet sane hæc ita fieri, ut refert Stanlejus: an idcirco etiam ταραχίαι esse pariter nequiverunt? Non crediderim ullam hinc necessitatem talem inferri. Sed & alia erant, per quæ nobile est Pelusium: nec ideo tamen depellendæ hinc operæ ad falsamenta. Paulo ante χρῆσθαι τὰ περὶ λίγυπτον, atque item καλομένης firmat codex optimus. Sicut Tyrotarichi patinam bis memorando offert ex vetustate alioquin perdita Tullius, quidni sic & Pelusiotarichum hinc credimus?

94, 1. Ἐς μεσόγαιαν τένειν αὐτῶν.] MS. αὐτῶν. Alterum nullius est pretii. Paulo post codex Mediceus plane habebat περὶ μεσόγαιαν, non ut Stephanus περὶ μεσόγαιαν, non ut vulgo περὶ μεσόγαιαν.

94, 13. Τίνα γλῶσσαν πρώτῳ ἀπύσαι.] Adducit H. Stephanus hunc locum in Thesauri magni Indice allegans ἀπύσαι, & exponit φθέρωνται; affertque illic plura ad confirmandum hoc verbum. At Portus in Lexico citat ἀπύσαι, & large exponens ἀπύειν, ut Ion. & Poët. pro com. φανέν, βοῶν, λέγειν, πεφύκειν, q. ἐπύειν ab ἐπύειν. Neque his ego repugno, nec doctrinam invidio. Sed nec celare debeo in MS. illo tantæ fidei exstare ἀπύσαι, quod est verbum Herodoti alibi, & quidni etiam in hoc loco?

94, 19. Αἱ Θῆβαι Αἰγυπτίῳ ἐκαλέσθη.] Confirmare id conatur Vossius ad Pomponium Melam circa finem capituli noni libro primo.

94, 26. Τὴν γλῶσσαν πᾶσαν.] Etsi forsan ad rem parum faciat, tacere tamen non debeo ab optimo MS. articulum præpositum ignorari, ut

ut statim cap. 21. τὸν ὁκεανὸν γλῶσσει πάσαν
ρέειν. Et deinde idem MS. τέταρτον δὲ σφέας
δὲ περὶ σφίγγας, non δὲ δὴ σφέας. Nam quid
velit Stephanus posito ad marginem δὴ εἰ,
non intelligo.

94, 38. Οἰδαμεν ἔδεν εἶν.] En tricas editio-
num. Nam quum Aldini typi verbum ita se-
paravissent οἶδα μὲν nullo accentu in tribus
postremis literis, sequutus id fuit Camerarius,
etiam Stephanus, sed accentu acuto signa-
to super literas μὲν, idque admisit Jungerman-
nus, quum interim omnes uterentur versio-
ne Vallæ scimus, quod certe indignum est.

94, 44. Ἀρχαίμενοι δὲ τὸ Καταδύ-
πων τε καὶ Ἐλεφαντίνης πόλιν. Nunc tamen in
MS. legitur ἀρχαίμενοι ἐν τῷ Κατ. Quod He-
rodoti non esse vix impune dici potest, quum
sic lib. 1 cap. 174. ἀρχαίμενοι ἐν τῷ χειρὸν ἡμε-
τερον. Lib. 2 cap. 33. Ἰστὲν ἀρχαίμενοι ἐν
κελτῶν &c. Et c. 150. ἐν σφετέρων οἰκίῳ ἀρχαί-
μενοι. Lib. 4 cap. 21. ἐν τῷ μυχῷ ἀρχαίμενοι. Et
c. 99. Ἀρχαίμενοι ἐν Βρενέσις λιμνὴ δὲ τὸ ποταμὸν
μέγας τὰς ἐν τῷ, καὶ νομοῖα τὴν ἀκρὴν. ubi
nescio quid cogitaverit Valla interpretans di-
visa terra à Brundisio usque Tarentum, promon-
torium incoheret, quorum sensum reparare de-
bui.

94, 48. Καὶ ἡ μὲν πρὸς ἡμῶν τρέπει, καλέεται.]
Imperfectus est in hoc sermone genius Hero-
doti, nisi ita augeas τρέπει, τὸ καλέεται. Ita
plane est in MS. Utique ad eandem formam
exsequitur ea, quæ proxime junguntur. Alio-
qui duntaxat edidisset auctor καὶ ἡ μὲν ὅσα
quidem. Sed aliter placuit.

95, 5. Παρεχόμενοι ταύτη.] Allegatur hic
locus ab Salmatio in Plinianis Exerc. pag. 477
sine ulla hæsitacione, prout editur. Utinam
& vertisset! Et quanquam ista pars sit, cui
adeo asperum strigilem admovit Vossius, He-
rodoti locum deferit. Quo autem credimus
eos retulisse ταύτη? Valla enim quum inter-
pretatur huic alveo, videtur ad ὁδὸν referre,
quum proximum sit θαλάσση. Sed neutrum
satis opportunum, certe si conferatur cum ea
concinnitate, qua testatur optimus codex
Herodotum scripsisse ταύτῃ. Quod ideo li-
bens probavi, restitui & in interpretatione
expressi.

95, 9. τῷ μὲν Σαίτικόν &c.] Vir Clarissimus
Joh. Marshamus Chronici pag. 373 Latine
proferens hunc locum, quum nominavisset
Saiticum, in parenthesis addit forsan Taniti-
cum. Et mox disputat ita: [Neque est quis-
quam veterum, qui Saitici ostii meminerit:
Taniticum, quod hic desideratur, agnoscunt
omnes. Itaque pro Σα- reponendum videtur
ταν-. Hunc Herodoti locum Strabo respexisse
videtur, cum scripserit τὸ τανικὸν τόμα, ὃ
τινες Σαίτικόν λέγουσι. Frustra quidem: Tanis ad

ortum est, & juxta Pelusium; Sais ad occa-
sum, & juxta Canobum posita] Quæ opi-
nor tangunt Salmasium ex loco illo Strabonis
statuentem eidem ostio contigisse & Taniti-
cum nomen & Saiticum pag. 478.

95, 12. Μαρίνους δὲ μετὰ τῇ γνώμῃ.] Hæc est
offensa maxime conspicua, in quam impege-
runt scribæ & editores Herodoti, ut identi-
dem delerent usum gemini dativi, quem ma-
xime amabat iste scriptor. Ita nunc segniter
sane in hoc loco legunt hodie, quum clare
exhibeat optimus MS. μοι τῇ γνώμῃ, quibus
plane paria corruerant 4, 29. Μαρίνους δὲ μοι
τῇ γνώμῃ ὁ μὲν ἐπὶ, etiam edentes μου. Sed
jam supra produxi genium Herodoti. Quin
idem codex legit & mox ὅσω ἐγὼ δὲ ποταμὸν
sine voce τινά. Tum ἔργεσθαι integra scriptu-
ra, non ἔργεσθαι.

95, 22. Καὶ ἔδεν ὁμολογέειν.] MS. tantum καὶ
ὅσα ὁμολ. quod satis est. Et utrumque in li-
bro priore antecessit.

95, 37. Τροπὴν τῷ θεινῶν.] MS. θεινῶν,
ut statim, nec causa est mutandi. Sed est hic
locus insignior per sequentia, ubi editur πε-
λάσας ὅς ἐστι τὸ ἀελθόν. Hic enim locus quum ita
in editionibus exhibeatur, citat eum & per-
tractat Salmasius in Plinianis Exercit. p. 436,
ut hinc non Plinium modo refutet, qui di-
serte Herodotum citat, sed etiam Latinum
interpretem Vallam. Itaque & verbum πελά-
ζειν docte illustrat, & negat id eum dicere,
quod voluit interpres, totidem cum diebus
decrefcere, quot increverat, sed quum in
centum dierum spatio excreverit, tum retro
redire ac residere: Plinium vero tradere ex
Herodoto tam incrementa quam decrements
Nili centesimo die absolvi per eisdem cre-
scendi decrefcendique gradus, quinquaginta
nimirum dies dare augescenti, totidemque
recedenti. Verum non hanc esse mentem He-
rodoti: quippe qui clare dicat Nilum à fol-
stitio incipientem, per centum dies abunda-
re, & cum in hoc dierum spatio excreverit,
tum retro redire ac residere. Etiam ferox il-
le, nunc vanus Harduinus accedit ad Salmasii
vorticem; ut patiat se in eo circumagi.
Tantum est cognosse auctores ex editioni-
bus, non inquisivisse in bona vetustatis ex-
emplaria, sicut in hoc loco Valla procul du-
bio aliter legit; legit autem prout Herodo-
tus scripsit. Scripsit autem, quod indicat co-
dex optimus Mediceus πέλας δὲ ἐστὶ τὸ ἀελθόν,
non πελάσας.

95, 46. Δὴ τὰ λεγόμενα.] Hoc participio
plerumque utitur Herodotus de rumore pu-
blico & quod in vulgus dicitur. Ab eo nunc
mens auctoris aliena est, ut ostendit liber MS.
exhibens λελεγμένα, nempe modo à me.

96, 7. Πολλὰς δὲ ἐπὶ τῇ μὲν ἔκων ἐπν.] Ci-
tantur hæc ab Salmatio in Plinianis Exerc.

pag. 418, sed nescio an illis recte utatur. Nam Herodotus hæc dicit pro causa materiæ, quam tractat rejiciens hinc efficaciam Etesiarum, per quos nonnulli statuebant alveum Nili arceri ab mari, ut hinc in eo extolleretur. Id quod aperte ita refellitur, si probetur interdum attolli Nilum vel sublatum fuisse, etsi nulli flarent Etesiae. Hoc *interdum* vel ποδάκεις non utique supponit confessionem de flatu istorum ventorum illo ipso tempore, quia istud ποδάκεις intelligere licet, quantum scit ille, qui loquitur. Herodotus dicit hoc ποδάκεις, & nunquam approbat contrarium evenisse; itaque istud ποδάκεις est, quoties aut ipse observavit præsens, aut de eo in aliorum monumentis legit, vel etiam audivit ex sermonibus aliorum.

96, 11. Καὶ ταῦτα.] Sic contraxerunt id librarii, quum Herodotus resolverit in tres voces καὶ τὰ αὐτὰ, si fides optimo codici, quam plenissimam meretur. Simile prorsus fuit 1, 88. Οὐτε χρηματὰ τὰ ἑμὰ Δαρειώ-
ζι.

96, 26. Ἀπὸ τῆς θερμοτάτης ῥέων ἐς τὰ ψυχρότατα.] Frigidissima prorsus ratiocination. Itane sine ulla exceptione per eam patiatur aliquis circa Alexandriam & ubi se Nilus exonerat, vocari loca talia, quæ sint ψυχρότατα? Quis feret? aut quis ab Herodoto ita scriptum credere potuit, credatve? Est certe locus hic insignis iad noscendum, quam obnoxius habitus fuerit hic præclarus scriptor, & quas non maculas adperserit grex libreriorum. Certe moderatius longe in optimo MS. hæc leguntur ita; Ἀπὸ τῆς θερμοτάτης τόπων ῥέων ἐς τὰ ψυχρότερα. Vocem τόπων in editis videntur omisisse propter sequens neutrum, quasi in hoc genitivo etiam tale supponi oporteret, quum Valla in MS. videns expressam vocem τόπων etiam expresserit in Latinis: & sicut ea vox sic facili negotio omitteri potuit, ita eadem deleta alterum superlativum trahere debere alterum pari stultitia opinati fuerunt.

96, 27. Ἀνδρὶ λογιζέσθαι.] MS. ἀνδρὶ γε λογιζέσθαι. Sed male ista vertuntur.

96, 33. Πᾶσα ἀνάγκη ἐστὶ ὕσαι ἐν πέντε ἡμέρησιν.] Ne hoc problema agnosceretur solummodo ab Græcis, potuit tam benignus esse Valla, ut id Latine efferens traderet aliis quoque Europæis *neceffe omnino est intra quinque dies pluere*. idque pro munere venerari potuerunt Stephanus & Portus. Quis credat? donec Tan. Faber apud suum Petavium fate-
ri potuit se equidem mirari ita scribere virum maximum, mirabilem observationem: denique id falsum esse: itaque nunquam dubitavisse, quin pro ἐν πέντε ἡμέρησιν legendum ἐν τρισὶν ἡμέρησιν, *intra aliquot dies*, idque verum, & rationem facile posse ex Meteorologicis

afferri. Quam debuit risisse catus ille Dionysius, quum talia blandimenta istius ingenii acciperet? An hoc igitur melius? Nequaquam. Non enim magis plueret intra aliquot dies, quam intra aliquot noctes. Sane solet Herodotus dicere iter vel navigationem tot dierum; sed ea alia res est, ut feliciter opinor & verius in cap. 34 ab auctore dici iter ex Cilicia ad Sinopen esse πέντε ἡμέρας. Dein puerilis annotatio est in locis ubi per hiemem gelat, & ningit, ibi per æstatem pluere. Sed neque ἐν nunc notat utique *intra*, sed tantummodo in quibusdam diebus, si ita vellet. Sed vir insignis prout in vulgato falsum deprehendit, ita quod lateret verum non perspexit. Res ipsa & literæ monstrant ἐν παντὶ ἢ μέρσι, *in tota regione, aut partibus*. Certe si ningeret, etiam accideret, ut interdum pluviae caderent, vel universam regionem nubibus madefacientibus, vel has aut illas partes, prout contingit.

96, 35. Τρίτον δ'.] Locutio est moris triti: sed Herodoteus libenter in his aliquid mutat, prout nunc quoque contigisse docet liber optimus exhibens τρίτα, quod prætulit. Sic c. 137. Τὸ μὲν δὲ πρῶτον ... δόρυ τε δ' &c. Et vide ad numeros 82, 46.

96, 40. Εἰ τοίνυν ἐχίονιζε ἐὶ ὁσονῶν.] MS. cum multo maiore efficacia, εἰ τοίνυν ἐχίονιζε, εἰ ἐὶ ὁσονῶν. In quo etiam statim ante legebatur χειμασίλω, quod in MSS. vidit & Stephanus, non χειμαδίλω, sicut & mox Mediceus MS. habebat ὡς ἀνὰ τῶν ἰσθμῶν, prout testatur Stephanus de suis, ubi vocem tertiam immerito mutant cum his τὶ τοιούτων.

96, 49. Αὐτίαν αὐτὴν ὥς ἀφανέων.] Stulta manus id finxit, nec primæ vocis ullam rationem in vertendo habuit Valla. Lege ex MS. αὐτὴν αὐτὴν. Etiam MS. πληθύουσιν pro πληθύνουσιν.

97, 5. Ἐρχεται δὲ Λιβύης ἐς τὰ ἀνω.] Recte interpretes *meat in superiora Africa*. Nihil potuit fieri accuratius. Notant enim ista verba motum ipsum solis, dum in eo est, ut ad Libyæ superiora deveniat. Sic seq. pag. ἀπέχεται ὁ ἥλιος ἐς μέσον τῆς ἕραν ὁπίσω. Sed ea non videtur esse mens & sententia scribentis Herodoti, & innuentis hyberno tempore, quum ab hyeme sol ex pristino meatu ejectus jam est (ita enim vertenda erant, ex quibus nescio quid procudebat interpretes, *sol abscedens subter hiemale sidus*) solem existere & versari in Libyæ superioribus. Id quum res ipsa probare videatur, tum confirmat præclare MS. ex quo scribendum remissa particula ἐρχεται δὲ Λιβύης τὰ ἀνω. hoc est, *permeat superiora Africa*. Sed & ipse Herodotus probat cap. 26. Ἡλιος ἀνὰ ἀπελαννόμενος ἐν μέσῳ τῆς ἕραν ὑπὸ τῆς χιμῶνος ἐς βορέαν, ἥτις ἐν τὰ ἀνω τῆς Εὐρώπης, κατὰ πρὸς νύκτα τὰ (MS. τῆς) Λιβύης ἐρχεται. Pro

99, 15. Ὀνόμα' ἐστὶ Ἀρχαμ.] Sic quum præter codices ab Stephano inspectos etiam reperirem in optimo libro, non debui dubitare, quin hoc verius foret præ vulgato Ἀσμάχ. Unde etiam existimari potest, quam vitioso Herodoti codice fuerit usus Stephanus Byzantius, qui de Automolis agens novit Ἀσμάχ, etiam Ταχόμψω potuit prima syllaba mulctare. Neque vero Valla debuerat scribere *quod verbum Græca in lingua idem pollet* &c. In ea quippe lingua nihil pollet, sed dicit Herodotus eam vocem pollere, ac si Græce explicueris tales.

99, 24. Ἀραβίων τε καὶ Ἀσσυρίων.] Plane ut cap. 241. Σαναχάρβαον βασιλέα Ἀραβίων τε καὶ Ἀσσυρίων. Nunc tamen legitur tantum in MS. Ἀραβίων ἔ' Ἀσ.

99, 39. Διδῶσι σφείας αὐτῆς.] MS. σφείας ἐ-
αὐτῆς.

100, 3. Ἀλλὰ τὰς μὲν.] Omissis duabus literis legit optimus MS. ἀλλὰ τὰς μὲν: quod etiam exhibui, modo id possit satisfacere sensui. Certe enim quum acrius considero, videtur latere aliud & clarius, nempe ἀλλὰ αὐτῶν, quod 1, 197 dixit αἶσα.

100, 5. Ἀπικιάδης ἐς λόγους Ἐτεάρχη.] Sic ingenia medii temporis formarunt Herodotum, tanquam aptiore & amoeniore futura ejus historia, si amputatum foret, quod videri posset redundare. Exciderunt igitur tres voces πρὶν ἢ Νεῖλον ante vocem poliremam, quas non servat nisi unica illa Medicea membrana. An laudabile id istorum librariorum factum? Nempe mox illæ tres voces ponuntur, ut certe videantur jam supervacuae. Immo insana eorum cura de Herodoto; qui recte illas voces nunc statim ponit, ut significet multa alia de isto fluvio in sermone isto annotata fuisse & versata, & quum in illis aliquamdiu se exercuissent, denique accessisse quoque ad sermonem de ejus fontibus talem. Prima in colloquendo illis obvenere propria ejus de exundatione, de feris in eo capi solitis, de limo & quæ sunt alia ejus generis; sed deinceps quoque dixisse de fontibus, quomodo eos nemo nosceret. Quem ordinem quis negare ausit maxime esse naturalem? Cæterum quum ita prudenter rem illius temporis obscurissimam conetur illustrare Herodotus arcessendo qualiacunque narrationum auxilia, an is meritis fuit ita contumeliose excipi, prout in illo statuit Diodorus Siculus lib. I cap. 37 scribens? Ὅτι τὴν πρὸς τὴν ἑω καὶ ποταμῶν ταῦτα ἔ' τὴν πρὸς τὴν ἑωρὴν Αἰδύλῳ ἀφορίζων Ἡρόδοτος ἀνατίθησι Δίῳ τοῖς ὀνομαζομένοις Νασαμῶσι τὴν ἀκριβῆ θεωρίαν καὶ ῥήθρη, καὶ φησιν ἐκ τινος λίμνης λαμβάνοντα τὴν ἀρχὴν τὴν Νεῖλον φέρεσθαι διὰ χώρας Αἰθιοπικῆς ἀμυθῆτα· καὶ μὴ αὐτόθεν εἶτε τοῖς εἰπῶσι Δίῳ εἶτε τῷ συγγραφεῖ περὶ ἐκείνων ἀναπόδεικτον λέγοντι. Videbimus.

100, 19. Τῶν μακρότατα ἰδομένων.] MS. τὰ μακρότατα ἰδ.

100, 25. Καὶ τὸ πρὶν θάλασσαν κατεκρίνον.] Sic vulgo creditur Herodotus scripsisse. At quæ differentia est inter eos, qui dicuntur κατὰ τὴν θάλασσαν παρῆκιν, & hos, quos dicit τὸ πρὶν θάλασσαν κατεκρίν? nisi quod priores latius potuerint sic habitavisse, interdum quoque nequaquam. Apparet clarissime Vallam hîc ineptivisse, dum agnoscit oram maritimam omnem obtinere Libyas & eos qui ad mare incolunt. Toties enim describere per eadem verba non est Herodoti, quem docet codex Mediceus scripsisse καὶ τῶν ὑπὲρ θάλασσαν κατ. Ita clarius agit de illis, qui supra mare pertinent. Et sane sic diviserunt Africanam.

100, 30. Ἰθαί τε καὶ σιτίοι.] MS. ὕδασι τε. Et videtur Herodotus aliquid præbuisse plurali numero, unde 3, 52 dicit αἰλασίησιν τε καὶ αἰσιτήσιν συμπεπλωκότα.

100, 39. Ἄνδρας μικροὺς, μετρίων ἐλάσσονας ἀνδρῶν.] Ita quum legatur summo consensu & in MSS. & in editis exemplaribus, nescio quî contigerit, ut Casaubonus ad Theophrastum in Characterē τὴν μικρολογίας pag. 239, ubi temere effundit varietates emendationum, citaverit ἀνδρες μικροὺς μετρίων ἐλάσσονες ἀνδρῶν.

100, 43. Ἀγνῆ τε αὐτῆς.] MS. ἀγνῆ τε δὴ αὐτῆς, ut tractum magis incedat sermo de duccendis peregrinis agens.

100, 45. Πάντες εἶναι.] MS. ἀπαντας εἶναι.

101, 12. Καὶ Πυρρήνης.] Maluit hanc vocem Valla describere ex usu sui temporis, quam, quum tamen verteret Herodotum, ex hujus scriptura eam exhibere duplicata litera r. In quo aberrat ab boni interpretis officio, & quam libenter Græci geminent istam caninam, ubi vulgaris usus modo usurpabat unam, docent Salmasiana in Plinianis Exercitat. pag. 707.

101, 16. Τελύτα καὶ ὁ Ἰσθμὸς &c.] Erasmus Vindingius judicat hæc non satis commode interpretari Vallam, sic reddendo: *Exonerat sese Ister, per universam Europam fluens, in Pontum Euxinum, quo in loco habitant Istriani Milesiorum coloni*, in Hellene col. 419. Non magis ita Vallam increpat, quam ipsum Herodotum, cujus verborum ordinem detrectat servare; præsertim quum istud ῥέων ita obseperit Herodotus, ut noluerit aliis verbis conjungi, quam illis solis ἐς θάλασσαν τὴν καὶ εὐξείνῃ Πόντῳ. Hæc istud antecedunt, hæc sequuntur, atque adco in medio amplectuntur. Ille tamen inde eximit.

101, 24. Ἀντίη.] Etiam MS. Italicus assentiens codicibus Stephani præfert ἀντίον, quod judicavi sane recipiendum ob miram auctoris ad variandum propensionem. Ut plane sic

ista quidem convenient. Cæterum constructio Herodotea omnino videtur intercedere; & quum gratulari nobis liceat invento errore calami librariorum, quo adjectivum posuerunt in vicem adverbii, statui oportet istud *άντιον* non in hoc loco reponi debere, sed in loco præcedente, ubi dicitur de Ægypto, *ἡ ὀρεινὴ Κιλικίας άντιή κείλαι*. Illic restitui debet *άντιον*, quum in vago aberraverit aut Stephani ipsius aut typothetarum manus. Causa est, quod perpetuo Herodotus illud adverbium construit cum genitivo, quem illic vides; at adjectivum *άντιον* cum dativo. In capite 2 huius libri. *μηδέν άντιον αὐτέων μηδεμίαν φωνῶν ἰέναι*. 1, 72. *Θαλάσσης ἡ άντιον Κύπρου*. Ad de Portum.

101, 26. *Πέντε ἡμερέων ἰθεὶα ὁδὸς διζώνων άνδρῶν*.] Loco hoc jam fuit usus Vossius ad Scylacem vel illustrandum vel emendandum in capite de Cilicia. Sed Herodotea adstricta sunt certis conditionibus, quas advertere eum oportet, cui non placet assentiri Herodoto: id quod requirebam ab Scymno Chio, qui sustinuit versus suos inquinare hoc cavillo; ὁ δὲ Ἡρόδοτος ἔοικεν ἀγνοεῖν λέγων, Ἐκ τῆς Κιλικίας πέντε ἡμερῶν ὁδὸν εἰς Πόντον, quum ipse statuatur esse septem dierum, nulla habita commean-tium, quorum gradus solet esse diversus, ratione; ut nihil sit cur isti verificatori cedat Herodoti numerus. Sed & universa hæc contemplatio Herodotea aut ludibrio exponitur, aut attenuatur vocibus inde subducendis ἢ ἡ Αἴγυπτος ἡ ὀρεινὴ Κιλικίας μάλιστα πῃ άντιή κείνη. ἐνθεῦτεν ἡ εἰς Σινώπην τὴν ἐν τῇ Εὐξείνῳ Πόντῳ πέντε ἡμερέων ἰθεὶα ὁδὸς διζώνων άνδρῶν. ἢ ἡ Σινώπη τῇ Ἰστῷ ἐκδιδόνῃ εἰς θαλάσσαν άντιον κείται, & in libri 4 caput 47 transferendis ab Tan. Fabro Crit. Epist. 8, quum ei occasio esset ad id patefacta ab Ludov. Fabricio, Viro Doctissimo. Sed lepidissimus ille Faber non cogitat, quam pauca montium per Hispaniam & Galliam distincta nomina aut exstiterint etiamnum isto tempore, aut deportata fuerint in alias regiones ad notitiam peregrinorum: ut si idcirco tractum montanum ab Pyrene secus Galliam ex Alpibus ductum, & sic pariter Abnubam (haud dubie locale nomen) incluserint appellationi Pyrenes, mirari non oporteat. Porro Celtas non statuit Herodotus *ultra Herculis columnas*, ut ait pag. 28. Quid hoc est? aut quo respectu ita loquitur, quum antea dixerit *extra columnas H.* & sic dicit Herodotus, & quid significetur, optime intelligitur, perinde ut *Γάδοι* ἔξω θπὶ Ἡρακλείων σελῶν dicuntur 4, 8. Sic de Celtis loqui nequibat, quia sunt remotiores, & demum sequuntur Cynesios vel Cynetas, ut non conveniat de illis dicere ἔξω θπὶ Ἡρ. Sed bene ἔξω. Geographia Græca non gaudet illa divisione ultra vel citra columnas Herculis

poni, sed intra vel extra. Quid igitur obscœ-nius Fabro, quum dicit pag. 31. *Illum quidem Herodoti locum de Celtis ultra Herculis Columnas positum fateor mirabilem esse*. Ipse mirabilem facit. Sed Herodotus suo ævo nequibat melius exprimere situm istorum. Jam vero statuere videtur severissimus Musarum Faber, quasi non liceret interdum joculari, & cogitationem undecunque ortam & qualemcunque lætabunda & familiari velut declaratione amplecti; nec concedit, ut qui comparavit Ægypti veteris sinum cum sinu Arabico, & cogitavit eum versa in illum aliqua Nili eluvie posse ita siccari & aggerari, sicut aggerata est Ægyptus, idque intra eum annorum numerum, de quo nullus se sollicitat, ut res sane sit momenti nullius. An illi non concedet eloqui, quid speculatus sit mente ociosa de Nilo & Istro? præsertim qua in parte multum convenient? & quum sit ista ætas, qua cursum Rhēni nemo forsā fuerat sequutus, in hoc hære, ut sicut Nilus perluit omnem Africam, ita Ister universam Europam perfluat, nempe quam habitari sciebat. Hæc qui posuit, an illi non licebit etiam transire ad locum istum ornandum de situ ipso aut com-moda ratione itineris ex Ægypto per litora maris circa Syriam in Asiam & hinc profec-tionis terrestris ex Cilicia ad Sinopen, unde per camaras recta erat vectura per Pontum ad Istri ostia? Quid vult Faber, quum Danu-bium ponit? Ignotum istud nomen Herodo-to & illi tempori, quo consideratur similitu-do Nili & Istri. Removeri hinc debet ista appellatio. Quis scripsit *hinc recta rectum iter*? Denique quod scribit illa non posse videri ipsi ab Herodoto scripta hoc quidem loco, sed ex libro 4 circa finem sectionis xxxvi & xxxvii huc transmuta, peto ut quis inspiciens hæc duo capita monstret aliquam concinnitatem inferendi. Nullo modo illuc transmo-veri queunt, sed aut Faber in scribendo, aut ty-pographus in numeris ponendis deliravit. Non erat necesse duorum capitum numeros citare; quod simile his est, occurrit in fine capitis 49. Quum eximius ille in Italia co-dex omnino nihil mutet, nullum tantæ trans-positionis indicium præbeat, non opinor aliter Herodotum scripsisse, quam prout in edi-tionibus exhiberi solet.

101, 31. *Ὅτι πλέω θαυμάσια ἔχει ἡ ἁπλή*.] MS. *ὅτι πλεῖστα θαυμάσια ἔχει*.

101, 40. *Τό φάνει οἱ μὲν*.] MS. *ὁ φάνει ἡ οἱ μὲν*. Quæ necessaria est particula & solita in talibus iterationibus verborum apponi, ut 1, 137. *Αἰνέω μὲν νῦν τόνδε τὸν νόμον: αἰνέω ἡ τὸν δέ*. Facile ignoscimus Salmasio in his verbis citandis cum vulgo particulam istam omit-tenti ad Flavium Vopiscum pag. 401. ubi do-cet quid sit *αἶω* vel *καίτω* ὁ φάνειν.

102, 4. *Ἐνερῶν*.] Ita plane legitur Florentiæ, non *Ἐνερῶν*, quod edidit Aldus, nedum *Ἐνερῶν*, quod sic corruptit Stephaniana editio anni 1592 & Jungermanniana, tanto inanius, quia mox sequitur *ἔξυρημένοι*. Et locum hunc lumine suo illustrat Salmasius in Epistola de Coma p. 541. Mox idem codex habet simpliciter *ἀπὸ πυρῶν ἢ κελεύων ἄλλοι*, non *πυρέων*, & seq. cap. redit *Ἐνερῶν*, nisi & illic eodem modo habeat MS. codex, et si annotare superfedi.

102, 29. *Νόμοις τοιοῖςδε*.] MS. vere Ionicum habet, *τοιοῖςδε*. Tum MS. idem *Ἀλασμέωνες*, non *Ἀλασμέωνες*, quod quinquelylabicum agnoscebat Portus.

102, 36. *Μήτε φθεῖρ μήτε τι ἄλλο μουσαρὸν μὴ δέν*.] Quis locus in his particulæ *τι*, quum sequatur *μὴδέν*? Huic utique illud est inclusum. Itaque recte legit optimus MS. *μήτε φθεῖρ μήτε ἄλλο*.

102, 41. *Λένται ὃ δὲς ὃ ἡμέρας ἐκάστης ὕδαλι ψυχρῇ*.] Proba lectio, nec potest dubia esse, quum ad lavandum aqua requiratur, unde etiam 4, 75 de Scythiis: *Οὐ γὰρ δὴ λύναι ὕδαλι τοπαρέπαν τὸ σῶμα*. Attamen in MS. optimo non exstat vox ultimam antecedens, & possum credere eam ab Herodoto non venisse, qui forsan alludere voluit ad *ψυχρολασίαν* & *ψυχρολασίαν*, atque etiam sic ut solet forsan alibi substantivum inferere, ita quoque scio interdum solitum oblivisci. Sic 1, 132 placuit ei dicere *ἐς χῶρον καθαρόν ἀγαγὼν τὸ κτῆν*, at ejusdem libri cap. 203 tantum profert *διὰ καθαρόν*.

103, 4. *τῶν ἑς ἐς ἀρχιερέων*.] An sic Ionem ostendunt Herodotum? & à quo paulo ante dicti sunt *ἱεῖς* & mox repetetur *ἱεῶν*, nunc illorum primus sic vocabitur? Nefas id quidem, & hinc pateat fides optimi MS. *ἀρχιερέων* exhibentis. Cap. 142 dicitur *ἀρχιερέας*. Paulo ante probavi verbum *πατέον*, quod ut traditur ab MSSis libris Stephani, ita ab Mediceo.

103, 15. *Περὶ τὰ κέρει ἐλίσσαν*.] MS. *ἐλίσσαν*. & dein: *ὅκα ἂν θύω*, non *θύωσι*. Recte utrumque.

Ibid. *γλῶσσην αἰγυπτίαν*.] Genus scilicet natum in Ægypto aut certe illic paratum, non advectum aliunde. Mos enim iste videtur recidere in tantam vetustatem, ut omnem peregrinationem ignoret. Salmasius tamen longe aliter sustinet intelligere scribens in Plinianis Exerc. pag. 80. [Creta signabantur olim epistolæ, de quo more nos alibi ... *Ἐρετριάδα γλῶσσην* vocat Dioscorides. Herodotus *σημαλῆδα γλῶσσην* appellat, qua epistolæ & res aliæ signabantur.] Non est ullo genere credibile has duas appellationes convenisse jam tunc in Ægypto uni cuidam speciei illic usurpari solitæ, & quæ illuc ex Eubœa adveheretur.

103, 22. *Ἐπισπείσαντες ἢ ἀπικαλίσσαντες τὸ θεῖον*.] Explicat ad amussim ex superstitionis illius solennitate Valerius Maximus 2, 6, 8. *Diffusus Mercurio delibamentis & invocato numine ejus*.

103, 24. *Σῶμα μὲν δὴ ὅ*.] Nulla hic concinnitas est vocalæ *δὴ*. Itaque etiam MS. *σῶμα μὲν ὅ*. Tum statim MS. *κεφαλῇ ὃ κείνη ποταμὸς κατηγεσάμενος*, non *ὃ κείνην*. Quæ necessaria est immutatio, modo sequentia adhibere & Herodotum narrantem audire volumus. Ipsa hæc verba Latina fecit poeta: *Per caput hoc juro, per quod pater ante solebat*. Huc confer, quæ dixi ad 63, 20.

103, 26. *Ἐπὶ δὴ μοι ἔμποροι*.] Non male: nec tamen pejus est, quod exstat in optimo MS. *ἐπὶ δὴ μοι*. Imo sine dubio probabilius, quum testimonium habet codicis, cujus est explorata fides, & calamo Herodoti videatur placentius ex illis, quæ allata ad 9, 21.

103, 27. *Ἀπ' ὧν ἰδόντο*.] Quasi media vocala foret pronomen, tum Stephanus, tum Jungermannus, tum Th. Gale ediderunt *ὧν*, certe perperam: sed caveri oportet ab talibus sæculum jam superantibus.

103, 42. *Ἐπὶ τῷ περὶ ἡνδρώσας τῇ γαίᾳ ἐπὶ τῷ κατὰ δέξιναι, θύοις τῷ βῶν, ἢ ἀπὸ δέξιναι, κοιλίῳ μὲν κείνῳ πᾶσαν ἐξ ὧν ἔλκον*.] Locus hic est pars conspicua gloriæ Henr. Stephani, quam non modo abstulit, sed abstulisse gavisus fuit & venditavit ex labore & docto & ingenioso, quo is Herodotum vel universum vel in hoc potissime loco, ubi legebatur *περὶ ἡνδρώσας τῇ γαίᾳ ἢ*, ornare annis est & sane ornavit: ejusque tanta dedit indicia, ut nunquam possit exolescere, nedum ut ego coner exterere ullo modo aut abstergere. Verum agitur causa Herodoti, unius haud dubie ad juvanda studia validissimi scriptoris, quem omni vita veneratus sum & cum maxime saluum esse cupio. Inspicias igitur Prolegomena oportet ipsius Stephani pag. 30, quæ incurrit in hujus editionis paginam 740, & quod decus ille attulerit, ex verbis ejus discas. Nam præterquam quod non concoquerem istud *τῷ βῶν*, quum ubique Herodotus non noverit nisi *βῶν*, tum cur scriberet mox *αὐτῷ λείπεται ἐν τῷ σώματι*, non assequebar. An *αὐτῷ* foret adverbium loci? atqui illa *ἐν τῷ σώματι* id explent. Johannes Fronto in Dissertatione de cultu sanctorum tantum citat, prout ante Stephanum legebantur, & intelligit *post jejunia ei preces sacrificant*, nimis quidem adstrictæ. Jam vero unde ista omnia processerint, difficilis sane investigatio est. Sed pro iis legebam in codice Mediceo, *ἐπειδὴ ἀπὸ δέξιναι τὸ βῶν κατὰ δέξιναι κοιλίῳ μὲν κείνῳ πᾶσαν ἐξ ὧν ἔλκον*. Hic quæritur, utrumnam ex iis videatur esse Herodotea manus. Et ego quidem non dubito, quin quam inepta &

spuria sint retro vulgata, tam vera & eximia sint, quæ nunc ex MS. produxi. Primo quidem verosimilius est mentionem Isidis postea demum factam, ubi eam describit, ut fieri solet. Deinde quod vulgata id absurdi importent, quod bis sine causa ulla dicant idem: quid enim aliud sonant ista sequentia *πρηνεσθύναντες ἢ θύσαι*. Ita quum θύει Herodotus non accipiat de aliis præparatoriis, sed de sola sacrificii ante præparati missione in ignem (nam id ostendunt sequentia *καυμένων ἱερῶν*) non possunt priora, in quibus itidem dicitur θύει, Herodoti esse. Tertium est haud dubie firmissimum argumentum ex ratione phraseos ἐξ ὧν εἶλον. quam quum vulgata neglexerit, immutaveritque, merito pronunciamus eam videri degeneravisse ab simplicitate ac sinceritate genuina. Est enim id putum Herodoti, ut docent vel solius hujus libri exempla. Sic præter id quod modo anteiit, infra cap. 86. *Παρχαίονες ἐξ ὧν εἶλον τὴν κοιλίαν πάντων*. Cap. 96. *Ἐσθθεν ἢ τὰς ἀρμονίας ἐν ὧν ἐπάκτωσαν τῇ βύβλῳ*. Cap. 122. *Φάρμακον ἐξυφάναντες οἱ ἱερεῖς κατ' ὧν ἔδυσαν ἐνὸς αὐτῶν μίτην τῆς ὀφθαλμοῦ*. Ita apte & non ineleganter invertit propositionem suam Herodotus, & quum promississet de maxima Ægyptiorum dea, & de maximo ejus festo se narraturum, primo describit ordinem sacrificii, & tum de dea ipsa agit, sermone bene congruo ac perfecto.

104, 7. *Καθαρὸς ἔρσηνας ἢ βοῶν*.] MS. *καθαρὸς βῆς τὸς ἔρσηνας*.

104, 19. *Τρόπον τοιόνδε*.] MS. *τόνδε*. Item MS. *σημῆτις εἵνεκεν*, non *εἵνεκα*.

104, 25. *Προσωπίτιδον καλεομένης*.] MS. *καλδωμένης*.

104, 27. *Ἐν ταύτῃ δὴ ὦν*.] MS. *ἐν ταύτῃ ὦν*, quum male moretur lectorem ista particula.

104, 32. *Ἐς ἁπλᾶς πόλεις*.] MS. *πόλεις*, etsi antecesserit nominativus *πόλεις*.

104, 35. *Τ' αἶψα κλίεα ἅπαντα*.] Ab MS. exulat vox postrema, neque potest ullo prætextu desiderari. Mox omnino MS. Medicus consentit cum codicibus Stephani in *Διὸς Θεαίης ἱδρωσὶν ἱερὸν*. Nec licet tum lib. 1 cap. 182, tum infra cap. 54 dicat *Διὸς Θεαίης*, ideo nunc id quoque usurpandum est contra MSS.

104, 38. *Οὔτοι μὲν πάντες*.] MS. *ἔτοι μὲν νῦν πάντες*.

104, 43. *Ὅσοι μὲν δὴ ἔξ Μένδη*.] MS. *ὅσοι δὴ ἔξ Μενδ*. Et recte, quum sit quædam apodosis priorum *ὅσοι μὲν δὴ Διὸς Θεαίης* &c.

104, 49. *Τέλει ἐπείτε*.] MS. *τέλει ἢ ἐπείτε*. Sic passim, & hoc libro c. 139 ista jungit. Postea MS. *ἑπιδέξαι*, non *ἑπιδέξαι*: quum interim in medio rursus bene conveniat inter codices MSS. Stephani, in quibus ille reperit non *πρηνεσθύναντες* τε, sed *πρηνεσθύναντες* τε, &

exemplar Medicum similiter exhibens, quod longe elegantius, quum verbo *πρηνεσθύναντες* non ita utantur. 1, 141. *Αἰνέσας αὐτῶν τὰ πρηνεσθύναντες*. 2, 30.

105, 7. *Φωνὴν μεταξὺ ἀμφότερων νομίζοντες*.] Hanc usurpationem verbi *νομίζειν* cur raram vocet Franc. Vigerus (sic enim facit in libello de idiotismis Græcæ dictionis pag. 179) non intelligo, quum in Herodoto solo eam abundare pateat exemplis ab Porto collectis.

105, 18. *Ἦκυσσα ὡς εἴη*.] MS. *Ἦκυσσα ὅτι εἴη*. Sed & MS. constanter retinet *Ἦρακλῆς*.

105, 25. *Ἐν ἣ δὴ ἐτόδε*.] Voluerunt replere sermonem, perinde ut meminerant sæpe occurrere in hoc scriptore *ἐν ἣ δὴ ἐτόδε*. ut 3, 38. 1, 185. Sed aliud in hoc loco est, & oportet *ἡφαι*. Itaque quum MS. Medicus tantum præbeat *ἐν ἣ ἐτόδε*, libens accedo ad expellendam istam voculam *δὴ*, ut sæpe jam contigit.

106, 1. *Σμαρτάδε λίθι*.] MS. *μαρτάδε*: de quo necesse non est, ut hic verbum proferatur, quum jam bis Salmasius in Plinianis Exerc. agens de Græcæ literaturæ hac parte, quæ licentiam dat literæ sibilanti, ut modo præponatur, modo abſit, in neutro versari potuerit, quin vocis *μαρτάδε* exemplum infereret. Utinam ille scivisset hanc Herodoti manum! Locus enim hic conspectissimus est ob notitiam istarum columnarum, unde non dubitavit Tristanus Sanctamantius tomo primo pag. 493 agens de columnis Tyri Ambrosius tum citare, tum afferre ipsa hæc verba exscripta & interpretari *resplendissante à merveilles dans l'obscurité de la nuit*. Insuper hinc animadvertas eum lectum fuisse ab Huëtio multa super columnis agitante in Propositione IV pag. 152. Sed qui suam rem agit, & columnas notat: Herodotum nisi nomine non tangit. In quo tamen asper scrupulus paulo ante offenderat Tan. Fabrum in eo quod additur ab auctore *λάμποντες τὰς νύκτας μέγαθον*, quod non potuit, certe non debuit Valla interpretari *majorem in modum*. Verum iste sic arbitro sumpto Petavio statuit [Quis dubitet, quin ibi legendum sit *μεγάλως*? Quamvis enim vox Ionica sit & Herodotea τὸ μέγαθον pro communi μέγαθον, tamen vitium erit in oratione, nisi legatur *μεγάλως*, id est, *δεινῶς*, *σφόδρα*, *πάνν*. Hunc errorem typographi arbitraret, nisi Sylburgianam editionem cum Stephanica consentientem viderem.] Sic omnes priores adorsus ille Faber negat Græca novisse. Debuerat tamen ipse etiam scrutari & scire quid actum esset. Nam hæc ipsa conscripsit in Lexico suo Æmil. Portus [Interdum μέγαθον adverbialiter poni videtur pro *μεγάλως*, ut *λάμποντες τὰς νύκτας μέγαθον* *Noëti* valde *splendentis*] Et ad hanc traditionem subtimide

de notat Stephanus in Thesaurō [Sed affertur ex Herodoto μέγαθον positum etiam adverbialiter pro *Majorem in modum*.] Nec scio an ludibrii causa; certe nihil ipse quidquam decernit. MS. Mediceus nihil mutat. Ipse cogitavi multa; sed forsan frustranea. Utique λάμποντι satis est, & toties apud auctores occurrit λάμπειν sine adverbio aut termino fulgoris, ut hinc etiam jure possit abesse: neque enim credo Fabrum dicere velle *ὑπὲρ τῶν λαμπερῶν* & ἡλίου. Itaque opinari quis posset excidisse rem, cui splendorem istum comparat. Id solet dicere auctor μέγαθον ὅσον... ut I, 199 Ἀργύριον μέγαθόν ἐστι ὅσον ἄν. Hujus libri c. 76. Μέγαθον ὅσον κρέξι. c. 175. Ὅσον τε τὸ μέγαθον λίθων ἐστὶ. 4, 177. Μέγαθον ὅσον τὸ δ' ἄλγος. & Μέγαθον ὅσον τε πᾶν πηχυαῖον pro quo dicit in cap. 92. μέγαθον καὶ μῆλον. Sed quum nusquam Herodotum suum & lectorem destituat castitas Medicei libri, cur id nunc ab eo factum imaginabimur in loco tam claro? Nihil enim deest, & rectissime se habent vulgata, ἣ δ', μαρμαίρει λίθος, λάμποντι ταῖς νύκτας, μέγαθον, ut aurea illa columna potuerit quomodocunque fuisse ficta; at hæc altera non fuerit, nisi maragdi lapidis magnitudo, qui per noctes illic luceret. Μέγαθον ad oppositionem aureæ, quæ ex partibus fuit coagmentata; smaragdina constiterit ex uno nativo lapide, cujus tamen magnitudo celebraretur.

106, 8. Τεληκόσια ἔδιδυλιν.] Hic locus quum signatus inter primarios emerit in abacis chronologorum, etiam nequivit prætermittere eminens ille Cardinalis Norisius, mihi & aliis nimium cognitus. Cupiebat enim Græca discere, ex quo Pisis venerat. Itaque Herodotum quoque inspexit & hæc verba, ut fatetur in Epochis Syromacedonum Dissertat. IV cap. 2 ubi ita scribit [Herodotus lib. 2 narrat se Tyrum eo consilio profectum, ut Herculis, cujus antiquissimum ibidem templum celebrabatur, originem ac vetustatem nosceret, sibi quæ à sacerdotibus Tyriis responsum fuisset, urbem una cum templo exstructam: esse autem à Tyrio condita bis mille ac trecentos annos] De his post nonnulla interposita censet more suo, quo & homines & res fusque deque habens, omnia conjiciebat in risum [At fabulosam suæ ubi antiquitatem memorati sacerdotes jactaverint] In his quod scribit de origine noscenda, nihil prorsus exstat in Herodoto, ubi modo rogatur ἐκόςθ' ἑρῶνθ', non etiam εἶπεν: nec responderunt sacerdotes urbem una cum templo exstructam, sed templum pariter cum urbe exstructum. Interim nihil iste distinguit, utrum de Palætyro intelligat & templo Herculis in continente, an vero de insula. Cæterum mox MS. idem ἰδρυθῶσαι, non ἰδρυθῶσαι.

106, 12. Ἀπικόμενοι δ' ἔτι ἐς Θάσον, εὐρον &c.] Non absurda quidem ista; sed longe melius distincta hæc disputatio & concisa lenius ad Herodoti genium in MS. ἀπικόμενοι δ' ἔτι ἐς Θάσον, ἐν τῇ εὐρον.

106, 14. Καὶ ταῦτα ἔπειτα.] Hoc ipsum testatur codex optimus profectum esse ab manu Herodoti, & nihil aliud, quum vulgo posterius ἔ omittatur, quod interponi debet diversa notione. Quo jam dicit Herodotus utique quinque ætatibus anteriora esse, si non pluribus. Atque utinam hæc possint placare viros eruditos! Sed sunt asperiores, utpote chronologi. Hinc ad Harpocratonem pag. 144 scribit Mauissacus ex sua conjectura restituentum ἢ ταῦτα δέκα ἡμεῖσι, impuros enim, nim librariorum ex i fecisse, & nobis crassissimum hunc errorem in textum purissimum, & purgatissimum Herodoti intrusisse. Ohe! Modestius Lud. Nonnius in Goltzii Græciam p. 236 ætates ac generationes fabulares recenset, Herodotum adducit ac discrepantiam proponit, secutus nempe per omnia Scaligerum in Animadversionibus pag. 37.

106, 19. Διὰ τὴν Ἑρμῆα.] Hæc lumine quodam adspargere conabatur Cornelius Tullius in notis ad Palæphatum, ex sententia Taciti, qui credebatur omnia ubique magnifica in claritatem Herculis ex consensu referri, & hinc ab Herodoto cognosci Olympium & Græcum Herculem. Atqui certe Thasium Herculem pro Græco bona fide habuit Lyfander, quando asylum ejus reveritus & parcens Thasiis ex factione Attica illuc refugientibus scribitur ab Polyæno dixisse ἐν Ἑρμῆα πόλιν ἢ Πατρώα, sic agnoscens patrium Spartæ numen & Thasi idem.

106, 45. Γεγάφει δ' ἡ δὴ.] Connexio junctior est in MS. γεγάφει τε δὴ. Deinde junctim sequi vides γλῶφει οἱ ζωγάφοι ἢ οἱ ἀγαλματοποιοί, ἢ Πανός, κατὰπερ Ἑλλήνες, τὴν γὰρ αἰγυπῶνα. Nihil poterat legi mollius & concinnius: nam bene illud γεγάφει refertur ad ζωγάφει, & γλῶφει ad ἀγαλματοποιούς; ut quicumque ista legeret, frueretur tam concinna convenientia. Id quod adjuvabat lenissime Stephanus per tot commatum distinctiones, ne ab aliquo ista legente cogitarentur dici ab Herodoto ζωγάφοι ἢ ἀγαλματοποιοί, ἢ Πανός, sicut in editionibus Aldi & Camerarii ista conjunguntur, ita ut sequantur κατὰπερ Ἑλλήνες τὴν γὰρ αἰγυπῶνα, αἰγυπῶνα. quæ aliter separavit Stephanus in lectoris commodam gratiam. Neque enim quisquam hiscere sustinuit de importuna interpositione vocum κατὰπερ Ἑλλήνες inter illa quæ connecti oportuit Πανός τὴν γὰρ αἰγυπῶνα, quia interdum simile occurrit apud alios scriptores. Sed ridebis opinor hæc omnia, ubi intellexeris in veterrimo codice MS. pro illis tantum exhiberi γλῶφει οἱ ζωγάφοι,

χράφοι, ὃ Πάντες τ' ἀγαλλμα κατάπερ Ἐλληνες αἰγοπ. Omnino apparet alienas manus injuriam attulisse huic loco, quasi γλύφειν cum ζωχράφοι non conveniret: unde addiderunt etiam ἀγαλλμαλοποιούς tanquam opificum genus, quod proprie pertineret ad τέχνων γλυφικῶν, quum nihil vetet utrumque ad ζωχράφους respicere, & sub his folis comprehendere quoscumque opifices ad effigies parandas, sicut mox pro utroque hoc verbo ponit unum χράφειν. οὗτω δ' ἕνεκα τοιούτων χράφειν αὐτόν.

107, 2. Πάντες τὰς αἰγας.] Nulla ex MSto mihi notata varietas, unde oportuit relinqui. Sola Camerarii editio habet πάντες, ex industria an errore nescio; certe nulla est causa sic mutandi. Sed signavit hunc locum H. Stephanus in Thesauro.

107, 7. τῷ Μενδησίῳ νομῷ.] Si modo ita scripserit Herodotus, etsi nihil possim asserere ex MS. Utique cap. 42 dicit νομῷ δ' Μενδησίῳ. Ex hac norma deberet hic legi τῷ Μενδησίῳ νομῷ, quod opinor ab Herodoto scriptum esse.

107, 13. Αὐτοῖσι τοῖσι ἱματίοις ἀπὼν ἔβαψε ἑωυτὸν βὰς ἐς τὸ ποταμὸν.] Aut non intellexerunt viri docti hunc locum, aut si id contigit & acquiescere potuerunt, debuit eis Herodotus videri stolidus scriptor, qui eandem rem sic ter exprimit. Nam dum dicit ἀπὼν ἔβαψε, illud participium nequit explicari nisi in fluvium: sed & deinde ἔβαψε ἑωυτὸν manifeste respicit non aliam aquam, quam Nili: denique βὰς ἐς τὸ ποταμὸν, idem facit, quod ἀπὼν, quod βάψας ἑωυτὸν. Itaque nihil futilius vel hoc scripto, vel his lectoribus: quos inter vanissimus est Claud. Dausquejus ad Sili Italici librum 3 ita citans: ὡς τις ψαύσῃ αὐτῶν παρὼν ὕδρ' αὐτοῖς, τοῖς ἱματίοις ἀπὼν ἔβαψε ἑωυτὸν βὰς ἐς τ. π. Nam βὰς ἐς τὸ ποταμὸν non est ad flumen, aut ripam ejus, sed in illud. Sæpe & attente hunc locum ab Huetio lectum fuisse docet ejus Propositio quarta, ubi plurima de fuilla carne profert, sed satis nota & nimis crebro dicta; verum is Græca non tangit, contentus summas rerum libavisse, & dum scopo suo inservientem Herodotum honore citationis dignatur, mutui auxilii comitatem non impertitur. Tanta fœditas ergo ut tandem abstergatur, egregium esse patet & ultra quam expectari poterat, quum pro isto insulso participio ἀπὼν codex optimus restituit ἀπ' ὧν ἔβαψε, quod genuinum Herodoti esse patet vel ex paulo ante conscriptis. Deinde pergit ἀπ' ὧν ἔβαψε ἑωυτὸν βὰς εἰς τὸ ποταμ. Nam in fluvium intravisse continetur in verbo ἔβαψε, quod aliter fieri nequit. Itaque dicit fore, ut eat ad fluvium, & quum venerit, in eo se mergat.

107, 19. Ἀλλ' ἐκδίδον] οἱ συβ.] Mollissimam connexionem interponit MS. ἀλλ' ἐκδιδόναι τε

οἱ συβ. Quod deinde Stephanus ex MSS. suis proposuit, ἐν τῇ αὐτῇ τὰ ἱερὰ θύσσει, firmat liber Medicæus, & probius est, quam vulgatum θύσει.

107, 41. Πλὴν χοίρων.] Sicut duplicem fortasse sensum patiuntur apposita verba cum vicinis, & vix decernas, utrum de alio Bacchi festo, ut intellexit Valla, an potius reliquam festi ejus unius solennitatem intelligat auctor, prout intelligendum statuit Stephanus; ita sane scio hæc de porcis porcina vere & sui nominis esse. Nam sive de eodem festo accipias, id quod esse opinor verisimilius, satis Græci videbant, ex narratione, quam de porci mactatione jam fecit, Ægyptios alio ipsis modo Dionysia celebrare, ut id tam præposteræ inculcationis velut ὁμημέτερον monere non deberet. Si de alio festo interpreteris, utique si in illo etiam porci mortem spectari Ægyptiis superstitione impresset, id nullus dubito, quin Herodotus non ita negligenter transiluisset, ut tantum obiter annotaret convenire in aliis Dionysiis Græcos & Ægyptios præterquam in porco: ex qua relatione nescias à quibusnam horum mactari adfuisse porcum Herodotus innuat. Itaque aliud rursus discrimen inter Ægyptia & Græca Dionysia refertur, ut post narratam in porci mactatione cærimoniam dicat Herodotus in reliquis convenire, nisi quod in uno etiam adhuc differant. Id quale sit, præclare mihi patefecit MS. Medicæus, ex quo idem alios doceo, corrigendo πλὴν χοίρων. Nempe eadem utrisque hilaritas adest, nebrides, clamor &c. nisi quod choros non ducant Ægyptii, quum Græci præsertim in Bacchi festo eos duxerint alludente satis Propertio in prima elegia libri tertii, tum teste Dionysio Alexandrino, καὶ μετὰ Ἀλυσίων ἱερῶν χορὸν ἐτήσαστο &c. Sed cur in citando ad hunc hæreo, quum tota Græcia vetus id hodieque clamet, causamque hanc adeo feliciter consummaverit maximus Casaubonus in origine Satyricæ poëseos? Cæterum tales Græcas solennitates annotare solet Herodotus. Sic de Babyloniis cap. 191. τὰς τὸ μέσον οὐκείνας τῶν Βαβυλωνίων, ἃ μανθάνειν ἑλληνότας, ἀλλὰ (τυχεῖν γὰρ σφί' εἶσαν ὁρτῶν) χοροῖεν τε τῶν χρόνων, ἃ ἐν διπασθείῃ εἶναι. Nam dum id memorat, pariter declarat choros illis usitatos fuisse. Contra de festo Ægyptiorum primario in Bubasto ait c. 60 eos crotalis, tibiis, cantu, plausu manuum, dieteriis, saltu, revelatione obscæna recreari: nil de choris. Hinc 5, 67. τὰ πάθεα αὐτῶν τραγικοῖσι χοροῖσι ἐγέγραπτον· τὸν μὲν Διόνυσον ἃ τιμῶντες, τὸ δ' Ἀδρησαν, ubi adde caput 83. Hoc igitur quum sit liquidum specimen, quo priscæ fidei codex arguit eos, qui ex voce genuina χοίρων simul in fœdatis membranis scripserunt, simul ediderunt

runt per typos χοίρων, certissima ab eodem aperitur via ad Æliani emendationem confirmandam, qua in libro 2 Var. Hist. 11 Holstenius similiter χοῖρον restituit pro vulgato χοῖρον, ubi profert iste auctor dictum Socratis simile illis jambis, quos teste Diogene Laërtio συνεχὲς ἀνεθέγγετο.

Τὰ δ' ἀργυρώματα ἐστὶν ἢ τε πορφύρα

Εἰς τὰς τετραγῶδας χρῆσιμ', ὥς τις τὸ βίον.

Ad quæ tacentibus aliis scribit Menagius [Cujus sint isti Jambis, dicat alius] Absurda negligentia, quum diu jam dixerit Stobæus ferm. 222 esse ex Philemonis Βατημένω p. 736 in laudatione agri & ejus culturæ, nisi quod illic dicit elegantius ὄβητα, non χρῆσιμα. Sed ut dixi, obtinet Holsteniana conjectura eximiam hinc confirmationem. Non tamen in ea re agi oportet tenere. Nam licet simile sit, quod tentavit in Herodianum libro III Tanaq. Faber, sicut prodit in epistola ad Pultrem meum scripta, quæ est in prima ista collectione num. 76 ὡς χοίροις αὐτῷ μᾶλλον ἀρμόζειν τὸ βίον ἢ φάλαγγιν, quæ deridet quidem etiam, sed risu Sardonico & ipsius negligentiam aperienti, jocus sem egregie comparatam porcos & instructum exercitum, quasi non paulo post in parte secunda epist. 63 scripsisset reges & exercituum duces asinarii videantur, de qua comparatione mentem quoque suam patefecit Vossius ad Melæ librum 2 de Thracia in principio. Et quid in hac parte præstant χοῖροι præ illis, qui vocantur ὄνοι? Sed Faber gravissime errat, ita vertens Herodianum: *Quis vero delicatum vivendi genus, quo utitur ille exercitus, non novit? Tale Hercule est, ut porcis magis, quam instructo exercitui, conveniat.* Atqui non loquitur illic de vita exercitus, sed de vita ipsius Albini: ea talis est, ut conveniat bene porcis, non phalangibus. Sincerus igitur ille locus est si quisquam.

108, 3. Διονύσιον τινομα ἐπὶ τῷ θυσίῳ. Signantior loquutio in MS. Διονύσιον τὸ τε ἔνομα ἔ.

108, 7. Μελάμπας ἐστὶν ὁ καλὴ γησάμενος. Sic enim Stephani libris convenit ac Mediceo in hoc verbum, non ἀπηγησάμενος, quod vulgo obtinet: qui etiam mavult communi modo ποιέει τὰ ποιέει, non ποιέει τὰ ποιέει.

108, 16. Ὁμότροπα ᾗ δὲ ἰώ. Auctior MS. ὁμότροπα ᾗ δὲ ἂν ἰώ. Tum quoque ἐσαγμύα, non ut vulgo, ἐσηγμύα, non ἐσηγμύα, quod in oram conjecit Stephanus.

108, 28. Ὅτι δὲ δὴ μὴ Ποσειδέων... ἔ. ἢ ἄλλων. Locus adhuc nihil minus quam ulla parte saltem explanatus. Nam ne de Vallæ interpretatione loquar, quæ palam & temere detruncata est; quid, oro, sententiæ aut saporis est in illa sive Henr. Stephani sive Jungermanni? *Nam præterquam Neptuni &c. Nereidum & aliorum deorum nomina Ægyptii semper olim*

in sua regione habuerunt. Quid enim illud tandem erit, quod habuerunt Ægyptii? anne nomina Ἡῆς, Ἰῆς, Θέμις? Sic videntur velle interpretes. At ea sunt pura puta Græcorum, Ægyptiis non audita, nisi quum simul Græcam linguam audiverunt. Cur vero ista magis quam Ποσειδέων & Διοσκύρων? quod rursum dicunt interpretes, qui istas Neptuni & Dioscurorum appellationes interponunt verbis Herodoti affirmantis Ægyptios ejurare agnitionem istorum vocabulorum. Profecto non possunt divelli, aut separato sensu accipi septem ista vocabula, quum sint plane sincera omnia Græca, nihil Ægyptium. Tantum ineptiæ una vocula tribus constans literis conciliare potest. Legendum: ὅτι δὲ δὴ μὴ Ποσειδέων ἢ Διοσκύρων... ἢ Ἡῆς & Ἰῆς ἢ Θέμις & Χαρίτων & Νηρηίδων, ἢ ἄλλων θεῶν Ἀλγυπίοισι αἰεὶ κατὰ τὰ ἐνέμαθ' ἐστὶ ἐν τῇ χώρῃ. Vertendumque: *Nam præterquam Neptuni & Castorum... & Junonis & Vestæ & Themidis & Charitum & Nereidum (sc. appellationes) reliquorum Deorum nomina Ægyptii semper olim habuerunt.* Quod quum res ipsa probet, tum qui sint hi reliqui Dii, ipse se explicans Herodotus refert non tantum mox cap. 59, ubi illis cognitæ cultasque scribit Ἀρεμιν, Δημήτερα, Ἀθλῳαίῳ, Ἡλίον, Λητώ, Ἀρεα, sed etiam cap. 83, ubi ait in Ægypto esse μανθία Ἡρακλῆος, Ἀπόλλωνος, Ἀθλῳαίης, Ἀρτέμιδος, Ἀρεός, Διός, Λητῆς. Quæ quum ignoretur quando sint condita, colligendum est ab vetere origine illic fuisse. Sed & sequentia male distinguuntur, male intelliguntur, quum sint ea sic accipienda: τῶν δ' ἐφασκε θεῶν γινώσκων τὰ ἐνέμαθ', ἔτοι δέ μοι δοκέει ὥστε &c. Quorum vero Deorum negant se noscere nomina, illi mihi videntur sic ab Pelasgis nominati, præter Neptunum. Debes hanc verissimam de prima Deorum memoria restitutionem optimæ membranæ Mediceæ.

108, 37. Οὐδαμῇ δὲ. Hoc adverbium tumultuose hic præmittitur, quum licet tolerari possit, deplorandum tamen sit tot egregios lectores caruisse notitia concinnitatis Herodoteæ, quam servavit unicus ille codex Florentiæ, exhibens ὕδαμοι δὲ, quod debuerat novisse Portus adeo in hac voce sedulus.

108, 47. Ἀθηναίοις δὲ δὴ πτωικαῦτα. MS. Ἀθηναίοις δὲ ἤδη πτωικαῦτα, quod multo acrius.

109, 2. Ἐπιτελείει λαβόντες ὥστε Πελ. Hic quoque MS. ut antea & postea ὥστα λαβόντες ὥστε Πελ. tanquam in eo prætulerint compositum.

109, 3. Οἶδε τὰ λέγω. MS. τὸ λέγω. Quod ipsum totidem & his ipsis literis occurrit iterum 4, 32. Hunc vero locum citat quoque Raph. Fabrettus ad Columnam Trajani cap. 3 pag. 77, non ut Græca inspiceret, nedum ea ornaret, (hæc enim extra illum & valde pro-

cul erant) sed ut Vallæ versionem describeret, & quidem ut plerumque solet, perquam vitiose. Ibi enim legas *quisquis Cabiworum sacra imitatur*; addit *novit à Pelasgis esse sumpta*. Atqui tale nihil in Græcis Herodoti, nec ibi quisquam dicitur talia novisse. Et hic tantus heros sustinuit nihilominus scribere pag. 81 Herodotum lib. 2 cap. 51 eosdem Cabiros cum Samothracibus confundere: tale quid vitiosum in Herodoti hoc loco nullus video.

109, 4. Οὗτοι τοίπερ.] Denuo præclarus ille MS. οἱπερ. Quod pertinet ad 1, 24.

109, 11. Εὐθὺν ὃ καὶ πάντεσσι περὶ τὸν.] Ab MS. ignoratur vocula καὶ, nec video quid profuerit.

109, 17. Εὐπεία ὃ χρόνος.] Hic locus vitiosus jam indicatus est supra. Nam MS. habet *εὐπεία τε ὃ χρόνος*. Sic continue fœvit Herodotus agere, ut cap. 134. *Εὐπεία τε γὰρ πολλὰ καὶ κηρυσσόντων* Δελφῶν. 3, 25. Vide Porti Lexicon in *Εὐπεία*. Mox & διεξελεύσθαι pro διελεύσθαι. Sicut etiam ἀπικόμενα clare ibi legitur, non ἀπικυμμένα, non ἀπικυμμένα.

109, 22. Νενόμισο.] Elusit me copia scribendorum. Neque enim aut verbum istud relinqui decebat in contextu, aut ego cessare ab stigmate in id conjiciendo, quum liquide notaverim ex MS. *νενόμισαι*, quod est convenientissimum.

109, 24. Επεὶ ὧν ἐχρηστέαζοντο ἐν τῇ Δωδώνῃ οἱ Πελασγοί.] Hunc locum voluit quoque ostendere se legisse Spanhemius, unde scripsit in notis ad Callimachum pag. 496 [Immo unde *Pelasgi Dodonei*, qui Thessali olim, ut notum, aut ab iis orti, hic à Callimacho dicuntur, & à quibus nempe fundatum primo Dodonæum oraculum tradiderunt veteres, Herodotus lib. 11 cap. 52] Quæ verba eum commoverint ad tale quid statuendum, ego nullus video, neque in hoc capite quidquam de Pelasgis fundatoribus illius oraculi. Pelasgi hic ostenduntur primo nonnisi Deos coluisse sine distinctis nominibus, quæ deinde ad ipsos ex Ægypto venerunt, neque temere putarunt recipienda, sed ab oraculo isto voluerunt edoceri, an id ipsis liceret. Mox in MS. Mediceo etiam exstat, quod in suis vidit Stephanus, *ἐξεδέξαντο*, non *ἐδέξαντο*.

109, 29. Οὐθεν ὃ ἐχρύνετο &c.] Sic quidem credant alii recte scripsisse Herodotum & gaudeant; nos deludi sedulo eos credimus, quum auctor scripserit *ἐνθεν*, teste exemplari Mediceo. Hoc suum ipse vindicat, ut cap. 142. *καὶ ἐνθεν νῦν ἀντέλθω, ἐνθαῦτα δὲ καλεῖσθαι*. Et cap. 177. *Ὁ μὲν ἐνθεν, ὁ δὲ ἐνθεν ὃ μέγας*. 4, 38. *Εὐθεν μὲν ἢ αὐτὴ ἢ ἐτέρη ἀρξαμένη* &c. Et sæpe alibi. Mox autem densavi illa *εἴτε αὖ ἐνθεν*, ubi erudite MS. immittit voculam δέ, ut in utraque periodo adhibeatur.

109, 32. Μέχρις ὃ πρώην το καὶ χθές.] Genus

loquendi eruditis Græcis usitatissimum, & quod jam Casaubonus ad Strabonem attendens ex Græcis & Hebræis illustrare conatur pag. 3 lib. 1. Sed ubi observat modo sic, modo *τοῦτω καὶ χθές*, modo *χθές καὶ τήμερον* prolatum fuisse. Idque obiter denuo tangit ad dictos ab Persio sat. 3 *hesternos Quirites*. Certe non aliud est, quod exiit ex ore Servatoris apud Lucam 13, 32. *Ἰάσας ἐπιτελῶ σήμερον ἐ αὖριον*. Et Paulus ad Hebræos 13, 8. *χθές καὶ σήμερον*. Habent & multi, ut Fagius ad Genesim 31, 2. Grotius ad Exodum 4, 10. Interim id ipsum, quod in Herodoto legendum hoc loco dederunt, exstat apud Diodorum Siculum lib. 2 cap. 5, & Plutarchum in Amatoria, ubi sine copula editur *χθές πρώην*, sed Rhodomannus in Indice apposuit. item apud Lucianum in Hermotimo & in Saltatione. Sic nempe Herodoto cum his convenit. Sed noli credere ab ipso Herodoto etiam id provenisse. Ille enim scripsit *μέχρις ὃ πείντε ἐ καὶ χθές*. Sic habet membrana emendatissima, ut nulla sit in eo dubitandi causa. Licuit enim & sequentibus eligere istam formulam, & perinde Herodoto licuit aliter loqui, ut Græcæ vetustatis amans suspicere debeat hoc *πείν*, tanquam quod deerat notitiæ sermonis Græci, quum Herodotus dicat *πείν ἐ καὶ χθές*: sicut notante Stephano, pro isto vocabulo *πείν* dixit *τέλειον ἡμέραν* Xenophon. Sic Herodotus voce *πείν* complecteretur & illam & vicinas.

109, 33. Τετρακοσίοις ἐτεσὶ δοκέει μὲν πρεσβυτέρως.] Locus hic est perinsignis, unde fieri nequivit, quin veniret in multorum oculos tam vetusta & simplex confessio pervetusti temporis de Diis Græcis. Hinc Cyrillus *ἀγέστον ἰσορίαν* hanc Herodoti appellans libro 3 contra Julianum describit hunc locum, sed quam vitiose? videas illic *δοκίον*, duabus vocibus in unam correptis, quasi ita Herodotus loquatur. Videas illic *πλείον, εἰς, καὶ θεοῖς, καὶ ἰδέαν αὐτῶν*. Sic certe in eo editur, etiam in postrema cura, nescio utrum Cyrilli ipsius licentia, an aliorum. Fieri non potest, quin hinc pateat, quam misere tortus fuerit Herodotus; quid mirum si etiam in suis exemplaribus id denique contigerit? Quin immo & Athenagoras ad hunc locum curam suam contulit in Legatione pag. 16. ubi postquam recensuit priora, mox ita claudit, καὶ ἐπὶ πλείον. τὰς καὶ γῆν καὶ ὀνόματα δόντας.

109, 39. Εἰμοὶ δοκέειν.] MS. cum suavi interpositione *εἰμοίγε δοκέειν*. Hoc sane mireris oportet. Nam quum in citatione Cyrilli tot sint corrupta, hanc libri Medicei integritatem ista ejus citatio confirmat.

109, 41. Τὰ ὃ ὕστερον.] Non est causa sic discrepandi in terminatione. Ergo recte habet MS. *τὰ ὃ ὕστερον*.

109, 43. Χρηστηρίων ἢ πέρι τῶντε ἐν Ἑλλάσι & ἐν Λιβύῃ.] Ita est. In Africa unum modo fuit oraculum: in Græcia & Dodonæum & Delphicum & Abis & alia complura. Sed de nullo istorum omnium nunc loquitur Herodotus, verum de uno tantum Dodonæo. Itaque licet hic apprehendere falsarios in scribendo, qui corruerunt Herodotum: licet deridere negligentiam eorum, qui legere hæc ita & pro probis habere potuerunt. Quippe non decenter magis quam necessarie corrogo ex optimo codice τῶντε ἐν Ἑλλάσι. Lege Herodotum, & attende, an de ullo alio agat, quam de Dodonæo; immo nec potuit agere, quia tantum vult agere de vetustissimo, nec agnoscitur ullum vetustius. Sed præterea idem non agnoscit præpositionem, & solummodo habet τῶντε Ἑλλάσι. Fateor, paulo supra habuimus ἀρχαιότατον & ἐν Ἑλλάσι χρηστηρίων. Sed nec alterum propterea ausim rejicere. Vide quæ notavi ad simile genus pag. 41 num. 1.

110, 8. Τὰ δὲ Δωδωναίων.] MS. τὰδε δὲ Δωδ. Quomodo nisi scribas, parum ista bene aut potius nullo modo cohærent. Sed hoc leve est præ eo quod sequitur, ubi sub nomine Herodoti edunt πελειάδας μ... ἀναπλομύδας, quomodo nequaquam legitur in optimo MS. sed ἀναπλομύδας, ut hinc jam possit discere Henr. Stephanus in Thesaurο, unde hoc tempus in illo verbo acceperit Aristophanes in Avibus circa versum 1783, & misere hæret inter istud ac ἀναπλομύδας, in quod etiam Guietus detorquere voluit Hesychium, in quo habes ἀναπλομένης, etsi interpretetur ἀναπλομένης. Hanc vero historiam ex Herodoto commemorat Servius ad Virgilii Eclogam 9, ubi Virgilio vocante Chaonias columbas notat: Chaonias autem Epiroticas. Nam in Epiro dicitur nemus fuisse, in quo responsa dabant columbæ, quod ideo fingitur, quia lingua Thessala Peliades & columbæ & vaticinatrices vocantur. Herodotus hanc columbam de Ægypto venisse ait.

110, 20. Τῇ δὲ μετ' αὐτῷ.] MS. μετὰ ταύτῃ. Nec multo post exhibui, quod ipse ille optimus codex suppeditabat & οἱ ἄλλοι, pro vulgato & ἄλλοι, omisso medio pronomine: modo ex hac varietate non appareat Herodotum dixisse ἄλλοι.

110, 31. Ἀμφιπολεῦσαν.] Sic omnes editi, nec male, ab verbo ἀμφιπολέω, ut solet inde eloqui ποιεῦσαν. Sed MS. ἀμφιπολῶσαν, quasi Herodotus prætulisset id deducere ab ἀμφιπολῶ. Nec sane ratio ulla est, cur, ut δαλδύσα præcedit, sic non credatur magis fuisse ipsi in animo id posterius. Innuat & Stephanus in Thes.

110, 32. Ἐνθα ἀπικέτο.] MS. ἐνθαδ' ἀπικέτο. Id autem non debet verti hinc processit, sed quo venit, &, ubi confedit.

110, 41. Ἀνθρωπίνῃ φωνῇ.] Ita jam olim

fuisse lectum, sed in exemplaribus negligentius scriptis, patet ex Scholiis Sophoclis ad locum notissimum Trachiniis 175, ubi sic scribitur: Ἡρόδοτος δὲ ἐν δολύχερα φησί. Πελειάδες δὲ μοι δοκέει κεκλήσθαι πρὸς Δωδωναίων αἱ γυναῖκες, διότι βάρεσσαι ἔσαν ἰδοκνὸν ὁμοίως ἔνιζε φθέγγεσθαι. μετὰ δὲ χρόνον δοκῶσιν ἀνθρωπίνῃ φωνῇ φθέγγεσθαι, ἐπεὶ περ ἐκ Θεῶν Αἰγυπτίων ἦσαν. Sed puriorem & à vulgo remotiorem fuisse Herodotum probat omnium codicum vetustorum purissimus, exhibendo ἀνθρωπίνῃ & hic & statim πελειάς γε ἀνθρωπίνῃ. Sane hoc ipsum adjectivum, quod restituo, solum agnoscitur ab Porti Lexico, ut mirer, quomodo id obrepserit in hunc locum. Cap. 148 Μέζονα ἀνθρωπίνων ἔργων. 3, 65. Ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει. Ut idcirco dubitare nequeam, quin & in capite 55, ubi leguntur ista, ἰζομένῳ δὲ μιν ὅπῃ φηγόν αὐδάσασθαι φωνῇ ἀνθρωπίνῃ, pro ultimo hoc vocabulo illic existet ἀνθρωπίνῃ, sed quod, ut solet fieri, oculos meos fugerit, & ideo reliqui.

111, 1. Τῶν ἱερῶν ἡ μαντική.] Vertunt; *Esque divinandi in templis ratio.* Id probent oportet, qui primi affirmare ausi sunt: non enim Herodotum ei fidei auctorem esse reor. Id quod vel inde poterat cognosci, quod nullus hinc divinationi in templis locus; sive per illam interpretis divinationem in templis intelligas arctiore notione eam, quæ incubatio Latinis dici solet, quæ nec Thebis nec Dodone obtinuisse uspiam legitur; sive ampliore quamcunque, quia Dodone non conveniunt auctores oracula in templo edita fuisse. Fagus enim dicitur à multis edidisse murmur, unde τὰ ἐκ δρυὸς μαντιόμενα appellata. At fagus ista templi ædificio comprehensa non fuit, utique prima forma & simplici inopia, vel ipso Herodoto iudice, qui dicit ἰδρύσασθαι ὑπὸ φηγῶ πεφυκνῆ Διὸς ἱερὸν. Sed & si tale quid auctor voluit, an non & potuit & propius fidem est voluisse quoque scribere ἐν τοῖσι ἱεροῖσι? Quid igitur? nempe dissertare multa licet, sed qua ratione verum nunquam detegeretur, quod idcirco accipiendum est ab una membrana Medicea, quæ habet τῶν ἱερῶν ἡ μαντική. Hæc una litera denuo adjecta omnes hos scrupulos molliet. Non enim agit ultra Herodotus de Thebis ac Dodone; sed amplificat Ægyptiorum alia inventa in sacris, ex quibus unum fuit & ἱερῶν ἡ μαντική, hoc est, vaticinatio sacerdotum, quod sacerdotes sciant ex certo murmure vel sono audito vel visu viso vel quo alio voluntatem divinam conjectura assequi & consulentibus edere. Quod quidem primitus Dodone etiam factum nonnulli testantur. Eustathius ad Od. ξ. οἱ δὲ τὸ παλαιὸν μὲν ἄνδρας περὶ φηγῶν φασίν. Sed hoc ab illo in vagum projicitur.

111, 2. Πανηγυρίας δ.] MS. hoc loco πανηγυρίας
Sssss 2 γυρίας,

γύρεις, infra autem πανηγύρεις, ut voluerit variare. Cæterum quum sic junxerit Herodotus tria vocabula ex ceremoniis Græcorum petita, in eis duo priora sæpe occurrunt in Græcis libris, ideoque sunt notissima; posteriora quæ intelligat per *προσαγωγὰς*, non ita liquet, præsertim quum Valla interpretans *conciliabula* irritaverit Henr. Stephanum, ut rejecto eo intelligeret *collocationes cum Diis per sequestrem & interpretem*, satis densa explicatione, ut ne illos *προσαγωγὰς* hinc abigeret sæpe & nimis inspectos ab viris doctis, quum interim nihil tale in Thesaurum retulerit, & doctrina etiam Porti hic ita constiterit, ut in Lexico nec hiscere sustinuerit. Nec scio deinde quidquam in eo vocabulo tentatum esse, donec Johannes Fronto in Dissertatione de cultu sanctorum citans hunc locum interpretaretur *catus & processiones & supplicationes*, ex quibus duo priora relinquo ipsi, in ipsis Græcis multo clariora præ istis Latinis. Tertium est notabile & longe arcessitum. Certe enim & duobus primis intermixta intelligitur supplicatio, & quum nulla pars divini cultus sine ea potest recte peragi, non videtur recte tertia species sic exprimi. Post istum quæ prolata sunt, nimia macie intereunt, ut rationem illorum ducere ne liceat quidem. Unde quum aut nihil aut perperam viderem in eo actum esse, simpliciter indolem vocis Græcæ declaratam in versione videre malui, ut inde unusquisque ex suo sensu intelligeret. Proximæ enim isti vocabulo sunt Latinæ *adductiones* vel *oblationes*, ut 3, 24 *Θυσίας οἱ προσάγοντες*. Sed inprimis huc pertinent Scholia Aristophanis ad Aves vers. 854. ubi iste scriptor jactat *Συμπαραινέσας ἔχω προσόδια μεγάλα Σεμνὰ προσιέναι θεοῖς*, quæ ab illis explicantur. *Οὕτω ἔλεγον τὰς προσαγομένας τοῖς θεοῖς Θυσίας, ἢ προσόδια τὰ εἰς πανηγύρεις ἢ θεῶν ποιήματα*, fere quasi illa comparata essent ex hoc loco, cujus tria vocabula cernimus quoque illic in unum convenire, etsi *προσαγωγὰς* mutatas. Hinc delatum est id verbum quoque ad Christianos, quorum sunt illa. *Μὴ ἐξὸν ἔσω προσάγεσθαι τι ἕτερον πρὸς τὸ Θυσιαστήριον: ἔξ καὶ ᾧ ἢ παρ' ἡμῶν ἐπιτελεσμένη ἢ σώματα & Κυρίως τελετὴ ἢ Θυσίων ἐστὶ διαφόρων προσαγωγή, ἀλλὰ τ' ὅλην προσενηνεγμένης Θυσίας ἀνάμνησις.*

111, 20. *Ποιέῃσι τὰδε.* MS. *ποιᾷδε*. Utroque loco. Sed mox mutat verbum scribendo *ποιέοντι τὰπερ ἔειπκα*, non *ποιέουσι*; item postea *ἰορτάζουσι*, non *ἰορτάζουσι*.

111, 42. *τύπλον) γὰρ δὴ.* MS. *τύπλον) μὲν γὰρ δὴ.*

111, 44. *τῷ ᾧ τύπλον), ἃ μοι ὁσίον ἐστὶ λέγειν.* Ut superstitionis universa est absurda, sic fere effertur quoque ultra modum patitur se doctissimus scriptor. Ita enim quum scribit, si per-

gas in legendo & attendas de Caribus dici eos frontes secare machæris, videri queat nunc de Ægyptiis quoque aliquid tradere pertinens ad flagitium quo verberantur, ut sic repetat filum, quod abruptum in fine cap. 40. Et nisi fallor, id credidit interpret Valla, unde Latine reddit *quo autem verberentur*, ut paulo ante etiam *verberantur enim*. Et in talem intellectum jam olim disseruit Gesnerus ad Athenagoram, cujus verba habemus in Bibliotheca Patrum pag. 33, ubi sic edunt, ac si Athenagoras citavisset τὸ τὸν τύπλον) τρέπον. Ad hæc ille Conradus ita notavit [Herodoti codex noster habet τῷ ᾧ τύπλον), ἃ μοι ὁσίον ἐστὶ λέγειν. Suspicietur aliquis rem turpem & obscenam, quam aures honestæ vix etiam in profanis rebus nominandam audire sustineant. Quum Typhon inventum Osiridis cadaver in partes xiv divisum disjecisset, Isis perquirendo singulas reperit, præter pudendam, quæ in fluvium projecta mox à phagro & oxyryncho piscibus devorata fuerat. Illius igitur loco ad ejus similitudinem factum τὸ φαλλόν) consecravimus, cui etiam nunc diem festum Ægyptii celebrant. Hæc Plutarchus. Hoc etiam phallo percuti solitos in sacris illis exsecrandis Ægyptios probabile est.] Sed scire oportet aliam quoque vim esse in hac loquutione τῷ ᾧ τύπλον), nempe *cui numini verberantur*, vel in cujus numinis honorem, aut factorum memoriam, prout talis dativus sic junctus verbo, à quo fastiditur ille casus, exstat lib. 4 cap. 34. *τῷ ᾧ παρθένουσι ταύτην) κείρονται & αἱ κόραι & οἱ παῖδες τῷ Διὶ.* Sic Seneca in Hercule Fur. 301. *Tibi muta fide longas Eleusin tacita jactabit faces.* Troad. 117. *Tibi nostra ferit dextra lacertos*, nempe Priamo. Ita dicebatur *πηλὸν) τῷ θεῷ*, de quo agit Casaubonus ad Persium pag. 201. Quod etsi forsitan vel utrumque vel alterutrum perinde sententia ac vox Græca patitur, nova tamen hic oritur molestia, quod difficulter decernas, utrum active, an passive verbum intelligi oporteat. Etenim Herodotus verbum *τύπλον)* utroque modo & intellectu solet usurpare. Nam in activo sensu exstat clare cap. 42. *ταῦτα δὲ ποιήσαντες τύπλον) οἱ πρὸς τὸ ἱερὸν ἀπαῖες τὸ κελόν.* Cap. 132. *Ἐπεὶ τὸν τύπλον) οἱ Αἰγύπτιοι τὸ σὺν ἰνομάζοντες θεὸν ὑπὲρ ἐμὲ θητοῖς τοῖς περὶ γὰρ &c.* Quum 4, 70 dicat *τύπλον) ὑπὲρ ἐμὲ σμικρὸν & σώματι*. 2, 70 *ταύτην) τύπλον).* Certe enim accusativus appositus, quod dixi flagitat; qui ubi omissus est, videtur id verbum in medio & ancipiti pendere, prout vides fieri in exponendis verbis cap. 40. *Καιομένων) τῷ ᾧ ἱερὸν τύπλον) πάντες. Ἐπεὶ τὸν τύπλον), δαῖτα προτιθένται.* Interpretatur ibi, certe voluit Valla, *omnes verberantur. Posteaquam capulaverunt.* Stephanus vero, *Omnes se ipsos verberant. Posteaquam amicum verberare desierunt*, qui pla-

ne vult subintelligi *ἐκόντες* : cuius tamen accusativi reformatio ab Stephano videtur petita ex versione Vallæ 2, 85. *Αὐταὶ ἀνὰ πλὴν πόλιν σροφώμεναι τύπονται, & μοχ, ἐτερωθεν ἡ οἱ ἄνδρες τύπονται, se plangunt, se verberant.* At cur non ex Ovidii libro 8 Met. ? *scissaque capillos Planguntur matres Calydonides Eucine.* Qualecunque id est, certe morem firmum perpetuumque Herodoti transgreditur ; & omnino potius erit, ut quemadmodum verba capitis 42 docent *Ægyptios exenteratum arietem*, & quibusdam partibus truncatum in sacris Thebani Jovis & Herculis verberare, propter expressum quartum casum & adnexusum ; ita in his sacris Isiacis omisso illo etiam non verberent aliquid, sed ipsi ab se verberentur. Neque enim omissionem illam quarti casus negligere nobis licet. & quum hæc jungi debeant cum fine capitis 40, prout ibi positum simpliciter *τύπονται* accipimus passive, idem in hoc loco facere oportet. Sic & lib. 6 cap. 138. *Εἰ τιτύπονται αὐτίαν ὑπ' ἐκείνων τινος.* Sed quid ita disputamus ? Nempe deductus fuit Geinerus ab vulgati generis codice, ut cum aliis decreverit scribere *τῶ ἡ*, quum Athernagoras viderit ac servaverit veram lectionem *τῶ δὲ*, sed quem corruerunt alii addenda voce *τρόπον*, quæ præter fidem ab nugatore addita est. Id docet egregie veterrima illa membrana Medicea nihil aliud agnoscens quam *τῶ ἡ τύπονται*. Quid enim hinc causæ est, ut credamus auctorem notare voluisse in flagello aliquid ceremoniæ situm fuisse ? An non potius quum tacite id ab eo prætermisum fuerit in sacro Jovis Thebani & Herculis ; ita in hoc etiam non fuisse causam dicimus, ut tam solenniter id animadverteret ? Immo securius ex mea opinione erit, ut nec illic, ita nec hinc de flagello quidquam annotatum fuisse statuere & ad hanc rem ipsa manu ut in planctu usos fuisse ; vice autem versa ut illic arietem sacrum casum fuisse docuit, ita nunc quoque voluisse dicere, quem respicerent illa verbera, & cuius Dei aut Deæ factorum notitia commemoraretur, ut solebant sacra illa ; sed prohibitum *δαισδαίμονια* maluisse declarare se scire quidem quem verberarent, sed fas velle, ut silentio pio & iusto absconderetur. Hinc præcipuas censeo gratias agendas vel vetustati vel fidei codicis Medicei, exhibentis id quod dixi, *quem autem verberentur*. Habet nempe id sermo Græcus, ut verba in communi usu more solito usurpata, si ad sacra aut solennitatem peculiarem transferantur, ubi sunt multa insolita, debeant ad insolita ista exprimenda pati aliquid alias non ferendum. Tale est, quod habet Lucas in Evangelio 8, 52. *Ἐκλαίον ἡ πάντες ἡ ἐκόντες αὐτῶν.* Quid vulgo ea verba notent, & quomodo aliter ibi fumantur, no-

vimus. Eodem vergit Maccab. 1, 70 *Ἐκόντες αὐτὸν κοπεῖν μέγαν, plangunt super eum*, ut *κόφονται ἐπ' αὐτὸν* Apocalypf. 1, 7.

112, 1. *Ἐπεὶ αὐτὸν συλλαμβάνει τῇσι θυσίαις ἐν τῇ νυκτὶ.* MS. *Ἐπεὶ αὐτὸν συλλαμβάνει τῇσι θυσίαις ἐν τινὲς νυκτὶ.* Sic cap. 68 *Εὐρεθῶσι*. Hæc duo omisit Portus, quum in Lexico norat *Εὐ ἀγέλλουσιν*, ubi habet *ἐρμηθῶσι*, *ἐσθῶσι*, *αἰρεθῶσι* &c. Deinde quasi innueret, licet forsan esset anniversarium, non tamen esse statum & legitimum, sed fuisse in potestate regis aut sacerdotum statuere & eligere tempus.

112, 3. *Εὐβάφια ἐμπλεα ὁδὸς ἡ ἐλαίη.* Hæc illustravit Salmastius in Plinianis p. 375.

112, 4. *Ἐπιτολῆς ἐπεσι αὐτὸ τὸ ἐλλυχνιον.* Non est credibile ita ab Aldo & primis editoribus intellectum fuisse hunc locum, prout vertit Valla *cum multo lychno*, unde recte Stephanus annotavit corrigens *Quibus superflans incumbit ipsum ellychnium*. Satis durum istud *superflare*, ac potius dixisset *supermans*. Itaque & Cl. Grævius ad Luciani Sollicitam hunc locum & alterum ex libro 1 elegit ad proprietatem Græci usus in voce *ἐπιτολῆς* monstrandam : cur ita, nescio, quum Porti Lexicon abundet exemplis, ac Latine reddidit *superne inest ipsum ellychnium*.

112, 13. *Ἐς ἡ ἡλὶς τε πόλιν.* Admodum caute interposita hæc copulativa & nimis. Nec enim ob vocem *ἡλὶς* additur, sed *ἡλὶς πόλιν*, ut magis deberet sequi ultimam partem. Verum recte omittitur ab MS. *ἡ ἡλὶς πόλιν*, ut scripserunt Græci hanc urbem.

112, 15. *Ποιεύσι. εὐτ' ἂν ἡ γίνηται.* MS. *ποιεύσι. εὐτ' ἂν δὴ γίνηται.*

112, 18. *Ἐκ ξύλων κορύνας ἔχοντες.* Hoc modo etiam loquitur alibi, ut 1, 194. *Ἐκ ξύλων ποιεύσιναι τὰ πλοῖα.* 2, 71. *Εὐσὰ ποιεύσιναι ἐξ αὐτῶν.* Etiam Casaubonus ad Strabonem pag. 89 lib. 4 notavit scriptos habere *γεφύρας τὰς μὲν ἐκ ξύλων πεποιημένας, τὰς δὲ ἐκ λίθων*, ubi in libris impressis omittebatur præpositio. Attamen præpositio ab MS. in hoc loco ignoratur. Et sane ita sæpius, ut 1, 59. *Ξύλων δὲ κορύνας ἔχοντες εἰπονὸ οἱ ὅτιθεν* in historia Pisistrati. 2, 125. *Μηχανῇ ξύλων βραχέων πεποιημένη.* 5, 82. *Πότερ' χαλκῷ ποιεύσιναι τὰ ἀγάλματα, ἢ λίθῳ, ἢ ἢ πυθὴν δέτερε τέτων ἑα, ἀλλὰ ξύλῳ ἡμέρας ἐλαίης.* Denique 7, 65. *Ἀπὸ ξύλων πεποιημένα ἑμάλα.*

112, 48. *Μίσγονται ἐν ἱεροῖσι.* Annotaverunt hanc Herodoti in ista parte differentiam, tum ad infamiam Commodi Isa. Casaubonus ad Lampridium pag. 98, tum Christ. Ad Rupertus ad Valerii Maximi librum 8 cap. 15. Sed causa universa consistit in spectatione fabulosa narrationis de Hippomene & Atalanta, quam habet Ovidius in fine libri decimi Metamorphoseon. Verba Procli sunt ad Hesiodi Ἔργα. *Ἀλλὰ ἐ ἐκόντας ἀγαθῶν τινες εἰσονται, ἡ ὑπ' αὐτῶν ἐκόντες τινὰς πονηρὸν πρᾶξιν πρᾶξαι.*

ξαι, ὡς ἡ μὴ περικοιμένη ἢ ἐρασῶ ἐταῖρα δαΐσαι
τι ἀρχόμεν ὑπὸ τῇ ἐνοκράτεις εἰκόνι ὃ σάφρονθ',
πολλῶ μᾶλλον ὅπῃ θαῶν τότο χρεὶ ποιεῖν.

112, 37. Εἰθῶν ἐξανδρωμένον.] In MS. hæc
utraqve vox mihi non occurrebat, nisi tan-
tum in margine, ubi nuperus calamus eas
adscripterat. Certe si placet verbum εἰθῶν
retinere, utique altero participio possim car-
ere.

113, 4. Εἰν τοῖς τεμένεσι.] Sic enim legit co-
dex optimus, ubi vulgo habetur τεμένοις.
Portus quidem aliqua collegit de ista termi-
natione dativi οἰσι, sed nihil ad hoc genus.
Nos interim sequimur ac probamus fidem
veterrimi exemplaris. Sicut etiam deinde ex-
pressimus, quod jam Stephanus quoque in
suis repererat τοιαῦτα ὀπλίγοντες ποιεῖσι, quum
ederent τοιαῦτα ποιεῦντες ὀπλίγησι, & ἢ ὃ εἴνε-
κεν, non εἴνεκα.

113, 15. Ἀναγκαίη καταλαμβατόμηνθ'.] MS.
ἀνάγκη, ut statim τεθιάναι ἀνάγκη.

113, 31. Ἀπολλεῖν ζήμιον.] Herodotus va-
rietatem mire sectatur, quod scimus: verum-
tamen fieri non potest, ut approbetur in
Gracismo hic infinitivus, utique nimium di-
stat ab finali ἀνάγκη: ut prorsus legendum
sit, prout est in MS. ἀπὸ λήνθ.

113, 33. Πολλῶν ὃ ὄντων.] Lege ex MS. ὃ
εἰντων. Quis potuit hoc Ionicum tamdiu la-
tere?

113, 43. Φιλότεκνον δ'.] Inapte Valla voluit
jungere, quod junctim poni poterat & de-
bebat, si tamen Herodotus voluisset; quippe
qui id noluit. Ideo hunc ordinem sermoni
tribuit; qui etsi confusus Vallæ & aliis, qua-
si hæc parenthesis debuisset sequi vocem ἐπι-
θυμέσθαι, tamen sæpe occurrit. Quinetiam
modo succurrit vexationi huic MS. exhibens
φιλότεκνον δ'. Hæc particula magnopere miti-
gat tarditatis, quæ videri poterat inconve-
nientiam. Neque per ista vult auctor utique
causam reddere, ut voluit Valla, quam de-
clarare ista occasione indolem bestię. Sic
cap. 84 interponit πάντα δ' ἡγεῶν ἐστὶ πλέα, &
reddit Valla, Itaque omnia referta sunt medicis,
quod Herodotus in animo non habuit. Paulo
ante consentiebat cum Stephani lectione in
scriptis libris inventa codex optimus in δα-
τέονθαι, non πατέονθαι.

113, 45. Τὸς αἰδέρεθ'.] MS. hoc loco exhi-
bet clare αἰδέρεθ' & sic semper inferius etiam
clare; quod addo, quoniam in superioribus
similiter scriba primus fecerat, sed nescio quis
vocalem istam eraserat, haud dubie existi-
mans pro diversa lectione eam appositam, ut
solet sæpius αἰ & ε commisceri, quod in hac
voce non videtur cogitandum, quamcunque
ei etymologiam concinnaverit Salmasius in
Plinianis. Cæterum quæ hic tam perspicue
commemoratur Herodotus, non potuit sibi con-

ciliare notissimus ille Oudanius Romanæ po-
tentię index in quarto colloquio pag. 179.
ita interpretans vernaculo sermone, postquam
in antecessum ita deploravisset [Hier tegen
wijst Herodotus eenige middel aen, dogh die
zoo ingewikkelt by hem gevonden word,
dat 'er naulijks eenig bescheyd uyt te rapen
is, ten zy dusdanig] ubi pessime intelligit
attribuens masculis, quod Herodotus scribit
femellarum esse; tum duo separata specimi-
na in unum claudens, unde omnis intelligen-
tia debuit periisse. Sic igitur vertens scribit:
datse namentlijk de katten, na datse eens ge-
worpen hebben, van de mannetjes afhouden, en
zelf de jongen benemen, en dooden, waer over de
katten, die zeer begerig na haer jongen, en tot
de vermenging zeer verhit zijn alle weer doen
om by de katers te geraken, dan bewaren de E-
giptenaars de zelven zeer nauw, en leggen in haer
buizen groote vieren aan, daar, dewijlze ze als-
rechts verzuymt hebben, uyt te dooven, de kat-
ten eyndelijk van verwoedheyd over en in sprin-
gen, en alzo om hals geraken. Hæc ille. Nec
intelligo quemadmodum homo mentis inte-
græ queat esse tam vanus, ut simplicissime &
clarissime scripta tam miris imaginationibus
& somniis infuscare sustinuerit, falsæ omnia
intelligens aut miserrime commiscens, quæ
Herodotus commodissimo ordine separavit.
His adde imaginem Ægyptiacam αἰδέρεθ',
prout ab illa gente coli potuit, Romæ ser-
vatam & in Diario Italico publicatam ab D.
Montfauc. pag. 226, cui similis est illa cum
Leonino vultu apud Pignorium in Menſe
Iſiacæ Expositione pag. 35, utraqve sedens,
ut Ofiridis stantis simulacrum edidit Al. Do-
natus in Roma 1, 22.

113, 49. Ἐσάλλονθ' ἐς τὸ πῦρ.] Sic antea di-
xit ἐσβάλλθ' ἐς αὐτὸν ὕδρ. Nunc tamen MS. ἄλ-
λονθαι, & sufficit.

Ibidem. Τέτανθ' ὃ γινόμενον.] Non sine locu-
pletissimo integritatis suæ testimonio optimus
codex, ταῦτα ὃ γινόμενον. Ut enim procul du-
bio vulgata scriptura est librarii Grammatices
& παιδικῆς σωτάξεως canonibus callentis, ita
vera Herodoti, universa Græcæ linguæ poli-
tura inter doctissimos florentissimi hominis,
scriptura est, quam ex tam vetusto libro nunc
produco. Quippe ut aliorum, sic Herodoti
quoque est illas ipsas terminationes hoc gene-
re pro absolutis casibus usurpare. Sic cap. 48.
Πηχυνῶα ἀγάλαμαῖα νδρόσπασα, τὰ περφορένθ'
καὶ πώμας αἰ γυναικες, νεῦον τὸ αἰδοῖον, ἢ πολ-
λῶ τέφ ἐλασον ἰὸν ὃ ἄλλυ σάμαθ'. Mirari li-
cet neminem venisse, qui rescriberet νδόνθ'
& αἰδοῖον &c. Rursus cap. 41. Τὸς ὃ ἐρενας κα-
τορένθ', τὸ κίρας τὸ ἕτερον ἢ ἐ ἀμφότερα ὑπερ-
έχονθαι. Hic quoque potuit vel ὑπερέχονθαι
vel τῷ κίραθ' τῷ ἑτέρῳ ἢ ἐ ἀμφότεροις ὑπερέχου-
σι. Cap. 134. Ἴνα οἱ δυόδεκα ἔτεα ἀντὶ ἑξ ἑτέων
γλήη-

ἄνθρωποι, αἱ νύκτες ἡμέραι πορεύμεναι, ipse interpres non audet hoc in Latinis retinere, sed vertit *diebus factis ex noctibus*. Præclare ad hunc modum Acta Martyrum Sincera pag. 147. *Proconsul jussit eum adhuc ætate adolescentulum tendi in rotis, & ligna in circuitu posita, vinculis fortiter totum corpus ejus fecit constringi*. Quod nequivit concoquere eruditissimus Ruinartus, unde vel *inter ligna* vel *lignis in c. positis* ait videri legendum. Nihil tale.

114, 2.] Ἐν ὅτεσι δ' ἂν οἰκίησι.] At melior MS. ἐν ὅτεσι δ' ἂν οἰκίῃσι. Hoc est Herodotium.

114, 10. Ἰχθυόων θάπτονθ'.] Poterat in hac parte sine culpa Th. Gale omisisse notam Stephani, qua *canes masculos ferarum indagatores* explicat, quum hi Ichneutæ non aliud sint quam ἰχθυόωνες, ut probat Salmasius in Plinianis pag. 447, quod ut sues semper rostro quærat & investiget, unde addidi hoc substantivum. Locum Hesychii & Nicandri memoratum illic Salmasius adhibuit quoque Vallesius, quasi apud Salmasium non legisset.

114, 11. Τὰς δ' ἱεῖς ἐς Ἑρμῆω πόλιν.] Quum has voces perinde ut Stephanus in codicibus suis, ipse in optimo Mediceo legerem, dempsi hanc contumeliam Herodoto, quem vulgo truncant & has eripiunt. Sic autem scribit ille codex, non Ἑρμῆω πόλιν. Idem crede dici de voce *σπανίας*.

114, 12. Τὰς δ' ἀρκυς &c.] Fax ingenii Lipsiani & materia certaminis inter eruditos, quam decidit Salmasius in eisdem Plinianis pag. 311.

114, 16. Τὰς χυμερωιάτους μῆνας.] Superlativum istum explicuit idem in citato opere pag. 453.

114, 21. Τῆς τε αἰθέρας.] MS. τῆς αἰθέρας. Quod scire Salmasius nequivit, unde in citando hoc loco duas literas istas retinet, explicans τῶ αἰθέραν esse subdivum, ut quum in terra moratur, sub dio agat, quia *noctes frigidae sunt, & aqua per noctem tepidior, ideo noctes in flumine degit crocodilus*; item, quod *aqua scilicet tepidior per noctem sit subdivali sereno*. Sic vir ille maximus ex his Herodoti verbis & alteris Aristotelis τῶ δ' ὕδατος ἐν τῷ ὕδατι (τὸ πλεονάζον) ἀλεινότερον ᾖ. Igitur ab crocodilo τῆς αἰθέρας vult quæri teporem, qui major sit in Nilo per noctem. Quis vel alterutrum ex his credat? An aqua Nili tepidior est per noctem, quia tunc sol inde remotus est? Opinarer hanc causam esse majoris frigoris. Item an crocodilus ac reliqui pisces quærunτ teporem? Qua de causa? an ut coquant se ipsi? Plena joci. Herodotus testatur per diem displicere crocodilis aquam, ut nimis tepidam, tepidiorem certe, quam est mansio subdivalis & roscida: hæc tunc gratior & commodior huic animali, quam

aqua, quam noctu intrat ut rursus tunc frigidior. Et utique per diem extra aquas esse crocodilum docet quoque musivum opus apud Ath. Kircherum in Latio 4, 4, ubi inter alia vel animalia vel opera, quibus dies designatur, etiam crocodilus insistit insulæ vel insidians vel escam petens ex fruticibus. Interim ignoro quid voluerit Valla *calidior aqua quam nocturno sereno & roscido*. Nihil istius nocturni est in Græcis.

114, 24. Οὐ πολλῶ μέρω.] MS. μέζονα.

114, 43. Οἱ δ' ὠφελούμην.] MS. ὠφελόμεν.

115, 1. Ἐς τὰ ὠτα ἐσθίνες.] Locutio vel frequens hujus auctoris, ut 4, 179 Ἐσθίμενον ἐς αὐτὸν (Ἀργὼ) ἄλλω ἐκατόμβῃ. 9, 25 Ἐς ἀμαζαν ἐσθίνες τὸ νεκρὸν &c. 1, 164. Sic & ἐς γὰρ τὰ ἱερὰ ἐσφύρειται. Nunc tamen MS. ἐσθίνες. Habes sane cap. 73 Τὸν πατέρα ἐς αὐτὸ ἐντιθέναι. 1, 164. Sed & paulo ante MS. habet tantum τρέφει pro ἐκτρέφει.

115, 2. Ἀμφιδέας.] Vox & olim usurpata Græciæ, ut ex Hippocrate, Lyfia & Aristophane præter hunc Herodotum probant certa documenta; sic deinde multiplicem curam per omnes fere ætates experta observatione Galeno, Polluci, Harpocrati, Hesychio ac Suidæ, imo etiam Goldastino Lexico vocum Herodoti, tantum ut dicerent quædam convenientia locis illorum scriptorum vel ad ornandum, vel ad claudendas fores, idque sequuti sunt viri docti post renatas literas, in quibus vel infauftissimus fuit Henr. Stephanus, dum in Thesaurο excidere sibi passus nescio quomodo ista verba [apud Herodotum ἀλύσας catenas; nimirum ubi ait ἀμφιδέας ὡς τὰς πόδας διδόντες. Solent enim captivorum pedes catenis circumligari, aut etiam numellis includi] Unde potuit hic illi sensus obvenire, si Herodotum inspexisset? Utique non agitur hic de captivorum pedibus coercendis. Etiam non magis huc pertinet participium istud, quam præcedens ἐσθίνες, licet Stephano similis sit Portus in voce διδόντες admovenda, sed Casaubonus ad Athenæum lib. 4 cap. 27 jam citatus in notis ad Hesychium omittit scribens tamen negligenter ἐσθίνες. In hoc autem loco non Valla tantum agnovit catenas, ut ad Suidam scripsit nuper ille, qui miserrimis modis eum Cantabrigiæ conspurcavit, sed fere omnes etiam ipso agnoscente ibi Casaubono, qui fatetur in Lyfiæ loco sic interpretari posse, & hinc etiam in verbis Aristophanis: imo addit observare antiquos Grammaticos Lyfiam ἰδίας appellasse ἀμφιδέας istas catenas ferreas. Jam vero si liceret circulos tales intelligere, quos existimat Casaubonus, cedo quare istæ ἀμφιδέαι fuerint inditæ primoribus pedibus, & non etiam posterioribus, qui utique perinde hono-

honorati. Crediderim sane illas ἀμφιδίας, aut circumligaturas, ut vox sonat, fuisse genus simile, quod μανιάκας alioqui vocant, iisque adnexas fuisse catenulas, ut si feritas forsan naturalis rediret, discurrere nequirent impeditis prioribus pedibus, & tamen ornatis: sicut in nummo, qui præfert *Imp. Divi f. p. p.* ab altero latere est crocodilus ἀμφιδίαν talem collo circumdatam gerens, cui innectitur catena, cujus extremitas altera absconditur cacumine palmæ. Cujus nummi sensus videtur coloniam Nemaufensem hoc impetrasse, ut Ægyptum duplici victoria, nempe ab Divo Julio & ab Imperatore filio, subactam celebrare ludis & agonibus liceret, in quibus daretur corona & palmæ & lemnisci, idque incepisse tunc, quum anno V. C. 751 crocodili 36 in naumachia occisi, & unus tunc Nemaufum devectus & monstratus fuit incolis. Non enim satis singula deteguntur.

115, 4. Ταρχώσαντες.] Non major causa est scribendi hoc participium in aoristo, quam sequens verbum θάπλις. Recte igitur MS. ταρχώσαντες.

115, 12. Ἡ δὲ ὡν ἐμοίγε δοκίμ.] MS. ἐμοὶ δοκίμ. Dein ὡτον ὕες, non σὺες. Sed & in MS. Mediceo legitur θηρόλης, prout Stephanus invenit in suis, non θηρόλης.

115, 30. Ὡστε αὖτε ἦν. ξυσσά ποιείσθαι.] MS. rectissime ποιείσθαι, quum hæc ipsa sic etiam exscripserit Aristoteles, quem citat Salmasius in Plinianis pag. 455, ubi de hoc monstro agit.

115, 33. Καὶ τὸ ἰχθύων τὸ καλούμενον λεπιδώδον.] MS. καὶ πάντων ἰχθύων. Quod si novisset Valla, propius ad verba auctoris interpretationem suam concinnasset. Quamvis primo sane nihil interesse appareat piscium genus quod vocatur squamosum, & ex piscibus eum qui squamosus vocatur, præsertim si intelligat piscium genus squamosum multiplex. Sed omnia perperam. Nam si genus piscium quod vocatur squamosum, foret sacrum, jam fraudarentur mensæ Ægyptiæ nimis magna piscium copia; nec loquitur Herodotus de genere piscium. Nunc apparet eximi ab eo ex omnibus piscibus eum qui proprie illic vocetur ita λεπιδώδον κατ' ἔξοχον. Certe talem fuisse docent loca ab Henr. Stephano citata in Thesouro, & forsan hinc Lepidoton urbs Ægypti Ptolemæo. Hæc vox etiamnum exsulat inique loco suo depulsa ex Apologia Apuleji pag. 44, quam diligentissime Florentiæ inspexi, quum alia sint ab Pricæo deprehensa; sed reliquorum medelam à se non vult expectari, cum nonnulla existimet corruptiora, quam ut ullatenus restitui possint, ut felicioribus ingeniis eruenda deleget. Remittamustalia. Locus autem sic legendus ex vestigiis antiquissimæ scripturæ: Σελάχεια, μαλάκια, μαλακία,

σερακα, χονδράκανθα, ὄσερακόδεσμα, παρχαρόδοντα, ἀμφιδία, λεπιδώτα, φολιδώτα, δερμόπτερα, πεζά, νέποδα, μονήρη, συναγελαστικά.

115, 37. Ἐγὼ μὲν μιν εἶδον, εἰ μὴ ὅσον χαφῆ.] Ingenuitas Herodoti vel laudatissima, quam quoties licuit expectare in aliis per similes occasiones? quod frustra plurimum feceris. Non desunt tamen, qui eadem fuerunt usi. Ipse Cicero, quum lib. 1 Divin. cap. 45 scripsisset auditos esse Faunos, tamen libro 3 Nat. Deor. cap. 6 Fauni vocem equidem nunquam audivi. Sic quum ita ample de cygni cantu & quidem interdu præfago loquutus fuisset Socrates in Platonis Phædone, illuc forsan respiciens Ælianus adeo cautam subiecit curæ suæ commendationem, ut scripserit lib. 1 Ποικιλ. 14. Ἐγὼ δ' ἄδοντα κύνα εἶναι ἤκουσα, ἴσως δ' ἐδὲ ἄλφον, quod apud Lucianum in scripto de Electro confirmant nauticalarii.

115, 39. Περὶ τῶν κροσσίων.] Conferendus Salmasius in Plinianis pag. 550.

115, 40. Φοιτῆν δὲ τότε.] Quum paulo ante præmittatur θηροφιλῆ, an id ita mutari oportebat? Imo optimus MS. φοιτῆν.

115, 42. Τὰ μὲν χρυσόκομα τὸ πτερόν.] Jam dudum pronunciaverat Salmasius vix credendum dixisse Herodotum χρυσόκομα pro χρύσεα, atque ideo legendum χρυσόκοκκα, ut sit color ex auro & cocco mixtus, quæ vox alioqui apud Græcos non usurpata servetur ab Apuleio de basilica, *florem habens chrysococcum*, ob caudam, quæ apud auctorem de Phœnice

Porrigitur fulvo distincta metallo,

In cujus maculis purpura mixta rubet, ubi plane χρυσόκοκκον Herodoti expressum sit, rubens purpura auro mixta chrysococcum colorem facit. Quæ satis speciosa, tamen noluit apud Petavium suum agnoscere Tanaquillus Faber, ut quasi nulla forent, & ipse solus agrotata omnia animadverteret ac statim sanaret, eodem impetu & citans & peragens in citatis jam Epistolis ait; [Sane legendum χρυσόχρεια, quæ aurei coloris essent] Recte Faber, sed hæcenus, ut rear ita rusticos circa Salmurium loquuturos fuisse; nam Herodotus politior est. Etiam si Herodotus hoc loco scripsisset χρυσόχρεια, non est probabile eam vocem ab iciolis mutatum iri, non magis quam μελάγχρεια 2, 104. Præterea Salmasiani venerabiles manes ignoscant, si dixero Herodotum non esse occupatum in sola cauda depingenda, sed generaliter exhibendo τὰ πτερά, ut partim sint χρυσόκομα, partim ιερύχρα. Quid? an pennæ ab utroque latere quod habent levissimum enatum, & præsertim maxime vergens ad extremum, proprium ad captandam auram, non instar comarum considerari potest? Ego quidem puto non tantum posse, sed

sed etiam debere. Itaque gratiam facio utriusque conjecturae, & quod tanta vetustate commendatum est, pro probissimo mordicus teneo. Si *χερσῖτις* potuit appellari herba *χερσόκομος*, quidni pennae?

115, 43. *Περὶ γῆς ἐμοιότατος*.] Vocem primam docte spectat & illustrat Salmasius in Plinianis pag. 97, ubi occasione Solini, praebentis verbum *circumvehi* in describendo, considerat hanc Graecam quasi formae circumscriptionem & voce Lucretiana circumscriptionem, unde *περιγῆν* assumerit notionem verbi *ζωρεάφην*. Sed vide.

115, 49. *Ὅσον δυνατός ἐστι φέρειν*.] MS. *ὅσον τε δυνατός ἐστὶ φέρειν*. Perquam politè. Vide ad 17, 47.

116, 5. *Ἐγκειμένον δὲ τὸ παλῶς*.] Nemo ignorat hanc quoque significationem esse huius verbi *ἐγκειναι*: sed rariorem, quum frequentior sit, quae habet violentiae notam, ut sit urgere & instare & premere. Quidquid sit, de Herodoto elegantissimum reor, quod praebet optimus MS. *ἐσκειμένον*. Deinde item MS. *κομίζεν μιν ἐπ' αἰγυπῖα*. Exigit claritudo loquendi, ubi vulgo *μιν* omittunt.

116, 9. *Οὐδαμῶς δηλήμονες*.] MS. *ἐδαμῶς*.

116, 15. *Περὶ τῶν περὶ τῶν ὀφίων*.] Vox *περὶ* in MS. non legebatur. In quo & ipso vide an non exemplum sit diligentissimae librarii curae in codice isto Mediceo apparando. Nam quum vulgo fama apud Graecos foret pennatos ejusmodi serpentes illic volitare, curiosa Herodoti sedulitas auctorem quoque illuc direxit, invenitque non tam esse pennatos, quam membranula instar vesperilionum instructos. Itaque inferius ubi loquitur de fama & ex ore vulgi, ait, *ἀμα τῷ ἔαρι περὶ τῶν ὀφίων*, addens vocem *περὶ τῶν ὀφίων*, plane uti narrabatur. At hic loquens ex persona sua videtur de industria omisisse eam vocem, omnia suspendens, donec praemissa primum vulgi fabula, deinde ipse indicaret, quid veri invenisset, nempe *περὶ τῶν ὀφίων* non esse.

116, 18. *Σωροὶ δὲ ἦσαν ἀκανθήων*.] MS. *σωροὶ δὲ ἦσαν τῶν ὀφίων*, & in margine adscriptum erat cum eodem hoc signo *δὲ ὀφίων*. Certe id praefendum vulgato, quum etiam ante Herodotus *ἀδύνατα* maluerit scribere, respiciens ad *ὄστρα*, quam *ἀδύνατες*, ut referretur ad *ἀκάνθας*, quae vox est propria.

116, 20. *Ὡς αἱ ἀκάνθαι*.] MS. *Ὡς αἱ*. Nam paulo ante applaudebat idem codex libris Stephani exhibentibus *ἐλασσονες ἐστὶ τέτων*, non *ἔτων*, ut vulgo.

116, 31. *τῆς ἰσθμῶς*.] MS. *τῆς μὲν ἰσθμῶς*.

116, 34. *τῶν μαχομένων*.] Eodem modo, quo 5, 18 *Πειθομένηων δὲ τῶν γυναικῶν*, & pluribus ita in locis. Nihilominus nunc habet optimus MS. *τῶν μαχομένων*. Et sane quamvis illa forma Ionica alibi extendat ita istud par-

ticipium, non tamen omittit alibi id retinere vulgari more prolatum & contractum, ut videre potes infra cap. 137. *τῶν ἡλέων τασσόμενων πολλῶν*. 4, 124. *Ἀλίσκομένων δὲ τῶν πολλῶν*.

116, 37. *Ψιλή τῶν κεφ.*] MS. *ἡ ψιλή τῶν κεφ.* deinde etiam *καὶ τῶν αὐχένων*, item *καὶ τῶν πυγαῖν ἄκρας*, in quibus vocula *καὶ* negligebatur.

116, 49. *τοιῶδε διαχρέωνται*.] Tanquam librariorum cepisset similitudo aliqua phrasium Herodoti, ut hinc semel lectam ubique inculcare voluerint; ita nunc id placuit, quia mox sequitur *οἶνω διαχρέωνται*. At nequaquam ita egisse auctorem probat optimus MS. exhibens *τοιῶδε δὲ διαχρέωνται*. Sane in tali causa satisfecit Herodoto simplex 1, 78. *τὸ ἐκλιπὸν γλώσση μὲν αἰεὶ κοτετὴ τῇ αὐτῇ χρεείσθαι*.

117, 2. *τῶν ὑγίλων*.] MS. *τῶν ὑγίλων*. Deinde quoque pro *ὑγίλων* πάντων ἀνδρῶν MS. habet *ὑγιεῖς πάντων ἀνθρώπων*. quae & vox est certe Herodotea & restitutio caetera necessaria. Idem tradit sic scribens libro 4, 187. *Εἰσι γὰρ ὡς ἀληθείας οἱ Λίβυες ἀνθρώπων πάντων ὑγιεῖς πάντων*. τῶν ἡμεῖς ἰδμεν, ad quod sequuturum haud dubie nunc respiciebat.

117, 9. *τῶν ἀλλῶν ἐνεκα πάντων*.] Agnosce fatui hominis emblemata: nimirum quia statim praecessit *τῶν ὀφίων ἐνεκα*, (etiam corrupta voce postrema, quam Herodotus terminaverat in *κα*, quod fucosi illi factores transcripserunt in vocem infiticiam ex cap. 4 h. l.) simile quid nunc sequi debuit isto iudice. At nos istud *ἐνεκα* longe gentium hinc exulare jubemus ex auctoritate MS. Est enim perfectissima oratio: *ἐν γὰρ τῇσι μεταβολῇσι τοῖσι ἀνθρώποις αἱ νόσοι μάλιστα γίνονται τῶν τε ἀλλῶν πάντων, καὶ δὴ καὶ τῶν ὀφίων μάλιστα*. nam hominibus praecipue morbi exoriantur in mutationibus tum omnium aliarum rerum, tum maxime tempestatum. Sic enim & in MS. repetitur istud *μάλιστα*. & ut dico, *ὀφίων ἐνεκα*.

117, 11. *Κολήσεις*.] Quibusnam in MSS. legatur *κολλῆς*, quod in margine apponi ab Stephano vides, dixerint indices. Credo enim aliud voluisse virum doctum. In Oxoniensi erat clare *κύλης*. Sed in Mediceo *κυλλήσεις*, media syllaba signata accentu, ex dialecto Herodoti pro *κυλλήσεις*. Et sic scribendum apparet. Vide Casaubonum ad Athenæum 3, 29. Mox cum ejusdem Stephani MSSis legit Mediceus *τεταρχόμενες*, non *τεταρχόμενες*.

117, 17. *τὰ μικρὰ τῶν ὀρνίθων*.] MS. *τὰ μικρὰ τῶν ὀρνίθων*. Et satis patet *ὀρνίθια* non intelligi, sed similes eis quas nominaverat, *ὀρνίθας*.

117, 22. *Ἀπὸ δέ πνευ γένωνται*.] Nempe quum in Aldi editione exhiberetur *γένωνται*, mutavit Camerarius in literas *γενώνται*. id retinuit Stephanus mutans in formam typis nostris ignotam, unde sub Jungermannno *γενώνται* existit. Male pro *γένωνται*, ut est in MS. & solum verum.

117, 23. *Μεμιγμένον ἐς ταμάλιστα*.] Locus
Ttttt mire

mire administratus. Interpretes *maxime imitantem*. Legerunt igitur μεμιμημένον, quod etiam exstat in MS. & sine dubio genuinum est. Immo expressit quoque Aldus, etiam Camerarius. In Stephani editionibus perverti cœpit, ut mirer tam imprudentem fuisse Jungermannum. Quo sic decepto, ecce ut Petavio suo blandiatur, repente ingenium Tanaquilli Fabri, etiam fatentis operam ludere, qui in probando suo scilicet μεμιμημένον operam ponat. At quid juris isti Fabro accedendi ad hanc partem, in qua tamen verborum satis multorum operam lusit? quum verba hæc allegans Cl. Dausquejus ad Sili Italiani librum 13 p. 554 scribat ita: πεποιημένον, μεμιμημένον [præfuit μεμιγμένον in cod. H. S.] ἐς ταμάλιστα. Et tamen adhuc placuit Th. Gale huc afferre Cod. Arch. & Ad stipulatur etiam codex Etonensis. Et quis codex aliter haberet? Cap. 86. Παρεδείγμα τῶν νεκρῶν ἐύλινα τῇ χαφῇ μεμιμημένα. Cap. 132. Οὗ ἡλίου κύκλῳ μεμιμημένῳ ἔπεισι χεῖρεσσι. Cap. 169. εὐλοιοῖ φοβικας τὰ δένδρεα μεμιμημένοι.

117, 25. Μέγαθ' ὅσον τε πάντῃ πηχυαῖον ἢ δίπηχυ. Sic vulgabatur antea, quum nos ex optimo MS. restituerimus δίπηχυ. Quidni? quum hic locus sit peculiaris efficaciar, sed validissimæ ad monstrandam constructionem Herodoti, quam dum renatae sunt literæ nullus vidit. Quis enim hæc vulgata non approbavit? quis hæsit? Et tamen longe aliter spectari oportet, & unica sunt hæc verba ad firmandum quod scripsi ad 78, 28.

117, 30. Τοῖσι ἄλλα τε πολλὰ ἐπάξια ἐστὶ νόμιμα. Per Euterpes dulcedinem! an nunc denum tempus est laudandi Ægyptios ob alia egregia instituta? Itaque hinc statim vides primo totum hoc esse supervacuum, quum jam præcedentia comprehendant. Deinde, si hoc loco id agere voluit Herodotus, an in ejus demonstrationem hic sceleti tralatus ad incendendam potationem adducendus fuit, vel cantilena tot locis susurrata? Tertio mirum, cur non reperiatur in Vallæ interpretatione expressum illud πολλὰ, sed tantum quibus cum alia sunt egregia instituta. Quarto si Herodotus tamen hoc voluit, dixisset ἀξια λόγῳ, ut solet perpetuo, non ἐπάξια. Nimirum interpres videtur in exemplari suo forsitan legisse, ut legitur in MS. Oxoniensi τοῖσιν ἄλλα τε ἐπάξια ἐστὶ. Sed sunt meræ insaniar & delirationes ab vero. Nam post memoratas quasdam Ægyptiorum consuetudines progreditur ad describendam eorum tenacem indolem in pristinis ritibus custodiendis ac conservandis. Aureus igitur hoc loco codex Medicus ita habet τοῖσι ἄλλα τε ἀπαξ ἃ ἐστὶ νόμιμα. Confice igitur præclaram sententiam: Πατεροῖσι ἢ χρεώμενοι νόμοισι ἄλλον ἑδένα ὑπηκίσανται τοῖσι, ἀλλ' αὖτε ἀπαξ ἃ ἐστὶ νόμιμα, ἢ δὴ &c.

Sic enim rescribendum modò deprehendo. Patriis vero utentes moribus alium nullum iis adfiscunt. Sed quæcunque semel ea sunt instituta: tum sane etiam Linus cantio apud eos celebratur. Ratio loquendi nonnisi ex solo Herodoto illustranda, cui nonnihil gemina est cap. 61. συμφορῶσι ἢ ὅτι ἀνὴρ ἔστι γυνὴ ἐστὶ πλὴν παιδίων.

117, 40. Βασιλεύσαντ' Αἰγυπτίων. MS. Αἰγυπτίων. ut cap. 98 hujus libri. τῷ αἰεὶ βασιλεύσαντ' Αἰγυπτίων. Et c. 99. τὸν Μῆνα πρῶτον βασιλεύσαντ' Αἰγυπτίων. Paulo ante convenit codicibus Stephani & Mediceo in ἔλαβον pro vulgari ἔλαβε.

117, 43. Ταύτῃ μὲν εἶναι, ἢ πρῶτῃ σφίσι γινώσκῃ. Formosam, credo equidem, distinctionem vocum εἶναι & γινώσκῃ. Non videtur tamen ita legisse interpres, vertens cantilenam hanc eamque solam ipsis institutam. Quæ verba video per omnes editiones propagata, quum clare in his pateat invito ipso excidisse primam: deinde ex duobus infinitivis alterum modo verbum per participium. Quid quæris? Immo ita ex MS. Arch. & Eustathio profert Th. Gale, αἰδιδῶτε αὐτῇ ἢ μὲν σφίσι γινώσκῃ. Sed neque ita scripsit Herodotus, & majorem fidem meretur fidelissimus codex MS. ubi sic plane & integerrime legitur, ταύτῃ πρῶτῃ ἢ μὲν σφίσι γινώσκῃ. Quibus nihil perfectius. Etiam ex libro 1 sic expulimus pro supervacuo & spurio verbum εἶναι.

117, 49. Τόδε μὲν τοῖς ἄλλοις ἐδάμοσι. Et sic placuit nonnullis velut apodofin præcedentium τόδε ἄλλο concipere. Quinam illi sint, qui sic impotenter alienum inverterunt, nequit ambigi, si ordine procedas. Non enim ita edidit Aldus, non etiam Camerarius. Non etiam interpres Valla, qua in re cum nullis aliis Græcorum conveniunt. Res ipsa nos ducit ad Stephanum: hujus editiones fædatæ sunt hac stultitia, unde ad ipsum remittimus has sordes; quum auctor scripserit τόδε μὲν τοῖς ἄλλοις ἐδάμων &c. quem sensum, ut vides, excepit quoque interpres, & legitur Florentiar.

118, 2. Μέγας ἢ γυναικός. Quum recte & simpliciter interpretatus sit Valla, Cl. Brauwnius in Vestitu sacerdotis Hebræi pag. 213 vertit circa femina. Morosius est quod sequitur, ubi quum interpretatio sic habeat candida ferunt amicu linea superjecta, in quibus linea per vitium typorum ponuntur pro lanea, ibi notavit Stephanus [Valla, ferunt amicu la tanquam superjecta: omittens εἰρῆνα id est lanca] quum non sit mihi ad manum prima editio Vallæ, cogor acquiescere. Sed ibidem Brauwnius quoque notat [Nota Vallam omittere hoc εἰρῆνα laneum] sit ita; ego nescio, sed sufficebat Stephanus unus. Interim & hoc scias, notam istam Stephani non esse in editione anni 1566, sed demum 1592. Citat hæc verba etiam Def. Heraldus ad Arnobium

bium lib. 111, p. 136, ubi tangit verbum *ἠνασάμεν* & *ἠπιδέναι*.

118, 8. *τοῖσι Ὀρφικοῖσι καλεομένοισι ἢ Βακχικοῖσι, ἢ Αἰγυπτίοις ἢ Πυθαγορείοις.*] Magna hæc fabulatio, & infiniti libri huc conferendi, si mysterium hoc explicari rite deberet. Sed illos quidem relinquimus suæ fidei, quos fere convocatos plurimos, sed ut opinor, invitos opineris illic, ubi sub Orpheo statuitur latitare Moses. Quæ nunc ex Herodoto audimus, mirifica in iis monstra; mirifica conjunctio eorum, quæ sunt alienissima ab se invicem. Quid enim est? *quæ Orphica appellantur* & *Bacchica, sunt autem Ægyptia & Pythagorea.* An quæ ab antiquis Bacchica orgia appellabantur, Herodotus nescio unde edoctus nunc pronunciat esse eadem Pythagoreis? Quæ duo instituta fuere unquam magis diversa? Non enim agitur de una aliqua opinione aut parte sacrorum hic aut illic enarrata ab aliquo, in qua potuerunt concordare. Sed summam sacri rem spectamus; hæc nullo genere inter ista est similis. An probari possint esse Ægyptia, illis relinquo, qui scribunt Orpheum Ægyptiacis disciplinis imbutum fuisse, quod sane refert Marshamus pag. 143 ex Tzetze Chiliadibus; ut vix peregrinatus illuc legatur Orpheus, nisi apud illos, qui id nesciverunt; tantum in Thracia & opposita Phrygia & itinere ad inferos celebratus. Bacchica autem solennia non exigebant vestes lineas, sed celebratissimas suas nebrides, de quibus notavit Harpocration in maximo oratore *ἢ νεβρίζοντα*, quem illustrat quoque Scaliger in Animadversion. pag. 33. Immo, quum ceremonias sepulture Ægyptias referat, quomodo convenit, quum dixerit eas esse similes certis Græcorum ceremoniis, addere Græca illa etiam esse Ægyptia? tum enim non dicis similes, sed prorsus easdem. Et unde tamen credamus hæc originem habere? non aliunde, quam ex eodem fonte, qui tot ineptissimas nugas codicibus Herodoti impexit, ut unus ille Medicæus genuina ejus scripta ad hanc ætatem servaverit, qui idcirco vel præcipue nunc meretur fidem. Nam in illo tantum legitur *τοῖσι Ὀρφικοῖσι καλεομένοις ἢ Πυθαγορείοις*. Id verum esse vel inde opinari possumus, quod passim scriptores Pythagorica tractantes citare soleant Orpheum & ejus carmina, quia videlicet ista utraque in plurimis conveniebant. Itaque illa media *ἡς κακὸς κόσμος*. Unde maculosi isti potuerunt sibi imaginari ab Herodoto scripta & appellata esse *Βακχικά*, qui ipsum numen *Βάκχον* appellet nusquam, qui in hoc ipso libro dixerit *τὰ πρὸς Διόνυσον ὄργια*, qui *Βακχεῖν* tantum & *Βακχεῖν* ut Græca vocabula usurpet. nempe unde similes illis potuere in indicem mittere [Bacchantium ex 8, 6.] ubi a-

gitur de mystico Iaccho. Utique ex Ægypto pleraque Græca venisse jam dixit, ut non necesse sit addere *ἔσσι ἢ Αἰγυπτίοις*.

118, 14. *Ὅτεοις ἐγκυρήσιν.*] MS. *τέοις*. Multiplex omnino & crebrum in usu Herodoti, ut patere potest ex collectaneis Porti. Sed & mox conspirat cum codicibus Stephani Florentinus in verbum *ἀνδρείη*, ita ut etiam habeat *σφιν*.

118, 25. *καὶ Ἀθηναίων.*] MS. *Ἀθηνῆς*, ut supra *ἀνάγκης* maluit. Sed hic locus acriter observatus est in honorem Minervæ fatidicæ ab Spanhemio ad Callimach. pag. 620. & Latonæ, de qua mox sequitur, in pag. 524, ubi habes & *Messenios in Achaia & in urbe Bubi*. Bene hanc *Ἀθηνῶν* Herodoti spectat in voce *Νηῖθ* Marshamus sæculo VII pag. 89. Ad Butum urbem vindicandam Latonæ instrumenta validissima præbet Epiphanius apud Pignor. Mensæ Isiacæ pagina 26.

118, 33. *οἱ δὲ καὶ νηδῶν.*] MS. *οἱ δὲ καὶ νηδῶν*. Et sufficit: ideo *partium* ex versione delevi. Non assequor, unde Mercurialis lib. 2 Var. Lect. c. 8 hunc locum allegans scripserit *οἱ δὲ καὶ νηδὺν ἢ ἢ ἀφανῶν νεσών*.

118, 34. *Θεῶν δὲ καὶ ταφῶν.*] In ingressu hujus materiæ bonum erit audivisse verba Laur. Pignorii, quæ scribit in Expositione Mensæ Isiacæ pagina citata. *Ut suspicari liceat Herodotum de funeribus Ægyptiorum loquentem religione aliqua impeditum, Ori nomen consulto subticuisse.*

118, 38. *τῶ κεφαλῶ πηλῶ ἐ τὸ πρῶτον.*] Ut sine distinctione affectuum unaquæque deturpare universum illud deberet, in quo orando præcipuum decus ponunt. Rude hoc & inamænum spectaculum, & dubites an non nimium. Nonne satis fuerit, si alterutrum ita inquinetur? Certe satis fuisse putat MS. Medicæus, qui docens omissam esse vocem leniter omnia sanat & legit *τῶ κεφαλῶ πηλῶ ἢ ἐ τὸ πρῶτον*. Agnoscis credo quam sedule & accurate id scriptum fuerit; quam penitus oleat Herodoti curam; quam congruat domesticæ familiaritatis ingenio. Nunquam non ita contingit, ut diversitas sit propensionis in conjunctos, unde quo quisque cariorem amisisset, eo magis oblini solitos superstites innuit.

118, 47. *Δαινύσι &c.*] Et hic & statim MS. *δαινύσι*. Adde lib. 3 cap. 119.

119, 15. *Θυμῆματι τετελεμμένοι.*] Sic compulsus fui nunc edere, quum codices Stephani consensu cum Mediceo relinquerent nihil liberum; & vulgatum *θετετελεμμένοι* plane non foret melius. Immo & Salmasius in citando hoc loco prætulit simplex in Plinianis pag. 1058, qui tamen in altero, quod sequitur, *ἢ ἄλλων θυμημάτων*, eodem consensu probatum, deseruerit, retinens *θυμάτων*,
Ttttt 2 sine

sine ulla causæ iustitia, unde nihil me fuit moratus. Hujus anatomiae conspectum protulit Ath. Kircherus in Oedipo Ægyptiaco pag. 512.

119, 20. *ταρχύουσι νίτρω.*] Prout mox τὰς σάρκας κατέτηκν dicitur νίτρω, ex quo miraculum in structura pyramidum nonnullos Ægyptios narravisse scribit Diodorus Sicul. 1, 63. Interim in MS. optimo legitur λίτρω: nec impetro à me, ut id pro villi habeam, quum ex Athenæo ipsa hæc scriptura probetur, & sæpe in aliis literæ λ & ν commisceantur.

119, 29. *Ἐν οἰκήματι θηκαίῳ.*] Quod etiam illustrat Salmasius in eisdem Plinianis pag. 1208. Sed florida juvenus Heinsii in notis illis politis ad Silium insuper requirebat hanc versionem: *Consanguinei effigiem ligneam fabricandam curant in hominis figuram, sculptam cavatamque, cui postea includunt mortuum, inclusumque hoc modo in reconditorio illo ad parietem erectum diligenter servant.* Velim & ipse; sed noluit Herodotus scribere de cavando, quum id posset facillime intelligi.

119, 33. *Ἐπεὶ κλυτῆρας.*] MS. *ἔπεὶ τὰς κλυτῆρας.* Sic & postea *ταρχύουσι τὰς ἰσοθυμικόν* ἡμ. ubi etiam vulgo negligunt vocem τὰς.

119, 37. *Ἐπιλαβόντες τὸ κλύσμα &c.*] Hæc est constans antiqui temporis lectio, quam nec ex Vallæ versione nec ex sua licentia attaminare debuit Tan. Faber pag. 243 Epistol. Critic. ubi prætexens superiorum sæculorum negligentiam quædam arguere statuit, vel Vallæ lectionem revocandam, vel emendandum ἢ *Ἐπιβαλόντες τὸ κλύσμα* *ἢ ὅπισθεν ὁδῶ, ἢ ἰκμύσσοντες* *κλύσμα* *per posteriora.* Atqui id ipsum est, quod modo dixerat καὶ τὴν ἰσθμὴν ἰσηθίσαντες, ut necessario nunc quid aliud proferat. Et certe aliud quid profert, nempe ut non patiantur id statim rejici, sicut statim rursus evolveretur & efflueret, nisi id impedirent, quæ est significatio hujus verbi *ἐπιλαβεῖν*, & obturarent quocunque modo illud ostium: idque ait mox per certa temporis spatia sic conservari, donec *ἐξῆσσι ἐν τῇ κοιλῇ τὴν κεκλυσμένην.* Nam quod notat in lexico Herodoteo legi *ἰσηθίσαντες*, quod in Herodoti exemplaribus legitur *ἰσηθίσαντες*, jam diu notaverat quoque Stephanus in Thesauo.

120, 8. *κατέπει ἦ.*] MS. *κατέπειν ἦ*, plane ut 1, 20. *πέμφαντες ἄγγελον κατέπειν.*

120, 17. *Ἡ ἀνθρώπων νεκρὸν.*] MS. Mediceus legit ἡ ἀνθρώπων νεκρὸν, quod longe præferendum, prout in collegio studiosorum publice olim jam monebat pater scribi debuisset apud Ælianum 4 Varie hist. cap. 7.

120, 23. *Εὐθιὺς πᾶσαν τὴν Αἴγυπτον.*] MS. *πᾶσαν Αἴγυπτον.* Infra cap. 147. *Δασάρχοι Αἴγυπτον πᾶσαν.* Sed hanc Ægypti *δύλωσαν*, etsi alterius temporis, spectata ex nummo Antonini Pii, apud Morellium Tab. XII.

120, 44. *Αἰτίλω τὴν ἡ.*] MS. *αἰτίλω τὴν ἡ.*

121, 3. *Οἱ ἦ ἐν τοῖς ἔλεσι καλοικημένοι.*] Notat & probat Salmasius in Plinianis p. 970. Sed quod mirum, ubi agit de illis qui circa paludes colebant, tanquam foli faba Ægyptia vitatarint, de qua nihil hic Herodotus.

121, 8. *Ἐπεὶ πληρὴς γίνετ' ὁ ποταμός.*] Probat Salmasius in Plinianis pag. 979.

121, 13. *τῇ μήκωνι.*] Non aliter citavit Salmasius, nec aliter potuit: nec enim scivit legi in optimo MS. *τῷ μήκωνι*, & utrumque dici annotatum est ab viris doctis. Sed & claritati temporis nostri debetur, ut denique, sine metu convellendi, tandem confirmetur, quod infra perperam editur *ἐγγλύσθι*, quum in MS. sit *ἐγγλύσθι*, quod ipsum diu sic non solum ex Hesychio emendatum produxit postea Salmasius in Plinianis pag. 965, ubi plenis velis evehitur ad lotum & colocasiam rite distinguendam, ut in hoc loco plurimus fuerit: sed & antea ipse Stephanus in Indice, ubi vertit *indulcat, dulcedinem ori infert.* Sed nihil ab certa veritate potuerunt præstare. Interim Salmasius quum citet illic integrum locum, prout editur, hoc tantum verbo reparato, mox pag. 977 alteram partem certe similiter vitiosam in participio *ἐπὶ ἰσηθίσαντες* corrigit *πῆσαντες* ubi *pinferunt.* Paulo ante concordia codicis Medicei & illorum quos Stephanus inspexit, mihi visa fuit exigere *δριψοσι*, non *δριψώσιν*, quod vulgo obtinet.

121, 34. *Ποίεντι.*] MS. *ποιεῖσι.*

121, 44. *καταπίνε(ι) ἰερόμενοι.*] MS. *ἐπίμνησι*, plane ut antea de femellis, *ἐπόμενοι ἀπακίπιντι*. At *ἰερόμενοι* est plane supervacuum, ac nihil affert, unde merito credetur ab Herodoti manu non venisse.

122, 4. *Ἦτα δὲ μὴ ἀμαρ.*] Voculam δὲ ignorat MS. Tum quoque *πίπλασθαι*, non *πίμπλασθαι*, etsi contrarium decernatur ab Valefio ad Eusebii librum x pag. 387, sed quum vitiosam scripturam produxisset.

122, 16. *Οἱ ἰχθύες ἔτοι.*] Quasi vero demonstrativum quid hic requireretur, aut de certa specie istorum natantium ageretur, quum quod tunc fit in Nilo, fieri queat, imo soleat in plerisque æstuariis, quæ hinc crebro celebrantur piscosa. Hinc pulcherriam notæ esse opinor, quod indicat Mediceus codex, dum voce ultima caret, quippe quæ in vacuum adjecta est. Deinde in MS. legitur *οὐ μὲν τὴν ἰχθὺς* (prout mox cap. 95) *ἔτω ἰχθ.* non *οὐ μὲν τὴν ἰχθὺς*, ut cap. 112. *ἐλεγον δὲ μοι οἱ ἱερεῖς ἰσορέοντι τὸν ποταμὸν ἑλάνω θηέσθαι ὡς.*

122, 19. *Ἀπὸ τῆς εἰδικυπρίων &c.*] Quum hic locus extra historicas narrationes ab Herodoto immisus fuerit ad oblectationem scrutantis talia hominum animi, etiam dense is adsumtus est ad eam causam, ut quidem præcipue

cipue Salmasius eum tractare amaverit in Plinianis, vel pag. 977, ubi vult omnino scribi *σιλικυπρίων*, vel pag. 1002 etiam *σιλι* & *σιλικυπρία* jactitans. Et sane undiquaque profertur illud *σιλι*, quod negari nequit. Neque tamen aliter in optimo exemplari scriptum utroque loco reperi, quam prout vulgo editur, cum gemino *λλ*, unde discedendi pudor adegit me ad venerationem ejus quoque in hac parte, sive obiter ita scripserit Herodotus, sive de industria, & ex pronuntiatione aut scriptio-
ne Græcorum, quas in Ægypto adibat. Nam quum Salmasiana probent *σιλι* esse vetus, quod deinde resolutum est in *σέσιλι*, & in Plinii vetustissimis exemplaribus pro *sili* scriptum esse *sibi*, quid mirum, si & contractio ista duplicaverit literam, & in Plinio statuam illud *b* existisse ex gemino *ll*, cujus postrema linea correptior fuit quam prior. Neque tamen demoror alios, quin dicant more solito *sili*.

122, 22. *Αἰγυπῆες κίκι.*] Cernis hæc esse in-
nexa præcedentibus. Itaque fieri non debuit, ut in illis seduli omitterent hanc partem adeo memorabilem, nec sine Herodoto obtinen-
dam. Itaque plurima sunt, quæ viris prima-
riis convehere huc placuit, ac præsertim τῷ πάντῳ Salmasio ex se & ex Dioseoride ad con-
firmandam hanc scripturam, ut labefieri ne-
queat. Sed & jam antea Josepho Scaligero laboriose perspectum colligere licet ex Æpi-
stolis ejus, in quibus pag. 289 Arabicum El-
keroa censet nihil aliud esse, quam *κίκι* Æ-
gyptiorum, vocans *stirpem etiam pueris notam, quæ in Syria & in Ægypto in jussu ficus ma-
gnitudinem attollitur. ... Quare, addit, omis-
sis interpretum somniis KIK est verum κίκι, no-
mine, figura, aliisque cum illo conveniens.* Ex quibus ita rem sitam video, ut Scaliger qui-
dem loci Herodotei non meminerit, nec de illo aliquid confirmaverit, sed tantum de ipso fructu & vocabulo. Unde interim hoc auxi-
lii fuit, quod non tantum celebrari testetur in Ægypto, sed & aliis regionibus. Quod si est & fuit quoque jam tunc, Herodotus haud dubie id scivisset, & sic non magis ut Ægy-
pti vocem inseruisset suo contextui, quam simul aliarum regionum, appositis quoque appellationibus, quibus illæ regiones uteren-
tur, quum lectoris perinde interesset. At mul-
to interius hunc penetrare non voluit nuper, sed penetravisse imaginatus est sibi, & velut non inficiandam Ægypto vocem familiariter ipse esset sequutus, denique ejus opem adfici-
vit ad grande aliquid tentandum venenis ille truculentis obsitus Joannes Clericus, fatalis scabies ad perdendas Musas. Ars enim ista Critica pag. 135. part. 1. quum nullas uspiam habeat æqui judicii notas, sed multas, ob quas eam dixeris execrabilem ac nefariam, ad hunc quoque locum pervenit, ut eum ci-

tet. Sed quid? an citat tantum? immo ex hac appellatione in nugacissimis codicibus Herodoti ille profilit ad vim inferendam E-
saïæ. Quantum inverecundiæ? Quod certe antequam inciperet, debuisset primo Ægy-
ptiam vocem noscere. At vero nihil novit. Nam quia Herodoti corrupta lectio, utique ambigua, attribuit palustribus Ægyptiis un-
guentum dictum Kiki, ergo Esaïas debuit non scripsisse *kaukau*, ut hodie legitur, sed *kiki*. Nonne id inceptum improbum? Nam in hac re judicii non plus est, quam pag. 92 in Ceбетino loco per mendacia & falsissimas suspiciones ad corrumpendum perducto. Ac-
cedit ipse Diodorus Sicul. 1, 34. *Χερῶνται δὲ ἡ πρὸς τὴν ἑλὺχων καύσιν ἐπιχέοντες ἀντ' ἐλαίης τὸ δασυλιγώμηνον ἐκ τινος φυτῆ πρὸς αὐτοῦ ἀμύχης & κίκι.* Ut quidem edunt, ubi ἡ nullam habet vim aut venerem. Sed & ille potuit decipi. Licebit igitur obstantes illos obices aut fran-
gere aut flexu prætereuntem sine crimine publicare in illo optimo MS. exstare *τήκι*. Quod si contemnis aut fastidis, ede quæso, ubi aut vidisti aut audivisti memorari codi-
cem Herodoteum pleniorē fidei?

122, 22. *τὰ δὲ ἐν Ἑλλάδι.*] Mireris profecto, cui placuerit distinguere ita sermonem, ut vulgo fit: unde junguntur res impares, ut procreatio cum fructificatione. Sed id de-
buerunt facere propter interpositam voculam γὰρ. Scias oportet eam nullam spectari in o-
ptimo MS. & tantum in eo legi, *τὰ ἐν Ἑλ-
λάδι*, quæ optima sunt, modo recte distin-
guas, ut feci.

122, 26. *Ἀπαρρίπον αὐτῶ.*] MS. *ἀπορρίπον αὐ-
τῶ*, quod negari Herodoto nequit. Sed de eo quod præcessit, tum verbo *ἀπιπῆσι*, tum de sensu loci, videndus de hoc posteriore ver-
bo Salmasius in citati libri pagina etiam ci-
tata 977, ubi vult verti *confusum exprimunt, alii frictum excoquant*: quod ipsum credo voluit & Stephanus, cujus in Prolegomenis sententiam de hoc ipso verbo habes bene de-
claratam pag. hujus edit. 741. Etiam quod mox sequitur, exhibet MS. *κοιμῶν*, non *κοιμῶν*.

122, 31. *Οἱ πύργοι ὠφέλειται.*] Id non aliunde clarius didiceris, quam ex conspectu mu-
sivi operis ab Kircherō editi, ubi videmus domibus additas turres paulo altiores, quæ cui commodo inservierint, non facile conje-
ctari posset sine hac notitia ex Herodoto pe-
tita.

122, 36. *Ἀμφίβληστον ἐκλῆ.*] Quod doctri-
na sua decorat Isaacus Casaubonus in notis ad Historiam Augustam pag. 45 per conopea Æ-
gyptia in satiris derisa, sed ex vero. Et nisi fallor, id quoque ad visum exprimitur in opere Musivo, quod supra citavi, apud Kircherum. Locus qui sequitur, ita debebat distingu-
Tttt 3 Tt

τῷ δ' ἡμέτερος μὴ ἰχθύος ἀρχαῖος, τὴν δ' νύκτα αὐτῷ
 χρᾶται· ἐν τῇ ἀναπαύσει κοίτη, πρὸ ταύτης ἴσῃ
 τοῦ ἀμφιβλησρον. Quod optime animadvertit
 & monuit Stephanus in Prolegomenis pag.
 741, ut libenter etiam vocem αὐτῷ mutave-
 rit in ὕτω. Sed certe sententia foret optima
 & plenissima, si utrumque istud αὐτῷ χρᾶς
 abesset: τῷ δ' ἡμέτερος μὴ ἰχθύος ἀρχαῖος· τὴν δ'
 νύκτα, ἐν τῇ ἀναπαύσει κοίτη, πρὸ ταύτης ἴσῃ
 τοῦ ἀμφιβλησρον. Sed, ut dicam breviter, He-
 rodotus voluit interpositum αὐτῷ χρᾶς, tan-
 quam *sibi utitur*, & ad corporis sui commo-
 ditatem adhibet.

122, 40. Ἐν ἱμαλίοις ἰλιζάμενος.] Percommo-
 de MS. ἐνελιζάμενος.

122, 44. Οἰμοιοτάτη τῷ Κυρηναίῳ λατῷ.] Ita
 edidi, quum codicibus Stephani conspiraret
 Mediceus, non ὁμοίη, præsertim quum su-
 perlativum istud jam in citando usurpavisset
 Salmasius in Plinianis pag. 1036.

123, 1. Ζυγὰ ἐπιπολῆς τίνεσι.] Ita notabili-
 ter scriptum hoc posterius verbum habet co-
 dex Mediceus, nec credidi ineptia scriptoris
 factum (quippe quæ nulla fuit, etsi infra exstet
 ἐκλείπειν) sed ex archetypo fideliter propaga-
 tum, præsertim quum in nostro scriptore pro
 ulcisci nunquam ponatur τίνεσιν, sed τίνεσθ.

123, 4. Τὸτο δ' ἄρ' ἐπὶ τῷ ὁρῶντι.] De-
 vorent hoc illi, quibus tam horridæ maxillæ
 sunt. Tolerare quoque potuerit prior omnis
 ætas, tam curiosa in scrutandis Græcæ lin-
 guæ intimis gazis, & tot lexicorum ac the-
 saurorum confectrix. Quod quum ita factum
 esse animadvertamus, ut per omnia Herodo-
 tus agnitus fuerit tanquam dictator & prin-
 ceptor, quid causæ esse dicemus nuspiam vo-
 cem διαβάνομαι reperiri annotatam, nedum
 activa significatione, quam nunc interpretes
 ei affingunt? An hic locus fuit septus nebu-
 la & ab oculis eorum absconditus, ut ne se-
 mel quidem in aliquo angulo istud ignoratum
 διαβάνομαι liceat nunc nobis annotatum cer-
 nere? Ita futuro διαβήσομαι daretur optatissi-
 mus comitatus, certe in hoc scriptore, qui
 istud futurum medium amavit, & plus vice
 simpliciter adhibuit. Ego pro meo in Græcis
 profectu id nunquam intelligere potui, nec
 etiamnum illuc perveni, ut capiam, quid fieri
 illi queat. Utique non destiti mirari Ste-
 phanum qui cognosci hîc debet. Is enim in
 præcedentis commatis indecora versione ad-
 hæret ita ut scribere potuerit in Thesaurο hæc
 ipsa: *in hoc verò Herodoti loco, quem ibidem af-
 fert Eustathius ad Odyss. e. παλῶσι τὰς ἀρμό-
 νιας βύβλω, exponens κατασφαλίζοντα, malim
 in prima signif. interpretari compingunt, co-
 agmentant.* Unde patet nec loci sedem, ubi
 ea fuerint scripta ab Herodoto, illi cognitam
 fuisse, & levitas ejus in fingendo vocabulo
 Græco. Is igitur, quum vicinum locum sic

versaverit, ab hoc cavet, & verbum adeo
 conspicuum transfilire potuit. Dignos esse
 tædio interpretes eos, qui omnia in alias lin-
 guas transfundere non verentur, etiam quæ
 ipsi ignorant, hic locus probabit, quem il-
 lorum intellexisse neminem dico. Nec aliter
 affirmare possum de Th. Gale, qui ex suis
 libris producit διαδύνειαι. Recte, quod præ
 vulgato quæsiit promittitque aliquid commo-
 dius; sed id quod substituit, nihil habet huc
 aptum, ut patet ex Grammaticis, & Hero-
 dotus non usurpat nisi ἐσδύνει, ἐνδύνει, κατα-
 δύνει. Itaque pro tenebris offert caliginem.
 Sic circumactus ipse ut tandem vere intelli-
 gerem, fecit codicis illius præstantissimi Me-
 dicei inspectio, unde & sensum pulcherri-
 mum integre restituo, & Græcæ linguæ fi-
 nes insignis testimonii accessione profero,
 corrigendo τὸτο δ' ἄρ' ἐπὶ τῷ διαβάνειαι. De
 hac voce notat ita H. Stephanus. [διαβάνομαι
 trajicio, penetro. Affertur enim ex Herodo-
 to, διαβάνομαι διὰ τῆς ἀριστερῆς οἰσῆς, pro *sagit-
 tis dextram trajiciunt.*] Heu quanto studio ista
 scripta sunt! Locus Herodoti iste est lib. 4
 cap. 71. Διὰ τῆς ἀριστερῆς χειρὸς οἰσῆς διαβάνον-
 ται *sinistram manum sagittis trajiciunt.* Et quid
 de isto loco notat Portus? nempe quum in v.
 διαβάνεισθαι, εἶσαι citavisset διὰ τῆς ἀριστερῆς χ-
 οῦ διαβάνομαι. *Per sinistram manum sagittas
 trajiciunt*, addit: [In vulgatis Lexicis le-
 gitur διαβάνομαι à διαβάνομαι. Et hic Hero-
 doti locus nullo libro notato pro exemplo
 affertur. Sed utrumque bene habere potest.
 Nam à gravitonis circumflexa Attice & Ioni-
 ce non raro deducuntur.] Quidquid sit, He-
 rodotus certe in loco nostro nunc se agnoscit,
 & verbo διαβάνομαι sua sedes reddita est, &
 ut hoc addam, mihi nunquam in ambiguo
 fuit, quin hinc deduci deberet origo voca-
 buli σιβύνιον. Nec enim compositum modo
 διαβάνομαι in usu fuit, sed & simplex βύνο-
 μαι.

123, 6. ταῦτα ἀνὰ τὴν πόλιν ἐδύνειαι πλέειν.]
 Solet enim amare Herodotus hoc ambiguum
 in neutris pluralibus, ut fecit modo cap. 94.
 τὰ αὐτόματα ἀρχαὶ φύειαι &c. Itaque de iis-
 dem mox sequitur & παρέλκειαι & κομίζεαι.
 Interim tamen optimus codex liquide habet
 δύνειαι, ut placuerit præbere indicium sum-
 mæ varietatis, quæ etiam Homero placuit.
 Mox edidi ὅπισθεν ἐλκόμενος, ut est in Medi-
 ceo & Stephani codicibus, non ὅπισθε ἐπελ-
 κόμενος.

123, 15. Ἐλκεῖ τὴν βάρην.] Hunc locum
 reor innui ab illo omnium rerum præter ve-
 ri & boni peritissimo Jano Broukhufio, dum
 ad Propertium 3, 9 erronee citat Herodotum,
 quasi & illum, non legerit, sed inspexerit,
 ut fabricam baridos audiret; audi quid scri-
 bat [Ex Herodoti Euterpe, sive l. 2 c. 6 col-
 ligas,

ligas, fuisse quidem magnorum ponderum capaces, sed Nilo duntaxat arando idoneas] Hodie quum sic scribatur, credas intelligi tanta saltem onera, quam onerantur in illis, quæ nunc per Hollandiæ aquas aguntur. Atque ita simul opineris quoque lectum ab eo fuisse Herodotum, sed prudenter id intellige. Primo enim non scivisset hoc, nisi edocuisset eum index solitus apponi. Tum dedit se decipiendum oculis per exstantes genas ferme præclusis & isti indici editionis Jungermanni, ubi quia sic exprimitur numerus 96, ut in priore præter orbem fere nihil appareat ex inferiore linea, sitque adeo tenuis, & nigrum habeat perfusorium ac fere exoletum, inde scripsit esse cap. 6. Jam vero πολλα χιλιάδες ταλάντων quum dicuntur, quot requisivit ille in navibus, ut essent magnorum ponderum capaces? Ita patet ingenio & oculis imparem fuisse ad aliquid nitide spectandum. Sed ex Herodoto potuisse historiolas repetere etiam ad Tibullum, ubi novit & Indiæ fæminas, & Indos Παρθος, & Ginden, & devotionem Amasis. Sic utebatur Vossii Etymologico.

123, 20. Αἱ πόλεις.] MS. αἱ πόλεις; qui etiam mox habet Αἰγαίω πόνῳ, quod & Stephanus notavit ex suis, non κέλευ. Cap. 113 dicit tantum ἐν τῷ Αἰγαίῳ.

123, 37. Ἀπὸ τοῦ Δαναῦ γαμβρὸς Ἀρχάνδρου τοῦ Φθίης τοῦ Ἀχαιῶ. Interpretantur ab Archandro Danaï genero Phthii Achæi filio. Potius ab Archandro Danaï genero, Phthii filio, Achæi nepote. Exempla sunt lib. 1 cap. 7. Aspexit hunc locum Bochartus in Phaleg 1, 15 versus finem.

123, 41. Ὅψις τε ἐμοὶ καὶ γνώμη.] Recte MS. ὅψις τε ἐμῇ καὶ γν.

123, 43. Προσέσαι δέ τοι καὶ αὐτοῖσι τι.] Quomodo soleat hanc formulam concipere Herodotus, patet ex collatione cap. 147. Προσέσαι δέ τι αὐτοῖς καὶ τῷ ἐμῇ ὅψι. Quid igitur in hoc loco valet illud innexum τοι καὶ? Scias licet illas sex literas in optimo libro non exstare, ut tantum habeat προσέσαι ἢ αὐτοῖσι τι.

123, 44. Ἀπογεφυρώσαι τὴν Μέμφιν.] Quid notetur hoc verbo, patet discrepare eruditos, Valla reddente junxisse pontibus Nilum ad Memphin, pro quo Stephanus mallet aggefisse Memphin, ut certe testatur in notulis ad interpretationem Vallæ, quum in Thesaurο sic agat, ut inter γεφυρώω & ἀπογεφυρώω nullam agnoscat differentiam, notentque ponte vel pontibus jungere fluvium. Ex quibus secundum sane istud est intolerabile. Sed & Vallæ libertas nimia est, ut quod Herodotus refert de Memphi, ille ad fluvium transferat; neque usquam Nilum legimus pontibus junctum fuisse. Itaque quod superest, colligebam id ab eo rege curatum esse, ut nonnisi pontibus hæc

urbs intrari posset, undique abscisa & per pontes adeunda. Quod certe est, quod per sequentia demonstrat. Sed insuper habet optimus MS. ἀπογεφυρώσαι καὶ τὴν Μέμφιν. ut ostendat se præterire alia opera; sed inter illa quum sit quoque munitio Mempheos, de ea aliquid dicturum.

123, 45. Οἱ ἱεῖς ἔλεγον.] Honoris Herodoti causâ non per hos intelligo ignobile & incertum vulgus per ista collegia, sed multiplici conventu spectatos & bene expertos, si recte possent de talibus scire aliquid vel pronunciare. Nec enim puer fuit Herodotus, ut quodlibet ab quolibet grata manu acciperet, sed accurate exploravit & elegit. Hinc cap. 55 testatur quidem se audivisse τὴν ἐν Θήβαις ἱεῶν, & ibidem audivit Δωδωναίων τὰς πρυμάντας, & cap. 44 ἐς λόγους ἤλθε τοῖσι ἱεῦσι θεῶν Herculis in Tyro. Sed hinc ille Saiticus χαμμαιῶδες accepit testimonium cap. 28 παίζον ἰδοῦκε. Quod exemplum transferri debet in omnes. An verò Strabo sic est integer purusque, ut nequierit ferre in ætate Herodoti, istâ ignorantia cursus Nili, varias quasdam narrationes, ita ut hunc debuerit criminari lib. xvii pag. 819 φλυαρεῖν ὥστερ μέλῳ ἢ ῥυθμὸν ἢ ἡδυσμα τι τῷ λόγῳ τὴν τετρακτίαν περσφείρον; Utique nihil apud Herodotum tam vile. Cavillettur itaque alios; eum qui melior ipso est, intactum relinquens abeat. Sufficient Herodotum statuere de isto homine & narratione ejus, quod æquum erat; & pateat inde Herodotum non omnes nec omnia signavisse linea alba. Non alius Diodorus Siculus cœce invecus in meliorem.

124, 10. Τὸτο μὲν ἐν αὐτῷ πόλει κλισαὶ ταύτην.] Dum modo Nilum dicit ipsum ἀπεργμένον, modo ipsam regionem, offensæ nonnihil est de sede urbis hujus. Nec cum Valla queas agere, rudiori certe in proxime præcedentibus vertendis. Stephanus statuit in ea parte à qua fluvium arcuerat, continente facta, urbem hanc conditam. At vero fluvium non arcuerat aliunde, nisi ab suo alveo, ut sic in alveo Nili sit condita hæc urbs. Quod opinor absurdum & latius fuit porrecta. Id venit ex prava lectione. Nam istud ἐν αὐτῷ videntur fecisse ex sequenti ἐν αὐτῇ. Atqui præpositio ἐν nulla est in MS. Mediceo, ut illud αὐτῷ respiciat præcedens τῷ Μινί, quod pronomen ponit ex supervacuo quidem repetens dativum, qui illic non requirebatur, nihilominus ab Herodoto sic iterari solitus, quo tot voces præcedentes colligit in unum retento casu, quem antea dederat.

124, 13. Πρὸς βορείῳ τε καὶ ἰσπερίῳ.] MS. πρὸς βορείην τε καὶ πρὸς ἰσπερίην, quod recepi.

124, 23. Τόπερ τῇ βαβυλωνίῃ.] Ut videas certius particulam ἐν lusui nonnullis fuisse, & hinc ablatam ad superiora vectam, testor legi

legi in optimo MS. τόπερ ἐν τῇ βαβυλῳ.

124, 34. αὐτῷ μὲν ... ῥίψαι.] Particula μὲν nunc abundat & locum habet nullum. Emendavi igitur ex MS. αὐτῷ μὲν ... ῥίψαι ipsam se abjecisse. Nam paulo ante καλίσαν ab Stephani codicibus & Mediceo firmatum amovere ulterius nequivi.

124, 36. ῥίψαι, ὅπως ἀτιμώρητον ᾖ.] Neque enim τιμωρία erat, si propria sponte sumeret mortem: sed futura erat, si tradetur ludibriis. Ergo id notat Herodotus illam in cineris copia obturavisse anhelitum. Hæc enim, ut ego intelligo, causa hujus saltus fuit. Accipe tamen, prout hanc narrationem intellexerit Joh. Marshamus sæculo vii pag. 90 ita referens: *Ipsa autem sese conjiciens in domum cinere plenam illaesa evasit.* Non opinor. Historia autem hæc habet aliquid simile fato statuariorum, quod descripsit Suidas in Διοπέεις, etiam in Ægypto peractum.

124, 42. τῆς ἢ πελιδνῆς.] MS. τῆς ἢ πελιδνῆς. Infra cap. 149 de hac eadem palude ait τὸ πελιδνὸν τὸ πελιδνὸν εἰς σάδιαι 3600. 1, 185. Εὐδέκηναι πελιδνῶν τὴν λίμνην μακρὴν. 7, 109. Λίμνη ἐσσα ὡς τελακονίδων τῶν πελιδνῶν.

125, 5. Μηκέτι πλωτῶν.] MS. σκέτι πλωτῶν. & paulo ante edidi τὰς πλοῦς τῶν Εὐρυδῶν, non πελιδνῶν, quia sic jubebat idem codex stipatus codicibus Stephani. Sed & statim restituta particula quæ periit, & tamen desideratur, scripsi ἐπεὶ τῶν τῶν ὡς ἐπίσω. Sic edidit sancte Aldus, sic & Camerarius, in culpa sunt editiones Stephani, quæ nescio quomodo omiserunt, sequentibus Jungermanno & Th. Gale. Ne dubita exstare etiam in MS. integerrimo. Edunt enim ἐπεὶ τῶν τῶν ὡς ἐπίσω.

125, 12. Τάτοις μὲν σήλας ἀνίστη.] Recte MS. ἀνίστη. Tum MS. δύναμις & τὰς πέλιας.

125, 18. Προσενέχεαφε.] MS. προσενέχεαφε, & ὡς εἶπεν, non ὡς ἦσαν.

125, 29. Αὐτὴ κατέλιπε.] MS. αὐτὴ κατέλειπε, potius ad Itylum Herodoti, qui ad talia mirabiliter ludit in præsentis temporis verbis.

125, 31. Ἐν τῇ πλάνῃ αὐτὴ ἀχθεομένη.] Particula ἐν non exstat in MS. & omnino ut vana & supervacua deleri debet. Ipse noster cap. 173. Ἀχθεομένης τῇ πλάνῃ οἱ φίλοι αὐτῆς. Nec aliter usurpatur in locis ab Suida ad hoc verbum citatis. Scire imo oportet imputandam esse hanc particulam editionibus Stephani, quum nec Aldus nec Camerarius illam novierint.

125, 41. Τοῖσι δὲ μάλλον.] Longe plenius & mollius id extulit Herodotus, ut probat optimus MS. τοῖσι δὲ καὶ μάλλον.

126, 6. Τεκμήριον γίνεσθαι.] Hoc, quod in margine monstrabat Stephanus, reperi etiam in codice Mediceo, non μαρτύριον, atque ideo probavi, ut & mox φέρει νῦν, non δὲ.

126, 12. Λίνον μὲν οἱ εἰσὶν τε καὶ ἡ Αἰγύπτῳ ἐργάζονται κατὰ ταῦτα.] *Hi soli atque Ægyptii linum eadem ratione operantur, vel ut mutare placuit Stephano, elaborant, apparant.* Agnosce vinculum inexplicabilis argumenti, vel potius sententiam, quæ quantum ad eruditorum hominum examen & fidem attinet, ab Herodoto tam polito & bene ratiocinari solito scriptore pronunciata fuisse creditur, ambigua & labans ultra modum puerilis ineptiæ. Colchi & Ægyptii linum eadem ratione apparant, ergo alteri ab alteris descendunt. At quæ non gentes erunt metropoles, quæ non coloniæ aliarum, si quæ in uno aut altero rei alicujus apparandæ modo conveniunt, inde dicentur repente aliæ ex aliis provenisse? Sensus profecto fatuus. Atqui Diodorus ut Atticos probet colonos ex Ægypto venisse, 1. ex nomine urbis ἄς, 2. ex ratione ordinum & divisione populi, 3. similitudine mysteriorum colligit, ac denique Ægyptios non recusatos duces ab Atticis p. 24 & 25. Tor documenta quum in tali ratiocinatione supponat ille antiquior, quid faciunt novelli? Nempe hinc Bochartus in Phaleg lib. 4 cap. 31, præter illa aliud observat Herodotus, quod nimirum soli Colchi & Ægyptii *linum ἐργάζονται κατὰ ταῦτα, eodem modo elaborant.* His junctus Pindari scholiastes, Strabo &c. Etiam hinc ad Sæculum xiv notat Marshamus pag. 365. *Utrique linum eodem modo elaborant.* Hinc etiam Cl. Brauwnius ille, qui pag. 758 statuit credibile non esse, Herodotum, Plutarchum, aliosque auctores si qui antiquiores exstiterunt, quicquam certi scivisse ultra tempora Salomonis de rebus Ægyptiis, utut etiam nonnunquam eorum fere æternitatem crepare videantur, in Vestitu Sacerdotis Hebr. 1, 7 p. 144. *Herodotus quoque tradit libro secundo: in Ægypto linum fieri, ut in Colchide.* Neque sane ita, ut nunc Herodotum isti contemplantur, consideravit Strabo, qui haud dubie hunc Herodoti locum respiciens scribit lib. 12 pag. 498 de Colchis: *ἡ δὲ λινωργία καὶ τεθρύβηται καὶ ᾗ εἰς τὰς ἐξω τῶν ἐπεκρίμειζον καὶ τινες βυλομήτοι συγγενῆς τινὰ τοῖς Κάλχοις πρὸς τὰς Αἰγυπτίους ἐμφανίζον, ὥστε τὰς πεισύναι.* Non ulterius progreditur illic cautissimus Strabo, nec de similitudine opificii vel minimum mussat. Sed qualis ibi magnus ille Isaacus? nempe ubi Casaubonus vere Herodotum intelligi annotavit: sed perinde ac si Strabo non satis vim rationis Herodoteæ aperuisset, discrete addendum putavit præter alia argumenta hoc quoque affert nim. Herodotus, *quod linum soli Colchi & Ægyptii ἐργάζονται κατὰ ταῦτα.* Sed per nos quidem εἰς αἰῶνας χάρις ὁ ἥρως ὁ τοσούτος, & potius in eo laudibus prosequentes vel nostram vel præteriti temporis felicitatem, abhinc hoc agamus, ut

ut Herodoto inserviat; quod spero me facere præclare auxilio membranæ Medicæ, quæ una ad huius loci verum intellectum, ut opinor, me duxit, ex qua scribo & locum distinguo: *λίον μῦνοι ὅτοι τε καὶ Αἰγυπιοὶ ἰσχυροὶ· καὶ ταύτῃ ἐν ἡ ζῶν πάσα &c.* *Linum soli illi & Egyptii administrant. Sed & vita omnis pari modo &c.* Id magnum isto tempore potuit esse cognationis duorum populorum argumentum eodem modo pariter in plurimis aut magis universis negotiis & rebus agere; atque item si aliis regionibus ignotum opificium aliquod solæ duæ gentes tractare norint, ut hi linum bene conficere. Diodorus Siculus lib. 1 cap. 55 satis clare ostendit sibi hunc locum Herodoti ante oculos fuisse, sed hanc lini culturam ne quidem tangere voluit.

125, 44. *Ὁμολογέει παρ' Αἰγυπτίων μεμαθηκέναι.*] Quanto beatior fores, si quo momento has & antecedentes voces commisisti albæ Melonis paginæ, ita unguis, mi Herodote, momordisses, ut extremum digitum, qui continebat calamum, simul penitus abstulisses, & neque scribere potuisses! Quia secus fecisti, nomen nunc tuum per omnia sæcula delatum fuit, nec cessabit deferri, quia irritasti nationem, cui & tacere non placet, eademque semper iterat, & te non minus conculcat, quam tu pro nullis habuisti Hierosolyma vix ab gravi lapsu recipientia spiritum. Et prævit formulam iste sacerdotalis Iosephus, *Ἡρόδοτος δὲ πάντες ψευδόμενον ἐπιδείκνυσιν.* Unde qui modeste agunt, errorem tuum esse dicunt, quod Phœnices circumcisionem ab Ægyptiis habere asseras. Sic enim loquuntur. An id facis? Ego nihil aliud in te video, quam ut scribas, quid illi Phœnices & Syri in Palæstina fateantur. καὶ αὐτοὶ ὁμολογέσσι. Multum abest, ut id ex persona tua adfirmes ita se habere. An igitur hæc Herodoti culpa est? Immo quum id scripsisti, mentitus es, quia eorum qui in Palæstina sunt, soli Judæi circumciduntur, uti recte observavit idem Iosephus. Itane? an quia tempore certo non circumcidebantur habitantes in Palæstina, propterea id nec usquam contigit, nec tempore posteriore, nec illo, quo vixit Herodotus, aut ullo alio ad usque Iosephum, qui ita sustinuit negare, præter Judæos circumcidi suos quosdam incolas vidisse Palæstinam? Sed Iosephi istam declarationem jam in arctum compulit Ill. Huetius, quod non debebat ignorari. De Ammonitis quidem palam testari Theodoretum notavit alius. Sed & quum Arabes obtinuerunt Azotum, & alia Palæstinæ emporia ad mare mediterraneum habuerunt in potestate, an tunc quoque valere potuit ista pronuntiatio Iosephi? Sed hallucinatus es, quod Colchos scripsisti tan-

tum non fingens, circumcisionem ἀπ' ἀρχῆς habuisse. Et si enim tibi illa ἀρχὴ non excedat ulterius, quam prout memoria humana tenet, quæ raro ad primam originem appropinquat, sed vel longissime demum post vera initia incipit, utique in illa gentilissimi miseria publica non penetrante ad istam nimiam vetustatem, tamen nosse primæva Judæorum tempora, & omnibus gentibus, quas adieras, anteriora facta & ad ipsas veras rerum origines conferri te æquum fuit, non solum ad aliquam Salmonassaris forsitan ætate peractam instituti alieni communicationem. Sed tu patere, ut sic fruantur genio suo, quum tu indulseris tuo, & forsitan non pauca etiam proferre possis, cur Judæos spreveris non modo Deorum hominumque odia, sed vix resurgentes tunc ab universa rerum Judaicarum everfione, quæ paulo ante contigerat, ut per peregrinationis tuæ tempora in nullo fuerint numero. Si te hi fastidiunt, gaude Æliano tamen te esse ἰκανὸν τεκμηριώσαι testante.

126, 24. *Εἰς Φώκαιαν ἔρχεσθαι.*] Sic quum reperirem in optimo codice, non fuit causa, cur morarer compositum κατέρχεσθαι, quod vulgo obtinet. Sed & postea MS. τῇ δ' ἀρκεσθῇ τόξα, non τόξον, & videtur id verius esse, ut arcus & sagittæ simul capiantur. 3, 78. *Φθάνει τὰ τόξα κατελόμηναι, ὃ δὲ πρὸς τὴν αἰχμὴν ἐτερέωθι.* Similiter jungit 7, 64 tribuens Bactriis τόξα καλάμινα δπηχόμενα καὶ αἰχμὰς βραχέας, ubi sæpius. Nec potest dubitari, quum sic descripserit Diodorus Siculus loco citato 1, 55. *Κατεσκόπουν εἰκόνα λιθίνην, τόξα καὶ λόγχην ἔχουσιν.*

126, 25. *Ἐκατέρωθεν δ' ἀνῆλθε.*] Et quomodo id interpretari potuit Valla in quarum utraque, quum notet utrinque, ab utroque latere? Videtur omnino habuisse notitiam scripturæ melioris, quam restituo ex optimo MS. ἐκατέρωθι. Sic ἐτέρωθι & statim infra & 3, 12. Sic αὐτόθι cap. 162 & 181 huius libri. Videtur enim amare has lenes terminationes. Sic ἑδαμόθι, ἐτέρωθι, mox & alibi ἄλλοθι. Paulo ante excepi, quod Stephanus in ora posuerat, iussu libri Medicæ καὶ τὰς χώρας, non ut vulgo καὶ χώρας.

126, 39. *Πολίτας ἀνθρώπους.*] MS. simpliciter πολεῖς ἀνθ. & statim ἀδελφεὸν ἑαυτοῦ, non αὐτῷ, quod existat vulgò.

127, 4. *τρόπῳ τοιαύτῃ.*] MS. τρόπῳ τοιαύτῳ. ut cap. 137 in inscriptione pyramidis: καὶ με τρόπῳ τοιαύτῳ ἐξεποίησαν. & mox quod eruit Stephanus ὄρουσαν, erat etiam in illo ipso, non ὄρουσαν.

127, 20. *Ἐκτίωτο πόλιν.*] MS. ἐκτίωτο τὰς πόλιν, ut edidi.

127, 28. *Ἀποφερέτω δπητέλειν.*] Nihil frequentius in Herodoto, quam hoc verbum;

& notavit sedulo Portus. Attamen MS. Σοπι-
τελέην.

127, 38. Μὲν δὲ ἔτ' ὁ δὲ μὲν.] Non intel-
ligo hæc supplementa nimium repetita. MS.
μὲν δὲ ἔτ' ὁ μὲν. rectissime.

127, 48. Στάναϊ ἑμπεροθεν.] MS. ἰσάνα.

128, 1. Μὴ σὺν ὑπερβαλλόμενον τοῖσι ἐκείνῃς
ἐργοῖσι.] Est vitiosa scriptura, vel ad ratio-
nem Græcæ linguæ vel ad ipsam sententiam;
nam vox ἐκείνῃ non minus hoc loco & verbis
quæ citavi, quam præcedente versu respice-
re debet Sefostrin, quum tamen sic expriman-
tur opera Darii. Hinc ut Græca loqueretur,
debuerat Herodotus scripsisse ἐκείνον, quum
sic loquantur ὑπερβαλλομένη τινὰ ἔργοις. ut
cap. 175. Πολλὸν πάντας ὑπερβαλλόμενον τῷ τε
ὕψει καὶ τῷ μεγέθει. Itaque vox ἐκείνῃ expunga-
tur, quam nec agnoscit MS. nec videtur ha-
buisse Valla in exemplari, ad quod versionem
paravit.

128, 4. Παῖδα αὐτῆς φέρων.] Quum ita no-
tasset ad marginem ex suis Stephanus, mihi-
que occurreret in Mediceo, nequivi tolerare
suppositivum φέρων. Ita etiam mox ὡς σὺν
ἀνέλεπε, cujus verbi eadem causa est pro ἀν-
έλεψε.

128, 10. Ἀποθαλίη χρησάμενον.] Citat hæc
Def. Heraldus in Animadversionibus ad Ar-
nobium pag. 11, neque enim satisfacit inter-
pretatio Vallæ facinus admisisse, nec Step-
hani correctio protervitate quadam sumptum, &
Herodotus denuo usurpat.

128, 32. Ἐξ ἑνὸς ἐν ἑκατέρῳ λίθῳ.] MS.
ἐν ἑ. Sic utique scripsit Herodotus & nasuti
sunt plus æquo, qui id mutarunt. cap. 176.
ὁμοκαλοῦσθαι ἑκάστῳ ποδῶν τὸ μέγεθος ἑὸν ἐκα-
τέρῳ.

128, 33. Πηχέων ἐκατόν, εὗρε ὃ ὁκλῶ.] MS.
iterum auctius ὁκλῶ πηχέων, quæ est simplex
facilitas Herodoti. Sed & mox καὶ πλὴν Ἑλλή-
νων non habet MS. sed amplius καὶ πλὴν τῶν
Ἑλλ.

128, 39. Φοίνικες τύχοι.] Cujus abstrusæ
historiæ causam aliquam & tentamen si petis,
inspice Demonstrationem Euangelicam Ill.
Huetii Proposit. iv pag. 88, si Joh. Tzetzæ
Chiliades ad hoc possunt valere.

128, 43. Τὸ ἱερὸν Ἑλένης.] MS. τὸ ἱερὸν εἶναι Ἑ-
λένης. Quem infinitivum apponit plerumque,
ut, συνεβάλλετο εἶναι τὸ Νῆλον supra cap. 33. Συ-
εβάλλετο τὸ Ὀρεσία τῶτον εἶναι. 1, 68. Et sæpius.
Immo non aliter edidit plane Camerarius,
quum per notam id fecisset Aldus, ut Step-
hani editiones accusandæ sint. Tum quoque
idem MS. ὡς ἐδιδάκηθη, ubi vulgo augmentum
negligitur.

128, 46. Ξένης Ἀφροδίτης ἐπαίνυμένῳ ἐστίν.] Et
hic progrediamur rursus ad augendam Græ-
cæ eloquentiæ varietatem. Neque enim licet
passim hæc scriptura occurrat, atque etiam

hoc loco in omnibus aliis MSS. reperiatur,
tamen vix credo ita nunc Herodotum conce-
pisse, quum iste inviolatæ bonitatis codex
habeat ἐπαίνυμένῳ ἐστίν. Nusquam ea vox posita
ab Grammaticis memoratur: sed sufficit mi-
hi sola ista veritas toties spectata, tum ana-
logia. Eodem enim modo licet παρώνυμον re-
cte dicatur, tamen & à Plutarcho videmus
παρώνυμιον & à Platone παρώνυμιον usurpi-
tum. Adde similia ad 9, 21.

128, 47. Ὅσα γὰρ ἄλλη ἄλλης Ἀφροδ.] MS.
tantum & longe mollius ὅσα γὰρ ἄλλα Ἀφροδ.
Et mox ἑδαμῶς, quod jam protulit quoque
Stephanus.

129, 15. Ἰκίται δὲ ἰζόμενοι.] MS. ἰζόμενοι.
Prioris non placuit Porto in adnotando ratio-
nem habere, sed certe id quod reposui est
Herodoteum. 3, 11. Ἐπεὶ ἰζόντι πέλας τῶν Αἰ-
γυπτίων.

129, 24. Ἔργον δὲ ἀνόσιον ἐν τῇ Ἑλλάδι ἐργασ-
μένος.] Ita voluerunt hoc loco orationem com-
ponere quicumque fuerunt isti sive librarii,
sive editores; at paulo infra fecerunt iidem
ἀνόσια ἐξεργασμένη ζῆνον τὸ ἐκὼν. Nec primâ
fronte apparet hæc esse incongrua, quum
hæc posteriora repetantur tum 3, 30. Πρῶτα
μὲν κακῶν ἐξεργάσατο τὸ ἀδελφεῖν, & 127 Πρῶ-
τον δὲ μίσην ἐξεργάσασθαι μιν Πέρσας κακόν. & 6,
3 κακὸν τῶν τεσσάρων εἶναι ἰῶνας ἐξεργασμένη. tum 7,
10. Μαργόνιον μέγα τι κακὸν ἐξεργασάμενον Πέρ-
σας. At contra plane hæc omnia invertuntur
in MS. Mediceo, nunc exhibente ἔργον
δὲ ἀνόσιον ἐν τῇ Ἑλλάδι ἐξεργασμένη, mox au-
tem ἀνόσια ἐργασμένη ζῆνον τὸ ἐκὼν. An vero
fas est in his dubitare, quidnam sit genui-
num Herodoti, quid vero alienum & otiose
ludentis ac frustrantis calami? Vel hoc de-
cernat, quod habeamus 6, 61. Καὶ κοινὰ ἐν τῇ
Ἑλλάδι ἀγαθὰ προσεργαζόμενον, ut exstat in uni-
co Mediceo, ubi vulgo omittunt præpositio-
nem. Ibi clare cernis expressam hanc ipsam
locutionem ex MS. repositam per composi-
tum.

129, 28. Ἐς γλῶττι τὴν σὺν ἀπενεχθεῖς.] MS.
ἐς γλῶττι ταύτῃ ἀπενεχθεῖς.

129, 33. Ἴνα ἰδῶ τί καὶ καὶ λέξει.] Potuit cu-
riosior fuisse & videre voluisse, quod innunt
hæc Græca. Sed optimus codex MS. legit
ἵνα εἰδῶ ὅτι κότα. & hoc decet nosse ac scire
quid excuset: immo id ipsum interpretatur
quoque Valla, ut debuerit sic legisse. Dein
etiam ἀπέσας δὲ ταῦτα ὁ Θῶνις, non cum vul-
gatis τῶτο. Certe ταῦτα recte conveniunt an-
tecedenti τάδε, ubi dixit λέγοντα τάδε.

129, 36. Αὐτὸν τε τῶτον ἀνήγε εἰς Μέμφιν.]
Non male, sed quanto magis conspicuus He-
rodotus in verbo ἀνήγαγε? quod est in MS.

129, 38. Ἀνακομισθέντας δὲ πάντων.] Larpsi
typorum opinor pro ἀνακομισθέντων δὲ πάντων.
Certe Aldina sic habet & Camerariana. In-
cipit

cepit error ab Stephaninis, quas nec Jungermannus nec Gale debuerunt revereri in contextu, nedum ut quasi res demonstratione opus haberet, ex probatione Cod. Arch. reduceret genitivum iste posterior. Mox MS. Mediceus abscisam interrogationem melius proferre videtur τίς αἶν, ἢ ὁκίθεν πλείοι, quam τίς τε αἶν, καί.

129, 47. Τέλει δέ σφι.] MS. τέλει δ' ὁ σφι.

129, 48. Λέγων ὅτι εἰ μὴ π. ἡ γάμω &c.] MS. λέγων ὅτι ἐγὼ εἰ μὴ &c. Et quamvis eadem vocula repetatur inferius, opinari tamen nequeo spuriam.

130, 5. Περὶ δ' αὖτε ξένω τῶν γυναικῶν τῶν ἔχων ἡλθε.] Miris modis hæc periodus turbata est, & turbat locum omnem. Vult nimirum Herodotus in hac exprobratione amplificare Paridis facinora per tres gradus, stuprum Helenæ, raptum uxoris hospitis, & furta rei familiaris. At quis iste modus, ut primo exprimat simpliciter raptum; deinde quasi meminisset ipsius stupri objiciat ei non suffecisse τὸ συγχεῖσθαι αὐτῇ, & rursus redeat ad raptum? Nullo enim genere diversa sunt illa τῶν ἔχων ἡλθε & ista ἀναπηρεύσας αὐτῶν οἷον λαβόν: ex quibus sine dubio alterum manus est indoste & ineleganter liberalis. Clarius & liquidius tum res ipsa & iudicium, quod de Græcis fero, tum ineptia hujus liberalitatis patebit, si versionem Vallæ quomodocunque apparatam inspicias à tuo ipsius hospite erepta uxore; neque his contentus cum ea abiisti. Id vere est asnerem παππάζοντα audire. Et quæso, cur Stephanus non vidit unum idemque esse, à tuo ipsius hospite erepta uxore, & sublata illi abiisti? Has salebrosas quisquillas dissipò, & compono adlata eximia ope ex fide optimi libri, qui profitetur Herodotum scripsisse πῶς δ' αὖτε ξένω τῶν γυναικῶν ἡλθε, ἢ μάλα ταῦτα τοὶ σὺν ἤκε(ε. αἶν. ἀναπ. ad tui hospitii uxorem intraſti, nec sane id satis tibi fuit &c. Est hæc phrasis propria Herodoti, si quis alius, circumſpecti in honesto rei fœdæ tegendæ sermone viri. Sic cap. 64. Martem Ægyptium ait ἐσελθεῖν πῶς τῶν μητέρω. Cap. 66. αἰλῶρον, ait, αἰ θήλειαι σὺν αἰ τοῖς τέλει τῶν ἑρσιναι. Et paulo ante cap. 111. γυναικός, ἥτις πῶς τὸ εὐωτῆς ἀνδρῶν μῦνον πεφοίτηκε. 3, 69. ἐπεί τε αὐτῇ μέρῳ ἐγίνετο τὸ ἀπίξιν πῶς τὸ μάγον. Lib. 4 cap. 1. αἰ τὸ Σκυθίων γυναικῶν ἐφοίτεον πῶς τῶν δάλας. 5, 70. Κλεομένηας εἶχε αἰτῇ φοῖβαν πῶς δ' ἰσαγόρεω τῶν γυναικῶν. 6, 68. Κυεύσαν σε ὅκ δ' ἀπεγέρω ἀνδρὸς ἔτω ἐλθεῖν πῶς δ' Ἀλέξανδρα &c. Nescio quī contigerit vocem πῶς in contextu transponi; prout citavi, fac ut habeas. In his omnibus quum ita loquatur Herodotus, & belle quidem, multo minus tolerari potest, quod editur cap. 121. Ἐσελθόντα δέ εἰς τὸ βασιλεῖα τῶν θυγατέρω, quam

periodum Portus in operosa sua annotatione vocolæ εἰ non tetigit. At quid illo magis obscœnum? Ubi præclare docet codex optimus Herodotum scripsisse ὡς δ' βασιλ. τῶν θυγατέρω, quam vocem constat sumi ut notet idem quod πῶς, quomodo cap. 126 δ' ἐσιόν τῶ πῶς αὐτῶν ἐκείνω, & exempla ejusdem restitutionis occurrent tum 140, 38, tum 214, 19, vel ideo notanda, quod nihil ejus in Herodoto agnoverit Portus. Mox autem consensu suo firmat eadem Medicea membrana, quod Stephanus in suis libris inventum posuit in margine οἷον εἶχων ἐκκλέψας, non οἷον λαβόν. Quæ est mirifica & Herodotea abundantia in participio ἔχων; nec fuit intellecta illis, qui mutaverunt.

130, 27. Ἐπεὶ ὤδε.] MS. ἔπειτα ἔτω. & mox αἰ αὐτὸς, non τὰς αὐτὸς.

130, 42. Μενίλαα.] MS. Μενέλαα, etsi mox vulgata ratio per ω sequatur.

131, 7. Εὐαεῖ τε πνύμαλ.] Molestia horum prolatio, quam lenies scribendo ex MS. διὰ τε πνύμαλ.

131, 14. Ἐλθεῖν μὲν δ.] MS. ἐλθεῖν δ.

131, 21. Τὸ οἷον κλέψας.] MS. τὰ οἷον οἷον κλέψας.

131, 47. Οἷον ἐπὶ ἐπὶ πῶς, σὺν εἶχων.] Hoc quod edidi, certe volui edere (nam video aberrasse typos) vides ab Stephano proditum esse in margine, & id ipsum legi Florentiæ, & est emendatissimum. Sophocles in fine Antigones: Οὐδ' εἶχων, ἔπειτα πῶς πότμον ἴδω, πῶς δ' ὤ.

132, 13. Οὐκ εἰς ὅτε ὁ δ.] Ita legunt omnes, quippe quod habet speciem, ut dicat nunquam non evenisse pugnam, quin duo aut tres perirent. Quod sævum & regii sanguinis effusionem nimiam supponit, ut ea mens Herodoti esse nequeat. Accedit, quod in Mediceo liquide legebam σὺν εἰς ὅτε ἢ δυο. Quod verissimum, dicitque, postquam non interdum ipsius Priami vel duo vel tres vel etiam plures adhuc filii prælio conferto perirent. sed nempe sæpius: quod posterius cogitando supplendum, ut fit interdum. Alioqui posses & prius σὺν suppressere.

132, 14. Εἰ χερὶ τοῖσι ἐποπ.] MS. εἰ χερὶ τοῖσι.

132, 21. Καὶ πρεσβύτερῳ ἢ ἀνὴρ ἐκείνῳ μᾶλλον γ' εἶν.] Priores quatuor voces prorsus ignorantur ab MS. Et utrumque forsitan suppositivum est. Quid enim desiderari potest in tali sermone? ἀλλὰ ἔκτωρ ἐκείνῳ μᾶλλον γ' εἶν.

132, 25. Ἰδίῃ τε αὐτῇ ἢ τοῖσι.] MS. ἰδίῃ τε ἢ αὐτῇ ἢ. Ὁ privatim quoque ipsi, Ὁ aliis.

132, 31. καὶ ἀφανὲς τῶ τοῖσι ἀνδ. ποιήσανται.] Sic quidem editur; sed quum Stephanus offerat in margine ex suis libris MSS. ποιήσανται, nec aliter in Mediceo ipse offenderim

scriptum esse, spurium istud jussi locum dare vero; quod vel maxime facere debui in periodo capitis sequentis partim truncata, partim structuræ incongruæ, quum optime digestam accepisset jam ex membranæ suis Stephanus, ut probat in margine, nec aliter scripta exstet in optimo illo Florentino. Aliiter censet Th. Gale, ut nullam statuatur esse rationem, cur quispiam ea adderet, si non ab initio hic occurrerant. Mireris sane, cur id aperiat, & non clare edat, quid in codicibus istis exstiterit. Quod si est, certe non debuerat obviare arbitrio Herodoti, qui illa omnia interponi voluit. Et hoc sufficiebat. Sed quæso, an non progressus narrationis longe amoenior incedit illis interpositis, quam si ejiciantur cum vulgo codicum? Quid ingratus est, quam differri tamdiu appellationem ejus, quod est versus austrum? Apparet id quod vulgo editum fuit, ab viro docto excogitatum esse, quum in codicibus perditæ essent priora vocabula, emplastri instar, cui inflicta illa *πρὸς νότον* integrarent quodammodo omnia. Certe 2, 44 columnas duas in templo Tyrii Herculis statim de altera post alteram narrat.

132, 39. *Τὸν μὲν πρὸς βορέην.*] Sic loquitur cap. 148. *ἔξ μὲν πρὸς βορέην, ἔξ δ' πρὸς νότον,* & lib. 4 c. 25. MS. tamen & nunc & illic legit *πρὸς βορέην*, & videtur habuisse causam mutandi ex concursu accusativi casus. Immo ut id peragam, 3, 101 legit codex idem *πρὸς ἀρκίαν τε καὶ βορέην ἀνέμους καὶ οἰκημῆναι*, non *βορέην*, ut vulgo.

132, 44. *Οὐδένα τ' ὕστερον ἑπηγεφένων βασιλέων.*] Tanquam ex catalogo inscriptos singulos recitaret. Itaque bonus Valla fideliter vertens sequitur *nemo regum qui deinceps scripti sunt*. Nec tamen recitat omnes, ut apparet ex cap. 144. At quidni potius maluit *ἐπιλεχθέντων*? Commemorat enim illos Herodotus, prout ab sacerdotibus Ægyptiis ei relati in sermone erant. Sed & alia multumque diversa notio est vocis *ἐπιγεφένος*. Accipe igitur lenissimi Herodoti accuratissimam & vere Græcam manum, quam servat castissimus ille Medicæus codex MS. perspicue exhibens *ἐπιγεφένων*, quomodo quin Herodotus scripserit nullus dubito, nec potest Græca doctus dubitare, in quo sibi placet admodum hic scriptor. 1, 7. *Παρθένων οἱ Ἡρακλείδων ἐπιγεφένους ἔχον τὴν ἀρχὴν.*

133, 14. *Οὐκ ἐς μακρόν.*] Sic Medicæus confirmans lectionem ab Stephano productam nos legere jubet, non *μακρὸν*.

133, 21. *Κατακλεισμένους.*] Liber optimus non modo contentus est abacta compositione, sed etiam habet *κεκλειμένους*, quod male expressum esse retento sibilo patuit jam antea.

133, 22. *Αἰνέειν αἰεὶ ἐλάσσω φαίνεσθαι.*] Ab

MS. abest vocula *αἰεὶ*, quod satis auctoritatis est ad eam pellendam.

133, 28. *Εὐθείας τῇ πάγῃ ἐνέχεσθαι.*] MS. *ἰθέως*. Utique quum & statim hoc ipsum iteretur, & Portus ita egerit in Lexico, ut nihil nisi hoc noscat, unde venit illud *εὐθείας*?

133, 35. *Φέρον τὴν κεφαλὴν.*] Sic Stephani codices, sic Medicæus, non *ἀπάγοντα*, quo non ita utitur Herodotus. Mox idem habet *ἐνέλασθαι σφισι*, non *σφι*.

134, 1. *Διαπελιάναν αὐτῶν.*] MS. *αὐτῶν*, quod melius convenit.

134, 3. *Χαλεπῶς ἐπελαμβάνειο ἡ μήτηρ δ' ἐπελεονέει.*] Adhibet hunc locum maximus Casaubonus, ut sub ejus fiducia tentet verba Theophrasti in charactere *λογοποιίας*, ut inde doceat *ἐπιλαβέειν* notare coarguere & reprehendere; sed deceptus ab male scriptis, male editis codicibus; quum optimus MS. simpliciter habeat *ἐλαμβάνειο*. Quæ tam memorabilis mutatio nos docet verbum *λαμβάνειν* apud primates Græcos sumptum esse pro reprehendere, & objurgare, quod non potuit affirmare Stephanus. Compositum autem eo minus commodum huic loco est, quia mox pagina sequente sequitur, *τὴν δ' ἐπιλαβομένην*, ubi notat simplexprehendere.

134, 9. *Λύην ἀπαμμένους.*] Sic 4, 98. *ἀπάψας ἀμμάλα*, & tetigi libro 1, 199. Nunc tamen optimus MS. habet *ἀφαμμένους*. Et paulo post animadverti concordiam librorum veterum Stephani & Florentini in verbum *ὑπὶ-εσθαι* pro vulgato *ὑπὸ-εσθαι*, ut 1, 156 *ὑπὸ-εσθαι* *τῆς ὁργῆς* jam dixit, & alibi.

134, 21. *Εἰς γέλωτα πρὸς αἰγυπῶνας.*] MS. *πρὸς αἰγυπῶνας*. Nam hoc agitur, ut procedat lascivia.

134, 26. *Ἐπιδέειν αὐτοῖσι τὰ ἀσπῶν.*] Hæc sola sunt Herodotea ex monitu optimi codicis, & quæ vulgo plura habentur *καὶ ἄλλων*, esse ab aliis assuta, ut credibile est, quia sententia paucis illis affatim benigne exprimitur; sic nota est constructio.

134, 38. *Τὴν θυγατέρα τὴν ἐμὴν.*] MS. *τῆς δε θυγ.*

135, 1. *Εἰσελθόντα δ' ἐς.*] Male sic vulgo legi, & ex MS. emendari debere *ὡς* modo dixi ad 130, 5.

135, 7. *Τὸ ἀδελφεὺς κρεμάμενον νέκυν.*] Certe cadaver illic erat pendens. Sed *πάθον* non est in cadavere, sed quia erat fratris. Hinc perperam sic mutaverunt nonnulli, quum legat optimus MS. *κρεμαμένον*.

135, 32. *Οὐ μὲν τοι εἴτε δι' ἄλλο τι, εἴτε διὰ τὰυτὰ ὀρέαζοι.*] Prout ratio loquendi publica libenter habet geminatas illas voces *εἴτε*. In hoc tamen loco partem istam *εἴτε δι' ἄλλο τι* penitus ignorat membrana Medicæa, ut tanto mitius agi debeat cum Valla, qui in versione eas quoque omisit. Sed in margine

tamen appositum habet ετε δ' ἄλλο τι. Cæterum illud ετε sic semel ponit in vestiganda causa rei, de qua scripserat simpliciter, cap. 125.

135, 33. Φάρεθ' ἡ αὐτὴμερὸν &c.] Cl. Brau-
nius lib. 2 cap. 4 de vestitu sacerdotis Hebræi,
quum hinc collegisset Ægyptiorum sacerdo-
tes & pallio vestiri & mitra caput tegere &
oculos velare, interpretatur Latine; *Velum*
autem quod uno die detexitur, sacerdotes uni il-
lorum imponunt, & mitra oculos tegunt.

135, 46. Δημήρεθ.] Hoc elegi, & quidem
auctore libro Florentino, in isto ambiguo,
quo ludunt editiones exhibentes Δημήρεθ.
Nec enim quum aliquoties occurrat geniti-
vus Δημήρεθ', de quarto casu oportet du-
bitari. Vidit in suis MSS. quoque Step-
hanus.

135, 47. Αἰγύπιοι εἰσὶ εἰπόντες.] Lectissima
interpositione optimus MS. εἰσὶ οἱ εἰπόντες.

136, 3. Τὴν περὶ αἰλῶν ἡ αὐτὴ γνέσθαι.] No-
ta vox & propinqua origini participii, quod
placuit nostro aliquoties κατελεχθέντες. Cæterum
quum Portus in Lexico nihil hic nisi acqui-
escat, atque adeo statuatur Herodotum ita lo-
qui de Ægyptiis, forsan quasi animam per
tantum spatii instar porci circumvolvi credi-
dissent; H. Stephanus quum notasset περὶ
αἰλῶν circumplico, circumvolvo, & περὶ αἰλῶ-
μα involucrium, subiungit [περὶ αἰλῶνς cir-
cuitus, quasi dicas circumvolutio v. l.] Ne-
scio an hunc Herodoti locum ante oculos ha-
buerit vel ipse vel iste veteris lexicæ auctor.
Sed hoc scio esse pertristem durumque meta-
phoræ transitum ab fasciis ad annos, tan-
quam & hi tempus circumplacent, ut istæ
infantem. Quod si grassari licet (grassatos
enim fuisse singulæ hæc paginæ manifestant)
potius dicerem, ut ab ἀνελεῖσθαι evolvo est ἀν-
ελεῖσθαι evolutio & volutatio; sic fieri potu-
isse ab ἀνελεῖσθαι vocem ἀνελεῖσθαι, quæ facili
negotio huc detorqueri potuerit. Sed & vul-
gata lectio, & ea quæ dicta sunt mera haberi
debent somnia, & omnis huius vocis gra-
tia ab unico Mediceo codice expectanda fuit,
qui sine nostra hedera rursus se hic aperiet
ad commendationem linguæ Græcæ & vocis
vere Herodoteæ propagationem. Ex eo en-
im scribendum dico τὴν περὶ αἰλῶνς ἡ. Ser-
vavit eam adhuc Hesychius, ubi etiamnum
male editur περὶ αἰλῶνς, exponens περὶ αἰλῶνς et-
iam notante Stephano & interpretante circui-
tus, sed quod mirer in indice tantum magni
Thesauri, velut vocem ignoratæ originis,
quum in ipso thesauro ab verbo ἐλεῖσθαι dedu-
cta habeat εἰσηλῶσιον (debut εἰσηλῶσιον) & προσ-
ήλυσις προσήλυτος, κατήλυς & κατήλυσις, & si-
miles. Cur non debuit huc quoque referri
περὶ αἰλῶνς? Jam vero esse sinceram Herodo-
team quo testimonio manifestius declarabitur,

quam præfixo editionibus vulgaribus Lexico
Ἡεροδότου λέξεων ex codice MS. Goldasti,
in quo recensetur quoque primitivum Ἡλυσιν
& explicatur ἱερὸν, πορεῖαν? Hinc & toties
usurpata ἐξήλυσιν.

136, 34. Οὐκ ὦν πλεθρα.] Hæc quum alios,
tum valde exercuerunt insignem virum, Mar-
cum Velferum, ut de iis cum viris doctis per
epistolas identidem egerit, ut cum Lipsio pag.
825, cum Rob. Titio pag. 859. Sed ad pri-
mum sic retulit. [Primus Herodotus maxi-
mæ pyramidi octo plethra tribuit: alius eo-
rum qui deinde xi sequuntur, opinor, DCCC
LXXXIII, aut ut quidam codices habent, &
quæ meo sensu sanior lectio, DCCCLXXXIII.
Has ergo sententias Plinium ita confudisse
existimo, ut unam ad modum aræ, alteram
ad lateris mensuram imperite conferret. Cum
Herodotus plethris certe latus mensus sit. Fa-
miliare autem Latinis, etiam optimi sæculi,
jugera, quamvis tanto majora, pro plethris
reddere. Sic enim Lucretius, Virgilius, Ti-
bullus, Ovidius, Higinus, novem Tityi ap-
ud Homerum plethra, totidem jugera in-
terpretantur. Mela rem propius attigit: *Ma-*
xima, tres namque sunt, quatuor fere soli jugs-
ra sua sede occupat, totidem in altitudinem eri-
gitur. Hero quippe Mathematicus duo ple-
thra unum jugerum conficere scripsit, quod
& ipsum tamen rotunde magis quam vere di-
ctum] Ubi id quod attinet ad πλεθρα & ju-
gera, centies repetitum & inculcatum: nu-
per tamen quoque in notis ad Callimachum
pag. 252 id debuit reponi, quas ut hic quo-
que videas quanta cura sint scriptæ, patet ex
citatione loci Liviani *ne quis plus quinquaginta*
jugera possideat. Et hic ipse numerus quum
ab Dionysio Halic. tribuatur Capitolio ἑκτα-
πλέθρων τὴν περίοδον, ἀλφειῶν ποδῶν ἑγγίσι τὴν
πλευρὰν ἔχοντι ἐκάστην, fieri nequivit, quin jam
quoque attingeret Justus Rycquius in Capi-
tolio Rom. cap. XII. Sed & If. Vossius taci-
tum ferre nequivit, quum locum Melæ sub
manum haberet lib. 1 cap. 9, etsi eum tracta-
verit pessime. Nam ut monstruosum aliquid
pareret, ipse prius se fecit monstrum; pri-
mo, dum liberat Melam ab imitatione Hero-
doti, quod facit semper; secundo, augens
in infinitum magnitudinem spatii; & tertio,
ut id obtineat, audens in publicum fateri, se,
quum ex optimis MSS. illic proferret *jugera*
quæ cede occupat, quæ sede occupat, quæ cedat
occupat, (quas omnino scio esse & aliorum
MSSorum lectiones) putare scripsisse Me-
lam *quoque latere occupat.* Quæ mutatio in
qua parte antiquæ lectionis conspici potest?
Sed liquide satis patet scripturam Melæ fuisse
quatuor fere soli jugera æqua sede occupat.
Æquam enim sedem in pyramidibus, quæ
statuuntur ἰσόπλευροι, intelligit ab quatuor
Vvvvv 3 pro-

prospectibus circa fundamentum ac terræ proxima pari spatio patentem, & ipsam *ισοπλαρείαν*, prout 3, 9, 6 dicit Æthiopus *æqui corporis*. Quin imo & nuper ad Παικίλην Æliani lib. 3 cap. 1 repetita hæc video, quod facile patior; modo non scriberetur [Sed & Pyramidi maximæ Plinius octo jugera soli assignat, secus quam Mela, qui quatuor tantum jugera illi largitur.] quum Mela non sic abrupte describat, sed ut in talibus caute fieri solet, addiderit *scire*, credens ita convenire duplex Græcum *πλήθρον* cum Romano jugero, ut tamen aliquid discrepet, quod verum est. Porro autem quod Hesychius notat *πλήθρον* esse *μέρος γῆς*, ὃ φασὶ μιν μέγας πόδας ἔχειν, per ea verba notat Euripidem, cujus hos habemus versiculos:

Πλήθρον σαθμύσας μῆκος εἰς δὲ γόνιον
Μέτρημί' ἔχουσιν τὴν μέσσην γὰρ μερίων
Ποδῶν ἀεὶ θρόνον, οἷς λέγουσιν οἱ σοφοί.

136, 42. Χαμόθεν.] Tradunt hoc & Græcum & Herodoteum omnes, & in his nominatim Henr. Stephanus & Portus in lexico, excitans alium locum ex 4, 172. Χαμόθεν ἀποδὲ λαβόντες λείχουσι. Sit Græcum: certe non est Herodoteum; quippe tam in loco libri 4, quam in nostro libri 2 præfert optimus ille MS. χαμόθεν. quod emendari aut pulchrius tornari nequit.

136, 46. Ἐπὶ τὸ δέύτερον εἰλημένο.] MS. ἡλκιστο.

137, 4. Δελιχθὼ ἡμῖν.] Nulla hic gratia vocis mediæ, nulla oportunitas, ut hinc deceat amare optimum codicem MS. in quo media vacula omittitur, ut tantum exhibeat *λελιχθὼ ἡμῖν*.

137, 10. Συρμαίνην] Adnotatum est in margine: ἡ δὲ πλακύνθη καθ' αἰετὸν. quo & verbum *συρμαίνην* refert Lexicon Herodoteum Goldasti. Itaque inde poterat facile concinnari versio Latina; sed valeat Valla. Diodorus Sicul. 1, 64 jungit *λάχανα* & *συρμαίναν*.

137, 19. Καὶ ἄγον.] At notam augmenti exigit MS. & ἄγον.

137, 26. Μνημῆιον κατέλιπέσθαι.] Sic restitui, quum & Stephanus ex suis libris id promississet substantivum, & ipse vidissem in Mediceo, non *μνημοσύνην*, ut cap. 135. item *μοχ* & *ἐστὶ τὸ κῶλον*.

137, 34. Λιγυπῆλοι λέγουσι.] Non ita solet Herodotus in tali narratione scribere, sed *Λιγυπῆλοι* ἐλεγον. ut paulo post repetit, *Βασιλευσάν* & ἐλεγον *Χεφερῆνα*. Itaque quum sic offenderem in optimo libro, libens adscivi.

138, 2. Πάσαι εἶναι κακότητε & ἰσθ' κατακληθέν.] Notavit Petavius ad Synesii epistolam 58, ubi Chephrenis hujus meminit in simili Pentapoleos tyrannide.

138, 6. Ποιμῆν φιλίτων.] MS. φιλίτι. Certe hoc est ex vero Ægyptium, quum de altero, quod vulgo obtinet, jure ambigas.

138, 11. τὸν λαὸν τετραμ.] MS. τὸν λαὸν, quod mirificæ suavitatis donum cupide adhibui, quum Stephanus testaretur simile quodammodo in suis scriptis sibi inventum esse. Debuerat enim Herodotus quoque in simplici usurpavisse, quod bis annotatur in composito ostentavisse. Mutaverunt hoc illi, qui nimis inhæserunt præcedentibus in capite 124 *τετραμῆναι τῷ λαῷ*, quasi non aliter debuisset nunc loqui.

138, 25. Θάψαι ταύτην δὲ τὴν Σοφρανῶσαν.] Sic augeo sermonem Herodoti interposita secunda & tertia voce ex fide codicis optimi, quam videntur & ipsæ præstare ex consuetudine loquendi ab Herodoto usitata. Cæterum dubitaveris merito, an non ita distingui oporteat & ἰσθ' καταχερσάσαι, ἃ μιν ταύτην ἔσω, ἐν αὐτῇ, quum vulgo distinguatur ante ἔσω, prout interpretatio ad hunc quoque sensum relata est. Non enim vult extrinsecus eam inauratam fuisse, sed intus; quod ad externa attinet, sufficit quod dicit cap. 132 eam esse opertam strato puniceo, ita ut cervix & caput essent, quæ sint aurata; non igitur corpus reliquum, quod colore etiam indutum fuisse non dicit. Quod monumentum quocunque casu Venetias delatum quoniam Cl. Jo. Pricæus in notis ad Apuleii Apologiam laudabiliter protulerit, sed in multis exemplaribus notarum ejus non exstet, judicavi hanc veram ejus spectaculi sedem esse, ut deberet nunc repeti Herodotea descriptione ad amussim conveniente.

138, 35. Γυμναὶ ἐργασμῆται.] Sic enim ex suis codicibus jam exhibuerat in ora Stephanus, pro vulgato *κέρμῆται*, quod plane firmabat liber optimus, qui etiam inferius habebat *ἐτι & εἰς ἑμὲ*, ut notaverat ex suis Stephanus, ubi vulgo omittunt &, quod tamen frequentius solet auctor addere.

139, 21. Μέλῃ ταχέως.] Recte MS. μέλλοι ταχ. & *μοχ τὸ χεῖρὸν ἰῶ*, quod & in suis vidit Stephanus, non *εἶη*.

139, 28. ταῦτα δ' ἀκούσαν.] MS. ταῦτα ἀκούσαν. Nec averferis, quum ita narret 3, 141. ταῦτα ἀκούσας Δαρεῖος &c. 4, 3. ταῦτα ἀκούσαντες οἱ Σκύθαι &c. Quid in præcedentibus fatigaverit virum doctissimum, non assequor, sed quum id aperuisset per literas Cl. Tanaq. Fabro, hic ita respondit in Epistolis Criticis pag. 202 partis primæ. [Alteram quidem emendatio mihi sane allubescit: tamen arbitror nil mutandum, immo tuendum lectionem *τὰς ἀκούσαν*, ut Græci Magistri vocare solent, cujus sensus hic mihi esse videtur, Deorum consilium fuisse scilicet, ut Ægyptus per c. annos male vexaretur & gravissima pateretur exilia: priores autem illos reges id didicisse, Mycerinum vero minime: non esse itaque, cur Deorum judicium converti postularet:

Dej.

Define futa Delum flecti sperare precando, ait ille.] Non adsequor, quid aliud quisquam potuerit in hoc loco requisivisse.

139, 37. Πνευμίδα ἢ ἢ ἔτθ.] MS. πνευμίδα ἢ ἔτθ.

139, 40. Μετεξέτεροι Φασί Ἑλλήνων.] Notanda verba, ut pateat varie jam ante Herodotum referri de istius nominis sive una sive pluribus fœminis, ut minus mirum sit varia scribi in illis reliquiis temporis antiqui, quæ ad nos pervenerunt, quarum auctores junctim nominavit If. Casaubonus ad Strabonis librum xvii pag. 269.

139, 43. Οὐ γὰρ ἂν οἱ πνε.] MS. οὐ γὰρ οἱ πνε. quomodo acrius firmat sententiam suam.

140, 13. Σαπφούς τ' Μουσποιοῦ.] Equidem non scio aliter exstare in ulla editione, aut etiam codice ante typographiam scripto. Fulv. Ursinus tamen ad carmina novem illustrium feminarum citans hunc locum pag. 23 profert μελοποιοῦ, ut opinor, lapsu calami. Quin etiam scribit illic Μυλλήλαις, ut reor, ex nummis, ubi plerumque legitur Μυτλήνη. Quod utique non sequitur ab Herodoto prælatum esse communi Græcorum consuetudini passim usurpatæ Μυτλήνη.

140, 14. Κομισαίος μιν.] Ut post pauca, Σαπφώ ποιεῖ καὶ κεκερήμενέ μιν, similiter ordinato sine ejus periodi. Sed tamen ista vocula μιν nunc ab MS. aberat, quod certe tutius sequeretur cupientes Herodotum saluum habere.

140, 33. Ὡς ἢ πάντες.] MS. ὡς ἢ οἱ πάντες.

140, 38. Ἐς Μυτλήνην.] Atqui optimus codex MS. ὡς Μυτλήνην, an debuit hoc sperni atque ita mutari? Nihil minus: & meministi supra.

140, 41. Γενέσθαι Ἀσυχιν.] Nemo non videt in hac periodo ita ex propinquo iterari verbum γενέσθαι, ut alterum prorsus abundet neque ullo modo tolerari possit, quod fit tamen in editionibus. Utique quum optimus codex ignoret illud infinitivum, quod præmittitur nomini Ἀσυχιν, maximo jure videor illud delevisse.

141, 6. Καὶ μὴ βυλομελίῳ δοσδέναι.] Copulam ignorat MS. & procul abesse jubet consuetudo Herodoti.

Ibidem. Μὴ με κατωνοσθῆς.] Ita testor legi in codice optimo.

141, 19. Κοιλῶ γὰρ ὑπερπληθύνει ἐς λίμνῳ.] Mirum quî conceperit hoc Valla, in quo utique nulla mentio fundi est, & videtur stagnum hoc ita lutosum fuisse ac visci plenum, ut cuicunque ligno immisso statim plurimum adhæreret: id quod clare Herodotus ostendit per mentionem conti, quem si quis moveret quasi tundens stagnantem & crassum liquorem, ut non fuerit necesse ad fundum demitti. Itaque poterat mentio fundi abesse. Sed lepidius & blandius est, quo nuper or-

narunt Aves Aristophanis in recenti editione. Ibi ad τὸ ὑπερπλην requiritur datum aliquod instrumentum fossorium; requiritur ut illud impingatur in terram, humum, vel cæmentum aliamve quamvis materiam; requiritur ut hæc eo excepta egeratur vel in vas aliquod conjiciatur; immo etiam dicitur hæc vox eo sensu occurrere apud Herodotum. Sic duo si non cæci, certe luscî ducunt se invicem. At Herodotus non exigit instrumentum fossorium, nedum latum; non exigit impingi in aliquam materiam; non exigit, ut excepta egeratur vel in vas aliquod conjiciatur. Sunt illa mendacia: quæ est enim latitudo conti? quid conto foditur? ratem subigi adivi. Quid? an ille etiam cogitavit de lato instrumento fossorio, & de impactione in materiam egerendam & cætera nugarum, qui scripsit ὑπερπλην ἀρεθώλῳ? Adde Pertum in lexico de altero ejus verbi loco apud Herodotum.

141, 27. Ἐλάσαι ἐς Αἴγυπτον.] Sed optimus MS. ἐπ' Αἴγυπτον. Accurate prorsus. Namque omnino est differentia, quam vel exempla ab Porto congesta probant, & ita ut ἐπὶ indicet vim & hostilem aditum. Sed & statim cap. 141 habes ἐπ' Αἴγυπτον ἐλαύνειν σελῖν. Cap. 163 ὁπλίζει τὰς θηκὰς, ἢ ἡλαυνε ἐπὶ τοὺς Αἴγυπτιους. Ut vix dubitem, quin etiam scribi debeat 3, 63. Ἐξ ὅτε βασιλεὺς Καμβύσης ἤλασε ἐπ' Αἴγυπτον, ubi adhuc legitur is.

141, 42. Μάλισα ἢ ἐν Βυβάσι πόλις ἐξεχ.] Quis hæc intelligit aut intellexit? Non certe Valla; nam ille interpretatur *Bubastis urbs, ubi præcipue terra exaggerata*. Junxit igitur vocem Βυβάσι cum voce πόλις, ut haberent utraque eundem casum. At quid lector cogitavit de illa Βυβάσι? utrum Βεῖξ, an νομῶ? Certe νομὸς non dicebatur nisi Βυβάσιτης aut Βυβάσιθ, ut est apud Stephanum. Prius non habet hic locum. Reyerere igitur codicem optimum, qui ex tam cœnosis sordibus eripit Herodotum, qui scripsit Μάλισα μὲν Βυβάσι πόλις ἐξεχώσθη, ut edidi, & nisi fallor, Latina versione sensum in his Græcis latentem liquide declaravi. Cæterum quum hæc sedes fuit idoli, de quo mox dicet Ναὸν μέγαν, ἐν τῷ δὴ τῷγαλμα ἐνι, quod vel ipsum Romam translatum fuit, vel ad cujus similitudinem aliud elaboratum est, quod nuper Romæ effossum in rempubl. literariam protulit Cl. Montfaucon in Diarii Italici pag. 226, opinor & hic commode illam ostentatum iri.

141, 44. Μείζω μὲν γὰρ ἢ ἄλλα.] Illud ἢ huc delapsum statuit optimus codex in aliis exemplaribus, quod debebat jam antecessisse in illis ἐπὶ τῷ Αἰθίοπι κέρτε ὑψηλαί ἐγ. Ubi jam Stephanus in ora notavit ex codicibus suis, sed nescivit unde illud reposci deberet, quod fieri debet ex hoc loco. In qua utraque requum

quum gnomonem fidissimum habeam optimum codicem, utrobique ei sum obsequutus, ut & nunc ederem μέζω μὲν ἢ ἄλλω, & paulo supra ἔτι Αἰθίοπι & κάλει ὑψηλαί.

142, 9. Ἐσοπλὸν ἐστίν.] Sic & interpretes *templum pro speculo est*. At quid velit templum pro speculo esse, aut quid fieri queat, parum intelligo: maxime quum ipsa hæc urbs dicatur multum fuisse exaggerata, templum autem semper eodem modo ab principio relictum, ut haud dubie urbs altior præbuerit templo sedem altissimam, ut & inde potuerit commode despici, & qui in humiliore solo ad urbem accederent, egregie possent illud contemplari extollendo in altum oculos. Quod est contrarium speculo. An vero placeat capere rusticorum speculo, id est, aqua. Ne unus quidem omnium, qui hunc locum legerunt, etiam intellexit, quam venustatem mihi largitus fuit codex optimus, & nunc indulget omnibus, dum exhibet ἔσοπλόν ἐστι, hoc est, videri & conspici potest, quod est percommodum. Plane ut ante præmisit, καὶ ὁρᾷται πάντοθεν ὡς εἰνύλη. Nisi fallor, locus hic est clarissimus. Quis credat tamen? ex hac voce expedire se nequivit Henr. Stephanus tantus in disciplina Græca vir: & quod magis mireris, ne omnis quidem illa turba, quæ nuper coit ad Pollucem densandum in onerosa volumina, qui debebat esse ad manum factus & ad usum habilis, adeo ut nec interpretationem Latinam dignentur dare, & Stephanus indignetur, quod Pollux non explicuerit. Habes certe in hoc loco præclarum ejus vocabuli testimonium.

142, 18. Φέρεται δὲ ἐς Ἐρμῆω ἱερὸν.] Sic & interpretes *fert ad Mercurii templum*. Et in Græcis sic occurrere patuit ad 5, 10. Et simillime dicit lib. 1 c. 122 ὁδὸν φέρονσαν ἐς ἱερὸν Δημήτερος. Sed & in Veronenſi inscriptione apud Gruterum 1020, 6, *Partem in porticu quæ ducit ad ludum publicum column. IIII cum superficie & structura pictura, volente populo dedit*. Quam sententiam fuisse Herodoti nullatenus mihi persuadeo. Nam quo illam notitiam templi Mercurii, quum id solum agatur, ut pateat eam ducere ad templum Dianæ? Deinde quum auctor sic descripserit planissime viam illam à fauce, qua Bubastios templum annectit reliquæ urbi, quam vocat ἔσοδον, per forum versus orientem pergere; nihil videtur posse ad hanc descriptionem ulterius desiderari, atque adeo parum decori est post inde addere ferre eam ad Mercurii templum, quum id potuerit statim addi illis, in quibus aut eam pergere versus orientem, ubi occurreret Mercurii templum. Sed neque præstantissimus codex MS. vulgatum sensum scripturamve probat, habens tantum Φέρεται δὲ ἐς Ἐρμῆω ἱερὸν, absque particula ἐς. Utrum ipsa δένδρεα

sicut πέφυκε, sic & φέρεται? Certe δένδρεα φέρονται, verum non ἱερὸν, sed quidem καρπὸς & φύλλα. Ergo vetus scriptura videri posset indicare in ipsa via esse adhuc fanum Mercurii, ipsam insuper ferre sacellum Mercurii, quod considerandum, perinde ut apud Melam 2, 7 Cyprus nunc aliquot urbes ferat. 3, 5 Gades fert in altero cornu ejusdem nominis urbem opulentam. Item Britannia fert nemora, lacus ac prægrandia flumina.

142, 24. Διαβύμεν.] Egregie ad Herodotum MS. Διαβύμεν. Et mox quum Stephanus viderit in suis MSS. prout ipse in Mediceo ἐκχωρήσειν, id reposui pro vulgato ἐκχωρήειν.

142, 43. Ταύτην τὴν νῆσον εἰδὲς πρῶτον ἰδούνασθαι Ἀμυρταίῳ ἐξορύειν.] Hæc præmittit auctor utens propositione perquam generali, qua statuit aut plurimos aut omnes ivisse quacunque causa incensos quæsitum hanc insulam; sed sic mansisse abditam, ut non repererint. Immo mox addit gravius, & unde id magis existit mirabile, ut & reges dicat studiose id egisse, ut inquirerent, & tam multos propter sæculorum intervalla interposita, quibus varios reges exstitisse liquet. An hæc merentur conjici in tautologiæ crimen? Sic opinor tautologiam impexit Athenæus Herodoto 2, 133 omittens ἀνάψαντα αὐτὰ, quasi quod intelligi debeat in λυχναὶ ποιησάμενον: fruatur suo, sed & Herodotus fruatur suo, cui licuit sic nunc agere, ut sic cap. 144 de Diis regnatoribus Ægypti. Ὑψαλον ἣ αὐτῆς βασιλεύσαι ὧρον ἢ Ὀσίριος παῖδα, ἢ Ἀπόλλωνα Ἑλλήων ὀνομάζει· τῆτον καὶ ἀπαύσαντα τυφῶνα, βασιλεύσαι Ὑψαλον Αἰγύπτῳ. Nam alia quæ video hic licenter decidi, dedignor tangere.

142, 47. Μέγαθος ἐστίν.] MS. μέγαθος δὲ ἐστίν.

143, 10. Ἀποδύρεσθαι.] MS. ἀποδύρεσθαι, ut solet hæc facta in præſenti tamen edere. Dein nitide MS. ἐν τῇ ὁρᾷ, non ὁφεί. Etiam mox cum Stephano & MSS. τέτοις δὲ μιν πῖνον, non μὲν δὲ.

143, 25. Γυμνῶν ὄπλων.] Ut de Gelone Ælianus 13 Var. Hist. 37 ἰδὲ τοίνυν ὅμιν ἐν χιτωνίσκῳ γυμνὸς τῶν ὄπλων παρέστηκα. Attamen MS. γυμνῶν ἀνάπλων.

143, 39. τῶν ὀπλοῖπων ἡμεῶν.] Accuratissime MS. ἡμεῶν. In reliquis nullum est ambiguum, ut neque causa est, cur generationibus undecim non opinemur recte datos annos mille trecentos & quadraginta, quum sufficiat posteriorem ἡμεῶν procedere & currere sive ab principio, sive in medio, sive prope finem.

143, 49. Δὲ καταβύωαι.] Cur ita nunc maluerint, quum statim ante præcedat καὶ ἀδύει, viderint; mihi ratio nulla apparet, præſertim quum & in MS. legatur καταδύωαι. Paulo ante revocavi ἀνέλλει, quod Stephanus in ora

orâ posuerat & ab optimo codice servabatur, non ἀντέλλει, ut inique contrahunt editiones.

144, 4. Ἐκαταίῳ τῷ λογοποιῷ ἐν Θήβῃσι γνη-λογήσαντι.] Quæ fuit hujus viri curiosa industria perveniendi fortassis ad indagacionem temporis, quod ante illum videbat processisse sine notitia recte animadversa, ut ita per generationes, quæ designari probabiliter possent, illuc ascenderet. Unde toties talium Hecataei genealogiarum fit mentio apud eruditos grammaticos, ut Stephani exemplo docet Salmastius in Plinianis pag. 846.

144, 11. Αὐτόθι ἱστᾷ.] MS. ἱσταίαι. Nec aliter ἱστασθαι εἰκόνα dicitur, quam ἐστῆσαντο δυνάδεκα βασιλείας cap. 147. Et paulo ante exhibui & γενεολογήσαντι, quod ex Stephano cognitum probabat MS. Mediceus, non συγγενολογήσαντι.

144, 15. Διὰ πασίων, ἕως δ' ἀπέδεξαν ἀπάσας αὐτάς.] Quum ex tot vocibus nihil exstet in optimo libro, cogor certe attendere, an ab hoc facto stet ratio. Sed vix attentione opus. Quid enim continent aliud hæc verba, quam quod jam dixit ἐξηριθμεὼν δεικνύντις κολοσσὸς ξυλίνους τοσαύτας ὀσσωπερ εἶπεν.

144, 20. Πέρωμιν ἐν Πειρώμῃσι γεγ.] Hic locus est, quem respiciebat Synesius lib. 1 de Providentia pag. 93. Οὐ γὰρ ἀπιστῆσιν Αἰγύπτιοι μυρίας καθ' ἑνα θεοὺς αὐτῶν βασιλεύσαι, πρὶν ὑπ' ἀνθρώπων ἀρχθῆναι τὴν γλῶ, & γενεολογήσῃ τούς βασιλείας Πέρωμιν ἐν Πειρώμῃσι. Quod quidem non monet Petavius, nec tamen satis caute versatur in interpretandis postremis ac regum genus à majoribus, ut Piromis à Piromide, censeretur. Itaque Piromin considerat aliquem diversum ab regibus, quod nec Græca dicunt, nec intelligentia veri permittit.

144, 40. Τῶν πρώτων λεγομένων θεῶν εἶναι.] Vox postrema hoc loco ignoratur ab MS. & rejicitur post ista, Ἡ ἑκατὴ δὲ τῶν δόξων, τῶν δυνάδεκα λεγομένων εἶναι. Idque longe suavius est, ut media decurrentia ultro, claudantur in septo hujus verbi, quod in principio & exitu positum est.

145, 6. Κατὰ ἐνακσίαια.] Addit MS. ἔτεα, ut solet Herodoti is mos esse.

145, 9. Κατὰ ὀκτανκσίαια.] MS. κατὰ τὰ ὀκτκσίαια.

145, 28. Οἱ τε ἄλλοι ἄνθρωποι.] MS. tantum οἱ ἄλλοι ἄνθ. Mox miror unde potuerit fieri προσέσαι δὲ τι αὐτοῖς & τῷ ἐμῇ ὀψίῃ, quum in MS. Mediceo clare exstet αὐτοῖσι, quod religiosissime retinet ubique hic auctor; pari negligentia contractum, qua mox ediderunt νόμοις τοῖςδε, exhibente fideliter optimo codice isto τοῖσιδε.

146, 7. Πολλῶν & μεγάλων ἀνταξίη.] MS. μεγάλων. Neque solet Herodotus in illis variare modos. 4, 109. Ἐν τῇ ἰδῇ τῇ πλείῃ ἐστὶ λίμνη μεγάλη τε & πολλή. 7, 9. Ἀλλὰ τε ἐθνεα

πολλὰ & μεγάλα. 18. Ἐγὼ οἶα ἄνθρωποι ἰδόντες πολλὰ & μεγάλα πρήγματ' ἐπὶ τῶν ἱστοίων. 8, 144. Πολλὰ τε γὰρ & μεγάλα ἐστὶ τὰ διακωλύοντα.

Ibidem. Οἱ δὲ λαβύρινθοι & τὰς πυραμίδας ὑπερβάλλει.] Non possunt hæc verba fallere. Nihilominus hodie video scribi *Nihil majus est operosius in Aegypto, atque ejus historia, invenimus exstructione Pyramidum.* Hæc sunt mera falsa.

146, 13. Τὰ δὲ μέγιστα ὑπ' ἐκείνῃσι.] Verba fatis vexata ab interpretibus, ex quibus Val-la proculdubio aliam lectionem sequutus est, dum vertit *illis imposta*: neque enim hoc patiuntur Græca, etsi sequatur quoque Stephanus, tantum sollicitus, quo referat illud ἐκείνῃσι. Quod quum vicinum nihil habeat, retrahit è longinquo vocem αὐλαῖς, & versioni Latinam *aulis* inserit. Quod quidem fatis est violentum. Quis enim cæcus non videat primo hæc domicilia non alibi ab Herodoto narrari, nisi in istis aulis? Deinde non possunt dici cubicula aulis imposita, quum aulæ istæ ex significatione sua sint loca aperta, in quorum seu rotundorum seu quadratorum circumcui solent exstrui conclavia, ut ex locis illis subdivis lumen comparent, & quamvis dicantur καλῶς γεγοι, tamen ita ut illis nihil sit impositum, sed circumdatae porticibus & parietibus, quibus alia deinceps imponi possunt. Denique Græcus sermo sententiam Stephani, etsi maximi τῶν ἑλλωρίζοντων, nequit pati, atque adeo corruptissimus est. Legendum quippe ex opt. MS. μέγιστα ὑπ' ἐκείνοις. Hoc enim ratio ipsa ædificandi docet, ut superiora sint imposita inferioribus vel planis vel iis, quæ sunt inferiora terris. Itaque retinendum in interpretatione *illis imposta*, sed ut non ad aulas, verum ad subterranea præcedentia referas. Plane ita dicit seq. capite: καὶ ὑπ' ἀμφολέαις pyramidibus ἐπεσι κολοσσός. Error hic librariorum jam alibi castigatus est.

146, 20. Τῶν τε ἀρχῶν τῶν λαβύρινθον τῶν.] Est hoc δεικνὺν prorsus inane, & sola vox λαβύρινθον docet satis, de quo labyrintho verba fiant: etiamsi tandem iteret non tantum τῶν λαβύρινθον τῶν τε, sed etiam οἱ τῶν λαβύρινθον ἔτεα, sed postquam descriptio finita est. Hinc opinor legi recte in MS. τῶν. Hoc Herodoteum. Cap. 152. Τὸν δὲ Υαμμίτιχον τῶν πρῶτον φάγοντα ... τῶν φάγοντα &c.

146, 40. Στάδιοι ἐξακσίαιοι & τετρακσίαιοι.] Aut ridet If. Vossius aut miratur tantam magnitudinem tribui huic paludi ab Herodoto potuisse; sed se etiam posse ostendere, Herodotum omnia Ægyptiaca longe fecisse ampliora, quam revera erant, & ipsam Ægypti longitudinem latitudinemque altero tanto majorem fecisse, quam sit. Sic ille ad Pomponium Melam 1, 9, quia scilicet optime

fui fuit confcius, inde existimat de aliis.

147, 4. Εἰς πένδε.] Sic edidi, quod non audebat Stephanus nisi in orâ ponere: sed probat id ipsum liber optimus, ut nullum sit dubium.

147, 16. Εἰς τὴν Σύρην τὴν ἐν Λιβύῃ.] Et quis hæc posteriora requirat? aut quibus credidit Herodotus se gratificari, qui talia addebat? An credimus? immo somnium est nugatoris alicujus, qui Herodoteam scriptionem non intelligebat. Nam optimus codicum MSS. ἐς τὴν Σύρην τὴν ἐς Λιβύην. Ut cap. 152. Πέμψαντι δὲ οἱ ἐς Βυτὴν πύλιν ἐς τὸ χρησέμεον.

147, 24. Ἐτερόν τι τοιοῦτο.] MS. ἕτερον τοιοῦτο, ut μοχ τοιοῦτον ἕτερον, & ἕδεν τοιοῦτο 2, 20, sed & MS. Σαρδαναπάλλω.

147, 30. Τὸν ἐκφερόμενον.] MS. τὸν ἐκφορεῖμενον.

147, 47. Κυρίας δὲ οἱ ἄλλοι πάντες.] Mira in particulis graffitiatio aliorum & in voce postrema, exhibente Mediceo MS. κυρίας δὲ οἱ ἄλλοι ἀπάντες. Ex quibus adversativam noverrat jam olim Stephanus, ut & μοχ Ψαμμίτιχθ μὲν νυν, non ut vulgo δέ. Hæc Stephanica firmat consensu suo optimus codicum. Quod vero testatur ab regibus Ægypti gestatas fuisse tales galeas, ista notitia fidem clarissimam accipit ex monumento Mycerini, quod supra adduximus, & insuper ex egregio musivo, quod publicavit Ath. Kircherus in Latio, ubi plures reges videntur in Nili insulis festa celebrare, qui reges galeis talibus pelliceis noscuntur.

148, 13. Πατέρα Νεκὼν ἀπέκλεινε.] MS. πατέρα ἑκὼν ἀπέκλεινε. Quod si intelligatur de Græco ἑκὼν, nihil erit; nam debellatum qui occidit, non est necesse, ut sermone exprimat, quo animo id fecerit: fecit enim certe sponte & volens. Sed neque accentum gravem agnoscebat codex optimus, quum sic referret. Existimavi igitur esse quartum casum nominis proprii. ut cap. 111. Τὸν παῖδα αὐτὸν φερὼν, & 141. Τῷ ὀνόματι ἦναι Σεδῶν. Et videtur ad hunc locum distulisse commemorationem patris illius principis, quam alioquin ante fecisset. Ex defectu autem spiritus videtur prima litera abesse, ut majori nimirum charactere postea apponeretur ad ornamenta scripturæ more solito, & pater Psammitichi fuerit Νέκως, sicut deinde iterum in filio id nomen repetitum.

148, 17. Καταλαμβάνει μιν δ. τ. κ. φέρει.] Offerenti hoc postremum verbum Stephano ex antiquis libris non debui resistere, quum & liber optimus eam lectionem probaret, non φέρειν, & usus Herodoti per frequentiam bene cognitus id exigeret.

148, 20. Επενόε.] MS. ἐπενόε.

149, 4. Καὶ δὴ καὶ παῖδας.] MS. καὶ δὴ παῖδας.

149, 6. Ἐκμαθόνιον τὴν Ἑλλάδα γλώσαν.]

Vox tertia in MS. non reperitur, ut quamvis tolerari queat, non tamen debeat credi ab Herodoto venisse, etsi centum ex illis traliciis libris eam ostendent.

149, 13. Εἰς ἀνασῆσας, ἐντεῦθεν κατοίκησε ἐς Μέμφιν.] Hæc distinctio continuata est ab Aldi usque editione, prorsus tamen contra mentem Herodoti, qui adverbium voluit cum participio conjungi, prout semper verbo εἰς ἀνασῆσαι, quacunque etiam forma, addit vel ἐξ ἡθίων, vel ἐκ τῆς νήσαν, vel ἐκ τῆς ἰσλαῶτιδος, quem sensum nunc involvit adverbio, sed sine controversia jungendo cum participio εἰς ἀνασῆσας. Vide Portum.

149, 20. Εἰς ὧν δὲ ἀνέστησαν.] MS. ἐξ ὧν δὲ ἐξάνεστησαν, accurate servato integro verbo.

149, 25. Τὸ δὲ χρησέμεον τοῦτο τὸ ἐν Αἰγυπτῷ.] MS. τοῦτο ἐν Αἰγυπτῷ sine vocula τὸ; quippe qua admissa nihil nisi repetitur quod modo præcessit.

149, 35. Τῶν φανερῶν καὶ θάωμα.] Ab MS. non agnoscitur verbum substantivum, in quo præterea scribitur θάωμα, sicut & statim ἰερὸν ἐστὶ θωμαστότατον, non θωμῶμαστότατον, quod editur, de quo jam actum in libro priore.

149, 40. Ἐπικέλει.] MS. ὑπὸ κέλει, & μοχ καλὸς μὲν ἰδὲν codex pro καλεομένη.

150, 5. Λόγον δὲ τόνδε.] Ex margine recepi quod publicabat ex MSS. Stephanus, quum probaret codicum optimus, ex quo mox etiam posui ὁσίερα, non ut vulgo ὁσίερα.

150, 15. Ληῶν δὲ τρεφόν &c.] Ita scribitur non tantum in libris inspectis ab Stephano, qui id in margine notavit, sed & in optimo Mediceo, cujus scripturæ veritas notabili casu hic confirmatur ab Athenagora, qui ita hunc locum citat in Legatione pro Christianis, ut, inquam, Ληῶν dicat, non Λητοῦ. Et agnosceis hunc locum ipsum esse, quem citat eruditus ille commentator orationum Ciceronis ab nobis olim primum ex chirographo paterno editus ad librum 1 in Verrem cap. 18, sed quum pro hoc nomine proprio in MS. illic essent hæc literæ ΤΟΥΤΙΝΔΕ, nequit decidi, quomodo pronunciaverit. Cujus scriptum quum postea quoque sit additum in editionem Cl. Grævii, noli credere in MSto existare vel *opinionem*, vel *persequitur*: utrobique existat tum *opioni*, tum *persequere*.

150, 25. Εἰς τὸ ἐξῆλε.] Sic est & postulat Ionismus. Sed in MS. Mediceo clare legi ἐσὶ ἐξῆλε, quod est ἐς ὃ ἐξῆλε, de quo dubitare nemo potest attendens ad varia exempla jam in præcedentibus prolata. Immo vicissim animadvertes pag. 151 vers. 12, ubi ὧν ἐστὶ οἱ ὅλοι edebatur, me restituisse ex eodem MS. τῷ ἐστὶ.

150, 33. Οἱ μὲν ἐλασσομένους.] Is ipse codex MS. præfert ἐλασσομένους, prout hæc ipsa verba

ba iterantur 7, 24, non ignaro Porto. Etiam mox auxi $\lambda\pi\iota$ & $\kappa\alpha\sigma\iota\epsilon$ $\xi\pi\epsilon\theta$, ut notabat articulum ex suis libris Stephanus, nec aliter in Mediceo.

151, 3. $\text{Ἐπὶ Νεκῶ βασιλῆος ἐρύσσοντες.}$ Nempe quia sequitur Νεκῶς ἐρύσσων. Atqui ita perit sensus. Hinc & optimus MS. ἐρύσσοντες. Id necessario reponendum; quod videntur ausi non fuisse, qui nimis & inseite attendebant ad vocem sequentem μυελίδες, quasi non sæpe sermo admitteret constructionem non ab vocabulo, quod in promptu adest, sed ab intellectu & sensu.

151, 6. $\text{τῷ βαρβάρῳ αὐτὸν περσεργάζεσθαι.}$ Sane ita habent editiones ab Aldo, & ad hanc ætatem propagant. Verum an credi potest ita legisse interpretem Latinum? *cum id opus barbaro præmunire.* Immo ille novit, quod vidi in optimo MS. περσεργάζεσθαι. Mox habebat MS. liber $\text{μή σφισι ὁμογλώσσας,}$ ubi vulgo σφι.

151, 22. $\text{Ἡλείων ἄνδρες ἄγγελοι.}$ Nec habet quidquam venusti aut sententiæ vox media, nec in MS. exstat, ut mirer, unde venerit, quam longe abesse debere fides firmissima optimi codicis, quem allegavi, probat. Si quid ad rem facit, Diodorus Sic. 1, 95 scribit: $\text{φασὶ καὶ τὰς Ἡλείας, παρδάζοντες πρὶ τῷ Ὀλυμπιακῷ ἀγῶνι, περσεβότας ἀποσείλαι.}$

151, 36. $\text{Καὶ σφίων καὶ ἄλλων.}$ MS. καὶ ἄλλων. Paulo ante etiam edidi ex eodem optimo codice $\text{εἰ σφιν οἱ πολιῆται.}$

151, 41. $\text{Ἡλείων ὃ μὴδενὶ ἐξίνααι ἀγωνίζεσθαι.}$ Quamvis ita antecedit, nihilominus in MS. simpliciter exstat tantum εἶναι, quod ipsum eiusdem esse notionis constat & nullus ignorat.

151, 49. $\text{Ἐξεδέξατο τῷ βασιλεῖ.}$ Postrema duo vocabula non agnoscit MS. Quid voluerunt hi jactatores copiarum suarum, ut inde aliquid deceret præberi Herodoto? Veniunt feri & nimis importuni, præsertim quum ante oculos habere potuissent 1, 103. $\text{Φραζέσθω τελευτήσαντι ἐξεδέξατο Κναξάρεος.}$

152, 4. $\text{Ἐπεὶ δὲ οἱ ἶδον κακῶς ἡρέεσθαι.}$ Quod ab Jeremia prædictum fuit, cujus consensum cum Herodoto miratur Scaliger in Animadversionibus pag. 88.

152, 8. $\text{Στεφάνῳ ὁ Ἀπρίης μέγα.}$ Hanc ultimam vocem Latine reddendam non iudicavit interpretes Valla, si modo eam vidit, quod valde dubito. Et si enim ediderit Aldus, tamen potuit exemplar, quo alter utebatur, ea caruisse, sicut testor eam non exstare in optimo MS. ut jure æquissimo usus fuerim in ea non toleranda, perinde ut jam contigit in libro priore. Deinde $\text{ἀσφαλέστερον ἄρχοι}$ idem MS. codex, non ἀρχη, ut vulgo.

152, 30. Ὁ δ' ἄμα. Adversativam hanc quoque non habet MS. optimus, nec quidquam momenti huc affert.

152, 34. Ἵππεύοντες. Plane id nonnulli codices antiqui acceperunt ab correctoribus propter tot similia tempora huc coeuntia. Attamen debuit eos detertere præcedens ἀξιῶν, cui hoc verbum opponitur, ut laudari mereantur & Stephanus & ejus codices, ex quibus produxit in margine Ἵππεύοντες, quod & ipse inveni in Mediceo. Eademque ratio est in iis quæ sequuntur tam τὰ πρᾶσόνμῃνα, quam ἀγόντες.

153, 2. $\text{Ἄνδρες ἑπικέρους τελομενίης.}$ Vox τελομενίης in optimo MS. non legitur, nisi nupero calamo ad marginem adscripta; in ipso verborum ordine vetus manus eam ignoravit. Et videndum sane, numquid is numerus sit enormis: unde enim tot Cares & Iones? Et si fatear esse eundem confirmatum à Diodoro Siculo $\text{ἡναγκάσθη καταφυγεῖν πρὶ τὰς μισθοφόρους ὄντας ὡς τελομενίης.}$ Quod si ex Herodoti sua ætate exemplaribus hausit, sub Caribus & Ionibus latet omne auxiliorum genus. Non videtur tamen Diodorus in hac historia Herodotum sequutus fuisse; nam quum hic prælium in urbe Momemphi (de qua satis dixi ad Stephanum de Urbibus) commissum referat, Diodorus 1, 69 $\text{πρὶ τῷ Μαρίαν κώμῃν}$ ait. Certe Apries non statim stranguilatus est, ut festino cursu narrat Diodorus.

153, 8. Ἐπὶ γῆν. At Scaliger lib. 3 Canonum Isagog. pag. 517 sibi placet, dum redigens nescio cur illa Herodotea septem in quatuor, sub nomine τεχνῶν comprehendit $\text{καπήλους καὶ ἐρμῳίους καὶ κυβερνήτας,}$ & quarto numero habet $\text{βυκόλους καὶ ποιμένας.}$ Sed prætulerim distinctionem Herodoti.

153, 20. $\text{Ὅτε πλείους ἐχρῶντο.}$ Ita confirmabat codex Mediceus id quod ex suis libris Stephanus monstrabat in margine, ut pro vero debuerim recipere, ejecto ficticio γενοίαιτο. Idem statui debet in eo quod sequitur ἐκδεκόμενοι, non ἐκδεκόμενοι.

153, 36. $\text{Ἡγεομένους πολιτῶν.}$ Si ita scripserit Herodotus, fruantur eo lectores. Sed certe alio longe sensu eadem scribit 9, 1. $\text{τοῖσι δ' Ἑσσανίης ἡγεομένοισι,}$ quem locum vide. Præterea scire oportet in hoc loco exhibere codicem sanctissimum omnium ἡγεμόνας πολιτῶν. Quid in ea lectione non infinitis modis præstat vulgato? Ex eodem etiam recepi sequens illud νομιζόμενος Stephano diu indicatum.

154, 1. $\text{Καλασίων χίλιοι καὶ ἑρμούσιων ἄλλοι.}$ Vox ultima ignoratur ab MS. nec meretur in hac parte ullum locum, quum & optime possit intelligi. Insuper ab Stephano adscivi ἱκαστοι, non ἱκαστον, ex auctoritate ejusdem codicis.

154, 19. Ὡς οὐ ποιεῖ. MS. ποιοῖ.

155, 2. $\text{Διδάξασθαι τὰς Πελασγικὰς γυναικας.}$ Et ubi quaeso? Nequivit forsitan dicere
XXXXX 2 He-

Herodotus, quia potuit evenisse in ipso itineris errore, ubi in aliqua parte Græciæ in eas inciderunt. Sed Ezech. Spanhemius scivit demonstrare locum, ubi id acciderit ad Callimachum pag. 650 sic scribens: [Accedit, quod ex Ægypto Græciam, & à Danaïdibus quidem, ac proinde Argos, ubi eadem cum patre Danao dicuntur adpulisse, illatum primo hoc ceteris festum, Θεσμοφóρεια à Græcis dictum, tradat Herodotus l. 11 c. 170.] Indue fidem aliquot stadia latam, & crede.

155, 10. Δημότιον τοπὸν ἐόντα.] Sic quum præter codices Stephani exstaret quoque in Mediceo, non debui id fastidire, nec quod sequitur ἀγνωμοσύνη, quum vulgo darent τοπώτερον & δῶγνωμοσύνη.

155, 25. Εἰ γὰρ πρῶτερον εἶναι δημότης.] Sic exhibui quod jam in suis scriptis offenderat Stephanus & margini commiserat, nec aliud ipse videram in libro Mediceo. Id fuit hujus mutationis sacramentum. Non enim fatigabat me constructio vulgatæ lectionis, quæ pro infinitivo habet εἶναι, quomodo id passim usurpatur, ut potuerim relinquere. Fatigabat me raritas illius verbi in Herodoto. Fatigabat suavissima repetitio infinitivi in melioribus & vetustioribus libris; ut licet delicias ejus loquutionis non caperem, mirabiliter tamen me afficeret, ut suspendi & consecrari optarem eam in meliora tempora, quod facio, comparari posse opinatus cum his Æliani 3 Var. Hist. 29. Διογῆνης συνεχῶς ἐπέλεγεν ὑπὲρ θαυμά, ὅτι τὰς ἐν τῇ τραγωδίᾳ ἀρχὰς αὐτὸς ἐκπληροῖ ἢ ὑπὸ μὲν εἶναι γὰρ πλάνης, αἰοικῶ, παλαιοῦ ἐστραμμένῳ, πλωχός, δυσείμων, βίον ἔχων τὸ ἐφήμερον.

155, 28. Ἐχέστο.] MS. ἐχεῖτο. Quod nescio cur hic fastidiverint, quum probent cap. 189. Τῆσι δ' ἄλλῃσι γυναιξὶ ἐχεῖτο. & χεῖτο pro χεῖσθαι Ion. quot locis monstravit Portus? Deinde σε γὰρ ἐχέτω, non χεῖτω.

155, 42. Ἐπεὶ δὲ ἡ χεῖσαν ἐκλύσκει.] Videntur sane hæc necessariam apodofin afferre præcedentibus, ut in utramque consummata sint fundamenta prudentiæ quam concepit Amasis, & quam proferre vult ad sui patrocinium. Attamen omnia ista ab optimo MS. codice absunt, & nullum ex illis ibi apparet. Et quid? An non ista nimis plena satietas videbitur existere ex calamo ingenii plus quam opus est explanare cupientis, quum Herodotus ex una dictione ac periodo omnia intelligenda existimaverit. Negari nequit, quin qui dicet miles intendit arcum, quum oportet uti, statim præbeat simul intelligendum, in tempore non necessario esse arcum laxatum ac remissum. Hoc facit Amasis. Hoc exprimit Herodotus. Sed & MS. ἐκτανύσκει, non ἐκτανύσκει. Quin & paulo prius ἀμείβετο τοῖσι δὲ αὐτῶς, quod plane est Herodoteum, non τοῖσδε.

156, 3. Οὐδαμῶς κατεσπασμένῳ ἀντὶ.] Locum hunc in notis ad Arnobii librum quintum exornare & polire voluit Desid. Heraldus, quem inspicere licet. Sed mirum quod scribit. Nam quum velut ex Herodoto, suavissimo scriptore, attulisset hæc verba, ita ut daret ἢ ὑδαμῶς κατεσπασμένῳ, addit [quem locum profert Athenæus lib. vi & legit κατεσπασμένον ἀνδρα &c.] Atqui plane contrarium in modum se res habet, & quum Herodotus utatur composito, ipse Athenæus etiam sic vocat, sed negativam particulam corripit dicendo ἢ κατεσπασμένῳ. At rursus vice versa, ubi antea dixit Herodotus ἐπινέτε ἢ κατέσπαστε τὰς συμπότας, Athenæus scribit Herodotum dicere eum παυγνήμονα ἐόντα σπῶπλεν τὰς συμπότας, hoc est, facit, ut qui citant antiqui Herodotum, existimaverunt sibi licere facere plane non attentis ad styli Herodotei proprietatem. Statim ante edidi ex libris Stephani quibus Mediceus consentit, λέγει γὰρ ὁ Ἀμασις ἢ ὅτι τῷ ἰδιώτῃ, quum vulgo ἢ omittatur, atque etiam deinde ἀπέφωγε, non ὑπέφωγε.

156, 10. Ἐποίησε ταῦδε.] MS. τοιαῦδε.

156, 22. Ἀνδρόσφιγγας.] Quos Portus concipit statuas, quæ viri & iphinge speciem ac figuram habent. Certe Hebererus in servitute Ægyptiaca novit suo tempore vocari Ἀνδρόσφιγγα. Hoc tamen notari debet jungi ab Herodoto colossos, ut simplices statuas Portus loqui non debuerit. Opinor sic inter pyramidas fuisse γυναικόςφιγγα, & tales Pericpoli fuisse ἰππόςφιγγας.

156, 26. Πλέον ἐέκοι ἡμ.] MS. πλέον ἢ ἐέκοι ἡμ. ut majorem attentionem exciter, merito interposita ista vocula. Mox adscivi illud ἐέκοιζον ab Stephano in margine monstratum & ab optimo codice firmatum, pro vulgato ἐέκοιζε. Recte illud ἐέκοιζε positum in præcedente periodo, ubi de rege dicitur, nunc agitur de ipsis operariis.

156, 38. Τὸ δὲ εὖθ, δώδεκα πήχεων.] Vix est, quod de his vocibus in tanta antiquitate affirmari potest. Valla in versione omisit. Est sane quæ causâ est, ut longitudo interiorum partium tribus cubitis minor sit exteriori, atque totidem etiam altitudo (illa enim ab xxi ad xviii, hæc ab viii ad v decrescit) latitudo autem modo duobus cubitis, nempe ab xiv ad xii? Et de longitudinis atque altitudinis proportionem acquirere possumus, quum causâ sit ignota. Sed de latitudine fatigamur. Nam quum eadem densitas muri in postico juste ponatur, quæ in lateribus, certe oportebat idem ubique fieri spatium, & parili parte utrobique variare numerum. Quidquid sit, utique in optimo isto MS. ea quinque vocabula non apparent.

157, 17. Ὅθεν βιάται.] Eximie, ut βίῃ in sel-

cellulariorum lucris confiderentur pro ipsis opificiis, ut instrumentis vivendi. Attamen hoc loco optimus MS. habebat βεβαιῶται. Quod palmarium, vel ob verba Epistolæ ad Hebr. cap. 9 vers. eod. καλὸν γὰρ χάρις βεβαιῶσαι τὴν καρδίαν, ἢ βεβαιῶσαι.

157, 27. Ἐδωκε χώρας ἐνδρῦσασθαι βοῦντας.] Hæ sunt recisæ sententiæ, ut verbis sua substantiva junctim annectantur, quæ prorsus non est Herodotea cura, licet sic potuerint venditare tot codicum vetustorum numeri, tot docti lectores Græcorum sibi blandiri, quasi Herodotum legerent. Quam lene igitur est, quam vere Græcum, quam aperte declarans originem corrumpendi, quod in MS. legitur χωρείαις, quod propterea credo prorsus esse Herodoti, sicut alibi dicit ἐνδρῦσθαι ἐν νήσῳ νηὸν ἢ βοῦντας.

157, 37. Αὐταὶ αἱ πόλεις.] Et nunc αὐταὶ αἱ πόλεις & statim ἄλλαι πόλεις legit optimus librorum MSS. ubi etiam vulgo iteratur πόλεις.

158, 1. Τελικοσίῳν ταλάνῳν ἐξεργάσασθαι.] MS. ἐξεργᾶσθαι.

158, 7. Χίλια συμπληρεῖς τάλαντα.] At quale oro, istud ædificativum alumen? ut videtur innui ex modo scribendi; utrum firmum & concretum, an solutum? Quid? An mittendum erat ex Ægypto, quod asiaticum adfluebat in vicinia? Ælian. 13, 16. MS. ille optimus συμπληρεῖς. Vel hanc ignotam vocem reddi Herodoto præstat, quam obsideri ab mendacio tum rei, tum vocabuli. Quod ut sciamus unde veniat, per similitudinem ab gelu docet Virgil. 3 Georg. 366, & Salmas. in Plinian 368.

158, 8. Κνελωαίοις δὲ ἐς ἀρχήν Αἷμας.] Nomen proprium nunc contemnitur ab MS. & merito; nec enim in hac parte magis conspici & iterari oportuit, quam in duabus minimis partibus, quæ proximæ sequuntur. Sane quid huc apportet, nullus adsequor. Mox recepi ex margine Stephani αὐτόθεν, quod firmabatur Florentiæ.

158, 18. Εἶπε δὲ ὁ Αἷμας.] MS. εἶπε ὁ Αἷμ. omiſſa secunda vocula, qua etiam egere potest hic locus.

158, 20. καὶ ἐστὶ ἐδεμία μηχανή.] Hunc credo locum esse, unde homines perversi illam vocem duarum literarum subreptam transtulerunt in præcedentia, unde ab optimo MS. expelli testabar. Nam ille ipse nunc auctior exhibet: καὶ ἐστὶ ἐδεμία μηχανή. At proculdubio eam dixerunt jam olim isti supervacuam, & nunc etiam multi dicent, sed non illi, qui bene legerunt Herodotum, agnoscuntque quemadmodum ab eo soleat istud neutrum infarciri. 1, 185. Τὸν Εὐφρήτην ποταμὸν, ῥέοντα ἰθὺν, ἔτι δὲ τι ἐποίησε σκολιόν. 3, 12. Αἱ δὲ Αἰγυπτίων κεφαλαὶ, ἔτι δὲ τι ἰαχυσά. Et sæpe.

158, 24. Εὐχεῖ ἐν τῷ νόῳ τῇ Ἀφροδίτῃ.] Forſan ut ille in Inscriptione apud Gruter. Ingrata Veneri spondebam munera supplex Erepta conjux virginitate tibi: aut, ut nebulo apud Petronium, timidissimo murmure votum facit. Sed non erat hæc Dearum Deorumve credulitas, ut sine fidei pignore sic cogitationi, sanctæ licet, tamen facili ad mutationem adquiescerent. Insuper patet post infelicem ac sterilem noctem transactam cum minis, per diem sequentem contigisse id votum in noctem venturam; unde multum præplacet quod est in optimo codice ἐν τῇ νηῷ. Fuit haud dubie illic fanum Veneris, ubi talia vota sine rubore plura sunt concepta, & verbis planis ad Veneris aures missa, prorsus ut Eurydice apud Sophoclem in Antigone Παλλάδι θεῶς δῶματ' ἑσθλὰ προσήγορε, in ipso templo nempe volens alloqui; immo etiam tabellis inscripta suspensæque, prout nos aliquando vocabula in metrum coercuimus ad conspectum gemmæ apud clarissimum virum & veterem amicū meum D. de Wilde.

158, 36. Ἀνέθηκε δὲ ἡ ἀναθήματα Αἷμας πέμψας ἐς τὴν Ἑλλάδα.] Ab MS. abesse video participium πέμψας, & ab Herodoto id venisse omnino non persuadeor, cujus perpetua phras̄is est ἀνέθηκε ἐς τὴν Ἑλλάδα, ut sæpe jam in superioribus occurrit: sed & mox sequitur, ἐς μὲν νῦν Σάμον ἀνέθηκε.

158, 47. Ἰδρῦσασθαι περὶ χάσας.] MS. ἰδρῦσθαι.

JACOBI GRONOVII NOTÆ ET OBSERVATIONES in librum tertium HERODOTI.

159, 12. Ἀἴτεσσι τὴν ὀφθαλμῶν.] Quod haud dubie fecit inductus celebritate peritiæ Medicorum Ægypti, unde & Darius in parte felicitatis suæ statuit πρὸς ἰατρῶν ἔχειν Αἰγυπτίων τὸς δοκούντας εἶναι πρώτους τὴν ἰατρικὴν 3, 129, & hanc eorum rationem fuisse notavit antea lib. 2 c. 84, ut medicina esset δεδασμένη,

& οἱ μὲν γὰρ ὀφθαλμῶν ἰητροὶ κατεστάσι. An id fecerit Cyrus, ut postularet ab eo, tanquam qui obsequi sibi deberet, habeat sibi ille, qui scribere sustinuit, Ægyptum fere ad nihilum redigens. Nam cur id non fecit ex aliqua alia regione sibi subiecta? Immo quia constabat non esse alibi meliores.

159, 22. Εποίησε ταῦτα.] MS. τάδε, parimutatione, quæ plus vice simplice occurrit. Paulo ante codices Stephani adjuvat idem in voce συμβαλή, non συμβαλή, etsi utrumque notaverit Portus. Mox quoque ἐσθῆτι τε καὶ χερσὶ, ubi illud τε omittunt vulgo.

160, 19. Ὅτι Κασσανδάνης.] MS. γέμινος Κασσανδάνης & nunc & infra.

160, 25. Εσελθῶσα.] MS. εἰσελθῶσα.

160, 34. Τοίγαρ ὦ μήτερ.] MS. τοί γάρ τοι ὦ μήτερ. Mox adsumpsi ἐς τὴν ἀπὸ τοῦ τοῦ τάντῳ, quod ab se excitatum Stephanus relinquebat in margine, quum vox ipsa se probet dignissimam manu Herodoti, & par sit ἀπὸ τοῦ τοῦ τάντῳ in libro 9 cap. 3, & certe probetur ab MS. Mediceo.

160, 44. Τὰ πολέμια.] Quæ huc non pertinent, nisi placeat ex imitatione poetica huc intelligere πολέμια ἔργα. Sed Herodotus jam 1, 4 dixit Πέρσης αἰεὶ ἡγήσασθαι τὸ Ἑλληνικόν σφισιν εἶναι πολέμιον. MS. τὰ πολεμικά. Recte: nam sunt diversa & bene distincta.

161, 2. Τὴν πιστάτην Σουσίλας τελέει.] Hic est sermo Græcus, quo sane opinor usuros editores Herodoti, utpote qui satisfacit regulis per Grammaticam puerilem positus. Unde occurrit 3, 44. Ἐπιλέξας τὰς ἀπὸ τῶν ἑσπερίων τεσσάρων τελεῖται. Cæterum Herodotus sublimior jam & positior scripsit ex fide optimi codicis MS. τελέει. Hæc nempe duplicatio quarti casus visa fuit illis horrida & removenda, quoniam nimis placebat Herodoto, cujus manum denuo restituit idem codex MS. libro hoc tertio cap. 52. Περσῶν δὲ ἐξ ὀφθαλμῶν μιν Σουσίλας πλοῖον ἐς Κέκρυον, ubi vulgo etiam exhibent πλοῖον, sed mihi aliud inijunxit præstantia exemplaris Medicei, & nimis hilariter hic scriptor geminat accusativa vocabula, quam ut possit ambigi. Sic dixit 1, 163. Ἐδίδε σφίς χερμαῖα τεύχεα ὠκυπόδας τὴν πόλιν. 2, 116. Καὶ ἑκάστη ἀλλήλων ἐπὶ δόξῃ ἰωυτὸν πλάνῳ τὴν Ἀλεξάνδρην.

161, 15. Καδύτιος πόλιος, ἥ ἐστι Σύρων &c.] Dedi viris doctis, qui hanc partem confideraverunt, quodcunque potui, modo corrigeretur Latina interpretatio, quam ab ordine Herodoti deducit Valla, scribendo quæ est urbs, quum Græca sint πόλιος ἥ ἐστι; tum augendo eorum Assyriorum, ubi Græcamodo Σύρων. Igitur agnovi Cadytin urbem Syriæ, prout jam Stephanus Byzantinus tradidit, licet prave Δ in Λ mutans, ex Herodoti Euterpe, ubi certe Συρίης πόλιν appellavit, quod noluit sequi Ortelius, statuens circa Ægyptum esse, quod mireris, ex ipso hoc Herodoto, ita ut sibi imaginatus fuerit etiam legisse in Clío. Sed quum interim Vallæ interpretatio sustineat adeo esse libera, ut vindicet eam Assyriis, qui Palæstini vocantur, relinqui etiam quidem illi id à me potuit, sed nequaquam

ut credam aut assenserim unquam. Cur enim nunc definiret eam Palæstinæ Syriæ, tanquam fateretur in loco priore aliquid ab se omisum esse, quod necessario nunc deberet suppleri. At quidquid illud est, nemo ejus rationem habere dignatus fuit, & Stephanus putavit satisfieri per solam vocem Συρίης, detrectans addere Παλαιστίναν. Certe risum meretur Valla, apud quem primo dicatur magna Syriæ urbs; mox urbs Assyriorum Palæstini-
norum. Incondite etiam hinc ab Jungermanno (nam in editione Stephanica aliter legitur) in indice ponitur Cadytis magna Syriæ vel Palæstinae urbs. Immo ut acrius inhærerem, exegit ipse sermo Herodoti, qui ita fluctuat, ut nequeat haberi pro integro, & defectus videtur latere in hoc membro, unde sequentia omnia dependent. Res ipsa statim patebit, ubi indicavero sic à me legi solitum hunc locum: Ἀπὸ γὰρ Φοινίκης μέχρι οὐρανὸν Καδύτιος πόλιος γῆ ἐστὶ Σύρων καὶ Παλ. Nam ab Phœnice usque ad fines Cadytis urbis, regio est Syrorum Palæstini-
norum, ut vocantur. Procede sic ordine, & vides lenissima esse Herodotea, & demonstrare tres diversitates incolarum, qui possident terras inter Syriam Phœnicem & Ægyptum; nempe primi sunt Palæstini, secundo emporia Arabum ad mare Mediterraneum, tertio rursus Syri ab Ienysso urbe ad paludem Serbonidem; hinc initium Ægypti. Ad caput 96 lib. 1 sub numeris 41, 6 jam patuit hac vitiositate correptum fuisse Herodotum ex confusione vocum γῆ & τῆ. Etiam ex abundantia supervacua inolevisse 2, 16 τὴν γλῶσσαν. Hæc olim; quibus danda est accessio propter conatus nuperos, in quibus de Cadyti & Magdolo multa verba fiunt, sed nihil promovetur. Cadytin hanc ita describit Herodotus, ut videatur sui juris fuisse, sita quidem in Syria, sed nec Palæstinis attributa, nec Arabiæ emporiis; itaque suis viribus ac legibus nixa. Hinc magna fuit. Periculosa autem conjectura est de delenda ἡ in verbis ἥ ἐστι Σύρων &c. quum ea in MSS. omnibus exstet, & deleta faciat loquutionem, cui nulla similis in Herodoto occurrit tot genitivis accumulatis sine fulcro ullo.

161, 23. Ἀπὸ ταύτης ἦδη αἰγ.] MS. ἀπὸ ταύτης δὲ αἰγ. Unde etiam antea reposui ἐμπόρεια τὰ ἀπὸ θαλάσσης, ut ex suis MSS. etiam notarat Stephanus in margine, pro ἐπλ.

161, 33. εἰδέσθ.] MS. ἰδέσθ. & deinde ταῦτα ἀναγινώσκουσι, non ἀναγινώσκουσι. Utrumque notæ melioris. Quin & prolatum ab Stephano: Φοινίκης paulo ante probavit idem codex.

161, 41. ἐπὶ τῇ Παλαιᾷ.] MS. ἐπὶ τῇ Παλαιᾷ. Nihil simplicius, & hinc quoque nihil emendatius aut verius, quum ignorem cur sic elabatur Stephanus ad ultra veteres, quas dein

dein putat aliis & pluribus verbis explicandas. Omnia in Herodoto sunt nunc planissima.

161, 43. Εσβολῇ τ. πρὸς ἀνδράζους ἐς Αἴγυπτον.] Non sufficit hæc loquutio, nec comoda nunc est, ubi agitur de expeditione adversus eam facienda. Optime optimus MS. ἐπ' Αἴγυπτον. Jam antea id patuit, quum dixit *σεβόμενος ἐπ' Αἴγυπτον*.

162, 7. Γυμνὰ ἐκάλειεν προκύδα.] Sic edidi jungens Medicum codicem codicibus Stephani, unde is ita in margine posuerat, quam lectionem satis claram reddunt Pliniana Salmastii, quum *προκύδω* vulgo hic positam ignoret.

162, 9. Ἐπικαλέσαντο δὲ τότε ταῦτα.] Et cur non maluit dicere *τάτες*, n. *θεές*? an vero credimus, ut alibi usurpat τὸ θεῖον, ita nunc subintelligi velle *θεός*? Mirificæ ineptiæ, quæ tamen egregium Herodotum inquinare potuerunt. Omnino lege, ut est in MS. *ἐπιτελέσαντο*, quod colligere viri docti satis potuerant ex crebro auctoris usu, quem tradit Portus. Et certe turbatus fuit Valla, nihil proferens nisi *Ἦος αἶψο*. an suboluit illi?

162, 30. Ραψάμειον ὠμοβοῶν ἢ τ' ἄλ. δερμ. ἰχθύν.] Recte ista, neque ullus in dubium vocare poterit; adeo & simplex *ράπιον* & compositum *συρράπιον* frequenter occurrunt in historia Herodoti, & satis concinne, ut probat locus ab Porto citatus 9, 17, cui addas ex initio libri 6 *ἑρράφας ὑπόδημα*. Et hinc 4, 64 *Συρράπιονες κατάπερ βαίτας*. Et in tempore adest Achilles Tat. p. 205. *Δέρμα περβάτω λαβόντες ὥς οἱ ραδινώτατον συρράφασμεν εἰς χημά βαλανίον ὅσον γαστρός*. Et tamen cur nunc quoque Herodotus non adheret suo activo? Ubique istud adhibuit, nunc trajicit se in istam formam? Nempe si Musis placet. Ego enim multo tamen prætulim, quod reponit optimus MS. *ράψαμενον τ' ὠμοβοῶν* &c. Equidem exempla, quæ de verbo *ἄπιστα* vulgo adducuntur, maxime apparent de laqueis ac nodis & similibus: at vero Herodotus eo utitur, ut denotet sic jungere quocunque modo & neetere, ut ipsum Latinum *suere* non teneat firmitus, & quod alioqui Græci dicunt *ράπιον*. Id clarum erit, si huic exemplo jungas contrarium ex libro 2 cap. 121. *Ἐπισπασάντα τ' ἀσπίων δύο ἢ τρεῖς ποδῶνας αὐτὸν, λύφην ἀπαμύνετο*. Rursus lib. 1 cap. 199. *Εἶδε δὲ ἐπαμύνεσθαι ἢ μεγάλῃ*. Activum *ἐπαπῆπτε*, etsi decompositum, sic occurrit circa finem libri 1.

162, 36. Διὰ ἰχθύνων τελευτῶν.] Si modo ita fecit. Nam MS. illud *τελευτῶν* plane non habet, & potest plures canales in tria loca conduxisse.

162, 37. Ἐσεβόπεδον Πάμμιον.] Plane sic & Valla *castra habebat*. Nec hæreo, modo in locis tam arctis & difficilibus potuerint castra poni. Certe Diodorus Siculus lib.

18 *καὶ ἀσεβόπεδον* quidem dicit Perdiccam ex Syria aggressum irrumpere in Ægyptum, & post infelicem tentationem *ἐπανελθεῖν εἰς τὴν ἰδίαν σεβόπεδον*; sed nusquam tale quid attribuit Ptolemæo, qui intus erat. Similis omnino casus rerum hic videtur esse, unde legitur in MS. *ἐσεβόπετο*. Eadem plane ratio occurrebat mihi in Suida in v. *Δαυὶδ*, ubi vulgo legitur *Εἶτα τ' ἀποφύλων κατὰ Σαὺλ ἐσεβόπεδον*, & ἢ *πρὸς τ' ἐγγαστρίμυθον ἀπελθόντες* &c. Ibi in MS. Lugdun. exstat *ἐσεβόκων*, & melius est ad mentem ejus loci. Etiam videntur hoc vulgatum fecisse, ut eodem sensu foret; idque forsan ex sequente statim loco, ubi versa vice Herodotus *σεβόπεδον* vocat aciem confligentem. Mox Medicus codex habet *ἐδέν οἱ μέγα ἀνάρσιον πρῆγμα*, ut Stephanus viderat in suis, unde id recepi.

163, 1. Ὑσθισαν αἱ θῆβαι ψεκασί.] MS. *οἰσθισαν ψεκασί*, quod videtur ex prava ignorantia mutatum esse, quum magnitudo miraculi sic augeatur, quod ubique observata eodem tempore fuerit lapsa ex aëre una gutta, & mox cessaverit, non geminando lapsu.

163, 25. Ὡς μόγις ἂν λ. π. ἀχρήξεας.] MS. ignorat particulam *ὥς*, & deinde habet *ἀχρήξεας*. Et profecto scribit sæpe Herodotus, ac si narraret, ut non connexa, sed rupta utatur narratione, per quam tamen sententia est integerrima; *ἔτω δὲ τι ἰαχυρά, μόγις ἂν λίθω παύσας ἀχρήξεας*. Nec Herodotus solum, sed & alii. Ut Pausanias viii, p. 483, τῶν δὲ ἐρεπίων οὐ πόρρω κρημνὸς εἰν ὑψηλός. ἔχ' ἑτερον ἐς τοσούτο ἀνήκοντα ὕψος οἶδα. Potuit non frangere orationem ita ὑψηλὸς ἔτος, ὥς ἔχ. Tale est Petronii Traguriani; *Quum interim nemo curat, quid annonam mordet: non mehercules hodie buccam panis invenire potui*, ubi etiam poterat connexo sermone uti, *quid annonam mordet, ita ut mehercules hodie buccam panis invenire non potuerim*.

163, 34. Ὅτι ἀδενέας φορέει.] MS. rursus apponit *ὅτι ἀδενέας φορέει τὰς κεφαλὰς*. Quæ repetitio non est alicujus extranei; imo est ipsius Herodoti sic amantis præbere integerrimum sermonem. Simile jam supra memini obvenisse ad 53, 35.

163, 35. Πίλως τιάρας τε φορέοντες.] Communis hæc sagina omnium qui tiaram vel nominare voluerunt, longo contextu enumerandi, præsertim B. Brislonii in libro 11 Regn. Pers. Sed etiam citat hunc locum in thesauro Stephanus, & notat; [Quum hic dicat ita, tanquam hæc separans, alibi contra tiaras genus pileorum facit in Polymnia cap. 61. *Πέρσαι μὲν ὡς ἐσκευασμένοι· οὗ μὲν τῶν κεφαλῶν εἶχον τιάρας καλεομένους πίλως ἀπαγίας*.] Sic ille, satis infausta contemplatione inclinatus & compulsus in hæc verba. Nam profecto, etsi vulgata scriptura esset Herodoti, non

non posset continuo dici *πίλον* & *τιάραν* ab eo separari propter interpositam copulam. Novissime etiam D. Monfaucon in Diario Italico pag. 422 non aliter potuit hanc demonstrationem Herodoti citare, ut dum Græca solitis verbis ponit, Latine addat *gestantes pilea tiarasque*, non addito; quemadmodum intelligat; quum tamen ibi allegare sustineat in præcedentibus *πρὸς τὸ ἥλιον*, quum in nostris exemplaribus exstet, *καὶ πρὸς τὸ*: ubi etiam quum interpretetur superiora *οἱ ἐν τῇ ἀκτὶ κείμενοι*, qui in acie ceciderunt cum jacerent fusa, & separatim posita, vix intelligas, quum quæ fusa jacent, mixtim posita sint. Illud vero permirum est, quomodo Hesychius ita ab exemplaribus Herodoti decipi potuerit, prout certe deceptum apparet, dum ex solo libro primo auctoris nostri vidit tiaram masculino genere poni; in aliis vero partibus incertum relinquere. Locum sane libri primi sine ullo offendiculo per Mediceæ exemplaris claram fidem indicavimus ita, ut verum pateret Hesychium esse, in capite 132. Sed quum Herodoto sæpius de tiara scribendum fuerit, & auctor iste agat seria, debuit scivisse plura talia in eo documenta esse. Quod ut nos jam denique doctiores bene intelligamus, testificor in MS. Mediceo plane legi *πίλος τιάρης φορέοντες*. Itaque & masculinum est lib. 8 cap. 120: nam MS. plane *τιήρει χρυσοπάσσῳ*. Ubi tale quid requiri, non vero cogitandum de triere, docet mos Persicus in xeniis, de quo etiam Herodotus 7, 116 in Acanthis, ubi vestes sunt, non naves.

164, 19. *Ἀνέβωσκε καὶ ἀνέκλαιον.*] Minus succensendum illis, qui procudere sustinuerunt hanc lectionem ex sequentibus ἄτε ἀνέβωσας ἄτε ἀνέκλαισας, idque insuper exemplo ipsius auctoris alibi jungentis composita verba ab eadem præpositione, ut *ἐπαίροντο καὶ ἐπόρουντο, κατέχαιρε καὶ κατεκέρχοντο*, & similia. Sed tamen ab alieno manum oportuit abstinere, quum in postremo exhibeat optimus MS. *ἀντικλαιον*, quod haud dubie Herodoti est, & hinc præfero; quum etiam alterum videatur reservavisse ad locum inferiorem *ἀνακλαίσας μέγα*. Quod vero Stephanus ante notaverat in margine *τοιάδε*, postea *πῶς*, confirmata ab eodem codice recepi.

164, 23. *Δύτεροι οἱ τὰ παῖδα ἐξέπεμπε.*] MS. simpliciter *ἐπεμπε*. Sed & quod sequitur verbum *ἦγον*, ignoratur ab MS. & omnino non solum sine sensu est, sed etiam sine ulla constructione hic intruditur, ut omnino debeat expelli. Quippe ut antea dixit à Cambyse traductas fuisse filias servili habitu & aquam portaturas, ita nunc filios vinctos colla funibus & capistratos ora; ut etiam mox ille ipse MS. non præfert *ἀγονο*, sed rectissime *ἦγονο* & *ἡγερόμενον*.

164, 33. *Ταῦτό ἐποίησε τὸ καὶ πρὸς τῇ θυγ.*] Particula *καὶ* in MS. non exstat, quam sicut vulgus infereret huic sententiæ, Herodotus arcendam judicavit.

164, 42. *Αὐτὴ τρεῖς φύλακοι.*] An credimus hunc numerum? an observationis hujus tam accuratam fidem constare voluerunt Persæ? Immo est nugaciter inculcatum istud numeri vocabulum, ut bene illud *τρεῖς* absit ab optimo MS. Mox prodita ab Stephano *ποιδόμενα καὶ πυθάνε*] stabilita ab eodem codice admisi, ut certe probabiliora.

165, 5. *Τὸ δὲ ἑταίρε πάθος.*] Crediderim sic plerosque loquuturos, & Herodoto etiam attributuros hoc vocabulum, quod sæpe adhibet, ut & fœmininum *πάθος*, quæ eandem habet intentionem. Sed quam singulare, quam purum est, quod nunc offert ex calamo Herodoti codex optimus? nempe *πένθος*. Nonne hoc ipsum recte ab Herodoto dicitur *πένθος* in amissi patrimonii damno? quum in causa simili divina Apocalypsis 18, 15. *οἱ ἔμποροι τῶν οὐκ ἐπὶ τῷ ὄρει τοῦ θανάτου μακρόθεν ἦσαν*] *ὡς τὸ φόβος* & *βασανισμὸς αὐτῶν κλαίοντες καὶ πένθοντες*, & rursum vers. 19. Ex eodem mox posui *πρωχίην* pro *πρωχίην*, ut notatum est 32, 21.

165, 16. *Εὗρον αὐτὴ οἱ μελιόντες.*] Vocula *αὐτὴ* non est in MS. & plane nihil in se habet roboris, nec in vertendo rationem ejus ullam habuit Valla.

165, 23. *Ἦν καὶ σφραγὶς τοῦ σφραγίσματος.*] MS. *εἰ καὶ*. Ac statim *ἐν τῇ καὶ τῷδε*, non *ἐν τῇ δὴ καὶ τῷδε*, quæ tamen ipsæ voces sic repetitæ existant cap. 38 hujus libri.

165, 27. *τῷ Δίῳ Ἰνάρῳ παιδί.*] Primæ dux voces non habentur in MS. & satis patriam notavit antea.

165, 32. *Κατὰ πλέα.*] MS. *πλέα*, quod hinc pro genuino habeo, etsi ista *πλέα* interdum quoque antea jam dixerit.

166, 1. *Τὸ ὡς καὶ καίαν τὰς νεκρὰς.*] MS. *τὸ ὡς καὶ καίαν τε τὰς νεκρὰς*.

166, 3. *Θεῶν οὐ δίκαιον εἶναι λέγει.*] Quid potuit fieri accommodatius ab editoribus? nempe præcedit *Πέρσης*; necessario his debuit respondere casus alter; ut ne canonibus Grammaticæ injuria fieret. Quid tamen, si Herodotus aliter scripserit; nostrumne erit non eum sequi, quam potius ex nostro sensu formabimus? Sane MS. plane profert *λέγοντες*, nec habeo causam, cur non id etiam Herodoti esse rear, idque ex more veteris Græciæ frequenter ita variantis, neque hîc modo, sed etiam 4, 132. *Δαρεῖς μὲν νῦν ἡ γνώμη ἐστὶν Σκύθας ἐωυτῶ διδόναι σφίρας τε αὐτοὺς καὶ γλῶττε καὶ ὕδαρ· εἰκόλῳ τῇδε*. Ita enim præclarus quoque MS. ubi substitutum est *εἰκόλῳ*. Talia sunt apud Arrianum 2 cap. 7. *λέγει*] *τὸ καὶ ἐπεφώνησε καὶ τὸ ἄμα ἐπεφώνη μιν*

ἐς μνήμην εἰλθεῖν, ὡς οὐδὲν ἢ οὔτε καὶ πλῆθος οὔτε καὶ τὴν αἰτίαν ἀξίαν σφίσι ἐπεικότες. At potuit ἐπεικότες vel ἐπεικόντων, ut vidi etiam in uno MS. At non placuit Arriano.

166, 8. Οὐδαμῶς σφί ἐστι.] MS. φησὶν ἐστὶ. Quod ipsum quoque opinor esse Herodoti: nempe sicut post relatam opinionem Persarum addit, eos dicere non licere Deum pasci cadavere; ita post opinionem Ægyptiorum de igne traditam, addit, eos dicere non igitur licere ullo modo belluis (in his est ignis) cadaver præbere; ut non de se ipsis tantum concludant, sed generatim.

166, 15. Ἀμὰ λυμάνεσθαι.] Recte: nam sic notat Portus ex 9, 78 λυμάνεσθαι νεκρῶ, quod poterat habere ex libro I c. 214 iisdem iam verbis λυμαινομένη ἢ τῶ νεκρῶ. Nec tamen hæc omnia vetant, audiri etiam ex codice MS. Ἀμὰ, & hunc accusativum placuisse nunc similiter Herodoto, sicut placuit 8, 28. Ἐσβαλοῦσαν ἢ ἐς τὴν χώραν τὴν ἰσπανοῦσαν αὐτίαν ἐλυμήναντο ἀνθρώπους. Itaque voluit in utrumque ludere.

166, 19. Ἐθαψε ἐν τῇσι θύραις.] MS. ἐπὶ τῇσι, & id desideratur.

167, 8. Τὰ λέγει χρεῖν.] Pejor est hic infinitivus, quam indicativus ille, qui exstat in MS. χρεῖ.

167, 16. Ἐς τοὺς ἀπέπεμψε.] Circa hunc locum perversa contigit mutatio in editionibus, ut ita nunc exhibeatur, quum legatur in optimo MS. ἀπέπεμψε, & recte. Deinde etiam νόμοις ἢ καὶ ἀλλοῖς χρῆσθαι αὐτοὺς καὶ κεχωρισμένοις. Vulgo abest secunda copula.

167, 27. Ἡμέας τε ἀπέπεμψε.] MS. idem contra nunc ἀπέπεμψε. Vides plane lasciviam.

167, 41. Ἐπειδὴν οὕτω.] MS. ἐπεὶ οὕτω.

167, 44. Μέχρ' ἢ τούτων.] MS. τούτα.

168, 4. Τὸν χρυσὸν ἡρώτα σρεῖον.] MS. χρυσούν; certe & supra vocavit χρύσειον. Sed etiam MS. & supra & nunc ψέλια. Et 4, 168. de qua scriptura egit Salmastius in Plinianis pag. 245.

168, 23. Ἐτεα μὲν ἐς εἴκοσι.] Prorsus quasi nonnisi puerile quoddam aut vulgare styli genus tanto scriptori adfuisse. At vero optimus MS. sine præpositione ἔτεα μὲν εἴκοσι καὶ ἑκατὸν ἀπικνέσθαι. Quod ipsum cur non ausim Herodoto vindicare, quum & Ælianus, quanquam præmisisset εἰς Ἀρκάδας ἀφικέσθαι, non recusavit mox subnectere ἀφικέσθαι σφίσι τὸν ἄνδρα dativum adamans 2, 42, ubi noster quartum casum? Tale utique est lib. 2 cap. 36. Τοῖσι ἀλλοῖσι ἀνθρώποις νόμος ἅμα καὶ κακὰ θάνατος κεφαλὰς, τὰς μάλιστα ἰκνέει.]

168, 31. Ἀπ' αὐτῆς ἀππλέεν.] Quid hoc erit? Certe nequit verti in ea innatare, quod tamen profert Valla, haud dubie aliam lectionem sequutus, & veram, quam nunc reposui ex optimo MS. ἐπ' αὐτῆς.

169, 2. Δολεῖς &c.] Quam belle id repetiverit in sene Ceo Archidamus, refert Ælianus 7 Var. H. 20.

169, 6. Ἰσῶσι καὶ τὴν πόλιν.] MS. ἰσῶσι. Deinde ἐμμανὲς τε ἰών, ubi Herodoto invident Ionismum illic plerumque usurpatum, edentes ὦν.

169, 36. Ἐκ Θηβῶν ἢ ἐπορεύοντο ἔχοντες ἀγῶγας, καὶ κατὰ &c.] Mira varietas numeri, ut modo exercitum, modo Cambysen spectaverit; quod tamen ferri quacunque ratione posset, nisi vel puer videret ista ἔχοντες ἀγῶγας inepte ex inferioribus huc esse inculcata; ut mirari oporteat Stephanum, quum Valla istas voces in interpretando omisisset, Stephanum dico illa sic integrare, Thebis autem iter faciebant, itineris duces habentes, quæ nec omisit Th. Gale, etsi cod. Arch. cum doceret illas voces non esse antiquas. Itaque quum istius codicis testimonio subscribat etiam Mediceus, & res nimium pateat, non censui ulterius pro Herodoteis jactanda, quæ ipsa clamabant se esse suppositicia. Cæterum ex eodem MS. scripsi Θηβῶν, non Θηβίων, ut Jungermannus, non Θηβαίων, ut Aldus prior.

170, 7. Ἀῖσον ἢ αἰρεομήνοισι.] MS. αἰρεομήνοισι, omissa adverbialia, quæ prorsus nullam hic habet tutelam, sed præterea αὐτέοις, non αὐτοῖς.

170, 23. Θεὸς παρὲν φανείς.] MS. θεὸς εἶν φανείς. Et videtur alterum temere repetitum ex præcedente versu, quum ista expriment ultra modum, & condonandum Casaubono, quum ad Spartianum pag. 23 citat hæc verba, prout vulgo legebantur.

170, 39. Ἐὼν μέγας.] Præclare conveniunt codices Arch. & Eton. apud Thom. Gale cum Mediceo exemplari ad expellendum quod nulli bono est, & restituendum, quod certe debuit ab Herodoto notari μέλας. Et quum Stephanus testatur sua exemplaria habere μέγας, illa vero nihil nisi obstinatam produnt pervicaciam corruptelæ in vulgaribus Herodoti codicibus: recte interim ipse præfert μέλας, quod unde habeat, non aperit, & priores editi retinent μέγας. Sed male. Quare enim vocat μέγαν, quum jam dixerit esse μέγαν? Nec reliqui auctores de illa magnitudine præcipua quidquam tradunt. Color vero quis in eo dominatus fuerit, annotari debuit. Præterea quod post vocem τελεόγανον sequitur verbum φερέν, ab eo abest, & videtur esse aliorum, qui sufficere non judicarunt verbum proxime antecedens ἔχεν, unde tamen omnia recte dependent.

170, 47. Τοῖτοι θεοί.] MS. ἔτοι οἱ θεοί.

170, 49. Οὐτὸς ὁ θεός.] Notabili geminatione particulæ MS. ἔτ' γε ὁ θεός, & mox ὁρῇ μὲν δὴ διελάλω, ubi vulgo δὴ abest.

171, 15. Ὅτι τόξον.] MS. ὅτι τὸ τόξον. Et mox ὁ παρὰ τῷ Αἰ. ἦνεν, non τὸ.

171, 43. Ἐς τὴν Σοποθάνω, ἐν σφί μη παρδρεβή τι ἄδμον, μέχρ' ἑτάτων.] Nihil potest di-

ci infulsus hoc Græco sermone, cui tale principium & par clausula adjungitur, quorum significatio est eadem; & hinc ista geminatio tolerari nequibat, nisi & gemina foret periodi istius argumentatio ac bipartita. Id nisi fieret, supervacua erant illa μέχελ τῶν. Debuit duntaxat deleri negativa μή, ut esset ἢν σφι παρδρεθῇ τι ἄδικον, μέχελ τῶν. ut doceret eos esse judices ad vitam; sin alicujus injusti convincantur, eo usque. Sed Herodoti mentem præclare ab auctore expositam depravarunt nimis aliorum manus, quam nunc ita ex illustri MS. Mediceo reposuimus, ἐς τὸ θανάτῳ, ἢ σφι παρδρεθῇ τι ἄδικον, μέχελ τῶν, *Donec moriantur, aut dum alicujus injusti comperiantur, eo usque.*

171, 39. Οὐκ ἰσθότα ἐπενόεε ποιήσιν.] Hæc consueta qualia sint, quum possit dubitari, idcirco Ez. Spanhemius citans hunc locum in notis ad Julianum pag. 89 sustinet opinari quod antea apud eos inusitatum, à Cambyse Cyri filio, & quidem nulla Persarum lege prohibente, primo inductum, tradere nunc Herodotum. Quod quî potuit venire illi in mentem, aut nobis erit credibile? Sane non dicitur id ab Herodoto clare, sed facile colligi potest: & ex Cambyse jocosa interrogatione, qua quærit, an sit lex quæ jubeat, ostendit se scire esse, quæ vetet. Nam ut primum exemplum det ignoti facti, an de eo sollicitum dicimus futurum fuisse Cambysem? Deinde an verba ista ἐξῆναι ποίειν τὰ ἀνβέλην possunt dici de ignoto? quum sit propria formula de vetitis.

171, 47. Τῷ περὶ νῆα.] MS. ὑπερὶ νῆα.

172, 11. Ἐπὶ λῶες μὴ γὰρ λέγει.] Vocula γὰρ ab MS. exulat.

172, 26. Τῷ γυναικὶ περὶ τῆς.] MS. περὶ τῆς, quod potest referri ad 52, 15. Quin etiam Herodoto constitit ratio, ut maluerit nunc scribere κότερον περὶ. non κότερον, ut vulgo, in conjunctis tot fœmininis. Deinde MS. εἰ καλῶν, non εἰ ἀμείνων, prout in Anglicis etiam libris inveniebat Gale.

172, 29. Ταύτῳ μὲν δὴ κότε σὺ.] MS. μὲν τοι κότε σὺ. Opinor autem hæc notanda signo interrogationis, ut vertatur: *ut tu cur hanc laeticiam imitatus es evulsa Cyri domo?* Nam istud κότε vel aliquando in exprobratione foret absonum, quum videatur id contigisse modo post factum. Et mox πολλὰ ἰσθες, non ἰσθες. Et rursus τιμὴ ἢ αὐτῇ ἢ σμικρῇ.

173, 1. Τῇ δὲ φιλονικίᾳ.] Quis non videat male isti ambitioni locum dari, qui dicatus est φιλονίη, ut notavit Stephanus de libris MSS. tacens? At quum Gale in suis duobus, ipse in Mediceo non aliter legerim, an causa ulla superest vel reminiscendi φιλονικίας? Omnino reposui verum. Et statim MS. Mediceus τοιαύτῃ ἀμείβεσθαι, non τοῖςδε.

173, 8. Κοῖτις τις δοκέει.] MS. δοκέει, quod penitus requiritur.

173, 17. Ἦδη τε ταῦτα ἀκούσας.] Vox ultima in MS. non apparet; & forte non desideres: gavissus est quod ad illa. Et si videam lib. 4 cap. 88. Ἦσθεις τῇ σχεδῇ. Lib. 3 cap. 119. Ἦσθεις αὐτῇ. Cap. 134. τῷ ἐπὶ. Quæ considerationem habent aliam; & recte vox ἀκούσας repellitur, quum scribat hujus libri cap. 28. Οἱ δὲ ἀκούσαντες τούτων, quæ etiam lectio confirmatur ab eodem MS.

173, 45. Ἀγαθὸν περ. εἶναι.] Curavi, ut Græca Latinis responderent; quæ quum sic formaverit Valla, *conducit tibi te providum esse*, certe is non legit ἀγαθὸν, quod in omnibus editis, quos ad manum habeo, exstare scias, sed prout edidi. Sic & iidem inique mox conspirant in πολλήτας, quum egregie legatur in optimo codice πολήτας.

174, 7. Ἀρξέει.] Sic iterum omnes editi, quum MS. Med. simpliciter exhibeat Ἀρξέει.

174, 12. Ἀλλ' οὐ τοι χαίρων.] MS. ἀλλ' οὐ τε χαίρων. Rursum deinde interest nosse sic legi in optimo MS. ἐπεὶ τοι καὶ πάλαι ἐς σε περὶ αἰσῶς τὸ ἐδεόμην. εἶπας ἐλαμβανε τὸ τόξον. quum vulgo post verbum ἐδεόμην addatur ἐπιλαβέσθαι, & sic inseratur quoque ταῦτα δ. Quæ quum per inertiam legentium tanto tempore inquinare Herodotum potuerint, ego quoque relinquere illa ob versionem Vallæ potui. Sed ista brevitatis meo judicio non tantum longe est nervosior, sed admirabilis. Quid enim volunt illa *quia olim jam debebam captare in te occasionem?* Si enim illud debebat, utique capita criminum duo ostendit se in promptu habuisse, ut quolibet momento eum corripere potuerit: certe graviora crimina committi ab Cræso nequibat, & illa jam monstrat Cambyse se bene captata habuisse, ut prorsus nunc indicat ista Cambyse ratiocinatio. Sed aliud quid ab eo profertur: nempe quippe *Et olim prætextu adversus te aliquo egebam*, quem scilicet nunc opportune nactus sum, ut quum justas iræ causas mihi dedisses, noluerim tamen illis uti, sed speciosiores & recenti flagitio insignes aucupari maluerim, quo probatior foret mea vindicta. Sequentes duas voces nec Valla videtur agnovisse, sed successit Stephanus huic labori, ut centonem hunc bene confueret.

174, 20. Καὶ ἐπιζητοῖ.] MS. καὶ ἐπιζητῇ. Et mox καὶ ἢ μὴ μεταμελή.] quod est simplicius & explicatius, quam vulgatum καὶ μὲν δὴ μὴ μεταμελήται.

174, 31. Ἐς δὲ δὴ καὶ ἡ φάσις τὸ ἴσον.] MS. ὡς δὲ δὴ καὶ ἐς τὸ ἡ φάσις ἴσον. Agnoscis jam spectatum corruptelæ genus, quo particula ἐς occupavit sedem voculæ ὡς, ut patuit ad librum secundum.

174, 36. Εἰ γὰρ δὲ οἱ σημανέω.] MS. pro his
tana

tam multis habet ista pauca, sed ad declarandum non minus, imo vel magis valida, ὥς σημαίνω.

174, 40. Ὅμοια τοῖσι Ἡφαίστῳ.] Ut videtur Herodoto probatior fuisse hujus adjectivi constructio cum tertio casu, quod docent exempla apud Portum. Attamen MS. ὁμοια Ἡφαίστῳ. Et est æquissima causa sic variandi. Neque enim in præcedentibus agnovit quædam ἀγάλλματῳ Ἡφαίστῳ, ad quæ referri hoc plurale τοῖσι posset, sed tantum dixit ἐς τὸ Ἡφαίστῳ τῷγαλμα.

174, 44. Εἰ γὰρ τις περθεῖη πᾶσι αἰ. ἐκλέξεσθαι.] Sic adduco, quia reliqui intactam editionum lectionem, contentus id quod Florentiæ legeram, in ora apposuisse, ut quisque eligeret. Ne tamen interea credat ambiguus hæsisse, omnino falsum est, quod solet legi, & omnino verum, quod aperio ex Florentia. Nam περθεῖσθαι quidem in libro primo bis usurpat de apponendo cibo, etiam de exponendo puero, etiam de consultatione in concilio, ad qualem sensum respexit Valla interpretans præbeat facultatem, qui sermo nescio an deceat aulam Perficam, quam nunc mente concepit auctor, unde nunc quidem non obliviscitur ἡ κελεύειν, quod plane non expressit Valla, sane perperam. Itaque sententia Herodoti est, si quis imperet vel imponat omnibus hominibus, jubens eligere. Hoc autem est προσελθῆναι, ut bene notavit Portus & est in MS.

175, 1. Γέλωτ τὰ τοιαῦτα τῷ.] MS. Γέλωτ τοιαῦτῳ τῷ. Et plane agnoscimus hunc esse fontem, unde apud Petronium cap. 17 mulier hausit petoque ἔσ' oro, ne nocturnas religiones jocum risumque faciatis.

175, 6. Ἐπὶ πόσῳ ἂν χρημ.] MS. Ἐπὶ κόσμῳ ἂν χρ. ut 8, 85. Μίχλει κόσμῳ ἐπὶ πρύμνῳ ἀνακρέσσει.

175, 17. Οὕτω μὲν νῦν.] MS. ἔτω νῦν.

175, 26. Ξενίῳ Ἀμάτῳ τῷ Αἰγυπτίῳ βασιλεὶ συνεθήκατο.] Voci primæ apponunt signum, ut inde notent in margine pro ξενίῳ in MSS. legi quoque φιλίῳ, ipso etiam Gale hanc normam imitante, nec de codicibus Anglicis quidquam diversum testificante, perinde ut pro Αἰγυπτίῳ vulgato indicant Αἰγύπτῳ in eisdem legi. Quod si ita est, functi sunt officio: sed verendum est, ne manus Stephani aberraverit, quum vellet indicare utramque vocem & φιλίῳ & ξενίῳ exstare in libris antiquis. Ecce enim quam magnifice & ample magis MS. Medicus profert hanc manum Herodoti: ξενίῳ Ἀμάτῳ τῷ Αἰγύπτῳ βασιλεὶ φιλίῳ συνεθήκατο. Quo magis hæc & alia inspicio, certe crescit reverentia erga præclarum istud vetustatis munus, unde discimus per epenthesin hæc dici, ut intelligatur adeo arctam fidamque amicitiam inter hos constitutam fuisse, ut usque ad sanctum hospitii

vinculum procederet; illud nempe, quod vix videbatur fieri posse, utpote inter principes tanto intervallo separatos, & quorum nemo videri poterat unquam peregrinaturus. Hæc clara est sententia. Quod si tamen ad vulgares formulas crediderimus propius accessisse hanc ipsam, sane facili momento persuadebitur lector Herodotum scripsisse ξενίῳ Ἀμάτῳ τῷ Αἰγύπτῳ βασιλεὶ & φιλίῳ συνεθήκατο. Id confirmat ipse auctor mox in Amasios epistola. Ἡδὲ μὲν πυνθάνεσθαι ἄνδρα φίλον & ξένον εὖ πρῆσσαν. Et sic 8, 143. Εὐνία πρὸς ξένον τε & φίλον. Plutarchus de virtut. mulier. p. 255.

175, 33. Ἐκτῆς ὃ πένι.] Plane legitur in optimo MS. ἐκέκτητο.

175, 45. Πολλῷ δὲ τοι πλεῦν.] MS. πολλῷ ὃ ἐτι πλεῦν.

176, 8. Ὅς τις ἐς τέλῳ ἢ κακῶς ἐτελεύτησε.] Sit hoc pulchellum aliis, qui antehac operam Herodoto dederunt. At mihi tum mirabiliter sordet, tum sententiæ nullius videtur, & prorsus indignum Herodoto. Quid enim est τελεύτην ἐς τέλῳ? quum si voluisset utique præpositione ista uti, debuisset ὅς τις τέλῳ σὺν ἐς κακὸν ἐτελεύτησῃ, qui tandem non in malum desierit. Sic enim dicunt Græci τελεύτην ἐς τὸ τοιοῦτον. & sic afferunt ex hoc nostro ἐτελεύτησεν ἐς τὸ τοιοῦτον, idque legitur hoc libr. c. 126, ut sic ad ipsam materiam & argumentum attendatur; aut etiam retento substantivo nec converso in adverbium posuisset ὅς τις σὺν ἐς τέλῳ κακὸν ἐτελεύτησῃ. Sed peregre origo & simplicissima restitutio debetur denuò exemplari Mediceo, in quo legitur ὅς τις ἔτερε ἢ κακῶς ἐτέλει.

176, 10. Σὺ ἂν νῦν.] MS. σὺ νῦν. sed præterea verbum ποίησον in MS. non apparet, nisi in margine, ut considerandum sit, an non uno tractu scripserit auctor, σὺ νῦν ἐμοὶ πρὸς μὲν, πρὸς τὰς δυνάμεις τοιαύτας φροντίδας τὸ ἂν εὖρῃς &c. (nam & sic MS.) ὑπέσχεσθαι.

176, 15. Μὴ ἐναπαῖξῃ ἥδη αἱ δυνάμεις τοι τῷ πρὸ τούτου αὐτοῖσι πάθει.] Longe speciosiore feriem, quam simul veriore facit mutatio ex libris Stephani in margine notata αὐταῖς πάθει, his vocibus tam præpostere digestis & permixtis, etiam dissipatis, quas conjungi oportuerat, prout auctor conjunxerat, præbet liber MS. μὴ ἐναπαῖξῃ ἥδη τὸ ὥπὸ τούτου αἱ δυνάμεις τοιαύταις πάθει. Res ipsa clamat. Mox etiam MS. idem ὑπετίθει, non ὑποτίθει.

176, 21. Ἐπ' ᾧ ἂν μάλιστα τῷ ψυχρῷ ἀσθενή.] Hic locus est, quem respiciebat in notis ad Luciani Timonem Tanaq. Faber, vir ille incertus, suspensus & præcipitans, dum spernit codices antiquos, ad insulas conjecturas aut fidem nimis facilem, quam nunc præbuit editionibus Herodoti, ut adjuvaret scholiasten Aristophanis Διάσια satis absurde

ſpectantem. Et Portus hinc ἀτὰρ jactitare potuit verbum Herodoti, quum is debuerit ſcire lib. 1 cap. 136 occurrere μηδεμίαν ἀσιν, diverſam ſane ab ἀτῇ. Itaque in hoc loco Herodoti exhibebat codex optimus ἀσθῆν. ut liceat hoc exemplum apponere locis illorum, quos Græci ſermonis Patres agnoſcimus, vel ἢ μὲν τ' ἀζομένη καίται, vel γυνῆα σείει· ἀζῆ.

176, 25. Εποίηε τάδε.] MS. τοιάδε.

176, 27. Ἀναγαγεῖν ἐκέλευσε.] MS. ἐκέλευε, nimirum ut modo dixit ἐποίηε.

176, 49. Κεχαρηότες.] Ut ſimilia duo exempla huc confert Portus, etſi exiſtent plura. Attamen cur tacebitur legi in optimo MS. κεχαρηότες? quod quidem perinde bonum. Et ut non diſplicuiſſe pateat ſcriptori noſtro, etiam lib. 4 cap. 14 habet τεθνηώς, ubi vulgo τεθνηκώς.

177, 8. Καὶ ὅτι ὡς σὺν εὖ.] MS. καὶ ὅτι σὺν εὖ. Et quid affert vocula ὡς, quam merito expellit liber optimus?

177, 18. Πέμψας ἢ κήρυκα λάβει Σαμίων Πολυκράτης.] Quasi vero periculum eſſet, ut crederetur tyrannus in legationibus & quidem talibus mittendis uſus fuiſſe conſilio aut conſcientia eorum, quos oppreſſerat; ideone debuit ſic cavere præmonendo Herodotus, & non quiſque facile ſuſpicetur? Vide igitur aliquid inſigne. Nam optimus ille MS. tantum habet Πολυκράτης ἢ πέμψας ὡς· Καμβύσεα. Quæ proſuſ ſufficiunt.

177, 32. Ὑπὸ Πολυκράτει.] Etiam abſunt hæ voces ab MS. & mire verbosus eſt in hac parte contextus, qui nihil memorabile exprimit.

177, 45. Ἐπὶ κροί τε μισθῶσι καὶ τοξόται.] Etſi ita concipiat quoque hanc loquutionem c. 54, attamen nunc MS. Ἐπὶ κροί μισθῶσι. Et ſufficit. Mox etiam in eodem eſſetur ἐξελασθῆναι, prout jam ſupra notavi & ruriſ cap. 54. Denique ex eodem edidi τὸ θύλακον ἀλφίτων δέεσθαι ſine articulo τῶν. De defectu autem verborum in Laconico reſponſo quid dicam? niſi ſi videatur etiam nimis largum eſſe & abhorrens ab Urbis illius more, prout vulgo eſſetur, ut licet illud ſit ſatis decens ex ſenſu, tamen eum videatur concinnaviſſe vir politior præter manum Herodoti, quum Lacones tantum reſponderint τὰ μὲν πρῶτα λεχθέντα εὖ συνιέναι, ſive primam orationis partem intelligas, ſeu præcipuum caput matris. Quid autem diſfert inter iſtud ἀπλελῆσθαι hic ita inculcatum, & σὺν ἐμνήμῃ, quod poſitum ab auctore in cap. 51?

178, 1. Οὐκ ἔτι τιμωρῆσαι.] Quam facinoroſe conturbatæ ſunt literæ in hac lectione? quam egregie contra expoſitæ juxta Herodoti manum in optimo MS. σὺν ἔτι τιμωρῆσαι?

178, 4. Ἐπὶ οἷσι ἀγοίατο οἱ παῖδες.] Duas poſtremas voces non agnoſcit MS. optimus,

& quis non eas preſcribat in tanta iteratione? 179, 4. Οἰχονίω.] MS. οἰχονίω, idque ſatis facit.

179, 13. Ἐπεμπε δὲ.] MS. ἀπέπεμπεν δὲ. Agnoſcis hoc ipſum compositum eſſe, quo jam ante de hoc factō fuit uſus, ut ſit omnino probabilius, quam ſimplex. Miror, unde Stephanus acceperit ἐπεμψε. Ex eodem libro bis recepi ἐνεκεν.

180, 1. Ἀπελαυνόμεν· δὲ ἄν.] Quid utile huic loco ex iſta adverſativa inſerta? Nimirum conjunctus eſt ſermo, quam ut poſſit ferri; & ſane legit MS. Ἀπελαυνόμεν· ἄν.

180, 4. Ὅς ἂν οἰκίῃ.] Molliter ac diſtincte MS. ὅς ἂν ἡ οἰκίῃ. Mox in oratione Perian-dri habebat codex ἐξεργασάμην, non ἐξεργ. Item σείλας πλοῖον, non πλοῖον. Quæ certe non cedunt vulgatis.

180, 41. Ἐπεκάλεε τὸν Λυκαφ.] An igitur hic factum eſt, quod in verbo ἀπικαλῶν vulgo intelligitur? MS. ἀπεκάλεε, quod multo elegantius. Nonne exiſtat 9, 20? Καὶ γυνῆας σφείας ἀπεκάλεον.

180, 43. Οὐκ ἐνέωρε.] Utitur hoc verbo & ſic composito Herodotus, prout exempla collegit Portus; ſed alio quodam modo, ut illa docent. Et quod non ſperabam, hoc loco edidit optimus MS. ἔκον ἐνέωρε, in illum proſuſ non conjiciebat oculos. Et ibidem in parvo licet, tamen Herodoti cuſtos membrana Medicea retinet τὴν ἀδελφεήν, ut ſemper auctor noſter, non ἀδελφῶν.

181, 7. Τὰ πάρεῃ ἀπέβαλον.] Nimis aperte & ruſtice, quam ut politam Corinthum deceat. Itaque pretioſiſſimum mihi videtur, quod exiſtat in optimo MS. μετέβαλον.

181, 12. Ὑποκρινόμεν·.] Hoc exemplum Portus ſubnexuit multis aliis, in quibus apparet aoritus ὑποκρίνασθαι, quod tempus etiam nunc adhibuit fuiſſe docet optimus MS. exhibens plane ὑποκρίναμεν·.

181, 41. Δήμῳ δὲ τίτῃ λῶ.] Nequivi indulgere aut Vallæ aut Stephano corrigenti Vallam, in id conſpirantibus, ut δῆμον vertant tribum, quum nec vocis Græcæ natura id ferat, nec publicus illius uſus qui præcipue valuit in Attica, ut norunt omnes. In prioribus etiam volui Latina concinnare ad formam Græcorum, ſed ubi excidiſſe deprehendo vocem nepos, qui Archiæ nepos, Samii filius. Ali-ter concepit Vindingius, dubito an bene; ſcribit enim [Archiæ à Samiis publice funus factum fuit, ejuſque filius ſuo filio Samii nomen indidit, quod Archias Sami ſtrenue pug- nans cecidiſſet.] quaſi ille Samius proprie appellatus eſſet nepos ejus qui in Samo cecidit.

181, 46. Ταφίσαι δημοσίῃ ὑπὸ Σαμίων εὖ.] Eadem in vocula terminat orationem cap. 82. Παλῆας νόμους μὴ λῦσιν ἔχοντας εὖ. Itaque hæte- nus

nus commodè ad Herodotum. Cæterum qui δημοσίη apud veteres vel Græcos vel Romanos sepultus esse dicitur, facile simul & necessario intelligitur eū & egregie sepultus esse, ut prorsus hæc expositio sit supervacua, & idcirco quum à MS. eadem vocula abesset, cur ea inquinaret hanc editionem?

181, 49. Εἰς τὴν Πελοπόννησον.] MS. εἰς Πελοπόννησον.

182, 5. ταύτῃ πρώτῃ στρατῷ.] Ut solent post enarratam memorabilem expeditionem vel aliam rem, quæ deinde contigit sæpius, plerumque instar epimetri addere, ut lectorem moneant attentum esse in observando primo ejus exemplo. Cui simile occurrit in cap. 138. Id nunc vulgo creditur fieri etiam ab Herodoto. An tanti fuerit hæc expeditio, ut sequentibus in Asiam expeditionibus, & sane celeberrimis & maximi momenti, initium dederint, merito dubites. Utique non agnoscit optimus codex aliud, quam ταύτῃ τῷ στρατῷ, quod sequor. Major difficultas est in eo, quod statim dicuntur Diores hanc expeditionem per Lacedæmonios fecisse, prout vertit Valla, sed nempe in obscuro apprehendens, quod ad manum venit, quaecunque esset. Etenim ille sensus plane non in Græcis affatim corruptis exprimitur: sed pulcherrimam opem adfert codex Medicus, in quo non legitur Λακεδαιμονίοις, sed tantum Λακεδαιμόνιοι. Et certe syllaba ista posterior si delenda est, quum innuat Lacedæmonios Dorienses jam factos hac militia functos esse.

182, 15. Ὅμοια τοῖς πλεονάζουσιν.] Citatur hæc ab Bocharto in Canaan 1, 14, sed ita ut primam vocem jubeat legere ὅμοιον, quia nimirum antecedit Θεσσαυρός. Quæ conjectura decet eum, qui nihil in legendo attendit ad stylum scriptoris. In libro vii bis occurrit ἀνὴρ δέκιμος, ὅμοια τῷ μάλισα. Quæ notari hodie propter nauscam vix possunt, sæculis bene cognita, nec debuit ipse ignorare.

183, 7. Πρώτεροι γάρ.] Sic enim legitur in optimo codice, quod propterea testor, quia Stephanus ita agit, quasi in ipsius libris MS. legeretur quidem etiam πρῶτεροι, sed vocula γάρ quoque servaretur, quæ nulla est in MS.

183, 19. Βάθρον ὠρώρυκον.] MS. ὠρώρυκον.

183, 43. Οὐνομα τὸ αὐτὸ εἶχε Σμέρδης.] MS. Σμέρδης. Et videtur Græcismus Herodoti exigere, ut nomen proprium efferatur in eodem casu; quo vocabulum ὄνομα. Sic enim 4, 6. Σύμπαρτι ἦναι ὄνομα Σκολότης. Prout sic & alii sunt loquuti.

184, 1. Καὶ δὴ καὶ ἐπ' Αἰγυπτον.] Non male, longe tamen plenior per unam literam optimus MS. καὶ δὴ καὶ οἱ ἐπ' Αἴγυ.

184, 4. Σταῖς ἐν μέσοις.] Constructio est illa ipsa, qua Arion libro 1 dicitur bis σταῖς ἐν τοῖς ἐδάλοις. Unde oritur alia sententia. Mi-

rum vero est, unde sic corruptis aliis libris exhibeat præclarus ille ab Florentia codex MS. σταῖς ἐν μέσον. Id certe Herodoti esse dicit ipse, tum cap. 130. σταθὲν δ' ἐν μέσον ἡρώτα. tum cap. 140. σάνια δ' ἐν μέσον.

184, 13. Νεῖκος τι ἔσται.] Nonne suaviter factis jam particula *h* suo loco posita est? Quid quaerunt illi, qui sic repetunt? quum legatur in MS. νεῖκος τοι ἔσται.

184, 31. Οὐκ ὅπωπα.] MS. ἔγω ὅπωπα. Immo non aliter ediderat Aldus, non aliter Camerarius, Stephanus sine causa mutavit.

185, 8. Οἱ δ' ἔπον ὅτι.] MS. ἔπαν, & certe sic varietas soni sentitur. Paulo ante mutavi ordinem, quum ederetur τραμαλῆθεις δ' κατὰ τὸ αὐτὸς τῇ πεύτερον, antea autem Aldi & Camerarii editio distingueret τραμαλῆσθεις δ' κατὰ τὸ αὐτὸς τῇ; hanc distinctionis notam omisit editio Hervagii 1557 & Stephanus. Sed nunc multo melius.

185, 40. Σμέρδης ὑπεραιρημένος.] Compositi illius nulla hic opportunitas, & corriges vel ὑπεραιρημένον, ut mox ὑπεραιρηθῶμαι, vel ὑπεξαίρημένον. Nam ex MS. nihil notavi.

185, 46. Ἔργον ἐργασάμην.] MS. ἐξέργασάμην, ut paulo ante dixit ἐξέργασθενός δ' ἐκαὶ τούτοις.

186, 10. Αὐτὸς ἐς Μήδης πεισθῆσαν.] Citatur hic locus ab Doct. Stanleio ad Æschylum pag. 773 & 777, ut aut conetur aut sibi imaginetur penetrare acrius, quam vel Cambyfes vel Herodotus credi possunt in mente habuisse, n. de Medo & Dario Medo, quum uterque modo cogitet de natione Medorum. Mox cur ediderim σθένει τῷ, ubi vulgo erat τῷ, causam dixi sub numeris 21, 31.

186, 14. Γῇ τε καρπὸν ἐκφέρει &c.] Has obtestationes vetustissimo tempore usurpatas fuisse in utramque partem libet nunc ostendere subnectendo exemplo execrationis, quod nuper descriptum est ex saxo Aphrodisiensi, & est in manibus Eruditissimi Massoni, quod ita habet: Κατὰ τὴν γνώμην καὶ βέλῃσιν μὲν ἔσται ἐπ' αὐτῷ καὶ ἀσθενὴς καὶ τυμωρούμενος καὶ ἔτε ἢ γῇ αὐτῇ καρπὸν ἐκέρχῃ, ἔτε ἢ θάλασσα αὐτῷ πλοῦν γήνησται, ἀπορῆ τε παίδων αὐτῇ ἐξολέσται, καὶ ἐτέρω δ' αὖ γῆν καὶ γήνησται, καὶ ζῶνι μὴ αὐτῷ ἔσται θεοὶ κατὰ ἀνθρώπων τεύεκα (ἢ θανάτῳ δ' ἔτε ἢ γῇ παρ' αὐτῷ τάφον).

186, 15. Γυναῖκες τε καὶ ποῖμνια.] Quam moliter MS. ποῖμναι.

186, 24. Καλεῖρεκόν τε.] Egregie MS. κατήρικόν τε. quod propius jam accedit ad Hesychium καλεῖρεκον το κατερίζοντο.

187, 4. Οὐτὸν ὃν ὁ Ὀτάνης.] MS. ἔτ' ὁ Ὀτάνης. Nec solet in ista repetitione interficere particulas. 7, 123. Ἀπὸ δ' Αἰνείης, ἐς τὴν ἐτελεύτων κατὰλέγων τὰς πόλεις, ὅπου ταύτης. 4, 44. Βυλόμενος Ἰνδὸν ποταμὸν, ἐς κροκοδείλους παρ' ἐξίχῃ, τῶτον δ' ποταμὸν εἰδέναι.

187, 11. Καὶ ταύτη συνοίκεε.] MS. ἡ ταύτη τε συνοίκεε. Mox videtur MS. velle παρ' αὐτῆ τῷ θυγατρὶ.

187, 25. τῶν συγκαλημένων γυναικῶν.] An Valla fuit tam putidi oris, ut potuerit hoc interpretari *mulierum cum illo cubantium*, quod Herodotus satis declarari putat ab verbo *confidentium* loquutione sumpta perquam & scita & venusta, ut quum Romani *stare* in lupanari dixerint meretrices, ille præferat verbum *sedere*, quod forsan etiam novit Herodotus in sermone Perfico sic obtinuisse. Mire contemptum est hoc lepidissimum verbum ab H. Stephano, ita ut in Thesaurο id inter composita verbi *κάθημαι* omittat, in Indice sine notitia hujus loci jejuniissime recenseat.

187, 33. Ὑποδύνει κελόει.] MS. κελόει. Et statim ex Stephano & MS. sic augenda oratio: *ὡς δὲ δὴ μή ἐστιν*, unde exulat istud *δὴ*. Mox idem τ καταδοκίω, omisso *ἀν*.

187, 45. Ἀφάσσει.] Nempe ut antecedit *ἄφασον* & mox *ἤφασε*. Attamen optimus MS. *ἀφάσσει*, & dein *ὑπεδέξατο τ. τ. π. κατεργάσας*, prout in aliis tot exemplis futurum illi verbo adjunxit, congestis bene ab Porto. tum *δὴ αἱ γυναῖκες*.

188, 14. τοῦ ὀτάνει.] Fateor dictum, ut *καυθύσειω*, quod aliquoties præcessit, & sequentur aut præcesserunt similia. Attamen optimus MS. nunc habet *ὀτάνει*. Nec sane statim dicit *ἤσασαι*, sed *ἤσασαι*.

188, 17. Ὁ δὲ γωβρύης.] MS. γωβρύης δ. Contra in Suida restitui in v. Ἀπορχαφῇ.

188, 29. Καὶ αὐτοῦ τούτῳ εἵνεκεν.] Multo potius optimus MS. ἡ αὐτοῦ. Paulo ante erat in eodem *ἐδόκειον μὲν αὐτὸς*.

188, 44. Ὁφείλετε ἐπ' ὑμῶν αὐτῶν βυλόμενοι ποιεῖν.] Mirifica est hic vocis *βυλόμενοι* usurpatio; & magis tamen considerandus interpres, qui potuit hinc facere *qui cæperatis*. Sed nihil in eo Herodoteum esse declarat MS. Mediceus, qui eximia restitutione hunc locum juvat ἐπ' ὑμῶν αὐτῶν *βαλόμενοι*. *debebatis in vos ipsos id recipientes exsequi*. Ut cap. 155. νῦν δ' ἐπ' ἑμῶν τοῦ βαλόμενου ἐπὶ ἤξα. 4, 160. Καὶ ἐπ' ἐαυτῶν βαλόμενοι ἐκῆσαν πόλιν. 5, 106. Ἰσθι αὐτὸν ἐπ' ἐαυτοῦ βαλόμενον πεπρηχέναι. Alia habet Portus.

189, 26. Καὶ ἡς μᾶλλον εἴσι ἐπιλέγει.] Quis hæc Græca intellexit, aut Latina Vallæ *Et alius huc, alius illuc magis propensus est*, sententiæ etsi bonæ, tamen prorsus non hujus loci? aut altera Latina emendatoris Stephani & verbosi, *Et aliquis magis ipsis convertatur, vel flectatur*, id est, *morigerum se præbeat* &c. Utique poterant commodius, & illis, nempe veritate ita sectantibus, *plus aliquis commiserit*, qui sensus ferri poterat. Sed insuper macula est in Græcis, ut ostendit fidelissimus codex MS. in quo legitur *καὶ ἡ μᾶλλον σφ. ἐ-*

πίλε. *Et aliquid amplius illis committatur*; tanquam hi posteriores videri possint fide esse magis digni, quam priores.

189, 28. τῷ τῷ ἐλεχόμεθα.] Locum vides, in quo vehementer offendit Portus, ita ut quum Herodoti locutionem vocans, mox vacillans ex versione Vallæ, tandem decernat Nihil tamen mutandum. At ne Græca quidem loquutio est: & testatur optimus codex Mediceus nunc scripsisse Herodotum, ut semper τῷ τῷ ἐλεχ. Unde id vere genuinum. Exempla collegit Portus, in quibus est, quod paulo ante occurrit *Περὶ αὐτοῦ τῷ ἐλεχόμενῳ & νηνίει*. Habeo exemplar Herodoti ab viro docto usurpatum & hic illic conscriptum, qui nunc apponit [Ego malim, Itaque eodem collimantes iisdem tenemur.]

189, 36. κάλλιον παρέξει.] Mireris oportet, cur hæc Græca ponant in infinitivo, quum Latina præbeant in indicativo. Atqui & optimus MS. legit *παρέξει*, & sic corrigendum, quum de efficacia significationis Portus affatim congesserit.

190, 8. Πίστι τε λαβόντες ἡ ὀρκίοι.] Quæ duo apud Græcos scriptores ita crebro juncta, & quidem huic verbo adfixa occurrunt, ut corruptoribus fieret promptior larva ad decipiendum. Sed quis dixit *λαβόντες ἡνας πίστι*. Id absurdum, certe præ eo, quod nunc profero ex optimo codice *πίστις τε*. Id vero est continuum: & temere videntur mutasse, qui eundem huic voci casum dandum putaverunt, in quo est sequens *ὀρκίοις*, quum id non ad *λαβόντες* pertineat, sed ad *περὶ ἐκείνων*.

190, 9. Ἐξοίστην ἡ μὴδεν.] Præpositioni huic locus & justus & concinnus datus est in proxime antecedentibus verbis: in hac phrasi nihil habet. Unde optime reparo ex MS. *ἐξοίστην μὴδεν*.

190, 22. Συγκαλέσαντες τοὺς Πέρσας.] Mediam vocem non habet MS. Deinde etiam *ἐπὶ πύργον* sine τ, perinde ut paulo ante.

190, 43. Στείχοντες.] MS. σίχοντες. Deinde *ὑπερβαλίσθαι* pro *ὑπερβαλίσθαι*. Et tandem *πυλωροῖς*, non *πυλωροῖς*, ut jam cap. 72, & mox 79, etsi posterius quoque existet.

191, 18. Εὐνίτες εἶσα.] MS. εὐνίτες τε εἶσα.

191, 26. Εὐνίαν τε ἀγχε αὐτῷ τὸ πολέμιον.] Diversimode construit voculam istam Herodotus. Habes enim cap. 85. *ἐλεγγαγε ἀγχε τῇ ἱππῳ*. Rursus cap. 111. *καὶ σφισθὲν ἀγχε τὸ νεοσιέων*. Cæterum hoc in loco plane abest ab MS. illud αὐτῷ.

191, 47. Ὡς τε τὸ ἐγχερίδιον.] Simpliciter MS. ὥς τὸ ἐγχε.

192, 11. Ἐν αὐτῇ κοινῇ ὀρτῶν μεγάλῳ ἀγχε.] Quomodo boni lectores potuerunt hoc tolerare? Atqui egregius ille MS. habet tantum *ἐν αὐτῇ ὀρτῶν μεγάλῳ ἀνάγχε*. Utrumque vel inprimis probandum. Nam nec vox *κοινῇ* in hac

hac periodo nisi inepte & cum crasso tautologiz errore iterari potest, & ἀνάγκη ἐρπύω si negamus propriam, certe diffiteri nequimus frequentem quoque esse in Herodoto phrasin. Nam & cap. 97. Καὶ τῷ Διονύσῳ ἀνάγκη τὰς ὁρτὰς, & 49, 76. Καὶ εὖρε γὰρ τῇ Μητρὶ τὴν Θέαν ἀνάγκη τὰς Κυζικηνὰς ὁρτὰς, & sæpius, etsi id annotandum non censuerit Portus, quum in verbo Ἀγρὴ cumulet exempla. Mox perspicue in MS. legebatur Μαροφόνια, quod ut probissimum reor, ita Stephani annotationem non capio. Et simile jam tractavimus in libro primo.

192, 26. Τῇ ἔξει ἀνδρόνως ποιέειν.] MS. ἀνδρόνως, & melius est, in qua licet uni supra leges posito & sine ulla causæ dictione facere quæ vult.

192, 28. Στάντω ἐς ταύτην τὴν ἀρχὴν.] Perinde quidem est, sed tamen MS. non probat duras postremas voces; & commodissime antecessit μναρχίη, ut nimia sit in his vocum coacervatio.

192, 30. Ἐνεμύσθη.] Reliqui Herodoto id verbum, prout anteriores id ausi sunt Herodoto obtrudere, non nisi ut pateret ex uno exemplo teterrimi stigmati, quam vili loco posuerint Herodotum omnibus meliorem. Et enim quis sane & probe agens non videt rationem compositionis fatuam, quippe quæ per eandem præpositionem duplicatur? Nec tamen id verbum hîc modo conspicitur; sed inter composita ab verbo φύω refert ipse H. Stephanus in Thesaurο: [Ἐνεμύσθωμαι innascor, inzenitus sum, dativo. v. l.] Immo crede te nihil boni videre; & error est describentium, qui egregie patet ex vetustissima illa & optima membrana Medicea, vix superanda ab ipsius auctoris, si esse posset, αὐτογράφων, in qua legitur ἐνφύειν, sic ut super literam secundam positum sit μ, ac si voluerit ἰμφύειν. Posteriores perperam assumpserunt utrumque. Hinc suavissimo sermoni tam putidum compositionis specimen est illatum, idque, si Musis placet, cuditur in officina exactissimi Herodoti. Quis credat? Mireris fere cur non & cap. 82 dixerint ἐνεγγίνεσθαι.

192, 49. Πάλω μὲν γὰρ ἀρχὰς.] MS. πάλω μὲν ἀρχὰς.

193, 12. Οὐδὲ ὑβριστικώτερον.] MS. ὑβριστικώτερον.

193, 16. Τῷ δὲ ἑδὲ γινώσκον ἐνι.] Quum Valla vertisset at plebi suum est, nihil intelligere, unde patet ἑδὲν γινώσκον, Stephanus mutavit, ut vellet, & plebi nulla intelligentia est, fere quasi illa ipsa Græca quæ citavi exprimeret. At hic Stephanus in suas editiones recepit ἑδὲ γινώσκον, prout non modo Aldus & Camerarius ediderunt, sed etiam exhibetur in MS. Id divinum mihi videtur, & verissimum istud exprimitur, quod historia in Atticis & simi-

libus intemperis & acrimoniis docet, violente agi ab plebe, nec tamen scire, quid agat. Sed Latina Vallæ multo sunt efficaciora, quippe quæ dum tradunt proprium aliquid populi omnino miserrimum, etiam id quod Stephanus vult, simul trahens ut necessarium & ideo non dignum dictu. Hinc omnino Valla propior ad Herodotum, qui scripsit τῷ δὲ γινώσκον.

193, 43. Ἀρχεῖν αὐτὸ θωπείαν ἡγάμεθα.] Regie omnino exercuerunt licentiam in hoc Herodoti scriptum, ut modo patuit. Jam vero testatur idem codex Mediceus, nec participium hoc ἡγάμεθα, nec verbum ἡγάλαμ in modo antecedentibus esse Herodoti, utrimque abigens. Et sane tot alia sunt in vicino, unde sensum hujus verbi facile possis extrahere, ut ego neutro utar, etiam spongiam non adhibuerim.

194, 19. Αὐτὰι προσεκάλο.] Opinor vitio typorum, sed tamen per omnes editiones, pro προσεκάλο, ut accurate etiam scriptum in Mediceo.

194, 31. Τάτῃ ἐπαλὼ ταῦτα συνεχώρεον.] MS. interponit particulam ὡς, sic ut videatur esse continens oratio, & mutatis distinctionibus legendum: τάτῃ ἐπαλὼ ταῦτα ὡς συνεχώρεσαν οἱ ἐξ ὅτῃ τάτοις, ἔτῃ μὲν δὴ σφι &c. & accommodanda his versio.

194, 33. Ἐχθεα μὲν σὺν ἐγγίνεθαι τοῖσι.] Patet Vallam addere adhuc vocem, at eam nescit Aldi, nescit Camerarii editio. Sed quod mirum est, eam vocem membro suo absciderunt attribuentes alteri, cui Valla eam non attribuerat, nec Herodotus causam attribuerat dederat exorta malitia in republica inter mullos, non odia fiunt. Res patet, ubi audiveris in MS. Mediceo legi κακότηθαι τοῖσιν ἐγγινόμενης ἐς τὰ κοινὰ, ἔχθεα μὲν σὺν ἐγγίνεθαι τοῖσι κακοῖσι. Agnosceis quam prave & Græca hæc & Latina sint tractata.

195, 12. Εἴ τινα ἔχοις σοφίαν.] MS. simpliciter ἔχεις.

195, 35. Προσπύκνουν μιν τὴν Δαρειον.] Rident credo editores in licentia sua vexandi Herodoti, ut quasi non sufficeret modo ante dixisse ἐτελέωσάν μιν, nunc è vestigio deberet ea vocula rursus inferi, & tamen addi τὴν Δαρειον. Ubi audita est talis fallacia? Immo vocula μιν nec ullo genere hîc commoda est, nec ab MS. optimo agnoscitur.

195, 38. Ἐχθὲν αὐτῷ κρύψας.] MS. ἔχει.

196, 10. Πάντα οἱ ἐμπλάατο.] Nihil habeo, quod carpiam, quum jam præcesserit 1, 186 ἐμπλάατο, & in principio libri seq. exstet ἐμπλάατο, in cujus capite 72 ἐμπλάασι. Etiam citavi sub numeris 75, 7. Nunc tamen probatissimus MS. habet ὁμπλάατο. Et dememinisse nequeo, quod notavi 61, 20. Quia etiam sodes considera, quod lib. 4 cap. 14 ἐς

ἀφιστάσας ἀπικνέειδ' notavi habere membran-
nam MS. optimam pro vulgato ἀμφιστάσας.

196, 11. Τύπον ποιησάμεν & λίθινον.] Sic mi-
sere & inutiliter vexant Herodotum, & au-
ferunt illi istam iterationem quarti casus, qua
tam lepide utitur, sermonem ex mascula gra-
vitate detorquentes ad aliquid puerile, ut nunc
fecerunt τύπον λίθινον. At eximius ille hujus He-
rodotæ consuetudinis, etiam in hoc libro sub
numeris 161, 2 custos MS. exhibet λίθον. Re-
ctissime, & toties jam habuimus exempla; ipse
distingues, prout libuerit. Cæterum quum
Herodotus geminam narrationem posuerit ab
Persis celebratam de Darii progressu ad re-
gnum, & posteriores scriptores, maxime La-
tini, priorem probaverint, posteriore negle-
cta, apud Persas contrarium videtur obtinuisse,
ut tradiderint non ex admissione equæ con-
tigisse, sed ex manu Oebaris. Id hodieque vi-
detur monstrari posse ex lapide, ut ego expli-
co & conjicio, insculptum Darium, equum,
& Oebarem, à quo manus profertur & osten-
tatur Dario, item unum ex proceribus adoran-
tem & tiam Persicam habente, prout ex ve-
tustatis Persepolitanae reliquiis nuper attulit
clarissimus Asiæ illius partis metator Corne-
lius de Bruyn, cujus typum hîc habe.

196, 37. Ὅτι ἡπίος τε & ἀγαθὰ σοφὶ πάντῃ ἐ-
μνηχανήσατο.] Quid igitur? an nihil dabitur
adminiculi vocabulo ἡπίος, ut sic sola sequen-
tia habeant suum fulcrum? Cui bono inser-
viat illa utraque copulativa, quum ea deleta
belle omnia procedant? Securus igitur omni-
um citat hunc locum ille citator omnium E-
zech. Spanhemius ad Julianum pag. 80. Nempe
nullus hîc cognovit Herodotum, & abundat
aliquid, sed non in ista parte, sed prout
Herodotum scripsisse monstrat præclarus ille

MS. ὅτι ἡπίος τε & ἀγαθὰ σοφὶ τὰ ἐμνηχ. Vide-
tur igitur vertendum: quod & mitis ille, &
ipsis utilia quæ excogitavit. Hæc verissima ef-
se unde clarius liquebit, quam ex ipso Suida,
qui hanc partem ex hoc loco descripsit, ut
quisque videt? sed in eo editur ὅτι ἡπίος τε, &
ἀγαθὰ σοφὶ ἐμνηχανήσατο. Atqui in MS. Lugdu-
nensi legitur & ἀγασσὶ τὰ ἐμνηχ. plane per
contractionem elisis quibusdam literis, sed
egregie servatis illis τὰ, ut non dubitem, quin
exstet quoque in aliis antiquis exemplaribus,
egregia concordia cum MS. Mediceo ad re-
stitutionem Herodoti. Deinde MS. ὁ μὲν δὲ
πρῶτος & ὁ δεύτερος οἱ νομοὶ &c.

196, 45. Πεντάκισια τάλαντα ἀργυρίου.] Vox
postrema abest ab MS. & quod mirum est,
non agnovit eam in interpretatione Valla. Et
sufficit interdum repetivisse. Et deinde item
τεσσαράκοντα & sine vocula μὲν. & statim ἀνα-
σιμῶτο MS. non ἀνασιμῶτο, ut supra occur-
rissè memini.

197, 8. Ἐπ' ἔρεσι.] Unicus ille MS. per-
spicue legebat ἐπ' ἔρεσι. Hoc autem illud
fuit, in quo offendit H. Stephanus, dum Lau-
rentii interpretationem in finibus, certe bene
sanam notat, nempe ut in suspensionem addu-
cat, quum adminicula ejus ignoraret. Haud
dubie enim in ejus exemplari, quod in ver-
tendo ante oculos habuit, exstitit ista lectio,
eamque reor observari quoque debuisse supra
in capite 5 hujus libri.

197, 17. Ἐκκοσμέατο.] Exstat hæc forma
lib. 1 cap. 101. An auctor illam ipsam penitus
nunc adhibuerit, dubites. Certe optimus MS.
ἐκκοσμέατο. Tum statim μοίρε, ut in versione
Laurentius.

197, 20. Καὶ ὁ ἀπὸ τοῦ ἀγροῦ σίτου.] MS. με-
τεμμέν, quod & ipsum videtur agnovisse Val-
la, etsi perperam vertens & certo frumenti nu-
mero: neque enim debuerat hoc frumentum
jungi præcedenti pecuniæ ex piscibus, ut u-
terque quæstus exciperetur. Sed difficilior
est, quod sequitur. Ibi existimat interpres
utique Valla in Albo castello Memphios sedisse
vel 120 millia Persarum; quod ipsum quis
credat? quis credat ab Herodoto dici tam nu-
merosa præsidia Persarum ipsorum posita in
Ægypto fuisse? Itaque mirabiliter & exquisitè
legit optimus MS. πρὸς δὲ δύο καὶ δέκα μυριάσι.
Longe alia jam facies hujus loci est, alia sen-
tentia, & quidem longe verior istâ vulgatâ,
ut numerus ille non pertineat ad præsidia-
rios, sed ad medimnos frumenti; quod etsi
traherent quodammodo Græca præponendo
vocabulo σίτου, id tamen vides ex versione
Latina Vallæ quod fuerit detortum. Nesci-
bant scilicet quo nudos hos numeros refer-
rent: hinc & nonnulli Græculi vocem σίτου
finxerunt, & Latini protulerunt tot millia
Persarum. Atqui sententia est: *Insuper enim*

120 millia medimnorum Persis etiam in Albo castello Memphios confidentibus metiuntur & eorum auxiliariis. Conluetudo ista Græci sermonis erat in frumento & argento μυριάδας tantum exprimere, quum materia mensuræ & species nummi publice constarent.

197, 24. Σατταγύδα.] In his populorum appellationibus discrepant nonnullæ, & aliter scribuntur in MS. Mediceo, quam in editionibus, omnino ut opinor melius. Certe hæc appellatio videtur concinnata esse ad molliorem pronunciationem, quum in antiquo libro extaret Σατταγύδα. Sed & statim exhibebat ἡ Δαδίκαι ἡ, quod neglexi suo loco monere.

197, 27. Νομός ἐβδομή.] Sed similiter præcisâ nunc reculavit Herodotus ex fide MS. qui exhibet nunc νομός ἡ ἐβδομή.

197, 30. Ἀστυρίας χώρας.] Absit ab MS. vox postrema: & opinor recte, utpote ex superioribus repetita, ubi tamen Herodotus utebatur alia constructione.

197, 39. Νομός δυωδεκά.] MS. δωδεκά.

197, 42. Σαγαρίων.] MS. Mediceus Σαργαίων, quum videantur diversi ab Sagartiis 1, 125. Nota autem sunt, quæ huc per varios dies attulere viri docti, ut Πανσίκαι à Vossio scribantur Παισίκαι, Μέκων ab Holstenio Μύκων, & Μαλιτωοῖσι pro Μαυλιανούσι, pro extremis Μάρδοισι ab eodem Vossio Μαρσι.

197, 48. Διηκίσια ἀπαγίνεον.] MS. ἀγίνεον.

198, 12. Πρὸς πάντας τὰς ἀλλας.] Non notat *super ceteros omnes*, ut Valla, id enim parum foret, sed *par ceteris omnibus*, ut non fuerint in censendo benignius tractati, quam reliqui subiecti, & debuerint pro numero suo æquare summam tributi similem aliis provinciis. Est enim comparativum, ut 2, 35. Ἀγυπὶ ἐργα λόγῳ μίζω παρέχεῖ) πρὸς πόσαν χώραν.

198, 28. Οἰκορμήνων.] MS. οἰκημένων. Etiam pro κερσμένε, quod sequitur, legit idem κερσμένε. Hoc igitur quum vetustius existerit in exemplaribus Herodoti, an debuit ab altero expelli? Ita video rem natam esse, ut ab Stephano κερσμήνων relegetur in indicem, ut ex solo Hesychio notum; non autem liceat recenseri inter propinqua vocis κέρσμη. Porcus ne meminisse quidem voluerit, tantum ex vita Homeri recensens κερσμή. Quo ista vanissima iudicia? An non 4, 70 Εἰς κύλικα μεγάλῳ κερσμήνω? Immo sustinet scribere Stephanus [κερσμηκὴ κύλιξ Herodot.] Absurdus est totus, quum nec analogia impediatur. Cur mox πλοίων καλαμίνων? Ψάμμιν in lib. 2 cap. 99? Utique ab σήσαι dictæ σησάμιναι φάλαγγες, de quibus agit Salmastius in Plinianis 1033, ut mox apud Herodotum φάλαγγας ἐβένε.

198, 32. Αὐται μὲν νῦν.] Vocula νῦν non est in MS.

198, 36. Ἀγίνεον.] Satis polite & considerate MS. ἀγίνεον, ut solet ludere hic scriptor in litera ν quod notari fas est.

199, 8. Ταῦτα μὲν ὦν.] Voculam postremam ignorat MS.

199, 11. Ἀπ' ἧ τὸ ψῆγμα τῷ βασιλεῖ τὸ εἰρημὺνον κομίζε.] Verbum κομίζε ejicit MS. nec credo esse Herodoti. Sed & deinde προτιῶδε κτίων) MS. προτιῶδε δεκίων). Verbum novum, sed non defectum sua analogia, etsi videatur ipse Herodotus testari, fuisse προτιῶδε ἡ κτίωναι, (ita enim edi oportuit) quum cap. 105 repetat; ἡ μὲν δὲ πλείω ἡ χρευσθῆ ἡτοι οἱ ἱνδοὶ κτίωναι. Sic enim MS. non ἔτω.

199, 14. Τῶν ἡ πέρι ἀτρικέες τι λεγ.] MS. ἡ πέρι, omisio ἡ, quod novisse videtur Valla, sicut etiam vocabulo ἱνδοὶ post illa ἐν τῇ Ἀσίᾳ.

199, 24. Ἦν ἐπεάν.] Citat hunc locum Salmastius & ad Tertulliani Pallium, unde haufit etiam Brauwnius in Vestitu Sacerd. Hebr. pag. 324, ubi φλοῖον uterque interpretatur junceam; sed & in Plinianis aliquoties, nec aliter, quam prout solet edi; ignarus utique ab præstantissimo codice pro testimonio efferri, quasi particula ὡ non venisset ab manu Herodoti, certe ex ipso sit omisssa, quæ etiam non requiritur sane. Cæterum in illis Plinianis pag. 999 contendit intelligi debere de herba singulari, quam phleon appellat, herbam palustrem & fluviatilem, reprehendens Vallam, quod interpretetur *tegetem*. Sed habui causas, cur Glossaria & Grammaticos Græcos noluerim pro tempore spernere de libro accipientes.

199, 34. Σφίσι ἀφθερέειν.] MS. ἀφθερέειν, sive illud in genere medio consideretur, sive in passivo, ut is est Herodoti genius αὐτὸν ἀφθερέειν κρέα cum ipsis vel innoxam ipsorum corrumpi quod ad carnes. Mox etiam δυνήεναι, quod oportunius, quam præsens δυνήενοντες.

199, 39. Εἰς ἡ τέττε ἡ λόγῳ &c.] Plane hæc verba non conveniunt. Præcedunt enim duæ rationes, propter quas ad summam senectam nulli Indorum, certe non multi, perveniant, vel quia neminem in morbum incidere sinunt occidentes eum utique isto prætextu, vel quia etiam si qui perpetuo sani vivant, tamen augescantibus annis eos occidunt. Itaque interpolavit mirifice Latina interpres: *Idcoque cum hac de causa, tum quia omnes qui in morbum incidunt necantur, non multi sane eorum ad senectutem perveniunt.* Invertit ratiocinationem Herodoti, ut aliquam ei attribuat connexionem, ipse absurdam ratiocinationem commentus, ut morbum & senectutem temere misceat. Itaque hæc legere quemadmodum ullus potuerit, nescio, quorum nihil intellexit ullus. Sed tales nugæ perpulchre

Zzzzz

con-

contempsit & Herodotum ostendere fatigit MS. Mediceus, exhibens priscam scripturam veramque *ἐς τὴν τέτην λόγον ἢ πολλοὶ τινες αὐτέων ἀπικνέονται*. In antecedentibus dixit, proximos senectuti occidi solere. Sed, addit, ad eam pauci perveniunt, in ejus rationem, numerum pauci transferuntur, quippe ante eam omnes agrotare incipientes interficiunt. Quod in genere subnectit, quia quis unus pene sine morbis ad senectutem pervenit? Loquutio est 7, 11. *Οὐκ ἦλθον ἐς τέτον λόγον ὥστε μάλιστα*.

199, 43. *Οὐτε σπείρει*.] Non solet Herodotus ita destitutum usurpare hoc verbum, prout 4, 17 dicit *σῖτον* ἢ *τὴν σπείρει*, & mox cap. 19 *νομάδες νέμονται*, ἔτι *τι σπείροντες ἔδεν*. Igitur & hoc loco profert optimus MS. *ἔτι τι σπείρει*.

200, 15. *Καὶ οἱ ὅτι τὸ χρυσὸν &c.*] MS. *τὸ χρ.*

200, 19. *Ἀλωπέκων*.] MS. notissima terminatione *ἀλωπέκων*. Deinde MS. non habet *εἰς* ἢ *ἐξ αὐτέων*, sed *εἰς* ἢ *αὐτῶν*.

200, 25. *Καὶ τὸ εἶδος ὁμοιοῦται ἑτοί*.] MS. *Καὶ αὐτοὶ εἶδος ὁμοιοῦται*, quas voces in contextu contigit male inverti.

200, 27. *Σειροφόρον*.] MS. *σειροφόρον*.

200, 32. *Δυνατώτεραι πολλῶ*.] MS. *πολλῶν*. Nec dubitare licet, quin auctor hoc loco istam captaverit varietatem, ut 8, 13. *Ἡ αὐτήπερ ἔσσα νύξ πολλὸν ἢ ἔτι ἀγρωλέεσθαι*. Alia habet Portus. Deinde per compositum ἢ *συζαφω*, non simplex *ζαφω*.

201, 11. *Ὁμοίαν τέτω*.] Quod ex suis codicibus in ora posuit Stephanus, id firmat codex Mediceus in voce *ἔτω*: sed quod plane novum est, adjectivum habet *ὁμοιον*, subintelligi volens *μύρμηκα* vel *θηρίον*, etsi medium inter *μύρμηκας*, ut hæc haberi debeat vera scriptura. *Quod ad pernicipitatem, nulli est alii simile, ita ut nisi &c.*

201, 17. *Ἐνδιδόναι μαλακὸν ἔδεν*.] Sunt ipsa verba illa, quæ occurrebant 3, 51. Exstant eadem in Dionysio Halicarnassi. Immo ab viris doctis etiam annotatus est locus Aristophanis ex Pluto, ut patet ex Stephano, ut fere studio nimio in Mediceas membranas abductus dici queam. Sed scias me non detrectare sequi. Attamen si quis velit rite considerare, satis ample hæc exprimunt, ut fere alterutrum suffecturum posset videri, quum *ἐνδιδόναι* *τι* in hoc sensu supponat *μαλακότητι*. Quidquid sit, utique in hoc loco optimus MS. *διδόναι* solum novit. Ex eo etiam mox legi *ἔτοι οἱ ἰνδοί*, non *ἔτω*.

201, 24. *Ὀλίγω πρύτερον*.] MS. *ὀλίγον πρ.* Et mox *πείνην*, non *πετρήν*. Sed etiam *τέτο* ἢ *ἰσοῦται*, sane optime, non *ἔτοι* ἢ *ἰος*.

201, 33. *Εἰσα κακὸν ἢ πρὸς ἑτέρον ἢ ἀρετῇ τῇ ὑπὸ τῶν οἴων*.] Nemo ita loquitur Græcus. Quid

enim est *τῇ ὑπὸ τῶν οἴων*? aut quo respicit vocola *τῇ*? Nequit referri nisi ad *κακὸν ἢ ἀρετῇ*, quum tamen de his virtutibus non agatur, sed de lanis. Itaque respicere debet *εἰσα*; quod ut fiat, scribe ex MS. *τῇ ὑπὸ τῶν οἴων*.

201, 37. *Καὶ μέν*.] Copulativa non est in MS. Deinde etiam *ταῦτα πάντῃ* sine vocola *γάρ*.

201, 44. *Ὅφιος ὑπόπτερος*.] Satis minute describit auctor, creditus subalatos vocavisse, quos Bochartus lib. 2 cap. 17 Phal. statuit esse eos qui habent efficaciam *ἢ ἀλλεῖς* & aconitæ dicuntur vulgo.

202, 1. *Ἐπιπλάειο*.] Notavit hoc verbum & locum Portus inter circumflexa ex gravitonis formata. Attamen plane optimus MS. *ἐπιπλάειο*. Deinde *ὅσα μὲν ἢ ψυχλὴ τε*, huc restituta particula *ἢ*, ubi optime convenit, quam transfulerant in superiores versus. Sed & mox *ἐπιπλήν*, non *ἐπιπλήνη*, ut notatur ad marginem, dubites quo sensu.

202, 8. *Ἰπὸ παλὸς θηρόεσθαι*.] Id Plinius Latine interpretatus *omnium præde nascentis* monstratur ab Salmasio in Plinianis pag. 282 ex Herodoto imitatus, etiam addente pro *ἀναιρέει* apud Athenæum, qui verba illa citat Herodoti legi *ἱπαναίρειν*. At longo tempore post venit Ezech. Spanhemius, & notat ad Callimachum pag. 124 [Ac unde ex Herodoto refert Athenæus l. ix p. 400 quod omnia leporem venientur feræ, aves, homines.] Locutus nempe Herodoti exulat è memoria ejus.

202, 27. *Περὶ ἂν ἀφάγγη*.] MS. *περὶ ἀφάγγη*.

203, 6. *Πεπλασμένας πηλῶ*.] Variis locis ad hunc locum in Plinianis Exerc. respexit Salmasius, nunc ut notaret *κάρφεια*, nunc aves magnas non nominari, nunc incerta loca esse; sed ubi ponit ipsa hæc verba, exemit paginam 555, nec aliter citat, quam solet edi. Qua quanto perfectiorem lectionem exhibet optimus, sed productam jam ab Th. Gale, MS. *περὶ πεπλασμένας ἐν πηλῶ*, quam eo magis compulsus fui iterum proferre, quia in scribendo mire videtur aberravisse Stephanus, proferens quasi ex MSS. suis *περὶ πεπλασμένας πηλῶ*, quod posset aliquos deducere, quum aliter revera legatur in MSS. Sed auctor dicit egregie nidos esse confictos & adaptatos ex coeno, inque eos deferri ista frustra, non addens ob quam causam, quæ potuit fuisse multiplex.

203, 16. *Ἐπὶ τῷ γλῶ*.] Ita denique utrumque arreptum est, quum forsitan posterius aut non foret clare in eo, quod hi scribæ habebant primævum, exemplari scriptum, aut prius maculatum. Utique optimus MS. tantum habet *ἐπὶ γλῶ*, eandem ita hic hallucinationem ostendens, quam habuimus antea. Deinde

inde συναίγειν ἔτι τὸ κινν. sine vocula μέν.

203, 19. Εἰς τὴν θαυμασιώτερον.] Nihil ex MS. optimo referre possum; nihil bene etiam interpretatur Valla, dum primas voces includit Latino *tamen*. Percommodum est, quod ex Arch. cod. effert Th. Gale ἔτι τῶν. Ea quæ sequuntur, citat Salmasius in Plinianis pag. 365, neque dubitat, hoc modo: ἢ δὲ αἰγῶν ἢ τῶν τεύχων, quæ copulativa in nulla est editione, quum tamen requiratur maxime. Id satis mihi fuit hic indicare.

203, 25. Θυμαμάτων πέρι.] In MS. est Θωμαίων: sed in margine etiam vetusta manus recte adscripsit Θωμαίων, ut 2, 40 λιβανώϊδ ἢ σμύνης ἢ ἄλλων Θωμαίων.

203, 29. Τελήχεων σὺν ἰλαόσωναι.] MS. τριπήχεας, σὺν ἰλαόσωναι. Hoc est Herodoti.

203, 43. Εἰς αἰῶνι.] MS. ἰαῶνι. Recte, ut in fine hujus capituli ἐξ ἰαῶνι Europæ. Nam ἰαῶνι conveniunt agris & minoribus regionum partibus, ut in Europæ latere occidentali, quod ignorabant nisi parva parte, dicit ὅτι ἢ ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἢ πρὸς ἰαῶνι ἰαῶνι. Hinc factæ & hæ ἰαῶνι.

204, 8. Πολλῶ τοι πλεῖστον.] MS. πολλῶ πλεῖστον tantum.

204, 22. Σαλαγγαίων ἢ Θωμαίων.] Cur posteriori appellationi auferatur litera α, quæ cap. 93 illi inserta fuit, nescio. Certe in MS. erat Θωμαίων, quo etiam declinat varia lectio apud Th. Gale; & his Grotius assignat originem ex Geneleos cap. 36 vers. 41. Sed iste codex tertium α ignorabat in appellatione priore, quam scribebat Σαλαγγίων, quod utrumque ἰθινόν quia commodum est, nequivi contemnere hoc posterius.

204, 32. Τῆς διεξόδου.] MS. τῆς ἐξόδου. Hæc enim modo requiritur.

205, 6. Καὶ δὲ δὴ ὁ νόμος.] Ingeminat copulam MS. ἢ γὰρ δὴ ὁ νόμος.

205, 14. Ποίει τάδε.] MS. τοιάδε.

205, 16. Ἀνέχεσθαι ἢ χαλινὸν ἢ ἵππῃ.] Quum vertisset Valla: ac lora freni equini ad cervices ipsorum alligavit, hominesque dimisit (quod miris modis intricatum) Æmil. Portus sic hæc vertenda monuit: cum equini freni lora nexuisset, circa cervices ipsorum (eā) ligavit, vel, Equini freni loris, quæ nexuerat, cervices ipsorum illaqueavit. Quæ & ipsa, licet ampliora, tamen satis imperfecta. Quid enim est nexuisse lora? Sed & ipsa Herodotea sunt per nimiam brevitate nonnihil ambigua. Quid enim post cervices illorum circumcinctas fecit? Dimisisse non potuit, nisi & equum freno liberaverit, quod nullo hinc indicio colligas: aut frenum utique dissecuerit; nec id dicitur. Sed nec secum duxisse potuit, quia plane dicit auctor ἢ ἀπῆκε. Nihilominus dimisit omnino & illos & frenum pariter; quod ut clarius intelligas, scribe ex MS. ἢ ἀνέχεσθαι

ἢ ἢ χαλινὸν ἢ ἵππῃ, ἢ τὰς &c. ἢ annexens (n. nares abscisas auresque) circa frenum equi, circumdedit ipsorum cervicibus. Patet autem ex his illum exuisse lora equum, quum non ipse crudelitatis suæ pignora circumgestare secum voluisse videatur; & facile fuit acquirere aliud frenum.

205, 18. Δεινὸν (ἢ) αὐτῶν.] MS. liquide δεινὸν αὐτῶν, quod non debuit mutari. Sic & 2, 86. Δεινὸν αὐτῶν τοῖσι κομισαῖσι παρὰ δειγμάτων.

205, 25. Τῶν παιδῶν.] Et scio quid sequatur, habet tamen MS. τῶν παιδῶν. Unum scilicet natu maximum, ut mox vocat τὸν παῖδων τὸν πρεσβύτατον, & nominatu dignissimum, quo nominato apparet cæteris non abstinuisse.

205, 48. Εἰλέξα ταῦτα.] Id bene convenit antecedenti ἄλλο. Nec tamen ita forsitan scripsit auctor, quum tantum perhibeat optimus MS. ἰλέξα. Id sane interpretatus fuit Valla, & statim debuit H. Stephanus reprehendere, quum bonos codices non vidisset.

206, 23. Τὸ τοῦ λέγειν.] MS. τὸ τοῦ λέγειν.

206, 41. Οἰκομένη.] Denuo MS. οἰκμένη.

207, 2. Ταῦτα ἀναδύμεν.] MS. ταῦτα μὴ ἀναδύμεν. Id optime convenit.

207, 8. Ἐμοὶ μὲν δ.] Ut pateat quo illam trium literarum vocem modo restitutam nonnulli depulerint, ecce in hoc loco tantum agnoscit optimus MS. ἔμοι δ. Εἵνεκεν quod mox edidi, suppeditavit MS. idem, non ὅτι, ut vulgo.

207, 16. Τῷ ἰγὼ ὑποδείξω.] Mire in hoc hærent Valla cui ego fidem faciam, Stephanus cui ego ostendam vel representabo. Posterius nimium; prius non explicat præpositionem ὑπὸ. Vallæ autem interpretatio vaga est. Portus illi tribuit Latinum designare. Vix scias quo te vertas. Sed bene hinc eripit nos MS. ὑποδείξω, quod est creberrimum. Sed & paulo ante ἀπάσης τῆς ἑλλάδος, ubi vulgo articulus negligitur.

207, 19. Μαίανδρον.] MS. Μαίανδρον, ut legisse apparet quoque Vallam, & sic infra perpetuo, etiam cap. 142.

207, 24. Ἐποίησεν τάδε.] MS. τοιάδε.

207, 30. Μαντιῶν ἀπαγορεύων.] Dubites merito, an non, si Polycrates eo de negotio ad oracula quædam miserit, an non, inquam, Herodotus id fuerit declaraturus manifestius, ut solet semper: maxime quum in ipsa insula Samo nullum magni nominis oraculum existerit. Sed verissime mutat MS. legens μαντιῶν, hoc est, augurum, & vatum, & aruspicum, quos haud dubie magno numero circum se aluit Polycrates, eosque facile potuit consulere, non utique oracula.

207, 38. Ἐπεφημίζετο.] Locum hunc & verbum annotavit Portus, Stephanus in multo discursu Thesauri neglexit. Uter melior? Certe Herodotus non fuit usus composito; cuius

jus fidei pignus est optimus ille codex Medicus exhibens ἰσημιζέω. Vides in Hesychio Φημιζεται, μαιζέται. Sed non omitendus locus Diodori Siculi, unus utramque hanc notam roborans 17, 10. Φήμις δὲ τισι μαιζέων ἢ δειῶν σημείοις ἡγορεῖτο.

208, 2. Οἱ Συρηκοσίων ἡγούμενοι τύραννοι.] Sic actum est in Herodoto. Ubi videbatur sibi debere esse affluentior, illic mutilando eum contraxit indigne ætas posterior; ubi judicavit continere, illic assuta ei sunt nescio quæ, ut in hac pericope vocabulum postremum; quippe quod non exstat in MS. illo probatissimo, nec ulla necessitas exigit.

208, 32. Ἐπεθύμη[ε.] Ut cap. 120. Ἐπιθυμῶσαι οὐκ ἔτι τ' ἔπαιον ταῦτα τίσαντες. Sic in hac historia adhibet jam illic hoc tempus. Nihilominus hinc abijt codex optimus, probans imperfectum ἐπεθύμει. Unde etiam paulo ante suscepi præfens κείνῃ pro ἔλανε, ut mox repetit ipse Darius in concilio.

208, 38. Μεγάλῳ τῷ ἱσθύν.] Prima vox huic loco parum venit opportuna. Neque enim Herodotus vult aut potest dicere magnam ejus hominis esse potentiam, præsertim si ex opposito comparatur ipse Persarum rex, ut fit hoc loco. Immo ille tantum speciatim determinare voluit, ut inde appareret istum valere aliquid, nempe vim ejus hanc esse, ut mille Persæ ipsi apparerent satellites &c. Ita enim per partes enumerat, quod inertes medio tempore lectores non adloquenter immiserunt vocabulum μεγάλῳ, quod penitus ab MS. abest, & abesse debere censeo.

209, 20. Εἰ οἱ ἐνδεξάαιο.] Vix intelligo, cur sic edatur. Certe Portus scivit δεξάαιο apud Herodotum dici pro δέξαντο, & in verbo Ἐνδέκεσθι citat totum hunc locum ita ut particulam οἱ plane omittat. Atqui ista prorsus est lectio codicis optimi, εἰ ἐνδεξάαιο, nec debet aliter legi. Et mox ἔπεα τάδε, non τοιάδε.

209, 49. Οὐκ ἀδικεῖ ἀπημελημένον.] MS. optimus tantum novit οὐκ ἢ ἀπημελ.

210, 23. Ὑποτύπιστα ἢ αὐτέων ἐκείνη, φιάλῳ ἢ χευσθὲ συνθήκη ἰδωρέω τ' Δημοκρίδεα.] Verba operose tractata ab viris doctis, ut ostenderetur in eo nihil ab se intelligi. Inde sustinet in Prolegomenis pag. 173 H. Stephanus producere ad venditandum ὑποτύπιστα, quasi in ὑποτύπιστα nihil sit nisi ineptum, præsertim si quis Vallæ interpretationem sequatur, quum suum istud explicare non audeat vel nequeat. Portus in Vallæ quidem versione sensum bonum esse ait, sed Græca verba aliud indicare, & ὑποτύπιν esse subverberare, succutere, leviter verberare, quaterere verberando, pulsando decutere. Et quo non ille trahere conatur vim verbi ejus, ut exornet

suum impetum, quo vult ab unaquaque phialæ thecam leviter verberatam & succullam, ut exciderent nonnulli aurei, addita magna continentiae jactantia de necessitatis ademptione. Quæ omnia ignorans ante se ab his duobus acta esse Nob. Grentemesnilius ei suam quoque fiduciam admovit vel in Vallæ convincendo erroris vel in correctione tentanda. Quorum ut alterum successit ei felicissime, perinde ut reliquis; ita quis probet tantam libertatem in aliena manu? ut reponatur ὑποτύπιστα ἢ αὐτέων ἐκείνη φιάλῳ τε χευσθείσῳ συνθήκη. Longe aliud cogitandum. Primo MS. habet φιάλῳ ἢ χευσθὲ. quod admittendum est, quum testante documento tam vetere & certo nequeat hinc repelli loquutio tam sæpe ab hoc scriptore usurpata, prout exempla in promptu posuit Æm. Portus in lexico. Unde paulo ante confirmatur gemina locutio auctoris, διατίθεται μιν ὁ Δαρεῖος πεδίον χευσθὲν δύο ζώγας. Quod certissimum est itaque, attingere hanc partem vir doctissimus non debuit. Sed nec in cæteris aliquid mutandum est, & modo vertendum: tum unaquæque petus subverberans, vel reverentia & honoris regii causa, vel laticia ac pietatis, vel denique conspectu viri extranei phiala auri cum theca Democedem donavit. Est enim hæc pulcherrima Græci sermonis ratio, ut verbis, quibus aliqui fecisse quid in se ipsis narratur, licet sint modi, ut loquuntur, activi, & hinc requirerent additum quartum casum, nihil addant, sed nude tantum ponant, intellectui reliqua committentes. Tale est ἀναφύων vel ἀνενεγκών, quo utitur Dio de Claudio resipiscente, & in cujus exemplis longissimus est Thesaurus Stephani, non addito ἐαυτὸν. Tale istud ἀδολοχίας eleganter illustratum in notis Casauboni ad Theophrasti characterem περὶ ἀδολοχίας. Tale ἱπαίρην 2, 162. Οἱ ἢ ἄμασις ἐπάρχει ἀπεμαλίσσε. Id quoque nihil est, nisi femora & propinqua natibus membra subintelligas. Tale istud pulcherrimum ἔχυσαν in lib. 5 cap. 41 de gravida. Tale est politum illud διατίθειν apud Lucam in Actis Apost. 27: 43. Ἐκέλευσε τε τὰς διυναμένους καλυμθεῖν διατίθειν τὰς πρώτας ὑπὸ τῷ γλῶττι ἐξέναι. Quod etiam nihil est, nisi vel se ipsos, vel vestimenta subintelligas. Et ita ὑποτύπιστα.

210, 31. Πολυκράτης ὁμίλησε παρὰ, ὃς συνέχευε &c.] Ridiculum & miserabile est hoc loco acumen Stephani in emendanda Laurentii interpretatione, cum Polycrate patre versatus, quum asperam ejus iracundiam ferre non posset &c. Quis enim ille Polycrates pater, aut cujus? certe Democedis esse nequit, quum istum jam ante Herodotus Calliphontem appellaverit. Recte ad amussim Vallæ; cui ut convenient quoque Græca, deleta vocula ὃς ex auctoritate libri Medicei, qui eam ignorat,

rat, scribe omnia: Πολυκράτει ὠμίλησε. Πα-
τρι συνέχισεν ἐν τῇ Κρότωνι &c.

210, 40. Δυσὶν ταλάνων.] MS. δυσὶν ταλάν-
των, ut lib. 4, cap. 1. δυσὶν δέοντα τελέωντα.

210, 45. Καὶ τὸ αὐτὸν δὲ τῶν χρόνων.] Vox
τῶν exulat ab MS.

211, 17. Ἐξορκίζω μιν.] Video annotasse Ste-
phanum [ἐξορκίζω, ἐξορκίζω & ἐξορκίζω, adigo
ad iurandum, iurisjurandi verba præco:
Secundo usus est Plutarchus dicens &c. Pri-
mo Herodotus dicens ἐξορκίζω μιν, iurejuran-
do eum adstringit. Sic Demosthenes ὅταν
ἐξορκίζω τὰς γερουσίας.] Etiam Æm. Portus in
lexico ex hoc uno loco ostendit ἐξορκίζω iure-
jurando adigere ad aliquid faciendum, quum
deinde particulari articulo multa proferat de
verbo ἐξορκίζω. Quicquid sit, ego vero testor
in optimo libro existare ἐξορκίζω.

211, 19. Ὅσα αἰχμὴν ἐπὶ φέροντα.] Sic qui-
libet loqueretur, quod non est Herodoti. E-
legantissime MS. ὅσα ἐς αἰχμὴν ἐπὶ φέροντα.

211, 41. Λέγει δὲ Ἀττάνα.] MS. ignorat ad-
versativam. Deinde idem ὅρα γὰρ, ἐς Σκύδας,
non ὅρα.

212, 7. Ἄμα ἐπὶ τὸ ἄπει.] Id certe fieri
contigit. Sed non est hæc scriptio (fatua fa-
tis per illud geminatum ἄπει) docti Herodo-
ti, cujus manum sane interioribus studiis po-
litam restituit optimus MS. ἄμα τὸ ἐπὶ τὸ ἄπει.

212, 24. Οὐ τι ἑπιδραμὼν, πάντως τὰ δεδο-
μένα.] Sic legunt ac distinguunt editiones
prioris; quod quomodo legerit Valla, diffi-
cilis divinatio est ex hac versione: *tanquam*
fugitivum, si cuncta sibi oblata caperet. Unde
Stephanus mutat nequaquam omnia quæ da-
bantur percurrit, id est, recensuit, & acce-
pit. ut legatur πάντως ex vet. cod. pro πάντως
& ἑπιδραμὼν accusative sumatur, quasi dicat
non percurrisse numerum, tanquam nihil om-
mittere volentem. Hinc patet jam olim hunc
locum varie administratum fuisse, præsertim
si attendas ex Th. Gale in Arch. codice legi
πάντως. Ita in omnem casum voluta fuit hæc
vox; ubi omnino vincere debet ac præferri,
quod est in MS. Mediceo πάντων. ἑπιδραμὼν
posset nunc accipi vicino quodam sensu ver-
bi ἑπιδραμὼν, cujus exempla collegit Æm.
Portus, unde accipiebam pro offendere, ut
caveret respectu ullius partis dare offensam,
si nempe inspexisset & de diversis indicavisset
utrum accipienda an rejicienda.

212, 34. Ἄμα δὲ αὐτοῖσι.] MS. ἄμα δὲ αὐ-
τοῖσι, quod ex nescio quo etiam novit proferre
Th. Gale, ut τελέως sit foemini generis,
ut 8, 121 τελέως τρεῖς, Φοινίσας, in quo te-
mere hæserunt. Cæterum hoc loco abusus
fuit scriptor Etymologici Magni, in voce Γαῦ-
λα ita exponens: Λέγεται δὲ ἡ τελέως γαῦλα,
ἀπὸ τοῦ πλάσσειν, ὡς Φησὶν Ἡρόδοτος ἐν τῇ
τελείᾳ τῇ ἰσορίᾳ. Neque enim ista confusione

utitur hic noster Herodotus. Et mox περὶ-
χόντες δὲ αὐτῆς, non αὐτῇ, quod vulgo edunt:
ut forte sit distinguendum: περὶχόντες δὲ, αὐ-
τῆς τὰ περὶχάλαστα.

213, 4. Τῇσι σκυτάλαισι.] MS. τοῖσι σκυτάλοισι.
Sane hæc gemina terminatio earundem vo-
cum in ος & η crebrior fuit, quam nos sci-
mus. Et mox περὶχόντες, non περὶχόντες.
Perperam tamen ad hoc verbum dativus ca-
sus refertur ab Valla, quem sequitur in Lexi-
co Æm. Portus, in verbo Ἐκχρήσει interpre-
tans *quomodo vobis conducet hanc injuriam Regi*
Dario facere, idque probat in Thesaurο Ste-
phanus, quum tamen in Græcis nulla sit
mentio τοῖς vobis, ut quæ perspicue dicunt,
quomodo regi Dario placebit tam contume-
liosa hic toleravisse?

213, 10. Ἐπὶ τίνι δὲ ταύτης περὶχόντες.] MS.
ἐπὶ τίνι δὲ τῆςδε περὶ. Mox quoque ommissa ad-
versativa ταῦτα λέγοντες. Et deinde ἡγνόη, non
ἄγνόη.

213, 25. Ἐμπόρῃσι τῇσι νηυσὶ ἐς Ἰηπυγίην.]
Nec Græca hæc phrasis bene habet, & mul-
to minus Latina ei respondent *ad Japygiam in*
quasdam naves inciderunt. Præclare codici
Arch. accedens membrana Medicea legit ἐμ-
πόρῃσι, hoc est, navibus suis in Japygiam ejeti
sunt, ex cursu, quem tenebant, depulsi per
tempestates. Passim iste usus verbi apud histo-
ricos, & nimium frequens, quam ut hic locus
tanta vanitate premi debuerit. Sed & denuo
noster 8, 13. Φερόμενοι τὰ πνύματα, ἢ σὺν εἰδύ-
τες, τῇ ἐφύρῳ, ἐξέπιπτον περὶ τὰς πέτρας.

213, 48. Οἱ μὲν ὡς εἰκός, κατ' ἐμπορίην σεφ-
τόμενοι, οἱ δέ τινες.] Aut perversa sunt hæc
verba, aut defecta in Græcis, quæ tamen
quam mollissime integra habuit Valla, aut
quasi integris perfectam interpretationem
præbuit. Ego ex membrana prisca notavi ni-
hil. Th. Gale participio σεφτόμενοι præpo-
nit οἱ δέ, additis verbis [Nam id hic deest]
nulla addita mentione vetustorum codicum,
an ex ingenio fecerit. Certe nequeunt con-
jungi κατ' ἐμπορίην σεφτόμενοι, & restitui o-
portebit vel οἱ μὲν, ὡς εἰκός, κατ' ἐμπορίην, ἢ
σεφτόμενοι, οἱ δέ τινες καὶ, vel οἱ μὲν, ὡς εἰ-
κός, κατ' ἐμπορίην, σεφτόμενοι δέ οἱ τινες, ἢ
αὐτῆς &c.

214, 1. Συλοσὼν ὁ Δίακας.] MS. ὁ Δίακας,
ut & legit Valla, & attulit jam Th. Gale.

214, 7. Ἐπεθύμησε τὸ χλανίδας.] Ut confes-
sus sum, exstat in MS. Mediceo ἐπιθυμῆναι,
unde recte confeceris ἐπεθύμεις ad medicæ con-
jugationis notionem passivo flexu. Nihil im-
pedit sequens ἐπιθυμῆναι.

214, 14. Οἱ μὲν ὦν Συλοσὼν.] MS. οἱ μὲν δὲ
Συλοσὼν.

214, 19. Βασιλεὺς περὶ ἐκλήθη εἰς τῶν τ' ἀν-
δρα.] Ut solebant hæc legi, sed ubi codex
optimus me docuit ab Herodoto scriptum

fuisse ὡς τῷτον, ut antea aperui.

214, 23. Ἀναγγέλλει ταῦτα αἰ.] MS. ἀγγέλλει. Neque enim in aula Persica Græci dicebant ἀναγγέλλειν, sed ἀγγελίας & εἰσαγγελίας.

214, 27. Ἀναβέβηκε δὲ τις ἢ ἑδὲς κω.] MS. δὲ ἢ τις ἢ ἑδὲς σκω. Sic plane iterata σ.

214, 28. Ἔχω ᾧ χρέε, ὡς εἰπῶν, ἑδὲν.] Voces illæ ὡς εἰπῶν ita interpositæ vim habent eam, ut extenuent quidem, nihilominus rem aliquatenus veram esse fateantur. Id quod nunc Darius negare omnino vult, neque prorsus vel minimum debitum Græco cuiquam agnoscere. Ad hanc igitur sententiam quum pertineat ista loquutio temere huc immixta, optime restituo ex MS. omiſſa particula ἔχω ᾧ χρέε εἰπῶν ἑδὲν.

215, 4. Ἐπιπροπῶν.] Sic dixit in consilio Persarum ἐπιπροπῶνι ἂν ἀμνηστῆς & πληθεῖ. Attamen nunc MS. ἐπιπροπῆν.

215, 22. Γέρεα ἐμεωῦτῃ γνέσθ.] Hoc propagatur ab editionibus citerioribus, haud dubie per errorem typorum ex vicinia in proximis sequentibus huc attrahentium idem tempus, quum Aldus & Camerarius in utraque Hervagiana dederint γεγνῆσθ, quasi in antecessum decerni illud voluerint, priusquam libertatis dulcedinem acciperent. Omnino id opinor reponendum, etsi ex MS. nihil notaverim & taceat Gale.

215, 33. Τελείαρχ.] Ab membrana Medicea nominatur Τελείαρχ.

216, 16. Ἀξίον δεσμῷ δῆσαι γοργύρης ἡξίωσας.] Hæc quum corrupta sint, tamen intelligere & explicare voluit Æmil. Portus, quasi per Atticam & Ionicam ellipsin ita diceretur pro ἐπὶ γοργύρης δῆσαι, Latina autem licet apud cum videre. Sed frustra omnia. Necessario δῆσας, ut est in MS.

216, 27. Ἐμελλε δσπλαμψεσθ.] Certe non recordor hæc tempora vidisse conjuncta : & omnino recte MS. δσπλαμψεσθ, prout passim id fit.

216, 30. Παθόντες οἱ Πέρσαι κακῶς πρσσεμπίκρανέσθ &c.] Offendit ad hunc locum Th. Gale, unde notat aliquid vix intelligendum, nempe quum duo postrema verba allegavisset, [Cod. Arch. πάρεθ cum Valla.] At nec in Valla id apparet, nec alia in his molestia est, quam quod male vacuæ manus interposuerint adverbium κακῶς, quod testor non esse in MS. Mediceo, & quantopere in Herodoto verbum παθεῖν possit ad miseras verti, docent πάθεα, quæ toties usurpat in partem pessimam. Infra cap. 155 ὡς ὑπὸ σέῳ τάδε ἐπαθον.

216, 42. Πιεζόμενοι ᾧ.] MS. πιεζόμενοι ᾧ.

216, 45. Τὰς Δαρεῖθ οἱ δσπερῶν ἐνετέλλεο.] Vocula tertia in MS. non apparet ; quæ & prorsus videtur male collocata, unde Portus in Lexico hunc locum adducens omittit participium δσπερῶν, ut voculam οἱ adferat suo verbo.

217, 12. Ἀπεθώμαζε.] MS. ἐπεθώμαζε.

217, 25. Ἐρημον ἔσσαν ἀνδρῶν.] Sic apparet eum velle notabiliter veritatem parœmiæ antiquæ, & hinc exortæ, patefacere, qua dicebatur ἐκτὴν Συλοσῶθ δρυχωρίη, prout est inter fragmenta Heraclidæ Pontici.

217, 36. Τίῳ ἂν ἐβέλεο.] MS. sine media vocula τίῳ ἐβέλεο. Nec tamen delendam esse, sed ab mala manu huc nimis festine translata patebit ex nota sequente.

218, 3. Ἐλπίζων ἡμίονον τεκεῖν.] MS. ἐλπίζων ἂν ἡμίονον τεκεῖν.

218, 12. Μεγαβύζε τέττε ὄς.] MS. μεγαβύζε & ὄς. Quæ duæ literæ pro geminato τέττε interdum usurpantur, ut 2, 111, de Pherone. Τὸν ἀποδιξασθαι μὲν ἑδεμῖν στρατηγὴν.

218, 31. Ἀλλω μὲν ᾧ σκ.] MS. absque vocula γὰρ, qua hic locus bene potest carere, ἀλλω μὲν σκ. Tum δυναῖς εἶναι, non δυναῖον, quod aureum est Herodoto in illis nominativis mire lascivienti. Sed & αὐτοχρεῖν nunc supposito ex eodem codice, ubi inepte nonnulla alia adferebantur, unde & versionem concinnavi.

219, 2. Τί δ' ὦ μάταιε.] MS. τί ὦ μάταιε, & modo dedi ex eodem πολιορκουμένους, non πολιορκούμενους.

219, 15. Ταύτη χιλίε.] Recte MS. ταύτης, nam de militum parte agitur, non de loco.

219, 41. Τὰ πεπόνθεα.] MS. simpliciter & integre, perinde ut Anglici apud Th. Gale, τὰ ἐπιπόνθεα. Deinde ἐπὶ τε ᾧ ἑδὲς cum particula adversativa, quæ vulgo negligitur.

220, 23. Στρατάρχης.] MS. στρατάρχης, & deinde ἐν τῇ ἑωυτῆ τάξει, non τάξει. Quod quum restituam ex scriptis libris, tum ride negligentiam, quæ hoc loco invexit in editiones Διὸς Βήλας τὸ ἱερὸν, ubi Aldus & Camerarius perhibent rectissime ἱερὸν, quod reponendum.

220, 46. Γυναῖκας ἐς Βαβυλῶνα κατισάναι &c.] Locus hic videtur pessime ab vario lectorum genere exceptus fuisse, etsi in editionibus vulgatis mire mentiatur sanitatem. Vel vocem γυναῖκας toties in tam brevi multiplicare an id est Herodoti? Certe alium novimus. Jam vero istud ἑσασθῆ plane non conspicitur in nobili isto Mediceo, quod certum est documentum eam vocem ab perito Herodoti styli viro ex alio loco sublectam esse, ut hoc, quidquid esset non sine veri specie fanaret, quæ bis in hoc libro adhibita obversabatur hinc menti ejus. Quin etiam in verbis quæ citavi, idem codex MS. non legit γυναῖκας, sed γυναῖκα, omnia huc dirigentia, ut varietatem in his ab Herodoto adhibitam & malevole suppressam per vestigia tamen quædam ostenderet. Videtur enim sic procellisse manus ejus : Ἐπέταξε τοῖς περλοικεῖς ἐθερεῖ γυναῖκα ἐς Βαβυλῶνα κατισάναι, ἐκαστοῖς ἐπιτάσσων,

τάσων, ὥς τε πέντε μυριάδων τὸ κεφαλαίωμα τῶν γυναικῶν συνῆλθε. Dicit nempe Herodotus edito injunxisse vicinis circa gentibus, ut magnam istam urbem mulieribus instruerent, ita fingulis describens, ut quinquaginta millium

summa fœminarum convenierit.

221, 6. Πολλὰ κίς ὃ Δαρεῖον λέγεται.] Nomen proprium in MS. non est, & potest abesse.

221, 12. Ἄλλα πολλὰ ἀπιδόκε.] MS. ἀπιδόκε, quod vult mens Herodoti.

JACOBI GRONOVII

NOTÆ ET OBSERVATIONES

in librum quartum HERODOTI.

222, 23. Α'μίλγαι.] MS. ἀμίλγαι.

223, 5. Α'Περσέσσαιες καὶ τὰ ἀγγήια τὴν τυφλὰς.] Hunc plebeji Græculi sermonem fore nullus ignorat. At Herodotus verborum exquisitior non ita scripserat, sed indicante vetere membrana *περσιζαῖες*, tanquam acutis quibusdam ex ferro aut spina vinculis coercuerint eos manere circa ista vasa, unde Latinæ versioni datum est verbum *compungentes*. Sed videtur latere aliquid seu commune in scriptura vetere, sed proprium Herodoteæ, in qua jam bis occurrit *εἶχεν* pro *εἴχεν*. Unde producit & exponit Hesychius *περσιζαῖ*, *περικυλῶσαι*, *περιελθῆν*, *περιελᾶσαι*, ὥς τε *εἶχεν*. Id deseritur ab nostris, & universa ea vel significatio vel explicatio ignota est Stephano & aliis, attamen vera, & ideo neglecta, quoniam utique volunt scribi *περσιζαῖ* & *περσιζαῖ*, unde idem Stephanus in verbo *στειχῶ* adducit ex Homeri Odyss. δ. Τρεῖς δ' ὃ περιεζῆας κοῖλον λόχον ἀμφαφώζα. Et tamen idem rursus in Indice [*Περσιζαῖ* idem quod *περσιζαῖ* circumfuso: unde participium *περσιζαῖ* quod exponitur etiam circumpositi.] Sed optime se exhibet Herodotus 4, 202. Τῶν δὲ σφί γυναικῶν τὴν μὰρς ἀποτρῴσα περιεζῆσε ὃ τῶν τοῖσι τὸ τεῖχος. Itaque quum verba Hesychii in suis quoque notaverit Suidas, apparet, quam malevolens sit ille genius, à quo nuper illis Cantabrigiæ subnotatum sit [*Μαλὶμ περιεζῆσαι*] Porro quod Herodotus dicit *ἀπαρῶσαντες*, non interpretetur *dehibatur*, quod violente huc trahitur, sed *exantlat*, quod proprium quodammodo illic esse docet vel Plautinum sæpe *exantlat* merum scitissime, vel Ennianum *materno sanguine exantlando patrem ulcisci*. Non pertinet huc *εἶχεν*.

223, 6. Ἡ γένε' εἶναι.] MS. ἡ γένε'. Deinde MS. ἡ γένε' ἀντοῖσι καλῶσι, non τοῖσι.

223, 16. Ἀνικαλίζομενοι.] Portus id habere potest Ionicum pro communi *ἀνικαλίζομενοι*, idque pro *ἀνικαλίζομενοι*. Debuisset igitur monstrare locum, in quo absconderetur *ἀνικαλίζομενοι*. Vix enim dixeris esse Græcum, unde in principio libri 5 dicit *ἀνικαλίζομενοι*, ubi etiam est *ἀνικαλίζομενοι*. Mediceus co-

dex egregie *ἀνικαλίζομενοι* omissa litera.

223, 20. Αὐτοὶ τε ἐλάσσονες κτενέμενοι γινόμεθα.] Voces istæ αὐτοὶ τε in MS. non exstant. Nec certe quidquam præter sonum nudum adferunt, quum utraque periodus ad eandem partem & partis actiones pertineat, & ideo hæ voces non habeant aliquod oppositum, ubi solent adhiberi. Est autem hic locus, in quo dicitur εἰς αὐτῶν Scytharum, sive sciverit nomen & innotescere noluerit, sive ignoraverit, ἐλεξε τὰδε, plane geminus illi Polybiano in Legat. 46 Ὅτε καὶ τις ἐκκαλεσάμενος &c. quod tam commode interpretatus est Casaubonus. Sed non est mirum malle multos ineptire.

223, 30. Ἐκπλαγῆτες ὅτι τῷ ἡμομένῳ.] Præpositio ὅτι abest ab optimo codice, in quo vides Herodotum ex 1, 116 τέτοις ἐκπλαγῆς. In eodem mox etiam recurrit ἐξελασθέντες constanti scripturæ modo, ut in præcedentibus patuit.

223, 33. Τρέπω τοῖσδε.] MS. τοῖσδε.

224, 5. Ἐπιβόη καὶ ἀσθενῆσαι.] Habes in his exemplum ejus, quod ait in Theauro Stephanus, quum dedisset exempla compositi *κατασθεννυμι*, adjungens [*Item καὶ ἀσθενῆσαι* extinctum esse tanquam à *κατασθενῆσαι*, sicut *ἀπείσθεν* tanquam ab *ἀποσθενῆσαι*.] Sic infeliciter id relinquens, ut nullam ei auctoritatem commo-deret. An igitur vel ipse vel alii, unde excerpfit, ad hoc Herodoti specimen respexerunt? Exstat hîc sane, quod negari nequit. Sed tamen ratio illis debuit adesse. Nam quum hic non antecesserit vox *πῦρ*, sed tantum dictum sit *χερσὸν καίεθ' & χερσὸν καίόμενον*, dubitare primo de istius verbi καίεθ' termino significationis pandendæ oporteat, utrum ad flammæ ejectionem usque, an tantum ad ignitum tactum, & hinc etiam alterius verbi *κατασθενῆσαι* non solum de modo, sed enimvero etiam de fide ambigere debeas. Ego sane non tantum dubito, sed libens concedo optimæ membranæ, quæ testatur Herodotum scripsisse *κατασθενῆσαι*, quod constat maximi, immo majoris, quam ut à nobis definiri possit, usus in Græca literatura esse.

224, 16. Οὕτω λέγεται.] MS. ὥδε.

224, 49. Νεμομένης ἐν τῷ τῷ χώρῳ ἀφαναθίσκω.] MS. χερών, quod ex utroque Anglicano profert etiam Th. Gale: & sic tacens noluit fateri hanc lectionem videri quoque agnovisse Vallam. At is hinc vertit *interea*; sed enim ille tam miris modis Græca composuit, ut efficeret istam sententiam *equas ejus à curru pascentes divina quadam sorte mutas*, quasi rem ita concepisset ita evenisse, ut non eas Hercules dormituriens videatur potius jugo exsoluisse, sed alligatas currui sic pastum misisset. Hoc reliqui quidem illi; sed haud dubium mihi prius videtur & verissimum istud χερών cum tali sensu, ut patet ex illis quæ statim sequuntur.

225, 9. Πρὶν ἢ οἱ μιχθίσω.] Quanquam sic loquutus etiam fuerit in capite primo hujus libri, tamen ejecto ἢ nunc præbet, MS. πρὶν οἱ μιχθίσω. Habet utrumque.

225, 33. Ζωσῆς ἔχοντα ἐπ' ἀκρῆς τῆ συμβολῆς φιάλῃ χερσὲν.] Forte erat fibula phialam aliquo modo representans, subnotat ad has voces Rev. Brauwnius in Vellitu sacerd. Hebr. 2, 3. At eum non ita exprimeret Herodotus. Dum enim agnoscit συμβολῶν, certe agnoscit in extremitatibus aliquid fuisse ad connectendum: fibula id fuerit, an globulus, an quid aliud, nostrum non est eligere. Sed in omnibus baltheis tale quid fuit. Jam vero in Scytharum baltheis intelligit Herodotus præter talem necessendi machinulam fuisse adhærentem phialam ad hauriendum subito paratam.

225, 39. Δύο μὲν οἱ τῷ παίδων.] MS. δύο μὲν τῷ παίδ.

225, 43. Τὸν δὲ νεώτερον.] Ut sæpe comparativum loco superlativi. MS. tamen νεώτατον. Et sane quum paulo ante dixerit Σκύθην δὲ νεώτερον, cur placuit aliis ab Herodoto abire?

225, 47. Ἔτι δὲ ἐς τόδε.] Particula δὲ nec tolerari hic potest, nec habetur in MS. Sed sequentia mire obscurata sunt per editiones. Nam quum Aldus & duæ deinceps Hervagianæ protulissent τὸν δὲ μὲνον μηχανᾶσθαι τὴν μητέρα Σκύθην, statim Stephanus edere sustinuit τὸ δὲ μὲνον, non admonito lectore, quum id tanto commodius facere potuisset, quia quartum verbum in margine notat χ. μηχανήσασθαι. Id omne sic molitus fuisse videtur Stephanus ex interpretatione Vallæ ἔσθ' id solum Scythæ matrem excogitasse, ubi apparet neutrum & aoristum; sed in extremis vehementer discedit ab Græcis, in quibus quare non etiam mutaverunt τὴν μητέρα Σκύθην? Fœdum prorsus universum, & quod ita retinui, sed nequaquam assentiens; immo contra decernens debere retineri masculinum, etiam testans μηχανᾶσθαι esse in MS. Mediceo, & fatuam esse versionem opinans de matre Scythæ. Dicit enim simpliciter Herodotus, ἔσθ' id solum effectisse ma-

trem Scytham, vel ut solus esset Scythæ & tantæ potentæ princeps, artificio matris accidisse. Res clarissima.

226, 5. Πολέμῳ πιαθέντας.] MS. more facto πιαθέντας. & deinde πιαθὲν Ἀχέξην, non Ἀχέξεν.

226, 14. Μηδὲ πρὸ πολλῷ δεόμενον κινδυνεύειν.] MS. δεόμενα. Et indulgi MSto, etsi locus alioquin satis intricatus ita reddatur aut reddi videatur intricatio; si interpretes quis sequatur, qui stulte δεόμενον interpretantur oportere, ac si idem foret τῷ δεόν: deinde nescio unde apponant aliam lectionem πρὸς πολλῶν, quod in nullo MSto reor existare. Ego autem facilius inspexero verba & manum Herodoti, quam sententiam. Habet nempe primo id Herodotus, ut jucunde ludat in neutro plurali, ubi singularis poterat satisfacere, ut δῆλα, δάτεραι, τέτα &c. Hinc etiam hoc loco rejici non potuit ista mutatio, sed admitti pro Herodotea. Nempe vocem μηδὲ ita ponit, ut divelli debeat, perinde ut apud Latinos neque. Hinc igitur scribo μηδὲ πρὸ πολλῷ δεόμενα κινδυνεύειν ἔσθ' magnopere potentia non periclitari bello &c. Ita enim loquutus fuit 1, 207. Ἴδὴ ὡν γνώμῃ ἔχω πρὸς ἔσθ' περικείμενα πρὸς γαλῶν τὰ ἔμπαλιν ἢ ἔτοι. Agnoscis neutrum plurale τῶν, quum posset τῶν. Hoc primum. Nodosius est illud πρὸς γαλῶν εἶναι, quod idcirco illi, qui hanc loquutionem (est enim quoque Herodotea) illustrare voluerunt, ita per alia loca producunt, ut hunc negligent. Vide in pagina 734 circa finem in Indiculo Ionismorum Gallicorum sive Ionico-rum Gallicismorum: etiam Portum in Lexico; noluit allidi ad hunc scopulum. Pessima vero est interpretatio Vallæ, ubi ἀπαλάσσεσθαι reddit *abstinendum bello*, quod est ἀπέχεσθαι. Quid autem est nec oportere adversus multos pugnando adire periculum? An igitur hic populus fatuos facit omnes, qui adversus multos pugnaverunt? Num potest talis sententia concipi, & quidem circa Asiam? Italicus interpres Vallam partim secutus, partim furens ait: *parea di non tentare la battaglia con tanta moltitudine, ma di abbandonare il paese conducendo via quello che portare si potesse*. Verba volunt excedere primarium esse, & jam primum rogare non periclitari bello.

226, 19. Τὴν χώραν παρὰ δαδόντας.] MS. παρὰ δαδόντας.

226, 41. Ἐς δὲ ἰσέβαλον.] MS. ἐς δὲ ἰσέβ. Sic quoque enim solet Herodotus. Cap. 30. Ἐς δὲ ὡς αἱ ἵπποι ἐν γαστρὶ.

226, 44. Ἰσσηδόνων δὲ ὑπεροικέειν.] Adverbativa non apparet in MS.

227, 11. Οὐδενὸς γὰρ ὑποδείξεν.] Recte MS. γὰρ, ubi denuo vides articulum τὸ non præponi ab auctore, ut notavi sub numeris 3, 25, & esse illum eundem accusativum, qui pla-

placet auctori in voce μέγρο, 78, 28.

227, 21. Προσέκοντο τῷ νεκρῷ.] Locum hunc descripsit Origenes lib. 2 contra Celsum, ubi videbis citari τῷ νεκρῷ & alias discrepantias non agnitas nostris exemplaribus.

227, 27. Ἀφανισίῳ τοῦ δέτερον.] Posterior vox non legitur in MS. Sed & in illis vicinis Ἀρισίῳ & Προκονήσις posteriores duas idem non agnoscit, quas forsitan nec in exemplari suo habuit Valla, unde in interpretatione omisit: & sane tum in principio relationis hujus, tum in inscriptione statuæ sic patriam ostentari sufficit. Itaque posteriora ista expuli. Prius suo loco retinui, quia forsitan nemo censuerit deleri, & per istud præmissum τὸ prorsus crediderint omnes Herodoti esse, ut solet. Atamen non dixit jam Herodotus primam vicem posse appellari ἀφανισμόν, nec ipse sic appellat. Alia est ratio ejus, quod mox sequitur ex appellatione seu aliorum hominum, seu Metapontinorum, certe non sua.

227, 33. Μεταποντινοὶ γὰρ φασί.] Vocula γὰρ etiam non est in MS.

227, 46. Ἔθηκε ἀνδρίας.] MS. ἔθηκε. Sed scito esse cacoëthes mutationis ex editionibus Stephani, quum Aldus & Hervagianæ non aliter habeant, quam ut nunc ex MS. reposui. Rem incredibilem!

228, 6. Οὐδὲ γὰρ εἰς Ἀρισίης.] Oratio hæc, non minus, quam historia quam tractat, fando inaudita, & exempli nullius. Quis enim unquam ter geminavit negativam, ut hic fit? Non quod id contigisse negem, sed ut per eandem vocem ista tertiatio conficeretur, ut jam vides εἰς γὰρ εἰς Ἀρισίης — εἰς γὰρ &c. Certe exstant tam intentæ negationes 6, 11 & 8, 77 & alibi, sed diversis vocibus. Itaque quum id sit enorme, noli opinari hujus augmenti exemplum nunc ab Herodoto datum fuisse, sed ejus corruptoribus. Optimus enim MS. habet εἰς γὰρ εἰς Ἀρισίης, non ut ad sequentia id conferatur, sed per se ut consilet subintellecto tantum ac repleto ex præcedentibus αὐτόπῳ εἰς δύναιτο πύθῳ. Itaque vertenda omnia, *Ex nemine enim intelligere potui, qui diceret se nosse, quia ipse vidisset. Quippe neque ex tali ullo Aristas, cujus paulo ante feci mentionem. Neque etiam iste in illis carminibus ait se progressum esse ultra Issedonas.* Ut appareat Herodotum distinguere rationes loquendi αὐτόπῳ πύθῳ λέγειν, & ἀκοῇ πύθῳ λέγειν: etsi revera qui per αὐτόπῳ aliqua relata narrat, is narret quæ ἀκοῇ acceperit: quasi ἀκοῇ λέγειν sit proximum fabulis, etsi queat multa vera continere, ut de se modo intelligi vult auctor. Aristas apud Issedonas fuit, ex his potuit aliquis αὐτόπῳ fuisse, qui rumorem istum inter suos sparserit. At Herodotus non fuit inter Issedonas, & idcirco narrabit omnia ἀκοῇ. Sed quid agimus? an credibile est sic cor-

rumpi auctores? Οὐδένος est antiqua lectio, quam videre potes in Aldo, & Hervagianis: mutilarunt Stephaninæ.

228, 10. Ἐλεγε ἀκοῇ.] Vox ultima non est in MS. Mediceo, prout de Arch. testatur Th. Gale & de Valla: ut omnino nullum ibi mereatur locum, & res ipsa id clamet.

228, 20. Καὶ σκόροδα.] MS. exquisitius σκόροδα.

228, 27. Πρὸς ἐπείρω & Βερυσθενίῳ.] MS. πρὸς ἐπείρης. Id jam probum Herodoti fecit frequentia in superioribus & varietatis desiderium. Cujus specimen pariter alterum ponere compellor, ut quum nunc dici videamus Βερυσθενίῳ & Βερυσθενίῳ, & sic cap. 70 & seqq. quater aut quinquies, tamen cap. 53 dicuntur Βερυσθενίῳ etiam ex causa varietatis Herodoto obortum; at Holstenius ad Stephanum pag. 71 putat perperam sic scribi.

228, 45. Ψιλή ἡ δειρῶν ἡ πᾶσα αὕτη γῆ πλὴν τῆς Τλαίης.] Fero sane, tanquam Τλαίη proprie sit regio nominis sui, idque ei inditum sit ab lingua Græca, & ipse noster cap. 76 infra de Anacharsis, καταδύς ἐς τὴν καλεομένην Τλαίην· ἡ δὲ ἐστὶ μὴ πᾶσα τῆς Ἀρχιπύου Δρόμον, τυγχάνει ἡ πᾶσα ἔσσα δειρῶν παλαιοῖον πλῆν. Et hinc omnia vicina sicut appellationem istam reperiunt, ita rebus quoque probant diversam suam faciem esse, nec quidquam provenire silvarum. Sed fodes an ista exceptio Hylææ non est vana & inanis, quum ipsa appellatio semper testetur, qualis sit, nec pascua Scythica desiderant silvas? Res mira satis. Quid tamen? Optimus MS. hic tantum agnoscit Ψιλή ἡ δειρῶν ἡ πᾶσα αὕτη τῆς Τλαίης. quasi Hylæa quidem dicatur univerfa regio, & ista Nomadum similiter contineatur: sed tamen continue incipiat sui esse dissimilis, ubi accesseris ad pascua Nomadum, quæ etiam comprehendantur in appellatione Hylææ.

229, 4. Κατήκεισι ἡ ἔτοι.] MS. κατοικῶσι.

229, 7. Λίμνης τῆς Μαιήτιδος.] Sicut de codice Arch. testatur Th. Gale, ita etiam Mediceus MS. Μαιώτιδος, & in eo notavi diserte etiam infra sibi constantem esse.

229, 16. Νέμον τὰ πρὸς βορίῳ.] MS. τὸ πρὸς.

229, 32. Ἐπειδὴν ἡ.] MS. ἐπειδὴν ἡ.

229, 34. Καὶ ὁ κύων ἐπείῳ.] An igitur id aliud, quam ἔτοιμός ἐστι ὁ κύων? Certe ille qui ἔτοιμός, ἐπείῳ, & sine flagro adest. Sed & ἔτοιμός & qui ἐπείῳ, nihil juvat, nisi etiam ultra aliquid emolietur. Hinc clarius lucere debet ratio haud dubie pulchra venationis: cujus quæ tandem erit felicitas, si ipse venator tantum equo feram persequatur, cane sic demum comitante? Non igitur illi sunt canes ὠκύποδες, qui equum non nisi comitantur; ut taceam in Græcis dici eum sequi. Sed nec Scythæ tam stulti sunt, ut tale

canum genus alant, nec Herodotus tam delirus, ut ita scriberet. Est enim edentium iniquitas. At priscam veramque lectionem restituo ex MS. *ἢ ὁ κύων ἔχει*, sive id velis interpretari *ἔξ canis corripit*, sive *ἔξ canis proxime vestigiis fera inhaeret*. Nempe simul venator equum ascendit, simul canis jam captam feram corripit. Ita felix venationis eventus apparet, & dignus narratu.

230, 3. *τῷτο ἢ ἢ λέχου(ι).*] MS. *τῷτο ἢ λέχου(ι)* omissa adverbialia, quæ non desiderantur. Et statim *ἢ γὰρ τι συνεδῶν νομαὶ αὐτόθι*, non *ἢ γὰρ τοι*, prout alibi exquisitum istum usum voculæ *ἢ* in Herodoto probavimus.

230, 4. *ὅς ἂν κατὰ φύγην.*] Hic locus est, in quo vere elegantem & proprium characterem Herodoto restituimus integrum, quem aut semirutum vix servant aut plane delent alii codices. Sed expectanda erat inquisitio & exploranda custodia fidelissimæ membranae, quæ nunc legit *ὅς ἂν κατὰ φύγην κατὰ φύγην*. Cujus suavissimæ copiae suæ exemplum simile auctor præbuit cap. 29. *Ὁ ἔθως εἰρημὸν ἐν τοῖσι θερμοῖσι ταχὺ πρὸς γίγνεσθαι τὰ κέρεα· ἐν δὲ τοῖσι ἱσχυροῖσι ψύχεσι ἢ ἢ φύειν κέρεα τὰ κήνεα ἀρχῶν, ἢ φύοντα φύειν μόγῃς*. Potuit ex his secure omittere illud *φύοντα*, quod sponte satis subintelligeretur. Itaque & Eustathius hunc Herodoti locum laudans ad Odyss. Δ v. 85 eam vocem in nullo putavit habendam numero, & plane omisit, ut videlicet inde disceremus eum in plerisque citationibus suo usum esse arbitrio. Præterea video eum locum ab interpretibus converti *at in vehementibus frigoribus aut non oriuntur statim pecoribus cornua, aut si oriuntur, vix oriuntur*. In quibus nullam explico illam contrarietatem, de qua istic agit Herodotus; certe enim quæ vix oriuntur, eadem illa sunt, quæ non statim oriuntur, ut potius paria illa dici debeant, quam contraria. At plenissimo sensu statuebat Herodotus ad expositionem Homeri in vehementibus frigoribus omnino non nasci pecoribus cornua, aut nascentia nihilominus, vix nasci. Tale est 1, 67. *καὶ πέρτεροι τῷ πολέμῳ ἐγεγόνεσαν τρόπῳ τοιῷδε ἡρόμενοι*. Infra hoc libro c. 46 *φερέοικαι ἰόντες πάντες ἔσσι ἱπποπόξοι*. 2, 7. *Ἐστὶ δὲ ῥέα Αἴγυπτος ἔσσα πᾶσα ὑπὸ τῇ τε καὶ ἀνυδρῷ*. Tale in hoc ipso libro c. 36. *Περὶ Ἀβύδος ἢ λέγων λέγων, ὡς τὸ οἶσόν περὶ ἑφέρε*. Apud Sophoclem sic habes in Oedipo Tyr. 1390 *βλαστῆσα ὅπως ἔβλαστα*. Oed. Col. 1097 *ἔχων ἔχεις*. Hæc nos ad testandam fidem codicis Medicei; sed scire oportet vitium omne hic admissum debere imputari soli editioni Henr. Stephani anni 1592, quæ prima omisit, quum Aldina & Camerariana & Hervagiana sancte exhibeant. Hinc quoque iudicium fieri debet laboris, quem Herodoto Thomas Gale impendit, qui sequens

defectam Stephani editionem & citans vitiose *ὅς ἂν καταρ.* notat in cod. Arch. fuisse *ὅς ἂν φύγων κατὰ φύγην*, quod vix credo.

230, 16. *Ἀργυπῆται.*] Nihil diversum in eo nomine notavi ex membrana, quam inspexi. Attamen quoniam appellationes omnes, quæ occurrunt apud alios scriptores, ut Arimphæi, Aremphæi, Ὀργεμπῆται, habent literam *m*, Salmasius fuit ita circumactus, ut crediderit scribendum apud Herodotum Ἀργυμπῆται, ut fatetur in Plinianis pag. 209. Ante eum Turnebus in notis ad Ciceronem de Fato pag. 64 ex Mela Arimphæi, prout etiam agnovit Grotius ad Marcianum Capellam pag. 214. His Th. Gale ex cod. Arch. Ὀργεμπῆται, mira Vossii revolutione in Appendice, ut erat instabilis. Sed unus omnia Medicus.

230, 24. *τῶν φαλακρῶν.*] Aldus hanc postremam vocem inchoavit litera majuscula *Φ*, quasi foret appellativa; in vicinis vero facit parvam. Camerarius etiam in hoc loco extenuavit. Stephanus denuo in grandem formam conjecit, quod sequitur & Jungermannus & Th. Gale. A quibus merito discedo; nec enim fuit hæc eorum appellatio, sed nota genitiva, ab reliquis distinguens.

230, 26. *οὐδείς σφέα περιβαίνει.*] Præmisit sane *ἔρεα*. & sic tamen MS. habet *σφέας ὑπερβαίνει*. Ita quidem in cap. 33 quum dixisset *τὰ ἱερὰ ἐν δαδουμήνῃ*, pergit scribere *τὰς πλησιόχωρας ἑπισκήπτεν, καὶ δούνας περιπέμπειν σφέας ἀπὲρ ἐαυτῶν ἐς ἄλλο ἔθνος*. Ubi *σφέας* tam potest respicere *ἱερὰ*, quam ipsos vicinos.

230, 28. *Αἰγίποδας ἄνδρας.*] Quod miror, MS. habet *ἱπποβάτας ἄνδρας*, ut cap. 170 occurrunt in Africa *τετραπποβάται*.

230, 30. *Ἀνθρώπους εἶναι.*] Nec hoc loco *εἶναι*, nec inferius *ἀνθρώπους* ab MS. confirmatur. Et sane quod ad prius, opinor expelli rectissime, ut ab Herodoto non scriptum. Nam sic intelligimus eorundem montium partem quoque incoli ab his hominibus, alias videntur plane ultra vel trans montes esse. Quod ad posterius, etiam ratio evincit. Quum sic quoque in fine capitis 26 de iisdem Issedonibus hæctenus tantum concludat: *γινώσκον* μὲν δὲ καὶ ἔτοι, perinde ut hoc loco solum istud verbum similiter adhibuit. Utique multum foret, si Herodotus suo periculo sic adseverare auderet. Imo etiam Gale testatur de MS. Arch. *ἀνθρώπους*, quæ varietas docet subditivum esse.

231, 2. *Γρύπας εἶναι.*] Etiam hinc verbum substantivum debet faceßere, si credimus MSto, utpote ubi intelligitur *οἰκέειν*.

231, 24. *ὧς ἢ καὶ τῷ σεισμῷ.*] MS. *ὧς ἢ τῷ σεισμῷ*. Deinde pro illis *ὧς τέρας θαυμάζεται* MS. tantum habet *τέρας νενόμισται*.

231, 30. *τὸ γὰρ τὸ βοῶν τοκαθόλῃ ἢ φύειν κέρεα.*] Locus miserabilem in modum interpolatus. Volunt enim Herodotum hoc loco di-

dicere omnino cornua bovino generi illic non succrescere, idque propter vicinum septentrionem & magna frigora. Quod si tam directe abrupteque id jam negavit, cur in ea pronuntiatione non perstat, & in sequentibus statim tantummodo maluit dicere, ἐν ᾧ τοῖσι ἰαχυστοῖσι ψύχεται ἢ εὖ φύειν κέρατα τὰ κήνεα ἀρχίω, & sic perseverare in firma generalique negatione, quam potius mollire deinceps adjungendo ἢ φύονται φύειν μόγας? hoc est, ut postquam pernegasset fieri aliquidpiam, atque adeo iteravisset quoque eandem negationem, statim tamen fateretur & fieri & fieri posse. Nam & qui dicit vix nasci, utique tamen confitetur nasci, etsi raro, etsi tarde, utique tamen contingere interdum; & Herodotum id non scribere sine experientia certissime persuadeor, sive ipse viderit illinc locorum cornutum aliquo modo bovem, sive eos inveniri interdum adseveraverint ei accolæ. Pereant, qui tantam insulsiatate Herodoti inferre sustinuerunt. Quid igitur? Nempe ait H. Stephanus in Thesaurο [κόλον, mutilus, truncatus, curtus, mancus, ut κόλον βῆς apud Eustathium ὁ κεκολλημένος τὰ κέρατα: qua signif. B. ex Herodoto affert κόλον γῆρας ἢ βοῶν, id est, κολοβόν, mutilum, hoc est ἀκέρων] Hæc nec unde odorari potuerit Budæus capio, (nam ab Aldo editiones omnes conveniunt in istud τοκαθόλου) nec quemadmodum quum id jam in mundo esset, editores, alioquin docti viri, potuerint esse tam sordidi, ut id voluerint contemnere & tam perversam Herodoto mentem impingere. Perfecte enim in optimo exemplari MS. legebam δοκίμῳ δέ μοι ἔστι τὸ γένος ἢ βοῶν τὸ κόλον ἀρχίω. Videndus Suidas in Κόλον, qui recte illustrat.

231, 32. καὶ ὁ μὲν ἐπὶ.] Particula ἔ non est in MS. nec ullum ejus momentum est, unde nec Valla expressit. Quod autem antecedentia edidi μαρτυρεῖ δέ μοι τῇ γνώμῃ, ubi vulgo edunt leguntque με, causam probavi sub numeris 35, 42.

231, 44. ἐκ κατὰ τὴν τεύ.] Vox illa τεύχασμα non est in MS. sed nec habet Aldus, nec Hervagianæ. An non patet nimis anxie inculcatam ab Stephano? Illi igitur reddidi.

231, 46. προσή ἢ ὥρη.] MS. προσή ἢ ὥρη.

232, 9. Αἰκίη.] Id ex pluribus locis Herodoti vulgo firmatur. Sed nunc quidem optimus MS. ἀνοίκητα.

232, 14. Οὔτε ἡ Σκύθαι λέγουσι εἶδέν.] Solæcum id est, ac multo minus Herodoti: sed ab mala manu compositum, quasi æque opportunum ultima vox hic locum haberet ac paulo infra. Quin non est in MS. illa εἶδέν, quod satis fidei ad eam eradendam, quum temere per oculi fraudem ab scriptore sit repetita ex mox sequente versu.

232, 17. ὡς ἔστι τῷ μὲν.] Particula ἔ non est in MS.

232, 20. Πολλὰ δὲ ἔτι πλεῖστα.] MS. πολλὰ δὲ πλεῖστα.

232, 21. Ἰσὰ ἐνδεδμενία.] Quum Valla interpretetur, *sacra alligata*, patet cuique eum legisse ἐνδεδμενία. Itaque sic exhibebant etiam primæ editiones, ut apud Aldum & Hervagium. Quis hæc mutaverit, ignoro, nisi quod in editione Stephani 1592 video in contextum assumi id quod nunc citavi, & alterum ἐνδεδμενία rejectum in marginem. Salmasius itaque retinet ἐνδεδμενία, idque explicans vocibus ab antiquitate petitis, nunc Pausania, nunc Servio præbente vocat *stipula triticea involutas*, *innexas stipula frumenti*, *occultatas in fascibus stipularum*, item *obvolutas* & *obtectas*, in Plinianis pag. 228. Et tamen modo ad hos Hyperboreos & ista sacra accedens quoque Ez. Spanhemius defungi nequivit, nisi locum hunc Herodoti majusculis lilleris ostentans ad Callimachum pag. 493 citaret ΕΝΔΕΔΜΕΝΑ, Latine edens ADLIGATA, nec ullo patrocinio facinus illud munit, quod idcirco sordere in republica literaria debet. Opinor tamen abreptum auctoritate cod. Arch. ex quo ἐνδεδμενία tradit Th. Gale. Quis autem Romanus *adligata sacra* dicet, nisi in narratione funesta & mali omnis? MS. autem Mediceus omnino habet ἐνδεδμενία, quod præclare explicuit Salmasius: recte sacra occultata, & quæ cognosci nefas, dicuntur aut quasi velte vel indumento circumdata, aut ingressa in involucrium, ut Ægyptius εἰδὲς ὑπὸ ἀμφιβλήσσει 1, 95. Immo an non satis certa & valida confirmatio est vocis ἐνδεδμενία, quod statim in hoc ipso capite perari comperimus τὰ ἱερὰ ἐνδεδμενία ἐν πυρὶ καλᾶμεν, ubi Stephanus omnino deserit alterum ἐνδεδμενία, etiam primæ editiones, Aldina scil. & Hervagianæ, retinent ἐνδεδμενία?

232, 37. Ἄμα ἢ αὐτοῖσι.] Non opinor Ionismum in hoc consistere, ut & feminina mutet in masculina, id quod hic factum est. Cur vero non αὐτῇσι, ut est in MS. clare præferente αὐτῇσι?

232, 39. Οἱ νῦν περφέρες καλέον.] Hoc robuste adseverat Ez. Spanhemius ad Callimach. pag. 506, [ut iidem juvenes, & juxta eundem Herodotum περφέρες inde appellati in grati animi exantlatique laboris memoriam juxta dictas virgines fuerint culti] Detrectavit igitur nunc aures dare Cod. Arch. ex quo Gælius proferebat Περφέρες, quum tamen antea ei obediret. Cæterum non ita modo versavit hanc vocem, sed in nota sequente citans ipsum Herodoti locum audet interpretari, quos nunc periphæreas, (scu circumferentes) vocant. Ubi habes declinationem perinde &

significationem ex lege penitus Græcæ vocis; tanquam tacite indicaret se ex Herodoto didicisse vim ejus vocis, & talem *Ἐιφερία* fuisse Abarin, quem principio capitis 36 scribit auctor ita celebrari *ὡς τὸν ἑστὸν Ἐιφερίαν*. Sed in ista utraque, quem debet, magnum excitat risum. Quid enim? an hoc est ingenio & Musis operari, ut vocem mere barbaram trajicias in Græciam? Est utique vox Scythica. Quum Hesychius scribat *Περίφρες*, *Θαυροί*, cumque locum alleget oportune Th. Gale, cur in ea scriptura & explicatione non potuit acquiescere? Sunt enim ista verissima, & *περίφρες* ab MS. Mediceo etiam exhibentur, ut de eo dubitari non debeat, prout nec de explicatione Hesychii, & Scythis relinquantur sua, etsi nonnullæ eorum voces habeant aliquid vicinum Græco, ut in capite 48 fluvium scribit Scythis *Πόραια* vocari, quem Græci *Πυρετόν*.

233, 3. *Οὐκ ἂνδρ' πυρὸν καλᾶμης θύσας τὰ ἱερὰ.* Certe operam abutitur Herodotus in minimi momenti comparatione. Quid namque facit ad sacra Hyperboreorum, quorum solennitas & sacramentum quasi erat sacra in straminibus portare, si alicubi stramina cum sacris fuerint combusta & immolata? qui mos fortassis non modo fœminarum Thraciarum, quas velut præcipue in hac re eminentes advocat, sed etiam plurium aliarum fuit, ut vel integrum ignem ex stramine conficerent vel saltem eo incenderent. Quis hæc intellexit? Nos abhinc melius de Herodoto cogitemus, quem corruerunt hoc loco malefidelæ & ingratum officiosæ manus, quum ipse non *θύσας* scripserit, sed *ἐχέσας*, ut est in MS. Nempe non secus ac Athenis erant in sacris nonnullis *Κανηφόραι*, sic apud Hyperboreos & Pœonas & Thraces erant *Καλαμηφόραι*. Deinde MS. *ἢ ταῦτα δὴ οἶδα* sine vocula *μὲν*.

233, 10. *Οἱ ᾗ παῖδες.* Quantum tumultus? adeo ut ipsa Græcorum dispositio, hoc est, ipsa mens Herodoti penitus displicuerit Vallæ, & in interpretatione idcirco noluerit ordinem Herodoti sequi, tanquam istæ adversativæ particulæ *οἱ μὲν*, *οἱ ᾗ* non debeant tanto intervallo disjungi, ut quidem disjungit Herodotus, interponens locum sepulchri, quod Valla inde excerptum postponit. An non satis multum iste tribuit suo judicio? Monstruosius quod Stephanus & alii id observare potuerint. Sed hæc omnia, tantopere ab justo & decoro aberrantia, veniunt ex mera corruptela horum verborum, quæ MS. Mediceus exhibet *ὅσοι ᾗ παῖδες*. Ita profecto licet spatium amplius interponi, nec nocet, si etiam descriptio loci, in quo sepulchrum est, statim sequatur crines puellares. Itaque & in Latinis feci, ut Herodotus spectaretur, non

Valla, arbitrii sui indomitus laudator. Morrem ipsum in ornandis per crines sepulchris tetigit paterna Diatriba ad Statium cap. LIII.

233, 17. *Λαοδόκῃς.* Mere Græcum, quo valde inclinant correctores. Sed quæso an non ipsum tempus vetat? quod vestigium Græcæ linguæ potuit fuisse tunc apud hos extremos populos, quum prima, si qua fuit, vice contingeret ista primitiarum sacrarum deportatio? Hinc licet Hyperochæ habeat quoque omnia Græca, tamen existimans considerandam eam appellationem ut penitus Scythicam, etiam libens hanc postremam vocavi, ut subjiciebat optimus MS. *Λαοδόκῃς*, omnino sic reliquisse Herodotum credens. Porro licet toties sint cumulata collectanea de his puellis, præsertim Opide & socia, nihilominus idem iste Spanhemius sibi arripuit privatim jus sine fine accumulandi loca antiquorum auctorum de illis, & quidem ita, ut adderet [In quibus autem postremis Herodoti locis, pro *Ἀργίῃ* vel *Ἀργίῳ*, omnino *Ἐκαίργῳ* legendum patet, prout hic apud Callimachum & alios adhuc auctores] & hinc in Indice habes [*Herodotus emend. pag. 503*] Et hæc sustinuit mittere ad Cl. Grævium, ut Ultrajecti publicarentur. Nonne magna sæculi infamia? Quippe universum hoc jam ab eruditissimo Leopardo in libro Emendationum 10 cap. 24 cogitatum & publicatum fuit: immo insuper medio tempore honorifice iteratum ab magno Vossio in libro 11 de Idololatriæ Origine cap. 29, ut plane non fuerit ea res abstracta. Immo & Sylburgiana hanc ingerant huic loco. Nam Stephanus quo sensu posuerit eam appellationem in margine, & præposuerit *ῃ*. nec intelligo nec explicuero aliis. Hoc sciat lector, in MS. Mediceo, hoc est, optimo, præter istud *Λαοδόκῃς*, nullam exstare varietatem in nominibus, & ego quidem Herodotum censeo esse parem Callimacho, Pausaniæ, Servio & quicumque alii se ad illam phalangem adjunxerint, undecunque illam *Ἐκαίργῳ* petiverint. Suspicio nulla potest esse mutatae in Herodoto hujus aliquando appellationis, multo minus excidisse literas *Εκα*, quum habeatur *τῷ Ἀργίῃ* & *τῷ ᾗ Ἀργίῃ* & *ᾗ Ἀργίῃ* & *ᾗ Ἀργίῃ* nulla similitudine inumbrante.

233, 43. *τῷ Ἀσίῳ τῇ Εὐρώπῃ ποιεύσι ἴσῳ.* MS. *ποιούσιν*. Id satis apparet dictum, ut 1, 89, *οἱ λεγόντων πρὸς τὰς ἐκφερόντας* qui dicant, prout similia collegit Æm. Portus in v. *όντων* ubi ex Herodoto novit *ἐχόντων*, *κλεινόντων*, *παρχόντων*. 7, 235. *Φοβεόντων τὰς Λακεδαιμονίους*. Item Suidas in *Φρονέωντων*. Itaque verti & intelligi debet Herodotus: *Qui & Occanum pingunt circumfluere, & terram esse orbiculatam velut ab torno, Asiam quoque Europæ faciant æqualem*. Nam ut hoc nunc simul fatear, verbum

γράφειν omnino de pingendo intelligi debere opinor, non scribendo, ut intellexit Valla: nec enim tunc exstabant etiamnum tot volumina scripto explicantia cursus marium ac terrarum, sed in tabulis pingere per colores gestiebant, ut patet ex Agathemero, prout etiam *πίκτα* Manethonis *αστρα* explicui in Paulino, quoniam quidquid ab Manethone verbis erat scriptum, solebat in eadem pagina coloribus diversis appingi, ut spectaretur conjunctio vel separatio Planetarum, & inde opera eorum; prout etiam exstare dicitur Oppianus in Biblioth. Regia cum animalium, de quibus in scripto agitur, imaginibus. Neque id eripiet mihi homo insulsi, quem nominare dedignor, & cujus humanitati bellum indixi, si sciat docere verbum pingere etiam intelligi de scribendo. Quis supponi debet illud nescire, nisi aliquis ipsi similis, plane fraterculus lente gradientis aelli, quum ante secula fuerit hæc materies Hermanni Hugonis, cui unum exemplum tunc sufficit non necessaria esse plura judicanti. Qui plura posthac adstruxerunt, eodem ineptiæ morbo laborarunt, quo hic pravus Manethonis spectator. Exarabatur enim Manetho ad rationem eorum, qui loca cæli omnia dispositis signis ornata locarunt, teste Lucretio, quod ut huic exemplari; quod Florentiæ est, non contigerit, & tantum calamo ducta sint quædam & verbis expressa, imputari debet vitio temporis, quo confectum est exemplar. Quod quum ex certo scripti antiqui indicio notum habeam, gratulor illud à me suppressum esse, ut sic ista harpyia id involare non potuerit, nihil adferens de Manethone, nisi quod à me habet, sed non jam ita ridicule ingenuus, ut in Livio & Gelio, quod satis fatuum.

233, 44. καὶ οἷη τις ἐστὶ.] Valla *Et quanta sint*. Rectius ad Græca Stephanus *Et quales sint*. At non agit nunc de natura & qualitate regionum. Et certe quum Stephanus id in ora sustinuit apponere, debuit pariter monstrare, cujus regionis qualitatem Herodotus per sequentia demonstret; certe ab illis quæ scribit, longe alio modo illud οἷη & οἷη ab auctore adhibetur, ut in fine capitis quadragiesimi. Cæterum ut scias Vallam non egisse leviter, & ut omnia convenient, corriges ex optimo MS. καὶ οἷη τε ἐστὶ. Sic enim in eo legitur.

234, 3. τὸ πρὸς ἐσπερίῳ.] MS. ἐσπερης. Sic & mox τὰ πρὸς νότον, non νότον. Immo & versu 24 hujus paginæ rursum τὰ πρὸς ἐσπερης.

234, 9. Μαριανδυνῶν.] Sic edunt omnes, & tamen in Latina volunt *Mariandyni*. & cur non ibi quoque exprimendus Herodotus? Sed vetustissimus & optimus codicum MSSorum hujus historiæ tantum habet *Μαριανδύνων*, quod edidi, ut inde splenderet ma-

gis perspicacia Doctiff. Holstenii unice repocnensis *Μυριανδρινῶν*, ab Myriandro urbe ibi satis nota & celebrata. Hæc certe est palmaria restitutio, nisi codex unicus clare monstraret *Μυριανδρινῶν*.

234, 10. πρὸς φοινίκῳ.] MS. φοινίκη, ut 3, 111 πρὸς δασυκρήνῳσι ἔρεσι.

234, 22. Παρὰ τε Συρίῳ πρὸς τὴν Παλαισίην. Quæ erit illa Syria, quam his verbis prorsus incondite creditur describere noster auctor? Omnino apparet Vallam fuisse satis asperum in examinando, & hinc prætermittendo, quod judicabat non esse hujus ingenii. Quippe plus in his est, quam dedit Herodotus errore opinor editionum, quarum fordes ablueri postea nequiverunt. Optimus MS. egregie tantum παρὰ τε Συρίῳ τὴν Παλαισίην, ut solus legit Valla, & intellexisse dicendus est.

234, 25. τῆς Ἀσίης ἔχοντά ἐστι.] Vox ultima abest ab MS. Prorsus eadem epilogi ratione, qua statim ante αὐτὴ μὲν νυν ἡ ἑτέρα τῶν ἀπ' αὐτῶν.

234, 35. Ἡ ἀκτὴ αὐτῆς σφην ἐστὶ.] Certe non circa omnem Ægyptum angusta est; sed quia sequitur mentio σενὸς τέτυ, debebat ejus appellatio antecedere, quasi non satis declarati in numero orgyiarum. Sed vide. Pro his in MS. legitur ἡ ἀκτὴ αὐτῆς ἐστὶ ἡ ἐστὶ. quod agnoscis qua occasione corruptum sit, & genus scribendi vere aliquid Herodoteum, & extra ineptias fallacium istorum sapientium. Nam pari locutionis modo utitur auctor cap. 50. Ἰστροῦ δὲ μὲν χαμῶν ἐστὶ ὅσος περὶ ἐστὶ.

234, 49. Διῶρυχα πρὸς ἐν τῇ Νείλῳ διέχσαν ἐς τὴν Ἀραβίαν κάππον.] Hic locus est quem innuebam sub numeris 72, 38. Nam quum sic edant, optimus MS. redigit hoc compositum ad simplex, & ἐχσαν modo probat, non διέχσαν.

235, 5. Ἐρυθρῆς καλεομένης θαλάσσης.] Vox media non conspicitur in MS. & toties facta est mentio maris Rubri, etiam sine isto participio, ut eo jam opus non sit, nec minus tædii sit in legendo, quam in scribendo.

235, 12. Περιπλώοντες ἐς τὴν Λιβύην.] Particula ἐς omnino supervacua est, vel potius vitiosa; nec legitur in MS. Utique mox sequitur & περιέπλωσε Λιβύην.

235, 26. Ἐς δ' ἂν ἀφίκηται.] Sic legitur in Mediceo, tanquam voluerit Herodotus non pro parte se segregare ab Ionismo, sed prorsus cum deferere; & sicut inceperat ἐς δ', ita strenue progredi edendo ἀφίκηται, non ἀπικήται.

235, 41. Καταλιπόντες τὰς πόλεις.] MS. λείποιτες.

235, 45. Οὐ δυνατὸν εἶναι περὶ βαίνην.] Verbum substantivum ab MS. abest. Et deinde & οἱ συγγινώσκων, non autem οἱ & συγγ.

236, 10. Καὶ δὴ καὶ Σκύλακα.] MS. καὶ δὴ Σκύλακα. Ααααα 3 236, 32.

236, 32. Λιβύη μὲν ὅτι Λιβύης λέγεσθαι ἔχον τὴν νομα. Quum congererem ea, quæ habentur sub numeris 6, 34, non sustinui adseverare libere, quod in Herodoto cernere nullus poterat. Nam in hoc etiam loco legebatur ὅτι Λιβύης, ut de eo dubitari non liceret: at abhinc exstabit, prout prima manus voluerat, & quod custoditur in codice Mediceo, quod in citatione adhibui, sicut etiam mox ὅτι τὴ Προμηθέως γυναικὶς, & ὅτι ὅτι τὴ Προμηθέως Ἀσίης, item ὅτι Ἀσίῃ, non ut ὅτι prorsus expellat, sed mixtim poni ostendat. Id quod ita repetitum occurrere deprehendes in cap. 107. ἐπὶ ὧν ἡ τὰς ἐπωνυμίας ἔχουσι. Ita cap. 149 vicina cernes. τῇ ᾗ νῆσῳ ὅτι ὁ οἰκιστὴς Θήρῃς ἡ ἐπωνυμία ἐγένετο. Ἐπὶ ᾗ ἐπεὶ τέτα τὸ ὄνομα ἐγένετο. Ἐπὶ ᾗ Αἰγυπτὸς καλεῖται, perinde ut vulgo exstat in capite 184. Ἐπὶ ᾗ ἔρεται τέτα ἄνθρωποι ἔτοι ἐγένοντο ἐπωνύμοι. & 7, 61 & 74. Adde & 7, 58.

236, 48. Ἐκ Κρήτης ᾗ ἐς Λιβύην. Quæ hæc arcana historia sit, quæ Europam ex Creta deinde extulisse referebat in Africam, non facile dixerim, & animadverto hunc locum ab viris doctis derelictum, quum ad vicina gustanda sane accesserint. Magis mirum est magisque arcanum, quemadmodum homines futiles Herodotum potuerint inscribere tam fictæ li historiæ, quum scirent eum scripsisse ἐς Λυκίην, prout testatur omni fide dignissimus codex Mediceus. In hoc igitur se quisque exerceat, ut ex Herodoto omnia falsariorum signa deleantur.

237, 5. Σοφίης πέρας &c.] Animadverterunt hæc viri docti, adeo ut Herodotum ex diametro pugnare cum Apulejo statuatur Jo. Priæus, qui in Apologia *Socordissimos Scythas* dixit, ut inde censeat Herodotum intellexisse unam eorum gentem ita proprie vocatam, quam Scymnus Nomadicam appellasse videatur. Ita ille pag. 75 & 76. Sequitur Alex. Morus ad quædam loca N. F. pag. 231, ubi & Herodoti hunc locum & tandem Apuleji produciens, sed Priæum ignorans, monet ἑλὸς ἢ Πόντος verti non debuisse circa Pontum, quod certe non fecit Valla, σοφίαν & λογιότητά respiciens ita, ut parum serio locutus esse videatur auctor. Qualiæcunque hæc. Illud mirum, quod voces ἀποφυγεῖν τε μηδένα ἐπελθόντα ἐπὶ σφέας intelligat nemo eorum qui in ipsos incidunt, possit effugere, quum alludatur ad eventum Cyri, & quem mox relaturus est, Darii, dicatque neminem, qui bello eos aggrediatur, & ideo in fines eorum ausit transire, effugere.

237, 15. Ζώνης τε μὴ αἶψ' ἀρότεται. Poëticum nimis, & recte cum Stephani codicibus Mediceus MS. ζῶντες μὴ αἶψ' ἀρότεται. Nec dubito id ipsum quoque exstare in cod. Arch. & E. quamvis ex eis in editione Th. Gale sit

exhibitum ἀρότεται. Ac dein περὶ σμίγην, non περὶ σμίγην.

237, 21. Πωίδης τε ἡ δ' ὕδρος ἐστὶ. Uliginosa sua fronte vertit Valla. Sed & aliæ similiter uliginosæ reperiuntur, quæ tamen tale quid non permittunt. Corrigendum est necessario ex MS. ποιίδης herboσα, ut hujus libri cap. 53 Σπέρθ' τε παρ' αὐτὸν ἀεὶς γίνεσθαι ποιή τε. Et 58. Ἐστὶ ἐπιχυλώατη πασῶν ποιέων. Et 120. τὴν ποιήν τε ὅτι τὴ γῆς ἐκλείβειν.

237, 43. Διὰ μέσας τείων ῥέοντες. Quasi ob inopiam & tenuitatem aquæ non mererentur id verbum, testatur MS. codex Herodotum edidisse διὰ μέσας τέτων ἰόντες, à quo etiam bis appellatur Ὀρεδασός, non Ὀρεδασός.

237, 49. Καὶ τίθῃσι. Ita citat quoque Vossius ad Melam pag. 37, ut opinor, perperam, quum manifeste in MS. perhiberetur τίθῃσι, ut statim Ἀῆρες, & Ἀετάνης, non Ἀῆρες & Ἀετάνης.

238, 3. Μέσας χρίζον τὸν Αἶμον. MS. μέσας, ut malunt istud adjectivum transferre in id quod facit, quam quod patitur.

238, 8. Ἰστέον διὰ δέκε. Vix capio, quo pacto notionem hujus verbi ad fluvios confluentes detulerint. Certe in hoc loco optimus MS. Ἰστέον δέκε, qui quum ita approbet lectionem Cod. Arch. ab Th. Gale editam, qui & ipse judicabat id præstare, merito sic restitui.

238, 9. Καὶ ἀπὸ Ἀλπίς. Hic quoque MS. subjungit ποταμούς.

238, 10. Καὶ ἔτοι ἰσθμίδος. MS. ἐκιδίδος.

238, 12. Ἐχθαίροι πρὸς ἡλίῳ δυσμέων μ. Κ. οἰκέουσι τὴν ἐν τῇ Εὐρώπῃ. Citat hunc locum Ez. Spanhemius ad Callimach. pag. 436, sed ita, ut particulam τὴν neglexerit, unde interpretatur qui in Europa ad Solis occasum extremi sunt post Cynctas, quum Herodotus diserte scripserit, ut intelligeretur populorum in Europa extremos esse. In quo sibi constat hic scriptor, qui exhibuerat jam 2, 33. Κυνησίῳσι, οἱ ἔχθαίροι πρὸς δυσμέων οἰκέουσι τὴν ἐν τῇ Εὐρώπῃ κατοικημένων. Quem locum nescio cur non citare maluerit, utpote in Herodoti lectione prius occurrentem. Sed hinc patent studia ejus viri, cui forte fortuna locus libri quarti obvenit, ut inde omitteret, quod liberet. Sed est aliquid inexpectatum in exemplari Mediceo, dum retinet πρὸς ἡλίῳ δυσμ.

238, 18. Ὁ Νεῦρος πληθεὶ δεικνύει. Forlan ita sæpius loquitur hic auctor. Verum hoc loco legit optimus MS. δεικνύει. Et hoc ipsum utique compositum sic usurpatur cap. 75. Ὡς τε Ἐλλωική ὑδεμὴν ἂν μιν πύλην δεικνύει.

238, 20. Ἐς πλῆθος οἱ συμβάλλεται οἱ. Jocum plane; & quis eos docuit ita Græce loqui? Quid dicas aliud, quam Herodotum pro nugatore habitum? Sed scias posterius

οἱ non esse in MS. Mediceo. Non enim intelligo, quod notat Th. Gale [utrobique o-mittit codex Arch.] Id quippe fieri non debet.

238, 36. Ποταμῶν τοῖσι Σκύθῃσι.] In optimo MS. non est vox media. Et de Hypani deinde ὀρεῖται ἐν Σκυθικῇ omiſſa vocula μὲν. Nempe quoniam semel usurpaverat paulo ante in Tyre, nunc quoque id fecisse debuit.

239, 5. Ἐξαμπαῖθι.] Quod nomen iterat cap. 81, & tum hic, tum illic ita id confirmat certa fides codicis Medicei, ut flocci fieri debeat imperium Vossii, quum in notis ad Melam utrobique statuit rescribendum Ἐξάμπεθι.

239, 9. Ποταμός τις ἐστὶ τε.] In MS. illud ὅς desideratur, ut pro fluvii magnitudine utatur velut abrupto sermone, qui talem materiam decet.

239, 15. Νομάς τε καλίσας ἢ εὐνομιδεσάτας.] Quid hoc ultimum vocabuli sit, non comprehendendo. Et inhæsit auctori huic ab primis editionibus, ut certus quasi Portus scribat [Herodotea locutio. Pascua pecoribus accommodatissima] Nec melius expectes ab Stephano, quippe cujus & ipsius verba sunt [Εὐνομιδεσάται νομαὶ κλήναι ex Herodoto affer-tur pro pascua accommodatissima pecoribus.] prout scripsit in Thes. Scilicet quia huic voci insunt literæ νομι, ea aurigare debent ad Græcum aliquid pascua denotans. At quæso quæ iudicii sanitas tolerare vel vocem vel sensum talem potest, ubi continenter antecessit νομάς καλίσας, hoc est, prorsus idem. Non est hic loquendi modus, nec ulla politura ingenii. Melius de nobis meritis est Herodotus, quam qui in tantis sordibus consenscat: certe non ulterius, quoniam juvat nos codex Mediceus, testans Herodotum scripsisse εὐνομιδεσάτας, hoc est, velut cum cura cultas. Quam potuisset hinc illustrare Herodotum Stephanus, qui in Thesauro nequivit omittere Hesychium scribentem εὐνομιδης, διη-μένθι, ἀκόμιςθι, ἐν Ὀπιδείῃ. Rite vides id annotatum ab Hesychio: rite vides illustrari inde Herodotum, optimamque sententiam dari huic loco.

239, 17. Ἀεῖς τε ἀγχεδὼν ἢ πλείς.] Copulativa in MS. non existat.

239, 37. Ἰερὸν Διμήρηθι ἐνὶ δρυϊαί.] Si modo id verum est. Nam quomodo illic potest esse templum Διμήρηθι, ubi ne coli quidem eandem pro Dea legimus, nec vel auditam. Ipse Herodotus mox dicet, nonnisi Vestam, Jovem, Tellurem, Apollinem, cœlestem Venerem, Martem, Herculem & Neptunum in cœlestium numero haberi apud Scythas. Quis locus igitur isti Διμήρηθι? Sane etiam in MS. perspicue legitur Ἰερὸν Μηρὸς ἐνὶ δρυϊαί. Quid? Immo verum reor Ἰερὸν Μηρὸς, id est,

per excellentiam Matris Scythicæ aut Vestæ, quam vidimus nominari infra capite 127. Sed hanc utique Vestam intelligi necesse non est, quum & in singulis regionibus jam didicerimus ex inscriptionibus certis Matribus, ut appellant, divinos honores datos, unde patet palmariam hanc esse reparationem. Utique cave cogitare de Cybele, quam neglexerunt Scythæ, ut patet ex cap. 126 & seq. Posset alioquin & Tellus intelligi; sed & ab cā est hæc Mater distincta.

239, 42. Ἀπὸ βορέω τε ἢ ἐν λίμνῃ.] Particula ἢ non est in MS.

240, 17. Ἐπιχλωζέτη πασῶν ποιῶν.] Ut quidem exponitur in editionibus, quas vidi; quum Henr. Stephanus in Indice Thesauri sub voce Ἐπιχλωζέτη addat [At in v. l. Aridus. Et Ἐπιχλωζέτη ποιή gramen aridissimum] ut appareat diuturnam & tetram nimis cœcitatē hic dominatam fuisse, præsertim si adhibeatur quoque Lexicon Porti absinthia sua miro colore commendantis. Si ab vulgata lectione transivissent ad Ἐπιχλωζέτη, potuisset aliqua venia editoribus dari, quorum socordia certe restituti hujus loci palmam præbuit Tan. Fabro, ut ego quidem opinor, in Epistolarum Criticarum tertia decima, recte cogitandi, dum effert ad suum Petavium illic Ἐπιχλωζέτη, ut ad χιλὸν respiciatur, quod unice verum est. Sed quod præpositionem, hoc est, primam syllabam vocis mutet, id sine causa facit, quum licet Ἐπιχλωζέτη notum sit lexicographis, certe ἐπιχλωζέτη perinde probari debeat, ut sic exprimens, quod confert ad chilum & succos.

240, 26. Οἱ δὲ καλεόμενοι βασιλῆοι.] Vox tertia non legitur in MS. quam nec credibile est nunc adhibitam ab auctore, qui jam ante dixit πῶς τε τῇ Νομάδων χώρῃ ἢ πῶς τῇ βασιλῆων Σκυθῶν. Statim ἐνομάζοντες habet MS. non ἐνομάζοντες. Recte: non enim hoc verbum respicit nisi unam Vestam: quod sequitur, habet suum καλεόμενοι.

240, 31. Ἀετὶμπασα.] Non aliter sane Hesychius, Ἀετὶμπασαν ἑρῶνιαν Ἀφροδίτῃ ἐπὶ Σκυθῶν. Ubi nescio à quo cœco auctore subnotari videas Ἀετὶμπασαν legere Herodotum, quod frustra ponitur, nec ex vero, quum nullam editionem ab vulgato cernam discedere. Attamen MS. habet Ἀετὶμπασα. quod unice credo ab Scythis fuisse pronunciatum, & ab Herodoto nunc referri haud dubie ab Scythis bene auditum. atque etiam θαμιμασάδας, non θαμιμασάδης, etsi eadem forma cap. 80 sic editur Ὀκταμασάδης.

240, 35. Ἐρδομένη ἢ ὠδε.] MS. Ἐρδομένη ὠδε. ut cap. 72 ὠδε ἀναβιβάζοντες. Et deinde ἰμπεποδισμένθι τὸς ἰμπεποδισθῆς πόδας sine vocibus τὸς δύο. Illa in participio mutatio, qua liber scriptus refert ἰμπεποδισμένθι pro neutro ἰμπε-

πεποτισμένον, licet antecedit *ιερών* quoque neutrum, est notabilis, & videtur relata ad intellectum βῆς aut simile.

240, 47. Ἐπειδὴ δὲ ἐσθλάκις. MS. ἐπειδὴ ἐσθλάκις.

240, 48. Λεσβίοις κρηῖναι. Itane Herodotus nobis tradit istam delicatam insulam hoc habuisse, ut suo placitissimo vino proprium genus crateris invenerit, disconveniens Græcis reliquis? Id singulare ei debemus? Immo etiam in tanta peregrinatione inter crateres ubique usurpatos nonnisi Scythicum & Lesbium convenisse notavit? Curiose admodum. Vix crediderim, & aliud latet, unde admiranda bonitas libri Medicei agnoscitur, in quo est Λεβίοις. Ita patet hunc locum esse, unde Grammatici habent Λέβια.

241, 27. Ἀνδρῶν ἕνα θύει. Vox ἕνα non est in MS.

241, 37. Τῇ δὲ πύρρῃ κέλει. MS. κέλει. Sic quoque mox ἀφ' ἐκείνης.

241, 48. Λαβόμενος τὴν κεφαλὴν ἐξίει. Sic & MS. Sed in margine ἐκείνης, quod est interpretis excutit.

242, 3. Τὸν δὲ αὐτὸς ἐλαύνει. MS. ὁ αὐτὸς ἐλ. Et mox ἐχῃ, non ἐχοι.

242, 9. καὶ ἀφ' ἐκείνης αὐτοῖσι ὄνυξι. Quid intellexerit Herodotus per duo ista priora, nequeo dicere. Et licet, quia nec Valla, nec ejus corrector Stephanus in interpretando ausi fuerunt attingere. Et si cur Herodotum nomino? immo illi, qui invitæ Melpomenæ ea intruserunt. Certe quum Valla id præterierit in interpretando, suspicari licet in isto codice, quo utebatur, id participium non extitisse. De quo ut minime ambigas, nunc testor in MS. Mediceo non extare, ut laudandi sint interpretes & dedecus sit edentium, quum recte sequantur infra suo loco.

242, 16. Κεφαλὰς ἔτοι πάλιν. MS. κεφαλὰς ἔτι πάλιν.

242, 21. Ἦν δὲ πλάσι. MS. ὡς δὲ πλάσι, prorsus repetens, ut præmiserat, ex more suo.

242, 24. Ἦν τις ὀπκρήση. MS. ὡς ὀπκρήση. Hæc tria si consideres, deprehendes sic longe ex MS. venustiora.

242, 28. Ταύτῃ τὴν ἀνδραγαθίαν λέγει. Intolerabilis pravitas. Lege ex MS. λέγοντες, quomodo videtur legisse interpres. Nec obest numerorum variatio. Hoc certe participium comprehendit de variis casibus dicentes.

242, 36. Ὅσοι δὲ αὐτῶν. MS. ὅσοι δὲ αὐτῶν.

242, 45. Αὕτη μὲν τοι ἡ μανικὴ πάρωτη σφι ἐστὶ. MS. αὕτη μὲν σφι ἡ μανικὴ πάρωτη ἐστὶ.

242, 49. Φιλύρῃ τείχεα ἔστη. MS. τεῖχεα.

243, 19. Ἦν δὲ οἱ ἐπελθόντες. MS. καὶ ὡς οἱ ἐπελθόντες.

243, 23. Ἀποκῆσι δὲ αὐτῶν. MS. ἀποκῆσι δὲ αὐτῶν.

243, 24. Ἀμύχαν καμάρης. Mirifice dictum. Sed in MS. vox καμάρης non apparet.

243, 34. Τὰς δὲ δὲ ἀνδραγαθίαι. MS. ἀνδραγαθίαι.

243, 39. Τύφαιες ὑπὲρ αὐτῶν ὅτι ἐμύνη. Tanquam quæ duo sunt valde vicina, & certe primariae actiones ad eliciendum sanguinem; prout etiam Valla interpretatur *percutientes cultello aut incidentes gladio*. Verum unde potuit Valla novisse vocabulum Græcum ὑπὲρ αὐτῶν esse par Latino *cultello*? Utique statim post hinc ostendit Stephanus se offensum, & jam ante illum alii, quos testatur vocem Græcam suspectam habuisse, nec quid ipse censet, unum verbum hinc audet, Vossio etiam testante viros eruditos nescire quid illud sit, ideoque ἀπὸ αὐτοῦ reponere. Similiter Portus novit, quibus vocabulum hoc de mendo suspectum videatur; apud nullos enim alios ullum hujus vocis vestigium reperiri: adeo nihil auxilii ab ipso adfertur. Ita res hæsit, donec Vossius in notis ad Melam sustinuit profiteri ὑπὲρ αὐτῶν scribendum, & ὅπως esse idem, quod in Polluce ὀπήτιον, quod quamdiu ante Vossium ediderat in Thesaurο Stephanus, sed immemor Herodoti? Ita hucusque venimus. Ego tamen non mutavi vocem ὑπὲρ αὐτῶν, tum propter fidem codicum antiquorum; tum quidquid hoc sit, nihil aliud præstitit Vossius, quam quod in Glossariis Bonav. Vulcanius ad col. 205, ubi quum legeretur *subula ὑπὲρ αὐτῶν, πέρων*, ille corrigit ὀπήτιον, quod occurrebat pagina antecedente & hinc facile alludebat memoriæ, ut & col. 270. quum tamen Salmasius in Plinianis p. 916 non dubitet ex Veteris Grammatici capite de ferreis instrumentis citare ὀπήτιον *subula*, qui pag. 223 attulerat *subula ὀπήτιον*. Etiam quoties & illic & in aliis scriptis reperiuntur mixta ο & υ pariter in Græcis ac Latinis? Quod taceri non debet, lector hinc animadvertet ab hac manu venisse, quod in secundam editionem Etymologici Vossii additum & insertum est ad vocem *Subula* [Suba, Subula, ab ὀπή, ὀπίας & ὀπήτιον].

244, 6. Τείχεα περικείρονται, βραχίονας περικείμενοι. Horum omnium nihil confirmatur ab MS. exemplari, unde universa absunt. Sane quod ad alterutrum attinet, fieri non potuit, ut brachia utraque amputarentur, ista βραχίονας περικείμενοι integre intelligendo & nihilominus sinistram manum sagittis trajicerent, nempe cadaveri annexam; ita ut posterius aut certe falsum sit, aut sequentia intelligi debeant de manu sinistra ab cadavere dirempta & prope cadaver alicubi poni solita. Potuerunt interim aliquid concessisse in loquutione quam citavi. Sed satis in his mihi videtur auctoritas tanti documenti ex Etruria.

244, 38. Ἀναβιβάζουσι αὐτῶν. MS. ἀναβιβάζουσι.

244, 40. Τέχνη(ι) τῆς ὥμης ἢ ἰππων.] MS. ὑπερέχου(ι).

244, 47. Ἀναβιβάζου(ι) ἐπ' ἰππων.] MS. ἤνι ἰππων.

245, 7. Ἐν ἀμάξεισι κεμένους.] MS. ἐν ἀμάξει κειμ.

245, 38. καὶ ἐπειδὴ ὑπεβάλλου(ι) τὸ σπέρμα ἤνι τῆς &c.] Nimium iners fuit Valla in interpretanda hac parte & proxime antecedente, quam utramque & bene distinctam ille compressit in unum & nimis arctum *sub pileis occulunt supra lapides igne perspicuos*, nec indicat ubi sint illi, qui id faciunt. Sed neque bene commemorantur ὑπεβάλλειν & ἐπὶ λίθους. Quin etiam supra lapides non solent res oculi. Videtur ab corruptis Græcis irritatus fuisse, ut in tenebris voluerit micare & licentia sua strenue abuti in ordine dictorum Herodoti mutando. Nam præclare subveniens optimus MS. habet ἤνι βάλουσι, unde universa narrandi facies mutatur in clarissimum sensum, quem conatus fui exprimere, quippe verissima restitutione.

245, 39. Παχὺ ἰὸν καὶ κατὰ πλάσσειν.] Quod Stephanus in ora posuit κατὰ πλάσσειν, probat quoque Mediceus codex, & accedit consensus cod. Arch. apud Th. Gale, ut id pro vero haberi debeat. Sed insuper, quod illi tacent, in optimo illo MS. interponitur vocula παχὺ ἰὸν καὶ κατὰ πλάσσειν, non ut habeat vim copulativæ, quæ nulla requiritur, sed contrahendæ dictionis: neque enim opinabatur quisquam se auditurum biduo illis oblitam faciem & corpus geri; videbatur sufficere, si dicerentur ad momentum fricare & linere cutim. Sed non ita est: dicit ergo illud densum sane etiam inducunt per cutim corporis ac faciei.

245, 42. τὴν κατὰ πλάσσειν.] Hinc Stephanus in Thesauro [Sed & κατὰ πλάσσειν ex Herodoto affertur pro medicamento.] Solertior fuit Portus, qui de hac voce nihil protulit. Nos autem confisi & fide &, quam merito inde sibi spondet, auctoritate vetustissimi exemplaris legendum judicavimus κατὰ πλάσσειν, & hac quoque nunc demum renata voce Græcam linguam ampliamus. Neque enim aliter considerari potest hæc vox, quam ληϊσὺς, qua utitur 5, 6. κηϊσὺς alibi, utraque etiam satis rara, ut notior est ὀρχηϊσὺς & similia.

245, 45. Ἐκὼν ἰκοῖται ἢ ἡκιστα.] MS. Ἐκὼν ἰκοῖται ἢ ἡκιστα, in quo est sua vis. Deinde πλέων ἢ δι' Ἐκὼν ἰκοῖται, quod est necessarium, & fortasse aliquid omissum est in relatione Th. Gale, scribentis in Cod. Arch. εἰς πλέων δι' Ἐκὼν ἰκοῖται.

246, 12. Ἐκδοσάμην & ἀγάμαλα.] Quam infeliciter jactatus fuit hic locus, antequam illucesceret hæc serenitas literarum, quam heroica certe pectora elegantium virorum pe-

pererunt? Sufficit audire notam Stephani [Legit Valla ἐκδοσάμην, pro ἐκδοσάμην, pro quo perperam legitur in vulg. edit. ἡμνοσάμην.] Vidit ergo Stephanus quoque in MSSis id quo nunc utimur; sed quia id non intelligebatur, ecce duas mutationes omnino non nauci. Verum id Stephanus perinde ut priores cognoverat, ut tantundem cerneret. Portus latitat. Sed vehementer me fefellit Th. Gale, qui in splendida luce jam versans noluit plane verum perspicere, adeo ut notet [Verte, appensis collo simulacris. intelligit Cymbalum & tibiam &c.] Vide Cl. Alexandrinum de Anacharsi. Sunt apud Herodotum ἀγάμαλα sensu latiori, ea omnia, quibus quis oblectatur, deorum ἀθύρματα] Sic dum voluit acumen If. Vossii tacite imitando ad se transferre, quod 2, 26 usurpatum inepte jactabat ad Melam 2, 1, 61, præcipitat se ex cursu, quem feliciter inceperat tenere. Et tamen diu ante jam produxerat illos primarios Galli Matris Magnæ ornatus, quos Græci vocabant περσηϊδία καὶ τύπερ, excellens illud studiorum decus Henricus Valesius, quod obscure interpretatus fuit Livius cum insignibus. Nam & hunc adposuit Valesius, quem etsi nominet fraudulentus ille Suidæ in Cantabrigia editor, tamen & omnia, quæ habet magnus ille vir, recoquere quasi sua essent, veritus non fuit. Sed plena lux exorta est per clarissimæ & doctrinæ & peregrinationis virum Jac. Sponium, postquam in Miscellaneis Eruditæ Antiquitatis pag. 151 exhibuit publico aspectui istam Laberiam Feliciam Sacerdotem Maximam Matris Deum M. I. cum dependentibus ab humero utroque tum vittis, tum capite, plane ut videas περσηϊδιον, & ferta tenentem manu sinistra, ut dextra adoleat. Id quod adeo minus mirari nos oportet, quia diu antea jam notatus fuit ab viris doctis casus Apuleji ob gestatum Mercuriolum, unde ipse scribit in Apologia: *Hicne est sceletus? Hæcne est larva? Hæcne est quod appellitabitis Dæmonium? Magicumne istud, an solenne & commune simulacrum est?* Sicut & Matris Magnæ sacra eximie culta in ista urbe Cyzico imprimis docent nummi istius urbis, istam Deam multi præferentes, quem ex Strabone confirmant.

246, 25. Ὑπὸ τῷ ἀδελφιδεῖ Σοφθαιῶν.] Interpretes quoque à patruele fuisse interemptum, quod an ab Valla ipso etiam venerit, ignoro, qui primam versionis ejus editionem non habui. Sed valde hic commoveor; quia deprehendo apud Aldum & Hervagium non legi ἀδελφιδεῖ, sed ἀδελφεῖ, ut ex Stephano solo sit prognatum istud prius, nec scio utrum ex MStis nec ne; quum interim omnino sit legendum ἀδελφεῖ. Id constat ex ipsa Herodoti genealogia, qui dicit Anacharsin fuisse πατρὸς Ἰνδαλῆος. Quod si fuit patruus Ind-

thyrsi, pater vero Indathyrsi fuerit Saulius; certe Saulius debet fuisse frater Anacharsidis, à quo Saulio etiam interfectus Anacharsis. Cæterum liber MS. Mediceus non vocat illum Ἰνδάθυρσον, sed Ἰδάνθυρσον, quod tanto magis genuinum existimandum puto, quanto propius accedit ad ejusdem nominis formationem, quam alii inde constituerunt *Iancyrus*, omiſſa litera *δ*. Adde Th. Gale. Præterea idem MS. Timnem non facit tutorem Ἰσπαργαπίθεο, sed Ἰσπαρπίθεο, quod nomen etiam infra custodit circa historiam Sculæ, qui dicitur illic Ἰσπαρπίθεο, & sic per omnes casus, quum Spargapithes tantum cognitus sit ut Lyci pater, avus Gnuri; ac postea rex Agathyrsorum, interfector Ariapeitheos.

246, 28. Ὑπὸ Ἰσχυρ. βασιλέο.] MS. Ὑπὸ Ἰσχυρίων βασιλ. Recte, si cognoscebatur bene ipse ille Rex, à quo erat missus. Alioqui ex hac varietate videretur sequi Ὑπὸ τοῦ Ἰσχυρίου βασιλ. ab aliquo Scytharum rege.

246, 32. Ἀρχόλεις εἶναι πρὸς πᾶσαν.] Gregorius Nyſſenus Homil. 3 in Canticum Canticorum amat dicere σκέλεσσι πᾶσι τῶν πλῦσιν Ἰμακίων ἀρχολογῶν, & πᾶσα ἡ πᾶσι τῶν γλῶσσαι ἀρχολογία. Quum interim neutro forſan usus fuerit Herodotus, quippe testatur eum scripsisse optimus MS. εἰς πᾶσαν.

246, 35. Ὑπὸ τοῦ Ἰσχυρίου.] MS. Ὑπὸ αὐτῶν Ἰσχυρίων.

246, 37. Οὕτω δὲ τι ἐπρηξε.] Id interpretabatur Valla *Et ipse quidem ita egit*, ubi plane omittitur *τι*. pro quo Stephanus malebat *Et huic quidem talia contigerunt*, ubi perinde negligitur. Et miror rationem horum hominum, ut magis solliciti sint de versione, quam de eo quod interpretantur, quodque prorsus demonstrant se non intelligere. Omnino enim nullam habent Græcismi rationem, qui vulgatum istud valent tolerare, & πρὸς τὸν in hoc usu de fatali casuum & actionum vitæ eventu nequit ferre voculam *τι*, ut neque sit aliis locis, ut 2, 172. Ἡ δὲ ἂν ἐφη λέγων ὁμοίως αὐτὸς τῷ ποδαντιπῆλῳ πεπρηγῆναι. 3, 25. Ὁ μὲν ἐπὶ Αἰθιοπίας σὺλῳ ὕτω ἐπρηξε. Sic apparet illud *τι* mittendum in malam rem. Et sane tantum legitur in optimo MS. ὕτω δὲ ἐπρηξε.

247, 21. Οἰκίᾳ τε ἰδεύμαλο.] MS. ἢ οἰκίᾳ τε ἰδεύμα. Sic & mox τῶν τε πέρλεξ, ubi vulgo τῶν πέρλεξ. Utraque recte.

247, 32. Τυτέων εἶνεκα.] MS. certe venustius τέτυε εἶνεκα.

247, 37. Διεπρήσθαι τις βορ.] Hinc notat ita H. Stephanus. [Διεπρήσθαι indicium deferro. Affertur enim ex Herodoto διεπρήσθαι πρὸς τὰς Σκυθίας, pro indicium detulit Scythis, indicavit.] Non dissimilia sunt, quæ attulit Portus [Valla, *Scythis quidam indicium detulit*. Sed fortasse τὸ διεπρήσθαι, quod à διεπρήσθαι deductum videtur, idem significat.

Scilicet pertransire, percurrere. Quare locus hic ita vertetur, *Quidam ad Scythas transiit, profectus est, iuit.*] Nihil ipse adfero. Sed ista puerilia sunt, & sine damno potuerant supprimi. Verum MS. Mediceus habet simplex ἐπρήσθαι. quod mihi videtur illustrari posse per πρὸς τὴν, qui inter cætera notat σφοδρὸν ἀνεμῶν, ut rarissimo verbo coactus fuerit uti ad Borysthenitæ istius desiderium notandum & cupiditatem, qua ille velut vento actus festinavit ad Scythias exprobandum eoſque vituperandos in rege ipsorum.

247, 38. Ἡμῖν ἢ κατὰ γελᾶτε.] MS. Ἡμῖν γὰρ κατὰ γελᾶτε. Quæ propria formula est obijciendi primo & dein transitum querendi ad interrogationem. Infra cap. 27 Ἐπὶ γλῶσσαι μέλεις σφαλίεισθαι &c. 6, 11 incipit loqui Dionysius Phocæensis, Ἐπὶ ξυρῇ δὲ τὸ ἀκμῆς ἐχέσθαι ἡμῖν τὰ πρήγματῶν.

247, 41. Καὶ βακχίδι.] MS. ἢ βακχίδι τε ἢ. Et mox κατὰ (ε, non ἐκ) αὐτῶν.

248, 3. Τῆς Τύρεω θυγατρὸς.] MS. Τύρεω, quod est egregium, & notum in Thracia vocabulum ex ipsis fabulis Prognès & Philomelæ, videturque ita legisse interpres, quum male verteret *Teris*. Sic quoque hic optimus liber exhibet 7, 187 Σιζάλλεω ἢ Τύρεω, Θερήκων βασιλῆος, ubi vulgo dant etiam Τύρεω.

248, 9. Μετόνισιν ἢ αὐτέων συνάπλιν.] MS. συνάπλιν, ut jam supra.

248, 16. Περὶ γὰρ τῶν τετον.] Vox postrema non est in MS.

248, 16. Ἐκδὺς ἢ τὸ ἐν αὐτῷ μήτρωα Σιτάλλην.] MS. ἐκδὺς, & Σιτάλλην. quod utrumque ita bonum, ut alterum sit maxime necessarium.

248, 28. Ἐστὶ μεταξὺ βορ.] MS. ὡς ἐστὶ μετ. βορ. Quæ conjunctio satis grata.

248, 33. Ἀπολὸν ποιεῖ.] MS. ποιεῖν. Id quoque Herodoto vindicandum, quum omnia procedant in infinitivo.

248, 34. Μεγάθαι ἐξαπλήσιον.] MS. μεγάθαι ἢ ἐξαπλ.

248, 46. Καὶ οἱ δόξαι ἐξ αὐτέων μνημόσυνον ποίησαν λιπέσθαι.] Nihil potuit effici ordinatius in comparandis legitime casibus. Sed & Herodoti elegantia est, repente, quum expectes casum præcedentibus quibusdam respondentem, eum convertere & vel referre ad inſequentia, vel sibi innitentem separatim ſervare. Id nunc quoque factum docet MS. optimus, qui hoc loco agnoscit ποίησας, quod nemo suspicari posset. Sic lib. 1 cap. 19. Εἴτε ἢ αὐτῷ ἰδοῦν ἐπέμψαντο τὸ θεὸν ἐπείρεσθαι. Ita quidem equi vulgo videas; sed præclarus noster codex illic quoque manifeste ἐπέμψαντο: sed ita, ut post secunda manus accesserit & in medio versuum spatium literas *τι* superposuerit, satis natusc. 4, 109. Ὡς ἂν εἴη ὑμῖν ἐκβάλλας ὑπὸ τοῦ νεῶν τάσσεσθαι.

249, 2. Ἀποβαυμάσαι ἄξιον, πάρεξ.] MS. ἀν-
τε

te postremam vocem inserit particulam η , satis tempestive.

249, 24. Τὴν δὴ τῶν ἐπεσεῶτα.] Vertit Valla *præpositos filiis Oeobazi*, Stephanus *eos*, quorum id officium erat. Debebat enim diversa esse interpretatio & expositio eorum, quæ non alium in finem erant addita, quam ut scrupulum darent lectoribus ab aliquo male otioso. Itaque mihi consideranti indolem Herodoti, perplacet sequi auctoritatem libri unici MSti & duas voces δὴ τῶν inducere. Etenim Herodoto οἱ ἐπεσεῶτες quum primo sint adstantes, tum deinde sunt stipatores, satellites, nempe arcessita voce ab ipsorum officio. Libro 2 cap. 148 de Labyrintho. οἱ δὲ ἐπεσεῶτες τῶν Αἰγυπτιῶν δεικνύναι αὐτὰ ὑδαμῶς ἤθελον. Ubi vides similiter nihil addi. Lib. 1 cap. 59. Θύσαι δὲ αὐτῶν τὰ ἱερά, οἱ λέβητες ἐπεσεῶτες ἔχουσιν. Lib. 7, 117. Ἀποθανεῖν τὸ ἐπεῶτα τὸ δῶρον. Etiam paulo ante MS. ἐκέλευσε.

249, 31. Ἐθῆτο τὸ πόνον.] MS. ἐθῆτο.

249, 48. Ἐν μακρῇ ἡμέρῃ.] Hoc nugatoris est; & fortassis ejusdem, qui δέω concedere Herodoto nequivit, de quo actum 34, 43, ut proprietates Græcæ loquutionis non toleraret. Non licet ambigere, quin Herodotus scripserit ἐν μακρημερίῃ. Ita enim legitur in MS. & donamus id quoque nunc Græciæ ignotum antehac, quantum scio, infelicit.

250, 9. Δύο νυκτῶν πλόον.] Ita quidem antea incepit, ἡμερῶν ἐνεία πλόον ἐστὶ. Id haud dubie putarunt illi, qui Herodotum curarunt, nunc quoque exstare in eo debere, etsi forsitan in vetustis scriptis aliter reperirent. Atqui præter spem video legi in optimo MS. πλόον, ut cohæreant omnia per epexegefin vel accessionem, ut incepit dicere ἐς Θερμίσυον, eadem forma qua in principio sequentis capitis dicit σήλας ἐσησε ἐνταμὼν χαμῶτα ἔθνεα πάντα, ὅσαπερ ἦν. ubi videas licet Stephanum Latina augmentem.

250, 14. Οὐ πόνον ἔτ' ἐκεῖδ' ἔσαν.] Vocula tertia non est in MS. & patet repetitam temere ex superioribus.

250, 20. Στήλας ἐσησε δύο ἐπ' αὐτῶν.] Cur non ἐπ' αὐτῶν, ut 7, 226. Οὐ λίθινον λέων ἐσησε δὴν Λεωνίδην, ubi etiam interpretantur *super Leonidem*? Immo optimus MS. ἐπ' αὐτῶν. Et sane super Bosporum erigere cippos nescio an Latinus intelligat: facile vero *ad Bosporum*. Mox quoque habet idem MS. ἐς μὲν πλὴν Κασύρα, sine vocabulo ἐτέρῳ. Certe Græci illud ἔτερον usurpant ita demum in secundo membro, non primo.

250, 26. Κομισάντες ἐς τὴν πόλιν.] Quod satis intelligitur tunc ab eis factum fuisse, quum dominium Bospori penes illos fuit, ut certè constat nonnullis temporibus eam ur-

bem in potestate sua habuisse istum tractum. Cæterum de toto hoc loco & Orthosia Diana agit doctè Pet. Gyllius lib. 2 Topographiæ cap. 2, ut locum hunc citat quoque Spanhemius ad Callimachum pag. 250 non ultra docens lectorem, quam quilibet satis sciebat.

250, 28. Οὐτὸς δὲ κατελείφθη.] MS. ἔτ' κατελείφθη.

251, 16. Εἰς δὲ τὴν αἰ πηγά.] Si hæc potest esse causa efficacis hujus fluvii in sananda scabie, videri posset recte se habere. Sed etiamsi esset, retinenda tamen est manus vera Herodoti, quæ fuit εἰς δὲ αὐτῶν αἰ πηγά. Sic bene MS. Mediceus.

251, 26. Γεῶμαλα ἰγχεύας.] MS. χαμῶτα γεῶμαλα, quod etiam videtur probare auctor mox repetendo ταῦτα δὲ ἐν ταῦτα ἰγχεύας. Et jam simile occucurrit 52, 16.

251, 41. Κολωνὸς μεγάλως τῶν λίθων.] Noli præcipere iudicium lectoris & posterorum, retinens in contextu, quod antea exstiterat, quum tamen exhiberet optimus codex μεγάλως. Prorsus recte. Etenim quum Darius quemque militem non jusserit βαλῆναι, vel συμβαλῆναι, sed τῖναι, satis apparet veram esse scriptam lectionem, & non fuisse exiguos aut misiles filices, aut minuta frusta. Ipsos autem hos cumulos etiam fuisse magnos opinor sponte satis patere, etiamsi non dicatur.

251, 44. Γέτας τὸς ἀθανάτιζονας.] Hæc est vetus lectio ab ipso etiam Mediceo libro probata; quam licet Tan. Faber Epist. 21 gemina pronuntiatione damnet ut vitiosam, tamen plura & validiora certe sunt illi obviantia, quam est id geminum quod affert, tum ab Eustathio citari Herodotum ita, ut dixerit ἀπαθανάτιζονας; tum aliud esse simplex, aliud compositum. Posterius enim plane rejicitur ab Etymologo in Ζάμολεις. ἀθανάτιζονες δὲ τὴν τέλει καὶ Κρόνου, καὶ τὸς ἀποθανόντας ὡς Ζάμολεις φασὶν οἰχεῖσθαι. Non usus fuit tanta libertate Henr. Stephanus, qui ostendit in Thesauro satis se in promptu habuisse in hoc verbo Herodoti & Arriani locum, & ex Philone toties istud simplex producit, ut melius fuerit Fabro ista inspicere, quam illa ejicere. Porro quemadmodum solet Herodotus passim citari, oppido multis experimentis jam spectatum est; & omitti nequit, quin præfenti alio documento id perhibeatur. Nam quum statim nominentur μυψαῖοι, scriptis codicibus universis concordibus, illi ab Stephano dicuntur Νιψαῖοι & quidem ex hoc Herodoti loco. Itaque omnis illa Stephanina cohors, Holstenius, Berkelius, Suidas, irruit in hanc primam Herodoti literam, & ex Stephano corrigunt Herodotum, quem ab ipsorum tactu immunem faciunt tot antiquissima fidei instrumenta, quæ me corroboraverunt, ut frustrarer eorum impetum, quos tamen

etiam scire oportet, quidquid illi dicant & afferant, diu ante eos dixisse & protulisse Ortelium in Thesauro, sed, ut ego opinor, ex festinata Stephani in excerpando celeritate. Interim in MS. Mediceo legebatur ἀρῆσθαι, non Ἀρῆσθαι.

252, 5. Νομίζουσι γε βελέειν.] MS. νομίζουσι βελέειν. Quis dijudicabit? An in nonnullis codicibus videtur fuisse νομίζουσι γε βελέειν, quod alii sic corruerunt, ut particula media apponeretur voci sequenti? Etiam antea idem codex πρὸ σάλμοξιν δαίμονα, & semper deinceps, ubi notabis idem principium esse in Σαλμοξίνος.

252, 10. Διαλαβόντες δὲ ὑποπεμπομένους] MS. τὰς ὑποπεμπομένους. Et hoc quoque non puto ab Herodoto, mirifico in captandis duobus accusativis auctore, alienum, ἀλαβόντες τὰς ὑποπεμπομένους τὰς χεῖρας καὶ πόδας; eos qui mittuntur arripientes manus & pedes. Nec obstat numeri, qui sequitur, differentia.

252, 25. Ἐνθεῦτεν δὲ ἡρόμενον.] MS. ἐνθεῦτεν δὲ αὐτὸν ἡρόμενον.

252, 47. Ἐγὼ δὲ πρὸ μὲν τῶν κατὰ γαῖαν.] Voces illæ τῶν κατὰ γαῖαν sunt proflus supervacuae. Nam particulatim ordine deinceps refert, quid de hac narratione & de ipso Zamolxi credat, aut in dubium conjiciat, ut adeo ambigue decernere & pronunciare vix nunc potuerit. Certe nec in MSto habentur, nec interpret eas agnovit. Sed etiam mox elegantius legitur in MS. ἔτι ὃν πιστεύω τι λίλω.

253, 4. Ὑπὸ Δαρείου καὶ Περσέων.] MS. ignorat duo media verba.

253, 13. Ἀποδέξατο.] Melius ad Ionicum modum MS. ἀποδέκετο. Et mox δυνάμεθα, non δυνάμεθα, ut liceat Porto collectanea sua de eo dialysi Ionica hoc exemplo augere.

253, 28. Ἐς μέσον φέρω.] MS. ἐς μέσον φέρω, quod videntur abjecisse, qui futurum non patiebantur in eo, qui isto ipso momento peragebat.

253, 33. Ταῦτα εἶπας.] MS. ταῦτα δὲ εἶπας.

253, 41. Ἦν δὲ ἐν τῷ χρόνῳ μὴ παρῶν.] Particula ἐν abest ab MS. sed & idem διέλθωσι, non διεξέλθωσιν.

254, 6. Ἀρχαίη Σκυθία.] MS. Σκυθική, idque est Herodoti.

254, 22. Τοῦτο δὲ ταυρική ἐστι.] Sed MS. τοῦτον.

254, 46. Οὕτω δὲ εἴη δὲ Σκυθικῆς τὰ ἐπικάρσια.] An clausulam hujus materiæ & definitionem obliquæ & rectæ Scythiæ sic auctor contulerit in duas sectiones, merito dubites: certe una poterat commode utramque complecti, præsertim si obediās Mediceo codici longe, si quid video, præferendum aliquid suggerenti, quod tale est, ἔτω δὲ εἴη περὶ Σκυθικῆς τὰ ἐπικάρσια τετρακιχλίων σαδίων καὶ τὰ ὄρβια &c. ut interpretemur: Ita sint ad

Scythiam obliqua quatuor millium stadiorum, etiam recta, quæ ad mediterranea tendunt, aliorum totidem stadiorum. Quæ est consummatissima periodus, una duas Scythiæ magnitudines considerans.

255, 2. Ἰθυμαχίη δὴώσατο.] Interpretato semel Valla prælio repellendis, mirex, quem admodum posteriores id retinere potuerint, tantopere fluctuantes, quoniam id nulla ratione ex Græcis exhaurias; tamen satis nasuti & sagaces, si penetrare potuissent. Itaque refert, ut cognoscatur Portus; cujus hæc sunt verba in v. Διοῦν [Valla & Stephanus Vallam sequutus, τὸ δὴώσατο pro repellere sumit. Sed si bona est eorum interpretatio, δὴώσατο legendum erit, πρὸ τὸ διαθίω. Alioqui jam cedere significat, ut ante declaratum. Verbum διαθίω habemus paulo post.] Item in v. Λόγον. [Valla & cum eo Stephanus τὸ δὴώσατο sumit pro δὴώσατο, id est, repellere: sed vel δὴώσατο scribendum, si repellere significare velis, vel cedere, si vulgatam lectionem retineas] Satis apertos vides oculos fuisse, sed incertos quo vergerent. H. Stephanus nihil de eo scribit, nisi tantum in verbo Διόω [Media etiam voce hoc verbum ponitur, ut δὴώσατο πῶ (male ὅ) νῆσον insulam populari apud Herodotum] Itaque sequutus hanc notionem primus interpres & retinens vulgatum mutare ita debuerat prælio consumendis & occidendis. Sed nulla in hoc culpa ejus, qui proculdubio veram lectionem ante oculos habuit, legens δὴώσατο, quod percommode ad hunc locum Hesychius exponbat διωσάμενοι, ἀπωθησάμενοι, ἐκβαλόντες, sive ita accipere placuerit, sive pro disjicere, dispellere. Certe Græca ista vox ipsa Herodoti manus est, quod pignori te posse testor ex fide præstantissimi codicis Medicei. Et quum hoc ita se habeat, an vero cunctari fas est etiam alterum, quod subnectam, æque verum esse? Habet enim quoque idem MS. ἰθυμαχίη, etsi infra ad c. 120, ubi ponit ἰθυμαχίη, nihil notaverim.

255, 19. τὰς δὲ χερσάνας.] MS. χερσάνας.

255, 43. Ἐς ταῦτο κατίσας.] Recte satis, nisi quod per has voces intelligatur magis lusus manere & ejus formam retinere, quam rursus humanam recipere; & ideo melius credo istud optimi codicis ἐς ταυρῶ.

256, 2. Ἀπ' ὧν καὶ τὰς ἱππονομίας ἐχουσιν.] Sed edidi ex MS. ἐπ' ὧν, & causam dixi antea.

256, 21. Οὐδὲ πῶ ἰδέλω ὅμοιοι.] MS. ἔδεν ἰδέλω ὅμοιοι.

256, 29. Δέρματ' ὡς τὰς σισύρας.] Non capio id vestimenti genus. Nam σισύρας proprie & ipsa notat consutas pelles, ut constat ex Hesychio, παχὺ ἱμάδιον ὑπὸ αἰγίων δερμάτων, vel διφθέρας tum ad circumjiciendum, tum ad insternendum. Itaque quid erit, quorum pel-

les adsuuntur vel certæ vesti consutæ ex pel-
libus vel stragulæ spissæ ? Quod quid est al-
liud, quam intus & extra habuisse pelles, ut
fieri potest, sed id etiam commodius poterat
ab Herodoto exprimi. Salmasius igitur ad
statuam Regillæ pag. 106 dicit vertendum,
quorum pelles sisuris & vestibus adsuuntur. Mi-
nimum sic dixisset auctor πρὸς τὰς σισύρας.
Sed latebat aliud, quod perbelle MS. Me-
diceus offert, non modo ut hunc locum san-
net, sed etiam ut novo exemplo doceat,
quantopere litera, in Herodoto fuerit jactata
& convulsa, nimirum σισύρας, quas idem
Hesychius interpretatur & vel ex eo vel cum
eo infiniti alii χιλῶν & εἰδῶν. & ab sisuris dif-
ferre ostendit, notabili convenientia cum te-
stimonio Ammiani Marcellini lib. 16 c. 5 de
Juliano, eum exsurrexisse ex tapete & syra,
quam vulgaris simplicitas sisyrnam appellabat.
Etiam Baliares σισυροδῦται ab Lycophrone ap-
pellati bene illustrantur ab Bocharto in Ca-
naan. Itaque huc pariter conferre debeo a-
liam fidem codicis Medicei, dum 7, 67 etiam
testatur Herodotum scripsisse Κῶπιοι ἢ σισύ-
ρας τε ἐνδευκότες, non σισύρας, ut vulgo, at-
que etiam mox Πάκιοι ἢ σισυροφῆροι τε ἔσαν,
quibus non negligemus uti, quum & illic ne-
sciantur nisi σισυροφῆροι. Itaque debuit hoc
bona fide restitui.

256, 30. Ὅρχεες αὐτέων εἰσι.] MS. αὐτοῖσι.

256, 33. Οἰεραῖα.] Ita quum proferatur
hoc vocabulum in optimo MS. & pari con-
stantia mox Οἰε, nullam moram habui, quin
id præferrem vulgatis Αἰοραῖα & αἰε.

256, 38. Ὅσας ἡδυνάειο.] MS. ἡδυνάιο. quod
ipsum ita exiit 9, 69. Sic & pag. sequenti
ἡδυνάιο MS. pro ἡδυνάειο.

257, 27. Πρῶσω ἀπ' αἰλ.] MS. πρῶσω δὴ ἀπ'
αἰλ.

257, 33. Ἐς τὴν ὑσεραίην ἐλθεῖν.] In MS. nuf-
piam legitur particula ἐς.

257, 38. Δούτιρην αὐτὸν ἐσπεμέναν.] Quum
interpretatus esset Valla, *Amazonem expectan-
tem sociam*, quod sane nihili est; Stephanus
id voluit corrigere mutando *Amazonem alte-
ram ipsum expectantem*. Sed nec hoc ulla par-
te melius. Non enim poterat idem juvenis,
qui pristino die adfuerat, sibi imaginari alte-
ram Amazonem ipsum expectare, quum ipsa
eadem jussisset alterum juvenem adduci, pol-
licita se quoque adducturam alteram Amazon-
em. Misera Herodoti agitatio, cujus nulla
fuit culpa in perspicue scribendo, quod con-
firmat egregie MS. Mediceus exhibendo
δούτιρην αὐτὴν ἐσπεμέναν, hoc est, ipsam
cum alia expectantem. Certe nisi vidissem
has doctorum hominum tricas, pro typorum
lapsu illud αὐτὸν habuissem.

258, 2. Οὐδαμῶς ἄλλας.] Notavit hunc lo-
cum Portus, addiditque alium, quem non

reperio. Interim licet noverimus ἑδαμοί, ἑ-
δαμων, hac vice tamen exhibet optimus MS.
ἑδαμῶς ἄλλας.

259, 10. Ἡ δὲ ἐπὶ ὑμέας.] Non mirum ita
legi in editionibus & in codicibus scriptis,
unde editiones factæ sunt, quia non aliter
media plebs erat loquutura, quum sensus vi-
deatur impletus, qui ex more Herodoteæ lo-
quutionis non est etiamnum impletus; unde
sic auget optimus MS. ἡ δὲ ἐπὶ ὑμέας. Quæ
negativa etiam accedat supervacua, tamen est
hac manus Herodotea, quod probant ver-
ba 5, 92. Οὐδὲν μάλλον Αἰολεῦσι μέλειν ἢ Γαῖ-
αδ' ἡρώης, ἡ δὲ ἐπὶ σφίσι καὶ τοῖσι Ἑλλήσι.

259, 25. Οἱ μὲν γὰρ Γελωνῆς.] Particula γὰρ in
MS. non exiit.

259, 38. Ἡμεῖς ἢ ἔτε.] Adversativa quoque
non est in MS.

259, 41. Ἀρξῇ ἀδικέων.] Pessumdatur hic
Græcæ syntaxeos nitor. Unde recte MS. ἀρξῇ
τε ἀδικέων. ut paulo ante ἀρξάντες πολέμῳ. Sed
male distinguuntur Græca, quod sic fieri o-
portuit: ὡς μὲν τοι ἐπὶ καὶ ἐπὶ τῷ ἡμέτερῳ,
ἀρξῇ τε ἀδικέων.

260, 2. Διχῇ σφέας διελόντες.] MS. διχῇ. quod
eiusdem calami est, cujus est ὕψ' aliquoties
in hac historia occurrens, nunc cum verbo
ἐξῆρ'αι, nunc cum πέτεσθ'. Et sane, ut hære-
re in hoc nequeamus, exiit quoque τευχῇ 7,
36.

260, 24. Ἐν τῇσι σφίσι ἀγατᾶτο.] Recte qui-
dem, sed MS. ἐδαιτᾶτο. Dein quoque τὰ πρῶ-
βωα πλὴν ὅσα omisso vocabulo πάντα, quod
inferebatur post πρῶβωα. Sed & ὑπολιπόμ-
νοι, non ἀπολιπόμνοι.

260, 30. Ταῦτα μὲν δὴ πρὸς κομίζοντο.] MS.
πρὸς κομίζετο.

261, 9. Πανσάμην & δρόμῳ.] Hæc ipsa sic
repetit cap. 126. Nunc tamen MS. Πανσα-
μένη. ut eod. cap. εἰς ἢ πολλὸν τῆτο ἐγχείλο, καὶ
ἐκ ἐπανέλο.

261, 21. Ἐς τὴν Σκυθικὴν ἀπικέλο, ἐς δὲ ἐνέκυρ-
σε.] Præposito vocabulo liber MS. εἰς ἐς τὴν
Σκ. ἀπικέλο, ἐνέκυρε &c. omittis illis ἐς δὲ, quæ
antecedunt verbum ἐνέκυρε. Certe ista quum
progrediantur lenissime, placuit tamen non-
nullis videre aliquid lenius, ut sibi imagina-
bantur, prout citavi, quod conspui meretur
præ illo vetusto. Pertinebant illa ἐς δὲ ad pagi-
nam 268.

261, 47. Οὐκέτι ἀπείπαντες ἀπικνέοντο.] MS.
ἀπικνέοντο.

262, 2. Ἐλεγε τὰδε.] MS. λέγει τὰδε.

262, 11. Ὡς Πέρσαι.] MS. ὡς Πέρσαι.

262, 13. Ἐὐθα ποίειν.] MS. εὐθεα.

262, 17. Τάχιον συμμίσγομεν.] Nequivit
hoc specimen comparativi minus Ionicum ef-
fugere acumen perspicaciæ Grævianæ, quo
minus ad Luciani Solœcistam ostentaretur,
quum in Thalia apud eum Cambyfes dixerit

cap. 65 ἐποίησα ταχύτερα. Nec licet dicere Herodotum alienum fuisse ab istis contractionibus, quippe apud quem occurrunt, καθιόν, αἰχίονα & similia. Cæterum interest cognosse in hoc ipso loco perspicue & egregie exhibere optimum codicem Medicæum ταχύτερον. Quod utinam vir iste præclarus scivisset, ut saltem ex illa incertarum fordium sentina sciret ad Herodotum nihil pertinuisse.

262, 44. Αἰεὶ ἐπεκέρει.] MS. ἀν ἐπεκέρει. Quomodo idem sensus satis clare manet.

263, 10. Ὁρθὰ ἰσῶντες.] MS. ἰσάντες.

263, 15. Παρεμφρόντες ἀνιῶντο.] MS. ἀνιῶντο, quam formam notavit ex Herodoto Portus in terminatione ὥαλο, ubi habet περιῶαλο, ὀρεῶαλο. Deinde ἐποιδὺν τοιαῦτα, non τοιόονδε.

263, 29. Τὸ θείλ.] MS. τὸ ἐθείλ. Et mox γνώμη λῶ.

263, 33. Εἰκάζοντι τῇδε.] Optimus ille MS. plane εἰκάζων τῇδε, enallage prorsus notabili, sed cujus amœnitate lætatus fuit Herodotus. Peperci tamen mutationi.

263, 43. Ἐς τὰς λίμνας ἐκπηδήσῃ.] MS. ἐσπηδήσῃ.

263, 45. Πέρσαι μὲν δὴ ἔτω.] Vox postrema non est in MS.

264, 22. Φαίνεται Γοβρύης ἔπει.] MS. εἰπῶν.

264, 29. Ἐπεὶν τάχιστα νύξ ἐπέλθοι.] MS. ἐπὶ τῷ τάχιστα νύξ ἐλθῇ.

264, 35. Οἷόν τε ἔσαι.] Sic quidem passim. At nunc vox ultima abest ab MS. Ceterum pessime vertitur hic locus, ut cavere oportuerit.

264, 40. Κατέλιπε αὐτὴ ἐν τῷ 59.] MS. αὐτίοι κατέλιπε αὐτὴ ταύτη ἐν τῷ 59. quam vocem hîc intercidisse monstro simile est, quum toties bene servata comitetur illud suum αὐτὴ, ut sit duntaxat dignissimum Herodoto augmentum. 1, 189. Τῷ Θερσίῳ πᾶσαν αὐτὴ ταύτη διέτριψαν. Et cap. 210. Ὡς αὐτοὶ μὲν τελευτήσαν αὐτὴ ταύτη μέθοι. Et passim. Infra etiam MS. bis εἵνεκεν.

264, 47. Τοῖσι ὑπολαίπομενοι.] MS. τοῖσι ὑπολαίμμενοι.

265, 1. Οὕτω μὲν δὴ μάλλον.] MS. ἔτω δὴ μάλλον. Nec plus requiritur. Et mox χείρας τε περιείνοντο, non περιέτηνον.

265, 26. Μιληάδεω μὲν 3.] MS. Μιληάδεω 3. Cæterum quod sequitur in editionibus χειρσονησιῶν opinabar lapsum esse typorum in editionibus citimis; sed inquirens video consensu omnium inustum Herodoto stigma esse, unde testor me edidisse, quod in optimo libro deprehendebam rectum & sincerum, de quo nihil potest ambigi, quum & 6, 38 occurrant Χειρσονησίται.

265, 45. Λαοδάμας Φωκίδος.] Reliquissem libens hoc intactum, ut inserviret notitiæ veteri, qua Φωκία Φωκία, & hinc Φωκίδος & Φωκίδος pro iisdem sumta esse constat, & qui-

dem ex ipsis nummis, ut sit hoc indubitabile. Sed Herodotum hinc eximit optimus codex, in quo clare legitur Φωκίδος. Quod autem mirari cogor, hoc est, quod videam hoc specimen tam eximium non fuisse excitatum ab illis, qui nuper eam causam vindicare cœperunt.

266, 18. Τῶν αὐτῶν.] MS. ὑμῶν αὐτῶν.

266, 32. Ἀπόδρην ποιήσας.] Certe requiritur aliud tempus. Quippe si illam jam peregerunt, sera hæc consilia. Optime MS. ποιήσας. Et mox φυλάσσοντες ἦσαν, ita per circumflexum signato verbo, ut innueretur duarum syllabarum esse, unde per subscriptionem 3 ἰῶτα edidi. Vulgo ἦσαν, non satis bene.

267, 18. Γενόμενός ἐστιν Βυζαντίω.] Hoc quidem bonum: nisi melius esset quod legitur in MS. ἐρόμενός.

267, 32. Πελαγον ἐκ Βραυρών.] MS. ὁπτιμὸς Πελαγον ἐκ Βραυρών: cujus voculæ defectus induxit pravitatem distinctionis, cui voluit succurrere Grentemesnilius, nova inducenda qua nunc non egemus, & tamen omnia recte se habent ad confirmationem veritatis in hoc loco. Vide 6, 138. Sed & mox in eodem legitur ἐπὶ τῶν 3 ἐξελαθέντες, unde omitti solet vocula tertia.

267, 36. Πυρὶ ἐκαίον.] Sic enim dixi MS. optimum exhibere, non πῦρ ἀνέκαίον.

267, 37. Ἀγγελοῦ ἐπεμπον, πρὸς σόμνον.] Recte. Nam haud dubie & ipse nuncius verba facit, estque solus πρὸς σόμνον, ut simplex ratio loquendi ita bene sit custodita. Sic 7, 32. Ἀπέπεμπε κήρυκας ἐς τὴν Ἑλλάδα αἰτήσοντας ἔξ. Dummodo usus, ille loquendi dominus, non aliud introducere potuerit; unde forsitan est, quod in optimo codice manifeste existat πρὸς σόμνοι. Sic enim 5, 108. Κήρυκας διέπεμπε ἐς τὴν Ἰωνίην, ὅπως αἰσθάνοιτο σφραγίδος. 6, 97. Πέμπων κήρυκα, ἡγορεύει σφί ταῦτα. 5, 92. Πέμπων πρὸς Θρασύβουλον κήρυκα ἐπυθάνετο. 3, 13. Μίσit Cambyfes Νέα Μιτυληναῖον κήρυκα ἀγγεῖν ἀνδρᾷ Πέρσῃ περικαλεόμενῳ.

267, 40. Προχόντας 3 τέτυς.] Pro media vocula legitur in MS. 3. Ne Valla quidem illud 3 iustinet agnosce.

268, 15. Ἐσελθεῖν ἐς τὴν ἑρκτιῶν.] Multo magis efficax & Græca oratio latet in MS. qui habet ἐσθὲν ἐλθεῖν τε ἐς. Quod mutandum non in ἔσω ἐλθεῖν, quod Stephanus posuit in margine nescio unde, sed in ἐς ὃ ἐλθεῖν τε ἐς, hoc est, eo usque, ut & intrarent in carcerem, & cum suo quæque marito in sermonem veniret.

268, 17. Οὐδένα λόγον δοκίοντες.] Quî fieri potuit, ut sic legi Græce compulsus fuerit Herodotus, quum adeo diversam, sed simul adeo pulchram interpretationem ei donavisset Valla? In Græco nihil boni est, nihil a-

cre, ut mirari non liceat perspicue exstare in optimo MS. εἶναι δόλον. Hoc enim prorsus requiritur, & agnovisse apparet interpretem. Sed etiam MS. ποίει(ι) τοιάδε, non τάδε.

268, 23. Τρέπω τάτω.] MS. τρέπω τοιάτω.

268, 31. Τῶν ἀδελεφιδῶν.] MS. τῶν ἀδελεφιδῶν.

268, 42. Καταλείπειν τῇ νήσῳ.] MS. καταλείπει δὲ ἐν τῇ νήσῳ. Quod non alienum incrementum, sed verissima Herodoteæ manus restitutio, qui inprimis amat grandiori periodo, & quidem mediæ, particulam istam aliquin inchoativam interjicere ornamentum causa. Nec enim vel ad sensus perfectionem erat necessaria, & omnia mirabiliter manent usque ad eam tamen suspensa. Plane ut 3, 105. Τὸς μὲν νῦν ἔρσαντες τῶν καμήλων, εἶναι δὲ ἡσαντας θᾶν τῶν θηλέων &c. Nec dissimile supra in cap. 76 hujus libri. Προσίχθη ἐς Κύζικον· ἢ εὗρε δὲ τῇ Μηρῇ ἀνάγοντας ὄρεσι. Et ita sæpius.

269, 3. Βυλομένων.] Si modo id jam denuo decretum fuisse constat. Moderatius certe in optimo MS. legitur βυλομένων, quod tempestivius.

269, 16. Ἐπὶ τῇ οἰκισίῳ Θέρæ ἡ ἱππονομίη ἐγένετο.] Ita quum reperire in vetusto libro, nequivi esse cunctator in repetendo & vindicando quod certe erat Herodoti, quum vulgo legeretur ὑπὸ τῇ, & quidem ad usque triplicem iterationem constanter libro vetere expellente præpositionem ὑπὸ, quod satis validum.

269, 20. Καί πως τῶτο.] MS. καί πως τὸ ὅνομα τῶτο. Quæ repetitio est Herodotea. Etiam paulo ante τοιγαρῶν, non τοιγαρῶν. Nam cur deleverunt Ionismum?

269, 35. Γένετο Εὐθυμίδης.] Certe ad sententiam Herodoti propius accessit Stephanus dicendo utique aliquid, quam Laurentius per silentium prætermittendo. Sed quid erit tamen Euthymedes genere ex Minyis? Est enim Euthymedes & re ipsa & forma nomen proprium, ut genere Euthymedes nullus sit. Sed nec Battus Euthymedes aut dictus fuit, aut dici potuit, ex Laconum consuetudine, qui uno tantum nomine utebantur. Etiam vetat res ipsa, ut qui dictus antea sit nomen habuisse Battus, postea indicetur dici Euthymedes, quasi ex genere. Certe id nihili est, & intellexit nullus, quod hinc patere potest, quia quum Casaubonus scripsisset in notis ad Strabonem pag. 28 [Vocat Theran Callimachus Λακωνίδα, quia à Sesamo fuit condita, qui erat unus è posteris Euphemii Lacedæmonii] adeo ut non dubitet subnectere quoque Herodotum; statim processit Grentemesnilius, notans [lege meo periculo Εὐθυμίδης ex Pindaro. Μινυίας accipe, non quod ex progenie Minyæ fuerit Battus, sed quod Euphemus, à quo originem ducebat, fuerat unus ex Ar-

gonautis.] In his nihil est, cui si aperueris finem, beatior sis futurus, etsi ista quoque repetens adjuverit Ez. Spanhemius ad Callimach. p. 91 & 92. Sic nisi fallor patet utique non intelligi nec rite tractari hunc locum; prout nec abhinc quisquam intelligeret, nisi clamaret præstantissima illa membrana Medicea legendum esse Εὐθυμίδης. Scilicet inter Minyas fuit Εὐθυμῶ, inde παλαιονυμίδην Euthymides. Non dubito falli Th. Gale.

269, 40. Τῶνδε τῶν νεωτέρων.] Ab MS. abest vox prior; & sane potest sufficere eam particulam legi statim in hac ipsa pericope, prout quidem vulgo hæc projiciuntur. Sed fidelis ille codex ne ibi quidem in verbis κέλῳ ποιῶν τάδε hanc postremam vocem tolerat, omnino substituens κέλῳ ταῦτα ποιῶν. ἄμα.

270, 2. Καὶ εἰδὲν ὡς σφί μῆχῳ.] Nimia foret ambiguitas. Quum per voces libri 2, cap. 81 Portus cognitum haberet ex auctore nostro μῆχῳ remedium; de hoc tamen loco sic ratiocinatur: [Μῆχῳ Ion. pro comm. & poet. μῆχῳ] an credibile id est? ut quum in Herodoto μῆχῳ passim de longitudine usurpetur, unum ab eo locum prostitutum fuisse, qui tam fatue in ambiguo penderet? Ut tranquille agas, redde Herodoto suum, & scribe omnino ex MS. Mediceo μῆχῳ. An credimus tantum stultitiæ dolum vel Herodoto vel Porto nocere potuisse? Immo Aldus & Hervagianæ habent satis expresse μῆχῳ. Stephani totus error est.

270, 8. Ἐς Πλάταιαν.] MS. ἐς Πλάταιαν. & sic semper; quomodo editores quum jam immutare ausi fuerint in capite 169, quidni opinemur in hac scribenda fuisse manum eandem? quod sequutus ideo sum, vel ad pertinaciam Vallæ exprobrandam, qui etiam illic utebatur diphthongo.

270, 13. Σίτια καταλιπὼντες ἔσον δύο μηνῶν.] Vix pro vero haberi debet iste numerus, adeo est incongruus. Nam quum Corobius beneficio Samiorum post duos saltem menses illos istuc venientium adhuc in annum sibi prospexerit cibariis, quis credat eum à principio nonnisi bimestrem penum accepisse, tanquam interea abitus reditusque ex Africa Theram absolvi in ista sæculi & navigationis ruditate potuerit? Ea causa est ut gratissime admittam, & omnino admittere debui in contextum, quod habetur in MS. ὅσων δὲ μηνῶν, hoc est, certorum aliquot mensium. Relinquit enim in incerto, quasi non bene constiterit, quanti temporis frumentum ei concesserint, idque amat efferre noster Herodotus adjectione syllabæ vel viculæ δῆ, ut 1, 160. Περσεκιδά(ζοντο) ἐπὶ μισθῷ ἑσώδῃ, & sæpius, interdum ἑσώδῃ ποδῇ.

270, 18. Πλάταια ἀπ' Αἰγύπτου.] Hæc quoque me-

memoria & monumentum est correctoris insipidissimi, quicquid conniveant interpretes. Quid enim? illi qui ab Ægypto redeunt (ita vertuntur hæ voces) possunt dici γλιχόμενοι Αἰγύπτῳ, ut ait post paulo Herodotus, *Ægyptum optantes*? Litora litoribus contraria. Itaque feliciter huic loco mentem & peritiam suam admovit Tanaq. Faber in Epistolis pag. 249 plane adsequutus conjectando, quod exstat in MS. Mediceo, ἐπ' Αἰγύπτῳ ἐν Ἀἰγύπτῳ *navigans*. Vicissim versu 43, ubi editur ἀδελφὸν ἐπ' ἀδελφῷ πέμπειν, quomodo explicari potest *fratribus inter se sortitis quis potius mitteretur*? quum revera non possit non significare *fratrem super fratrem mittere*. Sed illic quoque ex eodem MS. corrigendum ἀπ' ἀδελφῷ.

270, 33. Πέριξ δ' αὐτῷ.] Citatur hoc exemplum in Porti lexico de voce Πέριξ, quæ vox demonstratur istuc nunc secundo casui, nunc quarto jungi. Certe Mediceus perspicue in hoc loco habet αὐτῷ.

270, 39. Φιλίαι μεγάλας συνεκρέθησαν.] Agnoscit idem Portus Herodoteam locutionem, retinens in illustrando verbum Vallæ *contrahere*. Sed est nihili, & quanto oportunius huc pertinebit verbum *συνεκράω* aut *συνκράννυμι*? Sic enim pulcherrime exhibet Mediceus MS. *συνεκρήθησαν*, prout loquutus fuit idem Scriptor in loco, quem bene noverat idem Portus 7, 151. τὴν πρὸς Πέρσας φιλίαν *συνεκράσαντο*. Caterum ut Portus, ita etiam Stephanus in Thesauro utrumque agnovit; quid enim aliud potuit?

270, 43. Πάλω λαχόντω.] MS. *λαγχάνοντω*.

271, 9. Ἐπενείκασαί οἱ.] Haud dubie exasciatum ad normam ejus quod exstat 1, 68. Ἐκ λόγῳ πλάσσει ἔπενείκασαί οἱ αἰτίαν, quod Portus notat Ion. & Poët. in aor. 1. dictum esse ab Ἰπποφύρῳ, pro quo Ion. & poetæ ἔπενείκω dicunt. Fruatur illo. Membrana Medicea in hoc loco perspicue legit ἔπενεγκῶ οἱ. Plane sic quoque 6, 112. Μανίην τε τοῖσι Ἀθιναίοις ἐπέφερον ἃ πάγχυ ὀλέεσθην.

271, 14. Παρελαβὼν ἐπὶ ξενίῃ.] Nempe quia sequitur, quod in nota proxima citabitur, optime sic utrobique idem vocabulum retinuit Herodotus, utique ex arbitrio editionum. Sed an sic novimus hunc scriptorem? Itaque scias oportet scriptum esse in optimo MS. ξένια, ut 7, 135. ξένια προθέμεν εἰς αἶα. Ex quo exemplo videtur etiam 5, 18 scripsisse καὶ σφῆας ἐπὶ ξένια ἐκάλεε, παρεσκεύασαμεν δ' ἄπνον μεγαλοπρεπὲς &c. Ἀλλὰ πρὸς ξένια ξένια.

271, 19. Διαλυσάμεν τὴν ξενίην.] MS. præmittit voculam ἃ, etsi forsitan non necessario requisitam, tamen ab Herodoto positam & ideo addiscendam. Et mox MS. *δοσιδόμεν*, quum male edatur *δοσιδόμεν*, contra

quod tam viriliter se exfuit optimus Portus, ut plane veritatem, quam nobis effert optimus ille Mediceus, conjectando adsequeretur prorsus laudabiliter. Item *χονίεισι*, non *χονίνοις*, qua eadem negligentia fuerunt uti in capite 172 edendo *ορεοίς*, ubi MS. *ορεοίσι*. quæ dissoluta scordia quantopere fraudi fuerit Herodoto, docent ea quæ notavi sub numeris 9, 21.

271, 33. Ἦν ἔχει.] An hæc est observatio Ionisini, quem in Herodoto suspexit omnis ætas? Nihil magis inde abire potuit; sed & nihil magis iterum appropinquare velut ex recidiva quadam ope, quam quod habet optimus MS. *τὴν δ' ἔχει*.

272, 1. Λέγων δ' ἐπὶ ἐπὶ πρῶτον.] Non est hoc Herodoteum, sed *οὐκ ἐπὶ πρῶτον*, prout eleganter legit MS. Mediceus, ut queat hoc tertium exemplum accedere illis duobus, quæ collegit Portus.

272, 3. Καὶ ταῦτα ἐθέλει οἱ ἢ ἢ πρῶτον.] MS. ignorat particulam ἢ.

272, 26. Ἄν ἐμὲ Λιβύην μηλοφόρον &c.] Video sane interpretes reddidisse *Lanigeræ Libyes urbem*. Sed quo animo & qua fide, ipsi testentur. Si enim id voluit Pythia, cur non etiam ad hunc modum immutavit *ἄν Λιβύης μηλοφόρα*, quod sine ulla difficultate potuit? Utique illa epexegetis tolli non merebatur in Latinis. Latet aliud. MS. *αἶν*. An non subindicat esse particulam? Αἶ τὸ ἐμὲ Λιβύην. *Eia tu Libyam pecorigeram &c.*

272, 30. Ἀκασάντες τέτων.] MS. *ἀκασάντες* δ' τέτων. Mox etiam τῷ ἔνομα *ἰω*, non *τῇ*: omnino recte & quidem in utroque.

272, 38. Ὡς ἀμείνονα χ. ἄξ.] MS. *ὡς ἐς ἀμείνονα*. quod omnino desideratur.

272, 46. Ἐνταῦθα ὅμιν ὀπτήθειν.] Idem codex *ἐνταῦθα μὲν ὀπτήθειν*.

273, 21. Ἐπὶ κρήνῳ Θέσιν.] Etsi forsitan ad fontem non respiciens, tamen nomen istud in Africa novit, & quidem urbis, Stephanus, sed ab omnibus derelictus in hac parte, qui nuper tam densi eum erexerunt, solo Ortelio Herodotum & Stephanum conducente. Et fors fuit, ut tandem ad hunc fontem condita sit urbs isto nomine. Sed quidquid adfert Stephanus, alienum hinc est, quum optima membrana testetur ab Herodoto fontem appellari *Θέσιν*.

273, 27. Ἀρκεσίλαος.] MS. *Ἀρκεσίλαος*, quod etsi ita semel notaverim, feci proculdubio, quod & insequentibus ita repercrim, ut ideo etiam illic ita reformaverim.

273, 38. Ἐς δ' ἐν Ἀδύκωνι.] Is modus loquendi paulo præcessit. Nunc igitur MS. *ἐς δ' ἐν Ἀδύκωνι*, prout cap. 181 etiam loquitur *ἐς δ' ὀνεία* ὁ ἥλιος, & jam sæpe antea. Quin & cap. 166 legit MS. idem *ἐς δ' ἑλαβε* τὸ μισθόν, ubi idem accidit.

273, 46. Τύτη δ' Ἀρεσιλίω.] Vox prior abest ab MS. Et mox MS. χαλός τε εὐν, ubi vulgo tantum χαλός εὐν.

274, 26. Ἀπικομένη δ' ἔσται τῶτο.] Mira hæc pervicacia omnium editionum, quarum nulla hinc discedit, quum tamen legi debeat ἔσται τῶτον, ut cap. 164 in fine, quod etiam interpretatus fuit Valla. Ex MS. tamen nihil notavi.

274, 34. Προσὺν δ' οἱ δ' εἶλον.] Particulam οἱ non habet MS. Recte, & eodem casu, quo aliquoties jam particulas tales suo loco motas, & vel ad priora vel ad posteriora translatas deprehendimus, sicut infra mox patebit. Et statim εἰπάσης, non ἐπειπάσης.

274, 41. Πυθίη χαρὰ τὰδε.] MS. πυθίη οἱ χαρὰ τὰδε. Ubi valde utilis dativus ille.

275, 18. Εἰργεῖο ἐκὼν δ' Κυρηναίων πολ.] Non possunt hæc coire nec in unam pronuntiationem conjungi. Verbum ἐργεῖος non patitur ἐκὼν. Unde quam subdola meditatione usus fuit Valla interpretans *excessit ultro*? Aliud est in Græcis. Itaque illa vox ἐκὼν sine dubio est commenticia alterius, ut vicissim auro pensari mereatur, quod offert Mediceus MS. ἐργεῖο ἐκ δ' ἑ Κυρηναίων πόλις. Sic sana omnia.

275, 23. Τῇ ὀνομαζομένην Ἀλαζίαν.] MS. Ἀλαζίαν, quod certe magis Africanum, ut postea Ἀλζίαν; idemque codex mox literis quidem sancte servatis, sed in scribendo transpositis Ἀλζίαν pro Ἀλαζίαν. Sic certe notavi.

275, 24. Βαρεκαῖοι τε ἄνδρες δ' ἐκ Κυρ. Φυγάδων τινες.] Vocula δ' non exstat in MS. quasi non duplex hominum genus fuisset, sed unum, nempe Barcæi, qui Cyrenis tamen habitaverant, & nunc male tractati essent ab rege, ut ex illa urbe compulsi fuissent fugere; etsi illud τε videatur eam tueri.

275, 27. Ἐξαμαρτῶν δ' χρησμῶ.] Prima etiam syllaba primæ vocis non est in MS. & videtur fortuito in vulgaribus libris repetita ex sequente ejus prospectu.

275, 38. Φόρος ἐτάξαι.] MS. φόρον. Nonne hæc est continua, & usitatissima loquutio in regno Persico, ut prodidit satis ample 3, 90?

275, 39. Ἰκέτις ἵζητο.] Genus loquendi, quod codex Mediceus vindicavit Herodoto, ut dixi sub numeris 129, 15. Is vero ipse nunc perspicue habebat ἵζητο. & post non ἐπανιστάτο, sed ἐπανιστάτο, de quo tam diligenter inquisivit Portus.

276, 10. Πρὸν δ' ἄποστειλαι.] MS. πρὸν δ' ἡ ἀποστειλαι.

276, 13. Αὐτὸν ὑποδείκναι.] Tanquam præcessisset vox θάνατος. Sed quæ nulla est, unde vitio laborat, quod vulgo editur, & præclare subvenit codex optimus præbendo αὐτοί, quod omnino admittendum. Sed etiam simpliciter in eo scribitur ὑποδείκναι.

276, 18. Ὡς ἐμοὶ δοκέει.] MS. δοκέειν. Ita jam illud *Nec dubito summi* apud Musas simii Joannis Clerici vim suam omnem amittit, quod ponere sustinuit in Arte Critica 2, 1, 10 pag. 365. *Nec dubito quin si semel aut iterum duntaxat eo usus esset Herodotus, nec alibi exstaret, id emendaturi fuissent librarii aut Critici.* Emendare vocat mutare in pejus, & statuit mutare librarios aut Criticos ea quorum usus non est frequens. Hic enim istud contigit, etsi usus exstiterit nimis frequens, quam ut casu facta videretur ista loquutio. Interim tamen vel si semel tantum exstaret, ita etiam dubitare liceret, an id mutaturi forent illi, quum toties in eo scriptore ὥς occurrat cum infinitivis variis positum, quæ infinitiva singula tantum semel occurrunt, nec tamen sunt mutata. Nimis hæc sunt illustrata, quam ut caligo istius vespertilionis intelligere ea possit. Nec apud Herodotum pronunciet occurrere anomala multa, sed in suis studiorum & artium augis. Eandem formulam restituit MS. 5, 57.

276, 24. Οἷν οἱ ἄλλοι.] MS. interjectione amoenissima οἷν περ οἱ ἄλλοι. Quin & mox ex eodem rite notavi ψέλιον, non cum vulgo ψέλιον, quod jam antea similiter monui.

276, 34. Γιγάμω.] In Herodoto ita hoc nomen istius populi accidit contrahi, sicut Scylacis ætate penitus deleri. Hinc enim reor evenisse, ut nulla eorum mentio in isto periplo manserit, quum Adyrmachidæ locum suum teneant. Sed hoc trisyllabicum augetur in MS. Mediceo exhibitum nunc hac forma τιλγάμω, at mox γιλγαιμῶν, unde clare ostendit qualem habeat istam primam litteram. Quæ certe restitutio est pretiosissima, quum sic Stephano reddatur plena gratia, qui ex Herodoto eam gentem non aliter appellat cum mœsta agitatione omnium illorum, à quibus hæc pars Stephani tacta est, Ortelii, Holstenii, Berkeli. Nec potest illustrius præstantiæ documentum de ullo vetere scripto libro desiderari, nedum dari, ut quum omnia ejus alia exemplaria sic fallaciter devectora sint ad posteros, hoc unum vel ex tali archetypo vel ab tam sancta manu sit descriptum, ut omnes illos nævos abegerit.

276, 36. Τῷ μετὰ τὴν χώραν τῶτο.] In his vel constructio vel sententia concinna non est. MS. τῷ μετὰ τὴν χώραν. Hoc verissimum, & ad quod interpretando voluit Valla accedere, sed aberravit à scopo. Nam mens est in loco interposito, vel intervallo quod patet inter Giligambas & insulam Aphrodisiada.

276, 38. Ἀλζίαν.] Non aliter codex Florentinus. Unde opinor satisfactum à me esse commodo publico occasione notarum, quas dedi Scylacis periplo pag. 109, fere eodem tempore progressas, quo Ezech. Spanhemius

scripsit ad Callimachum pag. 104, unde inter mea ista & altera illius de Africano loco arbitrari licet: certe imbecillis probatio est, utrum in Callimacho scribi debeat Ἀζύλας, an vero Ἀζύλας, ex H. Stephani editione & postrema Parisina; & tantos commentarios scribere ne illo quidem MSto inspecto, quum tantopere per Europam vagatus fuerit.

276, 43. Ἀσβύλας.] Justa appellatio gentis Africanæ, quæ nequit ex censu illius regionis expungi, quum tot testimonia antiquitatis eam agnoscant. Verum nequeunt illi huc pertinere, si accurate egit Callimachus in fragmento, quod citat Stephanus in hoc ethnico, ubi vocat Tritonem Asbystam, qui nimum hinc remotus est. Sed potest Callimachus poetica propagatione uti voluisse. Sed & Dionysius in Periegesi & Eustathius ponunt eos super Cyrenen, ut inde liceat discernere de Callimacho, & prius verum esse. Certe quidquid est, satis in se acquiescit membrana Medicea adminiculis incorruptis fulta, quæ nunc exhibet Ἀσύλας, idque mox repetit, sicut etiam Ἀσυνέλας.

Ibidem. Οὗτοι τὸ ὤπτερ Κυρ.] Particula τὸ non legitur in MS. nec eget ea Herodotus. & alia est ratio, quum dicitur ἐχούσαι τὸ ὤπτερ ἰστέρες.

277, 9. Εἰς Ἀζύλας.] Sic quum perspicue legerem in codice Mediceo, novum fidei ejus specimen amplecti non cunctatus sum, utpote conveniente prorsus scriptura, quam habet Stephanus, etsi auctorem proferens Apollodorum; & Vossius in notis ad Melam pag. 45 frustratur ac ludit per ignorantiam projiciens modò *Augila vel Ægila*, modò *Libri aliquot Ptolemæi legunt hoc loco Ἀζύλας, uti Herodotus*. Ita utrumque parietem linit, quum nobis bibliothecam ejus recognoscentibus nequaquam patuerit ab eo inspectos fuisse aliquot libros Ptolemæi. Licet nunc nobis concludere Ἀζύλας non esse nisi aut ipsius scripturæ vitium, aut error lectionis, quum illa Ἀν & Ἀι in antiquis libris valde sibi sint consimilia.

Ibidem. Ὁ πωλεῦντες τὰς φοίνικας.] Hæc propositi eorum descriptio, nisi fallor, quod consistit in cogendis fructibus, affatim coarctat illud quod dixit Θέρεος, & definit illam æstatis partem, quæ annexa est autumno, vel plene autumnum ipsum comprehendit, quippe quo tempore fructus palmarum maturescunt & carpi solent. Id Vossius adolescens & adhuc Salmasiocolax nequivit assequi, & quia Scylax quoque in loco Periplus de Nafamonibus dicit ὅτι Θέρεος, eodem respectu & de eadem parte intellexit. quum Scylax nullam faciat mentionem legendi fructus, sed tantummodo innuat, quid fiat propter armenta aut greges. Hinc male abre-

ptus & gratulans sibi sustinet publicare [Si legatur, nempe in Herodoto, οἱ μετὰ τὸ Θέρεος, sublata fuerit omnis difficultas] quum vulgata in Herodoto & Scylacæ nullam habeant difficultatem, sed ipse aperiat suam lascivam ineptiam. Nempe quum venit vera & propria æstas, transeunt in mediterranea cum pecore, ubi est aquarum dulcium copia; ubi accedit autumnus, quando solent vicina litoribus irrigari, illuc rursus trajiciunt pecora; quo facto illi relictis ibi gregibus, quia tum dactyli maturescunt, repetunt mediterranea & divitias illas colligunt. Nihil simplicius. Utique dum Cyrus scribitur ad Gynden Θέρεον πᾶσαν μέλαιαν, etiam tempus autumnum eo continetur lib. 1.

277, 11. Τὰς δὲ ἀνιέλλεσς &c.] Infausta interpretatio Vallæ post renatas literas bene incurrit in indignationem hominum doctorum, & postquam Desid. Heraldus in Adversariis 1, 10 illam reprehendit, pluribus perstrinxit, ut debuit, Æm. Portus in Lexico Ionico, ut nostro tempori non conveniat in ulcus jam coalescens & sanatum unguis mittere, quod video per summam temeritatem in quibusdam observationibus fieri, quum non deceat.

277, 16. Σκίμπωνα προσήσανται.] Non est, quod quis offendant, nisi dicas absurdam & foedam esse noxam, quæ quidvis Herodoto supposuit. Nam eximius ille Mediceus MS. tanto tempore servat σκίμπωνα, & nullus ex eo restituere dignatus fuit. Habes igitur in monumento illustri vocem istam positam, ut minime mireris ab Grammaticis eam omnibus annotari. Adhibeas licet Stephani Thesaurum.

277, 26. Κατὰ δὲ ἄμεινοι θηπκατακοιμούνται.] Tanquam hic quoque placuisset illa echo in iteratione præpositionis κατὰ, quam paulo ante habuimus in Καταφύγων καταφύγη ad paginam 230. Itaque sic quoque citat Salmasius in Plinianis pag. 412. Sed eam opinionem dissipat optimus MS. exhibendo θηπκοιμούν, quod probari omnino debet. Salmasius autem quam præcipitans & furens in citando fuerit, omnemque attentionem prævertens, inde cognoscitur quod habet λεγοµένους ἡμέρας τῶν τυµέων ἀψάµενοι. Sed & mox τὸ δὲ ἂν ἴδῃ ὅτι τῇ ὁψὲ εὐπνιον, non ἴδωεν τῇ. Editores nimirum volunt videri exacti custodes numerorum, Herodotus se monstrat esse liberum, & utrumque numerum bene posse concurrere. An dubitamus, quis audiri debeat?

277, 41. Γαρόφαντες.] Daufquejus ad Silium Italicum lib. 3 duravit interrogare [An Herodotus Garamantes supposuit Gamphantibus?] Cui respondendum videtur statuisse Salmasius in Plinianis pag. 413.

277, 47. Οἱ λόφος κείρεται.] Quis horum ver-

verborum sensus sit, parum constat. Valla reddebat *qui summum capitis verticem radunt*. Nec dubitat sequi Æmil. Portus, tam in v. *κείρειν* interpretans *qui summum capitis verticem tondent*, quam in v. *λόφῳ*, ubi quidem agit uberius, & retinet vocem *radunt*. Eodem modo progreditur Salmasius in Epistola de Coma, ubi pag. 254 negat *λόφῳ κείρειν* verti posse aut debere *cristas tondendo efficere*, & *λόφῳ* ibi cervices esse: ubi videtur refellere ea, quæ exstant scripta ad Maccoth pag. 124 & explicant *cristas tondendo efficiunt*. Nam *in medio capillos sinentes crescere, utrimque in cute raduntur*. Certe quod prætexit Salmasius, non videri Herodotum dixisse *λόφῳ κείρειν* eo sensu, quo volunt illa, pro verissimo haberi debet, quia non alio sensu dicit mox *τὰ δ' ἐνθεν ἢ ἐνθεν κείρειν*. Ibi profecto non est efficere aliquid tondendo, sed amputari & detonderi, ut in tanta vicinia nequeat videri Iussisse in duplici notatione. Sed quod observandum erat, quamdiu ista verba sic leguntur. Videlicet nequibant ista legitime sic verti & intelligi, dum sic istud *κείρειν* illic repetitur. Nam quæ gratia est sic bis ponere *κείρειν*? Itaque tempus jam est diruendi ista palam falsissima lectionum, quæ viris excellentibus cæcitatem attulerunt; quum non correctissime tantum, sed & elegantissime optimus MS. legat *κείροντες ἐν χερσὶ*, ut duo sint participia & omnia cohæreant, ad quem sensum modumque Latina accommodavi, ut pluribus liceat superfedere.

278, 2. *Φορέει*.] MS. *Φέρεει*, tanto venustius, quia statim sequetur *Φορέει*.

278, 12. *Μακίων ὃ τέτων*.] MS. *Μακίων*.

278, 17. *Ὅσον τὸ δ' ἄν.*] MS. *Ὅσον τε δ' ἄν.* Et hoc est Herodoteum. 2, 78 *Μέγα δ' ὅσον τε πᾶν πηχυαῖον*. Et mox *τῷ λωτῷ ἢ οὔτοι*, ubi vulgo omittitur articulus.

279, 9. *Τὴν Ἀθηναίων καλῆς*.] Hoc vero mendacissimum est, utique si capias de tempore; quo Græcæ colonix nondum illic fuerint ductæ. Et quis Ἀθηναίων nominis originem ex barbaris Afris potius, quam ex uno illo domicilio omnis eloquentiæ petiturus est? Sed nempe illud verbum poni debebat in eadem forma, qua mox in versu abhinc secundo repetitur. Nonne hæc scabies magnam corrumpendi causam attulit? Quin tu scribe omnino, prout habet pretiosissimus ille codex, *καλέομεν*. Sane & interpres paulo minus quam ineptit dum vertit *nominativum*. Hoc audax; at Græcum nullus intellexit.

279, 10. *Τρωμάτων*.] MS. *τρωμάτων*. ut in capite 160. *Μετὰ δ' τὸ τῶμα τοῦτο*, & sæpe.

279, 28. *τῷ ἄν ἤκη*.] Notissima contentio virorum eruditorum post Vallæ aberrationem in interpretando, & pravam labem in legendo. Id evitatum fuisset, si contigisset eis in-

cidere in Codicem Medicum, qui clare habet *οἴκη*, quod excepit Salmasius in Plinianis p. 384 scribens [*οἴκη*, Ionice *οἴκα*, ut *οἴκα τε* pro *οἴκῃ τε* ibidem apud Herodotum] Quæ sunt eximia. Sed ea noluit agnoscere Vossius ad Melam pag. 45, ea quæ subnectuntur ab Salmasio supervacua, carpens, quia notas ad Melam scribebat offensus Salmasio, ut ipse confessus fuit in appendice, ut sic malo animo ad istas observationes accesserit; unde non mirum est, si scribat recte legisse Vallam, sed male interpretatum esse. Unde enim hoc collegerit? ut cap. 198 *οἴκα*.

279, 32. *Ὁφρύν φάμμε*.] Mirum est tam prudenter ab hac Camarina doctos nostræ ætatis scriptores, in aliis Herodoti locis tam sordide volutatos, abstinere potuisse, ut præter Portum & Stephanum vix ullus tetigerit. Utique nullus hæc intellexit, & ne ipsi quidem, quos citavi. Quæ enim hæc constructio? Toties de arena occurrit apud Herodotum, an & hoc epexegeleos specimen? Sic enim dicit Portus figurate dictum videri *ἀντὶ δ' ὀφρύν φάμμε*, quod putat probari ex sequentibus *ἀλλ' ὁφρύν δ' φάμμε*, unde nihil tale colligi potest; quod utique non consideravit Valla instar appositionis, sed vertit *supercilium sabuli*, prout genitivus ibi posterior regitur ab præcedente, qui posset alterius etiam casus esse. At Stephanus indicat esse aliquos, qui pro *φάμμε* legant *φάμμε*. Id quod potest fieri, si modo recte. Turbat ergo vox posterior, in qua tanto firmiter defendi debet litera postrema *ε*, quanto magis eam expulsam volunt, utpote quæ significat hic latere aliquid. Id vero in lucem revocat codex Medicus exhibens *φάμμε*. Quippe sic legendum, voce quidem nova, sed ratione Herodoti propria, ut *πάθη*, ut hoc ipsum *ὀφρύν*.

279, 37. *Εκάστῃ τῶν κολωνῶν*.] MS. *ἐκάστῃ τῶν κολωνῶν*.

280, 3. *Εἰς μέσας νύκτας πελαγίζει*.] Quam significationem postremo verbo viri docti, dum vel legunt ista vel interpretantur, induant, viderint; ego certe scio nullam posse, & male immutatam vocem male percipi. Certe hic locus nec vel uni intellectus fuit. Patet ex versione Vallæ, qui totum verbum omisit. Patet ex lexico Porti, qui quum duo loca verbi *πελαγίζειν* conferret, hunc tertium contrectare ausus non fuit. Nullus locus est vulgatæ lectioni, & mihi gratulatus fui per triginta & plures annos, cui licebat legere expuncta syllaba *πελάζει*, hoc est, quum magis procedit ad calorem, ad mediam noctem appropinquat. Ita plane inæstimabilis ille Medicus MS. Ipsum verbum cum eadem constructione sic obtulit Herodotus 2, 19 de Nilo: *Πελάσας δ' εἰς τὸ ἀεὶ μὲν τέτων τῶν ἡμερῶν*.
Ccccc 2

ρέων, quum 7, 141 in oraculo edat ἀδάμαντι πελάσας.

280, 42. Δι' αἰλέων δέκα ἡμερέων ὁδῶ.] Sæpe hæc singula iterata sunt. At nunc vox postrema non est in MS.

280, 44. Τῷ ἔνομα Ἀτλας.] MS. τῷ ἔνομα ἔσι Ἀτλας, magis decore.

280, 46. Τ' ψηλὸν ᾧ ἔτω δὴ τι λέγε.] Ut 1, 163. Προφιλέες ἔτω δὴ τι ἐξήνιο. Nunc tamen optimus MS. ἔτω τι λέγε, quod sane etiam est Herodoteum. Et μοχ τέτο τ' κίονα, ubi media vocula solet abesse.

281, 11. Οὐ γὰρ ἡδυναία.] MS. εἰ γὰρ ἂν ἡδυναία. Mutatio hæc jam aliquoties apparuit.

281, 22. Δικαιεὺς παλαιοδῶ.] Quum Stephani nomen in Lexico suo deleat Portus, (ad hanc enim sæculo integro vetustiore pugnā pueriliter se exuunt alii) patet inde, quid noxæ ab eo sit illatum huic verbo, & suspectum esse scripserit; cui repugnat acriter ille, quem nominavi, Portus, quod in libro allegato videas licet. Nam quum uterque ignoraret statum hujus loci, pugnant in tenebris. Itaque ut tam gravi molestia liberemus hanc Herodoti particulam, repetimus ex vetustissimo & fidelissimo ejus exemplari MS. ἀπιδῶ. Id enim in eo legitur, neque ulla ambigendi mihi causa est.

281, 34. Οἰούπη προβάτων.] Quam licet pluribus allegationibus in Thesauro suo declaraverit Henr. Stephanus, tamen quia scripserat Th. Bartholinus de Latere Chr. aperto p. 98 [Auctorum quibus οἰούπη de fordibus, non lana, adhibetur. Nisi pro lana acceperit Herodotus l. 4, apud quem οἰούπη προβάτων venas verticales usserunt Libyæ populi infantes suos curaturi] hinc & Salmasio indicta fuit opera, ut breviter in libello de Cruce, vocem hanc & vim ejus versaret, sed ubi nonnisi οἰούπη & οἰούπον memoratur. Sed præter omnia memorabilis est hæc mentio Herodotea. Nam quum sicut vulgo editur, ita etiam citaretur hæc οἰούπη in Lexico Goldastino pag. hujus editionis 746 cum explicatione ῥυπαρὰ προβάτων ἔλαι; notes tamen licet ab hac tam valida vulgi consuetudine ausum fuisse discedere Suidam, ut memoraretur ab eo οἴωσι cum eadem explicatione, & quidem sub adminiculo unius Herodoti, quem diserte nominat, scribens Οἴωσι, ῥυπαρῶν προβάτων ἔλαι. Ἡρόδοτος. An credis? Quis non perinde infamet Suidam, & hoc ipso crimine vituperet, æque ac fecit ille Cantabrigiensis editor infamia & vituperatione maxima dignus, quia Suidam edidit, quem ignorabat. Atqui hoc ipsum, quod ex tot sæculorum memoria testatur Suidas, hodie oculis conspici potest Florentiæ, ubi in Laurentianis pluteis membrana illa venerabilis plane habet expressam eam ipsum vocem. Eant

jam, & afferant similia in suis scriptis. Ne autem nimium mireris, faciet simile documentum, quod monstravi sub numeris 7, 27. Non enim eo nunc ulterius, nisi quod utroque loco & ante & post in eodem libro legatur εἰπῶν, non εἶπαι, quod editur.

282, 7. Πλὴν γὰρ ὅτι.] MS. πλὴν γὰρ ἡ ὅτι. 2, 111. Πλὴν ἡ τ' τῶ ἔρη νιψάμην ἀπέβλεψε.

282, 9. Οἱ θύσανοι οἱ ἐκ τ' αἰγίδων αὐτῆσι.] Quis sermo magis insipidus aut vilis fingi potest? Certe vel ἐκ τ' αἰγίδων, vel αὐτῆσι debet deleri ut supervacuum: sicut tale quid cogitavit Valla vertens *pendentes ex eis fimbriæ*. Sed ille plura quam debuit, in proxime antecedentibus omisit. Hoc mihi constat interim, aliter hæc dedisse Herodotum. Unde pro voce postrema MS. optimus habet αὐτῇ εἶσι. Verbum istud substantivum etiam in aliis duobus codicibus legi, sed ut ista adesset varietas, nempe αὐτοῖς εἶσιν. Ex quibus omnibus videtur scripsisse γὰρ οἱ θύσανοι, οἱ ἐκ τ' αἰγίδων αὐτῇ εἶσι, ὅπως εἶσι, hoc est, *Ex fimbria, quæ ex ægidibus Palladi dependent, non sunt serpentes &c.*

282, 19. Τέσσαρες ἵππους ζυγύναι.] MS. συζυγύναι.

282, 26. Εξ ἀνθρώπων ἐνεργήων.] MS. ἐνεργήων. Et cur huic verbo demunt literam ι, quum ferant in Ἐνέικαι, & de verbo ἐνείχες vide Portum. Περί τ' ἀνθρώπων multa fatis dixit Portus ex Eustathio, & Cl. Grævius tectigit quoque in tomo primo Luciani.

282, 46. Καὶ οἱ κυνοκέφαλοι, οἱ ἐν τοῖσι σήθεσι.] Absurda est hæc editorum licentia. Nam nec in ullo MS. hanc lectionem, quæ ab ipsis in contextum recepta est, conspici existimo, & contra omnem fabularem historiam est cynocephalorum oculos in pectore ponere. Rursum cynocephalos delere (quo vergit Stephanus) quæ auctoritas ipsis permittit? Nihil certius, nihil verius, quam interpretem ex MS. optimam versionem dedisse. Nam sic plane codex Mediceus γὰρ οἱ κυνοκέφαλοι, γὰρ οἱ ἀνέφαλοι οἱ ἐν τοῖσι σήθεσι &c.

282, 48. Ὡς δὴ λέγεται γε.] MS. λέγονται γε.

283, 2. Πολλὰ θηρία ἀκατάψευστα.] Nullam habui causam alicujus mutationis tentandæ, quum codex Mediceus hæc ita prodidisset ad nostram ætatem, nec Valla videretur defecuisse verum sensum. Sed nuper huc accessit Vir Eximius, & quem propter doctos labores revereor, Montfaucon in Palæographia Græca pag. 343, & testatus, ex supposito errato, quod Laur. Valla & post eum Henr. Stephanus in editis Herodoti admiserint, probans proclivitatem labendi in diuturno excubendi & vertendi atque emendandi munere ut contingat vel nasutioribus, & vel in rebus obviis & facillimis interdum corrui, fatetur ubi primum hoc legit, risisse sane fe-

ras illas haud dissimulatas & veraces : hunc enim esse loci sensum, si stet prior lectio; & mendum statim subodoratus legendum putavit ἀκατέψανσα, codicesque Regios adiit, qui hanc lectionem habeant; quam veram & germanam esse nemo non fateatur. Vertendum itaque, *Nec non viri feminaeque agrestes, & aliae permulta ferae intractabiles.* Valde vereor, ne hæc sint specimina Νιογραφίας potius ἑλληνικῆς, quam Παλαιογραφίας. Nam quod Vallæ & Stephani aliquid ridere potest, nescio an hoc præscribat formula vitæ, quam elegit, ut in viris doctis si quid fiat humanitus debeat ridere, quo nihil puerilius, nihil æque plebejum. Ab ipso autem id factum esse non magis quis miretur, quam potuisse ipsum edere in Colma pag. 124 ἐπὶ τὰ ἐν μέρῳ ἔχοντα, ὡς ἐν μέρῳ βραχυτάτῳ ἴσα, etiam vertere. Deinde quum hoc loco ex istis duobus alter produxerit versionem, alter toleraverit *feræ haud ementitæ*, an credimus illos intellexisse *haud dissimulatas & veraces*? Quid? an non apud Ciceronem perinde exstant *ementitis auspiciis*, quam *ementitus es auspicia*? ut tam passive, quam active usurpatum istud Latinum fuerit. Unde Vallam opinor dixisse *haud ementitæ* nimirum vel ab fama vel ab quibusdam qui peregrinati illuc ita retulerunt, vel ab vicinis, ut ille rumor esset. Sed non agitur de versione Vallæ, quem admittat sensum; verum de Græcis credo intelligi ab viro doctissimo, quoniam addit, *si stet prior lectio*, ut ἀκατέψανσα θηρία dici debeant *feræ haud dissimulatæ & veraces.* Nihil credo. Nam, ne asperius agatur, nihil vetat, quo minus ἀκατέψανσα intelligatur passive, quam active, ut apud Suidam recensentur & explicantur Ἀκατέληπι, Ἀκατέλῃ, Ἀκατέμαχη, Ἀκατέλιαι, Ἀκατένας. Et quot huc alia aliunde arcessi possunt? Ἀκατένομας, Ἀκατέγγελι, Ἀκατέλυ &c. Inspiciatur modo index Stephani. Itaque & hæc pars non procedit. Jam vero ut prodeat ἀκατέψανσα, nescio quæ fieri possit, quum canalis ejus, unde commoditas derivationis constaret, vel incisus sit vel obturatus. Nam novi in sermonis Græci usu esse κατέψανσα, & κατέψανσα, unde porrigi potest ἀκατέψανσα. At vero κατέψανσμαι vel κατέψανσα, quum vicina ψάω & παύομαι noverint tale compositum, nullum habeo ab ψανσμαι, & novi nullum. Certe ego non observavi, nec video apud Lexicographos, ut discere cupiam. Codicibus Bibliothecæ Regiæ gratulor, non-utor.

283, 3. Ἄλλα ταῦτα.] MS. ἄλλα τοιαῦτα.

283, 6. τῶν κατὰ κέρα.] Vides quomodo versionem Vallæ quibus *ulnales palmæ* mutare voluerit Stephanus, ut κατὰ sit positum ad comparisonem vel æstimationem *ad quarum cornua.* Et frequens est ille usus præpositio-

nis istius etiam in Herodoto, ut mox κατὰ βῆν. Sed hoc tamen deprehendimus circa istam præpositionem & sensum ejus hæsitatum esse. Quod si insuper licet secreta studia ad opportunitatem publicam proferre, mercabar nuper exemplar Herodoti, editionis Hervagianæ 1557, quod Joannes à Bodeghem quæsierat ex auctione librorum Cap. Damman habita in Curia Hollandiæ 1596, ab hoc valde conscriptum, & in hoc loco additum [f. circa cornua, vel instar cornuum] Sed ut verbo absolvam, istud κατὰ hoc loco tam falsum est, ut maximus ille Salmasius in Plinianis pag. 223 citans hunc locum exhibuerit τὰ κέρα. Eum illic vide. Quid dicam? testor plane & simpliciter sic legi in MS. Mediceo τὰ κέρα.

283, 6. καὶ βασάνεια.] Hoc igitur respicitur in Etymologico magno, dum scribitur. Βάσανεος ἀλώπηξ λέγει κατὰ Ἡρόδοτον ὡς Κυρηνάων.

283, 20. Οἱ δὲ ἔχινες.] MS. ἔχινες.

283, 27. τῶν δὲ Ζύγαντες ἔχονται.] In hoc etiam loco hucusque turbatum fuit; ut videre est in Ortelii Lexico. Post cum Casaubonus in notis ad librum secundum Strabonis prope finem pronunciavit [apud Herodotum in vulgatis codd. corrupte jam Stephani temporibus ζύγαντες: hodie etiam corruptius Ζύγαντες. Legendum βύζαντες] Moderatur ista eruditissime Salmasius in Plinianis pag. 320 [βύζαντες Græce hi populi Africae. Herodoto ζύγαντες, quod Æolicum est, ut γλέφαρον &c.] Quæ novissima hic adnotavit quoque Holstenius. At quis interim fuit ille tam improbus, qui in codices Herodoti intulit Zugantas, quos Stephanus tantum haurire potuit ex Hecataeo & Eudoxo? Id plane non asequor. Interim in vetustissimo MS. Mediceo liquide legitur ζύγαντες, quomodo primis temporibus hic lectum fuisse non bis modo monet Stephanus, sed etiam tertia vice iterat in v. Κυρηνίς; idque ex significato vocis *gazin* i. apes, conatur firmare Bochartus: unde egregium ætatis ac fidei testimonium ei codici debet peti. Nec infirmius sane videtur, quod sequitur. nam pro voce *Κυρηνίς*, quam insulam illic locorum facit Herodotus, quamque vertunt *Cyranin*, ille idem MS. legit *Κυρηνήν*, more frequentissimo, quo η & ι sunt confusa. Inde enim patet fuisse *Κυρηνήν*. At contradicit Stephanus, qui eandem insulam addita litera vocat *Κυρηνίς*, idque ex libro iv Herodoti, ut proculdubio huc respexerit. ubi quum nullius momenti sint Holsteniana, tum mirum quantum tricarum scriptoribus vetustis à temeritate posterorum invecum sit. Nec enim contradixit olim Stephanus teste & indice MSto ejus Grammatici codice, qui Perusiarum in Abbatia S. Petri asservatur; in quo totidem prorsus li-

teris deprehendi κυρῶνις, & deinde ὁ νησιώτης κυρῶνιτης. quod majoris ponderis est quam Bocharti κύρῳιν, id est, Cyramis vitium, in Chanaan 1, 26. Vide quam belle omnia & exacte concordent.

283, 49. Ὅτι δ' ἂν ἰασέσσι.] MS. ἰασέση.

284, 13. Εὐκράνῳ σκέψασθαι.] Mediceus σκέπτεισθαι. quod commodius; sicut Ionismus antea requirebat ἰπεξῆς, quod est in eodem libro, non ἰφεξῆς, ut ediderunt. Sic etiam ποχ ἀπελόμφοι, non ἀνελόμφοι.

284, 15. Ἦν ᾧ μὴ ἄξιον.] Est imperfectus sermo, quem optime supplet Mediceus ὡς ᾧ μὴ εἶη ἄξιον.

284, 19. Πρὶν ἂν σφί ἀπισθῶν.] Sed MS. ille ἀπισθῶ.

284, 24. τοῦτον ᾧ ἔτι.] Sane ita claudit sermonem in fine capitis 199. ταῦτα μὲν νυν ὅπῃ τοῦτον εἰρήσῳ, quasi ad ista jam præpararetur lector. Attamen Herodotum testatur codex idem dedisse τοσόνδε ἔτι. & satis est. Quin etiam statim νέμεῖ ταύτῳ, non αὐτῷ.

284, 34. Μελάγγαιός τε.] MS. μελάγγεός τε, ut solet existere hæc confusio, & postea sequi animadvertes γεωρυχέοντες.

284, 47. Ἀξίας θωύματ.] MS. θώματ.] ut supra jam aliquoties notavi. Et mox τὰ ὑπερθαλασσιδίων χώρων egregie connexa voce, quam dissecabant ὑπερ ἢ θαλασσιδίων, tanto strenuius assumenda, quod & Stephanus in suis MSS. eam invenerit, ut docent margines.

285, 19. Προσίχε πρὸς τὸ δάπεδον.] Prout sæpe in verbo composito repetitur præposi-

tio. Sed accuratiore manu scriptus est hic locus in optimo MS. nempe dempta litera Προσίχε. Nam ad pavementum urbis fuisse admotam novimus jam per præpositionem sequentem; oportet etiam nosci illud ita factum fuisse, ut ante ad istud poneretur. Itaque bis hoc repeti oportuit. Antea posui ἀπίκαιο ex MS. pro ἀπίκοντο.

285, 31. Ποιέει τὰδε.] MS. τοιάδε, omnino repetens vocem modo usurpatam. Et mox τὰφρῳ, non τὰφρον.

285, 41. Ἵππετελίην φᾶναι.] Sic 1, 171. φόνον μὲν ἔδνα ὑποτελείοντες. Itaque illud notum. Sed Herodotus uti maluit aliquo vel ignoto vel minus noto, quod perhibet optimus MS. edens ὑποτελίην φᾶναι, ita volens indicare ὑποτελείην substantivè condicere regi tributum æquum & dignum, ut ἀτελήτιν alibi habet; five innuat solam subjectionem & obsequia, five & tributariam collationem.

285, 43. Καὶ Βαρκαίων.] MS. Βαρκαίους.

285, 48. Ἐθεον ἴσω ἐς τὸ τεῖχος.] Recte, si ita constaret scripsisse Herodotum. Nam MS. Florentinus habet clare ἔξω, ut dicat foris cucurrisse eos vel in ipsum murum, vel in castellum, ut dixit.

286, 13. Ἐξανδραποδισάμφοι.] Minus literarum in MS. ἀνδραποδισάμφοι.

286, 21. Ἐπὶ Διὸς Λυκαίων ὄχθῳ.] Non probat hoc postremum ille optimus MS. sed usitatus ὄχθον, sicut nec ἐπόδια, sed ἐφώδια, quum utique toties occurrat etiam ἰφοδόν; nec etiam probat illud ἀπικαίο, sed simplici utitur ἀπικοντο: quæ nobis satisfacere queunt.

JACOBI GRONOVII NOTÆ ET OBSERVATIONES in librum quintum HERODOTI.

287, 10. Ἀνιζομήων.] MS. ἀνικαλίζομήων.

287, 15. Ἐκ περ κλήσεός σφί ἐχρύειλο.] In MS. non apparet illud σφί.

288, 5. Ἡμερῶν βασιλείῃ Δαρείῳ.] Nomen proprium in MS. non est.

288, 8. Φρονέοιλο καὶ τῷ τῷ.] MS. Φρονέοι. Apparet enim esse negligentem iterationem syllabæ το.

288, 11. Μὴ κοτε ἐγγύη.] Sane ἐγγίνεσθαι notat aliquando licere apud Herodotum, quod huc referri non debet, ut voluit tamen referre Valla prorsus alienans versionem suam ab Græcis ita ὅτι nulla ratione contingere potest. Licet enim Thracibus idem sentire, sed ipsi non possunt vel nolunt. Multo elegantius ac potius est quod legitur in MS. μὴ κοτε ἐν γένῳ, quo sensus plene absolvitur.

288, 21. Ποιεῖσι τὰδε.] MS. τοιάδε.

288, 34. Σφάζει ὅπῃ τὸ τάφον.] MS. ἐς τὸ, non igitur ad tumulum, ut remissè Valla, sed in ipso tumulo, vel super mariti cadaver, vel ad latus. Certe Mela bene intellexit super mortuorum virorum corpora interfici.

288, 44. Τὸ μὲν εἰς ἵχθιν.] Huic verbo lumen infert Salmasius ad Fl. Vopiscum pag. 512.

288, 46. Γῆς ἐργάτῳ ἀτιμώτατον.] Quæ vesania infatuavit olim plures, ut collegit Daufquejus ad Silium Italicum pag. 128.

289, 15. Ἀλλὰ τὰ πέρῳ.] Vocula τὰ non est in MS. Statim quoque ἰδοῦντι ᾧ χρεώμ. ubi particulam mediam ignorant editiones.

290, 2. Οὗτοι μὲν καὶ τὰ εἰλοντο ἰτερόποντο.] MS. omittit particulam τὰ.

290, 6. Μυσύης.] MS. Μαύλης.

290, 7. Ἐπὶ τῇ Δαρείῳ διέβη ἐκ τῆς Εὐρώπης ἐς τὴν Ἀσίαν.] An verò tot verbis egebat lector, ut hanc sententiam conficeret? & si quis in hac enarratione peregisset legendo præcedentia omnia, is adhuc necessario debebat instrui de transitu Darii ex Europa in Asiam? Utique cum Dario & Herodoto tamdiu is versatus in Europa est, ac tandem transiit in Asiam, ut quum bene intelligat de transitu Darii in Asiam (quippe quo notatur tempus, quando id contigerit, & ubi) tum non sine puerili repetitione percipiat rursus mentionem fieri Europæ, quippe quam ignorare non potuit. Omnino has voces non expressit Valla, non tam ex suo, ut opinor, arbitrio omittens, quam quod in libro suo non existerent. Mihi certe ita videtur cognoscenti, quemadmodum antiquitus lectum fuerit in hoc loco, quum istæ voces ἐκ τῆς Εὐρώπης nullæ existent in egregio illo Mediceo, ut per me vetentur ulterius noxam ferre Herodoto, qui vix uno versu ante posuerat illa ipsa verba, ubi merito leguntur, fatue nunc iterata.

290, 14. Καὶ κλώθυσαν.] MS. κλώσαν. sed ita ut alterum σα postea sit superscriptum à manu, sive illa sapiente & laudanda, sive invidente huic scriptori & æternæ posteritati notitiam nescio quam, unde à me illa relinquitur aliis scrutanda.

290, 20. Ὅτι χεῖρ σάιο.] Simpliciter MS. χεῖρ σεία.

290, 30. Ποδαπὴ εἴη.] MS. ὀποδαπὴ εἴη. Non crediderim id quoque proferre voluisse Galeum, qui bis videtur destitutus fuisse atramento, nihil notans, nisi *Cod. Arch.* tum ad *Αυδικὰ*, tum ad *ποῦτοι*, ut citat, quod non intelligo. Sed nostrum hoc est quantivis pretii, ut sic altero loco firmetur id quod existat 9, 19, & citatur ab Porto, sed qui perperam scribit in vulgatis Lexicis Græcol. sine ulla auctoritate id scriptum legi, quum clare Stephanus adducat verba Platonis. Et mox ἢ τί κείνοι, ommissa vocula δὴ, ante vocem κείνοι interponi solita, non certe necessaria.

290, 39. Ταῦτα ἕκασα.] MS. αὐτὰ ἕκασα, longe nervosius.

290, 43. Εἵνεκα ἢ ἐποίετο.] Particula ἢ non legitur in MS. & recte potest omitti. Quin & deinde χάφει χάμματ' μεγαβάζω, ubi vulgo πρὸς Μεγαβάρον.

291, 6. Ἐσβαλόνας.] Sanè ut mox ἐσβολῶν, & sæpius. Attamen MS. ἐμβάλονας.

291, 8. Πυθάρμοι συναλιθίντας.] MS. συναλίδας. Et rectius, quum videatur nunc Herodotus varietati indulgisse, quam vulgus nequit recte aspicere.

291, 17. Σιροπαῖνες.] Quid Vallæ in ani-

mo fuerit, ut Latine scriberet *Syroperones*, non assequor; & tamen is sæpe exprimit, quod solus sciebat in MSSis legi, unde nihil in eo mutavi, licet in Mediceo nulla occurreret differentia ab vulgato. Bene tamen & acute Holstenius arripit Stephani *Σιροπαῖνες* in v. *Σίρις*, sed cave, quoniam Holstenius jam nimis se dat Stephano, interdum optimos libros sequuto, ut patuit.

291, 40. Σπυρίδα κενῶν.] Non debeo suppressere in optimo exemplari prætermitti Ionismum & scriptum esse κενῶν, quæcunque causa fuerit. Interim in Marmoribus Oxoniensibus, præclaro certe monumento, pag. 127 talis cernitur lapis, quo sedet aliqua tergo spectantibus obverso (quam muliercem esse & forsan ancillam colligas ex capillis, qui perinde compositi sunt ac in marmore pag. 81.) Ea torquet fustum, ut filum deducatur ex colu sublimiore, & prope stante equo, cujus caput accepit.

292, 1. Πρῶτα μὲν γὰρ.] MS. πρῶτον.

292, 18. Ἐπὶ ξενίᾳ ἐκαλεῖ.] Sic 9, 15. Παρὰ δὲ ἀσάμην & μεγάλως ἐκαλεῖ δὲ ξενίᾳ αὐτῆς &c. Et simile fuit 4, 154. Nihilominus nunc MS. in præsentī, ut sæpe narrationes etsi diu præteritas instituit auctor, profert καλεῖ. De prioribus quid mihi videretur, modo dixi ad locum citatum. Utique alias dixit ξενίης & ξενίην. An dativum non formaret eodem modo?

292, 31. Ἀλγυθόνας ὀφθαλμῶν.] Quum vix aliter potuerint Persæ illas describere, ut plene exprimerent, quid ad summam hilaritatem deesset; nec Herodotus sustinuerit alias substituere voces, quam quibus illos fuisse usos noverat: tamen mire se exasperat Dionysius Longinus cap. 4, ut Herodoto non ignosceret. Itaque post patrocinia etiam nonnulla ad excusandum cum excogitata decernit, quamvis ἐκ τοιούτων περιστάσεων, ἀφ' ὧν μικροψυχίαν illum statui debere ἀρχημονεῖν πρὸς τὴν αἰῶνα ἀπαντᾷ. Quod ego magis opinor occursurum huic Dionysii iudicio, quam Herodoteæ relationi. In qua non ita simul & semel formosæ mulieres, καλὰ γυναῖκες, traducuntur, sed ab libidinosis paucis, qui abuti eis nequeunt. Quid? an aliud est in Tantalo διψαλήν ὀδύνῃ, ut dixit Epigramma Græcum, aut ut in Petronio, *quæst sua vota precantur*, nonne ἀλγυθόνες aut χαλῶν aut ὀχῶν recte dicerentur, dum inde accenduntur desideria?

293, 1. Νεοχμῶσαι πρὸς ἀνδράς.] MS. κατ' ἀνδράς, ut alibi ista præpositio etiam occurrit in tali sensu.

293, 5. Ἐλεγε δ' Ἀλέξανδρος.] MS. rursus in præsentī λέγει δ' Ἀλέξ.

293, 6. Πολλὴ ἐστὶ ἐν ὑμῖν ἀπειρία.] Particulam ἐν feliciter ignorat MS.

293, 18. Παρεστὶ εἶσω.] Quid hîc loci est illi

illi composito, quod statim demum adhibet, ubi convenit. Sed optimus MS. habet ἤγε. Verissime & justo ordine. Primo narrat ductas esse, mox prope adductas.

293, 20. Πανδαυσίη τελή εἰσηῶδς.] MS. ἡ-
σηῶδς. Quidni laudatissima restitutione? &
mox ᾤπδαφιδόμεθα, non ᾤπδαφιδούμεθα.
An non palam constat passim istam literam o
in isto plurali ab auctore supprimi?

293, 36. Ἄμα πᾶσι κείνοις.] MS. ποцем
πᾶσι ignorat, omnino decentissime; quum
& per αὐτὸς & per εἶποι & per αὐτοὶ ita perfec-
te notitia istorum sit tradita, ut hoc voca-
bulum sit nulli bono.

294, 1. Τὸν ἐν Ὀλυμπίῃ διέποντες ἀγῶνα.]
Plane ut 2, 160. ἐώπιστα τιθέναι τὸ ἐν Ὀλυμπίῃ
ἀγῶνα. Sed in hoc loco MS. ignorat particu-
lam ἐν.

294, 11. Καὶ ἐθεύτην Ἀθρε.] Conjunctiva
abest ab MS. & sine ejus ope sermo commo-
de satis necitur.

294, 18. Οἷόν τι χρεῖμα.] Verum Herodo-
teum propinat optimus MS. κοῖόν τι χρ.

295, 34. Οὐτὸ μὲν νῦν τοσαῦτα.] Nequeo
diffiteri, quin ad gustum vulgi satisfactura sit
hæc loquutio. Sed Mediceus MS. ἔτ' ὃ το-
σαῦτα.

296, 8. Ὡς αὖτε καὶ σφετέρων.] Similiter ita
suppletum & perfectum sermonem haberet
vulgus; sed idem iste MS. non agnoscit illud
καὶ.

296, 39. Προσέθεντο τῷ Ἀεσαγόρῃ.] Confi-
deravit hunc locum Portus & quidem multa
cum attentione in lexico velut Herodoteæ
loquutionis specimen, pro communi συνίσταται
commendare, aut etiam alicui adhærere. Ve-
rum in MS. Mediceo legebam προσέθεσαν,
quod ipsum activum notatur ex 3, 62. Οὐτι-
μοι διεπρήξατο τό τοι προσέθηκα πρῆγμα.

296, 48. Νάξ' ἢ εἴη νῆσος.] An non ridicu-
lum hoc Geographiæ vocabulo jam uti apud
virum maris Ægæi satis peritum? Non est
hæc remota ab Asia, ut de Eubœa mox con-
venientius sit ea descriptione uti. Quidquid
sit, certe vox ultima non est in MS.

297, 1. Χρήματα ὃ ἔχει πολλὰ.] Nullus pos-
set in his aliquid vel desiderare vel animad-
vertere; adeo lepide falsa manus se occuluit.
Sed etiam nullum fore opinor, qui non vel-
ut ἀνεως spectaturus sit elegantiam & agnitu-
rus hinc fidem optimi codicis, qui pro his
habet χρήματα ὃ ἐνὶ πολλὰ. Ut 1, 206. ὅδε τοι
ἐν αὐτῷ κίνδυνος ἐνι. Et alibi.

297, 7. Ταῦτα μὲν γὰρ δίκαια ἢ. τ. ἄγ. παρ-
χεν.] Dum nimis volunt Herodotum imitari
corruptores, aperiunt suum vitium. Nempe
Herodotus sæpe in neutris talibus amat plu-
ralem, unde nunc in eum converti debuit
adjectivum δίκαια. Atqui Herodotus id amat,
ubi inde nequit existere ambiguum & turbi-

dum aliquid. At quam præclarum est, quod
ex optimo notavi MS. δίκαιον, addito voca-
bulo ἐς post verbum παρέχεν? Quo nihil
perfectius.

297, 18. Ἀντὶ γὰρ ἑκατόν.] MS. ἀντὶ ὃ ἑκα-
τόν, ut istud γὰρ etiam debeat expelli, quod
me fefellit.

297, 20. Καὶ τὸ βασιλῆα.] MS. καὶ αὐτὸν βα-
σιλῆα.

297, 22. Ἀπὸ εἰς Μίλητον.] MS. ἀπὸ εἰς. ut
cap. 49. τῷ δὲ εἰς λόγους ἦε. Etiam ἦε εἰς τὰ
οἰκία paulo post.

297, 39. Ἐξ Καύκασον.] Portio valde obscu-
ra insulæ Chii, sed ex hoc situ bene conspi-
cua & vetustis nautis percognita, cui tamen
Mediceus codex non præbet ipsum nomen
Scythici montis, sed vocat Καύκασα.

298, 7. Οὐδὲ ἀπέστειλε.] Est imperfectum
hoc quidquid est. At quam leniter Valla non-
ne te misit Artaphernes &c. quod plane habuit
ex codice, qui similis erat Mediceo. Ex hoc
enim restituo, quod accuratissime servavit &
σὲ ἀπέστειλε.

298, 18. Καὶ σιτία.] At MS. καὶ σίτα. Non-
ne sic cap. 65. Οἷτε Πεισιφειδίδαι σίτοις καὶ πο-
ταίοις εὖ παρεσθιάδατο. 6, 52. Τιμῶσαν τὸ σφετέρ-
ον καὶ σίτοις καὶ λυγροῖσι, et si in alieno genere?

298, 28. Ἀπαλλάσασθαι.] MS. ἀπαλλάσασθαι.

298, 34. Βασιλῆην τὴν Μιλήτη ἀπαρξήσεσθαι.]
Futurum medium sensu passivo, ut paulo an-
te πολιορκησόμενοι. Sed plane nunc existat in
Mediceo MS. ἀπαρξήσεσθαι.

299, 19. Τῷ δύναιμι γὰρ Μιλ.] MS. optimus
mavult repeti particulam τῷ, ut legatur
τῷ δύναιμι τῷ Μιλ.

299, 40. Συναπιστάω.] MS. συναπιστάω,
quam taceri non oportet esse ipsam conjectu-
ram Porti. Vide Lexicon ejus in αἰάλο.

300, 18. Γένος τὸ Εὐρυθέος.] Interpres quo-
que Eurysthei genus. At nihil ad Lacedæmonia
aut Spartiatis genus Eurysthei, & ejus pro-
pagatio, qui Argis tantum famam dedit. Mi-
ror equidem, quemadmodum viri docti to-
lerare id potuerint, atque etiam nullus ex
MSS. dederit meliora, quum pateat legen-
dum prorsus ex optimo MS. Εὐρυθένης, de
quo narrat auctor lib. 6, & inter alia habet has
voces cap. 51. καὶ προσεγγυήσιν δὲ καὶ τετμήσιν
μυλῶν καὶ Εὐρυθένης. Et ibidem mox cap. 52.
καὶ οἱ ἄνομα τεθλυῶν Εὐρυθένης.

300, 21. Ἄπες, ὅπως γὰρ γῆμον.] Rude pro-
positum; quod tamen ita videntur peregrisse
ex sequentibus, ubi ipse perstringit hanc ab-
surditatem ταύτῃ ἀπέλεια, quasi repetens ver-
bum ab Ephoris editum. Attamen scire licet
in MS. Mediceo verbum ἄπες non existare, si-
ve taciturnitatis honestior ratio visa fuerit,
sive intellexerit Herodotus: Tu nunc illam
quidem habes uxorem; tamen quoniam non parit
ex te, aliam ducito.

300, 27. Γέροντες συμβουλόμενοι.] MS. tantum βουλευόμενοι.

300, 38. Οὐδ' αὖτ' ὅσπερ Σπαρτηνῶν.] MS. ὁδ' αὖτ' ὅσπερ, quod concinnius.

301, 6. Περιηλάδων.] MS. Περιηλάδων.

301, 16. Αἰτήσας λαὸν Σπαρτηνῶν ἄγε.] MS. αἰτήσας λαὸν Σπαρτηνῶν ἄγε. Utraque mutatio perelegans.

301, 21. Καὶ γὰρ οἱ δὲ οἱ ἄνδρες Θεβαῖοι.] Si ullus est locus in Herodoto, cui rixam excusate liceret inferri, certe hic mendacissimum aliquid legerunt & admiserunt ejus lectores. Unde enim huc Thebanos, tantopere ab Sparta remotos contemptosque, ut fiant navigationis duces illi, quos nec situs nec notitia maris nec navigandi fama aut frequentia ad eam rem instruxit? Quæ suspicio quum sit justissima, ne tamen in alicujus mentem irreat, ocius purgemus ab ea Herodotum, quem testimonio venerabili demonstrat MS. Mediceus scripsisse Θεβαῖους. Vix intelligo, quemadmodum hæc appellatio potuerit mitti in tantam corruptelam, quum totus liber quartus plenus & conspersus sit ea ipsa, & quidem ita, ut inde constaret cursum in Africam trajectu frequentissimo ab istis insularis fuisse confectam.

301, 29. Αὐτὸς Ἡρακλῆος κλησαμένη.] Unde apud Parutam in nummis Erycinorum aut Venus consecrata est aut Hercules, quo certissimo documento monstratur opinio istius populi, quam Herodotus nunc explicat. Sed addi debet Diodorus Siculus 4, 23.

301, 47. Τὰ ἱερὰ ἔστιν ἐν Σαλαμῖνι.] Male conveniunt hæc ad sententiam componendam, longeque commodius occurrit in fine hujus capitis; ut idcirco optimum sit in MS. ἐν Σαλαμῖνι, Ex quibus duobus prius negligenter ab Porto citatur, posterius prorsus omittitur, pro quo solet usurpare alibi γίνεσθαι.

302, 13. Εἰ συνεπελάβετο.] Annectit MS. particulam γα.

302, 22. Καὶ Αἰγυπτίων.] Hos ipsos ita rursus appellat 7, 158, unde cunctatus fui quidquam mutare, quamvis rite in MS. Mediceo exstet Καὶ Αἰγυπτίων, non illic, sed etiam in sequentibus καὶ Αἰγυπτίων, prout apud Parutam in nummis dicuntur modo Αἰγυπτίοι, modo Σεγεσαῖοι, aut Σαγεσαῖοι. Sed quoniam in loco libri septimi nihil annotavi, liceat hoc intactum relinqui.

302, 27. Πυθαγόρεω.] MS. Πειθαγόρεω.

303, 8. Ἐλέγετο πρὸς αὐτὸν τοιαῦτα.] MS. ταῦτα.

303, 13. Προέειπε.] MS. προέειπε.

303, 19. Τόξα, ἢ αἰχμη βραχέα.] Non erat ferendum, ut Valla per suam versionem tam inanes ludos ederet, dum exhibet *breves arcus* & *brevia spicula*, quum istud adjectivum semel modo occurrat in Græcis. Unde

Brissionius delusus scribit lib. 3 de regno Persarum [Breves vero fuisse Persarum arcus, testis est, isque oculatus, non auritus, Aristagoras Milesius, qui apud Herodotum lib. v hæc de Persarum armatura Cleomeni renunciat.] Quibus deinde opponit locum ex lib. 7, ut arcus grandes definire debeat. Prorsus eadem videbis apud Stanleium ad Æschylum pag. 759, ut nauseare oporteat.

304, 36. Ὑπεδέκετο.] MS. ὑπεδέκετο.

305, 17. Πρὸς τὸν μὲν Τίγρη.] Quia Stephanus in margine posuit *μ. Πίγρης*, hinc incredibile in modum deduci se passus fuit Salmasius, in Plinianis pag. 695, ut quum Herodotum MStum inspexisset nullum, dicat ita scribere vetusta Herodoti exemplaria, & tres illos fluvios Πίγρης vocari. Perinde Aldus & Camerarius fide digni, ac Stephanus. Varietas potest occurrere in hoc MSto, quæ non est in altero. Certe Mediceus codex servat primam literam T, & utique Valla in suo exemplari non agnoscit fuisse aliam.

305, 24. Ἐσβαλόντες εἰς Μαλινὴν σάδιαι.] MS. ἐσβαλόντες.

305, 38. Ἐπ' ἡμέρην ἑκάστη διεξίει.] Apparet cuicumque, quibus hoc iter destinetur. Aristagoras id exputat & dinumerat regi Lacorum, quos vult ab mari tantum abducere, non certe per otia commentantes, sed ut instructo & bene armato exercitu ad regiam illam ascendant. Εἰκόσες ἡ ταύτην πλὴν πόλιν π. Sufa ait cap. 49. Hæc summa est harum actionum. Et tamen scribit Ezech. Spanhemius ad Julianum pag. 176 talia centum quinquaginta stadia pro unius diei, non militum, & gravis quidem armaturæ peditum, sed viatorum itinere adnumerare Herodotum in hoc loco.

306, 31. Ἐπεσπόντο ἐπ' Ἀθηναίων.] MS. Ἀθηναίων, ut cap. 63 ἐξ Ἀθηναίων.

306, 39. Ὡς ἐμοὶ δοκέει.] Ut dixi, rursus legitur in MS. δοκέει.

307, 2. Διφθέρεσι αἰγείησι.] MS. αἰγείησι. Recte, ut 4, 189.

307, 10. Ἀμφιέρον μ' ἀνέθηκεν.] Vides, quid huc contulerit Th. Gale, advocans Scaligeri digressionem ad Eusebii Chron. Sed mirabiliter in hac parte regnavisse Salmasium docent notæ ad consecrationem templi in agro Herodis tum pag. 35, tum pag. 54, tum pag. 229. Ille utique docet, quales Phoenicias literas accipi oporteat: ille ῥυθμὸν & μεταρῥυθμίσαι exposuit de forma & literarum modulo, quum à primigenia figura descivissent, deque ipsa scriptione. In quo rythmo intelligendo scrupulosus adhuc erat Morinus, & vult respicere musicam & diversam secundum tonos modulationem, & similia alia hariolatur, quæ nauci non sunt. Sed & mate-

riam hanc tangit Nob. Gretemesnilius in Græciæ cap. 9, ubi locum Diodori simplicissime scriptum sic torquet, ut nolit intelligere. Quinimmo etiam deinceps ea contentum se fuisse ostendit Stephanus Morinus in partē secunda Exercitationum de linguis cap. 4. Quibus merito applaudimus; quum interim existant jam & alii acerbius inquirentes.

307, 31. Οἱ ὃ Γεφυραῖοι ὑπολειφθέντες.] Nimis frequens est hoc participium in Herodoto, quam ut scriptura ejus mercatur in crimen vocari; unde malui simpliciter interpretari. Sed post hoc participium debebat poni distinctio, quæ vetus perperam retenta est.

308, 9. Παρίν λ' ἔν.] Nescio vel quid sit vel unde venerit; certe non placet ita allusiones captare, præsertim quum & optimus MS. plene Παρίν, nec aliter in editione ipsa Aldi & Basileensi exstet, servetur immo etiam adhuc in Stephanina anni 1592, ut solum Jungermannum huic a possim inscribere, quem sequitur temere Th. Gale. Notissimus utique est hic Porinus lapis, & commode ad hunc locum inspexeris Salmasium in Plinianis pag. 183.

309, 26. Ἀξιοχρεῶ.] MS. ἀξιοχρεῶ.

Ibid. Περὶ Ἰωνίην τε ὄππας.] MS. περὶ ἡ Ἰων.

309, 27. Ἐπ' ἔτα εἰς ἡ τελακονία.] De quorum annorum intellectu sollicitè & doctè agit Henr. Valesius ad Diodorum Sic. in Excerptis Peirescianis pag. 42.

309, 31. Ἐν ὃ αὐτοῖς.] Nimis subita generis mutatio; unde jam offendisse hîc doctos lectores persuadet exemplar, quo eorum quis utens adscripsit foemininum. Nunc tacentibus omnibus testor legi plane in MS. Mediceo ἐν ὃ αὐτῇσι, quod reposui.

310, 13. Μελάνιππον ἢ Ἀσακῦ.] MS. Ὀσακῦ. Sive id vere nomen fuerit, sive ita Herodoto placuerit, quum reliquis appellaretur Ἀσακὺς, eodem prorsus jure, quo bestiolæ appellationem variaverunt, Hesychio notante in v. Ὀσακὺς.

310, 23. Εἰώθασι μεγαλαυσι.] MS. εἰώθεσαν.

310, 49. Αἰγιαλείας.] Est error editionis Jungermannii, quem non debuit propagare Th. Gale. Nam & priores editiones & omnibus vetustior MS. habet plane Αἰγιαλείας.

312, 13. Τιμησίθεον ἢ ἀδελφεόν.] Quam hæserit in eo editor, præsertim Stephanus, etsi celaverit, patet ex eo, quod nulli indices faciant illius mentionem, ut plane stupuerint; tanto magis, quod nullæ sint suppetiæ in MSSis, & utique Herodotus solet addere nomen ejus, cujus frater fuit, ut 1, 92. 7, 67. Itaque sagaciter & probabiliter excitavit Gretemesnilius ἢ Δελφόν.

312, 47. Ἐμαθὼν μνήμην ποιήσας.] MS. ποιήσας, ut jam in hoc ipso libro alibi & mox μαθόντων ὃ συνάψαν.

313, 1. Κορίνθιοι μὲν πρῶτά σοι.] Nihil adfert hæc tertia vox. MS. πρῶτοι, quod proculdubio erat ante oculos Vallæ interpretaturi. Et mox μετεβάλλοντό τε καὶ, non μείβανόν τε.

313, 10. Παρελυμένῃ ὃ τυτέων ὃ ἰτέρῃ.] Verbi istius hunc modum non attigit Portus, quod non assequor: sed simillima his sunt verba Polybii ex 6, 31, quæ citavit H. Stephanus: αἱ ὃ τῶν Τριακίων σημαῖαι ὃ μὲν τῶν χιλιάρχων ἐπαλύνοντι λειτουργίας. Sed non patitur hæc ita legi, nedum accipi optimus MS. exhibendo ἐπαλυμέναν. Sic ἐπαλύεσθαι notat domi manentem ab militia vacare, ut simile exemplum citat ex Polybio Stephanus. Quid quod non aliter videtur legisse Valla; vertit enim *Et his sejunctis*. Sed quæ interpretatio nequit satisfacere, etsi plane habeat sic participium nomini conveniens. Quid ergo? Nempe Græca dicunt *Illis autem liberis & remissis ab altero nempe opere*, quod collega exsequitur, hoc est, bello vel expeditione. Nam ὃ ἰτέρῃ videtur in neutro poni.

313, 42. Χρόνῳ ὃ ὕστερον ἔλυσαν.] Locutio hæc plena, nec commovenda, nisi apparet ex fide codicum antiquorum esse interpolatam ab alienis manibus. Nam Mediceus MS. ignorat vocem ὕστερον, & recte, ut solet, quum non determinat spatium, utrum fuerit grande, an breve, & exempla jam notavit Portus.

313, 46. Περιπεφλῶσμέναν πυλῖ.] Citat hunc locum Meursius in Cecropia cap. 30, ubi tantum agnoscit πεφλῶσμέναν: præcedentia vero in capite 25, ubi male vertit *ad dextram manum*.

313, 49. Ἐσηκὲ πρῶτα ἐσίοντο.] MS. πρῶτον. Nescio quid loci istud plurale hîc teneat.

314, 5. Δεσμῷ ἐν ἀχλυνθένῃ.] Recte prorsus, & conveniente epitheto, nisi rarius quid Herodoto nunc incidisse testaretur liber Mediceus, exhibendo ἀχλυνθένῃ. Sed ita, ut primo illic scriptum fuerit, quod indicavi, dein literæ tertiæ superpositum sit λ, nescio quo correctore imperante ut legatur ἀχλυνθένῃ. Certe licet in eis quæ collecta de his vocibus sunt, densior usus sit derivationum ab ἀχλὺς & ἀχλύς, quam ab ἀχλὺς & ἀχλυνμι, haud dubie tamen vetus est simplicissimum, & dolor ac tædia perinde in captivis & carcere supponi debent, quam obscuritas.

314, 33. Συνεῖναι τὸ ἐθέλει λέγειν ἡμῖν τὸ χρηστὲρον.] Pro iis in MS. optimo legitur συνεῖναι τὸ ἐθέλει λέγειν τὸ μακρὸν, mira licentia quorundam in spernendis antiquioribus.

314, 43. Αἰανίδας συμπέμπειν ἔφασαν.] Itane? ergo dum mittunt cum sociis Æacidæ, Æginetæ se iis spoliant? Nequeunt credi id unquam fecisse. Nec fiebat tale quid ab gentilibus nisi ob singulares causas, ut Mater Deum & Æsculapius ab suis populis dimissi ita

ita Romam sunt. Quam præclara igitur est membrana Medicea, quæ docet Herodotum scripsisse συμπεῖθεν? Quod ipsum prorsus est, quo apud Justinum 20, 2 Spartani jubent Locrenses legatos supplices precantes auxilium petere ab Castore & Polluce. Itaque & eodem modo Thebas redierunt, quasi & Deos illos adveherent, prout faciebant ibi Locrenses. Hinc pariter sequentia sic debent intelligi, quibus scribuntur Thebani Æginetis ἀποδιδόναι τὰς Λιακίδας, quos in verbis & opinione locatos sicut acceperant, ita reddebant, petentes aliquid militarium virorum sibi potius tradi. Etiam in illo συμπεῖθεν est quasi pollicerentur se quoque oraturos, ut velint cum Thebanis ire, ut sic certe simul persuaderent.

315, 6. Μεγάλως Ἀθηναίους ἐσινέοντο.] An credibile est ita scripsisse Herodotum? ut quod ex Porto patet, alibi scribens ἐσινέοντο, alibi ἐσινέοντο, alibi ἐσινέοντο, nunc novam varietatem adderet, quæ & ab Porto esset omissa, & ignoraretur, quomodo illuc appropinquaret. Quod notabile est, legebam in Mediceo MS. ἐσινέοντο. Quod fastidium penitus iri credens nolui publicare cum cæteris: neque enim uspiam ita usurpatur; neque ansa videtur esse ulla, cur sic jure usurpetur in malam partem.

315, 8. Εἰς ἀρχῆς τοῦδε.] Bene, nisi hæc probarent rudem manum, quum Mediceus MS. oppido attentissimam habeat τοῦδε, ad quod concinnavi interpretationem. Et mox rursum ἡ γῆ καρπὸν ἔδεναι ἰδίῳ, non ἀπιδίδου. Recte, quum ἀποδόναι modo antecesserit, sed alia notione.

315, 18. Λέγει δὲ ὡς ἑλπίων ἔσαν ἀλλοθὶ γῆς ἔδαμῃ.] Ample satis hanc rem explanat Dausquejus ad Silium Italicum lib. 3, additque quibus ista narratio non displicuit. Etiam tangit Cl. Gatakerus in Adversariis pag. 264 confusus Herodotum id referre ex quorundam sententia; sed quod ille notat falsissimum esse constare ex sacris literis: quasi quum Herodotus scribat ἀλλοθὶ γῆς ἔδαμῃ, tunc etiam supponi debeat cogitare de regionibus, quas nunquam adiit, & de quibus audivit nihil; immo etiam de scriptis, quæ nullam habuerat inspiciendi copiam, & si habuisset, sprevisset. Itaque est hæc eadem criminatio, qua invehuntur in Herodoteam chronologiam ac circumfessionem.

315, 19. Ἡ Ἀθήνησι.] MS. Ἡ ἐν Ἀθήναις.

315, 25. Ἡ γῆ σφὶ ἔφερε καρπὸν.] Est omnino id ex vulgatissima ratione scribendi, qua etiam utitur auctor 6, 139. 9, 92, quum interim in hoc loco vox postrema absit ab MS. & abesse sine fraude possit.

315, 30. Τὸ δὲ δὸν τῷδε.] MS. τότε δὲ δὸν τῷδε. Recte, nec enim postrema habent no-

tionem temporis, sed facti & occasionis.

315, 36. Εὐομίσαντο τε δ.] MS. ἐκομίσαντο δ.

315, 39. Εἰς ἀποκρίσιν.] Periculose sic determinat, quod mollit optimus MS. ὡς εἰ-
κοσι ἀπὲξ. mutatione sæpius occurrente.

316, 13. Εἰρηνὶο ἐκ τῶ βαδρὸν ἐξαναπαύειν.] Hic contigit aliquid omnino non reticendum. Apparet enim verbum ἐπιερῶντο non sufficere vel tot accusativis qui sequuntur, vel infinitivis itidem sequentibus κερῆσαι, ἔλκειν &c. quamvis Valla ex se addere sustinuerit *trahere tentasse*, quod postremum poterat omitti, relicto solo *traxisse*. Quid ergo? Nempe scias in optimo codice legi tantum περῶν pro ἐπιερῶντο. Quorum sicut hoc sapit manum correctoris, ita illud Herodoti: cujus inter propria & priva est participium solutum ponere sine verbo cui innitatur, quod clarissime patet ex specimine libri 2 cap. 127, ut quamvis id nunc auctori non reddiderim, tamen perinde certus sim ab eo id nunc denuo factum esse.

316, 21. Ἀθηναῖοι μὲν νυν ἔτω.] Particula νυν ignoratur ab MS.

316, 43. Εἰς τὴν Αἰγινέω.] MS. Αἰγινάω, quod utique necessarium: & cur aut unde sic incrustatum? Mox junctim idem codex δὲ ἔ-
κων βοηθίαντες, non παρῶν.

317, 5. Τὸν εἶνα ταύτων περιέρχεται.] Hæc descriptio jam satis liquide antecessit. MS. τὸν εἶνα ταύτων περ. Nam demonstratio hæc rectius unam illam personam tangit.

317, 7. Κομισθεὶς δ.] Asseveratio quidem certa, sed quæ hic non expectabatur, quum nemo contradiceret. Unde dulcissimum est, quod exhibetur ab optimo MS. κομισθεὶς ἀρε-
q. d. Sane delatus iterum in patriam urbem: sed quid ei accidit? Et statim ὅπως εἴη, non ὅπως.

317, 33. Χυτεῖσαν θηχόμεν.] MS. θηχόμε-
ναι.

317, 37. Τῆς πρὸς Αἰγινήτης Ἀθηναίους γλω-
μίνης.] MS. ἐξ Ἀθηναίων, quod cur ita removeri placuerit, non video.

317, 45. Εἰργάζετο δὲ δὲ Αἰγινέων αἰνί.] Per tenuia procedebat solatium, quod ex MS. Mediceo adferre sætegi huic libro quinto Herodoti. Sed debebatur aliquid illustrius, & quale quatuor antecedentium librorum primariis certe locis attuli. Et ecce habes quod optare poteram, ut adunco naso suspensos videres eruditos in admittendo, quod nihil erat, & nimium cæcos, quam ut ad verum penetrarent. Nam ut omnia habeas sub oculis, hic interpretatur Valla, *ab Æginetis lædendis abstinere*. Unde in Thesaurο Stephanus, [Hinc αἰνίον, & τὸ læsio, damnum apud Herodotum B. in lex.] Et cum his duobus bene concordans Æm. Portus sic scribit in Lexico [αἰνίον, αἰνίς, τὸ. N. H.

pro com. αἰμία, αἰ. Fœda verberatio, pulsatio, læsio. καύσις. Verberatio, damnum, maleficcium, quo quis afficitur. Contumelia; injuria, ab Æginetarum læsione abstinentes. .i. Ab Æginetis maleficcio afficiendis abstinentes.] Horum partem repetit in v. Ἐπίχην. Ferme in his ostendit se magis sollicitum Portus de Latinis, quam de Græco, quod tamen ipsius erat opus. Quid si addamus nullum ex Latinis commodum hic esse, ubi non tam agitur de læsione, damno, verberatione & reliquis aliis, quam de ulciscendo per relationem similis facti, quam Atheniensibus intulerant? Neque quid uspiam aliud de hac voce; id quod monstro simile haberi potius oportet, ne unum quidem auctorem inveniri, qui Herodotum in ejus usurpatione sequi voluerit. Quod quidem omnino persuadeor futurum fore, si sua veritas huic loco constitisset. Cur enim & ipse noster alibi & reliqui scriptores dicunt αἰμία? Sed magnas de novo gratias codici Mediceo, qui latentem hinc offensam unus detegit, & incomparabili ope succurrit, exhibens ὅτι δ' Αἰγινήτων ἀδικία. Vox convenientissima, & quæ unice requirebatur, quamque sic explices, *ab ultione Æginetarum injuriæ*. Ἀδικίαν enim propria vox in tribunalibus Græcis. Harpocratio, Ἀδικία, ὅν ἀδικήματ' ἐστὶ τὸ ὄνομα δίκης, additque simpli eam restitutione aboleri, si intra decimum annum reddatur; sin, duplo. Sic & Hesychius & Suidas: quorum fidei in ista voce conservanda egregias suppetias fert hic locus.

318, 4. Ἀπειχθέντ' ἀκυσαν.] MS. recte ἤκυσαν.

318, 22. Τὰς ἐκτίλω.] MS. ἐκέκτιλω.

318, 29. Ἰσάροπον τὸ ἐαυτῶν ἂν ψάλο.] MS. γίνοιο, & particulam ἂν ignorat. Mox etiam μαθόντες ἢ ταῦτα, unde vulgo adverbativa exsulat. Omnia tria meliora illis, quæ publicabantur.

319, 5. Τὰ ἀπειλόμεθα.] MS. τὰ ἢ ἀπειλόμεθα.

319, 8. Κορίνθι' Σωσικλῆς.] Nomen sæpe posthac iteratum, sed in MSto Mediceo non agnoscitur nisi unum Σωκλῆς. Id semel dixisse interest, sed sæpius ita usu evenit: nec enim dissimile est, quod notabam in decretis Romanis apud Josephum modo Σώσετον appellari, modo Σωσιγέσιον.

319, 12. Ὅτε ὑμεῖς.] MS. ὅτε γε ὑμεῖς.

320, 34. Πρὸς τῇσι θυγατρὶ.] MS. πρὸς αὐτῇσι τῇσι θυγατρὶ. Quod necessarium. Et mox καὶ θυγατρὶ, non καὶ θυγατρὶ.

320, 39. Τ' ἀποστρέψατες ἐς ζήτησιν ἀπικοίατο.] Posterior est nugatorium, & requiritur subjunctivum tempus. Egregie optimus MS. ἀπικοίατο. Sed & mox pro ἐπὶ ἀπικοίατο habet MS. ἐπὶ ἀπικοίατο. Omnino rectius.

321, 10. Τοῖστ' δὲ τις ἀνὴρ ἐξήρτο.] Mira suppositio, quum vetusta lectio sit in MS. τοῖστ' δὲ τις ὡς ἀνὴρ.

321, 20. Ὅλνα τρέπον.] MS. ὅλνα ἂν τρέπον, vocula scilicet, quam præceperant ante duas paginas, huc revocanda.

321, 27. Ὅπως τινὰς ἦδη ἤ ἀσαχ. ὑπερέχοντες ἢ ἀλλαν.] Nescio an sit sermo integer: quod si est, erit tantum integer ex opinione Stephani, unde processit hæc lectio, quum & in Aldina, & illa Camerarii atque etiam altera Hervagiana recte exstet ἰδοὶ pro ἦδη, quod sic mutatur in Stephanina 1592. Certe præclarum est, quod exhibet Mediceus MS. ὅπως τινὰς ἰδοὶ ἢ ἀσαχύνων ὑπερέχοντες, duabus postremis vocibus ἢ ἀλλαν neglectis, quas ab nasuto facile credideris adjectas, sensu prorsus perfecto etiam abasis illis.

321, 39. Τὸς ὑπερέχους ἢ ἀσών.] MS. ὑπερέχους, ut est in versiculo vulgari.

322, 2. Νεκρὰ εἰσὶν Μελίσση.] Elegantissime MS. νεκρὰ. hoc est Melissæ, quæ jam cada-ver erat.

322, 18. Ἡμεῖς ἢ αὐτὸς τὸς Κορ.] Pronomen αὐτὸς non est in MS. nec ullam hoc loco habet vim.

322, 36. Σωσικλῆς ἤκυσαν εἰπαλόν, ἐλδθεῖρας ἅπας τις αὐτέων &c.] Magnæ verborum fordes, sed speciosius collectæ; tamen rejiciendæ, si bene inspicias. Nam quum negotium sit de libertate rerum publicarum, & huc spectet γνώμη tum Soclis, tum omnium, minus digno loco ponitur istud ἐλδθεῖρας, nempe ubi agitur de non continendo ore, sed audendo aliquid soni proferre. Patebit melius ex reparatione. Nam videtur mirabiliter verba & sententiam Herodoti, hoc est, unius doctissimi scriptoris, concinnare MS. optimus ita exhibendo εἰπαλόν ἐλδθεῖρας, πᾶς τις αὐτέων, jubentis, statuentis, dicentis liberare. Vix necesse est, ut repetam tum hoc loco MS. Σωκλῆς, tum antea habuisse constanter Σωκλῆς.

322, 38. Περὶ πόλιν Ἐπηνίδα.] Sic novimus lib. 4 cap. 203. Βάρελιν μέγαν Ἐπηνίδα πόλιν. Nunc tamen MS. præferebat Ἐπινίδα. Ambigo, an habeant differentiam. Certe & lib. 7, cap. 22. Σάνη πόλις Ἐπινίς. & ibid. 115 videbis Ἀργίλον, item Στάγερρον, similiter ita vocari.

322, 39. Οὕτω μὲν ταῦτα ἐπαύθη.] Recte, & conveniens Herodoto sæpe jungenti plurale nomen verbo singulari. Attamen MS. ἔτα μὲν ταῦτα ἐπ.

323, 5. Καὶ τοῖσι Ἐπηνίσι ὄσοι.] Mire in incertum conjectus per editores locus. Nam quod sic cito, merum est Stephani, quum sit in Aldina τοῖσι Ἐπηνίσι ὄσοι συνεπρ. Sic quoque Camerariana. Hanc vocem ὄσοις o-mittit Stephanus in editione sæpius jam citata, & hinc ita processit Jungermannus. At optimus MS. longe aliter & quanto rotundius?

dus? Καὶ τοῖσι ἄλλοις ὅσοι Ἑλλήνων. & deinde Μενέλαω, non Μενελάω.

323, 8. Παιδεία ἐγίνετο τῇσι μάχῃσι.] Eximius ille Mediceus habet plenius ἐγίνετο ἐν τῇσι. An probanda hæc ejus interpositio? Immo Fulvius Urfinus in Illustrium foeminarum carminibus pag. 314 citans hunc locum plane sic habet suppletum.

323, 18. Νέμεσθ ἀμφοτέρω.] Hoc vitiosum est, & quomodo fieri potuit? Clarissime MS. ἐκατέρω.

323, 44. Εἰκός σφι εἴη ῥύεσθ δύναμεις.] Sane si ita hæc scripsit Herodotus, debuit in ista tam vicina junctura etiam sequentia in eundem modum concipere ῥύ. δυναμένους. Sed male seduli voluerunt imitari Herodotum, & ex ipso acumen suis commentis immitti; nempe ut interdum varietatem fecatur in casibus, quos vulgo exigunt eosdem esse, ut 1, 53. Συνεβέβηκεν οἱ ἐξ ἀνδρῶν φίλους παρ' αὐτοῦ, ubi alius diceret ἐξ ἀνδρῶν. Sed Herodotus plane aliter egit, quod docet MS. optimus exhibendo οἰκὸς σφέας εἴη ῥύεσθ δύναμεις.

324, 5. Ἀρχαὶ κακῶν ἐγένοντο.] MS. in singulari numero ἀρχή.

324, 35. Ἀθλιαῖοι ἀπικαίω.] Hic clare legitur in MS. Mediceo ἀπικαίω. In reliquis locis exhibuimus, quod ab eodem codice firmabatur, quiddam etiam in marginibus offerret Stephanus.

325, 22. Ἐπὶ τῶτον δὴ τ' ποταμὸν.] Satis perspicua narratio, & nemo in hac parte hæreat. Quin etiam pluribus in locis hunc morem teneat, ut præsertim 4, 44. Βυλόμην Ἰνδὸν ποταμὸν, ὅς κροκοδείλους δάκνει ἕτερον π. παρ' ἐχέειν, τῶτον τ' ποταμὸν εἰδέναι. Ita mavult relativum subjicere, quam nomen proprium iterare. Attamen testatur MS. nunc auctorem aliter fecisse, & scripsisse ἐπὶ τῶτον δὴ τ' Πακλῶν.

325, 28. Καὶ Σάρδεις μὲν ἐνεπερήθησαν.] Hoc vulgi certe est. At optimus MS. αἱ δὲ Σάρδεις ἐνεπερ.

325, 39. Εὐακλίδεα.] MS. Εὐελκίδεα.

325, 42. Οἱ δὲ αὐτῶν αὐτίκα ἀπέφυγον.] Omnino male faventes & benignæ Herodoto manus huc intruferunt vocem αὐτίκα, cum in MS. non sit, & omnia penitus turbet. Potius antea dictum fuisset ποταμὸς αὐτῶν αὐτίκα φοιτᾷ οἱ Πέρσαι, aut rectius sequetur aliquoties iteratum in Ionum expeditione Cypria.

325, 44. Οὐδὲν ἦσαν.] MS. αὐτίκ' ἔδ' ἔν δὴ ἦσαν.

326, 26. Ἀλύσας ἐμπερησθῆναι.] Longe lenius in MS. ἐμπερησθῆναι.

326, 34. Ἄνω εἰς τ' ἐρετὸν.] MS. ἄνω πρὸς τ' εἰς. Et sane altera particula mox sequitur.

326, 36. Ἐκχρύσθω μοι Ἀθίω. τίσασθ.] MS. ἐκχρύσθω. Rectissime, quia intelligitur ἐκχρύσθω.

327, 10. Βαβυλόνιον πεπερηχίαι.] MS. πεποιημένη, ut miscerentur exacte hæc verba.

327, 26. τὸν ἔχω κηλῶνα.] MS. ἔχων, quod & necessarium est, & agnovit interpres.

327, 32. Ἀγγελίη τε πρὸς τ' Σαρδίων.] MS. præpositionem πρὸς non agnoscit neque antecedens τε.

328, 5. Πέρσῃσι δὲ φοιτᾷ.] MS. δὲ Πέρσῃσι δὲ φοιτᾷ.

328, 17. Ὅς ἐκταχθῆμεν.] MS. ἐκ τ' ἐκταχθῆμεν. Quod est valde commodum. Deinde etiam MS. περησόμεθα εἶναι χερσὶ, non χερσὶ γινέσθαι.

328, 30. Ἦν γὰρ οἱ ὑπασις γρόμην μὲν ἢ τὰ πολέμια κέρτα δόκιμον.] Debuit exstare in libro quinto specimen secundum scriptio- nis Herodoti, quod legerent quidem omnes, sed nulli in toto hoc triplo sæculo intelligerent; scilicet ut sic fides codicis Medicei toties jam spectata singulari experientiâ antequam omnes antiquas Herodoti membranas. Attende enim modo, quod anteriores non fecerunt; & videbis voces quidem singulas esse integerrimas, & ferme periculum deberi ab illo qui ausit aliquid de illis pronunciare sequi, & tamen sunt corruptissimæ. Licet enim earum interpretationem numeris omnibus absolutam dederit Valla, inque eam consenserit Stephanus; utique ridicule Aldus sequuto Hervagio posuit distinctionem post illa γρόμην μὲν, quæ mirabiliter auget ridiculam & ineptam scripturam, quum nulla sententia sit ὡς γὰρ οἱ ὑπασις γρόμην μὲν. An vero jungi voluerunt ὡς γρόμην ex stylo Herodoti, quem alibi illustravi? Sed non fuerunt tam cati. Itaque distinctionem istam recte deleuit Stephanus. Sed ubi legit Stephanus in Herodoto ὡς γὰρ οἱ ὑπασις γρόμην δόκιμον? Sæpiissime enim ab Herodoto dicitur δόκιμον in variis negotiis, & nusquam illud γρόμην additur. Aliud est quum dixit δόκιμον εἶναι πρὸς τ' εἰς. Itaque sic dum alii prave interstinguunt, alii distinctionem de- lent, utraque pars opprimit quod verum est. Nam inde oritur, ut mox cap. seq. nullus intellexerit neque etiamnum intelligat istud ἐν αὐτῷ ὁ Κάρδρεπῶν πλῆξαι. Vidit quidem Valla necessario Satellitem intelligi, sed omittit Græca. Sed unde potuit scire per illum Κάρδρεπῶν intelligi satellitem? Callide hæc præterit Stephanus, ut denique Cl. Gale neget ὁ Κάρδρεπῶν in codice Archiepiscopi agnosci, sed pro ὁ Κάρδρεπῶν habere ὁ ὀπάων, quod haud dubie ipse prætulit ex pagina præcedente. An autem verum sit, quod ita notat, ipse viderit: neque enim extra ipsum ullus in isto loco invenit in veteri codice ὁ ὀπάων. An Valla id quoque vidit in sua membrana? Sed locus foret infaustissimæ indolis, nisi tandem

Ddddd 3 re-

repetere vera, & ipsum excitare Herodotum, in cujus fidelissimo codice scribitur ἡμῶν μὴ κάρῳ ἢ πολέμῳ κάρῳ δόκιμῳ. Quam præclare hinc omnia bona exsistunt? ἢ γὰρ οἱ ὑπασις, ἡμῶν μὴ Κάρ, τὰ ἢ πολέμῳ κάρῳ δόκιμῳ.

328, 38. Αὐτῶν, ἢ πάντως τὸ ἀν' ἑπτάσσης.] Sic edidi, quum & plenissimæ sit sententiæ, & non aliter exstet in editionibus ulterioribus, tam Aldina quam Hervagiana. Jungermannus est, à quo editur, αὐτέων, ἢ πάντως. An credi potest? Omnino est error typorum. Et tamen sequitur Th. Gale idemque expressit. Nihil minus expectatum. Certe cum editis prioribus consentit codex Florentinus. Tam fatuum hoc duxi, ut non notaverim in ima ora. Deinde habet MS. etiam ἢ δώτερον, non δώτερον.

329, 28. Ἀνεκρέμα(αν.) MS. ἀνεκρέμα(αν.)

329, 35. Ἀμαθῆσιοι μὲν νῦν ἰποδόν.] Particula νῦν non est in MS.

329, 48. Καὶ Ἰμέης τε.] MS. ἢ Ἰμαίης τε. & sic semper, etiam in fine hujus libri.

329, 50. Τὸς ἐς Σάρδεις στρατοῦσάμενος.] Plane ut cap. 122. τῶν ἑπτάσσης τὸς ἐς Σάρδεις στρατοῦσάμενος ἢ ἰώνων. Ubi nihil in MS. deprehendi. Sed in hoc loco exhibet ille ipse ἐς Σάρδεις, quod plane non improbo, immo & præfero, utpote dictum similiter ut paulo ante ἐς Κύπρον ναυμαχίαν, ubi nasutus nimium Valla detrectabat simpliciter agere, vertendo ad *Cyprum*, quod illi nunc non indulsit, sed mutavi ad Græca. Quid enim aliud est 7, 166. καὶ λίγυ(ι) νικῶν ἐς Σαλαμῖνι τὸς ἑπτάσσης ἢ Πέρσων, quod est etiam 8, 70. Notabile est 3, 45 ἐγένοντο ἐς Καρπάθον πλεόντες, nec fuit ausus sequi Valla, unde reddidit in *Carpathio mari*. Atqui & loquutio & intelligentia prorsus eadem apud Latinos, & est Geographica.

330, 6. Ἐπ' ἡμέρας ἰκάσης.] MS. ἐπ' ἡμέρη ἰκάση.

330, 7. Ἦλθε ἀγγελίη.] MS. ἦλθε οἱ ἀγγελίη, in qua particulæ οἱ geminatione perpetue sibi constat auctor. Capite 43 hujus libri. Ἐνθαῦτα δὲ οἱ Ἀνιχάρης, ἀνὴρ ἑλίων, συνεβόλυσεν οἱ &c. κλίσιν.

330, 11. Ἐξαγγέλθη πρῶτον πρὶν ἢ τὸ Δ. ἀπικέσθαι.] Similis syntaxis exstat 8, 8, ut bene locum illum notavit Portus. Sed in his utique alterutrum abundat. Quidquid fit, hoc quidem in loco Mediceus codex ignorat voculam πρὶν, & quin absit sane. Lib. 7 cap. 2. ἔσαν ἢ Δαρεΐω ἢ πρῶτον ἢ βασιλεῦσαι. Cap. 54. παύσει καὶ στρατὸς πρῶτον ἢ πρὶν τέρας(ι) γίνεσθαι. Lib. 9 cap. 86. μὴ πρῶτον ἀπαναστῆναι πολιορκίῳ, πρὶν ἢ ἐξέλω(ι) Θήβας. Ubi similiter juncta vides, sed ita, ut idem MS. illic deleat voculam πρὶν. Sed tamen repetit eodem lib. cap. 92. ἢ πρῶτον παύσεσθαι τιμωροῦντες ἐκείνῳ πρὶν ἢ δίκας δῶσι. Et lib. 7 cap. 8.

ἢ πρῶτον παύσεσθαι πρὶν ἢ ἔλω. & lib. 4 cap. 45.

330, 18. Πιξοδάρης δὲ Μανσάλω, ἀνδρὸς κινδυνοῦ.] Ita legunt editi & scripti. Quod quam displiceat viris doctis, potest patere vel ex impetu, sane Gallico, sed tamen tardo, Nob. Gentemefnilii rejicientis versionem Vallæ, quia nuspiam locorum sit ista Cindya, & hinc suo periculo jubentis legere κινδύος à Cnido Cariæ. Nescio utrum se consideret nunc militem, an mercatorem. Certe adest post Ortelium, qui quum suo loco *Cindysen* ex Herodoto nominans dixisset [circa Cariam puto. Vide Mindya] mox in hac appellatione notat [Mindya pagus in Caria, circa Myn-dum, Strabo lib. 14 KYN DIA. κινδύη autem legendum putat Calaubonus ex Polybio 16, ubi Cindyadi Dianæ meminit] An hæc fuerunt Gentemefnilii studia, ut istud omne ignoraverit, certe convenientius sua Cnido? Agit autem de ea Calaubonus ad Strabonem pag. 239. Omnino quum utrumque nomen sit proprium Cariæ in historia vetere, potest Calaubonianum istud sufficere. Alioqui si pateret eum nihilominus non esse Carem, sed Cilicem, est in Ciliciâ Anazarbus, aliquando κύνδα appellata, unde potuisset scribere κύνδε. Sed omnino videtur fuisse Car.

330, 26. Δηλαδὴ ἴσα ἢ φυγή.] Hæc perodus nimio pluribus est particulisenta & squalida. MS. delet ἴσα & id debet abjici, prout evincitur simillimo exemplo 4, 135.

330, 30. Συνεβόλοντό τε.] MS. συνέβαλοντε.

330, 35. Ἐς Λάβρονδα.] Sic exhibui plane ex optimo MS. quem & nummis duobus Holstenio ad Stephanum citatis & Harduino cognitis tum demum, quum Addenda scriberet, præfero; immo etiam omnibus citationibus, quas habet thesaurus Brandeburgensis ad nummum Hecatombi pag. 266, in hoc non probandus, quod scribit Labram Caribus dici securim, quum Græca Plutarchi clare habeant Λάβρον. Hinc forsan exsurgit origo literæ υ, ut aliis Λάβρον dicere contendentibus, aliis Λάβρον, alii dixerint Λάβρον, & hinc urbi nomen.

330, 38. Κατήληθόντες ὧν.] MS. κατήληθόντες ἢ ὧν. Et mox ὁκότερα ἢ πρῶτον δόλεις σφέας, idque rectum est præ vulgari isto ὁκότερα οἱ παρῶντες &c.

331, 3. Ἐλοχίσασθαι τιμὴν ἐν Πιδάσῳ ἰδόν.] Huic lectioni debere decedere judicavi vel quod habet Valla *via quæ in Mylassa fert*, vel quod habent editiones apud Aldum, Hervagium, Stephanum, Jungermannum, Th. Gale ἐπὶ Δάσῳ, etiam in Stephani marginibus ἐν Πηδάσῳ; quoniam hæc literæ ordine suo extabant in optimo MS. & convenit hæc appellatio cum Stephani marginibus. Est enim eadem sive per η sive per ι. Hæc autem via in

agro Pidasensi erat annexa Milesiæ, in montibus hanc excipiens, ut colligi potest ex 6, 20. & 8, 104.

331, 5. Σισαμαίας.] MS. Σισαμαίας, præclaro bonitatis hujus MS. argumento super reliqua exemplaria, quæ dicuntur habere σισαμαίας. Fuit enim frequens in Oriente, ut ab his syllabis propria nomina committerentur, quod patet ex Σισίνης, Σισίκοτι, Σισιμβίρης, &c.

331, 17. Αὐτός μὲν ἤνυσεν.] MS. αὐτός τε ἤνυσεν, quod commodissimum.

331, 25. Ὡς δὲ δίδεξαι.] Percrudite de hoc verbo & sententia ejus egit Æmil. Portus in Lexico, approbante tum hic, tum alibi id quod conjectura protulit, Mediceo libro, unde id expressi, unde etiam in principio hujus periodi edidi Ἀλισκομήων, ubi editiones habent Ἀλισκομήων.

JACOBI GRONOVII NOTÆ ET OBSERVATIONES in librum sextum HERODOTI.

332, 7. Ἐρετο Ἀρεταφ.] MS. ἔρετο Ἀρετ. Et statim δοκίμοι, non δοκίμοι.

332, 14. Τέτο τὸ ὑπόδημα.] Festiva hæc & Asiatica criminis gravissimi objectio dicam? an extenuatio cognita satis & annotata antiquis sæculis fuit, adeo ut eam ipsam adhibeat in disceptatione, utrum Joviano culpa tot regionum trans Tigrin creptarum Romano imperio, an Juliano dari debeat Nicephorus Callistus lib. 10 Hist. Eccles. cap. 38.

332, 23. Καταγνοῦσθαι αὐτῶν.] MS. καταγνοῦσθαι αὐτῶν.

333, 28. Ἀπὸς ἐκ τῶν αὐτῶν.] MS. ἀπὸς ἐκ τῶν αὐτῶν. Cui concessi, etsi sciam alioqui sine isto genitivo, & sine illa præpositione ab auctore nostro usurpari istud vocabulum ἀπὸς. Nisi quod etiam lenius est omittere solum præpositionem, quod libens nunc feci.

333, 35. Ὅσοι αὐτῶν Ἰστιάου.] Nempe ita fuere hoc voluerunt, ut intellectus foret faciliior, & ὅσοι quidem essent ipsi navigantes, αὐτῶν vero antecedens νεῶν respiceret. Insulse fati. MS. ὅσοι αὐτῶν Ἰστιάου. Tum πέσειε, non πέσειε.

333, 45. Ἐρεχιδόνο.] MS. ἐρεχιδόν, quod sufficit.

333, 49. Στεγλὸν μηδὲνα συλλέγειν.] MS. tantum στεγλὸν μὴ συλλέγειν, & hoc satis clarum.

334, 1. Ἀλλ' ἐν τείχεσσι δὲ δυνάμεν ῥύεσθαι αὐτὰς Μιλησίους. Quæ quum vertisset Valla, sed Milesios mœnia per se ipsos pro viribus tutari, nescio quid offensus Stephanus sic immutavit, Sed è mœnibus Milesios hostium impetum pro viribus propulsare. Quæ mutatio talis est, ut non videatur legisse ῥύεσθαι, quod non notat propulsare, sed ἐρύκειν vel ἐρύκεσθαι, aut aliud simile, quod ab ipso indicari debuit, quum ut dico, verbum ῥύεσθαι ita verti nequeat, sed custodire, tueri, servare, prout magnam copiam ex hoc Herodoto collegit Portus in Lexico, sed hunc locum præterit, ubi hære-

bat forsan. Et utique hanc vim istius verbi sic cognitam habebat Stephanus, ut magis furor in eo fuerit sic bene agentem Valliam aggredi, quam voluntas bene illustrandi. Est enim haud dubie interpolata & corrupta scriptura illa, qua utuntur editiones, quum verbum ῥύεσθαι nunquam nisi modo activo vel expresso vel intellecto adhibeatur, sic ut quartum ei casum perpetuo adjungat. Inspice modo Portum. Scias igitur oportet, quod lectores Herodoteæ historiæ antehac nesciverunt, esse mirifice omnia incrustata & fere gangrænam aliquam. Habet enim diserte & magnifice liber Mediceus αἰδὰ τὰ τεῖχεα ῥύεσθαι αὐτὰς Μιλησίους. Quæ sic omnia erunt perquam sana & vere Herodotea, sive quod ad verbum solum ῥύεσθαι pertinet, sive quod ad omnem loquutionem, cui similem prorsus habes libro hoc sexto cap. 101. εἰκὼς δ' ἀμφυλάξαιεν τὰ τεῖχεα, τότε σφι ἔμελλε πέρι. Jam de hac ipsa Mileto, velut probans hanc suam manum, dicit auctor cap. 18 hujus libri: ὑπερῶστερες τὰ τεῖχεα. Ut sic habeas integerrimam restitutionem.

334, 19. Πασίαν δ' ἐπὶ τῶν.] MS. πάντων δ' ἐπὶ. Et mox ἀπὸ καὶ pro ἀπὸ καὶ, ut in libro antecedente.

334, 30. Ταῦτα ὁπληγόμενοι συλλέξαντες.] Sic vulgo amant orationem suspensam tenere & conjuncta hæc participia expectare adminiculum illis futurum ex verbo sequuturo ἔλεγον, ita distento sermone medio, ut etiam parenthesis interponatur. Jam egi de participiis, unde non fuerat necesse in tantum habere omnia incerta. Sed eximius ille Mediceus negat hunc locum esse ejusdem generis, integerrime exhibens ταῦτα ὁπληγόμενοι ἔλεξαν συλλέξαντες. Omnia scilicet sunt referta suis membris, neque parenthesis opus est. Illa verbi repetitio est, ut capite 30. Ἀχθὴ ἀγόμενοι. & clarius patebit, si placuerit addere, quod numeris fu-

superioribus 22, 25 notare incepti. Sic denique post præmissum integrum sermonem, quo melius instruebatur lector, revertitur ad modum loquutionis, quem inchoaverat, ut omnia sint planissima, nec moleste lectorem suspendant.

334, 35. Ἐλεγον ταῦτα.] MS. ἔλεγον σφὶν ταῦτα.

334, 37. Τὸς δ' ἐωϋτὲ ἕκαστος.] Quam implexus sermo? At is nulli bono est, & multo lenius exstat in optimo MS. τὸς δ' αὐτέων ἕκαστος.

335, 4. Τὰ ἴδια ἐμπρησίσαι.] MS. ἐμπεπρησίσαι. Mox etiam μὲν ἔποιήσας, ubi vulgo μὲν μὴ ποιήσασιν.

335, 14. Ταλαιπωρίας ἐνδέκεσθαι.] Hic locus est, in quo exercet acumen suum Dionysius Longinus cap. 22 elegantissimi libelli, ubi tum alia notari merentur, tum quod & ipse non bene correcto exemplari utens sic citat hæc verba, & ipse sustinuit illa explicare νῦν καιρὸς ἐστὶν ὑμῖν πόνος ἀπιδέχεσθαι. Quod quam sit vitiosum, ipsa Herodoti verba ostendunt mox sequentia τὸ ἀδελφεῖμα μὲν πόνος ὑμῖν ἐστίν. Rejicit pluralem, exigit singularem. Sed terribima in eodem loco sunt vitia, vel Tollii notantis duos codices habere προσεσέβαλεν, quod falsum est, quum ipse in MSto viderim esse Προσεσέβαλε, etiam cum proximarum vocum varietatibus, quibus relictis id haud dubie etiam fuit Longini verbum, vel interpretis, qui Græca ista ὡς μηδ' ἀρχὴν πρὸς τὸ ἔφεσας δέῃ προσαναγορεύσαι (vitiose editur προσαναγορεύσαι) τὸς ἀκούοντες Latine vertit quo minus eos in principio orationis, uti factum oportuerat, compellasset. Adeo illic quoque ignoratur usus vocis ἀρχήν, quem toties hæc tempora ostentaverunt, & quia librarii nonnulli etiam ignoraverunt, ideo in nonnullis MSSis exstat ἀρχή, mendose sane. Dicit enim ut omnino ne alloquatur quidem audientes propter imminentem metum. Porro horrendum istud, quod notat Tollius ὡς δραπέτης, si reddatur tanquam fugitivis inelegans fore & insolens, & ideo se reddidisse acerbissimam; habet contrarios Valiam cum omnibus, qui interpretationem ejus ediderunt, qui non ita statuunt. Sed porro an diffidebat ingenio Herodoti aut peritiæ, qua sciret quid foret elegans? An vero Græcis aliud est elegans, aliud Latinis in hac narratione? Insuper Tollius ex se id non facit, sed ex inepta imitatione Gallici interpretis, & esclaves misérables. Immo optime mentem Dionysii intelligebant Iones audienda servitutis ratione, quæ incumbere fugitivis. Summa rei est, mi lector, ut scias legi in eximio illo Mediceo MS. ταλαιπωρίαν δέκεσθαι. egregie & boni ominis ergo. Hæc una laboriosa fors & tempestas, quam animose diffidentes lætius agemus & securius.

335, 23. Πολλὸν ἐλασώσεσθαι.] MS. recte ἐλασώθησεσθαι.

335, 40. Ταῦτ' οὖν πείσεσθαι.] MS. adnectit voculam εἰς, & debet adnecti.

336, 13. Παρ' οὗτο.] MS. παρ' ἑ.

336, 26. Τελήσσεσθαι ἔμμενον.] MS. παρέμμενον, quod retinet etiam infra.

336, 37. Οἱ παρείχοντο μὲν.] MS. παρείχοντο μὲν δ'. Certe videtur narrationem hic incepisse ab primo ovo, & propterea etiam libero proœmio eam instituere.

336, 48. Οὔτοι ἢ ὡς διακ.] MS. αὐτοὶ ἢ ὡς.

337, 6. Οὗτως εἶχε πρὸς τὴν Χίον.] MS. ὡς εἶχε πρὸς τὴν Χ.

337, 11. Οὔτοι μὲν νυν.] MS. ἔτοι μὲν τοὶ νυν.

337, 30. Ἐς τὰς Ἀργείας.] MS. ἐς αὐτὰς Ἀργείας.

337, 44. Ἐν Διδύμοις ὁ νηὸς τε.] Interponit MS. ἐν Διδύμοις ἢ ὁ νηὸς τε, ut sensus sit; templum vero, quod erat in Didymis, ades perinde ac oraculum &c.

338, 1. Ἐρυθρῇ καλεομένη θαλάσῃ.] Vox media abest ab MS. & merito post toties jam citatum istud mare, & utique libro 2 c. 158 & 159 sine illo participio diu monstratum. Ex videtur ipse Stephanus Byzantius indicare hanc Herodoti manum in v. Ἀμπη scribens πάλαι πρὸς τῇ Ἐρυθρῇ θαλάσῃ, non addito participio. Nam & quod ad nomen urbis pertinet, plane in MS. Mediceo notavi Ἀμπη, non Ἀμπη, quod vulgo edebatur, & hinc eruditus dedit occasionem scribendæ notæ ad Stephanum. Potius debuissent conferre locum ex libro 1 cap. 189, ubi dicit ποταμὸν Τίγριν, ὁ δ' ὡς εἰπὶν πόλιν ῥέων ἐς τὴν Ἐρυθρὴν θαλάσσαν ἐκδιδόν.

338, 17. Ἐπεσαν τὸ θήητρον.] Non oportet affectare nimium delicias, quod videntur alii, quam Herodotus, fecisse. Nam exhibet hoc loco optimus MS. ἔπεσε. Quod est præstantissimum, & si id habuissent cognitum illi heroës ad Dionysii Longini caput 24, prout distinxerunt, quanto aliter ad id scripserunt? quanto paucioribus verbis potuerant defungi? & quidem multo melius, quam pluribus nunc efficiunt, sive Fabrum respicias, sive Tollium, utique in obscuro harrilantes. Ita ut habet MS. Mediceus, legit quoque Dionysius, qui artificium hoc non ponit in eo, ut alius sit numerus verbi, alius nominis, sed in utroque sit idem, sicut in exemplo Thucydidis Πελοπόννησος διεσκήλη, ita in Herodoto ἔπεσε τὸ θήητρον. Indignum est hoc tempore edi in Longino ἔπεσαν. In dativo considerando perinfelix est Petra. Ubi vero in Græcis illud universum, quod tam ample debuit conspici in Latinis? Non si Thucydides dicat ἀπασα, ideo & Herodoto tale adjectivum placuit exprimere, quod sententia satis demonstrat.

bria? Ut tricari desinant, testor in MS. Mediceo plane legi Σηλυμβεία, prout haud dubie Valla habuit in exemplari suo, quod expressit, de quo bene cogitare debuit Holstenius, & Florentinum istud Herodoti exemplar potuit inspicere.

341, 34. Αἱ οἰχοντο φάγοντες ἀπολιπόντες τὴν πόλιν.] In his omnia insunt ut præter rationem, ita præter Herodoti manum. Neque enim ulla catachresis defendere potest vocem postremam, quæ ut recte se haberet, duntaxat scribi debuit τὰς πόλεις. Deinde quod exemplum uspiam ita incondite geminati participii? quorum unum non modo nihil sententiæ affert, sed prorsus ab currente calamo & recordante sæpe ab Herodoto esse dictum οἰχοντο φάγοντες inculcatum videtur. Inspice quam præclare MS. Mediceus αἱ οἰχοντε ἀπολιπόντες τὴν σφετέρῃν εἰσω. Nam & sic habet, ut rursus in pagina sequente, non εἰσω.

341, 38. Τὰς χώρας τὰς καταλειχθείσας.] Ferri potest. Sed cur ad se Herodotus id retulerit, & non ad ipsam historiam? Utique nequivit auctor fide sua contendere nullam aliam urbem aut munitionem ab Persis esse deletam præter illas quas memoravit. Itaque multum præplacet lectio, quæ est in MS. καταλειχθείσας.

341, 42. Ὅσας προχόντες.] MS. ὅσας προτρέπον προχ. Talis alicujus vocis rationem habuit interpres Latinus.

341, 45. Τῷ φοινίκων ἱσπλὲ τέτυ.] Vox postrema abest ab MS. Utique nullus non bene videt agi de hac navali expeditione Phœnicum.

342, 12. Εἰς Ἀθωάων.] MS. εἰς Ἀθωέων, quod necessarium est, & expressit interpres. Et mox ἀτὰρ ἐδυνάσθη τε ἔ.

342, 36. Οἱ ἐπαγοῖμοι.] MS. οἱ ἐπαγαγοῖμοι. Et statim πρῶτον μὲν ἐπεείχισε, quod verum, quum ἀποσπείζουσιν recte sequatur ut summa effectus.

342, 46. Οἱ Λαμψακίνοι οἱ λοχίσαιες.] Nimum illud quidem. Itaque posterius illud οἱ abest ab MS. & quidem necessario.

343, 3. Τί θέλῃ.] MS. τὸ θέλῃ. c. 61 ὃ, τι φέρε.

343, 10. Μετὰ τὰ ταῦτα τελέσῃ.] Vox ταῦτα abest ab MS.

343, 29. Εἶχε κατ' οἴκους.] Exstat hæc locutio 3, 79. Ἀλλὰ κατ' οἴκους ἐσὺντες οἱ μάγοι ἔχουσιν τὴν ἡμέραν ταύτην. Hoc tamen loco præfert optimus MS. οἴκους.

343, 45. Εὐφύγε Χερσόνησον.] Absurdum dictum præ illo quod est in optimo MS. εὐφύγη δὲ Χερσόνησον.

344, 24. Οὐδὲν ἐτι πλέον ἐκείνῳ τυτέων.] MS. οὐδὲν ὑπὲρ πλέον ἐγέν. τετ. nihil plenum consummatumque ex illis Persis contigit ad miseriam Ionibus futurum.

344, 28. Εἰς τὴν πολεμίαν.] Si modo eo us-

que extendere se Artaphernis manus potuerint, ut hostes petenti ipsi, ut legatos mitterent, auscultavisse opinemur. Et vero quinam isti πολέμιοι? utrum adhuc in ipsa Asia? an vero transmarini ex Europa? Ridiculus est Valla, quid cogitaverit de accitis hostium nunciis. Omnino amare debemus emendationem Nobiliss. Grentemesnilii ἐκ τῶν πολιῶν, quam plenissime confirmat exemplar Medicum.

345, 29. Πεζῷ στρατῷ στρατοπεδομένῳ.] An pote quid ineptius hac repetitione? Itaque scias mediam vocem ab MS. abesse, quod commodissimum est ingenio per Herodoti scripta mollissime progredi & decurrere adfecto. Πεζῷ enim nihil adest, quod respiciat, nisi antecedens στρατῷ: nisi placeat neutrum esse, sicut infra, ἀπῆγε τὴν στρατῷ ὀπίσσω, ἅτε τῷ πεζῷ τε προσπλάσας ἢ τῷ ναυτικῷ.

345, 39. Ἀπὸ πλάγχθη.] MS. ἀπὸ πλάγχθη.

346, 17. Τὰς νέας πάσας.] MS. τὰς νέας τὰς πάσας. ut 7, 68. τὰς μὲν δὲ νέας τὰς πάσας.

346, 34. Εἰς σφίσι ἔχοντες.] Hæc non possunt notare hostili in ipsos animo, ut vertit Valla. Nam etsi habere aliquid ἑπὶ τινι dicatur de jure actionis ob noxam, ideo non statim est hostilis animus. Imo Mediceus MS. ἑπὶ σφίσι ἐπέχοντες. Pro quo usurpat accusativum lib. 9 cap. 58. Εἰς τὴν τε ἑπὶ Λακεδαιμονίῃς τε ἢ Τροίῃς τε μέγας.

346, 42. Εἰς πρὸς τοὺς συλλαμβάνειν.] MS. συλλαμβάνειν. Sane utroque utitur. Sed fidem meretur codex optimus. Certe junctum cum participio duobus locis notavit & Portus, Sed id fit in multo pluribus.

347, 25. Ἰσαν ἀμφότερον εὐνῶν.] Vox media non est in MS. quia scilicet jam διδύμα ἀπετεcesserant, etiam τέκνα, etiam τὴν παίδων τὴν πρεσβύτερον. Quid ab alio hic supponi potest, quam esse ἀμφότερος? Et melius utique sequitur eadem vox.

347, 34. Τιμῇ δὲ μᾶλλον τὴν γεωγίτερον.] Si ita dixit Pythia, supponit igitur non fuisse ὁμοίους nec ἴσους, sed uni adfuisse aliquod præ altero γέρας. Quod dubito. Certe MS. Mediceus τὴν πρεσβύτερον. Et ex sequentibus apparet Pythiam hac voce usam esse, dum scribit Lacedæmonios reperire nequivisse ne sic quidem τὴν πρεσβύτερον. Quin & in voce γεωγίτερον residet aliquid, cui nunc locus nullus est.

348, 5. Τῷ δὲ νεώτερον.] Et hæc ultima vox abest ab MS. Recte ut credo, quum per præcedentia is optime queat intelligi.

348, 6. Χρόνον δὲ ζῆς αὐτέων.] Etiam hæc postrema vox non est in MS. quod quam sit commodum, patet ex ipsa Vallæ versione, eam plane non tangentis.

348, 9. Ταῦτα δὲ καὶ ἀπολογίῳ.] Tanquam in his fuisset composita & descripta series quædam vel rerum vel nominum, in qua solet He-

Herodotus illud verbum κατέλεγε usurpare passim; quæ nulla prorsus est, sed in alia parte narrationis sequitur, unde ibi dicit καταλεγομένης. ut id haberi prius debeat pro ficto & suppositicio, & unice verum legatur in Mediceo MS. τὰδε δὲ καὶ τὰ λεγόμενα. Quis neget id expressum esse ab Valla?

348, 18. Εἰρηλαί μοι.] MS. εἰρελαί μοι, quod ex aliis locis jam novit Portus.

348, 40. Ἐν τοῖσι ἐξοδίοις.] MS. ἐν τῇσι ἐξοδίῃσι. Hanc vocem observavit Suidas, non neutrum: quod dubium foret, an pro adjectivo accipi deberet, prout illic dicuntur etiam ἐξοδοὶ νόμοι. Itaque Suidam egregie confirmat hic Italicus codex. Deinde etiam cum ederetur θυσίην τις δημοτελής ποίηται, quod sine sensu est, hærebam an deberet scribi θυσίῃ, ut verbum esset passivum; sed adjuvit me MS. exhibens egregie ὡς θυσίῃ τις δημοτελῇ ποίησιν, ut verbum sit medium.

348, 49. Νημενίας δὲ ἀνὰ πάσας.] Ita qui Herodotum ferre nequiverunt, ex vulgari Græcia suppleverunt hunc ejus locum, ut cap. 61 dixit ἐφόρει αὐτῷ ἀνὰ πᾶσαν ἡμέρην & 2, 37 & 8, 65. Τῷ δὲ ὁρτῷ ταύτῃ ἀγρῶσι ἀνὰ πᾶν ἔτεα. Et 1, 136 ἀνὰ πᾶν ἔτος. Sed particula ἀνὰ nunc abest ab MS. & recte. Videtur enim dictum ut sæpe τῶτον τὸ χρόνον & cap. 123 τὸ πᾶν χρόνον. Sed clarissime 1, 111 πᾶσαν ἡμέρην.

349, 5. Τύτοις προσκαίει.] Pluribus id verbum confirmavit Portus in Lexico, etiam adhibens hunc ipsum locum, interpretans his hunc honorem tribui, ut in dubium trahi nequeat: quum tamen perspicue legatur in optimo MS. προσκαίεται, fere ut 3, 22. ὁ γδῶκοντα ἔτεα ζῆς πλήρωμα ἀνδρὶ μακρότατον προσκαίεται.

349, 27. Λέβητας κρατεῖς.] Sic & Valla olivas. At Cragius lebetes. Cedo igitur, quot ejus generis fuerint? An in singulis plateis & vicis coactæ faminae pulsarunt varios? ut turbulenta esset quam maxime Sparta. Immo vero optimus MS. agnoscit tantum λέβητα. Sic clarior est sermo, ut certæ faminae unum constituentes cætum pulsantes unum æs circumirent.

349, 33. Τῶν δὲ βαρβάρων.] MS. τῶν δὲ ὧν βαρβάρων. Nemo qui Herodotum novit, de eo dubitaverit.

349, 46. Ἐπειὰν δὲ θάψω.] Debebant nempe codicis Medicei quoque in hunc librum sextum singularia beneficia exstare. Itaque videtur ea auspicari ab hoc loco. Quem Cragius quoque sic intellexit, quasi in universum quo tempore funus fiebat Regi mortuo, decem dierum iustitium indici, nec magistratum ullum confessum fuisse habitum, sed hos dies ut funestos luctu traduci, quibus statim subnectit Heracliden corripientem in-

tra tres dies. At vero hæc voces omnes non leguntur suo loco in MS. sed ad marginem allatæ sunt manu satis recente. Quam varietatem quum considero, vereri sane soleo ne recte abjiciantur; quippe totum hunc sermonem si spectes, ille est de ratione efferendi reges. At in hac parte nunc particulatim agit de regibus in prælio interfectis; hos ait efferri in toro magnifice strato, tum decem dierum indici iustitium, non sublegi magistratus, & nihil aliud Lacedæmonia nisi lugere. Ad hæc, satis sic clara, proponenda non videtur mihi ullo modo requiri ista trias. Tuum erit, mi lector, considerare & bene sapere. Ad quod quum te in tam memorabili loco excitet ille præclarus codex, nec stupide omnia admittas, opinor esse quod ei gratias agas.

349, 49. Συμφέρον δὲ ἄλλο ἔτοι.] Vox posterior in MS. non est.

350, 14. Κοινὰ τῇ Ἑλλάδι.] Ille ipse MS. interponit ἐν voculam scilicet modo datam τῇ Αἰγίνῃ, & ideo nunc omittendam, ut putarunt. At ille addit plane ostendens Herodotum ex 2, 114. Ἐργον δὲ ἀνόςιον ἐν τῇ Ἑλλάδι ἐξεργασμένη.

350, 40. Ὡς παιδίον φορέει.] Voluerunt nempe aliter loqui Deam, aliter nutricem; ideo mutari debuit vox. An idem fuerit Herodoti iudicium, omnino dubito. Immo quum plane habeat MS. φέρει, dicendum est nugaces manus hinc removeri debuisse, & sancte genuinum retineri.

350, 44. Ὁρῶσαν δὲ τῷ γυναικῷ περὶ πολλὰ ποιδυμῆϊν ιδέσθαι, ἔτω δὲ τῷ τροφὸν δαΐσαι.] In tanta collectione accusativorum qui tamen maxima cum concinnitate se invicem amplectuntur, ut loquutio sit quam emendatissime coagulata, est tamen unum vitiosum, etsi forsan nullo lectore iudice, utique tamen ipso Herodoto, cui hanc causam committere debemus, cujus fidelissimum exemplar MS. habet ὁρῶσα. Quæ mutatio si creditur non meruisse, ut laudabilis dicatur, utique est notabilis, ut patebit revisenti ad numeros 17, 47. Nec huic dissimile occurrit 8, 137. Οἱ δὲ τὸ μισθὸν ἔφασαν δίκαιον εἶναι Σοπελαβόνιος ἔτω ἐξέναι. Sed codex antiquus offensus tot accusativis scribit ἀπολαβόνιος. Et vellem plura; sed satis est talium.

351, 3. Ὑπεδέκετο.] MS. ὑποδέκετο. Et mox ὅν τὸ δὲ αὐτὸς omissa particula τι. Utrumque si non prægravans vulgatam, certe par, quum & mox verbo respondeat καλαινέει.

351, 16. Ἀπὸ ἀπάγωγος.] Multum hic differunt in interpretando Valla & Stephanus: ille astutus ad speciem vulgato dandam ad eam ducendam abiit, Stephanus eam abducere permisit. Unde potuit id habere iste Stephanus? non sane ex sese? & debuerat utique

causam hujus mutationis, quæ nulla in vulgato exprimitur, vel in notulis illis edidisse, vel in ora posuisse, si quid in aliquo MSto reperisset. Et hoc verum est. Sed ipse dolum fraudemque amavit. Nam clare exhibet Mediceus MS. ἀπίνϋ.

351, 23. τὸν χρένον τῷ ἡγάγῃ.] Nihil in eo est Græcum. Præclare MS. τὸν χρένον ἐξ ὅτε ἡγάγ.

351, 24. Ἐπὶ δακτύλῳ.] Nempe quia mox addit τὰς μῆνας, hos debuit computare uno digito, quoniam summa est tam exigua pro ratione numerorum, quæ digitis computabatur. Sed inepti sunt, & ad tempus maturiscentis fœtus subducendum plures digiti requirebantur, ut omnino auctor scripserit ὅτι δακτύλῳ, quod integerrimum exstat in codice Mediceo; sed & apud Th. Gale in Cod. Arch.

352, 12. Οὐκ ἰαυῖ μιν εἶναι.] Vocula μιν non est in MS.

352, 20. Εἰ ἄρα Ἀρείων.] MS. tantum εἰ Ἀρείων. Tale supra jam occurrit. Nam mox ex eodem edidi ἐβέλετο, quod ab Stephano in MSSis repertum patet in margine, firmatum ab nostro.

353, 5. Μετέρχομαι πρὸς θεῶν.] MS. μετέρχομαι πρὸς θεῶν. Sic in eodem MS. eliditur præpositio supposita hac eadem voce in cap. 74 λέγει εἶναι ὡς Ἀρκάδων τὸ Στυγὸς ὕδωρ, quum in MS. sit εἶναι πρὸς Ἀρκάδων, ubi vide.

353, 26. Ὀλίγον γὰρ τι πρῶτον.] Sic 7, 113. Τῆπερ ὀλίγον πρῶτον τῶν λόγων ποιῶμεν. Et contra sæpe occurrit πολλὸν ἐλάσσον, & ἀλκιμώτερον. Et 1, 56 Πολλὸν τι μάλιστα πάντων. Nunc tamen optimus MS. ὀλίγον γὰρ τι πρῶτον.

353, 35. Καί τοι πατήρ ἐστι.] Nihil juvat ista secunda vox: plus longe confert optimus MS. scribendo καί σοι πατήρ ἐστι.

353, 39. Ὅτε αὐτῷ ἡ γῆ ἐλθῇ γενόμεν.] MS. ὅτε αὐτῷ σὺ ἡ γῆ ἐλθῇ γεννημένη, prout lenivi, quod esse durius in scripto exaratum indicavi.

354, 1. Ἀληθὲς αὖ πάντῃ ἀνήκοας.] Vox media non est in MS. quum adhuc aliquid responsi superfuisset statim ostendat.

354, 10. Ἐπιδιαβάντες δὲ.] Similia in Herodoto decomposita memini legisse; hoc ipsum non recorder: & sane exhibebat MS. ἐπιβάντες δὲ. Et statim αὐτῇ τε ἀπλοντο, non ἀπλονται, quod non mirum irrepisse in codices vulgares, quum & vulgaris scientia id poscat; sed aliud placuit docto Herodoto. ut ἀπαλάσσοντο 5, 34, & 6, 75 ἀρχέλο.

354, 12. Οὐδὲ δὲ ἐξέδιδον.] MS. εἰ δὲ ἐξέδ. Elegantia etiam in exiguis effulgens, quum ad repetitionem nimis subitam illius δὲ offendet lingua.

354, 37. Τῷ κλειομένη διωδῶν τὸ πρῆγμα.] Est hoc certe communis Græcismi, & ideo

non miror hic conspici verbum, quod tantopere conatur nunc illustrare Portus, & quantis molibus commentatores in epistola Pauli ad Romanos capite 1? Sed acrioris cogitationis aliquid voluisse videtur Herodotus, quod præbatur ab MS. nempe solum αἰδῶν. Neque enim necessario requiritur, ut bene addatur, quum satis sit si dicatur id negotium peregrisse viam.

355, 2. Ἦγον ἄλλως τε δὲ.] MS. Ἦγον δὲ ἄλλως δὲ, quod est venustius.

355, 5. Παρθένῳ καταλίθει.] Alibi usurpat simplex τίθεμαι, ut notum est: nunc præfert compositum, ut propior sit voci, quam in hac causa elegerunt Latini, *deponere*? Non sugillo; sed egregie optimus MS. παρθένῳ καταλίθειν, ut & nomen & verbum sit ejusdem formæ, prout alibi πομπῇ πέμπειν, ἀρχῇ ἀρχεῖν. Hoc libro in fine: δίκας δίδεναι ταύτας τὰς ἀν' αὐτοὶ Ἀθηναῖοι δικάσας. Hoc enim illi in mente fuisse patet ex cap. 86, ubi bis dicit παρθένῳ, quo decomposito jam vitavit uti.

355, 14. Ἐξορκῶν τὸ Στυγὸς ὕδωρ.] Hæc bene concinnata sunt ab correctoribus, & quæ ullus adeo non sit negaturus, ut Portus in lexico potuerit pro iisdem considerare Ἐπὶ δὲ ἐξώρκασέ μιν & Ἐξορκῶν τὸ Στυγὸς ὕδωρ, quæ in objecto differunt maxime. Sed unde sciebat Herodotus eum in animo habere tale factum, nisi id in quibusdam exseruerit & facto declaraverit? Si enim id non ita jam patuerit, horrenda & detestabilis est hæc non jam suspicio, sed opinio. Non is est Herodotus, qui in historia sua ostendat se velle flagellare voluntatem aut cogitationem hominis destitutam omni probatione ex facto. Unde quis est, qui hunc locum intellexit? Videamus igitur. In unico illo MS. legitur non istud participium, sed ἐξέρκεν. An non hinc patet Herodotum scripsisse: δὲ δὴ δὲ πρὸς Νῶν. πόλιν πρὸς Νῶν. ὡς Ἀρκάδων τὰς περὶ τὴν αἰνίαν, ἐξώρκητο Στυγὸς ὕδωρ. Itaque si appareat eum incepisse jam id facere & certe fecisse, recte ut historicus narrat hoc factum Cleomenis, non ut conjector dicit in animo habuisse. Unde mox etiam addit ταῦτα πρὸς Νῶν. Hoc verbum jam tetigi sub numeris 211, 17.

355, 16. Λέγει εἶναι ὡς Ἀρκάδων.] Si solorum Arcadum hæc pronuntiatio foret, alii dissentirent, posset ista scriptura habere suum locum. At non istius tantum populi hæc fides aut jactantia erat, sed ab omnibus admiffa, neque quisquam prolatus est, qui id in dubium traxit, & plane legas apud Pausaniam καλῶσι δὲ Ἐληνες αὐτὸ ὕδωρ Στυγός. Neque ambiguum, quin & Herodotus, licet Car, idem crediderit. Omnino scripsit auctor λέγει εἶναι πρὸς Ἀρκάδων. In hac Arcadum urbe traditur esse. Ita plane habet MS. unde etiam non

modo ut commodam, sed sane pernecessariam restitutionem admittere debui.

355, 18. *Ἐκ πέτρης σάζει ἐς ἄγγον.*] Quale spectaculum hinc sibi fingunt eruditi? Dicit omnium nomine Valla aquulam ē petra emanantem distillare in vas quoddam, in gyrum maceria præseptum. Certe ista maceria nequit grandis fuisse, quum neque vas supponi tale possit. At quis vidit vas maceria præseptum? Debet id magnopere meruisse custodiam. Nisi fallor, universa hæc & singula sunt ineptiæ & absurditatis plena, ut merito dixerim ab nullo hæc intellecta fuisse; & tamen sustinuit hæc non modo legere Casaubonus, sed etiam citare ad Strabonem pag. 168. Verum absurditas ut magis pateat; infinita est nimirum hæc diminutio & λιτότης, qua utitur in describenda Stryge Herodotus, id tamen effectura, ut hæc omnia possint prima fronte videri optime convenire; eodem sc. modo quo nunc quoque fontium quorundam per viscera rupium ad fines delapforum scaturigines supposito excavato vase aut cavitae rupis alibi excisa excipi consueverunt, quales passim peregrinantibus per montana occurrunt. Sed quum id fiat ob certam quandam aquæ istius virtutem aut oportunitatem eamque salubrem; quæ oro ista Stygis virtus est, ut mereatur tanta custodia excipi ac in suos usus reservari: quæ adeo salubris non est, ut testimonio Pausaniæ & Plinii vel epota illico necet, vel virulentia sua omne immisum vitiet ac contundat: & nec odore nec colore in melius differat; atque etiam ipsa appellatio gratiam ejus statim exprimat. Adeo mirum videbitur, si accolæ illic de industria vas apposuerint non aquationis transeuntium vel hominum vel pecudum causa, quod circumsepta maceria has impediēbat, sed conservandi causa. Sed nec de vase quidquam Pausanias, cujus verba sunt. *κηρμὸς ἐστὶν ὑψηλός. ἔχει ἕτερον ἐς τοσούτου ἀνήκοντα ὑψὺς οἶδα. καὶ ὕδαρ κατὰ τὸ κηρμὸν σάζει*, & aliquanto post. *τὸ δὲ ὕδαρ τὸ ἀπὸ τοῦ κηρμὸς κατὰ τὴν Νώναν κρημνὸν σάζει, ἐμπίπτει μὲν πρῶτον ἐς πέτραν ὑψηλὴν, διεξελθὼν δὲ διὰ τὴν πέτραν, ἐς τὴν κρημνὸν ποταμὸν καίτῃσι.* In quibus nihil quidem tale apparet de vase, sed solennis fluviorum decursionis relatio. Nihil aliud fecit Herodotus describens loci naturam, quæ talis fuit, ut Styx ē summa rupe decidens in petram ab eodem latere exstantem, inde decucurrerit in vallem, aut cavam rupis partem, & ex ista petierit Crathin. Id ut habeamus, corrigendum est ex MS. optimo, *ἐκ πέτρης σάζει ἐς ἄγγον.* Habemus in Græcis ἀγκυα, συναγκυίας præsertim in Diodoro Siculo, ut sint omnia notissima. Certe apud Suidam in utroque loco habet MS. Lugdunensis *μισγάγκυα* & *ξυνάγκυα*, ut alii boni codices, nec γ in illis ferri possit.

Mnasarchi est libro 1 Antholog. p. 9 Οὐ τοὶ πρῶτες ἐβ' ὡς ἀλ' ἀγκυα, πάντα δ' ἔρωτες.

355, 24. *Ἦ πάλαι μανίης νόσος.*] Sic quoque citat Suidas in v. *ἐνέχεσθαι*, ut notum viris doctis. MS. excellenter *μανίη*. Ita fragmentum veteris scriptoris à Suida citatum in v. *ἀπόλεμος*. *ἀπόλεμος* γὰρ ἡ, καὶ ἀπὸ νόσου ποδάρας ὅτε αἱ χεῖρες ὅτε οἱ πόδες ἐτύγγανον ἀέριοι. Recte enim intelligunt per appositionem.

355, 41. *ἀνέγνω(ε) ἐς τὰ πρὸς Δημ. φρόνημα λέγειν.*] Nescio an acutior in hoc loco Valla non fuerit, quam quis forsan credat, aut etiam quam debuerit, in interpretando vocabulo ἐς. Confer Latina, quæ certe manere debent; sed ex Græcis ea vocula expungenda, quippe & abest ab MS. & omnino turbat ibi constructionem. Plane enim ut cap. 83 dixit auctor *οὗτος τὰς δόλως ἀνέγνω(ε) δηθείας*, ita nunc Cleomenes *τὴν Πυθίην ἀνέγνω(ε) τὰ πρὸς Δ. γ. λέγειν.*

355, 42. *Ὡς δὲ Ἀθηναῖοι μῦθοι.*] Et quidni infra quoque dicitur *Ἀργεῖοι μῦθοι*? Sed MS. illud *μῦθοι* nunc ignorat.

356, 11. *Στρατήλῳ καὶ ἡγε.*] MS. *καλήγαγε*.

356, 21. *καὶ τοῖσι Μιλησίοις.*] Vox media non est in MS. etsi alibi reminiscar restitutam. Sed & mox legit idem codex *λέγον ὡς εἶ, non ὅτως.*

356, 28. *τελείκῳ.*] MS. *αἰλικῳ*. Hæc nempe vox destituta erat monumentis, unde fides antiquissimæ usurpationis inter Græcos constaret, quæ nunc ei ab Florentia subministrantur, sive significatio sit privativa, ut serpentem nulla spirarum volumina colligentem notet ac recte expansum, sive valde collectum ex ambiguitate præpositi α.

357, 3. *κατὰ πενήκοντα δ' ὄν.*] Nullum locum habet ista adversativa, & quam dulce ac conveniens est in MS. *κατὰ πεντ. δὲ ὄν.*

Ibidem. *ἐκκαλόμενον ὁ Κλεομένης ἀπείκλεινε*] MS. *ἐκκαλόμενον ὁ Κλεομένης ἐκλείνει*.

357, 8. *ἀναβάς πρὸς δένδρον.*] MS. perspicue legit *ἐπὶ δένδρον*, quod est melleum profecto, & semel tantum hoc loco exstans. Unde recte cum aliis censeam fieri, si deducantur posita passim δένδρεα. Habet ista loca Portus, & omnia in isto plurali: hunc locum non habet, qui est primarius, & unde manifeste suppeditatur singulare, quod iste conjectat, qui tamen proxime ante notaverat δένδρεον. Tanto autem ineptius in hoc loco est actum, quod in genitivo edant ita ut citavi.

357, 12. *ἐπείρετο τὸ αὐτομόλων.*] Potuit altiore voce dixisse, quum circumstaret turba, ut sic & multi transfugæ velut rogarentur & responderint. Verum ubi legerunt docti editores hanc in Herodoto constructionem? Exemplum ab Porto sunt quædam collecta in hoc verbo, sed his disconvenientia. Recte igitur

MS. τὴν αὐτομάτην. Utique sic interpreta-
tus fuit Valla, & quam hic ordo fuerit verus
Herodoti, jam patuit ex illis, quæ scripsi sub
num. 37, 7. Attamen poteris multitudine nu-
merosiore probatum habere, ut ex lib. 1 cap.
84. τῶν ἡντα Λυδῶν. Et 187. τῶν τις ἐμεῦ ὕπε-
ρον γινόμενων βασιλέων. Et 189. τῶν ἡς ἱερῶν
ἱππῶν. 2, 28 τῶν ἡς ἱερῶν, prout apud Sui-
dam in v. καὶ ἀδαρθάνειν, apud quem simile
est etiam in v. θυμέλη. τῶν ἡς ἱερῶν, ut con-
stat ab aliis quoque eum observatum fuisse.
Et 103 τῶν ἡντες στρατιώτων. Et 137 τῶν ἡς
Διγυπῶν. quod exstat & capite 152. Et 175
τῶν ἡς αὐτῶν μοχλοδούλων. Adde ad 35, 7.

357, 16. Ἄρῃ με αἰρήσιν.] Particula me-
dia non est in MS. & certe Herodoti non est,
qui cum cura egit, ut ipsa repeteret verba,
quæ cap. 76 præmiserat, κλειμένει μανίδομέ-
νῳ ἐν Δελφοῖσι ἐχρήσθη Ἄρῃ αἰρήσιν. Ibi e-
nim quoque μιν vel αὐτὸν potuit addi. Sed u-
trobique casus personam notaturus omittitur.

357, 24. Ἀπαγωγόνιας.] MS. ἀπάγωνιας.

357, 31. Ἐπεί τε δὴ τὸ ἔργον ἱερὸν ἔλε.]
Magnifice, si in urbe Sparta sic venia regi
data est attribuendi sibi id, in quo maximam
partem habent milites, præsertim si citetur
ad rationes reddendas. Itaque clarius etiam
id ipsum significatum fuisse testatur Medicus
codex MS., in quo est ἔλεον, si nempe in
prima singulari persona intellectum fuerit,
plane *cepi*, quo etiam dirigunt sequentia.
sed malui pro plurali accipere, ut in totius
exercitus opera & manus & personas trans-
ferentem Cleomenem introducat Herodo-
tus.

357, 37. Ὡς σὺν αἰρέει.] Mira hîc ut in va-
ticiniis & prædictionibus est versio, quæ per
futurum incedit, quum Græca utantur præ-
senti. Sed pro hoc vulgato exhibet MS. ὅτι
σὺν αἰρέει.

357, 40. Ἐκ τῆς στήθων ἡ ἐκλάμψανθ.] MS.
λάμψανθ.

357, 42. καὶ ἀπέφυγε.] MS. ἡ διέφυγε.

357, 46. Οὗτοι ἀνακλώμενοι.] Sive illud ἔτοι
adfit, sive omissum foret, res perinde cla-
resceret; ita tantum quod descripti sunt;
nec Herodotus immiscet tam otiosa verba.
Unde hoc etiam loco habet MS. ἔτω, nem-
pe ubi robur acceperet, non quiescendo, sed
24, τὸ ἔπιθαίνειν.

358, 24. Δημαρχῶν ἐκτίσασθ.] MS. ἐκτίσαι,
quasi non capite 79 de redemptionis pretio si-
militer fuisset active loquutus.

359, 7. Ἐπικυδεῖδε παῖδα.] Officio non
liberali fuere functi homines, qui tantum vitii
Herodoto inflixerunt, existimantes quia oracu-
lum infra dicit Γλαῦκ' Ἐπικυδεῖδῃ, ideo patris
cujus nomen fuisse Ἐπικυδεῖδης, unde in tot
editionibus fulget Latina interpretatio *Glaucum Epicydidis filium*; quum illud sit denomi-

nativum ab Ἐπικυδῆς, ut τυδεῖδης & similia.
Scribe igitur Ἐπικυδεῖδε, quomodo habetur
in MS. Nempe Ἐπικυδῆς ut Θεοκυδῆς 8, 65. Δί-
καιε ὁ Θεοκυδῆς, hoc est, Δίκαιε Θεοκυδεῖ-
δης. 9, 17 Ἀρμυκυδῆς. Utique ridiculi fuerunt
corruptores, quum nomen Epicydes notum
fatis foret ex Sicilia circa tempora Hierony-
mi, ubi id memorat Livius & alii historiarum
Romanarum scriptores Græci. Tanto autem in-
dignius fuit, ita hæc Græca & Latina tractari,
quoniam Italia interpretatio jamdiu ha-
buit *figliuolo di Epicyde*. Hinc ergo etiam in-
telligendus & corrigendus Michaël Aposto-
lius in Proverb. centuria 3 num. 29, ubi exhi-
bent: τῆς Πυθίας ἡ γνώμη, ἣν ἔρχετο πρὸς Γλαῦ-
κον τὸν Ἐπικυδιδῶν Σπαρτιάτην. Latina vero;
*Sententia est Pythia, quam apud Thucydidem
Glaucum Spartiatæ dixit.* Quî potuisti tacere,
Pantine?

360, 8. Αὐτῷ γὰρ.] MS. αὐτῷ ἴσχειν.

360, 24. Καὶ ὡς δὴ τοῖσι.] Nempe sta-
tuerunt librarii, vel qui alii fuerunt, debere
hunc locum constitui ex similitudine præce-
dentium, ubi sæpe vocula sola & sequenti-
bus abscisa præmittitur, ut sic procedant alia.
Sic prima particula ἡ addita vulgata est, quæ
tamen nulla in MS. extat, nec debet esse,
quum sic quoque causas soleat auctor inter-
ponere, ut c. 99 ἡ δὴ σφί. In ipso contex-
tu error admissus est ab typis, quem ita cor-
riges. Hoc enim verum est.

360, 32. Μεμφομένῳ τοῖσι.] MS. μεμφομέ-
νῳ μὲν τοῖσι, quod optime interponitur, sed
hinc debuit expelli ab iisdem quos memoravi,
ut conveniret antecedentibus vicinis μεμφο-
μένοι τοῖσι Ἀθηναίοις.

360, 33. Πρώτερον ἐαυτὸν ἐξέλα[ε].] Multa
hic ab Valla in Latinis interponuntur, quæ
nulla sunt in Græcis, & tamen affatim liqui-
dis, prout Latine constitui. Sed quod notari
debet, observavi scriptum esse in MS. opti-
mo περιέρω, non ut sub eo intelligerem ἡ-
μέραν (id enim tempus videretur nimis bre-
ve esse) sed ut laxius fumeretur, perinde ut
ἐξ ὑσέρης 5, 106, & similia τῶν πρώτων 1, 153
τῶν ὁμοίων, τῶν ταχίστων, τῶν ὠραίων, et si pro-
nomen hinc abstulerit.

361, 2. Τῆς ἡμέρας ἡμέρῃ μίῃ.] MS. ὑσέρας.

361, 6. Ἄλλοι τῆς Διγυπῶν.] MS. ἄλλοι ἐκ τῆς
Διγυ. Ita luserunt in addendo & tollendo has
particulas.

361, 16. Ἐπικυδῆς δὲ δῆμῳ.] MS. δὲ δῆμῳ.
Et mox ἀπαραμεινόμενῳ. Debet enim esse
præfens, ut in præcedenti καὶ ἀπώγειν, non ἡ-
παραμεινόμενῳ.

361, 24. Σφῆας οἱ Αἰγυπῆται ἐργάσαντο.] Et
sic Valla. *Hæc quum ipsis fecissent Æginetæ.*
Sed quanto urbanus ac dulcius atque etiam
clarius scripsit auctor? Docet id MS. augens
σφῆας αὐτῶν οἱ Αἰγυπῆται ἐργάσαντο. Quod est
con-

continuum ipsius, & prorsus eo sensu, prout in Æliano 3, 1 explicandum dixi, cui nihil est oppositum, nisi pravissimum & perfragile & Herodoteæ Chronologiæ par.

361, 32. Ἀπὸ Σικυωνίων ἀνδρες.] Plane Valla interponit vocem *navibus* prorsus necessariam, & licet Aldus cum Camerario & Hervagio omiserint vocem Græcam, non omititur tamen in codice Florentino, unde restitui Σικυωνίων νεῶν.

361, 39. Διὰ δὲ ταῦτα.] MS. Διὰ δὲ ὧν σφί ταῦτα. Omnes particulae in Herodoto paginam quamcunque ornantes. Et mox σφί γος ἀνὴρ ὃ ἄνομα Εὐρυβάτης, quod integrum expressit jam Valla.

361, 46. Τρόπῳ τοῦτο ἀποκλείν.] MS. κτείν. Simile & paulo ante præcessit, & non multo post sequitur & c. 138 & 139.

362, 20. Πεζὸν εὖ ἰσχυρασμένον.] MS. πεζὸν ἢ εὖ ἰσχυρασμένον. Quod plane jam agnoscit Valla, unde minus dubitabile; qui infelicitè paulo ante adspexerat Κιλικίας Ἀλγίων πεδίων, quod quum Aldus & Camerarius majuscula litera A expresserint, ipse tamen redigebat ad ἄλλα, vertens *planiciem maritimam*. Omnia Lexica illud memorant.

362, 26. Ἐξακοσίῃσι τελέρεσι.] Mirum sic continuari in editionibus, quum perspicue habeat Mediceus MS. ἑξακοσίῃσι.

362, 32. Ποιδύμῃσι ταύτῃσι τῷ κομίδῳ.] Non sic dicunt Græci, & MS. ταύτῃ. Longe major nitor, & passim fulgens in Herodoto. Itaque mox cap. 107 in fine idem peregregius codex non patitur vitiose Herodotum sic legi ταύτῃσι τῷ ὅψιν συνεβάλλετο ἑξαηλυθέειν, ut sit & factum est per hæc sæcula, sed ταύτῃ, ut quæ sit vera auctoris manus.

362, 46. Πρὸς τῷ Δῆλον προσορμίζεσθ.] Satis frequens mentio Deli; unde nunc MS. πρὸς τῷ νήσῳ προσορμ. Quod idem testatur codex optimus admissum esse in verbis capituli 99 ὡς ἀπῆρχον ἐκ τῆς νήσου, ubi vulgo edunt Ἀγλα.

363, 2. Αὐτὸς ἐπὶ τοῦτο γε φρονέω.] Sive hanc scripturam defendas, sive admittas id quod est in margine τοσαῦτα, tantundem refert, nisi & aliud quid tentes. Scribendum enim, ut scripsit Herodotus, αὐτὸς ἐπὶ τοσαῦτα φρονέω. Sic enim integre MS. & in contextu sic poni debet expulso illo enclitico γε, quod nullum in MS. legitur.

363, 12. Ὡς λέγουσι Δῆλιοι.] MS. ὡς ἔλεγον Δῆλιοι. Sequentia enim, quibus affirmat nec ante nec post usque ad ipsius ætatem fuisse Delum motam, agnoscit fuisse rem fere incredibilem; quam tamen Delii tunc jactaverunt pro verissima. Hinc imperfectum requiritur. Non enim anxius est auctor de eo, quid dixerint suo tempore. Quum immineret Delo & Græciæ necessitas ultima, tunc gratum

est scire, quid censuerint incolæ.

363, 13. Καὶ πρῶτα ἢ ὕστατ, τὰ μέγιστα ἢ σμικρότα.] Quidquid interpretentur, nihil boni sensus ex hac oratione Græca potest eliciri; siquidem ea conservetur, prout vulgo obtinet. unde quemcunque ea nata fuerit lectorem, longe abest, ut potuerit eam intelligere. Et nescio an hanc mendam animadvertens Valla contrariam ei versionem Latinam accommodaverit interpretans, *ad meam usque ætatem tunc & primum & postremum commota*. Ubi vides negativæ ab eo rationem esse habitam nullam. Sed licuit id Vallæ, qui potuit melioris codicis ope adjutus fuisse. An licuit etiam Ezech. Spanhemio? Is enim ostentare audent in notis ad Callimach. pag. 326 hæc Herodoti verba καὶ πρῶτα ἢ ὕστατ τὰ μέγιστα ἢ σμικρότα *ad meam usque ætatem tunc & primum & postremum commota*. Si Græca hæc & Latina consentire inter se censuit, certe patet ab eo Græca esse ignorata. Interim sic ego tetigi ipsum caput hujus improbæ corruptelæ. Nam quum particula ista non sit in MS. deleri utique necesse est. Sed & particulam τὰ ignorat idem codex; & omnia egregia erunt scribendo ἢ πρῶτα ἢ ὕστατα μέγιστα ἢ σμικρότα. Nam & sic MS. docens molliter, unde istud & tractum sit. Quod si jam gaudes cognoscere, quam culta fuerit hæc insula propter creditos natos Apollinem & Dianam, aut juxta alios solum Apollinem, & quam sacra habita, utrumque plenis testimoniorum patinis apponet tibi idem Spanhemius in illis notis pag. 476 & 320. credo opinabatur hæc ignota esse.

363, 22. Καὶ ἐν χερσὶν αὐτῶν γεγραμμένον ἐστὶ αὐτῶν ὡς· Κινήσω ἢ Δῆλον ἀκίνητον περὶ εἶσαν.] Quid de hac pericope pronuncianum sit, ego quidem non satago, sed de aliis hæreo, quam tantæ vetustatis tempora videntur ita hoc loco firmavisse, ut convelli, imo nec quati posse videatur. Interim tamen incipe, lector, abhinc attendere. Certe enim quomodo Herodotus dicat aut potuerit dicere γεγραμμένον ἐν χερσὶν αὐτῶν vix capio, neque uspiam simili modo eum loquutum memini. Nisi fallor, habes initium validum, unde jure pateat hanc molitionem in ea verba excerci. Γεγραμμένον de oraculis usurpat nusquam, nec potuit usurpare. Immo prorsus illa, quæ citavi, extirpanda puto, quum non videantur Herodoti, sed studentis hominis, qui doctrinam suam ostentare voluit intempestive, quum coercere nequiret, & ideo glossam ἀκίνητον, qua Herodotus alludebat ad hoc ipsum oraculum, explicare volens, margini adscripsit, quum id forte nuper lectum memoriæ inhæreret. Hoc sane probare videtur vox γεγραμμένον. Hanc opinionem & iniecit & confirmat, quod in antiquissimo isto Medi-

ceo codice à contextu quidem tota abest, sed nuperrima manu ad oram apposita est. Quod per negligentiam librarii scribæ accidisse non est probabile, quum hic non occurrant pericopæ in similem vocem desinentes, ut sæpe inde causa omittendi existit, inque Arriano & aliis ostendimus. Itaque patet non magis Herodoto fuisse causam adscribendi oraculi, quam fuit Thucydidi, cujus hæc verba sunt in lib. 2 non procul ab principio. *Ἔτι δ' Ἀῖλας ἐκινήθη ὀλίγω πρὸ τέτων, πρότερον ἢ τοῦ σιδηῖα, ἀφ' ἧς Ἑλλήνες μέμνην.*

363, 30. Προσίχον.] Ita quidem & alibi Herodotus, ut colligendis locis bene declararunt docti ejus lectores. Celari tamen non oportet in hoc loco legi in MS. *προσίχοντο*.

364, 13. Καταχρόνιες δ' ἐς ταῦτα.] Quum modo huc antecesserint verba *οἱ δ' Ἀθηναῖοι ταῦτα*, animi pendeo, ad utrum locum pertineat, quod hic ex MS. notavi vocem *ταῦτα* junctim adjici vocolæ *δε*, atque adeo mediam vocolam *εἰς* deleri in MS. Certe ad alterutrum ea res pertinet, & opinor ad hunc locum.

364, 16. Ἐπεξελεῖν μὲν καὶ μαχίσσασθαι.] Jocosum certe. At MS. *μάχισσας*.

364, 20. Ἐπιπλον μὲν ἐπὶ.] Hanc quoque particulam *μὲν* ignorat MS. & delenda ideo est secure, etsi videam cupide Græcos illam geminavisse in una periodo.

364, 23. Προδιδῶσι τοῖσι Πέρσῃσι τὴν πόλιν.] Duas postremas voces non habet MS. Et sane paulo ante sic in conspicuo positæ sunt, ut possint sine periculo abesse, nec adsint sine inani iteratione.

364, 31. Τὰ καὶ τὴν Ἐρετρίαν ἐποίησαν.] Dubito an intellexerit Valla, *rati idem facturos Athenienses, quod Eretrienes fecissent*, quoniam pars ultima nescio quid ambiguum habet, ac Eretrienes accipi possent tam in primo casu, ut videtur Valla intellexisse, sequente Italico interprete *stimando che il medesimo douessero fare quegli d'Athene che fatto haueano gli Eretriefi*, an in accusativo, ut Græca necessario postulant, ut Persæ dicantur statuisse in Eretrienes. Hinc accommodavi Latina clarius ad Græca.

Ibidem. Ο' Μαροθῶν.] Quum in libro 1 & illis, qui hunc sextum sequuntur, multa sit mentio hujus agri ob gloriam, quam nunc adipiscitur, in illis locis non distinguit genus, quum nunc id faciat, & huc usque habuerit pro masculino. Sed optimus ille MS. non desit servare *ἡ Μαροθῶν*, etsi mox aliter occurrat. Et mox *ἐξ Ἀθηνέων*, ut sæpe.

364, 41. Νίκην ἀνελόμενον μιν.] Perspicue MS. *ἀνελομένην μιν*, quod pono, ut præbeat aliis materiam.

364, 43. Τοῖσι αὐτοῖσι ἵπποισι.] Et hanc ô male tortam lectionem! Quis enim secus

sentiât, quum videamus non modo Valla interpretari *equabus*, (unde mireris, cur capite 125 *τετραπύροφῆας* voluerit interpretari *quadrijugos equos alens*.) sed etiam mox repeti in Herodoto easdem voces fæminino genere; imo etiam paulo post scribere Herodotum *αἱ ἵπποι αὐτῶν αἱ τρεῖς ὀλ. ἀνελόμεναι*? Palam MS. habet *τῇσι αὐτῇσι ἵπποισι*, idque utroque loco, prout etiam in codice quem infexit, testatur existisse Th. Gale. Huc pertinet 7, 57. *Ἡμίονον διὰ ἔχυσαν αἰδοῖα*. Et cap. 43 *χιλίας βῆς*. Et Cicero 2 Verr. 7. *Greges nobilissimarum equarum abactos*. Cæterum mira hic est negligentiae culpa in Latina versione, omnia omittente de ejus reditu ab exilio, id quod tamen editiones omnes Stephaninas, Francofurtensem Jungermanni, Londinensem Thomæ Gale, (quid igitur illi attenderunt?) etiam omnes minoris formæ obsidet: eam expuli.

365, 11. Κίμωνι Ἀθήνησι.] Nota est locutio, sed MSto nequit denegari fides, legenti *ἐν Ἀθήνησι*.

365, 14. Ἐκπεφύλας.] MS. *καὶ ἐκπεφύλας*.

365, 21. Ὑπὸ δικαστήριον αὐτὸν ἰσαγαγόντες.] Nequaquam hoc est Herodoteum. Certe enim isto sensu adhibuisset compositum *ἰσαγαγόντες*. ut ad notionem hujus compositi citat Portus verba superiora hujus libri cap. 72 *ὑπὸ δικαστήριον ἰσαχθεῖς*, & quod etiam citat ex libro 9, 92 *ἰσαγαγόντες μιν ἐς τὸ δικαστήριον*, ut vides edi vulgo, sed ubi præclare in MSto exstat *ὑπὸ τὸ δικ.* Atqui dicit Portus pro eodem dicitur *ἰσάγειν ὑπὸ δικ.* & nititur hoc solo loco. Fallitur vir optimus. Nam clare in eodem MS. legitur *ἀγαγόντες*. Quod quidem vel maxime Herodoteum est: docetque cap. 136. *ὅς θανάτου ἰσαγαγὼν ὑπὸ τῷ δήμῳ*. Quippe & illic MS. *ἀγαγὼν*.

365, 39. Καὶ λαμπάδι ἱλάσκοντα.] Non debuit ulterius obtinere illud Vallæ nugacissimum, *ἔξ ἀρdeni candelabro supplicanti*. quod huc usque exstat in omnibus editionibus, præsertim quum ita candide & fideliter id jam Meursius notavisset in Græciæ Feriatæ lib. 5 in *λαμπάδι*. Cur id non mutavit aut tetigit Th. Gale?

366, 4. Ἦν δ' ἰσαμῆν ἔμλωος εἰνάτη.] Mirum est in nullo libro antiquo legi *ἰσαμῆν*, quod idcirco Th. Gale ex se profert, ut dicat *Ita omnino*. Quippe & cap. 57 ita dixit *νεμλῶας ἀνὰ πάσας καὶ ἐβδόμας ἰσαμῆν ἔμνωος*. Ergo & Valla interpretabatur *nonus dies instantis mensis*, participium intelligens pro simpliciter *stantis*. An placere potest enallage?

366, 10. Ὅψιν ἰδὼν ἐν τῷ ὕπνῳ.] Quis neget etiam stupidus lectori satisfecisse Herodotum in declarando hujus conturbantis visus modo? quod non dubitavit facere tripliciter, ne quid ambiguum restet; primo *ὅψιν*, deinde *τυχῶς*,

νυκλός, tertio ἐν τῷ ὕπνῳ. Potest enim fieri noctu extra somnum, ut Bruto lucubranti ille malus genius. Quæ tria sic junctim veniunt quoque 7, 12 Καλύπνω, καὶ δὴ καὶ ἐν τῇ νυκτὶ εἶδε ὄψιν. Attamen tres ultimæ voces non sunt in MS. Nam fane in illo statu eum deprehensum à somnio satis fatetur addita temporis nota νυκλός. Quam quum non apponat in capite 118, merito illic addit ista nostra ἐν τῷ ὕπνῳ, recte illic convenientia. Sicut etiam cap. 131. pro quo dicit 5, 55 ἰδόντες ὄψιν ἐνυπνίῃς.

366, 30. ταύτῳ τῷ ὄψιν σωεῖ.] Limatius & concinnius esse, quod legitur in MS. ταύτῃ, dixi paulo ante.

366, 34. Πιεζόμενοι.] MS. πιεζόμενοι.

367, 7. Μερόντων δὲ σφίον συναψέν.] Prorsus ut 5, 75 Μερόντων δὲ συναψέν τὰ στρατόπεδα ἐς μάχην. Itaque & hoc loco vocem σφίον non habet liber MS. Reliqua deinde sic scribit; μερόντων δὲ συναψέν, ut novimus utrumque recte dici, etiam placuisse Herodoto.

367, 48. Καὶ πως ἐς ἐτι τῶν ἀνίκῃ &c.] Nullius bonæ mentis oratio hæc Græca: & quis in his inspiciet Latina Laurentii, quomodo ad te harum rerum arbitrium redeat? Quod etsi transfiliat Stephanus per silentium, tamen ipse mentitus sibi fuit, si credidit Græca ista ab se intelligi, quum id fieri nequeat, nisi ab illo, qui recorryat ex optimo MS. Καὶ πως ἐς ἐτι τῶν. Hæc quum videantur haud dubie adfuisse interpreti, unde in tantum mutata sunt? Crebrum in Herodoto usum hujus verbi docent Collectanea Porti, sed unde abest hic locus, nempe quia procedebat solita constructio. Sic ab utroque jacuit desertus hic locus.

368, 10. Οὐκὰ τι συμβολῶν ἰποιέλο.] Per literarum transpositiones, tanto magis nefarias, quanto occultiores, periit omnis suavitas, quæ propria est Herodoti; sed quas elegantissima inversione evoluit optimus MS. ὅτι καὶ συμβολῶν ἰποιέλο.

368, 14. Δεξιὸν κέρως.] MS. κέρως.

368, 15. Ὡς ἐκάσθῃ αὐτέων.] Nimum hic sermo proclinat in prytaneias ipsas. Itaque melius MS. ὥς ἐκάσθῃ αὐτῶν ἐν τῷ πρυτανείῳ.

368, 28. Ἐν τῇσι πενιτετήρῃσι.] Quæ ad Pannathenæa respicere notavit Cl. Moursius in libello de eis scripto cap. 26. Mire mox Valla de imitatione aciei Medicæ, quam Attica fecerit. Non sic loquuntur Latini, ut illic ponant verbum hoc. deinde aciem paucis confertam ordinibus quis dixit?

368, 43. Αὐτὰς ἰόντας ὀλίγους.] In MS. media vox non est, unde quis ultra desideret?

369, 12. Συναγαγόντες τὰ κέρεια.] MS. αὐτίον συναγαγόντες τὰ κέρεια ἀμφοτέρω, quod habet suam venerem, & nescio unde ad hoc venerit Italus scribens contrafero ambe le corna,

quum Valla destituatur eo vocabulo.

369, 14. Ἐς ὃ δὴ τῷ θαλάσσαν.] MS. ἐς ὃ ἐς τῷ θαλά. quasi displicuerit librariis repetitio voculæ ἐς.

369, 17. Ἐν τῷ τῷ πολέμῳ ὁ πολέμαρχος καὶ μάχῃ.] Interpretatur Valla quo in certamine, qualitercunque intellexerit. Italus mori in questa battaglia. Sane fieri potuit, ut in isto prælio, quod prius cum Persis in Marathone confectum fuit, occubuerit Callimachus: at certe Cynægirus novimus non in priore commissione, sed in hoc contra victores mediæ aciei Persas, sed retroactos, & ferre apud naves conflictu occisum esse; adeo ut quum & polemarchum & unum ex ducibus Herodotus jungat Cynægirus, potius videantur etiam illi & loco & tempore eodem, quo Cynægirus, mortui fuisse. Id ut credas verum esse, atque etiam Herodotum voluisse, corriges ex optimo libro ἐν τῷ τῷ πόνῳ, quod est oppido exquisitum, & sæpe de parte bellici conflictus adhibitum. Clare 7, 190. Ἐν τῷ τῷ πόνῳ νέας ἀναφθαρεῖναι. 8, 89. Ἐν τῷ πόνῳ τῷ τῷ μὴ ἔθανε ὁ στρατηγός. Et sæpius. Quinetiam appellatio ipsa καὶ μάχῃ non exstat in MS. Sed neque MS. scribit κυναίγῃ, sed κυνέγῃ.

369, 24. Τρέπω τοῖς δεξιῇ.] MS. τρέπω τοῖς δεξιῇ.

369, 28. Αἰτὴν δὲ ἔχει.] Sic 5, 70. Τὸν δὲ Κλεομένην εἶχε αἰτὴν Φοῖβον πρὸς τῷ γυναικῇ. Sed hanc ipsam locutionem variat hic scriptor, ut in isto ipso loco statim apparet. Itaque legitur etiam nunc in Florentino MS. αἰτὴν δὲ ἔχειν. quod cur rejicias, nihil est. Nam infinitivus nunc ponitur pro nominativo, & constructio sic fingitur τὸ αὐτὸς ταῦτα ὀπνηθῆναι ἔχει αἰτὴν Ἀθηναίσις ἐξ Ἀλκμαιωνιδέων μηχανῆς.

369, 31. Ἀναδείξας αἰσίδα.] MS. ἀναδείξαι. Et quid eo certius? quum etiam infra cap. 120 rursus dicat Ἀλκμαιωνίδας ἂν κοτε ἀναδείξαι Πέρσῃσι ἐκ συνθήματι αἰσίδα. Et rursus cap. 123. τῶν γε ἀναδείξαι αἰσίδα. Nam & ibi sic MS. Ita patet bene à Valla adhibitum verbum ostendere, sed omnia ab eo confuse acta, dum quod nunc scutum vertit, infra dicit parmam; & maxime quod scribat Persis adhuc apud insulam agentibus, non interpretans εἶσι ἤδη ἐν τῇσι νηυσὶ, quæ sunt verba Herodoti, sed εἶσι ἐτι ἐν τῇ νήσῳ, perperam, ut mirer prætermisam hanc labem ab Stephano. Cæterum phrasin hoc loco ab Herodoto adhibitam usurpavit Dio Cocc. in Excerptis Peirescii pag. 749. Ἀπὸ τοῦ ἀγγέλματι αὐτὸς τῷ αἰσίδα ἀναδείξας, & Latine reddit Valcius ipse cum clypeo agmen ducens, quasi supponeret decursionem, quam clypeo moderabantur. At ea nulla fuit; unde debuit ex imitatione hujus loci interpretari simpliciter ipse ex composito clypeum tollens & ostendens. Sed

Ffffff in-

inde patet Dionem nunc quoque legisse verbum hoc Herodoti in activo. Quid quod & Plutarchus in *κακοηθεία* sui Herodoti non aliter habet quam *ἀναδείξαι*? En maxima & plurima fidei pignora!

369, 33. *ὡς ποδῶν εἶχοντο.*] MS. *ὡς ποδῶν ἦσαν.* Nota est elegantia, quam huic verbo per genitivi constructionem addidere Græci, & sæpe utitur Herodotus, ut ab viris doctis passim notatum est, quæ exempla licet augeat hic locus ita ex optimo codice correctus. Adde jam prolata 11, 43.

369, 42. *Ἐξακιχίλις ἢ τέσσαρσίν.*] Quam conniverint nuper in hoc loco rite spectando, res ipsa dicit, & cur sic corripuerit numerum hic scriptor, notavit Berneggerus ad Justinum 2, 9.

370, 24. *ὡς προσέχον ἐς τὴν Ἀσίην πλ.*] MS. *προσέχον πρὸς τὴν Ἀσίην.*

370, 30. *Κισίης χώρας.*] De qua sedulo collegit aliqua Nob. Thom. Stanlejus ad Æschyli *Perfas* p. 756, ideo hîc facile non prætereundus, quia & hanc mentionem Herodoti citat & viros militares ex libro 7.

370, 31. *Ἀνδέρικα.*] Sic vulgo. At in MS. Mediceo plane scribitur idem nomen, quod exstat lib. 1 cap. 185, *Ἀνδέρικα*, etsi non sit idem locus, ut patet ex illis, quæ de unoquoque traduntur, tamen ut in diversis regionibus duo loca exstiterint pari nomine insignia, ut sæpe contigit; sed quod de hac appellatione nequivit sibi imaginari Ortelius, ut neque Bochartus, cui cognita literarum mutatio, ut perinde illi sit per *n* an per *r* scribatur, maximam mox immisit audaciam, quam nec meam facio, nec ultra attingo. Vide eam in Phaleg 4, 16.

370, 36. *Ἡμισυ αὖτις προσδέδειται.*] MS. *Ἡμισυ αὖτις οἱ προσδ.* Sic vere integra locutio.

370, 40. *Συνάγῃ ἐν ἀγγείοις.*] Nihil certius, quam & omnia liquida & oleum, quod profluit, excipi debere in vasa, ut Latini dicunt, *ἀγγεῖα*, ut Græci, omnino diversissima & multiplicia, & sic colligi. Itaque apparet verum dici ab auctore; sed id ita simplex est, ut fere sit brutum vel *σαθρὸν*, quum quia nunquam aliter agitur, nec agi potest, id dici non debeat. Sed omnino aliud longe & melior sensus ab Herodoto lectori inculcatus fuit. Non enim de eo agebatur, quibus rebus colligeretur oleum; sed haud dubie erat hoc oleum magnopere diversum ab oleo naturali, quod ex olivis exprimebatur. Id intererat sciri, cujus foret naturæ, & in quo distaret ab oleo vero. Itaque mirabile est, quod bonitas codicis Florentini nos docet ab Herodoto scriptum esse, videlicet tantum illa, *τὸ ὃ ἔλαιον οἱ Πέρσαι καλεῖσι ῥαδιναίην*. ἔστι ὃ μέλαν, ἢ ὁμίω παρεχόμενον βαρέαν. Nihil fatagit de vasis. Sed statim ostendit Persis

id haberi singulare genus liquoris, quod similitudinem olei præ se ferat, sed tamen & colore suo & odore statim se prodatur, ut hinc Persæ specifica appellatione distinxerint, & sub alio nomine venale in tabernis exstiterit. Plane igitur dimitto mentionem vasorum sine damno Herodoti vel huius Persici olei.

370, 48. *Τετάρτοις ἐκ Σπάρτης &c.*] Ut opinor, bene cessit exemplari Mediceo omisisse non necessaria, patetque ea deleri debere. Sed non tantum patet mea vis, ut nunc quoque confirmem accessionem, quæ his verbis ab illo ipso codice adduntur interponendo, quod modo vix lectum est, *μετὰ τὴν πανσίληνον*. Nihil occurrit, cur opiner iterari debere. Et tamen quoque imaginari mihi nequeo aliquid frustra aut temere in isto MSto notatum esse. Quin tu vide, quam indefinita sit spatii & temporis mensura, post plenilunium venisse Athenas, ita festinos, ut triduo quam egressi sint ἐ Sparta, in Atticam pervenerint. Si rogem quanto tempore post plenilunium egerint vel usi fuerint ad armandum & copias componendas? De eo non dicit, & tamen inde etiam res pendet. Propterea ut id clare appareret, videtur repetere, quasi dicat istos Laconas post plenilunium venisse Athenas, sed ea velocitate & cupidine occurrendi ad rem gerendam, ut tertio prorsus die post plenilunium adfuerint. Quod iter non conficitur ab hemerodromo, nisi biduo. Et considera insuper tempus necessarium in comparando.

371, 15. *Καλεῖται ὃ τέτυ &c.*] Audimus excessum historiæ, cui similem suo operi non indulsit Herodotus; neque inter tot tantosque viros, qui in eo memorantur, ullus est, quem tanta ad laudem famamque commendatio prosequatur, quum tamen certe multi sint, de quibus dici queat *τάτων ὄχιον εἶναι πολλὰ καὶ μνήμην πάντῃσι τῶν ἔχον*, præsertim quum quæ de hoc Callia narrantur, sint aliena ab filo historiæ, quam tractat; & præter palmas in ludis contineant tantum domestica de filiabus & largitate dotium. Quid quæris? Certe nullam literam universi huius excessus, usque ad *καὶ οἱ Ἀλκιμαωνίδαι* potui reperire in optimo codice, ut hinc dubitare nequeam, quin aliquo postea tempore ab alio adscriptum margini librarius nimium facilis receperit in contextum.

371, 38. *τὰς ὑπολοιπὰς.*] Mire voluerit in negotio prorsus vano declarare Herodotus, quam fuerit proclivis & acutus in non usurpandis iisdem vocibus, si nunc scripserit *υπολοιπὰς*, mox uno versiculo aut non multo amplius certe interposito *τὰς λοιπὰς*. Certe in libri sequentis capite 41, postquam dixit *ἐκ τῶν λοιπῶν Περσέων*, subnectere non dubitat *ὁ λοιπὸς ὁμίλῳ*. Sed scito legi etiam hoc loco

eo in MS. Mediceo τὸς λοιπὸς.

371, 44. Ἰσως ἔτι μὲν φέροι.] MS. ἴσως τι φέροι. Hoc enimvero deest, ut crebro amat illic addere adjectivum. In quo id notabile est, quod quum scribat auctor lib. 1 cap. 116 ex vulgatis editionibus ὥστε ἡ παῖδα ἡ σὸν μηδὲν ἔτι μὲν φέροι, Portus in Lexico citet ὥστε ἡ παῖδα ἡ σὸν μὴ ἔτι μὲν φέροι, quum certe judicaverit Herodotus exigi ab isto verbo casum nominis.

372, 16. Εἰς ἐνὶ κῆρυϊ εἰσαπάξ.] Eam verbi formam aliquoties adhibet auctor. Immo illam videtur quoque in suo exemplari legisse Dio Chrysostomus, qui in fine sermonis de Avaritia 17 ad hanc narrationem respiciens scripsit : Τοῦτο χρυσίον αὐτοῖς ἐπιτρέψῃ ἐξενεγκῆν, ὅσον ἕκαστος ἂν δύνῃ τῷ σώματι. Nihilominus jam habet MS. ἐξενεγκάδς, & istud præpono omnibus, Dionem non magis in hac parte observans, quam in opinione, quam affingit Cræso, quam certe ex Herodoto non colligas, nec Cræsi sapientia tam altum ascendit. Habet istud medium quoque Th. Gale.

372, 18. Ἐνδὺς κηῶνα μέγαν.] An hæc descriptio sit Herodoti, deliberato opus est. Nec enim ad sinum profundum & capacissimum demittendum facit magnitudo tunicae Græcæ. Si de Romana toga sermo esset, ibi certe aliquid magis fluxum in ipsa veste supponi posset, ut composita faceret sinum laxissimum. In tunica Græca id concipi nequit, quum nec plicaretur in rugas, nec tam laxa dependeret, ut per sinistram suspensa sinum faceret. Dicit ergo eum vestitum modo communi fuisse, & iumpsisse tunicam, sed cui adscitus foret amplissimus & spaciose extendendus sinus. Varinus Fav. intellexit τὸ ἀνα πλάγ. Sic enim scribit in v. κόλπῳ, citans hunc Herodoti locum, quale quid quis nequiret scribere. sed unde peplus ad hunc virum? Certe in MS. non est illud μέγαν.

372, 19. Κολόρνος ἦ εὐλοποι.] Hæc lectio statim loquitur se factam esse ab aliquo Ionismi nimium memori aut studioso. MS. κολόρνος ἦ εὐρ.

372, 31. Καὶ πρὸς ἑτέροις μιν δωρεῖται σὺν ἰλάσσει.] MS. ἡ πρὸς ἑτέροις δωρεῖται σὺν ἰλάσσει. Sicut enim vulgarem constructionem alibi offendimus in Herodoto, ita & hanc posteriorem, ut fide vincat codex MS. Et similis varietas in superioribus apparuit.

372, 35. Τύχην ἐξήρε.] Vertit quidem Valla extulit, sed Portus, quum verbo ἐξαγαγεῖν dederit duos locos, hunc noluit agnoscere. Sed est magis poeticum & Sophocli familiare. Id Ionicum non erit, nisi rescribas ἐξήρε. Sic enim MS. Vide Portum in Ἀέριον.

372, 37. Ἡ πρῶτον μὲν] Eadem clausula 7, 101. Φαίς ἔδεν οἱ ἀνδρείον ἴσσοις ἢ πρῶτον

μὲν. At modo verbum postremum in MS. non est.

373, 11. Αἰολίδῳ.] Quid cogitant eruditi lectores? an ea versio convenit Græcis? Recte & Valla & Th. Gale Αἰτωλίδῳ. Quod quum plane ita exhibeatur in exemplari Mediceo, credidi typorum fuisse errorem, & expuli.

373, 14. Λεωνίδης.] MS. Λεωνήδης, quod præstat & plane simile illi est Δημοκίδης lib. 3. cap. 129. Itaque hætenus Herodotum purgo ultra Grentemefnilium. Reliquorum error manifeste hinc ortus fuit, quod verba ἡ Ἀργείων τυράννης ascenderint in superiorem versum, & adjuncta sint primæ mentioni nominis Φείδων, quum deberent adnecti secundæ, ut sic lectio debeat progredi : Ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου Φείδων, πᾶς Λεωνήδης, ὅτι Φείδων, ἡ Ἀργείων τυράννης, ἡ τὰ μέγιστα ποιήσασα &c.

373, 19. Ἀζῶ ἐκ Πάρι.] Satisfecisse me opinor indicando lectionem veterem Πάριον. Ortelio tantum animi fuit, ut ab eo appellaretur urbs Πάριον, quod vitavit Grentemefnilius, etsi nihil proferens melius, cum Herodoto conferens Pausaniam.

373, 30. Ἐκ τῆς Θεσσαλίας ἦλθε.] MS. ἦρχε pro ἦρχετο. Quum sæpe in hac historia frequentavisset verbum ἦλθε, videtur offensius tandem voluisse aliquid aliud, unde venit primo illud ἀπὸ Πάριον, & mox nostrum ἦρχετο. Et mox ἐπύθετο, non ἀνεπύθετο.

374, 36. Τῷ δὲ Ἀλκμαίωνι μεγακλείϊ ἐγγυῶ.] Pro his in MS. legitur tantum, Μεγακλείϊ ἐγγυῶ.

374, 40. Ἀμφὶ μὲν κείσθ.] Ut sæpe auctor. Sed nunc habet MS. κείσθ.

375, 17. Ἀτὰρ τίνα ἐγκόλον εἶχε.] MS. ἀτὰρ τίνα ἢ ἐγκόλον εἶχε.

375, 18. Διὰ Λυσαγόρεω.] MS. διὰ Λυσαγόρεω.

375, 23. Ἦν μὴ οἱ δῶσθ.] Nescio quando inceperit hæc lectio placere : habent certe eam Th. Gale, Jungermannus & Stephanus jam ab anno 1592, ut ab Stephano venisse opiner, quum ante illum habeant μὴ οἱ δῶσθαι, quod posset omnino retineri, quum alteram scripturam ne Grammaticæ quidem tirocinia ferant. Omnino lege ex MS. μὴ μιν εἰ δῶσθαι, si illa non dant, prout de vocabulo μιν jam annotatum est. Sed verbum prave expressum est in contextu, quod sic repara.

375, 36. Ὑποζάκρον ἢ χθονίων Θεῶν.] Tam prava hic erat interpretatio Vallæ, & tam importunum silentium H. Stephani, qui tamen χθονίους Θεούς optime in Thesauro se ostendit intellexisse, ut debeam judicare indigenas prioris Deos hinc expulsos esse, quum ante sæculum non tacuerit Portus, sed recte & Ὑποζάκρον & χθονίους Θεούς adspexerit. Nec debuit Vindingius in Hellene col. 513 illos

indigenas Deos retinere. Cautior Lud. Nonnius, qui in enarratione nummorum Goltzii Medusam quoque præferentium id subterfugit. Hodie qui id tangit, aquam fert in mare.

375, 43. Τ'περθερόντ' ὃ.] MS. ὑπερθερόντ' ὃ. Hoc enim participium præcipue amant. Cujus libri fides in hoc testimonio quam sit verax, docet nos Suidas palam ita exhibens, & ex hoc loco annotans verbum Τ'περθερόντ', cui apponit has voces: Τῆς Δήμητρός· ἢ δυνάμει· ὑπερθερεῖν τὰς θύρας. Θερόντ' ὃ ἵεναι ὅτι τὸ μέγαρον. Quæ sunt confusa, & quam fatue possint intelligi & Latine verti & conjecturis inquinari, docet editio Cantabrigiensis & nota Custeri ubique transilientis fores Cereris. Sed ex hoc loco Herodoti omnia rite compones.

376, 32. Οὕτω ἔχε.] MS. ὥδε ἔχε. ut 2, 139. ὡς ἐλεγον ἡρώδης & centies.

377, 7. Ὅσον παρέον αὐτοῖσι.] MS. ὅσῳ, quod omnino restituendum.

377, 22. Τὰς Ἀθηναίων ὁρτὰς αὐτῶν.] Non aliter citat Meursius in Græcia Feriata, ubi exponit Βραχυνία. Nec aliter editiones quod scio omnes, quum tamen vox ultima sit ab ineptissima manu, ita ut auderem suspicari, an non scripsisset auctor εὐτε ἐξεπιστάμηναι τὰς Ἀθηναίων ὁρτὰς, αὐτῶν ὁρτῶσαντων, πενήν. Ita certe concinna erat sententia, & scriptio plena. Sed nunc scias vocem illam postremam αὐτῶν ignorari penitus ab MS. quem totis velis sequutus fui.

377, 24. Οὐτε συμμίγνυθ'.] Hoc etiam credo inter varietates Herodoti annotari debet, si modo ejus est, quum legatur in MS. συμμίσγνυθ'. Quod perpetuum Herodoti esse res ipsa docet, virique docti jam observarunt.

377, 30. Λόγους ἰδοσαν.] MS. ἐδίδοσαν.

377, 38. Προσαποκύνει ὃ ἢ τὰς μητ.] MS. προσαποκύνει ὃ σφέων ἢ τὰς μ. ita ut sequens

αὐτίαν, quod in editionibus solet adnecti, ex MS. omissum sit. Mox etiam ἢ ὃ πρὸς τῶν ὃ ἐργάσατο, quod est perpetuum Herodoti.

377, 45. Ὁμοίως ἐτίκλον ὡς ἢ πρὸς.] Particula ὡς in MS. non legitur, & abesse debet fide libri istius Medicei; quam ut spectatissimam licet propriis iudiciis, alienis etiam notis opineris præstabilem, evincet auctoritas Salmasii & similitudo exempli, quod ab eo editur in Plinianis Exercit. pag. 832 occasione loci Strabonis, quem in eo laudat Grentemefnilius. Sic 8, 60. Ὁμοίως αὐτῷ τε μένον πρηνουμαχίης Πελοποννήσου, ἢ πρὸς τῷ Ἰσθμῷ. ubi imperfecte Valla, at Stephanus paulo liberior, hic manens, pro Peloponneso & Isthmo nibilo secius pugnabis, sed vitiose causam Peloponnesi & Isthmi in unum conjiciens. Omnino & illic subintelligitur ὡς ἢ πρὸς &c. Verte: hic manens æque pro Peloponneso pugnabis, ac apud Isthmum. Et sic MS. 7, 100. Ἐπὶ τῶν τε ἐκασταὶ ὁμοίως, ὡς ἢ τὸ περὶ, ἢ ὁποῦρα φέροντο. Ibid. 115. Ἀμα ἀγομῆθ' τατέων ἐκαστον τὸ ἐθνέων, ἢ τὸ πρὸς τὸ Πάργαλον ὅρθ' οἰκεῖν τῶν ὁμοίως, ἢ τὸ πρὸς τὸν κατέλεξα.

378, 10. Τῷτο εἶπαν.] Quasi post interjectionem repeteret, quæ ante illam extrema posuisset, ut solet facere. Sed nec hæc verba sunt in MS. & istud τῷτο ita statim recurrit, ut sit invenustum. Etiam præcedentia ὑπολαβόντες εἶπαν satis validum & justum præbent his adminiculum, ut debuerint omitti.

378, 16. Εἰς Ἐλεῦσιν.] Hoc inolevit editionibus Herodoti, in cujus historia sæpius memorari eam urbem contigit. Sed omnibus locis perperam, ut non modo ex omnibus scriptoribus eam citantibus apparet, verum & ex ipso vetustissimo codice Mediceo.

378, 22. Καὶ αὐτοὶ παρέστησαν.] MS. ἢ ἔτοι παρές.

JACOBI GRONOVII NOTÆ ET OBSERVATIONES in librum septimum HERODOTI.

379, 13. Καὶ νέας τε ἢ ἵππους ἢ σῖτον ἢ πλοῖα.] An hæc ita interpretari debemus, ut per νέας intelligantur majores & quas proprie longas dixerunt ac bellicas, πλοῖα vero sive minuscule, sive alia varii generis ad militem aut commeatum vehendum? Certe ita credidit Valla vertens *navigia*. Quin immo sic videtur facere Herodotus cap. 21. Οἱ μὲν γὰρ νέας παρέχοντο, οἱ δὲ ἐς περὶ ἰεταρχαίῳ, τοῖσι δὲ ἵππῳ πρὸς ἐλέταίῳ, τοῖσι δὲ ἵππαρχῳ πλοῖα. & mox rursus adjicit νέας. Certe enim

Herodotus quum νέας simpliciter dicit, majores & bellicas voluit etiam ibi intellexisse; quod ut pateret clarius, ad speciem certam notandam addidit ἵππαρχῳ. Idque ipsum, velut ludens in voce νέας, egregio testimonio probat ipse lib. 6 cap. 48 καλῶν νέας τε μακρὰς ἢ ἵππαρχῳ πλοῖα ποιέουσιν. Cap. 95. παρεγένοντο δὲ ἢ αἱ ἵππαρχοι νέες. ἐσβαλόμενοι δὲ τὰς ἵππους ἐς ταύτας, ἢ τὸ περὶ πρὸς ἐσβαλόμενοι ἐς τὰς νέας, ἔπλεον ἑξακοσίῃσι τελέρεσι ἐς τὴν Ἰωνίην. Quidquid sit, quamvis videatur νέας aliis

locis ad majores tantum naves retulisse, vix crediderim tamen id ab eo distinguendi gratia inter νῆες & πλοῖα factum, ac libentius idcirco accederem ad MS. Mediceum, qui voces postremas duas ignorat.

379, 15. Ἀσὶν ἰδονέλο πάσα.] Ut solet vox posterior sæpe addi, ubi vim significationis non implet, sed magnam partem continet. Ita nunc quoque sumi potest. Sed quid agimus? Illa vox non est in MS. Sane in capite 9 maluit dicere, ἀγὼνι καὶ πλῆθος τὸ ἐν τῇ Ἀσίῃ, καὶ νῆας τὰς ἀπάσας.

379, 17. Τετάρτῳ ἔτει.] MS. τετάρτῳ ὃ ἔτει, unde suspicio quædam oritur loci hujus male tractati, quæ tot participia insignem faciunt, vix alibi occurrentia sic junctim. Hinc illud de post vocem κατὰ λεγομένων, ubi cassa & vana est ejusvis, transferebam post vocem τετάρτῳ. Sic optime procedunt. Τρίτων ὃ πελαγγομένων ἢ Ἀσίῃ ἰδονέλο θπὶ τρία ἔτια, κατὰ λεγομένων ὃ ἀρίστην ὡς ἐπὶ τῷ Ἑλλάδα στρατομένων καὶ ἀνασκαφόμενων. Τετάρτῳ ὃ ἔτει Αἰγυπίοι &c. Priora sunt sui generis & diversæ materiæ, nec pertinent ad posterius.

379, 20. Καὶ μᾶλλον ὠρμηθὲν ἐπ' ἀμφ.] MS. καὶ μᾶλλον ὠρμηθὲν καὶ ἐπ' ἀμφότερας, in qua repetitione est insigne momentum, etsi nulla varietas vocalis.

380, 14. Οὐ μὲν Ἀρετοβαζάνης.] MS. οὐ μὲν ὃ Ἀρετοβ. quod omnino recte inferitur.

380, 32. Τῷ ὅσῳ ἔτει.] De hoc computo agit Dion. Petavius lib. 10 cap. 23.

380, 46. Ἀλλὰ τὸ μὲν νῦν ταῦτα πρῆστοις τάπερ &c.] Aldus distinxit: ἀλλὰ τὸ μὲν νῦν, ταῦτα πρῆστοις, τάπερ, unde priorem notam sustulit Camerarius, sequentibus aliis; Stephanus etiam posteriorem, unde similiter & Jungermannus & Th. Gale. Sed nulla parte hæc oratio scopum attingit adhortationis, quam sibi proposuit Mardonius. Quid enim sive Græca, sive Latina colligas, aliud ea suadet, nisi ut primo res Ægypti curet, deinde Græciæ? id quod sponte suâ in animo habebat Xerxes. Deinde inest his negligentia quædam, qua proposito Regis ob stare quidem non audet, sed nec laudat id ipsum, sed quando ita vult, patitur ut perficiat: sic enim Valla; *Tu vero quod in manibus habes perfice.* At Mardonius contrarium intendit, conatus persuadere, ut antiquiorem curam Græciæ habeat, quam Ægypti. Quod quum aperte non sustineret eloqui contra regis destinationem, latenter id innuit, ita ut tamen videatur regiæ voluntati indulgere, vocans Ægyptum quidem ἐξυβρίσαν, ut merita sit quæ pœnas luat, sed tamen ante & post nominans Athenienses & Athenas, ut istis aures regiæ impleat. Egregie sane hoc omne apparebit, si ex optimo MS. rescribas in his verbis: ἀλλ' εἰ τὸ μὲν νῦν ταῦτα πρῆστοις. Sic enim

nim illic habetur, quod mutarunt qui non advertebant particulam εἰ esse hic optativam. *Sed utinam, ut quidem nunc est, ea perficias, quæ in manibus habes. at certe pacata Ægypto &c.* Ita blanditur Regi & præsentium propositorum felicem eventum optans vel instanter urget expeditionem contra Athenas. Ut in laudatissimis illis Excerptis Peirescianis Polybii pag. 150. Εἰ ὃ ἐγὼ ταῦτ' αὖτ' ἴδοιμι τῷ ἡμέρῳ &c. Et jam est observatum aliis.

380, 49. ἵνα λόγῳ σε ἔχη.] MS. ἵνα λόγῳ τέ σε ἔχη. Apodosis clara sequitur, ut hoc debeat anteire, ipso Latino interprete jam ostendente. Immo ita plene extulit Aldus & Hervagius. Stephanus anno 1592 negligere incepit, quod sequuti posterius.

381, 3. Τέτῃ ὃ ἔ λόγῳ.] Hervagius in utraque omisit secundam ἔ. Sed MS. τέτῃ ὃ ἔ λόγῳ. & rursus παρενθήκην ποιέσθαι τήνδε, non ἐποιέσθαι, quod omnem in partem est accuratissimum, quum occurrant in Herodoto & Ἐκπέμπεσκε & ἄγεσκειν & ἐρδεσκε & ποιέεσκον & φέρεσκον & τρέπεσκε, & ἐλάεσκον, quæ nec ignota sunt doctis lectoribus.

381, 4. Περιπαλῆς χώρα.] Cur hæ voces minus mereantur verbum cui innitantur, quam sequentia, non video. Et certe optimus MS. habet περικαλῆς εἰν χώρα, quod est oportunissimum, nec refert, utrum mox sequatur φέρεθ, an φέρει. Nam descriptio, quæ mox Mardonium describit Herodotus, adsumitur ab Cl. Stanlejo ad Æschyl. pag. 772 ad probandum illum vel præcipue fuisse τὴν καλὴν ἀνδρῶν, ut eos vocat ille poeta.

381, 12. Σύμμαχα ἡγορήσατο πρὸς τὸ πείθεσθαι.] Recte id quidem, sed cedere debet optimo MS. in quo legitur εἰς τὸ πείθεσθαι.

381, 19. Ἐπὶ πλέον προσεγγόνιο.] MS. ὅτε πλέον.

381, 37. Καὶ οἱ Ἀλδάρδαι &c.] Est conclusio quædam sermonis ante habiti de Onomacriti & Pisistratidarum reconciliatione & consentiente suffragio apud regem Xerxem ad bellum Græciæ concitandum. Hos binos ait coram rege frequenter de hac re egisse. Itaque quid oro huc faciunt Aleuada, quos ante dixit non nisi nuncios mittendo multa pollicitos esse ad evocandum regem in bellum Græciæ? & de quibus sermonem absolvit tum, quum Pisistratidas retulit similes ipsis sermones habuisse. Certe non possunt Aleuada per omnia jungi Pisistratidis & Onomacrito, quorum hi Sufis fuerunt, non illi. Nec enim ex Aleudis quenquam ex Thesfalia notavit trajecisse ad regiam Persicam, arbitratis se satisfecisse per nuncios. An vero hi nuncii sunt æquales Pisistratidis, ut coram rege Xerxe etiam dixerint sententiam cum illis? Itaque merito videor obsequuturus optimo codici ejuranti tres istas voces, quæ

Herodoti non sunt, superius loco decentissimo posita, ut nunc iterari non oporteat. Egregium profecto agnoscis adulteratae manus in Herodoto indicium ab illo MSto servatum.

382, 11. Τα μέν τοι Κύρος τε.] MS. τὰ μέν νυν Κύρος τε.

382, 20. Φαυλόεργον.] At MS. clare φανερόεργον. Intererat hunc locum sic patefieri, quia & Portus rationem hujus vocabuli habuit ex Herodoto, non illius, quod vulgo hic legebatur.

382, 21. Τ'μέας ἐγὼ συνελ.] MS. ὑμέας νυν ἐγὼ συνελ.

382, 41. Εὐρέσκω ἀναλογιζόμενος.] Quis hoc loco ἀναλογισμὸς intelligatur, difficile dictu est vel inventu, nedum ut ratiocinando compertum dicat Valla. At contra legitur in optimo MS. ἀνδρείσκω λογιζόμενος. Quæ immutatio vel ideo probari debet, quod fere idem ex ore eodem proferri curat Herodotus infra cap. 28. Εὐρον λογιζόμενος. Aliud plane agitur etiam infra cap. 194, ubi exstat ἀναλογιζόμενος Δαρειῶν. εὐρε οἱ πλείω ἀγαθὰ &c. ubi quod oportet dicemus. Etiam paulo ante MS. ἐπ' αὐτίκας, non αὐτίκας.

382, 46. Οἱ μὲν εἶσαν τῇ ἡμέρῃ.] Et quare sic mutaverit? MS. ὁμῶς εἶσαν.

383, 10. Νομίζω εἶναι ἐν ἡμέρῃ.] Quam quaesita hic ambages? & unde istud postremum, quum Stephanus testetur de suis ἡμετέροις? Potuit Valla pervenire ad in. nostra domo. Utrum aliquid ex his duobus illuc propius accedit, an vero ἡμέτεροι? Proculdubio hoc postremum, præterquam quod eximium & dulcissimum. Sit etiam; atqui ita legitur in Medicea membrana, ut multis nominibus, ita certe etiam hoc ipso veneranda.

384, 9. Εἰ γὰρ ψαύσειν.] MS. ἐγὼ γε ψαύσειν. In verbo sequenti ὁπληθέντας versionem Vallæ non tetigi, sed debet conferri Æm. Porti explicatio satis docta in Lexico.

384, 22. Λεγθεῖσιν ὃ, ἐστὶ ὥσπερ &c.] Sic ego distinxī hunc locum, quem vulgo male concipi in editionibus opinabar, unde etiam prave Valla interpretationem miscuit, quum Herodotus non dicat licet tanquam aurum purum deligere.

384, 25. Εἰ γὰρ ὃ παλεῖ.] MS. ἐγὼ ὃ καλεῖ, oportune satis.

384, 36. Καὶ δὲ συνήνεκε ἡ καὶ κατὰ γλῶ.] MS. καὶ δὲ καὶ συνήνεκε ἡτοι κατὰ γλῶ. Quæ necessaria particulæ iteratio, & haud dubie cognitam habuit Valla, unde usurpavit particulam atqui, ut bene oppositionem deprehenderit, sed in cæteris aberravit.

384, 42. Οὐκ ὡς ἀμφοτέρωθεν ἐχώρησε.] Locus putidus & insipidus. Atqui si recte interpretatus fuit Valla, ergo non utraque in parte successit, debuit scribi ἀμφοτέρωθεν, ut paulo ante

quum etiam præcessissent ἡ καὶ γλῶ ἡ καὶ θάλασσαν, subnectitur ἡ καὶ παρ' ἀμφοτέρωθεν. Unde igitur ista inconcinna generis varietas? Nonnisi ex vitio scribarum. Manifeste patebit error calami, ubi intelliges veram lectionem, quam præbet optimus MS. ἔκων ἀμφοτέρωθεν σφί ἐχώρησε. Hic dativus similiter turbatus fuit in loco, quem mollivi sub numeris 50, 44.

385, 7. Μηδ' ὠτιώθη.] In hoc verbo exsultavit Mardonius. At nunc MS. μηδ' ἠναντιώθη. Certe apparet ex sequentibus hoc verbum nunc hæsisse in memoria auctoris, ubi habes εἰ γὰρ καὶ ἐναντιώσιν τοι θάλασσας, prorsus alio sensu, quam cui inhærebat jactabundus Mardonius. Etiam mox πηγυμάτω γενηθήσθαι, non γυνήσθαι. Ita sane Valla, & sensus requirit.

385, 10. Μη βελδύς.] MS. μὴ βελδύς. &c. mox πείθω, non πείθεο. item ὅταν τοι δοκῇ, non δοκίμω.

385, 25. Ἐπισκήπῃ βίλεια.] MS. δονοσκήπῃ τὰ βίλεια. Ut discamus ex Herodoto non tantum usurpari in illo genere posse verbum ἐπισκήπειν, prout novit vulgus, sed & alterum compositum ab δον, quod jam libro 1 usurpavit de exitu somnii, & ab Stephano simul Portoque annotatum; ad hunc locum pervenire nequibant.

385, 29. Δι' ὧν ἐσφάλησαν.] MS. δι' ὧν ἐσφάλησαν. Quod si non clarius, certe perfectius prodit eventum & summam ejus, ut iste error sit conjunctus cum extrema perniciē. Nihilominus contextui non inserui ob frequentem etiam usum verbi σφάλλειν in hoc scriptore.

385, 35. Εὐροί τις ἄν.] MS. ἐξέδρσι τις ἄν, ut solet.

385, 45. Οὐ παρὲν ὡς καὶ κατηγόρειον.] Patuit ergo viris doctis jamdiu hic aliquid male disponi, ut post diserte positum unum ἀδικεῖν nunc importune discedat ad multos, & tot quot nemo potest concipere; unde sive librariorum scribas sive ipsos editores cernimus ivisse in mutationem, quam non suppediabat illis Herodotus, sed privata violentia & incontinentia. Expectari debuit cognitio optimi exemplaris, unde restitui παρὲν τι κατηγόρειον, accusans aliquid non præsens.

386, 14. Ἐξεργασάμενον Πέρσας.] MS. ἐξεργασμένον. Et hæc est forma hujus vocis, qua utitur Herodotus, ut duobus testimoniis fecit conspicuum. Et statim: εἰ μὴ ἄρα καὶ, non εἰ μὴ καὶ ἄρα καὶ.

386, 28. Ἐκ Δαρείων, & Ἰσώων, & Ἀρσάων.] Quum sit hoc unum omnino in antiquitate, quod norim, tota monumentum, in quo series & propago generis ex Achæmene deducti recensatur; satis patet quam dif-

difficile sit quaecunque de eo iudicium. Itaque probare etiam magis possum, quam approbare conatum viri insignis, qui stemmatis ejus duplicem ordinem describi à se putavit posse, praesertim quum ne hic quidem locus manserit intactus ab venenoso calamo. Itaque proponam modo, quid mihi occurrerit in optimo codice MS. liberis aliorum sententiis. In eo igitur sic exstat. Δαρείος ὁ Τρῳάωνος, ὁ Ἀρσάωνος, ὁ Ἀρμένιος, ὁ τοῦ Ἰάσωνος, ὁ Κύρου ὁ Καμβύσιος, τῆς Ἰάσωνος, ὁ Ἀχαιμένειος. In margine autem majusculis characteribus & antiquis erat notatum ita: Ἀχαιμένειος, Τρῳάωνος, Καμβύσιος, Κύρου, Τρῳάωνος, Ἀρμένιος, Ἀρσάωνος, Τρῳάωνος, Δαρείος, Ξέρξης. Hæc ut sine dubitatione affirmare possum, ita pronunciare audeo securius fidem haberi huic uni MSto, quam omnibus retro aut editionibus aut jam visis MSSis aut etiam stemmatis hujus confectoribus ac debere inferi alium Teispem Achæmenis filium, quem ubique omittunt. Lætus hoc duntaxat propono.

386, 41. Τιμωρεῖν ἐτι γίνεσθαι.] MS. τιμωρεῖν ἤδη γίνεσθαι, quod plane habet interpretatio Vallæ, & necessario ad sensum requiritur, à quo particula ἐτι longe abest.

387, 6. Στεγνύματα ἀγειν.] Cur hic alio modo loquitur quam infra, ὡς ἂν μεταδογμῶς μοι μὴ στεγνύεσθαι, addita negativa? Nulla sane causa est præter editorum incuriam. nam MS. plane habet στεγνύματα μὴ ἀγειν. An ullus lector Herodoti vivere potest, qui non continue observaverit ab eo addi negativam, ubi alius forsan omitteret? Sic 1, 15. Ἀλλ' ἀπέδοξε σφί μοι μὴ τιμωρεῖν Ἰάσωνι *desertumque illis est auxilium Ionibus non ferre.* At in verbo Ἀπέδοξε id ipsum jam erat. 4, 125. Ἀπηγόρευον Σκύθῃσι μὴ ὑπὸ βαίνειν τὸ σφέτερον ἔργον.

387, 7. Προείπας ἀλλεῖν Πέρσῃσι στρατόν.] Hoc placuit correctoribus, nempe quia Xerxes consilio suo, id est, Persis imperavit supra, ut pararent se ad tempus, quo esset iussurus convenire exercitum. Sed non ita considerare placuit Herodoto, qui formulam imperii ab Xerxe dati mavult interpretari, & ideo scripsit Πέρσας, ut est in optimo libro. Formula enim imperii velut fuisse supponitur, Persæ, comparate exercitum.

387, 10. Ἐβλάδσας ποιεῖν.] MS. ἐβλάδσας ποι. ut mox ὑποθήκαο. Scias hoc ipsum verbum esse, quod ab Porto omittitur in exemplis, quæ collegit de hoc αο, quum habeat istud ὑποθήκαο.

387, 16. Συναλίσας τὰς αὐτὰς.] Voces postremæ non sunt in MS. nec requiruntur, quum integerrima sint & eandem sententiam perfectissime expriment συναλίσας τὰς ἢ πρῶτον συνέλεξε, neque etiam desideratur tam fumosa versio *coactis eorundem Persarum quos prius coegerat concilio.* Sic sibi loquatur Valla.

Satis est quum verba capitis 8 εὐλαγον ἐπικλήρον ἐποιέετο Περσίων interpretatus fuit in *concilium vocavit.*

387, 20. Ἡ νεότης ἐπίζησε.] MS. ἐπίζησε. Valde vereor ne pro ἐπίζησε. Habuimus supra ἐπίζησε εὐλαγον.

387, 36. Περσέων ἡρώμενοι.] MS. περσέων ἡρώμενοι. Cui lectioni nihil obstat.

387, 38. Πέμπη ἄγγελον Ἀρτάβανον καλ.] MS. interponit præpositionem ἐπὶ ante vocem Ἀρτάβανον. Seu construere placeat πέμπη ἄγγελον ἐπὶ Ἀρτάβανον mittit nuncium ad Artabanum καλῶντα vocantem & jubentem venire, seu ἄγγελον δηκκαλῶντα Ἀρτάβανον, ut auctor utatur adjecta sua & elegantissima tmesi, ut paulo ante μετὰ δὴ βυλδῶσαι, ut 5, 81 κατὰ μὲν ἔσσαν φάληρον, κατὰ δὲ τὸ ἄλλο παρρηλῆς ποταμὸς δήμους. & passim. Deinde MS. ἀπικομένῃ δὲ οἱ ἔλεγε, non ἀπικόμενῃ δὲ ἔλεγε, quod nihil minus quam Herodoteum.

387, 40. Οὐκ ἐσωφρέον.] MS. οὐκ ἐφρέον, & mox χρηστὴς εἵνεκα συμβουλῆς pro συμβουλῆς, sicut ἀντὶ χρηστῆς συμβουλῆς etiam dixit 4, 97.

388, 5. Ἐν ἡδονῇ ἐστὶ γνῶσθαι στρατηλασίην.] MS. στρατηλασίην, quod est oppido accuratum, mutatumque ab eis qui pleonasmum Herodoteum non capiebant. Jungenda enim sunt & construenda, ἡ οἱ πάντως ἐν ἡδονῇ ἐστὶ γνῶσθαι, nempe στρατηλασίην θηὶ τῷ Ἑλλάδα.

388, 13. Τάδε ἢ ἀμφοτέρω πελήκον.] Unde habet Valla istud *quæ ambo tibi cum adsint?* Nullum in vulgatis pronomen illud vel casus accusativus, qui in altero exemplo verbi πελήκον, quod notavit Portus, appositus est. Itaque est lapsus idem, qui jam supra notatus est. Scribe τάδε ἢ ἀμφοτέρω πελήκ. Sed neque πελήκον ista σφαλμα, non sane; unde codex Mediceus habet statim ὁμιλίαι σφαλμα, non ὁμιλίη. Ita longe elegantius omnia coherent, quam quæ vulgo lecta sunt & leguntur.

388, 20. Γνωμίαν δύο προκειμένην.] Potuit & participium eadem flexura terminari. Certe habet optimus MS. προκειμένην. Nec dubito ita quoque extare statim infra in MS. et si non notaverim. Sed & mox αὐξανέσης, non αὐξήσης. Equidem id jam notavit Portus ex aliis duobus locis, quibus hunc locum annuere non potuit.

388, 36. Τῶτο τοῖνδε.] MS. τῶτο τοῖντο. Et statim διαίρειν, non διαίρεω. Nam intellectus verbi satis clarus est, ut docent Beza & Portus; & cui non lectus Suidas? διαίρεω, ἀναπύσσει, δοκιμάζων, ἢ ἀπακρίνον τὰ πρῶτα, ἢ οἷον διαίρειν αὐτῶν ποιῶν.

389, 1. Μαθηῖον ἤδη ἐστὶ.] MS. ἔσται.

389, 3. Δέδοκ' ἔγινεσθαι.] MS. δέδοκ' ἔγινεσθαι. Miror ab Porto in capite illo quo αὐξήσης συναλίσας continentur, hoc genus omitti.

389, 4. Ἀλλ' ἤδη ἵημι ἐν κοίτῃ.] Ita vulgo; sed optimus MS. docet aliud subesse. Habet enim:

enim: ὡς ἤδη ἢ ἐμὲ ἐν κοίτῃ. Quod explicandum, nisi si & ipse ego in tuo cubili dormiero.

389, 8. Νομίζων.] Mirum est, quum Valla sic abiret ab hoc verbo, & mallet Latine vertere *speraret*, H. Stephanum in hac ipsa parte non lætum Latinis eaque mutantem, in hoc tamen concordare, ut verbum id ipsum retineret. Duri sunt sane illi in negligendo Græco. An habuit Valla quid aliud? Certe nos abhinc legimus ex optimo MS. ἐλπίζων. Ita enim exhibet.

389, 14. Εἶπε τὰδε.] Vocula postrema non est in MS. nec requiritur, & meliorem locum infra obtinet.

389, 26. Ἰδὼν τε πολλὰ.] MS. ἰδὼν ἤδη πολλὰ τε.

389, 31. Μεμνημένῳ ᾧ.] Non ut commendem hoc profero, sed gustus varietatis ubique ab Herodoto adhibitæ nunc quoque immittit nescio quam suspicionem, ne opiner plane frustra & in vanum contigisse, ut legatur in optimo MS. μεμνημένῳ ᾧ, quum in priore faciat cum vulgatis.

390, 11. Ἐπὶ τοῖς ἀνειρημένοις.] MS. simpliciter εἰρημένοις.

390, 14. Θύσσον.] Hoc nomen est monumentum futilium Isaaci Vossii in adolescentia studiorum ex nota, quam posuit ad Scylacem, ubi ex Herodoti lib. 7 novit corrigere θύσθ, ut mox dubitet, an non θύσσθ scribendum sit, ut apud Thucydidem legitur Pliniumque, quum Strabonis epitome θύσσαν vocet. Hæc omnia tamdiu ante cum collegerat Ortelius, ut nihil sit ipsius. Sed uterque labitur in Herodoto, quippe cujus vetustissima manus consentit cum Thucydide & Plinio. Id inquirere debuerat.

390, 28. Διαβάλλεις ἐς τὴν Εὐρώπῳ.] Particula ἐς non est in MS. Certe id simile prorsus est ei quod notat Salmasius in Flori Annæi verbis 2, 2 *Serpente latius bello in Sardiniam annexamque Corsicam transit*, voculam in abesse omnibus libris.

390, 31. Πρὸς μεσαμβρίην.] MS. μεσαμβρίας, ut sæpe.

390, 32. Οὐδ' ἕτεροι.] MS. ἔδ' εἰ ἕτεροι.

390, 36. Πινόμῳ ὕδαρ.] MS. πινόμῳ μιν ὕδαρ. Rectissime.

390, 40. Ἀμὰ στρατοῦ μὲν.] Vocula prior ut nulli lectori molestiam attulit, nec forsitan allatura esset, quum & forsitan alias adscripta sit, tacere tamen non debeo eam non esse in MS. Vel vide cap. 95. Οἱ δ' λοιποὶ ἐκ τῆς Πόντου στρατεύμενοι, παρῆχοντο μὲν ἰκαλὸν νέας &c.

390, 41. Τοῖσι δ' εἴτα.] MS. τοῖσι δ' εἰς εἴτα.

390, 44. Πρὸ τελευτῶν.] MS. ἐκ τελευτῶν, ac junctim ἐτέων καὶ μάλιστ' ἐκ τῶν, quod oppido egregium, & plane Herodotei genii esse probant ista. 1, 119. Ἐτα δικά καὶ μάλιστ'. Et

209. Εἶκοσι καὶ μάλιστ'. Nec mirere, quod statim exhibui Ἐλαυνῆ, ubi vulgo depravant in Ἐλευνῆ: sed illud exstat integrum in optimo libro.

391, 44. Νέας ἀφ' ἑρῶν.] Quum Stephanus in antiquis Herodoti libris tam notabiliter reperiret signatum verbum ἀφ' ἑρῶν, ut notavit ad margines, miror unde illi non placuerit simpliciter scriptura Hefychii, ut videtur, ex hoc eodem loco istud verbum annotantis, ubi somniat poeticam epenthesin literæ, contingere. Utique meminerat Herodotum non esse poetam, in cujus optimo exemplari similiter ipse inveni: & quæso an id aliunde, quam ex eo quod 2, 135 πλὴντες εἰρυσαν. 3, 30. ὅτι τόξον εἰρυσσε. 4, 10. Τὸν μὲν δὲ εἰρυσαντ' ἔτι τόξων τὸ ἕτερον. Et hinc cap. 36. φραγμὸν παρεῖρυσαν?

392, 1. Οὕτω ποιεῖσθε.] MS. ὅτω ποιεῖτε. Et statim παρεσκεύασθ' ἢ κ' ὅπλα, non παρεσκεύασθ' ἢ, quod ferri poterat, immo requiri necessario videbatur, sed cedat genuino, quum ratio Herodoti in participiis bene jam sit inspecta.

392, 22. Οὐδ' ἄρα ἀρχὴν.] Vox media in MS. non est. Sed infelix in his intelligendis & hinc interpretandis fuit Valla.

392, 28. Τῷ ὄνομα τυγχάνει ἐὼν Κατάρρηκης, ὃς ἐξ αὐτῆς τῆς ἀγορῆς τῆς Κελ.] Recte factum ab Cl. Galeo, quum notulis Stephani intermiscet hoc loco supplementum, quod doctrina Salmasii huc intulit, sane necessarium, si Herodotum oportet comparari cum posterioribus, nempe vt legatur ἐὼν Μαρσύης, ὃς κατάρρηκης ἐξ αὐτῆς τῆς ἀγορῆς τῆς Κελ. Neque enim notum hic nomen fluvii Catarractæ, sed Marisyæ fons ex summo montis cacumine excurrens magno strepitu aquarum cadit, ut describit Curtius fere locum hunc Herodoti interpretans. Mira hæc codicum vetustorum concordia, quæ cui tempori vel causæ adtribuenda?

393, 12. Χρήματ' ἀμείλιχα ἐπαγγέλλεται.] Vox media non est in MS. Et sane si adspicias,prehendas otiosissimam.

393, 24. Κέκλησ' αὐτὸς τὰπερ ἐκέλευσας.] MS. κέκλησ' αὐτὸς τὰπερ αὐτὸς ἐκέλευσας. Quod & perdulce est, & prorsus non otiosum, ubi significatio vocis αὐτὸς etiam deflectit ad notionem Latinæ vocis *solus*.

393, 27. Οὐτε ἐς τὸ μέλλον μετ' ἐμὴν.] Nemo quidquam in his vituperet, quum tamen mira violentia explicationem prætulit glossæ & manui auctoris. Nam optimus ille MS. habet ἔτε ἐς χρόνον μετ' αὐτὸν. Quod est haud dubie & verum & egregium Herodoteum: immo ipsa verba iterantur 9, 88. ἔτε ὅμῳ ἐς χρόνον ταῦτα ποιῶν μετ' ἐμὴν. 3, 72. Αὐτῷ οἱ ἀμείνον ἐς χρόνον ἔσαν.

393, 37. Ἐς Κύδραρον πόντον.] Quam temere da-

damus nos fraudi quorumcunque ! Herodoti hunc locum cum Stephano junxit primus Ortelius, cujus sapiens taciturnitas debet placere, nec minus Berkellii cautissima prudentia. Sed Holstenio quid agas ? Hic enim testatus [MSS. legunt ΚΥΔΡΑ πόλις] pronunciat [Atque ita legendum] quæ utraque sunt falsa, quum quæ adscriptis Salmasius ex MSS. adscriptis præcedenti Κύδρα πόλις. Habeo sub oculis chirographum ejus, & satis clare id facit distincteque. De Herodoto nihil potuit Holstenius adfirmare, quum exemplar ejus, quod procul dubio Florentiæ in manu habuit, non curaverit inspicere. Manifeste ibi vidisset Κύδρα, quod inde restitui.

393, 41. Εἴς ἀρετὴν ὅτι καὶ ἐν φερέσει.] Lepide quidem partiuntur hunc locum inter duas præpositiones ὅτι & ἐν, & quidem sic æqua portione utrique attributa, ut neutra possit queri. Dubites, utrum tantus exactor vocum fuerit vel ipse Herodotus. Certe, ut nihil aliud dicam, scias turbare codicem MS. & legere εἰς ἀρετὴν ἐπὶ καὶ φερέσει, quod nequaquam spreverim.

394, 21. Ἀθέμιτα ἔργα ἔρδεσκ.] MS. tantum ἀθέμιτα ἔρδεσκ. Huc usque etiam modo pergit Valla.

394, 24. Εἴς τὰ σάδια.] MS. σάδιοι.

394, 31. Καὶ μασιγίας ἀμα τέτοις ἀπέπεμψε σίζοντας.] Ex hoc uno loco videas probari veritatem vocis Græcæ μασιγίας. Sic enim notat Henr. Stephanus [μασιγίας flagellator v. ex Herodoto] Scias hoc notari ab illo, à quo ignoratur σιγίας aliter Græcis usurpari, quam de instrumento, quo id ipsum peragitur. Attamen Stephanum sequitur Portus notans [Μασιγίας, ἰως, ὁ. N. H. Virgator. q. d. flagellator. Qui flagello cædit aliquem. τὸς μασιγίας p. 251, 35] Quæ notatio incidit in hunc locum. Quod si omnis Græca lingua non alio fundamento niteretur, equidem jam omnis cum ipsa Polymnia decidisset in mare Ægæum. Nam certe etsi nostri carnifices iidem soleant & virgis cadere & stigmata inurere; non inde sequitur Xerxem pari ratione usum in castigando Hellesponto. Et quid in his falsis est? quippe quum præcesserit de ipsis οἱ μάσιγι πληγὰς δακνέσθαι, num potest videri nunc Herodotus dixisse μασιγίας ἀμα τέτοις, hoc est, μασιγίας ἀμα μασιγεῦσι? Omnino perridiculum. Sed nos Herodotum liberamus, & importunum unius syllabæ donum non magis nunc admittentes, quam in capite 233 ἐσιζον σίγμαλα βασιλῆα, aut 5, 6. eam syllabam remittimus auctori suo, ex MS. scribentes ἡ σιγίας. Hæc mea sunt. Sed & Th. Gale produxit ex cod. Arch. hos σιγίας, & apponit rectius: an eadem cogitarit, ipse dixerit. Nescio an mirari oporteat, Petrum Gyllium adeo ample fermoci-

nantem de Darii & Xerxis ausu circa hos trajectus, bis citare locum Herodoti & mentionem facere tum flagellationis, tum comedum, sed in utraque citatione non ultra pergere, nec de stigmatibus vel meminisse. Quid illum terruerit, nescio; quum ultra processerint quondam οἱ τὰ πρὸ τῶν Μάγων χαψαίτες, quippe qui καλαγινώσκουσιν Herodotus, ut ait Diogenes Laërtius, Latino interpretante in jus vocant mendacique arguunt, perinde ut alii agunt in circuncisione, alii in chronologia, tanquam in Herodoto mitius aliquid dedecet, quam sic onerare, quum nihil nisi mentiri gravissime ab his καλαγινώσκουσιν sit peractum. Et gratia sit eximio Kuhnio, qui Herodotum in parte tam stolidam non dereliquit. Lege interim, quæ habet Jo. Fronto de cultu sanctor. pag. 386, & Ezech. Spanhem. ad Julian. p. 195. satiaberis plus satis.

394, 34. Πικρὴν ὕδωρ ἢ ἀλμυρὸν.] Duæ voces postremæ non sunt in MS. nec habuit interpretes. Et quæso an non sufficit exprobratio, quæ satis dira insequitur, & quidem per hanc eandem vocem?

394, 38. ὡς ἴδεις ἀνθρώπων θύς ὡς εἶναι.] Voculam priorem abolere debere quisque satis videt in tam vicina iteratione ejus voculæ. Itaque recte abest ab MS.

394, 46. Εἰζήκοντες τε ἡ τελεποιίας.] Quasi obnoxius foret Herodotus, ita omne genus flagitii eum vexavit. Quis credat posthæc verba pericopen omitti, quam nihilominus recte expressam habet Valla; & tamen nec ab Aldo, nec ab Camerario, nec ab Stephano qui tamen ita accuratus fuit & ante in capite 32 & post capite 40, nec ab Th. Gale rationem ejus habitam vidi. An ita saltuatim modo Græca cum Latinis contulerunt tanti viri? Unde majore cum fiducia eam restitui, quum in MS. optimo etiam animadvertissem.

395, 6. Διέκπλον ἢ ὑπὸ φαῦσιν κατέλιπον.] Mira destitutio Herodoti, ut nemo accedere huc ausus fuerit ad spectandum, nedum solidandum, si discesseris ab conatu Æm. Porti, qui tamen & ipse perquam est vilis, ut rejiciens Vallæ istud relicto ad auroram transitu velit potius dici transitum sub auroram, vel sub primum diluculum reliquisse, vel separatim scripto ὑπὸ φαῦσιν, sub diluculum. Itaque videtur existinare tempus hic describi, quo transitus daretur. Quod prorsus non placet, quum agat de parte loci, ubi trajectus pateret, & quidem semper. Certe non oportuerat scribi de navibus antiquis, nisi ante omnia exactus fuisset hic locus, quem studiose vitaverunt. Itaque in tantum obsequutus fui Porto, ut pro vero haberem separationem ὑπὸ φαῦσιν & verti sub lumen, quia quum hunc triplicem transitum statuatur auctor per penteconteros fuisse, credidi illic eum patuisse, ubi erant lu-

mina navium, sicut nos docet locus Livii 29, 25. *Lumina in navibus singula rostrata, bina onerariæ haberent, in prætoria nave insigne noturnum trium luminum fore.* Hoc lumen Appianus vocat λαμπτήρ lib. 2 de bello Civ. quo minus mirum est ab Herodoto φαῦσιν appellari. Quod lumen quum gereretur in puppi, videri posset indicare prope puppes penteconterorum ter interpositum esse spatium, per quod vulgo transitus daretur minoribus navibus. Auctores antiqui in fabrica navium agnoscunt φάλκιν circa sentinam; quæ vox prope quidem huc accedit, sed prope illam partem transitus dari posse non videtur. Propterea quum bene perpendo, res ipsa dicat hos patentes trajectus ibi relictos, ubi maxima erat aquæ moles & inde urgentissimus ejus cursus, ut optime & celerrime illac posset trajicere, & ubi maxime prospici deberet futura pontis ruptura. Hinc quum medici acutissimi in vocibus aliunde petendis ad suum microcosmon, servaverint vocem φλύσις in actione corporis, imaginor mihi Herodotum dedisse τὸ φλύειν prope eum locum, ubi acerrima erat agitatio fluentis aquæ propter copiam hinc vel inde exundantem.

395, 10. Στερελῶντες ὄνυξι ξυλίνοις τὰ ὄπλα.] Vertit Laurentius *contenderunt armamenta, contorquentes machinamenti ligneis.* At quæ Latinorum machinamenta contorquentia intelligi queant per Græcum ὄνυχες, dum multum cogito & inquirō, nihil invenio. Proprie quidem eo notatur unguis, deinde translatus ad rei rusticæ instrumentum σιδῆρος ὄνυξ. Sed id non torquet, sed ὀπκνίζει, scalpit, ut Theophrastum interpretatur Plinius observante Stephano, non aliter ac si ungues & ungulas commiscerent, ut notat Juretus ad Paulinum ab nonnullis factum. Et ad eandem rationem similitudinemque referendæ sunt reliquæ metaphoricæ notationes, ut sint absque vi torquendi. Et tamen refert Stephanus; [Ξυλίνοι ὄνυχες apud Herodotum, ubi interpretari queas *uncis*. Nam ὄνυξ pro unco quoque sive uncino sumitur, ut apud Hippocratem ὄνυξ dicitur uncus, quo foetus mortuus extrahitur. Itidem ἀγκυρῆς ὄνυξ dicitur ancoræ uncinus Plutarcho] Vix indignationem tempero! quid enim ad curva ista facit hoc, quo torqueri debet, non scalpi, aut scabi, non foetus extrahi, non unco captari, non stabiliri, sed tantum στερελῶδες? Nihil profecto ad hunc rhombum Stephanus, nihil ad sententiam Herodoteam iste ὄνυξ. Attamen quam lepide & molliter agit Æmilius Portus ad subrependum dicam, an ridendum? Ipso judice hic ὄνυξ [interdum accipitur pro mechanico instrumento sive ferreo sive ligneo, quod ad humanorum unguum similitudinem factum est incurvum mediocriter ad

res aliquas constringendas.] Debuisset figuram lineis exprimere; habuisset lector Herodoti aliquid portentosum. Unguesne, mi Porte, adhibuisti ad constringendum? Sed satis nugarum. Quas hæcenus dissipavit Th. Gale, ut proferret ex codice Archiep. ὄνυξι, idque judicaret rectius. Utinam & ὄνυξ veteris & ὄνυξ novi addidisset rationem? Citat hunc ipsum locum Salmasius in Plinianis Ex. p. 765, ubi λακκόλινον illustrat docens esse linum maceratum, quia lavacro nitescit, non quod linum album quasi species lini sit, ut posset credi interpretem cogitavisse; sed bene tranquillius retinet quoque ὄνυξι ξυλίνοις, nec quidquam tangit, quum pag. 659 verset sane ὄνυν, sed remotus ab Herodoto. Utamur igitur non necessaria minus quam verissima & elegantissima correctione, scribendo ὄνοις, quoniam illud tam præclarum habet quoque optimus Mediceus. Quippe primo dubium non est, quin ad hunc locum referenda sit glossa ex Lexico Herodoteo Goldasti pag. 746. ὄνυξ τὸ πρὶ τὰ ἴδια ὄνυξ ἀγγεῖα πολὺ πινὺν καὶ συσπρόμυλον. Quod male confusum iste quisquis fuit descripsit ex Hesychio ὄνυξ τὸ πρὶ τὰ ἴδια ὄνυξ ἀγγεῖα πολὺ πινὺν ζῶν, καὶ συσπρόμυλον. Necessaria enim illic est distinctio, & duæ sunt interpretationes, nempe & bestiola talis multipeda, & instrumentum, quod torquendo & circumagendo seu vasa in aquam demittit ac reducit sursum, seu ad alia adducenda torquetur. Plane species quædam ἀξονος, ut exponit Galenus apud Stephanum, ubi & convenientissimum exemplum habes ex Aristotele. Locum Suidæ in μύλη notavit Lindebrogius ad Ammianum 17, 4, sed amplius ab Suida de eo agitur in v. ὀνόλον. Et quantum ex variis ingeniis produxit ille μύλον ὀνικός in sacris scriptis tam infeliciter citatus?

395, 15. Ἐπεὶ ὃ ἐγεφρωθή.] MS. ἐπειδὴ ὃ ἐγεφ.

395, 17. Κόσμω ἐπετίθεσαν κατύπερθε.] MS. κόσμω ἐτίθεσαν καὶ ὑπερθε.

395, 27. Ἴνα μὴ ἐμπιπλήται.] MS. ἵνα μὴ πίμπληται.

395, 33. Ἐπὶ νεφέων ἐόντων.] In quibus nescio quid intelligant. Scio autem Herodotum & perdoctum legi in MS. ὀπνεφέων ἐόντων. Videnda modo in lexicis vox ὀπνεφέων.

395, 37. Οἱ ὃ ἐφασαν.] MS. ἐφασαν, id quod proprie magorum interpretationes significat. Cap. 219. Πρῶτον μὲν ὁ μάντις ἐσιδὼν ἐς τὰ ἱερὰ ἐφασκε τὸ μέλλοντα θάνατον.

396, 11. Ἀμείβετο.] MS. ἀμείβετο. Incitati regii animi & jam parati ad respondendum & puniendum indicium clarius est hoc præfens.

396, 20. Ὑπεναντία ὃ τάτοις.] Et hic rursum MS. adjiciens repetit ἀνέστας.

396, 33. Πειθαίνων ὃ τῶν τῶν.] Vox ultima non est in MS. Et sane ministerii abrupta exsequutio magis patet.

396, 35. Οἱ σκωφόροι τε ἢ τὰ ὑποζύγια.] Non aliter habent MSS. libri & praesertim ille optimus. Et sequens vox τῶν non patitur id in suspicionem trahi. Quod probaturi satis sunt illi, qui injustum militis Romani fascem cogitabant; ut ex ejus proportionem in Asiaticis agminibus illos σκωφόρους portare multa potuisse pateat. Clare exposuit Valla, Porto *calones* interpretante, ut utique non requirantur vehicula, sed singulorum hominum vel animalium quoque terga, praesertim in itineribus, ubi nullum spatium vehiculis. Quid enim legimus in fragmento Suidæ in v. Εξήκτ. Οὐ γὰρ ἐξήκτ τὰ ὑποζύγια πρὸς τὸ ὁδὸν χαλεπότητι, ὥς αἰρόμενοι τὰς ἀμάξας ἐξέφερον ἐν τῷ δυνάμει. Et talis via videtur quoque supponi in narratione Æliani 9 Var. 30. In hoc quidem Xerxis agmine omnia adfuerunt.

396, 36. Σύμμικτοί τε σελῖος παντοίων ἐθνέων ἀναμίξ, ἢ ἀνακεκρήμενοι.] Quia potuerunt huc usque tolerare viri docti, permisi hunc locum etiam in hac editione sic legi. Et est non dissimile in cap. 55 ὁ σύμμικτοί τε σελῖος παντοίων ἐθνέων. Attamen si attendas, nimis garrule una eademque sententia multis coacervatis verbis exprimitur, ut tanto majorem fidem mereatur MS. liber, in quo vox prima non existat.

396, 39. Οὐ συνέμιζγον βασιλεῖ.] Jam notaverunt viri docti frequentissimum hujus verbi usum, & quidem varia notione, in his Herodoti scriptis. Sed nullus est, qui cogitavit de hac jocosa transpositione literarum, quam affero ex optimo MS. συνέμιζγον, prout Suidas sic habet ἀμιθῆσαι pro ἀεθμῆσαι, Salmastius in Plinianis p. 321 ἀμιθῆσαι pro ἀεθμῆσαι &c. Hinc non penitus spernendum. Deinde MS. περιγεῖντο μὲν δὲ ἰππῶται. non μὲν γὰρ, quæ particula ibi non habet locum, etsi expresserit quoque Valla. Sed hæc non præbent causam, cur vera appareant priora; ea enim fiunt per intervallum.

397, 25. Διὰ δὲ Ἀτάρνῃς ἐς Καρύνω.] Locum hunc proprie notavit Stephanus Byzantius in v. Καρύνῃ, ut sic ipse vel legerit in suo exemplari, vel corrigendum censuerit describens eam πόλιν Μυσίας. Sed ex hodierna editione Herodoti fide Ortelius, in Thesaurο scribens: *Carine urbs circa Caycum fluvium in Asia minori, Herodoto.* Ibi Herodotum agnoscit, ut in v. Carene ostenderet nihil se concedere Stephano isti Herodotum alleganti, plane prætermittens mentionem Herodoti. Etiam de eo noluit cogitare, quum referret de Carne, quam noverat Stephano dici Æolidis urbem, quod quum notaret, bene sciebat in qua parte mundi versaretur, &

in v. Atarneus monet eandem urbem ab aliis poni in Mysia, ab aliis in Æolide, ut debuerit hic esse attentior. Hinc multæ postero- rum scriptiones de mutatione literarum η & ι, Holstenio quidem agnoscente diversitatem scriptionis, sed ita nunc tacente, ut mox ab eo Καρύνῃ πόλις Αἰολίδος confundatur cum Καρύνῃ Ἰωνίας, quod nunquam rebor cogitatum esse ab Stephano, Berkelio Καρύνῃν præferente ex fragmentis in v. Βέννα. Sed quanto- pere abest hæc Herodotea & Æolica Carne ab Ionica Carine? Bone Deus, an igitur illi legerunt Xerxen profectum esse per Ioniam? Ita ægrotant omnes, quia ad verum accedere nequeunt. Omnino verum nomen est Καρύνῃ, & sic hoc loco optimus codex habebat Καρύνῃν. Hanc quilibet istuc videre potest. Hanc tuetur Stephanus in v. Λύλαι ab Holstenio citatus; hanc apud eum nummus.

397, 35. Ἀπέλιπε τὸ ῥέεθρον.] MS. ἐπέλιπε, ut c. 58. Μέλανα ποταμὸν σὺν ἀνιχνύοντα τότε τῇ στρατῇ τὸ ῥέεθρον, ἀλλ' ἐπιλιπόντα. Et mox, φοβῶ ἐς τὸ στρατόπεδον ἐπέπεσε, non εἰπέπεσε, quod video casu prætermisum esse: sed εἰπέπεσε cit vera lectio.

397, 45. Γέργιβάς τε ἢ Τόκρης.] Quod genus hoc hominum? fuitne urbs propria Teucri appellata, ut Gergis? an locus aut pagus, aut gens quædam in Trojana regione singularis? An Τόκρεῖδα intelligi oportet ex lib. 2 cap. 108 repetitam ex Menelai expeditione? Non opinor. Sane antiquitas omnis de his silet. Itaque nec ab Herodoto eos cognitos crediderim, etsi Heresbachius in margine monstraverit *Gergita, Teucros urbs*. Quin tu, mi lector, mecum hæc expende, & accipe, quod suppeditatur ab lectissimo MSto Γέργι- θας Τόκρες deletis interpositis. Id ipse Herodotus confirmat 5, 122. Εἶπε δὲ Γέργιθας τὰς ὑποληφθέντας τῶν ἀρχαίων Τόκρων.

398, 22. Οἰκίστερα.] Fingunt sibi viri docti varias dialectos, quarum venia possit litera & jure omitti: sed non est, nisi vitium scripturæ in quibusdam MSS. quum Medicus recte integret οἰκίστερα. Et mox μάλλον ἢ ζώον MS. non ζῆν.

Ibidem. Οἶν σὺν διαίρειται.] MS. οἶν περ εὐ διαίρει.

399, 7. Λήψεται δὲ ἐκείνων.] Sic editur in exemplaribus Stephani, sic in editione Galea. Sed ab Aldo & Camerario editum fuit λείψεται, quod hic requiritur.

399, 22. Εὐνίων τῶν λιμῶν.] MS. εὐνίων τοῖς λιμῶν.

399, 34. Εἰ βυλβύλη σὺν ἀρῶν δέοι.] Est id ipsum, quod de Oreste suspicabatur chorus eum defendens adversus querelas Electræ in hujus nominis tragedia Sophoclea num. 323 Φιλῆ γὰρ ἐκείνην περὶ γὰρ ἀνὴρ περὶ σὺν μέγα. Quam felix viveret Europa, si nostra ætate hanc do-

Strinam Palatia habuissent? Utrique patet audivisse simile theatra Atheniensium, qui satis beati fuerunt, quamdiu licuit eis hæc observare; ubi ab fortuna & lasciva cupidine passi sunt se impelli versus Siciliam, non bene perpensis his monitis, omnia ieverunt pessum.

399, 45. Μη τὸ βέβαιον σκοπέξαι.] Nescio quid intellexerint, neque unde id petierint, quod ponunt pro versione, ut quod firmum est infirmetur. Nec enim sententiam habet, nec huc pertinet, si intelligi potest. Nam innuit eum qui in consultando vias omnes consiliorum forsan ab aliis prolatas conatus probare invias, non ex se produxerit denique aliquid certum, aut indicaverit quid firmum esse queat, illum errare similiter &c. Inde patet nihil afferri ab articulo τὸ, & præclare scribi in MS. optimo μήτε βέβαιον σκοπεῖν.

399, 48. καὶ ὁρέων δύο.] MS. αὐτίον ὁρέων τοῖς δύο, etiam ambigam an non legerim in eo ὁρέων τοῖς δύο.

400, 6. Γνώμη(ι) ἐχρέωντο τῇσι καὶ σὺ.] MS. γνώμη(ι) ἐχρέωντο ὁμοίᾳ(ι) καὶ σὺ. Et mox σὺν ἄνκοτε, non πότε. Egregie, & jam Ionismus hic notatus est.

400, 10. Σφίεα περηγέοντο.] Sæpius id exstat in Herodoto, ut notarunt etiam viri docti. Sed in hoc loco MS. habet σφίεα, mutans repente intentionem ab rebus & πρήγμα(ι) ad ipsos Persas. Reliqui tamen suo loco vulgatum, si quis eo magis oblectaretur: ipse enim prorsus id fastidio.

400, 37. Αἰμί(ε)ϊ περὶ ταῦτα.] MS. αἰμί(ε)ϊ καὶ ταῦτα. Mire pulchra immutatione ad patientiam nunc regis præ ferocia alias infani declarandam.

400, 45. Ἄχαιε ἔδεν ποιήσαντες.] Quis credat? an fieri potest, ut nimis integer etiam sermo consuatur? certe hic talis est, cui mala manus adjecit longum istud in postico participium, quum exhibeatur tantum in isto venerando Mediceo MS. ἄχαιε ὃ ἔδεν, neque ullum vestigium est illius vocis ποιήσαντες, in qua ita sollicitè servanda succedunt sibi editiones, sane ob eam causam non probatiores; prout certe mihi videtur dulcissimum, si illa auferatur, quum & simile occurrat in capite 168 hujus libri.

400, 49. Θυμὸν ἔχων ἀγαθόν.] MS. ἔχει. Quod & ipsum videtur probandum, ut singula tanquam distincta capita annumeret, quæ ab eo fieri abhinc velit vel mente vel facto.

401, 7. Τύεας συνέλεξα.] Accurati sunt viri docti in his vertendis, ut quum Valla redderet ego vos, quorum opera mihi opus est, contraxi, Stephanus mutaverit ego vos cœgi à vobis hæc requirens, quod sic mutari videtur ideo placuisse Stephano, quoniam in Vallæ Latinis semel tantum dicebatur vos, non etiam vo-

bis, quod iterat Stephanus, & ne nunc quidem volui omittere. Sed res mira est. Nam prorsus mens Vallæ commota est ab lectione quæ exstat in fidelissimo MS. ubi vox prior nequaquam apparet. Hinc statuo frustra repeti, quum sensus sit ego vos vestrum contraxi rogans, ἢ δὲ ἐγὼ ὑμῶν χρήζων συνέλεξα.

401, 12. ἀγαθὸν ἀπώδεται.] Ne nimis consultator popularis videatur Xerxes & suavor per locum ab communi bono petatum. Longe magis decorum illi est, quod legitur in optimo MS. σπώδεται, ut videtur, Herodoto id nunc agnoscente quidem activum, sed cuius casus quartus ὑμῶν nonnisi subintellectus adharet. Alioquin posset credi scripsisse auctor σπώδεται. Certe ξυγὸν πᾶσι ἀγαθὸν σπώδεται notat Portus in Lexico. Et statim τῶνδε ὃ ἐννεκα.

401, 19. Παρεσιδάζετε.] MS. παρεσιδάξετε, ut ad Xerxen referatur, in cuius nomine intelliguntur omnia.

401, 31. Ἀτρεκέως ἀσχεῖται.] Hoc verbum fuit labor Æmilii Porti, partim ut confirmaret, partim ut publicaret conjecturam, qua ipsi videbatur legendum ἀσχεῖται: sed discrimen facere nequivit, inops consilii, cuius copiam bonam nobis præbet optimus MS. exhibens plane ἀσχεῖται, quod typos nunc fugit ocus restituendum.

401, 32. Καλῆς ἐς τὴν θάλασσαν.] MS. Mediceus καλῆς ἐς τὸ πέλαγος, quomodo pro gustu varietatis scripsisse crediderim.

402, 39. Ἐπ' ἢ καὶ ὁ πόλεμος... ἐπανυμῆν ἐχ[ε].] Ita edidi ex MS. ubi vulgo erat ἀπ' ἢ. Causa superius dicta est.

403, 6. Ἐν τῇ Σάλῃ τε Σαμοθρητικῇ πόλιν &c.] Vix decernas, utrum Græca negligentius sint administrata, an Latina. Nam & Græca illa stare aut tolerari nequeunt, & Latina video sic edi jam ab anno 1566 in Stephani editionibus, majoribus illis, ubi Sala urbs, Samothracia & Zona, distinctione hac repetita in editione anni 1592, etiam repetente Jungermannō, quum editio Th. Gale illic sit oblita atramento incerto & sordido, quod tamen est loco distinctionis. Sed & in minore Francofurtina anni 1620. Quæ non tamen sic distincta legit interpret Italicus, sed pejore modo descendendo dalla citta di Sala & di Zona che sono in Samothracia. Permittamus nugari, quibus ita placet. In Græcis non intelligo cur meliora ingenia potuerint pati, ut splendor Herodoteus tam sordida umbra fœdaretur. Nam illud Σαμοθρητικὴ nihil est, & liquide codex optimus habet Σαμοθρητικὴ, quod est necessarium, & hodie exprimi solet Σαμοθρητικὴ, quod est gentile; quippe sicut ab Ἑρῶν etiam est Ἑρῶν, Ἑρῶν, ita composito Σαμοθρητικὴ negari simile nequit. Immo cap. 108 habes liquide Σαμοθρητικὴ τείχεα.

403, 12. Παρεῖχον πλάτῃ ἀεὶ μὲν.] Pudetit quasi Vallam interpretari vocem postremam, quod vix miror, quum videatur adeo super-
vacua. Sed quanto elegantius est, quod habetur in veneranda ista membrana Medicea? παρεῖχον πλάτῃ ἐς ἀεὶ μὲν. Proxius enim hæc loquutio pertinet ad id quod scripsit auctor 2, 7. Ἡ δ' ἐς Ἡλείπιδον ὁδὸς ἀπὸ θαλάσσης πλη-
ροῖ ἐς τὸ ἀεὶ μὲν τῦτον. Quam eandem illustrat alio Aristidæ loco doctissimus Vigerus in pagina prima notarum ad Eusebii Demonstrationem Evangelicam. Hoc modo quum suavissime restituissim Græca, curavi quo potui modo ut in Latinis exprimeretur id ipsum.

403, 15. τὸ πλάτῃ ἐδομήκον.] MS. τὸ πλάτῃ ἐφάνη ἐδομήκον, quale quid debet inferi, sed hoc est commodissimum & Herodoteum, ut cap. 97. Συνελθόντ' ἐς τὸ ἀεὶ μὲν ἐφάνη τελαχίλια. Sed etiam MS. ἐξηελθμῆσαν, non ἐξηελθμῆσαν, ut paulo etiam post loquitur. Quod etsi nondum admiserim, persuadco mihi tamen longe concinnius vulgato. Nam sane videtur Herodotus hunc locum in activo exprimere voluisse, utpote proprie actiones Persicas declaraturus, non tam quid contigerit, sed quomodo illi fecerint. Item συνηγάγον τε, non συνηγάγοντο, ut nec deinde συναψαίτες dici possit, sed συναΐξαιτες.

403, 25. καὶ ἴθινα διατάσσοντο.] MS. διέτασσον.

403, 28. Τιάρας καλεομένους, πῖλος ἀπαγῆας.] Mirum est, cur sic placuerit viris doctis fudare circa rem vocemque satis pronam ad intelligendum. Sed excitavit eos mira versione Laur. Valla, cujus impenetrabiles acriter conatus fuit tueri Portus, quo descenderet ab ἄγω, frango, κλῶ, θραύω; sed tandem accessit ad πηγνύω, verum ut prima litera α notaret intensiorem aut operis elegantiam. Henr. Stephanus in Thesaurο quum noverit & τιάρα & ἀπαγῆας, amavit ostendere, quam bene posset aliquid transfilire; nam nec illic nec hic ad Herodotum vel mutire voluit. Hoc leporis exemplum placuit etiam Barn. Brissonio in Regno (quis credat?) Persarum, libro 3 citans hunc locum pag. 298, sed nec Latine interpretans, nec de isto adjectivo quidquam proferens. At quam speciose rem totam illuminavit divinus iste Salmasius in Plinian. pag. 556? Quum Rex Persarum sole-
ret gestare tiaras rectas, & ita fixas, ut non inclinarentur, quales ipse Herodotus in Sacis Scythis appellavit κυρτάσιν πεπηγῆας; vulgus vero in Persia haberet inflexas, incurvas vel in frontem proclinantes ac veluti plicatas, recte Herodotus eas vocat ἀπαγῆας. In quo etsi vera origo sit tectior, docet tamen clare contrarii habitus descriptio, ut in eo nihil sit cogitandum nisi verbum πηγνύμι vel πηγνύω.

Nec sic tamen tacere potuit Cl. Brauwinius, sed præter hoc Salmasianum ausus cogitare de legendo ἀπαγῆας (quod fureillis abigendum) vitiosissime citat locum Herodoti, sic distinguens τιάρας, καλεομένους πῖλος, ἀπαγῆας, sane ut facit quoque Brissonus, immo etiam editiones omnes, sed non etiam ita citante Salmasio, quum vox καλεομένης necessario referri debeat ad τιάρας, non ad πῖλος, quum agat de Persis, à quibus dicuntur tiaræ, quum πῖλος sint in patrio Herodoti sermone. Hæc vox Græca omnino per omnia non convenit cum appellatione Persica; immo in nulla parte convenit, nisi quod notet tegumentum capitis. Hæc una similitudo fecit, ut tiaras Persarum Græci explicarent per suos πῖλος. Hæc Persica tegumenta capitis non constabant ex coactilibus, quæ exprimuntur in voce Græca, unde & habet appellationem. Tiaræ omnia erant serica, si forte villis re-
ferta, utique non duratis compressisque visco aut simili materia.

404, 2. Περὶ σφῆων ὧδε λέγουσι Μῆδοι.] Nempe qui Daritin regionem Arianæ contribue-
runt, Medos Arios olim nominatos cogita-
bant, ut statuit Salmasius in Plinianis pag. 983. Quo non affatim lætus If. Vossius tabellam esse adseverat ad Melam pag. 9.

404, 9. Χάλκεά τε κεῖναι καὶ πεπλεγμένα.] Vox tertia non est in MS. Et sane quum non in Persis, non Medis, non Cissis, non Hyrcanis agnoscat galeas Herodotus, videtur mirificum, cur in his Assyriis ponat. Sane verum est solum χάλκεά τε, & falsum κεῖναι. Nam aut χάλκεα κεῖναι dicuntur, aut κεῖναι πεπλεγμένα, ut in Paphlagonibus cap. 72 sci-
licet ex alia materia, non χάλκεα κεῖναι πεπλεγμένα, ut tria ista concurrant.

404, 11. Τοῖσι Αἰγυπίοισι.] MS. τῇσι Αἰγυπίοισι, genere relato ad longinquius & quidem remotius, eoque quod notari debet faci-
minio, ut ad Hebræos 3, 6 Ἐάντερ τῶ παρ-
ρησίαν καὶ τὸ καύχημα τὸ ἐλπίδῃ μέγας τέλος βε-
βαίαν κατέχομεν. Ita Hesiodus Ἔργοις 504. Μῆνα δ' Ἀθηναῖον, καὶ ἡμαῖα, βέδορα πάντῃ, τῦτον ἀλδ' αὖθις. Sophocles Antigon. 106 Ἀλλ' ἡλὶς, τὸ κάπνισον ἐπὶ πύλῳ φανερὸν οἴσῃ τ' ἀεὶ φέ-
ρων φάσθ', ἐφάνθη πατ' ὧ χερσέας ἡμέρας βλε-
φάρων, Διεκαίων ὕπερ ῥέεθρον μολῶσα.

404, 17. Ἀγχοτάτα.] MS. ἀγχοτάτα. Et statim ἐνεδεδύκατον, non ἐνδεδυκ.

404, 23. Καὶ ἀξίνας καὶ σαγάρεις.] Mirum e-
rit, si ab viris doctis, præsertim qui edide-
runt Herodotum, declarari possit diversitas ἀξίνων separans & σαγάρειν, quam πῖλος ex-
ponit brevis glossa, quæ Herodoto præmit-
ti solet. Unde admittatur potius, quod exhi-
bet optimus MS. καὶ ἀξίνας σαγάρεις, fere sci-
licet eadem instrumenta, apud Græcos sic dicta, aliter apud illos; ut alibi & quidem

ipfos πάλυς τιάρας 3, 12. Mox quoque idem offert Διμυργίης, non Διμυργίης.

404, 25. Οἱ ᾗ Πέρσαι.] Omnino mutandum cum MS. οἱ ᾗ Πέρσαι.

404, 29. Ἐπὶ ᾗ σίδηρον ἔλ.] MS. σίδηρον.

404, 31. Φαρναζάδην.] MS. Φαρναζάδην. & mox σισύρνας atque etiam σισυρνοφόροι, perinde ut 4, 109.

404, 49. Ἀτραυτήν ᾗ Ἰτραμίτῳ.] Non est Perficum, & duntaxat foret Ἰταμίτῳ. Sed optime optimus MS. Ἀτύντῳ ᾗ Ἰθαμάτῳ.

405, 4. Οὐ οἰσάζει.] Quasi vellet accurate appropinquare ad οἰσάζει. Sed praeclare MS. οὐ οἰσάζει.

405, 7. Διονίεας ἀναμμένους.] Bonus Æmilius Portus etiam docet formationem hujus participii. Sed relicto eo exhibet optimus MS. ἀναμμένους. Quod ubi non usurpatur? at cui placuit istud ἀναμμένους?

405, 10. Καλαμίνες οἷσιν μακρὺς.] Sancta sit memoria Academiae Cadomenis, quam hoc loco ostendit Nob. Grentemesnilius sustinuisse etiam Musas Herodoti adjuvare! prorsus egregie, si eximia illa ingenia propexissent, ut Herodotum tractarent, non qualem ad id usque tempus typi plumbei dederant, sed prout latebat in antiquis membranis. Id quod debuit ab eis fieri, quia citare audent & libros editos & codices omnes eorumque consensum proferre, quum nihil de eo inquisivissent aut scirent. Nam sicut quæ differunt de arcu tenso, speciem habent; ita dum nolunt in Herodoto agnoscere οἷσιν μακρὺς, sed tantum βραχέας, monstrant se incassum captatores vocum inidoneos & Græcæ libertatis ignaros. Quid enim? quum Diodorus Siculus 14, 28 dicat tum βέλη μείζω δοῦν πηχῶν, tum statim ibidem εἶπω μεγάλοις περὶ ὁδοῖς, & ita ille sæpius. Equidem quum ita vulgo loquuti fuerint Græci, nequaquam hujusmodi cavillationem ab illis expectavi. Quantopere autem nugati sunt de arcu magno vel prægrandi, quum Herodotus dicat τόξα μακρὰ. Hic enim mordicus debuerant adhærere isti significationi, quæ longitudinem denotat, ubi Agatharchides usurpat vocem μέγας, sed eodem prorsus sensu, & hoc μέγας vel μακρὸν τόξον imaginor mihi fuisse hac aut simili forma aut non multo majore

curvatura inflexum. Itaque recte μακρὺς, & sic castissima illa Medicea membrana legit.

405, 17. Ἀρσάνης.] MS. Ἀρσάνης, ut debeat id bis mutari.

405, 30. Καὶ τῇσι λοφίσσι.] MS. καὶ τῇ λοφίσσι. Egregie: nam de auribus loquitur in plurali, quia singulis in pellibus binæ spectabantur, sed una tantum juba.

405, 36. Μασάγγλῳ ᾗ Ἀορίζῳ.] MS. Μασάγγλῳ ᾗ Ὀαρίζῳ.

405, 45. Ὁ Μεγασίδης.] MS. ὁ Μεγασίδης.

405, 46. Γωβρύης.] Non potui non in hoc nomine tam bene noto, tam sæpe occurrente, dubius hære, utrum accederem ad MS. Mediceum ita in principio detruncantem eus literas, an vulgato inhærerem. Sed ex formato semel consilio dedi tantum vetustæ lectioni, ut Bryan fuisse opinarer, & sic edidi ex MS. Βρύης.

406, 1. Ἐκαλέοντο Βεργίης.] MS. Φεργίης. tanquam non in prima litera confiterit mutatio, adeo multipliciter in notis passim scriptis iterata, sed in vocali primæ syllabæ. Et deinde MS. συνοίκησαν, non συνοίκων, non σύνοικας ἦσαν.

406, 20. Πέδιλα νεβρῶν.] Etiam si ita ederetur, Valla tamen fraudi non patuit, sed vidit quid rei esset. Certe & ipse vidi in optimo MS. νεβρῶν.

406, 26. Βαγασάκης.] Habebant nempe primam syllabam in Βαγας: inde sed extendi debuit hæc appellatio, quæ in MS. optimo legitur βασιάκης, idque sufficit.

406, 27. Προβόλῃς δύο Λυκουργίας.] Quam acute in hoc loco veteres grammatici versati sunt, nempe ut quæ toto cælo distant, moliantur in unum confundi? Hoc enim tempore quid instrumenta Lyciis usitata & in eorum regione confecta & elaborata, quid inquam illa ad Thracas, etsi Asiaticos, tamen Thracas, hoc est, bellicosiores & ferociiores etiam in venando omnibus Lyciis? An hi venatui luporum inservire non poterant sine fabris Lyciæ? Nescio quid perversius cogitari queat. Λυκουργία vel Λυκιοεργία relinquuntur illis, qui eis utuntur. Herodoto de Thracibus loquenti illa in mentem venire non potuerunt. Abusus ille fuit lectione sua, qui recens ab Herodoto transiit ad Demosthenem, & Λυκουργίας voluit comparare cum Λυγιοεργίᾳ vel Λυκιοεργίᾳ. Sunt ab se invicem aliena & maxime distantia. Est autem ita, ut citavi & edidi, scriptum in optimo codice Λυκουργίας, idque recte verum est ab Valla, non Λυκοεργίας, non Λυκιοεργίας, prout Harpocracionem in eo utroque adjuvi ex antiquo codice illius scriptoris in eadem Bibliotheca Medicea, unica liberalium studiorum reparatrice. Noli in hac parte hære, ut hæserunt post antiquos Portus, Stephanus. Si voluisset Herodotus hic indicare aliquid Lycium, nonne mox dicit εἶχον ᾗ αὐτίαν τόξα μετεξέτεροι Λύκιαι? Cur id ipsum nunc quoque non posuit, quo nihil liquidius?

407, 5. Φερενδάτης.] MS. Φαρανδάτης. Ne dubita. Nam 9, 75 rursus ita eum vocavit.

407, 15. Ἐς τὴν περὶ.] Plane sic scripsit rursus cap. 84 & 96 & cap. 100. Attamen nunc

legitur in MS. *ἐς τὸ πεζόν*. Quod & opiner rectius; quum gravis hic scriptor utique nolit ludere, etsi variare gaudeat etiam in hoc masculino; & hinc statim addit substantivum ipsum.

407, 28. *Ἀεΐζυς*.] MS. *Ἀεΐζυς*. Omnino ab vetustate accipiamus hæc nomina, non ipsi comminiscamur.

407, 29. *Στρατηγοὶ δὲ σύμπαντες πεζοί*.] Integre penitus legitur in optimo MS. *στρατηγοὶ δὲ σύμπαντες στρατὸς πεζοί*.

407, 33. *Ἐκαλέοντο δὲ ἀθάνατοι οἱ Πέρσαι ἔτι ἐπὶ ταῖς*.] MS. *ἔτι αἶψά ταῖς ἐπὶ ταῖς*. Quas duas voces videntur ex medio isto delevisse, qui opinabantur vim earundem exprimi in sequentibus, ut idcirco vane videretur idem bis scribere. Sed non ita est. Nam *αἶψά ταῖς* respiciunt antecedens, quod essent exquisiti, ut hujus honoris ergo darent illis hoc nomen, quod illis venerat in mentem ex sublegendo assidue. Haud dubie etiam in aliis corporibus quidam perpetuo sublegebantur, ut numerus militarium virorum constaret, non tamen fruebantur hoc honorifico nomine; neque etiam ista suppletio fiebat tam accurate aut tam celeriter post alicujus excessum.

407, 34. *Ἀναίρητο*.] Id quo sensu huc venerit, ignoro. Copiosius certe est usus ejus in Herodoto, ut patet ex Porti collectione; sed semper alia significatione, & Portus hunc locum negligit non tantum in *Ἀναίρειν*, sed etiam in *Ἀναίρηται*. Unde patet Vallam quidem recte posuisse *sufficiebatur*, sed ea vis non est in vulgato isto Græco. Legit immo *ἀναίρητο*, & hoc ipsum est in MS.

408, 7. *Τῆς πίπυνοι*.] MS. *ταύτης*, quod multo concinnius.

408, 12. *Ἐν ἄρεσι*.] Non male, si placet retia & laqueos confundere. Certe sic plurimum inhæsit huic loco Portus, ut docet ejus Lexicon in v. *Εμπαλάσειν*, nunc explicans *Ita illi illaqueati conficiuntur*, nunc illi vero in laqueis impliciti vel involuti perduntur, interficiuntur. MS. *ἐν ἔρεσι*.

408, 25. *Τὴν αὐτὴν δὲ ἐν τῷ πεζῷ*.] MS. *τὴν αὐτὴν τὴν δὲ*.

408, 26. *Ταχυῆτι δὲ λεπτομένας*.] Suavissime ad Græcam rationem MS. *ταχυῆτα*.

408, 29. *Πάρεξ δὲ ἄλλων καμήλων*.] An credimus auctorem sic voluisse cavere aliis camelis, qui propter varios usus erant præterea in exercitu, ne cum his modo relatis in numerum hunc jungerentur? Omnino eos tanti fuisse non opinor. Itaque aliud latet, quod aperit manus fidissima codicis Medicei, hinc abigentis vocem tertiam. Itaque patet Herodotum ab hoc numero eximere illos ipsos camelos, quos modo Arabibus tribuit, ut hic numerus solos contineat vere equites; non enormibus spectaculis pugnam inquinent. Et

mox *ἐπὶ ἐταράχῳ*, non *ἐπὶ ἄχῳ*. Eximie. Nec enim id vult Herodotus alios quidem equites fuisse redactos in ordines, ut vertit & intellexit Valla (ubi enim id non in acie supponitur?) sed per ordines fuisse sibi junctim appositos.

408, 37. *Ἐπὶ συμφορῇ ἐπέπεσε*.] MS. *ἐπέπεσε*.

408, 45. *Σὺν τοῖσι γένεσι ἀπέταμον τὰ σκέλεα*.] Vertit Laurentius, *crura cum genibus absciderunt*. Opinetur lector id factum esse, & partem inferiorem femorum cum cruribus ablatam illi ita fuisse; an potuit hoc fieri *ἐπὶ τῷ σπέρματι*? neque enim ultra progreditur fermo auctoris. Quid autem intererat, si osium in femoribus extrema pars esset simul amputata potius, quam in ipso genuum flexu nervi amputati, ut succisis poplitibus cogeretur jacere? Hoc nempe ipsum est, quod vult indicare auctor, quem præstantissime adjuvat optimus MS. *ἐν τοῖσι γένεσι ἀπέτ*. hoc est, in commissura, qua femur cruribus connectitur, quæ est genui. Sic stare non poterat, & in terram collapsus mortem debebat cum cruciatu & segnitia operiri.

409, 14. *Τύχης*.] Huic in margine MS. adnotatum est *τύχῃ, ἔρως, λοβοξοικὸν ἐργαλίων*. Quæ sic insederunt Herodoto, ut nescio unde Camerarius plane hæc omnia siverit in contextum ingredi, quem acriter ita corrumpit.

409, 37. *Δέρμα δὲ πρὸς τὴν αἰσίδα*.] MS. in singulari *δέρμα πρὸς τὴν αἰσίδα*.

409, 44. *Ἐκ Πελοποννήσου*.] MS. *ἐκ Πελοπ.*

410, 10. *Ἀπὸ Ἀθηναίων*.] MS. *ἀπὸ Ἀθηνῶν*, plane ad formam præcedentis.

410, 40. *Ἰππαγωγὰ πλοῖα μικρὰ συνελθόντα*.] In hoc loco nihil viderunt Valla & illi qui tolerare ejus interpretationem potuerunt; quia neque biremes hic locum habent, nec lembi nec actuaria navigia, & quam minuta reliqua intelligat, non assequor. Unde non modo Latina redigere ad simplicitatem Græcorum debui, sed etiam in Græcis corrigere *μακρὰ*, ut habet MS. Mediceus, unde intelligitur omnes, quarum hic ponitur numerus, fuisse naves longas, quæ remis concitarentur, nullam corbitam.

410, 43. *Τετράμνης δὲ Ἀχίνας*.] MS. *Ἀνύας*.

410, 44. *Μάπλις Σιρών*.] MS. *Μάπλιν Σιρών*, pro quo erronee venit in contextum *Μάρτιν Marten*, quod emendabis. Et mox *Ἀρσίδι*, non *Ἀρσίδι*, quod & sponte sua vidit Gretemesnilius. Certiores nos sumus, quum id reportamus ex certa fide antiquitatis.

Ibid. *Ἀρβάλας*.] MS. *Ἀρβάλας*. Mox autem ut dixi, non aliter exhibet istud nomen *Πιργης*, quam solet dici fluvius.

411, 7. *Ἰπὸ λήμματος τε καὶ ἀνδρείης*.] Quum sic

sic tum in hoc loco, tum in Calliope cap. 61 non cura dedita forsan, sed perfuloria opera permissum fuit edi, hinc Cl. Grævii industriæ data fuit materia notandi ad Luciani solœcistam perperam ibi in utraque voce λήμμαι & λήμμαῖν impressum esse μμ; nam λήμμα duplici μμ lucrum, capturam, quæstumque significare, λήμα vero ab Herodoto poni pro præsentia & præstantia. Sed nescio cur Porti lexicon inspicere tergiversatus fuerit, qui & locum utrumque citavit, & agnoscens errorem typographicum omnino idem illi decernebat ante tot annos. Sed quum acumen ac doctrina intra hæc consistat, quid fiet 5, 72 τὰ ἔργα χειρῶν τε καὶ λήμμαι ἐχοιμί ἂν μέγιστα καὶ καλίστα. Et c. 111. Τὰ δὲ πολέμια καὶ εἰς δόκιμον, καὶ ἄλλως λήμμαι πλείονα. An ista non pertinent ad Herodotum? Nescio quo discrimine in Herodoteis versati fuerint. Quum vera sint, quæ afferant, ego nihil mutavi, satis mutans, ubi minime fallacem auctorem sequor MS. Medicum.

411, 9. Γένεσις δὲ ἐξ Ἀλικαρνησῶν.] Particulam ἐξ non habet MS.

411, 33. Ἀπαγαγόντες ὅσον τέσσαρες πλείονα.] MS. ὅσον τε τέσσαρες. Itaque similitudine literarum hîc aliquid intercipi non concessit accurate agens scriba, & plenissime enotavit, quod an fecerit etiam paulo ante, tu lector vide. Nam ubi vulgo legitur ὁμοίως ὥς καὶ τὸν πεζόν, ibi vocula ὥς non legitur in MS.

412, 13. Δίει καὶ ἐπὶ σύνδροπον.] MS. tantum διεί σύνδροπον. Et certe vocula illa καὶ ut hîc nihil habet roboris, ita mox bene sequitur, ut illic legi sufficiat.

412, 21. Ὅπως καὶ ἐπὶ δέξον λόγους.] MS. ὅπως καὶ ἐπὶ δέξον λόγους.

412, 33. Πρὸς ἀνδρας δέκα μαχέσασθαι.] Est vitium scripturæ ex præcedenti propagatum per ultimam negligentiam, à qua cavens rite optimus MS. retinuit μάχεσθαι, ut legi debet.

412, 38. Σέ γε δίζημαι.] MS. σέ δέ γε δίζημαι.

412, 48. Ἐπεὶ τε πλεῖνες.] MS. ἐπεὶ τοὶ πλεῖνες.

413, 2. Εὐνίων πέντε.] MS. εὐνίων ἐκείνων πέντε.

413, 7. Ἀναιμῆροι δὲ ἐς τὸ ἐλθέμενον.] MS. ἐλθέμενον.

413, 11. Παρ' ἡμῖν μὲν μόνον.] Postremas voces duas ignorat MS., partim ex similitudine ductuum ab currente penna productas, partim per frustraneam repetitionem ex præcedenti versu.

413, 42. Πλήθος ἀνδρῶν.] MS. ἀνθρώπων.

413, 43. Σὺ δὲ φαίνομαι.] MS. σοὶ δὲ φαίνω. Nescio quomodo vulgatum construant, quum nominativo isti nullus sit locus.

413, 45. Τὰ ἄλλα σιγαῶν θέλω.] Ita intelligunt, ac si Demaratus sustinuerit injungere,

ne posthac se rogaret; certe etiam si rogaretur, nihil ab se responsum iri denunciet. An talis sensus aut credibilis, aut nitore satis venusto hujus Demarati conveniens? Porro quid volunt ista τὰ ἄλλα, nisi τοιοῦτόν? Mirabile est, quod legitur in MS. ἅμα θέλω τοιοῦτόν. Pulcherrima clausula. Si in his tibi blaterare videor, non peto in futurum auctoritatem majorem in sermone meo, sed videar tibi semper blaterare. Integra enim sunt postrema θέλω τοιοῦτόν φαίνεσθαι φλυεῖν, sed subintelligendo. Hunc sensum assecuti non sunt, qui Herodotum tractaverunt.

413, 48. Ἐν γέλωτι τε ἐτρέψατο.] MS. ἐτρέψε. Et sane toties ista media forma sequitur, ut queat videri Herodotus merito nunc noluisse uti.

414, 6. Τῷ μὲν ἑξέρξης δῶρα.] Vereor ne hoc sit nimium, in tanto Megistanum numero. Sane & MS. habet tantum τῷ ἑξέρξης δῶρα, sed sine vocula μὲν. Utique sufficit gloriæ, quum mox attribuit ei hoc decus, ut de illo dicat ὡς ἀρίστῳ ἐνῆ, quod integrum exhibet idem MS. codex, non ἀριστόν, non ἀρίστη.

414, 11. Ὑπαρχοὶ ἐν τῇ Θρηίκῃ καὶ τῷ Ἐλαιοπόλει.] Non male, sed tamen MS. legit καὶ τῷ Ἐλαιοπόλει, qua varietate, dulcissima certe, nequit fraudari Herodotus.

414, 48. Ἐκαλέετο Γαλαϊκή.] In tanto silentio & veterum & recentiorum nihil habeo nunc quod afferam, nisi me reperisse in libro Mediceo Γαλαϊκή. Quod nomen si scriptum olim fuerit majusculis literis ita ΓΑΛΔΑΙΚΗ, apparet quantis mutationibus potuerit esse obnoxium ex errore scribentium. In eodem exemplari legebatur λίος, & mox λίος. Licet his addere etiam quæ sequuntur, ibidem sic expressa esse σεαυτοῖς καὶ κόμψαντο, tum & πύσιετο.

415, 13. Ἀπεξηραμένον.] Nihil quod reprehendas, nisi legeretur in optimo MS. ἀπξηραμένον. Id omnino non debuit mutari.

415, 23. Τῆς ἐν νηυσὶ εἰποντο.] MS. ἐν τῇσι νηυσὶ εἰποντο. Quod sicut plenius, & simul minus molestum, ita cogor & in sequentibus fidem optimo codici dare. Etsi enim agnoscam satis eleganter dictum περὶ ἀναγκαζόμενοι εἰποντο, tamen ita scribendum non judicavit Herodotus ex ipsius testimonio, verum περὶ. De qua deliberes licet, dum nunc auctori reddatur; quippe est vox ejus, ut cap. 115. τὰς δὲ ὡς θάλασσης περὶ ἐπομένους.

415, 30. Καὶ νηφάσι συνηρέας.] Utramque speciem idoneam ad montes συνηρέας faciendos, nempe ἰδας & νηφάδας accurate inspexit Portus in Lexico, quum adjectivum tractaret. Attamen pro secunda profert MS. καὶ χιόνι συνηρέας.

415, 38. Τῶν καὶ Νιφάξης ἐστὶ ὄνομα.] Etsi ni-

nihil ex Florentia notaverim, tamen in edendo ita priores sequi nequivi, quum tot manus in hoc lutum invasisent. Nam & Holstenius ad Stephanum pag. 338 monet apud Herodotum corrupte legi, & jubet scribere $\pi\epsilon\iota\lambda\acute{o}\nu$. Recte, & habuisset operæ pretium, nisi tot annos ante illum de vitio hoc monuisset Ortelius, quem mentionis honore prosequitur Grentemesnilius, perinde in Phagrete perspicax, laudato primo hujus vitii depulso Leopardo in Emendationibus, quod verum esse docet liber 8 cap. 1. Ita nullus hic locus Hostenio. Nequivi autem temere assentiri in vocula $\pi\epsilon\iota\lambda\acute{o}\nu$ expellenda, ut illi faciunt, nescio utrum de industria, an per incuriam. Id videbis igitur restitutum, ut scripserat Herodotus.

415, 45. $\kappa\alpha\iota\ \pi\alpha\iota\acute{o}\pi\lambda\alpha\iota$.] Populus certe montibus suis valde obscuratus, ut nihil clarum de iis proferri possit, nisi auctoritas optimi exemplaris, quod quidem habet tantum $\pi\epsilon\iota\lambda\acute{o}\nu$, quod mirere.

415, 48. $\omicron\lambda\acute{\iota}\gamma\omega\ \pi\epsilon\iota\lambda\acute{o}\nu$.] Ut 6, 69. $\omicron\lambda\acute{\iota}\gamma\omega\ \gamma\alpha\rho\ \tau\iota\ \pi\epsilon\iota\lambda\acute{o}\nu\ \epsilon\lambda\theta\acute{o}\nu\tau\alpha$. Attamen etiam nunc probat optimus MS. $\omicron\lambda\acute{\iota}\gamma\omega\ \pi\epsilon\iota\lambda\acute{o}\nu$, ut 8, 95. $\tau\epsilon\ \pi\epsilon\iota\lambda\acute{o}\nu\ \gamma\alpha\rho\ \tau\iota\ \pi\epsilon\iota\lambda\acute{o}\nu\ \tau\epsilon\tau\epsilon\omega\iota\ \epsilon\mu\eta\theta\iota\omega$. Et 132. $\omicron\iota\ \pi\epsilon\iota\lambda\acute{o}\nu\ \gamma\alpha\rho\ \tau\iota\ \pi\epsilon\iota\lambda\acute{o}\nu\ \tau\epsilon\tau\epsilon\omega\iota\ \epsilon\mu\eta\theta\iota\omega$.

415, 49. $\kappa\alpha\lambda\acute{\iota}\epsilon\tau\alpha\iota\ \phi\upsilon\lambda\lambda\iota\varsigma$.] Notavit hanc scripturam Holstenius ad Stephanum, in quo quia scribitur $\phi\upsilon\lambda\lambda\iota\varsigma$, nequivit hanc differentiam sine nota prætergredi. Utinam ea prima ab ipso venisset! Sed laudabiliter id ipsum præceperat ille diligentissimus Geographorum veterum scrutator Ortelius. An ille ab Holstenio non habitus fuit tanti, quem tamen adeo dense adhibuit? Quum interim omnia sint plena ineptiarum, nec Herodotus aliter scripsit, quam citavit Stephanus, ut abundantissime persuademur ab vetustissimo codice Mediceo, ex quo plane notavi $\phi\upsilon\lambda\lambda\iota\varsigma$.

416, 12. $\pi\epsilon\iota\lambda\acute{o}\nu\ \gamma\alpha\rho\ \tau\iota\ \pi\epsilon\iota\lambda\acute{o}\nu\ \epsilon\lambda\theta\acute{o}\nu\tau\alpha$.] Horum nihil omnino est in MS. Neque ullam causam habeo, ut pro Herodoteis habeam, quod illo tempore nequaquam tale fuit creditum; immo clarissime appareat esse lemma ab docto lectore adscriptum margini ex materia, quæ illud docet, ut scribentis habitum accusare nemo possit, qui ubique perdiligenter vigilavit. Adde ad 363, 22.

417, 21. $\tau\iota\beta\epsilon\tau\alpha\iota\ \pi\alpha\lambda\acute{\iota}\nu$.] MS. $\tau\iota\beta\epsilon\tau\alpha\iota$, ut habeat Portus jam etiam in simplice, quod in composito $\pi\epsilon\iota\lambda\acute{o}\nu\ \tau\iota\beta\epsilon\tau\alpha\iota$ notavit 1, 133.

417, 29. $\tau\eta\ \upsilon\sigma\epsilon\rho\alpha\iota\eta$.] MS. $\epsilon\upsilon\ \tau\eta\ \upsilon\sigma\epsilon\rho\alpha\iota\eta$.

417, 36. $\kappa\alpha\iota\ \pi\epsilon\iota\lambda\acute{o}\nu$.] Certe hæc sunt sine sensu, & vitiose abundant, quum $\tau\omega\ \pi\epsilon\iota\lambda\acute{o}\nu$ satis exprimentur per $\tau\omega\ \epsilon\pi\acute{\iota}\nu\omega\iota$. Nec sane assequor, unde Valla hanc versionem concinnare & exprimere tam commode potuerit, nisi & ipse legerit, prout existat in

optimo MS. $\kappa\alpha\iota\ \tau\omega\ \pi\epsilon\iota\lambda\acute{o}\nu$, quod exhibui.

418, 4. $\tau\epsilon\tau\epsilon\omega\iota\ \mu\acute{o}\rho\epsilon\varsigma\ \delta\epsilon\ \epsilon\pi\epsilon\lambda\omega\sigma\epsilon\ \delta\alpha\sigma\acute{\alpha}\mu\epsilon\theta\iota\ \pi\alpha\lambda\acute{\iota}\nu$.] Meminimus alibi aliter apud hunc scriptorem legi. Et inde est, quod etiam Suidas hunc locum respiciens & citans in v. $\delta\alpha\sigma\acute{\alpha}\mu\epsilon\theta\iota$ non dubitat his præponere voculam $\epsilon\iota\varsigma$, idque tolerant tam in prioribus editis, quam modo Cantabrigiæ. Licuit omnino scribere Suidæ prout voluit; sed non debet ad manum ejus solam exigi Herodotus. Nempe ista præpositio nunc non est nostri Herodoti, qui se monstravit etiam 4, 67. $\epsilon\pi\epsilon\lambda\omega\sigma\epsilon\ \tau\omega\ \phi\iota\lambda\acute{o}\nu\ \tau\epsilon\tau\epsilon\omega\iota\ \chi\acute{\iota}\sigma\eta$, prout illic indicavi in optimo MS. legi, non $\tau\epsilon\iota\chi\alpha$, quod supposuerunt. Sed & jam antea duplex ille accusativus annotatus est ad sanandum auctorem nostrum.

418, 9. $\kappa\alpha\iota\ \Sigma\acute{\epsilon}\rho\gamma\iota\varsigma$.] MS. $\kappa\alpha\iota\ \Gamma\acute{\epsilon}\rho\gamma\iota\varsigma$.

418, 12. $\Sigma\mu\epsilon\rho\delta\omicron\nu\iota\alpha$.] Multo magis Persicum sonat, quod legitur in MS. $\Sigma\mu\epsilon\rho\delta\omicron\mu\epsilon\upsilon\epsilon\alpha$. In vulgato prorsus nihil est, unde pateat ad Persica pertinere.

418, 14. $\delta\epsilon\iota\pi\lambda\omega\sigma\epsilon\ \tau\omega\ \delta\iota\acute{o}\rho\gamma\alpha$.] MS. $\delta\epsilon\iota\pi\lambda\omega\sigma\epsilon$, quod negari Herodoto nequit, quum & sic alibi habeat.

418, 16. $\Sigma\acute{\iota}\gamma\gamma\epsilon\ \kappa\alpha\iota\ \Sigma\acute{\alpha}\rho\gamma\eta$.] Narro tibi, lector, in optima illa & tam vetere membrana clare legi $\Sigma\acute{\alpha}\rho\gamma\eta$, prout ex hoc Herodoti loco eam annotavit Stephanus de Urbibus, ut debuerit pro verissima restitui ista appellatio, inter utramque indecenter satis ambigente Holstenio. In voce $\pi\acute{\iota}\delta\omega\rho\epsilon$ sibi non satisfecit, quum super tertiam literam inscripserit λ .

418, 18. $\epsilon\pi\lambda\epsilon\epsilon\ \alpha\pi\acute{\iota}\kappa\iota\mu\epsilon\theta\iota$.] Ut mox vicissim $\pi\lambda\acute{\epsilon}\omega\iota\ \alpha\pi\acute{\iota}\kappa\iota\mu\epsilon\theta\iota$. Attamen plebejum satis esse opinor ultimum verbum, & potius de alio quocunque itinere usurpaveris, ut ab hoc loco sit repulsum, si noveris, quid Herodotus ibi scripserit, omnino magis placitum. Mihi certe videtur perfectissimum politissimumque esse, quod habet MS. optimus $\epsilon\pi\lambda\epsilon\epsilon\ \alpha\pi\acute{\iota}\kappa\iota\mu\epsilon\theta\iota$. Plane enim id exprimit illud nauticum velis immittere habenas.

418, 21. $\Sigma\epsilon\rho\mu\acute{\upsilon}\lambda\iota\omega$.] Infeliciter hoc vocabulum turbatum ab dectissimo Maußico, defendit Holstenius ad Stephaniana.

418, 40. $\Sigma\iota\delta\acute{o}\nu\ \tau\epsilon\ \pi\acute{o}\lambda\iota\iota\varsigma$.] Nullam mutationem repertam à me fuisse in optimo libro testari compellor propter Holstenium adeo enixe auctori huic opponentem epitomen Stephani, in qua est $\Sigma\iota\delta\acute{o}\nu$.

418, 45. $\pi\alpha\rho\ \Lambda\acute{\epsilon}\iota\omega\iota$.] Si non commodius, certe non pejus in optimo MS. $\pi\alpha\rho\ \Lambda\acute{\epsilon}\iota\omega\iota$. Utiq; tale quid interpretatur Valla.

419, 6. $\kappa\alpha\tau\alpha\ \phi\acute{o}\nu\tau\epsilon\varsigma\ \pi\acute{o}\iota\ \lambda\acute{\epsilon}\omega\iota\varsigma$.] Hunc locum jam ab Æliano animadversum tangit Brissionius in lib. 3 de regno Persar. p. 315.

419, 25. $\chi\acute{\omega}\rho\epsilon\omega\ \tau\omicron\sigma\acute{o}\nu\delta\epsilon$.] MS. $\tau\omicron\sigma\acute{o}\nu\delta\epsilon$, & necessario quidem. Forsan typorum vitium.

H h h h h

419, 31.

419, 31. Τοῖσι χώροις.] MS. χωρίοις.
 419, 32. Ἐκ Κρησωναίων ῥέων.] MS. ἐκ κρη-
 σωνέως ῥέων, pro Κρησωναίης, quod elegi.

419, 45. Ἐς πῶπερ ἐσίβαντε.] MS. ἐνέβαντε.

420, 5. Συγκεκλησίῳ μὲν.] Bene spectatum participium, & conveniens turbæ similitum in Herodoto compositorum. Hoc tamen mirabar, cur Portus maluerit id reponere sub verbo κληῖω, quum præcedat κληίζω. Jam vero eximie Mediceus MS. præfert συγκεκλη-
 μένῳ, cui si jota subscripseris sub octavam literam, habes præclare ab verbo κληῖω, id-
 que admittendum censui, quum & in cap. 41 habeas συνέκληον. Satis antea jam dictum est.

420, 12. Ἐς αὐτῷ ἐσβαλόντων.] Priores duæ voces non sunt in MS. Et non videtur edidisse Herodotus, quum nec Θεσσαλίῳ subintelligere voluerit, ut quæ non noscebatur, nec λίμνῳ, quoniam ea tantum in sermonibus fuit; an in re sic fuerit, non definit auctor.

420, 31. τὰ διεσῶτα.] Merum Ionismum præbet MS. τὰ διεσῶτα. & quidem iustissime, ut ex tot locis jam per alios observatis patet.

421, 26. Ἐς φρέαρ ἐμβαλόντες.] MS. ἐσβα-
 λόντες. Deinde MS. οὐκ ἐπεμψε, non ἀπέπεμψε.

421, 36. Ἀπόγονοι Ταλθυβίης Ταλθυβιάδαι.] Vox media non est in MS. cui in hac parte bene convenit cum Latina interpretatione, ubi etiam non reperitur iste genitivus: nec opinor ab Herodoto venisse. Ad quam causam præclare inservit Eustathius commentans Iliad. α, ubi pag. 110. Ἡρόδοτος ἡ Ταλθυβίης ἱερὸν ἰδρύσασθαι φησὶν ἐν Σπάρτῃ, ἡ ὅτι ἀπόγονοι ἐκείσε Ταλθυβιάδαι καλέμενοι plane omisso Ταλθυβίης nomine, ut certe non magis huc immitti debeat, quam cap. 106 dicit τοῖσι Μασσαμείοις ἐκγόνοις, quod quidem est corruptissimum.

422, 11. Δεδόξαθε.] Multum certe impetraverunt, si id jam impetraverint, ut rex regum ita de illis sentiat; qui tamen cuperet omnes illos Lacedæmonios in malam rem mitti posse. Sed nimium liberalis est hic Hydarnes, aut potius ab futile aliquo viro suppositus est Herodotus, qui induceret Hydarnen sic absurde agentem, quod ipse ex ingenio suo, non illo bene perspicaci conceperat. Satis erit si intra terminos optandi manserit Hydarnes, prout in hoc loco legit eximie codex iste Mediceus δεδόξαθε, ita ut super ω sint positæ literæ οι, ut fiat δεδόξοιθε. futurum erit ut videamini.

423, 4. Σιτάλλεω ἔ Τύρεω.] Hujus posterioris nominis nulla fides est in narrationibus Scythicis, quum in eisdem ubique decantetur appellatio Terei, prout optimus MS. nunc habet Τήρεω, quod lætus restitui.

423, 25. Οἱ Ἀθλιῶται.] MS. εἰ Ἀθλιῶται. quæ immutatio est necessaria, nec miremur quid animi fuerit Stephano vel contra duplex an Vallæ, vel de conditionali particula si ingerenda Latinis, quum in Græcis non extaret. Magnus tamen fuit in Græcis, ubi licet non exstaret, ille tamen vel vidit, vel imaginatus sibi est videre, quum ex iis absque hac sententiam non nisi imperfectam referas. Præbe igitur libro Mediceo hanc laudem Herodoti redintegrati.

423, 33. Προδόντες ἂν Λακεδαιμόνιοι.] Hoc certe non est nisi activæ ut terminationis, ita significationis. Et Valla tamen, *prodiit a sociis Lacedæmonii*. At catus ille Stephanus hanc inconvenientiam animadvertens, astute invertit Latina, ita ut sententiam eandem quidem (quippe ea necessaria est prorsus) retineat, sed verbum tamen in eandem Græcis formam traducat, *ubi eos socii prodidissent*. Vide quam ludibriosi fluctus excitentur ab viris alioquin præclaris. Dum male suspicatur segnem in hoc loco fuisse Vallam, ubi forsan vel attentissimus fuit, pro vero sustinet assumere προδόντες ἂν συμμαχῶν. Recte prorsus Valla, quem condecorat in immensum fides MSti Medicei plane habentis προδόντες ἂν λακ. quod & de Cod. Arch. testatur Th. Gale. Et mox ἂν ἀναγκῆς, non ἀναγκαίης.

425, 23. Μετεξέτεροι.] MS. μετεξέτεροί τε.

425, 39. Ναυμαχίην παρεσδάσμενους.] Quod hoc vel locutionis vel sententiæ genus est, ut probari ab viris Græcæ linguæ gnaris potuerit? An hæc possunt notare *instructa classe pugna navali*? Et cur duntaxat non dicitur εἰς ναυμαχίην, ut solet Herodotus? Etiam παρελημένοις rectius ex more Herodoti fecissent ab illo ejus παρελίδω. Sed præclare concinnat iterum optimus ille codex Mediceus παρεσδάσμενους. Hoc convenientissimum.

425, 45. Οὕτω μοι δοκίεν.] Id quidem nimis directe profertur, quasi Herodotus ipsum Themistoclem dicentem ostenderet, quod tolerari nequit. An statuerunt in illo dativo elegantiam quandam & pleonasmum, ut solet? Cur igitur non factum ἡμῖν, ut certe Valla interpretatur? Immo latet aliud satis mire occultatum, quod præclare offert ille Herodoti custos MS. ὅτω μιν δοκίεν. Et mox idem ὡ χετλή, non χετλία.

426, 43. Οἰμαιχμῆν συνθησ.] MS. οἰμαιχμῆν τε συνθησ.

427, 43. Ἐξηρῶμένοι.] Notum & à viris doctis bene illustratum verbum & per similia loca Herodoto vindicatum, ut nulla ei lis posset evenire, nisi à veritate ipsa, quam continet liber Mediceus, præter expectationem offerens ἐξηρῶμένοι. Sane etiam bene notum est Herodoti verbum ἀρτίω cum suis

luis compositis quibusdam, & unde exsulabat hæc forma, quam restitui.

428, 5. Παρήσαντο ὡς λαμβάνοντες.] Et Valla & Stephanus præcipuam dant materiam publice gratulandi de inspecto codice Mediceo, & manu Herodoti recepta. Discessit enim, prout potuit Valla, ab corrupto, & sensum qualem qualem dedit ὅς quum accepissent intellexissentque Græcos sese colligere, tentaturos Persæ obsistere. Hæc Stephanus liquide noluit aspicere. Nam quum in his appareat verbum παρῆν, quantum in ipso fuit, Stephanus inde aufugit, & ut diceret aliquid, audacter sustinuit proferre ἡ παρήσαντο, ut sit ad verbum Græcos non omisso ipsos assumere. Credo id traxit ex cap. 160, ubi est ἄλλος ὃς ἐδενὶ παρήσαντο ναυμαχίῃ. Sed nimis est bonus vir, & quam egregie legit optimus MS. παρήσαντο, plane ut cap. 172. Ἡμεῖς ὃς παρήσαντο αὐτοὶ τινὰ σιγήσαν μηχανεύμενοι. Et sic passim.

428, 16. Κάρεν ὃ τὸ σῶμα σώσας.] MS. Κάρεν.

428, 19. Ἐσλθῆν ὅτι τὸ βυλδύτην.] MS. ἐπελθῆν.

428, 23. Σπεισάμενοι Λακεδαιμόνιοι.] An jam fecerint & prospexerint illud, vix dicas; & ne Valla quidem hoc proferre audent: adeo indefinitus hic aoristus, quo longe melius est futurum, quo Herodotum usum testatur MS. optimus, exhibens σπεισάμενοι. Unum certe hoc est ex conditionibus, quas volunt præscribere, antequam in arma consentiant.

428, 44. Κωλύει ἔδεν.] MS. κωλύειν. Recte, quum & præcedentia & hoc respiciant verbum antecedens ὑποκρίνασθαι.

428, 47. Ἡ ὑπεῖξαι.] MS. ἥτις ὑπεῖξαι.

429, 13. Ἡμῖν ἀντιξέας.] Satis multa habet Portus de hoc adjectivo, ut ex Suida & Aristotele etiam noverit ἀντίξεν. Habuit id quoque cognitum Herodotus, ut clare nunc perhibeat MS. ἀντίξεν, in quo jam confirmatur Suidas.

429, 18. Οὐδὲν ἀπαγγελλόμενος μεταλίειν.] Participii hujus nullam curam gessit Portus, etsi locus foret perperam administratus. Certe istud vulgatum sub Vallæ nomine est alienissimum. Quid enim vult ὅς à principio dissimulantes quod actum esset nihil poposcisse? Ubi residet ista dissimulatio in Græcis? aut in ipso negotio quæ dissimulatio intelligi hîc potest? Sunt meræ nugæ. Id mirum est, quod notat Stephanus pro vulgato etiam legi ἀπαγγελλόμενος. Ubi hoc? In nullis editis hoc video: sed vidi in optimo MS. Mediceo, unde id restitui.

429, 35. Ἐξέξεν ἀπέπεμψε.] Decenter satis in MS. Ἐξέξεν τε. Et statim ἀπεπέμψε. quod de industria nunc videtur Herodotus tenuisse, ut ne deferret suam varietatem, qua non longe infra usurpabit istud εἶπαι.

429, 42. Ἐς μέσον συνενέεικον.] MS. συνενέεικον. Aliud ergo appetimus, quam Portus protulit.

430, 12. Οὐκ ἐλήφθη.] Simpliciter & Valla assumptus non est. At quomodo igitur illuc venit, & ex Rhodo trajecit in Siciliam? Immo id absurdum, & unice verum legitur in optimo MS. οὐκ ἐλήφθη. quod probare me testor, etsi se ipsum ita probet, ut prius pro alieno & pravo deiciat. Tu negabis inter colonos eum assumptum esse, & nullam aliam rationem adferes, qua ille in Sicilia vixerit ita ut etiam ejus posterii sacerdotes in Sicilia fuerint? Quæ stultitia hæc est? & eam Herodoto ausi fuerunt ingerere. Paulo ante edidi ex eodem libro ἀπικαίω, ubi vulgo ἀπικαίω.

430, 31. τῷ Παλαρέως.] Nihil facilius, quam interpretari Pataro cum Valla. Sed quomodo iste è Lycia in Siciliam? an scire id non est necesse? Utique inter Rhodios eum fuisse non dixit auctor. Quid igitur cogitarunt viri docti, qui ita hucusque legerunt in Herodoto, quasi ille supponeret tyrannidas in Sicilia sic facile patere Lyciis? Relinquamus illos suo genio: Herodotum nostrum egregie ab nugis nunc redimit codex optimus, unde discimus eum scripsisse Πανταρέως, ut fuerit filius Pantarei.

431, 7. Εὐκλείδῃ τε καὶ Κλεάνδρῳ.] Satis constat nomina majorum sæpe in posteris repetita fuisse, sicut potuit hic Hippocrates memoriam nominis fraterni in filio conservare voluisse. Si tamen modo ita vocati fuerunt. Nam MS. optimus de postremo exhibet καὶ Κασάνδρῳ.

431, 13. Κυβυρίων.] Fax cognita satis, sed ab aliis nomine Κικικυρίων vocata, quum interim Italicus MS. habeat Κυβυρίων, de quibus docte satis egit Henr. Valesius ἐπὶ πάντῃ ad Peiresciana pag. 39.

431, 21. Ἀνάτ' ἰδραμον καὶ ἀνέβλασον.] Quam multa de hoc posteriore verbo scripta sunt? Ipse Portus vir doctissimus recenset versionem suam, item Vallæ, item Stephani, & nullus in ea rationem ullam habet præpositionis ἀνά. Miraberis haud dubie, lector, intelligens legi in MS. simpliciter καὶ ἔβλασον. quod est verissimum.

431, 28. Ἀερόμενος τε πόλεμον.] Longe ad præsentia commodior MS. ἀερόμενος τε.

431, 46. Μέλει σεσηλασμένον ὅτι πῶς ἔπαδα.] Id genus supra restitui. Sed hic aliter legitur in optimo MS. σεσηλασμένον, cui est nunc auscultandum. Sicut paulo ante iterum posui ex eo ἀπικαίω, quum vulgo sit ἀπικαίω.

432, 47. Ἡγεμονίῳ ἀπαρριζήσας.] MS. ἀπαρριζήσας, spoliari cum maxime imperio.

433, 7. Ἐνὶ Σπαρτιάταις.] Annotavit hoc iudicium sani hominis Grotius in notis ad epistolam

stolam Pauli ad Romanos 12, 21, ubi allegatur ei *Solon Syracusarum Princeps*, idque sic propagatur per varias editiones. Miror ab certa hominum natione Herodotum mendacem proclamari, Grotium non.

433, 33. *Ναυικῆς ἀρχῆς ἀρχεν.*] Quid vanius dici queat, vix video. Vox itaque media quum non exstaret in MS. agnovi codicem optimum, & rationem unicam emendandi Herodoti, qui subintellexit *στρατῆς* vocem in antecedentibus aliquoties usurpatam; & sic omnia recte habent. Portus multa collegit in v. *ἀρχεν*, sed hoc genus loquendi *ἀρχῆς ἀρχεν* prætermisit.

434, 1. *Ἀρξομένους σκέτι.*] MS. *ἀρξομένους ἐχέειν*. Id quod certe est acrius. Qui enim negare potest Gelo, Græcis quum fateatur habere qui præsent, abesse qui subsint, quum sciret gesta ad Marathonem. Itaque debet in futuro pronunciari id, quod veretur aut denunciat; id erat jocosè Græcos non habituros, quibus imperaturi forent. *Ἀρξομένους* sumit eo sensu, quo *ἀρχόμενοι*, ut collegit Portus in v. *ἀρχεῖν*.

434, 13. *Μὴ δὲ δύνανται.*] MS. *δύνανται*.

434, 28. *Ἀλλ' ὡπὸ δικαιοσύνης.*] MS. *ὡπὸ δικαιοσύνης*.

434, 31. *Εἰς Μεσσήνην μετὰβαλῶσαν τ' ἄνομα.*] MS. *ἐν Μεσσήνῃ*.

434, 32. *Καὶ τοιαῦτα τρώω.*] MS. *ὃ τοιαῦτα τρώω*.

435, 37. *καρχηδόνι.*] Apparet unicuique Vallam optime vertisse. Quidni igitur & crediderunt editores Herodotum optime scripsisse? Abhinc ut id credatur, testor me edidisse, prout suppeditabat codex optimus; etsi vix crediderim vulgatum aliunde venisse, quam ex errore oculi cernentis antecedens, non hunc dativum.

436, 9. *Ἐχῶσι πρὸς τὸ Πέρσῃ λέγειν τοιαῦτα.*] Hoc fateor satis simplex esse, & tale, ut etiam stipes rudis intelligere possit: multo facilius ut id ab Stephano vertatur *operam dabant*, ut possent hæc Persæ dicere. Sed id est alienum ab elegantia & circumspècta suavitate Herodoti, unde esse opinor, ut verbum *λέγειν* non sit in MS. Hoc nempe erat, quod sciri intererat; hoc quod ab Herodoti manu profectum erat. Hoc accedit ad dulcedinem locutionis in sacris libris, tum alibi, tum Aët. Apost. 24, 9 *εἰ τι ἔχοιεν πρὸς με*. Verba prorsus ipsa, sed sensus acerbior & terrior; sed nihil impedit in utramque partem loquutione ista uti.

436, 37. *Λέγεται δὲ Μίνω.*] MS. *Μίνων*.

437, 2. *Τῆν πύλιν.*] Quam ejus in hoc scriptore mentionem commemorat Strabo lib. 6 pag. 282, quod non intactum præterit diligentia maximi Casauboni; nisi quod indicari etiam debet in optima membrana legi

Τῆνδιν & *Τῆνδης*, ita vetere scriptura variante, unde literæ *δ* in primo loco superpositum *λ*. Sed haud dubie innuitur Herodotus scripsisse *Τῆνιν*, & *Τῆνις*.

437, 22. *Μετὰ Μίνωα.*] MS. *μετὰ Μίνωα*, & ad ultimam literam loco altiore habet additam literam *ν*.

437, 25. *Ἀπὸ τυτίων δὲ σφι Σπεννοσήσασι ἐκ Κρήτης.*] Hoc quidem esse extra oleas, & omnino in hac narratione tolerari non posse cui non patet? immo & cui non patuit, etsi sileat Stephanus alique? Valla mirabiliter *Truja reversos*. Oportet ad hoc stupuisse omnes, etsi viderent diversitatem in Græcis, hiscere tamen non ausos, donec Cl. Meursius in scripto de insula Creta pag. 146 sustinuit conjicere *ἐκ Κρήτης*. Frustra, etsi dicat aliquid. Sed prægravat Valla, quum liquide in optimo Mediceo legatur *Σπεννοσήσασι ἐκ Τροίης*, quod ideo restitui, adjuvante etiam Th. Gale.

438, 6. *Ἀχαίην ἐς Ἀῶν.*] De hac appellatione, quæ etiam recurrit cap. 197, solliciti fuerunt viri docti, Holstenius ad Stephanum pag. 27 & Grentemesnilius ad Strabonem pag. 321. Qui quod suspicari potuerunt ex simili nomine ab aliis Geographis dato, ipse vidi liquide scriptum in codice MS. qui est Florentiæ, unde nulla potuit me remorari hæsitatio ab veri restitutione.

438, 8. *Ἀπικέλο.*] Nihil confert ista mutatio, & recte MS. *ἀπικέλο*.

438, 15. *Τῶν πολεμέων ἀραιρημύθη.*] Vacillat Græcismus, nec loquutio est integra. Unde emendatissime profert liber MS. *ἐκ πολεμέων ἀραιρ*. Etiam Herodotus addit præpositionem.

438, 38. *Ἀπικέλο.*] Hoc loco habet MS. *ἀπικέλο*.

438, 43. *Τῆς ἐν Θεσσαλίᾳ.*] Sic accurate respondet antecedentibus *ἐν Θερμοπύλῃ*. Sed nunc in eodem MS. legitur *τὴν ἐν Θεσσαλίᾳ*.

439, 9. *Ἦδη τὸ Ἀρεμίσσιον ἐνδέκεται.*] MS. *δέκε*. Et sufficit.

439, 15. *Ἐῶσα ἀμαξίλος μῆνη.*] Vox prior non est in MS.

439, 21. *τόγε παλαιόν.*] Satis omnino foret aliis: sed non Herodoto, cui nunc placuit abundare, ut docet optimus MS. *τό γε τοπαλαίων*.

439, 28. *Ἐκ Θεσπρωτῶν οἰκήσαντες γλῶ πλὴν Αἰολίδας.*] An igitur & apud Thesprotos est suboles Æolidis? aut in Thesprotis Thessali posfederunt Æolia? Non intelligo, quemadmodum docti lectores potuerint istud narrationis genus componere. Utique Valla sic exposuit, & opinor credere lectores huc usque omnes, quum sit falsissimum & absurdissimum in Geographia. Laudabiliter itaque in optimo MS. existat *οἰκήσαντες*, quod aoristum

stum tempus intelligis ut superius dixit βασι-
λεῦσαι & τυραννεύσαι, ut indicentur *comptes*
vel *possessores facti regionis Æoliidis*.

439, 42. Εἶναι ἰφαινότο δὴ τῆςδεῖοι.] MS. ἰμ-
φαίνοντο.

440, 20. Καὶ Αἰγινίη.] MS. ἡ Αἰγινάη, ut
mox rursus.

440, 33. Εἰς ὃ καὶ προεργήθη ἅπας.] De hoc
habes iudicium illius cati Dionysii Longini
cap. 31.

441, 21. Τίτωκαῦτα ἐτι (ὡς ἰγὼ συμβαλεῖ-
μην εὐρίσκω) τόσον.] MS. ignorat voculam
proxime appositam sequenti parenthesi. Quin
etiam nec deinceps primam vocem, quæ in-
terjectam eandem parenthesin sequitur, τόσον.
Nec plane ulla ex his tolerari potest. Sed
valde ineptam sic apparet esse parenthesin,
quum omnia sequentia in quarto casu conce-
pta & structa pendeant ab verbo εὐρίσκω,
quod debet esse liberum.

442, 1. Τῷτο μὲν τό.] MS. τῷτο μὲν δὴ τό.

442, 6. Δόκη(ιν ᾧ δὲ λέγειν.] MS. accurate
fatis δόκη(ιν ᾧ δὴ δὲ λέγειν.

442, 22. Σιταγωγοῖσι ἀκάτοις.] Hoc dede-
cet Herodotum, dedecet Ionismum. Immo
ἀκάτοισι, ut est in MS.

442, 33. Τῷ σύμπαντι στραδύματι.] Sic
jam loquutus fuit cap. 82 ἡ σύμπαντι στραδύ-
ματι. Attamen edidi, quod notabam in MS.
legi ut præstantius ad Herodotum, συνάπαν-
τι. Vide ad 42, 13.

443, 17. Ὅσοι μὲν νυν αὐτίκιν αὐξόμενον.] MS.
ὅσοι μὲν ἐν αὐξ.

443, 42. Οὐκ ἔχω εἶπαι.] MS. εἰπεῖν.

444, 2. Ἡ ναυηγίη αὐτή.] Vox posterior
non est in MS.

444, 6. Ἀπὸ τε χεῖρεσσι ἀφαῖ.] Hæc quo-
que posterior vox non est in MS. & quidni
bis positum πολλὰ sufficiat ad omnia?

444, 9. Λυπεύσα παιδοκλόν.] MS. παιδο-
φόν. Et Plutarchus in hac parte memorat
παιδοφονίαν, licet in his verbis agnoscat ab
eo παιδοκλόν, & p. 871 repetit Ἀμεινοκλῆς
παιδοφονίαν.

444, 31. Ολίγας τινὰς σφι ἀνελξόες.] Secun-
da vox in MS. non est, qui mox etiam legit
ὑπὸ τῆς ἐτι, non ὑπὸ τῆςδε ἐτι.

444, 47. Ἐν τῷτῳ ὧν ὄρεμον.] MS. ἐπὶ τῷτῳ.

445, 8. Ὅτι ὁ Σανδῶκης &c.] Particula ὅτι
non est in MS. nec esse ab Herodoto sum-
mopere persuadetur, qui sæpius ita loquitur
in narrationis inchoando principio neglecta
particula ista.

445, 10. Ἀναλογιζόμενοι ὁ Δαρῆ.] Citat
hunc locum bene credulus Desid. Heraldus
lib. 1 adversarior. cap. 9. Verum ibi primo
MS. tantum λογιζόμενοι ὁ Δαρῆ, plane ut
cap. 3 hujus libri. Sed & quod statim sequi-
tur πῶς εὖτε οἱ ἀγαθὰ, duas in medio voces
in eo nullas reperi, & quamvis defendi illæ

possint ex more Herodoti, quo solet ille ver-
bum sæpe aliquod præmittere, cui tunc par-
ticipium mox subicit, ut nunc vides insequi
εὐρίκω ᾧ τῷτο, malo tamen parere codici ve-
teri, qui offert ipsam manum Herodoti, ad-
fueti ex participiis connectere periodum,
quod aliquis non intelligens videtur istas vo-
ces ingessisse egressus personam suam. Etiam
deinde MS. ἐργασάμενοι, non ἐργασμένοι.

445, 30. Πεντεκαίδεκα νηῶν ὧν εἶπον.] Agno-
scis vulgarem loquendi apud Græcos sæcem,
in qua primo optimus MS. secundam vocem
non habet; & deinde reparat Herodotum,
prout ipse bona fide scripsit, nempe exhibens
tantum πεντεκαίδεκα ᾧ εἶπον. Et quis illam re-
quirere potest, qui præcedentia Herodoti
percucurrit? & quis alteram mutationem re-
picere?

445, 43. Ἰρὸν ἡ Ἀφλυσίη Διός.] Quum Or-
telius in Thelauo mentionem faceret Laphy-
stiae, ad eum sic ab Holstenio annotatum ac-
cepimus: *De Laphysii Jovis templo extat nar-
ratio apud Herodotum lib. 7. recte enim ibi Αφ-
φυσίη in margine legitur pro Αφλυσίη.*

446, 8. Κυκισωρεσσι φερίξ παιδός.] Quum
ita clare sit editum in Herodoto, ut & mox
Κυκισωρεσσι, non adsequor, quid mentis fue-
rit Th. Munkero ad Hygini fabulam ter-
tiam scribenti: [Majori forte juro Κυκισωρεσσι
Herodoti lib. VII in Κυκισωρεσσι quomodo scriptum
in vita Apollonii, transformes.]

446, 22. Τῇ ᾧ κάρτε σενός.] MS. τῇ ᾧ ἡ
κάρτε σενός, quæ vocula ibi tenet suam vim.
Et statim πῶς ᾧ ᾧ χῶρον ἔρεα, sine vocabulo
τῷτον. Et merito omisi sic jubente MS. quum
modo ea vox antecederet ad κόλπον spectans,
unde inconsulte etiam revocata fuit ad vo-
cem hanc χῶρον. Sic iustissime replevi simul
& accidi.

446, 35. Εὐρυχωρότατον ἐστὶ πάσης τῆς χώρης.]
Longa vox, sed quæ nihilo plus adfert,
quam brevior & extat in MS. εὐρύτατον. Sa-
ne absurdum quid est in isto εὐρυχωρότατον
χώρης, nec certe statim cap. 200 dicitur χῶ-
ρος πῶς αὐτῷ εὐρυχωρεσσι, sed εὐρύς.

446, 45. Ἀμαξίτος ᾧ μὴ μῆνη.] Est super-
vacue accurata descriptio. MS. optimus il-
lud μῆνη non agnoscit. Certe cap. 224 dicit ὡς
μῆνης οἱ ἐξῆς ταύτης τέκνα, non addens etiam
μῆνης.

447, 3. Καὶ χῶρεσσι πῶς αὐτῷ εὐρύς.] Sic
quisque rusticus loqueretur. at Herodotea
cura ac dulcedo melius dedit, ut videtur in-
dicare optimus MS. exhibens una litera mi-
nus αὐτῇ. Scribe ἡ χῶρεσσι πῶς αὐτῇ εὐρύς.
Noluit auctor conjuncta haberi πῶς αὐτῷ,
quod notum erat cuilibet.

447, 13. Ὅ ᾧ ᾧ πῶς νότον.] Necessario οἱ
ᾧ. Nec fuit tam incitus Valla, quin hæc
pars pertineret ad Græcos. Mox etiam τῇ-
γενηίων,

γενήων, non Τεγαυιέων. quod ἰθνηὸν exemplo est, quam inanitia & absurda potuerint oriri ex illa commixtione diphthongi αι cum vocali ε.

447, 18. καὶ ἡμίσεις ἐξ ἑκατ.] Copulativa non est in MS. & abundat certe vel ipso Valla arbitro, qui in interpretationem Latinam non admisit.

447, 21. Διηκόσιοι ὀπλίται.] Vox postrema non est in MS. cui & ipsi Valla interdicat sua parte, & rectissime, quum jam auctor non cogitet de alio genere.

447, 29. Πᾶσαν εἶεν ἡμέρην.] MS. εἰσι.

447, 45. Τῇ Ἀλκαμῆνῃ & Τηλέκλῃ.] MS. & Ἀλκαμῆνῃ, & Τηλέκλῃ.

447, 48. Τῇ Ἡγήσῃ.] Quis ille Hegesitis sit, longa mora erit quaerere. Vix credibile ex tot scriptis ne unum quidem existitisse codicem, ab insulis scribentium mutationibus immunem. Et majus portentum est viros doctissimos maluisse in tanta emendandi & mutandi dulcedine hoc ignotum & indictum nomen in isto regio stemmate relinquere, quum satis scirent quoque esse corruptum & falsum. Quisquis enim legit libri secundi caput secundum doctissimi Cragii de Lacedaemoniorum republica, scire nequit in ea urbe Eurystheni majori filio Aristodemi natum fuisse Agin, unde ista posteritas dicta est Agidarum nomine. Atqui MS. Mediceus planissime habet & Ἡγήσῃ, ut 6, 65 Ἀγισ, quo innuitur ipse ille Agis, etsi Latini illic eum citare malint *Agidis*. Sed ab Herodoto est prima litera Ionismo donata, quod decepisse videtur certos homines, ut ab veri nominis cogitatione abducerentur. Sed & genitivos ita componit Herodotus, qui hunc ipsum locum innuit 9, 63, ut tanto magis, qui Herodoto favebant, debuerint eum ab errore immunem praestare. Vivant igitur haecenus Eurysthenidae, sicut 8, 131 Proclidae.

448, 15. Παρελαβὼν ἢ ἀπὸ τοῦ.] MS. ἀπὸ τοῦ.

448, 48. Οἷοι τε εἰσι.] An potuit talia imperare Xerxes? an res militaris patitur, ut isti sic numerari queant, ac pateat, quot illi essent, ut interpretatur quoque Valla. Atqui Florentiae legit optimus MS. οἷοι τε εἰσι. Certe id commodius, ut haecenus voluerit eos cognosci.

449, 3. Προέλαβεν ὁ ἱππὺς ἐς τὸ στρατόπεδον.] Id quoque nimis se invergit, nec commode jungitur verbum & ista praepositio. Bene prorsus idem MS. πρὸς τὸ στρατόπεδον.

449, 13. Μαθὼν ἢ ταῦτα.] Enimvero ista sunt egregia, & digna, ob quae explorator adeat vel periculum, ut narret quosdam milites exerceri, quosdam caput sordibus purgare. Omnino erant & alia, quae non oportuit negligi. Itaque sapienter scripsit Herodotus teste optimo MS. πάντῃ. Certe hoc ex-

primitur ab Floro 1, 17. *Ille per noctem pastorio habitu speculatus omnia refert tutum iter.* 6, 70 dicit πυθόμενον τὰ ἐβέλτο.

449, 19. ὡς ἀπολαύμενοι ἔχουσιν.] MS. ὡς ἀπολαύμενοι τε ἔχουσιν.

449, 24. Μαθέειν τὸ ποιδόμενον ὑπὸ τῷ Λακεδαιμονίων.] MS. πρὸς τῷ Λακ.

449, 43. Τοῦτοι εἰσὶν οἱ τέ εἰσι τῇ ἐαυτῶν στρατῷ μαχέσασθαι.] Habes speciosa emblemata ad extendendum sermonem satis vane. Itaque MS. optimus tribus prioribus verbis neglectis habet τῇ ἐαυτῶν στρατῷ μαχέσασθαι. Quae verborum paucitas longe acriorem acerbitatem effert, & haud dubie Xerxis vehementiam, qui responso ingratisimo velut stupefactus, interrogatione paucissimas voces, sed clarissimas continente percussere vult Demaratum nimia de Spartanis suis audentem.

450, 20. Πλήθει χρησάμενος.] MS. πλήθει, quod longe decentius ad has monstrosas turbas.

450, 45. Τῇ περὶ τῆς ἐαυτῶν.] Non solet Herodotus ita formare hoc imperfectum, ut idcirco genuinum videri debeat, quod legi in optimo MS. ἐαυτῶν.

451, 3. Τὸς ταύτῃ ὑπομένοντες.] MS. ὑπομένοντες.

451, 20. Ἐκ τῶν πυλαγῶν.] Voluerunt igitur viri docti hoc posterius esse etiam specimen varietatis Herodoteae, ut quum genitivus Πυλαγῶν, qui praecessit, ab iis esset agnitus venire ex nominativo Πυλαγῶν (id distincte facit Portus) nunc tamen hunc nominativum ab auctore accipiant pronunciatum ut primae declinationis. Quid quaeris? est nimis captatum, & quod in aliis legerunt, cupiunt admiscere Herodoto, cujus optimus MS. plane legit πυλαγῶν, id quod retinemus.

451, 28. Ἐπὶ οἱ ἤρεσε.] MS. ἐπὶ ἤρεσε, & non amplius.

451, 37. Ἐκ τῶν δὲ κατεδέδατο.] Quis ille angulus est, ubi Stephanus mussitavit de hoc non intelligendo loco, ut jubeat videre, quae alibi dixerit? Multum quaesivi, sed frustra. Sed neque vel κατεδέδατο vel κατὰ δαίμονα aut simile in lexico Ionico novit Aemilius Portus; ut in verbo δαίμονα, est ἀποδαίμονα, ἀποδαίμονα; nec hujus loci verbum in Thesaurio iste Henr. Stephanus. Sedent igitur hic ingenia defixa prorsus, quae quam fuissent gavisae, si scivissent legi in optimo MS. κατεδέδατο. Satis simpliciter & vere.

451, 44.] Πρὸς Μηλιέων.] MS. πρὸς τῷ Μηλιέων.

452, 19. Οὐδένα σφί.] MS. ἐδέν σφί. Validius hoc ad persuadendum adiciens; ut crediderint non modo hominem, sed nihil, quod ullo genere impediret aut discrimen eis movere posset. Nam quae hic in vicinia appa-

rent

rent sub nomine Φωκαίης, de quo tamen agit Portus in v. Ἀναδραμεῖν, & sub verbo ἐνεκήρυσαν, habui errores typorum.

453, 5. Μαχαίρησι τῇσι αὐτῶν ἐτύγγανον ἐτι περὶ εὐσεῖαι.] Ita placuit viris doctis per editiones efferre locum Herodoti de Græcis ultima ausis non ad se & locum defendendum, qui commissus illis erat, quam ad mortem pro patria obeundam & ultione præsentī, quantum possent, honestandam. Quales memorandas in historia ærumnas quum Herodotus soleat stylo graviore explicare, etiam animadvertere solet Dionysius Longinus in libello περὶ ὕψους, ubi capite 3 περὶ ὑπερβολῶν hæc quoque verba citat, ut Tan. Faber ingenium suum in altum evehens fumum captaret, mire detractus ab Tollo, ineptissime adhæsuro ad illa τῇσι αὐτῶν. Primo igitur mireris licet Fabrum causantem non reperiri casum verbi ἐτύγγανον, unde ad insolentes delabitur cavillationes, quum & in hoc Herodoto tot fingantur parentheses, & in Livio easdem tam crebras meminerat. Sensus erat plenus, modo sic concipiatur μαχαίρησι τῇσι αὐτῶν (ἐτύγγανον ἐτι περὶ εὐσεῖαι) ἢ χ. Sic sensus certe erat, etsi non levis nec facilis. Itaque frui oportebat, quod Dionysius dabat τῇσι αὐτῶν, quando recte omnia procedunt, eamque vocem ab Dionysio datam aut simili erudito existimante Herodotum periturum, nisi ad Ionismum formaretur, persuadet nobis fides invicta codicis Medicei, in quo legitur αὐτῶν ἐτύγγανον, & non αὐτῶν, sed αὐτῶν etiam rectissime. Certe illud pronomen relativum negari nequit, quin habuerit Laur. Valla, & bene usus sit, modo in versione vocem barbari paululum retro movisset. Hæc enim mens est: *Hoc in loco defensores se gladiis suis, qui adhuc supererant, & manibus & oribus, obruerunt barbari jacentes, alii quidem ex adverso urgentes, & munitionem muri congerentes, alii undique circumeuntes adstando.*

453, 7. Ἐκέχευον ῥ.] MS. ἐκέχευον ῥ.

453, 19. Βασιλῆα φθίμην.] MS. βασιλῆ φθίμ.

453, 34. Τῶτον ἄπαντα.] MS. τῶτον εἰπάντα. Et deinde quod sequitur εἰπάντα ignorat. Tale quid habuisse Vallam, quod legerit, apparet manifeste ex ejus versione, in qua non fit aliqua mentio vocis ἄπαντα.

454, 11. Ἐς τὰ σενότερα.] Nulla hic sunt, neque Herodotus in præcedentibus aut gradus angustiarum fecit, aut hac vel simili comparativo usus est. Hinc optime istud vitiosum ostendit procuratque membrana Medicea ἐς τὰ σενότερα.

454, 22. Ῥώμης ὅσον ἔχον μέγεθος.] Facile potuit hoc ab futili manu immitti, quum sic 2, 76 & 78. 3, 26. 4, 178. Sed aliter ex testimonio optimi MS. dedit Herodotus, nempe

πε μέγιστον, ut 3, 22 χρόνον ὅσον μακρότατον ζῶν. Sed & ἔχον legitur in scripto libro. Deinde etiam non minus præclare ac nulla parte supprimenda MS. habet ἢ Λεωνίδης τε ἐν τῷ τῶ πόνῳ πίπῃ ἀνὴρ γινόμενος ἄριστος, ἢ ἕτεροι μετ' αὐτῶν ὀνομαστοί, πολλοὶ δ' ἢ ὅσον ὀνομαστοί Σπαρτηέων. At patet cum tres sortes hominum enumerasse, unde primo ait de Leonida: deinde illos ὀνομαστοί, sed ultra illos fuerunt adhuc inferioris ordinis non pauci, nec ambigi potest, quin adfuerint aliqui hikotæ. Hos denique triplices jungit, ubi vulgo tantum legebatur Λεωνίδης τε ἐν τῷ τῶ πόνῳ πίπῃ, ἀνὴρ γινόμενος ἄριστος, ἢ ἕτεροι μετ' αὐτῶν ὀνομαστοί Σπαρτηέων, nimis truculenta fraudatione Herodoteam narrationem multanti-bus aliis libris. Vocat omnes ἀνδρας ἀξίους γενομένων, & horum se nosse ait nomina. Immo non horum modo ista nomina inquisivit, qui ibi ceciderunt, sed insuper addit ultimo etiam omnium 300 nomina se didicisse.

454, 33. Ἀτάρνεω θυγατρὸς.] Atarne est Æolicum, aliquoties etiam in Herodoto memoratum. Optime igitur egregius ille MS. Ἀτάρνεω, & sic mox Ἀτάρνης. Nullus non dixerit id magis convenire ad Persicam rationem.

454, 40. Ἀδελφοὶ ἐθαυτὰ πίπῃσι.] Sicut supra notavit notabile momentum, quo Leonidas cecidit, nempe quum cogerentur ad gladios rem trahere, atque ita magis cominus trucidare: ita nunc duorum illustrium Persarum casus non contigit temere in pugna, prout jam aliquamdiu processerat, sed quum singularis stimulus incenderet novos impetus, nempe cadaver Leonidæ. Utinam modo manum continuisset Stephanus, qui post hæc verba interposuit comma, quod ignorat Aldina perinde ac Camerariana! Itaque id eiei, quum ratio postulet gloriosis mortibus apponi quoque causas, ne temere videantur obita, & conjunxi Ἀδελφοὶ ἐθαυτὰ πίπῃσι μαχεόμενοι ὑπὲρ ἑ νεκρῶν ἑ Λεωνίδεω. An vero quinque posteriora vocabula potius apponi debeant sequenti periodo, ita ut puncti nota statuatur post participium μαχεόμενοι, quod nonnulli professi sunt se ita distinguere, nequit illi esse ambiguum, qui recte locum inspiciat. Omnino enim supervacuum foret dicere istos illic pugnantes cadere, ubi omnes tali in gestu & animo cadunt nemine nunc deside aut tergiverfante. Itaque omnino indicat Herodotus his quoque stimulum ibi singularem accidisse, ut in pugnando essent promptiores & incautiores, atque ita caderent, nempe cadaver Leonidæ, quod Græci statim subducere & ludibriis eximere conati sunt, Persæ omnino sibi vindicare. Jam licet has voces adjungat quis participio μαχεόμενοι, utique tamen sequentia Περσῶν τε ἢ Λακεδαιμονίων

μονίας ὠθισμός ἐχθροὶ πολλοὶ nequit intelligi casu fieri, sed eodem stimulo utrosque agitante, nempe obtentione cadaveris regii, quod inde patet manifeste, quia ille ὠθισμός tamdiu duravit, ἐς ὃ τῶτόν τε ἀρεῇ οἱ Ἕλληνες ὑπερεξείρυσαν. Quinetiam non solet inchoare sic abrupte suas periodos Herodotus, ut incepisse supponatur Ὅτι πέρ τ' νεκρὸν τ' Λεωνίδεω Περσέων τε &c. quod tamen jam olim videtur cogitavisse eruditissimus Portus in vocabulo ὠθισμός scribens: *Pro Leonidæ cadavere obtinendo vehementer conflixerunt, ita ut se mutuo protruderent atque propellerent.*

454, 43. Ἕλληες ὑπεξείρυσαν.] Nescio an istud verbum conveniat virtuti Spartanorum, sicut ipsum Latinum *subtrahere* apud Vallam, quasi furtim aliquid contigisset. Igitur prægrande meritum est optimi codicis, dum legit ὑπερεξείρυσαν. Merebatur certe gloria temporis nostri, ne istud decompositum porro lateret plane ignoratum huc usque & nulli scriptum, nisi nunc mihi, præsertim quum Græcam gloriam adeo clare circumferat. Non enim subtractum est tunc Leonidæ cadaver, sed aperte & superne quorundam humeris, & forsan scuto exceptum post aciem delatum est. Sive autem ex vulgato retineatur ὑπερεξείρυσαν, ut antea docui, seu minus, jam non agam.

455, 2. Ὁ δ' ἰσχυρὸς ἔσθ'.] Vox ultima non est in MS.

455, 12. Φασὶ εἶπαι.] MS. εἶπ' ἔν. Sic aliquoties mutatum.

455, 32. Ἐκ Πελοποννήσου.] Pereximie, ne quid Spartanum hinc absit & in Doricis moribus requiratur Dorici mandati os MS. ἐκ Πελοποννήσου. Hinc exultatio facienda exactæ curæ quam adhibuit auctor, quam alii scire non potuerunt, nos plane videmus. Cæterum quod sequitur, τοῖς κείνων ῥήμασι πειρόμενοι, plane ut editur, referebat quoque codex MS. unde eadem fide crediderim descripsisse Herodotum, dum inspicit, quæ prius, & hinc accuratius, quam est omnis illa varietas citationum atque etiam allusionum in vertendo, sive ille Cicero sit, sive alius quicumque, & mirer nuper pronunciatum esse in notis ad Tusculanas Ciceronis ab Herodoto vitiose eum versum relatum esse. Id est nugari & vitiose agere.

456, 9. Οὐκ ἐθέλησαν ὁμοφρονέειν.] MS. οὐκ ἐθέλησαν ὁμοφρον. Infinitivi enim constructio jam terminata est in verbis ὁμοφρονέειν ἅμα τοῖς ἄλλοις; licet mox sequentia revertantur ad cultum infinitivi, qui præcessit. Narratio velut magna nimis est, quam ut non interfingatur quadam varietate.

456, 17. Ἀλγύσαντες ὁπλονόησαι.] Hæsi unde existimarem Vallam venisse ad talem interpretationem, quæ plane non accedit ad

verbum ἀλγύν, in qua tamen nullus aliquid statuit advertendum, quod mireris certe, quum intolerabile sit istud vulgatum, quod ex libro tantum nono cap. 22 citat Portus, hunc locum ignorans, perinde ut in v. ἀλογεῖν. Sed nimirum ille legit, prout exhibetur in optimo MS. ἀλογήσαντες ὁπλον. Nonne debuerunt huc eos deferre vel sola verba Herodoti 4, 150. ἀλογίην εἶχον τ' χρησθεῖς? Et mox τ' μὴ αὐτῶν ἀπολομένων, quod pronomen inferitur etiam ab Valla.

457, 3. Ἀναίτιοι εἶναι.] Immo εἶν, ut est in MS. & necessario requiritur.

457, 8. Τὸς μὲν τινὰς αὐτίων.] Vox postrema non est in MS. & licet delere.

457, 23. Ἐστὶ ἐν Λακεδαιμονίῃ Σπάρτη.] Maçte laude, sapientissime Valla, qui unus potuisti retinere & adsequi manum Herodoti, omnibus post te delirantibus, donec Th. Gale ex Cod. Arch. & Eustathio proposuit quoque ἐν Λακεδαίμονι, prout exultavi, quum non aliter legissem in Codice Mediceo. Et sane ita legit Eustathius ad Iliad. pag. 222. Jam vero cur quum Valla id interpretatur *Lacedæmone*, an rectius id effertur ab Stephano *Lacedæmonio agro*? Quid? an non Polemo apud Suidam dicitur scripsisse οὐδ' ἐν Λακεδαίμονι πόλειον? Non minus hic caute agunt, quam Stephanus in Herodoto, & interpretantur *de Laconicis urbibus*. Quomodo non ludibria debuit Cragius, ponens cap. 1 lib. 1? Sed quum intelligatur *Lacedæmonis nomine usitate* & ut plurimum regio, sicut locus illustris Herodoti lib. 7 decet, ubi ait: Ἐστὶ ἐν τῇ Λακεδαιμονίῃ Σπάρτη πόλις. Sane ex libro 1 capp. 65 & 68 idem clare apparet ex usurpatione gentilium nominum Σπαρτιάται & Λακεδαιμόνιοι.

457, 30. Αὐτίων διεξέδης.] MS. αὐτίων τὰ διεξέδ.

457, 37. Χίλων.] MS. χείλων, plane contraria vice, quam placuit editoribus. Vide lib. 1 cap. 59. Et mox κέρδι μέζω, non μέζον, sed super ultimam literam superscripta habet εν.

458, 42. Οὐδ' ἂν συμβελλομένη.] MS. efficacius ἔδ' ἐν συμβελλομένη.

459, 2. Λεωνίδεω πέρι ἀνηκούς.] Vox media non est in MS. Nec refragaberis, si bene distinguas, nempe ita. Καὶ Λεωνίδεω, ἀνηκούς ἐστὶ βασιλεὺς τελευτῆς στρατηγὸς Λακεδαιμονίῃς, ἐκέλευσε ἀποθνήσκειν πῶ κεφαλῇ &c.

459, 8. Οὐ γὰρ ἂν κόλε.] MS. ἔ γάρ κόλε.

459, 23. Ἐν Σάσει.] Emendatissime MS. ἐν Σάσει. Et cur id non notavit Brissotius lib. 1 Regn. Perf. p. 45? Quid quæro? quum Indici Herodoteo inferantur etiam sive ab Stephano sive ab Jungermanno *Μεττονίε Συρίε*.

459, 27. Δίλκον δῖπλον.] Hoc annotavit &

& Pollux, sed illustravit Salmasius de modo usurar. cap. 10.

459, 33. *Ἐπεὶ δὲ ἀπικέλο.*] MS. *ἐπεὶ δὲ ἀπικέλο.* Et statim *ὑπεβέλο*, non *ἐπεβέλο*. Et denique fini hujus libri adjicit MS. eadem ver-

ba, quæ vulgo habentur in principio libri 8, ita ut ibidem quoque retineat ac repetat MS. *ταῦτα μὲν δὴ ἔτω λέγει*] *ἡρώδης*. de qua consuetudine notavit aliqua II. Casaubonus ad finem libri 3 Strabonis.

JACOBI GRONOVII

NOTÆ ET OBSERVATIONES

in librum octavum HERODOTI.

461, 10. *Μέχρ' ἔ.*] MS. *μέχρ' ὄν.*

461, 42. *τῶν νέων ἔλθειν.*] MS. *τῶν νέων ἔλθειν.*

462, 6. *Προσπλέειν.*] MS. & nunc & semper in hac historia *προσπλέειν*. Paulo ante legebatur etiam in eodem *ἀπικέλο*, non *ἀπικέλο*, quod vulgo tenent.

462, 9. *Εὐφρόνη καὶ γὰρ ἔλθει.*] Ut c. 16 *ἐλάττειν*. MS. tamen nunc *καὶ γὰρ ἔλθειν*.

462, 14. *Μὴ ἀφ' ἑαυτοῦ.*] MS. *μὴ ἀφ' ἑαυτοῦ.*

462, 27. *Δύτης ἔστι τότε ἄλλος.*] Digna sunt quæ inspiciantur ad hunc locum notata ab Salmasio in Plinian. Exercit. pag. 1146.

463, 12. *Πολλὰ πλῆσας.*] MS. *πολλὰ πλῆσας.*

463, 21. *Ὅπως ἕκαστος αὐτῶν πρῶτος.*] At longe suavius in optimo MS. legitur *ὅπως αὐτὸς ἕκαστος πρῶτος*. I, 107. *Παρ' αὐτῶν αὐτὰ ἕκαστα μαθῶν.*

463, 33. *Αἰχμαί.*] MS. *Αἰχμαί.*

463, 42. *Ὡς δὲ φρόνη δὲ ἔγνων.*] Non placet hic ordo codici Mediceo, qui, & sane melius, habet *ὡς δὲ φρόνη ἔγνων*.

464, 2. *Ἀναπνεύσαι σφῆας ἐκ τοῦ ναυηγίης.*] Quod in ipsis contextus paginis subdixi ab publica notitia, plane tamen suppressendum non cenſeo; non quia potest inducere dubitationem, sed quod totam rationem ejus codicis cognosci, puto, interest: nempe quod in codice MS. secunda manus fecerit *ἀναπνεύσαι*, verbum quidem notum, sed quod nec huc convenit, nec ab Herodoto usurpari solet, amante magis *ἀναπλῆσαι*, ut I, 78. Adde Portum.

464, 6. *Ῥόματα ἰσχυρὰ καὶ θάλασσαν ὠρμημένα.*] An ista verba sunt, quæ in vertendo ante oculos habuit Valla *validi in mare a-quarum discursus*. Ut fieri forſan potuit, ita nonnisi cum quadam ambiguitate. Certe interpretationem ejus explicant clarius verba quæ leguntur in MS. *ἐς θάλασσαν ὠρμημένα*.

464, 16. *Τὸ θῆ.*] MS. *ὑπὸ θῆ*.

464, 20. *Ἀτρείμας τε ἔχον τὰς νέας.*] Citat hunc locum Portus & conducit cum pluribus, ubi ista adverbii illius terminatio est eadem, prout mox quoque occurrit cap. 15. Compellor tamen testari in MS. optimo legi *ἀτρείμας τε*

465, 24. *Δρημον δὲ ἔβηλόιο.*] Recte: sed Herodoto non invidenda est sua manus MS. eam monstrante *ἐβήλον*.

465, 27. *Ἀπὸ τῆ βαρβαρικῆ.*] Id quidem nimis amplum laxumque & ex nimia gentium varietate constans fiat, quam ut sic uni voci posset includi. Certe MS. *ὑπὸ τῆ βαρβαρικῆ*.

465, 31. *Τῇ ἐλπίσει.*] Sed opportunissime MS. *ἐλπίσει*.

465, 38. *Περὶ ἀνακαίειν.*] An ut ei pariter omnes assiderent & vel se calcfacerent, vel assarent carnes? Bene magna igitur illa esse debuit. Nec Valla ante oculos tale quid habuit, sed *πῦρ ἀνακαίειν*, ut est in MS.

465, 39. *Ἀπικέλο δὲ τῶν ἑλλάδων.*] MS. *ἐς τῶν ἑλλάδων*. & mox *ἐτρέποντο* pro *ἐτρέποντο*, quod subjecerunt ex frequenti iteratione aoristi in his libris, quasi inde norma dictaretur, ut hoc loco non aliter exstaret.

465, 43. *Οὐτ' ἐξεκομίσαντο ἑδέν.*] MS. *ἔτε τι ἐξεκομίσαντο ἑδέν*, perquam suave, quum ut *οἶον τι*, *πολλὲν τι*, ita & *ἑδέν τι*. Et præterea insignis ille codex non habet *προσεάξαντο*, quod lib. I cap. 190 reduxit, & nunc posset idem sensus locum habere, sed fidens sibi effert *προσεάξαντο*, ut non notet ante importaverant, sed semper magis magisque invexerant. Non notantur quidem decomposita ab *προσε*, sed non intelligo, cur non perinde probarentur ac reliqua ab *προσε*.

466, 33. *Τὴν ἀναγκάειν.*] MS. *ὕπ' ἀνάγκης*.

466, 42. *Τῶν συμμαχίων αὐτῶν ὑπόχρη.*] Quis ita loquutus fuit? Et quot *συμμαχίας* potuerunt eodem tempore habere? Inprimis si adhibeatur Latina interpretatio Vallæ, ut à præliis navalibus summoventur, quam unusquisque fateri debet huc esse commodissimam, sed male congruam vulgatis Græcis, nisi ea mutantur in *τῶν ναυμαχιῶν*, ut recte est in MS. Non enim aliud legisse Vallam mihi imaginor. Deinde etiam *θεμισοκλήης μὲν ταῦτα*, quod jam supra quoque occurrebat, castigatiore locutione, non *μὲν νυν ταῦτα*.

466, 45. *Ἀνὴρ ἰσιεύς.*] Non igitur ad amulſim voluit interpretari Valla, dum reddit *cir-*
Iiiii
qui-

quidam Histieus, voce postrema ampliata per-
spicue ex Græco ἱστιαεύς, quod plane legi-
tur in optimo codice, licet mox dicantur
ἱστῖαι, quod est secundum in isto populo
gentile. Etiam Th. Gale id producit.

467, 2. Ἐπλάσε ἀλῆς.] Diligenter Portus
annotavit exempli verbi πλάσσειν & composito-
rum ejus. In eis hoc primarium illic repe-
rio. Melius abstinuisset. Nam eximius ille
ex Italia codex legit ἐπέπλεε ἀλῆς.

467, 6. Τῆς Ἐλλοπίης μοίρης.] Hæc Stephano
negligente per Sylburgium admissa sunt in
Latina, quantum scio, qui posuit in margi-
ne *Ellopiique agri & Histieæ regionis maritimos
vicos*. Poterant propius explicari, ut feci.
Sic quum in hoc loco agi contigerit, etiam
Ortelius nullam Ellopiam ex Herodoto com-
memorat.

467, 40. Ἀγαγίνες ἢ τέτες.] MS. ἄγοντες.
Et satis est.

467, 44. Ὡς Ὀλύμπια ἀφ' ὧσιν.] MS. sim-
pliciter ὥς Ὀλύμπια ἄγασιν.

467, 46. Ἀέθλον εἴη σφι περικείμενον.] Ut 9,
100. Ὡς σφι καὶ αἱ νῆσοι ἀέθλα περικείμενα. Nihi-
lominus in MS. erat κείμενον. Et id potest sa-
tisare lectorem, ut cap. 93. Πρὸς ἣ καὶ ἀέθλον
ἐκείνο μύλαι δραχμαί.

468, 1. Πυθαγόρου.] MS. πυθαγόρου. Manere
nempe voluit in tempore mox usurpa-
to.

468, 2. Εἶπε τε πρὸς πάντας.] MS. εἶπε τε ἐς
πάντας, quod debet restitui.

468, 27. Τὰς ἢ λοιπὰς.] Vox ultima non
est in MS. & quam bene potest abesse?

469, 21. Δωρὶδὸς χάρις ποδῶν γενός.] Hunc
ποδῶνα illustrat Salmasius in Plinian. Exercit.
pag. 418, quoniam vides in notulis Stephani
quanta sit varietas.

469, 31. Τὰ ἀρετὰ τὰ Παρηγοῦ.] MS. τὰ
ἀρετὰ & Παρη.

469, 34. Κεῖμένη ὑπ' ἐαυτῆς.] Portus obdu-
ravit non tangere, etsi animadverteret omis-
sa hæc esse in Latinis, & Stephanum non ac-
quiescere. Atqui optimus MS. clare ἐπ' ἐαυτῆς,
quomodo ex ingenio conjiciebat Stephanus
vertebatque *vertex Parnassi, qua ad urbem
Neonem vergit, seorsum sitam*. Sed addit, ne
illius quidem lectionis sensus satisfacit. Quæ
quum allegem sub nomine Stephani, non se-
quor Holstenium, qui in notis ad Stephanum
Byzantium proponens frustra aliam conje-
cturam ὑπὲρ αὐτῆς, quod plane foret otiosum,
& versionem & conjecturam attribuit Sylbur-
gio, haud dubie deceptus. Equidem possideo
Latinum Herodotum Francofurti editum m
DCXX, in cujus fronte scribitur *Accessit in hæc
editione Spicilegium Frid. Sylburgii*, quod verum
est. Verum hæc versio & conjectura per
eandem voces prolata jam existat in editione
Stephani anni MDXCI, ab cujus fronte peni-

tus abest mentio Sylburgii; immo jam in
editione Latina MDLXVI. Quin immo Sylbur-
gii Spicilegium existat in editione Jungerman-
ni pag. 627 junctim editum, ubi nihil de hoc
loco; ut omnino pertineant ad Stephanum.
Cui ista non satisfacere cur mirer? Quæ enim
ista descriptio est, *urbs seorsum sita*? quæ non
urbs talis est? Vel ipsæ Emporiæ, vel Teos
& Clazomenæ debent considerari seorsum si-
tæ, licet junctissimæ. Itaque non tam lectio,
quam explicatio & sententia Stephani, ut
nec ipsi Stephano, ita nec nobis satisfacere
potest, nec cuiquam. Satisfaciet autem, si
distinguas, *ἑπὶ τῇ δὲ δεξιᾷ ὁμίλον & Παρηγοῦ
ἡ κορυφή, καὶ Νέωνα πόλιν κειμένη, ἐπ' ἐαυτῆς.*
& interpreteris *vertex Parnassi versus Neonem
urbem vergens, suscipere in se potest multitudi-
nem*. Aliud est 9, 17.

469, 46. Χαρσδρῶν.] MS. χαρσδρῶν, ut
omnia per primam litteram hinc efferantur.

470, 23. Αἰολίδων.] Quos Æolidenses co-
gitaverit interpres, non divinaverim. Itaque
hunc Vallam in ista parte sequi noluit Gren-
temesnilius in Græcia antiqua bis hunc lo-
cum citans p. 639 & 675, & utrobique inter-
pretans *Æolidum*, quæ vox apud Latinos est
ambigua, & vel fæminas notans, vel con-
tracte posita pro Æolidarum; unde nescio
quid velit; sed utrobique deplorans inopiam
hac in parte factam studiis, quod nullus alius
mentionem fecerit. Atqui sit satis colligi
posse hinc remansisse reliquias posteritatis Æo-
li, quæ illic tenuerunt. Unde laudabiliter eam
vocem reparat optimus MS. scribendo Αἰολι-
δῶν, ut lib. 6 Σκοπαδῶν & Πεισιπυλῶν. Et
cur nobilis ille Vir non cogitat illa Plutar-
chi: *Διδοῦρον* ἢ ἐνιοὶ μάλιστα τὸ Φακίδου πρὸς
Στρίων Αἰολίζοντες, quæ ipse citaverat pag. 646.
Et mox pro *ἐπορεύοντο* ἢ ταύτη, MS. legit ταύ-
των. Item ἀπὸ καὶ MS. non ἀπὸ καὶ.

470, 47. Ὅπλα προκείμενα ἔσθθεν ἐν τῇ με-
γίστῃ ἐξενηνηγμένῃ ἰσθ.] Vindingius in Hel-
lene col. 300 sic ista transfert in linguam La-
tinam: *arma Martia, quæ in conclavi serva-
bantur, sua sponte extra delubrum proposita ap-
paruerunt*. Præclare, si ipse historiam scribe-
ret. Sed interpres sequi debet auctorem
suum, quod opinor me fecisse, ut certe vo-
lui facere, quum etiam Stephano vulgata
minus placerent.

471, 5. Τὰ πρὸν γενημένα.] MS. γενημένα.

471, 19. Ἰθὺ Βοιωτῶν ἐφάγον.] MS. ἔθον.
Portus ita agit, quasi ἔθον nusquam occurre-
ret apud Herodotum, nec ab eo esset usurpa-
tum.

471, 45. Παιδημί.] MS. παιδημί, quod
vere Ionicum.

472, 1. Ταῦτα δὲ πυθαγόμενοι ἔτω προσεδ.]
Multo molliore vocum serie MS. ταῦτα πυ-
θαγόμενοι ἔτω δὲ προσ.

472, 9. τῷ χρησθένει τε πειθόμενοι ἢ βυλόμενοι ὑπερήϊον.] Qui hanc lectionem concinnarunt, si Herodotum spectarunt, debuissent posteriora potius convertisse in negativam formam hoc modo, ἢ ἔβυλόμενοι ἀνιχνεύειν. Ita enim crebro procedit ejus stylus. Sed prout nunc leguntur ista, certe vel aut illa verba πειθόμενοι ἢ aut tria sequentia videri possunt, immo debent prorsus supervacua; vel ex indicio interpretis Latini omittentis sane quod spernit. Unde in eo totus eram, an non is egisset temere, & recte duo ponerentur, quorum prius pertineret ad animos, posterius ad exsequutionem, quod persuaderentur oraculo & vellent obsequi. Sed Latinus interpres haud dubie sequutus fuit auctoritatem majorem & veterem, & forsitan ex hoc ipso MS. libro petitam, quippe qui ignorat priora duo; ad quem accessi. Certe Laurentium Vallam & hanc ejus versionem Latinam ignoravit Stephanus, qui tam libere de eo pronunciat.

472, 10. Καὶ τότε εἵνεκα.] MS. ἢ τότε εἵνεκα. Cap. 76 τῶνδε εἵνεκα.

472, 14. Ἐπιμύωια τέλεισι.] MS. Ἐπιμύωια Ἐπιτέλεισι. Aliquoties hanc repetitionem primæ syllabæ deprehendimus, omnino moderandam ex fide vetustatis, unde alibi non admisimus: nam nunc quidem maxime placet. Cæterum Ἐπιμύωια ista illustrantur in Cl. Meursii Græcia Fœriata in Νεμύωια.

472, 18. Μᾶλλον τι οἱ Ἀθιναῖοι ἢ προθυμότερον.] Adjectivum hoc sæpe adhibet Herodotus, etiam inde oriens adverbium, ut pro bono debeat haberi, sed non hoc loco, ubi legit MS. ἢ πεύτερον, & ita legi debet, quippe quo longe clarius exprimitur illa promptitudo.

472, 19. Ἀπολελοιπίης.] MS. Σοπελελοιπίης.

472, 40. Δωρεὸν τε ἢ Μακεδονικὸν ἔθνος.] Infelicissima Uranie! quando tibi Mnemosyne inculcavit hanc genealogiam? Hic locus erat, ubi de mendaciis circa Herodotum loqui debebant illi, qui quod absurdissime ipsi committunt, certatim gaudent in alio accusare. Hoc enim mendacium est patentissimum, aut ullos in Peloponneso ducere originem ex Macedonia, aut Erineum & Pindum aut portionem Dryopidis attribui posse Macedoniæ aut unquam factum esse. Lege capp. 72 & 73: nihil reperies. Hoc Chronologiarum stolidæ, hoc Judæorum spretiones longe superat: & tamen faverunt illi lectores omnes huic mendacio, quod potuissent abolere, si id putassent opus bonorum studiorum abigere hinc inania. Sed vanitas garrere docet. Quin si discessero ab uno Erasmi Vindingii Hellene, (quod solum in eo quum cernerem, dignissimum censui, qui Thesaurο antiquitatum Græcarum infereretur) nullum nominare possum, quin hoc tanto tamque aperto menda-

cio sit fructus. Iste autem vir doctissimus sic scripsit column. 330. Δωρεὸν τε ἢ Μακεδονικόν. Sic lego pro Μακεδονικόν ex ipso Herodoto, cui Gens Dorica dicitur habitasse ἐν Πίνδῳ Μακεδόν καλεόμενον, & Stephano, cui Μακεδόν χωρίον ἐν Πίνδῳ. Politissime profecto eximius ille vir erudit hinc literam ο, & longe aliam regionem ostendit describi, non Macedoniam nimis inde distantem. Sed oportuerat ipsum simul docuisse, unde peteret istud gentile Μακεδονικόν, quod sciebat non modo nusquam occurrere, sed ex indicio Stephani claro didicerat τὸ ἐθνικὸν ὁμοίως Μακεδόν. Hic igitur jactitet se licet illa splendida membrana Medicea libro VIII Herodoti restituto perinde ut reliquis præcedentibus, plane servans nihil aliud nisi Μακεδόν, ex qua jam per quadraginta annos ita solitus fui Herodotum legere. Nam verum est, quod de gentili notavit Stephanus. Sic enim Odyss. η, 106 dixit Homerus μακεδνὴς αἰγείροιο, quem locum novit & Henr. Stephanus, cum reliquo commentantium populo intelligens μακεδν, quomodo etiam intellexit Lycophron scribens Μακεδνὰς αἰμφὶ Κιρκαίῳ νάπαι. Sed certe Homerus potuit quoque intellexisse hoc gentile, ut innuatur populus ex Macedno agro. Certe locum istum videtur respexisse Suidas, quum ponit Μακεδνὴς. An reliqua quæ sequuntur sint ejusdem, vix dixero, nempe Ἰσως Μακεδονικῆς, ἢ κατ' ὅπτιαςιν Ἰλῶν κεδνῆς. Ibi prima vox etiam in aliis editionibus depravata, nuper Cantabrigiæ ex editione Mediolanensi & MSS. Parisiensibus bene restituta est, sed ab eo, qui ignorabat quid esset, unde vides illic manere Μακεδονικῆς, quæ nauci non sunt.

472, 49. Διὰ τοιόνδε τι πρῆγμα.] MS. tantum διὰ τοιόνδε πρῆγμα, & vacuum est illud τι.

473, 9. Ἐπεκλήθησαν.] MS. ἐκλήθησαν, perinde ut mox, nec est causa, cur composito nunc uteretur. Sed hic locus est, qui monet attentos esse debere lectores Herodoti & vigiles, non remissos. Audi enim, quid scribere sustinuerit præclarus ille J. Meursius in Regno Attico lib. 1 cap. 13. Confundit tempora Herodotus; qui Pelasgis regionem possidentibus, Cranaos vocatos dicit, ut Cecropidas postea à rege Cecrope: cum Cranaus tamen, à quo demum Cranaos vocatos certum est, Cecrope posterior fuerit. His subnectit ipsa verba Herodoti: in quibus, oro te, an ulla mentio est temporis vel prioris vel posterioris? Unde habet illam vocem postea? Nulla scintilla eam lectori ostendit. Itaque cavit ab illa aut simili strenue Eustathius in verbis ibidem ab Meursio citatis. Hujus fraudis origo & fons igitur est Marcianus Heracleota, etiam istic allegatus, qui ad metrum supple-

dum compulsus fuit circumspicere vocolas *πρωτον & μετω*, incaute profecto, nec ordo narrationis, quam ponit auctor, quidquam habet commune cum ordine temporis. Itaque, quod his addi debet, in scripto de Regibus Atticis lib. 2 cap. 11 citat eadem loca, sed talia crimina Herodoti non disseminat.

473, 45. *Οι βοηθήσαντες.*] MS. *οι εβοήθησαν.*

474, 17. *Ως λω νικηθῶσι.*] MS. *ως ει νικηθ.*

476, 32. *Εκ τε νηος εκβλήωαι τ' Εὐρυβιάδεα.*] Duas postremas voces ignorat codex optimus.

477, 38. *Κορινθιοὶ στρατηγὸς Ἀδείμαντι.*] Ingredditur ergo aliquid Herodotus, quod dubitasse creditur Græcia: sed tamen valde fera sunt, quæ scribuntur ab Dione Chrysostomo in Corinthiaca pag. 456. Vide tamen.

477, 7. *Ἀελυμόν ἐλάσσονας.*] Apparet hæc conficta esse ex capite 66. *Οὐκ ἐλάσσονες εἰόντες ἀελυμόν.* A quibus tamen hæc videntur multum diversa, ut nequaquam convenient; & longe antefero quod legi in optimo MS. *ἐλάσσονα.*

477, 11. *Ἄμα τῷ ναυικῷ στρατῷ αὐτ. ἐψή) & ὁ πεζός.*] Adjungit his quoque MS. *στρατός.* Nec ista repetitio videtur offendisse Herodotum, cujus exemplum quoque dedit cap. 47 *Τέτρας ἐτι μείζονα & πρὸν ἡμομήν τερες.*

477, 13. *Ἦν ὃ τὰ ἐγὼ λέγω ποιήσης.*] MS. *ποιῆς.*

477, 21. *Τῷ & θελίχεσθ' μάλιστα χρεών.*] Macie lascivas manus in supplendo, ubi quid videtur deesse, quia veram manum nequeunt assequi. Certe sic oportebat scribi ad integrum sensum, quum jam incepisset Herodotus ita corrumpi, ut in eo existeret *θελίχεσθ'.* Id enim factum ex corruptela, quum legatur in optimo MS. *ὃ & θελίχεσθε μάλιστα* vocabulo postremo rejecto; quæ quidem patet ex versione mea habere integerrimam sententiam.

478, 8. *Τ' ἡμέων αὐτίων δέων κηθιλωαι.*] Quam vacat illa vox tertia? & cur Laurentius eam in versione habuit pro nulla? quum bene posset proferre *à nobis solis.* Sed scias aliter eam lectori offerri, aliter eam ab Herodoto scriptam esse, ut testatur fidelissimus MS. *αὐτῶν*, quod est rectissimum. In eodem mox legitur *συμμαχῶν τοιῶνδε*, non *τοιῶτων.*

478, 27. *Νῆα ἀπέστειλαν.*] MS. *ἀπέστειλον*, ut respondeat alteri facto, quod antecessit *ἐπεκαλέσθω.*

478, 33. *Ἰδὲν κονιορτὸν.*] MS. *ιδὲν ὃ κονιορτὸν.* Et mox *μάλιστα κε*, non *κη.*

479, 3. *καὶ τῇ κόρη.*] MS. *κῆρη.*

479, 23. *Ὡς μὲν ἡμοὶ δοκέει.*] MS. *δοκίειν.*

479, 34. *τῶν ἐπεμνήσθην.*] Ita persæpe. Attamen MS. *τ' ἐπεμνήσθην.*

479, 38. *Πάντες πλὴν Παρίων.*] MS. *copio-*

sior *πάντες ἔτοι πλὴν Παρ.* qui etiam paulo ante legebat *ἀπικαίο*, non *ἀπικαίο.*

480, 3. *Εἰ ναυμαχίην ποιεῖσθω.*] Suavius in MS. *ποιοῖτο.*

480, 7. *Εἴπε μοι &c.*] Mirifice hoc loco MS. in quo legitur *εἴπῃν μοι*, & statim *κακίστῳ ἡγομένῳ*, itemque *ἀποδεξαμένῳ*. Quod quo diutius & attentius speculeris, eo amœn-ius & jucundius accidet, modo intellexeris aliquid, quod antiquæ linguæ crebro ad hujusmodi infinitivos intellexerunt, sane varium & multiplex.

480, 28. *Σφείας ἀλγοσεδάς.*] MS. *ἀλγοσεδάς*, ut sæpius subscriptum puncto vel penitus expressum confunditur.

480, 36. *Προδηλήσῃαι.*] Dum accurate conantur viri docti concinnare hujus verbi significationem, probant se nimium quam in-īpidos. Non enim qui alteri est exitio, ille potest dici *προδηλῆσθ'.* Verbum enim hoc notat *ante ledere*, ut fatetur Portus, quod qui facit, ille non est utique auctor cladis alicujus, quam tamen idem velut secundam notionem attribuit, ac denique hunc locum vertit: *ne navalis exercitus accepta clade pedestribus copiis sit cladis auctor, sit exitio.* Sensus sat bonus, at nequaquam convenit Græcis, quæ non patuit Porto & aliis corrupta esse, sed quæ præclare restituit MS. *προσδηλήσῃαι.*

480, 37. *Ες θυμὸν βάλλω.*] MS. *βάλλω.*

480, 48. *Φθονέοντες αὐτῇ ὅτε ἐν πρώτοις τελεῖ μνημένη.*] Perquam egregie MS. *τελεμνημένης*, ut servetur sermonis forma, quam inchoavit in proximis, ubi licet præmiserit in dativo *τῇ Ἀρείμῳ*, tamen subnectit *ὡς πεισομένης*, perinde in hoc membro. Quin etiam solet Herodotus sic absolute loqui, non observato, qui casus antecedit. ut cap. 90 *διέβαλλον τὰς Ἰωνάς, ὡς δι' ἐκείνης δολοχαίῳ αἱ νῆες, ὡς προσδόντων.* Sic & cap. 108.

481, 12. *Νύξ ὃ ἐργάτο.*] Verba Græca, sed nec opportunitatem tuentia, & nimis quotidiana & aliter cap. 12. MS. *ἐπεργάτο*, quod huc proprium & unice idoneum. An non hoc imitatur Thucydides iv pag. 129? qui & pag. 123 *χειμῶν τε ἀπὸ ἡμῶν μείζων.*

481, 32. *καὶ πλίνθοι.*] Hæ geminæ voces non sunt in optimo MS. nisi in margine, & quidem recentissimo calamo adscriptæ. Et possunt proscribi. Quid enim quæso in illis momenti? Possunt utique vel intelligi sub multitudine *λίθων*, & quum hic tempus non fuerit coquinas lateritias instituendi, tamen credibile est ab locis, ubi copia eorum erat, advectos fuisse per illos, qui murum extruere conarentur. Particulatim vero ire per omnia ad fruendum idonea tempus non patitur.

482, 4. *καὶ Δωριέων μὲν.*] Vocola prior ab-est ab MS. eaque exacta processus sermonis

ac demonstrationis fuit distinctior.

482, 5. Αἰτωλῶν ἦλθες.] Cognita satis archæologia ex Oxylo, quam commemorant & Ubbo Emmius col. 107 tom. 4 Thesauri Antiquit. Græc. & Erasmi. Vindingius ibidem tom. II col. 141.

482, 6. Ἐρμιόνη τε.] Nempe voces urbium Græcarum amant ita terminari more fæminino. Sed tamen & recte Herodotus nomen ejus profert scribens Ἐρμιόνη, ut legitur in MS. Florentino.

482, 11. Οἱ ἐν Σαλαμῖνι ἔπλεον.] MS. οἱ ἐν Σαλαμῖνι.

482, 18. Οἱ ἢ ἐν Σαλαμῖνι ἔπλεον.] Vox postrema non est in MS. neque opinor nunc magis Herodoto placuit subnectere, quam paulo ante agens de Græcis Isthmum obsepiantibus.

482, 22. Ἀνὴρ ἀνδρὶ πρῶτος σιγῇ λόγον ἐποιετο, θάυμα ποιδόμενος.] MS. ποιδόμενοι.

483, 11. Πάντ' ἢ πορθμὸν.] MS. πρὸς τὸ πορθμὸν.

483, 45. Σφίνας ἐλεκυκλῆντο.] MS. ἐλεκυκλῆντο.

484, 14. Πλέω ἀγαθὰ τῇ πατρίδι ἐργάσθαι.] Citat hunc locum Portus in v. Ἐργάζεσθαι, ut inde illustrem ac conspicuam faciat lectori Herodoteo istam casus varietatem inter rem & personam, ut 3, 15. Sed frustra. Nam MS. clare habet πλὴν πατρίδα, & hoc est Herodoteum. 7, 5. 8, 28 & 106 & 108. Vide etiam ad 129, 24.

484, 15. Λέγω ἢ ὅτι.] MS. λέγω δέ τοι ὅτι. Particula commodissima, sed per literarum transpositionem intercepta, ut vides.

485, 8. Ἡὼς τε διέφαινε.] MS. δὴ ἔφαινε. Vulgatum nimis arctum & brevis est momenti.

486, 16. Ἐπεὶ δὲ.] MS. ἐπεὶ δὲ.

486, 46. Φάναι σαφῶς.] MS. σαφίως. Hoc certe est Herodoti, & potuit Portus reliquis exemplis apponere hujus loci numeros.

487, 5. Αἱ ἢ γυναικες ἄνδρες.] Habemus igitur, quem ante oculos habuerit Ennius, quum scriberet: *Vos etenim juvenes animum geritis muliebrem, Illa virago viri.* Quod nec apud Ciceronem lib. I Offic. 18, nec apud Ennium Columna bene vidit.

487, 27. Τοῖτον μισθόν.] MS. τοῖόνδε, ut fæpius.

487, 29. Αἰγινένην.] MS. Αἰγινάην, ut c. 92.

487, 33. Ἀπέβησαν τε.] Quod nemo non videt absurdum esse. & ipse Valla vertit, quod exstat in MS. ἐπέβησαν τε.

487, 37. Πάν ὁπίωμένον.] Aliter Valla nunc quoque, & plane id ipsum quod exstat in MS. πάντας. Id quod notatum quoque est ab Th. Gale.

489, 7. Ἀποσρέφαντες πλὴν νῆα.] Ut hoc ipsum est perobscurum, ita etiam vix patet, quid in vertendo sequutus fuerit Valla, dum ambigue scribit *conversa navi*, unde nequaquam distinxeris, utrum intellexerit celocem,

an vero navem Adimanti: quia tamen junguntur factō Adimanti, certe intellexit Adimantum convertisse navem suam & ad Græcos venisse. Quod plane vult codex optimus, dum exhibet ἀποσρέφανα, omnino scilicet Adimantum.

489, 16. Οἱ πολλοὶ πρῶτον ἔχοντο.] Media vox non est in MS. Quid enim huc adfert? Certe nec agnovit Valla. Immo an non satis præcessit πολλὰς ἢ ἐπὶ πλείων?

489, 21. Κατερύσαντες.] Portus plura in hoc verbo dixit, quam ut citari queant. Sed MS. κατερύσαντες, quod addes collectaneis sub num. 391, 44.

489, 37. Ἐπελάσαντο βασιλῆϊ.] Quamdiu Xerxes ἐπέλασε, non tetigere remi ejus Coliadem; sed quidem nunc, hoc est, debellato, propulato, & coacto fugere. Itaque præclare MS. ἀπελάσαντο.

489, 42. Ἀπολέσθαι κινδυνόσαι.] Ferri nequit hæc lectio, quum sicut præcedentia verba in subjunctivo fuerunt, δέσας μὴ ὑποβῆται, aut νοήσωσι, sic quoque subnecti debet κινδυνόσαι, quod liquide legitur in MS. Sed & quod junctim sequitur, scribe δρημόν ἐβέλωσε, non ἐβέλωσε.

489, 50. Παρεσθῆναι.] MS. παρεσθῆναι.

490, 9. Τοῦτοι ἵπποι τε ἔτι ἄνδρες διεσῶν κατὰ ἡμερησίην ὁδὸν ἐκάστω τεταγμένοι.] Uranie, Uranie Herodotea, qualis fuisti antehac? & qualis fores posthac, nisi ab Florentia puram tibi aquam ferrem! Patet enim hinc inopia Brissonii in libro primo regni Persarum pag. 147 hunc locum ad verba fideliter describentis, sed nihil explanantis, nec ostendentis ab se bene intelligi, tantum posita leni distinctione post verbum διεσῶν, quam in editionibus non video. In quo tamen propter tempus ferri ea res potest. Sed eum ipsum locum ita male descriptum ab Stanleio ad Æschyli Persas pag. 763, & Herodoto junctum Xenophontem cum Josephi iisdem verbis ac Suidæ (omnia Brissoniana) aspicere certe nauseam parat. Nec vero circa difficultatem sententiæ hæreo, sed turbor non adsequens, quī hæc adeo correpta sint. Nam quanto ad indolem Herodoti excellentius legitur hæc notatio in MS. τοῦτοι ἵπποι τε ἔτι ἄνδρες διεσῶν, κατὰ ἡμερησίην ὁδὸν ἐκάστω ἵπποι τε ἔτι ἄνδρες τεταγμένοι. Nullus opinor hunc locum ita intellexit; quippe ex vulgato ut & ex interpretatione nihil colligas nisi totidem equos, quot homines, per certa intervalla stationem habentes; quæ intervalla Herodotus exprimit eligitque diurna. Ergo quia singulo diurno spatio destinatus est homo unus, idcirco & equus unus citato cursu diem conficere debet. Quod nec credibile est, & si credi oportet, quoniam Herodotus in corruptis exemplaribus ita dicit, me arbitro fatue

priores editores id sibi potuerunt imaginari, præcipue Valla, tanti mendacii descriptionem adeo accurate exsequens. Miror eos, qui circumcisionem, Chronologiam & alias officias tam perditæ tractaverunt, non hinc mendacem Herodotum postulavisse. Profecto quidquid id est, de diurno spatio & equo & homine, multum imminuitur ita festinatio cursus; quæ eadem augetur contra plurimum, si homo iste diei uni datus in paucas horas mutare equum possit, plane ut nunc fieri solet. Nolo enim cogitare, quum dicitur ad diei unius viam quamque equi & vir destinatus, etiam intelligi posse vehicula, si non in omnibus, saltem in quibusdam statim collocata, ad quæ requiritur vir & plures equi in horas certas mutati, sed innuit equitationem nudam.

491, 26. *Επὶ συμβελῶ μετ' ἐπέμψαδς.* Notavit sane Portus, & hunc & sequentem locum in voce *Συμβελή*, scilicet prout scire potuit. Sed nunc scias legi in optimo MS. *ἐς συμβελήν μεταπ.*

491, 31. *Ἀποπερθεῖδς τ' Πελοποννήσ.* Id quoque defenditur multis ab Porto exemplis, quum tamen legatur in MS. simpliciter *περθεῖται.*

492, 14. *Τῇ συμβελῇ.* Est hoc alterum exemplum hujus vocis: sed ut junctum priori, ita pari firmitate testatur præclarus MS. ab Herodoto scriptum esse *τῇ συμβελῇ.*

492, 20. *Παῖδες οἱ συνέποντο.* MS. *συνέποντο*, quod verbi istius instar adhibet ubique auctor.

492, 25. *Τοῖόνδε φέρετ' πρῆγμα γίνεσθαι.* Truncatum Herodoteum, & egregie MS. *συμφέρετ'.* Satis patet Æm. Portum nequivisse uti hoc exemplo in v. *Συννεύχθη*, ubi colligit exempla hujus usus verbi *συμφέρεσθαι* infinita ex auctore nostro, ut scias ipsius esse.

492, 29. *Δις ἤδη ἐγρήτο.* Immo *τεῖς*, ut notavit lib. 1, quem numerum quum servet etiam Strabo lib. 13, Casaubonus jubet hoc loco corrigere *τεῖς*, in qua re nondum illi potui parere.

493, 7. *κομίσας τὰς παῖδας.* MS. *κομίσας τὰς οἰκέτας.* Quomodo videtur legisse interpretes, nec opinor alio modo scripsisse Herodotum. Omnem enim familiam transfudit Panionius, unde *πανοικίη* cum postea *φειλαῶν* dicitur Hermotimus. Adde cap. 109.

493, 34. *Διαφυλαχθεὶς τὰς χρεῖας πορβῶναι βασιλῆα.* Non est hic quartus casus vitiosus, sed languidus & inamœnus; multoque robustior erit dativus *βασιλεῖ*, prout legebam Florentiæ, & maxime probo.

494, 10. *Στρατὴν ἀφθερίεται.* Sic à vulgo formatum iri hoc tempus reor equidem; sed est adhuc aliud, nec minus probabile, nempe *ἀφθερίετ'*, quod existat in optimo MS. Nunc editores primam literam gravati

sunt, & hinc ablatam reposuerunt in voce vers. 39 miræperversitate.

494, 18. *Ες δ' ἔλθοι.* MS. *ἔλθοι.*

494, 34. *Νέφθ' τοσῶτον ἀνθρώπων ἀνασάμνοι.* Quæ hic arena sine calce? Remedium quærent editores ab parenthesis nota, quæ tota est eorum, non Herodoti. Quid? an ille *ἀνδρας* vocat, quos versu antecedente dixit *ἀνθρώπους*? Videant hoc factum suum & exsultent. Res ipsa dicit *νέφθ' ἀνθρώπων* bono sensu dictum esse de Græcis, & exputa, quanto commodior sit sententia, si legas: *Ἡμεῖς ἡ εὐρημα ἃ δὲ ὀρεκαμεν, ἡμῶς τε αὐτὲς ἡ τῶν Ἑλλάδων, νέφθ' τοσῶτον ἀνθρώπων, ἀνασάμνομεν, μὴ δυνά.* Ut solet interdum ἃ interiori in periodum revocare. *Ἀνασάμνομεν* vero clare legitur in MS.

494, 39. *Ἐμπιπρὲς τε.* MS. *ἐμπιπρὲς τε.* Cæterum citat hæc ipsa Stanlejus ad Æschylum pag. 777. Non tamen ut norit hoc participium.

494, 46. *Παυτελῶς ἀπελάσας.* Scilicet hoc unum deerat, ut quum congefserit Portus quatuor loca, per quæ testatur *παυτελῶς* esse verbum Herodoteum pro communi *παυτελῶς*, hunc unum locum pergeret dejicere ad quasdam communitatis sordes. Scito, bone lector, existare plane in optimo MS. *παυτελῶς*, quod probavi.

495, 1. *Ἐποθήκην μέδων ποιήσεσθαι ἐς τὴν Περσίαν.* *Ἐποθήκη* est admonitio, consilium, certe ut plurimum in Herodoto (neque etiam hic cogitare licet de pigneraticio negotio) ut inde extricare sensum verum non queas. Conatur tamen sollicitus mire Æm. Portus ita scribens [Animo sibi apud Persam subsidium comparandi. Æ. P. V. S. admonitionem facturum ad Persam .i. cum Persam de suo in eum beneficio collato monere statuisset. Hoc ex sequentibus patet. Si Vallæ versio bona est, dicemus *ὑποθήκην* jam vocari subsidium, quod sibi quis parat beneficio in aliquem collato, & apud ipsum quodam modo reposito, ut servetur. Quod observatione dignum, quia præter tritas significationes usurpatum] Misera prorsus. Unde acrior H. Stephanus nihil de his verbis citatis in Thesaurο ponit, nisi sibi suspecta esse. Et merito. Nam omnino scribendum est ex MS. *ὑποθήκην*. Neque vero dubium esse potest, quin hic locus sit, unde apud Suidam concinnata sunt hæc verba: *Ἀποθήκην ἂντι τῷ ὑποτροφῶν. Φίλις.* Bene, quod silent.

495, 12. *Ες πᾶσαν βόσσαν ἀπικομήσοι.* MS. *ἀπικομήσοι.* Ter ab isto verbo incipit Portus novos loculos congerere, & ter post pauca de verbo *ἀπικνέομαι* dicta relabitur ad derivata verbi *ἀπικομαι* nescio cur? quum satis sæpe hoc ipsum *ἀπικνέομαι* placuerit Herodoto.

495, 33. *Πιθώτε ἢ Ἀναγκαίη.* Has duas ha-

habes itidem junctas, sed ex adverso in Simmiae Rhodii Alis.

495, 38. Γεωπείνας ἐς ταμάλισα ἀνήκοντες.] Sic est: habet Portus diligenter comportata, unde pateat Herodoto placuisse istud ταμάλισα. Sed an ideo non perinde bene legitur in optimo MS. ἐς τὰ μέγιστα? Sic quidem & in fine hujus libri, τοῖσι ἡμῖας ἀναγκαίως ἔχει τιμωρεῖν ἐς τὰ μέγιστα, vel ταμέγιστα.

495, 48. Διὰ τῶν αὐτῶν ἀγγέλων χρεώμενοι λόγοισι τοῖσι καὶ πρὸς Ἀνδρίους ἐχρήσατο.] Incredibile quantum infuscatus locus. Nullos enim nuncios in praecedentibus legitur ad Andrios misisse Themistocles, sed ipsum poposcisse nummos προῖαχόμενοι eos sermones, quos audivimus. Deinde abundantia est longe ineptissima, ut is, qui paulo ante dixit, Themistoclem ad alias insulas misisse ἀπειληθεῖς λόγους, nunc paucissimis verbis interpositis, dicat eum χρεώμενον λόγοισι τοῖσι καὶ πρὸς Ἀνδρίους ἐχρήσατο. Quis enim tam fatuus est, ut non sponte intelligat eosdem vel certe similes adhibitos fuisse ab eo sermones in tali negotio, quod totum erat minax? Quin & vide, quantopere hinc abeat MS. in quo tamen videtur residere vera manus Herodoti. Διὰ τῶν αὐτῶν ἀγγέλων χρεωμένους τοῖσι καὶ πρὸς βασιλέα ἐχρήσατο. Sic certe ipse ex eo notavi, & statim in eo maxima lux. Nulli enim fuerunt nuncii ad Andrios, & fatua manus illos huc adduxit, ubi non erant necessarii, quum omissi sint, ubi debuerant allegari, si fuissent. Eadem ista lascivia interposuit quoque vocem λόγοισι. Sed notat Herodotus Themistoclem in imperandis his pecuniis usum esse Sicino, quem in animo habebat locupletare, sicut etiam locupletavisse in superioribus dixit; ad quam rem poterat inservire haec curatio. Itaque adhuc abundat in lectione codicis Medicei vox χρεωμένους. quā deleta sunt nitidissima omnia.

496, 12. Διέφυγον τὸ στρατόμαχον.] MS. simpliciter ἐφυγον.

496, 15. Χρήματα πρὸς νησιωτῶν ἡτέλει.] Hoc vulgatum, atque ipsi Herodoto aliquoties usurpatum; non nego. Quod si nihil aliud quam exegisset Themistocles, quae inde ad ipsum & Sicinum venissent lucra? praesertim si detrectassent dare, ut Andrii? Insuper quanto vilius ad lectionem aurei codicis MS. ἐκτέλει? Ne dubita igitur; obtinuit & possedit inde Themistocles lautitias.

496, 19. Ἀνερῶν ἐῖναι.] Praeclare MS. ἀνερῶν. Neque enim verbum ἔδοξε refutat primum casum.

496, 22. Ὡς δὲ ἀπὶ κέλευθον.] MS. ἀπὶ κέλευθον. Et hoc melius.

496, 30. Ἐκ δὲ τῶν ἄλλων συμμαχῶν.] Vox quarta non est in MS. Et ipsa ineptia sua vel maxime patula ostendit in loco iniquo se

ab ineptis esse positam, quia ἄλλοι nequeunt alii intelligi, quam σύμμαχοι, & σύμμαχοι non alii quam ἄλλοι, ut plane alterutram vocem facile conviceris falsi.

497, 17. Ἐπιλαβὼν δὲ λοιμὸς τότε.] Inanis prorsus & supervacua est illa in fine adposita qualiscunque notatio temporis. Itaque peropportune legitur in optimo MS. Ἐπιλαβὼν δὲ λοιμὸς τε τὸ στρατόν καὶ δυσεν. Nihil pote melius.

497, 20. ἵνα ἐκαστὸς γίνῃ.] MS. γίνωσκει.

498, 2. Διεχρήσατο.] MS. διεχρήστο.

498, 10. Τελέσει.] Quam ridicula hīc eiecit Stephanus! quam ignarus veri in hoc loco fuit? An non stultitiam ipse suam aperit, dum interpretationem Latinam exarsans [triremi auro intertexta, vel ut alii, triremi inaurata] damnat mox dicendo [certe intertextata improprie hic diceretur] Quanti commenti se reum facit, quum addit [At Valla τῆς ἐξέλιξ legit pro τελέσει] Immo, quod dubitari nequit, iste legit τῆς ἐξέλιξ, ut est scriptum in optimo illo Mediceo, quem is fortasse sub oculos habuit.

498, 16. Ἐοῖκε ἐμοὶ.] Eximie & attente optimus MS. οἶκε ἐμοὶ.

498, 35. Πρῶτον ἐρεῖ.] MS. πρῶτον μοι ἐρεῖ.]

499, 8. Ἀκροβίνια ἐπέμψαν.] MS. ἀπέπεμψαν. Et mox δυοκαίδεκα, non δυώδεκα.

499, 9. Ἀνδρῶν ἔχων ἐν τῇ χειρὶ ἀκρωτήριον νηὸς.] An potest clarior explicatio dari talium vel statuarum vel brachiorum, quae multiplicia occurrunt in nummis antiquis & monumentis & ipso Homericæ consecrationis ære, de quo agit Raph. Fabrettus ad Columnn. p. 347, quum & illic fingatur Ulysses consecravisse tale apulstre, memoriam suae navigationis in exitu felicitis, ubi & ipse & alii varia cogitant.

499, 21. Τῷ Κροίσῳ.] MS. τῷ Κροίσῳ.

499, 25. Διενέμοντο τὰς ψήφους.] MS. διένεμον.

500, 8. Ὡς διὰ τὰς Ἀθήνας ἔχεται.] Multo melius in MS. ἔχεται. Sed & statim voces duae ἐκείνη καὶ absunt ab eodem libro.

500, 14. Ταῦτα μὴ ἴναι.] Idem MS. voculam postremam non agnoscit.

500, 17. Στρατὶς ἐν Μαρδόνιῳ ἐξελέξατο.] Mirus est in vertendo Valia, quum dicit ab illo regem deductum iis sexaginta millibus, quae sibi Mardonius delegerat. Ergo caruit tanto numero Mardonius ex 300 millibus. Quod quomodo probaverit? Atqui in optimo illo MS. clare scribitur στρατὶς δὲ Μαρδ. quod verissimum est. Ex eo exercitu, unde sua millia elegit Mardonius, erant quoque haec sexaginta millia. Immo & Th. Gale scribit [codex Arch. melius δὲ Μαρδ.] plane pari modo: & lætor. Sed quo sensu? Pergit scribere [exercitus quem sibi elegerat.]

500, 19. ὧς ὃ μὲν ἔν τῃ Ἀσίᾳ.] Verbum substantivum ignoratur ab MS. elegantissime quidem. Quid enim perfectius hac periodo? ὧς ὃ μὲν ἔν τῃ Ἀσίᾳ, ὃ ὅπισθεν πορεύμενος καὶ τὴν Παρθένον ἐγείρει.

500, 35. Κελοβέλω Τωρονάω ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ.] Vocem secundam ignorat liber MS. Sed, castissima Urania, quid deinde in tuo gremio gestavisti? An ex Herodoti manibus accepisti κελοβέλω ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ? Hoc enim est, quod monstras accedentibus. At quæso te, an ullus qui accepit, testatus fuit se intelligere? an tu intellexisti? an hæc sunt placamenta ingenui animi, qui memoriæ rerum antiquarum operam suam præbet? Quomodo vertit Valla? Critobulo Toronæo tradidit, à genere Chalcidensi. Sed & in sermone Italico la citta poi quasi deserta dond à Critobulo da Calcidie, à questo modo ottennero i Calcidiesi Olyntho &c. At quid lucri inde ad historiam, si noveris originem generis in hoc Critobulo? An ex eo dependent fata universa urbis? tum an hoc significant Græca, ut ita Vallam simul Portus, simul Stephanus tueantur? Longe aliter existimavit Ubbo Emmius V. C. in libro 5 veteris Græciæ scribens Olynthus ab Artabazo Persa expugnata & Chalcidicis tradita &c. Agnoscis magnam differentiam, & debuit vir ille doctissimus aliquid perspexisse veritatis foedum in modum absconditæ; quæ quum tibi præsertim placet, revertere ad eam subsidio præstantissimi codicis Medicei, in quo legitur ὁ δὲ δίδωι Κελοβέλω ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τῇ Χαλκιδικῇ γένει tradit eam Critobulo, ut etiam præbeat (vel habitandam indulgeat) Chalcidicæ nationi. Ita sequitur commode, quod subnectit; quomodo corriges quoque interpretationem hujus editionis nimis aberrantem. Nempe Critobulus tum alios in eam recipere potest, tum particulatim monetur Chalcidensibus eam aperire.

501, 5. Παρὼν ὃ ... συμμαχίῃ.] MS. παρῆσαν, quem numerum in verbis amat Herodotus collectivis nominum vocabulis apponere.

501, 32. Οὕτω ἐπὶ ἤσαν.] Hæ voces nullæ sunt in MS. Et videtur perquam commoda relationis præcedentis terminatio ἔτοι μὲν οἱ περὶ ἐμφανῆς βασιλῆα, nempe tam pauci manserunt superstitēs, & quum nec illic manere, nec trajiciendi in Asiam haberent copiam, redire debuerunt in Thessaliam, peræque occidendi ac commilitones perierant.

501, 33. Ὅς ὃ ναυικὸς στρατός.] Hanc quoque vocem ultimam expellit MS. ut rursus in principio capitis proxime sequentis. & 9, 95 dicuntur οἱ ὃ ναυικὸς στρατός. Et toties jam in antecedentibus ὁ πλοῖος, etiam mox rediens. Quin etiam vox ista huc non convenit. Neque enim classiarius exercitus transfretavit alias pedestres copias, sed nautæ & classarii.

501, 41. Συνῆρχε ὃ τέτοιαι.] MS. ὃ τοῖσι.

502, 6. Εἴ τι δύναται.] MS. εἴ τι δυναίαιτο, quam suave!

502, 17. Τῷ Εὐρυφῶντι, ὃ Περικλῆτι.] Accuratissimus Vindingius in Hellene notat hinc medium ab Herodoto omisissum esse ὃ Σαῦ, quem retinuit Pausanias, unde etiam eum memoravit Cragius lib. 2 cap. 2.

503, 17. Κατέκοιμι εἰς Ἀμφιάρεον.] Quid dici potest sordidius? Hoc tu concoquis, splendidissima Uranie? At tuum est εἰς Ἀμφιάρεα. Hoc tu in mentem dederas Herodoto. Hoc castigatissima membrana Medicea fideliter servavit. Et quid elegantius?

503, 18. Εκέλευε σφραῖ.] MS. ἐκέλευσε.

503, 31. Ἐπεσθαί οἱ.] MS. ἐπεσθαι δὲ οἱ.

503, 49. Τῆς Φρυγίης ἰδούη Ἀλαβανδα πόλις μεγάλη.] Quum Stephanus de Urbibus mentionem urbis Alabastrorum in Phrygia testatus esset se habere ex Herodoto, & Salmasius in Plinianis pag. 559 negavisset in Herodoto exstare, Holstenius eam citationem ad hunc locum referebat, ut ab Stephano olim hic lectum fuerit Ἀλάβασσα. Ego nihil varietatis annotavi ex libro vetere, & mira sunt facta nominis auctoris nostri. Vossiano exemplari adscriptum est male Stephanum legisse videri Ἀλάβασσα.

504, 13. Τὰ χρηστήρια ταῦτα οἱ προλέγει.] MS. προλέγοι, ut similis mutatio modi, & pariter polita, occurrebat nuper.

504, 27. Ὅπως δὲ ὀπίστω.] MS. ὀπίστω.

504, 34. Ἐφασαν δίκαιον εἶναι ἀπλάθοντας.] Sic certe scriberet quilibet circumforaneus, cui maximum Herodotum & multo ipsis meliorem varii comparaverunt. Cæterum dicit unicus codex Florentiæ eum scripsisse ἀπλάθοντες, ut non construatur cum infinitivo. Et simile acciderat libro 1, 63 & 6 in fine capitis 61, quod vide.

504, 41. Εἴπας τὰδε.] MS. εἴπας τὰδε ὦδε. Non inutili augmento, si distinxerimus εἴπας τὰδε, ὦδε δεκόμεθα. Hoc modo accipimus, ut paulo infra ὦδε ἐγγόνες. Sed ubi videbis fidem libri veteris 9, 28. Ἐτάσσοντο ὦδε οἱ ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ.

504, 44. Ἀρυσάμενος ἐν ὃ ἡλίς.] MS. ἀρυσάμενος ὃ ἡλίς. An dubitas? Antoninus Liberalis cap. 19 ex Bæo ἡρυσαντο ὃ μέλιτος τῶν μελισσῶν. Plutarchus in Oraculor. defectu de Lebadia, ἀρυσάμενος μελισσῶν. Et sæpissime alii.

504, 45. Οἱ μετ' αὐτῷ.] MS. οἱ μετ' ἐκείνου.

505, 15. Ὡς δὲ ἐγγόνες.] MS. ὦς δὲ ἐγγόνες, ut istud postea sequatur amœnitas.

505, 39. Εἴπερ εὖ φρονέοις.] MS. εἴπερ διφρονέοις.

505, 43. Ἀλλὰ καὶ πλάσσει.] MS. ἀλλὰ καταλύσει. Omnino recte. Sic enim solet repetere & quasi iterato studio assumere idem verbum, ut 9, 56 verbum ἀνέωλε. Habet quoque codex Arch. apud Th. Gale.

505, 48. Περὶ μὲν δινοίης τῆς αἰτίας ἐμὴς.] Sic quum loquatur hic Alexander, immo etiam pergat addere ἡ δὲ αὖ νῦν πρῶτον ἐμὰ δοίη, ut sic iste potuerit tunc Atheniensibus imputare multa benevolentiae documenta, audire vellem, qui ista intellexerit Dion. Pétavius, qui locum hunc diligenter excutens in Paralipomenis pag. 849 sustinet existimare Alexandri patrem Amyntam adhuc vivere; sed mox mori, quia nunc tantum vocat ἀνδρὰ Μακεδόνα, at 9, 43 ἐπεληγὸν ἡ βασιλεία Μακεδόνων: inter hæc ergo quæ nunc narrat, & quæ scribuntur libro nono, media intercurrit mors Amyntæ. Et quomodo igitur sic Atheniensibus coram jactitare potuit suam benevolentiam, eamque non tunc primum ab eis cognosci, sed varia data fuisse experimenta multo ante, quum nec regnaverit, nec Macedonia tanti fuerit, ut jure potuerit sic gloriari. Certe non satis ex aperto & simplici tacet non sine celandi studio, mox rursus ipsum Alexandrum illum confiteri Εἰμι δὲ Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδών.

506, 3. Εὐώρων τὴν ἐνὸν ὑμῖν.] Et quare hoc participium ἐνὸν invidit præcedentibus, si judicavit id nunc, ubi prorsus eadem est constructio, adnecti debere? Et sanequam miror Portum in verbo Εὐώρων conduxisse utraque hæc membra, & tamen varietatem istam nullo verbo prosequi. Atqui legitur hæc pars ita in optimo MS. τὴν ἐν ὑμῖν. Prioris autem partis constructio est 1, 89. ὅτι οἱ

εὐωρῶν ἐν τοῖσι ποιομένοις.

506, 5. Ἐχὼν λόγους τοιούτους.] Plane hæc verba mox sequuntur c. 143. At nunc in MS. τούτους.

506, 41. Ἀλλὰς τε τῆς αἰτίας ἀπὸ τῶν αἰτίων.] Videtur aliquid molesti his inesse. Unde quum satis lævus in interpretando fuisset Val-la, Stephanus correxit ita: *Adde quod Athenienses, qui horum omnium autores extiterunt, primos ex Græcis jugum servitutis subire, res est profecto intoleranda, ut legerit ἡγεῖσθαι δουλοσύνης.* Quod ut nulli placere potest, sic nec Ubboni Emmio, qui sic exprimit: *vos ejus præcipui auctores fuistis, & in hac incommoda intentatamque servitutem Græcos consecistis. Res nullo modo toleranda.* Nihil ex his satisfacit.

506, 43. Αἰεὶ καὶ τὸ πάλαι.] Non est Græcum, & enervatus est sermo. MS. αἰεὶ ἡ τὸ πάλαι.

506, 46. Καρπῶν ἐστέρησε.] MS. ἐστέρηθη. Id habet Latina versio.

507, 20. τῇ περὶ ἡ νῦν ἔρχεται.] MS. τῇ ἡ νῦν ἔρχ.

507, 45. Τὸ Ἑλληνικὸν ὁμαιμὸν τε.] MS. τὸ Ἑλληνικὸν ἐν ὁμαιμὸν τε.

507, 48. Ἐν ἡ προδότης.] Copulativa nec locum hic habet, nec ab MS. agnoscitur.

508, 16. Ἐς τὴν Βοιωτίαν.] Post hæc etiam MS. subjungit eadem verba, quæ initium faciunt libri 9. οἱ μὲν ταῦτα ὑποπαραμένοντες Ἀθηναίων ἀπαλλοτρίωσιν ἐς Σπάρτην.

JACOBI GRONOVII NOTÆ ET OBSERVATIONES in librum nonum HERODOTI.

509, 27. Ἀπαντᾷ τὰ κείναι ἰσχυρὰ βελδύματα.] Vocabulum ἰσχυρὰ, in plurimis ab Herodoto adhibitum, tamen nunc non exstat in MS. & magnopere egreditur Valla augens ad *validissima*, qui etiam nescio unde petierit verbum *occupabis*, quum Herodotus innuat, *sine labore omnia eorum consilia opprimes & coërcebis.*

510, 13. Ἐς τὴν ὑπεραίαν.] Satis vexavit se in leniore hujus loci interpretatione Æm. Portus & docendo ὑπεραίαν poni, pro quo usitatus sit ὑπερ. Atqui Mediceus ille fidelissimus MS. habet clare ἐς τὴν ὑπέρην.

510, 44. Ἐς τὴν Βοιωτίαν ἐλέγχετο εἶναι.] Vidi similia in his libris, & aliqua notat etiam Portus. Sed an non monile hoc videri potest ex inferiore huc elevatum? Utique legit optimus MS. ἐν τῇ Βοιωτίᾳ.

511, 1. Περιμένοντες ἐν Βαλάντῃ.] MS. ἐμβαλάντῃ.

511, 4. Προῖπε τε.] Stolidi orationis inclinatio, quæ ferri nequit. Nec eam secutus est Valla, sed quasi legeretur προσιπνόντας. At ille supinum istud collegit ex eo, quod & ipse vidit in antiquo scripto legi προῖπαί τε, pro ut exstat in Mediceo.

511, 28. Τὸ μὲν ἡμέτερον ἔσται ἀκίεθλον.] Præclare in his consummata est Græcismi concinnitas, & magis etiam, si verbum νέμειν quoque abesset. Passim quippe sic occurrit τόγῃ ἐμὸν & similia, in perfecto plane sensu. Hinc est, ut opiner omnino venisse ab Herodoto, quod legitur in Florentino MS. τὸ μὲν ἀπ' ἡμῶν ἔσται ἀκίεθλον ἐν νέμειν, ut infra mox dicet τὸ παρ' Ἀθηναίων. Huc etiam declinat codex Arch. ex quo propinat Th. Gale eandem fere lectionem, nisi quod omitat ἐν, & ponat ἔσται, utrumque credo per negligentiam.

Kkkkkk

512, 13.

§12, 13. Χίλε^ο νόμαλ^η.] Abest postrema vox ab MS.

§12, 15. τῶν ἐφόρων ἕνα ἐπύθελο.] Mirari licet, cur, quum ex uno ephoro dicatur rescivisse, cur, dico, non cum illo colloquatur. Sed ad furcas damnanda est vox tertia, quæ nec in MS. apparet, & sane absurdum quoque foret, si velut arcanum emanavisset ex uno forsan ephorum; nec eam agnovit interpres.

§12, 16. Ἀκέσας ᾗ ταῦτα.] Hæc quoque postrema vox non existat in MS.

§12, 18. Ἀθηναίων ἡμῖν ἐόντων μὴ ἀρεθμίαν.] Notavit Portus ad Suidam hunc locum ab ipso citari in v. Ἀρεθμία, sed ut dicat μὴ ἐόντων ἀμμιν ἀρεθ. Quod reponi debet inter specimina licentiae, quam quilibet censuit sibi datam esse formandi citationes Herodoteas ex libitu & arbitrio.

§12, 24. Ἐν φρενὶ λαβόντες τὸ λόγον.] MS. ignorat voculam ἐν. Eximie. Vide Portum in φρενὶ & νοός.

§12, 44. Ἐπὶ τῷ ἐωυτῷ ἕκασ^ο.] MS. ᾧ τῷ ἐωυτῷ ἕκασ^ο.

§13, 30. Περὶ μὲν νυν πυθέσθ^η.] Voluerunt distare hunc locum ab illo qui mox sequitur πρὶν ἢ .. ἐμβάλειν. Sed invito Herodoto, ut docet optimus MS. in quo est πρὶν μὲν νυν ἢ πυθέσθ^η, ut 6, 22 πρὶν ἢ ἀπικέσθ^η, quæ utraque addi debent collectaneis Porti in v. Περὶν.

§13, 42. Ὡς τε καὶ ὀλίγους.] In MS. media vox non legitur.

§13, 45. Μαρεδόν^ο μὲν δὲ ἔτω.] Vox postrema non est in MS.

§14, 2. Ἰππ^ο-προσελθῶσα καὶ ππ^ασάλο.] Vides ut interpretatus sit Valla. Id non placuit Porto, qui cum eo quidem scribit προσελθῶσα (ex versione enim patet Vallam ita legisse) sed interpretari velit *equitatus vero progressus agrum Megarensē perequitaravit*. Postremum clare dicunt Græca. Sed equitatum non opinor solum vagari iussisse Mardonium, sed quum is comitaretur peditem, sic perequitaravit istum agrum. Certe MS. nihil mutat in verbo προσελθῶσα, nec causa est.

§14, 5. Μαρεδόν^ω ἦκε ἀγγελίη.] An suppositum est hoc verbum ab iis, qui voluerunt apparere in promptu esse Herodoto copiam & varietatem, ne jam uteretur eodem verbo quo tantum quod usus fuit? Certe MS. iterum habet ἦλθε.

§14, 17. Ὅκοῦν τι ἐθέλει.] Suavius in MS. ἐθέλοι.

§15, 17. Ἐμήδιζον ᾧ μεγάλως.] MS. ἐμήδιζον ᾧ δὲ σφόδρα.

§15, 21. Δοκιμώτα^ο.] MS. δυνατώτα^ο. Etiam mox ἀπικαλ^ο habet idem liber, non ἀπικέα^ο.

§15, 23. Σφέας ἀπ' ἐωυτέων.] Hic Græcus sermo non exprimit Latinum *seorsum*, sed

quidem ἐπ' ἐωυτῶν, quod ipsum legi in MS. nec aliter diximus 469, 34, ubi, ut puto, citavimus & Portum in ἐπ' ἡμέων.

§15, 17. Νῦν ὦν ἀνδρα.] Ratiocinationis proprium & bene necens consequentiam sermonis. Sed ea hic non quaeritur. Potius proposito periculo & certissimo & præsentissimo exclamare videtur velle & edere quales debeant esse. Unde iustissimum patet esse, si credideris vocem mediam non esse ab Herodoto, qui virum militarem irritatum voluit exprimere, quoniam non existat in optimo MS. Statim veniet locus, ubi major erit ejus commoditas, etsi inde videatur trajecta ab imperitis.

§15, 44. Πάντη συσρέψαντες.] Notavit hunc locum Æm. Portus, ut doceret hic intelligi *sum se ipsos conglobassent, facto globo*, quum id demum notetur per verbum sequens πυκνώσαντες: nunc tantummodo agitur de modo, quum adversi starent, corporum ponendorum vel ad cautelam vel ad vim repellendam, nempe πάντη σρέψαντες, ut testatur liber MS. quum vellent orbem volvere.

§16, 9. Οὐ νικήσεις ἔτε ἡμέ^η.] MS. præclare ἔτε ὦν ἡμέ^η. Sic in medio aut fine periodi habes eam voculam 1, 132. Ὑποπάζας ποίην .. ᾧ ταύτης ἔθηκε ὦν πάντα κρέα. 2, 39. Οἱ δὲ φέρντες ἐς τῷ ἀγορεύ^ω ἀπ' ὦν ἰδενί^ο.

§16, 26. Πέμπ^η ἐπ' αὐτῆς.] MS. ἐς αὐτῆς. Nam & hæc particula habet vehementiam & iram.

§17, 8. Τέλ^ο τοιόνδε ἐγένετο τὸ μάχης.] MS. ᾧ τὸ μάχης. In qua erudita certe loquutione est allusio ad verbum θηγίνεσθ^η, sed quod dissolvit, & quum dicere debuisset ἐπεγένετο τῇ μάχῃ, prout loquitur 7, 157 in fine, ita maluit nunc mutare.

§17, 18. Τύποντες δὲ ἐς τὸ θάρεκα αὐτῆς.] Vox postrema non legitur in MS. & omnino est supervacua.

§17, 20. Πάει μιν ἐς τὸ ὄφθαλμόν.] Ita interdum usu venit, ut loquerentur sine distinctione, utrum dexter, an sinister foret. Suetonius Jul. cap. 68 *Scæva excusso oculo transfusus femore & humero*. Etiam nihil habeo, quod promam ex Florentia; forsan ideo, quod oculi tunc mei fuerunt sopiti. Sed tamen perexcellens est, quod ex codice Arch. attulit Cl. Thomas Gale, nempe in eo legi ὀμφαλον, quippe quod valde est probabile, quum gladius ipsum thoracem perforare impeditus sine dubio descendere conetur ad imum ventrem & partes corporis ab lorica jam non tectas, non adscendat ad oculum; etsi id fieri quoque interdum possit, præsertim quum non addatur, oculum dextrum vulneraverint, an sinistrum. Εὔρημα hoc est pretiosissimum me iudice.

§17, 25. Ἀντίκα ἐπύθεσαν.] Reliqui laudem

suam integram doctis editoribus in hoc verbo certis jam ab Vallæ versione, qui interpretabatur *desideraverunt*, docte, sed non ut opinor ex mente Herodoti; quod tamen tanto cum labore conatus fuit firmare Portus. Atqui manifeste apparet hoc verbum ab Herodoto nunc poni in eodem sensu, quo antea ἔμαθον. Id plane ipsum nunc effert ἐπύθεσαν.

§17, 35. Οὐκέτι οἱ ἱππότες ἐπέμμενον.] Non est hoc verbum aciei dicatum. Itaque & optimus MS. servat ἐπόμενον, quod prorsus oportuit restitui.

§18, 7. Καὶ ἐφοίτων θνητόμενοι.] Satis mira est versio, quam ex his concinnabat Valla, *Quod ideo faciebant, quia cuncti* &c. Nec enim id ideo faciebant. Sed quum Græci cadaver veherent per ordines, ut possent omnes videre; id vulgo non suffecit, sed insuper ideo excurrerant, ut viderent. Abundant istæ vocolæ. Itaque in Græcis copula recte abest ab MS. Ita enim solet Herodotus, cuius mentem opinor recte à me declaratam esse in versione, quippe quam mutare compulsus fui. Etiam non intelligo, cur non Valla maluerit in antecedentibus dare: *erat autem spectaculo dignum.*

§18, 27. Ἀξιδόμεθα ταύτης τῆς γαστρῆς.] Probat hanc loquutionem Portus ex duobus aliis locis, quos ad vocem γαστρῆς conduxit, nempe in hujus libri cap. 21 & 47, in quo utroque loco major aciei & prælii ratio est, quam ordinis in locando milite. Unde fieri nequivit, quin magis mihi arrideret vetusta illa scriptura optimi MS. τῆς γαστρῆς.

§19, 42. Ἀμαζονίδας τὰς ἀποθήκας.] Locus desperatus, de quo forsitan nihil melius consulatur, quam prout consuluisse nonnullos testatur Th. Gale scribing [Hæc dele: neque enim agnoscit codex A. nec Valla, nec margo] Bene, sed hætenus. Cur enim habuit codex Etonensis? Sic enim merito interpretor ejus de illo silentium. Tria quæ nominantur, sunt valde fragilia. Nam nec margo, id est, Stephanus, nec Valla ea agnoscit; quoniam agnoscere non poterant, utpote quod non intelligerent. De codice A. reverenter taceo. At plane Stephano ignosci nequit, quum de hoc loco ne verbum quidem. Æmil. etiam Portus ἀποθήκας ne nominare quidem voluit, sæpe ad viliora declinans. Sed & ex illo præclaro Mediceo nihil notavi; quum interim non videatur locus esse tam fordidae obscuritatis, ut sic ab eo ingenia cessare debuerint aut terrefieri toleraverint, quum manifestissimum sit Atheniensem dixisse ἐς Ἀμαζονίδας τὰς ἀποθήκας, τὰς ἀπὸ Θερμυδῆς, tanquam furias & minime desiderabiles fæminas, quæ essent crudelissimæ, & abominabiles, atque hinc optandæ ut longissime abesse perseveravissent. Puto liquidis-

simum esse eas nunc per λιτέτησιν morem sic appellari. Habent hanc vocem omnia lexica.

§19, 46. καὶ δὲ χρεῖται.] MS. καὶ δὲ αὐτὸ χρεῖται.

§20, 38. Λεπερηλίων.] Hæc flocci feci, perinde ut istos Vallæ Lepræatas, quum in libro optimo animadvertissem scriptum Λεπερηλίων. Sic omnes appellant. Infra in eodem libro scriptum erat Λεπερηλίτας.

§20, 43. Τυτέων δὲ ἐχόμενοι Χαλκιδίαις.] Præter varietatem loquendi, & verbi ἐχέω, cuius præcipua hîc requirebatur frequentia, flexionem in varias formas; tum mira est auctoris cura in participio ἐχόμενοι aut usurpando aut omittendo; ut subintelligatur, & ne semel quidem adhibita iteratio, nisi in hoc uno loco: ubi quum præmiserit ἔρμιοντων δὲ ἐχόμενοι, nunc tamen ita ut vides iterat, quum id non fiat in alia parte. Sed propterea scias oportet vocem tertiam non esse in MS.

§22, 10. Περὶ Θεσσαλίην οἰκομνήνας.] MS. οἰκομνήνας, ut sæpe alibi.

§22, 24. Πρώτερόν μοι δαδήλωται.] Vocula μοι non est in MS.

§22, 27. Ὡς δὲ ἀπεικάσαι ἐστὶ.] Verbum sit qualecunque, scribis Herodoti & editoribus forsitan gratum, quod tamen annotare insuper habuit Æm. Portus. Huc nihilominus vix videtur convenire istud compositum, unde legitur in optimo MS. ἐπεικάσαι, conjecturam adhibere, quod certe jam requiritur.

§23, 48. Τροισὶ ἐχρέετο.] Notabile est quod legitur in optimo MS. ἐχρέετο, quum ad id pervenire non potuerit curiositas Æm. Porti tantopere se acuens & omnia rursus in ἑατο, sed fere pluralia, donec incideret in Περὶ ἑατο.

§24, 31. Καὶ τὸ ἐχέω.] MS. καὶ τε τὸ ἐχέω, quo lenissime conciliatur hæc pars cum sequente καὶ καὶ τὸ κέρδω.

§25, 5. Φειδόμενοι ἔτε ὑποζυγίᾳ.] Magis intendit negativam hanc locutionem optimus MS. exhibens ἢ φειδόμενοι ἔτε ὑποζυγίᾳ.

§25, 20. Ἀνικαλήμενοι(σι) ἀπὸ ἡλίου.] Paulo ante sic dixit ἡμέραι δὲ σφὶ ἀνικαλήμενοι(σι) ἥδη ἐγεγόνεσαν. Sed in eis quæ citavi, vox posterior non est in MS. eamque verius est deleri debere, quum & verba illa priora habeant suam rationem, & sane diversam ab his, in quibus versamur, & ex principio ipso libri quinti appareat auctorem hoc decomposito malle uti sine addito dativo.

§25, 39. Τέτα μέν νυν.] Particula posterior, etsi occurrat sic adhibita sæpius, non est in MS.

§25, 45. Ἐστὶ πλείνας γίνεσθαι.] Verbum γίνεσθαι non est in MS. nec incommode, quum verbum εἶναι proxime antecedit interposito tantum verbo.

§27, 7. Μὴ με ἀφθείρητε.] MS. μὴ με καὶ ἀφθείρητε. Quæ vocula affert suam venustatem.

§27, 16. καὶ πλεῖντε συναχθῆτε.] MS. συνα-

λεχέτης, quod convenientius Græcæ libertati, prout ὁπρήριον dixit. de hac eadem re in cap. 37.

§27, 23. Τὸ τοῦ ἔργου ἔτι παρ' ἑσέλον.] MS. tantum ἔτι ἔργον παρ' ἑσέλον. Hic ordo vocum visus fuit esse confusior nonnullis, ut particulam demonstrativam requirerent proxime anteponi adjectivo: sed non ita Herodotus.

§27, 38. Ἐπὶ Μαρσθῶνι μαχ.] MS. liquide ἐν Μαρσθῶνι μαχ. prout habuimus lib. 8 toties ἐν Σαλαμῖνι. Adhibe Porti Lexicon in ἐν cum dativo loci pro παρ' ἢ παρ'.

§28, 22. Ταῦτα ἢ ἑδάμῳς.] Adversativa caret MS. Eleganter profecto, ut sit abruptior exprobratio.

§28, 25. Βυλόμενοι μῦθοι Πέρσης.] Habet id quoque sensum suum, nec male huic loco convenientem. Attamen legi in optimo MS. μῦθοις, ut videtur ante se habuisse interpretes. Unde oportet eam solam lectionem habere pro vero, quum id sit, quod exprobrat, quod cum servis Persarum videantur congregari voluisse, quos pro gentis gloria decebat solos Persas eligere.

§28, 32. Ἦν μὲν δοκέη.] Δοκέει habet MS. & sic bis.

§28, 45. Προσφέρει δὲ ἄποροι.] Id notat Stephanus haberi in quibusdam vet. lib. Debuerat addere in quibus legatur εὐποροι. Sic examen institui posset. Certe MS. Medicus habet ἄποροι. Male Valla de insuetis accepit.

§29, 8. Ἐλθόντες παρ' τὸ δεξιὸν κέρας.] MS. ἐλθόντες παρ' Πανσταν ὅτι τὸ δεξ. Et sic quoque interpretes. Cur igitur tot voces omissæ sunt? aut cujus beneficio exciderunt? Reposui igitur, præsertim quum & Th. Gale ex cod. Arch. simul & Et. & ipso Valla rectissime judicet. ita suppleri.

§29, 12. Ἀποκεκλήατο.] MS. ἀπεκεκλήατο.

§30, 5. Λοχηγέτων.] Verbum memorabile. Id enim quum Valla reddidisset *tribunus cohortis*, quasi derivatum ab λοχηγέταιν, hoc excepit quasi verbum Herodoti pro communi λοχαγεῖν Æmil. Portus, & decem inde versus supplet, ut dicat nihil. Ecce immo & Henr. Stephanus in tomo secundo Thesauri sine hæsitacione refert λοχηγέταιν *sum tribunus cohortis*, ut λοχαγέτης ex Euripide. Sic docemur Græca, sed quæ nunquam intra mare Ionium & Thessaliam addita sunt. Mire si ita habeant alii codices antiqui. Itaque præ hoc incerto & ex aliis inaudito præstat credere ab Herodoto venisse, quod habet optimus MS. λοχηγέτων.

§31, 11. Αὐτὸν ἀναλαβόντα τὰ ὅπλα.] MS. αὐτὸν ἀναλαβόντα τὸ λόχον τὰ ὅπλα. Quam accessionem quum viderit Valla, & in versione communicaret, noluit admittere Æm. Portus in ἰθὺν τέχνη, unde ibi ut nimis docte, sic infelicissime rem gerit. Patet lapsus, ut

opus non sit monstrare.

§31, 29. Θερσινίδιον.] MS. Θερσινίδιον. Omnino recte. Nam Thersydæus apud Græcos notum nomen.

§31, 31. Τῷ μὲν δὲ οἱ πληγόμενοι λέγεται.] MS. ἐλέγεται, ut agnovit interpretes.

§32, 3. Τῶν δὲ ἐποιήσαντο.] MS. ἐποίησαν.

§33, 46. Ὡς ἐτεροπόνησεν.] MS. ὡς ἐτεροπόνησεν quod in fine capitis 65 & denuo 66 repetitur.

§34, 1. Περὶ τῆς ἀμύνης τὸ ἄλλο.] Atqui id sequitur in versu proximo, & quidem loco opportuno. Sed nunc MS. παρ' τῆς, & id videtur agnovisse Valla.

§34, 6. Οὐκ ἐδέξατο.] Longe melius ille aoristus convenit participio ἐμπρήσαντες, quam huic verbo, quod agit de re cummaxime instanti. Itaque etiam non admittitur ab optimo MS. sed in eo legitur εἰς ἐδέξατο, quod magis multo est congruum. Sentiebant in animo suo Deam non dare locum.

Ibidem. Τὸ ἰεὺς τὸ ἐν Ἐλόντι ἀναιδέρον.] Hoc unicum memoratur Lexicographis in hac voce exemplum. At MS. optimus hic quoque refert ἀναιδέρον, de quo ad 9, 21, ut licet in multis placuerit gemina terminatio, in hac tamen voce displicuerit etiam Herodoto.

§34, 19. Ἦ γὰρ κατηγέταμος.] Lectio bene colorata, si modo venisset ab Herodoto, non ab aliis, qui nolbant ulterius differri voculam τέτης, quin haberet jam aliquid adminiculi. Sed interim optimus MS. habet ἤ; Et quidquid aliis videatur, id mutari non debuit, quum opiner omnino sic scripsisse Herodotum, ut vocula ista præcedens τέτης quæ inferius debeat aliquid cui innitatur.

§36, 12. Μετὰ τὸ τῆτον.] Non decido inter hanc lectionem vulgatam, & alteram codicis MS. τέτων, ut non Aristodemum solum jam intellexerit. Pervicacis enim pectoris est post eum ponere omnia, quem recenti pugna fitearis in Spartana λέχη creditum fuisse pro desperato ad necem cucurrisse.

§36, 23. Φθόνῳ ἂν εἴποιεν.] MS. εἰποιμην. dixerimus ex livore venisse. Tanquam fateatur auctor esse quasdam arcanas causas propensionis huc repentis, ut magis ad Aristodemum respiciat, quam ullum alium, etiam ipsum Posidonium. Nam λέχη qua potuit ardere invidia adversus necatum?

§36, 36. Πρὸς Αἰμνησον.] MS. Αἰμνησον. Aemnestum inter Spartanos alibi memoravit.

§37, 21. Ἀμφωβητέων.] MS. ἀμφωβητέων.

§37, 22. Ἀπιδὲ παλαιοῦς.] MS. ἀπιδὲ παλαιοῦς. Sic demum impletur descriptio sumpta ex affirmativo, ut perfecte pleneque illi apponi possit altera adscita ex negativo.

§37, 39. Ἐθῆτι καλίστη ἐν τῷ παρεσόντι.] Particulam ἐν non habet MS. nec video ita

opus esse, ut omitti nequeat salvo sensu & modo scribendi.

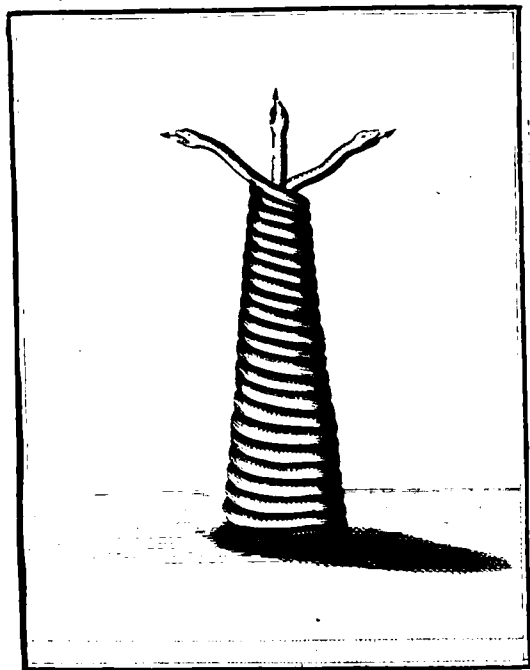
537, 41. Ἐτι ἐν τῇσι φόνεσι ἐνταῦθα.] Vocem postremam non habet MS.

538, 2. Οἱ δὲ ἀμείβετο.] MS. ἀμείβεται.

538, 25. Λιγυηίων τὰ πρῶτα φέρον.] Hæc quoque ultima vox non legitur in MS. ut ipse Lampon dicatur Λιγυηίων τὰ πρῶτα. An hoc dulcedinis mellitissimæ genus potuit averti ab Herodoto? Sane factum est per tot non annos, sed sæcula. Attamen revirescit veritas. Est enim haud dubie purum Herodoteum, ut 6, 100. Αἰγίνης ὁ Νόβανθ, ἐὼν τῷ Ἐρετρίων τὰ πρῶτα. Non aliter dixerunt πάντα. Accedit, quod 8, 104 dicat φερόμενον ἢ τὰ δάτεργ τῷ δινύχων πατρὶ βασιλεῖ, non φέροντα in hoc genere loquendi.

538, 27. Ἀπικόμην δὲ αὐτῷ ἔλεγε.] Annectit MS. voculam τὰδε.

539, 32. Οἱ δὲ τῷ τεμαρὶν ὄφεσσι χαλκῶν ἐπεσεῖς.] Insitum his verbis sensum an possumus assequi liquidius quam ex conspectu? Itaque quum insignis Whelerus inter peregrinationis musicæ lucra Constantinopoli in has oras advexerit hanc tantæ vetustatis fabricam, non me teneo, quin huc reponam, ubi unice describitur, & castius profecto,

quam fit apud ipsum ab nonnullis, qui prennent cette antiquité pour un Tripied d'Apollon. Quis posset ita dicere aspectans hoc nobile monumentum? non habet tripodis maxima propria, sed ea, quæ signat Herodotus.

540, 26. Τὸ ἐπάνω τῷ γνάθῳ.] Et cur in hac descriptione auctor uteretur composito? Optimus ille MS. habet τὸ αὐτὸ τῷ γν.

540, 30. Οἱ νεκροὶ ἠφάνισται.] MS. ἠφάνισο, multo probabilius.

540, 49. Πάντες ἐθαψαν ἀλείας.] Vox media non exstat in MS. & supervacua est profus in tot repetitionibus.

541, 5. Ἐπαυχυνόμενος.] Sic se habet: verbum hoc bene notum est eis, qui vel primis labiis gustarunt hæc elementa: ideo debuit Herodoteis immisceri tam nothum & spurium, quam grande. Sed quæso, mi Valla! an qui erubescabant se à pugna abuisse, post tumultum hunc excitatum non erubescabant? aut statim dicebant se interfuisse? Id lepidum quidem, & ipse Herodotus, quem tantopere dedistis perstringendum, vos ridet. Ille enim scripsit ἀπαυχυνόμενος. Sic plane legitur in vetustissimo exemplari Florentiæ. Et notat repellere pudorem conantes, quem colligerant ex absentia ista. Non Portus, non Stephanus hoc habet. Satis est, quod habeat in decomposito eruditissimus ille Porphyrius lib. 1 Αποχρῆ pag. 115. Τίς λοιπὸν δολογία ταῖς ἀπαυχυνόμενους πρὸς τὴν αὐτῶν ἀκροσὶαν βελομένους;

541, 10. Κλιάδω.] Nomen Bœotium, bene notum vel ex historia citiore Alexandri Magni. Attamen MS. Ἀλιάδω.

541, 14. Ἐδίκει σεφιδέσθαι.] MS. σεφιδέειν.

541, 27. Μὴ περὶ τὸν ... πρὶν ἢ ἐξέλαισι.] Notavi de hoc loco ad librum quintum sub numeris 330, 11.

Ibidem. Πλέω μὴ ἀνατλήσῃ.] Frequens fuit causa hujus verbi in hac historia usurpandi, si id Herodoto fuisset gratum. Ne nunc quidem id ei placuit. Habet enim optimus MS. ἀναπλήσῃ. Hujus rei notitia defuit Æm. Porto, qui tam accommodata ad sententiam hujus loci conatur illustrare hoc verbum ex loco libri 6 cap. 12. Τίνα δαιμονίων παρὰ θεοὺς τὰδε ἀναπύπλαμν. Vide eum in verbo ἀναπύπλαμν.

541, 44. Ἐπεπίθεσαν διωθέσθαι.] Magnus enimvero labor Æmil. Porti, ut post tres rivulos factos, unde deduci possit, hoc verbum deploraret ab Valla omissum: quum tamen nulli istorum adsit aqua Pegaseam Aganippen gustu exhibens. Fucata omnia. Nec ita scripsit Herodotus; sed ab eo testatur fidelissimus codex venisse ἐπεπύθεον, vel ut propius veniam ἐπεπίθεον. Hoc autem in scrinio suo fovit huc usque Calliope, ut non exierit in has luminis oras. Pulcherrimum tamen, si inspexeris, quæ notata sunt ad verba apud primarios scriptores occurrentia ἐπιπύθμεν vel πύθσας, ut notet eos certe constituisse & hanc fiduciam fovisse.

542, 14. Καθ' ἣν τὰς χάρις ἐλθεῖν ἐς θεοῖς.] Tanquam privatus iter faceret. Quanto verius ad Herodoti manum & elegantius in optimo MS. legitur? ἐλθεῖν ἐς θεοῖς. Hic sermo convenit sequentibus & commento hujus ducis.

542, 10. Κατὰ πόδας μν.] MS. κατὰ πόδας ἰμεῦ. Et statim τῶτον ἔξινιζετε ἔξ. quod longe plenius.

542, 37. τῷ τυράννι Θεομήσορ.] Si ita appellatus fuit, nihil invideo, quin maneat. Scire tamen licet in optimo libro vocari Θεομήσορ, quo fides mea inclinatur. Nam in libro 8 cap. 85 nihil notavi.

542, 43. Ἀρεὴ ὑπομνήσιν.] MS. ἀρεὴ ὑπομνήσιν.

543, 18. Ἐκέλευε ποιεῖν.] Immo πλεῖν, ut recte est in MS.

543, 25. Ἐστὶ ἐν τῇ Ἀπολλωνίᾳ ταύτῃ ἱερὸν ἡλίας πύλας.] Occætas vates colligens in observationibus ad Callimachum pag. 619 Ezech. Spanhemius Tiresiam & hunc Euenium, posteriolem ita describit: *Apollinis ovium apud Apollonatas in Ionia custodis*. Qua fide creditur Ioniam vel visam ullo tempore fuisse ab hoc Euenio? Nempe quod præcedit ἐν τῷ Ἰονίῳ κόλπῳ, intellexit de Ionia, & hinc satis aut doctus est, aut attentus in ista parte scribenda fuit. Rideas sanè. Cæterum hæc narratio talium ovium docet Apollinem cognomento Nomium vel Nomionem fuisse, ut vocatur ab Cicerone lib. 3 de natura Deorum, qui in ista Apollonia colebatur.

543, 42. Ὑπαγωγόνες μιν εἰς τὸ δικαστήριον.] Hæc non implent vim loquutionis illius, nedum Herodotæ. Inspice modo collectanea Æmil. Porti in v. Ὑπάγειν. Itaque etiam scriptum exstat in optimo MS. ὑπὸ δικαστήριον. Egregie. Nam hoc ipsum videbis illic esse, quod desiderat Herodotus.

544, 4. Παρεσκόμζοντο ὡς εἰς ναυμαχίαν.] Particula ὡς non est in MS. nec solet ita loqui hic scriptor, verum alii.

544, 48. Εἰς δὲ πλὴν ἡπείρου ἀπέπλεον.] Certe hoc verbum non congruit huic loco, quippe cui aliam longe significationem attribuit in verbis proxime antecedentibus de Phœnicum classe, ut notet remeare in patriam, quum hic tantum de petendo litore sit sermo. Et sane verbum ultimum non est in MS. ut omnino abjici debet. Subintelligitur ex superioribus ἀνῆγον.

545, 6. Ἐπὶ τῶτον μὲν δὴ τὸ στρατόν.] MS. ὑπὸ τῶτον, ut maneat in usu præpositionis ad hanc causam adhiberi solitæ.

545, 15. Ἐπιπρόμεινον δὲ τὴν Μιλήτην κτιστὴν.] Hic locus an pro integro legi debeat, dubito. Citat enim eum Meursius de Fortuna Attica cap. 6, ubi sic edit nulla distinctione divellens participium ἐπιπρόμεινον ab præcedentibus, quod sit in editionibus, quantum scio, omnibus, etiam ipsa Thomæ Gale, quod nulli non patet fieri perperam. Sed idem Meursius illic jam citat κλισίον, ut nihil habeamus dicere eidem Gale aliquid monenti, nisi quod sero veniat. Quippe jam & Ste-

phano in indice Thesauri sic citatur, quasi vulgo exstet in editis. Unde id adscivi nunc merito. Cæterum legitur in optimo MS. non ἐπιπρόμεινον, sed ἐπιπρόμεινον, quasi innueret non Philistum abiisse cum Neleo, sed patrem ejus Pasiclem, cujus deinde filius illic templum statuerit. Res pertinet ad historiam, in qua non ausim decidere.

545, 33. Ἐγχείψας τῷ αἰγιαλῷ.] MS. ἐγχείψας.

545, 48. Ἀδύτερα τὰδε ἐποίδον.] MS. ἀδύτερα δὴ τὰδε ἐπ.

546, 20. Προσέσαν πρὸς τὰς βαρ.] MS. προσέσαν, ut cap. 101 πειρήσαν.

547, 3. Μέχερ καὶ τὸ ἡμίσεον.] Est inaudita loquutio, nec explicari potest; ut omnino non assequar, quemadmodum tot docti lectores eam concoquere potuerint, & ex optimo MS. corrigendum sit μέχερ καὶ τὸ ἡμί. Quippe quod non modo præstantissimum est ad mollienda Græca, sed pariter declarat originem falsæ vocis καὶ, nempe quod illud καὶ sic involutum fuerit in scribendo, ut quasi nota fuerit præpositionis καὶ, quum breviter & cito scribitur.

547, 8. τῷ ἐτέρῳ κίραϊ.] MS. κίραϊ.

547, 20. Συνεπιπρόμεινον συνέπιπλον.] MS. συνέπιπλον. Manifesto vulgatæ vitio. Et mox ὡς δὲ τὸ τῆς, ubi vocula δὲ eliditur vulgo male.

547, 27. Ἰθαμίτης.] Etiam Florentinus MS. Ἰθαμίτης habet, prout ex codice Arch. protulit Th. Gale.

548, 4. Ἐρμόλυκον ὁ εὐθόων.] MS. εὐθόων.

548, 18. Ὅποι χρεῶν εἴη τὸ εὐθόων καλοικῆσαι.] MS. primo ὅπη. Item καλοικῆσαι. Et utrumque genuinum. Agitur enim de loco in quem deduci Ionas conveniret; quod prius est, antequam habitarent.

548, 25. τοῖσι ἐν τέλεσι ἔσσι.] Ipsa pronuntiatio hujus locutionis molesta est, cui egregie occurrit optimus MS. ἐν τέλει ἔσσι. Sic enim scio exstare in illo præfato volumine, quod debuit in contextu hoc exprimi, ubi quid non vitii invecum est omisso participio & voce τέλει retenta? Etiam Herodotus se ostendit 3, 18. τὰς ἐν τέλει ἐκάστας ἐόντας τὰς αἰῶν.

548, 26. τὰ ἐμπόρια.] MS. τὰ ἐμπόρια.

548, 34. Πῶς τε καταλαβόντες.] Confusa est hic copia copulativæ, & non toleranda vel ideo, quia legitur in MS. πῶς τε καταλαβόντες, ut pateat referri hoc non ad præcedentia, sed ad sequentia. Certe nec videtur Valla agnovisse.

549, 2. Δανά ποιησάμενον.] MS. ποιήμενον. Id est Herodotum.

549, 12. τῶν δὲ κατ' ὁδὸν παρεσκόμζον βαρβάρων.] Vox postrema non est in MS. Sicut etiam in sequentibus istis ὁδὸν ἐπὶ πλέον ἐρῶν τετίον, voce ultima MS. destituitur. Neque

sane vel alterutra huc requiritur, ac præsertim illa prior βαρβαρῶν, quum tam accurate descripserit, quos intelligat per ista καὶ ὁδὸν πορθευομένων, ut supponat alios fuisse, qui non ita recederent per viam, quos in initio hujus capitis descripsit τῶν ἡ ἀποφυγόντων βαρβαρῶν.

549, 42. Εἶπα Ξέρξης.] Cespitat constructio, neque ullo genere tolerari potest ille infinitivus; & quam commode existat in MS. εἶπε?

550, 14. Περσὶς μὲν τυκῶ, καὶ ὃ τῷ Ἐλῆναι γλῶσσαν, τέλειον.] Tanquam tunc vere exhilarans suum genium primoresque aulae, ut non dubitem hoc Persicum componere cum Romanæ consuetudinis inter patronos & clientes cœna recta & sportula, quum cœna recta non alia sit, quam τελείη. Sed ut evilescat Herodotus, quid non sustinent proferre viri insignes? Scaliger in libro tertio Canonum Isagog. ex Ctesia habet in lingua Persica τυκῶ, idque Persice nihil aliud quam *stipendium*. Johannes Fronto de diebus festivis Arabice didicerat *Tuc* significare torquem, felicitatem &c. Mox adjicit & *Tucf*. Erunt si milia multa quæ ex vicinis linguis ad ignotam Persicam pedibus trahi possunt. Sed an non hæc lascivia est? Morosissima quidem tuculentia Isaaci Vossii, qua scripsit Herodotum ignarum linguæ Persicæ & nullis orientis gentium instructum monumentis, quid nisi fervile capistrum meretur? Unde enim probat hæc? An in orosangis aberravit Herodotus? an in angariis ostendit nec linguam Persicam nec institutorum consuetudinem sibi cognitam fuisse? Num in Satrapiis? aut aliis denique vocibus? Et unde ea facultas Vossio, ut ille Herodotum in tale crimen vocet? Sed ille nescivit erubescere. Quid enim? an alterutra ex dictis superat Herodoteam? Certe non, si quis ita consideret, ut modo dixi, quod neutrum ex his tribus fecisse opinor.

550, 15. τῷ κεφαλῷ σμᾶται.] Memorat hoc convivium Brissotius lib. 1 de regn. Pers. pag. 65, notatque eo die Regem caput comere, purgare & mundare &c. Plures alii, sed qui nihil explicant Græcum. Verum doctissime Casaubonus ad Athenæum 4, 10 inspexit, & post eum Freinshemius ad Curtium 8, 9 interpretans *tunc solum rex caput cum cura abluatur*, (hoc alii adferunt ex Loccenio) rejecto Valla & Dalechampio, qui reddiderint κοσμεῖται *ornatur*, quo forsitan etiam respicit Stephanus, dum notat Vallam videri sequutum esse diversam à nostra lectionem. Denique cumulum his imponens per Græcæ linguæ nimiam notitiam Ezech. Spanhemius in densis illis observationibus ad Callimachum pag. 564, quum nullum sciat proferre locum, nisi qui ab Casaubono suppeditatur ex Diodoro, tamen & Casaubonum fugillat & ipse nescit, utrum velit *defricare* an *detergere* seu

purgare. Utique in rege hæc non fuit simplex defricatio aut deterfio; & capillorum purgationem oportet omnino frequentiore attribui regibus Persicis in ista creberrima unguenti affusione, nisi debeant ludibrium maximis sordibus. Cur autem *defricare* potius quam *infricare*, quod elegerat Stephanus in Thesauro? Omnino prudenter existimem fecisse Vallam, dum vertit *ornare*, γυνῶς verbo isto posito, ita ut in quo proprie confisteret illud σμᾶν, non perite satis assequeretur; prout ornare ad caput & capillos & qualemcunque eorum curam in lingua Latina pertinet, & ornatrices feminæ omni & diversissima cura poliebant. Habes & 4, 73 de Scythiis, qui suos humaverunt: σμησάμενοι τὰς κεφαλὰς ἢ ἐμπλουτάμενοι. 2, 37 Sacerdotes Ægyptii ἐκ χαλκίων πολυρῶν πίνασι Διερριπνύοντες ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν, ubi reddit *extergentes*, unde patet Vallæ satis cognitum fuisse verbum.

550, 16. καὶ Πέρσαις δωρίεσθαι.] MS. Πέρσαις.

550, 49. Οὔτε ἐκείνη ἐτι πλεῖνα χρόν.] MS. ignorat voculam ἐτι. Ita eam vocem, etiam ubi commodum videtur occupare locum, Herodotus interdum maluit omittere.

551, 42. τὰ ἐκ τῶ γεφυρέων ὄπλα.] Nimis simpliciter vertit Laurentius & nunc & cap. 120 *arma è pontibus*, quasi dememinisset 7, 25 ὄπλα ἐκ τῶν γεφυρῶν, ubi dixit *armaturam*, sed declaravit Stephanus, prout nunc quoque fieri oportuit.

552, 8. ἐπὶ γλῶσσῳ σεαυτοῦ.] MS. σεαυτοῦ, in quo residet omnis venustas.

552, 28. ἀπαγάγειν σφέας ὅπισθα.] MS. ἀπάγειν, quod longe convenientius est, vel magis necessarium, quum vulgata lectio fere supponat id jam factum esse, ut cap. 113.

552, 32. ἀμφὶ τῇ ἀρεταύλει.] Harum vocum nulla existat in MS. ut pateat aliquem sic insuscando voluisse jactare doctrinam. Satis est quod illa descriptio adhuc sequatur.

552, 48. τῶν Αἰγύπτου ποταμῶν.] At MS. ποταμῶν. Recte prorsus.

553, 9. Ἰχθύες νεαλῶοι.] Recte, sed quadrisyllabicum porrigit optimus MS. νεοαλῶοι, quo clarius exprimitur vis ejus, ut νεοαρδέαλωοι maluit dicere Homerus, alii νεοεργῆς. Et sunt plura talia.

553, 17. Ἀποινά οἱ τὰδε ἐθέλω θηθέναι.] Quam sub scelestâ specie averterunt limpidam illam Hippocrenen manus Herodotæ, ut ejus Calliope æternum doleret? Unde enim hoc, quum 1, 96 usurpetur ἐπιθέμεν? & quidem sine tertio casu? Sæcula licet jam adstrinxerint hunc locum his sordibus, non dubitabo tamen publicare legi in optimo MS. ἐπιχθῆναι. Quod quia non intelligebatur, debuit expelli, quum sciamus tamen illud ἐφίκαμαι, &

& derivata ejus afferre tam varias notationes, & huic loco per sane congruas.

§53, 23. Οἱ δὲ Ἐλαύνιοι.] Ita quum procedat Græcus Herodotus, id non placuit Val- læ & aliis editoribus, consensu porrigentibus id nomen *Eleuntini*. Nec video auctoritatem, quam sequantur, quum Epitome Stephani non agnoscat aliud gentile præter Ἐλαύνιοι, & in Herodoto ab Aldo usque semper editum fuerit prout citavi, quod ab hinc opinor cessabit, quum pateat codex vetustissimus & fidelissimus Florentiæ, in quo perspicue legitur Ἐλαύνιοι, ut Μυῆς Μυῆσιοι etiam Herodoto 6, 8.

§54, 11. Ἀῖοισι δαλδέν.] In his etiam vocibus finit exemplar Medicum, subjiciens tantummodo has voces & has deinde notas ΗΡΟΔΟΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΩΝ Θ

XXHHΠI sive ad quaterniones signandos, seu quidquid etiam illud sit. Sed Tanaquillus Faber Epist. Critic. parte 1 pag. 30 desiderat hic poni totum principium quinque versibus constans, quia Dionysius Hal. scripserit idem initium, eundem finem historiæ Herodotæ fuisse, quod hodie aliter se habeat, ad Cn. Pompejum in Epistola: τὰ δὲ αὐτὸ περιόμιον τε καὶ ἀρχὴ καὶ τέλος ἐστὶ τῆς ἱστορίας, unde concludit alia etiam excidisse ex Herodoto; ut facilius obtineat potuisse nonnulla ex uno libro vel loco transponi in alium. Opinor perinde validum hoc esse specimen, ac posterius de Heliopoli, quod in libro secundo vidimus, aut quod tertium adhibet pag. 70 de Alabastris, de qua urbe didicit ex Hermolao citationem, quum tamen nil tale apud Herodotum legere meminerit. In loco autem Dionysii, qui notus bene fuit aliis, & solet præmitti in testimoniis antiquis de hoc auctore, ut ab Fabro non excitetur, etsi ille scriptus sit non oppido clare & simpliciter, aliquid animadvertere poteris ex fine notarum ad librum 7 & 8, in quibus forsan id sit etiamnum, quod Dionysius Hal. testatur. Verum ex eo non probes ex Herodoto aliqua omissa

esse, quæ ad historiam ejus explendam pertinebant; sed tantum scribas censuisse nequaquam opus esse, ut repeterentur eadem verba, & quæ in fine antecedentis libri posita essent, iterarentur in principio sequentis.

An & ista mens fuerit Th. Gatakeri, nescio; sed ut scias quid scripserit ad hanc rem pertinens, in libro 11 Advers. cap. 8, quum præmisisset in argumento capitis illius *Quæ ex Herodoto Aristoteles, in ejus scriptis jam non patere*, & in loco ipso monuisset [Herodotum Aristoteles histor. animal. l. 8 c. 18 reprehendit, quod aquilam in Nini obsidione bibentem inducat, quum τὰ γαμφώνυχα ἀπο- τα πάμπαν existant,] in fine apponit: [Illud obiter moneo, in Herodoti scriptis, quæ supersunt, istud neutiquam reperiri, qui lib. 1. quidem Ninum ait à Cyaxare expugnatam, modumque alibi fufius narraturum pollicetur, sed in eis, quæ habemus, nusquam id præstitisse deprehenditur] Monitio illa quum sit nuda, etiam supervacua est & nulli bono; quum & alii Aristotelem ante ipsum legerint, eum componentes cum Herodoto, & sapienter tacerint: cur enim non de unoquoque studio id supposuerim? Et Gatakeri utique satisfactum fuisse oportuit, quod eandem rem abunde annotavisset in Historicis Græcis G. J. Vossius, qui & anxietatem nimiam Theodori Gazæ in hac parte notat tamdiu editam ante Gatakerum. Sed & Mars-hamus in Chronico Canone sæculi xvii pag. 494 notat [Diodorus pag. 84. dicit Herodotum tradidisse Cyaxarem (qui quidem Ninum expugnavit) fuisse primum Medorum Regem, cum tamen ex ipso Herodoto constet Deiocem primum fuisse, Cyaxarem penultimum] Eat ergo, quoniam mihi via nulla alia restat, aut ad Assyriacos aut ad alios, si fuerunt, logos, ad quos toties ex Herodoto citarunt alii. Omisi etiam post librum octavum ita in optimo MS. scriptum esse

ΗΡΟΔΟΤΟΥ Η

XXHHHΔΔII

F I N I S.

I N D E X

EORUM QUÆ APUD HERODOTUM SUNT MEMORABILIA.

Monitus esse debes, mi lector, Indicem hunc non ad paginas accommodatum esse, sed ad libros, & capita in quæ eos distribuimus, ad oram interioris pagine semper adnotata.

A 33, urbs Phocensium, I, 46
VIII, 27 & 134. ubi e-
tat Apollinis delubrum
locuples VIII, 33
ibidem reddita oracula, Herodoti
etiam ætate *ibidem*
Abantes EUboræ non minima por-
tio I, 146
Abaris ferebatur fuisse Hyperboreus
IV, 36
de eo & ejus sagittâ fabula *ibid.*
Abdera, VI, 46 urbs à Teiis condita
in Thracia, I, 168
eam Xerxes præterit VII, 109
cum Abderitis Xerxes hospitii ste-
dus iniiit, & acinace aureo ac
tiara auro intertexta eos dona-
vit VIII, 120
Abrocomes & Hyperanthes, Darii
filii, Xerxis fratres, super ca-
daver Leonidæ occumbunt VII,
224
Abronychus, Atheniensis, filius Ly-
siclis, speculator apud Leoni-
dem VIII, 21
Abydus, una urbium in Helleſpon-
to V, 117. VII, 33, 34 vicina
Dardano VII, 43
ponte à Xerxe jungitur VII, 34
Abydeni prætorium quoddam Xer-
xi extruunt VII, 44
Acanthus urbs VI, 44
Acanthios Medica veste donat Xer-
xes VII, 116
Acanthiorum mare VII, 22
Accensio lucernarum, festi nomen
II, 62
Accipiter inter animantes Egyptiis
sacras II, 65
eum qui necaverit apud Egy-
ptios, sive volens, sive nolens,
morte mulctatur *ibid.*
eas aves in urbem Butum aspor-
tant sepeliendas II, 67
earum paria septem, omen sunt
septem Persis III, 76
Acephali populi IV, 191
in pectoribus oculos habent *ibid.*
Aceratos, propheta in templo Del-
phico VIII, 37
Aces amnis III, 117
unde oriatur *ibid.*
Achæorum, qui Iones è sedibus suis
exegerunt, partes duodecim
I, 145
Achæi Phthioræ suppeditant Xerxi
terrestres copias VII, 185
eorum in Athamantis posteros
actio VII, 197
Achæiæ Cereris templum & orgia
V, 61
Achæmenes, Darii filius periit in
Egypto III, 12 Xerxis ex utro-
que parente germanus VII, 7, 97
Egypti præses VII, 7

Egyptiacæ classi præfectus VII, 97
bonum consilium Demarati in-
vertit VII, 236
ab Inaro interfectus III, 12. VII, 7
alii auctor regis stirpis per Da-
rium VII, 11
Achæmenes alius, Cambyſis pater
VII, 11
Achæmenidæ compellantur à Cam-
byſe III, 65
eorum tribus apud Paſargadas I,
125
ab iis reges Perſidæ sunt oriundi
ibid.
Achaja VIII, 36
Achelous fluvius II, 10. VII, 126
Acheron fluvius V, 92, 7. VIII, 47
Achilleum oppidum V, 94
Achilleius cursus, locus sic dictus
IV, 55, 76
Acinaces Martis, cui immolatur
quotannis IV, 62
acinacem in calicem vino & ſan-
guine plenum tingunt Scythæ in
fœdere ineundo IV, 70
acinaces Perſicus in Helleſpontum
abjeſtus à Xerxe VII, 54
Acræphia urbs VIII, 135
Acrifiſius Danaes pater VI, 53
Acrothoon urbs VII, 22
ex Aculeis jaculorum ahenum fa-
ctum IV, 81
Adieran, Afrorum rex, agro à Cy-
renæis exutus, Apræ ſe dedit
IV, 159
Adimantus Ariſtæ pater VII, 137
Adimantus Ocyti filius, Corinthio-
rum claſſis dux, fugam facere
vult VIII, 5
ejus dictum in Themistoſtem
VIII, 59
infolentia erga Themistoſtem
VIII, 61
ejus turpis fuga VIII, 94
Admetus Eumeli pater H, 2
Adratmyttium urbs VII, 42
Adraſtus Phryx Midæ filius I, 35, 45
fratris interemptor *ibid.*
à Cræſo expiatus I, 35
ei cuſtodiam filii ſui ad venatio-
nem exeuntis mandat Cræſus
I, 41
Cræſi filium transfodit, aprum vo-
lens transfigere I, 43
ſefe ſuper buſtum Atys tranſfo-
dit I, 45
Adraſtus, Talai filius, Sicyonis rex
V, 67. pater Egialei V, 68
in Adraſtum Clithenis Sicyonii
odium V, 67
ei honores & dies feſti erepti, &
Melanippo traditi *ibid.*
Adria V, 9 à Phocæſibus offenſa
I, 163
Adrymachidæ Libyes, Egyptum
verſus IV, 168

eorum mores, & uxorum *ibid.*
Æa Colchis VII, 193, 197
Ææces Syloſontis & Polycratis pa-
ter III, 139, VI, 13
Ææces, Syloſontis fil. Sami tyran-
nus, ab Ariſtagora exutus ty-
rannide VI, 13
Sainios ad defeſionem à ſociis
ſolicitat *ibid.*
Samum reductus VI, 25
Æacus & Egina VI, 35
Æacus & Æacidæ à claſſe Græco-
rum invocantur VIII, 64
Æaci ſanum V, 89
Æacidæ ab Egineris, Thebanis
miſſi V, 80. VIII, 84
Æacides Samius IV, 158
Ædes Veneris in Cypro unde extru-
ta I, 105
Minervæ VIII, 39
Protei, dicta Veneris hoſpitæ
II, 112
Vulcani II, 110
deorum & hominum lignæ IV,
108
fulmine abſumptæ IV, 79
Ædificii ſtructura, in quo repoſitæ
erant regis pecuniæ II, 121
Ædificio ex urbe Elephantina affe-
rendo triennium conſumptum
II, 175 & ejus ex ſolido ſaxo
deſcriptio *ibid.* & ſeq.
Ædificium Zamolxis ſubterraneum
IV, 95
Ædificia humanis operibus majora
II, 148
Æga urbs VII, 122
Ægæ una ex partibus Achæorum
I, 145
Ægæ civitas Æolum I, 149
Ægæum mare IV, 85
Ægæus mons, unde Xerxes nava-
lem pugnam ſpectabat VIII, 90
Ægeſtanorum pugna cum Spartanis
ducibus V, 46
Ægeus Pandionis filius Lycum fra-
trem Athenis pellit I, 173
Ægeus, Ololyſi fil. unde Ægidæ
IV, 149
Ægialenſes, tribus Sicyonia, ab Æ-
gialo Adraſti filio V, 68
Ægialees Pelafgi VII, 93
Ægicores Ionis filius V, 66
Ægidæ in Sparta ingens tribus, à quo
dicta IV, 149
Ægila, ſive Ægile, locus ad quem
Naſamones veniunt ut palmu-
las decerpant IV, 172, 182
Ægilea, Styreorum inſula VI, 107
Ægilia circa Eretriam VI, 101
Ægina & Æacus VI, 35
Ægina, (alias Argiva) Ariſtodemi
uxor VI, 52
Ægina & Thebe, ſorores, filiz A-
ſopi V, 80
A Ægi-

I N D E X.

Æginetæ cur Samiis infensi III, 59
 Samios ut multarent *ibid.*
 Epidauriis quondam subditi V, 83
 eorum in Athenienses odii principium V, 89
 terram & aquam Dario dant VI, 49
 unde infensos habent Athenienses, & apud Spartam insimulantur *ibid.* contraque ejus rei autores mittitur Cleomenes VI, 50
 primores ipsorum dantur obfides Atheniensibus VI, 73
 eorum cum Atheniensibus similitudines V, 82
 undeque ortæ V, 82, 83 &c.
 ab iis illatæ Atheniensibus injuriæ VI, 87
 auxilia rogantur à Thebanis contra Athenienses V, 80, 81
 ab iis statuz repetitæ per Athenienses V, 84
 circa Æginetas & Athenienses acta *ibid.* & seq.
 eorum legati contra Leutychedam, Spartamissi VI, 85
 eorum piaculum, maximorum eis malorum causa VI, 91
 ab Atheniensibus navali prælio victi VI, 92
 præstantissimi in pugna navali contra Persam VIII, 93
 aureas stellas tres quæ super malum navis æreum sunt Delphis dedicantur VIII, 122
 unde iis divitiarum principium IX, 79
 iis tumultus ipsorum rogatu structus, à quo, & cur, & quando IX, 84
 Ægineticum bellum cum Atheniensibus VII, 144
 Ægion urbs Achæorum I, 145
 Ægira urbs Achæorum I, 145
 Ægiroëssa, Æolum civitas I, 149
 Ægis Minervæ unde IV, 180
 Ægli pop. III, 92
 Ægos potami IX, 118
 circa Ægrotos Babyloniorum lex I, 197
 ægroti apud quosdam Indos deserti in deserto cubant III, 100
 apud quosdam Indos interficiuntur & comeduntur III, 99
 super ægrotos qui ad aram sunt cinis sparsus in Delo IV, 35
 Ægyptus in XII portiones distincta II, 147
 Ægyptus fluminis donum II, 5
 Ægypti seu Ægyptiacæ regionis natura *ibid.*
 ejus longitudo *ibid.*
 tota est palustris: vell, (ut Græcum verbum sonat) palus II, 4
 Ægyptus est quam Nilus irrigat II, 18
 Afrix & Africæ terminus II, 17
 Africæ finitima II, 65. III, 91
 unde incipiat & qua pateat in eam ingressus III, 5
 in regiones (vel potius præfecturas, quæ nomoi vocantur) divisa II, 164
 urbes habitari in ea mille & viginti II, 177

montanæ Ciliciæ opposita est II, 34
 qualis sit qua parte Africam spectat II, 8
 fossas unde tam multas habeat II, 108
 propter quas inequitabilis & plaustris inhabilis effecta *ibid.*
 de Ægypti magnitudine Ionum sententiæ II, 15 & Herodoti II, 17
 plura mirabilia habet quàm omnis alia regio II, 35
 sub Amali rege maxime beata II, 177
 Ægypto minatur interitum Cambyses circiter decem annos natus III, 3
 eâ potiuntur Persæ III, 7
 Persis tributaria III, 91
 Ægyptia sacra II, 81
 Ægyptii cum Cyri familia cognationem sibi fingunt III, 2
 pleraque omnia diversa à ceteris hominibus constituerunt instituta & jura, ut cæli eorum & fluminis diversa est natura II, 35
 eorum instituta & jura II, 35, 36 &c.
 omnium hominum primos se arbitrati II, 2 Phrygastamen esse priores concedunt *ibid.*
 in septem hominum genera distributi II, 164
 hominum sapientissimi II, 160
 multarum rerum cognitione ceteris antecellunt II, 121
 eorum inventa II, 4, 82
 primi immortalitatem animarum asseverarunt II, 123
 primi annum excogitarunt, & in menses duodecim distribuerunt II, 4
 prodigiorum observantissimi II, 82
 divinationem certis diis vindicant II, 83
 ignem animal esse asserunt III, 16
 suis moribus & institutis contenti II, 78 nec ullis aliis uti volunt II, 91
 nihil à Græcis mutuati II, 49
 eorum in Græcos dietarium II, 13
 quibus potissimum inter eos sine agricultura fruges proveniant; utque jacto semine in sua rura sues imitantur II, 14
 vitibus carent II, 77
 eorum vinum ex ordeo *ibid.*
 fabis abstinent II, 37
 eorum victus *ibid.*
 eorum præcipui conventus II, 59
 eorum cantilena II, 79
 medici apud eos singulis morbis singuli II, 84
 eorum sacra II, 39, 40
 eorum sacerdotes II, 37 quorum unus est pontifex *ibid.* suntque rati II, 36, 37
 eorum superstitiones II, 65 & nominatim circa bestias quasdam *ibid.*
 illis sacrificia sub Cheope interdicta II, 124
 à Mycerino restituta II, 129

eorum circa Cererem & Rhamninitum ceremoniæ II, 123
 eorum omnia fere nomina ab iis ad Græcos pervenerunt II, 50
 duodecim eorum cognomina primi in usu habuerunt II, 4
 primi diis aras & simulacra & delubra statuerunt *ibid.*
 quorum eorum nomina nesciant II, 50
 quorum eorum oracula habeant II, 83
 dii aliquando eorum principatum obtinebant II, 144
 pudenda circumcidunt II, 36, 104
 cum feris vescuntur II, 36
 eorum victimæ II, 41, &c.
 suam non alunt IV, 186
 quo tempore sues immolent & earum carne vescantur II, 47, 48
 eorum ablutiones post contactam suam II, 49
 qui Thebanæ provinciæ, ab ovibus abstinent & capras immolant II, 42
 contra faciunt Ægyptii Mendesiæ provinciæ *ibid.* & 46
 descriptio eorum qui sunt circa partem Ægypti frumentariam II, 77
 eorum qui in paludibus sunt, mores & instituta II, 92, 93
 Ægyptiorum luctus & sepulturae II, 85, 86 &c.
 mostriplex in condiendis cadaveribus II, 86, 87, 88
 eorum scripturæ & litterarum duplex usus II, 36
 eorum interpretes à quibus oriantur II, 154
 eorum pueri linguam Græcam edocti *ibid.*
 Ægyptii maximè salubri corpore ob ærem qui est immutabilis II, 77
 purgant se singulis mensibus *ibid.*
 eorum capita quam firma, & cur III, 12
 Ægyptii medici ceteris præstantiores III, 129
 apud Ægyptios viri binas vestes habent, femine singulas II, 36
 vestes eorum lineæ quales II, 81
 unguenta II, 94
 naves II, 96
 eorum mysteria II, 170, 171
 eorum reges II, 99, 100, 101, 102, 111, 112, 121, 124, 127, 129, 136, 137, 141, 147, 151, 158, 160, 161, 172. III, 10
 eorum sub duobus regibus calamitas II, 128
 Ægyptii bellatores in magno contemptu Sethoni regi suo II, 141
 Ægyptii libertatem adepti duodecim sibi reges constituerunt II, 147
 Ægyptii à rege Aprie cur desciverint IV, 159
 eorum clades à Cyrenæis accepta *ibid.*
 in fugam vertuntur à Persis III, 11
 morte multati à Cambyse quum Apin celebrarent III, 29
 à Cambyse subacti, à Persis deficiunt VII, 1
 3

I N D E X.

à Xerxe subacti denuo VII, 7
 ipsi & Phœnices commentus com-
 portant exercitui Persico con-
 tra Græcos VII, 25
 navali in pugna strenui VIII, 17
 Ægyptius quidam vocalissimus IV,
 141
 Ægyptio thorace in pugna utuntur
 Persæ I, 135
 Ægyptiacum linum II, 105
 Ænea urbs VII, 123
 Ænesidemus Pataici filius, satellites
 Hippocratis VII, 154
 Ænesidemus Theronis pater VII,
 165
 Ænigma Hipparcho per somnium
 dictum V, 56
 Ænigma piscatorium H, 35
 Ænira, regio VI, 47
 Ænus urbs IV, 90. VII, 58
 Æoles invadit Cræsus I, 26 eosque
 subegit I, 6, 28
 Cyro se dedere volunt I, 141
 Æoles & Iones hereditarii Cam-
 bysis servi II, 1
 tributarii Dario II, 90
 olim Pelasgi vocati VII, 95
 eorum sacra & pempobola H, 37
 Æoles circa oram Iliadem capti
 ab Hymæe V, 122
 Æolenses Mitylenæi V, 94
 Æolum in Xerxis classe arma VII, 95
 Æoles Sestum tenentes IX, 114
 Æolicæ undecim civitates I, 149
 Æolicæ civitates insulares quinque
 I, 151
 Æolicæ & Ionicæ ditionis collatio
 I, 149
 Æolidarum oppidum incensum
 VIII, 35
 Æolis VI, 127
 Æolus Athamantis pater VII, 197
 Æor apud Scythas virum significat
 IV, 110
 Æorpara, id est, viricidæ, Amazo-
 nes dictæ lingua Scythica *ibid.*
 Æquabilitas, res egregia V, 78
 Æquitati iniquitas invisa I, 96
 Ær Ægyptiorum nunquam immu-
 tatur II, 77
 Æris mutatione existunt præcipue
 morbi I, 77
 Ærarium Atheniensium VII, 144
 Æropus Temeno natus VIII, 137
 Æropus Philippi filius, Alcetæ pa-
 ter VIII, 139
 Æropus Echemi pater IX, 26
 Æs apud Æthiopas omnium pretio-
 siss. & rarissimum III, 23
 apud Scythas non est in usu IV, 71
 ejus copia apud Massagetæ I, 215
 pro ære aurum mercantur Ægine-
 tæ IX, 79
 Æris alieni debitor mendacio obno-
 xius I, 138
 Æs alienum debere, apud Persas
 turpe est I, 138
 Æris alieni debitor cadaver patris
 deponit apud Ægyptios II, 136
 Ære alieno liberatur apud Spartam,
 in regis obitu, qui aut regi aut
 reipublicæ sit obstrictus, VI, 59
 ut & apud Persas *ibid.*
 Æris fodinæ prope Prasiadem V, 17
 Æerei viri Plammiticho auxiliantur
 II, 152

Æreus Jupiter & Neptunus IX, 80
 Æreum totum Mardonii præsepe
 IX, 69
 Æesanius, Grini pater IV, 150
 Æschines, Nonthonis filius VI, 100
 non finit Atheniensium auxiliato-
 rum quatuor millia secum per-
 ire *ibid.*
 Æschreus, Lycomedis pater VIII,
 11
 Æschronia tribus III, 26
 Æschylus Euphorionis filius II, 156
 Æsopus fabularum scriptor II, 134
 Æstas ubi semper nubila est IV, 28
 Æstatis & hiemis simulacra II, 121
 Æthiopiarum regno solus Sefostris Æ-
 gypti rex potius II, 110
 Æthiopiarum situs extremus III, 114
 ejus descriptio & quarum rerum
 ferax sit *ibid.*
 Æthiopes quomodo reddituri man-
 suetiores II, 30
 pudenda circumcidunt II, 104
 Æthiopes macrobii, unde tam lon-
 gæ vitæ III, 23 quales homines
 III, 20 &c. eorum regis cum
 Ichthyophagis Cambyxis lega-
 tis colloquia III, 21, 22 &c. ad-
 versus eos infelix Cambyxis bel-
 lum III, 17, 25 &c.
 Æthiopes alii Ægypto contermini
 à Cambyse subacti III, 97 eo-
 rum semen, domus *ibid.*
 Æthiopes nomades II, 29
 Æthiopum varia genera cum Xer-
 xe militantium VII, 69. 79 eo-
 rumque differentia, arma, ve-
 stitus & duces *ibid.*
 Æthiopum genitura nigra III, 101
 Æthiopicus lapis II, 134
 Ætolus Males Agaristæ proci VI,
 127
 germanus Titormi *ibid.*
 Affines Medi & Persæ similiter co-
 lunt *ibid.*
 Africa termini II, 17
 deserta II, 32
 Africa superiora æstas semper ob-
 tinet II, 26 *vide* & Libya.
 Africus ventus pluviosissimus II, 25
 Agæus Onomasti pater VI, 127
 Agamemnon Pelopides VII, 159
 Orestis pater I, 67
 Agarista, Clitthenis filia, Græco-
 rum præstantissimo destinata
 VI, 126
 ejus proci totius Græciæ præstan-
 tissimi juvenes VI, 127
 nubit Megacli VI, 130
 ejus liberi VI, 131
 Agarista, Hippocratis ex Agarista
 nati filia *ibid.*
 Xanthippo nupta *ibid.*
 ejus visum in somnis *ibid.*
 Periclis mater *ibid.*
 Agasicles, vir Halicarnassæus I, 144
 legem Apollinis Triopii ausus vio-
 lare *ibid.*
 Agathotergi Spartæ I, 67
 Agathyrsi IV, 102, 125
 eorum mores & instituta IV, 103
 Agathyrfus, Herculis filius IV, 10
 Agenor Cilicis Phœnicis pater VII,
 91
 Ager Caici VI, 28
 Crestonicus, & Præonius VII, 124

Platænsis IX, 14
 Carystius IX, 104
 Agricolarum contemptissimi apud
 Thraces V, 6
 Agricultura Ægyptiorum quibusd.
 nulla II, 14
 Agesilaus Doryagi filius VII, 204
 Agesilaus Hippocratidæ filius VIII,
 131
 Agetus, Alcides filius VI, 61
 uxorem suam amico Aristoni col-
 locat dolo adactus VI, 62
 Agger visu mirabilis à Nitocri ag-
 gestus II, 185
 Agger Samiorum III, 60
 Agis Menaris pater VI, 65
 Aglauriæ Cecropis filiarum templum
 VIII, 53
 Aglomachi turris IV, 164
 Agora, oppidi nomen VII, 58
 Agrianes fluvius IV, 90
 Agrianes pop. V, 16
 Agyllenses vel Agyllæi I, 167
 mala illis immissa propter Pho-
 censes *ibid.*
 Ahenum ex aculeis sagittarum fa-
 ctum in Scythia, ejusque de-
 scriptio IV, 81
 Ahenum à Samiis factum ad exem-
 plum crateris Argolici IV, 152
 Ajax pater Philæi VI, 35
 Ajax Telamonis fil. pro heroë ha-
 bitus V, 66
 ab Homero celebratus H, 28
 à Græcorum classe invocatur VIII,
 64
 ab iis victoribus navis ad Salami-
 nem ei reposita VII, 121
 Aimnestus Spartiata, Mardonii in-
 tersector IX, 63
 ejus interitus cum trecentis aliis
ibid.
 Alabanda urbs Phrygiæ VIII, 136
 Alabandeæ in Caria VII, 195
 Alæ in humeris visæ I, 209
 Alalia à Phocæensibus condita I, 165
 Alarodii III, 94
 cum Xerxe milites VII, 79
 eorum armatura & dux *ibid.*
 Alazir Barcæorum rex IV, 164
 ejus interitus *ibid.*
 Alazones IV, 17
 Albæ columnæ, sic dictus locus V,
 118
 Albus murus Memphiticus III, 91
 Album litus. *vide* in Leuceæste.
 Alcæus, Herculis filius I, 7
 Alcæi poëtæ fuga V, 95
 ejus arma suspenderunt in Sigeo
 Athenienses *ibid.*
 Alcarnenes Telecli filius VII, 204
 Alcetes pater Amyntæ VIII, 39
 Alcibiades Clinii pater VIII, 17
 Alcides Ageti pater VI, 6
 Alcimachus Euphorbi pater VI, 101
 Alcimus Mentoris pater H, 7
 Alcinor & Chromius Argivi I, 82
 Alcmæon Megacli filius VI, 125
 ejus officium erga Lydos, & Cræsi
 in eum ob id munificentia *ibid.*
 quomodo se auro ridicule onera-
 rit *ibid.*
 ejus domus inde divitiarum *ibid.*
 alia Cræsi in illum beneficia *ibid.*
 victor in Olympiis *ibid.*
 idem Megacli pater VI, 127
 A 2 Alc-

I N D E X

Alcmæonidæ obnoxii crimine piaculari I, 61
 profugi Athenis propter Pisistratum I, 64 & Pisistratidas V, 62
 ipsi Perfas in Athenienses excitant necne VI, 121
 tyrannorum & tyrannidis hostes maximi *ibid.* 123
 clypeum ex composito Persis ostenderint necne VI, 115, 124
 eorum laus VI, 123
 per Græciam quomodo celebres facti VI, 125, 126
 Alcmæonides V, 62 & 66. VI, 125
 Alcmena mater Herculis II, 43, 145
 Alcon Molossus è procis Agaristæ VI, 127
 Alex ludus à Lydis inventus I, 94
 Alex lusus Cereris & Rhampsiniti II, 122
 Alex Minervæ templum I, 66. IX, 69
 Alejus campus Ciliciæ VI, 95
 Aleuz filii VII, 130. IX, 57
 Aleuadæ Thessaliæ reges VII, 6
 eorum nuntii ad Xerxem missi ut succurrat contra Græcos *ibid.*
 Thessalis invitis VII, 172
 Alexander, Priami filius I, 3
 Helenæ raptor I, 3. II, 113
 ejus cum Helena in Aegyptum adventus &c. II, 13, 14 &c.
 ex Sparta triduo Ilium pervenit II, 117
 Alexander Macedo, Amyntæ filius V, 19, VII, 173. VIII, 139
 ejus genus VIII, 139
 vetusta origine Græcus V, 22. IX, 44
 Persarum insolentem libidinem in convivio ulciscitur V, 20
 ejus prudentia V, 21
 in Olympia cursor primo proximus V, 22
 Macedonum tyrannis quomodo ad eum pervenit VIII, 137
 Athenienses hortatur ad paciscendum cum Mardonio VIII, 140
 Atheniensibus Mardonii causam prodit IX, 43, 44
 aurea ejus apud Delphos statua VIII, 121
 Aliarchus fraticida IV, 160
 ab uxore fratris necatur *ibid.*
 Alilat, eadem Arabibus quæ Urania III, 8
 Alitta, Venus dicta ab Arabiis I, 131
 Alizones pop. IV, 52
 Allesus Sidonii Tetramnesti pater VII, 98
 Alluvione fluminis agros decurtatos compenlat Aegyptii rex II, 109
 in Alopecis Atticæ bustum Anchimolii V, 63
 Alpeni vicus VII, 176, 177, 229
 Alpenus oppidum VII, 216
 Alpheus & Maron Orsiphanto geniti VII, 227
 eorum virtus ad Thermopylas *ib.*
 Alpis fluvius IV, 49
 Alus, urbs Achajæ VII, 173
 Alyattes, Sadyattæ successor in regno Lydiæ I, 6
 ejus acta memoratu digna I, 16, 17, &c.
 qua ratione Miletum obsidebat I, 17

eius morbus I, 19
 cum Thraſybulo pactiones init I, 21
 donaria ab eo Delphos missa I, 25
 ejus obitus *ibid.*
 ejus sepulchrum quale, & à quibus constructum I, 93
 ejus filius Pantaleon I, 92
 filia Ariena I, 74
 Alysonii pop. III, 90
 Amasis Aegypti rex I, 30
 ad eum se confert Solon *ibid.*
 ejus cum Cræso fœdus I, 77
 ejus res gestæ cum Apria, quem regno pepulit II, 162, 163, 169
 ejus cum Cyrenæis amicitia II, 181
 ejus res gestæ alix, solertia, contemptus, mores & ingenium II, 172, 173, 174
 ejus opera magnifica II, 175, 176
 ejus picturati thoraces III, 47
 ejus litteræ ad Polycratem III, 40
 cum Polycrate jus hospitii solvit propter ejus nimiam felicitatem III, 43
 Græcorum amator II, 178
 donaria in Græciam ab eo missa II, 182
 primus Cyprum cepit & tributariam fecit *ibid.*
 contra eum Cambyſis expeditio III, 1
 uxorem Cyrenæam ducit & quid ipsi acciderit II, 181
 Cambyſen deludit, missa Aprie filia pro sua III, 1
 Cambyſis contra eum expeditio *ibid.*
 ejus obitus III, 10
 sepulchrum *ibid.*
 in ejus cadaver Cambyſæ contumelia III, 16
 Amasis, vir Maraphius, dux Pers. contra Barcæos IV, 167
 ejus contra Barcæos commentum dolosum IV, 201
 ob Cyrenen non direptam poenitentia ducitur IV, 203
 Amathuntis obsidio V, 104, 105, 108 &c.
 Amathusii V, 104
 Amaxampeus fons IV, 52 locus etiam unde fluit, sic dictus *ibid.*
 Amazones, AEorpatæ à Scythiis appellatæ IV, 110
 earum cum Græcis bellum *ibid.*
 earum cum Sauromatis bellum, quomodoque agnitæ sunt esse feminæ IV, 110, 111
 quomodo cum Scythiis mixtæ IV, 113, 114
 viros suos Scythas à parentibus quomodo & quo abduxerint IV, 114, 115, 116
 linguam Scytharum ediscunt quum hi non possent illarum IV, 114
 Amazonum filix expeditionem fecerunt in Atticam IX, 27
 Amestris, Otanis filia VII, 61
 Xerxis uxor VII, 61, 114
 ejus amiculum IX, 108
 crudelitas in uxorem Masistæ IX, 111
 Amiantus Agaristæ proculus VI, 127
 Amicus solers possessio pretiosissima V, 24

amici casum flet Psammenitus, non liberorum, causamqueredit II, 14
 Amiculum Sylofontis III, 139, 140
 amiculum Amestris IX, 108
 Amilcar Hannonis filius VII, 165
 Carthaginienſium rex & ejus res gestæ & interitus VII, 165, 166, 167
 ipsi sacrificia instituta VII, 167
 Aminias Palleneus, vir Athenienſis VII, 84
 Artemisiam fugientem insequitur VIII, 93
 ejus virtus & præstantia in pugna navali *ibid.*
 Aminocles Cretini fil. VII, 190
 è naufragio classis Persicæ dives *ibid.*
 Amitres dux classis cum aliis à Xerxe relictus VIII, 130
 Ammonis oraculum in Africa I, 46.
 II, 32 ejus origo II, 55
 Ammon Iovem appellant Aegyptii II, 42
 Ammonii populus IV, 181
 Aegyptiorum & Aethiopum coloni II, 42
 adversus eos Cambyſis expeditio infelix III, 25, 26
 Ammoniorum rex Etearchus II, 32
 Amompharetus Spartiata IX, 52, 53 &c.
 ejus virtus IX, 70
 Amomphareti sacerdotis sepulchrum apud Lacedæmonios IX, 84
 Amoribus puerorum dediti Persæ & Græci I, 135
 Amores quomodo tractant Caunii I, 172
 Amorgis Persarum ducis interitus V, 121
 Ampa urbs VI, 20
 Ampelos promontorium Toronorum VII, 122
 Amphiarai oraculum I, 46. VIII, 134
 verax à Cræso repertum I, 49
 eique donaria à Cræso missa I, 52
 Amphiarus, Amphilochoi pater III, 91
 Amphiarai delubrum VIII, 134
 Amphiarai expeditio in Thebas, carmen Homeri H, 9
 Amphicræa urbs VIII, 33
 Amphicrates Samiorum rex III, 59
 Amphictyones II, 180
 epigrammatis & cippis ornarunt Leonidem & alios ad Thermop. duces VII, 228
 eorum sedilia VII, 200
 templum quod nunc Delphis est quot talentis construendum locarint II, 180. V, 62
 Amphictyonis delubrum VII, 200
 Amphictyonidis Cereris templum *ibid.*
 Amphilochous, Amphiarai filius III, 91
 colonia ab eo deducta *ibid.*
 Amphilochous Troja ejectus VII, 91
 Amphilytus Acarnan ariolus I, 62
 Amphimnestus proculus Agaristæ VI, 127
 Amphionis filia clauda V, 92
 Amphissa urbs VIII, 32
 Amph...

IN HERODOTUM.

Amphitryon Herculis pater dictus
VI, 53 & Alcmena Herculis pa-
rentes II, 43
Amphitryonis tripus V, 59
Ampraciota IX, 28
Amyntas rex Maced. à Megabyzo
poscitur aquam & terram V, 17
Hippias fautor V, 94
ejus prudentia circa Persas nun-
cios insolenter se gerentes V,
18, 19
Alexandri pater VII, 173. VIII,
136, 139 ut & Gyges VIII, 136
Alcetas filius VIII, 139
Amyntas Bubaris fil. VIII, 136
Amyrgii Scythae VII, 64
Amyrtæus rex Aegypt. II, 140
pluribus malis Persas affecit III,
15
Amytheon Melampodis pater II, 49
Anacharsis sapiens IV, 46
ejus genus & dignitas apud reges
Scytharum IV, 76
pervigilium Matri deorum agit
ibid.
ejus de Græcis & Lacedæmoniis
dictum IV, 77
ejus cædes, & causæ hujus IV, 76
eum novisse se negant Scythæ ibid.
Anacreon Tejus familiaris Polycrati
III, 121
Anactorii IX, 28
Anaphes, Oranis filius, dux Cissi-
orum in Xerxis exercitu VII, 62
Anaphyltus populus Atticæ IV, 99
Anaxander Eurycratis fil. VII, 204
Anaxandrides, Leontis filius, Spar-
tæ rex I, 67. V, 39. VII, 204
ejus duæ uxores, altera jussu E-
phorum ducta, & liberi ex iis
V, 39, 40, 41, 42
quatuor filii VII, 205
Anaxandrides Theopompi filius
VIII, 131
Anava Phrygiæ urbs VII, 30
Anaxilaus Archidami filius VIII, 131
Anaxilaus Cretinæ fil. VII, 165
in matrimonium duxit Terilli fi-
liam ibid.
Rhegi tyrannus VI, 23. VII, 167
Scythi regis hostis, consilium dat
Samiis Zanciam occupandi VI,
23
Anchimolius, Asteris filius, ad pel-
lendos Pisistratidas Sparta mis-
sus V, 63
ejus interitus ibid.
ejus sepulcrum ibid.
Ancillarum opus maximum circa A-
lyattis sepulcrum I, 193
Ancora ferrea à Sophane gestari so-
lita in prælio IX, 73
Anderica regionis Cissæ VI, 129
Andrii pecunias Themistocli dare
negant VIII, 111
Androbulus Timonis pater VII, 141
Androcratis herois fanum IX, 25
Andromeda Persei uxor, Persem ex
eo peperit VII, 61
Cephei filia ibid. & 150
Androdamas Theomestoris pater
VIII, 85. IX, 89
Androphagi IV, 18, 102, 106
eorum mores & descriptio IV,
106
eorum fuga IV, 125

Androsphinges II, 175
Andrus V, 31
à Græcis obfessa, cur VIII, 111
Andrus Myronis pater VI, 126
Aneristus Sperthiei pater IV, 134
Aneristus alius, Sperthiei filius IV,
137
Angarion Persæ quid appellant
VIII, 98
Angites flumen VII, 113
Angrus fl. IV, 49
Anguis ingens arcis custos in tem-
plo ab Atheniensibus observa-
tus VIII, 41
Anguilla sacra Aegyptiis II, 72
Animalia quæ ab hominibus come-
duntur, feracia & fetuosa: quæ
noxia sunt, parum fetuosa III,
107
animalia in faxis primi sculpe-
runt Aegyptii II, 4
animalia quomodo in suis vesti-
bus pingant qui Caucasum in-
colunt I, 203
animal nullum interimunt Indi
quidam III, 100
animalia, tam volucres quàm qua-
drupedes, in India majora
quàm aliis in locis III, 106 præ-
ter equos ibid.
Animam hominis immortalem & de
corpore in corpus migrare pri-
mi dixerunt Aegyptii II, 123
quod sibi quidam Græcorum vin-
dicarunt ibid.
Animus hominum habitat in auri-
bus VII, 39
Annum primi Aegyptii compe-
runt & distinxerunt in menses
II, 4
anni humanæ vitæ LXX. I, 32
anni vitæ Aethiopum, & Persa-
rum III, 22, 23
annorum xv millia à Dionysio ad
Amasin regem numerant Aeg-
yptii II, 145
Annulum signatorium gestant Baby-
lonii singuli I, 195
Annulus Polycratis signatorius III,
41
Anomia facilis inter gentes liberas
I, 95
Anopæa, via & mons VII, 216
Anseres occiduntur in Aegypto II,
45
Antacæ, cete ingentia sic dicta IV,
53
Antagoras Hegetoridæ pater IX,
75
Antandrus ab Orane capta V, 26
Antandrus Pelasgis VII, 42
Anthela oppidum aut vicus VII, 176,
200
Anthemus Hippiae oblata V, 94
Antichares Eleonius V, 43
Anticyra urbs VII, 198
Antidorus Lemnius à Xerxe ad Græ-
cos transfugit VIII, 11
Antiochus, Tisamenis pater IX, 32
Antiochemus VII, 153
Antipater, Orgis filius VII, 118
Xerxianus ut excepit copias ibid.
Antrum Corycium VIII, 36
Antylla urbs II, 98
in calceamenta datur uxori eius
qui in Aegypto regnat ibid.

Anyfis rex Aegypti, successor Aty-
chis, cæcus II, 137
fugatur à Sabaco ibid.
ubi interim latuerit & ut impe-
rium suum recuperarit II, 140
Anyfis urbs II, 137
Anyria plaga II, 166
Aorizus, Masangis pater VII, 71
Aparytæ pop. II, 91
Apaturia festa I, 147. II, 29
Aper immanis Myforum devastat o-
pera I, 36
in Africa nullus IV, 192
Apes loca trans Istrum an obtineant
V, 10
animal omnino frigoris incole-
rans ibid.
Apheræ, loci nomen VII, 193. VIII,
8
Aphidnæ Tyndaridis proditæ IX,
72
Aphidnæus Callimachus VI, 109
Aplystius Jupiter VII, 197
Aphrodisias insula IV, 169
Aphroditana plaga II, 166
Aphytis urbs VII, 122
Apia, Tellus dea Scythiis IV, 59
Apidanus fluvius VII, 129, 196
Apios urbs II, 18
Apis Aegypt. Deus, Græcis Epaphus
II, 133. III, 27, 28
ejus descriptio, signa III, 28
quum apparet, Aegyptiorum fe-
stum ibid.
aula ejus II, 153
illusit à Cambyse & vulneratus
II, 29
moritur eo vulnerè ibid.
Apollo, Græcorum Deus I, 90
præcipue à Cræso cultus ibid.
invocatus à Cræso, ignem pyrae
extinguit I, 87
enumerat sua in Cræsum benefi-
cia I, 91
Apollo Sileni Marfyæ pellem ubi
suspendit VII, 28
Apollo Ismenius I, 92. VIII, 134
ejus templum V, 59. VIII, 134
Apollo Triopius I, 144
Apollinis oraculum apud Aegypt.
II, 83
Apollo, Obris apud Aegypt. seu
Dionysi, & Isidis filius II, 146
à Larona nutrice occubitus ibid.
Apollo ad Metapontinos solos
Italorum venit IV, 155
Apollo, Aegyptiacè Orus II, 156
Scythice, Oëtosyrus IV, 59
Apollinis templum Buto II, 155
156
Apollinis templum à Milesiis stru-
ctum II, 78
Apollinis delubrum apud Abas
VIII, 33 cultus Spartæ VI, 57
Apollinis Proi fanum VIII, 135
Apollinis fons IV, 158
Apollinis simulacrum apud Laco-
nicam in Thornace I, 69
Apollinis arma sponte apparentia
Delphis VIII, 37
Apollonia in Ponto Euxino IV, 90
Apollonia in sinu Ionio IV, 91
ubi sacra solis oves IX, 92
Apolloniates ager ibid.
Apollonhanes Bisaltis pater VI, 26
Apologus Cyri ad Iones I, 141
B
Apries

I N D E X

- Apries Aegypti rex, Psammis filius,
 regum longo tempore fortuna-
 tilimus II, 161
 res ab eo gestæ *ibid.*
 Afri Cyrenenses ad eum deficiunt
 IV, 159
 ab eo Aegyptii deficiunt, rege
 electo Amasi II, 161, 162
 ab Amasi proelio victus, & vivus
 captus II, 169
 ejus interitus & sepultura *ibid.*
 Apfynthii Thracæ VI, 34
 Plesthoræ indigenæ deo, OEoba-
 zum immolant IX, 118
 Aqua sacrificant Persæ I, 131
 aqua quomodo importetur in ari-
 da Syriæ loca III, 6
 aquam in arida loca quomodo de-
 portarit per canalem Arabum
 rex III, 9
 aqua quædam adeo invalida, ut ni-
 hil super eam innatare possit,
 sed omnia vel ligno leviora in
 profundum eant III, 23
 aqua fontana miræ apud Ammo-
 nios naturæ IV, 181 alia simi-
 lis IV, 182
 aqua Stygis IV, 74 perque eam
 iusjurandum *ibid.*
 miro labore & impensis petita ab
 Samiis III, 60
 Aquiminaria Delphos à Cræso mis-
 sa I, 51
 Ara Delphis à Chiis donata II, 135
 ara Apollinis ab Aristeia extrui ius-
 sa IV, 155
 ara Dianæ Orthosia IV, 87
 Jovis forensis V, 46
 ara ventis statuta in Thyæ æde
 VII, 178
 ara Herculis VII, 176
 Aras non extruunt Persæ I, 131
 aras primi statuere Aegyptii II, 4
 aræ & delubra præterquam Marti
 in Scythia nulla IV, 59
 Arabiæ situs & qualis ea regio III,
 107
 ejus jucundissimus odor III, 112
 Arabiæ mons II, 8
 Arabiæ humus II, 12
 Arabes cum mulieribus suis ut mi-
 sceantur I, 198
 maximè fidem servant inter ho-
 mines III, 8
 fœderis apud eos ineundi mos *ib.*
 Dario immorigeri III, 88
 tributorum immunes III, 91
 Cambyssi aditum permiscere in A-
 gyptum III, 9, 88
 millena talenta thuris Dario pen-
 dunt III, 99
 Arabum in exercitu Xerxis dux &
 armatura VII, 69
 camelis vehuntur in bello VII, 86
 Arabicus sinus II, 11, IV, 39
 Aræus (Argæus) Philippi pater VIII,
 139
 Ararus fluvius IV, 49
 Aratrum in Scythicam regionem ex
 cœlo demissum IV, 5
 Araxes fluvius I, 202
 ejus accolæ *ibid.*
 contra solem orientem fuit IV, 40
 ponte junctus à Cyro I, 205
 Arbalus Nerbali pater VII, 98
 Arborea fructus odore, perinde ut vi-
 num, inebriantes I, 202
 Arborea omnes in Thera præter
 unam aridæ factæ IV, 151
 Arcades I, 146, II, 171, V, 49
 Arcadas invasuri Lacedæmonii à
 Pythia prohibentur I, 66
 Arcades glandivori *ibid.*
 eos contra Spartam sollicitat Cleo-
 menes VI, 74
 Arcefilaus Batti filius rex Cyren.
 VI, 159
 Arcefilaus alius Batti felicitis fil. IV,
 160
 ejus clades ab Afriis accepta *ibid.*
 interitus à fratre strangulati *ibid.*
 Arcefilaus alius Batti claudi fil. IV,
 162
 in Samum profugit *ibid.*
 redux in patriam Cyrenen oracu-
 li immemor, ejusque crudelia
 facinora IV, 164
 Cambyssi Cyrenen tradidit tribu-
 tariam IV, 165
 ejus interitus IV, 164
 Archander, Danaigener, Phthii A-
 chæi filius II, 98
 Archandri urbs II, 97
 Archelai; tribules Sicyone V, 68
 Archelaus Agesilai filius VII, 204
 Archestratidas Athenagoræ pater
 IX, 89
 Archizæ & Lycopæ virtus ad Samum
 III, 55
 Archias alius Samii filius *ibid.*
 Archidamus, Zeuxidami filius VI, 71
 Archidamus Anaxandridæ filius
 VIII, 131
 Archidices nobilis meretricis fama
 per Græciam II, 135
 Archilochus Parus I, 12
 ejus jambus trimeter *ibid.*
 Architecti: Eupalinus III, 60 Rhœ-
 cus *ibid.* Mandrocles Samius
 IV, 87
 Arcu utendi Scytharum artificium
 I, 73
 arcus ab Aethiope Persarum regi
 missus III, 21, 30
 arcus Herculis IV, 10
 arcus semper intentus rumpitur
 II, 173
 Ardericca vicus Assyriæ I, 185
 Ardys, Gygis filius, Sadyattæ pater,
 Sardium tyrannus, & ejus gesta
 I, 15
 Arejus pagus Atheniensium VIII, 52
 Arena aurosa III, 102
 arenæ cumuli Cambyssis exerci-
 tum obruunt III, 26
 Argadeus, Ionis filius V, 66
 Argæus (Aræus) Philippi pater, Per-
 dicæ filius VIII, 139
 Arganthonius Tartessi rex I, 163
 ejus longævitas *ibid.*
 ejus cum Phocænsibus amicitia
 I, 163
 Argentum apud Scythas non in usu
 IV, 71
 nec apud Massagetæ I, 215
 argentum Aryandicum IV, 166
 argenti ferax Lydia V, 49
 Argentifodina prope Macedoniam
 V, 17
 Argia VI, 52
 Argilus urbs VII, 115
 Argiopius, loci nomen IX, 56
 Argippæi pop. qui eorum mores,
 victus &c. IV, 23
 Argis & Opis virgines Hyperboræ
 IV, 35
 earum hymni, sepulcrum *ibid.*
 Argo navis VII, 193 fabricata IV,
 179
 Argon, primus Heraclidarum, Sar-
 dium rex I, 7
 Argos olim Græciæ civitates omnes
 antecellens I, 1
 Argos viris desolatum à servis te-
 netur VI, 83
 Argos Persis quam amicum VII,
 150
 ab Homero celebratum maximè
 H, 28
 Argi lucus à Cleomene incensus VI,
 85
 Argivorum regio I, 75 & 76, 82
 Argivi mercede à Pisistrato condu-
 cti contra Athenienses I, 61
 eorum totidem cum ccc Lacedæ-
 moniis contentio de loco Thy-
 rea I, 82
 Argivorum clades *ibid.*
 & eorum lex ideo tonsis capitibus
 esse velle, donec Thyreas recu-
 perarent, & mulieribus aurum
 gerere interdixit I, 82
 Argivi musica præstantes inter
 Græcos III, 131
 Argivi contra Athenienses ab A-
 ginetis arcessuntur V, 66
 multam indicunt Aeginetis, &
 recusantibus, auxilia negant
 VI, 92
 Argivorum clades à Cleomene VI,
 87, 79
 Argivorum servi res & magistra-
 tus, urbe eâ clade afflictâ susci-
 piunt VI, 83, & à filiis cæorum
 post ejectionem, Tiryntem obtinent
ibid. eorumque bellum diutur-
 num cum dominis *ibid.*
 Argivorum sex millia à Lacedæ-
 moniis interempta VII, 148
 cum Lacedæmonii pacisci vo-
 lunt, VII, 148 sed partem imperii
 à Lacedæmoniiis possunt
 in bello Persico *ibid.*
 oraculum consulunt an auxilium
 contra Medos ferre debeant *ib.*
 nuntii ab iis Susa missi VII, 151
 Persam in Græciam arcessisse fe-
 runtur VII, 153
 eorum cum Persis affinitas VII,
 150
 mittunt nuntium ad Mardonium
 IX, 12
 Argivi contra Thebas cum Poly-
 nice militantes IX, 27
 Argivæ feminæ à Phœnicibus raptae
 I, 1
 Argivarum mulierum furor & in-
 fania IX, 33
 Argonautarum posteri Minyæ, à
 Lemno ejectionem, à Lacedæmoniiis
 recepti, & circa utrosque acta
 IV, 145 &c.
 Ariantas rex Scytharum IV, 81
 Ariazus Gergis pater VII, 82
 Ariabignes, Darii filius, præfexus
 classi Xerxis VII, 97, VIII, 89
 Xerxis frater VIII, 89 ejus in-
 teritus *ibid.*
 Aria-

IN HERODOTUM.

Asiaramnis Persæ interitus VIII, 90
in Arida loca aquam quomodo per
canalem deportarit Arabum rex
III, 9
Aridolis Alabandenſium tyrannus
VII, 195
Ariena Alyattis filia I, 74
Aſtyagi nubit fœderis cauſa ſer-
vandi *ibid.*
Arietes Thebanis Aegyptiis ſacri II,
42
Arii pop. III, 93
eorum in exercitu Xerxis arma-
tura & dux VII, 65
Arii olim dicti Medi VII, 62
Arima Scytharum unum vocant IV, 27
Arimaſpi III, 116
viri unoculi III, 116. IV, 27
qui & ubi III, 116. IV, 13
Arimaſpei verſus IV, 14
Arimneſtus Platæenſis IX, 71
Ariomardus, Artyphii germanus,
Caſpiorum dux VII, 67
Ariomardus, Darii & Parmyis filius
VII, 78
dux Moſchorum & Tibarenorum
ibid.
Arion Methymnæus, citharæduſ I,
23
primus docuit dithyrambum *ibid.*
de delphino, inſidente Arione I,
24
ejus donarium apud Tænarum
ibid.
Ariphron Xanthippi pater VI, 131,
136. VII, 33. VIII, 131
Aripithes rex Scytharum IV, 78
ejus interitus *ibid.*
Ariſba Methymnæis ſubjeſta I, 131
Ariſtagoras Cymæus IV, 138
Ariſtagoras Heraclidis filius Cymæus
captus V, 37 dimiſſus *ibid.*
Ariſtagoras Cyzicenus IV, 138
Ariſtagoras, Molpagoræ filius, Hi-
ſiæ gener, ac confobrini V,
30
Mileti procurator *ibid.*
à Naxiis exulibus ſollicitatur ad
eos reducidos *ibid.*
rebelionis Ionicæ autor V, 36, 37
circa eum & Naxios acta V, 33, 34
manifeſto à Dario deficit V, 37
iſononiam inſtituit, & tyrannos
everit, quaſi ipſe alienus à ty-
rannide V, 37, 38
Spartam miſſus ad ſocietatem
comparandam V, 38 & ejus cum
Cleomene acta V, 49, 50, 51
Sparta fruſtra excedit V, 51
Athenas venit, eoſque ad belli ſo-
cietatem inducit V, 97
Pæones ad defectionem ſollicitat
V, 98
expeditio ejus contra Sardis V, 99,
100. VII, 8
turbis tantis commotis, conſilii
inopia laborat V, 124
ejus interitus V, 126
Ariſtagoras Hegeliſtrati pater IX, 89
Ariſteas Adimanti filius Corinthius
VII, 137
Ariſteas Proconneſius, verſificator,
Cauſtrobii filius IV, 13, 15 *ubi*
de ejus præſtigiis.
ejus ſtatua IV, 15
Ariſtides Lyſimachi filius, VIII, 79,
95

Athenienſis, in exilium à populo
ejectus VIII, 79
Themiftocli haud amicus *ibid.*
ſimulatem miſſam facit pro bono
communi patriæ *ibid.*
vir optimus Athenienſium atque
juſtiſſimus *ibid.*
nuncium affert Græcis, eos undi-
que ad Salaminem circumven-
tos VIII, 79, 81
Perſas multos interficit VIII, 95
dux Athenienſium ad Platæas IX,
28
Ariſtocrates, Caſambi pater VI, 73
Ariſtocratia III, 81, 82
Ariſtocypſus, Soliorum rex VI, 113
ejus interitus *ibid.*
Ariſtodemus pater Euryſthenis &
Proclis IV, 147. VIII, 131
ejus interitus VI, 52
Ariſtodemus Spartiata à Leonida
remiſſus emanet è prælio VII,
229, 230
fugax dictus, & præbro notatus
VII, 231
infamiam in pugna ad Platæas de-
let VII, 231. IX, 70. in qua oc-
cumbens honore defunctorum
caret ob detractores IX, 70
Ariſtodemus, Ariſtomachi filius VII,
204
Ariſtodicus, Heraclidis filius, Cy-
maus I, 158
oraculum ut tentarit I, 159
Ariſtogiton & Harmodius, Gephy-
ræi, interfectores Hipparchi V,
55
Ariſtolaidis filius Lycurgus I, 59
Ariſtomachus Cleodæi filius VI, 52,
VII, 204. VIII, 131
Ariſton Byzantius IV, 138
Ariſton rex Spartæ I, 67. VI, 6
circa ejus uxores duas & tertiam
acta VI, 61, 62, 63
quo commento ab amico Ageto
uxorem abduxit VI, 62
ejus dictum ſuper filio nato De-
marato VI, 63
ejus uxor ex heroë Aſtrobaco gra-
vida VI, 69
Ariſtonice Pythia VII, 140
Ariſtonymus Cliſthenis pater VI,
126
Ariſtophantus, Cobonis pater VI,
66
Ariſtophilides Tarentinorum rex
III, 136
Arizanti Medorum gens I, 101
Arma ſacra ſponte extra templum
Delphicum apparent VIII, 37
Armenii cum Xerxe militantes VII,
73
eorum armatura & dux *ibid.*
Armenii pecuarii I, 194. V, 49
Armenus mons I, 72
Arpoxais Targitai apud Scythas fi-
lius IV, 5
ab eo oriundi Scythæ IV, 6
Arſames, pater Hyſtaſpis I, 209.
VII, 11
avus Darii VII, 224
Arſames Darii filius & Artyſtonæ Cy-
ri filiz dux Arabum & Aethio-
pum VII, 69
Arſamenes Darii filius, Utiorum &
Mycorum dux VII, 68

Artaba, menſura Perſica I, 1, 2
Artabanus Hyſtaſpis filius, Darii fra-
ter, Xerxis patruus IV, 83
bellum contra Scythas Dario diſ-
ſuadet IV, 3
ejus oratio qua Xerxi diſſuadet
bellum Græcis inferre VII, 10,
11
ejus mirum in folio regio ſomni-
um VII, 17, 18
ejus de Xerxis expeditione, & co-
piis cumque Xerxe colloquium
VII, 46, 47, 48, 49.
Suſa à Xerxe remiſſus, commiſſio
regno VII, 52, 53
Artabanus Artyphii pater VII, 66
Artabanus Bagafacis pater VII, 76
Artabates Pharnazathris pater VII,
65
Artabazus Pharnacis fil. IX, 40 Cho-
raſminorum & Parthorum dux
VII, 66. VIII, 126
cum Mardonio remanet in Euro-
pa *ibid.*
Poidzam obſidet VIII, 127
Olynthum capit VIII, 12
ad Poridzam maris æſtu & reſta-
gnatione male affligitur VIII,
129
diſſuaſor relinquendi in Græcia
Mardonii & pugna contra Græ-
cos à Mardonio ſuſcipiendæ IX,
60, 65
ejus fuga, defuncto Mardonio
IX, 65, 67 ſeq.
fuga quomodo per Theſſaliam ſit
elapſus IX, 88
Artace urbs IV, 14. incenſa VI, 33
Artachæſes ſolæ apud Acanthum ſi-
ciendæ præfectus VII, 117
ejus ſtatua *ibid.*
interitus & funus *ibid.*
ei ſacrificant Acanthii ex oraculo
ibid.
Artachæus Artæi fil. VII, 21
Artachæus, Otaspis pater VII, 63
Artachæus Artayntæ pater VII, 130
Artæi olim, qui Perſæ VII, 61
Artæus Artachæi pater VII, 21
Artæus Azanis pater VII, 66
Artanes Darii frater VII, 224
Artaphernes Darii frater, Sardibus
præfectus V, 25, 30, 73
ſollicitatur ab Ariſtagora ad redu-
cendos Naxiorum exules V,
131
una contra Ionas delectus impe-
rator, reſque geſtæ V, 123
ejus ad Ariſtagoram dictum VI, 1
Artaphernes Artaphernis filius, con-
tra Athenas & Eretriam miſſus
VI, 94
idem Datis ad Marathonem colle-
ga VII, 74
dux Lydorum & Myſorum in ex-
ercitu Xerxis *ibid.*
Artayctes, Cherafmis fil. dux Ma-
cronum & Moſynæcorum VII,
79
Seſti præſes *ibid.* & IX, 115
ejus facinora neſaria VII, 33. IX,
115
obſidetur Seſti IX, 115
capitur à Græcis IX, 118
ſuffigitur palo ab Athenienſibus
VII, 33. IX, 119
B 2 Ar-

I N D E X

- Artayctæ filius coram patre faxis
obrutus IX, 119
- Artaynta, Masistæ filia, Dario filio
à Xerxe collocata IX, 107
- eadem tamen amafia Xerxis IX,
107, 108
- Artayntes Artachzi fil. dux classis à
Xerxereliæ VIII, 130 ejus fu-
ga IX, 101
- probris impetitus à Masiste, con-
tra eum stringit acuiacem IX,
106
- Arteatz Perfarum genus I, 125
- Artembares vir inter Medos clarus
I, 114, 115, 116
- Artembares avus paternus Artay-
ctæ IX, 121 instruit Perfæ, qua
oratione à Cyro petant melio-
rem regionem sibi eligere liceat
ibid.
- Artemisia contra Græcos expeditio-
nem sequuta VII, 99
- ejus genus & animi præstantia, vi-
rilitas *ibid.*
- ejus Imperium *ibid.*
- ejus naves post Sidonias celebra-
tiss. *ibid.*
- sententiæ inter socios optimæ *ibid.*
- consilium de non tentanda ad Sa-
laminem pugna VIII, 68
- ejus facinus in pugna navali VIII,
87, 88
- eam insequitur Aminias Palle-
neus, & ut servata VIII, 93
- præmium propositum ei qui vivam
cepisset, & quantum *ibid.*
- in consilium à Xerxe adhibita se-
paratim VIII, 101, 102
- deducit liberos regios VIII, 103
- Artemisium IV, 35, VII, 175
- Artimpasa, Venus Scythice IV, 59
- Artiscus amnis IV, 92
- Artobazanes, Darii filius, cum Xer-
xe fratre de regno contendit
frustra VII, 2, 3
- Artochines Darii gener VII, 73
- Artontes, Bagæi pater III, 128
- Artontes, Mardonii filius IX, 83
- Artoxerxes quid signif. VI, 98
- filius Xerxis VII, 106 & 151
- Artozostra Darii filia VI, 43
- Artybius Persa eximius V, 108
- equis ipsius bellicosus V, 111
- Artyphius filius Artabani VII, 66
- Artyphius Ariomardi germanus VII,
67
- Artystona Cyri filia III, 88, VII, 69
- Arura quid apud Ægypt. II, 168
- Aryandes Ægypti prætor ejusque in-
teritus IV, 166
- Aryandicum argentum *ibid.*
- Asbystæ Afri IV, 170
- Ascalon Palæstinæ urbs I, 105
- Aschy, liquoris genus IV, 23
- Asia, Promethei uxor IV, 45
- Asiæ magnitudo descripta qualis &
quanta IV, 37, 38, 39, 40
- unde nomen accepit IV, 45
- pervestigata à Dario IV, 14
- Libyæ par, præter eam quæ ad
solem orientem *ibid.*
- India tenuis habitatur IV, 10
- Asiæ termini II, 17
- Asiam Persæ putant sibi necessitu-
dine conjunctam I, 4
- Asiæ superioris imperio quamdiu
potiti Assyrii I, 95
- Asia subacta à Phraorte I, 102
- Asiæ imperium amittunt Medi,
eoque Scythæ potiuntur I, 104,
105, idque quando Medi recu-
perarunt I, 106
- Asiæ quædam planities III, 117
- Asiastribus, Sardibus sic vocata IV,
45
- Asina Argiva VIII, 73
- Asini Armeniorum in navigiis Ba-
bylonem commecantium I, 194
- asini in Scythia nulli IV, 28, 129
- alinorum vocem & formam equi
Scythici non ferunt IV, 129. a-
sini cornibus præditi ubi IV,
191. asini nunquam bibentes
ubi IV, 192
- Asinarii cum matre Demarati con-
cubitus falso sparsus VI, 68, 69
- Asius Corythi filius IV, 45
- Asmach, quid II, 30
- Asonides navarchus VII, 181
- Asopii pop. IX, 15
- Asopus amnis IV, 108, VII, 200,
IX, 13, 29
- Asopodorus, Timandri filius IX, 68
- Aspathines è Perfarum primoribus
III, 70
- in femore percussus à mago III, 78
- Asphaltus Babylonica I, 179
- asphaltus ubi è puteo hauritur
VI, 120
- Assa urbs VII, 22
- Assesus, & Assesia Minerva I, 19
- Assyria II, 17, IV, 39, ejus siccitas
I, 193
- oppida habet magna & celeberr.
I, 178
- Assyrii à Græcis dicti Syrii VII, 63
- quamdiu Asiæ superioris impe-
rio potiti I, 95, ab iis Medi defi-
ciunt *ibid.* eosque subigunt I,
106 eorum bellum cum Phraor-
te I, 102 cum Cyaxare I, 103
- eorum arma in exercitu Xerxis
VII, 62
- eos aggreditur Cyrus I, 177, &c.
- Astacus Melanippi pater V, 67
- Alter, Anchimolii pater. V, 63
- Astrobaci herois conditorium VI, 69
- Attyages, Medorum rex I, 46, 73,
107
- avus maternus Cyri I, 34 acerbe
imperat Medis I, 123 magos
crucifigit I, 128 à Cyro bello
victus & captus I, 75, 128, &c.
- Arienam uxorem ducit I, 74, e-
jus somnia I, 107, 108, gesta cum
filia Mandane *ibid.* Harpago fi-
lium comedendum proponit I,
119
- Attyagis & Cræsi affinitas unde
I, 73
- Afychis rex Ægyptiorum II, 136
- res ab eo gestæ & pyramis ejus *ibid.*
- Afylum Herculis II, 113
- Atarbecis urbs II, 41
- Atarne urbs VII, 42
- Atarnitis regio VI, 28, 29
- Atarneus ager I, 160, VII, 42. My-
siæ in dominio Chiorum VIII,
106
- Atarnes fluvius IV, 19
- Atarnites Hermippus VI, 4
- Athamas Æoli filius inito cum Ino-
ne consilio, necem Phrixo ma-
chinatur VII, 197
- Athenades Trachinius VII, 213
- Athenagoras, legatus Samius IX, 29
- Athenæ, Ionicarum urbium sola
quondam insignis I, 143 lauda-
tæ ab Homero H, 28
- oppressæ tyrannide à Pisistrato I,
59, 60
- tyrannide liberatæ V, 55, &c. 64,
65
- captæ à Xerxe VIII, 151
- iterum à Mardonio & incensæ IX,
13
- Athenarum arx occipitata à Cleo-
mene V, 2 incensa à Persis
VIII, 53
- Atheniensium origo vetustiss. VII,
162
- eorum diversis temporibus diver-
sæ appellationes VIII, 44
- populus 30 millibus V, 97
- in Ionico genere præcellunt I, 56
- & Iones appellitari volebant
I, 143
- Ionibus auxiliantur adversus Per-
sas V, 97
- Iones ab illis deferuntur V, 103
- inter Græcos sapientia primi I, 60
- eorum prudentia in bello Xerx.
VIII, 3, IX, 27
- eorum virtus in prælio IX, 70, 101
- laus fortitudinis ad Marathonem
VI, 112, 113, IX, 27
- Atheniens. trecentorum virtus IX,
21
- Athen. Græciæ liberatores, & re-
gis repulsores VII, 139
- nautici necessitate facti VII, 144
- eorum vires è navibus quantæ
VIII, 61
- Atheniensib. leges à Solone cond.
I, 19
- eorum uxores uxorem & liberos
Lycidæ lapidibus obruerunt,
post obrutum à suis maritis
Lycidam IX, 5 earum vestis
mutatio V, 87
- Athen. uxores à Pelasgis captæ
VII, 138
- Atheniensium prytaneum I, 146
- quando tribuum apud eos nomi-
na fuerint immutata V, 69
- Atheniensium panegyries VI, 111
- nunquam solum mutarunt I, 56,
VII, 161
- eorum cum Mitylenæis pugna V,
94
- reditus metallici ex Laureo VII,
144
- sub tyrannis infirmi V, 68, 91, 7
- Græcorum præstantiss. I, 56
- periti in oppugnand. muris IX, 69
- Tegeatis præstantiores VIII, 27,
28
- cum Æginetis gesta V, 48 &c. VI,
49 &c. 87, VII, 145
- in Atheniens. & Æginetatum præ-
sidio mare contra Xerxem VII,
203
- Atheniensis in pugna navali præ-
stantiss. post Æginetas VIII, 95
- Græcorum præstantiss. pugna na-
vali ad Euboeam VIII, 17
- eorum prælium cum finitimis a-
pud Eleusinem I, 50
- con-

IN HERODOTUM.

contra Peloponneses egrediuntur V, 74 &c.
eorum contra Carystios bellum IX, 104
Sestum obsident IX, 113
urbem suam deferunt bello contra Xerxem VIII, 41
Sardis mittunt ad contrahendam cum Persis societatem, 3 & Dario terram & aquam promittunt legati V, 73
Sardis invadunt VII, 1, 8
apud Darium insimulati VI, 94 & contra eos expeditio sumpta *ibid.*
in Salaminem quomodo transierint IX, 6
Atheniensium legatio Spartam missa IX, 7
Attica oppressa à Pisistrato I, 59
Atticam quater ingressi Dore V, 76
Atticæ magnam partem vastant Persæ VI, 102
Attica multo magis ad austrum vergit quam Lemnus VI, 139
Attica regio non equitabilis IX, 13
Attica gens, Pelasgica, in Hellenes transiens, linguam Pelasgorum perdidit I, 57
Atticus medimnus I, 192 *medimnus farinæ, non adjecto vocab.*
Atticus VI, 57
Atticarum mulierum cædes VI, 138
Athos mons VI, 44 & 95. VII, 21
ejus descriptio VII, 22
circa Athon iactura classis Persicæ VI, 44 & 95. VII, 21
effossus à Persarum copiis VII, 21, &c. 122
Athres fluvius IV, 49
Athribitana plaga II, 166
Atlas fluvius IV, 49
Atlas mons IV, 184
ejus descriptio *ibid.*
Atlantes homines innominati eorumque descriptio IV, 184 unde dicti *ibid.*
Atlanticum mare I, 203
Atossa, Cambyxis soror & Smerdis, eadem Cambyxis uxor, & magi, post Darii III, 68, 88
ejus ulcus in mamilla à Democede sanatum III, 133, 134
potentia ejus apud Darium VII, 3
Atramyttium urbs VII, 42
Atrayntes, Itramitis filius VII, 67
Atridæ VII, 20
Attaginus Mardonium convivio excipit Thebis IX, 15
eum sibi dedi volunt Græci victores IX, 85 ipse profugit IX, 87
Attica, *vide post Athenæ & Athenienses.*
Atys Cræsi filius, adolescens eximius I, 34, 35
ejus interitus I, 43
Atys, Lydorum rex, Manis filius, Lydi & Tyrreni pater I, 7, 94. VII, 74
Auchatæ Scytharum genus IV, 6
Auras & Atlas fluvii ex Hæmi jugis fluentes IV, 49
Aures quid sint ad animum VII, 39
Auri majorem partem quomodo lu-

di sibi comparent à formicis III, 102, 103, 104, 105
aurifodina Thasiarum VI, 46
auri magna copia in septentrionalibus Europæ plagis III, 116
auri ramenta è Tmolos I, 93
auri ramenta è quodam lacu ut virgines è limo extrahant IV, 195
auri immensa vis à Gyge Delphis dicata nominatur Gygadas I, 14
ex auro & argento ubi primum percussus nummi I, 94
auri creber usus, in armis & ornatu equorum apud Massagetæ I, 215
auro & argento constrati lecti, tentoriaque referta in exercitu Pers. Mardonii IX, 79
auro oneratus Alcmaeon VI, 125
aurum sacrum Scytharum IV, 7
auro merces ut commutant Carthaginenses cum Afris IV, 196
aurum vili mercantur Æginetæ à servis Laced. IX, 79
auri thesaurisus regum Pers. III, 96
Aureus tripes apud Delphos IX, 80
aurea phiala in balneo Herculis IV, 10 aurei crateres & phialæ, & alia vasa potoria &c. in Persarum exercitu Mardonii X, 9
aurea pocula oblata sibi Cleomenes recusat accipere III, 148
aureum aratrum, jugum, securis, & phiala, cælo delapsa in Scythiam IV, 5
aureæ compedes Democedi donatæ III, 130
aureæ compedes apud Æthiopes III, 23
aurea metalla IX, 74
aurea platanus ac vitis VII, 27
aurea arena, quæ à formicis egerritur III, 102
Aures hominibus magis incredulæ quam oculi I, 8
aures ignominia causa præcisa II, 162. III, 69, 118
aures sibi præcidit Zopyrus III, 154
in auribus animum habitare VII, 39
Aufsisa Afri IV, 171
Aufenses IV, 180
aratores IV, 191
Auster pluviosissimus ventus II, 25
Pyllos contra se bellantes arena obruit IV, 173
Autestion Tifameni fil. IV, 147. VI, 52
Autodicus Cleadis pater IX, 84
Automoli qui II, 30
Autonous & Phylacus heroes, eorumque fana VIII, 39
Auxisæ & Damisæ simulacra V, 82, 83
Axius fluvius VII, 123
Azanes Artæi fil. Sogdorum dux VII, 66
Azén Laphanus VI, 127
Aziris, à Cyrenæis habitata IV, 169
Aziristis insula IV, 155
Azotos, Syriæ urbs, diutissime inter omnes obsidionem sustinuit II, 157

B.

Babylon' urbs celeberr. & validiss. Assyria I, 108
ejus situs & magnitudo *ibid.*
ejus centum portæ I, 179
ut extructa I, 179, 180, 181, &c.
ubi ejus descriptio.
primo capta à Cyro I, 191
ejus potentia, qua tertiam Asiæ partem æquat I, 192
ejus principatus sive satrapia longe maxima *ibid.*
secundo capta à Dario post diuturnam obsidionem III, 158
ejus muri & portæ dejectæ III, 159
Babyloniorum leges I, 196, 198, 199
eorum amictus & cultus I, 195
eorum navigia I, 194
sepulcra & luctus funebres I, 198
cum mulieribus miscendi sædus mos I, 190
eorum tres tribus nullo alio nisi piscibus victitant I, 200
à Babyloniis Græci quæ acceperint II, 109
eorum cura erga ægrotos I, 197
eorum ablutio post coitum I, 198
eorum sædus cum Cræso initum I, 77
eorum cum Cyro confictus & fuga I, 190
eorum rebellio sub Dario adque bellum apparatus II, 150 obsidentur diu, III, 151, &c.
mulieres strangulant fere omnes ne rem frumentariam obsessorum absumant III, 151
eorum tria millia patibulis affixa III, 159
Babylonis reginæ duæ insignes I, 184, 185
Babylonicarum virginum auctio I, 196
Babylonicæ regionis feracitas I, 193
Babylonicum talentum quid valeat III, 89
Bacchus, Ægypt. Osiris II, 42
ejus festum, sacra, phalli I, 150. II, 48, 49
Bacchanalia Scythæ cur improbant IV, 79
Bacchantium vox VIII, 65
Bacchica & Orphica II, 81. IV, 79
Bacchiadæ apud Corinthios V, 92
Baccho dati chori V, 67
Bacidis oraculum VIII, 20, 77, 96
Bactrii in Xerxis exercitu militantes, & eorum dux & armatura VII, 64
eorum equites *ibid.* 86
Bactriana natio I, 153. III, 92
Bacula Assyriorum I, 195
Badres Pasargades nauticis copiis dux contra Barceos IV, 167
Badres Hyftanis filius, Cabeleum & Milyarum dux VII, 77
Bagæus, Artontis filius, ad Orætem interimendum delectus III, 128
Bagæus Mardonis pater VII, 80
Bagafaces Artabani filius, dux Thracum VII, 74
Balteus Herculis, in extrema commissa habens phialam auream IV, 10
Barba proluxa nascens sacrificæ seu

I N D E X

- antistitz Minervæ, res ominosa
I, 175. VIII, 104
- barbara gens minus dextra quam
Græca, *vel potius*, minus dex-
teritatis habet I, 60
- barbaros potius quam Græcos in
mortuum sævire decere IX, 78
- barbarorum vociferatio in pugna
IX, 58
- Barce oppid. III, 91
ejus origo & conditores IV, 160
obsessa à Persis IV, 200
- Barcæ Cambyssi se dedunt III, 13
interficiunt Arcesilaum IV, 164,
167
- circa eos & Persas acta IV, 201,
c.
- subacti à Pheretima, Arcesilai
matre, misere tractati IV, 201,
203
- ad Darium transportati, vicum
Bactrianæ regionis incolunt cui
quoque Barce nomen IV, 204
- Bares dux nauticus Pers. Cyrenen
vult diripi, cui obstat Amasis
IV, 203
- Baris navigii nomen II, 96
- Basilides Herodoti cujusdam pater
VIII, 132
- Bassaria feræ quædam IV, 192
- Batrachomyomachia Homeri II, 24
- Battus Libyca lingua rex IV, 155
- Battus rex, Polymnesti filius ex
Phronima concubina IV, 150,
155
ejus vitium linguæ, IV, 155
unde dictus sit Battus IV, 155
quot annos regnavit IV, 159
- Battus claudus, Arcesilai successor
IV, 161
- Battus tertius felix appellatus IV,
159
- Battiadæ inter ceteros Barcæos cur
non direpti IV, 203
- Beatus ante obitum nemo appellan-
dus I, 32
beatus ex viventibus nemo I, 86
- Beatorum insula, regio sic dicta III,
26
- Becos, panem Phryges vocant, ea-
que prima vox à pueris edita
in loco solo educatis II, 2
- Bellariis multis utuntur Persæ I, 133
- è Bello & rapto vivere, pulchrum
apud Thraces V, 6
- Belus Nini pater I, 7
- Belus Cephei pater VII, 61
- Belides portæ Babylonis III, 155,
158
- Benemeriti de rege, Orofanzæ Per-
sis dicti VIII, 85 honoresque
consequuntur III, 154
- Benemeriti seu benefici Spartiata-
rum I, 76
- Bermius mons VIII, 138
- Bessi vaticinantes VII, 111
- Bestiæ apud Ægyptios sacræ II, 65,
c.
- Bias Priæzus, I, 27
ejus saluberrimum consilium Io-
nibus datum I, 170
- Bias Melampodis frater IX, 33
- Bibli olim de pellibus V, 58
- Bisaltres, Apollophanis filius, Aby-
denus VI, 26
- Bisaltia regio VII, 115
- Bisaltarum regis eximium facinus in
filios qui contra Græciam mi-
litarant VIII, 116
- Bisanthe urbs in Hellesponto VII,
137
- Bistones pop. Thraciæ VII, 110
- Bistonis lacus VII, 109
- Bithyni à Cræso subacti I, 28
- Bithyni, Thraces in Asia dicti
VII, 75
- Bitonis & Cleobis historia & beati-
tudo I, 31
- Bœbeis palus VII, 129
- Bœotia II, 49. V, 57
- Bœoti ad Thermopylas VII, 202
- OEnoen & Hyfias occupant V, 74
- Chalcidensibus auxiliantur contra
Athen. V, 77
- sed infelicitate *ibid.*
cum Medis universi sentientes
VIII, 34
- eorum equitatus quantopere ju-
verit Mardonii milites fugien-
tes IX, 67
- Bœoticiæ soleæ I, 195
- Boges præfect. Eionis VII, 113
- Xerxi fidelissimus VII, 107
in rogum se conjicit *ibid.*
- Bolbitinum ostium II, 17
- Bolissus, loci nomen H, 23, 24
- Bonis hominibus usuvenit ut malos
habeant servos VIII, 68
- Boreas Atheniensium gener VII, 189
ab iis contra Xerxem invocatus
ibid.
ejus uxor Orithyia *ibid.*
ejus delubrum *ibid.*
- Borysthenes fluvius IV, 46, 47
ejus descriptio IV, 53
- Borysthenitæ IV, 18, 53
eorum emporium IV, 17
- Boryses feræ ubi gignantur IV, 192
- Boves mares Ægyptii immolant; fe-
minæ Isidi sacræ sunt II, 38, 41
boves immolandos ut explorent
Ægyptii II, 38
- boum sepulturæ apud Ægyptios
II, 41
- bos lignea inaurata Mycerini fi-
liæ sepulcrum II, 129
- bos apud Cyrenæos etiam sacræ
propter Isidem IV, 186
- bobus ubi cornua non succrescant
IV, 29
- boves præpostere pascentes, cor-
nua inflexa antè habentes
IV, 182
- Boves feri prægrandibus cornibus
circa Macedoniam VII, 126
- Bosporus Cimmerius IV, 12 & 100
- Bosporus Thracius à Dario ponte
junctus IV, 83, 85, 86. *ubi c.*
ejus dimensio.
- Bottizi, populus VII, 185. VIII,
127
- Bottizis regio VII, 123 terminaba-
tur per Lydiam & Haliacmona
VII, 127
- Branchidæ, ubi oraculum Apollinis
I, 92, 157. V, 36
- Brauron Atheniensium IV, 145. VI,
138
- Briantica regio, ante Galaica VII,
108
- Brongus fl. IV, 49
- Brundisium urbs IV, 99
- Bryges, qui postea dicti Phryges
VII, 73
- Brygi, Thraces VI, 45. VII, 185
- Bubali IV, 192
- Bubares Persæ, Megabyzi filius V,
21. VII, 21. VIII, 156
- Bubastis urbs II, 59, 137, 156
- Bubastis Ægyptiace, Diana II, 137,
154 prope Pelusium II, 156
- Bubastiana plaga II, 166
- Bucolicum ostium Nili effusum II,
17
- Budii, Medorum gens I, 101
- Budini populus IV, 21, 108
eorum mores c. IV, 108
- Bulis Spartiata, Nicolai filius VII,
134
offert se sponte ad Talthybbii iram
placandam, una cum Sperthie:
& eorum acta VII, 134, 135,
136, 137
- Bura Achæorum opp. I, 145
- Busæ, Medorum gens I, 101
- Busiris urbs II, 59, 61
- Busiritana plaga II, 165
- Butacides V, 47
- Butus (*vel potius* Buto) urbs Ægy-
pti, ubi oraculum Latonz II,
59, 63, 155
- Byblefia I, 174
- Byblus Ægyptiorum ejusque descri-
ptio II, 92
- Byzantium ab Ionibus subactum V,
103
- Byzantii ab Otane capti V, 26
C.
- Abales gens Africæ IV, 171
- Cabalii, populus III, 90
- Cabeles Meones, qui & Lasonii,
cum Xerxe militantes, & eo-
rum armatura & dux VII, 77
- Cabirorum sacra II, 52
eorum templum Cambyfes profa-
nat III, 37
- Cadmus Agenoris fil. IV, 147. V, 58,
& 59
- Semeles pater II, 45
- Theram appellit IV, 47
- venit in Bœotiam II, 49
- Cadmei I, 146
- Pelafgos ejiciunt I, 56
- Cadmei ab Argivis ejecti V, 57,
61
- in eos expeditio Atheniensium IX,
27
- Cadmez litteræ V, 59
- Cadmea quædam victoria Phocen-
sibus obtrigit I, 166
- Cadmus Cous, Scythis filius, homo
justitiæ amantiss. VII, 161, 164
- Cadytis, magna Syriæ urbs II, 159,
III, 5
ibid.
à Neco rege occupata
urbs non minor quam Sardis III, 5
- Caici campus Myforum VI, 28
- Caicus fluvius VII, 42
- Caira vestis V, 88
- Calamisa IX, 95
- Calamitas dimidiata est occidi ab
digno V, 111
- Calantiz Indi III, 97. *vide* Callatiz.
- Calasiris vestis nomen II, 81
- Calasiries Ægyptii pugnatore II,
164. IX, 31
- foli arti militari operam dant, II,
166, 168 *ubi c. alia.*
Cal-

I N H E R O D O T U M.

Calasirium plagæ II, 166
 Calchas VII, 91
 Calchedonia IV, 85 Calchedonii V, 26
 Calculorum ludus inventus à Lydis I, 94
 Callatebus urbs VII, 31
 Callatæ Indi parentibus vescuntur. III, 38 at cap. 97. vocantur Callantæ.
 Calliz Phænippi filii odium in tyrannos VI, 121
 solus bona Pisistrati Athenis ejectionis emere *ibid.* ubi alia de eodem 122.
 filius nuptum dat ex Atheniensibus quem quæque deligat VI, 122
 Callias Eleus Jamidarum unus, vaticinus V, 44, 45
 Callias Hipponici filius VII, 151
 Calliades summum Athenis magistratum gerit VIII, 51
 Callicrates ejusque virtus & moribundi dictum IX, 71
 ejus sepulcrum apud Lacedæmonios IX, 84
 Callimachus Aphidneus polemarchus VI, 109
 ejus virtus & interitus VI, 114
 Callipidæ populus Scythiæ: iidem & Græcoscythæ IV, 17
 Callipolitani pop. VII, 154
 Callista insula IV, 147
 Calvi populi ab ipso natali, iidemque feminæ calvæ IV, 23
 Calvi paucissimi apud Ægyptios, & cur III, 12
 Calvitiem quid impediatur *ibid.*
 Calumnia unde in aulis III, 80
 ejus propria VII, 10 §. 7
 Calyndii pop. VII, 99
 Calyndenium rex, & navis demersa VIII, 87
 Calyndici montes I, 172
 Camarina quondam Syracusanorum VII, 154
 eversa à Gelone VII, 156
 Cambyfes, Cyri pater I, 46, 107, 112, 207. VII, 11
 ei in matrimonium tradita filia Astyagis I, 107
 Cambyfes rex Pers. Cyri & Cassandanz Pharnaspe genitæ filius I, 107. II, 1. III, 2
 ejus genus sibi vendicant Ægyptii III, 2
 regnum Cyri suscipit II, 1
 ejus in Ægyptios expeditio *ibid.* & III, 1, &c. quidque eum præcipue moverit ad hanc expeditionem III, 1, 2, 3, 4
 Ægypto potitur I, 181. III, 7 &c.
 cum Arabum rege fœdus init III, 7, 9
 ei dedunt se Afri, Cyrenæi ac Barcæi munera mittunt III, 13
 triplex movet bellum III, 17
 exploratores mittit ad Æthiops III, 20
 temeraria & infelix expeditio in Æthiops III, 25
 jubet Ammonios diripere & Jovis oraculum incendere *ibid.*
 Cambyfis infania III, 25, 29, 30, 33, 34, 38

Apim Deum vulnerat lethaliter III, 29
 fratrem occidi curat ex falso somnio III, 30, 61
 sororem, eandemque uxorem, interficit III, 31, 32
 morbo sacro laborat ab ipsis natalibus III, 33
 ejus vinolentia, & inde scelera III, 34, 35
 religionis derisor III, 37
 ejus fatum, & imprecationes in se III, 64, 65
 ejus interitus III, 66
 eum Dominus à Persis adpelletur III, 89
 Cameirus civitas I, 144
 Cameli I, 80. III, 103. VII, 86
 cameli Indorum *ibid.*
 id animal non solent invadere leones VII, 125
 camelos timent equi I, 80
 Camicus oppidum, ejusque obsessio VII, 169, 170
 Caminus poemation Homeri H, 32
 Campsa urbs VII, 123
 Campus Mzandri I, 161
 Xanthius I, 175
 Canæ mons VII, 42
 Canales coriacei miræ longitudinis III, 9
 Canastrum promontorium VII, 122
 Candaules Myrsi filius, Sardium tyrannus I, 7
 Myrsilus à Græcis cognominatus *ibid.*
 uxorem suam conspici nudam à Gyge vult I, 8, 9, 10
 uxoris & Gygis consilio & dolo interimitur I, 11, 12
 Candaules alius Damasthymi pater VII, 98
 Canes custodes domus H, 22
 Canes Indici I, 192
 Canobus II, 97
 Canobicum Nili ostium II, 17, 113, 179
 Caput nullam futuram habens IX, 82
 à capitibus inimicorum caërorum potant Scythæ IV, 65
 capita animantium non degustant Ægyptii II, 39
 capita Ægyptiorum cur firma, Persarum vero fragilia III, 12
 Capita quercus, locus sic dictus, aliter, Tria capita IX, 38
 Cappadociæ fertilitas I, 73
 Cappadoces à Græcis Syrii nominati I, 72. V, 49. VII, 72
 Cappadocibus bellum inter Cræsus I, 73
 Capras Mendesi cur non mactent II, 42, 46
 Caprarii in honore apud Mendefios II, 46
 Capripedes homines IV, 25
 Capræ & bubali apud Afros IV, 192
 Captivorum immolatio apud Scythas IV, 62 & apud Tauros IV, 103
 Car fratres habuit Lydum & Mysum I, 171

Caria, pars Ionie I, 148
 à Persis capitur VI, 24
 Cares olim Leleges, eorumque statuant antiquus I, 171
 eorum tria inventa *ibid.*
 ajunt se aborigines *ibid.*
 à Cræso subacti I, 28
 subacti & ab Harpago I, 174
 quidam Ægyptum incolentes II, 61, 152, 154. III, 11
 eorum à Persis defectio & pugna V, 117, 118, 119, 120
 naves & armatura in Xerxis exercitu VII, 93
 Caricarum mulierum factum contra maritos I, 148
 Carine urbs VII, 42
 Carius Iupiter I, 171. V, 66
 Carcinis urbs IV, 55, 99
 Cardamyla Laconica VIII, 73
 Cardia urbs VI, 33. VII, 58. IX, 114
 Carenus Euzneti pater VII, 173
 Carnia festum VII, 206
 Carpathium mare III, 45
 Carpis fluvius IV, 49
 Carthaginiensium bellum cum Phœcenis I, 166
 rex Amilcar VII, 164
 iis vult bellum inferre Cambyfes, sed omittit III, 17, 19
 colunt imaginem Amilcaris VII, 167
 Carystus opp. IV, 33 obfessa VI, 99
 Carystii se dedunt Persis *ibid.*
 pecuniam dant Themistocli exigenti VIII, 112
 contra Athen. bellum gerunt IX, 104
 eorum ager vastatur VIII, 121
 Casambus, Aristocratis filius Atheniensibus traditus ab Æginetis VI, 73
 Cassia ubi & quomodo nascatur & metatur III, 110
 Cassius mons II, 6, 158. III, 5
 Cassinena oppidum VII, 155
 Caspatyrus urbs III, 102. IV, 44
 Caspii III, 92, 93
 eorum armatura in exercitu Xerxis VII, 67
 eorum equites VII, 86
 Caspium mare I, 202, 203
 Cassandane Cyri uxor, mater Cambyfis II, 1. III, 2
 Cassiteros, id est, stannum III, 115
 Cassiterides insulæ *ibid.*
 Cassalia loci nomen VIII, 39
 Casthanæa urbs VII, 183, 188
 Castor & Pollux Tyndaridæ II, 43
 excepti ab Euphorione domo VI, 127
 Castores in quo lacu capiuntur IV, 109
 eorum testiculi morbis matricis auxiliantur *ibid.*
 Castra Tyrriorum, locus sic dictus II, 112
 Castra, nomen loci Ionibus & Caribus ad habitandum in Ægypto dati II, 154
 Castrobis, Aristæ pater IV, 13
 Catadupa Ægypti, II, 12
 Catarractes annis Mæandro par VII, 20

I N D E X

- Catiari & Traspies, Scytharum genus IV, 6
Cava Euboeæ VIII, 13
Caucasus mons I, 203, 204. III, 97
Caucones Pylîi pop. I, 147, IV, 148
Cauconii I, 172
Caunus ab Harpago capta I, 176
ad Iones deficit V, 103
Caunii eorumque genus & mores I, 172
Cautrobius Aristæ pater IV, 13
Caystrius fl. V, 100
Cebreniorum origo H, 20
Cecrops rex VIII, 44
unde Cecropidæ dicti Athenienses *ibid.*
Ceiorum cœnaculum Delphis IV, 35
Celæna, ubi Mæandri fontes VII, 26
Celees socius Doriei V, 46
Celtæ populus I, 33
omnium extremi in Europa ad solis occasum IV, 49
Centum appellatæ insulæ I, 151
Ceos prope Athenas VIII, 76
Cephenes olim, qui Persæ VII, 61
Cepheus Andromedæ pater VII, 61, 150
Cepheus Beli fil. VII, 61
Cephisus Thux pater VII, 178
Cephisus amnis VIII, 33
Cericus sinus I, 174
Cercaforum urbs II, 15, 17, 97
Cercopes Homeri H, 24
Cercopæ hedræ VII, 216
Ceres, Ægyptiace Isidis II, 156
cum Cerere alea ludit Rhampsinus rex II, 122
Ceres & Bacchus inferorum principes II, 123
Cereris matris templum in Scythia IV, 53
Cereris Eleusiniæ templum IX, 61, 96, 100. & lucus IX, 64
Amphiçtyonidis templum VII, 200
Achæjæ templum & orgia V, 161
Cereris legiseræ sacra Thesmophoria I, 16
Cereris & Proserpinæ solemnia VIII, 65
Cervi in Africa nulli IV, 192
Chalcedonii cæci à Megabazo dicti *ibid.* ab Orane capti V, 26
Chalcedonii in ulteriore litore Byzantii VI, 33 vetustiores Byzantiis IV, 144
Chalcidenses oram Atticam populantur V, 74 vastantur ab Atheniensibus V, 77 Olynthum obtinent VIII, 27 illis opem ferunt Milesii V, 99
Chalcidicum genus VII, 185. VIII, 127
Chaldæi VII, 63
Chaldæi inter Assyrios *ibid.*
Chaldæi sacerdotes Jovis Dei I, 181, 183
Chalestra urbs VII, 123
Chalybes à Cræso subacti I, 28
Champæ crocodili dicti II, 69
Charadra oppidum VIII, 33
Charaxus, vir Mitylenæus, Sapphus frater II, 135. IV, 135
Charileus Mæandrii frater III, 145
Charilus Eunomi filius VIII, 131
Charopinus Aristagoræ frater V, 99
Chemmis insula II, 156
Chemmis oppidum grande Thebaicæ præfecturæ II, 91
Chemmitæ *ibid.*
Chemmitana plaga II, 165
Cheopes vel potius Cheops, rex Ægypti, Rhampsiniti successor II, 124
ejus gesta, pyramides II, 124, 125, 126
Chephrenis regis Ægypti tyrannis, & pyramis II, 127, 128
Cheræsmis Persæ VII, 78
Cherfis Gorgi pater VII, 98
Cherfis Onesii pater V, 104
Cherfonesi urbes subactæ & everse à Phœnicibus VI, 33
Cherfonesi tyrannus Miltiades VI, 34
Cherfonesus quæ est in Hellesponto VII, 33 Atheniens. ditionis fuit VI, 140
Cherfonesus, aspera IV, 99
Cherfonesiæ portas Sesti Atheniensibus aperiunt IX, 117
Cherfonesitarum primores in vincula conjecti à Miltiade, & quo astu capti VI, 39
Chidori fluvii aqua copias Xerxis deficit VII, 127 ejus origo VII, 124
Chilei viri Tegeatæ consilium IX, 9
Chilo vir Spartæ sapientiss. VII, 235
ejus consilium Hippocrati datum I, 59
Demarmenti filius VI, 65
Chius Ionum civitas I, 142. II, 178
à Persis capta VI, 31
Chii soli Milesiis contra Lydos opem ferunt I, 18
Chiorum tyrannus Strattis VIII, 123
Minerva Poliuchos I, 160
eorum lingua I, 142
ut Araneum obtinuerint I, 160
eorum clades VI, 15, 16. 26 & prodigia quæ præcesserunt VI, 27
Choaspes fluvius ad Susa I, 188. V, 49, 52
ejus aquam solam rex potat I, 188
Chœnix mensura VI, 57
Chœreatæ (q. d. porcales) tribus Cyonia V, 68
Chœræ nomen loci in Eubœa VI, 101
Chœrus Micynthi pater VII, 170
Chorasmii populus III, 93
eorum in Xerxis exercitu armatura VII, 66
Chori muliebres lascivi V, 83
Chori tragici V, 67
Chorus 100 adolescentum ex Chio missus Delphos VI, 27
Chromius Argivus I, 82
Chutri VII, 176
Cicones gens Thraciæ VII, 59, 108, 110
Cii ex insula prope Athenas VIII, 16
Cilices II, 28, 72. V, 49, 52
eorum armatura VII, 91
eorum tributum III, 90
Cilicia II, 17, 14
Ciliciæ præfectura IX, 106
Cilicæ naves VIII, 14
Cilix Agenoris filius, à quo dicti Cilices VII, 91
Cilla, Æolum civitas I, 49
Cimmerii I, 6, 15, 16, 103. IV, 1, 11, 12
Cimmerius Bosporus IV, 12, 28, 100
Cimmeria portoria IV, 12, 45
Cimmerii muri IV, 12
Cimon Miltiadæ pater VI, 14, 39
Cimon Stefagoræ pater VI, 38
Cimon, Miltiadis filius VII, 107
multam patri impositam exolvit VI, 136
Cineas rex Thessal. V, 63
Cinnamomum ubi gignatur, & quomodo colligatur III, 111
Cinyps fluvius IV, 175. V, 42
Cinyps tellus Africæ fertilis, fluvio cognominis IV, 198
Cippus finium index VII, 30
Circumcisio Ægyptiorum II, 36 & aliorum quorundam populorum II, 104
Cissii in exercitu Xerxis milites VII, 62
eorum dux & armatura *ibid.*
eorum equitatus VII, 86
eorum tributum III, 91
Cissia terra V, 49, 52
Cissicæ portæ Babylonis III, 155, 158
Cithæronis radices IX, 19, 25 exitus IX, 37
Cius Mysia V, 122
Cius fluvius IV, 49
Claves Cypri, promontorium dictum V, 108
Clazomenæ Ionum civitas I, 142, 1178
hæc invaditur ab Alyatte, qui cladem accipit I, 16
capitur ab Artapherne & Orane V, 123
eorum thesaurus I, 55
Cleades Autodici filius IX, 84
Cleanax Argivus H, 1, 2
Cleander vates, Phigassensis VI, 83
Cleander & Euclides Hippocratis filii VII, 155
Cleander Pantarei f. Gelæ tyrannus VII, 154
Cleobis & Bitonis historia & beatitudo I, 31
Cleodæus Hylli filius VI, 52. VII, 204. VIII, 131
Cleombrotus & Leonides gemini V, 41, 1. VIII, 71 Anaxandridæ filius *ibid.* & IX, 10 pater Pausaniz IV, 81
Cleomenes Anaxandridæ filius V, 41, 64. VII, 148
inops mentis V, 42
Spartæ rex creatus, non propter fortitudinem, sed propter genus V, 39
auro corrumpi non potest à Mæandrio, ideoque virorum iustiss. audit III, 148
discordia inter illum & Demaratum VI, 51, 61, 73, 74
Clisthenem Athenis ejicit V, 70, 72
ejus cum Aristagora acta V, 49, 50, 51 in-

IN HERODOTUM.

inter Cleomenem & Argivos acta
VI, 76, 77, 78, 79, 80
proficiscitur contra Pisistratidas
V, 64
Achæum se esse ait, non Dorem
V, 72
profugit Sparta & Arcadas solici-
tat contra Spartanos VI, 74
adversus Athenienses bellum ge-
rit V, 74, 75
ad infaniam redactus V, 75, 84
ejus interitus V, 48
Cleonz urbs VII, 22
Cleonidæus *vel potius* Cleodæus, Hyl-
li filius VII, 204
Clinias Alcibiadis filius Athenien-
sium præstantissimus in classe
contra Xerxem VIII, 17
Clisthenes, Sicyonis tyrannus VI,
126
ejus odium in Adrastum V, 67
circa Clisthenem & filiam Agari-
stam ac procos acta VI, 126,
127, &c.
Clisthenes Alcæmonides Athenien-
sis Sicyonii Clisthenis nepos V,
66, 67. VI, 131
ejus & Isagoræ factiones V, 66,
66, 70
Clytiades Tifamæus IX, 32
Cnidus civitas I, 144, II, 178
Cnidii Lacedæmoniorum coloni I,
174
eorum cum Tarentinis amicitia
III, 138
suam ditionem in insulæ formam
perfojdiendo tentant redigere
I, 174
Et isthmum perfojdere volentes
quomodo impediti *ibid.*
Harpago se dedunt I, 174
Cyrenæorum quosd. servant IV,
164
Cnoithus pater Nicodromi VI, 88
Cobon Aristophanti filius VI, 66
Codrus Atheniensium rex V, 65, 76
Codrus Melanthi f. I, 147
Codrus Nelei pater IX, 96
Cœla Chii VI, 26
Eubœæ VIII, 13
Cœnyrorum & Aenyrorum locus
prope quem metalla Thasia
VI, 47
Coës Mitylenæus Erxandri filius IV,
97. V, 11
Mitylenes tyrannidem à Dario ac-
cepit V, 11
captus ab Iatragora V, 37
à Mitylenæis lapidibus interfectus
V, 38
Coitus in templis II, 64
Colæus, Samiæ navis gubernator
IV, 152
Colæus nauclerus *ibid.*
Colaxais Targitai filius IV, 5
ab eo oriundi Scythæ IV, 6
triplex filiis constituit regnum
IV, 7
Colchi I, 104. progenies Egyptia
II, 104. III, 97. IV, 40
eorum armatura & dux in Xerxis
exercitu VII, 79
Colchicum linum Sardonicum di-
ctum II, 105
Colias ora Atticæ VIII, 96
Collestes, panis Egypt. I, 77

Colophon Smyrnæ conditor I, 164
Colophon Ionum civitas I, 142. H, 8
vi capta à Gyge I, 14
Colophonii soli cur ex Ionibus ab
Apaturis festis arcentur I, 147
Colophoniorum profugi, Smyr-
nam occupant I, 150
Colossæ, oppidum Phrygiæ VII, 30
Colossi II, 130, 143, 153, 175, 176
Colossi apud Egyptios cujusque
pontificis II, 143
Columbæ Dodonææ nigre II, 55
Columbas albas cur expellant Persæ
I, 138
Columnæ albæ in Caria V, 118
Columnæ instar palmarum II, 160
Colus Bœor. IX, 15
Comam Lacedæmonii ex quo alant
& Argivi non I, 82
comam ut Babylonii gerant I, 195
pectentes Lacedæmonii, VII, 108
comam ut alant & tondeant Ma-
cæ IV, 175
comam quomodo gestent Maxyes
IV, 191
Combrea urbs VII, 123
Comedunt in viis Egyptii, ventrem
domi exonerant II, 35
Compfatus fluvius VII, 109
Conchylia in montibus Egypti II,
12
Conizus Theff. V, 63
Conos pini fructus H, 20
Consilio bono felix eventus VII, 157
Consuetudines avitæ placent genti
cuique III, 38
Consultant Persæ inter pocula, &
quidem de rebus etiam maxime
seriis, sed ab iisdem sobriis
confirmari oportet consilia quæ
tum capta fuerint I, 133
consultare bene maximum est lu-
crum VII, 10. §. 4
Contadesus fluvius IV, 90
Convicia irritant iram VII, 160
Copais palus VIII, 135
Corcyra à Corinthiis condita III, 49
ei imperitat Periander III, 52
Corcyræi III, 48, 49
eorum cum Corinthiis perpetua dis-
cordia III, 49
interficiunt Periandri filium III,
53
in bello Xerxiano astute neutra-
rum partium VII, 168
Corefus in agro Ephesio V, 100
Corinthiorum tyranni Eetion & Pe-
riander filius V, 92
Corinthii cœcæ adversus Persam
missi VII, 200
Corinthii minime contemptui ha-
bent opifices II, 167
Corinthiorum thesaurus I, 14, 50.
IV, 162
eorum & Samiorum similitates
III, 48
eorum cum Corcyreis discordia
III, 49
Corinthii Peloponneses contra
Athenienses deserunt V, 75
Corinthii naves nummo vendunt
Atheniensibus, dono dare lege
prohibiti VI, 89
eorum fuga socios deferentium in
bello Persico VIII, 94
eorund. virtus IX, 101

Corinthiæ mulieres universæ exte-
ræ à Periandro & cur V, 92
Corinthia vestis cui simillima est
Doris *ibid.* V, 87
Corinthus felix III, 52
Cornua pecoribus ubi mature aut
fero nascuntur IV, 29
Corobius purpurarius IV, 151
Corona oleagina Olympiorum præ-
mium VIII, 26
Coronæ Thebanorum vicini V, 79
Corfica vel Cyrus I, 16
Corycium antrum VII, 36
Corydalis Asiæ *ibid.* VII, 214
Corys Arabiæ flumen III, 9
Cos civitas I, 144
Cos insula Tyrannos passa VII, 164
Corys Afii pater IV, 45
Cranapes Mitrobatis filius, una cum
patre ab Orcete cæsus III, 126
Cranai dicti Athenienses VIII, 44
Crastis, & Crastia Minerva V, 45
Crater, qui Cræso portabatur, inter-
ceptus & cœlatura ejus I, 70.
III, 47
crater in ostio Ponti, à Paufania
dedicatus IV, 81
crater Argolicus IV, 152
crateres Lesbii IV, 61
Crathis Ægarum fluvius perennis, à
quo & Italicus ille vocatus est
I, 145
Cremni, emporium paludis Maori-
dis IV, 20
Creston urbs I, 57
Crestonæi V, 3. VII, 127
Crestoniæ I, 57
Crestonicus ager VII, 124
Crestonicæ terræ rex VIII, 116
Creta universa à barbaris habitata I,
173
Cretenses cur auxilium non tulerint
Græcis contra Persam VII, 167,
170, 171 ubi alia de eorum mi-
gratione & fortuna.
Cretinus Aminoclis pater VII, 190
Crex avis II, 76
Crinippus Terilli pater VII, 165
Crissæus campus VIII, 32
Crissas galeis imponere primi osten-
derunt Cares I, 171
Critala in Cappadocia VII, 26
Criteis Melanopi filia H, 1
furtivo concubitu prægnans H, 2
parit Homerum H, 3
nubit Phemio H, 4
ejus mors H, 5
Crithon Ithagenis pater H, 1
Critineus (*vel potius* Cretineus) A-
naxilai pater VII, 165
Cribuli filia, Amasis uxor II, 181
Cribulus Toronæus VIII, 127
Crius Polycriti filius VI, 50
circa eum & Cleomenem acta *ibid.*
Atheniensibus traditus ab Ægine-
tis VI, 73
Crius Ægineta, Polyeriti pater VIII,
92
Crobzyi Thracæ IV, 49
Crocodili descriptio II, 68, 69, 70
crocodili sacri II, 69, 148
eorum sepulcra II, 148
crocodili Africæ IV, 192
Crocodilorum urbs II, 148
Cræsus rex Lydorum ejusque genus
I, 6, 7, 92
Ephe-

I N D E X

- Ephesios invadit I, 26
 bonus vir, & religiosus, ac deo-
 rum cultor I, 87
 cum Aftyage affinitas I, 73
 primus Græcos ad tributum pen-
 dendum adigit I, 6, 27
 Iones & Æoles subigit *ibid.*
 cum Ionibus insularis hospitium
 contrahit I, 27
 per eum aucta Lydorum potentia
 I, 28, 29
 ejus cum Solone colloquium I, 30,
 31, 32, 33
 eum deorum indignatio excipit I,
 34
 Cygis tritavi crimen luit I, 91
 ejus somnium I, 33
 ejus luctus super filio interfecto I,
 44
 Cyrum invasurus oraculum con-
 sulit varie I, 46, 47 &c.
 donaria & hostiæ ab eo consecra-
 ta & jugulatæ I, 50, 51, 52. V. 36
 potentiss. Græcorum amicitiam
 petit I, 16, 69
 crater VIII, 124
 ejus expeditio contra Cyrum I, 71,
 73
 Halyn fl. trajicit I, 75
 Pteriam expugnat I, 76
 pugna cum Cyro *ibid.*
 Saudis redit I, 77, 71
 vincitur à Cyro & obsidetur I, 81
 in observantia & amore à Cyro
 habetur, qui ejus consiliis uti-
 tur I, 88, 89, 90, 155, 156,
 207
 Pythio mittit compedes I, 90, 91
 alia ejus in Græcia donaria I, 92
 fratrem Pantaleontem interficit
ibid.
 Cambysem desipientem admo-
 net, & vix mortem effugit
 III, 36
 alia sententia Cambyfi adprobata
 III, 34
 ejus munificentia in Alcæonem
 VI, 125
 liberat Miltiadem VI, 37
 Sardibus captis & ipse capitur,
 & vivus ad Cyrum perducitur
 I, 86
 rogo impositus ab Apolline invo-
 cato servatur, immissa pluvia
 I, 86, 87
 Croesi filius mutus, quando vocem
 rupit I, 85
 templi Delphici locupletator,
 VIII, 35
 Crophi mons II, 28
 Croësia regio VII, 123
 Crotoniæ, genere Achæi VIII, 47
 eorum cum Sybaritis bellum V,
 44, 45
 Crotonienses, *vel potius* Crotoniæ
 medici dicti primi, secundi Cy-
 renzi III, 131
 Cubiti regii mensura I, 178
 cubitus Ægyptius Samio par II,
 168
 Cubiti mensura II, 149
 Culicum vis ingens apud Ægyptios
 palustres & contra eos ab Æ-
 gyptiis excogitata II, 95
 Cunctatio utilis VII, 10
 Cupere multa malum est VII, 18

Cuphagoras Epizeli pater VI, 117
 Curium urbe Cypri V, 113
 Curientes, Argivorum coloni *ibid.*
 Curotropho sacra Sami fiunt à femi-
 nis H, 30
 Currus bellici V, 113
 Currus facer Jovis in Xerxis exercitu
 VII, 55
 quomodo amissus VIII, 115
 Cuniculi hostiles ære deprehensi
 IV, 20
 Cyanæ insulæ, errabundæ à Græ-
 cis existimantur IV, 85
 Cyaxares, Phraortis filius, Deiocis
 nepos, Medorum rex I, 73, 103
 ejus res gestæ I, 103, 104, &c.
 in ira peracerbus I, 73
 ejus interitus & anni regni I, 107
 Cybebes templum, Sardibus con-
 crematum V, 102
 Cyberniscus Lycius VII, 98
 Cyclades insulæ V, 30
 Cydippa, Anaxilai uxor, Terilli fi-
 lia VII, 165
 Cydonia in Creta condita à Samiis
 III, 44, 59
 Cydrara oppidum VII, 30
 Cyllyrii Syracusanorum quondam
 servi, dominos ejiciunt VII, 155
 Cylon Atheniensis tyrannidis affe-
 ctæ compertus V, 71
 Cyma civitas Æoliæ I, 149. VII, 194.
 H, 1, 2
 vocata & Phriconis I, 149. H, 38
 ejus origo H, 1, 2
 capitur à Persis V, 125
 Cymæi hiberna classis Xerxes VIII,
 130. oraculum consulunt de red-
 dendo Pætya I, 157, 158, 159
 Pætyam in Chium deportant I,
 165
 tyrannum suum vivum dimitunt
 V, 38
 spernunt inepte Homerum H, 12,
 13, 14, 15
 Cymæus Aristagoras IV, 138
 Cynægirus, Euphorionis filius, na-
 vem adversariam prehensans,
 manu truncatur VI, 114
 Cynessii populus II, 33
 Cynetæ Celtarum accolæ in ultimis
 Europæ occidentalis plagis IV,
 49
 Cyneus Philagri pater VI, 101
 Cyniscus appellatus Zeuxidamus VI,
 71
 Cyno, sive Spaco, Mitradata, bu-
 bulci Aftyagis, uxor I, 110
 quomodo Cyrum servaverit I,
 112, 113
 Cyno, semper in ore Cyri I, 122
 Cyncephali populi IV, 191
 in Cynofarge Herculis templum VI,
 116
 Cynofura V, 63. VIII, 76
 Cynthii, gens VIII, 46
 Cynurii, soli putantur Iones, Dore
 effecti VIII, 73
 Cypria carmina, Homeri non sunt
 II, 118
 Cyprus primum ab Amasi capta &
 tributaria facta II, 182
 Persis tributaria III, 91
 Cypriorum lex I, 199
 Cyprii se dedunt Cambyfi III, 19
 eorum bella & defectiones à Per-

sis V, 104, 105, 106, &c.
 in servitutum redacti V, 116
 eorum armatura VII, 90
 gentes variae unde sint? *ibid.*
 Cypria vox, Sigynas V, 9
 Cypri claves, promontorium V, 108
 Cypsela quid sit V, 92, 5, 5
 Cypselus, Eetionis filius I, 114. V,
 92. Cypselidæ, Corinthi VI, 128
 unde nomen hoc ei impositum V,
 92, 5, 95
 Corinthiorum tyrannus, ut eos
 tractarit V, 92
 Cypselus Miltiadæ pater VI, 35
 Cyranis insula IV, 195
 lacus in ea picifer *ibid.*
 Cyrene circumflua IV, 164
 Cyrenen, quam non diriperant
 quum esset occasio, frustra ado-
 riuntur postea Persæ IV, 203
 Cyrenaicæ regionis plagæ tres mir-
 ræ fecunditatis IV, 199
 Cyrenæi IV, 154, 155, 159, 169, &c.
 Cambyfi se dedunt III, 13
 eorum & Ægyptiorum confictus
 III, 161. IV, 159
 agros Libyæ vastant IV, 159
 cladem à Libybus accipiunt IV,
 160
 eorum amicitia cum Samiis IV,
 152
 oraculum consulunt IV, 161
 Cyrenæi medici, secundi sunt: ut
 Crotoniæ, primi III, 131
 Cyrenææ femina bovem super-
 stitiose observant IV, 186
 Cymianæ Thraces IV, 93
 apud Cyrum civitas à Phocænsi-
 bus condita nomine Alalia I, 165
 Cynus Carystæ IX, 104
 Cynus heros I, 167
 Cynii VII, 165
 Cyrus pater Cambyfis Cyri patris I,
 111
 Cyrus Persa I, 120. VII, 11
 ejus parentes, avus &c. I, 75, 91,
 107, 108, (*ubi* & ejus nativi-
 tas) I, 111
 mulus oraculo (I, 55.) dictus,
 quia Semimedes & Semiperfa
 I, 91
 Harpago traditus interimendus,
 & quomodo servatus I, 109,
 110, &c.
 educatur ab uxore bubulci I, 113
 cur à cane educatus dicatur I, 122
 bubulci filius cognominatus I, 114
 regalis indoles ut enituit in puero
ibid.
 ut à materno avo Aftyage agnitus
 fuerit I, 116
 pervenit ad suos veros parentes
 I, 122
 Cyrus laudatur III, 89. *ubi dicitur*
 pater suis appellatus. *Item* III,
 160 *ubi dicitur* de eo, cui com-
 parati (*vel potius*, cui se com-
 parare) nullus unquam Persa-
 rum dignum se (*vel* rem se di-
 gnam) existimavit. *Videtur au-*
tem hæc fuisse illorum opinio ob ea
praesertim qua dicuntur de ejus
genitura, ob quam se existima-
bat majus quiddam homine ef-
se I, 204. & de ejus felicitate
ibidem. *Sic vero* I, 126. divina
 quæ-

IN HERODOTUM.

quadam sorte genitum *sedicit*.
Cyrus *qua prudenter dixerit, cum alibi, tum IX, ult.*
Cyri prudentia in alienandis animis Persarum à Medis I, 125, 126, 127. & *in eo quod commentus est, ut Persas ad rebellandum induceret* I, 125 & *tamen stultè* Gyndi amni minatur I, 189
 omniem Asiam adeptus I, 130
 ejus cum Cræso prælium I, 76, &c. ut se adversus Cræsum gesserit *in iisdem usque* 91. ut se gesserit contra rebellantes Lydos I, 154, &c.
 ejus apologus ad Ionas I, 141
Smerdi mago aures amputat III, 69
 bellum adversus Labynitem, & Babylonios, quorum urbem capit I, 188, 189, 190, 191 bellum contra Tomyrin, Massagetarum reginam I, 205, 206, &c. in quo occumbit I, 214 *ubi narrantur & quæ acta circa mortui caput.*
Cythera insula Argivorum ditionis I, 82 Templum habet Veneris Cœlestis ex Ascalone I, 105 eam conducibilis Lacedæmoniis obrui quam extare VII, 235
Cytissorus, Phrixo genitus VII, 197 ejus posterorum calamitas *ibid.*
Cyzicum, urbs Propontidis VI, 33
Cyziceni OEbæri Persæ se dedunt *ibid.*
Cyzicenorum festum in honorem Matris deum IV, 76

D.
Dadice populus III, 91 eorum in Xerxis exercitu dux & armatura VII, 66
Dædalum vestigat Minos VII, 170
Dai, Persarum genus I, 125 pecuarii *ibid.*
Damas Samyris fil. VI, 127
Damasthymus Candaules filius, dux in classe Xerxis VII, 98
Damasthymus, Calyndensium rex VIII, 87 demersus ab Artemisia *ibid.*
Damas Sirites VI, 127
Damiæ & Auxesiz simulacra V, 82, 83
Danaë, Acrisii filia, Persei mater I, 91. VI, 135. VII, 40, 150
Danaus & Lynceus Chemmitæ II, 91
Danaus Archandri focer II, 98
Danai filiz Thesmophoria in Ægyptum afferunt II, 171 templum Minervæ quod Lindi est, extruxerunt filios Ægypti fugientes II, 182
Danai & Xuthi in Peloponnesum adventus VII, 94
Daphnæ Pelusiz II, 30, 107
Daphnis Abydenus IV, 138
Dardanos urbs V, 117. contermina Abydo VII, 43
Dardanei I, 188
Darizæ populus III, 92
Darius rex, Hystaspis filius I, 183, 210. II, 110. III, 70, VI, 98. VII, 1. VII, 11

è conjuratis in magos fuit unus III, 70
Darius idem sonat quod *ισχυρις*, id est, coercitor VI, 98
 ejus uxores III, 88
Darii liberi III, 12. VII, 2, 64, 68, 69, 72, 78, 97, 224. VIII, 89. IX, 106
 de Darii futuro regno Cyri visio I, 209, 210
 qua arte ad adipiscendum regnum usus III, 85, 86, 87
 eum Persæ ajunt fuisse *καταλδο* (id est, institorem) quoniam omnia quæstui habebat III, 89
Darii redditus & auri thesaurus III, 95, 96
 statua ejus equestris III, 88
 pecuniarum spe frustratus sepulcro Nitocridis aperto I, 187
 unde Græciæ infensior redditus VII, 1
 ejus expeditio in Scythas IV, 1, 85, 86, &c.
Alia ejus facta præ aliis memorata digna vide II, 110. III, 88. IV, 44, 88, 135. V, 11, 12. VII, 194
item quadam ejus dicta III, 160. IV, 143. V, 105
 ejus cum Indathyrso colloquium per quendam equitem IV, 126, 127
 ejus oratio pro monarchia III, 82
 oratio ejusdem ad primores Persarum de Oræte interficiendo III, 127
 oratio ad Iones de ponte ad Istrum custodiendo IV, 98
Darius quondam Cambyxis satelles III, 139
 bene de se meritis remunerat III, 140. V, 11
 luxato pede à Democede sanatur, & acta cum eo. III, 129, 130, 131, &c.
 Babylonem obsidet, capit, & diruit portas murosq; III, 150, 151, 152, &c.
 Indos subegit III, 44
 ejus crudele factum IV, 84
 à Macedonibus poscit terram & aquam V, 17, & à Græcis VI, 48. VII, 133
 ejus moneta ex auro puriss. IV, 166
 ejus legati à Græcis in barathrum & puteum projiciuntur VII, 133
 ejus obitus VII, 4
Darius Xerxis filius Artayntam ducit IX, 107
Dascylus Gygis pater I, 8
Dascylium, urbs, III, 120, 126. VI, 33
Datis Medus contra Athenas missus à Dario VI, 94
 revocat Delios metu fugientes ipsum VI, 97
 visionem in somnis videt VI, 118
 ejus filii VII, 88
Datus opp. IX, 74
Dauliorum oppidum incensum VIII, 35
Daurises Darii gener V, 116, adversus Cariam tendit 122. interitus 121

Decelea IX, 15
Decelus IX, 72
Decelensium circa Helenæ invelligationem acta IX, 72 eorum in Sparta vestigalium immunitas & dignitas præsidendi *ibidem.*
Decelensis populus *ibid.*
Decima redemptionis captivorum conscripta V, 77
Decimæ pecuniarum ex prædis VII, 27
Decimura quemque sorte comedunt inter se Cambyxis milites fame adacti III, 25
Deioces Phraortis fil. I, 16, 37, 96
 vir sapiens & juris dicundi peritus I, 92.
 ad tyrannidem Medorum quo commento pervenit I, 97, 98
 rex Medorum declaratus I, 98
 ab eo regnum obtinente acta, & quomodo severitatem in exercenda justitia exercuerit I, 98, 99, 100, 101
 ejus mors & anni regni I, 102
Deiphonos Euenii filius Apollonia-ta IX, 91
Delphi I, 51
 ad eos missa donaria à Gyge I, 14.
 Cræso I, 50, 51, 52
 apud Delphos primus quis munera posuerit I, 14
 in numerum Delphorum adscribi volenti jus perpetuum datum Lydis I, 54
Delphi oraculum pro se & Græcia consulunt VII, 178
 extreme formidantes Xerxem, urbem deserunt VIII, 37
 barbaros à deo suo male affectos cadunt VIII, 38
Delphicum oraculum, *infinitis locis.*
 Delphicum templum sua sponte conflagravit I, 50. II, 180
 aliud Amphictyones trecentis talentis construendum locarunt II, 180. & quinam conducere V, 62
Delta Ægyptiorum II, 13, 15, 16, 17, 18, 19, 179
 solum Delta, Ægyptum esse ajunt Iones non recte II, 15
Delubrum Jovis Carii I, 171. Jovis Olympii II, 7. Cereris IV, 53.
 Bacchi IV, 87. Amphiarai VIII, 134. Laji & Oedipodis IV, 149
 in fano Latonæ admirabilissimum, ex uno factum lapide II, 155
 delubra primi statuere Ægyptii II, 4
 delubra à Persis incensa IV, 96. VIII, 144
Delus insula IV, 33, 34, 35
 expiata à Pisistrato I, 64
Delos tremuit antea inconcussa VI, 98
Deliorum fuga ob Persas VI, 97
 revocati à Persis & nihil passi *ibidem.*
Delium Thebanorum VI, 118
Demaratus Aristonis filius, rex Spartæ V, 75. VI, 50, 63, &c.
 de ejus genere & procreatione D 2 va-

I N D E X

- varia circumferuntur VI, 63, *et c.* 69
 matrem sciscitatur qui verus ipsius
 parens VI, 68
 Demarati, id est; à populo votis
 petiti, unde nomen impositum
 VI, 63
 Cleomenem deserit in expeditio-
 ne V, 75
 ejus cum Cleomene similitudines &
 odium VII, 51, 63, 64, *et c.*
 fuga ad Persas VI, 70, VII, 3
 ejus elogium VI, 70
 ejus colloquia de rebus Græco-
 rum cum Xerxe VII, 101, 102,
 103, 104, 209, 234, 235, 236
 ejus ingeniosa per pugillares clam
 nuntiandi ratio VII, 239
 Demarmenus V, 41, VI, 65
 Democedes, Calliphontis filius, me-
 dicus, quantus vir, ejus fortu-
 na, & in quanto honore habi-
 tus à Dario III, 124, 129, 130,
 131, 132
 quo actu è Persia in patriam re-
 diit III, 132, 133, 134, *et c.*
 Democratiam laudat Otanes III,
 80, VI, 43
 improbant Megabyzus & Darius
 III, 81, 82
 ejus incommoda III, 81
 eam constituit in Græcia Mardo-
 nius V, 43
 Democritus, vir illustris, & Naxio-
 rum trierarchus VII, 46
 Demonax à Mantineis, Cyrensis
 missus reip. constituendæ IV,
 161
 Demonous Penthylis pater VII, 195
 Demophilus Diadromei filius VII,
 222
 Dens Hippix tussi excussus evane-
 scit: & quid hac re portentum
 VI, 107
 Dentes ex uno osse universi, tam
 molares quam ceteri, in qua-
 dam maxilla IX, 82
 De deposito nihil aliud cogitandum
 quam ut repetenti reddatur,
 quidque acciderit cuidam de-
 positum neganti VI, 86
 Derusizi, Persarum genus I, 125
 Deriszi Thraciz populus VII, 110
 Descriptio temporis nunquam V,
 92
 Detractio res deterr. VII, 10, §. 7
 Deucalion rex I, 56
 Deus eminentissima gaudet depri-
 mere VII, 10, §. 5
 deum tentare, idem quod facere
 VI, 86, §. 3
 deus quod fieri vult, nemo effu-
 giat IX, 16
 invidens vitæ humanæ spatio VII,
 46
 præsignificat ingentia mala orbi
 aut regioni ventura VI, 27
 Deus Græcorum I, 90
 de illo impia cogitatio Apriz II,
 169
 Deos nemo latet in sceleribus
 VIII, 106
 Deorum *visus* & *phos* I, 34, III,
 40, VII, 10, §. 5, VIII, 106, *et c.*
 109
 invidiam excitant acres vindictæ
 IV, *ult.* VIII, 106
 deus ab Ægyptiis verberatur qui-
 dam II, 132
 deorum ira in nepotes etiam ex-
 tenditur VII, 137
 duodecim deorum cognomina ab
 Ægyptiis Græci sunt mutuati II,
 4
 sacra peragunt Athenienses VI,
 108
 omnia fere deorum nomina ex
 Ægypto in Græciam pervene-
 runt II, 56
 Dii Arabum III, 8, Libyum IV, 188.
 Scytharum IV, 59, Thracum V,
 7
 Græci V, 49
 regales V, 106
Xbrius IV, 39
 deos externos exigunt Caunii I,
 172
 Diacæle via quædam nominata VI,
 103
 Diactorides pater Eurydames ux-
 oris Leutychedis VI, 71
 Diactorides Cranonius, unus è pro-
 cis Agaristæ VI, 127
 Diadromeus Demophili pater VII,
 222
 Diana Ostris seu Dionysi filia II,
 156
 eam Cereris filiam unde fecerit
 Æschylus *ibid.*
 Bubastis ab Ægyptiis dicta *ibid.*
et c. 137
 Templum Buto II, 155
 Dianæ festum in Ægypto II, 137
 aliud apud Brauronem VI, 138
 Dianæ templum maxime memo-
 rabile apud Bubastin II, 137,
 138
 Dianæ templum Sami III, 48
 ad Trechinem VII, 176
 Diana regia IV, 33
 Dianæ Orthosiz ara IV, 87
 Dianæ oraculum II, 83
 Dianæ urbem suam donant Ephe-
 sii obsessi I, 26
 templum in Artemisio VII, 176
 Dicæa urbs VII, 109
 Dicæus, Theocydis filius, exul,
 apud Medos illustris VIII, 65
 quædam sibi visa portenta nar-
 rat, Demaratum testem citans
 VIII, 65
 Dictyes, animal IV, 192
 Dictynna delubrum & à quibus
 structum III, 59
 Dienecis Spartani virtus ad Ther-
 mopylas VII, 226
 ejus dictum *ibidem.*
 Dies, repente nox factus I, 47, 103,
 VII, 37
 certo die non egrediuntur Lace-
 dæmonii ad bellum VI, 106
 diei natalis observatio apud Æ-
 gyptios II, 42
 diei in horas distributio à quibus
 facta II, 4
 iter IV, 101
 dies varii vitæ hominum I, 32
 Dindymene mater I, 82
 Dinomenes Gelonis pater VII, 140
 Diomedis *agessia* II, 116
 Dion urbs VII, 26
 Dionysiophanes Ephesius IX, 83
 Dionysius Phocænsis, classis Ionum
 dux ejusque ad Iones oratio VI,
 11
 res ab eo gestæ *ibid.* *et seq.*
 post cladem Ionum quo devene-
 rit VI, 17
 Dionysus, Apollinis & Dianæ pa-
 ter II, 156
 è Semele Cadmi filia à Græcis pu-
 tatur genitus, II, 145
 educatus in cinnamomifera III,
 111
 ab Jove infusus in femore II, 146
 è deorum novissimis apud Græ-
 cos, non & apud Ægyptios II,
 145
 Ægyptiace Osiris dictus II, 144
 Dionysi festum III, 97
 Dionysi trieterica IV, 108
 Dionysus & Urania ab Arabibus
 invocantur in fœdere ineun-
 do III, 8
 Arabibus Urotaki dictus *ibid.*
 Dioscuri VI, 127
 eorum nomen Ægyptiis ignotum
 II, 50
 Dipænsium prælium IX, 34
 Dipodes, murium genus IV, 192
 Diræ in capita II, 39
 Dithyrambus Harmatidæ filius VII,
 227
 Dithyramborum autor quis fuerit I,
 23
 Divinatio Ægyptiorum II, 83, Na-
 samonum IV, 172, Scytharum
 IV, 67
 divina præferenda humanis V, 63
 divinum quid videatur Herodoro
 VII, 137
 Divinitatis solers prudentia erga ho-
 mines III, 108
 Doberes pop. Pæoniz V, 16, VII,
 113
 Dodona II, 52, 58
 Dodonæum oraculum I, 46, II,
 52, 55
 Dodonæorum antistites II, 55
 Dodonzi IV, 33
 Dodonææ columbæ II, 55, 57
 Dolia argentea Delphos à Cræso
 missa I, 51
 Dolonci Thraces VI, 34
 ab Absinthii bello vexati *ibidem.*
 oraculum consulunt *ibid.*
 Miltiadem regem creant VI, 35,
 36
 Dolopes VII, 185
 Domus subterraneæ Æthiopum III,
 97
 domos non possident Indi non-
 nulli III, 100
 Domestica mala Psammeniti majora
 quam ut ea desistere possent
 II, 14
 Domicilia subterranea pyramidis II,
 148
 domicilia ex micis falis IV, 185
 domicilia è virgultis, & versatili-
 a, è lentiscis suspensa IV, 190
 Dona ad Æthiopes explorandi gra-
 tia missa II, 20
 dona Amasis Delphis data II, 180
 dona Græcorum Ægyptum in-
 colentium ad templum Delph.
 instaurandum II, 180
 dona Democedi medico ab rege
 &

IN HERODOTUM.

& uxoribus data III, 130
 dona quantum apud milites possint VIII, 4, 5
 dona ei qui primus muros Sardi-
 um ascenderit pollicetur Cy-
 rus I, 84
 Donaria Alyattis Delphos missa I, 25
 donaria Croesi varia I, 92
 donaria divis data à Croeso ex bo-
 nis adversarii I, 92
 donaria Delphos à Croeso missa &
 rursus alia I, 51, 52
 donaria Delphos à Gyge missa I,
 14
 donarium Midæ Delphos missum,
 regia sella I, 14
 donaria in templo Delphico VIII,
 35
 donarium Lacedæmoniorum I, 51
 donaria Amasis II, 182
 donaria regis Pheronis II, 111
 donaria Rhodopis Delphos missa
 II, 135
 donarium Arionis apud Tænarum
 I, 25
 donaria è præda Persica IX, 80
 Diores Euryanactis pater IX, 10
 Diores I, 144, 146
 Diores à Croeso subacti I, 6, 28
 eorum migratio crebra I, 56
 Diores & Iones ex insulis egre-
 dientes in continenti sedes po-
 nunt I, 171
 eorum prima expeditio adversus
 Asiam III, 56
 Diores in classe Xerxis militantes
 VII, 93
 Diores in Atticam quarto profecti
 V, 76, ubi & quando iterum ac-
 tertio.
 Dorienses Pentapoli incolentes I,
 144
 Doriensium principes ex Ægypto
 oriundi VI, 53
 Doriensium civitates multæ & in-
 signes VIII, 73
 Doriensium sacra I, 144
 Dorica gens unde cognominata I,
 56
 Dorica tribus mutantur V, 68
 Dories Anaxandridæ filius ex pri-
 ma uxore V, 41
 inter æquales excellit V, 42
 nolens sibi à fratre imperari, co-
 loniam alio ducit V, 42
 ejusque fortuna V, 42, 43, 44, 45,
 46
 ejus mors V, 45, 46. VII, 158, 205
 Doris regio incurcata à Medis The-
 salorum consilio & odio VIII,
 31
 Doris vestis V, 87
 Doriscus V, 98. VII, 25, 106
 Doriscus, Thraciæ litus & campus
 ingens, & castellum Darii VII,
 59
 Dorus Hellenis filius I, 56
 Dorus Megastidis filius Paphlago-
 num & Matienorum dux VII,
 72
 Doryagus Leobotis fil. VII, 104
 Dromos Achilleus IV, 55
 Dropici, Perfarum genus I, 125
 Drymus oppidum VIII, 33
 Dryopis regio I, 56. VIII, 31
 Dryopes pop. I, 146

Dryopum civitates VIII, 73
 Dyma Achæorum (*Gr. Drime*) I,
 145
 Dymanatæ tribus Sicyonia V, 68
 Dyras amnis VII, 198
 Dyorum mons V, 17
 Dysenteria in Xerxis exercitu VIII,
 115
 E.
 E Benum ubi nascatur III, 114
 Ecatonnesi I, 151
 Ecbatana Syriæ I, 98. III, 62 & eo-
 rum extructio atque situs I, 98
 Ecbatana Mediæ III, 65
 Echecrates Eetionis pater V, 92
 Echemus Aëropi filius IX, 26
 Hyllum in monomachia interfe-
 cit *ibidem*
 Echestratus Hegois filius VII, 104
 Echinades insulæ II, 10
 Echidna III, 108
 Echines murium genus sic dictum
 IV, 192
 Eclipsis solis VII, 37
 Edoni pop. V, 11, & 124. VII, 110,
 114. IX, 74
 Eetion Echecratis filius ejusque ge-
 nus V, 92
 ei datum oraculum *ibid.*
 Eion urbs super Strymonem VII, 25,
 113, VIII, 118
 Elatea urbs VIII, 33
 Elbo insula II, 140
 Electrum unde venire feratur III,
 115
 Eleonius civis V, 43
 Elephantæ supra modum grandes in
 Africa IV, 191
 Elephantina urbs Ægypti II, 9, 17,
 28, 29, 30, 31, 69, 175
 Elæus Cherfonei VI, 140, VII, 21,
 33
 Elæusii Xanthippum orant de
 ultione Protefilai sumenda IX,
 119
 Eleus, Agæi filius, unus è procis A-
 garistæ VI, 127
 Eleus quidam vates III, 132
 Eleusis VIII, 65
 apud Eleusinem Atheniensium
 prælium I, 30
 Eleusinem Cleomenes cum Pello-
 ponnensibus invadit V, 74, 75,
 76
 ibi sanum dearum VI, 75
 Eleusine sepulti Argivi 9, 27
 Eleusiniæ Cereris templum IX, 56,
 100
 Elis, Ætolorum colonia VIII, 73
 Eleorum agonothetæ VI, 127
 Eleorum justissimum ac maxi-
 mum certamen II, 160. quod
 tamen arguunt Ægyptii *ibid.*
 Elei Minyarum oppida delevere
 IV, 148
 Elei venientes post prælium suos
 duces exilio cur multarint IX,
 76
 in Eleo agro muli cur nequeant
 pigni IV, 30
 Elisfyi VII, 165
 Elorus flumen VII, 154
 Enagees, id est piaculares I, 61, V,
 71
 Enaries, divinationem à Venere ha-
 bentes IV, 67 at, I, 105. Ena-

rees.
 Enchelees V, 42. IX, 61
 Eneti, qui sunt ex Illyriis & eorum
 lex I, 196
 Eneti, in Adria V, 9
 Eniensis VII, 135, 198
 Enipeus fluvius Thessaliæ VII, 129
 Enneacrunos VI, 137
 Enneadoi VII, 114
 Eordi populi VII, 185
 Epaphus, qui & Apis II, 153. III,
 27, 28
 Epaphi boves mares II, 38
 Ephesus, civitas Ionum I, 42. II, 10
 & 158
 ex Epheso ad Sardis iter V, 54
 Ephesium templum II, 148
 Ephesii obsessi à Croeso urbem
 suam donant Dianæ I, 26
 Ephesii soli ex Ionibus ab Aparu-
 riis festis arcentur, & cur I,
 147
 Ephori Spartæ IX, 6
 Epialtes Eurydemi filius VII, 213
 Thermopylarum proditor VII,
 213, 214, &c.
 ejus fuga & interitus VII, 213
 Epicichlides Homeri H, 14
 Epicydides Glauci pater VI, 86
 Epidaurus, insula, antea OEnone
 dicta VIII, 46
 Epidaurus expugnata III, 52
 Epidauri tyrannus Procles III, 50
 Epidaurii I, 146
 Epidaurii oraculum consulunt,
 quom eorum tellus nihil pro-
 duceret V, 82
 Epidauriis oleas permittunt Athe-
 nienfes, & inter eos pacta &
 acta V, 82, 83, 84
 iis Æginetæ antea parentes, ab iis
 desciscunt, & clades inferunt
 V, 83
 Epigoni Homeri, si modo ejus sunt
 IV, 32
 Epigramma vatis Megistæ VII, 228
 Mandroclis Samii IV, 88
 epigrammata Spartiatarum qui
 occubere ad Thermopylas
 VII, 228
 tripodum litteris Cadmeis incisa
 V, 59, 60, 61
 Episcythifon, id est, *Age Scytham*:
 hoc est, intemperantius bibe
 VI, 84
 Epistrophus Amphimnesti pater VI,
 127
 Epium oppidum IV, 148
 Epizelus Caphagoræ filius VI, 117
 cæcus in acie quomodo factus
ibidem.
 Epulæ in festis I, 31
 Equa leporem enixa VII, 57
 equæ tres Olympicas victorias
 adeptæ, ubi sepultæ VI, 103
 equæ Thessaliæ optimæ VII, 196
 equis pisces pro pabulo ubi V, 16
 equi colubros vorant I, 78
 equi sacri candidi in Cyri exerci-
 tu I, 189
 equi sacri in exercitu Xerxis VII,
 55
 equi fluviales Ægyptiis sacri, eo-
 rum natura, & descriptio II, 71
 equos præcipue immolant Scythæ
 IV, 61
 E

I N D E X

equi ubi Soli immolantur I, 216
 equus camelum reformidat &
 ideo contra equos cameli in-
 structi I, 80. VII, 87
 apud Persas habebant nomina
 III, 88
 equorum regionum fatura I, 192
 equos quadrijugos jungere Græci
 ab Afris didicere IV, 189
 equos ad venatum in ventrem cu-
 bare edoctos ducunt Lycæ IV,
 22
 equi Sigynarum quales V, 9
 equi satrapæ Babylonii I, 192
 equi Indorum III, 106
 equi silvestres candidi IV, 52
 equorum jubæ pro cristis VII, 70
 equi vim hyemum ferunt in Scy-
 thia, quam nec muli nec asini
 IV, 28
 equi quinquaginta strangulantur
 ad sepulcra regum Scytharum
 IV, 72
 equi Nisæi III, 106. VII, 40
 equi albi triceni à Cilicibus Dario
 pendii soliti III, 90
 equi hinnitu Darius quomodo re-
 gnum nactus III, 85, 86, 87
 equus Masistiæ ipsum excutit IX,
 22
 equo crura cum genibus abscessa,
 quod dominum straverat VII,
 88
 equus Artybii in armatum erigi
 doctus V, 111
 Equisonem regis Scythæ cum rege
 defuncto sepeliunt IV, 71
 equisonis & equi virtute Darius
 ad regnum promotus III, 85,
 86, 87
 Equitatus Xerxis quantus VII, 84,
 85
 Equitare docent liberos statim à
 quinto anno Persæ I, 136
 Equites Spartæ VIII, 124
 Erasinus fluvius VI, 76
 Cleomenis de eo dictum *ibid.*
 Erechtheus rex Atheniensium VIII,
 44
 Orithyæ pater VII, 189
 ab Homero laudatus H, 28
 ei apud Athen. sacra afferunt E-
 pidaurii V, 82
 ejus templum in arce Athenien-
 sium VIII, 55
 Ereione Homeri H, 33
 contra Eretriam & Athenienses,
 duces Persarum missi V, 94
 Eretrienfium & Persarum acris
 pugna VI, 101
 Eretria & Eretrienfes à Persis sub-
 acti VI, 101
 Eretrienfium naves Milefis auxi-
 liantur, ut gratiam reddant V,
 99
 Eretrienfes Iones VIII, 46
 Eretrienfes Sufa abducti clemen-
 ter à Dario tractati VII, 119
 Eridanus fluvius fabula Herodoto
 III, 115
 Erianyes Laii & Oedipi IV, 149
 Erinnyum delubrum IV, 149
 Erochus urbs VIII, 33
 Error parit damna VII, 10. §. 6
 Erxander, Cois pater IV, 97.
 V, 37

Erycis regio, Heraclidarum V, 43
 Erycina regio V, 43
 Erythia insula IV, 8
 Ερυθραῖα ὀρεῖς urbs sic dicta, *id est*,
 rubra gleba II, 111
 Erythræ I, 142
 Erythræorum cum Chijs bellum I, 18
 Erythræ Bæor. IX, 15. & 19
 Erythræi & Chijs eandem sermo-
 nis proprietatem servant I, 142
 Erythræa urbs aspera & montosa
 H, 18
 Eryxo, Arcefilai vidua mariti inter-
 emptorem necat IV, 160
 Etearchus rex Oaxi IV, 154
 alius Ammoniorum rex II, 32
 Eteocles Laodamantis pater V, 61
 Etesias non esse causam augmenti
 Nili II, 20
 Euzænetus Carenii filius VII, 173
 Euagoras Laco VI, 103
 Eualcides Eretrienfium dux, vir il-
 lustris V, 102
 Eubœa insula, magna ac beata, Cy-
 pro non inferior V, 31
 ad eam prælium Græcorum cum
 Persis gestum VII, 4. & 6
 Eubœenses ut tractati à Gelone VII,
 156
 Eubœensibus datum oraculum,
 quod male spernunt VIII, 20
 Euboicum talentum III, 89
 Euboicæ minæ III, 89
 Eubœæ cava VIII, 13
 Euclides & Cleander Hippocratis filii
 VII, 155
 Euergetæ regis Persici VIII, 85
 Euenius Deiphoni haruspici pater
 IX, 91
 sacrarum solis ovium custos IX, 92
 excæcatus misere, & ultio ob id
 de Apolloniatis sumpta IX, 92
 cæcus divinationem obtinet IX,
 93
 Euclithon Salaminis rex IV, 162. V,
 104
 ab eo thuribulum dedicatum Del-
 phis *ibid.*
 circa eum & Pheretimam acta
ibid.
 Euesperidæ bonum solum incolen-
 tes IV, 171
 Eumelus Admeti fil. H, 2
 Eumenes Anagyrasius Atheniensis
 præstantissimus in pugna na-
 vali VIII, 93
 Eunomus Polydectis filius VIII, 131
 Eunuchi apud Persas pretiosiores
 quam servi non castrati VIII,
 105
 Eupalinus, Naustrophii filius, archi-
 tectus III, 60
 Euphorbus Alcimachi, proditor E-
 retriæ VI, 101
 Euphorion, Æschyli poetæ pater II,
 156
 Euphorion Cynægiri pater VI, 114
 Euphorion Laphanis pater, qui Ca-
 storem & Pollucem in domum
 suam recepit & in omnes ho-
 mines fuit hospitalis VI, 127
 Euphrates flumen I, 180. V, 52
 tortuosus à Nitocri redditus I, 185
 Euripus V, 77. VII, 173. VIII, 15
 Europa à Cretensibus rapta I, 2
 Europæ filii Sarpedon & Minos I,
 173

Europa Tyria an nomen Europæ
 dederit IV, 43
 Europa longitudine Asiæ & Afri-
 cam, non & latitudine affe-
 quitur IV, 42, 45
 Europæ commoditates VII, 5
 Europæ nomen unde impositum
 IV, 45
 Europæ extrema ignota III, 115,
 116
 Euryanax Dorici filius, collegæ Pau-
 sanias IX, 10, 52, 54
 Eurybates quinquertio VI, 92
 ejus clades & interitus *ibid.* IX,
 74
 Eurybiades, Euryclidæ filius, dux
 classis Græcorum VIII, 12
 in Eurybiade consilii inopia VIII,
 74
 Eurybiadæ laus VIII, 124
 Euryclides VIII, 2
 Eurycrates Polydori filius VII, 204
 Eurycratides Anaxandri filius VII,
 204
 Eurydame Leutychidis uxor VI, 71
 ejus genus *ibid.*
 Eurydemus Epialtæ pater VII, 213
 Euryleon cum Dorico coloniz de-
 ductor unus superstes è bello
 V, 46
 Selinusiorum tyrannus V, 46
 ejus interitus *ibid.*
 Eurmachus Leontiadis pater VII,
 205
 Eurmachus Leontiadis filius inter-
 emptus VII, 233
 Euryphron Proclis filius VIII, 131
 Eurypylus frater Thoracis Larissæi
 IX, 57
 Eurysthenes, Aristodemi filius VII,
 204
 Eurysthenis familia honoratior
 VI, 51
 Eurysthenes & Procles gemini,
 Spartæ reges IV, 147. VI, 52
 oraculum super eis consultum *ibid.*
 eorum dissensio per omnem vi-
 tam *ibidem.*
 circa eos & Theram avunculum
 pro regno acta IV, 147
 Eurystheus IX, 26, 27
 genus ejus nolunt labefieri Lace-
 dæmonii V, 39
 Eurytus & Aristodemus ob extre-
 mam lippitudinem è castris à
 Leonide remittuntur VII, 229
 Euryti virtus & interitus *ibid.*
 Euthænus Hermolyci pater IX, 104
 Euthymus IV, 159
 Eutychides Sophanis pater IX, 72
 Euxinum mare I, 6, 72
 Euxini ponti nationes IV, 47
 Exampæus locus inter Borysthenem
 & Hypanin IV, 52, & 81
 Exercitu donari apud Persas, exi-
 mium IX, 108
 Exitus rerum inspicendus I, 32
 cum initio non est manifestus VII,
 51
 cum initio non est manifestus
 VII, 51
 Experiendo fiunt omnia VII, 9
 Expiandi modus idem fere apud Ly-
 dos qui apud Græcos I, 35
 expiatio Adrastii fratricidæ I, 35
 expiatio Deli I, 64
 Fa-

IN HERODOTUM.

FAbas nec servum Ægyptii nec edunt II, 37
 Fabæ in fortitionibus VI, 109
 ad Famem arcendam quid Lydi excogitaverint I, 94
 fames immanis in castris Cambyſis II, 25
 fames in Xerxis exercitu, in reditu VIII, 115
 fames obſeſſorum Seſti IX, 117
 Familia quadrigam alens VI, 35
 Fanum Iovis Thebani I, 181. Jovis Beli I, 181. Jovis ſub ſago conditum II, 56. Protei II, 112. Veneris Uraniæ vetuſtiſſimum I, 105. Apollinis VIII, 135. Pal-lenidis Minervæ I, 62. Æaci V, 89. Phylaci VIII, 39. Antioi *ibid.* Androcratis herois IX, 25. fanum Græcum maximum & celeberrimum in Ægypto II, 178
 Fato ſortem deſtinatam deo quoque fugere impoſſibile I, 91
 fati neceſſitas I, 91. III, 43, 63, V, 92
 Fax Vulcani VIII, 98
 Felis amantiffima ſœtuum II, 66
 Ægyptiorum circa hoc animal ſuperſtitio *ibid.*
 felium ſepulturæ II, 67
 Felicitas humana in eodem tenore non perſtat I, 5
 felicitas Polycratis inſidioſa III, 40, &c.
 Feſta ad imitationem inſtituta III, 48
 Feſti celebratio, I, 191
 Feſtinatio parit errores VII, 10. §. 6.
 Ferrum ad perniciem hominum I, 68
 Ferri compactionem ſolus omnium excogitavit Glaucus Chius I, 25
 Feſtum Cyzicenorū, mari deo-rum IV, 76. feſtum Ægyptio-rum abrogatum à Cambyſe III, 29
 feſta Ægyptiorum, Dianæ, Iſi-dis, Minervæ, Solis, Latonæ, Martis II, 59
 feſtum Minervæ IV, 180
 feſtum Dionyſi II, 48. III, 97
 feſtum Theophania I, 51. feſtum Perſarum, *μαζοδία* dictum III, 79. feſta Apaturia I, 47. feſti nomen, Accenſio lucerna-rum II, 62
 Fidei dandæ modus apud Naſamo-nes IV, 172
 fides Arabum firmiſſima III, 8
 Filios regum benigne tractant Perſæ III, 15
 Fibularum in veſte ab ſæminis pe-riculum V, 87
 Ficus non habebant Perſæ I, 71
 Finitimos Medi & Perſæ colunt I, 134
 Flamma è pectore ſimulacri effulget VI, 82
 Fluvios inter omnia religioſe co-lunt Perſæ I, 138
 fluviorum Scythiæ nomina, Iſter, Tyres, Hypanis, Boryſthenes, Panticapes, Hypacyris, Ger-rhus, Tanais IV, 47. fluviorum

Thraciæ nomina, Tearus, Contadeſdus, Agrianes, He-brus, IV, 90 Theſſaliæ fl. præcipui hi quinque, Peneus, Apidanus, Onochonus, Eni-peus, Pamifus. VII, 129. Penei *autem fit mentio & cap proxime præced.* Araxes qualis & quan-tus I, 202. Aſopus IX, 15, 30. Achelous II, 10. Axius VII, 23. Corys in Arabia III, 9. Cinyps IV, 175. Crathis I, 145. Caius VII, 21. Contadeſdus IV, 90. Choaspes V, 49. Gerrhus IV, 19. Gyndes V, 52. Halys I, 72. Hypanis IV, 47. Iſi, 179. Me-las VII, 58. Phafis II, 103. IV, 38. Parthenius II, 104. Pirus in-gens fluvius I, 145. Panticapes IV, 54. Sperchius VII, 198, 228. Therimodon II, 104. IX, 27. Tigris I, 189. Tanais IV, 20. Tyres IV, 11, 51. Triton IV, 19:
 Fluvii quorum aq. exercitui Xer-xis deſecerit VII, 42, 108, 196 *fit autem mentio hujus defectionis &c.* 21, & 187
 Fœdus affinitate firmatum I, 74
 fœderis inveniendi ratio apud Scy-thas IV, 70. apud Arabes III, 8
 fœdus à Babyloniiſ cum Cræſo inicum I, 74
 fœdus Cræſi cum Amaſi Ægy-ptiorum rege *ibid.* Polycratis cum Amaſi rege III, 39
 fœdus perfidum Perſarum cum Barcæis IV, 101
 Fœmina exuta tunica verecundiam pariter exuit I, 8
 fœminæ Ægyptiæ humeris baju-lant. viri capitibus onera im-ponunt II, 35
 fœminæ apud Ægyptios nego-ciantur *ibid.*
 fœminæ Zavecum curruſ auri-gantur in bellum IV, 193
 fœminas Athenienſium à Brauro-ne prædati Pelafgi IV, 145. VI, 138
 fœminæ ex Aſia raptæ I, 23, 4
 fœminarum Barcæarum mamillæ circa muros appenſæ V, 302
 fœminæ à Babyloniiſ strangulatæ ne frumentum abſumerent III, 150. earum quinquaginta mil-lia Babyloniiſ à Dario ſuppeditata, ut ſuccreſceret ſoboles III, 159
 fœminæ colo & ſimilibus rebus donandæ, non exercitu IV, 162
 fœminas adducere, Perſarum convivantium mos V, 18
 fœminæ virili virtute VIII, 88
 fœminæ agreſtes IV, 19
 fœmina virgo quæ erat ſemivi-pera IV, 9
 fœmineus morbus ſani Veneris ſpoliatoribus immiſſus I, 105
 Fodiendi ratio ut terra eſſoſſa non prodeat II, 150
 Fons Theſtis IV, 159. fons Apollinis I, 118 fons Solis IV, 181. fons Gargaphie IX, 25. fontes Mæandri VII, 26. fons, in quo qui loti ſunt, efficiuntur peria-

de arque oleo inuncti, violam olentes III, 23
 fons quidam amariffimus IV, 52, 81
 fontes novem aquarum, *vide* No-vem fontes.
 Formicæ Indiæ ubi naſcantur ca-num magnitudine, earumque deſcriptio III, 102, &c. *ubi* ut illis Indi aurum ſuffluerent.
 Fortunam bonam in vita & in mor-te experiri difficile eſt III, 43
 fortuna conſilium aliquando tu-perat VII, 10. §. 4.
 fortunati iidem ſemper non ſunt I, 207
 Forum nullum eſt Perſis I, 158
 fora Græcorum *ibid.*
 Fratrem præ marito & liberis uxor Intaphernis ſalvum cupit, & ſui deſiderii rationem reddit III, 119
 Frigoris vis apud Cimmerium Boſ-porum IV, 28
 Fructus quarundam arborum qui jactus in ignem odore ſuo cir-cumſtantes inebriat I, 202
 tonitrua & Fulgura in Xerxis exer-citum ingruunt, & complures occidunt VII, 42
ſed apud Herodotum eſt περὶ τῶν
quod vertit fulgura.
 Fulmen in ædes Scylæ regis dela-pſum IV, 79
 fulmina grandes arbores aut ædi-ficia percutiunt VII, 10
 fulmina in barbaros Delphis è cœlo demiffa VIII, 37
 Furens homo III, 38
 Fures pecuniæ Sardanapali II, 150
 fures regiarum Rhampſiniti pe-cuniarum & eorum ſolertia I, 121
 Fuſtaria pugna apud Ægyptios in ſacris II, 73

G.

Gades IV, 8
 Gaſſon locus IX, 96
 Galaica regio, à tate Herodoti Brian-tia VII, 108
 Galea Corinthia IV, 180
 Galepſus, Græca urbs VII, 122
 Gamori Syracuſani VII, 155
 Gandarii pop. III, 91
 eorum armatura & dux in Xer-xis exercitu VII, 66
 Garamantes pop. & eorum mores IV, 174. & 183
 Gargaphie fons IX, 25, 48
 Gavanis Temeno oriundus VIII, 137
 Gebeleizis dæmon IV, 94
 Gela à Lindiis condita VII, 153
 ejus tyrannus Hippocrates VI, 23
 Gela Hieroni à Gelone fratre de-mandata VII, 156
 Gelo Siciliæ tyrannus, ejuſque po-tentia, & opes VII, 145, 153, 157, 158
 quomodo creverit & ad regnum pervenerit VII, 153, 154, 155, &c.
 circa eum & legatos Græcorum acta VII, 153, 154, &c.
 ejus res geſtæ VII, 155, 156, 158
 Gelonus Herculis filius IV, 10

E 2

Ge-

I N D E X

Gelonus Budinorum urbs IV, 104
 Geloni quondam Græci IV, 108
 eorum mores IV, 109
 Gela maximum ubi IV, 28
 Genitura Indorum qualis III, 101
 per Generationes Computatio II, 142
 Geometria unde ad Græcos venerit II, 109
 Gephyraci unde oriundi V, 57
 Athenas commigrant, & cur V, 57, 62
 ubi templa seorsum ab eis extru-
 ta &c. V, 62
 Gerastus IX, 104
 Gergis Ariazi filius imperator in
 Xerxis exercitu VII, 82
 Gergithæ VII, 43
 è priscis Teucris V, 122
 Germanii, Persarum genus I, 125
 Gerra Persarum IV, 60, 61, 98
 Gerrius locus IV, 53
 Gerrius fluvius IV, 19, 47
 ejus descriptio IV, 56
 Geryonis vaccæ IV, 8
 Getæ immortales à Dario subacti
 IV, 93, qui dein exercitum Da-
 rii sequuntur IV, 96
 eorum daemon Zamolxis IV, 94
 Gigamæ Afri & eorum descriptio
 IV, 169
 Gigonus urbs VII, 123
 Gillus Tarentinus exul, redimit Per-
 sas & ad Dariump reponat III, 138
 Darius cum frustra per Cnidios
 reducere Tarentum conatur
 ibid.
 Gindanes populus IV, 176
 uxorum eorum fimbriæ pelliceæ
 in vestimentis *ibid.*
 Glaucôn Leagri pater IX, 74
 Glaucus Chius I, 25
 solus omnium compactionis fer-
 ri excogitator I, 25
 Glaucus Chius caprarius H, 21, 22,
 23
 Glaucus Epicydis fil. VI, 86, §. 1
 ejus laus *ibid.* depositum susci-
 pit ab hospite Milesio *ibid.* id
 postea suscepisse negat VI, 86,
 §. 2
 Pythiam consulit an iurējurando
 pecuniam intervrat VI, 86,
 §. 3
 ejus genus funditus interit VI,
 86, §. 4
 Glaucus Hippolochi fil. I, 147
 Glifantem & Tanagram Thermo-
 don interfuit IX, 42
 Gnurus Lyci filius, Anacharsidis pa-
 ter IV, 76
 Gnomonis inventores Babylonii II, 109
 Gobryas è magi occisoribus III, 70,
 73, 78
 Gobryas Mardonii pater VII, 82
 Gobryæ consilium de abeundo è
 Scythia, Dario datum IV, 132,
 134
 Gobryæ uxor, Darii foror VII, 5
 Gobryæ filia, uxor Darii VII, 2
 Gobryas Darii & Artystonæ filius
 VII, 72
 Gonnus urbs VII, 128, 173
 Gordius, Midæ pater I, 14, VIII,
 138

avus Adrastii I, 35, 55
 Gorgo Cleomenis filia V, 48
 patrem scite monet ut sibi ca-
 veat ab Aristagora V, 51
 eadem Leonidæ uxor, ut Dema-
 rati tabellas aperiri monuerit
 VII, 239
 Gorgonis caput ex Africa affert Per-
 seus II, 91
 Gorgus Salaminis Cypriæ rex V,
 104, VIII, 2, VIII, 11
 spoliatus à fratre V, 104
 eam recipit V, 115
 Gorgus, vel Gorgus, Cherfis filius,
 dux in classe Xerxis VII, 98
 Græcia temperatiss. anni tempesta-
 tes fortita III, 106
 Græcia paupertatis alumna, ho-
 spes virtutis VII, 102
 non imperatorum indiga in bel-
 lo Persi, sed exercitus VII, 161
 in eam primi à Dario exploratores
 missi III, 135, 138
 Græciæ infestior unde redditus
 Darius VII, 51
 in Græciam caduceatores missi ad
 petendum terram & aquam
 VI, 48, VII, 32
 Græcia à quo tempore & sub qui-
 bus plus mali passa VI, 98
 Græcorum & Persarum in cultu deo-
 rum collatio I, 131
 Græcorum cœnæ quo dicto à Per-
 sis perstringuntur I, 133
 Græcorum festa eadem littera fi-
 niunt I, 148
 Græcorum negotiationes I, 153
 Græcorum litteræ & calculi II, 36,
 V, 58
 Græci ab Ægyptiis pleraque sum-
 psere II, 49, 50, 51, 58
 Græca lingua quando primum in
 Ægyptum introducta II, 154
 Græcorum in Ægypto negocia-
 tiones, fana, urbes II, 178
 Græcorum deorum aras cum Æ-
 gyptiorum collata II, 144, 145,
 146
 Græcorum natalitia IV, 26
 Græci in templis non coeunt, ut
 nec Ægyptii, sicut alii morta-
 les II, 64
 Græci vestem & ægidas Minervæ
 & alia ab Afriis mutuati IV,
 189
 Græcorum & Lydorum leges prope
 similes I, 94
 Græcorum ampla fora I, 153
 Græci puerorum amoribus dedi-
 ti I, 135
 Græca gens dexterior quam bar-
 bara & ab ineptis abhorrens
 I, 60
 Græci virtutis certamen agunt,
 non pecuniæ VIII, 26
 Græcos auctores injuriarum ajunt
 barbari I, 2, 4
 universi ante Cræsi imperium li-
 beri fuere I, 6
 Græcorum potentissimos sibi con-
 ciliat Cræsus I, 56
 Ignorantia ante res Persicas, ut
 Samum & columnas Herculis
 æque distare opinarentur VIII,
 132
 Græcis discordiæ principium cum

Persis quod extiterit I, 5
 Græcis & barbaris malorum ini-
 tium V, 97
 Græcorum variz sententiæ de lo-
 co pugnæ navali constituendo
 VIII, 49
 Græcorum ducum dissensus in
 bello Persico VIII, 74
 Græcorum concilium contra Xer-
 xem VII, 145
 Græcorum consultatio insequan-
 tur hostes necne VIII, 108,
 109
 Græcorum consilium de bello
 Thebis inferendo IX, 85
 Græcorum à Mycale profectorum
 consultatio IX, 113
 Græcorum duces ad Pylas VII,
 204
 Græcorum duces ad Salaminem
 qui fuerint præstantissimi &
 præmia iis data VII, 123, 124
 Græcorum præstantissimi Lacedæ-
 monii I, 69
 Græcorum strenuissimi & civita-
 tum & virorum contra Medos
 IX, 70
 Græcorum præstantissimi ad My-
 calen IX, 104
 Græcorum præstantissimi in pu-
 gna navali VII, 17
 Græci Ægyptum incolentes cum
 Cambyse cōgrediuntur sangui-
 ne epoto. III, 11
 contra Græcos expeditionem Xer-
 xis quid moverit VII, 6
 ubi Xerxem excipere statuerint
 VII, 177
 Xerxem qui Græcorum opperie-
 bantur ad Thermopylas VII,
 202
 eorum fœdus contra eos qui non
 adasti necessitate cum Xerxe
 pepigerant VII, 132
 è Græcis qui terrestres copias Xer-
 xi præbuerint, & qui nauticas
 VII, 185, & alii qui se æcens
 adjunxerunt Xerxis exercitui
 VIII, 66
 Græcorum exercitus contra Mar-
 donium ad Platæas quibus &
 quomodo comparatus & in-
 structus IX, 28, 29
 Græci contra Mardonium castra
 ubi locarint IX, 19, quem lo-
 cum permutant IX, 50, 51
 Græci prædam Mardonii inter se
 dispartiuntur IX, 80
 Græci qui naves ad classem Græ-
 corum suppeditarunt VIII, 43,
 44, &c.
 Græcorum prælium ad Eubœam
 gestum VIII, 11, 12
 Græcorum classis ad Salaminem
 perstat Atheniensium rogatu
 VIII, 40
 Græci classem ad Samum appli-
 cant IX, 95
 Græci fugam facere volentes urā
 Themistocle retenti VIII, 4
 Græci Olympia agentes & alia
 certamina in medio bello
 VIII, 26
 Græcoscythæ IV, 17
 Gratiarum collis IV, 175
 Grinus Æsanii filius, Theræ insu-

IN HERODOTUM.

Iz rex IV, 150
 Grynea urbs I, 149
 Grues, plagæ Scythicæ hyemem fugientes quo se conferant II, 22
 Grypes aurum servantes III, 116.
 IV, 13
 Gygadas Delphis dictus thesaurus ab
 Gyge donatus I, 14
 Gygæa palus, proxima Alyattis sepulcro I, 93
 Gygæa, Amyntæ filia V, 21. VIII, 136
 Bubari collocata à fratre Alexandro V, 21. VIII, 136
 Gyges, Dascyli filius I, 8
 Candaulis fatelles I, 8. vel Heraclidarum I, 91
 ejus circa uxorem Candaulis acta I, 8, 9, &c.
 Candaulem obruncat I, 12, 91
 uxore Candaulis & regno potitur I, 13, 91
 donaria Delphos ab eo missa I, 14
 & primus barbarorum is munera apud Delphos posuit I, 14
 Milero & Smyrnæ arma infert, Colophonem vi capit I, 14
 quot annos regnarit *ibid.*
 ejus filius Ardys I, 15
 Gyges pater Myrsi III, 122
 Gyrnium certamen II, 91
 Gyrnopædiæ Lacedæmoniorum VI, 67
 Gyndes fluvius unde oriatur, & quo inde fluat I, 189. V, 52. à Cyro in ccc. ac sexaginta rivos ductus I, 202. V, 52
 H.
Hæmus mons Scythiæ, cujus è jugis tres fluvii manant IV, 49
 Haliacmon amnis VII, 127
 Halicarnassus civitas II, 178
 cur privata sacrorum participatione I, 144
 Pedasensibus vicina VIII, 104
 Halizones Scythiæ populi IV, 17
 Halys amnis I, 5. VII, 26
 post Phrygiam V, 52
 quos populos interfluat I, 72
 ejus fluxum quomodo averterit Thales Milesius I, 75
 intra Halym fluvium populi à Cræso subacti I, 28
 Hamilcar, in Amilcar.
 Hannon Amilcaris pater VII, 164
 Harmamithres & Tithæus Xerxis equitatus præfecti VII, 88
 Harmatideus Dithyrambi pater VII, 227
 Harmocydes, Phocensium dux IX, 17
 Harmodius & Aristogiton Hipparchi interfectores V, 55
 liberatores Athenarum VI, 123
 Harpagi Medi familiaritas & avaritas apud Astyagem I, 108
 ei negotium datur interimendi Cyri *ibidem.* & domus in luctu ideo I, 111
 quia jussu non exequutus, carnibus filii ab Astyage passus I, 119
 & ejus constantia in perferenda Astyagis crudelitate *ibid.*
 Astyagis ulciscendi cupidus, quo

pacto defectionem molitus fuit I, 123, & seq.
 Astyagi a Cyro capto insultat I, 129
 Mazari defuncto succedit I, 162
 gesta ab eo adversus Ionas I, 162, 163, & seq.
 litteræ ejus ad Cyrum scriptæ nullæque occulte I, 123, 124
 Harpagus alius Persæ dux VI, 28
 capit Histæum vivum & in crucem agit VI, 28, 30
 Haruspicia Menelai nefaria II, 119
 Hebes tellesam dat Leutychides militibus IX, 97
 Hebrus fluvius IV, 90. VII, 59
 Hecataus, Hegesandri filius, historiographus II, 143. V, 125. VI, 137
 ejus genus, &c. II, 143, & seq.
 bellum adversus Perias distulerat Aristagoræ V, 36
 ejusdem consilium Aristagoræ datum V, 125
 Hecatonnessi I, 151
 Hector natu major & virtute præstantior Alexandro III, 120
 Hegesius (Agis), Eurysthenis filius VII, 204
 Hegesicles & Leo Spartæ reges I, 65
 Hegesander Hecatai pater V, 125.
 VI, 137
 Hegesipyle, Olori, regis Thracum, filia, Miltiadæ collocata VI, 39
 Hegesistratus Sigel tyrannus V, 94
 ejus pugna cum Mitylenæis pro Sigæo *ibid.*
 Hegesistratus haruspex, Telliadarum præstantissimus, in Marathonii exercitu IX, 36
 ejus audacia mira & interitus *ibid.*
 Hegesistratus Aristagoræ filius, legatus Samius IX, 89, 90
 Hegetoridæ, filii Antagoræ, filia IX, 75
 Hegias Tifameni frater IX, 32
 Helene Tyndari filia, & ejus rapta historia II, 112, & seq. V, 94. IX, 72
 templum Therapnæ VI, 61
 Helice Achæorum I, 145
 Heliconius Neptunus I, 148
 Heliopolis, urbs solis II, 3, 7, 8, 9, 59, 63
 Heliopolitani Ægyptiorum solertissimi II, 3
 Hellen, Dori pater I, 56
 Hellenica gens I, 56, 57
 Hellenium fanum II, 178
 Hellenodice V, 22
 Helles Athamantis filia sepulcrum VII, 58
 Helleponti urbes VI, 33
 Hellepontus ubi angustissimus IV, 85
 eum transit Darius V, 11
 Hellepontus ex Asia in Europam conjungitur à Xerxe VII, 33
 denuo ponte junctus VII, 36, & priore ponte rupto, quomodo à Xerxe castigatus VII, 35
 Helleponti trajectus stadiorum septem VII, 34
 Helleponto phiala aurea datur à Xerxe, aureus crater, & gladius Persicus ejus placandi VII, 54
 Helleponti in Xerxis classe mili-

tantes VII, 95
 eis pontium custodia demandata *ibidem.*
 Hellepontias ventus VII, 188
 Hellopiæ VIII, 23
 Helotarum ruditas in distinguendo ære ab auro IX, 79
 Hephæstiensis in Lemno VI, 140
 Heraclea Siciliæ ab Hercule condita V, 43
 Heraclidæ Jardani ancilla & Hercule geniti I, 7
 eorum imperium quamdiu duraverit in Asia & ut fuerit translatum I, 7
 eorum ultio in atnepotem Gygis devoluta I, 13
 Heraclidæ in Peloponnesum redire conati IX, 26
 Heraclides Ibanolis fil. V, 122
 ejus insidiæ Persis structæ *ibid.*
 Heraclides Aristodici Cymæi pater I, 158
 Heraclides Aristagoræ Cymæi pater V, 37
 Hercules Amphitryone & Alcmena genitus II, 43, 44, 45, 145, 146
 ejus tres liberi ex Echidna IV, 10
 ex Hercule & Jardani ancilla geniti Heraclidæ I, 7
 Hercules Hylli pater VII, 204.
 VIII, 131
 autor generis Leonidæ VII, 204
 Hercules è deorum novissimis apud Græcos: apud Ægyptios secus II, 145
 Hercules Olympius II, 44
 Hercules Græcorum II, 43
 Herculis templum in Cynoparge VI, 116
 Herculis in Marathone templum VI, 108, 116
 Herculis templum servus pro alylo II, 113
 Herculis Tyri templum II, 44
 Herculis Thasii templum *ibidem.*
 Herculi bifaria templa cur dentur *ibidem.*
 Herculis oraculum II, 83
 Herculis in Scythiam adventus &c. IV, 8, 9
 ejus arcus, baltheus IV, 10
 ejus tres filii IV, 10
 Scytharum deus IV, 59
 ejus vestigium in petra IV, 82
 Herculis ara apud Pylas VII, 176
 Hercules relictus ab Argonautis VII, 193
 Herculi fert opem fl. Dyrras VII, 198
 Herculeæ columnæ IV, 181, & 185
 Hermeus sinus H, 2
 Hermion Lasi pater VII, 6
 Hermion Dryopum civitas VIII, 73
 Hermionenses III, 59. VIII, 43
 Hermippus Ararites, VI, 4
 Hermolycus Atheniensis, Euthœni filius, in pancratio celebrat IX, 104
 Hermophantus dux contra Persas ad Sardis VII, 99
 Hermotimus Pedasensis inter eunuchos apud regem magnæ auctoritatis VIII, 104
 exfectorem suum Panionium quomodo ultus VIII, 105, 106
 F Her-

I N D E X

Hermotybies, Ægyptiorum pugna-
torum genus II, 164. IX, 31.
quas plagas incolant II, 165.
tantum rei militari vacant II,
165, 168, *ubi & alia.*

Hermus amnis I, 55, 80. V, 101,
H, 9

Heroës ignoti Ægypto II, 50

Heroibus Trojanis parentatum à
Xerxe VII, 43

Herodotus posterior Homero & He-
siodo annis quadringentis II,
53.
ejus ætas citra Moerin. II, 13
ejus cautio circa ea quæ ad rem
divinam pertinent II, 3, 65, 171
ejus mos in distinguendo VII,
152
ejus colloquium cum Vulcani fa-
cerdotibus II, 3. & item cum
quodam Archia III, 55
ejus sententia de Ægypto II, 15.
de Nilo II, 24. de Persarum mo-
ribus I, 137. de hoc, an, si intra
Ilium fuisset Helena, reddita
fuisset II, 120
vidit bella Peloponnesiorum &
Atheniensium VII, 137
ejus peregrinationes *Philostatus*
gratia II, 1, 2, 44
postponit Alcæonidis Harmo-
dium & Aristogitona VI, 123

Herodotus Basilidæ filius VIII, 132

Herophantus Parienus IV, 138

Heros conditor urbis
diversus ab immortalis II, 44

Heroum Astrobaci VI, 69

Herpys Timogenidæ pater IX, 37

Hesiodus quadringentis annis exi-
tit ante Herodotum II, 53

Hesiodus & Homerus de diis
scripserunt *ibid.*
ejus mentio fit & IV, 36

Hexapolis quæ sæculo Herodoti
Pentapolis dicta I, 144

Hidryas regio Carizæ V, 118

Hieron Gelonis frater VII, 156

Hieronimus Andrius IX, 32

Hilotæ septem circa unum Spar-
tanum IX, 28

Himera Siciliæ VI, 24. VII, 165

Hippagogæ naves, quibus equi ve-
huntur VI, 48. VII, 97

Hipparchus, Pisistrati filius, Hip-
pizæ frater V, 55
Onomacritum Athenis cur eiecit
VII, 6
ejus somnium V, 56
ab Harmodio & Aristogitone in-
teremptus V, 55. VI, 123

Hippias, Pisistrati filius I, 61
eum Athenas reducere volunt La-
cedæmonii V, 91. sed frustra
V, 93
ei visum in somnis oblatum VI,
107
ei dens tussiendo excussus *ibid.*

Hippobatarum prædia V, 77, VI,
100

Hippoclidæ, Tisandri filius proci
Agarizæ VI, 127
ejus majores Cypseli Corinthii
propinqui VI, 128
ejus lans præ ceteris prociis *ibidem.*
ejus saltationes & gesticulationes
propter quas excidit nuptiis
VI, 130

Hippoclus Lampfacenus IV, 138

Hippocoon Scæi pater V, 60

Hippocrates Pisistrati pater, Athe-
narum tyranni I, 59, V, 65

Hippocrates Megacelis fil. VI, 131

Hippocrates Gelæ tyrannus, Clean-
dri frater VI, 23. VII, 154. à
Zanclæis arcessitus, eos Samiis
prodit *ibid.*
ejus interitus VII, 155

Hippocrates, Smindyridis pater VI,
127

Hippocratides Leutyichidis filius
VIII, 131

Hippoleon promont. IV, 53

Hippolochus Glauci pater I, 147

Hippomachus, Græcorum qui erant
cum Mardonio haruspex IX,
37

Hipponicus Calliæ pater VII, 151

Hipponicus Calliæ filius VI, 121

Hippopotamus II, 71

Hippotoxotæ IX, 48

Hircus, Ægyptiæ mendes dictus
II, 46
hirci urina spasmo liberant pue-
ros suos Afri IV, 187
hircorum barbis innatum leda-
num apud Arabes III, 112
hircus cum muliere coiens II, 46

Histiæa VIII, 23

Histizi VIII, 23

Histizotis ora I, 56. VII, 175

Histizus Milesius, Lysagoræ filius
V, 30
vir solers & industrius V, 23
ejus de ponte non deferendo sen-
tentia, qua re de Dario & Persis
bene meritus IV, 137. V, 11.
VI, 30. VII, 10
à Dario defectionis ionum insi-
mulatus V, 106
Aristagoram ad defectionem
quam occulte sollicitavit V, 35
ejus ad mare fuga VI, 2
à Chiis in vincula conjectus, sed
liberatus consilio ejus intelle-
cto VI, 2
Miletum reductus, à quibus reji-
citur & vulneratur VI, 5
ejus res circa Byzantium VI, 26.
res gestæ contra Chios VI, 26,
27
contra Thasum contendit VI, 28
quomodo captus & interfectus
VI, 29
in crucem sublati ab Artapher-
ne & Harpago VI, 30
ejus gratia etiam mortui apud Da-
rium VI, 30

Histizus Phylaci pater VIII, 85

Histizus Tymnis filius captus V,
37
dux in classe Xerxis VII, 98

Homerus poeta VII, 161
quadringentis annis extitit ante
Herodotum II, 53
veritatem cognovit de Alexandri
& Helenæ erroribus II, 116
finxit nomen Oceani II, 23
Homèri loci citati *ibid.* IV, 29

Homeri carmina Argos celebra-
tia, & ideo summta à Clishe-
ne V, 67

Homeri non sunt versus Cyprii
II, 117. nec forte Epigoni IV,
32

Homo è deo non gignitur II, 148
homo hominem fato impendit
eripere non potest III, 43, IX,
16
in hominis natura situm non est
avertere quod sit eventum
III, 64
hominem omnia consequi est im-
possibile I, 31
hominum injuriorum est rapere
feminas: raptis ulciscendis o-
peram dare amentium: pru-
dentium, pro nulla habere ra-
ptarum pulchritudinem I, 4
homini satius mori quam vivere
I, 31
mala multa eveniunt III, 33
homines in arbitrio fortuitarum
& non contra VII, 49
homo sibi malorum autor, non
deus I, 91
homines molles mollis fert regio
IX, ult.
nunc boni in pugna, alio tempo-
re possunt esse segnes IX, 27
homines unoculi 7. Arimaspi
homines, viri & feminæ calvi na-
scentes simis naribus & ingenti
mento IV, 23
homines hominibus vefcentes I,
216. III, 99
homines senos menses dormien-
tes IV, 25
homines radicibus vefcentes I,
202
homines piscibus crudis victitan-
tes *ibid.*
homo nullus sine aliquo malo
VII, 203
homines capripedes in montibus
IV, 25
homines excoriant Scythæ IV, 64
hominum quorundam cum mu-
lieribus concubitus in propa-
tulo I, 203
cujusque mala VII, 152

Humanæ vitæ anni I, 32
humanæ vitæ brevitæ, & æru-
mæ VII, 46
humanis in rebus nihil stabile I,
86
humanarum rerum vicissitudo, &
condicio I, 31
humanarum rerum circulus I,
207

Horarum inventio II, 109

Hoples Ionis filius V, 66

Hordei foliorum quanta latitudo
apud Babylonios I, 193

Horti Midæ, Gordio geniti VIII,
138

Horaspes in Otaspes.

Hyacinthia Lacedæmonii solennia
IX, 6, 11

Hyazæ, feræ IV, 192

Hyampeus vertex Parnassi VIII, 39

Hyampolis urbs VIII, 28, 33

Hyatæ, nomen unius è tribus Si-
cyoniis: quod sonat *suales* V,
68

Hybla oppidum VII, 155

Hydrias regio V, 118

Hydarnes Perfa III, 70. VI, 133

Asianæ oræ præfectus VII, 135

Hydarnes Hydarnis filius imperator
in Xerxis exercitu, eorum qui
im.

IN HERODOTUM.

immortales appellabantur VII, 83, 211, 113
 Hydarnes Sisamnis pater VII, 65
 Hyela civitas in agro OEnotriæ à quibus possessa I, 167
 Hygennenses pop. III, 90
 Hylæa IV, 18, 54, 55
 ejus regionis situs IV, 76
 Hyllenses, nomen unius è tribubus Sicyonis V, 68
 Hyllus VI, 51. Herculis filius VII, 204. VIII, 131
 ab Echemo in monomachia interfectus IX, 26
 Hymætes Darii gener V, 116
 capit Cion Mysiam V, 122
 ejus res gestæ & interitus *ibid.*
 sub Hymetto regio Pelasgis data ab Atheniensibus VI, 137
 Hymni in deos Homeri H, 9
 ab Olene compositi IV, 33
 Hypacaris fluvii descriptio IV, 55.
nisi potius scribendum est Hypacuris, quod legitur IV, 47
 Hypachæi qui postea Cilices dicti VII, 91
 Hypanis flumen IV, 17, 18, 47
 ejus descriptio IV, 52
 Hypanis mater, palus IV, 52
 Hyperanthes & Abrocomes Darii filii cadunt in prælio VII, 224
 Hyperborei IV, 13, 32, 33, 36
 eorum sacra IV, 33
 Hyperborearum puellarum historia IV, 33, 34, 35
 Hypernotii IV, 36
 Hyperoche & Laodice Hyperboreorum puellæ IV, 33
 Hyrcanii, militantes in exercitu Xerxis VII, 62
 eorum armatura & eorum dux *ibidem.*
 Hyrgis fluvius IV, 57
 Hyria oppidum VII, 170
 Hyrcæades Mardus quomodo Sardis ascenderit I, 84
 Hysia, oppidum VI, 108. IX, 15, 25
 Hysias & OEnoën, Atticæ populos ultimos, occupant Bœotii V, 74
 Hystanes, Badris pater VII, 77
 Hystaspes Achæmenides, Arfamis filius, Darii pater I, 109, V, 83.
 VII, 224
 Persæ præfectus III, 70
 Hystaspes Darii filius & Atossæ, dux Bactriorum & Sacarum VII, 64
 Hystriches ubi gignantur IV, 192
 I.
Jacchus mysticus VIII, 65
 Jadmon Samius herus Ætopi II, 134
 Jalyssus oppidum I, 144
 Jamidæ V, 44. IX, 32
 Japygia III, 138. IV, 99. VII, 170
 Japyges Messapii IV, 99. VII, 170
 Jardani ancilla, Herculis uxor, mater Heraclidarum I, 7
 Jason in Africa IV, 179
 ejus zæus tripus *ibid.*
 circa Aphetas VII, 193
 Jatrageras dolo capit classicos duces V, 37
 Ibanolis Mylassensis V, 37

Heraclidæ pater V, 122
 Iberiam Phocæenses ostenderunt I, 163
 Ibis Ægyptiis sacra II, 65, 75
 ejus forma, & duplex genus II, 75, 76
 Icarium pelagus VI, 95, 97.
 Ichnæ urbs terræ Bottæidis I, 123
 Ichneutæ II, 67
 Ichthyophagi III, 19, 20
 Ida I, 151. VII, 42
 Jejunia ante sacrificia & festus dies Isidis II, 40
 Jenysus terminus Arabiæ & Syriæ III, 5
 Iguem Persæ deum arbitrantur III, 16
 infamia notato non dant Spartani VII, 231
 ignes in speculis VII, 182
 ignis Ægyptiis animata bellua III, 16
 ignis laus Homericæ H, 31
 ne Ignifer quidem elabatur VIII, 6
 Iliæ in sacrificiis non cremabant Acoles H, 37
 Ilias minor Homeri H, 16
 regio ab Æoliis possessa V, 122
 Iliadi Minervæ mille boves à Xerxe immolantur VII, 43
 Ilium II, 10
 Ilii obsidio & expugnatio I, 5, II, 118
 Iliensis ager V, 94. VII, 42
 Ilissus fluvius VII, 189
 Illyriorum Eneti I, 196
 Imbecillitatis necessitas summa VII, 172
 Imbris carentes Africæ tractus IV, 185
 Imbrus capta ab Otane V, 26. VI, 41
 Immortales Getæ IV, 93
 immortales qui apud Persas VII, 83. & hinc Immortalis VII, 31
 Imperium potens vix quiescit, I, 185
 Impossibilitatis numen VIII, 111
 Indus fl. fert crocodilos IV, 44
 Indi in mare ostium explorat Darii *ibid.*
 Inarus Afer III, 12, 15. VII, 7
 Inconstantiam rerum humanarum notat Herodotus. I, 5
 Indathyrus filius Sauli, rex Scytharum IV, 76, 120
 ejus responsio ad Darium IV, 127
 Indi Callatiæ parentibus vescuntur III, 38
 Indorum multitudo III, 94
 Indi Calandæ III, 97
 Indi pecuarii & eorum mores III, 98, 99
 Indici canes I, 192
 eorum navigia III, 99
 Indi Padzi ægrotos suos epulantur III, 99
 Indorum coitus in propatulo III, 101
 genitura nigra *ibid.*
 Indis sol matutinus ardentissimus III, 104

Indi ut aurum colligant III, 102, 104, 105
 à Dario subacti IV, 44
 Indorum in Xerxis exercitu armatura VII, 65
 Inimicitiarum nihil medium est VII, 11
 Inopiæ & Impossibilitatis numina VIII, 111
 Insanus quis III, 38
 Infomniorum ludibria VII, 16
 Initiatores primi, Lydi extirpare I, 94
 Infitor quare Darius fuerit appellatus III, 89
 Institutio Persarum puerorum I, 136
 Insulæ in Araxe I, 202
 insulæ OEnussæ I, 165
 insula narans II, 156
 insula Echinades II, 10
 insula Chemmis II, 156
 insulæ beatorum III, 26
 insulæ rubri maris III, 93
 insulæ Cassiterides Herodoto ignotæ III, 115
 insulani Iones qui I, 142
 Intaphernes unus ex septem Magi occisoribus III, 70
 facinus, ejusque & domesticorum omnium interitus, præter fratrem uxoris, & filium majorem III, 118, 119
 Intercalaris mensis I, 32. II, 4
 intercalatio Græcorum & Ægyptiorum II, 4
 Invideri melius quam miserationem habere III, 52
 invidia a quo abesse debet III, 80
 Inycum oppidum VI, 23, 24
 Io filia Inachi regis I, 1
 à Phœnicibus rapitur *ibidem.*
 Io stuprata I, 5
 Io ut à Græcis depingatur II, 41
 Jolcon Thessali Hippix offerunt V, 94
 Ion Xuthi filius VII, 94. VIII, 44
 Ionis filii III, 62
 Ionæ translationem impediunt Athenienses IX, 105
 Ioniam Harpagus subigit I, 169
 Iones à Cræso primò subacti I, 6, 28
 ad Cyrum legatos mittunt, & quid Cyrus responderit I, 141
 Ionum regio, Asiaticarum pulcherrima, & ejus descriptio I, 142
 secunda defectio a Persis IX, 103
 Ionum duodecim in Peloponneso civitates I, 143, 145, 246
 Iones insulares à reliquis deficient: alios etiam Ionici nominis pudet I, 143
 Iones qui nobilissimi: & de eorum uxoribus I, 146
 Iones ab Achivis, suis fedibus pulsi I, 145
 Ionum reges qua progenie oriundi I, 147
 Iones veri & genuini qui I, 147
 Ionum qui ab Apaturiis arceantur *ibidem.*
 eorum univerforum Panionium sacrum I, 148
 Iones insulani Cyro se dedunt I, 169
 Io.

I N D E X

Iones Biantis consilium spernunt I, 170
Iones secundo subacti I, 169
in Ægyptum quomodo venerint II, 152
Ionas Scythæ ut Dario transitum intercludant frustra adhortantur IV, 133, 136
Iones captas Sardis incendunt V, 101
Iones ad Ephesum vincuntur V, 102
tertio subjugati VI, 32
eorum de Ægypto sententia reprehensa II, 16
eorum tributum III, 90. VI, 42
laborum maritimarum insueti VI, 12
Ionum in Xerxis exercitu armatura VII, 94
prius Pelasgi Ægialees appellati VII, 94
Ionicæ rebellionis occasio V, 28, &c. VI, 1
Ioniarum navium catalogus VI, 8
Ionius sinus VI, 127
Ios insula ubi Homerus mortuus H, 34, 36
Iphiclus pater Protefilai IX, 115
Iphigeniæ apud Tauros cultus IV, 103
Ipni locus quidam VII, 188
Irafa locus ubi IV, 158
Is urbs & flumen I, 179
Isagoras Tisandri filius V, 66, 70, 72
Ischenus pater Pythiæ VII, 181, VIII, 92
Isis *Ἐρμῆς*, id est Ceres, dicta II, 59, 156
Isidi vacæ sacræ II, 41. IV, 186
Isidis simulacrum bubula cornua habens II, 41
Isidis templum maximum in urbe Busiri II, 59
Isidis & Dionysi filii II, 156
Ismaris palus famosissima VII, 109
Ismenias Boeotus H, 2
Ismenii Apollinis templum V, 59
Isonomia, omnium pulcherrima III, 80
Issedones populus I, 201. IV, 15, 16, 26, 27
Issedonum mores *ibid.*
Ister ubi IV, 47, 48, &c.
semper sibi par IV, 48, 50
cum Nilo comparatus II, 33, 34, IV, 50
Istri ortus & fluxus II, 33, 34. IV, 48, &c.
Isthmus Cnidiae I, 174
Isthmus Chersonesi muro præseptus à Miltiade VI, 36
Istixotis locus proximus Oxiæ & Olympo I, 56. &c. Histixotis
Italotæ IV, 15
Ithaca H, 7
Ithagenes Crithonis fil. H, 1
Itanus oppidum IV, 151
Ithamites Persæ VII, 67
Judices regii apud Persas III, 14, 31
judicis corrupti justæ vindictæ exemplum V, 25
Junonis festum I, 31

Junonis duæ imagines ubi II, 182
Junonis templa IV, 90. ante urbem Plataas IX, 51, 60
templum Argis VI, 81
Juppiter expiator, hospitalis I, 44
Juppiter apud Persas cælum I, 131
Bel apud Babylonios I, 181
Ammons II, 42
Thebanus II, 54
liberator, & ejus templum III, 142
Herceus VI, 68
Scytharum deus IV, 59
Papæus apud Scythas *ibid.*
Lycæus IV, 203
Carius V, 66
Lacedæmon VI, 56
cœlestis *ibid.*
æreus decem cubitorum ubi IX, 80
Jovi decimæ necessario redduntur I, 89
Jovis Carii fanum apud Mylasa I, 171
Jovis Beli templum & simulacrum I, 181. III, 158
Jovis Thebænsis templum I, 182
Jovis simulacrum arietina facie II, 42
Jovis fanum apud Thesprotos II, 56
Jovis cultus apud Meroën II, 29
Jovis oraculum apud Ægyptios II, 83
Jupiter præcellit omnibus Diis II, 136
iter diurnum 200 stadiorum IV, 101
Jupiter Ammoniorum capite arietino IV, 181
Jovis Ammonii templum à Cambyse incendi jussum III, 25
Jovis forensis ara V, 46
Jovis militaris, *regiæ*, templum V, 119
Jovis Olympii delubrum II, 7
Jovis sacer currus in Xerxiano exercitu VII, 40. VIII, 115
Jovis Aphlystii templum VII, 197
Jurare per aquam Stygis VI, 74
Justitia principis in deponenda tyrannide VIII, 164
Justum injusto inimicum I, 96
Justi principis officium III, 148
Jyræ populus Scythiæ IV, 22
K.
Kiki (teki) Ægyptiorum II, 94
L.
Abda Amphionis filia & ejus historia V, 92
Labdacus Laji pater V, 59
Labranda, loci nomen V, 119
Labynetis Babyloniorum tyrannus I, 74, 77
Labynitus Assyriæ rex I, 188
Labyrinthus Ægypti II, 148
Lacedæmon de regione VI, 58
Lacedæmonii Cræso amici I, 6, 51
Græcorum potentissimi I, 56
eorum leges à Lycurgo latæ I, 65
bellum Tegeatibus inferunt I, 66
eorum compedes apud Tegeatas I, 66

quomodo Tegeatibus facti sint superiores I, 68
Laconica brevitates III, 46
eorum Argivorumque pro agro Thyrea dimicatio I, 82
Lacedæm. coma post victoriam de Argivis *ibid.*
eorum mandata ad Cyrum I, 153
eorum adversus Polycratem expeditio III, 44. in Samum expeditio *ibid.*
mos in sumendis suppliciis noctu IV, 146
de se ipsis opinio VI, 52
regum apud eos jura, funera &c. VI, 56, 57, 58
eorum observatio lunæ VI, 106
eorum oratio ad Platæenses VI, 108
ad Athenienses VIII, 144
eorum virtus bellica VII, 102, 104
gymnastico ludo se exercent, & comam pectunt VII, 208
Lacedæmoniorum ccc. ad Pylas, clades VII, 224
occisorum sepultura ad Plataas IX, 84
Lacmon mons IX, 92
Lacrinæ legatus ad Cyrum I, 152
Lactis emulgendi mos apud Scythas IV, 2
Lacus Tritonidis IV, 179
lacus unde pix hauritur IV, 195
lacus Stryphalius VI, 76
lacus Boebeis VII, 129
lacus Gygeus I, 93
lacus famosissimus Ismaris &c. VII, 109
ad salem parandum VII, 30
Lada insula VI, 7
Ladice uxor Amasis, ejusque votum II, 181
Laji Erinnyum delubrum IV, 149
oracula V, 43
ejus genus V, 59
Lampito Leutychidis filia VI, 71
Lampon, Pythei filius IX, 77
ejus nefandum consilium Pausanias respuit IX, 77
Lampon Thrasyclis fil. IX, 89
Lampon Olympiodori pater IX, 21
Lamponium captum ab Otane V, 26
Lampsacus urbs V, 117
Lana arborea ubi III, 106
Laodamas Samius IV, 138
Laodamas Phocensis *ibid.*
Laodamas Eteoclis filius monarcha V, 61
Laodamas Softrati pater IV, 152
Laodice Hyperborea puella IV, 33
Laphanes Euphorionis filius VI, 127
Laurei metalla VII, 144
Lapidicinæ ad pyramides Memphis II, 8
Lapis Æthiopicus ad scindendum II, 87. Porinus, & Parus V, 61
Lapis Melampygius VII, 216
Lapis acutus ad cœlenda sigilla VII, 69
Lapidum acervi à Darii copiis congesti IV, 92
Lapideus leo VII, 225
Larissa Æoliz civitas H, 11
Lafonii pop. VII, 77
Lafus Hermionensis VII, 6
La-

IN HERODOTUM.

Iasonis oraculum II, 155
Laus opp. VI, 30
Leanax partus unus in vita cur III,
 108
Leager Glauconis fil. IX, 74
Lebadia VIII, 134
Lebza urbs Macedoniæ VIII, 137
Lebedus I, 142
Leftos IX, 113
Ledanum, alias ladanum, ubi nascitur & quomodo comparatur, ejusque medica vis III, 112
Legati Darii in puteum coniecti VII,
 133
 legati non violandi VII, 137
Leges Atheniensium à Solone conditæ I, 29
Leitum Achæi vocant curiam VII,
 197
Lemnus capta ab Otane V, 26
Lemno potitur Miltiades VI, 140
Lemnii VIII, 73
Lemnina facinora VI, 138
Leo lapideus VII, 225
Leo Sardiæ I, 84
Leon & Hegeſicles Spartiatarum reges I, 65
Leon Eurycratidæ fil. VII, 204
Leon rex Spartæ I, 65
Leon, viri nomen VII, 180
Leonis ex auro effigies I, 50
Leonum in Macedonia natura arque loca & ubi tantum gignantur VII, 125, 126
Leobotes Spartiatarum rex *ibid.*
 Echestrati fil. VII, 204
Leocedes Phidonis Argivorum tyranni filius VI, 127
Leonides rex Spart. nascitur V, 41
 ejus genealogia VII, 204
 ejus strenuitas ad Thermopylas & mors VII, 120 &c. 224
 tollitur in crucem ejus cadaver à Xerxe VII, 238
 ejus cædis vindicta VII, 114. IX, 63
Leontiades Eurymachi fil. VII, 205, 233
Leontini populus VII, 154
Leoprepes pater Theasidæ VI, 85 & Simonidis VII, 228
Lepreum oppidum IV, 148
Leprosos abominantur Persæ I, 138
Lepus ex equa natus VII, 57
Leporis fecunditas III, 108
Leros insula V, 125
Lesbus insula I, 160
 sex urbium I, 151
 à Persis capta VI, 31
 quando habitari cœpta H, 38
Lesbii à Polycrate victi III, 39
Leucadii Dorica gens VIII, 45
Leucas H, 67
Leuce acie VII, 25
Leucon oppidum Africæ IV, 160
Leutychides Menaris filius VI, 65.
 VIII, 131
 ejus genealogia *ibid.*
 ejus cum Demarato inimicitia VI, 65 &c.
 causæ inimicitia ex præcepta sibi sponſa VI, 65
 jurat Demaratum non esse legitimum regem *ibid.*
 ejus regis facti in locum Demarati cavillum in Demaratum spe-

ctantem gymnopædias VI, 67
Spartiatarum rex *ibid.*
 ejus fuga & mors VI, 72
 ejus oratio de deposito reddendo VI, 86
 præfectus classis VIII, 131
 ejus strategema IX, 97
Leutychides Anaxilai fil. VIII, 131.
 IX, 89
Lex omnium rex & domina VII, 104
 Laconum ne uterque rex exeat V, 75
Liberi cultus apud Meroën II, 38
Liber Græcis Osiris dictus II,
 144 v. Dionysus.
Libertas est gubernari, in quantum quis vult III, 83 auget potentiam V, 90
Libertatis gustus VI, 5
Libya unde sortita nomen IV, 45
Libyæ ambitus & magnitudo IV,
 41, 42, &c.
 arboribus nuda IV, 175
Libya theriodes IV, 181
Libyæ incolæ IV, 168, &c.
Libyes primi Neptuni nomen habuerunt II, 50
 solis deorum omnium Soli & Lunæ sacrificant IV, 188
Ægyptiis se quidam eorum dedunt IV, 159
 Cambyſi se dedunt III, 13
 Libyum tributum III, 91
 Libyum variaz nationes IV, 168
 Libyes Nomades, *id est pastoritii* IV, 181, 186, 187, 188
 saluberrimo sunt corpore IV, 187
 Libyum pastoritiorum sacrificia IV, 188, Libyum inventa quæ Græci didicerunt IV, 189
 Libyum in Xerxis exercitu armatura VII, 71, 86
Libycus mons II, 8
Libyſſarum mulierum ejulatus IV,
 189
 Licentia regis Persarum III, 31
Liches Spartiata unus ex benemeritis I, 67, 68
Lida mons Cariz I, 175
Ligures supra Maſſiliam V, 9
Ligyum in Xerx. exercitu armatura VII, 72
Liliorum ingens vis ubi II, 92
 eorum radices eſui aptæ *ibid.*
Limeneion regionis Mileſiorum I,
 18
Lindii populus è Rhodo VII, 153
Lindos oppidum I, 144. II, 182
Linum Colchicum, Sardonicum, Ægyptiacum II, 105
 in Præonia V, 12
Linus, modulationis genus apud Ægyptios I, 79
Lipaxus urbs VII, 123
Lipoxais Targitai filius IV, 5
 ab eo oriundi Scythæ IV, 6
Lipsydrium oppidum V, 62, 123
Lifa oppidum VII, 123
Liflus fluvius VII, 108 ejus aquæ Xerx. copiis non suffecerunt VII, 109
Littera Hiſtizi proditæ VI, 4
 litterarum mira occultatio VII, 239
 litteræ Themistoclis ad Iones lapidi incisæ VIII, 22

litterarum per ſagittam transmiſſio VIII, 128
 litteræ capiti impreſſæ V, 35
 Litteræ Græcorum à Phœnicibus V, 58
 litteræ Cadmeæ V, 59
 Phœnicæ V, 58
Litus pulchrum, ubi VI, 23
Locri Epizephyrii *ibid.*
 Opuntii VII, 203. VIII, 1
Locri Ozolæ VIII, 32
Lotio muliebri viſum recipit Phero II, 121
Lotos ubi plurima II, 92
 loti radix eſculenta *ibid.*
 loti fructus deſcriptio IV, 177
Lotus Cyrenæa II, 96
Lorophagi populus IV, 177
Loxias IV, 163
Lucernarum accenſarum feſtum apud Ægyptios II, 62
 Lucernarum accenſio, *pro crepusculo* VII, 215
Lucinæ tributum IV, 35
Lucus platanorum V, 119
Ludorum primi inventores Lydi I,
 94
Ludus literarius 120 puerorum VI,
 27
Luna Perſarum præſes VII, 37
Lunæ feſtum II, 47
Lupi ex hominibus effici dicuntur Nervi IV, 105
 luporum ſepultura II, 67
Lutræ ubi capiuntur IV, 109
Ægyptiis ſacræ II, 72
Luxus Perſarum IX, 81
Lycæus Jupiter IV, 203
Lycærenus Mæandrii germanus V, 27
Lycia olim Milyas I, 173
Lyeidas ſenator Athen. cum uxore & liberis lapidatur IX, 5
Lycii in poteſtatem Cræſi reſtaſti I, 28
 eorum è Creta origo I, 173
 à Lyco nomen accepere VII, 92
 ab Harpago victi I, 176
 populus Dario tributarius III, 90
 eorum in Xerxis exercitu armatura VII, 92
 quondam Termilæ vocati I, 173, VII, 92
 eorum nomen & leges I, 173
Lycii arcus VII, 77
Lycomedes Æſchrei fil. vir ſtrenuus VIII, 11
Lycopæ Lacedæm. ſtrenuitas III, 53
Lycophronis Periandri filii interitus III, 53, *de eo & in præcedentibus cap.*
Lycurgus Ariſtolaidis filius I, 59
 Lycurgus & Megacles Piſiſtratum ejiciunt I, 59
Lycurgus Spartiata, integerrimæ vitæ I, 65
 ei oraculum à Pythia redditur *ibid.*
 legumlator eſt apud Lacedæmonios I, 65
Leobotæ Spartiatarum regis tutor *ibid.*
 Lycurgi delubrum apud Spartiatas I, 56
Lycurgus Amianti pater VI, 127
Lycus fluvius VII, 30, 123
Lycus Anacharſidis avus IV, 76
 G Iy.

I N D E X

- Lycus Pandionis filius** VII, 92 à fratre Ægeō pellitur Athenis I, 173
- Lyda mons** I, 174
- Lydias fluvius** VII, 127
- Lydia auriamenta** è Tmolō provenientia habet I, 93 argenteriam feracissima V, 49
- Lydi populus ante Meones vocati** I, 7. VII, 74
- strenua gens** I, 79
- equitandi peritissima** *ibid.*
- Lydorum mores & leges** I, 93, 94
- ritus ineundi fœderis idem qui apud Græcos** I, 74, ut & expiandi I, 35
- Lydorum filiarum omnes prostitutaerunt** I, 93
- Lydi primi caupones institoresque** I, 94
- eorum partes primæ in consulendo oraculo Delphico** I, 54
- eorum Medorumque fœdus** I, 74
- Lydorum Medorumque quinquennale bellum** I, 74, 103
- Lydorum cum Persis confictus & fuga** I, 76, 80
- primi omnium aurum argentumque ad utendum percusserunt** I, 94
- primi inventores ludorum** *ibid.*
- in Thusciam colonias deduxerunt** *ibid.*
- Lydorum divisio** *ibid.*
- Lydi quomodo à Cyro effeminati** I, 155, 157
- Lydi Caribus germani** I, 171
- eorum tributum** III, 90
- eorum in Xerxis exercitu armatura** VII, 74
- Lydus Atys filius** VII, 74
- Lydus frater Caris** I, 171
- Lygdamis Artemisæ pater** VII, 99
- Lygdamis Naxius** I, 61, 64
- Lynceus Chemmita** II, 91
- Lyfagoras Tifisæ fil.** VI, 133
- Lyfagoras Histiazæ pater** V, 30
- Lyfanius, è procis Agariæ** VI, 127
- Lyfimachus Aristidis pater** VIII, 79, 95
- Lyfistratus Atheniens.** VIII, 96
- M.**
- Macæ populus Africæ** IV, 175, V, 42
- Macedones à Dario subacti** VI, 44
- Macedonis terra** VII, 127
- Macednus, locus** I, 56
- Machlyes populus** IV, 178
- Macrobbii populus Æthiopiarum** III, 17
- Macrones pop.** II, 104. III, 94. eorum in Xerxis exercitu armatura VII, 78
- Maftorium urbs super Gelam** VII, 153
- Madyes filius Protothyæ, Scythæ** I, 103
- Madytus urbs** VII, 33. IX, 119
- Mæander fluvius tortuosus** II, 29. III, 122. V, 118 & ejus fontes ubi VII, 26
- Mæandri campus** I, 18, 161. II, 10
- Mæandrius Polykratidis scriba** III, 123
- Sami procurator** III, 142 & rex V, 27
- ejus gesta cum Samiis** III, 142, 143, &c.
- Mæotis** IV, 123
- Mæotis palus ubi** I, 104. IV, 3, 45, 86, 101, 120
- Magdolos oppidum ubi** II, 159
- Magi populus Mediæ** I, 101
- magi Persarum** I, 140
- heroibus Illo parentant** VII, 43
- magorum commentum ut Persarum imperium occupent** III, 61, &c. & eorum interitus III, 78
- magorum promiscua cædes** III, 79
- Magophonia Persarum festum celebrare** III, 79
- Magistum oppidum** IV, 148
- Magna negocia cum periculis suscipiuntur** VII, 50
- Magnesia urbs** I, 161. H, 1. regio VII, 176, 183
- Magnetes populus** III, 90
- Malæ dextræ in contumeliam dextrae** II, 121
- Malea regio** I, 82. promontorium IV, 179
- Malena in regione Ataraitidi** VI, 29
- Males Æcolus** VI, 127
- Mandane Astyagis filia** I, 107
- Cambyfi nuptum datur** *ibid.*
- Mandrocles Samius architectus** IV, 87
- monumentum ab eo positum** IV, 88
- Maneros Ægyptiis quid** I, 79
- Manes Lydus** I, 94. IV, 45
- Mantieni montes** I, 189, 202
- Mantinei veniunt post prælium** IX, 76
- Mantineia urbs Arcadum** IV, 161. VII, 98
- Maraphii Persarum genus** I, 125
- Maraphius Amasis** IV, 167
- Marathon locus** VI, 107
- Marathonem occupat Pisistratus** I, 62
- Marathonia clades** VI, 113
- Mardonius Xerxis exercitus imperator** VII, 82 Gobryæ fil. VI, 43. VII, 5, 82. IX, 40
- vulneratur** VI, 45
- à præfectura semovetur** VI, 94
- ejus ad Xerxem oratio de bello Græciæ inferendo** VII, 10
- ejus cædes** IX, 62, 63
- Mardontes Persæ** VII, 80. VIII, 150
- Mardi pop. Persarum genus** I, 125. III, 94
- Mardus Hyrcæades v. Hyrcædes.**
- Mare Sardonium ubi** I, 166 Caspium I, 202 rubrum I, 189 non patiuntur venti, ut fruatur natura sua VII, 16 Ionium VII, 20 mare Echinadum insularum II, 10 Thracicum VII, 176
- Mares urbs** II, 18, 30
- Mares quam armaturam in Xerxiæno exercitu tulerint** VII, 79
- Mari taurus immolatus** VI, 76
- Mariandeni populus** III, 90
- Mariandyni à Cræso subacti** I, 28
- Mariandynorum in Xerxiæno exercitu armatura** VII, 72
- Mariandynus sinus ubi** IV, 38
- Maris fluvius** IV, 49
- Maris natura** VII, 16
- Maron & Alpheus, Orsiphanti fil.** VII, 227
- eorum strenuitas ad Thermopylas** *ibid.*
- Maronea Græca urbs** VII, 109
- Marfyas fluvius** V, 118
- Marfya Sileri pellis in utrem** VII, 26
- Martis oraculum** II, 83. VII, 76
- Marti foli simulacra faciunt Scythæ** IV, 59, 62
- ejus delubrum apud Scythas** IV, 62
- Masanges Aorizi filius dux Libyæ** VII, 71
- Masæones VII, 105. Ejus elogium** VII, 106
- Masti, Persarum genus** I, 114
- Masistes Darii filius, Xerxis exercitus imperator** VII 82. IX, 106
- Masistæ & liberorum ejus cædes** IX, 112
- Masistius à Græcis Macisius dictus** IX, 20 ejus interitus IX, 124
- Masistius Siromitris fil.** VII, 79
- Massagetæ populus ferus & robustus** I, 204, 215
- eorum deus Sol** I, 212, 216
- eorum mores &c.** I, 216
- uxores communes** I, 216, IV, 172
- senes immolant** I, 216
- Cyrum vincunt** I, 214
- Mastyes & Pigres fratres** V, 12
- Maternum genus paterno nobilius apud Lycios** I, 173
- Matieni populus** I, 189, 202. III, 94. V, 49, 52
- eorum in Xerxis exercitu armatura** VII, 72
- Matris Martis templum ubi** II, 64
- Matten Tyrius** VII, 98
- Maxyes Libyæ** IV, 191
- Mazares Medus** I, 156
- Prienienses subigit** I, 161
- Mæandri campum incurfat** *ibid.*
- ejus mors** *ibid.*
- Meci populus** III, 93
- Mecyberna Græca urbs** VII, 122
- Medea Colchorum regis filia** I, 2. VII, 62
- Medeæ raptus à Græcis** I, 2
- Medicæ regionis tractus** I, 110
- Medi IV, 40 per vicos habitantes** I, 96
- Medorum gentes** I, 101
- Medorum appellatio unde** VII, 62
- eorum tyrannus Cyaxares** I, 73
- Medorum & Lydorum mos ineundi fœderis** I, 74
- Medorum bellum quinquennale cum Lydis** *ibid.*
- Medorum & Lydorum bello dies repente nox facta** *ibid.* & I, 103
- Medorum ab Assyriis defectio** I, 95
- Medi Assyrios subigunt** I, 106
- Medorum à Dario defectio** I, 190
- imperium ut ad Persas primum translatum** I, 130
- Medorum in Xerxis exercitu armatura** VII, 62, 86
- Deiocem sibi judicem constituunt** I, 96
- regi suo regiam ædificant** I, 98
- à Scythis prælio fusi, Asiæ imperium amittunt** I, 104
- Ninum civitatem expugnant** I, 106
- inebriatos Scythas interimunt** *ib.*
- Medis canis spacio dicitur** I, 110
- Medicum imperium Halys fluvius terminat** I, 72
- Me-**

IN HERODOTUM.

Medicum nomen Græcis terrorem
incutere solet VI, 112
Medici singuli singulorum morbo-
rum apud Ægyptios II, 84
Medicus oculorum in Ægypto III, 1
medici Crotoniatæ primi dicti,
secundi Cyrenæi III, 131
Medimnus farinæ VI, 57
Medimnus Atticus I, 192
Megabates Persa V, 32
Megabazus Megabatis filius VII, 97
Megabyzus Persa unus ex vii, qui
conjurant in magum III, 70
ejus oratio ad suos pro oligarchia
III, 81
ejus elogium I, IV, 143, 144
in Pæones exercitum ducit V, 12
Xerxis exercitus imperator VII,
82
Megabyzus Zopyri fil. III, 160
dux adversus Atheniens. *ibid.*
Megacles Alcmaeonis pater VI, 124
Megacles Alcmaeonis filius I, 59,
VI, 127, 130
Megacles & Lycurgus Pisistratum
imperio Atheniensium ejiciunt
I, 59, *vide de eo* 60, 61
Clithenis gener factus VI, 130
Megacles Hippocratis filius VI, 131
Megacles filiam ducit Pisistratus I,
61
Megacreon Abderites VII, 120
Megadostes VII, 105
Megapanus Hyrcanorum dux VII,
62
Megarenfes Siciliæ VII, 156
Megarensis plebs venundatur *ib.*
Megafides Dori pater VII, 72
Megistias vates VII, 219, 221
ejus intrepidus animus VII, 221
ejus carmen epitaphium VII, 228
Melampus Amytheonis filius II, 49
ejus postulata ab Argivis IX, 33
primus Bacchica Græcis exposuit,
ut & alia ab Ægypto accepta
II, 49
Melampygos lapis VII, 216
Melanchlæni populus IV, 20, 102,
106
eorum mores & nomenclatura
IV, 107
eorum victus humana caro *ibid.*
Melanippus Astaci filius V, 67
Melanippus Alcæi sodalis V, 95
Melanopus Ithagenis filius H, 1
Melanthus Codri pater I, 147
rex Athen. V, 65
Melas fluvius VI, 40. VII, 198
Melas sinus & fluvius ejusdem no-
minis VII, 58
Meles primus rex Sardium I, 84
Melesigenes unde appellatus H, 3
Meles fluvius *ibid.*
Melibœa urbs VII, 188
Melienfes VII, 196
Melienfis sinus IV, 33
Melii ex insula VIII, 46
Melis regio VII, 198
Melissa Periadri uxor III, 50. V,
92
à Periadro occisa *ibid.*
Mellis ubi maxima copia IV, 194
factio ex myrica & tritico VII,
31
Melyenses populus III, 90
Membyares socius Cadmi IV, 147

Memnonia regia V, 53
Susa VII, 151
Memnonis urbs V, 54
Memphis urbs II, 163
à Mene primum condita II, 99
ejus situs *ibid.*
Menares Leutychidis pater VI, 65,
VIII, 231
Mendacium dicere quando expediat
III, 72
Menda urbs VII, 122
Mendes lingua Ægyptiaca Pan &
Mircus II, 46
Mendestis templum II, 42
Mendesium ostium Nili II, 17
Mendesia provincia II, 42, 46
plaga II, 166
Mendessii cur oves immolent, capris
abstinentes II, 42
capras & maxime capros veneran-
tur II, 46
caprarios præcipuo honore affi-
ciunt *ibid.*
Menelaus Helenam recipit II, 119
Menelaus portus IV, 169
Menes primus regnasse fertur II, 4,
99
Menestheus dux Athen. H, 28
Menius Eurydames frater VI, 71
Mensa solis III, 18, 23
Mensis intercalaris I, 32
à Græcis tertio quoque anno in-
troductus II, 4
Mentes navicularius H, 6, 7
ubi laudatus ab Homero H, 26
Mentiri apud Persas turpissimum I,
138 & tamen fit III, 72
Mentor Ithacensis ægrum Home-
rum sedulo curat H, 7
vir justus & humanus *ibid.*
ab Homero ubi laudatus H, 26
Mentulæ circumgestatio apud Ægy-
ptios II, 48
Meones Lydorum nomen assumpse-
runt I, 7
Mercurii statua porrectum veretrum
habens II, 51
ejus templum II, 138
à quibus gentibus colatur V, 7
Meretrices Naucraticæ II, 135
Mermnadæ I, 7
quomodo regnum Lydiæ obtinu-
ere I, 14
Meroë, metropolis II, 29
Mefambria urbs IV, 93. VII, 108
ejus origo VI, 33
Messana olim Zancle VII, 164
Messapii pop. VII, 170
Messeniorum prælium ad Isthmum
cum Lacedæmoniis IX, 34
Metalla aurea atque argentea VII,
112
de metallis aureis certamen IX,
74
metallum salis IV, 185
metalla Thasia VI, 46, 47
Metapontini populi IV, 15
Methymnæ in Lesbo I, 151
Metiochus Miltiadis filius captus VI,
41
Metrodorus Proconnesius IV, 138
Micythus Anaxilai famulus VII,
170
Midas Gordii fil. rex Phrygiæ I, 14,
H, 11, apud Delphos munera
posuit I, 14

ejus sella regia *ibid.*
Midæ horti VIII, 138
Midæ epigrammata *epitaphia*
scripta ab Homero H, 14
Milesiorum cum Alyatte bellum diu-
turnum I, 17, 18, 19, 67.
Cyro confederati I, 143
Milesiorum correctio à Paris de-
lectis V, 28, 29
Milesiorum & Carum fuga contra
Persas prælio V, 120
Miletus urbs Ioniæ prima I, 142
oppugnatur à Gyge I, 14
invaditur ab Ardyæ I, 15
capta diripitur à Persis VI, 18
Mili Babylonici proceritas I, 193
Militiæ ordinæ à quo primum distri-
buti Asiatici I, 103
Militum Cambyfis depastio *mutua*
ob famem III, 25
Milo Crotoniates luctator III, 137
Miltiades Cypseli filius *quomodo*
Chersoneso potius VI, 34, 35,
36
ejus hospitalitas VI, 35
victor in Olympia VI, 36
ejus gesta & captivitas VI, 36, 37
Crofo charus VI, 37
ejus mors VI, 38
Miltiades Cimonis filius Chersonesi
tyrannus IV, 137. VI, 34
Atheniensium dux IV, 137
ut Lemnum obtinuit VI, 137, 67.
Paris frustra obsidet VI, 133,
134
ejus accusatio & obitus VI, 136
Milyas Asiæ regio I, 173
Milyæ Solymi dicti *ibid.*
Milyarum in Xerx. exercitu ar-
matura VII, 77
Mimas mons H, 17
Minæ dux pretium hominis VI, 79
Minervæ Assesæ templi deflagratio
I, 19
pro eo duo ædificata I, 22
Minervæ Pallenis sanum I, 62
Minervæ festo virginum pugna
ab Ausibus instituta IV, 180
Minervæ Pedasæ sacerdoti barba
pullulat I, 175. VIII, 104
Poliuchos I, 160
Minervæ Alex templum apud Te-
geas I, 76. IX, 69
tutelarum apud Chios templum I,
160
Minervæ oraculum apud Ægy-
ptios II, 83
antefores apud Saitas II, 175
inaurata statua ab Amasi Cyrenas
missa II, 182
lapidea duo simulacra ab eodem
Lindum *ibid.*
Minervæ parentes IV, 181
templum in Sigeo V, 95
Pronæ sanum VIII, 37
Sciradistemplum VIII, 94
Minervæ ægis IV, 189
Crastæ sanum V, 45
Minervæ in arce Athen. adytum
Doriensibus accedere non lici-
tum V, 72
Minerva *ωελιας* V, 82
Minervæ Iliadi mille boves im-
molantur à Xerxe VII, 43
Minoa Selinusiorum colonia V, 46
Minos Cnosius III, 122
C 2 Mi-

I N D E X

Minos & Sarpedon Europæ filii I, 173
Minois cædes VII, 169, 170
Minyæ populus I, 46. IV, 145
Minyæ commentio suarum uxorum liberantur IV, 146
Mitra Venus Persis I, 131
Mitradates pastor, Cyri nutritus I, 120, 121
Mitrobates Dascylii præfectus III, 120
ab Oronte cæsus III, 126, 127
Mitylene II, 178
Mitylenæorum Sigeum V, 64
Mnesarchus Pythagoræ pater IV, 95
Mnesiphilus Atheniensis VIII, 58
Mœnia lignea Budinorum IV, 108, 123
Mœris Ægyptiorum rex II, 101
eius præclara opera *ibid.*
Mœrios stagnum II, 4, 69, 148
eius descriptio II, 149
eius proventus III, 91
Mœror maximus inter homines IX, 16
Molœis fl. IX, 56
Molossi populus I, 146. VI, 127
Molpagoras Aristagoræ pater V, 30
Monarchæ incontinentia III, 80
Mons Arabicus II, 8, 124
Mons ingens everfus indagandis metallis VI, 47
Mophi mons II, 28
Moræ utilitas VII, 10
Morbus femineus Scythas invadit I, 105
Mors optatissimum perfugium ærumnosæ vitæ VII, 46
optimum homini contingit I, 31
Mortui exemplar apud Ægyptios II, 78, 85
mortuorum apud eosdem condituræ II, 85, 86, 87
Mortui cum lætitia ubi humentur V, 4
Morum vis III, 38
Moschi populus III, 94
eorum in Xerxiano exercitu armatura VII, 78
Mosynœci populus III, 94
eorum in Xerxiano exercitu armatura VII, 78
Mula mulum ancipitia genitalia habentem peperit VII, 57
mulæ partus III, 152
mulæ ubi non gignantur IV, 30
mulorum species Scythis horrenda IV, 129
Mulier exuendo runicam & verecundiam pariter exuit I, 8
mulierum raptus illicitus I, 4
mulieris offensio vindictam quærit I, 11
mulieres mulierem prædicant I, 31
mulieris simulacrum ex argento I, 51
mulierum Babylonicarum mos fœdus I, 196
mulierum Ægyptiarum mores II, 35, 36
mulieres quæ oracula in Græciam intulerunt columbæ vocatæ II, 57
muliere pejor dux IX, 106
mulierum pudenda cippis à Sefostre inscripta II, 102

mulieris quæ cum marito suo solo concubuerat urina Pheroni visus restitutus II, 111
mulieri non committitur exercitus IV, 168
mulieres Corinthiorum denudatæ V, 92
mulier ex turpissima, formosissima facta VI, 61
convicium est IX, 20 & 106
mulierum Atticarum una cum liberis cædes VI, 138
mulieres stuprando extinctæ VIII, 33
Multum quod est creditur robustum Persis I, 136
Multos decipere facilius est quam unum V, 97
Munerum regionum apud Persas eximium IX, 108
Munychia VIII, 76
Mures Africani IV, 192
Murium tria genera apud pastorales Libyes III, 131
murium auxilia in bello Sethonis contra Sanacharibum II, 141
Murichides Hellespontius IX, 4
Muri lignei Budinorum IV, 108, 123
murus ligneus Persarum & ejusdem expugnatio IX, 69
Musæus VIII, 96
Musæi sortes & earundem venditor VII, 6
Musici Argivi III, 131
Mustela Libycæ *ibid.*
Mycale promontorium I, 148, VII, 80
Ioniz IX, 89
Mycenæi servos voluerunt facere Heracidas IX, 27
Mycerinus rex Ægypti II, 129
eius clementia & justitia *ibid.*
eius concubinarum simulacra II, 130
ut elusit oraculum de sua morte II, 133
pyramis ejus II, 134
Mycerini filiz mors & sepultura II, 129, 130, 131, 132
Myconus insula VI, 118
Mycorum in Xerxis exercitu armatura VII, 68
Myecphoritana plaga II, 166
Mygale II, 67
Mygdoniam à Bottiæide Axius dirimit VII, 123 & 127
Mylassa oppidum I, 171
Mylaffenis Heracidas V, 122
Mylasorum sanum I, 171
Myndia navis V, 33
Myrsæi Thraces IV, 93
Mylitta Assyriis Venus appellata I, 131 & 199
Myrcinus urbs Edonum V, 11 & 23 & 124
Myriades singulæ in Persico exercitu numeratæ VII, 60
Myrina Æoliæ civitas I, 149
Myrinæi in Lemno VI, 140
Myrmex scopulus VII, 183
Myris rex II, 13
Myron avus Clisthenis VI, 126
Myrses Persarum dux V, 121
Myrsilus alias Candaules dictus I, 7
Myrsus Candaulis pater *ibid.*

Myrses Gygis filius III, 122. V, 120
Mys Europæus à Mardonio missus ad oracula consulenda VIII, 133, 134, 135
Myfi populus eorumque tributum III, 190
eorum expeditio VII, 10
Caribus germani I, 171
à Cræso subacti I, 28
eorum in Xerxis exercitu armatura VII, 74
Myfia Cios ab Hymæe capitur V, 122
Myfus frater Caris I, 171
Myus urbs Ioniz I, 142. V, 36
Myusii populus ubi VIII, 8
Myriam petit Xerxes VII, 42
Mytilene I, 160

N.

Naparis Scythiz fluvius IV, 48
Nasamones populus II, 32
eorum mores IV, 172
Nascentium deploratio apud quam gentem V, 4
Natho insulæ Papremis pars II, 165
Naturæ solertia III, 108
Naucrari V, 71
Naucratidis celeberr. emporium II, 179
Naucratidæ meretrices II, 135
Naves fluviales miræ I, 194
Naves Ægyptiorum è spina II, 96
naves rubricæ delibutæ III, 58
naves quinis drachmis venditæ VI, 89
navium Persicarum catalogus VII, 89, 87
navibus longis qui primi usi fuerint I, 163
naviculæ Babyloniorum I, 194
naufrazi ubi immolentur IV, 103
Navis Mytilenæa apud Cambysen III, 13
Navigatio diurna, quanta IV, 86
Navigandi ratio in Euphrate ex Armenia I, 192
Nauplia VI, 76
Naustrophus pater Eupalini III, 60
Naxus insula V, 31
à Pisistrato subacta I, 64
Naxii in Sicilia & eorum origo VII, 154. VIII, 46
ejecti quidam turbas movent V, 30
urbis cum templis cremata VI, 96
Neapolis Ægypti II, 91
Necessitatis numen VIII, 111
Necus rex Ægyptiorum Psammetichi filius II, 158. IV, 42
eius victoria contra Syros II, 159
Necyomantium Thesprotiæ V, 92, 7
Neleus Codri filius IX, 96
Neleida V, 65
Neon urbs VIII, 32, 33
Neptunus terræ quassator VII, 129
Afrorum deus II, 50. IV, 188
Arabice Thamimasades IV, 59
Neptuno Heliconio Panionium locus sacer I, 148
Neptuni Servatoris templum VII, 192
Neptuni templum apud Potidæas VIII, 192
Neptuni ara VIII, 123
Neptunus æreus septem cubitorum IX, 80

Ner-

IN HERODOTUM.

Nerbalus Aradius VII, 98
Nereidibus sacrificant magi VII, 191
Nestus fluvius VII, 109, 116
Nestor pater Pisistrati V, 65
Neuri populus & eorum mores IV, 105
Neuris regio IV, 51
Nicandra Dodonzorum sacerdos II, 55
Nicander rex Spartiat. VIII, 111
Nicodromus Cnoethi filius VI, 88
Nicolas Bulis fil. VII, 137
Niger sinus VI, 41
Nilus Aegypti fluvius IV, 50
 ejus origo II, 7, 29
 ejus natura & incrementum II, 19,
 20, &c. ejus ostia II, 17
 solus amnium aura caret II, 19,
 cur II, 27
 fontes ejus ignoti II, 19, 34. IV,
 53
Nilus scopulosus II, 112
 Africam mediam dividit II, 33
Nili cum Istro comparatio IV, 50.
 II, 15
Ninus Assyriorum urbs II, 150
 ejus situs I, 193
 subacta à Nitocri I, 185
 eam Cyaxares obsidet I, 103 & ex-
 pugnat I, 106
Nissa, sacrum oppidum III, 97
Nisæa urbs I, 59
Nisæi equi III, 106
Nisæus campus VII, 40
Niteris Apriæ regis filia III, 1
Nitocris regina Babylonis I, 185
 ejus egregia monumenta *ibid.*
 Ninum oppidum subegit *ibid.*
 ejus sepulchrum & inscriptio I, 187
Nitocris Aegyptiorum regina II, 100
Nitri vis II, 87
Noctu exiguntur capitalia supplicia
 Lacedæmone IV, 146
Noës fluvius IV, 49
Nomades Scythæ I, 15
 eorum seditio *ibid.*
Nomades Libyes IV, 187
Nomades Sagartii VII, 85
Νομῶν omnium rex. III, 38
Nonacris oppid. VI, 74
Nothon Æschinis pater VI, 100
Notium urbs I, 149
Nova urbs oppidum in Pallena VII,
 122
**Novus murus, civitas Æoliz & Cy-
 mæorum colonia** I, 149. H, 9,
 10
Novem fontes ubi VI, 137
Novem viæ Edonorum VII, 114
Nox pro die extitit portentose VII,
 37
 noctes in dies commutatæ à My-
 cerino rege II, 133
Nudium oppidum IV, 148
Numerus minor affert cladem II,
 169
Nummi primum à Lydis percussi I,
 94
**Nunciorum Persicorum celeritas &
 ratio** VIII, 98
Nymphodorus Pythæif. VII, 137
 O.
Orus fluvius IV, 123
Oasis urbs ubi III, 26
Oaxus oppidum Crææ IV, 154
Obeli, Pheronis donaria II, 111

obeli in fano Minervæ II, 170
Oceani ortus IV, 8
**Oceanum fabulosum putat Herodo-
 tus fluvium** II, 23
**Octamafides Scylem fratrem regem
 Scyth. occidit** IV, 80
Oculos in pectoribus gestantes IV,
 191
Ocytus VIII, 5
Odomanti populus Pæoniæ V, 16.
 VII, 112
Odryses pop. IV, 92
OEa locus V, 83
OEbares Darii equiso III, 85
OEbares Megabazi filius VI, 33
OEbazus Siromitris pater VII, 68
OEdipus Laii fil. V, 60
 ei delubrum extractum IV, 149
OEnoc demus Atticus V, 74
OEnone insula VIII, 46
OEnotriæ ager I, 167
OEnussæ insulæ I, 165
OEobazus Persæ IV, 84
 ejus liberorum fatum *ibid.*
OEobazus Persæ in obsidione Sesti
 IX, 114
 ejus interitus IX, 118
OEroë Asopis IX, 50
OEtri montes ubi VII, 217
OEtosyrus Apollo apud Scythas IV,
 59
Oiolycus unde appellatus IV, 149
Olbiopolitæ populus IV, 18
Olea quodam tempore sola Athenis
 V, 83
Olea in arce Atheniens. VIII, 55
 oleagina corona Olympiorum
 præmium VIII, 26
Olen Lycius IV, 35
Olenus pars Achæorum I, 145
Oliatus Mylæssensis V, 37
Ollas pulsandi mos VI, 58
Olophyxus urbs VII, 22
Olorus rex Traciæ VI, 39
Olympia V, 22, VIII, 26
Olympiæ oraculum VIII, 134
Olympias VII, 206
Olympieni, Myfi VII, 74
 a monte Olympo dicti *ibid.*
**Olympiorum institutio derisa ab Æ-
 gyptiis** II, 160
Olympionices V, 47 & 71
Olympiæ certamen II, 160
Olympii Jovis delubrum II, 7
**Olympiorum præmium corona ole-
 agina** VIII, 26
Olympiodorus Lamponis filius IX,
 21
Olympus mons Myfiæ I, 36, 43.
 VII, 74
Olympus Thessaliæ mons I, 56. VII,
 128, 129
Olynthus urbs VII, 122
**Olynthiorum ab Artabazo obsidio
 & expugnatio** VIII, 127
**Omen in re propter panes crescen-
 tes** VIII, 137
Omyretis filia H, 2
Onæatæ, tribus Sicyoniorum V, 68
Onesilus Gorgi frater V, 104
 dolo fratrem Salamine excludit
 ibid.
Amathuntem obsidet V, 104, 108
Cyprios ad rebellionem inducit
 V, 104
 ejus victi caput supra portas sus-

 pensum ab Amathusiis V, 114
 citamen dein ut heroi Amathusi
 sacra faciunt solemnia *ibid.*
Onetes Phanagoræ filius VII, 214
Onochonus Thessaliæ fluvius VII,
 129
Xerxis exercitui defecit VII, 196
**Onomacritus fortilegus Athenis eji-
 citur** VII, 6
Onomastus Eleus VI, 127
Onuphitana plaga II, 166
Ophrunium VII, 43
Ophryneus urbs *ibid.*
Opifices ubi ignobiles II, 167
Opis virgo Hyperborea IV, 35
Opis civitas ad ostia Tigris I, 189
Opœa uxor regis Scylis IV, 78
Opuntii Locri VII, 203
Ora inter Sestum & Madytum VII,
 33
**Oraculorum origo secundum sen-
 tentiam Herodoti** II, 54
 oracula Græcorum I, 46
 oracula apud Aegyptios quæ II, 83
 oraculum Alyatti à Pythia reddi-
 tum I, 19
 oraculum Delphicum Cræso red-
 ditur I, 47 id quomodo Cræsus
 verum deprehendit I, 48
 oraculum Lycurgo à Pythia reddi-
 tur I, 65
 oraculum captiosum Spartiat
 redditum I, 66
 oraculum Pythiæ de ossibus Ore-
 stis I, 67
 oraculum Cræso redditum de mu-
 to filio I, 85
 oraculi ad Cræsum excusatio I, 91
 oraculum Branchidarum de Pa-
 ctya I, 158
 oraculum Hammonis de Aegyptiis
 II, 18
 oraculum Dodonzæum omnium
 vetustissimum II, 52
 oraculi Hammonis origo II, 55
 oraculum Pheroni regi redditum
 II, 111
 oraculum Mycerini regis ex urbe
 Buto II, 136
 oraculum de zrea phiala II, 151
 oraculum Psammiticho datum II,
 152
 oraculum Bauto datum IV, 155.
 Theræis IV, 156, 157, 159, Ar-
 cesilao IV, 163. Clistheni V, 66
 Milesiis VI, 77 Glaucæ VI, 86
 Atheniensibus VII, 140, 141
 oraculum Læonæ sacrum II, 152
 oraculum Siphniis redditum III,
 57 Corinthiis V, 92 Argivis VI,
 19. VI, 77. VII, 148 Doloncis
 VI, 34
 oraculum Martis VII, 76 Dionysi
 VII, 111
 oraculum datum Cretensibus VII,
 169 Spartiat VII, 220
 oraculum Bacidis VIII, 20, 77, 96
 Amphiarai I, 46. IX, 134
 oraculum Persis à Bacide reddi-
 tum IX, 42
 oracula Æthiopum II, 139
Oratio Prexaspis ad Persas III, 75
**Orationes de triplici statu, regio,
 optimatum, plebis** III, 80, 81, 82
Cois Mitylenæorum præfecti IV,
 97
 H
 Hi.

I N D E X

Histiaz Milesii ad Scythas VI, 139
 Aristagoræ ad Cleomenem V, 49
 Soficlis V, 92
 Histiaz ad Darium V, 106
 Cypriorum ad Iones V, 109
 Perfarum ad Ionum tyrannos VI, 9
 Leutyichidis de reddendo deposito VI, 86
 Datis ad Delios VI, 97
 Clithenis ad procos filiarum suarum VI, 130
 Xerxis de inferendo bello Græciæ VII, 8 & Mardonii VII, 9 & de bello adversus Græcos suscepto VII, 10
 Xerxis ad Persas VII, 53
 Harmocydis ad Phocenses IX, 17
& alie infinite.
 Orbelus mons V, 16
 Orbis partitio secundum Herodotum IV, 36
 Orbis rerum humanarum I, 207
 Orchomenii populus I, 146. VII, 24
 Orchomeniorum ager VIII, 34
 Ordissus Scythiarum fluvius IV, 48
 Orestæ templum IX, 12
 Orestes Agamemnonis filius I, 67
 ejus proceritas & locus I, 69
 Orges pater Antipatri VII, 118
 Orgia Cereris 5, 61
 Orgyia II, 5, 149
 Oricus portus IX, 92
 Oricus regis Aripithis fil. IV, 78
 Orithyia Boreæ uxor VII, 189
 Orneata populus VIII, 73
 Orætes Sardium præses potentiss. III, 120, 127
 indignè Polycratem suffigit cruci & ejus rei causæ III, 120, 127
 125
 ejus interitus III, 128
 Oromedon Syennesis pater VII, 98
 Oropus VI, 100
 Orosangæ qui Persica lingua VIII, 85
 Orphica II, 81
 Orsiphantus Alpei & Maronis pater VII, 227
 Orthium carmen I, 24
 Orthocorybantes populus III, 92
 Orus Osiris filius rex Ægypti II, 144
 Græcis Apollo dicitur *ibid.*
 Oryes ubi gignantur IV, 192
 Osiris Ægyptiis, Bacchus & Dionysus dictus II, 144
 Ossa Thessaliæ mons I, 56. VII, 128, 129
 Ossa viri quinque cubitorum IX, 92
 Ostenta Xerxi oblata VII, 57
 ostenta Delphis quæ barbaris contigerunt VIII, 37, 38
 Ostia Nili septem numero II, 17
 Ostracismi exemplum VIII, 79
 Otanes Pharnaspis filius III, 68
 conjurationis in magum autor III, 70
 oratio ejus de statu populari ad Persas III, 80
 Otanes Amestris pater dux Perfarum VII, 61
 Otanes missus contra Samum III, 141
 Otanis morbus III, 149
 Otanes dux Perfarum Darii gener V, 116

ejus gestæ res in Ionia & Æolia V, 123
 Otanes Sisamnis fil. super pelle patris sedens judicat V, 25
 Othrys mons Thessaliæ VII, 129
 oves sacræ Solis ubi IX, 92
 Ovium mira duo genera quæ habet Arabia III, 113
 Ozolæ Locri VIII, 32
 P.
PACTOLUS fluvius qui ramenta aurea è Tmololo desert V, 101
 Pactyæ urbs Chersonesi VI, 36
 Pactyas Lydus à Cyro deficit I, 154
 Persis traditus I, 160
 Pactyica regio III, 92, 102. IV, 44.
 lingua VII, 85
 Pactyes quam armaturam in Xerxis exercitu tulerint VII, 67
 Pactyicus cultus VII, 85
 Pæana cantant Perinthii ante victoriam V, 1
 Pæoniarum situs V, 13
 Pæones V, 13, 98. VII, 113
 magna pars transportati in Asiam V, 15
 Pæonius ager ubi VII, 124
 Pæoplæ pop. VII, 113
 abducti in Asiam V, 15
 Pæsus urbs Helleponti V, 117
 Pæti Thraciarum populus VII, 110
 Pæum oppidum VI, 127
 Pagasæ, & sinus ad illas ferens VII, 193
 Palæstina Syria I, 105. & Palæstini III, 5. VII, 89
 Paleenses in Cephallenia IX, 28
 Palladis sacerdotis barba portentum I, 175. VIII, 104
 Pallena VIII, 126
 Pallena Phlegra prius appellata VII, 122
 Pallenis Minervæ templum I, 62
 Palmarum Babyloniarum diversitas I, 193
 palmarum spathæ VII, 69
 palmæ ubi multæ IV, 172, 182
 Pamisus Thessaliæ fluvius VII, 120
 Pammon Scyrius VII, 183
 Pamphyliorum in Xerxis exercitu armatura VII, 91
 Pamphyli tribules Sicyone V, 68
 Pamphyli populus III, 90
 à Cræso subacti I, 28
 Pan unus inter viii deos II, 46
 Pan Ægyptius vetustissimus deorum II, 145
 Panis templum VI, 106
 Panis simulacrum II, 46
 Pan quibus parentibus ortus II, 145, 146
 Panxtius Sofimenis filius VIII, 82
 Panegyries Atheniensium VI, 111
 Panes Perdicæ dupli effecti VIII, 137
 Pangæus mons V, 16. VII, 112
 Panionium locus sacer I, 143, 148, 170
 Panionius Chius exsector pœna se digna affectus VIII, 105, 106
 Panitis Messenii consilium in discernendis geminis VI, 52
 Panopeæ VIII, 34. Panopenium oppidum VIII, 35

Panos portus ubi I, 157
 Pantagnotus Polycratidis frater III, 19
 Pantaleon Alyattis f. à Cræso fratre occisus I, 92
 Pantareus pater Cleandri VII, 154
 Panthelzi Perfarum genus I, 125
 Pantheræ Libycæ IV, 192
 Panticapes fluvius VI, 18, 47
 ejus fluxus IV, 54
 Pantimathi populus III, 92
 Pantites sese strangulat VII, 232
 Papæus Jupiter apud Scythas IV, 59
 Paphlagonæ populus I, 6, 72. III, 50
 à Cræso subacti I, 28
 eorum in Xerxis exercitu armatura VII, 72
 Papraces pisces V, 16
 Papremis oppidum II, 59. III, 12
 Papremiticum festum II, 63
 Papremitanis equi fluviales sacri II, 71
 Papremitana plaga II, 165
 Paralæ Scythæ IV, 6
 Parapotamii populus VIII, 33
 Parafanga mensura II, 6. V, 53
 Pareoræ pop. IV, 148
 Paretaceni populus Mediæ I, 101
 Parii VIII, 67
 Paris Alexander ad Proteum ducitur II, 115
 Parion urbs VI, 117
 Parius lapis V, 62
 Parmys filia Smerdis filii Cyri VII, 78
 Parnassus mons VIII, 127
 ejus vertices duo VIII, 32
 Paricanii pop. III, 94
 Paroreatæ populus in Peloponneso IV, 148. VIII, 73
 Parthenius fluvius II, 104
 Parthenius mons ubi VI, 105
 Parthi populus III, 93, 117
 eorum in Xerxis exercitu armatura VII, 66
 Partus leonæ & viperæ cur non copiosus III, 108
 partus diversa tempora decem, novem, septem menses VI, 69
 Parus insula V, 31
 Parus à Miltiade obsidetur frustra VI, 133, 134
 Parycanii populus III, 92
 Parycaniorum in Xerxis exercitu armatura VII, 68, 86
 Pasargadæ Perfarum genus I, 125
 ex his Badres IV, 167
 Pasicles Philisti pater IX, 96
 Pata Scythice, pro occidere IV, 110
 Pataicus Ænesidemi pater VII, 154
 Pataici dii III, 37
 Pataicus pater Ænesidemi VII, 154
 Patara oppidum Lyciæ I, 182
 Pateræ aureæ sex à Gyge apud Delphos positæ I, 14
 patera aurea & argentea Delphos à Cræso missæ I, 51
 pateræ aheneæ mira capacitas I, 70
 Patarbemi aures nasusque præscinduntur II, 162
 Paterna in opificia ubi succedant & filii VI, 60
 Patiramphes Xerxiani currus auriga VII, 40
 Patizithes magus III, 61, 63
 Patrenses pars Achæzorum I, 145
 P2.

IN HERODOTUM.

Patumus oppidum Arabiæ II, 158
 Pausanias Cleombroti filius IV, 81.
 V, 32. IX, 10, 63
 ejus exercitus ordo permutatus
 IX, 46
 victoria de Mardonio IX, 62
 Pausaniæ præda IX, 79
 ejus dictum de luxu Persico IX, 81
 Pausicæ populus III, 92
 Pausiris Amyrtæi filius III, 15
 Pax, ejus felicitas præ bello I, 87
 Pecuarii Armenii ubi I, 194
 pecuarii Indi III, 99
 pecuarii Persæ I, 125
 Pedasensis Hermotimus VIII, 104
 Pedasii populus ab Harpago expu-
 gnatus I, 175. VIII, 104
 Pediculorum comestores IV, 109
 eos vicissim mordent feminæ A-
 dyrmachidarum IV, 168
 Pedicæ oppidum ubi VIII, 33
 Pedientes VIII, 33
 Pedismensura II, 149
 Pelasgi populus I, 145, 146. II, 50.
 VII, 44 & eorum lingua I, 57
 Lemnum & Imbrum tenent V, 26.
 Lemnum VI, 136, & Antan-
 drium VII, 42
 Pelasgi Ægialees prius, Iones dicti
 VII, 94
 Pelasgi ex Antica exacti VI, 136
 Pelasgicus murus Athenis V, 65
 Peleus rapuit Thetin VII, 191
 Pelius mons vel Pelion ubi IV, 179.
 VII, 129
 Pella urbs Bottiæidis terræ VII, 123
 Pellena Achæorum pars I, 145
 Pelles ad scribendum V, 58
 Pelops Phryx Perfarum servus VII,
 11
 Pelopis Phrygis regio VII, 8
 Peloponnesi gentes septem VIII, 73
 Peloponnesium bellum IX, 72
 Peloponnesus pleraque sub Sparta-
 nis I, 68
 Pelusium ostium Nili II, 17, 154.
 III, 10
 Περπύλοιο Æolum H, 37
 Peneus fluuius Thessaliæ VII, 20,
 128, 129, 173
 Pennis oppletum ærem Scythæ nar-
 rant IV, 11
 Pentapolis ante Hexapolis appella-
 ta I, 144
 Penthylus dux Paphius captus VII,
 195
 Peræbi populus VII, 128
 Percalos, Chilonis filia VI, 65
 Percotes urbs V, 117
 Perdiccas, Gavanæ, & Aëropus fra-
 tres VII, 22. VIII, 137
 Perdiccæ pueri panes dupli effecti
 VIII, 138
 quomodo Macedoniæ tyrannus
 factus VIII, 137, 138
 Peregrini dicti Spartanis Persæ IX,
 11
 Pergamum Priami VII, 43
 Pergamum murorum Pierum unus
 VII, 112
 Perialla Delphica vates VI, 66
 Periander Cypseli filius Corinthio-
 rum tyrannus I, 20. III, 48
 ei maximum miraculum oblatum
 I, 23
 uxorem necat III, 50

cum defuncta uxore concubuit V,
 93
 ejus filii III, 50
 gesta cum minore III, 50, 51, &c.
 Pericles quibus majoribus VI, 131
 Perileus IX, 102
 Perinetades Demarmeni filius V, 41
 Perinthus urbs IV, 90. VI, 33
 ejus expugnatio V, 2
 Perinthii à Persis subacti V, 1
 eorum cum Pæonibus singulare
 certamen V, 1. Thyrodiza VII, 25
 Perfarum origo unde VII, 150
 complura genera I, 125
 aspera regio I, 71. IX, ult.
 Persæ aratores, Persæ pecuarii I,
 125
 præstantissimi Pasargadæ *ibid.*
 institutio qualis I, 136
 numina quæ & religio I, 131
 ritus dum Jovi immolant *ibid.*
 ritus in sacrificiis I, 132
 Perfarum mores varii I, 133
 Persæ immunes à tributo III, 97
 Persæ Uraniæ Veneri sacrificant
 I, 132
 Persis Venus Mitra appellatur *ibid.*
 Perfarum natalitia I, 133
 Persæ inter pocula consultant *ibid.*
 Perfarum necessitudo vicinitatis
 maxima I, 134
 eorum philautia *ibid.*
 externarum rerum studiosissimi I,
 135
 flumina religiosissime colunt I,
 138
 mos in sepeliendis cadaveribus de-
 functorum I, 140
 gyrum cœli Jovem appellant I,
 131
 deos ex hominibus ortos esse ne-
 gant *ibid.*
 ignem deum arbitrantur III, 16
 eorum victus habitusque priscus
 I, 71
 victus vivendique spatium III, 22
 eorum ingenium I, 89
 Perfarum convivia lasciva V, 18
 Perfarum cades in convivio V, 20
 multitudine in præliis victores V,
 2 & 119
 opprobrium, muliere ignavior
 IX, 106
 Persæ Æthiopus numero vincunt
 III, 21
 Persæ criniti VI, 19
 Cephenes appellati & Artæi VII,
 61
 Persæ immortales qui VII, 83
 Persicus luxus IX, 79, 81
 Perfarum uxores per vices con-
 cumbunt III, 69
 Persis oraculum redditum IX, 42
 Perfarum tabellionum cursus &
 modus VIII, 98
 magi I, 140
 satrepeiz III, 89
 clementia I, 137. III, 15
 capita cur fragilia III, 12
 eorum cum Lydis confictus I, 80
 in potestatem Medorum à Phraor-
 te redacti I, 182
 Perfarum ab Astyage defectio I,
 27, &c.
 Perfarum bellica arma V, 49 cum
 Caribus confertum bellum V,
 119, &c.

Perfarum minz Ionibus intentatæ
 V, 9
 Perfarum ornatus in Xerxiano ex-
 ercitu VII, 61
 Perfarum equestrium copiarum
 numerus VII, 87
 Perfarum cum Lacedæmoniis
 congressio VII, 211
 Perfarum naufragium ad Eubœ-
 am VIII, 12
 Persicum imperium ad Caucasum
 III, 97
 Persicum mare IV, 39
 Persici equestratus præfecti VII, 88
 Persicarum copiarum apud Pla-
 tæas ordo IX, 30
 Perseus Persei fil. VII, 61
 Perseus Assyrius VI, 53 & 54
 Danaes & Jovis filius II, 91. VII,
 61
 Persei specula II, 15
 ejus templum, simulacrum, fan-
 daliū ubi II, 91
 gymnicorum ludorum institutor
 ibid.
 ejus profectio in Ægyptum *ibid.*
 Persidæ reges I, 125
 Petra tribus V, 92
 Petæ Trachiniæ VII, 198
 Phædyma Otanis filia III, 68 ma-
 gum prodit III, 69
 Phænipus Calliæ pater VI, 121
 Phagres castellum Pierum VII, 112
 Phalerus urbs V, 63
 navale Atheniens. VI, 116. VIII,
 91
 Phalli in sacris II, 49
 Phanagoras Onetæ pater VII, 214
 Phanes Halicarnassæus III, 4
 ejus astutia & effugium *ibid.*
 fili in ejus conspectu mactati III,
 11
 Pharandates Theaspis filius VII, 79.
 IX, 75
 Pharbætitana plaga II, 166
 Pharenfes pars Achæorum I, 145
 Pharnaces pater Artabazi VII, 66
 Pharnaspes Achæmenides III, 2
 Pharnazathres dux Indorum VII, 65
 Pharnazes Artabazi pater IX, 40
 Pharnuches præfectura cedit infeli-
 ci equi lapsu VII, 88
 Phaselis urbs II, 178
 Phasis I, 104. II, 103. IV, 38, 86.
 VI, 84
 Phayllus pythionices ter VIII, 47
 Phegeus Aëropi pater IX, 26
 Phemius Smyrneus Homeri præce-
 ptor H, 5
 etiam pater ejusdem adoptivus H,
 4
 ubi laudatus ab Homero H, 26
 Pheneum urbs V, 63. VI, 74
 Pherendates Megabazi fil. VII, 67
 Pheretime Arcefilai regis mater IV,
 162
 exercitum poscit ab Eueltione, &
 colum accipit IV, 162
 in Barcæos crudelitas ejus IV, 202
 ejus miseranda mors IV, 205
 Pheron Ægypti rex cæcus II, 111
 ei oraculum redditur *ibid.*
 ejus donaria *ibid.*
 Phiala in balteis Scytharum IV, 10
 Phidippides Athen. VI, 105
 Phidon Argivorum tyran. VI, 127
 H 2 Phi-

I N D E X

- Phigasensis ex Arcadia VI, 83
 Philæus Baci filius VI, 35
 Philagrus Cynez fil. proditor Eretræ VI, 101
 Philaon Chersis filius VIII, 11
 Philes pater Rhœci III, 160
 Philippus Butacidæ f. Olympionices V, 47
 Philippus Macedo VIII, 139
 Philistus Pasicles fil. IX, 96
 Philitio pastor II, 128
 Philocyon Spartan. IX, 71, 84
 Philocyprus à Solone versibus celebratus V, 113
 Phirmus Atheniensis VII, 182
 Phla insula IV, 178
 Phlegra regio VII, 122
 Phliafi IX, 28
 Phlius VII, 202
 Phocæa urbs I, 142. II, 106, 178
 Phocæa quomodo capta I, 164
 Phocæis Homeri H, 16
 Phocæenses I, 152
 primi longis navibus usi sunt I, 163
 Phocensium murus *ibid.*
 eorum demigratio in Cynrum I, 65
 eorum mutua execratio nequis in patriam rediret I, 165
 cum Tyrrenis & Carthaginensibus navale bellum I, 166
 prælio victi Cynro secedunt *ibid.*
 eis Cadmea victoria obtigit *ibid.*
 in Rhegium demigrant *ibid.*
 capti lapidantur I, 167
 Phocensis I, 146
 Phocensium in Thessalos eruptio VIII, 27, 28
 Phocensium regio à barbaris vastatur VIII, 32
 Phocia urbs I, 80
 Phœbi sanum VI, 61
 Phœnices II, 104
 Phœnices Tyrii II, 112
 Phœnices discessionum auctores cum Græcis I, 1
 Phœnices ex Palæstina Syria I, 105
 Palæstini II, 104
 Phœnices ad Libyam cognoscendam missi IV, 42
 invenerunt aurifodinas Thasi VI, 47
 Phœnices primi litteras in Græciam adtulere V, 58
 Phœnicum armatura in exercitu Xerxis VII, 89
 Phœnices quidam decollati iussu Xerxis VII, 90
 Phœnicia litteræ V, 58
 Phœnicum aversio in lædendis colonis III, 19
 Phœnix Ægypt. avis sacra II, 73
 ejus descriptio *ibid.*
 Phœnix fluvius VII, 176, 200
 Phraortes filius Deiocis, rex Mediæ I, 102
 ejus res gestæ & interitus *ibid.*
 Phrataguna Darii regis uxor VII, 224
 Phriconis I, 149
 Phrixus VII, 197
 Phronima Etearchi filia ejusque fortuna IV, 154
 concubina Polymnesti IV, 155
 Phryges à Crœso subacti I, 28
 Phryges antiquissimi hominum II, 2
 eorum in Xerxiano exercitu armatura VII, 73
 Phryges Bryges dicti antea *ibid.*
 Phrynichi comœdia VI, 21
 Phrynon pater Attagini IX, 15
 Phthiotis ora I, 56
 Phya mulier ex tribu Pæanica I, 59
 ab ea Pisistratus ut reductus *ibid.*
 Phylacus Histiaz fil. VIII, 85
 Phylacus & Autonous Delphorum heroës & eorum delubrum VIII, 39
 Phyllis regio VII, 113
 Pidorus urbs VII, 122
 Pieria pix IV, 195
 Pieres pop. VII, 112
 Pierum muri VII, 112
 Pigres & Mastyes fratres V, 12
 Pindarus poëta III, 38
 Pindus mons Thessaliæ I, 56. VII, 129
 Pinus, locus H, 20
 Pinus, fructus nomina *ibid.*
 Pinus natura quæ VI, 37
 Pirus, ingens fluvius I, 145
 Piromis ex Piromi Ægyptiorum II, 143
 Pisa urbs II, 7
 Piscatores Tirynthii VII, 137
 Piscatorum ænigma H, 35
 Piscibus Ægyptus abstinet II, 37
 piscium qui Ægypto sacri II, 72
 piscium genitura in stagnis apud Ægyptios II, 93
 pisces pabulum equorum ubi V, 16
 Pisistratus Hippocratis filius Atheniens. tyrannus I, 59. VI, 103
 ejus nobile commentum, quo Athenarum imperio potitus *ibid.*
 Athenis ejicitur I, 59
 per feminam mire reducitur I, 60
 illegitime cum uxore coit I, 61
 Marathonem occupat I, 62
 ejus contra Athen. copiæ I, 61, 62
 tertio urbe Athenis potitur I, 64
 Naxum insulam subegit *ibid.*
 Delum insulam expiat *ibid.*
 Pisistratidæ Athenis pulsi V, 63, 64
 Pisistratus Nestoris fil. V, 65
 Pisticris Crœsi effigies apud Delph. I, 51
 Pitana civitas Æoliæ I, 149
 Pitane tribus III, 55
 Pittaci Mitylenæzi responsum ad Cræsum I, 27
 Pituitæ fluxus remedia IV, 187
 Pix Pieria ubi IV, 195
 Cyranensis & Zacynthia *ibid.*
 Pixodarus Cindyens fil. V, 118
 Placianorum lingua I, 57
 Platæa insula Libyæ IV, 151, 153, 156, 169
 magnitudo ejus
 Platæa urbs incenditur VIII, 50
 Platæenses VI, 108
 Platæensis clades IX, 52, 64, 100
 Platæensis ager IX, 15
 Platanus aurea atque vitis VII, 27
 platanorum ingens lucus V, 119
 platanus aureo monili à Xerxe donata VII, 31
 Pleistorus deus IX, 118
 Pleunus portus IV, 168
 Plinthinetes sihus II, 6
 Plistarchus Leonidæ fil. IX, 10
 Pluvia nulla apud Theræos septem annos IV, 151
 pluvia apud Ægyptios portentosa III, 10
 Podeon Doridis VIII, 31
 Pœciles IV, 147
 Pœnæ modus apud Persas I, 137
 Pœni, *vide supra* Libyes.
 Pogon Træzeniorum portus VIII, 42
 Poli & gnomonis inventio II, 109
 Polichnitani Cretes VII, 170
 Pollux & Castor IV, 145. 7. Tyndaridæ.
 Polyas Anticyrensis speculator VIII, 21
 Polycratis prodigiosa fortuna III, 39. 66.
 Polycratis smaragdus III, 41
 ejus callidum commentum III, 56
 Polycratis cædis occasio III, 120, 121
 Polyeratis filiz somnium III, 124
 Polycrates cruci affixus III, 125
 Polycritus Ægineta ejusque strenuitas VIII, 92, 93
 Polydectes rex Spart. VIII, 131
 Polydorus Alcamenis fil. VII, 204
 Polydorus avus Laji V, 59
 Polymnestus Theræus IV, 155
 Polynices IV, 147. VI, 52. IX, 27
 Ponticum, genus arboris IV, 23
 Pontus Euxinus IV, 46, ejus dimensio IV, 85, 86
 Populus contubernium ingratiissimum VII, 156
 Porata fl. IV, 48
 Porinus lapis V, 62
 Posideium urbs III, 92
 Posidoniates vir I, 167
 Posidonius Spart. IX, 70, 84
 Potidæa urbs VII, 122. obfidio ejus VIII, 127, 128, 129
 Præda Græcorum è Persarum clade IX, 79
 præda Pausaniæ IX, 80
 Præsepe Mardonii totum ex ære à Græcis diripitur IX, 69
 Præstii Cretes VII, 170, 171
 Præsiadis paludis inhabitatores V, 16
 Praxilaus Xenagoræ pater IX, 106
 Praxinus navarchus Træzen. VII, 180
 Prexaspes Persa III, 34
 interficit Smerdin III, 30
 se præcipitem dat è turri habitante ante oratione ad Persas III, 75
 Prexaspes Aspathinis filius VII, 97
 Priami Pergamum VII, 43
 Priene urbs Ioniz I, 42
 eam Ardys expugnat I, 15
 Prienenses VI, 8
 à Mazare subiguntur I, 161
 Primogenitus ex lege Spart. succedit in regnum VI, 52
 Procles rex Spart. VIII, 131. IV, 147.
vide Eurysthene.
 Procles Epidauri tyrannus III, 50.
 capitur III, 52
 Proconnesius Aristeas IV, 15
 Proconnesius incensa VI, 33
 Prodi.

IN HERODOTUM.

Prodigiorum maxima observatio a-
pud Ægyptios II, 82
Promeneæ Dodonæorum sacerdos II,
55
Promethei uxor Asia IV, 45
Propere est noxium VII, 10
Propontidis dimensio IV, 85
Proserpinæ & Cereris festum VIII,
65
Prosopitis insula & ejus latitudo II,
41
ejus plaga II, 165
Proteus Pheronis in regno Ægypt.
successor II, 112
Protei fanum apud Memphin *ibid.*
Protemplaris Minerva VIII, 39
Protesilai templum ubi VII, 33. IX,
115
Protothyes Madyis pater I, 103
Proverbia.
Ætheri Jovis contermina regio VII,
8
Animus in auribus habitat VII, 39
Cadmea victoria I, 166
Dolosi homines, dolosa & eorum
vestimenta III, 22
Cum Jove de divitiis certare V,
49
Episcythifon VI, 84
Eripode oraculum IV, 179
Hunc calceum tu quidem consui-
sti: Aristagoras autem induit
VI, 1
Ignifer non relinquendus VIII, 6
In frigidum furnum panes ingere-
re V, 92
Isthmum fodere I, 174
Lemnia facinora VI, 138
Longæ regum manus VIII, 140
Molles viri ex mollibus regionibus
IX, ult.
Mulæ partus III, 151
Muliere ignavior IX, 106
Non est istud curæ Hippoclidæ
VI, 129
Ovem lupis relinquere IV, 149
Pinus in modum excidere VI, 37
Sylosontis amiculum III, 139
Ver ex anno exaruisse VII, 162
Prytanes Naucratorum V, 71
Prytanis rex Spart. VIII, 131
Prytaneum Athen. I, 146. VI, 139.
VII, 197
Psammenitus Amasis filius Ægypti
rex II, 10
captus à Cambyse, ejusque capti-
vi dicta III, 14
liberatus res novas moliens epo-
to taurino sanguine obiit III, 15
Psammis rex Ægypti, Neci fil. II,
159, 160
ejus mors *ibid.*
Inari pater VII, 7
Psammitichus Ægypti rex I, 105. II,
2, 28, 151, &c. VII, 7
Pssylli, populus IV, 175
eorum expeditio infelix adversus
austrium *ibid.*
Pssytalea insula VIII, 76 & 95
Pteria locus Cappadociæ munitissi-
mus I, 76
Pteriorum urbs à Cræso expugnatur
diripiturque *ibid.*
Ptoum VIII, 135
Pudenda pueris qui præcidant II,
104

pudenda Ægyptii munditiæ causa
præcidunt II, 37
Puellæ ex legibus elocantur I, 198
Pugna Sagartiorum cum restibus
VII, 85
Puteus trifarius rerum species exhi-
bens VI, 119
Pygargi IV, 292
Pyrges Seldomi filius VII, 98
Pylæ VII, 201
Pylæa VII, 213
Pylagoræ VII, 213
Pylus I, 147. V, 65
Pylus locus V, 65. VII, 168
Pyramides apud Memphin II, 8
pyramides Mæris regis Ægypt.
II, 101
pyramis regis Cheopis II, 124, 125
pyramis è quæstu meretricio II,
126
pyramis Chephrenis Ægypt. regis
II, 127
pyramides Philitionis pastoris II,
128
pyramis Mycerini regis II, 134
pyramis Rhodopis mulieris falso
credita II, 134
pyramis regis Asychis lateritia II,
136
Pyrene urbs II, 33
Pyretos fluvius Scythiæ IV, 48
Pyrgus oppidum IV, 148
Pythiæ urbs, & lacus in ea falsus &
piscosus VII, 109
Pythagoras Mnesarchi filius IV, 95
sophista celebris *ibid.*
Pythagoras Milesius patriæ procura-
tor V, 126
Pythagoras monarcha Selinuntis V,
46
Pythermus Phocensis I, 152
Pythes Ischenoi f. vir strenuus. cap-
tus VII, 181. VIII, 92
liberatus VIII, 92
Pythes Nymphodori pater VII, 137
Pytheus Lamponis pater IX, 77
Pythia corrupta V, 66
Pythiæ oraculum Lycurgo redditum
I, 65
de ossibus Orestis, Lacedæmoniis
redditum I, 67
ad Cræsum I, 91
de Isthmo Cnidiis datum I, 174
v. oracula.
Pythiæ Lacedæmone qui VI, 57
Pythius Atys f. Lydus VII, 27
ejus ingentes facultates VII, 27,
28
ejus filius à Xerxe dissectus VII,
39
Pytho I, 54
Pythogenes in Inycum oppidum re-
legatur VI, 23
R.
RADINACES, Persis, instar o-
lei VI, 119
Rasura Argivorum I, 82
Regem ubi conspici nefas I, 199
rex ubi statura maximus deligitur
III, 20
Reges Saitæ in Ægypto II, 169
Regio nulla sibi præbet omnia I, 32
Regis Græci civilitas IV, 78
Regna olim pecuniarum egena VIII,
137
Regum jura apud Laconas VI, 56

Regum filios benigne tractant Per-
sæ III, 15
Rerum humanarum inconstantia I,
5
rerum omnium inspicendus exi-
tus I, 32
res divinitus futuræ signis decla-
rantur IX, 99
Restibus instructa pugna VII, 84
Rex Persarum non vincitur benefi-
ciis VII, 39. IX, 18
Rhampsinitus rex Ægypti: & ejus
simulacra II, 121
filiam prostituit *ibid.*
ejus ingentes pecuniarum *ibid.*
Rhampsinitii descensus ad infernas
sedes II, 122
Rhapsodi propter Homerica carmi-
na expulsi Sicyone V, 67
Rhegium I, 176, 177
Rheginorum maxima cædes VII,
170
Rhenæa VI, 97
Rhodi populus Lindii VII, 153
Rhodium mare ubi I, 174
Rhodope mons IV, 49
Rhodopis meretrix famosa II, 135
ejus an pyramis una II, 134, 135
ejus donarium in templo Delphi-
co II, 135
Rhodus civitas II, 178
Rhœcus architectus III, 60
Rhœtium opp. VII, 43
Rhypes pars Achæorum I, 145
Ridere coram aliquo apud Persas in-
decens I, 99
Rosæ sexagenum foliorum VIII, 138
Rubrum mare II, 8, 148, 149
Ruinarum hominibus disciplinæ sunt I,
207
S.
SABACUS rex Æthiopum II,
137, 152
Ægyptum subigit *ibid.*
ejus acta in Ægypto II, 137, 138
vifo in somnis Ægyptum relin-
quit II, 139
Sabyllus Gelous VII, 154
Sacæ populus III, 93. VII, 9
Sacas omnes Scythas Persæ vo-
cant VII, 63
Sacaram in Xerxiano exercitu ar-
matura, & dux VII, 64
Sacerdotes Ægyptiorum II, 37
Sacræ ante expeditionem IX, 19
Sacræ & profana vulgo non discreta
II, 65
Sacræ Cabirorum à Pelasgis sumpta
II, 51
Sacræ Triopii Apollinis I, 143
Sacrificium publicum VI, 57
Sacrum Panionium I, 143
Sadyattes Ardyis fil. rex Lydiæ I, 16,
18
Sagartii, Persarum genus I, 125.
III, 25. VII, 84
eorum tributum III, 93
Sagitta ad cælum excussa à Dario V,
105
Sagittæ, Scytharum robur IV, 132
Sais urbs Ægypti II, 28, 59
Sais urbs regia Aprisæ II, 163, 170
Saitana plaga II, 164
Sairanorum regum sepultura II, 169
Saiticum ostium Nili II, 17
Sal sua sponte crescens IV, 53
I
cx

I N D E X

ex lacu VII, 30
 salis colles ubi IV, 181, 182, 183
 Salinarii Ægyptii concubitus cum muliere mortua II, 89
 Sala urbs Samothraciæ VII, 59
 Salamis Atheniensium refugium VIII, 56
 Salaminii Cypri IV, 162. V, 104.
 H, 18
 Samii à Lacedæmoniis tentati III, 47.
 frustra 55
 Samium templum II, 148
 Samothracia VI, 47
 Samothraciæ populus Pelasgi II, 51
 Samothraces jaculatores VIII, 90
 Samothracii muri VII, 108
 Samus & Samiorum lingua I, 142
 Sami everſionis per Darium cauſa III, 139
 Samus Sylofonti traditur III, 149
 Samiorum Æſchironia tribus III, 26
 Samiorum crater IV, 152
 Samii Zanclem occupant V, 23
 Samiorum Apaturia H, 29
 Samiorum tria miranda III, 60
 Samyris ſapiens VI, 127
 San Dorum I, 139
 ea littera Perſarum nomina terminantur *ibid.*
 Sana urbs VII, 22, 122
 Sanacharibus rex Arabum & Aſſyriorum Ægyptum invadit II, 141
 fugatur *ibid.*
 Sandalium Perſei II, 91
 Sandanis Lydus I, 71
 Sandoces Thaumafii f. cruci affigitur, & liberatus tandem capitur VII, 194
 Sanguinem lingendo fœderis fit vinculum I, 74
 Sapæi Thraciæ populus VII, 110
 Sapientes non eſſe potentes, acerbum IX, 16
 Sappho poëtria II, 135
 Sarangæi populus III, 93, 117
 Sarangarum in Xerxis exercitu armatura VII, 67
 Sardanapalus rex Nini II, 150
 ejus theſaurus *ibid.*
 Sardena mons H, 9
 Sardinia I, 170
 Sardinia inſula maxima V, 106 & 124
 Sardis à Cimмериis captæ I, 15
 Sardis una parte ſaltem expugnabiles & earum expugnatio I, 84
 captæ & concrematæ ab Ionibus V, 101, 105
 Sardium reges Heraclidæ I, 7
 Sardium primus rex Argon I, 7
 Melles I, 86
 Sardius Leo circumlatus ubi I, 86
 Sardium expugnatio in tertium annum dilata à deo I, 91
 Sardonium linum II, 105
 Sardonium mare I, 166
 Sarga urbs VII, 122
 Sarpedon & Minos EUropæ filii I, 173
 Sarpedonium promontorium VII, 58
 Saſpires populus III, 94
 eorum armatura VII, 79
 Sataſpes Achæmenides IV, 43

cruci affixus *ibid.*
 Satræ Thraciæ populus VIII, 110, 111
 Satrapæ Perſarum I, 192. III, 89, 90, 96.
 Sattagydæ populus III, 91
 Saulius rex Scytharum IV, 76
 interficit patruelem Anacharſin IV, 76, 77
 Sauromatæ Amazonibus miſcentur IV, 110, 113, 114
 ſolœciſſant lingua Scythica IV, 117
 eorum uxores & conjugia IV, 116, 117
 Scærus pugil V, 60
 Scamander fluvius V, 65
 ejus aqua exercitum Xerxis deſecit VII, 42
 Scamandronymus pater Charaxi II, 135
 Scapteſyle VI, 46
 Sceptra gerendi ratio apud Babylo-nios I, 195
 Schœnus menſura II, 6
 Sciathus inſula VII, 176, VIII, 7 & 90
 Scidrus oppidum VI, 10
 Sciona urbs in Pallena VII, 122
 Sciradis Minervæ templum VIII, 94
 Scironis via in Iſthmo VIII, 71
 Scholæ teſtum in pueros corripiens VI, 27
 Scolos oppid. IX, 15
 Scolopoeis IX, 96
 Scolti, Scythæ, unde nominati IV, 6
 copadæ Theſſali VI, 120
 Scopafis rex Scythæ IV, 127
 Scurum Perſis oſtendiſſe dicuntur Alcæmonidæ VI, 121 & Herodoti de ea re ſententia VI, 123, 124
 Scylace urbs I, 57
 Scylax Caryandeus IV, 44
 Scylacis cujuſdam ſupplicium V, 33
 Scyles Aripithis filius rex Scytharum IV, 78
 ejus interitus IV, 80
 Scyllias urinator VIII, 8
 Scythæ Herculis filius IV, 10
 Scytharum origo IV, 5
 Scytharum regum origo IV, 10
 Scythæ nomades pecuarii I, 73.
 IV, 19, 55. VI, 84
 Scytharum nomadum ſeditio I, 73. IV, 11
 Scythæ trucidatum coſtumque puerum Cyaxari loco venationis offerunt I, 73
 ad Alyattem confugiunt *ibid.*
 in Aſiam tranſeunt I, 103. IV, 12
 Cimmerios ex Europa pellunt I, 103. IV, 11
 Mediam occupant I, 104
 eorum cum Medis ad Caucaſum congreſſio *ibid.*
 fuſis Medis Aſia potiuntur I, 105
 Uraniæ Veneris templum deſeculantur: unde femineo morbo corripiuntur I, 105
 à Medis inebriati, quum Aſiam aliquandiu obtinuiffent, occiduntur I, 106
 à Seſoſtre ſubacti II, 103, 111
 Scytharum ſervi cur oculis orbeantur IV, 2

Scytharum ratio emulgendi lactis IV, 2
 Scythæ aratores IV, 18, 19, 53, 54
 Scythæ AUchatæ IV, 6
 Scythæ regii IV, 57
 Scytharum mores IV, 46, 96.
 dii IV, 59
 juſjurandum IV, 68
 eorum mos in cædendis victimis IV, 60
 in hoſtes ſævitia IV, 62, 64
 mos ineundi fœderis IV, 70
 Scyth. regum ſepultura IV, 71, 72
 à Scyle Scytharum deſectio IV, 80
 Scythæ ſuorum inſtitutorum obſervantiſſimi IV, 76, 80
 Scythi eorumque equis aſinorum & mulorum vox inſuetæ IV, 129
 Scyth. munera ad Darium IV, 130
 Scyth. intemperantia VI, 84
 Scythæ Perſis Sacæ appellati VII, 63
 Scythia vetus ubi IV, 99
 Scythiæ duæ partes *ibid.*
 Scythiæ flumina IV, 47
 Scythia lignorum inops IV, 61
 Scythiæ grues ubi hybernant II, 22
 Scythicum gramen IV, 58
 Scythicus exercitus contra Mediam VII, 20
 Scythes Zancleorum rex VI, 23, 24
 Scythes Cadmi Coi pater VII, 163
 Sebennitana plaga II, 166
 Sebennyticum oſtium Nili II, 17
 Seditiois inſtinctu pravitas VIII, 3
 Seldomus Pigris pater VII, 98
 Selinufii pop. V, 46
 Selymbria oppidum VI, 33. VII, 33
 Semen Indicum quale III, 100
 Semiramis Babyl. regina I, 184
 ejus cæregia monumenta *ibid.*
 Senectæ maximus honos apud Ægyptios II, 80
 ſenes ubi maſcentur III, 99
 Sepias litus VII, 183, 188
 Sepulcra patria Scytharum IV, 127
 Sepulcrum Alyantis apud Lydos I, 93
 ſepulcra Babyloniorum I, 198
 ſepulcra vitrea III, 24
 ſepulcrum Helles filiz Athaman-tis VII, 58
 Serbonis palus II, 6. III, 5
 Seriphii populus VIII, 46
 Sermyla Græca urbs VII, 122
 Serpentum ſacrorum deſcriptio II, 74
 ſerpentum ſepultura in Joviſtem-plo *ibid.*
 ſterilitas III, 105
 ſerpentes cornuti IV, 192
 ſerpentes alati II, 75, 76
 ſerpentum alatorum generatio IV, 108, 109
 thuriferas arbo-res obſervantes III, 107
 ſerpentum vis apud Neuros IV, 105
 ſerpentibus veſcentes IV, 183
 ſerpens arcis Athenarum cuſtos VIII, 41
 Serrium promontorium VII, 59
 ſervitutem averſantur Phocæſes I, 164
 Ser-

I N H E R O D O T U M.

Servi Scytharum cur oculis priven-
tur IV, 2
nulli in Græcia VI, 137
servi boni interdum hominibus
malis, & contra VIII, 68
servorum bellum 6, 83
Sefami Babylonici proceritas I, 193
Sefoftris rex Ægypti II, 102, &c.
quas gentes subegerit II, 103
ejus cippi & inscriptiones & mo-
numenta II, 106
Sestus urbs IV, 142. VII, 31
à Græcis obsidetur IX, 113, &c.
Sethon Ægypti rex, Vulcani sacer-
dos II, 141
ejus mira victoria de Assyriis *ibid.*
ejus statua II, 141
Sicinus Themistoelis VIII, 75
Sicas Cybernisci pater VII, 98
Sicania, tempore Herod. Sicilia di-
cta VII, 170
Sicyon V, 67
Sicyoniarum tribuum nomina V,
68
Sicyoniis & Ægyptiis irrogata
multa ab Argivis VI, 92
Sidon Phœnicum urbs II, 116. III,
136
Sidonia navis Xerxis VII, 28
Sigeum & ejus occupatio per Pisi-
stratum V, 65, 94
Sigeum in Hellesponto Troicum IV,
38
ad Scamandrum V, 65
Sigma littera Perfarum nomina ter-
minantur I, 139
Sigynæ populus ubi V, 9
sigynarum appellatio quid apud
alios notet V, 10
Silenus ubinam captus fuerit VIII,
138
Sileni Marfya pellis in utrem for-
mata ubi suspensa VII, 26
Sillicypria eorumque fructus pro o-
leo in lucernis II, 94
Silphium ubi IV, 170, 192
Simiarum comestores IV, 194
Simiarum ubi maxima vis *ibid.*
Simonides Ceus V, 102
Simonides Leoprepis f. & ejus epi-
grammata VII, 228
Simulacrum pistricis Cræsi I, 51
simulacra ab Ægyptiis primum
diis consecrata II, 4
simulacrum Jovis arietina facie
II, 45 Panis II, 46 ætatis & hy-
emis II, 121
simulacrum ex pelvi factum ab
Amasi & cur II, 172
simulacrum Veneris in Cyrene,
ob preces exauditas II, 181
simulacra Minervæ lapidea duo
II, 182
simulacrum Isidis bubulis prædi-
tum cornibus II, 41
simulacrum Mercurii porrectum
veretrum habens II, 51
simulacrum Darii lapideum III, 88
simulacrum Vulcani Pataicis si-
mile III, 37
simulacra soli Marti faciunt Scy-
thæ IV, 59
simulacra ex oleis, Damiz & AU-
xesiæ V, 82
Sindus urbs VII, 123
Singus urbs VII, 122

Sinope urbs I, 76. II, 34. IV, 12
Sinus Arabici maris descriptio II, 11
Sipia, locus VI, 77
Siphnus insula dives metallis III, 57
multata à Samiis III, 58
Siphonii quas naves Salaminem mi-
serint VIII, 46
Siris Italiæ VIII, 62
Siris Pæoniæ VIII, 115
Siromitres OEbazi f. Paricaniorum
dux VII, 68
Masisti pater VII, 79
Siromus Mattrenis pater VII, 98
Siromus pater Chersios Salaminii V,
104
Sisimaces dux V, 121
Sisamnes Hydarnis fil. Ariorum dux
VII, 65
Sisamnes Oranis pater injuste judi-
cans excoriatus jussu Cambyfis
V, 25
Sisyra genus penulæ VII, 67
Sitalces Thracum rex IV, 80. VII,
137
Sithonia regio VII, 122
Siuph urbs Ægypti II, 172
Smaragdus Polycratis III, 41
Smerdis Cambyfis fr. III, 30
ejus à fratre mandata cædes per-
petratur *ibid.*
occisum à se Cambyfes luget III,
65
Smerdis fictitius regno potitur *ibid.*
ex auribus amputatis agnoscitur
III, 69
occiditur III, 30
Smerdones Otanis fil. Xerxis exer-
citus dux VII, 82, 121
Smila oppidum VII, 123
Smindyrides Sybarita unus ex pro-
cis filiz Clithenis VI, 127
Smyrnæ origines I, 16
à Gyge oppugnata I, 14
ab Alyatte capitur I, 16
à Colophonis condita *ibid.*
uti ab Ionibus dirempta I, 149
Smyrna Thefei uxor H, 2
Smyrna Æoliæ civitas condita eaque
celeberrimum emporium H, 5
ut amissa ab Æolibus I, 149
Sobolis procreandæ præmia apud
Perfas I, 136
Sogdi populus III, 93
eorum in Xerxis exercitu armatu-
ra VII, 66
Sol Massagetarum deus I, 212 Soli
Massagetz equos immolant I,
216 Sol auctor exundationis
Nili II, 25
Soleæ Bæoticæ I, 195
Solis insoliti ortus, quos referunt
Ægyptii II, 142
solis vis in India III, 104
solis mensa ubi III, 18
solis fons IV, 181
solem execrantes IV, 184
solis eclipsis Xerxe movente ex-
ercitum contra Græcos VII, 37
sol Græcorum deus *ibid.*
sol pro mercede redditus VIII,
137
sol obscuratus I, 47, 103. VII, 37
solis sacræ oves ubi IX, 91
Soli urbs & ejus obsessio V, 115
Soli in Cypro V, 110
Solon legislator Athen. I, 29

ejus peregrinatio in Ægyptum I,
30
in Cyprum veniens, carminibus
celebrat Philocyprum V, 113
ejus cum Cræso de beatitudine
colloquium I, 20, 31, 32, 33
Solonis lex Athen. data II, 177
Soloeis promontorium II, 32. IV, 43
Solymi olim Milyæ dicti I, 173
Somnium filiz Polycratis III, 124
Hipparchi V, 56
Somniorum natura VII, 16
Sophanes Decelenis VI, 92. Euty-
chidis fil. IX, 72
ejus ancora & præclara facinora
IX, 73, 74
Sophistarum totius Græciæ peregrini-
natio I, 29
Sororem Cambyfes ducit, occidit,
& aliam superinducit II, 31, 32
Soror eadem & uxor III, 31
Soficlis Corinthii de restituendo
Hippia oratio V, 92
Sofimenes Panæti pater VIII, 82
Sostratus Laodamantis fil. IV, 152
Spaco Medis canis appellatur I, 110
Spargapises Tomyridis f. à Cyro ca-
pitur I, 211
seipsum interimit I, 213
Spargapithes Agathyrforum rex IV,
76, 78
Sparta urbs Lacedæmonis VII, 234
Spartiatarum instituta à quo I, 65
Spartiatæ Lycurgum delubro ædifi-
cato colunt I, 66
non donant civitate peregrinos
IX, 34
Spartiatarum cum Argivis de Thy-
rea agrò contentio I, 82
Spartiatarum regum dignatio &
jura VI, 55, &c.
eorum senatus VI, 75
de regibus V, 75
Spart. cædes ad Thermopylas
VII, 224
eorumque epigrammata VII, 228
Spasmi remedia IV, 187
Spathæ palmarum VII, 69
Sperchius amnis Anticyram præter-
labitur VII, 198, 228
Sperthies Aneristi f. cum Bule se of-
fert ad placandam iram Tal-
thybii, eorumque acta VII,
134, 135, 136, 137
Sphendaleæ opp. IX, 15
Spina Ægypti & ejus gummi II, 96
Sponsa ubi dotem concubitu quærat
IV, 172
Spuere apud Perfas indecorum I, 99
Squamofus piscis Ægypt. sacer II,
72
Stadium, orgyia, passus, cubitus, pes
II, 149
Stagirus Græca urbs VII, 115
Stathmi regii quid V, 52
Stentoris palus VII, 58
Stenyclerus IX, 63
Stefagoras Cimonis pater VI, 34,
103
Stefagoræ cædes VI, 38
Stefenor Curii tyrannus V, 113
Stesileus Thrafsyli fil. VI, 114
Strattis Chiorum tyrannus IV, 138.
VIII, 132
Strobilos, pini fructus H, 20
Struchates populus Mediæ I, 101
I 2 Stru-

I N D E X

Seruihi subterranei IV, 192. VI, 175, 192
Strymon fluvius I, 64. V, 113. VII, 113 ejus fontes VIII, 115
Strymonias ventus VIII, 118
Strymonii prius, qui Thraces VII, 75
Stryma Thasiorum urbs VII, 108, 109
Stymphalis palus VI, 76
Styracis usus ad thus legendum III, 107
Styreenfes gens Dryopica VIII, 1, 46
Styreorum insula VI, 107. IX, 28
Styx & ejus aqua VI, 74
Sua quemque inspicere debere I, 8
Suadelæ numen VIII, 111
Subulci apud Ægyptios profani II, 47
Successionis jus apud Spartiatas VII, 3
Suniacum jugum IV, 99
Sunium VI, 87
Supplex IX, 75
Sus animal spurcum apud Ægyptios II, 47
fus hostia Lunæ & Liberi patris *ibid.*
fues apud Scythas IV, 63
fue abstinent Ægyptii II, 28 IV, 186
Sufa oppidum I, 188. V, 49, 52
Memnonia VII, 151
Syagrus Lacedæmoniorum legatus ad Gelonem VII, 153, 159
Sybaris urbs capitur V, 44. VI, 21 maxime florens VI, 127
Sybaritanum bellum V, 45
Syene urbs Thebaidos II, 28
Syennefis Cilicum rex I, 74. V, 118
Syennefis Cilix, dux in classe Xerxiana VII, 98
Syleos campus VII, 115
Sylofon Polycratis fr. Æaci fil. III, 39, 139, 140, &c. 149
Syloës promontorium IV, 43
Symæ vicinum mare ubi I, 174
Syrgis fluvius in Mæotidem influit IV, 123
Syria Ægypto contermina II, 116. III, 5
Syria Palæstina III, 91. VII, 89
Syrii circa Pteriam I, 76
Syrii Græcis Cappadoces I, 6, 72. III, 90
Syrorum prædia Cræsus devastat, eosque exterminat I, 76. V, 49
Syrorum in exercitu Xerxiano armatura VII, 72. *Syrii Palæstinam incolentes* VII, 89
Syrii Græcis, qui barbaris Assyrii VII, 63
Syropzones in Asiam abducti V, 15

T.

TABELLA totius orbis V, 49
Tabellionum Persarum cursus & modus VIII, 98
Tabiti Scythis Vesta IV, 59
Tachompho insula II, 29
Tænarus locus VII, 168
Talaus Adrastii pater V, 67
Talentum Babylonicum III, 89
Talthybius ira in Lacedæmonios VI, 134, 137
Talthybius templum apud Spartia-

tas VII, 134
Talthybius Agamemnonis præco *ibid.*
Talthybiadarum honos apud Spart. *ibid.*
Tanagra IX, 15 & 34
Tanagram præterfluit Thermodon IX, 42
Tanagrazî Thebanorum vicini V, 79
Tanagricus tractus V, 57
Tanais fluvius IV, 20, 123
Tanitana plaga II, 166
Tarentum urbs III, 138. IV, 99
Tarentini III, 138
eorum maxima cædes VII, 170
Targitaus & ejus tres filii IV, 5
Tartessiacæ mustelæ IV, 192
Tartessus emporium nobile IV, 152
Tartessum Phocæenses aperient I, 163
Tartessiorum rex Arganthonius *ibid.*
Tauchira oppidum IV, 171
Tauri Iphigeniam Agamemnonis filiam colunt IV, 103
eorum mons *ibid.*
Taurica gens IV, 99, 103
Taurici montes IV, 3
Taurica regio IV, 99
Taxacis Scythiæ rex IV, 120
Taygetus IV, 145
Tearus fluvius, & ejus medica vis V, 90
ejus fontes partim calidi, partim frigidi *ibid.*
cippus ei à Dario erectus IV, 91
Teaspes Perfa pater Pharandatis VII, 79. IX, 75
Tegea Arcadum VI, 105. VII, 170
Tegeates I, 65 & Argivi bellant cum Lacedæmoniis IX, 34
Tegeatibus à Lacedæmoniis bellum inferitur I, 66. IX, 26
ubi mortuus Leutychides VI, 72
Teii demigrant in Thraciam capta sua urbe, & Abdera condunt I, 68
Telamon heros VIII, 64
Teleon Ionis filius V, 66
Teleboæ V, 59
Teleclus fil. Archelai VII, 204
Teleion Persis Tyctæ, id est, cœna IX, 109
Teleseachus II, 142
Telines & ejus gesta VII, 153
Telli Athenientis historia I, 30
Telliadæ IX, 36
Tellias vaticinus VIII, 27
Tellus eadem non fert omnia I, 32
Tellus Scytharum dea, & Apia Scythis dicitur IV, 59
Telmessenfes conjectores I, 78
Telus insula VII, 153
Telys Sybaritarum rex V, 44
Temeni posteritas VIII, 137, 138
Tempelocus ubi VII, 173
Templa & sacra separata V, 61
Tenedus I, 151
capta à Persis VI, 31
Tenia navis VIII, 82
Teniis honor datus Delphis *ibid.*
Tenus (Temnus) Æoliæ civitas I, 149
Tenus insula IV, 33. VI, 97
Teos nomen à Pelasgis II, 12
Teos oppidum I, 142. II, 178

capta ab Harpago I, 168
impensas adjuvit extruendi fani in Ægypto II, 178
Terillus, Crinippi fil. Himeræ tyrannus VII, 165
Termeneus Histizus V, 37
Termilæ vocantur Lycii Milyadæ I, 173. VII, 92
Terram & aquam pascere IV, 126. V, 18
terræ divisio tripartita II, 16
terræ motus tanquam prodigium in Scythia IV, 28
Tesserarum ludi inventores I, 94
Tethrippotrophus VI, 35
Tethronium oppidum VIII, 33
Tetramnestus Sidonius VII, 98
Teucri VII, 20 & 43
Teuthrania II, 10
Thales Milesius defectionem solaris luminis Ionibus prædixit I, 74
ejus inventum in traducendo per fluvium Cræsi exercitu I, 75
consilium Ionibus datum I, 170
ejus de incremento Nili sententia innuitur II, 20
Thamanzi populus II, 93
Thamimafades Neptunus apud Scythas IV, 59
Thannyras Inari Afri filius III, 15
Thasia metalla VI, 46, 47
Thasii subacti à Mardonio VI, 44
muros diruere iussi VI, 48
in continente possederunt Strymam VII, 108
Thasiorum urbes in continente VII, 118
Thasus & ejus conditores II, 44. VI, 47
ab Histizo tentata VI, 28
Thaumafias Sandocis pater VII, 194
Theasides Spartiata VI, 85
Thebæ campus VII, 42
Thebæ Ægyptiæ II, 3
ibi pluviam decidisse, maximum miraculum III, 10
Thebæ olim Ægyptus vocatæ II, 15
Thebani Jovis fanum I, 182
Thebanis arietes sacrosancti II, 42
Thebana plaga II, 166
Thebanis stigmata inuruntur regia VII, 213
Thebani à Græcis obsidentur IX, 85
Thebani eligunt Amphiaræum auxiliatorem VIII, 134
Thebe, Asopi filia V, 80
Themistocles Neoclis f. VII, 143, 173
corrumpit duces, ut mancant VIII, 5
ejus strategema VIII, 22
litteræ ad Iones lapidi incisæ *ibid.*
cum Aristide simultas VIII, 79
vafrities, exactio, avaritia VIII, 75, 112
omnium Græcorum prudentiss. VIII, 110
secundas retulisse judicatur è prælio navali contra Persas VIII, 23
ut honoratus Spartæ VIII, 124
responsum livido cuidam datum VIII, 125
Themiscyra IV, 86

The-

IN HERODOTUM.

Themison Therzus	IV, 154	Thracum sepulturæ quales	V, 8	Torona Græca urbs	VII, 12, 122
Theocydes pater Dicæi	VIII, 65	Thracum in Xerxiano exercitu armatura	VII, 75, 76	Trachea Cherfonefus	IV, 99
Theogoniz cantus in sacrificiis Persarum	I, 132	Thracia tellus descripta	IV, 99	Trachinia regio Melidis	VII, 201
Theomestor Andromantis fil.	VIII, 85. IX, 89	Thracia gens ejusque mores	V, 3, 6c.	Trachiniaz petrae	VII, 98
Theophaniorum festum	I, 51	Thraciaz muri	VI, 33	Trachinii	VII, 175
Theopompus rex Spart.	VIII, 131	Thraſybuli Mileſiorum tyranni commentum	I, 21, 22. aliud V, 92	Trachus urbs	VII, 199
Thera insula quondam Callista	IV, 147	Thraſycles Lamponis pater	IX, 89	Trapezus Arcadiæ	VI, 127
à conditore Thera vocata	IV, 148	Thraſydeus Aleuades	IX, 57	Traspiæ Scythæ	IV, 6
septem annos pluviam non sentit	IV, 151	Thraſyleus Steſilei pater	VI, 114	Trausi populus Thraciæ	V, 4
Theræorum colonia	IV, 156	Thriaſius campus	VIII, 65. IX, 7	Travus fl.	VII, 109
Therambus in Pallena urbs	VII, 123	Thriæ oppidum	IV, 148	Tria capita, seu capita quercus, locus sic dictus	IX, 38
Therapne locus	VI, 61	Thus ubi & quomodo colligatur	III, 107	Triballicus campus	IV, 49
Theres Aureſionis f. Cadmeus generis	IV, 147, 148	Thyæ Cephiffi filiz sanum	VII, 178	Tribus in Sardibus	IV, 45
Therma urbs	VII, 123, 127	Thyni à Cræſo ſubacti	I, 28	Trintatzchmes Perſa dux	VII, 82
Thermæzus ſinus	VII, 123. VIII, 127	Thyrea ager	VI, 76, & de eo contentio I, 82. III, 59	Triopii Apollinis ſacrum atque certamen	I, 144, IV, 59. VII, 153
Thermodon fluv.	II, 104. IV, 86. IX, 27, 42	Thyſagetz populus	IV, 22	Triopium Cnidiorum regio	I, 144, 174
Thermopylarum mons	VII, 176, 219	Thyſus urbs	VII, 22	Triopium promontorium	IV, 38
ad eas prælium Lacedæmoniorum & Perſarum	VII, 213, 6c.	Tiaræ	III, 12	Tripodes in templo Apollinis ſimulacrii	V, 59 & 60 & 61
Theron Agrigentinarum monarchus	VII, 165	Tiarantus fl. Scythiæ	IV, 48	Tripus apud Tritonidem paludem	IV, 179
Therſander Orchomenius	IX, 16	Tibareni populus	III, 94	Tritæſes Achæorum pars	I, 145
Theræ avus & Aureſionis	IV, 147. VI, 52	eorum in Xerxis exercitu armatura	VII, 78	Tritæchmes Arrabazi filius	I, 192
Theseus Theſſalus conditor Smyrniæ	H, 2	Tibelli fl. Scythiæ	IV, 49	Trieterica & Bacchanalia apud Gelonos	IV, 108
raptor Helenæ	IX, 72	Tigranes Achæmenides Medorum dux	VII, 62	Tritæ oppid.	VIII, 33
Theſmophoria	II, 171	eius generoſa ſententia	VIII, 26	Triton fl. & Tritonis palus	IV, 178, 191
Epheli	VI, 16	Tigranis ducis ſpecies & ſtatura	IX, 95	Trojana ætate tertia poſt Minoën	VII, 171
Theſpia urbs incenditur	VIII, 50	Tigris fluvius in rubrum mare infunditur	I, 89. V, 52. VI, 20	Trophonium	VIII, 134
Theſpienſes	V, 79 adſumunt cives VIII, 75	Tigres tres & eorum ortus	V, 52	Tutelar ſ Minervæ templum apud Chios	I, 160
Theſproti populus	V, 92, 7. VIII, 47	Tigris oſtium	VI, 20	Tychius coriarius, Homeri hoſpes	H, 9
Theſſali cæſi ab Phocenſibus	VIII, 27 & 28	Tilones piſces	V, 16	ab Homero celebratur	H, 26
Theſſaliæ descriptio	VII, 128, 129	Timareta antiſtes Dodonææ	II, 94	Tyſta, Perſicæ cæſæ regalis nomen	IX, 109
equæ ibi omnium optimæ	VII, 196	Timegenides Theban.	IX, 85	Tymnes Hiſtiæi pater	V, 37. VII, 98
Theſſalus ſocius Doriei	V, 46	Timelitheus	V, 72	ubi occultatus	III, 5
Theſtis ſons	IV, 159	Timeſius Clazomenius	I, 168	Tyndaridarum expeditio in Atticam	IX, 72
Theſtorides litterarum profeſſor	H, 15	Timnes Spargapithis tutor	IV, 76	Tyndaridarum unus relinquitur in urbe Sparta	V, 75
ejus perfidia erga Homerum	H, 16	Timo ſacrificæ, Paria genere	VI, 134, 135	Tyndarus	II, 112
quæ illi non bene ſemper vertit	H, 24	Timodemus Aphidnæus	VIII, 125	Typhon	II, 156. III, 5
Theridi ſacrificanti magi	VII, 191	Timogenides Thebanus	IX, 37	Tyrannis lubrica res	III, 53
Thmuitana plaga	II, 166	Timon Androbuli fil. Delphus	VII, 141	Tyrannidis incommoda	V, 92
Thoas in Lemno	VI, 138	Timonax Timagoræ filius	VII, 98	Tyrannorum mores	III, 80
Thocis in Libya	IV, 192	Timoun ſæmina ſacerdos	VI, 134	Tyrannum ſecundum eſecto priore nullus admittit	VI, 5
Thomanii populus	III, 117	Timoxenus Scionæorum imper.	VIII, 128	Tyres Scythæ	IV, 80
Thonis præfectus Canobici oſtii	II, 114	Tiryns	VI, 77, 83. VII, 137	Tyres fl.	IV, 11, 47, 51, 53, 82
Thoraces piſturati Amafiſis regis	III, 47	Tirynthia regio	VI, 76	Tyreus (Tereus) Sitalcis pater	VII, 137
Thorax Lariffæus	IX, 57	Tiſamenus Græcorum aruſpex	IX, 32	Tyritæ, Græci	IV, 51
Thoricum Atticæ	IV, 99	Tiſamenus Spart.	IV, 147. VI, 12	Tyrus quando extructa	II, 44
Thracæ à Cræſo ſubacti	I, 28	Tiſander Hippoclidis pater	VI, 127	Tyriorum caſtra, locus	II, 112
à Seſoſtre ſubjugantur	II, 103	Tiſias Lyſagoræ pater	VI, 133	Tyrodiza Perinthiorum	VII, 25
populus Aſiæ	III, 90	Titacus Aphidnæus	IX, 72	Tyrrhenus Arys f. colonias in Tyrreniam ducit	I, 94
cannabe veſtiuntur	IV, 74	Tithæus Datis filius	VII, 88	Tyrrheni oppugnant Phocæſes	I, 166
adverſus tonitrua ſagittas excutunt	IV, 94	Tithorea Parnaffi	VIII, 32	Tyrrhenia ſeu Thuſcia	I, 163
Birhyni & Strymonii qui appellati	VII, 75	Titormus Ætolus frater Malæ	VI, 127	Tyrrheniam Phocæſes aperiunt	I, 163
Xerxis ſocii	VII, 185	Tmolus	I, 84, 93. V, 101		V.
Jovis ſacrum currum cum equis abegerunt	VIII, 115	Tmolus auri ramenta proſert	I, 93	Accæ Iſidi ſacræ	II, 41
		Tomyris Maſſagetarum regina à Cyro bello petitur	I, 205, 6c.	Vaccinam non guſtantes	IV, 186
		eius magnanimitas	I, 212	Vates in exercitu	IX, 32
		Cyri caput cruori immergit	I, 214	Vaticini Scytharum	IV, 67
		Tonitrua in Xerxis exercitu ingruunt	VII, 42	Veneris Uraniæ templum à Scythiſ com-	K
		Tornax Laconicæ	I, 69		

INDEX IN HERODOTUM.

compilatum I, 105
 Veneris fanum apud Cyprum *ibid.*
 templum apud Cythera *ibid.*
 Mylitta Assyriis dicta, Arabibus
 Alitta, Persis Mitra I, 131
 Veneris templum apud Atarbe-
 chin II, 41
 Veneris hospitæ quæ Helena fuit
 ædes II, 112
 Scytharum dea & ab iisdem Ar-
 timpasa dicta IV, 59
 Vehiculum Spartæ honoratum VIII,
 124
 Venti etesæ non sunt causa exun-
 dationis Nili II, 20
 ventorum ara in Thyia VII, 178
 Ventus Strymonias VIII, 118
 Venus Assyria & Babylonica I, 199
 Veritas & mendacium ejusdem pre-
 cii III, 71
 Verua quina Æolum H, 37
 Vesta Scytharum dea IV, 59
 Vestes laneæ ubi profanz II, 81
 Vestis Ionica & Dorica V, 87
 Via sacra VI, 34
 Vici Medorum I, 86
 Vicinos Medi & Persæ colunt I, 134
 Victimæ cædendæ ritus apud Scy-
 thas IV, 60
 Vinum palmeum II, 86. ex hordeo
 apud Ægyptios II, 77
 Viperarum generatio cur rara III,
 108, 109
 Vir prudens in suscipiendo quid co-
 giter VII, 49
 Virginum auctio apud Babylonios
 I, 196
 virgines ubi devirginentur à rege
 IV, 168
 virginum anniverfarius confectus
 IV, 180
 Viri pauci apud Persas, homines
 multi VII, 210
 Vita Ionica IV, 95
 Vitæ humanæ brevitæ & calamitas
 VII, 46
 dies varii I, 32
 Vivos defodere Persis in usu VII,
 114
 Ultio fratris necessaria III, 65
 vehemens apud Deos invidiosa
 IV, 205
 Ulysses H, 7, 26
 Umbri pop. I, 94. IV, 49
 Vocalissimus Ægyptius IV, 141
 Urbana Minerva V, 82
 Urbium Græciæ incrementa decre-
 mentaque I, 5

Urbes à Dario in Scythia conditz
 IV, 124
 Uraniz Veneris fanum vetustissi-
 mum I, 105
 ejus templum à Scythis diripitur
ibid.
 apud Persas sacrificia I, 131
 Urania Venus Alilat Arabibus di-
 cta III, 8
 Urina hirci spasmi remedium IV,
 187
 Urforum ac luporum sepultura II,
 67
 Urotali Arabibus, Dionysus III, 8
 Utii populus III, 93 & eorum in
 Xerxis exercitu armatura VII,
 68
 Vulcani sacerdotes II, 3
 & maximum templum Memphi
 II, 99
 vestibula II, 101, 121
 Vulcani colossus II, 176. & fax
 VII, 98 Vulcani templum &
 statua III, 37
 Vulpanferes Ægyptiis sacri II, 72
 Uxor Candaule Gygi nuda visa I, 9
 uxorum maestatio ad mariti funus
 V, 5
 uxores Atheniens. raptæ VII, 138
 X.
 Xanthius campus I, 176
 Xanthii populus *ibid.*
 Xanthippus Ariphronis f. VI, 131,
 136. VII, 33. VIII, 131
 Xanthippus dux Atheniensium cru-
 ci figit Artaycten IX, 119
 Xanthus Samius I, 134
 Xenagoras Praxilai f. Halicarnass.
 IX, 106
 Xeni, hostes IX, 11
 Xerxes Darii filius I, 183
 Xerxis genealogia VII, 11
 impius & scelestus VIII, 109
 Xerxes quid Græcis significet VI,
 98
 rex Persarum declaratur VII, 3
 cur bellum Græcis intulerit VII,
 6, 7
 copiæ Xerxis maximæ VII, 20
 Xerxes Hellesponto compedes in-
 jicit VII, 35
 Xerxis crudelitas VII, 39. IX, 111
 Xerxis dona in Hellespontum col-
 lata VII, 54
 Xerxis exercitus in Europam tra-
 jectus VII, 56
 Xerxi quæ ostenta oblata sint VII,
 57

Xerxes exercitum suum lustrat
 VII, 59
 ejus copiarum catalogus & nume-
 rus VII, 60, 61, 62 &c. 184 &c.
 Xerxis duces qui fuerint VII, 82,
 98
 Xerxis magnanimitas VII, 136
 confidentia VII, 146
 Xerxiana classis VII, 184
 Xerxis formæ dignitas VII, 187
 Xerxi naves quadringentæ sub-
 mersæ VII, 190
 Xerxis ad Thermopylas clades
 VIII, 24
 Xerxis ridiculum factum *ibid.*
 Xerxis impietas VIII, 109
 ejus copias famæ & pestis extin-
 guit VIII, 115
 ejus reditus in Asiam VIII, 117,
 &c.
 Xerxis amores IX, 107. & *passim*
plurima de eo toto libro VII &
VIII.
 Xuthus Ionis pater VII, 94
 Xystum aureum Amphiarao dona-
 tum I, 52
 Z.
 Zabece, Afri IV, 193
 Zacynthii pop. III, 59. VI, 70
 Zacynthus IV, 195. VI, 70
 Zancle, nunc Messana dicta VII,
 154 & 163
 pulcherr. urbs VI, 25
 Zanclei populus VI, 22
 proditi ab Hippocrate *ibid.*
 Zamolxis dæmon ejusque cultus IV,
 19, 95 ubi alia de eo.
 Zegeries, murium genus in Africa
 IV, 192
 Zeuxidamus Leutychidis f. VI, 71
 Zira amiculi genus VII, 69
 Zoë IV, 158
 Zona urbs Samothraciæ VII, 59
 Zopyrus se mutilat III, 154
 ejus ad Babylonios ficta fuga III,
 156
 Babylonici exercitus dux declara-
 tur III, 157
 ejus præstantia III, 160
 Megabyzi pater *ibid.*
 Zopyri filia vitata à Satape IV, 43
 Zopyrus Megabyzi fil. III, 160
 Zopyrus à rege deficit & Athenas
 fugit III, 160
 Zoster locus VIII, 107
 Zygantes, Afri IV, 194
 simiarum comestores *ibid.*

F I N I S.

IN.

DE QUIBUS IN NOTIS AGITUR ET QUÆ IN
ILLIS PRODUCUNTUR.

K 2

அய்-

INDEX RERUM

ἀντικαλημύοισι	995 b	Apollo Nomius	998 a	ἀρχιέρως	869 a
ἀντικαλημύοισι	919 b	ἀποθῆναι	797 b	ἀρχοι	899 a
ἀντικατιζόμενοι	942 a	ἀποξηρασμένον	976 b	ἀς αὐτός	891 b
ἀντικαίειν	904 a	ἀποροι παρσφίρεσθ	996 a	ἀση	838 b
ἀντίξος	979 a	ἀπορρέον ἀπ' αὐτῶ	885 b	ἀσθή	908 a
ἀντίον τινός	867 b	ἀπορρίψαι	916 b	ἀσπάζοντο	833 b
ἀντιμέμνη	855 b	ἀποσιδύμεν	936 a	ἀσφα	839 a
ἀξίνας σαγάρεις	973 b	apoliorefis, ἀλλω δὲ γῆμον	944 b	Ἀστυλίας	913 a
Ἀνύσης	975 b	ἀποσκήπειν	966 b	ἄσφα	859 a
ἀνωρῆ	991 a	ἀποσκήψαι ἐνύπνιον ἐς φαῦλον	829 a	Aityagen ut Cyrus tractaverit	836 a
ἀπάγειν ὀπίσω	999 b	ἀποσκήψαι	800 a	Ἀσπύγε genitiv.	831 a
ἀπαίρεσκον	850 b	ἀποσκήψαι	818 a	Ἀσύνται	938 a
ἀπαλαυνόμενοι	997 b	ἀποσκήψαι	834 a	Ἀσύνται	867 a
ἀπαλάσσειο	944 b	ἀποσκήψαι	890 a	Ἀσύνται	930 a
ἀπαλάσσειο	954 b	ἀποσκήψαι	814 b	Ἀσύνται	811 b
ἀπαμμένον	856 b	ἀποσκήψαι	866 b. 981 a	ἀσύνται	888 a
ἀπαξ ὡς	882 a	ἀποσκήψαι	956 a	ἀσύνται	985 a
ἀπ' ἀρότης ζῶντες	926 b	ἀποσκήψαι	806 a	ἀσύνται	867 a
ἀπαρυσσάμενοι	919 a	ἀποσκήψαι	940 a	ἀσύνται	938 b
ἀπιδέξαι	835 a	Apuleii Apologia emendata	880 a	Ἀσύνται	938 a
ἀπειλούμεθα	948 a	ἀπ' ὕλης ζῶειν	854 b	Ἀσύνται	967 b
ἀπειπε μὴ ποιεῖν	829 a	ἀπ' ὧν ἐδοῖτο	869 b. 872 a	aures magis infidæ quam oculi	797 a
ἀπειρεσθ, ἀνυσθ, ἀπαθῆς κακῶν	804 b	ἀπὸ τῶν	951 a	αὐταρκὲς ἔδεν σώμα ἐν	804 b
ἀπεκαλέε	908 b	ἀπὸ τῶν	975 b	αὐτοῖσι	905 b
ἀπεκαλέεσθαι	996 a	ἀπὸ τῶν	980 b	αὐτῶν τῶν ἐν εἴδει	858 b
ἀπελάσσειο	989 b	ἀπὸ τῶν	975 a	αὐτῇ εἰς ὅσοι	940 b
ἀπελοῖο	817 b	ἀπὸ τῶν	920 b	αὐτῶν μὴ ρίψαι	888 a
ἀπενειχθέντα	839 b	ἀπὸ τῶν	922 b	αὐτῇ δὲ	860 a
ἀπενεικρυσσάμενοι	852 b	ἀπὸ τῶν	924 b	αὐτῶν	901 a
ἀπέπλεον	998 a	ἀπὸ τῶν	958 a	αὐτοῖσι	897 a
ἀπῆι	944 b	ἀπὸ τῶν	962 a	αὐτοῖσι τοῖσι Σπαρτιάταις	821 b
ἀπῆσσι γλώσσας	863 b	ἀπὸ τῶν	862 b	αὐτὸν Διφθερίεσθαι	913 b
ἀπιέμεν	977 b	ἀπὸ τῶν	930 a	αὐτὸν συμπεμψάμενος φύλακα	807 a
ἀπιέμεν	852 b	ἀπὸ τῶν	975 a	αὐτὸς δὲ	807 a
ἀπιέναι κελύοντες	815 b	ἀπὸ τῶν	996 b	αὐτὸς ἕκαστος	985 a
ἀπίης ἀπαγγεῖν	956 a	ἀπὸ τῶν	927 b	κέκτητο αὐτὸς ἄλλος αὐτὸς ἐκτετασ	968 b
ἀπίκαλο	795 b	ἀπὸ τῶν	927 a	αὐτῇ ταύτῃ	856 a. 934 a
ἀπίκαλο	834 b	ἀπὸ τῶν	927 a	ἢ αὐτῇ	910 a
ἀπικνεῖοι	948 a	ἀπὸ τῶν	927 a	αὐτοχρεῖν	918 b
ἀπικνεόμενοι ἐς βάσανον	990 b	ἀπὸ τῶν	927 a	αὐτοχρεῖν	834 b
ἀπικόμενα	874 a	ἀπὸ τῶν	927 a	αὐτῷ ad repetendum casum	887 b
ἀπίκτο	982 a	ἀπὸ τῶν	927 a	αὐτῷ Διφθερίεσθαι	866 a
ἀπίξαι	866 b	ἀπὸ τῶν	927 a	αὐτῷ πάντες ἀπεβέβηκε	824 a
ἀπίπῃσι	885 b	ἀπὸ τῶν	927 a	αὐτῷ χρεῖται	886 a
ἀποβαλὼν ambiguous	953 a	ἀπὸ τῶν	927 a	ἀφαιμένοι	892 b
ἀπογεφυρωσάμενος καὶ Μέμφιν	887 b	ἀπὸ τῶν	927 a	ἀφανισθῆναι	921 a
ἀποδάσκει	841 a	ἀπὸ τῶν	927 a	ἀφάσσει	910 a
ἀποδέκεσθαι	932 a	ἀπὸ τῶν	927 a	ἀφαιμένοι, ἀφαιπικὸν μάχη	820 b
ἀποδέξω	915 b	ἀπὸ τῶν	927 a	ἀφαιπικὸν	912 a
ἀπὸ δικαιοσύνης	980 a	ἀπὸ τῶν	927 a	ἀφαιπικὸν	972 a
ἀποθήκη	990 b	ἀπὸ τῶν	927 a	ἀφαιπικὸν	806 b
ἀποθήκη	995 a	ἀπὸ τῶν	927 a	ἀφαιπικὸν	888 a
ἀποικίσα	827 b	ἀπὸ τῶν	927 a	ἀφαιπικὸν	911 b
ἀπὸ Κολοφῶν κληθεῖσα	799 a	ἀπὸ τῶν	927 a	ἀφαιπικὸν	951 b
ἀποκερταίει	926 b	ἀπὸ τῶν	927 a	ἀφαιπικὸν	ἀφαιπικὸν
ἀπολέει	831 a	ἀπὸ τῶν	927 a	ἀφαιπικὸν	ἀφαιπικὸν
ἀπολελοιποῖς	987 a	ἀπὸ τῶν	927 a	ἀφαιπικὸν	ἀφαιπικὸν
ἀπολεόμενοι	982 b	ἀπὸ τῶν	927 a	ἀφαιπικὸν	ἀφαιπικὸν

ET LOCUTIONUM ET VOCUM.

αἰχυνθέντι 946 b
 ἄχρε εἰ 832 b
 αἰσάμεν & ὀχρεῖν 903 a

B.

Babylonis & Aegypti com-
 munia 853 a

βάθρον 849 a
 βάλεο 988 b
 βαλόμενοι ἐπ' ὑμῶν 910 a
 baris quam capax 886 b
 βασιλεύσας Αἰγύπτῳ 882 b
 βασιλεὺς summa felicitas 805 a
 βασιλῆ accusativus 983 a
 βασάνης 974 b
 βασάνεια 941 b
 βίβαιον λόποδεξής 972 a
 βεβαιούδ' ὁπάθεν 901 a
 βεβρώκοι 833 a
 βεβός 858 a
 Βελέζιν 932 a
 Βοιωτῆσι 852 a
 Bocharti audax 962 a

— vitiosus impetus in He-
 rodotum 849 b

Βορυθηνείτης 921 b
 βεβάζει πόλι 895 b
 βυλῶο 966 b
 βυλδούμῳ ἀπ' ὁδῶν 971 b
 βυλεῦσαι 818 b

Byzantii dominium in Bospo-
 rum 931 a

βυλδούμῳ 945 a
 βυλδύσας 797 b
 βύλε 823 a
 βῦν 869 b & βῦς τὸς ἔρσανας 870 a

Βεργχίδησι, τῇσι ἀν τοῖσι 827 a
 Βεργής 974 b

G.

Γαλδαική 976 b
 γὰρ in objectione 930 b
 γὰρ in medio periodi 935 a
 γὰρ σφίαις, non γὰρ δὴ σφίαις 864 a

γὰρ post duas voces. Σαδνατ-
 της ἔτ' γὰρ 800 a

δὲ ἑαυτῶν Γε 835 b

γερημυλῶ ἡ γγέλθης 956 a

γέλωτ' τοιαῦτα ποιεῖν 907 a

γρεῖων 896 b

γρεηλογίαι Ἐκαταίε 825 b

genitivus in participiis, et si
 sequatur nomen in alio ca-
 su 796 a

γῆ & μῆδ', non τὸ γῆ &
 796 b

gentes inter Phoenicem & Aë-
 gyptum 902 b

genus relatum ad remotius
 973 b

γῆων & λοιπὸν δέειπνε 881 b

γεραιτέρῳ 954 b

Γέργυβες Τόλκροϊ 971 b

γδύεσθ' genitivum habet 863 a

γέφυραι Διφθασίς 847 a

γῆν πᾶσαν, non τίω γῆν π. 863 b

γῆν πολλῶν 802 a

γῆ φέρε 947 a

γίλιγ' αἶμα 937 b

γινώσκω 991 b

Glaucus Chius 801 a

γλύφουσι ζωγράφου 872 a

γόνυ & βρεχέσας 851 a

Γορδίου & Μιδίου πᾶς 805 b

χεῖμα & γράφας 931 b

γράφειν pingere & scribere 925 a

γράφειν 872 a

γράφει γράμματ' αὐτῶν 943 a

Grotii nota corrupte edita 980 a

Γυγάδας χρυσός 798 b

γυμνῶν ἀνοπλων 896 b

γύναια κατισάναι 918 b

γωνίῃ περὶ τῆς 810 a

Δ. 824 b

δακτύλοι ad computandum 956 a

δάσασθαι στρατὸν τρεῖς μούρας 977 b

δατέον 878 a

δε, non ᾧ in initio 857 a

δε in processu & ad declaran-
 dum 878 a

δε in progressu narrandi 931 b

δε in transitu 830 a

δε δὴ σφί 891 a

δε ἔτ', sine & 895 a

δεδύκη 967 b

δεδοξοίς 978 a

δεικνύσας 883 b

δέκετ' Ἰσσερ 926 b

Delphici oraculi incendium 809 b

δένδρ' 957 b

δεσπότης 830 b

δούτερος, τρίτος 854 b

δούτρη αὐτῆ ὑπομνήτ' 933 a

δέχεσθ', non δεξιῶς 835 a

δὴ interpositum 850 b

ὁ μὲν Δὴ 917 b

ἦγον ᾧ Δὴ 843 b

ἴω ᾧ Δὴ μὴ εἰν 910 a

ἴωκα μὲν Δὴ 829 a

ἴδεν Δὴ δεινόν 949 a

δὴ & μάλλον 888 a

μὲν & sine Δὴ 869 b

περὶ Δὴ ἀπ' 933 a

δούτερος Δὴ τῶδε 998 b

δὴ τι 821 b

δὴ τι ἰσχυρός 834 a

δε Δὴ δὲ λέγειν 981 a

πολλῶ Δὴ πλείονα 923 b

δὴ ὦν 957 b

δὴλα ᾧ & sine δὴ 859 b

δὴ μιν πείθοντες τέτοις 896 b

Δήμητρα 893 a

δῆμ' in Attica 908 b

δημόσιον 798 a

δημοτελής θυσιῇ 955 a

δῆτα ἀπεκλῶσι 928 a

Διφθάνης Εὐρώπῳ 968 a

Διφθύνεσθ' 886 b

Διφθόσας 866 b

Διφθ' δὴ ὦν σφί ταῦτα 959 a

Διφθ' 967 b

Διφθ' 972 b

Διφθ' ἀποπεμπομένης χεῖ-
 ρας 932 a

Διφθ' 991 b

Διφθ' τῶδε ὅπ' τῶδε ἐκαλέοντο 975 a

Διφθ' 896 b

Διφθ' 795 a

Διφθ' 900 a

Διφθ' 850 b

Διφθ' 825 a

Διφθ' 990 a

Διφθ' 812 b

Διφθ' 914 a

Διφθ' 968 b

Διφθ' 874 a

Διφθ' 977 b

dierum mentio ad vitæ vani-
 tatem 803 a

Διφθ' 978 a

Διφθ' 853 a

Διφθ' 806 a

Διφθ' 991 b

dii veteres Aegyptii 873 b

Διφθ' 944 b

Diodorus Sic. infestus Hero-
 doto 867 a

Dionis Coccejani Excerpta
 illustrata 961 b

Dionysius Longinus juvat
 Herodotum 983 a

— illustratus 952 a & b

Διφθ' 953 b

Διφθ' 933 b

Διφθ' 932 b

Δοκέοι 996 a

Δόκιμ' πολέμιον 950 a

Δόλον ἔδεναι 935 a

Δόμ' 846 a

Δρέψας 884 b

Δύμη 840 b

INDEX RERUM

δυναίαλο	992 b	είρύσαι	968 b	ἐμπεπερησθαι	949 a
δυναίον σπέντε	925 b	εἰς αὐτῶν, vel τις de incerto	919 b	ἐμπηρον	843 b
δυνατώτατο	994 a	εἰσκομίζειν	831 b	ἐμπιπρεῖς	990 b
δυνεώμεθα	932 a	εἶσω	954 a	ἐμπόλια	998 b
δυσκαίδεκα	912 b	εἴτε semel positum	893 a	ἐμπόρεια ὑπὸ θαλάσσης	902 a
δύο ἢ εἴκοσι	829 a	εἴτε ἢ αἰεὶ ἦσαν	874 a	ἐμφαίνοντο	981 a
duplex dativus	856 a. 864 b	Εκαέργη	924 b	ἐν Μαραθῶνι	996 b
δύτης	985 a	ἐκασοι	844 a	ἐν omiffum	828 a
δυσκαίδεκα	991 b	ἐκασὸν ἀπιέναι	815 b	τὸν Ὀλυμπίῳ ἀγῶνι sine ἐν	944 a
δυσὼν ταλαήων	917 a	— ἡμερολογέοντες χορηγαί	808 a	ὦν Ἀθήναις	947 a
δυοδέκατο	913 a	ἐκατέρως	949 a	— Ἀθήνησι	960 b
φωρέται Δελφῶς	811 a	ἐκατέρωθι	889 b	Enallage nominativi pro se-	
φωρέεσθαι τινὰ χρυσῶ	916 b	ἐκζητῶμαι	949 a	cundo	934 a
Δωρὶς ἐσθῆς	853 a	ἐκδέκεται	854 b	ἐναμμήνιοι	974 b
E.		ἐκδησάμεντο ἀγάλματ᾽	faccer-	ἐναπήπτε	856 b
Ε' ελασσον	979 b	dos	929 b	ἐν γίνεσθαι	942 a
ἐβλάδων	985 b	ἐκδιδρασκὴ πόλεως	953 a	ἐν ᾗ sine casu	799 b
ἐβλάδωσα	967 a	ἐκέκτητο	907 b	ἐν ᾗ ἢ τόδε	870 b
ἐβλόνο	843 a	ἐκέντρωτο	948 a	ἐν ᾗ ἢ τῷδε	904 b
ἐγγλύσσω	884 b	ἐκθῆσιτο	831 b	ἐνδεδυμῆα ἱερεῖ	923 b
ἐγίνοντο	816 b	ἐκκλησιόμηναι	802 b	ἐνδεξάσιο	916 a
ἐγχερίμψας	998 b	ἐκμαθήειν	818 b	ἐνερμῆοι	940 b
ἐγὼ εἰ μὴ	891 a	ἐκ ξύλων κορύναι	877 b	ἐνεργε λήμνης	859 b
ἐδεδύλωντο	828 a	ἐκσμέατο	912 b	ἐνείχεε	832 b
ἐδεόμην παρ' ἀσπίος τοῦ	906 b	ἐκπιπίντες in mari	917 b	ἐνελιξάμεντο	886 a
ἐδαιτῶτο	933 b	ἐκπλαγύντες τῷ γηνομήνῳ	919 b	ἐν Ε' λαοῖς κοινὰ ἀγαθὰ περσε-	
ἐδαιτήθη	890 a	ἐκτανύσσει	900 a	γαζόμεντο	955 b
ἐδωλα, aque ut ἐδώλια	800 h	ἐκτάατο χρήματ᾽	991 a	ἐέσκηψε	829 b
ἐδωλίοισι	852 a	ἐκτίσαι τινι	958 a	ἐνεσεῶτα	828 b
εἰ in ultima syllaba	832 b	ἐκτρέφειν	879 b	ἐν ἡμετέρᾳ	805 b. 966 a
ἐζέτο ἰκέτις	937 a	ἐκφορέμεντο	898 a	ἐνθάδ' ἀπῆκετο	875 a
ἐθέλοντι	953 a	Ε' λαῖνῃ	968 b	ἐνθάδ' εἰς ὧτα	879 b
ἐθῆντο	797 a. 931 a	Ε' λαῖσιν	1000 a	ἐνθεν	874 a
εἰ ἄρα. sed omisso posteriore	956 a	ἐλάσσονα ἀρεθμὸν	988 a	ἐνθεν γε ἰδῷ	831 a
εἰ ᾗ ταῦτα εἰ ποιήσεις	856 a	ἐλάσσονες ἐτι	881 a	ἐνέντες	856 b
εἰ δέον	835 b	ἐλαύνειμι	851 a	ἐνίστη σήλας	888 a
εἰδῶ ὅτι κοῖε	890 b	ἐλεγον	894 a	ἐνὶ χρήματ᾽ ποικῶ	944 a
εἰ ἰθελήσῃ	862 a	ἐλείφθη	979 b	ἐν Καρπαθῷ πλεόντες	950 a
εἶησαν	888 a	ἐλδύθειον	976 a	ἐν Κύπρῳ ναυμαχήσας	950 a
εἰ ἢ ὁσονῶν	865 b	ἐλδύθρεῶσαι	948 b	ἐν Σάρδεσι στρατοδόμοι	950 a
εἰλαδὸν	844 a	ἐλθεῖν γὰρ sine μὴν.	891 b	ἐν ταύτῃ ὦν sine δὴ	870 a
εἶλη, εἰλαδὸν	818 b	ἐλθεῖν τι ὑστεραίῃ	933 a	ἐν τέλει ἐσοι	998 b
εἰλίσσων	869 a	ἐλθῇ νῦξ	934 a	ἐν τε ἐν Διμενητῷ, Μέμφι	799 b
εἰ μὴ ἄρα ἢ	966 b	ἐλθοι	990 b	ἐν τῇ εὐρον	871 b
εἶναι ἀγωνίζεσθαι	899 a	Elis Aetolorum	989 a	ἐν τῇ ἂν θύσῃ	872 b
— δημότης	900 a	Ε' λαῖδα πόλιν	948 b	ἐν τῇσιν ἡμέρησι διεξελθὼν	866 h
— δυναῖος	918 b	ἐπερχομαι	842 b	ἐν τῇ Προνητῇ	826 b
— ἐν ὄπλοις	798 a	Ε' λῶν ἢ ἐπεκρεῖται	857 a	ἐν τῇ ὑστεραίῃ	977 a
— ἢ Ἀρεκάδων λέγειν	956 b	ἐλπίσας μὴ ἐλάσῃ	820 a	ἐν τῷ ἂν αὐτὸς &c.	955 b
εἶναι spurium	882 b	ἐλπίζων ἀνακλῆσθαι	809 a	ἐν τινι νυκτὶ	877 b
εἰνάτη ἰσαμῆν ἢ μινωὶς	960 b	ἐλῶν εἰς Θρηάκιον	997 b	ἐν τῷ	881 a
εἰ optativum	965 a	ἐμφαίνειν εἰς ἴνα	978 a	ἐνφύεσθαι	911 a
εἰπάσης	937 a	ἐμελλε σκοπεύεσθαι	918 a	ἐνώρων	982 b
εἰπεῖν μοι	988 b	ἐμῇ ὄψις	887 a	ἐνώρων ἐν ὑμῖν	993 a
εἰργασθῇ	864 b	ἐμῇ χαίᾳ	809 a	ἐξαναγκάζομεντο	859 a
εἰρεαται	955 a	ἐμοὶ δοκεῖ	880 a	ἐξανασησας ἐντεῦθεν	898 b
εἰρεσίη χρωμένη ad itineris		ἐμοὶ δοκεῖν	859 a. 874 b	ἐξ ἀνθρώπων γινόμενα, pro ᾧ	794 b
notandam longitudinem		ἐμπεποδισμένῳ	927 b	ἐξ ἀπαλάσας	809 b
854 b		ἐμπεπερησέται	952 a	ἐξά-	

ET LOCUTIONUM ET VOCUM.

ἐξάπειδον	898 a	ἐπεί τε δὲ	832 b 918 b	ἐπὶ Ταίναρον ἐξεναίκα	800 b
ἐξεδέξατο	899 a	— vel γὰρ	874 a	ἐπιτένεσκε	840 b
ἐξεδέξατο	874 a	ἐπελήλυθας πῶς πολλῶ	802 a	ἐπιτέχίζειν	954 a
ἐξεργασάμην	908 b	ἐπέλιπε	971 b	ἐπιτελεῖν	903 a
execrandi formula	909 b	ἐπενδύει	852 b	ἐπὶ τινος ἔχειν τὸνομα	926 a
ἐξελασθεῖς	844 a	ἐπενεγκῆσα οἱ	936 a	ἐπίτοκα	830 a
ἐξελασθέντες	908 a	ἐπεξέζεσε	967 b	ἐπίροφέντες βασιλεῖς	892 a
ἐξελεῖν ἐπ' αὐτὸν	806 a	ἐπεξῆς	942 a	ἐπίροπείεν	918 a
ἐξενέγκασθαι	963 a	ἐπεπύθεε	918 b	ἐπὶ τῷ βακίλῳ τῷ ἡπίστω	830 b
ἐξεργάσασθαι τινὰς καλὸν	890 b	ἐπεπύθεον	997 b	ἐπιχθινῶν	999 b
ἐξεργάσθαι	901 a	ἔπεσε τὸ θῆλον	952 b	ἐπίχλις πρία	927 b
ἐξεργασμένον ἔργον	890 b	ἐπεσεῶτες	931 a	ἐπομένοι κατὰ πίναν	884 b
ἐξεργάσαι	909 b	ἐπετετάχατο	975 a	ἐπὶ τοῦ	844 a
ἐξεργάσθαι	854 a	ἐπέχειν ὅτι σφίσι	954 b	ἐπορεύει	834 b
ἐξόρουν	827 b	ἐπ' ἡμέρῃ ἐκάστη	950 a	ἐπ' ἑτάχθημεν	949 b
ἐξόρουν	811 a	ἐπὶ τῶν	989 a	ἐποφόμενοι	831 a
ἐξήγαγε	850 a	ἐπὶ τῶν	929 a	ἐπὶ τῶν	801 a
ἐξήγειρε	963 a	ἐπὶ τῶν	956 a	ἐπύθεσαν	995 a
ἐξηλθῆσαν	973 a	ἐπὶ τῶν	944 a	ἐπὶ τῶν	998 b
ἐξηγητήμενοι	978 b	ἐπὶ τῶν	870 a	ἐπὶ τῶν	800 b, 890 b
ἐξίει	851 a	ἐπὶ τῶν	869 b	ἐργάζεσθαι ἀγαθὰ πῶς παλαιοῖς	989 a
ἐξίτηλον respectu hominum	794 a	ἐπὶ τῶν	917 a	ἐργασθαι ἐκ πόλεως	937 a
ἐξοδίσει	955 a	ἐπὶ τῶν	906 b	ἐρημὸν εἶναι	953 a
ἐξοίσειν μηδὲν	910 b	ἐπὶ τῶν	905 a	ἐρκεσι	975 a
ἐξορκῶ	917 a	ἐπὶ τῶν	918 b	Hercules in nummo Eryci-	945 a
ἐξ ὅτι	956 a	ἐπὶ τῶν	969 a	norum	879 a
ἐξ male intelligitur	868 a	ἐπὶ τῶν	820 b	Εἰμίων πόλις	989 a
ἐξωκῆτο Στυγὸς ὕδωρ	956 b	ἐπὶ τῶν	898 b	Εἰμίων urbs	989 a
eo apud Laconas	816 a	ἐπὶ τῶν	938 b	Hermolai epitome quid no-	859 a
εὐικός	807 b	ἐπὶ τῶν	907 a	tet	934 b
εὐικότα	801 a	ἐπὶ τῶν	801 a	ἐρμένον	865 b
εὐόντες	829 b	ἐπὶ τῶν	958 b	ἐρχέσθαι τὰ ἀνὰ Λιεύης	873 a
εὐόντων	878 a	ἐπὶ τῶν	884 a	ἐσαγμένα	826 b, 992 b
ἐπαγγελλόμενοι	979 a	ἐπὶ τῶν	951 b	ἐς Ἀμφιάρεω	807 a
ἐπαγγεῖν σφί αἰγας	858 a	ἐπὶ τῶν	878 a	ἐσήμεν	898 a
Επ' Αἰγυπτιον ἐλάσαι	895 b	ἐπὶ τῶν	914 b	ἐς repetitum	969 a
ἐπ' Αἰγύπτῃ	903 a	ἐπὶ τῶν	925 b	ἐς αἰετὸς φερέσης	823 a
ἐπαμύνειν εἶδε	853 b	ἐπὶ τῶν	963 a	ἐς αὐτὸν πεποιήκε	851 a
ἐπανίστατο	937 a	ἐπὶ τῶν	987 a	ἐσέργνυμι	884 a
ἐπαρσας	916 b	ἐπὶ τῶν	914 b	ἐσθῆτες	834 b
ἐπεαν	921 b	ἐπὶ τῶν	798 b	ἐσθῆται βιβλίον	947 a
— ἔτω	905 a	ἐπὶ τῶν	970 b	ἐσθῆται	802 b
ἐπεγείνω νύξ	988 b	ἐπὶ τῶν	936 a	ἐσθῆται	892 a
ἐπέδρηξ ἔργον	799 a	ἐπὶ τῶν	911 b	ἐς μακρὸν	925 b
ἐπέδωκε πολλὰ	919 b	ἐπὶ τῶν	905 a	ἐς ὃ ἀφίκηται	934 b
ἐπέζωσε	833 a	ἐπὶ τῶν	954 a	ἐς ὃ ἐλθεῖν	898 b
ἐπεθύμει	916 a	ἐπὶ τῶν	877 b	ἐς ὃ, non τὸ	961 b
ἐπεθύμει	917 b	ἐπὶ τῶν	869 b	ἐς ὃ ἐς τὴν θάλασσαν	797 a
ἐπεὶ δ' ἂν	852 a	ἐπὶ τῶν	804 a	ἐσθῆται	896 a
ἐπ' ἐαυτῆς δέξασθαι	986 b	ἐπὶ τῶν	807 a	ἐσθῆται	936 b
ἐπεί δ' ἔ	985 a	ἐπὶ τῶν	805 a	ἐς ἑ	920 b
ἐπεὶ δ' ἔ	989 a	ἐπὶ τῶν	901 a	ἐς ἑ ἐσθῆται	906 a
ἐπεὶ δ' ἔ	857 a	ἐπὶ τῶν	902 a	ἐς πάντας εἰπεῖν	934 a
ἐπεὶ δ' ἔ	970 b	ἐπὶ τῶν	840 b	ἐσθῆται	930 a
ἐπεικασαί	995 b	ἐπὶ τῶν	804 b		
ἐπειρώτα	797 b				
ἐπειρώτων	898 a				

INDEX RERUM

ἐς Σκύθας ἰέναι n. bello 917 a
 ἱαστῆλο 816 b
 ἐσάναι κατὰ χώρην ἔα 799 a
 ἐς τὰ μέγιστα 991 a
 ἔστησε σήλας ἐπ' αὐτὸν 931 a
 ἐστὶ ἢ ἐστὶ 925 b
 ἐστὶ τὰ μὲν κε 845 b
 ἐστὶ τὰ σὺ βύλαι, praesens pro futuro 834 b
 ἐς τὸν τάφον σφάριζεσθαι 942 b
 ἐς τῆς λόγον ἀπικινῆσθαι 914 a
 ἐς τὴν ἐξηγητῶν ἐπεμπεῖν 820 a
 ἐχέοντα 861 b
 ἐχάληαι 915 a
 ἐς χερόν unquam 968 b
 ἔτεα ἀπικινῆσθαι εἰκοσι 905 a
 ἔτεα λὺ Μοῖσαι τετελευτηκότι 862 b
 ἐτίθαπτο 831 a
 ἔτερεσιν οὐκ ἐλάσσων 963 a
 ἔτεροισιν 829 a
 ἔτερον τοιοῦτον 859 b
 — τοιοῦτο 898 a
 ἔτι ἐν φόνῃ 997 a
 ἔτι καὶ εἰς ἐμὲ 811 a 894 b
 ἔτι καὶ ἐς τότε, sine ᾧ 920 a
 ἔτι τοσαῦτα φρονέω 959 a
 Εὐελκίδην 949 a
 εὐ ἐσκότασμένον τρεῖς 959 a
 εὐεσώ 822 b
 εὐετώ ibid.
 εὐθετα, χρήσιμα 873 a
 εὐθελία 884 a
 Εὐθόνης 998 b
 εὐθὺ Βοιωτῶν 986 b
 Εὐθυμίδης ab Εὐθυμο uno ex Minyis 935 b
 Διοκρινίδης 927 a
 εὐ πειστέραν 953 a
 ἀπείως τισὶν δακτύλων 852 a
 Europe ex Creta abiit in Lyciam 926 a
 εὐρεῖν τὸ ἀέμελλον 850 a
 Εὐρυθένης γενέσθαι 944 b
 Δρύταλον χώρας 981 b
 εὐ τ' ἂν δὴ 877 b
 Διτυχέες 804 a
 Διφρονέστε 992 b
 ἄμα ἐπὶ Εὐφρα 917 a
 ἐφοδία 942 b
 ἐφοίτων 828 a
 ἔχειν ἐς τὴν 925 b
 ἔχειν τὴν πρὸς τὴν 980 a
 ἔχειν pro ἔχει 804 b
 ἔχειν ὁ κύων 922 a
 ἐχίνεες 941 b
 ἔχουσιν 916 b
 ἐχρεώτο 995 b
 ἐχρῶτο 900 a

ἔχων ἐκκλέψας 891 b
 ἐχρήσασθαι σφί αὐτοῖς 966 b
 ἔχω χρεώσασθαι εἰπὼν εἶδεν 918 a
 ἐώθει 933 b
 ἐώθει 906 a
 ἐώθεισαν 946 a
 ἐών 905 b
 ἐὼν ἐκάτερον 890 a
 ἐὼν in genitivo plurali 803 a
 ἐαυτῶ 830 a
 Z.
 Ζεὺς apud Persas 836 a
 Ζωγράφος γλυφεύς 872 a
 ζῶειν ἀπὸ ὕλης 854 b
 H.
 H duplicatum 908 b
 H & i confusa 808 a
 ἡ semel positum, ubi bis 953 a
 ἡ γημένους πολυηέων 899 b
 ἡ γον 894 a
 ἡ γονο 904 a 917 b
 ἡ δὲ αὐτὴ αὐτὴ 850 b
 ἡ δὲ ex ἴδῃ pro ἴδοι 948 b
 ἡ δὲ πτωκαῦτα 873 b
 ἡ δυνάμει 933 a
 ἡ εἶδε 807 b
 ἡ, ἡ 949 b
 ἡ καὶ κληρονομήσας 996 b
 ἡ καὶ οὐκ εἶναι 870 b
 ἡ καὶ εὐ τὸ βίαι 802 b
 ἡ καὶ ποδῶν 962 a
 Heliopolitæ λόγιστοι 858 b
 Ἡλιόπολις 877 b
 ἡ καὶ 894 a
 ἡ καὶ χώρας 833 a
 ἡ καὶ πλινθία 809 b
 ἡ καὶ ἀλάντα τρία 809 b
 ἡ καὶ 975 a
 ἡ καὶ ἡρόδοτος 949 b
 ἡ καὶ ᾧ 906 b
 ἡ καὶ 884 b
 ἡ καὶ μὴ γὰρ 845 a
 ἡ καὶ μὴ ὅσιν 963 b
 ἡ καὶ κληρονομήσας 966 b
 ἡ καὶ τὸ ἔργον 851 a
 ἡ καὶ 866 b
 Heraldi somnium 900 b
 Herodianus defensus 873 a
 Herodoti imitator Fabricius Luscinus 843 a
 — prava excerpta 931 b
 — series in narrando 827 b
 Ἡρόδοτος sine spiritu 793 a
 Herodotum erronee citant antiqui 843 a 874 b
 Herodotus temere ab Strabone vituperatur 887 b
 — narrata ab aliis scribit 795 b

ἡσαν 934 b
 ἡ δὲ ταῦτα 906 b
 ἡ δὲ 944 a
 ἡ δὲ 823 b
 Hefychius illustratus 894 a
 ἡ τις ἡ εἰς σὺν 918 a
 ἡ τι ὡς εἶναι 979 a
 ἡ φάνισο 997 a
 Θ.
 Θαρανίων 915 a
 Θάλασσαν, non Θάλασσαν 830 b
 Θέληρον ἐπιστολὴ 952 b
 Θέλων 818 b
 Θεομήτωρ 998 a
 Θεοπρόποι 845 a
 Θεός, ἐκ Θεῶν, numen 805 a
 Θεοφάνεια festum 810 a
 Θέρων, Θερσία 938 a
 Θέστω κρήνην 936 b
 Θεοδῶν Διός 870 a
 Θεῶν 905 b
 Θεοφάνει 945 a
 Θεοδότης 953 b
 Θεοδότης 880 a
 Θεοσυνδῆτον 996 b
 Θεοκρίτης 843 b
 Θύων 870 a
 Θύων 968 a
 Θύων 915 a
 Θύων 942 a
 Θύων, & Θυμαστότατον 898 b
 Thomæ magistris incertum 835 b
 Thomas magister male legit Herodotum 830 b
 Θυμαστὸν 797 b
 Θυμαστὸν πλοῦτα 868 b
 Θύων 838 b
 I.
 I & η confusa 808 a
 Ἰδάνθου 930 a
 Ἰδὴ ἐν τῇ ὁψὶ ἐνύπνιον 938 b
 Ἰδρυλῶν 871 a
 Ἰδρυλῶν 901 b
 Ἰζών 853 b
 Ἰζώνιοι ἰκέται 890 b
 Ἰθαμάτης 998 b
 Ἰθῶς 892 b
 Ἰθυμάχη 932 b
 Ἰνα δὴ μή τινα 801 b
 Ἰνα μὴ fine δὴ 884 b
 Inscriptio explicata 815 b
 Ἰόντες ποταμοὶ 926 b
 Ἰπποβῶτας 922 b
 Ἰπποβοῖ αὐτῶν 960 a
 Ἰρῶν ἡ μαντική 875 b
 Ἰρῶν 918 b
 Ἰσα πρὸς Ἰσα 795 b
 Ἰσαι μήν 860 b
 Ἰσαμῆος μινωὶς 960 b
 Ἰσα-

ET LOCUTIONUM ET VOCUM.

ἰσάναι	890 a	— substantivi ex casu sequen-	κήρυκα mittens loquitur, non
ἰσαδὲ εἰκόνα	892 a	tis relativi pendens	κήρυξ 934 b
ἰσᾶσι	905 b	casuum mira varietas	κισῶν θ βαδὺς κόλπθ 963 a
ἰχεν	958 b	καταγιζόμενθ	κίκε 885 a
Ἰταμάτης	974 a	καταδεί μὴ εἶναι	Κινδυεύς ex Caria 950 b
Judæi in circumcissione non		καταδύναι	κλῶσαν 943 a
memorati Herodoto	889 a	κατακρεουργῶδ	κοιμῶνθ 885 b
Ἰω ex Herodoto citata Pausa-		κατακρύβει	κοῖον τι χρεῖμα 944 a
nizæ, non ob patrem, sed		καταλαβῆν impedire	colloquia cum simulacris De-
discessum in Ægyptum		καταλαμβάνει φεύγειν	orum 901 b
	794 a	καταλαμβάνει δόφρον	κόνον γένθ βοῶν 923 a
ἰχνύται	879 a	καταλειφθεῖσαι χωρῶν	κόλπθ ἢ Αἴγυπθ 861 b
		καταλύσασθαι	commentarius vetus in ora-
K.		κατὰ νηδὺν ἰητροί	tiones Ciceronis 898 b
K pro χ	815 a	κατὰ νόμον	κορύναι ξύλων 877 b
cadaver ducis calcar pu-		καταπαύω	κῶμον καταστῆσαι 829 a
gnandi	983 b	καταπειρηθήκειν	ἐπὶ Κόσθ 907 a
Κάδυς urbs sui juris	902 b	καταπλάσσει	κῶτε 972 a
καθ' ἑαυτὴν	807 b	κατασβίβω	κῶτερον 824 b. 906 b
καθ' ἑαυτὴν Pifistratus Delum		κατασβίβω	κῶ 824 b. 998 b
	815 b	κατὰ τὰ λεγόμενα	δέκα Κῶ μάλισα 968 a
καὶ ἀποιοι καὶ πεχωρημένοι	905 a	κατὰ ταυτὰ καὶ πρῶτον	κέρη 988 a
	956 b	κατὰ τὸ αὐτὸν ἢ χρόνον	κελεδὴ γυνή 838 b
καὶ δ' αὖν	995 b	κατ' αὐτὸν	κῶ τι, ποῖ τι κῶ 828 b
καὶ δ' ὅτι καὶ ὁ	915 a	καταφύγων καταφύγη	κραίαιενθ 808 b
καὶ δ' καὶ	966 a	καταφύγει	Crestone in Italia 812 b
μή με καὶ ἀφαιρήσει	995 b	κατεδέδεκτο	Crocodilus per diem fugit a-
καὶ δ' αὖν παύσας sine καὶ	898 a	κατελήθησαν	quam tepidiorem 879 a
καὶ δ' αὖν πυνθάνομαι	856 a	κατελυμένον φάμαρ	Κροίσω 991 b
καὶ εἰκοσι ἡμέραι	900 b	κατεπεῖν	κροκύδα 903 a
καὶ ἐξαπλήσιον	930 b	κατεργυνμι	κτισὺς 998 a
καὶ ὡς ἢ οἱ ἐπελθ.	928 a	κατερύσαντες	κτῶνθ Dii oracula 809 a
καὶ κάρτα φειδῶς	981 b	κατεῖσε	Κύδραρα 969 a
καὶ κάρτα ὑψηλὸς	896 a	κατενλωειγμένη	Κυθηρῶν νῆσθ 822 a
καὶ κῶς ἐς σε ἀνίκη	961 a	κατεσᾶσι	κύκλθ ἀνδραπήτων πραγμάτων 854 b
καὶ κῶς τὸ ὄνομα τῶτο	935 a	κατεσῆκεε, neutrum	κυλῆσις 881 b
καὶ μῶλλον ὥρ. καὶ ἐπ'	965 a	κατεσφῆθησαν	Κυνέγειθ 961 b
καὶ οἱ δόξα ποιήσας	930 b	κατήγαγε στρατὸν	Κυνὴ regi Ægyptio ad caput
	900 b	κατήγαγε στρατὸν	tegendum 898 a
καὶ ὅτε ὡς ἰδιώτης	966 a	κατήλαον	Κύραυς 941 b
ἐγὼ ἢ καὶ πατὴρ	972 a	κατίσασθαι ἐς ταυτὰ	κυρῆσαι καθαρσίη 805 a
καὶ ταυτὰ ἀμείβεθ	871 b	κατοικῆσαι	Κύρθ ἐπεῖτε sine ἢ 845 b
καὶ ταυτὰ καὶ πέντε	943 a	κατ' οἶκον ἔχον	κωμῆθ 828 b
καὶ τὴν δὴ	900 a	Καύκασα Chii	
καὶ τι μᾶλλον	859 b	κῆαθ	Λ.
καὶ τῶτων μὲν νῦν	898 b	κείρονθ aliud, aliud	Λάβραυνδα 950 b
καλῶμεν	870 a	κεκλῆμεν	Λακεδαίμων regio, Σπάρτη 984 b
calceus, in locutione politica	951 a	κεκτῆσθαι	λαμβάνεσθαι χαλεπῶς 892 b
καλῆσις ἢ παρεσείων	996 b	κεκλῶν pro infinitivo syntaxi	λαμπάδι ἰλάσκεσθαι 960 b
καλῶν pro αἰμείων	906 a	confusa	λάμπην 871 a
capite, non suo	843 a	κεκλῶν	λαμπήρη 970 a
Κάρνη	971 b	κεκλῶν	Λαοδόκη Scythicum 924 b
Κάρτα τε	851 a	κεκλῶν	λαοφύρθ 850 b
Κατασπάρτης	902 a	κεκλῶν	λέγεται κροτέν 955 a
casus dissimiles juncti, Δαρεία	904 b	κεκλῶν	Λέβια 928 a
εἰκάζων	955 b	κεκλῶν	λέγω δὲ τοῖς ὅτι 989 a
— quartus pro primo		κεκλῶν	λείψασθαι 971 b
		κεκλῶν	λελεγμένα 864 b
		κεκλῶν	λεπρελίων 995 b
		κεκλῶν	Λεω-

INDEX RERUM

Δεσκήδης	963 b	μέδμιν⊕ Ἀττική	850 b	μισγάγκεια	957 a
λεὼ τετραμμένον	894 b	μέζονα	879 b	μισγεσθαι ἐν ἱεροῖς	877 b
λήμμα & λήμα	976 a	μέζω κέρδ⊕	984 b	Μίτραν indeclinabile	836 b
ληός	945 a	μεῖς, μεῖνα	859 a	μίτρησι κεφαλὰς ἀναδέν	853 a
Λητῶ	898 b	μελάγγαι⊕	862 b	mittere nuncium, ut hoc fa-	
licentia veterum in citando		μέλξῃ σελήνη λήσεν	979 b	ciant	819 b
Herodoto	900 b	μέλλοντες συνάπτειν	961 a	Michaelis Apostolii versio re-	
Lini cultura Colchica & Æ-		μελόντων συνάψεν	930 b	prehenā	958 b
gyptia male spectata	888 b	μεμελέγκασιν metiri solent	860 b	μνημήιον	894 a
λίτρον nitrum	884 a	μεμιμημένον	882 a	μνώμην⊕	828 a
λογάδες νεννίαι ἢ κύνες	806 b	μεμνησμέν⊕	968 a	μοίραν	818 b
λογιζόμεν⊕ ἀνδρείσκω	966 a	ἐτεῦθεν Μέν ἢ μέχρα	860 b	Μοίρα⊕ λίμνης	859 b
λόγιμα⊕ & λόγι⊕	858 b	Μέν ᾧ ἅλλα sine ἢ	896 a	Momemphis urbs	899 b
λόγχα	811 a	Μέν ᾧ δὴ	876 a	μονόκωλον οἶκημα	847 a
λοχηγία	996 a	Μέν γε τοι	833 a	Morus male agit in Herodo-	
λυκαργέες πρέβολοι	974 b	Μέν δὴ	971 a. 905 b	to	926 a
Λυκαοργός	816 a	Μέν δὴ ἔτ⊕	890 a	μύνη ἀμάξιτ⊕	981 b
λυμαίνεσθαι τινα	904 a	Μέν δὴ τὸ	981 a	μυνοέν	832 a
lumina in navibus	970 a	ἄρξαιτες Μέν ᾧ πὶ δύο ἔτη	797 a	μῦνοι Γ' ὧνων	953 a
λυσσαγορέα	963 b	Μέν νῦν	861 a. 870 a	μῦνοισι Πέρσης	996 a
luto caput aut faciem oblini	883 b	Μέν ἢ ποιῆν, non μὴ	952 a	μῦν⊕	841 b
		Μέν τοι	839 a	Μυσοποιός	895 a
M.		Μέν τοι κοῖε	906 a	Μύλιτ⊕	836 b
M interpositum aut dem-		Μέν τοι νυν	952 b	μυραάδες de frumento	913 a
ptum	842 a	Μενέλε⊕	891 b	— ὀρύσσοντες	899 b
Μαγοφόνια	911 a	Μενέλεω	949 a	Μυραανδρίων	925 b
μαθῶν pro ἐκμαθῶν	830 a	mensis 30 dierum Ægyptiis	803 b	Μυψῶσι	931 b
Μαιάνδρι⊕	915 b				
Μαιώτιδ⊕	921 b	μέσ⊕ ἁρίζων	926 b	N.	
Μακεδόν	987 b	μεταβάλλειν	908 b	N litera in Herodoto ja-	
μακροῖ πλοῖα ἱππαγωγὰ	975 b	μεταβολὰι ὁρέων	881 b	ctata	933 a
μακρημερία	931 a	μετὰ ᾧ τελούτῃ	954 a	omissum ab Herodoto	834 b
μακροῦ μάλισα	844 a	μεταπέμφασιν	830 b	ναυμαχίαν	985 b
μάλισα κα	988 a	μετὰ τῶν	996 b	ναυλικός	992 a
μαῖλον γ' ἐκείνη ἰών	891 b	μετέναι	835 b	νεβροῖ	974 b
— τι	809 a. 828 a	μετέρχομαι θεῶν	956 a	negationes tres	921 a
— τι ἢ πρῶτερον	987 a	μετώρα ἐπ' ἐκείνοις	897 b	νέες μακράι	964 b
μασλή νῆσ⊕	957 b	μέχρα γέναι⊕	882 b	νεκρός ἀνθρώπου	884 a
μάνηες circa Polycraten	915 b	— ὅσα	985 a	νεκρῷ ἐσση	948 b
μάσχαγδ⊕	870 b	— τάς	796 a	νέκυς	921 a
Marmor Oxoniense	943 b	μὴ additum, ubi alius omitte-		νέκυς κρεμαμμένη ἀδελφεῷ	892 b
μαρτυρεῖ μοι τῇ γνώμῃ	864 b.	ret	967 a	Νέκος pater Psammētichi	
	923 a	μηδεμίαν	838 b. 842 b	νέμειν πόλιν & κοσμεῖν	898 a
Μασάγης	974 b	μηδὲν ἀντίον	858 a	νενόμισαι	874 a
Matres in regionibus cultæ		Μηδοὶ Ἀῖοι	973 b	νεοάλωι⊕	999 b
	927 b	μὴ ἐστὶ μηδὲν	818 a	neutra Herodoti	920 b
Μάττιω	975 b	μῆκ⊕ ἴσαι ὁδοί	798 b	νέφ⊕ ἀνθρώπων	990 b
μάταν	855 a	ὁ μήκων	884 b	νεώταλ⊕	920 a
μαχομένων fæm. g.	881 a	μητε ἄλλο μηδὲν, sine τι	869 a	νῆσ⊕ pro Δῆλ⊕	959 a
μέγας & μέλας confusa	905 b	Μήτηρ apud Scythas	927 a	Ninus & Belus notus Lydis	
Μεγασίδης	974 b	μῆχ⊕	935 b		796 b
μεγαθεα ἰόντες κατὰ τὸ		μικροῖ ὀρεθῶν	881 b	νομέες ἰτέης	852 b
Ναῖλον	861 a	— ᾧ ὀρεθῶν	800 b	νομίζεν	870 b
μέγαθ⊕ vix est Herodoti		μικροὶ οἶσοι, τόξα μακροῖ	974 a	nomina hominum eadem re-	
	809 b. 817 b	μὴν ἀνελομήω	960 a	gionibus	843 b
μέγεθ⊕ δένδρον	852 a	μῶν Μιν σὺν ἑδον	849 a	nominativus absolutus	878 b
— ὅσον	871 a	κομίζεν Μιν	881 a	— immixtus accusativis	808 a
— — δίπηχυν	882 a	Μίνεων	980 a	— junctus aliis casibus	
Medici Ægyptii in fama	901 a	Μινύαι ὀρχομυνοῖσι ἀναμεμῖχα-			814 a
		ται	840 b	— cum	

ET LOCUTIONUM ET VOCUM.

— cum infinitivo	857 a	ὅκω δὴ	916 a	ὅς τις ἕτερος	907 b
nominis repetitio	814 b	ὀλίγον πρῶτερον	914 a	ὅσωνδ' ἢ μιλῶν	935 b
νομός Μενδησίων	872 a	ὀλίγον πρῶτερον	977 a	ὅτανε	910 a
νοσέειν	829 b	— τι πρῶτερον	956 a	ὅτε ἰὼ	831 a
Notæ Anglicæ ad Tusculana		Holstenii error in chirographo	969 a	ὅτι ἐπεί με	854 b
Ciceronis imprudenter pronunciant de Herodoto	984 a	— ejus emendationi in Aeliano species addita	873 a	ὅτι μέλλοι	830 a
novenarius numerus in voluminibus	794 a	— ejus confusio	840 b	κ' apud Laconas non resolvitur in eo	816 a
Norifius licenter agit	871 a	Ὀλυμπία	807 a. 812 a	ἐξ δ' αὖν	940 a
nummus Augusti illustratus	880 a	ὀμοία Ἡφαιστῆ	907 a	ἐ γάρ ποτε	984 b
τὰ μὲν Νυν	966 a	— τοῖσι πλεον. de uno viro, ut		ἐ γὰρ οἱ, sine αὖν	895 a
Ξ.		πάντ', πρῶτα	909 a	ἐ γινώσκων populi est	911 b
Ξενίη	821 b	ἐμοίῃσι καὶ σὺ	972 a	ἐδάμειας	933 b
Ξενίην Φιλίην συνεθήκατο	907 a	ὀμοιοτάτη	886 a	ἐδάμοι	873 b
καλὴν ὅπ' ἑνία	943 b	ὀμοίως καὶ πρῶτα	964 b	ἐδάμω	881 a. 945 a
ἐνυπνιά	869 a	— καὶ τ' περὶ	976 a	Oudanius male tractans Herodotum	878 b
ἐνυπνιά	811 a	ὀμνέας	834 b	ἐδ' ἐν	984 b
ο.		ὀμνέσκειν	966 a	ἐδεμία	804 b
Ὀάριον	974 b	ὀμοχρεῖται	819 a	ἐδ' ἐν ἀνδρότερον ἢ πρῶτερον	963 a
ὀγδοήκοντα	843 a	Omphale Jardani ancilla	796 b	ἐδ' ἐν ὁμοίῳ ἰδέειν	932 b
ὀδε ὁ λόγος	802 b	ὀνειδίξεν construente Herodoto	806 b	ἐδ' ἐν τι	985 b
ὀδὸς φέρουσα ἱερὸν	896 b	το		ἢ οὐ καὶ ὅπ' ἑμείας	933 b
ὀδὸν, vox intellecta	816 b	ὀνομα ἔχει Σμέρδιν	909 a	σὺν ἀλλοῖσι	838 a
ὁ θεὸς numen	829 b	ὀνομάσαι Σέλων	823 b	σὺν ἐδέκετο ἢ θεός	996 b
οἱ geminatum	950 a	ὀν	970 b	σὺν ἐστὶ ὅτε	891 b
οἱ interpositum, θαλῆς οἱ ὁ		ὀπας	928 b	σὺν ἐφρόνουν	967 b
μιλήσει	819 b	ὀπη καλοικίσαι	998 b	σὺν ἐωθότα	906 a
ἐκ γὰρ οἱ	830 a	ὀποδαπή	943 a	σὺν	936 b
εἶα ἐμβαλόντ'	866 b	ὁ πρῶτερον βασιλεὺς	822 a	σὺν ὁμολογέειν	864 b
οἱ ἄλλοι	875 a	optativus λέγει	826 a	σὺν ἔτω	908 a
οἱ ἄλλοι ἀνθρώποι	863 a	ὀπώη	992 b	ἐκὼ ὅπως	909 b
οἴην περ	937 b	orbis reipublicæ	854 b	ἐκὼν ἐώρε	908 b
οἴην περ σὺ	971 b	ὀρεθασὸς	926 b	ἐνομάζεται	927 b
οἴκε ἑμοί	991 b	ordo Herodoti in narrando		ἐ οἱ συγγινώσκων	925 b
οἴκιν	812 a	non attendit ad tempora		ἐρεα	839 b
οἴκιν	815 b	ὀρκιον ποιῶν	987 b	ἐρεσι	912 b
οἴκημνη	915 b	ὀρε	840 a	ἐρεῖτοσκε καθέρας	963 a
οἴκημένοι	995 b	ὀρε & ἐρε Herodoti	806 a	ἐτι καὶ	961 a
οἴκημένον	913 a	Orphica & Pythagorea	883 a	ἐτι πάντων	928 a
οἴκησαντες qui inceperunt habitare	981 a	Ortelii confusio	971 a	ἐτι χαίρων	906 b
οἰκία	879 a	ἐρῶσα, ἔτω δεῖξαι	955 b	ἐτοι οἱ θεοὶ	905 b. 909 b
οἰκός	807 b. 839 a. 949 a	ἐρύσσειν λίμνη ἑλνύρον	850 a	ἐτ' ὅδε, ἐτ' ὅδε ἐκέν	807 a
οἰκός ἐστι	806 b	ὅς, ὁ, αἰ, οἱ etiam Herodoto		ἔτω ἀνακλώμενοι	958 a
οἰκός ἐστι	866 a	usurpata	791 a	— δὴ	986 b
οἰκότες	971 b	ὅσα ἄλλα	890 b	— δὴ μᾶλλον sine μὲν	934 a
οἰκότες	891 b	— πλεῖστα	798 a	— δὴ τι	822 b
οἰκότες	974 a	ὀσίει	898 b	— ἐργον πρῶτον	996 a
οἰκότες	933 a	ὅσοι αὐτῶν	816 b	— μιν δοκείν	978 b
οἰκότες	824 a	— δὴ	870 a	— νῦν sine μὲν	907 a
οἰκότες	874 a	— μὲν ἔν	981 a	ἔτως ἔχει	817 b
οἰκότες	903 b	ὅσον μέγιστον ῥώμης ἔχον	983 b	ἔτω τε δὴ	851 a
οἰκότες	940 a	— τε	939 a	— τι λέγει ὑψηλόν	940 a
οἰκότες	849 a	— τε δυνατὸς εἶναι φέρειν	881 a	— τῆτο τὸ τεῖχος	828 b
οἰκότες	891 b	offa alicubi sepulta ad custodiam	817 b	— ὡς τε	797 a
οἰκότες	866 b	ὀσαν	811 b	ἐ φειδόμενοι ἔτε	995 b
οἰκότες	908 b	ὀσαν	946 a	ὀφελον μὴ ἰδεῖν	830 b
		ὀσαν piscium	881 a	ὀφει τελαμάριον	997 a
				ὀχθὴ	942 b
				ἐφί, dativus	896 b

INDEX RERUM

ἔστιν ἰδὼν νυκλὸς	961 a	παῖδα	966 b	πλήθρα ad circuitum	827 b
Π.		περὶν ἐξαναπαῖν	947 b	πλεῖς πλὴ γυνάμω	833 a
Παθὲν in malum	803 a	περὶδὲ χωρῶς	990 a	πλέω κακῶ	964 b
παθόντες	918 a	περὶδὲται συλλαμδάνων	954 b	πληθεσι χερήσαδὲ	982 b
παῖδα rex præbet, ubi	plures	πειρησαμένης σεραλῆς	822 a	πληθύνει	865 b
intelligi possunt	818 b	πειρήσαντο ποιόντες	979 a	πλὴν ἢ ὅτι	940 b
παιδοφόνος	981 a	πειρώμηνον λόγον λέγω	797 a	πλινθιότης	860 a
παλασιῶνα	809 b	πειρώμηνος	807 b	πλοῖα, minora	964 b
πανδημί	986 b	πέισα	860 b	πλόνος δύο νυκλῶν, ut pendeat ab	
πανηγύρεις	876 a	πελάγη συνιετερήδης	862 a	ἰς Θεμισκυραν	931 a
πάντα κήνεα τελαχίλια	809 a	πελάζειν	939 b	Plutarchus prave meritis de	
πάντα μαθῶν speculator	982 a	πέλας ἐς ἀεθλὸν	864 b	Herodoto	801 a
Πανιάδους	979 b	Pelagorum lingua	812 b	ποδεῶν χωρῆς	986 a
παντελέως	990 b	Πελοποννησίου	984 a	ποιεῖν ὕδωρ οἶνον	953 b
πάντες ἔσται	988 b	Pelusiatarichum	863 b	ποιεῖ τὸ αὐτὸ τῇ ἰωνίῃ	840 a
παντὶ ἢ μέρεσιν	865 b	πέμπει εἰ σεραλῆν	819 b	ποιέσκετο	965 b
πάντων ἰχθύων λεπιδώδης	880 a	πέμπειν πλὴν ἐς θεόν	816 b	ποιδόμενος	817 b
παρὰ pro παρὲς confusum	835 a	πένος in iactura bonorum		— δεινὰ	998 b
παρὰκελδύομαι	833 b		904 b	ποιδόντων	924 b
παρὰλαβόντες	873 b	πελήκοντα σε ἀμφοτέρω	967 b	ποιδεῖς 828 b. 853 b.	877 b.
Πάρατος, παρὰλιν	800 b	πελὶ Ἀξίον	977 b		884 b
παρὰλύομαι τετέων	946 b	πελὶχμῶς	855 b	ποιῆς	988 a
παρὰμῆν	822 a	πελεκυκλόντο	989 a	ποιήσαντων sine τῷτο	971 a
παρὰσείσας, non seipsum	916 b	πελεχομέβα τωῦτῃ	910 b	ποιήσεδὲ ἑμῶν	946 a
παρὰσπασάμενοι ναυμαχίῳ		πελήγησις	881 a	ποιῖναι	909 b
	978 b	πελήλυσις	893 a	ποιῶ	899 b
παρὰ πλὴν Ἐρυθρίῳ	888 a	πεληργάζοντο	863 b	ποιῶν	988 b
παρὰτιθεντο παρὰβήκω	956 b	πελὶ ἐμῇ	845 b	ποιῶν, ποιῶ	832 a
παρὰ αὐτὸν ἐλθεῖν	835 b	πελὶ θυμῆμα ἰζεν	853 b	ποιῶν	926 b
παρὰφρονήσας	830 b	— ἰχθύς ἔτω ἰχθ	884 b	πολεμικὰ	902 a
παρὲμῆν	952 b	περὶμῆν	822 a	πόλις	829 b
parentes in filiis occisi	857 b	περὶοδ	888 a	πόλιας	888 a
παρὲξ δὲ ἀεθλῶ	859 a	— εἰς τὰδὲ tot	801 a	πόλιες	887 a
παρὲξ δὲ ἡμῖν κάλλιον	910 b	— μακρὸς	850 a	πολιῆται	828 a
παρεόν	800 a	περορῶσι	839 a	πολιῆτας	906 b
— κατηγορεῖν	966 b	περὶπεφλῶσμεν	946 b	Πολιῆχ. Ἀθηναῖα extra Athe-	
παρεόντι χρόνῳ	824 b	περὶπίπτεν ὅτι συμφορῶν		nas	843 a
παρενθέατο τρέπεζαι	832 b		975 b	πόλις in plurali numero	870 a.
παρέχεν πλὴν εἰς ἀεθλὸν		περὶπλῶντες Διεύνη	925 b		901 a
	973 a	περὶσεῖλαντας εὐ	953 a	πολλὰς	865 a
παρεῖν τέτω χρόνῳ	932 a	περὶσεῖσαντες	919 a	πολλὰ πλῆσι	985 a
παρὲν τὸ δὲ	860 a	περὶ τὸ σημά	807 b	πολλὸν δυνατώτερον	914 a
παρηγομένη pro παρήσομαι	845 b	περὶσεβῶς	917 b	πολλὰς ἀνθρώπων	889 b
παρηγομένη	979 a	perfectum plurale notat mo-		πολλὰ ἢ ἐτι πλεῖν	907 b
παρῶν	832 b	rem	860 b	πολλῶν ἢ μεγάλων	897 a
participia sine verbis	981 b	Περφερέες Scythicum	924 a	πολλὰ πλῆσι	915 a
— solute posita	801 b	πέσοι	828 a	πολλὰ ὑποδέεσθαι	866 a
participium ὁπταῖας fibi ni-		πετηνὰ	914 a	Pomponius Mela correctus	
xum	968 b	Petronius ex Herodoto illu-			893 b
παῖσα ἀνάγκη	831 a	stratus	907 a	πόνος ἐν τέτω	961 b
— πλὴν ναυτίλων	854 a	πιεζόμενοι	918 a. 961 a	praconum opus	819 b
παῖσαν Αἴγυπτον	884 a	πικρὸν ὕδωρ	969 b	praefens pro futuro	834 b
παῖσαν ἡμέραν	955 a	πίλοι τῆρας	904 a	— de praeterito	943 b
Patris interfecto filio ne par-		πινόμενόν μιν ὕδωρ	968 a	praesidium Albi castelli Mem-	
cat	842 b	Πίρωμιν ἐκ Πίρωμι	897 a	phios	912 b
παυσάμενος δρόμος	933 b	πίσι καταλαβείν	998 b	πρηθῆν	853 a
περὶ ἐπόμενοι	976 b	πίσι λαβόντες	910 b	πρηξῆς ἔτω	930 a
περὶς, nempe σεραλῆς	954 b	πιστάων ἀποσεύλας τριῆρη		πρηξῶ	930 b
ὁ περὶς	974 b		902 a	Pricæus Apulejum male con-	
τὸ περὶν	975 a	Πλατεῖα	935 b	fert cum Herodoto	926 a

pri-

ET LOCUTIONUM ET VOCUM.

primum aliquid fieri monetur

πρὶν ἀνασώσων	909 a
— ἀν ἐλκυθῶν	822 a
— ἀπισθῶν	839 b
— ἀπισθῶν	942 a
— ἡ ἀνορθώσας	986 b
— ἀνορθώσας, sine ἀν	914 b
— ἡ ἀνορθώσας	800 a
— ἡ ἀνορθώσας	937 a. 946 a
— ἡ ἀνορθώσας	926 b
— ἡ ἀνορθώσας	994 a
Περὶ ἀνορθώσας	945 a
πρὶν οἱ μιχθῶν sine ἡ	920 a
πρὶν τε ἡ χθῆς	874 b
πρὶν ἀνορθώσας ἐς γέλωτ	892 a
πρὶν ἀνορθώσας	838 a
πρὶν δέ τι τέτῃ	833 b
πρὶν δέ τι τέτῃ	953 a
πρὶν δέ τι τέτῃ	967 a
πρὶν δέ τι τέτῃ	911 b
πρὶν δέ τι τέτῃ	899 a
πρὶν δέ τι τέτῃ	851 a
πρὶν δέ τι τέτῃ	870 a
πρὶν δέ τι τέτῃ	945 a
πρὶν δέ τι τέτῃ	815 a
πρὶν δέ τι τέτῃ	942 b
πρὶν δέ τι τέτῃ	831 a
πρὶν δέ τι τέτῃ	967 b
πρὶν δέ τι τέτῃ	986 a
πρὶν δέ τι τέτῃ	955 a
πρὶν δέ τι τέτῃ	826 a
πρὶν δέ τι τέτῃ	810 a
πρὶν δέ τι τέτῃ	800 a
πρὶν δέ τι τέτῃ	876 a
πρὶν δέ τι τέτῃ	812 a, b
πρὶν δέ τι τέτῃ	887 b
πρὶν δέ τι τέτῃ	892 a
πρὶν δέ τι τέτῃ	825 a
πρὶν δέ τι τέτῃ	988 b
πρὶν δέ τι τέτῃ	888 a
πρὶν δέ τι τέτῃ	982 a
πρὶν δέ τι τέτῃ	985 b
πρὶν δέ τι τέτῃ	925 a
πρὶν δέ τι τέτῃ	921 b
πρὶν δέ τι τέτῃ	887 a
πρὶν δέ τι τέτῃ	962 a
πρὶν δέ τι τέτῃ	923 a
πρὶν δέ τι τέτῃ	998 b
πρὶν δέ τι τέτῃ	811 a
πρὶν δέ τι τέτῃ	960 a
πρὶν δέ τι τέτῃ	926 b
πρὶν δέ τι τέτῃ	913 a
πρὶν δέ τι τέτῃ	914 b
πρὶν δέ τι τέτῃ	985 a
πρὶν δέ τι τέτῃ	932 a
πρὶν δέ τι τέτῃ	823 b
πρὶν δέ τι τέτῃ	907 a
πρὶν δέ τι τέτῃ	944 a
πρὶν δέ τι τέτῃ	925 b

προσφέρειν εἰς αὐτὸς	831 b
προφέρειν εἰς αὐτὸς	934 a
προφέρειν εἰς αὐτὸς	958 b
Πρότερον βασιλέων	850 a
Πρότερον ἡ ἀπικέσθαι	950 a
— ὀλίγον	977 a
πρῶτα λεχθέν	908 a
πρῶτα λεχθέν	884 b
Ptolemæi Hephæstionis du-	
bia	794 b. 805 b
πρῶτα λεχθέν	821 a
πρῶτα λεχθέν	904 b
πρῶτα λεχθέν	814 b. 862 b
πρῶτα λεχθέν	982 b
πρῶτα λεχθέν	910 b
πρῶτα λεχθέν	986 a
Pyramidum opere aliud est	
majus	897 b
πρῶτα λεχθέν	824 a. 985 b
πρῶτα λεχθέν	824 a
πρῶτα λεχθέν	867 b
πρῶτα λεχθέν	869 a
πρῶτα λεχθέν	946 a
P.	
P.	820 a
P.	849 b
repetitio ἡ ἑαυτοῦ	868 b
— vocum ἐμὸν πείθεσθαι in	
dilemmate	835 a
ρήχη ἡ ἀμφοῖς	861 b
ρήχη ἡ ἀμφοῖς	951 b
ruptus sermo gratior	903 b
ρήχη ἡ ἀμφοῖς	803 a
Σ.	
Σαγάρεις ἀξίνας	973 b
Σαγάρεις ἀξίνας	953 b
Saiticum ostium	864 a
σαλμ est Thracica syllaba σάλ-	
μοξίς	932 a
Sambas	815 b
Σαμοθρική πόλις	972 b
σαλμ est Thracica syllaba σάλ-	
μοξίς	915 a
Σαλμ est Thracica syllaba σάλ-	
μοξίς	898 a
Σαλμ est Thracica syllaba σάλ-	
μοξίς	949 a
Σαλμ est Thracica syllaba σάλ-	
μοξίς	977 b
Σαλμ est Thracica syllaba σάλ-	
μοξίς	913 a
Σαλμ est Thracica syllaba σάλ-	
μοξίς	989 a
fedes aqua pyramidum	893 b
σειρήφρον	914 a
σειρήφρον	943 a
Semilateria	809 b
Seneca imitator Herodoti	
	837 b
Sepulchra per crines ornata	
	924 b
series vocum insolita	856 b
ἡ Σαυτῆ Φονία	834 b
Σηλυμβρία	954 a
σημαίνει γῆ	869 a
σημαίνει γῆ	909 b

Sibæ	828 a
σίδηρον in p. c.	974 a
σιλλικύπρια	885 a
σιναμορείν	842 a
Σίρωμ	975 b
σιναμορείν	951 a
σιναμορείν	932 b
σιναμορείν	944 b
σιναμορείν	975 b
σιναμορείν	971 a
σιναμορείν	938 b
σιναμορείν	921 a
σιναμορείν	917 b
σιναμορείν	999 b
σιναμορείν	977 b
σιναμορείν	830 a
Spanhemii (Ezech.) ἀνισορησία	
	835 b
— lucus Panionii	841 b
— lectio Herodoti	926 b
— studia sine fulcro	938 a
— agmen armati militis	
iter facientis sumit ad me-	
tiendum iter viatoribus	
	945 b
— diu dicta rapit ad se	
	924 b
— frustra dicit aliquid in-	
ductum primo ab Cambyse	
	906 a
— imperite sequutus Val-	
lam in interpretatione scri-	
bit cognita	959 b
— male statuit Dodonæ-	
um oraculum ab Pelasgis	
fundatum	874 a
— Messenios ponit in A-	
chaja	883 b
— negligens est in citatio-	
ne auctorum	893 b
— scribit eadem aliis	931 b.
935 b. inficite captat	999 b
— fordidus in Herodoto	
	923 b
— temere citat omnia	912
	a. 914 b
— & definit	900 a
σπειρόμενοι	979 a
σπειρόμενοι	972 b
σπειρόμενοι	838 b
σπειρόμενοι	969 a
σπειρόμενοι	909 b
σπειρόμενοι	798 a
σπειρόμενοι	983 a
Stephani Byz. lectio firmata	
	937 b
Stephani (Henr.) error in fi-	
gura Babylonis	847 b
σιγῆς, σιγῆς	969 a

INDEX RERUM

σίχη	797 a	— ὑπερβαίνει ἔρεα	922 b	τέλει· ἢ ἐπεὶ τε	870 a
σίχοντες	910 b	σφένων αὐτῶν	818 b	τεωρῆσι	878 a
σῶμα & ποτμοὶ diversa	854 a	σφι & σφίσι mixta	801 b	τέοι	883 b
σραβίδεω	903 a	σφύδρα μηδίζεν	994 a	τέο σμικρῶ, σμικρῶ τέο	812 a
σραβήδεω	918 b	σχοινίοι	936 b	τέαερες	840 a
σραβῶ ἐπεὶ σραβός	988 a	Σωκλῆς	948 a	τέαερακονία	799 a
σρέψοντες πάνη	994 b	Σωφ·	992 b	τέταγμαί ἐγὼ	830 b
subula	928 b	T.		τέλειμμία θυμικήμα	883 b
συγκατήμεναι γυναῖκες	910 a	Tὰ ἄλλα	828 a	τῇ & γῇ confusa	828 a
συγκακλήμηναι	978 a	τὰ αὐτὰ, non ταυτὰ	865 a	τήκε	885 b
fuere, ἀπιδεω	903 a	τάδε ἢ Δωδων	875 a	Τῆμ·, Τῆν·	842 a
συζδυνύται	940 b	— οἱ ἔλεγε	833 b	τῶ δὲ ἔχε	936 b
Suidas adjutus	987 b	τὰ ἐμοί, non τὰμὰ	825 a	τῶ ἐς θεόν, scil. ἰδὼν	816 b
— emendatus 799 b.	858 a	τὰ ἐναντία	822 a	τῇ νηῶ	849 a
— firmatus	955 a	τὰ ἐν Ἑλλασι fine γδ	885 b	τῶ πρώτῳ ἵνα	816 b
— ex MS. restitutus	903 b	ταλαιπωρίην δέκεω	952 a	— ὠρίω	858 a
— illustratus 824 b.	912 b	τ' ἄλλα κήνεα	870 a	τῆρεω θυγάτηρ	930 b
— male tractatus	977 b.	τὰ μακρῆτα ἰδεῖν	867 a	τῆρεν	978 a
συναβίων χρησέλιον	847 b	τάμνων	818 a	τιάροι, πῆλοι ἀπαγείς	973 a
συναβιόωσι	815 b	τάξι· ἀξιδύμεθα	995 a	τιάρον masculine	837 b
συναβιόωνται	877 b	τὰ φιλέω	824 a	Tibi ferio, jacto	876 b
συνβαλεῖν	995 b	τὰ πρῶτα Αἰγυπτίων	997 a	τίβις	926 b
συνβαλή	826 a	Ταρχεῖαι Πηλεσιακαί	863 b	τίξης	945 b
συνβαλή	902 a	ταρσοὶ καλῶμων	846 b	τίξης	991 b
σύμμαχα ἐς τὸ πείθεω	990 a	τὰς νέας τὰς πᾶσαι	954 b	τιθέω	977 a
σύμμαχί παρῆσαν	965 b	τὰς πᾶσας τὰς Κύρου τῆσι ἐαυτῶ	833 b	τιθέναι λίθους	931 b
συμμιόγεω	992 a	ταῦτα ἀκέραια, fine vocula δε	894 b	τίθεν ζυγὰ	886 a
συμπείθειν	964 a	— ἀνασιμῶται	902 b	τίσι τι ἐδεμία μηχανή	901 b
συμφέρεται	947 a	— γινόμενα pro casu fecun-	878 b	τι interpositum	834 a
συμφέρον & ἑδαμοῖσι	990 a	do	878 b	ὅσον δέ τι	861 a
συναλίσθαι	844 b	— δύναμις	886 b	ὡς γε τι μάλλον	840 b
συναξάντες	943 a	τὸν ταῦτα ὁπθ.	831 a	τί ἐδεν	985 b
συναπανί·	973 a	ταῦτα ἢ ἐγχεῖο	818 b	ἢ γὰρ τι συνεδαῖαι	922 a
συναπανίων ἐπὶ	981 a	— μὴ	991 b	τὸ ἄνω τ' γνάθος	997 a
συναπιστάλο	828 b	— ἑδαμῶς fine ἢ	996 a	τὸ αὐτὸ	841 b
συνδραμεῖν νέφει	944 b	— προεκομίζετο	933 b	τόγε τοπαλαιόν	980 b
συνεβύλε	824 b	ταῦτά τε ἐπὶ φρωτῶν	825 a	τὸ μὴ ἀπ' ἡμῶν	993 b
συνεκρήθησαν φίλια	812 b	ταῦτα ubi malit quam	835 a	τὸ θέλει	954 a
συνεικαῖαν	936 a	ταύτη	961 a	θενοί τοι ἔωσι	843 a
συνέμμιγον	979 b	— ποιιδύμνοι κομιδύ	959 a	τοιαῖδε	900 b
συνεξέπιπτον	971 a	ταύτῳ pro ταύτῃ	864 a	— ποιεύσι	876 a
συνηδέσθαι	998 b	— γλῶ	890 b	τοιγαρῶν	935 a
συνέσωστο	815 a	— δὴ	894 b	τοιόσδε	869 a
συνήλιζαν	990 a	— ἐπορδόνιο	986 b	τοιῦτο	805 a
συνηρεφέα χιό·	845 b	tautologia non est in Herodo-		τοιῦτον	932 a
συνιῖ·	976 b	to	896 b	τοιῦτω τρόπῳ	935 a
συνοίκες	854 b	ταφύωαι δημοσίῃ	909 a	τοιῶνδε συμμάχων	988 a
συνοίκεον αὐτῇ·	826 a	τάφειω	942 b	τρόπῳ τοῦτω 889 b.	961 b.
συνοίκεσαν	841 b	ταχυτέρον	934 a	τοῖςδε ἀμείβετο	980 a
συντελείναι	974 b	τε adjectum	843 a. 844 a	τοῖσιδε	797 a. 900 a
σὺ νῦν	861 b	Teispes, filius Achæmenis	967 a	τοῖσι Λυδοῖσι ἢ τοῖσι Μηδοῖσι	819 a
— νῦν fine ὦν	855 b	ἐποίει τε ἢ ἐνετέλλετο	858 a	τοιῶνδε δὴ χρέων·	881 b
Συραῖα	907 b	τεκμήριον	888 a	τὸ καλέει·	864 a
Susa, Susorum	894 a	Τελέσαρχ·	918 a	τὸ μὲν νῦν	965 a
Συχναὶ πόλεις	984 b	τέλμα· ἀσφάλτῳ appositio	846 a	Τομύρα·, Οσίρα·	855 b
Σφείας αὐτὸς	953 b			τόνδε τρόπον	870 a
— ἰωντὺς	958 b			— ὃ τρόπον	953 b

ET LOCUTIONUM ET VOCUM.

τόξω	889b
τοπροσώπῳ	829b
τοσαύτε pro ταύτε	829a
τοπρῶν	900a
τοσόνδε ἔτι	942a
τό τε ὄνομα καὶ θυσιῇ	873a
τῷδε εἵνεκα	987a
τῇ Ἡφαίστῃ τῇ ἐν μέμφῃ	858b
τῇ παιδὶ τῇ ἑαυτῇ	833a
τὴς παιδὸς τὴς Κροίῃς	825b
τῷτο ἐν Αἰγύπτῳ	898b
— ἕτω ποιεῖ	838b
— τοῖτο	967b
τῷτον φάλογον in repetendo	897b
τῶτων αἴτιον	866a
— ἔδεν	865b
τρέψω ἐς γέλωτα	976b
τρήκοντα	803a
τρήρης fæmininum	917a.
	959a
τρήρησας, σὺν ἐλάσσονας	915a
Τροπικὸν ἱερὸν	840b
tripodes in locis sacris	ibid.
τρίτα, δεύτερον	865b
Τριταυταίγης	851b
τροπῶν θερμῶν	864b
τρώμα	939a
τύπον ποιησάμεν λίθον	912a
τύπου ἀντίτυπου	817a
τύπιδά τινα	876b
τύχου ad lapidas	975b
ταῦδε οἱ	855b
τῷ μεταξύ τῆς χώρας	937b
τῶν γὰρ ὧν	955a
τῶν τινα αὐτομάλων	958a
τῶν τις Περσῶν	823a
τ' ὡπὸ τῆς	907b
τῶντὸ τὸ ὅτι, sine καὶ	904b
τῶντὸ τοῖς Μήδοις	828a

τ.

Varietas ἀνὴρ παιδῶν	989a
— Herodoti	796a
— in longa narratione	984a
— sermonis ἀρετμισίῃ ὡς	988b
πεισομένης	988b
ὕδατος	911a
ὕγιει	881b
ὕγιες αἰοί	ibid.
ὕδατα καὶ σιτία	867b
ὕδατα αἰθέρι	866a
ὕεν σφι	801b
Υἱὸν	843b
Vindingius male vertit Hero-	867b
dorum	867b
— rejectus	963b
Hylæa non tota sui nominis	921b

ὕμνων αὐτῶν	934b
unus cogitatur in omnibus	837b
Vossii ad Melam ira in Salma-	939b
fium	939b
— aliena scribit	968a
— monstrosus in notis ad	893b
Melam	893b
vota in animo concepta	901b
ὕπαγαγων ὑπὸ δικαστήριον	960b
ὕπαγαγεμένῳ	909b
ὕπαρχοι ἐν Θερμῇ καὶ Ἐλαιοπόλει	976b
ὕπαρχοι τῶν	928b
ὕπαρχος	948b
ὕπερθελοι	813b
ὕπερθελέσθ	910b
ὕπερθελέσθαι τινα ἔργοις	890a
ὕπερθελέσθαι	984a
ὕπερ θαλάσσαν κατήκειν	867b
ὕπερ θαλάσσης οἱ χῶροι	942a
ὕπερθελέσθ	964a
ὕπ' ἑαυτῶν	854a
ὕπιδος	892b
ὕπιδος ἐλάχιστον	853a
ὕπιδος ἐλάχιστον	853a
ὕπιδος ἐλάχιστον	945b
ὕπιδος ἐλάχιστον	955b
ὕπιδος ἐλάχιστον	998a
ὕπιδος ἐλάχιστον	804a
ὕπιδος ἐλάχιστον	908b
ὕπιδος ἐλάχιστον	899b
ὕπιδος ἐλάχιστον	953a
ὕπιδος ἐλάχιστον	933b.
ὕπιδος ἐλάχιστον	838a
ὕπιδος ἐλάχιστον	942b
ὕπιδος ἐλάχιστον	998a
ὕπιδος ἐλάχιστον	895a.
ὕπιδος ἐλάχιστον	916b
ὕπιδος ἐλάχιστον	969b
ὕπιδος ἐλάχιστον	900b
ὕπιδος ἐλάχιστον	855b
ὕπιδος ἐλάχιστον	980b
ὕπιδος ἐλάχιστον	863a
ὕπιδος ἐλάχιστον	993a
ὕπιδος ἐλάχιστον	958b
ὕπιδος ἐλάχιστον	821a
Φ.	
Φάιναι μέγα πλατύνει	803b
Φάινον τρία	973a
Φάλαγγες σεσάμιναι	913a
Φαλαγγίτης	974b
Φαλαγγίτης	974a
Φέρειν ἀγγελίας	831b
— παιδίον	955b
— ἐς αἰχρύνιν	797b
Φερόμεν δότι	997a
Φερόντα ἐς αἰχρύνιν	917a
Φερόν	890a
Φέρων κεφαλῇ	892b

φάλαγγα ὑπὸ χειρὸς	954a
Φημί	916a
φῆσιν in altercatione	905a
φῆσιν ἐς μέσον	932a
φθαλμῶν	966b
φθόνῳ εἰποιμην	996b
φιάλη in Scythæ balthæo	920a
ficuum æstimatione	818a
Philemoni vindicati fui versus	873a
φιλίτης pastor	894a
φιλόνεια	906a
φίλῳ καὶ ξένῳ	907b
φιλύριον τρία χίλια	928a
φλαυροῦν	966a
φλαυροῦν	829a
φλοῖος liber	913b
φλύγος	970a
φοιτῶν	880b
φοιτῶν	820a
φύρον τάτιον	937a
φύρον de Magis	970b
φύρον λαβεῖν λόγον	994a
φύρον	974b
φύρον σφάδμα	991a
φύρον	977a
φύρον φύρον	922a
φωκαῖα	821a
φωκαῖος, Φωκαῖος	934b

X.

Xάλκεα, an κρήνεια	973b
χαλκήιον ad confabulan-	817b
dum	817b
χαμάθεν	894a
χαμάθεν	830a
χαμάθεν	986b
χαμάθεν	810b
χαμάθεν	850b
χαμάθεν	865b
χαμάθεν	932b
χαμάθεν	934a
χαμάθεν	874b
χαμάθεν	963b
χαμάθεν	849a
Χίλων	812b
χοροί in festo Bacchi apud Æ-	872b
gyptios	872b
χρηζων ὡς ὕμνων	972b
χρηζων μέγα	805b
χρηζων πέντε	823a
χρηζων τὸ ἔλκει	875a
χρηζων ἔλκει	946b
χρηζων πέντε	880b
χρηζων πέντε	905a
χρηζων πέντε	901a

INDEX RERUM ET LOCUTIONUM ET VOCUM.

Υ	Ψ.	903 b	956 b	—	988 a
ακαίδι νεοθαι		939 b	852 a	—	952 b
ψάμμη, ψάμμη		937 b	835 a	—	837 b
ψέλιον		821 a	852 b	—	937 b
ψιλόν χωρίον		869 a	—	—	842 b
ψυχρῶ λῆνῃ		865 a	—	—	936 b
ψυχρότερον		850 a	849 a	—	906 b
Ω.		992 b	805 a. 823 b	—	930 b
ὦδε δεκόμεθα		927 b	909 a	—	891 b.
ὦδε ἐρδομένη		964 a	—	—	895 a
— ἔχε		957 b	—	—	962 a
— λέγον		909 a	—	—	880 a
— λέγει		907 a	—	—	918 a
— σημαίνω			—	—	834 a
			—	—	879 b

CORRIGENDA AUT INSERENDA

IN CONTEXTU GRÆCO.

Pag. 17 vers. 48 τυγχάνει ἢ ὅδε in ima ora adde ἢ. τυγχάνει. 19, 46 βίαι. 26, 11 ἐκπερίωται. 29, 25 σφίσι αὐ-
 τῶν. 30, 7 ἀναγκάσει. 32, 36 ἀμύνει. 40, 20 μοιρίων. 58, 42 ἔριων. 59, 34 ἐπὶ σφίσι αὐτίαν τῶν. 72, 48 ὅ-
 τῳ μὲν τῶν. 82, 12 ποσειδάων. 85, 14 οἱ δὲ αἰ. 91, 32 εἰδίοι, Αἰγυπτιῶν τοῦ. 92, 12 μὲν πλοῦς, ἀξίαν. 94, 46
 πόλις. ῥίσι εἰς ἑὸν ὁ Νεῖλος. τὸ δὲ αὐτῆς ὁ πόλις. 113, 39 ἀπαρτίσεις. 115, 20 θηρόν. 118, 25 Α-
 θήνης. 127, 2 ἐπὶ οὐρανῶν. 144, 9 κολοσσὺς ξυλίνης τοσαύτης. 176, 19 ὑπὸ τῷ. 185, 40 ὑπερπεριεργῶν. 199, 12
 κτῶν. 200, 24 καὶ αὐτοὶ εἰς οὐρανὸν. 240, 48 ἐς λίβητας. 246, 45 Αἰσπρίτης. 361, 42 ὑπομα. 363, 2 ἔτι
 τεταυτά φρονίμ. 369, 33 ἔκον. 401, 31 ἀφ' ἑκόν. 410, 47 Γόργος. 412, 22 διέξοι. 499, 29 ἔκαστος. 510, 41
 τῶν. 548, 25 ὅτε τῶν εἰσι.

IN INFIMIS ORIS.

Pag. 27 dele c ὅρων. 58 Scribe b ἀντιπροσβίσεις. c ἔριων. d ταῦτα. 93 k μέτε γὰρ σφίσι ἢ χόρη τὰ δὲ Διὶ.
 108 g Νηρηίδων καὶ Ἰφιδάμ. 156 c ἐκπέμψε. 255 c MS. ταῦτα. 360 b καὶ ὡς γὰρ. 416 ηγ. c. καὶ τῶν λοιπῶν σφί-
 517 ὑπὸ μὲν.

IN VERSIONE LATINA.

Pag. 18, vers. 37 lecta pecora numero singula tria millia. 19, 43 hostile spiculis similiter aureum. 21, 31 ex-
 crevit, gentibus plurimis se conjungentibus illi, & aliis gentibus barbaris frequentibus. Insuper mihi vide-
 tur gens Pelasgica . . fecisse. 22, 41 ut hoc sit. 24, 36 quum præterea etiam. 27, 33 socius armorum, citra.
 28, 7 istum. 43, 21 CYAXARES Phraortæ filius. 51, 31 statim tunc mortem. 56, 2 desinere esurire. 56,
 4 desinere edere. 58, 15 Æolenses, postquam Lydi ab Persis subversi sunt, celerrime legatos. 59, 33 fanum
 construxerunt sibi peculiare, cui nomen posuerunt. 65, 11 à Mytilenæis gererentur, missio. 66, 13 oppugna-
 bat. 78, 7 frumenti; rigatum tamen ex fl. 79, 3 orbiculata. 85, 35 reginæ. 101, 14 ultimis: sed istæ to-
 tam Eur. 103, 47 extremam coxam. 110, 33 templum, quo processit, memoriam. 114, 20 aqua sub-
 divo sereno. 122, 24 tufum expriment, alii frictum excoquant. 128, 35 longitudinis singulos, oct. 181, 40
 Archiz nepos, Samii. 184, 16 defuncti resurgunt. 184, 23 Cambysi audienti quum plac. 201, 15 resfolvi ex-
 tortos. 205, 49 loquuta sum Vifaque. 235, 13 circumnavigantes, &. 235, 28 circumnavigare. 244, 18 de-
 inde salignis ramis cont. 245, 38 conterunt cupressi & cedri & thuris ligni aliquid. 251, 10 sunt orgyiarum
 trecenta. 321, 10 multos in exilium egerit, multos 350, 2 aliquid aut regi aut reip. 350, 33 Phœbeium.
 373, 30 Scopadis. 382, 12 conferuntur. 391, 4 in mare. 407, 43 habebant equitatum. 410, 47 Gorgus
 415, 37 Phagreti. 427, 5 nullis non Græcis majores. 440, ult. iter per Theff. 463, 30 Gorgi. 500, 35 tradi-
 dit & generi Chalc. 503, ult. urbs Phrygiæ magna. 513, 41 evadere pot. 515, 47 extispicia.

IN NOTIS.

Pag. 794 b 24 adde : Iste autem locus tanto acius debuit penetrari, quoniam in eo vera causa designatur, quæ Herodoti animum commovit ad temporis sui partem tali scripto impendendam, quo servarentur gesta ab hominibus, nec tempore obliterarentur. Hanc vero causam quum plenissimo ore ipse profiteatur, quid est, quod ita urget iste Theophilus ad Autolycum in principio libri iii mirum in modum confuse varia questus & scripta veterum ad φλυαρίαν redigens pergit : Τί ὠφέλησεν Ἡρόδοτον ἃ θεοκρίδῳ αἱ ἰσορίαι αὐτῶν ; Indigne profecto, quum nulla non sæcula testata fuerint eos frui scopo, quem petierant, qui non debet alius supponi, quam quem ipsi ediderunt, ut confecerint aliquid vel gratum vel utile posteris.

797 a 50 δινῶ.] Sic 3, 76 ἐν τε δὴ τῇ ὁδῷ μέσην εἰχοντες ἐγίνοντο. Sed MS. clare εἰχῃ. Deinde repet.

799 b 38 ἐν δὲ καὶ ἐν τῷδε, nisi locum hunc intactum vellent esse similia prorsus verba capitis 15 libri ejusdem tertii.

800 a 32. 8, 14.

801 a 44 pluralem αἰσι, & alio vocum ordine, ut.

803 b 37 placuit, quam explanat 7, 49 αἱ συμφοραὶ τῶν ἀνθρώπων ἀρχαὶ καὶ οὐκ ἀνθρώπων τῶν συμφορῶν. Majus.

805 a 6 πλεῖον.

822 b 44 sibilante? Nequiverunt ulterius ire, quam Salmasius duxerat ad Solin. p. 250, non noscens nisi διστία, δισηρία & δισεῶ & tum δισία. Scilicet.

831 a 40 θάψαι. Et cap. 22 ejusdem libri πᾶσα ἀνάγκη ἐστὶ ὕσαι.

833 a 35 mutavi ex MS. prout oportuit, ἡμῖν.

836 a 7 contulisse. De Psammenito scribit auctor 3, 15. Ἐνθα δὲ λοιπὸν Δισιλῶτο, ἔχων ἑδὲν βίαιον, in quo sane includitur Cambysem quoque benignum & liberalem circa eum fuisse. Justinus.

838 b. in principio inferre :

56, 1 Πενῶντες πάντες.] Annotavit hunc locum Cl. Gatakerus in Adversariis Misc. lib. 2 cap. 6, quem parum rite ceperit Val-la, vertens *Græcos pastos jam demum non esurire amplius*, quum contrarium huic plane voluerint illi, *Græcos ubi edere desierint, adhuc esurire*.

56, 7. μεθυσκόμοι δὲ ἰώθασιν.] Fuit hic instar loci communis, qui placuit valde Græculis, ut ubique transcriptus exstaret; prout apparet ex scholiis ad Aristophanis ἰππίας v. 91, unde propagatus fuit his in Suidæ Lexicon, tum in v. ὄνυ-

κτιῶν, tum alibi. Sed præclare hinc patet, quam isti transcriptores Herodoto abusi fuerint, contra quam decebat, & bene de hoc loco meritus fuit Stephanus in Prolegomenis.

57, 12. Μέζω τὰ ἀδικήματα ἰόντα τῷ πονηρίᾳ.] Habet igitur hæc lex hunc unum casum, ut caverit, ne ob unum delictum extrema pœna puniretur homo, sed tantum ob plura, & ut tunc tantum, si pateret crimina majora esse, quam erant ministeria vel obsequia olim ab eo præstita, liceat iræ indulgere. Quid igitur est, quod ex his verbis Herodoti colligit Desid. Heraldus lib. 1 Adversar. cap. 9 observasse Persas, ut hominem lege multandum, si plura bene fecisset antea, quam male postea, vel contra, suffragiis omnibus liberarent? De pluribus antea benefactis nihil habet Herodotus; ut totum id sit alienum. Adducit & hunc locum Brissonus lib. 1 regni Persar. p. 87 sane imperfecte, scribens: *At nec ob unum aliquod admissum in reos nocentesque facinoris convictos, animadverti moris erat: sed ita demum, si comparatis eorum inter se bene vel male factis, mala prævalere præponderaque liqueret.* Cæterum hæc lex quidem fuit, sed quando observata? quot exemplis ab historia narratis ea conculcata fuit?

838 a fin. αἰεῖσι, ut 5, 184. αἰεῖσι μὴ γὰρ σφί ἐστὶ Ἀτλαντες ὄνομα.

843 a 2 imitationem.

850 b 44 ἀμάξας.

857 b 13 secuit. Et plu-

859 b 23 Etymologicum. Quum vero diserte id ita de hoc rege tradat Herodotus, ut dicat ἔλεγον βασιλεῦσαι, non debuit hinc scribi, ut video fieri hodie pag. 65 Ægypt. Orig. quia, ut diserte tradit Herodotus 11, 4, *Menes primus ex hominibus regnavit*, & pag. 68 quod *Menes iste ab Herodoto dicitur primus Rex*. Certe non Menes dicitur Herodoto, sed est unisyllabicum, nec sua fide quidquam ejus generis dicit, sed eorum, ex quibus inquilivit.

864 a 10 sed accentu, quem gravem vocant, signato.

870 adde. 105, 40 ὡς δὲ αὐτοὶ λέγουσι, ἔτεά ἐστι ἱπτανιχίλια καὶ μυρία ἐς ἡμῶν βασιλεύσαντα] Hinc scribitur in Ægyptiis Originibus pag. 17. [Nam ab Hercule, qui secundis Diis adscribitur, usque ad Amasin, xvi millia numerari tradit lib. 11 cap. 43] nempe Herodotus. Tanquam jactavisset se insepexisse ipsos annales, & hinc traderet numerari. Quam procul hinc distat mens Herodoti? satis patefacta per quartum verbum

bum citationis, quam præmisi, ut certe scias totum hoc esse Ægyptium.

884 a 12 commisceantur, ut notavit Salma-
sius in Plinianis pag. 187, ubi ipsum hoc λί-
τρον pro exemplo ponit.

884 a 49 in Thesauro. adde. Ut scias quid hac
nota & ista expletione Latinorum, ex ad-
æquatione Græcorum effecerim, ecce
quid scripserit Gabriel Clauderus in Metho-
do balsamandi cap. 4 pag. 58, [Quæ vero
de secundi generis conditura refert, quod
sine apertione ventris, sola salis vel nitri
adsperione, ac immissione olei cedrini in
alvum per clysterem applicatum, quod o-
leum postea reductum simul reducat inte-
stina tabefacta, mihi ut hoc credam, per-
suadere nondum valeo; sed statuo Aucto-
rem non-Medicum quarundam adhuc ne-
cessario præstandarum esse oblitum. Quam-
vis enim huic liquori balsamico per siphonem
in intestina immisso sua efficacia omni-
no concedatur, tamen quia notum est Me-
dicis, pharmaca per clysterem intrusa le-
thaliter decumbentibus, pedemque in cym-
ba Charontis habentibus, statim alvo rur-
sus effluere, partibus nervosis hæc alias re-
tinentibus, sed ob stuporem spirituumque
defectum non amplius operantibus, non
video, quomodo hoc stante, in corpori-
bus mortuis cohiberi, & operari postea
possit. Vel si fortean vi intruderetur, ad
minimum tam cito ad superiora penetrare
non adeo aptus est; Et si eo penetraret,
sane antequam per tabefacta (uti loquitur)
intestina quoque transiret ad mesenterium,
stomachum, imo hepar, lienem, ipsaque
in Thorace contenta adscenderet, eadem
sane putredine corrumperentur; præpri-
mis & quod quasi cardo rei est, cum illi
exterius præter solam saluturam nullum cor-
ruptioni resistens succurrat.]

885 a 12 quos.

889 a 125, 43 Φοίνικες ἢ ἡ Σύροι οἱ ἐν τῇ Παλαι-
σίνῃ] Hanc scripturam revocare debui,
quamvis eadem repeterentur 7, 89 Φοίνικες
μὴ ἐν Συρίοις τοῖσι ἐν τῇ Παλαισίνῃ, ubi fa-
teor nihil a me annotatum esse, undecun-
que id contigerit. Attamen dico debuisse
me ex optimo MS. nunc sic edere, ut cla-
ro exemplo pateret appellationis diversitas
in utroque populo, quum sequantur mox
Σύροι οἱ παρὰ Θερμώδοντα ἢ Παρθένιον πᾶσι μὲν.
Itaque non aliter habet Herodotus 1, 72,
ubi quum etiam præmisset, οἱ ἢ Καππα-
δόκαι ἢ παρὰ Ἐλλείων Σύροι ἐνομάζον, mox ad-
dit, Ἐνθεν μὲν Συρίους Καππαδόκας ἀπέρχεται,
ἐξ Ὀινύμης ἢ Παφλαγόνας. Nec aliter egit
jam in 3, 90, ubi quum dixisset Μακεδονί-
ων ἢ Συρίων, mox addit Κιλικίων τε ἢ Σύρων
versus Ægyptum. Itaque etiam lib. 5 cap.

49 Φρυγῶν ἢ Ἐχονίων Καππαδόκας, τὰς ἡμεῖς
Συρίους καλούμεν, quæ verba citavit & Ca-
saubonus ad Strabonem p. 213 D. Item 2,
159. Σύροι(ι) περὶ συμβαλὼν Νίκωι. Sic quo-
que magnus ille vir ad Strabonem decre-
verat similiter Σύρους ad mare mediterrane-
um statuens pag. 23 B, pag. 26 C, pag. 49 B,
donec in paginam 444 incideret, ubi ipse,
ut dico, pag. 213 D apponit verba Hero-
doti ex tribus locis, sane fluctuantia in
ambiguo, inprimis nodosum illud ex libro
1 cap. 6 Μεταξὺ Σύρων ἢ Παφλαγόνων, quip-
pe quod plane imitari videtur scholiastes
Apollonii Rhodii ad 2, 366 notans. Ἐστὶ ἢ
μεταξὺ Σύρων ἢ ἐν τῇ Πόντῳ ἢ Παφλαγόνων
οἱ τὸ Πόντον ἐκδιδόντες παρὰ Σινώπῃ πάλιν. Im-
mo quam his contraria illa 7, 63? Ἰπὸ μὲν
Ἐλλείων ἐκαλέοντο Σύροι, παρὰ δὲ τῇ βαρβαρίῳ
Ἀσύριοι, quæ citat & Grævius ad Julium
Suetonii cap. 20. Inspici magis accurate
meretur optimus codex, antequam statua-
tur aliqua Herodoti indifferentia circa ista,
quum 7, 72 omnino Syros vocet illos Pon-
ti finitimos, & quidem ter, ut ex ipso MS.
reposui, ubi vulgo semel intercurrebant
satis indecore Σύροι. Debuit hæc lector
scire. Et est aliquoties agitatam.

896 b inferere suo loco 143, 41 Ἐν μυρίαῖσι τε
ἑταῖς ἢ χιλίοις ἢ τριακοσίοις τε ἢ τεσσαρεσ-
κοῖς ἔλεγον] Sunt clara verba Herodoti,
de quibus ita video nuper scriptum esse in
Ægyptiis Originibus pag. 17 [Herodotus
denique Regibus, post Deos, Semideos &
Heroas, tribuit lib. 11 cap. 142 annorum
11340 usque ad Sethon &c.] At nihil tri-
buit Herodotus, qui modo refert, quid ex
nonnullis in Ægypto audiverit.

897 a inferere 144, 47 καὶ τέτω πεντακίχλια ἢ
μύρια λογιζοῖται εἶναι &c.] Nimirum Ægyptii,
de quibus omnino & solis illic agit; im-
mo & mox perspicue dicit ἢ ταῦτα Αἰγύ-
πιοι ἀτρεκέως φασὶ θῆσαι. Attamen hinc
scribitur in eisdem Originibus pag. 17. [at
à Dionysio, qui inter Tertii ordinis Deos
existit, usque ad eundem Amasin compu-
tat (Herodotus) cap. 145 xv millia, idque
Ægyptios jactare ait, certo se scire, quum
semper numeraverint & annotaverint annos.]
Nunquam probabitur Herodotus sic com-
putavisse. Dolose hæc scripta.

900 a 9 hoc Cereris festum.

902, b 20 ἔραν.

909 a 56 per unam vocolam optimus.

911 b 10 192, 43.

30 194, 3. Ἐχθρα.

915 b inferere 206, 25 Διὰ τὴν αὐτὴν κακῶς ἤκει] Nulla varietas in MSS. nec Italicis nec An-
glicis, ut id quod margini imposuit Ste-
phanus, δι' ὃν τινα κακ. stet fide ipsius
Stephani, etsi id foret commodissimum.
Scri-

Scripti codices tantum ita non dividunt, ut fit in editionibus, sed simpliciter ut & edidi. Cæterum scribi oportuit δ' ἢ τινα κακῶς propterea quæ exprobrata illi erant, & male de se loqui homines vulgo intellexerat.

917 a 35 nequaquam omnia quæ dabantur percurrit, id est, recensuit, & accepit.

920 a 10 rem concepisset ita evenisse.

928 a quinto ab fine : MS. τρία, quod confirmat ipse Herodotus 7, 121. τρεῖς μύριας ὁ Ξέρξης δασάμεν & πάντα τὰ περὶ σελῶν.

931 a insere 250, 7 Ἐκ τῆς Ἰνδικῆς] Quum viderem Latine verti è Scythica, non debui dubitare de interpretis hallucinatione in Geographia, ut maluerit sic generale aliquid admittere, quum Herodotus indicaret speciale, & hodie satis didicerimus Sindos in illo litore habitavisse, quorum terram latere sub manca Græca voce patet cuiusvis. Interpretationem igitur juvi, quia Herodotum opinor scripsisse Σινδικῆς.

931 a 20 ἐπεσεῦθαι.

938 a 43 aut errorem lect.

951 b 27. μιλυσίαις. Et τείχεα ῥύεσθαι quidem notavit & Th. Gale ex Arch. Quæ

952 a 33 ἐφείδεις δέ.

b 31 Ἀμπη, sicut & Th. Gale ex Arch. non.

959 b 50 usurpare ; nisi quum narrat θεωρῶς vel θεωρεῖν missos ad consulendum oraculum, postquam omnia peregissent, scriptum oraculum reportavisse domum, ut patria legere posset divinum responsum,

nec error in pronunciando committeretur. Vide 8, 135, & in legatis Cræsi 1, 47 Ex quo sequitur hunc locum ab aliquo descriptum esse ex loco auctoris, qui versaretur in narratione missionis ad hoc oraculum, in quo erat scriptum de ista in hunc modum, Movebo &c. Unde prorsus apparet non esse Herodoti. Immo

965 a 12 ἀπάσας. Est plane ἐπεὶ τὸ θένεον, non addito πᾶν.

969 b 36 nec ab Jungermanno, nec ab Th.

970 a 30 machinamenta quibus homines contorquent intelligi.

972 b ult. τείχεα, & 8, 90 Σαμοθρηκίη νῆος.

974 a 11 Ἰθαμάτρεω. Ipsum plane, quod effertur Ἀρτύνης. 3, 128. 9, 83.

974 a insere 404, 28 Ἀπὸ ξύλων πεποιημένα] Licuit Valiæ interpretari è lignis confecto, quippe quod Græca vox notat. Scilicet etiam cum aliis Latinis reddere è xylis, quod fere magis in ea voce continetur, & notum ubique genus fili arborei vel lanæ, ut vulgo exprimimus.

982 a 36 abducerentur, & in Indice fulgeret Hegeſis Euryſthenis filius 7, 20.

b 11 optimus tertio quartoque & quinto verbis.

989 a 44 Offic. 18 commentatores, nec

992 a 41 Chalcidensibus in ea regione habitantibus eam.

996 a 11 ab fine: Theſſaliam audita.

1000 a 14 Herodoto 6, 8. Et 5, 104 Ἀμαθίσιοι.

F I N I S.